E

K.

MU'
MMW

'.-MW-
SÄ;

SACRA
BIBLIA
SweL-
TESTÄMENTlIM
VET1I5
Ab
MMAX: TKEMILIQ
&
FEAXCI5C0JUN10
ex H e brac Lahne. relLrim ET
TESTAMENTUM
d THEODORO BE*A e Cneco nLahmon verjwn
TIGUPJ
•AMt^rejiheoJkdmen mo^r ‘- _•
jvu)cj;xxiii!

a® r^(^^(^f^f^^ßcs<xäßct2ßö:ßC!ßKj t «ef5caßta
Johannes Stephanus 'Menochius,
Jcsuita,Inst.f olit.lib I. c. i . p. i j.
S Criptura d patribus nonnunquam Instrumentum vocatur : hu]tos autem vocu duplex efi notio , & utraque inscripturas optime quadrat , & ad rem nostram facit.Nam Instrumentum apud Latinos , idcm ftgni ficat,quod cxsv(&> ausogycvov apud Gracos, qua significatione.calamus graphiarius instrumentum scriptoris efi i trulla lamentarii. Hac vero significatione Scriptura dici potest instrumentum ,licet Dew nullis optu habeat mfirumentis ad fatu» tem nostram procurandam , qua tamen iUius efi in providendo suavitas t utse captui nofiro accommodet, libros hofsesacros adhibere voluit , quibus tanquam inftrnmentu nos dirigeret,in eum finem t quem ipse nobis constituit, alterastgnifi * satio est,ut vox ista instrumentum prejjtusaccipiatur, & iis rebus accommode- tur, quibus aliqua ratione instruimur : ex quo fit ,ut quia sacra scriptura nos in- struunt, normam tradendo de Deo,& Christo Domino reft\ sentiendi,rationem- que prasribendoypie sanft eque vivendis instrumenti , nomen merito sortiantur . Quare D, Paulus discipulum suum Timotheum ad sacrarum liter arum studium sedulo capejsendum cohortatur 4 qua te,inquit, possunt instruere .id salutem per fidem, <ju* est in Christo Jefu.acrurjus, ut perfectus sit homo Dei ,ad omne opus bonumInstructus.lTim.$,i y.& 17. Quod vero pracipit Paulus Tim.hoc David habebat in votis cum orabat Dominum ; viam justificationum tuarum instrue me,& exercebor in mirabilibus tuis.Psal. 118,17. Notandum autem est in Gr aco D . Pauli contexturum dicitur, qua te possunt instruere , haberi trotytretj sapientem reddere ,quod nimirum NULLUM fit SAPIENTIAE GENUS, quod d divina Scriptura lumen non accipiat . Habemus. aitD, Petrus, firmiorem propheticum sermonem,cur bene facitis , attendentes, quasi Jucernac in caliginoso loco, donec dies illucescat,! Petr, 1,19» dum enim caligine hujus mortalitatis involt’imur, Aegyptiorum more palpamus in tenebris,nec quo grejfum intendere fatis mteliigimus fi lucerna huas,iit illam David appellat,splendoredestituamur.Luce rna,inquit, pedibus meis verbum tuum,& lumen semitis meis ; Pf.i 18,105.#* alibi, praeceptum Domini lucidum , illuminans oculos. Psal. r 8. 9. qua parentis metaphora,filiui Salomon non discedit,citm ait,quia mandatum,lucerna est,& lex Iux,& via vit«,increpatio discipllnr. Prov.tf.tj , 0 *i#rgd hac lampas fulserit, perfeftm erit homo Dei, Grate upvQ^ ,l‘.a numeris onnnibui absolutus, ut nihil eorum defit,quibus opus habere pojfit* Is enim d Gracis ccp 7 i(&> dicitur t fu^tartibus'itd constat,ut N IH £ L defideretutr, aut redundet, Ha-co chius*
DEUT. XXXir. verf$i.
Non enim rupes nostra rupes illorum eft, ac inimici ncostriy«;j| judices.
AN-

ANDREAS RIVE TUS
LECTORI CHRISTIANO S.P.
N Eminem este fortunatum,nisi/ac bonanortt y recte & prudenter viditille,qui cüm agricolarum felicitatem laudaret,hanc conditionem,tanquam neceffariam,adjunxit bonorum possessioni. Ouemadmodum enim ignoti,quantum vis boni,nulla cupido : sic etiam ejusdem,quamvisadepti,nulladelectatio,nullus gaudh’Tensus, Hinc est,quod infantes & pueri,etsi heredes pontentissimarum ditionum,aut amplitlimarum divitiarum vel pomum,vel puppas,vel crepitacula , & alia nihili iis omnibus praeferunt,in quibus alii felicitatem maximam constituunt. In multis certe infelicissima sunt nostra tempora,in quibus in pessum omnia ruunt,& quasi transversum irc videntur« Concutiuntur regna,& Respublica?,tumultibus omnia perstrepunt,& seditionibus r cadibus terra polluitur; & quod malum omnium malorum fons est,clamant peccata,# coelum provocant,profligatis fere moribus honestis, & vitiis late aperta port.j ctumpentibus. Pruriunt ingenia multorum,& in rebus divinis ita le gerunt,# adeo licenter,ut quod olim in populo Ebrato >qHitnu temporibus non erat Rex in hsraele , quisque x quod reElum videbatur in oculi* Juis Jaciebant. Indic. \j.v.6. #Zi.
Sic multi sunt,qui nullis repagulis continentur,# fidem in dies mutant, quam,dum multiplicant,amittunt. Alios vetußdficordia detentos,dum nullam mutationem admittunt in bonum,ita dementat fi.perlUtio.ut in monitores insurgant,ne dum ut eos patienter audiant. In tantis malis,# deplorandis, hoc nobis reliquum est boni,quod Deus singulari provi. dentia,# admiranda benignitate,verbum suum,quod praeteriti» temporibus a Ji07tvsv^ts viris,scriptisconsignatum,hucusqueconservavitad- versüs omnes satans,# ejus emissariorum sive technas,sive tyrannidem, qui neque Corruptelis suis clancularii, neque immissis ignibus,quibus Sacros libros incinerarunt,impedire potuerunt,quo minus caputextolle- ret,& per innumera exemplaria sacer ille codex inter omnes fere nationes,quantumvis non solum linguis,fed etiam moribus & professione ' dissidentes,conservaretur; & ex una lingua,tanquam ex puro fonte,ve- tus Testamentum, ex alia,Novum,in plures diffunderetur ; ut omnes populi,nationes # lingua; laudarent Dominum. Quamvis enim Judrorum i gens velo obducto caecutiat in Mosis lege,& Prophetarum libris legen- ' dis, Ita ut non immerito]udxi post Christum,^«]«/» tantiim nostri fue» rint ab Augustino appellati. Admiranda tamen in eo fuit Baculorum fidelitas,qui de lege,quam portabant,# fcripti$Prophetarum,qucd ver- | ba,& voces spectat,adeo fuerunt Coliciti, ut ne apicem quidem excide- I re passi sint scientes & volentes. Quod quantumvis a nonnullis in du - i! bium vocetur,qui sacros illos fontes calumniis suis inficiunt: ut,ipsis !j autoribus,impuris rivulis cedant: multi sunt tarnen in iisdem patribus,
! qui Ebrsorum in eo fidem laudant,# admirantur,gloriam tribuentes j Deo,qui induratis aHoquin,eam mentem indidit ut thesaurum illum in- j tactum nobis servarent. Nec minori providentis, inter varias Gra?co- : rum sectas, Novi Testamenti codex impollutus permansit, varietate | quidem lectionum

aspersus,sed quae religiose etiam notatsefuerunt,# i diligentem,ac sedulum lectorem non morantur,collatae cum iis,qu*
prse-

AD LECTORE M<

przcedunt, & subsequuntur,maxime in iis, quz ad regulam fideipertf- nent; ut jure id etiam usurpare postimus,ad quod initio alludebamus, fortunat OJ nos este,fi bona nostra noverimus ; praesertim, postquam effosto tanto,& tali thesauro,qui diu vclut in sepulchro conclusus latuerat, omnibus communicatus est,quibus sua saluscurzest, ut e» eo sapere discant, & vitam,ac mores ad exactam normam Instituere, in eum Certi sinem magnam inierunt gratiam apud omnes pios,qui in ea linguarum confusione,& varietate in mundum invecta,industriam luam,A vigilias contulerunt,tam olim,quim patrum nostrorum memoria in Bibliis transferendis,maxime in eo idiomate, quod fere apud omnes nationes Europzas in usu est; in scholis autem przcipue obtinet : qui etsi non omnes pari felicitate,& successu opus absolverint,nemo tamen sua laude fraudandus est,cüm nullus sit,qui cum aliis collatus,juvare non possit,ut quasi pluribus oculis apertis,plus etiam videre possint,qui,quod contulerunt omnes & singuli,inter se comparant. Inter alios autem,qui egregiam ei rei navarunt operam,& de Ecclesia Christiana bene meriti sunt, Emmanuel Tremmellius,origine Judtus,professione Christianus, & Francilcus Junius Biturlx,vir doctistimus, dcdillgentiflimus,conjunctis operis,donis ad id neceslarlis instructiflimi,observata linguse sanctae proprietate, & idiotismis sedu 16expensis,eam versionem Veteris Testamenti concinnarunt, quz se doctisjamdiu probavit,maxime sermonis puritate,& proprietate llnguz Latinz accommodata,quantum fieri potuit,ad rerum majestatem, quod idem ä venerabili Bcza,in No- vi Testamenti versione observatam fuit. Utriusque cum hactenus,intri nonnullorum annorum spatium , plurimz editiones var iis in locis ex- cusz fuerint, & diversis formis; quz, non ita pridem,minutis characteribus,& manuali forma prodierunt, hoc emolumenti,& commodi attulerunt,ut exiguo pretloquisque studiosus postit sibi comparare thesaurum textus sacri,quem perpetuum in via comitem habeat,levem sarcinam, infiniti tamen ponderis. Tuum erit,benfeneLector,boni consulere, quodäTypographis bono animo susceptum est,& absolutum in bonum tuum; & iis favere,qui in prpmovenda reliteraria,ea potistimüm eligunt,quz veritati,quz estsecundim pietatem,illustrandae,& propagan- dz,sunt usu i; atque adeo in usum tuum convertere eorum sedulitatem, dum sedulus eris in hoc volumine evolvendo,& juxta Christi przce- ptum, lohan. y, t/er/.jp. SCRUTANDO; In quo non solum cum Judzis futare debes,sed sirmlstime credere,te vitam ater nam (wirre, ubi Christus via,veritas,& vita,veram viam ad vitam,tibi commonstrat, quam,si insistas,nunquam ostendes ad lapidem,sed ineo rradicatus Jitper- stiH&iu t ae tonfirmatm stdestieut edcBtu et,abundabis cumgriatiarum aftione, CfloJstxj, Id Deus in omnibus lectoribus impdeat, cui honor, & gloria in fecula, AMEN !

Libet

GENESIS.

Liber primus Moschis, five Genesis.

CAP.I. Creatio to:iu> mundi sex diebus Absoluta,

I N principio creavit Deus coelum 8c cer-
r Terra autem erat res informis 8c inanis.renebraq: erant insuperficiecbvi- si : & Spiritus Dei incubabat stiperficiei aquarum.
; Tum dixit Deus,esto lux: fle fuit lux.
4 Viditque Deuslucera hanc esse bonam, fle distinctionem fecir Deus inter hanc lucem fle tenebras«
c Lucemque Deus vocavit diem,tenebras Vero vocavit noctem :sic fuit veipera.flcfuit mare diei primi.
6 Deinde dixit Deus, esto expansum inter aqujs,uc sit distinguens inter aquas unas, fle alteras.
7 fecit ergo Deus hoc expansum : quod distinguit inter has aquas,quae sunt ab infera expansi istius,& aquas illas,qua Jltnt iregi- one supera expansi: 8e fuit ita.
8 Expanlum autem hoc Deus vocavit ccc- lum ; stc fuit vespera , fle fuit mare diei le-
9 Postea dixit Deus,confluant aquae istae, qu<c sub hoc calo sunt ,in locum urum, fle conspicua fit arida : fle sitit ita. to Aridam autem vocavit Deus terram.sin-
cate, ac augescite, fle implete aquas per raa* ria,& volucres augescunto in terra.
5 ic fuit vespera, Se fuit raasie diei
24 Deinde dixit Deus,producat terra animantia m species i piarum,pecudes flerepti- lia1, bestiasque terrenas in species suas : &
Fecit enim Deus bestias terrenas in species suas,fle pecudes in species tuas,om- nia'que reptilia terras in species suas: 8e viaic Deus id elfe bonum.
6 Postea dixit Deus, faciamus hominem ad imaginem nostram, fecundum similitudinem nostram : qui dominenturin pisces maris.Scin volucres coeli,8: in pecudes,& m univenam terram, atque in omnia reptilia reptantia super terram.
27 Itaque creavit Deus hominem ad imaginem luam»ad imaginem, inquam ,Dei creavit eum : marem 8c fammam creavit eos. .
28 Deinde benedixit eisDeustflc dixit eis DeuS,focrificate,ac augescite fle implete terram, ea'mque lubiicitc : fle dominamini in pisces maris,fle in volucres cali,fle in omnes bcstiaS reptantes super terram.
29 Prarerea dixit Deus, ecce dedi vobis, omneis he.bas s ementantes femen »qua sunt in superficie totius terr*;cmnefq,* arbores, in quibus est fructus arboreus, tementanteis
gula vero aouarum conceptacula vocavit femen,vestra ad comedendum erur.r. maria : fle viait Deus id e|Jc bonum. $o Omnibusautem bestiis terra,8e omni-
Iterum dixitDeus, herbelcat terra her-Jbus volucribus cali, omnibuique reptanti*
bulas . herbas sementantes femen, arbores fructiferas edentesfructum in species tüas,in quibus suumsttlemen fuperterrorr:8efuit ita.
12 Nam produxx terra herbulas herbas sementantes lernen in ipecies tuas, fle 31 bore* edentes fructum,m quibus femen suum est in species suas :8e vidit Deus id e r e bonum.
1 ? Sic fuit veipera,8e fuit mane diei tertii.
14 Post dixit Deus.lunto luminalia in expanso cali,ad distinctionem faciendum inter diem fle noctemiutfint in signa cum tempestatibus.tum diebus fle annis.
1 s Sintq; in luminaria m expanso cccli.ad afferendum lucem super terram : fle fuit ita,
16 Fecit enim Deus duo illa luminaria ma^na 1 luminare maius ad prafecturam diei,fle luminare minus ad prafechiram noctis,atque stellas.
17 Et collocavit ea Deus in expanso cali, ad afferendum lucem super terram»
18 Et ad praesidendum diei ac nocti, fle ad distinctionem faciendum interlucem hanc fle tenebras: viditque Deus id este bonum.
19 Sic fuit vespera,8efuit mane diei quarti.
20 Postea dixit Deus,abunde progignunto aqu« reptilia animalia, 8e volucres volanto supra terram , superficiem versus expansi calorum.
2 1 Ft cienvit Deus cetonntöiMift 181 mancia omnia repentia,qua abunde progenuerunt aquas in species ipsorum, omnes- que volucres alatas in species suas: vidit- que Deus id este bonum.
22 Et benedixit eis Deus,dicendo: fa.'fi-
bussuper terram,in quibus estanimavivens, dedi omnes herbas virides ad comedendum: fle fuitita.
;r Tum inspexit Deusquicquid fecerat, ecce autem bonum erat valde ;sic fuit vespera. Sc fuit mane diei sexti.

C A P. 11 . Dies septimus eonscсratui .Conjugium instituitur.

TTuque perfecti sunt cali 8e terra »omnict -Ique exercitus illorum.
2 Quum autem perfecisset Deus die septimo opus'uum quod fecerat : quievit ipso die septimo ab omni opere suoquoifecerau
\ Et benedixit Deus diei septimo,8csancti- ficavit ipium :quum in eo quievisset ab omni opere suo,quod creaverat Deus faciendo.

4 ISTA tunc generationes cali & terrat, quando creata lunt: quä die Jehova Deu> fecit terram 8e calum :
5 Et omnem stirpem agri,qui nondum fuisset futurus in icrra,omnemq,' herbam agri, qu«k nondum fuisset oritura , quum non demisisset Jehova Deus pluviam super terram» & nullus homofuijct ad colendum terram,
6 Aut vapor ascendens e terra : qui irrigaret universam superficiem terras»
7 linxit vero Jehova Deus hominem de pulvere terra, uifflavitque innareis ipsius halitum vita: sic factus est homo anima vi-
8 Ornaverat alitem plantis Jehova Veu^ hortum in Hedene ab Oriente'; ubi collo- cavis hominem illum quera finxerat:
A 9 F««*

9 Fecera'tque jehova DeuSucgerminaret «terra illa quaevis arbor desiderabilis ad ad- lpectum,8c bona adcibum:arbor quoq; vitat: in horto illo,& arbor scientiae boni Lc mali.
10 Fluvias aurem procedit ex Hedene ad irrigandum hunc hortum :& deinde fele dividit,femtrque in quatuor capita.
j i Primi nomen cft Pischon.hic est qui alluit totam regionem Chavilae.ubi eSi aurum.
11 Et aurum illius regionis praestans: ibidem est Bdellium,&lapis Sardonyx.
t; Nomen vero fluvii secundi est Gichon: hic esi qui alluir totam regionem Cuichi ,4 Et nomen tertii fluvii. ChiddeKel,hic e/lqui labi.ur adOrientem Assyriam versui fluvius autem quartus est Euphrates.
tc Accipiens iraq; |ehova Deus hominem,collocavit ipsum in horto Hedenis,ad «olendum eum & ad custodiendum eum.
16 Inrerdixiique Jehova Deus homini dicendo ; de fructu quidem omnis arboris hujus horti libere comedes:
17 De fructu vero arboris scientiae boni& mali.de isto ne comedas: nam quo die comederis de eo,utique moriturus es.
,8 Dixerat autem jehova Deus.non efl bonum este hominem Volum : faciam ei auxilium commodum ipsi.
19 Nam quum fornvvistet jehova Deuse terra omnes bestias agri.omriesque volucres coali,8c adduxistet ad Adamum.ut viderer qui vocaret singulas, (etenim quocunq; nomine vocavit iljas Adam animantem quamque; id nomen cius est.)
loVocavistetque Adam nominibus pecudem quamlibet,& volucrem cocli.omnernq; bestiam agri; non aderat Adamo auxilium commodum.
21 Quapropreimecit Jehova Deussopo- rem altum in Adarrum.quo obdormivit: & desumpta unä de costis eius, inclusit carnem pro illa.
ii Exstruxitque Jehova Deus ex costa illa, quam lumserat de Adamo,mulierem : eam- que adduxit ad Adamum.
2; Tum djvit Adam: hac dor.um vire adest os exossbus meis, & caro ex carne mea: b*c vocabitur vira,eo quod haec ex viro de- lumta est.
'4. Idcirco relicturus est vir patrem suum & matrem suam : & adhaerebit uxori suat, e- xüntque in carnem uo-’m.
2? Erant aurem illi ambo rudi, Adam & UXor ejus: ac non erubeicebmt*
•CAP. III. Laj?r u s bominii.fo promisiw rc- par.uionU per femen mulierPi. QErpensaytem erat astutus, astutior quavis ^bestia aeri quam freerat jehova Deus : il- le d ; xit mulieri, etiam^e e'dixiste Deum, ne comedatis ex omni fructu arborum hujus
2 Tum d ; xir mulier serpenti illi.de fructu quidem arborum hu'u.s horti comedemus:
l At de fructu arboris istius,quas tfi m horto hoc,di' it Deus.ne comedat’« ex isto,neque attineatis cum* re moriamoii.
4 Dixit vero lerpens ille muli eri, non utique moriemini;
Novr enim DeuS.quo dio comederitis ex eo,aperturos se oculos vestros, Lc vos fore sicut Deos,scientes boni & mali.
; S I s. Cap.t-i
6 Quum ergo videreyr mulier/ bonum este fructum arboris illii» in cibum,8c gratissimam effe illam ocuis.jac desiderabilem este arboris fructum ad haibendum incelli- gentiam,accepit defrui-uceiusSc comedit ; eti;mque dedit comedtruurm viro suosecuiti,' qui comedit.
7 Tunc aperuerunt se'e coculi amborum, noverüntque ie nudos e'e ..Lc coniurisfoliis ficulneis fecerunt sibi su?lirgacula.
8 Deinde audiverunt vo'cem jehovar l>ei itantem per hortum ipltm ad ventum illius diei,quare abscondit leAd.iim Lc uxor ejus a. facie jehova! Dei,inter ;rb<o es illius horti»
9 inclamavit autem Jelhova Deus Adamum : Lc dixit ei,ubi es -
10 Qui dixit, vocem tu:am audiebam /n hoc horto: extimui autem. »eö quod nudus sim,8c abscondi me.
it Dixit vero Deus,qu:i$ indicavit tibi' nudum este te? an de fnistu iHius arboris.de quo interdixeram tibi.ne comedas exeo, comederis ?
1: Cui dixit Adam: mulier ista,quam posuisti mecum.ipsa deditmimi de fructu illius arboris,& comedi.
1; Tum dixit jehova Deus mulieri,quid hoc est quod fecisti?dixit au:tem rv-ulier,serpens iste jeduxit me.Lc concedi.
14 Quapropter dixit jehova Deus serpenti isti,cum feceris illud,maledictus esto prae omni i umento,Lc prae omni bestia agri: iu- per ventrem tuum iro,8c pulverem comedito omnibus diebus vitae tu*.
i< Pratrere3 inimicitiam pono inter te 8c mulierem hanc.similite. q: inter femen tuum : & femen huius; hoc conteret tibi caput,tu autem conteres huic calcaneum.
16 Mulieri dixit, admodum^ multiplico
dolorem tuum, etiam conceptus rui,in dolore paries liberos: quin erga virum tuum appetitus tuus e/h>,& ipse pratesto tibi. 1
17 Adamo veio d xit, quia auscultavisti i voci uxoris mL.Lccomedisti de fructu arboris illius,quo incercstxeram tibi,dicendo ne I comedas ex isto: maledicta ejto terra propter te, cum dolore comedito proventum ejus omnibus diebus vitee tuae.
18 Edquc spinam Lc carduum proferto ribijtu vero comedito herbam agxi-
ig In sudore vultus tui vescitor cibo, donec revertaris in humum.cum ex e? dei'um- tus fueris: nam pulvises,& in pulverem re-
20 Vocavit autem Adam nom en uxoris suat Chavvam: en qu>d ipsa matex ßt omnium hominum viventium- ? 1 Tecitque jehova Deus Adamo & uxori eius tunicas pelliceas,quibus vestfvit eos.
22 Et dixit jehova Deus, ecce homo estjrr sicut unus ex nobis , co?"o,cendv> bonum & malum*nunc igiturdemiwm.ne extendens ! manum luam accipiat etiam de fnuctu arboris vitae,ut comedat v ; cturus in le-culum- 74 Emisit itaque eum jehova Deais ex bor- to Hcdenls , ad colendum terram illam,ex qua deiumtus fuerat.
74. Qustmq; expulister hnminem.instituir ^ par:e anteriore horti f-fedenis CheruHo», flammrfmque gbd : i :e;e v^branris,, ad custodiendum viam.qurffereiMf ai arberem vit*.

CAP.I V. Hat initu Kajini HtMi ,di vcr-
)a fratrum stupid. Fratriaitium. F ratrtcid*
pyogentes.PrcpagAtiofanCioium.
•p^Einde Adam cognovit Chavvam uxorem \ r ' suam : qux udi concepit &peperu Kaji- rum.dixir.acquisivi virum a jehova.
; Postea pergens^parere, piperis fratrem jpsius,Hebelum; fuitque Hebel pastorgre- gis,& Kaiin fuit agricola.
; Fuit autem post dies mulios, quum obtulit Kaun de fructu tervae munus Jehovx *.
. 4 Et ipse quoque Hebel obcutft de primogenitis gregis mi & de adipe eorum : reipe- Xitque .Jehova ad Hcbelum&ad munus ejus-
5 Ad Kajinum vero & ad munus eius non Tespcxit: quapropter accensa est ira Kajini valde,& cecidit vultus eius.
6 Tum dixit Jehova Kasino, quare accensa est ira tua ' Sc quare cecidit vultus tuus ?

7 Könnest bene egeris, remissio,-si vero ron bene egeris,prat foribus est peccatum excubans? at erga te est appetitus illius,& tu j>rates illi.
8 Post colloquebatur Kaiin cum Hebelo fratre suo: evenit autem quum estent inrgro, ut insurgens Kajin in Hebeium fratrem suum,interficeret eum.
o Qujrpobrem dixit Jthova Kaiino , ubi ist Hebel frater tuus? quid>xir,non novi,an custos ego sum fratris mei ?
lODixit vero Deu,,quid fecislirecee vocem sanguinum fratris tui, me ab ipia humo inclamantium.
ii Nunc itaque tu maledictus esto : exsul ob ista terra,qu* aperuit os suum ad excipiendum sanguinem fratris mi.e mann tua.
iz Ouum humum ipsam colueris,ne pergito edere vim suam tibi: vagus Lcinfestus agitationibus esto in terra.
i? Tum Knin dixit Jehova: .maior est poena mea,quae,i ut sustinere postim.
14 En expellis me Ivodie a luperricie istius terrae,ut a facie ma abscondam me : cvtmq, vagus stm & infestus agitationibus in terra, fi ullus fuerit,qui me inveniar, imerficietme.
i c Dixit vero jehova illi,proprcrea quis- cuis interfeceritkaiinum,septuplo vindica- jor: 8c iniposuif jehova Kaiino lignum,ne eum catderetullus',qui foretinvemuruseum.
16 Egressus iraque est Kaiin a facie Jeho- V«: & confidit in ter» a Nodi» ad Orientem Hedenem \ erius:
17 Et cognovit Kaiin uxorem suam, qu* concepit &peperir Chanocum: quamobrem sudebatptdificare civitatem, & vocavit no- rien civitatis illius de nomine hliisui Cha-
/ >8 Deind e Chanoco natus est Hirad.fie ‘Hirad genui t Mechujaelem : Mechuiabl vero genuit Kiethufchaif'.em , & Methuichae! genuit Pernicum.
iq Aflumsit autem stbi T.emec uxores duas : prioris romen fuitHada, &nomen fecundas T 7 ji| a .
io Peperitque Hada Jabstum 'hic fuit au- tor.habitant ium in renioriis,& pecuarix.
2i Nomeiiq; fratrisemsfu/t Jubal;hic fuit qutor omniiim tractantium citharam &or-
> 22 Tzilia vero ipsa quoque peperitThu- v»I'Lejlhun:,qui erudivit omnem fabium
E S t s - , , . , . Cap-4-f
xiarium « ferrarium isororcmqueThubal-* Kajini,Nahamom.
2; Tum dixit Lemecsuis uxoribus, 6 Ha- da 8cTzilla audite vocem meam,uxores Lc- meciauribus percipite sermonem meum: nam virum interfecero ad vulnus meum, etiam adoleicentem ad tumicerr. meum.
2+ Cum septuplo sic vindicandus Kajin, utique Lemec septuagies septies tanto.
2$ Cognovit autem denuo Adam uxorem suam,qux peperit filium, & vocavit nomen eius Schethum: nam reposuit mihi Deus, inquit, lernen alterum proHcbelo,quumipsum interfecit Kaiin.
26 Sed 8c ipsiSchetho genitus est filius,cuius nomen vocavit Enoscbum : tunc coeptum est invocari nomen jehova:.

C AP. V. Vit<e Patrum ante Diluvium. Eno- sthiin calum ascensio.

H ic liber est generationum Adam i: quo die creavit Deus hominem, ad similitudinem suam fecit ipsum.
2 Maicm & focminam creavit eos.: ac benedixit eis.vocavitque nomen eorum hominem,quo die creati sunt.
3 Adam autem vixerat triginta & centum annos, quum genuit j\ltum ad similitudinem sUam,ad imaginem suam»vocrvrque nomen illius Schethum.
4 Fuerüntque dies Adami,postquam genuit Schethum . octingentorum annorum: quibus genuit filios Lc filias.
< Sic fuerunt omnes dies Adami,quibus vixit, nongentoium triginta annorum, ac mortuus est.
6 Scheth autem vixergt centum quinque annos,quum genuit Enoschum.
7 Vixit vero Scheth, postquam genuit Enoschüm, octingentis septem annis : quibus genuit filios & filias.
8 Sic fuerunt omnes dies Schethi,nongentorum duodecimannoium: >c mortuus est.
9 Vixerat autem Enosch nonaginta annos,quum genuit Kenanem.
10 Vixit vero Enosch » postquam genuit Kenanem , octingentis quindecim annis: quibus genuit filios & fili. S.
. u Sicfueruntomr.es diesEnoschi, nongentorum quinq; annorum : ac mortuus est.
12 Vixerat autem Kenanseptuaginta annos, quum genuit Mahalaleelem :
H Vixit vero Kenan » postquam genuit Mahalaleelem, octineentis quadraginta annis : quibus genuit filios & filias«
14 Sic fuerunt omnes ditsKenanis, nongentorum decem annorum : ac mortuus est.
1? Vixerat autem Mahalalcel sexaginta quinque annos.quum genuit Jeredum.
16 Vixit vero Mahalaleel, 'postquam genuit jeredum, octingentis triginta annis: quibus genuit filios & filias.
i7 Sic fueiunt omnes dicsMahalaleeliJ, octingentoium nonaginta quinque annorum : ac mortuus est. . .
18 Vixerat autem Jered centum sexaginta duos annos,quum genuit Chanocum :
19 Vixit vero jered , postquam genuit Chanocum,octingentis annis:quibus genuit filios & filias.
20 Sic fuerunt omnes dies Jcredi,no7ige.n-
A i totum

iorum sexaginta duorum annorum; ac n.or-l 10 Genuirigitur Noach rres filios: Sche- tuus est. mum,Chamum,& Jcphethunu
21 Vixerat autem Chanoc sexaginta quin* j ,, Qüümque terra corrupta esset coram que annor,quum genuit Methuschelachum :> £>co ipio,Öc impleta esset terra violentia :
2i Ambulavrtque indesinenter Chanoc 1 ,, Aspiciens Deus terram, ut ecce corru-
secundum Deum, P”^8uam genuit Methu- 1 pta erat; quia corruperat omnis caro viam
schelachum,trecentis annis, quibus genuit filios Sc filias.
2; Sic fuerunt omnes dies Chanoci,trecentorum sexaginta quinque annorum:
14, Quumque indesinenter ambulavisset Chanoc lecundum Deum.non exstitit am- pirüs.quia asfumsit eum Deus.
* _ ___ \ *
sliam super terram :
1; DixitDeus Noacho,finisuniversascarnis adventat coram me,quia plena est terra violentia ab istis : quamobrem ecce ego perditurus sum istos cum reliqua terra.
14 Fac tibi arcam e lignis Gopher,man"
"lYvixerat autem Mcthulchelach centum iiionum muttumm facito arcam': 8c picato ostoginta septem annij.quum genuit Lerne- 'am intrinsecus St extnnlecus pice, cum : 1 f Atque hasc forma, qu3 facies eam: tre-
26 Vixit vero Methuschelach,postquam centorum cubitorum esso longitudo are», genuit Lemccum , septingentis octoginta quinquaginta cubitorum latitudo ejus,8c duobus annis : quibus genuit filios & filias, j triginta cubitorum altitudo ejus.
27 Sic fuerunt omnes dies Methusche- lachi,nongentorumsexagintanovem annorum : ac mortuus est.
28 Vixerat autem Lemec centum octoginta duos annos,quum genuit filium :
2q Vocavhque nomen ejus Noachum,dicendo : Hic consolabitur nos de labore nostro , Se de dolore manuum nostrarum, de maledictione,qua maledixit jehova terrae.
50 Vixit vero Lemec, postquam genuit Noachum, quingentis nonaginta quinque annis : quibus genuit filios & filias.

Sic fuerunt omnes dies Lemeci septingentorum septuaginta septem annorum : ac mortuus est.
j- Quum autem fuisset Noach natus quingentos annos , genuit Noach Schemum, Chamum,& jcphethum.
CAP. VI. Defectio hominum. Diluvii fr^ di&io.ydAndalum de fabricanda Arca.
E Venit autem, quum coepissent homines multiplicari in luperficie terrae,Se filias genitae essent illis:
2 Ut videntesfilii Dei filiashominum bona forma esse, acciperent sibi a quibusvis mulieres,quas eligebant.
X Quapropter dixit Jehoyj,non di'cepta- bit Spiritus meus pro nominibus litis in le- culum,eo quod etiam isti caro sint: itaque dies hominis futuri sunt,centum viginti annorum.
4 Gigantes erant in terra diebus illis ; ac etiam suount postea,quibus diebus congrediebantur filii Dei cumfiljabushominum, qu* liberos omiebam illis: ii/unt potentissi- mi illi,qui fuerunt iaro oltm viri celeberrimi.
e Quum itaque videret fehnva augescere malitiam hominisin terrai&omne figmentum ac cogitationes cordis e?us,tantummodo malum esse omm tempore :
6 1'ccnituit jehovam quod fecisset hominem in terra, & doluir anud animum iuum.
7 Dixicq: Jchova,delebo hominem,quem creavi.de superficie rerras,tum hominem, tum jumenta reptrlidque & vo.ucres cceli ; nam ooenitet me quod fecerim ea.
8 Sed Noach invenit gratiam in oculis
9 Has fürn generationes Noachi, qu' Noach,vir tustus,integer erat in «ratibus suis,fecundum Deum indesinenter ambulabat Noach;
16 Clarum lumen efi.cito arcas.Se in cubiti longitudinem comummaro eius tectum superne,ostiumque arcas in latere ipsius ponito ; infimarum, secundanarum, & tertianarum nun/rtmum facito eam.
17 Df me enim,ecce ego adducturus sum aquas diluvio super terram.ad perdendum omnem cai nem in qua estspirirus vitalis lub caslo: quicquid est in terra,exspirabit.
18 Stabilio autem fadus meum tecumruc ingrediaris in arcam,tu,& filii tui,cum uxore tua.uxoiibüsque filiorum tuorum tecum.
19 Prastcrea de omnibus viventibus ,de omni carne,de omnibus inquam bina introducas in arcam,quas in vita conferves tecum: mas & fcemina futura rtwt.
20 Ex volucribus in species suas,& ex sumentis in species suas,ex omnibus reptilibus humi in species suas : ex omnibus bina ventura sunt ad te,ut in vita comervesrfssj.
11 Tu ergo accipe tibi de om n i cibo,qui comeditur, receptumque asserva penes te ut sit tibi Se illis ad comedendum.
22 Qupdfecir Noach: securdüm omnia quas praeceperat i rsi Deus sic fecit.
CAP. VII. lmmifliodilu~JU,Jzs conservatio reliquiarum mundi.
P Ostea dixit Jehova Noacho,ingredere tu Se univena f-milia tua in arcam hanc : te enim perspexi iustum coram me in astate hac.
r Ex omnibus pecudibus mundis accipito leprenas tib'.marem & fceminam eius : ex iis vero besns,qu* ron sunt mundas,binas, marem Se foenv^am eiu*.
; Similire- ex volucr : bus cceli Terrenas, ma^em Se fixminam e-us : ad conservandum in vita semen eorum in superficie totius
*. Nam ante dies ad>*uc septem,epo pluviam demissurus sum luner re ram quadraginta dies & qu^dr.-gint-' «octes : ut deleam onr'e corpus vivens,quod feci,e luperficie
5 Quod fecit Noach , fecundum omnia, qu* rr*ceperat ei jehova.
' Noach autem' ratus erat sexcentos an- " 05 .quum d ; luv : um illud fuit,aquis exun- dantibus super rerram.
- s '-'gres'us es Noach,& filii eius.Sc uxor ejus.Se uxores filiorum ejus cum eo in arcam i pronteraqua« diluvii.
8 Ex pecudibus mundis,<k ex bestiis,qu*

«ENISIS.
non sunt mundas,& ex volueribus.denique omnibus,quas reptant tuper terram,
9 Bina ingressa sunt ad Noachum in arcam, mas ßcfxmina: quemadmodum praeceperat Deus Noacho.
10 Evenit autem ipso die septimo,ut aquas diluvii existerent super terram.
ti Anno sexcentesimo vitas Noachi, mense secundo, decimo leptimo die huius mensis; hoc ipso die diffuderunt se omnes fontes abyssi magnae »Lc cataracta coeli se aperuerunt:
tr Ut esset imber ille super terram ; quadraginta dies,& quadraginta noctes.
>; Eodem ipso die,quum ingressus esset Noach »& Schern & Cham gclepheth filii Noachi; uxorque Noachi,& tres uxores filiorum ejus cum ipsis in arcam.
14 Ipsi &qu*vts besti* in speciem suam, 6c quavis pecudes in speciem suam, 8c quaevis reptilia reptantia super terram in speciem »uam ; & volucres quasvis in speciem suam,omnes aves cuiuscunque alas,
if (Venerant enim ad Noachum in arcam,bina ex omni carne in qua errtt spiratio vitae.
16 Et quae venerunt, mas Lc socmina ex omni carne,ingressa eram: sicut praeceperat ipsi Roarbe Deus,) occlusit Jehova pro ea
17 Sic fuit diluvium hoc'quadragintadies super terram : quo primum ita creverunt aquas, ut sustulerint arcam, & elevaretur e
18 Deinde invalescentibus aquis Lc crescentibus admodum super terram,ambulavit area in superficie aquarum.
19 Tandem invalescentibus aquis quam- plurimüm stiper terram ; operti sunt omnes montes altissimi,qui sunt sub universo calo.
10 Quindecim cubitis sursum venus in- Val uerunt aquas ; postquam operti fuerunt montes illi.
11 Exspiravit itaq,- omnis caro,quas reptabat luper terram.volucrium.pecudümque Lc bestiarum,& omnium reptilium,quas repunt tuper terram , Lc omnis homo.
22 Omne cums in naribus halitus trat spirationis vitas,ex universis,quas dt£unt in stc- co,mortuum est.
1; Et deletum est omne corpus vivens, quod erat in superficie tcrra.tum homines, tum pecudes,reptilia Lcvolucres coeli,deleta inquam sum e terra,sed superstes relictus est tantummodo Noach,8: quas cum eo sue- tunt in arca.
14 Prarvaluerunt autem aquas in* super terram,centum quinquaginta diebus.
Cap.ff.9.
mo,decimo septimo die ejuSmensis,super uno montium Araratt.
s Deinde quum pergerent aqu*deficere ad mensem usque decimum ; ipso mense decimo,primo die illius mensis conspecti fune vertices montium.
6 Fuit aurem exactis quadraginta diebus, quum aperuit Noach fenestram arcas,quam
7 Ec emisit corvum: qui indesinenter ibat 8e redibat, usque dum exaruissent aqu* ex iuperficie terras.
8 Quamobrem emisit columbam ä se,ut videret,an esset levata aquis superficies terras.
9 Sed quum non inveniret columba hac quietis locum plantas pedis fui,reversa est ad eum in arcam,quia erant aqu* in superficie totius terr* illius: Kodcb vero emissa manu stia recepit eam,& intromisit eam ad se in arcam.
o Itaque exspectavit adhuc septem dies alios; iteriimque emisit columbam illam ex
11 Et venit ad eum columba illa tempore vespertino,ccce autem folium oliv* decerptum inore illius:sic cognovit Noach lavatam esse aquissuperficiem terr*.
12 Deinde quum exspectavisset adhuc septem dies alios; emisit columbam illam,quae non estdenuo reversa amplius.
11 fuitq; uno Lc sexcentesimo anno,mense primo,d/e primo mensis,siccatis aquis illis e superficie terr* : quum removens Noach operculum arc* circumspiceret,ecce autem siccata erat superficies terr*.
14 Menie autem secundo,vicesimo septimo die illius mensis» exaruerat tena.

i s Tunc edixit Deus Noacho,dicendo 7
16 Egredere ex area hac,tu,& uxor tua,& filii tui,uxoresque filiorum tuorum tecum.
17 Omneis bestias,quas sunt tecum ex om - ni camis genere,ex volucribus,8c ex iumen- tis»& ex omnibus reptilibus,qus reptant super terram, tecum educito: ut abunde progignant in terra,foctificentque , 8c augescant super terram.
18 Egressus itaq; est Noach,•& filii eius,Lc uxor eius ; uxoresque filiorum ejus cum eo.
19 Omnes bestias,omnia reptilia,omnes- que volucres,qu*cunque reptant super terram j per genera su? eX arca egressa sunt.
20 Postea exstruxit Noach altareJehova; Lc accipiens ex omnibus mundis 'pecudibus,Lc ex omnibus volucribus mundis,obtulit holocausta in altari illo.
21 Quümque odoratus esset jehova odorem illum gratum; dixit iehovi cum animo
a t, ... - « .—~7 —r. suo,non iterum maledicturus fum amplius
CAP. VIII. Remisho diluvii,& hoAihi terr* propter hominem,eo quod figmen- gratMium dtho. jtum cordis hominis sit malum k pueritia
R Ecordatus autem Deus est Noachi , Lc ipsius: iteriimque non percutiam amplius omnium bestiarum, omniumque pecu- omnia viventia,quemadmodum feci, dum.qu* erant cum iploinarca; Lc trans-j 22 Deinceps quamdiu erit terra rsernentis
misit Dens ventum super terram.ut ledaren- kuraqu*.
2 Occlusis fonrbu* abyss & cORli.cohibitoque imbre e-ccclo.
I Sic recedentibus aquis t superficie terras,Lc quidem indesinenter recedentibus, defecerunt aqu* exactis centum quinquaginta diebus«
4 Adeo ut requieverit arca mense septi-
8c messs,friguSque & astus,8e astas & hiems* diesque Lc nox non cessabunt.
CAP-IX. BenedictionePeusKoslcbumconsolatur. Iridfm statuit fadni U signum* Cbami improbitaa & maleditho.
P R.xterea benedixit Deus Noacho & filiis j jus ;&dixit eis, sacrificate, 8c augescite $
ac replete terram.
A r
:Ec

eckpy. .
. Et timor vestri terror^ue vestri inesto omnibus bestiis terras, omnibusque volucri- bus coeli: tum omnia»quas calcant humum, tum omnes pisces maris in manum yestram eradiri sum.
; Omne reptile,quod quidem vivum est. vobis ad comedendum esto : ut viridem herbam tl/Mjsic illa omnia dedi vobis.
4 Veruntamen carnem cum sanguine i- pstus, qui anima est ipsius,ne comeditote.
; Quin etiam sanguinem vestrum,animarum vestrarum,repoicam,ab omni bestia re- potcam illum : adeoque de manu ipsius ho- rpinis, de manu cu ; usque fratris ipsius, re- polcarn animam hominis.
6 Qui etfundit«anguinem hominis»per bominem sanguis illius effunditor tquoniam ad imaginem suam hominem fec;rl>eus.
7 Vos ergo foccificate & augescite : progignite abunde in terra,atque in ea augescite.
8 Deinde alloquuruS est Deus Noachum & filios eius cum eo,dicendo:
9 Dt me autem , ecce ego stabilio foedus meum vobiscum, 8ccu»tfemine vestro se- quuturovos,
10 Et cum omnibus animantibus,quas vo- biscum fu7it.de genere volucrium,pecudum, & omnium bestiarum terras vobiscum : tum qmnibus egrestis ex arca,tum omnibus bestiis terras.
• 11 Stabilio igicurfocdus nfieum vobiscum, quod non exscindetur amplius omnis caro ab aquis diluvii,neque futurum est amplius diluvium ad perdendam terram.
• 2 Dixirque Dcus,hoc cjl signiern illius foc- dens.quod ego dispono inter me8tYos,om- nemq; anima orem,qua? vobiscum, in or^- „efiastatesieculi.
H Arcum meiyri disposui in nube,qui sit in signum foederis inter me &,terram.
i4!ta futurum est,quum nube terram obnubilavero , ut coji.picuus sic arcus ille in
i § Et recordabor foederis mei,quodest inter me 8c vos,oninemque animantem ex «mni carne : & non erunt deinceps aquas in «Diluvium, ad perdendum omnem carnem.
16 Nam quum erit arcus ille in nube , a- spiciam ad illum,lecordaturus foederis perpetui inter Deum & omnem animantem ini- tr.ex omni, quas fu erit super sterram
Qf NESIS,
Csp.q.to.
24 Sed quum evieilllTetNoach e vino suo, rescivit,quid fecisletipsi filius suus minimus.
25 Et dixit,maledictus erit Cenahan ; servus servorum erit fratribus luis.
26 Praeterea dixit, benedictus Jebova Deus Schemi,eraque Cenahan servus illis.
27 Alliciet Deus Jcphethum.ut habitet in tentoriisScbemi :eiaq; Cenahan lervus eis.
28 Vixit autem Noach post diluvium trecentis quinquaginta annis.
29 Sic fuerunt omnes dies Noachi,non- gentorum quinquaginta annorum: postea mortuus est.
C A P. X. Trium filiorum "iloachi pofttrit&s* /gentium
I Stas lunr autem generationes filiorum Noachi,Schemj»Charni,&fephethi: qut- busfilii ,pftst illud diluvium mati sbnt 2 Filii Jephethi Gomer > &:
M.’gog,8c Ma- dai ,}avanquc,& Thubal, & Meichcch.Sc Thirjs.
I Filii autem GomeritAicheenaz.&Ri* phaih,&Tho^arma.
4 Filii vero Javanis, Ellscha, Lc Thar- schisch ; Cirrhirri ; 8cDodanim.
5 Ab his divi.as sunt fojlea regiones gentium, per terras earum, cuique secundum lin« gUJtn luam ; lecundüm familias ipsarum in gentibus suis.
6 Filii autem Chami: Chusch, &Mitzra- iim,&Pur,& Cenahan.
7 Ei filii Cuschi, Seba.Sc Chavila, & Sab- betha,& Rabma.Sc Sabtheca,filii vero Rab- mas.Scheba ,8e Dedan.
8 Prasterea Cuicb genuit Nimrodum :ii(e cap pi; potens esse in terra.
9 iste fuit potens venarone coram Jeho- va : propterca dici solet »tanquam Nimord potens venatione coram Jehova.
10 Erat enim principium regni eius Babel ÖeErcc.Accad, 8c Calne, in terra Schin-
it E* terra hac processit inAnyriam : ubi asdificavit Nincyen.ScRechobotfias urbem» &Celachum.
i: Et Retenum inter Nineycn & Cela- chum : illa est urbs illa maxima.
H Mitzraiim aurem eenuit Ludasos, 8c K.inama?os,& £ahjba?o.«.$r&aphthucha:os. 4 Pathroiasos quoque,&s'as!uchaso*funde
, 7 Denique dixit Noacbo£>eus,hoc illud egressi lunc Pelischth3?i) & Caphthorajqs. eff signum foederis,quod statui inter nie & ; > 5 Cenahan vero genuit Tzidonempri-
omnem carnem,qua: eftmper terram. ' mögen? tum suum.& Cherhum:
18 Erant autem filii Noachi, qm egressi b iebufceum quoque, & Emoraeum, 8e simt ex arca, Schern. & Cham.& J,epheth : Girgaschaeum-
Cham yerb is nater efiCenahanis. J ! 17 Er Chivvasum,&Harka?um,Sinasumq;»
19 Ties isti er<tnt filii Noachi, & ab istis 18 Et Arvad*um,& Tzemarasum,3c Cha-

reipersa est »ncosituniversa terra. 'mathaeum : posie.ique Iparserunt sei'e fami-
' 2oQuum autem caepisser Noach viragri- lias Cenabana:orum.
«Uiliur» deditus,plantavityineam : ,0 luirque terminus Cenahanasorum ä
21 F.t bibens de vino iihus,ineb/iatu< est : : Tz»donc,qua venisGerarum Kazzam usq;, retexstque ic in medio tentorii lui. !&Hazza,qua venis Sedomum &Ha moram,
rr Respiciens vero Cham,nater Cenaha- ' Admamq: & Tzeboiima, Leichahum usq;. nis,nuditatem patris lui,indicavit duobus * 20 Isti sunt filii Chami in familias luas le-
fnuribussuis fons. | eundum linguas suas;in terris ipiorum per
2} Tum accepit Schern cum |ophetho gentes suas. paUtum eius,quod imposuerunt luo ambo- 2,1 Denique ipsi quoque Schemo edita est rum humero,ficaccedentes rerrorium.texe- proles; parrr omnium siliorum Heberi,fratri
runt eo nuditatem patris fui: facie iba, inquam, reti orium .lideb ut nuditatetp patris fui non respexerint.
Jephethi natu rr Filii Schern, Helam, 8c Aschur, & Ar- pacl'chad,8e Lud,& Aram.
2; Filii

Cap.iO.TT. C E N
2\ Filii autem Aratni; Hutt, fle chul, 8c Gerber ,& Welch.
*4Arpacichad vero genuit Schelachum.flc lj Schelach genuit Hebecum.
| 25 At Hebero editi sunt duo filii;<juorum
tunius nomen cftPeleg,quia diebus hums pfuit divisa terra, nomen vero fratris huius n' joktan.
z6 Joktan autem genuit Almodadum, 8c Schelephum,8c Chatzar-maYethum,& Jera-
| it Et Hadornmum.Uxalemq: fleDiklam, 28 Et Hobalem, & Abimaelcm, & Sche-
20 Et Ophirum,&Chavilam,8t Jobabum:
I hi/uerunt omnes filii Joktanis.
I $oFuitque horum Habitatio äMescha, qua Venis Sepharum,<td montes Orientis usque.
31 Isti sunt fiilii Schemi in familias fa.is secundum linguas Mas: m terris ipsorum per sentes suas.
j ;i Hat familias filiorum Noachi,fecundum ' generationes ipsorum in gentes suasj atque ex hissese diviserunt gentes in terra post diluvium illud.
CAI>. XI.Turi U Babyloni ea,linguarum eon- fusio.Sthemi pojleu adAbramum ujquc.
F Uerat enim universa terra sermone uno, Lc verbis etldem 0a-
2 Evenit autem, quum ab Oriente profecti estent; ut invenientes convallem in terra Schinharis,considerent illic:
; Dicerentque alter alteri»agedum,formemus lateres,fle excoquamus optime; sic fuerunt eis lar eres pio lapidibus,8c bitumen illius fuit eis pro intrito.
4 Nam dixerant,rgedum,exstiuamus nobis urbem & turrim,cuius fastigium in coelum,ut nobis faciamus nomen : rideamus,ne dispergamur in iuperficiem totius
< Descendit vero Jehova ad videndum urbem illam & turrim,quam exstruebant filii hominum.
6 Dixicque Jehova, en populum unum, quibus omnibus sermo unicus,atque hoc
I' esi,quod isti coeperunt facere.-jam autem j non praecideretur istjsquicquam eorum,quas | cogitaverunt facere ?
I 7 Agedum.descendamus, Lc confundamus ^ ibi sermonem eorum : ut non imelligant I alter sermonem alterius.
8 Sic dispersit illos Jehova inde in super- . ficiem totius terr*; öe desiverunt exstruere urbem illrm-
o Propterea vocavit quifeue nomen illius I, Babel,qu^d ibi confudisset Jehova sermo« nem totius terree: 8e inde Jehova dispersit eoS in superfit icm totius terr*.
m Has sunt generationes Schcmi. Schern natus cr<it centum annos. quum genuit Ar» paeschadum: biennio post diluvium.
11 Vixitque Schern. nostquam genuit Ar- pacschadum quingentis annis; quibus ge« nuit siliosflc fistas.
12 Arpacschad autem vixerat triginti quinque annir, quum genuit Schelachurrv M Vixirqne Arpacschad, postquam genuit Schelachum, quadringentis tribus annis,quibus genuit filios K filias.
E 5 t u . . Cap.Tr.ti-
14 Scheinen autem Vixerat triginta annis, quum genuztHcberum.
te Vixitque Schclach, postquam genuit Heberum,quadringentis tribus annis, quibus genuit filios & filias;
16 Heber autem vixerat triginta quatuor annis,quum genuit Pelegum.
17 Vixirquc Hcber,postquam genuit Pe- leeum, quadringentis triginta annis: quibus genuit filios & filias.
t8 Peleg autem vixerat triginta annis quum genuit Rehu.
iy Vixitque Peleg,postquam eenuit Rehu, ducentis novem annis: quibus genuit filios & filias.
20 Rehu autem vixerat triginta duobus annis,quum genuit Senigum.
21 Vixitque Rehu,postquam genuit Seru- gum,ducentis leptem annis: quibus genuit filios flcfilias-
22 Serug autem vixerat triginta annis, quum genuit Nachorem.
2; Vixitque Seiug,postquam genuit Na- chorum,ducentis anms;quibus genuit filios 6c filias.
24 Nachor autem vixerat viginti novem annis,quum genuitTherachum;
2? Vixitque Nachor, postquam genuit Therachum, centum novcndecim annis: quibus senuit filios & filias.
2<S Therach autem vixerat septuaginta annis,quum genuit Abramum, Nachorem, flcHaranem.
Atque hasgenerationesTberachi.The- rach genuit Abramum, Nachorem, fle Ha- ranem : Haran vero genuit Lotur.i.
28 Postea motruus est Haran in conspectu Therachi patris siiiiin lolo natali suo» Ure Chaldaeorum oppido-
29 Duxerunt quoque Abram,& Nachor uxores sibi: nomenque uxoris Abrami/uifc S?rai: nomen vero uxorisNachoris.Milca, filia Haranis patris Mikas fle patris Jiicas.
*o Era'tque Sarai sieritisiideaque nulla erat ipsi proles.
Assumsit autem Therach Abramum filium suum,fle Lotum filmmHaranisnepotem suum, 8c Satain nurum suam uxorem Abrami filii lui: fle egressi una oppido Chaldaeorum Ure, ad. proficiscendum in regionem Cenananis^pervenerunt Charanem usque, flcconfederunt illic.
52 Quumque Fuissent dies Therachi ducentorum quinque annorum, mortuus est: Therach Charane. Caput. Xi 1,
Dixerat enim Jehova Abramo, abi« terra tua,8e a cognatione tua,a:q,'afamilia patris tui, in cam terram, quam ostendam
*4 Et efficiam te patrem gentis magnas, ac benedicam tibi,fle magnificabo nomen tuum: adedque jam esto benedictioni.
2 cNam benedicam iis,qui benedicent tibi, ffcqui maledixerit tibi,eum execrabor:& benedictas erunt in te omnes familias terras.
i:AP. Xll. Abram votatur,& c* Cdnd- n<ta migrat in AegyptumVxor ejus amittitur ad tempus,(ff » eripitur.
Einde profectus est Abram Chardne,sicut edixerat ei Jehova,8e I.ot cum eo profectui est ; erat 'autem Abram natus leotua- A 4 gint*

jrinta quinque annos, quum proficisceretur i 4 Ai locum illius altaris,quod fecerat il- Charane. | lic prius: Lc ibi invocavit Abram nomen Je-

1 Assumsitenim Abram Sarain uxorem i hovx. suam»8cLotum filium fratrisiui.cum univer- 1 f Qum etiamLoto.qui ibat cum Abramo, fis facultatibus tuis, quas comparaverant, Lc; erant greges Lc armenta 5 c tentoria, animis,qyas acquitiverant Charane; & pro- | 6 Itaque non ferebat eos terra illa,ut ha- fecti.ut obirent in regionemCenahanis,tan- ; bitarent simul: nam erant facultates eorum dem pervenerunt in eam. 1 multae,adeo ut non possent habitate simul.
X Et transivit Abram per regionem illam !. ? Ei*:que contentio inter pecuariosA- sd locum uique Schecemi ad planitiem u<- brarniLc pecuarios Loci: Cenahanasus enim
que Morat: er At autem Cenahanasus tunc in regione illa.
4 Quamobrem apparuit Jehova Abramo, 8c dixi tuemini tuo daturus lum regionem
atquePerixzasus tunc h. ditabat in terra illa.
8 Dixit eigo Abram Loto,ne quatio sit contentio inter me 8c te,aut inter pastores meos 8c pastores tuos; nam viri fratres iu-
hanc -.Abratn vero exstruxit ibi altare Jeho- vas,qui apparueratipsi-
< Posteo refigens inde ad montana profectus est,verius Orientalem tractum Be:h- elis,& tetendit tentorium muni ; Beih-el ab Occidente,Lc Kai ab Oriente erat ifc/r.quum illic Jehovas zdificaret altare,8c invocaret nomen Jehovas.
6 Deinde profectus est Abram indesinenter pergendo,in meridianum tractum.
7 Erat autem fames in regione illa; quapropter deicendit Abram in Agyptum,ut peregrinaretur illic, quia gravis erat fames in regione illa.
8 Fuitq; quum prope e stet,ut ingrederetur Ägyptum;ut diceret Sarai uxori suas.ecce nunc novi mulierem pulcram aspectu esse te:
9 Itaque eventurum est,quum re viderint JEgyprii dixerintque, hasc uxorest illius; ut me interficiant,te vero in vita servent.
«10 Dic quar.o,sororem meam esse te,ut be ne sit mihi propter te,& vivam ego cauia tui.
ti Sic aurem evenit ingresso Abramo in Ägyptum, quum viderent Agyptii mulie rem illam pulcrarn esse valde.
11 Nam visa ea principes Parhonis, laudaverunt eam apud Parhonem: Scrapta mulier illa in Parhonis domum perdutla est :
1; Quj Abramo benefecit propter illam; •deo ut fuerint eioves bovesque & asini,servi quoque & ancillae.asinasque Lc cameli.
14 Sed affecit Jehova plagis magnis Parhonem. 8c faruliam ejus; proprer Sarain uxorem Abrami.
k Quamobrem accersivic Parito Abra- Rium.tfc dixit,quid hoc fecisti mihi?
quare non indicaveras mihi, uxorem tuam ejje hanc ?
1 6 Quare dixisti,foror mea est ? adeo ut ducturus ertm mihi fuerim uxorem? iam itaque ecce uxorem tuam,recipe eam,8c abi.
17 Tunc dedit mandata de eo Parbo certus hominibus : qui dimiserunt eum & uxorem « : us,8cquicquid erat ei.

CAV-XIII. Secunda Abrami vnc.itio e\i'f-
que a Loto separatio. Promisihseminii innumerabili*.

a Scendit itaque Abram cx^gypto, ipse t*8c uxor ipsius, 8c quicquid enttipsi.Lot quoque cum ipio in meridianum tractum.
X (Erat autem Abram gravis valdejpeco- re,argento,& auro.)
X Et ivit :uis itineribus a Meridiano tra- ctu Beth-elern usque ; ad locum usque il- um . ubi suerat tentorium ipsius ante,inter Betii-elem&Haium
9 Nonne universa hasc terra tibi est exposita ? lepara te quarto a me : quod si sinistram versus diUcijerit, dexteram petam,sin autem dexteram ucrju:» niltram petam-
to Quum itaque Lor sublatis oculis suis aspiceret totam planitiem Jardenis, totam irriguam este : similem horto jchovae, similem rerrar Lxypti fij< tofani.quavenis Tzo- harem, antequam perdidisset Jehova Sedo- mum Lc Hamorum :
n Elegit sibi Lor totam illam planitiem Jardenis, Lc profectus est Lot orientem verius: Lc separaverunt se alter ab altero.
Abram hrbitavir in regione Cennha- nis: Lot vero habitavit^i civitatibus planitiei illius,movens tentona Sedomum uique:
1; Quamvis Sedomitas e^frif mali 8c peccatores in Jehovam valde.
14 Jehova autem edixit Abramo, postquam' se.e Lot separavisset ab eo , attolle nunc oculos tuos, 5 c circumspice ?b isto loco,ubi es. ad Septentrionem, Lc ad Meridiem,Lc ad Orientem.& Occidentem verius.
1 s Nam totam hanc regionem,quam vides,tibi daturus sum,Lc semini tuo usque in seculum.
6 Et disponam semen tuum,uf ftt numerosum »sicut pulvis terrae: quem sipo terit quisquam numerare, pulverem, inquam, terras, etiam numerare poterit femen tuum.
17 Surge, perambula regionem hanc in longitudinem ipsius,& in latitudinem ipsius: nam tibi daturus lum eam.
18 Movit ergo Abram tentoria, venie’ns- que habitavit m planitie Mamras.quas est ad Chebronem: Lc ibi exstruxit altare Jehovas.

CAP. XIV. Lot captivus abdutitur,fr liberatur. Abram vittor , bened/stioncm X ytelcbiscdeco accipit.

F Uit autem temporibus Amrapheli Regis SchinhariSjAnoci Regis Ellalaris,Cedor - lahomeri Regis Helami, 8c Tidhalis Regis Gentium.
z Quum gererent t/Ji bellum contra Bera- hum Regem Sedomi , & contra Birschaum Regem Hamoras, Schineabum Regem Ad- mae,8c Schemeeberum Regem Trebo,imorum , Regemque Belahi. qus jam dicitur
X Omnes hi iunxerunt copiaj ad vallem Siddimorum, quas jam effmare «alium.
4 Duodecim annos servierant Cedor- lahomero,tertio decimo autem anno lebel-
s Quapropter decimoquarto anno veniens Cedor-lahomer,8c Reges,qui erstnt cum

ipsOjpcrculterantRaphaSOS Haschterorhis Karnajimorum,8c Zuzaeos Hami,8c Emasos in planitie ad Kiriathajim.
6 Choraeos quoque in monte stio Schire, usque ad planitiem Paranis,quas fecundum deiertum ejL
7 Inde reversi venerant Henmifchpatum (ipCum jam dicitur Kadefcb) Sc creciderant omnes incolas agri^jui nunc fstHamalekita- rum, etiamque Emorasum illum,qui habita-
j bat Chatzatzone Thamaris.
I 8 Quum procedens Rex Sedomi, Sc Rex Hamoras.&Rex Admas,&Rex Tzebojimo- rum,&Rex Belahi,quae esi Tzohar, instructi inierunt contra cos pr«elium in valle Sid- 1 dimorum.
I 9 Xempe contra Cedor-lahomerum Re* i gem Helami,&Tidhalem Regem Gentium, Sc Amraphclum Regem Schinharis»6c Ario- cum Regem Ellasaris : quatuor hi reges ini- VdUTtt praelium contra illos quLnque.
to Vallis autem Siddimorum referta erat puteis bituminis, itaque fugie-ntes Rex Se- donii 8c Hamorar,j'cdeieccrufit illuc: residui vero profugerunt in montanum tractum.
it Et accipientes illi omneis facultates Sedomi &Hamoi«,omnemquc commeatum horum,ut abirent:
ii Ceperunt quoque Lotum,filium fratris Abrami cum facultatibus eius, & abierunt: nam iple habitabat Sedomi.
i; Venit autem quidam, qui evaserat,ut nunciarer Abramo Hebraeo » habitanti in planitie Mamrae Emorxi fratris Efchcolis & fratris Haneri, qui erant foederati Abrami.
14. Quum itaque audislet Abram captivum ab 3 uci agnarum suum,armavit vernas tuos instructos a fe trecentos octodecim,& periequutus est Re»es illos Danem usque.
i s Ubi distribuens se invasit eos noctu, ipse cum fervis luis.ac caecidit eos: & periequutus est eos Chobamul'que,qux a sinistra pameschekofita est.
iis Sic reducebat omnes facultates illius: etiamque Lotum agnatum suum cum facultatibus eius reducebat, & mulieres quoque ac populum.

i? Quare egressus est Rex Sedomi obviam Abramo, postquam rediit a exde Cedor-la- homeri,8e eorum Regum,qui fuerant cum eo : ad vallem i>ciuvx,quas jam dicitur vallis Regis.
18 Malci-tzedek autem Rex Schalemi proferens panem 8c vinum: prout hic erat Sacerdos Deo forti excelso,
19 Benedixerat illi, dicens: Benedictus Abram Deo forti excelso, possessori coeli Sc
n Et benedictus Deus fortis excelsus, qui tradidit hostes tuos in manum tuam tdabat- que ei -Abram decimam de reines omnibus.
u Quapropter dixit Rex Sedomi Abramo, da mihi animas,facultates vero tibi accipe, i rr Dixit vero Abram Sedomi Regiijuravi ! elata manu meä ad Jehovam Deum fortem, i excelsum,poPelforem c^rliZc terras.
Dira mihiimt>recan»,si vel filum vel corrigiam calceamenti decepero,siinquun acce- pei o dc re ulla.quae Jittua: ut non dicas,ego j d ; tavi Abramum.
! 24 Penes me nihil futurum est ; tantum,
J quod isti pueri comederunt- & pars hoium
ESIS* . Cap,t{.
virorum,qu! profecti sUnt mecunvpjorunt ejto : Haner, Efchcol, & Mamr«, isti acci- piunto partem suam.
CAP. X V Deus s«dus tnit cum Abramo <£j* promißiones dc numeros4 prole confirmat. is rebus transactis, fuit sermo Jehcvae cumAbramo,per visionem dicendo: Ne timeas Abram,ego clypeusjum tibi,merce* tua ampla est valde.
I Cui dixit Abram, Domine Jehovi,quid dares mihi,cum ego incedam liberis carens: & is,cui relinquetur domus mea Jit Danimas- Kenus Elihezer iste ?
; Amplius dixit Abram,en milii non dedisti femen: ecce itaque verna meus,is harre» meus futurus est.
4 Ecce autem sermonem Jehovx ad illum, dicendo, iste non erit tutis harres : sed qui prodibit e visceribus tuis,is harres tuus futurus «st.
5 Deinde quum eduxisset eum, dixit,in ue- re nunc coelum versus, & numera ipsas stellas,si poteris numerare eas : sic,inquit ei,fu- turum est fernen tuum.
6 Tunc credidit Abram Jehovas, qui im, putavit ei illud in justitiam. '
7 Dixerat etiam ei,Egofum |ehova,qui- eduxi te Ure Chaldarorum, ut'dem tibi terram hanc »quam possideas iure harredirario.
8 Quumque dixisset Abramj Domine Je- hovi, quo agnoscam me hxreditario jure possessurum eam)
9 Edixerat ei, sumens olfermihivitulam triennem» & capram triennem, & arietem triennemjturtui emque cum pullo columbato Abram itaque lUmta offerens ei omnia harc,quum dissecuisset ea per medium, posuerat dimidiatam cuiusque partem c regione suae alterius;ave$ vero non dissecuerat.
II Descendentibus autem volucribus in cadavera hxc,arcuerat eas Abram :
11 Donec fuit inclinante Sole,quum altu* sopor Abramum occuparer:etce autem terror 8c tenebras magnas occupaverunt eum.
i^DixitqueJfijatiaAbramo,scito certo peregrinos fore posteros tuos in terra aliena,& eius incoli*servituros,qui affligent ipsos: id- queauadringenros annos:
74 Atque eriam in gentem illam,cui servierint,me judicia exerciturum esse,- 8c postea egressuros ipsos cum facultatibus magnis:
»5 Ac te quidem abiturum ad patres tuos cum pace,fepultum iri in canitie bona ;
16 Ipsos vero State quarta huc reversuros^ non enim completa est iniquitas Emorasi
17 Fuit autem condito jam Sole, quum casca nox esset: 8 c ecce fumantem furnum,
6 ardentem lampada, tranieuntem inter segmenta illa.
18 Hoc die pepigit Jehova cumAbram® foedus y dicendo : Semini tuo dedi terram hanc,a fuminetfgypti ad Pumen illud usque magnum flumen Euphratis :
1 QTetram Xenxorum,Kemzzxorumquc, Sc Kadmonxorum,
20 Et Citthxorum, Sc Perizzxorum, Ra- phaaeorumque.
ii Et Emorasorum , Se Cennhanxorum, Girgalcha:orim.que,8f Jcbu.xorum.
A S * 6Lp.lL.

Cttp.i6.iT.
C A 1\X V 1. H<i£dr pofl conceptionem supr - bit,eji(itur,humiliatur,^ pAiit lisnurtcm.
S Arai rurem uxor Abrami non carieb-t ei libo os: (sed erat ipst ancilla Aeypaa, cujus nomen H-gar.)
i Dixit eigo Sarai Abramo, Ecce nunc, occlusit me Jehova ne parerem ; nunc congredere cum ancilla mea,fortassis liberos consequar ex ea;& auscultavit Abram voci Sjrai.
I Accipiens enim Sarai uxor Abrami, Hagaram tfgyptiam ancillam suam,exactis decem annis, ex quo habitabatAbram in re- g'one Cenahanis.quum tradidiPer eam A- bramo viro luo,ut eflct ei pro uxore :
4. Congrelms cstAbram cum Hagara.qus concepit : qüinquc videret se concepisse, levis habita est hera eius in oculis eius.
5 Quapropterdixit Sarai Abramo,iniuria, qu< fit mihi,in ce reddet; ego posui ancillam meam in sinum tuum,quae quum vidit se concepisse ,lcvis habita sum in oculis eius; judicabit Jehova inter me & te.
6 Dixit autem Abram uxori fu* Sarai, tcce ancilla tua in manu tuj.fac ei,quod “videtur bonum’ in oculis tuis ; itaque afflixit eam Sarai,adeo ut profugeret a compectu ipsius.
7 Sed inveniens eam Angelus Jehova; ad fontem aquarum in deserto,ad fontem illum, qui esi in viaSchureni versus,
R Dixit, Hagar ancilla Sarai, unde advenis,6c quo itura es ? quas dixit,a conspectu Sarai heras mea; fusio.
9 Tum dixit ei Angelus Jehnvas: Revertere ad heram tuam ; & te pateic affligi sub manibus esiis.
10 lteium dixit ei Angelus Jehova;, valde multiplicabo lernen tuum : adeo ut ron possit numerari prre multitudine.
11 Prarterea dixit ei Angelus Jehov»,ecce tu prasgnans es,& propedicmparimr
GENESIS. Cap 17.
2 Et disponam foedus meum inter me 6c te : & multiplicabo te quamplurimum.
I Tum procidente Abramo super faciem suam i loquutus est cum ipio Deus,dicendo:
4 De me,ecce fccdus meum tecum:qubd pater suturus es multitudinis gentium.
s Itaque non vocabitur amplius nomen tuum Abram ; sed erit nomen tuum Abraham , quia patrem multitudinis gentium constituite;
6 Fcccundabo enim te quamplurimum, efficiens tibi gentes multas & reges prodibunt ex te.
7 Stabilio aurem foedus meum inter me, 6c te,ac lernen tuum post te,per States luas, ut fxdus sit perpetuum : me esie tibi Deum & semini tuo post te :
8 Datummque tibi Sc semini tuo post te terram peregrinationum tuarum,universam tertam Cenahanis. in postessionem perpetuam ; ut sim illis Deus.
9 Deinde Abrahamo dixit Deus,tu ergo foedus meum servato ; tu inquam & semen tuum post te ,per aetates :uas.
10 Hoc eiifaedus meum inter me, &vos & femen tuum polt te.quodservabitis, ut circumcidatur vobis omnis mas
II Circumcidetis igitur carnem praeputii vestri.ur sit signum sarderis in;er me & vos.
ti Natus autem diesocto vobis circumcidetur omnis mas per aetates ves ras ,• natus dcmi,& emtus pecunia de quibuscunque alienigenis,qu> non oit ex semine tuo.
t r Omnino circumciditor natus dornt tUL, & emtus pecunia tua : sic erit foedus meum in carne vestra,in foedus perpetuum* 14 Praeputiatus autem mas,qui non circumciderit carnem pratpurii iui,utique exscindetur homo ille e populis misinam irritum fecit foedus meum.
ic Prarterea dixit Deus Abrahamo, quod edSarain uxorem ruam,ne voces nomen e- tus Sarai: nam Sara nomen ejus e 16 Nam ita benedicam ei,ut etiam dem . . fi
lium,nomen vero illius vocabis Jischmahe- .. ___ ___
Iem.eo qubd attendit Jehova ad afflictionem I tibi ex ea filium; ita,inquam,benedicam ei tuam. ' ut mater sit multarum gentium; reges po

12 Ipse aurem erirferus homo,cumsma nus feretur contra omneis,& manus omnium contra eum ; & coram omnibus fratii- bus suis habitabit.
i? Tum vocavit Hagar nomen Jehov* al- loquentis ipsam, tu esfortis Deu? visionis; dicebat enim.etia'mne jam video post vi dentem me ?
14 Idcirco vocat qui/qeputeum illum,puteum Lachai roi: ecce esi inter Kadcfchum
Bsredum.
is Peperir itaque Hagar Abramo filium ; vocavitoue Abram nomen filii fui, quem peperir Hagar,Jiicbmahelem.
16 Erat autem Abram natus octoginta seX annos,quum pareret Hagar ipsi Jischmabe- lem.
GAP. XVI r. M utdtU norninil-ur Abram
{ff Sarai.fTi/Wtu/tur circumcisu,silius ty.
Sata *Abtab&mo promittitur.
Q Uum autem Abram natus epet nonaginta novem annostappatuit Jehova Abramo, & dixit ei.Ego/um Dcusfortis.omnipo
pulorum ex ea futuri sunt.
17 Tum procidens Abraham super faciem stiam risit; dixitque in animo suo,an rato centum annos nascetur pro/e> 5 an etiamSarac? an nata nonaginta annos pariet 7
18 Post dixit Abraham Dco.utinam Jisch- mahcl vivat coram te.
10 Cui dixit Deus,ima Sara uxor tua paritura est tibi filium »cujus vocabis nomen JitzchaKumistabitiamque foedus meum cum eo,ut sit foedus perpetuum femini eius post
n De Jischmahele quidem exaudivi te : ecce benedixi ei , ut foccundem eum.au- geamque eum quamrlurimum : duodecim principes generabit,& efficiam eum patrent gentis magna;.
21 Eocdus vero meum stabiliam cum Jitr- chcko : quem pariet tibi Sara hoc eodem tempore,anno altero.
22 Quum autem rbiclviflet colloqui cum eo,a cendit ab Abrahamo Deus.
Tunc accepit Abraham Ji.'chmahelem
. . r ■ - - - .. . . filium suum,omnei,'que natos domi suL.Sc
reos,indesinenter ambula coram me.L; esto quemcunq; emerat pecunia sua.unumquem-
integer
jque marem e domesticis luis;& circumcidit

:-Csp.r 7 'T.'p. .. .
GENESIS.
['carnem prasputii illorum eo ipso dic,quem ; admodum loquutus fuerat cum ipso Deus.
z4 Erat autem Abraham natus nonaginta |. novem annos,quum circumcideretur carne ' prasputii fui:
z< Jischmahel vero, filius ejus natus rre : decim annos,quum circumcideretur carne prasputii fui.
zfi Eodem ipso die circumcisus est Abrahams Jischmahel filius eius:
17 Omnesqne domestici eius,natus domi & emtus pecunia ex alienigena ; Se circumcisi mnt cum eo.
Cap.t8.t9*
17 Dixit autem Jehova,oceuhemne ego ab Abrahamo,quod lum facturus ?
18 Cüm Abraham prorsus futurus sit gen* ris magnae ac potentis pater,8c in eo benedicendae sint omnes gemes terras ?
19 Nam agnovi eum.ut quum praeceperit filiis suis Se familiae sua: polt le,etiam observent viam Jehov* exercendo justitiam 8 c jus: utq; praestet Jehova Abraliamo id,quod promisit ei.
10 Dixit ergo Jehova, Clamor Sedonu Se Hamorae cum multus sit,& peccatum istorum cum grave sit valde: it Descendam nunc, Lc videbo, an secun- CAP. XVIII. Abraham Angelos ixeipit,mo- dum clamorem istius,qui pervenit ad me,
7nt«t de excidio urbium ,qucd deprecatu
A pparuit porro eijehova in planitieMam- ras.quum sederet ipse ad ostium tentorii sui,a:lluantedie.
1 Quum enim sublatis oculis suis aspexisset,eccc tres viros sistentes se coram eo : quos videns accurrit obviam eis ex ostio tentorii sui.Lc incurvavit se in terram bono- rem exhibens :
? Et dixit i Domini mei,si nunc inveni gratiam in oculis tuis,ne quasso praetereas 'a fervo tuo.
4 Sumetur i am parüm aquas,inde lavate pedes vestros ; atque innitimini sub ista ar-
C lnterim accipienSdjfeidm frustum panis,
Se reficite animum vestrum,postea progrediemini,quandoquidem transitis prasterYer- vum vestrum,qui dixerunt,ita facito,ut loquutus es.
6 Itaque festinavit Abraham in tentorium adSaram : & dixit,festina,tria sara.farinam similagineam depse, & fac placentas,
7 Ad armentum vero cucurrit Abraham :
& accipiens lactentem uifu/um tenerum 8c bonum dedit ferendum ad puerum,qui festinavit apparate eum.
8 Deinde accepto butyro & lacte, vitulo.
<iue lactente quem apparaverat, apposuit illa coram eis: & ipse adstabat eisCub ilb qrfcore comedentibus.
0 Dicentibus autem,ubi est Sara uxor tua? dixit^l»iab<im,ecce in tentorio illo est.
10 Et dixit iebpt/4 , Cerre revertar ad te quum vigebit hoc ipsum tempus,ecce autem filius erit Sarae uxori tua;: Sara vero audiebat ab ostio tentorii fui,quod extf post tentorium illius.
11 Abraham autem Lc Sara senes erdnt, vergentes astate: desierat este bai as fecundum consuetudinem mulierum.
iz Quapropter ridebar Saa.apud se dicendo: postquam vetula facta lum,foret mi- sii vo!uptas?dcinde dominus mein tenex est.
1? lum dixit Jehova AbrahamoiQuid ita risit Sara, dicendo,an etiam vere paritura «flem,quum ego consenui ?
14 An potest occultari‘a Jehovi quic- ...
quam ? hac tempestaie revertar ad re,quum 1 Sedomum veipere.Lor sedebat ad por- hoc tempus vigebit,8c SarS m> filius. ; t am Sedomi.quos quum videret Lot, turgens
1 5 Mcntiens vero Sara,qUüfii regii] ci >di- 1 oft eis obviam,8c incurvavit te vultudwwjjo cendo.non risi,quia timebat: lebova dixit, in terram honorem exhibens, r.cquaquam ita est,nam risisti. I r Et dixit,Ecce nunc domini mei,diverti Postea turgentes inde viri illi,pro/pe- tite quasso in domum lervi vtstn.arquc per- ctabanr Sedomum Verius : Abraham verö!noctate,8e lavate pedes veltr^s,deinde fur- ibat cum eiijdimiiTurus cos. I gentes mane abibitis viam vestram : illi au-
omninofacianc:sin autem minus,cognoscam.
21 Itaque respicientes aliorsum inde viri illi, abibant Sedomum versu$:iple verbAb- raham stetit adhuc coram Jehova.
2? Et accedens Abraham dixit,an etiam perimes justum cum injusto ?
24 Sunt fortassis quinquaginta justi in civitate ista : an etiam perimes,ac non parce« isti loco propter illos quinquaginta justos, qui fuerint in ea ?
£>' Absit tibi ut facias tale quippiam, morti tradendo justum cum iniusto.ut ita sic justo sicut injusto: absit tibi : an judex totius terra non exercerer ius ?
26 Cui dixit Jehova,si invenirem Sedonu quinquaginta justos in civitate ipsa,parcerem etiam toti illi loco propter eos-
27 Abraham vero iubiecn,dicens; Ecce nunc cuperem alloqui Dominum,tametsi ego jim pulvis &c cinis.

28 Fortaslis quinquaginta illos justos deficient quinque, an perditurus es propter hos quinque totam civitatem istam ? dixit» non perderem,si invenirem ibi quadraginta quintgta.
29 Ddinde pergenti denuo alloqui eum ac dicenti,fortasiis invenientur ibi quadraginta ; dixit,non essem facturus propter hos quadraginta.
?o Post ea dicenti,ne quasso accendatur ird Domini,si loquar, fortassis invenientur ibi triginta : dixit /fhoua,non essem facturus,st invenirem ibi triginta
?i Rursus dicenti, ecce nunc cuperem alloqui Dominum,fortassis invenientur ibi viginti: dixit,non essem perditurus propter illos viginti.
Postremo dicenti,ne quasso accendatur ira Domini,si loquar tantum hacvice,fortassis invenientur ibi decem : dixit,non essem perditurus propter illos decem.
?? Tunc abiit Jehova,postquam absolvisset alloqui Abrahamum : Abraham vero reversus est in locum suum.
CAP.XIX-Eumitwi Jfdrmunvumfororifcuir"
Lot eripitur. K.is< uuiur MoaL Aj Ammon . f)Et veni entibus aqtem duobus illis Angelis

tern dixerunt,non /icrcmulstiam in platea ipsa sumus pernoctaturi.
; Sej quum institisset apud eos valde,divertentes ad eum ingredi sunt domum eiuS : qui fecit eis convivium, 8 e infermentatos panes coxit,atque comederunt.
4 Nondum cubuerant .quum cives illi, Sedomit«, obsederunt domum illam «que pueri atque senes: universus populus ab extremitate eivitatiiuna ad alteram.
C Et inclamaverunt Lotum,dicentes ei, ubi lünt viri illi,qui insrefli sunt ad te hac nocte: fac prodeant illi ad nos.ut cognoscamus eos.
6 Ad quos egrei Y us Lot ad ostium,quum januam clausisset post se,
7 Dirit , ne qu«io fratres mei,sociatis malum.
8 Ecce jam duas filias me.is.qu« non cognoverunt virum » jam producam illas ad vos,&facite illis.prout bonum t/idclutur in oculis vestris : tantummodo viris istis ne faciatis quicqunm, quandoquidem venerunt in umbram trbulati mei.
9 Tum dixerunt illi.secede illuc: deinde dixeruntyhic unus venit ad hospitandum Lc judicem indesinenter agit,nunc plus tibi, quam illis socicmus'mali : instirerunrque in virum illum,in Lotum valde, Se accesserunt ut e stringerent »anuam.
10 Quapropter emittentes viri illi manum suam introduxerunt Lotum adle domum j & januam occluierunr.
ti Viros vero illos,qui erant ad ostium domus percusserunt subito scotomate cum minimum,'um etiam maximumradeb ut de- fcfli sint laborando ad inveniendum ostium.
11 Tum edixerunt viri illi Loto,quis pr«- terea hic tibi est: ftye gener,sive filii tui,sive fili« tu«,deinde quicunq; tibi junCrffuni in hac civitate : cura exeant ex ijio loco.
is Nos enim perdituri mox sumus locum huncreo quod magnus est clamor illorum ir conspectu fehov«, misirque nos Jchovaad perdendum civitatem istam.
14 Egressus itaque Lot alloquutus est generos iuos,qui brevi fuerant ducturi filias suas,dixitque.surgite,egredimini e loco isto, quia mox perditurus est Jehova civitatem istam : sed fuit h.ibjtus tanquam jocabundus in oculis generorum morum.
15 Quum autem ascenderet aurora,urgebant Angeli ipli Lorum,dicendorsurge,assumens umorem tuam Se duas filias tuas,qu« adsunt, abi, ne perimaris in poena civitatis
16 Cunctabatur amem ; quapropter prehenderunt viri illi manum eius & manum uxoris eius.manusq,' duarum filiarum ejus, propterea quod Jehova clementer amplectebatur eum ^ ut educerent eum.&collocarent eum extra civitatem i piam.
i7Fui:qiie dum educerent eos foras,ut Jc- hova dicerer,Eripe te,ad vitam tuam ctfbi- d<7ir» ne intuere post te.neque consistas in tota h zc planitie: ad montem illum fuga eripe te,ne p erimaris.
18 Lot veto dicebat eis: ne quasso Do»
19 Ecce nunc invenit gratiam servus tuus !n oculis tuis: quum amplificasti benignitatem ruam,quam exercuisti erga me,inco!u-

mem servando vitam meam: ego autem non postum fugi me eripere ad montem illum, ne quod me assequatur malum,&moriar.
20 Ecce nunc civitatem istam propinquitate sua commodam ad fugiendum illuc,qu« est res perexigua: fu^a eripiam me qu«so illuc (nonne res perexigua est ? } 8c vivam. , ri Cui dixit ille,Ecce rationem habeo tui 1 etiam in hac re : u: non subvertam civitatem istam,quam dixisti.
ii Festina, fuga, te eripe illuc,non enim potero facere quicquam usque dum perveneris illuc ; propterea vocavit quisque nomen illius civitatis Tzoharem.
i; Sole prodeunte super terram » quunt ; Lot ingrederetur Tzoharem,
14. Jehova demisitluperSedomum Se super ' H-irrioram. pluviam sulphuris Se ignis ; a Jehova e coelis: ' '
r< Subvenitque civitates ipsas 8c planitiem illam totam,omneisque incolas illarum civitatum, 8c soccum terr« :
26 Sed quum intueretur uxor eius ulterius post eum.starua falis effecta est.
27 Mane mrgens autem Abraham eodem matutino, abiit in locum illum,ubi sieterar coram Jehova :
28 Profpecta'nsque Sedomum Se Hamo- ram versus: Se totam regionem verius illius planitiei: vidit quum ecce ascenderet fumus illius regionis tanquam fumus fornacis calcari«.
29 fuit itaque,quum perderet Deus civitates illius planitiei, ut recordaretur Deus Abraham! : ideöque emisit Lotum e medio illius subversionis,quum subverteret civitates illas,apud quas habitaverat Lot.
;o Xot vero a.cendensTzohare,consedit in monte illo.dc du« fili« eius cum eo,(quia metuebat habitare Tzohare) Se consedit in spelunca quadam ipse cum duabus filiabus suis.
r> Dixit autem primogenita minori natu, pater noster icnex est: nec quisquam fupaest in hac terra,qui congrediatur nobiscum.ie- cundüm consuetudinem totius terr«.
Agedum,demus bibendum patri nostro virium .Lc cubemus cum eo ; ut in vita servemus ex patre nostro femen,
;; Quum itaque dedissent bibendum patri suo vinum in nocte illa ; accedens primo- i genita cubuit cum patre luo,qui non agno- i vit dum cubaret illa.aut dum exsurgerer. j $4 Postridie vero evenit ut diceret primo- M genita minori natu, ecce cubui prasterita ^ nocte cum patre meo : demus ei bibendum vinum etiam hac nocte,deinde venicon- |i cumbe cum eo,ut fervemus ex patre nostro
; e Quümq; dedissent bibendum etiam in nocte iTTä patri luo vinum ,* sürgens minor natu cubuit cum eo,qui non agnovit, dum cubaret illa.aut dum exsurgerer.
;6 ita conceperunt duae fili« Loti ex pa-
17 Peperitque primogenita filium. Avocavit nomen eius Moabunuis est pater Moa- bitarum in hunc usque diem*
;8 Et ipsa quoque minor natu peperit fi- iium,8c vocavit nomen eius Ben-hammi: i- pse est pater Hammonitarum in hunc usque

Cap.io.

CAP-XX. Sava <AbTAbaTno tur invioUtA. Abimelecbcuratur prtiibus Abrahami.
P Rofcctus autem inde Abraham ad regionem meridianam, ut habitaret inter JCa- defchum& $churem,hoipitatus efl Gerari;
2 Ubi quum dixisset Abraham de Sara ixXo- re sua,soror mea est,mittens Abimelec rex Gerari homines, accepit Saram.
; Sed venit Deus ad Abimeiecum in somnio nocturno: 8e dixit ei, Ecce tu illico moriturus es propter hanc mulierem,quam accepisti,cum stt marito juncta.

4 Abimelec autem non accelerat ad eam: quapropter dixit,Domine,an gentem etiam justam interficeres?
? Nonne ipse dixit mihi,soror mea est ? & illa ipla quoquedixit,frater meus est?cum integritate cordis mei & munditia manuum mearum feceram istud.
6 Tum dixit ei Deus in somnio, tum ego sciebam cum integritate cordistui te fecisse istud,tum etiam cohibui ego te, ne peccares in me : idcirco non sivi te attingere eam.
7 Nunc itaque restitue uxorem illius viri, propheta enim est.quümque oraverit pro te,vivito : quod si non restitueris,icito te omnino moriturum,tetnguslm,& tos omnes, qui tui sunt,
8 Mane itaque surgens Abimelec matutino ipso,quum vocavisset omneisiervossuos, proloquurus est omnia verba hsec ipsis audientibus : rimueriintque viri illi valde.
q Deinde vocans Abimelec Abrahamum dixit ei,quid fecisti nobis,aut quid peccavi in te, quod induxisti super me & super regnum meum noxam magnam ? opera,quas non sunt facienda,fecisti adversum me.
to Prasterea dixit Abimelec Abrahame, quid videbatur tibi,quum faceres rem hanc?
11 Cui dixit Abra harr., scii, quia dicebam, dumaxat vacuitas reverentias Dei est in loco isto : quare occident me causä uxoris meae.
12 Sed etiam revera loror mea est,filia panis mei, non autem filia macris meae: mihi vero nupta est.
>r Fuit autem,quum faceret Deus,ur errarem e domo patris mei.ut dicerem ei,hasc esto benignitas tua,quam exerceas erga me : ad quemcumque locum pervenerimus, d:. cito de me,frater meus est.
14 Tunc accipiens Abimelec greges & armenta & servos & ancillas, dedit Abraha* mo,& restituit ei Saram uxorem eius.
ic Dixitque Abimelec Abra^mo , ecce regio mea tifc*i exposita e° : in/oco.qui tibi Videbitur commodus,habita-
16 Sar* vero dixlr. ecce ded'miMe /r-lo; argenteos fratri tuo, ecce is tibi eff operimentum oculorum aoud omneis.qui tecum suturi sunt : atque hasc omnia,ut erudita sis.
jt C^uum itaoue oraret A braliam Deum,
curavit Deus Abimeiecum, Üc uxorem eius i &ancillas eius,ut parerent-
' iR Nam Plane occluserat JslW Mnem
vulvam f>mstias Abimelcci; causa Sdr* uXo- ris Abrahami.
! C A P. v X 1 . Ksls< »tur litzrhf Jj ex SarA.rir- rumcMintr.AblAÜntur. Atreum Vxsih* ynAile AblegAtur*
E S IS- . Cap.2f,
Ostea visitavit Jehova Saram quemadmodum dixerat,fccirque Jehova Saras quem • admodum loquutus fuerat.
2 Concepit enim Lc peperit Sara Abraha- mo filium senectuti eju$,eä ipiä tempel.ate, quam dixerat Deus.
; Vocavitque Abraham nomen filii tui, qui natus est ipsi,quem peperit ipsi Sara, Jitzchakum,
4 Et circumcidit Abraham |itzch.;kum filium suum natum octo die$isicutprascepe- rat ei Deus.
5 Erat autem Abraham natus centum an« nos,quum nasceretur ei Jhzchak filius e : us.
6 Dixit vero Sara,risum fecit mihi Deus: quisquis audiet,arridebit mihi.
7 Prasterea dixit,quis suhlet dicturus Ab- rahamo, certo lactabit filios Sara-cum tamen pepererim filium senectuti cius ?
8 Quum autem crpvistet infans,ut depelleretur a lacte , fecit Abraham convivium magnum,quo diealacte pellebatur Jitzchak.
9 Et videns Sara filium Hagaras Agyptias, quem peqereratAbrahamoHsl£<n,irridente,
10 Dixit Abrahamq,eiice ancillam is am
& filium eius : non enim futurus est hasres filius ancili» istius cum filio meo,cum Titz- chako. J
rr Mala autem videbatur hasc res valde in oculis Abrahami,propter filium suum.
12 Sed edixit Deus Abrahamo,ne malum videatur in oculis tuis de puero hoc,& de ancilla tua, quicquid indixerit tibi Sara,ausculta voci eius: nam m Jiczchako vocabitur tibi femen.
it, Attamen etiam filium ancillas huius efficiam patrem gemis magna, quia lernen tuum est.
14 Quum ergo mane Oirrexistet Abraham eodem matutino,accipienSpanem & utrem aquas allatum ad Hagaram tradiert, imponens humero cius,puerumque ipiiim,ac dimisit eam: itaque profecta vagabatur per desertum,quod diritur Beer-sch cbahi.
if Sed deficiente aqua ex utre , abiecic puerum sub unam arborum :
16 Abie'nsquesubfedit e regione , procul abscedendo,ut qui jaculantur arcu: dicebat enim, ne videam quum morietur puerriub- sidenique c regione voce lublata fiebat.
17 Audivit autem Deus vocem ipsius Pueri: quapiopter inclamans Angelus Dei Hagaram e cocio,dixit ei, quid tibi cfi Ha- gar ^ nc timcas.atrendir enim Deus ad vocem ipsius rueri in loro ubi est.
18 Surge,tolle puerum istum,Scapprehen- de manu tua iniurn : nam patrem gentis magnas e f ciam ipium.
10 Tum aperuit Deus oculos illius, ut vi- deretnuteum aquas; &a bicrsiUa -mnlcvie utremsuum aqua,& ded ; t bibendum rpero.
soDeinde.adfuit Deus isti ruero ita.ur creverit ; habitabat autem in delcrto, eratque jaculator arcitenens.
7» Et habitanti i n deferto Parar'Sjastump- sic ei niater eius uxorem e terra Aegypti.
Iverit autem illo temrore,ut alloqueretur /'•bimelec & Picol princens nvliti* eius Abra^amum.dicendo ,* Deus tecum est in omnibus quas facis.
7; Nun-' itaque iura Mih' rer Deum hic, dtiA tibi impremnsfi mentitus fueris mihi,
auc

aut filio meo,aut nepoti meo ; fort ut benignitatem parem huic,quam exercui erga re,exercear erga me,8c erga regionem hanc in qua peregnnaris.
24 Cui dixit Abraham, ego jurabo.
if Reprehenditvero Abraham Abimele- cum,propter puteum aquae illum,quem vi occupaverant ser\ i Abimeleci:
26 Cui Abimelec,nescio quis fecerit rem hanc,inquit: quin etiam neque tu indicaveras mihi,neque etiam ego audiveram pr*- terquam hodie.
27 It accipiens Abraham greses Sc armenta,dedit Abimeleco; pepig-erüntque ambo ipsi foedus.
28 Statuerat autem Abraham septem agnas gregis leorsim.
29 Quamobrem Abimelec Abrahamo dixit, quovium isthic septem agna: ist«, quas statuisti seorsim ?
;0 Et ille, quia,inquit,has septem asnas accepturus es e manu mea.quö sit mihi ißud 5 n testimonium me fodisse puteum hunc.
;> Idcirco vocavit quisque locum illum Bcer-ichcbah,quia ibi juraverunt ambo.
;r Quümque pepigissent foedus ad Beer- schebah ; surgens Abimelec 6c Picol princeps militia? ejus , reversi sunt in regionem Pelikhthjeorum.
;; Plantavit \er6Abraham nemus ad Beer- schebah,8c invocavit illic nomen Jehov* Dei fortis>«ete;ni.
;4 Peregrinatus enim est Abraham in regione Pelischth«orum diebus multis.
C A P. X X 1 1 . Immolatio litzrhaki imperatur.Obedit Abraham. litzchak liberatur.
E Venic aurem his rebus tranlactis,utDeus ipse tentaret Abrahantum,nam dixit ei, htus Abraham ; cui ille,ecce me,inquit.
2 Et dixit Deus,assume nunc filium tuum, unicum tuum,quem diligis,Jitzchakum,& abi in regionem Morijae:& osser eam ibi in holocaustum»mner uno illorum montium, quem dixero tibi.
; Mane itaque surgens Abraham eodem matutino, inslravitasinum suum, & assumsit duos pueros suos fecum, 8c Jitzchakum filium Tuum: & fissis lignis ad

holocausturo, •surrexit abiturus in locum illum,quem dixerat ei Deus.
4 Tertio die attollens Abraham oculos füos, vidit locum i Ilum e longinquo :
cEdixitque Abraham puerisiuis.vos con sistite hic cum asino,ego vero &hicpuer ibimus eb usque ; quümque adoraverimus, reverremur ad vos.
6 Et accipiens Abraham ligna ad holocaustum,imposuit JiczchaKo filio suo,accepit vero in manum'suam ignem & cultrum : lic abibant ambo simul.
7 Alloquens autem jitzchakAbrah.m-um patrem suum dicebat,mi pater : qu* dixit,, ecc« me,fili mi: tum dixit Iitzcbctk,«cce ignem & ligna,at ubi est parva pecus ad holocaustum ?
8 Cui dixit Abraham, Deus ipse prospiciet sibi de parva pecude ad holocaustum»; fili mj: quum abirent ambo simul.
9 Ut autem pervenerunt ad locum illum, quem dixerat eivem,exstructo ibi altnriAb-
E S I S, Cap.22.it.
raham disposuit tigna: postea colligans artubus Jitzchakum filium suum , imposuit eum astari lupra ipia ligna.
10 Et immittens Abraham manum sUam, accepit cultrum ;d jugulandum filium suum.
11 Inclamans vero euru Angelus jehov* e ccclo,dixit, Abraham,Abraham : qui dixit,
1: Tunc dixit Angelus,ne immitras manum tuam in puerum hunc : nec facias ei quitquam .nunc enim expertus mm timentem Dei esse te,cum non subtraxeris filium tuum,unicum tuum,a me.
1; Quum autem Arabam sublatis ocu- liistiis aspiceret,ecce arietem,qui retrorsum detinebatur in perplexitate veprium cornibus tuis: abiens itaque Abraham accepit arietem illum,obtulxtque cum in holocaustum loco filii fui,
14 Propterea vocavit Abraham nomen loci illius,Jehova providebit: ex quo dici solet hodie in monte Jehov* providebitui.
1 (Inclamavit porro Angelus]ehovasAb- rahamum fecundo e cocio: I
16 Ac dixit,Per me ipslim uiro,dictum|e- hovae: quandoquidem fecisti rem hanc, 8c non subtraxisti filiumruum,unictim tuum:
17 Me prolixe benedicturum tibi,& cu- mulatisiime multiplicaturum lernen tuum» ut fit numero sicut stell* cccli.&r sicut arena, qu* est in littore maris. & harreditario iure possessurum semen tuum porcam immico- lum momm,
18 F.t benedictas fore in femine tuo omnes gentes terr*: quandoquidem auscultasti |! voci me*. |
19 Deinde reverso Abrahamo ad pueros 1 fuoSjsurgemes abierunt simul in Bcer-sche- | bah : habitabat enim Abraham in Beer- schebah.
20 Eventzque his rebus transactis,ut nun- | ciaretur Abrahamo,dicendo : eccepeperit ij ipsa quoque Milca filios Nachori fratri tuo : !
21 Hutzum primogenitum ipsius,& Bu- zum fratrem ejus» & Kemuelem patrem !
22 Cefedumque, & Chazonem,& Pilda- .schum.& .Jidlaphumjetiamque Bethuelem :
2;' Betnue) autem genuit Ribkam : octo istos peperit Milca Nachori fratri Abra-
24 ('oncubina vero illius uxor.cu! nomen fstReüma, peperit igitur illa quoque Thebachum,& Gachamum,8c Tachaschum, &Mahacam.
C A P. XX ili. Sara obitus & sepultura.
F llit autem vita $?r* centiim viginti septem annorum ; hi anni vit* Sar*.
2 Post mortua est Sara in urbe Arbah C ea jam dicitur ChebronJin regione Cenahanij:
8^ ingressus est Abraham ad lugendum propter Saram,& ad deflendum eam.
{ Suigens vero Abraham, quum abivisset a facie mortui lui,alloquutus est filios Chethi , dicendo,
4 Peregrinus Sc inquilinus sum apud vos ; date mihi possessionem sepulcri arud vos, ut sepeliam mortuum meum /uMaseum c -consnectumeo.
, c Resronderuntautemfilii Che;hi Abrahamo,dicendo ei. - A €J .
' 6 Audi

H Audi nos domine mijprinceps Dei,tu inter nos,in lectissimo sepulcrorum nostrorum sepeli mortuum tuum ne mo ex nobis sepulcrum stium occludet tibi, quö minus tuum mortuum ;epe)ias.
7 Tum asturgens Abraham tncurvavit se f coram populo eius regionis honorem exbi-
iens,coram filiis Chethi:
8 Et loquutus cfi cum eis,dicendo : fi est in animo vobis,utsepeliam mortuum meum sublatum a conspectu meo,auscultate mi- hi,Lc intercedite pro me apud Hephronem filium Tzocharis :
' 9 Ur det mihi speluncam Mac rei* loci sui,
qu* est in extremitate agri ipsius; iuf ä ne- cunia der illam mihi inter vos,in poiTesso- nem sCoulcri.
io Hcphron autem sedebar inter filios Chethi: reipondtt veroHenhronC.hmhaeuS Abrahamo,audien ibus filiis Chethi, omnibus ingredientibus portam civitatis iuaj,diti Nequaquam.domi ne mi »audi me: a- grum illum dederim tibi,& speluncam, quae In eo est.ipsani tibi dederim ; praeienribus popularibus meis dederim eam ib;,sepeli mortuum tuum.
i z Tunc incurvavit se Abraham coram populo regionis illius honorem habens:
i} Et alloquutus ePHephronem audiente populo regionis illius,dicendo,sed fi tu Mcs, qu*io audi me .do pretium aeri illius,accipe a me,tum sepeliam mortuum meum illic.
14 Respondit autem Hcphron Abraha- mo,dicendo ei:
i s Domine mi, audi me,terra quadringentorum suloTum argenti,inrer me Lc e, quid est r tuum ergo mortuum sereli.
t6 Ascultavit it:«que Abraham Hephro- ni,8c append e Abraham Hephroni argentum illud,quod indic verat audientibus filiis Chethiiquadringentos Jtclos argenti commeantis ad mercatorem quemvis.
17 It 'cessenger Hephronis,qui estMac- pel* 3 qu* est e regione Mam/as ,* nger cum spelunca i pia,quae in eoffhonmique arbore, quas in agro erslf,quod denique erat in toto termino eius circumquaque,
18 Abrahamo in possefllonem prassenti* bus filiis Chethi, omnibus ingredientibus portam civitatis eius.
19 Postea demum 'epellvir Abraham Satam uxorem iuam,e/<tt<wi inspeluncam afri
I Macpelas e regione Mamr* , ea jam dicitur Chebron.in regione Cenahanis r 3 Quum refPsser ager ille & ipelu"ca,qu* est in eo, Abrahamo in possessionem sepulcri, ä filiis Chethi cmtu;.
\ CAP. XXIV. Rjbfeslm ex Mejopotamia ah Eliezeroaddu&am Ifaac uxerem acripit. Braham autem erat senex vergens aetate, benedixerstque Jehova Abrahamo in re- 1>U5 omnibus .
• Quum ed'xit Abraham fervo suo veru- | stissimo domesticorum luoruni,qui praerat 1 omnibuS,quas erant ipi:us,ponc nunc ma* j num tuam lub femo-e meo :
1 I Ur iurciurapdo obstringam re ner]ev-o- 1 vam Deum cccli .Deumque ter.«:te pdr af- cepturum uxorem filio meo ex filiabus isio- rtim Cenahanasorum,inter quos habito:
5 1 S. Cap.t^.
4 Sed te in regionem meam 8c ad cogna-
-.ionem meam profecturum,Sc accepturum uxorem filio meo fitzchako.
f Dixirautem isteiervus ei,fortassis nolet mulier illa sequi me in regionem hanc : an ve: o reducam filium tuum in regionem illam, ex qua egressus es ?
6 Cui edixit Abraham, Cave tibi,ne reducas filium meum illuc.

7]ehova Deus coeli , qui assumfit me e domo patris mei & e terra cohabitaronis meae: quiq; loquutus est mihi,&qui juravit mihi dicendo, femini, tuo dabo regionem hanc,is mittet Angelum suum ante re,ut accipias uxorem filio meo inde.
8 Quod si nolet mulier illa sequi te,tum insons eris ab adjuratione hac mea:tan:um- modo filium meum ne reducas illuc.
9 Ponens itaque servus ille manum suam lub femore Abraham! domini sui juravit ei . uper hac re.
to Deinde accepit servus ille decem camelos e camelis domini fui,profecturus,ut qui omneis opes domini fui habebat in manu .ua : 1'ujfem'que profectus est in Syriam in- teramnem ad civitatem Nachoris.
it Tum curavit ut Pecterent genua cameli extra civitatem ipsam,juxta puteum aqua; ; tempore vespertino ; quo tempore mulieres aquam haurientes exire solent:
»i Et dixit,A lehova Deus Abrahami dö- trrni mei, fac quaeso, ut obveniat mihi hodie ;& exerce benignitatem hanc erga dominum meum Abiahamum.
1; Ecce ego consisto juxta fontem hunc aquar,dum filias virorum civitatis istius e- gredientur ad hauriendum aquam.
14 Si qua puella erit,quum dixero ipsi,Inclina quasso hydriam tuam,ut bibam, qu* dicat,bibe,etiamque camelis tuis bibendum daboihanc prostitueris fervo tuo ptzchako,
6 in hac experiar re exercere'benignitatem erga dominum meum.
15 Evenit autem id ipsum .antequam absolvisset loquirecce enim RlbKam egredien- tem,quae nata f. erat Bethueli filio Mile* uxoris Nachoris fratris Abrahami : cum hydria sua humero suo imposita.
16 (Puella autem ista erat forma bona valde,virgo,quam vir non cognoverat)quo descendit ad fontem illum,Lc implc;a hydria sua ascendebat.
n Accurrit ergo servus ille obviam ei ; Lc dixit,sine me !oibere,qu*so,parum aqu* ex hydria tua.
18 Ft illa bibe,inquit,domine mi: festi- nanterque demittens hydriam luam super manum luam,bibendum dedit ei.
10 Quümque rbiolviset dare bibendum ei ; dixit, etiam camelis tuis hauriam,uique dum absolverint bibere.
‘o festinans itaq; deplevit hydriam suam, fundendo in aqualiculum ,ßc cmurritdenub ad puteum,ut hauriret i hausitque omnibus camelis eius.
i 1'vgrea vir ille flupebat surer ea,tacitus olseruans.ut cognoscere:,utrum lecun- dasset Deus viam tuam,necne.
i? Factum est autem,quum absolvissent cameli bibere,ut accipiens v ; r ille imponeret naso ejus monile aureurr.ctnus pondus erat dimidii licii,& duas armillas iiuponcrei ma- nibuj

nibus ejus,quarum pondus erat aureorum
r; Postquam dixisset,cujus filia estu?in- dica quaeio mihi: estne in domo patris tui vobis ad pernoctandum lotus ?
za Et illa dixisset ei,filia sum Bethuelis; filii Milca:,guem peperii hac Nachori,
Dixiflet quoque, tum straminis, tum pabuli multum est penes noSjtum ad pernoctandum locus.
ro Tum inclinans verticem vir ille adoravit,Ce incurvans |ehov».
it Dixitque, tzenedictus Jit Jehova Deus domini mei Abrahamt,qui non dereliquit benignitatem Tuam & fidem luam,quin ex er- eeret eam erga dominum meum : me,me,inquam,hac eadem via deduxit Jehova in domum agnatorum domini mei.’
r8 Itaque currens puella nunciavi: in domo matris sute,ut sc habebant ista.
19 Ribkx autem et at frater, cui nomen Eaban: cucurrit ergo Laban ad virum illum fo as ad fontem.
;o Hoc vero factum est,quum vidisset monile illud Sc armillas impositas manibus sororis .'u«e,8c quum audiisset verba R'bK® sororis sua: dicentis,ita alloquutus est me vir ille: igitur venit ad virum illum iqui ecce adstobor camelis prope fontem :
\ i Et dixit Laban »ingredere benedicte a Jehova: quare maneres foris?nam ego expedivi domum.&locus cftpro camelis istis:
1* Et ing» esso viro illo domum,solvit camelos : deditque stramen & pabulum camelis,& aquam ailavandum pedes illius,pedesque virorum,qui erant cum illo.
r; Sed quum aproneretur illi ut comederet,dixit,non comed.-m usquedum eloquu- tus fuero res meas: cui dixit Laban,loquere. ?4 Tum dixjr,Semts Abrah.-mi ego sum.
Jehova autem benedixit domino meo, valdej adeb ut magnus effectus stt: dedit enim ei greges,&armertn,&argentum,& aurum,servdsque & ancillas,Sc camelos Sc
?6 Praeterea reperit Sara uxor domini n.ei filium domino meo,postquam seruitipia: deditque dominus meus illi quicquid habet.
l>j Jureiurando autem obstrinxit me dominus meus d ; cendo»ne accipias filio meo uxorem e filiabus Cenahana?orum,in quorum eeo regione h;.bito.
;8 Dira tibt imprecare, nisi ad domum patris mei profiejitaris Lc ad familiam meam ; ut accipias uxorem filio meo.
;y Quum autem dixissem domino meo, fortassis mulier illa non est lequutura me :
40 Dixit ii/e mihi j Jehova,in cu : us conspectu indesinenter ambulavi,mittet Angelum suum tccum,8c secundabit virm tuam, ut accipias uxorem filio meo e familia mea, & e domo patrismei.
41 Tunc in s ons ens ab exeeratione mea; uum veneris ad familiam meam: etsi non abunt tibi,tamen eris insons ab exeeratio-
42 Veniens ergo hodie ad fontem istum, dixi,Jehova Deus domini mei Abrahami.fi tu nünc secundare pergis viam meam per quam ego ambulo.
4; Ecce ego consisto juxta fontem hunca- qu»;si qua? virgo erit mox egressura ad hau-

riendumaqU 4 m,qu«,ubi dixero ipsi,da mihi quaeJo bibendum parum aquas e:c hydria rua.
44 Respondeat mihi, cüm tu bibe,tum e tiam camelis tuis hauriam , ea ipsa jit uxor, quam piassiituic Jehova filio domini mei.
45 Ego nondum absolveram loqui cum a- nimo meo,quum ecce Ribka egressa estbrt- bens hydriam suam mper humerum iuum.de- icendensque ad fontem hausit: dixi autem ei,da mihi bibendum quasio :
46 Illa vero festinanter demittens hydriam märn a i'c,dixit,bibe,etiamque camelis tuis bibendum dabo:& postquam biberam,etiam camelis bibendum dedit.
47 Quare rogavi eam dicens,filia cuius es i Sc illa,filia,inquit,Bethuelis filii Nacho- ris.quem peperit n Milca,8c imposui monile istud naso eius,& aimillas manibus e ; us.
48 Et inclinato venire adoravi incurvans me Jchovas,ac benedixijehov* Deo domini mes Abrahami.quod duxisset me perviam veram,ad accipiendum filiam fratris domini mei pro filio ipsius.
49 Nunc igitur si estis porro exercituri benignitatem & fidem erga dominum ircum, indicate mihi, sin autem minus,indicate mihi.ut convertam me ad dexteram vel ad sinistram.
52 Cui refpondcnslaban&Bethucl dixe- mnr, ä Jehova profecta est hasc res : non possumus eloqui tibi malum, out bonum.
ci Ecce RibKa tibi exposita cft,accipe & abi ; siirque uxor filiodominitui,quemadmodum loquurus est jehova.
fi Itaque factum est,quum audivisset servus Abrahami verba eoium,ut adorans incurvaret se jehova: ad terram usque :
Er depromens servus ille instrumenta argentea Sc instrumenta aurea,ac vef es,traderet Ribk* similiter res pietiosrs daret fratri eius & matri e ; us.
<4 Deinde comederunt 8c biberunt ipse & viri illi,qui cum ipso erant, ac pernoctaverunt, quum au-cm pojlcro mane surrexissent, dixit servus ifff »dimictite me ad dominum
Dicente vero fratre ipsiusRii-fcrf Sc matre ipsius .Resideat h*c puella nobiicum <isi- quot dies,saltem decem,postea ; birura est
<6 }Ue dixit eis,r»e remoremini me,quum 1 jehova tecundrverit viam meam ; dimittite n.e ut abeam ad dominum meum.
§7 Tunc dixerunt, advocemus puellam ipsarr.S: interrogemrs os eius :

§8 Er advocantes Ribkam dixerunt ej,vjs- ne proficisci cum hoc viro ? qu«e dixit,Profi-
C9 Dimittentes itaque Ribkam .'ororem suam Sc nutricem e)US ; cum leivo Abrahami ac viris e ; us:
60 Benedixerunt RibXse, dicentes ei,tu foror costre moter esio mille myriadum ; & haereditario iure possideat lernen tuum portam inimicorum uoruni.
6r Surgens ve» b Ribka,&pueli» eiu« in- i sederunt' comesis,ui .eqiieicntur virum illum : accepttfque jeivus ille Ribka obiit.
61 JitzchoK cutem veniebat eXambuh- tioneVd puteum Lachi^oi: (nam ipse habitabat in regione meridiana Canah.maa :)
Quo egressus orat Jirzchak ad medi- - tan-

tandum in apro,appetente vespera: quiim- quc sublatis oculis tuis respiceret,ecce ca- melos venientes.
64 Ribka vero sublatis oculis tuis,quum videret JitzchaKum,dejecitfe de camelo.
6e Quum illa dixisset fervo, quifnam est vir ille,qui ambulat in agro obviam nobis) servusqi dixisset,is est dominus meus; Se accepto peplo operuit se.
66 Tunc enarravit servus ille Jitzchako omneis res.qiws fecerat.
67 Er introducens eam Jitzchak in tentorium illud ,quodfueiat Saraematris iu*,acce- pit Ribkam.ur eilet f:bi uXor,& amavit eam: sie consolatus est se Jitzckakpost obitum matris suas.
C A P. X XV. Litoi Abrahami cx Ketura. Ejutmort. K afiuntur lfaaco Hefau 4 $ la- balrvl».
P Ergens vero Abraham, accepic uxorem, cuius nomen Ketura.
2 Quae peptrit ei Zimranem,& JoKscha nem,& Medanem,& Midiancm,Juchbakum quoque,&Schuachum.
; Jokschan autem genuit Sthebam & De- danemifilii'verö Ded3nis fueruntAschurim, Lc Leturchim,&Ieummim.
4 Filii autem Midinnis Hepha,8e Hepher, &Chanoc,& Abidah,8e Edrha : omnes hi fuerunt filii Ketura?.
5 Dederat autem Abraham, quicquid erat sibi.jitZchaKo: ^
6 Filiis vero concubinarum uxorum,quas habuit, dedit Abraham dona ,ac dimisit «os ajitzchako filio sUo.dum adhuc viveret, Orientem versus,ad regionem Orientalem incolmdam.
7 Hoc autem «st tempus annorum vit* Abrahami,quibus vixit,centum septuaginta quinque anni.
8 Postea exspirans,mortuus est Abraham in canitie bona, semo sarur :& aggregatus est ad populareis suos.
q Nam sepeliverunt eum Jitzchak&Ji- schmnhel filii cius </dtum in speluncam Macpelz, in agrum Hephronis hhi T7.0- charis Chitthaei.qui e5) e regione Mamras.
10 Agrum, tnsluslm,,illum ,quem emerat Abraham a filiisChethi:ibi sepultus estAb- raham cum Sara uxore sua.
riFultq; post mortem Abrahami .ut benediceret DeusJitzchaKo filio eius: habitabat autem Jitzch.tK iuxra puteum Lachai roi.
iz Atque ha ?sunt generationes Jischnia- helis filii Abrahami ; quem pcpefit Hagar Agyrnia ancilla Sar-e Abrahamo.
11 H*c,inquam,nomina filiorutajischma- helis.de nominibus ipsorum,qu* /mfo/ita sunt generationibus ipsorum: primogenitus Jifchmahelis Nebajoth, tum Kedar,&Ad- beel,& Mibsan.
14 Et Mifchmah,8:Duma,&:Massa. re Chadar,&Thema,]etlmr,Naphisch,& Kedma.
(6 Hi fuerunt filii ji schmaheliSj Lhrec nomina eoium indita vjllis & castellis ipsorum.duodecim principes per nationes mas;
1 ** Hi autem sunt anni vita? Jifchmahelis, centum triginta septem anni: ‘deinde exfpi- ian> momuil est , Üc aggregat«? ad popula- :: rei» suus;
: s r 8. Gap.z5.r6.
in Qui habitaverunt aChavilaSchurem usque,quod desertum est e regione JEgypti, (finde ulque,qua venis in Assyriam : exadverso omnium fratrum suorum accidit ei habitatio,
jQ Ha? vero sunt generationes Jitzchaki, filii Abrahami: Abraham genuit Titzcha- kum.
20 Erat autem Jitzchak natus quadraginta annos , quum acciperet Ribkoni,filiam Bethuelis Syri, ex Padane Syriar, sororem Labanis Syri,uxorem sibi.
11 Postea supplex Jitzchak oravit Jeho- V 3 m,ob uxorem suuni,eb quod sterilis estirt: 8c exoratus est illi Jehova,ita ut conceperit Ribka uxor eius.
22 Quümque inter se conquassarent filii eius in ea,dixit,si sic est,quare hac conditione sum eeo ? itaque abiit ad consulendum Te- hovam.
2? Jehova auteni dixit ei, duas gentes sunt ni ventre tuo, & duas nationes, edita ex visceribus ruis separabuntur, quarum natio una robustior erit altera, & major serviet minori.
24 Completis iraque diebus eius ad pa- riendum,ecce geminos invenere ejus.
re Prodiit autem prior rufus totus similis cogat villosa»:ideo vocarunt omnes nomen ejus Hefauum.
26 Postea vero prodiitfrater e : us, cuius manus tenebar calcaneum Hefaui,ideo vocat quilis nomen ejus JahaKobum. Erar autem JnzchoK natus lcxaginca annos,quum Ptfcka pateret eos.
27 Deinde auum crevissent isti pueri,fuit Hefau Vir peritus venationis, vir agrestis ; Jahakob Vero vir integer,habitabat in ten-
28 Amabat itaque Jitzchak Hefauum. quia venatio grata crai in ore ipsius : Rib- Ka vero amabar Jahakobum.
zv Coquente autem Jahakobo iufculum, veniebat Hefau ex agro,ut erat fessus :
;oEt dixit Hefau Jahakobo,sine me haurire quasso de isto 'edulio admodum rufo, nam fessus sum,idcirco vocavi: quisque nomen ejus Edomum*
N. Dicente verb Jahakobo, vende jam hodie tuum »us primogenitorum mihi;
?z Dixit Hefau, ecce ego propero ad mortem; quorsum ergo jus primogenitorum mihi?
N Et dicente Jahakobo, jura mihi jam hodie,iuravit ei: sic vendidit jus suum primogenitorum Jahakobo.
$4 jahakob vero dedit Hesauo panem & iusepsum e lentibus, qui comedit ac bibit, deinde Jürgens abiit: sic contemsic Heiau jus ipsum primogenitorum-
C A P. XX VZ.IitXchakM peregrindtur in* tfr ?elifchthaos,Bersaieam secedit,(pie* ncditttontt confirmatymem accipit .
F Uic autem fames in ea regione, praete* famem illam priorem,qu* fuerat tempo* re Abrahami;quaproptcr profectus est Jitzchak ad Abimelecum regem Feliiththaeo- rum Cerarum.
l Apparuit autem ei Jehova,Lc dixit,ne descendas in Agyptumsscd habita in ea re- eioneiquuin dixero tibi.
B 4 Per«

Vl'creerinare in hac regione,« ero tecum ac benedicam cibi nam tibi Sc semini tuo dabo omneis regiones istas,8c praestabo juramentum illud »quod juravi Abrahamo patii tuo.
4 Multiplicabo enim femen tuum sUtstt numero,sicut stellas caeli,& dabo lemitti tuo omneis regiones istas:Sc benedictas se reputabunt in semine tuo omnes gentes terras;
f Propreres quod auscultavit Abraham voci meas : & observavit observationem meam, praecepta mea-statura mea.Lc leges
6 Consedit itaque Jitzchak Cerari.
7 Ubi rogantibus viris loci illius de uxore ipsius,dicebat, (oror mea est : nam metuebat dicere,uxor mea est,ne occidanrme (tnquiens)viri huius loci propter Ribkam, quod boni forma sit-
8 Fuit autem,quum multos dies ibi transegisset, ut prospectaret Abimelec Rex Pe- lischthasorum per fenestram : quumque respiceret,ecce JitzchaKum colludentem cum Ribka uxore lus.
9 Quapropter vocansAbimelec Jitzcha- kum dixit,omnino ecce uxor tua est hasc & quomodo di xisti,foror mea est? cui dixit jitzchak, frei, quia dicebam,

cavendum, ne moriar propter eam.
10 Tum dixit Abimelec , quid hoc est, qued fecisti nobis? parum nf>fuft,quin concubuerit unus ex hoc populo cum uxore tua,8cnosin reatum induxeris.
xi Prascepkque Abimelec toti populo suo, edicendo > qui tetigerit hunc virum, aut uxorem ejus,omnino morte plectetur.
11 Serens autem Jitzchak in terra illa, adeptus est eodem anho centuplas mensulas: adeo benedicebat ei Jehova.
i; Sic crescebat vir ille ; Sc progrediebatur indesinenter crescendo,usque dum crevisset valde.
14 Fuit enim ipsi posseflio gregum,& possessio armentorum,8c famulitium magnum.; «juamobrem Pelischthfci inviderunt ei ;
15 Et omneis puteos,quos foderant fervi patris eius,tempore Abraham! patris eius, ©ccluierunt Peliichthasi,implentes eos pulvere.
16 Et Abimelec indixit jitzchako,discede ä nobis, nam multo potentior nobis factus es.
17 Itaque discessit inde Jitzchak :& castris positis in valle Gerari,conscdit illic.
18 Refodit autem Jitzchak puteos aquatum, quos foderantJVrw tempore Abrahami patris fui,quosque occluserant Pelischthaei post mortem Abrahami: Sc indidit eis nomina, fecundum nomina,quas indiderat eis parer ipsius.
19 Et fodienres fervi Jitzcahki ir ea valle,invenerunt ibi puteum viventis aquas.
20 Sed contenderunt pastores Gerari cum pastoribus Jitzchaki, dicendo , nostra est aqua hxc ; quamobrem vocavit nomen putei illius Hesek,quia sponte litem moverant cum ipio.
21 Deinde cum fodissent puteum alte- tum, contenderunt etiam propter illum : quamobrem vocavit nomen eius Sitnam.
zz Refigens vero inde tentorium, quum effodisset puteum alium,non co: cn^erum
SIS. Gap.r6.r7.
propter eum ; quapropter vocavit nomen etusRechobothas : jam enim,inquit,dilatavit Jehova nobis triminos,ut fructuosi simus in hac regione.
2; Postea inde ascendit in Beer-schebah.
24 Ubi appaiuit ei Jehova illa ipsa nocte, & dixit,Ego ium Deus Abrahami patris tui: ne timeas, nam egn/um tecum, Sc benedicam tibi, & multiplicabo femen tuum proprer Abrahamum servum meum.
Exstructo itaque illic altari »invocavit nomen |ehov*.tetendkquc ibi tentorium ;uum : Sc foderunt ibi teivi Jitzchaki pu-
26 Abimelec autem profectus est ad eum Geraro.cum Achuzatho amico suo,& Pico- le principe exercitus rui;
27 Et dixit eis Jitzchak, cur venistis ad me ? cüm vos oderitis me,fk dimiseritis tr.e
18 Qui dixerunt »certo perspeximus esse Jehovam tecum.'idco diximus,sit nunc iuf- iurandum inter nos,hor fst.rmer nos & te : pangamus itaque foedus tecum.
29 Dira tibi imprecare,si nos affeceris malo » quemadmodum non tetigimus te » 8c quemadmodum te duntaxat bono affecimus, dimisimüsque te cura pace, ut tu nunc a Jehova benedictus es.
p Quum iraque fecisset ejs convivium, comedilTentque,& bibissent,
It Surgentes mane.iuraverunt alter alteri : deduxuque eos Jitzchak,8c abierunt ab eo cum pace.
I> Fuit autem eo ipso die,ut venientes fervi Jitzchaki nunciarent eide puteo illo» quem foderant,dicerentque ei,invenimus aquam.
II Et vocavit illum Schibham : idcirco nomen civitatis illius est Beer-tchebah,ad hunc usque diem.
GAP. XXVII labanti matrii conßlio ujta,
praritit Hclauo benedictionem. inde odium
Hefaui ad fratrem,corsilium de eo alleganto
Q Uum autem eset Heiau natus quadraginta annos,duxit uxorem Jehudithara nuam Beeri Chitthxi ; Sc Batmatham filium Elonis Chitthxi :
1 Quas fuerunt amarissima! animis Titz- chaKi 8cRibkx. Caput X X V J r,
I Deinde fuit,quum senuisset Jitzchak,& caligarent oculi e^us,adeo ut noti viderer J ut vocans Hesauum filium tuum maiorem,
,diceret et,fili mi j atque btcilli.ecce me,
2 Tum dixit ille, ecce nunc senui, non novi diem mortis meje.
5 Jani itaque fume quatso instrumenta tua,pharetram tuom,8c arcum tuum:exiens- que in agrum, venare mihi venationem :
f Er nara mihi cupedias,quemadmodum diligo,Sc adrer ad me,ut comedo m :8c benedicet ribi anima mea rnrequam moliar.
7 (Ribk.t vero audiebar,quum alloqueretur Jitzchak Hesauum filium :uum,)abiic ergo Heiau in agrum,ad venandum venationem,quam afferrer.
8 interea Ribka alloquuta est Jahako- bum filium tuum.dicendo : ecce.audivi patrent tuum loqucmem cun. Heiauo fratre tuo,dicendo, _
9 Affer

Cap.i7* GEN]
<9 Affer mihi venatibnem, & para mihi cupedias>quas comedam ; post benedicam tibi coram jchova,priusquam moriar.
to NuncTtaq; fili mi,auiculta voci mea: , rei,quam ego pr®cipio tibi.
11 Abi nunc ad gr egem ,& acceptos ,inde adfer mihi duos bccdos lactentes optimos ut ex eis parem cuptdias patri tuo,quemadmodum diligit.
» i Sic adfer ad patrem tuum,& comedet: ut benedicat tibi antequam moriatur.
i; Sed dixit Jahakob Ribh* matri fu®, En Hefru frater mtus.vir piloiUS est,ego vero sum vir glaber :
12 Fortassis plap;bit me pater meus,& videbor in oculis ejustanquam planus: fic adducam super me maledict:onem,non nutem benedictionem.
U Cui dixit mater ejuStsuper me adveniat maledictio tua fili mi: tantum ausculta voci me®,& abi,accipe, adscr ad me.
10 Abiens ergo» accepit,& attulit matri su® : paravitqi frater ejus cupedias,quemadmodum diligebat pater eius.
. t? Deinde acceptis Ribka vestimentis Hefaui filii fui maioris desideratissimis,qu* erant apud ic dom*,induit Jahakobum filium suum minorem.
' 8 Pellibinque hocdorum lactentium indui. manus elusj&gbbritiem tolli eius :
19 Et potuir cupedias illas,quas paraverat,cum pane ; in manu Jahrkobi filii fui.
20 Sic veniens ad patrem suum dixit,pater mi: quo dicente,ecct me.quis es tu» fili mi ?
zi Dixit Jahakob patri sito, ego sum He- scu primogenitus tuus, feci quemadmodum edixisti mihi.Turge nunc,sede,& comede de venatione mea,ut benedicat mihi anima
z; Dixit vero Jitzchfk filio suo, quam iam cito invenisti,fili mi ; <3* ille,certi, inquit : quia fecit Jehova Deus tuus,ut obvenirer mihi.
Tum dixit JitzchacK JahaKcbo,accede nunc, ur olapem te,fili mi ; tüne is «s ? filius meus Helau, necne ?
Z4 Accessit ergo Jahakob ad JitzchaKum panem (uuni.cui palpavit eum,& dixit'
! ®c \ox \ox ePJahakobi,ac h® manus,sunt manus Hefaui.
i? Non tamen agnovit eum,<*n quod essem manus ejus similes manibusHesaui»fratris euis,pilos®: quare benedixit ei.
rd Quum enim dicenti .tU is es ? filius meos Hesau ? respondisset Jahakob,sum ;
27 Dixit,admove mihii& comedam de venatione filii mei,ut benedicat tibi anima ir,ea,8c admovente eo cibum,comedit,vi- ' mimque afferente,b : bir.
18 Postea edixit ei Jitzchak pater ejuS : accede nunc,& osculare me,fili mi-
29 Accedente igitur eo 8c osculante ib , lum, odoratus JitZihak odorem vestifren- , totum ems,benedixit ei;ac dixit,vide,odor ' filii mei,tui benedixit Jehova,est sicut 0- dor neri.
10 Det itaque Deus ipse tibi de rore caeli. variaque pinfuedine terr®, & copiam f> umenti ac musti.
D Serviant tibi populi, 8c incurvent se

| t-ti u-iior.cs,hor.oicm cxh:bcntcf,esto he*
:
■ SIS. C.apiT.
rus fratribus tuis. St incurvent se tibi filii matris tu® : maledicentium tibi quisque maledictus qui benedixerit tibi,esto benedictus.
*2 Fuit autem,quum absolvisset Jitzchak benedicere JahaKobo ; fuit, inquam , vix dum egresso pronus fahakfcbo a facie Jitz- chaki,patiis lui,utHeiau rediret ä venatio-
z; Itaque paravit joie quoque cupedias, 6c attulit patri iuo,dixitque patri iiio,sur- gat pater meus.Lc comedat de venatione filii sui,ut benedicat mihi anim^.tua,
34 Dicente vero ei Jitzchako patre ejus, quis es tu r dixit ego/um filius tuus,primo- genitus tuus,Hesau.
}f Tunc contremuit litzchaktremoie magno admodum,& dixit,quis,ubinam ille estPqui venatus vepatibrem,atru!i; mihi,dfc qua tota comedi,antequam venires,& cui benedixi ? etiam benedictus erit.
36 Audiens autem Hctau verba patris sui,exclrmcyit clamore magro,&?m2To ad- modum.d'Xuque patri luo, benedic mihi, mihi quoque.pater mi.
37 Qui dixit,venit frater tuus per fraudem^ abstulit benedictionem tuam.
*8 Quapropter dixit Hejuu.an quia Vo- catum est nomen eius JshakqbjluppJanra- verit me iam fecundo? primogeniti Jus meum abstulerat,8c ecce rrodb abstulit benedictionem meam: deinde dixit, anron penes te reseiväfti mihi benedictionem ?
39 Respondens autemJitzchak.dixitHe- sauo,en,herum constitui eum ribi,&om- neis fratres eius tradidi ei lervos,frumento quoque ac musto fulcivi cum: tibi igitur jam quid facerem fili mi?
an Dicebat vero Hesau patrii suo,an be*- nedictio unica tibi est,patermi: benedic mihi,mihi guooue,pater tni:8c sublata Hesau voce sua,flebar.
4; Respondens itaqtjitzchak pater eius, dixit ei: ecce pr*pingiiis loli erit habitatio tua,& rore cecli perfusa superne.
,42 Sed gladio tuo vives,& fratri tuo servies : erit tamen,quum planxeris,ut rumpendo excutias jugum eius e collo tuo.
4? Intestino autem odio prosequutus ell Hesau Jahakoburr.piopier istam benedictionem', quä benedixerat ei pater eius : 8c dixit Helau cum animo suo, appropinquant dies-luctus natris mei,tunc occidam Jabakobum,fratrem meum.
44 Cumque nunciata essent Ribk® verba Hefaui filii lui maioris ; mittens, vocavit Jahakobum filium suum minorem,dixitque ei, ecce Hesau frater tuus se mox consolaturus esset de te,occidendo te.
45 Nunc iraq; fili mi,ausculta voci me® ; Scfsiirgens fuga tt eripe ad Labaneni fratrem ftieiim Chatancm:
46 Tic habites cum eo dies paucissimofj usqued m avertatur excandescentia fratris
47 Dum aversa ira fratris tui a te.obliius fuerit ejuS,qqod fecisti ipsi,postea mitt ens; recipiam te inderquare oibarsr etiafr utroque vestrum dic uno ?
48 Jitzchako vero dixit RibKa, t®dec m< Vtt® me® proprer Cbitth*as : si accipiet Jahakob uxorem d« ChucbJCif, quales
L i ist®

Cap.aB. . .... GENE
istae fünf, de filiabus regionis imus, quorsum mih i vita ?
C A P. X X VII T. I Acobt ptrcxrrnAtto in ytefopotamiam.V'isi<' scaU «xtesttiin via, tn qua confirmatur divinti promisiionibM. Scans itaque JitzchaK Jahakobum.ut benediceret ei'; praecepit ei,ac dixit ei, tie accipito uxorem de filiabus Cenahanaeo-
zSurge,abi in Padanem Syria:,in domum Bethuelis,avimaterni tui,8c accipe tibi inde uxorem de filiabusLabanis,avunculi tui- ; DfK* aotem fortis omnipotens benedicat tibi, fructuosumque te reddat,ac multiplicemur pater sis coetui populorum.
chOetque tibi benedictionem Abrahami, tibi inquam 8 c lemini tuo tecum t ut haeredi tario »ure possideas terram peregrinationum tuarum,quam Deus dedit Abrahamo.
$ Sic dimisit JitzchaK JahaKobum,ut abiret in Padanem Syria ad Labanem filium Bethuelis Syrum,fratrem RibK* matris Ja- haKobi.dc Hesaui.
6 Videns autem Hesaujitzchakum benedixisse Jahakobo » 8c dimisisse eum in Padanem‘Syriae ad accipiendum sibi inde uxorem : quumqueei benediceret,interdixisse ei,dicendo ; ne accipias uxorem de filiabus Cenahanseorum ;
7 Jahakobum vero auscultantem patri suo a'c matri luae,abiisse in Padanem Syriae:
8 Videns quoque Hesau malas videri filias Cenahanatorum in oculis jitzchaki parris lui
9 Abivit Hesau ad Jischmahelitas:& accepit Machalatham filiam Jischmahelis filii Abrahami, sororem Nebajorhi, praeter superiores uxores tuas,uxorem sibi.
10 Verum Jahakob profectus e Beer- schebah,ut iret Charanem,
11Incidit in quendam locum .ubi pernoctavit,quia occiderat Sol,& accipiens de lapidibus illius loci.dispoiuic cervical sibi,ita cubuit in eo loco.
ir Eoque iomniante,ecce scalam constitutam in terra,cuius summitas pertingebat ad coe lum : & ecce Angelos Dei ascendentes Sc descendentes per eam-
i$ Ecce autem jehovam stantem upra «am.qui dixit,Ego sum Jehova,Deus Abrahami,patris tui,& Deus Jitzhchaki ; hanc ipsam terram,in qua tu cubas,tibi dabo»8c semini tuo:
14 Etitque semen tuum, numero, sicut pulvis rerramadeo ut erumpas,wu/titudinf,in Occidentem, 8: in Orientem, & in Septentrionem,& in Meridiem :& benedicentur in te omnes familias terrae, id est,in lemine tuo-
Ecce autem ego/um tecum,ut servem te quocunque iveris,Lc reducam te in hanc ipsam terram : non enim deseram te usque dum oerfecero,quas eloquutussUm tibi.
16 Quum itaq; evigilaret Jahr.kob a somno suo • dixit,cert« estjchova in hoc loco: attamen ego nesciveram.
17 Postea ductus reverentia,dixit,quam reverendus est hic locuS?~ihil est hic Jocus, nisi domus Dci,& haec ro*t- rocli est.
18 Et mane iurgens Jahakcb.eodem matutino, accepit illos lapides,quos diiposue-
S I S. . Cap.18.z9.
rat pro cervicali sibi,8: disposuit eos in sta- tuam;8c effudit oleum in summitatem eius.
19 Vocavitque nomen loci illius Bethe- lern : siquidem Luz erat nomen civitatis illius ante.
10 Praeterea vovit Jahakob votum dicendo : Quum fuerit Deus mecum,8csetva- veric mein' via ista, qua ego profecturus sum,dederitque mihi panem ad comedendum,& vestimentum ad induendum.
21 Reversuiquc fuero prospere ad do- . mum patris mei,denique fuerit mihi Jcho- j
21 Tum hasc strues lapiium.quam dispo- , sui in statuam,erit domus Dei: 8c quicquid : dederis mihi,'eius decimas omnino sum daturus t : bi.
SAP. XX I X. /4bsll;oI»/ervis Lrttampro
Tla<bele.Substituitur Lea ; btcfacundajl*
la sterilis.
Einde sublatis Jahakob pedibus suis, perrexit in regionem Orientalem.
i Q.UUM autem circumipiceret.ccce puteum in quodam agro ; & ecce ibidem tres greges pecudum recubances iuxia illum, quia de illo puteo adaquabantur greges ; 8c lapidem magnum iuper os illius putei.
; Congregari enim solebant illuc omnes greges, & devolventes pastores laoidem illum ab ore illius putei,adaquabant pecudes : postea reponebant eundem lapidem super os putei in locum luum.
4 Tum dicenti illis Jahakcbo,fratres mei, unde estis? dixerunt,ex Charane fumus.

< Et ille eis.nostlsne, inquit,Labanem filium Nachoris ? qui dixerunt,novirnu».
6 Deinde dixit eis,an ei recte est? qui d'Xerunt recte ,8c ecce Rachelam filiam ejus advenientem cum pecud : bu".
7 Tunc dixit,en adhuc dies multus est, nec tempus congregandi pecorisradaquate has pecudes,8c abeuntes pascite.
8 Illi autem dixerunt,non postumus,usque dum congregati fuerint omnes greges,
& devolverint pastores [istum lapidem ab ore putei: tum adaquabimus pecudes.
9 Ipso adhuc loquente cum illis ; advenic Rachel cum pecud’bus, quas erant patris fui ; nam pascebat illas.
10 Fuicq; quum videret Jahakob Rache- lam filiam Labanis avunculi lui,8c pecudes Lrbanis avunculi lui adventlje ; ut accedens Jahakob,devolveret lapidem illum ab ore putei,& adaquaret pecudes Labanis avun-
11 Quümque osculatus Jahakob Rache- lam/ubTara voce lua flevisset»
12 indicavit Jahakob Rachel« se cognatum este patris ipsius,& le este Ribk« filium : illa verb cucurrit,ut nunciaret patri ; suo. |
,; Fuit itaque,quum audiret Laban nun- ; cium de J;’hakcbo»filro lororis mar,ut ac- j currens obviam ei amplexaretur , atque (oscularetur eum , imroduccretque eun. in { domum suam : tunc enarravit Labani om- j nes res istas.
14 Er d'Wt ei I.-ban,profecto os meum Sc caro mer er: sic mansit apud cum menlem integrum.
1 $ Deinde dixit Laban Jahakobo,an quia cogna-

cognatus meus es,ideo gratis mihifcrvicu* rus esses ? indica mihi.qu* merces tuafutu- r&fit.
16 Erant aurem Labani du* fili*; nomen majoris Lea,& nomen minoris Rachel :
17 Erdntqut oculi Le*‘teneri;sed Rachel erat pulcta forma & pulcra aspectu.
18 Amans iraqueJahakobRachclam,dixit,Serviam tibi septem annos pro Rachela filia tua minore.
19 Cui dixit Laban, melius fuerit me tradere eam tibi,quam ut tradam cam viro alteri : mane apud me.
20 Ita servivit Jahakob pro Rachela septem annos,qui viti fUntin oculis ejus tan- quam dies paucissimi,propterea quod amabat eam.
11 Quum autem Labani dixisset Jahakob, Cedo uxorem meam , quoniarn completi sunt dies mei,ut congrediar cum ea :
22 Congregatis Laban omnibus viris illius loci,fecerat convivium.
2$ Sed fuerat vespere,ut accipiens Leam filiam suam,introduceret eam ad illum; qui congressus est cum ea :
24 Dederat autem illi Laban Zilpam ancillam suam,ut eljft Leae filiae su* ancilla.
rs Quapropter fuerat mane , quum ecce ista agnosceretur Lea; u: diceret Labani, quid hoc est,quod fecilti mihi ? nonne pro Rachela servio apudte } quare igitur decepisti me?
26 Cui dixit Laban, non ita fieri solet in loco nostro, ut detur minor natu ante primogenitam.
27 Comple septimanam huius: tum dabimus tibi etiam illam pro servitute,qua servies apud me adhuc septem annos alteros.
rLQuurn itaque fic faciens Jahakob,complevisset septimanam huius; dedit Laban ei Rachelam filiam (Uam,ut esset ei uxor.
29 Deditque Laban Rache]* filias fu* Bil- ham ancillam suam,ut ejjet ei ancilla.
Itaque & congressus est Jahakob cum Rachela,& amavit Rachelam pr* Lea; scr- vivitque apud illum leptem annos praeterea alteros.
Videns autem Jehova exosam esse Leam,aperuit vulvam ejus: at Rachel erat sle-
rr Nam concepit Lea,& peperit filium ,
• cujus vocavit nomen Reubenem : dicebat enim >fic vocandus est,ebquod reipexitjeho- va ad afflictionem meam, nunc enim ine a- mabic vir nieus.
?; Postea iterum concepit,pepemque filium ; & dixit, quia audivit Jehova me esse exosam,ideo dedit mihi etiam hunc »itaque vocavit nomen eju S Schimhonem.
;4 Deinde concepit rursus,peperirque filium, & dixit,nunc demum se adjungetmihi vir meus , cum filios treis ipst pepererim ; idcirco ille vocavit nomen eius Levin.
;; Post conceoit denub,nariensquc filium dixit,celebrabo hac vice fkilSVM; ißkmo vocavik eilli nomrn JehuJam:tum veto de- Ihtit parere.
;C A P. X X X- Jfmulatio fororum,varia J.t- fialjoui cum Socc 0 pactiones, in quibus M- hal{ob divinitw, juvatur,
ESIS. Cap.;o*
Q Uum autem videretRaehel se non parc- re Jahakobo,atmulata est Rachel sorori su*, dikitque Jahakobo,cedo mihi liberos, fm minus,morior.
2 Sed accensa est ira Jahakobi in Rachelam ; adeo ut dicerer,ah loco Dei sum ego 3 qui prohibuit a te fructum ventris.
1 Quapropter dixit RdW>e/,ecce ancillam meatnBilham, congredere cum ea, ut pariat super genua mea,6c liberos consequar ego quoque ex ea ;
4 Deditque ei Bilham ancillam suam pro uxore ;& congressus est cum ea Jahakob.
5 Ita concepit Bilha,& peperit JahaKobo filium.
6 Tunc dixit Rachel, causam meam egi e Deus, etiamque exaudivit vocem meam, dans mihi filium ; idcirco vocavit nomen eius Danem.
7 Deinde concepit iterum,peperftq; Bilha ancillaRachel*,filium secundum Jahakobor 8 Et dixit R'achel, Luctationibus divinis luctata sum cum sorore mea eria'mqj valui ; qua propter vocavit nomen cjusNaphrha-
9 Videns autem Lea se destitisse parere ; similiter accepit Zilpam ancillam sUam, 8c dedit cam Jahakobo pro uxore.
to Pepemque Zilpa ancilla Le*, Jaha- Kobo filium :
11 Ideoque dixit Lea, venit turma: Se vocavi t nomen e-ui Gadem.
ia Iterum pariente Zilpa ancilla Le*,filium secundum Jahakobo:
H Dixit Lea,beate est mihi,nam beatam pr*dicabunt me mulieres : idcirco vocavit nomen ejus Aicherem.
14 Quum autem abiens Reiiben temporibus messis tritice* , invenisset amabiles floresin agro,edsque attulisset ad Leam matrem luam; dixit Rachel Le». da qu*fo mihi defioribM amabilibus filii tui.
if Hac autem illi,an pariim videtur, inquit, te recepisse virum meum? an etiam capias flores filii mei amabiles ? cui dixic Rachel,propterea cubetill« tecum hac nocte pro amabilibus^orftMS filii tui.
16 Redeunte itaque Jahakobo exagro vespere , egrediens Lea'obviam ei dixit* congressurus es mecum,nam omnino mer* cede conduxi te pro amabilibus floribus filii mei; cubunque cum ea nocte illa.
17 Deus vero exaudivit Leam; concepie enini,pcperitq; Jahakobo filium quintum:
18 Et dixit Leä, Deus reddidit mercedcm meam,postquam dedi ancillam meam viro meo:idcoq; vocavit nomen ejusjissacarem.
19 Deinde concepit rurtus Lea,peperit» que filium sextum Jahakobo ;
20 Et dixit Lea donavit me Deus.me »«- quam donatione bona; nunc tandem cohabitabit mecum vir meus,quia peperi ei fex filios; idcirco vocavit nomen illius Zebu-
21 Postremo vero peperit filiam, 8 c vo« idvit nomen ejus Dinam.
12 Recordatus aurem est Rachel* Deus : de exaudiens eamDeus,aperuit vulvam eius.
2? Concepit enim,peperitque filium; 8c dixit,recepit Peus opprobrium meum.
24 Vocavltq, nomemillius Josephum,dicendo ; addat mihi Jehova filium alterum:
B ; 25 Fuit

2s Fuit amem,quum pepensset Rache) Joscphum ; Ur diceret Jahakob Labani,dimitte me, ut abeam in’locum meum, Se ad regionem meam-
26 Da uxores meas,pro quibus servivi tibi,& natos meos,ut abeam : cu enim nosti qUd servitute icrvivi tibi.
17 Dixit vero ei Laban , si nunc inveni gratiam in oculis tun s experimento didici,ut benedixerit mihi Jehova tud taui'ä)
28 Dixit igitur ; definitam mercedem tuim impone mihi,& dabo.
29 Cui Jdb.ifcol» ,tu novisti, inquit, quomodo servierim tibi; Se quale fuerit pecus tuum apud me.
}aNam exiguum,quod erat tibi ante adventum meum,id erupit in multitudinem, quia benedixit Jehova tibi ad illatum pedem meum: iam'verb quando rem facturus sum ego similiter pro familij mea ?
Dicenti vero Labant,quid dabo tibi J dixit Jahakob, ne dederis mihi quicquam, si facturus es mihi rem hanc,iterum pascam gregem tuum,atque custodiam»
Tranieunte me per universum gregem tuum hodie,remove inde omnem parvam pecudem punctulis reipenant, Lc laris maculis interstinctam, omnemq; parvam pecudem fuscam inter oves, & latis maculis interstinctam,ac punctulis retpenam inter capras : ut talium po(\bac sit merces mea.
Sic attestabitur mihi justitia meain posterum coram te,quum accedes ad inst>i- ciendum mercedem meam : qujcquid non P»mctu;is reiperium, & latis maculis interstinctum, aut prdtaea fuscum inter oves fuerit apud me,id furtivum c/io.
$4 Cui dixit Laban, en : 0 urinam sit, quemadmodum dixisti.
Zs CJuum itaque removisset L.i'»an eodem die liircos varios cruribus.8c latis maculis interstinctos, omneisqur capras punctulis respersas Se latis maculis interstinctas, omne,in quo erat alba nota, prasterea omne fuscum inter oves,tradidit ea in manum filiorum sUorum.
Interpoiuitque iter rrhim dierum inter se & JahaKobum: pavlcque Jahakob pecudes Läbanis residuas.
\7 Accepit autem/ibi Jahakob baculos ex alba populo virentes, cbryloque, Se pla- tano ; 8e decorticavit in eis spatia decorticationis alba , denudando, alburnum,quod trat in buculis inis.
;8 Postea baculus illos,quos ita decorticaverat,collocabat in canalibus & in aqualiculis : quum venirent pecudes ad biben-. dum,e regione pecudum coUmabatyUt incalescerent veniemes ad bibendum.
$9 Ita incalescebant pecudes ad baculos illos: pariebantque pecudes tartut varios cruribus,punctulis rei'perios,&: latis maculis interstinctos.
40 Deinde hos agnosseparabat Jahakob, obvertebarque ora pecudum,pecudum,tn- quam , Labanis.ad Vii ias ci uribu* & ad omneis fuscas : sibi autem collocabat greges seorsim, nec obvertebat eas versus pecudes Labanis.
4 * Evenit autem qv,andocunque incalescebant pecudes compacta? corpore,ut ponerer Jahakob virgas illas anre oculos ista-

rum pecudum in canalibus: utincaieice- rcntipfa? ad baculos illos ;
4; Sed quum fero coibant pecudes, non poneret: sic erant serotina? Labanis, compacta vero corpo) t Jahakobi,
^4; Itaque erupit vir in« in multitudinem quamplurimüro: fuerüntq; ei greges multi, ancillaeque,defervi,& cameli,8e asini.
CAP. XXXI. laba^ob dt, editu lognat, quem persequitur Laban , qui tandem s<£- aerepacii inito,discedit.
S üd quum audivisset Jahakob verba filiorum Labanis,dicentiiim,accepic Jahakob quicquid erat patris nostri : & cX eo,quod erat patris nostri, acquisivic omnem istam , gloriam : >
1 Vidissetque Jahakob vultum Labanjs, | quod ecce non erat erga ipsum sicut antea :
$ Denique edixisset Jehova |ahakobo,re- j vertere in regionem patrum'tuorum,8c ad ! cognationem tuam,& ero tecum : ,
4 Mittens Jahakob accerllvic Rachelam : Se Leam in agrum ad gregem luum : 1
C Et dixit cis , video ego vultum patris vestri non esse erga me sicut antea : tum Deus patris mei fuit apuime.
6 Atqui vos nostis, omni facultate mei me ferviisie patri vestro :
7 Patrem autem vestrum illusisse mihi,& mutasse mercedem meam decies ; quamvis non permiserit ei Deus,ut damno alliceret
8 Quum ita diceret', punctulis respersorum ejfo merces tua,tum peperisse pecudes omneis punctulis respersos foetus : quum verb sic diceret,variorum cruribus tjb merces tua, tum peperisse omneis pecudes varios cruribus :
9 Ita eripuisse Deum pecus parris vestri,
& tradidisse mihi*
10 Fuit enim,qUo tempore incalescunt pecudes, ut attollensoculosmeos viderem per j somnium » ecce autem hiicos istos,qui pe- i cudes ineunt varios cruribus, punctulis respersos.8e quasi grandine guttatos.
i: Dixit autem mihi Angelus Dei ipsius per somnium, Jahakob,cui dixi,ecce me ;
14 Et il/e,attolle nunc,inquit,oculos tues,
& respice hircos omneis istos,qui ineunt pecudes,sunt cruribus varii,punctulis reiper« si,& quasi grandi ne guttati: nara vidi quicquid Laban facit tibi.
1 $ Ego sum Deu* ille fortis,Deus Bethe- 1 is,ubi unxisti statuam,ubi vovisti mihi votum : nunc stirge, exi e regione hac, 8e redi in regionem cognationis tua:.
14 Tunc respondens Rache! ,8? Lea,dixe-- runt ei,an adhuc nobis esi futura pars,8chas- reditas in domo patris nostri ?
15 Nonne extranea: recurata? fuimus ab. ip.o, quum venderet nos ? etia'mne exederit indesinenter pecuniam nostram ?
t 6 Nam omnes ha? divnicE.quas eripuit Deus tr.mssc/ ens a patre nostro,nostra? sunt,
8c filiorum nollrorumtquar« nunc,quicquid Deus edixit tibi ,fac.
1 7 Surgens itaque Jahakob,sublatos filio S sUos,& uxores suas imposiot camelis;
, 8 Et abduxit universum pecus luum ,om- neique facultatesTuas,quas comparaverat, pecus acquisirionis-iu*,quam comparaverat

in Padane Syri«,ut proficisceretur ad Jitz- chaKum patrem suum,in regionem Cena-
19 Laban autem abierat ad tondendum oves CUas ,• itaque furata est Rachel imag i - nes,qu* er Ant patris fui;
20 Jahakob vero surripiens se furtim,fefellit animum Labanis Syri, eo quod nom indicavisset ei quisquam ipsum aufugere.
21 Sic fugit ipie.cum omnibus,qu* habe - bat,&surgens trajecitflumen ipsumiobver- sa'que facie contendit ad montem Gilhadis..
rr Sed quum renunciatum estetLabani die tertio, fug ere Jahakohum,
2; Assumens co gnatos suos fecum,perie- ququtus est eum itinere septem dierum : & assequutus est eum in monte Gilhadis :
24 Veniens autem Deus ad Labanem Syrum in Temnio nocturno, dixerat ei,cave tibi,ne loquaris cum Jahakobo sive bonum live malum.
25 itaque assequutus Laban Jsahakobum ; prout Jahakob fixerat tentorium suum in monte illo , sic Laban fixit c um cognatis luis in monte Gilhadis.
16 Tum dixit Laban jahakobo, quid fecisti,quod surripiens te,fefellisti animum meum ? di abduxisti filias meas quasi mancipatas armis ?
17 Cur clam fugisti, & furtim surripuisti te a me? neq; indicasti mihi,ut dimitterem te cum laetitia,& cum canticis,instructus tympano,&cithara,
28Neq; permisisti mihi,ut oscularer filios meos Lc filias meas? nunc vero stulte fecisti.
29 Esset in potestate maniis me* malo vos afficere : sed Deus patris vestri hesterna nocte alloquutus estme,dicendo,cavetibi,ne loquaris cum Jahakobo sive bonum,sive malum.
30 Nunc autem esto, omnino abieris,quia summo desiderio tenebaris eundi in domum patris rui: quare furatus es Deos meos ?
31 Respondens vero Jaliakob,dixit La- bani.c/dmfur/.quia timüi; dicebam enim, videndum elfe mihi, ne vi abriperes filias tuas
\z. Apud quem inveneris DeostUos, non est victurus, coram cognatis nostris recognosce,quid ruum/itapudme.&recipe tibi ; non enim sciebat Jahakob

Rachelam furatam esse illos.
33 Ingressus itaque Laban in tentorium Jahakob,8c in tentorium Le*, Lc in tentorium duarum ancillarum,non invenit eos : egrediens autem e tentorio Leas,veni: in tentorium Rache!* :
34 - (Rachel vero acceptas imagines illas potuerat in clitellis crmeli fili , sedtba'tque super illas imagines: contrectavit Laban totum tentorium illius,ac non invenit,
Dixit enim patri suo Rache!, ne displiceat in oculis domini mei, c>u >d non possum assurgere tibi, ouia JVsUttdum consue; udinem mulierum ess mihi: perscrutatus itaque non invenit im?*iP6lsU3S=
V' Tunc accenla est i -4 JjhaKobi,ad«ö ut jurgaretur cum Labane ; foquutus enim Ja- hakobLabani dixit,quid est,quod egoamo- vevim? quod peccatum meum, quod i nse- |’ ctatus es me fervide ?
;SrJ * Cap.?r.
37 Quandoquidem contrectasti omnia lu- pellectilia mea , quidinVenisti ex omnibus fu pellecti libus domüs tu*? pone hic coram cognatis meis,& cognatis tuis ; Ut dijudicent inter utrumque nostrum.
38 Hic est vigesimus annus,«c<juofui te- cum,ovestu*,ecoapr*tu* non obortive- runt, Lc arietes gregis rui non comedi.
39 Discerptam pecudem non retuli ad te» ego illud luebam,de manu mea reposcebas illam ; furto mihi sublatam interdiu.furto- que mihi sublatam noctu.
40 Fui quum interdiu absumeret me *stus, & gelu noctu, profugere'tque somnus meus ab oculis meis.
41 Hic fuit mihi vigesimus annus in domo tua $ servivi tibi quatuordecim annos pro duabus filiabus tuis, Lc fex annos pro grege tuo,immutasti autem mercedem meam decies-
42 Nisi Deus parris mei,Deus Abrahami* & pavor Jitzchaki adfuisset mihi,quia nunc vacuum fuisses dimissurus me : nisi afflictionem menr,& laborem manuum mearum rctpexisset Deus,quum reprehendit te hesterna nocte.
43 Respondens vero Laban dixit Jahakobo, h* fili*Junt fili* rne*,Lc hi filii sunt filii mei,Lc hoc pecus meum,denique quic- quid vides meum est : filiabus autem meis istis,quid facturus essem hodie, aut filiis earum,quos pepererunr ?
44 Nunc itaq; age,pangamus foedus ego 8e tu: quod sit,testimonio inter me & te.
4< Accepit'ergo Jahakob Iapides,ut erigeret ex eis staruairi.
46 Et dixft Jahakob cognatis fuisrcolli- gite lapides, Lc illi acceptis lapidibus fecerunt cumulum,postea comederunt super illum cumulum :
47 Quem appellavit Laban Jegarem salia- duth*,Jahakob vero appellavit Galhedem.
48 Dixerat enim Laban, hic cumulus fit testis inter me.Lc te hodie : idcirco vocavit labal{ob nomen eius Galhedem :
49 Etia'mque Mizpam, quia dixerat Laban, speculetur Jehova inter me & te,quando absconditi erjmus alter ab altero.
50 Si afflixeris filias meas, & si assumfe- ris mulieres pr*terfiliasmeas,nemo homo futurus est inter nos : vide,Ceus testis inter me Lc te suturiM est.
5, Pr*terea dixit Laban Jahakobo , ecce cumulum hunc,& ecce statuam istam,quam jeci interme Lc te.
§2 Testis cumulnsiste.Lc testis statua illa est : sive ego prttergrediar. me non pr*rer- gressurum ad te cumulum hunc,sive tu p» -c- tergrediAnt , te non pr*tergressurum ad me cumulum hunc Lc statuam illam,ad malum»
<3 Deus Abrahami.Lc Dii Nachoris judicent inter nos,Di! patris eorum:sed juravit Jahakob per pavorem parris fui Jitzchaki.
C4 Tunc mactavit Jahakob animalia in monte illo, & invitavit cognatos suo$ ad comedendum cibum : qui,ubi comederunc cibum,pernoctaverunt in eodem monte.
t S Deinde mane lurreXit Laban postero maturino. Lc osculatus filios luo«,ac filias suas,benedixit eis: abienfque rcvcrsUs eil Laban in locum suum.
B 4
CAP

Cap.;*.
GENE
J
CA P. X X XI I.IaMob obviam habet -4n- gclo>,fr&trem metuit,lattAtur atm Deo,<^ Amer» liberatur.
I Ahakob vero abiit itinere suo,venerunt- que ei obviam Angeli Dei.
2 DixitqueJahakob,quum videret eos»a- cies Dei U«c est: quapropter vocavit nomen loci illius Machanajima.
$ Postea Jahakob mmt nuncios ante se ad Hesauum 'fratrem suum in regionem Sehi- ris,agrum Edomxorum;
4 jviandavitque eis dicendo ,sic dicetis domino meo Hesauo: sic ait servus tuus Ja- haicob »apud Labanem peregrinus fuii & moratus tum usque adhuc.
5 Sunt autem mihi boves,& asini,greges, servique & ancilla;: itaque misi nunciatum tibi domino meo, ut inveniam gratiam in oculis tuis*
6 Sed quum reversi nuncii illi ad Jahako- bum eflenr, dicendo ; venimus ad'fratrem tuum, ad Hesauum,qui etiam procedit obviam tibi,& quadringenti viri cum eo :
7 Timui Jahakob valde, & fuit anxius; quamobrem distribuit populum illum,qui erat secum»8c greges Zc arrnenta-Sc camelos in duas acies:
8 (Dicebat enim.stinvaserit Hesau aciem unam, & ceciderit eam,ecit (altem acies illa,qua: relicta fuerit,salva.)
9 Et dixit Jahakob,o Deus patris mei Ab- rahami, & Deus patris mei Jitxchaki, Je- hova, qui edixisti mihi,revertere in regionem tuam. & ad cognationem tuam,& beneficus Ium futurus erga te:
io Impar ium omnibus liitbeneficiis,totique illi fidei,quam prxstitisti fervo tuo : etenim cum baculo meo folitm transiveram Jardeneni istum, nunc autem in duas acies dominus effectus sum.
11 Eripe me quasso e manu fratris mei,e manu Hetaui t nam timeoab ipso,neve- mens caedat n.e ^ matrem cum liberis ;
ia Tu autem dixisti, omnino beneficus sum futurus erga te , reddamque femen tuum nume>osum,ut arenam maris,quae numerari non potest prx multitudine;
i; Deinde pernoctans ibi nocteillä, accepit ex eo,quod veniebat sibi ad manum munus offerendam Hesauo fratri suo,
14 Capras ducentas,cum hircis viginti, oves ducentas,cum arie ibus viginti-
Camelos.sccmin-ts.lactanres.cum pullis earum triginta,vaccas quadraginta cum iu- vencis decem,asinas viginti cum asellis decem.
1 6 Quum que rraderer in manum setvo- rum suorum quemque gregem seorsim;edixit servis luis,transite torrentem ante me, Lc spatium interponite inter gregem unum Lc alterum
'7 Prascepitque primo,dicendo; quum occurrerit tibi Hesau frater meus,& inter- lOgaverit te,dicendo,cuius e;'Sequo abis? Se cujus sunt ista,qua? antecedunt t« ?
»8 Tum dices,/um servi tui Jahakobi, Iioc esi prxmislum munus domino meoHe- tauo; ecce autem ipsum quoque sUbscquen- tem nos-
. '9 Idem praecepit tum secundo,tum tertio,tum omnibus asttf proicquentibus gre-
SI.S,
ges illo*,dicendo: m lianc sententiam alloquimini Hesauum, quum inveneritis eum ; iio Sed diceris etiam,ecce Jahakobum servum tuum subsequencemnos:d/'cebat enim IdlxtM», placabo vultum ejus hoc munere, q od procedit ante me,ut postea aspiciam vultum ejus,forta(Tis suicipiet vultü meum.
ai Sic transivit torrentem munus illud ante ipsum ; 6c ipse pernoctavit eä nocte in acie sua.
22 Deinde surgens eä ipsa nocte,accepit duas uxores suas,cum duabus ancillis suis, 8e undecim natos suos j & trajecit vadum Jabboki;
2* lisque acceptis,&transmissis trans torrentem illum, transmisit etiam quicquid e-

24 Sed quum renquus effer Jahakob ; solus quidam luctatus est cum eö , donec aurora ascenderet.
25 Qui, quum videret se non praevalere ci,laesit acetabulum femoris e*us ; ita pendebat acetabulum femoris Jahakobi,quando luctabatur cum eo.
26 Deinde dixitei,dimitte me,nam ascendit aurora ; cui |ahakob,non dimittam,inquit,te,quam quum benedixeris mihi.
27 Quamobrem dixit ei,quod est nomen tuum? qm'dixit,Jahakob.
28 Tum dixit lAngelut ,non Jahakob solum dicetur amplius nomen tuum, sed Juwel : nam ut principem te geris apud Angelos,6: apud homines,Scpotentia vales.
29 Roganti Jahakobo,8c dicenti, indica quxfo nomen tuum,dixit,quorsum vero rogas de nomine meo ? & illic benedixit ei.
p Quapropter vocavit Jahakob nomen illius loci i'cnuclem: nam Deum, inquit, vidi hilce oculisin os,& erepta est anima mea.
31 Exoriebatur autem Sol ipsi , quando prajtergresius est Penuelem ; 8c ipse claudicabat super femur suum.
?2 Idcirco non comedunt filii Jisraelij nervos mutuos,qui sunt ad acetabulum femoris » in diem usque hunc ; quia laeserat •Angelus mutuos nervos ad acetabulum femoris Jahakobi.
C A 1 \X X X UUabaliob cum Hesau ree on- eiliatur,Secbemum venit,ubi apum emit.
Q Uum autemjahakob sublatis oculis suis respiceret; ecceHesauum venientem & quadringentos viros cum eo ; quamobrem distribuit natos juxta Leam & juxta Ra- chelam,& juxta duas ancillas suas :
2 Collocavjtque ancillas,St natos earum primo hio, deinde Leam & natos eius posteriores, Rachelam vero 8c [otephum postremos.
? Ipse autem transivit ante eos, & incurvavit se in terram septies, donec accederet ad fratrem usque luum.
4 Sed accurrens Helvu obviam ei,amplexatus est eum , & ruens in collum ejus, deosculatus eft eum • ita fleverunt.
$ Deinde Helau sublati* oculi* fui* vl- dens mulieres illas Zc natos illos,dixit: qui sunt isti tib:?dixit vero rabstl?ob,hi sunt nari, quos largitus est seivo tuo gratiose Deus. 6 Tum accedentes ancillse, ipsa: cum natis suis,incurvaverunt se honorem «cb/bentes.
7 Deinde accedens etiam Lea 8c nati ems

incurvaverunt se: postremo verb jussus at- cedeie Joseph &Rachelincurvaverunt se.
8 Dixit aurem Hfsdu,qu« cibi tss tota a-
cies ilia,cui occurri ? & inquit,inventurus gratiam in oculis domini mei.
9 Dicenti vero Hesauo,est mihi satis,mi frater,esto tibi,quod tuum est:
,2 Dixit JahaKob,ne qu*so,si nunc inveni grariam'jn oculis tuis,iam accepturus es munus meum de manu mea : quandoquidem aspexi faciem tuam,ac si faciem De: aspexissem, adeo placide excepisti me »ne qu<so recuses.
t i Accipe quatio donum meum',quod adductum est ad te,cum gratiose mihi sit largi- gitus Deus,cumque fit mihi ex omnibus :Lc ita institit apud eum,ut tandem acceperit.
ir Postea dicente Heiauo,pToficii'camur dc pergamus,nam ego praeibo tibi:
>; Dixit Iahak.ob » dominus rreus novit hos natos esse teneros, & gregis atque ar- rr.enti lactantes fatmin&s incumibere mihi > quas si pulsaverint a^entespecuarii vel diem imum,moriturum totum gregean.
14. Transeat quaeso dominus, meus ante servum suum : ego autem praebebo me du- 1 cem leniter pro commoditate mea ducendis rebus istis,quae antecedunt me,& ducendis his natis, usquedum venero ad do minum meum in Sehircm.
15 Tandem dixit Hciau.conctituam quaeso tecum aliquot e populo hoc,qui mecum tst : & ille ,quorium hoc ? inquit,inveniam gratiam in oculis domini mei, ne constituit quemquam.
16 Kcvertit itaque eodem ipso die He- sau itinere iuo,Sehirem verfiis.
17 Jahakob verö profestus eft Succothas. ubi exstruxit sibi domum : pecori autem suo fecit tuguria,idcirco vocavit nomen illius loci Succoth.
18 Deinde venit Jahakob incolumis ad civitatem Scbecemüm,qu* el in regione Cenahanis, quum veniret cxPadane Syrias, & castra posuit ad aspectum civitatis illius.
19 Emjtque portionem illius agri,in quo tetenderat tentorium suum,a filiis Chamo- ris patris Schecemi,centum numis:
20 Et statuit ibi altare ; qu*sd appellavi: d Itare Dei fortis Dei Jisrcelis.
C AP. X XXI V.Dinauitl'atur, 5 rbecemk-
ta a {Uih circumventi , facinus
morteluunt.
E Gressa autem estDina filia Lcas,qUam pe- pererat Jahakobo , ut spectaret puellas regionis illius :
2 Sed quum vidisset eam Schecem filius Chamoris chivvai, principis in regione illa ; rapuit eam,8c concumbens cum ea, comprestit eam :
I Adhasicque animus eius ad Dinam,filiam Jahakobij adeo ut deamaret puellam, & loqueretur ,qu<s erant puellas cordi :
4 Ec alioqiiutus est Schecem Chamorem patrem suum,dicendo 1 Aesipg fT.ihi puellam hanc in uxorem.
5 Interea JahaKob audiverat Dinam fi- ljam suam ab illo vitiatam esse, dum ipsius filn in agro eistnt cum pecore suo: siluit tamen Jahakob, donec advenissent.
6 Prodiit veroChamor pacer Schecemi ad

Jahakobum.ut alloqueretur eum.
I Venerüntque filii Jah.ikobi ex agro, quum audivissent,& dolore affecti sunt homines illi : adeo ut accensa fuerit ira ipsorum valde ; quod flagitium fecisset, concumbendo cum filia Jabakobl, cujuimodi non sic faciendum:
8 Itaque colloquutus est cum eis Cha* mor,dicendo,Schecemi,filii illius mei animus amore propendet in filiam vestram $ date ipsam quasso uxorem illi ;
9 Et affinitatem inite nobiscumjfilias vestras date nobis, & filias nostras accipite
10 Denique nobiscum manete : nam ha?e regio exposita vobis futura est,inhabitate & negotiamini ea,& possessores vos ipsi in ea constituite.
II Prasterea dixit Schecem patri puellae, 8c fratribus ejus,Inveniam gratiam in oculis vestris ; & quod mihi indixeritis,dabo ;
12 Quamvis magnam valde imponite mihi dotem solvendam , & donum, & dabo prout indixeritis mihi»tantum date mihi puellam ipsam in uxorem :
H R.esponderunt vero filii Jahakohi per fraudem Scliecemo, 8cChamdrj A^ri erus, quum alloquerentur eos ; quod vTiaviflec Dinam sororem ipsorum.
14 Et dixerunt eis,non possumus facere rem istam,dare sororem nostram viro, cui est prasputiun : nam ipsum praputium est probrosum nobis.
is Veruntamen hac lege acquiescemus vobisj si eritis sicuc nos,8c circumcisus fuerit vobis omnis mas:
16 Tunc dabimus filias nostras vobis,& filias vestras accipiemus nobis, habitabi- müsque vobiscum, Lc conveniemus in populum unum:
17 Quod si non auscultabitis nobis, ut circumcidamini; recipientes puellam nostram abibimus.
18 Quum itaque bona viderentur verba eorum in ocuii$Chamoris,8c in oculisSche- cemi filii Chamoris;
19 Non distulit ipse adolescens rem istam facere,quia deamabat filiam Jahakobi (erat autem hic honoratissimus omnium domesticorum patris fui.)
‘ 20 Sed abiit Chamor & Schecem filius e- jus ad portam civitaiis fure ; Scalloquuci sunt cives suos,dicendo;
1 ri Homines isti pacis colentes sunt apud : nos, ut habitent in hac regione, &nego- tientur eä, atque hac regio (ecce ampla spatiis est) exposita est eis; filias eorum accipiemus nobis uxores, Lc filias nostras dabi-
22 Veruntamen hac lege acquiescent nobis homines isti, ut habitent nobiicum,uc conveniamus in populum unum,si circumcisus fuerit nobis omnis mas,

quemadmodum ipsi circumcisi lunr.
,2; Pecus eorum,&possessio eorum,Scortinis lUmenta eorum, nonne nostra futurd (unt?untum acquiescamus eis,ut nobiscum bubitent.
24 Auscultaverunt itaq; Chamori 8c Sehe- cerno filio ejus omnes egredientes porta civitatis eius ; & circumcisi sunt omnes ma- res,omnes egredientes porta civitaiis eius.
L 5 Evente

2? Evenit autem die tertio,quum eilent i-n dolore illi,ut accipientes duo filii s.ilia- kobi.Scliimhon &Le\'i,fratresDina 5 quisq; gladium i'üum, invaderent civitatem Illam secure : ubi marem quemque occiderunt.
16 Chamorem quoque,& Schecemum filium eius occiderunt acie gladii, & accepta vina e domo Schecemt.abiverunt.
it 'Deinde filii Jahakohi lupervenientes confossis, deprasdati lUnt civit item ipsam, eb quod vitium inde fuisset oblatum lorori ipsorum.
'8 Greges eorum,& armenta eorum,afi- nesque eorum : tam qUodemtin civitate, quam quod e at in agro acceperunt.
:q Univerias quoque opes eorum,& om* r.es parvulos eorum, uxoresque eo.um captivas abduxerunt, & deprajdati suntj denique quicquid er4t in domo qualibet.
Quamobrem dixit Jahakob Schimhoni & Levi,perturbastis me‘, qui fecistis,utfoc- team apu.i incolas regionishuiu#,apui Ce- nalianaeum, 8c apud Perizzatum : nam cum ego jtm hominibus paucis insirufhrt ,fi con- gregaveint le adverium rre, caesuri sunt roe,& e^cindar ego, 8c familia mea.
Il^fverb disterunt, an tanquam cum scortor-»aret quisquam cum sorore nostra :
C A P. XXXV- /ctbdltoi» Beth-clcm venit. Binjamino nascent: moritur Rahel. ijt z- tbakum patrem sepelit.
E Dixit autem DeusJahakobo.furee ascende Peth-e'em, & ‘confide ibi ; & fac ibi altare Deo illi forti,qui apparuit tibi,quum fugeres metu Hesaui fratris tui.
2 Quiprooter eiixirTahakob familiae suae, Ac omnibuc.qu» erant iecuv.removetcDeos alieni popu/t.qui /unt imer vos, 8c mundate Vos,ac mutate vestimenta vestra.
; Poste i surgentes ascendemus Beth-e- lem, ut faciam ibi altare Deo illi forti,qui exaudit rre in die angustix meae, & adfuit mihi in via illa, qua pro c e ctus fürn.
4 Afferentes itaque,dederunt Jahakobo omneisDeos alieni popu/r.qui erant in manu sua, Lc inaure-s.qux erant in auribus suis, abfconditquc ea Jahjkob sub illa quercu, quD propeSchecemum esi.
$ Deinde profecti sunt snaminer.it terror Dei civitatibusiliis.qux circumstabant ipsos,adeo u- non persequerentur abeuntes filios Jahakohi.)
6 PerverS quesahakob Luziim (quaeri- vit&$ est in regione Cenahanis, ea'qu« jam Atritw Eerh-el)ip:‘e,8c cunctus populus,qui erat cum jrfo.
- Et exstruxit ibi altare Deo forti Beth- elis, prout vocaverat locum illum: eb quod illic le ipst revelavisset Deus,quum fugeret metufratrissui.
8 Mortua nutem estDebora nutrix Rib- kx,ac fepulta infra Beih-elem, sub quadam quercu ; ideo vocavit Jslfxtltob nomen illius Allonbacuh-
q Tum ooparuu Deus JahiKobo rursus in reditu eius exP.-dane Syri«e,& benedixit ei.
io Nam dixit ei Deus, nomen tuum c/J Jahakob : non vocabitur deincens nomen tuum solum Jahakob , sed Jisrrel auotjue erit nomen tuum : ideo vocavit Jahakob nomen sUum Jisraelem.
1 S I $. e.ip.;s.;6.
u Prasterea dixit ei Deus, sum Deu< fortis,omnipotens,fructuosus esto,& multiplicator,- gens.imb exrus gentium esto ex te; etiam reges e lumbis tuis prodeunto-
i2 Regionem vero hanc, quam dedi Abrahamo 8c Jitzcbako.tibi daturus sum; id est, femini'tuo post te,dabo regionem
i; Postea ascendit ab illo Deus , in ipso loco,ubi loquutus fuerat cum illo.
14 Statuit au;em JahaKob statuam in eodem loco,ubi loquutus est Deui cum ipso,statuam lapideam, inspefluquc eam liquore , 8c perfudit eam oleo.
is Quamobrem vocavit JahaKob Betheuern, nomen illius loci,ubi loquutus est cum ipso Deus.
16 Deinde quum profectis Beth-ele lu- perefset adhuc exiguum spatium itineris conficiendum ,ut pervenirent Ephraramjpa- riens Rache], difficiliore partu utebatur.
1 7 Fuit vero,quum difficili amplus partu uteretur ; ut d’ceret ei obstetrix, ne timeas . nam etiam hic tibi filius esi.
18 Exeunte itaque anima illius, quum moreretur,accidit, ut vocaret nomen eius Ben-oni ; sed pater eius vocavit eum Bin- iaminem.
19 Sic mortua estRachel ; septulta'que in via,J£est<nitcEphratam, ea jam e/JBech-
20 Starmtque Jahakob statuam super fepu'chrum eius: ea d/r/fur statua sepulcri Rachelag fn hunc usque diem.
21 Deinde profectus Jisrael, tetendic tentorium suum ultra turrim Hederis.
22 Evenit autem,quum habitaret jisratM m regione illa, ut abiens Reüberi concumberet cum Bilha» concubina uxore patris sui: quod audivit Jisrael; erant autem filii Johakobi duodecim.
2; Fili) Le»,primogenitus Jahakobf , Reüben , postea Schimhon , & Levi, 8e Jehuda,&JilTacar, & Zebulun.
24 Filii Rachelx, Joseph , & Biniamin.
2c Filii autem Bilhx . quae ancilla fuit Rachelat, Dan , & Naphthali.
26 Filii vero Zilps.quae fuit ancilla Leae*; Gad , & Ascher : hi filii Jahakobf, qui editi sunt ei in Padane Syriae.
2*7 Tandem pervenit JahaKob ad Jitz- chakum patrem suum Mamrem , ni urbem Arbah > ea jam esi Chebron , ubi peregrinus fuerat Abraham & Jitzchak ;
28 Fuerunt autem dies Jitzchaki» cen - tum octaginta annorum.
29 Quum itaque exspirans Jitzchak mortuus esset , ageregarusque ad populos surs senex & fatur chebus . sepelivecunc eum Hesau,& Jahakob filii e : us.
C A P. X X X V I. H saui conjuga, a quo
Geni Idumaorum,eujut Rejes enumerantur.
H fc. autem sunt generationes Hesaui» idem esi Edon-.
2 Hesou acceperat uxores suase filiabus Cenohatueorum , Hadam filiam Elo- nis Chirrh*i,& Aholibamam,filiam Ha- nx . filiam Tzibhonis Chivv«!:
; Deinde Baiemntham filiam Jischma- helis i sororem Nebajothi;
4 Pc-

4 Peperit nutem Hada Hesauo EUpha- havan,& HaKan. xum,Bascm3thavcr'o pepericRehuelem :
5 Et Aholibama peperit Jehutchum.Jah- lstmum,8c Korachum ;isti/wnt filiiHesäui, qui editi sunt ei in regione Cenahanis*
6 Aslumserac autem Hefau uxores suas,
& filios suos, & filias suas,omneit que domesticos Tuos, pecus quoque suum, 8c omnia jumenta sua, deniq: omnem possessionem lUarrt, quam acquiswerat in regione Cenahanis : $c abierat in regionem Jebirtf ance adventum jahakobi fratris fui.
7 Erant enim eorum facultates ampliores,quam ut habitatent simul, neque poterat terra peregrinationum eorum ferre eos, propter pecora eorum.
8 Habitabat ergo Hcsau in monte Sehi- ri$: Hefau is c/k Edom.
9 Hae autem sunt generationes Hesaui, patris Edom reorum,in monte S ehiris.
10 Hasc nomina posterorum Hesaui,
Eliphaz filius Hadas, uxoris Hesaui,Rc- huel filius Basemarhag.uxoris Hesaui.

it filii autem Eliphazisunt: Theman,
Omar, Tzepho,& Gahtham,8c Kenaz.
i2 Thimnah vero fuit concubina uxor Eliphazi,filiiHesaui,qu* peperitEliphazo Hamalekumthi filii Hadas,uxoris Hesaui.
1Z Hi vero filii Rehuelis , Nachath . Lc Rerach, Schamm?, 8c Mizza : hi sunt filii Basemathas,uxoris Hesaui.
»4 Hi denique filii Aholibamae filias Hana*, filias Tzibhonis,uxoris Hesaui: peperit enim Hesauo Jehuschum, &Jahla- mum,& Korachum.
15 Hi sunt duces filiorum Hesaui ,* filiorum Eliphazi, qui fuit Hefau? prlmogeni- ruSjdux Theman, dux Omar, dux Tzepho, dux Kenaz.
«6 Dux KorachjduXGahtham,dux Ha- malek i hi duces Eliphazi, in regione Edoma:«,hi filii Had«.
17 Hi aurem dures filiorum Rehuelis,filii Hesaui ; dux Nachath , dux Zevach,dux Schamma, dux Mizza j hi duces Rehuele opti tn regione Edomae*,hi filii Baiemathae uxoris Heiäuf.
>8 Hi denique dures filiorum Aholibamae,uxoris Hesaui, dux Jehu.ch; dux Jah- lam, dux Korach : hi duces nati Ahoiibama filia Hanae,uxore Hesaui.
• 9 Isti sunt filii Heiaui, & isti duces ex eis } is c]> Edom.
20 His M ntfilii Sehiris Choragi, incolentes ea m regionem ; Eocän , Lc Schobal, Lc Tzibhon, & Hana.
2t Et Dischon , 8e Etzer \ 8e Dischan : hj duces Choraeorum, filii Sehiiis,in regione Edomaen.
22 fuerunt autem filii Eotanis, Chori, &
Heman ; fororque Eotanis Thimnah.
21 Hi vero filii Schobalis ,H.ilvan,& Ma- nacha:h,8c Hebal. < chepho,& Onam,
24 Et lii filii Tzibhonis, cum Aja, tum HanaMs ejl Hana, qui invenit mulos in deicrm , quini palltl« äfiiiSS TiiMlöW patri luo,
rs Hi aurem filii Hanse, Dischon Aho • lih.tma quoque filia Hame.
z6 Er hi filii Diichanis ; Chemdan , Lc Esc!iban,&]ithran,& Ceran.
27 Hi quaque filii Etzcri s ;Bilban,& Za-
c-P.?6.?7>
28 Item hi filii Diichanis, Hutz,&Aran. 2q Hi duces Choragorum , dux Eocän, dux Schobal,dux Tzibhon,dux Hana :
10 Dux Dischon,dux Etzer,dux Dischan; hi duces Choragorum,per ducatus eorum, in regione Sehiris.
D Hi autem sunt Reges,qui regnaverune id regione Edom«« , antequam regnaret Rexfiliis Jifraelis.
11 Primum regnavit in Edomaga Belah, filius Behoris, cujus civitas fuit nomine Dinhaba.
11 Mortuo autem Be'ah, regnavit pro eo Jobab,filius Zerachi,e Botzra.
14 Item mortuo Jobabo,regnavit pro eo Chuscham,ex regione Thcmanagorum.
15 Item mortuo Chuichamo regnavit pro eo Hadad, filius Bedadi, qui cecidit Midianitas in agro Moabirarum : cuius civitas nomine erat Havirh.
16 item mortuo Haiado , regnavit pro eo Samia,e Masreka.
17 Item mortuo Samia , regnavit pro eo Schaul,exRechobothis ad flumen sitis.
18 item mortuo Schaute , regnavit pro eo Bahal-chanan, filius Hacboris.
19 Item mortuo Bahal-chanane,filioHae- boris,regnavit pro eo Hadar, cuius civitas nomine 'erat Pahu: nomen vero uxoris eius Mehetnbeel, gu<e erat filia Matredis, &Me- zahabensis.
40 Atque haec sunt nomina ducum Hesaui, secundum familias su?s,oerloca lua, de nominibus illorum : dux Thimnah,dux Halva.dux jerherh.
4t Dux Aholib.ania.dux Eia,dux Pinon, 42 Dux Kenaz,dux Theman,dux Mib-
41 DuxMagdiel, duxHiran: hifuount duces Edomo nati,fecundum habitationes luas in reeione possessionis fu» , hic fuit Hefau auctor Eaom«orum.
CAP.X XXVII. Infer-bifomnick. fratrum
tmulatio , ejus venditi 0, in AEgyptum
abduRio.
TTaque habitavit Jahnkob in regione pe* J-rcgrinationum patris fui, in regione Ce" nahanis.
i 111« sunt generationes Jahakobi ,* Joseph natus septendecim annos degebar, pascens cum fratribus Tuis gregem (erat enim puer) cuin filiis Bilh«,& cum filiis Zilp« uxorum patris sut :refereb.itque Jo- lepii famam eorum malam ad patrem ipio-
1 Jisrsel autem diligebat Jofephum pras omnibus filiis silis.eo quod‘filius esset ipsi in senectute natus, fecera.que ei cunicam versicolorem :
a. Videntes vero fratres eius a patre suo diligi eum pras omnibus fratribus ipsius, oderan t eum , adeo ut non possent alloqui eum placide.
? Prasrerea quum somniaverat Joseph <lki- quod somnium,narrabat illud fratribus suis: quamobrem magis adhuc oderant eum.
6 Nam dixit eis ; audite nunc somnium hoc,quod somniavi:
7 Ecce ergo nobis colligantibus segetum fascesin quodam agro>ecce,inquam,turge-

bat fascis meus,etiamqueftabattecce autem circuibant fasces vestri,& incurvabant te fasci meo honorem exnibtntef.
8 Tum dixerunt ei fratres eius , ergone plane regnaturus es super nos, aut plane Sorr.inaturus nobis 1 quare adhuc magis ©de;unt eum propter somnia eius,8c propter verba ejus.
9 Deinde quum forrniassec adhuc somnium alterum, narravit illud fratribus suis, & dixit, ecce somniavi adhuc somnium, ecce autem ipse Sol,& Luna,stellaeq:unde- cim incurvabant se honorem ha!» entes mihi. j
10 Narrabrt autem patri suo ,8c fratri-l bus suis : sed increpans eum pater ejus.di-! cebat ei: quodnam e/i hoc somnium, quod somniästPan omnino venturi fumus ego,& mater tua,& fratres rui,ut incurvemus nos in terram habituri honorem tibi ?
11 Invidebant itaque ei fratres ejus: pa ter vero ejus observabat rem ipsam.
n Quum autem abiissenr fratres eius ad pascendum gregem patris lui apud Sche- «emum.
t; Dixit JUrae! Jofepho , Nonne fratres tui pascunt apud Sthecemum) adefdum,ut mittam tt ad eos : qu! dixit ei,ecce me.
14 Deinde dixit ei Iahaiob, i nunc,cognosce de incolumitate fratrum tuorum, & Se incolumitate gregis, & refer ad me aliquid : sie quum dimisifle teuni e valle Che- bronis,abiit ü Schecemum versus.
«5 Invenit autem eum vir quidam ,quum ecce erraret per agrum ;& interrogavit eum vir ille,dicendo,quid quatris ?
16 Qui dixit, fratres meos quasro j indica quasso mihi.ubinam illi pascant:
17 Dixit vero vir ille, profecti sunt hinc, nam audivi dicentes,eamus Dothaiina .in- Tequutus igitur Joseph fratres luos,invenit eos Dothanis.
18 Illi autem viderunt eum elonginquo; quümque nondum accessisset ad ipios , machinati fuerunt contra eum,ut morti traderent eum.
rq Dixerunt enim alter alteri, ecce dominus somniorum iste advenit.
io Nunc igitur agite, interficiamus eum, & injiciamus eum in unam ex cisternisistis, postea dicemus,bestia mala devoravit eum: tandem videbimus, quid futura sint somnia
21 Sed quum audiret Reiiben , eripuit eum e manibus illorum ; dicens > non percutiemus eum lethalicer.
22 Nam dixit eis Reüben , ne effundite sanguinem ; injicite eum in cisternam i- stam . quae est in hoc Referto »Lc manum ne immittite in eum : u: eriperet euni e manu : illorum, eümq; reduceret ad patrem suum.
2; Itaque accidit,quum advenisset joseph ad fratres luos.ut Josephum tunicam'tuam, tunicam illam versicolorem, qua erat indutus, 'uberenr exuere :
24 Et assumentes cum,projicerent in cisternam illam: cisterna nutem illa vacua ei4t,non er<tt aqua in ea.

25 Deinde sedebant ad comedendum cibum ; quum ftiblaiis oculis luis viderunt, ecce autem tectum commeantium Jischma- heiitarum venientem ex Gilhade :'quorum cameli ferebant myxaria & opobalsamum,

& ladanum, pergentes,ut deportarent ea in
JEgyptum :
16 Dixitque Jehuda fratribus suis , quid lucri futurum est,quum interfecerimus fratrem nostrum, & occultaverimus sanguinem eius ?
27 Agite vendamus eum Jifchmahelitis istis,& manus nostra ne sit infesta ei, quia frater noster, caro nostra est : cui auiculta- verunt fratres ejus.
ifcitaque transeuntibus quibusdamMidi- anitis mercatoribus, extrahentes, sustulerunt josephum ex ipsa cisterna , vendide- rüntq'ue josephum jischm.helitis viginti sirlti argenteis » qui deduxerunt Josephum in Agyptum.
29 Reverso aurem Reübene ad ipsam cisternam, ecce non erat joseph in ea cisterna : & laceravit vestimenta sua.
Quamobrem reversus ad fratres suos dixit puer ille non adest,ego vero quorsum iturus sum ego ?
Tum acceperunt tunicam Jofephi: & jugulantes hircum lactentem, intinxerunt tunicam illam sanguine ejus.
$2 Postea miierunc tunicam illam versicolorem, Lc curantes ut ferretur ad patrem suum, dixerunt, hanc invenimus: agnosce nunc,utrum haec tunica filii tui/it necne.
n Ule vero agnoscens eam,dixit i tunica filii mei e/f,bestta mala devoravit eum : omnino discerptus est joseph.
§4 Lacera'nsque JahäKob vestimenta sua, imposuit cilicium lumbis fsiis: luxitque propter filium suum diebus multis.
Et quamvis lurrexissent omnes filii eius,omnesque filia; eius ad consolandum eum, renuit consolationem admittere , dicens, non faaam , nam descensurus sum ad filium meum lugens in sepulcrum: flevit etiam illum pater ejus.
;6 Medanasi autem vendiderunt illum abdu&um in Ägyptum , Potiphari aulico Parhonis.prasfecto satellitum.
CAP. XXXVIII. leb uda filii ex uxore Cenahanaa , eorum maii morei. Incestu* cumThamard,& libericx eanatt .
E Venit autem per illud tempus, quum de- 1‘cendiiTet Jehuda profestus ä fratribus suis;ut diverteret ad quendam Hadulla- maeum,cuius nomen erat Chira.
2 Et videns ibi jehuda filiam cujufdam Cenahansei,cui nomen en» Schuah,duceret eam uxsre«,8c congrederetur cum ea.
r Itaque concipiens illa.peperit filium, cuius nomen Jehuda vocavit Herum.
4 Deinde concipiens iterum,peperittÜ 4 filium,cuius nomenvocavir Onanenu 5 Post rursus peperit pr.uerea filium »cuius nomen ilia vocavit Schelarrserar autem jehuda Ce2ibi,quum hunc illa pareret.
6 Accedit autem jehuda uxorem Hero primogenito suo,cuius nomen fuitTbamar.
7 Sed factum est, quum Her primogenitus Jehudae malus uifuA e stet in oculis jc- hov.e,ut morti traderet eum jehova :
8 Tum edixit jehuda Onhni, congredere cum uxore fratris tui, 8c fratris nomine duc eam : sic exJuicita femen fratri tuo.
9 Sciebat aurem Onan.non fove suum semen illud: ideo evenit,si quando congressurus

surus erst cum uxore fratris sui,ut corrumperet semen,effundens in terram, ne suppeditaret semen fratri tuo.
10 Sed malum visum estin oculis Jeho- v*. quod faciebat iste ; & morti tradidi: etiam istum.
11 Quam.cbrem dixit Jehuda Thamar*, nurui fure» mane vidua iri domo patris tui» donec adoleverit Schela filius meus,dicebat enim, videndum ne moriatur hic quoque,sicut fratres cius : sic abiens Thamar manebat in domo patris fui.
u Quum autem, dies multi elapsi essent, mortua est filia Schuhs , uxor Jehud* : 8c Jehuda se consolaturus ascendit ad tonsores gregis lui, ijpsie tum Chma,amico luo Ha* dullamato Thimnam.
i ^ Quod ut renunciatum est Thamar* dicendo ,'cccc socer tuus ascendit Thimnam ad tondendum gregem suum :
14 Deponens tUa vestes viduitatis fu* a se,operuit i« peplo & obtexit se,consedit- que in bivio,quod e/t in viaThimnam verius : videbat enim adolevisse Srhelsm, se verb non fuisse datant ei uxorem.
1? V/dens autem eam Jehuda, existimavit eam esse iconum ; operuerat enim faciem luam.
16 Divertens itaque ad eam sn viam il- kfm, dixit,age, quaeso, congrediar tecum, non enim noverat nurum luam esse: qu* dixir^quid dabis mihi,ut congrediaris me-
17 Et ille,ego, inquit, missurus sumhoc- dum lactentem e grege : cui dixit illa, ac- quitseo, si des pignus,donec miieris illum.
18 Tum dixit ille ,quodnam ess pignus, quod dem tibi 5 & illa,sigillum tuum,inquit, sudarium tuum,& scipio tuus, qui f/Hn manu tua : itaque dans ei,congressus est cum ea,8c concepit ea ex illo.
19 Deinde surgens Thamar abiit, depo- fuitque peplum luum a te i ac induit vestes viduitatis lU*.
20 Misit autem Jehuda hocdum lactentem illum per amicum suum Hadullamacurr illum, ut reciperet pignus suum e manu istius n ulieris ; sed non inver it eam :
21 Qustmque rogaret vi os loci,ubi illa fuerat» dicendo ,ubintm essn-ererrix illa, qua erat in isto bivio ad hanc viam ? dixerunt,non fuit hic ulla meretrix.
zz Qusmobrem icvenusad jehudam dixit,non inveni eam ; quineti.im homines illius loci dixerunt,non fuit hic ulla merc-
,r; Et dixit Jehuda,acceptu'* 1 retineat sibi, ne simus conrermui: ecce miseram haedum istun,,tu autem non invenisti eam.
^ 14 Accfditv«rb, quum mensis quasi tertius ageretur,ur nunciareturjehud*.dicendo, scortata est Thamar nuius tua,etidn<que ecce gravida ej\ ex icortatione : quare dicebat Jehuda , educite ear ,ui - o" bumrur.
25 Educebatur illa , quui hominem r isic
ipsa ad lOccrur luum.qui äht- * FXvirOj cujus h*c sunt, ego fu- gravid : dicebat- que, reccgnoice,qu*io,fu ; rsiint istasseii- lum,sudanümque,& iripjn e.
26 QU«pgnoscc*s Jehudrdixs: , 'ustior «st me , quändoquidc uxoum non dedi eam Sch«l® filio meo -• neque amplius de-

inceps cognovit eam.
27 fuit demum,quo tempore paiiebat illa (ecce autem gemellos in ventre eius-)
28 Fuit , inquam , quum illa pare; et. uc eoium unui exseruerit marum; & acceptum obstetrix coccineum Ji/um »dibaphum alligavit manui ejus,dicendo,hic prodierit primiim.
20 Sed fuit, quum bic retraxisset manum suam, & ecce prodiret frater eius , ut diceret ili a,qukm perrupisti / tua ejl eruptio ; ideo vocavit quisq; nomen eius Peretzum.
Jo Postea vero prodivit frater eius : ad cujus manum erat illud dibaphum ;& vocavit quisque Zerachum nomen ejus.
CAP. XXX I X.iosephi Servitum,cajltta^,
incdrceratio,& in vintios pr«e/estur.t. eOseph igitur deductus fuerat in JFgy- jptum : cmeratque eum Potiphar aulicus Parhonis , przfectus satellitum , vir JEgy- Dtius, e manu Jischmahelitatum illotum» qui deduxerant'eum illuc.
2 Adfuit au em Tchova fofepho,ut rebus fecundis uteretur, a um fuit in domo domini iui Ägyptii.
; Quum itaque videret Dominus e ius Je- hovam r.desse ei, & omnia, qu® ipie faciebat Jehovam secundare in manu ejus:
4 ‘invenit Joseph gratiam in oculis eius» adeo ut ministraret ei ; postremo przfecic cum domui fu* : & quicquid erat sibi,tradidit in manum eius.
c Fuirque exquo prsfccemt eum domui fu®, & omnibus, qu® erant sibi,ut benediceret Jehova domui illius Agvptii propter Jolcphum : inerat enim benedictio Jehov* omnibus, qu® erant ei domi &rurc.

6 Quapropter relinquebat omnia, qu* erant sibi,in manujotephi,neque cognoscebat cum eo de re ulla,pr*terq.;am de cibo» quo vescebatur ipse : erat autem Joieph puicer forma & pulcer aspectu.
7 Accidit itaque his rebus gestis , ut attolleret uxor don ini e us oculos suos injo- iephum,&diceret, concurr.be mccum.
8 Qui renuens,dicebat uxori domini fui, dominus meus non cognoicit rrecum,quid /uitin hac domo,sed quicquid f/Hpsi,tradidit in manum meam:
9 Ne ipse quidem cjt me maior in hac domo: npn enim subtraxit a me quicquam pr®ter te,quatenus uxor eu’S es:quomodo ergo facerem malum hoc rr.aximum,&pec- carem in Deum 5
10 Sk eratjquum alloqueretur ipsa Jose- phum quoiidiejron acqi ieuebatei,ut cubaret iuXr? eair .turtur esi er cum ea.
11 Evenit aute« die quodameiusmodj» quum venisset Joseph do- um. ad faciendum opus luus : ut t on esiet quiiquam exdo- mestic 's ibi imus.
12 Tum illo prehendit eum veste eius,dicendo »concun be mecum .* sed V, relicta veste iua inn,anu eius, fugiens egressus est fOFSS;
,; J uit ergo,quum illa videret eum reliquisse vestem luam in manu ipsius i 8cfu- gistc foras:
,4 Ui inclamaret domesticos suos, 8e loqueretur eis dicendo.viderc,adduxit nobis virum Hebrfcum ad illudendum nobis: accesserat

cesserat ad me,ut concumberet mecum,ied inclamavi voce maena.
i ^ itvquc accidit,quum audiret ille me sublata \oce rr ea inclamantem , u: relicta Veste suaiuxca me,fuget it & foras discestc-
16 Deposuit autem vestem illius penes se, donec veniret dominus illius domum suam.
t 7 Tunc alloquura est cum huiusm.odi Verb'S, dicendo,accesserat ad me servus iste Hebrxus,isie,quem adduxisti nobis, ut illuderet mihi:
18 Accidit 3Utem , quum sublata voce mea inclamarem . ut relinquens vestem suam iaxtarr.e,profugerit foras.
19 kuit vero,quum audiret dominus illius verba uxoris tuas,quibus alloquebatur Tp/um dicendo , umnino hxc fecit mihi lervus tuus j ur accenderetur ira eius.
20 QUamcbrem rapiens dominus Joic- phi eum , tradidit ipsum abducendum in rotundam turrim, in locum,ubi vincti regis captivi eiant: u; esset ibi Joseph in rc- tunda turri*
2t v ed adfuit Jehova Josepho , extendens in eum benignitatem , & effecit eum gratioium in oculis Drxfecti turri.
22 Itaque prxfectus turri credidit Josepho omre : s vinctos,qui erant in turri': & quidquid facere solent ibi , id faciebat
Prxfectus turri non inspiciebat in rem ullam pinne.qux ejsct in manu Joseph! , eo quod Jehova adesset ipst : nam qugx faciebat iple . Jehova secundabat.
CAP. XL. Stmwst seruorum Pb&r Aonis interpretatur losephus , qui via fuit ad libertatem.
Uit autem nis rebus gestis , quum peccaverunt a petulis regis & coquus, m dominum suum,jn regem JFeypri.
r. Efferv escens itaque Parho contra duos aulicos luos , contra praefectum a pcculis , Sc contra praefectum coquis,
3 Tradidit eos in custodiam abducendos, in domum prxfecti satellitum , in rotundam turrim, in locum ubi Joseph vinctus
4 Et commisit prxfectus satellitum Jo- sephum cum eis . qui ministraret eis: fue- rümqUe in custodia permu/tos dies.
5 Somniaverunt autem somnium uterque illorum, quisque somnium suum nocte eadem, conveniens inrerpretationi somnii , quod somniavit quisque j 3 poculis ille 8 e coquus, qui fuerant regis ifgypti , qui vincti erant in rotunda illa turri.
f Quum itaque venisset ad eos Joseph mane , respiciens eos,animadvertit quod ecce maesti essent.
7 Et interrogavit Satrapas Parhonis.qui fecum erant in custodia,m domo domini fui . dicendo » quare vultus vestri astiicti sunt hodie ?
8 Qui dixerunt ei, somnium somniavimus quisque . sed nemo css.qui interpretetur illud : dixit vero eis Joseph , annon Deo sunt interpretationes ? narrate qux- so mihi ilia .
9 Narravit ergo prxfectus a poculis somnium suum Josepho, Sc dixit ei, in som-

nio rreo.quum ecce vitis coram me esset,
10 QUa in vite tres erant palmites : ea tum quasi germinavit, erupit flos eius , maturas botra ejus protuierunr uvas.
11 Erat ?Ute:m poculum Parhonis in manu mea : accipiens itaque illas maturas u- vss,exprimebam eas in poculum Parhonis , & porr igebam poculum ipsum in Parhonis marum.
12 cui dixiit Joseph, hasc esi interpretatio eius': tres illi palmites rres d/c> sunt.
1; Quum a dhuc tertius fuiutus est dies . recensebat te Parho , idqUe restituendo te in statu.mtuum , porrgefque preu* lum Parhonis in manüm e'us : fecundum rationem pristtinam , quum esses ä poculis
14 Qubdsi m emoreris mei apud te,quum bene erit tibi,tUnc exerceas quxfo ersd n,e benignitatem, aut rTenticrem facias mei apud Parti onem,&facias,ut exeam ex ista domo.
tS Etenim omnino per plagium furre- ptus iUm e terra Hebrxorum : quin etiam hic non feci «iuicquam,cur poneier in ista
16 Quum aoitcm videt et prxfectus coquis eum bonam interpretationem attu- life i dixit Josepho,tnihi qUoque in somnio rreo.quum ecce tria canistra crebris foraminibus :uper caput rreum cjjent;
jf Tn canistro autem supremo stiues esset e quolibet cibo Parhonis,opere coquinario ? tum volucies comedebant ea e canistro illo,qufd erat supra caput meum.
18 Cui respondens Joseph dixfr: hxc e/l interpretatio ejus: tria canistra ilia,tres d es lunr.
'9 Quum adhuc tertius futurud est dies recensens Parho te,faciet,ne tirdeineeps recensio tui, & suspendet te de Itgrm - coire- dentque volucres carnem tuam abtatam ex
10 Td autem factum est ieso die tertio, quo die editus fuerat Parho,quum faceret convivium omnibus sen h tuis: recensuit enim rrxfectum a poculis.8c prx- fectum coquis inter servos suos.
7, Et restituit nrxfectuma pcculis i.i suum poculi ministrandi munus ; ut porrigeret poculum in manum Parhonis.
21 Prxfectum vero coquis lUfpendit: quemadmodum interpretatus fuerat eis
25 NIon est aurem prxfectus apoculis recordatus Josephi i sed oblivioni tradidit
CAP. X L I. Jwirium Parbonii, qued interpretatur Iosepb,regno providet.
Uit aurem exacto justo biennii tempore , quum Parho somniatec, quod eccc stabat tuxta rivum quendam ;
2 Ecce amem cx ilio rivo ascendentes septem vaccas pu\ras specie,& pingue» darne ; qux pascebant in ulva :
} Deinde,ecce sentem v accas alias ascendentes post eas ex illo rivo, deformes specie, 8c tenues carr.ciqnx itabant juxta vaccas illas ad ripam iosiUs rivi :
4 Sed devoraiunt ist» vjccä deformes
sp«wi«

specie & tenue* carne septem illas vac cas pulcm specie & pingues ; tute evigila vit Parho.
s Redormifcensvero somniavit secundo; ecce autem septem spicas afiu.-gentcs culmo uno pingues & bona formt;
6 Deinde ecce septem spicas tenues & adustas Euro,proveniem es post eas.
7 Led deglutiveiunt istz spicat tenues septem illas spicas pingues&plenas:quü.n> quc evigilavit Parho,ecce somnium»
H Qua mobrem factum est ipso mane, quum consternatus esset animus ejus, ut mittens accerseret omnes magosAgypti ,& omnes Capientes ejus'.quibus

cnariavitPar- ho somnium suum utrumque, sed nemo fuit,qui interpretaretur ea Parhoni.
q Tunc a loquutus est przfectus apocu- lis parhonem , dicendo : peccata m.caego recordaturus sum hodie j io Parho effervescens contra servos sues, tradiderat mesin custodiam,in domo pras- fecti satellitum,me & przfestum coquis.
it Somniaveramus autem somnium no* cte eadem ego & ille > convenienter inter* pretationi somnii, quod habuit quisque somniaveramus.
12. Erat autem ibi nobneum puer He- brasus, servus praefecti satellitum , cui ut narravimus , somnia nostra interpretatus est nobis: cuique conv enienter somnio tuo interpretamus est.
i; Evenit enim, ut sicut interpretatus est nobis,ita ePet: rre icstituitPaiboin statum meum, illum veto luspendir.
14 Mittens irrejue Parho cccersvit Tofe* phum , qui celeviter eductus est ex illa fovea ; postea quum cbrafiPct capur 8crr,u* tastet vestes suas,venit ad Parhonem ;
15 Tunc Parho dixit Tosepho , somni- uti somniavi, Lcnemo <Jl,qui interprete* tur illud r ego autem audivi de te dicente m , te eße intelligentem somnii,ut intei- preteris illud.
16 Respondit vero Joseph Parhoni dicendo , non efl penes 'me Deus respondendo enunciabit prolperiratcm Porhonis.
17 Dixir itaque Parho Jos'epho < in ion * nio rreo , ecce me adstahterifas cumsdarr rivi.
18 Ecce , inquam , ex illo rivo ascendentes septem vaccas ptrg-ies carne,& pulcrasforma ; quae pascebam in ulva.
19 Deinde ecce sepiemvaccas alias ascendentes post eas maeilentasÄ mala forma admodum, & exhaustas ca ne ;non vidi illis deformitate stmiles in tna terra JF.- gypti.
2^ Sed devorarunt h» vaccas exhaustas & mala forma , septem illas va*cas pnores pingues:
21 Et quamvis pervenissemin ventrem istarum , non animadvertebaur illas ve* niste in ventrem istarum , aico manebat species istarum mala,sicut ant« : tum evi- gilavi.
-- Iteium videbam in somno r eotecce »Ute-' spicas ieptem,qua» assugebam cul- mo uno , nlenos 8t bonä form;:
M Deinde ecce septem ipiras.uaci]es,tenues, adustas Euro,piovenienes poli eas.
24 Sed dcgiutiveruiu spicat illse tenues

septem illas spicas bona ferma : atq j hasc dixi Magis , sed nemo suit, qui exponeret mihi.
2f Tunc dixit Joseph Parhoni, somnium Parhonuunum est :id,quod Deus ille facturus est , exponit Parhoni.
26 Septem illae vaccas bona fo,m.i, septem anni sUnr.Lc septem ili« spicar bona forma , septem anni tunt; lomnitm. unum est.
27_ ‘eptem vero vaccas istac exhaustz & mala/bima ascendentes post illas , septem anni erunt,& septem spicae exhaustas,adustas Euro : bi erunt septem anni famis-
28 Hoc tßveibum,quo alloquebar Pai- honem : quod Deus ipie facturus est, c- stendit Parhoni.
29 Ecce septem anni venturi mnt ,-sr« turitatis magnas in tota terra vEgypri.
$0 !ed exiurgent septem anni famis post illos , quibus oblivioni tradetur tota ista saturitas in terra ffgypti ; comumet enim fames ista hanc terram.
Neque anirr.advertetur saturitas illa in hac terra propter ipsam fan em exier.tu- r<tm postea ; eo quod gravis futura sit v oi-
?2 Qtfod autem iteratum est somnium apud Parhonem bis ; fastum e/!, quia stata est hast res a Deo ipso , &festinjnter facturus est illam Deus.
Nunc ergo provideat Parho de viro prudemeSc lapiente , quem constituat super terram JEgypti.
?4 Incumbat in hanc rem Parho,Lc pr a> ficiat przfectos huic tertas ; ut lecipiac quintam proomfuum terrae JFgypci septem illis annis saturitatis ;
Z5 Qui colligant omre cibarium istc- rum annorum bonorum, qui adveniunt; Sc congerant commeatum,sub maruPai- honis : omne cibarium per ^ivitates singulas , 8c asservent ;
;6 Ut sit illud ciborium in depesuum pro incolis huius tetras ad leptem annos illos famis , qui futun sunt in terta #gv- pti; ac non exteindatur terra hasc farne ilia.
}7 Quum autem bona viduetur hasc res in ocups parhonis , & in oculis omnium fervorum eius ,
Dixit Parho seivis tuis i an inv enir* possimus huic parem virum , in quo spici- tus Dei fit ?
$9 Deinde Parho dixit Josepho , quandoquidem nota fecit Deus t bi omnia hasc ; nemo cjs prudens & lapiens f cur tu.
40 Tu praseris don ui nez,&odos te osculabitur universus populus n eus : tantummodo hoc folio major te futurus fürn.
41 Amplius Jofepho dixit p3iho, vide, constituo te stiper universam terram R- gypti:.
42 Detrahensque Parho annulum suum e manu sua »indidit illum in manum Joseph! ; iulÜique ipiunnnduere vefes Xylinas , & apposuit torquem auieum collo ejus.
4; Et iusst eum insidere currui lecurda- no , qui secundus* se futU-us efet, ut pro- claniarentpr<mn« anu eum,flectenda esse gcnua 8

genua , constituisse enim eum sUper universam terram tfgypti.
44 Denique Parho Josepho dixit, ego Jum Parito : attamen sine te non attollet quisquam manum suam aut pedem suum in universa terra ,/Egypti.
4c Vocavit autem Parito nomen Jofephi T^ophnathpahaneach » deditque ei Ase- nathan fijiam Pou pherahi Praestdis Oni< - rum uxorem : quando egressus est Joseph ad ol>eu7idslm terram -kgypti-
46 Era'tque Joseph natus triginta annos» quum .stetit coram Parhone rege Äeypti > egreOüsqne Joseph a conspectu parhonis » obivit universam terram Rgypti.
47 Produxit veto terra septem itiis annis saturitatis , manipulatim.
48 Collegit itaque septem annis omne cibarium , qu®cunque erant in terra R- gypri.repoiuitque per civitates cibarmm, cibarium agri cuiusque civitatis , qui circumstat ipsam , repoiuir in ea.
49 Sic congessit Joseph commeatum mu.tUTi valde.instar arenas maris »adeö ut desierit numerare , eo quöd effet innubo Josephe autem nati Nint duo filii, quum' nondum advenisset ullus annus farnis.quos peperit ei Asenach filia Poti- pherahi Prarsidis Oniorum :
Votavitque Joseph nomen primogeniti Menaschcn : ham facit Deus , inquit » ut obliviscar omnem laborem meum , e- tiam iUum, qui fuit ä tota familia parris
52 Nomen autem secundi vocavit E- phraiimum , quia me» tiujuifc, sructuolum reddidit Deus in terra .'fHictionis me*.
cj Sed absolutis septem illis annis saturitatis . qu® fuit in terra Rpypti i 54 Ubicncperunt septem ili j anni famis venire, quemadmodum praedixerat Joseph i fuit fames in cmnibus regionibus finitimis , in tota vero terra /Egypti erat
ff Tandem vero,quum rota teira R- gypti ex fame laboraret. inclamavit populus Parhonem cibi causa: sed dixit Par- J10 omnibus ^gyptiis . ite ad Josephum , quod indixerit vobis.facite.
56 Et quia fames illa erat in universa superficie illius terras, nreruit Joseph omnia promptuaria , in quibus commeatus e- rat; vendidicquc JEgyptiis» quum invaluisset fames in terra Ateypti.
C? Prasterea cuiusque regionis populi veniebant in Agyn'tum ad Joiephum »ut emerent ; eo qubd invaluisset fames in unaquaque regione.
C A P. X L 11 . Fratrum Icsephi in Rgy- ptum adventu* , Jofephi in eoi inquisitio,& mixta rigore humanita1.
/-\Uum itaque videret Jahakob esse an- v^Jiicmam in R .%ypeo : dixit Jahalcob filiis luis,quare aspicitis alter in alterum ?
1 Ecce,inquit,audiri esse annonam in R- gypto : descendite illuc,& comparantes <tp- portate nobis inde, ut vivamus,ac non moriamur.

Z Descenderunt itaque fratres Jofephi decem, ad comparandum commeatum ÖC
HIS. Cap.41.
portandum ex JEgypto.
4 (Biniaminem autem fratrem Jofephi non mittebat JahaKob cum fratribus eius ; quia dicebat, -videndum ,ne obveniat ei exitium.)
5 Et venerunt filii Jifraeiis ad comparandum annorum inter alios advenientes i quia erat eadem fames in terra Cenahanis.
6 Joseph autem is,qui imperium habebat in ea regione,idem erAt, qui curabat vendi Annonam toti populo terras : advenientes i itaque fratres Jofephi,incurvaverunt se vul- j tu dtrr.iijh interram ei honorem «ebibente,*. ,
7 Ac Joseph duidsm videns fratres luos, ’ agnovit 'eos ; sea alienum se fingens eis,al- loquutus est eos duriter, & dixit eis,unde advenitis? cuj dixerunt,c regione Cenaha* nis ad comparandum cibarium.
8 Agnovit ergo Joseph fiatres/uos» licet ipsi non agnoscerent eum.
9 Et recordatus Joseph illorum somniorum, qU® somniavcrat.de eis,dixit eis:ex- plorarores estis,adinspiciendum nudas partes huius terras venistis.
10 Qu.i dixerunt ei,non,domine mi.nam ' setvi tuj venerunt ad comparandum cibari- >
11 Nos omnesfilii uniusviri fumus :pro- q
bi fumus , nunquam fueiuncfervi tui ex- " ploratores. a !
1- Hic autem dixit illis,nequaquam,nam !
ad inspiciendum nudas partes hujus terras 'j venistis. . j|
1; Tandem dicentibus,duodecim fratres ! fuirrus fervi rui, filii viri unius in regione i Cenahanis : quorum ecce minimus esi cum ' patre nostro hodie,unus vero non fur ere st ! I
14 Dixit iliis Joseph i hoc illud e/i,quo | alloquutus sUm vos dicendo,exploratores . estis.
1 c Hac re probabimini: ita vivat Parho, ut exibitis hinc . nisi quum advenerit huc 1 frater vester minimus. < I
t 6 Mittite ex vobis unum.qui recipiens | AdducAtfratrem vestrum ; vos autem vincti estote, ut probentur verba vestra,an veritas sit penes vos : sin autem miniis,ita vivat Pa- ' rho,ut probatum fuerit , vos exploratores ,
if Itaque contraxit eos in custodiam I tribus diebus. ... ,
18 Postea dixit eis Joseph, die illorum tertio,hoc facite Le vivite ; Deum illum ego
19 Si probi estis,frater unus ex vobis vinctus maneat in loco custodi® vestr« :vos autem abite,exportare annonam,Scsi cujus rei fame teremur famili® vestr®.
ao Deinde fratrem vestrum minimum adducite ad me , ut vera probentur verba vestra,&: non moriamini; & illi fecerunt ita.
2- t Tum dicebant alter alteri ; imo rei fumus de fratre nostro , qui videbamus angustiam anima? eius,quum deprecaretur nos, nec tamen auscultavimus: idcirco angustia haec obvenit nobis.
22 Et respondebat eis Reüben dicendv», nonne alloquebar vos-dfcendo, ne peccetis in istum adoleicentem?scd non auscultastis, ideo etiam sanguis eius ecce reposcitur.
r; Ipsi autem nesciebant Joiephum intel- liger«,eo-qubd imerpresfMf)<tt imer eos.

Cap.4*4?'
24 Sed divertens Joseph ab illis, flevit . deinde reversus ad eos,ailoquutus est eos,& accipiens ex eis Schimhonem, vinxit eum ante oculos i piorum.
A? Ec praecepit]oseph,ut implerem mini- /Iri instrumenta eorum commeatu, restituendo insuper pecuniam eorum cuique in saccum suum,6c dando iliis viaticumad iter: curavit denique agi cum illis recte.
26 imponentes itaque annonam Tuam asi- ' nis luis »abierunt inde;,
27 Aperiens autem illorum unus saccum suum, ut daret pabulum asino suo in quodam diversorio ; quum videret pecuniam suam,quae ecce erat in ore mantica: suae:
28 Dixit fratribus suis,restituta est pecii- riia mea, etia'mque ecce ii/um in mantica
..CE NÄSl S. . Cap.4?.
n - - -^do: non estts visuri factem meam>nisifrater vester adfuerit vobiscum.
4 Si mi Purus es fratrem nostrum nobisi- cum ,* descendemus, & comparabimus tibi cibarium.
5 Quod si non misturus «s,non descendemus ; nam vir ille dixit nobis,non estis visuri faciem meam, nisi frater vester adfuerit vobiscum.
6 JTuni dixit Jisrqel,quare malo affecistis me? quod indicastis viro illi,an vobis adhuc ejjirt frater ?
7 Qui dixerunt, diligenter percunctatus est virille de nobis-& de cognatione nostra, dicendo, an adhuc pater vester vivit ? an c/fc vobis frater } 8 c indicavimus ei pro ratione verborum istorum : poteramiisne ullo pa-
mea : quamobrem defecit animus illorum, } cto cognoscere dicturum tUumfuiste , faci- Lc exterriti sunt, dicendo alter alteri,quid j te,ut descendat frater vester ? hoc ist qu«d fecit nobis Deus ? . | 8 Postea dixit Jehuda Jisrseli,patri suo,
29 Sed ubi venerunt ad JahaKobum pa- j mitte puerum hunc mecum, Sc lurgenteS trem tuum in regionem Cenahanis.erun- • abibimus: uc vivamus, ac non moriamur,
ciaverunc ei omnia,quas accidexantsibi.di-
?o Loquucus est vir ille.dominus eius terras, nobiscum duriter ; & excepit noStan- quam exploratores illius terras.
\\ Quum vero dixissemus ei ; probi sumus,nunquam fuimus expio rareres,
%z Duodecim fratres fuimus filii patris nostri ; unus non superest,&mimmus hodie est cum patre nostro in regione Cena-
i; Dixit nobis vir ille.dominus eius terrae : hac re cognoscam vos este probos: starrem ex vobis unum relinquite apud me; Lc id,cu}u$ fame tenentur famili» vestrae, accipite atque abire:
14 Postea adducite fratrem vestrum nii- 1 nimum ad me,ut cognoscam,vos ron exploratores,sed probos effefratrem vestrum reddam vobis , & hac terra negotiari pote-
15 Accidit autem ipsis evacuantibus fac
8cnos,& tu.8c parvuli nostri.
9 Ego spondeo pro eo.de manu meä re- poicito eum: si non reduxero eum adte,& st itero eum coram te,omnino peccavero in te omnibus diebus,
lOEtemm nisi cunctati fuikfemus.iam reversi fuillemus bist« hoc tempore.
11 Dixit eigo ejs Jilrcel pater ipsorum,si ita uno facierJum eji.idfacite ; accipite de laudatissimis rebus huius regionis in vasis vestris,& deferre ad virum illum munus: parum opobalsami, & parum mellis,myxaria &: ladanum,nuces terebinthinas,8c arr.ygda-
is Pecunias quoque duplum accipite in rnanu vestra .-pecuniam vero illam,qusere- stituta fuit in ore manticarum vestrarum, acceptam referte in manu vestra ; fortassis
i; Fratrem quoque vestium accipite ; & furgite,redite ad virum illum.
14 VeM autem fortis omnipotens det vo-
cos suos,ut ecce cuique faicicuVns pecuniae bis consequi misericordiam coram viro illo, suae infaeco suo esset: quamobrem videntes ,ut dimittat vobis fratrem vestrum alreiunr
fasciculos pecuniae suas,ipsi Sc pater ipio- rum timuerunt.

;6 Dixftque illis Jabafcob pater ipsorum, me orbatis ; Joseph non superest,8c Schim- hon non fuperest,&Biniaminem interciperetis ? contra metunt h*c omnia.
17 Sed ailoquutus est Rcuben patrem suum,dicendo,hos duos filios meos morti tradito,si non reduxero eum ad te : trade illum in manum meam,Lc ego reducam illum ad te. zstFt ille: non descendet,inquit .filius meus Vobiscum: nam huius frater mortuus est,atque hic solus est relictus, cuist obvenerit exitium in hoc itinere,quod estis obituri, sic demiseritis canitiem meam maerore in sepulcrum. _ _
C AP. X L 111. R editus jrät um tum Bin- jnmine,quo$ losepb convivio excipit.
I Nterea fames illa ingravescebat in terra, i Fuit etgo absolventibus ipsi§
re annonam illam,quam attulerant ex JEgy- pto ; ut ediceret eis pater ip-.ouim, redite, comparate nobis paulum cibarii.
? Jehudavero ailoquutus est eum,dicendo ;icrio contestatus est nos vir ille.dicen-
&Biniamlnem:ego vero,quum orbatus fuero,orbatus fuero.
15 Tum homines isti accepto munere illo, duploque pecunia; accepto in manuilia cum Binjamine ; turgentes deicenderunc in Ägyptum.fteterüntq; in conspectujosephii
k> Videns autem Joieph cum eis Binja- minem, dixit ei, qui prxerar domui su«e : duc homines istos intro: & macta animalia» & para, mecum enim comedent homines isti meridie.
17 Fecitque virille sicut edixerarjoseph : & introduxit vir ille homines istos in domum Joseph!.
18 Sed timuerunt homines isti,quum duceremur injofephi domum; quia dicebant: de caula illius pecunia:,qua: reposita fuit in manticis nostris prius,nos introducimur* ur volutetur supra nos,& irruat in nos,mancipe tque nosfibi servos,& asinos nostros,
11) It accedentes ad virum illum,qui pras- erat domui josephi.alloquuti sunt eum in
ostio domib’jpsius,
20 Dixerüntque, attende ad me,domine mi: tantummodo descenderamus antea ad comparandum cibarium.
€ li Ac-

xi Accidit autem,quum vemssemus indi-, ; Pefterum mane illuxerat,quando homi-
venorium quoddam,ut aperientibus nobis 1 nes isti dimisti sunt,ipsi cum asinis suis, manticas nostras, ecce pecunia cuiusque 4 Ipsi egressi civitate illa non longe ab*
gfl'et in ore manticae suae,pecunia nostra secundum pondus suum: eam itaque retulimus in manibus nostris.
xi Praeterea pecuniam alteram descendentes attulimus in manibus nostris , ad comparandum cibarium: nescimus,quis reposuerit pecuniam nostram in manticis nostris.
H Et ille pax,inquitjit vobis.ne timeatis. Deus vester, & Deus patris vestri dedit vobis thesaurum in manticis vestris,pecunia vestra pervenit ad me; 8c eduxit ad eos Schimhonem.
24 Introduxit igitur vir ille hominesiltos in d mum Josephi ; quumque dedisseta- quam.ut lavarent pedes suos,dedit quoque pabulum asinis ipsorum.
icinterea parabant munus iuum,dum veniret Joseph sub meridiem j ut audierunt, se ibi 'sumpturos cibum:
26 Quum vero Joseph advenisset domum, attulerunt ad eum munus illud, quod habebant in manu lua intro : &,honorem esc fricuerunt,illi incurvantes le in terram.
27 Et ille rogans eos de proiperitate,di- xit, an prospere est patri vestro ,seni illi, quem dicebatis ? an adhuc vivit ?
28 Qui dixerunt,prospere est servo tuo patri nostro is adhuc vi vir:6c inclinato vertice incurvaverunt se honorem exhibentes.
29 Postea sublatis oculis suis.contempla- tusBiniaminem fratrem suum,filium matris fure,dixit,hiccene eß frater ille vester minimus quem dixeratis mihi ? 8c dixit, Deus gratioms esto cibi,fili mi*
Joseph autem,quia arstuabantviscera misericordi® ipsius erga fratrem suum, festinavit qusrere , ubi fleret - & ingressus quoddam cubiculum .flevit in eo.
It postea lota facie sua egressus ,• continebat fe,8c dixit,apponite cibum.
}2 Itaque anpoluerunr ei seorsim,& illis seorsim; JF.gyntiis vero comedentibus apud cum seorsim. non enim poterant ff.syprii sumere cum Hebraeis cibum, quia abominationi id est in Ägyoto.
Sederunt autem coram eo,primogenitus fecundum primogenita iua;& qui miror erat fecundum minorem *tatem suam; adeo ut mirabundi respicerent homines illi alter ad alterum.
Er accipiens fercula de eo.quod erat Aptostium in conspectu suo, mittebat Joseph ad eos, rnauuque suit ferculum Biniaminis, quam fercula singulorum illorum quincuplo : sic convivati stmt,& affatim biberunt cum eo.
C A P. XI i?V. lofeffr cum fiatribut aftu- te a£it,ers(jue varie exaritat.
r Einde pr®cepit Joseph ei,qui pr®erat domui fuar,dicendo: ; mple manticas hominum istorum cibario, quantum poterunt ferre : Lc repone pecuniam cuiusque in ore mantic® luar.
2 Scyphum vero meum,scyphum argen- ieum ponito in ore mantic® minimi ,& pecuniam annon® eius: itaque fecit lecun- dfam verbum Joic^hi, quod loqumusfueiac.
scesserant,quumJo.'cph dixit ei,qui pr®erat domui fu«,iurge,periequerc homines istos: Sc ubi astequutus fueris eos.dices eis,cur rependitis malum pro bono?
5 Nonne ille est,in quo solet dominus meus bibere? Lc nonne ipse experimento certo didicerit per illum,qualessitii? male egistis,quod fecistis illud.
6 Assequutus itaque est eos,Sc alloquutuS verbis ejusmodi.
7 Ii vero dixerunt illi .quare loquitur dominus meus talia verba ? absit fervis tuis,uc faciant rem ejusmodi.
8 En pecuniam,quam inveneramus inore manticarum nostrarum retulimus ad te e regione Cenahanis : quomodo ergo furari essemus e domo domini mi argentum vel
9 Apud quem ex servis tuis repetitur,is moriturus est: quin etiam nos erimus domino meo fervi.
10 Qui dixit,iam etiam prout loquuti e- stiSjsic esto: apud quem rcperierur.is cllo mihi servus,vos autem estote innoxii
11 Itaque festinaverunt dimittere quisque manticam suam in terram; & aperuerunt quisque manticam suam.
11 Et ille scrutatus est,a maximo incipiens & in minimo desinens ; inventus autem est scyphus ille in mantica Biniaminis.
i* Tunc lacerarunt vestimenta tua; quumque imposuisset onus quisque asino Aio; reversi sunt in civitatem illam.
14 Venit itaque Jehuda cum fratribus suis in domum Josephi,quum ipie adhuc essec illic : & prociderunt ante faciem ejus in
ic Dixit aurem eis Josenh,quodnam est facinus istud,quod fecistis ? an ignorabatis virum, tu : usmodi ego sum, certo posse experimento discere ?
16 Tum dixit Jehuda,quid diceremus domino meo? quid'eioquercmur?aut quo purgaremus nos ? Deus ipse deprehendit iniquitatem seivorum tuorum,ecce nos servos domino meo,tam nos,quam eum,in cujuz manu inventusestlcyphus ille ;
17 Et ille,absit mihi,inquit,ut faciam hoc, vir ille,in cuius manu inventus est scyphus, is esto mihi servus,vos autem -ascendite cum pace ad patrem vestrum.
18 Sed accedens ad eumjehuda,dixit, Attende ad me domine mistoquatur qu®sb servus tuus verbum audiente domino meo,nec accendatur ira tua in servum ruupi: nam tq es perinde ac Parho.
19 Dominus meus interrogaverat servos suos,dicendo ; estne vobis pater aut frater?
20 Di v inius vero domino meo,est nobis parer senex & natus senectutis flater mini-* mus,frater autem ejus mortuus est,8: relictus est ipse solus ex matre

sua,ideo pater ejus deamat i pium.
21 Dixisti ici vis tuis,facite ut descendat ad me ; & oculis meis intuear illum.
22 Et quamvis diceremus domino meo, non poterit puer ille relinquere patrem suum ; simulae reliquerit patrem iuum,mo? rictur pater;
r; Di-

U Dixilh fervis tuis.mfi descenderit frater vester minimus vobiscum, non ampiiü* deinceps videbitis faciem meam.
24 Fuitque , quum ascendissemus ad servum tuum, patrem meum; ut nunciaremuS ei verba domini met.
2$ Postea dicente patie nostro; reve rtimini, con.parate nebis parum cibarii:
26 Diximus,non postumus descenderer sed si fuerit frater noster minimus nebi- fcum* descendemus, quia non postumus videre faciem illius viri, fi frater hic no>ster minimus non fuerit nobiscum.
2*» Dixit autem servus tuus^pater meus nobis,vos novistis duos peperifie mihi uxorem meam :
28 Digresso autem priore a me,dixisse me, profecto omninodilcerptusfuerit: nec vidisse cum hactenus.
29 Quod si abduxeritis hunc quoque '2 facie mea,& obvenerit ei exirium ; deduxeritis canitiem meam in sepuicium malo.
Nunc igitur, quum venero adseivum tuum,patrem meum,si hic puer non fuerit nobiscum ; prout anima illius animas hujus devincta est;
;i Accidet, ut moriatur, quum puerum hunc non adesse viderit; sic de luxerint fervi tui,canitiem fervi tui,patris nostri,moerore in sepulcrum.
}2 Cum servus tuus fposponderit pro hoc puero abdu&urM a patre meo,dicendo; nisi reduxero cum ad te,utique peccavero in patrem meum omnibus diebus.
7,1 Jdeo nunc maneat quasso servus tuus loco hujus pueri,lervus domino meo : hic autem puer ascendat cum fratribus suis.
54 ^ Nam quoiqodo ascenderem ad patrem meum» cum hic puer non erit me- cum ?) ne videa/n illud ma!um,quod de- preheniurum est patrem meum.
C A P. X W. lofcph se fratribus patefacit,
e’”! <prr solatur,<& fdfrem emersit.
Q Uare quum non posset Joseph se continere coram omnibus 'adstantibus fibi, exclamavit, facite, ut exeat quisque a me; sic non remanlir quilqmm cum eo,quando se cognoscendum pnebuit Joieph fratribus (-uis:
.♦ Tunc edidit vocem suam cum fletu; a- deb ut audierint ifgyptii,audierit .etiam familia Parhonis :
z Et dixit Joieph fratribus suis,ego sum Joieph,an-adHuc pater meus vivit? sed non poterant fratres eius respondere ei, quia perturbari erant ex conspectu eius.
4 Quapropter dixit Joseph fratribus luis, i pccedite quasso adme,&accesserunt; tum 1 dixit, ego sum Joseph frater vester ,qucni vendidistis deducendum m Jtgyprum 1 c Sed nunc,ne vos dolore crucietis.neque displiceat in oculis vestris,quod vendidistis me adducendum huc : nam victus cauta misit me Deus ante vos.
6 Jam enim biennium fames essin terra; supersunt autem adhuc quinque anni,quibus no n erit aratio,aut meist s.
7 Misit itaque me Deus ante vos,ut efficiat vos superstites in hac terra ; 8c ut in vita confervet vos,liberatione maxima.
8 Mune itaque nequaquam vos tsiii,qui

misistis me huc,sed Deus ipse : qui constituit me patrem apud Parhonem,# dominum toti familias citis,prarfectumque in u» niversa terra tfgypti.
9 Fcstinare,& ateendite ad patrem meum, & dicite ei,sic ait filius tuus Joseph, constituit me Deus dominum toti' Agypto: descende ad me>ne subsistito:
10 Ut habites in terra Gofchenis,& sis vicinus mihi tu,& filii tui,& fili i filiorum tuorum ; gregesque tui,& armenta tua,Lc omnia,qu« sunt tibi.
11 Et te sustentem ibi,quia adhuc quinque annos futura ess frmes ; ne paupertate consumaris tu,&. familia tua, & omnia,qua? sum tibi.
12 Ecce autem oculi vestri vident,&ocu- li fratris mei Binjaminis; os meum ipsum efle,quod alloquitur vos.
1; Nunciabitis igitur patri meo omnem eloriam meam in Aeypto , & quascunquc vidistis: ac festinantes deducetis huc patrem meum.
14 Tum ruens in collum Biniaminis fratris fui flebat: Biniamin quoque flebat ad collum eius.
• 5 Otcularusque omnes fratressuos,flebac super eos : Postea demum loquuti mnt fratres e ; uS tum eo.
16 Quum itaque rumor iste auditus essee in domoParhonis,dicendo,venerunt fratres JoteDhi; bonum visum est in oculis Parho- hi$>& in oculis tersorum eius,
17 Edixitqu* Parfto Joseph.o,dic fratribus tuis,hoc facite : onerate 'umenta vestra^# abeuntes redite in regionem Cenahanis.
18 Inde assumite patrem vestrum,& ff milias vestras,& redite ad me ; daturus sum vobis, quod est prxstantissimum rn terra Ä- gypti,ita vescimini pinguedine hujus terrae.
19 Tu autem lojfpb mandato instructus es,hoc facite: sumite vobis-eterra Fgyrt! plaustra pro parvulisvestris,#pro uxoribus vestris,# deportantes patrem vestrum re
20 At oculum vestrum ne taedeat propter supellectilia vestra : nam quod est prjestan- tissmum in universa terra Lgypti »vestrum
21 Facientibus ergo sic filiis Jisraeflis, dedit eis Joseph plaustra ex mandaro Parhonis ; dedit etiam eis viaticum ad illud iter r
22 Ac eis quidem omnibus donavit virj- tim mutandas vestes; Liniamini vero dedit trecentos siclos argenteos,# quinque vestes mutandas:
2; Patri autem suo misit consimiliter,de- cem asinos,portantes de rebus prsesiantissi- misffigypti»# decem asinos portantes commeatum, panis & opsonii patri suo ad iter illud.
24 Tandem vero,quum dimitteret fratres tuos ut abirent; edixit cis,ne commoYca- mini in hoc itinere.
2s Sic afeendemes ex JFgypto,venerunt in regionem Cenahanis ad jahakobucn patrem iuum.
;/jCui quum renunciarent dicendo adhuc Joseph vivit,# ipsum pratesse universas terras Ägypti : defecit animus eius,quianon credebat eis.
17 Sed quum elequuti essent apud eum C 2 omrii

omnia verba Josephi, quibus erat alloquu- tus ipsos, vidtflerque plaustra, quar miserat Joseph ad deportandum ipsu m, re vixit spi- xitus jahakobi patris eorum.
18 'Et dixit Jurafcl,sufficit,adhuc Joseph filius meus vivit; ibo»8c videbo eum, antequam moriar*
C A r.X L V I. Idbdfcob in Xgyptum venit ,
quem losefh recreat,& univers* ejMsami-
Ü 4 proftirit.
Rofectus itaquejisrael curo omnibus,qu* erant ipsi,venit }nBeer-fchebahjubi mactavit victimas Deo patris fui Jitzchaki.
i Et alloquens DeuS lisraelem in visionibus nocturnis,dixit,Jahakob,JahaKob;quo dicente, ecce me,
; Dixit,Ego sum Veu* ille sortis.Deus patris tui: ne timeas ä descensu in/Egyptum: ram patrem gentismagna: efficiam "te ibi.
4 Ego descendam tecum in/Egyptum,8c «go faciam,ut ascendas,similiter aicenden- do tfeum :& Joseph imponet manum suam oculis tuis.
5 Surrexit ergo JahaKob profecturus e Beer-schebah ,deportaveruntque filii Jis- raelis Jahakobum patrem suum< parvulos- que suos, Sc uxores luas plaustris,qua: miserat Parho ad deportandum eum.
6 Assumpserunt quoque pecora fua,8c facultates Mas» quas comparaverant in regione Cenahanis,« pervenerunt in /Egyptum, Jahakob Sc universum lernen

ejus cum eo:
7 Filios luos.Sc filios filiorum suorum fecum, filias lstas,8c filias filiorum suorum,denique toi um semen suum,deduxit fecum in JEßypcum.
8 Ha:c autemfunt nomina Jisrseiitarum, Venientium in /Egyptum » Jahakob & filii « : us; primogenitus Jahakobi, Reuben.
9 Filii autem Reubenis,Chanoc,8c Pallu, Zc Chetzron,Sc Carmi.
10 Et filii Sclumhonis, Jemuel,& Jamin, Zc Obad,8cJacin, 8c Tzocliar ; Schatil quoque filius cuiusdam Cenahanitidis.
11 Et filii Levi,Gerlcbon,Kehatb,Sc Mc- xari.
iz Et filii Jehudae, Her, 8c Onan.8c Sche- la,& Peretz "cum Zeracho: etsi mortuus e- xat Her & Onan in regione Cenahanis,sed erant filii Peretzi, Chetzron Sc Chamul.
t; Et filii Jissascaris.Tliolah, Sc Puva, 8c Job,8c Schimron.
J 14 Et filii Zebulunis, Sered, 8c Elon, 8c Jnchieel.
r $ Hi sunt filii Leae,quos pepererat Jaha- Koboin Padane Syrix, 8 c unaDina Blia'ejus : omnes anima:, ipse ,filii ejus,filiaeque eius triginta tres. .
16 Et filii Gadjs , Tziphion, 8c Chaggi, Schuni,8c Etzbon, Heri Sc Arodi,8c Areeli.
17 Et filii Afcheris , Jimna,8c Jischva,8c Jischvi,8c Beriha,8c Serach foror eorum : ’filii aurem Berihre, Glieder 8c Malcie)-
t8 Hi lunt filii Zilp«,quam dederat La- Lan T ex filias suas; & illa peperit istos Ja- liakobo.iexdecim animas.
iq Filii Rachela: uxoris Jahakobi, Joseph, &Binjaniin.
20 Nati autem sunt Josepho in terra/Egy- pti,quos peperit ei Äi'enath filia Potiphe- ralti Prajsidis Onioium,Menaichc Hc Epii-.
; 5 } S. Cap.46.4jf«
21 Et filii Binjarmnis Belah Sc Bezer, 8c Aschbel,Gera,8c Nahaman, Echi Sc Roith; Muppim»8c Chuppim Sc Ard.
22 Hi sunt filii Rachela:, qui cditisunt JahaKobo,omnes anima: quatuordecim;
2? Filii aurem Danis Chufcbim.
24 Et filii Naphthali,Jachtzeel,8c Guni 8c Jetzer 8c Schillern.
2c Hi sunt filii Bilhae,quam dederat Laban Rachela: filiae sua:: Sc iUa peperit istos Jah3kobo,omnes animae septem.
26 Omnes anima:,qua: ingressae sunt curri Jahakobo in /Egyptum,egressi c femore e- ius,exceptis uxoribus filiorum Jahakobi ; omnes animae sexaginta fex erani.
27Filii autem Joiepbi.qui editi sunrei in /Egypto.sunt anima: dua: :ßc omnes animas Familia: Jaflakobi»qua: venit in /Egyptum, sunt septuaginta.
28 Jehudam autem miserat ante se ad |o - sephiim, qui pr«emoneret eum,ut veniret obviam sibi in Goschenem; ut convenirent in terram Goschenis. .
29 Jungens itaque Joseph currum slium» {
ascendirobviam]nr;-c!ii patri suo in Gosche- ; nem: qutimqne' lesepb se aspiciendum ob- s tulisset ei,irruit IflbaJtob in collum ejuS,fie* ■ vitque ad collum eius diu. j
zo Et dixit Jisra&i Josephö, moriar hac vi- I ce: quandoquidem vidi faciem tuam,quum 1 tu adhuc vivis. 1
ji Deinde dixit Joseph fratribus suis 8c 1 familia: patris sui,aicendam,urrenunciem | Parhoniised dicam ei,fratres mei 8c fami- • lia patris mei,qua: erat in regione Cenaha- i nis,venerunt ad me: ‘
\z junt autem homines isti pastores gre- ! gis,nam homines pecuariifemper fuerunt: gregesque suos Sc armenta sua, 8c quacunque erant eis,adduxerunt.
;; Eru autem, quum vocaverit vos Par- 1 ho,ut dicat, qua: iunt opera vestra ? !
?4 Tunc dicetis,homines pecuarii fue- | runt fervi tui ab adolescentia nostra tum nos.tum majores nostri; ut habitetis in ter- • ra Goschenis,quia abominationi e/J/Egypro J omnisp storgiegis. _
GAP. X L VII. lostpr ’ fratres primum, esc- ;!
inde patrem suum ad regem adducit,ii's-
que commodam habitationem obtinet.
V Eniens ergo Joseph nunciavit Parhoni ;
ac dixit, pater meus, Sc fratres mei cutn gregibus suis, SC armentis luis,Sc omnibus, qua: sunt ipsorum, advenerunt exregione Cenahanis: ecce aurem ipios in terra Go- schenis.
7. Et partem fratrum suorum assumens, quinque videlicet homines, stitit eos coram Parhone.
; Tum dixit Parho fratribus ejus . quas funr opera vestra? qui dixerunt Parhoni, pastor gregis esi quisque fervorum tuorum » tum nos. tum maiores nostri.
4 Dixerunt insuper Parhoni, adhospi- randum in Jiac terra venimus,eo quod non efjet pascuum gregibus, quos habent (ervi tui j gravis enim tjlhsc fame* in regione . Cenahanis: nunc itaque h;'bitent,qua:su- mus, fervi tui in terra Goschenis.
5 Quamobrom alloqwuus est Parho Jofe- ^ ' pfiura.

phutn, dicendo, patenuus Lc fratres tui ve- nerunc ad re.
6 Terra JEgypti exposita est :ibi,in optimo loco hujus terras colloca patremcuum Lc fratres tuos,habitent in terr: Goschenis;
uod fi noveris, 8c sint inter «os homines renui, hos constitues magistros pecuar iae super tUoS,qui sunt mihi.
7 Adducens quoque Joseph Jahakobum patrem suum,statuit eum coram'ParhQnc,8c benedixit Jahakob Parhoni.
8 Tum dixit Parho Jahakobo ; quot sunt dies annorum vitas tuäs ?
9 Dixit vero Jahakob Parhoni,dies annorum peregrinationum mearumsunt centum triginta annorum : pauci Lc mali fuerunt dies annorum vit<c meae,neque attigerunt dies annorum yitas patrum meorum, quibus diebus illi peregrinati sunt.
10 Quumque benedixisset Jahakob Parr l:oni,egressus est a conspectu ParhoniS.
11 Collocans itaque Joseph patrem luum, Lc fratres suos,dedit eis possessionem in terra JEgypti in optimo/oro eius terrae,in regione Rahmesesi; quemadmodum prasce- perat Parho.
ii Sustentavitque Joseph patremfUum, Lc fratres suos,&universam familiam patris fui,cibo quasi in os parvulorum indito.
i; Quum autem cibus non esset in tota terra , eö quod gravis erat fames illa valde; furebat terra Ägypti & regio Cenahanis propter famem istam.
14 Et collegit Joseph totam pecuniam, quae inveniebatur in terra -kgypti.Lc in regione Cenahanis pro annona, quam illi comparaverant: inculitque Joseph pecuniam illam in domum Parhoriis.
if Absumpta itaque pecunia sua e terra JEgypti Lc e regione Cenahanis: conveniebant omnes Ägyptii ad Josephum,dicendo, dato nobis cibum; cur enim moreremur «oram te? dato,nam defecit pecunia.
ifi Dixit vero Joseph, date pecora vestra, & dabo vobis cibum pro pecoribus vestris, si defecit pecunia.
17 Adducentibus itaque pecora sua ad Josephum, dedit eis Joseph cibum pro e- quis, & pro possesso grege, Lc pro possesso armento,& pro asinis; ita fecit,ut transigerent cum cibo isto pro omnibus pecoribus luis annum illum.
18 Sed quum absolutus effer annus ille,redeuntes ad eum anno altero »dixerunt ei: celare non nofsumus dominum meum,sed ttecefsc bilbemus dira
e ,absumptam essepetu- niam.Lc possessum pecus ad dominum me-
i um pervenisse : non est reliquum, quod cx-r j ponamus domino meo, prieter corpora ' nostra & agros nostros.
' i9Quarc moreremur ante oculos tuos? tum nos ,tun, agros nostros «-.ponimus ;e- mc nos & agros nostros pro cibo :& simus nos cum agris nostris fervi Parhoni ,&d,tto semen,ut vivamus ac non moriamur»& agri ipsi non desolentur.

10 Emit itaque Joseph totum agrum Fgy- pti Parhoni,quum venderent tfgyptn quis- que agrum luum, eo qubdinvaluisienupra eos h«c fames : sic cessit terra ipiaParhoni.
11 Ipsum vero populum tranOulit in cer- r *a? civitates; ab unsl extremitate limitis
ESIS. Cap.47.4?.
R gypti , usque ad alteram extremitatem ejus.
ii Tantummodo agros Pra?sidum non e- mit: nam portio attributa erat Prassidibus a Parhonc, comedebantque portionem luam,quam attribuerat ipsis Parho ; idcirco non vendiderunt agros suos.
i\ Edixit autem Joseph populo ; en,emi hodie vos & agros' vestros Parhoni: ecce vobis sementem,ut seratisagros:
14 Sed quod erit in proventibus,ejus dabitis quintam Parhoni ; quatuor autem partes erunt vestras ad sementem agri,& ad cibum vestrum, 8c eorum, quas pertinent ad familias vestras, & ad cibum parvulorum vestrorum.
-s Qui dixerunt,conservasti nobis vitam: inveniamus gratiam in oculis domini mei, ut simus fervi Parhoni.
16 Itaque sancivit Joseph illud in statutum ad diem usque hunc de agris JEgypti, ue Parhoni tenerentur de quinta : tantummodo rgri Prassidum lolum non cesserunt Parhoni.
27 Habitantes vero Jisraelitas in terra Ä- gypti in regione Goschenis, constiiuerunc se possessores in eajfcctificarumque,^ aucti sunt valde.
18 Vixjtque Jahakob in terra JEgypti septendecim annos.* ita fuerunt dies Jaha- kobi anni' vitae ejui, centum quadraginta septem anni.
29 Quum autem prope essent dies Jisrae- lis,ut moreretur,accersenssilium suum josephum,dixit ei,si nunc inveni gratiam in siculis tuis, pone quaeso manum tuam sub femore meo : prout exercuisti erga me benignitatem Lc fidem, ne quaeso sepelito me in JEgypto.
Jo Sed ubi occubuero cum patribus meis,reportabis me ex F.gyoto, 8c sepelies me in sepulchro eorum : qui dixit, ego faciam fecundum verbum tuum.
Dicente vero lisratle ,iura mihi,iura- vic <i; tunc incurvavit se Jifrael ad ceivical lecti mi.
C A P. X L V111. Idfcslfcofcf morbus, filiorum lofephi adoptio & bcncdtttio. a Ccidic autem his rebus gestis,quum di- fi xilTet quispiam Josepho, ecce puter tuus asgrotat, ut assumptis duobus filiis suis fecum, Menasche Lc Ephraiimo, adveniret.
i Quod quumi enunciasset ille Jaliakobn, dicens'', ecce filius tuus Joieph venit ad te: confirmavit se Jifrael, üt sederet super lectum suum.
; Et dixit Jahakob Josepho,Deus fortis omnipotens äppaiuit mihi Lu 7 .i in regione Cenahanis, & benedixit mihi:
4 Dicens mihi,ecce ego foccundabo te.Se augebo te,patremque efficiam te coctus populorum: Lc dabo terram hanc femini tuo post te , possessionem perpetuam.
< Nunc itaque duo filii tui,qui nati sunt {jbi in terra tfgypti ante adventum meum ad te in £gyptum,mei sunt: Ephraiim Lc Menasche, tanquam Reüben Lc Schimhon» sunto mei.
f, Progenies autem tua, fi quos genueris post eos,tui sunto: de nomine fratrum suo- nun vocantor,in possefilone lpsoium*
c ; 7 Lg»

7 Ego vero : quum redirem ex Padane, iT\Einde convocavit Jahakob tues mos,* mortua est apud me Rathcl in regione Ce-i -L^Öe dixit » colligimini, ut pnenunciem nahanis in itinere, quum adhuc Juperejjct vobis id, quodeventurum est vobis lequen-
exiguum ipatium tenas ad perveniendum Iphraram; & lepelivi eam in via ad Ephr^- tam>ea jam est Beth-lechem.
8 Sed videns Jiirael filios Josephi,dixit, qui/unt isti ?
9 Dicente vero Josepho patri suo » filu mei lunt, quos dedit mihi Deus hic: dixit, assumens quasso firlmoue eos mihi,& bene dicam eis.
rO Oculi enim Jisraelis graves eran: pra? senio, non poterant cernere : sic postquam eos a .-.movisset illi, oiculatus eit eos, 5 c amplexatus eos.
11 Tum dixit Jisrael Josepho , me vilu- rum faciem tuam'non judicaveram : led ec- ce,fecit Deus, ut viderem, etiam femen tu-
11 Deinde abducensillosjofeph a genibus eius,incurvavit se in faciem suam ad terram usque honorem exhiben;.
t* Et assumtos diiposuit foieph illos am- bosEphrajimum ad dexteram suamasinistra Jisrreii$,Mcnaschem vero ad sinistramsuam, ä dextera Jstraifiis: sic ft/os admovi: ei.
t 4 Sed extendens Israel dexteram (Uam ut imponeret capiti Ephraiim i (quamvis es- let n.iku minor) 8c sinistram luam capiti Me* nascJus ; cognoicebat palpando manibus iii- is Menaschen esse primogenitum :
15 Le,1 edicebatque foilpho dicens;Deus ille, ante cujus compectum indesinenter ambularunt patres n-ei Abraham 6c JitT- chaK, Deus ille, qüi pascit me ex qub die sum usque in diem hunc.
76 Angelus ille, qui vindicat me ab omni malo, benedicat pueris istis, & vocetur in eis nomen meum,8: nomen patrum meorum Abraham i 8c Jirzchaki: 8c tanqu-'M pisces multiplicentur in hac terra.
17 Quum autem Videret Josfeph patrem suum impositurum esse manum dexteram suam capiti Ephraiimi,malum visum est illud in oculis ejus: quare sustinuit manum pacris sui,ut averteret eam a capite Ephra- jimi ad caput Meoaschis:
18 Dixirque Joseph patri suo, non ita pater nr: quum istc/it primogenitus,impone de' teiam tuam capiti illius.
19 Renuit vero paterem* dicens, novi fili m:» novi, tum pater untus populi iste,tum etiam magnus futurus est : verunramen frater ejus natu minor maior erit isto.&semen illius erit magna multitudo gentium.
20 Itaque benedixit eis die illo,dicendo propoßti benedicent Jilrueiit» du endo constituat te Deus sicut’Ephraiimum 8csicut Menaschenjsic posuit Ephrajimum ante Me naschen.
it Deinde Jiirael dixit Josepho, ecre ego brevi moriturus mm : efirque Deus vobi- scum.&reducet vos in regionem patrum vestrorum.
11 Ego itaque do libi partem unam supra fratres tuos; quam cepi e manu Emo rast gladio meo Sc arcu meo
tibus temporibus
r Congregamini 8c audite filii JaliaKobi: attendite, inquam, ad Jnratlem patrem ve-
; Tu Reiiben, primogenitus p,eusfu»str, vis mea,8: principium potenti* mere,excellentia dignitatis,& excellentia roboris:
4 Rapiditate , aquarum instar ruevs ne excellas, quia ascendisti cubilia patris iui: tunc prophanasii ea, stratum meum ascendit.
f Schimhon & Levi ,fratres : instrumenta violenti»,conventionibus ipsorum.
6 In arcanum eorum ne ingreditor anima mea, in coctum eorum ne adunator gloria mea: quia pro ira sua occiderunt viros,& pro arbitrio stjo avulserunt boves.
7 Maledicta ira eorum,quia vehemens, 8e furor eorum,quia fassus fuit; diipertio eos per Jal aKobi , & diipergo eos per Jisraelrs I
posterus.
8 Jehud?<te,te ir.quam celebrabunt fratres j
tui,‘manu tua imposita cervici hostium tuo- j rum: incurvabunt le tibi honorem rsdssben« tes filii patris tui. J
9 Catule leonis Jeliuda ; a pratda fili mi j
ascendisti: in crura te demiserit,cubuerit tanquam leo,8t tanquam immanis leo,quis I illum suscitet r .
10 Non desistet tribus a Jehuda,neque Legislator e medio pedum eius.uique dum |
C A P. X LlX. JdbaltolssKstrtmeitfuTn.rort- tinent varias pwfb<tiAS,prae(ftum de /n fultura fM»
venturus erit filius eus , 8 emt ei obedien- tia porulorum- .1
71 Ligans ad vitem asellum suum,& ad generosam vitem pullum asinas iu* ; lavat : n vino vestimentum suum,& in succo uva- umoperimenrum uum.

12 Rubicundus oculis Lx vino,&albuS , dentibus ex lacte. j
X 7 .cbulon ad portum marium habitabit ; ipse,inquam,ad portum navium,lanis- que erus verius Tvdonem erst.
14 Jissacar asinus ossibus valens, cubans inter'duas sarcinas.
15 Quum videns,quietem rmi bonam es* le,& terram suam este amccnam; inclinaverit humerum sutirr. ad bajulandum»8t factu* j fuerit tributarius
16 Dan indicabit ponulrmi suum, tsn- quam una tribuum Jisraelis.
17 Erit Dan ut sefpcr.s iuxft viam,acon- ' tias iuxta semitam : qui mordet calces equi»! & pn quem decidit sefor eius retrorsum, j
18 m salutem tuam exspecto Jehovam. i
19 Cad , turma tuimatim populabitur! eum : sed ip:e populabitur assos tandem.
20 Ex Ascbero pinguis etcftabit cibus e-i ius,8c ipse praebebit delicias regias.
21 Naphthali.f/t cerva emissa tquipro-j
fert verba elegantia. j
22 Ramus foccunduS Joseph, ramus fce-j
eundus lecus fontem i'duebw ramis suti, procedit ultra murum. i
2; Quamvis amaritudine affecerint eumj & jaculati sint,quamvis intestino odio prö -4 iequuti sint eum lagittarii; ?
24 Tamen permansit in robore arcus eJ ius , roboratdque sunt brachia manuum e-l, jus, s manibus robusti Dei Jahakobi, unde

Cap.4<MG-
fuit pastor 8c lapis Jifraistisr
r; A forti D«*>' patris tuf,quladmt rus est te,8c ab omnipotente, qui benedicturus est tibi benedictionibus coelorum tuperne, benedictionibus abyfli subjacentis,benedictionibus uberum & vulva:.
16 Benedictiones patris tui,validae Aint cum benedictionibus progenitorum meorum usque ad finem collium teculi; adsunto capiti Josephi, & vertici separati inter fratres sttbs.
17 Bin; amin lupus, qui discerpit, mane comedit praedam , & ad vesperam dividit spolium.
28 Omnes isa s sunt tribus Jisraftis duo- decim.Lc noc eft,quod eloquutus est eis pater earum, quum benediceret eis, earum

parvulos suos, & greges suo?.St armenta lua reliquerunt in terra Goschcnis.
9 Denique ascenderunt cum eo,tum currus,tum equiresjadeo uteflet exercitus ille numerosus valde.
lOQuuro autem venissent usque ad aream quandam septam cynosbatis, qua: est ad vadum Jardems, planxerunt ibi planctu magno & gravi valde : instituit enim patri luo luctum leptem diebus.
11 Quapropter videns incola ejus regionis popului Cenahanatus,luctum illum in a- rea illa septa cynosbatis , dicebant, luctus gravis hic eJ^Agypto : idcirco vocavit nomen illius«n eam lugentisJEevPtiriqu« est ad vadum Jardems.
11 Facientes ergo filii eius ei, prascjse
cuique prout benedictioni ipstus convenit quemadmodum prateeperat eis. benedicens. j 1* Extulerunt eum filii eius in regionem
;9 Deinde prateepit eis,acedixit eis,me j Cenahanis, 8c sepeliverunt eum in spelunca aggregate ad populum meum , sepelite me ?gri Macpela:; quem agrum emerat Abra-
cum patribus meis, efferentes in speluncam illam, qu* est in agro Hephronis Chitthaji.
;o ln eam speluncam , qu* est in agro Macpelat, qui tst e regione Mamratin terra Cenahan*s, quam emit Abraham cum ipso agro ab Hephrone Chitthao in posVestio- titrn seruien.
D Ibi sepelieruntma/ores Abrahamum, &Saram uxorem eius, ibi sepelierunt Jitz- chaKum & RibKam uxorem eius, ibYque sepelivi Leam :
Jn possessione aeri illius,&spelunca:, qu» est in eo empta a filiis Chethj.
;; Quümque absolvisset Jahakob pr*ci- pere filiis suis,recepit pedes suos in lectum luum : ita exspiravit, 8c aggregatus est ad populos tuos.
C A P. L. lahakobi mors facfirpirit condi* fut'sl. lofepb fiatresp>latur,& p'stpract' ptum decflibutjuiUrtmftrcrJti, moritur.
T Unc ruens Joseph super faciem patris sui.fievitsuper eUm,8e osculatus est eum. iQuumque praecenislet Joseph servis suis medicas, ut aromatibus condirent patrem suum; aromatibus condierunt mediciJ jV-
; Et impletis ei quadraginta diebus (nam ita impleri lolent dies eorum,qui aromatibus condiuntur,Jfleverunt eum Agyptij septuaginta diebus:
4 Postquam autem pnsreriistent dies fle tüs eius , alloquutus est Joieph familiam Partionis, dicendo ; si nunc inveni gratiam in oculis vestris,loquimini quatio apudPar- honem,dicendo.'
s Pater meus adiuravit me,dicendo,ec- ce ego brevi morinmissum ; inlepuicro meo,quod fodi mihi in regione Cenahanis, ibi sepelito me : nunc itaque ascendam quasso ; ut sepeliam patrem meum,deinde revertar.
6 Cui dixit Parho,ascende « sepeli patrem tuum .quemadmodum adiurav 11 te.
7 Ascendit itaquejosfstll 3 ä iSpEÜfsMlim partem suum : alcenderuntque cum eo omnes serviParhonis,Seniores familias ejus, & Seniores omnes terix Agvpti :
8 Praeterea tota familia Josephi,& fratres ejus, ac familfa patris ejus; tantummodo
ham in pofleslionem sepulcri ab Hephrone Chhthasoe regione Mamr®.
4 Deinde reversus est Joseph inAgyptum, iple&fratres eius ,&omnes,qui ascenderant cum eo ad sepeliendum patrem ejus; postquam sepelivisset patrem suum.
15 Videntes autem fratres Josephimortuum esse patrem lüum , dicebant, forrasfis intestino odio prolequitur nos Joseph ; 6c omnino rependet nobis totum illud malum,quod intulimus ipsi:
10 Idcoque amandarunt aliquos ad Jose- phum, qui dicerent j pater tuus praecepit ante mortem luam,dicendo.
17 Ita dicetis J^sepho, obsecro, condomt nunc defectionem fratrum tuorum &peccn- tum eorum , quod malum intulerunt tibi» nunc inquam condona quasso desectionem servorum Dei patris tui: iedfiebat Joseph, quum illi alloqueremur se.
18 Deinde adeuntes etiam fratres eiuS» prociderunt ante faciem ejus ; ac dixerunt» ecce nos tibi servos.
to Dixit vero eis Joseph, ne timeatisinatn an loco Dei sum ego ?
20 Vos quidem cogitaveratis contra me malum : feA Deus cogitavit illud ir bonum convertere, ur faceret sicut est die hoc, conservando in vita populum multum.
2r Nunc itaque ne timeatis,ego sustentabo vos.Lc parvulos vestros ; ita consolatus est eos.Lc loquurus.quas erant eis cordi-
22 Sic habitavit Joseph in Agypco , ipse cum familia patris süirvixitque Joseph centum decem annos.
H Et vidit Joseph ab Ephraiimo natos abnepotes : etiam filii Maciris,filii MenaschiS nati sunt .^7 educati luper genua Josephi.
24 Tum dixit Joseph fratribus suis , ego brevi moriturus'lum : Deus autem omnino visitabit vos, 8c faciet, ut ascendatis ex hac serra in regionem illam quam juramento dedit Abrahamo,Jitzchako,& Jahakobo.
2? Admravirqüe Joseph filios Jifistis decendo romnino visitabit Deus vos.adjur* ut deportetis offa mea hinc.
asi Deinde mortuus est Joseph natus centum Ac decem annes j&postquam eum condivissent mcWi<raromatibur,in quadam arca repositus est in Agypto.

Libet

Cap.i. EXODUS. Cap.i.i.
Liber secundus Moschis,7/w Exodus.
CAP. I. PArho imperAt infAnticidium vb
multitudinem UfrAilitArum.
Tque h*c quidem sunt nomina fihorum Jisraelis, qui venerant in Agyptum (venerant aurem cum JahaKobo , quisque cum familia sua.)
i Reüben,Schimhon,Levi,& Jehuda,
3 J issalcar, Zebuion, & Biniam'jn,
4 *Dan,8: Naphrhali,Gad,& Äscher.
C Era'ntque omnes anima:, egressi e femore Jahakobi lepru 3 ginta animae, cum Joie- pho.qui erat in iEgypto.
6 Mortuus autem ett Joseph , omnefque fratres e-us.Sc tota aetas illa :
,7 Etfilii jifraelisfcetificaverunt.Sc abunde progenuerunt , aeque adaucti lunt & corroborati quamplurimüm ; adeo ut terra illa impleretur ipsis:
8 Quaoropter existens Rex novus super Ägyptum,qui non agnoscebat Josephum,
9 Dixit populo suo : ecce populusTisrae- litarum numerosior Lc potenrior/tf nobis.
to Aeedum , fapienrer nos geramus adversus iilum ; ne augescat, evenia'tque » si quando inciderint otcafiones belli,ut ad : un- gat >e ipse quoque inimicis nostris , vel pugnet contra nos,vel afcendjt ex hac terra.
ii Constituerunt iraque iupereum pr*- fectos angariis,qui affligerent eum oneribus suis : Lc aedificavit populus lisrA.lU uibes armamentariorum ParhonijPithomum 8c Ra- hamiesum.
i a Sed prout affligeb mt eum.'ta augescebat & ita erumpebat in multitudinem ; adeo Ut dist«edere: Jf.gyptios propter filios Ji.rae • lis.
i; Coegerunt itaque -kgyptU filios Jifrse- lis iervire per saevitiam.
i4.Et amaram e r ecerunt vitam eorum servitute dura, ofrupAntes in luto, & in lateribus,& in omni servitute rulHca im aeter omnem seivitutem ioiorum , qu 3 m exigebant ab iis per saevitiam demi.
iC Prxterea aUoquens Rex Agypti il/as, quae obstetricabantur Hebraeis; quarum uni nomen etAt Schiphra, nomen vero alteri Puha.
Edixit r obstetricando mulieribu* Hebraeis, quum inspicietis in fellas parturientium : it filius fuerit,edico,ut enccetis illum, sin filia fuerit,ut vivat.
i? Sed timuerunt obstetrices ili*Deum ipsUm,neque fecerunt quemadmodum edixerat eis Rex Agypci: nam vivos conservabant natos.
'8 Vocante autem Rege JEgypti obste- ttices illas» 8c dicente cis,quai c fecistis rem hanc ? nam vivos conterviistis natos :
T9 Dixerunt obstetrices ill* Parhonj.quia Hebt** non sunt sicut mulieres JEgyprj* : sUnt enim vivid*, quum nondum venit ad ipias ulla obstetrix,jam pepereiunt.
. Idcirco benefecit Deus obstetricibus illis, quum augeretur populus ilk, & corro- borarenrur valde.
Deinde factum est, quia timebant ill»
obstetrices Deum; & domos tust# illis sta- tuebat Deut:
z - Ut praeciperet Parho toti populo suo, edicendo ; omnem horum filium , qui nascetur in rivum ipsum proiicire , omnem vero horum filiam vivam
C A P. II. Mo/. b'\fi edufAtio rcgiA^clM fte- ro iciM,{u.gA i i<x conjugium.
A Biens aurem quidam ex familia Levi; duxerat filiam levi,
2 Concepirque mulier illa, & peperic filium : & videns eum esse bona/o/ma, abscondit eum tribus menfibüs.
; Sed quam non posset amplius efficere, ut esset absconditus ; accipiens ei arcam scirpeam, oblivit illam bitumine & pice :& positum in ea puerulum , exposuit in alga mxca ripam cuiusdam rivi ;
4 '-ritetat autem fei e illius foror procul , cognitura quid fieret illi:
; Quum descendit filia Parhonisurlava* ret se ad rivum illum, puellis eius deambulantibus secundum rivum ; & videns arcam illam in media alga , misit ancillam suam, qu* accepit eam.
6 Aperiens itaque vidit ipsum puerulum, ecce autem puer fiebat: & milerta illius,dixit : ex natis Hebraeorum illorum ejl hic.
7 Tunc dixit foror illius fili* Parhonfs ; an ibo vocatum tibi mulierem nutricem, ex Hebi*is,qu* lactet tibi hunc puerulum ?
8 Dicente vero filia Parhoms illi.tjabiens illa adolcfcentula vocavit matrem ipfius pueruli.
- Cui dixitfilia Parhoms , abduc puerulum hunc.Lc lact. ro eum mihi,8c ego dabo mercedemtu'm : fic accipiens mulier illa puerulum,lactavit eum.
*o Quum autem crevisset ille puerulus, adduxit eum ad filiam Parhoms » cui erae filii loco: vocavitque nomen e»us Molchen, dicens, ex aquis enim extraxi eum-
it Fuit autem diebus illis, quum crevisset Mosche, ut exiret ad fraties suos.Lc aspiceret onera eorum : & videret anendam &- gypeium percucientem virumHebr*um c fratribus suis ;
ia Quapropter ut respiciens huc illuc, i vidit neminem adesse; cecidit Agvptium illum,& ab'condit eum in arena;
i? Deinde exiens die poste:o,qt:um ecce duo viri Hebrari contenderent; dixit iniquo ; cur c*dis proximum tuum ?
[4 Qui dixit , quis constituit te virum principem,& iudicem super nos? an me interfecturus loqueris,ut interfecisti illum R- gyptium ? idcirc o timuit Mosche ,8c dixit, ptofecto innotuit res ista.
t c Audiens vero Parho rem istam,qu»re- bar ut interficeret Moschen : led fugit Mosche metu Parhonis.ut habitaret in terra Midi ar.is.8c sedit ad quendam puteum.
16 Prasidi autem Midiarytarum septem erant fili* : qu* advenientes hauriebant a- qutm, Lc implebant aqualiculos illius putci t
ut

Cap.i<V 1 X 0
yt adaquarent greges patiis lui.
17 Supervenientibus vero pastoribus qui* * busdam,&: abigentibus eas; surgens Mosche defendit eas,& adaquavit greges earum.
18 Quum itaque rediissentadRehuelem patrem suum,dixit,quare tam cito rediiftis
19 Quas dixerunt, quidam Agyptius eripuit nos e manu pastorum: etiamqu« abunde hausit nobis-Lc adaquavit greges.,
10 Tum dixit filiabus tuis,at ubi ille est ' quamobrem jam reliquistis virum illum ?. vocate eum,ut fumat cibum.
Acquievit tandem Mosche,utmaneret cum hoc viro: qui dedit Tzipporam filiam suam Moschi uxorem.
22 Quumque peperisset filium,vocavit Moscbe nomen ejus Gerschomum: dicebat enim, peregrinus sum, in terram alienam pulsui.. ...
2} Fuit autem diebus illis, qui multi fuerunt ; quum mortuus esset Rex Agypti, ut fuipirarenc filii Jilraehs prre servitute iila,& vociferarentur: 8c eorum clamor de servitute illa ascendit ad Deum ipsum.
24. Quamobrem, ut audivit Deus gemi* tuni eorum ; recordatus est Deus foederis fui cum Abrahamojcum Jitzchako,& cum TahaKobo,
J 2? RelpeXitque DeuS filios Jisracctis,& cognovit DeuS.
CAV. 111 . R ubuA atdens non toniumtzu; voeatio ,in m oestitura & injlructro Mofctitf. Osche enim psfceba: gregem Jithronis soceri sui Frxsidis Midianitarum : quum abducto grege illo post quoddam desertum , venit ad montem ipsum Dei in Ch:>rebum.
2 Tunc apparuit Angelus Jehovzei,in flamma ignis c medio cuiusdam rubi: quumque aspiceret, ecce rubus ille ardebat igne,nec tamen rubus consumebatur.

$ Itaque dicebar Moiche,divertam nunc, ut videam visionem istam magnam, quare non comburatur rubus iste.
4 Videns autem Jehova iplum divertere
• ad aspiciendum, inclamavit eum Deuse t medio illius rubi, dicens, Molche, Mosche,
qui dixit,ecce me.
5 Tum dixit Dtus.neappiopinqUes huc:
■ extrahe calceamenta tua a pedibus tuis ,*
nam locus,in quo stas terra sancta est.
| 6 Deinde dixit,Ego sum DeuS paci-js tui,
Deus Abrah?mi,Deus Jitzchaki,8cDeu$ Ja- hakcbi : cbsiondic vero Mosche faciem suam,quia timebat,ne intueretur Dftum.
7 Et dixit Jehova, orobe vidi afflictionem populi rhci.qu' ist in Aeypto ; & clamorem eorum r.b exactoribus eius audivi, quia cognovi dolores einUdfos.
8 Ideo deltendi, uciiberemeum« manu AßVPtiorum,& educarr. eum e terra illa; in reg'oncm bonam & amplam,in regionem affluentem lacte 8c meile : in locum Ccnn-
hanxi.&Chitthxi.&EmorSijSt ^kjiriLl» &Chivvtei,& Jebusxi.
q Nunc in que, ecce clamor filiorum Jis* rallis pervenit ad me ; atque etiamvidi oppressionem,^ua AeyptU opprimunt eos.
I 10 Nunc inquam adesdura,ut mittam te ad Farhonem: deinde educito populum
DUS. Cap.l>
meum,filios Jisraelis ex Agypto.
n Sed dixit Mosche Deo, quis sum ego, ut eam ad Farhonem ; & ut educam fiiios Jisraelis ex Agypto ?
12 Cui illt. sdt-. inquit,nam ero tecum.Le hoc ipsum 1JI0 tibi signum, quod ego miserim te : quum eduxeris populum illum eae Ägypto, servietis Deo juxta hunc montem.
1 § Dixit autem Molche Deo, ecce, me veniente ad filios jii'rreflis; quum dixero eis, Deus patrum vestrorum misit me ad vos: si dicerent mihi, quod est nomen ejus, quid dicerem illis?
14 Dixit itaque Jehova Moschi, Ehejc, qui sum : dixftque," jta dices filiis Jiirceiis» Elicie misit me ad vos.
Edixftque iterum Deus Moschi,sic dicito filjis Jisraelis: Jehova Deus patrum Vestrorum, Deus Abrahami.Deus Jicicha- ki, 8c Deus Jahakobi misit me ad vos : hoc essnomen meum in tecu!um,& hoc memoriale meum in omnem aetatem.
\6 l, Sc congregatis Senioribus Jisrrelis, dices eis, Jehova Deus patrum vestrorum apparuit mihi,Deus Abrahami,Jitzchaki,& Jahakobi, dicendo ; omnino rationem habeo vestri,$c eius,quod fit vobis in Aeypto.
17 Quapropter dico ; deducam vos esi afflictione Agypti, in regionem Cenaha- nzi.Lc Chitthaei, & Emoraei, & Peii?zzi,& Chivvzi,& Jebulxi: in regionem affluentem lacte Lc meile.
18 Sic auscultabunt voci tux.Deinde accedens tu & Seniores Jisraelis ad Regem Agypti, dicetis ei, Jehova Deus Hebraso- rum obviam factus "est nobis,nunc itaque abire nobisliceat, quxsumus,itinere trium dierum in illud desertum, ut lacrificemuS JehovatDeo nostro.
10 Ego autem novi non esse vobis permissurum Regem Agypti, ut abeatis, ne quidem manu forti prejsum.
20 Sed quum extendens manum meam, percussero Agyptum omnibus mirabilibus meis,quae facturus sum in ea.postea demum dimitte-, vos,
21 Reddam vero gratiosum populum illum in oculis Agyptiorum : fic fiet, quum abibitis,ut non abeatis vacui ;
-2 Fetet enim unaquaeque a vicina sua,8e ab hospita domus fu» instrumenta argentea,Sc instrumenta aurea.&veflimenta,qu» imponentes filiis vestris & filiabus vestris poliabnis Agyptum.
GAP. IV- ■Mosifjt' tardem aliquando vocationem divinam sustipit & fit <■ anctU ari ut
Dei. Ipse & Charon sunt imago mnfordit
inter magistratum (fpaftores Erdest*.
Unc respondens Mosche dixit, at ecce non credituri sunt mihi, neque auscul- ;laturi voci me*: nam dicent, non apparuit tibi Jehova. _
2 Dixit amem ei Jehova , quidnam est in manu tua? coque dicente: baculus,
; Dixit, abiice eum in terram,qustrrque abiecisset cum in terram, conversus est in lerpemem : fugiebatq; Mosche metu eius.
4 Postea dixit Jehova Moschi »extendens manum tuam , prehende caudam e’US : quumque extensa manu sua prehendis er eum,conversus est in baculum in manu ejus, C f « Ut

5 Ut credant.tflquft,apparuisse tibi jeho- vam Deum parrurn suorum,Deum Abraha- mi,Deum jitzchaki,& Deum jahakobi.
6 Deinde rursus dicente Jeiioid ei,infer nunc manum tuam in Unum tuum, intulit manum Oum in sinum suum ; quumque eduxisset eam, ecce manus ejus leproia, trat dltstsicut nix.
7 Dicente vero, refer manum tuam in sinum tuum, retulit manum suam inssnum sUum qüümque eduxit eam e sinu luo,ecce restituta est,ur rcsttsu.r caro eiu 5 .
8 hi-c tiet,inquit,si non crediderint.tibi, neque auscultaveiim voci & signo priori ; ut credant voci (jr signo alteri.
9 Erit quoque, si non crediderint etiam duobus signis istis, 8c non auscultaverint voci ture, si accipiens de aquis alicuius rivi effundas /n aridam ; 'ut convertantur aquas illas, quas acceperis e nyo>convertantur, inquam,in sanguinem in ipia arida,
10 Dixi: vero Mosche jehova: , attenti e ad me Domine ; non lum vir facundus, neque unquam antea fui, ne quidem ex quo loquutus es cum fervo tuo : led impedito ©re,& impedita lingua sum.
ti Tum dixit jehova illi, quis statuitor homini i aut quis statuere potest mutum, aut surdum, aut sensibus vdentem, aut coc. cum ? nonne ego qui sum jehova?
52 Nunc itaque i; Se ego adero ori tuo, & docebo te,qua: loquuturus es.
i; Dicente autem il’.o,astende ad me Domine, mitte quasso per eum, quem misturus
14 Accenists ira jehova contra Moschen ; dixit, annon Ahjronem Levitam fratrem tuum, hunc scio omnino valere eloquio ? adebque ecce ipie prodit obviam tibi,& quando videbit te, latrabitur cum animo
1 e Quando alloquutus fueris eum, 8c in- serueris~ha:c verba in ore eius, tum ego adero ori tuo,&ori ejus, & docebo vos,qua: facturi estis.
16 Nam alloqueturipse pro te populum: fietque, ut ipse sit tibi vice oris, tu vero sis ei vice Dei.
17 Baculum autem istum accipito in manu tua > quo edas signa illa.
18 Abiens igitur Mosche,reversus est ad; Jetherum socerum suum, dixitque ei, eam, 1 2 * 4 5 * 7 8 9 10 qu%ib,& revertar ad fratres meos, qui Sunt in JEgypto, ut videam an adhuc vivant: Se dixit Jithro Moschi,abi cum pace.
igEdixitque JchovaMoschi apudMidin- nitas,i,revertere in JEgyptum,mortui enim sunt omnes homines illi, qui quaerebant animam tuam:
20 Itaque accipiens Mosche uxorem sliam Se filifcs suos,imposuit eos asino,ut reverreretur in terram ,/Egypti: accepitque Mosche baculum Dei in manu sua.
21 Tum edixit jehova Moschi: quandoquidem proficisceris,ut revertaris in/Egyp- tum,vide, ut omnia illa p odigia, qua: posuero in manu tua,facias coram Parhone : led ego obfirmabo cor eius,ut nolit dimittere populum illum-
22 Tandem dices Parhoni :sic dicit jehova, filius meusprimogenitus meus est |i-
2(Sed quum edicerem tibi, dimitte si-

liufn meum,ut serviat mihi,renuisti dimittere eum,ecce ego interfecturus sum filium tuum,primogenitum tuum.
24 Evenit autem in illo itinere,in diver* sorio quodam ,*.*t occurreret ipsi Mo/W»t jehova velut qu*ren$ morte afficere eum.
2s Sed 3ccipiensTzippora cultrum acu* cum, ampueavir pr«eputium filii fui, St admovit pedibus illius : nam , inquit illa, sponsus sanguinum es mihi:
26 Sic destitirit lebotM ab illo : dixerat autem tünc sponsum sanguinum, propter circumcisionem.
27 Edixit item jehova Aharoni, abi obviam Moschi in desertum: qui abiens occurrit ei juxta montem Dei, St osculatus est
28 Tum retulit Mosche Aharoni omni» negotia jehova:,itd qua: mittebat se j St om- j nia signa illa,qua: piLceperat sibi.
I 29 Abiens itaque Moiche St Aharon congregaverunt omnes Seniores filiorum Jis»
' Proloquente autem Aharone omnia verba i!Ia,qu«e eioquutus fuerat jehova Mo- | ichi, St edente Mo/rhc signa illa ante oculos ipsius populi:
;i Credidit populus: St postquam audiverunt Jehoyam visitasse filios jureelis, Sc vidisse a'fflictionem ipsorum, vertice inclinato incurvaverunt; K,ado>antes cum.

CAP. V. P drbo, admor.itM .i Mossbc Jbaione,multiplicat prefluidm.

P Ostea Vero accedentes Mosche St Aha- ron dixerunt Paihoni: ita ait Jehova I Deus jisraelis, dimi te populum meum, ut festum celebrent mihi in deterco.
2 Dicenti autem Parhoni,quis ejl Jehova, cujus voci auscultem dimittendo Jiirjclem? non novi jehovam » ideo etiam Jiiraelcm non dimittam:
I ; Dixerunt, Deus ipse Hebratorum obviam factus est nobis: licea;, quarsumur, nobis abire itinere tridui in illud desertum, ut ucrificemus jehova: Deo nostro , ne occurrens,nos cAHat peste aut gladio.
4 Tum dixit eis rex Agypci, Mosche 8e Aharon,quare abstrahitis populum hunc ab operibus suis ? abite ad onera vestra.
5 Dicebat enim Parho,en multus nunc ejt populus huius terrae, St cessare faceretis eos ab operibus mis ?
(Deinde prLcepit Parho eodemdiessilis* qui exactores agebant in populum , St moderatoribus eius,dicendo.
7 Ne pergatis dare huic populo stramen ad faciendos lateres suos , sicutantea ; ipsi eant,ut conquiranrsibi stramen.
8 Summam vero laterum . quam ipsi faciebant antea,imponite eis , ne minuite ex ea,nam desides fune,idcirco clamant ipsi di- cendo,abeamus,sacrific emus Deo nostro.
9 Aggravetur hast servitus super homines istos,« operenturin ea ; neque attendunto verbis falsis.
10 Egressi itaque exactores ipsi populi,8e moderatores ejus alloquuti sunt populum | iplum, dicendo : ita ait Parho,ego non sum daturus vobis stramen.
t i Vos ite, accipite vobis stramen undecunque inveneritis :er.si non diminutum est de servitute vestra quicquam.

n ita dispersus est populus ipse p*r totam terram Agypti, aa conquirendum stipulam pro stramine.
i$ Exactores autem urgebant,dicendo 3 * perficite opera vtltra, pensum diei die luo,' ut quum adisset stramen:
t 4 Et cadebantur moderatores filiorum fisra<?lis, quos illis praefecerant exactpres Pnrhonis, dicendo, quare non perfe cistis demcnaim vestrum, faciendo lateres stcut antea,nec heri nec hodie ?
?s Quamobrem accedentes moderatores filiorum Jifraelis, clamaverunt ad Parhonem,dicendo j quare facis ita fervis tuis i i -6 Stramen non datur seivis tuis,lateres aurem, inquiunt nobis,peificite ; ecce itaque creduntur fervi tui, culpa vero ejr populi tui:
17 Qui dixit: destdes estis , desides; idcirco vos dicitis, abeamus sacrificemus Je- hov*.
18 Nunc itaque abite,fervite,stramen autem non dabitur vobis: summam tamen laterum datote.
19 Quum autem moderatores filiorum Jis» xaests viderent fe foto malo este, dicente rc-
, ne diminuite de lateribus vestris, demensum dici die tuo date ;
20 Incidentes in Molchen & Aharonem, qui stabant e regione ipsorum, quum exirent a Parhone:
21 Dixerunt illis, Cognoscat Jehovade Vobis & judicet: qui fecistis,ut foeteat odor noster ante oculos Parhonis,5c ante ocules fervorum eius,tradendo gladium in manum eorum ad interficiendum nos :
22 Reversus itaque Mosche ad Jehovam dixit; Domine, quare malo affccifli populum hunc ? quamobrem jam misisti mc)
Nam ex quo veni ad Parhonem & lo- quutus sum nomine tuo,malo affecisti populum hunc: & pror'us non liberasti populum tuum. Cslp.V I.
24 Dixit vero Jehova Moschi,nunc videbis, quid facturus sim 1'arhoni: nam per manum fortem coaQu 4 dimittet eos, & per tnanum fortem expellet eos e terra sua.

CAP. VI. Komen Jehova maniscjtatur ipso salit: Moschi* vererunda excusatio:& rnetamorpho/is L-aculildosihti,

A Lloquens autem Deus Mofchen dixit ei, ego surft Jehova.
2 Apparueram quidem Abrahame, Titz- chako,& Jahakobo nomine Dei fortis' omnipotentis: at nomine meo, Jehova non cognitui lum illis.
; Itaque etiam prout stabiliveram foedus tneum cum ilhs, mc daturum illis terram CcnahantJ; terram peregrinationum ipso-
tum,in qua peregrinabantur:
4 Etiam ego audivi gemitum filiorum Jis- raelis,quos Agyptii servire cogunt: &'re- cordor fccderis’mei .
y Idcirco dic filiis Jifraelis,egosumjeho- va 5 itaque eximam' vos,ne lubiecti sitis o- steribus Agyptiorum,& eripiam vos ä servitute eorum : redimamque vos brachio exserto 8 c judiciis magnis.
6 Et assumens vos mihi in populum,ero Vobis Deus: sic experiemini me este Jeho- | Vam Deum vestrum,eximentem voS,n« subjecti sitis oneribus Agyptiorum.

7 Denique introducam vos in eam terram,quam sublata ma nu mea /ur4ui me daturum Abrahamo , TitxchaKo: & Jahakobo : 8c dabo eam Vobis in hasreditatem.ego sum Jehova,
8 Haec ita eloquutus est Mosche filiis Jif- ra«His,sednon attenderunt ad Molchen pr* angustia spiritus,Le piae servitute dura.
9 Alloquutus item est Jehova Mofchen, dicendo ;
10 !, alloquere Parhonem Regem Agy- pti i ut dimittat filios Jiirafclis e terra lua,
11 Sed loquutus est Molche,coram Jehova, dicendo: en filii Juraelis: non attenderunt ad me, quomo'do eigo attenderet ad meParho ,qui sumpr*putiatus labiis ?
12 Tamen alloquutus est JehoVaMoschen Lc Aharonem: Lc mandata dedit eis ad filio* JifrcSlis & ad Parhonem Regem Agypti: ad educendum filios Jilrafclis e terra Agypti.
t? Hisunt primarii familiarum paternarum ipsorum : filii Reubenis,primogeniti Jilraelis,Chanoc,& Pallu.Chetzron, 6 c Car- mi,hae sunt familia: Reubenis.
T4 Et filii Schimhonis,Jemuel,& Jamin, & Ohad,8cJacin,& Tzochar,8c Schaul,filius cuiusdam'Cenahanitidis : ha? sunt familiär Schimhonis.
1 s Haec autem sunt nomina filiorum Le- vi per generationes luas» Oerschon,& Ke* hath,& Merari: anni vero vita: Levi,suerunt centum triginta septem anni.
16 Filii GerscnoniSjLibni &$cbimhi per familias tuas.
17 Filii vero Kehathij Hamram,& Jitze- har, & Chebron>& Huzziel:anm äutem vitae Kehathi Juerunt centum triginta anni:
18 Filii vero Merari; Machst, &Muschi, hae sunt familiasLevitica: tribui, per gen era- tiones suas.
19 Accepit autem Hamram Jocebedam amitam luam sibi in uxorem, qua: peperit ei: Aharonem & Mofchen : ann» vero vitae Hamrami fuerunt centum triginta septem

20 Filii vero Jitzeharis, Korach, & Ne- pheg,8c Zicri.
21 Et filii Hulzielis, Mifchael, & Eltza- phan,& Sithri.
22 Postea accepit Aharon Elischebah,filiam1 Hamminadabi sororem Nachalchonis sibi in uxorem : qua: peperit ei Nadabum, & Abihu,& Elha7.arem,&: Ithaniarem»
a^Tilia «mtem Korachi,Astir.& Elkana,8c Abiaiaph:har sunt familia: gentid Korachasa:.
:4 Elhazar quoque filius Ahnronisacce- pit sibi unam de filiabus Putidis, ut c(j'et sibi uxor,qua: peperit ei Pinchamm: hisunt primarii patres Levitarum perfamiliasiuaJ.
r< Hic ille Aharon & Mosche; quibus e- dixit Jehova, educite filios Jisraglis e terra Agypti per exercitus mos. *
26 Ipsi iidem sunt,qui alloquuti sunt Pas- honem,Regem Agypti; ad educendum filios Jifraelis ex Agypto : hic ille eff Mosche & Aharon.
C A P. VII. Piimrt plaga JBgypti.
Uit ergo,qua die alloquutus est Jehova Mofchen in terra Agypti.
2 Quum alloqueretur JehovaMoschen» dicendo » ego sum Jehova ; eloquere aptid Parhonem Regem'Agypii omnia,qu£ lum

eloquuturus tiM;
\ Uc diceret Molche coram Jehova ; en, ego sum prasputiutus labiis, quomodo ergo attenderet ad me Paiho 1 Cap.y I I.
4 Tum dixit Jehova Moschi,vide,conlU- tueram te vice Dei Parhoni > Aharonem vero fratrem tuum,ut esset interpres tuus.
§ Tu loquitor qusccunque prsecepeio tibi : Aharon vero frater tuus alloquitor Parhonem, ut dimittat filios Jisraclise terra
6 Ego vero obdurabo cor Parhoms ; ut multiplicem signa mea,Se prodigia mea in terra Agypti:
7 Neque auscultabitvobis Paiho, quum apposUero manum meam ad Agyptum,* sed educam exercitus meos, populum meum, filios Jisraelis e terra Agypti judiciis magnis.
8 Ec experientur Agyptumeesse Jeho- vam.quum extendero manum meam ad- venus Agyptum; nam educam filios Juraef- lis c medio ipsorum.
9 Ferit ergo Mosche & Aharon : quemadmodum prasccpetat Jehova eis, sic fece-
i o Mosche aurem natus erat octoginta annos, & Aharon natus octoginta tres annos : quum alloquerentur Parhonem.
11 AHoquutus enim est Jehova Molchen
Aharonem ; dicendo;
i a Quum alloquetur vos Parho,dicendo, «dite vobis prodigium j ubi edixeris Aha- roni, accipe baculum tuum,8cprojice coram Parhone,vertetur in draconem.
t? Veniens itaque Molche & Aharon ad Parhonem, fecerunt ita,ut praeceperat Je- fiova: projecit enim Aharon baculum suum coram Parhone,& coram servis ejus, & conversus est in draconem,
14 Tum vocavit etiam Parho sapientes & Praestigiatores » ut facerent ipsi quoque Magi Agyptii suis incantationibus simi-
i§Et projecerunt quisque baculum suum, L conversi sunt buru/tin dracones: sed de- glutivit baculus Ahoronis baculos eorum.
16 Attamen obfirmatum est cor Parho- nis,ita ur non auscultaret illis ; quemadmodum praedixerat Jehova,
17 Deinde edixit Jehova Moschi,aggravatum est cor Parhonis, renuit dimittere populum hunc ;
,8 1 ad Parhonem hocmane.ecce egreditur ad aquam,ut consistas c regione eius ad ripam ipsius rivi: baculum vero, qui versus fuerat in serpentem,accipe in manu
19 Et dices ei, Jehova Deus Pf ebrLorurn
miserat me ad te, üt dicerem,dimitte populum meum, ut serviat mihi in deserto : sed ecce non auscultavisti adhuc.
zo.lra ait Jehova, hac re experieris me esse Jehovam: ccce ego percussurus sum baculo hoc, qui est in manu mea,superficiem aquar, que c/fc in hoc rivo, fle convertetur in sanguinem.
11 Ec pisces,qui sunt in quovis rivo,morientur, adeo ut tccreat rivus quisque .Se defenscentur Agyptii aquam ex rivo quovis bibituri.
X* Dixit ergo Jehoya Mofchi,edic Aha-

toni,accipe baculum tuum, Se extende manum tuam operaturam in aquas Agyptio- rum,in flumina eorum,in rivoseorum,8c in stagna eorum, denique in omnem congregationem aquarum illorum, ut convertantur in sanguinem: eritque sanguis in tota terra Agypciorum, etiam in vajis Jigneisfle in lapideis.
r; Fecerunt itaque sic Mosche 8c Aharon, ut praeceperat Jehova,Se sublato baculo suo -4b.tion,percuflitaquam, quas erat in eo rivo ante oculos Parhonis, 8c ante oculos fervorum ejus: & convenas sunt omnes aquae,quae crantin unoquoque rivo,in sanguinem:
14 Et piscibus, qui erant in unoquoque rivo, mortuis, foctun unufqui/que rivus, adeo ut non potuerint Agyptii bibere aquam ex ulloiivo: erat enim sanguis ille per universam terram Agyptiorum.
15 Sed fecerunt similitcrMagi Agypcii incantationibus suis: quapropter obfirmatum est cor Parhonis, adeo ut non auscultare? eis,quemadmodum praedixerat Jehova.
16 Averten? enim l'e Parhojrediic do- . mura suam ; nec adjecit animum suum I etiam ad istud.
17 Tum effodientes omnes Agyptii quer- j rebant circa rivum quemque aquam aij bibendum: quia non poterant biberfc ex aqua ullius rivi.
28 Ita completum est septiduum, postquam percussit Jehova vivum illum.
C A P. V lll. 5e<undrt, tertta, & quartA
psa£a-4f£)ftt. |
D Finde edixit Jehova Moschi, i ad Parhonem dices ei, ita ait Jehova, dimitte populum meum,ut serviant mihi i H
2 Quod si tu renues dimittere , ecce ego verberaturus sum totam oram tuam ranis. ■
; Nam abunde croducer rivus quisque I ranas; qua ascendentes ingredientur do- ’ mum ruam» Sc conclave cubilis tui,Se in le-] ctum tuum: in domos quoque scivotum tuorum, Se in d»mos populi tui,etiam in furnos tuos,Se in mactras tuas.
4Sic contra te,& contra populum tuum,
& contra omneis servos tuos j has ranae as- censuras/unr*
< Dixirqu« Jehova Moschi » edic Aha- roni ; extende" manum tuam cum baculo tiiooperaturamin ipsa sturnina, in rivos,& in stagna: ira fac.ut ascendant ranae super terram Agyptiorum.
6 lraque extendit Aharon manum suam operaturam in aquas Agyptiorum ; Se aicendentes ranas operuerunt terram A- gypriorum*
7 Sed fecerunt similiter Magi ipsi incantationibus suis: fecerunt enim,ut ascendc- rent ranas super terram Agyptioium.
8 Accersetis autem Parho Moschen8c Aharonenudixit,supplices orate Jehovam» ut amovent ranas istos a me, Se a populo meo .- Se dimittam hunc populum, u. fuci i- ficent Jehovas.
9 Dixit vero Mosche Paihoni, gloriam assume supra me: intra ouod tcmfusiup- pleX orabo ipsum pro te: & pro i<rvis tuis,
8c pro populo tuo, ut exscindat ranas istas i te, Sc a domibus tuis } tantum in unoquoque |

que rivo relinquantur:

10 Quo dicente, intra crastinum : dixit Mo/cbe,secundum verbum tuum jnrt, uc experiaris neminem este parem JeJiovje Deo
11 Tunc recedent istx rana» a te,& 'a domibus tuis,&ft feivis tuis,8c ä populo tuo; tantum in unoquoque rivo relinquentur.
ii Sic exivit Molche & Aha:rona Par- bone : inclamavitque Moiche Jehovam propter illas ranas, quas imposuerat Par-
i; Fecit autem Jehova secundam sermonem Moschis ; nam mortux su.nt ranze e domibus,& eX vivariis,& ex agriis ipsis..
14 Quas colligebant *AEgyptii aicervatim, adeo ut foeteret ipsa terra.
15 Sed ubi vidit Parho aliquam esse respirationem, aggravans coriuurm, non auscultavit eis ; quemadmodum pirzedixerat
^ i6 Quamobrem dixit Jehovia Moschi, edic Aharoni, extende baculumi tuum, & percute pulverem terrx : ut convertatur jn pediculos per totam terram JEgyptio- jum.
17 Ulit sic facientibus, quum extendens Aharon manum suam cum baculo suo per- cuslifler pulverem terra;,exstitit pediculorum copia in hominibus 8c in jumentis : rotus pulvis terra; erant pediculi in universa terra Agyptiorum.
,8 Laborantes vero similiter Magi incantationibus suis,ut producerent pedicu- los,non potuerunt; lic fuit illa pediculorum multitudo in hominibus* 8c in ju^
ig Et quamvis dicerent MagiParhoni, digitus Dei hic fjl, obfirmaturn tamen est corParhonis,ut r.on auscultaretLlis,quemadmodum przedixerat Jehova.
io Deinde edixit Jehova Moschi,mature surge Hoc mane. & te siste coram Parhone, ecce egreditur ad aquam : ut dicas ci,ita ait Jehova,dimitte populum meum,ut serviant mihi.
u Nam nisi dimittas populum meum; ecce ego immissurus tum in te,8< in servos ' tuos,8c in populum tuum,& in d omos ruas quandam colluviem animalium i adeo uc impleantur domus JEgyptiorum. illa colluvie animaltutn, atque etiam tellus ipsa, super quam illi iunt.
I ii Sed excipiam in die illo t erram Go- ' schenis, in qua populus meus moratur, ut non sit ibi colluvies animalium : quö cognoscas me Jehovam este iu medio huius
I U Sic ponam redemtionis indicium intet populum meum,&populum tuum: in j crastinum futurum est signum ho c.
14. Sic igitur faciente Jehovä, advenit colluvies ammalium gravis in domum Pav« honis,6c don.um i ervorum ejus; adeo ut in tota regione Ägyntiorum corrumperetur terra ab illa colluvie «mirpMustl.
i? Tunc accersens Parho Moschen & A- haronem, dixit, ite, lacrificatcDeo Vestro in hac terra.
26 Dixit vero Mosche,non convenit sic facere , quia quod abominationi est JCgy- sacrificaturi sumusJehovsDeo
) U S. , Cap.R.ejj
nostro ; ecce si sacrificaremus id,quod est. abominationi Ägyptiis ante oculos eorum, nonne lapidaturi essent nos ?
27 itinere tridui liceat nobis ire in desertum,Ut sacrificemus Jehova; Deo nostro, quemadmodum edixerit nobis,
18 Dicenti autem Parhoni, ego dimittam vos, ut sacrificeris Jehova; Deo vestro in deferto, tantummodoullo pacto ne longius abeatis : supplices orate pro me,
29 Dixit Mosche, ecce ego mox egres- süs abs te supplex orabo Jehovam,tit recedat hxc colluvies animalium a Parhone,a fervis ejus.Sc a populo eius cras,ran:um- modo ne pergat Parho illudere, nun dimittendo populum istum ad sacrificandum Jehovze.
;o Egressus ergo Mosche a Paihone, supplex oravit Jehovam:
;i Fecitque Jehova secundum verbum Moschis.ut recederet colluvies ista anim/i- Uum a Parhone,'a fervis ejus, & a populo eius : ne unum quidem relictum est.
;r Attamen aggravavit Parho cor suum etiam hac vice, neque dimisit popuium
C AP. IX. guinta,sexta,&septima plag4
JEgypti.
Einde edixit JehovaMoschi.i ad Par- honem, ut dicas ei, ira ait Jehova Deus Hebrxorum, dimitte populum meum.uc serviant niihi.
.1 Nam si tu renues dimittere,& adhuc videtinebis eos:
; Ecce manus Jehova; futura est in pecus tuum, quod mt in agro, in equos, in asinos, in camelos,in armenta,& in greges, peste gravi valde.
4 Discrimen autem pone: Jehova inter pecusjiiraelitarum,& pecus Agyptiorum r non enim morietur ex omnibus, qu* sunt filiorum Jisraelis quicquarr.
.S Constituitque Jehova certum tempus, dicendo,cras facturus est Jehova rem istam In hac terra.
6 Fecit itaque Jehova rem illam postero die, adeo ut moreretur omne pecus iEgy- ptiorum : de pecore vero filiorum fisrafe> lis ne unum quidem moriebatur.
7 Et quamvis mittens Parho observant, quod ccce non moriebatur e pecore Jis- raelitarum vel unum, tamen aggravatum est cor Parhonis,neque dimisit populum.
8 Quapropter edixit Jehova Moschi & Aharoni, sumite vobis plenos pugnos vestros favilla fornacis: quam spargat Molche coelum versus ante oculos Parhonis.
y Et erit in pulvisculum/)» arcentem/ef«
per omnem terram Jfcgypri: fietque super homine« ,80 super jumenta ujcus, erumpens mulsti pustulis in tota terra Ägyptiorum.
\r, Accepta itaque favilla cuiusdam fornacis. siecerunt coram Parhone,snargitque illam Mosche verius coelum : sic fuirulcus, puPullfi tTm\t*,guibw* erumpebat in hominibus Sc iumentis:
I r Adeo ut non poPent ipsi Magi consistere coram Mosche propter illud ulcus 1 erat enim ulcus illud in ipsis Magis,ut irt omnibus JEgyptiis.
II sed obhxmaYU Jehova coiPaihonijj
ut

Cap.g.
Ut non auscultaret ei$ > quemadmodum prasdixeint Jehova Mosclii.
i ; Deinde edixit Jehova Moschi,mature surgens hoc manete siste coram Pathone ; ut dicas ej, ita ait Jehova Deus Hebraeorum, dimitte populum meum, ut leniant mihi-
,4 Quoniam hac vice ego immissurus sum omneis plagas meas in cor ruum.Lc in fervo s tues,& in populum tuum , ut experiaris non este parem mihi in universa
i 5 Modo enim, quum extendi manum meam, percussissem etiam te Sc populum tuum peste illa : sic fuisses excisus de terra,
16 Veruntamen propreres feci,ur resta- res,ut ostendam in te virtutem meam : Lc ut enarretur nomen meum in tota terra.
17 Adhuc tu te ipsum extollis in populum n eum,ut ston dimittas eos ?
,8 Ecce ego demittam pluviam sub hoc
EXODUS.
Cap.g.to.
Ji Linum autem $c hordeum Uesum erat, quia hordeo spica erae mutica, & lino culmus :
, Triticum vero, Screa nen erant laesa, eo quod latentia erantsut» terra.
;; Itaque Mosche ä Parhone egressus urbe, expandit manus luas ad Jetovam ! ces- saverüntque soni illi, & graneo, Sc pluvia non est effusa in terram.
*4 Parho autem videns cestasse pluviam illam, & grandinem,& sonos.perrexit peccare: aggravavit enim cor mum, ipie,& fervi ejus.
; 5 Adeo, ut obkrmatus suo corde Parho,non dimiserit filios Jisraeli- : quemadmodum praedixerat Jehova per Molchen.
CAP-X.ostd-ua.^nima plaga JFgyptr.
D Einde edixit Jehova Mcichi, i ad Par- honem : nam 'ego aggravavi cor ejus,8c tempus cras,~& grandinem gravem valde ;; cor lervorum eius, uc edam

signa mea h*c cui par non fuit iii Ägypto, ex quo die . in medio Agypti.
fundata fuit usque aahuc. | r Et ut enarres audiente filio tuo,Se filio
tg Nunc itaque mitte congregatum pe- 1 filii tui, quxprasclare gestero in Agyptios, cus tuum, & quic quid est tibi in agro : qui-1 & signa tnea,quae edidero in eis: ita co- cunque homo,aut jumentum invenietur in gnoicatis me este Jehovam. agro, neque receptus fuerit in domum,si- j } Itaque venit Mosche Lc Aharon ad Par- mul ac descenderit sUper eos hic grando,! honem ; Lc dixerunt ei, sic ait Jehova Deus morientur. I Hebrasoium, quousque renuis'abjicere te
20 Quisquis ex fervis Parhonis timuit ^ ob praesentiam meam ? dimitte populum verbumjehovae, fecit,ut confugerent servjj meum,ut serviant mihi.. fui,Se pecus suum in dumos. ' 4 Nam si tu tenues dimittere populum
21 Quisquis vero non adiecic animum) meum»ecce ego inducturus Aim cras locu- suum ad verbum Jehovae ; reliquit quoque (stas in oram tuam : servos suos,& pecus suum in agro.
22 Edixit ergo Jehova Moschi, extende manum tuam versus coelum, ursirg.ando in tota terra Agypriorum,superhomines, & super iumenta, & super omneis herbas agri, qttasunt in terra Agyptiorum.
2; Itaque extendit Molche ^ baculum suum veriüs cccium, & Jehova edidit sonos 8 c grandinem, adeo ut obiret ignis per terram,Sc demisit Jehova Deuspluviam cum grandine super terram Aeyptiorum.
24 Fuicque grando, ih qua permistus fgnis sese accendebat; grando zravis admodum,cui par non exstitit in tota terra JEgypti,ex quo fuit gentis illiu* :
rs Cecidicque illa grando in tota terra JEgyptiorutn, quiequid exftabat in agro, ram homines, quam jumenta,omnem quoque herbam agri lssit illa grando, Lc o - mnem arborem agri fregit.
26 Tantummodo in terra Goschenis,ubi erant filii Jisraeljs,non fuit grando.
zt Quapropter,quum misiiTet P;irho,qui ehservarcnt, acceisivit Moschen&Aharo- nem,8c dixsc eis,peccavi hac vice : Jehova justissimus, ego vero Lc populus meus im- 1 probislimi/umi«. i
28 Supplices orate Jehovam (nam faris *stj ne pergant este soni Dei.Lc grando: tum dimittam vos.Lc non ultra manebitis.
-9 Dixit vero ei Mosche,quum egressus hac civitate expandero manus meas ad Jehovam j soni illi cessabunt,& grando non erit amplius,ut experiaris Jehova: este tertam hanc.
50 Tu autem Lc fervi tu!; novi,quod nondum timebitis ob praffentiam Jehova; Dei.
5 Qua: operient «uperficiem terrae,ira ut non possit quisqitam videre terram : absu- rr.entque residuum, ouod evasit,quod relictum est vobis ä grandine,Zc absument omnem arborem, quicquid oritur vobis ex agro :
6 Praeterea implebunt domos tuas.do- mosque omntum servorum tuorum,denique domos omnium Agypciorum ; qunleis non viderunt patres tui, aut patres patrum tuorum, k die,quo exstiterunt per terram, uique in diem hunc: deinde avertens se exibat a Parhone.
7 Tum dixerunt servi Parhonis ei,quousque erit ille nobis in laqueum ? dimitte homines istos,ut serviant Jehova: Deo suo: an nondum cognoscis persiste Agyptum ?
8 Itaque reductus est Molche & Aharon ad Parhonem ; qui dixit eis,ire servitum Jehovae Deo vestro: quinam sunt illi, qui abituri sunt?
q Dicente ver'" Mosche,cum pueris nostris,& cum lenibus nostris abeundum est: nobis ; cum filiis nostfis, Lc cum filiabus nostris, cum gregibus nostris, & cum armentis nostris abeundum est nobis, quia festum Jehova: nobis indittum efl.
10 Dixit eis, Ita sit Jehova vobifcum,ue sim di misturus vos, & parvulos vestros ? videte versari malum ante faciem vestram.
11 Non iti fitt,ite nunc, qui viri eßti.dc fervite Jehovae,nam id vos postulabatis ; sic expulit eo# Parho a facie sua.
12 Tunc edixilr Jehova Moschi,extende manum tuam contra terram Agyptioru-rt pro locustis, ut ascendant stiper terram A- gyptiwuniJ Lc absumen; omnem herbnm
l

ous terrae, quicquid. grando illa reliqui s/ l^n^eratemm Jehova Xloschi,adhuc pla- fec!t- * I^Lygam unam inducam super Parhonem,
Extendente ergo Mosche baculum suum contra terram JF.gypciorum,jehova adduxit Eurum in eam terram toto die illo,
& tota illa nocte; mane erat, quum Euiui ille apportavit locustas.
t4 Ec ascendentes iocust* illa: super u- nivenam terram JEgyptiorum, resederun in ora tota Aeyptiorum ; numerosa; valde, ante quas non fuerant sic locusta;, pares i- stis,& post qu.-'S, non sunt futura: sic.
is Operiebant enim superficiem totius terra: illorum; ita ut obscuraretur cena : abfumebanto.ue omnem herbam terra; i,* lorum, & omnem fructum cuiusvis arboris, quicquid relisluum fecerat grando illa ; neque residua facta est ulla viriditas in ulla ai> bore , aut in herba agri , per totam terram JEgyptiorum.
Quapropter festinavit Parho accerse» re Molchen & Aharonem, dixttque,peccavi in jehovam Deum vestrum, 8c m vor.
17 Sed nunc; condonaqusio peccatum meum tantüm hac vice » & lupphces orate JehoV3m Deum vestrum, ut amoveat a me tantummodo mortem istam.
,8 Quamobrem ille egressus a Parhone, quum supplex oraslet Jehovam;
19 Immisit ex adverso jehova ventum Occidentalem vehementem valde, qui exportans locustas illas , defixit eas in mare algorum : non relicta est locusta una in ora tota JEgyptiorum.
20 Sed obfirmavic jehova cor Parhonis, ita Ut non dimitteret filios JUraeHis.
21 Deinde edixit Jehova Mcschi,extende manum tuam versus ccclum , ut sint tenebrae super terram Ägyptiorum > ÖcqurvK palper tenebras-
22 Extendente itaque Mosche manum suam verius coelum,exstiterunt tenebra caliginosae in terra tota JEgyptiorum tribus
2} Non videbant alter alterum, neque turgebant ustus a loco suo tnbus diebus *. at omnibus filiis Jilraelis erat lux in habitationibus ipsorum.
24, Deinde accersivitParho Moschen , ac dixit,abite, scivit« Jehova, tantum greges Vestri,&
armenta vestra siftuntor:etiam parvuli vestri abeunto vobiscurru l 5 Sed dixit Mosche, cüm tu permissurus | e$2 in manu nostra victimas,& holocausta ; quae faciamus Jehova: Deo nostro;
26 Tum etiam pecora nostra eant oportet nobucum, non relinquetur ungula, quia ex eis accepturi fumus , ut ierviamus JehovseDco nostro: nos autem ignoramus, quo colere nos oportebit Jehov^n^donec pervenerimus illuc.
27 Obfirmavit vero jehova cor Parhonis» adeo pt nostet dimittere eos.
28 Nam dixit ei Parho,apage une : cave tibi,ne deinceps intuetorfacitm meam; nam quo die intuitus fUtlil fadöfi stiedff', in oriens.
»9 Cui dixit Mosche,recte locuutus es. non amplius deinceps intuebor faciem
£ stiper JEgyptios, pollmodum dirnittec vos hinc : quum dimittet, ad unum celeri- t er expellet vos hinc.
r Loquere nunc audiente hoc populo; uc petant quiique ab amico iuo,& quxquc ab jmica ma, instrumenta argentea, & instrumenta aurea.
; R.eddidera'tque Jehova gratiosum populum ilium in otulü JEgyptiorum; etiam virum illum Molchen , magnum valde ia 'ierra JEgypti ante oculos servorum Parhonis,& ante oculos ipsius populi.)
4 Pra:terea dixi.Moiche,ita ait Jehova, circiter medium hums noctis ego egrciiii- ;ussum per medium Agyptiorum ;
s Et morietur omne primogenitum in terra JEgyptiorum, tum primogenitus Par- honisqui icsiutus erat luper thronum eius, tum ptimogenuus ancili* , qu«c est post molas,etiam omne primogenitum jumenti-
6 Itaque ent clamor magnus in tota terra JEgyptiorum; cuiuimodi non fuir edit««, & cujUimodi non deinceps erit;
7 At contra omneis filios Jisraelifron movebit canis linguam Tuam,contra ullum hominem, aut iumentum : ut cognoscatis quantum discrimen ponat Jehova iruer JE- gyptios,8c jisr.elitas.

8 Tunc descendent omnes servi tui isti ad mc,Sc incurvantes se banotem fij bebu*t mihi dicendo; exi tu.Lc totus iste populus, qui tua vestigia iequitur»& postea exiboz sic exivit a Parhone.accentus ira.
9 Dixerat autem Jehova Moschi,non au- sculiabit vobis Parho. uc multiplicem prodigia mea in terra JEgypti:
in Itaque Mosche & Aharone edentibus illa ipsa prodigia omnia c^rrjn PaihoD« j obduravit Jehova cor Parhonis, a den uc non dimiserit filios jisraelis e terra sua.
| CAP. Xl.Daima plag* AenurtnAtwPmkvni,
C AF. X 11. Pascha instituitur : Atcrmn
firmMftitur : sexcemiis mille viri
exeunt «c ^E*ypfo-
A Lloquutus autem, fueratjchova Moschen Aha onem,in terra JEgypri,dicendo,
2 Hic mensis vobis principium est merv* sium*, primus ille ejto vobis inter m«n:cs cuiusque anni.
1 Alloquimini totam congregationem Jisraelis ; dicendo,in ipso decimo di? mensis huius , ut accipiant sibi quisque parvam pecudem pro familia paterna,parvam pecudem pro quaque familia-
4 Si vero minor fuerit aliqua familia» quam utsir par edenda: parv* pecudi: accipiet i ple fAterfamiliAS & vici.:us eius-qui proximus qst domui eiuSparuirm pecudem» pro numero animarum : quiique pro ratione cibi tui,numerabitis ad ipsam parva® pecudem comeAcndAm.
5 Parva pecus integra, mascula,armicul» esto vobis ; eam ex ovibus,aut ex capras aCCipitote.
6 Sitque apud vos in custodia, usque-ad decimum quartum diem huius mensis: jugulabunt eam totus coctus congregat«*» nis Jiirctflis inter duas verberas.
7'Deinde accipientes cx ipsus srrguws, imp onem duobus postibusöö ustexbnwsanii,

fcap.i:. , . . HO
in domibus tüiS,in quibus esurt funt ipf.inv
8 Comedent vero carnem illius eaipsd nocte: enm assam igne . 8t axymc>$ panes cum bt)lu amaris comedunto.
9 Ne comedatis ex ea crudum ou/cquarn. aut coctile coctum in aquajied alium igne, caput e ; us cum cruribus ejux,8c cum intestinis ejus.
ro Neque reliquum sociaris ex eaquic uam in matutinum usque,quod autem re- iqiium fuerit ex eauique mane,igne com*
, i ita vero comedite eam,lumbi$ vestris succinctis, calceamentis vestris ad pedes vestros,& baculo vestro in manu vestra,sed' comedetis eam tum festinatione,Pascha est Jehovar.
ia Transiturus enim sum per terram .T- gypei eat ipsa nocte ; & percussurus omne primogenitum in terra Aegypti,fum horni- res,cum etiam iumenra; 3 c in omneis DeoS Ägyptiorum exerciturus judicia, ego Je-
i; Erit autem sanguis ille siro vobis in signum tUper illas domos ,ubi entis : ut videns önguinem illum transeam praster vos: sic non erit in vobis plaga exitialis, quum ca?<dam primogenita 'in terra JZgyptK i4Quamobrem erit dies iste vobis iri mo- nimentum, ut celebretis ipsum diem festum Jehovae : per aJtates vestras statuto perpetuo celebtate ipsum.
u Septem dies panes azymos comeditote,veruntamen ipib die primo jslm amoveritis vetus fermentum e domibus vestris : nam quisquis comedeiir fermentatum a die illotum primo usque ad septimum diem, u- tiqi exstindetitr illa ipsa anima eX jifraele.
16 In primo autem illorum die convocatio sancta, similiter die septimo convocatio sancta esto vobis;nullumopus fiar in eis,veruntamen quod comedendum erit unicuique animas,illud solum parabitur vobis.
17 Observabitis igitur diem ipsum azymorum; quum eodem ipso die eduxero exercitus vestros e terra JEgypti: observabitis, inquam, illuni ipsum diem per «rates Vestras statuto perpetuo.
18 Primo ipso mense , quartodecimo ejus mensis,vespere comeditote azymos : usque ad diem vigesimum primum ejusdem mensis vespere.
19 Septem dies vetus fermentum ne repetitor in domibus vestris : namquiiquis comederit fermenta tum,utique exscindetur illa ipsa anima ex congregationejisrae- lis.ram peregrini,quam indigen* ipsius re-
* so Nihil fermentati comeditote : in omnibus habitationibus vestris comeditote panes azymos.
ai Convocatis itaque Mosche omnibus Senioribus Jisraelis edixit eisextrahite, Sc accipite vobis parvam pecudem per familias vestras.de inde jugulate iptumPascha.
22 Tum acceptum fasciculum hyssopi intingetis in sanguine ipsius,qui erit in pelvi,
Lc admovebitis stiperliminari > duobusque postibus de sanguine ijlo, qui erit ;n pelvi; Vos autem ne exitote ullus cporta domus sti« ad matutinum usque, r; Procedens enim Jehova adpercusien-,
D U ?• Cap.iii
dum Aigyptum ; quum videri: sanguinem illum in'iuperliminari, & in diobus postibus : transibit jehova prastcr pmam illam, nec sinet interfectorem ipturr ingredi do* mos vestras ad percutiendum.
24 Obtetvate autem rem harc,pro statuto tibi,8- filiis tuis usque in seculum.
zs Erit itaque,quum vener::is in terram illam,quam daturus est jehova 'obis,quemadmodum dixit; ut observecii hunc ipsum cultum.
26 Et erit, quando dicent flii vestri vobis ; quid hic cultus vobis designat ?
27 Ut dicatis, victima pjsclutis est jehovae,qui transiens praeter domos filiorum JiT- raelis in Ägypto,quum crederet JEgyptios, familias nostras eripuit; tunc verticem inclinavit populus ipse,& incurvaverunt se honorem «ebibente;.
28 Abeuntes igitur, id fece.mnt filii jisraelis» quemadmodum praecelerat jehova per Molchen & Aharonem,sic fecerunt.
29 Fuit autem sub mediam noctem,ut jehova caederet omnem primogenitum "in terra -£gypti,tam primogenitum Parhonis, qui (edurus erat super thronum ejus,quam primogenitum captivi, qui erat in ergastulo ; & omne primogenitum jumentorum.
$0 Quapropter surrexit Parho nocte,ipse Lc omnes servi e*us, omnes denique/Egy- piii,ik exstitit clamor magnus in JEgypto ; eb quod nulla erat domus, ubi non ejjefc mortuus.
;i Incl3maba*tque Mofciien & Aharo- nem noctu, dicens, surgite, exire e medio populimei,ttumvos,tum fiiii jisraelis ; & abite.fervite jehovas,sicut loqüuti estis.
Greges .quoque vestros,Lc armenta vestra accipite,.quemadmodum loquuri estis ; ac abite: ut benedicatis etiam mihi.
Etiam JEgyptii vehementer instabimt apud populum festinando dimittere cose sua regione i dicebant enim, nos omnes jamjam monituri fumus.
Z4 Itaque accepit ipse populus mastam suam, nondum fermentatam, mactris suis super humeitum luum, quisque circumligatis ad vestes ssuas. .
Filii autem Jistaeiis fecerant'fecundum edictunn Moschis; petierant enim ab JEgvptiis imstrumenta argentea, & instrumenta aurea vestes:
?6 Et jehb>va reddiderat gratiosum populum hunc ance oculos Ägyptiorum, adeo ut cederint eis petentibus : italpoliave- runtÄgyptiUS-
57 Profect/ique fune filii jisraelis Rahme- feso SucccrK^s j ad sexcenta millia peditum viroruir2,pr*ter parvulos.
;8 Quin «etii-m miscellanea turba multa ascendit curri eis» greges quoque Lc armenta,possessio gravis valde.
59 Tunc <:oxerunr e massa illa, quam ex- mlerant ex Ägypto, placentas azymas, quum nondum fermentata esset: nam expulsi ab Jf ; gyptiis, non potuerant cunctari, etisfmq; viatteiim n8il comparaverant sibi.
40 Incolatus autem Jifraelitarum, quo
commorati timt in jEgypro, fuit quadringentorum tiiginta annorum. . ...
41 Fuit vero exactis quadringentis tri- ginta anni; > fuit, insiMtn.eociem ipso tU-a

ut egrederentur omn«$ exercitus Jeho-v* c terra Acypti.
41 Nox plurimum observanda est se- hova?, quä eduxit eo« c terra Agypti: tfaffc «st illa nox Jehova: plurimum observanda omnibus Jisraelicis per aetates {Uas.
4? Quamobrcm edixit Jehova Moschi €c Aharoni.hoc esto statutum ipsius Pascha- ci$,nullus alienigena vescitor illo.
44 Omnis vero lervus cujuTque emms pecunia,quum circumcideris eum,tum vescitor illo.
45 inquilinus, aut mercenarius ne vescitor illo.
46 In eadem domo editor, re efferto ex ulla domo de carne illius foras;& os ne confringatis in illo.
47 Tota congregatio Jiiraelis faciunto illud.
48 Qubdsi peregrinabitur apud te peregrinus, qui facere voluerit Pascha Jeho\ * ; circumciditor ei orqnis mas, tum demum accedito ad faciendum ipsUm,& esto sicut iple indigena terrae ; at nullus pratpuriatus vescitor illo.
49 Lex eadem esto indigena: ipsi,& pe- xegiino huic,qui peregrinatur inter vos.
so Quod fecerunt omnes filii silhaelir : quemadmodum pr»ccperac Jehova per Molchen Lc per Aharonem.sicYeccrunt.
^1 luit autem hoc, eodem ipso die^juo eduxit sehova filios Jiiraelis c terra Agypti per exe’rtitus tuos. _

C AP. XIII. Obligatio populi pervaria* leges, cjufaue direCiio ig protfö/operro- lumnam nubis & ignis.
A LloquutuS quoque est Jehova Moschen, dicendo :
: Consecra mihi omne primogenitum, quicquid aperit vulvam ullam apud JiiYae- litas, ex hominibus Lc ex jumentis •' meum tnim est.
i Edixit itaque Mosche populo,mementote diei huius,quo e« resti estis ex Agy- pto, e domo fervorum,quod robusta manu eduxerit Vos Jehova illinc •' ne ergo comeditor fermentatum. i
4 Hodie vos exitis j in mense Abib. I 5 Idcirco futurum est,quum introduxe -1 rit te Jehova in regionem Cenahanaci, Lc Chitth*i,äcEmoraij& Chivvati,& Jebusaei, quam iuravit majoribus ruisse datiirum tibi, terram affluentem lacte & meile : ut obeas cultum istum hoc mente.
6 Septem diebus comedito panes azymos: etiam die septimo, <f/>festo Jehova:.
7 P anes azymi comeduntor septem illis diebus: neque conspicitor apud te fermentatum quicquom, neque confpicttor apud te vetus fermentum in roto termino tuo.
8 Etannunciabis filio tuo de illt», dicendo : propter hoc fecit i/td Jehova mihi, quum exirem ex Agypto :
9 Ut sic tibi in signum ad manum tuam,& jn monimentum inter oculos tuos,ut sic doctrina Jehov* in ore tuo : quia manu forti eduxit te Jehova cx Agypto.
10 Observabis itaque st atutum feoc .constituto tempore stio,quotannis.
11 Item erit,quum introduxerit te Jehova in regionem Ccnahana», qutmadmo-
dum juravit tibi ac majoribus tuis,dederit- que eam tibi.
xi Ut emancipes, quicquid aperit vulvam, Jehovse : etiam quicunque aperueris vuivdm foetus jumentorum eorum , qu» tua erunr,m. 5 sculos,Jeho*.
1; Sed omnem asinum aperientem tml- vam parva pecude redimito ; quod si non redimes, decollabis ipstim ; omnem verö primogenitum humanum ex filiis tuisredi-
14 Erxrque quum interrogaverit te filius tuus in posterum , dicendo .* quidhoc,/ii>f vult"? ut dicas ei,robusta manueduxitno* Jehova ex Agypto e domo fervorum.
»5 Fuit enim, quumdurumCc pratbuistet Parho in dimittendis nobis,ut occiderit Je- hova omne primogenitum in terra Agypri, tum primogenitum hominum,tum primogenitum iumentorum : idcirco ego macto Jehova: ex omni beflia aperiente vulvam masculos,omnem vero primogenitum filiorum meorum redimo.
s 6 Quod erit pro signo ad manum tuam, & pro f ontalibus inter oculos tuos ; manu robusta eduxifle nosJehovameX Agypto,
17 Fuit autem,quum dimisisset Parho Populum,ut non duceret eos Deus via regionis P«lischtha?orum,qu'od propinqua esset, dicebat enim Deus.- UfderuJum ne poeniteat hunc populum, quum viderint bellum, & reverrantur in Agyptum;
18 Sed circumduceret Deus populum vi- aipta deserti» ad mare algosum: militari autem ordine ascendebant filii Jtsrcifiise terra Agypti.
tq Acceperat vero Mosche ossa Josephi fecum : nam jurejurando obstrinxerat filios Jisraiflis, dicendo, omnino visitabit Deus vos,<t<f/uro, ut tunc deportetis osta mea hinc vobiicum.
20 Profecti itaque Succothis, castrametati sunt Echami,in fine ipsius deserti.
21 Jehova vero antecedebat eos imerdiu. in columna nubis,ad deducendum eos vii illa, & noctu in columna ignis,ad afferendum eis lucem,ut progrederentur imerdiu ac noctu.
:r Non amovit colummam illam nubis interdiu, aut columnam illam ignis noctu, a conibectu ipsius populi. _
CAP. XIV. P4rbo , persequens Iisraelitot
per mare rubrum transeuntes, submergitur.
c Lloqnutus autem est Jehova Moschen, oidicendst :
2 Alloquere filios JisYaiflis, ut divertant, Lc castra metentur ante fauces montium Ctu- rotharum,inter Migdolum,8c inter mare,ante Buhal-tzephonem, e regione ejuscistca- roetamini ad mare.
1 Dicet autem Parho de filiisjisraelis,perplexi sunt isti in hac regione»conclusic eos desertum illud.
4 Et obfirmabo cor Parhonis» ut persequatur cos j quo glorificer in Parhone,&om-
mbuS copiis ejus.experianturquc Agypiii
me esse Jehovam: 8c fecerunt ita.
< Nam quum nunciarum esset Regi A- gypti,fugere populum hunc; muratu! cita- njmus Parhonis, Ödcrvorura ejus erga popu- 0 lum

lum hunc,adeo ut dicerent,quid hoc.eft quod,fecimus ? quoddimisimus Jtfraelicas, ne servirent nobis ?
6 Junxit itaque currum suum,?c populum luum assumens fecum :
7 Assumsit sexcentos currus delecti miij- tti,& omnes currus ^ypti; quibus omnibus praeerant duces.
8 Obfirmaverat enim Jehova cor Parho- cis Regis JEgypti,ut persequeretur filios Tifraelis, quum filii Jisraelis procederent 'sublata manu-
9 ita periequemeS eos £gyprii,afTequun fUnt eos castra habentes ad mare omnes e- quites cisiarii Parhonis, & equites ejus,& copi* eius,ad faucesmonriumChirotharum ante Bahal-tzephonem.
10 Et admovit castra Parho ; sublatis vero filii Jisrr.elis oculis suis afl>ierente>,ecce au- tem^gyptiumprofectum postipsos,timue- runt valde,& clamaverunt filii Jisraelis ad lehovam;
' ii Dixerünrque Mofch», an propterea quod nulla prorsus smt sepulcra in Agypto, abduxisti nos , ut moreremur in hov deserto : quid hoc est.qund fecisti nobis,educen-
do nos ex Agypto ?

ia Annonhic ille ermo ejt,qUo alloquebamur te in Agypto, dicendo, desiste a nobis , ut serviamus AgyptiisJ! nam melius fuisset nobis servire Agyptiis, quäm nos mori in hoc deferto.
Edixit autem Mosche ipsi populo,ne timeatis,consistite & spectate salutem Jeho- v*,quam edet vobis hodie: nam quos'vidistis Agyptios hodie , non pergetis videre «os posthac usque in feculum.
*4 Jehova pugnabit pro vobisvos ergo quiescite.
,f Dixir vero Jehova Moschi, quid clamas ad me ? alloquere filios Jisraelis, ut proficiscamur.
16 Sed tu attolle baculum tuum,& extensa manu tua venus ipsum mare finde ipsum, ut ingrediantur filii Jisratlis per medium maris in ipsa arida.
\f De me autem, ecce ego obfirmo cor JEgyPtiontm, ut ingrediantur post illos, 8? glorificabor in Parhone, Lc in omnibus copiis cius, in curribus ejus, & in equitibus
t8 Et experientur jEgyptii me esse Je- tiovam . quum glorificabor in Parhone,in curribus e'tis.Sc in equitibus ejus.
io Tum profectus Angelus ipse Dei, qui antecedebat castra Jisraelitarum, ivit ä terso eorum: & profecta columna illa nubis a compectu eorum,stabat ä tergo eorum.
10 Procedensque inter castra Aegyptiorum,& castra Jiiraelitarum, illh quidem fuit tenebr* nubes illa ,• bHverb illustravit noctem irlai : adeo ut non appropinquaverit alter ad alterum tota illa nocte.
♦ 'it Quum autem extendisset Mosche manum luam versus illud mare ; abigens Jehova mare ipiUm Euro vehemente tota illa nocte, redegit mare in siccum,& diffidit le aqua illius.
11 Sjc procedebant filii Jisraelis in medio maris per ipsam aridam, quum aqux essent eis murus a dextera eorum,& k sinistra eorum*
' U §. Cap.i 4 -t?.
i r; Persequentes quoque Ägyptii procedebant post eos,tc;us equitatus Parhonis, cisiarii ejus,Le equ;tes C)us,ir medium illius maris.
24 Fuit autem in vigilia matutina,quum prospectaret Jehova ud castri Agyptii in columna ignis & r.ubis,ut funderet castra
Ägyptjoium.
Ablatisque rotis curruumejus duceret eum tarde : quamobrem dicebit Agyptius, fugiam a conspectu JiTraelitarum, nam Jehova pugnat pro eis contra Aryptium. '
26 Tum dixit Jehova Moschi, extende manum tuam versus ipsum rmre,ut rev ertantur aqua? ipsius mper Agypcum, super currus ciuj, 8 f luper equites ena.
57 Extendente itaque Moiche manum suam veri üs ipium mare, revcrium e It mare ipsum appetente mane ad vim suam, A- gyptii autem fugerunt obvian mari ; Sic excussit Jehova Agyptiuni in medium
, * 8 .Nam reverrentibus aquis illis, & operientibus illorum currus, Sc equites cum omnibus copiis Parhonis, qui processerant, post eos in ipium mare,non est relictus ex eis vd urus.
zq interea filii Jifraelis ibant per aridam in medio ipsius maris, L erant aqua? illar eis murus a dextera eorum, & a sinistra eorum.
lo Ita servavit Jehova in die illo Jisrae- litas e manu Agyptiorum, videruntque Jisraelit® Aeypiios morientes, in lictore
U Quum autem vidissent Jisraelit* opus illud maximum, quod edidit Jehova contra Agyptios,timuerunt populiis ipse Jeho- vam.crediderumque Jehova?,&Moicfii ser-
C A 1 *. XV. TpinidumMoscbif,lisraelM fo ytarti : primaque populi murmuiatio ait aqui tsMdrx.
Unc canens Mosche, 8 c filii Jisraelis can» ticum istud Jehovse ,loquuti sunt dicendo ; Cantabo Jehovae, eb quod admodum excelluit,equiim 8 c sessorem e,us dejecit in mare.
1 Robur meum,& carmen Jah, qui fuie mihi saluti ; hic est Dem fostis meus,cui habitaculum decorum ponam, Deus patris mei,quem exaltabo.
§ Jehova c/l bellicosissimus, nomen eius est Jchov-i-
4 Currus Parhoni$,& copias eius pra?ci- pitavit id mare ; delectülque pr*fcctorum ejus demersi sunt in mare algoAim.
5 Abyssi operuerunt eos, descenderunt in profanda velut Japjs.
6 Dexiera tua.o Jehova, magnificat se milii virtute illo : dextera C ua Jehova con- frineis hostem:
7 Et wE"irudine excellenti* tu* subvertis iniurgenes contra te : furorem tuum immittis.coniumit eos tanquam ignii ftipu-
8 Quum flatu narium tuarum coacervata lunt iqua?, constiterunt velut cumulus fluidus, ac concreverunt abyssi in intima parte matis:
9 Dixerat hostis, persequar, assequar,dividam

vidam praedam: explebitur eu anima mea, exse am gladium meum, asseret eo* in hae* reditotem manus mea.
10 Flavisti vente* tuo, operuit eo* mare : profundai petierunt tanquam plumbum, in aquis validis.
u Quis fst sicut tu inter fonisslmos, Je- hova ? quis est sicut tu, magnificus fcnctita- te ? reverendus huiibus j mirificus)
11 Extendisti dexteram tuam, deglutivit eos terra.
i; Deducis benignitate tua populum, quem redemisti : commode ducis robore tuo ad decorum habitaculum sanctitatis tu*.
14 Ut audierint populi,commovebuntur: dolor corripiet incolas Pelischtharar.
K Tunc turbabuntur duces Edcmasorum, fortissimi Moabitarum, corripiet eos tremor : diffluent omnes incols Cenahana?*.
16 irruet super eos formido magna,Le pavor, magnitudine brachii,tui conticescent immoti tanquam lapi* ; donec pertransie- rit populus tuus jehova, donec pertransie- xit populus,quem acquisivisti.
17 Introduces eos, & plantabis eos in monte possessionis tuas,loco qurm ad habitationem tuam operatus es Jehova; sanctu irio, d Domine, quod stabiliverunt manus tu*.
18 j ehova regnabit in omnia fecula.
19 Quum procederet equitatu* Parho- nis in curribus cius, & equitibus eius per jptum mare, reduxit jehova lupereosa- quas illas, maris i filii autem j^raelis iverunt in arida per medium ciuidem maris.
20 Accepit quoque Prophetissa Muiam, foror Aharonis,tyn «panum in manu sua ; 8c egressae lunt omnes focmin* post eam cum tympanis & cum fistulis.
11 Sic illis autem respondebat Mirjam’. Cantate jehovae, eo quod admodum excel- luit.tquüm Le sessorem cius dejecit in
ii Deinde proficisci jussit Mosche Jisrae* litas a mari algoso,ut progrederentur in desertum Schuris : euntefque triduo per iUud I desertum,non inveniebant aquam.
I 5} Inde pervenientes Marant, non potuerunt bibere aquas c Mara, eo quod amarae essent, idcirco quisque vocat nomen ejus lori Maram.
. 14 Tunc murmuravit populus contra
r Molchen, dicendo,quid bibemus)
2; Sed quum inclamaHet Mos« be Jehovam,ostendit jehova ei lignum,quo injecto in aquas illas', dulces fast® sunt aquae; ibi jmpofuic ei statutum & judicium, postquam ibi tentavit iplumDew*:
26 Dixit enim.si sedulo attendens ad vo- icem Jehoyre Dei tui» quod rectum videtur 'in oculis ejus feceris,Se si aurem accommodans ad praecepta ejus, obteivaveris omnia statuta ems ; nullum morbum,quem imposui itgypto, imponam tibi» sed ego jehova jcro curator tuM,
(C AP. X V I. SecundA po pulimurmuratio, tjüsque cibario per coturnices
I'T^Einde \ enerunt Elima, ubi er<wt duode- fontes aquarum,& leptuaginia pal-

mse : 8c castrametati sunt ibi ad aquas illas.
_ . _ caput X V l.
I Profecti Vero Elimis, venerunt tota congregatio filiorum jisraelis in deierfum Sinjs, quod eft inter'Elima & inter Sinai ; quinto decimo dic mensis secundi ab exitu eorum ex JEgypto.
3 Tunc murmurarunt tota congregatio filiorum jisraelis contra Moschen,& contra Aharonem.in delerto illo :
4 Dixerunrque eis filii Jisraelis,utinara monui fuislcmus manu Jehbv® in terra L- gypti, quum assidentes oli* carnis comederemus panem ad saturitatem : nam eduxistis nos in desertum istud» ut mortem ?t- ferreris toti huic coetui fame.
; Dixir vero JehovaMoscbi, ecce, ego faciam, ut pluat vobis panis ex ipso cocio : quaic egredietur hic populus,& collecturi sunt demensum cujusque diei quotidie,ut tentem eum» utrum ambulaturus sic in lege mea,necne :
6 Erit autem unoquoqt die sexto,ut parent,quod intulerint: bcr s ero dic futurü est duplum,supra quam collegerint quotidie.
7 Dixit ergo Mosche 8 c Aharon omribus filiis Jisraelis ; veipere.jam tum cognoscetis Jehovam eduxisic vos e terra JFgypri:
8 Mane quoque, quum videritis gloriam Jehova?, quandoquiaem audit murmurationes vestras contra Jehovam; nos enim quid /ItmMSjUt murmuretis contra nos ?
9 Dixuque Mofti\e,to£r.oscfW,quun3 dederit vcbis Jehova hoc vespere carnem ad edendum,8t panem ipio mane,ut laturcmi- ni, quandoquidem audit jehova rrurmura- tiones vestras,quibus murmuratis contra se : nos enim quid/urmw r non sunt contra nos n.mmuiatione* vestra, icd contra Je-
10 Deinde dixit Mosche Aharoni, edic toti congregationi filiorum jisru<siis,appro- pir.quate ante compectum JehoV*:nam audit it murn unitiones vestn s.
it Fuuque^lloquutoAhfto- e rotam congregationem filiorum Jisraelis, quum f« conyertissem ad ipmm desertum ; ut ecce gloria Jehov® appareret in ic:r. rube, ti Et clloquutus est Jehova Moichcn,di-
t; Audivi murmurationes filiorum Jisraelis,alloquere eos,dicendo,inter has duaS velper.s comedetis carnem, fkipio mane saturabimini pane ; jta cognoscetis me esse jehovam Deum vestrum.
14 Fuit itaque eodem vespere,ut ascendentes coturnices tegerent castra, maneve« ro fuit stratus loscircajpft castra.
15 Qustmque $e elevasset stratus ille ros» ecce in superficie ipsius deserti tenue quid - <Um rotundum » tenue »inquam, sicut ipsa pruina super terram.
16 Quod videntes filii Jisraelis, dicebant alter alteri, Man est,non enim icfebam quid esset: dixit vero Mosche eis,hic est pani* ille, quem dat vobis jehova ad comedendum.
17 Hoc fst verbum,quod prarcepic Jehova, cblligite ex eo quiique pro ratione < ibi fui: mertsuram Homer in singula capita,prp numero animarum vestrarum, quisque pro iis,qui/unt in tentorio suos accipite.
0 » 18 Ec

»8 Et fecerunrsicmn Jhraehs; collegerunt enim alii pius,alii minus._
tg Post metiebantur mensura Homer, ita ut non abundaret, qui plus collegerat, & qui minus,non laboraret penuria : quisque pro ratione cibi iUi colligebant.
20 Sed quamvis Mosche edixisset eis,nemo reliquum faciat cx eo usque in crastinum :
2t Non auscultantes Moschi reliquum fecerunt quidam ex eo in crastinum » quod produxit vermes, foctuirque; quapropter efferbuit contra eos Mosche.
22 Sic colligebant illum quovis mane, quisque pro ratione cibi sui j nam,incalescente Sole,liquescebat.
rz fuit autem iplo diesexto,quum coi * rigerent cibum duplum , binas mensuras Homer in unumquemque ; Se venientes omnes duces congregationis renundarunc
>4 qui dixit eis:istud est,quod edixit [e- hova, quies, sabbathum sanctum est Jehovae cras : quod cocturi effetis, coquite hodie,Lc quod elix-ituri effetis,elixate,quicquid autem abundat, deponite vobis asservandum usque in crastinum.
r< Quum itaque deposuiffent usque in crastinum, sicut prarceperar Mosche j non foetuit,nec ullu* vermis in eo fuit.
i 6 Dixitque Mosche , comedite ilJud hodie,nam sabbathum hujus diei est Jeho- vas; hodie non invenietis illum cilum in agro.
27 Sex diebus colligens eum,die vero septimo,sabbatho,non erit.
28 Fuit autem ipso die septimo, quum exivissent aliqui de populo ad colligendum, sed non invenerunt.
zg Quamobrem dixit Jehova Moschi, quousque renuitis observare mandata mea, & leges meas?
;o Considerate, quia Jehova dedit vobis ipiüni sabbathum, idcirco idem dat vobis quovis die texto cibum bidui : manete quisque in loco suo,ne exeat ullus e loco luo die septimo.
Sic quiescebant populus die septimo. Vocavit autem domiis Jilraelis nomen eius Man : quod erat quasi femen coriandri album,& ejus sapor velut epichyti ex meile.
;; Dixit etiam Mosche, lioc ejl verbum, quod praecepit Jehova,plena mensura Homer asservanda est exeo per aetates vestras: «it videant panem illum, quo vos cibaverim in hoc deferto,postquam eduxi vos e Terra Lgypti.
).> Quare edixit Mosche Aharoni,accipe urnam unam ; Lc repone illic plestam mensuram Homer Man : & colloca ipsam ante conspectum Jehova asservandam per »rates vestras.
45 Quemadmodum praecepit JehovaMo- schisic collocavit eam Aharon coram re- stimonio ipso asservandam.
46 Filii autem (strafclis vescebantur Man isto! quadraginta'annis,donec venirent in regionem habitabilem ; hoc, inquam, Man vescebantur,donec pervenirent ad extremitatem regionis Cenahanarse.
47 Homer autenifdecima est Eph».
D U S.
C A P. XVII. Tertia populi murmurati* e peti a fundem aqua*,prect.s'idosclw xntb; i- <ts contra Fsamaiej^um.
D Emde profecti sunt rota congregatio hilorum Jilraelis a deferto Sinis itine- J ribus luis ex prastituro jehova?,& castia- metati tunt R.ephidimis,ubi non erat aqua, quam populus biberer.
z Quapropter contendens populus cum Molche, dicebant,date nobisaquam,ut bibamus : quibus dixit Mosche,quid contenditis mecum ? quid lentatis Jchovam * i 4 Sed quum sitiens ibi populus effeta- • quat, & murmuraret populus ipte contra Moichen,dixit, quare jam fecisti, ut ascenderemus exffgypto ? an ad mortem afferendum mihi,hiiis meis,Scpecori meo siti?
4 Quamobrem inclamavit Motchc Jeho- vam, djcendo, quid faciam populo huic ? j adhuc paulisper,tum essent lapidaturi me.
5 Edixit vero jehova Moschi,transi ance populum hunc,& accipe tecum de Senior;- I bus Jilraelis: baculumque tuum,quo per- j cufferas rivum illum , accipe m manum tuam,quum eris abiturus.
6 Ecte me stante coram te ibi super il- ; ! lam rupem in Chorebo : ubi percusseris ru- , ! pem ipsam, procedent ex ea aquae,ut bibat j hic populus: feiitquc sic Mosche ante ocu- , los Seniorum Jiiraelis. '
7 Vocavit autem nomen illius loci Massam ßcMenbam, propreres quod conrcn- derantfilii Jisraelis, & ptopterea quod ten« taverant Jchovam dicendo j estne Jehova inter nos,annon ?
8 Sed venientibus Hamalekitis,ut pugnarent contra]israiflitas,Rephidima.
9 Edixit Mosche Jehoschuh®: delige nobis homines, & procede pugnatum contra Hamalekitas : cras, me consistente in vertice istius collis cum baculo Dei in manu
io Fecit itaque Jehoschuah quemadmo- ^ dum dixerat ei Mosche, pugnando contra Hamalekitas : Molche vero, Aharon, Lc Chur ascenderunt verticem

illius collis. j ii Eracque,quum attollebat Mosche manum suam,ut praevalerent jisraelit«; quum I veri» quieti dabat manum suam, praevalerent Hamalekirar.
ii Quamobrem quum manus Moschis graves eß'ent, acceptum lapidem supposuerunt ei,ut insideret illi: Aharon vero & Chur sustentabant manus eius, hinc unus & illinc alter j fuitque utraque manus eju* firma uique ad occaium Solis*
t$ Sic fregit Jehoschuah HamaleKum »
& populum ejus äcie gladii.
14 Postea edixit Jehova Moschi, inscribe hoc monimenrum libro, & insere ipsum in auresJeboichuh«e:mc omnino deleturum j esse memoriam Hamultkitarum e terra sub ;
i § Tunc exstruxit Mosche altare ; cujus vocavit nomen jehot X vexilli mei :
t6 Et dixit, quia rr.anus Hamati fuit , contra folium Jah,bellum Jehov«e in Ha- ' maleKum erit de artate in aetatem. _
CAP. XVIII. litbro MoJYbem'Si'i dat ipsi consilium salutare.

e-p.,s. Bxoi
UdienJ autem Jithro Pr£fes Midjani- tarum socer Moschis,quaecunque fecerat Deus Moschi, & Jisracli populo luo, eduxisse Jehovam Jisrhelcm ex Agypto :
i Assumsit Jithro Jocer MoschisTzip- poram uxorem Moschis, postquam remisit eam Mosche.
4 Duösque filios ejus,quorum unius nomen er4t Gerschom, quia dixerat Mosche, peregrinus sum,in terram alienam pulsus. ,
4 Nomen vero alterius Elihezer, quia dixerat, nam Deus parris mei auxilio fuit mihi,qui eripuit me e gladio Parhonis :
; Et venit jithro socer Moschis cum filiis ejus 8c cum uxore ejus ad Mofchcn in desertum illud, ubi is castra habebat, 4 d montem Dei»
6 Dtxitque Moschi,ego socer tuus Jithro venio ad te,uxor quoque tua, & duo filii ejus cum ea.
7 Tunc proceflit Mosche obviam socero suo,8e incurvans se, osculatus est eum,ro-, garuntque alter alterum de prosperitate ' postea ingressi slint in tentorium ipsius.
8 Ubi enarravit Mosche socero suo quL- cunque fecerat J ehova ParhoniÖc Agyptiis propter Jifraelcm, omnesque molestias, quae obvenerant ipsis in via illa, unde eripuerat eoS Jehova.
9 Et lascäius Jithro super omnibus illis beneficiis, quibus affecerat Jehova Jisraef- lem.qubd eripuisset eum e rrlanu Agyptio-
10 Dixit Jithro i benedictussif Jehova, qui eripuit' vos c manu Agyptioriim, &< manu Parhonis,qui er/puit hunc populum, ne fubiectus e stet manui Agyptionim »
11 Nunc agnoscomagnum este Jehovam prae omnibus Diis, ei ipsa re, qiiasuper- biunt, superiorem ejje illis.
ia Acceptumque obtulit Jithro socer Moschis holocaustum & victimas Deo : & tenit Aharon & omnes seniores Jisraelis ad comedendum cibum cum socero Moschis coram Deo ipso.
»4 Fuit autem postero die, sedente Mosche ad judicandum populum, quum adsta- ret populus ipse Moschi, a mane illius diei usque ad velperam :
14 Ut aspiciens socer Moschis,quicquid ipse faciebat populo,dicerer j quid hoc est quod facis huic populo • cur sedes tu solus, (c torus hic populus sistit se coram ce'a [mane usque ad velperam ?
1 s Tum dixit Mosche socero suo, nam venjt ad Me hic populus ad consulendum
16 Quum est inter illos negotium, venit 1 cuijqueadpyc, ut judicem jnter urrun.que :
| & nota facio statuta Dei,& leges eius.
■ 17 Dixit vero socer Moschis ei,non est bona hrec res,qualem tu facis.
* 18 Omnino decides, cum tu,tum populus hic, qui est tecum j nam gravis est hasc res supra te, non poteris eam praestare Eoius.
* 19 -At nunc ausculta voci meas, consulam tibi, Lc erit Deus tecum : esto tu pro
t oc populo e: ga Deum ipsum, utturefe- as eorum res ad Deum :
2 Er commonefaciens eos de statutis,ac legibus e.mr, notam facias ei viam ipsam.
> U S< Cap.18.1q.
per quam ambulaturi lunt.Lc opus ipsum, quod sunt facturi.
21 Tu autem provideto ex toto hoc populo is rurato eligiv iros strenuos,timentes Dei,viros veraces, osores turpis lucri ; quos constituas super eos, prasfectos millenis, prarfectos centenis, praefectos quinquagenis,& decuriones.
22 Ut indicent populum hunc omni tempore ; sitque ut omnem rem, quae magna <r/t,referant ad.te; omnem verb rem, qur parva erit, iudicentipsi :sic alleva t« onere,ut ferant tecum.
2] Quumque feceris hanc rem, & praeceperit tibi Deus » poteris consistere ; cciamque totus populus hic ad locum suum redibit cum pace.
24 Auscultans itaque Mosche voci soceri sui,fecit quicquid dixerat.
rs Eligens enim Mosche vfros strenuos ex toto Jisraele, constituit eos primores in populo, prarfectos millenis,prafectos centenis, prarfectos quinquagenis,8c decu-
26 Qui judicarunt populum ipsum c- mni tempore: rem,quas difficilis erat, referebant ad Molchen ; rem verb,quae parva nat,judicabant ipsi.
27 Postea deduxit Mosche socerum suum,qui rediit in regionem suam.
CAP. XIX Dens apparet in monte Sinat, ^7 Mosi K i m4id4t. ut fantlisctt populum ad legem pereipiendum.
I N novilunio tertio,ex quo exiverunt filii Jisraelis e terra Agypti»eo ipso die pervenerunt in desertum Sinai.
2 Quum itaque profecti R.ephidimis,ve- niflem in desertum Sinai, & castra haberent in illo deserto (castra autem fecerant ibi Jiscreiüs e regione ipsius montis.)
; Mosche ascendit ad Deum $ clamat it- que ad cum Jehova ex ipso monte,dicendo; sic dicito familiae JahaKobi, Stcnunciaco filiis Jtsr isti*:
4 Vos vidistis » qu* fecerim Agyptiis, ue sustulerim vos quasi alis aquilarum, & adduxerim vos ad me.
5 Nunc itaque, si sedulo attendetis voci meas,&servabit!sfccdu5 meum,utique enti* mihi peculium pras omnibus aliis populis, nam mea est tota terra.
6 Vosque eritis mihi regnum sacerdotale, 8c gens sancta: haec sunt verba illa , quibus alloqueris filios Jisraelis.
7 Vemens itaque Mosche,vocavit seniore» populi: & proposuit eis omnia h*c verba, quaspr*ceperatei Jehova:
8 Cui respondentes totus ipse populus una,dixerunt,quicquid dixerit Jehova, faciemus: retulitque Mosche verba populi ad Jehovam.
9 Tunc dixit Jehova Moschi» ecce ego venturus sum ad tc in densa hac nube,ut audiat hic populus » quum alloquar te , etia'm- que tibi fidant in secutum : postquam re- nuncialfet Mosche Jehova? verba illa po-
10 Ec edixit Jehova Moschi,ico ad ipsum populum, ut sanctifices eös hodie & eras, 8 c lavent vestimenta sua:
11 Ut sint parati in diem tertium ; nata
D ; ipso

ipso die tertio defeensuruJ est Jehova ante oculos totius populi hujus,sup*r montem
, ,r Pones autem terminum huic populo circumquaque, dicendo cavete vobis,ne a- scendatis in hunc montem,attingatiive finem ejus:quicquid tetigerit hunc montem, omnino morte afficitor.
i$ Ne attingito illud ulla manus ; sed Iapidibus obruitor, au; jaculando conficitor, sive jumentum,live homo/ueut, ne vivito : quum tractim sonuerit cornu, ea

ascendere poterunt in ipsum montem.
t4 Descendit ergo Mosche ex monte illo ad populum :sanctificavnquc populum, ut lavarent vestimenta sua:
i 5 Edicens populo,estote parati in diem ipsum tertium,ne accediteullur ad uxorem.
16 Fuitverb die illo tertio,quum coepisset mane, ut essent soni & fulgura, Sc nubes densa super illum montem,(onitufque tubas vehemens valde, adeo ut trepidaret totus ipse populus,qui cr4t in castris.
tv Eduxit Mosche populum obviam Deo ipsi e costris suis,* qui constiterunt ad imum illius montis,
,8 Mons autem Sinai fumabat totus, pro- pterea quod descendebat luper eum Jehova in ipso igne ; emittensque fumum suum, tanquam fumum fornacis , tremebat totus ille mons valde.
19 Quumque sonus ille tubae pergeret,& invalesceret valde .Mosche loquebatur, Deus vero ipsi reipondebat voce :
20 Tum descendit Jehova super montem Sinai ad ipsum verticem montis : vocavit- que Jehova Moschen ad ipsum verticem montis,&ascendit Mosche.
si Edixftque Jehova Moschi, descende, contestare hunc populum,ne perrumpant terminum , ascendendoad Jehovam videndi animo,ut non cadant ex eö multi.
stEtiamque ipsi sacrorum administri,qui ad Jchovam appropinquant,se ipsos sanctificanto ; ut non irrumpat in eos Jehova.
il Dixit autem Mosche Jehova:,non poterit quifquam huius p'opuli ascendere montem Sinai, quod tu contestatus cs nos, dicendo » terminum pone huic monti , ut sanctifices illum:
S4 Et respondit ei Jehova, abi, descende, ut ascendas tu & AHaron tecum : ipsi vero sacrorum administri Se populus,ne perrumpunto terminum ascendendo adjehovam, ut non irrumpat tn eoS.
Descendit ergo Mosche ad populum, atque h<cc retulit eis.
CAP. XX. Promulgatio le^iisolemniter is tm-t&tfrtersast.t.
T llm eloquutus cstDeusomnia hasc verba, dicendo:
2 Ego sum* Jehova Deus tuus ; qui eduxi te e terra #gyjni,e domo servorum.
? Ne esto tibi uUm Deorum alienorum ante facie*n
4 Ne facito tibi sculptile; aut ullam imaginem eorum , qua: sunt in coelis.supra , aut qua: jn terr.' infra,aur qu» in aquis infra
5 Ne incjirvans te honorem exhibeto eis, «eque colito ea; nam ego, Jehova Deus
)Dll!. . < 7 ap.ro.
tuus , Dew fortis lelotes sum , visitans iniquitatem patrum in filios,in nepotes, &irr abnepotes, in eos , qui odio prosequuntur
6 Exercens vero benignitatem in millesimos,a p4k>»'!>«<,qui diligunt me, & qui observant mandata mea.
7 Nc assumito nomen Jehova: Dei tui in vanum : nam non relinquet impunem Jehova eum , qui assumserit nomen suum in vanum.
8 Recordare diei sabbathi» ut sanctifices illum;
9 Sex diebus operaberis,8e facies omne opus tuum ;
i o Dies vero septimus sabbithum c/l Je- hovarDeo tuo: ne facito ullum opus tu,«ut filius tuus,autfilia ma,servus tuus,aut ancilla tua, aut iumentum tuum, aut peregrinus tuus,qui c/J inrra portas tuas.
ii Nam fex diebus perfeci: Jehova CG5- lumipsum, & terram, mare, & quicquid ejl j in eis »quievit vero die illo septimo, idcirco benedixit Jehova diei sabbathi» 8 c sanctifi- cavit illum.
nHonora patrem tuum,&matremtuam, j ut prolongent dies tuos super terram illam, I quam Jehova Deus tuuS dat tibi. 1
15 Ne occidito.
14 Ne scortator.
15 Ne furator,
16 Ne proferto contra proximum tuum I
testimonium falsum. , 1 2 * 4 5
i?Ne concupiscito domum proximi tui, ne concupiscito uxorem proximi tui» aut servum ejus , aut ancillam ejus, aut bovem , ejus, aut asinum eius j denique quicquid e$ j proximi tui-
18 Ipse autem populus totus percipiebant illos sonos , 3 e fulgetra, L sonum tuba:,montemque ipium fumantem : perci- pienfque populus , commoti sunt loco , 8 e I steterunt procul. I
r$> Dixerunt itaque Moschi , loquere tu 1 nobifcum,8e audiemus: sed ne loquatur no- biscum Deu 5 ,ui non moriamur.
ro Edixit vero Mosche populo ipsi,neti- meatisi nam ut lentaret vos, venit Deu* ipse , Se ut sit timor ejus ante faciem vestram,ne peccetis.
zi Stabat ergo populus ipse procul, Mosche vero 3 'cceflit ad illam caliginem , ubi erat Deus.
ii Tunc edixit Jehova Moschi, Cc dicito filiis Jif.mclis ;'vos vidistis «Xcoclismo loquuium essevobifeum.
z$ Ne facite Deos mecum ; Deos argen» teoS,aut Defos aureos,ne f.cite vobis. j 14 Altai# terreum facito mihi,utlacrifii ces super i;>sum holocausta tua,euchariste- ria tua , greges tuos , Se armenta tua : quc>4 cunque in Joco Jubebo celebrari memoriam nominis mei»Sc veniens ad te»benedi- eam tibi. , r;<^uod si altare ex lapidibus facies milii . »e^ZLÜMiw ex eis cLsis , njm quum primum coelum tuum extuleris lupes ipsos,profanaveris ip.os. ;
26 Neque ascendito per gradus ad altare
meum j ut non detegantur pudenda tua ad illud, 1
CAP,

Cap.it*
S X O I
CAP. X XI. Leges fortnsesjivcjudiciale?»
innpiunt,
Rc autem/Unt judicia illa,quia: propo>-
2 Quum emeris servum Hebranum,sex amnis serviet ; septimo autem exibiir in liber> catcm gratis.
; Sijol’M corpore suo venit,cotrpore su*o exibit: si maritusuxori; est, excidit quoque uxor ejus tum eo.
4 Si dominus eius dederit ei uxorem , peperitque illi filios,aut filias ; uxor ipsa cum natis suis erit domini ipsius, ille vero «xibitsofw* corpore luo.
f QUod si ingenue dixerit illic servus, amo dominum ir,eum , uxorem rmeam , Lc filios meos,nolo exire liber :
6 Tum sisiens eum dominus e:ius coram magistratibus ipsis , sistet eum aid januam süam,aut ad alterutrum postem :utbi perforabit dominus ejus aurem ejus stubuli , sic serviet ei in seculum.
7 Quum autem vendiderit qiuis filiam suam , ut sit ancilla; ne exito uui hi servi
8 Si mala videbitur in oculis domini fui; ita ut non desponset eam sibi,nec aruret eam redimi '.alicui e populo extero ne jus habeto vendendi eam,perfide agendo cum ea.
9 Quod si filio suo desponset eaim,secundum jus ipsum puellarum facito eii.
10 Si alteram acceperit sibi, ai imentum eius , operimentum ejus , & habitationem ejus ,ne diminuito.
u Quod si tria istanon fecerittei, tum exito gratis absque pecunia.
i2 Qui percutit quemquam ita, tut moria- rur,omniro morte plectitor.

i; Si quis tarr.cn non quxsiverit, fedDem ipse objecerit manui eius, constituam tibi locum,quo ille confugiat.
14 Quum autem quis arrogaverit contra proximum suum occidere cum alitu ; etiam ab altari meo rapito eum ad morte;m.
,; Item qui percutit patrem suum,aut matrem suam.omnino morte pletffcitor.
[i6item plagiarius,sivevendideirithominem,sive deprehensus fuerit in m>anu ejus, omnino morte plectitor*
i7 Item qui maled'cit patri suo, aut matri iXias»omnino morte plectitor.
1 18 Item quum altercantibus hominibus
percusserit unus alterum lapide,aut pugno, ita ut non mortuus sit,sed decumbat in lecto:
19 Si surgens ambulaverit foras nixus scipione suo,rum impunis erit Percussor :
! tantummodo cessationem eius reddito , & plenam curationem eius prasstato.
20 Item quum percusserit quispiam servum suum, aut ancillam suam virga , ita ut moriatur sub manu ipsius, omnino vindi-
2t Sed si diem unum, aut biduum 'iiper- i fi es fuerit, ne vindicator,nam pecunia eius
I 22 Item certantibus hominibus,si pe-cus-
| serit unus illorum mulierem gravidam , ira ut ejiciatur fxruS ejus , nec tamensit exitium: omnino rrmlctator.prcue imposuerit ei maritus ipse muUeris,per judices dato.
2 8'. . . Cap.21.22.
r; Sin autem exitium sit, tum reddes vitam pro vita ;
24 Oculum pro oculo,dentem pro dente, manum pro manu,pedem pro pede :
25 Ustionem pro ustione,vulnus pro vul» nere,tumicem pro tumice.
26 Item quum percusserit quis oculum fervi lui, aut oculum ancillas tuas, itaue corruperit eum , in libertatem dimittito eum pro oculo ejus.
17 Et si dentem fervi tui,aut dentem ancilla? sua: excusserit,in libertatem dimittito eum pro dente ejus :
28 Item quum cornu ferierit bos aliquis virum aut mulierem,ita ut moriatur ; omnino lapidator bos ille,neque comeditor caro eius; dominus vero bovis illius erit innocens.
29 QUod si bos petulcus fuerit antea, 8c quamvis denunciatum fuerit testibus adhibitis domino eius , non asservaverit eum, itaque interfecerit virum aut mulierem : bos ille lapidator, etiamque dominus eius morte plectitor.
1p Si redemtionis pretium impositum fuerit ei, tum dato pretium redemtionis vna* sua:, omnino prout impositum fue-
Zi Sive filium cornu petierit, sive filiam cornu petierit,secundum hoc jus fiat ei.
12 Si servum cornu petierit bos ille,auc ancillam,triginta argenteos siclos dato domino eius,& bos ille lapidator.
11 Item quum retexerit quis foveam, aut quum foderit quis foveam,deinde non operuerit illam ; itaque ceciderit illuc bos aut asinus.
14 Dominus ille foveas rependito, pecuniam restituito domino illius; quod autem mortuum fuerit,eius esto.
15 Item si ferierit bos unius bovem alterius ita, ut moriatur ; tum vendito eo, qui vivit,partientur pecuniam pretii ejus, 8 c similiter mortuum partiemur.
1* Aut st indicatum est,bovem petulcutn suille antea, nec tamen asservaverit eum dominus eius : omnino rependito bovem pro illo bove ; qui autem mortuus fuerir, ejus esto.

CAP. XXII. Leges forenses continuantur-

S t quis furatus bovem,aut parvam pecudem mactaverit » aut vendiderit eam, quinque boves rependito pro uno bove.Le qua tuor pecudes gregis pro una pecude.
2 Si in effossione deprehendatur fur Ae nocte, & percursus moriatur ; reus casdis ne e- sio,pcrcu!jor.
j >i Sol ortus fuerit ei, cadis reus esto: f«r vero omnino rependito, si non ejici, vendetur pro furto suo.
4 Sin autem totum furtum deprehensum fuerit in manu eius,sive bos,sive asinus,sive parva pecus, viventes ; duplum repend : to.
5 Si quis depascens agrum.aut vineam immiserit pecus suum, quod pascat in aero alterius , optimo agri sui,& optimo vine« suas rependito.
6 Si egressus ignis invenerit spinas,ab- sumatvirque meta frumenti , aut ima jVge.v. aut aliquis ager , omnino rependito is,qui fecit,ut incendium esset.
0 4 7« 1

tap.il. . . 1 X 0
7 Si quis dederit proximo pecuniam,aut' ftipellectilia ad servandum, & id furto ablatum fuerit e donao illius t si deprehendetur für ipie,rependito duplum.
8 Sinon deprehendetur fur ille,tunc sidetur dominus illius domus coram ipsis magistratibus, jurejuravdosc pur£ätunM> si Tif>n extendit manum siiam in remproxi-
9 De omni negotio rerum amotarum,de fcove, de asino, de parVa pecude,de vestis mento , de omni re attiisTa, quum dixerit €ju(dominut illud ipsum elTe,adiplos magistratus venito negotiurti amborum. quem condemnabunt magistratus, rependito duplum proximo suo.
10 Si dederit quii piam proximo suo ex «endusto asinum,aut bovem,aut parvam pecudem,aut ullum jumentum ad servandum \ mortuum autem , vel fractum aliquid, vel vi abductum fuerit,nemine vidente ;
u juramentum jchov* esto inter utrosque ,'quo se purget'redemtor > si non extendit mamim suam in rem proximi: quod ubi acceperit dominus rei,ille ne rependito.
u Quod si furto ablatum fuerit illi,rependito domino ejus.
i $ Si omnino discerptum est,afferto illius aliquid, in testimonium ; quod discerptum «it,ne rependito
14 Item quum quis quid ä proximo suo acceperit commodato , quod corrumpatur, aut moriatur.^ dominus ejus rei non adfuerit ei, omnino rependito:
if Si dominus eius adfuerit ei,ne rependito : Si mcrcede conductum est , venerit pro mercede sua.
16 Item si quis pellexerit virginem,quae non est desponsata, & cubuerit cum ea, omnino constituens ei dotem, accipiat eam in uxorem.
17 Si plane renuet pater eius «am dare fili,pecuniam pendito , prout est dos virgi-
18 Prasstigiatricem ne sinito vivere.
19 Quiiquis cubat cum jumento,omnino fnorte plectitor.
io Qui laetificat Diis aliis , ut anathema perditor ; praRerqttam , qui sacrificat Jeho- Vassoli.
21 item peregrino vim ne facito,nec op* primito eufn ; nam peregrini fuistis in terra Ägvpti.
ii Nullam Viduam, aut orphanum affli-
Siqua afflictione afflixeris eum (nam M tantillum clamet ad me,utique exauditurus Jumclamorem eius.)^
i+Tum accensa ira mea occidam vos gladio: sic erunt uxores vestrae viduas,8c liberi Vestri orphani.
15 Si pecuniam mutuam dederis populo tneö i pauperi ipsi, i,ui esi tecum, ne esio ei »anquam fccnerator, ne imponito ei uiü-
r 6 Si pignore ullo acceperis vestem proximi tui i dum inclinat Sol,restituito illam
27 Nam id solum operimentum eiuS est, illud est vestimentum ejus ad cutem ejus fe- jcvAitm : in quo cubaret? alioquin erit» quum inclamabit me, wt exaudiam , quia
)UJ, Cap.ti. 1^4
clemens sum.
28 Magistratus ne exeerator; & principi in populo tuo ne maledicito.
19 Frugum tuarum maturarim,8c liquoris tui pnmitia 4 ne differ-o dar * prifnoge-' nitum filiorum tuorum dato miii;

;o Sic facito bove tuo Lc pecore tuo ; septem dies esto cum matre sua,iic autem o- ctavo dato illud mihi.
Item homines sancti eriti« mihi: ideo- qUc carnem in agro diiccrptaitne comeditote,cani proUcite illam.
CA 1 * 1 . X X 1 1 1 . Leges forenses abfolv uritur, addito auüaiij legum cercmonialium moralium.
N E efferto rumorem mendacii: ne apponito manum tuam cum improbo,agendo testem injurium.
i Ne insistito vestigiis po:entiorumad mala ; neque loquitor de lite, declinando post potemiores ad pervertendum eam. j
$ Attamen pauperem ne henorato in 1 »- I
4 Si offenderis bovem ininici tui.aur a- j sinum ejus errantem »omnino reducito eum ad illum. <
5 Si videris asinum osoris eu: sUccumben- I tem oneri suo, dum abstines 1 deponendo \ onere illius .omnino deponito cum eo onw«. t 6 Ne pervertito iudicium egentis tui,in ! lite ejus. j
7 'A verbo mendacii procul abesto Lein- J nocentem ac justum pe occfdiro , quia non ! absolvam improbum:
8 Et munus ne accipito,nam munus ipsum excaecat oculatos,& pervertit verba justo- j
9 Et peregrinum ne opprimito j voj e- j nim experti estis affectum peregrini,quum peregrini fuistis in terra JEgyptt.
10 Item fex annis comeres terram ruam, ,
& colliges proventum ejus ; j
11 Septimo autem quoque intermittito eam, & relinquito eam incultam,ut come- ’ dant egentes e populo tuo,residuum vero eorum comedant bestias agrestes : sic facito vineas tuas,& oliveto tuo.
ir Sex diebus facies opera tua,die autem ipso leptimo cessato ,• ut quiescacbo* tuus,asinus tuus,fle recreetur filius ancilla? tuas 8 e peregrinus.
ij Et in omnibus,qu* edixero Vobis, continetote Vos ; nomen autem Deorum alienorum ne recordamini, ne auditor itr
^14 Tribus vicibus feriaror mihi quotan- .
1 § Festum azymorum observato ; septem. I dies comedito axymos , quemadmodum 1 praecepi tibi,constituto tempore,iptomense Abib.quia in eo egrestus es ex jEgypto ;
Lc ne ulli comparemo coram me vacui.
16 Irem festum anniversarium mesiis» primitiarum laborum tuorum, quas severis in agro tuo : festumque collectionis in exitu cuiusque anni,quum collegeris labores tuos ex agro.
17 Tribus vicibus quotannis,comparetO omnis mas tuus in conspectu Domini Jcho- v*.
18 Ne mactando fundito sanguinem sacri- , ficii

Cap.i;. 14 * E X O 1
ficii mei cmn fermentato ; neque perno- > ctato adeps sacrificii festi mei usque mane . { 19 Prima quaque, primitias terras tuae ' afferto m domum Jehova: Det tui: neco- h quito haedum in lacte macris suat, 1
io Ecce, ego mitto Angelum ante te,ad d servandum te in hac via,& ad introducendum te in locum illum,quem praeparavi. c 21 Cave tibi ob praesentium ejus, & au- 1 (culta voci eius,ne exacerbes eum ; quia non feret defectionem vestram j quia no* > inen meum est in eo. '
zi Nam fi sedulo auscultaveris voci ejus, Zc feceris, omnia,quas edicam , piane ini* « micabor inimicos tuos, 8tholUluet agam > cum hostibus tuis.
r; Quum iverit Angelus meus ante te,& introduxerit te in terram Emoraei , & Chitthaei » 8c Pirizzaei,8c Cenahansei, & Chivvasi,& febusaci ; 8c excidero eum:
24 Ne incurvando te honorem h&btto Diis eorum,neque colito eos,neque facito fecundum opera eorum : sed omnino demolitor eos» & omnino perfringito statuas
a? Si celetis jehovam Deum vestrum, qui benedicet pani tuo,& aquas tuas: fic amovebo quemuis morbum « medi o tui.
26 Non erit abortiens.aut sterilis in terra tua j numerum dierum tuorum com»
.27 Terrorem mei prasmittam ante faciem tuam.Sc fundam quemlibet populum, in quos venies : & omnium inimicorum tuorum exponam tibi cervicem :
28 Mittam inquAm terrortm mei tun- quam crabronem ante te ; qui expellet Ciiiwasum , Cenahanasum, & Chitthseum a compectu tuo.
29 Non expellam eum ä conspectu tuo anno uno, ne iit terra ipsa desolata, 8c po- tentior sit bestia agrestis te:
;o Paulatim expellam eumacon/Dectu tuousque dum foctaveris, ut possideas terram illam.
V Et ponam terminum tuum ä mari al- stoso usque ad mrre Pelischtbaeorum, 8ca deserto usque ad illud flumen EufbrutM;
1 nam dabo in manum vestram habitatores illius terras,ut expellas eos a facie tua .
Ne pangito cum iis,de cum Diis eorum foedus.
H Ne habitanto in terra tua, ut non in- ; | ducant te ad peccandum in me : nam serviturus.efiesDiis illorum,nam i4 esset tibi in tendiculam.
D kl S. Cap.24.Ls.
xeruntque , omnia h*c verba, quas dixit |ch«ova faciemus:
‘ 4 itaque scripsit Mosche omnia verba Je- hov*, & sui gens mane exstruxit altare iub ipso» monte » & duodecim statuaS pro duodecim tribubus Jiftaölis.
c Postea misit pueros filiorum jisraülis, qui obtul erunt holocausta,flcsacrificaverunt sacrificia eucharistica Jehoy*,iuvenco 5 .
Et accipiens Mosche dimidium sanguinis illorum,posuit in crateribus: dimidium vero sanguinis sparsit super altare illud.
7 Quumquc acceptum librum illum fce- derislcgifset audiente popu'o ; & dixissent fisi: quicquid edixerit Jehova, faciemus Se auscultabimus :
8 Accipiens Mosche reliquum sanguinem,sparsit super ipsum populum,ac dixit? ecce sanguis illius foedetis,quod pepjgitje- hova vobiscum » secundum omnia verba
qDeinde ascenditMosche & Aharon,Na- dab 8c Abihu,8c septuaginta e Senioribus Jisraelis.
10 Aipexertintque Deum JiiYa<ctis,& süb pedibus ejus velut opus pavimentatum sap-
• phiro.Sc velut corpus ipsum cocii nitore.
n Tamen in selectos filiorum Jisraelis . non extendit manum suam: sed postquam , intuiti essent Deum iptum comederunt Se biberunt.
12 Tum edixit jehova Moschi,ascende ad me in hunc montem,& esto ibi j & dabo \ tibi tabulas lapideas.id e/Megem ac praecepta,quas scripsi ad docendum eos.
M Quare furi exit Mosche cum jehoschu- t ha ministro suo,$c aittnditMoiche ad mon*
‘ tem Dei:
14 Senioribus autem illis edixit, seden- > tes nos ex/^ectiite hic', usque dum revertamur ad vos : ecce autem Aharon Sc Chur vobiscum , qui habebit aliquid dicendum, accedat eos.
j 1 s Et ascendit Mosche montem illum (o* periebar autem nubes montem illum.
16 Habitabat enim gloria Jchovse in monte Sinai) & operuit eum nutes illa fex . diebus; postea inclamavit Molchen die se* ‘ ptimo e medio ipsius nubis.
17 Species autem glorias Jehovas e»4t tan- quam ignis consumens in lummitate illius montis j ante oculos fllioium jisraelis.
18 Ita ingressus Mosche in medium ipsius ‘ nubis ascendit montcm.fui que Mosche in
* ipso monte quadraginta dies,& quadraginta noctes*
C A P. X X I V. Mo/Wiis (On c i°i devotio, ■uoc&tio in mtmtem, H- Qua.Ard.gt fima cjtss-
E Dixit aurem Moschi» ascende versiis je* hovam tu & Aharon,Nadab & Abihu.Lc septuaginta e Senioribus Jiiraeiis: & incurvantes vos e longinquo hontrem exhi-

z Deinde accedet Mosche soiusal ieho- Vam,isti vero ne accedunto ; porulusouo* que ne ajcendunto cum eo.
; Vemens ergo Mosche,quumenarravis- let populo omnia verba jehovas,& omnia JUa jura; respondit populus uni voce,di*
C A P. X X V. SpovtancaoblAtio ad (Iruttu* ramtalemAiuli AivinitM imperatatitem- quefciAgr&phiA ctrtcCjproptliatorii.i^f. 'y'Um alloquutus est Jehova Moschcn , di'
2 Edic filiis jisraelis, ut accipientes offerunt mihi oblationem: ab omni viro,cuius animus sponte moverit eum, accipit« oblationem mihi.
1 Haec autem est oblatio illa,quam accipietis sb eis: aurum, Sc argentum, 8c xs i
4 Et hyacinthina, «purpurea, & coccinea dibapha, Se linum xylinum, Sc tona ca-

5 Felies etiam arietum rubefactae . Lc pelles melium, & ligna cedrorum lectilfi- marum:
6 Oleum ad luminare, odoramenta ad oleum unctioni«,& ad suffitum aromata : _
7 Lapides lardonyches,8e lapides insiti* vi ; pfo amiculo, & pro pectorali « aero ;
8 llc faciant mihi sacrarium, & habitem
9 Omnino prout ostendo tibi structuram ipsius tabernaculi, & structuram o- mnium instrumentorum ejus jsic ergo curate tieri. , .
10 Primum facturi sunt arcam e lignis cedrorum lectissimarum, longitudine sua duüm cubitorum cum dimidio, & lefqui- cubiti latitudine sud, similiterque sesqui- cubiti altitudine tua.
n Et obducens eam auro puro intrinsecus, & extrinsecus obduces eam: faciesque super eam limbum aureum circumquaque,
ia Et fundens ei quatuor annulos aureos, indes eos quatuor impagibus eius, ut duo annuli sint in latere ejus uno, & duo annuli in latere eius altero.
i; Facies quoque vectes e lignis cedrorum lectiisimaxum,8c obduces eos auro :
14 Et induces vectes illos in annulos ad latera illius arear,ad ferendum eis arcam
, 5 In annulis illius arear sunto vectes illi,ne amoventor inde.
16 Deinde collocabis in ea arca testimonium ipfum,quod daturus sum tibi;
17 Facjesque operculum propitiato- rium ex auro «uro, duorum cubitorum cum dimidio longitudine iua, & icsquicu- biti latitudine sua-
,8 Et facies duos Cerubinos aureos ; continente opere facito eos,e duabus extremitatibus operculi ipsiuspropitiatorii.
19 Fac aurem Cerubinum unum ex extremitate una hinc,& Cerubinum alterum ex altera extremitate inde : ex operculo propitiatorio facitote Cerubinos in duabus ex:rcmhatibu$ ejus..
20 Sintque Cerubini illi pastis alis suis sursum versus,obtegentes alis suis operculum illudpropitiatorium, & faciebusfuis obversis unius ad alterum : versus ipsum operculum propitiatorium sunto facies C.erubinorum.
11 impones autem operculum hoc propitiatorium arca; ipsisuperne, postquam in arca posueris testimonium illud, qued daturus lum tibi:
it Ubi conveniam tecum, & loquar re- cum e superiore parte operculi propjtir- toriijcmedio duorum Cerubinorum, qui erunt super arcam illam testimonii: quaecunque praecepero tibi reserenda filiis Jif-
1] Item facies mensam e lignis cedrorum lectissimarum, duüm cubicorum longitudine sua,&unius cubitHaticudine sua, Lc sesquicubiti altitudine iua :
24 Et obduces eam auro puro, facie'sque ei limbum aureum circumquaque.
25 Facies quoque ei t<enian, palmarem circumquaque 8 c facies limbum aureum ad tatniam ejus circumquaque.

26 Tum facies ei quatuor mnulos aureos, quos indes quatuor e-usmgulis,qui erunt in quatuor pedibus ejus.
27 £ regione illius cajni« furto ipsi annuli, ut sint sedes vectibus adportandurti mentam.
28 Facies autem vectes iiloi e lignis cedrorum lectissimarum,quos obcuces auro , ut portetur eis hasc menta.
29 Prasterea facies scutulas t'us,&acerras ejus, & tcutellas eius.&scipulas ejus, quibus tegetur i ex auro, inquim, puro facies illas.
$o Et impones huic mensa panem faciei,ante faciem meam jugiter.
;i Item facies lychnuchum :x auro puro ropere concinente fiat lycfnuchus ille, scapus ejus, & rarfti eius, lance; eius, mala oblonga ejus, & calyculi eius ex eo sunto« $2 Sex aurem rami egreditntesfunto e lateribus ejus, tres rami lychncchi c latere ejus uno, & tres rami lychnuchi e latere ejus altero.
;; Tres lances, speciem amygdalae referentes, in uno ramo/unto malun oblongum 8e calyculus 5 & tres lances, speciem arryg- dalje referentes in uno ramo malum oblongum & calyculus: sic esto lex illis ramis prodituris e lychnucho ipso.
>4 In ipso vero lychnucho quatuor Junio lances, amygdala speciem referentibus malis oblongis ejus & calyculis eius.
Malum autemoblongumtub duobus ramis ex eo prodeuntibus, & malum oblongum lub duobus ramis ex eo prodeuntibus, & malum oblongum sub duobus ramis ex eo prodeuntibus, nimirum tub fex illis ra- mis'prodituris ex lychnucho ipso.
;6 Mala oblonga ramorum,Lc rami eorum ex eo sunto : totus esto continentis operis ejusdem,ex auro puro.
Facies item lucernas eius septem, ue accendat sacerdos lucernas ejus, ad lucem prLbendum ab omni parte eius ;
;8 Et forcipes ejus, & trullas ejus ex auro puro.
?9 Talento auri puri faciat illum, cum omnibus instrumentis istis.
40 Vide igitur, &fac : eX structura istorum, qua; nbi exhibita est videnda in hoc
C A p. i X V X* Scia*rapbia talemdculi ($ veli.
Pstun v^rö tabernaculum facito decem aul*orum, e xy.ino imernexo, <k hyacinthino, 6c purpureo, & coccineo dibapho, Cerutbinis referta opere arriHcioststt-
mo facito.ea.
2 Longitudo acljei uniuscuiusque vicenum octo^uri cubirorum, & latitudo qua- ternüm cubitorum cuiusque aulasi: mensura eaderti omnibus his aularis esto.
j, Quim-sttc aula;- sunto conjuncta unum ad alterurn,& quinque au!a;a conjuncta unum adaiterum.
4 Facie^ siaque loramenta hyacinthina in ora a^iri primi ad extremitatem in commissura; & similiter facies in ora cu- jurvis aujasi ulteriore, in commisturase-
5 Quinquigintaloramentafacito in au-

Iaso primo ; «.quinquagena loramenta, facito in extremitate cujuyque aulaci, qu* est in commissura lecunda: continentia hasc loramenta unum auUum cum altero.
6 Et facies quinquaginta ansulas aurens; ut coniungasaulara illa alterum alteri nidr- tiA lorameviti* in amulas illorum,Ltsir ipsum tabernaculum unum.
7 Deinde facies aulasa e fana caprina ; ut sint pro tentorio super tabernaculum: undecim aulaia facito ista.
ß Lonejtudo ani »i uniuscuiusque trice- num cubirorum>8c latitudo quiterniim cubitorum : aulaei uniuscujusque mensura eadem esto undecim aularis.
9 Ec conjunges quinque horum aulaeorum seorsim, & sex horum aulaeorum seorsim : conduplicnbisque aulaeum lextume regione anterioris partis ipHus tentorii.
10 Facies itaque quinquaginta loramenta ad oram aulaei primi ulteriorem in ipsa commissura ;8c quinquagena loramenta ad oram cuiusvis aulaei commissurae fecundae.

11 Facies quoque ansulas aureas quinquagenas; ur inseras ansulas in loramenta,con- uinga'sque ipsum tentorium,ut sit unum.
«a Redundans autem,quod superfluum erit in au aris tentorii: dimidium illud au* lari. qUodsUperfluum erit» redundato versus posteriorem partem tabernaculi.
i; Cubitus quoque unus hinc,& cubitus unus inde, ex eo, quod fuoerfluum erit in longitudinem aulaeorum ipsius tentorii; esto redundans ad latera ipsa tabernaculi hinc & inde,ad tegendum ipsum.
14 facies orasterea tegmen ipsi tentorio i pellibus arierum rubefactis,& operimentum e pellibus melium superne.
I c Item facies asseres ipsi tabernaculo,e lignis lectifRmamm cedrorum arrectarios.
16 Decem cubitorum esso longitudo cu- jusque asseris, sesquicubiti vero latitudo asseris un iuscu'usque.
,7 Duo cardines swnfo asseri unicuique, scalari forma compositi, unus cum altero : sic facito omnibus asseribus istis taberna-
iR Facies aurem asseres istos huic tabernaculo '• viginti asseres ad plagam Australem deXcrorfUm.
tq Quadraginta vero stylobatas argenteos facies sub viginti asseribus illis ponendos ; duos stylobatas sub assere uno ad duos cardines eius, & duos stylobatis lub assere altero ad duos cardines ejus.
10 Item lateri tabernaculi fecundo, ad plagam Aquilonalem,viginri asseres.
11 Cum quadraginta siylobuis eorum argenteis; duobus stylobatis sub assere uno, 8c duobus stylobatis' sub assere a tero
II Anguiisv ero ipsis tabernaculi ad Occidentem ,facito fex asseres:
15 Praeterea dues assere* facio in antas ipsas angulares tabernaculi,in Urroque an- : kulo: .....
24 Qui sint gcmtii'pan mfsng i rari»
terque sint gemellipan adventem illius, j inditi atmulo uni: sic esto dtobus illis, qui pro du.-bus antis angularbus futuri i lunt.
r; Sic erunt octo asserescun stylobatis suis argenteis, sexdecim stylobtri*: duo-
U . C?p.2^.27-
bus stylobatis sub asser« uno,& duobus stylobatis sub assere altero :
16 Facies etiam ranstiHa e lignis cedrorum lectsssimarum, quinque pro asseribus unius lateris ipsius tibcrnaculi.
27 Et quinquetransiilla pro asseribus se- eundi lateris ipsius tabernaculi ;& quinque transtilla pro asseribus lateris ipsius tabernaculi ad utrumqu« angulum pertingentia Occidentem versus:
28 Ira ut transtilum medianum sit in medio ipso asserum, transcurrens ab uno extremo ad alterum.
29 Illos vero asseres obducito auro, an- nulosque eorum facito ex auro : utstnt sedes transtillis ipsis; obduces quoque ipsa transtilla auro.
Sic eriges tabernaculum illud; fecundum iuftam constitutionem e ; us» quae tibi exhibita est videnda in hoc monte.
V Deinde facies velum cx hvacinthino, & purpureo, & coccineo dibapho,& xylino internexo; opere artifitiosissmo faciet illud Cerubinis refertum ditisix.
Zr Et appendes hoc ad quaruor columnas e cedris lectissirms obductas auro, uncis earum aureis» impositas quatuor stylobatis aigenteis ;
33 Et collocaro hoc velo illarum ansularum loco i inferes illuc intra hoc velum arcam testimonii; Ut distinctionem faciat vobis illud velum inter sanctum,&sanctum sanctorum.
, !4 Indes autem operculum propitiato- rium Ipsi arcae testimonii, in sancto sanctorum :
Et pones mensam extra illud velum, de lychnuchum e regione ipsus mens*, ad latus unum tabernaculi ’ eviüs meridiem ; mensam autem collocabis ad latus Aqui*
$6 Facies quoque tegumentum portte huius tentorii ex hyacinthino, & purpureos coccineo dibapho, & xylino internexo ; opere Phrygiano.
\7 Et facies pro hoc tegumento quinque columnas e cedris lectissimis, quas obduces auro,uncis earum aureis : & fundes illis quinque stylobatas asneos.

CAP. XXVII. Sciagrapbia altarii fupetletiilium tjut.

tem facies altare e lignis cedrorum lectissimarum, quinque cubitorum longitudine, & quinque cubitorum huitudine, quadratum sit altare illud, 8c trium cubitorum altitudine sua :
2 Facies autem illi cornua super quatuor angulis e ; us, ex ipso sunto cornua ejus: Lc obduces illud «re.
3 Facies etiam lebetes eius ad excipier- dos cineres eius, &palascms, Sc crate»as e'US, Lc fuscinulas eius» & forcipes eius ; omnia instrumenta eius facito ex Nre.
4 Et facies ei cribrum,opus reticulatum Sicum : facesque fecundum illud leticu- ium quatuor arsnulos xi eoS,in quatuor ex tremitaiibus istius altaris :
c Et pones is.ud ;ub r mbitu ipso altaris inferne; ita i- sit reticulum ad medium illius altaris.
6 Facies etiam vectes huic altari, veses

Cap-.i*.
fc lignis cedrorum lectiÄmarum» «8cobdu ces eos Lre:
7 Inducenturque vectes huius astari in annutos; ut sint vectes isti in duobus lateribus illius altaris,quum portabitur.
8 Cavum e tabulis facito illud : quemadmodum ostendit tibi Domimtf in hoc mon- xe,sic faciumo.
9 Irem facies atrium istius tabernaculi: ad plagam Meridianam dextrorsum, tapetes ocelljtos atrii c xylino internexo,centum cubitorum longitudine in latus
10 Columnaique ejus viginti, Scstyloba- ns earum viginti Xreos, uncoS columnarum & fascias'ilbrum argenteas :
it Similiter ad plagam Aquilonnrem in

EXODUS.

Cap.i?,
? Qutpmpter tu editiro omnibus industriis, cuiu'iunque replevero animum spiritu si pient r , ut faciant vestes Aharonis, ad consccnndum eum,quo sacerdotio fungatur mihi.
4 Ha: aatem sunt illas vestes.quas facturi sunt; pectorale sacrum,& arr.icslum,8c pallium,S: turica tessellata,cidaris^t baltheus: facturi sum, inquam, b.vi vestes ,'acras Aha- roni fratri uo 8c filiis eius.ut quisque eorum sacerdotio fingatur mihi.
; idcoqae illi accipiunro auram illud, Sc hyacinthira,8c purpurea, 8c coccinea diba- pha,öc nettyum illud xylinum.
6 1 'R.UIUM facturi sunt amiculum illud,ex au o, hyacinthino , & purpureo,& coccineo dibapho , Sc xylino internexo,
longitudinem,tapetes ocellatos centum cu- ’ opere artiiciolistimo. bitotum longitudine, columnas eius vigin -1 7 Duo himeralia conjungentia sunto illi in duabus rxtremicatibus, quibus coniun-
g« ur *.
8 Cingua quoque amictus cius.qur in ipso erit, prout opus eius fuerit, ex ipso esto ; er. atro hyacinthino» 8c purpureo, 8e coccineo cibapho,& xylino internexo
ti; 8c stylobatas earum viginti »reos,uncos columnarum,8c fascias illorum argenteas :
11 Latitudinis vero ipsius atrii ad plagam occidentalem , tapetes ocellatos quinquaginta cubitorum ; columnas eorum de cem, & stylobatas earum decem.
1; Similiter latitudo ejusdem atrii ad plagam anteriorem »Orientem versus,erit quidem quinquaginta cubitorum;
14 Sed in quindecim cubitos tapetes o* cellari jn uno latere sunto ; column* eorum tres,Sc stylobat* illarum tres:
1? Similiter in latere altero in quindecim cubitos tapetes ocellatisunto ; columnae eorum tres.Lc stylobata: illarum tres.
t 6 Denique in porca ipsa atrii tegumentum e/loviginti cubitorum ex hyacinthino, & purpureo,& coccineo dibapho 8c xylino internexo opere Phrygiano : columnas eorum quatuor,&slylobatac illjrum quatuor.

17 Omnes columnae ista: atrii circumquaque redimsire fasciis argenteis,unti eorum argentei; illa vero is stylobat* illarum at- Tiei.
18 Longitudo istius atrii centum cubitorum,& latitudo quinquaginta exomni parte , altitudo vero quinque cubitorum, e Xylino internexo: columrut vero, 8c stylo- batae illarum aenei.
»9 Omnia instrumenta ipsius tabernaculi ad totum ministerium eius ; tum omnes paxilli eius,tum omnes paxilli ipsius atrii, ex aere fumo.
io Item tu praecipito filiis |israülis,uc accipientes djferdntad te oleum*oliva: purum, tusiim pro luminari, ad accendendum lucernam quotidie.
n In tentorio conventus extra illud velum,quod erit versus ipsum testimonium, aptaro ijlam Ahaxon,aut filii ems,ut lucent a vespera usque mane coram jehova : statutum perpetuum c/h> generationibus eorum, ä filiis |ifraelis observandum.
CAP. X X V T11. Habitui Abayonii,seu pontificalia ipsius proscripta.
T U autem jube accedere ad te Aharonem fratrem tuum cum hlus lUis fecum,e medio siliorum Jifrairlis ; ut (acerdocio fungatur mihi.AHaronem,Nadabum,&Abihu, Blhaxarem,8c Irhmarem*filioS Aharonis :
2 Ut facias vestes «aeras Aharoni fratri tuo,ad gloriam,& ad ornatum.
9 Tum recipiens duos lapides Sardony- chas, insculpes eis nomina filiorum] itio Sex i nominibus eorum uni istorum lapidum; Sc nomina illasex,qu*supererunt, istorum lapidum alteri, prout illi na-
n Opert artificis lapidarii, sculpturis tanquam sigilli insculpes duobus istis lapidibus nomina filiorum Jiiraelis: circumclusos fundis aureis aptato illos.
11 Et impones duos istos lapides humeralibus i!! : us amiculi, lapides moniroenti pro filiis lisraelis; ut portet Aharon nomina eorum coram]ehova super duoshu- meros suos in monirrtentum.
13 Facies itaque fundas ex auto :
14 Et duos catenas auri puri aequabiles, facere curabis illa» opere tortili: appo- nesque illas catenas tortiles ad surdas.
1 T EM facie» sacrum pectorale juris opere arttficiofflimo , sicut opus amiculi facito illud ; ex auro hyacinthino. Sc purpureo, 8c coccineo dibapho, & xylino internexo facito illud.
16 Quadratum esto, duplicatum : spithamas unius longitudine sua, & spithamae unius latitudine i_ua.
17 Et inferes ei insitivoslapides, lapides ordinibus quatuor: ORDO: pyropus, topaxius,iksraaragdus,hic ordo primus.
18 Hic autem ordo se undus, chryso« prasus,sapphirus,& adamas.
19 Et hic crdo tertius, cyanus,Sc achates, Sc amethystus:
20 Hic denique quartus ordo,beryllus, thalastnis.Ac sardius,8c jaspi<: impacti fundis aurt is lunto insitionibus suis.
21 H« asttem lapidesj'unro cum nominibus filif>run*. Ji.nelis duodecim,fecundum nomina eorum : sculpturis tanqu.im sigilli, fecundum cü<iiiquc nomen imuo pxo duodecim tribubus.
Et aptari» ad istud pectorale sacrum catenas aequabiles» opere tortili; ex ailro
r; Factjs^ue pro illo sacro pectorali duo-
!

Cap.iS. E X 0
du; annulis aureis ; pones duos Ullo; annui* los in duabus extremitatibuspetctoraiisiil-; lius sacri: |
14 Tunc indes duas illas citer,an tortili«; aureas duobus istis annulis,in ex;tremitat:i-j bus pectoralis illius sacri.
15 Duas vero alias extremitares illarutm, duarum tortilium latcnarum in dies duabuis. illis fundis,apponefque humeralfbus ipsiuisj amiculi,verius anteriorem partem ejus. j
16 Facies quoque ducsanuulcos aureos,! & indes eos duabus extremitatibus illius sacri pectoralis^ intrinsecus inorai e)Us,qure! erit secus amiculum.
i? Similiter facies duos annutos aureos ; quos indes duobus humeralibus i psius am i-J culi inferne,venus anteriorem partem eius, c regione alteriM commissura? enus,a superiore parte cingula; ipsius amicuti.
18 Ita attollunto pectorale illud Hierum annulis suis ad annulos illos amiculi vitra hyacinthina, ut incumbat ipsi cingula; a- miculi i neque separator pectorale hoc sacrum ab illo amiculo:
29 Ut portet Aharon nomina filiorum Jiraelis in sacro illo pectorali -luris stipra cor luum, quum ingieditur in sanctum i in monimentum coiam Jehova jugiter.
;o Deinde pones jn sacro illo pectorali juris Urim 0 cTummim, 8 c quaesmt supra cor Aharonis,quum ingredietur coram Jehov.t; sic portabit Aharon jus filiorum jisraelis supra coriuum coram Jehova jugiter.
?i Item facies pallium ipsius amiculi cotum hyacinthinum:
Z2 In cuiur medio sir os tt aTtsmiktcndo capiti ejus: limbus esto ori illius circumquaque opere textili, veluci os lorica; esto illi, ne laceretur.
Et facies in fimbriis ejus malogranata hyacinthina, & purpurea,& coccinea dibapha, in hmbrtis eius circumquaque ; & tintinnabula aurea inter illa circumquaque.
$4 Tintinnabulum aureum,deinde malogranatum, tintinnabulum aureum, deinde malogranatum in fimbriis illius pallii circumquaque.
zs Hoc erit super Aharonem .quum ministrabit : ut audiatur sonus ejus,quum ingredietur ipsum sanctum coram Jehova, & quum «grediecur,neque moriatur.
stem facies bracteam eX auro puro: & insculpes ei sculpturis tanquam sigilli, SANCTITAS 1 EHOV.ff.
Quam appones cum vitta hyacinthina,ita ut sit super ipsam cidarin : « regione anterioris partis ipsius cidaris esto.
Sic erit tuper frontem Aharonis,ut auferat Aharon iniquitatem rerum sacrarum ,
S uas consecraverunt filii Jisraelis, omnium onorum rerum consecratarum ab illis: e ritinq«<tm stiper frontem illius jugiter, ut fu benevolentia erga illos coram Jehova.
Item tessellatam facies tunicam illam < Xylino , faciesque cidarin exylinoibal- theum vero facito opere Phrygiano.
40 Filiis autem Aharonis facies tunicas ; & facies eis baltheos : tiaras quoque facies eis ad gloriam,& ad ornatum.
41 Deinde indues illis Aharonem fratrem tuum , & filios eius cum co : Sc ungens eos, consecrabis ministerium eorum,ac sanctifi-J
D U S. Cap.2^.10.
cabis eos,ut sacerdotio fungantur mihi.
41 Fac quoque eis femoralia linea ad tegendum carnem nudam,a lumbis usque ad ima femora sunr.
4; Haec erunt super Aharonem fie super filios ejus, quum ingrediuntur tentorium conventus , aut quum accedent ipsum altare ad ministrandum in sancto, ne ferentes i- niquiratis poenam moriantur »statuto perpetuo ei,& semini ejus post eum.
C A P. XXIX. Sdnßificatiofeu consecrati» Sacerdotum .
H Oc autem illud est,quod facies eis,sanctificando eos, ut sacerdotio fungantur mihi : accipe juvencum unum subrumum , & arietes duos integros:
2 Et panes azymos, collyrasque azymas mistas oleo, & lagana azyma uncta oleo, e simila tritici facito ea.
; Positifquc iis in canistro uno admovebis ea in ipso canistro, cum juvenco illo 8 c duobus arietibus.
4 Tun, jubebis Aharonem & filios e>u» accedere ad portam temoni conventus, 8c lavabis eos aqua.
5 Deinde accipiens vestimenta illa,indues Aharonem tunica, & pallio amiculi,rmicu- loque.ac pectorali sacro; qua; accinges per cingulam amiculi:
6 Et imposita cidari capiti ejus,aptabis coronamentum sanctum super illam cidarin.
7 Acceptumque oleum unctionis fundes super caput eius : sic unxeris eum.
8 Postea filios ejus jubens accedere,indues eos runicis:

y Et cingens eos baltheo Aharonem, S: filios eius,alligabis eis tiaras.ur sit eis sacerdotium decreto perpetuo : sic consecraveris ministerium Aharonis , & ministerium filiorum ejus.
10 Tum admovebisjuvencum illum ante tentorium conventus, nitente Aharone, & filiis ejus manibus suis super caput illius juvenci.'
11 E: jugulabis juvencum illum coram Jehova,ad ostium tentorii conventus.
ir Deinde accipiens d« sarguine illius fuvenci .impones cornibus altaris digito tuo : totum aurem reliquum sanguinem effundito versus fundamenrum altaris.
i} Accipiens quoque totum adipem,qui operit intestina, & reticulum,quod est stiper jecur ; ambrfsque renes eius, &;idipem,qui erit super illos,adolebis super illud altare.
14. Carnem vero ilhus juvenci, Sc pellem eius, firrutnnue eius igne cumhurito extra castra : oblatio est pro peccato.
15 Postea arietum iliorum unum accipito , super caput cuius arietis nitentur Aharon, 8c filii ejus manibus suis:
16 Jugulatoque ariete isto,accipiens sanguinem eius insperges altari circumquaque.
17 Arietem vero ipsum divides in membra sua ; quumque laveris intestina ejus,Se crura ejus, appones membris eius Sc capiti
\n* Sic adolebis arietem istum totum in ipso altari,holocaustum est]ehov*: odox gratus. igne absumendum,sacrificium Jeho* vae est.
o Accipies quoque arietum illorum cfo
t*-

rerum, nitente Aharone Lc filus «)us manibus suis super caput illius arietis.
20 Jugulaioque ariete isto ; accipiens sangufncm eius , impones infimae auriculae Aharonis, & infimae auriculas filiorum eius dexteras » Lc pollici manus eorum dcxrerae, pollicique pedis eorum dexteri: ^insperges vero reliquum sanguinem altari ipsi circumquaque.
it Tum accioiens de illo sanguine,qui erit superaltarc,&.' dc oleo illo unctionis,in- iperges Aharonem & vestimenueius.filidi- que eius, & vestimenta filiorum ejus cum eo: ita sanctus erit ipse.vestimentaque eius, atque filii eius, Lc vestimenta filiorum eius
21 Deinde accipiens ex isto ariete adipem cum cauda , adipem quoque tegentem intestina, & reticulum jecoris, amboique renes,& adipem, qui erit super euS,&armum deXterurrfuam aries consecrationum est.)
r; Tractam quoque panis unam,& collyram panis oleosi unam, laganumque unum ex canistro i;lo a7 ymorum, quod erit coram Jeho\ a.
24' Impones hasc omnia manibus Aharonis , manibusque filiorum ems ; & agitabis illa agitatione coram Jchova.
rc Postea accipiens illa e manu eorum, adolebis in ipso altari super holocaustum, in odorem gratum coram Jchova , sacrificium est igne absumendum Jehov*.
16 Accipiens vero pectus ipsum ex ariete consecrationum , qui erit pro Aharone, quum agitaveris illud agitatione coram Je* hova,tibi in partem cerurum est. ,
17 Sic ubi sanctiheaveris pectus illud agitationis, armumque elationis,qui agitatur* & qui elevatur ex ariete consecrationum,ex c;,qji suerit pro Aharone, & ex t*M,quisue- rint pro filiis eius :
18 Vtrumque futurum est Aharonis & filiorum eius ltaturo perpetuoa filiis Jisrae- lis , quia esi elatio : quum erit elatio a filiis Jisraeiis ex sacrificiis eucharisticis eorum » elatio eorum JehovD erit.
29 Vestes aurem sacrae, quae fuerint Aharonis, sunto filiorum eius post eum , ad ungendum indutos eis, Lc ad consectandum ineis ministerium illorum.
$0 Septem dies induiro eas, qui sacerdos utrit pro eo ex filiis euis » qui ingressurus «rit in tentorium conventus ad ministrandum in sancto.
51 Arietem autem istum consecrationum accipiens, coques carnem eius in loco far.» cto :
$2 Et comedito Aharon Lc filii eius carnem istius arietis, & panem illum , qui erit in canistro, sld portam tentorii conventus :
Comedunto,inquam,ista u,pro quibus expiatio facta fuerit, ad consecrandum ministerium eorum , ad sanctificandum eos: extraneus autem ne comedito,nam res sanctae sunt.
44 Quod fi reliquum fiet de itla carne consecrationum,aut de pane isto usque mane; tum combures quod reliquum factum suerit igne,ne comeditor.nam res sancta est.
;*Taciens itaqueAharoni & filiis ejus sic, fecundum omnia, qu* prsccpi cibi .septem

diebus consecrato Ministerinn eorum.
$6 Juvencum vero pro pe:cato parabis quolibet die ad expiationes,&pro peccato insperges altare, expiationem faciendo in eo postquam unxeris illud,ad sanctificandum illud.
$7 Septem diebus expiato super illo altari, ut sanctifices illud : sic er.t illud altare res sancta sanctarum , quicquic tetigerit altare illud,sanctum esio.
$8 Hoc quoque ejs.quod oteres in isto altari,agni anniculi bini unoqtoque die ju» gircr.
Zy Horum agnum unum efferto ipanc, Lc agnum alterum offerto jntei duas vespero Praeterea decimam EphJt simii« , mistae quarti hinis olei tusi , & libamen quartam hinis vini,in priorem agnum.
41 Agnum vero alterum offerto inter duas vesperas,fecundum oblationem matutinam,& secundum libatren ens facito ei, in odorem gratum , sacrificium igne absumendum jehovae.
42 Holocaustum juge , cjb) generationibus vestris» intra portam tentorii conventus coram Jchova , ubi conveniam vobis* cum alloquendo te ibi.
4; Conveniam autem illuc cum filiis Jif- raelis.uc sanctificetur gloria mea.
44 Er sanctificabo rentorium conventus Lc altare iplum , Aharonem etiam Lc filios ejus sanctificabo ,ut sacerdotio fungantur
4t Et habitabo inter filios Ji/raelis,ac ero illis Deus.
46 Experientürque me esse Jehovam Deum luum j qui eduxi ipsos e 'terra Ä- gypti, ut habitem inter ipios : ego sum Je- hova Deus ipiorum-
CAP. XXX. CapitAti* lisraiUtArum.
Acies item altare, thymiaterium suffitus,
e lignis cedrorum lectisfimarum facito illud.
2 Vhiuif cubiti longitudine sua , Lc cubiti latitudine sua,quadrarum esto, Lc duorum cubitorum altitudine sua ; ex ipso cornua ejus J*unro.
; Et obduces illud auro puro,tectum ejus, Lc latera structuras eius circumquaque, Lc cornua ejus; facieique ei limbum aureum circumquaque.
4 Deinde binos annulosaureos faciens ei, infra limbum ejus juxta binos angulos ejus, aptato eos ad duo latera ejus, quod erit in sedes vectibus,ad portandum illud eis.
$ Facies autem ipsos vectes e lignis cedrorum lestiffmarum,& obduces eos auro.
6 Et pones illud ante velum,quod erit ante arcam testimonii,e regione operculi pro- piciatorii iilius* quod erit supra testimonium,quo co-ivenrurus sum tecum:
7 Ut ad'stet't fuoer istud Aharon suffitum aromatum > unoquoque mane, quum aptaverit lucerna*>adoleat istum;
8 Similiter quiim accenderit Aharon lucernas inter duas vesperas »adotear illum : suffitus jugis coram Jchova per generationes vestras f/lo.
q Ne offeratis in eo suffitum exterum, aut holocauflum, aut oblationem: neque

libamen l>' batote super illud.

10 Tantum expiationem faciet Aharon super cornua eius semel quotannis ; e fari- guine sacrificii pro peccato dies expiationum , semel quotannis expiationem faciet; in eo per generationes vestras, resianöta sanctarum est jehova?.
11 Prseterea' alloquutus est Jehova Mo- sclien,dicendo ;
ii Quum recensebis summam filiorum iiraelis p er numerandos eorum , tum da- unt quisque redemturam vk<c suas jeho- v«e,numerando eos : ut non sit in eis plaga, quum numerabis eos.
, i Hoc danto quisquis transic in numeratos,dimidium sicli,prout est siclus sacer i (viginri-ob-olorum est hic siclus) dimidium
sicli oblationem Jehova:.
14 Quisquis transit in numeratos; a nato viginciahrjos Lc supra, dato oblationem Je- hoya?.
15 Qui dives est,ne augeto, & qui tenuis est , ne diminuito de dimidio sicli , dando oblationem Jehov*,ad expiandum anim.’S
1 6 Accipiens autem pecuniam istam expiationum ä filiis]israelis, repones eam ad ministerium tentorii conventus : eritque pro filiis Juraclis in monimentum corrm Jchova,adexpiandum animas vestras.
,7 Item alloquutus est Jehova Mosthen , dicendo *.
,8 Facies etiam labrum a?neum ,&scapum eius seneum ad lavandum : & pones illud inter tentorium convemus , 8c ipsum altare,ac pone» ibi aquam :
19 Ut lavent Aharon & filii eius ex eo manus suas, & pedes iuos.
20 Quum erunt ingreiTuri tentorium conventus,lavanto aqua ut non moriamur; ou: quum erunt accessuri ad ipsum altere cd ministrandum,ut adoleant sacrificium igne absumendum Jehov«e.
21 Lavabunt, inquam, manus suas & pedes suos » ut non moriantur : hoc esto illis statutum perpetuum, ipsi Jib.uoni & femini e)uS per generationes eorum.
22 Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo;
2$ Tu autem accipe tibi aromatum pr«- ftantisiimurn ; myrrha? ingenua? quingenrr po-ido, & cinnamomi odorati dimidium eius,ducenta quinquaginta : & calami odorati ducenta quinquaginta ;
2 r Et cati® quingenta , prout est pondus sacrum,& olei oliva hinem :
2s Et parabis ex illo oleum unctionis i'a- 'cr* , unguentum unguentaria? opeje unguentarii: oleum unctionis sacra? estrn
16 Eoque unges tentorium conventus,& jarcam-ipiam testimonii.
. 27 Mensa'mque illam cun-> omnibus in-
istrumentis eius & lychnuchum ac insiru- imentaeiuS,Sc altare ipsum tuffitus; j 28 Altare quoque holocausti, & omnia in- Istrumenta eiu$,labrumque &: 'caru r eius : l 19 Ut sanctifices illa* similes ianct.M,n- ctarumrquicquid tetigerit iila.ianctumeiro.
1 $oAharonem quoque,& filios e ; us ure»- jto; & lastct^ficato eos , ut lacerdotio fun- igantur mihi.
j $i Filios vero Jisraclis alloquitor,dicen-
> U S. . . Cap.lo.ir.
do ; oleum unctionis sancta? esto hoc nubi per generationes vestras.
$2 Carnem hominis ne quijquam eo un- gi'ro,aut secundum consecturam eius nc facitote simile ei: res sancta est,res sancta cito
;; Quisquis conficier simile ei,aut quisquis imponet ex eo rei exterse; propierea exscindetur e populis suis,
14 Item edixit Jehova Moschi, accipe tibi aromata , stacten Sc onychen &g.lba- num,nardi folia cum ipicis Lc thus purum ; unumquodque solum cum <t/ffrosolo psto.
Etparabisexeo suffitum,pigmentum opus pigmentarii,salitum,purum.sanctum.
;6 Contundensque exeominutim,pones ex eo coram ipso testimonio in tentorio conventus,quo conventurussum tecum:reS sancta sanctarum esto vobis.
\7 At secundum huius suffitu?,quem feceris,confecturam ne facitote vobisires sancta esto tibi,Jehova? est.
$8 Quisquis fecerit ei similem ad odorandum eam ; utique exscindetur e populis
C A P. XXXI. Bttzaleel princeps testu, .6* ejus collegi*
C Einde alloquutus est Jehova Moschen, dicendo;
2 Vide nominatim vocavi , Berzaleelem filium Uri,filii Churis e tribu Jehud® :
1 Quem implevi spiritu Dei ; peritia, Lc imelligentia,no;niaqtie,& omni arte,
4 Excogitandi res induk:ieinventa?,'& operandi in auro,& in arger.to,& in arre :
< Et artificio gemmario inierendi,&ar- 1 tificio lignario ; operandi opus quodlibcr»
6 Pra?terea ego ecce addidi eiAholia- bum, filium Achisamaci e tribu Danis, Lc animo cuiusque indust» ii indidi reritiam : ut faciant qua?cunque pra-cepi tibi.
7 Tentorium conventus,& arcam pro testimonio ipso, Lc operculum propitiato- rium,quod eri? super eam, & omnia instrumenta ipsa tentorii;
8 Meniamquecum instrumentis eius, Lc lychnuchum purum cum omnibus instrumentis ejus akare suffitus :
o £t altare holocausti cum omnibus instrumentis eius,labrumque 8 c scapum ejus:
10 Et vestes ministerii,Lc vestes sacras A- haronis sacerdotis,ac vestes filiorum ciu$ ad fungendum sacerdotio;
it Denique oleum unctionis, 8c suffitum aromatum pro sanctuario ; lecundum omnia,qua? pra?repi tibi,facium o. tr Praeterea edixit Jehova Moschi j di-
>1 Tu autem alloquere filios Jisraelis dicendo, verumamen stbbatha mea serva- totemrm signum est inter me & voS per generationes vestras, ad cognoscendum me Jehovam este,qui sanctifico vos.
l4 Observabitis ergo sabbathum, quia res sancta est vobis : Profanantium illud quijque omnino morti traditor, nam quicunque fecerit in eo opus, utique exscindetur anima illa e medio populorum suorum. . ..
1? Sex diebus fiet opus; at die quovis septimo sabbathum requies ejtressanct»

Jehovae: quisquis fecerit opus dic ullo Sabbathi,omnino moni traditor.
16 Observabunt itaque filii Jisraelis s:b- bathum ipsum ; celebrando sabbathum per generationes suas,foedere perpetuo.
17 Inter me Lc filios Jisrrelis signum est in perpetuum : quia sex diebus fecit Jeho- va crclum Öc terram,die autem septimo quievit & recreavit se.
,8 Tandem quum absolveret alloqui cum in monte Sinai, dedit Moschi duas ilbs tabulas testimonii, tabulas lapideas scriptas digi to •Del.
CAI'. XXXII. Vituli aurei tragttdia.
Q Uum autem videret populus admodum differre Molchen descendere ex ipso monte . congregatus populus ad Aharo- nem, dixerunt ei, age,fac nobis Deos,qui anteeant nobis, jam enim Moschi viro illi, qui eduxit nos e terra Agypti» quid factum sir. ignoramur.
* Et dixit cis Aharon,rumpentes detrahite inaurcis aureas,quac/ltnt in auribus u- Xorurti vestrarum,filiorum vestrorum,filiarumque vcstrjrum,8c afferte ad me.
5 Rumpentes ergo detraxerunt fibi totus ille populus inaureis aureas, quatevantin auribus suis.Sc attulerunt ad Aharonem. , 4 Qui acceptam e manu eorum formavit illud cocio, quum fecisset ex eo.viculum fusilem : tum dixerunt, hi sunt Dii cui Jisrael»

quod facturum se dixerat porulo suo.
if Et Mosche revertens de.cendic de monte illo cum duabus tabulis resttrr.onii in mr>nu sUa ; tabulis iciiptis h binis paginis suis,hinc 8c inde scriptis.

16 Era'ntque tabui* isia- op.S Dei,& scriptura scriptura Dei erat.inscupta tabulis.
. 17 Audiens autem Jehouhinh Tonum ipsum populi dum vociferantur, dicebat Moschi, sonum.bellicum in carris audio.
>8 Qui dixit,non est sonui,quo strenui clamant, neque est sonus, qua debiles clamant : sonum cantantium ego auiio.
19 Fufrque quum appropinquans ad castra videret vitulum illum 8c choros , ut accenderetur ira Moschis.Lc atuciens e manibus suis tabulas frangeret eas sub ipso
20Deinde accipiens vituiun illum,quem fecerant,exuflic igne,comnoLutque donec minutus esset:dispergen§que Ia superficiem aquarum niflit bibere filios J h:ae'js.
21 Dixitque Mosche Ahareni.quid fecit tibi populus iste,quod induxetissuper eum peccatum maximum ?
22 Cui dixit Aharon, ne accendatur ira domini mei,;u nosti populum huncin malo
r; Nam dixerunt mihi,fac nobis Deos, qui antee nt nobis : iam erim Moschi viro illi,qui eduxit nese terrr Agyp:i,quidfactum sit,ignoramus;
24 Et dixit eis ; cui est aurum ?rumpen»
qui eduxerunt te e rerra Agypti. _ t --.. r ...
f Quod videns Aharon, exstruxit altare Ites itaque detraxerunt sibi, & dederunt mi- coram eo, proclama *irque Aharon dicen- 'hi,quod ubi conjeci in igr.em, prodiir yj- do,festum Jchovascras esto. |tulusiste.
6 Surgentes itaque postridie mane,obtulerunt holocausta,& applicarunt euchariste- ria : feditque populus ad edendum debibendum, deinde surrexerunt ad ludendum.
7 Edixit vero Jehova Moschi,abi descende, nam corrupit se populus tuus, quem e duxisti e terra Agypti:
8 Recesierunt celeriter ab ea via,quam praecepi illis,fecerunt sibi vitulum fusilem: & incurvantes Te sacrificaverunt ei,ac di- Xerunt:hi sunt Dii tui|israel,qui eduxerunt te e terra Agypti.
g Dixit etiam Jehova Moschi;vidi populum istum, quod ecce populus duri cervice est.
10 Nunc igitur sine me,ut accensa ira consumam eos : efficiam vero te ingentem nrgnam.
11 Quamobrem deprecatus est Mosche faciem iratam Jehovae Dei sui; 8c dixit, quare Jehova accenderetur ira tua in populum «ium, quem eduxisti e terra Agypti, virtute magna 8c manu forti ?
11 Quare loquerentur Agyptii. dicendo, malo ar.tmn, eduxit eo$,ut occideret eos in istis montibus,& consumeret eos e superficie terras? converte te ne accendatur ira tua, & pocnireat te istius mali, quod prope- fuisti contra populum tuum.
Recordare Abraham«, fstzrhaJci, & Jisraiflis, fervorum tuorum, te juravisse eis per te,& promisilTc eis,multiplicabo femen vestrum tanquam stellas coeli :8c totam hanc terram, quam promisi dabo femini vestro,
possideant in seculum.
14 Tum stticnittiit jeboyaru istius mali,
5 Quum ergo videret Mosche populum esse nudatum j quod nudafset eum Aharon ad ignominiam subeundam ab tn imiiii, qui insurrecturi fuiiTent in eos :
26 subsistens Mosche in porta castrorum, edixit, quiiquis estjehov*, ad me ag- Qcgator: sic aggregati lunt ad eum omnes filii levi.
27 Dixitque illis,sic ait Jefiova Deus Ji> raelis ; apponite quisque gtadium istum femori suo; transite & redite pcT castra de porta in portam, & occidite quisque fratrem suum, 8 c quisque amicum iuum, 8 c quisque propinquum suum.
28 Quod fecerunt filii Levi secundum edictum Moschis > & ceciderunt de populo illo,eo ipso die,ad tria millia virorum ;
29 Dicebat enim Mosche, consecrate ministerium vestrum hodie Jehovas» quum quis filio suo, aut fratri suo aderit: Sc inditurus est vobis hodie benedictionem.
;o Fuit autem postridie,quum dixit Mosche populo, vos peccastis peccato maximo : nunc itaque ascendam ad Jchovam, forte expiationem faciam pro peccato veli Ut reversus Mosche ad Jehovam diceret, obsecro, peccavit populus iste peccato maximo.quod fecerunt sibi Deos aureos.
Attamen nunc, an condonaturus es peccatum eorum? nam si non ite tst, dele me nunc de libro tuo,quem scripsisti.
i; Dixit vero Jehova Moschi, eum qui peccaverit mihi,delerem de libro meo.
$4 Sed nunc abi deduc populum istum,
quo dixi tibi, ecce angelus meus pratibi« tibi;

■fcr.p.u.H, EXO
tibi: Sc quo dic visitaturus sum,Utique visitaturus lum adversus cos peccatum ipso-
111 ^ Itaque percussit Jehova populum jstum, propter id, quod fecerat illi vitulo , »quem fecit Aharon.
t A 1 ’. XXXIU. Resipiscentia lisraiUta- ru m ,D cique indu «t i*r i /C Dixit igitur Jehova Moschi,abi ascende ; I^hioc tu, 8c populus iste,quem eduxisti e ; terra Ägypti j in terram,quam juramento j promisi/ibr3hamo,JitzchaKo,& JahaKobo; dicendo,semini tuo dabo illam.
i £t mittam ante te Angelum: quo expellam Cenahanaeum, Emoraum, & Cbit* th«eum-&Perizzasum, & Chivv*um, & Je-) bufasum :
1 z in terram affluentem lacte & meile: nam non ascendam in medio tui,quia po- ulusdutus cervice es, ne consumam te in oc itinere.
. 4 Et audiens populus verbum malum
1 istud» luctui se dederunt, & non imposuerunt ulluS iuurn ornamentum sibi:
1 < Quia edixerat Jehova Moschi,edic filiis JUtae’lis i vos cftU populus durus cervice,uno morrento, st ascendero in medio tui, consumfero tc : nunc itaque depone ornamentum tuum 'a ce, 8c cognoscam quid sim facturus te;
6 Sed spoliaverunt se filii Jisrcif lis quisque ornamento suo, prvcul a monte Cho-
7 Mosche vero acceptum tentorium suum, tetcndicsibi extra castra procul recedendo a r astris, vocavitque illud tentorium 1 conventus: erat enim ut quisquis consulturus erat Jehovam,exiret venus tentorium conventus,quod erat extra castra.
8 fuit autem quum prodibat Mosche in tentorium iUud,ucsurgenrestotus populus» staret quisque ad ostium tentorii sui; sic intuebantur tergum Moschis» donec ingrederetur in tentorium illud,
9 fuit yero, quum ingrederetur Mosche in tentorium illud, ut descendens columna illa nubis, consistere; ad ostium illius tento-
i rii »stc loqueretur cum Mosche- ■ < loQuantobrem videns totus populus co- luvnmm illam nubis consistentem ad ostium illius tentorii »turgebat totus populus, urin- !i curvantes se ad ostium tentorii lui hmorem ixiuberent.
I n Alloquebatur autem Jehova Molchen facie ad faciem, quemadmodum alloqui solet quis amicum suum *. redeunte vero 3d casti* Mosi |>e cum ministro suo fchoschuha filio Nunis puero, non recedebat* medio illius tentorii.
tz-Tum dixit Mosche Jehovae, vide tu edicis mihi, deduc populum hunc, interea tu non indicasti mihi, quem misturus fuisti metum : tu tamen dixisti,agnosco te nominarim , atque etiam invenisti gratiam in oculis meis.
i r Nünc ergo,st modo inveni ttatUföln oculis tüis, indica mihi quasso vus tuas, 6c agnoscam te,ut inveniam gratiam in oculis tuis: considera etiam gentem hanc populem tuum este,
14 dicente,facie,mea pntsedetet.
DU S, Cap.11,14,
ut quietem darem tibi ?
1 s Dixit ei M«s« be ,st factes tua non procedet,ne jubeto nos hinc discedere :
16 Nam gua'nam re cognoscetur jam invenisse gratiam in oculis tuis me, & populum tuum ? nonne quum ibis nobiscum ? ita separabimur ego & populus

tuus ab o- mni populo,qui eJ? in superficie terrae.
17 Dixit itaque Jehova Moschi, etiam hanc rem, quam dixisti faciam, quia gratiam invenisti in oculis meis, & agnovi te nominarim.
18 Amplius dicenti MoJVbi,fac quaeso videam gloriam tuam:
r 9 Dixit, ego faciam, ut transeat tota bonitas mea ante faciem tuam, & inclamabo nominarim Jehova ante faciem tuam r sed gratiosus ero, cui sueto gratiosus,8t mi- lerebor,culus miibrtus fuero:
zo At non posses, inquit, videre faciem meam » quia non potest me homo videre,
& vivere.
zi Postea dixit Jehova,ecce locum apud me,consistes igitur super istam rupem.
zz Erit autem,quum transibit gloria mea» ut ponam tc in cavitate ipsa rupis ,8t obtegam te manu mea,donec transivero:
23 Sed quum amovero marfum meam» videbis posteriora mea» facies autem mea videri non potest.
C A P. XXXIV. Du<f tabuU noV<(; ron-
feflta 6* precAtto Mosch« : feget va>U :
quadragesima vetamenMofthü,
D ixit autem Jehova Moschi, dola tibi duas tabulas lapideas» similes illis prioribus,ut inscribam istis tabulis eadem verba, qua fuerant in tabulis illis prioribus» qua$ fregisti ;
i Et esto paratus in crastinum mane, uc ascendas ipso mane in montem Sinai, & sistaris mihi illic in vertice istius montis.
; Sed ne quisquam ascendito recum» etiämque ne quisquam conspicitor in toto isto rr.onte : etiam pecudes aut armenta» ne pascunto e regione istius montis.
4 Quum igitur dolasset duas tabulas lapideas, similes illis prioribus, Turgens Molche ipso mane, ascendit in montem Sinai» quemadmodum praeceperat Jehova ipsi: acceptis in manu sUa duabus tabulis lapideis.
? Tum descendens Jehova in ipsa nube* constitit cum eo ibi; inclamavitque nominarim JehoHs.
6 Transiens enim Jehova ante faciem eius,inclamavit; Jehova Jehova, Detw fortis,misericors, &‘gratioiu$; longanimis Le multus benignitate ac fide :
7 Custodiens benignitatem millibus* condonans iniquitatem, & desectionem, & peccatum: Le qui ullo pacto non absolvit sontim, visitans iniquitatem patrum in filios, 8c in filios filiorum,in nepotes & in ab-
8 Festinans aurem Mosche,inclinato vertice in terram, incurvavit se bcmorwn habi» fu> m:
i) Dixit, si ntinc inveni gratiamin oculis tuis Domine,eat qu®so Dominus in medio nostri : quia populus durus cervice est» condones iniquitatem nostram,& peo E cattsm

earum nostrum» « compareJ nos in hasre- dicacem.
i o Qui dixit,ecce ego pango foedus, coram toto populo tuo ficturus Turn mirabi- Jiajquas non fuerunt patrata in tota terra & in omnibus gentibus: adeb ut videat torus hic populus /in cujus medio es) opus Jehovae reverendum esse,quod ego facturus limi tecum.
ii Observa id, quod ego praecipio tibi liodie ; ecce ego expulsurus sum a facie tua Lmorseum, & Cenahan*um,& Chitthasum, ic l > erizzasum,& Chivv®um,& Jebusasum:
12 Cavetibi,ne pangasfoedus cum habitatore illius terrae,ad quam venturus es ; ut «on sit in laqueum in medio tm:
Sed altaria eorum demolimini, & statuas eorum frangitote > ac lucos eorumsuc- ciditote.
14, Nam non convenit te incurvarum honorem exhibere Deo alieno {Jehovas e- nim nomen tftzelotcs, Deus fortis zelotes «st.
1 c cave til,», fwqu.tm, ne pangas foedus cum habiratore illiusrerr*: ne quum scortabitur, sectando Dens suos & sacrificabit Diissuis,invitet te ,* & comedas de sacrifi-
16 £t accipias de filiabus eius pro filiis tuis i scortantesque filiae ejus sectando Deos suos, efficiant,ut scortentur filii tui sectando Deos ipsarum.
17 Deos fusiles ne facito tibi.
r5? Festumazymorum observato ; septem dies vescitor azymis,quemadmodum pras- cepi tibi, constitutorempore, jp‘b mense Abib : quia ipso Mense Abib egressus es ex Ägypio*
,y Omne masculum, aperiens vulvam, meum tst * qua- e totius pecoris tui masculum separator, aperiens vulvam bovis,aut parvas pecudis.
zo Asinse autem aperiemem vulvam redimes parva pecude, quod si non redimes, ipsum decollabis: omnem primogenitum filiorum tuorum redimito, neque comparanto ulli coram me vacui.
zt Sex diebus operaberis,dic autem septimo cessato : in ipse aratione, & in messe cesfcto :
22 Etiam festum septimararum feriator tibiffeSlum primitiarum melPs triticeas: & festum collectionis, revolutionem cujusque anni.
21 Tribus vicibus quotenis compareto ©mnis mr$ tuus ante conspectum Domini Jehovas Dei Juroelis.
22 Nam eiiciam gentesi conspectu tuo, & dilat bo terminum tuum neque concu- piscerquiiquam terram tuam, quum ascendes comparirurus ante compectum Jehovas Dei tui ternis vicibus quotannis.
xc Ne Jugulando fundito cum feimenra- lo sanguinem sacrificii mei: neque pernoctato usque mane sacrificium festiPaschacis.
26 l?ri:r»a quaeque,primitias terras tus afferto in domum Jehovas Uci tuu ne coquito hocdurr in lacte matris suas.
2-r Tum edixit Jehova Moschi,scribe tibi verba h*c : qiiia ex praestit to horum verborum pango s«um foedu*,8c cura Tis- •Xielc,

28 Itaque fuit ibi cur» Jehova quadraG fiinta dies» Se quadraginta'noctes ,cibum non comedit, Se aquam por bibit: inferi- psitque ichova tabu!« ve.-fea foederis huius, decem illa verba.
29 Fuitvcin descendente Mosche e monte Sinai, quum essent duas i[le tabulas testimonii in manu Moschi», descendendo es^ monte illo; ut ignoraret Mosche splendi-. : dam esse factam cutem facie; sU*,quum ill«j loqueretur fecum. ,
;o Videns autem Aharon Se omnes filia Jisraeiis Molchen, quod ecce splendid;) /j4 cta esset cutisfacici ejus {timebantaccede-} re ad eum:
;» Sed revocante eos Mosche,reversi fund, ad illum Aharon, & omnes principes in eoj coctu: & alloquutus est eos Mosche. .
Ii Postea demum acceiserant omnes filiis Jisr:i?]is ; quibus praecepit cmnia,quae lo- quutus fueratjehova fecum in monte ^inai._
;; Donec vero abfolvjsse:Mosche loquil cum eis,imposuit faciei suae velamen.
;4 Quum autem veniitt Mosche in conspectum Jehovae ad loquendum cum eo,a-; 1 movebat'illud velamen,donec exiret : e-|i gressuiverb sic eloquebatur fcliisjisraelis id»] quod mandatum erat sibi.
?s Respiuebant enim filii Jistaelisin fj-} ciemMoschis,quod splendida facta esset cu-] tis faciei Mofchis : quapropter reporehae' Mosche velamen illud super faciem suam,' donec rediret ioquutum cum eo.
CAI'. XXXV. Recapitulatio legum cert • {
monia/mm,^ JJionUntapopuIi oblatio. y^Ongregavit ergo Mosthe totum coctum > V/filiorum Jisraeiis, Sc dixit eis hxsunti illas res.quas prascepit Jehova,utfaciatis,
2 Sex diebus fiet opus,die autem septimo, esto vobis dies sanctus, sabbathum quietis Jehovas: quisquis fecerit in eo opus,mort« plectitor,
J Ne accenditote ignem in ullis habitationibus vestris,die sabbarhi-
4 Praeterea alloquutus est Mosche totum coctum filiorum Jisraeiis,dicendo : hasc est illa res,quam prascepit Jehova,dicendo :

c Accipite exiYs,que penes vos sunt oblationem Jehova» , cuyuscunque animus sponte moverit eum,asserto hanc oblatio«- > nem Jehovas; aurum & argentum,& aes ;
6 Et hyacinthina,& purpurea,& coccinea dibapha,& linum xylinum, 8c U nam caprarum :
7 Er pelles arietum rubefactas , pellef- que melium, & ligna cedrorum lectissima-
5? Et oleum ad luminare; odoramentäqu« ad oleum unctionis,& ad sustirum aromata illa :
9 Et lapides sardonychos,& lapides insitivos, pro ip»o amiculo,& pectorali sacro.
10 Industrius autem ex vobis quisque, veniunto, ut faciant quicquid prascepit Je-
11 Tafcernäcüiüffi» lentorium ejus,®; tegmen eius, ansulas eius & asseres ejus,transtilla eius,columnas eius,&siylobatas eiuss
12 Arcam iptam,vecteique eius.cum o- perculo propitiatorio,& velumtegumcnt»:
1? Menfcffl,JJ<v«a« «roma m-

•fhumenta cius ; &pani$ faciei irftiumcntJ.-
14 Lychnuchumque luminaris,&infrru- menta ejus,ac lucernas ejus,< 5 c oleum lu.mi-
15 Item altare sufRtiis,& vectes eiu. 5 .Sc oleum unctionis »& suffitum aromaticum : & tegmentum portae , ad portam taberna-
16 Altare holocausti,&cnbruma?neum, quod illi ens, vectes eius,& omnia instru- menta eius, labrum & scapum ejus.
17 Tapetes ocellatos aeri^columnaseius, £t stviobaras erus, Lc tegmentum portae
t8 Paxnlos tabernaculi,8c paxillos atiii» cum funibus suis.
19 Vestes ministerii,ad ministrandum in /ancto i vestes sanctas Ahaionis sacerdotis, & vestes filiorum eius ad fungendum sacer
20 Postea egrefli sunt totus ccctus filiorum juraelis. a conspectu Moschis •*
21'Et reverst sunt quisque,quem extulit animus eius , & quemcunque spiritus eius /ponte movit,attulerunt oblationem Jeho- *vse ad onus tentorii conventus,Lc ad torum minilterium eius, 8c ad vestes sanctas,
22 Venerunt itaque viri cum mulieribus: .quemcunqpponte n.ovit animus,asserebant fibulas, & monilia, & annulos, tingulaiq; pendulas,omniainstrurr^ntaaurea ,fk quit- quis obtulit,ojftfrtbslt oblationem auri Jcho-
2 ? Item unusquisque,quicquid prajsto fuit penes te » hyacinthinum ?ur purpureum, aut coccineum dibaphum, Lc linum Xylinum,& lanam caprarun.jpellefque arietum xubefact3S,& pelles melium offerebant.
24 QuhquiS offerebat oblationem argenti, aut atris attulerunt rn oblationem]eho- v« : & penes quolcunque prajsto erant ligna cedrorum lectistiniaium pro toto opere illius niinislcrii,attulerunt.
25 Praeterea singulae mulieres tndustii*
neverunt manibus iuis, attulerintque netum hyacimhinum»8c purpureum,& coccineum dibaphum & Xylinum. ;
26 Omnes etiam mulieres,quas extulit .animus eatun: ad nendum industrie, neverunt !an<im caprarum.
27 Principes vero attulerunt lapides sar- donyrhas Hc Iapides insitivos, pro amiculo $c pectorali facto;
28 Et odoramentum,& oleum pro luminari,Lc pro oleo unctionis , & ptoftifinua- romata.
29 Omnes viri Lc mulieres,quos sponte mo\it animus ip/oium, ad afferendum pro toto illo opere, quod praeceperat JehcVa £eii per Mofchen : attulerunt filii Jisraelis voluntariam oblationem Jehova?,
,pTum dixit Mosche filiis Jisrrelis,videte,vocavit Jehova nominacini,Betz:»leelem filium Uri,'fihi Churis.e tribu Jchud* :
$i ^u«m implevit spiritu Dei,peritia, intelljgentia,& notitia,& omni arte ;
zr 'Tum ut excogitet rcsindunniifivcn- tas.Öc operetur in auro,& in argento, Lc in
Cap.;?,^ f
14 Tum animo eius indidit,ut docere postit 1 vocavit . inquam , ipstim Lc Aholia- bum filium Achiiamaci e tribu Danis:
zC Implevit eos industria animi,adfar ciendum omne opus fabri,& opificis artifi- ciosifiimijPbryeiomsque, & textoris, hyar cinthinis & purpureis,& coccineis dibaphis & xyiiro ; facturos omne opuSj&ex? cogitaturos res industrie inventas.
catutxxxru
$6 Faciet iraque totum opus ad minister rium sanctuarii Betzaleel,8t Aholiab.&o- mnis vir industrius,quibusindidit Jehova peritiam, Lc intcliigenciam, ut sciant facere secundum omnia,quar praecepit Jehova.
CAl'. X X X VI. ArchiteRuratalernacu* li imhoatur.
V Ocavi: ergo Mosche Betzaleelem & A* h " ‘ • * -
holiabuMiLc omnem virum industrium» cuius animo indiderat Jehova peritiam 5 quemcunque extulerat animus ipsius,ut accederet ad opus illud,ad faciendum illud.
1 Qui quum accepissent ä conspectu Mo- 1 ‘chis omnem illam oblationem, quam atru- Ierant filii Jisraelis pro opere ministrat-orio sanctuarii ad faciendum illud,* tamen adhuc isti afferebant ad eum voluntariam oblationem unoquoque mane.
^ Quapropter venientes periti illi omnes, qui faciebant totum opus sanctuarii; quisque ab opere suo,quod ipsi faciebant:
4 Alloquuti supt Molchen dicendo.exf cedunt populus afferendo: plus fatis est huius adminilfrationis, pro illo opere, quod praecepit Jehova faciendum,
5 Tum pi*cepitMosche,ut proclamaretur in castris,dicendo,ullus aut ulla,nefa- ciunto deinceps opus ad oblationem On- ctuarii .* sic cohibitus est populus, ne asset*-
6 Nam illius rei erat fatis ilsts nro toto hoc opere ad faciendum llludjadedque sur
7 Fecerunt itaque industrius quisque inter i- facientes hoc opus »tabernaculum illud e de-
: cem aulaeis, Xylino intern «tp.Lc hyacinthis " ooj&purputeo.&coccineo dibapho»Cheru- binis referta ,opere artificiosislin O fecit ea.
8 Longitudo aul»i uniuscuiusque vigin- ti octo cubitorum , Lc latitudo quatuor cubitorum cuiusque aulaei; mensura eadem fuit omnibus his aulaeis,
9 Et coniunxjc quinque aulaea unum ad alterum; & quinque aulaea conjunxit unum ad alterum.
to Nam fecit loramenta hyacinthina,in ora aulxi primi ad extremitatem in commistura: similiter fecit in ora cuiuivis aulasi ulteriore,in commistura secunda.
11-Quinquaginta loramenta fecit in aulaeo piirno.Lc quinquaginta loramenta fecit in extremitate cujuique aulaei,qu* nas in commistura fecunda : continuerunt haec loramenta auUa unum .cum altero.
12 Factiique quinquagenis ansUlis aure^ is ; coniunxit ista aulaea alteium alteri inditis 7 '<r.wientJiin ip,sasanl)ulas,utetsec tabet- l naculum unum.
Et in artificio gemmario ad inseren -1 1; item fecit aulxs e lana caprina , ad
dum» Lc rn artificio lignario.opciando o- j tentorium super ipsum tabernaculum,un~ Quodlibet ingcmosiffcoym; Jdccim aulara fecit illa.
£ * »4 lon-

,4 longitudo aulaei utituS tnginta cubitorum, & quatuor cubicorum latitudo aulaei uniufcujusq; : mensura eadem/uit undecim aul*is-
i f ConmnXitque horum aulaeorum quinque seorsim,&sex horum aulasorum feorsim.
16 Faciens enim loramenta quinquaginta .iptavitor* aulaei ulteriori in commiiTu- ya fecunda, 8e quinquaginta loramenta aptavit oras aulaei cujufque in

commilTura ie-
1 7 Similiter fecit ansulas «reas quinquagenas,ad conjungendum iplum tentorium, w esset unum.
18 Praeterea fecit tegmen ipsi tentorio e jpellibus arietum rubefactis,&regmen e pellibus melium superne.
19 Item fecit asseres huic tabernaculo e lignis cedrorum lectissimarum arrcctarios.
2.0 Denum cubitorum longitudo asseris, frsqui cubiti vero latitudo asseris uniuscuiusque; . .
2t Binos cardines asseri unicuique scalari forma compositos unum ad alterum : sic fecit omnibus asseribus ipsius tabernaculi.
ii Fecit autem afferes istos huic tabernaculo : viginti afferes ad plagam Australem dextrorfUm.
2? Et quadraginta stylobatas argenteos fecit,sub viginti illis asseribus duos stylobatas i'ub assere uno ad duos cardines eius 8 c duos stylobatas sub assere altero ad duos cardines eius.
24 Similiter in latere tabernaculi fecundo ad plagam Aquilonalem fecit viginti as-
2s £t quadraginta stylobatas eorum argenteos, duos stylobatas sub assere uno,& duosslyiobaras lub assere altero.
26 Angulis autem ipsius tabernaculi ad Occidentem,fecit seX afferes :
27 Duos praeterea asseres fecit ad amas angulares ipsi rabernaculo,in utroque angulo:
28 Qui erant gemellipari inferne, pari- fcrque erant gemellipari ad verticem suum inditi annulo uno : sic fecit utrique illo- jum pro duabus antis illis angularibus.
29 Sic erant octo asseres,& stylobatas eo- yum argentei fexdecim stylobai« : bini sty- Jobat» sub assereunoquoque.
50 Fecit etiam transtilla e lignis cedro- ynm lectisiimarum ; quinque pro asseribus primi lateris ipsius tabernaculi.
Et quinque transtilla pro asseribus fecundi laceris tabernaculi, & quinque tran- Itflla pro asseribus tabcrnaculi,ad utrumque angulum pertinentia occidentem versus.
$2 Fecit autem transtillum horum medianum,quod transcurreret in medio ipsorum asserum,ab uno extremo ad alterum.
Asseres verb ipsos obduxit auro,& annulo 5 eorum fecit ex auro,qui ejfnt sedes spsi' transtillis : obduxit quoque ipsa transtilla auro.
3* Item fecit velum illud ex hyacinthino, Se purpureo,&coccineo dibapho,8c Xy- jino internexo, opere artihciossssimo, fecit SlludCerubinisre/ertuffl. ▼
ic Er factis ei quatuor columnis,e cedris lectissimis, yabduxit eas auro, uncis earum aureis, fuditque eis quatuor stylobatas argenteos«
DIIS. cap.;6>;-.
;6 item fecit tegumentum portas ipsi tentorii ex lyacinthino, 8c purpureo, & coccineo dibipho, öc xylino .mernexo, o« pere phrygiato.
17 Et cnlurmas eius quinque, 6c uncos earum (obdjxic tamen eatum epistylia, horümque farcias auro) fic liylobatas earum quinque -x asre. _ _

C A 1 *. X X i V 11 . Continuatur archite -
ctunt tdberr4ru(i.

TTem fecit Betzaleel arram illam e lignis •^cedrorum lectissimarum: duum^ cubitorum cum dinidio longitudine sua, acies- quicubiti latitudine sua, 3 c sesquicubiti altitudine sua.
2 Eäque obduct a auro puro intrinsecus & extrmiecus, fecir ei limbum aureum circumquaque.
Z Et fudit ei quatuor annulos aureos ad quatuor impages eius ita ut duo annuli ejjent in later: ejus uno, & duo annuli in later: ejus altero.
4 Fecit quoque vectes e lignis cedrorum lectissimarum ,.;uos obduxit auro :
5 It induxi: vectes illos in annulos ad latera illius arer; ad ferendum arcam illam«
6 Deinde fecit operculum propitiato» rium ex auro turo : dutim cubitorum cum dimidio longitudine suä, & sesquicubiti latitudine stia.
7 Fecit ctiim duos Cerubinos aureos, continente opere fecir eoS,e duabus extremitatibus ipsius operculi propitiatori!.
8 Cerubinum unum ab extremitate un& hinc,8cCerubnuni alterum ab extremitate a/rrriinde: ex operculo propjrhtorio fecit Cerubinos istos in duabus extremitatibus eius:
9 Ita ut essent Cerubini illi paslis alis sursum, obtegentes alis suis operculum ipsum propitiatorium, k facie suä ob versa unius ad alterum .verfus ipsum operculum propitiatorium facies Cerubinorum essent.
10 Item fecit metuam illam e lignis cedrorum lectissimarum : duum cubitorum longitudine suä, & unius cubiti latitudine sua,&sesquicubiti altitudine sua;
11 Et obduxit eam auro puro,fetitque ei Jimbum aureum circumquaque.
12 Facta quoque ei taenia palmari circumquaque, fecit limbum aureum tseni® ejus circumquaque,
1; Ec fudit ei quatuor annulos aureos» indiditque annulos {pios in quatuor angulos,qui erant in quatuor pedibus eius.
14 E regione ipsius tenias fuerunt illi annuli,sedes vectibus ad portandum mensam.
1 5 Fecmiue vectes ipios e lignis cedrorum lcctissi/narum,8c obduxit eos apro ; ad portandum mensam.
16 Fecit quoque instrumenta illa» quas imponerentur mens*,scutulas eius,8c acerras ejus,& scopulas ejus, & scutellas,quibus tegeretur,c* auro puro.
j 7 item fecit.lychnuchum illum ex auro ptsto: continente opere fecit lychnu-
chum ilium, scapus eius, 8c quisque ramus «ms,lances ejus,mala oblonga eius, & calyculi e tU s ex jps 0 erant. . .. .
>8 §ex autem rami egredientes c lateribus ejUSi tres rami lychnuchi « latere ejus uno.

, .. . , E x ' & tres rami lychnuchi e latere «)US altero :
19 Tres lances,speciem amygdalae referentes in uno ramo malum o b!ongum,& calyculus : 8c tr es lances, ipe-ciem amygdalae
I referentes in uno ramo maium oblongum, 6c calyculus > similiter fex illis tamis>qui prodibant e lychnucho iilo.
20 m ipso vero lychnuchi scAfo quatuor lances j amygdala: speciem referentia mala oblonga esus & calyculi eius :
21 Nempe malum oblongum sub duobus j ramis exeo prodeuntibus,« malum obloo- i gum sub duobus ramis ex ccrfrodeuntibui, & malum oblongum sub duobus ramis ex co prodeuntibus, fex illos ramos prodeuntes ex ipso:
, 12 Mala oblonga eorum, & rami eorum
I ex ipso erant : totus ille continente opere 1 unofuit ex auro puro,
2; Et fecit lucernas cius septem : & forcipes ejus,& trullas eius esc auro puro,
24 Talento auri puri fecit illum,6com- t nia instrumenta illius.
25 Item fecit altare ipsum suffitus e lignis cedrorum lestisiimarum : unius cubiti longitudine sua,8c unius cubiti latitudine Iu», quadratum, & duum cubitorum altitudine sua,ex ipso erant cornua ejus.
26 Et obduxit illud auro puro, tectum «jus» lateraque eius circumquaque,& cornua ejus; fecitque ei limbum aureum cir- 1 cumquaque.
2? Et binos annulos aureos fecit ei infra limbum ejus, juxta binos angulos eius, in duobus lateribus cius ; ut essent sedes vectibus ad portandum illud eis.
, 28 fecit autem vectes ipsos e lignis cedrorum lectiHitnarum,quos obduxit auro.
29 fecit quoque oleum ipsum unctionis sanctum, Lc suffitum aromaticum purum, opere pigmentarii.

CAP- XXXVIII. Consummatur Arthi- tectuM Tabernaculi.

I Tem fecit altare holocausti e lignis cedrorum lectissimarumquinque cubitorum longitudine sua, & quinque cubitorum latitudine sUa, quadratum,Sc trium cubitorum altitudine sua.
2 Factisque cornibus eius,super quatuor angulos ejus (ex ipso fuerunt cornua ejus) obduxit illud «ere.
; Fecit etiam omnia instrumenta ipsius altaris, lebetes, & palas,& crateras,8cfusci- > rulas,& forcipes > omnia instrumenta ipsius j fecit ex are.
I 4 Et fecit illi altari cribrum opere reticulato areo ; sub ambitu illius ab ima parte usque ad medium illius,

5 Et fundens quatuor annulos indidit quatuor extremitatibus illius ad cribrum aereum ; ut ejfent (edes vectibus illius.
si Fecitque vectes illos e lignis cedrorum lectissimarum,quos obduxit are.
7 Et induxit illos vectes in annulos ipsos in lateribus illius altaris ad portandum illud eis: cavum ex tabulis fecit illud.
8 Item fecit labrum illud chalybeum, scapum ejus chalybeum, e speculis mulierum turmatim convenientium »qua turma- tirrf conveniebant ad portam tentorii con-
> VU 8. . , Cap.tf.
9 Item fecit illud atnuffi : ad plagam meridianam dextrorsum, tapetes ocellatos st. lius atrii e xylino internexo, centum cubi»
10 Columnas eorum viginti,& siylobataj earum viginti aeneos; uncos illarum columnarum fasciasque illarum argenteas ;
ti Similiter ad plagam Aquilonalem,centum cubitorum, columnas eorum viginti Se flylobatas earum viginti aneos ; uncos columnarum, fasciasque illarum argenteas*.
i2 Ad plagam vero occidentalem.tapetes ocellatos in quinquaginta cubitos, columnas eorum decem, St flylobatas illarum decem, uncos columnarum fafeiasque illarum argenteas;
1; Et ad plagam anteriorem orientem versus,quinquaginta cubitorum*
>4 Tapetes ocellatos in quindecim cubitos ab uno latere,columnas eorum tres, $c stylobaras illarum tres.
1 $ Et a latere altero hinc, & inde ad portam ipsius atrii,tapetes ocellatos in quindecim cubitos, columnas eorum tres,A ilylo- batas illarum tres.
>6 Omnes tapetes ocellatos ipsius atrii circumquaque e Xylino internexo ;
17 Er stylobaras ad istas columnas arneosz uncos columnarum cum fasciis earum argenteos, Lc obductionem epistyliorum earum ex argento : erant enim omnes columnae atrii redimita: fasciis argenteis.
18 Tegumentum autem porta: ipsius a- trii opere phiygiatio, tx hyacinthino, & purpureo, & coccineo dibapho, 8c xylino internexo, cujus longitudo viginti cubitorum, altitudo vero in latitudine tegummtg quinque cubitorum , e regione capetium ocellatorum cujusque atrii:
'9 Et columnas eorum quatuor cum stylobatis earum quatuor «eneis ; uncos «arum argenteos, & obductionem epistyliorum carum,cum fasciis earum ex argento :
20 Omnes autem paxillos ad tabernaculum & ad atrium circumquaque «neor.
2, Ita sunt numerata ipsius tabernaculi, tabernaculi testimonii, quae numerata fune ex praestituto Mofchis, ddministeriurn Le- vitarum opera lthamaris filii Aharonis sacerdotis.
22 E quibus BetialeeI,filius Uri,filii Chu- ri$e tribu jehudae, fecit omnia, quapr«- ceperat Jeliova Moschi:
2$ Et'cum eo Aholiab filius Achisimaci de tribu Danis, faber & ingeniosus artifex» phrygioque in hyacinthino , & in purpureo,& m coccineo dibapho, & in xylino.
24 Totum illud aurum, quod factum est ad istud opus in roto opere sanctuarii: fuit* inquam, aurum oblationis, viginti novem tilentj, septingenti triginta sicli,prout c/fc siclus'sacer.
2s Irem argentum numeratorum e coctu# centum talenta, cum mille septingentis ie- ptuaginta quinque siclis , prout est siclus
26 Didrachma in singula capita , dimidium sicli,prout tsi siclus sacer,in quemque transeuntem ad numeratos a nato vgint« annos & deinceps, in sexcentos tes mille# quingentos quinquaginta.
27 Cujus argenti suctum cemumtaltn-
£ i »

t X O st U s.
ta Tei fumfcndum RylobatasTanSuarii & sty-i ly Et fecerunt in isto peiVrali sacro ca- Jobatas veli ; ceticum stylo bat* in centum] tenns aequabiles ope:e tortili,«eauro puro.
talenta,talentum in stylooatam;
2.8 Ex miile vtro i'epringenris repnugin- ' la quinque fulti, fecit uncosJtn"u/j<columnis, & obduxit epistylia earum,redimivir- <jue eas fasciis.
xg Item aes oblationis septuaginta talentorum, 8c bis mille quadtingentorum siclo- tum pondo«.
;o Ix quo fecit fiylobatas port*tentorii conventus, & altare aeneum, Sc cribrum meum, quod ei est, Sc omnia instrumenta illius altaris: _
Stylobatas quoque ipsos atrii circumquaque » Lc stylobatas portae ipsius atrii: omnes p> »teres paxillos tabernaculi, Sc oirineis paxillos atrii circumquaque.
C AI*. XXXIX. ÜAbitMpontifiaAtrifer- firitUT.
I Tem ex illis hyacinthinis Sc purpureis Se coccineis dibaphis fecerunt vestes ministerii, ad ministrandum in sancto : fecerunt quoque vestes sacras, quae «IjVn* Aharonis, stcUt praeceperat Jehova Moschi.
t Fecit iraque amiculum illud ,* ex auro, hyacinthino, & purpureo & coccineo dibapho, 3c xylino interneres.
^ Ductis enim bracteis illius auri,sciderat Artifex filamenta ; ad inferendum inter hyacinthina ipsa, & inter purpurea, Sc inter coccinea dibapha, & inter illud xylinum, ©pere artificiosissimo.
4 Humeralia fecerunt ei comungemintut duabus extremitatibus eius conjungeretur.
< Et cingula amictus ejus,qu» in eo erat, prout er At opus ejus,ex ipso fuitex auro, hyacinthino, & purpureo,8c coccineo di- bapfio,& xylino internexo ; quemadmodum praeceperat Jehova Mosch».
6 Q^umque aptässent lapides illos sardonyche» cireumcjufos fundis aureis, insculptos sculpturis tanquAm sigilli, de nominibus filiorum JisraelrS;
7 Imposuit eos humeralibus huius amicui». ut e/fm lapides nionimenti pro filiis lisraelJS,quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
8 item fech sacrum illud pectorale opere arfitkiosisTimo, sicut opus amicuit; ex auro, hyacinthino, Sc purpureo, Sc coccineo dibapho,8cxylino internexo.
«, Quadratum fuit duplicatum,/?* fecerunt pectorale illud lacrum.spitham* longitudine iua, & spithamae latitudine sua, dupiicatum.
io Imerueruntque ei quatuor ordines lapidum. ORDO, pyropum, ropaxium,- Sc smaragdum,hunc ordinem primum :
> > Et hunc ordinem lecundum, chryso- j»r*ium,sapphirum,& adamantem.
11 Hunc quoque ordinem tertium, cyanum,’chatem,8c amethystum.
'} Hunc denique quartum ordinem, be- rylhrm tiialasTmm,sardium,&.iaspidem: cir- cuOiC.a/rs fundis aureiJ insitionibus sim.
«-! Hi ergo lapides cum nominibus siliorum Jiiraclis erant duodecim de nominibus eorum, Se sculprurse tanquAm sigilli pro duodecim tribubus, unaquaeque de nomine ipsius»
16 Factjique duabus fundis jureis, ä: duo- i bus annulis aureis, posiierunt duos illos an- nulos in duabus extremitatibus pectoralis illius sacri.
»7 Jndiderunrque duas illas eitenoj tortiles aureas duobus istis annulis,in extremitatibus illius pectoralis ucri:
18 Duas verö alis* extremitates istarum* duarum tortilium catenatum apponentes duabus istis fundis, indiderunt humeralibus ipsius amiculi,ut efet snte faciem ejus.
19 Fecerunt quoque duos annulos aureos, quos appoluetun. duabus extremitatibus pectoralis illius lacr, intrinsecus io ora ejus,qua: est ad litus ip.iusamiculr.
io Similiter fecerunt cuos anrulos aureos, quos apposuerunt duobus humeralibus illius amiculi inferneamefaciemejus, e regione alte y iui commissure e ;
us : a superiore parte cingulas ipsius amiculi,
u ita sustulerunt pectorale illud sacrum annulis su;s ad annulos illius amicuit vitt* hyacinthina, ut este« super cingulam ipsius amiculi, neque separaretur pectorale illud sacrum ab ipso amiculo: quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.

22 »rem fecit pallium illud amiculi,opere textili; totum hyacinthinum ;
Os vero illius pallii in medio eius ve- lut osloric», limbum ori eius circumquaque,ne laceraretur.
24 Et fecerunt in fimbriis illius palli i malogranata hyacinthina, 5 c purpurea,Se coccinea dibapha, '.filii internexis.
25 Fastisque tintinnabulis ex auro puro, posuerunt tintinnabula h*c inter malogranata,!n fimbriis ipsius palii* circumquaque inter malogranata ii.a.
26 Tintinnabulum , deinde malogranatum , rn fimbriis illius pallii circumquaque ad ministrandum, quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
27 irem fecerunt tunicas illas e Xylino , opere textili; Aharoni 8 c filiis cius :
28 Etcidarin illam e Xylino ,Sc tiaras illas ornamentorum e xylino i Sc femoralia linea e xylino internexo.
29 Et Baltheum »Ilum e xylinp internexo, Sc hyacinthino,& purpureo,Sc coccineo dibapho,opere Phrygiano ;quemadmodurr» praeceperat Jehova Moschi.
p Item fecerunt bracteam coronamenti 'anctiex auropuro; cui inscripserunt inscriptionem sculpturis trtTiöurtm sigilli»
S A NCTITAS J E H O V A.
Et indiderunt e. Vittam hyacinthinam, imponendo eam cidari ipsi superne; quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
42 Absoluto itaque toto opere tabernaculi tentorii conventus; quum facientes filii Jisr.’esis. fecundum omnia , quL praeceperat Jehova Moschi,sic fecissent •*
Auukrunctabernaculum illud ad Mo- schen,tentor]Umipsuni,Scomnia instrumenta eUlS, anlfe 6iUS,afs«res du«, tränst»!!* ius.colunuKisque e ; us, Sc stylobatas ejus:
,4 Ei operimentum e pellibus arietum rubefactis . ßcoperimentum e pellibus melium :&• velum tegumenti ;
js Arcem ipsam testimonii »ScVectes e-usz

kp- 19 - 49 ’
k operculum illius propitiatorium:
Mensam cum omnibus instrumentis }us,& panis faciei in/irumenM ;
;7 Lychnuchum illum purum , lucernas mus, lucernas aptandas.Sc omnia instrumen*
I a eius,& oleum luminaris L Et altar« aureum.Sc oleum unctionis,8c
kistiium aromaticum,& tegumentum port*
I psiuS tentorii.
9 Altare «eneum , & cribrum aeneum » juod ei ffl,vectts ejus,& omnia instrumen :a ejus ; labrum & scapum eius:
! 40 Tapetes ocellatos atrii,columnas ejus, Sestylobaras e ; us,& tegumentum ad portam itrii,, funes cius & paxillos ejus; denique omnia instrumenta ministratoria ipsius tabernaculi,pro tentorio conventus.
41 Vestes ministerii ad ministrandum in 1 Tanctuario, vestes sacras pro Aharone sacerdote, Lc vestes filiorum ejus, ad fungendum 'acerdotio.
41 Secundum omr.ia.qu* praeceperat Je hova Moschi» sic fecerant filii Jisraelis totum iliud opus.
4; Quumque videret Mosche totum illud opus,ecce fecerant illud, I3 quemadmodum praeceperat Jehova,sic fecerant: quapropter benedixit eis Mosche.
C A P. XL. Tdbcrnaculum erigitur <Jy ma
jefidte Vei repletur .
A Lloquutus autem fuerat Jehova Mo- schen.dicendo:
: Tempore mensis primi,primo die eius mensis , erigito tabernaculum, tentorium conventus.
1 Et pones ibi arcam ipsam testimonii,Lc 1 obteges eam arcamillo velo.
4 Deinde inferes mensam , & ordinabis, qu® ordinari oportet in ea: inferes quoq; lychnuchum illum »Lcaccendes lucernas eius.
5 Et pones altare illud aureum ad suffitum , coram arca ipsa testimonii: tunc appones tegumentum portas ipsi tabernaculo 6 Postea pones altare holocausti . ante portam tabernaculi tentorii conventus.
7 Pones vero labrum inter tentorium conventus,& altare istud,ubi ponas aquam.
8 Postremo pones atrium circumquaque, tc appones tegumentum port* ipsi atrii.
9 Tunc accepto oleo unctionis unges tabernaculum ipsum,Sc quicquid erit in eo;sic jfanctificabis ipsum, fle omnia instrumenta «ius.ut sitres sancta.
10 Unges quoq; altare holocausti,& omnia instrumenta ciustfc sanctificabis ipsum «Itare,ut sit altare illud res sancta tanctarum. Unge* etiam labrum ipsum,& scapum ; sic sanctificabis ipsum.
HODIIS.
16 Quod fecit Mosche secundum oronia»
quaz praeceperat ei Jehovadicfecit.
17 Fuit enim ipso rrense primo,anno secundo, primo die mensis , ut erigeretur tabernaculum.
18 Nam erexit Mosche tabernaculum, posuisque stylobatis ejus , impofUtt asseres eius,& apposuit transtilla eius »ac erexit columnas eius.
19 Deinde expandit tentorium in tabernaculo ipso , cui imposuit tegmen ipsius tentorii superne, quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
20 Acceptumque ponens testimonium i» arca illa,apposuit vectesarc*,&imposuit o- perculum propitiatorium arc* illi superne-
ri Postea intulit arcam in tabernaculum, & apposuit velum tegumenti, ut obtegeret arcam ipsam testimonii : quemadmodum prasceperat jehova Moschi.
22 Item posuit mensam in tentorio conventus, in latere tabernaculi Aquilonem versus,extra velum illud;
r; Eamque instruxir instructione panis coram Jehova , quemadmodum praceperat Johova'Moschi.
24 Similiter posuit lychnuchum in tentorio conventus e regione illius mens* , in latere altero tabernaculi Meridiem versus:
-5 Et accendit lucernas eius coramjohova, quemadmodum praeceperat Jehova Moscffi-
26 ssosUit etiam altare atireum in tentorio conventus ; ante velum ipsum :
27 Et adolevit in eo suffitum aromaticum; quemadmodum pr*ceperatJehova Molthi.
28 Apposuitqu« tegumemum porta,ipsi tabernaculo:
29 Item altare holocausti posuit, Ati portam tabernaculi.tentorii conventus : Se obtulit in eo holocaustum & munus ; quemadmodum praceperat Jehova Moschi.
*o Er posuit labrum inter tentorium conventus & altare istud , ubi posuit aquam ad lavandum :
$i Laverünrque ex eo Mosche,deinde A- haron & filii ejus ; manus suas 9c pedes suos.
Zi Quum ingressuri erant in tentorium conventus,&quum accessuri erant ad ipsum altare, loturi erant; quemadmodum praceperat Jehova Moschi.
U Denique erecto atrio ipso circa tabernaculum & altare illud , apposuit tegumentum port* ipsius atrii: sic absolvit Mosche opus illud.
14 Tunc operuit nubes illa tentorium conventus ;& gloria Jehov* implevit taberna-
zs Adeo ut non posset Mosche ingredi in tentorium conventus , quum incubuilTec illi nubes: nam gloria Jehov* implebat i-
i’ Deinde jubens accedere Aharonem 8e filios ejus ad porcam tentorii conventus; i pium tabernaculum- lavabis eos aquä : | $6 Quum autem sustollebatur nubes illa
' e tabernaculo,proficiscebamur filii Jilraelis
1 i Et induto Aharone vestibus sacris,un- :*ens eum , sanctificabis eum , ut sacerdotio [fungatur mihi.
14 Filiosvero eius jubebis accedere , in- duefque eos tunicis.
15 Et unges cos quemadmodum unxeris 1 patrem eorum , ut sacerdotio fungantur mi hi: sicher, ut sit illis haec unctio totumin saierdotium perpetuum, per

generationes
in omnibus profectionibus suis.
17 Sin autem non sustollebatur nubes illa ; neque ipsi proficiscebantur , usque ad diem» quo sustollebatur illa.
18 Nubes enim Jehov* «Mtstiper ipsum tabernaculum interdiu,ignis vero in ea noctu ; in oculis totius domds Jinaeflis,omnibus profectionibus eorum.
i 4
liber

Ctf.u lEVITlCUS. C>p.i.{
L iber tertius Moschis,yIi>e Leviticus.
CAP. I. Lessffo loeAufli.
I Ndamavit autem Moschen, deinde allö- quurns est Jehova eum e tentorio conventus,dicendo :
i Alloquere filios Jisraehs 8c ediatoeis, quisque quum offerec e vobis oblationem Jehovs,ex jumentis,K.oc^,ex bobus,aut ex 'ovibus sive capris offertote oblationem vc-
5 Si holocaustum erit oblatio eius e bobus , maris integri offerto silamad porram tentorii conventus offerto illam : pro voluntate sua coram Jehova.
4 Et nitetur mänu suä super caput holocausti sui , ut sit acceptum pro ipso ad expiandum ipium:
< Quando iugulab it 54eetdus subrumum illum juvencum coram Jehova,8c offerentes filii Aharonis Sacerdotes sanguinem illius , spargent sanguinem illum circumquaque super illud altare,quod est a d portam tento xii conventus.
6 Deinde nudan speäe illud holocaustum, dividet illud in membra sua.
7 Tunc componentes filii Aharonis sacerdotes ignem super altari,struent ligna super ignem illum.
8 Postea disponent filii Aharonis sacerdotes membra iliacum capire&intestinis, stiper illa ligna, qu«/um'nt apposita igri, qui est tliper altare illud :
9 Quum exta ejus Zc crura ejus laverit a- quaisic adolebit Sacerdos ea omnia in illo altari,holocaustum.sacrificium igne absum- tum,odoris grati Jehova?.
io Quod si e grege oblationem suam , ex ovibus aut ex capris offeret in holocaustum' tnaiis integri offerto eam.
n Jugulabitque illam ad latus illius altaris , Verius Aquilonem coram Jehova : & spargent filii Aharonis sacerdotes sanguinem eius super altare illud circumquaque.
laDrvidetqueilla in membra sua cum capite eiuS 8c intestinis eius.Sc disponet ea sacerdos super illa ligna, qua?suerint apposita
igni,qui est super illud altare:
»J Quum exta crurdque laverit aqua: sic offerens sacerdos ea omnia,adolebit in ipso altari, holocaustum est sacrificium igne ab- sumtum,odoris grati Jehova?.
>4 Sin autem ts aiiqua volutri holocaustum oblationem suam ojfeidt Jehova?, tum offeret e turturibus , aut e pulliscolumba? oblationem siiam :
M Quam adniovenS sacerdos ad ipsum «Itare,ungue secabit caput eius , adolebitq; in illo altari > quum expressus fuerit sanguis eius ad parietem ipsum altaris, f 6 Deinde amovens mgluviem ejus, cum sordibus ejus; proiiciec eam juxta altare il- ludorientem versus,ad lotum cineris.
CAP. II. LexmuneriixoluntArii.
/^VjufviA autem animat, quun offeret ob-
lationem muneris Jchov*. e simila esso oblatio i cui superfundet oleum » & imponet thus.
r Sic afferet illud ad a liquem filiorum A» haronis,sacerdotum, qui acciaiet inde plenum pugillum suum e limila e us munem,Sc ex oleo ejus cum roto thure e\is: adolebit- que sacerdos suffimentum memoriale ejus in ipso altari, munus igue absumptum odo ris grati Jehova?.
; Quod aurem remanserit ex illo munere, rjlo Aharonis , Lc filiorum eus : res sancta sanctarum est ex igne absumptis Jehova?.
4 Quod si offeres obiationem muneris, coctum Aliquid furno ,'Junio Hmila collyTX azyma? mixta? oleo, aut lagana azyma uncta
; Quod si munus ad sartaginem coctum fit oblatio tua, e simila azyma mixta oleo estb.
6 frangendo illam in frusta postquam effuderis super eam oleum : munus est.
7 Sin autem munus eacobi Gt oblatio tua, e simila cum oleo conficitor.
8 Tum afferes munus ipsum, quod fuerit confectum ex istis Jehovae; edque oblato facerdoti-admovebitsdcerdosiUud ad altare:
q Et tollens sacerdos de munere isto suffimentum memoriale ejus»adolebit in altari illo, i gne absumptum munus odoris grati Jehova?.
loQupd autem remanserit ex isto munc- re.ejl, Aharonis,aut filiorum ejus tres sancta sanctarum ex igne abiumptis jehova?.
11 Nullum munus,quod offeretis Jehova conficitur fermentatum : nam ex milio fermento,& ex nullo meile adolcbitis,igne absumendum munus Jehova?.
ti Jjj oblatione aw/dem primitiarum offeretis ea fermentata Jehova?: sed ad hoc altare ne offeruntor inodorem gratum.
i z Omnem autem oblationem muneris tui sale salito ; neque cessare sinito salem foederis Dei tui a munere tuo , cum omni oblatione tua offerto salem.
14 Qubdsi offeras munus primitiarum Je- hovx, arista! recentes tollas igne,quod contusum fuerit e spicis virentibus » offerto munus primitiarum tuarum:
, § c*ui addes oleum,8c impones thus ;mu*
16 Sic adolebir sacerdos memoriale suffimentum eius cx eo contuso,& ex oleo cius cum tot® thure ejus :munus igne absumptum est Jehova;.
i7 l indet autem ipsam cum alii,non sepa- . coran , . rabit e** ; sic adolebit eam sacerdos in i?io , iitVme'iü« manu sua super caput ob- tsitan super ea ligna,quxsueiint apposita ig-1 ljKionjs ^stabit eam Särcrdos ad por-
»In holocaustum est,facrrficrum igne absUm- > Mm tentorii conventus : fundentque filii A» ptum,odous grati Jcho\x. | haronij sacerdotes sanguinem illius super
CAP- III- Icajfusrifirtj eurharittiti.
Q Vo d fi sacrificium euchanst icum oblatio ejus (trtr.tjuum ex bobus offert,sive marem sive fteminam ^ integram offerto eam

! Cap.}. 4 * LIVI
f ipftim altare crrcqmquaque.
3 Postea offeret sacerdos de sacrificio hoc «ucha.ristico igne absumendumjehovae, adipem illuni, qui operit exta i 8 c totum illum adipem»qui adhaeret extis.
4 praeterea au,bos renes ejus, & adipem, qui erit luper illcs,£r qui ad ilia , & reticulum, quod erit super jecur ,cum renibus auferet illud:
$ Etadolebunt filii Aharonis ineo altari, pro ratione holocausti, quum erit super illa i ligna, qu* furrint imposita ignhigne abi um*
I ptum odoris ^rati Jehovae.
6 Quod st e grege cntoblacio ejus insa- crificium cucharifiicum Jchovat,marem,aut faminam,integram offerto eam.
7 Si ovem offert hic oblationem sliam,
I tum offeret illam coram jehova ;
8 Ec nitente ilk manu tua super caputob* lationis sua, jugulabit eam coram tentorio conventus ; spargentque filii Aharonis sanguinem ejus super iplum altare circumqua-
9 Postea offeret de sacrificio hoc eqcha- ' ristico igne absumendum Jehovae, adipem
> eius, caudam ipsam integram, quam ad orthopygium auferet: & adipem illum, qui operit exta,& totum illum adipem, qui ad- hsret extis:
10 Praeterea ambos renes eius,& adipem,
, qui erit super illos,6* qui ad ilia , 8c reticulum , quod erit super jecur, cum renibus auferet illud :

11 Et adolebit sacerdos in eo altari :cibu$ est igne absumptus Jehovae.
11 Sin autem capra erit oblatio eius, tum offeret illam coram Jehova.
' Et nitente itto manu sua stiper caput
eius,jugulabit eam coram tentorio conventus : spargentque filii Aharonis sanguinem ejus super ipsum altare circumquaque.
14 Postea offeret de ea oblationem suam; igne absumendum Jehovae , adipemillum» qui operit intestina, Lc totum adipem , qui adhxret intestinis :
i j Praeterea ambos renes eiu$,& adipem» qui ei it super illos, <£j* qui ad ilia, Sc reticulum, quod erit super jecur,cum lenibus auferet illud;
16 Et adolebi t sacerdos in eo altari: cibus igne absumptus in odorem gratum , omnis adeps JehovL est.
1 7 statuto perpetuo, per generationes vestras in omnibus habitationibus vestris, nullum adipem»& nullum sanguinem comeditote.
C A P- IV. Lex /dn»fun pro Peecato per igno 'cntiAm tommiflh.
Tem alloquutus est Jehova Moschen , di-
i Alloquere filios Jisraelis dicendo jquis- que quum peccaverit per errorem praeter omnia mandata Dei pectatis , qu^ non sunt facienda : & fecerit praeter unum ex illis:
; Si sacerdos ille,qui unctus est,peccaverit in reatum populi: tum offeret propter peccatum suum , quo peccavit, juvencum subrumum integrum Jehovae, in peccatum.
4 Adductdque juvenco illo ad portam tentorii conventus coram Jehova , nitetur manu lua luper caput ipsius juvenci ,&)U-
T I C U S. Cstp.4.
gulabir juvencum illum coram Jehova :
C Deinde accipiens i pie sacerdos unctus de sanguine illius juvenci j inferet eum in tentorium conventus:
6 Er intinget sacerdos ipse digitum suum sanguine illius : atpcrgetque de sanguina illo septem vicibuscoram Jehova , ante velum sanctuarii.
7 Ponet quoque sacerdos de sanguine ilr lo super cornua altat i s suffitus aromatici coram Jehova,quod est m tentorio conventus; totum vero reffcuum sanguinem juvenci effundet versus fundamentum altaris holocaulli,quodestad portam tentorii con-
8 Praeterea totum adipem illius juvenci pro peccato auferet ab eo,adipem.qui operit exta,& totum adipe m, qui adhaeret ex-
9 Ambosque renes,& adipem,qui erit super illos,& qui ad ilia,& reticulum,quod erit luper jecur,cum renibus auferet illud.
10 Sicut aufertur ex bove sacrificii eu* charistici: Se adolebit sacerdos in altari holocausti.
11 Pellem veto juvenci illius . & totam carnem ejus,cum capite eius,& cum cruribus eius.exrique ejus & fimum ejus.
12 Denique totum illum iuscncurn offe* ret extra castra ad locum mundum , ad locum ubi effunditur cinis : & comburet eum luper liena igne : in loco ubi effunditur cinis comburitor.
1? Quod s« totus coctus filiorum JilVaelis erraverint» & abdita fit res ab oculis ipsius Ecclesias ; fecerintque aliquid praeter ullum praeceptorum Jehovae,eorum,quae non sunt facienda,ita ut rei sint:
14 Quum innotuerit peccatum,quo peccaverint contra mandatum illud ; tunc offerent Ecclesia juvencum subrumum in peccatum , adducentque eum ante tentorium conventus; »
,s Nitentibüsque Senioribus ipsis coctus manibus stlis super caput illius juvenci coram Jehova,& iugulabit sacerdos juvencum illum coram Jehova ;
16 Deinde'inferet sacerdos ipf« unctus de sanguine illius juvenci, in tentorium conventus:
17 Ec intingendo sacerdos ipse digitum suum deripiet de illo sanguine,aspergetque septem vicibus coram Jehova ante velum
18 De eodem vero sanguine ponet super cornua illius altaris, quod eft coram Jehova, quod tfl in tentorio conventus ; totum vero reliquum sanguinem effundet verius fundamentum altaris holocausti , quodeJl sld portam tentorii conventus :
19 Praeterea totum adipem illius auferens ex illo adolebit in isto altari.
10 Denique faciet juvenco Illo quemadmodum facit iuvenco pro peccato luo, sic
facito eo : ita expiabit eos sacerdos ili*,& remittetur eis.
11 Efferet vero juvencum illum extra castra ; Le comburet illum quemadmodum comburit juvencum illum priorem: peccatum Ecclesiae est.
12 Quum princeps peccaverit,Le feceri, aliquid prJCier ullum mnr.daioium Jehovae
E $

Csp 4 -s. L 1 V i '
Dei sui, eorum,qu* non fant facienda,per errorem,ita ut reus iit:
2; Ubi notum factum fuerit peccatum e jus, quo peccavit contra illud ; tunc adducet oblationem suam, hircum lactentem marem integium.
14 P t nitente Wo manu sua super caput illius lii ci, mpulubit/.irtrdb» illum in loco, ubi iuguiat bolocriistum ipsum coram]e- hova *. peccar m est.
rs Deinde a», ipiens sacerdos ipse de sanguine istius peccati dig'to suo , ponet super cornua altans holocausti : reliquum vero sanguinem effundet versus fundamentum altaris holoe»usti.
zh 1'rsecerea totum adipem eius adoleto in isto altari, sicut adipem sacrificii euefia- ristici: ita expiabit eum sacerdos ä peccato eius,& remittetur ei.
-7 Quod fi unus quispiam peccaverit per erroiem ex vulgo ; faciendo aliquid prat- ter mandata Jehov* eorum, quae non facienda,ita ut'fit reus:
r8 Quum notum factum fuerit ei peccatum eius,quo peccavit} tum adducet oblationem lutim capram lactentem,integram, socminam , pro peccato suo*quo peccavit:
29 £c nitente ilfa manu sua super caput i- stius peccati, jugulabit J*Arcrdos peccatum istud in io« 0 holocausti.
Deinde accipiens Sacerdos de sanguine ejus digito suo , ponet super cornua altaris holocausti} totum vero sanguinei», reliquum effundet venus fundamentum istius
Prasterea totum eius adipem auferens, sicut aufertur e sacrificio eucharistico a- deps; adolebiteum sacerdosin ipso altari, in odorem giatum Jehovx : sic expiabit eum Sacerdos,&: remittetur ei.
Sin autem ovem adducet oblationem (üam pro peccato , socminam integram adducito eam. *•
\\ £t nitente Wo manu suä super caput illius peccati; jugulabit iilam pro peccaro in loco, ubi iugulac sacerdos holocaustum
$4 Deinde accipiens sacerdos de sanguine illius peccati digito luo, ponet super cornua altaris holocaustitotum vero sanguinem rclfijuum effundet vexsiis fundamentum illius altaris.
Prasierca totum ejus adipem auferens, sicut aufertur adeps ovisesacrificio eucharistico} adolehit eos Sacerdos in altari illo, prout igne consumenda -dolentur fchovje: ira expiabit eum Sacerdos a peccato ejus, quo peccavit,8c remittetur ei.
CA 1 *. V. Casta varii peccatorum, (Jjmo- cfuf ilia exptcvuii.
Tem quum peccaverit quispiam,Sesudie- rievocerr blasphcr ix,cuius ipse testis sit, sive viderit,sive cognoverit} si non indicet, utique feiet iniquitatem ejus.
z Aut quum quispiam tetigerit rem ullam immundam,aut cadaver feras immundae , aut cad.>ver iumentt immundis . ut cadaver reptilis immundi : etsi abditum fuit ab eo,ipse tamen immundus est & reus.
\ Aut quum tetigerit immunditiam ho- »'inis, secundum omnem immunditiam e-.
' l C l| S. Cap.j.
ius,quä fit immundus : sive ab.'itum fuerit ab'eo,sive ipse noverit,reus tairen est.
4 Aut quumquiipiam jurave ic effutien- do labiis suis se male, aut bene facturum,secundum omnia,qu* effutire ,o«t homo juramento, & abditum fuerit ab io
} deinde cognoverit se jeum este unius cx istis;

< Tum erit , quia reus est ut ‘us ex istis, utJdconfiieacur.inquo peccavt;
6 Et adducet reatum luum Jthov* propter peccatum suum, quo pec,avir,focmi- nam lactentean ovem, aut capram lactentem in rearum: ita expiabit eum Sacerdos a peccato sues.
7 Q^ipd si non adipiscatur -nanus ejus, quod sa tis erit pro parva pecude comparanda, tunc adferet reatum suum , quo peccavit,duos turtures, aut duospuilos columbae Jehovas: unum in peccacjm,&alterum in holocaustum:
8 Et afferet eos adSacerdoten, qui offeret eum , qui tjlin peccatum prius } dc ungue secabit caput eius » e regione ceivicis ejus,:ta ut non separet.
9 Et aspeiget de sar.gu : ne iliuS peccati super parietem altaris : quod v*ro 1 emanserit de illo sanguine, exprimetur versus fundamentum illius altans : peccatum est.
ioEx altero autem conficiet holocaustum pro more:ira expiabitcumSacerdosa peccato ejus,quo peccavit, Öc remittetur ei.
11 Qaodsi non afieqyatur manus ejus duos turtures, aut duos pullos columbz ; tunc adferet oblationem sUam, qui peccavit,decimam Ephae similae in peccatum : ne addito ei oleum,neque imponito ei thus: quia peccatum est.
12 Quam,ubi attulerit ad sacerdotem,accipiet ex ea Sacerdos plenum pugillum suum in suffimentum memoriale e<us,8cado- Icbit in ipso altari pro ratione igne absumendorum jehovae:peccatum est.
Ita expiabit eumSacerdoja peccato suo, quo peccavit de aliquo ex illis, & remittetur ei; erit autem reliquum Sacerdotis ; sicut muneris reliquum.
14 Praeterea alloquutus est Jehova Molchen, dicendo :
1 c Quum quispiam fefellerit salsitate a- liqua,& peccaverit per eriorem minuens e rebus sacris Jehova : tunc affercr reatum suum lehovae, arietem integrum lactentem cum aestimatione tuadiclij argenteis, prout est ficiuS sacer,pro reatu.
,s' Sic quod peccavit minuens e re sacra rependito, & quintam partem ejus superaddito ei,quam det Sacerdoti: ita Sacerdos expiabit eum per arietem illum reatus , Sr remittetur ej.
17 Quod si quispiam quando peccavit, fecitpjstcr ullum mandatorumfehovaceorum, qu* non sunt facienda &'nescivit se reum fieri laiuriimque iniquitatem suam :
15 Adducet ? rierem integrum lactentem cum asstimatior.e tua pro reatu ad Sacerdotem : ita expiabit eum Sacerdos ab errore tuo,quo erravit , quum ipse nesciret, 8c re- micteturej.
tq Reatus est,omnino reum se fecit Te- hovar. C*tputVl«
10 Irem aUoquutus est T«hbVa Mofthen»
direndo:
tf Quum

Ldp.s.S. , LEVI'
11 Quum quispiam peccavem,& fefellerit salsitate contra Jehovam; mentitus contra proximum suum de deposito,autdc societate, aut de rapto,aut de dolo quo fraudavit proximum suum:
ii Sive inventa re illa mentitus erit de illa,aut juraverit de mendacio; de aliqua re, ex omnibus. quas facere potest ho ro peccando in eis :
z\ Tum erit,quia peccavit & reus est : u* restituat rapinam ipsam, quam rapuit,aut ipsam rem dolo interversam,aut depositum ipsum, quod apud se depositum fuer at: aut ipsam rem amissam,quam invenit:
24 Aut de quocunque iuraverit mendaciter, rependat illud,quanti fuerit,&c quintam cms superaddito ei;ei , cuius est,dato illud,quo die reus peractus est :
i< Deinde reatum luum afferto JaihoVX ;
arietem integrum lactentem cum .aestimatione tua,in reatum,ad Sacerdotem..
ifS ita expiabit eum Sacerdos cuiram Je- hova,& remittetur ei,pro aliquo exc omnibus,quae fecerit,reatum obeundo im eo.
CAP. VI Leges & ritMfderitictarum re- petuntur.
Tem alloquutus estfehova Mosc hen,di-
2 Prarcipe Aharoni,& filiis eius dicendo, fixe esto lex ipsius holocausti: iplum offertur in adustionem,qu<t jit in altari tota nocte usque mane, ubi ignis ipse altaris alendus est.
1 Indutus vero Sacerdos vestim emo suo lineo , & femoralibus lineis superindutis carni sux ; tollet cinerem,ubi consumfcnt ignis holocnuOum in isto altari ;& ponet illum secus ipOim altare :
4 Deinde nudans se vestibus suis,induet Vestes alias ; effererque cinerem ipium extra castra in locum mundum.
5 Ignis autem,qui est super altare altior !n eo, ne extinguitor : sed facito Sacerdos,ut ardeanc ligna super illud quolibet mane : tit disponat iuper illud unumquodque holocaustum, 8c adolcat iuper illud adipes eucharisticorum
6 Ignis jugiter alitor in eo altari,ne exstinguitor.
7 Hxc autem esto lex ipsius muneris : offerto illud aliqui* filiorum Aharonis coram Jehova ante idem altare.
8 Et tollens ex eo pugillo suo.de sirri'.a filius »nuneris,& de oleo ejus» totumque thus illud, quod erit in eo munere,adolebit in altari; odor gratus est, suffimentum memoriale eius feiiovx.
y Q.Uod aütem remanseritex eo,comedentAharon & filii eius : nxymisfatM comeditor in loco sancto, in atrio tentorii convemüs comedunto illud.
10 Ne coquitor fermentatum,dedi illud ut fit pars eorum ex meis igne absumtis*. res sancta sanctarum est, sicut peccatum,& sicut reatus ipse.
n Omnis mas ex filiis Aharonis comedet illud , statuto perpetuo per generationes vestras, de igne abilimpris Jehovs: quicquid tetigerit ea,sacrum eiln.
11 item alloquutus est Tehova Moschen,
ditendo; J
slCUS. Op.6.7.
j \ Hxc cfio oblatio Aharonis & filiorum eius, quam offerent jehovx lemper , quo tempore ungetur eorum aliquis, decima E- phx similx munus ; dimidium ejus mane,8c dimidium eius vespere.
14 In sartagine cum oleo parator,bullatum afferto illud ; cocta muneris frusta,offerto odorem gratum fehovx.
1 < Similiter sacerdos ille c filiis eius,qui unctus fuerit pro eo,facito idem , statuto perpetuo, Jehovx prorsus adoletor.
16 Sic esto omni muneri integro sacerdo- tis,ne comeditor.
17 Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
i 3 Alloquere Aharonem & filios eius,dicendo, hxc esto lex peccati : in loco ubi iu- gulari solee holocaustum, iugulator peccatum coram Jchoya,res ivncta sanctarum est.
19 Sacerdos ille, qui offeit peccatum illud , comedet ipium • in loco tacro comeditor,in atrio tentorii conventus.
io Quicquid tetigeiit cainem iilius,sanctum esto: & quum quis asperserit de sanguine illius iuper ullum vestin.entum, illud vestimentum,super quodaspeiserir,lavato in loco sancto.
2t Et vas testae eum,in quo coctum fuerit, frangitor ; quod si i,, vase xneo coctum fuerit,tum defricabitur, 8c immergetur in aquam.
22 Omnis mas in sacerdotibus comedere poterit illud : res iancta lanctaium est.
2^ Sed omne peccatum,de cu'us languin* aliquid allatum fuerit in tentorium conventus adexpianduminsancto , ne comeditor,tgne comburitor. Caput V 11 .
24 Item hxc esto lex ipsius reatus,res sancta sanctarum elf.
25 In loco,in quo jugulare solent holocaustum ipsum »jugulanto reatum : sanguinem autem ejus spargito Iuper altare circumquaque.

25 Totum vero adipem ejus offerto ex eo, caudam & adipem illum,qui operit exta.
27 Ambosque renes Sc adipem, qui erit super illos, qui ad ilia.& reticulum,qued mt super jecur, cum renibus auferet illud ;
28 Et adolebit illa tacerdos,in ipio altari, igne absumendum jehovX reatus est.
29 Omnis mas e sacerdotibus comedere potest illuni: in loco functo comeditor ; res sancta sanctarum est.
\o Prorsus sicut peccato, sic reatui, lex eadem effa utrisque ; lacerdotis illius, qui eo expiationem fecerit,ipsius esto.
;i Sacerdos aurem,quum offert holocaustum alicuius; pellis holocausti,quod obtulerit, illius sacerdotis esto.
42 Item omne munus, quod coquitur in furno, Se quicquid paratur i« cacabo, aut in sartagine J sacerdotis,qui offert illud,illius esto.
;; Similiter omne munus mixtum oleo, vel aridum,omniumsiliotum Aharonis esto unius,sicut alterius- _
CAP. V 11 . Tru zenerd faerifidi F.utha* riftici :grAtuhno)hm, votivum voluntarium.
Tem hxc «sto lex sacrificii eucharistici, quod quii offeret jel-c>x:

Cap.-, LIVIT
»Si pro fratiarum actioneofferetipsum, tunc offeret cum ipso sacrificio graii^rum actionis collyras azymas mistas oleo, Lc U- ga-a atyma uncta oleo : sunto autem has collyriemista: oleo,e simila builata:.
} Pr?:er collyras panem fermen;atumof- ferto in oblationem suam : cum sacrificio gratiarum actionis eucharistico suo.
4 Ec offeret ex ea panem unum eX tota oblatione Jehova: in elationem sacerdotis, qui spargit sanguinem eucharisticorum, ipsius esrb,
s Caro nutem sacrificii gratiarum actionis, eucharistici ernt, die oblationis eius comeditor, nemo relinquito ex illa quic- quam usque mane.
6 Si \ero votivum.aut voluntarium erit sacrificium oblationis eius* quo die offeret sacrificium suum comeditor: Lc postero die slmiliter.quod remanserit ex eo comeditor.
7 Quod autem diutiiis remanebit e came illius lacrificii» ipso die tertio,igne comburitor.
8 Nam st quicquam comedetur de car- pe sacrificii eucharistici eius die tertio,non *ritacceptum» ei, qui obtulit istud, non imputabitur, res abominabilis esto : quam* obrem is, qui comederit ex ea, iniquitatem suam ferto.
9 Et horum caro,quac tetigerit ullam rem Immundam, ne comeditor, igne comburitor ; quod autem <ut carnem reliquam, quisquis mundus est,comedere poterit illam.
10 Quiiquis autem comederit carnem e sacrificio eucharistico, quod cstjehov«, Cum immunditia sua in se, utique exscindetur homo ille e populis suis.
11 Quum autem quis tetigerit ullam rem jmmund-m, sive immundum hominem.sive jumentum immundum , sive quicquid est pbominauo immunda,deinde comederitdc carne sacrificii eucharistici,quod esi Jeho- v*. utique exscindetur homo ille e populis suis.
12 Item aiioquutus est Jehova Moschen,
dicendo:
t; Alloquere filios fitVaelis dicendo; nullum adipem bovis,auc ovis, aut caprae comeditote.
14 Adeps quidem cadaveris, Lc adeps discerpti adhiberi poterit adomneopuS, sed omnino ne comeditote eum.
ic Nam quisquis comederit adipem ex iis jumentis, e quibus offert bom* igne absumendum ; utique exscindetur homo ille, qui comederit e populis suis.
16 Similiter nullum sanguinem comedite in ullis habitationibus vestris, ullius vo- !ucris,.mt ullius best ja?.
_ 17 Quisquis homo comederit ullum sanguinem,utique cXicindetur homo ille c populis suis.
18 Praterca alloquutus est Jehova Mo- schen,dicendo.'
19 Alloquere filios Jisraelis, dicendo : qui offert sacrificium suum eucharisticum Jehova:, offerto oblationem suam Jehovae, de sacrificio 1110 Eucharistico.
» 0 Manus eius adferunto igne absumenda fehovas. ipsum adipem impositum pectori adferto, & pectus ad agitandum ipsum agitatione coram Jehova.
ICIM. Cap.7,3. I
:i Tum adolebit sacerdos idipem illum I in ipso aleari; pectus vero ip;am erit Aha- R ronis & filiorum eius:
21 Armum edam dexterun date in elationem sacerdoti, ex vesti is .acrificiis Eucharisticis.
r; Illius e filiis Aharonis, qui obtulerit sanguinem, & adipem illum eucharisticorum ; ipsius esto armus hic dexter in par-
:+ Nam pectus ipstim agitationis, ar* mümque elationis excepi a filiis Jifraelis e sacrificiis eucharisticis eorum, & dedi ea Aharoni sacerdoti.& filiis ejus statuto perpetuo,! filiis Jisrselis decipiendi in partem.
2$ Haec eff pdrs unctionis Aharonis 8 c unctionis filiorum eius,ex igne absumendis Jehova; ; quo die jussit eosaccedere ad Sacerdotio fungendum Jehovar:
:6 Quam prarcepir Jehova dari eis, quo J dieunxiteos* a filiis sistaelis; statuto perpetuo ner generationes eorum. !
»7 Haec est lex de holocausto ipso, de munere,& de peccaro.& de reitu : item de consecrationibus ac de sacrificio euchari- 1 stico: j
28 Quam pnrcepit Jehova Moschi in !1 monte Sinai, quo die praecepit ipse lehovd I filiis JisVaelis; ut offerant sacrificia sua ipsi j in deserto Sinai. j
C A 1*. VIII. Consenutio rerum,<$yperfo-
n&rum Eeclestastiearum. ;
|Tem alloquutus est Jehova M-schen, di- 'j
2 Accipe Aharonem Lc filios eius cum eo,vestesque illas. Lc oleum ipium unctionis ; juvencum quoque ipsum peccati, ac duos arietes,canirtrumque illud azymorum! I
; Ec totum hunc coctum convoca ad portam tentorii conventus.
4 Qif* fecit Mosche sicut praeceperat Jehova ei; & congregatus est catus ipse ad portam tentorii conversus.
< Tunc dixit Mosche coetui ; haec est reS illa,quam prascepit Jehova facere
6 Jubens ergo Mosche accedere Aharo- nem'Lc filios e>us: lavit eos aqua
7 Heinde imponens ei tunicam, accinxit eum baltheo, inductoque ei pallio imposuit ei umicu'um: ,Lc accingens illud cingula amiculi,eum.arnicivit illo :
,8 Et apposuit ei pectorale sacrum : indi- djtquc pectorali sacro Urim &Thummim:
9 Postea imposita cidari capiti eius ; imposuit cidari e regione faciei eius biacteam auream, coronamentum sacrum, sicut praeceperat Jcliova Moschi.
10 Quiimqu« accipiens Mosche oleum unctionis unxuTec tabernaculum ipsum , Lc quicquid in eo erat,ut sanctificaret illa ;
11 Et aspergens eo altare ipsum septem vicibus, unxisset ipsum alrar« , Lc omnia instrumenta eius>6c labrum Lc scapum ejus ad sanctificandum ea:.
1: Effundens* de illo oleo unctionis super caput Aharsistj^ j WJXit (UM ad sanctificandum eum.
r I Similiter julfitMosche accedere filio» Aharonis, &■: induens eos tunicis cinxit eoS baltheo, alli*» a vuque eis tiaias/icut prasce- 'perat jeherva Moschi.
14 Dein-

<Cap.8. t EVI 1
14 Deinde admovit juvencum illum p ec- cati, nitente Aharone 8c filiis ejus mani bu 5 suis sUper caput illius Juvenci peccati:
1 5 <iü«m , quum jugulasset ; acceptum
I . Molche singuinem illius, posuit saper cor- , nua altaris circumquaque digito suo , & ex- ; piavit altare : reliquum vero sanguinem effudit verflds fundamentum altaris, & sancti- ficavit ipium ad expiandum in eo.
16 Postea accipiens totum illum adipem, qui esi super exta,St reticulum jecoris, arn- ; bösque renes, & adipem eorum , adolev/t I Mosche in ipso altari :
17 Reliquum vero juvencum,id est,pellem ejus,& carnem ejus, 8c fimum ejus combussit igne extra caitra,quemadmodum pratee- , perae JehovaMoschi.

1 18 Deinde admovit arietem holocausti ;
nitentib.S Aharone & filiis eius manibus suis super caput illius arietis;
19 Quem , quum jugulasset ,* sparsit Mosche sanguinem ejus super altare cucumqua -
20 Et diviso ariete in membra sua j adolevi: Mosche caput,& membra,& intestina ;
ri Postquam exta & crura eius lavisVet a- quä, sic adolevit Moscne totum arietem hunc in eo altari » holocaustum fuit in odorem gratum,igne absumtum Jehov«,quemadmodum prateepit Jehova Moschi.
22 Deinde admovit arietem illorum alterum , arietem consecrationum ; nitentibus Aharone ficfiliis ejus manibus luis super caput illius arietis:
2; Quem,quum jugulasset,accipiens Mosche de sanguine ejus,imposuit infimae auriculas Aharonis dexter« , Lcpollici manus ejus deXter «; Sc pollici pedis eius dexterit 24 Similiter jubens accedere filios Aha- rnms,imposuit Moiche de illo sanguine infimas auriculas eorum dexter«, & pollici mantis eorum dexteras,ac pollici pedis eorum dexteri ; deinde sparsit Mosche reliquum sanguinem luper illud altare circumquaque:
25 Qutimque accepisset illius adipem , & caudamTtotumque adipem, qui ei at super exta ; Sc reticulum jecoris, ambbsque renes, & adipem eorum.armumque dexterum :
26 De canistro vero illo azymorum,quod erat coram Jehova, accepiflet collyram u- nam azymam,St collyram panis cum olec u- nam, & laganum unum , apposuit adipibus illis, armöquc dextero :
27 Et imponens hsc omnia manibus A- 1 Jiaronis , Sc manibus filiorum ejus: agitavit ! illa agitatione coram Jehova.
28 Postea accepta Mosche illa e manibus eorum , adolevit in illo altari, super ipium holocaustum: consecrationes fuerunt in odorem gratum, igneubsumta fuerunt Jehova:.
29 Accenic autem Mosche pectus illius, quod agitavit agitatione coram Jehova : cx illo ariete consecrationum Moschi cessit in parrem,quemadmodum praeceperat Jehova Moschi.
P.Tunc accipiens Mosche de illo oleo unctionis,& de sanguine isto,qui c&t stiper altare : aspersit Aharonem ,vestes c>u5,Lc flhoseius,8: vestes filiorum eius cum eo • sic sanctmeavit Aharonem Lc veste! e'US,filids' que ejus.fc vestes iliorum ejus cum eo.
£ C U S. . cap.8.Y.
; 1 Postea dixit Mofthe Aharoni» Lc filii» cius» coquite istam ca:nem ad poitam ten* torii conventus j Lc ibi comedate eam , p» ncnique ilium , qui ect :n canistr o comecra- tiorum : quemadmodum praecepi.dicendo, Aharon Lc filii ejus coireJunto rilud :
l- Quod autem relicuum lite dc ilia carne,aut ae isto pane ; igne comburite.
Sed extra portam tentorii conventu* ne exite septem diebus, ulquc ad diem comple menti,diebus consecrationum sestrai um* nam septem diebus consecrabit jehova ministerium vestrum.
$4 Sicut facit dic hoc,praeceperat JehoVa facere ad expiandum vos.
Quapropter ad portam tentoriiconvenitis manete interdiuSc noctu septem diebus, ut observetis obiervationcm Jehova:, ac non moriamini:sic enim iuiVus sum.
;6 Quod fecit Ah aron,& filii eiusssecun- dum omnia verba , qu« prasccperat Jehov* per Moschen.
CAP. I X. Miru/leiium FtJejiaJlitum in- choatur & divinitus approbatur.
F Uit autem die octavo,quo convocavit Mosche Aharonem Lc filios ejus, ac Senior«* Jisraelis ;
z Ut ediceret Aharoni,accipe tibi vitulun* subrumum in peccatum,Sc arietem in holo, caustum integros,& offer coram jehova :
; Filios vero Jitfaelis alloquitor,dicendo, accipite hircum lactentem in peccatum, vitulumque Lc agnum anniculos integros in holocaustum :
4 Et bovem,8c arietem in eucharistia , ad sacrificandum coram Jehova , munütque mixtum oleo : nam hodie Jehova appariturus est vobis.
5 Accipientes ergo,quas praeceperat Mosche Adduxerunt ante tentorium conventds, Sc accedentes totus coctus steterunt coram
6 Tum dixit Mosche,hanc rem,quam pra*. cepit Jehova# facitote , Lc apparebit vobix gloria Jehovas.
7 Edixit Mosche Aharoni, accede ad hoc altare,& para peccatum tuum . fic holocaustum tuum , expiationem facturus pio te Se pro populo hoc: deinde para oblationem ipfius populi , & expiationem fac procis* quemadmodum prwcepir Jehova.
8 Accedens itaque Aharon ad altare , jugulavit illum viculum.qui erat pro fe :
9 Et admoventibus filii! Aharonis sanguinem illius ad eum , intingens digitum suum in illo sanguine , posuit luper cornua illiu* altaris : reliquum vero sanguinem effudi* versjis fundamentum altaris.
to Adipem autem , Lc renes, Sc reticulum jecoris ex peccato ipso adolevit in eo altari ; quemadmodum prasccperat Jehova Mo-
it Carnem vero, & pellem ejus combussit igne extra castra.
12 Deinde mgulavit suum holocaustum $ cui porrigentibus filiis Aharonis sanguinem illius, sparsit cum in illo altari circumquaque :
1; Similiter holocaustum porrigentibus ei per membra illius, Lc caput iihus , qua adolerctinipso altari:
,4 r#a«

14 Postquam lavir exc«.8e ambo crura il- j i ius ; adolevit ea cumir ei/quo holocausto in I illo altari. I
1 < Postea obtulit oblationem populi: primum accepit hircum peccati, qui tiat pro 1 populo, quo jugulato paravit eum pro pec-, cato ,1 itu fui prioris • . j
16 Deinde obtulit holocaustum ipsum; & paravit illud pro ritu:
17 Obtulit quoque munus illius,. & implens manum suam illo , adolevit in ipio altari ; praeter holocaustum matutinum.
,8 Quümque mgulasset bovem.&arietem, in sacrificium eucharisticum, quod trat pro populo : porrigentibus ei filiis Aharonis sanguinem illorum,sparsit cum in ipio altari circumquaque.
19 Poru'gent<s deinde adipes ex illo bove ; & ex illo ariete caudam,& ad/pm operientem exta,& renes,8c reticulum iecoris.
20 Imposuerunt illos adipes ad ipsa pe- ctora : & adolevit adipes in ipso altari.
ri Pectora vero ipsa & armum illorum dexterum agitavit Aharon agitatione coram Jehova , quemadmodum prtcceperat Mosche. .
n Tum attollens Aharon manus suas versus populum benedixit eis; ac descendit parato illo peccato, holocaustuque , & eucharistico.
il Postea venit Mosche cum Aharone in tentorium conventus, egressique benedixerunt populo, quum apparuisset gloria Jehova; toti populo.
24 Exiens enim innisa conspectu Jeho- v* , coniumpsit in illo altari holocaustum ipsum ,&adipes : quod videns totus populus , acclamaverunt, & prociderunt tuper faciem luam.
CAP. X. paegrinM in fanCtuArium
iÜAtws Aceerfit pitnam ignti.
S Ed accipientes filii Ahnronis Nadab & Abihu quisque thuribuJum suum, indiio cis igni, impoiuerunc suffitum eis: ut offerrent coram Jehova ignem alienum , quod non praeceperat eis.
1 Quapropter exiens ignis a conspectu ■Jehova;, exanimavit eos ; ita mortui lunt coram Jehova.
; Tum dixit Mosche Aharoni: iilud est, quod loquutus erat Jehova dicendo,in pre* pinquis meis sanctificabor, & ante conspectum totius populi glorificabor : sed conticuit Aharon.
4 Et vocavit Mosche Mischaelem & Eltza- phanom filios Huzzielis patrui Ahaionis ; edixjcque eis. accedite , sublatos deportate fratres vestros a conspectu lanctuarii extra castra :
5 Qu> accesserunt,sublarosque tunicis eorum deportaverunt eos extra castra, sicut edixerat Mosche.

Edixit vero Mosc/re Aharonj:&Eiha- Lari & Ithamari filiis eius , capita vestra ne nudate,neque vestimenta vestra discindite, ut non moriamini, & contra totum hunc coctum effervescat lebova ;ied fracresvestri, tota familia Jilraelis deflebunt hoc incendium,quod incendit Jehova.
7 Neque a porta* tentorii conventus fx»e, nc moriamini, nara ojcum unctionis
I C U S. eap.10.ttJ
Tehov» super vosesl:qui fecerunt fecundum veibum Mofciiis.
.8 Et alloquutus est jehova Aharonem, dicendo.
9 Vinum aut potum ir.cbtiaf r<m ne bibito tu,aut filii tui tecum»quando ingressuri estis tentorium conventus,ut non moriamini; statuto peipetuo per geaerationes vestras :
10 Cüm ad dTcernendum inter sacrum & profanum, atque inter mundum Scimtrun-
11 Tum ad docendum filios Jisrrelis omnia illa statuta, qua; edixeiit Jehova eis per Moicher.
i; Edixit autem Mosche Aharon), gc El- hazari & Ithamari filiis eius, qui reliqui erant: accipite munus istud,quod reliquum est ex igne absumptis Jehovx. & comedite illud cum a7ymis prope hoc altare ;quia res lanctasanctarum est.
1; Ideo comedetis illud io loco sacro, quia demenfurr, ruum & demersum filiorum tuorum est ex igne abiumerdi* Jehova;: sic enim jussus sum.
14 Pectus autem agitatioris & armum elationis comedetis in loco mundo, tu. Se filii tui, & filia: tus tecum : quia in demensum tuum & demensum filiorum tuorum d'ta sunt ex sacrificiis eucharisticis filiorum JiTraclis.
15 Armum elationis & rectus agitationis, curo igne absumendis adipibus afferent, ad agitandum agitatione coxam Jehova: eriique tibi 8c filiis tuis tecum iri demensum perpetuum, quemadmodum prscepie
1 6 Hircum autem illum peccati accurate perquisivit Mosche , sed ecce exustu* erae: quapropter efferbuit contra Elhaza- rem & contra ithamarem filios Aharonis, qui reliqui erant,dicendo.
J7 Quamobrem non comedistis peccatum hoc m loco sancto) namres sancta sanctarum est: at illud dederat vobis leboVA ad ferendum iniquitatem hu'us catus, expiationem faciendo pro eis coram Jehova.
18 En ; non est illatus languis* e : usin sanctuarium intrinsecus: omnino comedere illud tenemini in fotosancto» sicut prs* ceperam.
tg Tum dixit Aharon Moschi, ecce, hodie obtulerunt peccatum suum, & hclocau^ sium suum coram Jehova.acciderunt autem mihi res eiusmodi: si comedissem peccatura hodie,^ an bonum videretur in oculis Je-
20 Quod quum audivitMosche, bonum viium est >n oculis ejus.
CAP. XI. PdestMS animAlium mundo* rum,6* immundorum .
I Tem alloquutus est Jehova Moschen df Aharonem, edicendo'eiy ; l Alloquimini filios Jilraelis,dicendo:
haec suntanimalia, qu* voscomedetis, «P omnibus b*stii*>quse sunt super terram J Quu quid habet ungulam icissam,dt bifidatum est hssuiä ungularum,revocans ruminis tibuqi ex quavis bestia, illud comedetis. 4 Vervmtatnen hoc ne comeditote, ex
revocantibus C *ubu#

cap.ii.. nvr
sibus scissam ungulam solum; camelum, quia revocat quidem cibum ruminis, sed sci (Tam ungulam non habet, immundus est
5 Et murem montanum,quia rcvo«cat quidem cibum ruminis, (ed ungulam scillam non habet: immundus est vobis:
6 Et leporem,quia revocat quidem cibum ruminis,sed ungulam scissam non ha bet: immundus est vobis :
*» Ettuem,qui? habet quidem scisTam un- j gulam,& bifi dara est fissura ungulae .sedru- I minis cibum non ruminat; immunda est
8 De carne istorum,ne comedite,8c cadaver eorum ne tangite, immunda sunt vobis.
q Hoc comedetis ex omnibus, quae/unt 1 in acnuis .'omne,quod habet pinnas Se squa- rqas m aquis,tum per maria, cum in fluminibus,illa comedetis.
i o Quicquid vero non habet pinnas, aut squamas,tum permaria, tum in fluminibus,
, ex omni reptili aquatico, denique ex omni animante, quod/it in aquis ; abominationi Qinc vobis.
ii Itaque abominationi sunto vobis: de carne eorum ne comedatis, sed cadaver eorum abominemini.
i2 Quicquid non habet pinnas, aut squamas in aquis,abominationi esto vobis.
, i j Ista autem abominamini eX volatili- bus.ne comeduntor, abominationi sunt: aquilam,& o(sifragam,8c haliatetum.
14 Et milvum, & picam , secundum speciem suam.
^ iy Omnem corvum, secundum speciem
1 1 6 Et ululam ,& hirundinem , Lc arsalo-
nem:Öeaccipitrem secundum ipeciem iliam:
17 Et bubonem,& mergum,& noctuam ;
t8 Er monedulan,, 8c plateam,8c mero-
19 Et ciconiam , ardeam secundum speciem suam : & attagenem , & vespertilio-
20 Omne reptile volucre ambulans qua- tuor pedibut ,abominationi esto vobis.
21 Verunramen hoc comedetis ex omni reptili volucri, quod ambulat quatuor pedibus i quod non habet crura supra pedes suos,quibus saliat mper terram.
12 ex illis comedetis ista , locustam fecundum ipeciem suam,&bombycem secundum speciem suam,& cantharum fecundum j speciem stiam, & cicadam secundum spe- | ciemstiam.
2? Omne vero reptile Volatile , quatuor habens pedes,abominationi esto Vobis.
24 His autem polluemini: quisquis ceti» j gerit cadaver horum, immundus erit ulquc ad vesperam.
iy Et quisquis portaverit de cadavere horum, lavabit vestimenta sua, & immundus erit usque ad vesperam.
26 Cadaveia omnis bestiar.qutz scissam quidem habet ungulam» sed fiiTuranon^ft bifidata, aut citum rumini? nop revocat, immunda iunt vobis : quicunquc tetigerit ea,immundus erit :
27 Similer omnis incedentis super marculos (ttos, ex -omni animame quadrupede, immunda fun t vobis: qunquis tetigerit
‘ 1 C U S. ' Ciip.it»
cadaver eorum, immundus erit usque ad vesperam.
28 Quare.qui portaverit cadavera eorum, lavabit vestimenta sua, Se immundus erit usque ad vesperam : immunda sunt vobis.
29 Item hoc vobis immundum esc ex reptilibus,qu* reptant super terram : mustela,& mus > & testudo lecundum speciem
10 Et attelabus, & lacerta, & stellio : & chamseieon,& glis.
I 1 Ista immunda sunt vobis ex omnibus reptilibus: quisquis tetigerit illa post mortem illorum, immundus erit usque ad ve-
Et res omnis,super quam aliquod eorum post mortem luam ceciderit,immunda erit, ex quocunque jit genere instrumentorum ligno, autveste, aut Pelle, aut sacco, denique instrumento quolibet eorum,>quibus fit aliquod opus : in .quam inferetur, Se immundum erit uiquead vesperam, deinde mundum futurum est.
11 In quodcunque autem vas testaceum .'liquid illoium ceciderit,omne quod intra ipsum fuerit, immundum erit, ipsum vero
14 Cuicunque cibo, qui comeditur, supervenerit aqua»immundus esto; &omni» potus, qui bibi solet, inquocunquc vase, immundus esto.
Similiter super quodcunque ceciderit de cadavere illorum, immundum esto, fumus Se testus minuitor, immundi fune: ideo immundi sunto vobis.
l6 Verunramen fons aut cisterna, congregatio aquarum erit munda : led quod tetigit cadaver eorum,immundum esto.

I? Quod si ceciderit dc cadavere eorum super aliquod semen sativum, quod seminari solet; mundum erit.
l8 Sed si imposita aqua semini, ceciderit de cadavere illorum super ipsum immundum esto vobis.
io item si moriatur ex bestiis aliqua, qua» vobis tft cibo ; qui tetigerit cadaver ejus, immundus esto usque ad vesperam :
40 Qm aurem comederit de cadavere e- jus, lavabit vestimenta sua, & immundus erit usque ad vesperam: similiter qui asportaverit cadavei eius,lavabit vestimenta sua, Sc immundus eri tusque ad vesperam.
41 Item omne reptile,qu^d reptat supet terram ; abominarioni esto,ne comeditor.
42 Quicquid it super ventrem, & quic- qutd it quatuor pedibus, Se quicquid numerosius eft pedibus ex omni reptili, quod reptat super terram, ne comedite ea, nam abominationi sunt.
41 Ne abominabiles redditote vos ipso» ullo reptili,quod reptat; neque polluitote vos illis,ut sitis polluti istis.
44 Nam ego Jehovajum Deus Yester juc sanctificetis vos,& sitis sancti,quia ego sanctus sum : ne eigo polluite vos ipsos ullo reptili,quod teptat super terram.
45 Nrm ego sum Jchova.qui educo vot e terra JF.gypti.ut sim vobis Deus •' ut sitis sancti, qui r. sanctus ego sum.
46 H*c efMcxde bestiis. & volatilibus, Ki otuoi animante, q»at repit in aquis t de*

Cap.tt.ts.iI E V i T njque de omni anima, qu* reptat super
47 Ad dncernendum inter immundum 9 c mundum ; atque inter animal» quod co- inedjrur.Är animal,quod non comeditur.

CAP. XII. Agenda puerperalia.

A lloquutus etiam est JehovaMoschen, dicendo :
t Alloquere filios Jifraelis dicendo» Mulier, quum edit seinen.st pepererit masculum, ut immunda esse soler septem dies,secundum dies , quibus separatur languore suo,immunda efio.
q Die autem octavo, circumciditor ea- ro praeputii ejus.
4 Deinde triginta rres dies maneto in sanguinis purgatione : nullam rem sacram tangito, 6 c ad sanctuarium ne venito,donec completi fuerint dies purgationis fuse.
s Qu’jdsi focminam peperit,tunc in pura erit duabus hebdomadibus , fecundum fmfuritsttmi separationis fuse: deindese- xaginta tex dies maneto in purgatione sanguinis.
6 Quum autem impleti fuerint dies purgationis eius,ahiio aut a filia, afferto a- gnum anniculum in holocaustum, & pullum columbo;» aut turturem in Peccatum : ,d portam tentorii convenitis,sacerdoti.
7 Quj offerens illum coram Jehova expiationem faciet pro ea,sic purgata erit a profluvio sanguinis fui: h*c esto lexpuer- perse a (nate aut a focmina.
8 Quod si non assequatur manus eius quantum fatis ess pro parva pecude, tum accipiet duos turtures, aut duos pullos columbas,unum in holocaustum,& alterum in peccatum; & expiationem faciet pro ea sacerdos,sic munda erit.

CAP. XIII. Lex & cognitio lepr*. \

P Rafterea alioquutus est JchovaMoschen & Aharonem,dicendo: i Homo quum erit in cute carnis eius tumor, aut abscessus, aut papula,quorum aliquid erit in cute carnis ejus vergtnsad plagam lepra;: tum adducetur ad Aharonem sacerdotem, aut ad unum e filiis ejus sacerdotibus.
; Quümque inspexerit sacerdos ipse plagam illam in cute carnis eius, si piius in plaga illa mutatus fuerit in album ; Sc species illius plagae profundior fuerit cute car- cis eius, plaga lepra; est : quum ergo eam tjfe viderit lacerdoS,immundum illum pronunciabit.
4 Quod si papula alba erit in cute carnis Silius, 8t profundior noneritspeciesejus I ipsa cuce, neque pilus eius mutatus erit in ‘ album: tum recludet sacerdos plaga ista dffetiurn septem diebus.
5 Postea inspiciet eam idem stcerdos die septimo ; si ecce plaga ista constiterit judicio ejus,nec diffuderit se plaga illa in ipsam cutem: tunc recludet cum ipse sacerdos septem diebus fecund'».
6 Deinde inspiciet eam idem sacerdos septimo die,fecundo : si ecce contracta est plaga illa,neque diffudit se plaga illa in ipsa cure*, tum mundum pronunciabiteum sa- «k 4 os, a^cesOu ess, liaqMe laya|m vefti*
ICUS. Capi
menta f\ia,&mundus erit.
7 _Sin autem omnino d-ff^jerit se abscessus ille in cute eius.postqu-ifi ostentus fuerit sacerdoti ipsi ad purg4*iovem fui, Le o- ssensus fuerit secundo lacr.-^rj ;
8 Si videbit sacerdos, quod ecce diffudi se abscessus ille in cute eji s j tunc pronun- cijbic^ ilium immundum ucerdes ipse, letz Plaga 'eprae si erit in homine, adduce* tur ille ad sacerdotem ;
to Si autem vident stceidoS ille,quod ecce tumor albus sssincii:e, 5 ;ipsa mutavit pilum in album, etiam si Aliqua sanitas carnis vivar sit in tumore i.Jo:
t i Lepra inveterata esi in cute carnis ejus, ideo immundum p-orunciabit eum sacerdos iile: ne igitur recludito eum, immundus enim est.
ii Quod si omnino effwrefcet illa lepra in cute eius, tegctque ilia lepra totam cutem plagaajftsti a capite ous usque ad pedes eius,quacunque inspicient oculi sacer-
i; Si viderit sacerdos ipse,quod ecce texit lepra illa totam carnem c : us,tum mundum declarabit plaga illa jjjestum : tota mutata est in albam,mundus «st igitur.
iq. Sed quä die appaiebic in ea caro Viva, immunda erit.
, 5 Quum itaque inspexerit ille sacerdos carnem istam vivam, immundum pronuntiabit illum: caro illa viva immunda est,
»6 Aut quum versa fuerit caro illa viva & mutata in album,tum veniet ad sacerdo-
17 Si autem inspiciens eam sacerdos,ille videbit, quod ecce versa fuerit plaga illa in albam ; tum pronunciabit mundum sacerdos illum plagisljfistum mundus est.
18 Item caro,quum fuerit in ipsa cute ejus ulcus > si lanata est.
,tz Deinde oboritur in loco ipsius ulceris tumor albus, aut papula albasubrubida, tum ostendetur sacerdoti.
20 Si autem viderit sacerdoS ille, quod ecce speciej ejus ess depressior ipsa cute, St pilus cius rrut 3 tus in album j tum immundum pronunciabit eum lacerdoS, plaga lepras est,ulcere effloruit.
ii Quod si quum impiciet eam sacerdos* ecce non fjlin ea pilus albus,neque depressior est ipi 3 cute, sed est contracta , tunc recludet eum sacerdos septem diebus.
22 1'osiea si omnino diffuderit se per ipsam cutem J tum sacerdos p/ouunciabii eum immundum,plaga est.
2$ Sin autem in loco i\io cnnstiterir papula illa,nec se diffuderit,cicatrix illius ulceris est, ideo mundum pronunciabit cum sacerdos.
24 Item cato, quum fuerit in cute ejus adustio igni* »si erit pars sanata ab illa adustione, papula alba, subrubida, aut alba tantum: . „ . .
a? Q«um insjiictet eam sacerdos, si ecce mutatus est^ilus in aibum, inipf* papula» Scspecies ejus est profundior ipia cute,lepra est, in adustione effloruit: quapropter immundum pronuntiabit sacerdo»»

jCflp’tv , . , UWlT
s z6 Quod si,quum aspicier eam (ace-rdos* f ecce non erit in papula pilus albus» «tcque : depreflior erit ipsa cute } sed ipsa comtra- j iht erit; tunc recludet eum sacerdos tepterr*

1 27 Deinde aspiciet eam sacerdos dlie septimo : si omnino se diffuderit per cuitem» tum sacerdos pronunciabic eum imimun- dum,plaga leprae est.
28 bin autem in loco sito constiterit jpa- pula illa» nec diffuderit se pcrcutemi» sed | contracta suerit , tumor illius adustionis I «st : quapropter mundum pronun.ciabic eum sacerdos, nam cicatrix illius adoistio-
zg Item quum in viro, aut muliere erit plaga »in capite,vel in barba j I 50 Inspiciente sacerdote plagam ilham, si 1 tcce species ejus profundior <jl jpseu cute. Se in ea est pilus fulvus tenuis; tuim im* mundum pronunciabit eum sacerdos.» porrigo est,lepra capitis aut batb* est.
, . Inspiciente vero sacerdote pilagam illam porriginis, si ecce species ejtus profundior non erit ipsa cute,8c pilus nipricans 1 non erit in ea : tum recludet sacerdos djfe- ftum plaga porriginis septem diebus :
\i Deinde inspiciet sacerdos plagam il- ' lam die septimo; si ecce non diffudit ce porrigo illa,neque factus est in ea pilus fulvus,
1 neque species ipsa porriginis profundior est ip;a cute:
\\ Tunc radet ille se , porriginem vero ipiamne radito ; & recludet sacerdos porrigine illa afitVxwm seprem diebus secundo.
*4 Inspiciente autem sacerdote porrigj- nem illam dic septimo, si ecce non diffudit ' se porrigo illa per cutem, öct'pcrics eius non e/i profundior ipsa cute : tunc mundum pronunciabit eum sacerdos, de quum lave- rit vestimenta sua,mundus erit.
Sin omnino diffudit se porrigo illa ptr ipsam cutem,post mundationem eju f ; Tunc inspiciente cum sacerdote , si . ecce diffudit se porrigo illa per ipsam cu- < tem ; ne inquirito sacerdos dc pilo illo ful- | vo,immundus est ;
\7 Quod si judicio eius constitit porrigo i illa,Se pilusnigricans effloruit in ea,sanata j est porrigo ista , mundus est : quapropter mundum pronunciabit eum sacerdos.
zA Item quum erunt in cute carnis viri aut mulieris papulat alba:; t Tunc inspiciet sacerdos,si ecce in cute tamis eorum papulat erunt conrract«eal- ; phlyxavium «st,quod efHoruitin cute, mundus est.
40 Item quum alicuius caput glabrum fiet $ calvus est.mundusest.
41 Etsi tantum ex parte faciei eius glabrescet caput «jus » recalvaster est,mundus est.
42 Quum aurem erit in ipso loco calvo, aut in recalvo plaga alba subrubida , lepra efHorescens est st, loco calvo, aut recalvo
41 Quare inspiriern« cum sasertlote, si
ecce tumor illius plag® albus subrubidus *r/t in loco calvo auc recalvo ejus , fecundum speciem lepra: in cute carnis :
44 Homo leprosus est, immundus est: ©mnino immundum pronunciabiteumsa-

cerdos,in capite ejuse/f lepra ejus.
45 Leprosi autem, in quo plaga ista est, vestimenta sunto scilla, & caput eius esto retectum,& mystacem obvelato;&,inimun- dus, immundus, clamato.
^ 46 Omnibus diebus , quibus ea plaga in ipso fuerit, immundus habetur, imrrundus est ; solus habitato » extra castra habitatio ejus esto.
47 stem quum erit in aliqua veste plaga leprat,in veste lanea,aut in vefie linea : ,
48 Aut in trama,aut in licio,lineis taneif- ve;autin pelle,autin qupvis opere pelliceo;
40 Erstque plaga illa subviridis, aur sub- rubida inaliqua veste , aut in pelle , aut in trama, aut in licio , aut i nullo instrumento pelliceo, plaga lepra: est; ostendetur itaque sacerdoti.
50 Quuwque inspexerit sacerdos plagam illam ; recludet illud AjfiCium plaga seprem diebus,
51 Deinde inspiciente eo plagam illam die ser>timo,quum diffuderit se plaga illa in ea veste , aut in trama , aut in licio, aut ib pelle »ad que deunque opus aptata sit pellis illa; lepra dolorifica est plaga illa, res immunda est.
5 2 Quamobiem comburet vestem illam » aut tramam,aut licium e lana,sive e lino,aut omne illud instrumentum pelliceum,in quo erit plaga ista:nam lepra dolorifica est» igne comburitor.
5; Quod si, inspiciente sacerdote »ecce non diffuditse plaga illa in ea veste, au: in trama, aut in licio, aut in ullo instrumento pelliceo:
54 Tunc prsecipiet sacerdos,ut lavent id, in quo est plaga illa ; deinde recludet id reptem diebus fecundo.
55 Inspiciente autem sacerdote , ubi ablutum fuerit illud pl?ga <tjfcstum,si ecce'non n uraverit plaga illa coloremiuum, etiamsi plaga illa non diffudit se , res immunda est» igne comburito eam rresest diminucns 4 px- terrore aut interiore parte eius.
56 Quod si,inspiciente sacerdote , ecce contracta est placa illa, postquam id lotum est: tum rumpet illud ab ea veste , aur ab ea pelle,aut a trama,aut a licio.
57 Sin apparebit adhuc in ea veste,aut in trama,aut in licio,aut in quocunque instrumento pelliceo, reflorescens est lepia , igne comburito illud,in quocunque est plaga ista.
58 Illa autem vestis,aut trama,aut licium» aut quodcunque instrumentum pelliceum» quum laveris , si recesserit ab eis plaga ista, tunc lavabitur fecundo,& mundum erit.
59 Hasc esto lex plagae lepra: , vestis lanea: , aut linea:, aut tram<e>aut licii,aut cu- ‘mxunqueinslrumenti pellicei, ad pronuntiandum illud mundum.aut immundum.
CAP. XIV. Expiatio lepr*- Ratrerea alloquutus est Jehova Moschen» dicendo:
2 H*c esto lex leprosi , die purgationis eius: ut adducatur sacerdotcpi veiitiS.
} Exibit autem sacerdos ipte extra castra: inspicictque sacerdos, si ecce lanata est plaga illa leprae a leproso:
4 Tunc pr«ecipier sacerdos , ur accipiat quiHiLm pro eo, qui purgandus erit» duas F avicu-

aviculas vivajmund3S,Äehgnum cedrinum, I iJU manus ejus, tum accipiet agnum unum, & dibaphum coccineum, 8c hyssopum. ! in reatum ad agitationem, quo expiatio- 5 Deinde praecipiecfaccrios, uc juguler I nem faciat ßceuits pro co: 2e. decimam aviculam unam ; sanguinem fundens in vaS j Eph* unam simii* misi* o'.eo in munus,
testaceum super aquam vivam
f, Aviculam utro vivam accipiet,lignumque cedrinum, & dibaphum coccineum » Lc styflopum: & intinget illa simul cum avicula viva in avicui* sanguinem jugulatae super aquam vivam* . . .
7 Ira asperget eum,qui purgandus erit a lepra septem vicibus: öc pronuncians eum mundum , dimittet aviculam vivam insu- perficiem agri.
8 Tum qui purgandus est , abluensvesti- menca lua,ot radens totum pilum suum , lavabitur aqua,ut mundus sit,8c postea veniet in castra : sed emanebit extra tentorium suum septem dies.
9 Eritque die septimo,ut radat totum pilum tuum, caput suum, & barbam suam, su* perciliaque oculorum suorum, denique totum pilum suum abradat :& ablutis vestimentis tuis lavabit carnem suam aqua, ut sit mundus.
ro Dic autem octavo accipito duos a- gnos integros,Scagnam unam anniculam integram : & tres decimas Efb* simii* in murus mistae oleo,& sextarium unum olei.
11 Sacerdos autem ille, qui purgat,statuet Virum istüm, qui purgatur , una cum istis , coram Jehova , .td ostium tentorii conventus.
ii Ic acceptum sacerdos ille agnumu- num offeret m reatum simul cum illo sextario olci,& agitabit illa agitatione coram je-
atque sextarium olei:
rr Et duos turtures, aut duos pullos columbas, quas assequi poterit manus ejus, uc sit unum in peccatum, & alterum rn holocaustum.
a; Qu* afferet die octava purgationis sii* sacerdoti, ad portam tentorii conven- rüs, coram Jehova.
,14 Tunc'accipiet sacerdos agnum reatus, 8 c sextarium olei,cgitvbic^ue illa saccr- dosagitationecoram (chova.

. 15 Deinde jugulabit agnum reatus,8c accipiens sacerdos de sanguine illius reatus, imponet insim*auriculas dexter* eius,'qui purgatur: & pollici mar.usejus dexter*, ac pollici pedis cius dexteri.
r6 De oleo quoque e stundet sacerdos, super manum suam sini strrm:
17 Et asperget sacerdos digito suo dexre- ro de illo oleo. quod ti it in manu sua sinistra,septem vicibus coram Jehova.
18 l'ostea imponet sacerdos de illo oleo, quod erit in manu sua , insim* auriculx eius, qui purgatur,dextera:, pollici manus eius dexter*, ac pollici pedis eius dexteri ;in loco sanguinis reatus ipsius.
29 Quod autem remanserit eX illo,quod erit in manu sacerdotis, imponet capiti ejus,qui purgatur; ad expiationem faciendam pro eo coram Jehova.
Deinde parabit unum ex turturibus illis, aut e pullis columbas, ex «4,qu* assequi potuerit manus ejus;
Ji Prout assequuea fsteric manus ejus
1; Deinde jugulabit agnum illum in loco , .
ubi jugulare solet peccatum 8c holocau- unum in peccatum, & alterum in holocaustum , in locosancto jnam sicut peccatum,! sium, cum suo munere: sic expiationem fic reatus ips« est sacerdotis, res lanctasan-.' faciet sacerdos pro eo, qui purgatur coram stamm est. . i Jehova.
14 Tum accipiens sacerdos de illosan-l \z Ista efa lexc/ftf,in quomf plaga le- guinereariis, imponet tacerdosinfim* au - > pr* j cums manus assequi ilis non potue- ricul* dexter* eius, qui purgatur ; 8c polii-! iit in purgatione fui. ci manus ejusdexter*,ac pollici pedis ejus I Alloquutus quoque est Jehova Mo- dexteri. { sehen 8c Aharonem,dicendo :
t f similiter accipiens sacerdos de sexta-1 14 Quum perveneritis in terram Cenari© illo ole, ,• infundet unut sacerdos manui, hams, quam e^o daturus sum vobis in pos-
sinistr* alterius ;
16 Et intincto sacerdos digito suo de- xtero, Accipiens de oleo illo, quod erit in manu sua sinistra $ asperget de ilio oleo digito suo septem vicibus coram Jehova ;
17 De residuo autem illius olei, quod erit in manu sua, imoonet sacerdos inhm* au- licul* dexter* eius,qui purgatur, & pollici manus eius dexter*, ac pollici pedis eius dexteri, super ipsum sanguinem reu- tüs :
18 Quod autem remanserit de illo oleo, quod erit super manum sacerdotis, imponet capiti ejus.qui purgatur: sic expiatio - stem faciet pio co sijcerdos coram Jehova,
19 Tum parans sacerdos peccatum, expiationem faciet pro eo, qui purgatur ab imntunditia :ua > postremo auiem jugulabit ho ocaustum:
20 Et offeret sacerdos holocaustum illud, & munus e'us in altari: sic quum expiationem fecerit pro eo sacerdos.mundus erit.
2t Quod si tenuis sit, neque assequatur
sestionem ; si indidero plagam lepr* ctstVui domui regjonis,quam possidebitis:
Tunc veniens is, cujus est domus illa* indicabit sacerdoti, dicendo ; veluc plaga ej)e mihi videtur domi.
$6 Et pr*cipi«t sacerdos,ut expediant domum illam, ant equam veniat sacerdos ad aspiciendum plagam illam,ut non polluatur quicquid est in ea domo : posimodum vero adveniet lacerdos ad aspiciendum domum illam.
\7 inspiciens autem plagam illam,si ecce plaga illa i n parietibus istius domus con- jlat fonuiis 1 .subviridibus aut stibrqbidis» quarum ipedes fit depressior ipso pariete :
18 Egredietur sacerdos illa domo ad januam ipsius domus,& recludet eam septem
diebut,
19 i'ostea redibit sacerdos dic septimo; si autem viderit, quod ecce diffudit le plaga ista p«r pjrietes illius domus,
4° Tutic pr*cipier sacerdos, ut eruant Iapide* istos, in quibus M plaga 1."prori

projiciern eos elftra civitatem in locrur» immundum.
41 Domum autem nudabit tcstoirio intrinsecus circumquaque: Leef^indtt pulverem illum, quem detraxerint, extracivita- tem in locum immundum:.
41 Deinde acceptos lapides alios ; inducet in locum illorum lapidum; fumiliter pulvere alio accepio ipsam domurm inducturus est ;
4; Qioi st rediens eadem plaea e fflorescet in ista domo, postquam cniit Lapides illius, & postquam detraxit fui Utrem ex ea domo,& postquam induxit ;
44 Tunc adveniens sacerdos, si videat, quod ecce ditfuderit se plaga h*cp er domum illam; lepra dolorifica est in ea domo,immunda est.
4? Quapropter destruet domum illam, lapides cius,ligna ejus, omncrr.quc pul verem illius domuj, & educet extra ipsam civitatem in locuni immundum.
46 Qi?i aurem ingressus fuerit domum illam ullo dierum, quitws reclusit eam, immundus erit usque ad vesperam :
4-7 Et qui cubuerit in ea domo, lavato vestimenta sua : similiter, qui comederit in «a domo,lavato vestimenta iua.
48 Sin autem omnino ingressus sacerdos viderit, quod ecce non diffudit i'e plaga illa per domum,postquam inducta est domus illa ; tunc mundam pronunciabit sacerdos domum illam,quia Cinara est plaga.
49 Itaque accipiet ad expurgandum dc- Wium illam, duas aviculas,item lignum cedrinum, & dibaphum coccineum, Se hyflo-
^ <0 Et iugulans aviculam unam, singui- nimque infundens Vasi fictili super aquam vivam.
st Accipiet lignum illud cedrinum, & byssopum, Se dibaphum coccineum, aviculamque alteram vivam i & incinget in sanguine aviculae jugulat*, & in aqua viva, jispergecque domum ilbm septem vicibus;
Ci Sic quum mundaverit domum illam sanguine illius aviculae,& aqua viva,avicula quoque altera viva, lignoque cedrino, Sc .lwiTopOsäc dibapho coccineo ;
s; Dimittet alteram aviculam vivam extra civj tatern j„ superficiem agri; sic ■expiationem fecerit pro domo illa,8c erit munda.
54 Ista est lex: de omni piaga lepras, Se de porrigine.
55 De Jcpra quoque vestimenti,8e de lepra domus.
56 Item de tumore, & de absceflu,8e de
$7 Ad docendum» quä die quis immundus sit,Sc quä die quis sit mundus : isia est lex lenrse.
Cap.tf.
C A 1\ X v. smmunditiesseminjS^ysan^ut' npi menstrui.
I Tem alloquutus est]ehova Mofchen 8c Aharoncm,dicendo:'
1 Alloquimini filios lisraelis, dicentes ris,unusquisque quum est gonorrhoea affectus a carnesua, profluvio suo immundus «st.
z H»c autem esto immunditia e;uJ in
profluvio ejus I st sal ivaVerlt caro ejus profluvium ejus,aut obstruxerit se caro ejusfc profluvio eius,immunditia eius est.
4 Omne cubile, cui incubuerit gonorrhoea affectus,immundum esto.
5 Et quisquis tetigerit cubile eius,ablutis vestimenris stiis lavabitur aqua, & immundus erit usque ad vetp.enim.
6 Item.quiinsedericinstrumento ulli,cui insedit gonorrhoea affectus ; ablutis vesti- mentis luis lavabitur aqua, Sc immundus erit usque ad vesperam.
7 Item qui tetigerit carnem gonorrhoea affecti » ablutis vestimentis suis lavabitur aqua,8c immundus erit usque ad vesperam.
8 item,quum dctpuerir gonorrhoea affectus in aliquem mundum, js abluris vestimentis suis lavabitur aqua, Sc immundus erit usque advespemni.
9 Item omne sedile,tyi insidens vehitur gonorrhoea affectus,immundum esto.

10 Item quisquis tetigerit rem ullam, quas substrata fuerit ei, immundus esto usque ad vesperam; qui itaque portaveris illa,ablutis vestimentis suis lavabitur aqua» S: immundus erit usque ad vesperam.
»i. stem qucmcunque tetigerit gonorrhoea affectus manibus suis non immersis iri aquam is ablutis vestimentis suis lavabitur aqua, & immundus erit usque ad ve- ipetam.
> r item vas testaceum,quod tetigerit affectus gonorrhoea , frangitor: omne vero vas ligneum immergitor in aquam.
13 Quum autem mundabitur affectus gonorrhoea a profluvio suo, primum numerabit sibi septem dies ad purgationem Aii, Se abluet vestimenta sua: deinde lavabit carnem suam aqua y|va,ut iit mundus :
14 Denique die octavo accipiet sibi duos turtures, aut duos pullos colutnb*: ve- mensque cqtam jehova ad portam tentorii conventus,dabit illos sacerdoti.
»s Quorum parabit sacerdos unum in peccatum, Sc alterum in holocaustum : sic expiationem facienpro eo sacerdos coram Jehova ä profluvio eius.
16 Item quisque,quum exibit ex eo concubitus femen , is lavabit aqua totam carnem iuam, & immundus erit usque ad vesperam ;
17 Et super quocunque panno,aut quacunque pelle fuerit concubiiüs semen ;id abluetur aqua, & immundum erit usque ad vesperam :
18 Mulier etiam, quum vir concubuerit cum ea concubitus femine, ambo lavabuntur aqua, & immundi erunt usque ad vesperam.
19 Mulier autem, quum erit affecta profluvio, quum profluvium sanguinis eius erit in carne ejus ; tepicm.dies esto in separatione stia,8f quisquis tetigerit eam,immundus esto usque ad vesperam.
20 Et stiper quodcunque cubuerit tempore separationis fu* , immundum esto t similiter cuicunque insederit» immundum esto.
»t Et quisquis retigerit cubile eius,, ablutis vestimentis suis lavabitur aqua , ac immundus erit usque adveiperam.
11 Quisquis etiam tanget ullum instru-

rr.entum, cui illa insederit; ablutis vesti- irentis suis lavabitur aqua,& immundus eric usque ad Vesperam.
2$ Etiamsi illud, quod aubt Anget, erit super cubile, 3Ut super instrumentum illud, cu» illa insidebar» quum is tangeret istud j immundus esto usque ad vesperam.
2$ Quod si omnino concubuerit quiscum «a,itaut id,cu : us causa separatur ea,stt super ipfüm, is immundus erit,septem diebus : similiter omne cubile, in quo cubuerit,immundum esto.
rf Item mulier quum profluet profluvio sanguinis diebus multis praeter tempus separationis fu* : aut quum profluet ultra separationem suam » omnibus diebus profluvii immundiri* fu*,sicut diebus separationis suae,immunda ipsa futura est.
26 Omne cubile, in quo cubuerit omnibus diebus vrofl^Gn stii, ur cubile separationis fu* esto ei; & omne instrumentum, cui insederit, immundum esto, secundum immunditiam separationis eius.
27 Et quisquis tetigerit illa, immundus «st : quapropter abiucisvestimemis stiis lavabitur aqua, & immundus erit usque ad vesperam.
28 Quum autem mundabitur a profluvio suo: numeratis sibi septem diebus postea
inundabitur.
29 Itaque die octavo accipiro sibj duos turtures, aur duos pullos columbas ; qUrs afferat sacerdoti ad portam tentorii conio Et parabit sacerdos unum in peccatum, & alterum in holocaustum . 8c expiationem faciet pro ea sacerdos coram Jeho- vaaprofluvioJmmunditi* eius.
;i Sic curabitis, ut seseparent filii Jis- taelis ab immunditia sua ; ur non moriantur in immunditia sua,quum imputaverint tabernaculum meum,quod est inter ipsos.
12 Ista estlex affecti gonorrhoea,ejulque «x quo exit concubitus femen, quo fit immundus- ......
Jrem languentis mustern tn separatione sua.Sc oijusque profluentis profluvio suo tam maris,quam focmin*:de viro quoque, qui concubuerit cum immunda.
CAP. XVI. Anniversaria. expiatio.
Q Uamobrem alloquutusest JehovaMo- schen, postquam mortui sunt ciuo fflii Aharqnis: (mortui autem»unr,quum ap- propinquäflent ante conlpectum Jehov*:)
2 Edixicque Jehova Moschi:'alloquere Aharonem fratrem tuum,ut ne ingrediatur quovis tempore in locum sanctum intra velum ; anre illud operculum nropiriato- rium, quod ejtiuper arcam, confiftat, ut non moriatur > quia in nube appareo super operculum illud propitiatorium.
$ Cum hoc ingreditor Aharon Jocum hunc sanctum ; cum juvenco subrumo in peccatum,8cariere in holocaustum:
4 Tunicam lintum sanctam induito, 8c femoralia linea sunto super carnem eius : baJrhedque lineo accingitor, & cidari linea tegitor: vestes sacr* sunt,ideo lavabit aqua «arnem luam,quum induet eas. <
5 A' coctu vero filiorum jisraelis.acci- P «k dwof hirco* 4 capris in jptcfarum; & j
ficus. Cap.,6.
arietem unum in holocaus'um*
6 Et offercr Abaron juvencum illum peccati, qui fueitt prose ; 8cexpiationem faciet pro se,& pro familia stia :
7 Deinde accioiens duos illos hircos, sistet illos coram Jehova ad portam tentorii conventus.
L Et imponet Aharon his duobus hircis fortes j fortem unam Jehw*,fortem vero alteram Hair,zelis»
9 Tunc offerens Abaror hircum,cui obvenerit fors pro Jehova, parabit illum in peccatum :
10 Hircus vero iste, cii obvenerit fors Hazazelis, sistitor vivus coram Jehova ad fociendum expiationem suo er eum ; ur dimittant eum ,qui Ha/.uzelii ejtin desertum.
11 Quum autem offerens Aharon juvencum illum peccati, quierit pro se,expiationem faciei pro se & familia sua : jugulabit juvencum illum peccar.,qui erit pro se.
12 Et accipiens plenum rhuribulum prunis ardentibus ex ipso astari a conspectu fehov*,plenosque pugillos suos suffitu aromatum comminuto, inferet ea intra velum
1$ Et imponet suffitum illum igni coram Jchova ; ut tegat nubes illa suffitus ipium öpeiculum propitiatorium, quod estiuper testimonium,8c non moriatur.
14 Posiea accipiens de sanguine illius juvenci, insperget digito suo superficiem ipsius operculi' propniätorii orientem verius: ante illud autem operculum propi- tiatorium inspergito septem vicibus de illo sanguine digito suo.
15 jugulato veiö hirco illo peccati, qui erit pro populo, inferet sanguinem eius intra ipsum velum ; & faciet sanguine eius sicut fecit sanguine illius juvenci, inspergens eo ipsum 'operculum propitiatorium, & ante operculum propitiatorium.
16 Sic expiationem faciet pro loco sancto ab immunditiis filiorum Jisraelis, & a. defectionibus eorum, ex quibusvis peccatis eorum,similiterque faciet tentorio cor> veniüs, manente apud eos inter immunditias eorum.
17 (Nullus autem homo esto in tentorio convcmus,quum ille ingredietur ad expiationem faciendam in foco sancto , usque dum egrediatur: quum expiationem faciet pro se & pro familia syä, & pro totä congregatione Jisrajf.is.J
>8 Postea exibit ad ipsUm altare, quod est coram Jehova, ut expiationem faciat pro eo, acc ipiem que de sanguine illius juvenci, & dtf sanguine illius hirci, imponet cornibus ipsius altaris circumquaque :
19 Ec inspejget ipsum ex illo sanguine digito luo septem vicibus: sic mundabit ipfUm ? drsanctmcabnipiufn a b immunditiis filiorum Jifraistis.
20 Quümque finem fecerit expiandi /o> <um ssncturr}» Jk tentorium conveniüs, atque aftarf (Pium ^ admovebit hircum illum, qui vivus eri: :
1 ri Nite.-uque Aharon ambabus manibus suis iuper caput iliius hirci, qui vivus erit, confitebitur suptripsumomnetsini- 'quitates filiorum Jiiraelis, & omnes defectiones eorum ex quibusque peccatis eo-

rura

rum , & poftquam imposuerit illa capiti istius hirci,emittet eum per hominem commodum in de:fertum.

ii Nam portabit hircus ille super se o- mnes iniquitates eorum in regionem inhabitabilem : qaiamcbrem dimissurus «st hircum illum in desertum.

Postea veniens A haron in tentorium conventus, exuet vestes lineas,quas induerat,quum venturus e stet in locum sanctum: & relinquet eas ibi.

14 Deinde ubi laverit carnem suam aqua in loro sancto, & induerit vestimenta sua } exiensparabit holocaustum tuum, 8c holocaustum populi, Se expiationem faciet pro se Se pro populo.

z$ Adipem vero cu;usque peccatiado- lero in ipso altari.

16 Qui autem dimiserit hircum illum Hazaielis, ablutis vestimentis suis lavabit carnem suam aqua. Ac postea ingredi poterit in castra.

17 Juvencum veto illum peccati & hircum peccati, quorum sanguis illatus fuitad expiationem faciendam in sancto, efferto extra castra: Se comburent igne pelles eorum,fimumque eorum.

18 Qui autem combusserit ista, ablutis Vestimentis suis,lavabit carnem suam aqua, postea demum ingredi poterit in castra.

19 Atque bo< erit vobis in statutum perpetuum: meine septimo,d/e decimo illius mensis affligitote animas vestras, & nullum opus facitote, indigena,aut peregrinus,qui peregrinatur inter vos : * i * * 4

io Quia illo die expiationem faciet pro vobis, ad mundandum vos: ab omnibus peccatis vestris coram Jchova mundabi-

$t Cessatio, requies esto vobis,qua affligatis animas vestras,statuto perpetuo.

Expiabit autem sacerdos ille, quem Deut unxerit, & cuius consecraverit ministerium ad fungendum sacerdotio loco patris fui,quum induerit vestimenta linea,vestimenta sacra:

;; Expiabit inquam sanctuarium sacrum, tentorium quoque conventus, Le altare expiabit: etiam Sacerdotes ipsos, Le totum populum huius congregationis ex-

$4 Est itaque futurum hoc vobis in statutum perpetuum,ad expiationem faciendam pro filiis Jifraelis ab omnibus peccatis eorum,semel quolibet anno : quod fecit «Abu* ron, quemadmodum praeceperat Tehova Moschi.

CAP. XVII. 5 <W£uisnon comedendut. RAterea alloquutuJ est jchova Molchen, dicendo:

i Alloquere Aharonem & filios eius

omneYque filios Jifraelis, edicens eis, hoc illud ejl verbum,quod praecepit Jehova,di-

1 Quicunque e familia Jifraelis jugulaverit bovem,aut agnum, aut caprum in ca* stns i aut quisquis jugulaverit extra castra}

4 Si ad portam tentorii conventus non adduxerit illam , oblaturus oblationem Je- hoy* ante tabernaculum Jchova;; sanguis

imputator viro illi,sanguinem effudit,quapropter exscindetur vir ille e medio populi sui.

s Ut, quum adducent filii Jifraelis sacrifi- cia sua,quae sacrificant in superficie cujusviS agri ; adducant illa jchova; verlüs portam tentorii conventus ad sacerdotem ; 8c sacri« ficent sacrificia ipia eucharistica Jehovas.

6 Et asperget sacerdos ipse sanguinem illorum super altare jehovae ad portam tentorii conventus, adolebirque illorum adipem in odorem gratum jchova;.

7 Neque Cicrificanto’deinceps sacrificii suadasmonibus, quos sectantur isti scortando: statutum perpetuum hoc esto eispee generationes eorum.

S Qujproptcr eis edicito »quicunquee familia |israelis, aut« peregrina gente, qug peregrinatur inter eos ,• offeret holocau- stum,aut aliud sacrificium;

9 Ac ad portam tentorii conventus non adducet illud , ut paret illum jchova;: o- ftinmo exscindeturvir ille e populis suis ;

10 Et quicunque c familia Jifraelis, autfe peregrina gente,qui habitat inter eos vescetur ullo sanguine » utique illi ipsi opponam iratam faciem meam, qui comederit ullum sanguinem : Lc exscindam illum e medio populi mei.

11 Nam anima cuiusque carnis in sangui- ne est} ego vero destinavi eum vobis in altari ad expiationem faciendam pro anima- bus vestris : nam sanguis is est, qui pro anima expiationem facit.

ii Idcirco edico filiis Jifraelis,nulla anima ex vobis comedito 'sanguinem: etiam peregrinus , qui peregrinatur inter vos,ne comedito sanguinem.

i j. Et quicunque c filiis Jisraelis,aut e peregrina gente» qui peregrinatur inter eos, venando ceperit capturam bestia:, aut avis: qua; comeditur ; primam effundet sanguinem ejus.fic teget eum pulvere.

i4 Ejt enim anima cuiusque carnis, san-

uis ejus pro anima ejus est ; ideo edico

liis Jij'raülis , sanguinem ullius carnis ne comeditote,nam cuiusque carnis anima sanguis eius est,comedentium eum quisque exscinditor.

i f Quicunque autem comederit mortici- nium aut discerptum,five indigena,sive peregrinus ; is ablutis vestimentis suis,lavabitur aqua, 8e immundus erit usque ad vesperam,post mundus erit.

16 Quod si non abluerit illa , Lc carnem suam non laverit} feret iniquitatem luam.

CAP. XVIII. Grzdut conjugii prohibiti»

I Tem alloquutus est Jchova Molchen »dicendo :

z Alloquere filios Jifraelis, dicens eis f ego sum Jchova Deus vester.

\ Secuiidüm opera terrae Agypti,in qu* habitastis ne facitote : similitersecund&m opera terra: Cenahanaei, in quam duco vos, ne facitote, Lc in statutis eorum ne arnbula-

4 Sed iudicia mea exercetote ; Lc statut» mea obleivatote ambulando in eis: ego fum Jchova Deus vester.

5 $i observabitis statuta mea, & judici* F ; mea,

mea,homö , qui fecerit e» vivet in eis : ego sum sehovg.

6 Nemo homo ad ullum propinquum carnisfuae acceditote, adretegendumnuditatem rego/um jehova.

7 Nuditatem patris tui,aut nuditatem matris tuse,ne retegito:mater tua est, ne re tegito nuditatem ejus.

8 Nuditatem noverca; tuae, ne retegito: nuditas patris tui est.

9 NUsiitatem/ororis ruar, filias parris tui, aut filias matris tuae , cognationis domestf- car aut exteras cognationis, harum ne rete* (ito nuditatem.

10 Nuditatem neptis tuae ex filio filiave, harum ne retegito nuditatem : nam nuditas tua sum.

11 Nuditatem filixruiM ex noverca tua, cognata patris tui, foror tua est: huius r.e retegito nuditatem.

ia Nuditatem amitas tuae, ne retegito , propinqua patris tui est.

i; Nuditatem materterae tuas ne retegito, nam propinqua mattis tuas est.

14 Nuditatem patrui tui ne retegito : cd uxorem eju s ne appropinquato, amita tua est.

1? Nuditatem nurus tuae , ne retegito: oxor filii tui est,ne retegito nuditatem ejus.

i *5 Nuditatem fratrias tuae ne retegito, nuditas fratris tui est.

17 Nuditatem mulieris ,8c filias ejus , ne retegito,fi;iam filii eius,aut filiam filias e'us, ne accipito ad retegendam nuditatem ejus: proxima: ejussune,scelus est.

18 Item mulierem u nam adalteramne assumito ; angustia affecturus bvinc retegendo turpitudinem illius ducti super hanc in vita ipsius.

19 Item ad mulierem in separatione immunditiei sua;,ne accedito,ut retegas nuii- ratemeitu.
20 Item cum uxore proximi tui ne committito,ut concumbas ad femen, polluendo te cum ea:
21 Item de femine tuo ne permittito traducendum Molecho : neque profanato noro en Dei tuj,ego sum Jehova.
22 Cum mare ne concumbito concubitu muliebri: abominatio eil.
2; Item cum ulla bestia ne committito,ut concumbas, polluendo te cum ea : mulier quoque ne consistito coram bestia , ut incudet fibi,confusio est.
24 Ne polluitote vos ullo horum :quia omnibus his pollutae funr gentes istas, quas ego dimitto a facie vestra :
25 Nam quia polluta est terra , in ipsius iniquitatem animadverto in ea *; evomrtque terra habitatores suos.
2i 5 Sed Vos observaturi estis statuta mea,& judicia mea , neque facturi uüatnex omnibus istis abominationibus indigena aut peregrinus, quf peregrinatur inter vos.
27 (Nam omnes abominationes isto^fe- cerunt homines istius terra:, qux vobis exposita est - unde polluta est ipsa terra.)
28 Ut non evomat eadem terra vos,quum pollueritis eam ; quemadmodum evomuerit gentem illam,qua: vobis est exposita.
29 Nam quisquis fecerit al/quam ex o- lonibus abominationibus istis, utique ex- >

scindentur animas,qu« fecerint e medio populi lui.
?o Observabitis igitur O bse-vationem meam, ut non faciatis ex istis institutis abominandis, qux facta fuerunt inter vos, neque polluatis vos illis : ego Jam Jcliova Deus vester.

CAP. XIX. E*pluAth Vecalfgi diuinij- sim«.

pR.®rerea allocjuurus est Jefcova Mo- 1 leben, dicendo:
2 Alloquere totum coctum filiorum jis- rrelis edjccns e/$>fancti estote : quia sanctus sum ego Jehova Deus vester.
; Quisque matrem sUam & patrem suum timetote. St fabbatha mea servatote : ego sum Jehova Deus vester.
4 Ne convertatis vos ad idola,& deos fusiles ne facitote vobis : ego sum Jehova Deus vester.
5 Quum autem sacrificabitis sacrificium eucharilticum Jehovx : pro soluntate quidem vestra sacrificabitis illud:,
6 5 ed quo die sacrificabitis illud,comeditor,?* postridie j quod autem remanteric usque ad diem tertium igne comburitor.
7 Quod si ejus quicquam comedetur die tertioT res abominanda est,non erit acce-
8 ideo comedentium illud quisque iniquitatem suam ferto, quia rem sanctam Jehovx profanavit: ideo exscindetur anima illa e populis tuis.
9»Item quum metetis messem terrae ve- slrx, ne prorsus demetito latus agri rui ; neque spiciiegium rnestis tux facite.
10 Similiter vincam tuam, nc racemato , & deciduos acinos vine» tux,ne relegito : ipsi pauperi & peregrino relinquito ista, ego Jum JebovaDeus vester.
11 Ne furamini, & ne mentimini,neque fallacia utimini ullus in proximum suum.
12 Neque jurate per nomen meum ad fallaciam ullam: sic profanaveris nomfta Dei tui,ego fam jehova.
t$ Ne fraudem facito proximo tuo,neque rapito; ne pernoctare sinito merce- dem mercenarii apud ce ad matutinum us-
14 Ne maledicito sürcfo,8c ante excum ne ponito offendiculum ; sed timebis a Deo tUP,«gosum jehova.
15 Ne exercetote perversitatem in judicio, ne accipito personam tenuis, neque honorem exhibeto personx magni $ juste judicato proximum tuum.
16 Ne ambulato cum detractione per populares ruqs, ne instato contra sanguinem proximi tui : ego sum jehova.
17 Nc odio habeto fratrem tuum in corde tuo ; libere corripito proximum tuum, neque festo in eo peccatum.
, 8 Ne ulci&itor,neque n vim asservaro ist populare* tuos , sed diliges proximum tuumsicutre jegosum jehova.
t<f Statuta mea obsefvjtore ; iurnenrn- rum tuorum ne finito coire duo genera, in agro tuo Jne serito duo seminum genera, ÖC vestimento duorum generum vane commixto ne obtegito te.
io ittm quum quis cubuerit cum ulla senu-

* c«p.tg-!0*
■seminis concubitu,<ju 3 C stt ancilla deipecta ; cuique, ut quas omnino non redimitur,aue libertas non datur ei,flagellatio adhibetor, ne morte afficiuntor.,quia non fuit libertate donata;
ji Postea afferet vir rearum suum Jeho- var, ad portam tentorii conventus »'arietem reatus :
rr Et expiationem faciet pro eo sacerdos illo ariete reatus coram Jehova, pro peccato ejus,quo peccavit,& condonabitur ei liberando eum a peccato ejus, quo peccavit.
r; Item quum veneritis in istam terram, -e plantaveritis quamvis arborem esculenti irustus , omnino putabitis pratputium ejus, preputium fructus eius: tribus annfs sunto finguU vobis pr*putiat* ; nihil <4- runt comeditor.
24 Anno vero quarto esto omnis fructus ejus,si»nctares laudationum Jehova:.,
2? Anno demum quinto comedetis fructum ejus , Sc augebit vobis proventum eius: ego sum JehovaDeus vester.
r6 Ne comeditote quiequam cum sanguine ne utimini conjectationibus,neque pr*stigiis.
27 Ne circumcidite pilos ad latus capitis vestri: neque corruptio latus barbae tu*.
j 3 Neque caesuram pro ullo mortuo indi tote carni vestrae,& inscriptionem stigmatis ne imponitote vobis : ego/um Jehova
29 Ne profanato filiam tuam prostituendo eam : uc non scortetur terra illa^Lc impleatur illa terra scelere.
Sabbatha mea obseivarote,& sanctuarium meum reveremini: ego Jum }ehova.
;i Ne vos convertite ad pythones, & ariolos ne consulitote, polluendo vos eis : ego sum Jehova Deus vester.
Coram canitie assurgito, ut honorem habeas faciei fenis: & timebis a Deo tuo, ego sum Jehova.
i; Item fi peregrinatur apud te peregrinus in terra vestra,ne injuria afficitote il-
2+ Tanquam indigena ex vobis esto vobis peregrinus, qui peregrinatur apud vos, & diliges eum ficut te,quia peregrini fuistis in terra jEgypti: ego sum Jehcva Deus vester.
;5 Ne exercetote perversitatem in ullo munere, in dimensione, in pondere,aut in mensura.
?6 Trutina: »ustae, pondera justa, Epha justum, Ac hin justus esto vobis: ego sum Jehova Deus vester, qui eduxi vos e terra ‘^gypti.
$7 Observabitis itaque omnia statuta mea, omniäque judicia mea, facientes ea : egosum Jehova.

CAP. XX. Sanst/o decalogi per varia* pano*.

P Rxterea allnquutus est Jehova Molchen, dicendo ;
r Item filiis Jiirayiis edicito ,* quisquis e filiis Jisrcelis,au't e peregrina grnrfi qui peregrinatur in Jffrable, dediderit de semine suo Molecho, omnino morte afficitor : po- pUlus ipse terr* obruunto eum lapidibus:
? Aut ego opponens i>au>m faciem meam viro illi» exscindam illum e medio
populi stij quia de femine suo dedit Mo- lecho,ucpollueret sanctruarium meum,8cue profanaret nomen sanctum meum.
4 Quod si omnino occultaverint populus illius terra: oculos suos 'z viro isto,quum dedit de femine suo Molecho jut non afficerent eum morte;
{ Tunc opponam e-go iratam faciem meam viro illi»cte familiae ejus ; fk exfcindam eum, omnesque, qui scortando sectantur ipsum, ut scortenrur sectantes Moschum,* medio populi fui.

6 Animam item,quae converterit se ad Pythones & ad ariolos, ut scortando sectetur eos j utique opponens iratam faciem meam anima: illi,exscindam illam e medio populi sui.
7 Ut sanctificetis vos.&siris sancti; quit ego Jehova sum Deusvester :
8 Ar observeti» statuta mea.& faciatis illa: ego JehoVa/Uffl sanctificator.
9 Nam quicunque maledixerit patri suo,aut matri su*»omnino n.oue afficiendus est: patri suo,aut matri sti* maledixit, caedis sua: causa c/Hn ipso,
»o Similiter vir,qui adulteravitcum u- Xore alicuius,qui adulteravit uxorem proximi fui, omnino morte plectitor, adulter ipse>& adultera.
11 Item is. qui cubuerit cum uxore patris fui» nuditatem patris fui retexerit,, omnino morte afficiuntor ambo ; caedis ipsorum causa esi in ipsis.
11 Item is,qui cubuerit cum nuru sua,0- mnino morte afficiuntor ambo : confusionem fecerunt,credis ipsoium causa e/Jin
1; Item is,qui cubuerit cum mare concubitu muliebri.rem abominandam fecerunt ambo ; omnino morte afficiuntor »caedis ipsorum causa esi in ipsis.
14 Item is,qui duxerit mulierem 8c matrem ejus »scelus est: igne comburunto eum 8c eas»ut non sit scelus in medio vestri.
1 5 Item is,qui sibi arrogaverit cubare cüm jurrento,omnino morte afficitor: jumentum quoque ipsum occiditote.
16 Item mulier, quum accesserit ad ullum »urremum,ut incubetsibi,occides mulierem & jumentum ipsum : omnino morte afficiuntor,cadis ipsorum causa esi in ipsis.
17 Item is,qui accipiens sororem suam, filiam patris fui, aut filiam marris fu* vi- deric nuditatem ejus , vicislim illa viderie nuditatem ipsius, probrum est.qpapropter exscindentur in oculis popularium suorum : nuditatem sororis suae retexit, iniquitatem suam ferto.
18 Item is, qui cubuerit cum muliere languentej?usu,&retegens nuditatem eius, profluvium eius nudaverit,ipiaque retexerit profluvium sanguinis fui: exscinduntor an bo e medio populi fui.
19 Item nuditatem materterae tuae^iue amitre tu* ne retegito : quia proximum suum nudaverit , iniquitatem suam fe-
20 Item quisquis cubuerit cum amita sua, nuditatem patrui sui retexit : peccatum luum ferunto.sine liberis morjuntor.
r, Item quisquis acceperit uxorerr fratris fui, res exterminanda est : nuditatem F 4 Kr-

frsrris.ui rerexit.fine libemfunro.
ii Denique observabitis omnij statuta mea, & omnia judicia mea,Se facietis illa ; ut non evomat vos terra illa,ad quam ego deducovos,urhabireris inea.
r; Neque ambuletis in statutis istius gen« ris.qu^rn ego ejecturus fum a fjcie vestra : quia omnia ista fecerunt, ideo tasduit me
14 Et dixi vobis , vos hKreditario jure po(I«debitis terram istorum; & ego daturus fum illamvobis,ut hereditario jure possideatis eam, terram affluentem Jacte & meile i egafum Jehova Deus vester,qui discrevi vos a reliquit populis.
L5 Vos igitur discernetis inter bestiam mundam Lc immundam , & inter avem im-, mundam 8c mundam: neque abominandas efficietis animas vestras uha bestia,aut uila ave,au: ullo, quod premirterram, quae discrevi vobis, ur immunda habeatis :
26 Sed eritis mihi lancti,quia sanctus ego fum Jehova ; qui discrevi vos a reliqui* populis', ut sitis mei.
17 Viri autem, aut mu Jieres,st eri rex eis pytho,aut ariolus, omnino morte assiduntor : lapidibus obruuntor «esiis eorum causa est in eis.
CAP» X X I. Idea boni Sacerdotia
P Ratterea edixit JehovaMoschi,alloquere Sacerdotes filios Aharonts ; edicens eis, pro mortuo nc polluito Ce Sacerdosin populis suis:
2 Nisi pro proximo suo propinquosibi; pro matre sua,aut pro patre suo, aut pro fi- 1 i« stjo.aut pro filia sua,aut pro fratre stio.
* Aut pro sorore suä.virgine propinqua tfbi , quae non est /unstd viro; pro ea polluet se.
4 Ne polluito se maritus pro uxore duCti in populis luis ; ita ut profanet feie.
c Ne capillos evellendo calvitium capiti sUo inducunto, neque larus barbas suae radunto; neque in carne sua caesuram u.'- lam incidunto.
6 Sancti sunto Deo suo,neque profananto nomen Dei sui : quia igne absumenda Je- bovas,cibum Dei sili ipsi offerunt»idedque sancti futuri sunt.
7 Mulierem meretricem, aut profa- ratam » ne accipiunto, & mulierem repudiaram a viro suo,ne accipiunto: nam sanctus est eorum quisque Deo luo.
8 Itaque sanctificabis illum, quia cibum Dei tui ipse offert: sanctus eliotibi, quia sanctus est,cgo Jeho vasum fanctjncator ve' ster.
9 filia autem alicujus Sacerdotis, quum profanaverit se scortando ; patrem suum profanat,igne comburitor.
10Sacerdos autem ille,qui maximus est fratrum süorum, cujus capiti infu.um est oleum illud unctionis»Lc consecravit ministerium suum »induat vestes illas ; caput suum» ne retegito, 8c vestimenta sua,ne di-
11 Neque ad uila cadavera mortui venito , ne pro patre quidem suo,aut pro matre sua se polluito:
ir Neque e loco sancto exito, ut non profanet sanctuarium Dei sui; namcoro-

namenrum Se oleum un^ionis I>ei Aii super ipsum cst.ego sum Jehw.»*
IZ Hic autem uxorem jp virginitate e- jus ducito:
»4 Viduam,aut repudiarim,aut profanatam meretricem istiusmod ne ducito: sed virginem e populis suis du ito uxorem,
i< Neque profanato senen suum in populis suis, quia ego Jefoovj/unasanctifica-
.16 Uem alloquutus est Tthova Molchen, dicendo:
>7 Alloquere Aharonerr , Jdicendo : in quocunquc e femine tuo p:r generationes eorum fuerit corporis vititm, ne accedito ad offerendum cibum Dei lui.
.18 Nam nullus vir,in c uo efteorpotis vitium,accessurus est : vir iascus. aut claudus,aut curtus,aut praslonius membris :
19 Aut vir,in quo est fractura pedis, vel fraClura manus;
20 Aut gibbosus,aut gnciiis,aut in cuius oculo est suffusio ; aüt in cuo est plora, aut saniosa scabies.aut thlibias teste.
21 In quocunque fuerit aliquod corporis vitium e femine Ah.iror.is sacerdotis,ne appropinquato ad offerer.dum igne absu- menda Jehovas: corporis vitium est in eo, cibumDeisui.urofferarmeappropinquato.
rr Cibum «turdem Dei fui e rebus sanctis sanctarum,& e rebus sancti, comedet:
25 Veruntan-.en ad ipsum velum, ne venito ,& ad altare ne appropinquato , quia corporis vitium est in eo : non profanabit ergo loca mea,nam ego Jehova fum sanctificator eorum.
24 Qua? reruntMosche :d Altaronem filiosque eius,& ad omnes filios Jilraelis.
C A 1 '. XXII. Lnial/ttlt« rerum Deo ojfe-
rnufarum.
TTem alloquutus est Jehova Mofchen, di- lcendo;
2 Alloquere Aharonem ?t filios e jus,ut separent se inepti a rebus sanctis filiorum | Jisraetis.ut non profanent nomen sanctum ! meum rebus,quas illi sanctificant mihi,ego fum Jehova.
r ; Ediceis , quicunque e rorosemine vestro per generationes vestras accesserit ad res illas sacras, qu:s sanctificaverint filii Jisraelis Jehova:, dum immunditia ejus in ipso est .utiqiie exAindcrur ille apie afa- cie rr.ea.ego/um Jehova.
4 Qiiisquis c semiae Aharonis est leprosus, aut gonorrhoea hborans , derebus sacris ne comedi>0 u. me dum mundus fue- ric: similiter,qui tangit ullum immundum a mortuo,aut eum,ex quo exiit concubi- tüs femen: .
s Aut gu.icunque tetigerit ullum reptile,quo quis impuraiu- ; a ut hominem,quo quis jmpuratuj »fecundum omnem immunditiem eius,
6 Animaequas tet gerit illud, immunda
quoqiie erit usque advelperam : ne itaque come»liti, Sx illis rtbus faex is,nisi lavciic :carnc;ni\iani aqua ; . . ,

7 Postqu.im aucemoccubuent Sq],mun-
I dus ei ir: St postea comedere poterit de rebus iU is unctis,quia cibus eius est. i 8 Morticinium» »ut diicerptum ne co-

«ap.is. . t!VT'
tnedito, ut impuretur eo : ego JUrn Jehova.
9 Sic observabunt observationem' meam, ut non imponent in illam rfm sanstim sectatum; ac moriantur m eo, quia profanaverint illam , ego Jehovajum sanctificator
10 Nullus quoque alienus comedito rem sanctam ; inquilinus sacerdotis,& mercenarius ne comedito rem tanctam.
11 Quum autem lacerdos emerit quempiam emtione pecuntje suar, is comedet eam : simi.iter \ erna c,>us,ifii comedent de cibo eius.
ir Sed filia sacerdotis, quum fuerit nupsa viro alieno ; ipsa de oblatione illarum rerum sanctarum ne comedito; *
lilia veio sacerdoti 5,quum erit vidua aut repudiata,si femen non sit ei; reverta- turque ad domum patris fui, sicut} erat in udole.centiaun » de cibo patris fui comedet • at nullus alienus comedito de illo.
14 QM>d si quis comederit rem sanctam per errorem; i$ addet ei quintam ejus, redderqac sacerdoti rem sanctam:
15 llr non profanent res sancta* filiorum |israelis,qu*s obtulerunt Jchov* :
' t $ Neque sinant eos ferre poenam reatus, comedendo res fanctar ipiorum : quia ego Jehovajuw sanctificator illarum.
* \7 item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
18 Alloquere Aharonem filiosque eius & omnesfilios liüaelis, edicens eis iquicun- que edomo Juraelis.aurex peregrino, qui c» it in lisraele, oblaturus erit oblationem suam »secundum omnia vota siaa, & secundum omnia voluntaria munera lua,qua: offerunt Jehov« in holocaustum:
19 Pro vr luntate veftra integrum marem ex bobus,ex agnis,aur ex capris.
20 Nullum in quo Jit corporis vitium, offertote ; non enim acceptum esset pro
21 Etiam quum. quis oblaturus erit sacrificium eucharisiicum Jehova«, segregando votivum,aut voluntarium munus ex bubili, aut ex grege ; integrum esto,ut sit acceptum,nullum corporis vicium «sto in eo.
22 Coccum»autfTactum,aut mutilum; aut fluXu,aut pfori, aut saniosa scabie 4 jfestum, ne offerte humsmodi Jehova:: & igne absU- mendum.ne imponite existis altari Jehova:.
2; Sed bovem, aut pecudem prastongam curtimve membris;in voluntarium quidem mutius parabis eam, pro voco autem non erit accepta.
24 Compressum vero,aur contusum,aut avulsum,aut excifUm ne offertote Jehova:, dein regione vestra ne offertote Jehova:, Lc in regione vestra ne fieri sinatis istud:
15 Ne quidem e manu alienigena: offertote cibum Dei vestri ex ullis huiufmodi; quia corruot to eorum in eis,in his torporis vitium c/t,non erunt accepta vobis.
26 Pr«terea alloquutus est Jehova Molchen, dicendo :
17 Bos.aUf agnus , aut capra, quum nata fuerit,fueritoue septem dies lub matre sUa ; postmodum a die octavo Zc deinceps accepta erit m oblationem igne absumendam
28 Bovem vorbaut pecudem ipsam cum
' i C U S. Csp.rr.ri»
fxtusuo ne jugulate eodem die.
29 Quumquc sacrificabitis sacrificium laudis Jehova, pro voluntate vestra sacrificate.
p Die eodem comeditor,ne reliquum fa- citeexcoquirquam usque mane : ego sum Jehova.
Observabitis itaque mandata mea 8« facietis illa; ego sum Jehova;
p Neque profanabitis nomen sanctum meum, ut sanctificem me inter filios Jisrae- lis: ego Jehova/um satictificator vester *.
Qui deduco vos e terra /Egypti, ut sim vobis Deus : ego sum Jehova.
CAP. XXIII. L^es/ejsdfes.
I Tcm alloquutus est Jehova Mosihen , dicendo :
2 Alloquere filios Jifraelis,ut indicas eis solennitates Jehova:,'quibusestis convocaturi cos, convocationes sanctas ; h* sunto solennitates mea:.
; Sex diebus fiet opus : die vera septimo sabbathum cessationis convocatio sancta <jt,nullum opus facite: sabbathum est Jehova: in omnibus habitationibus vestris'.
4 Ha: suntlolennicatcs Jehova:,convocationes lancts ; quibus convocabitis eos statuto tempore ruo.
t Primo menie , Aie quartodecimo illius mensis,inter duas vesperas,pascha ejljc-
6 Quintodecimo autem die ejusJem mensis , festum azymorum eji Jehova?: septem diebus panes azymos corsteditore.
7 Die horum primo convocatio sancta e- sto vobis : nullum opus servile facitote.
8 Offeretis autem igne absumenda Jeho- v* septem diebus : die illorum septimo convocatio sancta est , nullum opus lexvile facitote.
9 Item alloquutus est Jehova Moschen, dicendo:
10 Alloquere filios Jisraelis,edicens eis : quum ingressi in terram illam , quam ego daturussum vobis,meffuri eritis messem e- jus ; tunc afferetis manipulum frugum ; primitias melPs vestra: ad sacerdotem :
11 Qui agitabit manipulum istum frugum coramjchova ad acceptionem vestri: postridie illius cessationis agitabit cum sacer-
ir Parabitis autem,quo die agitabitis manipulum illum fruXum agnum anniculum integrum in holocaustum Jehova:;
1; Et munus ejus,duas decimas Ephi. similam mistam oleo,igne absumenda Jehova: in odorem gratum: Ubamenquc ejus vinum, quartam hinis.
,4 Panem autem tostäfve aristas, aut spicas virentes ne comeditote usque ad illum ipiüm diem, usque dum attuleritis oblationem Dei vestri; statuto perpetuo p?t generationes vestras,in omnibus habitationibus
r; Deinde numerabitis vobis ä postero diC istius cessationis,ex quo attulentis manipulum istum fruxum agitationis: septem leptimana: integra:sunto ;
16 Ulque ad posterum diem septimanae septima: numeratote quinquaginta dies ; tunc offcictis munus novum Jehovae.
F S 17 EX

Cap.iV uvr
17 Ex habitationibus vcstr:s 3ffet*coce panes agitationis duos , duarum decimarum Epbt «simila lUnto, fermentati coquuntor: primitias sunt jehov«.
,8 Offeretis'autem cum illo pane septem agnos anniculos integros , Se juvencum u- num subrumum, atque arietes duos: sunto holocaustum pro Jehova cum munere suo, Lc libaminibusluis igne absumenda odoris grati Jehov*.
»q Parabitis quoque hircum caprarum unum in peccatum,« duos agnos anniculos in sacrificium eucharisticum.
20 Qua: agitabit sacerdos cum pane primitiarum agitatione coram Jehova cum duobus agnis: res sancta sunto' fchovje pro sacerdote.
21 Ec convocabitis omnes eo ipso die, convocatio sancta esto vobis , nullum opus servile facitote: statuto perpetuo in omnibus habitationibus vestns per generationes
12 Quum autem metetis mestemteri L vestrte.ne prorsus demetito latus agri tui.de spicilegium messis tu* nefacito : ipsi pau- eri Sc peregrino relinquito ista» ego/um ehova Deus vester.
2; Item alloquutus est JehovaMoschen, dicendo:

24 Alloquere filios Jisraelis dicendo, Mense quoque leptimo', primo dic ejus mensis esto vobis cessatio , monimenturn clangoris,convocatio sancta.
15 .Nullum opus servile facitote; sed offeretis igne absumenda Jchov*.
26 Praeterea alloquutus est Jehova Mo- schen,dicendo:
27 Sed die decimo mensis huius septimi dies expiationum est, convocatiosancta e- sto vobis, ut affligatis animas vestras; tum offeretis igne absumenda jehov*.
28. Quare nullum opus servile facitote illo ipso die: quia dies expiationum est,ad expiationem faciendam pro vobis coram Jehova Deo vestro.
2y Omnis enim anima,quae non fuerit afflicta eo ipso die, omnino exscindetur e populis suis:
?o Et omnem animam,qu* fecerituHum ©pus eo ipso die ; omnino perdam animam istam e medio populi sui.
V Nullum opus facitote.statuto perpe- tuo per generationes vestras in omnibus habitationibus vestris.
ji Sabbathum cellationis esto vobis,quo affligatis animas vestras tquum nonus dies eius mensis fuerit vespere» a vespera usque ad vesperam celebratote cessationem ve-
.N Item alloquutus est JehovaMoschen, dicendo:
?4 Alloquere filios Jisraelis dicendo : decimoquinto die mensis,huius septimi festum tabernaculorum septem diebus cfl Je- hovas.
Die primo convocatio sancta e/fo,nullum opus servile sacirore,
§6 Septem diebus offertote igne absu- mendajehovae: die octavo convocatio sancta esto vobis, quo offeretis igne absumenda Jehoyat ; dies interdicti est,nullum opus servile facitote.
’ I C U S. Cap.iVU-
;? ist* /unt fblcnnitates Jehov«, quibus convocabitis eos,convocationes sanctas: ad offerendum igne absumendi Jehovas,holocaustum 8c munus, sacrificium, & libamina, rem diei cujufouc die suo.
Praiter sabbathaJehov*;& p:*ter dona vestra »Le pr«eter omnia vota vestra, & praster omnes voluntarias oblationes vestras,quas dabitis Jehovae.
;y Veruntamen quintodecirnodie.huiuS mensis septimi , quum collegeritis proveji- tum terrae, celebratote festam Jehova: septem diebus: horum dierum primo cefla- tio,he'mque dic octavo cessatio ejio.
42 Sumptis itaque pro vobis .ipso die pri* mo termitibus arborum speciosarum,spathis palmarum,& rumis arborum densarum cum salicibus torrentis; laetabimini coram Jehova Deo vestro septem diebus.
41 Et celebrabitis iUudt'e£um Jehova: septem dies unoquoque anno; statuto perpetuo per generationes v estras,quolibet mense septimo celebratote illud.
42 In illis tabernaculis minetote septem diebus ,* quisquis indigena est in Jisraele, maneto in tabernaculis:
4$ Ut cognoscant generationes vestr*, me fecisse,ut in tabernaculis habitarent fi - lii Jisraelis, quum educerem eos e terra £- gvpti: ego/um Jehova Deus vester.
44 Ita edixit‘Mosche foiennitates Jeho- var filiis Jisraelis. _
C AP. XXIV, Leges miscella,& biftoril
hhfybematow.
Tem alloquutus est Jehova Moschen.di-
2 Prscipe filiis Jisraelis,ut accipientes AdfeiAr.t ad te oleum olivae purum tusum pro luminari; ad accendendum lucernas . quotidie.
r Extra velum ipsum testimonuin tentorio conventus.aptabit unamquamque illarum Aharon, ut luceant ä vespere usque mane coram Jehova quotidie ; statuto perpetuo per generationes vestras.
4 Super ipsum lychnuchum purum aptabit lucernas iilas.coram Jehova quotidie. •
5 Uem accipiens similam coques ex ea duodecim collyras,duarum decimarum E- pb<e esto unaquaque collyra.
6 Quas dispones duobus ordinibus,senas tn ordjnem quemque ; super meniam puram coram Jehova.
7 Et impon*s cuique ordini thus purum; ut sit unicu : que pani in memoriale suffimentum,igne absumendum jehova:.
8 Quoliber die sabbaihi 'aptato eum/d- rerdoscoram Jehova jugiter; acceptum a filiis jisraelis f'Xdere perpetuo :
o Postea erit Aharonis & filiorum eius, qui comedent illum in loco sancto: quia res sancta sauctarumest pro eo : ex absumptis igne Jehovas » statuto perpetuo eximenda.
10 Egressus ^mem «It filius cuiusdam Jif- raglitidi^j fffli fililtf viri JEgyptii.imer filios Jisi oelis i & concertaverunt in castris filius hic }irraef|iridis,& Jisraeiita quidam.
11 Tunc exfecrans filius ille J nraelitidis mulieris^nomcn illud Dnblasphemavit,quapropter adduxerunt illuni judücs ad Molchen

e*p.i*.u. n v n
ichen (nome n autem matris ejus er At Sehe* lomith tilia Dibri de tribu Danis.)
nPofueru ntque illum in custodia,ut exponeret eis yicfibequidfAtiendum cx prs:- stituto Jehov a».
i; Alloquiutus itaque est JehovjMo- schen,dicendo :
14 Educite* blasphemum isium extra castra, ut nitantur quicunque audiveiunc ma* nibuJiuis super caput ejus ; deinde lapidabunt eum totus coctus.
15 lilios vero J israeiis alloquitor dicen- dojullus,quL;m blasphemaveritDeum luum, omnino laturus est peccatum tuum.
16 Itaque qui exsecratur nomen Jehovasj omnino afficitor morte , omnino lapides coniiciunto in eum totus coctus: tam peregrinus , quam indigena, quum exsecratus fuerit nomen Det,morte afficitor.
17 ltem,quuir. quis percusserit ullam animam hominis,omnino morte afficitor:
i8Qui autem percusserit animam jumenti,rependito illam i animampro anima.
19 Quodil quis intulerit corporis vitium proximo tuo ; quemadmodum fecit/ic fiat
20 Fractura esto pro fractura, oculus pro oculo, dens pro deme,* prout intulejit cor- porisvitium homini,ira insertor ei.
u Denique,qui occiderit jumentum,rependito illud, ted qui occiderit hominem, morte afficitor.
21 Jus idem esso vobis,ut peregrini,ita indigenas jM ello : nam ego Jchova sum Deus vester.
2? Quas eioquutus est Mosche filiis Jisrae- lis ; eduxerunt itaque blasphemum illum extra castra , 8c obruerunt eum lapidibus : sic fecerunt,quemadmodum praeceperat Te- hova Moschi. J
C A P. XXV. SAbbathiimMAnnoutm,
Tem alloquutus est JchovaMoschen ad montem Sinai,dicendo:
2 Alloquere filios Jilraelis , edicens eis, quum ingressi fueritis in eam terram, quam ego do vobis ; tum quiescet terra,sabbatho Jehovas.
? Sexannis seminabisagrum tuum,8c fex annis putabis vincam tuam,8t colliges proventum illius :
. 4 Anno vero septimo sabbathum cessationis esto ipsi terrae, sabbathum Jehovas: agrum tuum ne feminato , & vineam tuam ne putato.
f Sponte natum ex messe tua ne metito, & uvas intermissas tux \>rne<e ne vindemiato : annus cessationis esto ipsi terras.
6 Sed erit fiuliut sabbathi ipsius terras vobis ad comedendum, tibi,& fervo tuo,& ancillas tuas ,• mercenario etiam tuo,& inquilino tuo,qui peregrinantur apud te.
7 Jumenti etiam tui,&cuiusque bestide, qu* tst m terra tua.esto totus proventus il- hus ad comedendum.
8 Praeterea numerabis tibi septem septimanas annorum,teptem annos septem vicibus,ita ut tempus lepiemseptimanarum.an- norum.sint tibi quadraginta novem anni.

9 ^unc facies , ut ubique perionet clangor tubae mense septimo , die decimo ejus »eims i die expiationum facitote , ut per-
‘ I C U S. . Cap.if.
sonet tuba in tp« terra vestra:
,0 Ut sanctificetis annum quinguagesi* mum,8c proclametis libertatem in ipsa terra omnibus habitatoribus ejus : Jubilari AirnM ille esto vcbis, ut revertamini quisque ad possessionem ; & quisque ad familiam uam revertamini.
» 1 Jub ilasus hic est,annus quinquagesimus esto vobis: ne feminate,neque metite sponte nascentia ejus Anni, neque vindemiate uvas intermissarum vineArum eius volti.
i:Quum jubheus est,sanctus esto vobis j ex quovis agro comedetis proventum e jus.
i \ Anno jubilaei isto quisque redibitis in possessionem suam.
14 Quare,quum rem venalem vendideris quisque proximo tuo , aut emeris e manu proximi tui; nefraudetp facitote alter alte-
1 < Secundum numerum annorum k jubilaeo emito a proximo tuojsecundum numerum annorum proventuum vendito ille tibi. t 6 Pro multitudine annorum augebis pretium emtionis cms, & pro paucitate annorum minues pretium emtionis ejus } nam numerum proventuum ille vendit tibi.
17 Ne igitur fraudem facitote alter alteri, sed timebis k Deo tuo : quia ego Jehova sum Deus vester.
18 Quod si feceritis statuta mea,& iudi- cia mea observaveritis facientes ea ; habitabitis in ea terra secure :
19 Et terra ilia edet fructum suum,quem comedetis ad saturitatem,ut h abitetis iecu-
:o Sin autem dicatis, quid comederemus anno illo septimo ? ecce non sumus seminaturi » neque collecturi proventum no-
21 At amandabo benedictionem meam vobis anno sexto ; ita ut proferat in annos ternos proventum suum.
22 Nam seminabitis anno octavo, & comedetis de illo proventu veterem/justum, usque ad nonum annum , usque dum provenerit proventus eius , comedetis ve-
2$ Terra autem ne venditor lege mancipii j mea enim esi 'illa terra : nam peregrini Lc inquilini vos estto apud m«.
24 Itaque in tota terra possessionis vestras, redemturas legem relinquite ipsi terras.
25 Quum facultatibus attenuatus erit frater tuus,ita Ut vendat de possessione sua ; tunc accedens vindex eius,qui propinquus ect ei,redimet rem venditam a fratre suo :
16 Quod si cui non erit vindex ; sed con- sequuta fuerit manus eius,8e aderit ei quantum fatis est redemturae suas:
27 Tunc supputatis annis venditionis suas restituet,quod Cuperest viro, cui vendiderat: sic revertetur in possessionem tuam»
28 Sin vero nen adest manui cius, quantum fatis erit ad restituendum ei,tunc erit res eius vendita in manu illius , qui emit i- pfam, usque ad annum iubilari : deinde discedet enitor in ip:o jubilaeo, Lc revertetur •ucrtditor in possessionem suam.
19 Item,quum quis vendet domum habitabilem 1» civitate muro rincta : rum erit jus redemturas ejus usque ad complementum anni

Cap.zf.
enni venditionis ejus: anno pleno esto jus xedemturaseius-
Quod si non fuerit redemta in terra, dum completur ei annus integer ; tunc cedet domus illa, quas est in civitate muro rin- Cld,in mancipium illi, qui emit eam per generationes illius: non discedet in ipio ju-
Domorum au;em in villis » quibus non /unt muri circumquaque , fecundum agrum terras fiat supputatio : redemturas jus esto ipsi vtndiiori,2\it in jubilaso cmt-ri- diicedito.
Quod autem ad civicareylevitarum , domos civitatum possessionis eorum ; jus perpetuum redemturas esto Levitis.
^ Sed qui redimit ejio ex Levitis, aut diicedet cmtora vendita domo , 8e civitate
L!V1 TlCU*.
Cap.s?.t£.,
nis ejus cX familia e ; u$ redimet eum ; aut si asiequuu erit fdculMt« manui ejus ,rcdimet
Supputabit autem cum emtore suo ab anno, quo vendidisse ei ufeue ad annum jubilasi, ut sit pecunia venditionis eius pro numero annorum , sit inquam penes eum > tanquam pecunia dierum mercenarii.
Ci St adhuc multi supersunt ex istis annis dntejuWdum $ pro numero illorum restituito redemturam luam de pecunia emtionis fui:
ea Sin autem parum superest ex illis annis usque ad annum jubilaei»ubi supputaverit cum eo, pro numero arnorum ipsius jubiUi restituito redemturam ;'uam.
;; Tanquam mercenarius annus esto
posse silonis illius in jubilaeo ; nam domus ' apud eum ; ne dominator in eum per lasvi- civitatum Levitarum sunt possessio eorum jtiam emtor atrte oculos tuos, inter filios JiiraÜlis. ! c+Qiwdsi non redemtus fuerit uno ex
$4, Ager'vero luburbanus civitatum Ü- I his 5 attamen discedet anno jubilasi»ipie dc loium ne venditor ; quia possessio perpetua ! filius ejus cum eo.
est eis. I 5? Nam mihi/untfilii Jisrae-isservi,fervi
zs Item f:, facultatibus attenuato fratre‘mei sunt, quos eduxi e terra .Egypti »ego tuo apud te » vacillabit manus eius j tunc sutn Jehova Deus vester» confirmabis illum ,etiam peregrinum aut inquilinum, utvivattetum :
^6 Non accipias ab eo ustiram , aut socrus ; sed timebis a Deo tuo ; ut vivat frater tuus tecum.
^Pecuniam tuam ne dato ei in usuram ,* nec in fccnus dato cibum tuum.
Ego sum Jehova Deusvester,qui eduxi vos e terra Lgypti; ut dem vobisregionem Cenahanxi,&sim vobis Deus.
\9 lcetn , quum facultatibus attenuatus frater tuus se vendidciu tibi j ne exerceto cum servitute se;vi.i.
4,0 Tanquam mercenarius , tanquam inquilinus esto apud te,usque ad annum jubi- Ixiservietapudte:
41 Tunc egredietur a te ipse , & filii ejus cum eo ; ut revertatur ad familiam suam, & in possessionem patrum suorum revertatur.
42 Quia servi mei funt,quos eduxi e terra yEgyprt,ne venduntor venditione servili.
41 Ne dominium exerceto in cum per sttvitiam > led timebis a Deo tuo.
44 Servum autem tuum, aut ancillam tuam , qui sunt tui. ex illis gentibus , quas erunt circa vos, cx illis acquiretis servum 8 c ancillam.
45 Ex filiis quoque inquilinorum , qui peregrinantur apud vos,ex eis acquiretis,& ex firmilia eorum, qui erunt apud vos, quos gignent in terra vestra, cedemque vobis in possessionem.
46 Itaque constituetis vos posscssoies illorum,cum filiis vestris post vos,obtinendo haeredirario jure possessonem eorum,in perpetuum eorum serviture uremini; ar in fratres vestros filios Jifraelis.nemo in fratrem suum dominator per sxvitiam.
47 imo,quum assequutusfarusMtcsmanu peregrini, aut inquilini apud te, 8c iis attenuatus erit frater tuus apud eum ; adeo ut vendiderit se peregrino habitanti apud te , aut indtgen® e familia peregrini:
48 Postquam vendidit se, redemturae jus esto ei; unus e fratribus ejus redimet eum :
49 Aut patruus c ; us,atit filius patrui eius redimet eum, aut aliquis c propinquis carCA1\ XXVI. QbsiXnAtiofivtfAnCihlezÜ D«*f ,+ade*que prornojV< um sacrum de feir date (ff infelitit&te bom/m*.
N E facite vobis idola,& sculptile, aut statuam ne erigitote vobis,neque lapidem figuratum ponite in terra vestra,ut incurvetis vos ante eum:nam ego Jchovasum Deu*
2 Sabbatha meaobfervatote ,& sanctuarium meum reveremini: egosam Jehova.

I Si ambulaveritis in statutis meis» 8 i mandata mea servantes,feceritis ea ;
4 Utique dabo pluvias vestras tempore suo ; edetque terra proventum suum, & arbor agri edet fructum suum ;
{ Et attinget vobis tritura vindemiam, 5 c ir.demza attinget lemememjcomeders'que cibum vestrum ad saturitatem,& habitabitis secure in terra vestra.
6 Dabo enim pacem in illa ttrra, ita ut cube:is,&non./!t, qui exterreat: Lc faciam» ut cesset bestia mala ex illa terra, & gladius non transibit per terram vestram :
7 Sed persequerrini inimicos vestros, & cadent ante vos gladio:
8 Et quini ex vobis persequentur centenos, 8c centeni ex vobis periequencur rry- riadas ; ita cadent inimici vestri antevo*
y Rc/piciensque ad vo*faciam, ut sacrificetis, atque augebo vos j 8r stabiliam foedus meum vobircum :
10 Et comedetis cibariurr. vetus > valde vetus, & vetu* propter novum depromeris.
7 k Ec ponam tabernaculum meum inter vos; neque fastidiet anima rrea vos :
72 Denique indesinenter ambulabo inter vos, ac ero vobis Deus,vos quoque erici* mihi populus,
,; Ego sum Jehova Deus vester,c,ui eduxi vos e terra £gyptiorum , ne essetis illi* fervi; & frangens temones jugi vestri, feci ut ambuletis cre^i. . .
14 Q,uod si non auscultabiu! mihi,neque facietis om»ia mandata ista:
15 Si inquam statu« mea spernetis
ju-

judicia m«a fjsildiet anima vestra ,* ur non faciatis omnia mandata mea Jed facialis irritum fccdus meum: .
t 6 Etiam ego hoc faciam vobis,pratficiam vobis terrorem cum tabe,Lc cum arstusnre morbo, conficientes oculos» cruciantes animum; Lc feminabitis frustra femen vestrum, comedentque illud inimici vestri.
17 Et opponam faciem meam iratam v obis, ut credamini coram inimicis vestris; dominiümque exerceant in vos osores vestri,Sc fueiatis nemine perfequente vos.
iH Quod si adhuc non auscultaveritis [mihi; tunc addam castigando vos lextu- I pium propter peccata vestra.
19 Frangam enim excellentiam roboris vestri; 8 c reddam coelum vestrum tanquam ferrum, terrämque vestram sicut «es.
; io Deficietque frustra virtus vestra, non I enim edet terra vestra proventum iuum,& arbores ipsjcterrx non edent fructumfuum.
21 Quod si ambulaveritis mecum temere, 8c nonacquieveritis , ut auscultetis mihi i tunc addam contra vos plagam septuplum, fecundum peccata vestra.
22 Nam immittam in vos bestias agri, ut
«rbenr vos exscindentes jumenta vestra,& diminuentes vos i adeo ur desolat« reddantur vi®vestras. . .
2; Quod si istis non erudiemini, ut rfdcct* t'n ad me, Ced ambulabitis rrecum temere :
24 Utique ambulabo etiam ego vobiscum 1 temere :*&percutiam ego vos quoque te- ptuplo propter peccata vestra.
2 j Nam inducam contra vos gladium ulciscentem ultionem foederis, ita ut congregetis vos in civitates vestras : tum immittam pestem inter vos, & trademini in manum inimici:
26 Quum fregero vobis scipionem panis ; «coquentes decem mulieres panem vestrum in furno uno retulerint panem vestrum di/tnl>ue7idum certo pondere: si comederitis,non tamen saturabimini.
27 Quod si hac ratione non ausculraveri * tis mihi.led ambulaveritis mecum temere;
28 Utique ambulabo,vobiscum excandescens temere > & castigabo vos ego quoque septuplo propter peccata vestra :
29 Nam comedetis carnem filiorum vestrorum,& carnem filiarum vestrarum comedo Et perdam excelsa vestra,& succidam
subdiales statuas vestras , ponamque cadavera vestra cum cadaveribus stercoreorum deorum vestrorum: adeo fastidiet anima mea vos.
;i Et redigens civitates vestras in vastitatem desolabo sanctuaria vestra ; neque o- dorabo odorem gratum a vobis.
;r Desolabo tnquam ego istam terram j adeb uc obstupescant de ea inimici vestri, qui habitabunt in ea.
;z Vos autem ventilans dispergam in gentes. fac iamque, ut persequantur vos gladio stricto : ut sit terra vestra detolata,& civitates vestr« sint ipsa vastitas.
^4 Tum in labbathis luis acquiescet terra omnibus diebus» quibus delolata manebit, quum eritis in terra inimicorum vestrorum; tum quiescens tcru ipsa »insabbathis luis acquieti er.

^5 Omnibus diebus quiescet,quibus desolata manebit; quia non quieverit septimanis vestris,quum habitaretis in ea.
56 Quod autem ad eos , qui remanserint e vobis,inducam mollitiem in animum eorum in regionibus inimicorum ipsorum ; ira ut penequeme eos stiepitu folii agitati, fugiant fuga tanquam a gladio, cadant- que nemine perfequtnte.
27 Et impingent alter in alterum tanquam a gladio, nemine persequente : nec erit vobis consistendi facultas advenus inimicos vestros:
;8 Sed peribitis in ipsis gentibus ; 8c absumet vos terra inimicorum vestrorum.
Qui autem reliqui fuerint e vobis,ra- beicent propter iniquitatem suam in regionibus inimicorum vestrorum ; etiam- que propter iniquitates patrum tuorum cum ipsis tabescent.
40 "in autem confitebantur iniquitatem tuam, 8 c iniquitatem patrum suorum,cum praevaricatione sua,qu3 prsevaricati fune in me ;& tum se ambulaflc mecum temere :
4 ' Tum me quoque ambulantem cum i- psis temere,induxiile ipsos in terram inimicorum suorum : si tunc abjiciatur cor istud eorum praeputiatum,8c tunc acquiescant in poena iniquitatis luae: .
42 Utique recordabor fcederis mei tum JahaKobo,adedqUe foederis mei cum litx- chako , aeque foederis mei cum Abtaha- mo recordabor, ac terrae ipsius recordabor.
42 Quum terra deserra ab illis acquieverit in sabbathis suis,dum effer d« solata illis, & illi acquieverint in poena iniquitatis suae: quia multis modis iudicij mea spreverunt, & statuta mea fastidivit animus eorum :
44 Sed insuper hujus etiam reioydabor» quum erunt in terra inimicorum suorum, me non spre\ifle eos » neque fastidivisse eos ad consumendum eos,irritum faciendo foedus meum cum eis , quia ego Jehova sum Deus ipiorum :
45 Recordabor, tnqudm.erga illos foederis priscorum : quos eduxerim e terra
pti ante oculosgentium,ut essem ipsis DeuS ego jehova.
46' ista sunt statuta illa , judiciaque,8c leges,quas dedit Jehovainteripium,&filioS Jitraelis,ad montem Sinai per Molchen.
CAP.XXVll. Votstfr decim*. a Lloquutus quoque est jehova Moschen, /ldiccndo :
2 Alloquere filios Jitrcelis edicens eis i quum quis nuncupaverit votum,pro assti- matione tua,perior« sunto Jehovar.*
; Erit autem xstimatio tua maris,a nato viginti annos ; uique 3d sexagenarium erie inquam aestimatio tua,quinquaginta sicli argentei.prout eft siclus sacer.
4 Quod si focmina erit,tunc erit tua'atsti- matio triginta sicli.
s Sin autem a nato quinque annos,usque ad natum viginti annos , tunc erit «estima- tio tua in marem viginti sicli,i» foeminam autem decem sidi.
6 Quod sic, it 'a nato uno mense.usque ack natum quinque annos , tunc erit aestimatio tua in marem quinque sicli argentei: in foc«
nviTicu?.

fxminam veio em xstimatio tua tres sicli argentei.
7 Quum aucemh sexagenario 8c deinceps, fi erit mas, tunc erit xstimatio tua quindecim sicli : in focminarn vero decem sicli.
8 Quod si tenuior fafAcultAtibM, quam pro xstimatione tua,tunc sistet cum coram sacerdote,ut «Kirnet eum sacerdos : prout afsequetur manus illius, qui vovit, xstima- to eutn sacerdos.
9 Sed si bestiam t>ovit,ex cuius genere oblationem offerre solent Jehovx; quic- quid ex eo dederit Jehovx esto sanctum :
10 Ne aliam sufficito pro ea,neque commutato illam, substituens bonum promalo, aut malum pro bono : qubd si ullo pacto commutet bestiam bestia, tunc erit llla.Lc qux subjecta est pro illa,erit,inquam,ian r ta.
11 Si autem ullam bestiam immundam t-ouit» ex cuius genere 1 /JVdfJit.e non possunt offerre oblationem Jehovx; tunc sistet bestiam, illam coram sacerdote :
ii Et aestimabit sacerdos eam,sive bonam, sive malam : prout aestimaveris, 6 sacerdos, sic esto.
i? At si plane volet redimere illam ; addet quintan. eius supra aestimationem tuam*
14 Quum autem quis sanctifica\erit do* tr.um suam, ut sit sancta Jehovae, &xstima- verit eam sacerdos; sive bonam,sive malam: pr#uc aestimabit eam sacerdos, sic statum esto.
i c Quod si,qui sanctificavit,redimere voler domum tuam; similiter additi quinta pecuniae aestimationis tuae supra eam,erit
,6 Sin vero de agro possessionis sux san- ctificaverit quis Jehovae , tunc erit «fumatio tua fecundum sementem eius: Corus sementis hordeaceae quinquaginta siclis ar-
17S1 ab anno jubilaei sanctificaverit agrum stium,secundum aestimationem tuam statum esto.
18 Sin post jubilaeum sanctificaverit agrum suum ; tunc supputabit ei sacerdos pecuniam illius pronumero annorum,qui reliqui sunt usque ad annum jubilaei; & diminuetur de xstimatione tua.
ig At si plane volet redimere agrum illum !§,qui sanctificavit eum; similiter addita quinta pecunia aestimationis tu« supra eam,cedet illi.

20 Quod si non redimet agram illum,auc , si vendet agrum illum viro alteri; nc redimitor amplius.
21 Est enim ager ille,postquam exiit ä /u- >
re ejt*f, in jubilaeo,res sancta]ehov»> sicut ager devotus : penes sacerdotem esto possessio illius.
12 Si autem agrum emtum sibi, qui non est ex agris pofsesfionis fu*; sanctificavi* Jehovx ;
[2; Tunc suppurabit illi sacerdos summam ipsam «stimationis tux.usquc ad annum ju- bilxi ; 8c dabit illam aestimationem tuam codie,rem sanctam,pro Jehova.
24 Anno iubilaei reverterur ager ille ad eum, a quo emerat illum ; ad eum cuius est possessio ipsius fundi.
2< Omnis 3utem xstimatio tua esto per siclum sacrum; viginti obolorum erit siclus*
26 Verunramen primogenitum,quod primum gignitur Jehovx cx bestiis,ne quis sanctificaco illud",sive bos,sive parva pecus, Jehovx est. I
27 Sed si ex bestiis immundis erit , tunc redimet pro «stimatione tua addens quin- T tam eius supra eanv.quad si non redimetur, vendetur pro «stimatione tua.
. 28 U!ia autem res devoto,quam devoverit quis Jehovx , ex omnibus, qu xfunt e», ex hominibus aut bestiis, aut ex agris po.'* J sessionis fu«»ne venditor,neque redimitor; j omnis res devota sancta sanctarum est Je-
29 Omnis bestia devota, qu* devovetur ; ab homine, ne redimitor: omnino morte 1 afficitor. , lj
JO Omnes quoque decim« illius terr«, |
ex femine terr* , ex Fructu arborum, Jeho- I v* sunt; res sancta Jeliov*.
y Quod si plane redimere volet quis de j decimis suis; quintam illarum superaddito illis. . !
;r Et omnium decimarum boum,aut gregum eorum,qu* rrarscunt sub virgam; decimum quodque esto sanctum Jehovx. j
Ne disquirat inter bonum & malum,] neque commutet ipsum ; quod si ullo pacto commutabit ipsUm, tum erit illud, & quod j luffectum est pro eo , res sancta ne redimitor. . .
24 Ista su«f mandata illa,qu« mandavic Jehova Moschi adfilios Jisraelis referenda ad montem Sinai.

Liber quartus Moschis.yJve Numeri.

C A P. I. Recen/io popu/i: videlicet virorum, qui esc figypto cscffrunt,numcro6o;$ $0. exceptu LevitU.

A Lloqqutus autem est Jehova Molchen in deferto Sinai in tentorio conventus, primo die mensis fecundi» anno secundo, ab egressu eorum« terra Ägypti, dicendo ?
2 Recensete capita universi coctus filio* rum Jisraelis per f.imilijj ipsorum, secundum domos paternas eorum ; per enumerationem nominum, omnem marem in sin- UJla capita eorum;
$ A nato viginti annos & deinceps, o- mnes aptos ad egrediendum in militiam in Jisraeie recensebitis eos per exercitus ipsorum, tu 8c Aharon.
4 Sunto autem vobiscum vir unus ex u- naquaque tribu : vir primarius in domo maiorum suorum esto.
§ Hxc itaque sunt nomina virorum illorum, qui adlbbunt vobis *. ex Reubene,Eli- rzur,filiu« Schedeuris:
6 Ex Schimbone, Schclummiel» miu*
Tzurijfchpddai : . . „
7 Ex Jehuda Nachschon,filius Hsmmina-

8 Ex |ifiiscare,Nethan«^l,filiu$T2uhari5:
9 Ex'Zebulun«,Eliab, filius Cheloms;
10 De filiis losephi,eX Ephraiimo Eli- schamah,filius Hammihudis: exMenafche, Camliel,filius Pedah-tZuris:
n Ex Binjaminc Abidam, filius Gid-
i r Ex Dane, Achiheier, filius Hammi- schaddai.
i; Ex Äschere, Paghiel, filius Hochra- nis.
14 Ex GadejEliasaph,filius Dehuelis:
j 5 Ex Naphthali.Athirah,filius Henanis.
16 Hi JUnto convocati e coctu.principes tribuum paternarum tuarum: primacii du* cum JiirseU isunto.
1 7 Asiumsit itaque Mosche Sc Aharon viros istos, qui exprefil nominarim fuerant:
,8 Ec totum coctum congregaverunt primo dic mensis secundi, qui professi sunt natales suos per familias tuas, secundum domum majorum suorum: per enumerationem nominum suorum a nato viginti annes & deinceps,!n singula capita ipiorum.
19 Sicut praeceperat Jehova Moichi ; sic recensuit eos in deserto Sinai.
20 Fuerunt itaque filiiReubenis primogeniti Jisrae.is,generationes eorum per familias eorum, iccuniüm domum maiorum ipsorum j in enumeratione nominum fdfta per^rnFuld capita eorum »omnis marisa nato vigjnti annos Sc deinceps; quuquis aptus erat ad egrediendum in militiam :
11 Numerati eorum ex tribu Reübenis, quadragies sexies mille quingenti.
22 Ex filiis Schinihonis, generationes eorum per familias eorum, secundum domum majorum ipsorum, numerati eius in enumeratione nominum fast« per

„fi ngula capita eorum, omnis marisä nato vigjnti annos & deinceps, quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam :
2} Numerati eorum ex tribu Schimho- nis; quinquagies novies mille trecemi.
24 Ex filiis Gadis, generationes eorum per familias eorum .fecundum domum majorum ipsorum > in enumeratione nominum a nato viginti annos & deinceps, quisquis aptus erat ad egrediendum in mili-
rc Numerati eorum ex tribu Gadis,quadragies quinquies mille sexcenti quinqua-
16 Ex filiis Jchudai, generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipiorum ; in enumeratione nominum a nato viginti annos Sc deinceps,quisquis aptus erat ad egrediendum in mili-
27 Numerati eorum extribu Jehud*,Ce- ptuagies quater mille sexcenti,
28Exfihis |isTascans,generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum ; in enumeratione nominum a nato viginti annos Sc deinceps, quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam:
19 Numerati eorum ex tribu Jisfascarisj quinquagies quater mille quadringenti:
;o Ex filiis ZtfiUlunis, generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipiorum , in enumeratione nominum a nato viginti annos Sr deinceps ;
• E R I. Cap.r.
quisquis aptus trat ad egrediendum inmi-
Numerati eorum ex tribu Zebuiunis, quinquaeies septies mille quadringenti.
;rDe filiis]osephi,ex filiis Ephrajimi,ge- nerationes eorum per familias eorum, ie- cundüm domum majorum ipsorun.jin enumeratione nominum a naro viginti annor Sc deinceps; quisquis aptus erat ad egrediendum in militiam :
;; Numerati eorum cx tribu Ephrajimi, quadragies mille quingenti.
?4 Ex filiis Menaichis.generationeseo- rum per familias eorum, iccundum domum majorum ipsorum; in enumeratione nominum a naro viginti annos Sc deinceps,quisquis aptus erat ad egrediendum in milite Numerati eorum ex tribu Menaschis, tricies bis mille ducenti.
\f> Ex filiis Binjaminis,generationes torum per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum,in enumeratione nominum i nato viginti annos 8c deinceps, quisquis apius erat ad egrediendum in mili-
t 7 Numerati eorum ex tribu Binjaminis,tricies quinquies mille quadringenti.
;8 Ex filiis Danis, generationes eorum per familias corum,secundtim domum maiorum ipsorum,in enumeratione nominum a nato viginti annos & deinceps,quisquis aptus e» at ad egrediendum in militiam :
t 9 Numerati eorum ex tribu Danis, sexagies bis mille septingenti-
40 Ex filiis Ascheris,generationes eorum per familias eorum, fecundum domum majorum ipsorum , in enumeratione nominun» ä nato viginti annos Sc deinceps, quisquis erat aptus ad egrediendum in mili-
41 Numerati eorum ex tribu Ascheris, semel & quadragies mille quingenti.
42 Filiorum Naphthali,generationes per familias eorum, secundum domum majorum ipsorum i in enumeratione nominum a nato viginti annos & deinceps, quiiquis aptus crcf ad egrediendum in militiam :
LZ Numerati eorum ex tribu Naphthali, quinquagies ter mille quadringenti.
44 liti sunt numerati illi,quos recensuit, Mosche & Aharon cum ducibus JisraeliS duodecim viris: vir unus pro unaquaque domo maiotum Iliorum erant.
4< Ita fuerunt omnes numerati filiorum Jiftaeflis fecundum domum ma’orum suorum, a nato viginti annos Sc deinceps,quisquis in Jifraeleaptus erat ad egrediendum in militiam:
46 Fuerunt inquam omnes isti numerati, sexcenties ter mille,cum quingentis quinquaginta.
47 At Levit* per tribum majorum suorum,non fuerunt recensiti inter illos.
48 Alloquutus enim fuerat Jehova Mo- schen, dicendo:
49 Veruntamen tribum levi ne numerato,& capita eorum ne reccmeto.intex filios Jisrrcflis;
to Sed tu praefice Levitas tabernaculo testimonii,& omnibus instrumentis ejus, ac omnibus, qu* sunt cius, ipsi ferunto t3ber-
JMfcU-

Cap.t.r. , , N UN
naculum, & omniasinstrumenta ejus, & ipsi ministranto ei ; ac circa tabernaculum castra habento:
fi Ut quum profecturum erit tabernaculum, deponant illud Levitas j& quum castrametaturum erit tabernaculum , erigant i- psum Levitas: sed quicunque extraneus ac» ceflerir,afficietur morte.
Quare castra habebunt filii filraelis , quisque in castris suis , & quiique 'ad vexillum ilium per exercitus suos :
5; Levitas autem castra habebunt circa tabernaculum testimonii , ut non sit ira fervens contra coctum filiorum Jhroelis, & observabunt Levitas observationem tabernaculi testimonii.
54 Quod fecerunt filii Jisraelis/ecundüm omnia, qu£ prascepcratJehovaMoschi, sic fecerunt. __

CAF. II. Ordo Castrorum.

Kinde alloquutus est Jehova Moschen8c Aharoncm dicendo;
I Filii JisYaelis , quiidue juxta vexillum suum cum signis, fecundum domum maiorum tuorum,castra habento: exadverso procul circa tentorium conventus castra ha-
3 Castra habentium autem ab anteriore parte , Orientem versus, vexillum tsto castrorum Jehuds per exercitus suos j cum principe filiorum Jehud* Nachschone filio Hamminadabi;
4 Cujus exercitus, id est, numerati illorum,septuagies quater mille sexcenti.
5 Qui aurem castra habebunt juxta eum fumo tribus]ifiascaris,tum principe filiorum JilTascaris Nethaneele filio Tzuharis ;
6 Cuius exercitus, id est, numerati ejus» quinquagies quater mille quadringenti:
7 Et tribus 7 .ebulunis,cum principe filiorum ZcbuluniSjEliabo filio Chelonis:
8 Cuius exercirus, id est, numerati ejus, quinquagies septies mille quadringenti.
9 Omnes numerari in castris jehud«, centies octagies sexies mille quadringenti per exercitus suos; in prima arie proficiscuntor.
ir> Vexillum castrorum Reübenis esto Meridiem versus per exercitus suos i cum principe filiorum Reübenis Elitzuie filio Sched euris:
II Cujus exercitus,id est,numerati eius, quadragies sexies mille quingenti.
J2 Qm aurem castra habrbunr iuXta cum ;Junto tribus Schimhonis , cum principe filiorum Schimhonis Schelummiele filio Tzuri/cbaddai:
1; Cujus exercitus, id est, numerati illorum,quinquagies novies mille trecenti:
i4Er tribus Gadis,cum principe filiorum Cadis Eljasapho filio Rehuelis :
15 Cuius exercitus, id est, numerati illorum , quadragies quinquies mille sexcenri quinquaginta.
16 Omnes numerari in castris Reübenis, cenries quinquagies semel mille quadringenti quinquaginta per exercitus suos : ac-
*qque fu' secundani proficiicunror.
17 Tum rroficiicerur tentorium conventus cum castris Levicarum in medio vfJsijuo- »wm castrorum ;sicuc solent cgstrsrnetari sic
E R t. Cap.z.y,

proficjscuntor', quisque ad .atus illius ad vexilla sua.
V exilium castrorum Ephrajinu per ex» excitus suos esto Occidentcrr venus; cum principe filiorum Ephrajrmi Eliichamaho filio Kammihudis;
19 Cuius exercitus,id ef:, numerati illorum quadragies mille quingeni.
10 Et juxta eum tribus Menaschis ; cum principe filiorumMena;d\isGamlieie filio 1'edah-tzuri >•;
r, Cuius exercitus , id est, numerati illorum,tricies bis mille ducenti.
_ 21 Ei tribus Biniaminis » tum principe filiorum BiniaminisAbidane fiiioGidhonif.
2; Cujus exercitus , id est, numerati illo ; lum.tncics quinquies mille quadringenti:
24 Omnes numerati in castris Ephraiimi, centies octies mille centum per exercitus suos; atque hi tertiani proficiscuntor.
25 Vexillum castrorum Danis ejlo Aquilonem verius per exercitus lüos ; cum principe siliorum Danis Achihezere fiJio H3m- mifchaddji;
26 Cujus exercitus, id est, numerati illorum, sexagies b ; s mille leptingenti.
27 Qui autem castra habebunt juxta eum, sunto tribus Afcheris ; cum principe fiLio- rum Afcheris Paghiele filio Hocranis;
28 Cuius exercitus , id est, numerati illorum,semel & quadragies mille quingenti.
29 Et tribus Napbthali, cum principe filiorumNaphthali Achiraho filioHenams;
52 Cujus exeteitus, id est, numerati illorum,quinquagies ter mille quadringenti.
, \i Omnes numerati in castris Danis,centies quinquagies septies mille lexcemi j in postrema acie proficiscuntor per vexilla lua.
52 isti sunt numerati filiorum Jisraiflis fecundum domum majorum suorum : omnes numerati castrorum per exercitus suos,sexcenties termille quingenti quinquaginta.
35 Levit« autem non sunt numerati inter filios (ifraelis, quemadmodum prasceperae Jehova Moschi.
54 Quod fecerunt filii Jisraelis: fecundum omnia,qu« prascepeiärjehovaMoscht ita castrametabantur per vexilla sua , & ita proficiscebantur »quisque per familias sUas, secundum domum majorum (üorum.
C AP. HI. Rfcen/io Lenitarum numero
22000. 43primogenitorum,numero 22175.
H JEc autem fur.t generationum Aharonis & Moschis.quo die loquutus est Jehova cum Molche ad montem Sinai.
2 Er haec nomina filiorum Aharonis,primogenitus Nadab,deinde Abihu,Elhazar,8: Ithamar ;
5 Hasc , inquam, nomina filiorum Aha- ronissac crdotum 4 qui uncti tüerunt ; quorum consecraverat ministerium Mosche ad fungendum sacerdotio.
4 Sed mortuus est Nadab & Abihu coram Jehova , quum offerrent ignem extraneum coram J tfhova ,in deserto Sinai , Sc filii non essenr j,lis ; qUaptopter sacerdotio functus est Elhazar & lthaniar in compectu Aharonis patri*Rli; . ^
f Allvquucur autem est Jehova Moschen* dicendo ;
6 Jub* appropinquare tribum

littas eam coram Aharone sacerdote,ac miniarent ei ;
7 Obsenentque observationem ejus ,8c observationem totius coctiis coram tentorio conventus , exercendo ministerium tabernaculi.
8 Et custodiant omnia instrumenta tentorii conventus , nempe custodiam filiorum Jifraelis , exercendo ministerium taber-
9 Dabis itaque Levitas Aharoni ac filiis ejus.-hi omnino donati sunt ei e filiis Jit- raelis;
j io Aharonem vero, 8 c filios ejus pr»fici- 1 to, ut observent sacerdotium lUum : nam quicunque extraneus accesserit ; morte plectetur:
ii Item alloquutus est JebovaMoschen , i dicendo :
(ia E|o enim, ecce assumpsi Levitas e medio filiorum Jifrseflis - loco omnis piimo- gcnici apcrienrisvulvamex filiis Jisracflis ; Ut fint mei Levit»:
i} Nam meum «st omne primogenitum; i quo die percussi omne primogenitum in 1 terra Agypti, ünctifieavi mihi omne primogenitum in Jiira<fle,:um hominum,quam jumentorum ; mea sunto,ego Jehova.
14 Pr*terca alloquutus est Jehova Molchen in defertoSinat,dicendo :
1 1 s Recenseto filios Levi fecundum domum majorum suorum per familias suas :
1 omnes mares a nato uno mense & deinceps numerato.
16 Numeravit ergo eos Mosche expTX- siituto jchovat,quemadmodum prjtceptum
1 fuerat ipsi.
17 Erant autem hi filii Levi nominibus fuis,Gerschon, 8 c Kehath,& Merari.
18 Et haec nomina filiorum Gerschonis per familias eorum : Libni, Sc Schimhi:
,9 kilii vero kehathi per familias ipso- rum;Hamram,&Titz«;har,Chebron,flcHuz- zjel;
20 filii autem Merari per familias eorum, Machli & Muschi: istae Unt familiae Levica- rum,secundum,domum majorum ipsorum.
21 Gerschoni «st familia Libnitica ,Sc familia Schimhitica j has familias Gerfchoni-
22 Numerati eorum in enumeratione . cujufque maris a nato uno mense & deinceps j numerati,induam, eorum,septies mille quingentis
r; Familiae Gerschonitarum , post tabernaculum castrametabantur. Occidentem | Versus.*,
24 Princeps autem paternae domus Ger- schonicarum ,Eliasaph,fiUus Laciis.
25 Custodia vero filiorum Gerschonis in tentorio conventus eJJ tabernaculi,& ipsius tentorii operimenti ejus cum tegumento portae tentorii conventus;
26 Et tapetum ocellatorum atrii, cum tegumento portae ipsius atrii, qui sUnl ante ipsum tabernaculum, Sc ante altare circumquaque, & funium illius pto toto ministerio ejus.
27 Kehatho autem familia Hamraro»a, 8 c familia fithzeharitis > 8 c familia Chebroni- ti$,& familia Huzzielitica ; istwsunf fami- li« Kehathitwurn,

28 in enumeratione cujufque maris & nato uno mense Sc deinceps , erant octies mille uxeenti, custodientes custodiam san-
29 Familiär filiorum kehathi castrametabamur ad latus tabernaculi Meridiem versus. w
jo Princeps aurem domus paternae in familiis kehathitarum^litzaphan filius Huz- zielis.
Custodia vero horum eji arcae,& men* fsr.Lc lychnuchi, & altarium ; instrumentorumque sanctuarii .quibus ministrant , Sc ipmm tegumentum, torümque ministerium
$2 At princeps principum ordinis Levi- ticj,Elhazar,filius Aharonissacerdotis: hae profectura custodientium custodiam far.-
;; Merari est familia Machlitica,St familia Muschitica : isto sunt familias Merari;
J4 Et numerati eorum in enumeratione cuiusque maris, a nato uno mense & dein- ceps,erant sexies mille ducenti.
\c Princeps autem domus paterno in so- miliis Merari,Tzuriel fil*us Abichajilis : ad latus tabernaculi»castrametabatur Aquilonem versus.
Profectura vero custodi» filiorum Merari » est asserum ipsorum tabernaculi »Sc transtillorum eius , Sc columnarum ejus, ac stylobatarum ejus,Se omnium instrumentorum ejus,ac totius ministerii ejus :
Z7 Item columnarum ipsius atrii circumquaque, Se stylobatarum illarum,& paxillorum,funiumque illarum.
;8 Quiautem castrametantur ante tabernaculum ab anteriore parte,ante tentorium conventus Orientem versus, sunt Mosche Sc Aharon cum filiis ipsius custodientes custodiam sanctuarii pro custodia Jisraelitarum: extraneus vero, qui accesserit, morte plectendus est.
;y Omnes numerati Levitarum, quos recensuit Mosche & Aharon, ex prasstituto Jehova* per familias ipsorum: omnes mares ä nato uno mense Sc deinceps

«vicies bis
40 Deinde edixit Jehova Moschi,recenseto omnem primogenitum marem ex filii* Jifraelis » a nato uno mense & deinceps , Se collige numerum nominum illorum:
41 Et accipies Levitas mihi (ego sunt jehova) loco omnis primogeniti m filii* jifraelis ; Se jumenta Levitatum loco o- mnis primogeniti in jumentis filiorum jis*
42 Recensente itaque Mosche »quemadmodum praeceperarei Jehova, omnem primogenitum in filiis Jifraelis j
4; Fuerunt omnes primogeniti mares,irf «numeratione nominum, K nato uno mense Sc deinceps per numeratos illorum i vteiet bis mille ducdnti septuaginta tres.
44 Quapropter alloquutus elt JehOV* Mofchen, dicendo:
45 Accipe Levitas istos loco omnium primogenitorum in filiis Jifraelis,8c jumenta Levitatum loco jumentorum illorum, ut sint mei Levit»,egosum Jehova.
45 Quod aucem ad redimendos illos,du- ^ O c*st*

ccntos septuaginta tres j qui redundant supra Levitas ex primogenitis filiorum Jis-
47 Accipies quinos siclos pro quoque capite ; prout est siclus sacer accipito , vi- ginti obolorum est siclus ille :
48 Et*dabis pecuniam illam Aharoni 8e filiis ejus ; pecuniam redemtorum »qui redundaverint inter illos.
49 Accepit itaque Mosche pecuniam illam redemrionis ab iis , qui redundabant, praeter redemtos p«f Levitas.
50 Acceptaque a primogenitis filiorum Jifraelis hac pecunia j mille trecentis sexa- ginta quinque siclis,prout siclus sacer:
* 1 Dedit Mosche pecuniam redemtorum i florum Aharoni,& filiis eius,expr*sti:uto]| ehovas,quemadmodum praeceperat Jehova 'Moschi.

C AP- IV. M/mJlofum Leuitirt/m.

A Loquutus etiam est Jehova Mosehen & Aharonem,dicendo .
2 Recenseto capita filiorum Kehathi inter filios Levi, fecundum familias eorum per domum majorum ipsorum,
\ A nato triginta annos & deinceps usque ad natum quinquaginta annos ; omnem a- prum ad obeundum hanc militiam, ad faciendum opus in tentorio conventus.
4 Hoc t/l ministerium filiorum Kehathi in tentorioconvemus:res sancta sanctarum.
§ Prius accedet Aharon & filii ejus,quum profectura sunt castra, 3 c deponent velum tegumenti,quo obtegent arcam testimonii* 6 Deinde imponentes eitegmen e pelli» bus melium, postquam expanderint vellem totam hyacinthinam superne,apponent demum vectes ejus.
7 Similiter super mensam panum faciei expandunto vestem hyacinthinam .• impositis ei scutulisejus,8cacerris,seapulisque & scutellis tegumenti j 8c panis jugis ttiper eam esto.
8 Deinde expandentes super haec vestem coccineam dibapham , tegent illam tegumento e pellibus melium ; apponentque demum vectes ejus.
9 Accipientes quoque vellem hyacinthinam tegent lychnuchum luminaris,& lu- cernas ejus* & forcipes ejus, & trullas eius, & omnia vasa olearia ejus, quibus ministrare solent in eo:
ittEoque reposito,& omnibus instrumentis ejus in tegumento e pellibus melium, imponent eum palangae.
ii lteni super altare aureum expansa veste hyacinthina,' tegent illud tegumento e pellibus melium ;deinde apponentvectes
12 Accipient quoque omnia instrumenta ministerii, quibus ministrare solent in sanctuario, posicdque in veste hyacinthina tegent illa tegumento e pellibus melium ; sic imponent palangas.
r; Prxrerea acceptis cineribus exaltari, expandent super illud vestem purpuream:
14 Et imponent ci omnia instrumenta ejus,quibus ministrare solent in eo, forcipes, fuscinulas, depalas, & crateras, omnia mlttumen» altaris; expamdque super illud

tegumento e pellibus melium, apponent vectes erus.
if Denique quum absolverit Aharon & filii ejus »egere sanctuarium, & omnia in» strumenta sanctuarii » quando profectura erunt castra j postmodum accedunto filii Kehathi ad deportandum ea, sed ne attingunto ullam rem sanctam, ne moriantur : ista sunto onus filiorum Kehathi in tentorio conventus.
16 Praefectu:* autem Elhaiaris filii A- haronis Sacerdotis esto oleum luminaris, Se suffitus auomaticus, & munus ipsum jugis sacrificii, oleümque unctionis: b*c pratfe- ctura totius tabernaculi, 8c omnium, quae sunt in eo, tum sanctuarii, tum instrumentorum ejus.
17 Alloquutus vero est Jehova Mosehen Se Aharonem,dicendo;
18 Ne committite,ut exscindatur eribus, aut ulia familiarum Kehathitarum,c medio Levitarum.
19 Sed hoc facite eis,ut vivant ac non moriantur, quum accedent ad res sanctas sanctarum $ Aharon & filii ejus advenientes collocent *os, quemque in ministerio suo & in onere suo.
u Ut non impiciant veniendo, quum tegunt Sacerdotes rem sanctam, & morian-
it Alloquutus quoque est jehova Mo- sehen, dicendo:
ii Recense capita etiam ipsorum filiorum Gerschonis per domum majorum ipsorum, secundum familias ipsorum:
2; A nato triginta annos & deinceps usque ad natum quinquaginta annos recenseto illos ; omnem aptum adobeundum militiam, ad exercendum ministerium in tentorio conventus.
24 Hoc f/loministerium familiarum Ger- schonitarum ministrandi,Sconus portandi:
25 Ut portent aulxa tabernaculi,& tentorium conventus, tegumentum ejus,& tegumentum melium, quod imponitur ci superne i Le tegmen port*tentorii conven-
26 Et tapetes ocellatos atrii, & tegumentum in janua port* -atrii quod est ante tabernaculum, & ance altare circumquaque» & funes eorum, 8< omnia instrumenta ministerii eorum: fcquaccunque fiunt ad illa» Ut subserviant iUR
27 Ex praestituto Aharonis 8c filiorum ejus, esto ministerium totum filiorum Ger- fchonitarum in toto eorum onere,& in toto ministerio eorum: committetis aurem eis in custodiam omnia onera ipsorum.
28 Hoc est ministerium familiarum filiorum Gerschonitarum in tentorio conventus: quorum observatio esto in manu Ithamaris Jj/fi Aharonis Sacerdotis.
29 Filios Metari; secundum familias
ipsorum, p«r domum majorum ipsorum recenseto. «
;o A ntato triginta annos & deinceps usque ad natum quinquaginta annos recenseto eo.*, ciuemque aptum ad obeundum hanc mintjJmjagexgfctndum ministeriutn
tentorii conventus.
Haec autem cjlo observatio oneriieo- rum, prjjftcr omne minifterium totumm

ttchtorio/onVentus ,*'ut porttvt asseres tabernaculi, & transtilla ejus, columnasque i #jus,& stylcbacas ejus.
11 Columnas quoque atrii circumquaque^ stylobaras earum,&paxillos earum,
■ ftjnes earum, cum omnibus instrumentis il- : lorum , Lc cum omni ministerio eorum : nominatim autem recensetote orwm'a instrumenta cbservationis

oneris eorum.
*1 Hoc ministerium familiarum filiorum Merar, praeter omne ministerium eorum in tentorio conventus: esto inmanu 1 thamaris lilii Aharonis Sacerdotis.
54 ReceniUir itaque Mosche eum Aha- jone Qc principibus coctus filios Kchathita- rum ; fecundum familias ipsorum, per domum majorum ipsorum;
1$ A nato trigjnta annos 8c deinceps usque ad-nauim quinquaginta annos i quemque ad obeundum illam militiam, ad ministerium in tentorio conventus.
;6 Pueruntque numerati eorurfi fecundum familias eorum,bis mille septingenti quinquaginta.
\7 Hi June numerati familiarum Keha- thitarum, quisque apeus ad ministrandum in tentorio conventus : quos receniirft Mosche cum Aharone ex praestituto Jehovae perMoschen.
58 Numerati autem filiorum Gerschonis, fecundum familias suas per domum majorum suorum.
$9 A nato triginta annos & deinceps usque ad natum quinquaginta annos,quisque aptus ad obeundum illam militiam,ad ministerium in tentorio conventus;
40 Numerati, inquam, eorum fecundum familias suas per domum majorum suorum, fuerunt,bis mille sexcenti triginta.
41 Hi sunt numerati familiarum filiorum Gerschonis,quisque aptus ad ministrandum in tentorio conventus: quos recensuit Mosche 8 c Aharon ex praestituto Jehovae.
41 Numerati vero familiarum filiorum Merati; secundüm familias tuas per domum majorum suorun\>
4; A nato triginta annos & deinceps usque ad natum quinquaginta annos, quisque aptus ad obeundum militiam illam» ad ministerium in tentorio conventus:
44 Numerati, inquam, eorum secundum familias suas fuerunt termille ducenti.
45 Hi sunt numerati fomiliarum filiorum Merari ; quos recensuit Mosche & A- haron, ex praestituto Jehovac per Molchen.
46 Levirat omnes numerati,quos recensier Mosche cum Aharone & principibus Jiftaelis, secundum familias suas,& per domum majorum suarum;
47 A nato triginta annos Sc deinceps usque ad natum quinquaginta annos,quisque aptus ad obeundum militiam itlam, ad exercendum ministerium cultus, & ministerium oneris in tentorio conventus :
48 Numerati, inquam, eorum fuerunt, octies mille quingenti octoginta.
49 Ex praestituto Jehovae perMoschen recensuit eos ; unumquemque ad ministerium suum,& ad onus luum; & numerari ab tofuttunt, quos praeceperat JehovaMo-
E R t. Cap.f.
C A P* V, Mundities Castrorum, (5 Ux 2t- lotypid,
A lloquutus quoque est Jehova Moschen, dicendo :
1 Praecipe filiis Jisraelis.ut ejiciant e castris omnem lepiosum,& omnem gonorrhoea laborantem ; Lc omnem immundum ex ca-
? Sive marem sive focrr.inam eiicite, extra castra eiicite eos,uc non polluant castra lua,in quoium medio ego habito.
4 Facientes eigo sic filii Jisraelisejece- runt eos extra castra: quemadmodum edixerat Jehova Moschi,sic fecerunt fiUi Jis- rabiis- i
5 Praeterea alloquutus est Jehova Moschen,dicendo :
6 Edic filiis Jisr5clis,quum vir aut mulier fecerint ulluni ex peccatis humanis fallendo salsitate, contra Jehovam, ira ut rea sic anima illa:
7 Primum confitebuntur quisque peccatum suum, quod fecerunt,deinde restituens reatum suum, quanti est» quintam eius superaddet ei.dabi.que illi,in quem reus est.
8 Quod si non erit isti viro vindex ad restituendum ei reatum,reatus,qui restituitur Jehovae,Sacerdotis praeter arietem expiationum,quo expiationem faciet pro eo* 9 Similiter omnis oblatio omnium rerum sanctificatorum a filiis Jisraelis, quas attulerim ad aliquem Sacerdotem , illius esto :
10 Et cuiusque resstmctificatae,illius sunto : quod quis ulli Sacerdoti dederit, illius esto.
11 Item alloquutus est Jehova Moschen» dicendo :
ii Alloquere filios Jifraelis,ut dicas eis ; quum ullius uxor declinans ab eo omnino fefellerit in eum pereatis.
>5 Et concumbente aliquo cum ea concubitu feminis; absconditum sit rb oculis mariti ejus, eaque dissimulaverit se, quum tamen immunda facta sit: Lc nemo testis fuerit contra eam,neque fuerit deprehensa:
14 Si invaserit eum affectus zelotypiae* ita utsit zelotypus uxorissUae,quae immunda facta sic; aut invaserit eum affectus zelotypia, ira ut zelotypus sit uxoris sua» quamvis ipsa non sit facta immunda :
it Tunc adducet vir ille uxorem suam ad Sacerdotem: & afferet oblationem eiuS pro ea decimam Ephafarin« hordeacea : ne superfundito ei oleum, neque imponiern ei thus,quia oblatio zelotypiarum est.miZt- nus monimenti revocans in memoriam iniquitatem.
16 Ehmque jubens accedere Sacerdos,sistet eam coram Jehova.
17 Et accipiet Sacerdos aquam sanctam in vase fictili ; Lc de pulvere, qui erit in solo tabernaculi accipiens Sacerdosindetia aquafn illam:
18 Sistensqu« Sacerdos mulierem illam coram Jehova , reteget caput illius mulio» ris,8c jniponet manibus illius munus monimenti, quod munus zelotypiarum est: ia manu vero Sacerdotis esto aqua illa amaritudinis,quae maledictionem importJt*
19 it adjurans eam Sacerdos dicer mu- G a licri,

Cap.f.fi» NUM
si non concubuit uUus te cum, &si non declinasti ad eum in munditie loco mariti tui, insons esto ab aqud ista amaritudinis,quae maledictionem importat.
10 Sin autem tu sic declinasti loco mariti tui, & immunda facta es $ si indiderit in te aliquis femen concubitus fui praeter maritum tuum:
11 Adjurans,inquam,Sacerdos mulierem illam adiuratione dirarum dicet Sacerdos mulieri illi» ponat te Jehova in/ormulam dirarum Öciuramenti irimedio populi rui: quum reddiderit Jehova femur tuum cadi» vum>& venerem tuum tumidum.
22 Ingredietur itaque haec ipsa aqua maledictionem importatura in viscera tua, ad tumidum reddendum ventrem, & ad efficiendum femur cadivum: & dicet mulier ipsa, amen amen.
r; Deinde scribet SacetdoS diras istas in quodam libro, 8c delebit eas aqud illa amaritudinis:
24Curabirque,utbibat mulier illa aquam istam amaritudinis,qu* maledictionem importat: ut ingrediatur in eam aqua ista, qu* maledictionem importat,ad amaritu-
rs Accipiens autem Sacerdos e manu mulieris illius munus zelotypiarum ; se. itabit munus illud coram Jehova, Lc offeret illud super altare.
26 Et pugillo accepto Sacerdos de munere illo suffimentum memoriale ejus adole- |>it in altari; & postea curabit,ut mulier illa bibat aquam istam.
17 Quum enim curaverit eam bibere aquam istam , erit si immunda facta fuerit, fi/temque omnino fefellerit in virum suum, ut intrante in eam aqua illa, quasmaledi- ctionem importat in amaritudinem, intumescat venter ejus, 8 e cadat femur ejus: sic erit mulier illa in dirarum formam apud populares suos.
28 Quod si non immunda facta fuerit mulier illa, sed fuerit munda, tum insons crit,& consequerursemen.
29 Haec est lex zelotypiarum : quum declinaverit mulier ad ulfum loco viriiui, ita Ut immunda facta sit:
;o Aut quum invascriraliquem affectus zelotypias ita,ut zelotypus sit uxoris Oiae; ut sistat mulierem ipsam coram jehova, Sc txequatur erga eam Sacerdos totam legem
Sic insons erit vir ille ab iniquitate, muliervero illa feret iniquitatem luam.
CAP. VI. Kaziraatw.
T«m alloquutus est Jehova Moschen, di-
2 Alloquere filios Jisraelis , & edices eis; quum vir aut mulier nuncupaverit votum vovendo votum Nazirari, se Nazirasum fore Jehovac:
; A vino auc alio poru inebriante abstineto, acetum vini & acetum ullius poriis inebriantis, ne bibiro :& nullum potum e maceratis uvis bibito,nec ullas uvas recentes,aut siccas comedito.

4 Omnibus diebus Naziraeatus lui: de nulla re , quae fit ex vite vinifera, veWfl/is, nuclei« acinorum,^ cuce comedito. 1
B R T, Cap.ff.
> Omnibus diebus voti Naziraeatus fui novacula ne transitofuper caput ejus juique dum compleamur dicsilli, quibusvoverie se Jchov* Nazirasum fore,sanctus esto,sinendo crescere comam,capillos capiris fui.
6 Omnibus diebus , quibus te Jehov* Naziiseum fore voverit, ad cadaver mortui ne accedito.
7 Propter patrem suum »aut propter matrem ibam, propter fratrem suum , aut propter sororem suam , ne se polluito propter jllos,quum mortui sunt: quia Nazirasatum Deifui^tm in capite suo.
8 Omnibus diebus Naziraeatus fui»sanctus est Jehovas.
9 Quod si is, qui mortuus est, mortuus fuerit juxta eum repentino casu ; itaque polluerit Naziraratum capitis ejus i tunc radet caput suum die purgationis luas, di« septimo radito illud ;
10 Die autem octavo afferet duos turtures ,aut duos pullos columba: sacerdoti, ad portam tentorii conventus:
11 Quorum parans sacerdos unum in pec- cacum, 8 c alterum in holccaustum.expiatio- nem faciet pro eo,ab eo quod peccavit circa illud cadaver:sic sanctificabit caput illius
12 Deinde separans Jehov* dies Nazi- rasatüs fui, adducet agnum anniculum in reatum : dies autem illi priores irriti lUnto, quia rollurus fuit Naziraeatus ejus.
1 ? Haec autem esto lex Nazirasi,quo tempore complemur dies Naziraeatus ejus^, afferto istud ad portam tentorii conventus.
14 Offeret ergo oblationem suam Jeho- vje » agnum anniculum integrum uniimin holocaustum,& agnam unam anniculam integram in peccatum ; arietemque unum integrum insacrificium eucharisticum:
1 c l l ras:erea canistrum azymorum,cdlly- ras e simila mistas oleo,di lagana azyma uncta oleo jcum munere eorum & libaminibus eorum:
16 Qu* offerens Sacerdos coram Jehova; parabr peccatum e.ius.&holocaustiim ejus;
17 Arietem autem ipsum parabit in sacrificium eucharisticum Jehovas,cum canistro azvmorum : similiter' parabit Sacerdos munus'e)us»& libamen eius.
, 8 Tunc radet Nazirasus in porta tentorii conventus Nazirasatum capitis sui,& acceptos capillos Naziraeatus fui imponet igni,qui sbbest sacrificio eucharistico.
19 Deinde accipiens Sacerdos rrmum coctum ex ille ariete , & collyram azymam unam eX illo canistro cum l.igano azymo uno ; imponet ea manibus Naziraei, postquam sibi rnferit Nazirasatumsuum;
20 Et agitabit «a Sacerdos agitatione coram Jehova ; res sancta est pro Sacerdote # praster pectus agitationis & armum elatio- ni s:Sc postmodambibet Naziraeus ille vinum.
21 H*c est lex Nazirasi,qui voverit; oblatio Jehoiae pro Nazirseatu suo,praeter id» quod affequetur manus eius : prout fuerit votum ejuk j€|Uod vovit»sic facito, praster legem Nazirasatds tui.
rr Pi*terea alloquutus est Jehova Moschen, dicendo;
Alloquere AbwonemfcsiUo* «/us,dt- ' cendo:

Cip.tr.?. , . ,nun
cendo : sie benedicitote filiis Jifraclis; dicendo eis:
24 Benedicat tibi Jehova,& custodiat te:
it Faciat Jehova, ut.luceat facies sUa tibi,& gratirni faciat tibi:
26 Attolat Jehova faciem suam erga te, & apponat tibi pacem.
27 Et imponentes manus filiis Jifraelis invocabunt nomen meum: &egobenedicam eis.
CAP. VII. oblationes Pwtnfum Iisratlh. Uit autem , qUo die absolverat Mosche erigere tabernaculum,& ungens illud san- I ctificaverat illud cum omnibus instrumentis eius , 8c altare cum omnibus instrumentis eius i quum,inquam,unxisset ista & sanctifi- casfer ista: ....
2 Utofferrent principes Jisraelis prima- ! rii domus majorum suorum'(hi erant principes tribuum , qui iidcm prarerant nume-
; Et adducerent oblationem suam coram ehova,sex plaustra camerata,& duodecim oves,plaustrum unum in binos principes, & bovem unum in unumquemque,& offerrent illa ante tabernaculum.
4 Alloquutus autem est Jehova Moschen, dicendo ;
5 Accipe ifia ab illis , ut sint ad exercendum ministerium tentorii conventus : & dabis ea levitis , cuique prout est Ministerium eius.
6 Accipiens itaque Mosche plaustra illa, & boves,dedit ea Levitis :
7 Duo plaustra & quatuor boves dedit filiis Gerschonis , prout erat ministerium
8 Quatuor vero reliqua plaustra , 8e octo boves dedit filiis Merari : prout erat ministerium eorum , penes lthamarem filium Aharonis Sacerdotem.
9 Sed filiis Kehathi non dedit,quia ministerium rei sancta: incumbebat illis,humero laturi erant.
10 Afferebant ergo principes illi cum dedicatione altaris , quo die illud ungebatur i afferebant, inquam , principes illi oblationem suam ante ipsum altar«,
u Edixit autem Jehova Moschi; principes singuli in singulos dies oblationem suam afferunto,in dedicatione altaris.
11 Itaque fuit,qui obtulit die orimo oblationem suam, bjachschon filius Hammina- dabi pro tribu Jehudar.
1; Oblatio autem ejus , scutula argentea una,centum triginta /usorum ponderejera- ter unus argenteus septuaginta siclorum, prout est siclus sacer, ambo pleni simila mista oleo in munus:
14 Acerra una decem fidorum aureorum plena suffitu:
if Juvencus unus subrumus , aries unus, agnus unus anniculus in holocaustum :
16 Hircus e capris unus in peccatum :
17 In sacrificium Vero eucharisticum boves duo ; arietes quinque . hirci quinque , agni anniculi auinque : hxc suit oblatio Nachschonis filii Hamminadsbi:
18 Die secundo obtulit Nethaneel filius Tzuharis, princeps Jisiascaris:
»S Obtulit oblationem luam, scutulam
ER!. , Cap. 7 .
argenteam unam centum triginta fidorum pondere , craterem unum argenteum.se* ptuaginta siclorum , prout est siclus lacer : ambos plenossimilä oleo in munus.
20 Acerram unam decem fielorum aureo» rum plenam suffitu :
11 Juvencum unum subrumum , arietem unum,agnum unum anniculum in liolocau-
12 Hircum e capris unum in peccatum ;
a; In sacrificium vero eucharisticum boves duos , arietes quinque, hircos quinque, rgnos anniculos quinque : haec fuit obltf- tio NethaneeÜs filii Tzuharis.
14 Die tertio princeps filiorum Zebulu- nis.Eliab filius Chelonis.
Oblatio ejus ; scutula argentea una centum triginta fidorum pondere : crater unus argenteus septuaginta siclorum, proue est siclus sacer i ambo pleni simila mista oleo in munus:
z 6 Acerra una decem fidorum aureorum plena (uffitu >
27 Juvencus unus subrumus , aries unus , agnus’unus anniculus in holocaustum :
28 Hircus e capris unus in peccatum :

29 In sacrificium vero eucharisticum boves duo,arietes quinque,hirci quinque,agni anniculi quinque : hxc fuit oblatio Eliabi filii Chelonis.
Die quarto princeps filiorum Reube- nis,Elitzur silius Schede-uris«
?i Oblatio ejus, scutula argentea una, centum triginta fidorum pondere , crater unus argenteus,septuaginta siclorum, proue est siclus sacer : ambo pleni simila misti oleo in munus;
?2 Acerra una decem fidorum aureorum plena suffitu:
?? Juvencus unus subrumus, aries udus, agnus unus anniculus in holocaustum :
?4 Hircus e capris unus in peccatum :
In sacrificium vero eucharisticum boves duo , arietes quinque, hirci quinque* agni anniculi quinque ; h*c fuit oblatio Eiitzuris filii Schede-uris.
?6 Die quinto princeps filiorum Scliim- honis,Schelummicl filiusTzurischaddai.
\7 Oblatio eius,scutula una argentea centum triginta fidorum pondere ,* crater unus argenteus septuaginta siclorum , prout est siclus sacer iambo pleni simila mista oleo in munus:
?8 Acerra una decemfiriorum aureorum plena suffitu
?9 juvencus unus subrumus . aries unus, agnus'unus anniculus in holocaustum :
4Hircus e capris unus in peccatum :
41 In sacrificium vero eucharisticum boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: haec fuit oblatio Schelumrrielis filii Tzurischaddai.
42 Die sexto princeps filiorum Gadis, Eliasaph,filius Dehutlis:
4? Oblatio eius, scutula argentea una centum triginta fidorum pondere, crater argenteus unus »septuaginta siclorum,prout est siclus sacer : ambo pleni simila mista oleo in munus.
44 Acerra una decemficioi um aureorum plena suffitu :
4< Juvencus unus subrumus,aries unus» G ; agnus

Cn p.r. . NUM
agnus unus anniculus !n holocaustum, i
46 Hircus *c capris unus ii» peccatum :
47 In sacrificium vero eucharisticuml boves duo, arieces quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque: h*c suit oblatio Bliafaphi filii Dehuclis. d 48 Die septimo princeps filiorum Ephra- jimi»Elii’chamah filius Hammihudis.
4q Oblatio ejus, scutula argentea una, centum triginta siclorum pondere ; crater onus argenteus, septuaginta siclorum,prout «st siclus sacer: ambo pleni simila mista oleo in munus:
5Q Acerra una dtccmstclorum aureorum plena suffitu:
51 juvencus unus subrumus, aries unus, agnus unus anniculus m holocaustum :
51 Hircus e capris unus in peccatum :
$5 Inlacrificium vero eucharisticum boves duo, arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque : h*c fuit oblatio Elischamahi filii Hammihudis.
54 Die octavo princeps filiorum Mena* schis Gamliel filius Feda-tzuris.
55 Oblatio ejus, scutula argentea una, centum triginta/uioium pondere ; crater onus argenteus,septuaginta siclorum,prout «stsiclussacerpmbo pleni simila mista oleo in munus.
$6 Acerra una decem siclorum aureorum plena suffitu:
§7 juvencus unus subrumus, aries unus, «gnus'unus anniculus in holocaustum:
58 Hircus e capris unus in peccatum ;
59 In tacrrficium vero eucharisticum, boves duo ^arietes quinque,hirci quinque, agni anniculi quinque , hasc fuit oblatio Gamlielis filii Pedah-tzuris.
60 Die nono princeps filiorum Biniami- eis,Abidan filius Gidhoni.
6t Oblacto ejus, scutula argentea una, centum triginta siclorum pondere, crater argenteus unus,septuaginta siclorum,prout est siclus sacer, ambo pleni simila mista oleo in munus:
6r Acerra una decem/it 7 orum aureorum plena sustiru;
6\ juvencus unus subrumus,ariesunus, agnus anniculus unus in holocaustum :
64 Hircus e capris unus in peccatum :
65 In sacrificium vero eucharisticum boves duo,arietes qni«que,hirci quinque, agni anniculi quinque : hasc fuit obsatio Abidanis filii Gidhoni.
66 Die decimo princeps filiorum Danis, Achihezer filius Hammifchaddau
67Oblatio eius,scutula argentea una,centum triginta fictorum pondere, crater argenteus unus, lepruaginra siclorum .prout «st siclus sacer: ambo pleni simila mistä o- leo in munus :
68 Acerra una decem/retorum aureorum i plena suffitu.
69 juvencus unus subrumus,aries unus, agnusunus anniculus in holocuistum :
70 Hircus e capris unus in peccatum :
71 In sacrificium vero eucharisticum boves duo ; arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque : hasc fuit oblatio Achihezeris filii H tmmischadq.it.
7 j Die undecimo princeps filiorum A- scheri;>I'aghiel filius Hocranis.
ERI. Cap.7.8
7j Oblatio e jus,scutula argentea una,cen- cum triginta siclorum pondere i crater u- nus argenteus,septuaginta siclorum,prout est siclus sacer : ambo pleni simila misti oleo in munus.
74 Acerra una decem/»clerum aureorum plena suffitu.
75 juvencus unus subrumus,3ties unus# agnus unus anniculus in holocaustum :
76 Hircus e capris unus in peccatum ;
77 In sacrificium vero eucharisticum boves duo j arietes quinque, hirci quinque, agni anniculi quinque : haec fuit oblatio Paghielis filii Hocranis.
78 Die duodecimo princeps filiorum Naphthali.Achirah filius Henanis.
79 Oblatio ejus,.scutula argentea una,cen- | tum triginta /is/oirum pondere ; crater argenteus unus, fepnuagmia fidorum, prout 1 est siclus sacer: aimbo plemsimilä mistä o- leo in munus :
80 Acerra una decem/j.lorum aureorum piena suffitu;
81 juvencus umus subrumus, aries unus» agnus*anniculus unus in holocaustum :
8z Hircus c capris unus in peccatum ;
8; in sacrificium \ero eucharisticum boves duo,arietes cruinque,hirci quinque,a- gni anniculi quinque :hascfuit oblatio A- cbixahi filii Henanis.
84 H*c esi oblatio dedicationis altarii, post diem . quo illud unctum fuit, oblata 3 principibus Jurae lis:scutul* aigent«*duo- decim, crateres argentei duodecim,acerrae aures duodecim:
85 Lentenum rricenum/iclorum^cutuls argentea unaqusque, Lc septuagenurn crater unusquisque : rotum argentum horum vasorum, bis mille quadringenti/icf»,prout est siclus sacer:
86 Acerrz aureas duodecim plenar suffi- Jtu.denstm/jdorum unaquaeque acerra,prout est siclus sacer ; totum aurum illarum a- cerrarum,centum viginri/Tsli.

87 Omnium boum in holocaustum numerus,duodecim juvenci: arietes duodecim, agni anniculi duodecim cum munere suo ; & hirci e capris duodecim in peccatum :
88 Omnium vero boum sacrificii eucharistici numvuA viginti quatuor juvenci,a- rsetes fexaginta,hirci fexaginta.agni anniculi sexaginta : haec fuit oblatio dedicationis altaris,postquam illud unctum fuerat,
89 Deinde quum ir.gredererurMosche in tentorium conventus, ut loqueretur cum Deo ipso,tunc audiebat vocem sermocinan- tem fecum e stiper iore parte illius operculi propitiatorii, quod erat luper arcam testimonii,e medio duorum Cherubinorum: fi« alloquebatur eum.
C A P. VllJ. Consecratio L evitaram.
A LloquutuS autem est jehova Moschen,
dicendo :
2 Also9 l,c i e Aharonem,ut edicas ei.quan- do accendes lucernas,e regione faciei lychnuchi lucem praebento septem ili* lucem*.
$ Fecitque sic Aharon , e regione faciei lychnuchi .lutem pralitura s accendit lucer- rus eiuS: qüernadifiöium praeceperat jehova Moschi.
4 Hoc autem opus lychnuchi erat conti-

nens ere aero usque *d scapum ejus, usque ; ad calyculum eju-S.opus erat continens: se- cundumXptciem illam,quam ostenderatje- hova Moschi,sic fecerat lychnuchum illum.
5 Alloqautus etiam est Jehova Moschen, dicendo:
6 Assume Levi tas e medio filiorumjisrae- lis $ ut purifices eos.
7 Sic astem facito eis ad purificandum eos, sparte super eos aquam expiationis : & novaculam ducentes super totam carnem sitam lavabunt vestimenta sua.Le purifica»
3 Postei accipient iuvencum subrumum cum munere ejus, simila mista oleo : & juvencum alterum subrumum accipito in pec-
9 Jubensque Levitas accedere ante tentorium conventus, 8 c congregari totum coctum filiorum Jifraelis;
10 Admonebis Levitas coram jehova,& nitentur filii Jifraelis manibus suis super ipsos Lesitas;
11 Ita offeret Aharon Levitas oblatione coram Jehova oblatos a filiis Jisraeflis ,• ut sint ad exercendum ministerium Jehov*.
12 Quum autem Levitas nixi fiierinc manibus sUis super caput illorum juvencorum; para eorum unum in peccatum, & alterum »n holocaustum Jehovas, ad expiationem faciendam pro ipsis Leviris.
Sic sistes Levitas coram Aharone 8c coram filiis eius: offerens eos oblatione Je-
14 Et separabis Levitas ipsos e medio filiorum fisraelis.ur sint mei Levitas.
»5 Pöstmodum vero veniunto Levit* ad ministrandum tentorio conventus; quum purgaveris eos & obtuleris eoS oblatione :
io Nam omnino donati sunt mihi e medio filiorum Jifraelis; pro omni aperiente vulvam, primogenito cujusque e jfiliis Jis- raelis,assumsi eos mihi:
17 Meum enim est omne primogenitum in filiis Jifraelis ex homine & jumento;quo dic percussi omne primogenitum in terra Agyptissinctificavi illa mihi:
18 Alsumsi autem Levitas, pro omni primogenito,in filiis Jifraelis.
19 Et dedi Levitas ipiosdono Aharoni 2 c filiis ejus e medio filiorum Jifraelis , uc exerceant ministerium filiorum Jifraelis in tentorio conventus, 8c ut sint pretium re- demtionis pro filiis Jifraelis : sic non erit in filiis Jifraelis plaga, quum accedent filii Jifraelis ad sanctuarium.
2cQuod fecit Mosche,8c Aharon,8e totus ccctus filiorum Jifraelis Levitis: fecundum omnia,qu»prasceperat Jehova Moschi Jieri
Levitis,sic fecerunt eis filii Jiiraelis.
21 Purificantes enim se Levit*,quum la- visstnr vestimenta sua , obtulit eos Aharon oblatione coram Jehova; & expiationem fecit pro eis Aharon ad purgandum eos.
22 Postea demum acceperunt Levit* ad exercendum ministerium suum in tentorio conventus coram Aharone, 8c coram filiis eius: quemadmodum prxeeperae Jehova Moschi de Levitis,sit fecerunt eis.
2; Alloquurus quoque est Jehova Mo- (chen,dicendo:
2+ Hoc quod ad Levitas j-ertintt: a na-

co viginti quinque annos $e deinceps,veni» to Lenita ad militandum militiam in mini« sterio tentorii conventus:
25 Ex quo vero natus fuerit quinquagin» ta annos, revertetur a militia hujus ministerii,ut non ministret amplius.
26 Attamen ftrvito fratribus suis obrun« tibm militiam in tentorio conventus observando observationem , quamvis ministerium ipsi non exerceant: sic facito Levitis in obfeivatiombus eorum»
C AP. IX. PäJVb* celebratio.
A Lloquutus autem fuerat Jehova Moschen /iin deferto Sinai » anno secundo ab exitu eorum e terra Agypti,mense primo,edi-
2 Ut celebrarent filii Jifraelis Pascha i- psum stato suo tempore.
j Quartodecimo die mensis istius,intee duas vciperas, id celebrate stato temporo suo; secundvim omnia statuta ejus,8e fecundum omnes rationes eiiis celebrate id.
4 Edixit itaque Mosche filiis Jifraelis,uc celebrarent Pascha:
5 Et celebrantes Pascha primo mense» quartodecimo die eius mensis, inter duas vefperas>in deferto Sinaijfccundum omnia, qu* pr*cepcrat Jehova Moschi ,sic fecerunc filii Jifraelis.
6'Fuerunt autem quidam,qui quum immundi essent ex cadavere hominis,non poterant celebrare Pascha die illo: quapropter appropinquarunt ante Moschen, & ante A- haronem eo ipso die.
7 Dixeruntque homines illi ei, nos immundi summ ex cadavere hominis: quare subtraheremur,ne offeramus oblarionemje- hov*staturo tempore suo inter filiosjisrae-
8 Quibus dixit Mosche ; consistite, dum audiam,quid pr*cepturu$sit Jehova vobis.
9 Alloquurus autem est Jehova Moschen, dicendo:
! 10 Alloquere filios JifraiJlis , dicendo ; £
ullus e vobis erit immundus proprer ca- idavtr,aut uUitte vobis,aut exgeneiationi- bus vestris in via remota fuerit: tamen celebrabit jehov* Pascha.
I 11 Mense secundo,decimoquarto die inter duas vesperas celebranto illud; cum a- xymis & hei bis amaris comedunto illud.
12 Ne relinquunto qutrquam ex eo usque mane, & os ne frangunto in eo : secundum totum statutum Paschatis,celebranto illud.
1; Sed vir ille , qui ess mundus,aut in itinere non est, si desierit celebrare Patcha, o- mnino exscindetur anima illa e populis suis : quia oblationem Jehov* non obtulic stato tempore ejus, pceiiam peccati lui ferto vir ille.
14 Et si habitet vobiscum peregrinus,qui celebret Pascha Jehov*,secundum statutum ipsius Paschatis,8e fecundum rationem eius sic celebrato ; statutum idem esto vobis,tam peregrino,quam indigenas ipsi re»
15 Quo autem die erectum est tabernacu- . Ium, operuit nubes ipsa tabernaculum tn- terefiu, versus tentorium testimonii : vespere autem erat super tabernaculum,quasi species ignis usque mane.

,6 Sic erat jugiter, nubts tegebat illud $ fed specie ignis noctu.
17 Frout autem offerens se nubes illa su- pra tentorium illud proficiscebatur,ha post- modum proficiscebantur filii j/iraelis: & in loco, ubi residebat eadem nubes,ibi castrametabantur filii jisraelis.
18 Ex pratstitiito Jehovae proficiscebant tur filii Jisraelis,8c ex praestituto Jehova: castrametabantur: omnibus diebus, quibus »efidebac illa nubes, super tabernaculum, castra habebant:
19 Quümque continuabat nubes illa residere super tabernaculum diebus multis } tun» observabant filii fisraelis observationem]ehova:,& non proficiscebantur:
10'Sive accideret, ut esset illa nubes diebus paucis super tabernaculum ; ex praestituto Jehovae castra habebant; St ex prae- ftituto jehovaeproficiscebamur:
si Sive accideret,ut esset illa nubes a vespere usq, mane, postea efferens se proficisceretur nubesilla mane,tum proficiscebantur : sive per diem St noctem,quum efferens se proficiscebatur nubes illa, tum profici- Icebantur-
si Sive biduo,sive mense,sive anno,prout continuabat nubes illa residere super ipsum tabernaculum; castra habebant filii Jisraelis» -e non proficiscebantur: St prout efferens le proficiscebatur illa, proficiscebantur:
i) Ex praestituro Jehovae castra habebant, Se ex praestituto Jehovae proficiscebantur : observationem ‘jehova: observabant ex praestituto Jehoväe per Molchen.

C A 1*. X. Vfu* tubdrum.Crt/liorum ordo,(y
quo voto deponeretur (ff elevaretur Arca. Raetcrea alloquutus est Jehoya Moschen, dicendo;
2 Fac tibi duas tubas argenteas, opere continente facito illas ut sint tibi ad convocandum coctum, St ad imperandum profectionem castrorum.
; Quum clangent Sacerdotes illis ; tunc congregabunt se ad te universus coctus ad portam tentorii conventus .*
4 Quum autem una clanxerint; tunc congregabunt se ad te principes, primarii millium JisraElis.
5 Quum autem clangetis fracto sono ; tunc proficiscentur castra illa,quas metantur veri us Orientem ••
6 Quümque fracto sono clangetis fecundo, tunc proficiscentur castra, quae metantur meridiem venus: fracto sono clangunto in profectionibus eorum :
7 Quum vero congregabitis congregationem i clangetis quidem, sed non ederis fractum sonum-
8 Et filii Aharonis sacerdotes clangunto tubis; hasc erunt vobis in statutum perpetuum per generationes vestras.
9 Quum autem procedetis ad bellum in regione vestra, contra oppugnatorem oppugnantem vos,similiter fracto sono clangeris tubis: 8c fiet vestri memoria coram jehova Deo vestro, ac servabimini ab hostibus vestris.
10 In dic quoque laetitia: vestrae, Sein solcmnitatibus vestris,.St in principiis nsensiura vestrorum, similiter clangetis tu-

bis illis adholocststa vestra.& ad sacrificia 1 eucharistica vestre: erüntoue vobis in mo- nimentum coratrDeo vestro, ego jam Jehova Deus Vester.
11 Fuit autem mno secundo, mense se- 1 eundo, vigesimo iic mensis, ut efferens se nubes illa a tabernaculo testimonii proficisceretur.
ti itaque proftsti sunt filii jisraelis^ro- fectjonibus suis a deferto Sinai '; resedirque nubes ilU in deseno Paranis : I
l; Sic profecti sunt primüm»ex praesti- tuto JehovaeperMoschen:
14 Naim profectum est vexillum castrorum filiorum |ehud* primum per exercitus suos •; cuius exercitui praeerat Nach-« schon, filius Hamminadabi:
tj Et exercitui tribui filiorumjiflascam, Nethaneel filius Tzuliaris;
16 Exercitui veto tribui filicrrum Zebu-
lunis, Eljab silius Chelonis. • i
17 T«m deposito tabernaculo; prosecti sunt filii Gcrsc)ionis,&fi]ii Merari ferentes tabernaculum.
18 Postea profectum est vexillum castrorum filiorum Reubenis per exercitus siios ; cujus exercitui praeerat Elitzur filius Sehe-
19 Et exercitui,tribui filiorum Schim-. honiSjSchelummiel filius Tzuri schaddai:
10 Exercitui vero tribui siliorum Gadis, Eljasaph filius Dehuelis.
21 Tunc profecti sunt Kehathitae feren* res sanctuarium: ut erigerent 1Ü1 tabernaculum, dum ht veniebant.
11 Postea profectum est vexillum castrorum filiorum Ephraiimi per exercitus suos; cujus exercitui praeerat Eliichamah filius Hammihudis:
i; Et exercitui tribui filiorum Mena- fchiSjGamliel filius Peda-tzuris.
14 Exercitui vero tribui filiorum Binja- minis, Abidam filius Gidhoni.
is Postremo profectum est vexiflum ca-* strorum filiorum Danis, extrema acies o- mnium illorum castrorum per exercitu» suos j cuius exercitu/ praterac Ach/hezer, filius Hammi schaddai:
26 Et exercitui tribui filiorum Ascheriy, Paghiel filius Hocrinis:
17 Exercitui vero tribui filiorum Naph- thali.Achirah filius Henanis:
28 Ha: erant profectiones filiorum Jisraelis per exercitus eorum, quando proficiscebantur.
29 Dixerat autem Mosche Chobabo filio Rehuelis Midianita: socero Moschis, profecturi fumus ad locum, de quo dixerat J e- hova,illum dabo vobis : veni nobiscum, 8 e benefaciemus tibi, quia Jehova promisit bona jissa<*li.
zo (Ji‘i dixit ei, non jam ibo,sed quum ad terram meam.&odcognationemmeam ivero. . . .. ^
DiX>t '"ero Mosche, ne quaeso deserar nos; quandoquidem novistj metationes nostras in Moc deurto, erisque nobis oculorum loco -
Em que,si iveris nob iscum; quum fuerit bonuin istud, quo benefacturus est nobis jehova,ut benefaciamus tibi.
jl Profecti itaque siint a monte Jehovae itinere
/

itinere tridui: Kc arca foederis Jehovse profecta est inconspectu illorum itinere tridui explorando eis locum quietis:
J 4 Ec nibes Jchovae supra eos fuit quo» ie.quun proficiscerentur ex castris. Eratautem» quum profectura esset arca,ut dictret Mosche, surge Jehova,& di- spergantur inimici tui, fugiantque olores tui a facie tua;
J6 Quim vero consisteret illa,diceret,da quietem 'ehova myriadibus millibus Jis- raelis.

CAP. XI. Murmum ptnl plexi Jehuä^i coturnicum carnes impetrAnt , Sanhedrin injjituiur Jive collegium 7o.virorum.
Q Uum autem populus plane querebundi essent, malum visum est audiente Jeho- va :'quapropter audiens Jehova accensus est ira, & exardescens in eos fenis jehovs consumebat, eos qui erant, in extremitate castrorum:
i Sed clamante populo ad Moschen supplicavit Mosche |chovam,&comprelUisest ignis ille.
\ Idcirco vocavit quisque nomen illius loci Tabhcram,.quia exarserat in eos ignis
4 Convenarum quoque ruida, quae in medio eius erat, graviter concupiverunt; quare rursus fleverunt etiam filii Jisraiflis dicentes: o fi quis daret nobis comedendam carnem!
f Recordamur piscium, quos edebamus in Ägypto graris,cucumerum,& peponum, A porrorum,&c*parum.& alliorum.
6 Ec nunc anima nostra arida est, nihil quicquam est, tantum man ob oculos nostros.
7 (Man autem ut femen coriandri erat, Zt color ejus ut color bdellii.
8 Itantes populus colligebant ac molebant molis,aut tundebant tudicula* coque- bantque in cacabo,aut conficiebant ex eo placentas subcineritias : eratque

sapor ejus tanquam sapor humoris praestantissimi ex
9 Et quum descenderet ros super castra noctu,descendebat cum eo.)
io Audivit ergoMosche populum ipsum flentem per familias suas, quemque ad portam tentorii ipsius,quare accensa est ira Je- flovas valde,& in oculis Mosrhij malum visum est.
it Dixit itaque Mosche Jehova?, quare malo affecisti servum tuum ? & quare non inveni gratiam in oculis tuis, quod imposuisti onus huius populi totius mihi ?
12 An ego concepi totum populum hunc? an ego peperi illum ; quod dicis mihi,exporta eum msmu tuo,quemadmodum portat nutricius lactentem,ad illam terram, quam juramento promisisti maioribus cius?
M Unde mihi effet caro, quam dem toti populo huic: nam flent adversus me dicendo,da nobis carnem,ut com edamus :
14 Non possum ego solus ferre onws ro- tfus populi hujus, näm grave hoc est supra *ne.
Quod si tu sic facturus es mihi,occide me iam, occide,si inveni gratiamin o- culijtuis; & nt videam malum meum.
ERI. Cap.ft,
16 Dixit ergo Jehova Moschi, congrega mihi septuaginta viros c Senioribus Jistae- lis ; quos nosti esse seniores populi & moderatores eius: & assumptos adducito eos ad tentorium conventus,ut sistant se ibi te-
17 Tunc descendens loquar tecumibi ; & seponam de spiritu, qui est super te,po- namque in eis: sic portabunt tecumonuS populi,neque portabis tu solus.
iH Populo autem edicito, parate vos in crastinum, ut comedatis carnem ,* quia flevi stis,audiente Jehova,dicendo,o fi quis daret nobis comedendam carnem, nam bene erat nobis in Ägypto ; dabit igitur vobis Jehova carnem & comedetis.
19 Non uno die comedetis, neque bl- duo: imo non quinque diebus, neque decem diebus,neque viginti diebus.
20 Usque ad plenum mensem comedetis» usque dum exeat e naso vestro. & sit vobtf in eiectamentum » propterea quod sprevistis Jehovam : qui cjt in medio vestri, Sc flevistis coram illo,dicendo,quare jam exivimus ex Ägypto ?
ii Dicente vero Mosche; sexcenties mille peditum est populus hic in cujus medio egosum: Leru dicis» carnem daturus sum eis,ut comedant mensem plenum :
11 An greges & armenta jugulabuntur eis,ut fatis sit eis? an omnespiscesmaris congregabuntur eis,utsatisfit eis ?
2; Dixit Jehova Mos:hi,an manus Jeho- vae curta esiet ? iam videbis utrum eventurum sit tibi verbum meum,necne.
24 Egressus itaque Mosche cloquutus est ad populum verba Jehova? ; & congregawc septuaginta viros e Senioribus populi,quos stitit circa tentorium conventus.
25 Tum descendens Jehova in nube illa ailoquutus est eum ; Lc seponens de illo spiritu.qui erat super eum, indidit septuaginta illis viris senioribus: fuitque quum resideret super eos spiritus ille » ut tum prophetarent,& non amplius.
26 Remanserant autem duo viri in castris,quorum uni nomen eint Eldad; nomen vero alteri Medad, super quos resedit quoque spiritus ille,quia ipsi erant inter conscriptos, quamvis non prodiissenc ad tentorium : sic prophetarunt in castris.
27 Quare cucurrit puer & renunciavit Moschi dicens, Eldad & Medad prophetant in castris.
28 Respondens vero Jehoschuah silius Nunis minister Moschis'h juventute sua, dixit i domine mi Mosche,cohibe eos. „
29 Cui dixit Mosche,an invides tume* causa : atqu* ucinam torus populus Jehov* e$ent prophetae, indente Jehova spiritum suum illis,
;o Postea recepit se Mosche ad castra, cum Senioribus Jisraelis.
Tum ventus profeßüS a Jehova abripuit coturnices amari; & dissevit ad castra, quasi itinere unius diei hinc, & quasi itinere unius diei illinc circa castra: idque ad duos cubiros in superficie terrae,
12 Surgensque populus toto die illo, & rota nocie il<a, Lc toto die postero collegerunt coturnices , qui minimum , decem activos collegit; & compoüte expande-
6 5 runt

Lip.il., r.
runc eas sibi circa castra.
;; Earum caro erat adhuc inter dentes illorurrunondum exesa erat ; quum ira Je- bovte accensa est in populum, Sc percussit Jehova populum plaga magna valde.
^4 Quamobrcm vocavit quisque nomen loci illius Kibrothas-thaavac, quia ibi sepeliverunt populum, eos, qui concupie-
15 Kibrothis-thaava profecti sunt populus Chatzerothas i & substiterunt Chatze- rothis.
CAP. XII. ytirjam iltprasanatur. Am obloduuta est Miriam cum Aharo- ne contra Moschen, prapter uxorem illam Cuschidem, quam duxerat j quod u* xorem Cuschidem duxisset:
r Ac dixerunt, an tantummodo per Moschen loquutus est Jehova? nonne etiam per nos loquutus est? quod audivit Jehova:
1 Vir autem ille Mosche mansuetus erat valde: prar omnibus hominibus, qui erant in superficie terne.
4 Quapropter edixit Jehova repente Moschi, Sc Aharoni,& Mirjam,prodite vos tres ad tentorium conventus; & prodierunt ipsi tres.
5 Tum descendens Jehova in columna nubis, substitit <td portam ipsius tentorii: Quumque vocassct Aharonem Sc Mirjam prodierunt antbo.
6 Quibus dixit, audire nunc verba mea, fi tji Propheta rx vobis, per visionem me ipnim Jehovam norum facio ei, autper somnium alloquor cum:
7 . Non sic servus meus Mosche, qui est in tota domo mea fidelis :
8 In os alloquor eum.adeo ut speciem, fimilicudinemquejehovar intueatur,ac non j»er aenigmata: quare igitur non timuiRis obloqui contra servum meum, contra Moschen :
9 Accensa itaque est in eos ira Jehova?, * abiit.
10 Simul ac vero nubes illa recessit 'a superiore parte tentorii,ecce Mirjam leprosa trat, alba sicut nix : cumque respexisset Aharon ad Mir jam, ecce le prosa erat.
11 Quamobrem dixit Aharon Moschi: tntinde ad me domine mi, ne quteso imponas nobis peccati poenam, quo stuUccgi» tnus,&quo peccavimus:
ii Ne qu*so sit Mirjam similis mortuo } cuius dimidiata caro exesa est, quum egreditur ex utero matris suar.
IncLamame ergo Mosche Jehovam, dicendo; Det** fortis quasso sana nunc eam:
14 Edixit Jehova Moschi, si pater ejus sputum inspuisset in faciem eius, annon rubore suffusa esset septem dies ? secluditor septem dies extra castra,& postmodum aggregabitur.
1 5 Seclusa est itaque Mirjam extra castra septem dies, ideo populus non est profectus donec aggregaretur Miriam. Cap-Xlll.
'6 Postea vero profecti populus Chatze- rotliis, castrametati sunt in deserto Pa-
C A P. XI ii, Fxfiordtor« mittuntur in terram promi,Jctm,
Cap.if*
Ostea alloquutus est Jehova Molchen, di-
I Mitte tibi viros, qui explorent terram Cenahanis, quam ego daturus sum filiis Jis- raelis, virum unum pro unaquaque tribu maiorum suorum miccite, quemque principem inter eos.
; Misit itaque illos Mosche a deserto Pa- ranis ex pr*stituto Jehova: omnes viri it«
Ii,primarii filiorum Jisraelis erant.

4 Haec autemsunt nomina illorum : pro tribuReutbenis,Schammuah filiusZaccuriy.
5 Pro «tribu Schimhonis, Scaphae filius
6 ProcribuJehuda^CalebfiliusJephun- j
7 Pro tribu Jiflascaris Jigeal filius Jose- ■
8 Pro tribu Ephrajimi , Hoscheah filius Nunis ;
9 Pro tribu6iniaminis,Pa.ti filiusRaphu.
10 Pro tribu Zc:bulunis, Gaddiel nliuf Sodi:
II De tribu Joscp-hi,pro tr.bu Menaschij,
6addi filius Süsi :
i2_Pro tribu Damis, Harrmiel filius Ge-
1; Pro tribu Asirheris, Sethur filius Mi-
14 Pro tribu Nmphthali, Nachbi filius Vophsi:
ic Pro tribu Gadus.Geiiel filius Maci.
16 Hscc sur.t nomina virorum illorum , quos misit Mosche ad explorandum terram illam : appellabat autem Mosche Hoschc- ham filium Nunis,Jehoschuham.
17 Mittens ergo' eos Molche ad explorandum terram Cenahanis , edixit eis ; a- icenditc hac meridiani plaga, 8c conscendetis istum montem:
18 Ut consideretis terram illam,qualis fit; tum populum,quihabnat mea>utrum fortis sit,an debilis,utrum paucus sit,an multus:
19 Tum qualis sit ea terra,in qua habitat» utrum bona sit, an mala ; id est, quales civitates ili«, in quibus habitat, utrum in castris,an in munitis locis:
20 Rursus qualis sit ipsa terra,utrum pinguis sit»an macilenta; utrum sint in ea arbores.necne ; confirmeiisque vos, ut accipiatis de fructu illius terrae: dies autem illi dies erant przcocium uvarum.
21 Ascendentes igitur exploraverunt terram illam a deferto Sinis Rechobum usque, qua venis Chamacham.
22 Ascenderunt enim per meridianam plagam , Sc venit Casei, Chebronem usque ; ubi erant Athinam , Scheschai, 8e Thalmar nati ex Har*ako: Chebron aurem exstructa fuerat septem annis ante Tzohancm Agy- pti.
Deinde: pervenerunt usque ad vallem Escholis ,un de exciso uno palmite cum botro uvarum . deportaverunt eum palanga duobus banvinibuf : similiter ex malogranatis Sc ficubujSeius ttrrd,
24 Locum> illurr 'ocavit quisque vallem Escholrs ; propter botrum illum,quem exsciderunt indje filii Jistciflis.
ReverH autem sunt ab exploratione illius rerrqr,exactis quadraginta diebus.
26 Et abeuntes pervenerunt ad Moschen»
numeri,

Lip.iZ.rä.
& ad Aharomefi»& ad totum c*tum filiorum fifraclass, /erstis desertum Paranis in KadeTchun» & relato illis ac toti coetui negotio,osttnd<er* nt eis fructum illius terr».
27 Narranite« itaque ei dixerunt; pervenimus ad -.enrari illam , quo miseras nos : 8e certe affluems et lacte 8c meile, atque hic est fructus e as..
28 Nis qvuo^ robustus est populus, qui habitat ir ea l t e r ra i Lc civitates iplas munitas magnis wal-le » etiamque natos ex Ha- nako vitimius bi.
29 Hsmaqet habitat in regione australi, Chicthaeus \veso jebusteus öc Emor*us habitat in iafo'v monte, St Cenahan«us habitat ad mare Je a»d r pani Jardenis.
$0 Et ^uaini^iS compesceret Caleb populum venimteetr ad Molchen (dicebat enim ,, imo ascendi-jtniS. ut h»redi:ario i ure possideamus earm : nam omnino praevalebimus adversis carm. 1
Tanemxiiviri , qui ascenderant cum eo,dicebam: jocn praevalebimus aseenden- doad istum pcpulumjnam sortierest nobis:
Et indluxerunt fanum malam de terra iHa, quam exploraverant, in filios Jisraelis, dicendo; teirrc illa,per quam transivimus ad «Xploranduim eam, terra est, quar conlumit habitatores suos,& totus ille populus,quem Vidimus in ea,homines sunt proceri.
;; Pncierea ibi vidimus gigantes filios HanaKi; quii superant reliquos gigantes , ita ut inderemur in oculis nostris tsse ut ci- cads.&fic essemus in oculis eotum,
CAP. XIV . populo murmurante lebosebuab
& Caleb perstant in pietate, feräntque illiM
pr/miunr. ampii'ssimum.
Q Uä fanrä 2ccepta totus coctus ediderunt vocem suam,fleveruntque populus nocte illa.
2 Et rrutrmurarunr contra Molchen & contra Aharonem omnes filii jisraelis: dicebant enim eis totus coctus,uti nam mortui essemus in terra Agypti , aut in deferto hoc uti nam moreremur.
; Nam quorsum Jchova adducit nos in terram istam? ut cadamus gladio ? 91/or- Jum uxores nostrae & parvuli nostri sint pr*d« ? annon meliüs esset nobis redire in JEgyptum ?
4 Dicebantque alter alteri; constituamus ducem,& revertamur in Ägyptum.
5 Tum prociderunt Mosche & Aharon super faciem suam, coram tota congregatione coctus filiorum jisraelis.
6 Jehofchuah vero filius Nunis, 8c Caleb filius Jephunn«: ex illis,qui exploraverant terram,lacerarunt vestimenta sua :
7 Er alloquuti sunt totum coctum filiolum]ifraeiis,dicendo;terra,per quarr transivimus ad explorandum eam,terra est perquam optima.
8 Si delectatur nobis Jehova, introducet quoque nos in terram istam, & d«b:t eam nobis terram , quas est affluens lacte &
9 Tantummodo contra Jehovam ne rebellate ; prstcrea vos,ne timete populum istius terra: nam cibus noster stant: recessit umbraculum eorum ab cis,& Jehova est no- biscttm,ne timete eoj. J
Csp.,4.
10 Tunc colloquebamur totus extus, uc obruetent eos lapidibus: sedgloxii Jehovae apparuit in tentorio conventus» omnibus filiis |i(raeiis:
11 Dixitque jehova Moschi; quousque contemtim provocabunt me populus hic ? & quousque non credent in meid omnia illa signa,quas feci in medio ejus ?
12 Percutiam eum pelle, & dispellam eum,te autem efficiam in gentem magnam, & robustiorem hac.
.ij Dixit vero Mosche Jehov», «qui audirent /Egyptii,e quorum medio feci si virtute tua,ut ascenderet hic populus ;
14 Ac dicerent cum habitatore istius rcr- ras,(audiverunt oiim te Jehovam eje in medio populi huius j quia tu jehova ocula conspiciendus appares,quod nubes tua residet super eos.ac m columna nubis antecedis eos_interdiu, 8 e in columna igns noctu.}
15 Si , inquam, morte afficeres populum hunc, omnes ad unum loquerentur gentes istae,qua: audiverunt famam tuam,dicendo;
1 6 Proprerea quod non poietat Jehova introducere populum hunc interam illam» quam juramento promiserat eis, :deo jugulavit eos in hoc deserto.
17 Nunc igitur magnificeturquatso virtus Domini, quemadmodum pronunciasii, dicendo:
18 Jehova est longanimis. & multus benignitate, condonans iniquitatem J* defectionem j qui prorsus non absolvit fontem» visitans iniquitatem patrum in filios,in nepotes & in abnepotes :
19 Condona quasso iniquitatem populi huius pro magnitudine benignitatis tuae» 8c prout condonasti populo huic ab JEgypto hucusque.
20 Cui dixit Jehova » condono secundum verbum tuum :

21 Verunramen ne vivam ego, aut impleatur gloria Jchovaetota terra:
2» Quia omnes isti homines, qui viderunt gloriam meam designa mea, qua feci in Ägypro & in deserto hoc ; tentarunt me jam decies,Sc non auscultarunt voci me» ;
r; Si viderint terram illam, quam «ura- memo promisi patribus eorum : nulli m- quctrrt» qui provocaverunt me, videbunt
24 At servum meum Calebum.quia fuit spiritus alius cum eo, 8c plene sequutus est me ; ideo inducam ipsum in terrarr,, in quam venerat,&semen ejus h*reditar:o jure possidebit eam.
:s Sed Hamalekita & Cenahan»uJ consistit in ista valle : cras revertimini,8c vestro bono proficiscimini in desertum ,* via ad mare algosum.
26 Deinde alloquutus est Jehova Molchen & Aharonem,dicendo :
27 Quousque coctum istum maluti eorum, qui sunt murmuratores adversum me, obmurmurationes filiorum jisraelis,quibus murmurant contra mc, audiveio ?
28 Dicito eis, nevivam ego, dictum je- hov»,nisi quemadmodum loquuti estis audiente me.ita fecero vobis:
29 Kisi in deserto hoc ceciderint cadavera vestra, & omnes numerati vestri in roto numero vestro ä nato viginti annos 8 c
KUMIU.

deinceps; qui murmurastis adversiim me:
50 Si vos ingressuri estis terram, in qua juravi, tollens manum meam, me collocaturum vos, praeter Calebum filium Jephun- nat,& Jehoschuham filium Nunis.
paivulos autem vestros, de quibus dixistis, praeda: erunt; utique introducam ipsos,ut fruantur ea terra» quam sprevistis;
Cadavera ergo vestra, vestra, induam, cadent in hoc deferto.
z; Filii vero vestri pascentes in deserto quadraginta annos, ferent poenam scortationum vestrarum, donec deficiant cadavera vestra in deserto.
34 Pro numero dierum, quibus explorastis terram, quadraginta dierum ; unoquoque die in annum verso, feretis poenam iniquitatum vestrarum quadraginta annos: ut cognoscatis abruptionem meam.
U Ego Jehova loquutus fumi mentior niti hoc fecero toti coetui malo isti, qui congregati fuerunt contra me, indelerto isto deficienr.öc ibidem morientur.
Quarr.obrem viri illi, quos miserat Mosche ad explorandum terram, propreres quod rcverfi,ad murmurandum incitarunt contra eurr. totum coctum, inducendo famam malam de terra illa;
**» Viri inquam illi» qui induxerunt famam dc terra iila malam,mortui sunt plaga illa coram Jehova.
;8 fchofchuah vero filiusNunis&Ca- leb filius Jephunna:, vivi remanserunt ex viris illis, qui iverant ad explorandum ter- um illam.
19 Quum itaque eloqueretur Mosche omnia verba illa apud omnes filiosjifrae- iis,luxerunt populus valde.
40 Deinde mane surrexerunt, ut ascenderent veicicem illius montis, dicendo: praesto fumus, ut ascendamus in locum illum, de quo dixerat Jehova, nampecca-
41 Sed dixit Mosche, quare jam transgredimini vos prasstitutum Jehovae ? atqui hoc non succedet.
41 Ne rscenditote ; nam non erit Jehova in medio vestri,ut non afficiaminiplaga coram hostibus vestris.
43 Hamalekjta enim,8c Cenahanseus ibi «/V ante vos,cuius gladio caderetis; quandoquidem averi! estis äsequendojehovam, neque futurus est Jehova vobiscum.
44 Nihilominus .contenderunt in altum, ut ascenderent verticem illius montis : sed arc- foedens Jehova: Lc Mosche non discesserunt e medio castrorum.
4< Quapropter descendit Hamalekica, & Cenahanaeus, qui consistebat in monte percuaentes contuderunt eos Chor- m-m- usque.
C A 1 *. XV. Inpe.Ots terram,qua fäcrifteia offf enflct. LslfnLnur, qui Sabbathum pio- Sjnara:.
postea alloquurus est Jehova Mofchen,
1 dicendo :
i Alloquere filios Jisraelis, edicens eis ; quum perveneritis in terram habirationum veitrarum.quam ego daturus sum vobis ;
i Si faaccif igne absumendum Jehova: holocaustum, aut sacrificium, nuncupando * 1

votum, aut involuntaria oblatione, autin solemnitacibus vestris; parando odorem gratum Jehova: ex armento,aut ex grege :
4 Tunc qui eifert oblationem suam, afi» feret Jehova: m munus decimam Eph^ similas commistam olei quarta hinis;
{ Et viniin libamen quartam hinis,parabis in holocausto,aut in sacrificio,pro unoquoque agno.
6 Aut pro ariete parabis munus similas duas decimas,mistae olei tertiahinis ;
7 Et vini in libamen tertiam hinis, offeres odore-m gratum Jehova:.
8 Quod si parabis juvencum subrumum in holocavflum, aut sacrificium,- nuncupando votum aut eucharisticum Jehova:;
9 Tunc offeret cum juvent 0 subrumo munus,tres decimas £pl»«t simil*»mistae olei dimidio hinis:
ro Et vini offeres in libamen dimidium hinem, igne absumendum odoris grati Je-
it Sic fiat in bovem unumquemque,aut in arietem unumquemque, aut in parvam pecudem ex ovibus,aut ex capris.
ii Pro numero,quem parabitis,sic facitote in unumquemque,pro numero eorum.
1$ Omnis indigena sic parato ista,offerendo igne absumendum odoris grati Jcho- vas.
14 Similiter si peregrinetur apud vos peregrinus »aut inquilinus in generationibus vestris, qui paret igne absumendum odoris grati Jehova:, quemadmodum facturi estis, ita facito.
1 ? O congregatio,vobis & peregrino,qui peregrinatur apud vos, statutum idem esto : statuto perpetuo per generationes vestras, ut vos,ita peregrinus erit coram Jehova.
16 Lex eadem & ratio eadem esto vobis » & peregrino,qui peregrinatur apud vos.
17 Item alloquutus est Jehova Mofchen » dicendo:
18 Alloquere filios Jisraelis, edicens.eis ; quum perveneritis in terrjm illam,quo ego sum introducturus vos :
19 Tum erit comedentibus vobis de pane illius terrae, ut offeratis oblationem Je-
20 Primitias cuiusque massas vestrae,coly- ram offerte in oblationem ; sicut oblationem ex area,sic offerte illam.
21 Ex primitiis cu»ufque massa: vestrae, dare oblationem Jehova:,per generatione*
22 Quum aurem errabitis , non facientes omnia mandata ista ; quareloquutus est Jehova Moschi*
Omnia , inquam ,quae prarcepitvobis Jehova per Mofchen ; ex quo dieprascepic illi Jehova ,& deinceps per generatione»
24 TuM erit, si non animadvertente ipso coctu commistum est iüud per errorem »ut narent torus sile catus juvencum subrumum unum in hfsiocaustum , in odorem gratum Jehov*e>& n°unus libamenque ejus pro ratione «ji*s P r «terea hircum lactentem
unuminflSeBUlRL . ^ .
rs Et expiationem faciet sacerdos pro unoqticque coCtu filiorum]israeliS,urcon- donetur cis ,nuia error est, Le ipsi oblatio- nero

jiem suam igne absumendum Jehova:; peccatumque luufT' adduxerunt coram Jehova prö error« suo;

26 Ho; condonabitur cuique coetui filiorum J:srafclis,8c peregrino,qui peregrinatur inter eos i quia toti illi populo decidit per errorem :
27 Quöd 1! anima una peccaverit per er- rorem,ca idfcrec capram anniculam in pec*
28 Et expiationem faciet sacerdos pro anima, qua: erravit peccato per errorem coram Jehova ; expiando pro ea ; sic condonabitur ei.
19 Indigenas exsiliis Jisraelis » & peregrino > qui peregrinatur inter eos : lex eadem esto vobis pro committente peccatum per errorem.
jo Anima vero illa,quas commiserit elata manu,/iix ex indigenis, sive ex peregrinis, Jchovam afficit iste probro: omnino exscindetur anima illa e medio populi sui.
Quia verbum Jehovae sprevit, & mandatum eius irrirumfecit,omnino exscinditor anima illa.iniquitasejuS in ea est.
Quum autem essent filii Jisraelis in defertojI]o,invenerunt quendam colligentem ligna in die sabbathi:
H Quem adducentes ü , qui invenerant illum colligentem ligna ad Mofchen, & ad Aharonem,& ad totum ccctum ;
J4 Posuerunt eum in custodia ; quia non fuerat declaratum, quid faciendum esset ei.
H Edixit autem Jehova Moschi, omnino morte afficitor vir ille ; obruito eum lapidibus totus coctus extra castra.
;6 Educentes itaque totus ccctus ilJum extra castra , obruerunt eum lapidibus ita, ut moreretur : quemadmodum prtreeperat jehova Moschi.
Z7 Item alloquutus est Jehova Mofchen , dicendo:
;8 Alloquere filios Jisraelis & edic eis, ut faciant sibi peniculamentum in oris vestimentorum suorum per generationes suas; & adhibeant peniculamento ipsius orat filum hyacinthinum.
§9 Erit autem vobis peniculamentum,ut videntes illud recordemini omnium mandatorum Jehova:, & faciatis ea ; ac non attenta observatione sequamini animum vestrum & oculos vestros, quae vos sequentes scortamini.
40 Ut,induam, recordemini, & faciatis omnia mandata mea ; & sitis sancti Deo Vestro.
41 Ego Jehova DeuS vester,qui eduxi vos e terra Ägypti,ut sim vobis Deus,sum Jehova Deus vester.

CAV. XVI. Seditio Kordcb, D dthdn ,
Jibir&m , dlionimquc 14700 murmur divi-
nitutpuniuntur.

Ssumsic autem homines Korach filius Jit- 7eharis, filii Kchathi filii Levi, similiter Dathan & Abiram , hlii Eliabi, & On filius pelcthi,filii Reubenis.
2 Et insurgentes stiterunt se se coram Mosche, Kordcb 8c homines ex filiis Jisraelis ducenti quinquaginta, principes coctus, convocati e coctu,homines celebres.
i Et congregantes se adversus Mofchen

& adversus Aharonem, dixerunt eis, fatis esto vobis ; nam totus hic coctus; hi omnes sunt sancti, & inter eos est Jehova : qujre ergo effertis vos super congregationem Jehovae ?
^ 4 Q^o audito Mosche procidit in faciem
C Deinde alloquutus est Xorachum 8: totum coctum ejus, dicendo ; mane, quum ff- luxerit, plane notum faciet Jehova eum,qui ipsius efi, 8 e qui sanctus eft.Sc quem admovic ad se : nam eum, quem elegerit, admovebit ad se.
6 Hoc facite, sumite vobis thuribula» Korach cum toto coctu suo:
7 Et indite eis ignem,& imponite eis thus coram Jehova cras ; erirque is, quem elegerit Jehova,ille ipse sanctus : fatis esto Vobis,filii Levi.
8 Dixit vero Mosche Koracho, audite nunc filii Levi:
9 An parva resejJpra: vobis,quod separavit Deus Jisraelis Vos a coctu Jisraelis, admovendo vos ad se ; ut exerceatis ministerium tabernaculi Jehova», stantes coram hoc cccru pro ministerio eorum;
10 Postquam admovit re, & omnes fratres tuos filios Levi tecum, & quasretis etiam sacerdotium ?
11 Idcirco tu & totus coctus tuus ii estU, qui congregaris vos adversus Jehovam : Aharon vero quid eJl,quod murmuratis contra cum ?
12 Quum autem misisset Mosche vocatum Dathancm & Abiranmm filios Eliabi; dixerunt,non ascendemus;
1$ Ancarum est, quod fecisti, utaseen» deremus e terra affluente lacte 8c meile, ad morte afficiendum nos jn isto deferto, quod 8cindelinenter imperium tibi assumis
14 Ec non introduxisti nos in terram affluentem lacte & meile,nec dedisti nobis poiTeflionem agri aut vineae-an oculos istorum hominum fodies) non ascendemus.
1 C Tum accensus ira Mosche valde,dixic Jehova: ; ne respicito ad munus eorum: ne asinum quidem ullius ex eis usurpavi, neque malo affeci ullum ex eis.
16 Edixuque Mosche Koracho, tu & totus coctus tuus eflo coram Jehova, tu , inquam,& illi cum Aharone cras :
i,7 Et accipite quisque thuribulum suum, ut indito illis suffitu admoveatis coram Je- Hoya quisque thuribulum suum; ducenta quinquaginta thuribula: tu quoque8cA- haron quisque thuribulum suum.
18 Acceperunt igitur quisque thuribulum suum, & indito ejs igne, imposuerunt eis suffitum ; constiterünrque ad port?m tentorii convemiis cum Mosche & Aha-
19 Ut autem congregavit contra eoS Korach totum coctum Tuum ad portam tentorii conventus,apparuit gloria Jehova: toti coetui.
20 Et alloquutus est Jehova Mofchen Se Aharonem,dicendo;
it Separate vos e medio coctüs hu'US , ut consumam eos momento.
22 Quj procidentesin faciem suam dixerunt i DW funis Deus spirituum , steur o- nrfut

mnis carnis: hic vir unus peccaverit, & contra totum hunc coctum effervesces)
r; Iterum alloquutus est Jehova Moschen, dicendo;
24 Alloquere coctum dicendo $ recedite a circuitu tabernaculi Korachi ,Dachanis,& Abiramj.
2? Suriens itaque Mosche ivit Datha« Bem &Abiramum versus j sequentibus eum Senioribus Jisraclis.
26 Et alloquutus est coctum» dicendo j 1 2 * 4
recedite nunc a tentoriis istorum improborum hominum» & ne attingite quic quam,quod illorum sit : ne consumamini in omnibus poenis eorum.
27 Itaque receperunt se /i/ii lifr&ilii* tabernaculo Korachi, Da;hams,& Abirami circumquaque ; Dathan vero & Abirum egredi itabant quisque in ostio tentorii sui cum uxoribus sui5,nliifque fuis,8eparvulis
28 Quibus dixit Mosche : hac re cogno scetis jrhovam misisse me ad faciendum omnia'opera ista ; non autem ex me faic-
29 Si ut moriuntur omnes reliqui homines, morientur isti, Se animadversione o tunium residuorum hominum animadvertetur in eos : ne jehova miserit me.
Sin autem aliquid novi patrabitjeho- hova, Le aperiens humus 05suum absorbebit cos cum omnibus» qua; eorum sunt,de- fcendentque vivi in sepulchrum» tunc cognoscetis homines istos contemtim provocasse jehovam.
fuit ergo,quum absolveret eloquio* mnia verba haec» ut finderetur humus» quae suberat illis;
32 Et aperiens terra os suum absorberet eos,Le domos eorum ; omnes etiam homines, qui erant Korachi,& omnes facultates
Ita descenderunt illi cum omnibus, quae ipsorum erant vivi in sepulchrum : Se operiente eos terra,perierunt e medio con gregationis.
z4 Omnes, vero Jisraelitae,qui erant circa Illosi fugerunt ad vocem illorum : dicebant •mmtuidendum ne absorbeat nos terra.
Praeterea ignis egressus est ajehova» Se absumpsit ducentos quinquaginta’illos viros,qui offerebant suffitum.

C A P. XVII. Virga fbrens A baroni*.
T Um alloquutus est Jehova Moschen, dicendo :
2 Edic Elhazari filio Aharonis Sacerdotis, ut tollat thuribula ista e medio incendii,ignem vero eorum disperge illuc •, sancta enim sum.
? Ex thuribulis istorum» qui peccatores fUcrunt in animas suas, ut faciant ductiles laminas obducendas altari, quia admoverunt illa coram jehova, utsancta essent: Le sunto Jisraelitissigno.
4 Assumpsit itaque Eihazar sacerdos thuribula illa «rea,quas admoverant ii,qui fuerunt exusti, deduxeriintque ea, obducenda
C In monimentum filiis jisraeflis,ne accedat quisquam extraneus, 'qui ex semine Aharonis non e/t, ad adelciuturosutimira
E R f.. Cap.it«
coram Jehova ; 'ut non sit sicut Korach,8e sicut coetus ejus, quemadmodum edixerat Jehova ipsi per Molchen.
6 Sed murmurarunt totus coetus filiorum Jisraelis postridie contra Moschen,Le contra Aharonem,dicendo ;voS morte affecistis populum Jehovae:
7 Fuitque congregato coctu contra Moschen 8e contra Aharonem, ac respicientibus ad tentorium conventus,ut ecce operiret illud nubes ipsa ; apparebat enim gloria Jehovac.
8 Venit ergo Molche & Aharon ance tentorium convenc-is.
9 Et alloquutus est Jehova Moschen,dito Recedite« medio huius coctus, ut absumam eos momento: bi-eib prociderunt infaciem suam.
ti EdixitqueMoschi &Aharoni, accipe thuribulum, inditöque cl igne exaltari, & imposito thure, fac, uteito percurratcoc- tum, Se expiationem fac pro eis: exivit enim feivens ira a facie Jehov*, jam incepit ipsa plaga.
12 Quo accepto Aharoa,quemadmodum edixerat Mosche, quum accurreret in medium coctüs, ecce inceperat plaga illa in populo: quamobrem indidit Jfbaronsuffi- tum»& expiationem fecit pro populo:
1; Stetitque intermortuos & vivos: sic cohibita «st plaga illa.
i4^Fuerunt autem, qui mortui fune isti plaga,quater decies mille septingentijpr*- ter mortuos ob negotium Korachi.
i< Deinde reverso Aharone ad Moschen versus porcam tentorii conventus, quum plaga jam cohibita esset: Caput XVII»
16 Alloquutus est Jehova Moschen, di-
17 Alloquere filios Jisraelis,&accipe ab eis singulas virgas pro paterna familia ab omnibus ducibus eorum,secundum paternam familiam suam» duodecim virgas, cu- jusque nomen inscribito virga; eius.
18 Nomen vero Aharonis inscribito virgae Levi: nam virga una c/fin quemque primarium familiae paternae suae.
19 Et relinque» illas in tentorio conventus , coram testimonio,ubi convenire soleo vos:
20 Ei Jtque ufejus, quem elegero , virga floreat; sic sedando avertam a me murmura filiorum Jisraelis,quibus murmurant conii Quae quum eloquutus esset Mosche
filiis Jisraelis,dedeninr ei omnes duces eorum virgas singulas in duces singulos dormis paternas suae,duodecim virgas: era*tqut virga Aharonis inter virgas illorum.
21 Reliquit autem Mosche virgas illas coram jehova, in tentorio testimonii»
2? Et'fuit postridie , ingresso Mosche in tentorium testimonii, ut ecce floruisset virga Aharonis pro familia Levi ,* producens enim germen emiserat florem, Lc educebat amygdala.
24 ProtulfrqUe Mosche omnes virgas illas U conspectu jehov* ad omnes filios Jisraelis, quas inspexerunt, Le receperunt quisque virgam suam. a$ Edixit autem jehova Moschi »refer vir«

gam Aharenis aflte testimonium,©bservan- dam in sigium contra deditos rebellioni ; ut auferas a me murmura eorum , ac non moriantur:
16 Quot fecit Mosche; quemadmodum praceperatipli J ebova,sic fecit.
17 Tunc alloquuti sunt filii Jisraelis Molchen, dicendo ; en exspiramus, periimus, omnes perimus.
18 Quicjnque se temere ingerit accessurus ad tabernaculum Jehov«,moriturus est: an vero otrncs ad unüm exspirabimus?
CAP. XVHI. oAciL,<^bentZci
ptndra Lcoit41 am.
s~\ Uapropter «dixit Jehova Aharoni z tu vJ&Hlii tui .Sc familia patris tui tecum portabitis poenam iniquitatis in sanctuarium ; tucue 8c filii tui tecum portabitis poenam iniquitatis in sacerdotio vestro commijc. . .. ,
z idcirco etiam fratres tuos. tribum Le. vi»tribum paternam tuam admove tecum, Ut adiunctitibi ministrent tibi: tu autem & filii tui tecum ministrabitis ante tentorium testimonii.
} Ut obseivent observationem tuioc observationem totius tentorii: veruntamen ad vasa sanctuarii,8ead altare ne accedunto, ut non moriantur tum ipsi,tum vos.
4 Adjungentur ergo tibi, ut observent observationem tentorii conventus in toto ministerio tentorii : at nullus extraneus accedito vobifeum.
§ Vos autem observabitis observationem sanctuarii,fle observationem altans: sic non erit deinceps fervens ira contra filios Jisraelis.
6 Etenim ego, ecce desumpsi fratres vestros levitas e medio filiorum Jisraelis; vobis dono dantur pro Jehova, administrandum minifierium tentorii conventus :
7 Tu vero 8c filii rui tecum observate sacerdotium vestrum in omni negotio altaris fle eorum , qua sunt intra ipsum velum , ut ministretis t dativo ministerio dono sacerdotium vestrum,ideo extraneus, qui prope accesserit,morte plectetur.
8 Praterea dixit Jehova Aharoni i ecce insuper ego do tibi Ad observationem oblationes meas: ex omnibus rebus sanctis filiorum Jisraelis tibi do eas,pri^pter unctionem,&'filiis tuis in statutum perpetuum.
9 Hoc esto tuum,e rebus sanctis sanctarum servati* ab igne ;omnis oblatio eorum ex omni munere eorum,8e ex omni peccato eorum,fle ex omni reatu eorum,qua restituent mihi > res sancta sanctarum,tua e- sto fle filiorum tuorum.
to In sanctiore loco comedito illud ; o- mnismas comedet illud,res sancta esto tibi,
11 Hoc quoque tuum esto,elatio doni eorum cum omnibus dort# filiorum Jisraelis, qua agitantur,tibi do illa,&filiis tuis filiabusque tuis tecum statuto perpetuo : quisquis mundus er it in familia tua , comedet illud.
ix Quodvis optimum oleum,8r quodvis optimum musti ac frumenti 1 primitias eo* xum,quas dederint Jehovse,do tibi.
1} Primiti« omnium,quae fuerint in terra illorum, quas attulerint Jehov», sunto

tuas; quisquis mundus erit in familia tua, comedet ex eis.
14 Omne devotum in jisra£!e,nram esto.
15 Quicquid aperit vulvam exomni carne, quam oblaturi sunt Jehovae, tam ex homine, quam ex jumentis ; tuum esto : led omnino redimi uibcto primogenitum hominis.primogenitum quoque jumenti immundi redimi jubeto;
16 Redimendos autem illorum a nato tino mense redimi jubeto,secundum aestimationem tuam,argenti quinque siclis,prout est siclus sanctuarii: vigintioboforum est.
17 l’rimogcnitum vero bovis,aut primogenitum ovis, aut primogenitum oaprae, ne sinito redimUres sancta sunt*, sanguinem eorum spargito super altare , & adipem k- lorum adoleto, ut fit igne abfunuus in odorem gratum Jehovae.

18 Et caro eorum tua esto 5 sicut pectus agitationis,fle sicut armus dexter,tua esto.
19 Omnes oblationes reruni ianctjrum, quas offerent filii Jilrafclis]ehov*;do tibi fle filiis tuis, 8c filiabus tüis tecum in statutum perpetuum :focdussalis,perpetuum est coram Jehova,pro te & pro femine tuo
2? Edixit etenim Jehova Aharoni in terra illorum ne habeto possessionem, fle pars ne esto tibi inter eos: ego sum pars tua, fle postelsio tua inter filios Jisraelis.
.21 filiis aurem Levi ecce do omnes decimas ex Jisraelein posseisionem ; pro ministerio ipsorum.quo ipsi ministrant, ministerio tentorii conventüs.
22 Ut non accedant deinceps filii Jisraff- lisadtentorium conventus, portaturi peccatum Atque morituri ;
2; Sed ministrent Levitas ipsi ministerium tentorii conventus, fle ipsi ferant iniquitatem suam : statuto perpetuo per generationes vestras, ut inter filios jisraelis non possideant possessionem.
2+ Nam decimas filiorum Jisraelis,quas afferent Jehova: in oblationem, dq Leviris in possessionem : idcirco edico de illis, inter filios Jisraelis» ne possidento possesfio-
25 Alloquutus quoque est Jehova Mo* sehen, dicendo:
26 Levhas item alloquere, & edicas eis ; quum acceperitis a filiis Jisraelis decimas» quas do vobis ab illis pro pofesfioaic vestra : tunc offeretis ex eis oblationem J e- hov» decimas cx illis decimis ;
27 Ut imputetur vobis oblatio vestra ; sicut frumentum ex area, & sicut maturus liquor ex torcularis lacu.
28 Sic offertote vos quoque oblationem Jehov® de omnibus decimis vestris, quas äcceperitisa filiis Jisraelis : ut deris ex illis singulis oblationem Jehov«, Aharoni sacerdoti.
29 EX singulis, qu* dabuntur vobis, offertote omnem oblationem jehov* ; ex singulorum opimo , exeoojfrite sacram partem ejus.
30 Vices etiam eis ; quum offeretis ex
co opimum ejus, tum imputabitur Levitis tanquam proventus ex area» fle tanquam proventus < lacu torcularis. _
Tum

Tum comederis ipsas decimat quovis hominis, aut sepulchrum ,* immundus esto in loco,vos & semiiia: vestrse : nam merces septem dies.
est vobis.pro ministerio vestro in tentorio conventus.
Sic non portabitis illarum nomine peccatum, offerentes ex eis opimum ea« r um ; & res facias filiorum Jisraelisnon profanabitis,ncque moriemini!

C AV. XIX. Ve expiatione per luniam rufam.

I Tcm alloquutus est Jehova Mofrhen&
Aharonem,dicendo ; z Hoc statutum legale, quod prasce pit Jehova dicendo: edic filiis Jisraelis, ut accipientes adducant ad te junicem rutam, integram, in qua non Jit vitium, cui jugum nondum impolitum fit:
, E C dabitis eam Elhaiari Sacerdoti; qui jubebit eam educiextra castra, ut jugulet eam quH coram i pio.
4 Tum accipiens Elhazar de sjngume ejus digito suo * asperget versus anteriorem partem tentorii conventus de sanguine eius septies.
C Et jubebit comburi junicem illam ante ocules suos, pellem eius, & carnem eju>,& sanguinem eius cum fimo ejus comburet.
6 AfTumensque sacerdos lignum cedn- nMn.Lc hyssopum,&dibaphum coccineum* projiciet <a intra rogum illius iunicis.
7 Deinde lotis vestimentis fuissacerdos, abhiet carnem suam aqua, ac postmodum veniet in castra* & immundus erit sacerdos
usque ad vesperam.
8 Similirerqui combuffem eam, lavabit vestimenta sua aqua, 8c abluet carnem suam aqua, & immundus eiic usque ad vtlpe-
9 Tum colliget quispiam mundus cinerem illius junicis. & relinquet extra castra in loco mundo * ut occtui filiorum Jisraelis asservetur in aquam separationis, aqua peccati est.
io Deinde lavabit, qui collegitcmeiem T .... . „ w
illius iunicis,vestimenta sua, fic immundus Jehova; in delertum istud , ut moriamur erit usque ad vesperam : hoc erit filiis fis- ! jbi nos Sc jumenta nostra ?
raelis, & peregrino peregrinanti inter eos j § Et quare fecistis,ut ascenderemus ex statutum perpetuum. 'jFgvpto , ad adducendum nos in locum
ii Qui tetigerit mortuum quodcunque j malum istum ? non est locus sementis, aur cadaver hominis * is erit immundus septem j ficuum, aut vitium, aut malogranatorum, ac dies. . ne aquaquidem adest ad bibendum.
7 Accipient itaque pro illo immundo de pulvere illius exust* jicnicM peccati :cui imponet aquam vivam in vase.
»8 Et accipiens hyssopum intinget aqua illa vir mundus > & asperget eä tentorium illud, ®c omnia illa vasa, & animas, qua; ibi fuerint: similiter cum,qui tetigerit aliquod os,aut confossum,aut mortuum,aut fcpul- chrum, ullum;
iy Asperget, inqu.wi » mundus ille immundam illum, die tertio & die septimo: quuimque purgaverit eum die scpcimodotis vestim encis suis a bluee ille se aqua,sic mundus er it vespere.
10 Quisquis autem immundus fuerit, & no n purgaverit se,omnino exscindetur ani* ma illa e medio hujus congregationis: nam sanctuarium Jehova; polluit, aqua separa* tionis non fui c insperla illi, immundus est.
11 Hocerit illisin statutum perpetuum: tum qui spargit aquam separationis, lavato vestimenta sua,tum qui tangit aquam separationis, immundus erit usque ad vefpe-
22 Quicquid autem tetigerit is, qui immundus <sf, immundum esto; & anima, quae tetigerit iliud immunda esto usque ad vesperam.

CAP. XX. Murmur ad aqua* contentioni*.

V Enientibus autem filiis Jisraelis, toto coctu i,Iorum in deserturti rznus,novi* lunio primo , consedit populus ad Kade- fchum : ubi mortua estMirjam, fcsepuita ibi.
r Qufimque non esset aqua illi coetui z congregati sunt adversüs Moschen& adversus AbJronem; -
3 Et contendit populus cum Mosche t loquebantur enim dicendo j at utinam eX- spjraficmus, quum exspirarent fratres nostri coram Jehova:
4 Nani cur adduxistis congregationem
ix Ubi autem purgaverit se aqua illa,die tertio & die septimo, mundus erit: quod si non purgabit se di« tertio, & die septimo non erit mundus.
it Quisquis tacto mortuo cadavere hominis, qui mortuus est,non purgaverit se, tabernaculum Jehova; polluit, ideo exscindetur anirna illa e jisraele ; quia aqua separationis non fuerit aspersa super eum, immundus esto, dcincepsimmundiiuejus in eo eft.
14 Haec «Jio lex,quum homo mortuus
6 Veniens itaque Mosche & Aharon metu illius congregationis ad portam tentorii conventus,prociderunt in faciem suam; & apparuit eis gloria Jehova?.
7 Et alloquutus est jehova Moschen, dicendo:
8 Accipe virgam hanc,& congregate coctum hunc tu, ScAharon frater tuus, ut alloquamini petram istam ante oculos eorum,& edar aquam suam * ita proferens eis aquam ex ista petra, dabis bibendum isti coetui,8t «umentiseorum«
9 Quum itaque accepisset Mosche vir-
fueric in tentorio : quisquis acccdce ad v . . -- .
tentorium ipsum, & quisquis est in ipso gam illam ,\ conspectu Jehova;; quemad- tentorio,immundus esto septem dies. | modum prtf ceperat ei
i? Etiam omne vas apertum, super quo] io Congregaverunt Mosche & Aharon non fuerit pannus ciitunuorcu», immun- congregationem istam verfuspecram illam ;

dum est. dixitqu* cis, audite nunc,fi rebelles,an ex
»fi Ec quicunque tetigerit in superficie petra hac proferemus vobis aquam : ajri confosliun gladio, tui mouuumjaut os 1 > i Deinde Mosche attollens manum suam.

itapiö. . NüM
I percussit petram illam virga suä bis : tunc prodiit aqua mulca >& bibit coctus jlle.Lc ju- menta illorum.
ti Quamobccm dixit. Jehova Moschi & Aharoni ; quia non credidistis mihi,ut sanctificaretis me ante oculos filiorum Jisrae- lis : idcirco non introducetis congregatio- i nem istam in terram,quam ego do eis ;
i; Illa e/t aqua contentionis,ubi conten- ! derunt filii Jisraelis contra Jehovam i 8c sanctificavit lese inter illos.
14 Tum misit Mosche nuncios a K-.'descho ad Regem Edomacorum ; qui dicer ent,üc ait frater tuu> Jisrael, m r.osti omnes mole- stias,qua: obvenerunt nobis:
15 Ut descenderunt patres nostri in A* emptum»mans,musque itr Agypto tempori- bus mu!tis,ac malo affecerunt nos Agyptii, licue patres nostros.
i6Quymquc clamavissemus ad Jehovam, ut exaudivit Jthcva vocem nostram,misit- que angelum,qui eduxit nos ex Agypto • & ecce jam fumus ad Kadeschum, civitatem ad finem termini iw sitam.
17 Transeamus quaesumus per terram tuam, non transibimus per agrum,aut per vineam utliuf i neque bibemus aquam ullius putei: via regia ibimus,non declinabimus ad dextram aut stnistram,usque dum transiverimus terminum tuum.
iX Cui respondit Edomaeus, ne transito per regionem meam ; ut non prodeam cum gladio obviam tibi.
19 Ruisus dicentibus ei filiis Jisraelis, trita viäafccndamus , Lc si aquam tuam bibemus ego 8c pecora mea,simul dabo pretium venditionis ejus : tantummodo r/Jud, nihilaliud,pedibus meis transeam.
20 Respondit,non transibis; prodijrque Edomteus obviam ei cum populo numeroso,& manu forti.
-.i Renuente itaque Edomato permittere Jisraelt, ut transiret per terminum suum ; ijeflcxit Jisrael ab eo.
22 Profecti sunt enim a Kadescho ; & venerunt filii 1 isfaclis, totus coctus illorum ad Horem montem.
2; Tum alloquutus est Jehova Moschen $c Aharonem ad n.onrem' Horem » iuxta terminum terras Edomitorum , dicendo :
24 Aggregandus est Ahaion ad populos suos,non qnim ingredietur in terram,quam do filiis Jisraelis, eo quod rebellastis contra prsstuucum rtiqym ad aquam con.en-
2$ Assume Aharonem 8cE\hazarem filium cius : cotque jube ascendere in montem ipsum Horem.
26 Et exue Aharonem vestibus suis,ut m- | duas eisElhazarem filium cius; deinde A- i haron aggregabitur ,& morietur ibi.
1 27 Fecit ergo Mosche quemadmodum
praeceperat Jehova : nam ascenderunt in montem Horem ante oculos totius cocuis ;
rX Er exuens Mosche Aharonem vestibus ipsius, induit eis Elhazaiem filium ipsius, Üc mortuus est Abaton ibi in vetticc montis: postea descendit Molche cum Elhazare de monte.illo.
29 Quamque viderent totus ille coetus exspiiäne Aharonem; fleverunt Aharonem «riginta diebus tota domus JisraiMi).
ER I.
C A F. XXI. Vrncur.tur R<x CencöranAvu, Kck Hq", Rex Sithon ; serpens Aneta erigi cur.
Q Uum autem audivisset CenahanarusRcx Haradi inhabitans Australem partem aaventarejisraelitasvia ipsa exploratorum; pugnavit Contra JiiraSicm, & captivam fecit ex eo captivorum multitudinem.
2 Quapropter vovens Jisrael votum Je- hovx, dixit; quum omnino tradideris populum istum in manum mcam,tunc devotas efliciam civitates eorum.
; Auscultans ergo Jehova voci Jisrueflis tradidit CenahanasumVÜi, qui devotos effecit eos, & civitates eorum,quamobrem vocavit nomen illius loci Chorrnam.
4 Deinde profecti sunt exilio monte Höre, via ad mare algosum, ut circumuene terram Edomajorum : sed imminutus est animus populi propter viam illam.
? Dicebat enim populus contra Dcum,8c contra Moschen ; quate fecistis,ut ascenderemus ex Agypto,-ad moriendum in hoc deferto \ nam non adest panis, nec adest a- qua,& animam nostram tasdet huius panis vilissimi.
6 Tum immisit Jehova in populum illum sei pentes presteres, qui morderent populum: ita moriebatur populus multus ex jjfrrele.
7 Veniens itaque populus adMoschen dixerunt, peccavimus, quod loquuti fumus contra Jehovam & contra tc.ora Jehovam, ut amovear 'a nobis hos lerpentes; oravit* que supplex Mosche pro populo.
8 Edixit vero Jehova Moschi,fac tibi presterem, &impöne eum pertica:: eritque ut quisquis morsus fuerit, quum aspexerit eum,sanitatem recipiat.
9 Et fcciens Mosche serpentem asneum, imposuit eum perita:; eratque,quum momordisset serpens aliquem ,ur intuens in serpentem illum Lneurn, sanitatem reciperet.
• o Profecti autem filii Jisrcelis»castrametati sunt Obothis.
. 11 Deinde profecti Obothis,castrametati sunt ad cumulos montium Habarimorum in iilo deserto,quod est ante conspectum Moa- bitunim ab ortu Solis;
12 mde profecti,castrametati sunr in valle 7.eredi.
1; Inde profecti castrametati sunt ad va- diim Amonis.quod c/t in ipso deserto,procedens a termino EmorLi: nam Arnon terminus Moabitaium inter Moabitas 8c Emo* txosest.
«4 idcirco dici solet in recensione bellorum Jehova:; contra Vahebum in regione Suph',$c contra flumina,flumina Arnonjs.
15 Decursus enim istorum fluminum,qui divertit ad situm Harre ; is nititur termino Moabitarum-
t 6 Er inde piofcctt sunt Beerum : is cjb ille puteus, de quo edixerat Jehova Moschi, congrega populum,& dabdeis aquam;
17 Tum cecinit Jisrael canticum hoc,ad- scendeputee,acclamate ei:
18 ru:ee,quem fodiunt principes,quena effodiunt ingenui e populo,cunvLegislato- te tcioionibus suis : a deferto vero Mattha- jnam/UHf fivfifti*
H 19 fit

19 £t Matthanä Naclialielem,ß< Nacha- liele Barnochas.
20 BnmMhis Verb ad illam vallem, quas <st in agro Moabitarum ad initium colliurtij Lc rcCpicit versus ipsam solitudinem.
21 Tum misit Jisiael nuntios adSicho- nem Regem Emoraorum,qui dicerent:
22 Transeam per terram tuam, non divertemus in ullum agrum aut vineam,neque bibemus aquam uliiM putei; via regia ibimus usque dum transiverimus terminum
rr Non permisit autem Sieben Israeli transire per terminum suum > sed congregato Sichon toto populo suo, processit obviam Jisraeli in ipsum desertum,&venit ad jahariam : ubi pugnavit contra Jisraelem.
2+ Percussit vero eum iisraei'acie gladii: & hatreditario jure acquitWit terram eius abArnonefubboKum usque,usque adHam- monjtaf-nam munitus erat rerminusHam- monitarum:
2s Occupavit ergo Jisrjel omnes civitates illas: ideo habitat Jisrcfcl in omnibus civitatibus Emonei, Chefchbonc, öc in o* mnibus oppidis eius.
2* Chesehbon enim civitas eratSicho- nis Regis Emoraei ; qui pugnans contra Regem Moabitarum onorem ademerat totam regionem ejus i manu eius Arnonem

27 Idcirco discere solent,qui proverbiis utuntur, adire Chefchbonem; ardificemr ic firmetur civitas Sichonis.
28 Quum ignis egressus est Cheschbone, flamma ex civitate Sichonis , "bsumsir Haram Moabitarum, incolas excelsorum Ar-
29 V* tibi Moab.periisti ocnuleCemo- sehi; tradidit fil»oseius,qui evadebant,& tilias cius in captivitatem , Regi tmoraeo si-
;o Sed »aculis confecimus eos , pereunre Cheschbone, Vibonem utqtie ; & desolavimus Nophachum usque,dtjofqtivr.c pertingente Medebam usque.
31 ttaq, habitavir|jsjael in terraEniorasi.
Deinde misit Mosche ad explorandum Wahrerem , quam ceperunt tum oppidiSe- jus: sic expulit Emorasurr.,qui trat illic.
33 Posea conversi,quum ascenderent via Ad Baschanem < processi: Hog Rex Bascha- nis obviam eis,ipse cum toto populo suo in proelium Edrehin.
$4 Edixit autem Jehova Moschi, ne timeto cum,nam in marium ruam trado eum.to- tumque populum ejus,ac regionem eius: sed facies ei, quemadmodum fecisti sicho- ni Regi fmoratorum ,qui habicabatChefch-
Percusserunt itaque eum filidsque e- jus, & iorum populum ejus, adeo ut non relinquerent ei superstitem : sic haeredita- xio jure confcquuci sunt terram eius.

CAP-XXII. -Asina loquitur.

Osiea profecti sunt filii Tisraelis,& castra
posuerunt in campeltribus Moabitarum cis vadum Jerichuntinum Jardenis.
2 Quod'videns BalaR filius Txipporis : cum onm»bus,quat fecerat Jisratfj Smot«o ipsi; ,
E R I. ^ Cap.Ji-
? Timuit Moabitai praesentia istius po J puli valde,eo quod miltusessefi taeduirque ^ Moabitam ob prajsentamfiiiorumjisraeli*- a
4 Quapropter dixit Moabita Senioribu* 1 Midianis ; nuncdciir.genthaeccongrega -3 tio omnia,quocirca nos/untssicut delinaic bos viridem herbam ?gri (erae aurem Ba- laR filiusTxipporis,R«xMoabitarum tempore illo J
< Et misit nuncios ad Bilhamum filium Behorii Petoram, qua; cjl imposita ipsi flu- mini.in regjonem popularium ejus, accei- ' situm eum: dicendo,eicc populus egressus est ex Agypro,ecce operit aspectum huius terra;,& ipse considet e regione mei ;
6 Nunc itaque veni qufcso,maledic mei causa populo huic , quia robustior elt me, j fortasse praevalebo, pertutienuS eum,auc expellam eum ex hac te rra ; rovi enim benedictum fore eum,cui bencdxeris ,8c cui maledixeris,fore maled.ictum.
7 Iverunt ergo Seniores Moabitarum,8e SenioresMidianitarum icu:n civinationum honorariis in manibus fluis; qatmque pervenissent ad Bilhamum w rc;ultruct ei verb^ BalaRi.
8 Qui iixic eis,pernoctate Hc rocte isti,
& reddan robis resporasum , quemadmodum edixerit]ehova mihi; femanserunt principes Mo-jbit.num cum Bihamo.
9 Vcm aurem Deusad Bilhimum, Sc di-' xit,qui s»nt v iri isti apud te ?
10 it dixit Bilham Deo,Balak filius Tzip- poris P.ex Moabitarum misit e</i ad me.
11 vicms.ecce populus egre-us ex jf.gy-
pto , jam tegit aspestun.hu>us:eir* ;nunc veni, ex'cerare mei causi illum »fortasse I pr*va!ebo pugnando adverstu eum »aut expellam eur*. ;
12 Sediixi: Deus Bilhamo,ne ico cum il- >j iis « ne rraieiicito populo illi,nam benedi- |! ctusest.
1 $ Qu-e surgens Bilham, eo mane dixit j principibus BalaKi; redite in terram ve- ' ftram ; qaia renuit permittere fehova,uc eamvobixum.
,4 Et Lugentes principes Moabitarum venerunt id Balal*i)m,dixeruntque ci ; renuit Bilbao ire ncbilcum.
, s iedacr.exit ulterius BalaK,mittendo priticipesolutes & honoratiores istis :
16 Qui,quum venissent ad Bilharouni.di- xerunr ei; sic ait Bala k filius Tzjpporis,ne quaeso ex*usesteintcidicto,qub n.inüsve- nias ad m«.
17 Nam valde cumulabo te honore, & quicquid edixeris mihi efficiam ; quare veni, quaeso, exsecrare populum hunemea
18 Respondens autem Bilham dixit set- vis BalaKi.f» daret mihi BalaR domum suam plenam argento, & auro,non possem transgredi
prremtiitum]ehovaeDeimei,socien- do aliquid par vmn aut nvgnum.
10 Nun* tamen manete aure so hic vos quoque ha* nocte j ut cognoscam quid perrecturus sit Jchova loqui mecum.
20 Veniens nUtemDcuis ad Bilhamum no« ctu i dixit ,ci». quandoquidem acccrsitum veniunt viii isti,surge,a bi cum eis : verun- tanicnrem qu a m edixe io tii>i»ill >rv. facies.
r» Surg-ns itaque Bilham ipso mane

NUMFKl.
5ap.Ji.if.
Iravic asinsmfaam , abutque cum pnrfci- libus Moabi:araim.
22 Sed acceniaest ita Dei, qu>d ipse abi- et: & opposuit se Angelus Jehova: in via, tt esset adversarius ei: is autem insidebat tsmse luat.iiabcnj duos pueros suos fecum, i, r; Quum autem videict asina illa Ange- [um Jehov* itantem in via ilia, Lc gladium mus eductum in manu ejus,declinavit asina |lb illa via,tu iret in agrum : sed percufltt ‘tam Biiliam,at cogeret eam resectere aJ ripm iliani-
. 14 Tum stet: t Angelus Jehov* in trarri- j:t quodam virgearum maceriem utrinque)hab*nre.
, 2> Quamque videns asina Angelum Je- : bov«e jptntfm comprimeret ie ad alteram , Taediem, com,pressit pedem Bilhami ad | maceriem ilian >: quare denuo percudit eam. i 26 Postea Angelus Jehova: perfexit transire : stetirque in loco angufto,ubi nulla «- tat via ad declinandum dextrorsum , autsi- nistroisum.
27 staque vi dens asina Jlanfcm Angelum } cl:ov*, succubuit sud Bilhamo ; Se accer- jus it a Bilbam percutiebat asinam baculo
28 Aperuit autem Jehova os asina:; quas dixit Bilharr.o,quid feci tibi,quod percussisti me jam ter ?
:9 Dicente vero Bilhamo asinas,quia ludificata es me : utinam esset gladius in manu mea. jam enim occiderem te :
;) Dixit alxna Bilhamo,nonne asina tua sum, quä vehi solcS,ex quo tua fui usque in diem hunc? an solita fui unquam tibi ita I fatere ? qui dixit,non.
Tum detexjf Jehova oculos Bilhami,* qui vidit Angelum Jehov* konsistentem in ipsa via, gladium ejus eductum in manu e ius: quare inclinans verticem incurvavit ie in faciem suam bonorem fxbtt>ens.
;r Et dixit ei Angelus Jehovas,quamob- rem percudisti asinam tuam iamter?eccc ego cgresiys sum, ut sim advcrsajius.quia deciinat hasc via jn conspectu m«o
f { Quum vidit me asina, tum divertit a conspectu meo iam ter : fortasse divertit a ‘conspectu meo ; quia jam etiam te occidissem,& illam vivam conservassem.
;4 Dicenti itaque Bilhamo ad Angelum Jeho\ x, peccavi, quia nesciebam tc consistere obviam mihi inhaevia ; quaie nunc si malum videtur in oculis tuis,revertar:
Dixit Angelus Jehova: Bilhamo, abi cum isti5 viris,sed tantum verbum,quod e- dixero tibi,illud loquitor ; ivitque Bilium cum principibus Baiaki.
r6. Quum autem audiret Balak advcirr- re BiUjamunijprocenit obviam ei ad urb» m Moabitaurm , qua erat in termino Aro- ris i qui est m extremitate ipsius termi-
Et dixit Balak Bilhamo,an non sedulo miseram ad te, ad accersendum tt ? quare ron venicb: s ad nie ? an ve 10 non possum honore rjEcere te ?
t A P. X X 11 1. B/ctidm/emei atque iterum benedi'it lifrA'U.
D ixir vero Bilhtjm Balako , ecce veni ad U jam > possctfiste ullo pacto aliquid 1« -
qui? illud ipsum verbum,qupd indiderit ft- hova ori meo eloquar.

i Ivitque Bilham cum Balako,8c venerunt in utbem,sinibus .idjJrojttm :
3 Ubi mast.-ns Balak boves & pecudes i misit ad Bilhamum.Lc ad principes,qui cum eo erant»
4 Fuit autem ipso mar.e,ut assumens Balak Bilharrum dcduceier eujp ah excelsa Bab.'lii : unde videbat extremam parte,ri populi. Caput X XIII.
s Tum dixit Bilham Balako, exstrue mihi hjc septem altaria ,* Lc pr*para hic mihi lcptem juvencos,& septem arietes :
f> Et fecit Baiak quemadmodum loquu- tus erat Biiham.obrulitque Balak cum Bilhamo juvencum,& arietem in unoquoque
7 Dixit aurem Bilium Balako, consiste iuxta holocaustum tuum: dum abco.fouas- fe obviam fiet Jehova mihi,& quamcunque rem ostenderit mihi,indicabo tibi: 3 c abiit in clivum.
8 Quurpque obviam factus esset DeusBil- hamo ; dikit ei Bstb.rr.,septem altaria di- spqsttr,& obtuli juvencuni atque arietem in unoquoque altari.
q Indens vero Jehova verbum ori Bilhami : dixjt,revenere ad Ealakum,flc sic lo-
10 Est itaque reversus ad illum,quum ecce consisteret juxta holocaustum suum: ipse cum omnibus principibus kloabitarum.
tt Prorulitque sententiam suam dicens: e Syria iustit n e adduci Balak Rex Moabi- tärum e montibusOr'cntalibus dicendo, veni maledic mea causa JahaKobo . veni, detestare Jisrafclep'.
ix Qüidexsecrrret? non exsecratur Dtui fortis illum: aut quid detestarer ? non detestatur Jehova.
t; Quum e surr mirate rupium ilium a- fpicio»8e e collibus contemplor illum: en populur, qui solus habitat,& aliis gentibus fe ipsum non anr.iimerar.
14 Quis numere: pulverem Jahskobi ? 8i quti numerum 5 qusi quartam partem Jisrrct lis 5 moriar ego morte tusorum,^ sit finiS meus sicut illius-
I c Tum dixit Balak pilhamo, quid f?cis mihi ? ad exsecrandum inimicos meos of- sumsi te,ecce autem indesinenter benedicis.
16 Qui respondens dixit,annon qurd indidit Jehova ori meo , ipsum cum obse:- vantia'eloquerer ?
17 Deinde dixit ei Balak,veni qufcso rre- cum ad locum 3 ltcrum,ex quo vider.s eum, tamum extremitatem eius vides, eum vero, rotum non vides: & exsecrare eum meäcau-
>8 Sic assumens eum dedu-^r in agrum Tzophim ad initium collium ; ubi eysiru-. ctis septem altaribus obtulit juvencum,$c arietem in unoquoque altari-.
19 Dixitque Balako »conjis.e hic juxta holocaustum tuum, ego vero obvius fiam illic Iehov*. .
xo Obviam itaque factus Jehova Bilh$- mo, indidit veibum ori eius; ac dixit,revertere ad Balakum » iksic loouitor.
21 Venit itaque ad illum,ecce autem con- sif.ebat juxta holocaustum suum, &prin.cj-

Cap.r;.:«.
numeri.
pes Moabitamm cum eo :& dixit BalaK, quid loquutus est fehova ? si Tum protulit sententiam suam dicens ; surge BalaK & audi,aures attende ad me fi- ii Tiipporis.
r; Dem fortis non c/?homo,qui mentia iur>jut filius hominis, quem poenitear : an ipse dixerit & non faciet? an loquutus fuerit, & non praestabit illud)
24 Ecce recepi benedicendi onus: bene dixit enim,nec revocabo illud..
25 Non intuetur iniquitatem in jahako- do.nec aspicit perversitatem in Jifraele : Jehova Deus ejuScum eo esi , & clangor re- 'giuscjtineos:
16 Dem fortis eductor eorum ex Ägypto fjl ei ut vires monocerotis.
27 Nam non est incantatio contra Jaha- Kobum, neque divinatio contra JifraeJem: jam hoc tempore dicendum est de JahaKo- bo,Lc de Jisraele,qui operetur Dem fortis.
28 En populus,qufranquam immanis leo assurget, & tanquam leo seipsum attollet: non cubabit donec comederit praedam, & farguinem confossorum biberit.
29 Turo dixit BalaK Bilhamo,nec ulla exsecratione exsecrator cum ; nec benedi ctionc benedicito ei.
$0 Respondens vero Bilham dixit Bala- Ko ; an non alloquusus eram te, dicendo, quicquid loquutus fuerit Jehovj , illud faciam ?
Deinde dixit BalaK Bilhamo,afie quasso,assumens te duram in locum alium ; fortasse rectum videbitur in oculis DeiilJius, ut istum inde mea causa cxrecreris.
zr Et assumens BalaK Bilhamum,duxit in verticem Pehoris, qui respicit solitudinem versus.
ZJ Ubi dixit Bilham Balako,exstrue mihi hic septem altaria Lc praepara mihi hic septem'Uvencos,Sc septem arietes»
Z 4 Et fecit BalaK quemadmodum dixerat Bilham; obtulitque juvencum, & arietem in unoquoque altari.
cap.r4.rs.
C A P. XXIV. Bi/bam tertium benedic,'t ltfracli,& vaticinatur de Christo.
V idens autemBilham bonum videri in o- culisJchov<e,ut benediceret JisraeIi,hac vice ut antea,non ivit ad captandas incantationes : sed convertit faciem suam versus desertum.
2 Quumque sublatis oculis suis videret Bilhamjisra^lem commorantem per tribus suas,adfuit ei spiritus Jehovae:
? Et protulit sententiam suam,dicens:di- ctum Bilhami filii Behoris, & dictum viri aperti oculis:
4 Dictum audientis sermones Dei fortis ; qui visionem omnipotentis videt,excidens, fcd retectus oculis.
5 Quam sunt bona tentoria tua / Z Ja- haKob ! tabernacula tua,o Jisratl !
6 Ut valles, extenduntur, ut horti juxta flumen> ut santalos plantavit eos Jehova,ut
cedros ,UXta aquas.
7 Fundet aquam c situlis suis,ut femen e Jus fit in aquis multis: sic assurget supra A- gagum Rex cius.de attollet se regnum eius. 8 Deus fortis eductor ejus ex Lgypto.ut monocerotis rrfr ci; consumcrgcnccs
inimicas sibi,8e ossa earum detrahet,aut sagittis suis franget.
9 Incurvavit se,jacet tanquam leo & tan- quam immanisleo quis exciceteum ? benedicentium tibiquisque- est benedictus, Sc maledicentium maledictus.
10 Tunc accensus ira BalaK adversus Bilhamum complosit mambus suis »dixit- que BalaK Bilhamo,ad exsecrandum inimicos meos vocaveram te,Qeecce benedixisti indesinenter tribus jam vicibus.
11 Nunc ergo effuge in locum tuum : dixeram, honore cumulabo te,sed ecce avertit te Jehova ab honore.
12 Lied <iixjt Bilham Balako,nonne eriam nuncios tuos, quos miseras ad me alloqu* tus eram,dicendo ?
1$ Si daret mihi BalaK plenam domum suam argento Sc auro.non possem transgredi praestitutum jehova:, faciendo rem bonam aut malam exroe : quod loquetur Jehova,illud eloquar.
14 Nunc itaque ecce ego abiturus sum ad populum meum , age, consulam tibi res quales facturus est hic populus pupulo tuo extremis temporibus.
i< Deinde proferens sententiam suam dixit: dictum Bilhami »filii Behoris,dictum viri aperti oculis ;
16 Dictum audientis sermones Dei fortis, & noscentis notionem excelsi, qui visionem omnipotentis videt, excidens,sed retectus
17 Video illud,non tamen nunc,contemplor illud, sed non propinquum : procedit stella ex JahaKobo,8c exsurgit sceptrum eX Jisraeie,quod frangerhtera Moabitarum,8c destruet omnes eos,qui pone sunt.
18 EteritEdom possessio »erit insusm Se- hir possesso hostibus suis ; nam Jilrael faciet strenue.
19 Dominiumque obtinebit eX Jahako- bo ndtwf, qui perdet superstitem e civitate quaque.
20Quumque aspicerer HamaleKum,pro- ferensTenrenriam suam,dixit: ut principio gentium HamaleK , ita fine suo ad pereuntem pertinet.
2t Quum vero aspiceret Kenacum,proferens sententiam suam,dixit: forte esi habitaculum tuum, Sc ponere in petra nidum tuuni :
22 Attamen erit, quum depascetur Ka- jinj tantisper dum Assyrius captivum tene-

*2 Denique proferens sententiam suam, dix/c; eheu,quis vivet ex quo disposuerit hoc Dei** fortis ?
24 Sed quum naves a imore Chmhaeo- rum solventes afflixerint Assyrios , & afflixerint Hebraeos: tum etiam populus ille in perpetuum peribit.
25 Postea surgens Bilham abnc,ut reverteretur in locum suum ; atque etiam BalaK
biit itinere suo.
C A P. XXV. Srortatio eto-nalti &{piritud~ lii lifraelitarum ,&z clui Pineba 0 b »Jturt
fdflTUiS.
T Um manebat Jisracl Sch\ttimis,ubi coepit populu> lcortari cumstliabusMoa-
bitarunir
1 Nam

rap. 25.16. NUI
x Nam irwita\vetuntpopulum,adracrifi. cia deorum suonum > comedebatque populus ,ac incurvabjacse diis illorum honorem ttxhibens.
5 Siccopulato> Jifraele cum idolo Peho- ris.accensa «st irra JehovX in Jisraelem.
4 Et edixit Jethova Moschj,0ime omnes primarios istius jpopuli,& suspende eos Je- hovx coram istco Sole: ut avertatur furor irx Jehovx ab Jiisraele.
5 Deinde edixiit Mosche judicibus Jifrae- [lis, occidit« quit 5nue Homines suos,qui co- | pulärunt se idoloo Pehoris.
6 Ecce autem «quidam e filiis Jisraelis veniens adduxitvtersus fratres suos Midjani- tidem quandam.aante oculos Moschis & ante
, oculos totius cccttus filiorum Jifraelis > ipsis 1 flentibus sld portram tentorii conventus.
! 7 Quod «quum videretPinehas, filius El-
Hazaris, filii Ahaironis Sacerdotis, surgens e medio illius cccttus arripuit spiculum manu
i 8 Veniensque post illum Jisraelitam in ' lupanar ipsum, trransfixir ipsos ambos , virum Jisraelinrr. & mulierem illam in lupanari silius: tum coercita est plaga illa, ne pergeret in filios Jifraelis.
L Eueiunt auttem , qui mortui fune plaga illa.vicies quater • mille.
ro Et alloquuttus est Jehova Moschen,di-
11 Pinehas filiius Elhazaris,filii Aharonis Sacerdotis, averrtit excandescentiam meam a filiis Jisraelis,\quum ageret zelotypia mei inter eos; ita utt non consumpserim filios Jifraelis zelotypjia mea.
, J ii idcirco,ecc:e do ei meum foedus,foedis
15 Erit enim ei ac semini eiuspost eum foedere sacerdottium perpetuum ,• eo quod zelotypusfUit piro Deo suo,&expiationem fecit profiliisjilfraelis.
14. Nomen auatem viri Jisraelitx illius percudi,qui perccuiTus fuit cum illa Midjani- tide.erdt Zimrri filius Sallu ; princeps pa- ternxfamilix e:x Schimhonitis ;
if Nomen v<ero illius mulieris Midjani- tidis perculTx, CCozbi filia Tzuris , qui primarius nationuim paternx familix inter Midjanitas erat..
i6?Deinde aiUoquucus est Jehova Mo- schen,dicendo ;
17 Hostiliter agite cum Midjanitis istis, ur exdaris eos.
18 Nam ipsi hostiliter agunt contra vos machinatiombuis luis ;quas machinati sunt contra vos in megotio Pehoris,& in nego-. tio Cozbi fili,a- principis Miijanitarum gentis sux.qux 1 percussa fuit die ipso plagx
* oh negotium Petho ris tmposiu.
i CAP. XXVI > Setcundareeensio populi,numero
601750. excepttk tcvitü numero 22000.
F 1 2 Uit autem p»ost illam plagam 5 ut ediceret Jehova Mloschi & Elhazari filio Aharonis Sacerdoti,,dicendo :
2 Recensete «capita tonus coetüs filiorum Jifraelis a nat«o vigtnti annos & deinceps per familias p 3 tternas eorumjomnem aptum ad egrediendunn in militiam inter Jisraeli- tas.
Z Uaqucallocquutusesteos Mosche &EI-
IERI. Cap.i< 5 .
hazar Sacerdos in campestribus Moabita- rum , secundum'Jardenem ex adverso Jeri- chuntis,dicendo.
4 Recensete a nato viginti annosfc deinceps , quemadmodum prxeeperat Jehov* Moschi & filiis Jifraelis, qui egressi fuerant e terra JEgypti.
5 Retiben,primogenitus Jisrafclis : filiorum Rcubenis,Chanocifamilia Chanocxa, Pallu familia P alluitis.
6 Chetzronis familia Chctzronitis ;Car- mi familia Carmitis.
7 Hi/unf c familiis Reübenitarum, quorum fuerunt numerati quadragies ter mille septingenti triginta.
8 Nati autem Pallu,Eliab :
9 Et filii EliabijNcmuel Lc Dathan & Abi- rarr.; hijunt Datnan & Abiram convocati' e coctu, qui moverunt rixas contra Mo- schen & contra Aharonem per coctum Ko- rachi,quando motx suntrixx contra Jeho-
10 Quare aperiens terra os suum nbsor- psit eos,& qu«f ei‘ 4 ncKorachi.moriente coctu illo:quum absumpsit ignis ducentos quinquaginta viros, fuerüntque ornnr; in si-
° 11 Filii vero Korachi non sunt mortui.
12 Filiorum Schimhonis per familias suas; Nemue.is familia Nemuelitica,laminis familia Jaminitica: Jacinis famiiia Ja- cinitica ;
15 Zerachi familia Zerachxa; Schaulis familia Schaulitica:
14 Hi sunt e familiis Schimhonitarum , vicirfs bis rr.iUe ducenti.
Filiorum G.’dis per familias suas>Tze- phonis familia Tzephonitis ; Chaggi familia Chaggitica: Schuni familia Schuni-
16 Ozni familia Oznitica ; Heri familia
Heritica:
17 Arodis familia Arodica: Areell familia Areelitis.
18 Hi Juris e familiis filiorum Gadis jjer numeratos eorum ; quadragies mille quingenti.
19 Filii Jehudx fuerant Her & Onam :sed mortuus e'st Her Lc Onam in terra Cenaha-
20 Fuerunt aurem filiorum Jehudx per familias suas ; Schelx familia schclanitis;Pe- retzi familia Pereczxa : Zerachi familia Zerachxa.
21 Fuemnrque filiorum Peretzi, Chetzronis familia Chctzronitis, Chamulisfamilia Chamulitis.
22 Hi J^nr e familiis Jehudx per numeratos eorum » septuagies' sexies mille quin-
25 Fil'orum Jifiafcaris per familias suas, Tholahi familia Tholahxa ; Puvx familia
24 Jaschubi familia Jaschubxa,Schimro- nis familia schimronitis.
25 Hijunt e familiis Jifsafcaris per numeratos eorum , sexagies quater mille tre-
26 Filiorum Zebulunis per familias suas, Seredi familia SeredXa.Elonis familia Elo- nitis*. Jachleelisfamisia Jachleelitis.
27 Hi sunt e familiis.Zebuluimarum per
H ; nw-

humeratos eorum , sexagies mille quin-
* rB Filii Josejihi per familias suas ; Me- nasche.Öc Ephra : im.
2y Filiorum Menaschis , Maciris familia Maciritis j Macit* autem genuit Gilhadem: Gilhadis familiaGi!hadius:
Jo Hi filii Gilhadis ? lbezerts familia Jhe- ceritis : Gheleki familia CheleKaca :
zi Et Asrielis familia Asrieiitis ,& Sehe- cemi familia Schecem*a;
$2 Ec Schemidahi familia Schcmidahaea,8c Chepheris familia Chepheritis.
U Tzetophchado autem ipsi filio Chc- phetis non inerunt fili i, sedfiliar; Se nomen filiarum Tzelophchadi fuit Machla, & No* ha,Chrt?la,Milca,& Thirtza.
^ Hi f.tnt e familiis Menaiehis; quorum nUmerati quinquagies bis mille septingenti.
Hi sunt filii Ephrniimi per familias suas : Schuthelachi familia SchuthelachJea : Beceri familia Beeeraca: Tacanis familia Tacanitis:
;6 Atque Hi fünf filii Schuthelachi, He- ranis familia Heranitis;
17 Hi sunt e familiis filiorum Ephra>imi
per numeratos eorum tricies bis mille quingenti: hi/unt filii Josephi per familias suas. *•
18 I iliorum Biniaminis per familias suas ,* Belahi famjljz jjelahai, Aschbelis familia Aschbelitis : Achirami familia Achiramata.
19 Schephuphami familia Schephupha- masa^Chuphami familia Chiipharrata.
40 Fueruntque filii Belihi Ard Sc Na- ham ; iUi familia Arditil, Nahami familia Nahamitis •'
4 ' Hi sunt filii Liniam inis per familias suas ; quorum numerari quadragies quinquies mille sexcenti.
'41 Hi fitnt filii Danis per familias suas, Scbuchami familia Schuchamasa ; hifunfe familia Danis per familias suas.
4; Omnetf familias Schucham arorum per numeraros eorum ; sexagies quater mille quadringenti.
' 44 Filiorum Ascheris perf.imiliassuas, Timnar similia Jimnasa , Jischvi familia jinrhviiis : Berihat fjmilia'Berifiara ;
4 ? Filiorum Berihar , Cheheri fi milia Chcberaea.Mdlrielis familia Malcielitis':
46 Non en vero fili* /laberis , Scrach.
47 Hi s,mt e familiis filiorum Ascheris per numeratos eorum , quinquagies ter mille quadringenti.
* 48 Filiorum Naphrhali per familias suas, Jachtzeesis familia Jaduzeehtis j Guni fa* milia Guniris ;
49 jetze: is familia Jetzeritis $ Schillemi ftrnfliä Schtllemara.
50 HI J 4 nt e familiis Naphthalitarum per famili^reorum: quorum numerati quadragies qui iquies mille quadringenti. r
51 Hi s(.nf numerati filioru ' Jisrrolis, sexcenties mille cum mille unO. Se iVpiin- genti trigirca.
<2 Tum jlloquutus est Jehova Mosthen,
<1 Islis dividitor terra in possessionem, pro numere nominum.
EH, , Cdp.*£.j 7 .
54 Ei qui multus €st,multiplicato possessionem luam,ej vero,qui paacus est, pauciorem alfignato possestione-n suam •* cus- que secundum numeratos suos attribuitor pofsesRo siW.
55 Veruntamen sorte dividitor terra:pro nominibus tribuum parerr.-uum Tuarum pofiidento.
'f <5 Per fortem dividitor posseffio ejus, inter multum Öc paucum.
57 Hi autem sunt numerati Levitarum per familias suas, Gerscbonis familia Ger- sebonitis, Kehathi familia Kehathata, Me rari familia Meraricis.
58 Has sunt familias Levi,similia Libnj- tis,familia Chebronitis: similia Machlitis, familiaMuschitis, familia Korachasa : Ke-’ bath autem genuit Hamramum.
59 Et nomen uxoris Hamrarni Jocebed filia Levi, quam peperit uxor Levi m #gy- p'to : peperitque Hamramo Aharonem 8e Moschen atque Mirjam sororem eorum.
63 Natus autem est Aharoni Nadab, Se Abibu.Eibazar Se ktiiamar'
61 Sed mortuus est Nadib & Abihu» quum admoVertmt ignem extraneum coram Jehova.
61 Tuenitirque numerati illorum vicies ter mille, omnis mas i nato uno mense 8c deinceps : non enim recensiti sunt inter filios Jifraelis, quia non dabatur illis posses- 1 fio ihrer filios Jisrr.eHs. 1
6 \ Hi sunt' numerati a Mosche Sc Elba- j zare Sacerdote , quum numerarunt filio* j jifraelis in campestfibus Moab.itdrum.sc-] eundum Jardenfm ex advtifa Jerichuntis.
64 In istis aurem noh erat quisquam ex numeratis a Mosche Sc Abaronc sacerdote, quum numerarent filios Jifraelis in deser-
65 ("Dixerat enim Jehova de illis, omnino morientur in istb deferto,) neque reliquus erat ex illi f quisquammifi tantum C.a- leb filius Jephunh«, Se Jchofi- huah filius Niinis. _
C A P. X XVII. ?r 4 ,n 7 <itiuafifisrum Txe-
/opfwH.idi-' rnoritui us jubtt in lucum suum lebof.hitbAm fubrog&ri.
A CceiFerunc etiam fii/at Tzelophrhadifilii Cheveiis) filii Gühadis, filii Maciris f filii Menaschis, ad familias Menafi-his fi'it Josephi i cuius filiarum 'bacc fur.t nomina, Machla, Noha,& Chogla, Sc Milca,&Thir- tza :
2 Steteruntque coram Mosche « coram Elh.1z.1re Sa v erdote, Sc coram principibus ac totoc'ttu ; adporram tentorii conven- iu$,dicentes:
; Paier noster mortuus est in deserto. ; ipse tamen non tuit inter eorum cocrum, qui convenerant comra Tehovam in coetu Kor.icbi ; sed in peccato'suo mortuus est, quum filii non essent ei.
4'Quare lubtrahetetur noinen patris nostri «* medio, familia; suae , eo quod non fit ei filius? da tu bis Jus possess.onis inter fratres nattis nostri.
5 Retulit itaque Mosche causam earum coram Jehova:
6 Et alloqttutus est Jehova Moschen,dt y icendo:
7 Recte

7 Recte filiae Tzelophcbadi loquuntur; - A ~' omnino dato illis juspoflelfionis hereditaria: interfratres patris earum : ut transferas possessionem patris earum in ipsas.
8 Ad filios autem Jisraelis loquere, dicendo: quum quis morietur; fi filius non erit ei, tunc transferetis possessionem ejus jd filiam eius ;
9 Quod si filia non erit ei: tunc tradetis possessionem e ; us fratribui eius.
10 Qu-d si non erunt ei fratres,tunc traderis possessionem ejus fratribus parris eius.
u Sin autem non supere»unt fratres patris eius j tunc tradetis possessionem eius, necessario ejus, propinquiori ei ex familia eius.uc hareditario iure possideat eam: atq,* hoc erit filiis Jifraelis in statutum iudiciale, quemadmodum pracepit Jehova Moschi.
ir Deinde edixit Jehova Moschi, ascen- deistum montem Habarimorum , Lc aspice terram,quam do filiis Jitraelis:
x; Ut quum aspexeris eam, aggregeris ad populos tuos tu quoque, quemadmodum aggregatus est Aharon frater tuus :
14 Quandoquidem rebellastis indeserto Tzinis in contentione coctus contra pra-; llitutum meum, quod erat, ut sanctificaretis me ad aquas illas ante oculos eorum, ista sunt aqua contentionisKadefchi.fn deserto
is Alloquutus autem est Mosche Jeho- vam,dicendo:
\6 PraeficiatJehova Deus spirituum,Deu< omnis carnis,virum huic coetui:

>7 Qui procedat ante eos,Lc qui veniat ante eos, quique educat eos, Lc qui reducat eos: ut non sit catus Jehova sicut pecudes,quibus non est pastor.
18 Edixit vero Jehova Moschi,fume te- cum Jehoschuham filium Nunis, virum in quo ejl spiritus rr-eM : ueimponas manum tuam illi:
19 Sisiensque illum coram Elha7are Sacerdote,& coram toto ccctu ; mandatis instruas illum ante oculos eorum :
io Etimpertirris ei de gloria tua : ut au- scultentei totus coctus filiorum jisraelis.
r« is coram Elhazare c acerdnte stato,ut eum consulat de iudicio Urini coram |ebo- va : ad ejus prastitutum exeunto,8c ad eius praestitutum redeunto ipfe,& omnes filii Jifraelis cum eo,denique totu5ccc:us.
ia Fecit ergo Mosche, quemadmodum praceperat Jehova ipsi : assumens enim Jehoschuham stitit eum coram Elhazare Sacerdote,& coram toto coctu:
, i.l Et imponens manus suas illi,mandatis inllruxitillum ; quemadmodum edixerat Jehova /ioipcrMosclien.
CAP. X X V11 1 . Leges far rifiifoi um repe-
I ssem alloquutus esi Jehova Moschen, dicendo :
2 Praecipe filii«? fisraesis edicens e^s: oblatiorem meam cibi mei , in igne -bsuri enda Uiihi odorem »urum meum, observatote, ut offetatis mihi,stato tempore suo.
J Itaque dices illis,hor eji iene absumendum, quod offeretis Jehr.ca::. gni anniculi imegri Kini unoquoque die »n holocaustum jugiter.
4 Agnum illorum unum parato mane, agnumque alterum parato inter duas ve-
? Et decimam Ephae similas in munus* mistas olet contusi quarta hinis.
6 Holocaußum juge ; quod paratum fuerat in monte Sinai inodorem gratum* igne absumendum Jehovae:
7 Et libamen ejits quartam binis in a- gnum unumquemque,in loco sancto libato libamen generosi vini Jehovas :
8 Agnum vero alterum parato inter duas vesperas, ut munus matutinum, &u- libamen ejus pararo.tgne absumendum o- dorem gratum Jehov».
9 Die autem sabbachi bini agni anniculi integri; & binae decimae similas in munus mistae oleo cum libamine suo :
10 Holocaustum sabbathi esso frbbatho suo ; praeter ipsum holocaustum juge cum libamine suo.
- ii Item in initiis mensium vestrorum offertote holocaustum Jehovas ; iuvencos subrumos binos, & arietem unum, agnos anniculos septenos integros •
11 Et ternas decimas similae fn munus roistaeoleo, in »uvencum unumquemque : binafque decimas similas tn munus mistas oleo,in arietem unumquemque:
ij Singulas vero decimas similas in manus mistas oleo in arietem unumquemque: holocaustum, odorem gratum,igne absumendum Jehova:.
14 De libaminibus autem eorum,dimidium hinis esto in juvencum, tertiaque ht- nis in arietem, Lc quarta hinis vini ina- gnum : hoc holocaustum mensis ineuntis, esso initio suo,per singulos menses anni.
i c Praeterea hircus e caprisunus in peccatum Jehova prater holocaustum juge, paratorcum libamine suo.
»6 item mense primo.decimoquarto die illius mensis ; Pascha essa Jehova :
ty Quintodecimo auiem die eius mensis, festum: septem diebus azyma comeduntor.
,8 Horum dierum primo convocatio lancta esso ; nullum opus servile facitote :
xy Sed offeretis igne absumendum holocaustum Jehova, juvencos subrumos binos Sc arietem unum: prarere 3 septenos agnos anniculos,integri sunto vobis :
jo Munus vero illorum , similam mistam oleo ; nempe ternas decimas in juven- cum,& binas decimas in arietem paratote :
:i Ningu'as decimas parato jn unumquemque agnum ex septem illis tignis:
22 Praeterea hircum peccati unum, ad expiationem faciendam pro vobis :
r; Praeter holocaustum illud matutinum, quodeffpro holocausto jugi, paratote ista.
14 Qualia haec sunt facitote in quemque diem.feptcm diebus , in cibum igne absumendum odoris crati Jehovae; praeter holocaustum juge parator cum libamine suo- 2; At die horum septimo convocatio sancta esto vobis: opus servile nuilumfa-
26 Item die primitiarum,quum offeretis
munus novum Jehovae post septimanas vestras t convncjrio sancta esto vobis,nullum servile onus facitote.
27 Sed offereris holocaustum, odorem
H 4 gta-

0sp.r8.ry. N tl M
gratum Jehovas,juvencos subrumas binos, arietem iirum,septenos agnos anniculos :
28 Et munus illorum, similam mistam oleo; -nempe cernas decimas iniuvcncum, binas decimas in arietem.
29 Singulas decimas in agnum unumquemque, ex septem illis agnis:
$■> Hircum lactentem unum ; ad expiationem faciendam pro vobis;
3' Pr«ter holocaustum juge Ac munus eius facitote ista ; integra sunto vobis cum libaminibus suis.
C AP. XX t X. L<gfS sacrificiorum conti -
nuantur.
Ense vero septimo, primodiemensis, convocatio sancta esto vobis, opus servile nullum facitote ; dies clangoris esto
z Quo parabitis holocaustum ir odorem gratum" jehovae , juvencum subrumum unum, arietem unum ; agnos anniculos >e- ptenos integros;
; Munus vero eorum smilam mistam oleo ; ternas decimas in juvencum,& binas decimas in arietem.
4 Et decimam unam in agnum unumquemque, exseptem illis agnis:
§ Prartcrea h:rcum lactentem unum »n peccatum, ad faciendum expiationem pro
6 Pratter holocaustum mensis illius ineuntis cum munere suo, & holocaustum .iuge cum munere suo,& libaminibus suis pro latione eorum ; in odorem gratum igne absumendum Jehov*.
7 Item decimo Aie mensis huius septimi convocatio sancta esto vobis, ut afHigatis animas vestras ; nullum opus facitote.
8 Sed offeretis holocaustum Jehova; in odorem gratum, juvencum subrumum vinum , arietem unum ; agnos anniculos septenos, integri sunto vobis'
9 E: munus eorum similam mistam oleo ; ternas decimas in juvencum ; binas decimas in arietem unumquemque :
10 Singulas decimas in agnum unumquemque,ex septem illis agnis:
11 Hircum lactentem unum in peccatum; pratter peccatum expiationum, 8c holocaustum iuge cum munere suo ac libaminibus suis.
12 Item decimo quinto die huius menss septimi convocatio sancta esto vobis, opus servile nullum facitote: ut celebietis festum jehov<c septem diebus.
1; 'Offeretis igitur holocaustum igne absumendum odorem gratum Jchov«, juvencos subrumos ternos denos, arietes binos ; agnos anniculos quutuor denos,integri sunto:
14. Et munus eorum smilam mistam oleo ; ternas decimas in ’uvencitm unumquemque ex tredecim juvencis, binas decimas in arietem unumquemque ex duobus tll'S arietibus-
15 Et singulas decimas in agnum unumquemque ex quatuordeeim aenis :
U> Prztenea hircum lactentem unum peccati: prztcr holocaustum juge,munus «jus Se libamen ejus.
17 Deinde dic illorum fecundo juvencos
ERI. . Cap.29.
subrumos duodenos, arietes binos, agnos anniculos quatuordenos integros.
18 Et munus eorum, ac libamina eorum in 'uvencos.in arietes. & in agnos quosque ex numero eorum,pro eadem catione :

19 Prasterea hircum lactentem unum peccjti : pratrer holocaustum juge,8e munus c.ius,ac libamina eorum :
ro Dic autem illorum terti' juvencos undenos,arietes binos ; binos agnos anniculos quatuordenos intetrros ;
2' Et munus eorum,?. libamina eorum in juvencos,ii. anete* , 8c in agnos quosque ex nun. ero eoi um, pro eadem ratione ;
2: Prarcerea hircum peccatiunum : praeter holocaustum juge,& munus e ius ac libamen eius*
2$ Die autem illorum quarto juvencos denos,arietes bmn> ; ..gnos anniculos qua- tuordenos integros.
24 Munus eorum ac libamina eorum in iuvcncos, in arietes, & in agnos quosque, ex numero eorum,pro eadem ratione ;
2s Praeterea hircum lactentem unum peccati: pratter holocaustum juge, munus c-us Lc libamen eius.
2t> Die autem illorum quimo juvencos novenos, arietes binos; agnos anniculos quatuordenos integros;
27 Er munus eorum, ac libamina eorum in juvencos,in arietes,& in agnos quosque ex numero eorum,pro eadem ratione.
iR Przterea hircum peccati unumprat- ter holocaustum juge, Lc munus ejus,ac libamen eius;
29 Die autem illorum sexto juvencos octonos, arietes binos ; agnos anniculos quatuordenos integros ;
lo Et munus eorum ac libamina eorum in «uvencos. in aiieies,& in agnos quosque ex numero eorum,pro eadem ratione.
; 1 Przterea hircum peccati unum; pra> rer holocaustum ejus,nuuius ejus, ac libamen eius;
Die autem illorum septimo juvencos septenos, arietes binos; agnos anniculos quatuordenos integros.
1,1 Et munus eorum ac libamina eorum in iuvcncos, in aneres , Lc in agnos quosque ex numero eorum pro ratione eorum.
j+Pneieiea hircum pec cati unum : praster holocaustum juge, mtunus eius,ac libamen eius.
Die ipso octavo, interdicti Aies esto vobis: opus nullum servii e facitote.
;6 Sed offeretis holocoiustum igne absumendum odorem gratum; Jchovae, juvencum unum, arietem unum'; agnos anniculos septenos integros;
Munus eorum cum libaminibus eorum in juvencum, in ai fetem, & in agnos quosque ex numero eoruim pro eadem ra-
;8 Praeterea hircum pe*ccati unum,pra- ter holocaustum juge, L munus ejus ac libamen eius.
Htf*c paratote Jchov. ® in solennitati-
bus" vestfisi prater votiv a vestra öc voluntarias oblationes vestras, cum holocaulns vestris, tzc cum munei ibus vesti is,& cum li* baminib>u$ vestris, Lc cumi eucharisticis vestris. Caput XXX
40 Quae

(;ap. 19.^0, NU J
40 Quae rttuilir Most^e ad filios Jisrae- lis ; fecundum .o«rnia,q-u® praccpcrat Je- hova Moschi, _
C A P. XXX- U< voti lurttjurAndi.
Tem allocutus est Mosche primarios tribuum, ut ffiltis Jisrt-elis dicerem j hoc fP\erbum,q U o 4 piaeccpit Jehova ;
2 Vir q^uum vovetir votum jehova, aut juravei it'uraijKnfO, oblip-'tione obligando se ipsum, re profana;0 verbum suum, secundum omne v Ä1 bun»,quod prodierit ex ore suo facno,
} Focmina verb • quum vovir votum Jehova: i aut oblig; vit se obligatione» dou-i patri r suj in adoiciscennL sua:
4 Si quun) aud it pater «*us votum ejus, aut obligationem« qua obligavit seipsam, tacebit apud eam pater eius j tunc irata erunt omnia vota eius, & omnis obligatio, qua obligavit seipsam,ftara erit*
; Sin autem etheiet p*ter ejus,ut ea in- frirgat iüud, quo die audiverit i nullum ex votis eius, ?uc obligationibus e*us>quibus obligavit leipiam» statum esto : 8c Jehova condonabit eu quia pater eius effecit,u: ea inftirgerec illud. _
6 Sed si onuiino nubet viro, votis ei incumbentibus i aut pronunciato labiorum suorum,quoobligavir scipsam ;
7 Audiemqiue maritus eius, quo dic audiverit illud r tacebit apud eam : tum stata erunt vora e*us,& obliga, iones eius,quibus obligavit se ipsam.stat* futuras lunt.
8 Sin quo die audivit maritus eius , effecit ut ea infringeret; irritumque fecit votum e'tis, quod incumbebar ei,aut pronun- ciatum labidum eius . quo obligaverat le- ipsam : simili, er Jehota condonabit illii^
9 autem id votum viduas, aut repudiata i quicquid erit, quo obligaverit sci- psam ;starum incumbet ei.
10 Sed si in domo viri sui vovit j aut obligavit obligatione seipsam per juramenti Audie'nsqtie maritus eius, tacuerit
apud eam ; nec fecerit, ut ea infringeret ii- lud: tunc stata erunt omnia vota eius, o- nmssque obligatio, qua obligav it seipsam, stata futura elf.
11 Sin veib omnino inita fecerit illa vir eiuS, quo die audiverit; nihil prolatum labiis ejus, ex vo-.is ejus, aut eX obligatione fui ipsius, statum esto ; vir eius irrita fecit illa,quapropter Jehova condonabit illi.
il Omne votum , & omnem obligatiorem juramento confirmatam de se ipsa affligenda vir ejus stabilito illam,aur vir ejus irritam facito illam.
14 Quod si omnino taceat apud eam vir eius de die in diem, tunc stabiliveritomnia vota eius,aut orrneis obligationes cjus,qu® incumbunt ei: stabiliverit, inqutim, ea cum tacuerit apud eam,'quo die audivit illud.
ic Sin omnino irrita fecit illa postquam audiverit, tunc ipse sustulerit iniquitatem ejuS.
^*f/KntUatutii»qu* praecepit [eho- va Molchi inter virum , & uxorem eius Urvanda ; inter patrem 8 c tiliam ejus in adolescentia ipsius, dum ess in domo patris fui.
I E R I. Cap.j*.
C A p. XXXI. Spolia (scMMjanitü. a Lloquucus autem est Jehova Moschen , /vdicendo :
2 Sume ultionem Jisraelirarumtde Mid- tanitis istis ; postmodum aggregaberis ad populos tuos.
$ Ailoquutus itaque est Mosche populum, dicendo: expedite ex vobis aliquos ad hanc militiam ; ut sint comia Midjanitas , ad edendum ultionem Jehova contraMidia-
4Millenos in singulas tribus,ex omnibus tribubus Jisraelis mittite ad hanc militiam.
5 Traditis itaque millenis e millibus Jif- raelis in singulas tribus ; duodecies mille expeditis ad militiam:
6 Misit Mosche hos millenos in singulas tribus dtlcttos ad hanc militiam ; eös, in quam, 8c Pinchasum filium Elhazaris Sacerdotis m hanc militiam cun« vasis lacris tubisque clangoris in manu eius.
? Qü! militantes contraMidjanitas »quemadmodum piaecepeiat Jehova Moschi; occiderunt omnes mares.
8 Reges quoque Midianitarum occiderunt prater confossas topia* eorum,Ivim,fle ReKemum,&: Txurem ,& Churem ,8c Reba- hum, quinque Reges Midianitarum : etiam Bilhamum filium Bchcris occiderunt gla-
9 Et captivas fecerunt filii Jisraelis mulieres Midianitarum ac parvulos eorum; omnia etiam jumenta eorum, S: omnia pecora eorum , omnefque facultates eorum pradari sunt:
10 Omnes vero civita*eJ eorum per habitationes eorum, & omnes arces eorum combusserunt igne.
1 1 Deinde acceptis omnibus illis spoliis, & omni captui a, tam hominum, quam jumentorum :
12 Adducebant ad Moschen , & ad Eifia- xarem Sacerdotem , & ad cccrum Jisraelita- rum,captivos,& reliquam capturam,spoliaque ad castra , in campestria Moabitarum , quas fünf fecundum Jardencm ex adverso] erichuntis.
ij Sed egressi sunt Mosche, ScElhaiar Sacerdos ,'Omncsque principes e ocius obviant eis extra castra.
14 Effervescensque Mosche contra praefectos illarum copiarum i chiliarchos & centuriones , qui redibant ab illo militari
is Dixit eis Mosi he , an conservastis vivas omnes fcctrinas j

16 En ipsa fuerunt filiis J.israeliS ex sermone Bilhami.qua sup-pednärunt provnri- cationem contra Tehovam in negotio Pe- horis tunde fuit plaga illa in coctu Jehova?
17 Nunc itaque occidite omnes mares ex parvulis omnem quoque mulierem, qua cognovit virum concubitu maris occi-
>8 Omnes vero parvulas ex focminis,quas non cognoverunt concubitum maris »vivas conservate vobis.
19 Vos autem castrametamini extra haec castra septem dies , etiam quisquis occidit botum aliquem & quisquis tetigit casum , purgatote vos dic illorum tertio, A die feti i ptimo.

Cap.jt. . NllMl
ptimo,voSf'ri<}i/ 4 W,& captivos vestros : >
io Cum omni vestimento,& omni instrumento pelliceo, omnique opere e pcllibut caprarum . Lcomni instrumento ligneo; putgatqte vor.
21 EJixit quoque Elluzar Sacerdos omnibus viris illis militaribus,qui iverant in illud praelium»hoc est illud statutum legale, quod praecepit Jehova Moschi.
22 Tantummodo aurum & argentum,»s, ferrum,stannum, Öc plumbum :
2j Quicquid fert ignem, transmittite per ignem,ut mundum sit, vcruntamen aqua separationis purgator; quicquid autem non fert ignem,transmittite per aquam.
24 Er lavabius vestimenta dic horum septimo,ut mundi sitis jac posimodum venietis in castra.
2C Praeterea alloquutus est Jehova Molchen, dicendo:
26 Recen e capita capturae captivorum, tam hominum,quam iumentorum; tu 8t El- bazar Sacerdos i & primarii paternarum ftmilt&tum coctus:
27 Ut dividas capturam ipsam inter gestores huius proelii, qui egresli sunt in militiam i & totym coctum,
28 Deinde auferens portionem pro Jehova ab istis prccliatoribus, qui egressi sünt in hanc militiam,animam unam e quingen- tenis ; ex hominibus,& ex bobus ,Qc ex asinis,& ex gregibus;
29 E media parte ad istos pertinente accipitote ; ut des Elhazari sacerdoti oblationem Jchov*.
t JOnr c media parte ad filios Jisraelis per- tinentf , accipe unum captum e'quinqu»ge- nis.ex hominibus, ex bobus,ex asinis, & ex ?regibus,cx quibuscunque mmentis ; quos des Leviis observantibus observationem t.-bern.uuii Jehova;.
It Quod fecit Mosche &F.lhazar Sacerdos ; quemadmodum praeceperat Jehova
52 fuit autem captura illa, residuum praeda:, quam praedati erant populus ille militaris , pecudum sexcenta septuaginta quinque millia ;
Itcrp boum septuaginta duo millia ; $4 Hem asinorum unum & sexaginta
Item animae humanae ex ftxmir.is.quae cognoverant concubitum maris j univer- f*amrr* rrigesies bis mille :
;6 l uit aurem hujus dimidium , pars eorum , qui prouicrant 111 hanc militiam : numerus pecudum, ter centies tricies septies mille quingpnta:-
, ?7 Eui.que portio pro Jehova ex pecudibus,sexcentae septu.iginta quinque :
, ;8 Item boum trigesies sexies mille,portio eorum pro Jehova septuaginta duo :
$9 Item .isiricrum tricies mille quingentorum , portio eorum pro Jehova sexaginta
40 Ttem animarum humanarum fexde* cies mille, portio e.-i um pro Jehova triginta du* anim*.
41 Quam dedit Mosche portionem oblationis fcliovar, Elhazari Sacerdoti ; sicut piÄcencrat Jehova Mosch».
41 De dimidio autem ad filios Jisraelis
. R T. . eap.Jt.jl.
pCi tmeTttf , qusd partitus Mosche receperat ab hominibus illis,qui militaverant.
4; (Erat autem dimidium ad coccum pertinens ex pecudibus, ter centies tricies septies mille quingenta;;
44 Et ex bobus tricies sexies mille;
4? Et ex asinis tricies mille quingenti,*
46 Et exanimis humanis sexdecies mille)
47 Sumens , inquam, Mosche de dimidio ad filios Jisraelis pertinente unum captum ex quinquagenis quibusque,cx hominibus »8c ex jumentis, dedit ea Levitis observantibus observationem tabernaculi Jchov*» sicut praeceperat Jehova Moschi.
48 Tum accedentes ad Moschen ii, qui praefecti erant millibus illius militi* $ chiliarchi & centuriones.
4g Dixerunt Moschi, fervi tui recensuerunt capita virorum huius preclii, qui fuerunt in manu nostra : Lc non de est ex nobii quisquaiTi.
50 Quapropterofferimus oblationem Jehova; quisque, quod nactusest, instrumentum aureum , periscelidem, aut armillam , annulum,inaurem,aiu cingulum pendulum; ad faciendum expiationem pro animis nostris coram Jehova.
51 Accepit ergo Mosche ScElhazar sacerdos aurum ab il!is,totum in instrumentis affabre factis,
5: (Erat autem totum illud aurum oblationis, quod obtulerunt Jchov* , sedccies mille septingentorum qüinquagintasiclo- rumj a chiiijrchisSc centurionibus.
s; £uod adviros militares , praedam habuerunt 'quisque sidi.
<4 Quurnque accepisset Mosche&Elha- zar Sacerdos aurum illud a chiliarchis , & centurionibus,intulerunt illud in tentorium conven U 5 ,nionimentum pro tiliis Jisraelis coram Jehova.
C AP. X X X 11 . Filiis Reubenis <£r Gadii
portio datur trans Iar.itnem , modo fratres
in te t rasn promißionis aimati pr Credant.
E Rat autem filiis Reübenis , &Fliis Gadis pecus multum , numerosum admodum ; ecce autem videbant terram Jahzeris, Lc rerr.im Giihadis,locum illum este locum pe-
: Quapropter acceperunt filii Gadis,& filii Reubenis ; 8ealloqUuti sunt Moschen , Elhazaremque Sacerdotem, ac principes coctus,dicendo:
1 Hatarothae,& Dibon.Lc Jahzcr Se Nim- ra,Lc Chefchbon,& Ethale , cum ichebarro, Lc Nebume,& Behone :
4 Horum regio , quam perctiflfit Jehova coram coctu Jisraelis,regio peiuari* est : 8c servis tuis sunt pecora,
5 si invenimus ,aiebant ilii»gratiam in oculis tuis, detur regio ista sewis tuis in polTestlonem: ne nos ducas trans f. irdenem.
6 Sed dixit Mosche film G-.idi s . & filiis Reubenis : an fratres Vestri procederem in bellum,&vosconsisterens hir :
7 imo quare rumpitis animum) filiorum Jisraelis, ne transeant in terram iN>:«rn,quarn dat cis Jehova ’
8 Mc fecerunt patres vestri; qr.ium misissem eos Hadefcbo-barne!)* adeomsideran- dum illam terram.

<Sap U* N U M
9Nam quum asreMifler^fld vallem Esch- colis.connder.^ntes illum gerram, ruperunt animum filiorum jiiraeli»!; ne venirent in «'m terram,quam dabat e >r Jehova.
10 Idvitco accensus ird 1 2 * 4 5 6 Jehova die illo ; }uravit,Jiceqdo:
n Ne t)to4>--n,si viderinrf homines isti,qui
ascenderunt ex Ägypro'31 nato viginti annos & deinceps »terraim >llam , quarr« iura- mento promiii Abrahauncv.JitzchaKo Sc Ja- iiaKobo;co quod noin sunt plenesvquuri
11 Prxter C-alcbumi , filium jephurns Kenizz*urn,8t JehosclnuHam nliiim Nunis: quia plene sequutisuntt Jehovam.
ir Etatcentus ira Jehova in Jifraelem> j agitavit eos per hoc dlesertum quadraginta] bnnos ; donec consum eretur tota illa xtas , i qusJ fecerat malum il ud in

oculis Jehovar.
i4 Ecce aurem surr existis loco patrum vestrorum,turbahominum peccaris deditorum Yur addatis adhuc ad atitum ir* jeho- v« contra Jifraelem.
i ? Si vos .«vertetis ab obsequio eius , o- mnino perget adhuc relinquere eum in hoc deferto , sic perdetis totuni populum hunc.
16 Accedentes aurem rursus ad eum, dixerunr^teyw gregum struemuj htc pro pecore nostro ; Sc civitates pro parvulis
17 Nos a^tem expediti erimus . celere! Ad procedi Mii/m ante filios jisraetis , usque- dum introduxerimus eos in locum suum: interea manebunt paivuli nostri in civitatibus istis muniris, metu habitatorum istius
>8 Non redibimus in domos nostras,donec adierint filii Jifraelis quisque possessionem suam,
t 9 C^uia non erimus possessores cum illis trans vadum jardenis ; quum obvenerit
S öffe stio nostra nobis cis vadum jardenis rientem verfas.
20 Tum dixit eis Mosche,fi feceritis rem hanc; si expediti eritis ante Tehovam ad bellum : J
u Si transibit quisque expeditus e vobis Tardepem istum coram Jehova , donec ex- puleri- inimicos suos a facie lua- 22 Quum domita fuerit terra illa coram Tehovn, postea demum revertemiivi, eüus- que insontes apud Jehovam & apud jisrae- lem :sic cedet terra htec vobis in poflcssio- rem coram^ehova.
\2? Quod si non sic facietis,ecce peccaveritis Jehovas: agnoscite Jam peccatum vestrum »quod obventurum vobis.
24 Ädificare vobis civitates pro parvulis vestris, & septa pro gregibus vestris: sed quod prodiit ex ore vestro facitote.
2f Tum allpquuta est tvil/i« filiorum Gaesis » 3c filiorumReubenisMofchen, dicendo : setyi tui facient,quemadmodum dominus meus prxeipit,
-6 ParVulinoilri , uxores nostra? , pecus nostrum,& omnia iumenta nostra: ibi erunt
incivitaiibusGilhääiSi
27 Servi auteni tui transibunt quisque expeditus ad militiam emam Jehova in bel- lUm , quemadmodum dominiis meus loquitur-
a8 Quapropter prjeupiens Mosche de
Ä & t. . Cap jr.;;.
cis Elhaiari sacerdoti* & Jelioschuha: filio Munis ; primariis etiam paternaium familiarum in filiis Jifraelis;
ip Edixit Mosche illis .fi »ranfierintfilü Gadis» & filii Reübtnis vobiscum jarde- nem, quisque expeditus ad bellum coram jehova, & domita fuerit terra illa coram vobis, tum dabitis ill:s hanc terram Gilha- dis in possessionem.
zo Sin autem non trans,erint expediti vobiscum ; tunc possessores fiant inter voS in terra Cenalunis.
;« Responderuntq« filii Gadis ,St filii Reubenis ,dicendo; quod edixit Jehova fervis tuissicfaciemus;
J2 NoJ transibimus expediti coram]e- hova in terram Cenahanis,& penes nos nur nebit ius postessionisnostras cis Jardenem.
Dedit itaque eis Mosche , filiis GadiS & filiis Reübenis, ac dimidiatas ttibui Me- nasthis filii Josephi,regnum Sichonis Regis Emorasorum , Sc regnum Hogi Regis Baschanis : regionem ipsam cum civitatibus per terminos ejus, ciyitates illius rerr* circumquaque.
;4 Et asdificarunt filii Gadis Dibonem,& Hafarothas ; 8c Haroherem :
Item HatrothasSchpphanis, fcjih- zetem, 6c jogbeham.
Et Beth-nimrjfn , & Beth-haranem » civitates munitas cum septis gregum ;
Filii ve-.oReubenis «difitäiuniCfiesch- bonem,& Elha'.em;Lc Uii jathajima:
*8 Irem Nebuntem , & Bati-ilrrehonem mutatis nominibus,atque Sibm.-m ; cuibuf indiderunt nomina .mutat/i nominibus illis civitatum, quas *d: sicarum.
Profecti autem filii Macicts , filii Me- nasehis in Gilhadem, quqrn cepilTent illum, expulisientque Emoicos, qui habitabant in eo:
40 Pedit Mosche Gilhadem Maesti fili* Menascliis , qui inhabitavit eum.
41 |?ir enim filius Menaschis profestus ceperat villas ipsorum Gi/hadiVJ T 'inn j quas vocavitviliasjairis:
42 Similiter Nobich profectu« ceperat Renathum cum pagis eius , qium vocavit Mobachumde nomine suo.
CAP. XXX ili. Rrensc*,tn' m« nfcntf Hfrtftiitcirum in dcftrto 4:. Omne» C<nAht 1- n*i jubentur cx }'(Ut.
H Asunt profectiones filiorum jifraelis , quum egressi sunt e terra Ägypti per exerc itus suos, minilterio Moschis,& Aha*
2 Scripsit au'em Mosche progressus eorum , in profectiones eoi um prasstituto Jehova?: ha* igitur s^nt profectiones eorum in piogvtssibus eorum-
; Primum proficiscentes Rahrrefefo, mense primo , decinioquinto die n«enliS ipsius primi,postridie ipso Pasthatis egrelst sunt Jisraelitar manu sublata ante oculoy omnium Ägvptiorum ;
4 ^.eyptiis sepelientibus omnes primo- genitos, quos pctcu'Terat jehova m eis; quum in deo* etiam illorum exercuisset jehova mdicia,
5 ProfcctiautcmfiliiJi'taelisRahn>ese- 1 sio,castra posuerunt Succothis:
6 Dein-

Cap.??. NüM
, 6 Deinde profecti Succothis,castrametati sunt in Ethamo, quod ist in extremitate
7 Deinde profecti ex Ethnmo reversi sunt ad fauces Chirotharum, quajsunt anteRa- haltzephonem, & castrametati sunt ante Mi®do um :
8 Deinde profecti exadverso Chirotha- rum transiverunt per medium ipsius maris in desertum: pergentesque itinere tridui ^er desertum Ethami , castrametati sunt
9 Deinde profecti Mara pervenerunt E- lima: erant autem Elimis duodecim fontes aquL.Sc septuaginta palmat, & castrametati sunt ibi.
10 Deinde profecti Elimis, castrametati sunt ad mare algosum.
11 Deinde profecti ä mari algoso,castra- fuetati sunt in deserto Sinis.
ii Deinde piofecti a deserto Sinis, castrametati sunt DophK*.
. N Deinde prosecti Dophka, castrameta* ti sunt Aluschi.
. »4 Deinde profecti Aluscho,castrametati sunt Rephidtmis, ubi non erat aqua populo,quam biberer.
Deinde profcctiRephidimis, castrametati sunt in deferto Sinai.
rü Deinde profecti ä deserto Sinai, castrametati sunt Kibtothis-tHaavae.
17 Deinde profecti Kibrothis - thaavä, castrametati sunt Charzerothis.
18 Deinde profecti Charzerothis,castrametati sunt Rithrr.*.
1 9 Deinde profecti Rithma,castrametati sunt Rimmone-peretzi.
io Deinde profecti Rimmone-peretzi castrametati sunt Libnar.
2t Deinde profecti Libna, castrametati sunt Risse.
22 Deinde profecti Rissa, castrametati sunt ad Kehelam.
2? Deinde piofecti a Kehelä, castrametati sunt ad montem Schepheris.
24 Deinde profecti a monte Schepheris, castrametati sunt Charad*.
2? Deinde profecti Charada,castrametati sunt Makehelothis-
26 Deinde profectiMikehelothis, castrametati sunt Thachathi.
27 Deinde profectiThachatho,castrametati suntTber 3 chi.
28 Deinde profecti Theracho, castrametati sunt Mithka;.
29 Deinde profecti Mithka, castrametati sunt Chaschmonar.
;o Deinde profecti Chaschmonä, castrametati sunt Moserothis.

Deinde profesti Moserothis, castrametati sunt apud filios J jhakanis.
?2 Deinde profecti a filiis Jahakanis,castrametati sunt Choregidgadis.
?? Deinde profecti Chore-gidgadis, castrametati sunt ad fotbatham.
?4 Deinde profecti a jotbatha,castrametati sunt fsabron».
?5 Deinde profecti Habron», castrametati sunt Hctzione-peberi.
Deinde profecti Hetzione-geberi,castrametati sunt in deserto Ttinis, quod rH Kadefch.
EU Cap.;j.
Deinde profecti Kadescho,cistrame- tati sunt ad Horem montem juxta fines terra; Edomasorum.
?8 Ascenditque Aharon sacerdos Horem montem ex prasstituto Jchovse, fk mortuus est ibi,* anno quadrägeimo ab exitu Jisrselitarum e terra Ägypd, mense quinro',prjrno dic illius menlis.
?9 Erat aiutem Aharon natus centum vi- ginti tres a.nnos » quum moreretur in Höre monte.
40 Tunc audivit Cenahan*us Rex Ha- radi, qui inhabitabat Australem psrtern in regione Cenahanis, quum adventarent filii Jifraclis.
41 Deinde profecti ab Höre motte» castrametati sunt TzaUnon*.
42 Deinde prosecti Tzalmona, castrametati sunt Punone.
4; Deinde prosecti Punone, castrametati sunt Obothis.
44 Deinde profecti Obothis,castrametati lunt ad cumulos Hnbarimoium montium id terminum Moabitarum.
45 Deinde profecti e cumulis, castrametati suntDibone-Gadis.
46 Deinde profecti Dibone-Gadis, castrametati funtHalmone ad Diblathaiima,
47 Deinde profecti Halmone ad Dibla- rhajima, castrametati sunt ad montes Ha- barimorumante Ncbuntem.
48 Deinde preffecti i montibus Habari- morum, castrametati sunt in campestribus Moabitarum secundum jardenem ex Ad- verso Jerichuncis.
49 Et castra habuerunt fecunditm Jardenem a Beth-jeschimothis usque Abel-schic- timos ; in campestribus Moabitarum.
50 AlloquutuS autem est Jehova Mo- sehen, in campestribus Moabitarum i fecundum Jardenem ex advetso Jerichuntis, dicendo:
51 Alloquere filios Jifraelis,edicens eis: quandoquidem vos mox transituri estis Jardenem in terram Cenahanis -•
52 Ejicieris igitur omnes habitatores eius terrae a freie vestra ,Sc perdetis omnes effigies eorum i & omnes imagines fusas rorum perdetis, omniäque excelsa eorum destrueris.
5 ? C^uumque expulsis tui e terra illa ha- bitabitis“in ea (nam vobis trado terram illam,ut haereditario jure possideatis eam-)
54 Tunc adibitis poslessionem illius terra: forte per familias vestras, ei,qui multus est,multiplicatote possessionem eius: ei vero,qui paucusest,pauciorem assignato pot- selTionem ejus. in quemcunque locum exierit cuique fors sua.is illius esto : per tribus paternas vestras possessiones aditote.
55 Quod si non expuleritis habitatores istius terra: 'a facie vestra; utique erit quic- quid reliquum feceritis ex eis in spinas oculis velitis , Lc in aculeos lateribus vestris ,* {fc hostiliter agent vobifeum !n illa terra,in qiia habitaturi estis :
5e; Erhijup yf quemadmodum cogicavi facere illis.faciam vobis.
CAP. XXXIV. Geodsst* terr* CtnA-
1 Pr*

Cap.t4* NllK
P Rjetcrca alloquutus est Jehova Mo- schen,dicendo :
z Trxcipe filiis Jisraelis edicens eis» quandoquidem vos mox adituri estis terram, quas est Cenahanis : hzec estoterra, quL accidet vobis in possessionem, terra Cenahanis per terminos suos.
i Primum erte vobis plaga Australis a deserto Tzinis fecundum sedes Edomaso- xum j eritque vobis terminus Australis,extremitas maris falsi ad Orientem.
, 4 It divertens vobis terminushicab Au-
i stro ad ascensum Hakrabbimorum pertran- libit Tzinem, criintque exitus eius ab Australi plaga per Kadclthum-barnch* : unde procedet Chatzar - Adarcm » & transibit Hatrmoncm.
i postea divertet hic terminus Hatzmo-
ne ad vallem Agypciubi furit ejus exitus ad ipsum Occidentem.
6 Terminus verb Occidentalis,ut est vobis ipsum mare magnum,ita terminus cjto : hic esto vobis terminus Occidentalis.
7 Hic verb esto vobis terminus Aquilonalis : amari magno definitote vobis Ho*
1 rem montem.
8 Ab Hore monte definitote, qua itur Chametham ; crunrque exitus illius termini , Tzedadi.
g It procedente eodem termino Ziphro- nem. erunt exitus cus Chatzer-henams : hic esto vobis terminus Aquilonalis.
io Item definietis vobis in terminum Oricntalem.aChJtzcr-henaneSchephamurr..
ii It descendens hic terminus >.chepha- mo Riblam versus ab Oriente Hajini; de- (scendere perget terminus, donec attingas litus maris Chinnercth Orientem verius.
ii Et descendente termino ad ipsum Jar- denem, erunt exitus ejus ad mare falsiim : ista esto vobis terra per terminos suos circumquaque :
»5 Qua: prascepit Mosche filiis Jifraiflis dicendo ; hzc cfto terra,cuius postelsionem adibitis per fortem,quam praecepit Jehova dari novem tribubus & dimidiat* tribui.
>4 Nam acceperunt tribus filiorum Reu- bemtarum per familias paternas suas, & tribus fiUonum Caditaium per familias paternas suas : dimidiataque tribus Mena» schis acceperunt possessionem suam.
>5 Dux h«e tribus cum dimidiata tribu $ acceperunt possessionem suam cis vadum Jardenis jcnchuntinum anteriore parte Orientem'versus-
16 Praeterea alloquutus est Jehova Mo- schen,dicendo ;
i7 Haec sunt nomina virorum, qui possidendam vobis distribuent istam terram ; Elhazar sacerdos, & jehoschuah filius Nu- rns.
»8 Et principem unum ex unaquaque tribu adhibetote 3d distribuendam possessionem illius terrar.
ig Haec autem nomina horum virorum f«nt: tribus Jehu<i*,Caleb filius Jephunn*:
io Et tribus filiorum Schimhonis.Sche- mufcl filius Hammihudis :
ii Tribus Binjaminis.Elidai filius Cisso- nif.
»i Et tribus filiorum Danis princeps, Bu^kifilius Jogli.
HI. . . . , „ . Cap.U<?f*
ij E filiis Josephi, tribus filiorum Mena- schis princeps,Clianuiel filius Ephodis:
14Et tribusfiliorum Ephrajimi princeps, Kcmuel filius Schiprhanis.
15 Et tribus filiorumLebulonis princeps, Elitzaphan filius Parnaci:
26 Et tribusfiliorum Jisiascaris princeps, PaltieI filius Hazzanis:
27 Et tribus filiorum Ascheris princeps» Achihud filius Schelomi.
28 Denique tribus filiorum Naphthali princeps,Pedah-el filius Hammihudis.
29 Hi sunt,quibus prascepic Jehova ; ut possessionem distribuerent filiis jistselis, in terta Cenahanis.

CAP. XXXV. Cinitates Levitarum 48. pro refudi« in homicidio non voluntario, ittm lex homicidii.
"TTcm «Hqquutus est Jehova Moschenin ^campestribus Moabirarum : fecundum Jardenem ex adverso |crichunt:s,dicendo ;
2 Praecipe filiis lisraelis.ut dent Leviiis de possessione juris sui civitates ad habitandum : suburbanum quoque praedium in singulas civitates circa ipsas datote Levitis:
} Ut sint illis civitates ad habitandum, suburbana vero praedia iliaium sint pro jumentis eorum,Se pro facultatibus eorum,& pio omnibus animalibus eorum.
4 Suburbana autem praedia illarum civitatum,qu«e daturi estis Levitis,sunto 3 muro civitatis cujufquc extrinsecus mille cubitorum circumquaque.
s Ideoqj metimini extra civitatem quamque ; ad plagam Orientalem bis mille cubitos, 8c ad plagam Australem bis mille cubitos,& ad plagam Occidentalem bis mille cubitos, &ad plagam Aquilonalem bis mille cubitos, ita ut quaque civitas sit in medio eorum : haec esto illis mensura praediorum suburbanorum singularum civitatum.
6 Civitatibus autem, quas dabitis Levi- tis,scx civitatibus receptus,quas dabitis.uc confugiat illuc, qui hominem occidit,hi« »- £itur additote quadraginta duas civitates.
7 Omnes civitates,quas dabitis Levitis» sunto quadraginta octo civitates; ipsas cum praediis suburbanis tuis.
8 Istas autem civitates.quas dabitis de possessione filiorum Jisraelis.de ejus po/Jes- stone , qui multus est multas datote.de eius verb pojscflhnc.qui paucus est,datote pauciores: quisque prout erit possessio sua, quam possessuri sunc» dato de suis civitatibus Levitis.
9 Alloquutus quoque est Jehova Maschen, dicendo :
10 Alloquere filios JisraÜlis edicens eis 5 quandoquidem mox 'transituri estis Jardenem (b* venturi in terram Cenahanis :
it Postquam sortiti eritis civi rates obventuras vobis .civitates receptus sunto vobis, ut confugiat illuc occisor, qui aliquem percussit per errorem.
ti Erunt autem vobis civitates ist* in receptum h vindice orrfli.'ut non moriatur, qui occidit,tantisper dum stat coram cati* in judicium.
H Civitates autem ili*,quas dabitis, fex civitates receptus sunto vobis. iqTicf harum civitatum datot« cis J«* denen?#

drncm , 8c tres re»iguas civi:««! datotein i z; Ut non contaminem :etran ipsam, in terra Ccnah;.nis : civitates receptus sun- 1 qua eritis,quia sanguis iste eonuminaturuS
v? Filiis Jifraelis peregrinoque & inquilino intercos fumo sex civitates ista: in re - ceptum.ut fugiat illuc quisquis percussit a- liquem per errorem.
16 oed s> instrumento ferreo percussit eum,ita ut mortuus sit,occisor est: omnino morti traditor occisor ille :
17 Similiter si lapide manuali, quo quis mori potest,pertusTerit eum ita,ut mortuus fit,occisor est» omnino morti traditor occisor ille:
iS Aut fi ligneo instrumento manuali, quo quu mori potest,percusserit cum ita,ut monuus sit,occisor est : omnino morti traditor occisor ille.
isi Vindex ipse illius sanguinis morti tradet occisorem illuni: quum incidet in eum. ipse morti tradet eum.
10 Quod si cx simultate deouleiireum, aut proiecetit Aliquid in eum de industria ita,ut mortuus sit;
2r Aut ptr inimicitiam pereuflerir eum manu suä ita,ut mortuus sit.omnino n orti traditor pcnuflbr ille, occisor est : vindex ipse sanguini' morti tradet occisorem illum,quum incidet in eum.
rr Quod li deiepenre sine inimicitia depulit eumiaut projecit in eum ullum instrumentum non de industria ;
Aut penu.Tit eum inconsiderate ullo lapide, quo quMinori potest,faciens ut decidar in eum ira , ut moriatur: quum ipse non sit inimicus ei.nec quaerat malum eius:
14 Tunc ius dicent coctus inter ipsum percussorem & vindicem illius sanguinis : fecundum iuditia ista:
2c Sic eripientes coctus occisorem istum e manu vindicis illius sanguinis : remittent eum coctus ad civitatem receptus fui, quo confugerat: in qua manebit usque ad mortem Sacerdotis maximi » quem unxit VeiK oleo sacro.
26 Quod si ullo pacto exibit occisor iste termino civitatis receptus fui, quo confu xerat,*
17 Et inveniet eum vindex ille sanguinis extra terminum civitatis receptus eius quum occiderit vindex ille sanguinis Occisorem ittum,non est reus sanguinis.
28 Nam in civitate receptus lui mane re debet usque ad mortemSaterdotis maximi : post mortem vero Sacerdotis maximi revertetur occisor in rerram posseslionis
Erunt autem hasc vobis in statutum »udiciqle per generationes vestras,in omnibus habitationibus vestris.
;o Quicunque percussurus est aliquem ,ex sermone testium occidet occisorem ; sed testis unus non poterit tcstari.contra aliquem, ur moriatur.
;i At ne accipitote redemptionis pretium pro ullo occisore,qui sons sit, dignus mone : sed,omnino morti traditor.
42 Ne quidem nccipitoie pretium redem- cionis ab eo, qui emigit ln civitatem receptus fui ; ut uvertatur ad habitandum in luam terram, donec mortuus fuerit Sacerdos ii!c, 1
esset hanc terram : pro ea autemterra Heri non posset expiatio a sanguj,ie,;ui effusu* esset in ea, hin per sanguinem cfuudentis
$4 Neque polluito terram ipsisn, in qua, reside bitis, i n cuius medio iiabinturus lum: nam ego tehova habito iu medo filiorum Jisrae is. 0
GAP. XXXVI. Lex lonnubUH politi* Mosi»r<f.
T Unc accedentes primores parram ex familiis Hlrorum]oscphi,tum familia filiorum Gilhadis filii M.-ciiis , f i? Mena- schisjloquuti sunteoram MofcheÖC coram principibus primoribus patrum inter filios Jifraelis.
2 Ac dixerunt,Domino meo pntcepitje- hova,ut det istam terram in pofestion'em sorte filiis lisraelis : & Dominus raeus pr«e- ceptum habet h]ehova»ut det posetionem Tzelophchadi fratris nostrifiliabus eius*
$ Si nubent alicui e tribulibus ilin filiorum Jifraelis, rum detrahe-ur porelsio earum 'de possessione paterna nostra,8c adjicietur ad posseslionem tribus eorum , quibus nupserint,utique de sorte pcssefsionis nostradetrabetur.
4 Etiam quum erit jubilaeus filiis Jisrne- lis, tamen adjecta manebit possess-o'earum ad posselTionem tribus Olorum ,quibus nu- pturse suntita ut de poileffione eribus paterna: nbstra: detracta maneat posTeslio ea-
? Prsecepir itaque Mosche filiis Jifraelis ex pra:fiiruto Jchcvae,dicendo; reöc tribules filiorum Josephj loquuntur.
6 Hoc eft verbum,quod prscepitjehova de filiabusTzelophchadi.dicendoi cui bonum videbitur in oculis suis , nubent: veruntamen in familia tribus paternae suae nubunto.
7 Nam non averretur poPeflio in filiis Jifraelis a tribu in tribum: quum filii Jisrae- tis adhaerebunt quisque possessioni'tribiis paterna: sua:.
8 Quapropter qua:cunque filia e tribubus filioium Jiiraelis h*resest pouessionis; a- licui e familia tribus paterna: sua: nubito ; ur hlri Jifraelis hereditario jure possideant quisque possessionem paternam suam :
q Sic non avertetur possessio a tribu UNL in tribum alteram: quando quisque poslcs- sioni fure adhaerebunt tribulium filiorum Jisraiflis.
10 Quemadmodum praeceperat Jehovit Moschi,sic fecerunt filii T 7 .elrphchadi :
11 Nupserunt enim Mathla,Thirtxa.8e Cbogla , St Milca, & Nolui filiae Tzeloph- chadi,filiis patruoium suorum :
1 1 Virii e familiis filiorum MenasthiS filii Josephi nupserunt: fuitque possessio earum conjuncta tribui» nc familiae paterna:
1; Hatt suntilla praecepta & iudicia.quae priecepit Jehova per Molchen fil'is JitVi»e- liSjin campestribus Monbitaium secundum Jardcntm «x Adverso Jcri« huntis.
Liber

Cap.i.

DEUTERONOMIUM.
Liber quintus Moschis.yi've Deuteronomium.
C A P. /. Repetitio eoruffi, qu«e lifraeli h t | dcJVrto sontigti t*nt,pani£<fue infideli populo
I Sufurt verba,quas eloquutus est Mosche univeiso jjsraefii cis Jardenem* in deferto,in campestribus, <ju«t Junt e regione Suph.inter Paranem StThophelem 8t Libanum,& Chatzerotas ,ac Ditzahabum :
2 P iftantia undecim dierum ä Chorebo, fado itinere fer montana Sehiris,ad Kade- schum-barnehas usque*
$ Fuit igitur quadragesimo anno,undecimo mense primo die mensis i ut alloqueretur Mosche filios JisraÜlis , fecundum omnia,qua! praeceperat ei Jehova rescienda ad illos ;
4 Postquam percuflit Sichonem Regem Etnor*orum,qui habitabat Cheschbone ; & Hogum Regem Bafchanis , qui habitabat HaschrherochiSjpfrcWTit in Edrehi.
C Cis Jardcnem in tcrraMoabitarumjpla- cuicMosthi declarare legem istam,dicendo;
6 jehova Deus noster alloquutus erat nos in Chorebo, dicendo ; fatis habitastis in monte isto.
7 Convertite vos » & proficiscentes ingredimini in montem Em oratorum» 8c in o- mnia vicina etu$»in campestria , in montana,& in humilia loca ; & in Australem plagam.Lt in portus maris; in terram Cenaha- na»i 8 c Libanum usq* ad flumen maximum, flumen Euphratis.
8 Vide, expono vobis terram illam *. incedimini Lc hatreditario iure possidete il- am terram,quam juramento promisit]c- hova maioribusvestris.Abrahamo.jitzchn Xo,&|ahj?kobo daturum se illis,idi/t,icmi- ni ecium post cos.
9 Et alloquutus fueram vos tempore illo» dicendo ; non possem solus ferre onus vestii.
io Jehova Deus vester auxit vos j & ecce VOS hodie sicut stellas coeli multitudine.
it Jehova Deus maiorum vestrorum augeat vos supra quam estis millecuplo,& benedicat vobis,quemadmodum dixit vobis.
ia Quomodo terreni eeo solus molestias a vobis , onera a vobis ,&contentiones vestras ?
i; Exhibere hominej sapientes j 8 t prudentes, & cogmtos per tribus vestras , ut constituam illos primoresvestros.
i4 Tum respondistis mihi, dicentes,bonum est eam rem»dc qua dixisti,facere.
t< Accipiens itaque primores tribuum vestrarum . homines sapientes & cognitos, constitui istos primores vobis,chiliarchos, Lc centuriones, Sc prassectos quinqu Lenis. & decuriones.&t moderatores per tribus vestras :
«6 Et prateepi judicibus vestris tempore illo , dicendo ; audiendo causas inter fratres Vestros , judicate juste inter virum & fratrem efus,etiamqueperegrinumei.
N« suscipiie personam in judicio,*- que parvum aique magnum auditote, ne
fa
metuitote a quoquam, nam indicium ipsum Dei est: rem autem, qu*difflciiis erit pr* vobis, refertote ad nie, ut audiar»
18 Prsecepi etiam vobis illo tempore» res illas omnes, quas facturi estis.
19 Deinde quum profecti Chorebo cbiif- emus totum illud desertum magnum dc
formidabile, quod vidistis, via ad montem Emor*orum, quemadmodum praeceperat jchava Deus noster nobis, Ac venissemus 'Kadeschum-barnehae usque :
20 Edixi vobis, venistis usque ad motitem Emoraorum, quem jehova Deus noster dat nobis :
21 Vide,exponit Jehova Deus tuus istaiu terram tibi ; ascendens hacreditario jure posside, quemadmodum dixit Jehova Deus patrum tuorum tibi,ne timeto, neque consternator.
22 Accedentes vere* ad me vos omnes, dixistis , mittamus homines an:e nos , quf nobis pervestigent illam terram: Lc reterant nobis aliquid de via.per quam ascensuri sumus , & civitatibus, in quas perventuri furi Qu* res quum bona videretur in oculis meis'; accepi e vobis duodecim homines , hominem unum in quamque tribum :
24 Qui convertentes se Lc alccndentc* montem istum , venerum usque ad vallem Eschcolis : ita exploraverunt illam ;
25 Et accipientes in manu sua de fructu illius terrat,deportarunt cd nos: retulerüm- que nobis aliquid,dicentes,bona e/i ilia terra,quam jehova Deus noster dat nobis.
26 N imististamen ascendere ; sed maximo opere rebellavistis prasstituto Jehovae Dei vestri.
27 Muflitastis enim in tentoriis vestris » dicentes, eo quod jehova odio prosequitur nos, eduxit nos c terra £gypti : uc tradat nos in manum Emoratorum 'ad perdendum
28 Qub ascenderemus ? fratres nostri dissolverunt animum nostrum dicendo , po- Ipulus essmaior Lc excelsior nobis . civitates |ma£ns 8 c munit* <st]urroitcs in ccclum uf- jque:qui.n etiam fiiios Hanakttarumvidi- •mus illic-
29 Me autem dicente vobis , ne expavescite,neque timere ab illiS :
?o Jehova Deus vester,qui anteit vobis.i* pugnaturus est pro vobis,fecundum omnia» quse exercuit pro vobis contra Lgyprior ante oculos vestros ;
ii Et qure vidisti in deferto, Jehovam Deum tuum portasse te quemadmodum portat quis fllium suumj in tota via per quam ivistis,donec perveniretis ad locum hunc ;
32 Tamen propter hunc sermonem , non credidistis Jehovae Deo vestro.
^ Qui anteit vobis in hac via : dcxplo- randum Vobis locum pro castrorumnicta- tione vestra,igne noctu,ut lutem 'obispjie- beat inviarer quam]ituu nube in- Quaag

H Quamobrem quum audisset Jehovasquem comedatis ; 8c similiter aquam emito- vocemiermonum vestrorum > effervescens! ce ab eis pecunia,quam bibacis
it,dicendo : .. 1.7 Nam Jehova Deus tuus benedixit tibi
15 Ne t>iuiim,si quis ex hominibus istis, Ji generatio prava ista visura est terram illam optimam,quam iuramento promis» rr.c daturum patribus vestris:
*6 Solummodo Caleb filius sephunnre; ipse videbit eam, & ei tradam iliam terram, quam calcavit ac filiis ejus , eo quod plene fequutus estjehovam.
$7 (Etiam contra me ira percitus est Jehova occasione vestri , dicendo ; neque tu ingredieris illuc,
Std jchoschuah silius Nunis,qui adstat in conspectu tuo,ipse ingredietur illuc. eum consirma , quia ipse polsidendam dividet eam jisraelitis.)
$9 Parvuli autem vestri,de quibus dixi' stis.prarda: erunc,& silii vestri, qui non cognoscunt hodie bonum aut malum , ipsi ingredientur illuc: nam eis tradam eam » Lc »psi haereditario ture possidebunt eam.
40 Vos igitur revertimini j 8 c proficiscimini in desertum ipsum , via ad mare algo-
41 Tum respondentes dixistis mihi,peccavimus jehov®,nos ascendemus,& pugnabimus fecundum omnia, quae praeceperat nobis |ehova Deus noster ;& accineentes vos quisque armis bellicis sui5 obtulistis vos ad ascendendum montem illum.
41 Edixit amem jehova mihi, dicito ei ne ascenduoce, neque pugnatote , quia non sum in medio vestri ; ut non affic iamini plane coram inimicis vestris ;
4$ Et quamvis edixissem vobis,tamen non auscultastis : ted maximo opere rchelD\ i- stis praestituto jcho\ ae, quum arroganter ascendei et is ipsiim montem.
44 Egressi enim Emoraei, qui inhabitant montem illum » obviam vobis , persequuti sunt vos , ut facere solent apes :& contriverunt vos in Sehirc Charmam usque

45 Reversi itaque flevistis coram jeliova: ac non auscultavit jehova voci vestr« » ne« aurem pr*buit vobis :
46 Sed consedistis Kadeschi dies multos ut musti fuerunt dies, quibus consedistis ibi.
< A P. 11 * £Mdm terram in deferto non lice- bat invadere,(2 quam licebat.
D Linde convertimus nos & profecti sumus in ipsum desertum via ad mare algosum , quemadmodum edixerat Jehova mihi : & circumivimus montana behiris diebus multis.
t Tandem alloquutus est me Jehova , dicendo :
1 Satis circumiistis montem istum : convertite vos Aquilonem versus.
4 Item populo prscipe, dicendo ; vos mox percransituri estis terminum fratrum vestrorum » filiorum Hesaui inhabitantium Sehirem: quanquam metuant a vobis , men cavetcvobis valde,
5 Ne bellum miscete cum illis, non enim daturus sum vobis de terra eorum vel vesti- gium piant® pedis ; nam hereditarium dc
di Hesauo montem Seliiris-
6 Gib um comparate ab eis pecunia,.
in omni opere manus tu® »agnovit iter tuum in deferto maximo ilio: iam quadraginta annos jehova DeuS tuus tecum/uft, non eguisti ulla re.
8 Prfctergressi itaque fratres nostros,filios Hesaui inhabitantes Sehirem a via campestrium , qu.t sunt ab Elatha & ab Hetzione- geberi, convertimus nos,ut transiremus via deserti Mojbitarum.
9 Tum edixit jehova mihi, ne hostiliter age cum MoabitiS , neque misceto cum eis bellum : quia non sum daturus tibi de te-ra ejus hereditatem, nam filiis Loti dedi H - rem in hereditatem.
10 sEm®i antea inhrbitabant eam j populus magnus,multusque.fc excelsus ut Ha-
1» Gigantes reputabantur etiam illi,sicuc HanaK.it® ; sed Moabit® vocabant eos
11 Sehirem inhabitabant quoque Chorei antea , in quorum hereditatem filii Hesaui succesterunt.quum perdidissent eos a facie wa.Ze inhabitant loco eorum: quemadmodum faciunt Jisraelit® terta hereditatis fu«,quam dedit jehova eis.)
M Nunc surgentes transue vallem Zere- diquare transivimus vallem Zeredi.
14 Dies autem,quibus iter fecimus , tmi- fumti a K.idclcho-barneh® usque dum transivimus vallem Zeredi, fuerunt triginta octo annorum : donec confecta esset tota eras illa, viri illi militares, e medio castrorum sicut juraverat jehova de eis.
15 Nam etiam manus jeliov® erat contra eos ad quassandum eos e medio castro* rum,donec conficerentur.
t6 Fuit itaque,quum omnes viri illi militares moriendo confecti essent c medio po-
17 Ut alloqueretur me Jehova dicendo :
»8 Tu transiturus es hodie terminum Moabi tarum, Harem.
19 Ec appropinquaturus e regione Ham- monitarum,ne hostiliter agito adversus eos» neque bellum misceto cum eis; quia non sum daturus tibi de terra Hammonitarum hxccdicaeem; nani filiis Loci dedi eam in h®reditatem.
zo (Terra Gigantum reputatur ipsa quoque: Gigantes inhabitabant eam antea,quoi Hammonit«vocabant Zanzummaeos:
zi Populus magnus multusque & excelsus »sicut HanaKit*: sed perdidit eos Jehova a facie istorum ; uc succedentes in h®- reditatem eorum inhabitarent isti,loco eo-„
zz Quemadmodum fecit filiis Hesaui inhabitantibus Sehirem ; a quorum facie perdidit Chnracos.ut succedentes in h«redita- tem eorum inhabitarent loco illorum usque in hunc diem:
r; Havvasos quoque , qui inhabitabant Chatzerima Hazzam usque, Caphcbor®i, qui prodjgUlRf k Cdphlhoie, peididciunt
illos,& inhabitabant loco illoi um.)
Z4 Surgitc proficiscimini Lc transite flumen Arnoms: vide , trado in manum tuam Sithonem Regem CUcschbonijEmor®um» * Öcier*

jCao-M.
'& terram ejus,in.c:pe adixe hatrediratem,& : misse cum eo bellum.
25 Die hoc incipiam imponere pavorem ' cui & timorem tui populis sub universo
I ' cocio: qui audierint famam iuam,ii trepidabunt»^ languescent a facie tua.
26 Itaque misi nuncios e deserto Kede- motharuni; ad Sichonem Regem Chesch- bonis : ad dicendum verbis pacis :
27 Tranieatn per terram tuam,indesinenter procedam eadem via;non recedam dex- ; trorsum aut sinistrorsum« i 28 Sine nie comparare cibum pecunia, ut comedam,& aquam pecunia dato mihi, uc bibam; tantum transibo pedibus meis:
29 Quemadmodum fecerunt mihi.filii Hesaui inhabitantes Sebircm,aut Moabit«
1 inhabitantes Marem ; usque dum transiens Jardenem veniam in eam terram,quam |e- liovam Deus noster dat nobis;
Sed noluit Sichon rex Cheschbonis sinere,ut transiremus per agrum suum: quia obduraVic JehoVa Deus tuus spiritum eius, &obfirmavic animum eius, ut traderet illum in manum tuam; sicut est hoc tempore.
Et dixjt Jehova mihi, vide , coepi exponere tibi Sichonem 8 c terram ejus : incipe adire hxreditatem,uc hereditario jure possideas terram eius:
;r Quum egreslusest Sichonobviim nobis, ipse cum toto populo suo in prelium ad Jahatzam.
; r Et exposuit cum Jehova Deus noster nebis: itaque percuflimus cum ; & filios ejuS.Lc totum populum eius.
Z4> Et ccpin.us omnes civitates ejus eodem tempore ; devovimusque internecioni homines cuiusque civitatis,etiam facmi- has Lc parvulos ; non reliquum fecimus superstitem.
Tantummodo jumenta praedati sumus nobis; Lc spolia civitatum illarum,quas ce-
;6 Ab Harohere.quae est in ripa fluminis Arnonis 8c civitate ipsa,quas est in flumine; usque ad Gilhadem, nulla fuit urbs,quae superior estet nobis: omnia hate exposuit Jehova Deus noster nobis.
;7 Cxterüm ad terram Hammonitarum non accefljsti,totum tractum torrentis jab- boKi, Sc civitates ipsius montis, denique o- mnia, quibus interdixerat jehova Deus noster.

C A P. III. Subruatur Ho£ Resc B asrh.mii- Portio filiorum K cubenti 1 $ GaAtt.ytosibes non intrat terram.
I Nde nos convertentes ascendebamus via ad Baschanem : quum procellit Hog Rex Lasch anis obviam nobis, ipse cum toto populo suo in prasiium adEdrehin;
z Et edixit Jehova mihi, ne timeto cuirn, nam in manum tuam trado eum » cum toto populo eius,ac terra ejus : ur facias ei, quemadmodum fecisti Sithoni Regi Emo- rasorum,qui habitabat Cheschbone.
; Tradidit itaque Jehova Deus noster in manum nost r3m Hogum quoque Regem B.istluniSjCurn toto populo eius,quem percudimus adeo,ut non fecerimus ei reliquum luperfritem.
4 Et tepimus omnes civitates illius tem-

pore eodem,nulla ef} urbs,quam non ceperimus ab eis,sexaginta civitates,totum tractum Argobi,regnum Hogi in Laschane :
5 Omnes istas civitates munitas muro alto, portis, At vectibus; prastercivitate* paganorum multas admodum;
6 Devovimusque internecioni eos.quem- admodum feceramus Sichone Rege Chelch- bonis; devovendo, internecioni cujusque civitatis

homines,fccminas,8c parvulos:
7 Omnia vero jumenra,dc spolia singula, rum civitatum praedati sumus robis.
8 ita cepimus tempore illo terram hanc e manu duorum Regum Emorarorum, quae est cis Jardenem ; a flumine Arnonis usque ad montem Cberrroris:
9 (Tzidonii Chermonem vocant Schir- tongm ; Emoraei vero illum vocant Sehe«
ic Omnes civitates planitiei totumque Gilhadem, & totum Baschanem, Salcam ,& Edrehin usque ; civitates regni Hogi in Laschane.
11 Nam tantum Hog, Rex Baschanis se reliquum servarat ex residuo Gigantum i ecce sponda ejus sponda ferrea.nonne est Rabbathar Hammonitarum ? novem cubitorum est longitudo eius Sc quatuor cubitorum latitudo ejus cubito virili;
2 Quum itaque terram hanc hserrdita- rio jure consequuti esterrus tempore illo, a. Harohere,qua: est ad flumen Arnonis,& dimidium montis Gilhadis cum civitatibus ejus,dedi Reubenitis Se Gaditis:
$ Residuum autem Gilhadis cum toto Baschane, regnum Hogi dedi dimidiatae tribui Menaschis(totus tractus Argobi per totum Baschanem , is ipse vocari solebac terra gigantum. . . .
>4 jair filius Menaschis ceperat totum tractum Argobi usque ad terminum Ge- schuritarum &Mahacathitarum rideo vocavit eas cum Baschane de nomine suo, villas Jairis,usque in diem hunc.)
1 < Maciri autem dedi reliquum illud Gil-
6 Sed Reubenitis Lc Gaditis dedi a Gil-
hade, usque ad fluvium Arnonis, inter a- mnem cum termino: ad TabboKum
torrentem usque,qui terminus est Hammonitarum:
7 Praeterea campestria harc, Se Jardenem cum termino ; a Cinnereth usque ad mare campestrium,mai e salsum,tub decursibus 1 piius collis versus Orientem;
18 Quamobrcm prateepi vobis tempore illo,dicendo ; Jehova Deus vester dat vobis terram hanc, quam haeieditario iure possidearis. expediti transite ante fratres vestros filios JisraeltS.viri milirates omnes.
9 Sed focmi na? vestra:, parvulique Vestri, 8c oecora vestra J novi pecora multa esse vobis) manento in civitatibus vestris,quas dedi vobis.
20 Transite igitur ,usque dum quietem largiatur Jehova tr., tribus vestris ut vobis ; & pofllde>nc haereditario iure ipsi quoque terram illam,quam Jehova Deus vester dat eis trans Jardenem . 'tunc reverrimini quisque ad hatredicatem i'uam,qu?ni dedi vobis.
21 Jehoschuh® autem nrrecepi cempote illo , dicendo ; oculi tuiswnt, qui vident o-*

mnia’quae fecit Jehova Deus vester duobus xegibus isiis.sic ficturus est Jehova omnibus regnis, qub tu transiturus es.
ii Ne timetote illos : nam f ehov a Deus vester is est.qui pugnabit pro vobis.
2} Quumque deprecaretur jehovam tempore iilo, dicendo ;
24 Domine Jehovi. tu coepisti ostendere fervo tuo magnitudinem tuam , & manum tuam robustissimam ; qua quis est Deus fortis in cocio aut in terra,qui faciat secundum opera tua.Lc secundum virtutes tuas ?
1? Transeam quasso, ut videam terram istam optimam , qua est trans Jardenem , montem istum optimum,& Libanum ;
16 Prout excanduerat Jehova contra me propter vos , sic non auscultavit mihi : led edixit Jehova mihi, satis esto tibi , ne nitra deinceps alloquitor me de lue re.
vj Ascende verticem istius collis,& attollens oculos tuos Occidentem , Aquilonem , Sc Austrum »Sc Orientem verius prospice oculis tuis: quia non es transiturus Tardencm hunc:
J 28 Mandatis verb instrue Jehoschuham, & confirma eum, atque corrobora eum : is enim transiturus est ante populum hunc, Sc idem possidendam distributurus est cis terram,quam prospexeris.
29 sic conledimus in hac valle c regione jjeth-pehoris.
C A P. IV. ExhortaturMosrhes adoblerva- tionem mandatorum Dei . ab omni imagine deterret: suam praduit morttm ; trcjsqae urbes ref agi i separat .
Unc ergo Jisrael, attende ad statuta judiciaque illa,quas ego doceo vos facere, ut vivatis öe ingressi hacreditario jure possideatis terram istam,quam Jehova Deus majorum vestrorum dat vobis.
2 Ne addite ad verbum illud,quod ego praecipio vobis » neque detrahite de eo , ut fervetis prascepta Jehovac Dei vestri, quas ego praecipio vobis.
z Oculi vestrisunt, qui viderunt, quas fecit Jehova propter Bahal-pchorem : nam omnem virum,qui fequutus estBabal-pebo- rem,perdidit Jehova Deus tuus e medio rui:
4 Vos aurc'm,qui adhassistis Jehovas I)eo Vestro,vos, inquam,omnes vivitis hodie.
5 Vide , docui vos statuta & judicia, quemadmodum praecepit mihi Jehova Deus meus : ut sic faciatis in medio illius terras, qub mox ingrefluri estis , ad possidendum eam jure hasreditario.
6 Observabitis ergo atque facietis, nam haec est rapientia vestra 8c prudentia vestra ante oculos populorum : qui audientes o- xnnia statuta ista,dicent, tantum gens ista maxima populus sapiens est Lc prudens.
7 Nam quae gens maxima futurrt est ? cui est Deus propinquus ei, sicut Jehova Deus noster est? quotiescunque invocamus eum.
8 Rursus quas gens maxima, futura est ? cui funt statura Sc judicia iusta, sicut est tora haec lex . quam ego propono vobi* hodie ?
9 Tantum cave tibi»& seiva te ipsum valde , ne obliviscaris rerum illarum,quas viderunt oculi tui,neque recedant ab animo tuo ullo dierum vitas ruas; ut notas cas facias filiis tuis, Sc nepotibus tuis i

»o Die nimirum, quostetisii coram Jeho* vaDco tuo in Chorebo, quun edixisset Jehova mihi , congrega mihi isuru populum,
; ut audienda proponam cis vrrba mea : quibus discant timere me, quituscqnque diebus victuri sunt luper terram, Sc filios suos
doceant;
1 r Quj> accedentes stabatis ssib ilio monte , quum mons ille arderci igne usque ad fummutn cccium,cum tenebrii,nube,8c caligine.
12 Tunc alloquutum esse vos Jehovam e medio illius ignis :vocem 'erborum vos audivisse j ac similitudinem nullam vos ani- ; madvertiiTe,praStcrvoccm :
1Z Ec iplum indicasse vobis fccdus suum , quo prascipiebat vobis observare decem illa verba ; Sc inscripsisse ea duabas tabulis lapideis.
14 Mihi autem prsccepit Jehova tempore illo docere vos statuta St iudicia, ut exerceatis ea in ista terra , quh mox transituri estis ad possidendam eam jure hereditario.
ij Quamobrem cavebitis vobis ipsis valde, nam non animadvertistis ullam similitudinem, quo die alloquutus est Jehova vos in Chorebo e medio illius ignis;
16 Ut non corrumpatis vos, & faciatis vobis sculptile,similitudinem ullius simula- ebri, formam maris aut fccmir.ee>
17 Formam ullius animal is,quod Jit in terra, formam ullius avis alatas,qu* volat versus coelum :
18 Formam ullius repentis in terra , formam ullius piscis,qui fit in aqua sub terra :
19 Et ne sublatis oculis tuis verstrs coelum, !
quum aspexeris solem,aur Lunam, aut stellas | ullam rem exeicitus cociestis , tum impella- 1 ris & incurvans te eis, colas ea,quae imper- II titus est Jehova Deus tuus reliquis ommbu* i 1 populis subuniverio coelo. >
20 Vos enim assumpsit Jehova, 6e eduxic
vose catino ferri ex Agypto , ut effetis ei ' populus hsreditarius, sicut estst hodierno dic. '

21 Ac Jehova quidem percitus fuit ira . contra me propter verba vestra: Se juravi» me non transiturum Jnrdenem , nec ingressurum terram illam 6ptimam»quam Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem ;
22 Itaque moriturus sum in hac terra,non sum transiturus Jardenem : vos autem estis transituri .& possessuri terram illam optimam jure haereditario.
, as Cavete vobis»ne obliviscamini foederis Jehovx Dei vestri, quod pepigit vobif- cum, aut faciatis vobis sculptile, similitudinem ullius rei, quia interdixit tibi Jehova Deus tuus: _ J
24 Nam Jehova Deus mus ignis consumens est.Dms fortiszdotes.
zc Quum genueris filios & nepotes, 8< habitatores Veteres facti fueritis in ea terras si corrumpetis vos,6c facietis sculptile,similitudinem ullius rei.vel feceris aliquod malum in oculis JehovxDei tui,provocando
16 Contestor contra vos hodie coelum Sc terram , fore ut omnino pereatis quam celerrime • c terra illa,qU'i, ut veniatK, transituri estis Jardenem ad possidendum eam jure hvsscditario; non prolongabitis dies
in

in ea,sed omnnno perdemini.
17 Aut dispergec Jehova vos in alios ipopujos, & re .iqui fietis homines pauci in feentibuS.quo Je h °va vos abduxerit:
* i?, tt Cervje cis illic Diis,operi manuum hominis; ligno aut lapidi, qui non vident, neque audiunt, neque comedunt, neque odoramur.
29 Quod si requiretis inde quisque Jeho- vam Deum tuum, invenies, quum quasive- iis eum tx toto corde tuo,8c ex toto animo
Quum angustia fuerir tibi, 8c obvenerint tibi omnes resiltae: in extremitate dierum, si conversus usque ad jehovam Deum tuum,auscultaveris voci ejus.
Quandoquidem jehova Deus tuus est Dea* fortis, misericors', non deseret ce,neque perdet tc : nam non obliviscetur foederis majorum tuorum» quod juramento fancivit illis.
Nam interroga nunc,a temporibus priscis,quae f«erunt ante te,inde ab eo die, quo creavit Deus hominem super terram, ab una extremitate coeli usque ad Alteram extremitatem cocli: num facta fuerit res cujumodi haec maxima, aut num audita fuerit similis ei \
;; Num addierst uUua populus vocem Dei loquentise medio ignis,ut ru audisti,
^4 Äut num tentaverit ut/«* Deus veniens asiumere sibi gentem ali quam e medio Alterius gciuis, probationibus,tignis acpro- digi is,belloque &manu forti & brachio extenso,denique terroribus maximis: qualia Junt omnia,qua:fecit provobisJehovuDeus vester in Lg) pro ante oculos tuos.
;; Tibi exhibita sunt videnda,ut cogno
scas Jehovtm esse Deum ipsum: milium ampiiiis ef]t praeter eum.
$6 E cocus audiendam proposuit tibi vocem suam,ut erudiret te: & in teria exhibuit cibi videndum ignem suum maximum, quum verba ejus audisti e medio ignis.
<7 Et propttrea quod dilexit majores tuos , clegiique femen cuiujque eorum.post
NOMIUM.
Cap.f
CA 1'., V- Decalogus repetitur explanatur,6" de terr oie,quo avoce legislatori* per- culfi fuerunt.
H Äc autem Aia ess lex, quam proposuit Mosche filiis Jilraelis :
2 Has testificationes illae, statutaque, 8 e J udic ia, quae eloquutus est Mosche apud fi- lios Jisraelis, quum exivissent exiEgypto :
s Cis Jardenem in ipla valle e regione BethpehoriS, in terra Sichonis Regis Emo- raeorum,habitantis Cheschbone.qucm percusserat Molche, & filii | israelis,quum abirent ex Agypto :
4. Quum jam hatreditario jure postiderenc terram eius & terram Hogi Regis Baschar nis amborum Regum Emor*orum, quae esi cis Jardenem, ab ortu Solis.
5 Ab Harohere,qUa: c/lad ripam fluminis Arnonis, usque ad montem Sionis,qut est Chermon :
6 Et omnia ipsa campestria cis Jardenem orientem versus usque ad mare campestrium ; sub ipsis decursibuscollis Caput V.
7 Nam Mosche advocaris omnibus Jis- ratlitis.edixir eis, audi Jisrjelstatuta& judicia illa,quas ego louuuturus sum hodie vobis audienr:bus;ut discatis illa & observantes faciatis illa.
8 Jehova Deus noster pepigit nobiscum foediis in Chorebo.
- 9 Non cum Patribus nostris pepigit Jehova foedus istud,sed nobiscum »nobis, in^ quam,iis»qut hiesumus hodie,omnibus nobis, qui vis imus.
10 In os loquurus est Tehova vobiscum in monte illo e medio ignis.
n Mestanre inter Jehovam,6c vos tempore ilio, ad referendum vobis sermonem Je- hovasttsmebariseriirn propter ignem illum» neque ascendistis montem illum) dicendo :
12 Ego sum jehova Deus tuus, qui eduxi te e terra JEgypci, c domo lei vorum.
1; Ne sit tibi utiivs Deorum alienorum ante faciem meam.
14 Ne facias tibi sculptile, aur ullam i- ... , .. maginem eo» um, quas Junt in coelis supra,
«um, ideo cduxitie prasensvirtute suanu* aut quas suwt in terra infra,aut quaesunt
xima ex Agypto ; j in aquis infra terram :
. 38 llc expellat gentes ma ; ores & robu-j . 1; Ne incurvans re honorem exhibeto il- stiores te a conspectu tuo,ut introducens te, lis,neque colas ea,nam egoJehovaDeus ruus det tibi terram eorum in possessionem, sicut; sum D<tm foxtis.zelotes.visitans iniquitatem esi hodie. . j patrum in filios, in nepotes, & in abnepo-
j9 Agnoscas igitur hodie, 8c revoces in tes, in eos,qui odio proscquunrurme : animum tuum, jehovam Deum ipsum essel to Exercens vero benignitatem in mille- in coelis superne,'Le in terra inferne: nullum | simos, a pat)ibut, cos qui diligunt me,id est, Smplius esse. I qui observant mandata ejus.
40 Et observes statuta eius 8cprascepta e-' 17 Ne assumes noroen Jehovje Dei tui in
jus, qua? ego prascipio tibi hodie , quibus vanum : nam non relinquet impunem Je-
bene si: tibi de filiis tuis post tc : ut prolonges femper dies super terram illam,quam Jehova Deus tuus dat tibi.
41 Tunc selegit Mosche tres civitates cis Jardenem,ad ortum Solis:
42 Ut confugeret illuc occisor,qui occi- diflet proximum suum per imprudentiam , quum ipse non odisset eum antea , & fugiens in unam ex illis civitatibus viveret -
höva cum,qui assumseric nomen ipsius in vanum.
18 Observa diem sabbarhi, ut sanctifices illum,quemadmodum praecepit tibi Jehova Deus tuus.
19 Sex diebus operaberis,Sc facies omne opus tuum;
40 Dies vero feprimus fabbathum e/f Je- hovas Deo tuo; ne facias ullum opus.tu.auc
4; Betzerem in ipso de tecto, in terra pia- 1 filius tuus , aut filia tua,aut fetius tuus, aue
na, Reubcnitarum, de Raniothas in Gilha de Gaditarum,atque Golanera in Bafchane Mcnuschjtaium,
ancilla tua,aut bos tuus,aut asinus tuus,aue ullum iumentum tuum,aut peregrinus mus*» qui «/i intra portas tuas, ut quiescat seivus i x tuus

tap.f. DEUTERO
tuus,& ancilhi tua sicut tu :
21 Et memineris ce Tei vum fuisse in terra Ägypti, Jehovam vero Deum tuum eduxisse te inje manu forti, & brachio extensiv idcirco praecipit tibi Jehova Deus tuus» ut observes diem ipsum sibbathi.
22 Honora patrem tuum,& matrem tuam, quemadmodum praecepit tibi Jehova Deus tuus: ut prolongentur dies tüi, & benefit tibi super illam terram,quam Jehova Deus tuus dat tibi.
2) Ne occidas.
a+ Neque scorreris.
z< Neque fureris.
26 Neque proferas contra proximum tuum testimonium falsum.
27 Neque concupiscas uxorem proximi tui, neque expetas domum proximi tui,a- grum ejus, aut servum eius,aut ancillam e- jus , bovem ejus, aut asinum eius,denique rem ullam, qux jit proximi rui.
28 Hxc verba edixit Jehova toti congregationi vestrx in ipso monte,e medio ignis nubis Se caliginis, voce magna, neque ulterito perrexit ; sed inscripsit illa duabus tabulis lapideis,quas dedit mihi.
29 Fuit enim quum audisietis vocem illam e medio tenebrarum illarum,& montis ardentis igne, ut accederetis ad me omnes
timores tribuum vestxanim,&i'eniores ve-
Et dixistis, en, ostendit nobis Jehova Deus noster gloriam suam Se magnitudinem suam, & vocem eius audivimus e medio ignis: hodierno die vidimus,quando Deus cum homine loquutus est, bomhtem etiam vivere.
jr Nunc itaque quare moreremur? nam
absumerer nos ignis tlle maximus: si pergeremus deinceps audire vocem Dei nostri, utique moreremur.
32 Nam qux tft ulla caro, quae audita voce Dei viventis loquentis e medio ignis sicut nos, deinde vixerit? 1
;; Accede tu. Se audi quxcunque dicturus est Jehova Deus noster; deinde tu eloquitor nobis quaecuftque edixerit jehova Deus noster tibi, ut audiamus faciamiifquc.
Audiens itaque Jehova Vocem verborum vestrorum, quum alloqueremini me, dixit Jehova mihi.audivi vocem verborum populi huius,quibus alloquuri sunt te < qux- funque loquuti sunt,bene sunt loquuti.
{(Osi esset hic eorum animus illis,ad timendum me Se observandum omnia praecepta mea omnibus diebus,ut bene esset eis» Se filiis eorum in scculum f
1, Edic illis, revertimini ad tentoria
V7 Tuaute- hic consiste apud me,& edicam tibi omnia Praecepta,staturaque,& Judicia illa, quae docebis eos: ur exerceant illa in ea icira,quam ego do eis possiden- dant hxredirario iure.
Observabitis igitur, ut faciatis quemadmodum nrxcenir jehova Deus vest er vobis ; ne recedatis dextrorsum . ut smislror-
;y Totä illä via,quam Prxcepit Jel'ova Deus veltervobis.irote, ur vivatis, & bene sit vobis, & prolongetis dies in ca terra, quam hereditario jure pofletfuri estis. .
NOMIUM.
C A P. Vi. PluWor ecpliedtioDeedlo^i.
H Oc autem est praeceptum, statuta ,iudi- ciäque illa, qux prreepit Jehova Deu* vester, ut doceam vos, ut exerceatis ea in terra,quo mox transituri estis ad possideo* dum eam jure haereditano:
2 Ut timeas Jehovam Deum tuum,observando omnia statuta eus&prxcepta ejus, qux ego prxeipio tib:: tu Sc filius tuus,8e nepos tuus omnibus diebus vitx tux ; & ut prolongent dies tuos:
$ Quum audies,6 Jisrael,& observans facies quo bene erit tibi, quo augescetis valde, quemadmodum dixit Jehova Deus patrum tuorum tibi in terra affluente lacte Se meile.
4 Audi Jifrael: Jehova Deus noster Jehova unus est.
s Itaque diliges Jehovam Deum tuum, ex toto corde tuo, fic ex toto animo tuo, Se ex totisviribusruis.
6 Et erunt verba ista,qu* ego prxctpio tibi hodie, in corde tuo:
f Eaquc acute ingere! filiis tuis,ac loqueris de eis,quum sedes domi tux, fit quum ambulas per viam, quum cubas, & quum surgis ;
8 Etiam alligabis ea in signum manui tux, fit erunt pro frontalibus inter oculos
9 Denique inscribes ea postibus domus tux,& porcis tuis.
10 Quum autem borevenerit»quumintroduxerit te Jehova Deus tuus in terram, quam juramento promisit maioribus tuis, ! Abrahamo, jitzchako, JahaKobo se datu- j rum tibi, in civitates maximas 8c optimas, j quas non xdificästi $ j
11 Et in domos plenas omni bono,quas ' non implevisti, dt.tdcisternas effosias,qua* non effodisti, ad vineas 8c oliveta,qux non ■ plantasti: fit comedens saturatus fueris:
12 Cave tibi ne obliviscaris Jehovx, qui eduxit te e terra Agypti,« domo servorum.
ij Jehovam Deum tuum timeto, fie i- psum'colito, ac per nonien ejus jurato.
14 Ne sequimini deos alienos, e diis populorum, qui circumstant vos:
it (Nam Pcws fortis zelotes Jehova Deus tuus est in medio tui) ne accensus ira Jehova Deus tuus in te, perdat te e superficie terrx.
\6 Ne rentatote Jehovam Deum vestrum, quemadmodum tentistis MafTx.
17 Diligenter observatote prXcepta Je- hoVX Dei vestri, 8e testimonia ejus statutaque ejus,quxprxcer»ittibi.
18 Ut facias quod rectum & quod bonum videtur in oculis Jehovx s ut bene sit tibi,
& ingressus hxreditario iure possideas o- ptimam illam terram,quam »uramento promisit Jehova maioribus tuis,)
11/' Expellendo omnes inimicos tuos U facie rua quemadmodum loquutus est Jeho-
2-0 QUpni autem interrogaveris te filius tuus posthac dicendo > quid fibi volunt testimonia fl.ituraque,&uidich il'a.qux prx- cepit Jehova Deus noster vobis ?
2' Dices filio tuo,fervi eramus Parhoni in Ägypto ; sed «duxit nosJehova ex A- fiypcu

e-P.«-,. D5UTIJIO
gypto manu forti..
zz Edidftquc jtehov* sifjna prodigjaque maxima & f essimtacontra Ägyptios, contra Parhonem,& comer« totam familiam ejus i ante oculo» nostrws j
i 2? Eduxit autem nos inde, urintrodu- | cerer nos,<Sr darert nobis terram hanc, quam ! Juramento promi-ser« majoribus nostris :
24. Er prÄctpitt nobis Jehova exercere o» mnia statuta ista, timendo jthovampeum , nostrum, ut bene fit nobis omnibus diebus,
I trr nos confervet in vitasicut hodie :
! 25 Et justitia s,c nobis,si observantes fecerimus omnia ha*c praecepta coram Jeho- va Deo nostro, quemadmodum praecepit
|CAP. VII. Cum gfnti&K* wortineundum /ccdu*,<fui<iyifrt Der« redemit /j/raelem,)i- vique contra omne malum conservabit.
Q Uum introduxerit teJehovaDeut tuus in eam terram, quo tu'mox ingressurus es ' ad possidendum eam jure hasreditario $ & dejecerit gentes magnas a facie tua,Chit- thaeam,& Girgaschaeam,& Emorawm,& Ce- mhanasam. 8e Perixzasam, flc Chivvasam, flc Jcbulaeam» septem gentes majores 8cto-

builioreste,
2 Expofuerfrque eas Jehova Deus tuus tibi, ut percutias eas .* omnino internecioni devoveto eas, ne pangito cum eis foedus, neque gratiam facito eis ;
?Neque conjungito te affinitate cum eis, filiam tuam ne dato filio ullius earum, 8c filiam ullius ne accipito pro filio tuo:
4 Abduceret enim filium tuum a scquen- 1 do me, flc colerent Deos alienos ; quam- obrem accensus ira jehova in vos,perderet vos celeriter
S Qui n . potius fic facitote eis, altaria earum diruitote, flc statuas earum frangitote, etiam lucos earum sticciditote, & sculptilia earum comburitote igne.
6 Nam populus sanctus esJehovaeDeo tuo: te selegit jehova Deus tuus, ut sis ei populus peculiaris pras omnibus populis, qui sunt sub universo cocio.
7 Non eb quod plures effetis omnibus reliquis populis, amore propendit jehova in vos, ac selegit vos : vos enim errttM papu- ItM paucissimus omnium populorum;
8 Sed eb quod diligit Jehova vos, & eb quod servat iuramentum illud,quod juraverat majoribus vestris, eduxit vos jehova manu forti : ac redemit te e domo fervorum, «manu Parhonis regis Agypti;
9 Ut agnoscas jehovam Deum tuum esse Deum ipsum , Deum fortissimum, fidelissimum, observantem foederis si«,flc benignitatis suas erga diligentes se,& observantes mandata sua in mille generationes.
»o Er rependentem odio habentibus se ruique in faciem eius perdendo eum j qui non dilaturus est odio habenti se,in faciem cius rependet ei
11 Et observes mandatum statutaque,fle judicia illa, qua: pricupio ubi hodie,ut faci-
1} Eritque propterea quod audientes judicia ista observaveritisac feceritis ea ,* ut observet j ehova Deus tuus tibi foedus illud, & benignitatem,quam juramento promise-
NOMIUM. Cap.7.1
rat majoribus tuis:
Diliget enim te, flc benedicet cibi, atque augebit te ; benedicet inquam fructui ventris tui, fle fructui terras tuas, frumento tuo,mustoque tuo, fle oleo tuo,factui bovm tuorum, flc gregibus pecudum tuarum, in ea terra,quam juramento promiserat majori* bus tuis se daturum tibi.
14 Benedictus eris pras omnibus populis: non «ticin te ullus uUaveftenlis,eusra in jumentis tuis.
1 s Ec amovebit a te jehova omnem mer- bum : fle nullos l.mguores Ägyptiorum pessimos, quos nosti,imponet tibi,sed indete- os omnibus odio habentibus te.
16 Quum autem absumturus es omne* illos populos,quos Jehova Deus tuus dat tibi, ne parcito oculus tuus illis: nequeeoi- to Deos eorum . quia tendicula id ejfettibi-
17 Si dicas in animo tuo ; majores sin* istis gentes me ; quomodo postem expelle-
18 Ne timeto ab eis .* fideliter recordare eorum, quae fecit jehova Deus tuus contra Parhonem.flc totam Ägyptum.
19 Probationum illarum maximarum» quas viderunt oculi tui, flt signorum proJi- giorumque,8c manus illius sortis.Sc brachii extensi,quibus eduxit te jehova Deus tuus; sic factuius est Jehova Deus tuusomnibu« illis populis, a quorum facie times.
zoSed etiam tamjuam crabronem immittes Jehova Deus tuus in eos; donec pereant» qui reliqui fuerint, quique absconderint Te 'a facie tua.
21 Ne consternator metu illorum ; mm Jehova Deus tuus in mediotui est,Dnu fortis, magnus, fle formidabilis.
st Et quanquam dejiciet Jehova Deus tuus gentes illas ä facie tua paulatim ; non poteris consumere eas celeriter, ne numero superent te bestias agri:
2$ Exponet tamen eaS Jehova Deus ku- us tibi; flc divexabit eas vexatione maxima, donec perdantur.
24 Et tradet Reges earum in manumtu- am »ut perdas nomen torum sub caelis; non consistet quisquam coram te,donccpeidi- deris eos.
25 Sculptiles deos earum comburite i- gne ; ne concupiscas argentum vel aurum» qujdfit fn eis, aut accipias tibi, ne illaqueeris eo,nam abominationi est Jchov* Deo
26 Ut ne inferens rem abominabilem domum tuam sis anathema,sicut ea ejl: omnino detestator eam, flc prorsus abominator eam, quia anathema est.
C A P. vili. Commemorantur beneficii
D ei rn deserto prJtfiitajic iüorum, (ff Deijur
fiant immemores.
O Numquodque praeceptum , quod ego praecipio tibi hodie,observantes facitote ; ut vivatis flc augeamini, ac ingresti possideatis haereditario jure terram illam» quam iuramento promisit Jehova majoribus vestris*
r Idcoque recordaberis totius istius viae» qua deduxit te Jehova Deus tuus jam quadraginta annos 'per ipsum desertum , ut affligeret tetentando te, ad cognoscendum J) id

id,quod trat in animo tuo, utrum observa» j« praecepta e»us necne.
; Afflixitenim te,& fecit,ut esurires ;sed cibavit ceMan,quod non cognoveras,neque cognoverant maiores tui: ut notum facerer tibi,non solo pane vivere hominem , sed o- n>ni eo,quod prodit ex ore Jeliov«,vivere hominem.
4 Vestimentum tuum non veteravit, quin tegumentosirtibi,& pes tuusnon intumuit ipios quadraginta anno^:
§ Ut agnoscas cum animo tuo ; Iicut erudit quis filium suum »Jehovam Deum tuum erudire te:
6 Et observes praecepta jehovae Dei tui, qmbulando pervias ejus,8ctimendo eum.
7 Quandoquidem Jehova Deus tuus mox inrroducturqs est te in terram optimam ; terram induam fluminibus aquanim » fontibus & voraginibus prodeuntibus in con- valles.Sc'in montes singulos :
8 serram feracem tritici, & hordei,& vi- tis,& ficus, & malogranati; terram/fMcem piea: oleosas,& mellis;
q Terram,in qua non comedes cura pe- puria panem,neque egebis quoquam in ea t terram e cuius lapidibus ferrum , Lc e cujus montibus excides zs:
10 Quum comederis,Scsaturatus fueris; benedices quaque jehovae De« tuo in illa terra optima,quam dederit tibi.
i. Cave tibi ne obliviscaris Jehovae Dei tui,non observando praecepta e>us,judiciaque eius, & statuta ejus, quas ego prascipio tibi hodie:
11 Ne, quum comedens saturatus fueris; ti domos bonas exstruxeris ac inhabita*
H Arroentaque tua, & greges tui aucti fuerint,ac argentum & aurum auctum fuerit tibi; denique quicquid cft tibi auctum fuerit;
14 Efferat fe animus tuus ; & obliviscaris JehovasDei tui, qui eduxit te c terra & gy- pti e domo servorum ;
i< Quj duxi; te per desertum illud maximum & formidabile , 4 k, undans anguibus, presteribus, 8c scorpionibus,ac siticulosum, ubinonsuntaqu*,qui produxit tibi aquam C rupe ipia adamantina:
16 Qui in eo deserto cibavit te Man, quod non noverant majores tui ; ut affligeret te . $c ut tentaret te ad benefaciendum tibi ad extremum :
17 Neque dicas cum animo tuo ; virtus mea Se robur maniis mez paravit mihi opu- Untiam hanc.
t 8 Sed recordaberis Jehovas Dei tui,quia ipse est, qui dat tibi virtutem ad comparandum opulentiam . ut prasslet fccdus suum , quod juramentosanciverat majoribus tuis , sicut eft hodie.
19. Erit enim, si omnino oblitus Jehovae Dei rui.sequutus fueris Deos alienos, & colens eo; incurvaveris te eis : contestor contra vos diem huncjbre.uc omnino pereatis :
10 Sicut has gentes.quas Jehova perdiderit a facie vestra,ita pereatis : propreren, quod non auscultaveritis voci Jehovas Dei vestri. _
C AI 1 . IX. desumitur ela.io,nesutuun vt'
NOMIUM. Cap.9. 1
Qori(ufibi adseribAnt^uuiYistwper Deo ad» versati suerint.

a Udi Jistael, tutransiturus es dichacjai* aVdenem , ut ingressus hasreditario jure possideas gentes majores & robustiores te , civitates magnaS, & munitas <*jjui;*enfe> in coelum usque:
i stopulum magnum 8e excelsum , filio» Hanakitarum ; quos tu novisti,& de quitu* tu audivisti,quis consisteret coram filiis Ha- naki }
} Scias ergo hodie jehovam Deum tuum ipsum, qui transit ime te ignem ejje consumentem, ipsum perditurum eos, & ipsum prostraturum eos ante te, ut expellas eos,Sc perdas eos celeriter,quemadmodum Jehova dixit tibi.
4 Ne loquitor cum animo tuo,quum expulerit jcliva Deus tuus eos a facie tua* dicendo:proptcr justitiam meam introduxit me jehova ad hasreditario jure polsiden* dum terram hanc, aut propter improbitatem gentium istarum Jehova expellit eas a facie tua.
5 Nequaquam propter justitiam tuam, aut propter rectum animum tuum ingressurus es ad possidendum hasreditario jure terram earum > sed prox ter improbitatem gentium istarum Jehova Deus tuus expe.lic eas a facie tua , & ut praester verbum, quod juramento promisit majoribus tuis.Abraha-mo,Ji-.zchako,8c jahakobo.
6 utstufem cognoscas non propter justi*
tum tuam Jehovam Deum tuum dare tibi terram istam optimam, ad hzreditario : u.c possidendum eam,sed populum durum cervice ej> te: >
7 Recordare,ne obliviscitor eorum, qui-) bus elfecisii, ut irä effervesceret Jehova ' Deus tuus in ipso deicrto,inde ab ifisodie, (quo exivisti e terra Agypri usque dun ve- ; nistis in hunc locum,rebelles maximo ope- : re fuistis contrJ jehovam.
K Etiam iu Chorebo fecistis,ut efferve- (fccret ii a Jehova, nam percitus fuit iia Jehova contra vos,ad perdendum vos.
9 Quuin asccndiiiem montem iplUm accepturus tabulas lapideas,tabulas ipsasfcc- ; deris, quod pepigerat Jehovavobiscurn, & i consedislem in ipio monte quadraginta j dies,& quadraginta noctes, cibum non co- • mediiVem.necaquam bibiiVem*
to Et daret mihi jehova duas illas tabu* las lapide.'Ssjcripras digito Dei, quibus inerat fecundum omnia illa verba,quas loquu- tus fuerat jehova vobiicum in ipso raonie e medio ignis,die congregationis.
11 Fuit enim exactis quadraginta diebus.
& quadraginta noctibus, quum daret mil i Jehova duas illas tabulas lapideas, tabubs ipsas foederis;
11 Ur ediceret jehova mihi.surge descende celeriter hinc, nam corrupit se populus tuus, quem eduxisti exAgypto: recesle- runt cito ab ea via,quam przstitui ipsis,fecerunt sibi fusile.
ij iVxterca alloquutu» «n jehova me. dicendo , consideravi populum hunc, «cce autem populuSduius cei vice cjl:
14 Desiste afme.ur peidam eos,8c deleam nomen eorum sub coelis, esliciam autem te in gentem robustiorem & majorem ea.
15 Quam-

i ; Quamobremi convertens me des.cendi | |ex ipso monre (mon* aurem ille ar-deibat jgne,) cum duabus tabulis ipsis faedtfri* in ambabus manibius mejs.
16 Quumque imspiccrem,qubd «cc<e p«c* caveratjs Jehovas Deo vestro,facientes vobis vitulum fusiilem, recesseratis ce. eriter ab ea via,quam p-rasstituerat Jehova vobis:
17 Apprehendens duas ilsas tabulas, abjeci eas ab ambabus manibus meis, Sccon- fregi eas ante ociuloS vestros.
I 18 Deinde prorui coram Jehova sicut (priüs, quadragimta dies & quadraginta noctes , cibum non comedi & aquam non bibi: propter omnia peccata vestra,quibus peccaveratis fac iendo,quod malum videtur , in oculis Jehovas,provocando eum :
| r9 Metuebant enim ab ira illa,& excan- 1 descentia, qua efferbuerat Jehova contra vos ad perdendium vos : & auicultavit Jehova mihi etiam vice illa.
20 In Aharonem quoque ira percitus est t Jehova valde ad perdendum eum : sed iup*
1 plex oravi etiam pro Aharone eodem tem-
1 2i Peccatum autem vestrum , ipsum, quem feceratis vitulum,accipiens combus-,
! si igne, Lc contrivi eum molendo optime,
1 donec comminutus esset in pulverem, & projeci pulverem eius in torrentem, qui descendit exilio monte.
22 Etiam Tabheras, & Massa?, & Kibro- this-chaavac fecistis, ut Jehova effervesceret irä :
2; item quum mitteret vos Jehova Ka- descho-barnehae, dicendo ascendite, & has- leditario iure possidete terram istam,quam dedi vobis.' rursus maximo opere rebellavistis in praestitutum Jehovas Dei vestri, non credentes ei, neque auscultantes voci
14 Rebelles fuistis maximo opere in Je- hovam,ex quo die cognovi vos.
2< Ideoque prorui coram Jehova quadraginta illos dies, Lc quadraginta noctes, quibus dixi me proruisse , eo quod dixerat Jehova se perditurum vos:
26 Et supplex oravi Jehovam dicens,Domine Jehovi, ne perdito populum tuum, & quidtm possessionis tuas, quem redemisti magnitudine tua; quem eduxisti ex Ägy- pto manu forti.
it Recordare servorum tuorum Abraham:, Jiczchaki, & Jahakobi, ne respicito ad duritiem populi hujus, & ad improbitatem eju$,& ad peccatum eius :
28 Ut non dicant nu-oLc illius terras,unde eduxisti nos, propterea quod non poterat Jehova introducere eos in illam terram, quam promiserat eis : & quia oderat eos eduxit eos ad morte afficiendum cos in deferto illo.
29 Sunt enim populus tuus , & quidem poHessionis tuas, quem eduxisti virtute tuä maxima, & brachio iuo extenso.
C A P. X. Inft.iurAntur nov* t&buU,&earum olscrxlantia frit itualU commendatur. Empore illo edixerat Jehova mihi, dola tibi duas rabulas lapideas.sicut illa: priores event, & anende ad me in montem .faciesque cibi arcam ligneam ;
NOMIUM. . Op.tc;
2 Ut inscribam istis tabulis eadem verba, quae fuerant in tabulis illisprioribus,quas fregisti.deinde ponas eas in arca illa.
) Arcam itaque curavi fieri e lignis cedrorum lectissimarum, dedolavi duas tabulas lapideas,sicut illas priores suerant, dea- scendi montem cum duabus illis tabulis in manu mea.
4 lnscripsitque tabulis illis secundCmt scripturam priorem, eadem decem verba, quas edixerat vobis Jehova in monte e medio ignis, die congregationis: & dedic eas Jehova mihi.
5 Tunc convertens me descendi e monte,8e posui tabulas illas in arca,quam feceram, quas lunt ibi, quemadmodum prascepi» mihi Jehova.
6 filii autem Jisraelis, quum eo progredientes a puteis'filiorum Jahakanis & Mo- iera, ubi mortuus est, &‘ubi fepulrus Aha- rqn, functuique sacerdotio Elhaiar filiu# ejus in loco ejus ;
7 Inde Gudgodum , 8 e Gudgodo Joba- tham regionem fluminibus aquarum irn- £u<jm progressi fuissent Homer usque :
8 Tempore illo separavit Jehova tribum Leviticam ad portandum arcam foederis Jehovae,ad stannum coram Jehova,ur ministrarer ipsi, Lc ad benedicendum in nomine ipsius,usque in diem hunc.
9 Idcirco non est Levitas pars, aut possessio cum fratribus suis; Jehova est possessio ejus, quemadmodum loquutus est Jehova Deus tuus ei.)
10 Cum igitur ego stetissem in illo monte, sicut diebus prioribus,quadraginta dies & quadraginta noctes, exaudivit me Jehova etiam vice illa, noluit Jehova perdere te ;
11 Sed edixit Jehova mihi, surge, suscipe profectionem ante populum hunc, ut ingressi possideant haereditario jure terram, quam juramento promisi majoribus eorum me daturum eis:
12 Nunc itaque Jisrael,quid Jehova Deus tuus petit abste ? nisi ut timeas Jehovam Deum tuum, ambules in omnibus viis eius, Lc diligas eum, Lc colas Jehovam Deum tuum ex toto corde tuo, & ex toto animo
1 $ Observando prascepta Jehovas, Lc statuta eius, quas ego prascipid tibi hodie, uc bene sit tibi;

14 En Jehovas Dei tui sunt cocli,8e coeli coelorum, terra,Lc quicquid es! in ea:
Tantum in Maiores tuos propensus fuit amore Jehova,diligendo eos,unde selegit femen eorum post eos» vos, inquam, pras omnibus populis,sicut c/Vhodie.
16 Circumcidetis ergo pr*putium cordis vestri, Lc cervicem vestram ne obduretis amplius.
17 Nam Jehova Deus vester, ise/tDeuS Deorum,Lc dominus dominorum, Dri« fortissimus, maximus, potentissimus, summe- que formidabilis ; qui non accipit perto- nam,neque recipit munus :
18 Agit causam pupilli,& viduas:&amat peregrinum, dando ei cibum 8c vestimen-
19 Itaque amabitis peregrinum,quia peregrini fuistis in terra /F.gypti.
14 20 Je-

20 Jehovam Deum tuum timeto,eum co- Jito, & ei adhereto, ac per nomen ejus ju-
^a/lpfe est laus tua» idemque Deus tuus, qui fecit apud tejes maximas,& formidabiles istas,quasviderunt oculi tui.
iz Ad septuaginta animas descenderunt patres tui in Agyptum : nunc autem disposuit te Jehova Deustuus, ut sis sicut stellae cali multitudine.
CAP. XI. Commentarium adprimumpr*- ceptum.
TTaque diliges Jehovam Deum tuum, Sc ^observabis obiervationem eius, Sc st a tut.' cius, judiciaque eius, & preceptaejuso* mnibus diebus.
r Et agnoscetis hodie* non filios vestros, qui non noverunt,neque sunt experti eruditionem Jehove Dei vestri: vidifie ma- nitudinem eius, manum ejus fortem, Sc rachium ejus extensum ;
$ Et stgna eius* 8c facta ejus,qua; fecit in medio Lgypti» adversus Parhonem Regem iEgypti,& adversus totam terram eius :
4 Quasque fecit exercitui Ägyptiorum , equis ejus , Sc curribus eius ,quod fecit.ut «qua; maris algosi inundarent suoer faciem eorum, quum persequerentur vos ; ita ut perdiderit eos Jehova usque in diem hunc :
C Et qua: fecit vobis in deferto , donec pervenireris ad locum hunc *
6 Er quod fecitDathani Sc Abiramo filiis Eljabi.nlii Reubenis, quum aperiens terra os suum absorbuit eos , Lc domos eorum, & tentoriaeorum, & omnia corpora viventia, qua; sequebantur eos in medio totius Jis-
7 Sed oculos vestros/u/jfe , qui viderunt quodque opus Jehovae maximum,quod fecit :
8 Ut observetis quodque praeceptum, quod ego praecipiotibi hodie , ut roboremini,& ingressi hasreditario iure possideatis terram , qub mox transituri estis ad possidendum eam jure hasreditario :
9 fit ut prolongetis dies super illam terram, quam juramento promisit Jehova majoribus vestris se daturum eis, id est, semini eorum : terram affluentem lacte Sc meile.
10 Terra enim,quo mox ingressurus es ad possidendum eam jure hereditario , non est ut terra JEgypti.unde exivistis , ut femines femen tuum,deinde irriges /atorepedis cui,sicut hortum olitorium.
11 Sed terra ilU,qao mox: transituri estis ad possidendum eam iure hereditario »terra montium Sc convallium est ad pluviam coeli, imbibit aquam :
laE/herrajquam Jehova Deus tuus curat: jugiter oculi Jehova; Dei tui intenti sunt in eam» aprincipio anni usque ad hnem eius.
i; Erit itaque si ferio auscultaveritis, prascepti* rreis, qua; ego precipio vobis hodie, diligendo Jehovam Deum vestrum, Lc colendo eum ex toto corde vestro,&ex toto animo vestro;
14 Ut dem pluviam terras vestra; tempore suo, tempestivam Sc serotinam , sic colliges frumentum tuum.Le mustum tuum,6c oleum tuum;

15 Etiam dem herbam fn agro tuo prp Sumentis tuis ; ut comedas Sc satureris.
16 Cavete vobis,ne leducatur animus vester , ut recedentes colatis Deos alienos , Sc incurvantes vos honorem babeetit illis .*
it Unde accensus irä Jeliova in vos ita claudat caelos,ut non sic pluvia,Lc terra non edat pr-ovemum suum: sic pereatis celeriter a terra illa optima,quam Jehova daturus est
18 Sed reponetis hasc verba mea in corde vestro,& in animo vestro »Lc alligabitis ea in sgnum manui vestras» eruntque prp frontalibus inter oculos vestros:
19 Prarterea docebitis ea filios vestros loquendo de eis,quum sedes domitus, & quum incedis per viam ,& quum jaces,Se quumsurgis:
20 Etiam inscribes ea postibus domus tuas,&portis ruis:
ii Ut tam multiplicentur dies vestri ,& lies filiorum vestrorum super terram illam, quam juramento promisirjehova maioribus vestris se daturum cis jquiam multisunf dies cocli super terram.
1* Nam si diligenter observaveritis totum hoc preceptum.quod ego praecipio vobis faciendum , diligendo Jehovam Deum vestrum , incedendo per omnes vias ejus,Lc adhaerendo ei:
2; Utique expellet Jehova omnes gentes istas a facie vestra, Sc hasreditario jure possidebitis gentes majores,Lc robustiores vor
24, Omnis locus, quem calcaverit planta pedis vestri, Vester erit; a deserto ad libanum usque , ab ipso flumine , flumine Euphratis usque ad mare posterum erit terminus vester.
25 Non consistet quisquam ante faciem vestram;pavorem vestri, timoiemque vestri indet Jehova Deus vester super faciem totius terras, quam calcabitis, sicut loquutus est vobis.
2^> Vide ego propono vobishodie benedictionem,aut maledictionem :
27 Benedictionem,si auicultabitis praeceptis J ehovas Dei vestri, qua; ego praecipio vobis nodie ;
28 Maledictionem vero , si non auscultabitis praeceptis Jehova; Dei vestri, sed recedetis ab hac via,quam ego praecipio vobis hodie , sequendo Deos alienos, quos non
29 Erit autem,quum introduxerit te Jehova Deus tuus in terram istam,qub tu mox ingressurus es ad possidendum eam jure hereditario , ut edas benedictionem hanc in monte Gerizzimorum , 3 e maledictionem istam in monte Hebalis:
Nonne sunt trans Jardenem secundum viam ad occasum Solis,in terra illius Cena- hanari. qui inhabitat campestria , e regione Gilgalis juxta planitiem More ?
Nam vos transituri estis Jardenem, ut ingredientes hereditario iure possideatis terram,quam Jehova Deus vester dat vobis, Sc hereditario jure possessuri estis eam ,ac habiraturi in ea.
$2 Itaque observantes facietis omnia het statuta , Sc judicia, qu* ego propono vobis hodie.
CAP.

C Al\ X u. ConmtnlAiiw ad secundum'
prdctptum.
JEc sunt iUm statuta,&iudici»,quaeob- seivantcj fatcturi esiis.in e., terra,quam d3t Deus majorum tuorum tibi,ut haercdi- tario jure possideas eam : omnibus diebus, quibus victuri citis super terram.
r Omnino perdite omnia illa loca,ubi gentes, quas hereditario jure possessuri citis,coluerunt deos tuos ; in singulis montibus excellis , g< j r i singulis

collibus , Se sub quaque arbore virente.
; Diruetis igitur altaria earum,8c confringetis ltatuas carünri, & lucos earum comburetis igne, ac ssuhptiles deos illarum succidetis,sic perdetis n omen eorum e loco illo.
4 Ne facitote si.c Jehovar Deo vestro:.
< Sed in loco,quem elegerit lehova Deus vester ex omnibus tribubus vestris ; ad collocandum nomen suum ibi, in habitatione ejus exquiritote cum,quum veneris illuc.
6 'Igitur adducetis eb holocaustavestra,8c sacrificia vestra ; decimnfque vestras,& oblationem manus vestrae; item votiva vestra, Se voluntarias oblationes vestras, & primogenita armenti vestri,?c gregis vestri:
7 Ut comedatis ibi coram jehova Deo vestro, Se laetemini vos.&famili* vestrae eomt- dentes ex omni re,ad quam admoveritis manum , qua benedixerit tibi Jehova Deus
8 Ne facitote fecundum omnia, quas nos hic facimus hodie ; quisque quicquid rectum videtur in oculis ejus ;
9 Non enim adhuc ingrelsi estis,ad locum illum quietis,Lc ad possessionem illam,quam Jehova Deus tuus dat tibi.
10 Sed ubi trajecto Jardene, habitabitis terram , quam Jehova Deus vester possidendam dat vobis,'& quietem dederit vobis ab omnibus inimicis vestris circumquaque,ita ut habitetis secure.
it Erit ut eo loci,quem elegerit Jehova DeuS vester, ad collocandum nomen suum ibi,adducatis quateunque ego ptarcipio vobis ; holocausta vestra , & sacrificia vestra , decimas vestras , Se oblationem maniis vestrae, & selectum quodque votum vestrum, quod voveritis Jehovae:
11 Ut laetemini coram Jehova Deo vestro; vos,& filii vestri,filiaeque vestrae ,Se fervi vestri, ancillajque vestra».l-evira etiam, qui intra portas vestras erit, quia non est ei pars, aut possessio vobiscum.
t $ Cave tibi,ne offeras holocausta tua,in omni loco,qui videbitur tibi:
>4. Sed in eo loco, quem elegerit Jehova» in aliqua tribuum tuarum, ibi offerto holocausta tua :Se ibi facito,quaecunque ego praecipio tibi:
i ? Veruntamen omnino prout desiderat animus tuus mactare poreris»8c comedere carnem in omnibus portis tuis, fecundum benedictionem Jehovae Dei tui,quam largitus suent tibi :iihmundus Se mundus come- d arn P ° tCrit cX€a ' Ut kSPlk». & ut cervi
• 6 Tantum horum sanguinem ne comeditote, stiper terram effunditote illum,sicut aquam.
«7 Non poteris comedere intra portas
NOMIUM. . Cap.n,
tua* decimas frumenti tui,aut musti tui,aut olei tui , vel primogenita armenti tui , aut gregis tui: neque ulla votiva tua,quae voveris, aut voluntarias oblationes tuas, denique ullam oblationem maniis tuar:
18 5ed coram Jehova Deo tuo comedito illam in loco, quem elegerit Jehova Deus tuus ; tu>& filius tuus, filiaque tua.Lc servus tuus » ancillaque tua, Se Levita,qui est intra portas tuas : sic istaberis coram Jehova Deo tuo comedens ex omni re,ad quam admoveris manum.
iq Cave cibi,ne deferas Levitam , ullo dierum tuorum in terra tua.
20 Quum dilataverit Jehova Deus tuus terminum tuum , quemadmodum promisit tibi; si dixeris , comedam carnem,eb quod desideret animus tuus comedere carnem , omnino prout desiderabit animus tuus, comedes carnem.
11 Si procul aberit abs te locus ille,quem electurus est Jehova Deus tuus,ad collocandum nomen suum illic; & mactabis de armento tuo, aut de grege tuo,quem dederit Jehova tibi, quemadmodum pr*cepitibt; tum comedes intra portas tuas,omnino pro- Utfdefiderabitanimus tuus:
22 Verum quemadmodum comedituràli- qua caprea,aut cervus , sic comedes eam , mundus simul,& immundus comedent eam.
N Tantummodo persta,utnon comedas ullum sanguinem, quia sanguis cuiusque «st ejus anima : ideo ne comedito ullius animam cum ipsius carne.
24 Ne comedito illum ; super terram effundito illum,sicut aquam.
2? Ne comedito illum ; ut bene sit tibi. Se filiis tuis post te » quum feceris quod rectum videtur in oculis Jehovae.
26 Sed res sacras tuas,quae tuas erunt, 8e votiva tua, sumito ut venias ad locum, quem elegerit Jehova z
27 Et paratis holocaustis tuis , carnem cum sanguine eorum adofeto in altari Jehovae Dei tui; sacrificiorum veto tuorum dh'o> um sanguis effunditor in altari Jehovae Dei tui,& carnem comedito.
28 Observa, ut ausculres omnibus verbis istis, quae ego praecipio tibi; ut bene sit ti- - bi,8c filiis tuis post te usque in seculum, quum feceris,o.uod bonum Se rectum videtur in oculis Jehovar Dej tui.
29 Quum exsciderit Jehova Deus tuuS a facie tua gentes illas,quo mox ingressurus es ad possidendum eas jure haereditario ; Se hxreditario jure possidens eas habitabis in terra carum :
$0 Cave tibi, ne sequendo eas illaqueeris,postquam perditae fuerint a facie tua ;& ne exquiras de diis earum » dicendo , quomodo coluerunt gentes istae deos suos ; ut sic faciam ego quoque.
\t Ne facito sic Jehovae Deo tuo ; nam quicquid abominationi est Jehovae ; quicquid odit , fecerunt diis suis.cum etiam filios stios,8c filias suts comburant igne , ojfe»- rentesdiissuis.
12 Unamquamque rem.qUam ego praecipio vobis , eam oblervantes facite : ne addito ei,neque detrahito ex ea-
C A P. XIII. Spiritu* apostflsi* quomodo
pleRendM*
I 5 Quum

Cap.U. DEUTERON
Q Uum Turgens ist medio tui Propheta,auc somnians somnilim , ediderit tibi signum,auc prodigium.
,r Quamvis eveniat signum illud,aut pro- digiumjquod prrdixerat tibi,dicendo ; sequamur Deos alienos, quos non noveras, & «olamus cos;
; Ne auscultatoverbis Prophetae istius, aut isti somnianti somnium : quia tentatjc- hova Deus vester vos, ad cognoscendurnan siris amantes Dei vestri ex toto corde vestro,& ex toto animo vestro.
4 Jehovam Deum vestrum sequimini, & ipsum timete :& mandata ejus observate , ac voci ejus auscultate , cumque colite , fk adhaerete ei r
5 Propheta autem iste,aut somnians somnium iste plectitor morte,quia suasit apostasiam contra |ehovam Deum vestrum; qui «duxit vos e terra £gypti,8c qui redemit vos c domo servorum,depulsurus te'a via, quam praestituit tibi Jchova Deus tuus,uc ambules in ea: ita sustuleris illud malum e medio tui.
6 Si clam incite: te frater tuus,filius matris tuae,aut filius tuus,aut filia tua,aut uxor charissima tibi,aut amicus tuus,qui ejt sicut tu ipse, dicendo, eamus & colamus Deos alienos, quos non noveras tu,aut majores rui
7 E diis populorum» qui sunt circa vos. propinquorum tibi,aut longinquoium abs te ; ab una extremitate terrae usque ad 4 /tc- ram extremitatem ejus:
8 Ne acquiescite illi,neque auscultato illi $ neque parcito oculus tuus illi , neque clementia utitor,neque celato illum :
9 Sed omnino occidito illum, manus tua primum esto contra illum,ut mone atficias illum y postea vero manus totius populi:
i o Et obrues eum lapidibus ita,ut moriatur ; quia quassivit te depellere a Jchova Deo tuo; qui eduxit te e terra Ägypei e domo fervorum:
ii Ut audiant omnes |israelitas,8c timeant: nec pergant usi facere fecundum rem malam hanc in medio tui.
tz Si audiveris de aliqua civitatum tuarum » quasJehova Deus tuus dat tibi ai habitandum illic,dicentes :
Egressi homines nequfssimi e medio tui,depulerunt habitatores civitatis suas,dicendo,eamus & colamus Deos alienos,quos non noveratis.
14 Ubi inquisiveri$,8c pervestigaveris,ac percunctatusfueris bene,si ecce vera certä- que erit res illa,Ji commiiTa fuerit abominatio hasc in medio tui.
15 Omnino percutito habitatores civitatis illius acie gladii: internecioni devoveto eam » & omnes, qui erunt in ea, jumen- taque eius acie gladii:

16 Omnem vero prasdam ejus comp orta- to in medium p'.areas eius ; Sc combures i- gne civitatem ipsam , omneimque praedam «ius prorsus Jehovas Deo tuo : ut sir tumulus perpetuus,ne asdificecur deinceps.
17 Neque adhasiesi.no manui tuas qurc- quam de uUo anathemate : ut convertatse Jehova, ne accendatur ira eius , Sc ut cor* ferat tibi misericordiam , & misereatur tui» aeque augeat te, sicut seßtturum ju-

ramento promisit maioribus tuis :
18 Quum auscultabis voci jehova Dei tui» observando omnia pr 3 tcepth,qLas ego praecipio tibi hodie, faciendo quod rectum videtur in oculis Jehovas Dei tui.

C A P. X l V. Gentium ritu* Upe: mortuo fugiendi/,*: animalium mundo-urr, & immundorum dthCxM ist decimarum modus,

Ilii estis Jehovas Dei vestri: neincidite vos, neque inducite calvitium inter oculos vestros propter mortuum:
r Quia populus sanctus es Jehovas Deo tuo;& te elegitjehovj.utsis ei populus peculiaris pras omnibus populis,qui sunt in ftiperficie terras.
zNe comedito ullam rem abominandam.
4 Hae sunt bestias, quas comedetis, boves,ex pecudibus oves & capras:
5 Cervi Sc capreas,& damas,8c rupicaprae*
& strepsicerotes,& bubali,vc cameloparda- lides:
6 Denique omnem bestiam habentem ungulam scissam, & bifidatam fislurä in bina* ungulas, revocantem ruminis cibum inter bestias ; ip.am comedetis.
7 yeruntamen haec ne comeditote ex revocantibus ruminis cibum, & ex habentibus ungulam scillam bifidatam solum: camelos, & lepores, 8c montanos mures,quia revocant quidem cibum ruminis ista, sed ungulam seltsam non habent,immunda sunto vobis.
8 Similiter suem, quia ungulam quidem scillam habet, led non revocat cibum ruminis,immunda esto vobis: de carne eorum ne comedi tote,& cadaver eorum ne tangii«»
9 Hasc comedetis ex omnibus,quas sunt in aquis ' quascunque habent pinnas, & squamas comedetis.
10 Quaecunque vero non habent pinna* aut squamas,ne comeditote;immunda sunto vcbis.
11 Omnem avem mundam comedetis:
11 Hasc autem sunt, ex quibus non comedetis : aquilas,& ossifragas,& haliaeti;
1; Et cornices,& picas,8c milvi secundum speciem suam:
14 Et omnes corvi fecundiim speciem
i? Et ululae, & hirundines ;8c aesalones: 8c accipitres fecundum speciem luam :
16 Et bubones, 8 c noctuas, Sc monedulas,
17 Et plateas, 6c meropes» & mergi:
18 Et ciconiae, & ardeas fecundum speciem suam, Sc attagenes, 8c vespertiliones.
19 At omne reptile volucre,immundum esto vobis: ne comeduntor.
20 Omne volucre raundumcomedetis*
21 Ne comeditote ullum cadavcrsperegrino,qui erit intraportas tuas dabis illud, ue comedat illud, aut vendes alieno) nam populus sanctus es Jehovas Deo tuo: ne coquito hocdum in lacte matrissuas.
22 Fideliter decimato omnem proventum fernem is tuas, qui provenit in agro, quotannis :
2? Et comedes coram Jehova Deo tuo,
in loco,quem elegerit,ad'collocandum nomen suum ibi i decimas frumenti tui, mulli tui, Sc olei tui, 8e primogenita armenti tui, gre-

«regisque tui. ut discas timere |ehovam
Deum tuum *, m ,nibus diebus.
i+ Quod r, nnagnum fit piator facultatem tuam itcripifum, ut nonposs s ferreil- Usdeeimof, 1 di:ile t praeter facultatem tuam locus.quem elegerit lehova Deus tuus,ad collocandum nomen Mum ibi: eb quod benedixit tibi JehovaDeus tuus:
»5 Tum commetabis pecunia; & colligatam pecuniam h abens in manu tua, ibis ad locum,quem eieg^rit Jchova Deus tuus :
16 Expensäqu'e petunia illa in omnia, quae desideraveri-c anin.ustuus, in boves, aut in pecudes , sc in vinurr.,aut in alium potum inebr iants-m,denique in omnia,quae «xpeticrit abs te animus tuus, comedes ibi coram Jehova Deo tuo,ac laetaberis tu cum familia tua:
i7SedLevitam,qui frit intra portas tuas, ne derelinquito ; non enim ejt ei pars, aut possessio tccum.
aX A fine trium annorum depromito o- mnes decimasproventuscuijfroiienient&ii-' lo anno,& relinques eum intra portas tuas:
29 Quem veniemes Levit*(quia non ijl «j pars ,aut possessio tecum)& peregrini,pupillique,& viduas,qui/unt intra portas tuas, comedant, Öcsaturentur, ut benedicar tibije- hova Deus tuus in omni opere manus tuae, quod facie.%

CAP. XV. Sabbathtfrmw annorum,& jus fervorum.

A Fine septem annorum facito intermissionem.
2 Hoc autem ejlo jus intermissionis *, intermittito omnis creditor , ms hrbens vindicandi manu sua,id quod vindicaturus esset a proximo suo ; ne exigito a proximo suo, L: a. fratre suo, quum indicta fuerit intermissio jehovas.
; Ab alienigena exiges,sed ab eo,quod errf "bl apud fratrem tuum intermittito manum tuam :
4 Tantum quia per te non debet esse e- gensj cum omnino benedicturus sit tibi Je- hova in ea terra,quam Jehova Deus tuus 'dat tibi in possessionem, ut hasrcditatio jure possideas eam:
5 Si tamen diligenter auscultaveris voci Jehov« Dei tui,observans,ut facias totum praeceptum hoc,quod ego praecipio tibi hodie.
6 Nam Jehova Deus benedicit tibi, quemadmodum locutus fuerat tibi: adeo ut possis mutuare gentibus multis . & tu non habebis opus mutuari , & poteris dominari in gentes multas , neque in te dominaturas
7 Si fuerit apud re egens «luifpiam e fratribus tuis intra aliquam e portis tuis , in terra tUd.quam]ehova Deus tuus dat tibi, ne obfirmato animum tuum,neque occludito manum tuam adversus fratrem ruum, qui egens sit:
8 Sed liberaliter aperito manum tuam ei,
& liberaliter miuuato Eisqumtum fati* est
indigentias eius,id cuius indiget.
9 Cave tibi.ne sit quicquam in animo tuo nequam, ut dicas,appropinquat annus ille septimus, annus remissionis, oc malignus sit oculus tuu* in fratiem tuum, qui egens <st.

ita ut non des ei: idcirco inclamet contra te Jehqvam,&: sitinte peccatum.
i'o Liberaliter dato ei.neque malignus e- sto animus tuus,quum dasei: nam hums rei causa benedicit tibi Jehova Deus tuus in omni opere tuo,& in omni re,ad quam admoves manum tuam:
11 Quia non desinet egens e medio huius terrae : idcirco ego praecipio tibi, dicendo: liberaliter aperito manum tuam erga fratrem tuum, erga pauperem ruum,8c eiga c- genum tuum in teri a tua.

12 Si vcndaiur tibi frater tuus Hebrasus, aut Hebraea, is serviet tibi fex annis: anno vero illo septimo dimittito eum liberum
*1 Quum autem dimittes eum liberum abs te,ne dimittito eum vacuum :
14 Liberaliter imponito collo eius de grege tuo,& de areatua,& de torculari tuo ; quo benedixerit Jehova Deus tuus,dato ei:
K Et recordare te servum fuiiTe in terra Agypti , ac redemisse te Jehovam Deum tuum : idcirco ego praecipio tibi rem hanc
16 Sed erit,si dicat tibi,nolo exire ii te.eb quod diligat te,& familiam tuam,quia bene estei apud te :
17 Utacceptam subulam indas auri eius, Lcipsi ianuatjsic erit tibf servus in feculum : & etiam ancilla: tua: facitosimilitrr.
18Ne durum videtor in oculis tuis,quum J? dimittes eum liberum abs te (nam duplum est mercedis mercenarii, tjuo servivit tibi sex annis) ur benedicat tibi Jehova Deus tuus in omnibus, qua: facies.
lyOmne primogenitum, quod nascetur in armento tuo, 8 c in grege tuo,quod mas e- rt>,ianctificato Jehova: Deo tuo: ncutitor primogenito bovis tui,neque tondeto primogenitum gregis tui-
20 Coram Jehova Deo tuo comedito illud quotannis in loco, quem elegerit Jehova i tu Se familia tua.
11 Sin autem erit in eo vitium, si er i- claudum,aut caecum, ullum,j 6 ei it ex vitiis malis ; ne mactato illud lehova: Deo tuo :
22 Intra portas tuas comedito illud i immundus 8e mundus pariter, tanquam capream,& tanquam cervum.
2t Tantummodo sanguinem eius» ne comedito : super terram effundito eum, sicuc aquam.
C AP. XVI. De tribu* festti cardinalibus,
A de judidlM sonftituendu, vitande } ue
omni idololatria occasione.
O Bseivato mensem Abib,ut celebres Pascha Jehovae Deo tuo,quia in mense ipso Abib eduxit te Jehova Deus tuus ex Agypto noctu.
2 Tum mactabis Pascha, pecudes & boves Jehova: Deo tuo i in loco,quem elegerit lehova, ad collocandum nomen suum ibi. '
; Ne comedito cum iilo fermentum,septem diebus comedito cum illo azyma, panem paupertatis : cum festinatione enim exivisti e terra Agypti, ut recorderis dici exitus tui e terra Agypti, omnibus diebus vitas tua:.
4 Neque conspicitor apud te vetus fer-

mentum in toto termino tuo ieptem dies: reque pernoctato quicquam de ea carne, quam mactaveiisvespere,dic primo in matutinum usque.
L Non poteris mactare Pascha > intra aliquam e portis tuis» quas jehova Deus tuus dat tibi:
6 Sed ad locum illum, quem Jehova Deus ruus elegerit,ad collocandum nomen suum fioftVcws ,ibi mactato Pascha vespere; quum occidit Sol,stato tempore exitus rui ex Ägypto.
7 Tum coques cemedesque illud in loco, quem elegerit Jehova Deus tuus: deinde revertens manejbis ad tentoria tua.
8 Sex diebus comedito azyma: die autem septimo, qui dies est interdicti Jehovae Deo tuo,ne f.icico ullum opus.
9 Septem septimanas numeraro tibi.cx quo cotperit falx immitti in segetem,incipito numerare septem septimanas.
10 Tum celebrabis festum septem septimanarum Jehovae Deo tuo ; tributo ö’ voluntaria oblatione manus tuas,quam dabis ; prout benedixerit tibi Jehova Deus tuus.
11 Et laetaberis coram Jehova Deo tuo ; tu,& filius tuus ,& filia tua ; servusque tuus, Lc ancilla tua, & Levita, qui erit intra portas tuas, peregrinus quoque, & pupillus, Se vidua,qui e- unt in medio tui: in loco quem «legerit Jehova Deus tuus, ad collocandum nomen tuum ibi.
xi Ita recordaberis te servum fuisse in J£gypco,quum observabis,& facies statuta ista.
U Festum tabernaculorum celebrato septem diebus ; quum collegeris ex area tua, &c ex torculari ruo.
14 Laetaberis autem celebrando festum; tu,& filius tuus,& filia tua servusque tuu$,6c ancilla tua, Levita quoque,& peregrinus, pupillusque & vidua, qui erunt intra portas
if Septem diebus festum celebrato Jehovae Deo tuo in loco,quem elegerit Jehova ; quum benedixerit tibi Jehova‘Deus tuus in toto proventu tuo,8ctn omni opere manuum tuarum > «risque tantummodo
16 Tribus vicibus compareto quotannis omnis mas tuus ante conspectum Jehovae Dei tui in loco,quem elegerit,in festo azymorum , & in festo septimanarum, Se in festo tabernaculorum: sed ne coir.pareto ante conspectum Jehovae vacuus.
17 Quisque prout donatum «st manui suae ; pro benedictione Jehovae Dei tui, quä donavit te, Affato.
x 8 Judices Se moderatores constituito tibi,in singulis portis tuis,quas Jehova Deus tuus dat tibi ; per tribus tuas ;’qui judicent populum judicio justo.
19 Ne pervertito judicium,ne accipito personam: neque suscipito munus,quia munus «Xcaecac oculos sapientum, Se pervertit verba i ustorum.
10 Justissimam iustitiam sectare ; m vivas, Se haereditario jure possideas terram, quam Jehova Deus tuus dat tibi.
2i Ne conserito tibi lucum ullis arboribus ; fecundum altare Jehovae Dei tui,quod feceristibi; 1
O M T U M. Cip.tG.i?.
rr Neque erigito tibi statuam : qua; odit Jehova Deus tuus.
CAP. XVII. Leges de integritate facrifi» tio,um,de interficiendi* idololatra,t£r ron- fulcnditfaeerdotibM : de summo judice & jure Regio.
E mactato Jehovae Deo tuo bo\em,aut pecudem,in qua Jit vitium,res ulla mala,num abominationi Jehova; Deo tuo est ;
2 Si inveniatur in medio tui.inaliqua 4 portis tuis, quas Jehova Deus tuus dat tibi, ullus uliavr,qui fecerit,quod malten videtur in oculis Jehovae Dei cui,transgrediendo foedus ejus:
; Et abienscolueric deos alienos se incurvans illis,aut Soli,aut Lunas,autuli exercitui coelorum,quod non praecepi;
4 Renuntiatumque fuerit tibi,atque audiveris : quum inquisiveris bene,si ecce vera ccrraque res illa erit, fi commista fuerit abominatio ista in Jisraele ;
? Omnino produces virum illum, aut mulierem illam, qui commiserint rem pessimam hanc,ad portas tuas,virum, inquam» illum , & mulierem illam, ut obruas eos lapidibus,ac moriantur.
6 Ex sermone duorum testium,aut trium testium,morte afficitor is,qui moritur; nc afficitor morte ex sermone testis unius.
7ManuS testium primum esto contra eum» ut morte afficiant eum ; postea vero manus totius populi; sic sustuleris illud malum e medio tui.
8 Si occulta erit res tibi in judicio ferendo inter caedem Scc*dem, inter lirem Se litem » aut inter plagam Se plagam, e rebus controversis intra portas tuas: tunc turgens ascendes ad locum,quem elegerit Jehova Deus mus;
9 Et adibis sacerdotes Leviticos, vel ad summum judicem,qui erit diebus illis: ut consulas eos, 8c indicent tibi statum illius
10 Deinde facies ex praestituro illius sien- remia;,quam indicaverint tibi, profettu* k loco illo,quem elegerit Jehova: Se observabis,u: facias fecundum omnia,qua docue-
11 Ex prasstituto legis,quam docuerint te, Lc fecundum iudicium illud,quod dixerint tibi,faciro:nc recedito ab ea sententia, quam indicaverint tibi, dextrorsum aut sinistrorsum.
12 Vir autem ille,qui commiserit superbe ; ut non auscultetSacerdoti constanter ministranti ibi Jehovae Deo tuo.aur Jummo judici ; utique morietur vir ille,& tolles malum illude Jisraele :
t; Ut omnispopulusaudiant,Sctimeantj neque stiperbiant deinceps.
i4Quum ingressus fueris in terram,quam Jehova Deus tuu? dat tibi, ut haereditario jure possideas illam, & habitabis in illa ; si dixeris, statuam super me Regem,sicut o- mnesgentes, qu« sunt circa me:
1 {Tantum staiuito super t« Rcgem.quem elegerit Jehova Deus tuus: e medio fratrum tuoium statuito super te Regem, non poteris tibi praeficere virum

extraneum,qui non frater tuus sit.
16 Veruntamen ne multiplicaro sibi c-

quos 5 neque (facito,ut hic p<opulus revertatur in £gyp>tunft ad multiplicandum e- quos , cum Jehiova edixerit vobis,ne deinceps redeatis pier viam hanc amplius :
17 Neque «multiplicato sibi uxores, ut non recedat amimus ejus ame: argentum quoque & aurum ne multiplicato sibi admodum.
18 Sed erit,quum insidebit folio regni fu» $ uc describat sibi exemplum huius Legis in libro, ex eo.qiuieritin conspectu Sacerdotum Levieicorium:
19 Eritque penes eum, & leget in eo o- mnibus diebus vitat fu*} ut discat timere jehovam Deum suuiw,observare omnia ver- oa huius Legir.Le staituta istafaciendo ea ;
zo Ne efferatur animus ejus prse fratribus suis , & ne recedat ab hoc prxeepto dextrorsum aut sinifttonum : ut prolonget dies in regno suo,ip.'e& filii cjus,in medio Jiiradlis.__
CAP. X V 1 11. Vejuretrib&t Lcvitic* in
oblationes, decimo* is p' «miti«*. VePro-
pheta mediatore,is pseudoprophetis.
E cito Sacerdotibus Leviticis.toti tribui Levitit* pars, & possessio cum reliquo Jifraele : ex igneabiumendis Jehova:, & de possessione cjuS comedunto.
1 Quamobrem ne esto posseflio ipsi inter fratres^suos; Jehova ejt possessio ejus, queniadmodum dixit ei.
z Hoc autem esto jus Sacerdotum a populo, a sacrificantibus aliquod lacrificium, sive bovem,sive pecudem,- ut det populM Sacerdoti armum,& ambas maxillas , öi ventriculum.
4 Primitias frumenti tui, musii rui, & olei tui, & primitias velleris ovium tuarum
5 Quia cum selegit Jehova Deus tuus ex omnibus tribubus tuis',ut constanter ministret in nomine Jchovx, ipse & filii ejus, omnibus diebus.
6 item si adveniat Levita quispiam ab aliqua c portis tuis ex universo Jifraele,ubi habitabat« adveniat, inquam, omnino prout desiderabit animus ejus ad locum, quem elegerit Jehova ‘
7 Is ministrabit in nomine Jehovx Dei fui} sicut omnes ejus fratres Levita, qui stantibicoram Jehova.
8 Partem ex aequo comedent, prxrer precium rerum,quas quitque eorum vendi» deric.iecundum paternas familias.-
9 Quum ingressus fuers m terram,quam Jehova Deus 1 uusdat tibi : ne discito facere fecundum abominatione 1 gentium ista-
10 Ne invenitor in te,cui traducat filium suuni, aut filiam surm ner ignem : utens divinatio 'ibus,planetarius,aut conjector, aur prasHigiator :
ti Item utc^s incantatione, aur equiretis pythonem, aut arirlus.aut necroman- tis:
11ViimabommiiHQfii ,'JlJehov* quisquis
facit ilia: & propter abominationes istis Jehova Deus tuus expellit ist.»*^enttsa fa-
1? Integer esto cum Jehova Deo tuo.
14 Nam gentes ist®, quarum tu hserer

fucurus es, phnetariis&divinatonbusauscultant: de ce autem non ita/unf,quos dag tibi Jehova Deus tuus.
»5 Prophetam e medio tui e fratribus tuis, sicut ego sum, suscitabit tibi jehova Deus tuus} ei auscultare :
«6 Secundum omnia,qu* petiisti ä Jehova Deo tuo inChorebo, die congregationis, dicendo ; ne pergam audire vocem Jehova: Dei, & ignem maximum istum» no videam dmplius,ut non moriar.
17 Quamobrem dixit Jehova mihi} bene loquuti sunt,quod loquuti sunt.
18 Prophetam suscitabo eis e medio fratrum ipsorum, sicut tu es : Zc indam verba mea ori eius,ut eloquatur cis.qukquid praecepero ipsi,
19 Erit autem,ut quisquis non auscultaverit verbis meis,qua: loquuturus est in nomine meo,ego reposcam ab illo.
2 0 Vcruntamen Propheta ille,qui sibi arrogaris elöqui aliquid in nomine meo,quod non prxeepero ei eloqui, aut qui ejoquetur in nomine Deorum alienorum , omnino morietur propheta ille.
21 Quod si dicas cum animo tuo, quomodo cognoscemus verbum illud, quod non cloquutus fuerit Jehova?
12 .Quod fuerrt loquutus ille Propheta in nomine Jehovx, si non erit illud verbum, neque evenerit, hoc illud efl verbum,quod non eloquutus est Jehova : superbe eloquu- tus illud est Propheta ille, ne timeto ab eo.
CAP. XIX. Vc jure dfyli .Ve nov movendo termino.Ve jure rJWum,- is de petna falsis teftilut irroganda.
Q Uum exsciderit Jehova Deus tuus gentes istas, quarum terram Jehova Deus tuus dat tibi ira ut harres sis earum, habi- rcfque in civitatibus earum, Hc in domibus
2 Tres civitafes separato tibi } in medio terrae tu*,quam Jehova Deus tuus dat tibi, ad possidendum eam »ure hxredirano, i Parato tibivkm ade:s; quumeriper- tjtus fueris terminum terrx tu*,quam pof- lidendrm trrd derit tibi Jehova Deus tuus ; erltqu- ,ui fugiat illuc omnis occisor.
4 Hoc autem esto jus occisoris,qui fugerit illuc,ut vivar,- qui percusserit proximum suum imprudenter, quum ipse non oejerie eum antea,
5 Uc qui iverit cum proximo suo in silvam, ad cedendum ligna,si vibrante se manu e»uS cum securi,adexdendumlignum, dejecerit ferrum e manubrio cius,quod offendat proximum e : usita.ut moriatur: i t ad unam harum civitatum fugito,ut vivat :
6 N,e persequens vindex illius sanguinis occisorem, quum incaluit animus ipsius» assequatur eum, si major erit via ad e.»s. Se percutiat eum lethaliter; cum non sit in eum iudicium mortis, quia non oderat illum antei.
7 Idc'-ro ego rrxeepi tibi,dicendo, tres civitate« ferat ro tibi.
8 Quum veto dilataverit Jehova Deu* tuus terminum tuu* «quemadmodum »ura- rr ento nro 'sii " aioiihus tuis j Lcdederit tibi totam illam terram, quam promisit fe datui um majoribus tuis i
9 Si«;

9 Siquidem observes totum praeceptum hoc,faciendo illud,quod ego praecipio tibi hodie , diligendo JehovamDeum tuum, fle ambulando per vias ejus omnibus diebus: tum adjicies tibi amplius tres civitates ad tres istas:
10 Ut non effundatur sanguis innoxii, in medio terras tuae, quam Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem ; 'neve sic in te cui» pacasdis.
ti At si fuerit quispiam odio habens proximum suum, qui insidiatus fuerit ei, L insurgens in eum, percusserit eum lethsli- ter ita, ut moriatur; deinde fugerit in aliquam harum civitatum :
12 Tunc mittentes Seniores illius accipient eum inde ; fle tradent eum in manum vindicis illius sanguinis,ut moriatur.
i; Ne parcito oculus tuus ei; sed tolles reatum sanguinis innoxii ex Jisrce.e ; ut benesittibi.
14 Ne moveto terminum proximi tui, quem determinaverint prisci in possessione tua,quam possidebis in ea terra,quam Jeho- va Deus tuus dat tibi,ad possidendum eam jure hasrcditario.
1; Ne surgico testis unicus In quemquam, pro ulla iniquitate,aut pro ullo peccato ex qmnibus peccatis,quibus quis peccat: ex sermone duorum testium, aut ex sermone trium tastium stata res esto.
16 Si surrexcrit testis injurius in aliquem ; ad testificandum in eum apostasiam:

17 Tum sistent se duo viri,quorumfuer/t controversia ista, coram Jehova ; ante Sacerdotes aut judices, qui'erunt in diebus illis.
18 Quümque inquifiverint judices illi bene, si ecce testis falsus est testis ille» fal» (um testatus est contra fratrem suum :
19 Omnino facietis ei, quemadmodum inolitus fuerat facere fratri suo : ut tollas malum e medio tui:
20 JEt qui reliqui sunt,audientestimeant; neque pergant deinceps facere smile quic- quam huic rei mal« in medio tui.
rr Ne igitur parcito oculus tuus : vita pro vita, oculus pro oculo,dens pro dente, manus pro manu,pes pro pede esto.
C AP, XX. Legesmilitares.
Q Uum prodiens in prxlium contra hortem tuum.videbisequos, fle currus,populum majorem te,ne timeto ab eis ; nam Jehova Deus tuus tecum est, qui fecit,ut ad frenderes e terra Ägypti.
2 Quapropter erit, quum procedetis in prxlium : ut accedens Sacerdos alloquatur populum:
} Ecdicat eis, audi Jisrrel, vos procedi tis hodie in prxlium contra hostes vestros ne mollescat tor vestrum, ne timete, neque trepidate,neque expavescite metu eorum :
4 Nam Jehova Deus vester ambulat vo- bii'cum jpr'xliando pro vobis contra hostes Vestros,ad lervandum vos:
C Deinde alloquenrur moderatore« populum, dicendo , quis est ille vir,qui xdifi- cavit domum novam , fle nondum coepit uti ea ? abiens revertitor domum suam : ne moriatur in hoc prjelio ; Sc vir alius uti in- ciput ea.
NOMIUM. .
6 Item quis est ille vir,qui plantavit vineam,necdum eä sacris jam lolurä usus est ? abiens revertitor domum suam : ne moriatur^ in hoc prxlio: 8c vir alius illa sacris soluta utatur.
7 Item quis est ille vir, qui desponsavit uxorem, necdum duxit eam? abiens revertitor domum suam : ne moriatur in hoc prxlio.Scvir alius ducat eam :
8 Et pergent moderatores illi alloqui po« pulum,dicentes,quis ess ille vir,qui timidus fle mollis corde est ? abiens revertitor domum suam: ut non liqueicat cor fratrum eius,sicut corcius.
9 Tum erit desinentibus moderatoribus alloqui populum, ut prxficiant principei ordinum militarium in principiis populi.
to Quum accedes ad aliquam civitatem ad belligerandum contra eam ; primum invitabis eam ad pacem.
11 Erit autem, si pacem tuam responso probet, aperiatque tibi: erit,inquam,ut populus totus,qui aderit in cassmr tibi tributarii,fle serViant tibi.
12 Quod si non ineat pacem tecum, sed gerat contra te bellum; tum obsidebis eam:
] Quumque tradiderit eam Jehova DcuS tuus innianum tuam,percuties omnem marem eius acie gladii:
,4 Tantum focminas , parvulosque, & jumenta,fle quidquid erit in ea civitate,omnia spolia eius diripies tibi: fruerisque pixda hostium tuorum,quam dederit Jehova Deus tuus tibi.
r 5 Sic facito omnibus civitatibus longinquis y te valde , qux c civitatibus gentium istarum non sunt:
16 Sed e civitatibus populorum istorum » quas jehova Deus tuus dat tibi in possessionem ; ne sinito vivere ullam rem halitu prxdiram.
17 Quin potius internecioni devoveto eosChitthxum,ScEmorxum,Cenahanxum> fle Perizzxum , Chivvxum, 8e Jebufxum i quemadmodum prxeepit tibi Jehova Deus
18 Ut non doceant vos facere fecundum omnes abominationes suas , quas exercuerunt erga Deos suos,neque peccetis Jehova* Deo vestro.
19 Quum obsidebis aliquam civitaterri diebus multis , oppugnando eam,ut capias eam * ne perdiro arbores ejus vibrando in eas securim, si ex eis comedere potes, eas» que ne exscindito : nam agrestes arbores cuivis exposita sunt, ut procedant ante te ad propugnaculum.
20 Verüntamen arbores, quas n« 3 sti non
.esse esculenti srustus,arbores eas perdes,8e exscindes,uc xdifices propugnaculum contra civitatem,qux gerit in te bellum,donet ea corruat. __
LA?. XXI. Ve expiatione adit incerto
autto)e. Deducente uxorem captivam. De
primogeniti*. De filio contumace. De su-
faendio.
S l quii inveniatur confossus in terra, quam Jehova Deus tuus dat libi, ut hxreditario jure possideas eam, jacens in agro ; nec notum ht,quis percusserit eum:
L Tunc egressi Seniores tui,Lc judices tuij me-

metientur fiattium inde usque a<d civitates, quaesuntcircacconfolTum illum.
\ £ntque,ut«civitatis illius,qu;* proxima erit isti confossTo ; civitatis ergo illius accipiant Senkreis vitulam de arir.enro,qu 3 S tton sit ad uujm adhibita , quas n<on traxerit jugum :
4 Et deducemtes Seniores illitas civitatis Vitulam illam in vallem horrid»m , in qua nihil colitur,n<eque feminatur, d-ecollahunt ibi vitulam in Ula valle,
5 Deinde accedentes Sacerdc tes filii Levi i eos enim elegit Jehova DcUS tuus,ad ministrandum libi, &< benedicen dum in nomine Jehovas: &ex eoruni prasftituto age- turomniscontroterflia.&omnis plaga :
6 Omnes quoque Seniores civitatis illius, qui sunt proxinui ad confosTum istum , lavabunt manus suas super vitulam decollatam in ea valle;
7 Et protestantes dicent: matnus nostrae non effuderunt sanffuincm hunc ,& oculi nostri fssundenttm non viderunt,
8 Expia populum tuum sisraelem, quem redemisti Jehova,& ne impone reatum sanguinis innoxij in medio populi tui Jisrae- lis : sic expiabitur illis reatus illius sangui-
9 Tu ergo tollito reatum sanguinis innoxii c medio tui : nam facturus es,quod rectum vidttur in oculis]ehov«c.
10 Quum egressus fueris in prarlium contra hostes tuos. si dante eos Jehova Deo tuo in manum ruam , captivam feceris cx ejs captivorum multitudinem :
11 Et videns in ea captivonim multitudine mulierem pulchram forma,amore propenderis in eam , ita ut accipias tibi in uxorem :
ir Idedque introduxrris eam domutp tuam; prius radet caput futim , & alet ungues suos;
r? Depositoque vestimento captivitatis suae a se , sedebit domi tuae» & deflebit patrem suum»& matrem suam mense pleno : postea vero congrediens cum ea maritus eris ejus,erirque fila tibi in uxorem.
14 Erit tamen, si non delectaberis eä , ut dimittas eam arbitrio suo, at nequaquam pecunia vendito eam: raucitor eä ad quae- 6um,quandoquidem comprelsvsti eam.
i s Si fuerint alicui du* uxores,una dilecta ,8c alteri exosa, pepcriruque ei filios dilecta & exosa : fuerit autem filius primogenitus eius, qua: exosa est :
1 6 Tum erit,Uf quo die possessores instituet filios suos eorum, quar sunt ipsi non postit primogenitum efrccrc filium dilectae in conspectu filii exos»,qui primogenitus est;
17 Sed cum, qui primogenitus ess filium exosse agnoscito, dando ei portionem duorum ex omnibus, quae prrstb sunt ei: nam is ess principium potenstse e)us, ipsius est jus primogenitorum-
18 Si cui fuerit filius contumax.&rebellis, qui non aulcultat voci patri* lui,& voci matris suar, quamvis castigaverint eum. tamen non auscultat filis:
19 Idedque prehendentes cum pater eius, & mater eius; produxerint cum ad Senio- tes civitatis sua?,Sc ad portam loci mi ;

iO Dicentes Senioribus civitdtis sua:, filius noster iste contumax, 3c rebellis non auscultat voci nostras; comessator 6c ebrio» sui ett:
ji Tunc obruent eum Omnes cives eius ladipibus ira.ut moriatur , St tolles malum illud e medio tui j ut omnes Jifraelita: audiant &timeanr.
22 Quum autem erit in aliquo peccatum ad judicandum morti, & tradetur morti ; si suspenderis eum de ligno;

Ne pernoctato cadaver ejus in ipso ligno , sed omnino sepelito cum eodem die , nam suspensus exsecrationi est Deo; ut non polluas terram tuam, quam Jehova Deui tuus dat tibi in possessionem.
C AP. XXII. Lt-^t» charitatv(,& bonc/hs- tis in Vfssitu .-itemde ctfibM matrimoni - alibuA.
V idens bovem fratris tui, aut pecudem eius devios,non occultabis te ab illisjid omnino reducito eos ad fratrem tuum.
2 Qubd si frater tuus non erit propinquus tibi,aut non nosces eum : tum recipies illum intra domum tuam,ut sit apud te,donec quaerat frater tuus illum , Scissum restituas
; Et sicfacito asino eius , sic etiam vestimento eius;& sic facito omni rei amissae fra- tiis tui,quum pe - ierit ei,A inveneris illam : non poteris te ipsum occultare.
4 Videns atiimm fratris tui, aut bovem eius jacentem in aliqua via, non occuitabis te ab eis; omnino erigito cum illo.
< Ne esto instrumentum virile super feminam,neque induito vir vestem focminac : nam abominationi «jst Jchovat,Deo tuo quisquis facit ista.
6 Si obviam fiet tibi nidus avium in via, in ulla arbore,aut humi, nidus pullorum,auc ovorum, ubi mater incubec puUis,auc ovis z ne accipito matrem cum pullis.
7 Prorsus dimittito marreni, rullosvero accipies tibi j ut bene sit tibi ; 6c prolonges dies tuo;.
8 Quumatdificas domum novam,tum facies loricam ad tectum tuum,- ut non imponas reatum sanguinis domui tus » si decidas aliquis exeo.
9 Ne conserito vineam tuam duobus generibus ; ne sanctus sit illius fructusmatu- rus,nimirum femen ipsurmquod severis » 8c proventus vineas- 10 Ne arato bove.Lc asino simul.
,i Ne induito vestimentum varie commixtum,lana St lino pariter.
12 Institas facito tibi; in quatuor oris tegumenti,quo tegis tc.
1} Quum duxerit quis uxorem ;si postquam congressus est cum ea,odit eam ;
(4 idedque dedit occasiones habendorum sermonum de ea , proferens de ea samara malam: suta dixit,mulierem haneduxeram, sed congressus cum ea.non inveni in ea virginitatem :
is Tum accipiet pater pueli*,aut matex cius eam.kc ptoferent /jgnrt virginitatis puellas apud Seniores civitatis fu* ad portam:
.fy Dketque pater ouellae Senioribus ; filiam hanc rream dederam viro huic in u- xorem,quiodit eam;
17 Und«

17 Unde ecce ipse dedit occasiones bi* iendoium sermonum,dicendo » non inveni in filia rus virginitarem , cum haec smt signa virginitatis filix mere : & expandent pannum dius coram Senioribus civirjrii.
,8 Tunc accipientes Seniores civitatis illius virum em* > castigabunt eum :
19 Et mulctabunt eum centum Jldii argenteis, quos dabunt patri puellae,eo quod protulit famam malam contra virginem Jisrae- lis : Lc erit ei in uxorfem , ne potesto dimittere eam omnibus diebus suis.
20 Sed si vera fuerit res ista ist non inventa fuerit virginitas in puella :
2, Tunc educent puellam ad portam patris eius» & obruent eam cives ejus lapidibus ira,ut moriatur,co quod cornmifitflagi- tium in Jisiaele, scortando domi patris sui: sic sustuleris malum e medio cui.
12 Si quis deprehendatur cubans cum muliere maritata marito, omnino morientur pariter ambo, vir, qui cubuit cum muliere ,£c mulier ipsa : sic sustuleris malum e medio tui*
Si puella virgo defponfara est viro, quam inveniens quis in civitate concubue- riteumea:
24. Omnino productu cis ambobus, ad portam ipsam civitatis,obruetis eos lapidibus ita,ut moriantur puellam, propterea quod non clamavit in civitate, Virum au. tem propterea» quod compreslic uxorem proximi fui, sic sustuleris malum e medio
2s Sed si in agro invenerit vir ille puel- ; lam desponsatam,& vim faciens ei vir ille , concubuerit cum ea j tunc morietur vir ille,qui concubuerit cum ea tolus :
26 Puellae autem ne facito quicquam, non efk in puella peccatum capitale ; nam
? quemadmodum surgit quis in proximum uum.Sc occidens adimit ei vitam, sic/e batst hate res»
27 Quum in agro invenerit eam,crima- verit puella desponsata, nec fuerit,qui servaret eam.
28 Si inveniat quis puellam virginem, qu* non est desponsata,Sc prebendenseam, concubuerit cum ea ; Lc manifesti fiant:
29 Tunc dabit vir ille,qui concubuit cum ea, patri puella: quinquaginta jiriosargenteos : 8 c esto illi in uxorem, quod compres- Ct eam, ne potesto dimittere eam omnibus diebus suis;
30 Ne ducito quisquam uxorem patris fui,neque retegito oram patris fui.
C A P. X X111. D/JVip!tn4 militarii, ciuilii.
Ec vulneratus teste,neque exsectus viri“ litate,venito in congregatione Jehov* :
2 Spurius ne venito in congregatione
J [chovx: etiam decima ejus generatio il- orum ne venito in congregatione Jehovar.
3 Ne venito Hammonita,aur Moabita in congregatione Jehovae; etiam decima generatio illorum', ne veniro in congregatione jehovx usque in seculum :
4' Propterea quod non occurrerunt vobis cum pane.Sc aqua in ista via,quum exiretis ex iEgypto \ 8 c quia mercede conduxi« contra ce Silhaouwn,filium Behoris,,

e Pethore Mesopotamiae,ad maledicendum
5 Quanquam noluit Jehova Deus tuu* auscultare Bilhamo, sed convertit tibi Jehova Deus tuus maledictionem illam in benedictionem: eo quod diligeret te Jehova Deus tuus. 9
6 Ne quaerito pacem illorum,& bonum 1
illorum,ullis diebus tuis unquam- '
7 Ne abominare Edoma:um, nam frater (
tuus est: ne abominare JEgyptium, nam • peregrinus fuisti in terra cius- }
8 Filiorum,pili nascentur ex iliis,generatio tertia,venito ex iliisin congregationem .
9 Quum exibit exercitus contra hostes tuos,tum caVcbis tibi ab omni re mala.
10 Si fuerit in te quispiam, qui non erit ,
mundus casu nocturno ; is exibit extra ca- j stra,ne ingreditor intra castra. j
11 Sed erit appetente vespera,uf lavet se ! aquajdeindc quum occidit Sol,veniet intra
11 Item spatium esto tibi extra castra,us egrediaris illuc foras. .
13 Et paxillus esto tibi praeter armytma i
eritque.quum sessurus eris foris, ut eo fo- diaZ.Lc rursus tegas excrementum tuum :
14 Nam Jehova Deus tuus indesinenter
ambulat in medio castrorum tuorum,eripiendo te , & exponendo inimicos tuos tibi, ut sancta sint castra tua; idedquenonest visurus in te turpitudinem ullius

iei,quam- obrem avertat se a te. 1
t s Ne tradito servum domino suo ; qui confugiens ad te eripuerit se a dominosuo.
16 Tecum maneto in medio tui,in loco^ quem elegerit, in aliqua portarum tuarum, ubi bonum videbitur ei ; ne opprimito cum.
17 Ne esto meretrix e filiabus Jisrattlis , neque esto meritorius e filiis Jisraelis.
18 Ne inferto mercedem scorti,aut pretium canis in domum Jchov*Dei tui,pro ullo voto : nam abominationi Jehova? Deo tuo sunt pariter ambo ista.
19 Ne dato in ustiram fratri tuo,usuram pecunia,usuram cibi,usuram ullius rei,quae m usuram datur.
20 Extraneo isti dabis in usuram, fratri autem tuo, ne dato in usuram ; ut benedicat tibi Jehova Deus tuus in omni re, ad quam admoveris manum tuam ; super terram,quo tu mox ingressurus es,ad possidendum eam iure haereditario.
21 Si voveris votum Jehov* Deo tuo,ne differto solvere illud: 'nam omnino reposceret illud Jehova Deus tuusabstc,6c essec in te peccatum:
22 Quod si abstinueris» vovendo,non <- rit in te peccatum. ^
23 Quod pr°diir e labiis ruis,observato, ut facias, quemadmodum voveris Jehov® Deo tuo Voluntariam oblationeitijquod dixeris ore tuo.
24 Si ingrediaris vineam proximi tui, comedes quidrrh uvas pro desideri" tuo nd saturitatem tuam : at instrumento tuo ne
ac Si ingrediaris segetem proximi tui, decerpes quidem 1 picaS manu tua : at sal» ecm^ne agitato in segetem proximi tui.

C AI'. X X IV' LibeUwirtfudh, is pr&»b
chtritatfa erga proximum .

/^\Uum diufta quis uxore marittuS fuerit
VJejus ; ffuerritQue fi noninveniit gratiam inoculis iiJlims (quia invenit in esa turpem rem aliquaim' ut scribens ei iibellium repudii tradenifqiue in manum ejus, dimiserit eam e domio iua :
i Itaque eigressa domo ejus, atdierir j oc nupserit aliteri viro:
\ Deindte o>dio habens eam hic vir posterior, scripituimque ei libellum re pudii tradens in marnuim cius, dimiserit eaim e domo sua-, aut Iu tmorhcur vir ille pofl erior, qui acceperat earm sibi in uxorem. .
4 Ne pottestomaritus ejus pri<or,r\ui dimiserat eaanirursuS ducere eam, u:t sibi sic in uxorem, polsteaquam per eum factum est,ut pollueretur,<quia res abominanda, est coram Jehova: re itaque permittito uc peccet populus terra: , quam Jehova Deus dat tibi in possessionem.
5 Quum acceperit quis uxore m novam, non ejcibtr in militiam , neque imponitor ei onHs ullius rei : immunis esto domi fu« annum unum, uc exhilaret uxorem suam, quarrt duxit.
6 Ne pignori accipito qu/i^uam metam, aut catillum,nam is vitam acciperet.
7 Si inv entus fuerit quis plagiarius alicuius e fratribus suis e sili is Jisraelis,& ad quaestum abusus fuerit eo , äut vendiderit eum ; omnino morieturp)agiariusille,sic sustuleris illud malum e medio tui.
8 Cave tibi in plaga leprae, ut observes Valde , & u; facias fecundum omnia,quae docuerunt vos sacerdotesievitici,quemadmodum pTXcepi eis,observate faciendo.
cj Recordare cor um, qua: fecit JchovaDeus tuus Mirjam «e in itinere j quum exiretis ex Ägypto.
io Quum mutuaveris proximo tuo ullius rei mutuum *. ne ingreditor domum ejus ad pignerandum pignus eius.
ti For-s subsistito j ut vir ille,cui tu mutuas proferat ad te pignus suum foras;
n Quod si vir pauper cst,ne cubato habens pignus e ; us:
i 1 Ortinino restituito ei pignus ejus,quum occidit 8o1 , ut cubans in veste sua benedicat tibi : quod tibi erit justitias coram Jehova Deo tuo.
14 Ne fraudem facito mercenario, pauperi,8c egtfno.e fratrihustuis.aut e peregrinis apud te>qui est in terra tua,intra ponas
>s Die sUo dato mercedem eius,neque occumbito supeream Sol, nam pauper est , quare ad eam ipst attollit anin-.um suum : uc non invocet contra te Jehovum, & sic in te pcccacunn
16 Ne morte afsiciuinof patres pro filiis, nec filii morte afiiciuntor pro patribus; quisque propter peccatum suum afficitdr morte.
17 Ne pervertis? MtiUfii peregrini,8c ptipilli i neque pignori accipito vestem
18 Sed recordaberis te servum fuilTein •*8ypt?»redemi/Ti aurem te Jehovam Deum tuum inde: idcirco ego praecipio cibi,ut

facias rem hanc.
19 Quum metes metem tuam in agro tuo,si oblitus eris rnanipui in agro ipso,ne revertitor ad accipiendutr iUum>percgrini, pupilli,& viduaeesio ; utbcnedicatttbi Jehova Deus tuus in omni opere manuum tuarum.
10 Quum excuties olidas tuas,ne ramos sigillatim recognoscito, postquam exculte - ris: peregrinj,pupil)i,&uduaeesto.
11 Quum vindemiabis vineam tuam, ne racemate,postquam vindemiaveris : peregrini,pupilli,& vidua: eso.
21 Recordaberis igitur te servum fuisse in terra JEgypti: idcirco ego prateipio tibi, ur facias rem hanc.

CAP; XXV. Modus puniendi fontem ;frd~ tTisemenfuscitnrulum : wjuftitiAsugiendA: AmAlek.it* delendi.

S I fuerit controversia in:er aliquos, ided- que accesserint ad judicium, uc judices sententiam de eis ferant; tum justum pro- nunciaturi sunt eum, qui justus est, Ze improbaturi eum,qui improbus est.
r Eric autem,si dignusestflagris improbus ille ; ut dejiciendum curer eum iudex, 8c caedendum coram se, pro improbitate ejus certo numero.
; Quadragenis plA%id cadendum curabit eum,ne addico: vide n< pergat plaga numerosiore his caedere cum, & frater tuus vilescat in oculis tuis.
4 Ne capistraro bovem triturantem.
5 Si habitantibus fratribus pariter moriatur primus ex eis, cui filius non Jit, ne nubito uxor mortui foris viro extraneo: levir ejus congreditor cum ea, & duceni eam sibi in uxorem leviri,officium prsesta-
6 Eruque,ut primogenitus,quem parket» succedat in nomen mortui fratris illius : uc non deleatur nomen eius ex | ifraele.
7 Quod si non placuerit viro illi ducere glotem suam: tum asctndenS glos cius in portam ad Seniores dicet,renuit levir meus excitare fratri suo nomen in s ifraele ; noluit leviri officium prsestare mihi.
8 Quumque accersentes eum Seniores civitatis eius.id eloquuti fuerint ei ,-si persistens dixerit,non placer mihi ducere eam.
9 Accedet glos ejus ad eum ante oculos Seniorum, exuensque calceum ejus e pede eius, fpuatante faciem ejus i &protestanS dicet,sic fieri debet viro illi, qui non volce exstruere domum fratris fui :
to Et vocabitur nomen fLmiliL ejus in Jisraele,familia exuti calceo.
11 Si concertantibus hominibus inter fe viro cum fratre suo, accedat uxor viri unius illorum ad eripiendum maritum suum e manu percutientisipsum j & extendens manum suam, apprehendat pudendis
11 Tunc amputabis manum illius ; ne parcito oculus tuus.
1; Ne esto tibi in loculo tuo diversum pondus,magnum & parvum.
14 Ne esto tibi domi tu* diversum E- pha,m.ignum 6c parvum. .
1 9 Pondus integrum 8c justum esto tibi, Epha integrum & justum esto tibi: uc pro- K ton-

longent dies tuos in ea terta,quam Jehova
Deus tuus dat tibi.
16 Nam abominationi rjt Jehova; Deo tuo quisquis facit ista ; quisquis facie iniquitatem.
17 Recordare eorum,qu*fecit nbi Ha- malek j in itinere,quum exiretis ex jEgy- pto:
18 Qui occurrens tibi eo innere, in po- ftremoagmine tuo cecidit omnes,qui debilitate affecti sequebanturte, quum tu fjj« lassus 8e fatigatus, nec reveritus est Deum.
19 Ideoque futurum est, quum quietem
dederit Tehuva Deus tuus tibi ab omnibus inimicis wis circumquaque in terra,quam Jehova Deus tuus dat tibi in possessionem, äd possidendum eam iurehaereditario, ut deleas memoriam Hamaleki sub caelis : ne obliviscitor. _ _
C/\P, XXVI. Primitiarum (g deemu- rum Inc.
E Rit aurem,quum ingressus fueris in terram , quam Jehova Deus ruus dat tibi jn possessionem flc haeres factus ejus habitabis in ea:
r Ut accipiens de primum omnium fru- <Hium illius terras,quas oblaturus es de terra tua,quam Jehova Deus tuus dat tibi, imponas corbi; easque adlocum.quemelegerit Jehova Deus tuus,ad collocandum nomen'suum ibi.
; Et accedens ad Sacerdotem,qui em diebus lilis,dices ei,profiteor hodie Jeho- vacDeo tuo,me ingressum esse terram,quam juramento promiserat Jehova majoribus nostris fe daturum nobis.
4 Tunc accipiens Sacerdos corbem e manu tua, statuet eum ante altare Jehovae Dei
rui. . ..
$ Deinde protestaberis dicens coram Jehova,Deo tuo.SyruS miser erat pater meus, qui.dcscendit in JEgyptum hominibus paucis,ut peregrinaretur illic; evasit autem illicin gentem magnam, robustam, fleam- p Jam. .
6 Quumque malo nos afficientes J€gy- ptii». flc affligentes nos , imponerent nobis servitutem duram;
7 Inclamavimus Jehovam Deum maiorum nostrorum» exäudienfquc Jehova vocem nostram , respexit afflictionem nostram,molestiamque nostram, & oppressionem nostram.
8 Nam educens Jehova nos eX -Egypto manu forti, fle brachio extenso,fle terrore magno , signis etiam 8e prodigiis:
9 Introduxit nos in locum hunc, dedir- que nobis terram hanc, terram affluentem Jacte Ac meile.
io Nunc itaque ecce attuli primitias fructuum terra;,quam dedisti mihi Jehova sic relinques illas coram Jehova Deo tuo, & incurvabis te coram Jehova Deo tuo honorem exhibens. t \
ii Postea latraberis de omni bono,quod dederit tibi Jehova Deus tuus. & familiae tuae,tu & Lcvita, fle peregrinus,qui erit in medio tui.
ii Quum absolveris dare omnes decimas proventus tui anno tertio.qwi annus decimarum A z fc dederis Levir« , perc-
NOMIUM, Cap.i5.i7. I
grino, pupillo, ac vidua;, ut comedam in I portis tuis,8e saturemur : I
ij Tunc dices coram Jehova Deo tuo, ■ sustuli quod sanctum est e mea domo, W etiamque illud dedi Levir», fle peregrino» ■ pupillo, 8c vidua;, omnino secundum prae- fl ceptum,quod prsecepisti mihi: non sum I digressus amandatis tuis neque oblicus I fumeorum,
14 Non comedi in luctu meoexillo; neque sustuli ex eo,ad rem immundam, neque dedi ex illo in mortuum : auscultavi voci Jehova; Dei mei, feci secundum o- mnia.qu» praecepisti mihi.
1 < Prospice ex habitaculo sanctitatis tua;e coelis,flebenedic populotuo Jifraeli, fle terrae illi,quam dedisti nobis, quemadmodum juramento promiseras maioribus nostris,terraraffiuenti lacte flcmelle.
16 Hodierno die Jehova Deus tuus pra;- cipit tibi, ut facias statuta haec,fle judicia haec : observabis igitur »fle facies ea ex toto
; corde tuo,fle ex toto animo tuo.
17 A Jehova stipulatus es sponsionem hodie , 'fore tibi Deum,tum ut ambules in viis eius, tum ut observes statuta eius, praeceptaque ejus,flc judicia ejus,fle auscultes voci eius;
18 Jehova vero stipulatus est sponsionem a tc hodie, te fore ei populum peculiarem, quemadmodum edixit tibi ; fle observaturum omnia praecepta ejus:
ly Tum ut efficiat te sublimem supra omnes gentes, quas ferit,laude 8c nomine, fle gloria ,* tum ut sis populus sanctus Jeho- I V£ Deo ruo,quem admodum loquutus'est. |
CAP. XXVII. VccAhguAiT.scribttu) U - ,j
pidib'M. j-
pRaecepit autem Mosche cum Senioribus 1 1 Jisraelis populo . dicendo : observate u- numquodque prarcepcum,quod ego praecipio vobis hodie.
r Erit autem,qua die transiveritis Jarde- nem ingressi terram, quam Jehova'Deus ' ruus dat tibi; ut erigas tibi lapides magnos, Selinias eos calce:
j Et inscribas eis omnia verba Legis hu- - jus, quum transieris : ut pervenias in illam terram ,quam Jehova Deus tuus dat tibi,terram affluentem lacte L meilequemadmodum loquutus est Jehova Deus majorum tuorum tibi.
4 Hoc ergo ubi fuerit, quum traiecericis Jardenem,erigitote lapides istos, de quibus ego prsecipio vobis hodie, in monte Heba- lis : fle oblinies eos calce :
^ Et exstrues ibi altare Jehova; Deo tuo; altare e lapidibus,ne agitato super illos fer-
6 Lapidibusintegris sdificatoaltare Je- hovas Dei tui; ut offeras in eo holocausta Jehova; Deo tuo.
7 Mactabis etiam eucharistica ; qua; comedas ibi; fle liraberis coram Jehova Deo
8 Et inscribe istis lapidibus omnia verba huius legis bene,perspicue.
9 Tum alloquutus est Mosche,fle Sacerdotes Levitici totum Jisraelem,dicendo : attende,8e audi Jisrael» hodierno die effectus «s populus Jeliov» Deo tuo.
o Au-

»O Ausculta,igitut voci Jehcav* D*i cui i & facie* fc jf.cepta eius,ac statuua ejus , qua ego praopjfO tibi hodie.
11 Pracep£t CiUv e Mosche in die itt-o populo,dicendo ;
ii Hi stanto ;pd benedicendum populo in monte GerirTumomm , quum transivtri- tis Jardenem Schimhon,8cIcvi,& Jchuda,
$e]jnascar,8c]oseph>& Biniamin:
Hi vero stanto ad maledictnonem in monte Hebalis, Re üben, Gad,& Ascher, 8c Zebulum > Dan.& N^phthaJi.
«4. ProtestarttsqiAe^Levita dicent omnibus fifaclitis.vote alita:
if Maledictus cst vir ille.qui fecerit sculptile aut fusile ,rcrm abominandam Jeho- v* , opus manuum artificis , qui etiam posuerit in abdito. & respondentes totus populus dicent, Aneifl.
x 6 Maledictu», qui vilipendit patrem suum ,aut matrem (Tuam :& dicet totus populus, Amen.
17 Maledictus, qui movit terminum proximi sui, 3 c dicet totus populus, Arnen.
18 Maledictus, qui facit,ur cateus erret in via ; 8c dicet totus populus,Arnen.
iy Maledictus , qui pervertit jus peregrini,pupilli, aut viduat : & dicet totus populus,Arnen.
20 Maledictus, qui cubat cum uxore patris fui, quia retexit oram ne/iimfnfi patris fui: 8c dicet totus populus, Amen.
21 Maledictus,qui cubat cum ulla bestia; & dicer totus populus, Arnen.
22 Maledictus,qui cubat cum sorore faa, filia patris fui, aut tilia mactis fujs : Lc dicet totus populus, Amen.

2} Maledictus,qui cubat cum socru fua:& dicet totus populus,Arnen.
24Malcdictus,qui caedit proximum suum clam : 8c dicet totus populus, Amen.
r§ Maledictus,qui accipit munus ad percutiendum quemquam casde innocentis; 8 i dicet rotus populus,Arnen.
16 Maledictus, qui non praestiterit verba Legis huius, faciendo ea: & dicet totus populus, Amen.
C A P. XXVIIi. Prqjfno/hVum sacrum de f elicit ate,fr infelicitate hominn.
E Rit autem , si fideliter auscultaveris Voci Jehoyas Dei tui,cum observantiafacien- do omnia prascepra eius,qu*ego prarcipio tibi hodie; ut disponat te Jehova Deus tuus sublimem supra omnes gentes terra*:
2 Et obvenientes tibi omnes benedictiones ist» assequumur tc , quum auscultabis > voci Jehova: Dei tui.
; Benedictus eris in civitate , fc benedictus eris ruri.
4 Benedictus erit fructus ventris tui, 8c fructus terra: tu* . & fiuctus jumentorum tuorum ; foetus boum tuorum ; & greges pecudum tuarum ;
5 Benedictus coibis tuus,& mactra tua.
6 Benedictus eris in ingreiTu UIO , & benedictus ens in egrestu ruo.
7 Exponet Jehova tibi inimicos tuos eat- fos , qui insurgent adveifum te quum via ur.a proceilennt contra te, septem viis fu- ß'ent coram t«.
B Amandabit Jehova penes rc benedi-

ctionem in horrea tua , 8c jn quodcunque admovebis manum tuam : benedicetque tibi »n terra , quam Jehova , Deus tuus dat tibi.
9 Stabiliet te Jehova sibi in populum sanctum , quemadmodum iuramento promisit tibi: quum observabis praecepta Jeliov« Dei tui,& ambulabis in viis ejuj,
10 Und« videntes omnes populi terrae , nomen Jehov* invocari in te,timebunt qb*
11 Quum faciet Jehova, Ut excellas bonis in fructu ventris tui, 8 c in foctu jumentorum tuorum, & in fructu terrae tuae; super terram, quam iuramento promiserat jehova majoribus tuis.se daturum tibi.
ii Aperiet tibi Jehova thesaurum suum optimum e coelis,dando pluviam terra: tuae tempore suo, & benedicendo cuique operi manis tu* : ita ut mutuate polsis gentibus multis, tu autem opus non habeas mu*
Statuetque te Jehova in capur.non autem in caudam ; ut fis tantummodo superior , non autem sis inferior: quum auscultabis pr*ceptis Jehova Dei tui; qua ego pracipio tibi hodie , yt observes 8c facias j
14 Et non recedes ab ullis verbis , qua ego pracipio vobis hodie,dextrorsum auc sinistrorsum , sequendo deos alienos ad colendum eos.
1Sed eric, si non auscultaveris voci Je- hova Dei tui,cum obseivamia faciendo'o- mnja pracepta ejus».& statuta eius,qua ego pracipio tibi hodie ; ut obvenientes tibi omr.es male dictiones ist* asteqUamur te.
1 6 Maledictus eris in civitate , Lc maledictus eris ruri.
i** Maledictus corbis tuus.Lc mactra tua.
18 Maledictus fructus ventris tui, 8c fructus terra uia; factus boum tuorum,& greges pecudum tuarum.
19 Maledictus eris in ingressu tuo,8c ma. iedictus eris in egressu tuo.
an immittet in te Jehova ipsam maledictionem, vexationem, Lc exitium, in o- mnem rem, ad quam admovebis manum tuam, quam facies: donec exscindaris, Lc dor.ee pereas cito, propter malignitatem actionum tuarum,quia deserueris me :
21 Faciet Jehova,ut adharescat tibi pe stis , donec consumserit te ex ea terra,quo tu venturus es ad possidendum eam jure hasrcdicario.
ii Percutiet te Jehova tabe,calidaque» 8e aestuante,ac adurente febri, Lc siccitate, Lc uredine, & morbo regio , qu* persequen- tur te,donec peicas.
2; Praeterea erunt cocli tui, qui sunt supra caput tuum, aenei; & terra, qu* subest ! tibi,ferrea.
24. Efficiet Jehova, ut pluvia terr* tu* sit pulvisculus, aut pulvis e ccclis descendat super te,donec exscindaris.
2f Faciet Jehova. ut caedar is coram hostibus tuis; via unä procedes contra exercitum eorum, ac septem viis fugies u freie eius*, erisque in commotionem omnibus regnis terr*;
26 kt erit cadaver tuum in cibum omnibus volatilibus cocli,& jumentis terr*: nec ent,qui dctcacit.
Kt i 7 Pe;-

r? Percutiet te Jehova ulcere jEgyptl Sc h*morrhoidibuS,8cscabi«,S: prurigine > quibus non poteris sanari.
r8 Percutiet te Jehova amentia,fle excitate »& stupore cordis:
ry Adeo ur palpes in meridie ; quemadmodum palpat cascus in / caligine, neque prospereris viis tuis: erisque tantummodo infestus fraudj, fle rapinas omnibus diebus, neque cnt»qui fervet te.
2o Uxorem desponsabis, sed vir alius cubabit cum ea : domum asditicabis» sed non inhabitabis eam : vineam conseres,sed ea sacris soluta non uteris.

in nuditate »fle in inopia rerum omnium > imponecque jugum ferreum collo mo,do- nec exsciderit te.
49 Efferet Jehova contra te gentem e longinquo,ab extremitate terrae involantem, quemadmodum volare solet aquila j gentem, cujus linguam non intelliges:
50 Gentem impudentem; quae ne quidem fenis personam suscipiet, neque puero gratiam faciet i
ft Quas absumet fqcrum jumenri rui, 8c frustum cetrae tux,donec exscindaris, quae non reliquum faciet tibi frumentum , n.u- stum,aur oleum,socrum boum tuorum,auc
Bove tuo mactaro ante oculos tuos, j greges pecudum tuarum: donec perdidc-
nec tamen comedes ex eo, asinus tuus abreptus a conspectu tuo, non tamen redibit ad te; pecudes tuae tradentur inimicis tuis, nec erit tibi,qui server.
Filii tui»1iliaegue tuas tradentur populo extraneo, oculis ruis aspicientibus, Lc
deficientibus attentione ad eos tota die: Jehova
...... _m-iniKni» * e i At
$1 Quas premet re in omnibus portis tuis,donec corruerint moenia tua ait illima, fle munitiffima, quibus tu consideris,in tota terra tua,- premet, inquam ,re in omnibus portis tuis,in tota terra tua , quam dederic
Deus tuus tibi;
tamen nihil erit in potestate manus tua:.
2; Fructum terrae ruat, fle omnem laborem tuum absumet populus, quem non novisti ; eiisque tantummodo infestus fraudi & quaflacioni omnibus diebus :
$4 Et sies amens propter visum oculo rum tuorum,quod videbis.
25 Percutiet te Jehova ulcere maligno in genibus, fle in cruribus ; quo non poteris lanari»» planta pedis tui usque ad verticem
26 Abducet Jehova re,fle Regem tuum Quem praefeceris tibi,ad gentem,quam non novisti tu,aut majores tuijcoleTqueibi deos alienos,ligna,aut lapides:
;7 Erisque in stuporem,in parabolam,& jn dicteriumiapud omnes populos,quo abduxerit te Jehova.
28 Semen multum deferes rus; sed parum colliges,quia absumet illud locusta.
29 Vineas conferes, Lc coles ; sed vinum non bibes, neque comportabis, quia absument illas vermes.
40 Oleae erunt tibi in toto termino tuo sed oleo non unges te,quia dejiciet oleas o- iiva tua.
41 Filios filiaTque gignes; nontamen e- runt tui,sed abibunt in captivitatem.

41 Omnes arbores ruas, fle fructus rerrat ruxhxreditario ; iure obtinebit sideratio. 42 Peregrinus,qui in medio tui er»t,afcen- det supra :e perquam supreme , tu autem descendes perquam infime«
44 Ipse mutuabit cibi,tu vero non mutuabis ei: ipse evadet in caput,tu vero e- Vades in caudam.
45 Venientes autem super te omnes maledictiones ist« persequcncur te , & asse- quentur te, donec exscindaris $ quum non auscultaveris voci JehovxDei tui,observando praecepta ejus,'<£7statuta e/us, qua: prat- cepic tibi.
46 Erunrque in te pro signo,fle pro prodigio j atque in seminettio usque in fecu- ium:
47 Proptetea quod non servieris Jehnvx Deo ruo in laetitia, fle in hilaritate cordis; prx copia rerum omnium :
48 Propterea servies inimico tuo,quem «mtrerjetofa «onera te j in fame, ist in fici,St
51 Adeo ut comedas fructum ventris tui* carnem siliorum tuorum , filiarumque tuarum, quas dederit tibi Jehova Deus tuus, in opprestionc,8f in angustia,qua anget te inimicus tuus.
<4 Viri illius, qui mollis fuerat in re, fle qui fuerat delicatus valde, malignus erie oculus in fratrem suum, fle in uxorem sibi charislim; m, atque in residuum filiorum suorum, quos reliquos fecerit;
Adeb ut non det ulli ex eis de carne filiorum suorum, quam comedet, adeb ut non reliquum faciat illi quicquam, in op- pressione.flc angustia, quä anget te inimicus tuus in omnibus portis tuis.
. 56 Mollis in te,fle delicata,qu* non ten- tarac plantam pedis fui figere super terram pr« deliciis, « prae mollitie ; oculus malignus erit in virum chariksimum ipsi,fle in filium ipsius,ac in filiam ipsius ;
57 Etiam in secundas ipsius, que prodeunt inter pedes ejus, fle in filios ipsius, quos pariet, nam comedet eos clam prae inopiarerum omnium j in oppressione, fle in angustia, qua anget te inimicus tuus in ponis tuis.
Nisi observans feceris omnia verba legis huius, qu* scripta sunt in libro hoc, timendo nomen gloriosislimum , fle stimme reverendum istud, nempe Jehovam Deum
<9 Omnino mirabiles efficiet Jehova plagas tuas »fle plagas seminis tui/plagas magnas,fle constanres,morbbfque malignos, fle constantes:
00 Et revocabit in te omnes languores Ägyptiorum, a quibus metuebas ; ut adhaereant ubi
61 Omnem etiam morbum , fle omnem alagam , quas scripta non ejt in libro JLegis mius, inducet Jehova in te »donec exscindaris.
62 Sic reliqui fietis hominibus paucis, proco,quod fuistis,sicut Stellae cncli multitudine . eo quod non aufcultavcrisvoci Jehova: Dei tui-
f>\ Erkquc, ut quemadmodum laetabatur Jehova dc vobis,benefaciendo v<^bis,8c augendo vos: sic lactetur Jehova de vobis perdendo Vof,& exscindendo vos; quum convelle-

vellemini e t«rr:a,qub tu ingressuttus er ad possidendum earm jure haereditari<o.
64 Nam ditptergec te Jehova iin omnes populos ab extremitate terra una,, usque ad alteram exrrernicatem ejus tubi servies diis alienis, quos non noveras tu, au*majores tui,lignis,& lapidibus.
6s In gentibus vero illis non requiesces, neque erit quies planta pedis tui ,* sed da* bir Jehova tibi illic cor trepidum, & hebetationem oculorum, 3 c moerorem animi;
H6 Eritque vita tua suspensa tibi e regione ; paveblsque noctu-, Sc interdiu,nec eris certus de vita tua.
67 Unoquoque mame dices , 6 si esset vespera, 8c unaquaque v esperi dices,0 fi esset mane : pia pavMe coirdis tui,quo pavebis, Se prae viso ocuorum tuorum, quod videbis.
68 Et reducet te Je:hova »nJEgyptum navibus ; via ad eam terram , de qua dixeram tibi, non deinceps amplius videbis eam ; exponetifque vos ibi venales inimicis tuis in servos,oe in ancillas , sed non erit ullus
C A P. XXIX. Pi*ro£<uti/4 r-vfu/i Det,
/adusque Dei renovatum.
H jEcsunt verba foederis , quod prascepit Jehova Moschi, ut pangeret cum filiis JisrairliSfin terra Moabitarum ; praster foedus illud, quod pepigerat cum illis in Cho-
aConvocans igitur Mosche omnes] israe litaS,dixit cisjvos vidistis omnia,qu* fecit Jchora ante oculos vestros in terra JEgypti, Parhoni, Se omnibus servis ejus,totique regioni ejus :
; Probationes illas maximas , quas viderunt oculi tuij signa, 8c prodigia illa ma-,
4 Sed nondum dederat vobis Jehova mentem ad cognoscendum,8c oculos ad videndum,Se aures ad audiendum : usque in diem hunc.
5 Deduxi autem vos quadraginta annos per desertum: non inveteraverunt vestimenta vestra, quin tegumento essent vobis, neque calceus tuus inveteravit, quin tegumento esset pedi tuo.
6 Panem non comedabatis, nec vinum, aut potum inebriantem bibebatis: ut cognosceretis me Jehovam «fse, Deum ve-
7 Tandem pervenientibus vobis ad locum hunc ; processit Sichon RexChesch- bonis, Sc Hog RexBaschanisobviimno' bis in praelium,Sc percussimus eos:
8 Occupata'que terrä.eorum, dedimus eam in possessionem ReubeniticafjGaditicXque, & dimidiae tribui Menaschasx.
9 Quapropter observabitis verba foederis huius,Sc facietis ea; ut secundetfs.quicquid facturi estis.
10 Vos statis hodie omnes coram]ehova Deo vestro ; primores vestri tribuum vestrarum,Seniores Yfstrli$ moderatores vestri,omnes viri Jisraelitx;
n Parvuli Vestri, focminae vestrae,8c peregrinus . qui est in medio castrorum tuorum ; tum is , cui putat ligna tua, tum qui haunr aquam tuam.

iz Ad ineundum foedus Jehovx Dei tui cum adjuratione ejus: quod Jehova Deu» tuuspangit tecum hodie:
1; Ut statuat te hodiesibi in populum,Se ipso sit tibi Deus,quemadmodum dixit tibi; 8 c quemadmodum juramento promisit majoribus tuis Abrahamo,]itxchako, Sc Jaha- kobo. J J
14 Neque vobiscum solis ; ego pango foedus meum hoc,cum adiuratione hac ;
i< Sed cum eo, qui adctat hic nobiscum hodie, coram Jehova Deo nostro ; Sc cum eo,qui non est hic nobiscum hodie.
16 (Quandoquidem vos novistis quomodo nos habitaverimus in terra Ägyptij Se quomodo transiverimus per istas gentes» quas pertransivistis:
17 Et vidistis abominandos,Sc stercoreos deos illorum ; ligna, Sc lapides,argentum, Sc aurum,quas sunt apud cos.)
,18 Ne sit in vobis vir,aut mulier,aut familia, aut tribus, cuius animus avertat se hodie a Jehova Deo nostro,ut eat ad colendum deos gentium istarum : ne sit in vobis radix proferens cicutam,aut absinthium ;
19 Nevc sit,quum audiverit verba adjurationis hujus, ut benedicat sibi cum animo suo, dicendo, pax erit mihi, quum ex sententia animi mei ambulabo,quo addat e briam sitienti.
20 Non acquiescet Jehova,ut condonet ei; sed tunc fumante ira Jehovas.Screlo e- jus contra virum illum, incumbet ei omnis adjuratio,quae scripta est in libro hoc : de- lebitque Jehova nomen ejus sub coelis.
21 Et separabit eumJehovaadma!um,eX omnibus tribubus Jiirae 1 is } fecundum o- mnes adiurationes foederis,quod scriptum est in libro hoc Legis:
22 Adeo ut dicar generatio sequens, filii vestri,qui exsurgent post vos,& extraneus, qui adveniet c terra longinqua (quum videbunt plagas istius terrae,Sc morbos ejus,quibus affecerit Jehova eam ;
2] Sulphure,Sc salsifapine exustam totam terram ejus, non seri,neque pullulare, neque provenire in ea ullam heibam : cujus- modi fuit subversioScdomU&Hamorae.Ad- mx, Sc Tzeboiimorum, quas subvertit Jehova ira sua.Sc excandescentia sua.)

24 Denique dicant omnes gentes,quam- obrem affecit Jehova sic terram istam?quid Ji(»t uuft aestus irae istius maximae ?
2? Deinde dicant, quia deseruerunt foedus Jehovx Dei majorum suorum;quod pepigerat cum ipsis» quando educebat eos t terra JEgypci:
26 Abeuntes enim» coluerunt deos alienos , Sc incurvaverunt se honor em b.i bentet eis : deos, quos non noverant, neque impertitus fuerat eis Deu*.
17 Ideo accensa est ira Jehovx in terram illarn. ut inferret in eam totam maledictionem istam,qux scripta est in iibro hoc :
28 Exstirpavitque eos Jehova e terra !- psorum , ira 8c excandescentia, ac fervore magno : Sc disjecit eos in terram aliam, sicut ejlhodie.
29 Quas occulta sunt,penesJehovamDeum nostrum sunto: at qux revelata,nobis 8c filiis nostris usque in seculum revelatafunt, ut faciamus omnia verba huius Legis.
K) CAP.

.. ■ i, — -- — — hortarem cvhf&enr diiS alienis, oe coles eos :
C A V. X X X. P<tnitcntia. corAU fieri eanver- ,8 Denuncio vobis hodie, vos omnino fiontm,(f prope nos ese ,quod «:»£/> Detw. perituros : non prolongabitis dies super
E R.it tamen, quum obvenerim tibi omnes 'terram, quo, ut venias ad possidendum eam res istae, benedictio, & maledictio hxc, j jure hxreditario.tu transiturus esjardenem • quam proposui tibi si revocabis en in ani- -- A
mum tuum apud omnes gemes, quo depulerit te Jehova Deus mus:
i Et conversus usque ad Jehovam Deum tuum ,auscultabis voci cius fecundum o- mnia , quae ego praecipio tibi hodie ; tu Sc Lilii, rui,ex toto corde tuo,ex toto animo
5 Ut reducat Jehova Deus tuus multitudinem captivorum tuorum misertus tui; & se convertens colligat te ex omnibus populis,quo disperserat te Jehova Deus tuus.
4 Etiam, fi quis ex tuis depulsus esset ad «Xt/emitatem coeli,inde colliget tejehova Deus tuus.Sc inde recipiet te :
5 Reducetque te Jehova Deus tuus in eam terram , quam hxreditario jure possederant maiores rui,ut hxreditario iure possideas eam : & benefaciet tibi,& augebit te supra,quam maiores tuos-
6 Et circumcidet Jehova Deus tuus ani mum tuum, Sc animum feminis tui, ad diligendum Jehovam Deum tuum ex toto corde.tuo>& ex tota anima tua,ut vivas.
-» sndet autem Jehova Deus tuus omnes adiurariones istas, inimicis tuis>& osoribus tuis,qui persequuti fuerint te.
8 Tit vero conversus , quum auscultabis voci Jehova:, 8c facies omnia praecepta e- yus,qii* ego praecipio tibi hodie ;
9 Excellentem eiiiciet te bonis Jehova Deustuus,in omni opere manus tux.in fructu ventris cui, & in factu iumenrorum tuorum,ac in fructu terra: tu*: nam rursu; Jehova 1 artabitur de te , benefaciendo tibi: quemadmodum 1 artatus fuerat de rnajoi ibus
10 Si auscultaveris voci Jehovx,Dei tui, observando praecepta eius, & statuta eius ; quicqurd fcriptumcAin libro hoc Legis ; si conversus fueris aTjehovamDeum tuum, «X toto corde fuo,& eX toto animo tuo.
u Nam praeceptum hoc,quod ego praecipio tibi hodie , occultum nonc/i ä te.neque longinquum.
• i Non est in cx:is,,ut dicas,quis ascendet nobis in coelum , qui sumens (ijfe-dt illud nobis, Sc enunciet nobis illud,ut faciamus illud?
i; Neque est ultra mare , ut dicas,quis tranlibit nobis trans maie , qui sumens iU lud dfftrdf nob ; s, Sc enunciet nebis illud,ur faciamus illud ?
14 Sed propinquum eji tibi verbum hoc valde ; in ore tuo, Öe in animo tuo,adfaciendam illud.
1 p Vide,propono tibi hodie vitam,8e bonum ,item mortem,ac malum:
16 Qu; praecipio tibi hodie,ut diligas Je- lio\\im,peum tuum,ambulando in viiseius, dc observande prxeepta e*u$, statutaque e- jus;& judicia eius ; ut vivas & augearis ; ac benedicat rihisehova Deus tuus in terra, quo tu venturus es ad possidendum eam jure hasreditario.
17 Quod si averi ente se animo tuo, non »uscultabis j sed impulsu« incurvabis ie
9 Contestor hodie contra vos coelum,8e terram , me vitam ac mortem proposuisse tibi,benedictionem ac maledictionem,qua- vitam electurus sis,ut vivas tu cum semi-
20 Diligendo Jehovam Deum tuum,auscultando voci ems,6c adhxrendo ei : nam ipse eji vita tua,Sc longitudo dierum tuorum,ut habites super terram, quam juramento promiserat Jehova maioribus tuis Abrahamo, Jitzchasto,8c JahaKobo sedaturum eis.
CAP. XXXI. K.;ffdffHoMo/Vbi*.
D Einde veniens Mosche,quum eloquutuS esset verba ista apudomnes Jisraeliras.
2 Dixit eis; natus sum hodie centum vi- ginti annos,non possum deinceps procedere,& venire rprxterea Jehova dixit mihi, non es transiturus Jardenem hunc.
: Jehova Deus tinis.is,qui transit ante te, ipseexscindet gentes istas a conspectu tuo, ut hxreditario iure possideas eas; Jeho- schuah is transiturus est ante te, quemadmodum dixit Jehova.
4 Facietque' Jehova illis,quemadmodum fecit Sichoni Hogo .Regibus Emorx», i tcrrxque illorum : qm exscidit eos.
5 Nam exponet eas Jehova vobisjut faciatis eis fecundum qiiodque prxeeptum, quod prxeepi vobis.
6 Consirmamini,8c fortes esiore,ne timete , reque expavescite metu eorum : nam Jehova Deus tuus is, qui ambulat tecum, non deseret te,neque derelinquet te.
f Postea evocans Mosche Jehoschuham, edixk ei .ante oculos omnium Jisraelita- rum, confirmare, Sc sortis esto ; nam tu ingressurus es cum populo Hoc in terram, quam juramento promiserat Jehova maioribus eorum,fe daturum cis ; Lc tu eam possidendam divides cis.
8 Jehova autem, is, qui antecedit te,ipse erit tecum , non deseret te, neque derelinquet te, ne timeto,neque consternator- qQuumque Mosche scripta hac Lese .dedisset eam Sacerdmibu$,filiis Levi,qui portant arcam foederis Jchovx : Sc on.nibus Senioribus Jisraeits :
10 Prxcepit eis Mosche,dicendo , a fine septem annorum, stato tempore, anno intermissionis,in festo tabernaculorum.
11 Quum veniens totus Jisrael compa- rebic ante faciem Jeh'wx Dei cui in loco, quem elegerit: legito tu legem hanc coram toto Jisraele,illis audientibus:
12 Congregando populum, viros, focmi- nalque.Sc parvulos, Sc peregrinum tuum, qui erit in portis ruis : ut audiant, Sc ut discant, timefmque Jehovam Deum vestrum, Sc observantes faciant omnia verba Legis huius.
1; filii quoque ipsorum,qui experti non fuerint, audientes discant timere Jehovam Deum vestrum: quibuscunque diebus vivetis M terra,quo ut nenidt it hxreditario jure I possessuri eam,mox transituri estisjardenem.
14 Edi-

14 Edixit vero Jehova Moschi ,<«n prope sunt dies tui $ qyium moriendum e:st »voca]choschuha m , 8e sistit« vos ad temtorium conventus,ut mamdatis instruam emm :qua- propteriensMofsche , & Jehoschutah stiterunt se ad tentorium conventus.
, s Apparuitqme Jehova in tenttorio per coiumnam nubi:s , stante columina nubis super portam ipTam tentorii.
16 Dixitquoqme Jehova Moschi , ecce tu cubiturus es c um majoribus tuus ; sur- gens vero populus iste scortabitur.sequendo deos alienigenarum illius tetfra: » in quam venturus est,8c derelinquet me, irri- tumque faciet foedus meum, quod pepigi
17 Quamobre-m accensi ira m-ea contra eum,die illa, derelinquam eos ; 8c abscondam faciem meam ab eis , ut stt esui, Lc obveniant ei mala rnulta,atque angustiaiadeo ut dicant die illa , nonne eo quod Deus meus , non est in medio mei, obvenerunt mihi mala hasc ?
18 Ego vero prorsus abscondero faciem meam die illa, propter omne malum,quod commiserit, quod averterit se ad deos alie-

iq Nunc itaque scribite vobis canticum istud, quod doceas filios fifraelis, indendo illud ori ipsorum»ut sit mihi hoc ipsum canticum loco cestis contra filios Jifrafclis.
20 Nam introducam eum in' terram , quam juramento promiseram maioribus eius , aftiuentenn lacte, &mellc, ubi comedens saturabitur , ac saginabitur: sed avertet se ad deos alienos,8c colent eos, me autem contemtimi irritabant, idque irritum faciendo foedus meum.
21 Lritigitur , quum obvenerint ei mala multa , atque angustia:; ut testerur canti-
hoc in fj«.iem ejus loco testis(non oblivioni tradendum est » quin versetur in ore feminis ejus,) me cognovisse figmentum ejus »quid is stt facturus iam hodie .antequam introducam eum in terram» quam juramento promisi.
22 Scripstt igitur Mosche canticum istud die illo , quod docuit filios Jisraglis;
r; Et mandatis ipstiuxit Jehoschuham filium Nunis, dicens, confirmator, & fortis esto ; nam tu introduces filios lisraelis in terram, quam juramento promisi eis,8c ego ero cecum.
-v fuit autem » quum absolvisset Mosche scribere verba Legis huius in libro , usque ad finem illorum;
r>5 Ut praeciperet Mosche Lcvitis, portantibus arcam foederis Jehova: . dicendo:
26 Accipientes librum hunc legis,ponite eum a latere arcae fxderis jehova Dei vestri , ut sit ibi contra re loco testis.
27 Nam ego novi rebellionem ruam , & cervicem tuam durissimam : en. dum adime ego vivo vobiscum hodie , rebelles fuistis contra Jehovam , quanto igitur magis post mortem meam ?
:8 Congregate äd me smstk» Seniores tribuum vestrarum. Lc moderatores vestros, ut eloquar audientibus ipsis verba hasc , 8c contesier contra eos coelos & terram.
19 Novi enim fore post mortem meam ; ut omnino corrumpatis,& rcctdati* ab hac
NOMIUM. , Cap.jt.jj.
via . quam praestitui vobis! unde obveniet vobis hoc malum extremis temporibus» quum feceritis,quod malum videtur in oculis Jehovar , provocando eum opere manuum vestrarum.
Eloquutus itaque est Mosche audiente tota congregatione Jisraisiis verba cantici hujus,usque ad finem eorum.
C A l\ XXXII. Canticum MoJVJji*.
Rarbete aures cocli,& eloquar i & audito
rena sermones oris mei.
t Stillet tanquam pluvia disciplina mea» fluat tanquam ros sermo meus ; ut tenues pluvi» super teneram herbam , 8c sicut imbres super adultam herbam.
; Quandoquidem nomen’ Jehova: ptas- dicaturüs sum, tribuite magnitudinem Deo
4 Rupisilliusopus est perfectum, omnes enim via: illius sunt jus: D em fortis fidelis» & expers iniquitatis,justus & rectus est.
§ Corrupit se,vitium ipsius non est filiorum ejus,generatio perversa Lt contorta est,
6 An estis Jchovae repensuri istud,popule stulte , & insipiens ? ndnne ipse est pater tuus , redemtor tuus? nonne ips« magnifi- cavit te,{k confiirmavit te?
7 Recordare dierum seculi, animadvertite annos cujufque generationis: interroga patrem tuum,ut annunciet cibi,seniores cuos,ut dicant tibi.
8 Quum possessionem distribueret excelsus gentibus , quum dispararet filios Ada- mi ; statuit terminos populorum, pro numero filiorum Jjfraelis •'
9 Quia pars jcliov* est populus ejus,Ja-
haKob funiculus possessionis eius.
10 Invenit eum in terra deserti , ac in inanitatis, A eiulatus solitudine : circumduxit eum, erudivit cum , custodivit eum tanquam pupillam oculi fui.
11 Ut aquila excitat nidum suum , pullis suis incubat: pandit alas suas.asiumit eum» portat eum (uper alas suas :
12 Sie Jehova solus duxit eum, nec fuit cum eo T>em fortis alienigena-
1; Vexit eum sUper excelsa terrae, adeo ut comedat reditus agrorum : datque ei sugendum mei etiam e petra , 6c oleum c rupe adamantina;
14 Butyrum ex armento ,& lac « grege » cum adipe agnorum, & ducum inter oves; Bafchanaeorum,8c hircorum, cum adipe renum tritici: etiam sanguinem uvarum bibisti merum.
,; Sed saginatus Jeschurun recalcitravit ; saginatus es » obelatus es, adipem obduxisti : deseruit enim Deum , qui magnifi- caverat ipsum , &vilipendit rupem lalutis fur.
16 Ad zelotypiam commoverunt eum propter extraneos; propter abominationes provocarunt eum.
,7 Sacrificaverunt daemonibus,non Deo» c&s » quos non noverant»novis , qui c propinquo advenerant,quorum rmtu non horruerant maiores vestri.
»8 Rupis , qui genuit te,©binus es : 8e oblivioni tradidisti Veum fortem formatorem suum.
»9 Quod,quum vidu Jehova,sprevit eos:
K 4 prre

prx indignatione 'a film luir,Sc filiabus suis eommota:
20 Et dixit, abscondam faciem meam ab illi$,videam,quis erit finis illorum : sum enim^eneratio perversitatibus dedita, filü, in quibus non est fides.
ii Ipsi commoverunt me ad zelotypiam per ea , quae nonjunt Deus fortis, provocaverunt mc vanitatibus suis: ego quoque ad lelotypiam commovebo eos per eum , qui non est populus,per gentem stultam provocabo eos.
2t Nam ignis accensus <st ira mea,qui ar- debit usque ad imum sepulchrumrablumec- qae terram,& proventum ejus,& inflammar bit fundamenta montium« impendam in eos mala »sagittas meas consumam in eos :
24 sn exhaustos farne,L exesos anthrace, ac lue amarissima identes etiam bestiarum immittam, cum veneno serpemum terreis Foris orbabir gladius,Scinde a conclavibus terror : ram adolescentulum , quam Virginem,lactentem,cum viro cano.
20 Dixissem, angulatim profligem eos: faciam, ur cesset e mortalibus memoria eo-
27 Nisi indignationem ab inimico me- tuissem, ne ignorent hostes illorum : ne dicant,excelsa manus nostra fuit, nec Jehova operatus est omnia haec.
28 Nam gens perdita consiliis sunt ; & nulla cstin eis intelligenria.
29 Urinam faperent, intetllgerent ista: animum adverterent ad finem suum.
$0 Quomodo prosequeretur unus mille , ie duo fugerent myriadem ? si nonstertquta rupes eorum dedidit eos, & Jehova tradidi Non enim ut rupei nostra, rupes illor rum est,ac inimici nostri sunt iudices.
}2 Nam superat vitem Sedpmi vitifteo- rum, 8c superat vites Hamorac: uvaseorum sunt uvas venenosas,botri amari sunt cis* z; Venenum draconumvinum eorum est, ac venenum aspidum saevum«
*4 Nonne illud reconditum est penes me ? obsignatum jn thesau is meis i
Mea est ultio, & retributio , tempore luo vacillabit pes eorum:nam propinqua est dies calamitatis eorum, & festina dtes eventurorum illis.
Quum judicaverit Jehova populum suum , tunc propter servös suos pocnitebit ipsum : quum videbit abrisse vires , Lcconclusum cum derelicto nihil esic :
J7 Et dicct.ubi sunt dii eorum ? rupes,ad quam recipiebant fe ?
Q,ui victimarum^adipe vescebantur, 8c qui bibebant vinum 1 ibam inis,i'urgant,8eo- pitulentur v--bis,sit vobis larebia rupe, illa .
39 Videte nunc me, meipsum f Je, & nullum elfe Deum mecum : me morte afficere , & vitae restituere,frangere me,& sanare,nec esse, qui e manu mea eripiat: »
40 Nant artollo ad c«»los manum meam, Lc dico,vivo ego in seculum :

41 Quum acuero coruscantem gladium
meum/Tk arripuerit manus mea arma iuii- cii: reddam ultionem hostibus meis j 8c osoribus meis rependam. ,

42 Inebriabo sagittas meas sanguine , « gladius meus absumet carnem ; inebriabo sanguine confossorum,8: captivorum, inde a principio ultiones inimici futura sunt.
4; Cantate gentes, populus eius, nam sanguinem servorum suorum ulciscitur : Le ultionem reddit hostibus suis, ac terram fuim populumque suum expiat,
44 Venit itaque Mosche » ut eloqueretur omnia verba cantici hujus, audiente populo ; ipse 8c Hoscheah filius Nunis.
4.9 Quumque absolvisset Mosche eloqui omnia haec veiba omnibus Jiftaelitis :
46 Edixit ei,* »adjicite animum vestrum ad omnia haec vei ba,quas ego testificor contra vos hodie: quae praecipitote filiis vestris, ut observantes faciant omnia verba Legis
4-» Nam non est res inanior .quamut suscipiatis illam , sedest vita vestra : Lc hac re prolongabitis dies super terram » quo ut ventatis possessuri eam jure hereditario , mox transituri estis Jardenem ;
48 Postea alloquutus est Jehova Molchen eo ipso die,dicendo :
49 Ascende montem hunc Habarimo- rum, montem Nebuntis, qui est in terra Moabitarum , qui est in conspectu Jcri- chuntis : Ac prospice terram Cenahanis, quam ego do filiis Jisraelis, injusposses-
<0 Deinde morere in eo monte, quo tu ascensurus es , & aggregare ad populos tuos: quemadmodum mortuus est Ahaion frater tuus in Horc monte, 3 caggregatus est ad populos suos:
51 Io quod praevaricati estis contra me in medio filiorum Jisraelis; ad aquas contentionis Kadefchj, in deserto Tzinis : eo quod non sanctificastis me in medio filiorum Jisradlis.
{2 Nam ex adverso prospicere poter® terram illam j atiliuc non es venturus, in terram illam,quam ego do filiis Jisraelis.

CAP« XXXIII. Testamentum MoJVbft.

H Äc autem benedictio tst, qua benedixit Mosche vir Dei filiis Jisraelis ante mortem suam.
2 Dixit ergo, Jehova e ^inai prodiens, quum oriretur e vehire istis, illucesceret e monte Paranis, Lc adveniret turba e myria- dibus sanctorum : a dextera ejus ignis’edi- ctalis fuit ipsis.
j Etiam valde diligis populos , omnes sanctos hujus habes in manu tua : vicistim ipsi medii inferantur pedibus tuis, suscipiat quijquf e verbis tuis,dicens;
4 Legem pr*cepit nobis Mosche } hae- reditariam congregationi JahaKobi.
9 Fuit enim in |eschuriine Rex,quum se congregarent primores populi,simul tribus Jisraelis.
6 Vivat Reiiben, 8e non moriatur ; imo non sit hominibus e*us numerus :
7 Idem quoque Jehudac preratus ; amplius dixit : exaudi jehova vocem jehud«, Lc ad populum suum, reduc eum : manibus eius fatis sit ci,8c auxilium ab hostibus ejus sis-
8 De L«vi amem dixit,Thummim tui, Le Urim tui penes virum tuum, quem beneficio

cio prosequeris, quem Probasti probatio* ne, cum que contendisti ad aqjuas Meri-
9 Dicen.em de patre sito,& de matre sua, non respicio cum» qui fratres suos non a- gnoscit, Sc :.ios suos non recognoscit: quia observ-n-r sermonem tuum, Lefoedu; tuum custodi,-n:
10 Docent judicia tua JahaKobum,8c Legem tuam Jisrselem, apponunt suffitum ad faciem tuam , & prorsus consumendum ad altare tuum.
11 Benedic Jehova copiis ejus, 8copus manuum eius 'grato animo suscipe : frange lumbos insurgentibus in eum , & osoribus eius,eXquo insurrexerint.
i: DcBiniamine dixit»dilectus Jehova habitet secure cum eo *. protegente eum quotidie.& inter humeros eius habitante.
,; Et de Josepho dixit,benedicta Jehova sit terra ejus: a rebus pretiosis coeli',i rore, & ab abysso subjacente ;
>4 Item a rebus pretiosis» proventibus solis; & a rebus pretiosis , quas quaeque Luna protrudit:
i< Item a prasftantissimis rebus montium antiquissimorum ;& a pretiosis rebus coi* lium aeternorum:
16 Denique’a pretiosis rebus terras cum plenitudine cius,& beneplacito Dei mei in* hebitantis rubumveniant abundanter ad caput Jofephi,& ad verticem separati e fratribus fu".
17 Primogeniti, bovis illius decor ess ei, & velat cornua monocerotis duo cornua eius sunt, quibus populos feriet pariter populos finium terrae : sunt autem haec, myna- des Ephrajimi,& sunt millia Menaschis-
i3 De 7.ebulune autem dixit, laetare Ze* bulun de exitu tuo : &Jissascar de tentoriis
19 Populos admontem invitent, ibi sacrificent sacrificia justa; quia affluentiam, marium sugent, Sc occulta,id ejl , thesauros,
20 De Gade autem dixit, benedictus est, qui dilatat Gadem : tanquamleo habitat» ut rapiat brachium Lc verticem :
21 Qui profpexir de principiis ei, quia ibi in portione Legislatoris protectus est ; ideo veniens cum primoribus populi,iusti- tiam Jehov* facit, & judicia ejus cum re- liquo Jisraele.
22 De Dane autem dixit, Dan ut catulus leonisjit: qui exsilit ex Baschane.
2^ De Naphthali quoque dixit, d Naph- rliali,fatur beneplacito,& plene benedictione Jehova: ad Occidentem & Meridiem hasfcdiratem obtine.
24 Denique de Äschere dixit,benedictus a reliquit filiis Ascher: sit acceptus fratribus suis, intingat in pinguedine pedem
2f Ferrum Sc xs sub calceo tuo: Lcquam- diu dur^unt dies tui, sermones habeantur

«6 Nullus ect similis huicDeo forti d Je« schurun : qui coelis insidet in auxilium tuum»& magnificentia sua superioribus nubibus :
27 Protectio ut Deus sempiternus, & inferne brachia aeterna, expellat 'z facie tua
inimicum,aut dicat :perde :
28 Ut habitet Jisrael secure solus, fonte]ahakobi,in terra frumenti,8c mustifcrace, etiam coelis ejus stillantibus rorem.
29 Beatus es Jisrael,quis est sicut tu,populus servatus per |ehovam,c!ypeum auxiliarem tuum i & cujus gladius cjj excellentia rua ? Sic reddentur abjecti inimici tu» tibi, tu autem excelsa eorum conculcabis.

CAP. XXXIV. Mosi b e moituut, sepeli’
tur aT)eo,fr defletur ab lisraelitit.

Ossea ascendit Mosche e campestribus Moabitarum in montem Nebuntis ; jn verticem illius collis, qui est in conspectu]erichuntis : ubi ostendit ei Jehova totam terram a GilhadeDanem usque :
2 Nempe totam terram Naphthali,terramque Ephrajimi.Sc Menascliis,5c totam terram lehud«,usqueadmare posterum :
3 Meridianam quoque, 8e planitiem i- psam, convallem jerichuntis civitatis palmifer* Tzoharemusque.
4 Dixitque Jehova ei, hac eß illa terra, quam juramento promiseram Abrahamo, Jitxchako, flcjahakobo, dicendo, semini tuo dabo eam .* ostendo eam tibi,videndam oculis tuis »sed eo non es transiturus ;
5 Mortuus itaque est ibi Mosche servus Jehov* in terra Moabitarum, ex praestituto Jehov*.
6 Qui sepelivit eum in eadem valle» in terra Moabiiarum e regione Beth-pehoris : neque novit quisquam sepulchrum «jus usque in diem hunc.
7 Erat autem Mosche natui centum vi- ginti annos,quum moreretur: non caligaverat oculus ejus, neque fugerat viriditas

8 Et defleverunt sili! Jisraclis Mofchen in campestribus Moabitarum triginta diebus : quibus absoluti sunt dies fletus, id rft, luctus Moschis.
9 Erat autem Jehofchuah filius Nunis plenus spiritu sapienti*, quum imposuissec Mosche manus suas ei: quapropter auscultantes ei hliijisroeiis,feceru»tquemadmo- dum pr*ceperat Jehova per Mofchen.
10 Sed non surrexit Propheta pr*ter<* in Jisraele par Moschi, quem cognoverit Jehova in os :
11 Tum omnibus signis, 8c prodigiis,qu* miserar eum Jehova facturum in terra Ä- gypti» contraParhonem, Lc contraomneS servos ejus.totamque terram ejus,
12 Tum omnibus operibus manui fortis» Öc omnibus operibus terribilibus maximis»
qu* fecit Mosche ante oculos totius Jisraelis.
K 5 Jeho-

Jehoschuhaz Liber unus.
C AP. I. Inau. 7 uf 4 tio,l'nueMlii ä-Ä' insti ll- Lrio lebostbubi.
F Uit autem post mertem Moschis servi Jehova:;i* edjeeret, J eho vajeho schu- hre, filio Nunis ministro Moschis, di-
i Mosche servus meus mortuus est : jam itaque surse, trans» Jurdenem hunc tu, & totus popuius hic venturus in terram,quam ego do ipsis filiis Jifrpelis.
; Omnem locum »quem calcaverit planta pedis vestri, dedi vobis ; quemadmodum alloquutus sum Mofchen.
4 A deserto illo,& Libano isto usque ad flumen maximum, flumen Euphratis, totam terram Chitthaeorum usque ad mare magnum, ad occasum Solis, erit terminus vester.
s Non poterit consistere quisquam 4nte faciem tuam, ullis diebus vita; tuae: quemadmodum fui cum Mosche,ero tecum, non deseram te,neque derelinquam te.
6 Confirmare, & fortis esto ; tu enim possidendam trades populo huic terram illam,quam juramento promiseram majoribus eorum,me daturum eis.
7 Tantummodo confirmare,Ac foriis cflo Valde,ut cum observantia facias prorsus fecundum legem illam, quam prsecepir tibi Mosche servus meus,ne recede ab eo dextrorsum , aut sinistrorsum, ut secunderis quocunque iveris.
8 Ne discedito liber iste legis ex ore tuo, sed meditaberis de eo interdiu.ac noctu . ut cum observantia facias omnino, prout scriptum est in eo : tunc enim prosperaberis in viis tuis; Sc tunc secunda-
9 Nonne praecepi tibi: confirmare, 8c fortis esto, ne expavescito, neque consternator: quia tecum est fehova Deus tuus quocunque iveris.
io Praecepit itaque Jehoschuah moderatoribus populi,dicendo:
ii Transite per castra. & praecipite populo, dicendo,parate vobis viaticum, nam intra tres dies vos trajecturi estis Jarde- nem hunc,uc ingrediamini ad pössidendum jure haereditario terram,quam fehova Deus vester dat vobis poslidendam jure haeredi-
i2 Reübenitic* autem, &GaditIc*, ac dimidias tribui Menaschiticas edixit feho- schuah,dicendo ;
i ^Recordamini rei illius,quam praecepit vobis Mosche, servus fehov«, dicendo; fehova Deus vester quietem largicurvobis, quod dedit vobis terram hanc.
i4 Fccmin« vestrae, parvuli vestri, & pecora vestra, manebunt in hac terra,quam dedit vobis Mosche cis Tardenem *. at vos transite militari ordine ante fratres vestros, quotquot (JtMvalenteS robore, & adiuvnte
i s Usque dum quietem largitus sit fehova fratribus vestris, ut vobis,Lc jure lixre-1
ditario possideant etiam ipsi terram, quam fehova Deus vester dat eis» tunc revertemini in terram hatrediratis veslrae, quam dedit vobis Mosche,serVus Jeliovae cis Jar- denem.sd ortum Soiis, & haereditario jure possidebitis eam.
16 Qui responderunt Jenoschuhas,dicendo ; quicquid praecepisti nobis,faciemus,& quocunque miseris nos,ibimus.
17 Omnino secundum ea, quibus auscultavimus Moschi, sic auscultabimus tibi: tantummodo sit Jehova Deus tuus tecum, quemadmodum fuit cum Mosche.
iS Quisquis rebellaverit praestituto tuo, Ac non auscultaverit verbis tuis in omnibus, qu«e praeceperis ei, morte plectitor: tantummodo confirmare,& fortis esto._
CAP. II. Bene meretur R Arb&b de expio*
rdtoribuStin urbem Jericho miflis.
iserat autem prius Jehoschuah, filius Nunis Schittimis duos viros exploratores clam, dicendo, ite, inspicite terram istam,adeoque Jerichunt'rn : qui abeuntes venerant in dbmum cuiusdam meretricis cauponae, cujus nomen erat Rachab, ut cubarent ibi.
2 Sed quum renunciatum fuisset Regi Je- richuntis, dicendo, ecce quidam venerunt huc pernoctem e filiis Jisraelis,ad pervestigandum hanc terram:
; Misit ReX ferichuntis adRachabam. qui edicerent; produc viros illos venientes ad te, qui ingressi sunt domum ruam, nam ad pervestigandum totam hanc terram ve-
4 Assumens autem mulier illa duos vires illoS,absconderat utrumque :& ita respondit, venerunt quidem ad me viri, nec sciebam unde essect:
9 Sed quimi claudenda esset porta in ipsis tenebris,viri illi exierunt, non novi, quo abiverint viri illi: persequimini eos celeri ter,nam afsequeminieos.
6 (Illa autem justerat ipsos conscendere tectum suum : & absconderat eos in stipulis lini,qu£ erant ipsi disposita! supertectum.)
7 Quamobrem virorum illorum alii per- sequuti fuerunt eos via ad fardenem per vada singula ,alii autem portam clauserunt postea,quum egressi elsent,qui persequebantur illos.
8 Illi autem nondum cubuerant,quum ipsa ascendit ad istos super tectum.
9 Dixttque viris istis,novi Jehovam dedisse vobis terram hanc: cum quia irruit terror vestri super nos,tum quia diffluxerunt omnes habitatores istius terrae metu vestri.
10 Audivimus enim, quomodo arefecit fehova aquas maris algosi propter vos, quum exiietis ex Agypto : & qua: fecistis duobus regibus Emor*orum,qui fi ant trans J.trdenem Sichoni,& Hogo,quos internecioni devovifl is.
n Quod audientibus nobiSliciuefiictum est cor nostrum jneque constat animo quis- quam

quam amplias metu vestri: ha-m Jchova Deus vetter est Deus in coelis stupra,& in terra insta.
ti Nunc icaique jurate mihi,.quasso, per Jehovam ; qui>a exercui benignitatem erga 'vos ; stc eKerciuuros vos quoque erga familiam paternam meam bemgnicar em,8c dace mihi lienum cerrum:
>; Eorc , uc vivos confervetis patrem meum.Lc matrem rnearn.K. staties rneos.Sc sorores mcas,8c qmequid iliorum est ; eri- piatfsque aninus'nostrasi morte.
14. Responderunrqu-e ei viri isti,anima nostra loco vestri ad moriendum est" exfost- ta,si ron enun-faveririjs sermonem nostrum hunc : id sutarum esse ,quum dederit nobis lehova rerran hnnc,utr exerceamus erga te benignitatem, je fidem.
, 5 Tunc illa demisit eos fur.e.Der fenestram (nam domus eius erat imposita parieti moenium,ita urin ipsis moenibus hubita-
16 Dicens ipsis,ad istum montem ite,ne occurrant vobis,qui persequunrur;&latitate istic tribus diebus . donec revertantur persequentes,deinde ibitis via vestra.
17 Ei vero dixerunt \ iri isti,insontes erimus ab adjuratione rua hac, quä adiurästi
i8Ecce nobis intrantibus in hanc terram : hunc funiculum sili dibaphi ligato in hac fenestra,per quam nos demisisti,& patrem tuum cum matre tua,ac fratribus tuis,denique totam familiam patris tui jubeto convenire ad te in hanc domum.

1 q Erit enim,ut cuiusque,qui egrestussuerit e foribus domus cu*,ca?dis causa in caput eius recidat,8c nos simus insontes : cU- juCque verb.qui tnt tecum in hac domo, caedis causa recid.it in caput nostrum,si manus fuerit in euminjefrd.
20 Sed fi enunciaverissermonem nostrum hunc ; tunc erimus insontes ahadiuratione tua, quä adiurästi nos.
21 Quä dicent«»secundum verba vestra sic esto,& dimittente eos, abiverunt: postea alligavit iild funiculum dibaphum fenestrsc illi.
2: Abewnres ergo . veremnrin montem illum, ac manserunt ibi tribus diebus, donec rediissent , qui persequebantur ipsos: quaesierant «nim ecs, qui persequebantur toti Illi vis,sed non invenerant.
2; Deinde reverrentes duo viri Isti,quum descendissem e monte craiecto IdrAmt, pervenerunt ad Jehosclmbam filium Nunis : & enarrarunt ei.quxcunque obvenerant sibi,
24 Dixerunt que Jehoschulue. c&muA, nam tradet fehova in'manum nostram totam terram istam : atque etiam diffluent omr.es habitatores istius terras metu nostri.

CA P. ITT. Tttir,situs per Urdentm m/Vd-
rufose Ai visum.

TTaque . quum surrexisser Jehoschuah ma- -1 ne,profecti Scliirtimis,oei venerunt usque ad (ardenem , ipse . 6 c omnes fisti (israelis* pefnoctdruntque ibi, nondum trajecerunt.
2 Tuicquc tertio post die, ut tiimsirent moderatores per castra :
Z Et prXciperent populo,dicendo ,’quum
videbitis arcam foederis JehtivasDci vestri»

& Sacerdotes Leviticos portantes eam pio- stcfstr/, vos quoque proficiscimini 'e loco ve- I stro,& sequimini eam.
4 Veruntamen longinquum A.iriton esto inter vos Lc eam, quasi bis mille cubitorum r,ots mensuras; ne propiusaccedite ad eam, ut cognoscatis viam , per quam iruri estis, non enitn transivistis p« viam hanc antea.
5 Edixfrque Jehoschuah populo,sanctificate vos; nam‘cras facturus estjchovain medio vestii mirabilia.
fi Deinde edixit JehoschUah Sacerdotibus,dicendo,portate arcam foederis,Le transire ante populum : qui portantes arcam foederi',iverunt ante populum.
7 Dixerat enim Jehova Jehofchuha?, isto die incipiam magnificare te ante oculos totius Jistaeiis : ut agnoscant,quemadmodum fui cum Mosche,me futurum tecum.
8 Tu autem prxeipito Sacerdotibus.portantibus arcam foederis .dicendo j quum perveneritis usque ad extremitatem aquarum]ardenis,in ipso Jardeneconsistite.
9 Edixit itaque Jehöschunhfilüs (israelfs; accedite huc, Le audire verba Jehov« Dei vestri.
to Deinde dixit Jehoschuah : hac re cognoscetis Deum Fortem , vivum elfe jn medio vestri ,& omnino expulsurum ä facie vestra Cenahana?um,& Chitrha?um,&Chiv- vaeum, & rcrizzarum, 8 c Girgascharum, & Emor*um,8e Jebusxum.
»t Ecce arca fxderis, drei domini totius terra?,transit ante vos per fardenem.
12 Nunc kaque sumite vobis duodecim virose tiibubus Jifraehs j virum unum in unamquamque tribum.
1Z Erit enim, quum primum quiescent pbr ix pedum c acerdotum portantium arcam Jchovx, domini totius terra?.in aquis fardenis.ut aqua? Jardenis discindantur, aquae destendentessuperne, qua? consistent acervo uno.
14 ruitque , quum proficisceretur populus c tentotiis suis ad tramiendum jarde- nem. & Sacerdotes portantes arcamfade- ris ante populum:
'< Dum pervenerunt portantes arcam usque ad Jardenem , 8 c pedes Sacerdotum , portantium arcam cceperum intingi in ex« rremitatarr aquarum e jus: (est autem Jarden Plenus, stiperans omnes ripas suas omnibus diebus it, estis.)
16 Ut consistentes aquae , qux descendebant superne , consiirgerene in acervum unum,procul valde ab Adamo civitate.quas esi ä latere Tznrthanis ,qua? aurem descendebant ad mare campestrium , mare falsum, prorsus evsdnderentur:iraque transiverunt populus e regione Jerichuntis.
,7 Srrbint aurem sacerdotes portantes arcam foederis Jehova? ?n ipso sicco , in alveo fordenis firmi: dum omnes |isrnel:rae Tansirer.t persiccum , usque dum absolvissent tota gens illa trajicere Jardenem.

CA P. IV. Monimenfum fcenefün Dei eri-

■Uir autem, quum absolverent totaeens hacc traiicere Jardenem(quia edixerat Jchova fehoschuha?,dicendo:
2 Sumite vobis e populo duodecim vi-

ros,virum uhum eX unaquaque tribu :
) Er pr®cipitc eis , dicendo ; tollite vobis hinc ex medio Jardene , ex ipso loco, ubi stant Sacerdotum pedes firmi »duodecim lapides , & transportantes eos vobiscum, Collocabitis eos in statione , in qua pernoctaturi estis hac nocte.)
4. Ut vocaret Jehoschuah duodecim illos viros,quos statuerat e filiis Jisraelis virum unum e quaque tribu :
§ Quibus edixit Jehoschuah , transue in conspectum ure* Jehov* Dei vestri in medio Jardene . & tollentes vobis quisque lapidem unum imponito humero suo, pro numero tribuum filiorum Jisraelis:
6 Ut lit hoc signum in medio vestri ; ut quum interrogabunt filii vestri posthac , dicendo ; quid lapides isti vobis designant ?
7 Dicaris eis,discissas fuisse aquas jardenti a praesentia arcae faederis Jehov*,'quum transiret per Jardenem , discissas mansisse aquas Jardenis : ideoque sunt lapides isti monimento filiis Jisraelis usque in seculum.
8 Itaque f.,cientes ssc filii Jisratzlis.quemadmodum prateeperat Jehoschuah,sultulc- runc duodecim lapides' c medio Jardene, quemadmodum edixerat Jehova Jehoschu-
h«,pro numero tribuum filiorum Jisraelis :
quos transportarunt secumadillämstatio- nem,8e collocarunt eos ibi.
q Praeterea duodecim lapides erexit Jehoschuah in medio Jardene,in loco, ubi stabant pedes Sacerdotum portantium arcam foedem : fueriinrquc ibi usque in diem
10 Interea Sacerdotes portantes arcam, stabant in medio Jardene , donec absolutum ester id totum,'quod praeceperat Jeho- va jchoschuhae.ut ediceret populo,secundum omnia , quae praeceperat Mosche Je- hoschuhae: dum festinantes populus triji-
lt Fuirque,quurr absolvisset totus populus traiiiere.ut trajiceret arca Jehov* , & Sacerdotes in conspectu populi".
ia Traiecerunt aurem st.eubenitae.Lc Ga- ditae,& dimidiata tribus Menaschis militari ordine ante 1 lios Jisraelis : quemadmodum edixerat eis Mosche :
11 Quasi quadragies mille expediti ad militiam ; traiecerunt ante Jehovam in bellum, in campestria Jerichuntis.
14 Die isto maghificavit Jehova Jebo- schuham ante oculos omnium Jisräelita- rum, ut revereremur eum,quemadmodum erant reveriti Moschen , omnibus diebus vitae eius.
1 s Edixit erg -Jehova Jehoschuhae,dicen-
t6 Praecipe Sacerdotibus,portantibus arcam testimonii,ut ascendant e Jjrdenc :
17 Praeceprque Jehoschuha Sacerdoti- bus,dicendo : ascendite e Jardene.
18 luit autem, quum ascenderent Sacerdotes portantes arcam foederis Jchovase medio Jardene in siccum , tantum avellebantur 'plantae pedum Sacerdotum : ur reversae aqu* Jardenis in locum suum, irent ut antea,supra omnes ripas ejus.

19 Populus itaque ascenderunt c Jardene decimo die mensis primi ; Lc cassra vo- faerum Gilgalc, in exnemirate, ad orien-

tem Jerichuntis.
an Illos autem duodecim lapides, quos acceperant e Jardene »erexit Jehoschuah Gilgale.
21 Edixarque filiis Jisraelis . dicendo* quum interrogabunt posthac filii vestri patres suos, dicendo ; quid sibi Uu/unt lapides isti ?
11 Tunc instruetis filios vestros,dicendo; per aridam trajecit JisraelJaidcnem istum :
i\ Nam arefecit Jehova Deuj vester aquas Jardenis propter vos, donec transissetis: quemadmodum fecerat Jehova Deus vester mari algoso,quod arefecit propter nos: donec transissemus.
24 Ut cognoscant omnes populi terras manum Jchnvas robustam esse: ut timeatis Jehovam Deum vestrum omnibus diebus.

25 Sic fuit,quum audirent omnes stegeS Emorarorum, qui erant in latere Jardenis versus Occidentem,& omnes Reges Cena- hanxorum.qui accolebant mare, arefecisse Jehovam aquas Jardenis propter filios Jisraelis,donec trajecissemus; ut liquefieret cor illorum,ndc esset ampliiisin iis animus» metu filiorum Jisraelis.

C A P. V. Ciuumeifionh reji&uratio, Pa-
/.l >4 celebratio.

'T'Empore illo edixit Jehova Jehoschuhaf,
1 para tibi gladios acutos,& secundo repetens circumcide filios Jisraelis.
2 Paravit itaque Jehoschuah sibi gladios acutos: quibus circumcidit filios Jisraelis ad collem praeputiorum.
? ll«ec autem est ratio, cur circumcidit Jehoschuah: totus populus ille,qui exierant ex Ägypto mares, omnes viri ad bei - lum apti,mortui erant in deferto, in ipso !- tinere,postquam exivissent ex Agypto ;
4 Quum autem circumcisi fuissent totus iste populus,qui exierant: totum populum hunc tamen,qui nati fuerant in deserto.in ipso itinere, postauam exivissent ex £gy« pto.non cntumcidcrant.
c Quadraginta enim annis iverant filii JifrafelJs per desertum ; donec consumeretur tota gens illa,viri apti ad bellum egresfi ex £gvpt°» qui non auscultaverant voci Jehovas: eo quod jurasset Jehova eis,se non permisturum eis,ut viderent terram,quam iuramenro promiserat Jehova maioribus eorum,se daturum nobis terram,affluentem lacte & meile. t
6 Illorum ergo filios statuens loco ipsorum,hos circumcidit Jehosohuahiquia praeputiati erant,ac non circumciderant eos in
ipso itinere.
7 '.uitque.quum omnino tota haec gens circumcisa esset: ut considerent loco suo in cassis,donec sanitatem recepissent.
8 Tum dixit Jehova Jehoschuha:,hodie devolvi opprobrium Asgyptiit vobis : vocavi eque nomen loci illius Gilgalem usque in diem hunc.
5> quumqurfjln Jisraelis castra haberent Gtlgale, celebrarunt Pascha quartodecimo die illius mensis vespere,in campestribus Jerichuntis.
tO Comederuntque ex annona ipsius terra: postridie Paschacis, a7yo;oj panes, & tostura

tostum igne; e;o ipso die.
ii Quamobr«em cessavit Ma-n postridie if- iiit(,quuru comtcderenc de annona illius rer- r*;neque fuit deinceps filiis JifraelisMan; sed comederumt de proventu :err* Cenaha- nij anno illo.

C A P. vi. Princeps militU appAret lebo- schubf&Itriibo e^pupiaiurmirdculosc.

F Uic aU'em, quu rn esset Jehoschuah ad Je- licbunteru» ut .attollens oculos suos videret,quod , «cce v ir quidam staret ex adverso ejus cum gladi<osuo stricto in manu sua ; hunc itjqu« adiens Jehoschuah,dicebat ei, utrum noster ex, an fiostium nostrorum ?
i Qui dixit, neutrum» nam ego /um princeps militias lehovac , modo veni: quamobrem pro-cidens JehoschU3h super faciem suam in terram, incutvavic (e,dixir- quc ei,quid dominus meus dicit fervo suo?
; Tum edixit princeps militias Jehovas Jehoschuhae,extrahe calceamentum tuum a pedibus; tuis, nam locus,in quo stas sanctus est : fecitque sic Jehoschuah.

4 s Cives autem Jetichuntis occluserant eam & occlusam continebant metu filiorum Jisroelis : non erat,qui exiret, nec,qui in-
5 Dixit deinde Jehova Jehoschuhas, vide trado in manüm tuam |erichuntem,& regem ejus : valentes robore.
6 Circumibitis itaque civitatem ipsjm, omnes viri apti ad bellum.circumdando civitatem semel; sic facito fex diebus.
7 Et septem Sacerdotes portanto septem
buccinas arietinas ante arcam, die verö septimo circuitore civitatem septies,Sacerdotes vero clangunto buccinil illis,
8 Erit autem,quum tractim sonabitur cornu arietino, quum primirnt audietis vocctrt buccina:,ut vociferentur totus populus vociferatione magna: sic concidet murus civitatis in loco suo, ut ascendant populus quisque ex adverso sui.
9 Vocavit itaque Jehoschuah, filius Nu- ni s. Sacerdotes,& edjxir eis,portare arcam foederis : septem vero Sacerdotes portanto septem buccinas arietinas ante faciem Je-
io Populo autem edixerunt, transite 8c circuite civitatem istam : & expeditus quisque transito ante arcam Jehova».
ii fuit ergo , quum'boc edixisset Jehoschuah populo ; ut septem Sacerdoiei portantes buccinas arietinas ante Jehovam, transirent,&'clnngerent buccinis jllis : arca Vero foederis Jehovas sequeretur eos :
ii Expeditus aurem quisque ibat ante Sacerdotes illoS,clangentes buccinistdenique extrema acies sequebatur arcam,pergentibus Sacerdotibus , & clangentibus buccinis illis.
i; Populo autem pra»ceperar Jehotchuah, dicendo, ne vociferemini » neque facite, ut audiatur vox Vestra,nec prodeat ex ore vestro ullum verbum : usque in diem, quo c- dicam vobis.vociferamini,tunc Vocifcrabi-
14 sic,quum circumduxisset arcam Jehova; circa civitatem ipsam circumeundo semel; reversi in castra,perno ctarunr in castris.

15 Deinde, quum surrexisset Jehoschuah mane: rursus portaverunt Sacerdotes arcam Jehovas.
16 Er septem alii Sacerdotes,portantes se- peem buccinas anetinas ante faciem Jeho- vac» ire pergebant, 8c cljngebant buccinis il-is ; expeditus autem quisque ibat ance eos » & extrema acies sequebatur arcam Jehova;, pergentibus Sacerdotiis, 8c clangentibus buccinis illi s.
i? Sic circuivcrunt civitatem die fecundo semel,ac reversi sunt in castra ; ita fccerunc sex diebus.
18 Fuit autem die septitro,ut surgerenr, quum aurora ascendebat,ficciuuirenc civitatem hac eadem ratione septies : tantum die illo circuiverunt civitatemillam septies.
1 9 Fuit autem vice septima,buccinaturis Sacerdotibus, ut ediceret Jehoschuah populo,vociferamini,nam dedit Jehova vobis civitatem istam.
io Erit autem civitas illa anathema,ipsa, & quicquid est in ca Jehova:; tantitm Ra- chab meretrix caupona vivat ipsa, & quicquid ess cum ea domi ejus,quia fideliter ab» scondit legatos illos,quos miseramus-
u Veruntamen vos tantum servate •po* ab anathemate, nc etf «.tatis ~uus anathema, accipientes de isto anathemate ; & subii* cientes castra jisracflis anathemati, penuria Nam totum argentum,8c aurum,& instrumenta arrea,aut ferrea,res sancta sunt Jehova;: in thesaurum Jehova; venito.
Vociferatus itaque est populus,quum illi clangerent buccinil: fi rtque.quum populus audiret sonum buccin«e,& vociferarentur populus voce macra, ut coi

rueret murus loco suo, ita ut ascenderet populus in civit 3 (em. quisque ex adverso sui,cape- rentque civitatem illam.
24 Devoverunt autem internecioni quicquid erat in ea civitate,tam fccminas.quam viros, tam pueros, quam senes, & boves,8c pecudes,asinosque acie gladii.
rc Ducbus autem viris illis,qui exploraverant illr.m terram, edixit Jehoschuah,ite in domum mulieris illius meretricis cauponae : 8c educite inde ipsam mulierem , & quicquid eius ejl,quemadmodum juramen - toPromisistis ei.
26 Quum itaque ingreffi pueri illi exploratores eduxissent Rachabam , & patrem eius» ac matrem eius, atque fratres ejus, & quicquid erat ei,etiam omnes familias ejus eduxissent; collocarunt eos extra castra Jisraifiis.
27 ipsam autem civitatem combusserunt igne, & quicquid erat in ea : tantummodo argentum,& aurum,instrumentaque a^-ea,8o ferrea, posuerunt in thesauro domus Je-
28 Sed Rachabam meretricem cauponam, & familiam paternam eius » cum omnibus, qua; erane ei , vivam conservavit Jehoschuah, qua; habitavit inter JisraclitaS usque in diem hunc; eo quod abscondisset legatos illoi, quos milerat Jehoschuah ad explorandum Jeri« huntem.
29 Pisetcrca adjuratione exsecratus est Jehoschuah tempore illo,dicendo, maledictus i/Jv vir ille coram jehova,qui furget.ue
«di-

atdificet civitatem haec Jerichümcm , pretio primoeenici fui fundet eam , 8 c precio minimi fui statuat fores e u5.
zo E*ac aurem JehojJTcum Jehnschuah, •adeo ut esset fama eiudRnoca ista te;ra.

CAl>. vil, Abusus anuthimutri punitur tn Hacane.

Ed praevaricati sunt Jifraelitaeprarvaricc-
tionc in anathemate accepit enim Ha- can, filius Carmi , filii Zabdi,filii Zeracni ‘e tribu jehudas de illo anathemate , ejuapro- : pter accensa est ira jcliovat in filios jisiaelis.
2 Quum itaque mittens jehofchu’jh quosdam jcnchuntc Haium ,'quod erat prope Beth-Avenem ab oriente Beth-Elis»cdixil- set eis, dicendo; ascendite L explor.uc terram istam: ascendemesque homines illi explorissent Haium :
j Reversi ad jeholchultam , dixeruntei, r.e ascendat torus hic populus: quasi bis mille viri,aut quasi ter mille viri ascendant, ut percutiant Haium : ne tätiges ducendo illuc totum populum hunc , quum pauci lint isti.
4. Ascenderunt ergo de populo illuc,quasi ter mille visi :&fugerunt a facie virorum Haji.
§ Cecideruntque ex «is viri Haji ad triginta fex viros,persequentes eos a /oto, qui erat ante portam usque ad Schebarimos,ceciderunt »inquam,eos in declivi illius;quam obrem liquefactum est cor populi, adeo ut in aquam abiret.
6 Jchoschuah autem lacerans vestimenta sua,'procidit super faciem suam in terram ; ante arcam jehovsr usque ad vesperam,ipse, $i Seniores'jisraelis : imposueruntque pulverem quisque capiti suo.
7 Diccbatquc fehoschuah , Aha Domine Jehovi, quare unquam ttaduxilti populum hunc trans jardeuem ? ut dedas noS in manum Emorari ad perdendum nos : at urinam voluissemus morari trans Jardenem.
8 -Attende ad me Domine: quid dicam , postquam obvertit Jtfr-e'l cctviccm ante hostes suos?
y Nam audientes Cenahanxi, Sc omnes habitatores istius terras , circumvenient nos , Sc exscindent nomen nostrum ex hac terra : & quid facies nomini tuo maximo ?
10 Dixit autem jehova Jchofchuha», fur- ge , quorsum hoc ,'te manere de-ectum in faciem tuam ?
ji Peccavit Jisrael , atque etiam transgressi sunt foedus meum,quod praeceperam eis , nom Sc acceperunt de anathemate, 8c furati sum, & mentiti sunt,& reposuerunt denique illud inter instrumenta sua-
12 Ideo non poterunt consistere filii jisraelis ante hostes suos,cervicem vertent ante hostes suos , quia sunt rei anathematis: non pergam esse vobiscum , nisi perdatis hoc antathema c medio vestri.
1 ? Surge . sanctifica populum hunc ; di - cenS,sanctis,cate vos in crastinum: sie enim ait jehova Deus jilraelis , anathema r /1 in medio tui, jisrael, non poteris consistere ante hostes tuos,donec amoveritis anathema istud c medio vestri.
1, *4 Appropinquabitis ergo mane per tii-,

, bus vestr as: entque ut tribu; illa , quam . prehenderit jehova, appropinquet per familias suas, & familia illa,quam prehenderit Jehovai,appropinquer per domos suas,8c domus, qmam Drehcnderit J chova, appropinquet p er viros suos.
1 s Turm erit,ut deprehensus cum hoc a- nathematte comburatur igne,jpse,8c quic- quid este.i ; quia transgressusest foedus je- hovs,& qjuia commisit flagirium in Jisraeie.
,6 Q^pim itaque surgens jchoschuah mane justjsstet fiiiaelem appropinquare per sibus suats ; 'prehensa eh- tribus Jehudx.
17 Deimde.quum fuilisset aopropinqua- re qu.tmqmefamiiiam jehudar,prehendit familiam Zerachajam postea iussir appropinquare familiam Zeraclixam per viros sitos,Sc prehensus est Zabdi;
18 Denique »ulsit appropinquare familiam eius per viros eius,& prehensus estHa- can filius Carmi, filii Zabdi,filii Zerachi, c tribu Jehudar.
19 Tum dixit |ehoschuahHacanj,fili mi» tribue nunc gloriam Jehova: Deo Jirfaeiis» & ede ci confestioriem: Sc enuncia nunc mihi,quid feceris,ne celes me.
loRcfpondir iraque Hacan Jehoschuhx» dicens,verum ejt.ego peccavi Jehovae Deo Jisraelis,8c hoc,&illud commis.
21 Quum enimvideseminterilla spolia togam Babylonicam unam prxstantem ; & ducentos siclosargenti, Sclingulam auream unam quinquaginta siclorum poadere>con- cupiscens. accepi ea : ccce autem fiant abscondita in terra, in medio iltiustentorii mei,argentum autem tst sub ipsa toga.
22 Tunc misit Jehoschuah legatos,qui cucurrerunt in illud tentorium, 8cecce tuga. abscondita erat in tentorio ejus, 8 c argentum illud sub ea.
2; Hi vero accipientes ea e medio illius tentorii, attulerunt ea ad Jehoschuham, & ad omnes filios Jisraelis i'statuerunque ea coram jehova
24 Tunc Jehofchuah,8c torus jisrael cum eo,assumtuoHacane,filio ZeracHi,& argento & togi,8c lingula aurea,& filiis eius,ac filiabus eius, Sc bobus ejus, asirifque eius.8e gregibus eius, & tentorio eius, denique o- mnibus, quae trant ei: deduxerunt ea in convallem Hacoris.
i? Ubi dixit jehofchuah.quam perturbasti nos: perturbabit te jehovahoc die : obruerutitque eum torus Jifrafcl lapidibus,» Sc combusserunt eos igne; quum obruissent eos lapidibus.
26 l ; ostremo erexerunt super eum acervum lanidum magnum crc/htntem usque in hunc diem.sic aversus est jehova ä furore iras sux ; idcirco vocavit 'quisque nomen loci illjus J convallem Hacoris usque in hunc

CAP. VlU. Stratagcma hboschubs di- uinttM trtfai}>tum,& decaiog'M lapidibus infrulptu*.

Um dixit jeiiova Jelioschuh* , ne timeto,neque consternator » sume tecum totum populum aptum ad bellum ,Sc surgens ascende adversus Haium'. vide ttadoin manum tuam Regem Haji,& populum cjus,ci- vuacemque cjus,$c;eiramcjus.
2 Ut

i Urfatias ,Ham, & Regi«jiWiicutfecisti Jerichmti.ffcRegi ejus,tan tum fjjolia e-)U5<& jun«nta *:ius diripietis volbis - : dispone tibi iisidi .is contra civitatem i stam , ü posterior? psr .e eius.
3 Surrocst :aque Jehoschuah > < 2 c totus
populus sptur id bellum,uc ascer.ide:ret versus Hajum, delegit Jehoschuah triginta millia valentium robor« , UtprX-
mitteret- '»ctuc,
4 Prattcf. - que eis, dicendo,vid ete vos, qui inlidiai -:: estis huic civitari, a posteriore parte , ; siuscivitatis, ne procul collo- cetis t/os ab ipsa civitate valde j Ut sitis vos omnes parati.
5 Ego autem, totufque hic populus,qui mecuni erit, appropinquabimus ad illam tivitatem:erttque,quum procedent obviam nobis, quemadmodum prius ,ut fugiamus ante eos ;
6 Itaque ^jtibunt post nos,do nec avellerimus eos sb if sa civitate . dicent enim,fugiunt ante nos*quemadmodum priüsiquan- do fugiemus ante eos.
7 Tum vos surgitott ex insidiis , ut expellatis reliquias ipsius civitatis : tradet e- nim Jehova Deus vester eam in manum ve-
X Erit autem , quum occupabitis ipsam civitatem, ut incendatis ipsam civira:em j- gne,fecundum verbum Jehov» facite : videte, prarcepi vobis.
9 Sic praemiint eoS Jehofchu3h,qui abeuntes ad locum insidiarum » consederunt inter Beth-Elem,& i nter Hajum,ab occatu Hajo : pernoctavit autem Jehoschuah nocte illa jin medio populi.
10 Deinde 11'urgens Jehoschuah mane,recensuit populium; afeendebatque ipse cum Senioribus Jilsraelis ame populum Hajum
ji Totus qutoque populus, acies,suaserat» cum eo ascendentes,appropinquarunt, donec vemremt e regione ipsius civitatis :
. posuerüntque castra ab Aquilone Haio, valle quadam unter eos & Hajum Aa.
ia 1’rxtcreji sumpsit quasi quinquies mille viros i quos disposuit insidiis inter Beth- Eiern, Sc Hjium.ab occasu civitatis Haii.
13 Admovente itaque populo tota castra, qua; erant ab Aquilone civitati illi, & extremam partem cotum ab occasu ipsius civitatis : perrexit Jehoschuah ea nocte in medium illius convallis.
14 Unde fuit, quum id vidisset Rex Haii, ut mane festinanter surgentes procederent viri illius civitatis obviam Jisraifli in pr«- lium,ipse cutn toto populo suo,eo ipso tempore ante phnitiem illam ; nesciebat autem ille,sibi insidias cfTe a parte posteriore civi - tatis.
is' Tunc finxerunt se plaga affici Jebo- Iioschuah, Öctotusjisrael ante cos fugerim c- que via ad desertum.
16 Quapropter conclamati sunt rotus populus, qui remanserat in civitate Haii ad persequendum «os:qui pcisecW* sunt Jeho-
schuham, ita ut avellerentur a civitate sua-
17 Neque 1 «mansit quisquam Haii, aut Beth-Ile,qui non exii enc ad persequendum Jisraelcm : reliqueruntque civitatem suam apertam,dum persequebantur 1 israelem.
x8 Postea, quum edixisset jehova jcho-
CHUHA. Cap.?.
schuha;,extende vexillum istud,quod tfi in manu tua versus Hajum , quh in manum tuam tradam ipsum: extendit Jehoschuah vexillum illud , quod erat in manu sua versus ipsam civitatem.
iq Tunc illa;insidiae surgentes cito e loco suo,accurrerunr,quum extendisset manum suam , & ingress» civitatem ipsam, ceperunt eam : & festinanter incenderunt civitatem igne.
zo Quumque respicientes viri Haji post se, viderent »quod ecce ascenderet fumus ipsius civitatis verius coelum,non erant eis vires ad fugiendum huc,&illuc .* populus vero,qui fugiebat ad desertum.convertir se contra eum,qui persequmus fuerat ipSum.
21 Etenim Jehoschuah,& totus lisrael videntes suas insidias,cepisse civitatem,Lc ad- sccndere fumum ipsius civitatis ; reversi peicusseruntviros Haii.
22 Ipse vero infidi4 exierunt ex ipsa civitate obviam illis,ita ut essent Jhraelitis in medio,istis hinc,& illis inde : & percusserunt illos adeo,ut non relinquerent illis su- pcistitem.aut effugientem.
2$ Sed Renem Haji ceperunt vivum,quera obtulerunt Jehoschuhx.
24 Fuit autem,quum absolvissent Jisrae- lit» occidere omnes habitatores Haji in agro,in eo deferto,ubi perfequuri fuerant ipfos,& cecidissem omnes illos aciegladii, donec consumerentur l ut reversi omnes Jisraelit» Hajum,percutcrentre//<7u/a*ejus
acie gladii.
z? Fuerüntque omnes, qui ceciderunt dic illo,cum viri,tum focmin»,duodecies mille ; omnes viri Haii.
26 Nam Jehoschuah retraxit manum suam,quam extenderat cum vexillo,usque dum internecioni devovisset omnes habitatores Haii.
27 Tantum jumenta, & spolia civitatis illius diripuerunt sibi Jisraelit»,secundum verbum Jehov»,quod' pr»cepcrat per Tc- hoschuham.
zW Deinde combussit Jehoschuah Hajum, Sc disposuit ipsum in tumulum perpetuum : in solitudinem usque in diem hunc.
29 Denique Regem Haji suspendite ligno usque ad tempus vespertinum : quum autem occideret Sol,pr*cepit Jehoschuah, uc cadaver eius dimitterem Itfvadit* e ligno,quod projecerunt ad ostium port» civitatis ipsius,& statuerunt super ipsum a- cervum lapidum magnum usque in diera
30 Tunc exstruxit Jehoschuah altare jehova;,Deo Jisraelis,in monte Hebalis:
31 Quemadmodum pr»ceperac Mosche servus Jehov» filiis Jisraelis,sicut scriptum esi in libro legis Moschis,altare e laoidibus integris,super quos non agitaverat ferrum; in quo obtulerunt holocausta Jehov»,& sacrificaverunt eucharistica.
32 Pr»terea inscripsit ibi aliis lapidibus exemplar legis Moschis, quam praescripserat filiis JisrsLlis,
33 Quümque rotus Jisra<s'l,& Seniores ejus, moderatoresque,« judices cius adsta- rent nrcas utrinque, coram Sacerdotibus Leviticis portantibus arcam fccderis Jeho- v«,peregrinus ®que,ac indigena .dimidium ejus e regione montis Gciriz7,iraorum..3l-
re-

Cap S.g... _ — -
rerum vero dimidium ejus e regione mon tis Hebalis: quemadmodum prius praeceperat Mosche, servus Jchov* populo ipsi
;4 Postmodum pronunciavit omnta verba ipsius legis, benedictionem ac maledictionem,prorsus ut scriptum e»at in ipso libro legis.
Nullum fure verbum ex omnibus,qua: praeceperat Mosche,quod non pronuncia- verit Jehoscbuah coram tota congj egatione Jisraelis , L f(xminis,8c parvulis,peregrino etiam,qui ibat inter cos.
CAP. IX. T)olMGito>onit*ium.
F Uitque.quum ifl a audivissent omnes Reges illi,qui erant cis jardeneni.inmon- tanjs,6c in planitie, 8c in omnibus portubus maris magni usque ad regionem subjectam Libano :Chittharu$,& Emor*us,ssena- hanams,Ferizzaws,Chivv*us,8c JebuWeui;
1 Ut congregarent se pariter,ad pugnandum contra Jehoschuham,& contra Jisrae- lem,animo urio.
; Habitatores autem Gibhonis, quum sudivislent, qua: fecerat]ehoschuah Jtri- chunri, 8c Haio ;
4 Ipsi quoq; fieri curaveruntastura,ut sui abeuntes fingerent fe legatos venisse e lo»:- gtnquu : sumentes enim saccos tritos,impo- Juount asinis stm,& utres vini tritos.ru- ptosque,& colligatos :
< Et calceamenta trita,&resarta pedibus suis, ac vestimema trita sibr induta, omnis* cue panis viatici eorum aruerat, abierat in
6 Sic adeuntes sebo schufi3m in castra.Gil- galem,dixerunt'ei,& frimoribu* viris jisraelis j e terra longinqua advenimus,nunc ergo pangite ncbiscum s<rdus.
n Dixerunt autem pnrmres viri Jisraelis Chiwato,fortassis in medio mei habitas,& quomodo pangerem rerum firdus ?
8 Qui dixerunt |ehoschuhae,se;vi tui fu- s; dixityue eis" Jehoschuah.qui estis 3

nde veniric^ i
jEHOSCHtniA
& unde veniris .
9 Tum dixerunt ei‘,e terra loneinqua val- ' tuis facere nobisssac.
Cap.g.rO«
15 Fecit cum eis Jehofchuah pacem : pe- pigitque cum eis fiLdm.de illis in vita servandis ; quod juramento promiserunt eis principes coctus.
16 Fuit autem tettio post die, quum pepigissent cum eis foedus; ut audirent ecs propinquos esse sibi,&in medio sui eos ha -
17 Profecti iraque filii Jisr.ieljs.venerunr ad civitates eorum tertio die, erunt autem civitates eorum Gibbon, & Cephira,& Lee. roth*,& Kiriath-feharim.
18, Sed non peicusscrur.teos fi ii i Jifr.«e- lis, eo quod juramento Fromis-ssent eis duces coctüs per Jehovam Deum jisraelis ; quapropter murmuraverunt totus coctuS contra ipsos duces;
;9 Dixerunt autem omnes duces toti coetui,nos juramento promisimus eisperjeho- vam Deum Jisraelis ; ideo nunc non possv- mus tangere cos.
10 Hoc faciamus eis,m senemus in vita eos » ut non sit super nos indignatio,propter illud juramentum,quo juravimus eis.
11 Quum ergo dixissent eis duces illi, sinuntor vivere, erunt putatores lignorum» & haurientes aquam pro toto coctu,quemadmodum dixerunt ipsis duces.
12 Vocavit enim ipsos jehofchuah,& ai* loquutus est eos, dicendo',quare decepistis nos, dicendo, longinqui fumus a vobis valde,cum vos in medio nostri habitetis 3
r; Nunc enim maledicti eftis ; quapropter ne deficiar ex vcbis servus, & qui putent ligna,ac hauriant aquam pro dotnoDei
24 Quj respondentes Jehoschuha:, dixerunt, quia certo nuntiatum fuerat servis tuis, id quod praecepit JehovaDeus tuus Moschi servo suo,ut daretvobis totam hanc terram, & ut perderet omnes habitatores huius terrae a facie vestra: idcirco metuimus valde vitae nostrae a vobis,& fecimus rem hanc.
2C Nunc autem ; ecce nos in manu tua, ut oonum,& ut rectum videtur in oculis
de venerunt fervi tui ad nomen JehovarDei tui: nam audivimus famam ejus,& omnia, qua: fecit in Agypto :
I o Omnia etiam,qu*fecit duobus Regibus Emoraeorum.qui erant trans Jardenemy Sichoni regi C!ieschbonis,& Hogo regi Ba- schanis,qui erat Hascluharothis.
II Quapropter edixerunt nobis Seniores nostri,& omnes habitatores terrae nostrae, •dicendo,Himite in manu vestra viaticum ad ipsum iter ,& abite obviam eis ; dicetis autem eis,fervi vestri fumus,nunc ergo pangite nobiscum foedus.
12 Hic pani s noster fst,calidum Jn viaticum accepimus illum e domibus nostris, quo die exivimus,ut veniremus ad vos : nunc autem ecce aruit,8c abiit in micas.
r$ Er hi sunt urres vinj, quos impleveramus novos,iam ecce,rupti sunt: militer haec vestimema nostra,8< calceamenta no- Isra^detrita sunt, quia magnum est iter hoc
14 Ha:c quum accepissent viri illi,primo* mtx viatico eorum,& osjchovacnon consuluissent.
rsi fecit ergo eis sic^Lc eripuit eos e manu filiorumjisraelis.ut non occiderem eos.
17 Conlhtuftquc eos fehoscbuah die illo putatores lignorum,& haurientes aquam pro coctu, xdque pro altari Jehova: usque in diem hunc, afferendam in eüm locum,quem electurus esset.
C A P. X. Sijiuntur «3 lehoschuah Luna,adpersequendum quinque Rege}.
F Uic ergb,quum audivissecAdoni-TzedeK» Rex Jeruscbalaimorum.eepjsseJehoscbu- ham Hajum * & exitio devovisse ipsum) quemadmodum fecerat Jerichunti, Lc regi ejus, sic fecisse Haio,& regi eius : praeterea pacem fecisse habitatores Gibhonis cum jisraelitis, 8c lifiaelitM esse in medio ipso-
r Uc timerent valde. eo quod civitas magna esset Gibhon, sicut una ex civitatibus regis: imo quod etiam major esset Hajo, & omnes cives eius essent strenui.
I Quapropter misit Adoni-TzedeK,Rex Jerusaialaimorum , adHohamum Regem Chcbronis.öt ad Piramurr.Regem Jarmuihi.1

ad Japhiha/n regemlacisch!, 4 &adDetbi- lum regem Heglonis,qui dicerernt;
4 Ascendite ad me . & auxiliaimini mi!hi, ut percutiamus Gibhonem: nami pacem fe- ciccum Jeltoschuah,8c cum filiiss Jisraelis-
5 Congregati itaque , ascendieriinc quinque reges Emorseorum, rex Jerutschalairrio- rum, rex Chebronis» rex Jarmutthi, rexl-a- cischi,rex Heglonis > ipsi cum oimnibus copiis suis , Le castra ponentes comtra Gibhonem,bellum gerebar»? adversits e:sm.
6 Sed miserurr cive* Gibhomis ad Jebo- schubam in castr, G ilgalem , quii dicerent, ne remittas manis ttuas a fervis truis ; ascende ad nos celeri er »& serva nros,auxilians nobis,nam cong^gaimur contra nos omnes reges Emoraeoruti, inabirantes i:n montanis.
7 Ascendit itiqinc Jehoschu.ah Gilgalem ipse,& totus pcpuliusaptusad bcllumcum ipfo,& omnes vaenttes robofe
8 (Dixerat er.m Jehova Jchoschuhar,ne timeto ab eis , mm in manum ruam tradidi «os : non consistet cx eis quifquiam in confectu tuo.)
9 Pervcnitquc ad illos Jehoschuah repente :tota ipsa nocte ascenderat Gilgale.
10 Etfudjt illos Jehova coram Jisraele, qui percussit eosesede magnaapud Gibho- nem; deinde persequutuS eo$viä,quäa- stenditurBerhchoroncm,percussit eos Ha-
zeKam ,8c MakKedam usqüe.
11 Euit aurem.quum fugerent a facie Tis- raelis, ipsis versantibto in declivi Bethcno- ronis.utdeiiceret Jehova in eos lapides manos e coelis HazeKam usque,quibus morie- nntur: plures fuerunt,qui moriebantur lapidibus illis grandinis, quam qüos occiderunt tilü Jisracflis gladio-
ti Tunc alloquutus est Jehoschuah Jeho- vam ; quo die exposuit Jehova hunc Emo- rrum filiis Jisraelis: & dixit ante oculos lisiaelisi Sol in Gibhone subsiste j Luna in convalle Aialonis.
i; Substitit ergo SoI,& Luna stetit,donec vindicata esset eens lifraeHtica. ab liostibus suis, nonne hoc scriptum est in libro recti ? stabat autem Sol in medi occclo,neque festinabat ad occasum,quasi diem integrum.
14 Nec fuit similis diei ilii ante eum , vel post eum, auscultante jehova voci curns- quam : nam Jehova pugnabat pro Jisraele* i{ Tandem reversusest Jehoschuah ,& totus Jifraelcuru eo ad castra,Gilgalem.
16 Quum autem fugientes quinque regeS illi abscondissent se jn quadam spelunca > Makkeda:,
*7 Nunci:itumque fuisset Jehoschuh«; dicendo ; inventi sunt quinque illi reges,
; absconditi in quadam spelunca MakKeda::
; »8 Dixit Jehoschuah , obvolvite lapides
i magnos ori' illius speluncl* ; & prssicite ei viros ad custodiendum illos.
19 Vos aui er fi,ne consistite,persequimini hostes vestros,« postremos quosque eorum cadite : ne permittite eos ingredi in civitates suas,quandoquidem tradidit eos Jehova Deus vester in manum vestram.
20 Fuhque.quum absolvissent Jehoschuah. & filii Jisraelis percutere eoscatde magna I valde,donec consumerentur ; superstites ve- j rO.qui supererant ex cis,ingresli essem in i civitates munitas;

»r Et reverterentur totus populus in castra, ad Jehoschuham MakKectam incolumes: no*n moverat in filios Jisraelis quis- quam in ullum linguam suam.
22 Tum dixit jehoschuah, aperite os illius speluncae : Lc'producite ad me quinque reges istos ex ipsa spelunca.
x; Qu! facientes sic.produxerunt quinque reges istos ad eum ex ipsa spelunca,regem Jcruschalajimorum,regem Chebronis, regem Jarmuthi, regem Lacifchi,

regem Heglonis.
24 Deinde fuit, quum produxissent rege* istos ad jehoschuham , ut vocaret Jeho- schuah omnes viros Jisraelis,& ediceret ductoribus virorum militantium,qui venerant cum ipso .* appropinquate,imponite pedes vestros cervicibus istorum regum : qui appropinquantes imposuerunt pedes suos cervicibus eorum.
25 Tunc dixit eis Jehoschuah: ne timere, neque consternamini j confirmamini,gc fortes estote,nam sic facturus est Jehova omnibus hostibus vestris,quibulcum vos pugnaturi estis.
26 Percussftque eosjehoschuah postea,& morte affecit eos,suspendens eos e quinque lignis: qui manserunt suspensi i lignis illis usque ad vesperam.
27 Fuit vero tempore occasus Solis, uc pr*cipiente Jehoschuah, demitterent eoi ex lignis, ac'projicerent eos in speluncam illam, ubi abscondebant se : & imposuerunt lapides magnos ori illius spelunca: usque in hunc ipsum diem.
28 Makkedam autem cepit Jehoschuah eodem die , cujus ifleofa* percussit acie gladii » & cum rege ejuS internecioni devovit ipsos, id esi, omnem animam, qua: eratjn illa,non reliquum fecit superstitem ; sed fecit re»e Makkede, quemadmodum fecerat rege Jerichuntis.,
29 Deinde progressus Jehoschuah,& totus Jiseael cum eo Makkeda Libnam; oppugnavit Libnam.
$o Quunique tradidisset ipsam quoque Jehova in manum Jisraelis >& regem ejus } percussit eam acie gladii,id est,omnem pni- nium.qu* erst in ea , non reliquum fecit in ea superstitem ;sed fecit rege eius, quemadmodum fecerat rege Jerichuntis.
D Deinde progressus est^Jehoschuah , Ce totus Jisrael cum eo Libna Xacischum ; 8 c castris positis obsidens eam , oppugnavit eam.
Traditqque Jehova Lacischum in manum Jisraelis,qui cepit eam,dic secundo ,Lt percussit eam acie gladii, id esi,omnem am^ mam, qua: erat in ea,secundum omnia,quafi fecerat Libna:.
;; Tunc ascendit Horam, rex Gerens ad auxiliandum Lacischo; sed percussit eum Jehoschuah . Lc populum eius , adeb ut nor» faceret ei reliquum superstitem.
34 Deinde progressus est Jehoschuah, torus Jisracl cum eo Lacischb Heg)onem:& tässris positis obsidentes cam , oppugnaverunt eam* .
, ^ Quam ceperunt eodem die, & percuj" serunteam acie gladii »id est» omnem ani.-. • ma w,qu« trtf in W,eodem die imernecio- t n1

ni devovit: fecundum omnia, qu* fecerat , Lacischo. „ „ !
;6 Deinde ascendit Jehoschuah, Lc totus Jisiae) iüm eo Jleglone Chebroncmj Lc oppugnaverunt eam;
17 Quam capientes,percusserunt acie gladii,Lc regem cius,& omnes civitates ejus,id tft, omnem animam,quas trat in unaquaque earum, non reliquum fecit superstitem, secundum omnia , qu« fecerat Hegloni ; internecioni enim devovit eam,id est ,omnem animam,qu« erat in ea. }
;8 Deinde revertens Jehoschuah » Lc totus Jistaei cum eo Debitum venit, & oppugnavit eam.
^9 Quamque cepisset eam, Lc regem eius,
Lc omnes civit3tesejus,percusterunteos acie gladii ,& internecioni devoverunt omnem animam , qu Serat in unaquaque earum, non reliquum fecit superstitem : quemadmodum fecerat Chebroni.sic fecit Debiro,& regi ejus, & quemadmodum fecerat Libnas, Ac regi eius.
40 Denique percussit Jehoschuah totam legionem, montanam, Lc' australem, Lc planam; Lc decursibus irriguam,&omnes reges earum,non reliquum fecit superstitem : sed omnem animam humanam internecioni devovit, quemadmodum prasceperat Jehova, Deus Jisraeiis.
41 Sic percussit eos jehoschuah inde a Kadescho-Barneh« Hazzam usque ; totam etiam terram Goschenis Gibhonem usque.
42 Omnes autem istos reges , & terram eorum cepit Jehoschuah una expeditione : nam jehova ,'Deus Jisraeiis,pugnabat pro Jifraele.
4; Tum demum reversus est J«hoschuah,Lc totus Jisrael cum eo ad castra'Gilgalem.
CAP, XI. BeUitimpiiTiiturfinit&populW
in terram prcrmijfam immittitur. pUitque , quum audivisset issii Jabin rex 1 Chatzoris,ut mitteret ad Jobabum regem Wadonif, Lc ad regem Schimronis, Lc ad re-, gern Acschaphi.
z Ad reges quoque, qui erant ab Aquilone regioni*, in mont *nis,8cin campestribus, in aufuaiibus partibu$Chinnerothanis,& in planitie,& in tractibus Dori versus mare.
z «Ad Cenahanasum ab Oriente , Lc Occidente, Lc Emoraeum, Lc Chitthxuni, Periz- Larumque,Lc Jebufxum in montanis : Chi- vvacum etiam* subjacentem Chermoni, in regione Mitzpae:
4 Qui prodierunt ipsi , Lc omnes copi« «orum cum eis,populus multus,sicur arena, «..ure ess in littore maris , in multitudine j Lc equi,ac currus multi admodum :
s Tt ex condicto convenerunt omnes reges isti i deinde venientes castra posuerunt timui ad aquas Meromi, ut pugnarem contra jisraelem.
6[Dixit autem fehovajehoschuhae : ne cime a facie eorum',nam cras hoc eodem tempore traditurus sum omnes illos confossos «oram Jisiaeie: equis eorum suffragines succidito, öc currus eorum comburito igni.
7 Venit itaque jehoschuah.Lc totus populus militaris cum eo contra illos,ad aquas Meromi repente » fcimicrunt in cos.

. 8 Quos tradidit jehova jn manum Jis» jraelis, na ut percuterent ei$,& persequuti 'sunt eos usque ad magnam ~zidonem,& usque ad fornaces vitr/rias»ic usq e ad convallem Mitzpx vei sus orieitem : percusserunt autem eos adeo.utnoi reliquum face- I rene eis superstitem.
9 Eecitque Jehoschuah quemadmodum ipsi edixerat Jehova ' equi: eomm suffragines succidit, & currus ccrum combussit
1 igni.
10 Reversus deinde jehrlchuah, tempo- re illo cepit Ch3tzorerh» cujus regem percussit gladio: Chatzorenm antea erat caput omnium regnorum istornm.
xi Percusserunt autem cmnem animam, qute erat in ea, acie g adii mrernecioni devoventes,non reliqui fuit ula anima FnmiA- 7isl,Chatzorem vero combusit igni.
iz Similiter omnes civiutes regum istorum,& omnes reges earum :epit J ehoschu- ha.percussitque eos acie glidii, internecioni devovendo eos: quemadmodum prasce- perat Mosche servus jehovx. ,
1; VerCintamen nullam eirum civitatum, quae manserunt cum aggere suo combussit JiiraLl iprxtv r Chatzore/r solam , quam combussit Jehoschuah.
i+Omnia autem spolia istarum civitatum, Lc jumenta diripuerunt sibi filii Jisraeiis: tantum omnes homines percusserunt acie gladii, adeo ut perderent eos, non fecerunt reliquam ullam animam bum.in.1m.
iC Quemadmodum praeceperat Jehova Moschi pTrvo suo,sic praeceperat Mosche Je- hoschuh* : Lc sic fecit Jehoschuah,nihil detraxit ex omnibus, quä; prasceperat Jehova Moschi.
16 Cepit ergo Jehoschuah totam regionem istam montanam, Lc totam australem, Lc totam terum Goschen» planitiem , atque campestria; est, montana Jisraeiis, Lc planitiem eius.
17 A monte gbbro.quo ascenditur Sehi- rem »usque Bahal-Gadem in convalle Libani , sub monte Chernioni$,* quorum omnes reges cepit,Lcpercutiens morti tradidit eos.
18 Diebus multis gessit Jehoschuah contra omnes reges istos bellum.
19 Nulla fuit civitas, quae pacem fecerit cum filiis Jisraeiis,praeter Chiwaeos habitatores Gibhonis: omnia ilia ceperunt bello.
r2 A Jehova enim fuit, quodobfirma« banccorTuum ad occurrendum bello Jisrae- li,ut internecioni devoveret illas, nec fieret illisgratia,sed ut perderenteas.quemadmo- dum prxeepera r Jehova Moschi.
ti Tempore autem illo veniens Jehoschuah exscidit Hanakatos c montanis , e Chebronc,e Debiro.e Hanabo, & ab omnibus montanis Jehudar, &ab omnibus

montanis Jisraeiis*: cum civitatibus illorum internecioni devovit eos Jehoschuah.
zz Nullus Hanakasorum reliquus factus est,in terra filiorum Jisraeiis: tantum Haz- zat,Gathi,& Aschdodi superfuerunt.
25 Sic cepit Jehoschuah totam illam terram . quemr.dmndum edixerat Jehova Moschi , deditque eam Jehoschuah in possessionem Jisraelitis , secunddmpartitioncs eorum» per tribus «orum : quum terra quiera fuit a bello.
CAP.12.

C A P. XII. Rp« !I i Moji he duo, a IcbojVbujb) el / 7 U, "‘
H I autem reges isiius terr* , P-os percuPerunt fim Jn'rrB.is , &P*red3ta- .iiio jure possedc runi ttrram «orum,trans || Jnrdencm adtMti' m iol,s : * lumine Arno- J »iis,usque ad ir-.öu tem <-h«»*oni 5 , & omnia campestria ad 0 r :entem '
2 Sichon rex FmorZoium habitans Cne-
I sthbone : qui ^ominabatur ab Harohcre, quod ejs ad ripar 1 sturninis Arnonis , 8 e interamni ipsius fiuminis , ac dimidio Giiba- <iis , usque ad ^svdkurn torrentem »termi- ^ num JIamniontt^ rurn -
l Ec i. camptcstfibus usque ad mare Cin- 1 iierethab orie-nto & usque a i mare campe- [ftrium,mare falsum ad orientem, ubt eft \ia Beth-jeschimothaS ' & ub austro fubipfis decursibus collis.
4. Ec conterminus Hog rex Baschams , e j-eliquis Raphanorum : qui habiuveiant ! |Ialchth 3 roth:s fdrehi ;
^ Dominabatürque in monte Chcrmonjs,
1 & Sale* , & in roto Baschane, usque ad terminum GefchuiJeorum , & Mahachathzo rum > &tn dimidio Gilhadis , contermino I Sichoni iegi Chcschbonis.
6 HosMosche servus]ehov*, Srfilii Jis-
radiis percuiserunt, dedi.que illam Mosche servus]chov* hzreditariam possessionem ReubeniricSr, & Gaditic* , ac dimidiat tii* fcui Mcnaschiticte.
7 Hi verö J\m reges istius terrae , quos fcercussit sehoschuah cum filiis Jisi; fc'.is cis jardenem'ad occidentem, a E.ihalgade in 1 convalle Libani usque ad moniern glabrum» qua aiicendirur Schirem : dedirque eam JehoscVmnh tribubus]ifive!is hatreditjriam possessionem » secundum partitiones eo
H in montanis,ac id planitie,8c in campestribus,& in decursibus, öc in deferto,ac
. n rhiullll»! tin.vr»'
I E II O S c H u A II. . Cap.il.i).
2; Rex Dori cum tractu Dori unus; rex entium ad Gilgalcm unus,
24 Rex Thmz« unus : omnes reges triginta unus.
CAF. X lll. Sors Rcubenh, Gadis,& di- midi* tribus "Menas/ brs.
'lEhofclniah autem , quum senex esset, 9 c lvergens aetatc;dixitJehova eittu senuisti, vergens aetate es ,Lc terra relinquitur mulca admodum,possidenda jure ha&reditarib.
r Haec terra css.quL ; elinquitur jomnes li- miteS Pelisduhceorum,& rota Geschurza.
; A Schichorc,qui cfl ante Ägyptum, usque ..d terminum Hekronis versus Aquilonem, Cenahanzis accensetur- regio quinque satrapiarum Velischthzorum, Hazza- chz«, Lc Aschdodzz, & EfcVKelonitic«, Gatthz*,8c HeKronicicz,& quae Hawaeo-
4 Ab Austro tota terra CenahanJei, fle M.igora,quod HfTiidoniorum Aphckum usque,usque ad terminum Emorzi.
5 Terra etiam Giblza.K totus Libanus ad ortum Solis, a Bahal-Gade sub monte Chermonis,usque ad ingressum Chamach*.
6 Omnes habitatores illius montis a Libano, usque ad fornaces vitrarias, omnes Tzidonios ego expellam a conspectu filiorum jifraelis: tantum fac,ut sortitione accidat' jisraeli in possessionem,quemadmodum praecepi cibi-
- Nunc itaque divide rerram istam , in possessionem novem histribubus ,&dimi- diL tribui Menaschiticz.
2 Uim altera dimidu ejus Reubenitica,fle Gaditica acceperunt possessionem suam » quam dederat eis Mosche trans Jardencnt ad Orientem i quemadmodum‘dedit eis Mosche servus Jehovz.
9 AbHarohere,quod esi ad[ripam fluminis Arnonis,& civirate,qu* cft interamnis,tum totam planitiem Mcdebas Dibonem usque ; rmiiwu,,y. <j> wvvm.
■■vmm« i--‘icnv,i.c 10 Id efl, omnes civitates Sichonis regis in australi plaga:triram Chirthari,Emorae-\ Emorzi, qui regnabat.Chtschbone, usque & Cenahanzi, Perizzzi,Chivvzi,& scbu- ad terminum Hammonftarum, siei. . . ‘In Tum Gilhadem, fle terminumGeschu-
9 Rex J erichuntis unus *. rex Haji,quz 1 ratum, & Mahacbathzum : rotstmque monti latere erat E<th-Elis,umy. j tem c,heimonem,ac totum HastbanemjSal«
! iriRex feruichalajimorum unus ; rex cafn usque.
(Chebronis tinus. i ti Totum regnum Hogi in Bafchane,qui
; ii Rex Jarmuthi unus : reX Lacischi'. regnabat Jlaschtharothis.&Edvehi: hic re- -linus. | iiduus erat e rcliquiisRaphazorum ,_quum
' 1 i Rex Heglonis unus : reX Gezeris percufli: eos Mosche,8c expulit eos :
iiinus. | ij Quafnvis non expulerintfilii Jisraislis
1; Rex Debiri unuS : rex Gederisunus. Geschurzum,&Mahacathzum, feci inhabi- 14 Rex Chorrr.z unus: rex Haradiunus.] tet Geschurseus, &Mahacathzus in medio ; 1 c Rex Libna? unusirexHadullami unus.'
6 Rex MakKedas unus: rex Beth-Ehs
^ 17 Rex Thappuachi unus: rexChepe- ris unus.
1?» Rex Apheki unus: rex in Scharone unus.
• 19 Rex Madonisunus: rex Chatxons
unus.
i 20 Rex «chimronis Meronis unus :rex Acschaphi unus,
» 21 Re t.Thslhanachi unus: rex Mcgid* iduntisumis.
[si Rex Kedesvhi unur. rtx ToHnthami kum Carntelo uuus.
Jisraelitarum.usque in diem hunc.
Tantum tribui LeViticae non dedit possessonem : igni consumenda ^ehov* Dei Jissa^lis sunt possessio ejus,quemadmodum'dixit ei.
15 Dederat autem Mosche tribui filiorum Reiibenis,per familias eorum in posftflhnem.
i6Euitq; eis terminus ab Harohere,quod ect ad 1 ip.nn fluminis Arnonis,tum civiras, quz clt interamnis > tum tota pUnitiesuf* queMedebam.
17 Cheschbonem cum omnibus civitatibus e)us,qu«su>it in illa planitie.Dibonem, Jk Bjmoih-Bahalem , Sc Beth-bjhai-melio- nem:
l »
»8 k«n>

8 item JahatMm,« Kedemothas , & ; Quum dedisset Mosche possessionemd
' labus illis tribubus, Sc dimidia? tribui!
Mephahatham:
19 Item Kirjathajima , & Sibmam , Sc Tzereth-Schacharamiamontanisilliuscon Vallis.
io Item Berh-Pehorem, & Afchdothas rjsga,& Beth-Jesthimöthas :

»t Denique omnes civitates illius planitiei ,& totum regnum SichnnisregisEmo- rasorum , qui regnarac Chelchbone, quum percussisset Mosche eum , Le principes Mid- janicarum Evin.8cReKemum,&Tzurem, 8c Churem, Lc Rebahum.Toparchas Sichonis, inhabitantes eam terram:
12 Bilhamum quoque filium Pehoris divinum > occidissent filii Jifraelis gladio ad cassas copias eofum.
r; Fuitque terminus filiorum Reübenis ; larden cum termino tjM : haec efl possesfio filiorum Reübenis, per familias eorum, civitates cum villis earum.
24 Item dederat Mosche tribui Gadis, t>ro filiisGadis,perfamilias eorum inpojjes. siorum. . . . '
i< Fuitque illis terminus Janzer cum 0- mnibus civitatibus Gilhadis.oc dimidia terra Hammonitarum»Haroherem usque, quae esi ante conspectum Rabbar.
26 Item aChcfchboneusqueRamatham Mttzpa?,&Betonimos, 8e a Macftanajimls usque ad terminumDebiri.
27 In convalle autem Beth-Haramum, 8e Beth-Nimram,&Succothas Aquilonalem tractum residuum regni Sichont s,regis Cheschbonis»Jardenem cum termino ejw usque ad extremitatem maris Ginnerethaf, trans Jardenem adorientem.
28 Haec esi possessio filiorum Gadis, per ftmilias eorum, civitates cum villis earum.
29 Denique dederat Mosche dimidia? tribui Menaschis mpoffe/sioncm, fuitque dimi- diie tribus filiorum Menaschis, per familias eorum:
$0 Fuir» inquam , terminus eorum 'a Ma- chanajimis totus Baschan , totum regnum Hogi regis Baschanis,& omnes villa? Jairis, quae er<lnt in Baschane, sexaginca civitates.
;» Item dimidium Gilhadiscum Hasch- tharothis , & Edrehi civitatibus regni Hogi in Baschane rfuitfiliorum Maciris,filii Me- xiaschu,pro dimidia parte filiorum Maciris, per familias eorum.
$* Ista sunt, quae possidenda tradiderat Mosche in campestribusMoabitarum;trans Jardenem e redone Jerichuntis, orientem Versus:
z; Tribui autem Leviticae non dederat Molche possessionem : Jehova Deus Jisraes- lis est possessio eorum,quemadmodum di-
duabus ..
trans Jardenem; sevitis autem non dedisse* possessionem imer eos.
4 Erant enim filiorum Josephi duattri* bus,MenaCche ,& Ephraiim, Levitis vero] non dederunt partem in ipsa terra,sed civitates ad habitandum,Lc suburbana prtedia earum,pro pecoribus eorum,St pro faculta-, tibus eorum.
5 Quemadmodum praeceperat Jehova Moschj,sic fecerunt filii]isra2lis»8c partiti fune terram.
6 Accedentibus autem filiis Jehudatad Jehoschuham Gilgalem,dixerat ei Caleb, fi» lius Jephunn® Keniziaeus: tu novisti verbum,quod edixit Jehova Moschi,viro illi Dei,mei caula.Sc tui causa Kadeschi-Bar- nehae:
7 Quadraginta annos natum fuisse me» quum mitteret Mosche servus Jehova? me Kadescho-Barneba? adexplorandumhanc terram ; & retulisse ei respoosum,quemadmodum erat in animo meo :
8 Fratres quidem meos,qui ascenderant mecum,liquefecisse animum populi : me , vero plene fequutum esse Jehovam Deuro' meum:
9 Idedque jurasse Moschen die illo, dicendo i mentiar,nisi terra illa,per quam incessit pes tuus,tibi cedat in possessionem,fi- lirsque tuis usque in seculum ; eo quod plene sequutus es Jehovam Deum meum.
10 Nunc aurem,ecce,vivum conservavit Jehova me,quemadmodum dixerat,jam quadragesimus quintus annus est, ex quo edixit Jehova edictum hoc Moschi,quum rediret ‘Jistaclin desertum : nunc ergo,ec» ce,ego hodie natus sum octoginta quinque annos;
x t Adhuc hodie robustus sum,ut quo die misit me Mosche,ut vires meas tunc suerunt, sic etiam vires mea? nuncftm,ad bellum,6c ad procedendum,atque veniendum.
12 Quapropter nunc, da mihi montem istum, id quod edixerat Jehova die i])o, quod ru audivisti illo die, Hanakseos esse ibi,6e civitates esse maximas, 8 c munitissimas,fortassis Jehova erit mecum,ut expellam eos,quemadmodum praedixit Jehova.
1} Benedixit ergo ei Jehoschuah,dedit- que Chebronem Calebo,filio Jepbunn* in
possessionem.
14 Idcirco cessit Chebron Calebo, filio Jephunna? Jtenizza?iin possessionem,usque in diem hjinc: propterea quod plene se- quutusesset JehovamDeum Jifraelis.
»5 Nomen aurem Chebrbnis antea fue- rar urbs Aibahi, is homo illemaximus in- ter HanaKafOS fuit: tum terra quieta fuic i bello.

CAP. XIV. Sors CaUli.

I $ra vero fünf, quae possidenda acceperunt filii Jifraelis in terra Cenahanis & quae
f osstdenda tradiderunt Eihazar Sacerdos,& ehoschuah filius Nunis,ac primores paternarum familiarum,per singulas tribus filiis Jifraelis.
2 Sortitione possessionis suae (quemadmodum praeceperat Jehova per Moschen) uoYcm intubus,& dimidi» nibui;

CAP. X V' Sors tribus stibium ltbuda.fa civitates A Hasc<£ data.

F Uic auterO fors pro tribu filiorum Jehu- d*,per sassijjjgS (DIUM /strt : ad terminum Edomacorui\> 3 desertum Tzinis meridiem versus erat extiemttas australis ab oteidente.
i Fuitque eis terminus asior/cntemeridia- nus, extremitas maris falsi,ab eo sinu,qui (pectat meridiem versus. ,
| Unde provedensinfrdstH^securidum mc-

meridiem ad ascensum Hakrabbi morum , pertranfit Tzinem.ascendnque a meridie Kadeschum-Barnehat.actraniiensChetzro- ne, ascendi tAdarem,8c divertit Karkahum.
4 inde transiensHatzmonem.proceditad [vallem Agypti, cujus termini exitus sunt in mare •* hic esto vobis terminus meridianus.
I f Terminus autem meiidiartM orientem I versus, ei? mare ipsum salium, usque ad extremitatem Jardenis: terminus vero ad latus Aquilonare,a sinu istius maris,pars Jar-
[6 Unde ascendens hic terminus Beth-
Choglam,transit ab Aquilone Betli-Hara- basj deinde ascendit idem terminus ad lapidem Bohanis Reubenitae.
7 Unde ascendit idem terminus Debitum ! a convalle Hacoris & Aquilonem venus 1 snectat Gilgalem $ qui est e regione ascensus Adummimorutn.quiipsi vallis meridie Jituf est: tum transit terminus ipse ad aquas Hen-Schemeschi; siintque progressus ejus ad sontem Rogelis.
8 Inde ascenditidem terminus, per vallem liliorum Hmnomi, ad latus uri>n Jebu- fatorum a meridie, ipsa est jeruschalaima: unde adseendit idem terminus,ad verticem montis, qui (st in conspectu vallis Hinno- mt, versus occidentem,quique est in extremitate convallisRaphaasorum versusAqui-
9Post definit terminum istum mons a vertice suo ad fontem aquarum Nephthoachi, & procedit ad civitates montis Hephro- nis: definit etiam terminum istum Bahala, ista est Kirjath-]eharim.
i q Deinde divertens terminus ipse a Bahala occidentem versus,ad montem Schiris, transit ad latus montis jeharimorum ab A- uilone,hoc jam ejlCesalon : tum descen- ens Beth-Schemcfchum transit Thimnam.
11 Postea procedit iste terminus ad latus Ilekronis Aquilonem versus, Se definit i- psum terminum ad Schicceroncm, 8e transiens montem Bahale procedit Jabncelem ; Se sunt exitus illius termini in mare.
ia Denique terminus occidentalis ejt, quod est ad mare magnum, Se terminum ipftui : hic est terminus filiorum Jehudae circumquaque, per familias eorum,
i; Calebo autem,filio Jcphunnae dederat partem Jehoschuah inter filios Jehudas ex pratstituto Jehovajsibitnd/cto,urbem Arba- hi, quisuit pater Hanakitarum,ea cjl Che-
14 Expuleratque inde Caleb tres Hana- kiras,Scheschajum,8e Achiraanem,8cThal- : majum,Hanakitas.
i$ Postea ascendens inde ad habitatores Debiri (nomen autem Debirl antea fuerat , urbs Sephiri.)

'L^ 1 6 Dixerat Caleb,qui percusserit urbem r Sephiri, & ceperit eam, vicislim dabo ei j Haesam filiam meam in uxorem.
17 Quumque cepisset eam Hothniel, ft- lius Kenazi agnatus Calebi; dedit ei Haesam filiam suam in uxorem.
'8 Fuicque dum conventura esset $ ut ea persuaderet illi de petendo'a patre suo a- , gro, desiliitque de asino; cui dixit Caleb,
I quid tibi est ?
19 Tum dixit illa,da mihi munui, quan-j
:huah. .. cap.tr«
doquidem terram siccam dedisti mihi, des mihi quoque scaturigines aquarum : dedie itaque ei scaturigines superiores, Sc scaturigines inferiores.
io Haec est pofleflio tribus, filiorum Je- hudat,per familias eorum.
ai Suntque civitates istae, extremitatis pertinentis ad tribum filiorum jehudae» conterminas Edomasis,ad meridiem : Kab- tzcel,& Heder,8e Jagur;
22 Et Kina,& Dimona,& Hadhada.
21 EtKedesch,8e Chatzor,8e Jithnan.
24 ZiphySc Teiem,8c Behalothar.
2C Et Chatzor, Chadattha, Se Kcrijotll* (Chetzron,ea est Chatzor.)
26 Amam,8e Schemah,8cMolada.
27 Et Chatzar-Gadda, 8eChe£chmon, & Beth-Pelet.
28 Et Chatzar-Schuhal,& Beer-Schebah, äcBitzjothja.
29 Bahala,& Hijima,& Ketzern.
50 Et E>tholad,SeCesil,Se Chorma.
^ Et Tziklag, Se Madraanna: Se Sa/i-
Et Lebaothas, & Schilchima, Se Hajin, 8c Rimmoii: omnes civitates viginti novem, 6cvillae earum.
ln humili loco, Eschthaol,& Tzorha# & Aschua.
$4 Et Zanoach,8c Hen-Gannima, Thap- puach.Se Henam.
Jarm^th,8eHadullam,Soco,$cHa^eka• $6 Et Schaharajima, Se Hadithajima, Se Gcdera, sive Gederothajima : civitates qua- tuordecim,8c villas earum. $ 7 Tzenam, 8 cChadascha, 8 cMigdal*Gadis. ?8 Et Dilhan,8e Mitzpe,8cJoKtcel.
$9 Lacisch,&Botzkath,Se fleglon.
40 EtCabbon,8eLachmas,8e Cithlisch.
41 Et Gcderothae, Beth-Dagon,6c Naha- ma.Se Makkcda, civitatessexdccim,Sc villae earum.
42 Libna,Se Hecher,&Haschan .*
4; Et Jiphthach, 8 e Afchna, 8 c Netzib,
.44 Et Kehila,8c Aczib.Se Marescha: ci- virates novem,Se villa: earum.
4s Hekron cum pagis ejus, Se villis ejus.
4 6 Ab Hekronc usque ad mare,omne* civitates t qüds sunt juxta Aschdodum,8e villa; earum.
47 Aschdod,pagi ejus,8evillae ejus.Haz- za.pagi eius, Se villae eius,usque ad vallem £gypti,8emare magnum,ac terminus ejus.
48 In montanis autem Schamir, 8e Jac- thjr,& Soco.
49 Et Danna, Se urbs Sannas,ea eJtDebir«
50 Et Hanab,SeEschthemo,Le Hanimae.
f 1 Et Goschen, Se Cholon.Se cillo: civi* tates undecim ,8e villae earum 52 Arab.Sc Duma,8e Elchehan.
5; Et Janum, 8e Beth-thappuach, Se A- pheka.
54 Ec Chumta,Se urbs Arbahi,ea est Che- bron, Se Tzihor, civitates novem, Se villas
5s Mahon,Carmel,Se 2 iph, 8 e Juta.
*6 Et Jizrehel,8e]okdeharo,$c Zanoach. S7 Kajin, Gibha.Se Thimna; civitates decem,Se villae earum.
$8 Chalchul,Beth-Tzur,8e Gedor.
<9 EtMaharath,8e Beth-Hanothac,SeEI- chekon; civitates fex,Se vilis earum.
L i 60 Kir-

60 Kirjath-Bahal.ea eft Kiriath-jeharirra, cerdote.Sc coram Jehoschuah filio Nunis,&
ti Rabbj : civitates duae.&vill« earum.
61 In deferto, Beth-Harab», Middtn, So Secaca.
6t Et Nibschan, & civitates salis,8c Hen- Gedi • c»irarer sex.Sc villas earum.
6f Jebusatos aurem inhabitantes Jeru- fchaldjima, non potuerunt filii Jebud* expellere : sed habitabar jebusaeus cum filiis fchud<eTeruf chalaiitmsuYqucin diem hunc.
C A P. XVI. Sors filiorum i»-
ttr quos CenaMmui tributAi iut.
D Eiode prodiit fors pro fiiiis Josephi, a jardene, e rtfton« Jerichuncis, indeab aquis Jenchuntis ad orientem : desertum illud,quod ascendit Jerichunte,pcr montana Beih-Elem.
i Inde progreditur Beth- EleLuzum: & tranfit ad terminum Arc<ei- HatarothaS.
; Postea descenditoccidentem versus,per terminum Japhletasi usque ad terminum Berh-Choroms inferioris, ScGezerum usque : fynrque exitus eius in mare.
4 Itaque posteJlionem acceperunt filii Josephi,Menasche,& Ephraiim.
y Fuit autem terminus filiorum Ephraii- mi per famili-S eorum, fuir,tnqudm,terrm- nus posTessioms eorum orientem versus, Hararothae-Adaris, Beth-Choronem fupe jioiem usque.
6 Et procedit terminus iste occidentem versus Michmethatare abAquilone,tum divertit terminus orientem versus Thaana- tham-Schilunris » quam pertranfit ab oriente ad Janoachum.
7 Tum descendit a Janoacho Hatiro- thos,& Naharam; & incuirens in Jerichun- temexitad jardenem.
8 A Thappuacho procedit terminus versis occidentem , ad flumen Canae,snntque exitus eius in ipsum maie : F ase tfl pc sessio tribus filiorum Ephrajimi, per f. miias
q Has autem civitates limitares fut'unt pro filiis Ephraiimi, inter poflestionem Me- nasehitarum ; omnes civitates cum villis
ici Sed non expulerunt Cenaharatun qui habitabat Gezere : quapropter h -bit. vit Cenahanaeus inter Ephrajimitas usque in diem istum,fuitque tributo serviens
coram principibus,dicendo: Jehova praecepit Moschi dari nobis posfejsionem inter fratres nostros: quapropter dedit eis febo-'. fchuih ad praestitutum Jehovae poiseslior.eni inter fratres patris ejrüm.
s Acciderunt igitur partes Menaschis decem : praeter terram Gshaditicam, 8c Baschanem.quae sunt tnns fardenctr.
6 Nam fili» MeiuschistU* possederunt posleiTionem inter filios ejus : terra aurem Gilhaditica fuit filiorum Menaschis reliquorum.

7 Fuit vero terminus Menaschis versus Ascherem Micmethatha, ^quae est in conspectu Schecemi : procedicque terminu* dexteram versus , ad habitatores Hcn- Thappuadii.
8 Menaschis quidem esi regio Thappua- chi: sed Thappuach in termino Menaschis, cft filiorum Ephraiimi.
q Unde descendit terminus ad flumen Kanae, ad meridiem ipsus fluminis, civitates istas Ephrajimi sunt, inter civitates Menaschis: terminus autem Menaschis efJab Aquilone ipsius fluminis, funtque exitus eius in m:>re.
1 io Qu* ad Austrum .Ephraiimi sunt ,ad Aquilonem vero Menaschis. estque maie terminus ejus: & in Ascherem incidunt ab Aqudone.in Jissascirem vero abnrieme.
11 Est en ini Menaschis in Jissascare, & ’ n Äschere, Beth-Sthean cum pagis e.-us,sc ji- b'eham eum pagis eius . 8c habitatores Dori cum pagis eius, & habitatores Hen-dori • cum pagis ejus. & habitatores Tl ahanaci cum pagis eius-Sc habitatores Megidduntis cum pagis eius : tres illi rrafhie.
is Sed non potuerunt filii Menaschis expellere a civitatibus istis Cf«eb,i»Wum ;nan> voluit habitare Cenahanatus in terra ista.
,; Fuit quidem, quum fortes evasistenc filii Jisraclis , ut redderent Cenaban*um tributarium ; sed omnino non expulerunt
14 Quap’Opter allrquuti sunt filii jose- ■ phi Jehoschuhan,, dicendo : quare dedisti mibfin postessionem sortem unie am, 8c partem unicam, cum ego sim ponulus multus, adeo ut hucusque benedixerit mihi Jcho* va? ..."
I y Sed dixit cis fehofchuahjquandoqui- dem populus multus ei, ascende in istam sylvam, & pnccide tibi illic, &in terram 1 ’criii*«, 8c Raphaatorum: siquidem ar.- gustus est tibi mons Ephraiimi.
16 Digerunt aurem filii Josephs non e ster
saris nobisiste mons, praiteieacuvrusfer- r?ti sunt apud omnes Cenahanaeos, qui habitant in terra convallisiilius.,apud eos,qui fune Bc:h-Scheane, 5 c in pagis eius, & apud eos,qui sunt in convalle Jizrchelis. ^
17 Rursus alloquutusest Jehoschujh domum josephi, Ephraiimurn.&Menalchen,
C AP. XV11. Sortes tiimr.iid trihusIdcnA- fihii, (pfliA) um Tzelopht badi.
F Uit vero sorS tribui Menaschis, quia ipse primogenitus erat josephi: Macirj quidem primogenito Menaschis,principi Gil- haditidjs »eo quod ipse er.it vir bellicosus, ideo fuit eius Gilhaditis, & Baschan.
r Filiis vero Menaschis reliquis fuit fers I per familias suas, filiis A bihezeris, & filiis s Cheleki, & filiis Asi ielis,8c filiis Schecemi,
& filiis Chepheris.dc filiis Schemidahi Midm hi sunt filii Menaschis ,filii Josephi, mares dicendo : populus multus es, «robur ma- per f.rmilirs suas. 'gnum est libi »ne sit tibi fors urica.
; Tzelophchado autem fil o Chepheris,i Quiamons tuus est,si sylvaest.nrprae- filii Cilhadls , filii Muciis, r.,ii Menaschis, cidito cam.tit lint tui exitus eius : nam ex- ron fuerant fiiii, se j fili» : arque haec sunt Ip.elles C.enohan reum .quamvis currus ter.a* nomina filiarum eius »Machia , 8c Noha- Jti sint ei,quan.visiobustussiu
Chcgla,Milca,&Thirtza. J — — —■■■■ w i . .
4 acecslerunt coram Elhazare Sa-^CAP. X VI II. Comitia in Sthih: t.tiuU

gcozraphirt ttfyi Cen.ihAn : sors Binjaw
nti,in qui Itrvfcbalajiirui'
Ongrcgatt autem sunt totus coctusfilio- rum Jisrielis Schilumem, collocave- runrque ,dj tentorium conventus: post- quam terra domita fuit coram eis.
r Quümque reliqui essent in filiis Jis- raclis , quarum possessionem non diviserant septem tribus:
; Dixit Jehosrhualn filiis Jisraelisj quousque vo§ remisse ag.etis, quo minus pro- rediamini ad hjerctfiitario iure possiden- um tenam^uimdecäit vobis Jehova, Deus majorum veslrcrum ?
4 Date ex vibis ternos viros ex quaque tribu, ut mittimeo'S, & surgentes obambulent terram,ac describant eam lecundUrti posseslionem srnm,deinde redeant ad me.
5 Sic partiectur eam sibi in septem partes : Jchuda manebit in termino suo ab austro, & domus Josephi manebunt in termino luo ab Aquilone.
6 Voi autem,quum descripseritis terram septem partibus, adferetis admehuc: ut jaciam pro tribubus vestris fortem, hic coram Jehova Deo nostro.
7 Nani non est pars Leviris inter vos, quia ministerium]ehov«c/l pofieflio ejus; Gad verb.Lc Reub'cn,ac dimidia tribus Me- naschis,acceperunt possessionem suam trans Jardenem ab Oriente, quam dedit eis Mosche servus Jehov«.
8 Surre xcrunt iraque viri illi,ut abirem: praecepjtque Jchosehuah abituris, ut de- fcribeient iplam terram,dicendo;ite Sc obambulate illam terram, ac describite eam, deinde revertimini ad me, ut hic jaciam pro tribubus vestris fortem coram jehova tchilunte.
2 Abeuntesque viri isti, transiverunt per ipsam terram, öt descripserunt eam oppi- datim in septem partes in libro ; deinde venerunt ad Jehoschuham in castra Schi- luntem,
10 Jecstque pro tribubusillorum Jcho- schuafi sortem Schilunte coram Jehova : sic partitus est ibi Jehoschuahterram istam filiis Jiftraelis,i'ecündüm partitiones illorum.
,i Eduxit enim fortem tribus filiorum Binjaminis per familias eorum : Lc prodiit terminus fortis illorum inter filios Jehudae, & filios Josephi.
11 Fuit autem illis terminus in angulo versüsAquilonem a Jardene;8c ascendit terminus ipse ad latus Jerichtmtis ab Aquilone,deinde ascendit per montem occidentem versus, siuntque exitus ejus in desertum Beth-Avenis.
i* Unde transit terminus Luzum,ad laxus Luzi versus meridiem, illa est Beth- EI: postea descendit terminus Hatarorhas-A- daris,fecundum montem, qui est ab Austro Beth-Choroni inferiori.
14 Unde definiens terminus ille, divertit in angulo occidentali meridiem versus, s monte, qui cjl in conspectu Bctli-Chornnis ad meridiem; & sunt exitus cius ad Kif- jnth'Baholem,(ea rjl Kiriath- Jeharima) civitatem siliorum Jehud*: hoc est latus occidentale. J
»5 Latus autemversus meridiem ab «c-

tremi täte Kirjath - Teharimorum : hoc exiens a termino occidentali progreditur ad fontem aquarum Nephthoachi.
,6 Tum descendit idem terminus ad extremitatem montis, qui cjl in conspectu vallis filii Hinnomi, quique tst in convalle RavIiaLorum , in aquilonali parte ejuf; detccnditqu e per vallem Hinnomi,ad latus Jebufaei meridiem versus, descendit, in- guam,ad fomemRogelis.
17 Et definiens versus Aquilonem procedit Ilen-Schemeschum , inde procedic Gelilothas, quas sunt e regione ascensus A- dummimorum : ac descendit ad lapidem Bohanis Reubenit*.
18 Inde transiens ad latus, quod e /l i regione Harabas aquilonem versus, descendit Ha rabam.
iq Postea transit terminus ad latus Berh- Choglas versus Aquilonem, sumque exitus ipsius termini in linum maris sali, Aquilo- narem,in extremitatem Jardenis meridianam : hic e/i terminus meridianus.
io Denique Jarden terminat ipsum in latere orientem versus: h*c ejl postessio filiorum Binjaminis,pcr terminos ejus circumquaque,pro familiis eorum.
r» Sunt autem civitates pro tribu filiorum Binjaminis, per familias eorum ; Jericho, & Beth-Chogla, Sc Hemek-Ketzirz.
22 Item Beth-Harabaj&Tzemarajima.Cc Beth-EI.
2; Et Havvim,&Para,8c Hoohra.
24 Item Cephar-Hammonai,8c Hophni. 8cGebah, civitates duodecim, gcvillscz-
25 Gibbon, 8c Rama,8c Beerothas.

26 Et Mitzpe,8c Cephira,& Mocza.
27 EcReKem,8e Jirpeel.ac Tharata.
28 Et Tzelah Eleph » Se Jebusari rivitx*, (ea est Jeruschalajima,JGibfiath,£r Kirjath, civitates quatuordecim , Sc villae earum h*c tst pofleflio filiorum Binjaminis per familias eorum.
C AP. XIX. Sors&btmbonK, Zcbusur.a, JfiherM, Kapbtbati, & Dinü i
Item htredit&i lehoschuhx,
D Einde prodiit sors secunda Srhimhonf, pro tribu Schinihonitrrum,per famiii.:* eorum: fuitque possestio eorum int. a possessionem filiorum Jehud*.
1 Fuit enim eis in poCsefsone illorum» Beer-Schcbah,8ö Schebah,& Molada.
; Item Chatzar-Schuhal, dc Bala, & Hetzern.
4 EtEltholad,&Bethul,& Chorma. i Et Tziklag, Sc Beth-Marcjboth*>& Charzar-Susah.
6 Et Beth-Lebaoth* > 8 c Scharuchen: civitates tredec»m,fk villae earum.
7 Haitn.Rimmonj 8c Hether,8c Hascher« civitates quatuor.&vill* earum ;
8 Omresque villae , quae erant circa civitates istas, usque ad Bahalarh-Beerem »jive Ramatham meridianam: haec possesso tribus filiorum Schimhonis, fer familias
q EX portione filiorum Jehud*, ejlpof- se!fiQ filiorum Schirr honis: quia fuit major pars filiorum Jehud«,quam eis conveniret, ideo possessionem acceperunt filii Schim- L 4 honis

fionis infra possessionem eorum.
10 Postea ascendit sors tertia , pro filiis Zebulunis » per familias eorum : estque terminus possessionis eorum Saridum usque.
11 Unde ascendit terminus eorum secundum mare,etiam Malhalam,& incurrit Dab- beschetham : postea incurrit etiam in torrentem,qui e/i in conspectu Joknehami.
it Convertitur autem Sarido ancrorsum, versus ortum Solis, ad terminum Cissoth- Thaboris; & procedit Dabratham , ac a- scendit Japhiham:
iz Indeque transit antrorsum , orientem versus Gittan-Chepheris , aliis Hittam- Katzinis : proceditque Rimmonem-Me- thoarum.alia; Nehan.
14 Unde divertit terminus ille aquilonem versus, Channaclioncm : sttntque exitus ejus in vallem Jiphthach-Elis.
15 Cum Kjttatba, 8c Nahalale, & Schim- tone,& sidala , Se Bech-Lechemo: civitates sunt duodecim,8c villa: earum.
16 H*c est possessio filiorum Zebulunis, per familias eorum , has civitates , & villas
17 Jissascari prodiit sors quarta,pro filiis Jissascaris,per familias eorum.
18 Estque terminus eorum: ad Jizrehe- Jem,8c Cesullothas,8c Schunem.
19 Et Capharajima,Sc Schijon,8cAnacha- ratha:
20 Praeterea Rabbith» & Kifchjon »& E- betz.
ii Et Remeth, 8c Hen-Gannim »8c Hen- Chadda,{k Berh-Patzetz.
H Unde incurrit terminus in Thaborem, 6c Schachatzima, & Beth-Schemeschum , Ciintquc exitus termini eorum in Jardenem, civitates sexdecim.Sc villa: earum»
r; Hasc est possessio tribus filiorum Jissa- scaris,per familias eorum ;hae civitates, & villae earum.
24 Tum prodiit fors quinta pro tribu filiorum Ascheris.per familias eorum •'
25 Estque terminus eorum, Chelkath 8c Chali,8c Bethen, ScAcschaph ;
26 Et Alammelec, 8c Hamhad, Sc Mi- schal : incurritque in Carmelum in occidente, 6 c iq Schichorem ad Libnatham.
27 Inde convertitur versus orientem 5o- lis Beth-Dagonem $ Sc incurrit inZebulu- nem, 8c in vallem Jiphtach-Elis, ad Aquilonem, Beth-Hemeki, 8c Nehielis; procedk- que ad Cabulem sinistrorstim.
28 Item Hebron ,& Rechob ,& Cham- tnon,&Kana,usque adTzidoncm magnam,
29 Unde convertitur terminus Ramam, usque ad civitatem munitam Tzor: convertitur quoque terminus Chosam, suntque «xitus ejus in mare a tractu ad Aczibum fertinente.
Praeterea Humma , & Aphek,8e Rechob, civitates viginti du a:,& villa: eamm.
;i Hase eß possessio tribus filiorum A- scheris,per familias eorum: civitates istas,& iilla: earum.
jr Filiis Naphrhali prodiit fors sexta: pro filiis Naphthah.per familias eorum :
' ;; Estque termini eorum ä Chelepo, <^fa querceto in Tzahanannimis, & ab Adamasi fossa, & Jabneele, Lakkumumusque :sunt- £ue exitus ejus in Jardenem.

- U Unde convertitur terminus verius occidentem Aznothas-Thaboris; Sc procedit inde ChuKKokum versus: incurritque in Zebulunema meridie ; >'n Asclierem vero incurrit ab occidente.& in Jehudam ad Jardenem ab ortu Solis.
*5 Urbes autem munita:, sunt Tziddim- Fzer.dc Chammath,RakKath,Öc Cinncreth,
56 Et Adama,8c Rama.ßc Chaczor.
}7 Et Ked«sch,& Edrehi,& Hen-Chatzor.
;3 Etjircon, ScMigdal-Et, Chorem, 8c Beth-Hanath , ac Beth-Schemesch : civita- :es novendecim .Sc villa: carum.
?9 Ista eß possessio tribus filiorum Naph- chali.per familias eorum: ha: civitates & villa: earum.
40 Pro tribu filiorum Danis,per familias eorum,prodiit fors septima.
41 Estque terminus possessionis eorum ; Tzorha,8c Eschchaol,& Hir-Schemetch.
42 Er Schana-fabbin, Sc Ajalon, Sc jithla.
4) Er Elon.Sc Thimnathd,8c Hekron.
44 Et Eltheke,8c Gibbethon,8c Bahalath.
45 Et Jehud , Sc Bene-Berak , Sc Gath- Rimmon.
46 Et Me* Jarkon, 8c Rakkon i cum ter- minosuo e regione japhuntis.
47 Prodierat aurem terminus filiorum
Danis minor,quam illis sufficeret: quapropter ascendentes filii Danis pugnaverunt . contra Leschemum, 8c rapientes eam , per- ' cuHerunc eam acie gladii, 8c haereditario jure poslidentes eam , habitaverunt in ea, j vocavcrunrque Leschemum Danem dc no- ! mine Danis patris fui. >
48 Ista eft possessio tribus filiorum Danis, per familias eorum, ha: ipsce civitates,8c villa: earum.
49 Quumque absolvissent possessionem accipere ipsius terra: per terminos eius: dederunt filii {iirailispossessionem Jehoschu- ha:,filio Nunts in medio fui;
50 Ex praestituco Jehova; dederunt ei civitatem , quam petierat , Thimnath-Sera- chum in monte Ephraumi: exstruxit deinde ipsam civitatem,8c habitavit in ea.
51 istassunt possessiones , quas possidendas dederunt Elhazar Sacerdos,Sc Jehoschu- / ah filius Nunis.ac primores paternarum ! familiarum tribubus filiorum Jisraelis per sortem, Schilunte coram Jehova, nd portam | tentorii conventus : sic absolverunt parti- j ri terram. 1
GAP. X X. Sex civit at e> refugii,earumque

jus.
D Einde alloquutus est Jehova Jehoschu- ham,dicendo ; J
2 Alloguere filios Jisraelis,dicendo : da- ! te ex vobis civitates illas receptus, de quibus edixi vobis per Moschen ; ' |
Z. Ut confugiat illuc occisor,qui peteus- j serit quempiam errore, per imprudentiam: j ut sint vobis receptui h vindice sanguinis I illius.
4 Is ubi,confugiens ad unam ex civitatibus istis, steterit dd ostium poi ts ciV/ta- tis illius, 8c exposuerit audientibus Senioribus illius civitatis rationes suas : tum recipient illum in eam civitatem ad sc,&dabunt ei locum,ut habitet cum ipsis.
5 Et quum persequetur ilium vindex illius

lius sangjiirJj^ |ym non trade nc occisorem in manuro t-juf , quia per irmprudentiam percuflit Proximum suum, cu>m non odisset hic illumanc-ea:
6 Sed Manebit in civitate il la, donec stet coram coctu ad judicium su-Um, usque ad mortem Sacerdotis maximi,qui erit in diebus illis; tunc reverrens occisor ille veniet in civitatem suam,Sc in domum suam,etiam in civitatem,unde fugerat.
? Quaprc\p*er sanctjificav-runt Kede- sebum in, Gaijicea, innnonte Naphthali,& Schecemum,in monteE-phrajimi, & urbem Arbahi,ea tft Chebron,.in monte Jehudae.
st Trans fardenem aiutcm e regioneje- richUntis,oiientemv erCus,deder-nt Beti e- rum,in deferto, in planitie, e-tribu Reube- nis ;&RamotbaS in Gi;hadc,e tribu Gadis, Lc Golanem in Baschane,e tribu Menascbis.
9 Ha? sunt civitates conventus omnibus filiis Jisraelis,&peregrino peregrinantt inter eos A 7 i^natrf,ut confugiat illuc quisquis percusserit quempiam ver errorem ; Se non moriatur niar.u vindicis illius sanguinis; donec steterit coram coctu.
CA 1 1 , XXI. Afiignantur Levitticivitates
4st. friomplct&Vei picmiflione paxdatur,
6 requies listatlitii.
Um accesserunt primores paternarum familiarum e Leviris ad Elha^arem Sacerdotem, Lc ad fehoschuham filium Nu- nis.Lc ad primores paternarum familiarum tribuum "e filiis Jisraelis :
r Et alloquuti sunt eos Schilunte, in terra Cenahanis,dicendo:Jehova prjeceperar per Moschen dari nobis civitates adhabitan- dum ; & prseiij suburbana earum, pro jumentis nostris.
; Dederunt itaque filii Jisraelis Levitis de possessione sui,ex praestituto Jehovae ; civitates istas.Lc suburbana praedia earum.
4 Qupm enim prodiret sors,pro familiis Keharhitarum, fuerunt filiis Aharonis Sacerdotis e Lcvitis/a tribu Jehudae, 8c a tribu Schimhonitica, Lc ä tribu Binjaminis forte,civitates credecim.
5 Filiis autem Kehathi reliquis ex familiis tribüsEphrajimi, & ex tribus Danis, Se ex dimidia tribu Menaschi s,sone,civitates
6^Filiis autem Gerschonis. ex familiis tribus Jissafcaris ,Lc«x tribu Ascheris,& ex tribu Naphthaii, ac ex dimidia rribuMe- naschis in Baschane, sorte,civitates trede-
7 Filiis Merari,per familias eorum, ex tribu Reübcnis.Öc ex tribu Gadis, Lc ex tribu Zebulunis,civitates duodecim.
3 Dederunt, inquam, filii Jisraelis Levitis civitates istas, Se suburbanapraedia earum ; quemadmodum prasceperat Jehova per Moschen forte.
q Dederunt itaque ex tribu filiorum Jehudae, Lc ex tribu filiorum Nchimhonis civitates istas, quaslegerc poteriticstorno- niinatlm :
io Ut essent filiorum Aharonis, efami- lns Kehathicarum de filiis Levi, nam istis fuit sors primum.
u Dederunt, inquam,eis urbem Arbahi, patris HanoKitarum, ea tft Chcbron, in

monte Jchudar, & "suburbana pridia ejus circa eam. -
tz Agrum vero eius civitatis, Se villas ejus, dederunt Calebo filio Jephunnae, in possessionem ejus.
i; Filiis ergo Aharonis Sacerdotis dederunt civitatem receptus occisoris, Chefero- nem cum suburbanis praediis ejus, Se Lib- nam cum suburbanis eius;
14 Et Jatthirem cum suburbanis ejus : & Eschtcmoham cum suburbanis ejus.
1 5 Et Cholonem cum suburbanis ejus, Sc Debirum cum suburbanis cius.
16 Et Haiinem cum suburbanis ejus, Se Juram cum suburbanis e ju', Beth-Sehe me- 'felium cum suburbanis ejus; civitates novem ex duabus tribubus istis.
17 Ex tribu autem Binjaminis, Gibho- nem cum suburbanis ejus ; Oebalium cum suburbanis ejus:
18 Hanathorhas cum suburbanis ejus, Sc Halmonem cum subuibanis ejus; civitates quatuor.
19 Omnes civitates filiorum Aharonis Sacerdotum,tredecim civitates cum suburbanis earum.
.20 Familiis autem filiorum Keharhi Le- vitarum, qui reliqui erant a filiis Kehathi, fuerunt quoque civitates fortis eorum, ex tribu Ephraji mi,
21 Nam dederunt eis civitatem receptus occisoris, Schecemum cum suburbanis ejus,in monte Ephra.imi, &Gezerutn cum subuibanis ejus.
22 .temKibhtzajima cum suburbanis ejus* Lc Bcth-Choronem cum suburbanis ejus, civitates quatuor.
2$ Ex tribu autem Danis,Eltheken cum suburbanis ejus, Gibbethonem cum suburbanis eius.
24 Ajalonemcum suburbanis eius,Gath- Rimmonem cum suburbanis «jus, civitates quatuor.
2< A dimidia autem tribu Menaschis, Thahanacum cum suburbanis ejus,8c Gath- Rimmoncm cum suburbanis ejus, civitates duas. 0
26 Omnes civitates decem cum suburbanis earum, pro familiis filiorum Kehathi reliquorum.
17 Et filiis Gerschonis, ex familiis Levi- tarum, ä dimidia tribu Menaschis civita- - rem receptus occisoris , Golanem in Baschane cum suburbanis ejus, & Behesch- theram cum suburbanis ejus , civitates
28 Item ex tribu Jissafcaris, Kischjonem cum suburbanis ejuS, Dabheratham cum luburbanis ejus.
29 Jarmuthum cum suburbanis eius,TIen- Gannima cum suburbanis ejus , civitates quatuor.
?o Et ex tribu Ascheris, Mischalem cum suburbanis eius , Habdonem cum suburbanis ejus.
Chelkatham cum suburbanis eius, & Rechobum cum CUbuibams ejus >civitates quatuor.
52 Et ex tribu Naphthali , civitatem receptus occisoris,Kedeschum in Galilaea cum subuibanis ejus , & Chammothas-Dori cum luburbanis ejus, Lc K atthanem cum Tubur* L 5 ba-

baris ejus,civitates trey.
;; Omnes civitates Gerschoniearum per fjmili. s eorum » tredecim civitates cum suburbanis earum.
;4 Denique familiis filiorum Mcrari,te- vitarum reliquorum , ex tribu Zebulunis, JoKnehanum cum suburbanis ejus, Kar- iham cum suburbanis ejus,* Dimnam cum suburbanis ejus, Nrha- lalem cum •uburbanis ejus , civitates qua-
$6* sx tribu rutttuRcübenis , Betzerum cum subuibamsejus, & jahatzam cum suburbanis ejus,
Kedtmothas cum suburbanis eius.Me- phabatham cumsUbuibanis ejus » civitates quatuor.
$8 Ex tribu autem Gadis, civitatem receptus occiioris,Ramothas in Gilhadecum suburbanis ejus ,&Mach3najima cum suburbanis e'u5,
C.heschbonem cum fubuibaniS e us; Jahzeiem cum suburbanis ejus,omnes civitates qtintuor. •
40 Omnes civitates istas dedeiunt filiis Merari, per familias eorum , reliquis ex familiis I.ewiarum: fueruntque Cortis eorum civitates duodecim.
41 Omnes civitates Levitarum intra possessionem filiorum Jisraelis »civitates qu:- drrgin a octo cum suburbanis earum:

41 Sunt autem civitates istae unaquaeque cum subu;banis suis circa ipsam :fic de singulis civitatibus istis.
C AP. XXII, D/miTro honorific&tribuum
Re. benH . GadH, dimidu trtlüi MertÄ-
sibiijpfijtei (ittAnjymbolum communionh
fit fornum
Q Uum autem dedisier Jehova Jifrcelitis totam terram, quam Uiramento promiserat se daturum majoribus eorum , &has- jeditario jure poslidentes eam , habitarent
1 Et quicten^argitus esset Jehova illis circumquaque , secundtim omnia,quae juramento promiserat majoribus eorum; neque consistere: quuquam ante faciem eorum,cX omnibus hostibus eorum,omnes hostes eorum tradidisset Jehova in manum eorum.
; Non excidisset quicquam ex ullis rebus bonis,qu. s Uoquurus fuerat Jehova domui Jisraelis,cuncta evenissem. Cdf.XXsf- 4 Tunc Jehoschuah convocavit Rcube- niticam.Sc Gaditicam,ac dimidiam tiibum Menafchis:
C Dixitque eis.voS observastis omnia, quas praecepitvobisMoscbe,servus Jehovas, « au»cu'iast:s voci meas in omnibus, quos praccepivobis.
6 Non deseruistis fratres vesti os iam diebus multis,usque in diem hunc, 8 c obfei vastis observationem j&prasceptum Tehovas
Dei vestii. J
7 Nunc aurem quietem largitus est Jehova Deus vester fratribus vesti is, quemadmodum dixerat eis: nunc igitur conversi, abire in tentoria vestra,in terram possessoriis vestrae,quam deditvobis Mosche,fenus Jehovterrans Jardenem.
L Tantum ob.crvante* admodum facite
: H U A K. Cap.is.
prasceptum, Lc legem illam,quam prascepit vobis Mosche,servus Jehovas .diligentes Je- hovam Deum vestrum , Se ambulantes in o- mnibus viis e-us ,&obseivantes praecepta eius, Se adhaerentes ei, denique colentes eum ex toto corde vestro, & ex toto animo
9 Benedixitque Jehoschuah eis,ac dimisit eos,ut abirent in tentoria sua.
10 Nam dimiesias tribui Menaschiticas dederat Mosche pressionem in Basdiane, alteri vero dimidiae ejus dedit Jenofchuah cum fratribus ipsorum cis J ardenem ad occidentem ; insuper etiam, quum dimitterer eos Jehoschuah in tentoria eorum, muneratus est eos:
11 Et alloquutus est eos,dicendo: cum o- pibus multis redite in tentoria vestra,nimirum cum pecore numeroso admodum» cum argento,& auro,8c asre, 3 c ferro,& vestimentis multis admodum; participes estote praedas hostium vestrorum cum fratribus vestris.
ii Reverrentes itaque , abiverunt Reii- benitas,8c Gaditas, Sc dimidia tribus Menaschitica a fiüM Jisraelis Schilunte.quas c/l io terra Cenahams, ut venirent in terram Gil- hadis.in terram possessionis suas,in qua constituti fueiant possessores ex praestituto Jehovas per Mcschen.
1; Quümque pervenissent ad limites Jar- denjs.qui/unt in terra Cenahanis,exstruxerunt Rtiibenitae cumGaditis,& dimidia tribu Menaschitica illic altare prope J ardenem ,• altare magnum ad aspectum.
14 Quare audientes filii JisraLlis,dicentem ;ecce,exstruxerunt Reubenitas cumGa- ditis , Se dimidia tribu Menaschitica altare illud e regione terrae Cenahanis »in limitibus Jardenis,in latere filiorum Jisraelis.
1 s Audientes, ir.quam ,filii Jisraelis , congregati sunt totus cGCtusfilforum Jisraelis Schilunte , ut ascenderent contra eos in mi-
16 Interim miserunt filii JisraLlis ad Reü* beniras, 8e ad Gaditas , 8c'ad dimidiam tribum Menafchis in terram Gilhadis,Pincha- !'um filium Eihazaris Sacerdotis ;
17 Ac decem principes cum eo , principem unum ex unaquaque domo paterna, ex singulis tribubus Jisroelis: eras autem eorum quisque primarius dorr.üs fuse in millibusjisraelis.
18 Qui venerunt ad Reubenitas, 8c ad Gaditas. & ad dimidiam tribum Menafchis.» in terram Gilhadi$,& alloquuii sunt eos, di-
19 hic dicunt totus coetus Jehovae,quas e/ 1 ; praevaricatio haec, qua praevaricati estis,in Deum Jisraelis »avertendo vos hodie!» Jehova ; quum exstruxistis vobis altare,ut rebelletis hodie contra Jehovam ?
10 An parum est 'nobis »quod nondum purificavimus nos ipsos , s.b iniquitate I>e- horis usque in dieni hunc? unae fuit illa plaga in coctu Jehovas ?
11 Et vos avertamini hodie k Jehova? unde futurum est vobis rebellantibt s hodie contra Jehovam,ut cras adv ersus totum coctum fiiruclis effervescat.
ii Quöd si immunda v/defur terra polsesi» sionij vesti« .transitein terram posTessnms Jcho«

jehovzjn qua hpbitatt.abwnaculum Jeho- va?, & poflef.c-re! constlituimini inter no 5 modo contra 1 ei lv .vam r'.e rebelletis» Scccti; tra nos ne tlti $ rrbelle* , exstruentes vobis aicare praetcraitaie Jehov* Dei nostri;
2; Anno-o J3acan,nliusZerachi praevaricatus est pr-£\ j r st3ttone in anathemate,unde in to^virrj eccr^m 6‘iorum Jisr; elis fuit ira ferve nS?jpf c autem vir unitus non exspiravit puopter jniquiratem suam ?
24Respondentes autem Reubenita? cum Gadiris, &dimiciiarribuMenatcliiricj , sic
JEHOSCJIttA ?l.
■ 1 1 «t* A_ («Ii* 1 f (*
Cap.i-.t*.
filii jisrafclis: necamplius loquuti sunt, ue ascehdcrenc centra illos in militiam, ad perdendum terram illam »in qua Rcubeni- tsr.Lc Gadit* habitabant.
Sic indiderunt Reubenita?, 8c Gaditas altati isti nomen testis,JiVtnfts; nam testis f/lilludinter nos, Jehovam este nobfiDeum.
CAP. XX 111.]ebos(huab sentx hortatur ad servanda D ei prorepta, e avendam J> eietatem cum gentibus. r;U 5 r autem exactis diebus multis, post- alloqmiti sunt primores millium Jisrae'.is Tquam dedit Jehova quietem jisraelitis ab
25 fortis,Deus Jehova, Deu* sonis,Deus, Jehov 3 ipse scir,^ Jisrael ipse sciar,st rebel- fione,five prasvjjricatione in Jeltovam , ne servato nos hodierno die.
26 Si ut exstrueremus nobis altare, aversuri nos a Jehov^ > sive ut offerremus in eo holocaustum cusln munere , sive ut pararemus in eo sacrificia eiuharillica , Jehova ipse requirar.
27 Imo si non ex solkuudine dtbaeic fecimus istud , dicentes ; in posteium alln- quuturi efTenc filii vestri filios nostros , dicendo; quid vobis cum Jehova Dcojisraelis?
28 Et terminum posuit Jehova inter nos & vos . Reubenir« , & Gaditar, Jardenem hunc,non ctl vobis portio in Jehova : Lc effecturi essent filii vestri, ut filii nostri cessa- renr.quo mimus timerent Jchovam.
29 Quapropter diximus, exstruentes faciamus jam n obis altare istud; non advolo» caustum .neque ad sacrificium
jQ 5 «d tefh ssit inter nos,& vos, Sc generationes noistrrs post nos » de exercendo cultu Jehova? coram eo holocaustis nostris, &sacnficijsn«osiris,eucharisticisque nostris: uc non dicant n!ii vestri1 in posterum filiis nostris,non esj vobis portio in Jehova.
j > Diximus enim,sc erit,quum alloquen- tur nos » aut generationes nostras in posterum ; ut dicamus, Respicite similitudinem altaris Jehov«,quam fecerunt patres nostri non ad holocaustum , neque ad sacrificium sed ut testimonium sir inter nos,& vos.
Absit robis illud.ut rebellemur contra
omnibus hostibus eorum circumquaque ; quum Jehoschuah lenex effer, vergens r
r Uc vcca r et Jehoftlmaluoturnjisraclerr» seniores ejus, & primores «jus, juditefque eius, ac moderatores eius, diceietque eifj ego senui,vergo «täte.
; Vos autem \idisiis , quateunque fecit Jehova,Deus vester omnibus istis gentibus propter vos : Jehova enim Deus vester is cJkqut pugnat'pio vobis >
4 Videre , jactis fortibus attribui vobis gentes istas reliquas in pqffess.oncm, per tribus vestras , a Jjrdcne ; cum omnes gentes, quas excidi, tum.$rstcs maris magni ad occalum Solis.

5 Nam jehova Deus vester ipse dilpellet eas a facie'veslra, & expellet eas a facie vestra *.ut haereditario lure poff.deatis terram earum, quemadmodum loquuius est Jehov* Deus vcllei vobis.
6 Corfirmabimmi igitur v?Ide,ur observetis , & faciatis quidquid saiptum est in libro |t qis Mosclns : ne recedatis ab eo dextrorsum,aut sinistrorsum:
7 Ne conveniatis cum gentibus isii'sstJJA» qu«e rei.qua: sunt vobiscum*.8c r.orr.en deorum earum ne recordemini , neque adjuretis,neque colatis cqs, neque incurveris voS honorem haler.tes eis.
8 Nam si adhieresratisJebovasDeo vestro» quemadmodum fecistis in hunc usquediem.:
0 Uc expulit a facie vestra Jehova gemes
Absit robis illud,urrebellemus contra magnas, & robustas (nam qui'dcd \ os. i on Jehoyam,& utasertan usnos hodie a Jeho- constitit quisquam in conspectu vestro in va,aedificanda altare ad holocaustum,ad mu- diem usque hunc.)
nus.aut ad sacrificium:excepto altari Je-J ,0 ita vir ex vobis persequerur mil'C» hovaj Dci nostri, quod esi ance tabernalu-) qu:a Jehova Deus vester is e/t, qui pugnat
Ium e»ur.
N Q^iimqueaudic iffetPinchas ^acerdos, ic priiit ipes ccci üs , id efj , primores millium Jisrcehs.qui erant cum eo , verba ista, qu« soquunfneranr Riubenita? cum Gadi- tis,& Menafchitis.visum est bonum in oculis eorum.
pro vobis : quemadmodum loquuius est vobis.
11 Attendetis igitur valde annuis re- stris; ut arreris Jehovam Deum \ est 1 um.
12 Qubd si omnino averteritis vos,& ad- l^eseritis residuo gentium istarum, r/k.ii »n 4 ,
, quas reliqua? sunt vobiscum ; & artinita- 14 Qua propter dixit Pinchcs , filius EI-1 tem contrahentes cum eis , conveneritis halaris Sacerdotis, Reüben itis,&Gadi<is,8c cum cis,ea?quc v-biscum:
Menaschicis c hodie novimus in medio no siri effe Jehovam , ut qui non siris prasvan- cati contra Jchrvam pr«varicacione ista : ture eripuiffis filios Jisr.plis, i manu Je- hov».
R.eversus iraque estPinthas, filius EI- hazaris sacerdotis mm ipsis principibus, a Reubenit!£,8c a Gadiris, e terra Gilhadis in terram Cennhanis ad filios Jifr; elis; dc retulerunt eis 1 em.
Quümque bona vincietur res illa in oculisfihoiumJisi,.ciis, benedixerunt Deo
it Certo scitote non perrectuum Jeho- vam Deum vestrum , expelleie omnes’ gentes istas u facie vestra; sed ia* fore vobis in laqueum , & in tendiculam , 5 c in flagellum lateribus vestris, ac in spinas in oculis vestris »donec peieatis e terra optima hac, quam dedit vobis Jehova Deus vester :
14 (Ecce autem,ego deceffuius sum brevi pro consuetudine totius terra?; postquam cognovistis toro corde vestro,& toto anir o vestro.non excidisse rem u’.lam ex omnibus rtbuJbonfs, quas piomiseiat Jehova Deu* Ve se**

vester vobis,omnta evemfTe vobis, non ex cidisse ex eis rem ullam.)
,5 Etfore.ut; quemadmodum evenit vobis unaquaque res bona, quam promiserat Tehova Deus vester vobis ; sic inducat contra vos Jehova unamquamque rem malam, donec perdiderit vos e terra optima hac, quam dedit vobis Jehova Deus vester :
16 Quandoquidem transgressi fueritis foedus Jehova: Dei vestri, quod praecepit vobis, 1j c abeuntes colueritis deos alienos, & incuivaveritis vos eis : ideo accensa ira Jehovaein vos, perituios vos esse celeriter e
terra hac optima,quam dedit vobis.
CAP. XXIV. Comrtfd lehoschuhe, ejus-
quemors; ossium lofephisepultun ; murs
Eleazan sacerdoti.
Linde congregavit Jehoschuah omnes tribus Jisraelis in agrum Schecemita- rum ; postquam convocasset seniores Jisraelis, 5 c primores ejus, & judices ejus, 3 c moderatores ejus, ut sisterent se coram
I Tum dixit Jehoschuah toti populo: sic dicit Jehova l 3 eus Jisraelis; ultra flumen Euphratem habitabant majores vestri olim j utpotc Therach parer Abraham!, Lc pater
Nachoris : colebantque deos alienos,
$ Sed assumsi patrem vestrum Abraha- mum, e regione,qua esi trans illud flumen, L deduxi eum per totam terram Cenahanis : auxique lernen ejus, quum dedissem ei Jitzchakum.
4 Dedi enimjitzchako Jahakobum, & Hesauum : dedi autem Jfesauo montem Sehirij; ut hxreditario jure possideret eum, sed Jahakob,8c filii ejus descenderunt in Agyptum.
s quo mittens Moschen ScAharonem, plagis affeci Agyptum,prout feci m medio «jus : & postea eduxi vos.
6 Deducente autem me patres vestros ex JEgypto, advenerunt ad mare ; Lc per- sequuti sunt Aeyptii patres vestros curribus, 8c equitibus',ad mare aleosum.
7 Quumque clamarent illi ad Jehovam, posuit caliginem imer vos, & Agyprios, deinde induxit super eos mare illud, quod operuit eos, videruntque oculi vestri id, quod feci contra Agyptios : postea mansistis in ipso deferto diebus multis.
8 Tandem adduxi vos in terram Emo- raeorum,habitantium trans Jardenem, qui pugnaverunt contra vos: tradidi autem eos in manum vestram, ita ut haereditario jure poflideacis terram eorum, & perdidi eosä facie vestra.
9 Surrexit quoque Balak filius Tzippo- ris,rex Moabitarum, ut certaret contra Jis- raelem: ideoque mittens vocaverat Bilha- mum filium Bchoris, ut malediceret vobis.
10 Sed nolui auscultare Bilhamo; quin pocius indesinenter benedixi vobis, & eripui vos e manu eius.
II Quumque trajecissetis Jardenem , Sc venissetis ad Jerichuntem :' pugnaverunt contra vos Jeri'chunthini,Emora:i,Ö£ Pertz- Z*i, 8c Cenahanati, & Chitthxi, Lc Garga- fchxi, ÖcChiwxi, Sc Jcbusasi» quos tradidi in manum vestram.

»2 Miscebam enim ante vos crabronem,^ qui expellebat eos a facie vestra,ut duo re-W ges rmorati: non gladio tuo, neque arcu tuo exfulijlteos.
1; Dedi itaque vobis terram, in qua non laboraveratis,& civitates,quas non exstruxeratis,in quibus habitatis : vinetis & olivetis , q uae non plantaveratis,fruimini.
t+ Quare nunc timete Jehovam »Sc colite f cum integre, Sc fideliter : Sc amovete deos* quos coluerunt maiores vestri in regione } trans flumen illud, ScinAgypto, & colite Jehovam. . . [
15 Quod si malum videtur in oculis ve- [stris colere Jehovam, eligite vobis hodie, ; quem colatis,sive deos, quos coluerunt ma* !
jores vestri, qui habitabant trans flumen il- * 1 * * 4 * 6 7 8 9 10 II lud, sive deos Emorasorum,in quorum terra habitatis, ego verb,& familia mea colemus Jehovam. , ,
,6 Lui respondens populus dixit,absit a nobis, ut relinquamus Jehovam ad colendum deos alienos:
t? Nam Jehova Deus noster,is < 51 ,qui e- duxir nos, 'Sc patres nostros e terra Agypti e domo servorum : & qui edidit ante oculos nostros signa maxima ista , conservavit- que nos toti illi via,per quam ivimus,& in omnibus populis,per quorum medium transivimus.
18 Expulit etiam Jehova omnes populo» istos , Lc Emoraeum inhabitantem illam terram a facie nostra : nos quoque colemus jehovam,quia est Deus noster.
1 9 Dixit aurem Jehoschuah populo, non potestis colere Jehovam,quia Deus sanctissimus est : Deus fortis zelotes est,non feret defectionem vestram,&

peccata vestra.
20 Quum deseretis Jehovam,&coletss deos alienigenarum ; tüm conversus malo afficiet vos, Lc consumet vos,post quam be- nefeceritvobis.
21 Tum dixit populus Jehoschuhac i nequaquam,sed Jehovam colemus.
22 Dixit itaque Jehoschuah populo .testes estis ipsi de vobis,vos elegisse vobis Te- hovam ad colendum eum; quidixeruntjte- stes fumus.
rz Nunc igitur »inquit,amovete deos alienigenarum, qui sunt in medio vestri,8c inclinate animum vestrum ad JehovarrtDcum Jisraelis.
24 Tum dixerunt populus Jehoschuhx; Jehovam Deum nostrum colemus,8c voci e-)us auscultabimus.
rs Sic pepigit Jehoschuah foedus cum populo die illo , proposuuque ei statuta,6c judicia in Schecemo.
26 Deinde scripsit Jehoschuah verba ista in libro legis Dei;& accipiens lapidem magnum, erexit illuni ibi, sub quercu ij]a,quas erat in sanctuario Jehova:
27 l>ixitque Jehoschuah tori populo,ec- ce lapis ille esto inter nos testimonium, quia ipse inrerfuir, contestando omnes sermones Jehova:. quibus loquutus estnobis- cum : Ut sit VoblJ >N testimonium,1»« mentiamini in Deum vestrum.
r8 Tum dimisit Jehoschuah populum quemque in possessionem suam.
29 suit autem post res istas,ut moreretur ^ehpscliuahfilius Nunis*seivusJ e hovx:

Cap.T. J U D
natus cer.tuim decem annos: .
$o Sepch\ € juntqu« eum ItJVdeuM in termino pofTei(Iif>nis ejus Thimnath-Serachi, quae est immeante Ephrajimi.ab Aquilone monte Gah.asc ho.
zi Coluiit autem Jisrael Jehovam omnibus diebus T<ehosch'uha ; omnibus etiam diebus sentarum, qui prolongarunt dies post Jehost h u .hani, quique experti erant omne opus j e -hova:,quod fecit Jisraeli.
ICES. Cap.r.
. Tum ossa Josephi,qu2 deportaverant filii Jisraeli ex Agypto, sepeliverunt in | Sehecemo.in illa portione ;gri,quam eme- f rat Jahakob ä filiisChamaris patris Sche- cemi centum nummis : ita fuerunt apud fi« lios Josephi in posseslione «rum.
3} Elhazar quoque filius Aharonis,qutim esset mortuus, eum sejpel.verunt in colle Pinchasi, filii ejus,qui daus fuerat ei,in monte Ephra).mi,
Judicum Liber unus.
CAP. I. 7Wl>u$lebuirf,^ Scbimhontipr*- TOgAtillAijf i-iston-t.
F Uit autem postmortem Jehoschuh«, ut consulerentfiUi Jiiraeiis Jehovam, dicendo* quis ascendet ex nobis contra relicuum Ccnahanaeum in principio, ad pugnandum contra eum ?
i Quibus dixit Jehova:Jehuda ascendito,* ecce tradidi istam terram in manum eius.
$ Dixit autem Jehuda Schimhoni fratri suo;asccnde mecum in sortem meam,ut pugnemus contra Cenahanxum istum,vicilsim ibo ego quoque tecum in sortem tuam: i- vitque cum to Schimhon.
4 Sic ascendit Jehuda,tradiditque Jeho- vaCenahanaeum.&Perizzasum illum in manum eorum: qui percusserunt eorum in Be- zcko decies roiile viros:
s Invenientes enim Adoni-Bezekum in Bezeko, pugnaverunt contra eum : & per- cusserunt Cenahanasum, Se Perizzaura il*
6 Quum autem fugeret Adoni-bezek, pefsequüti sunt eum ,& prehendentes eum. amputarunt pollices manuum ejus, ac pedum ejus.
7 Tum dixit Adoni-BezeK, septuaginta reges,pollicibus manuum suarum,& pedum suorum mutilati colligebant eos sub mensa mea,quemadmodum feci,sic rependit mihi Deus,& adduxerunt eum jeruschala jima, u- bi mortuus est.
8 Expugnaverant enim filii J ehuda: Jeruschala jima» & capientes eam, percusserant rolat ejus acie gladii: civitati vero ipsi immiserant ignem.
9 Deinde amem descenderant filii Jehuda: ad pugnandumcontraCenahanSum,inhabitantem montana,& australem plagam,& humilem regionem.
io Processerat enim Jehuda ad Cenaha- nasum inhabitantem Chebronem > nomen autem Chcbronis antea erat urbs Arbahi: percusseranrque ScheCchajum, & Achima- nem,& Thalmajuni.
it Ac inde processerat adversus incolas Debiri: nomen autemDebiri antea erat urbs Sepheri.
ia Ubi quum dixisset Caleb, qui percu- tiens urbem Sepheri, ceperit eam ; utique dabo ei Haesam filiam meam in uxorem.
i; Cepit eam Hothniel filius Kenazi,a- gnatus Calebi minimus exilio:qunmobrem dedit ei Haesam filiam suam in uxorem.
14 Fuit autem,quum conventura esset,ut
persuaderet illide petendo a patre suo agro quodam, quare ca drsiliic de asino .* cui dixit Caleb,quid tibi est }
15 Tum dixit ei illa, cedo mihi munus, quandoquidem terram siccam dedisti mihi, des mihi quoque scaturigines aquarum: dedit itaque ei scaturigines superioris,& scaturigines inferioris tractus.
16 Filii quoque Kcnai, soceri Moschis adfcenderant e civitate palmarum, cum s» liis jehuda; in desertum jehuda:,quod est ad australem pl3gam Haridi: profectus e- nim fuerat,ut habitaret cum populo.
i7VicissimprocedenteJehuda cum Schim- hone fratre suo,percusserant CenahaAasura inhabitantem Tzephatham,quod quum devovissent: vocavit SVbtmbon nomen civi* tatis illiusChormam.
,8 Deinde cepit Jehuda Hazzam cum termino ejus, & Ascrkelcnem cum termino e)us, atque Hekroncm cum termino
19 Aderat enim Jehova Jehuda:,ita ut expelleret montanae regionis tncvkai.* sed Perrexit expellere habitatores ipsius convallis,eo quod currus ferrati essent illis.
20 Dederunt autem Calebo Chebronem, quemadmodum edixerat Mosche: qui expulit inde tres illos filios Hanaki.
21 Jebusatum quoque habitantem Jeru- schalatmis.non expuleruntfilii Binjaminis* sed inhabitabat Jebufeus cum filiis Binjaminis Jeruschalaima usque in diem hunc.
22 Ascenderant etiam familia Josephi,ipsi quoque Beth-Elem: Sc Jchovafuerar eum
z; Curaverant enim familia Josephi explorari Beth-Elem *. nomen autem illius civitatis antea erat Luz.
24 Videntes autem observatores illi quen- dam exeuntem e civitate illa,dixerant eijo- stende nobis iam ingressum illius civitatis, & exercebimus erga t« benignitatem.
25 Sic quum ostendisset ipsis ingressum ipsius civitatis , percusserant civitatem acie gladii: virum autem illum cum tota similia ejus dimiserant.
:6 Abiftque vir ille in terram Chirthseq- rum : ubi adificavir civitatem, 8 c vocavie nomen ejus Luzum,id est nOmcn eius usque in diem huhe.
27 Sed non expulerat Menasche incolu* Beth-Scheanis, & pagorum eius, & Thalia- naci, pagörümque cius, & incolas Dori,ad pagorum ejus »Lc incolas Jibleham, pagorumque ejus,&incolas Megidduntis,pagorum-

Cap.r.i. t II D
rünique ejus: placebit enim Ccnahauxo
habitare in terra ista.
Fuit autem , quum fortis evaderet Jis- rael.ur redderet Cenahanxum tributarium: sed omnino non expulit eum.
19 Similiter Ephrniim non expulit Cenahanxum illum , qui habitabat Gezeri: sed habitabat Cenahanxus in medio ejus Ge-
Zebulun non expulit habitatores Kit- ronis, & habitatores Nahalolis ; sed habitabat Cenahanxus in medio ejus, & eram tributarii-
Ascher non expulit habitatores Hac- cuntisj& habitatores Tzidonis, item Ach- Isbi.Lc Acxibi,&Chclb»,& Aphiki,& R.c-
U Sed habitavit Ascherita inmedio-Xle- nahanxi,habitatorum illius terrx;quia non expellebat eum.
^ Naphthali non expulit habitatores Beth-Schemeschi,8c habitatores Beth- Ha - nachx, sed habitabat in medio Cenahanxi, habitatorum illius te;rx : Lc

habitatores Bc:h-Scheme;'<hi ,& Beth-Hanathx erant «is tributarii.
Comprimebant autem Emorxi filio* l>anj*s intra ir.ontana: nam non permittebant eis descendere in ipCim convallem.
z; Placebat enim Emorxo habitare Har- Cheresi,Aj.i'ione,& Schahalb, mis: sed quum ir.gravesceiet manus familix Jofephi,facti fune tributarii.
^ Te, minus itaque Emorxi «rat ab a- fcenfu Hakrabbimorum , ab ipsa petra, & quod supra Jrtum es}.
CAP. IT. PeifiiLa populi ab Angelo txpio-
brata defictua- j post mortem tamen Jebo-
fibubA aliquoties iteratur.
S< enderat autem nuntius Jehovx Gtlga- le Bocimos : dixcratque fecero ut vos ascenderetis ex^gypto,8c introduxero vos in hanc terram , quam juramento promiseram maioribus vestris,ac dixero; non irritum faciam socius meum vobiseum in secu- lum : .
i Vicistim vos ne pangitote socius cum habitatoribus terrx huius, altaria eorum demolimini": & non auscultatis voci me« ? quid est hoc,quod fecistis ?
; Quamobrcm etiam dico, non expellam eos i facie vestra: sed erunt vobis ad latera, & dii eorum vobis in tendiculam futuri
4 Fuerntque,quum eloqueretur nuntius Jehovx Verba hxc apud omnes filios Jifrae- lis ; ut attollentes populusvocem suam fie-
5 sQupre vocarunt nomen loci illius Bo- cimos)8«facrificarenc Jehovx.
6 Postea dimiserat Jehoschuah populum*. ti abierant filii jisraclis quisque in possessionem suam, ad possidendum ipsorum ter- lam jure hxrcdirario.
7 Coluerant quidem populus Jehovam omnibus diebus Jehoschuhx » 'omnibus etiam diebus Seniorum , qui prolongarunt dies post Jehoschuham.qui viderant totum opus Jehovx maximum, quod fecerat]is« tue'li.
8 Sed quum moituus esset Jelioschual, fi-
• y D s. cap.t.
lius Nunis,servusjehöfaf,ha:us centum decem annos :
y EtsepeliviiTenteum UJra'HitJt in termino postessionts fux Thimnath-Cheresi, in monte Ephrajimi,ab Aquilone monti Ga- hascho:
10 Prxterea tota etiam illa xtas aggregati estent ad maiores suoS,& surrexissetx- tas altera post illos,qui non agnoscebantje- hovam, ncc etiam opus illud,quod fecerat fisracli;
11 Fecerunt filii]israe*lis , quod malum videbatur in oculis jehovx, coluerintque Bahalimos.
rr Et relinquentes Jehovarr. Deum maiorum suorum, qui eduxerat ipsos e terra Agypti, sequuti sunt deos alienos c diis populorum, qui erant circa cos, & incurvantes se honorem habuerunt illis : fic provocaverunt jehovam.
M Quapropter, quum dereliquissent Je- hovam,8e servirent Bahali, 8c Haschtharo-
14 Accensa est irajehovxin Jifraelem, ut traderet eosin manum diripientium,qui diripuerunt eos: dedi que eos in manum inimicorum eorum circumquaque, adeo ut non possent amplius consistere ante inimicos suos.
15 Quocunque egrediebamur,rhanuS je - hovx erat contra eosin malum,quemadmodum loquueus fuerat Jehova,& quemadmodum juraVeVar Jehova illis,& angustiis afficiebat eos valde.
16 Postea excitabat quiAtm Jehova vindices, qui servabant eos c manu diripieri*' tium eos;
17 At neque vindicibus suis auscultabant ,sed scortabantur,sequentes deos alienos, 8« incurvabant se honorem evkibentes illis: recedebant celeriter ab ea via , qui ambularam maiores eorum, auscultando prxeeptis jchovx,non fic faciebant.
18 .Nam'quum excitaverat illis Jehova vindices,fuerat quidem Jehova cum unoquoque vindice,& servabat eos e manu inimicorum eorum omnibus diebus cujusque vindicis: quia poenitebar Jehovam propter gemitum eorum, ab opprimentibus eoS,& depellentibus eos:
19 Sed esat mortuo vindice , ur reversi corrumperent se supra patres suos,sequendo deosalienos.ad colendum eos,& incurvandum se illis, non remitterent deactio- nibus suis , & de via sus obdurata quis-
10 Quapropter accensa est ira Jehovx in Jifraelem , Lc dixit: propterea transgressi sunt gens ista foedus meum,quod prxeepe- ram maioribus eorum, neque auscultarunt voci mex.
11 Etiam ego non pergam expellere quemquam k fac e eorum,ex gentibus,qua* reliquu Jehoschuah,quun moreretur:
11 Ad probandum pereas Jifraelem,an observaturi sint.viam mmufaiorum Jehovx» ambulando in eis, quemadmodum observaram majores eorum.necne.
-] Itaque fecit Jehova,ur manerent gentes istx.ne expcllcient eas celeriter : quum non tradidisset eas in mamjm Jehoschu-

Ca p.J.
)UDI
CAP. 11 L Jriiphx populi destfxfa, oppressio (S libfiiio.'
Star autem funstgentcs»quas»ut manerent» fecit Jehova »;ad probandum eis Jisraeli- . taSjCOS orrinri, qui ignorabaiicorrinia bei* lu Cenahai asar.
2 Saltem ut noscerent arcates filiorum Jisraelis docere co$ bellum,saltem eo;, quires ante gestas ignorabant,
; ptempe, quinque Satrap* Pelifchtharo- rum, & totus Cenahanarus, Tzidoniiisque,
I & Chivvarus . inhabn.mres montem Liba- (num : 'i monte Bahal - Chermone usque ad ingressum Cbamath*:
4 Fueruurquc ad probandum per ipsas Jilraelem.ad cognoscendum,an auscultatu* xi essent pr*ceprisjehovar,quar prateeperat
j maioribus eorum per Molchen.
5 Filii autem Jifratflis habitabant in medio Cenaban*i,Chitth*i,& Emor*i,ac Pe- rizz*i,Cbivvarique,ac jcbusei.
<5 Et accipiebantfiliaseorum sibi in uxo- i res , 8c filias suas dabam filiis eorum, denique colebant deos eorum.
7 Quum itaque facerem fiijj J:sraclts»quod 1 malum videtur in oculis Jehdvaa,obliti Je- hov* Dei fui, coleie.nque Bahalimos; &
»dola lurorum;
8 Accensa est ira Jehov* in Jisraeliras, Cc dedidit eos in marium CvUhanis Rifch-
, bathajimorum regis Syri« interamnis: scr* viveruntque filii Jisraelis Cuschani Risch- huthajimorum osso annis.
9 Deinde clamaverunt filii Jisraelis ad Jehovam ; quare excitavit Jehöva servatorem filiis Jisraelis, ut servaret eos , Hoth- melcm filiiim Kenazi,agnatum Calebi,minimum ex illo.
to Cui quum insideret spiritus Jehova?, vindicavit Jisraelem ; nam egressus est ad bellum , rra'diditque Jehova in manum ejus Cuschanem Rischhamajitnomm regem 8^- riae: & robusta fuit manus eiusfupraCu- fchanem Rifchhathajimorum.
11 lea quiescebat terra ad annum quadragesimum usque, quum mortuus est Hoch- niel filius Kenazi.
is Denuö aurem filii Jisraülis fecerunt, quod malum videtui in oculis Jehov* : & fortiorem reddidit sehova Heglonem regem Moabitarum supra Jisraelitas,eb quod facerent, quod malum uideuorin oculis Je-
i; Congregavit enim ad se Hammonitas» & Hamalekitas ; & abiens percussit Jifrae- lern, possederimtque civitatem palmarum.
14 Servierunt autem filii Jisrae'lis Tleglo- ni regi Moabitarum octodecim annis.
is Deinde comantibus filiis TtsracUs ad Jehovam; excitavit cis Jehova servatorem, Ehudern,filium Gerar Biniaminitam, virum perculsum manu dextera sua: per qu«m miserunt filii Jisiaeljs munus Hegloni regi Moabitarum.
»6 Paraverat autem sibi Elmd , gladium bipennem cubitalem longitudine suä: quo accinxerat se sub vkstjdu! suis.ad femur dexterum suum.
t7 Obculjt itaque ipsum munus Hegloni regi Moabitarum (Hcglon autem vir erst pinguis valde.)
I
C £ S. Cap.M.

,8 Fuirque quum absolvisset offerre rru- nuS illud ; ur deduceret populum illum,qui attulerant munus.
tg Ipse vero reversus c lapicidinis, quae fwntpropc Gilgalem, dicebat; aliquid arcci- ni habeo ad te o Rex;qui dixu;silc:& exierunt ab eo,quicunque adsiabant ei.
jo Ehud ergo accessit ad eum (is autem sedebat in cccnaculo *sti\ o suo solus.) di- xirque Ehud , aliquid divini habeo ad tc : qu apropter surrexir c solio.
21 Extendens autem tliud manum sinistram suan;, accepit gladium illum ä femore suo dextro, 8 c infixit eum ventri illius :
22 Ita ut ingrederetur etiam capulus ipse post mucronem suum , & occlu deret adeps mucronem ipsum (non enim extraxit gladium suum e ventre ejus) & exiret ad podicem ejus.
H Postea exivit Ehud ad ipsym procoetonem :quum occlusisset fores cocnacui» circa illum,& pesiülo obseiä.Tet.
24 Ipso suie n excunte servi illius venerunt, & aspexerunt, quod ecce fores ipsius cocracult ifjJVntobsetat*: quare dixerunt; profecto purgat alvum in conclavi «eiriv i cflcndsul/.
Quümque exspectassentdudum, 6 c ecce non aperiret fores ipsius cocnaculi, accepta clave aperuerunt, ecce autem dominus eorum ceciderat in terram rr.onuus.
26 interea Ehud se se recipiebat, dum cunctarentur illi: & ipse prartergrediens lapicidinas illas,sese recepit Sehiram.
27 Fuitque quum adveniens clanxisset buccinä in monte Ephraiimi; ut descenderent cum eo filii Jisraelis ex eo monte,ipso pr*eunreeis.
28 Nam dicebat eis, sequimini me, nim tradidit sehova inimicos vestros Moabitas in manum vestram ; quapropter descenderunt post eum, & pi«occupantes vada Jar- denis Moabicis, non siverunt quemqüam transire ;
29 Sed percussenint Moabitarum tempore illo quasi decies mille viros, quemque opulentum, & quemque virum strenuum: neque recepit se quisquam.
p Sic depressi sunrMorbitardieillosub manu Jisraclicarum, Sc quievit terra ad annum öctuagesimum usque.
Post eum vero fuit Schatrgar filius Hana;hi,qui percuslit Pelischtharos fext rn* tos viros tHmulo bovis, servavriquc ipse quoque Jisra e'lem. _
CA 1 *. IY. Jilia populi Ai.fcliiOjoppi tJsio^y
liberatio.
D Einde rursus fili i Jisraelis fecerant,quod malum •utdetur iti oculis Jehov*, Ehude mortuo.
2 Et dedit eos Jebova in manum J »binis regis Cenahanaeii qui regnabat in Chatzo- re : cuius militias princeps erat Sisera, qui habitabat Charoscheth* gentium.
2 Quapropter clamaverunt filii Jisraelis ad Jehovam : noningenti enim currus ferrati erant ei, 8cip,se oppresserat filios Jisraelis violentis viginti annis.
4 Oebora autem focmina prophetissa Lappidothana ; hjudicabat Jisraelem tempore illo.
5 Afr

$ Atque h*e quidfnt habitabat sub palma Deborx; inter Ramam & Beth-Bcm, in monte Ephraiimi: ascendeba'ntque ad eam filii Jifraelis in judicium.
6'Mittens vero illa advocavit Barakum filium Abinohami Kedescho Naphthalita- rarum; dixitque ei, nönne praecepit Jeho- va Deus jifraelis ? I, & trahens in montem Thaboris assumes tecum decies mille viros» c filiis Naphthali.&efiliis Zebulunis.
7 Nam traham adversum re ad torren- rem Kifchonis Siseram principem militiae sabinis, curmfque ejus 9 c multitudinem ejus : quem tradam in manum tuam.
8 Dixit verb ei Barak »si iveris mecum, utique iturus sum: sin autem non iveris mecum,non ibo.
9 Qux dixit, omnino itura sum tecum, nisi quod non erit gloria tua, secundum hanc viam,qua tu ambulas, in manum enim mulieris dedet Jehova Siseram : sic surgenS Debora ivit cum BaraKo Kedeschum.
lOQuum itaque accersivisserBarakZe* buluoitas & Naphthaliras Kadeschum, deduxit ad vesiigia sua decem millia virorum ; ibatque cum eo Debora.
n (Cheber autem Kenxus separaverat se a Kenxa gente, de filiis Chohabi soceri Mofchis; rerenderaique tentorium suum usque ad quercetum in Tzahanajimis,quod est prope Kedeschum.)
n Ut autem fuit ren unciarum Siserae,ad- scendissc Bavakum,filiumAbinohami montem Thaboris,
i? Accersivit Sisera omnes currus suos, noningentos currus ferratos » Lc totum illum populum,qui fuerat cum ipso : Charo* schetha gentium ad torrentem Kifchonis.
14 Tum edixit Debora Barako , surge, nam hic ille dies esi,quo tradit Jehova Si feram in manum tuam, nonne Jehova procedit ante te ? quare descendit Barak e monte Thaboris.Lc decies mille viri post eum :
if Fuditquc Jehova Siseram ,&omnes illos currus, totümque illum exercitumsser- nendum acie gladii ante Barakum: itaque descendens Sisera de suo curru aufugit pe-
16 Barak verb persequutus est currus illos,&exercitum usque Charofchetham gentium : ceciditque torus exercitus Siser« acie gladii,non relictus esi.ne unusquidem.
17 Sisera autem fugit pedibus ad tentorium fahelis,UXorisCheberi Kenxi: erat e- nim pax inter Jabinem regem Chaczoris,8£ familiam Cheberi Kenxi.
18 Et prodiens Jahel obviam Siser* j di- xirei,diverte domine mi,diverte ad me,ne timeto: sic divertit ad eam in tentorium, qux texit eum stragula amphfcapa.
19 Dixerat autem illi,da mihi,qu*fo,bitendum parum aqu*,nam sitio: & illa aperiens utrem lactis, dederat ipsi bibendum, antequam tegeret eum.
20 Post dixit ilii.statii porta tentorii: & Erit» si quis adveniens interroget te,8c dicat est ne istic aliquis 5 ut dicas,nemo est.
21 Deinde JaheluxOrCheberiaccipiens paxillum tentorii » & apponens manum suam ad malleum quendam,accessit ad eum sensim,ac infixit paxillum in tempora ejus, Jta ut permearet in terram (nam ipse fessus,

& somno sopitus erat) ita mortuus est.
22 Ecce autem Barako perseflfcente Siseram ; prodiit Jahel obviam «i, dixitque ei» veni,ut ostendam tibi virum illum,quem tu quaeris: qui ingrefUis est ad eam,etce au- tem'Siseram prostratum mortuum,cum paxillo in temporibus suis.
i\ Sic depressit Deus die illo Jabinem regem Cenahanxum ante filios Jifraelis,
24 Et perrexit manus fili orum Jifraelis indesinenter durior esse contrsjabinern regem Cenahanxum, usque dum exscidissent Jabinem regem Cenahanxum.
CAP. V, Epinicium T>ebor 4 ,& Baratt.
C Ecinit autem Debora, & Barak filius A- binohami, die illo,dicendo ;
2 Quandoquidem sumit ultiones per Jif- raiSlem, sponte sc offerente populo, benedicite Jehovx.
; Audite.regeS,aurem prxbete dominatores ego,tgo,Jehov* canam,psallam Jehovx,Deo Jifraelis.
4 Jehova,quum prOcederesd Sehire.quum gradereris ab agro Edomxorum, terra mota est, etiam coeli stillaverunt: etiam densa* nubes stillaverunt aquas.
5 Montes diffluxerunt a prxfentia Jehovx : ipse Sinai a prxfentia Jehovx Dei Jis- raelis : J 3
6 Diebus Schamgaris, filii Hanathi,diebus Jahelij desierant recta itinera,Lc ambulantes semitis,ibant itineribus tortuosis.
7 Desierant pagani in JisraeMe,desierant : usquedumsurrexi Debora.dum surrexi mater in Jisraiste.
8 Quum elegit deos novos/tuncdebella- torfuTt in portis :clypeus an conspiciebatur ; aut spiculum in quadraginta millibus» in Jistaele ?
9 Animus meus piotroeat eos,qui mandata habent in Jisraüle, qui se sponte offerunt in populo: benedicite Jehovx.
10 Equitantes asinas nitidas,residentes in judicio,St qui proficiscimini per viam,con- fabulamini.

n Literiti ä strepitu sagittariorum inter haustra,ibiconfabulentur de i ustis operibus Jehovx,justis operibus erga paganos suos injifraele,ex quo descendunt ad portas populus Jehovx.
12 Expergiscere, expergiscere Debora, expergiscere, expergiscere, eloquere canticum, surge Barak, Sc captivam fac multitudinem captivorum tuorum,fili Abino-
U Ex quo dominium residui tradit magnificis in populo, Jehova dominium mihi in fortissimos tradit.
14 Ex Ephrajimo.ex iis .quorum radix ad Hamalekitas protenditur,ex sequentibus te Binjamitis inter populos ruos; e Maciye legislatores, 8c e Zebulune convocantes stylo feribx,descenderunt.
1 s Etiam principes in Jissascare cum De- borxfuturisunf,sicut Jifsascar Baraks qui in convalWm missys est sd vestigia ipsius: magni institutis animi in partibus Reube-
.16 Cur desideres inter duas sarcinas,audiendo sibila gregum, d magni profundis
cogitationibus animi ad panes Retibenis.
tj Gil-

Cip.f.6. 1 UV !
>7 Giihad ulltss Jardenem Aiablrsns. Lc Van quare deg-etet Spud naves? Ascher quart desideret ad porium marium» & in praeruptis sui; htabitarec •
18 Zebulun Öc Naphthali populus «st, gut abjecit se ipsu m, ad moriendum in editis locis seri.
19 venerunt reges, pugnaverunt! tunc pugnaverunt r*g£s Cenahanaei Thahanaci ad aquas Megid.iuntis ; ne frustuluin quidem argenti =cc C p C ru it.
20 Ecccli* pararunt : siderra iosa e suis aggeribus pugr, a veru:nt contra Siseram.
21 Torrens Icischoni$ evertit eos, torrens occursuuni, torrens Kischonis; di-ci, proculcato,ani<namefl,robur.
22 Tunc cKtudtiunt calces equorum, prajcitatis curi bussuM fortis 1 Ilorum.
ii Maledicite Merozo» inquit angelus Jehov*,indesinenter maledicke habitatoribus eius: quia non advenerunt ad auxilium Jehovas.adauxilium Jehov*inter for:«s.
24. Benedicitor pr* facminis jaheluxor Cheberi Ken*j; prae focminuf in tentorio degentibus benedicitor.
2C Aquam petierat illc , lac ipsa dedit: simpulo magnificorum obtulit lac pingue.
26Manus siniflra ejus ad paxillum,dextera autem eius ad tuditent 1 : borartU.ro st/V ex tenderunt SerucicSiserarn.abrrl»: oputejus, Lc fregit,ac trarsverberavit ten pora eius.
2*» inter pedt; ejus incurvavit se,cecidit, jacuit: inter pedes ipsius incuiVavir se, cecidit, ubi incurvaverat se, ibidem cecidit vita spoliatus;
28 Per fcBestram prospectabat & minuriebat mater Siser», per fenestellam : cur tardat currus ejus redire ? cur differunt incessus curruum eius ?
29 Sapientes principurr foc minarum ejus respondebam: etiam ipsa referebat sermones suos sibi.
;o Annon alTequuti sunt ? partiuntur praedam? puellam unam, puelfcij duas in virum quemque ? pr*da versicolorium «st Siser*,pratda versicolorium, phryjponicum opus : versicolor operis phiygioniciutrir- que ad colla praedantium.
Hi Sic pereant omnes inimici tui]eho- va, ac diligentes eum, fint ut quum procedit sol in robore suo. Sic quievit terra ad annum quadragesimum.
C A P. VI. Seva populi dtseCh'oj oppreßio sub IdidjanitH,^ liberatio.
Linde quum facerent filii Jisra istis,quod malum videtur in oculis Jehov*, tradidit eos Jehova in manum'Midjanitacum septemannis.
2 Quum itaque roborata esset manus Midjanitärum» supra fisraelein, mctuMul- jsni tarum, faciebant'sidi filii JiTrr<stil specus illas, qu*.sunt in montibus, & speluncas, ac munitiones.
H Erat en!m,quum severat Jisr?e'l» ut ad- scendenS Midtan,8c HamaleK . Orientales»
que asc«ndcientjdvefsülillüm •
a. Et castra ponentes comia eos, perdebant proventum terr* ufquequä VcnisHa*- zam : neque reliquum faciebant victum in
|iTt.»e'ie. aut parvam pecudem, aur bovem, Kltt Jluiulfl,*
C E 3 . Cap.6.
c Nam ipsi,& pecora eorum ascendebant cum tentoriis suis ,8c veniebam quasi loeu- st* multitudine, ipsi & cameli eorum innumeri : venictiantque in eam terram, ad perdendum e;»m.
6 Quum eign depauperatus esset valde Jisrael ob pr*sentiam Mid'anirarum , cla- maveruntfilii Jifraelxsad Jehovam.
7 Fuitque quum inctarravissem filii Jis» raelis Jehovam, proprer Midianitas ;
8 Ut mitteretjehovavirum prophetam ad filios Jisraelis :'qui dixit eis. sic ait Jehova, Deus Jisraelis : ego feceram, ut ascenderetis ex £gypto, & eduxeram vos edomo fervorum.
9 Er eripueram vos e manuAgyptiorum»
8c e manu omnium opprimentium vos» ex» puleramque eos ä facie vestra , & dederam vobis tertam eorum:
to Denique dixeram vobis, ego/um Jehova Deus vester, n« timete deos Emorao* rum^in quorum r erra habitatis: ac non auscultastis voci me*.
11 Postea veniens angelus jehov*, consedit sub quercu illa , qu* esi Hophr*» pertinente ad Joaschurr. Ab' Hezeritam.cuju* filius GiiHon decutiebat triticum in quadam areola.uc fugiens deportaret i conspectu Midjanirarum.
12 Quümque appareret ei angelus Jeho- v* , dixit ei, Jehova est rccum,valentissime
i; Cui dixit Gidhon ,attende ad me domine,C est Jehova nobifeum,ac quare obvenit nobis totum hoc ? ic ubi sunt omnia mirabilia e>us, qu* enarrabant nobis patres nostri, dicendo; nonne fecit,ut ex Agypto a» frenderemus,Jehova , nunc enim deseruit nos Jehova, ac tradidit nos in manum Mid- jamcarum:
»4 Tum respiciens ad eum Jehova,dixit,' in virtute illa tua . & servabis Jilraülem« manu Midianitarum : nonne mitto te ?
ij Cui ille dixit, attende ad me Domin*» quanam re servabo Jisrrelem ? Ecce du* meus pauperrimus est inter Metiaschitas» 8 c ego minimus in domo patris mei.
16 Tum dixit ei Jehova, facies, nam ero recum : ideo percuties Midjanicas.tanquam virum unum.
17 Dixit autem Cidbon ei, si nunc inveni gratiam in oculis tuis ; edes igi-ur mihi 'signum,te illum eis«,qui loqueris rrecum.
,8 Ne,quasso,moveas te hinc,donec redeam ad te, & prolatum munus meum collocem ante te : qui dixit, ego considebo, donec revertaris.
19 Deinde Gidhon rediit, quum paraflec hocdum lactentem, & ex Epha farin* azymos panes, carne polita in canistro, & jure posito in cacabo, proruittqUe ad cum sub quercum illam,& admovit.
20 Edixit auctm ei angelus ille Dei,accipe istamcamem, 8 c azymos panes, & colloca in petra illa,jus autem effunde : qui feri Tum extendens angelus Jehov* extremitatem scipionis illius,qui erat)a manu ipsius»tetigit illam carnem,& panes ary- mos tasccnduquc ignis e rupe jll?, quiab- lurosit carnem,& a?vmos panes illos, & angelus Jehov* abii; 4 conspectu ejus.
M 2: Qu a«

«ap.6. JUDICIS. . Cap-i .
ii Quapropter animadvertit Gidhon an- pressit rorem ex illo vel ere ,p lenum simpu- geium sehov* eum esse ; Lc dixit Gidhon: lum aqu*..
.Aha, domine Jehovi, quandoquidem vidi •ngelumlchov* in os l
2; Dixit vero ei Jehova,pax fjt tibi ;ne time • non morieris. , .
14 Exstruxit autem ibi Gidhon altare Jehova?; quum proclamavisset ipsi Jehova

S J acem : (usque in diem hunc adhuc exstat iophr* Abi-Hezemarum.) ac Fulrque hoc eä ipsa nocte, quam dixisset ei Jehova, accipe juvencum adultio* xem.qui 'ejtpatristui,nempe iuvencum illum fecundum septennem: Le postquam destruxeris altate illud BahaliS,quod est patri ruo,& lucum, quiejt juxta illud, succiderit;
16 Exstrues altare Jehovas Deo tuo m summitate illius ipsius arcis, cum strue: tunc accipiens iuvencum illum secundum, offeres holocaustum in lignis illius luci, quem excideris.
27 Accipiens enim Gidhon decemviros c servis suis, fecit quemadmodum edixerat «i Jehova : fuit autem, quia timebat a familia patris fui, & hominibus civitatis illius,si fecisset imerdiu,ut faceret no§u.
-Sf Quum autem surrexislent homines illius clvjtatis mane, ecce dirutum eratal- care Lahalis.Sc lucus,qui fuerat Juxta illud, excisus: Juvencus autem secundus ille oblatus in holocaustum erat super illud altare, quod erat exstructum.,
29 Quj?mobrcm dixerunt alter alteri, quis fecit rem hanc ? quumque inquisivis- sent& percunctati essent, dixerunt, Gidhon filius Joaschi fecit rem hanc :
Dixerunt autem homines illius civitatis Toascbo, produc fiuurn tuum,ut moriatur; quia diruit altare Lahalis, & quia succidit lucum,qui erat juxta illud.
Dixit vero Joasch omnibus, qui instabant apud ipsum, vosne contendetis pro Bahase : an vos servabitis eum ? quicon-
§9 Rursus dixit Gidlon Deo , ne accendatur ira tua in me , & loquar tantum hac vice : probem,quaeso,f*lucnmodo hac vice hoc vellere,sir,qua? so.sitcitas in hoc vellere solo,& super totam tcrr.m sit ros.
40 Fecit itaque Deu; sic nocte illa • «rac enim siccitas in illo velkre solo , ac in tota terra erat ros.
C A P. VII. Gidhon lufrat milites, Qr jtru- td^emate teri ct,<Sy fu£tt inimices.
S Urgens itaque mane Jerub-bahal (is est Gidhon) totusque pozulus, qui erat cum eo, castrametati fune ai fontem Charodi : castra autem Midjanittrum erant ei ab A- quilone cis collem Mora, in ipsa convalle.
r Sed dixit jehova G.dhom» numerosior esi hic populus,qui est tecum , quam ut tradam Midjanitas in manun eorum : ne gloriam assumat sibi Jisrael supra me, dicendo; manusmea salutem actuit mihi.
3 Nunc itaque proclima jam audiente hoc populo, dicendo,ts. qui timidus est, & trepidus,revertens evolaro versus montem Gilhadis: sic reversa sunt exeo populo vi- ginti duo millia, decies »utem mille reman-
4 Iterum dixit Jehova Gidhoni,populus iste adhuc est numerosior: deducito eos ad istas aquas,8c disparabo :ibi eum illic: tum futurum est , ut de quocunque dixero tibi, hic ito tecum, is eat teenm , de quocunque autem dixero tibi, hic ne ito tecum , is n«
C Deducto itaque populo ad istas aquas, edixit Jehova Gidhoni,quicunque Iambee lingua Tui ex ista aqua,quemadmodum lambere solet canis,statuito eum seorsum, similiter quicunque incumbit se in genua su» adbibendum.
§ Fuitque numerus eorum,qui lamberant sua manu ad os suum injicientes atfuam » tretendem pro eo, hoc ipso mane morti tra- s centorum virorum : totum autem reliquum
detur: si Deus est, contendet in eum, quia diruit altare ipsius.
rr Vocavit itaque illum die illo Jerubba- halem: ei> quod dixisset, contendet contra eum ipse Bahal,quia diruit altare ipsius.
ti Omnes autem Midianit* > 8c Hama- Jekuje.ac orientales erant congregati simul, & traiecto lardene , castrametati erant in convalle Jizrehelis.
34 sed'spiritus Jehov* induit Gidho- ILem : qui ubi clnnxisset buccina,convocati Abi-Hezerit* eum sequuri sunt.
Prasterea nuncios misit per totum Menascben , qui convocatus ipse quoque sequutut est eum : nuncios etiam misit ad Alcherem,& ad Zebulunem adNephtha- Jin,qui ascenderunt obviam istis.
36 Dixerat autem Gidhon Deo $ situ servaturus es manu meä]isra<#lcm , quemadmodum loquueus es ;
Ecce ego statuo velluv lanae in hac •rea : si ros fuerit in ipso vellere solo , & in tota terra siccitas ,sic novero tc servaturum | manu teä Jisracflem, quemadmodum lo- j
illius populi incurvaverunt se in genua sua ad bibendum aquam.
7 Tum dixit jehova Gidhoni , trecentis istis viris lambentibus servabo vos , & tradam Midjanitas in manum tuam : quamob- rem totus iste populus abeunto quisque in locum suum.
8 Quum itaque accepissent hic populus commeatum in manu suä, dcbuccinas illorum; & omnesvirosjisraelitasillos dimisisset quemque in tentoria sua, trecentos istos viros retinuit : castra vero Midjanitarum infra eum erant in ili ' convalle.
9 Fuit autem illa ipsa nocte,ut ediceret ex Jehova,suige , descende ad ista castra ; nam trado ea in manum tuam.
10 Quod si times descendere, descend« tu,& Pura,puer tuus,ad ipsa castra :
11 It audies, quid loquamur , ut postea confirmentur manus tu*,ac descendas contra ista castra : descendit itaque ipse, & Pura puer ejus ad extremitatem tniiimiium ordinum.qui <rdnt in castris.
11 Midjanit* autem dc Hamalekit* cum
qututuses.. ' . jomnlbus orientalibus diffusi eram in ea
^ Et fuit ita , nam quum surrexislet po-fconvalie tanquam locusta? multitudine : «tero a}an<,aspejsorat UHma ycjlm ; & c#- icamclifquc eorum n'on trat numerus, erane
1 sicut

Ctp 7. 7 u D I
sicut arena, qmas:^ in litrort m;ariSmulmu*
l^Quuniq^uc: *lvenijTet Gidhon , ecce quidam narr-abiac 'roximo suo somnium :8c dicebat, eccte sci>m"um sommavriqubd ecce tostus pami;s)ordeaceus obvertebat se in castris Miidjiantaium »Sc perveniens in tentoria, comctuti<bat ijpfa ita, ur caderent» iubvertebatqiuc; i»sa , ita ut lapsa jacerent tentoria.
14 Respomdens aurem proximus eins , dicebat, none/st toc Aliud , nisi gladius Gid- honis filii } oaiscM viri fisraeiiras: tradidit peus in man^mr eus Midianitas, & tota haec
15 Fuit CTgo>,<uum ^uditTet Gidhon narrationem. iUiuis stmnii , 8c explicationem ejusjuc incurvam lese btmoitm Deoiwbi- iftns; Sc reveritus id castra JisraeiitarUm diceret, surgite.tiraöT emm Jehovain manum vestram castra Miiianicarum;
t 6 Tum d.ist:rihm trecentos illos vires in tria agmina , rraoditqtbuccinas in manum cuiusque eorum, k hydrias vacuas,faccsque in medio illanurrhydriarum :
17 Et dixit cii.me versu* respicitote,Sc fic facitote :qmun ecce ego veniam ad ex* tremitatem usto um castrorum , erit ut quemadmodum fici am ,sic faciatis.
18 Clangam e:im buccini ego, & qui* ^cunque erunt mecum > quare clangetis vos quoque bucci:n« circumrota ista castra,& dicetis, {ehovaeS: Cidhonis
ty Adveniens itaque Gidhon, 8c centum vivi,qui eruit cum ipso ad extremitatem illorum caprorum,principio \igiliar mediae (tantummodo dorrum statuebant custodes) clj’nxeruntbüccinisstfiml comminuendo hydrits ,qu* tr<mt in manu ipso-
ao Clanxemn: itaque tria illa agmina buccinis , Sc Erexerunt hydrias : nam tenebant manu sinistra sua faces, manu Vefo dextera sua buccinas ad clangendum ; deinde clamarunt, gladius Jehov*,8c Gidho-
zf Subsisteban: antem quisque in loco suo circum castra ipsa : discurrentia vero tota illa castra vocifc.abanrur,& fugiebant.
21 Rutsqs clwxerum trecentis iliis buccinis ; Se obvenit Tchova gladium unius jn alterum, idque per tota illa castra ; adeo „ut fugerit exercitus ille usque Beth-Schit- tam per Txeieram usque ad ripam Abel- MechoUeam supra Tabbatham.
2} Quapropter convocati sunt viri]is- xaelita: e NjphthaIi,Scex Afchere,atque ex goto Menaschc ; qui persequuti suntMid-
* 24 Prasterea nuncios misit Gidhon per totum montem Ephratimi, qui edicerent, descendite obviam Midianitis , Sc praeoccupate illis aquas Beth-Baram

usque,nempe fardenisslqu<tr.-itaque convocati omnes viri'Ephiaiimi , praeoccupaverunt aquas illas Beth-Baram usque , id est , jardrnis
r< Ceperüntque duos principes Midjani- tarym.Efoiebum & Zeebum, Lc occiderunt Horebum in rupe Horebi, Zeebum Vero occiderunt in torculari Zeebi.quum perfe- querencw Midjanitaj; capus autem Jioie-
e E 5. . Gap.*,
bi & fceebi attulerunt ad Gidhonem trans Jardenem.
CAP. VIII. Efhrajim insurgit «mträ Gidhon em, iff vnonimtntum^uodposutiat •vidorU,(VAdit in idolum.
S Ed dixerunt ei viri Ephraumitas, qu* est ha»c res,quem fecisti nobis,non vocando nos ,quunt proficiscereris ad pugnam contra Midjanitat ? contendetuntque cum e»
a Qui dixit eis, quid feci nunccuiusmo- di voT7 nonne meliores sunt racematione! Ephrajimitarum , vindemia Abihezeiita-
; in manum vestram tradidit Deus principes Midjanirarum , Horebum 8c Zeebum,
n ' d ergo potui facere cuju/modi vos?tunc icit iratus illorum snin.us ab eo , quum eloquutus esset verbum hoc.
4 Quum autem venisset Gidhon ad far« denerr.; trajiciens ipse cum trecentis viris, qui erant cum eo fefli, persequentes tamen,*
5 Dixit viris Succothanis, date, quarso, tractas panis huic populo, qui sequitur vestigia mea: fefli enim sunt. Sc confestim persequor Zebachum & Tialmunahunr, Reges Midianirarum.
6 Dixit vero principumSuccothanorum ordo , an manus Zebachi & Tzalmunabi nunc ejt in manu tua, ut tradamus exercitui tuo panem ?
7 Quibus dixit Gidhon: propterea quum tradiderit Jebova Zebachum Sc Tzalmuna- hum in manum meam: utique triturando 'cardam carnem vestram, spims istius deserti,& oxyacantliis.
8 Et ascendens inde Penuelem, alloquu- tus est eos in eandem sententiam : sed responderunt ei viri Penuelit«, quemadmodum responderant viri Succorbani.
g Quare etiam alloquutus est viros Pe- nuelitas',dicendo,quum revertar incolumis, destrurm turrim istam.
10 Zebach autem,& Tzalmunah erant Kar-Köre ,8c exercitus eorum cum ipsis, ursi quindecim millium , quicunque iesi- uierant« toto exercitu orientalium: qui autem ceciderant, centum viginti millia virorum erant stringentium gladium.
11 Ascendit itaque Gidhon via degentium in tentoriis, ab oriente Nobac)io,8c Togbeh« : percusicque exercitum illum* dum exercitus ille degebat secure.
ir Sed fugientes Zebachum StTzalmu- nahum perlcquurus est: cepirquc duos reges Midianitarum Zebachum ScTzalmuna- hum,Se torum exercitum perculit.
15 Postea revertens Gidhon filius Joi- schi,ab illo pratljo,ante ascensum solis ,
14 Cepiuyy tum e virisSuccoth3nis: Se percunctanis est eum:qui descripsit ei principes Sttccothanos,& scnsoreS ejus,septuaginta septem viros.
,5 QuumqueingressusesferadvirosSue- cothanos,dixit,ecce Zebach 8c Tzalmunah 2 de quibus exprobrastis rmh), dicendo » an palma Zebachi Sc Tzalmunahi e/t nunc in manu^tua : ut tradamus viris tuis fessis pa-
tft Etassumtis Senioribus civitatis illius; spinisque deserti,Sc oxyacant bis* docuny.o- M i .ur«

tum in eis dedit vmsSuccothanis.
,7 Deinde turrim Penuelisdestruxit »ac interfecit viro* illius civitati*.
,8 Postea dixit Zebacho &Tzalmuna- ho, quale* erant \in, quos interfecistis in Thabore ? qui dixerunt qualis tu , tales illi er4nt,idem ei ant,formä,quasi filii Regis.
19 Tunc dixit, fratres mei, filii matris me« erant :ita ut vivit Jehova,si vivos ser- vässetis eos,non fueram occisurus vos.
10 itaque dixit Tethero primogenito suo , sutge occide istos ; (ed non strinxit puer gladium suum» eo quod timeret»nam adhuc puer erat.
n Tum dixit Zebach cum Tzalmunaho, turge ku.Sc incurre in no*, nam qualis r/t vir, cale cjl robur ejus; quapropter lurgenS Gidhon, interfecit Zebacbum & TzaJmuna- hum,accepitque lunulas illas, qu« erant ad colla camelorum ipsorum.
xi Postea dixerunt {isracflit «singuli Gid- honi» dominium habe in nos. tum tu, tum filius tuus .tum nepos tuus ,quia fen asti nos e manuMidianitarum.
Sed dixit eis Gidhon,non habebo ego dominium in vos,neque filius meus habebit dominium in 'os ; Jehova habiturus est dominium in vos.
X4 Pr«terea dixit eis Gidhon , peram a vobis petitionem , ut detis mihi quisque monile pr«d« fu«: (monilia enim aurea fuerant lllis.quia Jtsmahelic« erant.)
x< £t ilii dixerunt,lubenrisfime dabimus; explicantesque pannum quemdam , conjecerunt illuc quisque monile pr*d* suar.
16 Fuit autem pondus monilium aureorum , qu* petierat, mille septingentorum siclorum auri : pr«ter lunulas , & myrothe- cidia , & vestes purpureas , quibus induti erant reges Midjanitarum , & pr*ter torques, qui erant ad colla camelorum illorum*
17 Aptavitque Gidhon illud auium in amiculum , statuitque ipsum in sua civitate Jsophrte, ubi scortati sunt omne* j israLlit« post mortem ipsius: fuitque Gidhoni »id est,familia; eju* in tendiculam.
x8 Tum depressi Midjanit« ante filios]is- raeli*, non perrexerunt attollere caput suum : sic quievit terra diebus Gidhonis in annum usque quadragesimum.
29 Et abiens Jerubbahai filius Joafchi, mansit domi fu*.
$0 Fuerunt autem Gidhoni septuaginta filii, egressi e femore ejus,nani uxores mul* C« erant ei.
Concubina vero ejus,qu* erat Sehe- cemi, peptrit ei ipsa quoque filium ; cui nomen indidit Abimeleco.
Sed quum mortuus Gidhon filius for« schi in canitie bona , sepultus estetih se- pulchro Toascbi patris fui Abihezerit«, JJophr«.
;; Quum, inquam ,mortuus esset Gidhon, fUit.ut de nuo hlii)istaLlis scortantes sequeremur Bahalimos',proponerentquc sibi Ba- lial-berithum in Deum
W Ita non sunt recordati filii JisraeliS T|eho' * Det fui,qui e.ipueiat ipfos’e manu omnium inimicorum ipsorum eircumqua-
Neque exercuerunt benignirarem cr-
gaftmiliamjerub’b2halif,Gidliom*,se(Un.
CIS. Cap.Y.
düni omne illud bonum,quo affecerat Jis-
C A P. IX. Parabola arborum creantium regem denuntiatur Abimcltko, <7 ^hecemr« thsua perfidia in lerubbahalem ptsna.
A Biens enim Abimelec filius Jcrubbaha- ;
lis Schecemum ad cognatos matris fu« ; alloouutus est eos, & totam familiam paternae cornus matris fu*,dicendo :
x Eloquimini,qu*fo,audientibus omnibus Schecemiti*,utrum meliu* cf} vobis? an ut dominium habeant in vos septuaginta ' viri,omne*filiiJcrubbahalis,an vero ur do- * minium habeat tn vos vir unus?recordcmt- ni autem me esse os vestrum,& carnem ve-
) Eloquuti sunt igitur cognati matris e- ius pro eo,audientibus omnibus Schecemi- tis,omnia verba ista; Inclinrvrtquc animus eorum ad sequendum Abimelecum,eo quod dicerent,cognatus noster est.
4 Quapropter dederunt ei septuaginta Jtelos aigenti ex «de Bahal-berithi, quibus conduxit Abimelec viros inanes Sc instabiles,qu! sequuti sunt ipsum.
f Ita venit tn domum patris fui llophnm,
Sc interfecit fratres suos filios Jerubbnha- l is,qui erant septuaginta viri super lapidem | unum, sed lupersies relictus est Jotham filius jenib-bahalis minim.u*,quia absconderat sesc«
6 Tum congregarunt se omnes Schece- mitar, 8c omnes incol« munitionis abeun- tesque constituerunt Abimelecum in Regem ;apud planitiem statu«, qu« c/f in sl- gro Schecemitano.
7 Quod quum nunciassenc fothamo, quidam abiens constitit in vertice montis Ge- rizzimorum, & sublata voce sua clamavit; dicens illis, audite me Schecemit«, ita audiet vos Deus.

8 Aliquando iverunt arbores,ut crearent sibi regem; dixerünrque oliv«, regna super nos.
9 Sed dixit eis oliva,cogererne desistere cum pinguedine mea ego, per quam honorantur Deus & homines : ut irem vagatum propter alia* arbores 1 10 Deinde dixerunt arbores ficui, veni tu,regna supernos:
11 Sed dixit eis ficus,cogererne desistere cum dulcedine mea,& cum reditu meo oprin o »ut irem vagatum propter alias arbores 7
1 1 Tum dixetuntarbores viti,veni tu,regna super no*.
,; Sed dixit eis vitis, cogererne desistere cum musto meo . quod laetificat Deum Se homines, ut irem vagatum propter al\M
1 Denique dixerunt omnes arbores cy- nosbato ; veni tu,regna super nos.
1 5 Tum cynosbatus dixit arboribus.fi ferio vos creatis me in regem super vos,venite,obrepite vos umbra meatsin mirus exeat ignis excynosbato, & absumat cedros ipsas Libani. ,
16 Similiter nunc.si fei io & integre feci- stis,qjuod. egem tonst itui sti*» Abimelecum »
Lc si fc>onum exeicuistis erga Jerub bahalem Sc crjja familiam ejus,# si fecundum beneficium

Cap.*. JUDI
cium manuum) «juj affecisti* eum:
»7 (Pue/.naivit enim pater meus pro vobis, & ab':iciiens animam luam procul,eri- puit vos e ;ma»nu Midjanicarum.
18 Vos auitem insurrexistis contra familiam patris, miei hoc tempore,& interfecistis filios eius » qjuj trant septuaginta viri luper lapidem umuim: regemque constituistis A- bimelecurm, filium ancili* ejus super Sche- cemitas,ero qjuod cognatus vester est.)
,9 Si,iniqttwim,ferio 8c intecte fecistis erga jerub-b?ah;alem,8c erga familiam cius hoc tempore, 1 Luamini de Abimeleco,& l*ce- tur ipse eciatm de vobis:
10 Sin ve:ro minus,exeat ignis ex Abi- melecOj&aibsumat Schecemitus,& incolas munitionis : 81 exeatjgnis ex Schecemitis, Lc incolis rmunitionis , qui absumar Abi» melecum.
ri Tum aiufugit]otham,8cfugiensabm Beerum, rmansitque ibi metu Abimeleci fratris sui.
rr Tenuit ergo Abimelec principatum super ^israeliem tribus annis.
H immisit autem Deus affectum malum inter Abimelecum {kSchecemitas ;adeb ut pr*varicaremur Schecemica contra Abimelecum ;
14 Ut rediret injuria septuaginta filiis J«- rub-bdhalis iüatd, id est,cades eorum reponeretur Abimeleco fratri eorum, qui interfecerat eos,Sc Schecemitis.qui confirmaverant manus eius.ut interficeret fratres suos»
2 5 Ponentes enim adversus eum Schece- mit* insidiatores in verticibus illorum montium .rapiebant quicquid transibat secundum eoa via illa, quod renunciatum est Abimeleco.
26 Deinde venienS Gahal filius Hebedi,& fratres ejus » quum pervenissent Schece- mum,confisi sunt ei Schecemita:
27 Adeo ut exeuntes in agrum vindemiarent vineas suas.öc calcarent uu<t*,facerent-
ue laudativa carmina j deinde ingresti a-
emDci fui comederent ac biberent,ac maledicerent Abimeleco.
rk Quare dixit Gahal filius Hebedi, quis tjl Abimelec,& qu* Schecem, ut serviamus isti } nonne filius est Jerub-bahalis ? aut quU Zebul prafectus eius? servite viris natifC ha- more principe Schecemi,cur enim serviremus isti nos:
29 At utinam populus hic essee in manu me»,ut tollerem Abimelecum: postea dixit Abimeleco,multiplica exercitum tuum, & prodi.
;o Audiens itaque Zebul praefectus i- pfius civitatis verba Gahalis,filii Hebedi, quibwt accensa est jra ejus:
1' Misit nuncios ad Abimelecum Thor- mam.qui dicerent,ecceGahal filiusHebedi, Sc fratres eius ingredi sunt Schecemum,qui ecce cum civitate oppugnaturi sunt te.
}2 Nunc igirur surge de nocte tu & populus. qui rsttecum ;8e insidiare in agro :
11 Erit auteru jpfo mane,quum orietur Sol, ut surgJS irruiturm in civitatem,nam ecce ipse bc popu'us.qui «st cum eo exituri sunt ad te,sic facies ei prout obvenerit ma-
14 Surrexic iraque Abime'ec fc totus populus,qui erAt cum eo noctu ; insidiiuque
CES. . Eap.y.
sunt in Schecemieas quituor agminibus,
1C Gahal ver'o filius Hebedi,quum exiv isset,substitfrtn foribus port* civitatis .'sur- gebac enim Abimelec,& populus,quierat cum eo ex insidiis.
J6 Videns autem Gahal populum illum» dicebat Zebu)i,ecce populusdescendens e verticibus istorum montium :s«d respondit ei Zebul,umbram ipsorum montium vides, quasi homines.
17 Deinde iterum loquutusGahal,amp\lüs dixit,ecce populus descendentes ex editiore loco rerr* ; nam agmen unum veniebat 31 via planitiei Mehonenimorum.
Cui dixit Zebul,ubi nunc «st os tuum» quo dicebas,quis est Abimelec,ut serviamus ei ? annon iste «st populus ille, quem sprevisti ? egredere,quaso,nunc,8c pugna contra eum.
19 Sic egressus Gahal ante Schecemita?» pugnavit contra Abimelecum:
.4.0 Sed persequurus est eum Abimelec fugientem a facie sua: cecideruntque confossi multi »usque ad fores ipsius port*.
41 Residebat autem Abimelec Arum* ? expulirque Zebul Gahalem cum fratribus ejus,ne habitarent Schecemi.
42 Fuit etiam postridie,quum exiret do- pullis in agrum ; ut renunciarent quidam Abimeleco:
41 Qui assumens populum suum,partitus est eos in tria agmina, 8 e insidiatus est in a- gro : qüinque videret,quod ecce populus exibat e civitate, insurgens in eos,percustic
44 Nam Abimelec & agminum illud, quod «rdt cum ipso,irruentes instabant fores port* ipsius civitatis ,* duo vero refi- qua agmina irruentia in omnes,qui erant in agro percusserunt eos.
4? Itaque Abimelec oppugnans ipHm civitatem,toto illo die cepit civitarem,& populum,qui erat in ea interfecit: destru- ctaque ciwttate consevit eam sole.
4«; Qu* quum audirent omnes cives arcis Schecemitan* ; ingressi sunt propugnaculum, adem Dei Berithi.
47 Sed ubi nunciatum est Abimeleco.se congregasse omnes cives arcis Schecemica-
46 Ascendit Abimelec montem Tzalmo- nis ipse, 8 c totus populus,qui «ruf cum eo ; ubi accipiens Abimelec securim btptnntm in manu sua, amputavit ramos arborum, quos sublatos imposuit humero suo ; edi- xitque populo,qui <r4 1 fecum,quod vidistis me facere. festinanter facite,sicut ego.
4y Quapropteramputarum torus quoque populus quisque ramos suoSv&seqUUtiAbi- melecum circumposuerunt propugnaculo, & incenderunt illis propugnaculum igne i sic mortui fUnt etiam omnes cives arcis Schecemitan*, quasi mille viri & mulieres-
eo Deinde profectus Abimelec Thebe- rzum j castra posuit contra Thebctzum.fk cepit illud.
<1 Arx autem munita erat intra civitatem illam ; quo confugientes omnes viri, & muliereSwdenique omnes cives illius civitatis,occluserant circ3 se,& ascenderant ad tectum arcis.
«r Sed veniens Abimelec usq; 3<d arcem,
M 1 uc

Srp.g.io. J U D I
ut pugnaret contra eam, quum accederet; usque ad portam arcis» ad comburendum cam igne ;

Dejecit mulier quasdam fragmen molas super caput Abimeleci > & confregit cranium cius.
C 4 Quare inclamans celeriter puerum armigerum su«m, edixit ei, stringe gladium tuum,8c morti trade mc.nedicantde me, mulier interfecit eum : tum confodit eum puer eius »ita ut mortuus fit.
ss Videntes autem Jistaelit* mortuum esse Abimelecum,abiverunt quisque in locum suum.
c6 Sic fecit Deus.ut rediret maleficium Abimeleci ; quo affecerat patrem suum, interficiendo fratres suos,qui erant septuaginta ;
<7 kt totum maleficium Schecemitarum fecit Deus,ut rediret in caput illorum: eve- mtque illis maledictio jothami, filii Jerub- bahalis.
C A P. X. ThaU succedit l4tr, quo mortuo st popului i4t>lolatriciH,& punitur.
S Urrexir autem post Abimelecum ad conservandum Jisrae'lem Tholah, filiSs Puas, filii DodonisJiiTafcarita: quiresidebacScha- mire in monte Ephraiimi.
2 isiudicavit Jisraelem viginti tribus annis > & morieosTepulcus est Schamire.
* Deinde surrexie post eum Jair Gilba- dita,qui judicavit Jisraelem viginti duobus
4 Erant autem ei triginta filii equitantes triginta a se Hos, ac triginta civitates erant cis : quas vocant villas' Jairis usque in diem rsturn.qu-e sunt in terra Gilhadis.
? Deinde mortuus Jair,sepultus est Ka-
6 Tum rursus faciebant fiiii fisraetis, quod malum indetur in oculis Jehova!; colebant enim Baha\imos& Hafchtharothas, dedfque Syrias, & deos Tzidonis, & deos Moabitarum, deosque Hammontrarum,& deos Pelischchasorum : denique derelique. rant Jehovam,nec colebant eum.
7"Quapropter accensa est ira Jchovae contra J ifraelitas,adeo ut dederet eos in fnanumPelischrha!oruin,& in manumHam- monirarum.
8 Hi autem confregerant,8c conquassaverant Jisraelitas anno hoc,anno,inquam, decimo' octavo omnes jisraelitas,qui erant ultra Jardenein in terra Ernorssi.qu-c e/1 in Gilhade:
9 Er trajiciebam Hammonitae Jardenem ad pugnandum etiam contra Jehudam»8c contra Binjaminem , & contra familiam Xphraiimi ; adeo ut angustia esset Jisraeli- tis valde:
io Clamaverunt itaque Jisraelirxad Jehovam,dicendo,* peccavimus tibi,tum quia dereliquimus Deum nostrum,tum quin coluimus Bahalimos.
n Sed dixit Jehova Jisraelitis; annon ex JEgyptiis.fie ex Emorasis,8t ex Hammonitis, Lc cx Pelitchthasis.
ia Tzidoniis quoque St HamalecKitis,& indigenis opprimentibus vos;quum clamaretis ad me, rum servavi voScmanueo-
CES. Cflp.ro.ifi
Attamen relinquentes me . coluistis deos alienos: idcirco non pergam servare
t 4 Abite, 8e inclamate deos istos, quos elegistis: ipsi fervent vos tempore angusti* vestra.
is Dixerunt autem Jisraelitas Jehova, peccavimus, fac tu nobis omnino, prout bonum uiictui In oculis tuis : veruntamen libera nos,quxfurvms»hoc tempore:
16 Et removentes deos alienigenarum e medio fui, coluerunt jehovam: ita imminutus est animus e us propter laborem Jis- | raelitarum. i
C A P. XI. lifhthAchi
C Onvocati igitur Hammonir* castra habebant in Gilhade : & congregati Jis- raelirae castra fecerunt in Mizpa ;
2 Dixerunt autem populus, principes Gilhadis alter alteri, quis ille vir erit qui incipiet pugnare contra Hammonitas? M ecto primarius omnibus habitatoribus Gilhadis. Caput X I*
; (Jipluhach vero Gilhadites erat valens robore, erarque silius mulieris meretricis, ex qua genuerat Gilhad Jiphtha-
4 Pepererat etiam uxor Gilhadis ei filios: & quum adolevissent filii ipsius uxoris, expulerunt Jiphthachum,dicentes ei, non es habituiusposseflionem in domo patris nostri,quia filius mulieris exteras es.
5 Aufugiens itaque Jiphthach metu fratrum suorum, considebat in terra Tobi : ubi collegerunt se ad Jiphthachum homines inanes,8c exierunt cum illo.)
6 Eui: autem post annos VJot eCim bellum gereren: Hammonitae contra JisraLlitas;
7 Fui:, inquam, pugnaturis Hammonitis contra jisraelitas ; ut abirent Seniores Gilhadis ai assumendum jiphthachum e terra Tobi ;
8 Et dicerent jiphthacho* veni&Jisno- bis ductor ; ut pugnemus contra Hammo*
9 Dixit Vero Jiphthach Senioribus Gilhadis, udone vos odistis me, 8c «xpulillis me e domo patris mei? cur ergo venitis ad me nunc,quum angustia «st vobis ?
io Dixerunt vero Seniores Gi.hadis jiphthacho, idcirco nunc reversi fumus ad te. uc veniens nobiscum pugnes contra Hammonitas: sic eris nebis primarius, o- mnibus habitatoribus Gilhadis.
ii Dixit ergo jiphthach Senioribus Gilhadis ; quandoquidem rcducitism« ad pugnandum contra Hammoniras, si exposuerit eos Jehova mihi,ego futurus sum vobis primarius?
is Tum dixerunt Seniores Gilhadis Jiphthacho» Jehova cognoscet inter nos, nisisccufidtim verbum ruum sic fecerimus.
i? Ita profectus est Jiphthach cum Se- nioribui Gilhadis» conssituerüntque populus ipsum super se primarium & ductorem : St klSqsiUlu! «st Jiphthach omnia vetba sua coram Jehova in Mitzpa.
»4 I>*Mnde misit Jiphthach nuncios ad regem Himmonitarum»qui dicerent ; quid mihi tec um , quod venisti ad me, ut pugnes
in terra mea; . .
i$ Dixir
♦

Cap.ir. J U D
i s Dixit rtx Hammonitarum nunciis Jiphthac[,j : : quia cepit Jisrael terram meam, quum iscienieret ex >f gypco,ab Ar- none uique Jabbocum,&: ad Jardenem usque ; minc. r gjö lestitue illa he'a cum pace.
16 QuaprcpMec perrexit rursus Jiph- thach , mistquae nuncios ad regem Hara- monitarum :
17 Et dixi-ei.,sic ais Jiphthach: non ce r pit Jisrael te*ratm Moabitarum, aut terram liammonitartm..
18 Nam aicenidentibus illis ex JEgypto j quum perrexisset Jisrael per desertum us- cjuc ad mare ilgrosum, 6c pervenisset Kade -
19 Misit Jisraiel nuncioS ad regem Edo- inasorum, dicemdo ; transeam» quasso, per terram tuam ; sed non auscultavit rex E* domacorum , eriämque ad regem Moabita- rum misit, qui mon acquievit: sic consedit Jisrael KadcschL.
10 Postea perdens per desertum illud, 8c circumiens terram Edomaeorum, & terram Moabitarum, venit veisüs ortum solis terrae Moabitarum, castra'que metati sunt trans Arnonem : sed non ingressi sunt terminum Moabitarum JArnon enim terminus Moabitarum emt.)
ri Inde misit Jisrael nuncios ad Sicho- nem regem Imorajorum, regem Chefchbo- niSjdixitque eis Jisrael ; liceat nobis, qua:- Co, transire per terram tuam usque ad locum
22 Sed non fidens Sichon Jisraeli, ut transiret per terminum suum congregavit Sichon totum populum suum.Zc castrametati sunt ad Jahatzam,pugnavicquc contra Jisraülem.
, r; Tradidit autem Jehova Deus Jisraelis Sichonem, Lc totum populum ejus in manum JiCtaelicarum, qui percusserunt eos: Cc hereditario jure postedit Jisrael totam, terram Emorasi »habitatoris terrasillius.
24 Hereditario,inquam, jure possederunt totum terminum Emoreorum.ab Ar- none usque ad Jabbokum,8c a deserto usque ad Jardenem.
2? Nunc autem Jehova Deus Jifraiflis e- jecit Emorseum a facie populi fui Jisraelis ; & tu heres illius esses ?
26 Nonne cujus heredem institueret te Cemosch Deus tuus,illius heres esses ? sic quemcunque expulit Jehova Deus noster a facie nostra, illius hasredicatem obtioebs- mus. M

17 Jam vero an ullo pacto melior es Ba- laKo filio Tzipporis, rege Moabitarum? an unquam contendit cum J israele 3 num pugnavit unquam contra no's ?
28 Dum habitavit Jisiaifl Cheschbone, 8 c in villis eius,8c Harhöre.Sc in villis ejus,aeque in omnibus civitatibus, que sunt secundum Arnonem,trecentos annos;&quare non eiipuiftis eas tempore illo ?
29 Quumobrem ego non peccavi in te, sed tu afficis mc malo.pngnando contra me: Jehova, qui iudex est,iudic<rt hoc tempore inter Jisraeluas,& Hammonitas.
;o 'Attamen non auscultavit rex Hnm- monitarumvcibts Jiphthachi, quum misisset ad eum.
:CES. Cap.u.ts.'
;r Itaque adfuit spirieuJ Jehove Jiph- thacho, ut pertransiret Gilha'dem & Mena- sehen: perrransivit enim Mitzpen Gilha- dis, Se Mitzpe Gilhadis transivitad Ham- monitas.
\i Vovens autem Jiphthach votum Jehova;, dixit; quum omnino tradideris'Ham* monitas in manum meam ;
11 Utique erit, quodcunque primum e gredietur foribus domus me* obviam mihi, quando revertar cum pace ab Hammo- nitis; erit, inquam, Jehova;,ut offeram illud holocaustum.
Z4 Quamque transivisset Jiphthach ad Hammonitas, ut pugnaret contra eos ; tradidit eos Jehova m manum illius.
15 Percussit enim eorum ab Harohere.uG que qua venisMinnitham,viginti civitate», & usque ad Abelum vinearum, plaga magna admodum; sic depressi sunt Hammonitas a facie Jisraelitarum.
16 Deinde redeunte Jiphthacho Mitz- pam in domum suam ; ecce filia ejus exibat obviam ei cum tympanis 8c cum choreis; & tantum ipsa unica ei 4f,non erat illi ex se df/t« filius,aut filia.
1? Quamobrcmfuit, quum videret eam, uc lacerans vestes suas »diceret, Ah,ah,filia mea, omnino depressisti me, quia es inter turbatores meos: ego enim pandi os meum Jehova;,ita ut non possim repetere.
;8 QuL dixit ei; pater mi,pandisti o* tuum Jehova; ? fac mihi quemadmodum exivit'ex ore tuo : postquam prasstititribi Jehova ultiones de hostibus tuis, de Ham- monitis.
19 Deinde dixit patri suo ; fiat mihi ha: <7 res ; desiste a me duobus mensibus, uta- bcam descendens in istos montes, & defleam virginitatem meam, ego cum puelli; amicis meis.
40 Qui dicens, abi, dimisit eam duobas nensibus: sic abiens illa cum puellis ami- rii suis,deflevit virginitatem suam per illo* montes.
41 Fuit vero exactis duobus mensibus, quum reversa esse: ad patrem suum,ut exe- quereturin ea votum suum,quod voverat : nam ipsa non novit virum, funque ritus in Jisratle;
42 De anno in annum ibant fili* Jisr:8- 1 i tarum ad confabulandum cum filio Jiphthachi GilhaditcB quatuor diebus quotan-

CAP. XII. Efh rajimit* infutgunt rr>n- tra liphthachum , fa caduntur quotqMt Schibbolcth pronuntiare non poterant. TTaque convocati Ephrajimir* transive- Atunt Aquilonem veisus ; dixeruntque Jiphthacho, quare transivisti ad pugnandum contra Hammonitas nobis non vocatis, ut iremus tecum ? domum tuam comburemus tecum igne.
i Dixit autem Jiphthach eis, in controversia eram ego 8c populus meus contra Hammonitas graviquumque In.clrrnarem vos,non servabatis me i manu eorum.
1 Iiaque videns te non servare, exposui vitam meam in manu rr ea.transivfque ad Hammonitas, quos tradidit Jehova m manum meam; & quare ascenditis ad me M 4 hoc

hoc tempore ad pugnandum contra me ?
4 Tum contrahens jiphthach omnes Gil- haditas , pugnavit contra EphraiimitaS : deinde percusserunt viriGilhadit« Ephraii- mitas, dicebant enim Gilhadirae, medii inter Epbrajimitas, & Menafchen, perfugae Iphraiimitarum estis.
s Occupaverunt namque Gilhaditas vada Jardcnis contra Ephraiimiras : ita erat, quum dicerent perfugae Ephrajimitarum, transeam, ut dicerent illorum cuique Gil- hadit«e,esnc Ephrathaeus?qui dicebat,non:
6 Tum illis dicentibus huic ; dic jam fchibboieth , si hfe diceret, siboleth, nec compararet se ad loquendum recte, apprehensum eum jugulabant ad vada jardcnis, sic ceciderunt tempöre illo ex Ephrajimi- tis quadraginta duo millia.
7 judicavit autem Jiphth.ich jisraelem lex annis: deinde mortuus J iphtn.ich Gil- hadita,sepultus est in 4 liqui civitatum Gil- haditarum.
8 Post eum vero judicavit Jisraelem Ibhtzan e Beth-techemo.
9 Erantque ei triginta filii, ac triginta quidem filias locavit foras, triginta v^rb filus introduxit pro filiis suis foris, judica- Vltque Jisraelem septem annis.
10 Deinde mortuus Ibhtzan,sepultus est Beth-Lechemi.
11 Et post hunc judicavit JisraÜlemElon 7 ebulonita: qui judicavit jisraeiem decem annis.
iz Postea mortuus Elon Zebulonira,sepultus est Ajalone.in terra Zebulonitarum.
i; Et post eum judicavit jisraelem Habdon, filius Hillelis Pirhathonjtes.
14. Erant autem ei quadraginta filii, & triginta-nepotes , equitantes septuaginta asellos : judicavatque Jisraelem octo annij.
i § Deinde mortuus Habdon, filius Hillelis Pirhathonices: sepultus est Pirhacho- ne in terra Ephrajimi-in monte Hamaleki-^

CAP- XIII. tyrYtlittik Peliscbth*H»p- prtfsts Sckimfrbon promittitur, is mittitur.
Q Uum autem rursus filii Jisraelis fecissent, quod malum"UidrtuVin oculisje- novae: tradidit eos Jehovain manam Pe- lischthaeorum quadraginta annis :
j Fuit autem vir quidim eTzorha,e familia Danitarum, nomine suo Manoach; cuius uxor sterilis orat, ut quas non pepe- risset.
I Huic mulieri apparuit Angelus Jehovae,8c dixit ei.ecce nunc sterilis es, u': quas nondum pepereris, sed conceptura es,& paritura filium.
.4 Jam ergo cave tibi nunc, Lene bibito vinum aut potum inebriantem : neque comedito quicquam immundi.
s Nam ecce tuconcipieS,&brevi paritura es filium,ad cujus caput nemo admoveto novaculam,quia Nezirasus Dei erit puer ipse inde ab utero : &: ipse incipiet servare Jisraelem e manu Pcliscnehaeorum.
6 Tunc veniens mulier illa.alloquuta est virum suum, dicendo ; vir quidam Dei venit ad me, cujus aspectus erat veiuti aspe- $us angeli Dei, reverendus valde; sed non

interrogavi eum uQdenam esset,8e nom?n suum non indicavit mihi:
7 Dixit autem mihi,ecce tu concipies,8* brevi paritura es filium: iam ergo ne bibito \ jnum, aut potum inebriantem , neque > comedito qiuquam immunditiae ; quia • Nezirasus Dei erit puer ipse inde ab utero, j usque adtempus mortis suae.
8 Quapropter supplex orans Manoach jehovSm,dixit: attende ad me Domine, vir iile De i, quem miseros, veniat quajso rursus ad nos, doceatque nos,quid faciamus puero illi,qui natus fuerit.
q Et auscultavit Deus voci Manoachi:ve- nit en-'m iile angelus Dei rursus ad mulierem, quum sederet inia in quodam agro , fle Manoach vir eius non esset cum ea.
io Quare festinans mulier iila cucurrit, ut indicaret viro suo: dixjtque ei,ecce apparuit mihi vir idem , qui venerat die illo
i, Quapropter stirgens Manoach, sequu- tus est uvorem suam: veriensque ad virum ilium,dixit ei,:une vir ille c;,qui alloquutuf fueras ilbm mulierem 1 qui dixit,sum.
iz Tum dixit Manoach ,nunc evenit unumquodque verborum tuorum : qua? ratio erga puerum illum , 8 c opera frfstanAi

i; Edixit autem angelus Jehova; Manoa- chb i ab omni re, quam indicavi mulieri huic, ipsd caveto sibi.
«4 De nulla te,quas exit e vire vinifera comedito i!la., 8 c vinum aut potum inebriantem ne bibito,neq; immunditiae quicquam comedito; quicquidpraecepi ei,observato.
is Postea dixit Manoach angelo jehova:; detineamus quaeso te,ut paranres'dfpona- mut tibihoedum lactentem.
16 Sed dixit angelus Jehova: Manoacho, si detineres me, non comederem de cibo tuo ; sin aurem parare vis holocaustum, je- hovas offeres illud;(non enim sciebatMa- moach eum esse angelum Jehovae.)
i t Rursus dixit Manoach angelo Jehovae.quis es<te nomine tuo,ut quum evenerit quodque verborum tuoium,honore afficiamus te ?
18 Cui dixit angelus jehova;»ecquid interrogas de nomine meo?fuitque mirificus.
- Nam quun Manoach assumens haedum lactentem 8c eius munus,offerret in ruoe quadam Jehovae,tum is mirabiliter egit, Manoacho 8c uxore eius videntibus.
zo Fuit enim, quum ascenderet flamm a ab dferi ccclum versus,ut ascenderet angelus jenovae inflamma illa altaris: quod Manoach fltuxor eius videntes,prociderunt super faciem suam in terram :
2, Neque deinceps amplius angelus Je- hovse apparebar Manoacho Se uxori ejüs ; tunc novit Manoach eum angelum jehova; esse.
nQuapropter dixit Manoach uxori suae, omnino morituri sumus , nam Deum vi-
2} Sed dixit ci uxor elui, si dclccttiretue jehova morte -ifficiendo noS, non accepisset e manu nostra holocaustum cum munere, neque ostendisset nobis omnia haec: quineciam hoc tempore non fecisset,ut audiremus rtm hujusmodi.
14 Pe-

i4 Peperit J^aque mulier ili# filium, cu ♦ ju$ / nomen v<>ca*vjt Schimsc!io>nem: ado- levitque puerju^, 6e bmedixit ei fehova.

CA 1 *. XIV. SitWm/rbon /eon<em difc&pit, rfe'quf eo pa\amotam proponit,qu* occasio fuit Pelischtb 4 (0) impugn&näi.

C OEp/t autem spiritus Jehov* agere eum in castris Danis, inter'Tzorham Sc Escb- thaolerrv Cdput X I V.
r Quum enim descendisset Scliimschon Thimnatham : & virflisset focminam Thi- mnnrhase filiabus Pelifchthzorum ;
\ Ascendens indicavit patri suo & matri su«, ac dixit; asperi focminam Thimna- thz e filiabus Peli(chrh*orum, nunc itaque accipite eam mihi in uxorem.
4 Dicente autem ei patre,& matre eius, ännon clt inter fi liat agnatorum tuorum, aut in toto populo meo uxor, quod tu abis ad accipiendum uxorem e Pelischthzis illis przputiaris ? respondit Schimschon patri suo, istam accipe mihi, ea enim recta videtur in oculis meis.
(c Pater autem & mater eius ignorabanr a Jehova id e(Te, occasionem ipsum quaerere a Pelischthzis: nam tempore illo Pe- lifchthaei dominium habebant injisraeli-
6 Quum ergo descenderet Schimschon cum patre & matre sua Thimnatham ; per-; venientibus usque ad vineasThimnathaJ ecce adultus leo rugiens occurrebat ei.
7 Tum inceflrt eum spiritus Tehovz,adeo j Ut discinderet illum,ac si discidisset ali-j quem haedum, quamvis nihil esset in manu' ejus: non autem indicavi: patri aut matri suz,id quod tecerat.
8 Interea descendit p,t*er,& alloquutus est fccminam illam, quas recta videbatur in oculis Scbimschonis.
q Revertens autem post aliquot dies Schimschon, ut duceret eam , secessit ad videndum cadas er illius leonis ; ecce autem examen apum in corpore leonis illius cum
io Quod, quum eduxisset in manus suas, pergebat ire comedendo, & perveniens ad panem suum St matrem suam dedit eis, qui comederunt: sed non indicavit eis se e corpore leonis eduxisse mei illud»
it Itaque descendit pater eius ad illam focminam , fei staue ibi Schimschon convivium: (Tic enirn solebant facere iuvenes.)
tt Fuit autem,quum PtlisrbtijÄt viderent eum; ut assumerent triginta sodales,qui essent cum eo.
i^Et dixit ei s Schimschon.proponam vobis nunc «nigma: quod si plane explicueritis mihi intr.t septem dies hujus convivii, & inveneritis» utique dabo vobis triginta sindones,& triginta mutandas vestes- 14 Sed si non potueritis explicare mihi j vici (Tini vos dabitis mihi triginta sindones, & triginta mutandas vestes; qui dixerunt ei. propone aenigma tuum, dc intelligemus illud.
, 5 Tumdixir eis: ab edente prodiit edulium,Se ab acri prodiit dulce : qui non potuerunt explicare aenigma illud tribus die-
16 Fuit autem die illorum septimo,ut di-

cerent uxori Schimfchonis,pellice virum tuum,ut explicet nobis hoc znigma , ne comburamus te & familiam patris tui igne; an ad hereditatem nostram consequendam invitasti nos, necne ?
17 Ac fleverat quidem uxor Schimscho- nis apud eum, 6 c dixerat,tamfcm odisti me, ac non amas me »istud znigma proposuisti popularibus meis,St mihi non explicuisti: qui dicebat ei,ecce patri aut matri meas non explicui,8t tibi explicarem ?
iSSic fleverar.apud eum septem illis diebus,quibus fuit illis convivium;sed fuit die illorum septimo,ut explicare: ei ;quia premebat ipsum,& illa expli caret anigma istud popularibus suis.
»q Dixerunt ergo ei cives illius civitatis die septimo , quum nondum occumberet Sol, Quid dulcius est meile , & quid acriuS leone?qui dixit eis,nisiarassecis vitula mei, non invenissetis «nigma meum.
10 Tum incessit eum spiritus Jehovas, 8 e descendens ad AschKelonitaS , percussit ex eis triginta viros,& acceptis exuviis eorum dedit illas mutandas vestes eis, qui explicuerant Znigma illud : postmodum accensi iri sua adseendir in domum patris fui.
,rt Quapropter nupsit uxor Schimscho- nis sodali eius» quem sibi in sodalem asciverat. ^

CAF. X V. Schtmsclton xiulperustvs in segetem immittit, mille PehschthMs asini maxilla profligat.

F Uit autem post aliquot dies tempore messis rritice* , ut visitaturus Scliimschon u- xorem suam cum hzdo lactente,diceret, ingrediar ad uxorem meam in ipium conclave, sed non permisit ei pater illius ingredi,
(r Dixit enim pater illius : plane cogitavi te prorsus odisse eam, ideo tradidi eam sodali tuo: nonne soror eius minor elegan- tior efl eä ? nubat nunc tibi loco eius-)
) Quamobrem dixit de «is Schimschon, insons fuero hac vice a Pelischthzu ,quum ego affecero eos malo :
4 Et abiens Schimschon cepit trecentas vulp« :acceptisque facibus obvertit caudam unam ad alteram, & posuit facem u- namquamque mediam inter binas caudas *.
q Sic accendens ignem it\ facibus,immi- sit tM\n segetes Pelifchthzorum : qui succendit cum metas,tum segetes, vineisque & oliveta.
6 Interrogantibus autem Peljschthaeis, quis fecit istud ? quum dixissent; Schimschon gener illiusThimnzi : eb quod acceptam uxorem eius dederit sodali eius : ascenderunt Pelischth«i,8< eam cum patre ejus comb'isserun? iene.
I 7 sed dixit eis Schimschon , siccine f.t- jcturi estis: at quum ultionem sumsero de vobis,postmodum desiltam:
8 Percussstque eos erute rjitrrtt« in femora forum plaga magna: & descendens consedit in stnpuio petrz Hethami.
y Quamobrem ascendentes Pclischthzi castra posuerunt contra Jehudam : fude runtque se in loro Lechi,
10 Dixerunt autem viri lehud»: cur a- scendistis <ontra nos* qui dixerunt,ad vin* M 5 cltst-

ciendum Schimschonem 3 scendimus,ur fj- eiamus ei, quemadmodum fecit nobis.
11 Tum descendentes ter mille viri ex Jehada ad scopulum petra» JJetbami,dixe- runt Schimschoni ; an nesciebas Pelisch- th*os dominium habere in nos? quid crgb est,quod fecisti nobis ? qui dixit eis,quemadmodum fecerant mihi,ita feci eis.
12 Qui dixerunt ei; ad vinciendum re descendimus,ur tradamus te in manum Pe- !ifchth*orum - quibus dixitSchimschon, jurate mihijnam timeo,ne incurratis vos in
H Tum alloquuti sunt eum,dicendo,nequaquam incurremur, sed bene vinciemus te,ut tradamus te in manum eorum,ac nullo modo morte afficiemus te : vinxerunt «utem eum duobus funibus novis, öcdedu- Xerunteumab illa petra.
14 Ipse pervenerat usque ad locum Lechi, Be Pelifchthsei vociferabamur pt* gaudio ad occursum eius : quumincefliteumspi- rituS jehcvas, fuerüntque funes illi, qui erant öd brachia eius, t.mquam fila linea, quas arserunt igne,& dissoluta sunt vincula ejuse manibus ejus«
15 Quumque invenisse: maxillam asini humentem; extensa manu sua accepit eam, te mille viros percudit ea.
16 Quapropter dicebat Schimschon; ista Maxilla as,ni acervum, acervos duos : ista maxilla asini percusti mille viros.
17 Fuitque quum absolvisset loqui , & proiecisfet maxillam e manu sua,ut vocaret locum illum R.amath-Lechi.
18 Sitiebat autem valde , ideoque invocavit Jehovam, ac dixit; tu effecisti per Manum sei vi tui salutem hanc maximam : nunc autem morerente siti, 3Ut inciderem in manum istorum pr*puttato:um ?
rg Quapromer fidit 'Deus ca\ um quoddam, quod f|tin loro illo Lechi.ita ut prodirent ex eo aquas,de quibus bibit; sic restituto animo eius, revixit: idcirco vocavir nomen ejus fontis, fontem invocantis, qui eftin loco Lechi,usque in hunc diem.
20 Vindicavit autem Jisraelcm temporibus Pelischthaeorum
CAP. XVI. S/himsihon portarurbir transferens euftcdes fut evadit: fofteaab uxore hosti traditu ,tandem moriens mortifu* ali - quot millia hostium invol uit.
Enit enim Schimschon Hazzam ; ubi videns quandam meretricem; congressus est cum ea.
2 Hazzatis quum diceretur, venit Schimschon huc, circumeuntes insidiati sunt ei tota illa nocte, in porta civitatis suat: con- »icescebantque tota illa nocte, dicendo, eoniiecscamui usque ad lucem matutinam, tum interficiemis eum.
z Sed quum cubuiiTet Schimschon usque ad medium noctis, ful gens ipso medio noctis, arripuit fores portae civitatis una cum duobus postibus earum, profectusque est cum eis eonjunStii vecte, imponens humeris suis: ac deportavit in verticem montis illius,qui eft in conspectu Chebronis.
4 Quaproprer fuit postea.quum adamaret mulierem in vaste SoieKi, cujus nomen Delila :

5 Ut ascenderent ad eam Satrap* Pc-
lischthaeorum.dicerentque ei; pellice eum» öc cognosce,in quocon/dWvis ejus magna, 8c quo pacto praevaleamus ei, ut vinciamus eum,ad affligendum eum : nos autem dabimus tibi quisque millenos centenos stilos
6 Dixit ergo Delila Schimschoni, indica niibi quasso,m quo cvnMat vis tuamagna» fk quo vinciri postis ad affligendum re ?
7 Cui dixit Schimschon, si vincirer septem restibus virentibus,qu* nondum exsiccat* fuerint,tum infirmarer,8c essem sicut unus .tffquM homo«
8 Curaverunt ergo ei adferri Satrap* Pelischthaorum septem restes virentes, qu* nondum fuerant exsiccat*: quibus illa vincivit eum.
9 Et insidiis manentibus apud ipsam in conclavi, dixit ei, Pelisthth*i invadunt te Schimschon:qui difrupit restes illas,quemadmodum disrumpitur filum stupeum, quum sentit ignem ; sic non est agmta vi*
10 Postea dixit Delila Schimschoni, ecce delusisti me; nam cloquutus es mihi mendacia; nunc indica mihi qu*so,quo vinciri
11 Qui dixit ei; si valide vincirer funibus densis recentibus, quihuscum nullum opus esset factum, tum infirmarer, 8c essem sicut unus aliquii homo.
12 Sed cüm accipiens Delila funes densos recenres,vinxisset eum illis,dixisserque ei ; Pelifrhthai invadunt te Schimschon (manebant autem insidi* in quodam con- clavi)difrupit illrs.a brachiis suis tanquam
1$ Quapropter dixit Delila Schimfcho- ni; hactenus delusisti me, &eloquutu$es mihi mendacia, indica mihi, quo vinciri posses: qui dixit ei, si attexueris septem cincinnos capitis mei ad jugum textoris.
14 JUa itaque impacto paxillo dixit ei j Pelischth*i invadunt te,Schimschon : qui expergefactus a somno suo, profectus est cum paxillo ipso rextur*, Lc cum ipso
% Deinde dixit ei,quomodo dicis,amo te .eum animus tuus non sit penes me ? jam tribus vicibus illusisti mihi , dum non indicasti mihi,in quo conßjlat vis tua magna.
16 Fuit itaque, quum premerer eum verbis suis quotidie . & artificiose urgeret eum;denique imminueretur animus ejus,ac si moriturus esset;
17 Ut indicaret ei totum animum suum, 8: diceret ei,novacula nunquam fuit admota ad caputmeum, eo quod Neziratus Dei sum inde ab utero matris me* : quod si raderer,recederet a me vis rrea,8c infirmarer, ac essem,utquivishomo.
18 Quum ergo animadverteret Delila eum indicasse sibi totum animum suum , mittens accersivit Satrapas Pelischth*o- rum, dicendo,ascendite hac vice,nam indicavit milii iorum animum suum : sic ascenderunt 'ad eam Satrap* Pelischthatorum, afferentes ipsam pecuniam in manu sua.
t«) Illa autem,quum somnum ei induxisset super genua sua; accersivit quendam, curavitque, ut abraderec septem cincinnos

capitis ejus :6leiisid« eaepit affligere eum,
quum recesti(T* t yus ejus ab eo.
20 Dixit en ? m »Pctischrhasi invadunt te, Schimschon : q t ui expergefactus h somno suo,dicebat,hac vice,ut antea exibo,quum excussero me j ^ nim ipse ignorabat Jeho- vam recessisse a ste.)
it Itaque a pp-refendentes eumPelifch- thxi, effoderunt oculos eius; & eum dcdu- fhim Hazzani -vinxerunt duobus vinculis chalybeis.ubi c r3 tt molensin carccre.
21 Inceperant autem capilli capitis ejus reflorescere,u t cjuum abraderetur :
Quando Satrapas Pelifcluhxorum congregati sunt .«d celebrandum sacrificium magnum Dagonii deo suo , Se adlxritiam : dicebant enim, tradidit deus noster in manus nostras Schmischoncm inimicum no-
24 Videntes eum quoque populus , laudabant deum suum dicebant enim , tradidit deus noster jn manus nostras inimicum nostrum,8e vastatorem terrx nostr«,quique multos e nobis confodit.
2? Fuitque, quum hilaris esset animus illorum, ut dicerent; vocate Schimschonem,
ludat coram nobis: sic evocantes Schimschonem e carcere ,uc luderet coram ipsis , statuerunt eum amer columnas ?
26 £c dixit Schimschon puero illi,qui tenebat manum enus,str.e me,tantum fac palpem illas t olunnnas , quibus hxc domus sustentatur :& innitar illis.
27 _ Erat aurem ea domus plena viris , & mulieribus, & ibi erant omnes Satrapas Fe- lischch«orum: super tectum autem » quasi tria millia virorum ac mulierum > qui spectabant,quando luderet Schimschon.
28 Invocans vero Schimschon fehovam, dicebat; Domine Jehovi, recordare mei obsecro »& confirma me obsecro tantum hac vice, 6 Deus, ut sumam de Pclischrhxis : ultionem semel propter ambos oculos
29 Tum complexus Schimschon duas columnas medianas,quibus domus illa sustentabatur, nixus est ei$; uni dextera sua,alteri vero sinistra sua.
30 Deinde dicens Schimschon» moriar ego cum Pelischthxis, inclinavit se vi.de- ciditque domus illa super ipsos Satrapas» & super totum populum,qui erat in ea • ica fuerunt mortui illi» quos morti tradidit, quum moreretur, plures.quam» quos moiti tradiderat in vita sua.

Postea descendentes cognati ejus, Se tota familia paterna ejus, deportaverunt cum, & ascendentes sepeliverunt eum inter Tzorham & Eschthaolem in sepulchro Ma- noachi patris ejus ; vindicaverat autem Jisraelem viginti annis.
C A P. XVII- Hijlowt ytic<r turbato Ec-
clcfitftatu.
Uerat autem quidam e monte Ephtajimi, cujus nomen erat Mtcaiehu,
2 Qui dixit fhitfi lUL, äigemum illud mille centum sirion<rn,quodcaptumfuerat tibi,quia eu exsecrata es,sicui etiam dixisti me audiente,ecce argentum illud penes me «js.ego ceperam illud : & dixit materjejus, benedictus sic filius rpeus jchov«.
[C E S. C3p.r7.1ff«
; Deinde restituit arrentum illud mille ccntumfidorum matri fu«, sed dixit matec ejus, omnino sanctinc*vi istud argentum Jehovas,dimijjurd e manu mea filio meo ad 'faciendum sculptile Sc fusile ,* quapropter jam restituam tibi.
4 Restiruit tamen argentum illud matri fu*: unde accipiens mater ejus ducentos ji/les argenti,dedit illud fusori, qui fecit ex eo sculptile 6e fusile.quoi fuit in domo Mi-
t Huic igitur viro Mic* erat «des deorum : qüamobrem facto amiculo,Lc imaginibus, consecravit ministerium unius c filiis suis,ut esset ipsi in Sacerdotem.
6 Temporibus illis non erat rex in Jif- raele : quisque, quod rectum tiidffcatui- in oculis suis,faciebat.
7 Fuit autem puer c Beth-Lechemo Je- hudas, e familia Jehudxonundiw, quierat quidem Levica , sed fuerat peregrinatus illic.
8 Discedens ergo vir ille ab ea civitate Beth-Lechemo f ehud«,ad peregrinandum, ubicunque inveniret tommodum ; pervenit in montem Ephrajimi usque ad domum Mica, conficiendo irer suum.
9 Cui dicente Mica,unde venis? dixit ei, Levita sum, venio Berhlechemo Jehud«; ego autem vado ad peregrinandum»ubicunque commodum invenero.
10 Tum dtxjt ei Mica.mane apud me, 8c esto mihi in patrem & in Sacerdotem, 8e ego dabo tibi denos siclos avgenti quotannis, & synthesiii vestium,Lc victum tuum » sic ivit levita:
n Et dum placuit Levit* isti manete apud virum illum,fuit iste puer ei quasi u- nus e filiis eius.
12 Consecravit enim Mica ministerium istius Levit®, ut esset sibi puer ipse in Sacerdotem . sic erat in domo Mic*.
Dicebat enim Mica,nunc novi feho- vam benefacturum esse mihi : eo quod est mkhi hic Levita in Sacerdotem.
C AP. XVIII. Idololatria tribut D Anii. '"pEmporibus illis non erat rex in Jisraele: J- quibus temporibus Danitica eribus qu*rebac sibi posseslionera, ubi habitaret» quia fati* ipsi non acciderat usque in diem illum inter tribu* Jisraelis,in possessione
2 Quapropter miserunt filii Danis eX familia sUa,quinque viros e finibus suis,homines strenuos Tzorhä Lc Efchthaole, ad explorandam terram quandam, 8c ad pervestigandam eam, dicentes cis, ite,pervestigate illam terram: qui pervenientes in montem Ephrajimi ai domum usque Mic«, pernoctarunt ibi.
% Ipsi erant apud domum Mic*, quum agnoverunt vocem illius pueri Le\ ir«,quapropter divertentes illuc,dixerunt ei, quis adduxit te huc ? Lc quid agis hic? quidve tibi hic est?
4 Qui dixit eis,hasc Lc talia fecit mihi MicaTSc merce de conduxit me . ut sim ei in Sacerdotem:
5 Tum dixerunt ei,consule Deum.qu*- sumuS, ur sciamus, an secundum erit itet nostrum.cujus causa imus.
6 Qui-

Cap.i«. T U D
H Quibus dixit Sacerdos ille,ite cum pace, coram Jehovac/l iter vestrum, quo ituri estis. . .
7 Abeuntes ergo quinque viri illi,perve- nerunc Laiischum : ubi .animadverterunt populum,qui erst in ea (ut erat sita intuto, fecundam rationem Tzidoniorum) quietum de securum ejje, nec e se quemquam,qui de re ulla pudore afficeret in ea terra haeredem imperii, prsterea eos remoror e^e a Tzidoniis, Se rem non elfe eiS cum quoquam. . „ , e
I Redeuntibus itaque ipfis ad.fratres suos Tzorham & Eschthaoiem » dixerunt fratres ipsorum,quid vos ?
9 Qui dixerunt, fo-gite, ut ascendamus contra illos j nam consideravimus terram iliam,quod ecce bona/it valde,& vos silere- * 1 * * 4 * 6 7 tis ? ne pigramini properare eundo ad possidendum istam terram jure hereditario ;
10 Quum adveneritis, advenietis ad populumsecurum, Sein terram, qu<t eji ampla spaciis, nam tradidit Deus eam in manum vestram,locus ejl,ubi nulla eji penuria ullius iei,qu*/it in terra.
u Itaque profecti inde ex fjmilia Dani- cjca,Tzorha ScEsohchaole, sexcenti viri accincti armis bellicis.
ia Ascendentes castra fecerunt, ad urbem Jaharimorum in lehuda: idcirco vocarunt locum illum, Castra Danis, usque in hunc diem, ecce e/l post urbem Jaharimo-
i) Deinde transeuntes illuc ad montem Lphrsjimi, pervenerunt usque ad domum
14 Ubi loquentel quinque viri illi, qui iverant ad explorandum Laiischum, cum terra ejus ; dixerunt fratribus suis, nostis- ne in domibus istis esse amiculum Se imagines, Se sculptile, & fusile ? nunc igitur cognoscite, qu/d facturi sitis-
1 5 Qui divertentes illuc,venerunt in domum illius pueri Levitas, domum Micas,& interrogaverunt illum de prosperitate.
t 6 Sexcenti autem viri accincti armis bellicis /uis, substiterant aJ fores portas; qui erant e filiis Danir.
17 interea ascendentes quinque viri illi, p ui iverant ad explorandum illam terram, ingressi illuc, acceperunt sculptile, 8 c amiculum,& imagines,& fusile ipsum,dum ipse Sacerdos subsisteret ad foves portae cum sexcentis viris illis, qui accincti erant armis bellicis.,
18 Quumque illi qui ingressi fuerant domum Micas, accipientes afferrent sculptile, amiculum,& imagines,ac ipsum fusile ; dixit eis Sacerdos ille,quid facitis ?
19 Quj dixerunt ei, sile, impone manum luam ori tuo, & veni nobiscum, & esto nobis in patrem Se in Sacerdotem : utrum melius est, te esse Sacerdotem domui unius viri,a n.te este Sacerdotem tribui ,8cfamiii* in
20 Tum laetatus est animus ipsius Sacerdotis,& recepit amiculum ipsum, Se imagines . Se sculptile : & profectus est in medio illius populi.
21 ita conversi abibant ; positis parvulis, k pecoribus.&impedimenrisante se.
a ipst procul aberant a domo Micae,
ICES.. . Cap.t8.19.
quum viri illi, qui inhabitant domos, quae erant junctas domui Mic*, convocati sunt# &assequuti filios Danis.
2$ Nam inclamantes filios Danis fecerunt, ur converterent faciem suam: qui dixerunt Micae, quid tibi ejl,qubd convoca- eisrcmtVatK* es ?
14 Qui dixit, deos meos,quos feceram» accepi 7 ns,& Sacerdotemipsum,8cabitis,8c quid mihi amplius eji? quid igitur est cur dicatis mihi,quid tibt est ?
2s Sed dixerunt ei filii Danis,ne facito# ut audiatur vox tua apud nos, ne si incurrant in vos viri amarulenti animo, perdas vitam tuam,8c vitam famili* tuas.
26 Deinde perrexerunt filii Danis itinere suo, Mica vero.quum videret eos fortiores esse se .conversus rediit domum suam.
27 Sic isti acceptis,quae feceratMica, Se Sacerdote, qui fuerat ei , supervenerunt Laiischo ; populo quieto Se securo, quos percusserunt acie gladii: postquam incenderunt civitatem ipsam igne.
»8 Nemo autem fuit,qui eriperet, quia remota erat a Tzidone. & res non erat illis cum quoquam, tfi enim in illa convalle,quae adjaret regioni Rechobi: postea exstruentes civitatem,habitarunt in ea.
29 Vocarunt autem nomen illius civitatis Danem.de nomine Danis patris fui,qui natus fuerat JifraPli, siquidem Lajisch nomen erar civirarii illius primo.
\o Tum statuerunt sibi filii Danis illud sculptile ; Jehonathan vero filius Gerfcho- mi, filii Menaschis. ipse Se filii ejus fuerunt Sacerdotes tribui Danitic*,usque ad tempus,quo migravit eterra ;

Et constitutum habuerunt sibi sculpti- le.quod fecerat Mica, omnibus diebus,quibus fuit domus Dei Sc hilunte. _
C A P. XIX.Scortatio Binj&mmtarum Horrenda.
Uir quoque temporibus illis, quum rex
non esset in jisraele, fuit,inquam, ut quidam Levita peregrinatus per latera montis Ephrajimi.acciperec sibi mulierem concubinam eBech-Lechemo Jehudx.
i Qu.e concubina eiiis scortata cum eo, tandem discessit ab eo in domum patris fui
Beth-Lechemum Jehudx, ubi fuit plenis quatuor mensibus.
; Quapropter surgensvir eius abiit post eam acTloquendum,quae illi essent cordi, uc reduceret eam,cum puero suo & pari asinorum • illa vero introduxit eum in domum patris sui, Se ipse pater pueli* videns eum# laetatus estde occursuejus.
4 Sic retinent« eum socero ejus , patre • ipsius nucllae,mansit apud illum tribus diebus : ubi comedebant, Se bibebant, ac pernoctabant,
C Fuit autem d'e quarto »ur surgentibus illis mane, consurgeret ad proficiscendum ; sed dixit pat*r ipsius pueli* genero suo, fulci animum tuum frustulo cibi , deinde abibitis. ,
6 Itaque sedentes comederunt ambo una
8c biberunt: dicebatque pater pueli« viro ipsi; acquiesce qu*sc>, 8 e pernocta, ut bene sit animo tuo. „ .. .
7 Sed furrexic vir ille ad proficiscendum.

insistent« verH ajpud eum ioe«ro> ejus,rursus pernoctavit ibi.
8 Postea sur^exit mane, di<« quinto,ut abiret, dicente autem pitre p>uell«, fulci, quaeso animum -tuum , cunctati sunt, donec' declinaretdiej^nam comedebant ambo.)
9 Tandem suirrexic vir ille , ad pi otici- Icendum »ipse, Lc concubina «jus» Lc puer «jus: quurnque diceret ei soter ejus,pater pueli« ; ecce n>unc remissus est dies adeo , Ut advcsperascait, pernoctate quaeso , ecce
| hospitium hodiernum,pernocta hic ,ut be*
' ne sit animo tuo , deinde surgcntibus vobis cras ad iter vestrum, perges ad tentorium
10 Noluit vir ille perr-ioctare,sed surgens : abivit, & pervenit ex adverso Jebusi, ia est,
Jeruschala)imorum' & cum eo par asinorum inftiatorurn »concubina quoque ejus cum eoerdt.
11 Ipsi erant prope Jebufum , quum dies declinaslet valde : quapropter dicebat puer
1 domino suo,propera qu*so, ut divertamus in istam civitatem Jebusaei, & pernoctemus
12 Cui dixit dominus eius, non divertemus in ullam civitatem alienigen«, ex eii, qu« non suntfiliorum]isra?l»s »sed transibimus Gibham usque.
i ; PrLterea dixit puero suo,perge,ut appropinquemus ad alterum istorum locorum,& pernoctemus Gibh*,3Ut Kam«.
14 Pr«tereuntes igitur pioperabant :sed occubuit illis sol prope Giblum;qu« est Binjatnini s.
15 Quapropter diverterunt illuc , ingre- i dientes ad pernoctandum Gibh* : & ingressus consedit in platea civitatis, quia nonfuit quisquam, qui reciperet eos in domum suam ad pernoctandum.
id Ecce autem vir senex veniens ab opere Tuo,ex agro vespere { erat autem vir ille e monte Ephrajimi , qui peregrinabatur Gibh«;viri autem loci illius,Biniaminirar.)
17 Qui cum sublatisoculis suis videret virum illum , viatorem in platea civitatis, dixit vir ipse senex; quo abis ? & unde Venis ?
18 Qui dixit ei,transimus Beth-Leehemo Jehudat usque ad lacera montis Ephraiimi, jnde ego veneram ,Sc iveram ulqueBerh- lechemum Jehud* , ad domum autem Je- hov* abeo.de non est quisquam,qui recipiat me in domum suam ;
19 Quamvis tum stramen, tum pabulum fit penes servos tuos,pro asinis nostris,tum etiam panis,8c vinum sit pro me, & pro ancilla tua , dc hoc puero ,gwt est cum fervis tuis: nullius rei Jit penuria ;
ao Sed dixitvirille senex , pax esto tibi , quicquid deficit te, incumbat ramum mihi, tantummodo in hac platea,ne pernoctato ;
it Eumque introducetis in domum suam, pabulum dedit asinis: deinde lotis pedibus fui$>comederunt,dc bibeiunt.
22 Ipsi exhilarabant animo« suos ; quum ecce viri civitatis illius , vi«« nequam circumsteterunt domum istam , pulsantes ad eius januam :8c nlloquuri sunt vimm illum, dominum ejus do" as, senem jljurr, dicendo , pioduc virum iMum , qui ingressus est domum tuam,ut cognlr.scamuS eum.
ICIS. Capuj.to.
2^Ad quos egreituS vir ille, dominus doirits illius , dixit cis , ne fratres mei ,ne malefaciatis quasso; postquam ingrestus est vir iste domum meam, pe faciatis flagitiura istud.
24 Ecce fili am meam . qu« virgo cj? , Se concubinam illius , producam nunc eas , Se comprimite ea 5 ,aut facite eis,quod bonum vtdrfur in oculis vestris : viro autem isti, ne faciatis quicquam hujus flagitii.
24 Sed nolentibus viris illis auscultare ei; prehendens ipic vir concubinam suam, produxit ad eos foras: qui cognoscentes eam, quum indesinenter abusi eüenteä tota nocte usque mane , dimiserunt eam, quum ascenderet aurora.
26 Tum rediit mulier illa appetente mane, fic collapsa jacebat ad portam domus illius viri, ubi dominus ipsius trat, ad lucem
27 Quum autem surgens dominus ejus mane, apertis januis domus exiret ad pergendum itinere suo : ecce mulier ista concubina ejus jacens ad portam dornüs , cum manibussuis in limine.
28 Et quum dixit ei , furge, ut abeamus,
nec responderet,acceptam eam tm-
pofuit asino , & surgens vir ille abiit in locum suum:
29 Deinde ingressus domum suam , acci- piensque gladium prehendit concubinam suam , quam divisit*per osta e?us in duodecim membra, misitque eam per totum terminum Jifradlis.
10 Eratque, ut,quisquis videbat,diceret, non fuit factum »neque fui; visum quicquam huiusmodi inde a tempore, quö ascenderunt filii Jisraelis e terra JEgypti , usque ad diem hunc : adhibete vos ad istud, consilium inite,Lc colloquimini.
C A P. XX. Binjaminita bv> victores, tardem vincuntur.
Taque exiverunt omnes JisraÜlitse : con-
gregamsque est totus coctus unanimis . i Dane Beer-schebahum , & terram Gilhadis usque : ad sehovam Mirzpam :
2 Ubi constiterunt usque ab extremitatibus totius populi, omnes tribus Jisraelis,in congregatione populi Dei ; quadringenta millia virorum peditum stringentium gla-
1 Audiverunt autem Biniaminit« ascendere Jisraelitcs Mitipam, (dicebant enim Jisraefiit«,eloquimini,quomodo factum est malum illud 3
4 Tum protestatus vir ille Levita , vir
mulieris illius occis« , dixit: Gibham illam, Biniaminis veni ego,8c concubina mea ad pernoctandum.
5 Insurrexerunt autem InmeGibhani, 8t circumdedeiunt contra me ipsam do« irum noctu : sibi proposuerant me occidere,& concubinam meam ita compresserunt* ut mortua sit.
6 QUnpronter prehendens concubinam
meam , merrbratim divisi eam, ac misi eanH ,pcr totum agrum posiestionis Jisratsiita- rum . co quod fecissent scelus, & flagitium in TiCraelc. .
7 Ecce vos omnes liseafcht» estU, com*

mu-

municate inter vos sermonem & consilium tue:) . .
X Surrexit ergo totus populus unanimis, dicendo, non lurrus ituri ullus intento- tium suum,neque secessuri in domum suam.
9 Sed nunc f/fh*crcs » quam factur: sumus contra Gibbam : oppugnabimus eam
10 Accipiemus enim denos viros e centenis per omnes tribus Jisraelis,$c centenos « millenis, ac millenos e decies millenis ad comparandum commeatum pro hoc populo, uc invadendo Gibham Binjaminicarum, facianr omnino, prout meritum estflagi- tiurn illud,quodfetit in Jisraele.
11 Sic congregati sunt omnes Jifraelit*,
•venturi contra illam civitatem'unanimes conjuncti. ...
ii Tum miserunt tribus Jisraelis viros ad omnes tribus Binjaminis , qui dicerent, quod eji malum istud »quod factum esi in vobis?
i; Nunc igitur date istos viros nequam, qui sunt istbic Gibh* , ut morti tradamus «05,& tollamus malum ab Jisraele : sedno- lueiunt auscultare Bmjaminic* voci fratrum suorum Jiiraelittrum.
14 Congregaverunt enim se Binjaminit*
« suis civitatibus Gibham : ut prodirent in pr«lium contra Jisraclitas-
15 Numeraverunt que ex seBiniaminit*
tempore illo e suis civitatibus,viginti sex millia virorum stringentium gladium,pr*- t«r habitatores Gibh*, qui numerarunt se septingentos viros lectissimos.
16 £ toto populo isto erant septingenti vii i lectissimi» praecludentes manum dexteram luam ; istorum quisque funda mittens lapidem ad capillum, sine citatione mitte -
17 Jifraelit* quoque numeraverunt ex se pr**terBinjjminiras,quadringenta millia virorum stringentium gladium : quorum quisque vir erat bellicosus.
18 Deinde turgentes ascenderunt in domum Dei fortis,ut consulerent Deum,dixe« rumque Jisraeiit* , quis esc nobis primum ascendet* ad hanc pugnam contra Biniami- nitas? quibus dixit jehova, Jehuda pn-
19 Surgenees itaque Jisraeiit*,mane castra posuerunt conti a Gibham.
20 Et exeuntes Jifraelit* in prselium contra Biniaminita's, instruxerunt contra eos Jisrafclit* aciem apud Gibban .
21 Exeuntes vero Binjaminit* Gibba; prostraverunt ex Jisraelitis die illo,viginti dpo millia virorum humi.
zz Confirmavit tamen sie populus,Jisrae- litas i ita ut iterum instruerent aciem'in eodem loco,ubi instruxerant die illo priore:
zj Quum ascendentes Jisiaelir* flevissent coram Jehova usque ad vesperam, co- luisfentque Jchovan,,dicendo , an iterum accedam in prolium contra filios Binjaminis fratiis mei,dixifserquejehova,ascendite contra illum.
24 Appropinquaverunt itaque Jisrafcli- tjt ad Biniaminitas die isto secundo •
15 Exeuntes quoque Binjaminit* obviam «is Gibba eo ipso secundo die ; prostrave- ttuu «x Jistaelius iterumostodcciin millia

virorum humi: omnes hos stringentes gU-
16 Quapropter ascendentes omnes Jis« ra'e'lKSe, totus, inquam, populus ille venerunt ad domum Dei sortis, & flentes consederunt ibi coram Jehova,ac jejunaverum , die illo usque ad vesperam : obtuleruntqu« holocausta,& eucharistica coram Jehova ;
L-» Et consuluerunt Jisraeiit*' Jehovam (nam ibi erat arca foederis Dei temporibus illis.)
za Issi 8c Pinehas filius Elhazaris,filii A- haronis, qui stabat coram <0 temporibus illis,dicendo ; utrum pergam adhuc exire in praelium contra filios Bin'ominis fratris mei, an desinam ? quibus dixit Jehova, a- fcendite, cras enim traditurus sum eum in manum tuam.
29 Disposuit autem Jisrael insidias apud Gibham circumquaque.
30 Deinde aicendentes Jisraiflit* contra Biniaminitas die tertio, instruxerunt Aciem apud Gibham,stcut antea :
31 Unde exeuntesBiniaminir* obviam isti populo, avellebantur ab ipsa civitate ; coc* perantenim percutiendo confodere ex isto populo, ut antea per vias illas tritas, qua» rum altera ascendit ad domum Dei for* tis, altera vero Gibham in agro/itum, quali triginta viros ex Jisraele.
}zQuapropter dicebant Binjaminit*,c*« duntur isti ante nos» ut prius : at Jilraeli* 1* dixerant, fugiemus, ut avellamus eumfc sua civitate,ad istasvias tiitas.
33 Tunc omnes Jifraelit* furgentes quis* que e loco suo, instruxerunt aciem Eahal- Thamar* : insidi» quoque Jifraelitaruoi eruperunt e loco suo post denudationem
34 Veneistntque Gibh* ex adverso de* cies mille viri lectissimi ex toto Jisraele, quum pratlium ingravesceret; ilsis ignorantibus ad se pertingere malum iilud.
35 Sic affecit Jehova Binjaminem plagi coram Jisraele, adeo ut prosternerent Jis- raeiitat, ex Biniamine die illo vicies quin* quies mille centum viros ; hos omnes stringentes gladium:
36 Viderunt autem Biniominita se plaga affici; quum Jifraelit* cessissent loco Bin- jaminitis, quia confidebant insidiis, quas posuerant contra Gibham i
37 Postquam insidi* ili* fesiinantes irruerant in Gibhan- 5 & signo dato insidis? percusserat totam civitatem illam acie
38 luerat enim constitutum tempus Jis* raelitis cum insidiis istis ; quando excitatur* essent ili* multam elationem fumi e civitate illa.
39 Tum converterunt se Jifraelit* ad prLlium : quum Biniaminit* incepissent percutiendo confodere quasi triginta viros,<b quod dicerent, utique plaga omni* no afficitur coram nobis,sicut bello priore.
40 Elatio illa, columna,inquam, fumi ccc- perat astitndere c t i vitate,quun. respkien* res Biniaminit* retrorsum,viderunt, quod ecce ascenderet incendium civitatum ccc»
41 Quum aurem J'sraeli.i* dnnorsum (jp obYert«UDt|tMrb^ti'sunt Biiijaminst* ; vj»

debanc enim pertingere ad se nnaJum illud.
41 Averteiun-t itaque se an«te JifraelitaS in viam ad desertum, sed praeliatores asse- quuei sunt eo$,& qui prodibant e civitatibus aliis,prosternebant eo s in -medio fui.
4; Cinxerunt Binjaminitas, peifequen- dum curaverunt quemque , proculcaverunt quemque sine magno labore ; tusque ex ad verso Gibbae ab ortu soli«.
44 Nam ceciderunt e Bipjaiminitis octo decies mille viri j hi omnes vitri strenui.
45 Deinde eo-um.qui aversi fugiebant verius defereurt ad petram R.immonis.va- cemarunt quemcuc pertritas ilhas vias quinquies mille viros: postea afliequuti eos 2 tergo Gidhomu-n usque,percuilTerunt ex eis bis mille viros.
46 Ita fueiur.t omnes, qiui ceciderunt e Binjaminitis , vicies quinqutirs mille viri stringentes gladium eodem die i omnes isti viri strenui.
47 forum autem,qui aversi erant,effuge- sunt versus desertum ad peteam Rimmo* nis sexcenti viri, qui conse demmt in petra Rimmonis ruatuor mensibus.
48 Jifraelit* autem reversi ad Biniami» citas,percusserunt eos acie gla-diitam homines civitatis cuiusque ,quam jumenta, denique quicquid inventum est : etiam omnibus civitatibus illis , qu«e supererant, immiserunt ignem.
CAP. XXI. Tribw Binjamin injlauratur. Ilsraclitat autem juramento se obstrinxe- Irant Mitxpjc,dicendo,quisquam nostrum non dabit filiam suam Binjaminitxinuxo-
1 Quamobrem populus ingressi domum Dei fortis.constderunt ibi usque ad vesperam coram Deo ,& sublita voce sua fleverunt fleru magno :
z Ac dixerunt,quare,o Jehova Deus Jis- raiflis fieret istud in jisraelc , ut desiderare- : tur hodie ex Jisraelc tribus una ?

4 Fujtque 'postridie , quum mane Turgentes populus exstruxissent illic altare j ut offerrent holocausta,& eucharistica.
s Et dixerunt Jifraelir*,quis est, qui non ascendit cum h3c congregatione ex omnibus tribubus Jisr?elis ad Jehovam ? nam juramentum maximum intercesserat contra eum , qui non ascenderat Mitzpam ad]e- bovam .dicendo,omnino morti tradetur.
6 Quum itaque pocniteret Jisraelitas de Biniamine fratre suo; & dicerent , exfcin- deremusne hodie tribum unam ex Jisraele?
7 Quid facturi sumus istis, reliquis istis, quod ad uxores ? nosenim juramento obstrinximus pei Jehovam , ut non daremus illis de filiabus nostris in uxores.
8 Dixerunt ; quis ullus tst c tribu Jisree- lis.qui non aslenditMitzpam ad Jehovam? ecce autem non venerat quisquam in castra, Tabescho Gilhadis ad congregationem.
9 Numeravit enim se populus ; & ecce ron erat ibi quifquam ex habitatoribus Jabeschi Gilhadis.
1 j Q. ua P r 9Pter miserunt illuc coctus duodecies imlj« viros e strestuistinjis ; &
I C E S. Cap-ii.
mandatis instruxerunt eos,dicendo, ite, ut percutiatis habitatores Jubescbi Gilhadis ccie g-adii,etiam mulieres & parvulos :
11 Hoc enim illud ejJ.quod facturi estis : omnem marem ,& omnem focminam expertam concubitum maris internecioni devo-
12 sii autem invenerunt ex babiratori- busjabeschi Gilhadis quadringentas puellas virgines ,qu<c non Fuerant expertas virum concubitu maris : adduxerünrque eas Schi- luntem ad castra,qui manserant in terra Ce* nahanis
1; Tum mittentes totus ille ccctus , qui alloauierentur Biniaminitas. qui erant in petra Rimmonis ; promulgaverunt illis
14 Sic reversi sunt Binjaminira: tempore illo, quibus dederunt focminas illas, quas vivas conservaram e facminis Jabeschi Gilhadis sed Jic non fuerunt fatis illis.
H.Quumquc adhue populum pocniteret de Biniamine , eb quod fecistet Jehova rupturam in tribubus Jifraelis:
16 Dixerunt Seniores cccius ipsius,quid faciemus reliquis istis , quod ad mulieres ; cum perdirat sunt e Biniamine facmina» ?
17 Amplius dixerunt, hasreditaria horum,qui evaserunt,possestio pro Biniamine futur^ est ; non enim delenda est tribus ex
18 Nos autem non postumus dare eis uxores e filiabus nostris : (obstrinxerunt enim se iuramento JiTraelicas. dicendo,maledictus fit, qui dederit uxoiem Biniamini- tis.;-
iq Tandem dixerunt; ecce festum Jel-o- vae ej? Schilunte de anno in annum, quod celfbrsltur ab Aquilone domus p ei forris , versus ortum solis, ad tritam viam, quae a - sccndit a domo Dei fortis Schecemum ; & • meridie Lebonae.
20 Et praeceperunt Biniaminitis dicendo,ire,ut instdiemini in vineis:
it Et animadvertetis, ut ecce,quum exibunt puellae Schilumfnae t ad saltandum choreis : prodeuntes e vineis illis, rapiatis statim vobis quisque uxorem suam e puellis Schiluntims ; deinde abibitis in terram Binjaminiiarum.
22 Erit autem, quum venient parentes earum, aut agnati earum ad litigandum apud nos, ut dicamus cis,°ratificamini nabis illas , qui non excepimus cuique uxorem suam in isto bello: nam vos non dedi— siis illis, neque jam rei eriris.
2; Facientes itaque sic Biniaminitas,perduxerunt uxores pro numero suo, e fanantibus illis,quas rapuerant; abeunresque reversi sunt ad posteffionem suam, & instauraverunt civitates suas, in quibus habita-
24 Receperunt quoque se inde Jisrae'Ii- ra tempore illo quisque ad tribumTuam. de adfamiliamsuam ; unde exiverunt quiique in possessonem suam-
rs Temporibus illis non erat rex in Ji(V
raellc ; quisque,quod rectum ‘uide&atur in oculis suis.faciebat.
Ruth»

RUTH.
Ruth.
CAP. I. Futb<c ntcefsrtudo cum Socru,
F liit autemi quo tempore iudicabant -udices, quum esset fames in tevra.ut abiret quidam Beth-Lecliemo JehU- da ad peregrinandum in agris Moabita- rum, ipse <um uxore sua,8< duobus tiliis
r Huius viri nomen erat Elimelec, nomen vero uxoris eius Nahomi , Lc nomin^Duo- rurn filiorum eius Machlon , Lc CiljonEu- phrathai c Beth-Lechemo Jehud* > pe: ve* nieme’fque in agros Moabitarum,subUite-
; Mortuo aurem Elimeleco viro Nahomi, superstes relicta est ipsa cum duobus filiis.
4 Hi duxerunt übt uxores Mojbitidas, nomen unius e,.it, Horpa. 3c nomen alterius Ruthiconsederuntque ibi, quasi decem
s Deinde mortuis quoque utrisque, Machione dc Ciljone ; stipe» stes relicta iru- lier illa ä duobus natis suts.Sc a viro tuo »
6 Surrexit ipsa cum nuribus suis .ut reverreretur ex agris Moabitaxum ; quia audierat in agro Moahitarum Jehovam visitasse populum suum.dando eis panem.
7 Er egressa est e loco illo,ubi substiterat, flc du* nurus eius cum ea. ingressaque sunt i ter ad revertendum in terram f ehudae.
8 Sed dicebat Nahomi duobus nuribus suis,abite, revertimini quarque in domum matris sua, exerceat erga vos jehova benignitatem . quemadmodum exercuistis erga mortuos,& erga me.
9 Det jehova vobis, ut inveniatis re* quiem, quaque in dotro viri fui: qüumque oscularetur eas,sublata suä voce flebant; io Dtcebantque ei, non abibimus ; nam
tecum revertemur ad populum tuum.
11 Sed dicebat Nahomi , revertimini fi-' lia mea.cur veniretis mecum ? num adhuc sunt mihi filii in visceribus meis, qui vobis , viri futuri sint.
ii Revertimini filia mea,abite,nam senior sum , quam ut nubam > si dicerem , est mihi spes.essem etiam hac nocte cum viro, aut etiam parerem filios;
i; An propter h*c exspectaretis , usque dum adolescerent ? an propter hac differ- re:is ita.ut non nuberetis cuiquam? nequaquam filia mea , nam mihi multo amarius est , quam vobis, veram exseruit se contra me manus Jejiovar,
14 Tum sublata voce sua, fleverunt'rerum : Lc Horpa osculata socrum fuam.stiiit, Ruth autem adharebat ei.
is Ouamobrem dfxit/ocrus , ecce reversa est fratria tua ad populum suum , 8c ad Deos suos ; revertere post fratriam tuam- 16 Sed dixit Ruth, ne adversa esto mihi, ut derejinquam :e,recedendo a re: nam quocunque iveris,ibo , 8c ubicunque diver- lata fueris, diversabor,populus tuus.populus meus: Lc Deus tuus,Deus meus e/l.
17 Ubicunque morieris, moriar, Scibi- dem seperiar; ita faciat Jehova mihi» & sta ;
pergat, fcU mors separatura est inter me fle te.
18 Itaque videns illam fortiter instare, ut pergerer fecum ; destitit /te alloqui eam.
19 lia profectas sunt ambas,drncc pervenirent Beth-Lechemum : fuit au:em, quum ingredeientur Beth - Lechemum . ut fusi omnescives accurrerent ad eas,ac dicerent, hasccine ejl Nahomi ?
20 Quae dicebat eis, ne vocate me Naho- min.vocate me M?ram,<b quod amaritudine atfecit mc omnipotens valde.
21 Ego plena abieram, at vacuam reducie me |ehova:cur vocaretis mc Nahomin, cum' Jehova testificatus sit contra me , fle omnipotens malis affecerit me ?
22 Sic,quum reversa esset Nahomi, fle Ruth Moabnis nurus e ; us cum ea, rediens ex agris Moabitarum , ingressae sunt Beth- Lechemum in principio meslis hordeacea:.
CAP. II. SpwssciMum Rutb/.
E Rat autem Nahomi huic affinis a marites eius,vir valens facultatibus.e familia Elj- meleci: cuius nomen erat Bohaz.

x Qupm ergo dicente RuthaMoabitide socrui Nahomi,eam quxso in agrum , ut le- I gam spicaj post cum , in cuiuj oculis inve- I nero gratiam ; dixisset ilia ei,abi filia mea ;]
; Et abiens venisset , ut legeret in agro j post messores , accidit casu ei possesso agri <i pertinenti* ai Bohazum , qui erat e familia ;i Elimelec i.
4 Ecce autem Bohaz veniens Beth-Le- chemo , dixit messoribus, Jehova fit vobis- ; cum : cui dixerunt , benedicat tibi Jehova.
s Tum dixit Bohaz puero suo,qui pra- erat illis messoribus,cuius ess puella hac ?
6 Cui respondens puer,qui praerat illfs • messoribus, dixit,puella Moabitis est,qua: ! rediit cum Nahomi ex agris Moabit3rum : »
7 Dixit autem, legam quaeso,8c colligam | inter manipulos post messores; sic aece- j dens perstitit »ex quqfust mane usque ad- | huc » modo sedit paulisper domi lüae. I
8 Tum dixit Bohaz Ruth», nonne audis j filia mea ? ne abito ad legendum in agrum (alterum, neque etiam discedito hinc, fei j hic h*reto cum puell»s meis. . •
9 Oculi tui intenti sunto in agrum illum » quem metent, ut sequaris ea», annon pra» cepi pueris istis . ne attingant te ? quum , autem sities, ito ad ista vasa,flt bibito «X eo, 1 * * 4 * 6 7 8 9 io 11 quod pueri isti hauserint.
io Quare procidens in faciem suam, bo- noremqwe rxbibcn?, incurvavit se in terram; ac dixit ei, quare inveni gratiam in oculis tuis,ut egnoicas me, quum jim alienigena ?
11 Sed respondens Bohaz, dixit einplane indifatum est mihi,quicquid egisti cum socru tua. poft morte->' viri rui: ur deseruisti patrem tuum, Lc marreni tuam.flc lolum natale tuum,&venisti ad populum,quem non cogno\ eras antea.
it Repender Jehova opus tuum , v erie merceS tua perfecta a jehova,Deo Jisraehs, quo-4

quod sub «| js ala* venisti',ut te obtegeres.
i; Quaedixir, invenio gratiam in oculis tuis, domine mi,quod consolatus es mc,& quod loquutus c s, quas sunt cordi ancili* tuae: at ego non sum futura,ut una ancilla* irum tuarum.
i 14 Dixit vero ei Bohaz tempore cibi, accede,ut comedas ex hoc cibo,Se intingas buccam tuam in acetum istud : K sedenti «i a latere messorum porrexit arfstai tostas, adeo ut comedens saturaretur, & reliquum
if Deinde surrexic ad legendum spic&s : praecepit autem Bohaz pueris suis,dicendo ; etiam inter manipulos legentem ipsam ne pudefjcite :
16 Atque etiam de industria omittite ei ex fasciculis manualibus, sinetiique eos, ut legat,nec increpate eam.
17 Legit itaque in eo agro usque ad vesperam *. adeo ut quum excussisset, quod legerat,esset.quasiEpha hordei :
18 Quümque deferenS ipsa venisset in civitatem, & vidisset socrus eius,quod legerat,prasterea proferens dedisset ei, quod reliquum fecerat,ex quo saturata fuerat.
19 Dixit ei socrus ejus, ubi legisti hodie, & ubi fecisti opus ? sit,qui te agnovit,benedictus; indicavitque socrui fure apud quem o pM fecerat, dicens,norren viri illius,apud quemo put feci hodie ,est Bohaz»
20 Tum dixit Nahomi nurui suae , benedictus sit ii Jehova.ut qui non destitit cocer- tert benignitatem suam ergavivos . & erga mortuos: deinde dixit ei Nahomi,propinquus noster vir ille , ex vindicibus nostris est.
21 Dixit vero Ruth Moabitis, etiam le- nedittu*, quia edixit mihi, cum istis pueris, qui mei sunt,hsereto,donec absolverint totam messem.qu« mea est.
22 Quapropter dixit Nahomi Ruth® nurui suae; bonum est,filiamea,ut exeas.cum puellis eius,ac non adversi sint tibi metentes in agro altero.
2; Itaque haerebat cum puellis Bohazile- gendo,donec absoluta esset mellis hordei, Se messis tritici: deinde mansit apud socrum suam.

CAP. III. Conjw^mm Ruti;.* cum BobdZo ' procurat uV'

P Ostca dixit ei Nahomi socrus eius ; filia mea, annon quatrerem tibi requicm,qui bene sit tibi ?
2 Tam vero annon Bohaz efl affinis noster, cum cuius puellis fuisti? ecce ipse ventilaturus est hordeum in area nocte hac.
$ Lavans itaque te.unges te,Se imposit '5 tibi vestibus tuis.delcendes in aream eius: ne innotescito ipsi viro, donec absolverit comedere Lc bibere.
4 Sed esto,quum cubabit,ut cognoscas locum,ubi cubiturus est, deinde accedens,retegas pedales stragulas ejus, & cubes : & i- pse indicabit tibi,quid sis factura.
f Quae dixit et, quicquid edixeris mihi, faciam.
6 Descendit itaque 1« aream ; 8c fecit o- tnnino,prout praeceperat sibi socrus ipsius:
7 Quum enim comedisset Bohaz, ac bibisset, St hilaris animo ivisset cwbiium in

extremam partem cujufdam aceivi; venis illiciam, & retectis stragulis pedalibus ejus
8 Fuit autem ipsa media nocte,ut contremisceret vir ille.Lc huc illuc se verteret, quum ecce mulier cubaret <wf stragulas pedales eius.
9 Cui dixit, quae es tu 3 &tüd, sum Ruth, inquit, ancilla tua, ut expandas alam tuam super ancillam tuam, quia vindex es.
10 Qui dixit,benedicta esto silia meaje- hovas,meliorem praestas benignitatem tuam hanc posteriorem ilia priore, non sequendo ullum juvenum , sive pauperem,sive diri Nunc ergosilia mea,netimeto, quicquid dicis, efficiam tibi: novit enim quisque intra portas populi mei, te fccminara este strenuam.
r Nunc, inquam, quiaverum est,etsi vindex ego Jum ; tamen praeterea este vindicem propinquiorem me:
1; Pernocta hac nocte, eritque mane,si Vendicabit te ; bene »vendicet : sin autem noluerit vendi carc te, tum vendjcabo te e- go,ut vivit Jehova ; cuba usque mane.
14 Itaque cubuit ad stragulas pedales eius usque rrare, deinde surrexir, quum nondum agnosceret alter alterum : dicebat enim Bohaz , ne innotescat ingrestam esse ullam mulierem in hanc aream.
1 <; Quümque dixisset,cedo ventrale,quo tegeris, & tene illud, eaque tenuisset illud , tunc demensus fex mensurtts hordei imposuit ei,deinde ingressus est civitatem.
«6 ilia vero venit ad socrum suam, qu* dicebat, qua; es silis mea ? indicavitque ei quidquid fecerat sibi vir ille.
17 Dixit etiam» sex mensurae hordei istas dedit mihi ; dicebat enim mihi,ne venito vacua ad socrum tuam.
18 Tum dixit illa,conside filia mea,usque dum resciscas,quomodo casura sit reS: non enim quieturus est vir ille, nisi absolvetis hanc rem hodie.

C A P. IV. Conjugium R utbee consummatur» (3* exinde nascitur Hobrd avMDavidti.

B Ohaz autem ascendens ad portam,considebat ibi , quum ecce vindex ille transi* ret,dc quo loquutus fuerat Bohaz,cui dixit» adesdum , sede hic , heus tu, Nj qui accedens,sedit.
2 Tum assumens Bobstz decemviros e Senioribus civi tatis,dixit,sedete hic: qui so-
; Postea dixit vindici illi, partem agri* quifuerat cognati nostri Elimeleci»alienavic Nahomi, qu« reversa est ex agro Moabi*
4 Quamobrem ego statui revelare te audiente,dicendo,compara coram his assidentibus »Se coram Senioribus populi mei $ si vendicatuius es, vendita, quod si non venditaturus es , indica mihi, ut cognoscam» nam nullus est praeter te,qui vendicet, 8c e- gosfcundw fuma te : qui dixit, egovendi- caturus sum.
5 Sed dixit Bohaz, quo die cemparab/s agrum illum alienatum a manu Nahomi» omnino a RuthaMoabuide uxoi« demor- 1 N i"'

<u i comparaveris,ut excites nomen demor tui in pofsestionem eius.

6 Tum dixit vindex ille, non possum vendicaxe mihi, ne perdam posseflionem meaw ; vendica tutibi id,cujus mea eram vindiciar,nam non postum vendicare.
f (Hoc autem antiquitus in] ifraele ol>tj» «ftsti in vindiciis, & in permutatione ad Ihbüiendam unamquamque rem , detrahebat vir »ttc calceum suum, & dabat proximo suo: Sc hoc erat ejus, ci testimonium injis-
8 qniuiTi ergo dixisset vindex illeBohazo; compara tibi,extraxit calceum suum.
o Tum dixit Bohaz Senioribus illis.& to:i populo, testes rM hodie me comparare quacunque petunt Elimeleci, & quaecunque fuerunt Cilionis & Machionis,dite- 7 i'ta a manu Nahomi:
ic Praeterea etiam RuthamMoabitidcm uxorem Machionis comparo mihi in uxorem, ad excitandum nomen demortui in possesstonem eius, ut non exscindatur nomen demortui i fratribus suis,& a porta loci fui: restes estis hodie.
,, cui dixerunt totus populus,qui erat in porra, 8c Senioies.testes/urtws: reddat Jehova hanc mulierem,quae ventura est domum tuam,similem Rathelae & Leae, quae exstruxerunt ambae domum Jiiraehs, & compara opes Ephrathae,& fac prardicetur nomen Beth-Lechemi:

ia Sltque domus tua, ut domui Peretzi* quem peperit Thamnr Jehudae , ex iuo semine,quod daturus est tibi Jehova de pucl-
11 Accepit itaque Bohaz Rutham,nubentem sibi, & congressus est cum ea.deditq; «i Jehova, ut conciperet, 4 c pareret filium.
14 Tum dicebant mulieres socrui Nahomi, beoedictus/jr Jehova, qui non destituit te vindicare hodie,ut celebretur nomen e- jus in Jisraele.
tc /sic erit tibi instaurator vitas, idque sustentando caniti em tuam: quia nurus rua, qu* diligit te,peperit eum,quatque est melior tibi septem filiis.
,6 Accipiensque Nahomi natum illum, apposuit eum sinui suo : fuitque ei vice nu-
17 Indiderunt autem ei vicina: nomen, dicentes, natus est filius Nahomi . vocaverunt enim nomen ejus Hobedum,is später Tifchai,patris Davidis.
18 Atque ha:sunt generationes Peretzi ; Peretz genuit Chettronem.
19 Chetzron autem genuit Ramum :& Ram genuit Hamminadabum.
20 Hamminadjb autem genuit Nach- schönem : &Nachfchon genuit Salmon.
11 Salmon autem genuit Bohazum: fle Bohaz. genuit Hobedum.
22 Jsobed autem genurt Jischajum : de jischaj genuit Davidem.

Schemuelis Liber primus.

G A P. I. Chan«.* jUrilit&s commutatui rum facunditate,# Sfhcmuelnascitur,

E Rat autem vir quidam e duplici Ra mi Tzoph<eorum,e monte Ephraji- mi, cuius nomen ElXana, filius Jcro- chami .filii Elihu» filii Thochu,filii Tziiphi, Ephraihatus:
r Et erant ei du* uxores, nomen unius. Channa, nomen vero alterius Peninna e rantque Peninna nati, Channsevero non erant nati.
; Ascendebat autem vir ille e civitate sua de anno in annum, ad incurvandum se & ad sacrificandum jehova: exercituum,Schiiun- tem: ubi duo filiiHeli,Chophni. 5 c Pinchas, lacerdotiofungebantur jehova:.
4 Eratque, quo die sacrificabat Elkana ; ut daret Peninna: uxori suae, & omnibus filiis cius,ac filiabus eius,paries:
9 Surrexit itaque Channa,postquam co-
5 Channa: vero daret partem unam duplam >eo quod Channam diligeret,&Jeho- va occlusislet vulvam ejus.
6 Nam ipsam valde provocabat aemula ciu$,ur commoveret eam ; quia occluserat jehova vulvam eius.
7 Sic nuter- faciente eo quotannis,quum illa ascenderet in domum Jehova:, ita ^mula provocabat eam; ut fleret* ac non comederet.
8 (Quamvis diceret ei ElJcana vir ejus. Channa quare fles ? Lc quare non comedis ; 6e quare male se habet animus tuus } annon euiior sum ribi,qu»n> decem filii j
mcdisscc ille Schiiunte, 8c postquam bibisset,- quum Hell Sacerdos sederet in solio ad postem templi Jehova::
10 Quumque'esset amaro animo» supplicavit jehova:,sic vehementer flevit:
ti Vovitque votum,dicens: jehova exercituum,si omnino respiciens ad asttictio- nem ancili* tu* recordaberis mei, Sc non oblivisceris ancillae tuae, sed dabis ancili» tu* femen masculum ; utique dabo ipsum Jchovae omnibus diebus vitas ejus, & novacula non admovebitur capiti cius*
12 Erat autem, quum illa multis supplicaret coram Jehova : ut Hell observaret oS
Nani Channa loquebatur cum animo suo,tantum labia eius movebantur»vox autem ejus non audiebatur; quapropter re- iputabat eam Heli ebriam :
14 Eique dixit Heli,quousque ages e- briam ? amove vinum tuum a te.
1 e Sed respondens Channa dixic;nequa- quam domine mi, mulier aegra animo sum» Lc vinum, aut potum inebriantem non bibi: sed effundo desiderium animi mei coram Jehova.
' 6 Ne compares ancillam ruam cum ulla focmina nequam : nam nr* magnitudine meditationis me*,8c indignationis meae Jir loquuta sum hactenus-
17 Tum respondens Heli dixit, abi cum pace: Deus autem Jisratklis det petitionem tuam,quam petiisti ab eo.
18Q11X

18 Qu* dixit, xnver.iat ancilia tua jgra - iarn in ocustj tuiis : sic abiens mulier ill a tinere suo comedur, 8csaties non erat am- 1 jliüseifrijTM,
19 Quumque {Turgentes mane incurva- riflent Te coram Jehova, Öcrevercentes per- renissent domum suam Ramam ; cognovit vkana Channam uxorem suam, & Jehova ' recordatus est ejus.
20 Fuit enim post revolutiones temporis,ex quo concepit Channa,ut pareret £- j iium : vocavitquc nome» eius Schemulera,
I nam,inquit,a jehova petivi illum.
ri Deinde ascendente ipso viro Elkana CUM tota familia sua » ad sacrificandum Jc- bov* sacrificium illud anniversarium,' Lc , vorum suum persii Mndum :
1 22 Channa non ascendit: dicebat enim
Viro suo,non afcendam , donec educatus fuerit puer iste,tunc adducam eum,ut>cotnpa- rens in conspectu Jehov*, maneat ibi usque in seculum.
Cui dixit Elkana virejus, fac quod bonum videtur in oculis tuis, mane donec educaveris eum, tantummodo praestet Jehova verbum suum: Sic mansit mulier illa, ric lactaret filium suum, donec cducaiTet
24. Deinde abduxit eum fecum,postquam educavit eum,cum juvencis tribus, &Ephä uno farin*,& utre vini,introduxi rque eum «n domum Jehov* Schilunte { puer autem trat admodum puer.)
25 Mactaverüntque iuvcncum,quum ad- ducerent puerum ad Helin.
26 Cui dixit CbaiinJ, attende ad me do- mine mi, ut s vivit anima tua, domine mi,
1 sum mulier illa, qu* stabat recum hic supplicando Jehov*.
27 Pro 'puero isto supplicabam ; praesti tfcque mihi Jehova petitionem meam, quam petebam a b eo.
28 Quamobrem ego quoque precario «Jatum sisto eum Jehova: omnibus diebus, quibus fuerit ipse rogatus precario eJJ Je. hova: : incurvat Irque se Scbtmuel ibi je- lrov* honorem exhibtns-

C A P. II. Canticum Channa,qu* iterum fU>it;Hf{j fndui^enti.t inJiiiospummda«

T llnc orans Ch anna dixit,cxulrat animus meus in Jehova, elevatur cornu meum in Jehova : 'dilaratur os meum contra hostes meos,nam laetor de salute tua.

2 Nullus eft sanctus, ur Jehova, nam nul- lus est pneter te „ & nulla e/f rupes, ut Deus noster.
Z Ne multis loquimini admodum elate , «fprodeat super bum qui equam, ex ore vestro : nam Deus fortis omni notitia prsedi- tus f/J Jehova,& non disponuntur actiones.
4. Arcu valentes conteiumuv ; & collapsi accinguntur robore.
§ Saturi ob panem operam suam locant, famelici autem desinunt : adeb ut flerilii septem pariat, 3 c abundans filijs elanguescar.
6 Jthoyjmortsjtfifit t &invium relii' ruit; demittit in scpultluumA educit.
7 Jehova dep.,upeirt,fk ditat » deprimit, «nam extollit.
" Erigit i pulvere tenuem,c sterquilinio «xio'iit collocando cum ingenuis.
§ LIBERI. Cap.t*
&facir, ut folium glori* possideant: nam Jehov* sunt cardines eerr* , quibus inipo- iuit orbem habitabilem.
9 Pedes eorum , quos benigne accepir» conservabit, improbi verö in tenebris conticescent : quia viribus sui? non obtinebit quisquam.
10 Singuli contendentes in Jehovam conterentur,contra quemque in coelis intonabit, Jehova judicabit fines terrae; nam dabit fortitudinem regi suo,& extollet cornu un-
11 Deinde abiit Elkana Ramam in domum suam ; puer autem ministrabat Jehova: in conspectu Heli Sacerdotis»
n Quamvis filii Heli nequam essent.nec agnoscerent Jehovam.
1? Ratio enim Sacerdotum istorum cura populo hac erat: quOm ullus quispiam sacrificabat sacrificium, veniebat puer Sacerdotis , dum coqueret carnes , habens fuscinam tridentem in manu sua :
»4 Incuriensque in labrum , aut in lebetem, aut in ahenum, aut in cacabum, quic- quid depromebat fuscina illa , accipiebat Sacerdos ex eo : sic faciebant Schilunte , omnibus Jisraelitis venientibus illuc.
is Etiam quum nondum adolevissent illius adipem,veniens puer Sacerdotis,dicebat viro , qui laetificabat, da carnem afsan- 1 dam pro Sacerdote : non enim accepturus j est abs te carnem coctam,sed crudam.
16 Quod si dicebar ei vir ille, potiiis iam adoleanr ipsum adipem , tum accipe tibi, ptout desiderabit animus tuus , dicebat hic illi, imi> iam nunc dabis .sin autem minus,
: accepturus sum vi*
17 Sic erat peccatum istorum puerorum magnum valde in conspectu Jehov* ; quia spernebant homines munus Jehov*.
18 At Schemuel ministrabat in conspectu | Jehov*,puer cinctus amiculo lineo :
j 19 Pallium autem parvum faciebat ei mater eius , quod adferebat ei de anno in annum, quum ascenderet cum viro suo, ad sacrificandum sacrificium anniversarium.
20 Benedixit autem Heli Elkan* 8c uxo* ri eius, dicendo,reponat tibi Jehova femen ex muliere hac, pro semine illo precario, quod exoratum reflitueraj Jehov* , quuna abirent in locum suum.
21 Nam visitavit Jehova Channam, con- cipiensque peprrit tret filios,& duas filias, dum puer Schemuel cresceret apudjeho-
22 Heli aurem senex erat valde : qui audiens quacunque faciebant filii lui toti Jis- raeli,& ut concumbebant cum mulieribus» quasrui maum conveniebant ad portas tentorii conventus;
2; Dicebat eis , quare facitis res hujusmodi j ut ego audi im sermones malos de vobis,a toto populo ,sermones istos?
24 Nequaquam filii mei: non enim bona est ista fama, quam ego audio» v^s avertere populum Jehov*.
rj Si peccaverit ullus in alterum , judicabit cum magistratus: sed si in Jehovam ullus peccat »quis oret illum ? non tamen, auscultarunt voci patris fui, quia volebat jehova morre afficere cos.
J 26 Interea puer Schemuel pergebat cre- N X Teere,

t(.ere,öc grarus esse;cum apud Jehovam» rum etiam apud homines. ,
27 Venit autem vir Dei ad Helin ;dixit- <jue ei, sic ait Jehova , an »deo plane mc ipsum revelavi 'domui patris tui » quum essent in /Egypto subditi domut 1‘arhonis ?
zH Deir.de eligendo iliun. ex omnibus tribus JisraÜlis nuhi in Saterdotem,ad offerendum super altare meum, ad adolendum luffitum, ad gestandum amitu.um coram me, etiam dedi familiae patris tui reliquia* omnium igne absumendorum ä filiis Jii-
»qCur recalcitratis in sacrificium meum, Zc in munus mcum>quod praecepi in bo< habitaculo ; Lc honorasti filios tuos supra me, ut saginaretis vos e primario cuiusque muneris jisraelis,populi mei ?
idcirco dictum Jehoy* Dei jifraelisi dixeram quidem, domus tua,ut domus patris tui,indesinenter ibunt coram me usque in seculum : at nunc, dictum Jehovae, abiit mihi, nam honorantes me, honorabo,con- temtores autem mci,leyes.hent.
Ecce dies vemuri sunr, quum amputabo brachium tuum, Öt brachium domus patris tui,ne iit senex e domo tua.
Nam postquam sueris imuttus angu- ftiam habitaculi, pro omni co, quj benefacturus suisset Deui Jisrairli, non fucurus senex in familia tua omnibus diebus his.
^ is autem, quem non exscindam, tibi ab altari meo.elset ad consumendum oculos tuos,& ad cruciandum animum tuum, nam tota lobolcs dormis tu* reliqua morientur viriii artate.
;4 Atque hoc tibi esto signum, quod e- venturum est duobus filiis tuis Chophni & Pinchaso: di« uno moricnrur ambo.
Scatuam vero mihi Sacerdotem firmum, qui,quemadmodum rst in corde meo, & in animo meo, faciet: & aedificabo ei domum firmam, ut indesinenter ambuler coram uncto meo, omnibus temporibus.
$6 Eiitque ut quicunque reliquus fuerit in farr.iha tua, veniat incurvarum se honorem exhibendo illi pro nummulo argenteo, & feg, nento panis, ac dicar, coopta me, quaeso» in unam c functionibus Saccrdota- libuSiUt comedam frustum panis.
C A P. 11 r. Schemuel quater a Domino v 0- catur,&revelationem contra Helin refert.
D Um enim puer Schemuel ministrabat Jehovas coram Heli,sermo Jehovas fuerat rarus temporibus illis, nec fuerat visio
r Sed fuit d'eillä, Heli cubante in loco suo (oculi autem ejus coeperant caligare, sion poterat videre.)
} Schemuele quoque cubante,quum nondum lucerna Dei exstinguereturم , in templo Jehovas.ubi erat arca Dei .*
4'Ut vocaret jehova Schemuelem, qui dixit,ecce me :
C.Ec accurrens ad Helin dixit,ecce me, Vocasti enim me: sed dixit, non vocavi, revertere cubitum,qui abiens,cubuit.
6 Iterum autem Jehova amnlius vocavit Schemuelem ; quare Augens Schemuel, abiit ad Helin,sc dixit,ecce me,nam voca-

sti me: qui dixit, non vocavi fili mi,1 evertere cubitum.
7 At Schemuel nondum agnoscebat Jehovam $ necdum revelatus fuerat ei sermo
^ 8 Deinde Jehova vocavit amplius Schemuelem tertio, qui surgens abiit ad Helin, ac dixit,ecce me,nam vocasti me : tum intellexit Heli jehovam «A, qui vocaverat puerum.
S Quapropter dixit Heli Schemueli , abi cubitum ; erit autem,fi vocaverit te,u: dicas,loquere jehova,quia audir servus tuus : sic abiens Schemuel cubuit in loco luo.

10 Veniens autem jehova substitit,quum
vocasfec,ut ante.i Schemuel, Schemuel, di- xifferqne Schemuel, loqÄre, quia audit servus tuus. ^
11 Ac dixit jehova Schemueli, ecce ego facturus sum reni in Jifraele , quam quisquis audtvcrit,tinnient ambae aures eius.
,r Die ilia praestabo Heli, quicquidloquor contra familiam ejus, incipiendo & perficiendo.
1$ Indico enim ei me vindicaturum effc familiam ejus usque in seculum ; propter iniquitatem, quam novit, quia maledictionem inferentibus sibi filiis suis* non tamen represlit eos.
iqldeoque juro familiae Heli,ne vivam, si expiabitur iniquitas famiiia: Heli ulio sa- crificio.Sc munere usque in seculum.
jf Quum itaque cubuisset Schemuel usque mane,aperiebat valvas dorrusjehovae, Schemuel enim timebat indicare Heli i- stam visionem.
16 Sed vocavit Heli Schemuelem,dicens» Schemuel,fili mi,qui dixit,ecce mc :
17 Et dixit, quis est sermo isse, quo alto- quutusestte? ne quatfo celes me : ita faciat tibi DcUS,& ita pergat, si celaveris mc quicquam ex toto sermone, quoailoqu- tus est te.
,3 Itaque indicavit ei Schemuel omnes illos sermones,nec celavit eum : qui dixit, Jehova est, quod bonum videtur in oculis suis,faciat.
19 Quum autem crevisset Schemuel. Jehova erat cum eo,adeo uc non sineret decidere ullum cx omnibus sermonibus ejus in terram:
io Unde cognovit totus Jisrael a Dane usque Beerschebahum, Schemuelem stabilitum effc prophetam Jehovas.
ar Nam pergebat Jehova apparere Schi- lunte, postquam revelasset se Jehova Schemueli Schilunte in sermone JeHovat.

C A P. I V. Arca amittitur is filii Heli occiduntur in pralio- 3 quibm auditiiHeli (s
nuru* concidunt.

E Venit autem sermo Scherruelis toti Jis- raeli.quum egrelsi Jisiaelica? cbvianiPe- lischthaeis in bellum! custrametarenturad illum /orum,quid/fitur Eben-Hczcr, 8 c Pe- lischthaei castra haberent A pheki.
' Nam qutim .i<l« infirus 1 » IMilVhthasi irent obvibrn Jisraeii, Uc corsereretui praelium, plaga affectus est Jisrael coram Pe- lischthseis; dc percuffeiunt ipso conflictu in eodem agro quasi quatuor millia virorum.
z Quam-

; Quamobrem veniente populo im ca* praegnans proxima partui, quum audir« sira »dixerunt Seruores Jifraelis,quare pia* hanc famam de capta arca Dei» & mortuo g ä affecit nos hodie Jehova coram Pe lisch-, socero suo ac viro suo: incurvavit te, ut pa- thaeis ? assumarmJ* a'd nos Schaume »rcamjreret,quia irrueranc in eam dolores etus. i fccdcris Jehovae,uit procedens in medi o no«! 20 Quumque, quo tempoie moriebatur# I slri servet nos e »manu inimicorum nostro, dicerent,quee adstabant ei,ne timeto,nam
4 Misit itaque populus Schilunrem, ut deportarent mdle arcam foederis Jehov*
filium peperisti.non ramen respondir,nc- que apposuit animum suum.
21 indiderat autem nomen puero ipsi I»
exercituum,insid-entis Cerubinis terant au- Cabodcm,dicendo emigravit gloria ab Jif- tem ibi curo arc.u foederis Dei duo filii Hc- i raelc, audiens de capta arca Dei, Öc de morst, Chophni,{kPinchas. I tuo socero suo ac viro suo.
5 fuit autem, quum veniret arca foederis Dicebat enim, emigravit gloria ab Jis- Jehovse in castra, ut vociferarentur omnes racle.propterea quod capta eiTet arca Dei. jilraelit« vociferatione magna, adeo ut
perstreperet terra.
6 Audientes autem Pelisclnari sonum illius vociferationis,dicebam, quid/ib» vult sonus vociferationis maxima? istius in castris Hebraeorum? 3c intellexerunt arcam Jehovas venisse in castra eorum.
7 Quapropter timentes Petiscbthjei, quum diceretur Deus venisse in castra eorum, dicebant, vae nobis, quia non fuit tale quidpiam antehac.
8 Vae nobis,quis nos eripiet e manu istorum deorum magnificentissimorum ? hi funr illi dii, qui percusserunt Ägyptiossin- gulis plagis,in deferto '
9 Conhrmate vos, & estote viri, 6Pe- liichthari.ne serviatis Hebraris,quemadmodum servierunt vobis : sitis igitur viri, & pugnetis.
10 Pugnantibus itaque Pelischthasss,iterum plaga affecti Jifraelitas. fugerunt quisque sd tentoria sua ; fuitque plaga illa magna valde: nam ceciderunt ex Jilraele triginta millia peditum;
u Et arca Dei capta est,duoquefilii Hei i mortui sunt,Chophni Lc Pinchas.
ti Tum currens quidam Hinjaminita ex ipsa acie, venitSchiluntem eodem die,vestibus suis laceris, Sc terra capiti suo inii Quo ingredienre, ecce Hei» sedebat' lis apud nos,nam dura est manus ejus con- in folio, latus via: observans,erat enim ani- tranos, Lc contra Dagonem Deum nostrum, mus ejus trepidus propter areim Dei: 8 Mirtentes itaque congregaverunt o-
quümque vir iMe ingressus estnunciando nines satrapasPeliscluhatorum ad se,quibus per civitatem,exclamavi: tota civitas dixerunt, quid facturi fumus arcaDei |is-
14 Audiens vero Heli sonumistiuscla- raelis ? dixerunt vero illi, G.ithum circum- moris,dixit,quid/ibi vult sonus ipsius mul- ducitor arca Dei Jisrnelis: & circumduxc- tirudinis ? tum vir ille festinans venit, ut runt illuc arcam Dei Jisraeiis. rmnetaree Hcli. 9 Sed fuit , postquam circumduXissenc
i* (Hess autem natus eiatnonagintaocto eam,ur esset manus Jehov* contra civita- annos, Lc oculorum ejus acies caligaverat rem illam vexatione magnä valde, qua perita, ut non posset videre.) , cussit cives illius civitatis z minimo usque
16 Dixicque vir iile Samdafi Hess, ego ad maximum : nam occultas invalescebar.e sum,qui venio ab ipsa acie,nam ego ex i- in eos haemorrhoides.
psa acie essugi hodie : cui dixit, quid fuit m Quapropter miserunt arcam Dei He- rei,fili mi? kronern: fufrque quum intraret arca Dei
17 Tum respondens nuncius ille, dixit, Hekronem.utclamarentHekronitas.diren- fugit Jisrael coram Pelisclnh*is, Lc etiam do; circumduxerunt ad me arcam Dei Jsf- magna plaga fuit in populo*, quinetiam laelis , ad mort« afficiendum me , 6c popu- duo filii tui mortui sunt, Chophni &Pin- lum meum.
chas,& arca Dei capta est. 1, Proinde mittentes congregaverunt o-
18 kmc ergo» quum mentionem faceret mnes satrapas Peliichtlueorum , quibus di- ille arcae Dei^ut caderet Heii c folio retroi- iXeiunt, dimittite arcam Dei Jisraeiis,ut re- sum ante latus port«e, ita ut fracta verte- 'verratur in locum suum , neque morte affi- brarum cervicis s U a* compape moreretur, |tiat me, 8 c populum meum : (erat enim ve- senex enim erat vir ille,& gruvij: judica- xat io lethalis in tota ea civitate, gravis e* Verat aurem Jisraclcm quadraginta ann»S. [ratib 1 valde manus Dei.
19 rrstcrca nurus eius uxor Pinchasil 12Homines emm,quifupervivcbwtma-
N ; ne-

C A P. V. Da^orisonrxsstur, & Pelisi bthti pneutiuntu » maiiscii,

P Elischthasi autem ceperunt arcam Dei» abduxeiuntque Ebcn-Hczere Aschdo-
1 Ubi PeliCchthaei acceptam arcam Dei induxerunt in aedem Dagonis : coUocavc- runtque eam prope Dagonem.
) Sed quum furrexissent Aschdodaei postridie mane, ecce Dagon collapsus j&etbat facie suä in terram coram arca J ehov«e,& accipientes Dagonem , restituerunt eum in locum suum.
4 Surgentibui vero mane postridie,rursus ecceDagon collapsus /acebar facie sltain terram coram aica tchovae : caput autem Da- gonis,Scambae palmae manuum ejus abscissas erant in ipso limine infero, tantum, quod referebat piscem,remanserat in eo.
C Idcirco non calcant Sacerdotes Dago- nis,autuili ingredientes in aedem Dagonis, limen inferum Dagonis Achdodi, usque in hunc diem.
6 Praeterea ingravescens manus Jehovac contra Aschdodaeos, desolabat eos : percutiebat enim eos luemorrhoidibus, Aschdo- dum Lc terminos ejus.

7 Videntes autem Aschdod®! sic rtm hebere, dicebant,non manebit arca Dei Jifrae-

nebant affecti h*morrhoidibus : ira ut a- scenderet exclamatio civitatis in coelum.)
CA1\ VI. Peliscbtiuti arcamremittunt. rjllerat autem arca Jehov* in agro Peitsch* rthaeorunrseptem menses:
z Quym vocamesPelischthxi suos sacerdotes & divinoSjdicercnt eis. quid facturi essemus arca Jehov*? instruite nos,qua ratione remittamus eam in locum suum.
5 Qui dixerunt» si remissuri estis arcam Vei fiTraelis,nc remittite eam donis vacantem,'sed omnino reddite ei reatum : tunc sanabimini,aut innotescet vobis,quare non recedat a vobis manus eius.
4 Dicentibus autem PelifibthtU , quis est ille reatus,quem reddemus ei ? dixerunt, de numero satraparum Peliscluhxorum quinque haemorrhoides aure* ; Sc quinque mures aurei, quia plaga eadem cft omnibus i- ftis,&satrapis vestris.
§ Nam quum feceritis imagines hxmor- rhoidum vestrarum , 8c imagines murium vestrorum, qui corrumpunt hanc terram, 8c dederitis Deo fisiaelis gloriam: fortassis allevabit manum suam a vobis, & a diis vestris,& a terra vestra.
6 Er quare aggravaretis cor vestrum, uemadmodum aggravarunt JEgyptii, & arho cor suum? ndnne postquam pr*-
clara gessit in eos,tandem dimiserunt istos ita.ut abierint ?
7 Nunc itaque facite unum plaustrum novum,& accipite duas vaccas foetas,quibus nunquam est impositum jugum : ut «ungatis eas vaccas itli plaustro, pu'los vero carum reduceris domum,ne eas sequantur.
8 Tum accipientes arcam Jehov*,imponetis eam plaustro,&instrumenta istaaurea, qu* reddideritis ei rit reatum ponetis in capsula a latere illius, sic dimitte.is eam,ut
9 Considerabitis autem, si via ferente aA terminum ejus, ascenderit Beth-Scheme- fchum.ipse affecerir nos hoc malo maximo: sm autem minus , utique cognoscemus nequaquam manum ejusectigtsse nos, casum «sse, pui accidit nobis.
10 Fecerunt itaque viri illi sic,nam accipientes duaS vaccas foetas,«unxerunt eas illi plaustro i quum pullos earum reclusissent
\i lmposueruntque arcam Jehov*plaustro ilii* j Sc capsulam suam una cum muribus aureis, & cum imaginibus mariscarum suarum.
ii Ita rectk contendentes vaccx per viam istam,per viam Beth-Schemescbi,strati via unica ibant indesinenter mugientes, neque declinabant ad dexteram vel sinistram,satrap* vero Pelischrhxorum sequebantur eas usque ad terminum Beth-She-
i; Beth-Schemefchit* autem metebant messem triticeam in convalle : qui sublatis oculis suis videntes arcam,gavisi sunt inspi-
<4 Quumque perveniens plaustrum jn n- grum Jehofchub* Beth-Schemefchit*substitisset ibi, ubi eras lapis magnus,fiderunt ligna plaustri ,Lc i psas Vaccas obtulerunt holocaustum Jehov*. (
S LIBERI. Csp.t.7,
x? Levit* enim deposuerunt arcam Jehov*, Ac capsulam illam, qu* erat prope eam, in qua et ant instrumenta aurea, & imposuerunt lapidi illi magno: Beth-Scheme- schit* autem offerebant holocausta, & sacrificabant sacrificia die illo Jehov**
*i6 Quod quinque fatrat>*Pelifcfcrii*o- rum,quum vidissent, reversi suntHekroncnl eodem die. 1 * * 4 * 6 7
17 H* autem fünf marisc* aure*,quuS reddiderunt Pelifchthxi jehov* in reatum, pro Aschdodo una, pro Hazza una , pro AschHelone una, pro Gatho una, pro ile xroneuna.
18 Et mures aurei de numero omnium civitatum Pelischthxorum, per quinque satrapias illas,Tt«minc tam civitatum munitarum,quam vicorum paganorum,usque ad lapidem illum magnum, super quem collo- carant arcam Jehov*. »i usque in diem hunc in agro'Jehoschuh* Beth-Scheme- ; schit*.
,9 Percussit autem ex Beth-Schemefchi- tis, quia inspexerant arcam Jehov*, 8c percussit ex populo quinquagies mille septuaginta homines: quapropter luxerunt populus,eo quod percussisset Jebova populum plaga magna:
zoDixenintque Beth-Schemefchit*,qui* posset consistere coramJehova,Deo sanctissimo isto ? Ac ad quem ascendet a nobis : k
ii Miserunt ergo nuncios ad habitatores urbis Jehnrimorum, qui dicerent; reduxerunt Pelifchthzi arcam Jehov* : descendite,abducite eam ad vos. Cap.V I/.
zi Venerunt itaque cives urbis Jeharimo- rum , fkabducenres arcam Jehov'®, intulerunt eam in domum Abinadabi in ipso colle: Elhazarem autem filium eius sanctifica- verunt, ad observandum arcam Jehov*.
CAP. VIT. Sibemael conctonaturpopulo, (S reformat cum fruttu.
F Uit autem , exquo tempote resedit arca in urbe Jeharimorum, multis diebus elapsis, quum jam esset vigesimus annus,ut 'a- menrantes tota familiajifraciis tnc !am/trent Jehovam.
z Edixit aurem Schemuel toti famili* fifraelis, dicendo : si ex toto animo vestro vos convertimini ad Jehovam;auferte deos alienigen* »entis e medio vestri, 8c Hasch* tharothas:3c comparantes animum vestrum ad Jehovam »colite eum solum, Se eripiet vos e manu Pelischthxorum.
; Et amoverunt filii Jisraelis Bahalimos, 8c Haschtharotas,& coluerunt Jehovam so-
4 Deinde edixit Schemuel , congregate totum]ifraelemMizpam,ut supplicem pro vobis Jehov*.
< Congregaveruntque se M : tzpam,ubi haurientes aquam,effuderunt coram Jehova , «’eiunantesque illo die,dixerunt illic ; peccavimus Jehoy* ; ita judicavit Sehern iel filios Jifraeli* Mrtrpz.
6 Fuit vero audientibus Pelischth*is Jif- raeiitas congregare se Mitzpam.ut ascenderent Satrap* Pelischrhzorum versus Jisrae- iem : quod quum audirent Jisraelitx, timuerunt ab adventu Pelischcriawrum.
7 Q.ua-

7 Quapropter dicebant Jisra<siit*Sche«| 8c.coluerunt deos alienor, sic ipsi faciunt mueli, ne sileto pro nobis, quininclarruej' eriam tibi.
Jehovam Deum mostrum j ut fervet nos e . 9 Nunc itaque ausculta voci illorum , ve-
rnanu Pelischth*:orum. \ runtamen quum sedulo contestatus fueris
8 Et accipiens. Schemue! agnum lacteum' contra eos, & indicaveris eis rationem i« unum,obtulit euim holocaustum totum Je. stam regis,qui regnaturus est super eos. hovae : inclamavftquc SchemuelJehovam : io Itaque indixitSchemuelommaverba pro }iiraeie,& exaudivit eum Jehova. Jehovx populo,petentibus a se regem.
9 Fuit enim Schemuele offeremeholo- j n Ac dixit: hxc erit ratio ipsa regis, caustum, quum Pelischthaji appropinquas-I qui regnabit super vos : filios vestros acci- sent ad praelium contra Jisraelem, ut into- piet, ut sibi disponat in curribus luis»Lc in naret Jehova sono maigno eodem die con-j equitibus suis , 8c curran: ante currum tra Pelischth*o»,& fumderet eos,ita utpla-. suum :
ga afficerentur coram Jisraele. >r Et ad disponendum sibi chiliarchos,&
lOEgreslt autem Jisraielit* Mitzpa,perfe- prxfectos quinquagenis ;8c ad arandum ar- quuti sunt PelisihrhxoSj quos percusserunt! va (ua, 3c ad metendum melTem suam, 8 c ad usque ad locum subiacentem Beth-Cari. faciendum instrumenta bellica sua, & inii Tuoc accipiens Schemuel lapidem stmmenta curruum suorum, quendam,collocavit eum inter Mitzpam8e i Similiter, filias vestras, accipiet in scopulum illum, cuius nomen vocavit E- unguentarias,in coquas,& in pistrices : ben-Hezerum: dicebat enim, usque huc : 14 Etiam agros vestros,3c vineas vestras, adjuvit nos Jehova. lac oliveta vestra optima accipiet; & dabit
ti Sic depressi sunt Pelischthasi,neque i servis suis, perrexerunt deinceps invadere terminum i Semina quoque vestra , Sc vineas ve- jisraelirarum , erat enim manus Jehova: liras decimabir , &dabit aulicis primori- iconira Pelischtbxos omnibus diebus Sehe- bus suis,Scservis suis.

i; Er reductae sunt civitates illa: ad Jisraelem, quas ceperant Pelischthasi ab Jis. raöle, inde ab Hckrone Gathum usque, & terminum earum,eripuitjisrael e manu Pe- lisihthxorum: fiutque pax inter Jisraeli- ras & Emorasos.
14 Judicavit autem Schemuel Jisraelem, omnibus diebus vita: fu» :
15 Profectus enim de anno in annum,o- bibat domum Dei fortis, 8cGilgalem, & Mitzpam j ut judicaret Jisraelem in omnibus locis istis.
16 Servosque vestros , & ancillas vestras, ac iuvenes vestros pr»stantiflimos,8e asinos vestros accipiet , adhibebitque ad opus
17 Greges vestros decimabit, denique vos eritis ei fervi :
18 Adeo ut clamaturi sitis die illa pro- pterregem vestrum,quem elegeritis vobis, sed non exaudiet vos Jehova die illa.
19 Renuerunt tamen populus auscultare voci Schemuelis, & dixerunt: nequaquam, led rex prxerit nobis.
20 Ut simus nos quoque,sicut omnes ista
16 (Erat vero regressio eiusRamam,quia S ente *, Sevindicet nos rex noster , 8c pro- ibi erat domus eius, 8c ibidem ludicabat! cedens ante nos gerat bella nostra. Jisraelem) 8e exstruxit illic altare Jehov*. 1 21 Audiens itaque Schemuel omnia ver-
■ ——--r— -:—=-— ba populi, eloquueus est ea apud Jebovam.
C A P. VIII. Fi/iM ScbemucM ad avari- | edixit Jehova Schemueli, ausculta
fiam declinantibus,petitur Rex,<uit<f jut i voci eorum,ut prxficias eis regem ; qua- Schtmuelepndicitur- | propter dixit Schemuel Jisraciitis j ite
S £dfuit,quum senuisset Schemuel jutpr». poneret filios siios judices Jisraeli. z (Erat autem nomen primogeniti fisii ejus Joel, & nonren fecundi ab eo Adrian) judices,inquam u/que ad Eeer.rchebahum :
; At non ambulabant filij ejus in viis eius,sed sectabantur lucrum :& accipientes munus,pervertebant judicium.
4 Quamobrem, congregantes se omnes Seniores Jiftaelis, venerunt adSchemue- lem Ramdm.
f Et dixerunt ei, ecce tu senuisti, & filii tui non ambulant in viis tuis : nunc praepone nobis regem,ad vindicandum no$, ut habent omnes ista: gentes.
6 Malum autem visum est istud verbum in oculis Schemuelis,quum dicerem,da no* bis regem ad vindicandum nos : quapropter supplicavitSchemud Jehov*.
7 Sed dixit Jehova Schemueli,ausculta voci populi huius in omnibiUjqn* 'Plicant tibi: non enim te spre\erum solum, sed me spreverunt,ne regnem super ipsos.
8 Secundum omnia illa facta, qux fecerunt a die, quo eduxi eoje>:£gvpto usque in hunc diem,quibus dereliquerunt me,
quisque in civitatem suam.'
GAP. IX. Srhdulti genealogia, phyfiogno* mia,is designatio in regem.
E Rat aurem quidam e Biniamine : cujus nomen Kisch, filius Abielis ,filii Tzero- ris , filii Becorathi, filii Aphiachi, filii viri Binjaminitx ; valens robore :
2 Hutc vero erat filius nomine fu« Schaul juvenis St elegans, adeo ue nem® esset e filiis Jilrarlis elegantior eu,ab humero suo,sursum versus aitior erat toto populo.
; Quütnque am'ss* essent asin* Kisch», patris Schaulis , edixrt Kisch Schauli filio luo ; accipc nunc tecumunum ex istis pueris,& furgens abi, asinas istas quxre.
4 Itaque transivit in montem Ephrajimi, quum pertransivisset terram Schalisch*,ne- * que invenissent : pertransivissent etiam ter - ram Schahalimorum,neque illic «flent,deni--" que pertransivisset terram Binjaminitarum, neque invenissent.
5 rpsis venientibus in terram Tzuphi, Schau! dicebat puero suo »qui cum ipso rat jagedum revertamur; no cessans pater N 4 meqs

meus d< asinis istis, fblicitus sit de nobis.
6 Qui dixit ei,ecce jam vir Dei efi in civitate ?ila, & quidem vir honoratissimus ; quicquid prasdicic omnino evenit .'eamus nunc illuc , forte indicabit nobisviam nostram <tdid,cuius causa profecti sumus.
7 Dixit vero Schaui puero suojecce ergo eamus : sed quid afferemus viro isti ? nam panis defecit ex instrumentis nostris, & do* natium nullum ess.quod adferamus ad virum hunc Dei,quid efi penes nos ?
8 Tum pergens puer ille respondere Schauli , dixit i ecce präsentem in manu mea quadrantem sicli argentei, hunc ergo dabo viro illi Dei, ue indicet nobis viam vostram.
(q Antiquitus in Jifraelc sic dicebat qui s- «ue , quum profecturus esset ad consulendum Deum : agite . eamus ad Videntem: nam qui Propheta hodie » antiquitus vocabatur Videns.)
to Quum itaque dixisset Schaul puero suo , bonus ejl sermo tuus : agedum eamus, jvciunt itaque illam civitatem versus » ubi erat vir ille Dei.
n lps» ascendebant per clivum civitatis, quum invenerunt puellas egredientes ad hauriendum aquam ; Se dixerunt illis; estne illic Videns?
11 Quas respondentes eis,dixerunt ; est, *cce ante re: festina jam nam hodie venit in civitatem , quia convivium ejl huic populo in isto excelso.
i; Simulae ingrelfi eritis civitatem,invenietis eum,quum nondum ascenderit excelsum istud ad comedendum ; nam non comedet po pulus,usque dum advenerit,quum ipse benedixerit convivio,postmodum comedent invitari: nunc ergo ascendite,nam hoc ipse tempore inventuri estis eum.
14 Ascenderunt itaque in civitarem;ipsis pervenientibus in mediam civitatem, ecce Schemuei prodibat obviam illis , deducturus ad excelsum illud.
is (sehova entm^ revelatae in aurem Schemüeli , die uno antequam adveniret gchaul,dicendo:
16 Hoc ipso tempore cras missurus sum ad te quendam e terra Binjamims , ut un- gjs eum in antecessorem super popUium meum Jisniflem » 8c servet populum meum e manu Peliscbthanarum :nam respexi populum meum , quia pervenit clamor ejus ad me.)
17 Quumque Schemuel viderer Schaudern ; feBovadixit ei, ecce hic fjlvir,quem dixeram tibi> hic imperium obtinebit in populo meo.
18 Quapropter Schauli accedenti ad Schemuelem intra portam,Scdicemi indica quasso mjlii ublnamA domus Videntis ;
'y Refpondie Schemuel Schauli,dicens, ego Videns, ascende ante me in
istud excelsum, ut comedatis mecum hodie. & dimittam r« mane . quicquid autem «jl in animo ruo jam indico tibi.
20 Nempe quod ad asinas , qu* amissae erant tibi ab hinc tertio dic , ne adhibeto animum tuum ?d illas , nam inventas iunt: «rea quem autem est totum desiderium jis- xaelis ? nonne erga ce , & e; g* totam familiam patras 141 i <

rt Respondens autem Schaul dixit: an -1 non Binjaminita sum » minimuse tribubus JifraifltJ, & familia mea infima est omnium ‘familiarum intribubusBinjaminis? 3 c quam- obrern^ alloquutus es me sermone huius- 1
22 Assumsit tamen Schemuel Schaulem, 8e puerum eius , quos introduxit in ccenaculum ; deditque cis locum in summo in- vitatorum,qui erant quasi triginta viri.
1; Tum dixit Schemuel coquo ; cedo partem illam , quam dederam tibi, de qua dixeram ttbi,icponc eam apud te.
24 Quumque depiemsifTec coquus armum quendam,&quas hasrebantci,apposuit Srbemuef ante Schaulem, dicens ; ecce, quod reliquum factum fuerat ponens ante te,comede , nam in hoc tempus reservatum fuit tibi,ex quo dixi,populum invitavi: sic cömedit Schaul eunt Schemuel« illo die.
rs Postea descenderunt exilio excelso in civitatem j ubi loquutus est debemus/cum Schauie,tectum suum versus.
26 Illis autem mane Turgentibus, fuit » quum ascenderet aurora,ut vocaret Schemuel Schaulem ,versus tectum suum,dicens; surge.ut dimittam te ; quumque surrexissec Schaul,egressi sunt ambo,ipse&Scherouel
17 Ipsi descendebant ad extremum civitatis; quam Schemuel edixit Schaulitdic huic puero,ut transeat ance nos, (transivit itaque) tu autem sta jam, & enunciabo tibi sermonem Dei.

C A P. X. Stb&ulti inauguratio <5 cunjirma- tio publica iquambonibene, (ssmalimale interpretantur.
T Um accepta Schemuel lenticula olei, perfundens caput ejus,osculatus est eum;
& dixit: annonf aQurui e#em?nam unxit te sehova in antecessorem super possessionem
i Quum abieris hodie a me, invenies duos viros apud sepulchrumRachelis,in termino BiniaminisTzclxachi, qui dicent tibi; inventa funtasinat,quas quaesitum abieras, 8 c ecce omissis pater tuus rebus istis a- sinarum ; foliatus est de vobis, dicendo ,* quid faciam fiiio meo ?
$ Et inde progressusulteriks,quum veneris usque ad planiciem Thaboris,invenicnc re illic tres viri ascendentes ad Deum,in domum Dei fortis,unus ferens treshoedos, & alter ferens tres tractas panis, Se alius ferens utrem vini:
4 Qui interrogabunt tc dc prosperitate, dabuntque tibi duas trafiat panis,quas ac-^ cipies e manu eorum.
s Posimoduni pervenies ad collem 1- pfum Dei, ubi iunt stationarii miiitesPe- hfchthseorum : eritque ibi,quum ingresius fueris civitatem,ut occurras turbas Prophetarum, descendentium de illo excelso, cum nablio, &cum tympano,& tibia,& cithara ante se, qui prophetabunt:
6 lmietqu« fupet te spnitus Jehovae.ut prophetes cum eis, & mutaberis in virum
7 Quod quum erit,quum evenerint signa ista tibi, fac quod obvenerit manui tuas, quia Deus ipse tecumerit.
S Postea

8 Posto desciendens ant« m<* Gilgalem, quo ccce ego deiYccndam ad te, ad offerendum holocausta, is ad sacrificandum sacrificia eucharistica : septem diebus exspectato, usque dum »venero ad te» L« nurum ka- Lian, cibi id.quc-d facturus cs
9 itaque fuit,<quum avcrriiTet humerum suum adeundo ^ Schemuclc, ut mutaret ei Peus cor in aliud', & evenerunt omnia ista signa die eodem.
10 Quum autem veniffent illuc ad col- i lem itlum; ubi ecce turbaprophetarum ob- i viam fustde/i ej,irruente luper cum spiritu
P«i,prophetabar inter eo; ;
ii Fuitque,quum omnes, qui noverant eum ante,viderent,quod ecce cum prophetis prophetaret, ut diceret populus alter al- ! teri; quid hoc est, quod accidit filio Kitchi ? an etiam Schau, est inter prophetas)
,r. Despondens autem quidam cx eo loco, dixit; at quis e/i pater istorum 1 idcirco abiit in proverbium,an etiam Schaul tst inter prophetas'?
M Qiium autem absolvisset prophetare, ingressus est ip-.um excelsum.
14 Dixit autem patruus Schaulisei, & puero cius; quo abieratis 5 qui dixit; ad quasi endum asinas, quum autem videremus nusquam effe,venimus ad Schemuelem.
19 Dicente vero patruo Schaulis; indica quasso rr.ihi, quid dixerit vobis iche-
16 Dixit Schaul patruo suo,certo indicavit nobis inventas esse asinas : sed negotium regni non indicavit ei,quod edixerat Schcmuel.
17 Schcmuel autem convocato populo Mitzpam ad lehovam.
itf Dixit 'tiliis Jisraelis, sic ait Jehova, Pcus Jifraelis ; ego deduxi Jisraelcni ex st. gypto ; 8c eripui vos e manu Aegyptiorum, 8c t manu omnium regnorum, opprimentibus vos,
19 Vos vero hodie sprevistis Deum vestrum, qui ipse servat voS ab omnibus malis vestris,Se angustiis vestris.quum dixistis ej, regem praepones nobis: nunc ergolistitc vos eoum Jehova per tribus vestras, & per duces vestros.
iO Fecicquc Schcmuel, ut accederent o- mnes tribus jisraelis, Lc aeprehensa est tribus Binjamihis.
21 Deinde quum faceret,uc tribus Liniamini; accederet per familijs suas, deprehensa est familia Matre* £enti<; denique deprehensus est Schaul filius Kifchi, qui perquirentibus tÜM, non inveniebatur.
22 Quamobrem quum rogarent iterum Tehovam ; an adhuc advemarurus tst luic ille? dixit Jehova, ccceiple latitat ad impedimenta:
25 Tum accurrentes alTumferunt eum inde,qui stitit se jn medio populi: erat autem altior toto populo ab humero suo sursum versus.
24 Tum dixit Schemuel toti populo J videtisr.e,qntmekgiE JellOVa? noncslfi t\ similem in toto populo ? tunc vociferantes totus populus,dixerunt; vivat Rex.
2f Quamque eloquutus estet Schcmuei apud populum jus regni, öc descripliJTcc in quodam libro, collocavit eum coram Jeho-

va : dimisicque Sch«mu<l totum populum, quemque domum suam.
16 Et etiam Schaul abiit domum suam Gsbham, comitantibus eum copiis,quorum teticerat Deus animos.
27 Ac homines nequam dicebant ; quid servaret nos iste ? coriteninentes eum,ut ne afferrent quidem ei munus * tamen plane conticuit.
C A P. XI. Exmittw Schaust* t«r centits millium, "/ictoria roatr.1 Hammonitcu. \iAm quum ascendens Nachaich Ham- INmonita, castra haberer
contra]abe- sclmm Gilhadis ; tandem dixerant omnes cives Tabeschi Nachascbo,pange nobilcum fxdtts'.ut serviamus tibi.
2 Quibus dicebat Nachasch Hammonita, hac /Repangam vobiscum, effodiendo vobis oculum dexterum tuiusque, ut imponam hoc ipsum probrum roti Jisraeli.
; Dixerunt autem ei seniores Jabeschi, deliste 'a nobis septem dies, ut mittamus nuncios per totum terminum Jisraelis: quod si nemo fuerit, qui fervet nos, tum exibimus ad te.
4Quum itaque venissent isti nuncii Gibham Schaulis, öc eloquuti essent verba illa audiente populo,totus populus sublata voce sua flebant.
5 Ecce autem Schaul sequebatur armentum suum ex agro, dixitque Schaul; quid est huic populo,quod flent) qui narrarunt enerbacivium]abeschi.
6 Tum irruente spiritu Dei super Schau- lem.dum audiret verba ista,accensa est ira eius valde.
7 Et acceptum par boum membratim divisit illud,& transmisit in totum terminum Jisraelis per eoi dem nuncios,dicendo,'quisquis non exibit post Schau)em,& post bchemuelem,sic fiet armento e ; us: Unde incidit pavor]eho v ae in populum,ita uc exirent unanimes.
8 Quos quum recenseret in Bezeko.fue- runt jistaelitarumttcicma miiiia,virorum aute f '': Jehud* triginta mid-o.
9 Tunc dixeiunc nuncii; illis , qui venerant ; sic dicetis civibus Jabeschi Gilhadis ; cras aderit vobis salus,quum incalescet Sol : quod redeuntes nuncii illi .quurr. in- dicaiTent civibus |abeschi»l*rati lunt.
10 Itaque dixerunt cives fabeschi Ham- monitu,cras exibimus ad vos, ut faciatis nobis omnino,prout bonum uidelnturii'» oculis vestris.
it Fuit aurem postridie, u: disponeret Schaul populum tribus agminibus,& pervadentes media castra in vig'lia matutina, percuterent Han.monitas usque ad asstum diei : fuicque ut, qui residui eranr,di spergeremur,neque relinquerentur ex eis duo simul.
i2Tum dixit populusSchemueli,quis qui dicebat.Schaul ne regnaret super nos > date istos homines,ut morti tradamus cos. __ I j Sed dixit Schaul ' non tradetur morti quisquam die hoc , quandoquidem hodie effecit Jehova salutem in Jisraele.
C A P. x /1. Cvmitid Sfbemuelio, ejuj^ue ptotestathtj
N 5
Tum

T Um dixit Schemuel populo, - agite,eamus Gilgalem,ut renovemus ibi regnum
i Abeuntes itaque totus ille populus Gil- galem, regem constituerunt ibi Schaulcm coram Jehova Gi)gale,& sacrificarunt ibi sacrificia eucharisticacoram Jehovuiquam- obrem 1 artatus est ibiSchau1,&omnes Jif- saelitatpervalde. Caput X l l.
{ Pratrerea dixit Schemuel toti Jifraeh, Ecce auscultavi voci vestrar in omnibus, <ju« dixeratis mihi,& constitui super vos
4 Nunc autem,ecce regem ipsum pergentem ante vos,quum ego senui & incanui, 8c filii mei ecce fune inter vos: ego veto continenter ambulavi coram

vobis, ii pueritia mea in diem hunc.
; Ecce me,testificamini contra me coram Jehova,& coram uncto ejus,cujus bovem acceperim , aut cuius asinum acceperim» aut quem fraudaverim ,dut quem concusserim,aut e cu'us manuaccepcrim redemtio- nis pretium,ut abderem oculos meos propter illud : & reddam vobis.
6 Qui dixerunt,non fraudasti nos,neque eoncuUilti nos,neque accepisti quicquam e manu ullius.
7 Tum dixit eis ; testis esi Jehova contra yos,8c testis cst unctus ejus hodie,vos non invenisse in manu mea quicquam; dixicque pobulu*, testis cst.
«Postea dixit Schemuel populo; Jehova testti est.quj magnificavit Moschen L Aha- ronem.Lcqui deduxit maiores vestros e terra Agypti.
V Nunc itaque sistite vos,Se contendam Vobiscum cnr.im Jehova de omnibus justis factis Jehovas.qUcC fecit vobiscum & cum majoribus vestris.
io Postquam venisset Jahakob inAgy- ptum,clamantibus maioribus vestris ad |c- h°vam, misit Jehova Moschen & Aharo- nem.qui eduxerunt maiores vestros ex A- gypto,8ccollocaverunt eos in loco iito.
i i Deinde,quum obliviscerentur Jehovae Dej fui,dedidit eos in manum Sisera:,principis militia; Chatzoris,& in manum Pe- lischtha;orum»8c in manum Regis Moabi- tarum.qui oppugnaverunt eos.
ii Sed quum clamarent ad Jehovam,dicentes { peccavimus,quod deferentes Jehovam, coluimus Bahalimos Haschtharo- thas.at nunc eripe nos e manu hostium nostrorum,ut serviamus cibi;
i; Misit Jehova Jerubbaha!em,& Beda- nem,& Jiphthachum, & Schemuelem, eri- puitque vos e manu hostium vestrorum circumquaque,ita ut habitaretis secure.
14 Denique videntes Nachafchum regem llammomcarum invasisse vor, dixistis mihi, nequaquam, sed rex regnaturus est super iiosiquum Jehova Deus vester.Jit rex vester.
' 5 Nunc igitur,ec<c regem illum,quem elegistis, quem peti iit 1*5.ecce,inqu<im,praS' fecit vobis Jehova regem.
16 Si timentes Jehovnro.colueritis eum,
& auscultaveritis ‘voci eius,neque rebellaveritis pratstituto Jehova;,utique permanebitis tum vos,tum etiam rex ipse,qui regnat super vos,sequentes Jehovam Deum vestrum.

t? Sed It non auscultaveritis voci Jehova:,sed rebellaveritis prasstituco Jehova: $ utique erit manus Jehov» contra vos, üc contra patres vestros.
18 Etiam nunc consistite ; & respicite hanc rem maximam,quam facturus est Jehova ante oculos vestros:
19 Nonne dies messis triticea; est hodie ? ubi invocavero Jehovam,edet sonos & pluviam : itaque agnoscite, & videte malum vestrum,quod fecistis,magnum esse in oculis Jehova:,petendo vobis regem.
20 Quümque clamaret Schemuel ad Jehovam,edidit Jehova sonos 8e pluviam eodem die, timuitque totus populus valde Jehovam,8e Schemuelem.
J 21 Quamobrem dixerunt totus populus Schemucli; supplica pro servis tuis apud Jehovam,Deum tuum,& ne moriamur : adjecimus enim ad omnia peccata nostra malum,petendo nobis regem.
I 21 Tum dixit Schemuel populo ; neti- 'mete, vos fecistis totum malum hoc;verun- ramen ne recedite aversi a Jehova,quin colatis Jehovam ex toto animo vestro.
2; Ne,inquam,recedite: nam sequeremini ipsam inanitatem,qua: non prosunt,neque eripiunt,quia iunt inanitas.
24 Non enim deteret Jehova populum suum,propter nomen suum maximum.'quia placuit Jehova: vos sibi efficere populum.
25 Etiam quod ad me,absitmihi,ut peccem Jehova:,ut desinam supplicare pro vobis,imo instituam vos invia optima, 8 c rectissima.
16 Veruntamen timete Jehovam,ut colatis eum vere,ex toto animo vestro: nam considerate res magnas, quas fecit erga vos.
27 Quod fi ultro n*ale feceritis,tum vos» tum rex vester,consumemini.

C A P.X LI I.

Pelifchthaorum ropi*,ob qii 04
Stbauf tenitM ultra rtmmiffaprafumit,
ob quodrejieitur-

a Gens primum annum Schaut in regno /\suo(duobus autem annis xegnavit super Jisraelem.)
2 Elegit sibi Schaut tria millia ex Jisrae- lieis.ut essent cum Schaute bis mille iu Mic- mascl:o,& in monteBeth-Elis.milie autem essent cum Jehonathane Gibhae B: numinis: reliquum autem populi dimiserat,quemque in tentoria sua.
$ Percussit autem Jehonarhan stationarios milites Pelischthzorum,qui erant Ge- bahi,quodaudiverunt lMischthathquapro- pter Scluul clanxit buccinä per totam eam terram,dicendo ,-audiant Hcbrati.
4 Omnes itaque Jisraclit« audiverunt, dicentes ; percusse Schaul stationarios milites Pelischthatorum, unde etiam fcctidus factus est Jisrael inter Peli/chtha:os:& convocati sunt populus ad sequendum Schattiern Gilgalem.
C Pelischthasi vero congregaverunt se,ut bellarent contra Jifraelem,triginta millibus curruum.fle sexriiillibus equitum,ac populo in multitudinem,sicut arena,ciu* cst in littore maris : 8c ascendentes castrametati sunt m Micmascho,ad orientem Beth- Avenis.
6 Itaque Jisraelit« videntes angustiam

«fle sibi; eb quod coarctaretiur populus;
abscondebant sese populus »Assi» inspe.un cis.Se in spine»s,& in petris,& in arcibus,
& in cisternis ;
7 Et Hebraei alii trajiciebant Jardenem in terram Gadis, & GilhadisSchauie vero haerente adhuc Gilgale,totus ille populus trepidi accurrunt post eum:
8 Quamque expectasser sep-tem dies,secundum illudcwndictum tempus,quod condixerit Schcmu*el,neque vemvetSchemuel Gilgjlem ; difpeigererur populus ab eo.
9 Quapropter dixit bchau* j admovete mihi iitud holocaustum & eucharistica: dc obtulit holocaustum.
10 Sed fuit,quum absolverer offerre holocaustum illud,ut ecce Schemuel adveniret: & exivit Schaul obviam ei,jd benedicendum ei.
it Cui dixit Schemuel,quid fecisti ? Dixit autem Schaul : quum viderem dispergi populum ä mc,&te non advenisse condicto tempore dierum, lselischthajos vero con gregatos esseir» Mscmascho;
ir Dicebam, j'am descendent Pelischtb«» contra me Gilgalcm,quum faciem Jehov« nondum deprecatus fuero : quümque continuissem me,tandem obtuli holocaustum.
13 Tum dixit Schemuel Schauli; stulte gestisti re ; non observasti mandatum Jehc- ya: Dei tui,quod mandavit tibi,nam certe stabiliviflet Jehova regnum tuum apud Jis- raelitas usque in secuium.
14 Nunc autem regnum tuum non stabit,' quaesivit sibi Jehova virum secundum animum suum,qiiem mandavit Jehova esse an tecessorem in populo suo^quia non observasti id,quod praeceperat tibi |ehova.
1 s Deinde surgens Schemuel ascendi: Gilgale Gibbam Binjaminitarum,ubi recensuit Schaul populum,qui pratsto erant fecum, quasi sexcentos viros.
»6 Schauie itaque,& Jehonathane filio eius,& populo,qui praesto aderat eis,considentibus Gebäht BinUmitiitarum; PeliscU- thaeis vero castra habentibus in Micma- scho.
17 Egressus est miles populator e casti is: Pelischthasorum tribus agminibus ; agmen unum vertens se ad viam versus Hophram, in terram Schuhalis:
18 Et agmen unum obvertens se via Beth- Choronem fpeliantej & agmen unum obvertens i'e via ejus termini,qui spectat versus vallem Tzebohintorum m desertum.

19 Faber autem non aderat in tota terra Jisraelitarum .* dixerant enim Pclischthan, 'faveamus, ne faciant Hebraei gladium,aut hastam»
20 Adeo ut descenderent omnes Jisiaeli t* sldPelischthaeos; ad poliendum quiique vomerem suum,aut ligonem suum,aut securim suam,&rutrum suum ;
21 Alioquin adhibebatur lima pro rutris : Sc pro ligonibus,& pro tridente, 8c pro securibus ; etiam ad aptandum stimulum.
: sta fun timp8r£ ut non adcssci gladius,aut hasta penes totu^ populum,qui CMt cum Schauie & jehonJthane : tantum aderat penes Sthauiem,3< Uhonathancm lilium ejus. J
CAP. X IV. lebondtb^nrum Armi'feioPe- liscbtbaoi Hispertit : verum poss vittoriam, ob juramentum patrM, vix mortem eveuiit.
T)R.ogrefla autem statiene Pclischthsorum V ad angustias Micmaschi, Caput XIV-
2 Fuit quodam die.ut ediceret Jehonathan filius Schaulis puero armigero suo ; agedum,transeamus ad stationem Pelisch- th-<orum,quat ell a latere illo ; quum patri suo non indicavisset;
; Schaul vero considebat in extremitate collis sub malo punica,quae ess in Migrone , 8t populus,qui aderat ci,quasi sexcenti viri:
4 Et Achiia filius Achitubi,frater Icabo- dis, filii Pinchasi,filii Heli Sacerdotis Jebo- vas Schilunte gestans amiculum : populus autem ignorabat abi isse Jehonathanem-
5 (Inter angustias autem illas ,quibus quasrebat Jehonathan transite ad stationem Pelischtharorum,scopulus erat ab altero latere hinc,& scopulus ab altero latere inde : nomenque unius Bottetz,& nomen alterius Sene.
6 Scopulus illorum unus erat sirus ab A- quilone contra Micmaschum, alter vero a meridie camra Gebahum.)
7 Quum ergo dixiflet Jehonathan puero armigero suo ; agedum, transeamus ad stationem praeputiatorum istotum, forte faciet Jehova pro nobis ; non enim esi Jehova: impedimentum, quin fervet multis, aut
8 Dixit ipsi armiger eius , fac quicquid fss in animo tuo: diverte, ecce me recum fassurum ex sententia animi tui.
9 Et dixit jehonathan ; ecce nos transituri fumus ad'viros istos; Lc retegemus nos
10 Si dicent ita nobis ; subsistite donec pervenerimus ad vos ; tum stabimus in loco nostro, ac non ascendemus ad eos :
11 Sin autem ita dicent; ascendite ad nos, utique ascendemus,nam tradiderit eos J ehova in manutr. nostram : hoc igitur esso nobis signum.
12 Itaque retegentibus se ambobus stationi Pelischthatorum, dicebant Pclisch- tha;i;eccc Hebraei prodeunt e foraminibus, ubi sese absconderant.
U Deinde alloquentes homines istius st.monisJehonathanem,& armigerum eus, dixerunt; ascendite ad nos , ut noram faciamus vobis rem: quamobrem dixit Jehonathan armigero suo; ascende postme\nam tradidit eos Jehova in manum fisraelis.
14 Quum itaque ascendisset’ Jehonathan, nixus manibus & pedibus luis , 8c armiger ejus post eum, cadebant ante Jehonatha- nem ; armiger quoque ejus morte afficiebat post eum.
15 Fuitque plaga illa prior, qua pcrcuffit Jehonathan & armiger eius, quasi viginti viros, ferme in dimidio jugero,id css,l>oum jugatorum actu.
16 Quapropter fuit trepidatio in illis castris,in agro,in roto illo populo,(stationarii 8c populatores milites t:epidaverunt ibi quoque) adeo ut commoveret se ipsa terra, & «vaderet in trepidationem maximam.
17 videntes autem speculatores . ubi retulerunt ad Schaulcm Gibham Binjamimca-

rum , quod ecce multitudo illa colliquesceret, 8c pergeret indesinenter tundere se:
18 Dixit Schaul populo , qui erat fecum, recensete jam, 8c videte quis abiit a nobis : qui quum recenfuisTent, ecce ,non aderat Jehonathan & armiger ejus.
19 Dixit ergo Schaul Achiiae ? admove arcam Dei; (nam erat arcaDei illa die cum #ilii$ Jitraeiis.)
lo'Sedfuit adhuc alloquente Schaule Sacerdotem illum, quum multitudo illa , quae trat in castris Pelifchthseorum pergeret indesinenter conflictari ; ut diceret Schaul iplisacerdoti,recipe manum tuam.
ri Et congregati Schaul,totusque populus* ille , qui o at cum eo , venerunt ad pugnam illam ; ubi ecce erat gladio cuiusque /Insto in alterum,strepicus magnus valde.
rr Hebraei autem quidam erani istis Pe- lischthitis , ut antea , qui ascenderant cum ipsis ad ea castra circumquaque ; isti etiam fuerunt ab JisiaelitiS,qui Schauli & jehona- thani aderant.
r; Prascerea omnes Jisraelitas , qui absconderant sefe in monte Ephraumuarum > audientes fugeie Peiischthseos , aftequuii sunt ipsi quoque eos a teigo in pratlio.
24 Sic servavit Jehova die illo lisraeiemj 4 c exercitus transivit Beth-Avcnem.
Ubi Jisrjelitse pressi sunt eodem die , quia execratione obstrinxit Schaul popu- lum,dicendo ; maledictus «Jio vir ille , qui comederit cibum usque ad vesperam , uf- quedum ultionem fumfero de inimicis meis , neque gustavit totus ille populus eilst Et quamvis totius regionis populus veniflcnt m quandam silvam , ubi erat mei in superticic agri.
17 Tamen adveniente populo ad eam silvam,ubi ecce fluxus mellis «rat, nemo fuit, qui admoveret manum suam ad os suum , timebat enim populi,s illam adjurationem.
28 Sed Jehonathan non audiverat, quum adjuraret pater suus populum ; hic extendens extremitatem baculi,qui er.tt in manu ipsius, intinxit eam in illum favum mellis: & quum advertisset manum suam ad os suum, lumen receperunt oculi ejus.
19 Respondenti autem cuidam de populo, 5 c dicenti »omnino adjuravit pater tuus populum,dicendo , maledictus esto vir ille, qui comederit cibum hodie , (ita fatigatus «st populus:)
\0 Dixit Jehonathan.turbavit pater meus terram: videte quasso, ut illuminati sunt oculi mei , quum gustavi parum mellis hujus: .
Etiam quia (utinam libere comedisset hodie populus de prasda hostium suorum,
J luodsuffecii'iet) quia, inquAm, jam non in- crtur in Pclistluhxo? plaga amplior.
;r Percusserunt itaque die illo Pelisch- thaeos a Mitmjstho Ajalonem usque; ubi fatigatus erat populus valde.
Quamobrem contendens populus ad prxdam , accipiebant quidem pecudes , fle boves, Lc i:<vens«s subrumos, quos jugulantes fundi , I/4nt/.i7t£irtMcm humi, sed comedebat populus cum ipso sanguine.
H Quod quum nunciatum esset Schauli, dicendo ^ ccce hic populus peccant Jcho-

vas,comedendo cum sanguine; dixtt perfide egistis, devolvite ad me hodie lapidem magnum.
Deinde dixit Schaul: discurrite per populum, edicentes eis, admovete ad me quisque bovem suum , & quisque parvam pecudem suam, Le jugulate hic,ut comedatis , & non peccetis Jehovas, comedendo quicquAm cum sanguine ; admoventes ergo totus populus quisque bovem suum.qui erui in manu sua , illa nocte , jugulaverunc ibi.
;6 Ira exstruxit Schaul altare Jehovx; hoc primum exstruxit altare Jehovas.
;7 Postea dixit Schaul ; descendentes persequamur Pelischthatos noctu.Lc prse- demur eos , usque ad lucem matutinam, uc non reliquum faciamus ex eis quemquam : qui dixerunt, quicquid bonum, videtur in oculis tuis,fac $ied dixit Sacerdos, accedamus hic ad Deum.
;8 Consulente itaque Schaule Deum j an descendens persequar Pefischthseos? an traditurus es eos in manum Jisraelis ? non respondit ei die illo.
jv Quapropter dixit Schaul ; accedite huc , usque Ab omnibus extremitatibus populi,8c cognoscite,ac videte, quä in re fuerie peccatum hoc hodierno die.
40 Nam, ut vivit Jehova , qui servat Jis- ra-lem , etiamsi illud fueritin Jehonachatie filio meo , omnino morietur ,'nec «rdt,qui responderet ei ex toto populo.
41 Tum edixit toti Jisraeli, vos estote a latere uno , ejto autem’Öc Jehonathan filius meus erimus a latere altero; dixeruntque populus Schauli, quod bonum videtur in oculis tuis,fac.

42 Quum itaque dixisset Schaul Jehova! »
Deo Jiftadiis: cedo integrum;8cdeprehensus esset Jehonathan cum Schau.e , populus autem absoluti essent •' _
4; Dixit Schaul • sortimini meer me,8fi Jehonathanem filium meum; deprehenso s- 'que est Jehonathan.
44 Quare dixit Schaul Jehonathani '.indica mihi, quid fecisti ? quod indicans ei Jehonathan » dixit ; tantummodo gustavi exrremirate baculi,qui est in manu mea,parum mellis,eccc me,an moriturus tum ?
45 Cui dixit Schaul.ita faciat mibiDeuSt 8 c ita pergat j nam omnino moriturus es, jehonathan.
' 46 Sed dixit populus Schaust, an Jehona- than moreretur, qui comparavit salutem hanc maximam in Jilracle ? absit. ut vivit jehova , an cadere debet ullus e capillis capitis ejus, quandoquidem Deo duce operatus est hoc hodie ? sic redemerunt populus Jehonathanem.ut non morereiur.
47 Deinde ascendit Schaul a persequendis Peiischthacis : Pelifchthaei vero abierunt in locum suum.
48 Schaul autem acceptum obtinuit regnum super Jisrre'.em : L be.lavit circumquaque contra omnes inimicos suos,contra Moubitas ,Sc contra llammonit.'S.flc contra EdomasoSj&contra reges Tzobx, & contra Peiischthseos,& inquostunque sc vertebat, inquietabat «os..
49 Comparavit etiam copias,quibus per- cusiic Hamalekum : denique eripuit Jisrag-

C3p.14.1f. schemuei
lern c manudijj'p ientium «um.
50 Eran» aui <€m filii Schaums Jehona- than , & Jiithvj & Makiscbuah > nomina verb duarum filia»rum cius , noimen qutdem primogenii* M«crab , nomenque minoris Mica).
si Er nomen uxoris SthaulisjAch'moham, filia Achim.ibatxi : nomen \< ro printipis exercitu» cius , Abner filius Neri, pari ui Scfiaulis.
Nam Kksch pater Schauli s»8c Ner pa- ier Abneri.fii.ius erat Abi-Elis.
5; Sed quia erat validum b«Hum contra Pelisclitbas-is omnibus diebus, Schuulis : prospiciebat Jil>; Schaul de omni viro forti» 4 c omhi rtret.uo.quem recipiebat ad se.
C A P. XV. SihaulU ir.obcdimtia t ob quam reprobatur a Deo.
txit autem Schemuel SchauÜ : me miserat Jchova ad ungendum rein regem super populum suum »nempe super Ji:r;e- 1cm : idcirco nunc ausculta voci vetbisque
^ r Sic ait Jehova exercituum, visitavi id, quod fecit HamaleK Jisraeli: qui upposuit ei aciem in itinere , quum ascenderet ex JEgyDto.
; " unerbi,ut percutias Hamalekum, 8c anathemati devoveatis,quicquid est ei, neque clementia utaris erga eum ? iVd occidas cum virum , tum mulierem, cum puerum, tum lactentem, cum bovem, tum parvam pecudem » cum camelum , rum asinum quemque.
4 Hoc promulgato,Scbaul apud populum, recensuit eos in Telaiimis »ducenta millia peditum; Lc decem milita virorum Jehud*.
5 Quümque ‘cbaul pervenisset usque ad civitates HamaleKi,ut contenderet <umto, in vallem eius ;
6 Edixit Schaul Kenasis ? abite,lecedite, descendite e medio Hamalekits.ne faciam, ut tollaris cum eo, tu enim exercuisr benignitatem erga omnes Jisraeiitas , quum a- fccnderent ex ffgypto : recessit »fdgucKe- nazusemedio Hamaleki,
7 Et percussit Schaul llamalekum inde a Chavila ufjue.qua venis Schurem, qui est c regione Agypti.
8 Sed cepit. Agasum regem Hamaleki vivum : & totum e>us populum internecioni devovit acie gladii*
9 Itaque clementia usus Schaul cum po- puio erga Agagum.Sc erga opimos gregum. Se armentorum , erin: secundarios, & et gr oviumduces, & erga quicquid bonum erat, noluerunt internecioni devovere ea : tantum omnem rem contetpfibilem» öctabe- scemem.eam internecioni devoverunt.
to Quapropter fuit veibum Jchov« ad Schemuelem,dicendo:
1, Foenitet me coniiituiPe Schtiulem regem, quia aversus est a sequendo me, & veiba mea non prazsiitir: quod displicui; Schemueli adeb, ut clamaiec adjehovam tota illä nocte,
»^Deinde Turgente Sche^uele , ut iret obviamSchauli mane. nuntiatum e(- Sehe- mucli,dicendo ; venerat Schaul Carmelum, ubi ecce constituerat sibi stationem, (cd deflectens transivit,ac descendit Gilgalciu.
1 S UBER I. Cap.tf*
M veniente Scfcemuelc ad Schattiern , dixit ei Schaul, benedictus esto Jeho- vat.prazstitiverbum lehova».
14 Cui dixit Schemuel: quid ergo fibi -oult vox pecudum istarum peifanans aures meas? Lc Vox ista armentorum, quatr. ego
1 c Dixüt vero Schaul,ab Hjmalekirs ad* duxerunt! ea,quia clementia usus est populus erga o pimo* gregis Lc armenti, ad sacrificandum Jehova: Deo tuo, residuum autem interncci oni devovimus.
16 Tum dixit Schemuel Schauli ; desine» ut rerur.cien. tibi, quod eloquutus est mihi Jehova hac nocte : qui dixit ei ; lo-
17 Dixit ergo Schemuel ; nonne quum parvuius vtdebariiin oculis tuis, caput tribuum Jisraeljs fuisti, Lc unxit tcJehovain regem'super jisraeiem ?
>8 Et, quum mitteret te Jehovj in expeditionem hanc,dixit i abi,ut internecioni devoveas peccatores iflos, Himr'ekum, Sc oppugnes eum, usque adeo, ut tui isti consumant eos)
19 Qü-'re eigo non auscultasti voci Jeho- V2 ? sed, contendens ad prxdam,fecisti, quod malum videtur in oculis] ehovae ?
20 Dixit vero Schaul Schemueli, imo auscultavi voci Jehovx, & ambulavi in via, qua misit mejehova : adduxi quidem Ajja- gumregem Hamiieki, sed H«malckum internecioni devovi.
21 Accepit verb populus de pr*da illorum gicges & armenta, prazstamissimum illius anathematis, ad sacrificandum Jchova* Deo tuo Gilgalc.
22 At dixit Schemuel ; an delectatur Je- hova holocaustis Lc sacrificiis, ut quum auscultatur voci Jehcvae ? ecie auscultare ejf melius sacrificio ; attendere,adipe arietum.
2; Quin/t.ut peccatum divinationis ejt rebellio, Lc Jnutiupcrstmo, Lc idololatria» est repugnantia: quialprevilli verbunt Je- hovas,sprevit similiter te. ne sis rex.
24 Tun. dixir Schaul Schemueli ; peccavi,quod rr;*nsgreflus lUm praestitutum Jeho- vs.& verba tua : quia timui populum, ideo auscultavi voci eorum.
r< Nunc aucer , condona,quazso,peccatum meum. & revertere mecum, ut incurvem me |ehov«e honorem habitui M.
26 Dixit vero Schemuel Schuu!i,non revertar tecum : nam sprevisti veibum Jeho- \ az.ideo sprevit te Jehova,nc sis rex 'fupec Jisraeiem :
27 Itaque divertit schemuel, ut abiret* sed apprehendit Schaul alam pallii ejus, ita utlacerare:ur.
aX Tum dixit ei Schemuel, laceravit Je- hova regnum Jifraelis a te hodie, ut det i- psum proximo iuo,qu' melior est re.
29 Quin etiam,qui ejl aeternitas Jifraelis non committet mendaciter,neque pocnitc- bit eum : non enim homo est ,ut pocniteac
Tandem eo dicent«, peccavi,iam honoro quazso me coram Senio, ibus porull met,8c coramjisraele : Lc revertx/e mecum, ut incurvem'n,e Jchovae Deo tuo honorem habitwu*.
51 Reversuj Schcrau«l,s«qumus «si Schau* ' ' Uö'j

Cap.if.ii*. , S C n E M U E t lem,8e incurvavit se Schaul Jehov* hornum exkihtm.
;r Deinde dicente Schemueie ; admovete ad me Ajfagum regem Hamaleki,ivit ad eum Agag delicate cultu*: dicebat enim ^S a g> ce ne recellit amaritudo mortis.
Sed dixit Schemuel, quemadmodum orbavit mulieres gladius tuus, sie orbabitur inter mulieres mater tua ; dilamavitque Schemuel Agagum coram Jehova Gilgale.
;4 Tum abiit Schemuel Ramam: Schaul vero ascendit in domum luam Gibham bchaulis.

C A P. XVI. D avid rex designatur ,{3 id
Sihaulcm addutlM citbar* pulfufugat ab
to maiignumfriritum.

Ostea non perrexit Schemuel invisere Schattiern usque ad diem mortis suat, quum luxisset Schemuel de Schaulc,quia |e- hovam poenitebar regem conltituiste Schattiern super Jisrjelem. C<tpuf XVI.

2 Nam dixit Jehova Schemuel}, quousque lugeres de Schaule, ciim ego spreverim eum,ne regnet super lisraelem ? imple cornu tuum oleo,de abthue mitto te,ad Jischa- jum Bcth-r.echcmitam , nam prospexi inter filios eius mihi dc rege.

} Cui dicente Schemueie r quomodo irem; audiens enim Schaul occideret me: dixit Jchova » vitulam armenti accipito m manu tua, de dices ; ad celebrandum convivium Jehova? veni.

4 Et invitabis Jifchajum ad illud convivium: ego autem ostendam tibi id,quod facturus es,ut ungas mihi,quem dixero tibi.

C Quum itaque Schemuel faciens , quod edixerat Jehova , adveniret Beth-Leche* mtim j trepidi accurrunt Seniores civitatis obviam ei, & dicebat quisque , prosperenr advenis’

6 Quj dixit, prospere , ad celebrandum convivium |ehovatvenij comparare vos, ut veniatis mecum ad illud convivium: similiter iuslitcomparare se Jischaium,desilior ejus, Se invitavit illos ad illud convi-

7 Fuit autem ingredientlbus illis, quum videret Eliabum, ut diceret, utique coram Jehova est unctus eius.

8 Edixit vero Jchova Schemueli, ne respicito ad speciem ejus, aut ad altitudinem starur* ejus, nam respui eum ; non enim /}c£h>, quod spectare solet homo, nam homo spectat, quod est ob oculos, sed jehova spectat,quod csl in animo.

o Deinde vocans Jischaj Abinadrbum, julTu eum transire anre Scnemuelem, qui dixit j neque hunc elegit Jehova.

10 Tunc juflit Jischaj’transire Scham- mam,qui dixit; neque hunc elegit Jehova.

11 Vic juflit Jischaj transire septem filios suos coram Schemueie ,• sed dicebat Sehe- rr.uel Jischajo.non elegir Jehova istos.

ii Denique dixit Schemuel Jischajo, an absolverunt tranare pueri ’qui dixit, adhuc reliquus est minimus, qui, ecce, pascit gregem dixit ergo Jischajo Schemuel, mitte, & assume eym, non euim deflectemus donec venerit huc.

if Mittens itaque.adduxic eum (erat autem tusus cum pulchritudine otuiovum,dc

decoro aspectu) de dixit Jchova ; surge» unge eum,quia hic ille est.

14 Schemuel itaque accepto cornu olei, unxit eum in medio fratrum eius ; Se irruens spiritus Jehova: in Davidem,c£rt eum a die illo,de deinceps; Postea surgens Schemuel abiit Ramam.

if Nam spiritus Jehovae recesserat k Schaule ; perturbabarque eum spiritus malus aJchova.

16 Quapropter dicentibus servis Schau- Hs ei ;ecce, jam spiritus Dei malus pertur-

17 Edicar,quassumus,dominus noster servis ruis, adstantibus tibi,uf perquirant aliquem scientem ; pulsantem citharam j erst* que, quum inerit cibi fptritus Dei malus» ut eo pulsante manu sua,bene sit tibi:

18 Edixit Schaul fervis suis ; prospicite milii jam de aliquo bene pulsante,quem adducatis ad me.

ijj Tum respondens unus ex eius pueris dixitjecce prospexi,filius est Jischaji Beth- Lechemir*. sciens pulsare, & valensrobo- re, % vir bellicosus, rerumque inrelligens, ac vir formosus: denique jehova est cum

10 Quapropter Schaul miflis nunciisad Jifchajum,edixit: mitte ad me Davidem filium tuum,qui est cum grege.

21 Accipiens vero Jischaj asinum cum pane,Se utrem vini , Kocdumque lactentem unum : misit per Davidem filium suum ad Schattiern.

rr Quümque venisset, David ad Schattiern, stabat coram eo: dilextrque eum valde,adeo ut esset ei armiger.

1; Misirque Schaul n«i Jifchaium.qui diceret : stet, quxsb, David coram me, nam invenit gratiam in oculis meis.

24 Erat enim, quum ineflet spiritus Dei Schauli, ut David accipiens citharam pulsaret manu sua , unde refpirabatSchaul, 8e bene erat ei, recedente ab eo spiritu illo

GAP. XVII. David Goliathum devincit,
is parta victoria ad Schaulem deducitur-

Q Uum enim congregavissent Pelifcbthaei castra sua ad bellum,congregaverunt se ad Socuntem, quas est Jehudx ; Se metati sunt inter Soc untern dc Hazzekam, intermino Darrmasorum.

2 Schaul verb & Jisraelita; congregati, castris positis ad convallem querceti, instruxerunt aciem contra Telischthacos.

1 Consistentibus itaque Vcliictithasfs in monte hinc, Jisraelitis verb consistentibus in monte inde,ubi vallis erat inter eos :

4 Egressus erat quidam duellator,e castris Pelischthaeorum, Goljath nomine, Gatpo tniundu* : cuius altitudo ernt sex cubitorum cum spithama.

< Galea autem chalyba-a super caput eju5. Se lorica squamata erat indutus, cuius loricae pondus erat quinquies mille siclorum, e chalybe :

6 Et tibialia chalybea crdnt super pedes eius.de humerale chalybeum inter humeros ejus:

7 Hastile autem hast» eius,simile erat tueo textorum # & mucro ferreushast« ejus srx

sexcentorum sicjomm rr.it »Sequi scutum ferebat,antecedebat eum.

8 Is subsistens clamabat ad acies Jisraeii- tarum, Lc dicebat eis > quare prodffretis in- Itiuendo ariern?annon ego sum Pclisch- thasus unus? vos ergo,fervi Schauli s,seligite vobis virum,qui descendat ad m>e.

9 Si praevalebit pugnando contra me, ita ut percutiat me, utique erimus vobis fervi: sin autem ego prasvaluero ei, ita ut percutiam eum , viciflira eritis nobis fervi, omnino servietis nobis.

10 Dicebat prasterea Pelischthaeus ille, ego probro affecero acies |isr?elitarum hodie : date mihi virum,ut pugnemus simul.

11 Quümque audissetScliauUöc totus Jit'- rae’1 verba illa Pelischthjei, consternati timebant va\de«

ir David autem, ille filius viri Ephrathaei, Beth - Lechemo Jehudtt : (huic nomen Jischaj, erantque'ei octo filii; & viriile temporibus Schaulis senuerar , provectus inter homines senes.

Abeuntesque tres filii Jischai, maximi sequebamur Sthaulem in isto bello : nomenque trium filiorum eius, qui iverant in istud bellum,erat Eljab primogeniti, secundi autem ab eo Abinadab , & tertii Scham*

14 David autem erat minimus; tres vero maximi sequebantur Schaulem.)

15 David, inquam,ibat & redibat a comitatu Schaulis ; adpascendum gregem patris fui, Beth- Lcchemum.

16 Appropinquaverat autem Pelifth- thatus ille mane & vespere ; L stiterat se quadraginta diebus:

i? Quum dixit Davidi filio suo ,

accipe nunc pro frarribustuis ephamhanc aristarum tostarum, & decem hos panes; & celeriter deportato in castra ad fratres tuos,

18 Decem vero caseos istos lacteos deferto ad Chiliarchum eorum: & fratres tuos visitans cognoscito de prosperitate eorlim, 8c arrham ab eis accipito.

19 Schaul autem cum ipsis, 3c omnes Jis- raelitas in convqlle querceti erAnt , bellantes contra Pelifchtbasos.

10 Itaque (urgens David inane, deferto grege penes custodem , assumsit r<s,&abiit quemadmodum praeceperat ei JiCchaj:pet- venitque ad plaustrorum ambitum » quum exercitus prodiret in aciem , & vociferarentur ad praelium.

n Nam instruxerat se Jisraelicarum,& 1’elischUiaeorum acies altera adversus alte-

22 (Quapropter David deserens impedimenta a fein manu custodis impedimentorum, cucurrit in ipsam aciem,& adveniens, interrogavit fratres suos de prosperitate :
2; Ipso autem loquemecumeis, eccevir ille duellator ascendebar, Goliath Pelisch- rhaeus nomine, oriundus Gatho,ex aciebus Pelifchthaeorum ,& loquebatur hujusmodi Verba,qu* audivit David.
24 Singuli autem Jisraelitae, quum viderent istum virum , fugiebant a (acie ejus, adeo metuebant valde :
kr dicebat quisque Tisraelita , nonne Vidistis hunc virum,qui ascendit ad probro afficiendum Juraciem ascendere ? erit ta-

mcn,Mf virum illum,qui percusserit eum, ditet rexdivitiis magnis,& filiam suam det cj & domum paternam c;us efficiat immunem in fisrable.
26 Tunc alloquutus est David homines , qui adstabanr,sic dicendo ; quid fieret viro, qui percuteret Pelischthaeum iiium , & auferre: ooprobrium ab Jisraeie ? quis enim est Pelischthatorum, praeputiatus iste , qui probro afficit acies Dei viventis :
17 Cui toquueus est populus ille in eandem sententiam,dicendo; ita fiet viro illi, qui percusserit eum.
28 Audiebat autem Eljab,frater ejus maximus,quum alloqueretur viros illos ;qua- re Eljab accensus ira in Davidem , dixit» quorsum descendisti? aut penes quem deseruisti pauculas illas pecudes in deserto ! ego novi arrogantiam tuam, 8c nequitiam animi tui, te ad inspiciendum hoc bellum descendisse.
29 Dixit vero David, quid feci nunc! nonne negotium fuit ?
zs Deinde deflectens ab eo versus a- lium , loquutus est tn eandem fementiam : relponderüntque populus in sententiam priorem.
s» Quümque auditi fuissent sermones » quos loquebatur David ; indicati sunt praetente Schaule.qui accivit eum.
Dixit verb David Schauli,n« concidat animus ullius propter istum ; servus tuus iturus est. 3 c pugnaturus contra Pelisch- :haeum istum.
3; Sed dixit Schaul Davidi,non praevaleres eundo ad Pelischthaeum istum,ut pugnes contra eum .‘puer enim es , ipse vero vir bellicosus a pueritia sua.
U Tum dixit David Schauli , pascente servo tuo patrimo gregem, quum accedens leo aut ursus . auferret parvam pecudem e grege ;
?5 Egressus persequebar iiium, ut percuterem eum , aut eriperem ex ore ejus ; insurgentem verb in me prehendebam eum barba,8c percutiens morte afficiebam eum;
Tum leonem,tum ursum percussit servus tuus: Sc Pelischthatus praeputiatus iste, ut unus ex eis futurus est,cum probro asse • cerit acies Dei viventis.
Z7 DLxuque David , Jehova » qui eripuit me ä leone ,& ab urso , idem eripiet me e manu Pelischthasi istius: tum dixit Schaul Davidi,abi & Jehova sit tecum,
Jusserat autem Schaul Davidem indui armis fui$,& imposuerat galeam chalybeam capiti eius,ju(Teiatque eum indui lorica.
• Quum itaque David accinctus gladio suo super arma sua vellet incedere,qui non expertus esset, dixit David Schauli ; non possum incedere cum istis, quia non sum expertus: amovicque ea David a se :
40 Et accepto baculo suo in manu sua » elegit sibi quinque l*ves lapides ex valle, quos imposuit instrumento pastorali,quod habebat, id est, pene , funda autem, eiusrm in manu ejus: sic appropinquabat ud Pc- lifthth*uni.
41 Similiter Pclifchthatus indesinenter pergebar appropinquare ad Davide .'; viro !llo,qui ferebat scutum,prascedente eu • .
42 Quümque intuitu» Pclischihaeus sideret

deret Davidem , spernebat eum ? eo quod e fiet puer, 5 c rufus cum pulchritudine aspe- fhis.
4; Quamobrem dicebat Pelifchthzus ille Davidi.- an canis sum,quod venis contra me cum baculis ? maledicebatque Pelifebthxus ille Davidi per deos suos.
44 Deinde, quum dixisset Pelifchthzus Davidi; accede ad me, ur tradam carnem tuam volatilibus coeli,& bestiis 3 gri:
4f Dixit David tllr Peliichthzo ; tu venis ad me cum gladio, & cum hasta, 8c cum humerali ; ego vero venio ad te in nomine Jehovae exercituujn,Dei ocieiumjisraehta- rum,quem probro affecisti:
46 Hoc ipso die dede: te {ehova in marum meam, ur,petcurienste, amove.-m caput tuum a te,& tradam cadavera exercitiis Pelifchthzorum hoc ipio die volatilibus cocl’,& bestiis terra: ; ita cognoscent incole totius terrz Deum este pro Jtiraele ;
47 Er cognoscent tota congregatio hzc, non gladio,au:hasta Jehovam servare, nam Jeliovx <ss hoc bellum, ideo tradet vos in manus nostras.
48 kuit rurem,qUum ssirgenLPeli.ch hzus pergeret appropinquate obviam Dav idi,& festinans David procurrere in aciem obviam Pc.’iichthxo.
49 Ut extendens David manum suam ad suum i;'i’.rumeriiam, acceptum inde lapidem intorqueret funda, & percuteret l‘c- lischthzum in fronte ejus , i;a ut immerso lapide in frontem ejus, caderet pronus in
<0 Quum itaque robustior fuisset David Pelischtbzo funda & lapide . Scpercustislet 1’elifchthzuni morti traditurus cum ,quia gladius non ejftt in manu Davidis:
pt .'.ccurrens David.stetit super Pelifch- thzum,deinde arrepto gladio ejus.qucm e- dt:xir e vagina sua, ut morte afficeret cum, amputavit illo caput ejus: quapropter videntes Peliivhthxi mortuum esse fortissimum suum,aufugerunt.
ci Surgentej vero viri]israelis&Jehu- dx, vociferando pcrfequuti sunt Iselisi.h- thzos, usque quä is per vallem, & uique ad porras Hckronis , cecideruntque confossi, Pelifchthzorum per viam ad Schjharajima Ga:hum,&: HeKionem usque.
Deinde reversi Jiüuülitz ab infectando Pelischthzos,diripuerunt castra eorum.
?4 Postea accipiens David caput Pelisch- thzi,detulit ipsUmJeruschalajima.Jima vero ejus deposuit in’tentorio suo.
5< Quum autem videret Schaul Davidem obviam procedentem PelischthZo ilii .dicebat Abnero principi militi«; cuius fili-s elf ille puer,Abner ? cui dicebat Abncr>uf vivit anima tua,Rex,non novi.
56 Dicebat vero Rex: interroga tu»cu* jus filius sic isse adolescens.
C 7 Quapropter quum reverteretur David a czde PehTchchzi.assumens eum Ab- ner,adduxit eum in aspectum Schaulis »caput Pelischthzi habentem in manu tua :
$3 Cui dicente Sihaule, cuius filius es,6 uer? dixit David, filius fervi tui Jischai erh-Lechemitz, Cap.jiVIU.
?9 Fuicque.quuro absolveret alloqui Schauten» i ut anima {«honathani* dcyinciictur

cum anima Davidis,adeo,ut smaret eumje- honathan tanquani seipsum.
C A P. X V111. Iebon.1tb.1n cum D avide
Amicitiam init: Schaul aut em fit ei in ui~
duA,($ inimicus.
TTaque assumsst eum Schaul die illa , nee J. permittebat ei redire domum patris fui.
1 Deinde pepigit Jchonathan cum Davi« de foedus ; eo quod amaret euintanquam se ipsum;
; Et exuens se]ehonathan pailio, quo e- rat indutus, tradidit illud Davidi, & vestes suas , & tum gladium suum . tum arcum suum,tum denique zonam suam.
.4 Quumque prodiens David, ad quxeur.- que mittebat eum Lch.iui , fecundaretur, przposuit eum Schaul viris militanbus,bo- nüfque videbatur in oculis totius populi, etiamque in oculis servorum Schaulis.
$ Sed fuit redeuntibus illis,quum reverteretur David a czde Pelifchthzorum,uc prodirent fccminx ex omnibus civitatibus jitVjelis ad cantandum , & carum chore« obviam Schauli Regi» cum tympanis pr* Iztitia, & cum panduris.
6 Re spondebant autem focminx ludentes, öc diccb. nt; percussit Schaul millia sua; ac David rr.yriidas luar.
7 Quapropter accensa ess ira Schaulis valde, mala enim videbatur in oculis ejus hzc res,ac dicebat,tribuerunt Davidi my- riadrs, mihi vero tribuerunt millia ;

& amplius ei regnum tantummodo ipsum accessa it.
8 Et configebat Schaul oculos inDavidem ab eo die,& deinceps.
9 Fuit enim postridie,quum irruente spiritu Dei malo in Schaulem,prophetico more ageret domi suz.Lt David pulsaret manu fui co die, ut antea (erat auccm hasta in manu Schaulis.)
I o Ut jacularetur Schaul hastaiji, dicens: percutiam Davidem usque ad parietem; sed deflexit David metu illius bis.
II Deinde metuens Schaul propter Davidem, ed quod esset fehova cum illo, Schaule receffisser; , f
ia Amovit tum Schaul a se.constirunque eum sibi Chiliarchum; ut procederer,& veniret ante populum.
1; David autem in omnibus viis suis secundabatur,quia fehova cras cum eo.
14 Quumque videret Schaul eum secundari valde,formidabat ab eo.
u Totus vero |ilrael, Se Jehuda amabat Davidem,quia ipse procedebat,& veniebas ante cos.
ii 5 Itaque dixit Schaul Davidi, eccefilia mea major Merab,ipsam daturus sum tibi uxorem : tantum esto mihi strenuus,& gere bella jebovz : ('•chjul enim dicebar,ne sic manus mea contra eum, sed sit contra eum manus IMiscbthxorum.)
17 Dixit verd David Schauli,quis/um figo, aut quis d;<stor vitx me« ? aut familia patris mei in Jiiraele, quod fututus sim gener regis ?
18 Fuit autem» quo tempore daturus erat Merabam filiam Schaulis Davidi,ut ipsa daretur Hadrieli Mtfcholathzo in uxorem.
19 Sed amabat Mk-I filia Schaulis Davidem :

Qapl8.it).
dem : quod, q uu im nentiarum «esset Schauli, rectum yifun» eftf in oculiseius..
10 Dicebat epiim Schaul; dem eam illi,ur fit ei in tend),uham.&sic contra cum manuj PelisthJhÄotunM : dixitque Schau! Davi li ; perjilteram te affinitate conjunge mecum
ji Praeceperatt aucem Schaut fervis fuis : alloquimini Dav idem clam,dicendo ; ecce
SCHEMUELIS UBER l
Cap.19.
vidisti & lactatus es; Se quare pcccaie* comia sanguinem innoxium, morte afficiendo Da\idem immerito ?
6 Turn auscultavit Schaul voci Jehona- thanis ; ita,ut iurai et SihauljUt vivit |chp- va,non afficietur mone.
7 Quapropter vetavit Jehonathan Davidem# « indicavit ei Jehonathan omnia verba isla.de reduxit JeHonathat' Davidem
delectatur tc rejfc.& oinncs fervi emj . manti ad Scbaulem,w effiet coram eo.fcur ames »e: nunc ergo iunge te affinitate cum re- J fcPerrexit auterr bellum esfe:6* prodiens ge. ; Dat id ad pugnandum contra Pelisththaeos
rr Ut autem «loquuti sunt seivi Schaulis inaures Dav kdi » fern onezistos, dixit David » an videtur leve in ocuiis vestris affinitate jungi cum rege, cum ego sim vir pauper Sc 'ilis ?
, qtiu«Tti renunciassent setvi Schaulis ei. dicendo u hujusmodi sermonibus lo- quutus est pavi,d:
rq. Edixit Scftauljsicdicite Da\idi. non delectatu r rex dote,nisi ex centum preputiis Fclischrhamrum, ut ultio Curratur <ie inimicis regis: ‘chaul autem cogitabar ef- ficeieut David caderet mahuPclisththseo-
icRenunciamibus igitur fervi; ems Da- vidi sermones istos, recta visa est res in o» culis Djvidis, ut affinitate conmngercc se regi,necdum impleti erant dits illi
ist Quum surgens David abii, ipse cum viris suis,& percussit e Pelifchthxis duccn-
percuslit eos plaga magna,Ac fugerunt a fa-
9 Deinde quum ineffier spiritus Jchov» malus Srhauli, (erat aurem domi suar desideas .tenens hallam suam manu suä. pulsante Davide manu.)
10 Quasivit Schaul percutere hasta Dav!- der- usque ad parietem,sed eo feabden- tcafacie Schaulis,percuslit hasta parietem; sic David aufugiens eripuit se nocte illa.
11 Misit autem Schaul legatos versus domum Dividis ad observandum eum » uc
j morte afficeret eum mane : quod nuncia- •vit Davidi Mical uxor eius, dicendo; si nmi eripis tc ipsum hac nocte, cras morte
ir Quumque dimisisset Mical Davidem pei fenestram, abiens aufugit,& eripuit se.
H Mical vero affiumtam quandam imaginem imposuit lecto,& pulvinar caprinum
»os viios, quorum prarputia attulitD.ivid, j ce:vicali eius,quam texit vestefbafu/a. pler.tque exhibuerunt ea regi,quo affinica- j 14 Mittente verh Schaule legatos ad case iungerer regi ; quapropter deduet Schaul Micalem suam filiam in uxorem.
z-r Videns autem Schaui, & cognoscens Jcbovam ese cum Dat ide ; & Mltalem filiam Schaulis amare illum ;
28 Pencxir ^chaul metuere a Davide amplius: sic fuit S<.h^ul infestus Davidi 0- mnibus diebus suis.
29 Prodeuntibus enim prafectis P^lisch- thasorum, erat quoticscunque prodibant, ut secundaretur David pr» omnibus fervis Schaulis
piendum Davidem, dicebat illa; aegrotus est.
tc Tum remisit Schaul legatos illos ad invisendum, Davidem , dicens : adducite eum.in recto ad me, ut morte afficiam eum.
\K Sed quum ingressi sunt legati, ecce qusdam imago eras in lecto,8e pulvinar caprinum in cervicali e'US.
17 Dixitque ScJiaul Micali,quare ita decepisti me, & dimisisti inimicum meum, ut
p eriperet se ? 3 c dixit Mical Schauli,ipse di- & in-pretio esset nomen eius i xerat mihi, dimitte me,quamobrem morte ‘ afficerem te }
18 David ergo fuga eripiens.se venit ad SchemUtflemRamam.indicavitque ei quic- quid fecisiet sbi Schaul; 6c abiit ipse cum Sehen utle.ut considerent Namrhis.
ig Quumque nuntiaretur Schauli dicendo ; ecce David Naiothisin Ran a;
to Milir Schaul legatos ad capiendum Davidem, Lc vidi r quisque congregationem prophetarum prophetantium, & Schemue- lem stantem, qui prtferat illis : tunc invasit legares Schaulis spiritus Dei, ut more prophetico agerent ipsi quoque.
11 Quod quum effiet nuntiatum Schauli,
_ misit lega os alreros,qui more prophetico
is mei in eodem agro,ubi tueiis, & j egerunt iosi quoque : ideo remisit SchauUe- alloquar de te panem n eum, &ubi gatos terrios,qui moie prophetico egerunt j ipsi quoque.
12 Tandem abiens etiam ipse Rarr.am
quum peivcpiffict usque ad cisternam ma- gn.im, qu* cft in ScVecu, imerrogabardi- , - ubi cffi""chen uel Lc David ? cui dixit
qtfffi>/4m,ecce Naiothis in Rama.
S Tum rb h.u illuc Na’othas in Rarra ; sed Invasit cum quoque ipsum spiritus Dei, ita ut isidfsinentcr pogens prophetico n.o- 0 16
CA P. XIX. Ssbaulii erga D.vuidcm o- dium er occidendi anim#i , (y hujw esi-
TTaque alloquutus est Schaul Jehonath«- i-nem filium suum, & omnes fervossuos.de morte afficiendo Davide; sed Jehonathan f lius Sthaulvs dclectabrtur Davide valde.
: Quapropter indicavir |ehonatban Davidi dicendo : qusrit Schaul pater n eus morte afficere te : nunc ergo cave tibi, * ejuaeso, mane, 5 c confiders in occul:o,rt-
^ Ego autem exiens consistam ad larus

patris — -- J -~ “*"• "■ * “•
ipi* 2 . . . . , .
percepero aliquid,nuncirbo t.b a All« quens ergo Jonatb3n de Davide Ionis Verbis Schaulem patrem suum,dicebar ei: ne peccet icxin senum suum, in Davidem, quia non peccavir in te, quinimo facta eius bona sunt tibi valde.
5 Nam quum exponens vjram suam in manu sua peicussit Pelischthat«.s,&c«mpa- r.cvir Jchova saluiem magr-am tpei Jistaeli,

Cap.ig.iO. SCHEMUELi
re ageret, usque dum perveniret Najothas inRama.
14 Ubi exuens etiam ipse vestes tuas prophetico more agebat ipse quoque coram Schemuele, ita excidit nudatus toto die illo Öc totä nocte : ideo dicere soler», ; an etiam Schaul «st inter Prophetas ?
C A P. XX. Amiritia Itlmathanpi is v§- vidüstmfirmatur&f&Üo probatur.
I Nterea fugit David Naiothis in Rama, & veniens dixit coram jehonathane, quid feci ? qua: ,«st iniquitas mea ? St quod est peccatum meum coram patre tuo, quod «luserit vitam meam 3
z Qui dixit ei j absit,non morieris , ecce ston solet pater meus facere quicquam ma- pnum, aut quicquam parvum, quin revelet fr.ihi in aurem: cur erco celaret me pater meus rem hanc ? non tst hoc*
$ Deinde vero juravit David, dicens ; <erto novit pater tuus me invenisse gratiam in oculis tuis, ideo dixit jnecogno- fcat hoc Jehonathan,ut non afficiatur dolo- Te jar cerre, ut vivir Jehova, & vivitamrr.3 sua,quasi pastus inter me 8c mortem est.
4 Dixit vero Jehonathan Davidi; eloquere quod sit desiderium tuum, Sc efficiam »ibi. .
5 Twn dixit David - jehonatham ,* ecce novilunium est cras, quo ego omnino sedere soleo cum rege ad comedendum; dimittas ergo me, & abscondam me in illo agro, dum erit vespera tertiana.
6 Si recensendo desideravit me pater ruuf. tum dices, obnixe excusavit se apud sne David, ut percurreret Betb-Lechemum 1 in civitatem suam, nam convivium ibi este anniversarium toti ejus familiär.
7 Si ira dixerit,Bene,pax erit »scuo,de- finitum esse malum hoc ab eo.
3 Hanc exercebis benignitatem erga servum tuum, quandoquidem in foedus Je- Jiovac induxisti (ervum tuum tecum,qubd si est in me iniquitas, tu me affice morte ; rum usque ad patrem tuum quare adduceres me ?
9 Cut dixit Jehonathan, absit tibi,nam si plane novero'definitum este hoc malum a patre meo, ut obveniactibi, annon illud Jsldicaremtibi ?
io Dixit aurem David Jehonathani.quis indicabit milii j si quid icfponderit tibi paler tuus duri ?
ii Dixit vero Jehonathan Davidi, age txeamus in istum agrum; egressique sunt ambo in agrum illum.
iz Tum dixit Jehonathan Davidi} 3 Je- hova Deus Jisraclis, quum pervestigavero^ patre meo secundum hoc rempuS cras, aut postridie, si ecce bonus suent erga Davi« dem, annon runc mitterem ad te,8c revelarem tibi in aurem ?
,; Ita faciat Jehova Jehonathani, Sc ita pergat, si bonum videbitur patri meo hoc Malum inferre tibi,ut revelaturus sim tibi ■»n aurem, & dimissurus sim te,ut abeas cum pace : quo sit Jehova tecum,sicut fuit cum patre meo.
14 Et nonne,tantisper dum vixero) non- «f viciflim cxerci;wr»ie$ eiga
S LIBERI. Ca p.to.
mc benignitatem Jehov® hinc, quodnoo moriturus sum ?
15 Neque praecisurus es benignitatem tuam a familia mea usque in seculum ? ne tunc quidem, quum «Xscindet Jehova inimicos Davidis, quemque a superficie ter»
16 Sic pepigit Jehonathan cum familia Davidisfocdus,utrequircret Jehova de manu inimicorum Davidis.
17 Similiter de integro adjuravit Jehonathan Davidem pro amore suo erga'eum ; nam amore sui i psius amabat eum.
18 Postea dixit ei jehonathan ; cras est novilunium ; & desideraberis, quum vacabit ledes tua.
19 Qutimque ad triduum abfueris, descendito diligenter, ut venias ad locum illum, ubi absconderas te, quo die illud negotium gestum est: Scconsidebis juxta speculam hanc lapideam.
20 Ego autem tres sagittas 4<i latus ejus jaculabor, emittendo ad scopum j
it Ecce autem mittens puerum quendam Aut fido ; abi,inveni sagittas ; si plane dixero puero, ecce Ogittas fune pr*ter te citerius, astume cum Ut venias, nam pax tibi erit, & non erit quicqujm,urvivic Jehova ;
21 Sed si ita dixero adolescenti i ecce sagittat sunt pi«terte ulterius; abi^quia dimiserit te jehova.
r; Hujus autem verbi quod loquuri fumus ego St tu,ecce Jehova testis inter me 8c te esto usque in seculum,
14 Itaque abscondit se David in illo a- gro:fuitque in novilunio ; quo sestiiniS erat rex ad cibum,ut comederet ;
zf Ut sessuro rege in sede sua sicut ante» in sede ad parietem, assurgeret Jehonathan sedererque Abner a latere Schaulis, &va- caret locus Davidis.
26 Attamen non est loquutus quicquam Schaul illo die ; dicebat enim,casus est,non est mundus, quia non est mundus non ue-
17 Sed fuit postridie a novilunio, quum vacaret locus Davidis, tn diceret Schaul Jehonathani filio suo,quare non venit filius Jischaj tum heri tum hodie ad cibum ?
z8 Respondit autem Jehonathan Schauir; obnixe excusavit se David apud me,urpex» currerer Beth-Lechemum usque:
zqEtdixit; dimitte me. quaeso,quia convivium familia: nobis est in ea civitate, Se ipse frater meus pr*cepit mihi ; nunc itaque si inveni gratiam in oculis tuis, proripiam quatso me, & invisam fratres meos: idcirco non venit ad mensam regit.
?o Tum accensa est jra Schaulis in Jeho- nathanem.adeo ut diceret ei,fili perversisfi- me.contumacisfime ; nonne novi te seligere filium Jischaj ad pudorem ruum, Se ad pudorem nuditatis matris tuae ?
Nam, quibuscunque diebus filius Ji- sthaj vixerit super terram» non stabilieris tu,Scregnum tuum; quare nunc mittc.de captum auidue eum ad me, quia reus mortis est.
Respondens vero Jehonathan Schaust patri stio dixit ei»‘qU 3 rc morte afficeretur } quid fecit ?
Tum jaculatus est Schaul hastam suam in

Cap.20.xj. 5CHEMUEL]
in cum, ut percuteret eum ; und« cognovit Jchonjthcn deffinitum hoc esse a patre suo, iit morte «fhceiretDavidcm.
?4 Quapiop'ter surrexit Jehonathan a mensa acceiify.j j r ä, neque comedit indi« rovilunii se^umdo cibum j dolore enim af- sitiebatur Ptopuer Davidem,quum ignominia affeci:si«i iy. sum patet ipsius.
;c Fuir que i pso man e,uc exiens Ichona- than in aprum illum ad t-empus conlUtutum Davi^j.cum parvo puct'-o fecum,
z6 Dicer,k puero fu-o,curre, inveni jam fagina!, qui, ego jscustaturus sum : itaque currente puero ipse jatfblando sagittam Ul-
tcriiistrajiitrifit.
\7 Quium iutem veivissec puer usque ad scopum » ad quem ja.cu^abatur jehonathan, inclamavLt Jehoratha-n post puerum dicens ; nonn e f. gitta praeter re ulterius e/l \
;8 Praeteica inclamavit Jehonathan post ■pueium; cito, festina,'ne consistito: quare collectis puer Jehonaihanis sagittis,rediit ad do mimum suum*
;9 Ipse aurem puer nesciebar quicquam, tantum V^onathan 8c David conscii erant huius res.

40 Et dedit Jehonathan airra sua puero illj.qui exat seciim,dixitque ei>«bi,refer in civitatem)
41 Puer ille abibat,quum David surgenS e latere rr.eiidiano » procidit pronus>n terram,incurvan#se tribus vicibus; deosculati sunt alter altcium , fleveruntque alter cum altero ; donec Davidem erexiflet.
42 Diccretque Jehonathan Davidi ; abi cum p ac e e suvt. quod >uravimus nos ambo in nomine Jehtovae.dicendo, Jehova esto inter me 8c te, arque inter femen meum,Ac semen tuum.trjhnusquc infecuium.
tAP. X X1. D4Vt'd lomtdit panes ptoposi' tiiios,idemque exui simulat amentiam.
TTaque suigens abiit j quum Jehonathan J-iedircr in civitatem Cap.XXl.
2 Adveniente autem Davide Nobum ad Achimelecum Sacerdotem,trepidus accurrens Achimclec obviam Davidi,dicebat ei; quare tu solus es ? Sc an nemo tJJ cecum ?
3 Dixit veto David Achimeleco Sacerdoti ; ReX pr arcepic mihi aliquid , edixit- que mihi,ne quis sciat quicquam de hac re, ad quam ruittjo te >& quam pr*cipio tibi ;
ipsis ^utein Rueris condixi locum cujus-
4 Nunc >g itur, quid est penes te ? quinque panes n adito in manum nTeam, aut quodprasstb «est.
5 Responcstt vero Sacerdos Davidi dicens j non aA^st panis communis penes me; sed panis sac^r adest, si cavfcrint sibi plteri ipsi utique a muliere.
/» Tum tesfcondens David Sacerdoti, dixit ei ; imo Vero mulier intercepta est nobis, ut heri mjdiustertilts, quum egrederer, jam erant instrumenta ipse puerorum sancta €st MkihliNjttklk communis,ptn<r54- serdotes, piassertim quum eo dii sanctificatur alitu m vase suo.
? Itaque dedir ei Sacerdos sanctum : <0 quod non eflct ibi pa nis, nisi panes faciei au*ou ;»cuqipcctu Jtl.oi * 4 ad apponcndlttl)
S 1 1 B K R. I. Cap.2i.u-
panem calidum,quo die ille tollitur.
8 (ki ar autem ibi quidam e servis Schau- lis eo die, nomine Docg Adomaus,detentus coram jehova: amplissimus pastorum, qui erant Schauli.)
9 Praeterea dixit David Achimeleco ; an non est hic penes te hasta,aut gladius ? nam nec gladium meum, nec arma mea accepi in manum meam,qUia 'erat Verbum re gisuigens. .
10 Cui dixit Sacerdos, postquam appli- cuiflet amiculum ; gladius Gostathi Pc- lisththaei,qucm peraufisti in convalle querceti, ecceis est involutus panno , si illum accepturus es tibi,accipe ; namnonc/J-- lius pr*ier ipsum hic: cui dixit David» non cf} ei similis,da eum mihi.
11 Itaque sutgers David aufugit die illo metu Schaulis,& venit ad AciCthum regere Gathi.
»i Dicentibus autem fervis Acischi ei» nonne hic est David Rex istius terrre Hannon de hoc respondebant in cboreisditen- do , percussit Schaul millia sua, David autem suas myriadas •
tj Repoiuic David verba ista in animo suo; timebatque valde ab Acischo, reg# Gathi.
14 Quapropter muravit sibi speciem suam in oculis eorum,& agebat insanum in manu eorum, & signabat valvas porta:, de- mittebatque salivam s«am in barbam suam- if Et dixit Acist h servis suis; ecce vide* iis hominem amentere, quare adduxistis eum ad me ?
16 Cartone amentibus ego, qubd adduxistis hunc, ut amentem agat apud me: hiccire ingrederetur domum meam ?
CAP. X X 11 . David profugi#,monitu p»e- phetA, redit in IcbudAam ; StbauleaufA David# fAvit ergaSarerdotes Vei.
T Ttaque abiens David inde proripuit se ad Afpeluncam Hadullami; quo audito fratres erus, & tota familia parris ejus descenderunt ad eum/illuc.
2 Congregaverunt quoque se ad eum» quilibet prePus angustia, gc cuicunque erat exactor,Bt quisquis amaro erat animo,ut effer ipsis praefectus: ita fuerUnt cum «pso quasi quadringenti viri..
j Postea abiens David inde Mirz-pam Moabitarum, dixit regi Moabitarum > «• gresti, quaeso, maneant parer meus 6: mater mea vobifeum tantisper dum cognoscar» quid facturus sit metum Deus:
,4JEt deduxit eoj in conspectum regit Moabitarum, mansetuntque apud eum o- mnibus dicbiiJ,quibus fuit David in co propugnaculo.
j Edixit aurem Propheta Gad Davidi ; ne maneto in isto propugnaculo ; abi uc redeas in terram Jeliud*; abiens itaque David venit in sylväm Chcrethae.
6 Tum audiens Scjiaul recognitum esse Davidem, Lc homines qui ciUnf cum eo ; Schau), Inquam,considens Gibst» sub nemore in excelso, cuqi hasta sua in manu sua» (omnibus servis ejiis adstantibUs ei ^
7 Dixit Schaut fervis suis,qui adstabant sibi; audite jam Biniaminica.etnmn« vobii ommbuj dstuus «stfiliusJisUiajagros di
9 r vv*

Cap.ü. SCHEMUBL
vineas ? omnesne vos dispositurus est chi- liarc dos,Se centuriones ?
8 Quod conjurastis vos omnes contra me, neque est qui revelaverit mihi in au- 1 rem* quum pangeretfoedas filius meus cum tiiio Jiscbaj ; neque est e vobis, qui aegre ruleritmfti causa,& revelaverit mihi in aurem, quod excitaverit nlius meus servum meum contra me insidiatorem, sicut e/t hodie»
y Respondit autem Doseg Adornatus,qui adstab.it cum fervis Schaulis dicens; vidi filium lifchaj venientem Nobum adÄchi- melecum filium Achirubi ;
10 Qui consuluit pro co sehovam.Sc viaticum dedit ei; etiam gladium Goliaths Pe* lischthati dedit ei.
it Tum mific rex vocatum Achimelc* cum filium Achitubi Sacerdotem, & totam familiam paternam eius, Sacerdotes, qui erant Nobi; venerunrque omnes ad Regem-
i r Et dixit Schaul,audi jamfili Achitubi; quo dicente,ecce me,domine mi:
Dixit ei Schaul: quare conjurastis contra me , tu Le filius Jischaj ? cum dederis ei panem, 6c gladium, 8c consulueris proco peum. ut insurgeret conrrame insidiator, sicut hodie.
14 Respondens vero Achimelecregi dixit ; at quis fst inter omnes servos tuos , sicut David, fidus,6:generregrs,& incedens in tui obedientia , ac honorabilis in domo
it dn eo die coepi consulere pro illo Deum?absit mihi, ne imponat rex servo suo quicquam,itusu>l) e familia parris mei, nam non fuit conscius servus tuus in toto hoc negotio rei parvar.aut magnar.
16 Attamen dixit Rex, omnino moriturus es Achimelec»tu & tota familia patris
r 7 pivnqueRex cursoribus,qui adstabant sibi .-divertite, 8c morte afficite Sacerdotes lehovar, quia etiam manus eorum adiuncta est Pavidi»■&quia,scientes eum fugere,non revelarunt mihi in aurem ; sed noluerunt fervi regis,extendendo manumsuam,irruere in Sacerdotes Jehovae.
i8 QUjipropter dixit rex Doiego; diverte tu,& irrue in Sacerdotes istos: divertens ergo Doseg Adornatus irruitipse in Sacerdotes, & morte affecit eodem die octoginta quinque viros, gestantes amiculum lineum.
ry Nobum quoque civitatem istorum Sacerdotum percussit acie gladii, tam viros, quam fxmfnas.tam pueros,quam lactentes; etiam boves,& asinos, ac parvas pecudes a- cie gladii.
xo Tamen proripuit se filius unus Achi- meleci filii Achitubi» nomine Ebjathar: St fugir postpavidem.
zi Tum , nunciante Ebjathare Pavidi» Schaulem occidisse Sacerdotes Jehov», i ii Dixit David Ebjatharij (ciebam eo die, quum ibi esset Doieg Adornatus, omninn indicaturum esse Schauli ; ego in causa fui, eur fcvirttur in omnes animas familias pa-
i% Mane mecum,ne time.nam qui quasrit viram meam,quasrit vitaro tuam; sed in custodia tu esapudme.
I S UBER r. _famr;.
C A 1 '. X X 11 UPauidZposecutQrcSrftAW ledivimtut Mei ttur.
Q Uum autem indicatum esset Pavidi, dicendo : ecce Pcjischth») bellum gerunt coniraKehi!.'m,& ipsi diripiunt arcas i!//.'». -

i Consuluit David Jeliov.im da endo ; .i:i iturus sum. & pertusurusPelisei thset > ; |- los? Gt dixit fchova Da\idi;t,& pcrtuuei.S Pelischthasos illos se;v.ito Kchilam.
} Picentibus vero hominibus Daxiriis ci; ecce nos hic in]ehuda timemus; quanti» igitur magis, euntes Kehilam in acies Pe- lifchrhaeorum ?
4 Amplius uerum consuluit David feho- vam,refpondicque ei Jeliova. dicens,- Turge, descende Kehilam, quia ego illito traditurus sum Pelischtbaeos ih manum tuum.
5 Itaque,abiens David cum viris suis Kc« hilam,debellavi: Pelischthaeos & abegit pecora eorum : quum percussisset eos plaea magna sic seivavit David habitatores Kc- hilar.
6 Euit autem quando fugit Ebjathar filius Achimeleci ad Pavidem Kehilam, «t descenderet cum amiculo in manu sua.
7 Tum nunciatum est Schaun Davidem venisse Kehilam,quare dicebat Sch-iuUcop- clusit eum Deus in manu mea,quandoquidem venit inclusum se in civitate foribus St vecte,
ü Er promulgavit Schaul tori populo bellum ,ut descendendo Kehilam,obliderет Da- videm,& homines eius.
9 Sed relciscens DavidSchaulem fabricari contra le hoc malum,eiixitEbiathari Sacerdoti; applica amiculum ;
io Dixi que David >« JehovaDeus Jis- raelis , certo audivit serviis tuus Schaulem quaerere,ut invadit Kehilam,ad perdendum civitatem mea caula.
11 An dedituri essent me Kehilaei in manum ? an descensurus est Schjul , quemadmodum audivit servus tuus ? o jehova, Deus JifraeliSjindica quaeso fervo tuo: cui dixit fchova ; descensurus est.
ir Deinde dixit David ; an dedituri ese sene Kehilati me & homines meos in manum Schaulis? cui dixit Jehova, dedituri
i; Quapropter surgens David cum hominibus suis, quasi sexcentis viris, egredi sunrKehila,ut indesinenter it arent,quo itare possem ;quod quum nunciatum est Schauli, Pavidem fe proiipuisse Kehilä, destitit procedere.
14 Considens autem David per desertum in propugnaculis,tandem consedit in monte,in deserto Ziphi; 8 c quamvis quanerec eum Schaul omnibus illis diebus , non tradidit eum Deus in manum illius.
1 c Percipiebat enim David, quum Schaul procederet ad quaeiendum vitam suam» quando erat David in deserto Ziphi, silvestri loco.
t 6 Ec surgens Jehonarhan filius Schauiif» adivit Davidem in silvestrem locum »Le con- firmavitmanum ejus in Deo.
it Dixit enim ei ; ne timeto, quia non est inventura te mantis Schaulis patris mei; sed tu regnaturus es super ’|israelem, Le ego futurus sun» secundus a te : quin etiam Schaul

Schaul pater rr eus novit ita fove.
18 Pepigeruntquc ambo foedus coram Jehova; ßccontsidence Davide in silvclfri loco, Jehonathant abiit domum luam.
19 Tum afcemderuntZiphasi ad Schaulem Gibbam eius, dicentes ; annqn David latitat apud nos in propugnaculis,silvestri loco, in colle Chacil«, qui est ä meridie solitudinis ?
io Nunc erpo prout desiderat omnino a- , nimus tuus descendere, descende ; nostrum I autem e/to,dedere eum in manum regis.
1 ii Quibus dixit Schaul ; benedicti estote Jchovae,qubd clementia utimini erga me.
22 Ite jam, Informate vos certius adhuc, & cognoscite, ac dispicite locum ejus, ubi : erit pes eius,cuis viderit cum ibi .* nam di- 1 cebat mihi ipse,se astu admodum solere uti.
2; Dispicite ergo>& cognoscite ex omnibus illius latebi is, ubi jam latiter 8c revertimini ad me cum certitudine , ut eam vo- biscum: eritquesi ipse fuerit in hac terra,ut 1 perscruter eum in omnibus millibus je-
, 24 Itaque Turgentes redierunt 7 iphum
ante $ chaulem : quum David & homines e- jus essent in deferto Mahonis, in campestri- , bus,ad meridiem illius solitudinis.
16 Nam,adveniente Schaule & viris ejus, ad quaerendum ; quum indicafset Davidi ’ quidAm ; descendit e petra illa, & consedit in deserto Mahonis : quod audiens Schaul penequutus est Davidem in deserto Maho-
26 lbatque Schaul a latere montishinc, David autem cum hominibus suis a latere 1 montis inde: Sed fuir, Davide accelerante abitum metu Schaulis,ut Schaul fle homines ems circumcluderent Davidem fle homines eius ad deprehendendum eos.
27 Sed nunciuS venit ad Schaulem dicens; festina & abi; quia irruerunt Peiischthari in l.arc terram.
28 Quapropte* revertens,Schaul a perse- quendoBavIde, abiit obviam Pelischtsis : idcirco vocaverunt locum illum, Petram diremtionum.
, C A 1 *. X X I V. T>Avid in stcluncA perseca- j torti fui Animum pietatiisui evidentia de-
Oftea ascendens David inde ; considebat in propugnaculis ad Hen-Gedi.
2 fuit autem j quum, reveno Schaule a persequendis Pelischthatis, quidam nuncia- rent et dicendo jtcce David in defertoHen- Ccdi;
? Ut.accipjensSchaul tria millia virorum delectorum e toto Jisraele, iret ad qu*ren- j dum Davidem »& homines ejus, versus rupes rupicaprarum i
4 Quumque perveniens ’d caulas ovium ptope viam,ubi erat spelunca,ingrederetur Schaul ad purgandum altum; Dav i de 8c hominibus e : us considentibus ad latera illius speluncas:
< Dicebant homines Davidis ei; ecce hic dies est quo dicit Jehova tibi,eccc ego trado inimicum tuum in manum tuam , ut facias ei quemadmodum bonum videbitur in oculis ruis: quare turgens David abicidit a- lam pallii,quod erat Schauli,cUm,
6 Sed fuit pottmoduffl »utamceret animus Davidis ipsum ; eö qubd abscidifstet a- lamp4i/i/,quod erct Schaulis.
7 Quamobrem dixit hominibus suis * absit mihi a Jehova; an facerem rem lunc domino meo, uncto Jehovae, extendendo manum meam contra eum? nam unctuslehiov* est:
8 Et dispescuit homines suos Da'id verbis,nec sivit eos insurgere in Schaulem : sio Schaul surgens ex ea spelunca, ibat itiaiere
q Postea demum David surgensegr^stus est e spelunca, & clamavit post Schaulem, dicendo ; domine mi Rex: quiimqu« intueretur Schaul post se,verticem inclinans David facte in terram demi 1 2 * 4 , Jct, incurvav it se honorem exhibetis:
10 Dixirque David Schauli,quare auscultas verbis cuiusquam dicentis; ecce David quserit malum tuum ?
11 Ecce hoc die viderunt oculi rui]eho- vam tradidisse te hodie in manum meam in istasp«lunca;acsi dixisset,ut occiderem te; at pepercitorubct mtM tibi; dixi enim,non
j extendam manum meam in dominum meum,nam unctus Jehova? est.
12 imo,pater mi',etiam atque etiam vide alam pallii tui in manu mea ex eo » qubd exscindendo ahm pallii tui non interfeci te , agnosce & vide non esse in manu mea malum aut defectionem, neque peccasse me in te ; quamvis tu veneris vitam meam, ui intercipias eam,
1; Judicabit Jehova inrer me & te,& ulciscetur me Jehova de te,at manus mea non erit contra te.
14 Quemadmodum dicitur sententia illa antiquorum , ab improbi« prodeat improbitas ; at manus mea non erir contra te.
ifPostquem piocefTit rex Jisr?«’.isl*quem tu persequeris ? persequeris canem mortuum,persequeris pulicem unum.
16 Sed erit Jehova iudex,& ius dicet inter me, & te ; cognoscet, inquam.agetque causam meam.fc vindicabit me e manu cua.
17 Fuitautem.quum absolvisset David alloqui verbis istis Schaulem , ut diceret Schaul) an vox cua ha?c c/hfili mi David? & sublata Schaul voce lua fleret,
18 Dicens Davidi,iustior es me : nam tu rependis mihi bonum, quum ego affecerim te malo.
19 Tu enim indicasti hodie , te afficere me bono ; qui quamvis dederit me Jehova in manum tuam,tamen non occidisti me. ‘
20 Quum autem quis invenit inimicum suum, an dimittit eum cum beneficio ? itaque Jehova rependar tibi beneficium , pio co,q‘uod fecisti milii hodie.
21 Sed nunc,ecce novi te omnino regnaturum > & stabile fore in manu tuj regnum Jisraelis.

22 Nunc,fnaudm,»ura mihi perjehovam, dira tibi imprecans , si exscide.is lernen meum post me ; flt si perdideris nomen meum e familia patris mei;
2; Quod »uravit David Schauli : tum a- biit Schaul domum suam, David vero 8d homines e us ascenderunt ad propugnaculum qucd.Um,
o i

§ap.rs . se » !MU!l
CAP. XXV. ScbemueUimars&exequU i ' inhibttDdyidcmke£dt,a 4 quxm
maritus ejus eum h sita v e>at*
Um mortuo Schemuele » quum te con- gregarent omnes Jisraelit*,ut plangerent cum, flt sepelirent eum in domo eius ; Ramae; surgens David descendit versas desertum Paranis.
r Quidam aurem Mahone agebat, cuius opus erat Carmeli , fle quidem vir magnus valde, (nam erant ei ovium tria millia fle Miste capr*:) erat quum tonderentur o- ves suae Carmeli.
; (Huius viri nomen Nabil.flc uxoris eius jio,t rtn Abigaiil: mulfer quidem ipsa praestante mente,fle pulchra forma,sed vir illius durus,& malis actionibus deditus, eracque Calebtta.)
4 Quum ergo audivisset David in deserto iUo,Naba\em condere oves suas >
5 Misit David decem pueros, edixitque David pueris illis ; ascendite Carmelum, fle ingressi ad Nabalem »interrogabitis eum nomine meo de prosporitate.
6 Ac ita dicetis ei,fi incolumis esi , fletu pace, fle domus tua pace,fle quicquid est tibi pace suitor.
7 Nunc autem audivi tibi elfe ouium tonsores, jam pastores tuos,quum essent nobi- 4 scum nonaffecimus injuria,neque desideratum est ilii» quicquam omnibus diebus, quibus fuerunt in Carmelo.
8 Interroga pueros tuos, qui indicabunt tibi, ut inveniant pueri isti gratiam in oculis , quandoquidem die laeto venimus; da quaeso quod obvenerit manui tua; servis ruis,fle filio tuo David».
q Advenientes itaque pueri Davidis al- loquutt sunt Nabalem omnibus verbisistis, nomine Davidis,fle quiere se continuerunt.
i o Sed respondens Nabal servis Davidis, dixit ; qui* «st David ? aut quis c/lfilius Ji- (chai? hodie multi sunt fervi,qui erumpentes deficiunt quisque a domino (uo.
ii Scilicet acciperem panem meum , fle aquas meas,8c mactatas carnes meas, quas mactavi pro tonsoribus ovium mearum , 8e, darem hominibus,quos non novi undenam
is Et converterunt se pueri Davidis in yiam suam, reversique venerunt.fle nuncia- Verunt ei secundum omnia verba ista:
*3 Quapropter dixit David hominibus »ccingiTe quisque gladium suu.m ; quibus accingentibus singulis gladium suum , accinxit quoque David gladium suum : ita a- scenderimtpost Davidem quasi quadringenti vis» » ducenti vero consederunt ad impedimenta.
14 interea Abtgaiilac uxori Nabilu indicaverat puer iinuse suis pueris,dicendo i «ece misit David nuncios a deferto ad benedicendum domino nostro, fle abegit eos :
15 Cum tamen homines illi boni fuerint erga nosvaIde,nequefuerimus injuria affe- cti, nec desideravimus quicquam. quib.us- cttnque diebus itavimüs cum efs, dum essemus in agro.
Muri loco fuerunt nobis,tum noctu, tum imerdiu. quibutcunque diebus fuimus cum eijpafcenjes gregem»

17 Nunc ergo cognosce» & dispice quid* factura sis»nam detinitum est malum contra dominum nostrum, fle contra totam familiam ejus : ipse autem nequior est, quam uc alloquar eum.
18 Ideo festinans Abigajil accepit ducen- ros panes,8e duos utres Vini,quinque pecudes paratas, & quinque sa a arista: tostat.Sc centum uvas passas , fle ducentas palachas si- cuum,qu* imposuit,asinis.'
19 DiXitque puerifcfuis,transite ante me, ecce post vos ventura fumssviro autem luo Nabali non indicaverat.)
io fuit vero ea insidente asino , fle descendente perabditum montis, ut ecce David fle homines eius descenderent obviam illi; fle illa occurreret eis.
(n Dixerat enim David $ utique frustra conservavero, quicquid erat isti in deserto, ita ut non desideretur ex omnibus quarsune > ei quicquam ; reddidit enim mihi malum \ pro bono.
21 Ita faciat Deus hostibus Davidis,8e it« pergat ; ut non reliquum faciam ex omnibus,quae sunt ei,usque ad lucem crastinam, mingentem a d parietem.)
r; Itaque quum videiet Abigaiil Davi- dem, festinans descendit de asino,At procidens ance Davidem in factem suam , incurvavit se terram versus honorem exhibens.
24 Quumque procidisset ad pedes ejus dixit i m me, induam,domine mi,ßt hxc r- niquitas: sed loquatur, quxso, ancilla tua ad aures tuas,fle audi verba ancillae tuas.
rf Ne.quae/o, apponar dominus, meus a- nimum suum ad virum istum nequissimum, ad Nabalem: nam prout esi nomen ejur.it» est, Nabal esi nomen ejus, 8 c penes eum e.li stultitia : ego vero‘ancilla tua non videram pueros domini mei,quos miseras.
26 Nunc ergo domine mi, perviventem Jehovam ,8« per vitam tuam.quandoquidem cohibet te Jehova.ne ineas c*des,vindicet manus tua te ; nunc, inquam, sint sicut Nabal inimici rui.fle qui quaerunt malum contra dominum meum.
27 Jam vero hoc donum illud esi , quod adduxit ancilla tua domino meo , ut detur pueris istis , qui itant ad vestigia domini
28 Condona quaess» »defectionem ancili« tuae : nam plane parabit Jehova domino', meo domum tumam.si bella Jehova; dominus meus gerat, 8 c malum non inveniatur in te in diebus tuis.
29 Ut surgat homo ad persequendum te,
& ad quaerendum vitam tuam ; erit tamen vita domini mei ligata in fasciculo viventium apud Jehovam Deum tuum »' ad vitam inimicorum tuorum ejaculabitur e medio cavo fund*.
fc> Sic erit,quum faciet Jehova domino meo bonum illud , secundum omnia . quae promisit tibi, fle mandato instituet te antecessorem super Jisraelem ;
Ii Ur tibi hoc non sirmubationi.aur offensioni animi domino meo , qua effundat sanguinem immerito, aucvindicet dominus meus se.: quumque benefecerit Jehova domino meo,recordaberis ancill*'tu*.
Tum dixit David Abigjijilx.lbenedi- ctus sit jehova Deus Jifraelis, qui misit te hoc

 bocipsodi« obviam mihi:
;; Et benedictum consilium ruum,bene* dictaque tu ipsa * quae continuisti me hoc ipso die, ne inirem caedes* & vindicaret me manus mea.
Nam certe ; utvivic Jehova,Deus Jis- roetis, qui cohibuit me » ne malo afficerem te i nisi festinans venisses obviam mihi,certe non relictus fuisset Nabali usque ad ludern matutinam,mingens ad parietem.
;s i;a accepit Davide manu ejus , id , quod adduxerat sibi.fle dixit ei; ascende cum pace , domum tuam .vide, auscultavi voci tua:,8c suscipio vultum tuum.
:6 Quum autemvenirec Abigajil ad Na* balem ,ecce ei convivium er&t domi sua;, quasi convivium regium, in quo animus Nabalis laetus erat, adeo ut pervaldc ebrius esset: quamobrem illa non Indicavit ei quicquam parvi aut magni usque ad lucem matutinam.
\7 Sed fuit mane,quum abrisset crapula a Nabale, & indicaret ei uxor eius res istas, ut obstupuerit animus ejus in eo,fle ipse fuerit veluti lapis:
$8 Quamque fuissent quasi decem dies , plaga affecit Jehova Nabalem » & mortuus est.

§9 Audiens autem David Nabalem esse mortuum , dixit ; benedictus Jehova , qui egit causam opprobrii mei a N'abale,6e servum suum subtraxit a re mala , malum autem Nabalis convertit Jehova in caput ejus: miljtque David, per quos alloqueretur Abigajilam, ad ducendum eam uxorem sibi.
40 Venientes itaque fervi Davjdis ad A- bigajilam Carmelum » alloqumi sunt eam dicendo ; David msit nos ad te, ut ducat te uxorem sibi,
41 Tum surgens illa , incurvavit se facie Aemilft ad terram,& dixit; ecce ancilla rua in famulam , ad lavandum pedes servorum domini mei,
42 ^ Deinde festinanter surgens Abigajil insedit asino , & quinque puellae «ius, quae ibant ad vestigia ejus » fle fequuta legatos Davidis,fuJt ei uxor.
4; Quamvis Achinohamam duxisset David e Jszrehele , fueriinrque etiam has ambae uxores ei.
44- Nam Schavil dederat Micalem »filiam suam uxorem Davidis, Palti filio Lajischi, qui erat e Gallimis.
C A P. X X V T. PctuM secundo pietatU < 5 ?
innocenti* fu* exptrtmtr.to Sibdutem con-
UrsuS venerunt Ziphaci ad Schaulem Gibham , dicendo ; nonne David latitat in eodem colle Chaciias exadverso solitu*
2 Et surgens Schaul descendit versus desertum Ziphi,flc cum eo ter mille viri delecti Jisraelitae, ad quaerendum Davidcm in deserto 7 .iphi
Z Itaque castra posuit Schaul in colle ipso Chaciias, qui fss ex adverso solitudinff prope viam:David autem considens in deserto, animadvertit venire Schaulem post se in, desertum ;
(4 Miserat enim David exploratores, per
! s Liber, i. cap.i*;
quos cognovit pro certo adventare Schau« lern;)
< Quare surgens David venit in locum » ubi castra habebat Schaul,ut inspiceret David l©cum,ubi cubabat Schaul, & Abner filius Neri princeps militiae ejus(Schaul autem cubabat in ambitu plaustrorum ; populus vero castra habebat circa eum.)
6 Quod referens David alloquutusest A- chimelecum Chitthatum » & Abifchajum filium Tzerujae, fratrem joabi »dicendo ; quis descensurus est mecum ad Schaulem in ipsius castra ? cui dixit Abischaj; ego descendam tecum.
7 Veniente ergo Davide 8« Abischajo ad populum illum nocte ,ecce Schaul cubabat dormiens in plaustrorum ambitu , 8t hasta eius infixa erat humi verfits cervical ejus ; Abner vero ,Lc populus cubabant ciroa eum.
8 Tum dixit Abischaj Davidi; dedit hodie Deus inimicum tuum in manum tuam : quare nunc percutiam quasso eum hasta usque in terram ictu uno , utique non itera-
9 Sed dixit David Abischajo,ne perimito eum jquis enim immissa manu sui in unctum jehova: insons ejjet ?
10 Praeterea dixit David ; ut vivit Jehova non/m4m,sed Jehova plaga afficiet eum : aut dies eius adveniet» ut moriatur , aut in bellum descendet,ut consumatur.
11 Absit mihi a Jehova,uc extendam manum meam in unctum Jehova:: sed nunc * quaeso »accipe hastam , quae esi versus cervical ejus ,& ampullam istam aquae»deinde abeamus.
t2 Accepit itaque David hastam , fle ampullam illam aquae ä cervicaLi Schaulis , fle abiverunt: nec fuit,qui videret, neque qui nosser» neque qui evigilarer, omnes enim dormiebant,quia altus sopor Jehova: irruerat super eos. .
1? Quümque transivisset David ipsorum aditum, substitit in vertice cujusdam montis e longinquo, inter je^o amplo spatio inter eos :
14 Unde inclamavit David populum & Abnerum filium Neri dicendo ; annonre- spondes Abner ? tandem respondens Abner dixit { quis es,qui inclamas regem ?
1; Tum dixit David Abnero j annon vir egregius <s ? fle quis e/Jtibi similis in Jif- raele ? quare ergo non observasti adstdns domino tuo regi ? nam veniret unus e populo ad perimendum regem dominum
tU ?J?Non est bona haec res , quam fecisti ; uc vivit Jehova,rei morti* estis,qui non observastis' circa dominum vestrum, circa unctum Jehova:; nunc enim aspice,ubi ess hasta regis, fle ampulla aqu*» quae erat &d cervical ejus 5
17 Tum agnoscens Schaul vocem Davidis dixit ,-an vox tua haec esi ,fili mi David? cui dixit David j vox mea est ,domine mi rex.
18 Ad ha:c dixit; quamobrem persequitur dominus meus servum suum?quid enim feci ? 8c quid mali tst in manu mea ;
19 Nunc ergo audiat»quaeso » dominus meus rex verba fervi lui: si Jehova incitavit te contra me, odoretur munus,sin autem
O 4 ho*

homines, maledicti Jint coram |ehova,quia expellunt me hodie nc cooptatus haeream poifeflionijchov*,dicentes j abi,cole deos
rz At nunc , ne cadat sanguis meus in terram procul a conspectu Jehovx, nam procedit rex Jifraelis ad quarrendum pulicem unum, ac ii persequeretur perdicem in montibus.
at Dixit vero Schaul» peccavi,revertere fili mi David ; non enim malefaciam tibi amplius, propterea quod pretiosa visa est vita mea in oculis tuis hoc ipso die j eccc Inue cgi.Le erravi quam plurimum.
21 Cui respondem David dixit > ecce hastam regis,transeat jam unus ex istis pueris,qm accipiat eam.
t; sehova autepi reddit unicuique justitiam Tuani ♦ & fidem suam , quandoquidem tradiderat te]ehovahodiemil>i in manum, sed nolui immittere manum meam inunctum jehovas.
14. idcöque ecce» quemadmodum vita tua magni fuit in oculis meis ; ita Magnetit vira mea in oculis Jehov* , & eripiet me ab omni angustia.
is Tum dixit Schaul Davidi > benedictus es.kl. mi David, 8c conficies plane,8c omnino praevalebis: sic abeunte Davide itinere suo,Schaul reversus est in locum suum.
CAP. XXVII. Davtd ludificatur regem Acisehum.
Andern dixit David cum animo suo, jam consumar aliquo dic manu Schau- lis : nihil mihi melius est , quam uc omnino proripiam me in terram Pelischthxo- rum,ut spem abjiciat Schaul mei prehendendi , quaerendo me amplius in ullo termino Jisraelis.quum eripuero me e manu eius.
i Itaque surgens David transfugit ipse, 8c sexcenti viri, qui erant cum eo, ad Aci- fchum filium Mahuci, regem Gathi:
\ Manebatque David cum Acischo Gathi, ipie & viri e jus »quisque cum familia sua ; David cum duabus uxoribus suis , Achino- hnma |izrehelitide,& Abigaiila uxore Na- balis Carmeliride.
4 Sic,quum enunciatum esset Schaul! Da- videm fugisse Gathum , non perrexit amplius quarrere eum.
f Dixit autem David Acischo > quarso.si jam inveni gratiam in oculis tuis , detur mi'ai locus in aliqua civitatum hu*usagri,& resideam ibi: nam cur resideret servus tuus in civitate regia tecum ? .
6 Quamobrem dedit ei Acisch die illa Txikijgum: hoc pacto fuicTziklag regum Jehudae usque in hunc diem
7 Fuit autem numerus dierum , quibus mansit David in agro Pclischthsorum,anni vniut & quatuor mensium.
8 Et ascendebant David 8 c viri e jus, irruentes in Selchuraeum & Girzsum&Ha- rnalekitam i illae enimsunfgfntes qua oiim habitaverant ipsam terram,qua venis '•chu- remusque ad terram tfgymf;
9 Et percutiens D.svid icCionem istam » ron conscivabnt vi> un, maicm aut focuii- nam ; sed acceptis gregibus & armentis, & asnis.öc camelis, dt vestibus,revertebatur & veniebat ad Acischum.
IS LIBER I. Cap.i 7 .iff.
to Qjaümque diceret Acisch,in quem irruistis hoc tempore ? dicebat David, in meridianum tractum Jchuds , aut in meridianum tractum Jeracnmeclis, autin meridianum tractum Kenaei.

11 Marem antem.vel focminam non conservabat vivum David, quem adduceret Gathum dicens ne indicent nos,
dicendo» sic fecit David, & ita est ratio eius omnibus diebus , quibus mansit in agro Pe- i hschthatorum.
ii Credenfque Acisch Davidi dicebat plane fxcidum se reddidit populo suo |is- raelijidcb eri: mihi seivus perpetuus,
CAP. X XV i I l, Sihaul dejperäbundM P)tbonifam consulit.
Ui: autem diebus illis, quum congregarent Pelischthtei castra sua ad militiam,ad bellandum contra |tirac em, ut ediceret A- cisch Davidj ,omnino u iio te n ecum nio- diturum in caitra,tc,cum hominibus tuis.
2 Dixit verö David Acischo, hoc pacto tu expei ieris id quod facturus est servus tuus i Lc Acisch D. vidi, propterea , inquit tustodem capitis mei ponam re omnibus
; Schemuel autem mortuus erat, 6 c planxerant eum omnes Jifraelit», quum sepelivissent eum Rama :,id ess, in civitate sua : & Schaul amoverat Pythones & ariolos e
4 Quum ergo congregantes se Pelisch- thari venissent &, castra haberent Schune- mi.congregavir Schaul omnes Jifr.elitas,ut castra haberent Giibohas.]
C Vidensque Schaul castra Pelischtharo- > rum, timuit crepidavitque animus ejus j
6 Et consuluit Schaul Jehovam , sed non
respondebat ei sehova nec per somnia, ! nec pet Urimos.nec per Prophetas. j
7 Quare dixit Schaul fervis suis ; quscri-
te mihi nmlieiem p' »diram Pythone . ur j adeam eam , consulturus per eam : cui fervi eius dixerunt: ecce mulier praedita Pythone f/l Hen-Dori.
8 Qtium itaque se dissmulässet Schaul indutus vestibus aliis , ivit ipse , 8c duo viri cum eo. & venerunt ad istam mulierem noctu : cui dixit,
divina,qu^io,mihi per Pythonem , Lc evoca mihi eum , quem dixero tibi. ^
9 c ed dicente muliere ei: ecce tu nosti quid fecerit Schaul, & exscidit pythones & ariolos ex hac terra , cur ergo te ponisin tendiculam vita: ad morte afficiendum n,e?
10 luravit ei Schaul per fehovam dicendo vivit Jehova » non obveniet tibi pcciu Diopter hanc rem.
m Tum dixit muiier ; quem evocabo tibi? qui dixit; Schemuelem evoca mihi.
i2 Quum autcm videret mulier '-cherr.ue- lern .clamavit voce magna, & alloquuta est mulier Schauleni dicendo , quare decepisti me,quum tu sis Hhaul ?
M !)iXil veib ei Rex ,_nc timeto ; nam quid vidisti ? & dixit mulier Schauli, deos vidi ndseendemes e terra.
i v Tum dicente et Re.Z e i quL e/tforma huius - dixit illi; vir senex ascendit,qui e.r amictus pallio.tunc agnoscens bchaul 5>che- mue-

mueicmcise , v /erticem inclituviit fn.it de-. nufl'A in etram ,5c incu<vavit se honorem esc- hibens ei.
i s Dixit ai| te ,m Schemuel Schaiuli j quare commovisti mc ; e vocando me 3 cui dixit Schaut ; angttstj.a efi mihi valde ; nam Pc- lischthsei be|] U tm geruot comra me , Deus autem . eccllst r.i m«, nec exaudit me amplius ,sive p* r jProphetas, sive per somnia; quapropter inicl^mavi te , uc doceas me, quid sim.f.icturius.
16 Cui dixit 'Sclhemuel; quare ergo consulis me,cum leho'va recefleriectä te,& sit inimicus tuus ?'
17 fecit «nim Jehovattbi, quemadmodum loquums e ii per me: quia laceravit J ehova rcgi, urn jfstud e manu tua , ut tradat illud proximo tuo D.'.vidi.
'8 Cum notn aniscult.werisvoci [ehovse, neque exsequu.:us sis iram ejus accensam in Ham.ilekum ; idcirco rem hanc facit tibi Jehova hoc dt-e.
>9 Prasterea traditurus est Jehova Jisrae- lern quoque tecumin manurti Pelischrhato- rum , ita castra jiiraehrarum traditurusest Jehova in manum Pelifchthasorum.
10 Tum Schaul eonfefltm cecidit tota statura fui in tertam , adeo timebat valde 2 verbis Schemuelis; vis etiam non inerat ei, quia non comederat cibum toto die, Zc toiä noste illa.
21 Quapropter accedens mulier illa ad Schauten .quum viderer eum turbatum esse valde,dixit ei ; ecce auscultavit ancilla tua voci tu« . tSc exposui vit:m n:eam in manu mea ; ut aulculrarem verbis rui*, quL edixisti mihi.
Nunc itaque auscultatu quoque voci ancillae tuar, & cuum apposuero tibi frustum panis , comede,ut insit tibi vis, quum proficisceris in viam.
2} Renuente vero,ac dicente eo,non comedam , institerunt apud eum fervi eius , «namque mulier,itant auscultaret voci eorum r & furgens e terra recubuit in lecto.
-4 Mulieri autem illi erat viculus saginatus domi, quem festinanter mactavit.Lc ac- 1 ipiens sannam depsit, & ex ea coxit azymos panes-
2? Deinde admovit ad Sclvmlem & ad servos ejus , qui comederunt :& surgentes abiverunt nocte illa.
CAP. X X I X. Pe/issbfb<ft Aggressuri SibAu-
lern abiiicAnfDdvidem.
Q Unm itaque congregaiTenr Pelischrhaei omnes copias suns Aphekum ,]isr?eli- tis castra habentibus ad fontem,qui est in jizrehelc i
i Satrapa: Velisehthasorum transibant cum centenis & millenis,- David vero,& homines eius transibant in extrema acie cum Acischo.
, ? Quamobtem dixerunt principes Pe- lischth*r»rum i quidjitf volunt Hebraei ifli"? dixit vero Acisch , principibus Pelisch- tliasoiuMi Annon hic f/Jl>avid sci vtiJ Schau- lis regis Jisrae'hrarum, qui fuirapud me iam aliquot diebus, imo ,am aliquot annis» ne- que deprehendi m eo quicquam,eX quo die defecir.usque in hunc diem ?
4 * * * 4 S 6 7 8 «d efferbuerunt contra eum principes

Peiischthaeorum, dixerstntque ei princiaes PeLischthacorum » remitte virum istum . uc revertatur in locum suum, ubi prajfecisti cum »ut non descendat nebifeum in >oc praelium,neque sit nobis adversarius in)>oc praelio: quä enim re benevolentiam bi conciliabit apud dominum iuum ? an ron capitibus istorum hominum ?
f Annon hic cjl David de quo respondebatur in choreis, dicendo ; percustir N cbaul millia sua, David vero myriadas suas ?
6 Quapropter Acisch advocans Davidem edixit ei ut vivit [ehova , tu rectus eJ.dt bonum titdetur in oculis meis egredi t<> 8 « ingredi te mecum in castra , quia non deprehendi in te malutn,ex quo die venisti ad me usque in diem hunc , sed in oculis istorum satraparum non viderPi bonus.
7 Nunc ergo revertere 8 c abi cum pace , ut non faci as,quod videtur malum in oculis satraparum Peiifchthsrorum.
8 Dixit vero David Acischo j at quid feci ? quidve deprehendisti in servo tuo . ex quo die fui coram ce usque in diem hunc ? quod non iturus sum , ut pugnem contra hostes Domini mei regis ?
9 Respondens vero Acisch , dixit Davide »scio, cerre bonus i/idfriSin oculismeis, sicut angelus Dei: veruntarr.en principes Pelifchthasorum dixerunt,non est ascensurus nobiscum in hoc praelium.
to Qua;e nunc mane surge cum servis Domini tui,qui advenerunt tecum ; quum- que surrexentis mane, & illuxerit vobis,
it Itaque, furgens mane David ipsecum hominibus suis , abiit matutino illo, ut reverteretur in terram Pelischthasorurr ,cuum Peli seht h ari ascenderent in [izrehe.em.
GAP. XXX. HamalekitA deprsdAntur ; Dantd autem et$pr<cdam eri-
f it,& inter suos dividit,
E Rat vero, quando venit David cum hominibus suisTziklagum,tertius dics.Ua- malekita! autem irruentes in meridianum tractum 8 c inTziklagmr,oercusseranc Tzi- klagum,& combusserant illud igne :
2Et captis focminis,quat erant in eo,i minimo ad maximum,neminem morte affecerant,sed abducebant abeuntes itinere suo,

; Itaque veniente Davide cum hominibus suis IN civitatem, quum ecce combusta esset igne, & uxores eorum, filiique eorum, ac filiae eorum capti essent :
4 Sustulit David, & populus,qui erat cum eo, vocem suam, & fieverunr, usque dum non superesfer ipsis vis flendi.
§ Et quamvis duas uxores Davidis captivae essent,Achinoham Jizrehelms» & Abi« gajil uxor Nabalis Carmelitas,
6 Et angustia esserDavidi valde,quod loquerentur populus de ipso lapidando (erat enim amarus animus totius populi , cuiusque propter filios suos , ve) propter filias suas) tamen confirmavit se David in Jehova Deo suo;
7 Fdixitque David Ebiathari Sacerdoti filio Achimcleci; applica,quaeso,mea causa amiculum: applicavitque Ebjathar amiculum Davidis causa.
8 Tum consulente Davide Jehovam,di-

cendo ; persequar turmam hanc: asseouar- f>c eam ? dixit ei ; Persequere, nam omnino afTequuturus es,8t omnino erepturus es.
9 Quapropter abiens David, ipse, Lcsexcenti viri, qui erant cum ipso, venerunt usque ad torrentem Bcsoris : ubi reliqui isti substiterunt.
10 Inde perfequutus est David, ipse cum quadringentis viris,subsistentibus duccntts yjris, quiira defecti erant viribus, utnon postent trajicere torrentem Bel oris :
11 Illi, inventum virum Agyptium in a- |>ro capientes^uxerqnt ad Davidcm; quum dedissent ei panem, ut comederet,8e bibendam dedissent ei aquam ;
ii DediPentque ei fragmen palathx, 8c duas uvas pastas,ut comederet,iraque restitutus estct ei animusfnon enim comederat cibum,neque biberat aquam,tribus diebus Sc tribus noctibus ;)
,; Tum dixit ei David cujus es tu? 6c undenam es? qui dixit; puer JEgyptiuS sum,servus viri HarrxaleK.it*, dereiiquitau- tem me dominus meus, eo quod *grocarem :
Abhinc die tertio,
14 Nos irrueramus ad meridianum tractum Cereth*i,8c in eum qui est sehud*. Lc in meridianum Galebi; denique TriKla- gum combussimus igne.
1; Quamobrem dixit ei David ; posses- ne deducere me ad turmam istam ? qui dixit ; jura mihi per Deum,te non affecturum me morte, neque dedituram me in manum donvni mei, Sc deducam te ad turmam
16 Quumque deduxisset eum,ecce dissiti erant in ;ota superficie illius rerr*, comedentes Sc bibentes & tripudiantej de tota
{ »raeda, magna illa,quam ceperant e terra , elischth*orum,8c e terra Jehudae.
i7 Tum percussit eos David a crepusculo usque ad vesperam postridie expeditioni in *eos ; nec proi ipuit se ex eis quisqu -m, nisi quadringenti homines pueri, qui, insidentes camelis,aufugerunt.
1$ Sic eripuit David, quicquid ceperant HamaleKit*; etiam duas uxores suas eripuit David.
19 Neque defuit eis quicquam parvum, aut magnum, tum e filiis aut filiabustum e pr*da, denique quicquam, quod accepissent eis : b*c omnia reduxit David.
ioP;*terea cepit David totum reliquum gregem & armentum,quod abducentes ante pecora sua dicebant, hseccjl pratda Davi- dis :
21 Redeume itaque Davide ad ducentos illos homines, qui defecti viribus non potuerant sequi Djvidem , quosque jusserat residere ad torrentem Besoris, egrestt sunt obvibm Davidi & obviam populo, qui erat cum eo ; & recedens David ad illum popu- lum.Mterrogab.it eos de prosperitate.
zz Deinde respondens quisque pravus 8e nequam ex hominibus illis, qui iverant cum Davide, dicebant; propterea, quod non (\mt profecti mecum, ne demu< eis de hac pr*da, quam eripuimus; sed cuique uxorem suam de filios suos, ut abducentes
1$ Dixit verö David ; nefacitote sic fratres mei, praeterquam qubdtjadidit nobis
! S l ! B ! H t C*p.J 0 .Ef.
Jchovj bic,servans no*,& tradens turmam* quas venerat contra nos in manum no«
«4 Praeterea quis ausculter vobis in re Hac? nam, prout est pars descendentis ad impedimenta,paiiter partiuntor.
i? Quod fuit a die illo Sc deinceps : nam impostiit illud statutum & judicium J israeli usque in hunc diem.
Deinde quum venisset David TxiKla«
gum, misit de ea pr*da Senioribus jehudas amicis suis, dicendo; ecce vobis donum de pr*da hostium Jehov* :
Nempe ris.qur erant in[domo Dei; & iis, qui erant Ramothismeridianis, Sc iis qui erant Tarthire.
z8 Et ns, quierant Harohere,8c iis, qui erant Siphmotis, & iis, qui erant Eschthe- moth*.
«9 Et iis,qui erant Racale,& iis,qui er4nt in civitatibus Jerachmeelit* » & "S , qux erant in civitatibus Kenati.
$0 Item iis,qui erant Chorm*, 8c iiS,qui fi ant Cor-Haschanc, Sc iis, qui erant Ha- taci.
Denique iis. qui erant Chebtone, Se omnibus locis.quo itaverat David, ipse cum hominibus suis.
CAP. XXXI. Srbaus viCxu* ßbiipftma* nut infert i corpus ej iMdemuroBttb-siba“ nissuj^ensum,^ Sabcschnii abreptum sepelitur.
P Elischtlueis autem prseliantibu? contra Jifraelertf , fugerunt Jisraeljtaa conspectu Pelischthacorum , cecidertintque confoffi in monte Gilboh*.
r Ubi assequuti sunt Pelifchthai Schau- lem cum filiis eius; percusserunt PelUch- thast Jehonathanem , & Abinadabum, ac Malcs-Schuhjm.filios Schaulis.
; Ingravescente vero pr*lio in Schauiem, invenerunt eum homines arcu jaculantes* timuitque valde ab ipsis iaculatoribus,
4 Quapropter dixirSchaul armigero suoj stringe gladium tuum, & transfode me illo* ne venientes praeputiati isti transfodiant me, Sc illudant mihi,sed noluit armiger ejus, (reverebatur enim valde eu/n,8c abrepto Schaul gladio suo irruic in se.
C Tum videns armiger eius mortuum eC- se Schauiem, irruitipse quoque in gladium suum,ut moreretur cum ipso.
<5 Sic mortuo Schaule cum tribus filiis suis,& armigero suo,8t etiam omnibus ho- minibu* suis,eo die pariter:
7 Videntes Jisraelit*, qui habitabant circa convallem illam, & qui lf.il»ttabrtnt citra]ardenem fugisse Jisraeliras.Sc mortuos esse Schauiem ac filios ejus, derclictiscivitati- bus suis fugerunt, Sc venientes Pclischthasi habitärunrineis.
f? Fuit aurem postridie, quum venissent Pelischchaei ad spoliandum confossos, ut invenirent Schauiem,& tres filios ejus prostratos in monte Gilbph*.
9 Cuius caput absciderunt, 8< detraxerunt arma ejus; mtserüntque in terram Pe- lischthaeorum, & circumquaque, ad nun- cianduir. in Ude terriculorum suorutfi, oe

n Ft deposuerunt arma e>u§ in «ede runt tota nocte, fle Hasch'tharot najtum; corpus vero ejus affixerunt ad nurui™ Beth-schanis.
11 Sed audtcpiteide eo habitatores Jabe- schi Gilhadi» .quod fecerant Pelifchchati Schauli»
ti Surgentes omnes viri strenui , abie-|
_ _ _ . __ flum ferunt corpus
Schaulis 8 c corpora filicrum ejusatmtio Beth-fchani* ; redeuntefque Jabefchum combusserunt ea ibi.
Deinde accipientes ofla eorum sepeliverunt sub nemore ad Jabefchum, & j«ju- nav«runt septem diebus.
Schemuelis Liber fecundus.
C A P. I. T.pietfdiuM Sehaulii& UhonathA- nndttium i pavide.
F uit auterm post mortem Schaulis, quum David reversus esset a c*de Ha- malclcitarum , & consedisset David Tztklagi duob»usdiebuS ;1
r Fuit, inquA-.m ,die tertiq,ut ecce quidam veniret e castrus a Schaule , vestibus suis lateris & terra imposita capfti sUo ; fuuque eo veniente ad Davidem »quum procideris in terram incurviflet sc :
\ Ut diceret ei David, undenam venii ? qui dixit ei : e castris Jisraeiitarum proripui me.

.4 Dixit verb ei David ; quid fuit rei ?in- dica quasso mihi: qui dixit» nempe fugit populus ä praelio, ubi cum multi e populo ceciderunt , 6c mortui sunt, tum etiam SchauUfleJehoriathan filius eius,mortui sünt.
. ? Dicente autem Davide puero, qui nun- ciabat ei, qui scis mortuum esse Schauten*,, & Jehonathanem filium eius ?
Dixit puer,qui nunciabat ei ;casu incidi in montem Gilboh*, quum ecce schaut incumberet hastas sus : ecce aurem currn», & magt stri equitum assequebantur eum :
7 Qnumque respiciens ä tergo suo viderer me inclamavit me.flc dixi ei, ecce me.
8jEo autem dicente mihi, quis es ; quum dixissem ei, Hamalekira sum.
9 Dixit mihi: i»sta,qu*sb,in me,Se morte affice me, quia detinuit rae hasc ocellara WiJdmysjnam adhuc tota vita mea in me esi.
io fnstans itaque in cum morte affeci eum ;quia sciebam tum ron victurum,postquam cecidisset; & accepi coronamentum quod ei At in capite eius, & armillam, qu* erdtin brachio eius , ut afferrem ea ad dominum meum huc.
s t Tum David corripiens vestimenta sua laceravit ea, similiter etiam omnes homines, qui erant cum eo ;
' r Et plangentes fleverunt, ieiunärünrque usque ad vesperam propter Schaulem ,& propter Jehonathanem filium eius, Sc propter populum Jehovasjdenjque propter familiam Jisraelis,quod cecidissent gladio.
i Z Et dixit David puero , qui nunciabat ei.undenam e$?quo dicente,filius cuiusdam peregrini Hamalekitas sum;
«4 Dixit ei David quomodo non timui - st! extendere manum ruam ad perimendum unctum)ehov.e?
i $ Vocinsque David unum e pueris/yiS » dixit,accede,incurre in eum *. qui percussit eum,ita ut moreretur : !
16 Quum dixister ei David , casdis tu* elusis cjt super caput tuum; nam os tuum
testatum est contra te, dicendo ; ego mort* affeci unctum Jchova;.
17 Lamentatus autem est David lamentatione hac , dc SchauU & de Jehonathane filio eius.
t8 Quam protulit ad esocendum filios Je- hudas tracture arcum : (ecce scripta est* in libro recti.)
19 O decus Jisraelis,in excelsis ruis confossi ; quomodo ceciderunt robusti!
-o Ne indicetis Gathi, neque annuncie- tis in plateis Aschkelonis; ut non laetentur fili* Pelischth*orum,ut non exsultent filiae praeputiatorum.
2i O montes Gilboh*. ne ros.neve jalu- viidecidat super vos,o agri editi; quia illic fastidio fuit clypeus robustorum , clypeu* Schaulis per consumtioncm ejus,qui unctu* erat oleo.
-2 A sanguine confossorum , ab adipe fortium arcus jehonathanis non retrocede- bat ; & gladius Schaulis non revertebatur
SchaulSc Jehonathan dilectissimi, & lucundilsimi in vita sua , in morte quoque sua non separati sunt: aquilis leviores,leo- nibus robustiores erant.
24 Fili* Jisraelis de Schaule flete > , qui vestiebat vos dibapho cum deliciis. quj.m- ducebat ornamenta aurea super vestimenta vestra.
25 Quomodo ceciderunt robusti »n isto pr*lio : jehonathan m excelsis tuis confossus
26 Angustia est mihi propter te, frater mi, jehonathan,ineundus fuisti mihi valde ; admirabilior fuit amor tuus mihi amore f*minarum.
27 Quomodo ceciderunt robusti, & perierunt arma bellica ! __ _
C A 1 *. 1 1 . T>Avid rex eligitur contra. eun> IsrhbofchethM.
r-Uit autem post haße, ut David consuleret Ljehovam,dicendo > sumne ascensurus in aliquam civitatem Jehud* ? cui dixit Je- hova ; ascende: Et' dicenti Davidi, quo a- scensurus sum ? dixit, Chebronem.
2 itaque ascendit iüue David, etiämque du* uxores eius, Achinoham Jizrehelitis, 8c Abigajil,antea uxor Nabalis Garmelit* :
; Homines quoque suos,qui fecum erant deduxit David, quemque cum familia sua,& habitaverunt in civitatibus Chebronis;
4 Quo advenientes Homines jehud*,unxerunt" ibi Davidem in regemsupet familiam jehud*: Se indicaverunt Davidi dicendo i Homines Jabefchi Gilhadis sunt , qui sepelierunt Schaulem.
5 Quam-

?Quamobr<m David milii» legatis ad ho-1 mine? Jabcschi Gllhadis, dixit eis j benedicti estis Jehovie : qui exercuistis benignitatem hjnc erga dominum vestrum,erg» Schaulem, quod sepelivistis eum.
6 1'ropterea nunc exerciturus est Jeho- Va erga vos benignitatem, & fidem ; « ego quoque reponam vobis beneficium hoc,qui fecistis rem hanc.
7 Kunc itaque confirmentur manus vestras, 8c estote strenui, quum mortuus est dominus vester Schaul ; nam similiter unxerunt me domus jehud« in icgem super
8 Abner autem filius Keri, princeps militiae, qua; suerctCSchautis , afiumtuin iseb- boschethum filium Schaulis, traduxit Ma- chanajima :
9 Constiruftque eum regem super Gilha- dem, super Aseher*os,& jizrehelem, &E-
f hraiimum, & Binjaminein, denique super israelem totum.
io Quadraginta annos natus erat lsch- boseheth filius Schaulis, quum regnare ca- pitfuper jisraelem, 8c duobus ani.is regnaverat (tantum domus Jehudae erant,qui sequebantur Davidem.
ii Fuit autem numerus dierum, quibus erat David rcX Chcbrone super domum]e- hudae,septem annorum,& sex mensium-)
12 Quando egressus est Abner filius Neri, & fervi Ist hboschethi filii Schaulis, Macha- natimis Gibhonem.
i; Joab quoque filius Tzeruj«, & fervi Davidis» egressi occurrerunt eis apud fiscinam Gibhonis limui ; conscderuntquc hi secundum piscinam hinc, illi veio secundum piscinam inde.
i4tlbi dicebat Abner jo:.bo,surgant jam pueri isti, ut ludant coi imi nobis ; & dixit joab; surgant-
i $ Surgcntes itaque transiverunt pari numero i duodecim a B$n}.n.it:e 5 cablsch- boschetho,filio Schauiis.dc duodecim a fervis Davidis.
, 6 Quorum quisque dpprehenso capite proximi sui, gladium suum infixit lateri proximi fui, sie ceciderunt limui: quapropter vocat quisque locum ilium, portione.i. fortium,quas est Gibhone.
17 Deinde fuit praelium durum admodum die isto ; fle plaga affectus est Abner, fle homines Jisraelis ante servos Dav idis.
i8 Erant autem ibi tres filii Tzeru ; *, joab 8c Abischai, fle Hasa-El: erirque Ha- sa-El celer pedibus suis, ut caprearum aliqua,quae in agro.
i- Quapropter persequebatur Hafa-El Abnerum, nec declinabat eundo ad dexteram,aut ad sinistram,a persequendo Abnc-
20 Resoiciens verb post se Abner dixit, eTne tuHafa-El? qui dixit >sum.
2i Dicente vero ei Abnero? declinatu «d dexteram ruam, aut ad sinisltam tuam, fle prehendens tibi vinum cx istis nuci is , . c- cipe tibi exuvias ejus ; noluit Hafa-El divertere ab eo persequendo.
22 Quare rursus adhuc dixit Abner Ha- sa-Eli, diverte ruame perlequendo : qua- i« percutitns ftcrntiem ce in terram• fle

quomodo sublaturus essem faciem meam apud Joabum fratrem tuum ?
2j Quum itaque renueret divertere,percudit eum Abner stylo posteriore hastas ad quintam cojlrtm.itaut excutite hasta a tergo eius caderet ibi, fle moreretur in loco suo : erätque uf quisquis veniebat ad locum illum,ubi cadens Hafa-El mortuus erat,subsisterent.
24 Sed persequuti sunt Joab fle Abischa) Abnerum: qui quum Sol occumberet, venerunt ad cotiem Ammx.quj est in conspectu Gijachi.viä ad desertum Gibhonis.
25 Tunc congregaverunt seBiniaminitfc, sequentes Abnerum , ita ut essent cuneus unus ; subsiitetuntque in vertice collis U-
16 Unde inclamans Abner joabum, dixit ; an in seternum coniumetgladiuS : an neicis amaritudinem fore in fine - quousque ergo non edices populo isti, ut

avertantur apersequendis frjtribus suis ;
27 Cm dixit joab,ut vivit Deus ipse, nisi enim 'oquutus fui stes, nihil feciffemut' nam inde a matutino tempore abductus fuisset populus,quisque a persequendo fra-
28 Tum clangente joabo buccina ut subsisteret totus populus,neque amplius persequerentur jil'rae'litas, non perrexerunt amplius bellum gerere.
29 Ita Abner 8: homines eius abiverunt per campestria tota nocte illa: flrtraiccto Jardene obeuntes totum tractum separatum Ia dme,pervenerunt Machanaiima-
;o]oab vero reversus a persequendo Abnero congregavit totum populum ; deside- ratrque lunt e servis Davidis novendecim viri, flt Hafa-El.
Servi autem Davidis percusserant e Binijnuniti$,td ess.ex hominibus Abneti mulli»*.' trecenti sexuginta viri mortui sunt.
;r Tollentes auiem Hasa-EUm sepellive- runt eum in sepulchro patris fui,quod erat Bethlechemi; quum pergentibus tota nocte sorbo & hominibus cjuSjilluxisset ipsis Chebione.
C A P. l II. ulimcrpct>tr 5 5 sbaufiidesen , n«,
ad Daoi.stm traust add.itta fecum t-ticale:
JVd p/rfide ocaditm d. loabo,& defletur &
D avide.
Finde fuit bellum diuturnum inter domum Schaulis,domum Davidis ; sed Davidis pergens invalescebat, domus vero Schaulis pergentes attenuabantur.
2 Nati enim sunt Davidi filii Chebrone : fuirque primogenitus eius AmnoncxA- chinohama jizrehelitide :
; Er secundus ab eo Cileab ex Abigajila, uxore antea Nabalis C.u melitae : fle tertius Abschalom filius Mahacae,filiae Thalmai regis Gesthuris:
4 Er quartus Adonijah,filius Chaggithas» 6c quimus Schephaiijah filius Abitalae.
$ Denique sextus Jithreham ex Hegla, quaque UXoic DavidiS; hi nati lunt Davidt Chcbrone;
6 Fuit etiam,quum esset bellum ime» domum S< haulis.&r domum Davidis: flc A- bner se « onfirmäste: in domo Schaulis;
7 (lucut autem Schauli concubm^no-

cj p.;. schhmueii
mine Rirzpa,filia Aj*,) uc diceret Jstbbo- fcbeth AbntTo» quare cojngressus es cum concubina patris mei 7
8 Tum accensus irk Abner valde propter verba ircbboschetbi^ixitj an persona canina sum 7 qyi fuerim jebud*? hodie exercuero beitjcniratem eiga dorrum Schaulis pa;iis tiu'crga cognatos eius.Sc erga proximos e,q;.q^dd non exhibuerim te in manum Dividier & imputes miht iniquitatem iitius mulie ris hodierno die ?
9 Ita faciat Oe-us Abnero,& ita pergat far er(ei, ut quemadmodum iuravit JchovJ Davidi.urWnquAnf-^c facturus sim ei.
10 Tian*feren-do hoc regnum ä domo Schaulis. & stabil iendo folium Davidis super lisraeiem , Lc super Jchudam, a Dane Beerschebahum u»que.
11 Qui non potuit amplius respondere Abneto quicquam,prs timore,quo timebat
ti Itaque misit Abner legatos ad Davi, dem propter hoc, qui dicerent,cuius ejl regio ? Sc dicerent ; pange foodus tuum me« cum, & ecce manus mea affutura est tibi ad avertendum ad te totum lisraeiem.
M Qü* dixit; bene e/V,ego pacturus sum tecum foedus ; veruntsmen rem unam ego peto abs re,diccndo; non visurus es faciem meam,nisi antequam introducant te, cum Micale filia Schaulis adveneris ad videndum faciem meam:
14 Misitque David nuncios ad Ifchbo- schethum lilium Schaulis,qui diceientjda u- xorem meam Micaiem.quam despondi mihi centum praeputiis Pehschth*orum.
Itaque mucens Ischboscheth assum- sic eam a viro,a Palticst filio Layischi.
16 Pergente autem cum ea viro eius, indesinenter flendo post eam Bachunma usque i edixit ei Abner; abi» revertere ; Lc reversus est.
17 Sermo autem Abnero fuerat cum Senioribus Jisraelis» dicendo: antea plane qu*.ebatis Davidem ia regem super vos :
18 Nunc ergo efficite : nam |ehova lo- quurus est de Davide, dicendo ; per Davidem servum meum servaturus sum populum meum jifcaistem e manu Pelischthaso- rum,8c e mahu<omniurn hostium ipsorum.
19 Praeterea loquutuS erat similiter Abner audientibus Binjaminitis; quum abiit etiam Abner ad eloquendum in aures Davidis Chebronem omnia, quae bona sidebantur in oculis lisraeliurum, & in oculis totius familiär Hiniaminjs.
10 Quum aurem venisset Abner ad Davidem Chebronem comitatus viginti hominibus ; fecit David Abnero,&hominibus,qui erant eum eo,convivium.
n Deinde dicente Abnero Davidi ; Turgens abeam, ut congregem ad Dominum meum regem omnes Jisraeliras, qui pangant tecum fxdus, ut regnes prorsus prout desiderabit animus tuus; dimisit David Ab- nernm, ut abiret cum pace.
22 fccce autem femDuvidiscumJoabo, venientes a posiquendA aliqua turma, pr*-
dam magnam sceum abducebant: s<-'d Abner non erat amplius cum Davide Chebro- ne, eo quod dimisisset cum,ut abiret cum

r; joabo iraque Lc toto exercitu,qui e- r/it cum eo,ingressis: postquam nuntiatum est joabo, dicendo, venit Abner filius Neri ad regem,qui dimisit cum,utabirct cum
24 Veniens joab ad regem,dixit.quid fecisti 7 ecce venerat Ab:.er ad te, quate dimisisti eur ut abeat libere 7
a? Nostine Abnerum_ filium Neri * nam ad pelliciendum te venit ; tum ad cognoscendum egressum tuum.Lc 1 egressum tuum; tum ad cognoscendum,qu«ecunque fatis.
a Tum eg. essus Jo.'b a Davide, misit legatos -post Abne.um. qui revocaveium e- um ä cisterna Siser® : (sed David non erat conscius. >
2*» Reversdque Abnero Chebronem, se- orsim duxit eum jo;«b intra portam, ut loqueretur cum eV, impruden:-m, pcrcus- sitque eum ibi quimacosta, adeo ut moreretur, propter sanguinem Hafa-Eiis,fratri>
28 Quod, quum vostea audisset David, dixit; insons egosum 8c regnum meum a- pud Jehovam usque in secutum, a sanguinibus Abner! klii Ner!
29 Caneant super caput foabi, & furet cAput totius domus patemxejus, neque deficiat e domo Joab i fluxum patiens., aut leprosus , aut qui nitatur scipione, aut erden; gladio,aut carens cibo.
$0 joab enim & Abisch; i,frater eius occiderunt Abncrum, eo quod morte rfFecisset Hasa-EJem,fratrem ipsorum Gibhonc in illo prxlio,
Pol-ea edixit Dav id sorbo,&roti populo, qui erdt cum eo ; lice-.ate vestimenta vestra,& accingite vos ciliciis, ac plangite ante Abncium : & rex ipse David sequebatur feretrum illius.
$2 Ipsis autem sepelientibus Abnerum Chebrone ; rex sublata voce suä flebat ad sepulchrum Abneri, ftebantque totus poti Et lamentatus rex Abnerum, dixit; Ergöne ut moritur stultus, (5 mortuus fuerit Abner ?
34 Manus tu* non fuissent ligat*, & pedes tui «reis compedibus non fuistent rd- mori, ut cadit quii ante iniquissimos, cecidisti: pergeba'ntque totus populus deflere
;; Veniente autem toto populo, utre- ficeret Davidem cibo, quum adhuc ernt dies, iuravit David .dicendo ; ita faciat mihi Deus, & ita pergat, ut non ante occasum solis gustaturus sum panem, aut prorsus quicquam.
0 Quod» quum totus populus cognovisset, bonum nisum est in oculis cotum ; o- mnino, prout fecerat r cx t videbatur in oculis totius populi bonum.
57 Agnoscebant enim totus popusus e- jus,& totus Jisrael de illo, non profestum fuisse k rege, ut quii morte afficeret Abnerum filium Neri.
;8 Nam dixerat rex servis suis ; an nescitis principem, & quidem magnum,cecidisse die hoc in jiliaele 7
39 Ego autem hoc tempore infirmus sum, utpoce unctus, rex, homines vero isti filii Tzcrujse fumiores sunt m«: rependee jeho-

Jehova ei, qui fecit hoc malum, secundum maleficium ejus.
CAP. IV. D 4 vüffifstiM'nrtr/fct*rr$i/rt»
Löschet!»»'.
A Udienre vero fiiioSchaulismortuum esse Abnerum Chebrone.remiflx sunt ma- rius ejus; & omnes J israelitas conturbat» funr-
i Duo autem homines principes turma»
rum erant tilro Scbaulis» nomen unius Ba- hjna , nomen vero alterius Recab > fii» F immotus Bcerothaei e Btntaminiti>"(nam Beerothx quoque annumerabantur Binja-
; Tugeranrque Bceroihirae Girrhajima,u- b: fuerunt peregrini in diem usque hunc. ,
4 Qijimque e Jehonathane,filio Schaulis fuiuj cslct affectus pedibus (natus quinque annos erat, quum petvenit fama de Sfchaule Lcde |ehonathanee Jizrehele, quo aiTumto nutrix ejus fugit, ftijtque ea accelerante fugam, ut cadens claudus redderetur) cuius nomen trat Mephiboscheth ;
c Iverunt filii Rimmonis Beeioth*» Recab & Bahana, intraveiirnque aestu diei in domum Ischboscliethi, ipso meridiante:
6 PerVenerunt aurem illuc usque ad intimum domus, bajulantes triticum , & per- < urserunt eum quinta costa : deinde Recab Lc Bahana frater ejus proripuerunt te.
7 Itaque ingrelli domum illam ipso cubante in lecto suo, in cubiculo suo, quum percutient«! morte affecissent eum.amove-: nint caput cius: Lc assumpto capite cjus,a- Liv erunt via campestrium tota illa nocte.
8 Et afferentes caput Ischboschethi ad Daviden» Chebronem, dixerunt regi ; ecce caput Ischboschethi, filii Schaulis,inimici tui, qui quaerebat vitam tuam: sic edidit Jehova pro domino meo rege ultiones hodie de Schauie, & de femina eius.
9 Sed respondens D.«vid Recabo 8 c Ba- lianae fratri eius, filiis Rrmmonij Becr< - thaei, dixit eis; vivit Jehova, qui redimit me ab omni angustia :
io Cum eum, qui nunciabat mihi,dicendo i ecce mortuus est Schau!, qui tamen»«. debatur in oculis suis , quasi laeta nunci- ans , apprehensum occiderifn Tziklagi, quod oporfefcitf me ei pratstarc pratmium
ii Quanto magis oportet hominibus improbis, qui occiderunt virum »ustum, domi cius, in cubili eius : iam ergo annon repo- sieremsanguinem eius emanu vestra,& tollerem voS e terra 'i
ii Pratcepir itaque David pueris suis, qui occiderunt eos, ampuraruntque manus <orurii,& pedeS eorum, Lc suspenderunt ad piscinam Chebron« : caput vero ischbo- scliethi assument**, sepeliverunt insepul- chro AbneriChebrone.
C A P. V. DavM atfu>su]ifr/i'Iitarum } fa vtttoriis variis augfsiit,(p stabilitur in regno.
Unc lenientes omnts tribus Jisrafc'lis ad Daviden» Clicbronem,!oquut*e sunt,dicendo ; ecce nos, os tuum, & caro tua fu-
a Place amehac/quum Schaul nobis pr*-

e stet vex, tu eras, qui educebas, & reducebas Jiiraelem: denique dixit Jehova tibi, tu pasturus es populum meum jisiaelcm, Lc tu praesuturus es antecessor] israeli.
; Venerunt quoque omnes Seniores caclisadfcgcm Chebronem, quibufeum pepigit rex David foedus Chebroue coram Je« liova,6c unxerunt Davidem in regem super Jisraelem.
4 Natus triginta annos David, quum rt* gnare coepit; quadraginta annis regnavit.
5 Cliebrone regnavit super Jehudam septem annis & sex mensibus Jeruschalaji- mis verb regnavit triginta tribus annis super totum]ifrae)em& Jehudam,
6 Profecto autem rege cum hominibus suis Jeruschiiajima contra Jebusaeum inhabitantem eam terram, alloquutus est iUe Davidem, dicendo ; non es viiM huc venturus, sed quum quis sustulerit te, caecis i- psis.&t claudis dicentibus,non est venturus David huc;
7 Attamen cepit David propugnaculum Tziionis, sea jam rst civitas Davidis.)
8 Dixerat enim David die illo, quisquis pertingens ad iilud emissarium,percusterit jebufarum, & istoscatcos & claudos exosos animo Davidis, prirnariw <•)■ princeps sutu* rvA -deoque dici soler,caecus & claudus non introgressurus est in hanc domum.
9 Et habitans David in eo propugnaculo,vocavit illud civitatem Davidis ; quia aedificavit David circumquaque a munitione ipsa introrsum.
10 Sic pergebat David indesinenter crescere, quia Jehova Deus exercituum erae
u Misit enim Chiram rex Tyri legatos ad Davidem,lignaque cedrina,& fabros lignarios Lc latomos, qui exstruxerunt domum Davidis;
i: Et expertus est David Jchovam stabilivisse se in regem super JiTraclcm, & extollere regnum suum propter populum ipsius Jisiaelem.
i ? Accepit autem David adhut concubinas & uxoret e Jeruschalaiimis, postquam venit Chebrone j natfque sunt Davidi filii Lc filiae.
>4 Atque haec sunt nomina eorum , qui nati sunt e» Jeruscbalaiimis: Schammuah, Lc Schobab Lc Nathan,& Schelomo;
is item]ibchar,ä< Elischuah,& Nepheg, 8t Japhiab*
16 Et Elifchamah,&Eliadah.& Elipheler.
17 Audientes autemPelifclnhaei I(srct'csi- tta urxisfc Davidem in regem super se, ascenderunt omnes Pciiscbrhxi,ad quaerendum Davidem:quod audiens David, defeen- ditad propugnaculum.
18 Quym enim Pclischthaei venissent; & dissiti essent per convallen» Rnpfuaeorum.
lq.ConsusiieratDavid Jehovaro,dicendo; an ascensurus fumtonrraPelischihxos ? an traditurus es eos in manum meam? & dixerat Jehova Davidi, ascende , nam omnino tradituras sum relischthacos isioi inhia- numtuam.
20 Veniens itaque David Bahal-Perazi- ma, percussit eos ibi David, ac dixit; rupit Jehova inimicos rreos.coram me.tanqu.im irratione a&tuum idcirco vocavit quis- que

que nomen loci inius Baha-Perarzima.
21 Nam d«r«eliiiucrum i.bi terricula sua , qure AiÜulicDiwid.& viri ems.
22 Itcrtim i^uem adhuc Pelsfchthati a* scendemes, d.<ssiti «ant in conValle Ra- phaatorucu:
2; Quum comfulentiDav idi Jehovam,dixit ; ne ascendito : diverte ä persequendis eis,ut aggrediaris eos cx adverso mororum.
24 Et ello qmum audieris Conum incessus
in cacuminibus mororum, ut runc moveas te : turic enim prodierit Jehova ante te, ad percutiendum castra pe'.i'schthasorum.
2s Itaque David sic fecit quemadmodum pr*ceperar ei Jehova > & percussit Pelisch- tharosa Gebaho usque,qua venis Gezeruai.
C A P- V I. Zelus DAVidis , is HuZZA error
in dcportAtiont arasidicAlDAvidii zelum
contemnens Jieri irtatf p/estitur.
Ostea congregavit iterum David quosque delectos ex jisraele »triginta millia.
2 Surgente autem Davide & roro illo populo» qui erAt cum eo,ut abiret Bahalibus Jehitda:, ad deducendum inde arcam Dei, ad quam invocabatur nomen, nomen Jeho- V« exercituum,insidentis Ccrubinis :
; Imposuerunt arcam Dei plaustro novo, tit deportarent eam e domo Abinadabi, qua: erdt in ipso colle:lluzza flcAchio.filiis Abinadabi ducentibus plaustrum illud no*

4 Deportaverunt itaqae eam e domoAbi- nadabi.qu* erat in ipso colleDei .comitantes arcamDei:Achio autem ibatanre arcam.
§ David vero fle tota domus Jisraelis,ge- fliebant pi«e UtittA coram Jehova , cum quovis injlrumento e lignis abiegnis,nempe cum citharis,8c cum nabliis, fle cum tympanis,6c cum sistris ,Se oim cymbalis-
6 Sed quum venissent usque ad aream Naconis ; Huzza extensa ad arcam Dei manu prehendit cam,qaia dimoverant tdm
7 Quamobrem accensus ira Jehova in Jluzzam , percussit ibi Deus eum propter hoc imphudens factum ; ita ut moreretur ibi,prope arcam Dei.
8 Displicuit autem Davidi.eo quod irrupisset Jehova irruptioce in Huzzam : quapropter vocat qui/^ue locum illum rupturam Huzz*,usque,in diem hunc.
9 Et timens David Jehovam die illo , dixit; quomodo intraret ad me area Jehova;?
10 Noluitqjae abducere David ad se arcam Jehova: in civitatem Davidis > sed curavit David, ut ea diverteret in domum Ho- bed-Edom Gitthaei,
11 Considerate autem arca Jehova: in domo Hobed-Edomi Gitthaei ‘tres menses, quum benediceret Jehova Hobed-Edomo,flc toti domui ejus :
12 Et nunciflretur regiDavidi, dicendo > benedixit Jehova domui Hobed-Sdomi, fle omnibus , qu* ci fünf propter arcam Dei: abiens David, deduxit arcam Dei e domo Ilobcd-Edomi in civitatem Davidis cum laetitia.
i? Erat autem,quum progressi essent portantes arcam Jehov* sex gressibu$»ut sacrificarer bovei,'8t pinguiasdciisifid.
14 David vero saltabas omnibus viribus

coram Jehova » erätque David accinctuj amiculo’lineo.
is Ira David & tota domus Jisraelis adduxerunt arcam Jehova:, cum'clangore Öc sono tubr.
16 Euit autem»arca Jehova: intrante in civitatem Davidis, quum Micai tilia Schau- lis prospectans per fenestram,videret regem Davidem contentissime salramfcm coram Jeliova, ut sperneret eum cum animo suo.
«7 Quumque introducta arca Jehova: statuissent eam in 16 co suo, intra tentorium , quod tetenderat ei David j obtu.it David holocausta coram Jehova &euihaiistica.
18 Deinde,ut absolvit David offerre ho* locausium fle eucharistica,benedixit populo innomine Jehova: exercituum:
19 Et impertitus est toti illi populo,toti multiudini Jisraelitamm , tam viris, qukm mulieribus, cuique tractam panis unam, & frustum unum carnis , fle lagenam nrmu- nam : postea abiit totus populus ille,quit- que domum suam.
20 Tum revertente DaVide ad benedicendum domui suae , egressa Micai filia Schatt- lis obviam Davidi, dixit, quam gloriosus fuit hodie rex Jisraelis ; qui retexit se hodie ante oculos ancillatum servorum suorum »prorsus ut retegit se unufquispiam e vanissimis bom tnibui .
21 Dixit vero David Micali ; coram Je- hova.qui elegit me prae patre tuo,flepr» tota familia eius, praecepto instituens me antecessorem super populum Jehova:, super Jisraelem^c/li-ui : fle gestiam'coram Jehova.
22 Quo autem ableccro me, adhuc amplius, Se fuero humilior ante oculos meos ; eo apud istas ancillas,de quibus luquutaes, (S apud illos gloriosior ero.
Oatwt V I i.
2j Itaque Micali filiae Schaulis ipsi non fuit proles, in diem usque mortis sua:.
C A P. VI I. Fxfliuctio templi a Davide
p) 0 pofit 4 ,dcftvtur Ad filium ejus.
Uic aurem , quum desideret rex domi
suD , fle Jehova dedisset ei quietem circumquaque ab omnibus inimicis eius :
2 Ut diceret rex Nathani prophetae; vi- de, quzso, ego habito in domo cedrina ; dum arca ipsa Dei habitat inter aul«.'.
$ Dixit vero Naihan rcgiiquicquid c/i iti animo tuo,abi,fac : nam Jehova tecum est.
4 Sed fuit nocte illa; ut edeietur v eibum Jehova: ad Nathanem,dicendo ;
i Abi,ut dicas servo meo Davidi, ita ait Jehovajtune »dificares mihi domum, quAtrt inhabitem ?
6 Quum non habitarem in «ede uUa, inde i tempore » quo deduxi filios Jisraelis ex JEgypto usque in diem hunc ? sed itarem cum tentorio fle cum tabernaculo?
7 Quocunque itabam cum filiis Jisraelis; loquutulhe sum quicquam ulli moderatorum Jisraelis,quibus pr*ceperaro,ut pascerent populum meum Jisraelem,dicendo ; quare non aedificastis mihi domum cedri-
8 Nunc ergo, sic dicito servo meo Drvt- di ; ita ait Jehova exercituum; ego assumsi te eX ipsa caula » b sequendo grege : ut antecessor prasefses populo meo Jisraeli:
g Er fui tecwm,quocunque ;ivifti>exscid$- qut

que omnes inimicos tuos a facie tua j ut *iic3V?t servus tuus cum animo suo , oran- compararem tibi nomen magnum, par no- dum te esse oratione hac. mini mrximorum,qui sunt in terra
joDifponcns locum populo meo Jisrae- lj, plantans eum,ut habitet in loco' luo.öc non commoveatur amplius, neque pergant iniquitati dediti affligere cum, quemadmodum prius. . .
n Verum esc quo die mandatis jrst:uxj iudiccs super populum ircum]israelem,8c quietem dedi tibi ab omnibus inimicis tuis : jam indicavit tibi Jehova,domum pa- ratuiun* este tibi (ehovam:
12 Ou.mdo completis diebus tuts,occubueris cum patribus tuis , me exvitatutum e e femen post te , quod prodierit e visceribus tuis) ßcllabiliturum regnum eius,
15 Ipse asd.fitabic domum nomini meo ; tc stabiliam lolium regni eius usque in s<- culum.
14 Ego ero illi p.>r« r , Lc ipse ertt rr.jl.i silius : qili .quum pei\ erse egerit . corripiam eunt virga hominum,& plagis humanis:
, § At fccn.gnitas mea ron .»movebitur ab eo, quemadmodum amovi a Schaul, quem amovi i facie tua :
t6 Sed firma erit domus tua 1 & regnum tuum usque insecutum,tibi erit expomumi solium tuum erit 11 abjlc usque in secuium.
17 Secundum omnia verba hrc.Lc secundant totam viliorem hanc >sic alle quutus «st NjthanDjvide.n.
18 itaque ir.grcstus rex David, restitit coram]chow ; ac dixit, quis sum ego domine Jehovi, Sc quD est familia n.ca.quod deduci» me eo usque :
19 Et parum adhuc visum est in hoc oculis tuis, domine Jehovi, adeb ut loquutus s,s etiam de familia ie:vi tui in longinquum ? idque ratione humat a, domine J'
xo Sed quid pergat adhuc David loqui apud te) tu enim nosti fcivuoi tuum, domine Jehovij
21 s’ropier sermorem tuum, & secundum animum tuum.piasstashas omnes res maximas, notss faciendo seivo tuo.
. Propreres magnus existis, u jehova
28 Quapropter nunc, domine Jehovi, tu Deus ille es,8cverba tua suntveaitas: quuai promiseris scivotuo bonum iliu-i:
19 Nunc,tnqudm. placeat tibi benedicere domui sci vi tui, ut fit in secuium coram te: quia tu domine Jehovi dixisti, btnedi- frjone ergo tua benedicatur domus fervi tui in secuium.
CAP. VIII. ViZioii* D avidii: extentum ad tum ton°ratuhiior:(; . nnfaracio’ nt> ad sebosam? <t crisentur.
V Uit enim post hzc . ut David percutienS Pelischtbaso 5 ,dep;iiTseret eos ; Zc acciperet David frxnum Amgaiise manu Peli- lchrtueorum.
i percusstt etiam Moabtras , quumque metiretur eos fuirculo,deiiciendo eos in terram, metiebatur duebus funiculis, quoi rriorte astcertt? integro autem funiculo, quos in vita consci caret :fueruntquc Moa- bitSC Davidr lervr.affercnresmunus.

; Peicustif quoque David Hadad-Heze- rem. filium Rechobi rcgemTznba?: quum proficisceretur David ad rcpeilctudum manum ejuSyVetsd> fiumen Eujbinttm.
4 Cepirqtte David ex eis mille turrui »& septingentos equites,& vigint i millia virorum peditum . & succis5 David suffi, gini« bu$ omnium currulium equorum,rcliquuin fecit ex cis slJcentum currus»
§ Venerant aurem Syri Drinasceni ,ad iu- vandum Hadud-IIczcrem regem Tzob* : quapropter percullit David e Syris viginti duo millia virorum.
t impcluuque David statianarioS Syriae Damasten* ,& fuerunt Syri Davidi servi, adferemes rr.unus:fcrvaba(enimJehovaDa- videm »quocunqve ibat.
7 David autem acceptos umbones aureos »qui eislnt penes servos Hadad-Hezc- rts .attulit Jerusclialiinia.
8 E Beracho quoque,& Berathaj civitatibus Hadad-HezeriSjaccepit rcxDavid aeris quamplurimum.
_ r _ 9Quiimq;judiretTohi,rexChamat*,Davi-
Deus: quia non t/f par tibi , imo 'non «/t j dempercuififfe totascopiaslIudad-Hezeris; Deus praeter te, omnino prout audivimus { 10 Misit Tob i Joramum filium suum ad
auribus nostris. I regem Davidem, ad rogandum eum de pro-
2; Quij enim eJJ sicut populus tuus,sicuc I speritaie,‘8e ad benedicendum ei,eo quod Jisrael gens ulla in terra? ad quam redi- prxliatus contra Had3d-Hezerem, percuf- mendam sibi in populum iverit Deus : Sc ad sistet eum,nam Hadad-Hczer bella gerebat piasstandum vobis has res maximas,S: re- contra Tohin : eräntque m manu illius in- verenter futpjciendrs terras tuas, cxpi-Uendo , strumenta argentea,& instrumenta aurea,& a facie populi tui, quem redemeras tibi ext instiunienta asnea.
yFgypro, gentes & deos earum. ' 11 Haec quoque consecravit rex David
24 Nam stabilivisti tibi populum tuum \ Jehovas, cum argento, & auro,quod conse- isrcelem, ut tibi/it populus usque in secu- craverar, ablatum ab omnibus gentibus,
fum ; & tu Jehova, Deus es eis.
25 Nunc ergo Jehova Deus, verbum illud, quod promisit *i fervo ruo,&r familias e jus prassia in secuium ; & fac quemadmodum dixisti.
26 Ut magnificetur nomen tuum usque in
secuium,dicendo , Jehova eXerc i tuum,De-1 rc\ei i cietur a c*de ‘yroium »in valle sali u5 ejs jupcr Jistaelcm ; & domus icivi tui 1 percutietis octoderim millia :
Davidts ftabilissit coram 27 Tu enim Jehova exercituum Deus J,T- raelis revelasti in aurem scivi tui,dicendo; domum asdificatuius sum tibi: idcirco ju- quas subegerat.
12 A Syris,& a Moabiris, & ab Hammoni ris: & a Velischrhasis.Scab H.'malckitis; etiam de orasda Hadad-He/.cus,filii Rc- chobi regisTzobJe.
* Comparavit etiam David nomen,quum
14 Adeo ut disponens iu Fdomaeum stationarios in tota Edomasa, & e-stenr omres Edomsei fr.vi Davidis: !e;v. bat enim Je-
boya Davidem,quocur.quc ib.'t.
C A 1 ’. 9

ICap.q.
SCHIMUEttS UBER. H.
IcAp- IX, ossisjstmDav»di*,ej><sgue pista*
1 erg& Mep hibofch etum.
R Egnabat itaque David super totum Jis* raclem ; erattyue David exercens judi- cium & jusiitiam in toto populo.
i]oab autem fi lius Tzcruj* praeerat militi* ; 8c Jeholchaphat filius Achiludis * memoria itat:
j LcTzadokfilius Achitubi,ac Achime- lec filius Ebjatharis Sacerdotes , Seraja autem Scriba;
4 Et Benaja filius Jehojadahi pr*erat Ceretharis &. Pelethatis j filii denique Datidis prxsides erant. Caput I X.
§ Dixit vero David ; an nullus est adhuc, j qui relictus sit de familia Schaulis, ut exer- ' ceam erga eum benignitatem propter Jeho*
aathanem ?
6 Erat autem servus familix Schaulis nomine Tziba , quem vocarunt minißri ad pavidem: cui dicente rege, Tüne es Tziba’ dixit,Jlrni,servus tuus.
7 Dicente vero rege, an nullus ampliis i sup<T*ft familix Schaulis, erga quem exerceam benignitatem Dei ? Dixit Tziba regi, superest adhuc filius Jehonathanis, 3ffectus . pedibus.
8 Tum dixit ei rex.- ubinamest? dixit Tziba regi : ecce est jn domo Maciris, filii Hammielis, Lodebari.
q Mittens ergo rex David asTumsit eum edomo Maciris,filii Hammielis, Lodeba-
iO Quümque ingressus esset Mephibo- scherh filius jehonathanis filii Schaulis ad i Davjdem, procidens in faciem suam, incurvavit se j Lc dicenti Davidi, Mephlbo* schcth,dixit: ecce servum tuum.
tj Tum dixit ei David; ne timeto, nam omnino exerciturus sum erga re benignitatem , propter Jehonathanem patrem tuum,Lc restituam tibi totum agrum Schaulis patris tui: tu vero sumturus es cibum in mensa mea semper.
n Qui incurvans se, dixit, quid </l servus tuus,ut resoexeris ad canem mortuum,
qualis fUm ego r
H Quum ergo vocafset rex Tzibam,puerum Schaulis, edixit ei, quicquid erat Schauli,8c toti familix ejus, do filio domi-
14 Quapropter coles ei terram,tu,8c filii tui,« lervi tui,deinde asseres,ut sit filio domini tui cibus,quem comedat,sed Mephi- boscheth filius domini tui,sumpturus est semper cibum in mensa mea ; Tzibx autem quindecim erant filii,Scviginci servi. . ,
ts Dixftque Tziba regi,omnino prout prasceperit dominus meus rex fervo suo, sic facturus est servus tuus rquanquamMe- phiboschcth comedens in mensa mea.foi et Ut unus e filiis regik.
, 6 Erat autem Mephiboschetbo filius parvus,nomine Mica ; Sc quotquot habitabant domi Tzibx,|crvi erant Mephibo* schetho.
17 ItaMephibosclieth residebat Jeruscha- lajimis.quia in inensareeis semper comedebat »quamvis esset claudus utroque pede.
Cap.io.
C A 1 \ X. HAmmonitÄ jus gentium eircA legatos Vavidii violant » e susque pernam
Uit quoque postea, mortuo rege Ham- monitarum » ur regnaret Chanun filius ejus pro eo.
i Quapropter dixit David exerceam benignitatem erga Chanunem, filium Na- chafchi, quemadmodum exercuit patet ejus erga me benignitatem, 6c misit David consolatum eum per servos suos de patre ejus : veneruntque fervi Davidis in regionem Hammonitarum.
? Dicentibus autem principibus Hammonitarum Chanuni, domino suo.David- ne honore afficere patrem tuun in oculi* tuis videtur» quia misit tibi consolatores ; iimon ut perscrutetur hanc civitatem, 8c ad explorandum eam , denique ad evertendum eam misit David servos suos ad te?
4 Accipiens Chanunservos Davidis.abrasit dimidium barbx eorum, 8c prxeidit vestes eorum per medium, usque ad nates eorum ; sic remisit eos. ^
5 .Quod quum indicassenc Davidi,misit obviam eis,crant enim homines illi rubore iuffusi valde ; edixicque rex,considet«Jeri- cbunie, donec reflorescat barba vestra, ut revertamini.
6 Videntes itaque Harrmonitx se foetidos factos Davidj, miserunt Hamntonit*» qui rrctctde conducerent eSyrisRecho- bxis,& e Syris Tznbxis vigimi millia peditum,& slrege Mahac* mille viros,& e viris Tobi,duodecim millia viroium.
7 Quod audiens David, misitjcabum cum toto exercitu suo,robustissimos quosque.

8 Egressi Itaque Hammonitx instruxerunt aciem ad ostium portas : Syri vero Tzobx & Rechobt,& viriTobi,ac MahacX seorsim erant in agro.
9 Quamobrem videns Joab ; obversam esse contra se aciem a fronte Sc a tergo selectos ex omnibus lectissimis Jisraclis ia- struxit adversus Syros:
10 Residuum autem populi tradidit iit manum Abi/chaj fratris sui,quod instrueret adversus Hammonitas *
11 Ac dixit ? si Syri robustiores fuerint me, ut sis mihi auxilio ; quod si Hammonitx robustiores fuerint te,vicissim ibo,ut auxilio sim tibi.
iiConsirmare.imo confirmemus nos pio populo nostro, Sc pro civitatibus Dei nostri : Jehova autem faciet, quod bonum videbitur in oculis suis.
i) Tum accedente Joabo depopulo,qui erat cum eo,in pr*liura contra Syros,fugerunt a facie ejus ;
14 Hammomtx vero videntes fugisse Syros, fugerunt a facie Abischai, & ingressi sunt civitatem suamideinde revertens Joab ab expeditione in Hammonitas,ingressus est Jeruschalajima.
.i? Sed videntes Syri se plaga affecto* fuisse coram Jisraele» rursus congregaverunt fe simul;
16 Et mittens Hadxhezer,eduxit Syros* qui degunt trans flumen.venerUntque Che- lamum Schobaco principe militi* Hadar- hezcvis prxeunte illis,
£ 17 Quod

17 Quodquum nunciaretur Davidi, congregato toto Tisraele , trajecit Jardenem,: yenjtquc ad Chclamum »ubi Syri instruen- te$ aciem adversüs Davidcm>prseiiaci sunt Contratil'n.
18 Sed fugerunt Syri afacie Jisraiflis, & cecidit David e Sy, is septingentorum cur- ruum-fi/Mtcj, Se, quadraginta peditum millia; Schobacum quoque principem militiae illius pcrcufltt,ita ut moreretur ibi.
tq Quamobremut viderunt omnes reges fervi Hadar-hezeris se plaga affectos esse ante Jisr?<?l»ras, pacem ineuntes cum Jis- raelitis,servierunt eis : metuebant enim‘Syri amplius auxilio eile Hammonitis.

CAP. XI. David se polluit adulterio, & homicidio,

Ed fuit vertente anno» quo tempore prodeunt reges,quum misissetDaVidJoabum, -c servos suos eum eo, ac totum liirafclem» qui perderent Hammonitas» St obsiderent Kabbam: ut David desideret Jeruschalaji- mis.
t Fuit autemvespertino tempore,quum surrexisiet David a cubili suo , & obambulans in tecto domus regias,mulierem lavantem se vidisset ex ipso tecto ; quas quidem mulier pulchra aspectu erat valde :
\ Ut mitteret David sciscitans de ipsa muliere ; { dixerat enim quispiam, annen ♦st Bath-Schebah,filia Elihami, uxor Urijas Cliirrfc*i?)
4 Mitteret, inquam, Da\ id nuncios, ut «ssumerer eam»e.ique ingressa ad ipsum .cubaret cum ea (ipsa autem purgabat se se ab immunditia sja) postea reversa est domum
< Concepit aurem mulier»'jtftpropter mittens indicavit Davidi dicem, gravida sum.
6 Tunc rrittens David, edixif]oabo;mit- te ad me UriamCbictharum,misirque Joab tlriiam ad Davidem.
7 Ingressum autem Urijam ad se,interrogavit David de prosperitate Joabi,& de prosperitate populi* & de prosperitate belli.
8 Deinde dixit David Uri far , descende domum, tuam &lava pedes tuos: sic egresso Uri «a e domo regia, egrediebaturpost eum ferculum regium.
9 Sed cubuit Uriia ostium domus regias,cum omnibus servis domini fui i neque descenditdomum suam.
to Quod quum nunciatum esset Davidi, dicendo ; non descendit, Uriia domum iiam jdixit David Urijas , nonne ex itinere advenis ? quare non descendisti domum *uam ? ^
ii Dixit vero Uriia Davidi, arca ipsa, & fisrafcl, ac Jehuda, manent in tuguriis, 8c Joab dominus meus.ac fervi domini mei in superficie agri castra habent, & ego ingrederer domum meam ad comedendum,&rad bibendum. & ad cubandum cum uxore mea? ut vivis, & ut vivit anima tua, non sum ficturus rem hanc.
’2 Tum^ edixit DavidUrii«, fubsidchic, irtiam hodie,& cras dimirtam te: sic subse- dit Uriia Jerufchalajiuiis di« illo Se postri-
:J tlBERU Cap.rntl»
1 i) Acccrsivit autem eum David, ut comederet ante se & biberet , 8 e inebriaret eum: attamen egressus est>cspere ad cubandum in cubili luo.cum servis domini fui,neque domum suam descendit.
14 Fuit iraque mant,ut David scribere* epistolam ad joabum.mitteretque per Uri-
Scribebat autem in ea eoistola.dicendo ; adhibete Urium ex adverso praeliatorum fortissimorum,deinde advertite voS ab eo,ut percussus moriatur.
16 Fuit ergo, Joabo observante civitatem > ut poneict Urijam versus locum illum,ubi sciebat esse viros strenuos.
17 Egrestifque viris civitatis,& pugnantibus contra Jehudam, ceciderunt e populo ,efervis Davidis : Se mortuus est etiam llrija Chitthjeus.
18 Qu_are mittens Joab ; qui indicaret Davidi singulas res hujus praelii:
19 Praecepit nuncio,dicendo ; quum absolveris singulas res hujus praelii eloqui a- pud regem:
:o Tum erit, si augeatur excandescentia regis ita,ut dicat tibi; quare accessistis ad civitatem expugnaturi? annon sciebatis quam ejaculentur e muro obseflt}
ri Quis percussit Abimelecum filium Je* rub-beschethi ? annon mulier dejecit super eum fragmen molat e muro, ita ut mortuus sitThebetzi ? quare accessistis ad murum f erit rn-uom.ut dicas,etiam seivus tuus Uri- ja Chitth*us mortuus est.
11 Sic abivit nuncius Ille ; qui veniens indicavit Davidi omnia, ad qu* miserae eum Joab.
:?'Dixitque nuncius ille Davidi, quum fortiter se gerentes contra nos homines illi, prodirent ad nos in agrum ; & inflaremus illis usque ad ostium portas:
24 Jaculati funes jaculatores contra servos tuos e muro, & mortui sunt e.scrvisregis ; ac etiam servus tuus Urija Chitthasus mor*
2< Edixit vero David nuncio,sic dicito Joabo, ne mala videarur in oculis tuis hasc res,nam huiusmodi ratione Sc huiusmodi homines consumere solet gladius: confirma militiam tuam contra istam civitatem, uc destruas eam,sic confirma ipsum.
26 Audiens vero uxor Uriiae, mortuum esse Uri iam virum planxit de marito suo.
27 Sed qpum transisset luctus, mittens David, recepit eam in domum suam, Lc fuit ei uXor, & peperit oi filium : mala autem visa est haec res,quam fecit David, in oculis Jebovas.

CAP- XII Hdtban Vavidem peccati re* dar*uit. & bwmi/i<tto peccati rernijsiontm scandali poenam demendat.

Q Uapropter misir Jehova Narbnnemad Davidem : qui ingressus ad eum-dixit e,, duo homines erant in civitate quadam, unusdlves,alter vero pauper.
2 Djyiri eranr greges, Sc armenta multa admodum: ,
{ Pauperi autem nihil quicquaiTi,nisi agna una parva, quam emer.u, quain alebat, ut educarerur fecum,Stcumfiliis suis pariter : de frultofaniiejuscomcdcbarA' depocu-

lo cius bibebat, & in sinu ejus cubabat, de-, hiqu« etas eitanquamfiiia,
4. Sed adveniente viacorcadvirum illum divitem ; pepercit accipere de grege suo , aut de armento suo , q«r»d pararet viatori , hui venerar ad se : accipiens vero agnam Viri illius pauperis,paravit eam illi viro,qui venerat ad se.
§ Tunc David accensus !r» in virum illum valde ; dixit Nathani.ut vivjt Jehova, reus mortis ejl vir ille,qui fecit hoc.
6 Agnam quoque ipsam rependito qua* druplarii, eo quod fecit* rem hanc , &eo quod non pepercit.
7 Tum dixit NathanDavidi,tu vir ille es: sic aic Jehova Deus Jisrafelis; ego unxi v« ijt regem super Jifraelem, & ego te eripui e manu Schaulrs:

8 Prxterea tradidi tibi domum dominorum tuorum » etiam uxores dominorum tuorum ad vorum tuum, denique tradidi tibi domum Jisrafclisfc Jchudae ; & si parum «/1,additurus fui tibi haic,& talia.
9 Quare sprevisti verbum sehovx,faci endo,quod malum videtur in oculis ejus? Urj- §am Chitthaum percussisti gladio , ut uxorem eius assumeres tibi in uxorem; nam occidisti eum gladio Hammonitarum.
10 Nunc itaque non amovebitur gladius s domo cua, usque in seculum eo quod sprevisti me , ur acciperes uxorem Uriisc Chitth*i,qu* esset tibi uxor.
11 Sic ait Jehova , evie ego suscitaturus sum contra te malum e domo tua , & accipiens uxores tuas ante oculos tuos,tradam proximo tuo : qui cubabit cum uxoribus tuis coram isto sole.
ia Quia tu fecisti clim , etiam ego facturus sum rem hanc coram toto JisraÜle , & coram sole.
. 1; Tum dixit David Nathani; peccavi Jehova:: quapropter dixit Nachan Dayidi, «etiam Jehova transtulit peccatum tuum , non *S moriturus.
14. Tantummodo,quia plane occasionem dedisti irritandi contemtim Jehovamini- micisejusin h3c re '.similiter iste silius, qui natus est tibi,omnino moriturus est.
i< Deinde abiit Narhan domum suam : & Jehova plaga affecit infantem illum, quem pepererat uxor urija: Davidi,adeo ut conficeretur morbo.
16 Quamobrem requisivit David Deum propter puerum 5 & utenj David jejunio, quum rediisset,pernoctavit,Sc cubuit humi,
17 Et quamvis seniores domus ejus inflarent apud eum, ut erigerent eum a terra, iioluic tamen ,nequ e refecit Ce cum cis cibo.
18 Fuit autem die septimo,ut moreretur infans ; quapropter timuerunt fervi Davi- dis mlnciare ei mortuum esse infantem, dicebant enim jccce quum esset infans vi- vus,alloquebamur eum,sed non auscultabat voci nostr«, quomodo ergo dicentibus nobis ei ^ mortuus est infans, id afficiet eum
10 Sed videns Dafcid servos suos inter se mussitantes,intellexit David mortuum este infantem : dixitque David fervis suis, mor- tuusnc est infans?qui dixerunt,mortuus est.
10 Tum surgens David e terra,lavitse, ac ttrixic 5 e»Sk mjiutii vestiratmif Cui»,Ingres*

sus domum Jehova: incurvavit se bonortnt babtn$\ postea rediens domum suam.pe- tiic.uc app.onerentipsicibum,8c comedit.- 21 Dicebanrautem servi eius ei; qua: eil h«ec res,quam fecisti ? prooter istum infantem viventem jejunans flebas, postquam vero mortuüs est infans,lUrgens comedisti cibum?
is Qui dixit; dum infans viveret,jejunans flebam,quia dicebam,quis scit ? gratiam est facturus mihi Jehova,ut vivat infans ; i
»J Ac nunc mortuus est,quorsum ego Jejunarem ? possemne revocare e m de nuo ? ego sum abiturus ad ipsum,at ipse non est revet suruS ad me.
14 itaque David consolatus Bath-Sche« baham uxorem suarti,& accedens ad eam cubuit cum ea; peperitque filiura, cujus nomen vocavit David Schelomonem»8t jehova dilexir eum:
2f Idedque mittens I thovd per Natha- nem prophetam,vocavir etiam nomen ejus Jedidjam ; propter Jehovam.
26 Bellum aurem gerensjoab contra Rab- bam Hammonitarurr.,capiebat ipsam civitatem regiam.
i-r Sed mittens Joab legatos ad Davidem: dixir,oppugnavi Rabbam,etiam intercepi k civitate aquam.
a& Quare nunc congrega residuum populi » & castrametare contra hanc civitatem, ut capias eam : ne ji cepero civita:ero,pnc- dicetur nomen meum de 'ea.
a9 Itaque David congregato toto populo,profectus est Rabbaw» quam expugnavit Lc cepit'.
jo Et assumsic coronam regis eorüm aca* pite ejus, cuius pondus erat talenti auii cum lapidibus pretiosis, impossiaque fuit capiti David, s ; & praedam civitatis detulit multam valde.
Populum vero,qui erat in ea,eductum subjecit serrae,& tribulis ferreis,ac securibus ferreis ^ traduxicque eos in fornacem Moleci , dc sic fecit omnibus civitatibui HammonicaFUm : deinde reversus estDaVid cum toto populo Jeruschalajima.

CAP. XIII. AbschAlom ineeftum somit vindicans, ^mnonem ««idit, t£r ctl> irstto patresit profugni.

F Uit autem post haec,quum Abschalomo filio Davidis foror pulchra cjset, nomine Thamar i ut deamaret eam Amnon hliuk Davidisr
x Adeo ut pra: angustia Amnon conflictaretur morbo,propter Thamaram sororem suam,quia virgo erat i unde occulta videbatur l atio in oculis Amnonis faciendi ciquicquam.
; E»'4t aurem Amnoni amicus, nomini Jonadab,filius Schimhae fratris Davidis, c- ra'tque jonadab vir astutus valde,. -
4 Qui diXit ei,quare sic attenuatus es,sili regis,lingulo quoque mane? rfnnonindi- cares mihi? cui dixit Amnon,Thamaranj sororem Ablchalomi fratris mei egodea-
s Dixit vero ei Jehonadab,cuba in cubili tuo, & age aegrorum: ut veniente patre ad inYisendumw,dicas eij venia; qw»-

so, Thamar foror mea,ut reficiat me cibo,Öc paret ante oculos meos cibum,quem,quum videro, comedam e manu ejus.
6 Decumbens itaque Amnon, agebat aegrorum, quümque venisset rex ad invisendum eum,dixit Amnon regi, veniat qu-s- fo Thamar soror mea.ut paret ance oculos meos duas mattyas, & reficiar de manu
7 Quapropter mific David ad Thamaram doinum^qu» diceret; i jam in domum Am- nonis fratris tui>& para ei cibum illum-
8 Tum abiensTbamarmdomum Amno- nisfratris fui,ipso decumbente: afiumtam massam,quam dep ferar, paravit eam in raac- tyas ante oculos illius,& coxit mattyas.
9 Postea accipiens sartaginem, effudit coram eo,quod renuit comedere: dixerat aurem Amnon , facite, ut exeat quisque a ine,6c exiverat quisque ab eo.
10 Th amarae vero dixit Amnon »afferto cibum istum in conclave, uc reficiar e manu «ua; & accipiens Thamar roatryas illas,quas paraverat, attulit ad Amnonem fratrem suum in ipsum conclave.
11 Quum autem admoveret sibi,ut comederer i prehendens eam,dixit ei,accede, cuba mecum.soror mea.
12 Quae dixit ei,ne frater mi,ne comprimito me ; nam non est ita faciendum in Jis- raeie : ne comirtito flagicium hoc.
i; Ego enim,qub derivarem opprobrium »neum?:u autem esses ut unus e flagiriosissi- mis in Jisrafcle : nunc itaque , alloquere, quaeso,regero,ut non interdic» me cibi.
14. Qui renuit auscultare voci ejus; & quum robustior effer ea,comj>rcl 7 ic eam cubando cum ea.
1 s Deinde odit eam Amnon odio magno valde ; maius enim erat odium,quo odit eam,quam amor,quo deamarat eam : dixic- q\ie ci Amnon,surge,abi. t
16 Hia vero dicente ei, non est occasio mali maximi hujus,majoris altero,quo affecisti me , quod peiiis me; noluit ausculta*
17 Sed inclamans puerum ministrum suum? dixit, emittite iam istam a me foras; & obde pessulum foribus post eam.
18 Erat autem induta tunica versicolore » sic enim vestiebantur filis regis virgines palliis,quando emisit eam minister illius foras, & pessulum obdidit foribus post eam.
19 Tum Thamar assumptum cinerem imposuit capiti suo,tunicamque versicolorem, qua erat induta, laceravit: & imposita manu sua capiti suo abiens,indesinenter vociferabatur.
30 Cui dixit Abschalomfrater ejus, an Amnon frater tuus fuit apud te ? sed nunc foror mea,tace, frater tuus est, ne apponas animum tuum ad hanc rem : itaque consedit Thamar » idqu« desolata, in domo Abschalomi fratris fui.
a» Rex quoque David audivit omnes res istas ; Se displicuit ei valde- zi Sed non loquebatur Abschalom cum Amnone »sive malum.sive bonum : quamvis odisset Abschalom Amnonem , propterea quod compresserat Thaniaram sororem suam.
>} Dcind* fuit post bijnnjura integrem,

1 quum essent tonsores etiium Abschalomo in planitie Chatzoris, qu* est contermina . Ephrajimn; ut invitaret Abschalom omnes filios regis.
3+ Nam ingressus Abschalom ad regem, dixerat» ecce jam sunt tonsores o-yium ier- vo tuo ; veniat,quaeso ,rcx & servi ejus cum fervo tuo.
.2.5 Dixi: autem rex Abschalomo , ne fili mi, ne nunc veniamus omnes ,uc non praegravemus te : Sequamvti urgente eu, noluit tamen ire,sed benedixit ei.
16 Cui dixit Abschalom: saltem veniae quaeso nofeifcum Amnon frater meus; dixit verb ei Rex,quorsum iret cecum?
17 Sed urgente ipsum Abschalomo:dimi- sit cum eo Amnonem, & omnes filios regis.
28 Praeceperat autem Abschalom pueris suis, dicendo ; videte, quaeso, quum laetus fuerit animus Amnomsvino, 6c edixero vobis, percutite Amnonem ,ut morte afficiatis eum ; netimecote; nonne , quia ego praecepero vobis ? confirmamini,& strenui
29 Iraque fecerunt pueri Abschalom Amnoni , quemadmodum praeceperat Abschalom ; quapropter surrexerunc o- mnes filii regis,& insidentes quisque mulo- suo aufugerunt,
30 Fuit autem,dum adhuc essent in via.uc
rumor quidam perveniret ad Davidem,dicendo ; percussit Abschalom omnes filios regis,neque relictu* est ex eis unus.
.31 Quapropter turgens rex,laceravit vestimenta sua,& cubabat humi cum omnibus fervis adstantibus .laceratis vestibus ,*
32 Cui Joquutus Jonadab,filius Schimhac fratris Davidis, dixit; ne dicat dominus meus; omnes pueri filii regis affecti sunt morte, cüm Amnon solus mortuus sit; Nam ex praestituto Abschalomi factum est id, quod proposuerat > ex quo die compressit ille Thamaram sororem ipsius.
33 Nunc ergo ne statuat dominus meus rex apud animum suumquicquam,dicendo ; omnes filios regis mortuos esse; non omner, sed Amnon solus mortuus est.
34lncereafugiebat Abschalom: puer au« tem speculator sublatis oculis suis, vidit, qu"d ecce populus multus veniebant a via ad illum ,u/<i a latere montis:
3 c Et dixit Jonadab regi, ecce filii regis veniunt , secundum verbum fervi tui, sic factum est.
36 Fujtque, quum absolvisset eloqui, uc ecce filii regis advenirent, & sublata voce sua flerent: tum rex quoque & omnes servi ejus fleverunt fletu magno valde.
37 Abschalom autem fugit ,Sc profectus est adThalmaium filium HarrvnjcUuris,regem Geschuris: luxhque David de filio suo omnibus diebus illis.
3?Quumque Abschalom fugiens venisset Geschurem,fuit ibi tribus annis.
CAP. XIV- Abschalom mulierti folerti$ rcTjortUur,sc<i fadem patrun^n videt, do- »i tc mejjem /0461 incendi jujjfiif-
Q Uum autem consumeret Davidem regem desiderium exeundi adAbschalo- mum { consolationem enim ceperat dc Aauoncjquu morum* esset.)
a Ca-

«ap.,4. SCHEJ4UIU
i Cognoscens Joab filius Tzerujx, ani-] mum regis haereie Abschalomo :
; Misit Joab Thekoham,bc assumsit inde mulierem 'astutam,dixitque «i; age qu*fo lugentem»& indue ce jam vestibus lugubribus,neque ungicoe oleo ; sed esto sicut mulier jam dies muticos lugens de mortuo.
4 lea veniens ad regem alloqueris eum in hanc sententiam > mdiditque Joab ipsi* verba ori ejut.
5 Itaque alloqututa est mulier illa The- 3 <oh*a re:gem j qwum procidens super freiem fuann in terram incurvässet sc, dixitque, serva o Rex.
6 Cui dicente rege,quid tibi ejt? dixit Slia : at mulier viduaswm, 8c mortuus est vir meus.
7 AnciU* amen tu* duo erdnt filii,qui dum rixarentur ambo in agro,nec esset dirimens inter eos, percussit alter hunc,qui unicus est ; hic vero morte affecit istum.
8 Tunc ecee surgens tota familia contra ancillam tuam , dixerunt, da percussorem fratris fui ,ut morte afficiamus eum pto vita fratris lui,quem interfecit, & perdamus etiam ipsum hxrcdem ■* ita exstinxerint prunam meam, qu* remansit, non relinquendo viro meo nominis superstitem in superficie terrae.
9 Dixit vero rex mulieri illi; abi domum tuam,& ego mandabo de te.
10 Sed dixit mulier illa Thekoh*a regi ? in me,domine mi Rex.rJlo haec iniquitas & in familiam patris mei: nam rex cum folio suo erit innoxius.
11 Cui dixit rex : eum,qui loquitur contracte,adducito ad me, ut non pergat am- pliüsattingere re.
ia Iterum dicente,recordetur,quasso rex Jehovx Dei tui,ne plus vindex sanguinis perimat,neque perdant filium meum: dixit iex,ut vivit Jehova,non cadet e capillis filii tui in tersam.
i; Tum dixit mulier illa,eloquatur qu*- so ancilla tuaapud dominum meum regem aliquid: quo dicente,eloquere :
14 Djxit mulier, fk quare cogitasti rem hujusmodi contra populum Dei; ex eo enim, quod loquitur Rex hanc rem ipsam, quasi reus est, dum non revocat rex depul-, sum illius.
, 1 s Nam omnino morituri fumus,&fufu- ri veluci aquae diffluentes in terram,quas non recipiuntur: quia non sustulit Deus vitam illius , etiam inivit cogitationes, ut: non maneat depulsus ab illo is,qui depulsus est.
16 Nunc autem,quod veni nlloquutum dominum meum regem de hsc reveni quia metum mihi incusserunt populus . quapropter dixit ancilla tua,alloquar jam regem, fortassis facturus est rex verbum ancili* fu*.
17 Quum auscultaverit rex eripiendo ancillam Istan, e manu viri i perdituri me,& filium meurn pariter a possessione Dei,
18 Dixit ergo ancilla tua, jam erit verbum Domini niei regis ad quietem: nam ut angelusDei.ita estdominus meus rex,quum audit bonum, aut malum : & Jehova Deus tuus erirtetum.
*9 despondens vero Rex,dixit mulieri

illi } ne quasso celato me rem,de qua interrogaturus sum te: cui dixit mulier illa,loquatur jam dominus meus rex.
10 Itaque dicenti regi,an opera Joabi ad« fuit tibi in tota hac se ; respondens mulier dixit, ut vivit anima tua, domine mi Rex» non est flectendum ad dexteram vel ad sinistram ab omnibus, qu* loquueus est dominus meus rex, nam ipse servus tuus Joab praecepit mihi, & ipse indidit ori ancilis tu*omnia verba hasc.
ai Ut circumduceret speciem huius sermonis,fecit servus tuus Joab rem hanc: dominus cutem meus sapiens est,quali sapientia angeli Dei, ad cognoscendum quicquid fit in hac terra.
rr Quamobrem dixit rexjoabo.ecce fecisti jam rem hanc;abi ergo,reduc puerum ilium, Abschalomum.
22 Tum procidens Joab in faciem suam vermS tersam , incurvavit se,& benedixit regi: dixitque Joab,hodie experitur servus tuus» me invenisse graeiam in oculis tuis ; domine mi Rex,quod effecit rex vetbum fervi fui.
24 Deinde surgensjoab abiit Geschurem; reduxitque Abschalomum Jerusehalaji-
2f Dicente verb rege , divertito domum suam,& faciem meam ne videto i divertit Abschalom domum fuam,8e faciem regis non vidit,
26 Non erat autem vir pulcher ut Abschalom in toto Jifraele,laudabi;is valde: planta pedis eius, usque ad verticem ejus» non erat in eo vitium.
27 Et quum tondebat capillos capitis fui (fiebat autem exactis singulis annis,ut tonderet ,quia prxgravabant eum,tondebat eos) ut penderet capillos capitis fui ducentis siclis pondere regio.
28 Et nati sunt Abschalomo tres filii, 8e filia una nomine Thamar ; h*c erat fccroi- na pulchra specie.
29 itaque mansit Abschalom Jeruschalaji« mis bienniumintegtum,quumfaciem regis nondum vidisset.
jo Quapropter mittente Absehalomo ad Joabum,ut mitteret eum ad regem , quum nollrj venire ad iplbm : & mittente adhuc secundo,iterum nollet venire : Edixit servis suis, videte possessionem foabi adjacentem me*, ubi ei rst hordeum* ite Lc succendite eam igne: succcndemnt- que servi Abschalomi possessionem illam igne.

11 Tum surgens Joab venit ad Abschalomum in domiim eius , dixitque ei $ quare succenderunt fervi tui possessionem istam » qu* mea <st,jgne ?
;; Dixit Abschalom Joabo j ecce miseram ad te dicens, veni huc.Lc mittam te ad regem, ut dicas,quare veni Geschure ? melius esset mihi,me adhuc ibi esse : quam- obrem nunc videam faciem regis,quod st est in mc iniquitas,morte afficiat me.
;4 Veniens itaque Joab ad regem indicavit ei ; qui vocavit Abschalomum »Isque veniens ad regem incurvavit se super faciem suam in terram coram rege ; & oscula- tus est rex Abschalom um.
r r
CAP,

e<p.rr. r r , n 8 m n e1 1
CAP. XV. ^bsehAlom uftitufM, regnum ajfeClAtjquem pater eumpaurtisugit-
F Uit autem aliquanto post . ut pararet sibi Abfchalom currum cum equis ; & quinquaginta viror pracurrentes sibi.
' i Praeterea mane turgens Abfthalom » flabat secundum Viam ipsius portae: erat« que,uc cuicunque eiTet lis venienti ad regem in jus, inclamans Abfchalom eum, di«! ciret.ex quänam civitate es ? quo dicente, ex aliqua tribuum Jifraelis sum servus tuus:
< z Diceret ei Abfchalom '■ considera rationes ruas,bonae sunt Se rectae: sed,qui audiat, nemo tst tibi ä rege.
4 Et dicebat Abfchalom,urinam poneret me judicem in bac terra: ut ad me veniret c'uicunqlie est lis, aut causa, Se justum pro-, nunciarem istum.
5 Erat etiam, quum quis appropinquaret, qui incurvando te honorem exhiberet ei,ut «retensa manu sua , eum apprehensum de», oscularetur.
6 Quvimque faceret Abfchalom omnibus Jisrcejitis hac ratiooe.qui veniebant in jus ad regem jfuflFurabatur Abfchalom animum Jisraelitaruni.
7 Tandem fuit exactis quadraginta an* ni$;ut diceret Abfthalom regi,abeam quae : so .m persolvam votum meum,quod vovi Jehovat Chebrone.
8 Naro votum vovit servus tuus,quum residerem Gefchure in 5 yria , dicendo ,* si dmnino reduxerit me Jehova Jetuschalaji- jha,tV 4 colam Jehovam'.
9 Cui dicente rege , abi curo pace ; fur- gens,abiit Ghebronem.
»o Milerac autem Abfchalom exploratores per omnes tribus fisra-lis.qui dicerent: quum audietis sonum buscin* Chebrone , tum dkeriSjtegnat Abfchalom.
11 Cum Abschalomo vero abierant ducenti viri Jenischalajimis, vocati quidem , sed euntes integro animo suo:non enim conscii erant ulliusrei.
ti Miierat etiam Abfchalom AfeersttUM Achithophelem Giluntinum, consiliarium Davidis, ä civitate ejus Gilunte.quum mactaturus esietanimalia : fuitque conjuratio firma, populo indesinenter augescent« cum Abschalomo.
' ,r;Tum venit index quidam ad Davidem, dicens ; animus Jisraiflitarum sectatur Ab- schaiomum.
»4 Quamobrem dixit David omnibus fervis iui$,qui cumipsotrdnfc JeruCchala- jimis» furgtte, & fugiamus ante adventum AbscIialomi,aIioquih non eilet nobi< effugium» festinanter properate , ne festinans «flequatur nos,& impellat in nos istud malum , aut percutiat hanc civitatem acie gladii.
' » e Dicentibus ergo regi fervis regis; o- Htnino prout elegerit dominus meus rex» qcce fertos tuos.
f6 Egressus est rex cumtflfa familia sua sequente vestigia ipsius: tantum reliquit rex decem focminns <oncubinas,ad custq», diendum domum suam.
17 Egressus autem rqx.&-totus,popu!uS «quens. vestigia ejus, lublUtcruntin quo*
2 USER f!. Cap.tft
d«m loco remoto.
,8 Quumque omnes fervi eius transirene ad laeuse.ius, cum omnibus Cerethxis Se o- mnibusPelethasis: omner quoque Gitchati sexcenti viri»qui Gacho ad vestigia ipsius venerant,transirentante faciem regis :
19 Dixit rex ltthaio Gicthzo ; quare i- res tu quoque nobifcumrrevertere»& mane cum rege, nam extraneus es,8c etiam remi- f graturus es in locum tuum. L
£0 Nuperrime venisti ,& hodie abduce- | rem te ad vagandum nobifeum , quum ego abeam,quo me ire contigerit ? revertere,8c j redde fratribus tuis tecum benignitatem 8e !
Refpondensyeto Itthai regi,dixit,ut vivit Jehova, & vivit dominus meus rex, tantummodo in loco » ubi erit dominus meus rex,sive ad mortem,sive ad vitam, ibi futurus est servus tuus, iz Dixit itaqueDavid Itthajo,veni & transi ; cransivitque itthai Gitthasus cum omni- bu$ viris sitis,Sc omnibus parvulis.qui erant fecum.
2} Et omnes incolae terras fiebant voc« magna , dum populus tprus transirent: rex itaque pertransivit torrentem Kidronem, totüfque populus transibant versus viam ad desertum.
14 Quum autem ecce Txadok quoque ,Sc omnesLevitas cum cc ferentes arcam foederis Dei »collocaiTent arcam Dei,ascendente etiam Ebjathare ; donec absolveret totus populus ille transire e civitate :
25 Edixit rex Tzadoko,reduc arcam Dej fn civitatem : si invenero gratiam in oculis jehova:, utique reducet me,& faciet,Ut revisam se, 6e habitaculum suum. j
Quod si ira dixerit, non delector te ; ecce me, faciat mihi prout bonum xndttur in oculis sui$.
27 Praeterea dixit rexTxadoKo sacerdoti,ipse es videns, revertere in civitatem cum pace : de Achirnahaz filius tuus,de Jehoha* than,filius Ebjatharis,duo filii vestri vobis-
1.8 Videte, ego cunctaturus sum in campestribus istius deserti; donec vcncritavo- 4 bis,qui annuncict mihi aliquid.
29 Iraque reduxit Tzadok cum Ebjathare arcam Dei Jcrufchalajima ; 8e consederunt ibi.
;o David amem ascendebat per clivum, m ontis olivarum indesinenter flens,8e opertus capite suo,& pergens discalceatus: similiter totius populi, qui erant cum cooperuerant quisque caput fuum,& ascendebant indesinenter flendo.
;i Quumque Davidi nunciar.et,dicendo f Achithophel est inter conjuratos cum Abschalomo,dixitDavid ; stultam redde,quas- fb,consilium Achithophelis.o Jehova *
Deinde fuit, quum David pervenisset, usque ad.illiusverticem, ubi incurvando se erae honorem habiturus Deo ; ute<:ce Chu- ft hai Arcacus obviam veniret ei lacerata tu- nicl fU3,fc iefi 3 imposita capiti suo.
■ \ \ Cui dixit David ; si transieris mecum, utique eris mihi oneri:
U bin autem in civitatem reversus, di- xeris Abschalomo: servus ruusorex,futurus sum, servus equidem pactis tui fui jam- diU

Gap.if«i6»
diu,nunc autem fimilfter sum fiervtw tuus . utique irritum facies mea causa consilium Achithophelis.
I? Et annon tecum erunt ibiTz.adoK,8c Ebjathar Sacerdotes? erit igitur,ut quamcunque rem audiveris e don.o regis, indices Tzadoko & Ebjachari Sacerdotibus.
^6 Ecce ibi cum <is sunt duo filii eorum, Achimaharz Tzadoki, Jehonathan autem Sbiatharis ; per qU<os mittentes ad me rndr- cetit quamcunqu« r*m audiveritis.
57 Itaque venit (Cufchaj amicusDavidis in civitatem ; quunn Abschalom venturus esset JeruschalajimS-
SCHEMUEtlS uber, II*
Cap.i4.tf;
C A P. XVI. Tzife.ie confert Dnvid feonslMe- pbibofcbetbi, nna/edistitmmt Simes tolt-
rat. Abschalom pa.lam rum Patrii concubini 4 congr editur.
D Avid autem tramsierat paululum praeter verticem mo7it**,quuni ecce Tziba.puer Mephiboschechi ,nmit obviam ei,&par qsinorum instratorum » quibus impositi erant ducenti panes, & centum uva; passa; > cemümque poma,6c uter vini.

r Dixic ergo rex Tzib* ; quid JibiUutit haec tua? cui dixit Tziba j hi asini pro familia regissunt ad insidendum , hi vero panes & poma, ut comedant pueri,& vinum, Ut bibant,qui fessus fuerit in deferto.
) Tum dicente rege ; at ubi ejl silius domini tui ? dixit Tziba regi,ecce residet Je-
loco maledictionis cius Hodierno die.
1; Itaque progrediebatur DaVid cura ho- minibusfuis,itinere suo ; quamvisSchimhi pergens in latere montis ex adverso eju* indesinenter malediceret,& appeteret lapi* dibus ex adVerso ejus injiceret pulve-
14 Sic advenit rex & totus populus, qui. e, st cum eo fessi ; Sc recreavit le ibi:
15 Abschalom vero & totus populus ejus Jisraelit*, ingressi fune Jeruschalajima ; de Achitophel cum eo.
16 Fuit autem quum venisset Chuschai Arc*us.amicus Davidis ad Abschalomum, & dixisset Chuschai Abfchalomo,vivat rex, vivat rex ;
17 Ut dicerer Abschalom Chuschajo* hxccine ejl benignitas tua erga amicum tuum ? quare non ivisti cum amico tuo ?
,8 Vixit vero Chuschai Abschalomo; ne« quaquam; quem enim elegi. Jehova & populus hic, ac omnes Jisraelitae,non essem ejus, ac cum eo manerem ?
19 Secundo ,cui ego serviero ? nonne coram filio ejus ? quemadmodum servivi coram patre tuo,sic futurus sum coram te.
20 Dixir autem Abschalom Achitophe- li jda consilium,quid facturi simus.
11 Dixit vero Achitophel Abschalomo ; congredere cum concubinis parris tui,quas reliquit ad servandum domum suam; ut audiente coco Jisraele foetidum te redditum esse patri tuo, confirmentur manusomni-
ruschalajirris j dicit enrm , hodie reddituri _ r ____
sunt mihi domus jifraelis regnum patris' um, qui cecum/unt. mei. | tz Quapropter, quum tetendissent Ab«
4 Quamobrem dixit rex Tzibre; ecce schalomo tentorium super tectum illius,
tuum ejro quicquid erat Mephiboschechi :j congressus est Abschalom cum concubini* cui dixit Tziba J incurvans rre honorem patris fui ante oculos totius Jifraelis. habeo, inveniam gratiam in oculis tuis,do- I Consilium enim Achitophelis »quod
mine mi rex. consulebat diebus illis, erat,ac si quis <on-
5 Deinde progrediebatur rex David Ba- 1 suiuisset verbum ipsum Dei: ita erat quod- churima versus :ecce au;em inde quidam que consilium Achitophelis tum Davidi, prodiens c familia domestica Schaulis , no- . rum Abschalomo.
mme Schimhi,siiius Geras pro cedebat inde- i — -- ■■ — - - . .
sinentermaledicens. CAP. XVU. Aibitopbelii consilium
6 Et appetebat lapidibus Davidem » & 0- J l f . T +(Z) A utM
mnes servos regis Davidis i quamvis totus '
populus & robustissimi quique , a dextera ejus,8c a sinistra ejus efjent.
7 Sic autem dicebat Schimhi,maledicendo eij exi,exi vir sanguinarie,8c vir nequissime.
8 Convertit in te Jehova omnes casdes familiae Schaulis , cuius loco regnasti; tra- ditque Jehova regnum ipsum in manum Abschalömi filii tui: jam ecce tt in malo tuo,quia vir sanguinarius es,
9 Tum dicenti Abischajo filio Tzeruj* regi ? quare malediceret canis iste mortuus domino meo regi ? Transeam,quaeso,ut auferam caput eius.
10 Dixit rex , quid mihi vobiscum , filii TZeruja; ? si maledicit ^ atque si Jehova edixit ei,maledic Davidi,ecquis dicat,qua- ie sic facis ?
11 Deinde dixi: David Abischaio & o- inibus fervis sUiS , tzCk-e filius meus » qui
D ixit praeterea Achitophel Abschalomo;
deligam,quaeso, duodecim millia virorum , ut Turgens,persequar Davidem Hac
1 Et invadens eum dum est lassus , & remistis manibus ita perterrefaciam eum,ut fugiat totus populus,qui cum eo e/hsic percutiam regem ipsum solCim.
;Tum reducam totum illum populum ad tt : quasi restitutio rerum omnium cjl is» quem tu quaeris,toti populo erit pax.
4 Ec recta videbatur res illa in oculis Ab • schalomi,8c inoculisomnium seniorumjis-
s Sed dixit Abschalom; voca jam edam Chuschajum Arcamra, ut audiamus,quidsir in ore etiam ipsi.
6 Quum ergo venisset Chuschai ad Ab- schalomum, alloquutus est eum Abschalom
, ^ „ ..dicendo; in hanc sententiam loquutus. est
prodiit e visceribus rr.cis , quaerit vitam! Achitorhe!»an fjcturi fumus verbam ejus* ineam : quanto igitur magis nunc Binjami- si nonsactuiisum^.tu loquere, nita iste ; sinite eum,ut ma)edJC?t,quia edi- 7 Dixit vero Chuschai Absclialomomon xit ei Jehova. t/J bonum consss-um illud,quod consuluit
i z konasse resr-iciet Jehov a ad akstictio- Achitophel hae vice, nem meam ,&re<Uet Jehova mihi bonum L Deinde dixit CuseHai , tu novisti pa- J l' 4 utra

crp., 7 .

trem tuum » Se hbfnines eius esse robustos praeterea amaro animo sunt,tanquam ursuS orbatus per agrum: quumque pater tuus bellicosus sit,non pernoctabit cum populo.
9£ccc nunc ipse delitescit in asiqua e fossis, aut in aliquo e locis suti • erit autem, quum ceciderint ex istis aliquot in principio, ut audiens quisque dicat, fuit plaga in populo,qui sequitur Abschalomum;
to Et ipsi etiam strenui, quorum animus ejhut animus leonis,omnino colliquescenti novit enim totus Jisrael robustum x effe patrem tuum,8c strenuos, qui sunt cum eo.
ii Sed consulo,ut prorsus congregato ad t« toto Jisraele a Dane Beer-scheoahum usque,sicut arena,quas est ad mare in multitudinem, & te ipso procedente in hanc expeditionem,
ii Aggrediamur eum ubicunque locorum reperiecur,& commode ingruamus ei, quemadmodum cadit ros super terram : sic non relinquetur ex eo,id est,ex hominibus, quijunt cum eo vel unus.
i; Quod si in civitatem se receperit,curabunt omnes Jisraelitas attolli mcivitatem illam funes: Lc trahemus illam usque ad torrentem » adeo ut ne lapillus quidem inveniatur ibi.
H Tum dixit Abschalom,&omnes Jis- raetitas melius est consilium Chufchai Ar- caci consilio Achitophelis: Jehova autem praestituerat irritum facere consilium Achitophelis,quod melius suisset,ut induceret Jehova in Abschalomum malum suum.
J ,s Deinde dixit Chuschai TzadoKo, Se Ebjathari sacerdotibus; ista Sc talia consuluit Achitophel Abschalorao.Se senioribus jisraelis; hasc vero Sc talia consului ego.
16 Nunc itaque mittite festinanter,& indicate Davidi,dicendo; ne pernoctato hac nocte in campestribus istius deserti, quin i- mo omnino traiicito : ne absorbeatur rex» Se totus populus,qui cum eo est.
17 jehonathan autem & Achimahaz constiterant ad fontem Rogelis,ad quos profecta quasdam ancilla , indicavit cis, ut ipsi e- unces indicarent regi Davidi'.non enim poterant comparere, 4 ut ingredi in civitatem-
18 Videns tamen eos puer,indicavit Ab- schalomo : quapropter abeuntes ambo festinanter,venerunt in domum cujusdamBa- <hurima,cui puteus eratinatrio ipsius,quo descenderunt-
19 Quumque accipiens mulier ipsa ex- plicassec tegumentum in superficie illius jputei,& expandisset super illud molam;non innotuit res.
ao Venientibus enim fervis Abschalomi ad eam mulierem domum ejus , & dicentibus ; ubi est Achimahatz 8c Jehonathan ? dixit eis ipsa mulier, transiverunt rivulum istum aquae: quapropter,quum quaesivissenr» ac non invenissent, reversi sunt JeruschaU-

ii Tuit autem postquam abiissent illi, ut hi ascendentes e puteo,pergerent nunciatu- ri regi Davidi: dlxemntque Davidi.surgite & transite festinanter haue aquam; sic enim consului: contra vos Achitophel.
assurgens itaque David & totus populus, qui e*at cum eo , trajecerunt f ardenam ; dum illucesceret mane, ne unus quidem de-
Cap.17.18 . 1
erat»qui non transiisset Jatderem,
ij Achitophel autem videns non fieri consilium suum, instrato asino suo turgens, abiit domum l‘uam,& praeceptis datis in familiam suam, strangulavit te sic mortuus est.&iepukus insepulchro parris sui.
14 David vero venerat Machanajima » quum Abschalom trajiceret J irdenem, ipse Se omnes Jisr.ielitas cum eo
if Tunc Hamatam posuit Abschalom loco Joabi.qui prSesset militias: Hamasa autem filius erat cujuldam nomine Jithr* Ji.- raelitz, qui congressus fuerat cum Abigale, tilita Nachaschas , sorore Tzerujae, matris
z6 Et castra posuit Jisrael cum Abschalo- mo,& in terra Gilhadis.
17 Fuit autem,quum venirecDavidMa- chanaiima,utSchobi,filius Nachaschi eRab- ba Hammonitarum; Lc Macir, filius Ham- mielij e lodebare, ac Baizillai Gilhadita e Rogelimis:
18 Cubilia,& pelves,& vasa fictilia,& triticum, 8c hordeum,8c farinam,etiam spicam tostam,& fabas,& lentes,etiam tostas,
19 Ec mel.Lc butyrum ,& parvas pecudes, 8e caseos armenticios afferrent ad Davi- dem.Lc ad populum,quierat cum eo,ut comederent : dicebant enim, populus iste famelicus, & lassus, Lc sitibundus est m hoc deserto.
CAP. XVII X. Absrhalom yittut, & per comam ab Arbore dependens 4 Joabotrans-
Q Uum autem David, lustrato populo,qui fi ut fecum, praeposuit chiliarchos, be centuriones eis;
1 Et commisisset David populum,tertiam manui joabi, Lc tertiam manui Abischai filii Tzeniis fratris Joabi,ac tertiam manui Itth:iGirtha:i; dicebatrexpopulo,omnino processurus sum ego quoque vobiscum.
1 Sed dixit populus.non es processurus, nam sive plane fugere mus.non apponerent ad nos animum; sive morerentur dimidium nostri, non apponerent, ad nos animum» iam ut fumus, decies mille effeiMM : qu*renunc melius erit,si suetis nostra causa penigil ad ferendum opem.
4,Dicens itaque eis rex ; quod bonum visum fuerit in oculis vestris,faciam ; substitit rex in spatio ipsius portas,dum totus iste populus procederent per centenos,8c millenos.
C 1 ’rzcepic autem rex Joabo & Abifcha- io St Ittliajo, dicendo ; leniter propter me crg.a puerum istum,erga Abichalorr.um : Se totius populus 3 udiverant» quum prascipe- rct rex omnibus prasfectis de Abschalomo.
6 Egresso itaque populo in agrum ob- via'm Jisraüli, fuit praslium ad silvam E- phrajiinitarum ;
7 Ubi c*si sunt populusjisraelis ante servos l)av!dis. adeb ut esset ibi plaga magna jn^ie illo.vigintimilitum.
. 8 Naffi qüüm esset ib, in superficiem tonus terras , plures con- fumsit silva illa de populo, quam contumse- iit Rladius die ilio.
9 Obvi'am auiem f«-*us est Ab.ch. lom leiyi» Davidi!; & Abithalomo

Capi». . ScHEMUEt
mulo» venit malus subter p erplexam quer- 1 cum magnam,cui quercui it a hresit caput e- jus, ut penderet inter coclu.m & terram, 8 c mulus,qui sub eo er At, praetergrederetur.
ir\ Q]u>d videns quidam .nunciavit Joa- bo,ac djxu; ecce vidi AfrJchalomum suspensum de quercu-
ti Dixitverd Joab viroiil', quinuncia- bacfibi ; quum ecce videris,quare ergo non percudisti eum, ibi dejieüns in terram ? nam penes me eiat dare ubi decem [idos argenteos ,8c cingulum unum.
12 Sed dixit vi r ille Joabo, etiam si ego appenderem manibus meis mille fidos ar- genteos» non extenderem manum meam in lilium regis: nam nobis audientibus, pras- cepicreX tibi, & Abifthajo, &Itthaio,dicendo , observate» quicunque estit, de puero isto.de Abschalomo :
i j Aut,si commisero ex me ipso salsitatem, cum nuUa rei celari possit a rege ; an tu Ulturus es te ex adverso ;
14. Dixit vero Joab,non ira morabor coram te: & assumens tria tela in manum suam, infixit ea in cor Abschalomi adhuc viventis, per mediam quercum.
1 s Deinde circumdantes decem pueri armigeri Joabi,percusserunt Abschalomuro, ita ut mohe afihicerent eum.
16 Tum clangente Joabo buccinä, reversus est populus cius,a persequendis Jisracf- litiSj quia subtraxit Joab populum.
17 Assumferumque Abschalomum , & projicientes cum in ca silva, in quandam fossam magnam , statuerunt super eum cumulum lapidum magnum valde : omnes vero Jifraelit* fugerunt quisque adrento-
18 Abschalom autem assumtam statuerat sibi in vita sua statuam,inconvalle regij(dicebat enim, non ess mihi filius ut moni- mentum statuam nominis mei:)quapropter vocavit statuam illam de nomine suo , qux vocatur, locus Abschalomi, usque in diem
tq Quumque Achimahatz,filius Tzadoki diceret; excurram,qu*fo,& nunciemregi, Jehovam vindicasse eum e manu hostium «jus:
20 Dixit ei Joab •, tu non is es, qui pei/c» r&j nuncium hoc dic , sed nunciabis die aliothodie aurem non es nunciarurus,quandoquidem filius tegis mortuus est.
21 Dixit vero Joab cuidam Athiopijabi» nuncia regi, quod vidisti: qui Athiops incurvans se coram Joabo,cucurrit.
22 Pergens autem adhuc Achimahatz,fi- liusTzadokj,dicebat Joabo, quicquid tandem sic , excurram ego quoque post ipsum Athiopem ; ur ut diceret Joab,qu3mobrem cu cursurus esses, fili mj.cuni tibi non sic nuncius conveniens ?,
2$ Quicquid sit. inquit, excurram; cui dixit leab ; excurre : excurrens itaque Achimahatz via planitiei, praetergressus est Athiopem illum.
24 Consederat autem David inter duas portas, & iverat speculator in tectum por- ad i p(um murum, qui sublatis oculis suis vidit,quod ecce quidam accurrebat solus.
2? QUsmobrem inclamante speculatore, & indicant« regi; dixit t«x,si solus cst,nun-
is liber ii. cap.i8.tf.
cius est in ore ejus: ita veniendo indesinenter appropinquabar.
. 26 Deinde vidit speculator quendama- lium accurrentem ? Sc inclamans speculator janitorem, dixit ;ecce quidam accurrit solus: tum dixit reX,nuncium allaturus est etiam hic.
27 Dicente vero fpeculatere » ego video cursum prioris quasi cursum Achimahatzi filii TzadoKi, dixit rex ; vir bonus est , 8c propter nuncium bonum venit.
18 Tandem exclamans Achimahatz,regi dixit; Pax . &regi honore»» habuit sese incurvans facie sua versus terram , dixitque ; benedictus Jchova Deus tuus , qui dedidit homines illos,qui extulerant manum suam contra dominum meum regem.
29 Dicenti autem regi: paxnf est puero Abschalomo? dixit Achimahatz, vidi multitudinem aliquam magnam , quum mitteret Joab servum regis , Lerne servum tuum, sed‘non novi,quid esset.
Cui dixitrex, diverte, consiste isthic ; qui divertens,stetit.
Tum ecce Athrops ille venit: dixic- que Athiops , nuncium a-ccipiac dominus meus rex, quod vindicavit te Jehova hodie c manu omnium insurgentium contra te.
;z Dixit itaque rex Athiopi, an pax ejl puero Abschalomo ? cui dixit Athiops; sine sicut puer iste, inimici domini mei regis,& quicunque insurgunt contra te ad malum.
CAP. XIX. Dsuid depforat Absrhalo- mum , ignoscit effensaribu* su : A , & amicit beneficum osiendit antmum.
T Um commotus rex, ascendens in e cenaculum illius portae,fiebat; & ita dicebat, eundo ; fili mi Abschalom , fili mi, fili mi Abschalom,minam mortuus

essem ego,uti- n/im essem loco tuo , Abschalom fili mi, fili mi. Caput X/X*
r Quum autem nunctatum esset joabo 5 ecce rex flet, ac luget de Abschalomo :
; Fuit illa salus eo die conversa in luctum toti populo,quod audiret populus co die, dicentes ; dolore afficitur rex de filio suo.
4 Er furtim populus ille eo die veniebat in civitatem; quemadmodum furtim se fur- repturus fuisset populus rubore suffusus, si fugissent in pratlio.
s Rex vero obvolverat faciem suam , Sc clamabat rex voce magna ; fili mi Abscha- lom,Abschalom fili mi.filimi.
6 Veniens itaque Joab adregem intro , dixit, pudetecisti hodie vultum omnium servorum tuorum , qui eripuerunt vitam tuam hodie, & vitam filiorum tuorum,filia- rüntque tuarum ,& vitam uxorum tuarum, & vitam concubinarum ruarum :
7 Amando osores tuos , Lc odio prosequendo amantes tui; ut qui indicasti hodie non esse tibi principes , aut servos uüo in pretio,exim experiar hodie,si Abschalom vi- \ erec, & nos omnes hodie mortui essemus, tunc rectum/ore in oculis tuis.
8 Nunc ergo surge ; exi 8c loquere, quas sinr cordi fervis tuis;nam per Jehovam juro, si non exieris, non pernoctaturum ejuem- quam apud te hac nocte ; & pejus tibi futurum hoc omni malo » quod obvenit ubi ab adolescentia tua usque nunc.
X* j 9 Sui-

. SCHIMUIt
9 Sureens Itaque rex,consedit in porta: quod quum toti populo nunciaslent,dicendo ccte rex considet in porta »venit totus populus ante regem, | ifragUt« vero fugerant quisque in tcncorsa sua.
10 Erat autem totus populus iste disceptans apud se in omnibus tribubus jistaelis, dicendo ; hic rex e, jpuerat nos e'manu o- mnium inimicorum noltrorum , 8c idem li- boraverjt nos e rr» mu Pelischthacorum,modo autem fugit ex hac terra abAbschalomo.
ti Abfchalom vero,quem unxeramus rtgruturum super nos * mortuus est in hoc prarlio: nunc ergo quare quiescitis a revocando rege?
12 Quapropter rex David misit ad Tza- dokum,& ad Eb'atharem Sacerdotes , qui dicerent j alloquimini SenioreSjeliudaSjdi- cendo , quare effetis postremi ad reducendum regem domum suam : cum sermo totius Jifraelis perveneritad regem de reda- etr.d’i eo domum suam ?
i; fratres mei estis ,05 meum,8c caro mea estis ; quare ergo postremi «fletis ad reducendum regem?
14 Hamasj» quoque dicitote ; annon oJ meum,& caro mea es' ira faciat mihi Deus, Lc ita pergat , jinon princeps militias futurus es coram me omnibus diebus loco
^ 1 $ Sic,quum inflexisset animum omnium virorum Jehud*. quasi viri unius,miserunt ad regem , qui d,retent; revertere tu,Lc o* mneS servi tui.
16 Revertens igitur rex,venit usque ad Jardenem : jehuda autem venit Gilgalem , ut iret obviam tegi, ad traducendum regem cis jardenem:
1- Quum festinans Schimhi .filius Cer*. Binraminita.out ernte Laebutimis,descendit cum viris jehuda; obviam regi David, :
18 Et mille viti cum eoe Piniamine,- Tzibaquoque minister familias Schaulis,& quindecim sitii eius, & vigimi fervi eius cum eo , qui trammiserunt Jardenem ance
19 Quum ergo transivisset pomo ille, ad transvehendum familiam regis, 5 c ad faciendum,quod bonum uiJ.TCtur in oculis eius, Schimhi silius Geras procidit coram rege , quando traiectunls erat per jardenem.
' 22 Et dixit regi: ne impiicer mihi domi- pus meus iniquitatem , neque recorderis, quae inique egit servus tuus, quo die egressus est dominus meus rex jerusehalajimis , Ut rex reponat in animo stjo.
11 Agnoscit enim servus tuus , ego enim peccavi: sed ecce veni hodie prior tota dono Jofephi,ur descenderem obviam domino meo regi.
12 Respondente vero Abischajo, filio T/.eruja?, ac dicente : an propeerea morte r.on afbccrcuir Schsmhi, cum maledixerit uncto jehovL :
2Z Dixit David: quid milii vobtseum filici f r-eru'L.q tod estis mihi hodie adversarii' h»die le arficeietur morte quisquam in jis- raele?nam nonne agnosco hodie me esse regein super fisi aeiem ?
24 Dixitqiie rex Schimhi s/lr, non es moriturus ; &: iuravit ei reX.
zf islephibofd:cchquoque,nepox Schau«
I S tlBER tt. . Ctp.i«.
lis, descenderat obviam regi! non curaverat au:em pedes suos, neque curaverat my- stacem suum , Lcvestes suas non laverat, ex quo die abierat rex,usque ad diem, quo venit cum pace.
16 Fuitque obvius regi,quum rediret rex Jcruschalaiima , cui dixit rex ; quare non proficiscebaris mecum,Mephiboscberh ?
r? Qtn dixit,domine mi rex,servus meus deccpjc me ; nam dixerat servus tuus , insternam mihi asinam > u: insidens ei abeam cum rege,quia claudus esi servus tuus.
28 Et traduxit servum tuum apud dominum meum regem : dominus autem meuS rex est sicut angelus Dei, quare fac,quod bonum videtur in oculis tuis.
29 Nam non erant omnes e familia patris mei, nisi rei mortis apud dominum meum regem , quum posuisti servum tuum inter comedentes cibum mensa; tuae; & quid est mihi amplius juris postulandum, aut expostulandum amplius apud regem:
Cui dixit rex,quare eloquereris ultra verba tua ? edixeram,ut iu,&Tziba partiamini agrum.
ji Dixit vero Mephiboscheth regi, vel omnia accipiat i postquam venit dominus meus rex cum pace domum suam.
;r Bariillai quoque , Giibadita descenderat Rogelimis; quare trajecit cum rege jardenem, prosequendo eum per Jarde-
zi (Erat autem Barzillaj senex valde,natus octoginta annos, qui sustentaverat re-, gem, dum reseditMachanajimis, nam vir magnus erat valde.)
Dixit itaque rex Barzillajo ; tu progredere mecum, & sustentabo te apud me jeiuschalaiimis.
H Sed dixit Barzillaj ref i : quantum est tempus annorum vita; mea;, ut ascendam cum rege jeruschalaiima ?
;6 Natus scm octoginta annos hodie; an dignoscere postum inter bonum & malum ? num gustare poterit servus tuus, *lUod comedam & bibam ? num audire potero amplius vocem cantorum & cantatricum ? & quare esset servus tuus amplius oneri domino meo regi }
;7 Perparum transierit servus tuus jardenem cum rege ; quare ergo retribuere; mihi rexretributionem hanc ?
;8 Revertatur, qusso.servus'tuus. ut moriar in civitate mea, apud sepulchrum patris mei & matris mea;: Sed ecce servus tuus Cimeham transiturus est cum domino rege,cui fac, quyi bonum videturin oculis.
>9 Qamobrem dixit rex, mecum transeat Cimeham,cui ego faciam,quod bonum utdefur in oculis tuis : pr®terea,quicquid' optaveris a me,cfficmm tibi.
40 Quumque traiecistet totus populus jardenem, rex quoque traiecistet, osculatus rex flarzillajum,benedixit ei ; qui rer versus est in locum suum.
41 Deinde progresso reee Gilgalem, & Ctmehanc progredieme cum eo. quum totus populus Jehud® proseouerenturregem» ac etiam pars populi jisrofcsis>
42 Ecce omnes jifraelit* venientes ad
dixeruntregt; quareftirtimab- duxe-

Op.ry.n. sein MUJ1
,duxerunt te fratres nostri,vir i jchud«,tra- i ducentes regem cum familia «jus cis jarde- nem, 8 e omnes homines Davi dis cum eo ?
4 Z Responderunt autem «omnes viri Je-' hud* contra viros]ifrae!is, quum sic rex propinquus mihi» cür ergo accensa est ira tibi de hac re > an quicquam comedimus a rege ? an donativum donavit nobis ?
44 Respondentes vero viri Jisraelis viris tehudas, dixerunt; decem partes mihi /uns in rege,arqiue adeo pro Davide potior sum te; quare ergo vilipendisti me 5 an- non fuit sermo meus prior apud me de re« ducendo rege m*o ? sed durior fuit sermo virorum Jehud - * sermone virorum jis«
C A P. X X. 5rbe?>db seditionem monet contra Vai>iAem,Hamafa fraudulenter perimi- tur a loabo : Scbtbab capite muttiatur.
I Bi autem casu aderat vir nequam,nomine Schebah , filius Bicri Binjaminita : qui clangens buccina, dicebat; non est nobis pars cum Davide, neque est

nobis possessio cum filio Jiscbaj,quisque ad tentoria sua,o]israeiitat.
2 Sic ascendens a Davide quisque Jisrae« lita, sequutus est Schebahum,filium Bicri: homines vero^hud* adhaeserunt regi luo a Jardene usque serulchalaiima.
1 lngrelliis autem ut fuitDavid domum suam Jeruschalaumis, assumtas rex decem fneminas concubinas.quas reliquerat ad custodiendum domum suam, tradidit eas in custodiam, ubi iustent;>bat eas, & cum cis non congrediebatur, sed fuerunt vinctx usque ad diem morm ipsarum,viduitate in
4 Edixit aurem rex fcsaqias«, convoca mihi viros 1 ehud«, in diem tertium ; & tu bic te siste.
s Itaque abiit Hamafa 3d convocandum Jehudam ; sed sivit isse, ut tardarent ultra tempus iliud.quod constitutum erat ipsi,
6 Quapropter dixit David Abischajo ; nunc magi* nobis nociturus esset Schebah , filius Bic r i,quiimAbschalom:tu assume servos domini tui, & persequere eum,ne inveniat sibi civitates munitas, & eripiat se ex oculis nostris.
7 Itaque prodeuntes post eum homines Joabi .&Cereth*i,ac Pclech*i,& robustissimi quique prodierunt Jeruschalaiimis ad persequendum Schebahum,filium Bicri.
8 Ipsis a^tTitkbr« apud lapidem illum magnum, qui est in Gibhone, Hamafa obvenit «is: joab aurem erat accinctus chlamyde suä vestimenti sui, super quam erat zona cum gladio copulato lumbis eius in vagina sua,ut ipso egnte caderet *ladiwi.
<f Tum dixit Joab Hamas», türe prosperes agis frater mi ? apprchendstque manus dextera Joabi barbam Hamas«, ut oscularetur cum.
io. Quumque Hamafa non caveret sibi a gladio , qui erat in manu Joabi, percussit eum illo in quinta costa , & effudit viscera eius in terram »adeo ut n-on iterato ei »Tru moreretur: deinde Joab cum Abischajo fratre suo persequutus est schebahum,filium Victi. , i

ti Qiydam autem stabat juxta illum e pueris joabi, qui dicebat »quisquis est bene affectus erga Joabum , Se quisquis c/t pro Davide, sequatur Joabum.
12 Interea Hamafa volutabat se in suo sanguine, in medio tnt* vi«: quamobren» videns vir ille subsistere totum populum » avertit Hamasam ab ipsa trita via in agrum, Se coirccic super eum pannum,quum vidisset quemvis venientem ad illum consistere.
1 } .Quum amotus esset ä trita via ; progrediebatur unusquisque post joabum,ad persequendum Schebahum, filium Bicri. •
14 Erat autem progressus per omnes tribus Jisraelis Abelum,nimirum Beth-Maha*- c« cum omnibus Ber«is,qui congregante* se etiam sequebantur eum.
15 Venientes igitur illi, obsederunt eum Abe!i,Beth-Mahac*,& straverunt aggerem ad civitatem , adeo ut staret/o/o instructa muro : Sc totus populus »qui erat cum Joa- bo, perdebant dejicientes murum.
16 Tum inclamavit mulier sapiens de civitate : audite, audi te, dicite, qu«so,Joaljo, appropinqua huc usque,ut alloquar te.
17 Quumque appropinquasset ad eam , dixit mulier ; tüne es Joab ; qui dixit,sum: & ea dicente,audi verba ancili« tu«,dixit, ego audio.
18 itaque loquuta est, dicendo ; omnino loquebantur principio, dicendo ; haud dubie interrogabunt Abelaos ,Se ita absolve-
. 1 y Ego ex pacem colenribus . efidelibu* Jisraelis sum : tu quaris morte astitere incolas civitatis,8cquidcinmetropolis in jis« rae^{, quare absorberes posiessionem Jeho-
20 Respondit vero Joab , dicens; absir, absit mihi,ut absorheam,S: ut perdam.
21 Non ira se habet res, sed quidam e monte Ephraiimi Schebah , filii« Bicri .nomine suo , extulit manum luam contra regem Davidem ; tradite eum solum,& abibo, ab obsidione huius ci\itatis; quapropter dixit mulier illa |oabo,ecce c.'put ejus mox projicietur ad te per murum.
22 Et ita incessit mulier illaapud populum sapientia sua, ut amputantes caput Schebahi, filii Bicri, projicerent ad Joabum,qui,quum clanxilTet buccina, dispersi sunt ab obsidione civitatis quisque in tentoria sua : Joab vero reversus est Jeruscha- lajima ad regem.
, 2; Sic joab praerar totimiliti« in Jis-
raele:Benaja autem,filius jchoiadahi prae* rat Cereth*is & Pclethais.
24 Et Adoram pr«erat tributo ; & Jeho- schaphat,filius Achiludis trat a memoria.
2f Scheia autem scriba ; Tzadok vero & Ebiathar sacerdotes.
26 Et etiam Hira,Jairites erat prases pro

C A P. XXI. Fame? tricmwtst' 4 ,tr.<squ'rausa fo remed/uw .Quatupr bella D auidx in Pelifcbtbdos.

Uerat aurem fames temporibus Davi sis, tribus annis continuis; deinde requilivir David faciem]chov*:tui dixit jehova , propter Scluul'em,Sc domum illius' (angui-

nanam ejl, eo quod morte affecit Gibhoni- tas.
s Itaque rex acceditis Gibboniris, alJo- e^uutus est eos: Gibhonits autem non e filiis Jisraelis erant, sed e residuo Emorasi, quibus, etsi filii Jisraelis juramento caverant » tamen quässiverat Schaul percutere «os .affectus zelo pro filiis Jisraelis & Je- hud*.
r Er dixit David Gibhonitis, quid faciam vobis quanam re expiabo , ut benedicant poffeihoni jehovs ?
4 Cui dixerunt Gibhonitas, non agitur inihi de argento.aut de auro cum Schaute, & cuin familia ejus,neque agitur nobis de ullo morte afficiendo in Jisraele : quibus dixit; id,quod vos dicetis',facturus sum vobis.
5 Tum dixerunt regi» viri illius,qui absumpsit nos,8c qui cogitavit contra nos per quem exterminati fumus, ne consuleremus in ullo termino Jisraelis :
6 Ex illius er£o filiis dentur nobisseptem homines,quos suspendamus Jehovsapud Gibham Schaulis,6 electe Jehov*: quibus dixit rex,ego daturus ium.
7 Sed clementia usus eft rex erga Mephi^ boschcthum , filium Jehonathanis, filii Schaulis j propter juramentum Jehov»,
uod fuerat inter ipsos »inter Davidem , &
ehonathanem, filium Schaulis.
8 Et accepit rex duos filios Ritzps, filis Ajs, quos pepererat Schauli, Armonin Se Mcphiboschetum ; & quinque filios sororii Micals,filis Schaulis,quos pepererat Hadrieli,filio Barzillaj Mecholano:
9 Tradiditque eos in manum Gibhoni* tarum, qui suspenderunt eos in montexo- xam Jehova; sic ceciderunt hi septem simul ; sunt autem affecti morte ipsis primis diebus mellis» in principio messis hordea-
ro Accepit autem Ritzpa , filia Ajs quoddam cilicium, quod tenderet sibi ad rupem illam ä principio messis, donec effunderetur aqua super eos e coelis: ut non suterce volatilia carli quiescere super eos interdiu,aut bestias agri noctu.
ii Et renunciatum est Davidi, quod fecerat Ritzpa, filia Ajs, concubina Schaulis.
,r Et abiens David, accepit offa Schaulis, Se offa JeJionarhanisfi/ii ejus a civibus Jabefchi Gilhad'S; qui suffurari erant ea e platea 6eth-Schanis, ubi suspenderant eos Pelischthsi: quo tempore percusserant Pelischthsi Schaulem in Gilboha.
^ i; Qüímque deportaffet inde ossa Schau-]js, Se ossa Jchonaehanis filii ejus ; collegerunt offa «irum,qui suspensi fuerant :
>4 Sepeliverüntque cum ossibus Schaulis,8e Jehonathanis, filii ejus,in terra Bin ja- imnirarumTzelalu.in sepulchro Kischi,patris illius, feceröntque omnino,prout prs- ceperar rex ;sic exoratus est Deus ipsi teris post illud.
' 5 f-uum aurem adhuc esset bellum Pe- lisi-hthsif contra Jisraelitas; descendens David, Se fervi ejus cum eo,pugnaverunt contra Pelilchrhsos ita,ut defessus cssetDa-
»6 Tum Tischbj Benob,qui erat e natis eujusdam gigancis, cujus mucronis pondus

erat trecentorum siclorum pondus,ex chalybe, er&tque accinctus novo gladio, cogitabat percutere Davidem."
17 Sed opem tulit ei Abischaj,filius Tze- ruis j 8c percutiensPelischthatum, morte affecit eum : tunc jurarunt homines Davi- dis ei, dicendo, non es

prodituras ultra nobifeum in prslium, ut non exstinguas lucernam Jisraelis.
18 fuit quoque postea, quum adhuc esser prslium Gobi contra Pelischthsos ; uc tunc percuteret Sibcai Chuschathsus Sa- phum,qui evate natis ejusdem gigantis.
iq item fuit adhuc prslium Gobi cum Pelischthsis: ubi percussit Elchanam, filius Tahare-Oregim Beth-Lechemita, Goljathi Gitthsi/ratrcm,cujus hastile erat, ut jugum textorum.
10 Fuit item adhuc bellum ad Gathum: eratque quidam procerus, cuius manuum Se pedum digiti erant feni, viginti quatuor numero, Sc ipse quoque natus erat eidem giganti.
2i Quem,quum probro afficeret Jlsrac- lem, percussit Jehonathan, filius Schimhai, fratris Davidis. ... .
11 Quatuor isti editi sunt eidem giganti Gathi; qui ceciderunt manu Davidis» Se manu servorum ejus.
CAP.XXI 1 . Pf&lrnwf T)avidti 18. eon/tdns
eptnicio,eui bar i/fi a (Jy prophetia. pLoquurus autem est David Jehov* ver- Cba cantici hujus; qua die eripuerat eum Jehova e manuinimicorum ipsius, ut e manu Schaulis:
i Et dixittjehova petra mea,8c propugnaculum meum,Se liberator meus,a me esi .
1 Deus rupis mes, in quem me recipiam, clypeus meus Se cornu salutis mes. editus locus meus »Se perfugium meum , servator meus,a violentia servas me. . .
4 Laudatum invoco Jehovam ; & ab int* micis meis fervor.
{ Quum circumdant me irrumpentes fluctus mortistorrentes hominum nequam perterrent me.
6 Dolores scpulchi i circumeunt me, occurrunt mihi tendicula mortis:
7 ln ipsa angustia mea invoco jehovam » & Deum meum inclamo : qui 'exaudit e templo suo vocem meam , Se clamorem meum auribussuis.
8 Et concutitur ac movetur terra, fundamenta coelorum commoventur: concutiuntur autem,quum ira accendiiur ei:
9 Quum ascendit fumus per nasum ejus, Se ignis ex ore ejus consumit ,* pruns ar- dent ab eo :
10 Et demittens coelum , descendit cum caligine sub pedibus suis :
it Et insidet Cherubmis & volat,ac conspicuus est super alas venti;
ii Et circumponit sibi renebrarum tuguria : atrorem aquarum , densitates superiorum nubium.
i; Splendore, qui est ante eum, ardent pruns ignes.
14 Tonat e coelis Jehova > & excelsus edit vocem suam:
1 5 Et emittit sagittas, quibus dispergic illos,fulgur,quo fundit illos :
16 Con-

16 Conspiciuntur etiam imi alvei maris, revelantur fundamenta orbis habitabilis ; increpatione Jchovs »a Satu spiritüsnall
17 Mittens ex edito, assumit me ; extrahit me ex aquis multis
ittEripit me ab inimico meo valenciorejab osoribus meis,quum robulHores fune me.
19 Occurrunt mihi m tempore calamitatis meas; est autem Jchovascipio mihi:
20 Et educit in latum me j liberat me , quia delectatur me*
2t Tribuit mihi Jchova secundum 'usti- tiam meam : secundam puritatem manuum mearum restituit mihi.
22 Quum observo vias Jehovae, neque improbe averto mei Deo meo :
r; Sed omnia judicia ejus in conspectu meo sunt ,& ab ullo statutorum ejus non
24 Denique quum sum integer illi, Sc caveo mihi,ne inrque agam :
2C Restituit mihi Jchova secundum justitiam meam ; secundum puritatem meam coram oculis suis.
26 Cum benigno benignum ce exhibes ; cum viro forti, integro integrum te exhibes :
27 Cum puro purum ce praebes j ac cum perverso eluctaris.
28 Populum autem afflictum fervas j 8c oculos ruos contra elatos dejicis.
29 Quinimo tu es lucerna mea, o Jehova i & Jchova illustrat tenebras meas :
;o Per te enim transcurro turmam , per Deum meum transilio murum.
Hujus Deifortis integra estvia: sermo Jehovx purgatislimus est, clypeui est omnibus,qui se recipiunt ad eum.
32 Nam quis est Vtus fortis prasterjeho- vam ? Lc quis rupes praeter Deum nostrum }
; ; Hic Deus fortis robur est meum, mea strenuitas : & expeditam reddit integre viam meam.
$4 Disponit pedes meos, ut cervarum ; Ut in excelsis meis statuat me.
)5 Docens manus meas praslium > adeo ut frangatur arcus chaiybeus brachiis meis.
Nam das mihi clypeum salutis tuas^ & mansuetudo tua adauget me«
*7 Dilatas gressui meo locum meum , neque vacillant malleolj pedum meor«m.
;8 Persequor inimicos meos,ut perimam eos: nequerevertor»donec consumam eos:
;9 Et consumo eos,ac frango eos,adeo ur non exsurgant,sed cadant sub pedes meos.
40 Accingis enim me robore ad bellum; prosternis sub mc insurgentes in me:
41 Et inimicorum meorum exponis mihi cervicem ; odio habentium me, ut exscindam eos.
42 Circumspectant, sed non est, qui servet jadjehovam.sednon exaudit eos.
4} Contundo itaque eos tanquam pulverem terrae; ut lutum platearum comminuo eos,dispando eos.
44 Sic liberas me üb ÜS» qui contendunt in populum meum : conservas me in caput gentium : Dopulus,quem non noveram,serviunt mihi.
.45 Alienigenae mendaciter se dedunt mihi ; ad auditionem auris obediuat mihi.

46 Alienigenae decidunt, 5 : horrescunt e conclavibus suis.
47 Vivit Jehova,& benedicta rupes meai quapropter exaltetur Deus rupis salutis
48 Dem ille fortis,qui pratstarultiones mihi; & deturbat populos subter me :
49 Quj exitum dedisti mihiab inimicis weis ; öc supra insurgentes in rre exaltasti me,a viro violentissimo eripuisti me.
fc Idcirco celebrabo te,Jchova,in gentibus i & nomini tuo osallam :
51 Ditens ipsum elfe turrim omnimodam salutem regis mi; 3 e exercere benignitatem erga unctum suum, Davidem,&: semen ejus usque in seculum.
C A p- X X 1 1 1 . Verba novissima D avidiij^f
f at alogus virorum ipsius iliust, ium. T^Enique haec sunt verba Davidis postre- IVma: Dictum Davidis,filii]ischai;dictum rnqudm, viri, qui constitutus est excelsus, unctus Dei JaJiaKobi,& amoenus psalmis Jisraelitanim.
2 Spiritus JehoT® loquutusest in me > 8c sermo ejus per linguam meum.
; Dixit Deus |israelis,mihi locuta est rupes Issraelis: qui dominatur hominibus i» stis,jiistuss/lo,dominansi7i timore Dei.
4 Et erunt ut quum lucente mane oritur Sol: ut mane non nubilo herba tenera e terra existit a splendore post pluviam.

5 Quamvis non sit ita domus mea erg* Deum fortem : quandoquidem foedus perpetuum disposuit mihi,ordinatum peifiat m rebus omnibus,atque conservatum,quum tota salus mea » totumque desiderium fit, quando non facit,ut pullulet.
6 At bom/nes nequam, ut spinas remotae erunt,omnes ,quia non capiuntur manu :
7 Sed, qui attrectaturus est eas, munitur ferro & hastili; ut igne prorsus comburantur in eadem sede.
L ista fünf nomina robustisHmorum, qui erant Davidi: Jofcheb Baschebeth,Tachce- monita primarius tribunorum: huic gratum fuit hastato una vice invadere octingentos confodiendos.
9 Post hunc Elhaiar , filius Dodonis A- chochaiiinter hos tres robustissimos comites Davidis fuit «quum exponerent vitam suam contra Pelischthreos congregatos illuc ad bellum,abeuntibus Jisraelitis.
10 Is surgens, perculsit Pelischthatos,usque dum defatigata effer manus ipsius, 5 c ad- h sereret manus ipsius gladio suo, praestant» Jehova salutem magnam illo die : post quem reversus est populus tantum ad spoliandum.
11 Post hunc autem Schamma,filius Aeae Haras ites : quum congregarentur Pelisch- chasi in catervam, ubi erat portio agri plena lentibus, & populus fugeret ä facie Pc- lischthaeorum ,*
12 Stitit se in medio, illius portionis, ut liberaret eam, percuflitque Pelischthatos ; ita praestitit Jehova salutem magnam.
>; Praeterea descendentes tres isti supra triginta , primarii convenerunt in messe ad Davidem,ad speluncam Hadullacni quum caterva Pelischchaeorum castra haberent in convalle Raphaxorutn.
»4(N*m

14 (Nam David tunc insuo propugnaculo, & statio Pelischthxorum tunc cratddBeth-Lechemum.
is Et desiderio motus dixit David :o/i quis bibendam daret milii aquam «cisterna Bcth-Lechemi,quae ad portam.
16 Quapropter perruperunt tres isti po- 1 tentiflimi per castra Pelischthxorum , & Bjustam aquam e cisterna Berh-Lechemi, qu« c/l ad portam , deportantes attulerunt ad Davidcm: qui noluit bibere eam,ied effudit eam Jehov*.
17 Dicebat enim ; absit mihi, Jehova, ut faciam hoc,an sanguinem istorum hominum,qui iniverunt periculum vitae tuae, fci- bcrem? sic noluit bibere illam; haec fecerunt tres illi potentislimi.)
18 Deinde Abischai,frater Joabi; filius Treruix erat primarius horum trium, qui Vibravi: hastam suam in trecentos, quos confodit; «Atque nominatissimus inter hos
19 Horum trium nonne,quia honoratissimus erat , fuit illis princeps ? attamen usque ad illos cies non pervenit.
20 Et Benaja, filius Jehoiadahi,filius viri strenui,magnus rebus gestis,e Kabtzede.' is percuHit duos valentimmos Moabitas , & idem descendens perculfit quendam leonem in medio cisternae tempore nivis.
ii Idem quoque percusfit quendam L- gyptiuni spectabilem rm^mtudiTir, quum tffet in manu Ägyprii hasta, descendit ad cum baculo j Lc arripiens hastam e manu jEgyp:ii*interfeciteum hasta ipsiuS.
11 Hxi fecit Benaja, filius Jehojadjhi : qui erat nominatus inter hos tres potentes;
1; Honoratus supra triginta, quamvis ad tres illos non pervenerit: quamobrem prreposuit eum David satellitio suo.
14 Hasael frater Joabi supra triginta i- flos; Elchananem filium Dodonis Beth-Le- chemitam:
1 j Schammam Charoditam: EliKam Cha- toditam ;
ifi Chelctzum Paltitam; Hiram, filium HiKeschi TeKohxum :
17 Abihezerem Hanatlvothanum > Mc- bunnaium Chuschathxum:
18 Tzalmonem Achochxum: Maharium Netopharhxum:
29 Chelebum filium Bahanx Netopha- rlixum : Itthajum filium Ribbai e Gibha Binjaminirarum:
p Benaiam Pirathonxum: Hiddajum ex Una vallium Gahaschi;
Abi Halfionem Harbathxum: Haz- inavethum Barchumxum ;
p EljachoamSchahalbonxumt e filiis Ja- fchcnis Jehonathanem:
;; Schammam Hararitam : Achjamum, filium Schararis,Araritam :
p Elipheletum filium Achasbai Maha- chattlixi; Elihamum filium Athitophelis Gilumhinum :
; s Ghezranum Carmclitam ; Paharaium Arbxum ;•
0 Jigeajem filium Nathanif eTzoba: Jianin Gaditam :
Tzelekum Hammonitam : Nachara-)nm Beerorfuwmrarmigerum l«abi,filii Treruj*;
s liber u; csp.?*, |
)8 Hiram Jichrafum : Oarcbum Jith- rxum:
Uri jam Chhthxum: omnes fune triginta septem
C.A P. X X IV. PcJW triduana,t jiisquc c&u- Ja,& remedium.
P Errexit autem ira Jehovxaccendi in]is- raelitas; quum incitälTet adverJariM 6a- videm in eos, dicendo, age numera jifraV- lem Lc Jehudam.
x Edixit enim rex Joabo principi copiarum suarum,discurre .iaPrti per omnes tribus Jisraelis a Dane Becrschebahum usque jöc recensete populum; ut sciam numerum po- .
) Et quamvis diceret Joab regi,at adji- ciat jehova Deus tuus ad populum , quotquot sunt centuplum,iique oculis domini mei regisvidentibus: dominus autem meuS rex quare delectaretur re hac ?
4 Tamen confirmatam elt verbum regis apud (cabum. & apud prxfectoscopiarum; quapropter egredus elt|oab,& praefecti copiarum a conspectu regis,ad recensendum populum Jisraelem.
S Et trajicientes jardenem $ castra posuerunt ad Harohcrem.A dextera civitatis,quae e/tin medio torrencisGaditarum,Jahzctem
6 Deinde venerunt Gilhadera, & in terram inferiorem recens comparatam: postes venerunt Dan]ahanum,& circaTztdonem.
7 Et venientes ad urbem munitam Tyri,
& omnes civitates Chivvxi,& Cenahanxi ; procesterunt ad meridianum tractum Jehu« dx B«erfchebahum.
8 Denique,'quum discurrissent per totam' terram ; venerunt exactis novem mensibus {k viginci diebus feruschalajima :
9 Übi dedit joab numerum census populi regi: erant autem Jifraclitarum octingenta millia virorum strenuorum , stringentium gladium, virorum autem j ehudx quingenta millia.
10 TumanimusDavidis affecit eum,postquam »umeraffet populum : quapropter dixit David Jehovx; peccavi valde in eo, quod feci, sed nunc Jehova, transfer, quasso iniquitatem sem tui , tam stulte egi
11 Quumque surrexisset David mane, verbum Jehovx fuit ad Gadem, prophetam videntem Davidis,dicendo:
1 r Abi,ut alloquaris Davidem.tta ait Jehova , tria ego propono tibi: delige unum ex his,quod faciam tibi.
i; Veniens ergo Gad ad Davidem,renun- ciavit ei ; dixit enim ei; an eveniet tibi septem annorum fames in terra tua ? an vero, ut fugias tribus mensibus,a facie opprimentium re,ira ipie persequetur te ? an denique ursit u ibus diebus pestis in terra iua 5 nunc cognosce, & vide, quid rei responsurus sim ci.qui misit me.
14 Dixit vero David Gadi,angustia est mihi valde: incidamus, quxsio, in manum Jehovx » nam magnx sunt miserationes cius, in manum autem hominis ne

cadam.
1 s Itaque posuit jehova pestem in jis- raistc ab eo mane ulque ad rempuscoristi- 'uuum; aiwiueiwiwns depopulo a Dane Ulque

usque BeerscBiebabum , septuaginta millia Virorum.
16 Extcnderatque manum suam angelus entra JeruschaUiima.ad perdendum eassed pccnitens Jehova istius mali.cdiscitnngelo, qui perdebat < 4 e populo ; fatis est, jam remitte manum tuwm(angelu5 autem Jehova: crati . ca aream' Araun* Jebufasi)
17 Quum alUoquutus David Jthovam, videndo angclu»m,qui percutiebat populum» dixisset, etcce ego peccavi, & «g<^ni- que feci,hi aurem.hse oves,quid fecerunt ? iit, quaeso, manius tua contra me» & contra domum patern«m meam.
18 Deinde rediit Gad ad Davidem die illo ; Se dixit ei,ascende, statue Jehovas altare in area Arauna: jebufasi.
ig Et ascendente' Davide secundum verbum Gadis, quemadmodum praeceperat J e-
10 Quum prospectans Arauna,videret regem fle servos eius transeuntes adsc,egressus Araunijincurvavit se habens Vonorem re-
CUM; , Cap.s.
gi facie sua dem iffa in terram.
! -i Dixitque Arauna, quare venic dominus meus rex ad servum iuutn ? cui diccn* ite Davide.emturus a te istam aream,a .1 asdi- ficandum altare Jehovas, ut cohibeatur hasc plaga a populo!
22 Dixit Arauna Davidi,accipiat Se offerat dominus meus rex,quod bonum, x/idetur in oculis ejus , vide bos boves pro holocausto,& has tribulas, fle instrumenta boum in ligna.
2} Hasc omnia dabit Arauna regulus regi; diccbatque Arauna regi, Jehova Dcuff tuus acceptum te habeat.
14 Dixit vero rex Araunns, nequaquam» sed omnino emam abs te pieuo,neque offeram Jehovas Deorr.toholocausta gratis: quapropter emit David aream illam>& illos Iboves argenti siclis quinqu. ginta.
| 2' Deinde exstruens ibiDivid altare Je- ihov» , obtulit holocausta & eucharistica; iste eXoratus est Jehova terrae, & cohibita I plaga h'aec ab Jisrsele.
KBWE«£«e*91«3S«8«E®E®e«5®8E*S6®e*5t*SE*s6®E®äE*ä
Regum Li
CAP. I* •Arfowja rtgnum dffr&anssrustra- tur,{$ SVbe/omo tndugumtui’.
R EX autem David senuerat,vergebat aetate ; Sc quamvis operirent cum panni s,non tamen calefiebat.
2 Quapropter dixerunt ei fervi eius, quaeratur domino meo regi puella« virgo, quae stet coram rege,8csit et adiutrix,utcubanie ea in stnu tuo,calefiat dominus meus Rex.
; Qusrentes itaque puellam pulthram in toto termino Jisraeluarum ; invenerunt A- bischagam Schunammitidem,quam adduxe runt ad regem.
4 Erat autem puella haec pulcraadmo- dum : eratque regi adiutrix , & ministrabat ci,rex vero non cognovit eam.
s Adonijaporro, filius Chrggithae, efferens se,dicendo ,ego regnaturus fumi paraverat sibi currum,& equites,& quinquaginta viros praecurrentes sibi.
6 Quem pater eius nunquam dolore afficiebat,dicendo ; quare ita facis ? & ipfc quoque bona forma crdtvalcse » pcpererai* que eum Cbaggitha post Abschalomum natum.
7 Tandem fuerunt ei sermones cum Joa- bo,filio Txerui*,8c cum Ebjaihare saceido- te : qui Adonijam sequuti adjuverunt;
8 Tzadokvero sacerdos,& Bena»a filius
i ehoiadahi, fle Narhan propheta, fle Schim-1 i, ac Rehi » fle r»st'^ui potentes , qui eMnt Davidi ; non aderant Adoniias.
9 Qüïmque Adonija mactatis pecudibus «c bobus. iisque pinguibus apud lapidem Locheleth.qui esi juxta fontem Rogelis.in- vitaflet omnes fratres suos, filios regis , fle omnes homines Jehudas,servos regis:
10 Nathanem vero Prophetam,fle Hena- jam, fle reliquos potentes ,ac Schelomonem fratrem suum non invnasset;
ti AUoquutus est Nathan Bath-Scheba- ham^matrem Scheloraonis, dicendo, annon
ber prior.
audivisti regnare Adonijam,filium Chaggi- chas: domino nostro Davide ignorante ?
12 Nunc ergo age , daturus «am sum tibi consilium ; sic libera vitam tuam » 8c vitam filii tui Schelomonis.
Abi.flc ingredere ad regem Davidem. dictura et, nonne tu,domine mi rex.iurastl anciil» tuas,dicens,Schelomo filius tuus regnaturus est post me , Sc ipse sessurus est super solium meum ?cur ergo regnat Adonija?
14 Ecce te adhuc loquente ibi cum regeZ ego quoque ingrediar post te, fle confirmabo verba tua.
is Itaque ingressa est Bath-Schebah ad regem in conclave , (rex enim er at senex valde) ubi Abifchag Schunammitis mini*« 1 strab.it regi.
16 Et inclinato vertice Bath-Schebah incurvavit fe honorem habens regi : 8e dicen-
erege,quiri tibi est?
17 Dixit ei, domine mi,tu iurasti per Je- hovam Deum tuum ancili» tu* , Schelomo ilius tuus regnaturus est post me $ fle ipse sessurus est in folio meo.
‘ 18 Nunc autem,ecce Adoniia regnat, te, domine mi rex,ignorante.
19 Mactatis enim bobus , iifque pinguibus, Se pecudibus multis , invitavit omnes filios regis,etiam Ibiatharem sacerdotem,8c joabum principem militias, Schelomonem vero servum tuum non invitavit.
10 At jam,domine mi rex,oculi omnium Jisraiflitarum in te conversi sunt,ut indice* eis, quis sessurus sit in folio domini mei regis post ipsum.
11 Alioquin erit,quum occubueritdo- minus meus rex eunt patribus suis ; ut iim ego,fle filius meus Schelomo peccatores.
22 Eccc autem ipsa adhuc loquebatur cum rege : quando Nathan propheta venu.
2; Qimmque nunciassenc regi, dicendo, ecce Nathan propheta t ingresu* conspectum regis, iqcqtvavic fe bereitn»

Habens regi facie sua <imi$fa versus terram, medere : audie’nsqu* Joab sonum buccinae* Z4 Dixitque Nathan . domine mi Rex,' dixit: quare vox ista urbis perstrepentis tunc dixisti, Adonija regnaturus est post editur?
me » de ipse sessurus est m solio meo ?
»5 Nam descendit hodie , & mactatis bobus,iisque pinguibus,& pecudibus multis , invitavjt omnes filios regis , de principes militisej&frbiatharem sacerdotem,qui ecce comedunt & bibunt coram eo: dc dixerunt, vivat rex Adomia.
16 Me vero,me servum tuum, dtTzado- itum saccrdotem,Se Benaiam filium Jehoja- dahi,ac Schelomonem servum tuum non invitavit.
i? And domino meo rege facta est hse< res?quod non notum fecisti fervo tuo,quis sessurus sic in solio domini mei regis post
18 Cui »quum respondisset rex David, dixit,vocate mihi Bath-Schcbaham ; qu* ingressa in conspectum regis , stabat coram rege- , . . ,
zy juravitque rex, dicens: ut vivit)e- hova i qui redemit animam meam de omni angustia:
;o Quemadmodum juraveram tibi per Jehovam,Deum]israelis,dicendo,Schelo- rnonem filium tiium regnaturum post me , cumque sessurum in solio meo pro me , ita facturus sum hoc die.
Tum inclinans verticem Bath-Sche- bah , satie demifä in terram, incurvavit se habens honorem regi »ac dixit,vivat dominus meus rex David in seculum.
zz Deinde dixit rex David , vocate mihi TzadoKum sacerdotem , Öe Nathanem prophetam, dcBenajam filium Jehojadahi ;ve~ neruntque in conspectum regis.

;; Quibus dixit rex, sumite vobiscum servos dominorum vestrorum , & facite, ut Schelomo filius meus insideat mulas meae ita deducite eum ad Gichonem ;
Ut ungat eum Tzadok sacerdos , & Nathan propheta in regem super Jifiaelem, & clangentes buccinä dicatis , vivat rex Sclielomo.
?5 Deinde ascendetis post eum,& in gressus sedebit in folio meo,8e ipse regnabit pro me: nam prascepi eum eile antecessorem in Jifraele.Scin Jehuda.
$6 Tum respondens Benaia,filius feho- jadahi regi,dixit,Ament ita dixerit Jchova, Deus domini mei regis.
J7 Quemadmodum fuit febova cum domino meo rege,ita sic cum Schelomone: smphficetque solium ejus supra solium domini mei,regis Davidis.
$8 Descendens ergo Tzadok sacerdos. & Nathan propheta , & Benjja filius jehoia- dahi, Cerethasufque, 8c Pelethtßus, quum fecissent , ur insideret Schelomo mul® regis Davidis,deduxerunt eum ad Gichonem.
^9 Et Tzadok sacerdos accepto cornu o- lei e tentorio, unxit Schelomonem,^ clangentes buccinä, dicebant totus populus,vivat rex Schelomo.
40 Ascendebant autem totus populus post eum , 8 c ipse populus canebant r.bits Itttabanrurque laetitia magna > adeo ut finderetur terra prat voce eorum.
4* Et audivit Adonija,St omnes invitati, qui erant cum eo,quum ipsi absolverent co-
4z Quum adhuc ipse loqueretur,ecce |o- nathan,filius Ebiatharis sacerdotis advenit: cui dicente Adoni ja, accede,vir enim strenuus cs,& bonum nunciumassers:
4; Respondens Jonathan, dixit Adoni- ®,at dominus noster rex David regem constituit Schelomonem.
<u,Misit enim cum eo rex Tzadokum sacerdotem, dc Nathanem prophetam adBe- najam filium |ehoiadahi,Cercth®umque,& Pelethaeum.qui fecerunt, uc ipie insideret mula» regis :
45 Et unxerunt eum Tzadok sacerdos,& Nathan propheta regem apud Gichonem, de ascenderunt inde laeti, adeo ut perstreperet urbs : haec illa esi vox, quam audivistis.
46 Quin etiam insidet Schelomo ipsi folio legn! :
47 Er etiam ingressi sunt servi regis sd benedicendum cum domino nostro rege Davide, dicendo ; piarltamms reddat Deus tuus nomen Schelomonis nomine tuo, öc amplificet solium ejus super solium tuum ; ac mcurvavitse rex in suo cubili:
48 Atque adeo ita dixit rex; benedictus fehova Deus jisraelis , qui dedit hodie sedentem in folio meo, fdque oculis meis videntibus.
49 Quare trepidantes.surrexerunt omnes illi invitati,qui aderant Adonijae ;Leabiverunt quisque itinere suo.
VO Adoniia vero metuebat a Schelomone: quare surgens abiit, deprehendit cornua altaris.
c i Quümque nunciaretur Schelomonf, dicendo, ecce Adonija timet regem Sche- lomonem : ideöque ecce prehendit cornua altaris» dicendo: iuret mihi rex Schelomo* se non affecturum morte servum suum gla-
§z Dixit Schelomo,si futurus eststrenuus, non cadet utiw> t capillis eius in terram ; led st malum dcprehendecurin co, utique morietur.
c; itaque misit rex Schelomo, qui deducerent cum ab altari, undeveniens incurvavit le honorem habens regi Schelomoni: cui dixit Schelomo,abi domum tuam.

C AP. II. Vltima volunta* Davidis, ejus • que exerutin ; & confirmatio Scbefomonii in regno,motsque -ddonij*.

/-x llumque prope essent dies Davidis» ut v^moreretur ; praecepit Schelomoni filio flio", dicendo:
z Ego decessurus sum brevi pro consuetudine
totius teri® : tu vero confirmabe- ris,8fvirftiruruses:
$ Et observabis observationem Jehovas Dei tui, »rr.bulnr.do in viiseius, servando statuta eius .* de prateepta ejus, judictnsque ejus,&: testimonia eius,sicut scriptum est in lege Moschis: ut itcundesquicquidfece- ris,de quocunque te verteris.
4 Utpr®siet Jehov» veibun suum, quod Promisit mihi» dicendo ; si observabunt filii tui viam suam, ambulando coram me in [fide» ex toto corde suo, de ex toto animo suo:

luo : dicendo ,tttqUdm,tion exscmdeturtibi vir 'a solio Jisraelis.
* Adh*c,cu nosti,quid fecerit rr-ihi Joab, filius Tzeru;*, quid fecerit duobus principibus exercituum JUYaelis , Abnero filio Neri* Le Hamas* filio Jccherf, quoiocci- dic,designans caedem bellicam in pace ; m reposuit sanguinem beilic* r/dtfinzona ; iua.qu* adbotbat lumbi» ipsius, 8 c in cal- i ceamenco mo.quod habebat ad pedes suos. iSQuamobrem facies pro sapientia tua ; ne ergo sinito deseendere canitiem ejus cum pace in sepulchrum.
7 Erga filios vero Barzillaj Gilhadit* exerceto benignitatem,ut sint intet comedentes cibum mens* tua?: quia similiter appropinquarunt ad me , quum fugerem j propter Abschalomum fratrem tuum.
1 8 Denique eccc apud te Schiphi, filius
Ger* Binjaminita e Bachurimijf/to, qui quidem maledixit mihi maledictione acerrima,quo die ibam M^chanaiima; quo de- i fcendcntc obviam mihi ad fardenem jura- ' vi ei per fehovarojdkcndo;tnorte non afficiam te gladio.
9 Nunc autem eum sontem ne absolvito, cum vir sapiens sis : sed cognosce, quidsis facturus ci, m deducas canitiem ejus cum
' sanguine in sepulchrum.
10 Postea occubuit David cumpatribus i suis, Scsepu'.tus est in civitate Davidis.
11 Dies autem, quibus regnavit David j super Jisrafclem, fuerunt quadraginta an-
■ norum, Chebrone regnavit septem annos, Jerufchalaimis vero regnavit triginta eres
, iz Quum itaque Schelomo sederet in solio Davidis patris fui, & confirmaretur regnum eius valde :
i; Venit Adonija, filius Chaggith* ad Bath -Schebaham matrem Scheiomonis: qua; dixit, an cum pace advenis 2 Stillt, cum pace,inquit.
14 E| dixit,aliquid mihi est dicendum tibi ; qua dicente,loquere ;
15 Dixit, tu nosti meum fuisse hoc regnum, & in me convertisse omnes Jisraeli-
| tas faciem suam,ut regnarem: sed devoiu- ' tum esse ipsum regnum, ut esset fratris mei,
’ «o quod a j ehova ejus sit.
1 1 6 Nunc autem ego petitionem unam ; peto abs te,ne averrito faciem meam : qu*
' dixit ei, loquere :
' 17 Dic quasso, inquit, Schelomoni regi,
| (non enim aversurus estfaciem tuam,) ut ! det mihi AbifchagamSchunamnimdcro in | uxorem.
18 Cui dixit Bathschebah, bene j ego i pro te alloquar regem.
> iq Itaque,quum venisset Bathschebah ad I regem Schelomonem, ur loqueretur ei pro | Adonii? •* assurgens rex obviam ei,incurva- i vir se honorem halens e},& sedens in solio i suo apponi jussit solium matri regis, qu* ■ sedit ad dexteram ejus.
20 Er dixit,petitionem unam parvam ego ; peto abs te, ne avertito sudem Meam : cui i dicente iege, pete mater mea, non enim - avertam faciem tuam:
21 Dixit (Ha, detur Abischag Schunam- •mti5,Adonij* fiatri ruo in uxorem.
« ^cspond.cslj vsi* i«; !>Yhklowo,di-ir
3UM. Cap.j.
matri su* 5 U quare tu peris Abisehagara Schunammitidem pro Adonija ? imo pete pro eo regnum ipsum, ciim ipse sit frater meusma;or me: ac illius, ÖcEb^tharis säcerdotis, ac Joöbi filii Tzcrui* petitio est.
Et juravit rex Schelomo per Jehovam, dicendo,ita faciat mihi Deus: & ita pergat » ut contra vitam suam loquutus est Adonija verbum istud.
14 Quapropter nunc, ut vivit Jehova, qui stabilivit me, fkcollocavitme insolio Davidis patris mei, quique paravit mihi domum quemadmodum loquutus est j

hodie morte afficietur Adonija.
25 Mittens igitur rex Schelomo j yßit eum occidi per Benajam filium Jehojadahi* qui irruit in ipsum ita,ut moreretur.
16 Ebjathari autem sacerdoti edixit rex, Hanathothas abi ad agrum tuum,nam reu* mortis es: attamen hoc die non afficiam te morte,quia portasti arcam domini Jehovi» coram Davide patre meo . & quia afflixisti te in omnibus, quibus afflictus est pater meus;
27 Sic ejecit Schelomo Ebjatharem, ne esset sacerdos Jchovae, ut impleret verbum]ehov*, quod loquutus fuerat contra domum Heli Schilunte. . . , ..
»8 Rumore autem hoc perveniente usque ad Joabum (Joab enim declinabat post A- donijam, ouamvis post Abfchalomum non dedinisset) fugiens Joab ad tentorium Je- hovae,prehendit cornua altaris :
29 Quumque nunciaretur regi Schelomoni, fugit Joab ad tentorium Jehov *, Se ccce ejiprope altare: misit Schelomo Benajam filium Jehojadahi, dicens, abi, irrue in eum;
*o Nam postquam venienti Benaj*ad tentorium jehov*, & dicenti ei,sic edidi rex, egredere, dixisset,nequaquam,sed hic ftuMretulisset Eenajaregi rem. di- «m, ita loquutus gst Joab,Se ita respondit mihi.
$1 Dixit ei rex» sac quemadmodum loquutus est, & irrue in eum, post sepelies cum; ut amoveas culpam sanguinis immeriti, quem effudit Joab» a me» & a domo patris mei.
;r Ec retorquebit Jehova sanguinem e- jus in caput eius, qui irruit in duos homines iusiipres, Se meliores se, & occidit eos gladio,patre meo Davide ignorante; Abne- rum filium Neri, principem militia Jifrae- lis.Sc ilamasam filium Jetheri, principem roiliti* Jehud*.
u Sic reversis c*dibus eorum in Capus Joabi,& in caput feminis ejus in seculum f I)avidi,id est,semini eius, & domui ejus »ac folio ejus erit pax usque in seculum ä Je-
$4 itaque ascendens Benaja, filius Jehojadahi irruit in eum, & morte affecit eum r deinde iepultu$ est domi fu* in deferto.
Tum pr*posuit rex Benajam, filium Jehojadahi loco ejus exercitui : Tzado- JtuinVeio posuit rex loco Ebjathari 5.
16 Deinde mittens rex accersivir Schira-
hin : Sc dixit ei, exstrue tibi domum Jeru- schalaimis, ut> habites ibis neque egreditos inde huc,aut illuc. . . v
17 Eilt -MM, «Up di« egreflyf, tl*nsi«ris

torrentem Kidronem, certo scito te omnino moriturum; Lc causa caedis tux erit in capite tuo.
38 Dixit autem Schimhi regi» bonatfi res ista, quemadmodum loquurus est dominus meus rex.ita facturus est servus tuus, & consedit Schimhi Jeruschalaimis diebus
39 Fuit autem exactis tribus annis, quum fugissent duo fervi Schimhi ad Acischum , filium Mahacx regem Gathi ; deindicas- senr Schimhi quidam, dicendo ; ecce servi tui/Unt Gathi.
40 Ut furgens Schimhi strato asino suo, abiret Gathum ad Acischum,quaesitum servos suos: rediensque Schimhi reduceret servos suos Garbo. ,
4, Quum itaque fiunciatum esset Sche- lomoni, abivisse Schimhin Jeruschalaimis Cathum,8c reversum este,
41 Mittens rex, accersivit Schirnhin, & dixit ei, nonne juramento astrinxi te per lehovam, 8c contestatus sum te, dicendo; quo die exiens, abieris huc,aut illuc,certo icito te omnino moriturum: dixerasque ad me,bona eft hxc res,quam audio :
4 ? Quare ergo non observasti juramentum Jehovx, 8c praeceptum, quodprxce- peram tibi •
44 Deinde dixit rex ipsi Schimhi,tu nosti totum illud malum, cujus con scius est a- nimus tuus, quo affecisti Davidero patrem meum : retorquet ergo Jehova malum tuum in caput tuum :
4? Rex vero Schelomoh benedictus; 8c Ionum Davidis erit stabile coram Jehova usque in seculum >*
46 Tum praecipiente Rege Benajae filio Jehojadahi, egressus, frruit in eum, ita ut moreretur: sic regnum stabilitum est in manu Schelomonis.
C A P. III. Scbefomob pettt & Deo sagMM
tiam pra divitiii bo noribm, c&mquwlr
tintr.V brfc insuper.
"Illnxic autem se affinitate Schelomoh cum Jparhone regejtgypti,& accipiensfiliam Parhonis, duxit eam in civitatem Davidis, donec absolvisset xdificare domum suam, domum Jehovx,ac murum Jerusehalai- morum circumquaque-
* Tantummodo populus sacrificabam in excelsis ; quia nondum aedificata fuerat domus nomini [chovae.ad hos usque dies.
rAmabai enim Schelomoh Jehovam,ambulando in statutis Davidis patris fui: tantummodo in illis excelsis ipse sacrificabat, Scadolebat.
4 Quum itaque abiens rex Gibbonem, od sacrificandum ibi, eo quod esset excelsum magnum, mille holocausta obtulisset Schelomoh in altari illo :
5 Gibhone apparuit Jehova Schelomoni per somnium eadem nocte :dixitque Deus, pete, quid daturus sum tibi?
€ Cui dixit Schelomoh,tu exercuisti erga servum juum Davidem patrem meum benignitatem magnam,quum ambularet coram te fideliter, ac juste, 8 c recto corde erga te : servastique ei benignitatem hanc maximam, quod dederis ei filium sedentem in solio c;u5,ut tft hodierno die.

7 Nunc enim Jehova,Deum,i,(U constituisti me servun. tuum regere loco David«* patris mei. quamvis ego pttrr parvus nesciam procedere.L redire:
8 Servum,inquam,tuum in medio populi tui,quem elegisti: populi multi,qui neque numerari»neque supputari potest prx multitudine.
9 Der igitur servo tuo animum intelligentem, ad judicandum populum tuum, discernendo inter bonum Se malum : quis enim posset judicare hunc populum tuum numeroiisfimum ?
10 Qui sermo, quum bonus videretur in oculis Jehovas, quod petiisset Schelomoh rem hanc:
11 Dixit Deus illi, eo quod petiisti rem istam, & non petiisti tibi dies multos- ne- que petiisti tibi divitias, neque petiisti vitam inimicorum tuorum; sed petiisti tibi discretionem ad intellegendum judicium ;
12 Ecce facio secundum sermonem tuum; ecce do tibi animum sapientem , Se intelligentem, adeo ut par non fuerit tibi ante te> Lc post te non surrecturus sit par tibi.
13 insuperctiam quod non petiisti,do tibi,tum divitias, tum gloriam; adeo ut non sit par tibi ullus inter reges omnibus diebus ruis.
14 Quod si ambulaveris per vias meas, observando statuta mea , & przcepea mea , quemadmodum ambulavit David pater tuus ;etiam prolongabo dies tuos.
if Deinde expergefacto Schelomone , quum ecce adesset somnium,Venit jeruscha- laima: ubi stans coram arcafocderts jeho- vx.obtulu holocausta, Lcfecit eucharistica, deinde fecit convivium omnibus fervi*
16 Tum venientes dux mulieres caupo- n* ad regem , steterunt coram eo :
17 Dixitque mulier illarum una , attende ad me domine mi , ego & mulier hxc habitamus in domo eadem & peperi apud eam in eadem domo.
18 Fuit autem die tertio i partu meo , quum peperi ster etiam mulier hxc , & essemus uni,nullus extraneus esset nobiscum sn eadem domo , prxrerquam nos dux in eadem domo;
19 llt moreretur filius mulieris hujus noctu,eo quod incubuisset ei.
io Quapropter furgens media no cte ,, accepit filium meum a latere meo , ancilla tua dormiente , 8c collocavit eum in sinu suo : filium autem suum mortuum collocavit in sinu meo.
it Quümque surgerem mane ad lactandum filium meum, ecce mortuus erat, sed animadverti de eo mane, quod ecce non rffetfilius meus,quem pepereram.
2.2 Dixit veto mulier illarum altera, nequaquam, sed filius meus A,qui vivit,filius vero tuus, qui mortuus est, illa vero dicebat, quinimo filius tuus,qui

mortuus est» & filius meus, qui vivit: sic loquebantur coram tege.
23 Tum dixit rex, hxc dicit,hic e/i filius meus, qui vivit, filius aurem tuus, qui mortuus est : sed illa dicit, quinimb ejt filius tuus, qui mortuus est, filius alitem meus,qui vivis. _
»4 Qu«-

fc>p«V4* . . L * *
14 Quare edixa rex» acopieme» nutu gladium djfc>*e; & attuleruntmimjlrigU* dium ante regem.
2? Quibus dixit rex, scindite natum i- ßum, qui vivit in duas partts ; & date ejus dimidium uni »dimidiumque alteri;
26 Sed mulier illa» cujus erat filius, qui vivebat» alloquuta est regem» quia aestuabant viscera ejus erga filium suum» ac dixit Attende ad me domine mi» date huic natum •istum, qui vivit, & minime afficite eum
| morte ; illa vero dicebat, neque mihi, neque tibi esto,scindite.
27 Tunc pronunciavic rex, dicens; date illi natum istum, qui vivit, & minime eum iriorte afficite: illa mater eius est:
j 18 Quum que audirent omnes jisraelit*
1 judicium hoc,quod judicaverat rex,timuerunt i facie regis, videbant enim sapien- riam Dei in eo elfe ad exercendum judi-
! C AP.IV. PolitiafasaptentiaStbelcmonH. Rat auter^rex Schelomoh reX stiper torum Jisrae.cm. i Et hi sunt principes,qui erantei: Ha- Larjshu filius TzadoKi pr*ses :
; Elichoreph, & Achija, filii Schischx scriba; ; Jehofchaphac, filius Achiludisa knemoria.
4 Benaia,filius Jehoiadahi pratfectus mi- liti»; Tzadok vero St Ibiathar sacerdotes.
5 Et Hazarjabu, filius Narhanis prsefe- Llus sitarchis,& Zabud,filius Nathanispras- ses,amicus regis :
1 6 Et Achischar pixfectus domui; & A-
doniram,filius Habd* praefectus delectui.
7 Erantque Schelomoni duodecim sitar* Ichi super totum Jisraelem, qui sustentabant regem & familiam eius .mensem quotannis erat uniuscujusque sustentare eam.
8 Quorum h*c sunt nomina; filius Chutis jn monte Ephrajimi:
9 filius Dekeri jn MaKatzo, 8c Schahal- bimis, 8c Bethschemescho ; Bione quoque. Bcthchanane.
10 Filius Chescdi in Arubbothi»-. ipsius Ierat $oco,& tot? terta Chcpheri.
. 11 Filii Aoinadabi, toius tractus Dori; Taphath,filia Schelomonis eut e, uvor •
12 Bahan®, filii Acfiiludis erat Tahanac, ; &Mcgiddo, & tota Beth- Schean, qu*r/I rope Tzarthanefn infra Jiizrchelem a cth-Schcane usque Abel-Jtlecholam, usque ultra JoKemehamuro.
1 ? Filii Geberi in Ramothis Giihadis lerslnt vili* Jairis, filii Menaschis, quxfur.t gn GiUiade.eius erant tractus Argobaqui esi •ist Baschane sexagima civitate» magna;, inunita mufo,& vect? chalybeo.
14 Achinadab, filius Iliddonis erat in Ivlachanaiimis:
. 15 Achimahatz in Naphthali; ipse quosque acceperat Balematham .filiam Schelo- lmvnis in uxorem.
'6 Bahana filius Chufchaj in Äschere, 6 c *n superioribus partibus.
L 17 Jehofchaphac filius Parnachi in]is- lascarc.
18 Schimhi, sil.us EI* in Biniamine:
>9 Oebcs,fi)iui Uri in terra «Silhadis; tcr-
G U M. Gap 4 5
ra Sichonis regis Emm*i, 5 c rfogi regis Ba- fchanis, hic fitarchus unus, qui praeerat illi
20 Jchuda 8c Jifrael multi; ut arena,-quae ejt ad mare in multitudinem ; comedebam, $c bibebant,& l*tabaneurl
21 Schelomoh aurem erat dominans i& omnia regna ab ipso fiuminc ad terram Pe- lisehthsorum» & usque ad terminum Agy- ptiorum : offerebant munus & seiViebant Schelomoni omnibus diebus vita; ejus.
. 22 Erätque cibarium Schelomonis in diem unum, triceni Cori similx,8c sexageni Coti farinae *.
2} Deni bovcS pingues, & viceni bovet pascuales,& centen* pecudes ; praeter cervos, & capreas, damas, denique lectiflima quaeque altilia.
24 Nam ipse dominabatur in tota citeriore parte fluminis a Ti iplifacho ad Haz zam, in omnes reges, qui erant citra ipsum flumen ; & pax erat ei ab omnibuSlateribus suis circumquaque :
r? Adeb ut confideret Jehuda & Jifrael secure,quisque sub »ite sua' & sub ficti sua,a Dane Beerschebahum usque , omnibus diebus Schelomonis.
26 Erantque Schelomoni quadraginta millia prfcfepiorum equilium,ad equitatum ejus : & ad duodecies mille equites.
17 Sustentabintquc sitarcbi illi regem Vchelomonem.&omnes^ui appropinqua - bantad mensamregis Schelomonis, quinque mense suo : non sinebant desiderari quicquam.
28 Hordeum autem , & stramen in e- quos, & in angarios , afferebant ad Iccum ■, ubi erant,quisque pro ratione sua.
29 Praeterea indidit Deus sapientiam Schelomoni,& intelligent!* multüm admodum ; & amplitudinem animi, secundum amplitudinem aren*, qu* eß in littore ma-
Erat enim sapjentia Schelomonis major,quam sapientia omnium orientalium,Sc quam omnis sapientia Agypeiorum. ^
; 1 Sapiemior etiam stiit omnibus hominibus,Ethane Ezrach*o,8c Hemane,8c Cal- cole; 6 c Dardaho filiis Macholis : pervasi-- que nomen e.ius in omnes genteS circum* quaque.
y Et eloquutus est ter miste sententias ; fueruntque cantica ejus qbinqUe supra
;; Eloquutus etiam est de plantis, a cedro, qu* e/lln LibanoUsque ad hyfiopum, qu* prodit e pariete; denique eloquutus est de iumentis,&cse volucribus.&de reptilibus,& de piscibus.
Quamobrem. homines Veniebant ex omnibus popuiisad audiendam sapientiam Schelomonis ; ab omnibus regionibus terra:,qui audierant de sapientia ejus.
GAP. V- Padi« Srhefomonis curn Cb»i4-
wo,qui lif.na (y operarios ei eoncefjit ddex-
jlruClionern templi.
M iserat autem Chiram rex Tyri servos suos ad Schciomonem , quum audirej Usra'ilita* unxisse eum in regem loco patris cius. amicus enim suerat Chiiam Davidi omnibus diebus ejus-

Cap.f, I. R E
2 Quapropter misit Schelomoh ad Chira- mum.qui dicerent:
\ Tu novisti Davidem patrem meum non potuitfe atdificare domum nomini]e- hov* Dei lui, proprer bella,quibuscircum- dederunt eum hostes ; donec poneret Jeho- ya illos sub plantis pedum ejus.
4 At nunc quietem dedit sehovaDeuS meus mihi circumquaque; non est adversa» rius,neque est occursus mali.
f Quamobrem ecce cogito asdificare do* mumnomini]ehova Dei mei; quemadmodum prasdixu fehovaDavidi patri meo,dicendo ; filius tuus , quem ponam pro te in folio cuct, ipse aedificaturus est istam domum nomini meo. , .

6 Nunc ergo praecipe,ut succidant mihi cedros e Libano , 8e fervi mei erunt cum servis tuis» mercedem autem servorum tuorum daturus sum tibi prorsus,ut dixeristtu enim nosti non esse inter nos quemquam peritum ad caedendum ligna , ut /une Tzi- doni.
- Fuit autem, quum audiret Chiramver* ba SchebmoniSjUf lattaretur valde ,3f diceret ; benedictus Jebova hoc tempore, qui profecit pro pavide filium sapientem populo multo isti-
8 Et misit ChiramadSchclomonem, qui dicerent, audivi quorum causa misisti ad me: ego efsectunis sum omnem voluntatem tuam, quod ad ligna cedrina, 8c quod ad ligna abiegna.
9 Servi mei deducent a Libano ad mare, &ego disponens ea ratibus per mare mi;- !4m usque ad locum,quem miferisjj*n//u4- tum niibi, ut ibi disparem ea,& tu auferas i tu vicistim facito voluntatem meam, dando cibum familiae mea.
10 IiaqUe dabat Chiram Schelomoni ligna cedrina ,Sc ligna abiegna prorsus, ut volebat;
11 Schelomoh autem dabatChiramo vicies millenos coros tritici i»i cibum pro familia ejus, & vicies coros olei tusi,ita dabat Schelomoh Chiramoh de anno in annum.
ii Quum ergo dedister Jehova sapientiam Schelomoni, quemadmodum promiserat ei ; & esset pax inter Chiramum Lc Schelomonem , ita ut paciscerentur foedus ambo ipsi:
11 mdixierexSchelomo delectum in'toto Jisraele j fuitque delectus triginta millium virorum:
14. Quorum mittebat ad Libanum decies tnillenosin mensem alternos,mensem erant in Libano , duos autem menses quisque domi suas; Adoniram autem praeerat isti delectui.
1 < Erant quoque Schelomoni septuagies mille bajuli, Scoctuagics mille putatores in illo monte :
16 pratter principes curatorum Schelo- monis,qui praeerant illi operi,ter mille trecentos : qui dominabantur popino,facientibus opus illud.
17 Et praecipiente rege devexerunt lapides magnos , lapides pretiosos, ad fundandum domu r illam,lapides ersoz:
18 Dolabäntque structores Schelomonis, & Itiustoics Chironi, mjut Ciblsi; sic 1
U M. , Cap.tf.
praeparabant ligna Sc lapides ad aedificandum domum.
(; AP, VI. Ei^uisttirfct&irVcttempif. Eindefuit quadrinsentesimo octurgesi- mo anno abegrestu Jisrrel »tarum e terra Agypei »anno quarto » irense Zivo (is mensis est secundus) regni Schelomonis super Jisrafelem i ut aedificare inciperet domum Jehovae.
r Domus autem, quam zdißcavic rex ScheJomch Jehovae,fu;> longitudine lua se- xaginta cubitorum , fic viginti latitudine suajtrigintaverb cubitorum altitudine sua.
1 Et porticus erat ante templum dorr ds , viginti cubitorum longitudine lua , fecundum fronrcm lariiudjnisdormjs;dccem cubitorum latitudine suä ante domum.
4. Fecit autem domui fenestras, prospectui accommodas clausas.
§ Et aedificavit ad murum domus substructionem circumquaque, ad muros ipsius domus circumquaque,templo & adyto: fe- citque alas circumquaque.
6 Substructio imaerdt quinque cubitorum latitudine sua, & mediana sex cubitorum latitudine sua »tertiana vero seprem cubitorum latitudine suä ; nam contractu* ras indiderat domui circumquaque extrinsecus,ne haererent muris domus.-
7 Domus autem , quum aedificabatur, Iapide integro, ut fuerat ad\ ectus,aedificabatur; neque mallei sut securis,rtut ullum inst rutremum ferreum auditura est in illa domo,quum aedificaretur.
8 Porta, ad alae medianum erat in latere domus dextejo ;qua per cochleas ascendebant ad medianum, & a mediano ad tertia- nacubiru/4.
ä JEdificata itaque domo illa,atque absoluta , obttfxit domum ipsam cantheriis, äc coaxationibus cedrinis.
ro Ädificavir suiem substructionem quamque circa totam domum, quinis cubitis altitudine suä i quam adjecit domui lignis cedrinis.
11 Tum fuit verbum Jehovae ad Schelo» monem,dicendo:
11 Haec,quam tu aedificas,domus illa est, si ambulaveris in statutis meis , Lc judici» mea exercueris , ac observaveris omnia praecepta mea , ambulando in eis : utique praestabo verbum meum erga te , quod elo- quurus sum Davidi .patri mo :
i Z Et h bitnbo inter Jisraelitas ; neque derelinquam populum meum Jisraelem.
14 Quum itaque ard/ficässec Schelomoh domumlstam,& absolvisset eam :
»5 Contabulavit muros ipsius domus intrinsecus tabulis cedrinis , a solo domus,ufc que ad tegmen murorum,obduxir ligno intrinsecus robduxit etiam solum ipsum domus tabulis abiegnis.
16 Contabulavit verb viginti cubiros ad laiera ipsus domus tabulis cedrinis ,a solo ufstst? 3(1 ||?fos n uros ; contabulavit, inquam , ipsi intra adytum . in sancto sancto«
17 Quadraginta autem cubitorum erai dvmussila: illud templum ante ius.
-8 Et ad cedros domus intrinsecus eram incito colocynthid«s&ap«rufl0*ej,omnii
erant

L-P.6. I. R t
tränt cedrin«»nuUus lapts confp!ci«ba v ur.
19 Sic adytum inträ domum intrinsecus
aravit,ad collocandum ibi arcam foederis
10 Quod autem ad anteriorem paWem a> dyt! ,viginti cubitorum erat longitudo, 8 c viginti cubitorum latitudo , ac viginti cubitorum altitudo ejus, quam obduxit auro asservato : obduxit etiam altare cedrinum.
21 Quumquc obduxisset Schelomoh hanc domum intrinsecus auro asservato: fecitin- tcriectum parittem praeter funes aureos ante adytum,quem similiter obduxit auro.
11 Ita totam domum ipsam obduxit auro, donec absolveretur tota domus, similiter totum alrarc illud , quod erae ad adytum obduxit auro.
H Fecit autem in ipso adyto duoSCeru- fcinose lignis oleosis: decem cubitorum altitudo utriusque eorum.
Et quinque cubitorum erat ala Ceru- bini una, similiter quinque cubitorum ala Cerubini altera : decem cubiti erant ab extremitate alae cumsqje, usque ad extremitatem alar suae alterius.
15 Sic decem cubitorum Cerubinus alter erat: mensura eadem , 8c proportio eadem ambobus Cerubinis.
26 Altitudo Cerubini unias decem cubitorum,& similiter Cerubini alterius.
17 Disposuit autem istos Cerubtnos intra domum intimam , ita ut expanderent alas Cerubini; & attingerer ala unius murum hunc , & ala Cerubini alterius attingeret murum alterum; alar veto eorum versis medium domus attingerent altera alteram.
18 Et obduxit istos Cerubinos auro :
29 Omnes autem muros istius domus circuitu inciso , sculpturis incisurarum Ceru- binorum,& palmarum» 8e apertorum siorum : intrinsecus 6c extrinsecus ;
}o Solum quoque domus obduxit auro, intus & extra.
Zi Et in porta adyti fecit fores e lignis oleosis : super liminare cum postibus quin- ti parieti*.
qr /n Im autem binis foribus c lignis oleosis »incidit caesuras Cerubinorum , & palmarum , & apertos flores, quos obduxit euro, diduxit etiam super Cerubinos , 8c fuperpalmas aurum.

^ Et similiter fecit porta templi postes e lignis oleosis : e quarta parieti*.
;4 Et binas fores e lignis abiegnis ; d”* valvae foribus unis versatiles, ac duas \ jlvae incisae foribus alteris versatiles erctnt.
Incidit etiam Cerubinos ,& palmas,ac apertos flores : quL obduxit auro»adaptato ad earum sculpturam:
Postea aedificavit atrium interius tribus ordinibus lapidum caesorum ; Se ordine sectarum cedrorum:
$7 Anno quarto coepta est fundari domus Jehov», mense Zivo.
$8'Anno vero undecimo, mense Bu!e(i$ mensis e/i octavus) absolvit domum hanc cum omnibus rebus ejus , & fecundum e- mnes rationes ejus: ita aedificavit eam septem annis.
CÄP. vn. 'Regia Sibtlomonit, is orna r sncntatanpli.
Q tl M. Cip-T»
postea domum tuam sedifietvit Schelo- 1 moh tredecim annis: quibus absolvit totam domum suam.
I Deinde «dificavit domum saltus Libani centum cubitorum longitudine, & quinquaginta cubitorum latitudine » & triginta cubitorum altitudine . super quacuor ordines columnarum cedrinarum »& trabes cedrinas impositas columnis :
3 Et tectum cedrinum superne supra contabulationes, quod erat supra columnas» quadraginta quinque ; quindenas ordine :
4 Et prospectuum tres ordines ; quorunt aspectum ad aspectum dividebatur , triplici
5 Et omnes portas cum postibus quadri- tas jugumento : & directuram aspectus a d aspectum triplici serie.
6 Pratrerea porticum columnarum fecic quinquaginta cubitorum longitudine , 8e triginta cubitorum latitudine : ita ut porticus ejjf t fecundum aspectum illarum,id est, :columnas, Se columen fecundum aspectum illarum.
7 Item porticum tribunalis , ubi judicabat,porticum judicii fecic, quod obtectum erat cedro a soli parte una ad alteram.
8 Post« domui suae,ubi habitabat,atrium alterum interius ista porticu,opere huic simile eratjdomum quoque filijeParhonis fecit,quam duxerat Schelomoh similem porticui isti.
9 Omnia hate erant e lapidibus pretiosis, fecundum dimensiones unius caesi lapidis, sectis ferra intrinsecus & extrinsecus : id- que a fundamento usque ad praecinctiones, etiam extrinsecus usque ad atrium ma-
10 Fundatio quoque erat e lapidibus pretiosis, lapidibus magnis : lapidibus denum cubitorum, & lapidibus octonum cubito-
II Similiter superne e lapidibus pretiosis , fecundum dimensiones uniu* lapidis caesi, & cedro.
12 Denique atrio magno circumquaque, tres erant ordines lapidis cassi, & ordo trabium cedrinarum: similiter atrio domus Jehov* interiori» Se porticui ejusdem do-
1; Misit quoque rex Schelomoh.ut assumeret Chiramum e Tyro.
14 (is erat filius mulieris vidua?, e tribu Naphthali,cuius pater vir Tyrius fuerat, faber aerarius eo quod plenus eilet peritis Se intelligentia , ac notitia ad faciendum omne opus ex aere : qui veniens ad regem Schelomonem,fecittotum opus eius.
1 f Formavit enim duas columnas aereas: octodecim cubitorum erat altitudo columnas unius, quam filum duodecim cubitorum cingebat,ut columnam secundani.
16 Et duo coronamenta fecit, ad imponendum summitatibus columnarum efuso asre : quinque cubitorum altitudo coronamenti unius,8e quinque cubitorum altitudo toronamenti alterius.
17 Encarpi opere implexo,fasciae opere catenato ipsis coronamentis, quae erant hi summitate columnarum: septem coronamento uni erant,Se septem coronamento ai- i«ri.
18 Qu«

Cap.v* I. R E
18 Qu* aptavit ad fpfw C6lumna$: deinde duos” ordines circumquaque super en- carpum unum, ad tegendum coronas , quas imponendas erant summitati malogranatorum,ut etiam fecit coronas alteri.
19 ita ut coronas,qus er4nt super capitulum 'columnarum opere liliaceo, collocan- darum in porticu, quatuor cubitorum essent. . . 1
:o Coronas aurem impositas duabus istis columnis, etiam sursum versus Jit* erant e regione projecturae »quas erat in latere en- carpi: Sc malogranata ducentenabtm* ordinibus circumquaque , etiam ad coronamentum alterum.
zi Deinde erexit columnas ipsas in porticu templi: erectämque columnam dexteram vocavit nomine ejus Jacin, postea erectam columnam sinistram vocavit nomine ciusBohaz.
zz Quum itaque impositum esset capitulo columnarum opus liliaceum »absolutum est opificiumcolumnarum.
i} Item fecit ipsum lacum fusum: decem cubitorum erat a labri parte una ad alteram. rotundum circumquaque,cujus altitudo quinque erat cubitorum,8c silum triginta cubitorum cingebat eum circumquaque.
i* Colocynthides autem subter labium ejus circumquaque cingebant ipsum, den* in cubitum ambiebant lacum circumquaque : duobus ordinibus colocynthides fus* in fatura eius.
z; Stabat impositus duodecim bobus,tribus respicientibus ad aquilonem, & tribus respicientibus ad occidentem,&tribus respicientibus ad meridiem , ac tribus respicientibus ad orientem : quibus lacus erat impolitus superne : ita eorum omnium posteriora intus latebant.
z6 Crassitudo autem etus palmans erat t Se labium ejus simile operi labii cil icis,aut floribus lilia ; bis mille bathos continebat.
Z7 irem fecit bases decem «reas: quacer- num cubitorum longitudo basis uniuscujusque ; & quaternum cubitorum latitudo «»us.tcrnorumquecubitorum altitudo eius.
z8 Erat amem hujusmodi opus cuiusque basis, zophori erant eis ,• erantque zophori inter denticulatos toros.
29 Ipsis autem zophoris,qui erant inter denticulatos toros, inerant leone?,bove;,Sc verub/ni, 8c super denticulatos toros fulcrum superne: infra leones vero, Sc boves adjectionesopere ducto-
Erantque quaternae rotae *ne* basi unicuique,& rabui* *re*,quibus rawtsi. a- pul* in quarernis impagibus suis ; subter labrum quodque, scapulas ill* erant fus* e regione adiectionum cuiusque f.tbrt-
Deinde illius labri os ab interiore pir* te ambitus coronarii, sursum versus exstabat uno cubito,cujus ambitui os rotundum arat opere fulcri,fesquscuhirale-.circa cuius e>s similiter intrant c*sur* , Se zophori earum quadrati-, non rotundi.
Quatern* autem vot x illae subter 7.0- phoros illos , & axes rciarum affixi erant basi : Sc altitudo rot* uniusituiusque erat fesquicubiti-.
H E ra'tque ojnis roraium istarum simile aperirot* currus; axes eaium, St modioli
G U M. Gap.n*
earum, & canthi earum, & radii earum, o- mnia fusa.
;; Similiter quatern* scapul* ad quaternos angulos basis uniuscujusque: ex ipsi* basi ePant scapul* ejus :
lea u: in summo ipsius basis, dimidii cubiti altitudo rotunda exstat et circumquaque : nam in summo basis manus illius,ut zophori illius,ex ipsa erant.
;6 Insculpsit autem tabulis illius,manibuHi illius. & zophoris illius Cerubinos,leones,* & palmas : prout calaturis cuiusque,& ad» j jectionibus circumquaque conveniebat. j In hanc formam fecit decem bases:fu-i sura eadem, mensura eadem, proportio ea- j dem erat ipsis omnibus.
;8 Itemfecitdecem labra *rea : quadra- - genos bathos continebat labrum unum- quodque,quaternurn cubitorum erat labrum unumquodque. labrum unum impositum basi fu* uni in decem bases.
^9 Et disposuit harum basium quinque ad latus ipsius domus dextrorsum» Sc quinque ad latus domus sinistrorsum: lacum vero posuit versus latus domus

dexterum» ad orientem e regione meridiei.
40 Quum itaque Chiram fecisset labra,
Sc hamas, ac cra>eras eorum, absolvi: Chiram facere rocum opus, quod fecit regi Schelomoni pro domo fehov*.
41 Columnas duas, & orbes coronarios, qui erant impositi capitulo columnarum duos, Sc encarpos duos, ad tegendum duos orbes coronarios, qui erant impositi capitulo columnarum:
41 Et malogranata quadringenta pro duo-1 bus encarpis: duobus ordinibus malogr.-’- , nata pro encarpounoquoque,ad tegendum < duos orbes coronarios, qui erant in superficie columnarum ;
4; Item bases decem, Se labra decem,imposita basibus;
44 Item lacum unum,8c boves duodecim sub ipso lacu:
45 item ohas» Se hamas, & crateras,denique omnia vasa illa »qu* fecit Chiram regi Schelomoni pro domo jchovae, ex *te pur-
° 4 6 In planitie Jarrfenii fudjr ea rex ist terra argillosa, inter Succothas.Sc Tzartha-
4-» Et omisit Schelomo pendere omnia vasa ista pr* multitudine quam plurima; nost 1 pervestigatum est «ris eorum pondus.
48 Fecit veto Schelomo omnia instrumenta ista, qu* erant domui Jehovas; nem-, pe akare.aureum » & mensam, super quam eram panes faciei.aueam:
49 Item lychnuchos, quinque a dextera,- Sc quinque ä sinistra ante ipsum adytum, ex aurp asservabo: flores etiam,&lucernas. St forcipes aureos.
<0 Item pelves,& instrumenta musica,8c crateras, St acerrai, 8c trullas ex auro asfei- vato : etiam cardines fxminas cum foribus domus interioris sancti sanctorum, A cum foribus doniuS ipsius templi,nuiea».
< i. Perfecto demum toto opere illo,quod fecit Rex Schelomoh pro domo Jehovatsin- ferenS rex Schelomo res consecratas a Pavide patre suo. argentum 8 c aurum,& vasa, posuit in thesauris domus Jehovae.
. -CAP.8,

[C.p-8. r 1. R E
C AV. VIII. Dedicatio Templi.
Unc congregari jussit Schelomo Seniores {israe 1 is, & omnes primario! tribuum ,'principes paternarum familiarum cum Jistaelitis ad regem Scbelomonem Je- rufchalaima : ut deducerent arcam foederis jehovae e civitate Davidis»ta eJlTiijon.
2 Congregatis itaque ad regem Schelo- monem omnibusjisraelitis mense horridorum ahiorum, in ipso festo (is «st mensis septimus.)
; Et convenientibus omnibus Senioribus Jifraelis,deportarunt sacerdotes arcam:
4 Et deduxerunt arcam Jehov*,8e tentorium conventus,&omnia vasa sacra,quae er Ant in tentorio ; deduxerunt, tnquaru, ca sacerdotes & Levitas.
5 Rex autem Schelomo Se totus coctus Jisraelitarum.qui convenerant ad eum.cum ipso euntes coram arca ; sacrificabant pecudes & boves, quae nec numerabantur, nec supputabantur; pras multitudine.
6 intulerunt autem sacerdotes arcam foederis Jehov« in locum ipsius.in adytum dormis, in sanctum sanctorum , sub atas Ceru- bmorum.
7 Nam Cerubini pandebant alis super locum arcae; Se obtegebant Cerubini arcam & vectes eius superne.
8 Deinde protenderunt ejus vectes ; ita ut conspicerentur summitates vectium e sancto,versus partem anteriorem ipsius a- dyti ; non autem conspicerentur foris:fue- runtque ibi usque in diem hunc.
O Nihil er&t in arca praster duas tabulas lapideas, quas collocaverat ibi Mosche in Chorebo ; quando pepigit/adus jehova cum hliis Jifraelis egredientibus ipsis e terra Ägypci.
»o Vuit autem, quum exirent sacerdotes c sancto ipso ,* ut nubes implerer domum
ii Adeo ur non possent sacerdotes consistere ad ministrandum propter ipsam nubem ,• quum implevisset gloriaJehovac domum jehov«.
ii Tum dixit Schelomo : Jehova dixir,se habitare in caligine.
i; Plane aedificavi tibi domum habitaculi ; stationem,in qua resideas in secula.
,4 Postea rex conversa facie sua benedixi-cum tota congregatione Jifraelis > t«a congregatione jifraelis stante :
1 c Ac dixit,benedictus Jehova Deus Jis- raelis , qui alloquutuS est'ore suo Davidem patrem meum $ prout manu sua implevit, dicendo:
16 Ex quo die eduxi populum meum Jif- raülem ex Lgypto; non elegeram civitatem ex ullis tribubusjisraelis.ad aedificandum domum , ubi effer nomen meum ; sed elegi Davidem,ut pr*esset populo meo jis-
17 Quamobrem fuit in animo DavidiS patris mei -.aedificare dnmum nomini Jehov«,Dei Jisrafclis.
18 Sed dixit jehova Davidi patri meo.eb quod fuit tibi in animo aedificare domum nomini meo i bene fecisti,quod fuisti eo a-
1 9 .Verunumen tu non es aedificaturus
6UM. Gap
ilHatn dotttum: sed filius tmiS.qtli egrefsti- ruisect elumbis tuis, issdificabic domum i« stam nomini meo.
jo itaque prarstitit Jehova verbum suum» quod loquutus fuerat : furrexi enim loco Davidis patris mei, 8 c sedens in folio jisrae- ÜS, quemadmodum loquutus est jehova,aedificavi domum hanc nomini jehov« Dei JifradliJ ;
ai Ubi disposui locum pro arca,in qua A fcedui jehovac ; quod pepigit cum patribus nostris, quum educeret eos i terra JE- gypti.
ii Deinde substitit Schelomo ante altare jehovar, coram tota congregatione Jisrafc- ÜS : Se expa ndit manus suas vetitis coelum :
Ac dixit; jehova Deus Jifraelis,nullus est similis tibi Deus,in coelis superne,aue in terra inferne , servansfoedus 8 c benignitatem fervis tuis,qui ambulant coram te ex toto animo suo:
24,Qui servisti Davidi, patri meo,servo tuo, id quod eloquutus fücras ei ; ut elo« quueus fueras ore tuo, ita manu tui implevisti,sicut hoc die.
25 Nunc ergo,Jehova Deus Jifraelis,serva Davidi servo tuo, patri meo, id quod e» loquutus fueras ei,dicendo ; non exscindetur tibi vir a conspectu meo,sedens in folio |israelis:si ramen observabunt filii tui viam, stiam, ambulando coram me,8c quemadmodum ambulasti coram me.
26 Nunc etiam DeuS JifraiMis ; confirmetur, quasso,verbum tuum, quod eloquutus es servo tuo Davidi,patri meo :
27 Etenim an revera habitarer Deus in terra? ecce cccli ipsi, Se cocli coelorum non capiunt te,quanto minus domus haec,quam aedificavi?
28 Refpicias igitur ad orationem fervi tui,de ad deprecationem ejus, Jehova Detis mi; auscultando clamori, & orationi, qu» servus tuus orat coram te hodie :
29 Ut sint oculi tui aperti erga domum jhanc noctu de interdiu, erga locum illum, 'de quo dixisti, futurum est nomen meum ibi ; auscultando orationi,qua orabit servus tuus versus locum hunc:
p Ec auscultes deprecationi fervi rui, Se populi tui Jifraelis, qua orabunt versus locum hunc: tu, inquam, auscultes in loco habitationis tu« in coelis, Se auscultans condones.
31 Quum peccaverit ullus in proximum suum, qui detulerit ei iuramemum exeera- tionis , exeeratione adjurando eum, (nam veniet exeeratio ante altare tuum in domum hanc:)
p Tunc tu audito e coelis, & conficiens, judicato servos tuos, improbando improbum, reddendo viam eius in caput ejus ; de iustificando justum, reddendo ei secundum justitiam ejus.
M Quum plaga avectus fuerit populus tuus Jiscael coram hoste, eb quod peccaverint Jn te *. si conversi ad te,celebrabunt nomen tuum, 8e orabunt, ac deprecabuntur te versüs domum hanc-:
;4 Tunc tu exaudito e coelis, condonans peccatum populi rui Jisradlis: ut reducas eos in terram hanc, quam tradidisti majoribus eorum«
Qj» ?; Quum

N Quum clausum fuerit coelum ita,ut non sitpluvia,eb quod peccaverint in te : si orantes versus locum hunc, celebrabunt nomen tuum, &'a peccato suo revertentur, quia testatus fueris rontrd eos:
$6 Tunc tu exaudito e coelis condonans peccatum fervorum tuorum, & populi tui Jisrafclis , quum docueris .eos viam optimam, per quam ambulent: ut des pluviam super terram tuam, quam dedisti populo tuo in pofleslionem.
fames, quum erit in hac terra, pestis quum erit, uredo, rubigo, locusta, bruchus quum erit, quum anget eum inimicus ejus in terra ditionis ejus; quaecunque plaga, quascunque agritudo:
^8 Omnem orationem,omnem deprecationem, quae erit ä quocunquc homine,aut a toto populo tuo Jisraele; quumagnoscentes quisqne plagam animi lui, expandet manus luas versus domum hanc.
;9 Tum tu exaudito 'a caclis,statione habitationis tuas,ut condonans facias,aut des unicuique fecundum omnes vias ejus,quas agnosces apud animum ejus; tu enim nosti solus animum omnium filiorum hominis.
4c Ut revereantur te omnibus diebus, quibus sunt victuri in superficie hujus terrae,quam dedisti majoribus nostris.
41 Quin etiam extraneo ipsi, qui non e populo tuo Jisraele fueiit; sed venerit e terra longinqua propter nomen tuum :
41 (Audient enim de nomine tuo magno,« manu tuä robusta,ac bravhio tuo extento) quum adveniens orabit versus domum hanc:
4; Tu auscuJtatocccelis» stationehabi- tationis tuae, ut facias omnino, prout clamaverit ad te extraneus ipse : ut experiantur omnes populi terras nomen tuum, ad reverendum t», sicut populus tuus jifrael, £c ad cognoscendum nomen tuum invocari super domum hanc,quam aedificavi.
44 Quum procedet populus tuus in bellum contra inimicum <uum via, qua mittes eos: si orabunt Jehovam via civitatis hujus, quam elegisti, & hujus domus,quam aedificavi nomini tuo.*
45 Tum exaudiese codis orationem eorum, & deprecationem eorum ; ut peragas «ausam eorum.
46 Quum peccaverint in te (nam nemo est.qui non peccet,,) & iratus contra eos exposueris pos inimico,* ita ut captivos abduxerint eos illi,a quibus capti sunt,in terram inimici, longinquam, jtue propin-
47 Si reducent in animum suum in ea terra,ubi captivi detinebuntur,ut conversi, deprecentur te in terra eorum, quorum sunt captivi, dicendo, peccavimus, & perverse egimus, improbefecimus:
48 Et revertentur ad te ex toto corde suo, & ex toto animo suo,in terra inimicorum suorum, qui captivos detinebunt eos ; & ©rabunt tevia terrae sufc.quam dedistima- joribus »osorum. huius civitatis,quam elegisti, 8c nujus domus, quam aedificavi nomini :uo:
49 Tum exaudies e coelis, statione lwbi* titionis tu«, orationem eorum, & depre*

cationem eorum ; ut peragas causam eoj
50 Ue condones populo tuo,qua: peccaverint contra te, & omnes defectiones eorum, quibus defecerinta te ; Seconcilies eis misericordiam coram captivos detinentibus eos,ut misereantur eorum.
51 { Populus enim tuus, & jJoiTcflio tua sunt,quos eduxisti ex JEgypto, e medio catino ferri.)
51 Oculis tuis apertis existentibus, ad deprecationem fervi tui,& ad deprecatio-' nem 'populi tui Jifroelis, auscultando eis, quandocunque invocabunt te 5 $ Tu enim distinxisti eoStibi in postesi- sionem ab omnibus populis terra:: quemadmodum loquutus es per Moschen servum tuum,quum educeres majores nostros ex Agypro,Domine Jehovi.
54 Deinde fuit,quum absolvisset Schelo« moh orare Jfhovam tota oratione,& deprecatione ista , ut (urgens ab anteriore parte altaris Jehova:, ab inflexione sua in genua »manibusque suis pastis versus coelum.
55 Staret ac benediceret Deo cum tota congregatione Jisraclis; vocemagna,di-
56 Benedictus Jehova, qui dedit quietem suo populo Jisräeli , prorsus ur loquutus fuerat; non excidit res alia ex omnibus bonis sermonibus eju$,*quos loquutus fuerat per Moschen servum suum.
57 Sit Jehova Deus noster nobiscum, quemadmodum fuit cum ma : oribus no- ttris:ne derelinquat nos,neque deserat nos:
58 Inclinando animum nostrum ad se ;uc ambulemus in omnibus viis ejus, ut obser- 1 vernus praecepta e jus, Lestatutaejus.se judi- j cia ejus,qua: prascepit majoribus nostris. ' I
59 Et sint verba mea ista,quibus depre- ! catus sum coram Jehova, propinqua Deo : nostro interdiu «noctu i ut peragat cau- fim servi sui,8c causam populi sui JistsLlis, j cuiusque temporis tempore suo :
60 Ut cognoscant cmnes populi terrae Jehovam este Deum ipsum, neminem esse amplius.
6r Quum erit cor vestrum integrum erga Jehovam, Deum nostrum ,* ambulanda in statutis eius; & observando praecepta ejus,sicut hodierno die.
61 Deinde rex & omnes Jisraelirar cum eo,iacrificarunt sacrificia coram Iehova.
6\ Sacrificavit enim Schelomoh in sacrificium eucharisticum, quod sacrificavit Jehova: ; boves vicies bis mille, 8c pecudes centies vicies mille : quum dedicarent do- ' mum Jehovae rex,& omnes filii Jisraelis.
64 Eo ipso die consecravit rex internam partem atrii, qua: erat ante domum Jehova:, eo quod parasset ibi holocausta, 8t munera,ac adipes eucharisticorum : nam altare aereum, quod erat coram Jehova, minus erat,quam ut caperet holocausta, & munera,ac adipes eucharisticorum.
65 Celebravit etiam Schelomoh tempore illo illud festum, & torus Jifrael ciim eo, congregatio magna, inde ab ingressu Cha- mathas usque ad torrentem Jfgypti, coram Jehova. Deo nostro septem diebus» deinde septem diebus; boeeji,quatuordetimdie-

ft6 Die o£Vavft dimisit populum,& benedixerunt regi; ita abierunt adtentoria sua, laeti & hilares animo de toto illo dono,quo affecerat Jehova DAvidem servum fuu.m,& Jisraeiem populum suum.
C«p. 9 .t&,
C A P.l "X.Deiu si,undo Apparet Stbelomoni :
5, bfsomcb plurts civttAics adificAt,($ clAf* smi Ofbirum ablegat.
F U:: autem »quum absolvisset Schelomoh re- dificaredomum Jeho\<e,8c domum regis, idque pro toto desiderio Schelomonis.quo delectatus fuerat faciendo :
i (Apparuerat enim Jehova Schelomo- ni fecundo ; quemadmodum apparuerat ei Gibhonc;
; Et dixerat Jehova ei, exaudivi orationem tuam, & deprecationem tuam,qua deprecatus es coram me i consecravi domum illam, quam aedificasti,ut collocem nomen meum ibi usque in seculum, cruntqueoculi mei» & animus meus ibi omnibus diebus.
4 Tu autem, s> ambulaveris coram me,sicut ambulavit David pater tuus, imegro »nimo, derecto, faciendo omnino, prout prxeepi nbi,statuta mea.flc judicia mea observaveris i
§ Utique stabiliam solium regni tui super Jisraelem in seculum : quemadmodum «loquutus fueram Davidi, patri tuo, dicendo, non exscindetur tibi vir k solio Jis-
6 Si omnino aversi sueritis vos, & filii vestri a sequendo me, 3 c non observaveritis praecepta mea, Se statuta mea,quae proposui vobis; sed abeuntes colueritis deos alienos, 8e incurvaveritis vos honorem ba- bentes eis;
7 Utique exscindam Jisraelem a superficie hujus terrae , quam dederam eis,& istam drmum , quam consecravi nomini meo, dimittam a facie mea ; eritque

Jisrael in parabolam» Lc dicteriüm inter omnes populos.
8 Et domusista,ut ut fuerit excelsa,quisquis transibit juxta eam , obstupescet»aut sibilabit; dicent enim,quamobrem fecit Je- hova ita terra? isti.ficdomui isti ?
9 Ac dicent, co quod dereliquerunt Jehovam, Deum suum, qui eduxerat majores ipsorum e terra Agypti, & prehenderunt deos alienos, & incurvantes se eis,coluerunt eos, idcirco induxit Jehova in eos totum malum istud.)
io Euit,inquam, exactis vigimi annis, quibus aedificavit Schelomo duas illas demos ; domum Jehovae,8c domum regis ;
ii Qui a Cliiram rex Tyri donaverat Schelomor.em lignis cedrinis, & lignis a- biegnis,ac auro, pro toto desiderio eius: ut tunc,darer rex Schelomoh Chiramo viginri civitates ad regionis limitem.
iz Itaque egressus Chiram Tyro, ad visendum civitates illas,quas dabat ipsi Schelomoh ; quum non placerent in oculis eius:
> J Dixit, qu\d Junt civitares istx, quas das mihi, frater mi ? ideo vocat easquis-
J iue terrae CabuI livitAtes usque in diem >unc.
i.4 Miserat enim Chiram regi centum vigimi talenta auri.
? Haec porro causa delectus, quem indixerat rex Schelomoh,ut aedificaret domum. Jehov*,8c domum suam, 6c munitionem ipsam, murUmque Jeruschalaimorum: ite n Chatzorcm, Se Megidduntem, Se Ge?
16 (Parho rex Agypti ascendens, cepe- rat Gezerum: Se combusserat eam igne,Ce- nahanaeum autem, qui inhabitabat civitatem, interfecerat; dederatqueeam in munus filiae sus,uxori Schelomonis.
i? Adificavit autem Schelomoh Geze- rum) Se Bethcliomnem inferiorem :
18 Item Bahalatham, &Thadmoremin deserto,in illa terra :
19 Omnes quoque civitates armentariorum» quae trant Schelomoni, Se civitates curruum,flc civitates equitum,denique pro desiderio Schelomonis id, quod desideraverat aedificate Jeruschalaimis, 8c in Libano» & m tota terra dominatus fui :
10 Totius populi,qui relictus fuerat ex Emorxo, ChitthaeojPerizzso.Chivvaeo, Sc Jebufaso.qui non erant e filiis jifraelis :
11 Horum filios, qui relicti fuerant post eos in ipsa terra, quos non potuerant Jis- rael'tr internecioni devovere , adegit eos Schelomoh in tributum servii« usque in hodiernum diem.
ii Ex Jisraelirisvero neminem reddidit Schelomoh seivurnised erant viri militares, & servi eius, & principes eius, & tribuni cius,& praefecti curruum,ac equitum ejus.
a? Ex his erant principes curatorum,qui praefecti erant operi pro Schelomone,quin- gemi quinquaginta : qui dominabantur populo, facientibus opus illud.
14 Veruncamen filia Parhonis ascenderat e civitate Davidis.ad domum suam,quam aedificaverat ei £<bt/omo: tunc aedificavit munitionem ipsam.
15 EtofserebatSchelomoh ter quotannis holocausta, & eucharistica super altare, quod exstruxerat Jehovat, & suffitum ado- leri curabat in eo,quod ernt coram Jehova; quum perfecisset domum.
26 Praeterea clalsem paravit rex Schelomoh Hetzjone Geberi,quae fjs prope Elo- thas,ad litus maris algosi,in cerra Edomato -
27 Misit vero Chiram in ea ilatte servos suos,nautas peritos maris,cum fenis sche- lomonis :
28 Qui profecti Ophirum,acceperunt inde auri quadringenta vigimi talenta, quae attulerunt ad regem Schelomonem.

C A P. X. ReginaSihtbdSrhtlomonem in-
nfit.

A Udiens autem regina Schebar famam Schelomonis, & nominis Jehov* ; venit ad probandum cum aenigmatibus ;
2 Et ingressa Jeruschalaima cum exercitu numeroso admodum; camelis ferentibus aromata,& aurum multum admodum, ac lapides pretiosos ; accessit ad Schelo- monem,& eloquuta est ei, quiequid ei'rft in animo suo.
; Cui indicavit Schelomo omnia verba ejus*, non fuit absconditum quicquam regi, quin indicaverit ei.
4Quapropter,quum viderer regina Sehe-

b« omnem sapientiam Schelomnnis, 8c quamque domum,quam asdificaverat;
C Cibum etiam mensa: eius, & consessum servoium eius, & statum ministrorum eius, & vestitum eorum, similircrii poculis ejus, & ascensum eius, quo ascendebat in domum Jehov*: non erat amplius in ea spiritus.
6 Tandem dixit regi, verum ejl verbum illud, quod audiveram in terra mea de rebus tuis.Lc de sapientia tua.
7 Tamen non credidi verbis illisusque dum venirem,& viderent oculi mei,sed ec- ce non indicatum fuerat mihiemsdimi dium; supera» sapientia, Lc bonitate fa «nam illam,quam audiveram.
8 Beati homines rui, beati fervi tui isti» qui stantes coram te jugiter audiunt sapientiam tuam.
9 Sit Jehova Deus tuus benedictus, qui delectatus est te,ut collocaret te in folio Jisraeiisj <b qubd diligit jehova Jrfraeiem in seculum, ideo imposuit te regem, u: exerceres judicium,& justitiam.
10 Et dedit regi centum vieinti talenta auri,& aromata multa valde,ac lapides pre- ciofbs : non sunt advecta huiusmodi aromata amplius tanta multitudine, quanta dedit regina Schebae regi Schelomoni.
11 (Nam etiam claflis Chirami,qua: afferebat aurum ex Ophiro» advexerat ex Ophiro ligna thyina mulca admodum, & lapides preciosos:
i» Et paraverat Rex ex illis lignis thyinis repagulum ad domum Jehovas, & ad domum regts, Lc citharas & nablia pro cantoribus : non fuerant advecta ralia ligna thyina,neque visa usque in diem illum.
t; Rex vero Schclomoh dedit regina: Scheba* pro toto desiderio ejus, quicquid petivit, prxter id,quod rependit ei pro facultate regis Schelomonis: ita revertens, abiitin terram suam,ipsa cum servis suis.
<4 Erat autem pondus auri,quod obveniebat Schelomoni quolibet anno ; sexcentorum sexaginta sex talentorum auri:
if Praeter td,qu*d obveniebat a publicanis negotiatorum, & mercaturae aromata- riorum: & omnibus regibus Arabias, & proceribuseius regionis.
«6 Itaque fecerat rex Schelomoh ducentos clypeos ex auro malleato : sexcentos aureos imponebat clypeo unicuique.
«7 Item trecenta scuta eX auro malleato,tria pondo auri imponebat scuto unicuique : qu* posuit rex in domo saltus Li-
i8 Fecerat praeterea rex solium eburneum magnum j & obduxerat illud auro depuratisiimo.
>y Sex gradus *r.mt huic folio, & fastigium rotundum tpsi solio a posteriore parte eius, & fulcra manuaria hinc,& inde ad locum sestionis ; duo leones stantes juxta ipsa fulcra manuaria.'
20 Duodecim quoque leones stantes ibi »d fex gradus ejus, hinc fle inde : non fuerat factum cale in ullis regni.«.
ai Insuper omnia vasa potoria regis Schelomonis erant aurea, & omnia vasa domus saltus Libani ex auro asservato : nihil in e-, jaj argenti, non «estimabatur temporibus 1 2 * * * 6 7 8 9
©UM..
Schelomonis ullius prteii.
ii Nam classis Oceani pro rege , cum clafle Chirami erat: semel terr.isannis veniebat classis ex Oceano afferens aurum, & argentum,ebora,& simias,8c pavones.
i? Sic major erarrexSchelomoh omnibus regibus terrae,divitiis & sapientia.

24 Et totius terrae rfger quaerebant aspectum Schclomones, ut audirent sapientiam ejus.quam indiderat Deus animo ejus.
2? Isti quoque afferebant quisque munus suum, instrumenta argentea, & instrumenta aurea, & vestimenta, 8c arma,& aromata, equos Lc mulos ; rem annuam quoc-
26 Ita ut congregaret Schelomoh currus» & equites ; effenrque ei mille quadringenti currus, & duodecies mille equites; quos abduci iussic in civitates curruum, Lc apud regem feruschalaima.
27 Et reddidit rex argentum Jeruschalai- mis, ut lapidei: cedro» autem'reddidit,ur sycomoros, qua: nescunt in loco depresso, multitudine.
28 Et vectigal equorum ex Lgypto; quod erat Schelomoni, id est, t,ecti»ai neti, mercatores regis accipiebant netum pro pre-
2q Nam ascendens ex R gypro exibat currus sexcentenis siclis argenti, Lc equus centenis quinquagenis: & ita pro omnibus regibus Chmbaforum» & pro regibus Syria: in manu sua educebant.

CAP XI. Polyamid o* idoiosdtri« Schf-
hmonii,atque 1 ndc substquensp&na.

P Ostea rex Schelomohadamavifmulieres alienigenas multas, idque praeter tiliam Paihqnis ; Moabitidas, Hammonitidas, E- domjeaSjTzidoniaS,# Chitthaeas:
2 Egentibus, de quibus edixerat Jehova filiis ftsraelis,ne convenitote cum eis, nec ipsi conveniunto vobiicum, profecto inclinarent animum vestrum post deossuoS : iisdem adhaesit rex Schclomoh amore :
$ Adeo ut essent ei fecmina: principes septingenta:,& concubinae trecentae: quapropter inclinaverunt focmina:, animum
4 Fuit ergo tempore scnectutisSchelo-. monis, freminis inclinantibus animum e- jus post deosalienos. quum non essetaiw- mu$ eius integer erga Jchoyam,Deum suum, sicut fuerat animus Davidis patris
s Ut sequeretur Schelomoh Haschtore- tham, dcamTzidoniorum, &M.ilcomum, abominationem Hammonitarum.
6 Sic faciebat Schelomoh,quod malum uidrtur in oculis Jehov« : neque plene sequebatur Jehovam,sicut David pater ejuj.
7 Tunc aedificavit Schelomoh excelsum Cemoscho» abominationiMoabitarum, in eo monte , qui e/i in conspectu feruschalai-: morum i & Moleco , abominationi Ham- monitarum-
8 itidem fecit omnibus suis fceminis alienigenis jadolentibus & sacrificantibus diis suis.
9 Itaque ita percitus est jehoya in Sche- lomoncm,eb quod declinasTet animus ejus)t Jehova.Deo Jifwelis.qui'appjruerat ei di*.

Cflp*!»*. . . . I.RE
i o Et interdixerat ei hanc lffam rem,ne sequeretur deos alienos : nec tamen obtcr» vastet id,quod praeceperat Jehova.
ii Et dixit Jehova Schelomoni, eo quod fuit hoc apud te , quod non observasti foedus meum, & statuta mea, quas prascepi tibi ; omnino lacerabo hoc regnum a te , & tradam fervo tuo.
12 Veruntamen diebus tuis non factam hoc,propter Davidem patrem tuum: ema* nuüiiirui lacerabo illud.
i1 Sed totum hoc regnum non Jacerabo, tribum unam dabo filio ruo , propter Davi- dem servum meum, & propter Jeruschalai- ma.quac elegi.
»4 Itaque suscitavit Jehova adversarium Schelomoni Hadadum Edumasum : is erat e femine regis^u; regnaverat in Edomasa.
K Fuerat enim,quum effer David contra Edomasos,ascendente Joabo principe militias,ad sepeliendum confossos ; ut percuteret omnes mares in Edomasa.
»6 Nam fex menses mansit ibi Joab cum toto Jisraele , donec excidisset omnes mares in Edomasa.
i? Fugerat vero Hadadipse , & homines Edomasi e servis patris eius cum eo,ad proficiscendum in Ägypcum : erst autem Ha* dad puer parvus.
»8 Quümque furgenteS e Midjane,venissent Paranem ; afsumserunr fecum homines Farane.Se venerunt in Lgyptum ad Parho* nem regem ^Fgypti, qui dedit ei domum, Lc cibum condixit ei,terram quoque dedit.
tq Ubi invenit Hadad gratiam in oculis Parhonis permagnam, adeo ut daret ei uxorem . sororem uxoris luas , sororem Tachbenesae Augustas.
20 Peperic autem ei foror Tachbenesa Genubathum, filium ems, quem educavit Tachbenes intra domum Parhonis ; ira ut esset Genubath domi Parhonis inter filios Parhonis.
2iAudietis autem Hadad in Ägypto occubuisse Davidem cum patribus eius, 8c mortuum esse foabitm principem militias, dixit Hadad ParHont, dimitte me,ut eam in terram meam.
22 Dicente vero ei Parhone » mane, nam, quid deficit te apud me , quod ecce quasris abire in terram tuam } dixir,non,sed omnino dinurte me.
. r; Suscitavit praeter«? Deus illi adversarium Rezonem,filium Eliadahi, qui fugerat «b Hadar- Hezere rege Tzobar,domino suo:
24 Et congregatis ad se hominibus,fictus fuerat princeps turmas , quum occideret David illos : deinde euntes Damascum, habitarunt in ea,Se regnarunt Damasci.
i\ Fuitque adversarius Jisraeli omnibus diebus Schelomoms . idque p rastet malum illud . quod inferebat Hadad ; nam taedebat eum Jisr.'elis, quum regnarer in Syria.
26' Jarobhamum quoque fw/Murf-, filium Nebaci EDbrathasum.cTzercdastuius matri nomen T-zeruhae', fccminas vidua:) servum Schelomonis; ita ut attolleret manum suam contra regem.
27 Hasc aurem occasio est , qua sustulit manum contra regem : Schelomo asdisica- ibat munitionem , obstruebat rupturam civitatis Dayidis patris fui-.
5 U M. Gap.tr.
28 Vir autem iste Jarobham valentissi- mus ei at robore; quare videns Schclomoh puerum ipsum negotio esse intentum,praefecit eunt toti oneri familiae fosephi.
29 Fuit autem eodem tempore, Jarob- hamo egresso Jeruschalaimis» ut inveniret eum Achija Schilonites, propheta in via, quum ille induisset vestimentum novum, 8c essent ambo soli fn agro.
jo Ubi prehendens Achija vestimentum novum, quo tegebatur, laceravit illud in duodecim fragmenta:
; t Ac dixit Jarobhamo, accipe tibi decem fragmenta : nam sic ait jehova, Deu* jisiaelis; ecce ego laceraturus sum regnum hoc e manu Schelomonis, & daturus tibi decem tribus.
J2 Tribus autem una erit eius propter servum meum Davidem, Se propter Jeru- fchalaima civitatem,quam delegi,ex omnibus tribubus Jisraelis.
„11 Eö quod dereliquerunt me, & incurvarunt se honorem habentes HaCchtharo- thas, dea: Tzidoniorum, 8c Camoscho, deo Moabitarum, ac Milcamo, deo Himmoni- tarum : neque ambularunt in vi 15 meis: faciendo quod rectum videtur in oculis meis, videlicet statuta mea, & judicia mea, sicut David pater hujus.
34 Non tamen auferam quicquam istius regni de manu hujus , sed principem dispono eum omnibus diebus vitae ems propter Davidem, servum meum, quem elegi, qui observavit prascepta mea , Se statuta
U Sed accipiens illud regnum c manu filii ejus dabo tibi ex illo decem tribus :
;6 Filio verb ejus dabo tribum unam ; ut sic lucerna Davidi fervo meo omnibus diebus coram me jeruschalaimis, in civita,- te, quam delegi mihi,ad ponendum nomen meum ibi.
Te itaque assumam, ut regnes fecundam omnia, qu* desiderabit ammus tuus ; Se eris rex super jisvaclem.
l8 Et it auremi si auscultaveris omnibus, quae prascepero tibi ; Se ambulaveris in viis meis,ac feceris,quod rectum vidrtur in oculis n,eis,observando statuta mea,Se praecepta mea,quemadmodum fccic David servus meus : uc adsim ttbi.Se aedificem tibi domum firmam, quemadmodum asdificavi Davidi,ac tradam tibi Jisraelem.
1q Affligam quidem semen D3vidis propter hoc j veruntamen non omnibus die-

40 Quamobrem quasrebat Schelomoh morte afficere jarobhamum: sed sorgen* jarobham, fugit in JEgyprum ad Schischa- kum, regem Lgypti; fuitque in ÄgyptOj donec mortuus esset Schelomoh.
4' Reliquas autem res Schelomonis, Se qmequid fecit, ac sapientia eius j nonne sunt scripta in libro rerum Schelomonis ?
41 Dies autem, quibus regnavit Schclomoh Jeruschalaimis super totumjisralstem, füfl uns quadraginta annorum.
4; Deinde occubuit Schelomoh cum patribus suis, St sepultus est in civitate Dividis patris fui: regnavitque Rechabham, filius ejus,loco ejus.
9 AP. ,L

pap-'*- _ _ *• R t
|r,AP. XII. Rf£m diui/io inter XccbAbhä* mwm,(zs larobbamum.
Um abist Rechabham Schecemum; nam Schecemum conveniebat totusjii'raei ad constituendum eum regen..
i Fuit autem,quum audivisset Jarobham, filius NebJti.quUrat adhuc inAgypto.quo fugerat meru regis Schelomonis, ut deside- ier j3iobham in Agypto
z Sed mittentes iifratUu, accersiverunt «um,venerüntque Jarobham,& totacon- gregatio Israelis & alloquuti Tunc Re* chabhamiim,dicendo,
4 Pater tuus durum imposuit iugum nobis; tu ergo nunc leva nos servitute patris tui dura» & jugo ejus gravi, quod imposuit nobis, & serviemus tibi.
§ Qui dixit eis,abite usqueaddiem tertium, tumrevertimmi adme: sic abiverunt populus.
6 Interea iniit consilium rex Rechabham cum senioribus , qui steterunt ante Schelomonem, patrem ipsius, quum esset in vivis,dicendoiquomodo vos consilium in- iretis^ad respondendum populo huic ali-
7 Qui alloquuti sunt eum,dicendo; si hodie fueris servus populo huic,ut servias eis, id est, respondens eis,alloquutusfueris eos vers is bonis; utique erunt tibi fervi omnibus diebus.
8 Sed reliquit consilium seniorum, quo ' consuluerant ei. & iniit consilium cum eis, qui a pueris educati fuerant fecum , 8 c qui stabant coram ipso :
9 Dixjcgue eis , quod vos consilium ini- retis»urrelpondeamU$ aliquid populo huic; qui alloquuti sunt me,dicendoileva nos iu- go illo,quod imposuerat parer ruus nobis ?
to Tum alloquuti sunt eum isti, qui a pueris educati fuerant cum eo, dicendo, sic dices populo illi, qui alloquuti sunt te,dicendo ; pater tuus grave effecit jugum nostrum, tu ergo leva tliud nobis: sic alloqueris eos, minimus digitus meus densior est lumbis patris mei.
n Jam vero pater meuSoneravit vos jugo gravi, ego autem superaddam jugo vestro : pater meus castigavit vos scuticis, ego autem castigabo vos flagellis aculeatis.
ia Quum ergo venisset Jarobham, & totus populus ad Rechabhamum die tertio ; quemadmodum edixerat rex, dicendo; revertimini ad me die tertio :
i; Respondit-rex populo duriter, derelicto consilio seniorum,quo consuluerant ei.
>4 AlJoquutus est enim eos ex consilio puerorum suorum » dicendo ; pater meus grave reddidit jugum vestrum , ego autem superaddam jugo vestro; pater meuscasti- avit vos scuticis, ego autem castigabo vos agellis aculeatis.
i c Quum iraque non auscnltasfct rex populo (erat enim causa a Jehova , ut praestaret verbum suum, quo alloquutus siierat Jehova per Achiiam Schilonitem Jarobha- ir.um, filium Ncbnti.)
«6 Videns totus Jistae! regem non aufcul* fSsse sibi; retulerunt populus regi respun. sum , dicendo , quas nobis portio esset cum David«? Utique non est nobU possessio cum
6UM. . Cap.f
filio]isehau»ad tentoria ms Jista?l,jam vide dömui tu «e David:sicabm'Jisrael ad ten* coria sua.
17 Tantum super filios Jifraeiis » qui habitant inter civitates Jchudas, regnavit Re- chabham.
18 Quumque misisset rex Rechabham A- doramurh , qui praserat tributo, obruerunc omnnes Jifroelitas eum lapidibus ita, ut moreretur: rex vero Rechabham totis vi- ribus conscenso curru, fugit Jeruschalaima.
19 Sic defecerunt Jifraelstas a domo Da- vidis usque in hunc diem.
soFuitquc.quum audissent omnes Jisrae- litat reversum esse Jarobhamum (quem mittentes, accersiveranc ad caetumj ut constituerent eum regem super totum Jisfaelem: nemo sequutus est domum Davidis, prarter tribum Jehud* solam.
21 Qüum autem Rechabham venisset Je- ruschaUtma: congregavit ex tota domo]e* hudsr.Se tribu Binjaminis centum octoginta millia delectorum hominum,girentium bellum ; pugnaturos contra domum Jisrae- lis,ut reducerent regnum illud adRechab- hum,filium Schelomonis.
rr Sed fuit verbum D$i ad Schemahjam, virum Dei,dicendo:
23 Edic Rechabhamo,filio Schelomonis, regi Jehuda!, & toti domui Tehudz, & Bin* iamini; & residuo populi,dicendo;
24 Sic ait Jehova, ne ascendite,neve pugnate contra fratres vqstros, filios Jifraeiis, revertimini quisque domum suam, nam k me facta est res ista , qui auscultarunt verbo jehovae, Lc reversi, abierunt secundum ver* bum Jehova:.
2;'Postea atdificavit Jarobham Schece- mum, in monte EphrajünstSe habitavit in eo;& procedens inde,aedificavitPenuelem.
26 Dicebat autem Jarobham cum animo suo ; mox reversurum esiet regnum hoc ad domum Davidis;
27 Si ascenderet populus iste ad parandum sacrificia in domum Jehova! Jeruscha- laima , & rediret animus' populi' istius ad dominum suum, ad Rechabhamum, regem Jehuda! : utique occiderent me,Lc reverterentur ad Rechabhamum,regem Jehuda!.
28 Quapropter inito consilio rex, fecit duos vitulos aureos: Lc edixit Jisraelitis,saris/in! vobis,ut non ascendaris' Jeruschalai- ma, ecce dii tui o Jistael, qui eduxerunt te e terra Agypt».
29 Horum unum posuit Beth-Ele,alterum vero collocavit Dane.
30 Sic fuit res ista in rausa peccati,cur i- renr populus coram hoc Danem usque.
Paravit enim domum excelsorum, & fecit sacerdotes e populo , qui non erant e filiis Levi :
12 Et constituit Jarobham festum mense octavo,quinrodecimo die eius mensis,simile festo.quod celebrabatur in Jehuda, i$$a- eriprifl obtulit in altari , simiiiterq ie fecit Betli-Ele sacrificando vitulis, quos fecerat » e:iam Beth 116 constituit sacerdotes «Xccl- forum»quas fecerat-
C«AP. X 1 1 1.Mantw larobhami exten fa contra Prophetam exarescit , pressi tuitu»': i-
pfeque propheta seduttiM devoratur a leone.
Quum

Cäp.t?. . . 1. R E
Q Uum autem offerret m altari, quod fe- ceratBeth-Ele.quintodccimodic.mense octavo,mense illo,quem commentus fuerat animo suo, & celebrans festum cum filiis Jifraelis, offerret in illo altari adolendo :
J ^ Cslf-XIJJ.
r Ecce vir Dei,veniens e Jehuda cum verbo Jcliovas Bech-Elem, Jarobhamo adstame altari ad ad-stendum >
3 Clamavit contra altare illud per verbum Jehova,dicens,'altare, altare,fic ait Je- hovu: ecce filius nafeiturus est domui Da- i vidir, nomine Joscbija, qui mactabit super te sacerdotes excelsorum , adolcntes super te , de ossa hominum comburent super
4 Et edidit illo ipso die prodigium,di- cendo , hoc est prodigium ejus, quod dixit Jehova : ecce altare hoc findetur,& effundetur cinis,qui tjf super ipsum.
5 Fuit autem,quum audito rex verbo viri Dei,quo clamabat contra altare Beth-I- le , extendisset Jarobham manum luam ab aleari,dicendo» prehendite eum : ut exaresceret manuS ejus, quam extenderat contra illum,ita ut non ponet retrahere eam ad se.
6 Altare autem fissum est,& effusus cinit ab altari: secundum prodigium »quod ediderat vir Dei ex verbo Jehova.

7 Tunc loquutus tex, dixit illi viro Dei, deprecare , quaeso ,iratam faciem Jeho* Dei tui,8c ora pro me,ut redeat rcstftutr manus mea ad me; quumque deprecatu» esset vir ille Dei iratam faciemjehov*,re- ftitutd manus regis, rediit ad ipsum, & fui: sicut antea.
8 Quapropter dixit rex i ili viro Dei,veni mecum domum, & refice te: deinde dabo tibi donum.
9 Dixit vero vir ille Dei regi,sj dares mihi dimidiam domum tuam , non irem tecum ; neque comederem panem, neque biberen aquam in hoc loco.
io Sic enim prsecepic mihi verbo stio Je- hova, dicendo; necomedito panem, neque bibito aquam : neque revertitor per eam viam,qua iveris.
11 Itaque abiit via alia : ac non est reversus via illa,qua venerat Beth-Elem.
11 Propheta autem quidam senex habit:- bat Beth-Ele: cui veniens filius eius enarravit totum hoc factum, quod fecerat v:r Dei illo die Beth-Ele,cum,verbis,quibus a> loquutus fuerat regero,quas enarraverunt fr lii patri suo.
11 Quibus dicente patre eorum, quanam via abiit 5 considtiirunt filii eius viam,qua ibat vir ille Dei,qui venerat e Jehuda.
.i4 Deinde edixit filiis suis,insternite mihi asinum, qui instraverunt ei asinum,& insedit ei.
i? Sequutus itaque virum illum Dei,invenit eum,sedentem sub quadam quercu: 8c dixit ei.esne vir ille Dei,qui veneras c Jehuda ? qui dixit,sum.
16 Tum dixit ei,veni mecum domum, & comede panem.
17 Qui dixit,non possum reverti tecum, aut ingredi tccumtnequc comedam panem, neque bibam tecum aquam in isto loco.
18 Verbum enim edixit mihi ex verbo Je- ftoYff,nc panem,neque bibito ibi

aquam ; neque redito vi*,qua iveris.
19 Sed eo dicente illi,etiam ego prophe« ta sum, ut tu j & angelus alloquutus est me esc verbo Jehova:, dicendo, jciuc cum tecum domum tuam,ut comedat panem,8cbi* hat aquam (mentiebatur «lutem ei)
20 Reversus est cum eo, 5c comedit pa- nem domi ejus,& bibit aquam.
rt Fuit vero illis assidentibus mensizejfui* inquam, verbum jehova ad piophetam illum, quem reduxerat.
12 Inclamavit enim virum Dei,qui venerat e Jehuda» dicendo, sic ait Jehova ; pro- pcerea quod rebel.asti contra prsestirutum J ehovac,neque obletvasil praeceptum illud, quod praeceperat tibi]ehova Deus tuus.
r; Sed reversus es, & comedisti panem ; & bibisti aquam in loco, in quo edixerat tibi, ne comedito panem, neque bibito a- quam : non est venturum cadaver tuum ia sepulchium maiorum tuorum.
14 Fuitque postquam comedisset panem,' & postquam bibisset: instravissetque ei asinum, nimiium ei propheta:, quem reduxerat.
r; Ut eum abeuntem inveniret leo in via, & morte afiiceret eum: fu erat cadaver ejus abjectum in vra.Lc adstab« asinus iux- ta ipsum, leo quoque adslabat juxta cadaver ipsum.
x6 Tum ecce quidam transeuntes, vide- runteadaver illud abiecttim invia, Sc leonem adstantem -,uxta cadaver : qui venientes, retulerunt in ea civitate, m qua propheta ille senex habitabat.
27 Quodq;.um audiret propheta ille,qui reduxerat cum de via,dixit, vir ille Dei est; qui rebellavit contra prarstitutum Jehovx ; ideo tradidir Jehova eum leoni isti, ut frangens eum, morte asticeret eum, fecundum verbum Jehova:,quod loquutus fueratei.
28 Deinde edixitfiiiis suis,dicendo :insternite mihi asinum,qui instraverunt.
19 Tufcuabiens, invenit cadaver iilius abjectum in via , & asinum, ac leonem ad- stantes juxta cadaver : non ton.ederat leo cadaver,neque fregerat asinum.
$0 Sustulit itaque hic propheta cadaver viri Dei, & impositum asino,reduxit illud: & ingressus est civitatem piopheta ille senex ad plangendum, 8e sepeliendum illum.
It Et collocante eo cadaver illius in se- pulchro suo ; plangebant super eum,eheu frater mi.
52 Fuit vero postquam repelivisset eum i ut ediceret filiis suis, dicendo; quum mortuus fuero, similiter sepelite me in hoc fe- pulchro.in quo vir illeDei sepultus est: juxta offa ejus collocate offa mea.
33 Nam omnino futura est res, quam praedicavit ex verbo Jehova:, contra altare, quod est Beth-Ele ; & contra omnes domos excelsorum, qua: fünf in civitatibus Schomronis.
32 Hoc facto non est reversus Jarobham fc via sua mala ; sed rursus fecit e populo sa- ceriotes excelsorum,cius,qui vstebac,consecrabat ministerium, ut esient tacerdotes excelsorum :
3»' Fuitque hac reincuufVt peccati domui Jatohhami; & ut exscinderet ac perdet« MmDfKf asujpeificic terra.
C AK14*

C?p.s4.
CAP. XIV. Achijaprtdicit uxori Iaiob* hami exthpationem cre§no »V' mortem slir,(ffRechalham affligitur drege&gypti,
T Empore illo asgrotabat Abija, filius Ja-
robhami:
i Quapropter dixit Jarobham uxori suae, lurge jam,& distimula ce,ut non agnoscant te ejfe uxorem Jarobhami jsic itura ejSchi- luntem ,ecte «bie/lAchiiapropheta, qui promiserat mihi,me fore regem itipcr po- puium hunc:
^ Accipiens autem in manu tua decem panes, & buccellata,& lagenam mellis,adi- bis eum : is indicabit tibi, quid futurum fit jsti puero.
4 Et faciens ita uxor Jarobhami, surre* xit, & abiens Schiluntem, ingressa est domum Achii* : Achija aurem non poterat videre, nam oculi ejus caligaveram pr* senio ejus.
^ Sed Jehova indixerat Achija: , ecce iixor jarobhamiventura est.utrequiratali- quid abs te de filio suo , quia aegrotus est , his 8c talibus al.oquitor eam:fu:uium autem tst » quum ingredietur» ut ipsa agat extrahi Fuit itaque, quum audiret Achija strepitum pedum ejus ingredi entis januam , ut diceret,ingiederc uxor jarobhamj : ecquid tu agis extraneam ? ego verö missus sum ad te,ad ir,dicandum durum.
7 i, dic Jarobhamo, sic ait Jehova, Deus jisraL.is, piopterea quod te extuli e medio hujus populi; & imposui te antecessorem populo meo Jisraeli i
8 Et laceratum regnum a domo Davidis tradidi tibi,neque fuisti, sicut servus meus David, qui observavit pixeepta mea, & qui sequutus est me ex toto animo luo , faciendo tantummodo , quod rectum videtur in oculis meis:
9 Sed pejus egisti omnibus , qui fuerunt ante te ; & abiens.fecisti tibi deos alienos, etiam fusiles ad provocandum me , denique abjecisti me post tergum tuum :
io Idcirco , ecce ego inducturus sum malum in domum Jarobhami, & excisurus sum Jarobhamo mingentem ad parietem ,■ concsusiirrque,&derelictum in Jisraelc : & tollam astcclas domus Jarobhami, quemadmodum tollit quis stercus,donec descii Morientem Jarobhamum in civitate, comedent canes ,'moHcnteni vero in agro, comedent volatilia cceli: nam Jehova locutus est.
ii Tu autem surge , abi domum tuam : quum intrabunt pedes tus in civitate domum, iilicb morietur infans.
i; Quem plangent omnes Jisraelitas,sepelientes eum, is enim solus perveniet Jarobhamo in fepulchrum.eo qu 'dinest huic/o/f c domo Jarobhami aliquid boni erga Jcho- vam.Deum Jifraelis.
14 Itaque suscitabit sbi Jehova regem super Jisraclem.qui excidet domum Jarobhami eädem die : quid aurem ? cciaiii nunc suscitavit-
i\- Prarrerea percutiet Jehova Jisraelem Agitans, quemadmodum agitatur arundo in aqua,$* convellent JisraSlcm a terra hac

optirr.a , quam dederat maioribus eorum, disperget eos procul ultra ipsum flumen ; eo quod fecerunt incot suos , provocantes Jchovam.
16 Denique exponet Jjsraelem propter pectata jarobhami,quibus peccavit,& quibus ad peccandum induxit Jisraelem.

17 Tum surgens uxor Jarobhami, abiit; & pervenit Thirtzam : qui veniente ad limen domus fu«,puer mortuus est.
8 Et sepelientes eum , planxerunt eum omnes Jisraelit*. secundum verbum jeho- vac, quodloquutus fuerat per servum suum Achijam prophetam.
ig Reliqu* aurem res Jarobhami,ut bet- lavit.Lc ut regnavit; ecce scriptas sunt in libro Chronicorum regum Jisraelis.
20 Dies autem , quibus regnavit Jarob- ham »fuerunt viginti duorum annorum : Qc postquam occubuit cum patribus suis, regnavit Nadab,filius ejus pro eo.
-i Rechabham vero , filius Schelomonif regnavit in jehudatnatus unum,& quadraginta anno» Rechabham ,quum iniret regnum »septendecim annos regnavit Jeru- fchalaimis,in civitate,quam elegerat Jehova ad ponendum nomen suum ibi ex omnibus tribubus Jiiraelis,& nomen matris ejui Nahama Hammonitis.
22 Feci: etiam Jehuda,quod malum vide* tur in oculis Je'hov«: & ad zelotypiam moverunt tum 'peccatis suis,quibus peccarunt, fupia quam omnia, quas fecerant majores eorum.
Nam instruxerunt etiam sibi excelsa, & statuas , ac lucos ; super omnem collem altum,8c sub omni arbore viiente.
24 Insuper etiam meritorii eram in terra .psa : faciebant secundum omnes abominationes sentium , quas eicccrat Jehova a facie Jisraelitarum.
25 ‘Quapropter fuit anno quinto regii Rechabhami; ut ascendens SchischaK,rex ^^ypti contra Jerusehalaima j
20 Acciperet thesauros domüs Jehovas» 8c thesauros domus regis i illa , inquam ,0- mnia acciperet * acciperet etiam omnia scuta atfrea,quas fecerat Schelomo.
27 Pro quibus fecit Rex Rechabham scuta aerea: quae deposuit in manum praefe- ctorum cursoribus,qui observabant ponam domtis regis.
28 Erätque ex quo veniebat rex mdo- mum Jehovas,ut afferrent ea cursores ; postea referrent ea ad procoetonem curso-
29 Reliqua: autem ris Rechabhami, & omnia,qua:fecit ; nonne sunt scriptam libro Chronicorum, regum Jehudae?
;o Etiam bellum,quod fuit inter Rechab- hamum,& Jarobhamum omnibus diebus
D Quümque occubuisset Rechabham cum patribus suis , sepultus est cum patribus suis,in civitate Davidis.cujus matri no- rren Nahama .Hammonitis; & regnavit AbTiam,filius ejltS pio eo.
CAP. XV. vlit/rf tmft" succedit Asapiut in tegr.o leUud* • Bahafcha.erasadomo la* lobhamisegnMin lifra'tle, $ contra Afam TiAliatur.

Cap.i s.
Nno autem decimo octavo regis farob- hami,filii Ncbati; regnavit Abijam super Jehudanv
2 'Tribus annis regnavit Jeruschalaimis ; cujus macri nomen Mahaca »filia Abischa-
; Et ambulavit in omnibus peccatis patris fui, quae fecerat coram ipso j nec fuit animus ejus integer erga Jehovam , Deum suum,ut animus Davidis patiis sui.
4Sed propter Djvidem,dedit Jehova Deus illius illi lucernam Jeruschalaimis,sufcitan- do filium ejus post 'eum,8cstabiUendo jeiu- schaUima:
L Eb quod fecisset David » quod rectum videtur in oculis Jehov*; neque recessisset ab omnibus , qu* pt*cep«ratei omnibus diebus vitat suae , prarter quim inre Urij* Chitthati.
6 Bellum autem fueratinrerRechabha- rnum.Sc jarobhamumomnibus diebus vitae
7Sed cum reliquae resAbijami,& omnia, quae fecit,nonne sunt scripta in libroChro- nicorum,regum Jthudat ? tum bellum confectum inter Abijamum,& Jarobhamum.
8 Postea occubuit Abijäm cum patribus suis,quem sepeliverunt in civitate Davidis; & regnavit Afa filius ejus pro eo.
9 Anno itaque vigesimo romp/rto Jarob- liami, regis Jifraelis i regnavit Afa super Jehudam,
10 Uno & quadraginta annis regnavit Jeruschalaimis : cujus aviae norr.cn Maha- ca,filia Abischalomj.
n Et fecit Afa , quod rectum videtur in oculis Jehovat; sicut David pater ipsius.
11 Nam abstulit meritorios e terra ; & amovit omnes deos stercoreos > quos fecerant maiores fui ;
H Quin etiam ipsam Mahacani, aviam suam amovit, ne esset Augusta,eb quod fecerat horrendam statuam cum luco : & fuc- citam Asa horrendam statuam eju?, combussit ad torrentem Kidronem.
14 Excelsa quidem non amota sunt • sed animus A far fuit integer erga Jehovam o- mnibus diebus eius:
15 Et retulit res consecratas patris stii, Se res consecratas X se in domum Jehov*; argentum,& aurum,& instrumenta.
16 Quamobrem bellum fuit inter Asam, & BahaTcham,regem Jifraelis omnibus diebus eorum.
17 Nam ascendens Bahasclia ,rex Jisrac- liscontra Jehudam,aedificabat Ramam : ne sineret ad Asam , regem Jehud* egredi, aut regredi quenujuam.
18 Sed accipiens Afa totum argentum,& aurum,qua? reliqua erant in thesauris Jeho- v* , etiam thesauros domus regia;, tradidit in manum fervorum suorum: quosmifit rex Afa ad Ben-Hadadum , filium Tabrimmo- nis,filii Chexjonis,regem Syri«,qui habitabat Damasci,ut dicerent:
19 Foedus est inter me & re, inter patrem tuum , Sc patrem meum ; tcce mirtoad te munus,argentum,8c aurum, age fac irritum foedus tuum cum Bahcscha.rege Jifraelis,ut abscedat h me.
20 Et auscultans Bcn-Hadad regi As*, misit priocipeS copiarum suarum contra
civitates Jnraiflis , & percussit Hijonem, Sc Dsrtem.Sc Abelum Beth-Idahac«; & totum tractum Cinnereth,& totam terram Naph-
21 Unde fuit audiente Bahascha, ut desisteret ab «dificanda Kama ; & resideret Thmz*.
22 Tunc rege Asa promulgante in roto Jehudas nemo erat immunis) deportarunt lapides Romae,& ligna eius,quibus ardifica- bac Bahascha ; & aedificavit cx iliis rex Afa Cebahum Binj3minitarum,& Mirzpam.
2} Reliquas autem omnes res As*,& omnis fortitudo ejus, & quaecunque fecit, & civitates , quas aedificavit, nonne sunt scripta in libto
Chronicorum,regum Jehu« d* ? veruntamen tempore sentcturis su*, «grotavit ex pedihuS suis.
24 Postea, quum occubuisset Afa cum patribus suis , sepultus est cum patribus fui?, in civitate Davidis patris fui ; 8c regnavit Jehoschaphat,filius eius pro eo.
25 Nadabvero, filius Jciobhami regnare capit super Jifraelem'anno secundo A- s« »regis Jehud* ; ac regnavit super Jisiae« lern biennio.
26 Fccitque quod malum •urdrsurino- culis Jehovas,ambulans in viis patris fui,Se in peccato ejus, quo ad peccandum induxit Jifraelem.
27 Quapropter conspirationem fecit contra cum Bahascha, filius, Achii*,e domo JiiTascaris,8cpercusficeum Bahascha ad Cibbethonem ; qui
Pclischthaeorum erdt: quum Nadab, & omnes Jisraelit* obsiderent Cibbethonem.
28 Itaque morte afficiens eum Bahascha anno tertio As*, regis Jehud* i regnavit
29 Fuitque.quum capit regnare, ut percuteret totam domum Jarobhami, donec perdidisset eam» non reliqu.im faceret ullam animam Jarobhamo: secundum verbum Jehovat, quod loquutus fuerat per servum suum Achijam Schilonitem :
Propter peccata Jarobhami, quibu» peccavit,quibus ad peccandum induxit Jifraelem ; propter indignationem eius, qua provocavit Jehovam,Deum Jifraelis.
H Reliqua autem tes Nad.bi.' & omrfa, qua fecit,nonne sunt scripta in libro Chro- nicorum»regum Jisrcelis?
12 Itaque bellum erat inter Asem, &Ba-
hafcham, regem Jifraelis omnibus diebu* i I i o t um .
C A P. X V I. Iebu contra Babasrham pro-
phetia;ejM exeeutio&sckilmain lijratie,
A Nno tertio As*, regis Jehudas; jegria- vir Bahascha, filius Achij* super totum Jisrafclem Thirtz*,viginti quatuor annis.
r Et fecit, quod malum xiidetur in oculii Jehov*; ambulans invia Jarobhami, &in peccato eius, quo ad peccandum induxerat Jifraelem. C&p XVI.
z QUArnobrem fuit verbum Jehov* ad Jchu, filium Chanani contra Bafiastham,uc
4Qt^ia quum exaltavi te ex ipso pulvere, & pomi te antecessorem in populo meo Jisroiiie; ambulasti in viis Jarobhami, 8c 'ad peccandum induxisti

populum meum
r.REGH M.

Cap-t6, I- R E
iisraLlem, ut provocarent me peccatis
Tuis :
5 Ecce,ego mox sublaturus sam asseclas Bahasch*,& asseclas domus eius ; & reddi-> turus domum tuam» sicut domum Jarobha- nji,hlii Nebuthi.
6 Moriemen» Bahasch« in civicare comedent canes; & morien;em ei in agro comedent volatilia cocis -
7 Reliquae autem res Bahasch«, & qu« fecit, fortitudoque «jus; nonne sunt scriptae in libro Chronicorum, regum Jis- raelis ?
8 Postea occumbens Bastascha cum patribus suis, sepultus est Thirtz*; & regnavit El^.filius ejus pro eo.
9 Quemadmodum etiam per Jehu, filium Chanani prophetant vetbum fehov*fuerat contra Bahascham, Lc contra d^muro e-
'jus.idque propter totum malum iiiud,quod fecerat in oculis Jehov«, quod provocasse: cum operibus manuum suarum, quod eilet similis domui Jarobhami : Se eo quod per- cu(TiPer eum.
10 Anncvvigesimo sexto Asatregi>]ehu- dae romp/fto ; regnabat Eia, silius Bahasch* super Jilr. elemThirtzx fecundo anno. >
ti Quum fetir conlpirationem in eumI servus ejus Zimri, princeps dimidia: partis curruumjdum is Thirti « biberet ad ebrietatem in domo Arczx, qui prxerat domui ipsius Thirtz*
ti Et veniensZimri,percuslit eum.St morte affecit eum anno vigesimo septimo As«, regis Jelmd* ; ac regnavit pro eo.
i; Euic autem, quum primum iste regnarer,dum insedit solio suo,ut percuteret totam familiam Bahasch«, non reliquum faceret ei mingentem ad parietem.- etiam vindices eius,& amicos eiusperculsit.
H Itaque perdidit Zimri totam familiam Bahasch«; secundum verbum Jeho\«, quod locutus est contra Babalcham, per Jt- hu prophetam t
is Propter omnia peccata Bahasch«,8c peccata Ei*,filii ejus; quibus peccaverunt, & quibus ad peccandum induxerunt Jisrae- lem, provocando Jchovam, Deum | isiaclis vanitatibus suis.
16 Reliqu« autem res Ei« , & qusecun- quefecitmonne sunt script« in libro chronicorum,regum Jisraelis ?
it Anno vigesimo septimo As« regis Je- huds, regnavit Zimri septem diebus THir- tz* , quum populus castra haberent contra Cibbethonem.qui erat Pelischthaeorum.
i L Sed qui castra habebant. populus ille audiens, dicentes, conspiravit Zimri. Öce- tiam percudit regem , constituerunt omnes JisraLlit« regem Homrin principem militi« super Jisraeiem eodem die, in ipsis castris.
iQ Postea ascendens Homri,& omnes Jis- raelit* cum eo Gibbethone ; obsederunt Thirrzam.
ao Fuit autem, quum videret Zimri captam esse civitatem, ut ingrederetur palatium domus regi« ; & combusta fecum domo regis igne moreretur.
ri Proprer peccata sua,quibus peccaverat »faciendo quod malum videtur in oculis Jehov* > ambjjlatyio iu via Jarobhami, &
G U M. . Cap.16.17»
in peccato ejus, quod fecerat, inducendo Jisraeiem ad peccandum.
rr Reliquae autem res Zimri, & confpi ratio ejus,qua conspiravit;nonne luntscri- p:*in libro Chronicorum,regum Jilraclis ?
r; Tunc divisus est populus ilie' Jisracl in partes: pars una populi sequebatur Thi- bnin , filium Ginathi; ur constitueret eum rcgjem,pars vero altera sequebatur Homrin.
34 Quumque firmior eilet populus, qui sequebatur Homrin populo,qui sequebatur Thibnin,filium Ginathi, mortuo Thib- ni,regnavit Homri.
2< Anno trigesimo primo rnmpleto Asss regis Jehud* (regnavittnim Homrisupec jisraeiem duodecim annis)Thinz« regnabat sexto anno.
16 Quum emit montem Schomronis h Schemero duobus talentis argenti; Se ornato «diriciis monte, vocas ic nomen civitati* illius, quam aedificavit de nomine Schemc* ri,domini illius montis,Schomronem.
27 Et fecit Homri,quod malum videtur in oculis]eho> «,ac pejus fecir,quam ullus, qui fuerat ante cum.
28 Nam ambulavit tn tota via Jarobhami,filii Nebaci, & in singulis peccatis ejus, quibus ad peccandum mduxeratjisraelem, ut provocaret Jehovam-Deum Jifraeiis vanitatibus illoriim. .
-Q Reliqu* autem res Homri,quas fecit, Lc fortitudo ejus, quam fecit; ndnne sunt script* in Ubro' Chronicorum,.regum Jisraelis 3
;o Postea occubuit Homri cum patribu* suis.A: sepultus est Schomrone;regnavitqu« Achab,filius ejus pro eo.
Achab autem,filius Homri regnare coepit super Jisraeiem anno rrjgesimo octavo As« regis jehud«: regnavitque Achab, filius Homri'super Jisraeiem Schomronc viginti duobus annis.
Fetitque Achab,filius Homri quod malum videtur in oculis fehov«,plus quara omnes,qui fuerant anre'jpsum.
$$ fuit tnim (ndnne leve habebatur ei ambulare in peccatis Jarobhami »filii Neba- ti 1) ut acciperet uxorem lzebelem, filiam Eth-Sahalis, regis Tzidoniorum ; Se abien* coleret Bahalem illorum , ac incurvans so lioiwrtm haberet ei:
;4 Et statueret altare Bahali isti in «d« illa Bahalis.quam exstruxerat Schcmrone.
^5 Prseterca consevit Achab lucum ; de- niquf ampliusctchab fecit sd provocandum Jchovam, Deum Jisrafclis, quam omnes reges Jisraelis,qui/uersl7it ante ipsum.
:6 Diebusejus «dificavit ChielBeth-Eli- ta Jei.ichuncem: pretio Abirenvrprimoge- nici sui, fundavit eam, 8c pretio Segubi,natu minimi sui, statuit fores ejus, fecundum verbum Jehov«,quod loquutus erat perj e hoschuham,filium Nunis.
C AI 1, XVII. ^fijatricnniocalum clauditf d vidua nutiitM } miiaiulo}t expensi resti- tuiitif rnoituum excitat.
D lXit autem EinaThischbites, ex inquilinis Gilhadis Achabo, ut vivit Jehova, Deus (ii'raelis, ance quem adsto,non est fu- turus anuii ut.i sos.ajtt 1'luvia: nisi «x ver-

€ap.i7*
USOUM.
i Postea fuu ad eum verbum Jehova:,di- tendo:
3 Abi hinc.ut converras te orientem versas , & abscondas ce ad torrentem Cerithi, qui est e regione JaMenis.
4 Er£tque,uf ex illo torrente bibas: cot- Visautem pr*cepi,ut ce sustentent ibi.
s Qui abiens, ftt.it secundum verbum Je- bova:: veniens enim .consedit ad torrentem Ccritbi.qui est e regione Jardenis.
6 Qüo corvi afferebant ei panem,& car- frem quolibet mancssimiiicer panem,&car- nero quolibet vespere ; 8c e torrente bibebar.
7 Sed suit exacto anno ; quum exsiccatus «ITct torrens ille , quia non fuerat pluvia in |)la terra;
8 Ut esset verbum Jehov* ad eum, dicendo .*
q Surge,abi Tzarphatham, quaeess Txi- donis.ut consideas ibi : ecce prsccpi ibi mulieri viduae.ut suflenrcc te.
to Tunc surgens, abiit T quümque pervenisset ad portam civitatis, ecce mulier vidua colligebat ligna: itaque advocavit eam.de dixit,' accipiensda,quae- lo.mihi paululum aquae in hoc vase,ut bi»
11 Abiitergo.ut acceptam daret: postea advocans eam,dixit;accipiens, da,quaeso, mihi frustum panis, prout essin manu tua.
tz Qu* dixit, ut vivit Jehova,Deus tuus, non est mihi placenta, sed plena vola farinae in cado,& paululum olei in ampulla : 8c ecce colligo duo ligna, ut veniens parem illam mihj.Lc filio rheo, ut comedamus illud, deinde moriemur.

i \ Dixit vero ei lilia} ne timeto, abi,pa* ra fecundam verbum tuum : veruntamen fac mihi de ea placentam parvam prius, quam afferas mihi, tibi vero 8t filio tuo facito postea.
Cap.t7.1j.
clamavirjehovam,dicens ;Jeiiova Deus mi, revertatur, quaeso, anima pueri huius in medium ejus.
rr Et auscultavit Jehova voci Elijae, ita ut,reversa anima pueri in medium ejus, re-
r; Tum acceptum Eli»a puerum, deduxit e 1U0 canaculo domum,& reddidit eum matri ejus: dixicque Elija; vide,vivit filiu* tuus.
24 Dixit vero mulier Elii*; jam hoc experior virum Dei te esse i & verbum Jehov* in ore tuo verum.
C A P X V I 11. Elija Arbtbo se sistit, & pi oponit solennem prefcam interse, <>r B«- hAlitA 4 ,qu'b ä Deo fit.
P Ostea elapsis diebus inultis, post annum tertium hunc,fuit verbum Jehovae adE* liiarr,dicendo ; i,ostende te /*.chabo,8c dabo pluviam in superficie terr*»
r Itaque abiit Elija.ut ostenderer se Acha- abiit Tzarphatharo» {bo; erat autem fames valida in Schomrone.
; Quapropter advocaverat Achab Ho- baajam, qui pr*erat domui ipsius (erat autem Hobadia timens Jehov* valde ;
4 Nam fuit, quum exscinderet Izebel prophetas Jehov*; ut accipiens Hobidja centum prophetas, absconaeret eo*, quinquagenos viros in una spelunca, & sustentaret eos pane.de aqua.)
C k-t edixerat Achab Hobadi*»perambula hanc terram ad fontes aqujrum.fic ad o- mnes torrertes : ft forte invenimus fanum, ut vivos confer. emus equos, Lc mu- los.Lc non sinamus exscindi nobis nirrenra.
fi Itaque partiti terram ir-er fe.q i m obirent, Achrb profectus eu una via ipse seorsim, Hobadia profectu» est via altera seorsim;
7 Tu'tautem Hcbadiä versante in itinere, quutr. ecce Eliia ob\ ius ei fieret: uc a«
i^Nam sic ait Jehova,Deus Jisraelis.cadj ignoscens eum, prociderет in faciem si. am, istius fatina non consumetur, 8c ampullas ac diceret.tune ille es dominus meus £li»a? istius oleum non desiciet ; usque ad diem, j 8 Qui dixit ei,sun.: i, dic domino tuo, quo daturus est Jehova pluviam in superfi- ecce EI; jam; i
^ Dixit vero HobadjA, quid peccavi» qubd tradis servum tuum in manum Acha- di,ut morte articiat me ?
10 Ut vivit Jehova, DeusmuS, non est gentis aut regnf (ort-w, quo non miserit dominus meus, ad quaerenaum r«»qui dixerunt,nonadf/s; etiam adjuravit regnum, Sc gentem,quia non potest invenire re.
11 Et nunc tu dicis: i,dic domino tuo, ecce Elijam.
tr Atqui erit me abeunte abs te. ut spiritus Jehov* deferat te nescio quo, quamque venero indicatum Achabo, si non inveniat re, occidet me; tamen servus tUui timet Jehovam ab adolescentia mea.
Nonne indicatum est domino meo, quid fecerim, quum occideret izebel prophetas Jehov*? ut occultavi e prophetis Jehov* centum viros, quinquagenos viros Jn una spelunca, M sustentavi eos pane» Se aqua? .
14 Nunc autem tu dicis, 1» dic domino tuo,ecce Eliiam : atqui occideret me.
Dixit vero Elija,ut viVic Jehovy exer«
cituum, coram quo adito ; hodie ostendam M, ,ti _ ... .
^ z§ Abian»
1; Abiens ergo illa fecit fecundum verbum Elii* ; ira comedit ipsa,& ipse,jdque domi eius per annum,
16 Cadi farina illa non consumebatur, stc ampull* illius oleum non deficiebat; secundum verbum Jehov*, quod loquuius fuerat per Eliiam*
17 Euit aurtfm his rebus gestis,ut agro- tare- filius mulieris illius, domina domus ; qüïmque esset «gritudo ejus valida admodum, adeo ut non reliqua esset ineo respiratio.
18 Dixit illa Elij*; quid milii tecum, vir Dei? veneris ad me,ad recordandum iniquitatem meam, 8c afficiendum morte filium meum i
19 Qui dixit ei; da mihi filium tuum : & acceptum eum e sinu eiu», detulit eum in canaculum, ubi ipse habitabat, deposuit* que eum super lectum suum.
n Tum inclamans Jehovam, dixit; o Jehova Deus mi . etiamne viduam hanc, apud quam ego hospitor, malo affeceris, Snonem asserendo filio ejus?
it bc 64fuenCus Ce lUper pus:® ;«r t ra»

tap.iff, T. R E
16 Abiens iraque Hobadia obviam A- chabo, indicavit ei; quaproptег ivicA- chab obviam Elij*.
17 Fuitque, quum videret Achab Elijam, ut diceret Achab ei, tsine ille es, perturbator lisuelis ?
18 Qui dixit,non perturbo Jsraelem,sed domus patristu»: dum derelinquitis
praecepta |ehovae,& sequeris Bahalimos.
»9 Sed "nunc mitte, congrega ad me totum ^israfclem in montem Carmelum; Se proptietar Latialis quadringentos quinqua-, ginta, prophetas quoque luci illius quadringentos »comedentes e mensa lzebcl*.
20 itaque mittens Achab «domnes Jis- rafclitas, congregavit prophetas illos in montem Carmeli.
i Tum accedens Elija ad totum popu- lum illum, dixit ; quousque claudicaturi estis in duabus istis cogitationibus ? fi Je- hoya f/lDeuS ipse, sequimini eum, sin autem istorum Bahal,sequimini eum : sed non responderunt ei pcpuius ille quicquam.
ii Praeterea dixit Elija populo illi, ego relictus sumpropherajebovaelVius; propheta: autem isti Bahalis quadringenti quinquaginta viri.
2$ Itaque dentur nobis duo juvenci, 8c eligentes sibi juvencum unum, in membra dividant eum, ac imponant lignis, sedi- ^nem ne apponunto : ego quoque parabo juvencum alterum, quem imponam lignis, sed ignem non apponam-
24. Tum invocabitis nomendeorum vestrorum , ego vero invocabo nomen Jeho- vae, exirque Deus ille, qui testcbitur'igne, ipse Deus: cui respondens totus populus ille,dixerunt,bona est hsc res.
2? Deinde dicente Elija prophetis Baha- lis,- eligite vobis iuvencum unum.flt parate primum ; nam e/ \n plures , & invocate nomen deorum vestrorum, sed ignem ne ap»
** 26 Acceperunt juvencum,quem concesserat eis, & paraverunt,eum ; quumque invocarent nomen Bahalis ä mane usque ad meridiem, dicendo; 6 Bahal exaudi nos,& nulla efjet vox,& nullus exaudiens : insultarunt in altare,quod fecerat Eirj'4.
27 Puit enimipso meridie » ut ludificans «os Eliia, dicerer; clamate voce magna, quandoquidem Deus est ; nam colloquium, «ur rem insectatio esi ei,aut nam iter est sariendum ei; fortassis dormit,ut evigiler.
28 Quiclamrbanr voce magna,St incidebant sese oro ratione ipsorum gladiis,& spiculis ; usque adeo , ut perfunderent se fan-
b 29 Fuit vero,quum prasteriisset meridies, Ut prophetas agerenr,usque dum offertur munus : sed nulla trat vox ; 8 t nullus exau- diens,nullaquc attentio.
Eliia autem edixit toti populo illijac- «edit« ad me , & accessit torus populus ad cum : tum curavit aleare Jehovas,quod dii u- rum erar.
zi Nam accepit Eliia duodecimlapides pro numero tribuum filiorum |ahaKobi;ad quem fuerat verbum Jehovae, dicendo,]is- r-el esto nomen tuum.
QuCimque cxlliuxisset lapidibus istis •Uarsiii nemine Jchov« z paisvit squs*
G U M. Cap.18.t9.
ductum, rapientem quasi duo fata sementis circa illud altare.
;; Deinde disposuit ligna , &divisbmia membra iuvencum, imposuit lignis.
?4, Tum edixit ,• implet« quatuor cado* aqua,& effundunto super ipsum holocaustum, &super ligna: iterum edicente secundo fache, secundo fecerunt,rursus edicent« tertio facite,tertio fecerunt.
Adeo ut fluerent aquae circa altare { atque etiam aqua: ductum impleret aqua.

$6 Fui t autem » quum offertur munus, uc accedens Eli ja propheta,diceretjo jehova, Deus Abraham!, Jitzchakj.ßc Jtfraelis,hodie innotescat te Deum esse in Jisraele , 6c me servum tuum; qui ex veibo ruo feci omnes res istas.
Z7 Exaudi me Jchova,exaudi me ,ut agnoscant popuius hic te Jehovam, Deum illum esse j quum tu averteris animum torum retrorsum.
;8 Tunc ignisjehovae decidens,consum- fit holocaustum,& ligna,8c lapides,8c pulverem ipsum.etiam aquam,quae erat in aquse- dustu delinxit.
Quod.quumviderettotus ille populus , prociderunt in faciem suam : & di Xt- runr,Jehova ipse Deus est,Jehova ipse Deus
40 Deinde dicente Eliia eis > prehendite prophetas istosBahalis nemo fc proripiat ex eis , prehenderunt eos : quos deducens Elija ad torrentem Kisehonis, ibi jugulavi« cos.
41 Et dixit Elija Achabo,ascende,comede & bibe: nam fccestrepitum multitudinis pluvia:.
42 Sic ascendit Achab ad comedendum, & bibendum: Elija autem ascendit in verticem Carmeli,fic pronum se abjecit in terram, deinde posuit faciem suam inter genua sua.
4l Edixerat autem puero suo, ascende jam» intuere via maris, qui ascendens intuitus est, ac dixit, non est quicquam : & septies edixit,revertere.
44 fuitque septima vice, ut diceret;ecce nubej parva, sicut Vola hominis ascendit i mari: tum dixit: ascende, dic Achabo» iunge equos, Ac descende, ne intercludat te pluvia.
4f Itaque fuit interea,quum coeli ©bscu- rstemur nubibus,&: vento,unde fuit pluvia magna j ut equitans Achab abiret Jizre-
46 Manus autem Jehov* adfuit Eliia, ut confirmarer lumbos eius : ita pracurric A- chabo usque, quä venis ^izrehelem.
CAP. X I X, Eiij4fu£tcn$ ab Itebela,pasti»
ti*raDeoin desei to&Dettt consolatur eum
dfEcdesut staut.
N dicavit autem Achab Izebela quicquid
fecerat Eliia, & eum occidisse prorsus o- tnn*s prophetas ejus gladio.
1 Quapropter misit lzebel nuncium ad
dicere*j sic faciant dii.&sicjper- ganr, ur hoc ipso tempore cras redditura sim vitam tuam, uc tst vita uniuscujusque illotum.
? Quod, quum inteUigeret.surgens abm, tonsui ,cj vt;» suit, petveniajue B«r-

Schebahum, quod f/r Jelruda; ubi reliquit puerum suum.
4 Ipse veib perrexit in illud desenum itinere unius diei, & veniens consedit sub junipero quadam: ubi expetebat apud se mori, ac dicebat ; satis fst, nunc Jehova accipe animam meam, non enim sum melior majoribus meis.
* Ita recumbens,obdormivit sub junipero quadam : quum ecce quidam angelus tangens eum,dixttei , surge,comede.
6 Eo intuente, ccce aA locum capitis ejus placenta carbonibus tojla, 8 c ampulla aquas: unde comedit, ac bibit, postea rursus ie-
7 Reversus autem angelus Jehevat fecundo, tetigit eum, dicens,surge,comede ; nam majus esset hoc iter, quam ut confi-
8 Surgens er*o,comedit, ac bibit: deinde progressus est vi cibi illius quadraginta dies,St quadraginta noctes sustentaiitc <um, usque ad montem Dei Chorebum.
9 Ubi,quum ingressus quandam speluncam, pernoctaret ivi ; ecce verbum jchov* ad eum ; quod dixit ei,quid tibi rei hic est, Elija ?
10 Quo dicente,plane zelo affectus sum pro Jehova, Deo exercituum, eo quod dereliquerunt foedus tuum Jisraelitas, altaria tua destruxerunt, & prophetas tuos occiderunt gladio: cumque ego relictus sim solus, etiam quatrunt vitaro mtam,ut auferant eam ;
11 Edixit Dn«; exi, Sc consiste in isto monte coram j chova ; ecce autem Jehova transibat. Sc vemus mrgnus, ac vehemens perfringens montes, ac perrumpens petras ante Jebovam,r.on erat in eo ventoje- hova : post ventum autem illum concussio, non erat in concussione illa Jehova :
i - Et post concussionem illam,ignis,non erat in eo igne Jehova: denique post i- gnem illum,voxsilentiotenuis.
i$ Fuitque, ut audiens Eliia, obvolveret faciem luam togä suä, Sc exiens» consisterer in porta ipsius ipelunc* : quum ecce ad eum fuit vox, qua: dixit, quid, ei tibi hic est Elija ?
rq. Cui dixit ille; plane zelo affectus sum pro Jehova, Deo exercituum, eo quod dereliquerunt Jisraelitas foedus tuum, altaria tua destruxerunt. Sc prophetas tuos occiderunt gladio: cumque ego relictus sim solus, etiam quaerunt vitam meam, ut auferant eam.
is Tum edixit ei Jehova, abi, reverrere itinere tuo versus desertum Damasci,& veniens, ungito Chazaclem in regem super
«6 Jehu autem, filium Nimschiungito in regem super Jisrablcm : denique Elischa- hum, filium Schaphati Abel-Mecholanum ungito in prophetam loco tuo.
17 Erit enim,ut qui proiipuerit fe a gladio Chazaelis, eum morte afficiat Jehu : eum vero,qui proripuerit se 2 gladio jehu, morte curabit astici Elischah.
18 Reliquos autem feci ex Jisraele septies mille: quorum omnium genua non curvaverunt se Vahali,-L quorum omnium os non osculatum est ilium.

1 9 Itaque abiens inde, quum invenisse* Elischahum, filium Schaphati, qui arabac
, duodecim jugis antecedentibus eum, 9t ipse et at cum duodecimo; transivit Eli)* ad eum,& injecit togam suam illi,
20 Tum relictis bobus, accurrens, post Elijam,dixit,osculer quaeso patrem meum, Sc matrem meam, ut sequar te : cui dixit» abi,revertere,nam quid feci tibi?
21 Itaque divertit ab eo,& acceptum par boum mactavit, Sc instrumento boum coxit illoTum carnem, quam dedit populo suo, 8 c comederunt: postea surgens, sg- quutus est Elijam, Scministravitei.
C A 1 *. X X Syri ab -Achabosemel,iterum* que caduntur, SeAmall Ben-baAadi xtu parcitur.
B En-hadad autem rexSyrsaecongregatis omnibus copiis suis, oc triginta duobus regulis fecum, cum equis & curribus, a- scendens, obsedit Sthomronem, ut oppugnaret eam.
t Et misit nuncioS adAchabum, regem jisraelis in civitatem:
? Per quos dixit ei; sic ait Ben-hadad ; argentum tuum,& aurum tuum meum est : etiam focminae tu», & filii tui praestantisti» mi,mei sunt.
4 Respondens autem teX Jisraelis,dixit > secundum verbum tuum, domine mi Rex» tuus sum, Sc quaecunque sunt mihi.
s Rursus autem redeuntes nuncii, dixerunt, sic ait Ben-hadad, dicens; quia miseram ad te, qui dicerent, argentum tuum, 8e aurum tuum, ßtfeeminas tuas, & filios tuos mihi daco,4mp/ius non dicam:
6 Sed hoc ipso tempore cras mittam servos meos ad te,ut scrutentur domum ruam, Sc domos servorum tuorum ; erfrque, u* quicquid desiderabile ejj oculis tuis, positum in manu sua,accipiant.
7 . Itaque rex Jisraelis vocatis omnibus senioribusregionis, dixit, agnoscite,quaeso, & videte istum quasrere malum : miserat enim ad me pro focminis rreis,& pro filiis meis, 6e pro argento meo, ac pro auro meo,neque denegaveram ei.
8 Dixeiunt vero omnes illisenioreS, 3 e totus populus ei, ne auscultato, neque acquiescito.
9 Dixit ergo nunciisBen-hadadi; dicite domino meo regi, quicquid mandabas fervo tuo primum, facturus sum, rem veib hanc non possum facere: sic abeuntes nun- cii,retulerunt ei rem.
io Quapropter mirtensad eum Een-ba- dad,dixit;sic faciant mihi dii,&sic pergant» non sufficeret pulvis Schomronis pugilljs, toti populo huic, qui sequitur vestigia
ii Sed respondens rex Jisraelis,dixit; e- loqiiirmni,rte jactet fe, qui accingit fe, ut qui discingit.
12 Fuit autem audito verbo hoc, quum biberet ipst,& reges illi in tuguriis,ut ediceret fcivis suis, admovete, qui admoverunt contra civitatem.

ii Tum ecce propheta quidam accedens ad Achabum, regem Jisraelis; dixir, sic ait Jehova» yidesne totam multitudinem cnaXimam istam ? ecce ego traditurus R » sura

sum eam in manum cuam hodie» ut cogno- £as me esse Jehovam.
14 Dicenti vero Achabo, per quos ? dixit,sic au Jehova,per pueros prasfectorum provinciis*; iterum dicenti, quis componet aciem? dixit; tu.
15 Itaque recensuit pueros praesectorum provinciis,qui erant ducenti triginta duo ; & post hos recensuit torum populum, o- mr.es Jisraelitas septies mille.
»6 kr egressi sunt ipso meridie; quum Ben-hadaa biberet ad ebrietatem in tuguriis,ipse cum regulis illis triginta duobus, auxiliaribus ejus.
17 Egressis autem pueris prsefectorum provinciis primüm, misit Ben - hadad, quum renunciastent ei quidam , dicendo, homines egressi sunt Schomrone :
18 Ac dixit, sive ad pacem egressi sint, prehendite eos vivos ; sive ad bellum e- gressi sint,vivos prehendite eos.
»9 Isti autem egressi e civitate,pueri praeseverum provinciis, de copiae, quae sequebantur eos :
20 Percusserunt quisque virum suum, adeo ut fugientes Syros persequerentur Jisraciias: proripuit autem se Ben-hadad, rex Syriae in equo cum equitibus.
2r tum egressus rex Jisraolirarum, percussit equos» &cprrus > denique percussit Syros plaga magna.
2» Accedens autem propheta ille ad regem Jifraclis, dixit ei» abi, confirma te, & cognosce, ac vide, quid sis facturus : nam revertente anno rex Syri* ascensurus est «.onera te.
2j Servi vero regis Syriae dicebant ei; dii montium sunt dii eorum, idcirco firmiores fuerunt nobis : at certe pugnemus contra eos m ipsa planitie,si non firmiores erimus eis.
24, Itaque rem harc facito: amove regulos istos quemque a loco suo ; Lc substitue proceres loco eorum.
25 Tu tamen numerato tibi copias ex tuis, prout erant copi* ili*, qu*ceciderunt, & equos, prout erant illi equi,& cur« rus, prout illi currus erant, sic pugnemus contra illos in ipsa planitie,!» non firmio- res^crimus cis: qui auscultans voci eorum,
26 Fuit enim revertente anno» quum recensuisset Syros Ben-hadad, ut escenderet Aphekum in bellum contra Jisraelitas.
27 Jisraclit* quoque recensiti, & commeatu instructi processerunt obviam eis ; & castra habentes Jisraelit*eregione eorum, similes erant duobus parvis gregibus caprarum, Syri autem replebant illam ter-
28 Quapropter accedens vir ille Dei,al- loquutus est regem jisraelis : ac dixit,sic aicjehova, eb quod dixerunt Syri Deum montium Jehovam, ac non Deum convallium esse : ideo traditurus sum rotam multitudinem maximam istam in manum »uam.uragnoscaris me esse Jehovam.
. 29 itaque castra habebant hi ex adverso illorum septem dies: fuit vero die septi- tno, ut appropinquante acie, percuterent Jisraelit* c Syns sensum millia peditum •no dic,

p Fugientibus deinde reliquis Aphe- Kum in ipsam civitatem ; corruit ejus murus super viginti septem millia virorum, qui reliqui erant: ftd Ben-hadad fugiens, ingressus est civitatem, in intimum con-
}r Ubi dixerunt ei servi e : us, ecce jam audivimus reges domus Jisraelis,reges benignos esse; imponamus, qusfo, cilicia lumbis nostris, & funes indamus capitibus nostris, Lc exeamus ad regem Jisraelis, fortassis vitam tuam servabit.
zr Itaque accingentes ciliciis lumbos suos, & funes indentes capitibus suis, venerunt ad regem Jisraelis, dicentes; servus tuus Ben-hadad dicit, vivat, qu*fo. anima mea; qui dixit, estne adhuc vivus 2 frater meus est.
p Homines autem isti experimenta discere festinabant, Lc pr*cife ccgnofcere, an ex ipso esset,dixerunt itaque, frater ruuS ergo est Ben-hadad ? qui dixit, redite,assumentes adducite eum: egressus itaque est ad ipsum Ben-hadad, quem iussit ascendere in currum suum.
Ei autem dicente Len-hadadocivitates illas, quas acceperat pater meus» patre tuo, restituam, & limitanea constitues tibi in Damasco, quemadmodum constituerat pater meus in Schomrone, dixit;Sc ego cum hoc foedere dimittam te ; sic pacto cum eo foedere stimisit eum.
Vir autem quidam, e filiis prophetarum dixit proximo suo, ex verbo fehovse, percute me, qu*so: sed renuit vir ille percutere eum.
16 Idcbque dixit ei, propreres quod non auscultasti voci Jchov*,ecce abeuntem te a me percussurus est leo : quumque abiillee ab eo,inveniens eum leo,percussit eum.
\7 Iterum invento viro alten dixit, percute me.quxfo, quare percutiebat vir ille indesinenter,ac vulnerabar.
;8 Tum abiens propheta ille, stetic co- rdm rege in via, dissimulaverat autem se cinere insperso oculis suis.
Fuirque rege rranseume, ut ipse inclamaret regem,ac dicerer ,* servus tuus processerat in medium pr*lii, quum ecce uidam accedens adduxit ad me virum, 8e ixit, serva virum hunc, si ullo pacto desiderabitur,utique erit vira tua pro vita ejus, vel talentum argenti pendes.
40 Fuit autem servo tuo agente hic, Sc illic,ut ille non adesset: tum dixit ci rex Jis- raeli J: rectum est judicium tuum, tu decidisti.
47 Tun» festinans, amovit cinerem ab oculis suis,ut agnosceret ipsum rex Jisrafc- lis cprophetis esse :
42 Et dixit illi: sic ait Jehova,eo qubd virum a me anathemati devorum dimisisti e manu: ideo erit vita tua |>ro vita eius, & populus tuus pro populo eius.
4; Quamobrem abiit rex Jisratstisdo- mum siiam fastidiosus, & indignabundus, & ingressus est Schomroncm.
C A P. X XI. Jlchabi erga Kslfcotbum im-
F Uit autem his rebus gestis, quum vinea djsbvrho jizreUelirte agenti Jizrehelc * esset *

esset; juxta palatium Achabi,regis Schotn- ronis;
2 Ut alloqueretur Achab Nabothum,dicens,cedo mihi vineam ruam,ut fit mihi in hortum olitorium,nam propinqua est juxta domum meam , & dabo tibi pro ea vineam meliorem eä : sin melius didetur in oculis tuis, dabo tibi pecuniam,pretium
^ Dixit vero Naboth Achabo, absit mihi a Jehova, ut cedam possessionem majo- ; rum meorum tibi.
[4 Quamobrem venit Achab dopum
suam fastidiosus, & indignabundus, propter verbum, quo alloquutus fuerat ipsum NabothJizrehelica, dicens, non cedam tibi possessionem majorum meoiurp : de ja- i cens in lecto suo, avertebat faciem suam,
1 ne comederet cibum.
5 Sed veniente ad ipsum Izebeja, uxore ipsius; & dicente ipsi,ecquid spiritus tuus fastidiosus est,ut non comedas cibum ?
6 Dixit ei,quia alloquutus Nabothum Jizrehelitam, dixeram ei, cedo mihi vineam tuam pecunia, aut si'mavis, dabo tibi vineam pro ea : sed dixit, non sum daturus tibi vineam meam.
7 Tum dixit ei lzebel uxor eius; tune nunc exerceres regnum super Jisraelem? surge, comede cibum,dc bono animo esto, ego dabo tibi vineam Nabothi Jizrehe- litae.
8 Itaque scribens illa literaS, nomine A- chabi, obsignavit sigillo eius : demisit lueras ad seniores, Se ad clarilsimos, qui erant in civitate illius,cives Nabothi.
9 Scripserat autem in illis literis, edicens ; indicite jejunium, & collocate Na- borhum in principiis populi.
i o Et collocate duos homines nequam ex adverso ejus, qui testisicentur contra eum, dicendo; maledixisti Deo, de regi: deinde educentes eum, lapidatote eum, ita ut mori Fecemntque homines civitatis illius, ipsi seniores, de clarissimi, qui iidem civ«s erant in civitate illius,quemadmodum mandaverat illis lzebel, quemadmodum scriptum erat in literis,quas miserat ad eos.
i2 Indicto jejunio,collocaverunt Nabo- t thum in principiis populi.

; r; Tum venientes duo illi homines ne- j quam, consederunt ex adverso ejus , teOa- ' tique sunt contra eum homines isti nequam, contra Nabothum, coram populo, dicentes, maledixit Naboth Deo,ac regi: sic eduxerunt eum extra civitatem suam, de lapidibus obruerunt eum ita, ut morere-
14 Deinde miserunt adlzebelam,qui dicerent : lapidatus est Naboth, Öc mortuus.
15 Fuit autem, quum audivisset lzebel lapidatum Nabothum, ac mortuum esse ; ut diceret lzebel Achabo, luige hacredita- rio jure posside vincam Nabothi Jizrehcli- tas.quam renuerat dare tibi pecunia,non e- nim vivus Naboth,sed mortuus.
«6 Sic fuit, audiente Achabo mortuum esse Nabothum, ut surgeret Achab,descensurus ad vineam Nabothi Jizichelit«, ut hxredtrario jure possideret eam.
17 Fuit autem verbum jehova; ad Elijaro
CUM. Ctp.lf.it.
Thischbkem, dicendo!
18 Surge,descende obviam Achabo,reg| jisraelitarum, habitanti Schomrone: ecce in vinea Nabothi f/l, quo descendit »ut hereditario jure possideat eam :
19 Et alloqueris eum, dicens; sic ait je- hova, an occideris, ac etiam hasreditan» jure possideas ? alloqueris etiam cum, dicendo,sic aitjfehova ; pro eo,quod linxerunt canes sanguinem Nabothi, lincturi sunt canes tuum sanguinem etiam tibi.
20 Dixit vero Achab Elijas.tene invenire me inimice mi ? qui dixit inveni, c'<% quod dedisti te ad faciendum, quod malunt videtur in oculis Jehov*.
21 Ecce inducturus sum in te malum, de tollam posteros tuos, dc excisurus sum A- chabo mingentem ad parietem, 6c conclusum,ac derelictum in Jisraele:
rr Etreddam domum tuam,sicutdomum Jarobhami,Blii Nebati,de sicut domum Ba- naschje,fijii Achija; ; propter indignationem, qua provocasti ma, quodad peccandum induxisti jisraelem.
2; Atque etiam contraIiebelam loquu* tus est Jehova, dicendo ; canes comedent lzcbelam ad praemunitionem Jizrehelis.
24 MoricntemAchabum in civitate comedent canes; dc morientem in agro comedent volatilia coeli.
2< Enimvero non fuit similis Achabo;qu 2 dediderit se ad faciendum, quod malum videtur in oculis Jehovac: quia feducebac eum lzebel,uxor ipsius,
26 Nam commisit res valde abominandas, sequendo stercoreos deos ; prorsus ur fecerant Emoraei,quos expulit jehova ä socie Jisraelitarum.
27 Fuit vero, quum audisset Achab ver» ba ista,uc laceratis vestibus iuis,dc imposico cilicio carni fuse» iciunaret, cubaret etiam cum cilicio,dc ambularet lente.
28 Quapropter fuit verbum Jehova ad Elijam Thischbitem,dicendo:
29 Videsne Achabum se abjecisse ante faciem meam ? co quod abiecit se ante faciem meam,non inducam malum illud diebus ejus, diebus filii e : us inducam malum illud super domum ejus.

CAP. XXII. Achabo impio succcditpiut
filiiM itkofrbapbat, (s huic impiuifiliut
lehoram*

Q Uum autem 'mansissent tres annos,sine bello inter Syriam, 3 c jisraelem.
2 Fuit anno tertio completo : ut descenderet Jehoschaphat,rex Jehuda: ad regem Jisraelis.
; Dixerat vero rex jifraelis servt» suis I novillisne nostras esscRamothas Gilhadis ? denos quiescimus a recipiendis illis e manu regis Syria: *
4 Itaque dixit Jehoschaphato, iturusn* e$ meum in istud bellumRamothas Gil- hadis? Le dixit jehoschaphat regi Jifra?- lis, sicut ego, sic tu, sicut populus meus.lic populus tuus, sicut equi mei, lic equi tui stnt
C Dixit praeterea Jehoschaphat regi J"- raeiis: consule, quaiso, hoc ipsodie>er- bum jehova:.
6 Tunc congregaiis rex TiCrneiis pro- R ; pheic*

pheris suis, quasi quadringentis viris,dixit eis,utrum iturus sum contra Ramochas Gil- hadis in bellum, an destiturus ? qui dicebant, ascende, traditurus enim est dominus in manum regis.
7 Dicente vero Jehofchaphato : annon <st hic propheta JehovsampliUs, ut consulamus ex eo.
8 Dixit rex lisraiilis Jehoschaphato»am- piius vir quidam esi, ex quo consulas Je- bovam/ed ego odi eum,quia non prophetat de me bonum, sed malum, Micaiehu.fi- iu$ Jimlas : dixit vero Jehoschaphat j ne loquatur rex ira.
9 Itaque advocato rex Jisrailis aulico tino, edixit, festinanter adduc Micajehu, filium Jirr.l ae.
ro Interea rex Jisraelis, & Jehofeba- phat, rex jehudae sedebant quisque in solio suo, induti vestibus re*tM in area ado- ftium portJB Schomronis; & omnes pro* phet* illius prophetabant coram eis.
11 Fecerat enim sibi Tzidkija, filiusCe* nahanse cornua ferrea > de dicebat, sic ait Jehova; his feries Syros, adeo ut consumas eos.
it Omnes quoque prophetae illi prophetabant similiter, dicendo , ascende Ra- mothas Gilhadis, & prosperare, traditurus enim est jehova in manum regis.
i; Nuncius autem ille,qui iverat vocatum Micajehu alloquebatur eum, dicendo ; ecce nunc verba istorum prophetarum uno ore bonum prophetant regi: fit,quasso, verbum tuum,ut verbum unius il)orum,ut eloquaris bonum.
14 Cui dixicMicajehu ;ut vivit Jehova, quod edixerit mihi jehova »id eloquar.
t < Quum ergo ingressus esset ad regem i dixit rex ei ;Micajehu, utrum ituri fumus in bellum contra Ramothas Gilhadis, an destituri? qui dixit ei, ascende,& prosperare,scilicet tradet Jehova in manum regis.
16 Dicente vero'ei rege, quoties tandem ego adiuraturus sum te, ut non eloqunris mihi,nisi veritatem in nomine lehovae ?
17 Dixit,‘video omnes Jistaelitas dispersum iri per illos montes, sicut oves, quibus non e/V pallor: nam dixit Jehova, non erit dominus istis, revertantur quisque domum suam cum pace.
,8 Tum dixit rex JtsraSlis Jehofchaphato ; nonne dixeram tibi fore, ut non prophetaret de mc bonum,sed malum ?
ly Qui dixit, propterea audi verbum JehovL: vidi Jehovam insidentem solio, suo, 8 e torum exercitum cocli adstamem ei, a dextera eius,& a sinistra eius.
10 Ubi dicente Jehova, quis pelliciet A- chabum, ut ascendat, & corruat apud Ra- rr.othas Gilhadis ? hic dixit, hoc modo, & ille dixit,illo modo.
2i Tandem prodiit quidam spiritus, qui consistens coram Jehova,dixit ; ego pelliciam eum: dicente vero Jehova ei, quo pasto?
rr Dixit,'egressus, ero spiritus mendacii in or« omnium prophetarum ejus: tum dixit /ebouA ; pellicies, etiamque prfcvalc- bis,exi,& fac ita.
2; Quare nunc,ecce indidit Jehova spiritum mendacii ori omnium istorum prophe-

tarum tuorum: interea loquutus est Jehova contra te malum.
24 Tunc accedens Txidkiia, filius Cena- hanas percussit Micajehu in maxillam ; dicens, quanam transivit spiritus Jehovaeä rac,uc alloqueretur ce)
25 Cui dixit Micajehu;ecce tu videris illo ipso die,quum ingredieris intimum conclave ad abscondendum te.
26 Dixit vero rex Jisraelisjprehende Micajehu, 8t reduc eum ad Amonem, praefe- ctum civitati; St ad Joaschum,filium regis. ,
27 quibus dices,sic edicitrex; ponite i- j stum in c arce re j Sc alite eum pane anguste,
& aqua anguste,donec rediero cum pace.
28 Dixit vero Micajehu,si plane reversu* fueris cum pace, non loquutusfuerit Jehova per me: dixicque, audite populi, quotquot sunt.
19 Itaque ascendit rex Jisraelis cum Je- hoschaphato, rege Jehud» tortra Ramothas Gilhadis:
Ubi dixit rex Jisraelis Jehofchaphato,quum dissimularet se processurus in prar- lium, tu vero induere vestimentis tuis : sic dissimulans se rex Jisraelis,processit in prse-
RexautemSyriaeprascepesacfuiscur- ruum prasfectis triginta duobus, dicendo; ne pugnatote contra parvum , aut contra magnum : sed contra regem Jisraelis

solum.
;r Fuit itaque, quum videntes prarfecti curruum Jehoschaphatum,ipsi dicerent; u- tique rex Jisraelis est, ut accederent contra eum ad pugnandum; 3c exclamaret Jehoschaphat.
u Quamobrem fuit,quum viderent pras- fecti curruum, regem Jisraelis non esse ; ut reverteremur a persequendo eo,
$4 Sed quidam jaculans arcu simplici a- nimo, percussit regem Jisraelis inter commissuras, Se loricae partes: quapropter dixit aurig® suo,deflecte manu tui,8c educ me ex castris,quia aegrotus factus sum.
Is Quoniam autem invalescebar praelium eo die, rex distinebatur propter currus suos contra Syros: q-iare mortuus est vespere, quum effluxisset sanguis c plaga e- jus in capsam curnis.
;6 Quapropter transivit praeco per castra occumbente sole,dicens,quisque in civitatem suam » ediro.Lc quisque in regionem
$7 Rex veso mortuus pervenit Schomro- nem ; Se sepeliverunt Iifrdtlit* regem
Schommne.
j8 Quümque immergeret aurifa j))iu* currum m piscina Schomronis» lingebant caneS sanguinem ejus,quando ipsius arma laverunt, fecundum verbum Jehovas, quod loquutus fuerat.
19 Reliquas autem res Achabi,& omnia , q.ias fecit, domüsque eburnea, quam aedificavit ; nonne sunt scripta in libro Chro- nicor uni,regum Jisraelis ?
47» Deinde,quiim occubuisset Achab cum parrjjbus suis, regnavit Achazja, filius ejus proto. .
4' Jehosohaphac porro,filius As« regnare coepit ssiper Jehudam : anno quarto A- chabt.Tcgis (ilV.ieiis,
42 JchoU-haphat iratus triginta quinque J annos,

HCflp.T» H- R E
annos, quum regnare Inciperet, viginti quinque annis regnavnjeruschajaimis*. cujus matri nomen erdtHazuba.filiaSchilchi.
4; Et ambuiavic prorsus invia Asie,patris fui,non recessit ab ea : faciendo quod •rectum videtur in oculisjehovse.
44, Veruntamen excelsa non desistebant; adhuc populus sacrificabant, &adolebanc in excelsis ;
45 Et pacem inivit Jehoschaphat cum rege Jisraelis.
46 Reliquae autem res Jehoschapbati,& fortitudo ejus,qua fecit, & qua pugnavit; nönne 'sunt scriptae in libro Chronicorum, regum jehudae.
47 Ls reliquos meritorios,qui relicti fuerunt temporibus Asas,patris fui, sustulit e sua terra.
48 In Edomaea tunc non trat rexJWpro- tex.
49 Jehoschaphato' decem fuerunt naves Oceani, quas proficiscerentur Ophirum au-
SUM. . Cap.r.
ri causa, sied non ivit.* quia fracta «st classis Hcczjonc-Geberi*
50 Tunc dixerat Achazja, filius Achabi ad Jehoschaphatum > eant fervi mei cum fervis tuis in ista classe:fed non acquieverat Jehotchaphat.
51 Postea, quum occubuisset Jehoscha- phat cum patribus suis, & fepültus esset cum majoribus suisincivitate Davidis patris fui,regnavit Jehoram,filius ejus pro eo.
sr Achazia.filius Achabi regnare coepit super JiscaLlem 8chomrone anno decimo septimo Jehoschaphati,regis Jehudae completo ; & regnavit super Jitraelem biennio.
5? Eecstque quod malum videtur in oculis jehovas: nam ambulavit in via patris fui, 8e Invia macris fuse,ac in via Jarobhami. filii Nebati,qui ad peccandum induxit Jis*
<4 Et colens B^halem,incurvavit fe ei:sic provocavit Jebovam,Deum Jisraelis,prorsus,ut fecerat pater ipsius.
Regum Liber 11.
C A P. I. E lijd 1/ mertem denunciat;
persecutores ejut i£nw calestk consumit.
Efecic autem Moab ab Jisraele post nortem Achabi.
2 Quümque cecidisset Achazia per quendam clachrum in cccnaculo suo, quod erat Schomrone,asgrotavit: quamob- rem mittens nuncios, edixi: eis, ite.coysu- lite Bahal-Zebubum,deum IJeKronis,an sanitatem recepturus sim ex morbo hoc.
1 interea angelus Jehovas alloquutus est Eliiam Thischbitem,furge,ascende obviam nunciis regis Schomronis eloquere eis, an propterea.quod non eJtDeus in Jisraele, vos itis consultum Bahal-Zebubum,deum Hekronis ?
4 At propterea sic ait Jehova,exiIlo tecto .quo ascendisti,non es descensurus,sed omnino moriturus : deinde abiit Elija.
§ Reversis itaque nunciis istis ad illum ; dixit eis,quid jam revertimini 5
6 Qui dixerunt ei,quidam ascendit ob- viäm nobis,qui edixit nobis,abite,revertimini ad regem,qui misit vos ; & eloquimini ei,sic ait jehova,an propterea quod non est Deus in Jisraele,tu mittis consultum Ba* haJ-Zebubum, deum HeKronis) propterea ex illo lecto,quo ascendisti,non es descensurus,sed omnino moriturus. t 7 Rursus dixit eis,quis habitus est viri illius, qui ascendit obviam vobis i Steloquu- tus est vobis verba ista ?
8 Quibus dicentibus ei,vir est pi!osus,& cingulo pelliceo accinctus lumbos suor; dixit, Elija Tbischbites est.
9 Tum misit ad eum prassectum quinquaginta bominibut cum quinquaginta suis ; qui ascendens ad eum (ecce enim considebat in vertice cuiissdam montis) dixit «i 6 vir Dei,rex edixit.descende.
10 Respondens vero Elija, alloquurus est illum prasfectum quinquaginta : quod si vir Dei sum,descendat ignis 'e ccelo, Sc consumat te, & quinquaginta tuos,illicb descen- 1
dens ignis - caelo confumsic eum cum quinquaginta ejus.
11 Rursus itaque rex misit ad eum praefectum quinquaginta alterum cum quinquaginta suis .* qui clamans dicebat ei,0 vir Dei,sic edixit rex, r ito descende.
ia Respondens vero Elija,eloquutus est eis i si vir Dei sum,descendat.ignis e coelo. & consumat te cum quinquaginta tuis : illi- co descendens ignis Dei e cocio,consumsie illum cum suis quinquaginta.
1; Itaque rex rursus misit praefectum quinquaginta tertianis cum suis quinquaginta ; ascendensque.venit praefectus quinquaginta iste tertius,& procidens in genua sua coram Eliis,deprecabatur eum, ac dicebat ei, 6 vir Dei pretiosa habeatur, quaeso» vita mea, 3 c vita servorum tuorum quinquaginta horum in oculis tuis.
14 Ecce descendens ignis e ccelo con- fumsie duos praefectos quinquagenis priores cum quinquagenis eorum : sed nunc pretiosa habeatur vita mea in oculis tuis.
i c Edixerat autem angelus Jehovas Elijas ; descende cum isto.ne timeto a facie ejus ; quapropter furgens descendit cum eo ad regem; .
16 Dixitque ei, sic ait Jehovj;eo quod misisti nuncios confulciim Bahal - Zebu- bum,deum Hekronis ; en propterea quod non est Deus in jisraele ad consulendum verbum eius? idcirco e lecto illo, qub a- scendisti, non es descensurus, sed omnino moriturus.
17 Mortuus itaque est fecundum verbum jehovas, quod ioquutus fuerat Eliia, ac regnavit jehoram pro eo »annose eundo Jeho- rami,filii Jehoschaphati,regis Jehudas:qu’a non erat illi filium
t 8 Reliquat autem res Achaii« , quas fecit, nonne sunt scriptas in libro Chronicorum, regum J israelis ? _ '
CAP.ll. Elija in rasum sufctetiw.Eliscbi-
bo toram,(p jphitum fuurn dimisit.
R 4 Dein-

D Einde fuit, quutn sublaturus esset Jehova EUiam turbine in coelum, Se proKcisce- jetur Eliia cum Elischaho Gilgaie:
i Ut dicerer Eli ja Elischaho,'conside, quaeso, hic,quia Jehova mittit me Beth-Elem usque; cui dixit Elilchah; utvivit Jehova,& vivit anima tua,non derelinquam te: ita descenderunt Beth-Elem.
r Tunc egressi filii prophetarum,qui d- febant Beth-Ele ad Elischahum,dixerunt ei, i>6sti .c hodie Jehoyam assum turum dominum tuum ace ? quidixit,etiam ego novi, silete.
4 Rursus dicente eiElijazconfide,quaeso» hic Elischah.nam Jehova mittit me Jeri- chuntem;dixit;ut vivitJehova,8e vivit anima tua,non derelinquam te ; ita venerunt Jerichuntem.
C Accedentes autem filii prophetarum,qui jerichuntc ad Elischahum,dixerunt «i,* ndstfne hodie Jehovam assumcurum dominum tuum a te? qui dixit,etiam ego no-
6 Amplius dicente ei Eliji;conside,quatio, hic nam Jehova mittit me ad Jardenem: dixi;,-ut vivit Jehova, Se vivit anima tua, non derelinquam te : ita abibant ambo.
7 Quinquaginta quoque viri e filiis Prophetarum , euntes constiterunt e regione procul, istis ambobus consistentibusad Jar-
8 Quum Elije assumta toga stia, & convoluta percuterer aquas illas, Se divis* et- Aerrnt huc & illuc ;ita transiverunt ipsi am bo persiccum.
9 Fuit tandem ipsis transeuntibus.utEli- ia diceret Elischaho,pete,quid faciam tibi, quum nondum assumor abs te ; cui dixit E- hschah, sit ergo,quxso,portio dupla de tuo spiritu penes me.
io Cui dixit,rem difficilem petiisti :si videris me assumi a te,futurum est tibi sie, sin vero minus,non est futurum.
ii Fuit itaque ipsis pergentibus,ambulando colloqui,ut ecce cursus igneus,8t e qui ignei separationem facerent inter u- trosque; sic ascendit Elija turbine incoc- him.
i i Quod Elischah videns,ipse clamavit; pater mi,pater mi,currus Jisraelis, & equires ejusjdoncc non videret eum amplius. Postea accipiens vestes fuas,laceravje eas in duo frcgn-.enta:
i; SubWaque toga E!ij*,qu* ceciderat abeo, 'eversus constitit adrip«mi Jardenis.
<4 Ubi, quum accipiens cogam Elijae, qu» ceciderat ab eo : percuss.ssec aquas illas,dicens,ubi es jehova Deus Eliia: ? etiam iste, quum percussisset aquas , divisa: rcjfo lurst huc St ’liuc,äe rranf-vit El ; schab.
i? Quod ex adverso videntes filii prophetarum.qui a^ffcantjerichunte,dixerunt, quievit spivhus E!,J» super Elischahum:
? uare venientes obviam ei,incurvaverunt e in teri am usque henorem exhibentes ei.
16 Er dixerunt »ijecce iam sunt cum servis ruis quinquae^ta homines strenui, eant . ouasio , u: quasram dominqin tuum : andruium ne forte sustulerit eun» spiritus Jehova:,dc «oniecerir eum in aliquem montium . aut in ..liquaro vallium : quidixit, non estis uJssuri. ,
G U M, Grp.r.r.
i7 Tandem instantibus apud eum,dum differebat, dixit, mittite: miserunt itaque
3 uinquaginta viros, qui quaerentes,tribu* iebus non invenerunt eum. r8 Itaque reversis ad eura.quumipfe con- sidprec Jerichuntc, dixit eis,nonne edixeram vobis,ne eatis?
iq Tum dicentibus hominibusillius civitatis Elischaho, ecce jam habitatio huius civitatis bona esset »quemadmodum dominus meus videt : sed aqu» malae sunt, quapropter regio fac it abortum.
LO Vixit, sumite mihi paropsidem rm- vam, Se poniteibi salem; qui fumum etfu* ferunt ei.
2t Tum egressus ad scaturiginem illiut aqua:» injecit illuc salem :ac dixit, sic ait Jehova » sano aquam hanc , ut non sit inde deinceps mors,aut abortus.
ii Sic sanata est illa aqua usque in hodiernum diem, secundum verbum Elischa« hi,quod loquurus fuerat.
2; Postea ascendebat inde Beth- liem : ipso autem ascendonte via illa, pueri parvi egreffi e civitate illa, illudebant ei,dicentes ei,*aseende calve,ascende calve- 24 Qui ciirn retrospiciens, videret eos, maledixit eis in nomine Jehov» : quapropter egressa: du* urs* e silva illius,disciderunt ex eis quadraginta duos pueros.
2{ Unde abiit ad montem Carmeli; Hr inde reversus est Schomronem,
C A P. III. Elischah regibus lisraelitJe^ bud 4 ,(ffEAorr. 4 orum descendentibus contrt Moabit&s mirdeufum,-^ vittori&m prt- dieit.
TTaque Jehoram,filius Achabi regnare coe- lpit super Jisraelem Schomrone, anno de* cimo octavo Tehofchaphati, regis Jehud* ; regnavitque duodecim annis.
2 Et fecit quod malum videtur in oculis Jehovje » sed non sicut pater ipsius , & sicut mater ipsius: nam abstulit statuam Bahalis» quam fecerat pater ipsius.
; Veruncamen peccatis Jarobhami , filii Nebati . quibus ad peccandum induxit Jisraelem, adhassit: non recessit ab ullo eo*
4 Meschah autem , rex Moabitarum erat pecuarius: pendebatque regi]tfra?lis centena millia agnorum,8c centena millia arie« ;um lanatorum.
5 Sedfucrat, quum moreretur Achab, ut deficeret rex Moabitarum a rege Jisiaelis.
6 Quapropter egressus rex jehoram di« illa Sciiomror.e,recensuit totum Jisraelem :
7 Et abiens,misit ad Jehoschaphaeum,regem Jehuda: , qui dicerent ; Rex Moabitarum defecit a me, profecturüsne es mecum comra Moabicas in pr*liuin ? qui dixit,a- scendam , sicut ego,sic tu, sicut populus meus, sic populus tuus »sicut equi mei, sic equi uiijmt.
8 picenti vero,quinam via ascensuri sumus ? dixit,via deserti fdom*orum-
9 Profectp itaque rege jisraelis cum rege Jehuj* ,&repe Edomxorum . «ircumive- iunt itinere septidui: deind* non erat aqua pro exercitu ,& pro iumentis, qu* sequebantur vestigia eorum.
10 Quapropter dixit rex Jistae’lis; eheu.

quod vocavit] ehova trej ho! reges»ut traueret eos in manumMoabitarum.
ti Dixit vero Jehoschaphat,ännon e/lhic propheta jehovx.ut confularrus Jchovam ex eo ? cui respondens unus ex fervis regis Jisraelis, dixit, est hic Eiifchah, filius Scha- phati, qui infundebat aquam manibus Eli- I».
12 Dicente vero Jehoschaphato.est apud eum verbum Jehovx: descenderunt ad eum teX Jisraelis, &]ehoschaphar,ac reXEdo* inxoruni.
i $ Sed dixit Eiifchah regi]isr*elis$ quid mihi tecum tst? abi ad prophetas patris tui, & ad prophetas matris tux : cui dixit rex Jisraelis,ne ijla
dicito ,quandoquidem vocavit jehova tres reges hos , ut tradat cos in manumMoabitarum.
14 Tum dixit Eiifchah ; ut vivit Jehova exercituum,ante quem adsto»nist 'personam Jehofchaphati, regis jehudx suTcipc- jcm,non intuerer te,neque'aspicerem re.
1 f Sed nunc assumentes, <tddu«rtfmihi fi» dicinem : sic fuit,quum pulsaret fidicon,ut adesset ei manus Jehovx:
16 Et dixit,sic ait jehova 5 fjciendx sunt in valle hac multa fossx,
17 Nam sic ait jehova , non sensuri estis ventum, neque visuri cstispluviam, tamen vallis ista implebitur aqua» unde bibatis vos, pecoräque vestra,& jumenta vestra.
18 Ec leve hoc visum esi in oculis. Jehovx ; nam traditurus est Moabicas in manum vestram.
19 Quorum percutietis omnem civitatem munitam, & omnem civitatem lectam, omnemque arborem bonam dejicietis , & omnes fontes aqux obthurabiris : omnem denique possessionem bonam afficietis lapi

10 Fuit autem mane , quum tempus esset offerendi munus, ut ecce aqua veniret a via Edomxx ; & impleretur terra illa aqua.
21 Moabitx vero omnes audierant ascendere istos reges ad puLnandurn contra fc ; quapropter convocati fuerant ab omni accingente se primum cingulo & deinceps , ftabänrque in termino suo.
rr Itaque Turgentes mane , sole jam orto super aquam illam; quum viderent Moabitx ex adverso illam aquam rubentem , ut sanguinem:
21 Dixerunt, sanguis est ; omnino defo faverunt se reges isti, & percusserunt alter alterum : quapropter nunc ad pixdam , 6 fvioabitx.
14 Quümque pervenissent ad castra Ju caelis t Turgentes Jisraelitx , percusserunt Moabitas.ita ut fugerint a facie ipsorum:& perrexerunt percutere Moabitas , etiam in ipsa rfjffone forum.
is Nam civitates eorum destruxerunt,& quamque possessionem bonam injectis quisque lapidibus suis impleverunt , & quemque aqux fontem obrhuramot , ac quamque arboiem bonam dejecerunt. do nec Kir-Chareserhx reliquosfacerentMoit- bitrf lapides ejus: quapropter divertentes funditores,quatiebant eam.
16 Videns autem rex Moabitarum prx- Valere sibi hos bellatores ■ accepit fecum sepemgeoto 5 viros, stringentes gladium, ut
«UM. Ci p.$.4,
perrumperent per regem Ldom «orum,neque potuerunt.
27 Sed cepit filium ejus primogenitum , qui regnaturus erat pro eo , & obtulit eum in holocaustum super murum ipsum , unde exstitit fervor magnus contra Jisrae’litas : quare profecti ab eo , reversi sunt in regio* nem suam.

CAP. Iv. Quinqut irtf/gTua miracula Eli»
si bahi.

M Ulier autem quXdam ex uxoribus filio* rum prophetarum clamabat ad Elischa- hum,dicens ; servus tuus,vir meus mortuus est, tu vero nosti servum tuum timuisle je- hovam : creditor au:em venit ad rapiendum duos natos meos libi in servos,
2 Cui dixit Eiifchah , quid facturus sum tibi ? indica mihi,quid tsi tibi domi) qux dixit, non esi ancilis tu* quicquam domi, nili lecythus olei
; Qui dixit, abi ,pfte tibi vasa foris ab omnibus vicinis tuis; vasa vacua, ne pauca
4 Tum ingressa , occludes fores tibi , & filiis tuis, deinde infundes in omnia vasa illa,& quod plenum fuerit,amoveri mbeto.
? Itaque abiens ab eq , quum ccclustssct fores sibi, 8c filiis suis: ipsis admoventibus ad illam.infundebat i! ia.
6 Fuitque, quum plena essent vasa Tlla.dc edicente «a filio suo , admove mihi adhuc vas, dixisset ei, nullum prxterea <ss vas; ut consisteret oleum.
7 Tunc illa veniens , indicavit viro Dei , qui dixir»abi,vende istud oleum, & repende creditori tuo : tu vero cum fi'.üs tuis, vivito e reliquo.
8 Prxterea fuit quodam die, quum per« transiret Eiifchah Schuremum,ut ibi mulier quctHoxn magna prehenderet eum , invitans ad sumendum cibum; unde fuit» quoties rrani bat.ut diverteret eodem ad sumendum
9 Dixit enim illa viro suo , ecce iam novi virum Dei sanctum hunc esse ; qui tränst per nos jugiter.
10 Faciamus, quxso.cocnaculum parvum xuro.ubi ponamus illi lectum, 8c mensam, sellam quoque,& lucernam : eritque, quum venerit ad nos.uf divertat e’o.
11 Fuit deinde quodam die, quo venerat illuc ; quum divertens ad cocnaculum illud, cubuif.et ibi :
1 1 Ut edueret Gechazi puero suo , voca Schunammitidem istam: quam ille vocavit, ut sisteret se coram illo.
1; (Edixerat aurem illi, dic iam ei, ecce solicita fuisti erga nos tora lolicitudine illa, quid faciendum est tua causa:estne loquendum tua causa ad regem , aut ad prxfectum militix ? qux dixerat,in medio populi mei ego habito.
14 Dicenti vero Elischaho , quid ergo faciendum est eius causa ? dixerat Gechazi, at filius non e/tei,& vir ejus e/F senex-)
,1 ? Dicenti ergo, advoca eam ; quum vo* castet eam,stitit illa se ad portam illius.
1 1 fi Et dixit ille,hac ipsa tempestate,quum hoc tempus vigebit: tu amplexatura cs filium : qux dixit» ne domine mi vir Dei, ne mentiaris ancili* tux.
R. f 17 Jta»

17 itaque concepit mulier illa,ac peperit
filium ei ipsi tempestate ; quum viperee illud tempus, quo alloquutus fuerat eam Eli* fchah. ..
18 Deinde crevit inf.ms ille: fuirque quodam dic, quum egressus eilet ad patrem suum apud messores >
19 Uc diceret patri suo, caput meum.ca- put meum : qui edixit puero,refer illum ad matrem suam.
ao Is referens eum, adduxit ad matrem «jus: super cujus genua,quum (edisset usque ad meridiem,mortuus est.
rr Tunc sursum deportans illa,collocavit cum super lectum viti Dei, & includens eum,egressa est.
ii Deinde accersivit virum suum,dicens, mitte mihi, quaeso, unum c pueris,& unam asinarum ; ut excurram usque ad virum Vei,Se revertar.
r; Qui dixit, quare itura es ad eum hodie »cum non Jit novilunium* neque fabba* thum » quae dixit,quieto animo fsse.
»4 Deinde instrata asinä, edixit puero luo,duc.Ze abi: equitando ne inhibeto mea causa,nisi edixero tibi.
»5 Sic abiensil'a, pervenit ad virum Dei in montemCarmeIi:fuit autem,quum vide* rct eam vir Dei procul,ut edicerer Gechaxj puero fuo,eccc Schunammitis illa
x6 Nunc curre,quasso,obviam ei: Le die «i, essne pax tibi ?essne pax viro tuo ? «ssne pax nato ? quas dixit, quieto animo fsso.
*7 Quümque pervenisset ad virum Dei in montem,prehenditpedes ejus: accedenti autem Gechaxi ad depellendum eam , «dixit vir Dei . fine eam, narr, animus ejus amaritudine affectus est in ea, quod Jchova celavit me,neque indicavit mihi.
r8 Dicente vero illa,an petieram filium a domino meo ? innon dixeram, ne fallas
19 Edixit Elischah Gechazi,at cinge lumbos tues, Se fumto scipione meo in manum tuam ,abijsi quem inveneris, ne salutato eum,8c si quis te salutaverit,ne respondeto «i: Sc ponito scipionem meum super faciem pueri.
Sed dixit mater pueri,ut vivit Jehova, te vivit anima tua, non derelinquam te : quare siirgens,sequutur est eam.
;i Gechazi autem antecesserat eos, & posito scipione super faciem pueri, nulla cr4l vox, neque ulla attentio: quapropter revertens obviam illi,ir.dicavitilli,dicens, non evigilavit puer.
. Tum ingressus est Elischah domum illius : ecce autem puer mortuus, collocatus erat super lectum ipsius.
;; Quo ingressus,occlusit fores post u- trumque : Lc supplicavit Jehovas.
V4 Deinde conscenderis sectum,incubuit puero,&imponens ossuum ori eius,&oculos suos oculis ejus, Stvolas suas volis eius, extendit sc super eum : uc incalesceret caro
; f Postea rursus ibat per domum modo huc,modo illuc,8c conscendens extendebat se super illum : tandem sternui ivit puer usque septies,8c aperuit puer oculos suos.
;6 Tum inclamans Gechazin, edixit, advoca Scimnammltidem istam,qui,quum ad*

vocässcteam , venit ad illum dixit Eli»
schab , defer filium tuum.
$7 Itaque ingressa est,& procidens ad pedes ejus »incurvavit se versus terram j de» inde deserens filium suum,exivit.
;8 Elischaho autem reverso Gilgalem» quum fames esset in ea terra,& filii prophe- raruni sederent coram eo, edixit puero suo» dispone ollam istam magnam,& coque pultem pro filiis prophetarum.
$9 Egressus vero quidam in agrum,ad colligendum olera; invenit vitem agrestem * coJJegtrque ex ea colocynthidum agrestium plenam vestem suam: &

veniens conscissas posuit in olla pultis, non enim novfr
40 Postea infuderunt hominibus,ut comederent; sed fuit comedentibus illis ex ea pulte,ut clamantes ipsi,dicerent,mors fss in olia ista,vir Dei.dc non possent comedere.
4> Qui dixit,at sumentes afferte farinam* Ptojecjtque in ollam: postea dixit,infunde huic populo»& comedant, nec fuit quic- quam mali in olla.
42 Interea quidam veniens e planitie Schalisch*. attulit ad virum Dei panes primitiarum, viginti panes hordeaceos,& spicas recentescum gluma sua , itaque edixit* appone huic populo,ut comedant.
41 Dixit vero minister ejus , quid apponerem hoc centum viris; rursus edixit, appone huic populo , ut comedant (sic enim edixit]ehova) abunde,8c reliquum faciant.
44 Quo apponente eis , comederunt, 8e reliquum fecerunt, secundum verbum Je-
CAP, f. Etischih sanat lepram KahAma»
ari.
N Ahaman autem, pr*fectus militia? regis Syria;, erat vir magnus apud dominum suum , Se acceptus , quia per eum ediderat jehova salutem Syri* ; sed vir iste valens robore,enndepro lus.
: Quamque Syri turmales egressi , captivam abduxissent e terra Jisraclis puellam paivam ; qua? suit administra uxori Naha-
? Dixit illa her« sua? , urinam dominus meus effet coram propheta illo , qui habitat in Schomro/te , tum restitueret eum ä lepra
4 Itaque veniens quidam indicavit domino suo , dicendo h*c Sc talia loquuta est puella ista.qn« esse terta lilraissis.
S Gui dicente rege Syri*.age,abi,St mitram literas ad regem Jisraelil ; abiens, accepit in manu sua decem talenta argenti,& sex millia aureorum, ac decem murandas vestes ?
6 Et attulit lireras ad regem Jisraelis,quibus dicebat :nunc ergo, quum pervenerint has liter* ad te .ecce mitto ad te Nahama- nem (ervum meum , ut restituas eum i lepra eius.
7 kuit vero,quum legisset rex jisraelis illas Isteni!, H'iK Sl.inSVCstln-.ema siia.dice- ret, an Deus sum ad morre afficiendum . & ad resiuuendum vit*,quod iste mittit ad me, ut restituam vivum a lepra sua . ac profecto cognoscite,quasio,ac videte.istum fabricari sibi occasionem contra me.

8 Sed suit. ubi audivit Elischah , vir Dei regem JifraSiis lacerasse vestimenta sua , ut mitteret indictum regi, quare lacerasti ve- ftimtnta tua? veniat jam ad me,8c experietur prophetam esse in Jifraele.
! q Venit itaque Nahaman cum equis suis, j & cum curru suo ; ac (Yibstitit ad porcam I domus,causa Elischahi.
to Sed misit ad eum Elischah nuncium , dicentem ; abi Lc lavato te septies in Jar- dene, sic testiiuetur caro tuatibi,& mundus
i 11 Tum «fFervescens Nahaman , abibat : dicebat enim , eccc dicebam, procul dubio exiturus est ad me , & consistens invocaturus nomen Jehovx, Dei fui ,& agitaturus manum suam in ipso loco, uc restituat le- 1 prosum.
ii Annon melior ejt Abana,& Pharphat, flumina Damasci omnibus aquis Jilraelis ? annon postem lavare me illis, ut mundus es- sem?sic conversus, abibat cumxstuante ira.
i$ Accedentes vero fervi eius, alloquuti sunt eum ; ac dixerunt, domine midi rem magnam iste propheta edixisset tibi, annon facturus fuisses ? quanto igitur magis,quum edicit tibi,lava tc,8e mundus esto ;
i4 Itaque |descendens immersit se in J ar- denem septids.secundum verbum viri Dei; ficrestituta est caro ejus , uc caro pueri par- vi,& mundus factus est.
i C Tum reversus ad virum Dei, ipse cum 1 omnibus copiis suis.venitSc stitit se coram J eo,dicen$;ecce iam novi nullum esse Deum in rota terra, nisi inlisraele ; quare nunc accipe,quaeso,munusa servo tuo.
16 Dixit vero Elisrlub ; ut vivit Jehova, ante quem sto , non sum accepturus: 8e quamvis instaret apud eum,ut acciperet,
17 Cui dixit Nahaman . saltem detur, quaeso » servo tuo duorum mulorum onus e terra: non enim est facturus amplius servus tuus holocaustum , aut sacrificium diis alienis,sed Jehovx.
18 Hac in re condonet Jehova servo tuo: quum ingreditur dominus meus «des Rim- monis,ut incurvet se ibis nam is nititur manu mea) si incurvavero me in «de Rim- monis, Hoc incurvare meum m «de Rinv monis, condonet,quasso,Jehova servo tuo. in hac re.
jg Sei dixit ei Elischah , abi cum pace; ita abiit ob eo exiguum spatium terrae.
zo Dixit vero Gechazi minister Elifcha- hi viri Dei; ecce cohibuit se dominus meus apud Nahamanem Syrum istum, ne acciperer e manu ejus id , quod adduxerat: sed ut vivit Jehova,curram post eum,ut accipiam ab eo aliquid.
2i Itaque persequutus est Gechazi Nahamanem : quem videns Nahaman accurrentem post se, desiliit e curru suo obvifcm, ei,ac dixit; prosperene ?
ii Qui dixit prospere , dominus meus mittit me ad dicendum ; ecce jam modo venerunt ad me duo pueri,'a monteEprahii- mi,e filiis piophetarum: da.quxso.pro eis talcmum argenti , &duas mutandas vestes.
i l Cui dixit Nahaman , acquiesce , cape duo talenta institque apud eum , ut ligarer duo talenta argenti in duobus loculis,&

duas mutandas vestes , qu« tradidit duobus pueris suis.ut ferrent ante illum.
24 Sed quum pervenitadclivum, accipiens e manu eorum , depotuit in quadam domo; postquam dimisisset homine« illos,$e abivissent.
25 Deinde ipse ingressus . ut stitit se domino suo , dixitei Elischah, undenam Gechazi ? qui dixit, non ivit servus tuus huc, aut illuc.
26 Dixit vero ei EUfthth , non ab»erae animus meus , quum converteret se vir a curru suo obviam tibi? an tempus eras accipiendi argentum , aut accipiendi vestes, aut oleas,aur vineas,aut greges, aut armenta,aut servos,aut ancillas?
27 Idcirco lepra Nahamanis adhasreto tibi, & semini ruo in setulum : sic egressus est ä conspectu ejus, affectus lepra Albi, sicut nix.
C A p. VI. 5)iiE/jfri>4bum insequentes^b eo in mAnto bofiium traduntur, pojiea^f E/issbab a Regelisneliö oteidi jubetur .
D ixerunt au-em filii prophetarum Eli- schaho ; ecce jam hic locus , ubi nos confidemus coiam te,angustior est,quam ut nobis sit fatis.
2 Abeamus,quxso,usque ad Jardenem,ut accipientes inde quisque tignum unum , paremus nobis illic locum, ubi habitemus ; qui dixit,abite.
; Dicente vero uno illorum , acquiesoe cjuxio.Se i cuni servis tuts,dixit,cgo iturus
4 Itaque ivit eum eis : & quum venissent ad Jardenem,r«dcbant ligna.
5 Tuit autem illorum uno deiicienre tignum,ut tignum cum ferro caderet ina- quam : quapropter exclamabat, dicens,E- heu, domine mi : est enim commodatum.
6 Cui dixit vir Dei,quo cecidit ? quum- que ostendisset ei locum , prxeiden» lignum,injecit illuc,ita fccit,uc enataret fer-
7 Deinde dixit: teile tibi: ita exten* dens manum suam,recepit illud.
8 Prxterea, quum rex Syri* gereret bellum contra Jisraelitaj ; de consilium iniret cum fervis silis,dicendo, apud locum cuiusdam N .erit metatio mea, q Mirtebac virDet ad regem JisraeliS, dicendo , cave tibi, ne transeas per locum illum ; nam ibi Syri insidiantur.
to Quare mittebar rex Jifbelis ad locum, de quo dixerat ipsi vir Dei,& monuerat ipsum , ut caverer sibi illic ; non semel, neque bis.
11 Perturbato itaque animo regis Syrias super re hac: inclamans servos suos, dixie eis,annon indicaretis mihi, quis ex nostris adregem Jifraelisretuf/t >
12 Cui 'dixit unus e servis eius, non ferit UÜM ,domine mi rexinam Elischah,propheta ille,qui ejHn Jisraele,indicar regi Jisrae- lis verba ipsa , q'u® loqueris in conclavi cubilis tui.
1; Tum dixit, ice & videte ubinam est,ut mittens,capiam euminunciacCqr.quc est ei, dicendo, ecce eftDothane.
14 Misit itaque illuc equos ,8c currus, ae copias numerosus , quas venientes noctu, ein-

cinxerunt obsidione civitatem illam.
t < Mane autem minister viri Dei surgens, quum exiret , ecce copias circumdabant civitatem,& equi & currus: dixftque ei puer ejus.eheu domine mi, quomodo faciemus ?
,6 Cui dixit, ne metuito ; nam plures Jiunt,qui nobiscum.quam qui cum illis sunt.
17 Et orans Elischah dixit d Jehova, a peri quasio.oculos eius,ut videat: & aperiente Jehova oculos pueri illius »vidit, quod ecce mon$ ille plenus erat equis , & curribus igneis circa Elisthahum.
,8 Qjamque descenderent ad eum, oravit Eliscn.ihJehov.im, ac dixit,-percute,quaeso,eentem istam subito scotomate,qui percussit eos subito scotomate, secundum vergütn Elischahi.
19 Tum dixit eis Elischah , non ejt haec Via, neque haec est civitas illa ; sequimini me , Lc ducam vos ad virum illum» quem qunitis : sic duxit eos Schomronem.
soFuit autem , quum ingressi, essent Schomronem ; dicente Elischaho » d feho- va,aperi oculos istorum,ut videant, ut aperiret Jehova oculos eorum,& viderent,quod ecce estent in medio Schomronis.
21 Dicebat vero rex Jisraciis Elischaho, quum viderer eos, percutiamne ? percutiam, patermi?
1* Qui dixit; ne percutito , an quos captivos abduceres gladio tuo,& arcu tuo,eos percuteres ? propone panem , & aquam il- lis,ut comeddm dc bibant,deinde abeant ad dominum suum.
2; Itaque apparavit eis apparatum magnum , quümque comedissent & bibissent, dimisit <os,& abierunt ad dominum suum : neque perrexerunt deinceps turmas Syrorum invadere terram Jisraeiis-
24 Sed fuit postea,ut congregans Ben-ha- dad , rex Syrias totum exercitum suum , a- fcenderer,äc oblideret Schomronem,
2? Idedque exstitit fames magna Schom- tone,dum ecce obsidebant eam: adeouc esset caput afmi octogenum/icloi um argenti.& quarta pars.venteripse, quf eft in cavo columbarum quinum/it/orum argenti.
»6 Euitque rege Jitraelis cranseunte »fecundum murum , u’r mulier qurfdam clamaret ad eum,dicens,serva,domine mi rex.
27 Qui dixit, ne fervet te Jehova , unde servarem te ; an ex area ? aut ex torculari ?
28 Dixit prasterea ei rex : quid tibi esi ? quas dixit , mulier isthsc dixerat mihi; da filium tuum , ut comedamus eum hodie, filium autem meum comedemus cras.
29 Coximus itaque filium meum, & comedimus eum : sed quum dicerem es die alio , da filium tuum , ut comedamus eum, abscondit finum suum.
p Fuit vero , quum audisse: rex verba mulieris illius, ut Ir ccraret vestimenta sua, dum transiret fecundum, mirum 1 quod quum vidit populus inr. , ecce cilicium imposuit carni sus.,
C^uaprorser dixit rex , ita faciat milii Deus , At i.a pergar ;ii manset i*-aput Eli- IchahMilii Sclwphari ?n co hodie ;
$2 Elischa autem sedebat dmr.iiU* , & leniores sedebant cum eo : St mittente Rc£t quendam ex tis, qui adslabantsibi , quum nuntius ad eum nondum peivenisset, ipse

iam dixerat senioribus, pervidetisne, ut mittit filius occisoris iste, qui auferat caput meum ? videte , quum ingredietur nunciui iste, occludite fores, & comprimite eum in ipsis foribus: annon strepitus pedum domini eius sequitur eum ?
;; Adhuc ipso loquente cum illis »ecce nuncius ille descendit versus eum:8c dixir, ecce hoc malum Jit a Jehova, quid confiderem Jehovasamplius? Caput Vir.
Dixit vero Elischah , audite verbum Jehovas: sic ait Jehova » hoc tempore cras fatum simii* siclo, St bina fata hordei ve- nitht siclo,in porta Schorr.ronis.
Respondit autem viro Dei tribunus ille,cuius manu rex nitebatur,ac dixit;ecte si jehova faceret cataractas in coelis , an posset este res ista ? cui dixit Elischah, kccc, tu id\ isurus es oculis tuis,sed ex eo non es
CÄ P. VI l.Syri ccctitiM ab obfulioneScborn»
ronto fugantur.
E Rant autem quatuor homines leprosi ad januam portae Srhonuonis : qui dicebant alter alteri,quid desidemus hic , donec moriamur :
2 Sive dicamus,ingrediamur civitatem,at fames e/iin civi täte, ideo moriemur ibi,sive desideamus hic, itidem moriemur:nunc itaque agite, deficiamus ad castra Syrorum, si nos vivere sinent,vivemus ,sin vero morte affecerint nos,etiam moriemur.
; Quare surgentes ipso crepusculo, ut venirent in castra Syrorum; venerunt usque ad finem castrorum Syrorum » ubi ecce nemo erat.
(4 Nam dominus effecerat,ut audirent castra Syrorum strepitum curruum, Öestre- pit»m equorum , strepitum copiarum magnarum : adeo ut dicerent alter alteri, ecce mercede cOnduxic rex fisraelis contra nos reges Chitthaeorum, & seges £gypti,ut invadant nos.
c Itaque Turgentes » aufugerant ipso crepusculo ; Zc dereliquerant tentoria sua , Le equos fuos,& asinos suos,ipsa castra quemadmodum erant: denique fuga consuluerant vitat fu*.}
6 Quum ergo venientes leprosi isti usque ad finem castrorum,& ingressi in tentorium unum,comedissent & bibistent,deportarunt inde argentum,aurumque,& vestes,qu* abeuntes,absconderunt; rursus venientes in tentorium aliud, similiter deportarunt inde,& abeuntes absconderunt.
7 Tunc dixerunt alrer alteri, non recte facimus,dies iste,dies boni nuncii est,St nos taceremus? si exspectaverimususque ad lucem matutinam , Utique obventura est nobis culpa : quire nunc agite,& euntes indicemus domui regis.
8 Venientes itaque inclamaverunt janitorem civitatis : 8c indicaverunt illi .dicendo, ingressi fumus castra Syrorum,ubi ecce nemo est, ne vox quidem hominis auditur : sed equ-ligari . & asini ligati , Sc remoria, quem"dmodum eranr.
9 JInc inclamante reliquos janitores ; indicarunt illi domui regis imus.
t-» Surgens itaque rex noctu,dicebat servis suis,indicabo jam vobis id,quod facianr

nobis Syti: sciunt famelicos nos esse, ideo exiverunt ex castris , ut absconderent se se in ^gro, dicentes,quum egressi fuerint e civitate, capiemus eos vivos,& civitatem in- , vademus.
11 Respondens autem unus e fervis ejus,
1 dixit, ergo accipiamur quseto quinque ex [equis reliquis,qui relicti sunt in ea ; ecce i- 1 ta sunc equi totius multitudinis Jisraelita- rum, qui reliqui sunt in_ea, ecce, inquam, sunt ut equi totius multitudinis Jisraelita- rum.qui defecerunt: 8c mittentes videamus.
' 12 Itaque acceperunt duos equos vectarios ,* quos misit rex post castra Syrorum, dicendo,ite,& videte.
i; Ita persequuti sunteos usque ad Jarde- nem; ecce autem tota illa via plena erat vestibus, Sc instrumentis , qu* projecerant Syri inter festinandum ; quod , reversi nun- cii,indicarunt regi.
14 Quare egressus populus,diripuerunt castra Syrorum , fuitque fatum similat -peri ale siclo, & bina sjta hordei siclo, secundum verbum Jehov*.
1 5 ReX autem pr*fecerat port*tribu- rumillum,cuius manu nitebatur,quem proculcaverunt populus in porta,ita ut moreretur , quemadmodum ioquutus fuerat vir Dei, quum loqueretur descendente rege ad
16 Fuerat enim »quum alloqueretur vir Dei regem,dicendo ; bina fata hordei siclo, & fatum simii* siclo venale erit hoc tempore cras in porta Schomronis :
17 Ut responderet tribunus iste viro Dei,dicens ; ecce »si faceret Jehova cataractas in coelis , an esse posset fecundum verbum hoc ? dicercrque Ef/scbab, tu

id visurus es oculis tuis,sed exeo non esurus.
18 Fuie ergo illi sic; nam proculcarunt eum populus in porta,ita ut moreretur.
C A P. VI IT. Vaticinatur Eliscbah septennem samtm,mortem. Ben-hadadi, 4 $ Cha-
zaeltiin regem adoptionem .
Lischah autem edixerat mulieri illi, cujus filium vit*restituerat,dicendossurge & abi tu cum familia tua,& peregrinare, u- bicunque peregrinari potetis : nam proclamavit jehova famem,qua; etiam advenit in hanc terram ad septennium.
r Surgens itaque mulier illa,fecerat fecundum verbum viri Pesiabierat enim ipsa cum familia sua ; & peregrinata fuerat in terra Pelischthasorum septem annos.
3 Fuit vero exactis septem annis , quum reversa esset mulier e terra Pelischthso- rum ,• ut prodiret ad implorandum regem pro domo sua,& pro agro suo ;
4 Interea rex alloquebatur Gechazin, puerum viri Dei,dicendo;rarra,ou*so,mihi omnes res magnas,quas fecit ililchah.
5Itaque fuit illo nari-ante regi, quomodo yit* restituisset mortuum , Ut ecce mulier illa » cujus filium restituerat vitar, imploraret regem pro domo sua, Sc pro agro spo , quapropter dixit Gechazi,domine mi rex» haec illa eß mulier, &hic silius ejus, quem vit* restituit Elischah.
6 Interrogante autem rege mulierem illam,quum enarrassec ipsi ; dedit illi rex aulicum unura,di«enj, cura resticui quidquid
G U M. Cap.fr.
est illius, etiam omnes proventus agri, ex quo die dereliquit hanc terram ad hoc usque
7 Postea venit Elischah in Damascum» quum Bcn- hadad rex Syri* «grotarec; in- dicamraque est ei, dicendo , venit vir Det huc usque.
8 Itaque edixit rex iHe Chazaeli,accipc in manu tua munus,& i obvibm viro Dei; ut consulas Jehovam ex eo, dicendo, an revalescam ex morbo hoc ?
9 Tum abiturus Chazacl obviam ei,accepit munus in manu sua , & ex quavis re praestante Damasci,onus quadraginta camelorum : & veniens substirit coram eo,ac dixit, silius tuus Ben-hadad, rex Syri* misit me ad te,dicendo, an revalescam ex moibo hoc ?
10 Cui dixit Elischah,»bi,dic,non omnino revalesces: nam ostendit mihi Jehov* eum omnino morituium.
11 Et quamvis contineret vultum suum,ac componeret dudum; tandem flevit vir Dei.
12 Cui dicente Chazaele.qujre dominu* meus flet? dixit, quia novi illud malum« quo afftfcturus es filiosj iiraelis,monitione* eorum committes igni, Se iuvenes eorum gladio occides , & infantes iliorum allides« ac prägnantes eorum diffindes.
r Z Dixit veroChazael, non ffrntm, nara quid est servus tuus , hic canis,u. faciat rem magnam hanc ? cui dixit Elischah, ostendit mihi jehova te fore regem super Syriam.
14 Tum abiens ab Elii'chaho, venit ad dominum suum,qui dixit ei, quid dixit Elischah? dixit milii, inquit,omnino revalesces.
1? Sed fuit postridie , quum acceptam stragulam intingens in aquam , extenderet super faciem i Ilius,ut moreretur füo ; sic regnavit Chazael pro illo.
t6 Anno autem quinto Jorami, filii A- chabi,regis Jisraelis»qüm jehoschaphae esset rex Jehud*; regnare coepit jehorara, filius Jehbscha phati,rex Jehud*.
: 7 Natus triginta duos annos erat, quutn regnare inciperet; Sc octo annis regnavit Jeruschalaimis;
J 18 Ambulavitque in viaregum Jifrnelis, quemadmodum faciebant domus Achabi ; nam filia Achabi erat ei uxor,& fecit quod malum videtur in oculis Jehov* :
19 Tamen noluit Jehova perdere Jehu- dam.proprerDavidem,servum luum:quem- :.dmodum dixerat de eo,s< daturum illi lu* cernam in filios ejus omr.ibv.s diebus.
20 Diebus huius defecit Edom, ne subjectus esset Jehud* ; & constituerunt supec se regem.
21 Quapropter profectus est Joram Tza- hirem , 8c omnes currus curr. eo': fui.que i* pso lurtrente nocte,ut percuteret Edomato* circumjacentes sibi, 8cp r *fectoscurruum, f uecretque populus iste ad tentorio sua.
22 Attamen perstitit in defectione Edom» ne subjectus esset Jehud«, inhuncusqu« diem :tunc def-citTibna eodem tempore.
2) Rciiqu* nutem res Jorami, & qusd- quid fecit ; ndnnc sunt'feriora in litto Chronicorum Regum Jehud* ?
24 Quumque occubuisset Jor m cum patribus suis, Sc sepuitu» esset cum pajiibw*

Cap.Q.g. IT. R E
suis.in civirate Davidis; regnav ic Acha« Ljs filius ejus pro eo.
i? Anno duodecimo »neunte Jorami,filii Achabi, regis Jisraelis » regnare coepit A- chazia,filius Jehorami.rex Jehudar.
26 Natus Vigimi duos annos Achazja, quum regnare inciperet,anno uno regnavit Jerufchalnimis ; cuius matri nomen Hata- Ija,nara Homri rege]israelis*_
27 Et ambulavit in via domus Achabi,fe* cstque quod malum tiiditur in oculis Jcho- v».si<?uidorr.us Achabi; quia generdomus Achabi erat.
28 Quapropter ivir cum Joramo,filio A* chabi jn bellum contra Chazatflem,regem Syriae ad Rarrothas Gilhadis ; ubi percusserunt Syri |oramum.
26 Et 1 eversus est Joram rex,ut curaret se Jizrehele b plagis,quibus percusTeranr eum Syri Rnm* inter praeliandum cum Cluzaif- le.rege Syri* : Achazja vero,filius Jehora- mi, rex Jehud* descendit ad invisendum |or3mum , filium Achabi Jizrehelcm, eo quod «grotus eset.
CAP. IX. Itfiu rr.allcM, & flagellum rm- pietatiidthabi.
lischah autem propheta, vocato uno e filiis prophetarum; edixit ei . accinge lumbos tuos,& accipiens lenticulam olei hanc in manu tua,rbi Ramothas Gilhadis.
2 Et ubi per\ eneris illuc; dispiciens,au<c- rt illic lchu,filium Jehoschuphati,filii Nim- schi,8e ingressus facies,ut (urgat e medio fratrum suorum , & introduces cum in intimum conclave.
I Tunc accepta lenticula olei infundes capiti ejus, ac dices,ita aitjehova, ungo te in regem supcrjisraelem:deinde aperiens fores fugies,neqtiedifferto.
4 Itaque abiit puer ille , puer propheta ille Ramothas Gilhadis.
5 Qui ingressus,quum ecce principes copiarum confidebant,dixit, verbum mihi </l ad te,o princeps: cui dicentejehu.ad quem ex omnibus nobis ? dixit, ad te.6 princeps.
6 Quum ergo surgens , ingressus eklet intro» infudit oleum capiti eius; ac dixit ei» ita ait Jehova, Deus Ji.raelis.ungn te in regem super populum Jehova, super Jisrae- lem ;
7 Ut peicutias domum Achabi domini tui: sic ulciscar caedem servorum meorum prophetarum, Se c*dcm omnium servorum Jehov* a manu izebel* ; 4
8 Pcrcunre tota familia Achabi; quum exscindam Achabo mingentem ad parietem,conciusiimque.&rehctum in lisrr.ele.
9 Et reddam domum Achabi,sicut domum Jarobhami, filii Nebati,& sicut domum fiahasch*,filii Achij*.
10 Etiam Izebelam comedent canes, in portione Jizrehelitana , nec eiit, qui sepeliat :deinde aperiens fores,aufugit.
11 Jehu vero regresso,ad seivos domini sui,dicebarqM»j^ue,prospeiene ? qujreve» xi it demens iste ad te? quibus dixit,vos novistis homirem,fic sermonem eius.
II Tandem dicentibus,falsum est,indica qu*so nobis » dixit, his & talibus alloquu* tus est me »dicendo, iraaic lehOVd^uneo te iniegem super Jisrafclcm.
CUM. Cap'.^,
M Tunes estinanrer accipientes quisque vestem suam , supposuerunt ei in fastigio graduum ; & clangentes buccina, dicebant, regnat Jehu.
14 Deinde conjuravit Jehu »filius Jehoschuphati, filii Nimschi 'contra Joramum (Joram autem custodiam posue::<c Ramo* chis Gilhadis ipse cum toto Jisraele,adversus ChazaÜler.i, regem Syri* :
t 5 Et reversus erat Jehoram rex, ut curaretur Jiztchele a plagis, quibus percusserant eum Syri,quum pugnaret contra Cha- zaelem, regem Syri* J & dixit Jehu ; si est vobis inanimo, ne exito t/urs^uam proripiens se ex hac civitate, uc abeat 1 enuntiatum Jizrehelem.
16 Tum equitans Jehu, ivit Jizrehelem* quia Joram decumbebat ibi: Achazja vero, 1 ex Jehud® descenderat ad invisendum Joramum.

17 Speculator autem stans in turri Jizrehele, quum videret agmen Jehu interveniendum, dixit; alicujus agmen video: tum dixit jehoram,accipe equitem,•& mitte illis obviam,cui dicar,prcspeiene ?
18 Abiens itaque eques obviam ei,dixit* ita ait rex,prospcrene ? cui dixit Jehu,quid tua de prosperitate ? diverte ad asseclas meos : quamobrem indicavit speculator, dicendo; pervenit nuncius ille ad eos usque, sed non revertitur.
19 Et misit equitem alterum ; qui veniens ad eos, dixit,ita ait rcx,prospeiene ? cui dixit Jehu,qutd tua de prosperitate ? diverte ad asseclas meos.
20 Quod indicavit speculator» dicendo* pervenit usque ad eos, sed non revertitur : 8c ductus iste.est quasi ductus Jehu,filii Nim- sclii.namprxctpitanter ducere solebat.
rt Tum dicente Jehoramo,«unge,junxit duris a currum ejus; sic egressus Jehoram, rex Jisraelis, & Achazia,rex Jehud* quisque in curru suo, processerunt obviam Jehu,quem invenerunt in portione Nabothi, Jiz rehelitar.
22 Fuit autem, quum videret Jehoram Jehu, ac diceret ; prosperene Jehu) ut is diceret, quid istud prospere, dum scortationes Izebel* matris tu*, & praestigiae e- jus,quam plurim* durant ?
2; Itaque avertens Jehoram manus illius, fugiebat: dicens'Achazj*, dolus est Achazja;
24 Sed Jehu vehementissime adducto, manu sua,arcu,percufTit Jehoramum interscapilio ejus, ita ut exiret sagitta ex corde ejus; sic corruit in curru suo.
2s Deinde edixit Bidkari, tribuno suo, tolle, projice eum in portionem agri Nabothi jizrehelit*: nam recordare, me Sere pariter equitantibus binis post-Achabum patrem istius, Jehovam protulisse adversus eum onus hoc ;
26 tfewf’e.ne vivam nisi c*dem Nabothi,& caedem filiorum eius,viderim heller- nävesperä.dictum Jehov*,& rependero tibi,in fisis ipsa portione, dictum Jehov* ; c^uare nunc tolle, proiue eum ir. hanc portionem,fecundum verbum Jehov*.
2*7 Quod Athazia ; rex Jehud* videns, aufugit via domus hortensis : sed persecutus eum Jehu,edixiti«u*mipstun percutite

in suo curru,jupercuflerunt cum in ascensu Curis, qui </1 ad Jiblehamum, unde fugit Megtdduntem,ubi mortuus est.
:8 Bollea currui imponentes eum servi tius , adduxerunt Jeruscbalaima: sepelive- | runtque eum in sep uk hro ejus cum patri- j bus eius,in civitate Davidis.
I 19 Anno autem undecimo cowfsftojo- yamo , filio Achabi ; regnare cccperat'A- chazja super Jchudam.
90 Prseterca adveniente Jehu Jizrehe- ; jem ; audiens Izebel apposito fuco oculis 1 suis.Sc aptato capite suo, prospiciebat per fenestram.
Quumquc Jehu ingrederetur porram > dixit illa, prosperene,6 Zimri, occisor domini fui?
;r Illevero sublata facie sua ad fenestram ^ illam 1 dixi r quisfarit mecum 'quis? & respicientibus ad eum duobus, Ztes tribus aulicis ;
; z Dixit.deturbare eam, qui deturbarunt 1 eam: & aspersa est pars sanguinis eius pa*
1 equis>& conculcavit eam Icbu.
^4 Deinde ingressus comedit ,& bibit:
1 edixaeque, revisite iam maledictam istam,& sepelite varn.nam filia regis est.
^ Abierunt ergo adsepeliendum eam sed non invenerunt ex ea,nisi calvariam, & pedes ,* ac volas manuum.
;fi Quod, quum reversi indicavissent ei . dixit, verbum Jehovar est,quod loquutus fuerat per servum suum Eliiam Thischbi- rem,dicendo: in ponion e Jizrehelnica comedent canes ipsi carnem izebelas.
37 Itaque sit cadaver Izebela: tanquam stercus in superficie agri ; in portione Jiz- rehelis: ut non dicant,haec est izebel.

C A P. X. lebu pergit in suo Zelo ;qutA tarn en non recessit apeeeatii larobkAmi,caditur lift&il a CbstZslfie.

Rant autem Achabo septuaginta filii Schomrone : quamobrem scripsit Jehu literas, quas misit Schomronem ad principes Jizrehelis, seniores Sc nutricios Acha- bi,edicendo;
r Nunc ergo, quum pervenerint literas ist* ad vos,quandoquidem apud vossunf filii domini vestri* & penes Vos currus,& equi »civitas que que munita,& arma:
t Dispicietis optimum, & rectissimum e filiis domini vestri, quem collocetis in solio patris fui: & pugnabitis pro domo domini vestri.
4 Qui timentes vehementissime , dicebant , ecce duo isti reges non substiterunt coram eo,8c quomodo subsisteremus nos ?
5 Quapropter misit prasfectus domui,& praefectus civitatis , seniores etiam,& nutricii ad Jehu, dicendo, fervi tui fumus, i- deoque quidquid edixeris nobis,faciemus: non praeficiemus ullum regem,quod bonum videtur in oculistuis.facito.
6 Tum scripsit ad eos literas secundo,dicens,si mei estis, Ä: voci measaufculta;is,as- sumtis capitibus singulorum filiorum domini vestri » venite ad me hoc ipso tempore cras Uzrehelem: filii autem regis, septuaginta viri ettwt apud magnates illius civitatis,qui educabant eos.
7 fui; uuque, quum pcrvcnisscnc istas U-

ter® ad ipsos, ut accipientes filios regis »jugularent septuaginta viros : & imponente* capita eorum sportis,minerent ad eumjiz- rehelem.
8 Tum veniens nuncius,indicavit ei,dicendo,attulerunt capita filiorum regis; qui dixit, componite illa duobus acervis ad januam porrat uique mane.
9 fuit deinde mane, quum egressus substitisset , ur diceret toti populo , i usti estis ; ecce ego conspiravi contra dominum n e- um,8c occidi eum,& quis percussisset omnes istos ? • H
10 Agnoscite jam non oportere,ut excidat quiequam in terram de verbo Jehovar, quod loquutuS est jehova contra domum Achabi : sed Jehovam efficere , quod lo* quutus erat per servum suum Elijam.
11 Deinde percussit Jehu omnes,qui reliqui erant de domo Achabi Jizrehele,& o* mnes magnates eius , Kc necessarios ejus , Sc sacerdotes ejus donec non relinqueret ei superstitem ;
ti Nam (urgens abivit , piofecturul Schomronem : quümque esset Beth- Heke- di jfrstorum in itinere :
1? Jehu in> emis agnatis Achaziar,regis Jehudse,dixit,qui estis? qui dixerunt,agnati Achazjar fumus, & descendimus ad salutandum filios regis, 8 c fiiios Augusta?:
14 Quamobrem edixit Iehi, prehendite illos vivos, qui prehenderunt cos vivoS : 8 c mgularunt eos apud cisternam Bcth-Heke- di^uadraginta duos viros , ita ut non reliquum faceret quemquam ex eis.
1C Bostea abiens inde, quum invenisset Jehonadabum, filium Rec.bi,occurrentem sibi,& bene precantem sibi, dixit illi, an inest animo tuo rectum erga me , quemadmodum animo meo erga animum tuum ? eui dicente Jehonadabo, est :si est»fnquthcedo manum tuam : & ubi dedisset manum suam, i ussit eum conscendere ad se in currum :
16 Dicens , veni mecum, & vide zelum meum pro Jehova; sic imposuerunt eum currui illius,
17 Quümq; venisset Schomronem,percussit omnes, qui relicti fueran?Achabo<chcm- rone, donec peideret eum, secundum verbum Jehovar,quo aiioquutus fuerat Eliiam.
18'Postea Jehu congregato roto populo» dixit eis.Achab coluit Buhalem parurnjje« hu colet eum multum.
19 Quare nunc omnes prophetas Vahalis,omnes servos ejus , 8 c omnes sacerdotes ejus vocare ad me,ne ullus desiderator,nam Sacrificium magnum mihi sacrificandum esi Bahali »quisquis desiderabitur, re vivito ; Jehu aurem faciebat fraude,ut perderet fer» VcsBahalii.
10 kt dixit Jehu » sanctificate diem interdicti Bahali,quem proclamaverunt.
11 Misit enim Jehu per totum Jisrrfclem, ut venirent omnes servi Bahalis,‘re.;ue relinqueretur quilquam.qui non veniret,quibus ingressis in atdem Bahalis, plena erat L- des Bahalis confertim.
rr Tum edixit ei, qui pr®erat vestiario, prome vestimentum in quosque servos Bahalis,qui promsit eis vestirr entum.

1; Et ingressus Jehu cum Jehonadabo .filio Recabi in »dem Bahalis j edixit ssivj* Saba-

Bahalis,pervestig*«,& videte,ne sit hic vo- b'iscum e fervis Jehov* quisqu&m » sed servi Bahalii soli. t

14 Quum itaque venissent ad faciendum sacrificia» & holocausta : Jehu dispositis sibi foris octoginta viris,dixit.ejus viri anima, a quo proripuerit se quii ex hominibus istis, quos ego committo manibus ve* ifris.pro anima illius futura est.

it Deinde fuit, quum absolveret sacerdos facere holocaustum, ut ediceret Jehu cursoribus , & tribunis, ingredimini,percutite eos, ne exito quisquam, quipercusserunt cos acie gladii; tum abjecerunt cursores, & tribuni eos,deinde perrexerunt in «dem Babalis per civitatem quamque»

16 Et educentes statuas «dis BahaUs, comburebant eas :

17 Destruebantque statuam Bahalis i Lc destructa «de Bahalis,disponebant eam in latrinas usque in hodiernum diem.

r8 Sic perdidit Jehu Bahalem ex Jifraele.

19 Veruntamen k sequendis peccatis Ja- lobhami,filii Nebati.quibusad peccandum induxit J i freiem, non recessit |ehu: a vitulis aureis, qui B*rh-IJe,& qui I>ane eranU

p Quamobrem dixit Jehova Jehu, eo quod benefecisti, quod'reÄum indetur in oculis meis, omnino, quod erat in animo meo, fecisti domui Achabi; abnepotes tui sedebunt in solio Jisraelis.

Sed [ehu noh observavit,ut ambularet in lege Jehov* Dei Jisraelis cx toto animo suo : non recessit a peccatis Jarobhami,qui* bus ad peccandum induxit jisraelem.

p Temporibus illis coepit Jehova truncare Jisraüiem. percutiente eos Chazabl« in toto termino Jisraelis ;

p A Jardene ad ortum solis,totam terram Gilhadis,Gaditanam ,& Reübenuarum, 8c Menafchitarum : i Harohere.qu* est ad torrentem Arnonis, tum Gilhadum, tum Bafcbanem

p Reliqu* autemres Jehu, & quicquid fecit, & tota fortitudo e*us; annon sunt scripta in libro Chronicorum,regumJis- raeflis ?

P Denique,quum occubuisset Jehu cum patribus fuxs,& sepelivissent eum/ts» aelit* Schomronej regnavit Jehoachaz,filius ejus

$6 Dies autem, quibus regnavit Jehu stiper JisraÜlem Schomtone, fuerunt viginti octo anni.

CAV. X l. Hathalja regnum usurpans a ie- bo/.i d&h occiditur,& restituiturstir ps regia. Atlulja autem mater Achazi«, quum videret mortuum esse filium suum, sur- gens perdidit totum femen regium, i Sed accipiens Jehoschebah, filia regi» Jorami, soroc Achazi« Joaschum, filium Achazj*,Sc furtim surripiens e medio filiorum regis,qui assiciebuntur morte, ipsum nutneem ejus abdidit in conclave lectorum : deinde absconderunceum metu Ha- thalj*,ita ut non afficeretur mone.

) Ita fuit cum illa *n domo Jehov* latitans fex annos : quibus Hachalja regnavit super eam terram.

4 Anno autem septimo mittens Jehoja. astiirast ««ururiones, primores,-c cur*

fores, ac ingredi jussit eos ad fein domum Jehov at: quibuscum pepigit foedus, ac ju* rejurando obstringens eos in domojeho- v*,ostendit eis filium regis.

5 Praecepitque eis, dicendo, h*c ejures» quam facturi estis; tertia pars vestrum in- gredientium fubbatho,& observantium ob* servationem, adesto domui regis :

6 Se terria altera in porta Suris, reliqua I vero tertia in porta post cursores, ut ob* servetis observationem domus hujus ab irruptione.

7 Ex vobis vero omnibus exituris sab* batho bin* laterales custodi«,quum observaverint observationem domüsjehov*,ad* sunto regi.

8 ita cingetis regem circumquaque quii* que cum armis suis in manu fua ? ut,qui in« Vaserit hos ordines, morte afficiatur : & e- stote cum rege, quando exibit, & quando ingredietur.

9 itaque fecerunt centuriones omnino» prout pr*ceperat Jehojadah sacerdos ; as- sumscrunc etiam quisque homines suos in* grediemes sabbatho cum egrediemibus sab* batho; veneiuntquc ad Jchojadahumfa* cCrdotem.

10 Deditque sacerdos centurionibus ha* stas,& umbones, quifueMnt regisDavidis, qui crdnf in domo Jehov*.

11 Quumque aditarent cursores quisque cum armis luis in manu siu latere do* mus dextero, usque ad latus domus sini- 1 strum versas altare, öcVersüs domum j apud | regem circumquaque.

ir Produxit lehojadah filium regis,8cim* posito eicoronamento,idque cum testimonio, constituerunt eum regem, ungentes eum, Se complodentes Volis,dicebant, vi- 1

M Quum autem audiret Hathalja strepitum concursantium,populi i ingressa est ad populum in domum Jehov*.

14 Ubi videns, quod ecce reX stabat in columna sua pro more. Se principes,& tuba; aderant regi, totusque populus terrae Satius clangebat tubis: laceravit Hathalja vestimenta sua, clamans,conjuratio,conju-

i* Praecepit autem Jehojadah sacerdot centurionibus illis, pratfectis copiarum,-Se

edixit eis,sinite istam exire intra ordines, etiam eum, qui sequetur istam, morte afficientes gladio : dicebar enim sacerdos» ne morte afr.ciaturfn domo Jehova.

16 Quum itaque disponeret ei custodias laterales, abiit via aditus equorum verj&s domum regis ; ubi morte affecta est.

17 Tunc pepigit Jehoiadah foedus inter Jehovam, Lc regem,a’c populum, ipsos fore populum Jehova, Se inter regem,& popu-

,8 Postea ingressus est totus populus regionis «dem Bahalis.& demoliti sunt eam, altari« «’us, Se imagines ejus fregerunt bene ; Mathanem vero sacerdotem Bahalij occiderunt ante ipsa altaria: reposuit sacerdos pr*fecturas in domo Jehov*.

!9'Quumque assumsisset centuriones, Se primores, cursore:'que, Se totum populum terrae, deduxerunt regeme domo Jehov*» JngreiViQti« sunt V« port* cursorum in domum

fnum regis; ubi sedit loasch super solium regum»

zo Et laetatus est totus populus tenr*, ac civitas conquievit; postquam Hathaljam morti cradidUflVtnc gUdio,tn domo regis.

CAP. X II. leboasch degenerat a sita fie- t ate,& regiSyrid res sacrat mittit.

N Atus annos septem Jchoasch,quum regnare inciperet ; Caput XII.

i Anno septimo Jehu regnare coepit]e- hoasch, Se quadraginta annis regnayitje- xuscha\aimLs,cums matri nomcnTzibjde Beer-Schcbaho.

1 Fecitquejehoafch, quod rectum T/ide- tur in oculi s Jehovae omnibus diebus suis , quibus docebat eum sacerdos Jehojadah.

4 Veruntamen excelsa non amota stint , adhuc populus sacrificabant,Sc adolcbanc in

5 Edixit autem Jehoasch sacerdotibus j omnem pecuniam sacrorum,qu« inferetur in domum Jehov* , pecuniam transeuntis , pecuniam «estimarionis animarum cuius* queromnem pecuniam,quamvenerit in cu- jusque animum offerendi mdomojehov*;

6 Sumunto apud se sacerdotes quisque a noto sibi ; & ipti curanto labem ipsius domus,ubicunque inventa fuerit labes.

7 Deinde fuit anno vigesimo tertio regis Jelioaschi, nondum curantibus sacerdotibus labem domus;

3 Ut rex jehoasch vocato Jehoiadaho sacerdote , Sc reliquis sacerdotibus^ diceret eis; quare non curatis labem dorrus ? nunc ergo ,nc accipitote pecuniam ab iis,qui noti Tunc vobis, sed ad labem domus curAndam redditote illam.

9 Cui acquieverunt sacerdotes ; ne acciperent pecuniam ipopulo , neque curarent labem domus.

io Quare accipiens Jehoiadah sacerdos arcam aUcujus,excavato foramine in operculo ejus , posuit eam juxta altare dextrorsum, qu'a ingreditur quisque

domum Jehovae, & collocarunt ibi sacerdotes observantes limen,totam pecuniam,qua: inserebatur in domum Jehova:.
ii Erat que videntibus illis multum esse pecunia: inares; ut ascenderet scriba regis, Sc sacerdotis maximi, & ligarent,quam numeraverant pecuniam inventam in domo Jehova:.
ia Postea, tradebant pecuniam istam certa summa compositam in roanu 5 curatorum illius operis, praefectorum operi domus Jehovae; qui expendebant illam in fabros lignarios, Se in sliuctorcs,reficientes domum Jehuv«.
i) Nempe incfcmentarios , & in lapicidas, Se ad comparanda ligna,Se lapides c«e- duos,ut curarent labem domus Jehovae; Zc ad omnia,quae insumenda erant in domum, ad curandam eam.
14 Veruntamen non fiebant domui Jeho- V* pelves argenteae,instrumenta musica > crateres, tubae, ullum instrumentum aureum, aut instrumentum argenteum , ex i sta pecunia, quae inferebatur in domum leho- vae.
15 Nam curatoribus operis tradebant il- 'itn iuccwuicniei domum Jchovif.
GUM. Cap.ii.t*.
16 Neque rationeJ exigebant ab hominibus illi$,in quorum manus tradebant pecuniam , tradendam curatoribus operis; nam fide illi agebant.
17 Pecunia pro delicto ,& pecunia pro peccatis non inferebatur in domum Jeho- v»: sacerdotibus cedebant.
«8 Tunc ascendens Chazael,rex Syria?, oppugnavit Gathum,8c cepit illud : & convertebat Chazaei faciem suam, ut ascenderet contra Jcruschajaima.
19 Sed Jchoasch , rex Jehudae accipiens omnia illa Ucra, quas consecraverant Jeho - schaphat, & Jehoram, Sc Achazia, miioses ipsius, reges Jehudas,& sacra sua, totümque auruta , quod inveniebatur in thesauris domus | ehovL, & domus regis ; misit ad Cha- zaLlem, regem Syria:, ita divertit ä Jeru- fchalaimis.
10 ReJiqu* autem res Joaschi, Se omnia, qua fecit; ndnne sunt scripta in librp Chronicorum,regum Jehud* }
21 Tandem insurgentes fervi e»us , quum fecissent conspirationem, percusserunt Joa- schum in loco munitionis,qui vergit Siliam
12 Jozachar,inqM<tm,filiusSchimhatas,& Jehozabad,filius Schomeri »fervi ejus,per - cusserunceum ita »ut moreretur,sepeliverunt eum cum majoribus suis, in civitate Davidis ; regnavitque Amatzia , filius ejus
CAP. XIII. loafih aSyrn affliSiut liberatur : ejwfUiw ter Syros devincit. Ofja Eli• schaln conuctd mortuum resuscitant.
A B anno vigesimo tertio Joaschi,filii A* chazia:, regis Jehudae, regnavit Jehoa- chaz,filius Jehu stiper J»seaelem,Schomro« ne septendecim annis.
2 Et fecit quod malum videtur in oculis
J ehovae: sequutus enim est peccata Jarob- ami, filii Nebat!» quibus ad peccandum induxit Jisrafclem, non recessit ab ullo eo-
; Quapropter accensus ira Jehova in Jis* raelem ; tradebar eos in manum Chazaelify regis Syria:, Sc in manum Benhadadi »fili* Cnazaelis omnibus illisdiebus.
4 Sed deprecante Jehoachazo iratam faciem Jehova:, auscultavit ei Jehova, quum videret oppressionem Jisraelltarum , quod opprimeret eos rex Syria:.
f Itaque dedit Jehova Jisraelitis servatorem, ut exirent e manu Syrorum ;& considerent filii Jifraelis in tentoriis fuis,sicuc
t 6 Veruntamen ndn recesserunt a peccatis domus jarobhami, quibus ad peccandum induxit Jisraelem »in unoquoque eorum ambulavit; quin etiam lucus ipse manebat Schomtone.
7 Quum non reliquum fecisset Jehoachazo populum, nisi quinquaginta equites . Sc decem currus, ac decies mille pedites; sed perdidisset illos rex Syriae,& redegifiet eos tanquam pulverem,triturando.
8 Reliqua: autem res Jehoachazi , & o - mnia , qua: fecit, ac fortitudo ejus , ndnne sunt scripta in libro Chronicorum , regum Jifraelis?
9 Posteas quunj occubuisset Jehoachal
K SUIT»

ctp.i;.
11.RIGU M.
cum maioribus sUis » & sepelivissent eum Schomrone ; regnavit Joasch, filius ejus
io Anno trigesimo septimo Joaschi,regis Jehudar/ompsefo., regnavit joasch,filius Je- hoachazi super Jisraelem, ‘Schomrone sex- decjm annis.
n Et fecit,quod malum videtur in oculis
J ehov* : non recessit ab omnibus peccatis arobhami, filii Nebati, quibus adpcccan- um induxit jisraelem, in uno quoque eorum ambulavit.
ii Reliquae autem res joaschi, 8equic- quid fecit, ac fortitudo eius,quod pugnavit contra Amatz «am , regem jehudat j nonne sunt scripta in libro Chronicorum regum
i} Postea occubuit Joasch cum maioribus sui$,8c Jarobliam i'edit in folio ejus; sepui- rusque est Joasch Schomrone cum regibus Jisraelis.
14 Quum enimElifchah ateroraret morbo suo , quo mortuus est , descendit sd eum Joasch, rex Jisraelis,& flens amefaciem eius, dicebjt,pater mi,parer mj,currus Jil- raelis,& equites eius.
1 s Cui dicente Elischaho; sume arcum,& sagittas i sumens attulit ad eum arcum,& sa-
16 Tum dixit regi Jisraelis j appone manum tuam ad arcum »qui apposuit manum suam: imposuit vero Eiischah manus suas inanibus regis ;
17 Ac dixit, aperi fenestram istam an- trorsum ,qu»m aperuit: quümque dicente IliscliabOjUculate, jaculatus e jiet,dixit Fli- si hab, sagitta salutis erit fchovae,sagitta,inquam, salutis contra Syros: quare percuties Syros fortiter usque ad consumtionem.
18 Deinde edicente , accipe reliquas sagittas, accepit J04/Vb ; iterum edicente regi Jisraelis » percutiendo impete iüärerram, quum percussisset ter. destitit.
10 Quamobicm effervescens contra eum vir Dei , dixit, percutiendum fuisset quinquies aut sexies, tunc percussisses Syros usque ad consumtionem: nunc vero tantummodo ter percussurus es Syros-
20 Postea, quum mortuum Elischahum sepeliviiTent: turmas Moabitarum invaserunt illam terram,ineunte anno.
11 Euit vero ipsis sepelientibus quendam, quum ecce videntes turmam illorum,proie- cissent virum illum insepuichrumEJilchahij ut iniens attingeret vir ille offa Elilchahi, & reviviscens stare: erectus in pedes suos.
z: Chazaül ergo rex Syrias opprimebat Jisraelitas,omnibus diebus jehoachazj.
r; Sed gratiam faciens eisjehova,misertus eorum , respexit ad eos, propter fjcdus suum cum Abrahamo , jitzchako , & jaha- Jtobo ; neque voluit perdere eos,neque abjecit eos a facie sua hactenus.
24 Itaque mortuo Chazaele,rege Syriae } -t regnante Ben-hadado,filio ejus pro eo :
zc, P v ecepit Jehoasch , filius jehoachazi civitates jllaS *■’ manu Ben-Uadodi,filii Cita- Xacflis, quas ceperat ille e manu Jehoachazi patris ipnus.bellc: ter percuffireumjoascb, quum restitueret ciyiutes Jitrefrlis.
CAP. XIV. 'ArnMZ}Aptrtuftore> patris,& Edwitos percutit: invisunt se invicem ille, {jy Rtsc liJYuW; Ia« ollum Amplificat re- £num li/iucf.
A B anno secundo joaschi, filii Joachazj, regis Jisraelis ; regnavit Amatzja, filius joaschi,rex jchudse.
2 Natus viginii quinque annos erat, quum regnare inciperet, 8: viginri novem annis regnavit jeiutchal.mvis : cuius matri nomen Jehodjddan e jeruscbalaimis.
7 , Qui fecit quod rectuni •videtur in oculis Jehovae, sed non sicut David pater eius : prorsus ut fecerat joclch,pater eius,fecit.
4 Veruntamen excelsa non sunt remota; adhuc populus sacrificabant, &adolcbant in exceisis.
f Fuit aurem, quum confirmatum esset regnum in manu eius; ut percuteret ser- >05 suos, qui pertuiTerantregem, patrem
6 Filios vero percussorum non affecit mone: sicut scriptum est in libro IcgisMo- srhis.pratccpisle Jehovam,dicendo : ne af- ficiumor morte patres pro filiis , Se filii ne afficiuntor mone pro patribus,sed quisque propter peccatum suum morte afficitor.

7 Is percussit Edomaeorum in valle falis decem millia, & occupavit Petram ineo bello: cuius nomen vocat quisque JoKthe- clem usque in diem hunc.
8 Tunc misit Amatzja nuncios ad Je- hoaschum, filium Jehoachazi, filii Jehu,regem Jisraelis, qui dicerent »age videamus altei faciem alterius.
9 Misit vcio Jehoasch, rex Jisiviflis ad Amatziam, regem Jchudse, qüi dicerent; quaedam spina,quae in Libano erat,misit ad tedrum, quae erat in Libano ad dicendum, da filiam tuam filio meo in uxorem : interea prsteriens bestia agrestis,quae in Libano cmt,conculcavit spinam illam.
10 Egregie percussisti Edomseos.ideo extulit te animus tuus tfruerc gloria,& conside domi tuas, nam quare muceres bellum malotuo?ur cadas tu,8c Jehudatccum }
11 Sed non auscultante Amatzja,ascen- dir jehoasch, rex jnraeiis.Lc viderunt ahev alterius faciem,ipse 8e Amatzja, rex jehu- dar, apud Berh-Schemefchum, quod esi Jc- hudae-
1 z Plaga autem affectus est Jehuda coram jisraelc ; ita ut fugerent quisque ad ; tentoria sua.
i 1; Atr.atxiam vero, regem Jchud», 6- 1 lium Jehoaschi, filii Achatzjae, prehendit jehoasch, iex jisiaSlis apud Beth-Scheme- fchum: deinde veniens Jeruschalaima per- ! rupit in muro Jerusch 3 lhimorum, b porta Ephruiimi usque ad portam anguli, quadringentos cubitos.
i 14' Denique assumto toto auro,8c argen- 1 to» omrstbusque vasis, quae invenra funr ia dorod jehovar, Lc in thesauris domus regis, etiam obsidibus ; reversus est Scbomro-
's autem res Jeho-seki, qua«
fecit, fortiiudoquc ejus, utque pugnavit conria Amatziam, regem Jehudae , nonne seripia suntinlitro Chronicoru.m # regum J isra^j jjj
ti Quum-

i6 Qminique occubuisset Jehoasch cumj patribus suiS»8c fepulrus esictSchomrone tum regibus JisraSUS ; regnavit Jarobham, filius eius pro eo. .
i n Vixit vero Amatzja, filiu* Joafchi,] r«x Jehuda?, post mortem Joafchi,'filii]c • hoachazi, regis Jisraelis,quindecim annis :
\B Reliqu® autem res Amatzise ; nonne sunt scvipt* in libro Chronicorum, re- eumjehud«?
i9 Tandem,quum fecissent contra eum conspirationem Jcruschalaimis, fugit Laci- icbum : quamobrem miseiunc post cum lacischum.ubi morte affecerunt eum.
ao Ec deportaverunt eum equis : fepul- tusque est Jeruschalairois cum picribusiuis in civitate Davidis.
ii Tum assumentes totus populus Jehu- dx Hazarjam, qui erat natus fexdecim annos, constitperum eum regem pro patre e- JIuS Amari'».
ii ipse «dificavitEUtham, quam recuperaverat Jehud®.: postquam occubuisset rex cum patribus luis.
Ab anno quintodecimo Amarii*,filii loaschi, regis Jehuda?, regnavit Jarob- liam, filius joafchi, rex Jisraelis Scliomro- ne,Uno & quadraginta annis.
ia. Fcciique quod malum videtur in ocu- . lis Jcbova?: non recessit ab omnibus peccatis jarobhami, filii Nebati, quibus ad peccandum induxit Jiftvelem.
i; Hic recuperavit terminum JisraElis , ab aditu Chamath» usque ad mate campe- ctrium: secundiim vetbum Jehovae Vei jisraelis, quod loquueus fuerat per servum 1 suum Jonam, filium Amirthai» prophetam, qui erat a Gatho Cepheris. •
26 Nam viderat Jehova afflictionem Jif- raelis iactati valde ; öc nihil este conclusum, nihilque este derelictum,denique neminem effe adjutorem Jismeli.
27 Et nondum dixerat lchovasse delfccu- rum nomen jifraelicarum sub cocio: servavit itaque cos per Jarobhamum, filium
Joafchi.
J iB Reliquae autem res Jarobhami,8c quic- qutd fecit, formuddqu«'e'u$,qua pugnavit, utque recuperavit DamafchKum.dc Chama- thani Jehuda? pro Jisr&ele,ndnne funtferi- £ta sn libro Chromcorum,rcgUm Jisraelis * 29 Postea occumbente Jarobhämo cum patribus suis, cum regibus Jisraelis i regnavit Zecarja, filius eius pro eo.
<1 A si- XV. HslXrtrjrf lotturnJucssß/ttTtre* Ino /cbud<*,Zerst» j£ verv in regno kisr.i-sts 5cbdÜum,huicMmrtshem, huic. Pr^twbja, hutVPcl^slch,huic HofchcAh.
A Nno vigesimo septimo Jarobhaml,regis Jisraelis; regnabat Hazaria, filius A- matziar.rex Jehud».
2 (Narus ‘fuerat annos fexdecim,quum regnare inciperet, 8c quinquaginta duebus annis regnavit Jeruscli3laimis ; cujus matri nbrricn Jecolia e Jerufchal.'irois :
; Fecerätque quod rectum videtur in o- culis Jehova: , omnino prout fecerat A- iliatzia.pater eius :
4 Sed excelsa non amota fuerant > adhuc populus sauifiubaiu,& adolcbjnt in cx- Ujs; i)
G U M. Cap.fc*
5 Quum plaga affecit Jehova regem,qui fuit leprosus usque ad diem mortis fus.ide- dque habitabat in domo semota: Jotham vero,filius regis pia:eratdbmui>jusdicens populo regionis.
6 Reliquae autem res Hazaria?,& omni* qua: fecit,nonne funtferiota in libro Chronicorum,regum Jehuda? ?
7 Postea,quum occubuisset Hazarja cum patribus suisssepclivisentque eum cum patribus ejus in civitate Davidis j regnavit Jotham filius eius pro eo.
8 Armo trigesirro octavo Hazarja?,regis JehudL, regnavit Zccarja,filius Jarobhami super Jisraelem Schomrone fex mensibus :
0 Et fecit quod malum indetur in oculis Jehos x , quemadmodum fecerant majores ejus : non recessit a peccatis Jarobhami,filii Nebati,quibus ad peccandum induxit Jifraeiem.
10 Contra hunc conspirans Schallum, filius Jabefchi, 5 c pcrcutiens eum coram populo, morte affecit eum,*& regnavit pro eo.
ti Reliqua autem res Zecai jx eccefunc script« in libro Chronicorum,Regum Jis-
(xi sUudtst verbum Jehovte,quo alloquu- tuS fuerat Jebu.dicenaoiabnepoteS iu: sessuri sunt lupet Colium Jisraelis.* & ita accidit-)
1; Schallum,filius Jabefchi>regnavit anno trigesimo nono, Huzzij«* regis Jehudar» regnavit autem mensem integrunsSchem-
14 Ascendens enim Mtfnachem , filius Gadie Thiriza,& ingrefuS Schcmronem, percussit Schallumum , filium Jabcschi Schemrone, & co morte affecto,'regnavit
»5 Reliquae autem res Schallumi,& conspiratio ems , qua conspiravit, ecce sunt scripta in libro Chronicorum,regum Jisraelis.
16 Tunc percussit Menachem Thiphsa- chum.id est,auicquid in eo erct.Sc omnes tetminos e>usi Zhirtza»qui non aperuerat; ideo pert-ussit: ipsasprsgnantes ejus diffidit omnfes.
f Ab anno trigesimo nono Hazaria?,ie- gis JehudL.regnavit Menachem.filius Gadi super Jisraelem decem annis,Schomrone.
18 Et fecit quod malum videtur in oculis
Jehovas* non recessit a peccatis Jarobhami, filii Nebati,quibus ad.peccandum induxit Jisraelem,omnibus diebus suis. _ .
19 Invadente autem l?ule,rege Assyri® regionem illam, dedit Menachem Pusi mille talenta argenti,ut esset adjumento sibi» ad confirmandum regnum in manu ipsius.
20 Exegit vero Menachem istam pecuniam b Jisraelc.ab omnibus,qui valebant facultatibus : quam daret regi Assyriorum» quinquagenos siclos ärgernd in viiura unumquemque 1 deinde reversus est rex As- (yriotum,nec substitit ibi in ea regione.
it Reliqua? autem res Menachemi, 8c quacunque fecit,nonne sunt sciima in ii- bco Chronicorum,vegum Jisraelis?
22 Postea occubuit Menachem cum maioribus luis ; 8e regnavit PeKachja » filius ejus pro co. ,
r; Ab jstino quinquagesuco JIazarja:,re.-
b t

Cap>ifii 6 . I t- R. E
fis Jehudar.regnavicPeKacbja,filius Mena* chemi super Jisraeiem Schomrone bien-

n 24 Et fecic quod malum videtur in ocu- lu jehova:: non recessit a peccatis Jarob- hami,filii Nebati,quibus ad peccandum induxit Jisraeiem.
2C 'Conspirans autem contra eum Pe- Jcach,filius Remasj re,tribunus ejus cum Ar- gobo, Ac cum eo.qui dicebatur Ico, percuf- fit eumSchomrone in palatio domus regi«, habens fecum quinquaginta virose tti/ia- ditis,quumque morte affc c isset e um »regnavit pro eo.
z 6 Reliquar autem res Pekachj* ,&qu*- cunquc fecit , «cce sunt scripta in libro Chronicorum,regum Jisraciis.
27 Ab anno quinquagesimo secundo Ha- zariae, regis Jehuda?,regnavit Pekach, filius Kemalj* super Jisraeiem Schomrone, vi- gimi annis :
28 Et fecic quod malum videtur in ocuUs lehovas: non recessit U peccatis Jarobha* iri i, filii Nebati» quibus ad peccandum induxit Jisraeiem.
19 Diebus PeiCachi. regis Jisraelis inva- densTiglath Palefer.rex Assyriorum, cepit Hijonem,& Abelum domüs Mahac*,& Ja- noacbum, Sc Kedefchum, Sc Chatzorem, Sc Gilhadem, denique Galilatam ipsam, totam lerram Naphthali; ac harum incol&s deportavit in Assyriam.
;o Facta autem conspiratione contra Pe- kachum, filium Remaljae, Hoscheah, filius Elae ita percussit eum ,uc morte afficeret «um, regnavitque pro eo, annoyigesimo,a regno rapte,Jothami,filii Huzzijas.
Reliquae autem res 1 'eKachi, & quaecunque fecic , ecce sunt scripta in libro Chronicorum,regum Jisraelis.
;r Ab anno secundo Pekachi, filii Re- ni 3 ljae, regis Jisraelis, regnare cccpitjotham, filius Huzzijae,rex Jehudae.
4; Natus vigimi quinque annos erat» quum regnare inciperet, & sexdecim annis regnavit ferufchalaimis ; cujus matri nomen Jerusfcha,filiaTzadoKi :
Et fecit quod rectum videtur in ocu- lis Jehovje ; omnino,proutfeceratHuzzi- ji, pater ejus.fecit.
Vcruntamen excelsa non sunt amota, adhuc populus sacrificabant »& adolebant in excelsis: hic aedificavit portam dormis lehovas supremam.
Reliquae autem res Jothami, & quaecunque fecic , nonne scripta sunt in libro Chronicorum,regum Jehudx ?
17 Diebus istis coepit Jehova immittere a n Jehudam Retzinem, regem Syri*, Se Pe- kachum,filium Remalj*.
^8 Quumque occubuisset Jotham cum patribusTuisincivitare Davidis patris fui» regnavit Achaz,filius eius pro eo.

C A P. XV l.Achaz>rest lehudaAregeSyrU
obfejjws, liberatur ab Aflytio,&dii>iJlflyr
riorum litae.

A Nno decimoseptimo Pelcachi, filii Re- malj«, regnare cccpir Achaz, filius Jo- thami,rex Jehudx.
2 Natus viginci annos erat Achaz,quum ii* regnare inciperet,^ sexdcvirn anm> u-

gnavic Jerusehalaimis : sed non fecit quod rectuin ziniffwr in oculis Jehov«,Dei fui,st* cut David pater ejus.
i Ambulavit enim in via regum Jisrae- lisrutque etiam filium transmisit per ignem, secundum abominationes gentium »quas expulerat Jehova : a facie Jisraeluarum.
4 Et sacrificabar studiose,adolcbarque in excellis, & in collibus; Se sub omni aibore virente.
s Tunc ascendit Retzin ; rex Syria,ftTe* Rach, filius Remaij«,rex Jisraelis Jeruscha- laima in bellum: qui obsederunt Achazum» sed non potuerunt debellare.
6 (Tempore illo averterat Retzin.rex Syria Elatham ad Syros,& excuilerat Jehu- daos cx Elochis : Syri vero venientes Ela- tham,habitaverunt iSi usque in diem) uoc.)
7 Misit enim Achaz nunciosad Tjglarb- Pilefenim »regem Assyri«, dicendo > servus ruus,& filius sim: ascende,8c serva me c manu regis Syria,& e manu regis Jisraelis,qui insurrexerunt contra me.
8 Et accipiens Achaz aurum,& argentum,quod inveniebatur in domo Jehovas, & in thesauris dom.tisregia, misit ad regem Assyri« munus.
9 Cui auscultavit Rex Assyri«,St ascendens rex Assyria Damascum , cepit eam, 8c deportavit incolM ejus inKirumj Retzinem vero morte affecit.
10 Profectus autem rex Achaz obviam Tiglath Piiescro , regi Assyri* Damascum* quum vidisset altate,quod erat Damasci ;mi- lit rex ad Uriiaro sacerdotem,similitudinem illius altaris , Se structuram ejus, secundum totum artificium ejus ;
11 Et exstruxit Urija sacerdos altare: o- mnino prout miserat rex Achaz Damasco, ita fecit Urija sacerdos,dum rediret rex A- chaz Damasco.
12 Deinde, quum rediisset rex Damasco* Se vidisset rex illud altare ; accedens rex ad ipsum altare,obtulit in eoi
»; Et adolevit holocaustum suum , mu* misque suum, & libavit libamen suum; in- spersuque sanguinem eucharisticorum suorum altari.
14 Altare vero aeneum» quod fuerat coram Jehova » longius amovit ab anteriore parte ipsius domus, ne esset inter suum altares dotr.um Jehov* : posuicque illud ad latus fui altaris,aquilonem versus.
>y Pr*cepuque rex Achaz Urija sacerdoti, diccndojin hoc altari magno adole holocaustum matutinum» Se munus vesperti- mim, holocauflumque regis, Sc munus eius, etiarr) holocaustum totius populi terrse» mun<isque eorum, & libamina eorum, ac sanguinem holocausti» omnemque sanguinem sacrificii, ei inspergito: altare verd aeneum erit penes me inquirere.
16 Quod fecic Urija lacerdos, omnino piou>f pr*ceperac rex Achaz.
17 Prz.eren fruncavit rex Achaz zophoros , bases, «c amovit ab illis singulis suum, hbrum , lacum quoque deposuit a bobus «reis, qui suberrne ei: acimposuic illurth pavimento lapideo.
18 Tegmen quoque sabbatlu, quod asdf. kcsvennr in ipsa domo* & accessum regi*
exu-

extimum ,amoviYadomo Jehova!,metu re xjs Assyri*.
19 Reliqu* autem rer Achazi,quas fecit nonne sunt scripta in libro Cbronicorumj regum jehudx)
20 Deinde occubuit Achaz cum patribus suis , scpultufque «it cum patribus suis in civitate Davidis; & regnavit ChizKijaj silius ejus pro eo.

C A P. XVII. /tJYijfl in -Afjyriam transfertur: frJjfyriiterram Iif)a'di 4 inco\unt t & ope Sacerdotum lisrd'ditarum cultum ibi Vei inftituunt.

A Nno duodecimo Achazi,regis Jehudx, regnabat Hoscheah, filius EI* Schomro- ne,iuper Jisraelem>nono anno:
2 Et faciebat,quod malum videtur in o- culis Jehovx; sed non sicut reges Jisrae'üs, qui fuerant ante eum.
\ Contra eum ascendit Schalrr.aneser, rex A syri* ; factusque est illi Hoscheah servus,8c pendebat ei munus.
4 Postea invenit rex Assyri* in Hoscheah conspirationem,eum misisse nuncios ad boum» regem Agypti, 8c non obtulisse munus regi Assyri*,ut quotannis,quare coercuit eum rcX Assyri*, & vincivit eum in
< Nam pervasit rex Assyri* totam ejus regionem,8e ascendens Schomronem,obsedit eam tribus annis.
6 Anno nono Hotchehx cepit rex Assyri* Schomronem, & depnrtavitjisraelcm in Astyri am : collocavitque eosinChala- cho, & in Chabore,Nehar-gozane,& in civitatibus Medi*.
7 Sic fuit, eb quod peccaverant filii Jis- raclis contra Jehovam, Deum suum, qui e- duxerat eo? e terra Aeypti, ne subessent manui Parhonis, regis Agypti; & reveriti fuerant deos alienos.
8 Ambulaverkntque in statutis gentium; quas expulerat Jehova b facie filiorum Jis- raelis.Sc qu* fecerant reges Jifraclis :
q Et mussante* filii J i sraclisres,qu* re- €V* non/unt,contra Jehovam,Deum suum, aedificaverant sibi excelsa in omnibus civitatibus suis,a turri custodum usque ad civitatem munitam;
io Statuerantque sibi statuas.ac lucos; in omni colle excello , & sub omni arbore vi-
11 Et adoleverant ibi in omnibus excelsis, sicut gentes , quas deportaverat Jehovaa facie eorum, fecerantque res malas, provocando Jehovam :

i2 Et coluerant stercoreos deos ; de quibus edixerat Jchova eis, ne facitote rem
i; Quumque contestaretur Jehova in Jif- raelem , 8 c in Jehudaroperomnesprophe- tas cujuscunque visionis, dicendo; revertimini a viis vestris pessimis, & observare prxeepta mea , & statuta mea , omnino secundum legem illam, quam pracepi maioribus vestris: quaque commisi vobis per servos meos prophetas.
t4 Non auscultaverant; sed obduraverant cervices suas,ut m aiores cervices suas, qui non crediderant Jehova,Deo suo :
*f Et spernentes statuta ejus,ac foedus
ejus »quod pepigerat cum majoribus ipsorum.8e testimonia ejus; quibus contestatus est cos : sectati fuerant ipsam vanitatem , adeo ut vani effecti fuerint,& scCtdti fuerinc gemes circumstantes ipsos,de quibus praeceperat Jehova eis,ne facerentlicut ii!* :
16 Et derelictis omnibus prxeeptis Je- hovX» Vei fui,fecerant sibi stiule,duos vitulos; fecerant etiam lucum,Sc incurvaverant se cohibentes honorem toti exercitui coelorum,coluerant quoque Bahalem :
if Prxterea transmiserant filios suos, 8 e filias suas per ignem , & usi erant divinationibus , & conjectores fuerant: denique se ipsoS dediderant ad faciendum , quod malum videtur in oculis Jehov«, provocando
18 Fuit , fn<ju4m, ut ir« percitus Jehova valde in Jisraelcm »amoverit eos a facie sua: non reliqua fuit» nisi tribus Jehudae
19 Etiam Jehuda non observabat prxee- pta Jehovx,Dei fui j sed ambulabant in statutis Jisraeli tarum,qu* fecerant.
10 ideo spernens Jehova totum femen Jifraclis , & afRigens cos , tradiderat eos in manum diripientium : donec abjiceret eos a facie sua :
2i (Postquam laceravit Jisraeiitas'a domo Davidis,quum regem constituissent Ja- robhamum, filium Nebati ; depulit enim Jarobham Jisraeiitas a sequendo Jehovam, induxit eos ad peccandum peccato magno :
11 Et ambularunt filii Jifraelis in omnibus peccatis Jarobhami, qu* fecerat: non recesserunt ab ullo eorum.)
i? Donec amoveret Jehova Jisraistemn facie sua » quemadmodum loquutus fuerae per omnes servos suos,prophetas: ira demigravit Jisrael a terra sua in Assyriam usque in hunc diem.
24 Deinde adduxit rex Assytl* e Babele, & e Cucha, & e Havva, & e Cnamatha,dcSe- pharvajimis rosonos, quos collocaverat iti civitatibus Schomronis loco Jisraelitarumc & h*reduario jure possidentes Schomronem,habitabant in civitatibus eius.
25 Euic autem, quum principio habitantes ibi, non revererentur Jehovam ; ut immitteret Jehova in illos leones, qui interficiebant eos.
.26 Itaque alloquuti sunt regem Astyrias, dicendo; gentes ist*, quas deportans,collocasti in civitatibus Schomronis , ignorane ritum Dei regionis istius : ideo immisit in eo$ leones , qui ecce morte afficiunt eos , quandoquidem ignorant ritum Dei illius regionis.
27 Pr*cepit vero rex Assyri* , dicendo; ducite illuc^unum ex istis sacerdotibus, quos deportastis inde,Le abeuntes residento ibi,ut doceat eos ritum Dei illius regionis.
. 28 Veniens itaque unus ex illis sacerdotibus, quos deportaverant e Schomrone ; consedit Beth-Ele : tk docebat eo« , quomodo reveritui i essent Jehovam.
29 Attamen faciebant qu*que gens deos suos: quos collocabant in *de excelsorum, qit* fecerant Schomronit* , qu*quc gens
n civitatibus suis,ubi habitabant.
30 Nam homines Babelis fecerunt Suc-
S ; co;h-

Cslp.tr. tW, 11, R E
coth-Benoth * & hottiitifl Cuthi fecerunt Nprgale.n : homines vero Chamath* fecerunt Aschimam :
;i Havsi autem fecerunt Nibchanem, 8c Tharthakum:& Sepharvsi comburebant filios suos igne Adrameleco,8c Ilanammer- leco,d(is Sepharvajimorum.
Sic reverebantur jehovam : & faciebant sibi e numero suo sacerdotes excelsorum, quisdfj tf faciebant eis in -ede excelso-
;; Jehovam reverebantur ,Sc deos suos colebant ex ri»u gentium, quas deportaverant inde.
^4 Usque in hunc ipsum diem ifii faciunt ex ritibus priscismon reverentur Jehovam, neque faciunt fecundum statuta ipsorum ,& secundum ritum ipsorum, id est, secundum legem, Se secundum pr»ceptum, quod praeceperat Jehova filiis JabaKobi,cui imposuit nomen jisraelis:
Z5 Et quibufcum pepigerat Jehov* foedus,pr»c«perarque eis,dicendo'; ne revere-: mini deos alienos ? neque incurvate vos fcortormi fiäbentcseis : neque colite eos, neque sacrificate eis :
Sed Jehovam» qui eduxit vos e terra Agypti virtute magna , & brachio extento, ipsum reveremini; eique incuivate vos, ac sacrificate ei:
\7 Et statuta,ac Judicia»legemque,& pr»- ceprum.ou* scripsit vobis, observantes facite omnibus diebus,ac ne reveremini deos alienos.
Et foederis, quod pepigi vobiscum ne obliviscamini z ut non revereamini deos »lieqos:
Sed lehovam Deum vestrum revereamini : & ipse eripiet vos e manu omnium inimicorum vestrorum.
40 Non tamen auscultarunt: sed secundum priscom ritum suum faciunt:
4.1 Quamvis gentes istae reveritas fint Jehovam i & cum idolis suis coluerint :etiam filii eorum, 8e nepotes eorum , ut feceram maiores eorum, sic faciunt usque in diem
CA 1 1 . XVIII. Chizltija reformat Dei rui- tum : ab Affyrio Icrufebalaimit obsidetur: Ttabfrhakis probrti, jff blasphcmiti infestatur.
Uit autem anno tertio Hoscheh»,filiiEl*, regis]ii'raeli$,uf regnaret Chizkija, filius Achaziirex Jelmd*.
a Narus viginti quinque annos erat,quum regnare inciperet, 8c viginti novem annis regnavit JeruschalaimiS ; cuius matri nomen Abiifiiia Zccarj» :
; Et fecit quod rectum viditur in ocqlis Jehov» ; omnino prout fecerat David , pater ipsius. /
4 /pse amovit excelsa, fregitque statuas, & excidit lucum : contudit criam serpentem asneum-quem fecerat Mouhe.eb quod usque ad diesillosjisraelir» adolerenrei, qutm vocavit Nechuscluhnnem.
? In Jehova Deo Jisraelis fiduciam habui* ; & non fuit ei similis inter omnes reges Jehuds,qui post eum,. ut qui ante eum fuerunt.
6 Adhassit enim Jehov»,non recessit ab
6 U Jtf. flap.tR.
eo sequendo: sed observavit prscepta et jus,qu» prsceperat fehova Moschi.
7 Aderat jehova'ei, quocunque prodibat, secundabatur: rebeilavi:que in regem Assyri»,ut non serviret ei.
8 *pse percussit Peii(chth»cs usque Haz- zam.St terminos ejus: a turri custodum usque ad civitatem munitam.
q Fuit autem anno quarto regis Cbizki- j*,is f/iannusseprimus Hoscheh»,filii Hae, regis Jisraelis; utascendens Schalmaneser» ! ex Asiyria coqua Schomronem, obsideret
10 Deinde cepit eam.stib finem tertii an- r.i, 3 nno sexto Chizkij», is annus erat nonus Hoscheh»,regis Jisraqiis,^uo capta fmg Schomron.
11 Et deportavit rex Assyrias JisraiMitas in Assyriam, quos collocavit in chalacho ; 8c Chabore Nehar-gozane, & in civitatibus Medis :
ii Propterea quod non auscultaverunt voci Jehovae, Dei fui; 8 c transgressi fuerant foedus eius,quicquid prsceperatMosche, servus Jehov»: neque auscultaverant, neque fecerant.
r; Deinde decimo quarto anno regii Chizkii» ascendit Sancherib, rex Assyrias contraomnes civitates Jehudsmunitas, Lc occupavit eas.
14 Quamobrem misit Chizkna, rex Je- hud», ad regem Assyri» Lacischum,qui'di- cerenr, peccavi; diverte a me,id quod imposueris mihi,feram : imposuit autem rex Assyri*Chizkiis,regi Jehudstrecenta talenta argenti, & triginta talenta auri, qu* penderet.
t; Quare omnem pecuniam dedit rex Chizkija,quse/i inventa in domojehov», Qe in thesauris domus regis.
16 Tempore illo truncavit Chizkija fores templi Jehovs. deamas,quas obduxerat Chizkija rex Jchudap; tradidnque aurum illarum regi Assyri».
17 Sed misit rex Assyri» Tbarthanem, Se Rabsarisum, 8c Rabschakem Lacischo ad regem Chizkiiam » cum copiis numerosis Jeruschalairna

rquiAscendentes.quum proficiscerentur Jeruschalairva» ascendente«, venerunt, & substiterunt adaqusdutfum pjscin* superioris, qui est in aggere agri fulloni«.
18 Qmimque inclamässent regem, egref- susestadeos Elirkim, filiusChilkii», qui prscrar domui, ßcbchebna scriba,Lc Joach, filius Asiphi ä memori.-.
t<) Qjuibus dixit RabschaKe, dicite iam Chizkij»; sic ait rex maximus, rex Assyri *,quat ess fiducia ista, quä confidis ?
ir. Dixeris (\eruntamen verba futilia) adesse consilium, & fortitudinem ad bellum : nunc cui confidis,quod rebellas contra nief
•1 Nunc.ecce fiduciam tuam habueris in scipione arundinis istius qujssat», in Agy- ptio . c?uo si quis innixus fuerit, intrans volam e!u«. perforabit eam, iraessParho. res A^ypti omnibus fiduciam habentibus ; in ipso.
H Quodsi dixeritis mihi.in fehovn.Deo nostro fiduciam habemus: ännon is fjc,cujus abstulit CHzRiia excelsa, Sc altaria, e- dicens Jehuds,& Jerufchaiaimis.corani al-

tari hoc adoY&ntis incurvste vos Jcruscha- aimis?
-j Sed nunc misce bellum cum domino ! meo, rege Astyri« ; & dabo cibi bis mille tquos, si poteris suppeditare, qui equitent (eosprote:
24 Quomodo ergo averreres faciem du* rei s unius e servis domini mei minimis ? sed fiduciam tuam habes in JEgyptio propter «currus,8c propter equites-» 2? At nunc,an absque Jehova ascendi
| contra locum hunc, ad perdendum eum ? 1 Jehova edixit mihi: ascende contra regionem istam,& perde eam.
1 6 Dixit vero Eljakim,filius Chilkii«, &Schebna, ac Joach RabschaKi» alloquere 1 quarso servos ruos Syriace, intelligimus e- 1 mn?: neque alloquitor nos Judaice,audiente populo hoc,qui ejt super murum.
2? Quibus dixit Rabschake, an ad dominum tuum, aut ad te miste me dominus meus, ut loquerer verba haec? nonne ad homines istos, qui sedent super murum, u: comedant excrementa sua , & bibant lotium suum vobiscum ?
28 Ltaque subsistens Rnbfchake, exclamavit voce magna Judaice: 8 e loquutus est, dicens, audite verbum regis maximi, regis Aflyrias :
29 ita ait rex,ne vos decipiat Chizkiia ,
' non enim poterit vos eripere e manu ejus:
50 Neque adducat vos Chjzkiia, ut fiduciam habeatis in Jehova,dicendojcerto eripiet nos Jehova ; neque tradetur civitas hasc in manum regis Assyrias.
;t Ne auscultetis Chizkjjae: nam sic ai:
I rex Astyri«, transigite mecum munere, & prodite ad me, sic comedite quisque fru- stum vitis fu«, & quisque frudum skvis fu»,ac bibite quisque aquas cisternas suas.
;r Ufquedum veniens, assumam vos, de- ducendos in terram similem terras vestrae, terram frumenti, &musti feivtrem, terram pane, 8c vineis abundsntem, terram oliva oleosas,& mellis,& vivite,ac non moriamini, neque auscultate Chizkijx, quia seducit vos.dicendo,Jehova eripiet nos.
;; An ullo modo eripuerunt d»i gentium quisque terram suam 1 emanuieeis AHyrias ?
;4 Ubi sunt dii Chamath», ScArpadi? ubi sunt diiSepharvamnorum.Henahi, 3 < Hiwae ; quin eripueruntne Schomronem e manu mea ?
Qui sunt inter omnes deos ista*um regionum, qui eripuerunt regionem surrn e manu mea ?
;6 Obticuerunt autem populus . neque responderunt ei quicquam : prasceprum enim regis fuerat, edicentis,ne respondea-
J 7 Venit iraque EliaKim, filius Chilkij«, quj praserat domui, 8 c Schebna scriba, ac Joach, filius Asaphi a memoria ad Chilki- jam laceris vestibus: 8c indicaverunt ei verba Rabschakis.
C A st- X I X- lesi hAbfA consolatur Ch/zlj/- jam, <y «t ngclM uni «oste adit t8$ooo. Aflyrto)um.
F Uit autem, quum audiret rexChizklia, ut laceraret \ estimenta sua ; L' tegens se
®UM, Cap.iq:
cilicio ingrederetur domum Jehov*:
»Et mitteret Eljakimunuqui praserat domui, & Schebnam scribam, ac seniores sacerdotum tectos cilicii» ; ad Jeschahjam prophetam »filium Amotzi.
1 Qui dixerunt ei, sicnitChizkija, diej angustias, fic increpationis, 8c irritationi» dies hic ; quum venerint filii usque ad os matricis.8c vis non adsit ad partum.
4 Fortasse auditurus est Jehova, Deus tuus, omnia verba Rabsichakts , quem mi sic rex Assyrias,dominus e us ad afficiendum probro Deum viventem,8c rrguee vetba ista» quas aud/erit Jehova,Deus tuus ; quum extuleris precationem tuam pio hoc residuo, quod praesens est.
5 Quum itaque venissent servi regisChiz- Kijae ad Jeschahjam :
6 Dixit eis Jeschahia» sic dicite domfn» vestro : sic ait* Jehova, ne timeto propter verba ista,quas audivisti,quibus blasphemi- rurst pueri regis Asiynas me :
7 Ecce ego indam ei spiritum, ut audito rumore revertatur in terram suam,tandem dejiciam eum gladio in terra ejus.
8 Jtaque reversus Rabschake »invenit regem Asyri as oppugnantem Libnam^udie- rat enim eum profectum esse Lacischo ,
9 Audiens autem de ThirhaKa, rege Cu- schi,dicentes,ecce procedit,ut pugne: contra te ; rursus misit nuncios ad Chizkijam, edicendo:
10 Sic alloquimini Chizkjiam,regem Je- hud«, dicendo ; ne decipiat ce Deus tui», in quo tu fiduciam habes,dicendo; non tradentur Jeruschalaima in manum regis Asii Ecce tu audivisti id,qund fecerunt reges Asiytias omnibus aliis regionibus,internecioni devovendo incolM earum: &tu eri-
12 An dii gentium,quas perdiderunt maiores mei, eripuerunt eas 5 Gozanem,8e Charanem,8c Retzephum 8c Hedennas,qui sur.t in Telafaro ?
I r ubi est rexChamath; 8crexArpadi, & rex civitatis illius Sepharvajimorum ; Hcnahi & H ; vvas ?
14 Quumque accepisset Chizkija lireras e manu nunciorum,& legisset eas >* ascendens in domumjehov«,explicuit eas Chiz- kija coram Jehova:
1 s Et precatus est Chizkija coram Je- !tovi, dicens; Jehova, Deusjisraelis, insidens C herubinis, tu csDeus solus omnibus regnis terras ; tufecisti castum,8« terram,
16 inclina Jehova aurem tuam,8e audi.a- peri Jehova oculos ruos,&vide •• audi,inquam’,verba Sancheribi, illius, queru misic ad probro afficiendum Deum vivenrem.
17 Verum est Jehova : vastaverunt reges Asyri« gentes illas,L regionem earum ;
18 Et trÄderunr deos earum igrti, quia dii non eranMed opusmanuum hominis,lignum,aut lapis,ideo perdiderunt cos.
19 itaque nunc Jehova,Deus noster,serva nos, quafo, e manu illius: ut cognoscant omnia regna terr« »te fehovam Deum e 17 «
20 Tum misit Jeschahia.filius Amotzi ad Chizki iam,qui dicet et, sic ait Jehova,Deus JisraLliz, quae precatus es me contra San-

chenbum,regem Aflyntf, exaudivi.
21 Hoc est verbum, quo edicit Jehova tcfronAeri ei: contemnit te,subsannat'te Virgo, filia Tztjonis, post te caput movet,fili a lerufchalaimorum.
J ii Quemprobro affecisti.ac blasphemä- stp & contra quem extulisti vocem ? qubd attollis in sublime oculos tuos, contra san- , ctum Jisraelis.
i; ver nuncios tuos probro affecistiDomi- num, quum diceres, multitudine curruum meorum eeo ascendi summitatem montium, latera Libani; & succidam proceras cedros ejus,lectissimas abietes ejus,ingrediar etiam extremum diversorium ejus, silvas, arva ejus.
24 Ego effodio,ut bibam aquas exteras : nam exsicco planta pedum meorum omnes rivos locorum obsessorum.
2< Annon audivisti inde a longo tempore me id facere; inde a diebus pri:cis,ur formaverim illud? nunc adduco illud,ut sis ad deturbandum in acervos vastos civitates munitas,
26 ideo habitatores earum contracti manu,territi funt,& erubuerunt: fuerunt ut herba agri, & oleracea herba tenera. Ut farnum tectorum; & Arvum tactum

uredine, antequam in culmum assurgat.
17 Utique sessionem tuam » & profectionem tuam . & incestum tuum novi; etiam furorem tuum contra me.
18 Quoniam tu furis contra me,& tumultuatio tua ascendit ad aures meas: ideo ponam hamum meum in naso tuo , & fraenum meum inter labia tua, ac perducam ic vi* illä per quam venisti.
19 Illud autem esto tibi hujus rei signum, comedere vos anno uno sponte narum,& anno altero sponte renatum; anno demum tertio serite,« metite,ac plantate vineas,& comedite fructum earum.
io Nam residuum domus Jehudae,quod relictum fuerit, rursus radicabitur inferne ;& fiuctum proferet superne :
H Quum Jerulchalaimis prodibit reli*
? uum,& residuum e monte Tzijonis: zelus ehovar exercituum facturus est istud.
Ii Proprerea sic ait Jchova de rege Assyri» » non est ingressurus in civitatem hanc, neque jaculaturus huc sagittam; neque oppositurus ei scutum,neque diffundet contra cam missilia catapultaria.
11 Via,qua venerit,eadem revertetur j in civitatem vero hanc non ingredietur, dictum Jehovas.
14 Nam protegam civitatem hanc,ad servandum eam ; propter me,& propter Da- videm,servum meum.
Is Itaque fuit nocte eadem, ut prodiens angelus Jehov*» percuteret in castris Assyriorum centum octoginta quinque millia, qüümque surrexissent mane.eAe omnia illa erant cadavera mortuorum®
16 Quare profectus abivit.« reversus est Sancherib,rex Assyria:; conseditque Nine- ves.
17 Ubi fuit,ipsose incurvante in »deNis- roci, JDei sui,ur Adarmel3c,«Sc)wetzer, filii ejus, percuterent eum gladio,ipsi vero proripuerunt fe in terram Ararati; «regnavit Efar-Chaddon filius ejus pro eo.
<?TX M. Cap. 29 ,
C A P. XX« ChtZk‘fdmoyfipYOicimui.pro- hngationem vita impetrat ; sojulti^-osten- tatione pecr.it, 0* pteratipttnam AuribiU humilitAtU excipit.
D iebus illis «grotavit Chizkija lethaii- ter ,« veniens ad eum Jeschahia, filius Amotzi, propheta,dixit ei; sic ait Jc* hova,da prsecepta familiae tuas,nam tu brevi morieris,ac non vives.
2 Quapropter advertens faciem suam ad parietem,oravit Jehovam,dicendo ;
1 Obsecro Jefioya, recordare iam me indesinenter ambulasse coram te fideliter, & animo integro,« quod bonum videtur in oculis tuis,fecisse, flevitque Chizkija fletu magno.
4 Tum fuit, Jeschahja nondum egresso in.civitatem medianam,ut verbum Jehov* esset ad eum,edicendo :
s Revertere, ut dicas Chizkii*,antecessori populi mei ; sic ait Jehova Deus Davi- dis,patristuijaudivi precationem tuam,vidi lacrymas tuas ; ecce fano te,die tertio ascensurus es in domum Jehova:.
6 Et addam diebus tuis quindecim annos,« e manu regis Astyri* eripiam te,Se civitatem hanc , protagamque civitatem hanc propter me,« propter Davidem, serium meum.
7 Tum edixit Jeschahia, sumite palatham ficuum : quam’sumentes imposuerunt ulceri illius ; ita revaluit.
8 Dicente verb Chizkija Jeschabi*,quod esi signum, Jehovam sanaturum esse me ? & rae ascensurum die tertio in domum Jeho. v»?
9 Dixit Jeschahja , hoc ipsum tibi ejTo signum a Jehova » facturum esse Jehovam rem,quarti loquuruS est: abea'tne ista umbra ! decem gradibus, an retrocedar decem gra- |
10 Cui dixit Chizkiia,levius esset um- i bram declinare decem gradibus : non boe, \ sed retrocedat umbra ista decem gradibus.
11 Quapropter , quum inclamässet Jeschahia propheta Jehovam ; reduxit umbram illam iisdem gradibus «quibus descenderat in solario Achazsdecem gradibus.
12 Tempore illo misit Berod.ac Baladan, filius Baladanis, rex Babyloniae literas cum munere ad Chizkijamiaudierac enim aegro- taste Chizkiiam.
ti Ad quos intentus Chizkija; ostendit eis totum gazopfcyiacium suum,argentum, «aurum, «aromata,ac oleum prasstantisli- mum, & dorrum vasorum suorum, denique qutequid inveniebatur in thesaurismon fuit quicqu.im.quod non ostenderiteis Chizki- jain domo sua,« in tota ditione sua.
14 Quapropter ingressus Jeschahja propheta ad regem Chizkijam',dixicei,quid dixerunt homines illi , & unde venerunt ad te ? cui dixit Chizkija, e terra longinqua venerunt Babylone.
1 s Iterum diccnri, quid viderunt domi tu*ldiXh(.hizkiia,quicquidfjldomi meae viderunt; non fuit quicquam.quod non o- stenderim eis in thesauris meis.
16 Tunc dixit Jeschahja ChizKij*; audi verbum Jehov*.
17 Ecce dies venturi fünf, quibas depor-

tabituc quidquid «ßdorm tu*. & quod re-jruscha|aima» & felmdam ! quod quisquis - " audi-erk,tinnient'ambasaures ejus.
i; £xcensurus enim mm suaer Jeru- fchalaiMü regulam Schomroms, flc perpen- 'hculurfrooirus Achabi:flc abstersurus sum leruscbal-iima, Ue qui abstergere soler gabatam, abstergis, deinde subvertit eam in
condiderunt maiores tui usq, in hunc diem in Babyloniam: nun relinquetur qu:c quam ait Jehova.
,'8 Dc hliis etiam tuis,qui prod ibunt ex te,quos geniturus es.^flument: ut sint aulici in palatio regis Babylonias :
19 Dixit vero Chir kija Jeschalst* , bonum ejl verbum Jehov*,quod loquutus es : J>r*terea dixit,nonne?quandoquidem pax, Sc stabilitas futura est diebus meis.
20 Reliquae autem res Chizkij*, &tota forrimdo ejus,utquc fecit piscioam, 8c a- qu* ductum, quo induxit aquam in civitatem: nonne sunt scripta in libro Chronicorum, regum Jehud* ?
21 Tandem quum occubuisset Chizkiia cum patribus suis,regnavitMenasche silius ejus pro eo,
to Et deserens residuum poiTessionil me*, tradam cos in manum hostium eorum,ut sint pr*das, &concuicationi omnibus hostibus suis.
i c Quandoquidem fecerunt quod malum yidetur in oculis meis, fle provocarunt me, inde a die, quo egressi sunt maiores eorum ex jtgypm usque in diem hunc.
16 insuper etiam sanguinem innoxium fudit Menaschc quam plurimum » usque adeo ur impleret Jeruschalaima confertim :
- . - v ———;— -- ——r ,pr*terpeccatum suum,quo ad peccandum
C AP. XXI. MenAscbe impie regnat, ut 1 induxit sehudam, ut faceret, quod malum
Jmon, quo per conftirAtionem sublato, rc- .-u/derunnoculis fehov*. gnat hfcbija. ! 17 Reliquae autem res A
N Atus duodecim annos Menasche, quum regnare inciperer,quinquaginta quinque annis regnavit Jeruschalaimis: cujus matri nomen Chephrzi-Ba.
2 Qui fecit,quod malum videtur in oculis ! eho vas: fecundum abominationes illarum gentium, quas expulerat Jehova a eon- spectu Jisraclitarum.
; Na"m rursus asdificavit excelsa, quae perdiderat Chizkiia, pater ipsius, erexic- que altaria Bahali.ac fecit lucum, quemadmodum fecerat Achab , rex jifraelis,& incurvans le toti exercitui coelorum, coluit
4 Etiam exstruxit altaria,in domo leho- v*: de qua dixerat Jehova, JeruCchalaimis collocabo nomen meum.
C Exstruxit,in^uAm,altaria toti exercitui ccc!orurn,in duobus atriis domus Jehovat.
6 i*r«tetea traduxit filium futim per i- gnem, prasstigiisque fle comectationibus u- ftts est . fle instituit pythonem » Sc ariolos : plurimum fecit, quod malum videtur in o- culis Jehov*,provocando eum .
7 Et collocavit sculptile luci,quod paraverat , in domo.de qua dixerat |ehova Davi ii, & Schdomoni filio eius, in'domo hac, Sc leruschalaimis , quas elegi

pr* omnibus heii tribuum lifraeiis »collocabo nomen meum in seculym:
8 Neque deinceps faciam, ut erret pes JilYaelitarum ab l»acterra,quam tradidi majoribus eorum ; st modo observantes fecerint omnino,prout prascepero eis,fle fecundum totam legem » quam prqscepic eis servus meus Mosche.
9 At non auscultarunt > nam fecit Menasche, ut aberrarent, faciendo quod malum est .amplius, quam gentes,quas perdiderat Jehova a conspectu fisrafc'lirnrum.
io Quamvis loqueretur [ehova per servos suos prophetas,dicendo :
n Proptetea quod fecit Menasche,rex Jehudac abominationes istas, pejora egit omnibus, qu* fecerunt Emorasi,qui atite- celTeranr eum : flc ad peccandum induxit etiam Jehudam in stercoreis diis suis.
12 Idcirco sic aic fchova,l>eus Jisraelis, ecce ego inducturus sum malum stiper Je-
sMenafchis.&quic* quid fecit » peccarumque ejus ,quo peccavit i nonne sunt scriptae in libro Chronicorum,regum Jehud* ?
18 Tandem,quum occubuisset Menasche cum patribus suis, sepultus est in horto domus fu«, in horto Huzzas: regnavitque Amon silius eius pro eo.
19 Natus viginti duos annos Amon, quum regnire inciperet, duobus annis regnavit leruschalaimis : cunis matri nomest Meschu 1 lerr!eth,filiaCharutzi.e fotba.
10 Hic fecit quod malum z»idiiu> in oculis jehov* ; quemadmodum fecerat Menasche pater ejus.
2t Ambulavit enim in tota illa via , qua ambulaverat patet ejus;8c colens stercoreos deos, quos coluerat pnter ipsius, incuivjvit se,habens f* inorem eis.
22 Et derelinquens Jehovam, Deum majorum suorum, non ambulavit in viaje- -
2; Conspiraverunt aurem servi AmoniS contra cum , Sc mor:e affecerunt regem suum,in domo eins.
24 Percussit vero populus regionis o- mnes,qui conspiraverant contra regem A- rronem : flc repem constituerunt ropuluS regionis Joschijam,filium ejus pro eo.
25 Reliqu* autem res Amonis , quas fecit» ndnne sunt scriptas in libro Chronicorum,regum Jehud* ?
26 Quem fepelivit in sepulchro illius,i« horto Huzz*i Sc regnavit Joschija fisius ejus pro eo.

CAP. XXII. loscbijd incipit reformare
cultum Dei.

N Atus octo annos Joschija,quum regnare Inciperet »und ßc triginta anms regnavit jeruschalaimis : cuius matri nomen Jedidaisilia Hadajas Botzkathaca.
2 Hic fecit,quod rectum p/detuvin oculis Jehov* .‘ambulans omnino in via Davi- ciil pami fui, neque recedens dextrorsum, aut sinistrorsum.
^ Fuit autem anno decimo octavo regis Josi hi i*; ut mitteret rex Schaphanem, filium Atzalij*.filii Meichullami scribant, in domum Jehova;,dicendo;
8 ; 4 Asccn-

4 Ascende ad ChilKiJam , sacerdotem stitnTium , ut absolvat aptare pecuniam inferendam in domum Jehova; 5 quam collegerunt cuttodes liminis eius a ponito :
$ Et tradant eam in manum cWvtorum operis,qui praefecti sunt in domo Jehova?, ut tradant eamopificibus.qulsun; m domo Jehova»,adcurandumljbem dormis.
6 Fabris, & siructoribus» & caementariis i item ad comparandum iigna,8c lapides tas- duos,ad curandum domum.
7 Vcruntamen non lubducebatur cum illis ratio pecuniae in manum illorum: nam fide illi agebant.
8 Tum dixit Chilkna , sacerdos summus Schaphani scriba;; libium legis inveni in domo Jehov*i tradiditque Chilkija librum ipsum Scbaphani,qui legit illum.
9 Quumque veniens Schaphan,scriba ad regem,retuliiVet regi rem,ac dixisset,conflaverunt servi tui pecuniam illam,quae inventa suit in domo , Lc tradiderunt eam in manum curatorum operis,qui praefecti lunt in domo Jehova;:
10 Indicavit Schaphan scriba regi,dicendo,librum tradidit mihi Chilkiia lacerdos: legirque eum Schaphan coram rege.
11 Fuit autem, qurm audiret rex verba libri legis,ut laceraret vestimenta sua:
n Er praeciperet rex Chilkija; sacerdoti, -c Achikamo, filio Schaphanis,& Hacbori, filio Micajac, & Scbaphani scribae,ac Hasa- jae fervo regi s,dicendo :
i j ice, consulite sehovam pro me, & pro populo, nempe pro toto Jehuda^super verbis libri huius, qui inventus est ; nam magna esi excandescentia iraej chovx » quae accensa est in nos , eo quoanon auscultarunt patres nostri veibis legis hujus, ut facerem omnino, prour przfcnptum est nobis.
14 Itaque abiit ChilkijatJcerdos,8cA- ehik'm, S: Hacbor, & Schaphan, & H3iaia ad Chuldam prophetissam,uxorem Schallu- mi,filii Thikvte,filii Charchast vestiarii ; ea enim habitabat Jeruicbalaimis in parteie- cundaabeo: Scalloqurisunteam.
> 5 Quibus dixit, fic ait Jehova,Deus Jif- raelis,dicite viro,qui misit vos ad me:
16 Sic ait Jehova, ecce inducturus sum malum contra locum hunc , & contra habitatores eius: omnia verba istius libri,quem Jegjrrex jehuda;;
17 Propterea quod dereliquerunt me , & adoleverunt diis alienis, ut irritarent me omni opere manuum suarum : ideo accensa manebit aestuans ira mea in locum hunc , & non exstinguetur.
iH De rege vero Jehuda;,qui misit vos ad consulendum Jehovam.fic dicitote ei:sicait Jehova,Deus Turaelis,qubd audivisti verba ista ;
19 Quia mollitus est animus tuus , & demisisti te a facie Jehova;, quum audivisses ea,qua; loquucussum contra locum hunc,& contra habitatores eius , fore in desolationem, & sn maledictionem,& lacerans vestimenta tua . flevisti coram me j ideo etiam ego audivi,dictum Jehova;.
io Propterea.ccce ego faciam,uc aggregeris ad patres tuos, & aggregeris ad sepul- clira tua in pace,ut noivideantcculi tui totum istud malum.quod ego inducturus stim

contra locum hunc': qui retulerunt regi

C A P. X X [I r. Iehnschiia pe>git reformare.

a lium itaque misisset rex, qui congregarent,ad se omnes seniores |eliuije,& je- ruschalairr.orum:
2 Ascendit rex in domum Jehova; » & o- mnes viri Jehuda;, omnetque habitatores Jeruschala imorum cum eo,tum laccrdotes, ium propheca6,ac:otuspopu.us,a minimo usque ad maximum : & legit ipsis audientibus omnia verba libri foederis, qui inventus fuerat in domo Jehovac.
J Deinde stans rex ad columnam suam » pepigir foedus coram Jehova, t'e sequuturos Jchovam, 8cobservaturos prascepta ejus, & testimonia ejus,ac statuta ejus extoto cor-. de,& ex toto 3 nimo,pr*stando verba foederis illius, qua; scripta sunt in libro isto, cui adsistebatroruj populus in ipso foedere.
4 Tunc praecepit rex Chilkija;,sacerdoti summo , Sc sacerdotibus secundanis, ac custodibus liminis,ut efferrent e templo Jehova; omnia illa instrumenta, qua; parata fuerant Bahali.Öc luco,torique exercitui coelorum ; qua; combuflit extra J eruscbalaima , in agris Kidronis,quorum pulverem deportari curavit Beth-Elem.
5 Pranerea abolevit atratos,quos constif ruerant reges Jehud*, uc torum quisque adoleret in excelsis per civitates jehudac,& ambitum Jeruschalaimorum: siroilirer eos. qui adolebant Bahali, Soli,& Luna;, ac planetis,denique toti exercitui coelorum.
6 Exportavit etiam lucum e domo Jeho- vac extra Jeruschalaima , ad torrentem Ki- d;onem,q'ucm comburens ad torrentem Ki- dronem , comminuit in pulverem : & projecit pulverem ejus super sepulchrum illorum popularium.
7 Et destruxit lupanaria,qu* frrtnfc in domo jehova; ; ubi mulieres texebant aedi- culas,ac lucum.
8 insuper adductis omnibus sacerdotibus e civitatibus Jehuda; , polluit excelsa » ubi adoleverant sacerdotes isti,a Gebaho Beer- schebahum usque,& destruxit etiam excelsa portarum ,etiam quod fr.it ad ostium portae jchotchuhae , praefecti urbis, quod erat ad imistram cujusque intranti* portam ci-

^ Veruntamen non offerunt Sacerdotes ilii excelsorum in altari Jehova; Jeruscha- laimis ; sed comedunt azymos panes inter fratres suos.
io Polluit etiam Thophetum,quod est irt valle filiorum Hinnomi: ne traduceret quisquam filium stium , aut filiam suam per ignem Moleco.
n Abolevit quoque equos illos , quos posuerant reges Jehuda; Soli,ab ingressu in domo Jehova;, ad domum Nethan-Melepi aulici , qua; ernt in ipsis suburbiis : currus autem Solis combussit igni.
i z Et altiria, quas erunt super tectum roc- naculi Acluizi,quae fecerant reges Jehuda;, etiam altaria, qua; fecerat Mennschein duobus atriis domus Jehova:,destruxit rex» quibus abruptis inde , projecit pulverem eorum in torrentem Kidrcnem.
i? it«n»

item excelsa > qu*mnf in conspectui jeruschalaimorum , quar erant ad dexteram frontis corrumpentis » quas aedificaverat Schelomoh, rexjisra'd lis Hasch theroth® «abominationi Tzidoniorum, & Cemoscho abominationi Moabitarum , & Milcomo a* dominationi Hammonitarum ; polluit rex-
>4 Et confractis statuis , ac succisis lucis earprn , implevit locatarum ossibus homi-
i s Quinetiam altare illud,quod trat Beth- Ele,excelsum illud,quod fecerat Jarobham, filius Nebati » quo ad peccandum induxit liffaclem,etiam altare illud,8c excelsum illud destruxit,& comburens excelsum illud, comminuit in pulverem , Le combussit
16 Quum aspiciens foschija» vidisset se* pulchra illa,quae ibi erant in monte, & mittens ,accepisset ossa ex ipsis fepulchris, & comburens in illo altari »polluisset ipsum ; secundum verbum]ehov®,quod proclamaverat vir ille Dei,qui prasdixerat res istas.
17 Dicente aurem , quidyjbt vult monumentum hoc, quod ego video ? dixerunt ei homines illius civitatis; hoc sepulchrum est illius viri Dei, qui veniens e {ehuda prasdi- xerat res istas, quas fecisti contra hoc altare Beth-E!e.
18 Qui dixit,sinite illud,ne quis commoveto ossa ejus : sic eripuerunt ossa ejus cum Ossibus illius propheta: , qui venerat e 8chorrrone.
ly Atque adeo omnes domosexcelfo- rum , quas erunt in civitatibus Schomroms, quas fecerant reges Jifraelis , irritando fe- hov&m ,amovit Joschijarac fecit illis secundum omnia facta,quas fecerat Beth-Elc.
20 Et mactavit omnes sacerdotes excelsorum,qui «runtibi,super ipsa altaria,tom- buiTirque ossa hominum in eis: deinde reversus est Jerusi-halaima.
ix Tum prascepit rex toti populo,dicendo i celebrate Pascha fehovas , Deo vestro , •prout scriptum est in libro fxderis huius.
22 (Quamvis non celebratum fuerit par huic Pa «chat i,a diebus judtcum»qui judicarunt fisraelem ;& ullis diebus regum Jif- raelis^auc regum Jehud®;
r; Decimo octavo anno regisfoschij®, celebratum est Pascha illud Jeliova: feru- fchalaimis :
24 Atque etiam pythones, 8c ariolos, 8c imagines, ac stercoreos deos , & omnes abominationes, quae conspiciebantur in »erra fehud®, Ze ferufchalaimis sustulisset Joschiia ; ut pr®ftaret ve\ba legis, scripta in libro, quem invenerat Chilkija,sacerdos in domo fehovas:
25 Et par ei non fuisset ante ipsum rex, qui reverreretur ad Jehovam ex toto corde suo, & ex toto animo suo, totisque viribus suis, omnino fecundum legem Moschis ; nec post cum exstiterit par ei;
26 Artatstcn non est reversus Jehova a furore irre sua: maximo, quo accensa erat ira ejus in fehtjdnm, pronter omnia irritamento »quibus irritaverat eum Mennsche.
27 Sed dixit jehova, etiam jchudama- movebo a facie mea,quemadmodum amovi Jisraelem, & spernam civitatem hanc, quam «legetanj» jeruschaiaima, etiam do»
CUM. >
mim\ hanr, de qua dixeram, erit nomen
meum ib>.)
ztfReliqu® autem res joschn*,8c omnia, quae fecit ; nonne sunt scripta in libro Chronicorum, «egum Jehud*?
29 Diebus eius ascendebat Parho Neco, rex Ägypti contra regem Asiyrt® ad numen Euphratis: quumque processissetrex foschij.il obviam illi,morte assccit eum Me» 'giddunte,quando vidit iptum.
)c> EumqueÄorruum imponentes currui i'etvieius,Megiddunte abduxerunt eum jeruschalaima, & sepeltvciunt cum inse- pulchro ipsiusiaccipiensqtie populus terras Jchoachqzuni, filium Joschija: , unxejune eum, constituentes eum regem loco patria fui.
Natus viginti tresannosfthoachaz, quum regnare inciperet, tribus mensibus regnavit jcruschataimis: cums matri nomen Chamutal,filia Jirme.i®,e Libna.
jzHic fecit, quod'malum vxdetltr in oculis Jehovx ; omnino prout fecerant majores ejus.
^ Quem vinciri jussit Parho Neco Ri- blse in regione Chamathas,ne regnaret fc- ruschalaimis : Lc imposuit mulctamregio- ni ejus centenum talentorum argenti,& talenti auri.
44 Et regem constituit Parho Neco Elja- kimum, filium Jnschij® pro fofchiia, patre ejus,immutans nomen ejus fehojakimum : jehoachazo vero assumto / abiit in Ägy- ptum.ubi mortuus est.
Deinde illud argentum, & aurum dabat Jehojakim Parhoni, sed taxabathabi - tatores terra:, ut daret pecuniam illam ex pr®stituto Partionis : ab unoquoque pro asstimatione sua exigebarargcnrum illud, & aurum, b populo, inquAm, terra, ut daret Parhoni Neconi.

C A P. X X i V- P rtludium cAptivitatii Babylonia.

Atus viginti quinque annosfeMjakim, quum regnare inciperet,undecim annis regnavit Jeruschabimis: cuius matri nomen Zcbüdda, filia Pedaiac.e Rum..
i Quum aurem faceret,quod matum videtur in oculis jehovas, omnino prout fecerant majores ipsius : Cap 'A X / V.
; Diebus e^us ascendit Nebucadneizar.rex Babyloni® ; cui, quum fuisset JchoiaKim servus tribus annis, postea aversus, rebellavit contra eum.
4 Quamobrem immisit jeliova contra eum turm.is Chaldaeorum, tuimas Syrorum,turmasq: Moabitarum,ac turmas Hammonitarum, immisit,inquam, eas contra J*r- hudam,ad perdendum eum: fecundum » er- bum Jehova?» quod loquuius fuerat per servos süos Propheta».
5 Enimvero expr®stituto JehovJBt'dfie- bat contra Jehudam,ut amoveret cum a facie lua,propter peccata,similia omnino iis, qu® fecerat Menasche.
6 Nam etiam sanguinem irjnoxium ef- fundcbut, adeo ut impleret feruschalaima sanguine innoxio; adeo noluit jeliova con-
7 Reliqua; autem res jehoiakimi , Lc o- mni 3 ,qu« fecit, nonne sunt scripta in libro
Chro-

Chronicorum,regam Jehud« ?
8 Tandem occumbente JehojaKimo cum patribus suis jregnavic Jeho;acin,tUius ejus
^ y Postea non perrexit u.tra rex .ffgypti procedere e regione sua ; quam cepisset rex Babyloni» a flujninc Levpti» usque ad fluvium Euphratis,quicquui fuerat regis jEgy- pti. . .
ia Iratus octodecim annos Jehazacini quum regnaret,tribus meniMis regnararj:- ruschalaimis fcuius matri nomen Nehusch ta,filiaElnathanis.e Jeruschalaimis.)
11 F.t fecerat,quod malum 'sidetur in oculis jehov«, omnino prout fecerat pater c*
: _ ...
12 Quo tempore ascenderunt lervi Ne tucadnetzaris>regisBabyloni*Jeruschalai- m a ; ur veniret civiras in obsidionem.
tj Quumque venisset Nebucadnetzar, rex Babyloni« ad ipsam civitatem ; servis ejus obsidentibus eam :
14, Prodiit]ehojacin,rexJehud*adre- gem Babyloniae, ipse cum matre sqj, servi quoque ejus. & praefecti ejus cum aulicis cius: quem cepit rex Babyloni« anno octavo regni fui.

tf Erdepromtisindeomnibus thesauris domus Jehovar» & thesauris domus regis ; decerpsit omnia instrument a aurea,qu® fere rar Scbelomob.rex Jisraeljs pro templo ^ehov«, quemadmodum prsdixerat Je- riova:
16 Et deportavierexe rom Jerufchalai- mis cum omnes pr«fectos,mm omnes valentes robore , decies mille captivos, o- mnesque fabros lignarios, Le fabros ferrarios : nihil relictum est praeter tenuem populum terr«.
«7 Deportavit enim Jehoiacinem in Babylonem: & matrem regis,8cfocmims regis,dc aulicos e)us,8c potentiores regionis, relegavit Jerufth.ilaimis in Babyloniam.
,8 Omnes quoque viros strenuos septies millc.dc fabros lignarios ac ferrarios mille, omnes robustos bellatores,deduxit rex Babyloni« captivos in Babyloniam.
iy Constituicque rex Babyloni« Mat- thaniara, patruum illius regem loco illius ; cujus nomen immutavit TzidKijam.
C A P. X X V- Captivitas Babylonica 70,annorum.
N Atus unum & vjginti annosTzidkiia, quum regnare inciperet.undecim annis regnavit Jeruschaiairpis: cuius matri nomen Chamutal,filia |irmei* e I-ibna.
i Qui fecit,quod malum videtur in oculis]ehov«, omnino prout fecerat Jeboja- kim :
y Nam fecundum iram fehov* fiebat 'feruschalaimis, 8c in Jehuda', adeo ut abjiceret eos ä facie (ua : dcrebellavitTxidki- ja contra regem Babylonias. C&p. XXV.
4. Quapropter fu»c anno nono regnt illius, mense decimo, die decimo mensis, Ut adveniens Nebuc.idnerr.nr, rexBabylonias; ipse cum omnibus copiis suis contra]e- rufchalaima, castra facerent juxta ea : exstruentes contra ea propugnacula circumquaque-
« 5ic venit civitas in obsidionem; usque
G U M. Cap.if
ad undecimum antium regisTzidkij«.
6 Cujus nono die t/uai ti mensis, quum invaluisset fames in civitate j adeo ut non esset panis populo regionis :
7 Et perrupta esset civitas, omnibus bellatoribus abeumibu* nocte illa, via portae inter duplicem murum ; qu« trat juxta hortum regis j Oha(d«i$ contra obsidentibus civitatem circumquaque: abiit etiam rex via campestrium.
8 Sed persequue* copi* Chasdxorum regem, astequut« sunt eum in campestribus Jerichuncis ; quum omnes copi«ejus dispersa essent ab eo.
9 Et prehendentes regem,deduxerunt eum ad regem Babyloni« Rjblam ; ubi tulerunt de eo sententiam.
10 Ex qua filios Tzidkij« jugularunt ante oculos ejus,deinde oculos Tzidkjj« ex- caecavit, & vinctum numellis duabus cha- lybeis deduxerunt in Babyloniam;
11 Deinde mense quinto, septimo die mensis , ipso decimo nono anno regis Ne- bucadnetzaris, regis Babyloni« , ingressus Nebuxa-Adan, pr*fectus satellitum,servus regis Babyloni« Teruschalaima:
ii Combuflit domum Jehov«,& domum regis ; etiam omnes domos Jerufchalaitno- rum, & omnes domos magnatum combustic igne :
1? Er muros jeruTchalaimorum circumquaque , destruxerunt omnes copi«Chal- daeorum,qu«frdnt cum praefecto satellitum.
14 Reliquum autem populum , eos , qui relicti fuerant in civitate, Lc defectores,qui defecerant ad regem Babyloni* , & reliquum vulgi , deportavic Ncbuzar-Adan praefectus satellitum.
15 Tantum e tenui populo terr* reliquos fecit prarsectos satellitum; uc clscnc vini to- rcs,& foiTores.
16Pr«cereacolumnas«reas,qux tränt in domo jehov«,& bases,& lacum «ream.qui cr.it in domo Jehov* , fregerunt: Chaldaei ; deferentes «s eorum in Babyloniam.
17 item ollas, & hamaS, de instrument« musica, & acerras,&omnia instrumenta aerea,quibus ministraverant,acceperunt.
18 Item trullas, & crateras ,quaecunque aurea, & quxeunque argentea ; accepit pr*fectus satellitum :
19 Columnas duas,lacum unum,8c bases, quas fecerat Schelomoh pro domo Jehov«, non fuit jpondus «ri omnium vasorum
istorum.
o Octodecim cubitorum erat altitudo colnmnx unius; cui imposita erat corona «rea, & altitudo ipsius coronx erat trium cubitorum, & encarpus, ac malogranata ad coronam circumquaque, omnfa ex «re: & his similia erdnt column* alteri cam en*
ri irem cepit pr*fectus satellitum Sera- jam, sacerdotem primarium, &Tzcphan- jam sacerdotem secundanum ; ac tres custodes jiminjs.
:r i civitate vero cepit aulicum unum, qui et at pr«fectus bellatoribus, 6c quinque homines ex intimis regis, qui inventi fune in civitate, & scribam primarium exercitu», qui exercitum conlcribebate populo terra;;

Cap-T. I.CHRON
tcrr« ; ac seXaginta viros e populo terr®, qui inventi sunt in civitate.
2$ Hos captos Nebuzar-Adan pr*fe-
ctus satellitum, deduxit ad regem Babyloniae Riblam.
24 Quos percutiens rex Babyloni*,morte affecit Riblx, in terra Chamath*: sic
migravit]ehudaeterrasua.
25 Populo autem illi, qui relictus fuerat In terra Jehud*, quem reliquerat Nebu- cadnctzar,rex Baby;oni*,iilis prsfecit Gc- daljam,filium AchiKami,silii Sthaphanis. ,
26 Qüümque audivissent omnes pr*fecti copiarum ipsi, Lc homines ipsorum, regem Babyloni® praefecisse Gedaljam , Venerunt ad Gedaljam Mitzpam : nempejischma- hel, filius Nethanjx.fc]ochanao>fi!ius Ka- reachi, & Seraja, filius Thanchumethi Ne- tophathit® ,8e Jaazanja »filiusMahacathi- t*,ipsi cum hominibus suis.
27 Quibus jurans Gedalja, & hominibus eorum, dixit eis; ne timeatis,ut sitis fervi Chaldaeorum | residete in hac terra, & servite regi Babyloniorum, sic bene erit vobis.
r8 Fuit vero mense septimo, ut accedens
I C O R U M. , Cap.r.
Jifthmabel,filius Nethani*,filiiElifcharra- hi, e femine regio, & decem homines cum eo,percuterent Gedaljam ita,ut moreretur, una cum Jehud*is> & Chald*is,qui erant cum eo Mitzp*.
2g Tum surgentes totus populus k minimo usque ad maximum, etiam pr*fecti copiarum, abierunt in Ägyptum ; metuebant enim a Chaldasis.
$o Postea fuit trigesimo septimo anno a deportatione Jehojacinis, regis Jehud*, duodecimo mense, vigesimo septimo dfe mensis: ut efferretEvil-Merodac,rex Babyloni®, quo anno regnare coepit, caput Jehoiacinis,regis Jehud*,c carcere.
Cum quo loquutus est bonis verbii ;
1 8e posuit folium eius supra solium reliquorum regum.qui erant in Babylonia.
$2 Et mutatis vestimentis careeris fui • comedebat cibum jugiter coram illo,omnibus diebus vit* fu*:
;; Nam cibarium ejus, cibarium juge dispositum fuit ei a rege, demensum diei cujusque, in diem quemque» omnibus diebus vit* ejus.
Chronicorum Liber prior.
CAP. i. GtnMhzii -!l> Manu u [que ad
/dbditokum indujivi.
Dam.Scheth.Enofch.

2 Kenan,Mahalalel,]ered.
; Chanoc,Methufchelach,Lemec.
4 Noach,^chem,Cham,& Jepheth.
5 Filii Jephethi,Gomer,&Magog,8fMa- daj, 8e Javan, & Thubal.&Meschec,8c Thi- tas.
6 Filii autem Gomeri j Afchcenaz,& Di- phath»& Thogarma.
7 Filii vero }avanis,Elischah,Sc Tarfchi- scha,CirMm,&'Dodanim.
8 Filii.Chami* Cufch,&Mii7.rajim,Puc, $c Cenalian.
9 Et filii Cufchi; Seba , & Chavila , Lc Sabthah,8e Rahema & Sabtbeca* filii Vero Rahem* jScheba,8c Dedan.
10 Prarterea Cufch genuit Nimrodum : is cccpir esse potens in terra.
11 Mitzraiim autem genuit Lud*os, & Hanam*os,&Lehrb*os,& N?phthuch*oS.
i2 Patruf*oSquoq; & Casseluch*os(unde egressi sunt Pelifchth*i,)& Caphthorxos.
i z Cenahan vero genuit Tzidonem primogenitum fuum, 5 c Chtihurt,.
14 Jebuf*um quoque» Emor*um,& Gir-
gafchsum.
15 Et Chivvatum 3 & IlJrK*un,& Sin*um.
x6 Et Aivad*um,8cTzcma. , *um & Cha-
math*um.
17 Filii Schemi ; Hesam,8c Afchur,&Ar- pacchad, &Lud,8c Aram: huus jj/ii.Kutz» &Chul,& Gether.Lc Meschec.
18 At Arpacfchad genuit Schelachum : Schelach vero genuit Hcberun :
rq Hebeto autem editi suntiuo filii,quorum unius nomen Peleg , quii temporibus ejus divisa fuit terra* nomea vero fratris «jus JoJitan,
20 Qui JoKtan genuit Almodadum , Sc Schelephum.Sc Chatzar-mavethum,8c Jera-
21 Et Hadoramum,6cUzalemj& Diklani»
22 Et Hebetem, & Abimacflem, Lc Scherz Et Ophirem,8c Chsvi!am,8c Jobabum;
hi omnesfuerunt filii Joktanis.
24 Schern, Arpacfchad,Schelach»
25 Heber, Pcleg.Rehu,
26 Serug,Nachor,Therach» r? Abram,is </t Abraham.
28 Filii Abrabami,IitzchaK,& Jifchma-
el.
29 lix sunt generationes eorum: primogenitus Jifchmahelis Nebaioth,deinde Ke- dar,8t AdbeeI,&Mibfam.
\o Mifchmah ,& Duma »Massa, Chadad» & Thema,
$1 Jetur,Naphifch,&Kedma; hi/unt filii Jifchmahelis:
, Filii autem Ketur» concubin®, uxoris Abrahami,e4 peperit Zimranem,&ToK- fchanem,&Medanem,8c Midianem.&Jisch- bakum, & Schuachum: filii autem Jok- fchani$,Scheba,& Dedan.
izFilii verbMidianis,Hepha,& Hepher, & Chanoc, 8e Abidah, & Eldaha : omnes hi fuerunt filii Ketur*.
Z4 Genuit ergo Abraham JitzchaKum c filii Verb Jitzchaki,Hesau,8c Jifrwr’l.
Filii Hefaui» Eliphaz, Rehuei, 8« T«“
husch, & 1 ahlam,& Korach.
\6 Filii Eliphazi,Theman,8cOmar,Tze- phi» StGahthatri, Kenaz, & Timnah frlvM* nempe JlamaleK*
$7 Filii Rehuelis,Nachath, 2 erach,Scham-
ma,& Mizz3.
Filii autem Seliiris ; Lotan , & Scbo- bal, & Tzibhon , & Hana , Hr Dischon , Se E;zcr,&Difthan.
^9 Filii

;d Filii autem LnrJinis Chon ,& Homam: soror vcio Lotanis Thinwah.
40 FiliiSchobalis, Haljan.öcManachath, ic Hebal.Schephi, & Onas : filii verb Tzib-]>©nis,Aia,öe Hana.
41 Filii Hanas j Dischon : 8c filü Discho- nis Chainvan ,8c Esthban, 6c Jithran, 8c Ce-
4t Filii £czeris,B»Ihan,8c Zahavanjaha- Kan : filii Dischanis.Hutz ,8c Aran.
4; Hi autem sunt reges, qui regnaverunt in Ednmxa »antequam regnaret res e filiis Jifraclis : Kelah»filius Behoris,cuius civitas nomine erat Dinhaba :
44 Quümque mortuus esset Belah gnavit loco ejus Jobab , filius Zcrachi i Botzia.
4C Quümque mortuus esset Jobab,regnavit loco ejus Chuscham e regione Thema-
46 Quümque mortuus esset Chuscham,, regnavjf loco ems Hadar , filius Bedadis, qui pcrcuflit Midjanem in agroMoab : rum,cuius civitas nomine erat Hajith.
47 Quümque mortuus esset Hadad ,• regnavit loco eius Samia e Masreka.
48 Quümque mortuus esset Samia: regnavit loco ejus Schaul e Rechobothisfiu-
49. Quümque mortuus esset Schaul < regnavit loco ejus Bahal-Chanan, filius Haeso Quümque mortuus esset Bahal-Chanan,regnavit loco eius Hadad,cuius civitas nomine Pabi : nomen verb uxoris eius Me- ftetabeel,filia Mctredis,filia M e-Zaliabi.
<i Quümaue mortuus esset Hadad ; fue runt duces Edomasorum,duxThimnah,dux Halja.dux Jerherh.
fi Dux Aholibama, dux Eia,dux 1’inon.
fi Dux Kenaz, duxTheman, duxMib-
C4 Dux Magdiel, dux Hiram ; hi fuerunt duces Edomasorum.
Cap'L. !
CAP. II. Genealogia IehutU usque ad iv s t haj, pati em Davidti.
H I sunt filii T israelis ; Reüben . Schim- hon,Levi, & Yehuda. Iissascar.Sc Zebu-
lun.
1 Dan, Toseph» & Binjamin, Naphthali, Oad.Sc Ascher.
I Filii Jehudas, Her, 6c Onan, 8c Schela : tres editi sunt ei a filia Schuh* Genahani- tjde : quümque visui esset Herprimogeni- tus Jehudxmalusinoculis Tehovas, morte arsccie eum. J
4 Thamar vero nurus illius peperitilli Peretzum , 8c Zerachum: omnes filii Tehu- c* quinque.
5 I-i-i ^ eretl1 Cherzron,8: Chamul. o F1I11 autem Zerachi; Zimri,8c Etban,& Iieman, 8cCalco!, 8c Derach : hi omnes quinque.
7 Et filjj Zimri,Carmi :ncpos Hacar tur batorjisiaelis^qui praevaricatus fuit in anathemate.

8 Filii autem Ethanis.Hazarja.
9 Filii verb Chetzronis , qui editi sunt ei Jcrachmee!,8c Ram,& Celubai.
10 Ram vero genuit HammjnjutobwD^
Hamminadab genuit Nachschonem, prin- ! cipcmfiliorum jchudx.
11 Nachschob autem genuit Salman , de Salma genuit Bohazuin.
1 2 Er Bohaz genuit Hobedum, 8c Hobed genuit jitehajum.
1; litchaj autem genuit primogenitum suum Eliabum ; 8 c Abinadabum focundumi & Schimham tertium.
14 Nethanefclcm quartum , Raddajum quintum.
i< Otzemum sextum, Davidcm septimum :
16 Et sorores eorum ; Tzeruiam,8c Ab;- gajilam: filii aurem Tzerujx fuerunt Abschaufle Joab,8c Haia-Ei,tres.
17 Abicajil verb peperir Hamasamrpates autem Hamasas fuit Jether Jischmahehta.
18 Calcb aurem tsiius Chetzronis genuerat ex Hazuba uxore . 8c ex Jerihotha : ac huius filii erant Jcscher , 8c Schobab , 8c Ar- don.
19 Mortua verb Hazuba »accepit sibi Caleb Ephratham,quar peperir ei Churem.
20 Er Cnur genuit Urin , flcUrigenuic Betzaleelcm.
i* Postmodum, qongressus est Chetzron cum filia Maciris^parris Gilhadis,quam ipse duxit, quum esset natus (exaginta annos , quas peperit ei Segubum.
22 Scgub autem genuit Jairem ; cui fuerunt viginti tres civitates, in terra Gilha- dii:
rl Nam accepit ab ipsis Geschuraeis , 6c Syris villas jairis cum Kenatha,8c villis cius sexaginta civitates Hasc omnia ceperunt filii Maciris,p3tris Gilhadis.
24 Etiam post mortem Chetzronis,quum duxisset Caleb Ephratham ; uxor Chetzronis, Abüa peperit ei quoque Aschchurem, patrem TheKohasorum.
2? Fuerunt autem filii Jerachmeelis primogeniti Chetzrönis , primogenitus Ram, deinde Buna, flcOren, 6c Otzem ex Achija.
16 Fuit quoque uxor altera lerachmeeli, nomine Hatara : ca est mater Onami.
27 Fuerunt verb filii Rami primogeniti Jflrachmeelis j Mahatz. & Jamin,8c Heker.
28 Item fuerunt filii Ona'mi,Schammaj,8e Jadah: filiique Schammaj» Nadab, & Abi-
29 Nomen verb uxoris Abifchuris ABi- chaiil' quas peperit ei Achbanem,8c Molito Er filii Nadabi j Seled , 8c Appajim :
se a mortuus est Seled sine liberis.
filii vero Appajitni Tischhi : & filii]ischhi Schefchan » & filia Schefchanis Achlai.
;r Filii autem Jadahi» fratris Scharrmaj, |ether, 6c Jonathän : sed mortuus est Jether sine liberis.
5; Filii verb Jonathanis.Peleth, 8c Zaza: isti fuerunt filii’ Jerachmeelis.
;4 NoP fuerunt autem Scheschani fiiii ,■ sed filiae ; erätque Scheschaniservus Agy- ptius.noniine Jarchah.
Quamobtem dedit Schefchan filiam suam farchaho » seivo suo in uxorem, quas peperit ei Hatchaium.
Harthai autem genuit N at * lanem »

17 Zabad autem genuit Ephlalem, &• fcphlal genuit Hobedum :
j8 Hobed autem genuit Jehu,& Jehu genuit Hazariam: t
$9 Hazarja autem genuit Chelezum » 8t' I Chelctz genuit Elhafam :
I 40 Elbafa autemgenuicSismaium , 8cSi- ismaj genuit Schallumum : f 41 Sthallum aurem genuit JeKamjam: & Jekamja genuit Elifchamahufn.
41 item filii Calebi, fratris feracbmeelis, i Mefchah primogenitus ejus, i ple pacer fuir I Ürphasorum ; 8c posteri Marefclisr» patris ' Chebronis.
4; Filii autem Chebronis » Korach $c Thappuach,& Rcken,& Schemah.
<44 Schemahveto genuit KacharnuRi,pa»
[trem JorKehami: Lc Rekcn genuit Scham- 1 m 3 jum.
45 filius autem Schammai, Mahon : qui Mahon pater fuit Betb-Tzumarum.
46 Heplu quoque uxor, concubina Calebi peperit Cbarancm>&cMotzam,& Gaze-
; zum : Charan enim genuit Gazezum.
47 Filii vero M'itZtf Johdai : ex quo Re- , gem.Lc sotham.Lc Geschan,Lcpeleth,Lci!e-
pha,8eS'chahaph.
48 kx uxore concubina Mahaca , Caleb 1 genuit Scheberuni,8c Thircbanam.
49 Peperit autem uxor Schahaphi patris Madmanaeorum Schevam, patremMacbe-
1 rarorum , 8c patrem Gibhaeorum ; denique filia Calebi Haesa.
50 Isti fuerunt filii Calebi, filii Churis primogeniti Ephratas : Schvbal, patet Kir jath Jeharimanorum;
st Salma,pater Beth-Lechemitarum,Cha- 1 reph,pater familia Gaderitarum.
fi Fueruncque filii Schobali , patri Kir- jath* Jeharimanorum jllarbe, fAttr tno>k- > um, par tisMenucbotaniin-
53 Et familia Kirjath- Jeharimanorum . Jichritarum,Puthaorum,& Schumacarorum, Lc Mischrah aorum: ex his prodierunt Tza- rhatai, 8 eEschthaolit*.
54 Filii Salma, Beth-Lechcmita, Sc Ne- tophatai, Hatharothani e familia Joabi: & Tzorhani, qui fruebAntur parte Menucho
thatum;
ce Et familia scribarum, incolentium Jahbetzum . Thirhaiaorum , Schimharao- rum, Sucotaorum, hi sunt Kinai advena orti Chamatho»patr< familia Recabi.
CAP. III. GencA/o^tÄDÄ-uÄö'f-oJ'lesc- rum e]M,
H I autem fuerunt filii Davidis , qui editi sunt ei Chebrone ; primogenitus Ara* ron » Achinoham» jitzrehelitidis, fecundus Danijel,Abigajifa Carmelitidis:
2 Tetrius Abschalom,filius Mahaca,fil ia Thalmaj,regis Gefchuris: quartusAdonija, filius Chaggitha :
Z Quintus Schephatia Abirala: sextus Jirbreham Hegla;cu/u'/queuxoris eius.
4 SeX editi fune ei Chebrone, ubi regnavit septem annos , & fex menses : triginta vero cf ibus regnavit Jerusdialaimis.
f Hi autem editi nint ci Jeruschalaimis ; Schimha,& Schob., b»ScNatiian.Sch«lomvh, fUatuor Bathschuh«,filias Hammielis 4 Ikoi Jibchar,^
Eliseh*ra;»b,&Bil>hcl«G
I C O R U M. Cap.ji*.
7 Et Nogah,& Nepheg,& Taphiah.
8 Et Eüschsmah.Üc £ljadah,& Eliplielct, novem:
9 Omnes filii Davidis prarter filioSu- Xorum concubinarum, &Thamnarajn* sororem illorum-
10 FiliuS vero Schelomonis Rechabham : Abi ja filius ejus, Asa filius eius, Jehostha- phat filius eiuJ-
11 [oram filius ejus, Achazja filius ejus, joaich filius e us>
iz Amatzja bliusejus, Hazarja filius e- jus,]otham, filius ejus.
1; Achaz filius eius,Chizkija filius ejus, Men.-sche filiuS ejus.
14 Amon filius ciu<, loscht ja fiiiuseius- if Filii autem JosUiijac , primogenitus Jochanan , iccundus fehojakim , tertius Tzidkija,qu i 2 * 4 5 6 rtus
Sebalium.
16 Filii vero Jeho.iakirr.i, Jeconia filius ejus.Tzidkija filius ejus,

'7 Filii autem Jeconjas vincti,Schealthiel filius eius.
18 Hu/nf autem Malcirrm ,&Pedata , & Scnacztzar ; Jekamjq* Hoscliamah, Lc Nc-
19 Filiiivero Pedai 3 e, 7 erubbabel,&Schim- hi :& filius Zerubbabelis, MefchuUam, & Chanania, & Schelomith foror eorum.
29 IdivA vero Chaühuba ,&Ohel, &Be- ecja,8cChasadia, fuschab,Chesed,quinque.
u FiliuS veroChapanise Petatja » & Je- schahja:filii Reph3)ae,filii Arnanis,filii Ho- badiae »filii Schecanjae.
22 Filii, inquam, Schecabi* Schemahja : & filii Schemahja?, C)jatmsch,& Jigal, & Bariach,& Nebaris,Lc Schaphat,rex.
r; Et filius Nehatjae, Eljolienaj, & Chiz- kiia,& HazriKam.tres.
24Dcnique filii Ebohcnaj, Hodajva hu,& Eliafchib,& Pelaja.Sc Hakkub,& Jochanan, 6cveIaja,Sc Hanani,septem.-
CAP. IV- Cencalo"iAlehud£itovA, g<* ncAlcgia Scbimconii.
F ilii Ichudat, Peretz, Chctzron,& Carmi, & Cliui ,& Schobal.
2 Reaja autem filius Schobalis , genuit Iachatum,8t Jachath genuit Achuma>um,& 'Lahadum : fiorum sunt famili® Tzorha-* catorum.
; Item hi ex patre Heramatorum ; jizre- hel, Lc Jischms.Le Jidbasch,quorum ioroii nomen Hatztzilelponi.
4 Et Penuel, parer Gcdoratorurn, & He- zer, pater Chuschat ; hi sunt filii Churia primogeniti Ephrat» » patrisBeth*Leche- mitarum.
5 Afchchuri.vero , patri Thekoha?or'ara fuerunt du* uxores i Chela, & Nahara,
6 Pepetitque ei Nahara Achuzamum, 3 c Chepherum , &Themeni», & Haachalch- tharin : hi/untfilii Nahara?.
7 Filii autem Chelas » Tzereth, Jetzo- chpi,& Ethnan.<Sx Kotx- 8 Kotz antem genuit Hanabum , & Ha- tzobebam,- Lc familias Acharclielis,filii Ha- iumi.
9* Sed fuit Jahbetz honoratior fratribus suis: cui mater indidit nomen Jahbetz, dicendo, eo quod p«p«i i cum dolore, ita l/o-
10 ?«am

Cap<4< UHR O N
10 Nam invocavi, Jahberx Deum litrae- li$,dicendo; s» plane benedicens mihi,ampliaveris terminum meum, & aderit ma* nustua mihi,denique feceris,ucmatum non afficiat mc dolore; fecnqucDeus,ut eveni-
rec, quod petierat:
,i Celub autem» frater Scbuch« genuit Mcchirum, ^ is fuit pater Efchthonis.
ti Ec Elchthon genuit faipiliam Rapbx, & Pascachi,&Tcchinn«,patris Hir-Nacha- fchi: hi/uci unt homines R.ee se.)
i) Item posteros Kenazi, Hothnielem, &Serajam (filii autem Hothnielis Chat» tltad,^ M cbonotbai :
14 Mchonothai vero genuit Hophram : it Seraja gerjuic Joabum,patrem degentium in valle fabrorum,nam fabri erant.)
,5 Et filios Calcbi, filii Jephunn« Hiru, I)am,& Nahamums filii autem Elx,sccun- dus Kcnaz)
,6 Et filios Jehallelelis , Ziphum. 8c Zj- pham,Thirjam,&Asareiem:
17 Ec filios Hetzt« Jetherum,& Mete- dum,Hepherun»que ; 3c Jalonem : (concipiens autem uxor Mtrcdi, peperit Mirja- mum, 8c Schammajum,& Jisehbatlmm,patrem Efchthemoharorum.
,8 llxor vero ejus Jehudxa peperit Jere- dum, patrem Gedotxorum» 8t Cheberum, patrem Socuntinorum, 8t JeKuthielem»patrem Zanoachitarum: illi quidem filii erant Birhix, filiae Parboms, quam duxerat Me-
red.
19 Hi vero filii uxoris Hudxx, sororis Nachami Garmaei,patris Kebiixorum : & Bschthemoh* Mahacathitx.)
20 item filios Schimonis, Amnonem, 8e Rinnam . Ben-Chananem , & Thiloncm : filios quoque Jischhi, Zochctum , & Bcn- Zochetum ;
21 rilii Schelae,filii Jehud«, Her, pater Lecanorum,& Lahadda,pater Marefchatio- rum,& famiii* gentis artificis in byflo,gentis Aschbeh* :
rr Item JoKim,homines Co2fb3P,& Jo* asch,8c Saraph,qui dominium habuerunt in Moabitas,& jaschubi'Lcchcm;\ed res ist« sunt obfoletx:
11 Isti sunt figuli illi,desidentes ad plantas,« macerias : cum rege in opere ejus., manserunt illic.
24. Filii Schimhonis, Nemutzl.Lc Jamin, Jarib,Zerach,Sebaul,
25 Schallum filius ejus, Mibsam filius «jus,Mifchmah filius ejus:
26 Et filii Mischmahi; Chammuel filius cjus.Zaccur filius ejus ; Schimhi filius «jus.
27 Fuerunt autem Schimhi filii fexdecim Lc fili« fex,quum fratribus ejus norvefient filii multi: itaque tota familia sua; non fuerunt tam mulci»ut filii Jehudx,
28 Habitavcruntque Beer-Schebahi» Lc Moladx,& Chatzar SchuhaJe,
29 Et Bilh*,&Hetzemi,&Thobdi,
40 Ec Bethuele,& Chormx,8c Tziklagi, Et BetfvMarcabothis,& Chaczar.su- fimis, 8e Beth-Birei,8c Schaliaraiimis : h* fuerunt civitates eorum, quamdiu regnavit David.
42 Pagi autem eorum,Hetam,& Hajin, Rimmon,& Thot«n,f(Hafthan , tjvitacef quinque»
I C O R U M. Caji..*.?,
j j Prxterea omnej pagi eoruit,qui erant circa civitates illas Bahalem ufqtc ;h« habitationes eorumfueiuflt,prout per gentes se distribuendo adierunt ili as.
{4 Meschobab autem,& J amlec.&Joscha, filius Amatzi«:
Et foci ;& Jehu,filius Joschibi«,filii Serajx.fiiii HafieljS.
46 Ec Eljobenslj,&fahakoba,&Jescbocha- ja,8c Hasaia.Lc Hadiel,& fefamiei.Sc Ben.iia:
47 Et Ziza,filius Schiphh:,filiiAUoms, filii Jeda.i«, filii Schinirj,fi!,i Schtmahi«.
48 Hi, quorum adducta sunt nomina, principes in familiis suis } quum pacernx famiii* eorum erupissent in muhi:udinem :
$9 Abiverunt in aditum Gedons usque, ad orientalem tractum ipf us vallis,• ad qux- rendum pascuum gregi suo.
40 Quumque invenissent pascuum pingue,& bonum & terram amplam spatiis,& quietam,ac tranquillam » quia ex Chamo orft cidrtr.qui habjtabant ibi antea ;
4t Venientes isti scripti de nominibus, temporibus jechizkijas,reg is Jehud«, per- culserunt tentoria eorum,& habitacula,qu* inventa sunt ibi, 8c internecioni devoverunt eos usque in diem i]Jum,babitaverunt- que loco eorum: eo quod pascuum esset gregi suo ibi.
42 Prxterea ex illis , nempe e filiis Schimhonis profecti ad montem Sehiris, homines quingenti: Pelatia,Sc Nchatja,& Rephaja.Öc Huzziele,filiis Jisthhi praeeuntibus eis:
4; Percusserunt residuum,quod evaserat HamaleKitarum; ubi habitaverunt usque in diem illum.
C A P. V. Genealogia ReubentUrura, Gad'r
tai urn, (3 partii Ftenaschitaruirt.
F ilii autem Reübenis primogeniti Jisrae- lis, seiat enim primogenitus, sed'quum prophanafsec strata patris fut»tradira fune primogeniti ejus,filiis Josephi.filii |israe- lis.non autem,ut sibi artribuerer universum jus primogenitorum ;
2 Nam Jehuda prxvaluit fratribus suis, Sc antecestbreil exeo treliqua vero primo- genira/ucrunt Josephi :)
; Filii, inquam , Reübenis pfimogenitt jisraelis; Chanoc, 8c Pallu »Chetzron, 3e
4 Filii Joelis; Schemahjasiliusejus, Gog filius eius,Schimhi filius ejus ;
^ Mica filius ejus,Reaja filius ejus,Bahal filius ejus:
6 Beera filius eius, quem deportavitThig- Jarh-Pilnetser , rex Allyri*: is princeps erat Reübenitarum :

7 Fratrum autem illius per familias suas quisque,quum distribuerent se pergenera- tiones luas,primarius Jehiel, deinde Zecar- ja:
X Et Bejah, filius Hazazi,filii Schemahi, filii Joiflis : hic habitabat ab Haroherc Ne» buntem, & Bahal-Mehonem usque.
9 Deinde orientem habitavit usque ad aditum indesertum,indek flumine Euphrate, nam pecora eorum multiplicata erancin terra Gilhadis. .
io QuaproprerremportbusSchauljsbellum geilecims vor»taHagaienos,qu« ceci-
* dexunc

derunt manu ipsorum : ita habiravei unt m tentoriis eorum,in roto tractu anteriore, qui est ad orientem Gilhadi.
11 Filii vero Gadis ex adverso eorum habitabant, in terra Baschanis,Salcam usque.
ir Joeleorum primarius,SeSchaphamse- cundus ab eo,deinde Jahnai Sc Schaphat in Baschane manserunt.
U Fratres vero eorum per paternas familias suas,Micari, SeMeschullam,8c Sche- bah>8e Jota), & Jahcan, 8c Ziah>& Heber
*14 (FU erant filii Abichajilis,filii Cliuri, filii Jaroachi,filii Gilhadis,tilii MicaÜlis, filii Teschi»chaj,filii Jachdonis,filii Buxi.)
, < Achi, filio Habdielis,filii Guni.pri-
snario per paternas familias eorum.
16 Quum habitarent in Gilhaie, inBa- schanc,8c villis eius; Lc in omnibus municipiis richatoni s,secundum fines suos.
17 Hi omnes per geneta distribuendo se, temporibus Jotbamj,regis Jehudae: Se temporibus jaiobhami,regis jitraclis :
18 E filiis Reubcnis ,& g' ditis,& dimidiata tribu Menaschis strenui; homines ferentes scutum dc gladium , detendentes arcum,ac periti belli; quadragies quater mille septingenti fexaginta prodeuntes in mi-
19 Gesserunt bellum contra Hagarenos j nimirum jeturem,& Naphiichum,& No-
10 Quumque adjuvarentur contra illos, traditi sunt in manu eorum ipsi Hagareni» & quacunque erant penes illos : nam ad Deum clamaverant in prjtlio ,& exoratus
fuerat eis, quia fiduciam collocaverant in
21 itaque ceperunt pecora ecrun.,camelos eorum quinquagies rr.il..;, & pecudum ducenta quinquaginta milii-*, ac afinorum duo millia, animarum autem humanarum centum millia.
11 postquam confossi multi cecidissem, nam a Deo ipso omfcüum efthoc prsrlium; ita habitaverunt loco illorum usque ad deportationem suam.
z\ Filii enim dimidiae tribus Menaschis habitantes in ea terra : a Baschane Bahal- Chermonem, & Senirem, id est, montem Chermonem usque,ipsi quoque aucti sue-
i+ Quorum primores paternarum familiarum hi /unt: Hepher,& Jifchhi, SeEIiel» & Hazriel, & J irmeja, Lc Hodavja,& jach- diel, viri valentes robore » viri nominati,primores per paternas familias suas.
»5 Sed quum prarvaricati esTent in Deum maiorum suorum, & scortati essent sectando deoS populorum eius regionis, quos perdiderat Deus a facie eorum ;
26 Suscitavit Deus Jifr^elis animum Pu- lis, regis Assyriae. & animum Thiglach Pii- neseris, regis Afiyrire, ut deportaret ipsos ReubenicaS, &Gadiras, ac dimidiam tribum Menaschis : itaque abduxit eos in Cheladium, 8t <;haborem ? & Haram,8c Ne- har-goxanem,usque in diem hunc.

C A P.V politia tiibus Levi,

F ilii Levi ; Gerichon,Kehath,&Merari. i Filii autem Kehathi, Hamram, JU*.
har.Sc Chcbron.Sc HutzieU | Filii vero Hamrami; Aharon, &Mo- sche.&Mir.iam: ac fi(ji Ahatoms,Nadab,8c Abihu, E!h.ixar/& bhamar.
4 Elhaxar genuit Pinchasum ; Pincha* genuit Abisc huham.
5 Abischwha autem genyit Bukkin j & Buhkigenui.t Huxxin.
6 Et Huxzi genuit Zerachjamjße Zerach- ja genuit Merajothum.
7 Merajoth genuit Amarjam ; Lc Amarja genuit Achirubum.
8 Ft Achitub genuit Tzadokum i Se TzadoK genuit Achimahatrum.
9 Et Achimahatz genuit Hazarjam ; Se Hazarja genuit Jochananem.
I oEt JochanangenuitHazarjam i i sest, qui egit sacerdotem in domo illa, quara asdificaveratSchelomo Jeruschalaimis.
II Genuit autem Ha'zar)a Amarjam ; Se Amarja genuit Achirubum.
12 Et Achitub genuit Tzadokum ; & Tzadok genuit Schallumum.
ij Et Schallum genuit Chilkjjam; Se Chiikija genuitHazarjam.
14 Et H 3 zarjagenuitSerajam j&Seraja genuit Jehorzadakum.
'5 Qui Jehotzadakabiit,quum efficeret Jehova,ut deportarentur Jehudari, Lc |eru- solymirani: per Nebuchad-Netxarerö.
*6 Filii Levi, Gerschom, Keliath&Me-
17 Haec aurem sunt nomina filiorum Gerschomi»T.ibnifk$chimhi:
18 Et filiorum Kehathi ; Hamratn , & Jitzhat.Sc Chebron,& Huxzie:;
19 Filiorum Merari, MacHi, & MuscM : atque has familiae Ltvitarun. per majore* suos.
10 Gerschomo» Libni filius eius,Jachath flius ejus.Zimma filius ejus :*
11 Joalch filius ejus, Hiddo Rliuseiuj, Zcrrch filius ciusjeaiherri filius ei,.5.
22 Filii Kehathi : Jlarnminadnb Frus e- >UJ,Korjch silius ejus.rissr flius s ;
2; Elkana filius eiusdem, Sc Ebjasaph fi» lius ejusdem ,iy Assir filius hu u 5 -
24 Tachath filius ejus, Urie*. fcli:»s e'Uf, Fuzzi ja filius ejus, St Scbaul filius ejus, (y Elfcsln.tfiJiws ejus.
Et filii Elkanae, Hamasaj, Lc Achi-
2 6 Filius Hamasaj Elkana: filii Elkan*, Txophai filius eius, & Nachath filius eius.
27 EI,'ab filius ejus,Jerocham filius ejus» Elkana filius ejus, SrinmuW ejM.
28 Filii vero Schemuelis, primogenitus Vaschni,deinde Abijp.
29 Filii Meraii.Machli; Libni filius ejus , Schimhi filius eius.Huzza filius ejus-,
\o ^chirrha fil us ejus, Ghaggija filius e- jUSjHafaja filius eius.
Hi autem sunt,quos constituis Davids ad ministerium musicum in domo Jehova:; eK quo quievit arca :
12 Ut essent administri coram tabernaculo t€ntcrii con\emüsmustcä>donec asdi- ficarec dche omoh domumJehov*Jcruscha- lairnis z ubi perstiterant pto munere suo in ministerio suo: .
X\ Hi, inquam,quiperfiterunt cum filjis fui ? e KeliwhiMrum posteris, Hcman must- T cus #

cus .filius J08I1S,filii Schemuelis.
$4 Fiiii Elkan«, filii Jerochami, filii Elic- lis, filii Toachi.
?5 FiliiTzuphi,filiiEiKanae,filii Machart, filii Hamasaj.
$6 Filii Elkanas*filu JoeliSjsilii Hazarjat, filii Tzephanj*.

\7 Filii Thachathi» filii Affixi filiiEbja* sophi,filii Korachi.
$8 Filii jitzbaris, filii Xehathi,filii Levi, filii jisraelis. , ,
;9 Er cognatus ejus Asaph,qui flabat ad dexteram ejus j Asaph filius Bcrecjac, filii Schimhat.
40 filii Micacilis, filii Bahasej«, filii Ma- cij*.
41 filii Ethni,filii. Zerachi,filnHadaj«.
4iFilii Ethanis,filii Zimmas,filii Schimhi.
4; Filii Jachathi,filii Gerfchomi,filii Levi.
44 Filii vero Merari, cognati eorum ad sinistram illius: Ethan filius Kischi, filii Ilabdi,filii Malluci.
4? filii Chaschabi«, filii Amatzjae» filii Chilkiiar.
46 Filii Amtzi, filiiBani, filii Scheme- sis.
47 filii Machli, filii Muschi,filii Merari,
48 Cognati autem eorum, rdiquiLevi- tz i instituti ad totum ministerium tabernaculi domus Dei:
49 Aharon verb,8c filii eius.adolebant in altari holocausti.& in altari suffitus,praeter omne opus sancti sanctorum: jdque ad expiationem faciendam pro Jisraifle,omnino prout prarceperat Mosche,servus Dei.
zo Atque hi sunt filii Aharonis: Elha- aar filiur e;us, Pinchas filius ejus, Abj- schuah filius ejus.
5, Bukki filius ejus, Huxzi fili A ejus, Zerachja filius ejus.
52 Merajoth filius ejus, Amar ja filius e- jus.Achitub filius ejus.
s; TzadoKfiiiusejufjAchimahatz filius ejus.
54 Hae autem suat habitationes eorum, per castella eorum,in terminoeorum : filiis Aharonis e familia Kchathitarum, quia illorum/u it haec fors:
55 Ideo dederunt illis Chebronem in terra Jehudae > $c suburbana praedia ejus circaeam:
s6 Agrum vero civitatis, & pagos ejus; dederunt Calebo,filio Jephunn«.
f7 Filiis ergo Aharonis dederunt civitates Jehudae, Wi/itsltfm receptus, Chebro- nem, praeterea Libnam,&fubuibanapraedia eius, & Jatthirum cum Eschthemoha,$c suburbana eius:
58 item Chilenem.de suburbana ejus^«* birem»flc suburbana ejus.
59 Et Hafchanem, ac suburbana ejus, & £eth-Schemefchum,ac suburbana ejus.
60 E tribu autem Binjaminis, Gebahum, Ot soburbana eius;& Hallemetham,ac subur- banaejus, & Hanachotas, ac suburbana earum: horum omnes civitates tredecim, per familias eorum.
61 Item jfiliisKehathi, reliquis e familia
unius tribus, & e dimidia tribu, dimidio tyenasebif, farte ovisatei dcc«m; -
ICORUM. Op.6.7.
6r Et filiis Gerfchomi, per familias eorum,a tribu jistascaris.St a cribu Afchcris,8e a tribu Naphthali, & a cri bu Menafchis in Bafchane civitates credecirm :
6; FiliisMerari.per famalias eorum a tribu Reübenis, & a tribu Gadis, ac'a tribu Zebulunis forte civitates duodecim.
64 Dederunt, inquam, filii Jisraelis ipfi* Levitis } istas civitates, & suburbana piae- dia earum.
65 Quum Sacerdotibus dedissent forte a tribu filiorum Jehudae ; & 'a tribu Schimho- nitarum, ac a tribu Kinjanunitarum : dederunt civitates istas, quas lecturi fune nomi- natini Iectoies.
66 Primum reliquis e familiis Kehathi- tarum ; quorum termini civitates a tribu Ephrajimi:
67 Dederunt, inqUAm, ipfis e civitatibus receptus,Schecemuro cum suburbanis pr*- diis ejus, in monte Ephrajimi,& Gezerum, ac suburbana ejus,*
68 Et Jokmehamum, ac suburbana ejus, &Bcthcnoroncm,&suburt*ana eius:
69 Similiter Ajalonem, ac suburbana e- ius, Se Gath-Rimmoncm, ac suburbana
72 item a dimidia tribu Menafchis Ha- nerem, ac suburbana ejus,dilhamumque,ac suburbana ejus : familia Kehathicarum reliquorum.
71. Filiis Gerfchomi; a familia dimidi* tribus Menafchis Golanem,in Baschane, de suburbana ejus: & Haschtharothas, ac suburbana eju§.
71 Item a rribujissascaris Kedeschum,ac suburbana ejus : Dobratham»ac suburbana
7 j Et Ramothas,ac suburbana earum, 8c Hanemum,ac suburbana ejus:
74 Irem a nibu Ascheris,Maschalum,ac suburbana ejus i & Habdonem, aefuburba-
75 Et ChukkoKum,ac suburbana ejus, & Rechobum,ac suburbana ejus.
76 Item a tribu Naphthali,Kedesclrum in GalilSra, ac suburbana ejus, 8 c Chammo- nem, ac suburbana ejus,8c Kirjathajinia,ac suburbana eorum*
77 Filiis Merari,qui reliqui erant, '2 tribu Zebulunis, Rimmonumem.ac suburbana i Thaboiem,ac suburbana ejus ;
78 Trans Jardenena autem |erichuntisab oriente Jardenis,a tribu Reübenis, Betze- rum indeserto, ac suburbana ejus : & jah- rzam.ac suburbana ejus;
79 Bt Kedemothas, ac suburbana earum» & Mephahatham,ac suburbana eius. .
80 item a tribu Gadis,Ramothas in Gil- hade.ac suburbana earum : & Mechanaji- ma»ac suburbana eorum.
81 Er Chefchbonem, ac fubuibana ejus* & Jahzerum.ac suburbana ejus.
C A 1 *. V 11. Genealogia liffascarU,Binjamf
nfitHapbthalij'Menasfb^,^ Ephrajimi.
E T filii lUsascaris, Tholah» Se Pua.&Ja- schub ,Se Schimron.quatuor.
2 filii vero Tholahi, Huzzi, ScRephaja, & }eviel,& jachmaj ,& Jibsam,& Schemuel* primores paternas familia fu« Tholahitt- robore,per generationes suas:

Cap. 7 . I. C II R 0 N
quorum numerus temporibus Davidis, vi- ginti duorum millium fi&ccentorum.
1 Et filii Huzzi jizrachja ; cum filiis Jiz- rachi*» Micaele,'& Hobadja, 6c Jofcle', &c Jitchija ; quinque primores omnes;
4 Quibuicum per generationes fuaS, per paternas fjmilias suas, turmarii militiae bellicas tricies sexies mille: nam mulcas habuerunt uxores atque liberos :
C Cum reliquis fratribus eorum, per o- mnes familias lissascaris valemissimi robore ; octuagies septies miUe, censu omnium ipsorum.
6 Binjaminis, Belah,& Bezer,& Jedihael tres.
7 Ac filii Belahi, Eczbon, & Huzzi, Bc Huzziel,8c lerimoth,8e Hiri,quinque primores paternarum familiarum valentiffimi robore : quorum census viginci duorum millium triginta quatuor.
8Filii autem Beccri ; Zemira,& Johasch» 8cElihezer,& Eliohenai, Sc Homri,& Jere- moch.Öc Abija.Le IIanathoth>S« Halemeth» omnes hi filii Beccri:
9 quorum census per generationes eorum,per primores paternas familias suas,valentium robore ; vicies mille ducentorum.
10 filii veio Jedih?elis, Bilhan ; Se filii Bilhanis, Jehusen, & Binjamin > & Ehud,& Cenahana, 8cZethan, Se Tharschisch, & A- chischabar.
11 Omnes hi filii fedihaelisperprimo- ros paternarum farritUarum , valentiis,mi robore decies septies mille, ducenti; apti ad procedendum in militiam bellicam.
ii Praster^chuppasos, & Chuppasos cives urbis, ö'Chuichssos natos,n Agro ex-
t; Filii Naphthali, Jachtziel,& Gusti, 8« Jetz.er,& Sebalium ,cum natis Bilbas.
14 filii Menaschis G/Jb<trf,Aschriel,quem peperit uxor Giihadh{ concubina,uxor illius Syra pepererat Macivcm, patrem Gil-
»5 Macir autem acceperat uxorem,nomine Mahacam » sororem Chuppimi, Bc Schuppimi ?) Bc nomen secundi Tzeloph- chad i fueruntque Tzelophchado

fili*.
,6 Peperit autem Mahaca,uxorMaciris filium, qu* vocavit eum nomine Perc- schum, fratrem vero ejus nomine Schere- schürn : curosfilii Ularo,8e Rekem.
17 Ec hlii lilami, Bedan : hisunt in filiis Gilhadis,filii Maciris,filii Menaschis.
iR Soror autem ejus Hammoleceth ; pe- perir Ischhudum,& Abihezerero,& Macha- lam,^rSsbfmidsl»>um.
19 Denique fuerunt filii Schemidahi ; Achjan, öc Schecem, ÖtLikchi, 8c Aniham.
zo Filii aucenrv Epltraiimi, Schuthelach : Bc Bered filius eius, 8eThachathfilius ejus: & Elhada filius eius : & Thachath filius ejus.
it Ec Zabad filius tius,8c Schuthelach filius eius,8c Hezer,& Elhad: quos occiderunt homines Gathi, indigenat illius rerr«, quum descendilTent, ut caperent pecora il lotum,
n Quapropter luctu afflixit se Ephrajim pater illorum diebus mulris ; sed venerunt fratres eius ad consolandum eum.
Tum congressus est curo uxore sua, quatconcipieo«,peperit filium ; &Y 9 <avic
1 CORUM., . Cap. 7 .f.
nomen ejus Beriha,qubd in afflictione fuisset propter familiam suam.
14 Ec filia»*jus Scheeram, qu* aedificavit Beth-C^^onem inferiorem, & superiorem,& Uzerscbeeram.
15 item Rephachum, filium ejus, ScRe- schephum , Bc Thelachum filium ejus , & Thachanem,filium eius.
16 illius filio Hadani, Hammihud filius eju$,Elischamah filius eius.
17 Nbn filius ejus, Jehoschuah filius ejus.
18 Horum autem possessio, 8c habitationes sur.t Bethe), Bc vill*e|us : & ab oriente Naharan,ab occasu vero Gezer,&villae eius>& Schecem cum villis ejus,usque ad Hazzam, Bc villas cjuS.
19 In locis vero Menaschitarum erant Beth-Schean, 8 c vili* eius, Thahnac , 8c vili* eius, Megiddo, Bc vili* ejus, Dor, & vili* ejus: in istis habitabant filii josephi, filii Jifraelis.
30 Filii Ascheris, Jimna, Se jischva, Se Jischvaj,& Beriha,ac Serach,fotor horum.
It filii autem Berih*, Cheber, 8 c MaJ- ciel: hic pater fuit Birwvith*.
I2 Et Cheber genuit Japhletum,8c Scho- merum,& Chothamum.Se Shuham sororem horum.
n Filii autem Japhleti, Pasac, & Bim- hal,« Halvath ; hi/Uerunt filii japhleti.
14 Et filii Schemeri, Achi,&*Robega,]e- chubba: Bc Aram,Se He/em.
15 Filius autem Helerni, fratris hujus » Tzophach, 8e Jimnah, dcSchelesch, Se Hama!.
}6FiliiTzophachi: Suach,& Charnepher, Se S)chuhal,& Beri.Le Jimra ;
17 Betzer.öc Hod,& $chamma,8ischil- scha,& Jithran,8c Beera.
;8 Filii autem Jetheri j fephunne,&Pi- spa,& Ara.r-7 Hui/ 4 .
19 Filii denique Hull» j Arach,& Chan- niel,& Ritzia.
40 Omnes hi filii Ascheris, primores familiarum paternarum lectiffimi »valentisfi- mi robore, primores principum : quorum census ad militiam bellicam, numero viro- rumistorum vicies sexies mille.
CAP. VIII, Gene&lQgiA BinjaminU rottti- nu4tur.
B lniamin autem genuit Belahum, primogenitum suum 1 Aschbelem secundum# Se Acbmbum tertium :
>Nocham quartum, Se Rapham quintum. 1 (Fueruntque filii Belaho; Addar,& Ge- ra,Sc Abihud.
4Et Abischuah,& Nahaman.&ilchoach) 5 Ec Gera,ö< Schepbuphan,& Churam.
6 Atque hi filii Echudis: hi/untprimore 5 paternarumfami/iarum, habitatoribus Gebäht » qui curaverunt istos migrare in Ma- nachatham.
7 Nam Nahamanem, &Achijam,& Geram, migrare jussit: quum genuisset Huz- zam,8c Achichudem,& Ssbctcbctrsljimum.
8 Qui Schacharajim genuit in agro Moa- bitarum , ex quo is dimisit illos; ex chu- | schima Bc Bahara uxoribus suis :
1 9 Genuit,tnquam, ex Chodescha, uxore sua: Jobabum, flcTzibjam, dcMescham, Se Malcamum, _
T} ioEc

«ap.f. ICHRON
ioEcJehutzuns, &Schac;am&Minuam: hi filii ejus, primores patcinarumfslmili.t- Tum erane. M
ii Ex Chuschima autera^Pnuit Abiru- vum,Lc Elpahalem
ti Filii vero Elpahalij,Hcber,8f Mischa- ham , & Schemed ; is «dificavic Onuncem, & Iodum,ac villas ejus.
ItemBeriha, Sc Schemah fuerunt primores paternarum farruliAum , habitatoribus Ajalonis ; hi fugaverunt habitatores
14 Achjo aurem, cfrSchaschak , &Jere-
tq Er Zebadja,8r Haradjt Heder ;
16 Et Micafci,& jischpa,8tJocha,filii Be-
17 item Z«badja,8tMeschullam,&Cb:z- |ti,Sc Cheber;
»8 Ec JiCchmeraj, ScJiziija,&]|obab,filii Jslpahalis:
ty Irem TaXim,& ZiKr>,& Zabdi:
20 Et Eliienaj, Sc TziUithai.Sc Elici.
21 Et Hadcjah,& Beraja,8c Schirr.rath,filii Schimhi:
22 Irem Jischpan.Sc Heber, & Elici :
2) £t Habdon,8<Zicti,&Chanan;
24 Et Chananja, & Jleiam » & Hantfto- shija.
25 Er Jiphdeja, Lc Fenuel, filii Schascha- Ki :
»6 Et Schamscheraj,d:Sch€charja>8cHa-
i7 Et J aharefchja , Sc Eli)» > & Zicri, filii jerochami:
*8 Hi primores patejnarurosamiliarum > per generationes suas primores;hi^ngu4m, habitabant Jeruschalaimir.
19, Gibhone aurem habitabant pater Gib- bonis,cuius uxori nomen Mahaca :
ao Er filius ejus primogenitus Habdon, deinde Txur,6c Kisch,& Bahal,& Nadab.
41 Et Gedor,&Ach;o,8cZeKcr.
\z Et Mikloth, qiu genuit Schimam * hi etiam ex adverso franum suorum, habitä- iunc Jeruschalaimis cum fratribus suis.
;; Ner autem genuerat Kifchum » & Kisch genuit Schaulem:öc Schaul genuit \ e- honatbanem, & Malei Schuham, Ic Abina- dabum,&£schbabalem.
Filius autem Jehonat!janis*Merib-Ba- hal: &Merib-Bahal genuit Micam.
Et filii Mic«r,Pichon, L Me]«c,&Tba- reah,&Achaz.
16 Achaz autem genuit Jehohaddam,& jenohadda genuit Halemetlium,& Hazma- Vethum » « Zimrin : Zimri vero genuit Motzam.
17 Et Motza genuit Binham , cuius filius Rapha, cujus filius El-Hasa , cujus filius Atzcl.
;8 Arzeli autem fuerunt fex filii: quorum hate nomina , HazriKrm , Bocru » Sc Jiscbmahel» Sc Schcharja. & Hobadja , Sc Chanan . omnes hi filii Atzelis.
\9 Filii vero Hescheki frams eius: Utam primogenitus ipsius, J*busch secundus, Se Iliphelet tertius:

40 Erant autem filii Ulam viri valentes robore, tendentes arcum, Sc abundantes filiis. Se nepotibus / centum quinquaginta: omnes hi ex ftiif Binjaminis, j
I C ORUM. Cap.^
CAP. IX- Offiiiä Säctrdotum.iff LcvKa- ram ree enantur, is ad SibauliigenM redi- tur,
A C omnes quidem JisraÜlitse recensui sunt,ut ecce scripti erant in libro regum lisraeli«: Jehudaei vero,ut quum,deportati sunt in Babyloniam, propter praevaricationem suam.
r Habitatores autem primi , qui inhabitant, possessionem luam, per civitates suas, Jisrae!it«e,Sacerdotes,Levica5,8c Nethinaij I jtrufchaiaimiSjinquam, habitarunt c filiis jehudar,& e filiis Bjn<aminis,8c c filiis Ephra)imi,acMenafchis ;
4 Huthai,filius Hamirihudis, filii Hom- ri,filii imri, filii Bani c filiis Peretzi» filii Jebyda;
5 EcexfimiilidSchelanara Ilasaja primogenitus,& filii ejus :
6 Et e fijiis Zerachijehuel,quorum agnati sexcenti nonaginta.
7 E filiis vero Binjaminis.SaUu.filius Me- fcinJIami; filii Hodaviar,filii Haflenuar.
8 Et Jibneja,filius Jerochami,ac Eia,filius Huizi, filii Micri ;Sc Mefchullam , filius Schephatja:,filii Rehuelis,filii Jibnij*.
9 Quorum agnati per generationes suas nongenti quinquaginta fex : omnes hi viii prinores patemarumf<imisi4rum,per familias paternas luas.
1* item ex sacerdotibus j }edahja,5c Je« hoiirib.Lc Jacin:
i. Et Hazarja , filius Cliil kiiat, filii Me- rchullami,filiiTzadoki,fiiii Merajothi: filii Aclitubi,antecessor in domo Dei.
i:Et Hadaia,filius jerochami,filii Pasth- churis »filiiMalcij*; Sc Mahsaj, filius Ha- diejis, filii Jachzerat, filii Meschullanii,filii MeiVhilleniithi,filii Immerts.
»; Quorum agnati primores familiarum paternarum suarum,mille septingenti,sexa- gin:a: valentes remore a4 opus ministerii domus Dei.
14 Item ex Leviris: Schemahjg , filiu* Chaschschubj, filii Hazrikamii>filii Cha- schabjaf.c filiis Metari.
11 Et Bakbakkar, Cheresch, & Gata!: Se Matthan ja, filius Micas, filii Zicri,filii Afa-
Et Hobadja, filiusSchcmahj* filii Ga- Jalis,filii Jeduchunis.'& Berecja,filius Asx, filii ElKanae, qui habitabat in villis Ncto- p haiatorum.
17 Et janitores,Schallum,& HaXkub,& Ta!tnon,& Achiman :in quorum agnatis Sch^llum primarius <r4t :
(is hactenus in porra regis versus o- riencem stationem habet)illi sunt janitores feeundsim caflra Levitarum.
loSchallum veio filius Kor», filii Ebjasa- phi,filii Korachi,& agnati ejus e semilia patris eius Korachir* in opere ministerii,observant timinaad tentorium : uc patres eorum)UXra castra Jehov« observaverant
ady»um.
aoQuum Pincbas, filius Elhazaris antecessor praKfiet olim eis,cui Jehova adfuerar.
r, Zccarja filius Meschelemj«,janitor est ostii ad tentorium conventus. . .
n Hi omnes,qui electi fuerant in jamto- *«• p« limina,ducenti duodecimi isto* per vjU*S

»e«?.-.
villas tuas recensitos, istos otdines,tnq nam, statuerat David, ScScherauei videns,in liato munere ipsorum:.
x; Ut ipsi , & filii eorumadstantes portis ad domum Jehov*>ad domum tentorii per custodias.
»4 ln quaruor plagas essent janitores; orientem . occidentem, aquilonem, Se austrum versus:
x< £c agnati eorum per villas tuas habi- t&ntts »venirent septimo quoque die in sua cempora cum illis.
26 Nam in stato munere sunt, quatuor potentissimi janitorum ilii Levit» , & prosunt cubiculis,ac thesauris domus Dei:
27 Et circa domum Dei pernoctant: nam illis incumbit custodia , & praesunt apertura: : & quidem singulo quoque mane.
x8 Ex his quoque prefunt instrumentis ministerii: nam certo numero inferunt ea, & roto numero depromunt ea,
29 Nam ex illis Alii constituti sunt super instrumentailla , etiam super omnia instrumenta sacra : alii super similam,& vinum,Se oleum,8ethus,& aromata.
jO (Quamvis ex filiis sacerdotum sint artifices unguenti ex ipsis aromatibus.)
Er Matthithjaex Levitis, is est primogenitus Schallumi Korachaei; ex stato mu- ©ere proest operi rerum ex cacabo.
Iceme filiis Kehatltitis agnatis ipsorum. praesunt pani dispositionis ; adaptando unoquoque sabbatho.
H Horum quoque ipsi sunt musici; primores paternarum familiArum inter Levitas in cubiculis degentes immunes: quia in- terdiu de noctu illorum ejt verfAri insuo
14 Isti primores paternarum familiurum inter Levitas, per generationes suas primores : isti,inquam,habitant Jeruschalaimis.
Gibhone ergo habitaverant pater Gib- honitarum Jehiei, cujus uxori nomen Ma-
!. CHRONICORUM.
Ccp.tO.lT»
CAP. X. ScbAulstpwpriimAnu occidit,& caput ejus ex ddeVAgonis c.-eptumH labe* scbitü sepelitur .
P Elischrhois autem proliantibus contr* Jisraelem ,* fugerunt JifraSÜt« metu Pe- lischthoqrum , cecideruntque confossi i* monte Gilbohae:
2 Ubiassequuti PelischchoiSchaulem , Se filios ejus > percusserunt Pelischtbaei Teho- nathanem, Se Abinadabum , Se Malcifchu- ham,filios Schaulis.
z ingravescente vero praelio in Scbaulem* invenerunt eum jaculantes arcu; timuitque ä jaculatoribus.
4 Quapropter, quum edixisset Schaul armigero luo,stringe gladium tuum,Se transfode me illo, ne venientes praeputiati isti« illudant mi hi,& noluisset armiger eius (reverebatur enim v alde eum) arrepto Schaul gladio suo,irruit in cum.
5 Tum videns armiger ejus moriSchau- lem ; irruit ipse quoque in suum gladium* ut moreretur.
6 Sic mortuo Schaule,8c cribusfiliis ejus* & omnibus domesticis ejus pariter mor-
7 Videntes omnes Jisraeiico »qui habiti* bant circa convallem illam »fugife lisra'tli- tM,(k mortuos esse Schaulem.ac filios eju* ; derelictis civitatibus suis fugerunt, St venientes. Pelischthoi,habitarunt in eis»
8 Fuit autem postridie , quum venissenc Pclisctuhoi ad spoliandum confossos ; ut invenirent Schaulem» & filios ejus prostratos in monte Gilbohae.
9 Quem, ubi fpoliissent,deportarunt caput ejus, Sc arma ejus : miserunrque in terram Pelischthaeorum circumquique , ad nunciandumapud terricula sua,6capud populum.
10 Et deposuerunt arma ejus fi arde deorum suorum i caput vero ejus affixerunt tti sede Daeonis.
c. ci:,.r »lue nrimA»»niMu a . 11 audientes omnes bsbrtdtorrL Jabe-
in-I-Hur.S- K^cK.S-L-KoI.L: x-r.» X-- k-c-r-nrl-cilick-
^ ib ' _ . , _ . . . _ . „12 Surrexeruntomnesviristrenui ;&af-
Oedor, «Achjo, & Z«carja , Se sumptum corpus Schaulis, Se corpora filio- . . . . !rum ejus, intulerunt Jabc schum: Se lepe-
(Qui Miklothigenuit Schimamum)hi .stentes ossa eorum sub quadam quercu Ta- euam lpli ex adverso fratrum suorum habi- Ibeschi.jejunarunt septem diebus ; tarunt JeruCchalaimis cum fratribus suis. 1 ,» itaque mortuus est Schaui propter
.19 Ner autem genuerat Kisthuni j & provaricationem suam , qua praevaricatu« Istsch genuit Schaulemjoc -chaul genuit Je- est contra]«hovam,eb qu^d non observas-
honatbanem,&Ma\ci-Schuham, 8e Abiha dabum,& Eschbahalem
40 Filius autem Jehonathanis Merib-Ba- hal ;&Merib-Bahalgenuk Micam.
41 Et filii Mico,Pithon,& Melcc,& Th> chrcah,& Achaz.
42 Achaz autem genuit Jahram,8c fabra genuit Halemethum , & Hazmavethum, 8c Zimrin : 7.imri autem genuit Motzam.

4z Et Motza genuit Binham ; cuius filius Rephaja, cujus filius Elhafa, cujus filius A-
44 Atzeli autem fuerunt fex fili i .-quorum haec nomina, HazriKam,Bocru,& jiichrm- hel, & Scheharja, Se Hotrad.ia,ö< Chanan ; hi filii Aczelil.
set verbum Jehov*;atqu^ -:7:7m quod consulere Pythonem qurrsiisset.
14 Quod non requisivisset Jehovam.ide» morte affecit eum: & avertit'regnum ipsum adDavidem,filium jischaj.
CAP. XI. srutu^uMtie, (5 btrocsDdvidif* ejusque ab/linentia.
N Am congregati siint omnes J-sraelit* ad Davidem Chebronem , ut dicerent, ecce os tuurn.Se caro tua fumus,
2 Plane antehac,eMam qu rn esset Schaui rex, tu era*, qui educeb,is,&.reducebas|is- raelem: denique dixit Jehova Deus tuus tibi, rU pasturus es populum meum Jisiae- lem, & tu profuturus es antecessor populo (Tcoli&ecli.
T i jVer,«-

; Venerum quoque omnes seniores Jis- raelis ad regem Chebronem, quibuscum pepigit David foedus ^hebrone coram Jehova: & unxerunt Davidem in regem fqper IisraLlem , secundiim verbum Jehov* per Schemuelem.
4 Profecto autem Davide cum toto Jis- raeie Jeruschalaima.ea trat Jebus (nam ibi Jebul*i er4nt ex habitatoribus terrae .)
5 Dixerum habitatores Jebusi David! , non es venturus h«c;sed cepitDavid arcem Tzijonis.ea est civitas Davidis.
. 6 Dixerat enim David, quisquis percufTe- ritjcbusatum primum .futurus est primarius, & princeps: quare cum ascendisset primum Joab,filius Tzeruj»,factus est primarius.
7 Postea habitabat David in ea arce : idcirco vocarunt eam »civitatem Davidis.
8 Nam exstruxit civitatem ipsam circumquaque,tam munitionem,quam circuitum eius: Joab vero instauravit reliquum civitatis.
9 Sic pergebat David continenter crescere i quia jehova exercituum erat cum eo.
10 Hi autem sunt primores robustisfi- ir.orum, qui/ueruntDavidi» qui sortiret se gesserunt cum eo pro regno ejus, tfreum toto Jifraele ad efficiendum,ut regnaret: fecundum verbum Jehov», quod promiserat Jisraeli.
11 k.t ex his numerus robustiifimorum, qui erant Davidi Jaschobhan, filius Chac- monati, primarius tribunorum: hic vibravit hastam suam in trecentos, quos confodit,vice una.
ii Post hunc veroElhazar, filius Dodonis Achochaei; hic erat inter hos tres bustissimos.
t z Ipse erat cum Davide Paf-Dammimis, quum edent Pelischthtei congregati illuc ad bellum, ubi er at portio agri, plena hor dei,Se populus fugerent metu Peiischthaso-
E ^Stiterunt autem se in medio illius portionis, ut liberarent eam, ac percuderunt Felischthaeos: sic servavit Jehova conservatione magna
i c Praeterea descendentes tres isti supra triginta primarii e quadam rupe ad Davi- dem.ad speluncam Hadullami: quum castra Felischthsorum metarentur in convalle Raphaeorum;
t6 Nam David tunc agebat in suo propugnaculo.statio autem Pelischthseoruni tunc adBeth-Lechemum.
*7 Csuümque desiderio morus David, di ceret,6/i quis bibendam daret mihi aquam, « cisterna Beth-Lechemi,qu» est ad portam:
18 Perruperunt tres isti per castra Peli- schthzorum, & haustam aquam e cisterna Beth-I.echemi,qu* e/b in porta,deportantes attulerunt ad Dawdem : quam noluit bibere David, sed effudit eam Jehov».
*9 Dicebat enim , absit mihi ä Deo meo, ut faciam hoc ,an sanguinem vitorum istorum biberem »ineuntium periculum vit» fu»,*nam periculo vit» su» attulerunt eam, adeo noluit bibere illam; h»c fecerunt tres illipotentiflimi.
io Deinde Abschaj,frater Jo3bi,ipse erat primarius horum trium , hic'quoque vibravit hastam suam contra trecentos,quos cor.-

fodit: sed non fuit ei nomen inter illo $ tres;
r, Horum trium supra alios duos honoratissimus,ideo fuit illis princeps: at usque ad illos tres non pervenit.
ia Beruja , filius Jehojadahi, filius viti strenui , magnus rebus gestis e Kabtzeele : hic percussit duos valentistimosMoabitas* & idem descendens percussit quendam leonem in medio cistern»,tempore nivis.
»1 idem quoque percussit virum quen- dam Ägyptium, virum procerum, quinque cubitorum » quum in manu ipsius Agyptii esset hasta ,par jugo t ex. orum, descendit ad eum baculo.tic arripiens hastam e manu A- gyptii, interfecit eum hasta ipsius.
24 Hsc fecit Benaia, filius Jehojadahi ; qui trat nominatus inter hos tres robustis-
2,- Supra triginta ecce honorares erat, quamvis ad illos tres non pervenerit; quamobrem pt»posuic eum David sacelli-
26 Item e robuslistimis copiarum; Ha* sael,frater joabi, Elchanan,filius Dodonis, e Beth-Lechemo.
27 Schammoth Harorita, CheletzPelo-
r8 Hira, filius Hikkeschi, T«koh*us, Abihezer Hanathoth*us.
2y Sibbecai ChufcbJrh»us,Hilaj Acho- chaeus;
;o Mahaxaj Netophath*us,Cheled,filius Bahan» Netophathsus.
$i Ithaf,filius RibajeGibha Binjamim- tarum :Benaja Pirhathonites.
ir Churaj ex una vallium Gahaschi, A- bicl Harbathzuf.
;i Hazmaveth-Bachurimanus, Eljachbt Schabalbonites.
14 E filiis Haschcmi Gizonit» Jonathan, filius Schag» Hararit*.
15 Achaiam, filius Sacaris Hararita, EU- phal,filius Uns.
;6 Chcpher Mecerathaus, AchijaPelo*
^7 ChetZro Carmelita, Naharai, filius Ezbai.
Joci, frater Nathanis, Mibchar, film* Hagri.
19 Tzelek Hammonita. Nachrai Bero- thita, armiger Joafii,filii Tzeruj*.
40 Hira }ithr»us,Garcb Jihtrzus.
41 Urija Chitthaus.Zabad,filius Achlai.
42 Hadina,filius Schiz» Reubenita,pri- marius Retibenitarum r attamen superiores co triginta.
4l Chanao, filius Mahaz»,8c Joschaphat Mithnzus.
44HuzzijaHafchth»rataws,Schamah,& Jehiel,filiiChothami Haroherhx.
45 Jedihael, filius Schimri, 8c Jocha, fra» ter eiüs Thitz»us.
46 Eliel Hammachavim, &Jeribai,& Jo- schavia,filii £lnahami.& JithmaMoabica :
4-7 Eliel, Öc Hobed,de Jahaziel Metzoba- /ani. __
GÄ^P. XII. Copi« VAVuicmseyuut*.
H I vero sunt, qui venerantTziklagum ad Davidem,adhuc exclusum metu Schaust*, filii Kisfhi; qui cum illis robustissimis fu v uni,adjutores bellorum ejus.
r Ar»

r Armat? arcu,dextrorsum Se sinirtrorsuim potent« lapidibus, sagittis, joculanter arciU: ex agnatis Schaulis e Binjaminitis»
; Primarius Achihezer, deinde Joasch, Sii* Schemahas Gibhani »Sc jeziel, &Pcl<et, lilii Hazmavethi , & Beraca,& Jehu Haria- j:hocanus.
: 4 (Jischmahjaverb Gibhonita.robufrif- imus inter hos triginta erat, ideoquepr*- erat histriginra) & Jirmeja,& Jachazicl,& jochanan,8c Jozabad Gederanus.
|' 5 Elhuzaj,& Jerimoth,8cBehalja,&Sche- I narja,& SchephatjaCharuphaeus:
6 ElKana,& Jischiia>& Hazareel,fic Joh«- ter>& Jaschobham Korachasi :
7 Ec]ohela,8c Zebadja,filii Jerocbami I e Gedore.
| 8 EtiameGaditis secesserunt ad Davidem,
ad propugnaculum illud in desertum.valen- res robore j viri militares ad bella ejus,infracti etypeo, & scuto : quorum facies ut r'aeies leonis erant , & similes erant capreis i n montibus pernicitate.
' 9 Hezer primus, Hobadia secundus, E-
iab tertius.
i o Mifchmanna quartus,Jirmeja quintus.
ii Hatthaj sextus,Elielseptimus,
ir Jochananoctavus,Elzabad nonus * i; Jirmeja decimus, Macbanaj undecimus.
i4 Hic Gaditis primores militiae, unusquisque in centenos, qui minimus •& qui maXimus in millenos.
, 5 Hi,inquam, sunt, qui trajecerunt Jar- dtnem mense primo , quamvis exundaret supra omnes ripas suas: & fugaverunt o- mnes incola* convallium ad orientem,& ad occidentem.
16 Quum autem venirent efiliis Binla- miais, 5 c Jehudae usque ad istam munitionem adDavidem:
17 Egressus est David obviam eis ; Scio- quutus ,dixit eis,si pacis animo venitis ad me, ut Juvetis me, erit mihi vobiscum animus adunatus ;sed fi ad decipiendum me prodituri hostibus meis, quum non sit injuria in manibus meis , respiciat Deus majo- Rim no/trorum,8c reprehendat.
18 Tunc spiritus induit Hamasajum,primarium horum tribunorum: ut diceret; tibi David, & comitibus tuis, fili jifchai stt pax, pax tibi, & pax adjuvantibus te, adjuvat e nim te Deus tuus; sic suscepit eos David, & constituit eos inter primores turmarios.
i<) E Menaschitis autem defecerunt ad Davidem » quando venit cum Pelischthaeis contra Schaulem ad praelium,sed non juverunt illos ; nam de consilio dimiserant eum Satrapae Pelischthxorum, dicendo,periculo capitum nostrorum deficeret ad dominum suum Schaulem.
zo Quum rediisset Tziklagum, defecerunt ad eum e Menaschitis Haduach? & Jozabad,& Jedthael,& Micael.de Tozabad,&E- lihu,& Tzillethai,qui erant Chiliarchi apud Menaschitas :
ii Hi quoque fuerunt adjumento Davi- di adjunctae turma ejus, nam valentes robore erant omnes : quapropter fuerunt prasecti in «jus militia.
rr Quin etiam opportuno quoque die Veniebant ad Davidem, ut juvarent eum :,

donec exercitus redderetur magnus, ur exercitus Dei.
r;Hi vero numeriprimariorum inter expeditos, ad militiam venerunt, ad Davidem Chebronem ; ut averterent regnum Schaulis ad eum,secundum pratstitutum jehove.
34 Filii jehudae ferentes clypeum, 8 t spiculum, sexies mille octingenti,expediti ad militiam :
if E filiis Schimhonis , valentes robore« ad militiam,septies mille centum.
1 6 E Levitis,quater millesexcenti:
17 Et Jehojadah,qui antecessor erat Aht- ronitis : Se curr. eo ter mille septingenti;
18 Et TzadoK adolescens,valens robore; & familiae paternae ejus principes, viginti
*9 Item e Binjaminitis agnatis Schaulis ter mille; nam adhuc multi illorum observabant observationem domus Schaulis :
jo It exEphrajimitis,vicies mille octingenti,valentes robore, viri nominati pec familias paternas suas.
Ec e dimidia tribu Menaschis.octode* cies mille: qui expressi erant nominibus, ut venirent ad constituendum regem Davidem.
Et e filiis Jifiafcaris» noscentes sciti tempora, ut noscerent Jisraelitas, quidJiW faciendum esset: primores illorum ducenti» quorum omnium fratres ex praestituto eorum agebant •
\\ EZebulunitis prodeuntes in militiam, instructi ad bellum omnibus armis bellicis, quinquagies mille : etiam ordinibus servandis exerciti integro animo.
§4 Et e Naphthalins, praefecti mille: qui- buscum clypeati * 8c hastati tricies septies
U Er e Danitis instructi ad bellum vicies octies mille sexcenti.
Et ex Ascheritis prodeuntes in militiam, ordinem servando bellicum, quadragies mille.
$7 Etextransjardenanis.ex Reuhenitis, & Gaditis , atque ex dimidia tribu Mena- fchis, cum omnibus armis militiae bellicae, centies vicies mille.
;8 Omnes hi viri bellatores, ordines a- ciei servantes ; animo integro venerunt Chebronem, ad regem prasficiendum Davidem toti Jisraeli : quinetiam totius residui Jisraelitarum animus unus erae, ad regen» corstituendum Davidem.
$9 Hi fuerunt ibi cum Davide diebus tribus, comedentes & bibentes; quia praeparaverunt ei fratres eorum.
40 Atque etiam propinqui illorum, usque a Jissascare, Sc Zebulune.Sc Naphthali advehebant panes asinis, 8c camelis, Se mulis,& bobus, cibum, farinam,palathas,8c rivas pastas, vinttmque, Se oleum, boves,pecudesque copiose ; quia laetitia erat in Jis- raele.

CAP. XIII. Deportatio are«, paitimfe-
lix,pAYtiminfelix.

D Einde iniit consilium David cum chiliarchis, Sc centurionibus, omnibusque antecessoribus;
2 Et dixit David toti congregationi Jif- raclis, si vobis bonum, &a lehovaDeo ro.
T 4 J stro

ftro videtur esse, pasTtfn dimittamus ad fratres nostros,qui reliqui fune per omnes re giones Jisraeli tarum, ® cum eis Ad sacerdotes,& Levitas per civitates, & suburbana eorum,ut congregentur ad nos.
? ita divertamus arcam Dei nostri ad nos: nam non requisivimuj eam diebus Schaulis.
4 Dixerurt autem tota congregatio illa, laciendum esse ita: nam recta videbatur res ilia in oculis totius populi.
s Congregavit ergoDavid ex toto Jifrae- le,a Schicore Ägypti,usque qua vems Cha- macham; ad deducendum arcam Dei e Kir* jath-Jcharimis.
6 Quumquc ascendisset David cum toto Jisraifie Bahalem, five Kirjath-Jeharima, quaesunt Jehudae, ad deducendum inde arcam Dei Jehova , insidentis Cerubinis, cujus inv ocatur nomen:
7 Imposuerunt arcam Dei plaustro novo drportandam c domo Abinadabi: Huzza & Achio ducentibus plaustrum.
8 David autem , & omnes Jifraelit*, prae Itetitia gestiebant coram Deo totis viribus, tam canticis, quam citharis, & nabliis, & tympanis,® cymbalis,atque tubis.
9 Sed quum venissent ad arcamGidonis usque, extendit Huzza manum suam ad prehendendum arcam : quia dimoverant eam
to Quamobrem accensus irä Jehova in iluzzam, percussit eum, eo qubd extenderet manum suam ad arcam ; ita ut moreretur ibi coram Deo.
ii Displicuit autem Davidi, qubd irrupisset Jehova irruptione in Huzzam : quapropter vocat quisque locum illum, rupturam Huzza usque in hunc diem.
ii Et timuit sibi David a Deo dieillo, dicens; quomodo introducerem ad me arcam Dei ?

i ; Neque abduxit David arcam ad se in civitatem Davidis ; sed curavit,ut ea diverteret in domum Hobed-Edomi Gitthai.
14 Considente autem arca Dei apud familiam Hcbed-Edomi, in domo ejus tres menses : benedixit Jehova familiae Hobed- Edomi,® omnibus,quas erant ei,
C A P. XIV. Amieitid Ddvidii eum Chi •
ramo, ejufslii, (Jy uistoria contrdPelisch -
Isit autem Chiram »rex Tyri legatos ad Davidemjlignaque cedrina,® latomos, ac fabros lignarios,ad exstruendum ipsi do-
z Quum expertus esset David a Jehova stabiliri se in regem super Jisraelem: quia sursum extollebatur regnum ejus , propter populum ipsius Jisraelem.
? Accepit deinde David adhuc uxores Je- ruschalaimistgenuuque David adiiue filios,
4 Atque haec Juti* nomina eorum, qui nati sunt ei Jeruschataimis: Scharr, muah > ® Schobab,Nathan,& Schelomoh:
< Irem Jibchar,® Elischuah,® Elpeler,
6 Et Npeah,& Nepheg,® Japhiah,
7 Et Elischamah, & Beeijadah,& Eli- phelet.
8 Audientes autem Pelischthaei unctum «ssc Davidem in regem super totum J israe-

lern » ascenderunt omnes Pelischrhati ad quaerendum Davidem ; quiod audiens Da« vid,processit ante eos.
9 Quum enim Pelischtßiasi venissent, & diffusi essent per convallemi Raphaasorum ;;
10 Consuluerat David Deum, dicendo an ascensurus sum. contra Felischthaoj , 3 c traditurus es eos in manum meant ? & edixerat ei Jehova, ascende ,nam traditurus sum eos in manum tuam.
11 Ascendentibus itaque illis Bahal-Pe- ratzima, percussit eos ibi David ; ac dixit David > rupit Deus inimicos meos manu mea, üt eruptione aquarum: idcirco vocans nomen loci illius Bahal-Peratzim.
it Nam dereliquerant ibi deossuos: qui» edicente Davide, exusti sunt igne. !
1; Pergentes autem iterum Pelischihai \ diffusi erant in ea convalle :
14 Quu m consulenti iterum DavidiDeum» edixit ei Deus» ne ascendito post eos: diverte ab eis . postea aggredieris eos ex adverso mororum.
it Et esto,quum audieris sonum quen- dam incessus in cacuminibus mororum, ut tunc prodeas in pnelium : prodierit enim Deus ante te,ad percutiendum castra Pe- lischthaorum.
1 6 Iraque fecit David, quemadmodum praeceperat ei Deus : ® percusserunt castra Pelifchrhaorum inde aGibhone, Gezerum usque.
17 Sic abiit fama Davidis per omnes regiones ; ® Jehova indidit metum ejus o* rrnibus gentibus*
C A P. XV. "David exultibundm dredm <o*
mifatur,^ a Mica/a rentemnitur.
Q Uum autem fecisset sibi David domos fn civitate sua i ® parato loco arcae Dei, tetendisset ei tentorium:
i Tum dixit David, non sunt laturi arcam Dei nisi Levitatquia ipsos elegit Jehova, ad ferendum arcam Dei ,&mini'ltran- dum ei,usque in seculum.
) Itaque congregans David omnes JisraL- litas Jeruschalaima; ad deducendum arcam Jehova:, in locum ejus,quem paraverat ei ;
4 Collegit David filios Aharonis,& Levitas istos.
5 E filiis Kehathi ; Uriclem principem,
& agnatos ejus,centum viginti.
6 E filiis Merari, Hasanm principem,® agnatos ejus,ducentos viginci:
7 E filiis Gcrschomi ; Joelem principem«
& agnatos ejus,cencum triginra:
8 E filiis Elitzaphanis ; Schemahjam principem,& agnatus eius,ducentos:
9 E filiis Chebronis; Elielem principem»
® agnatos ejus,octoginta.
10 E filiis Huzzielis; Hamminadabum principem, ® agnatos ejus,centum duode-
11 Tunc vocavit David Tzadokum,& Eb- jatharem Sacerdorcs ; ac Levitas istos Urie- lern, Hafajam, ® Joi-lem,® Schemah)am,& Elielem,® Hamminadabum :
?i Et dixit eis, vos primarii paternarum familiarum inter Levitas , sanctificate voi ipsos, & agnatos vestros.ut deportetis arcam Jehova:,Dei Jisraeils:n lorum,quem prapaiaviei.
Quu

»; Quia principio vos non secistii hac: irrupit seliova, Deus noster in nos, quum ron requireremus eum rite.
14 Itaque sanstificaverunt te Sacerdotes ac Levit«, ad deportandum arcam Jehov», Dei Jisraelis:
,; Et tulerunt Levir» arcam Dei,quemadmodum pr*ceperat Mosche ex verbojehov«; humero suo vectibus sibi impositam.
16 Edixit quoque David principibus Levitatum ut instituerent agnatos ipsorum musicoj cum instrumentis musteis , nabliis, cirharisque ac cymbalis r^resonaturosextollendo vocem cum latina:
17 Instituerunt ergo Levit» illi Hema- nem,/Ilium Joelis, & ex cognatis eius Asa- phum, filium Becce j»>& e Meraritis cognatis fuisEthanem,filium Kuschaj» ;
18 Et cum ipsis cognatos ipsorum secun- danoS.Zecariam, Lenem, & Jahazielem, & £chemiramothum,t5c|echielem,8e Hunnim, Iliabum,8< BenajamI8c Mahasehum,6c|Mat- thithjam,& Eltpahe!em,&MiKnejam,&Ho- bed-Ed©mum,ac Jehielem janitores.
19 Ac musici quidem isti, Heman.Asaph & Ethan ; cymbalis chalybeis resonabant:
ao Et Zecarja , 3c Haziel , & Schemira- moth.Se]echiel,8e Hunni,& Eljab.Se Maha- seja.de Benaja, cum nabliis acut« lymphori Matthithia vero»8e Eliphuele.&Milc- neia,8cHobed-Fdom,& Jehtel,6c Hazazja; cum citharis gravi sympHoni* praeerant.
rr At Cenanja,princeps Levuarum,qui* bus incumbebat munus portandi, erudiebat de munere portandi»quia peritus erat.
2; Berecja autem,& Elkana janitores ad- stAntes arc*:
24 Et Schebanja,& Jofchaphat,& Netha neel, & Hamafaj,& Zecarja»& Benaja,ac I« lihezer Sacerdotes, clangentes tubis,antei« bant arc» Dei: postea Hobed-Edom,& J chija,janitores sequebantur arcam.
25 Deinde erat David cum senioribus] Israelis & Chiliarchis j procedentibus ad deducendum arcam foederis Jehov* e domo Hobed-Edomi cum l»tiriä.
26 Erat autem,cum levaret Deus Levitas,gestantes arcam foederis Jehov* ,* ut sacrificarent septenos juvencos',& septenos a-
27 Ita David paludatus pallio bylTtno, & ©mnesLevit* gestantes arcani ,& musici,atque Cenanja , qui princeps erat muneris portandi,musicam exercentes,{Davidi autem impositum erat amiculum lineum.)
28 Denique omnes Jisraelit* deducebant arcam fxderis Jehovscum clangore, & sono bucon».tubisque,ac cymbalis: resonantes nabliis,&citharis.
29 luit autem arca foederis Jehov* in trame,in civitatem Davidis,quu’m Mical filia Schaulis prospectans perquandam fenestram,videret regem Davidem saltantem, Bc gestientem,ut sperneret eum cum animo
C A P. XVI. And in tabernaculo stcderM fonstituta,canitur Rsd/ma-f iOf Psal .96
Q Uum itaque iniuUsienc arcamDei,& sta- tuulemcam inir'atcntoriumillud,quod

tetenderat ei David* obtulerunt holocausta, Sc eucharistica coram Deo.
2 Deinde postquam absolvisset David offerte holocaustum, & eucharistica,benedixit populo in nomine Jehov*.
z Et impertitus elt unicuique Jisraelit», tam viris,quam mulieribus; viritim tractam panisunam, öc fruftrum carnis, Se lagenam
4 Tunc disposuit ceram arca Jehov* e Lcvitis ministros ; tam ad pradicandum, quam ad celebrandum, Le laudandum Jeho- vam,Deum Jisraelis :
5 Asaphum primarium, dc secundum ab eo Zecariam ; Jehielem, öc Schemiramo- thum,8c Jechielcm, Sc Matthithjam,& Elja- bum.ScBenajam.Sc Hob«d-Edomum,8c Je- hielem cum instrumentis nabliorum,Lc cum cirhaiis (Alaph autem cymbalis resona-
6 BenaiamverbiSe jachazielem Sacerdotes . cum tubis jugiter coram arca fxderis Dei.
7 Tunc eodem die tiadiditDavid primum hunc psalmum ad celebrandum Jehovam ; in manum Afaphi,& cognatorum e<us.
8 Celebrate Jehovam,proclamate nomen eius,necas facite in populis actiones ejus.
9 Canite ei, psallite ei,confabulamini dc omnibus mirabilibus ejus.
10 Laudibus vos efferte »n nomine sancto ejus, laetetur animus qu*rentium Jehovam.
1 Requirite Jehovam , & robur ejus: qusrite faciem ejus jugiter.
12 Recordamini mirabilium ejus,qu« fecit, prodigiorum ejus, Se judiciorum otis
1} O femen Jisraelis,fervi ejus: filii J*. haKobi,electi eius.
14 Hic est Jchova , Deus noster: in tota terra judicia ejussunt.
15 Recoidamini in feculum foederis e« *us »in mille States verbi,quod praecedit,
16 Qupd pepigit cum Abrahan*.o,& jura* menti e,us tum fitzchako :
izQifod stabilivit etiam Jahakobo in statutum : Jisraeliin foedus prrpetuum ,
18 Dicens, tibi daturus sum terram Ce- nahanis» funiculum pofTeflionis vestr*:
19 Quum edetis homines pauci-plane pauci,& inquilini in ea.
20 Nam itabant agentein geu;cm,& it regno in populum alium.
ai Non permisit cuiquam opprimere eos; etiam reprehendit propter eos reg ts.diVen;;
rr Ne attingitote unctos meos,& prophetas meos neafficitote malo.
2; Canite Jchov» tota hasc terra: annun- ciace de die (n diem salutem ejus :
34 Narrate in gentibus gloriam ejus.in omnibus populis mirabilia eius.
25 Nam magnus]ehova,3c laudandus valde, Bc reverendus e/t supra omnes deos.
26 Quia omnes dii populorum sUnt idola; Jehova vero cocloS fecit ;
U Decor & majestas coram eo , robur & gaudium in loco ejus.
28 Cedite Jehov» familia: populorum , cedite Jehcvx gloriam & robur ;
?9 Cedite Jehov* gloriam nominis ejus: afferte munus, & venite in conspectum <-
T ? jus:

$us:incurvate vos.bonorrm »Mbentes,Jehovae in decore sanctitatis.
$o Formidate a conspectu ejus tota terra : Etiam stabilietur orbis habitabilis, nc dimoveatur.
Latrabuntur cccii, & exsultabit terra ; ac dicent ingentibus, Jehova regnat.
Perstrepet mare,&quod iplum implet» exsultabit ager,8c quicquid in eo est.
;; Tunc cantabunt arbores silva:, ob praesentiam Jehovae , quum advenerit ad judicandum terram.
H Celebrare Jehovam, quoniam bonus est ; quoniam in seculum benignitas e jus.
Bc dicite, serva nos Deus salutis no- ftras, Lc congrega nos, & libera ä gentibus ; ad celebrandum nomen sanctum tuum, Se laudationibus commendandum nos in lau-
$6 Benedictus Jehova, Deus Jisraelis a secuto usque in seculum ; tum dixerunt totus populus, Arnen,8flaudemJehova:.
17 Reliquit autem illic David coram arca foederis lehov*Afaphum,&cognatos ejus; administrandum coram arca jugiter,prout opus erat in diem quotidie.
Et Hobed-Edomum » & Cbojam cum fratribus ipsorum,sexaginca octo > Hobed- Edomum »inquam .filium Jedithunis,& Cho- fam in janitores.
19 TzadoKum vero Sacerdotem , &co-
f natos ejus Sacerdotes coram tabernaculo ehovac in excelso,quod erat Gibhone :
40 Ad offerendum holocausta Jehovae, in altari holocausti jugiter. Se quolibet mare Se vespere :& ad prostandum quicquid scriptum est in lege Jehovae , quod imperavit Jisrseli:
41 Et eum eis Hemanem> 5 e Jeduthunem, Zt reliquos lelectos, qui expressi sunt nomi- xibus < ad celebrandum Jehovam,quoniam in seculum <ss benignitas eius;
41 PcneS ipsos autem Hemanem,& Jedu- thunem,tubas & cymbala proresonantibus, Sc instrumenta musica Dei; filios vero Je- duthumsad innuam.
41 Denique abierunt totus populus quisque domum suam , reversus autem est David ad benedicendum domui fu».
C A P. X V L X. Cqg/Untr D avidi odistedre domum Domino» promittitur fxliw, qui illam odificabit,undegratifH agit.
F Uit autem,quum desideret David domi suae,ut diceret David Nathani propheta:, ecce ego habito in domo cedrina» dum arca foederis habitat sub aulaeis.
r Dixit veib Nathan Davidi,quicquid est in animo tuo fac; nam Deus ipse tccum est.
1 Sed fuitnocte illa» ut ederetur verbum Dei ad Naihanem .dicendo ;
4 Abi,ut dicas Davidi, fervo meo,ira ait Jehova ;tu non aedificaturus es mihi domum illam, quam inhabitem, c Quum non habitarem in a:de ulla,inde tempore , quo adduxi Jisraelem usque in diem hunc, icd eifern de'tenrort'o in tentorium itans,etiam extra tabernaculum.
6 Quocunque itabam in toto jtsraele; Cn quicquam loquutussum ulli judicum Jis« raeli},quibus prasceperam,uc pascerent po-

pulum meum,dicendo ; quare non adifica- tis mihi domum cedrinam ?
7 Nunc ergo,sic dicito fervo meo Davidi, ita ait Jehova exercituum , egoassumsite ex ipsa caula,'a sequendo grege,ut praeesse* antecessor populo meo Jisraeli:
8 Et fui tecum.quocunque ivisti,excidi- que omnes inimicos tuos 'z facie tua:ut compararem tibi nomen, par nomini maximorum, qui/unt in terra ;
9 Disponens locum populo meo Jisraeli, & plantans eum »ut habitet in loco suo, ac non commoveatur amplius: neque pergant iniquitati dediti terere eum , quemadmodum prius.
10 Veram ex quo tempore mandatis instruxi judices fuperpoputum meum Jisraelem, Se depressi omnes inimicos tuos,indicavi cibi, domum aedificaturum tibi Jeho-
11 Et fore completis diebus tuis , ad abeundum cum patribus tuis , ut excitem semen tuum post te , quod erit e filiis tuis ; 8c stabiliturum regnum ejus.
1 r Ipse aedificabit mihi domum: Se stabiliam solium ejus usque in seculum.
>1 Ego ero illi in patrem, Se ipse erit mihi in filium : benignitatem vero meam no« amovebo ab illo, quemadmodum amovi ab eo,qui fui tante te: '
14 Sed constituam eum in domo mea, Se in regno meo usque in seculum ; Sc solium» ejus erit stabile usque in seculum.

i* Secundum omnia verba h*c,8c secundum totam visionem hanc : sic alloquutus est Nathan Davjdem.
16 Itaque ingressus rex David, restitit coram Jehova, ac dixit,quis/um ego Jeho- va Deus, Sc quae est familia mea,quod deducis me eo usque ?
17 Et param visum est hoc in oculis tuis Deus , adeo ut loquutus sis de familia fervi tui in longinquum: 8e prospexeris mihi fecundum rationem humanam de hac excellentia,Jehova Deus.
18 Quid perget adhuc David loqui apud te de honore , quo honorcu servum tuum ; cüm tu servum tuum cognoscas ?
19 Jehova propter servum tuum,& fecundum animum tuum praestas totam hanc rem maximam ; notas faciendo omnes res istasmaximas.
fio Jehova non e/l partibi,imo non esi Deus praeter te) omnino , prout audiveramus auribus nostris.
zi Qua: ergo est,sicut populus tuus Jis- rael, gens ulla in ter-a, ad quam Redimendam sibi in populum iverit Deus» ad comparandum nomen tibi rerum maximarum » Se reverenter suspiciendarum.expellendo a facie populi tui, quem redemisti ex JEgy- pto,gentes 1
ai Nam reddidisti populum tuum Jisraelem tibi populum usque in seculum :& tu Jehova er i Ilis in Deum.
r; Nunc ergo Jehova verbum illud,quod promisisti siksVP tuo, & familiae ejus,sintura situsque in seculum :Se fac quemadmodum dixisti:
24 Ut quum statum erit,magnificetur nomen tuum usque in seculum,dicendo, Jehova exeit ituum, Deus Jisraelis c/lDeus J's- ra<!li i

raeli; & domus Davidis fervi tui stabilis/st <oram te.
z< Tu enim, Deus mi, revelasti in aurem fervi tui » re aedificaturum ipsi domum : idcirco judicavit servus tuus orandum este coram re.
16 Quapropter nunc Jehova, tu ipse et peus : & promisisti servo tuo bonum istud:
27 Nunc, inquam,quum placuerit tibi benedicere domui servi tui, ut sit in secutum coram re; quia tu Jehovabenedixisti ,fit igitur benedicta in seculum.
CA 1 \ XVIII. PratiaDavidii, fatnbuta gentibiM imposita,ejusque o fficiarii.
F Uit autem post haec,ut percudens David Pelischtharos,deprimeret eos; & acciperet Gathum, & villas ejus c manu Pelisch- thseorum.
2 Percussit etiam Moabitas jfucruntque Moabitae Davidi fervi,afferentes munus.
$ Percussit quoque David Hadar-Heze- xem , regem Tzobae in Chamacha ; quum proficisceretur David ad injiciendam manum suam versus flumen Euphratem:
4 Cepitque David ab eo mille currus,septies milleequites,8cvieiesmilleviros pedites: & succisis David suffraginibus omnium currulium equorum, reliquum fecit ex eis ad centum currus.
$ Venerant autem Syri Darmasceni,ad juvandum Hadar-Hezerem , regem Tzobae : quapropter percussit David e Syris viginti duo millia virorum.
6 imposuitquc David Rationarios Syrias Darmascenas , ßc fuerunt Syri Davidi servi, afferentes munus: servabat enira Jehova Davidem,quocunque ibat.
7 David aurem accepit umbones aureos , qui erant penes servos Hadar-Kezeris ; & attulit Jeruschalaima.
8 E TibchJtha quoque » & e Cune civitatibus Had.ir- Hezeris accepit David arris quamplurimum : ex quo fecit Schelomoh lacum aeneum, & columnas cum instrumentis asneis:
9 Quumque audiret Tohu > rexChama- th* ; Davidem percussisse totas copias Ha- dar-Hezeris, regis Tzob*:
io Misit Hadoramum, filium suum ad regem Davidem , ad rogandum eum de prosperitate , Sc ad benedicendum ei, eo quod praeliatus contra Hadar-Hezerem , percuf* sistet eum (nam Hadar-Hezcr bella gerebat cortra Tohu)cum quibuslibet instrumenti* aureis,aigenteifque,ac asreis.
ii Etiam hascconsecravit Rex David Je- h ovas,cum argento, & auro »quod abstulerat ab omnibus gentibus illis <ab Fdomasis, de a Moabitis.« ab Hammonitis ,8c a Peitsch- thasis,&ab Hamalekitis.
11 Abischaj etiam , filiusTzerujae, percussit Edomasorum,in valle Salis,octodecim
»J Adeo ut disponeret in Edomasa stationarios,& essent omnes Edomari servi Davidi: servabat enim Jehova Davidem,quocunque ibat.
>4 Regnabat itaque David super totum Jisrcelem,eratque exercens judicium,8c ju- ilitiam in toto populo suo.
r;]oab autem, filius Tzeruj« praerac

militias: & Jehoschaphat, filius Achiludis» memoria:
16 Et Tzadok,filius Achitubi,atque Abi- melec,filius Ebjatharis, Sacerdotes, Schav- scha autem scriba:
17 Et Benaia , filius Jehojadahi praserat Cerechscis,& Pclethasis: filii denique Davidis primarii ad manum regis. .
CAP. XIX. David uhiscitur injmiam jibiillatam auge Hammonitarum. Uitquoque postea , mortuo Nachascho, rege Hammonitarum ; quum regnaret filius eius pro eo :
i Ut diceret David, exerceam benignitatem erga Chanunem,filium Nachasihi,quia exercuit pater ejus erga rr,e benignitatem, & mitteret David legatos ad consolandum eum de patre eius : venireneque servi Davidis in regionem Hammonicarum,ad Chanunem,ut consolarentur eum.
§ Dicentibus autem principibus Hammonitarum Chanuni»an honore afficere videtur David patrem tuum in oculis tuis: quia misit tibi consolatores ? ännon ad perscrutandum, &ad evertendum,fk ad explorandum terram hanc venerunt servi illius ad te ?
4 Accipiens Chanun servos Davidis,rasit cos, & prascidic vestes eorum per medium usque ad summas coxendices : sic remiste
C Quod,quum abeuntes quidam, indicäs- sent Davidi de hominibus istis } n.jsit obviam eis,erant enim homines illi rubore suffusi valde ; edixitque rex , considere, Je- ricliunte,donec reflorescat barba vestra, ut revertamini.
6 Videntibus itaque Hammonitis , ipsos fe foetidos reddidisse apud Davidem: misit Chanun cum Hammonitis mille talenta argenti,ad mercede conducendum sibi e Syria interamni, 6c e Syria Mahaca ,6ec Tzoba currus,& equites.
7 ltaq; mercede conduxerunt sibi triginta duo millia pfdjfum, currus,& regem Mahaca; cum populo suo,qui venientes castrametati fune in conspectu Medcbae : Ham- inonitat quoque congregati e civitatibus suis,venerunt in bellum.
8 Quod audiens David »misit Joabum cum toto exercitu,robustissimos quosque.
9 Egressi autem Hammonit®,instruxerant aciem ad portam civitatis illius:reges vero, qui venerant,erant seorsim in agro.
10 Quamcbrem videns Joab obversam este contra se aciem a fronte,Öc a tergo ; selectos ex omnibus lectissimis in Jisraele instruxit adversus Syros.
ti Residuum vero populi tradidit in manum Abischaj , fratris fui , quod instruxerunt adversos Hamonitas:
12AC dixit,si robustiores erunt me Syri,uc sis mihi auxilio: quod si Hammonit* robustiores erunt te,vicissim auxilio ero tibi.
i ; Confirmare,imo confirmemus nos pro populo nostro » & pro civitatibus Dei nostri :] ehova autem,quod bonum videtur in oculis suis,faciet.
14 Tum accedente Joabo,&populo,qui erat cum eo contra Sfyrosin pialium ; fugerunt a faci* «jus:
15 il-m-

i$ Hammonitas vero videntes susine Syroj.'fugerunr ipsiquoquea facie Abnchaj fratris illius,&ingressi suntciyitaiem luam: deinde venit joab jeruschalaima.
16 Sed videines Syri se plaga affectos tunse coram Jifraele ; rniffis legacis,eduXerunt Syros,qui deeunt trans fiumen:Schopbaco, principe militia? Jladar-^Iezeris praseunre illis* . .
17 Quod.quum nunciaretur Davidi,con- fregatototo Jifraele,traiecit Jardcnem,ve- nitque ad eos,uc instrueret 'contra eosrt- rtrmjöe postquam instruxiflet David contra Syros aciem,prasliati sunt contra eum.
18 Sed fugerunt Syri a stjcie Jifrrelis i & occidit Divide Syris septies mille equites currules,& quadragies mille viros pedites : Schophacum quoque , principem militiae illius affecit morte.

19 Quapropter, ut viderunt servt Hadar-
Hezeris se plaga affectos esse ance Jisraeli- tas , pacem ineuntes cum Davide »serviverunt ei: neque voluerunt Syri auxilio esse Hammoni tis ampliu»._
CAP. XX. David c*tUt Hammonita*, Pc- tischth*os,& gi*anttm quendam senos habentem dicitor.
D Linde fuit tempore vertentis anni, quo tempore prodcUr.: reges,ut duceret Jo* sb copius militares , Seperderet regionem Hammoni carum » veniensque obsideret Rabbam ; desidente Davide Jeruschalaimis: tandem percussit Joab Rabbam ; öcdestru-
2 Et affumfir David coronam regis eorum, a capite ejus,quam invenit efl'c pondere ra- lenri aurei, & lapides pretiosos in ea, qus imposita Alit capiy Davidis } praedamque civitatis detulit multam valde :
; Populum vero,qui in ea trat, eductum dissecuit serra* & tribulis ferreis,ac securibus, fle sic fecit David omnibus civitatibus Hammonitarum: deinde reversus est David cum toto populo Jeruschalaima.
4 Fuit quoque postea, quum praestaret praelium adGezerem,contraFelifchrhasos: ut tunc percuteret Sibbccai Ghusrhathssus Sippa;um e natis cujusdam giganris » & deprimerentur iUi,
5 ibidem fui t adhuc praelium contra Pe- lischthasos : ubi percudit Elchanam, filius Jahiris Lachmin,fratrem Goljatht Gitthasi, cuius hastile trat par jugo rextoruro.
r> Item fuit adhuc bellum ad Gjthum: «ratque quidam procerus,cujus digiti feni erane viginti quatuor, & ipse quoque natus erat eidem giganti.
7 Quem, quum probro afficeret Jitrae- lem, percussit Jehonathan, filius Schimhas, siacris Davidis.
8 isti editi sunt giganti eidem Gathi; qui ceciderunt manu Davidis, &manuservo- ium ejus.
CAP. XXI. D avid autore diabolo numerans Populum, punitur divinitas pefletri* duartct,quam pr* gladios fame feteger at. Nstans autem adversarius contra JifraK- lem » incitavit Davidem ad numerandum Jisraelem.
2 Quamcbrem edixit David Toabo, &
ICORUM, . Cap,tf.
praefectis populi,ite,numerate JisraelitaS a Beerfchebafio Danem usque, deinde afferte ad me,utcognoscam numerum eorum.
z Et quamvis diceret joab,ad jiciat Jeho- va populo suo quotquot sunt centuplum, a nnon, domine mi rex,omnes sunt domino tneo fervi ? cur quaereret istud dominus meus ? cur esset ad dandum reatum lis« raeli ?
4 Tamen verbum regis prasvaluit apud Joabum : quare egressus joab,obivit totum jisraelem,deinde venit Jeruschalaima.
s Ubi dedit Joab niimerum census populi David i , erane aurem omnium Jifrae- litarum, undecies centies mille, viri stringentes gladium, Jehudasvero quadringenties septuagies mille, viri stringentes gla-
6 Levin autem, fle Biniaminem non numeravit inter illos; quod abominandum videretur verbum regis joabo.
7 Quamob causam, qyum videretur malum in oculis Dei, percWt jisraelem.
8 Et dixit David Deo, peccavi valde, quod feci rem istam : sed nunc aufer, quae- 10, iniquitatem fervi tui, nam stulte cai Valde.
9 AUoquutus autem est Jehova Gadem, videntem Davidis,dicendo j
10 Abi, ut alloquaris Davidem,dicendo ; ita air Tehova; tria ego propono tibi ; delige tibi unum ex eis,quod faciam tibi.
11 Veniensergo GadadDavidem» dixit ei,fic air Jehova,accipe tibi
ir An triennii famem,aut trimestre,quo consumaris ob praesentiam hostium tuorum, gladio inimicorum assequence ,* aut triduum, quo gladius Jehovas, ac pestis in terra hac, & angelus Jehovas perdat in toto terminofisraelis,arripe: nunc itaque vide, qui.l re i'fim responsurus ei,qui misit me.
13 Dixit vero David Grdi , angustia ejl mihi valde : incidam quasso in manum Je- hovac, nam magnas sunt miserationes e‘juf valde, in manum autem fcominis ne inci-
14 Iraque posuit Jehova pestem in Jis- raele ; quä ceciderunt exjitraeliris septuagies mille viri.
st Miserat autem Deus angelum Jeni- schrlaima, ad perdendum ei ; sed quum eo perdente respiceret Jchov:, 6c pccnitetec eum istiuS mali, edixit angelo perdenti; saris esi, iam remitte manum tuam : angelus vero Jehovae stabat apud arcam Ornanif
16 Tum David sublatis ocultssuis vidie angelum Jehovas stantem inrerterram, fle coelum, cum gladio suo stristo in manu sua,
' exrenso contra Jeruschalrima ; ideoque procidit David, & seniorestecti ciliciis in facem suam:
t 7 Et dixitDavid Deo, annon edixi numerari populum.S; ego is sum,qui peccavi, 8c omnin« male feci? haeantem oves, quid ftctrun*- 1 Jehova Deus mi.sir, quasso.manus tua contra me, St contra domum paternam meam,at contra popuiam tuum nejit, ad a<?irierrfum plaga. . .
18 Tum angelus 'Jebov* edixit Gadi, dicendum Davidi; ut asceadciet David ad statu«n-

statuendum akare Jehov* in arca Ornanis Jebusasi.
19 Ascendit itaque David secundum verbum Gadis, quod edixerat nomine Jeho- v».
ro Quumque aversus Ornan vtfo angelo, 8c quatuor filii ejus cum eo le continerent abditos (Ornan autem triturabat triticum.)
ii Verne David usque ad Omanem : sed intuiurs Ornan, ubi vidit Davidem, egressus ex area sua, incurvavit se haben; bono- rem Davidi facie in terramdrniijji.
ii Dixit verö David Ornani, da mihi locum hujus areae,, ut exstruam ineo altare Jehovae: pecunia justä da illum mihi, ut cohibeatur plaga haec a populo.
r; Dicente vero Ornan Davidi, accipe tibi,& faciat dominus meus rex, quod bonum videtur in oculis suis, vide,dono hos boves ad holocausta, & has tribulas ad ligna,& triticum hoc ad munus,8c hoc totum
14 Dixit rex David Ornani,nequaquam, nam omnino emtunis sum iusta pecunia: quia non offeram, quod tuum ejt Jehovae, aut offeram holocaustum gratis-
Appendit itaque David Ornani pro loco illo, siclos aureos pondere/u/to sex-
26 Deinde exstruens ibi David altare Je- hovae, obtulit holocausta, St eucharistica,& invocato Jehova,exaudivit eum igne coeli- tu* demijfo super altare holocausti.
27 Edixuque Jehova angelo ; qui reposuit gladium suum in vaginam ejus.
C A P. X X 11. Ddihd instruit Srhelomo’
nem,(p proceres.
»T'Empore illo videns David Jehovamex- L audivisse ipsum in area Ornanis Jebu- sjci.quum sacrificäflet ibi;
» (Tabernaculum autem Jehovae, quod fecerat Mosche in deserto, 8e altare holocausti tempore illo j erat in excelso Gib-
; Neque potuerat David ire ante ipsum ad requirendum Deum : eo quod territus effer metu gladii angeli Jehovae.)
CdpurxiT.
4 Dixit David, hic est locus Jehovae Dei» & hic loem altaris ad holocaustum pro Jis-
taele.
5 Quapropter edixir David , ut congregarent peregrinos,qui ereuit in terra Jifraef- liS ;quos constituit latomos,ur crederent lapides caeduos ad aedificandum domum Dei.
6 Ferrum quoque copiose in clavos,in valvas portarum, & in catenationes paravit David »atque aes copiose adeo, ur non esset pondus.
7 Denique ligna cedrina adeo,ut non es» set numerus ; nam adducebant Tridonii, Le Tyrii ligna cedrina copiose ad Davidem
s Dicebat enim David, Schelomoh filius meus puer est ac tener;domus vero illa aedificanda Jehovae,& magna facienda est summe, ad nomen, Equidem ornatiflirrrum obtinendum apud omnes terras, comparabo jam ei : comparavit itaque David copiose il/A ante mortem suam.

S Dci&dc vocavit filium suum Scheiomc-

nem ; ut praeciperet ei de aedificanda domo Jehovae, Deo Jifraehs :
10 Dixitque David Schelomoni ; fili mi, quod ad me , erat mihi in animo aedificare domum nomini Jehovae,Dei mei:
11 Sed editum est mihi verbum Jehovae» dicendo , sanguinem copiosum effundis, Se bella magna gerisj non es aedificaturus domum nomini meo,quia sanguinem multum effundis in terram coranvm«-
12 Ecce filius editus tibi , is futurus est quietus,quum quietem dedero ei ab omni - bus inimicis ejus cirtumquaque:nam Sehe- lomoh erit nomen ejus, etiam pacem Se tranquillitatem disponam in Jifraelc diebus ejus.
1$ is aedificaturus est domum nomini meo,idcmdtie mihi futurus in filium,& ego ei in patrem ; Lc firmabo folium regni ejpj super Jisraelem usque insecutum.
14 Nunc, fili mi, futurus est Jehovate- cum; quandoquidem prosperaben$,ut*di- fices domum Jehovae Dei tui » quemadmodum loquutus est de te.
»5 veruntamen det ribi Jehova intellectum, & prudentiam , quum mandatis instruet t« super Jisraelem: idque ut observes legemjehovae, Dei tui.
16 Tunc prosperaberis , fi observando facies statura Sciudicia . quae praecepit Jehova Moschi de Jiiraele: confirmare,& for» tis cfio,ne timeto,neque consternator,
17 Ecce autem in afflictione mea paravi ad domum Jehovae auri talenta centies mille , Se argenti decies cennies mille talenta » «eri autem,& ferro non eJlpondus,quia copiosum est ; ligna etiam , & lapides paravi» supra quas adjecturus es.
18 Penes te vero sunt copiose opifices» caesores» & artifices ex lapide , Sc ligno,8c quidem omnes periti in unaquaque arte-
19 Auro, argento,& aeri,ac ferro non e st numerus: agedum fac, nam futurus est Jehova recum.
20 Deinde praecepit David omnibus principibus Jisraelis, ut juvarent Schelo- monem filium suum,dies*?.
21 Annon Jehova,Deus vestei vobisctim ejt,qui deditvobisquietem circumquaque? nam tradidit in manum meam habitatore* hujus terras; & stibjecirtms ipsam terram coram Jehova,& coram populo eius.
rr J' *nc adhibete cor vestrum, 8 c animum vestrum ad requirendum Jehovam* Deum vestrum : idedque agite^asdificato sanctuarium Jehovae Dei.ad inferendum arcam foederis Jehovae, & instrumenta sacra Dei in domum, quae aedificata fuerit npmini Jehovae. Caput X X l 11 .
rz Nam quum David senuisset, & fatue effet dierum; constituit regem Schelomo- nem,filium suum super Jisraelem»

C AP. XXIII. David senex, dc/frnslto fn re?em Jcbetomone,numeratorum Levita • ~ 1 um officia designat.

O Uum autem congregasset David omnel principes Jisrae'licarum, & sacerdotes ac levitas • . .
2 Numerati sunt Levitas anatotrign -a annos, Le deinceps; quorumfuicnumeru*
per

per capita eorum.trigmta octo millia viro-
; Ex hts,qui prxesscnc operi domusJe- hovx, vicies quater mille erant i & moderatores,aciudiccs sexies mille.
4 Et quater mille janitores , ac quater mille laudantes jehovam,1nstnuncntis,quae feci,inquit .ad laudandum.
s Distribuit autem eos David distributionibus, lccundum filios Levi,in Gerschoni- taS,Keliathitas,& Meraritas.
6 £ Gcrschonicis erant Lahdan,& Schim- hi.
7 Posterorum Lahdanis,quisque primarius jechiel,& Zetham,& soel,tres:
8 Lt posterorum Schimni, Schelomith,& Chaziel,& Haram,tres: hi erantprimores paternarum familiarum Lahdanis-
9 Posteri autem Schimhi |achad,Zina, & Jehuich,ac Bcrilia ; hi quatüor erant posteri Schimhi.
toErat vero jachad primär ius,&Zizase- cundanus ; at Jehusch, & Beriha, quia non multos habebant liberos,fuerunt in familia paterna rciensionis unius.
ii Filii Kehathi, Hamram,Jitzbar, Che- bron & Huzzicl quatuor.
ii Filii Hamrami, Aharon & Mosche : separatus autem fuit Aharon ad sanctificandum rem sanctam sanctarum, ipse & filii eius usque in seculum,ad adoiendum coram |chova,ad ministrandum ei.&adbenedicendum in nomine cius usque in feculum.
i } Ipsius vero Moschis,viri Dei, filii ac- censentur tribui Levitic*.
,4 Filii Moschis,Gerschom,8c Elihezer.
15 Filiorum Gerscbomi,Schebuel prima-
16 Fuerunt autem posteri Elihezeris sub Rechabia primario : neque erant Elihezeri filii alii,sed posteri Rechabjx multiplicati sunt summe.
17 Filii Jiczharis» Schelomith prima*
18 Filiorum Chebronis » Jerija primarius, Araarja secundanus,Jachaziel tertianus, & Jekamham quartanus.
19 Filiorum Huzzielis,Mica primarius, tc Jischiia secundanus.
10 Filii Merari.Machli 8cMuschi: posteri Machli,Elhazar & Kiich %
21 Quum autem morienti Elhaiarinon «stent filii, sed filiae ; duxerunt <*s filii Xi- sebi,cognati earum.
22 Filiorum Musthi ,'Machli»& Heder,ac Jei emoth tres prmumr.
.'1 Hi sunt Levit« per familias paternas suas, primarii paternarum familiarum cum numeratis ipsorum, pro numero norr.inum virui m, exercentes opus in ministerio domus Jehovac: a nato viginti annos,& dein-
24 Quum djxisset David, quietem dedit Jehova,DeusJifraelis populo suo ; ut habitet Jeruschalaimis usque in feculum : f rs Atque etiam Levicis i non est portandum tabernaculum,& ulla instrumenta ejus »d ministerium eius.
26 Nam in actis Davidis posterioribus numerus Levitatum fuit horum, nempe a »ato viginti annos,& deinceps.
%7 Constitutio autem eorum erat,ut essent

ad manum filiorum AHaroms in ministerio domus Jehovx, prxfecti atriis, 8c apothecis, &'purgationi cuiusque rei sancta;, ac
operi ministerii domus Dei.
28 Id est,, pani dispositionis,8c simii* in munus, & in lagana azyma, Lc in ea, qua: fiunt cacabo ; Lein bullata ; irem cuique mensurx.&dimensioni:
29 item ut starent unoquoque mane ad celebrandum, & ad laudandum Jehovam : & similiter vespere:
;o Item omni oblationi holocaustorum Tehovar, in singula sebbatha,in novilunia,8c tn stata tempora j numero arto, prout ratio incumbebat illis jugiter coram
Jett Denique observarent observationem tentorii conventus, Le observationem rei sanctx,observationemque filiorum Aharo- nis,cognatorum suorum ; in ministerio domus Jehov*.

CA P. X X IV. Classes Sacerdotum numero 24.reccnJVntur.

F iliorum vero Aharonis distributiones:
filii Aharonis fuerant Nadab, &Abihu, Elhazat & Ithamar;
2 Sed mortuo Nadabo, 8e Abihu coram patre ipsorum, quum filii non essent ipsis ; sacerdotio fungebantur Elhazar, & Itha-
3 Distribuit igitur eosDdvid.ÖcTzadoK, e filiis Elhazaris, atque Achimelcc e filiis Ithamaris ; in pixfcctturam suam ad ministerium suum.
4 Et inventi sunt posteri Elhazaris plu- res.quod ad primarios virorum,quam posteri Ihamaris, quum distribuerent eos : posteris Elhazaris primores in paternas far milias erant fexdecim , posteris vero Ithamaris in familias paternas ipsorum octo.

5 Distribuerunt aurem eos sortibus alios cum aliis: quamvis eflent principes sacrorum» Lc principes Dei e posteris Elhazaris» etiam in filios ithamaris.
6 Er descripsit eos Schemahja,filius Ne- thaneelis scriba e Levitis, coram rege. Lc principibusipsiSj&Tzadoko sacerdote,atque Achimeleco filio Ebjatharis , primori- büsque paternarum familiarum inter sacerdotes , 8c inter Levitas: familiam paternam unamquamque captam ex Elhazare,& similiter captam quamque ex Ithamare.
7 Nam prodiit fors prima Jehojaribo,Je- dahjx secunda:
8 Charimo tertia,Sehorimo quarta ;
9 Malciia: quinca,Mijamini sexta :
10 Kotzo septima,Abijx octava : u Jcschuh* nona,Schecani* decima: u Eljaschibo undecima, JaKimoduode-
1) Chupp* decima tertia, Jeschebabo decimaquarta:
14 Bilg* decima quinta,immeri decima sexta: , .
I f ChC 7 .iT! fiSCimaj septima,Happitzctzo
decimaoctava:
16 Petachja; decima nona, JcchezKeu vigesima. . .
17 Jacini vigesima prima,Gamuli vigesima secunda;
«8 DtU-

18 Delai* vigesima tercia>Mahaz)S vigesima quana.
19 Horumfuit praefectura illorum in ministerio suo , ut ingrederentur in domum Jehova? »secundum officium illorum » sub manu Aharonis patris illorum ; quemadmodum praeceperat ei Jehova,Deus J israe- lis.
zo Quod autem ad filios Levi reliquos 5 e filiisHamrami Schubael »filiorum Schu- baelij Jechdeja.
21 De Rechabja xicri j filiorum Recha- bjat primarius Jischija:
22 E Jiczharicis Schelomoth : filiorum Schelomothi Jachath :
2; E CbelronitU leti}A, Be filii seriiar, A- marja secundanus, jachazicl tertianus, Je- Xamham quartanus :
24 Filiorum Huzzielis , Mica , ex filiis Micae Sdiamir :
rs Et frater Micae Jischija»e filiis Jischi-, Hae Zecaria :
26 Filii Merari, Machst & Muschi: filii Jahazijae filii illius, primarii erant.
17 Filii Merari ex Jdhaziia,filio ejus,tum Schoham.&Zaccur.tum Hibri :
28 Ex Machli Elhazar,cui non erant filii;
29 Ex Kifcho, filiorum Kischi, Jtrach-
zo Filiorum vero Muschi,Machli, 8e He- der,& Jerimorh: hi Levitae primores per domos paternas ipsoram.
zr Quos conjecerunt etiam sortibus ex adverso fratrum suoium Aharonitarum coram Davide rege, & Tzadokocum Achi- raeleco , & primoribus paternarum familiarum ex Sacerdotibus , Se Leviris ; paternarum familiarum primarium quemque cum cognatis suis minoribus ex adverso it-
C A P. XXV. Cantores sacri recensentur. Istinxit quoque David cum principibus militiae,ad ministerium in filio Alaphi, Le Hemanis,& Jeduthunis,eos,qui prophetabant citharis, nabliis, & cymbalis: fue- tumque de numero illorum viri functionis bujut ad ministerium suum.
2 ln filios Asaphi, Zaccur, Se Joseph, & Nethanja, & Ascharela filii Asaphi: ad manum Asaphi, qui prophetabat ex prasscri- pto regis.
? In Jeduthunem: filii Teduthunis.Ge- dalia,&Tzeri, 8e Jcfchahja, Chaschabia, & Matrhfthia, faSchimbi sex ad manus patris fui Jeduthums cum cithara ,qui propheta- bat'de celebrando,Le laudando Jehova.
4 In Hemanem ; fihi Hemanis, Bukkija, Matrhanja, Huzziel»Schebuel»& Jerimoth, Chanamia,& Chanani, Eijatha,Giddal:hi,& Romarathi* Hczer, Joschbckaicha, Mallo- thi>Hothir,& Mrchaziioch.
5 Omnes hi filii Hemanis, qui erat videns regis,in verbis Dei de extollendo cornu : dederat enim Deus Hemani filios qua- tu.ordecim,8t filias tres.
6 Omnes isti ad manus patris ipsorum incumbebant musteae in domo Jehovas , cum cymbalis,nabliis Se citharis ad ministerium domus Dei : ex praescripto reeis,Asjph,dc Jeduthum,& Hcmanincumfcefrdnt.
7 fu?tu.ncqu< numero illi cura cognatis

suis edoctis musicam canendam Jehovat; o- mnes ductores ducenti octoginta octo.
8 Quorum coniectiunt sortes ad obsep- vationem ex adverso illorum aeque parvi, atque magni,doctorum cum discipulis.
9 Et prodiit fors prima in Asaphum so- sepho ; Gedali* secunda , qui cum cognatis suis,8e filiis suis et ant duodeni.
to Tertia Zaccuri, filiis ejus, öc cognatis eius duodecim.
11 Quarta Jitzri,filiis ejus.Lc cognatis e jus duodecim-
n Quinta Nethani* , filiis ejus, & cognatis ejus duodecim.
r; Sexta Bukkljae, filiis ejus ,Sc cognati* ejus duodecim,
14 Septima Jescharelas»filiis ejus.Lc cognatis eius duodecim.
15 Octava Jeschahjae»filiis ejus.Lc cognatis ejus duodecim.
. ,6 Nona Mattlianjae,filiis ejus.Lc cognatis ejus duodecim.
17 Decima Schimhi,filiis ejus.Lc cognatis ejus duodecim.
18 Undecima Hazareli,filiis ejus ,Se cognatis eius duodecim.
19 Duodecima Chasthabjae»filiis ejus,& cognatis ejus duodecim.
20 In decimatertia Schubaeli,filii ejus.Lc cognati ejus duodecim,
21 in decimaquarta Matthirhijae,filii c- ius.Lc cognati eius duodecim.
22 in decimaquinta Jeremotho, filii e- jus,& cognati eius duodecim.
2; In decimasexta Chananias, filii ejus» & cognati ejus duodecim.
24 In decimaseptima Joschbekasch* » filii ejus.Lc cognati eius duodecim,
2< in decimaoctava, Chanani, filii.ejus, & cognati ejus duodecim.
r6 In decimanona Mallothi, filii ejus,& cognati ejus duodecim.
27 In vigesima Elijathac,filii cjus,& cognati ejus auodeeim.
28 In vigesimaprima Hothiri, filii ejus» & cognati-ejus duodecim,
29 m vigesimasecunda Giddalthi, filii c- jur,& cognati eius duodecim.
In vigefimarertia Machaziotho, filii ejus.Lc cognati ejus duodecim.
;i In vigesimaquarta Romamthi-Hezo- ri filii eius,& cognati ejus duodecim.
CAP. XXVI- lanitores thejaurarii
Q Uod ad distributiones in janitores: eX Korachasis, Mefcltelemia, filius Kotar» ex tiliis Asaphi--
2 Meschelemias auteru filii eianfc; Ze- carja primogenitus, Jedihafcl fecundus, Ze» badja tertius,Jathniel quartus:

5 Helam quintus, Jehochanam sextus, Eljehohenai septimus.
4 Hobed- Edomo quoque erant filii: Schemahia primogenitus, Jehozabad fecundus, joach tertius, & Sacar quartus, Le Ncthaniel quintus:
< Hammielsextus.Jissascar septimus,Pe- hullethaj octavus ; nam benedixerat ei Deus.
6 Etiam Schemalyae filio ejus editi erant filii» qui prfSsidebim in familia paterni

ipsorum : eo quod valente» xot>«r« eilcnt.
7 filii Schcmah}*,Hothnt cum Rephae- le, & Hobedo, Elzabado fratribus ipsius strenuis : Elihu,&Semacja.
8 isti omnes e filiis Hobed-Edoini ipsi cum filiijsuis,ac fratribus suis,quisque stre- nuus pro sua facultate ad ministerium ; erant sexagintaduo Hobed-Edomo :
qMesclielemix vero filii,ac cognati strenui erant octodecim.
to Item Choiae e Meraritis filii : Schim- ri horum primarius,quamvis non esset primogenitus, tamen constituit cum pater e- jus primarium.
ii Chilkija secjindus» Tebalja tertius, Lecarja quartus: omnes filii,& cognati Chos« tredecim.
ii ln hos fasti/unt distributiones jani- torum per primarios viros cd custodiaJ ex adverto fratrum ipsorum, ad niinistrandum in domo Jehovae.
»; Nam conjecerunt fortes atque parvi, atque magni, in domos paternas ipsorum, ad unamquamque portam.
14 Accidit autem fors versus orientem Schelemias; Zecarj« verh.fi iii ejus contili- arii prudentis,quum jacerem fortes,prodiit fors ad septentrionem.
ic Hobed-Edomo ad meridiem > filiis vero eius obvenit aerarium.
16 Schuppimu,&Chofz ad occidentem, cum porra injectus in aggesto ascenlU; custodiaexadverso custodis Agente.
17 Ad orientem Levit« erane seni,ad se- ptentrionem in diem quaterni,ad meridiem in diem quaterni: & ad «rarium bini.
18 In parte exteriore,^ adoccidentem : quaterni ad aggerem : bini ad partem exce-
■ 9 Hae distributiones janitorum,in Ko- racharos,& Merarita*.
20 Hi quoque Levit« ; Achiia pr«erat thesauris domus Dei, thesauris.inqu am, rerum factarum.
21 ln Lahdanitas , & in Cerfchonitas, e Lahdane (primores paternarum familiarum tränt e Lahdane Gerschonita) Jechieli.
22 filii Jechieli* j Zetham, 8 c Joel frater ejus przerant thesauris domuslehov«.
2? in Hamramitas , in Jitznatuas, in Chebronitas,in Hozzielitas.
24 Similiter Schcbuei, filius Cerschoroi, filii Moschis, antecessor przerar thesauris
2? Cognati aurem eorum «x Elihezere ,• Rechabia filiuscius: cuius filius leschahia, cuius filius Joram , cujus filius Zicri, cujus filius Schelomith.
26 Hic Schelomith ; cum fratribus suis przeracomnibus thesauris rerum sacrarum, quas consecravit David rex,& primores paternarum familiarum cum chiliarchis » & centurionibus, ac praefectis militias:
27 Ex bellis, Lc ex prasda consecrarunt} ad curandum domum jehovx :
28 Item omnibus,qu* consecravit Sche- muel videns, & Schaul filius Kischi, ac Ab« ner filius Neri.&Joab hlius Tzerujae: quisquis consecrabat',deponebat in manumSche- iomithi,ac fratrum ejus.
29 Ex jitzharitis, Cenanja, 8e filii eiuso- P«ri externo prttiAnt apud]israeliws,rao*

deratores,fle judices«
)o E Chebronitis, Chaschabja,8ccognati ejus strenui, mille septingenti in profectura Jifraelitarum,fecundum lardenem occidentem versus ;ornni operi Jchov«,& ministerio imperato ä rege.
;i £ Chebronitis , Jcrija primarius Ia Chebronitarum generationjbusin paternas familia* (anno quadragesimo regni Davidis, I qu« sunt, ita inventi m eis valentes robore in Jahazerc Gilhadirarum.)
zr Er cognati ejus strenu.bis mille septingenti »primores paternarum familiarum ; quos prxfecit David rex apud Reubenitas» ScGaditas.8c dimidiam tribum Menaschita- rura.omni negetio Dei.Sc negotio regio.
C AI’. XXV 11. Prinripef,& Praftsti in tbesaurit tribuum,regiaqucjubjlanti*. Viliorum autem Jisraelis,fecundum num«- irum ipsorum, in primores paternarum familiarum, & chiliarchos,centurionesque & moderatores coi um, ministrantes regi in omni negotio suarum distributionum,quarum quzque procedebat,8c red : bat de mense in mensem omnibus mensibus anni: distributio unaquzqu« erat vicenum quarer- mira millium.
2 Distributioni prim« in mensem primum pixtrat Jaschobham, filius Zabdielis, in cujus distributione erant viginti qua*
^Bfiliis Peretai primarius omnibus pr*- sectis exercituum,in mensem primum.
4 ln distributione autem mensis fecundi
erat Dodai Achoeiiaeus, ßedistributioejus, 1 deinde Mjkloth antecessor: in cuius distributione erant viginti quatuor millia. '
5 Przfectus militi* tertius in mensem tertium Benaja,filius Jehojadahi sacerdotis primarius; in cu^us distributione erant viginti quatuor millia,
6 Hic Benaja potens inter triginta,pr«e- rat etiam ipsi» triginta; & distributioni ejus Hartimizadcb.filius ejus.
7 Quartus in mensem quartum Hasael. frater Jnabi,& Zebadja,filius eius post eum: in cujusd.stribucione erant viginti quatuor
8 Quintus in mensem quintum, princeps Shamhuth Zerachaus , in cuius distribu- tioneerant viginti quatuor millia.
q Sextus in mensem sextum Hira , filius HiKKelthiTekoh*us:in cuius distributio- ! ne erant viginti quatuor millia., 1
to Septimus in mensem septimum Che* letjl’elonita e posteris Ephrajimi; in cujus distributione erant viginti quatuor millia.
ti Octavus in mensem octavum Sibbecai Chuschath?euse Zerachzis : in cuius distributione erant viginti quatuor millia.
12 Nonus in mensem nonum Abihezer Hanathothanus c Binjaminitis * in cujus distributione erant viginti quatuor millia.
1) Decimus in mensem decimum Mahe- raj Neihopharhita ä Zcrach»is:i» cuius distributive erant viginti quartior millia.
14 Undecimus in undecimum mensem Benaja Pirhathonita c posteris Ephrajimi ; in cuius distributione erant viginti quatuor
mini.». . -
is Duodecimus induodeciwum tnemem

! Chcldaj Netophathita ex Horhniele ; in cuius distributione erant viginti quatuor millia.
16 In tribubus autem Jifrafciis.Reubeni- tica antecessor erat Elihezer , filius Zicri: Schimhonitica Schephatja,filiusMahaza: :
17 LcviticaChafchabja,filius Kemuelis> Aharonis Tzadok;
18 Jehudas Elihu e fratribus Davidis, Jis- Caseatis Homri,fiUusMicae[is:
' 19 Zebulunis Jischmahja,filius Hobadjjt:
Naphthali Jerimoth,filius Hazrielis :
I 20 FiliisEphrajimi Hoscheah , filius Ha- zazja:: dimidias tribui Menafchis * * Joel , filius Pedajx :
21 Dimidio Menafchis ad Gilhademijid- do,filius Zecar ja: ; Binjamini Jahasiel,filius
I Abncri;
22 Dani Hazrael » filius Jerochami :hi trant principes tribuum Jisraclis.
r; Non recensuit autem David numerum eorum infra natum viginti annos ; eo quod I dixiiTec Jehova se multiplicaturum Jisraeli- tas tanquam stellas cocli:

24]oab filius Tzeruja:coeperat numera-
1 re,sed non absolvit,quod efletob hanc causam ira fervens contra jisraelem; neque relatus est eorum numerus , in numerum Chronicorum regis Davidis.
25 Thesauris vero regis praeerat Hazma- veth.hlius Hadielis : dc thesauris , qui erant in agro, in reliquis civitatibus, & in pagis, ac in turribus,jehonathan,filius Huzzija: :
26 Item exercentibus opus rusticum in agricultura,Hezri,filius Celubi.
27 Item vinitoribus SchimhiRamathaeus:
! sed* proventui vinearum* thesauris vini,
Zabdi SchiphmxuS-
28 Item cultoribus olearum »sycomororum, quae erant in humili loco, Bahal-Cha- nan Gederitaxhesauris autem olei Johasch.
29 Item armentis pascentibus inScharo- ne , Schittai Scharonira : armentis autem pascentibus per convalles, Schaphat, filius Hadiaj.
7,0 Item camelis Obii Jischmahelita , & asinis JechdejaMeronothxus.
;• Item pecudibus Jaziz Hagarenus : 0- mnes hi prifecti facultatum,quae tmnt regi Davidj.
p Jehohathan vero patruus Davidis, consiliarius vir prudens , 8c juris peritus; «rat : & Jechiel, filius Chacmonxi erat: cum filiis regis.
N Achithophel quoque consiliarius erat regi z dc Chuschaj Arcita,amicus regis.
J4 Post Achithophelem vero Jehojadah» filius Bena ja:, dt Ebjarhar,denique princeps militiae regis e,at Joab.
! CAP. XXVIII. Comitid DflvidM.in qut- | bv 4 ad obedintiam mandatorum hortatur -* I & prascribitideamtemph adi scandi.
* x^Ongregavit itaque David omnes praefe* 1 Vectos Jisraif Jis,prxfectos tribubus,dc prae- ! fcctosdistributionibus.mimstrantesregijdc | chiliarchos,centurionesque , atque prasse- I ctos omnibus facultatibus , dc pecuaria: re-) g 1 s,filios quoque suos cum aulicis,dc robu- ctijfimis, denique quemque valentem robore, Jeruschalaima.
a EtsiudeniDavidiexinpeflejsiiofidi-
I C O R U M. Cap.i*.
xit;:audite me. fratres mei dc popule mi; ego, quum ejj'tt mihi in animo Sdincar« locum quietis pro arca foederis jehovae.de pro scabello pedum Dei nostri, comparaveram, quibus aedificarem.
I Sed Deus dixit mihi,non es aedificaturus domum nomini meo,quia vir bellis occupatus es,dc sanguinem fundis.
4 Elegit autem jehova, Deus jifraeiis m« ex tota familia paterna mea , ut essem re* super Jisraelem in seculum ,nam Jehudam elegerat in antecessorem, dc e familia Jehu- dae familiam patris mei j inter filios vero patris mei,me voluit,quem consticueret regem super totum Jisraelem.
5 Similiter autem ex omnibus filiis meis (multos enim filios dedit mihi Jehova) elegit Schelomonem, filium meum', ut insideret folio regni Jehova: super Jisraelem.
6 Nam dixit mihi,Schelomoh filius tuus ipse aedificaturus est domum meam , Lc atria mea: nam elegi ipsum mi hi in filium,dc ego futurus sum et in patrem :
. 7 Et stabiliturus sum regnum eius usque in seculum , si firmus fuerit in exercendis prxeeptis meis, & judiciis meis, sicut hoc tempore,
8 Nunc ergo ante oculos totius Jisraelis congregationis Jehova:,dc audient« Deo nostro . observate,dc exquirite omnia prar- cepta Jehova: Dei vestri,ut hxreditario jure pofiideatis terram hanc optimam ,& possidendam tradatis filiis vestris post vos usque in seculum.
9 Tu quoque Schelomo,fili mi, agnosce Deum patris tui.de cole eum corde integro, dc animo studioso,quia omnia corda exquirit Jehova , dc quodque figmentum cogitationum intelligit; si exquisiveris eum,praesto erit tibi,sed si dereliqueris eum,rejiciet te in perpetuum,
10 Vide jam,quandoquidem Jehova elegit te ad aedificandum domum pro sanctuario : confirmare.de fac.
11 Tunc tradiditDavidSchelomonifilio suo structuram porticus »dc domiciliorum ejus , dc gazophylaciorumejus, cocnaculo- rümque ejus , ac cubiculorum ejus interiorum,etiam loci operculi propitiatorii .*
12 Denique structuram omnium , quae eranr penes eum informata per spiritum, de atriis domus Jehov« , dede omnibus domibus circumquaque, pro thesauris domus Dei,8c pro thesauris rerum sacrarum :
13 Item pro distributionibus sacerdotum» dc Levitatum , dc pro omni opere ad ministerium domus Jehova:,ac pro omnibus instrumentis ad ministerium domus Jchovae pertinentibus'
14 Aurum certo pondere ad aurea ; ad singula instrumenta cujusque ministerii: ar- gentum,ad omnia instrumenta argentea rer* to pondere,ad singula instrumenta cuiusque ministerii ,*
1? Id est,pondus pro lychnuchis aureis* dc lucernis eorum aureis »• ex pondere cu- iufque lychnucllijSc lucernarum kj»ss,«!pr<» lychnuchis argenti ex pondere lychnuchi * 8c lucernarum ejus , secundum ministerium cujusque lychnuchi;
16 Et aurum pondere pro mensis dupo* |fiuoni> in quamque mensam i siimlit« 1 ’ 3 *'- V gen-

gentum pro mensis argenteis ••
17 Item profuscinuli* , flecrateribus, 8c scutellis aurum purum : & pro pelvibus aureis certo pondere in quamque pelvim , & pro pelvibusargenceis argentum certe pondere in quamque pelvim :
iH item pro altari suffitus aurum purgatissimum certo pondere,8c ad structuram sedilis» id est cerubinorum aurum,ut pandentes o.Ioa tegerent arcam foederis Jebov x.
19 Haec omnia de scripto, a manu Jeho- V* incumbere mihi instruxit me; omnia opero huius structurae.
20 Itaque dixit David Schelomoni, filio suo; confirmare,esttfque fortis, Se fac,ne timeto, neque consternator:nam JehovaDeuS, Deus meus tecum erit,non deferet te,neque derelinquet te,donec absolveris totum opus ad ministenuM domus Jehovas.
21 Ecce autem distributiones Sacerdotum , fle Levitarum ad unumquodque ministerium domüs Dei: & pents te/unt ad o; rone opus omnes voluntarii,injji usti peritia «d omne ministerium,denique principes,& Artus populus parati ad omnia verba tua.
C A P. XXIX. Donaria Dau/dis ad templi ex/frust/omn» ejusquenoviffima verba. Raeterea dixit David rex toti illi congregationi , Schelomonem filium meum linum elegit Deus .puerum 8c tenellum opus aurem hoc magnum est, non enim homini istud palarium,sed Jehovae Deo paratur.
a Atque omnibus quidem viribus meis pratnaravi pro domo Dei mei, aurum ad aurea , & argentum ad argentea , fle*sad ae; ea »ferrum ad ferrea , fle ligna ad lignea : lapides Ordonychos & insitivos, lapides ad ornatum , 8e ad opus phrygianum, denique qu -l'Vi 5 lapides pretiosos ,& lapides marmoreos copiose ; Zt amplii'«,quandoquidem propendeo Voluntate erfia domum Dei mei, quodest mih: peculium,aurum,& argentum} trado pro domo Dei mei,supra quam omnia,qu« praeparavi in domum sanctam :
4 Ter mille talenta auri ex auro Ophiris: & septies mille talenta argenti purgatiffimi, ad obducendum parietes domorum :
c Aurum pro aureis,Sc argentum pro argenteis, fle pro omni opificio manu artificum : quis ergo sponte se offert,ut consecret ministerium suum hodie Jehovae ?
6 itaque fronte obtulerunt principes aternarum samtViarum, & principes tri- uum Jisraelis, Lc chiliarchi, centurione.que",fle prasfecti operi regis ;
7 Dederuneque ad opus domüs Dei, auri talenti» quinquies mille,fle drachmarum my- riadem, 8e aigenti talenta decies mille. x- lisque octodecies mille talenta: 8c ferri centies mille talenta :
8 Denique lapidum quicquid erat prse- f>r» pene. 1 unumquemque,dederunt in the- laun domus Jehovse: !nmanum Jechie- lis Gersrhonit*.
9 2 : !stabatur populus,quum sponte offerrent, nam animo integro offerebant

J chovte - ertamque David rex lactabatur »titia macra.
lOQuamobrtm benedixit David Jehovae tme sc»l-k tQilut congregationi; , St dixic
1 C O R U M. Cap.29.
David; benedictus es JehovaDeus Jifrac« lis patris nostri a feculo usque in seculum.
11 Tua eff, o’Jchova, magnitudo, fle potentia, fle gloria, fle «ternit as, ac majestas. im'o omnia in cocio Lc in terra: tuum est Jehova regnum, ut qui te octoliis Cupra c- mnia in caput.
12 Nam diviti« fle gloria a facie tua/unf,
& tu dominium habes inomnia, in manu tua vis&poteniia : in manu,inquam, tua magnificandi & confirmandi rem quamlibet.
1; Itaque nunc Deus noster, celebramus te} Lc laudamus nomen tuum gloriosum,
14 Etenim quis sum ego.aurquis populus meus, ut obtineamusvim sponte offerendi hujusmodi ? nam ex teswnt omnia, 8c a manu tua acceptum reddimus tibi.
15 Peregrini enim fumus coram te,fle inquilini, sicuri omnes majures nostri , veluc umbra sunt dies nostri super terram, qu* non confisiit.
16 Jehova,Deus noster, tota h*c rerum multitudo, quam paravimus ad aedificandum tibi domum pro nomine sancto tuo, e manu tua est.fle tua sunt hacc omnia.
17 Sed novi, Deus mi, ce esse scrutatorem cordis, fle qu* recta sunt velle : ego recto corde meo sponte obtuli omnia ista, nunc quoque populum tu um, qui praesentes sunt hic, vidi eum laetitia sponte osse- I rentemtibi. 1
18 Jehova, Deus Abraharr.i.JitxchaKi,8c Jisraelis,majorum nostrorum, serva hoc in secuium, figmentum cogitationum cordis populi tui ; fle constitue animum eorum ;
^9 Schelomoni quoque filio meo da animum integrum, ad observandum prsecepta tua »testimonia tua, fle statuta tua ::Um faciendo omnia illa,tum aedificando palatium istud,quod praeparavi.
20 Deinde edixit David toti congregationi,benedicit e nunc Jehovae,Deo vestro : sic benedixerunt tota ista congregatio Je- hov* , Deo maiorum suorum , fle inclinato vertice incurvaverunt se honorem habentes Jehovae,ac regi.
21 Ac sacrificaverunt Jehovae sacrificia , obtulerüntque Jchovas holocausta postridie diei illius ; iuvencos mille , arietes mille , agnos mille, fle libamina eorum : fle sacrificia copiose pro toto JisraSle *.
2 Et comederunt.ac biberunt coram Je- I hova die illo cum laetitia magna : regemque j secundo instituerunt Schelomonem, filium Davidis.quem unxerunt Jehovae in antecessorem »8e TzadoKum in sacerdotem.
r; insidens autem Schelomoh soliojeho- vae in regem pro Davide, patre suo,prosperabatur : nam auscultabant ei omnes Jifraelit*.
24 OmneTque principes, 8 c robusti, ac etiam omnes filii regis Davidis ; dederunt manum /esore subditos regi Schelomoni.
25 Magnificabat enim Jehova Schelo- mnn^m summe znte oculos torius Jisrae- lis » indens ei Majestatem regiam, qualis
non fuerat in ullo rege ante ipsum super Jiiraelem, .
r6 David autem» filius Jischai, quum regn asset super tciuff 5 Tisraclcra;
J >7 (D»*«

Cap.r* . IT. CHROK
27 (DieSVero» Quibus regnavit super lis- nelem, fuerunt quadraginta ancorum,
Chebrone regnaverat septem annis'ieeinde Jeruschalaimis regnavit triginta tribus^,
28 Mortuu* est in canitie bona,lntunaie- rum , divitiarum» & glorias; & regnavit Schelomo,filius eius pro eo.
29 Res autem Davidis regis priores, Sc
Chronicorum Liber posterior.
ICOttIM. . Cap.i.i.
posteriores: ecce sunt script* in verbi« Sthemuiflis videntis,& in verbis Nathanis, propheta:,8c in verbis Gadis videntis :
;o Cum tora regni ejus gubernatione,& potentia eius : ac temporibus, quas incide* runt ei, & Jisra%li»ac omnibus regnis finitimarum regionum.
CAP. l. svbefomo donatur divinitus sapientia, honore.
Q Uum autem se confirroafTetSchclo- mo, filius Davidis in regno suo,& lehova Deus ejus adsisiensci, n.a- gnituarct eum summe :
1 Indixit Schelomo toti »Jisraeli, chiliarchis, 8ccenturionibu5 > iudicibufque,& unicuique duci in toto jifraeie» primoribus paternarum familiarum.
; Abierünrque Schelomoh. & rota illa congreeatio cum eo in excelsum,quod trat Gibhone; quia ibi erat tentorium conventus Del,quod fecerat Mosche,servus Je- bovasin deferto.
4 Sed arcam Dei deduxerat David ex urbe jehariniorum,in lorum ,quem paraverat ei David : quum tetcndilTec ei tentorium feruschabimis.
5 Altare quoque aereum, quod fecerat Setzaieel,filius Uri,filii Churis.ibi trat coram tabernaculo lehova* ; ubi requisivit eum Schelomo,& ipsa congregatio.:
6 Obtulirque ibi Schelomoh inaltari aereo coram Jehova, quod aderat tentorio conventus;'obtulir,inquam,in eohoiocai^
7 Eadem / nocte apparuit Deus Schelomoni, dixitque ei,pete, quid daturus sum tibi ?
8 Dixit autem Schelomoh Deo, tu exer- cuisri erga Davidem patrem meum benignitatem magnam z Sc fecisti, ut regnem loco ejus. !
9 Nunc Jehova, Deus, (statum erit verbum tuum', habitum cum Drvide patre meo) quum tu feceris,ut regnem super populum multum, urpulvis tcrias:
10 Nunc, inqu.im, sapientiam & notitiam da mihi, qua procedam ante populum hunc,& redeam : quis enim poste t judicare populum tuum hunc maximum ?
ti Tum dixit Deus Schelomoni,eo quod fuit hoc in animo tibi, Lc non petiisti divitias, opes, aut honorem, aut vitam osor m tuorum,etiamque dies multos non petiisti : sed petiisti tibi sapientiam,&notitiam, quä judices populum meum, cui regem tepras- seci :
12 Sapientia illa, 8c notitia datur tibi: divitias insuper, ac opes, honoremque daturus sum tibi,cuiufmodi non fuit regibus, qui fuerunt ante te ; & cuiusmodi post te non erit.
1; Quum itaque rediret Schelomnhferu- schalaima 'aiprofetitone ad excelsum,'quod errtt Gibhone, ä conspectu tentorii conven- «W i sic regnabat super Jisrafclcni.
14 Congregavit etiam Schelomo currus,
8c equites ; eräntque ei mille quadringenti cucrus, 8c duodecies mille equites; quo* collocavit in civitatibus curruum,& apud regem]eruschalatmis.
'5 Et reddidit rex [eruschalaimis argentum,& aurum,ut lapides,cedros autem reddidit, ut sycomoros, qu* in depresso loco crescunt, multitudine.
16 Et vectigal equorum ex JEgypto,quod erat Schelomoni,id est,neti,mercatores regis netui^ accipiebant pro pretio.
17 Nam deducebant, & exportabant ex JEgypto currum sexcentenis fulsi argenti, equum vero centenis quinquagenis : & ita ptoomnibus regibus Chitth*orum,8e regibus Syria in mai.u sua educebant.
C A P. 1 l. Pr4parato)ia adstivtiuram templi Scfitlomon«.
C Ogitans auremSchelomob ajdificare domum nomini Jehova, & domum regiam suam i
% Numeravit Schelomoh septuagies mille viros baiulos,& octuagies mille viros putatores in illo ir.ome : & qui praelTent illis, ter mille sexcentos.
z MiseratcnimSchelomoh adChuramum, regem Tyri, dicendo; quemadmodum fecisti ,cum Da\ ide, patre meo. cui misst i cedros, ad aedificandum sibi domum, in qu* habitare..
4 Ecce ego aedificaturus sum domum nomini)ehovae, Dei mei, ad sanctificardum eum» ad addendum coram eo suffitum aromatum , ad dispositionem

penum meem» holocauliäque in matutinum quodque, 8c vespertinum tempus, in quatnue si bbatha» Lc povilunia, Sc in stata tempora Jehovae, Dei nostri: in ieculum hoc incumbit Tis*
5 Domus autem illa, quam aedificaturus sum» magna erit 5 nam major esi Deus no- steromnibusdiis.,
6 Sed quis obtineat vim aedificandi ei domum, quum coeli ipsi, & cocli caelorum non capiant eum ? &qui$sam ego,ut aedificem ei domum, nisi uc adoleatur coram
7 ita nunc mitte mihi virum peritum operandi ex auro, & ex argento, & ex «re» &exfeuo,& tx purpureo,Lt excoccineo* &CX hyacinthino,Sricientem sculpere fcul- ntura« : aperaturum cum peritis,qui pene* mesuntin Jehuda, & Jerufchalaimis, quos comparavit David pater meus.
8 Mitte etiam mihi ligna cedrina, abiegna,& thyina c Libano ; novi enim fervo« V » tuos

iuos scientes en« cedendi arbores libam ecce autem servi mei erunt cum servis
9 idque ad comparaindum mihi ligna cedrina quam plurima:nam domus illa»quam aedificaturus sum, magna futura cft> Sc quidem mirifice.
10 Vicisfim ecce» putatoribus iHis»casso< »ibus arborum do tririci excutsi fervis tuis coros vicies mille, 8c hordei coros vicies mille, & vini bathos vicies mille, ac olei bathos vicies mille.
Dixit vero Churam, rexT^i scripto, quod mist ad Sthelomonem j pras amore Jehovx erga populum suum, constituit tc super eos regem.
11 Deinde dicebat Churam; benedictus Jehova, Deus Jisraelis,qui fecit coelum, & terram ; quod dedit Davidi regi filium sapientem, scientem,prudentem,8c inrelli- gemem,qui aedificaturus est domum Jeho- vas, 3 : domum regiam suam.
Nunc itaque mitto virum peritum, scientem & intelligentem, qui erat Cbura- mo patri meo: ^ .
14 Filium mulieris e posterisüanrs, & patrem ejus virum Tyrium, scientem operari «xauro. & ex argento, cxasre, ex fer- ro,ex lapidibus,& exlignis, ex purpureo, ex hyacinthino, Sc ex byssino,& cx coccineo, & sculpere quamlibet sculpturam, & excogitare quodvis industrie inventum : ejuicquid proponetur ei cum peritis tuis j & peritis dominimei Davidis,patris tui:
15 Vicilsim nunc triticum illud, & hordeum, oleum, 8c vinum» quod dixit dominus meus,mittarservis suis.
16 Nos vero czdemus arbores ex Libano ad omnem necessitatem tuam,quas devehemus tibi ratibus per mare Japhuntem : unde tu deportabis eas Jeruschalaima.
17 Numetavit itaque Schelomoh omnes homine* peregrinos , qui erant in terra Jisraelis, post numerationem, qua numeraverat eos David, pareripsius: invemique sunt centies quinquagies ter mille sexcenti. 1
*8 E quibus effecit septuagies mille bajulos, & octuagies mille putatores in monte illo; ter vero mille sexcentos, ur pratefient adigendo huic populo.
NI CORUM. . Cap., 4 .
1 stante; ubi fecerat, ut emintrem in ea paW ' mz,Le catenat.
6 Er obduxit ipsam domum lapidibus pretiesis adornatum j aurum autem ipsum erat aurum Parvajimorum.
7 Obtexit vero domus trabes, postes, de parietes eius, & valvas ejus juio, quum in- sculpsilfec Cerubinos pariet'bus.
8 Fecic etiam domum sancti sanctorum, longitudine secundum lati tudinem domus cubitorum viginti» Sc latitudine cubitorum viginti: quam obtexit auro prasstante ad talentorum sexcentorum pondM.
9 Pondus vero in clavos siclorum quinquaginta auri: denique cocnacula obtexte
10 Fecit quoque in domo sancti sanctorum Cerubinos duos opere exemtili; quos obduxerunt auro.
11 Quorum Ccrubinorum alae longitudine suain cubicos viginti prvtendebantur : ala una cujusque in cubitos quintos percingens parietem domus, ala similiter altera cubitorum quinque pertingens alam Ceru- bini alterius.
is Sic aia Cerubini una cubitorum quinque pertingebat parietem domus : Scala ejus altera cubitorum quinque hasrebai alse Cerubini alterius.
1 z Alae Ccrubinorum istorum expandebant se in cubitos viginti: ipsi autem sta- banc^ pedibus suis, secte sua introrsum
14 Fecit quoque velum hyacinthinum,& purpureum, & coccineum, <Zc byssinum; in quo expreifit Cerubinos.
15 Item fecit ante domum ipsam columnas duas, cubitorum tricenüm quinum longitudine > Lc coronamentum,quod erat in summitate cujusque,cubitorum quinum.
16, Ut fecerat catenas in adyto, ita posuit in summitate columnarum : fecicque malogranata centena, quz interposuit catenis illis.
17 Deinde erexit columnas ante templum: unam a dextra, & alteram a sinistra ejus; yocavjtque nomen dexter» Jacin, Se nomen sinistrae Bohaz.
CA P. III« 5 tiusturÄ Ttmpli.
D linde incepit Schelomoh asdificare domum Jehov* Jeruschalaimis, in monte Moriiae, ubi apparuerat Ubox>a Davidi,patri ipsius: in loco,quem paraverat David in area Ornanis Jebufzi.
2 incepit autem asdificare mense secundo,die fecundo,anno quarto regni sui.
; Atque harum dimensionum erat funda tio Schelomonis inaedificanda domo Dei, longitudo cubitorum ex mensura primaria cubitorum scxaginta, Sc latitudo cubito, rum viginti-
4. Porticus autem, qu* erat ante longi tudinem , fecundum frontem latitudinis ipsius domus, cubitorum viginti, altitudo vero centum viginti; quam obduxit intrinsecus auro puro.
? Domum quoque magnam obtexit lignis
•bjegnis, deinde Jobtcsit eam auro pr*- (
C AP. IV. OrndnientÄÖ* vAsdtowp/i. rjEcit praeterea altare aereum, viginti cubi- rtorum longitudine, & viginti cubitorum lamudine, decem autem cubitorum a]ti-
2 Item fecit lacum fusum ; decem cubitorum a labi i parte una ad alteram »rotundum circumquaque,& quinque cubitorum altitudine, quem filum triginta cubitorum cingebat circumquaque.
I (Similitudo cutem boum f\ib eo, un- dequaque circumstantium eum in decem cubieos, cingentium lacum ipsum circumquaque erat, qui boves per duos ordines er ane,fusi in fusura ejus.)
4 stantem super duodecim boves, treS respKientes ad aquilonem , 8c tres respicientes ad orcafUm.Sctres respicientes ad meridiem, 8 c tres respicientes ad orientem» ita lacus eis impositus erat superne : quorum omnium posteriora intus latebant*
; Craslitudo vero cius palmaris erslt, oc labium ejus simile operi labii calicis^u^

floris lilii: quod capax erae bathorum rnub torum,ter mille continebat.
6 Item fecit labra decem ; quorum di» spofuit quinque a dextera, Se quinque 267 nistra ad lavandum ex eis; opus holocausti abluebant ex eis ; sedlacus erat sacerdotibus ad lavandum fe ex eo.
• 7 Item fecit lychnuchos aureos decem eadem ratione inter fe: posuitque in templo quinque a dextera,8c quinque a sinistra.
8 Item fecit mensas decem, quas collocavit in templo,quinque a dextera,& quin- I que a sinistraifeutque crateras aureos cen»
9Item fecit atrium sacerdotum,&acrium maximum; & valvas atrio cuique,quorum valvas obduxit sere.
i 10 Lacum vero posuit versus latus dexte-
rum ad orientem,e regione meriestei.

n Item fecit Churamollas,&ham3S,& crateras : ita absolvit Churam facere opus istud , quod faciebat regi Schelomoni pro , domo Dei;
nColumnas duas; & orbes cum coronis in summitate columnarum duos, Se encar- pos duos ad tegendum duos orbes coronarios,qui eranfin summitate columnarum :
1; Ec malogranata quadringenta ad duos encarpos: binis ordinibus malogranata in encarpo unoquoque, ad tegendum duos orbes coronarios,qui erant in superücie columnarum.
14. Bases quoque fecit; 8c labra fecit imposita basibus:
^ Lacum unum ; 8c duodecim boves
16 Item ollas,8c hamas ,Se fuscinas: ac o* mnia instrumenta illorum fecit Churam; pater ejus , regi Schelomoni pro domo Je- Jiovae; ex aere terso .*
17 In planitie Jardenis fudit carex in terra argillosa : inter Succothas Se Tzere- danum Agrum,
18 Itaque fecit Schelomoh omnia ista instrumenta numerosa valde : non enim pervestigatum est pondus seris eorum.
19 Fecit enim Schelomoh omnia instrumenta illa, quae erant domus Dei: 8c altare aureum,& mensas,quibus imponebatur panis faciei:
20 Et lychnuchos cum lucernis eorum,
ut arderenr pro ritu suo ante adytum , ex »uro asservato: *
21 Flores etiam, 8c lucernas,&forcipes ex auro : quod erat perfectissimum aurum :
22 Instrumentaque musica,& crateras, & acerras, & trullas ex auro asservato: Se poi- tae domus valvas interiores sancti sancto- fum, valväsque domüs, valva* templi ex
CAp. V. Sotcnniidonariorumsaerorum,& AreA in temp/um introdutiio, Deique fan- tiificatio.
Erfecto autem toto opere, quod fecit Schelomoh pro domo Jehov*; inferens Schelomoh res consecratas a Davide, patre suo, Se argentum, Se aurum,& omnia instrumenta posuit in thesauris domus Dei.
2 Tunc congregari jussit Schelomoh Seniores JiTraelis, Sc omnes primarios tribuum , principes paternarum familiaium
ICO UM. Cap.f.S,
cum Jisraeiitis Jeruschala'ma ; ut deduce* rent arcam foederis Jeliovs c civitate Davi* dis,ea eft Tzijon.
3 Congregatis itaque ad regem omnibui Jisraeiitis in ipso festo (hoc festum «ft mensis septimi.)
4 Ec convenientibus omnibus Senioribus Jisrafclis; deportarunt Levit* arcam r
5 Et deduxerunt arcam.Se tentorium conventus, omniäque vasa sacra,qu* erdn* in tenrono,deduxerunt, inquam, ea Sacerdo- tes^ 1 Levit*.
6 Rex autem Schelomoh , Se totus coetus Jifraelitarum, qui convenerant ad eum» praeeuntes arc*, sacrificabant pecudes, Se boves,qu* nec numerabantur,nec supputabantur prae multitudine.
7. Intulerunt autem sacerdotes arcam foederis Jehovae in locum ipsius,in adytum domus,in sanctum sanctorum,sub alas Cerubi- norum.
8 Erant enim Cerubini pandentes alas super locum arc*: & obtegebant Cerubini arcam,& vectes «}us superne.
9 Deinde protenderunt vectes ejus; irs ut conspicerentur summitates vectium e jc arca productorum versus partem anteriorem ipsius adyti, non autem conspiciebantur foris: fuitque arca ibi usque in diem
10 Nihil er At in ea arca,praeter duas illas tabulas » quas collocaverat Mosche in Chorebo : quando pepigit Jehova foedt« cum filiis Jisraclis, egredientibus ipsis ex Agypto.
11 Fuit autem , quum exirent sacerdotes e sancto ipso (nam omnes sacerdotes,qui aderant, sancti beaverant se,non fuerant observandae distributiones :
12 Similiter Levit* musici omnes ex A- sapho, ex Hemane, ex Jeduthune, tam filii eorum , quam cognati eorum > induti bysso, cum cymbalis, &cum nabliis ac citharis adstabant ad orientem altari: Se cum illissacerdotes ad centum viginti,clangentes tubis.)
1; Fuit, inquam, pariter clangentibus# Lc musicis edentibus concentum unum laudando , & celebrando Jehovam , quum efferrent concentum tubis, Lc cymbalis» ac instrumentis musicis» qüümque laudarent Jehovam, quia bonus eji, quia in secutum benignitas ejus :ut intus domum Jc- hovae impleret nubes:
14 Adeo ut non possent Sacerdotes consistere ad ministrandum propter illam nubem, quod implevisset gloria Jehov*domum Dei. _
C A P. VI. Dedicatio templisattd.
T Um dixit Schelomoh: Jehova dixit fe habitare in caligine.
2 Ac ego aedificavi domum habitaculi tibi ; Sc stationem,in qua resideas in secula.
; Postea rex converla facie sua benedixit cum tota congregatione jisrselis ; toti congregatione Jisraelis stante.
4 Ac dixit, benedictus Jehova, Deus Jisraelis,qui alloquutus est ore suo Davidem, patrem meum; prout manibus suis implevit,dicendo :
1 ; Ex quo die eduxi populum meum e V i tma

Cap.6. . UCHROf
terra Ägypti ,* non «legeram civiratcttieX ullis tribubusjisraelis.ad »dificandum do* mum, ubi eslecnomen meum* neque elegeram virum, qui pr»futurus eslec anteces* for populo meo jisraeli.
6 Sed elegi Jeruschalaima>ut sit nomen meum illic ; Lc elegiDavidem,ut prresit populo meo Jisraeli.
7 Quamobrem, quum esset in animo Da- vidis,parrir mei, ardificare domum nomini Jehova:,Dei Jisraelis.
8 Dixit Jehova Davidi, patri meo, quandoquidem fuit tibi in animo aedificare domum nomini meo, bene fecisti, quod fuisti eo animo.
9 Veruntamen tu non es aedificaturus i- flani domum t sed filius tuus,qui egresturus est e lumbis tuis, is aedificabit domum istam nomini meo.
10 Itaque praestitit Jehova verbum suum, quod loquutus fuerat: surrexi enim loco Davidis, pati is mei, & insidens folio jilrae- lis, quemadmodum loquutus est jehova, *- dificavi hanc domum nomini Jenovae»Dei Jisraelis:
n Ubi disposui arcam, in qua eji foedus Jehovae.quod pepigit cum filiis Jisraelis.
ia Deinde substitit Sikelomob ante altare Jehovae coram tota congregatione Jisraelis, & expandi: manus suas.
i} (Nam fecerat Schelomoh suggestum aereum , posueratque ipsum in medio atrii quinque cubitorum longitudine,& quinque cubicorum latitudine.triumque cubitorum altitudine) substitit igitur in eo, 3 c stexus in genua sua coram tota congregatione Jisrae- lis,expandit manus suas versrs coelum.
14 Ac dixit,jehova Deus jisraelis, nullus est similis tibi Deus in coelo, äut in terra;servans foedus » & benignitatem illam servis tuis, qui ambulant coram te ex toto animo
i 5 Qui servasti servo tuo»Vav!di patri meo id, quod eloquurus fueras ei: ut elo* quurus fueras ore tuo , ita manu tua implevisti, sicut eft hodie.
1 6 Nunc ergo jehova,Deus jisraelis,serva servo tuo Davidi,patri meo id,quod eloquii tus fueras ei, dicendo,non exscindetur tibi vir a conspectu meo,sedens in sol io jis- raeiis: st tamen observabunt filii rui viam suam, ambulando in lege mea,quemadmodum ambulasti coram me.
it Nunc etiam jehova, Deus jisraelis, confirmetur verbum tuum, quod eloquutus «5 fervo tuo Davidi.
iH (Quamvis, an revera habitaret Deus cum homine in terra ? ecce cocli, St coeli coelorum ipsi non capiunt te , quanto minus domus hatc,quam %dificavi.)
19 Ut respicias ad orationem fervi rui,& ad deprecationem cius , jehova, Deus mi; auscultando clamori, & orationi,qua servas tuus orat coram te ;
io Ut sint oculi tui aperti erga domum lianc interdia ac noctu,erga locum hunc» ubi te dixisti positurum nomen ruum ; au* fluitando orationi , quaonbicservustuus versus locum hunc.
ii Er auscultes deprecationibus fervi tui, Lc populi rui jisraciis, quibus or.-bunt veisusiocum hunc; tu,i/i<3u<im,auseulrcs e
ICOUM. % e-p.L
loco habitationis cuL,e coelis, &auscultans

condones.
zi Quum peccaverit ulJus in proximum suum , qui detulerit ei juramentum exeerd- tionis, exeeratione adjurando eum, (nam veniet exeeratio ante altare tuum in domum hanc. 1
25 Tunc-u audito e coelis,ut conficiens» judices servos tuos, rependendo improbo, reddendo viam ejus in caput ejus; & justificando justum , reddendo ei fecundum justitiam eius.
24 item quum plaga affectus fuerit populus tuusjisrael coramhoste.eb quod peccaverint in te ; si conversi, celebrabunt nomen tuum, orabuneque, & deprecabuntur coram te verius domum hanc;
1? Tum tu exaudito e coelis , condonans peccatum populi tui Jisraelis: ut reducis eos in terram hanc , quam tradidisti eis, uc majoribus eorum.
26 Quum clausum fuerit coelum , ita ut non sit pluvia,eo quod peccaverint in te: si oraniesversus locum hunc,celebrabunt nomen ruum , H' 'a peccato suo revertentur, quia testatus rueris contra eos :
27 Tunc tu exaudito c coelis,condonans peccatum ferrorum tuorum ,& populi tui jisraelis,quum docueris eos viam optimam, ‘per quan, ambulent : ut des pluviam super terram, ruam, quam dedisti populo tuo in poste fiionem.
28 Fames, quum erit in hac terra, pestis quum erit, uredo aut rubigo, locusta,au* bruchus quum erir, quum anget cum inimicorum eius quisque in terta ditionis eius z quscunque plaga » aut quaecunque »gritu-
29 Omnem orationem,omnem depreca- nem,qu«e erit a quocunque homine,aut a toto populo tuo Jisroele ; quum agnoscentes quisque plagam suam.Lc dolorem suum, expandet manus suas versus domum hanc :
p Tunc tu exaudito e coelis,statione habitationis tuas condonans,Sedans unicuique secundiim V’3S c‘us,quodagnosc«s a- pud animum eius (tu enim solus nosti animum filiorum hominis)
51 Llc revereantur te , ambulando invii*
tuis,omnibus diebus »quibus victuri fune in superficie bu.ius terrae; quam dedisti ma* joribus nostris.
p Quin etiam extraneo ipsi, qui non e populo tuo jisraele fuerit,sed venerit e terra longinqua propter nomen tuum magnum, manumque tuam rcbustam, & brachium tuum extentum : quum advenientes ombimr versus domum hanc;
r; Eiiani tu auscultato e coclis.e statione habitationis tuae ; ut facias omnino prout clamaverit ad te extraneus ipse ut experiantur omnes populi terra: nomen tuum, tum ad reverendum te » sicut populus tuu* jisra<!l,tum ad cognoscendum nomen tuum invocari super domum hanc, quam aedifi-
54 Quum procedet populos tuuein bellum contra inimicos suos via , qua mittes cos: si orabunt via civitatis huius, gur.m elegisti, & hujus domus , quam asdificavi nomini tuo:
Js' Tunc exaudias e cociii orationem eorum

tum.Öc depreeationetn eorum : ut peragas causam eorum.
56 Quum peccaverint in te (nam nemo fss.qui non peccet) Sc iratus contra eos,exposueris eos inimico : ita ut captivos abduxerint eoJ illi, a quibus captivi sunt, in terram longinquam,aut propinquam :
^7 Si reducent in animum tuum in ea terra , ubi detinebuntur captivi: ut conversi , dcprcceneur ce in terra captivitatis suas,dicendo,peccavimus, perverse egimus, & improbi fuimus :
)8 Et revertentur ad te ex toto corde tuo, Lc ex toto animo suo in terra captivitatis suat, ubi captivos detinebunt eos > & o- rabunt via terrae sus,quam dedisti majori bus ipsorum, humsque civitatis, quam elegisti,& hujus domus,quam »dificavinomi
;9 Tum exaudias e coelis,e statione habitationis tus,orationem eorum,&deprecationes eorum,ut peragas causam eorum: 8c condones populo tuo , qus peccaverint contra ce.
40 Nunc Deus mi, sint qusso oculi tui aperti, & aures tus intemS ad orationem, «juaoraWtur ■uevsus locum hunc.
41 Nunc, inquam, surge Jehova,Deus ad requiem tuam,tu & arca roboris tui: Sacer- dotes tui, Jehova Deus, induantur salute,St quos benigne accipis , lactentur de eodem
41 Jehova Deus,ne avertas faciem uncti tui ; r ecordate benignitatum Davidem servum tuum.

C A P. VII. DtdicAtio templi diuimtw* stf- probata.

Q Uümque absolvissetSchelomoh orare,il- lico ignis descendens e oxlis.absurosit noiocaustum,& sacrificia,gloria Jehova implente domum illam;
: Adeo ut non poiTent Sacerdotes ingredi domum Jehovs :quum implevisset gloria Jehovs domum Jehovs.
V Omnes autem (israelits , videntes , quum descenderet ignis ille,& gloria Jeho. vs in domum ; inflexerunt fe facie in ter ram,verius pavimentum,& incurvaverunt fe , celebraverüncque Jehovam , quoniam bonus esi, quoniam in seculum benignitas
4 Rex veto,& totus populus: sacrificarunt sacrificia coram Jehova.
c Sacrificavit enim rex Schelomoh sacrificium boum ; vicies bis mille,& pecudum centies vicies mille : quum dedicarent domum Dei Rex.Sc totus populus.
6 Interea Sacerdotes in observationibus suis consistebant,Lc Levirs cum instrumentis musicis fehovs,qus fecerat David rex ad celebrandum Jehovam>quoni3m in seculum benignitas'eius,per hymnum Davi- dis traditum in manum ipsorum : Sacerdotes vero alii dangcbanitubis i regione eorum,omnibus Jifraglitis adstantibus.
7 Consecraverat autem ‘-chelomoh internam partem atrii,quae erat ante domu.nje- hova,eb quod paräflet ibi holocausta,8c a- dipes eucharisticorum: nam altare aereum, quod feceracSchcloraohjnon poterat cape*

re holocausta illa,muneraque,& adipes illo«
8 Celebravit etiam Schelomoh festum illud, tempore illo septem diebus, Zc coruS Jisracl cum eo,congregatio magna valde: inde ab ingressu Chamath*,usque ad torrentem Lgypti.
9 Celebrarüntque die octavo interdi- ctum.quum dedicationem altaris celebraf- fent septem diebus,6e festum illud septertj
to Die autem vigesimotertio mensis septimi, dimisit populum in tentoria ipsorum, latos Sc hilares animo de illo bono» quo affecerat Jehova Davidem,Schelomo- nemque,ac Jtfraelem populum suum.

CAP. VIII. Politia, & atconomiaSchelo’ monti.

T)Ostquam autem absolvisset Schelomoh i domum Jehova, & domum regiam j de quicquid venerat in animum Schelomoni facere in domo Jehova, 8<in domo sua, sta eo prosperatus eilet :
r Apparuit Jehova Schelomoni nocte illa : & dixit ei, exaudivi orationem tuam,8« elegi locum huoc mihi pro domosacrifici-
; Si clausero coelos ita,ut non stt pluvia» aut si praecepero locustae,ut exedat terram : aut si immisero pestem in populum meum z
4 Et deprimentes se populus meuS,super quos invocatur nomen meum,oraverint,« requisiverint faciem meam, revertentes ä viis suis malis,viciflim ego exaudiens e coelis, condonabo peccatum eorum» & curabo terram eorum.
5 Jam nunc oculi mei futuri sunt aperti» & aures meae intentas ad orationem ,qui 0* rabitur versus locum hunc.
6 Jam enim elegi,8c consecravi domum istam,ut sit nomen meum ibi usque in seculum : erumque oculi mei,& animus meut ibj omnibus diebus.
7 Tu autem,si ambulaveris coram me» sicut ambulavit David pater tuus,ldque faciendo omnino,prout pracepi tibi,statu- caque mea,& judicia observaveris:

8 Utique stabiliam folium regni tui : quemadmodum pactus l\>m Davidi,patri tuo,dicendo : non exscindetur tibi vir dominans in Jisraele:
9 Sin autem aversi fueritis vos,8e dereliqueritis statuta mea,8c pracepta mea.quas proposui vobis ;& abeuntes, colueritis deos alienos, & incurvaveritis vos honoro» bai-entcreis.
xd Utique exstirpabo istos e terra mea, quam dederam eis,& istam domum,quam consecravi nomini meo.proiiciam a faci* mea: Lc etficiam eam in patcbolam,& in dr- cteriuro inter omnes populos :
11 Et d« domo ista,qu® fuerit excelsa,o- mnf transeunti juxta eam stupor obveniet: dicet enim, quimohrem fecit Jehova sic terra isti,domuujue isti ?
11 Ac dicent,eo quod dereliquerunt Jehovam,Deum maiorum suorum,qui eduxerat eos e terra JEpypri; prehendciünt- que deos alienos, & incu-vantes se eis, coluerunt eos: idcircoindu:itin eos totum malum illud. Caput VHI
i; Fui
»4

15 Fuit v«rb eXlstif Viginti annis, quibus «dificavitSchelonvoh domumjehov«, Lc domum suam;
14 Ut civitates illas, quas reddiderat ChutamSchelomoni, aedificare cSchelomoh, & habitatores collocaret ibi Jifraelitas.
15 Pergens quoque Schelomoh iu Cha- nsatham Txobae ; quum fortior fuisset ea.
16 Adificavit Thadmorem in deferto j & omnes civitates armamentariorum, quas aedificavit in Chamatha:
t 7 Adificavit etiam BetlvChoronem superiorem, & Beth-Choronem inferiorem, civitates munitas, inftruCito muris, portis, & vectibus: . .
18 lt*m Bahalatam, & omnes civitates armamentariorum, qu« tränt Schelomom, & omnes civitates curruum,ac civitates e- quitum; denique pro toto desiderio Sche- lomonis id, quod desideraverat «clificare Jeruschalaimis, Lein Libano,&in rota terra dominatds fui.
19 Totius populi, qui relictus fuerat ex
Chitthseo, & Emor«o,& Perizz«o, Chiv- v*öque,8c Jebus«o,qui non erant e jifrae- raele: ...
»0 Ex horum filiis, eos,qui relicti erant, post hos in ipsa terra, quos non consumse« Tant filii Jisraeliseos adegit Schelomoh in tributum,usque in diem istum.
21 Ex Jiiraelitis autem, quos non reddidit Schelomoh servos in opus stium(nam e- rant viri militares,8e principes tribunorum ejus, prsfectaque curruum, & equitum e- jusj
22 Ex illis, niquam, erant, principes curatorum , qui pro rege Schelomone cura» bant,ducenteni quinquageni; qui domina* bantur illi populo.
'a$ Filiam vero Parhonis deduxir Schelomoh e civitate Davidis in illam domum, quam aedificaverat ei: dixerat enim, non posset habitare uxor mecum in domo Davidis, regis Jisraelismam sancta fune ista,in qua: ingressa est arca sehov«.
24 Tunc offerebat Schelomoh holocausta Jehov** super altare Jehov« , quodex- ctruxerat ante porticum :
if Idque rem diei quotidie offerendo, secundum praeceptum Moschis, quibusque sabbathis, öenoviluniis, statisque temporibus, ter quotannis: m festo azymorum, it in festo septimanarum,ac in festo tabernaculorum.
26 Et constituit secundum rationem Davidis, patris fui,distributiones sacerdotum in ministerio eorum, & Levitarum in custodiis ipforumi, ad laudandum & ministrandum coram sacerdotibus, ad quodque officium diurnum die suo, janitores quoque per distributiones eorum in unamquamque portam : nam sic praeceptum fuerat Davidis,viri Dei.
27 Neque recesserunt d praecepto regis, imposito Sacerdotibus, Lc Lcvitis,in omni officio,& thesauris adminiftrandii.
28 Ita constitutum est totum opus Sche- lomonis usque in istum diem,inde d fundatione domus jehov« usque dum absolvisset <am,perfecta domo jehova:.
29 Tunc profectus est Schelomoh Hetzio» sicra Gcbcri*,8c prope Elothas, ad littus ma-

ris, in terram £dom«onini*
p Misit vero eiChuram per servos suos naves, & servos peritos maris ; qui abeuntes cum fervis Schelomonis Ophirum, acceperunt inde quadringenta & quinquagin- tatalenta auri;8cacculerum«ct ad regemSche- lomonem.
C A P. IX. Regina Scheb* invisit Sthelo- 1 mo nem. '
O Egina autem Scheb« audiens famam j IVSchelomonis,venit ad probandum Sehe- \- lomonem«nigmatibus,|eruschalaima,cum exercitu numeroso admodum, & camelis ferentibus aromata, aurumque plurimum»
& lapides pretiosos: & accedens ad Sche- lomonem.eloquuta est apud eum,quicquid erat in animo suo.
2 Cui indicavit Schelomoh omnia verba ejus» neque fuit absconditum quicquam Schelomoni,quin indicaret ei.
3 Quapropter, quum videret regina Schebsesapientiam Scheiomoms ; Lc quamque domum,quam aedificaverat:
4 Cibum etiam mens« ejus,& consessum servorum ejus, statumque ministrrorum e- jus, Le vestimenta eorum,similiter poculis ejus cum vestimentis eorum, & ascensum ejus,quo ascendebat in domum jehov«: non erat in ea amplius spiritus.
5 Tandem dixit regi, verum eft verbum illud,quod audiveram in terra mea i de rebus cuis,& de sapientia tua.
6 Tamen non credidi verbis illorum, usque dum venirem, 8c viderent oculi mei, sed ecce non indicatum fuerat mihi dimidium amplitudinis sapienti« tu«; superas famam illam,quam audiveram.
7 Beati homines tui, 8c beati fervi tut isti» qui stant coram te jugiter, & audiunt sapientiam tuam.
8 Sit jehova Deus tuus benedictus, qui delectatus est te, ut collocaret te in folio suo regem pro Jehova, Deo tuo ; eo quod diligit DeuStuus Jisrae'em,quem statuat in seculum, ideo imposuit te illis regem, ut exerceres judicium,& justitiam.
9 Et dedit regi centum viginti talenta auri, aromataque multa valde, & lapides pretioso» : nam non sunt adve&ä amplifts aromata huiqsmodi, quanta dedit regina Scheb« regi Schelomoni.
to (Nam etiam fervi Churami, & fervi Schelomonis, qui attulerant aurum ex O- phiro, advexerant ligna thyina, & lapides pretiosos;
11 Ec paraverat rex e lignis illis thyinis aggestam viam in domum Jehov«,& in domum regis, citharasque, & nablia pro cantoribus : non fuerunt visa talia ante in terra Jehud«.)
12 Rex vero Schelomoh dedit regin« Scheb« pro toto desiderio ejus, quod petivit, praiter compensationem eorum, qu« attulerat ad regem : tum revertens,abiic in terram suam ipsa cum fervis suis.
SUttm pondus auri, quod obv«- niebatSchelomoni,anno unoquoq; sexcen- toium & sexaeinta Scsex talentorum auri.
14 Pr«ter id,quod publicani negotiatorum, & mercatorum afferebant : etiam o- ran« reges Ar«bi*,8c proceres cjusregm-

nis afferebant aurum,& argentum Sthclo«
15 itaque fecerat rexSchelomoh ducentos clypeos ex auro malleato ; sexcentorum fidorum aurum malleatum,imponebat clypeo unicuique.
16 Item trecenta scuta ex auro malleato , trecentos fidos aureos imponebat scuto unicuique, qua; posuit rex in domo saltus Libani.
17 fecerat praeterea rex folium eburneum magnum; tzc obduxerat illud auro
** 18 Sex autem gradus erant huic folio cum clivulo ex auro, huic folio continentes, Lc fulcra manuaria hinc & inde, ad locum feflionis; & duo leonesstamesjuxta fulcra haec manuaria.
19 Duodecim quoque leones stantes ibi ad fex gradus eius hmc Scinde: non fuit fastum tale in ullo regno.

20 Insuper omnia vasa potoria regis Schclomonis, erant aurea,8c omnia vasa domus scitus Libani ex auro asservato: nihil inerat argenti, «simabatur temporibus Schelomonis nullius pretii*
21 Nam naves regis obibant Oceanum cum fervis Churami: semel ternis annis veniebant n. ves Oceani,afferentes aurum, ik argentum,ek ora,Lc simias,& pavones.
ii Sic major erat rexSchelomoh omnibus regibus terra :; divitiis Sc sapientia.
15 Et omnes reges terra; qu*rebant aspectum Schclomonis ; ut audirent sapientiam ejus,quam indideratDeus animo eius.
24 Isti quoque afferebant quisque munus suum : instrumenta argentea,8c instrumenta aurea ; vestimentaque, arma,8c aromata, equos,& mulos : rem annuam quot-,
25 Ita ut essent Scbelomoniquater mille praesepia equorum, Sc currus » Sc duodecies mille equites : quos collocavit in civitatibus cumium,8t apud.regem Jerufchalaimis*
26 Erätque dominium habens in omnes alios reges »inde a flumine Euphrate usque sd terram Pelischthaeorum, & ulque ad terminum JEy pci.
27 Er reddidit rex argentum Jeruschalai- mis, üt lapides; cedros autem reddidit, ut sycomoros , qu* in loco depresso crescunt multitudine.
28 Pendebant enim vectigal equorum ex jEgypto mercatores Schelomoni exo- mnibus aliis regionibus.
29 Reliqua: autem res Schelomonis priores 8 c posteriores ,• nonne sunt scriptae in verbis Nathanis Propheta:,& in prophetia Achij* Schilunrini; & in visione Jehdonis, videntis de Jarobharr.o,filio Nebati •
Regnavit vero Schelomoh Jeruschalai- iTiJs super totum Jiscaclem quadraginta annis.
$1 Quümque occubuisset Schelomoh cum patribus suis, &sepelivissent eum in civitate Davidis patris eius , regnavit Rechab- ham,filius eius pro eo.
C AP. X. RecbdMum juuemle potius,quam fenile consilium f erutus, scidit regnum in Aum partes, quarum maximam obtinet la m robham%
I C O R U M. Cap.to.
Unc abiit Rechabham Schecemum: nam Schecemum conveniebant omnes jis» raelitas ad constituendum cum regem.
2 Fuerat autem,quum audivistet Jarob- ham,filius Nebati,qui erat adhuc in/Egy- pto,quo fugerat metu Schelomonis regis; ut reverteretur Jarobham ex Agypto.
} Nam Iijtaelit* miserant accerfltum eum: venirque Jarobham,Sc totus Jisrael ; & alloquuti sunt Rechabhamum,dicendo:
4 Patet tuus durum imposuit jugum nobis, nunc ergo leva nos servitute ista patris tui dura, & jugo ejus gravi, quod imposuit nobis.Sc serviemus tibi.
5 Qui dixit cis adhuc triduum differte, tum revertimini ad me ; sic abiit populus.
6 Interea ir" insilium rexRechabham cum senioribus,,ai steterant ame Schelo- monem patrem ipsius,durn esset in vivis,dicendo ; quomodovos consilium iniretis ad respondendum populo huic aliquid ?
7 Qui alloquuti sunt eum,dicendo,si fueris facilis populo huic,gratificando eis,Se alloquutus fueris eos verbis bonis: utique erunt tibi fervi omnibus diebus.
8 Sed reliquit consilium seniorum, quo consuluerant ei; 8c iniit consilium cum iis, qui a pueris educati fuerant secum,stantibus coram ipso:
9 Dixitque eis,quod vos consilium iniretis , ut responderemus aliquid populo huic , quod alloquuti sunt me, dicendo ; leva nos jugo isto , quod imposuit pater tuus nobis ?
loTum alloquuti sunt eum isti,qui a pueris educati fuerant cum eo,dicendo : sic dices populo isti,qui alloquuti sunt tc,dicen* do:pater tuus grave effecit jugum nostrum, tu ergo leva illud* nobisrsic alloqueris eos, minimus digitut meus densior est lumbis pa-
n Jam vero pater meus oneravit vos jugo gravi, ego autem superaddam iugo vestro: pater meus castigavit vos scuticis,ego autem flagellis aculeatis.
12 Quum ergo venisset Jarobham,& totus populus aa Rechabhamum die tertio ; quemadmodum edixerat rex, dicendo,re- vertimini ad me die tertio :
ii Respondit eis rex duriter: nam dereliquerat rex Rechabham consilium seniorum.
14 Et alloquutus est eos ex consilio puerorum suorum, dicendo; pater meus grave effecit jugum vestrum , ego aurem superaddam illi: pater meus castigavit vos scuticis» ego autem flagellis aculeatis.
15 Quum itaque non auscultässet rex populo (erat enim causa a Deo, ut praestaret Jehova verbum suum , quo alloquutus fuerat per Achi jam Schiluntinumjarobhamum, filium Nebati.)
16 Omnes Jisraelita?, quia non auscultaverat rex ipsis; responderunt populus regi, dicendo , quae nobis portio esset cum Davide ? utique non esc nobis possessio cum filio Jifchai, quisque ad tentoria tua, 6 jisrael, tam prospice domui tu*, David ; sic abiie totus Jisrael in tentoria sua.
17 Tantum super filios Jisraelis, qui habitabant inter civitates Jehud*, regnavic Rechabham.
V L >8 Quum«

Cap.io.tt. i!, C H R O J
,8 Quümque misisset rex Rechabham Hadoramum, qui praeerat tributo, obruerunt eufn Jisraelit* lapidibus,ita ut moreretur: q.u‘mobrem rexRechabham totis viribus conscenso currussugit Jeruschalaima.
19 Sic defecerunt lisraeiit* ä domo Da- vidis usque in hunc diem.
CA p. X 1. Retimib.tni druntitur ab oppugnandis lifra-Jim, urbes cxftruit, LeuiM- rum,^pio)um occursu fortificatur.
Q Uun. autem venisset Rechabham Teru- schaiaima; congregavir ex domo Jchu- d*,Öc Binjaminis centum octoginta millia delectorum hominum , gerentium bellum ; ad pugnandum contra Jisraelem,ut reduceret regnum illud adRechabhamum.
2 Sed fuit verbum jehov*ad 5 chemah- jam virum De:,dicendo ;
? Edic Rechabhamo , filio Schelomonis, regi Jehud* ; & omnibus Jisraelicis in Je- buda.öc Binjamine dicendo:
4 Sic ait jehova,ne ascendite,neque pugnate contra fratres vestros , reverrimini quisque domum suam , nam a me facta est res ista; qui auscultantes verbis jehov*, aversi sunt,ne proficiscerentur confrajarob- hamum.
c Itaque reseditRechabham jeruschalai- mis; & «dificavit civitates ad munitionem in Jehuda:
6 Adificavit,inqudm, Beth* Lechemum,& H«amum,8cTheKoham ;
7 Item Betl>-Tzurem,8c Socuntem, 8c Na dullamum:
8 Gathum quoque,& Marescham,8e Zi-
^9 Et Adora)'ima,S£lacii'chum,8c Haze-
is Et Tzorham, & Ajalonem, & Chebro- «em,qu* fünf in Jehuda,6c inBimamine ; civitates munitionum.
rr Confirmavicque has munitiones ; ui- iponens in eis antecessores,& apothecas cibi ; &olei,& vini
irEt in unaquaque civitate clypeos,8c spicula, denique confiimaviceas quanipluri- ir.üm: ita fuite ; u$ jehuda,& Binjamih.
15Sacerdotes quoque,& Levir*,qui erant in toto Jifraelcj stiterunt se ei ctoto termino suo.
14 Nam derelinquentes Levit* pr*dia suburbana sua,& possessionem suam, abiverunt ad Jehudam, & Jeruschalaima : quum rejiceret eos Ja, obham, & fifii ejus»ne sacerdotio fungerentur Jehov*;
r< Statueretque sibi sacerdotes pro excelsis , 8c pio d*monibus 3 & pro vitulis, quos fecerat. ,
16 Et.fequuti illos ex omnibus tribubus Jisraelis,qui dedebant animum suum ad requirendum Jebovam,Dcum Jisraelis i venerunt Jeruschalaima ad sacrificandum Je- hov*,Deo maiorum suorum,
17 Qui confirn.arunt regnum Jehud*, 8c fortificgrunt Rechabhamum,filium Schelomonis ad triennium : nam ambulaverunt in via Davidis, 3 c Sthelomoni s triennio.
18 Accepera autem sibi Rechabham u- xorem pr*ter Mochalnth;im»filiarn Jeiimo. thi, filii Pavidis, Abihajilam,filiam Eliabi, filii Jischaiaji,

1 «9 Qu* peperie ei filios; Jehuschurn,8c Schemanam,8c Z,ehamum.
20 Tost hanc vero duxit Mahacam,filiam Abschalomi; qu* pepent ei Abijarn »Sr Hatthaium,& Zizam.öc Schelomithum.
ri Amabat autem Rechabham Mahacam, filiam Abschalomi pr* omnibus uxoribus suis, Sc concubinis suis,nam uxores octodecim duxerat, 8f concubinas fexaginta: unde genuit viginti octo filios, Sc fexaginta
rr Idedque Rechabham constituit primarium Abiiam, filium Mahac* antecessorem inter fratres ipsius, quia erat constituturus eum regem.
2$ Et prudentiam adhibens.dispersit de ! omnibus filiis suis per singulas regiones 1 j ehud«, Sc Binjaminis, in omnes civitates | munitionum, quibus indebat commeatum > copiosum: & procuravit eh multitudinem 1 uxorum. _ ;

C AT. XII. 'Rechabham, ejusque subditi
peccant,(pf uniti resipiscunt.

Uit autem,quum stabilivisset Rechabham
regnum, quümque confirmatus esset, ut relinqueret legem Jehov* totus jifrael
2 Unde fuit anno quinto regis Rechab- 1 hami, ut ascenderet Schischak, rex Agypti ' contra Jeruschalaima > quia praevaricati j erant contra jehovam: ■
; Cum miüe d icentis curribus, & cum . fexaginta millibus equitum : innumero- M que populo,qui veniebant cum ipso ex A- >! gypco,Lub*is,Succ* : s,& Athiopibus ;
4 Capeietque civitates ipsas munitionum, qu* erant Jehud* : & veniret Jeru- schalaima usque.
e Schemahia vero propheta ille»veniens ad Rechabhamum ac-principes Jehud*,qui i congregati erant Jeruschaiaimis, metu Schilch2ki: dixit ei », sic ait Jehova, vos dereliquistis me, ideo ego quoque derelin- 1 quo vos tradendos in manum SchischnKi.
6 Tum deprimentes i'e principes J istae- . lis, 8i rex,dixerunt,justus esi Jehova.
7 Quos, quum videret jehova, se ipsos depress,sse. fuit verbum jehov* adSche- rnahii-w, dicendo; depresserunt se ipsos, non perdam eos: sed pr*stabo eis mox li- ; berationem« neque effundetur excandescentia mea super Jeruschalaima per Schi- sehakum :
8 ied erunt ei servi; ut experiantur ser- j vitutem mei, 8c servitutem regnorum re- liquarum regionum.
e. Ascendens iraque Schisehak.tex Agy- pti Jeruschalaima ; accepit thesauros domus jehov*, & rhesauros domus regis, o- mnia\ inquam, illa accepit: accepit etiam scuta aurea,qu* fecerat Tchelomoh.
10 ssro quibus fecit rex Rechabham scuta *rea: qu* deposuit in manum pr*fe- ctorum cursoribus, qui observabant portam domus regis.
u ErJtqiie 6X quo veniebat rexin domum Jehov*; ut venientes cursores afferrent ea, deinde referrent ea ad procoetonem cursorum.
, 2 Quum itaque se depressisset.aversa est ab eo ira jehov*,ut non perderet omnino;

 enamque erga Jehudam usj-M est verbis bonis.
Confirmavit ergo se t«x Rechabham Jerulchalaimis, & regnavit : nam natus u- num & quadraginta anno# Rechabham, i quum regnaie inciperet, septendecim annis regnai it Jerufchalaimis» civitate,quam . elegerat Jehova ad collocandum non.cn suum ibi ex omnibus civitatibiM tribuum Jisraelis, & nomen matris ejus Nahama Tdammonicis.
j 14 Fecit autem malum : nam non com- I paravit animum suum ad quaerendum Jt- hovam-
1 c Res vero Rechabhami priores,& posteriores annon lunr scriptae in verbis Sche-
j mahjas, prophetas,& Hiddoms,videntis in | genealogiis ? etiam bella Rechabhjnii contra Jarobhamum omnibus eorum diebus ?
16 Denique, quum occubuisset Rechabham cum patribus suis, 8t fepultus eflet in civitate Davidis; regnavit Abija,filius ejus

C A P. XIII. dbija Deo confisus, feliciter 1 pugnat centra Jarobbumum.

Nno decimo octavo regis Jarobhami; regnare coepit Abiia super Jehudam.
2 Tribus annis regnavit Jerufchalaimis, cuius matri nomen Micau,filia Urielis e Cibha : hellumquc fuit inter Abi jam, & Ja- robhamum-
; Quamobrem junxit Abija copias, robore valentes bellatores, quadringenties mille viros delectos ; Jarobham vero instruxit contra eum aciem cum octingenties mille viris delectis.valentibus robore.
4 Tum suigens Abiia e summo monte Tzemaraiimorum, qui tsl in rr.onranisE- phraiimi» dixit,audite me Jarobham,8c totus Jisratl.
$ Annon vestrüm erat agnoscere Jehovam, Deum Jifrafclistradidisseregnum Da- vidi super jHVaälcm in seculum ; ipit,& filiis ejus fdedere falis ?
6 Attamen sUrrexit Jarobham,filius Ke- bati, servus Schelomoriis, filii Davidis ; & rebellavit contra dominum suum.
7 Deinde congregati lunr ad eum homines vani, nequistirm, qui foctificarunt se contra Rechahhamum, filium Schelomo- nis: quum Rechabham elTec puer,ac mollis animo j neque confirmaret se adversus illos.
8 Et nunc vos cogitatis confirmare vos adversus regnum Jehova:, quod t(J in manu filiorum Davidis »quamvis sitis multitudo magna , tamen penes vos vituli aurei sunt , quos fecit vobis Jarobham in deos.
9 Annon dep'ulistisSacerdotes Jehova?, filios Aliaronis, & Levitas t & fecistis vobis Sacerdotes , ut populi reliquarum regionum, quemlibet venientem ad consecrandum ministerium suum juvenco subrumo, Sc arietibus septem,estque Sacerdos iis,qui non sunt dii ?
10 Nos autem babetnitf Jehovam , Deum nostrum,quem non dereliquimus; Sacerdotes autem ministrantes Jehova: sunt filii A- haroniSjflc Levita: sunt iii opere suo :
11 Et adolent Jehova: holocauv.a quolibet mjiic,& quolibet vcljmc,suffitum quo-

que aromatum,& dispositionem panum super mensam mundam , & lychnuchum aureum cum lucemis-ejus rurant, accendendo quolibet vesper« ; observamus enim observationem Jehova:, Dei nostri; vos autem dereliquistis eum.
12 Quare ecte nobifeum t/lin principiis Deus ipse ; 8c Sacerdotes cus cum tubis clangoris ad clangendum contra vos»filii lisraelis, ne pugnetis contra Jehovam, Deum majorum vestrorum , non enim fecundaremini.
Interea Jatobham jusserat diverte^ insidias,ut invaderent eos i tergo; ita erane UsradiU k fronte Jehudxi*, insidiae vero a tergo eorum-
14 Adfpicientes autem Jehadaei, quod ecce sibi initabat bellum U fronte , & a tergo, inclamarunt Jehovam : Sacerdotes vero clangebant tubis.
11 Clanxerunc etiam viri Jehuda: fuitque clangentibus viris Jehud« , ut Deus pseg« afficeret Jarobhamum, & totum Jisraülena coram Abija,& Jehuda.
16 Quamobrem fugerunt Jisrailita: metu Jehu3«e i tradidjtque illos Deus in manum horum.
i? Percusserunt enim.eos Abija,& populus eius,percuffione magna : ira ut caderent confosli ex Jifraeliris quingenties mille,viri delecti.
t8 Ita depressi sunt JisraeliraJ terppore illojSc forti ficati filii Jehuda: »quia nitebantur Jehova,Deo majorum suorum.
19 Nam persequutus Abiia Jarobha- rrum, cepit ab eo civitates,Beth-Elem cum villis ejus, & Jeschanam cum villis cius; Hephr3vin quoque cum villis eius.
10 Neque obtinuit vim Jarobham amplius diebus AbijL : sed quum plaga affe- cisTet eum Jehova,mortuus est.
ai Confirmatus ergo est Abijaiqui duxerat sibi uxores quatuordecim : unde genuit viginti duos filios,Sc sexdecim filias.
22 Reliqua: autem res Abi'L, & via: ejus, ac verba ejus; scripta sunt in commentario prophetae Hiddonis.

C A P. X I V. Jsd cultum Vei refiituit,ut •
bei lchud* <fdiftcdt,& Äthiopes devindt.

Q Uumauttm occubuisset Abiia cum patribus suis, & sepelivi stiem eum in civitate Davidis , regnavit AC^ filius eius pro eo ; diebus ejus quievit tetfa decem annis.
» Er fecit Asa quod bonum,& rectum videtur in oculis Jehov* Dei fui.

; Amovit enim jJtai ; a alienigenarum, atque excelsa ; & confregit statuas eorum, succiditque lucos eorum 4 Et dicens Jehudzeis, ut requirerent Jehovam« Deum majorum ipsorum j & ut facerent legem,Sc praeceptum e»us ■ c Amovit ab omnibus civitatibus Jehuda: excelsa, Sc subdiales siatuasiquum quiesceret regnum coram eo.
6 Aidificavit quoque civitates munitionis in Jehuda » quum quieseerer ca terra,& nullum gereretur fecum bellum annis illis , nam quietem dedcr.'t Jehova ei.
7 Dicebat enim Jehudacis,*difuemus ci- vitates has, 6t circumdemus muio, & turribus, ya.visjöc vectibus > tantisper dum haec terr«

terra nobis «seposita «si, quand-oquidem re- quisivlmus Jehovam,Deum noiUam,requirentibus dedit quietem nobis circumquaque ; quapropter aedificarunt, & prosperati sunt.
8 Fuerunt autem Asa: copiae, serentes «lypeum , &spiculum ;c Jehuda trecentorum millium,« Binjamine autem ferentium scutum , & tendentium arcum ducentorum octogínc3 millium : omnes hi valentesro-
^ Quum prodiifiet contra eos ZerachJE- thiops, cum copiis decies centies millium, te curribus ter centies : veniitetque Mare- fcham usque.
»o Quo procedens Asa adversus eum; instructis aciebus,in valle Tzephit* ad Ma- »escham :
11 invocavit Asa Jehovam, Deum suum, dicens ; 6 Jehova, nihili ejt apud te, opem ferre destituto viribus,intercedendo abundanti uiri&ws,opem fer nobis, {ehova Deus noster,nam tibi innitimur,Sc in nomine tuo venimus conrra multitudinem istam : o Jehova,Deus noster «?, ne obtineat virts contra te mortalis.
ir Tum plaga affecit jehova JEthiopes illos coram Asa,8c coram Jehuda, fugerünt- que Lchiopes.
i; Quos persequutus est Afa,& populus, qui cum eo erar ad Gerarum usque; cecide- suntque ex Äthiopibus tot,ut non esset illis instauratio, quia fracti eram coram Jehova & coram exercitu ejus: ita deportarunt isti praedam multam valde.
14 Fercusserunt etiam omnes civitatum intolte circa Geranum , nam invaserat eos metusjehovse,spoliäruncque omnes civica* tes illas,in quibus spolia multa erant*,
1 $ Atque etiam habitatore? tentoriorum pecuariorum percusserunt» & captivos abducendo greges quamplurimos,8e camelos, reversi sunt Jeruschal 3 tma.
CA 1 \ XV* Hazarje conrionemotics,remonet Jsei reliqua* abomindtioneSt& populus
solemni juramento obedientiam Deo novet. Um Hazariam , filium Hobedi incessit spiritus Dei:
2 Quo procedens ante Asam,dixit ei,au* dite me Asa,totusque Jehuda,& Binjamin : Jehova fuit vobiscumi dum fuistis cum eo, 'it si requiretis^im , praesto erit vobis , sin derelinquetis "m,derelinquet vos.
; Dies enim multi aguntur fisraelitis, smeDeo vero, &sine Sacerdote docente, ac sme lege.
4. Quod si conversus fuisset,quum angustia esset sibi, ad Jehovam Deum Jisraelis , requirentibus ipsum praesto fuisset illis.
C Sed temporibus istis non ess pax exeunti , 8c redeunti; verum vexationesma- f nae super omnes habitatores regionum il-
6 Adeo ut contundantur gens gente , & civitas civitate: quia Deus vexat eos omni angustia.
7 Vos ergo confirmamini, neque sint remissa: manus vestr*: est enim merces operi
8 Quare,quum audiret Asa verba ista ,& prophetiam illam ferifirtm ab llobedo pro-

pheta,confirmans se, abstulit reliquos abominandos deo$ e tota terra Jehuda:,& Bin« jaminij, atque ex illis civitatibus, quas ceperat de montanis Ephrajimi:renovavitque altare JehoY*,quod erat ante porticum jehova:. *
9 Et congregavit totum Jehudam,& Bin- jaminem, Lillos, qui peregrinabantur apud eos, ex Ephrajimo & Menasche , etiam e Schimhone: nam defecerant ad eum ex Jis- raelicis plurimi, quum vidissent Jehovam, Deum ejus esse cum eo.
i o Itaque congregati Jeruschalaima,mense tertio i anno quintodecimo regni Asae ;
ti Sacrificaverunt Jehova: die illa,que de' prxda attulerant ,* boves septingentos , 8c pecudum septem millia ;
ir Iniveruntque foedus de requirendo Jehova,D«o majorum suorum,ex roto corae suo,& ex toto animo suo:
i; Adeo utquisquis non requisiturus esset Jehovam, Deum Jisraelis morteafh- ciendus esset: sive parvus,sive magnus, sive vir,sive focmina.
14 Et juräruntjehov*, cumsonomagno 8 c clangore,tubilque,ac buccinis.
1 s Laetabantur enim omnes Jehudserde isto juramento (nam ex toto animo suo ju- rayeranr)quod,quum roro studio suo requi- sivissem <um,prarflo fuisset ipsis : dederat enim Jehova quietem ipsis circumquaque.
r6Quinetiam Mahacam,aviam Asx regis amovit, ne esset Augusta > eo quod fecerat cum luco horrendam statuam i & succisam Asa horrendam statuam eius,comminuit,ac combussit ad torrentem Kidronem,
17 Excelsa quidem non amota sunt «X Jisiaelessed animus Asa: fuit integer omnibus diebus ejus
18 Et retulit res consecratas a patre suo, & res consecratas ä se in domum Dei,argentum, 8e aurum,& instrumenta;
r 9 Bellum enim non fuerat: usque ad annum trigesimum quintum regni Afar.
C A P, XVI. j{sa peccat,& peccati sui censorem Cbanani in vincula conjicit; tandem cxpedibm agrotansmoritur.
Nno trigesimo sexto regni As», ascendens Bjhscha, rex Jisraelis contra Jehu- dam» aedificavit Ramäm: ne sineret egredi, aut regredi quenquam ad Asam regem Je- hud».
2 Sed depromens Asa argentum,& aurum ex rhesaurisdomüs Jehova:, &domüs regis; misit ad Ben-Hadadum , regem Syriae, qui habitabat Darmasci»dicendo ;
; foedus inter mc,0c te, üt inter patrem meum, Ä patrem tuum: eccc mitto ad te argentum »& aurum » age , irritum fac foedus tuumciJmBahfcha» rege Jisraelis, ut abscedat i* me.
4. Et auscultans Ben-Hadad regi Asae,misit pj insipes copiarum suarum contra civi* tatej Jisjaclis,quae percusserunt Hijonem,
Le Di«ne , m,8£ Abtl-Maiima : omnesque civi* tat« aTfBäfstSsiNriorum Naplnhali.
5 linde suitaudiente Bahscha, ut desisteret ab *iificandaRama,quia facitbatSyrut,
ut cessaret ab opere suo.
6 Tunc Asa rege assumente torum Jehuda M , deportarunt lapider Ram *»ot ligna

ejus, quibus asdificabat Bahscha; &asdifi- cavit ex illis Gebahum,8c Mitzpam-
7 Quamobrem illo tempore venic Cha- namvidens , ad Asant regem Yehudas; & dixit ei jqujndoquidcm innixus 'cs rege Syrias, ac non innixus es Jehova, Deo tuo,idcirco proripiunt se copia: regis Syriae, ne fmt ad manum tibi.
8 Annon Äthiopum iliorum, & Lybium erant copiae numerosas curribus , Ac equitibus quamplurimum ? tamen quum innitereris Jehova,tradidit eas in manum tuam.
9 Quum Jehova: oculi discurrant per totam terram,ut firmum sc exhibeat erga eos, guorum animus integer efi erga ipsum, stulte egisti in hac re: nam porro futura sunt contra te bella.
toTunc indignatus Asa contra videntem illum,tradidit eum in carcerem Cippi, quia indignatione percitus erat contra eum de hac re: & conquassabat Asa quosdam ex populo tempore illo.

ii Sed ecce resAsac priores,& posteriores; ecce suntscript« in libro regum Jehu- dsc,8c Jisraeiis.
ii jEgrotavic autem Asa anno trigesimo* nono regni sui , ex pedibus suis, usque eo ut morbus eius summe invalesceret > tamen ne in morbo quidem suo requisivit J eho- vam,sed haesit medicis.
i) Denique occumbens Asa cum patribus suis » mortuus est anno quadragesimo primo,ex quo regnare coepit.
<4 Quem sepeliverunt in sepulchris eius, quas foderat sibi in civitate Davidis ; deponentes eum in cubili, quod impleverat aromaticis speciebus , paratis unguentario opere: Ac combusserunt ei ustionem odorum perquam maximam.
CAP. XVII. Uboschaphat reformat er-
defiam,& politiam .
R Egnavit itaque Jehoschaphat, filius eius pro eoj&con firmavit se supcrjisraglem. iNam disposuit copias per omnes civitates Yehudas, quas munitas erant ;8e disposuit stationarios perregioneJehudas,& per civitates Ephrajimi,quas ceperat Asa,pater ejus.
^ Eratque jehova cum Jehoschaphato: qui ambulabat in viis Davidis , patris fui prioribus,& non requirebat Bahalimos.
4 Quia Deum patris sui requirebat, & in praeceptis ejus ambulabat: ac non imitabatur factum Jifraelitarum.
§ Ideo confirmavit jehova istud regnum in manu ejus, ita ut darent omnes Jehudaei munus Jehoschaphato: sic fuerunt ei divitia:,& gloria copiose.
6 Elato itaque animo suo ad vias Jehovas; amplius adhuc amovit excelsa, Lc lucos ex
7 Et anno tertio , ex quo regnare capit, misit cum pr assestis suis, cum Ben-Chajile, & cum Hobadja , & cum Zecarja,&cum Nethaneele , & cumMicaja ; ad docendum per civitates Jehuda:;
8 Cumillis, inquam,hos Levitas,Sche- mahjam,8t Nethanjam,Zebadjam,& Hasoe- lem & Schemiramorhum,& Jehonachanem, & Adoni jam, 8cTobi jam, &Tob*Adoni jam levitas: quibuscum mnt Eiisttutuah, St]ch»laasacetde[cf;

9 Qui docuerunt in Jehuda, habentes fecum librum legis Jehova: ; 8 c obiverunt o- mnes civitates Jehuds, docentes populum,
io Pervaserat autem metus Jehova: omnia regna regionum,quas erant circa Jehudam; ut non gererent bellum contra Jehoscha« phatum.
11 Quinimo a Pelischthaeis adferebant ad Jehoschaphatum munus, & pecuniam indictionis ; etiam Arabes adducebant ei greges,arietes septies millenos septingentenos & hircos septies millenos septingentenos.
ii Ita Jehoschaphat pergebat crescere usque ad summum; Ac asdificavit injehuda arces,& civitates armamentariorum :
i $ Et res multa: erant ei per civitates Je« hudas jac homines bellatores,valentes ro« bore Jeruschalaimis.
*4 Quorum numeratio per paternas familias eotum:ex Jehuda chiliarchorum Ha- dna princeps , quicum erant valentium robore trecenta millia:
»5 Et fecundum hunc Jehochanan princeps , quicum erant ducenta octoginta millia.
16 Et secundum hunc Hamasja, filius Licti,sponte se offerens Jehovas;quicum etant ducenta millia valentium robore ;
17 Ex Binjamine vero valens robore El- jadah ; quicum erant armati arcu, aut scuto ducenties mille :
18 Et secundum hunc Jehozabad , quicum erant centum octoginta millia expeditorum ad militiam.
19 Hi erant,qui ministrabant regi praster eos,quos disposuerat rex per civitates munitas in tota Jehuda.
CAP. XVIII. lehofcbapbat impie ,
infciirrter/e ronjun^/t Orbabo.
Q Uum autem essent Jehoschaphato divi* tias,& gloria copiose ; affinitate se junxit Achabo.
i Deinde descendit exactis aliquot annis ad Achabum Schomronem , cui mactavic Achab pecudes , & boves copiose, populoque , qui erat cum eo : & incitavit eum, ut ascenderet contra Ramothas Gilhadis.
$ Dixit enim Achab rex Jisraeiis Jehoschaphato,regi Jehuda:, iturüsne es me cum Ramothas Gilhadis ? qui dixit ei,sicut ego, sic tu, & sicut populus tuus, populus meus» ut tecumfimut in isto bello..
4 Dixit praeterea Jehoschaphat,regi Jisi. raelis; consule,quaslo,hoc ipso die veibunx Jehovas:
5 Tunc congregatis rex jisraeiis prophetis suis quadringentis viris,dixit eis;ucrum ituri fumus contra Ramothas Gilhadis in bellum istud , an destiturus sum ? qui dicebant »ascende, traditurus enim est Deus in manumregis»
6 Dicente vero Jehoschaphato, a’nnon #J| hic propheta jehovae amplius; ut consulamus ex eo ?
7 Dixit rex Jisl-aeiis Jehoschaphato,am- pliüsvir quidam cjl, ex quo consulas Jeho- vam,at ego odi eum,quia non prophetat de me bonum , sed omnibus diebus fuisma- lum,i$ efi Micajehu,filius Jimlas:dixit veri* Jehoschaphat,ne loquatur rexita.
: 8 luquc advofans rex jisraeiis aulicum
unum»

unum,edixn,festinanter adducMicajehu, filium Jiml*.
9 Interea rex Jjsraiflis,& Jehofchsphat rex Jehud*,sedentes quisque in solio suo, induti vestibus regiis confidebant in area, aA ostium porta: Schomronis; & omnes prophet* illius prophetabant coram eis.
10 Fecerat enim fibi TzidKija,filius,Ce- nahan*cornua ferrea ; 8e dicebat,sic ait Je- hova, his feries Syros adeo, ut consumas
11 Omnes quoque prophetae 'Ili,prophetabant fimilicer, dicendo : ascende Ramo- «has Gilhadis, & prosperare, tradituruse- nim est Jehova in manum regis.
ij Nüncius autem ille , qui iverat vocatum Micajehu, alloquebatur eum, dicendo, verba prophetarum istorum ore uno bonum prophetant regi: fit,quasso, verbum tuum.ut unius illorum,ut eloquaris bonum.
i z Cui dixit Micajehu t ut vivit Jchova, quod edixit Deu$mcus,id eloquar.
14. Quum ergo ingressus esset ad regem : dixit rex ei, Mica, utrum ituri fumus contra Ramothas Gilhadis in bellum » an deiti- sticurus sum? qui dixit,ascendite,& prosperamini, scilicet,tradentur in manum ve-
1 c Dicente autem ei rege, quoties ego tandem adjuraturus sum te, ut non eloquaris mihi,nili veritatem nomine Jehov* •
16 Dixit,video omnes Jisraelitasdisper- sum ire montes illos,ut oves,quibus non est pastor: nam dixit {ehova ; non erit dominus istis, revertantur quisque domum suam cum pace.
t7 Tum dicente rege Jisraelis Jehoscha- phato , nonne dixeram tibi, fore,uc non prophetaret de me bonum,sed malum ?
,8 Dixit,propterea audite verbum Jeho- vse : vidi Jehovam sedentem in solio suo,8e totum exercitum catiorum adstantes a dextra ejus,& sinistra eius.
19 Ubi dicente Jehova,quis pelliciet A- ehabum,regem Jisraelis,ut ascendat,& corruat apud Ramothas Gilhadis? prarrerea dicente » hic dicit hoc modo , & ille dicit illo
10 Tandem prodiit quidam spiritus, qui consistens coram Jehova . dixit, ego pelli-' ciam eum : dicente vero Jehova ei, quo pacto?
21 Dixitj egressus,ero spiritus mendacii in ore omnium prophetarum ejus; rum dixit; Pellicies, etiamque pratvalebis, exi.Sc
22 Quare nunc.ecce indidit Jehova spiritum mendacii ori ruorum prophetarum istorum: interea Jehova loquutus est contra te malum.
2; Tunc accedens Tzidkiia, filius Cena- han*,percustitMkaiehu in maxillam,& dixit , quanam via transivit soiritus Jehova: k me,ut alloqueretur te ?
24. Cui dixit Micajehu,ecce tu videris illo ipso die ; quo ingredieris intimum conclave ad abscondendum te.
ac Dixit vero rexjifraclis» prehendite Mi- cajehu,8creducire eum ad Amonem.pssefc- ctum civitatis,& ad foaschum,filium regis:
26 Quibus dicetis, sic edicit rex, ponit« istum in carceres alite eum pane anguste,

8c aquä anguste .donec rediero cum pace.
27 Dixit vero Micniehu.si plane reversu* fueris cum pace,non loquutus fuerit Jehova per me: praeterea dixit,audite populi, quotquot sunt.
18 Itaque ascendit rex Jisraelis cum Je- hoschaphato , rege Jehud* contra Ramo- thasGilhadis.
29 Ubi dixit rex Jisraelis Jehoschapha-* to,quum distimularet se,processurus in pr*« lium , tu vero induere vestimentis tuis : sic dissimulante se rege Jisraelis , proiefferunt in praelium.
p Rex autem Syri* pr*cepem pr*fe- ctiscurruum suorum.dicendo,ne pugnatote contra parvum, <iut contra magnum, sed contra regem Jisraelis solum.
Fuit itaque , quum 1 irientes praefecti curruum Jehoschaphatum, ut ipsi dicerent, rex Jisraelis est , Lc diverterent contra eum ad pugnandum: sed exclamanti Jehoscha- phato Jehova auxiliatus est, & avertit illos Deus ab eo.
;r Nam fuit» quum viderent pratfecti curruum , eum non esse regem JisiaLlis » ue revenerencur ä persequendo cum.
;; Sed quidam jaculatus arcu simplici animo,percustic regem Jisraelis inter com- mifi’uras.8c lorica: p artes: quapropter dixit auriga: suo,deflecte manu tua,ut educas me c caltris.quia aegrotus factus sum.
)4 Quoniam autem invjicscebac praelium eo die . rex Jisraelis destinebat currus suos adversus Syros usque ad vesperam ; qur.m- obrem mortuus est» quo tempore occidio i'ol-_

C A P. XIX. Uhofthaph&t Apropbetacor-
reprM,resipiscit.

R Eiertente autem Jehofchaphato » rege Jehud* domum siiam , cum pace Jeru- fchalaima:
2 Prodiens in conspectum eius Jehu,filius Chanani .videns > dixit regi Jehofchapha- to, gn improbo auxiliari, « osores Jehova diiigeS ?& propter haec tibi incumbitfer- vem irak Jehova.
§ Veruntamen res bor* invent* fime apud te : (juod removisti lucos e terra ,& constituisti animum tuum ad qu*rendurr> Deum.
4. Deinde resedit Jehoschaphat Jeruscha- lairrtis: postquam conversus obivisset per populum,a Becrschebahousque ad montana Ephr3'imi,8: revoca (Tet eos ad Jchovam, Deum ro.vorum ipsorum;
< Constituifsetque rudices in ea regione peromnes civitates Jehud* munitas, cuique civitati:
6 Edicens judicibus ; videte , quid siris facturi, non enim pro homine iudicaturi estis,ted pro Jehova : qui vobiscum suturu* est in rebusiudiciariis- t Qua*e nunc insit pavor Jehov* vobis : observate » & facite, non estim est apud Jehov am I|eum nostrum iniquitas , aut acceptio personarum,aur sumtio muneris.
H Atque etiam Jciuscha.aimis constituit Jchofthciphtit c Lcviiis,8c .acerdotibus ,8e ex primo.ibus paternarum familiarum Jis- rte'lis.ad judinJ Jeliovse, k ad lites, quum 1cvc1tMemHr1D.Jc1usehaU.raJ..

9 kr pnecepic eis , dicendo ,sic facitote cum timore Jehovas,cum fide,& cum animo integro :
10 Uc quascunque lis p crvenent ad vos,a 1 fratribus vestris residentibus in civitatibus suis.de disnimine inter caedem 8 c cacdem,in- rerlegeniSc praeceptum,statuta & judicia i admoneatis eos, ne rei fianc Jehovas, 8 c incumbat fervens ira vobis ,8e fratribus ve- lhis: sic facitote,ut non ircis rei.
1 1 Ecce autem Amarja , Sacerdos prima- | rius inter vojiin omni negotio Jehovae.Ze- [badia vero .filius Jischmaelis.ameceflbrin domo jehudse, in omni negotio regio,cum moderatoribus 8c Lcvitis expositi sunt vo- bis.confirtnate vos>& faciie,8c Jehova aderit Lquo.
i , , . - — -- - ' ■ - -

CA 1 *. X X. Tiiurr.flnts lebosthaphati fu- per Syros,ftd obfccdi« cum impio Arbazja nmpitur.

F Uic autem polles »venientibusMoabitis, & Hammonitis ,& alrji , qui trans Ham- monitas habitabant, cum eis, contra Jehc- i fchaphacumm bellum :
i Venerunt,qui indicarent Jehoschapha- to»dicendo »invadit re multitudo magna e transmarina r<^r'one,ex Syria; qui ecce sunt •d Chatzationem Tbatnaris, ea cjt Hen- Gedi.
} Timens vero,composuit Jehoschaphat faciem suam ad quaerendum Jehovam,&indixit jejunium toti Jehuda?.
4 Itaque congregati sunt Jehudasi ad requirendum opem a Jehova: etiam ex omnibus civitatibus Jehudas convenerunt ad re- 1 quirendum Jehovam.
s Tunc flans |ehoschaphatin congregatione jehudse , & feruschalaimorum , apud domum Jehovas, ante atrium novum :
6 Dixit ; Jehova ,Deus majorum nostrorum ; ndnne tu es Deus in coelis , & ru dominaris in omnia regna gentium ; ira ut in manu tua (it vis & potentia,ac nemo tibi postit obsistere ?
7 Ndnne tu,Deus noster, expulisti habitatores terrae huius a conspectu populi tui Jisraelis; & tradidisti eam semini Abraha- mi,diligenti te,in seculum ?
8 m qua habitantes,aedificaverunt tibi in «a sanctuarium pro ^pmine tuo,dicendo :
9 Si obvenerit nobis malum , put'a gladius, tudicium, aut pestis,sive fames,consistemus ante domum hanc, 8c coram te,nam nomen tuum est in domo hac : quare inda- man; es te ex angustia nostra , exaudias, &
io Nunc autem ecce Hammonitae, & Moabita:, & montana Sehiris , in quae non permisisti Jisraeluis ingredi,quum venirent e rena ^gypri: quamvis recesserint ab illis,8e non perdiderint illos:
u Tamen ecce,ipsi rependunt nobi$;ad- veniendo.ut expellant nos ab haereditate tua , quam haereditaiio iure possidendam tradidisti nobis.
i2 Deus noster, ännon judicia exerciturus e stes in eos ? nam non est in nobis vis obsistendi multitudini magnae isti invadenti nos : & nos nescimus,quid facturi simus,sed in te dejtoi fünf oculi nostri.

i; interea omnes Jehud«ei stabant corarv Jehova ; etiam parvuli eorum , uxores eorum,& filii eorum-
14 Tunc Jachaaiclem,filium Zecari*,fi!i« Lenajre, filu Jehielis, filii Matthaniat levi- tam e posteris Asaplii, incessit spiritus {«- hovae in medio ipsius congregationis;
i< Et dixit,attendire omnes Jehudai, & habitatores Jeruschaloimorumj & rex Je- hoschaphat: sic ait Jehova vobis, vos.'nc timetote, neque consternamini metu multitudinis magnae istius, nam non vestrum eris hoc pialium,sed Dei.
16 Cras descendite versus ens,ecce ascensuri sunt per clivuin Tzitzi,& invenietis eos in extremitate vallis» in fronte deserti Jeruelis.
t7 Non erst vestrum pugnare in hoc pr4- lio : sistite vos, consistite, & videte salutem Jehovas erga vos Jehudai» 8e Jenifchalai- mani.ne timetote, neque consternamini» cras exite ante tos , nam Jehova aderit vobis.
18 Tunc inclinavit Jehoschaphat verticem, facie demiffa in terram : omnes quoque jehudaei , Le habitatores Jeruschalai- moium prociderunt coram Jehova, incurvando se honorem exhibentes Jehova:
19 Et surrexerunc Levitas c posteris Ke- hathitarum,Öc e posteris Korachaeoium ; ad laudandum Jehovam, Deum Jifraiflis voce magna summe.
20 Deinde surgentes mane, exiverunt ia desertum TheKohae: quibus exeuntibus» consistens Jehoschapha: dixit,audite me Je- hudasj , & habitatores Jeruichaldroorum $ firme credite Jehovas,Deo vestro,& confirmabimini , firme credite prophetis ejus, 8c prosperabimini.
21 Ita consilio habito cum populo,constituit musicos Jehovas » & laudantes decorum sanctitatis : qui procedendo ante expeditum exerrisum,dicerent,celebrate Jehovam, quoniam in seculum benignitas'e- jus «jt.
22 Quando autem inceperuntcantum,& laudem, disposuit Jehova insidiatores con- traHammonitas.Moi’bitas,8f montanos Sehiris procedentes in Jehudam,ita ut afficerentur plagis. ,
1; Nam institerunt Hammonitae.S: Moa- bicas contra habitatores montis Sehiris , ad internecioni devovendum , & perdendum eos: & quum absolvissent conrra habitatores Sehiris, juverunt inter /«,ut alter eflec alteri perditor.

24 interea Jehuda veniebat ad ipsam speculam, versus desertum illud : quumqu« respicerent ad multitudinem illam, ecce e- rant cadavera prostrata humi, nec erat su-
15 Quapropter advenit Jehoschaphat cum populo suo , ad diripiendum prasdam eorum, inveneruntque inter eos copiose,tum facultates cum cadaveribus.tum instrumenta desiderabilia,quae ipoliaverunrsibi, 2dei»
uc non essent ferendo: fuerümque per triduum diripientes praedam illam,magna e- nim erat.
2k Die autem quarto, congregaverunt s« in convallem benedictionis, ubi benedixerunt JctiovU : Idcirco vocant numen !oc| illius,

iUiuJ , convallem benedictionis usque in hunc diem.
r? Poste» reversi Omnes viri jehudx.fi: Jeruschalaimorum cum Jehoscfxiphato in principiis ipsorum,Ucreverrerentur Jeru- schalaima cumlxtina: namlxtitiä affecerat eos Jehova ab hostibus eorum :
»8 Venerunt jerufchalaima cum nabliis, Zc cum citharis» & cum tubis ad domum ■fehov«.
J 29 Et incessit pavor Dei omnia regna illarum regionum , quum audirent pugnasse Jehovam contra host«s Jisraelis.
jo Ita quievit regnum Jehoschaphari , quietem largiente illis circumquaque Deo illius.
Regnavit igitur Jehoschaphat super Jehudam : natus triginta quinque annos, quum regnare inciperer, vigimi quinque annis regnavit Jeruschalaimis,cuius matri nomen Haxuba,filia Schilchi.
Et ambulavit in via patris fui Asa.ne- que recessit ab ea : faciendo quod rectum videtur in oculis Jehova.
i; Verüntamen excelsa non amota sunt: nam adhuc populus non comparaverant animum suum erga Deum majorum suo- rum.
Reiiqux autem res Jehoschaphati priores, Se posteriores ; ecce sunt scripta in verbis Tchu, filii Chanani, qui jussus est referre in fibrum regum Jisraelis.
Postmodumvero consociavit se Jcho- schaphac ,rex Jchudx cum Achazja, rege lisraisiis :is auiem improbissime agebat.
$6 Eum autem consociavit sibi,ad faciendum naves,quibus obirent Oceanum; fece- runtque naves Hetxjone-Geberis.
\7 Quapropter prophetavit Elihezer, filius Dodav* Mareschanus contra Jcho* schaphatum,dicendo ; quandoquidem consociasti te cum Achaxja , disrupit Jehova opera tua: ita confracta sunt naves, neque obtinuerunt wn obeundi Oceanum.

CAP. XXI. leboramo sanguinario pr*di- titurab Elija,iff cucnitimors ex morbosa- Aiflimo.

Q Uum autem occubuisset Jehoschaphat cum patribus suis,fepultu (que esset cum partibus suis in civitate Davidis : regnavit jehqram,filius ejus pro eo.
2 Mute erant fratres filii Jehoschaphati* Hazarja,&Jcchiel,& Zecarja.Sc Hazarja,& Wicael, Se Schephatja 5 omnes hi filii Jeho- fchaphati,regis JisraVIis;
; Quibus dederat pater eorum dona multa argenti, Scauri, 8c rerum pretiosarum, cum civitatibus munitis in Jehuda ; regnum vero dedit Jehoramo, quia erat primogenitus.
4 Surgens autem Jehoram,ut confirmaret se in regno oatris fui, interfecit omnes fratres suos gladio: etiamque aliquos e principibus Jisraelis.
5 Natus triginta duos annos Jehoram, quum regnare inciperee;octo annos regnavit Jeruschalaimis:
6 Quibus ambulavitin via regum Jisrab- l!s.quemadmodum faciebant familia'Aeha- bi, nam filia Achabi erae ei uxor : fecftque quod malum vWitur io oculis Jehova;,

7 Noluit tamen Jehova perdere domum Davidis, propter illud socius,quod pepigerat cum Davide ; Sc quemadmodum dixerat se daturum lucernam ei, Sc filiis eius 0- mnibuS diebus.
8 Temporibus hu ; us defecit Edom, ne subjectus esset Jehuda ; & conftituerunc super se regem.
9 Quapropter profectus estjeharam cum prxfcciis suis, & omnibus curribus suis fecum; fuitque ipso suegente nocte, ut percuteret Edomxum circumjacentem sibi, & prafectos curruum ejus.
10 Persistente autem Edomo in defectione, ne subjectus esset Jehuda usque in diem istum, tunc defecit Libna eodem tempore, ne subjecta esset ei: quia dereliquerat Jehovam, Deum majorum suorum.
u Etiam ipse fecit excelsa in montibus Jehuda : effecicque, ut scortarentur habitatores Jeruschalaimorum, imo impulit cum Tehüda.
i» Quamobrem pervenit ad eum scriptum ab Elija, propheta, dicente; sic ait jehova, Deus Davidis, patris tui, propreres quod non ambulasti in viis Jehoschaphati» patris tui.ficin viis ACie ,regis Jehuda :
1; Sed ambulasti invia Regum JisraeMis* & effecisti,ut scortarentur jehuda,8c habitatores Jeiusthalaimoruni,'sicut effecit domus Achabi,ut scortaretur lifrael : insuper etiam fratres cuos, domesticos patris tui» meliores te imerfecisii ;
14 Ecce Jehova affecit te plaga magnä in populo tuo; & in filiis tuis, Sc inuxoribus tuis.atque in omnibus facultatibus tuis.
1 f Tu quoque agitaberis morbis magnis» morbo intestinorum tuorum ; per duos annos continuos, donec exeant intestina tua pra morbo illo.
16 Excitavit itaque Jehova contra Jeho- rarnum animum Pelischthaorum, Lc Arabum,qui sunt finitimi jEthiopum.
17 Qui ascendentes contra Jehudam, irruperunt iu regionem ekis,& abduxerunt captivas omnes facultates, qua inventa sunt in domo regis, etiamque filios ejus, 8 c uxores ejus, ita ut non relinqueretur ei filius,nisi Jehoachaz,minimus filiorum eius-
18 Deinde post omnia hac ; affecit eum Jehova jn intestinis eju$ morbo illo, adeb ut nulla elset medicina.*
19 ferrexit enim de anno in annum* adeb ur quo tempore exihattcrminusille» completis annis duobus, exirent intestina ejus, cuim1 morbo ejus, 8c moreretur morbis, gravissmis: neque fecerunt ei populus e- ius ustionem odorum, similem ustioni majorum (luorum.
io N atus triginta duos annos erat quum regnari inciperet, & octo annis regnavit Jeruscblriaimis; quos transegit sine voluptate, da* sepelierunt eum in civitate Davidis,sed nonm/epu ichris Regum.

CAP« XXII. •Afhtziam,regem lehud*»

Ö* I egCOl H/Ya' ti* oeridit lc~
bu‘:*eeidcnte autem Hathalja semenrf
gium^reservatuifuit loafch.
C onstituerunt autem habitatores Teru- schalaimorum regem Acha*;am, filium «jus minimum pro eojiwmomncs P! ,ore *

inteifecem turma qaxedam, qua venerat cum Arabibus in castra: ica regnavit A- chazia,filius Jehorami,reX Jehud*.
z Cujus matri nomen Hathalja , nata Homri, agentis quadragesimum secundum annum,quum Achaxja regnaret : qui anno uno regnavit Jeruschalaimis.
z Hic etiam ambulavit in viis domüs A- cliabi ; nam mater ejus erat consiliaria ejus ad improbe agendum.
4 Itaque fecit,quod malum videtur in oculis Jehova, sicut domus Achabi: ipsi enim erant ei consiliarii post mortem patris eius,adeo ut perdiderint eum.
j Etiam in consilio eorum ambulavit i
5 refectus cum Jehoramo,filio Achabi,rege israelis in bellum contra Chazaelem, regem Syris ad Ramothas Gilhadis ; ubi pei- cuiTerunt byri Joramum.
6 Quum autem reversus e liet, ut se curaret] izrehele, quia affit ici.im eam plagat, quibus perculTeranc eum apud Rarnam: quando prxliabatur cum Cbazaele.rege Syris ; Hazarja,filius Jehora . i,rex Jehud* descendit ad invisendum Jehoramum,filium Achabi Jizrehclcm, eb quod atgrotuS eilet.
7 Sed a Deo fuit proculcatio Achazia, veniendo ad Joramum ; nam procellit cum Jehoramo ad Jehu,lilium Nimschi venientem ; quem unxetat jehova ad exscindendum domum Achabi.

8 Fuit enim ,quum judicia exerceret Je- liu contra domum Achabi, ut inveniens principes Jehud«,& filios cognatorum A- chazja, ministrantes Achaxja, interficeret eos.
9 Deinde quasivit Achaziam» ceperunc- que cum ^ is autem fe absconderat in Schomrone) & adductum eum ad Jchu , morte affecerunt eum ; ac sepeliverunt eum,quia dicebant,filiqj estjehoschaphati, qui quasivit Jehovam ex tota anima sua : ita non ciaf domui Achazja, qui obtineret vites ad regnandum.
io Quapropter Hathalja, mater Achaz* jx , quum videret mortuum esse filium suum, turgens perdidit totum semen regium domus Jehud*.
11 Sed accipiens Jehoschaphath,filia regis Joaichum, filium Achazja,furrim subreptum cum e medio filiorum regis, qui afficiebantur m->rte, abdidit ipsum, & nutricem ejus in conclavi lectorum ; abscondit autem eumJehbjchaphath,filiaregisJehora- n,i, Uxor jehojjdji Sacerdotis, quia ipsa erat soror Achazia, metu Hathalix, ut ea non afficeret eum morte.
i2 Ita fuit cum ipsis in domo Dei latitans fex annis > dum Hathalja regnaret super
C A 1'. X X 111. I cbojAdab conjiituit regem toasibum : Hdthdljam curat occidi, £r re~ fonn<Ltecccltsi&m.
Nno autem septimo confirmans fe Je- ho)adah,assumsit centuriones, Hazar tam, filium Jerotlumi, & Jischiruelem, filium Jehochbnanis.ik Hazariam,filium Hobedi, Vc Mahaiejam, filium Hadaja, ac Elischa- phatum.filium Zicri fecum in foedus ;
2 Qui circumeuntes per Jcfiudam, con- gicgaverunt Levitas ex omnibus civitati-

,bus Jehud*, 6e primarios paternarumfa- milidium Jitraclis: qui venerunt Terutcha- laima.
; Dum pepigit tota illa congregatio foedus in domo Dei <um rege : quumdixistec eis Mio/jdufj, ecce filius regis regnaturus est» quemadmodum promisit Jehova posteris Davidis.
4 Hac esi res, quam facturi estis: tertia pars vestrüm ingredientium sabbatho ex Sacerdotibus, & Levitis,sunto janitores liminum :
5 Et tertia altera adesto domui regis, reliqua vero tertia in porra prxcipuj : totus autem populus in atriis domus Jehov*.
6 Sed ne ingreditor domum Jehova, nisi Sacerdotes, & qui ministrant ex Levitis, ipsi ingressuri sunt, quia »ancti sunt: at totus populus observanto obsciVationem Je-
7 Sed cingent Levit* regem circumquaque, quisque cum armis tuis in manu sua, ut quisquis vemurus est in domum istam, morte afficiatur; deste igitur regi,quum ingredietur,& .»jum egredietur.
Hltaque fecerunt Levit*, 8c :otus Jehu- da , omnino prout praeceperat Jehoiadah Sacerdos,astumserur.t etiam quisque homines suos, ingredieotes sabbatho cum egre- diencibus sabbarho: non enim eXemerae Jehoiadah Snce-do5 ullas distributiones.
9 Dedjtque- Jehojadah Sacerdos centurionibus hastas, & scuta, Sc umbones, qui fuerant regis Davidis j qui erant in domo Dei.
ro Quumque constituisseteotum populum, cum mfisili cujusque in manu ipsius, a latere domus dextero usque ad lacus domüs sinistrum, verius altare, deversus domum, apud regemcircumquaque ;
11 Prodi^xeiunt filium tegis, 8c imposito ei coronamento, jdque cum testimonio, constituerunt eum regem; & ungentes eum Jehojadah,& filii ejus.dicebant.vivat rex.
12 Quum autem Hathalja audiretstrepi- tum populi concursantium,8cfiwentiuai regi, ingressa est ad populum in domum je-
i; Ubi videns, quod ecce rex stabat in sua columna in ingressu, 6c principes, ac tuba aderant regi, tocusque populus terra latus clangebat tubis, Sc musici instrumentis musicis,qui exemplo prxibant ad favendum regi : laceravit Hathalja vestimenta sua,dicens,conjuratio, coniuratio/
14 Jussit auremjchojadah Sacerdos exire centuriones,prafectos copiarum : edicens eis, jubete istam exire intra ordines, & qui sequetur istam, morti ttaditor gladio ; dicebat enim sacerdos, ne afficitote cam morte in domo Jehova.
K Itaque dispoiuejunt ei custodias laterales, & abiit per aciirun porta ecuorum versus domum regis ; ubi morteaftecerunc eam-
16 Tunc pepigit Jehoiadah foedus inter illum, & totum populum,ac renem » ipsos fore populum Jehova.
17 Postea ingressi totus populus xdem Bahulis,demoliti lünt eam, & alr; > •-> eius, imagine.que tfiusperfTcgeiunr;M.’t.i»anem
U veto,

vero, Sacerdotem Bahalis occiderunt ipsa altaria.
,8 Ec reposuit Jehojadah prasfccturas in domo Jehova?,commissas Sacerdotibus Le- vitis, quos dillribuerat David in domo Jc dovre ; ad offerendum holocausta Jehovae sicut scriptum est in lege Moschis, 'tum las- titia, & cum musica; secundum dispositio ncmDavidis.
19 Restituit quoque janitores in portis domus Jehova?} ut non ingrederetur immundus ulla re.
10 Quumque assumsissec centuriones, & magnificos, dominantesque in populo, ac totum populum terr* » deduxit regem e domo Jehovae,ingrefsiquc sunt per portam summam domum regis ; & collocarunt regem in folio regni.
1« Et laetati sunt totus populus terrae, ac civitas conquievit} postquam Kathaljam morti tradiderunt gladio.

C AP. X X 1 V. loctstb vivente tebojad&ho bonus ,pojltA degener at,& punitur.
N Atus septem annos Joasch, quum regnare inciperet, quadraginta annis regnavit Jerusebalaimis: cujus matri nomen Tiib?a,e Beer-Schebabo.
i Fecitque Joasch» quod rectum videtur in oculis Jehovae, omnibus diebus Jehoja- dahi sacerdotis.
$ Quum autem accepisset ei Jehojadah uxores duas j genuit filios,& filias.
4 Fuitque postea,quum esset Joascho jn animo instaurare domum Jehovae.
< Ut congregatis sacerdotibus ac Leviris, ediceret eis, exite per civitates Jehudas, & congregare a toto Jisraeile pecuniam ad curandum domum Dei vestri de anno in annum, vos itaque festinate in hoc negotio : sed non festinarunt Levitas.
6 Quapropter vocans rex Jehojadahum primarium, dixit ei,quare non habuisti quaestionem de Levitis.uc afferrent a Jebu- da,8c Jeruschalaimis collectam Moschis,servi Dcj,& congregationis Jisraelis i ad tentorium convemüs ?
7 Hathalja enim improbissime se gerente, filii ejus perruperant in domum Dei : «riamqUc onmes res consecratas domui Te- Jiovse,aptaverant Bahalimis.
8 itaque edicente rege,aptaverunt arcatp alicuius pofuerüntque eam in porta do- miis Jehova?,foris.
9 promulgavemntque in Jehuda, & Je- julchalaimis.uc afferrent Jehovae collectam Moschis, fervi Dei, imperatam Jisraeli in
10 Tunc laetantes omnes principes, & totus populus} attulerunt, & iniecerunt in arcam,donec absolvissent tn/fdursl) e.
xt Eiatque, quo tempore exportaturus erat arcam ad delegatos regis per Levitas, ut quum viderent multam esse pecuniam, conveniret scriba regis cum delegato sacerdotis primarii, & evacuarent arcam illam, postea deportantes,reponerent carri in loco suo : sic facientes de die in diem, colligebant pecuniam copiose.
12 Quam tradebat rex, & Jehojadah curatori operis ministerii dornüs Jehova?, V-i mtitede toniMttbsnt pwutor«, & fj-
bros ad instaurandum domum Jehova* , eiia'mque fabros ferrarios.de aerarios ad curandum domum Jehova?;
1; Sic facientibus curatoribus operis,assurrexit in justam constitutionem opus illud per manum eorum ; ita ut resmuerene domum Dei,in formam ipsius,confirmantes
14 Quumque absolvissent,attulerunt coram iege,& Jehoiadaho reliquum pecunia?, unde fecit Instrumenta ad domum Jehova?, instrumenta ministrandi, L offerendi cum acerris ;& quidem instrumenta aurea, & argentea; sic fuerunt offerentes holocausta in domo Jehova? jugiter omnibus diebus Jehoiadahi.

ic Sento autem confectus Jehojadah. & fatur dierum, mortuus est i natus centum triginta annos,quum moreretur.
16 Quem sepeliverunt in civirate Davi- dis cum regibus, eo quod exercuisset bonum inJisraeJe, tum erga Deum,tum erga domum illius.
n Post mortem vero Jehoiadahi venientes principes Jehudae, incurvaverunt se honorem habentes re gi; tunc auscultavit
8 Ita derelinquentes domum Jehova?, Dei maiorum suorum, coluerunt lucos, 8c idola j fuitque fervens ira contra Jehudam, & Jeruschalaima propter reatum illorum
19 Quum misisset ad cos Prophetas, ad revocandum eos ad Jchovam } ijsque con- tcstantibus contra eos,non pra?buislent au-
zo Qjainimo, quum spiritu Dei induent« Zecarjam, filium Jehojadahi, sacerdoti* tpstus.constitilsec ex’editiori loco in populo: dixissetque eis,sic ait Deus,quare transgredimini praecepta Jehovae,ut non prosperemini? quia dereliquistis Jehovam,vi- cilsim dereliquit vos:
21 Conjurantes contra eum, obruerant eum lapidibus ex praecepto r«gis»in atrio domus Jehova?.
11 (Non enim recordabatur Joasch, rex illius benignitatis, quam exercuerat Jehojadah, pater ejus erga se,quum interficeret filium ejus) qui ,quum moreretur, dixi t,videbit Jehova,& requiret.
2} EUit ergo vertente anno, ascendentibus contra eum copiis Syria? : ut invadentes Jehudam, 8 e Jeruschalaima , perderent omnes populi principes de populo ; & o- mnem Praedam eorum mitterent ad regem
J>armafci.
24. Quamvis paucis hominibus venissent copia? “'yrtas, tamen Jehova tradidit in manum eorum copias numerosas valde , quia dereliquerant Jehovam » Deum majorum luoiurhlitain joafchum exercuerunt ju-
7 < Quum autem discessissent ab eo , nam reliquerant eum in mor bis gravissimis ver- /dnttm •conjurarunt interfe ,contra eum s€lV} kW 1 propter ca?des filiorum Jehojadahi sacerdotis, & interfecerunt eum in secto insius, ita mortuus est. sepelivcruntque euni in civitate Davidis, sed non lepehvc* 1 unt eum in fepulchrisregum. _
Atque h: Junt, qm ^pnjwxiiunt mret

U contra eum; *L abed, filius Schimhath« Hammonitidis:& Jehozabad,filius Schim- rithaeMoabitidij.
17 kilii autem ejus, 8c magnitudo oneris impositi ci , & fundatio domus Dei»ecce •funi scripta in commentatio libri regum : regnavjtque Amatzja,silius ejus pro eo.
C A P. X X V.Jmaszia ex bono fit fcflim-M* XTAtusviginti quinque annos regnare c«- INpit Ams»txia,3cviginti novem annis re- navit jeruschal3irr.is : cujus matri nomen ehohaddan e Jerusthalaimis.
i Fecitque qiiod rectum videtur in oculis Jehova: ,• sed non animo integro.
; Fuit autem,quum confirmatum esset re* gnum penes ipsum , uc interficeret servos suos,qui percuiTeranc regem,p3tremsuuni:
4 Filios vero eorum non affecit morte: sed fecrt.sicut scriptum est in lege, in libro Moscbis, prseeepiffe Jehovam, dicendo,ne moriuntor patres pro filiis » 6c filii, n« moliuntor pro patribus , sedquisquelproprer peccatum suum moriuntor. Caf »X X V-
f Praeterea Amatzja congregatis jehu- dx is , constituit eos perfamilias paternas chiliarchos,* centuriones in toto Jchuda , & Binjamine: & recensens eosanatovi- ginti annos,Lc deinceps,invenit eorum trecenta millia delectorum , apttium ad prodeundum in militiam , prehendentium spiculum,aut clypeum.
6 Insuper mercede conduxit exjjsrafeli- ris » centies mille valentes robore , centum talentis argenti.
7 Quare vir Dei venir ad eum,dicendo,o rex» ne venito t«cum exercitus Jisraelita- rum ; nnn enim ist Jehova cum]ifraelit>S , ullo EphiaiimitJium.
8 Sed procede tu,age,confirma te ad hoc bellum: facturus eilet Deus.ut impiegas coram holte , nam est vis in Deo ad auxiliandum, 6c ad faciendum,ut impingas.
9 Dicente vero Amatziaviro Dei, quid ergo faciendum c entum talentis , qua; dedi turma: Jisraelitarum ? dixit vir Dei, est {<- hova dare tibi amplius eo.
10 Separaviriraque eos Amatzja,nempe turmam illam , qua venerat ad ipsum ex E- phrajimo , uc abirent in lorum suum : quapropter accensa est ira ipsorum valde contra Jchudam» & revertebantur in locum suum accensi ira.
11 Interea Amatzia confiimans fe,deduxit populum luum , 8c abiit in vallem falis, iibipertuslit filiorum Schiris decem millia.
11 Et decem mi ilia virorum captivos abducentes Jehudasi, duxerunt ad fastigium petrae:* 'dejecerunt eos e fastigio petr* » ita ut omnes disrumpcrenrur.
i} Turmarii vero illi, quos remiserat A- matzta, ne procederent fecum in bellum, tunc irruerunt in civitates Jehudx a Schcmrone Beth-t horonem usque: & per* cutiemcs ex eis tria millia, diripuerunt direptione magna.
14 Fllic aurem postquam rcJiissctAma- txja a percutiendo Edomaeos , ut adducens dtos filiorum Sehiris, constitueret illossibi deos;8c coiam iliis incuivaret fe , atque «dotei et illis. '
Quamobrem accwsuf ira Jcjioyaiu

Amatxjam: misit ad eum prophetam , qui diceret ei,rur quasris deos istius populi,qui non eripuerunt populum suum e manu tua?
16 Fuit autem,quum alloqueretur ipsum, ut diceret illi rex , an consiliaiium regj tradiderunt te ? desiste, quare percuterem te? itaque destitit propheta , dicens j agnesco Deum iniisie consilium de perdendo :e » quandoquidem facis hoc ,ac non auscultas consilio meo.
17 Tunc inito consilio Amatzja,rexjehu- da:,misit ad Joaschum , filium Jehoachazi» filii Jehu,regem Jisradlis.qui dicerentjage, videamus alter faciem alterius.
18 Misitverb Joasch , rex Jisrafclis ad A- matziam,regem1]ehudje,qui dicerent,quaedam spina,quas in Libano erdt, misit ad cedrum, quae ernt in Libano ad dicendum, da filiam tuam filio meo in uxorem .* interea praeteriens bestia agiestis , quae in Libano erat, conculcavit spinam illam.
19 Cogitasti ,«cce percussisti Edomaeos, ideo extulit te animus tuus, uttibi arroges gloriam : nunc conside domi tuae, quare misceres bellum malo tuo,ut cadas tu,& Je- huda tecum ?
20 Sed non auscultavit Amatzja , quia a Deo id erae, uc rradejet eos in manum horum i eo quod quaslivisient deosEdomzo-
ii Etascendemc Joascho, rege Jisraelis, viderunt alter faciem alterius,ipse*,& Amatzia,rex Jchuda:,apud Berh-Schemefchum, quod est Jehuda:.
22 L’iagä autem affectus est Jehuda coram fisraele > ita uc fugerent quisque in tento-
2; Amat* jam vero*regem Jchuda:,filium foaschi, filii Jehoachari, prehendit Joasch»
, rex Jisraelis apudBeih-Sthemesclnim : deinde adducens eum Jeruschalaima, perrupit in muro Jeruschalaiorum a porta Ephraii- mi usque ad portam angularem »quadringentos cubicos.
24 Denique toto auro, 8c argento,omni- büsque vasis, quae inventa sunt in domo Dei penes Hobed-Edorrum , & thesauris domus regiae,obsidibstsque acttpfo ; reversus estSchomronem.
25 Vixit vero Amatzja,filius Joafchi,rex Jehuda: , post mortem Joafchi," filii Jehoa- chazi regis Jisraelis, quindecim ;“nni5.
26 Reliqua: autem res Amatziae priore* & posteriores . nonne ecce fune scripta: in libro regum Jehud*,& Jisraelis ?
27 Nam ex quo tempore recessit Amatzia a icquendo Jehova,quum fecit r ent contra eum conspirationem Jeruschalaimis,fugit Lacilchum: quamobrem miserunt post tum Lacilchum,ubi morte affecerunt eum.
18 Inde deportaverunt eum equis» &15- pehverunt cum cum patribus eius,in civitate Jehuda:.
C A P.X X V I • Huzzija piwpr*steratM est, sed,(um se efferret,lepri pereusjiM est.
T llm affumentes totus populus Jehudaß Huzzüam, quierat naius sexdfccim annos, constituerunt eum regem pro patre ejus Amatzia.
r ipse ardificävit Elotham.quaru recupe- U 4 rave/

raverac Tehudas; ppstquamoccubuiiletrex curti patribus suis.
$ Natus fexdecimannos Huzzija,q:ium regnare inciperet, quinquaginta duobus annis regnavit Jeruschalaimis: cuius matri nomen Jecolja e Jeruschalairms.
4 Fecitque quod rectum videtur in oculis Jehovas, omnino prout fecerat Amauja pater eiu*.
f Fuit enim intentus quaerendo Deo die* feus Zccarjar, informantis in rebus perci- necribus ad titr.oremDei: 8c quibusdie- bus quassivit Jehovam, fecundavit eum
Deus.
6 Nam procedens, oppugnavit Peiifch- rhLos, Sc perrupit murum Gathi> & Murum Tabues, 8c murum Aschdodi; aedificavit» que civitates in Afchdodasa, & in Pelisch- ibaeorum regione.
7 Et auxiliatus est e! Deus contra Pelisch- tbaos, & contra Arabas, qui habitabant in Guris planitie,& indigenas.
8 Dederunt quoque Ilanmiomtx munus Huzziia:, adeo ut abiret nomen eius usque ad ingressum JEgvpti.quia confirmabat se summe.
9 Nam aedificavit Huzzija turres Jeruschalaimis, ad portam anguli, &ad portam Vallis,6t ad Miktzoham,& firmavit eas.
10 £dstkavir etiam turres in deserto,8e fodit cisternas multas, tam in depresso loco,quam in planitie, eo quod pecoris multum esset ipsi: & agricolae, ac vinitores in montibus, 8cin arviSj nam amator agricul-
it Erant autem Huzziiae copisegeren- tium bellum, aptorum ad prodeundum in militiam turmatim pro numero recensio- ns eorum, fast* per Jchielemscribam, & Mahaseiarr. moderatorem i commissa: manui Chanan 5 * ex principibus regis ;
»2 Totus numerus primorum paternarum familiarum inrer valentes robore, bis mille sexcentorum :
Quorum manui commissi copiarum militarium rcr centies septies mille quin- xenti,gerentes bellum virtute militari, ad auxiliandum regi contra hostem.
14 Quibus paravit Huzzija pro toto exercitu scuta,& spicula, galeasque, & loricas,8c arcus; usque ad lapides fundarum.
1 c Fecit praeterea Jeruschalaimis machinas, ingeniosissime excogitatas, ut essent superturres, & super angulos, ad jaculandum sagittis, &ljpidibus magnis : exivir- que nomen ejus usque in longinquum,quia mirifice adjuvabatur,usque dum confirma-
ift Sed ubi confirmarus est, extulit se animus «jus usque ?deo, u: se corrumperet, & pr*V3ricaretur contra Jehovam, Deum suum: ingressus enim ett in templum JeJiovae, ut adoleret super altare suf- fiiQs.
17 Ingressus vero post eum Hazzarja sacerdos; 8 c cum eo sacerdotes Jchovx octoginta robusti:
,8 Obstiterunt^Fuzznas regi, dicentes 1 «i,non efttuuin.o Huzzija, adolere Jeho- ' V», sed sacerdotum,filiorum Abaronis, qui consecrati sunt ad adolendum : exi e fan-I iiiiario, nam pi*Y.iricacui «5, neque fu:«- *

rnm est tibi glori* i Jehov3,Deo.
19 Tum indignatus est Huzziia,habens in manu sua suffimentum ad adolendum: quumqu« indignaretur contra sacerdotes, lepra exorta elt in fronre eius coram ipsis sacerdotibus in domo Jehovas ab altari suffitus.
ao Respiciens iraque ad eum Haz arja, sacerdos primarius cum omnibus reliquis sacerdotibus, quod ecce esset leprosus in fronte sua, deturbaverunt eum inde: etiämquejpse impellebatur ad exeundum, quia plaga afficiebar cum sehova.
11 Sic fuit Huzzj'a rex leprosus usque ad diem mortissusc, habitans in domo femora leprosus, quum absJsius esset a domo JestoVx.- interea Joth3m,filius ejus praeerat domui regis,indicans populum terrae.
rr Reliquas autem res Huzziiae priores, & posteriores, scripsit Jcschahja, filius Amo- tzi propheta.
r; Tandem occumbente Huzziia cum patribus suis, sepelierunt eum cum patribus eius in agro lepulchrali.qui eratregum, dicebant enim,leprosus est: & regnavit Jotham,k.iur ejus pro eo.
C AP. XXVll. Joth.tm pie regnat, «'que
succtditT. Achaz.
xTAtus viginti quinque annos Jotham, l^quurn regnare inciperet, sexdecim annis regnavit Jeruschalaimis: cujus matri nomen]eruscha,filiaTzadoKi.
i Et fecit quod rectum videtur in oculis Jehovas, omnino prout fecerat Huzziia pater ipsius, tantummodo non est ingressu* templum Jehovas: sed adhuc populus corrumpebant se,
; Hic adificavit portam domüs Tehovse supremam ,* de in muro clivi aedificavit plurimum.
4 Civftateseciam asdificavit in montani* Jehudas; Sc in saltibus aedificavit palatia, Qt turres.
cHic etiampugnans contra regem Ham- monitarum, prasvaluit eis i ita ut darent ei Ilammonitae anno illo centum talenta ar- genti.Sc decies mille coros tritici,similiter hordei decies mille : hoc rependerunt ei Hammonitasetiam anno fecundo,& tertio.
6 Itaque confirmavit se Jotham ; quia comparaverat vias suas coram jehova, Deo suo.
7 Reliquae autem res Jothami,& omnia bella ejuj, vjaeque ejus i ecce fune scriptas in libro regum Jisraiflis.Sc Jehudas.
8 Natus viginti quinque annos erat, quum regnare inciperet: &sexdecimannis regnaverat Jeruschalaimis :
9 Quando occubuit Jotham cum patribus suis, & sepeliverunt eum in civitat« l »avidi* : ita regnavit Achaz, filius eju*
(1 A P. T XV III. Achat impiutrexva»
ril aßi£itur, (3? insuper auget impietatem .
N Atus viginti annos Achaz, quum ille regnare inciperet, sexdectm annis r<- 'gnavic Jeruschalaimis : sed non fecit,quod rectum vi.letur in oculis Jehovas,sicut David pater ipsius. ..
' » Ambulavit tnitn (nvwreguro Ji&ae-

lis,atque etiam fusiles fecit Baha-
limis.
z Praeterea ipse, adolevit in valle filii Hinnomi: & ussit filios suos igne,secundum abominationes gentium,quas expulerat Je* hova a facie Jisraelitarum.
4 Et sacrificabat studiose, adolebatque in excelsis, & in collibus»& sub omni arbore
< Qugmobrem tradidit eum Jehova.Deus ejus in manum regis Syrorum ; qui percu- cientes eum, captivam abduxerunt abeo multitudinem magnam, quam deduxerunt in Darmascum : etiamque in manum regis Jisraelitarum traditus elt»ita ut percuteret eum percussione magna.
6 Interfecit enim FeKach,filius Remali* CK Jehud*is centies vicies mille die uno, omnes robustos , eo quod dereliquissent Jehovam,Deum majorum suorum.
7 Interfecit quoque Zicri, potens Ephra- jimita Mahascjam,filium regis.&Hazrika- mum antecessorem domus ejus, atque EI* Ranam,secundum a rege.
8 Itaque captivo» ducebant Jifraelit* e cognatis suis ducenta milita mulierum, puerorum & putUarum , ac etiam praedam multam diripuerant ex eis iducebamque ista spolia in Schomronem :
9 Quum ibi existens propheta Jehov*. lloded nomine, prodii: ante exercitum illum,qui veniebat in Schomronem, ac dixit eis.ecce propter iram Jehov*, Dei maiorum vestrorum «stuancem contra Jehu- dacos,tradidit eos in manum vestram : & interfecistis ex eis cum indignatione , qui ad coelos usque pertigit.
10 Et nunc filios Jehud* , & Jeruschalai- morum cogitatis subjicere, ut sint fervi, & ancili* vobis ? annon penes vos , vos , tV
,sunt duntaxat reatus contra Jehovam Deum vestrum?

11 Quare nunc auscultate mihi , 3 e restituite hanc captivorum multitudinem,quam abducitis captivam i fratribus vestris :nam *stus ii* Jehov* exundaret in vos.
iz Tunc surgenres homines e primoribus Ephraiimitarum,Hazaria,filius Jehochana- nis , Berecja , filius Meschillemothi, L Je- chizkija, filius Schallumi, & Hamasa, filius Chadlai, adversus venientes ab illa militia :
i $ Dixerunt eis,non estis adducturi hanc captivorum multitudinem huc,quia in reatum gravissimum cederet nobis.qucd vos dicitis,superaddendo peccatis nostris,& reatui nostrp:quia magnus reatus incumbit nobis,& Lstus iras contra Jisraelem.
, 14 Ita dereliquit expeditus quisque rru'.* titudinem illam captivam » & prasdam suam,ante istos principes,& totam congregationem.
1 ? Et surgenres homines quidam,qui ex preist fuerant nominarim » prehenderunt irultitudinem illam captivam , & omnes nudos eorum induerunt exipsaprasda; quumque induissent, & calceissent, cibun;- que, & potum dedissent, atque unxissent eos , deduxerunt asinis qnemque labantem eorum, adduxerstnrque eos Jeiicbuntem,i*i civitatem palmarum , juxta fratres eorum : deinde reversi funr in Schomronem.
»6 Tempore illo misic rex Achag adre-

ges Assyri *,ut auxiliarentur sibi. *
17 Nam adhucEdomaeivenientes, per« cufserant Jehudam,öc abduxerunt captivos.
18 Pehschchzi quoque irruerant in civi* cates depressi agri, & meridianas Jchudz » cepeuntqueBeth-Schemeichum, dc Ajalo- nem , & Gederothas , & Socuntem ac villas ejus, Thimnamque, & villas ejus.Gimzun - tem,ac villas ejui,2c habitabant illic.
igDepnmcbat enimjehovajehudam propter Acluzum, regem Jifrailis; quia abstraxerat |ehudam,uc omnino prxvaricare* cur contra Jehovam.
20 Veniens iraque ad eumThilgath Pii* neeser, rex Assyri* ; angustia affecit eum, non autem confirma» it eum.
r, Nam accipiens Achaz partem ex domo Jehov*, & domo regis,ac principum ; dedit regiAst'yriae,nec tamen fuitauxilio ei.
22 Quocunque autem tempore angusti» afficiebat ipium lebovd, pergebat pr»varicari contra Jehovam: idem erat rex Achaz.
1 Sacrificavit enim diisDarmascenorum» percuticntium ipsum ; dicens , quia dii regum Syri sunt auxilio eis, illis sacrificaturus sum,ut auxilientur mihi; at illi fuerunt ol»/cer,in quos impingeret, ipsi & toti lis- racli.
24 Adeo ut congregans Achaz instrumenta domus Dei , truncarer Instrument» domüs Dei, & occluderet fores domus Jehov*, facerctquc sibi altaria in unoquoque angulo Jeruschalaimis.
»f Etiam in singulis civitatibus Jehud* faceret exceifa ad adolendum diis alienis ; ita provocavit Jehovam, Deum majorum
26 Reliqux autem res ejus,& omnes vi* ejus priores » 5 : posteriores . ecce sunt seri- pt* in libro regum Jehud*,& Jisraeiis.
17 Denique, quum occubuisset Achaz cum patribus tuis, sepeliverunt eum inipi» civitate , Jeruschalaimis, nonenim intulerunt eum in sepulchra regum Jisraelis: rc- gnavitque JcchizKija,filius ejus pro eo.

GAP. XXIX. incipit rc/or-
mationem,

TEchizKija regnare coepit natus viginti J-quinque annos, dc viginti novem annis regnavit Jeruschalaimis : cujus matri nome» Abiia, filia Zecaijz.
2 Et fecit» quod rectum vidttur in oculis Jehov*; omnino prout fecerat David, pator
J Hic ipso anno primo regni sui, mense primo,aperuit fores domus Jehov»,& confirmavit ipsos 54 cerdotes.
4 JufTit enim convenire Sacerdotes , & Levitas , & congregavit eos in plate^r» orientalem :
5 Ac dixit eis,auscultate mihi,o Levit*: jam sanctificate vos, & sanctificate domum Jehovz,Dei majorum vestrorum,& efferte, quod separandum est e sancto,
6 Nam pr* varicati luit patres nostri, 5 . facientes,quod malum z-tderur tn oculis Dei nostri, de eliqucrunt eum: Sc avertentes faciem suam a tabernaculo Jehov*, opposuerunt cervicem :
7 Etiam occluserunt fore* porticus, ex- cinxcruntquc lucc.-nas, & suffitum non a-
U ; do-

oleverunt : denique holocaustum, non obtulerunt in Sancto,Deo Jifraelis.
8 Qu? mobrem fuit fervens'ira Jehov* contra jehudam,& Jerufchalaima » adeo ut tradiderit eos commotioni, desolationi» & sibilo, quemadmodum videtis oculis vestris.
9 Nam eccc ceciderunt patres nostri gladio; & filii nofiri. filiasque nostras,ac u- xorcs nostrae in captivitate fuerunt propter illud.
10 Nunc <JJ ntihi in animo pangere foedus cum lehova , Deo Jifraelis,ut averut se a nobis *slus irasejus.
11 Filii mei,nunc ne erretis: vos enim clepit Jehova.ut stantes coram ipso,ministretis ipli, & uc sitis ipsis ministrantes, & adolcntes.
«i Tum furgentes hi Levit*, Machath, filius Hamafai.& JoÜl.fiiius Hazari*,e posteris Kehathitarum ; ex Mcraritis vero Kifch.filius JIabdi, & Hazaria,filius fehal- lelelis; atque e Gerschonicis Joachi filius Zimrr*,6£ Heden.filius Joachi:
i \ Et c filiis Elitzarhinis,Schimri,& Je- biel.ac e filiisAsaphi,Zecaria,8cMauhahja:
14 E filiis quoque Hemanis, Jechiel , & Schimhi; & e filus JeduchuniSjScheraahja, & Huzziel:
is Congregarunt cognatos suos, Scsanctificae erunt se » veneruntque secundum prsrcepturn regis,ex verbisjehovas.ad purgandum domum Jehov*.
16 Nam ingressi Sacerdotes in interiorem partem donus Jehov* ad purgandum, extulerunt omr.em immunditiem , quam invenerant in templo Jehovas, in atrium don.us Jehovas: recipiebant vero Levit* exportandam in torrentem Kidronis foras.
17 Coeperant autem primo dic mensis primi sanctificarcjfit die octavo ejusdem mensis ingressi porticum Jehovas,sanctificave- runt domum 'Jehovas diebus octo : ita ut dic sexto-decimo mensis primi absolverint.
18 Tum venientes intro ad Jechizkijam regem , dixerunt, purgavimus totam domum Jehovas ;& altate holocausti cum o- mnibus instrumentis eius,& mensam dispositionis cum omnibus instrumentis ejus:
19 Denique omnia instrumenta illa,qu* abjecerat rex Achaz.quum regnaret praevaricatione sua, comparavimus,8c sanctifi- C3vimus ,'cccc autem sunt ante altare Jean Itaque manesurgens Jechizkna rex,
congregavit praefectos civitati ; fk ascendit in doinum Jehov*.
21 Quumque adduxissent juvencos septem, Lc arietes septem, agnösque septem, & hircos lactepces septem in peccatum pro regno, & pro sanctuario, ac pro Jehuda : c- dixit filiis Aharonis» sacerdotibus,ut oifer- reur in altari Jehovas.
11 Tum Jugularunt boves, 8 c accipientes sacerdotes illorum sanguinem,insperserunt in ipsum aJtare'.sinriliter jugulantes arietes, insperterunt illorum sanguinem inaltare» & lugulantes agnos , insperserunt iliosum sanguinem in alt.Tc.
st"stiemb admoverunt hircos peccati ante regem , & congregationem; qui manibus suis nixi sunt cis-

24 Jugulantesque eos sacerdotes .expiaverunt sanguine eorum in altari, ad expiationem faciendam pro toto Jisraele : qyi* toti Jisraeli indixeratreX holocaustum, & peccatum illud.
2fR.esticucrat autem Levitas in domo Jehov* cum cymbalis,cum nabliis,Sceum citharis, ex pracepto l>avidis,8c Gadis, videntis regii,Lc Nathanis prophet* :(nam a > Jehovaprxceprum illud erat per prophetas
16 Itaque adflantibus Levitis cum instrumentis Davidjs ; sacerdotibus vero cum tubis :

27 Edixit Chizkija,ut offerrent holocaustum in altari: Sc quo tempore coepit holocaustum, cocnit musica Jehov*eum ipsis tubis,ldque cum canticU traditis,<5? instrumentis Davidis.repiv Jifraelis.
28 interea tota congregatio incurvabant sese.quum musici canerent, & tubicines tubis clangerent; omnia b*c,usque dum absolutum esset holocaustum.
29 Quum autem absolvissent offerre; procidente' rex.Sc omnes,qui präsentes erane cum eo.incurvaverunt fe ador antts :
pEdixitque Jechizki»a rex.Lc principes Levitis,ut laudarent Jehovam verbis Davi- dis.oc Asaph i videntis: qui cum laudassent, dum agitaretur l*riria ilia» inclinato vertice incurvaverunt se honorem ccbil/enter.
;i Tunc loquutus Jechizki'a, dixit,iam consecrastis ministerium vestrum Jehov«, accedite, 8 c adducite sacrificia,& eucharistica in domum Jehov* : adduxerunt itaque congregatio illa sacrificia, Sc eucharistica,
& omnis voluntarius holocausta-
Adeo ut esset numerus holocausto- 1 rum, qu* adduxerunt congregatio ; boum septuaginta, arietum centum.agnorum ducentorum : ad holocaustum Jehov* omnia
^ Aliorum autem consecratorum: boum sexcentorum,& pecudum ter mille:
Veruntamen sacerdotes erant pauciores . neque poterant nudare pellt omnia illa holocausta: quare confirmarunt eos cognati eorum Levit*, donec absolutum esset illud opus, & donec sanctificässent se reliqui sacerdo r es.nam Levit* rectiores fuerantz- nimo ad sanctificandum se sacerdotibus-,
Nam etiam imponendum erat copiose de adipibus eucharisticonim, 8 c de libaminibus pr*ter illa holocausta., ica constitutus est culms domus Jehov*.
Lstatus-iue est Jechizktia, totusque | populus, de e»,quodrestituerat £eus populo ; n*m tepente fuerat h*c res.
C AI*. XXX. Ifcjfizkijd continuat refor-'
mationem,
finde misitJechizkiia per totum Jisrae- 1em.ScJehudam.Sc etiam fasciculos lite-
r/irum sijripsit adEphrajimitas.&Mennschi- tis , ut venirent in domum Jehov* Jeru- . s,.halaima: ad celebrandum Pascha Jehov*» Deo Jisraejis.
2 fisam inierat consilium rex.Sc principes eius cum congregatione Jerusclialamiis, dc celebrando paschate mens« secundo :
; Non enim potuerant celebrare illud Umporc eodem; quum sacerdotes JA”"

ctificassent se ad sufficientem numerum, & populus non congregasfenc se Jeruschalai-
4 Quümque recta videretur haec res in eculis regis,& in oculis totius congregationis illius:
5 Constituerant rem hanc, ut promulgarent per totum Jisraelem a Beer-Schebaho Danem usque ,’utvenirent celebratum pascha Jehovac, Deo Jifraelis, Jeruschalaima, nam 'jam diu non celebraverant ex prae-
6 Abiverunt itaque cursores cum fasciculis literarum a rege ,&principibus per totum jisraeiem, & Jchudam, & ex praecepto regis dicebam,filii Jifraelis»convertimini ad jehovam, Deum Abrahami,Jitz- chaki, 8c Jifraelis, ut convertat se ad reliquias, quar reliquar facta: sunt vobis c manu regum Assyrias:
7 Neque estote,ut patres vestri,& ut fratres vestri,qui praevaricati fune concraje- hovam.Deum majorum suorum ; quos tradidit desolationi,quemadmodumvidetis.
8 Nunc ne obduratote cervicesvestras, ut patres vestri ; cedite manumJehov*,& ingressi sanctuarium ejus, quod sanctifica- vic in seculum,colite Jehovam,Deum vestrum,ut avertat se a vobis aestus ira: ejus.
9 Nam conversis vobis ad Jehovam,fratres vestri,& filii vestri conscquentur misericordiam coram illis,qui captivos detinent ipsos,adeo ut revertantur in terram hanc: nam gratiosus, & misericors esi Jc- hova, Deus vester ; neque avertet faciem a vobis,si converramini ad ipsum.
10 Quum autem cursores illi transirent de civitate :n civitatem, per regionem E* phrajimi>& Menaschis, ac Zxbulunem usque, deridebant eos»ac subsannabant eos.
it Vemncamen quidam ex Äschere , fk M.tnafche,8c e Xcbulune; deprimentesse, venerunt Jeruschalaima.
ia Etiam, in Judaeis erat manus Dei,indens eis animum unumjad faciendum praeceptum regis,ac principum ex verbo Je-
Et congregati sunt Jeruschalaima populus multus,ad celebrandum felium azymorum mense secundo,congregatio quam plurima.
14 Qui Turgentes,amoverunt altaria,quae erant Jeruschalaimis ; & omnes aras thu- rarias 'amoventes, projecerunt in torrentem Kidronis.
15 Deinde jugularunt pascha quarto decimo die mensis secundi: quum reliqui Sacerdotes,& Levitas rubore suffusi,sanctifi- cafsentse,& obtulerunt holocausta in domo Jehova:.
16 Ita steterunt in statione sua,secundum officium suum ex lege Moschis,viri Dei,sacerdotes spargentes languineraacceptum e manu Levitatum.
17 Quia multitudo in eo coctu er<tf, qui non ianctificaverant se : ideo Levit* incumbebant jugulationi pascharum pro o- mni immun do,ad sanctificandum cajeho- vae.
>8 Nam magna pars illius populi multitudo ex Ephrajimo.fk Me:iafcbe,Jissafcare, & Zcbulune non mundaverant se» quum

comederent pascha, secuS quam praescriptum est: sed oravit JechizJkiia pro eis,dicendo, Jehova optimus expiationem faciat
19 Quisquis animum suum comparaverit ad quarendum Deum Jehovam.Deum majorum suorum:quamvis non^t.prout mun- dities sacra postulat.
20 Et auscultans Jehova Jechizkijae,curavit populum.
21 Itaque celebrarunt Jisraelitae , qui praesentes erant Jeruschalaimis,festum azymorum septem 'diebus cum laetitia magna r laudabantque Jehovam de die in diem Levir»,ac Sacerdotes instrumentis concinentibus robur Jehova:.
22 Loquucus enim fuerat Jechizkija, quae erant cordi omnibus Leviris informantibus in intelligencia ejus,quod u/dc- tm bonum Jehovae: ideo comederunt Itato illo tempore septem diebus »sacrificante* sacrificia eucharistica, &confitentesJeho- v»,Deo majorum suorum.
r; Quumque consilium inivissent rota congregatio illa de celebrandis septem diebus aliis; celebrarunt septem dies cum lae-
24 Nam Chizkija,rex Jehudae obtulie congregationi niille juvencos , & septies mille pecudes , & principes obtulerunt congregationi juvencos mille,pecudefque decies mille;se vero sanctificaverant Sacerdotes copiose.
r§ Ita laetati sunt tota congregatio Jehudae,Sr Sacerdotes,ac Levit»,totaque congregatio eorum,qui venerant ex Jisraele» tam peregrini,qui venerant c terra Jisrae- lis,quam habitantes in Jehuda.
26 Fuitque laetitia magna Jeruschalaimis: quia inde a diebus Schelomonis, filii Da- vidir,regis Jifraelis,hujusmodi non/uerat Jeruschalaimis.
27 Denique surgentes Sacerdotes Leviti- ci,benedixerunt populo,& exaudita est vox eorum ; pervenit enim oratio eorum in habitaculum (anctum illius,in coelum.
CAP. XXXI. Itchizkija absolvit reformationem,
O llum aurem absolvissent omnia ista » e- gressi sunt omnes Jifraelit« , qui präsentes fuerant, per civitates Jehudae,& fregerunt statuas, & succiderunt lucos,destru- xeruntque excelsa,ac altaria e toto Jehuda, Kc Binjamine,etiam pcrEphralimum,8£Me- naschen , usque dum absolvissent .-deinde reversi sunt omnes Jifraelit* quisque in possessionem süam per civitates suas.
2 Restituit vero Jechizkiia distributiones Sacerdotum,ac Levitarum,per distributiones eorum,quemque secundum ministerium ipsius,Sacerdotes, & Levitas,in holocausta,& in eucharistica; ad ministrandum, & ad celebrandum , atque ad laudandum in portis castrorum Jehovas.
^ Portionem quoque regis e facultatibus suis . ad quasque holocausta , ad holocausta matutina , 8evespertina, 8c holocausta pro sabbathis,ac pro noviluniis,8c pro solenni- tatibus: ut pr*scriptum est lege Jehovas.

4 Similiter edixit populo, habitatoribus Jcrufchalaimorum,ut darent portionem Sali 4 cerdo-

Cap.;i.
II, CURO MlCORUM,
cerdotum,8e tcvjtarum;ut confirmarent se in lege Jehov* exJVqufiuLt,
5 Tum simulae erupit hoc verbum, plurimas contulerunt Jitraelu* primitias fru- menti,musti,oleique, ac p.ilm*,denique o- mnis proventus aigri ,• decimas quoque o- mnium copiose attulerunt«
f' Filii quoque |h'raclis, 8 c Jehud*: , qui habitabant in civitatibus Jehud* > ipsi e» tiam decimas armenti, &gr'egis,dc decimas sacras,id est ,(aeratas Jehov*,beo ipsorum : afferentes deposuerunt acervarim.
7 Mense tertio coeperunt acervorum illorum fundamenta ponere : mense vero septimo absolverunt.
8 Quüir.que venientes JechizKiia,& principes,vidilTent acervos illos* benedixerunt Jehov*,& populo ejus Jifraeli«
9 Percunctatüsque e]r JechizKiia Sacerdotes, & Levitas dc illis acervis.
10 Alloqucnsver > eum Hazarja ,Sacerdos primarius in f'milia Tzadoki; dixit, ex quo coeptum esi istam oblationem afferre m domum Jehov«, comedimur, Lc saturati sumus, :c fuperesi qu'am plurimum; quia |<hova benedixit populo suo,ita ut, quod superelr Jit multitudo liare.
Quapropter edixit Jechjzkii
Cap.jt.jf,
statümque videtur eum JehovaDco suo.
xi In omni vero opere,quod coeperat in ministerio domüs bei. St in lege,ac in pr*cepto,qu*rendo Deum suum ; ex toto animo suo exercuit se ,8c secundatus est.
CAP. X XXII- Itrhizkij rvt.1t .6"sd*
nationem imfeträs : pereat resipiscit.
P Ostres istas,& firmam constitutionem ea* rum,venit Sancherib, rex Aflyrix; & in* vadens Jehudam,castra ponebat contra ci« vitat es ejus munitas, cogitans illas discindendo sibi adjungere:
z Videns autem Jechi7.kiia advenisse San» cheribum ; 8c faciem eius «bucisam eß'e ad oppugnandum Jerusclialainia :
; Iniit consilium cum principibus suis, & dynastis suis de obthurandis aquis fontium, qui erant extra civitatcm,&: auxilio fu-
4 Nam congregantes se populus multus, obthurirunr omnes illos fontes.&torrentem inundantem per medium regionis,dicendo j cur venientes reges AlTyrix invenirent aquas multas ?
5 Pr*tcrea confirmans se,exstruxit to«
tum murum illum perruptum ; quem perduxit usque ad turres,foris vero murum al- compararent cellas in domo jehov* ;&! rerum, & confirmas it munitionem, civita- comparirunt' ' | tem Davidis: paravitque misillia copio-
ix Quo inferebant oblationem illam,&t («,& scuta, decimas,8cres consecratas constantes: prx-i 6 Et imposuit 'prxfectoi militares popu- «räntque iilisantecefsorConania,Levit3,8c lo ; congregatisque eis ad se in plateam Schimhi,frater eius fecundus ab eo : | port* civitatis,loquutus est,quae erant eis H Jechie! vero,& Hazazia,& Nachath, cordi »dicendo :
& HaTael, 3 c Jerimcth.äc Jozabad.Sc Elihel,; 7 Confirmamini & fortes estote; ne ti- Lc JisVr>acja,& Machath ,ac Bcnaja , ptxfe-' metote. neque consternamini metu regis Lli crdnf sub manuCon?nj*,&Schur.hi fra-{ Afsyriz, & metu totius multitudinis,qu»
tris eius, institutione Jechizkjt« tegis,& Hazarix anteceiloris domus Dei.
14 Kore vero, filius limn* Levir« »ani« tor versus orientem,prxeratvoluntariis oblationibus Dei, ut distribueret oblationem jehov*»& res sanctas sanctarum.
1 s Ad manum autem ems , Heden , & Minjamin,8c Jeschu3h,ac8chet7iahja,Amar- j3,& Schecanja per civitates sacerdotum in flato munere; dando cognatis suis per distributiones tam magno,quum par\o.
16 (Prxtcr generis ipsorum mares, 'a nato trcsannos,& deinceps) omni ingredien- ti domum jehov« ad otheium diurnum; Pro ministerio eorum in observationibus eorum,fecundum distributiones eorum :
17 Et cum recensione generis sacerdotum per familias paternas eorum , etiam £ev :, i< a nato viginti annos.&deinceps; in observationibus eorum,per distributio nes eorum :
18 Etiam generi ipsorum in omnes parvulos ecr..m,uxores eorum, filiösque eo
et cum eo,nam nobiscum major «/1,quam cum eo. „ . ....
8 Cum eo cfl brachium carneum,nobis* cum vero (ehova.Deuj noster ad auxiliandum nobis,& ad gerendum bella nostra: sic innixi sunt populus verbis Jechizkij«,regis lehudar.
9'postea misit Sancherib , rex Aisyria» servos suos J erufchalaima,dum ipse obsideret Lacischum » Sc totus dominatus eius cum ipso; ad Jeihizkijam,regem Jehud*, & ad omnes Jehudxos, qui rrtfntjeruschalai- mis,ut dicerent;
10 Sic ait Sancherib, rex Assyri* ; cui rei confiditis,quod desidetis in munitione, Jeruschalaimis ?
' 11 Annon Jechizkiia incitat vos,ut exponat vos morti per famem,& per sitim, dicendo : Jehova.PeuS noster eripiet nos e manu regis AiTyri« ?
ix Annon ipse j echirk i ja abstulit excelsi eius,8f nltariaejus? edixitque jehud«, &{eruschalaimis,dicondo:coramaltari uni-
rum,ac filias eorum, tnti congregationi :i co incuivatore vos,& in eoadoletote? quum in stato munere suo rerum sancta- ,; An nescitis,quid fecerim ego,& maiorum smctihcasserr se ; | res mei omnibus populis terrarum : an ullo
,9 Tum rosi eris Aharonis sacerdotibus, j modo potuerunt dii gentium ren arum eri- per agros subu. bimos c .vitatum eorum,in | pere tejram suam e manu mea } un.iqurqne civitate pr<taant homines,qui , 14 Qms fuit inter omneideos gentium
exprelf sint nominibus,ad dandum por- i!laium»quas internecioni devoverunt na« tior.es cuique mari in cr sacerdotes,simili-1 i <MCS m ei, qu i potuerit ci ipere populum ter singulis recensitis gcneic inter Levitas, j suum e manu mea? ut POlsit Deus vester 10 ltuque feqjt talia jechizkjja in toto [«rjperevos e manu mea r .
Jehuda ; fei jtque v quod bonum,6c icctum, | Hunc itaque, ne seducat vos Chizki*

Cap.jl» . IliCHROf
ja, neque incitet voSirtrit«tonehujusmodi, neque credite ei ; nam non potest ullus Deus ullius gentis,aut regni eripere populum suum e manu rrea,uc e manu majorum, quanto minus dii vestri eripient vos • « manu mea?
16 Amplius etiam loquuti sunt fervi illius contra Jehovam, Deum ipsum ; & con- <ra Jechizkjjam, servum ejus.
17 Etiam literas scripserat ad probro afficiendum Jehovam,DeumJisraijlis l & ad obloquendum ei, dicendo,sicut dii gentium
i terrarum,qui non eripuerunt populum futim e manu mea,sic non est erepturus Deus Jechizkii* populum suum e manu mea.
18 Qua: proclamabant voce magna Judaice populo jeruschalaimorum, qui ei 4 t super murum, ad metum incutiendum eis» Sc ad turbandum eos,ut caperent civitatem.
19 lea loquuti sunt de Deo Jerufchalai- morum» ut de di is populorum terrae,opere manuum hominis.
22 Oravit vero Jechizki/a sex. Sc Je- schab ja» filius Amötzi propheta propter ista,& clamaverunt coctum versus.
21 Quapropter mittens Jehova angelum, exscidit omnem valentem robore,& antecessorem, ac principem in castris regis Assyriae : qui reversus est cum pudore vultus in terram suam, ubi ingressum jedem Dei sui, egrelli e visceribus ejus filii, prostraverunt eum gladio.

22 Ita servavit Jehova Jechizkijam, & habitatores Jeruschalaimorum e manu ban- cheribi, regis AlTyriae,& i manu omnium : deducebatque cos liberatos undequaque;
23 Adeo ut multi afferrent munus Jeho- vae jeruichalaima, & res pretiosa; Jechiz- Kiiae.regi Jehuda: ; nam elatus erat ante oculos omnium gentium postea.
24. Diebus illis asgrotavir Jechizkija le- thaliter : quapropter oravit Jehovam,qui alloquens cum,prodigium edidit ei.
25 At non pro beneficio erga se rependit Jechi7.kiia,nam extulit se animus ejus : quapropter fuit contra eum fervens ira,8c contra Jehudam.ac Jeruschalaima.
26 Sed quum se'depresfifsee Jechizkija, pro elatione animi sui, ipse, Sc habitatores Jeruschalaimorum,* non obvenit eis fervens ira Jehova:,diebus Jechizkiia:.
27 Erat enim Jechizkijacdivitiarum, & honoris quam plurimum : thefäurdi'que comparaverat sibi ad argentum, & ad aurum,& ad lapides pretiosos, 8 c ad aromata, Lc ad^ scuta, ac ad omnia instrumenta desi-
28 Apothecas quoque ad proventum, musti,ac olei,fit stabula ad omnia jumenta, & R* eges per stabula.
29 Civitates etiam curaverat sibi,Sc posse silonem gregum,ac armentorum copiose * drderat enim ei Deus facultates multas valde.
;o Et ipse Tcchtrkiia obthuraverat alveum aqti* Gichonis supenorem , quam recta dediixer.it inferne ad occidentem civitatis David:; ; denique secundatus fuerat Jethizkiu in toto opere luo.
* Ii Itaque agentem cum oratoribus nrin- eipum Baby'oniar, qui' miierant ad eum, ut inquirerent dc prodigio illo,quod fuerat in

terra, dereliquit eum Deus, remando eum, ut experiretur quicquid erat ei in animo.
fr Reliquae autem res Jechizkija:,& benignitates eius, ecce sunt scriptae in visione jeschahjas,filii Amotzi prophetae,praeter librum regum Jehudae.Sc Jisraelis;
zz Tandem,‘quum occubuisset jechizkija cum patribus suis, sepelientes eum in superiore parte sepulchrorum posteroium Davidis, honore affecerunt eum in morte ejus totus Jehuda, & habitatores Jeruschalaimorum ; regnavrrque Menasche, filiu» ejus pro eo.
C A st. X X X 111. Mrrnisdse Jpeculum p<c-
catorii m4FNt» ferioi elipifrentU.
Atus duodecim annos Menasche, quum regnare inciperet, Quinquaginta quinque annis regnavit Jeruuhalaimis.
r Qui fecit, quod malum videtur in oculis Jehova:; secundum abominationes illarum gentium, quas expulerat Jehova* conspectu Jisraelitamm.
) Nam rursus aedificavit excelsa,qua: demolitus fuerat Jechizkiia, pater ipsius ; Sc erexit altaria Bahalimis,fecitque lucos, & incurvans se toti exercitui calorum, co-
4 Etiam exstruxit altaria in domo Jeho- v« , de qua dixerat Jehova : Jeruscnalai- mis erit nomen meum' in seculum.
5 Exstruxit, inquam, altaria toti exercitui coelorum ; in duobus atriis domüsjelio- v».
6 Praeterea idem traduxitfilios suos per ignem, in valle filii Hinnomi,& divinationibus,Lc conjectationibus,& praestigiis usus est, inllituitque pythonem Lc ariolos: plurimum fecit, quod malum videtur in oculis fehovae,provocando eum.
7 kt collocavit sculptile .simulachrum , quod paraverat in dorne Dei; de qua dixerat Deus Davidi,&Schelomoni filio ejus, in domo hac, & Jemschalaimis, quas elegi pra: omnibus lorh tribuum Jisraclis,collocabo nomen meum in seculum ;
8 Neque deinceps amovebo pedem Jis« raelitarum ab hac terra, quam constitui majoribus vestris : si modo observantes fe->» cerint, quascunque prascepero eis, secun-- dum totam legem,Sc statura,ac judicia edita per Moschen.
9 Itaque fecit Menasche, ut aberrarent Jehuda, 8c habitatores Jeruschalaimorum ,* faciendo malum amplius, quam gentes, quas perdiderat Jehova a conspectu Jurae- litarum»
10 Et quamvis alloqueretur Jehova Me» naschen, & populum ejus,non tamen atten-
11 Quamobrem adduxi: Jehova contra eos principes exercitus, qui erat regi Asty* rise, 8c ceperunt Menafchen in spitiis.qui- busdam ,* quem vincientes chalybasis duobus vinculis,deduxerunt Babylonem.
11 Ubi, quum angustia afficeret eum,deprecatus est faciem Jehova:,Dei sui,depref- litque fe valde coram Deo majorum suo*>
1; Postquam autem orasset eum, exoratus ei, exaudivit deprecationem eius, re- duxitque eum Jeruschalaima in regnum U $ ipsius:

Cip.^.u- rt.ciuo;
ipsius; ita agnovit Menasche Jehovam esse
14 Postea autem xdi ftcavit murum exteriorem ci vitatisDavidis ad occidentem Gi- chonis» ab ipso torrente usque ad ingressum, per portam piicium,qucm circumduxit clivo, extollens euni valde : ac praspo- fuit praefectos copiarum omnibus civitatibus munitis in lehuda.
I s Et amovetis deos alienigenarum,Sc s,- mulachrum illudia domo Jehov«.omniaq; altaria, quae exstruxerat'in monte domus Jehov«, & Jerufchalaimisrprojeciccxcra civitatem.
16 Comparavit vero altare Jehov«,sacrificans in eo sacrificia eucharistica, &rlau- <iis; ac edixit Jehud«,Ut coleret Jehovam, Deum Jltraclis. »
17 bed adhuc populus sacrificabant in excelsis ;veruntamen Jerhovx Deo suo.
»8 Reliqua; autem res Menaschis, usque •d orationem eius ad Deum suum i verba- que videntium, qui alloquuti sunt eum in numine Jehovx.Dei Jisraelis; ecce fune inter verba regum Jisraelis.
19 Oratio aucem eius,quum exoratus est illi Deus, St totum peccatum eius, ac praevaricatio ejus, & loca,in quibus exstruxit excelsa,ac constituit lucos,&sculptiJia,antequam se deprimeret: ecce sunt scripta inter verba Cbozai.
*0 Tandem occubuit Menasche cum patribus suis, & sepeliverunt eum in domo e- jus: regnavitque Amon,filius cius pro eo.
II Natus vieinri duos annos Amon, quum regnare inciperet; duobus annis re« gnavie Jeruschalaimis.
i- Qssi fecit, quod malum videtur in o- #utis Jehov«, quemadmodum feceratMe- nasche,pacer ipsius: nam omnibus sculptilibus, qua; fecerat Menasche pateripsius, sacrificabar Amon,8c colebat ea.
H Sed non depressit se coram Jeliova, sicut depresserat se Menasche,pacer ipsius : quin ipse Amon auxit reatum«
14. Conspiraverunt autem contra eum servi ejus» & morte affecerunt eum in domo ejus.
♦ is PercuiTe.aint vero populus regionis omnes,qui conspiraverant contra regem Amonem : & regem constituerunt populus regionis Joschijam,filium ejus pro eo.
CAP. XXXIV. hschija idea, toni principis.
N Atus octo annos Jofchija, quum regnare inciperet; uno 8c triginta annis regnavit Jeruschalaimis«
2 Qui fecit,quod rectum videtur in oculis Jehov«, ambulans in viis Davi dis patris fui, neque recedens dextrorsum, autsini- ftrorsum.
; Nam octavo anno regni sui,quutn esset adhuc puer, cccpic quxrere Deum Davidis, parris fui: duodecimo autem anno coepit mundare Jehudnm,8c Jeiuschalaima ab excelsis,8e lucis, sculprUIbiisque, ac fusilibus.
4 Destruebant enim coram eo altaria Ba-'
halimorum, 8 c subdiales statuas,qu« impo- lirxeranteis, succidit,8tlucos, sculptilih- que.ac fusilia perfringens, 8 c comminuens, spätste in superficiem scpulchrorum b<,rm-

num, qui sacrificaverant in eis.

f Ossa vero Sacerdotum combussit super alraria illorum : sic mundavit Jehudam, Se Jeiuschalaima.
6 Etiam in civitatibus Menaschis, ScE- phrajimi, ac Schimhonis usque ad Naph- thali; rutris ipsorum circumquaque,
7 Quümquc demolitus eilet altaria illa» Sc lucos, Iculptiliaque contudisset comminuendo, omnesque subdiales statuas succidisset per tocam terram Jisraelis, reversus est jeruschalaima.
8 Anno autem decimo octavo, quo re* gnabar, purgando regionem, & domum: misit Schaphancm, filiumAtrzali«,&Maha- seiam,pr«fectumcivitati, & Joachum, filium joachazi a memoria,nd confirmandum domum Jehov«,Dei fui.
9 Qui,quum venissent ad Chilkijam Sacerdotem summum, tradiderunt pectuiiam inferendam rn domum Dei, quam collegerant e manu Menaschitarum » & Ephraii- mitarum, & a toto residuo Jisraelis, atque a toto Jchuda, & Binjaminc, tradiderunt Levit« custodes liminis ; quando fuerant reversi Jeru schalaima.
10 Tradebant autem in manum curatorum operis, qui prxpositi erant in domo Jehov«; hi vero tradebant illam opificibus, qui operabantur in domo]ehov« ad curandum labem, & ad confirmandum do-
11 Tradebant enim fabris,& structoribus ad comparandum lapides exduos, & ligna ad catenationes; etiam ad contabulandum domos,quas perdiderant reges Jcbud«.
11 Hominesvero illi agebant fide in illo opere, nempe prxpositis illis opifUibwi ja- chatb, & Hobadja,Lcvicis ex Meraritij, 8 e Zecarja ac Meschullam e posteris Kehathi- t3rum,dum prxeslent: quorum Levitatum quisque doctor erat in instrumentorum musicorum traCtatione.
1; At baiulis (nani prxerant Levitfo- mnibus opificibus utrique ministerioj ex Leviris quoque , usque janitoribus prxerant scribx,öc moderatores.
14 Quümque proferrent pecuniam illam illatam sit domum Jehov« > tnvenicChif- Kiia Sacerdos librum legis Jehov* , tradi’ t«m per Molchen,
15 Erloquurus Chilkija, dixit Schapha- ni scrib« , librum hunc legis inveni in domo]eliovx;tradiditque Chilkija fpsum librum Schaphani.
t6 Uaque afferensSchaphan librum illum ad regem,quum adhuc referret regi verbum, dicendo; quicquid traditum est in manum fervorum tuorum,faciunt.
17 Nam conflantes pecuniam inventam in domo Jehov«, tradiderunt eam in ma- nitm praeposicorum,&in manqmopificum;
tg IndicavitSchaphan scriba jcgi,dicen- d,' > librum dedit mihi Chilkija, sacerdos 5 legitque ex eo Scbaphan coram rege.
19 Quamobrem fuitaudiente rege verba ilia W?i * 2 * 4 5 j \\\ l3s?raret Vestimeora sua.
to 1 ’rxcepJtque rex ChilKiix,8c Aehika- mn,filio Schuphanis.ac Abdoni,filio Mic«, 8c Scljaphani, sprib», atque Hasajx, seivo re Ris,dicendo:
n ttc,consistite Jehovam prome,&pro J reli-

Cap-?4* .
reliquo in fiCraele, & Jehuda super verbis libri huius , qui inventus est ; nam magnus esi aestus irae Jehov* . quas effusa est in nos, eo quod non observarunt patres nostri verbum Jehov*, ut facerent omnino , prout ! praescriptum est in libro hoc. i ii Itaque abiit Chilkija, & qui erant regis , ad Chuldam prophetissam , uxorem Schallumi,filii Thokehathi,filii Chasras_ vestiarii, ea enim habitabat Jeruschalaimis in parte secunda ab co; & alloquuti sunt eam ■verbii eiuimodi,
2$ Qua; dixit eis,fic ait Jehova,Deus Jis- raelis ; dicite viro illi,qui misit vos ad me:
14 Sic ait Jehova ; ecce inducturus sum malum contra locum hunc,& contra habitatores eius ;r>mnesexecrationeS scriptas in libro illo, quem legerunt coramrege Je-
rs Propcerea quod dereliquerunt me ; 6c adoleverunt diis alienis,ut irritarent me o- rrnibus operibus manuum suarum : ideo effusa manebit aestuans ira mea in locum tiunc,& non extinguetur.
ii De rege vero Jchuda, qui misit vos ad consulendum Jehovaro »fic dicitote ei. fic ait jehova, Deus Jifraeiis: ru, qui audivisti verna illa :
27 Quia mollitus est animus tuus, &de- presljsti'tea facie Dei,quum audivisses verba cius contra locum hunc, 8 c contra habitatores eius, deprimens te coram me,lacerasti vestimenta tua, ac flevisti coram me : ideo etiam eeo exaudivi, dictum jehova;.
18 Eccc eso laciam,ut aggregeris ad pa tres tuos, & aggregeris ad sepulchra tua in pace , ur non videant oculi tui totum illud malum , quod ego inducturus sum contra locum hunc,& contra habitatores e,us, qui retulerunt regi rem.
. 29 Quum itaque misisset re* ; & congrega stet omnes leniores Jchuda;,& Jerufcha- laimorum ;
;o Ascendit rex in domum Jehovae,o- mnesque viri Jehud» ,& habitatores Jeru- schalaimoruni', cum Sacerdotes, & Levitae, tum totus populus,a maximo usque ad minimum , 8 c legit ipsis audientibus omnia verba libri foederis , qui inventus fuerat in domo jehova.
;i Deinde stans rex in statione sua ; pepigit foedus ipsum coram Jehova,se sequu- turum jehovam,8c observaturum pracepra ejus, testimoniaque ejus, & statuta ejus ex toro corde suo» Ac ex toto animo suo , pra- standoverba foederis illius,qua scripta sunt in libro illo.
Stiterat autem quemque,qui inventus est Jeruschr-laimis , & in Binjamme ; ut facerent habitatores Jeruschnlaimorum sc- cundüni facius Dei,Dei majorum suorum.
3$ Tunc amovit Joschi>a omnes abominationes ex omnibus regionibus,qu»cislnt Jisraclirarum ; Ac adduxit quemque inventum in jisrsele , ad colendum Jehovam, Deum ipsorum: omnibus diebus ejus non recesserunt a sequendo Jchova.Dco maiorum iuorum.
IT. CHRONICORUM.
CAV. XXXV. fosibija tsc orlitat, & ideo Punitur di imitus.
C Elebravic autem Jofchita Jeruschalaimi* pascha Jehovae; jugulavetuntquc pascha quartodecimo dic mensis primi.
2 Et constituens Sacerdotes in custodiis suis, confirmavit eos in ministerio domus Jehova; :
$ Edixit vero Levitis,praeparantibus pto toto Jisraele res sanctas Jehova;,ponite eat coram arca sancta in ista' domo,quam aedificavit Schelomoh,filius Davidis.tex Jifraif- lis.non incumbit vobis onus deportandi humero; Nunc servite Jehov*,Deo vestto, & populo eius jisraeli.
4 Et praeparare per/amilias paternas vestras , secundum distributiones vestras i esc praescripto Davidis , regis Jisraeli»,Ac ex scripto Schelomonis,filii cius :
< Et assistite in sancto classibus familiarum paternarum,fratribusvestris popularibus ;prout est parritio cujufque familiae paterna: Levitarum.
6 Ita jugulate pascha : quümque fan- ctificaveritis vos , praeparate pro fratribus vestris,facientes secundum verbum Jehovas per Moschen.
7 Obtulit autem Joschija popularibus ex grege agnorum , Ac haedorum lactentium quosque in sacrificia paschali a,secundum o- mnia , quae praesto erant»ad numerum tricies mille , Lc armentalia ter mille : haec de facultatibus regis.
8 Similiter principes ejus pro liberalita- te, populo suo,Sacerdotibus, 8 c Leviris obtulerunt: Chilkija quidem, & Zecarj'a,& Je- chiei antecessores domus Dei Sacerdotibus dederunt in sacrificia paschalia bis mille sexcentas pecudes, 8 e armentalia trecenta.
9 Conanta vero cum Schemahja, Lc Ne- thanele cum fratribus suis , Chaschabjam quoque,& Jehiel.ac Jozabad,principes Levitatum obtulerunt Levicis jn sacrificia pa- schalia,quinquies mille pecudesfit armentalia quingenta.
10 Itaque praeparato hoc cultu; steterunt Sacerdotes in statione sua,& Levit* per distributiones suas, secundum praeceptum regis.
11 Jugulantibus aurem illis pascha,Sacerdotes spargebant sanguinem effusum maner illorum,& Levit* nudabant pctle :
12 Et amovebant, quod absumendum erat,oblaturi Jehovae,ut redderent illa classibus familia;' patear* cuj usque» popularibus suis,sicut praescriptum est in libro Most his ; similiter quoque de bobus.
1 ? Tum coquebant pascha igne pro ritu; reliqua voro sacra coquebant in ollis, öc in lebetibus, Lc in gabatis, quum celeriter transmisissent ad omnes populare$/4</iJui4 ipsorum.
14 Postmodum pra;paraveruntflbi,S: Sacerdotibus,quum Sacerdotes polleri Aha- ronis imumbmnt offerendo ei,quod absumendum erat.Lc adipibus.ad noctem usque; ideo Levi:« parabant sibi,&Sacerdotibus posteris Aharonis.
ic Similiter rrufiti, posteri Asaphi in statione sua erant secundum praeceptum Davidis,tum Asapho,tuni Dernani, Lc Jedu- thuni, videnti regis datum,

janitoresquoq; ad unamquamque portam ; non cut illis recedendum a.ministerio suo,sed cognati eo-

‘S-
esp.;l.;6..
ium reliqui Levitas parabant eis
16 ita constitutus est totus cultus Jeho- vas di« illo,celebrando Pascha,& offerendo igne absumenda in altari Jehovae ; fecun- aum prxeeptum regis Joschi}*:
17 Celebrärüntque filii JisraEliS , qui praesentes erant,Pascha tempore illo j& testum axymorunbseptem diebus*
18 Neque celebratum fuit Pascha par fcuic in juraele a diebusSchemuclis prophetas: 'nec uili regum Jisraelis celebrabant Pascha par et,quod celebravit Joschi- ja cum Sacerdotibus, & Leviris, rocoque,]ehudä,& Jisraele praesente,& habitatoribus JeruscHalaimorum.
19 Decimo octavo anno , regnante]o- schiia »celebratum fuit Pascha istud.
10 Post omnia hatc.quum Joschija con- stituistet domum, ascendebat Neco,rex fi- gypti ad oppugnandum Carcemischum ad Euphratem .cur procedebat obviam Joschija.
it Et quamvis mitteret ad ipsum legatos, dicendo : quid mihi tecum,rex Jehudas \ non comra te; beui tu hac die,sed comra domum belligerantem adversum me, qud Deus edixit accelerare me; abstine te ä Deo,qui mihi adest,Se ne perdat ce :
11 Tamen non avertit Joschija faciem suam ab illo,sed ut pugnaret contra eum, dissimulavit se , neque auscultavit verbis Neconis ex verbo Dei,venitautem ad pugnandum,in convallem Megidduntis.
2; Ubi, quum jaculati essem jaculatores in regem joschijam,edixit rex servis suis, devehite me, quia aegrotus factus sum val-
24 Devehentes itaque servi eius,a curru ejusdemijjum imposuerunt currui secundario,quem habebat; & deduxerunt eum Je- rufchalaima,ubi mortuus est,& sepultui tn sepulchris maiorum suorum : totojehuda, Se Jeruschalaimis lugentibus propter Joschijam.
25 Lamentatus est etiam Jirmeja propter
Joschijam ; dixeruntque omnes mutici,& musicL in lamentationibus suis de Joschija dicti,usque in hunc diem,quas dederunt pro statuto in Jisrsele ; &ecce scripta sunr in lamentationibus. \
26 Reliquasautemres Joschija;,6t benignitates ejus, sicut scriptum est in lege]c-
27 Res, f«guim,ejus priores,& posteriores ; ecce sunt script® in libro regum Jis- ra«'Iis,6e Jehudse.

II. CURO NlCORUM.

CAP. X XXVI. UboAcbaz Addu<iturin Agyptum,# lehojitz/mregem constituitur ejM loco : hic similiter Babylonem abducitur , & T ztdktja ej'M loco constiiui- tur: iUo autem rebiUante offin« lebuda Babylonem deducitur. \

A Ccipientes itaque populus terras Jehoa- chazum » filium Joschii® , constituerunt eum regem, loco patris ipsius Jerusthalai-
1 Natus viginti tres annos Jchoachaz , quum regnaret»tribus meosibus regnavit jeruschalaimis.
; Q^icni amovitrex JFgypti Jeruschalaimis i Qc imposuit mulctam regioni ejus,
_ . Cap.Jtf .1
centenum talentorum argenti, & talenti
4. Constiru/tque regem rex ÄgyptiEHa- Kimum, fratrem eiusluper Jehudam, 8c J«. ruschalaima,immutans nomen ejus Jehoja- himum : Joacbazum vero fratrem ejus af» sumens Neco,deduxic in Agypcum :
c Narus viginti quinque annos Jehoja- kim,quum regnare inciperet ; undecim annis regnavit Jeruschalaimis: defecit »quod malum videtur in oculis Jehovae,Dei fui:
6 Quamobrem ascendit contra eum Ne-
bucadnerzat, rex Babyloniae ; 8 c vinciv>c eum catenis duabus chaiybcis, ut abduceree 1 eum in Babyloniam. a '
7 Etiam ex instrumentis domus Jehovas deportavit Nebucadnetzar Babyionem, ! qiue indidit templo suo in Babylonia.
8 Reliquae autem res Jchojakimi, & abominationes eius, qua5 fecit,& quccldeprt- henfum est in eo.ecce sunt scripraein libro regum jisraelis »8c Jehudx : regnavnque Jehojacln filius ejus pro eo.
9 Natus octo annos Jeiioiacin, quum ille regnare inciperer; tribus mensibus ,& decem diebus postea regnavit Jeruschalaimis:
& fecit quod malum videtur in oculis Je-
10 Itaque vertente anno , mittens rex Nebucadnertar , deportavit eum in Babyloniam , cum instrumentis desiderabilibus domüs Jehovae ; constituitque regem Tzid- kiiam,cognatum ejus super Jehudam,& Je- ruschalaima.
11 Natus unum &viginti annos TzidKi- ja.quum regnare inciperet; undecim, annis regnavit Jeruschalaimis.
12 Qui fecit,quod malum t/fdetur in oculis Jehovae,Dei fui; non depressu se a facie Jirmeja; propheta; ex verbo Jehovae.
1; Contra etiam in regem Nebucadne- tzarem rebellavit,quirdjuraverat ipsum per Deum ; & obdurans cervicem suam , obfir- mavic animum suum , ne converteretur ad Jehovam,Deum Jisraelis.
14 Etiam omnes principes sacerdotum ,& populi quamplurima praevaricati sunt prse- varicatione,secundüm omnes abominationes gentium : polluentes domum Jehovae, quam fanctificjverat Jeruschalaimis.
if Quumque mitteret Jehova,Deus maiorumipsorum ad ipsos per nuncios suos inde a diluculo continenter > eb quod clementer amplecteretur populum suum » de habitaculum suum:
16 Subsannabant nuncios Dei , At spernentes verba eius , dicebant se circumduci per prophetas eius;donec accensus est aestus jrX Jehova; in populum suum, adeo ut non ejfet curatio.
17 Iraque induxit contra eos regem Chaldarorum, qui interfecit juvenes eorum gladio,jn loco sanctuarii eorum,neque clementia usus est erga juvenem, aut virginem, senem, aut decrepitum; omnes tradidit in m.inum eius.
18 Et omnia instrumenta dorrst* Dei.maiora, & minora, theftuiöfque domüs Jeho- vL . & thesauros regis . ac principuni ejus, hate omnia deportavit Babylonem.
19 It combusserunt domum Dei , ac demoliti sunt murum Jeruschalaimorumiqun-
rum

Cap.i.
rum omnia palatia comburentes igne,& omnia insliumenca desiderabilia perdidero Et deportavit, qui reliqui erant a gladio, in Babylo num.ubi fuerunt illi,St filiis illius servi,ufque<luni obtineret Monarchia
21 Ad implendum verbum Jehova:, dictum ore Jirmei«,donec acquievisset terra CabbathisTuis ; omnibus diebus desolationis quievit,complendo septuaginta annos.
22 Anno autem primo Cyri, regis PersiH E 1 R
dis,ut compleretur verbum Jehovae,d/6tum ore Jirmcjas ; excitavit Jehova spiritum Cyri, regis Persidis, ur promulgaret per totum regnum suum, idque etiam scripto,di-
r; Sic ait Cyrus, rex Persidis, omnia regna terras tradidit m'hi Jehova, Deuscocli, St ipse commisit mihi, ut asdisitem domum Jeruscha!aimis,quas sunt in Jebuia,-quis inter vos de toto populo eius esi adificatU’ rw» ? Jehova Deu> ems sit cum eo,

Lc ascendito.
Hezraj Liber unus.
CAP. X. CyrM divinitus infairAtMmAndAt TUdifieAiionrm ttmpli,
A Nnoautem pri mo Cyri » regis Persidis ;ut compleretur verbum Jeho- vac,d/stum ore Jirmeiae: excitavit Jehova spiritum Cyri >jregis Persidis, ur pro- nmlgarct per totum' regnum suum , lique etiam scripto,dicendo :
2 SicaitCyTUS.rex Persidis,omnia regna terras tradidit mihi Jehova , Deus cecli; & ipse commisit mihi,ut aedificem sibi domum Jeruschalaimis,quae Junt in Jebuda.
$ Quis inter vos depopulo eiusrfiPsit Deus ejus cum eo, & ascendito Jeruscbalai- ma, quae sunt in Jehuda : Se aedificato domum Jehovas,Dci Jisraiflis, illius Dei, qui balutd’f Jeruschalairr. ’s.
4 Et quisquis residuus fueri. ex omnibus locis ,ubi peregrinatur ; sublevanto eum homines loci ipsius argento » & auro . & facultatibus,atque jumentis: cum voluntaria oblatione in domum Dei, qui bAbitat Jeru- schalaimis,m?porttfndij.
C Tunc surrexerunt primores paternarum familiarum Jehudas,8cBiniaminis, Sacerdotum quoque, Sc Levitarum : Lc cuiuscunque excitavit Deus spiritum . ut ascenderent ad aedificandum domum Jehovae,qui hAbitAt Jeruschalaimi s.
6 Quos omnes vicini eorum confirmarunt manibus suis , instrumentis argenteis, auro , facultatibus , jumenrisquc , ac rebus pretiosis ,'feorsim praster id omne , quod voluntarie offerebatur.
7 Etiam ipse rex Cyrus produxit instrumenta domus Jehovae , quas eduxerat Ne- bucadnerzar Jeruschaiaimis » indidera'tque domui deorum suorum.
S Et producta ea Cyrus, rex Persidis, per Mithredatem,prae sectum aeraiio ; numeravit Schcschbatzari, principi jehudaso-
9 Quorum hic erat numerus : Pelves aureae triginta , pelves argenteae mille, secespitae viginti novem:
'O Crateres aurei triginta, crateres nr- entei secundarii quadringenti decem :in- rumenta alia per millia. ii Omnia instrumenta ex auro, 8c ex argento , quin quie? mille quadringenta : o- mnia ista deportavit Scheschbatzar , quum deportata multitudo deduceretur e Baby- Ion f J exusc h a lai m*,
CAP. II. Reccnfto populi rtdudi e% Bafcy-
a Tque hisuuhhomines illius provinciae, iTiascendentesl^aptivitate illius deportationis, quam deportaverat Ncbucadne:zar, rex Babylonias in Babyloniam ;utrever- reremur'Jemschalaima in jehudjeam,quisque in civitatem fu.«m ;
2 Qui piofecti sunt cum Zerubbabele, Jesthuah.Ncchemja, v eraia,Rebe;cia,Mor- 'docaio , BMschane, Mispare, Bigvaio, Re- chumo • B ihrna: numerus hominum popularium Jisr; elis.
; Posteri Porhofchi, bis mille centum septuaginta duo:
4 Zosteri Schephatias , trecenti septuaginta duo :
C Posteri Arachi»septingenti septuaginta quinque:
6 Posteri Pachath-Moubi,ex posteris Je- schuhe, 8c Joabi, bis mille octingenti düo-
7 Posteri Helami,mille ducenti quinquaginta quatuor.
?> Posteri Zatthu,noningenti quadraginta quinque:
9 Posteri Zaccaj, septingenti sexaginra: ^ io Posteri Bani, sexcenti quadraginta
ii Posteri Bebaj,sexcenti viginti tres :
n Posteri Hazgadis.mille ducenti vigin-
i; Posteri AdoiiiKami, sexcenti sexa- gimasex:
14 Posteri Bigvai, bis mille quinquagin-
if Posteri Hadinis , quadringenti quinquaginta quatuor:
16 Posteri Areris ex Jechizkiia , nonaginta octo :
17 Posteri Betzai, trecenti viginti tres :
i 3 Pofreri Joras,centum duodecim :
19 Posteri Chafchumi, ducenti viginti
20 Posteri Gibbaris nonaginta quinque :
21 Beth-Lfchemitx.ccniuni viginti tres:
22 Ketophatasi,quinquaginta fex :
r; HmarhothanijC entum viginti octo Z
24 Hazmavethani.quadr g' r.ta duo :
ac Kjriath-Harimani, Ceohirnni, & Be- erothani ; septingenti qu-draginra tres:
26 Ramaoi, & Gebahasi, sexcenti vigin-
2- Micmas*i»cemura viginti duo:
28 Berti»

28 B eth-Elitfc, 3 i Hajani, ducenti v igin- titres.
ig Nebuntini,quinquaginta duo;
Posteri Magbifchi, centum quinquaginta fex:
Posteri Helami alrerius,milJe ducenti quinquaginta quatuor:
Posteri Charimi,trecenti viginti:
W Lod»i,Charid*i,& Onuntimi,septingenti viginti quinque :
<4. lerechuntini , trecenti quadraginta quinque:
Scnaani.ter mille sexcenti triginta:
yy Sacerdotes : posteri fedahjaecfsmrJia Jeschuh»,noningenti septuaginta tres:
}7 Posteri Immeris, mille quinquaginta
zTPoster! Paschchuris.mille ducenti quadraginta septem.
39 Posteri Charimi, mille septendecim :
40 Levitas: Posteri jefcliuh»,&Kadmie- lis e filiis Hodavj»,l'eptuait?r*ta quatuor.
41 Musci: posteri Asaphi, centum viginti octo.
41 Posteri janitorum, posteri Sch3llumi, posteri Ateris , posteriTalmonis , posteri HakKubi, posteri Chatitas . posteri Scho- baj: hi omnes centum triginta novem.
4; Nethinaei : posteri Tzichas , posteri Chashuphas,posteri Tabbahoihf:
44 Posteri Kerosi,posteri Sihahas,posteri Padonis:
4? Posteri Leban«,posteriChagabae,posteri Hakkubi:
46 Posteri Chagabi, posteri Schamlaj, posteri Chananis :
4 1 Posteri Giddelis ,posteri Gacharis , posteri Reajahi:

48 Posteri Retzinis , posteri Necoda?» posteri Gazami:
49 Posteri Huzz»,posteri Paseazchi,polleri Besaf:
$0 Posteri Asnac, posteri Mehunimi,posteri Nephusimi:
<r Posteri BakbuKi, posteri Chakupb», posteri Charchuris:
52 Posteri Batzluthi, posteri Mechirse, posteri C harsch» :
Posteri Barkosi,posieriSiserse ,posteri Themachi:
$4 Posteri Netziachi,posteri Chatiphas:
Posteri fervorum Schelomonis : posteri Sotaj» posteri Sophcreti , posteri Pe-
$6 Posteri Jahalas,posteri Darkonis,posteri Giddelis':
CT Posteri Schephari», posteri Chatilis, posteri pocereth Hatzebaiimi , posteri A»mi.
58 Omnes Nethinasi.Sc posteri servorum Schelomonis,trecenti nonaginta duo.
C9 Hi quoque fuerunt cX ascendentibus a Themaelacho.Thel-Charscha.Cerub Ad- dan (b Immer : sed non potuerunt indicare familiam maiorum suorum,&femen eorum, utrüm ex Jifraelitis essent.
60 Posteri Delaia:,posteri Tobij»,posteri NeKod».sexcenti quinquaginta duo :
61 E posteris vero Sacerdotum, posteri Cbibaja, posteri Korzi, posteriIBarzillai, qui accepta e filiabus Batzillai Gilhadhtfu- Vor«A'qc«tus dt cl« nomine illorum«
R K. Cap.i.^, ,
(,z Isti r.uasverunt quifcte scripturam luam, qui luum genus prat&cabanr $ sed non invent* sunt > quapropter ut polluti abstenti sunt 'a sacerdotio.
6; Edixit enim legatus regi s cis.ne comederent de re sancta sanctarum : donec ext- steret Sacerdos cum Urimis.&Thurr.mimis.
64.Tota haec congregatio ur.iverse ; qua- 1 dragies bis mille,trecentorum texagima :
Pratter servos eorum, & ancillas eorum istos, septies mille.trecentos triginta septem: in quibus er Ant camoies,8c cantatrices ducent» :
66 Equi eorum septingenti triginta fex r ^ muli eorum ducenti quadraginta quinque :
67 Cameli eorum quadringenti triginta quinque; asini sexies mille,septingenti vi-
^ 68 Ex primoribus autem parernarumfd- miltdrum, quum pervenissent ad domum Jehov», qui FufriMt Jeruschalaimis; quidam sponte se offerentes ad domum Dei statuendam in sede ipsius:
6y Pro facultate sua dederunt in thesaurum ipsius operis, auri drachmas semel, & sexagies mille,& argenti pendo quinquies mille,& tunicas Sacerdotum centum.
70 lea habitaverunt Sacerdotes ac Levi- t», ex quorum populo tum cantores, tum •anitores erant,Le Nethin»i in civitatibus suis: similiter omnes Jifraelir* in civitatibus suis.

L AP. 1II. R/fi^io populi reducti in cultii
Dti inflaurAnd * 1 * * 4 * 6 * 8).

Q Uum aurem advenisset mensis septimus, Jifra<?litis versantibus in civitatibus uns'; convenerunt populus unanimiter leruschalaima.
1 Ubi surgens Jeschuah,filius Jotzadaki cum cognatis suis Sacerdotibus.'ac Zerub-
babel, nlius Schealthielis cum cognatil suis, exstruxerunt altare Dei Jisraelis, ad offerendum ineo holocausta,sicut scriptum ettin lege Mosthis,viri Dei.
Z Cumque statuiflenr altare in sede sua ; quamvis incuteretur ipsis terror a populis fl'iArum gentium,obtulerunt in eo holocausta Jehov», holocausta unoquoque mant S*
4 Et celebrarunt festui*n tabernaculorum, sicut pratficriptum est ■, tum holocausto suo in diem qutmque pronumero, fecundam ritum officii diurni die suo.
? Ec postmodum holocaustum juge, & in novilunils, ac in omnibus statis feriis Jehov», res sacras : denique omnis offerentis voluntariam oblationem, cbtuierunt Jehov».
6 A die primo mensis septimi coeperunt offerre liolocausta Jehov» : quum templi Jehov» non eitet , actum fundamentum :
J 7 pederuntque pecuniam putatoribus,ac frbris ; tib(miqut,& potum,at oleumTzi- doniis ac Tyriis, ut adveherent ligna cedrina e* Libano in mare Japhontis : fecundam fatuitatem a Cyro,rege Peisidis ipsis
8 Anno autem secundo.« quo veneratio ad domum Dei Iciulchalajrpa,mense secundo, cocperuntZeVubbabel.timisSchcalthieli?.
Si Jelcfiuah,filius Joizad^t.cietcraqut co-

gnati eorum Sacerdotes , ac levitas,Sc o* mnes,qui venerante captivitate Jerufcba-]aima,constitueriintque Levitas änatovi- ginti annos & deinceps,ut pr*essenc operi fornus Jehovx.
] 9 Alfistcbarque Jcschuah,filii eius.Lc Icognati ejus,Kadmiel>& filii eius,posteri (lehudas simul,ut praessent opificibus in do- imo Dei ;^j* posteri Chcnadadi,filii eorum, !& ccgn3ti eorum Levirar.
jo itaque fundantibus structoribus templum jehovae,constituerunt Sacerdotes in- I dutos cum tubis,8c Levitas,posteros Asii- | phi cum cymbalis ad budandum Jehovam»
, cum « Antirii,traditis a Davide, rege Jisraelis.
ii Qui exclamabant laudando, Öc.cele- p brando jehovam,quoniam bonus fJJ.quo- f niam in seculum benignitas ejus erga Jis- 1 raelem : totus vero populus vociferabantur vociferatione magna , laudando Jeho- vam »ed quod fundaretur domus Jehovae:
u Multi autem ex Sacerdotibus,& Lcvi- i tis,primoribusque pace marum fdmisi'di um senes,qui viderant domum priorem in fundatione fua,hac domo versante ante oculos 1 eorum, fiebant voce magna : multi quoque vociferatione ex laetitia efferebant vocem.
Ita ut populus non internoscerent sonum vociferationis ex iatcitia,a voce fictus populi; quia populus vociferabamur i vociferatione magna,& vox illa audiebatur inde usque ä longinquo.

C A 1\ I V. 5tructu) .t Templi impeditur. Udientcs autem hostes Jehudat,& Bin- jaminis,istos deportatos aedificare tem- 1 pium |ehovae,Deo Jisraelis ;
2 Accesserunt ad Zerubbabelem , & ai primores paternarum familiarum, &dixe- . runt eis; aedificcn<us vobiscum, nam sicut vos requisituri sumus Deum vestrum : non enim alteri sacrificamus inde a diebus Esar- Chaddonis, regis Assyriae, qui deduxit nos
; Dixit vero eis Zerubbabel, & Jeschuah cum reliquis primoribus paternarum f<t- miliarum Jisraelis, non tss vestrum nobis- cum aedificare domum Deo nostro : sed nos, qui una /umMf,aedificabimus Jehovae, Deo Jisraelis, sicut praecepit nobis rex Cy- ius,rexPersidis.
4 Attamen populus illius regionis debilitabant manus populi Jehudae; deturbabant eos in aedificando ;
I 5 Praeterea rr.ercede conducebant consi- 1 liattos contra eos, ad dissolvendum consi- ! lium eorum , omnibus diebus Cyri, regis Persidis, usque ad regnum Darii,regis Perfidis.
6 In regno aurem Achaschveri,principio regni eius; scripserunt accusationes contra habitatores |ehudae,5c Jerulchalaimorum :
7 Et diebus Artaxerxis scripsit Bisch- Jam,Mithredates,Tabecl,8e reliqui collegae eius ad Artaxerxem, regem Persidis: cum exemplari decreti scripto Syre» exposito Syre.
X. Rechum pratses consilii,8c Schimschaj legis peritus senpierunt litevas unas contra Jerufchelemum ; Arsa«rtfi, icgi in canocmfcncentiAni'

9f une Rechum,pratfes consilii,8c Schim- fchai legis peritus, & reliqui i collegio eorum Dinari, & Aparsatbcbaei.Tarpelaei, A- pharsaei, Acervati,

Babylonii, Schulchan- casi,Dchavasi,lIelem«i;
10 Et reliquae nationes, quas deduxic Osnappar magnus,& gloriosus, ac collocavit in urbe Samaris,& reliqui transfluvialis regionis incoU, & quidem eodem teert -
11 Hoc efl exemplum literarum, quas miserunt ad ipsum,ad Artaxerxem regem ; servi cui,homines transfiuvialcs,8< tali tem-
iz Notum sit regi, Jehudaees, qui ascen- deiunt abs te, ad nös venisse Jcruscheie- mum ; urbem ipsam rebellem,« malam ae- dificare, murosque perficere,ac fundamenta ipsa conjungere.
1; Jam vero notum sit regi .si urbs ista exatdificetur, & muri perficiantur: cano- nem veterem, & vectigal non daturos ; ita thesauro regum damnum attuleris.
14 Jam propterea, quod salarium de re- gti palatio percipimus,& spoliationem regis non est integrum nobis, videre : idcirco mittimus,ut notum faciamus regi.
1 s Nam inquirat in libro commentariorum majorum tuorum, & inventurus es in libro commentariorum, Se cogniturus ; urbem istam urbem fuilTe rebellem, 8c damnosam regibus» provincijsque,ac conspirationem facere in medio fui inde a diebus feculi, propterea urbem istam devastatam fuisse.
16 Notum facimus regi, si uibs ista exaedificabitur, & muri perficientur ; propterea partem in transfluviali regione non am» piius fore tuam.
17 Responsum misit rex Rechumo.pras- sidi consilii, & Schimschajo legis perito, ac reliquis e collegio eorum, qui habitabano in Samaria ; & reliquis in regione transfluviali, tax, St tali tempore.
18 Decretum, quod misistis ad nos ; explicate lectum est coram me.
19 Et a me constituto consilio,inquisive- runc,& invenerunt urbem istam inde a diebus feculi contra reges sese extulisse, rcbel- lionemque,& conspirationem factam fuiss*
20 Etiam reges potentes praefuisse Jeru- sthelem : & dominatos/utjje in wjta regione transfluviali ; quibus canon vetus, & vectigal dabatur.
21 Jam constituite consilium ad impe- diendumviros istos; ut urbs ista non aedificetur,donec a me consiliurr.constitutum
22 Et cavete errorem committere hac in re : ne crescat ruina in damnum regum.
2; Tunc ex quo exemplum decreti Artaxerxis regis lectum est coram Rechumo, 8e Schimschaio legis perito,ac collegio eorum ; profecti tunc celeriter Jeruschcle- mum contra Jehudaeos.quos impediverunt armata manu.'
24 Tunc impeditum est opus domus Dei, qui habitat Jerufchelemi: & mansit impeditum ufouc ad annum secundum regni Darii, regi* fcersidis,
CAP.s.

suit fundament* Domu* Dei,qu:M>iut J
C AP. V. Chd££<*j,<Sy TtsAi ja <\boU 4 tjon<
> (fttitUT tcmpll AdlftcAtio.

Q Uo Aimo prophccavicCbaggai, propheta, & Zecarja, filius Hidclonis prophe- w, mandantes jehudseis, qui erant in Jehu- d*a, 8c Jetuselielemi; nomine,inquam, Dei jiiraülis mandante» eis.
J 1 Tunc furgemes Zerubbabel, filius SchcaUhielis, & {csehuah.tilius Jotzadaki, /edoisi sunt aedificate domum Dei,qui ba- iifdt Jcrusehelemi Üe cum iptiS propheta Dei,juvantes ec*.
1 Eo tempore venit ad eos Thatthenaj, princeps trans flumen, Lc htherhar-Boznaj cum collegio suo j qui sic dixerunt eis, quis contulit vobis jus domum illam aedificandi,& murum hunc perficiendi ?
4 Tunc huiusmodi respondimus cis : isf qu* essent nomina vitorum, qui hoc «editicium zditicarent
s Oculus autem Dei eorum aderat reducibus]ehudatis.ita ut non impediverint eos dum cau.a ad Darium pervenirer.cujustunc retulerunt decretum super hac re.
6 Exemplum lirerarum, quas misieTbJt- thenai, princeps trans fluu.en, cum Sche- rhar-Boznaio.fic collegio suo,Persici,qui c ranr trans flumen,adDarium regem.
7 Narrationem miserunt ad tum : in qua Cc scriptum erat.Oario regi pax omnis!
8 Notum sit regi, nos profectos esse in Jehudsam provinciam,ad domum Dei magni,qua: «dificatur lapidibus maximis , & ligna apponuntur pariettbus:deniqueopus illud celeriter ht,8c prosperatur in manibus
9 Tunc interrogavimus reduces istos,hujusmodi dicentes eis; quis contulit vobis jus domum istam *dificandi,& murum ejus perficiendi ?
to Atque etiam nomina eorum petiv mus ab eis , ur nota faceremus tibi, quod scriberemus nomen virorum,qui junt inter primarios eorum.
11 Qui huiulmodi sermone responderunt nobis,dicendo: nos fumus fervi Dei coeli.& terra:,& rc*djficamus domum,qua: aedificata fuerat antehac inde a multis annis,quam rex Jisraelis magnus «dificaveiat, 8c peife
ir Sed ex quo provocarunt majores nostri DeuTO^.xli»tradidit cos in manum Ne* bucadnetiaris, regis Babylonia: Chaldaei i qui domum hanc destruxit,& populum deportavit in Babyloniam.
1 $ Verum anno primo Cyri, regis Baby-
ruschelemi: atque ex eo tempore hucusque aedificatur,necdum est ab.olata.
17 Nunc itaque,si regi bonum videtur, perquiratur in tabulario regis iLic,quod «st in Babylonia, an ita sit,quod a Cyro rege collatum sic iu$ aedificandi domum Dei istam feruschelemi .' deinde voluntatem suam rex super hoc mittat ad nes.
CAI'.V I. Auspicii^ DAtii Kothi Absolvitur, <jy santtificAtur ttmptum.
T Unc Darius rex constituitlegem : quum perquisivissent in chartophjlacio, ubi tabui* reposita: fuerant in Babylonia 2 Et inventum esset Achmeth«, in regia, qu* est in provincia Medjs,volumen quod- ; dam.in quo sic scriptum erat, Memoriale.
; Anno primo Cyri regis,Cyrus rex con- stiiuir legem ; domus Dej feruschelemi intus aedificator: ulfit locus, ubi sacrificent sacrificia,8c fundamenta e>us attolluntor: altidudine sua cubitorum sexaginta,amplitudine cubitorum sexaginta :
4 Ordinibus lapidum maximorum ter» nis, 3 c ordine lignorum novorum; &im- penf* e domo regia traduntor.
1 Insuper etiam instrumenta domus Dei, aurea & argentea,qu« Nebucadnetzar de- promserat e templo, quod erat Jeruscheie- mi,8c deduxerat in Babyloniam,restituunto : ut perveniat unumquodque in templum , quod erit jeruschclemt in locum suum,8c collocetur in domo Dei.
t jam iroquc Thatthenai princeps trani flumen,Schethar-Boznai cum collegio suo, Persici,qui estis trans flumen - remoti estote
7 Sinite opus domus Dei illius: princeps Jehud*orum,& reduces Jehudaeorum,domum Deihu;us aedificanto in loco suo.
8 Prxterta a me constituitur lex de eo, quod facturi estis erga reduces Jehudaeorum illos,in aedificanda domo Dei illius: ut de facultatibus regiis,de canone transfluviali illuo impensa tradatur viris illis,ne impe-
0 Etiam,qu* opus sunt, ut iuvcnci subrumi,& arietes,& agni ad holocausta pro Deo coeli, triticum , sal, vinum, Se oleum, prout edixerint Sacerdotes,qui sunt jeru- scbdemi, tradendum esse sibi quotidie,error ne committitor:
10 Utofferant resodorisgratiDeococli, Se orent pro vita regis,& filiorum ejus.
11 Prsterea a me constituitur lex; ue quisquis mutaverit rem hanc,amoveatur li- Joni* . Cyrus rex contulit)us domum Dei jgnuni a domo ejus,quo erecto aboleatur in istam «dificandi; leo.' domusqj ejus sterquilinium fiat hanc ob
4 Insuper etiam instrumenta domus! causem.
Ve!, aurea Se argentea ; qu« Nebucadne- tzar depromserat e templo,quod ersltjeru- schelemr,& abduxerat m templum Babylonicum : depromsit eadem

Cyrus rex e templo Babylonico, traditaque sunt cuidam Schtschbatzari nomine , quem principem constituerat:
1 c Edicens ei , instrumenra haec suscipe, abiens.,deduc ea in templum,quod est)cru- schelemi j demüsque Dei aedificator loco suo.
16 Tunc Schaschbatzapisst veniens, po-
1 Deus vero,cuius nomen habitat illic» dciiciet omnem regem,8c populum,.qui ex- lenderit manum suam ad mutandum,quv destruat domum Dei huius, qu« est jeru- seh ei < n ?i : <go Darius constitui legem» il- lic<> efficitor.
1$ Tunc Thatthenai,princeps trans flu-
fl!tM£hKtiar'Bninaj,8< collegium «orum,
propterca quod mandjveiat Darius rex hu- uilinod),illico effecerunt.
' 1+ Reduces vero jehudaeorum «dtfican- tei pi-ospcwtMimis'e* Prophetia Chaggoj

prophetae,8c Xecarj«,filii Hiddonif? donec «dificantes perfecissent de sententia pei jisraelis ,& de lententiaCyi),8c Darii, f$c Artaxerxis,regis Perfidis. ^
4 ,5 kinil.2 autem domo ista ad diem ter- 1 |tium mensu Adar; quum esset annussex- IcuS Darii Regis.
I \6 Celebrarunt Jisraelita,Sacerdotes ac (Levit*, & reliqui reduces deportationis, [dedicationem domus Dei hujus cura gau-
*7 Obtulerüntque in dedicatione domus Dei hujus »juvencos centum, arietes ducentos »agnos quadringentos, fic hircos lactentes in peccata pro toto Jisraele duo- decim>pro numero tribuum Jiitaelis.'.
i8Ubi tum constituissent Sacerdotes ex partitione eorum,& Levitas exdistributio- jie eorum, in ministerio Dei,qui habitat Je- ruschelemi: secundum prascriptum libri Moschis.
iq Deinde celebrarunt reduces deportationis pascha , die quarto-decimo mensu
P io Nam mundaverant se sacerdotes ac Levit* pariter,omnes mundi erant: ideo jugulirunc pascha pro omnibus reducibus deportationis,& pro cognatis suis Sacerdotibus,ac prose ipfis.
ii Qupd comederunt }isra<nit*,qui reduces erant ex deportatione,& quisquis separatus ab immunditia gentium regionis adjunxerat se illis ; quarendo Jehovam, DeumJisraelis.
22 Denique celebrarunt festum azymorum septem diebus cum laetitia .* quoniam exhilaraverat eos fehova,ficconverterata- pimum regis Assyri* ciga eos,ad confirmandum manus eorum ip opere domus De i »Del Jisraetis. __

LAP. VII. Hezra venit leruscbalaima, populum /nstrusturw.

Einde his rebus gestis, regnante Artaxerxe,rege Perfidis : Hezra,filius Sera- jas, filii Hazarja,filii Chilkija,
r Filii Schallumi, fiüi Tzadokt, filii Achi- tubi,
; filii Amatja,filii Hazarja,filii Mera-
4 filii Zerachjas,filii Huzzi,filii Bukki.
5 Filii Abiichuh*,filii Pinchasi,filii El- hazaris,filii Aharonis,Sacerdotis primarii ;
6 Hic,inquam,Hezra ascendit c Babylonia (erae autem legis peritus promtus in lege Mofchis,quam dederat Jehova, Deus Jilraelis) quum dedisset ei rex,prout manus JehoY* Dei ejus Aderat ei, omnem petitionem «jus.
7 Afcendcriintque ex Jisra*dlitis,8t e Sacerdotibus ac Levitis, tam musteis,quam janitoribus NethinzisqUe Jeruschalaima anno septimo Artaxerxis regis. -
8 Pervenit vero Jeruschalaima mense illius quinto , qui annus septimus erat regi.
9 Siquidem primo Hi e mensis primWipse fuit auctor ascendendi e Babylonia : primo aurem Hie mensu quinti pervenit Jeruschalaima, prout manus Dei ejus optima adfuero Nam Hezra comparaverat animum
suum ad quatiendum legem Jehova, & ad

prostandum eam ; Se addocendum Jisrae- lem statuta ac judicia.
u Hoc autem est exemplum decreti, quod dedit rex Artaxerxes Hezra Sacer- doti.legis perito,rerum perito, quaspra- ccpic Jehova,& statutorum ejus in Jifroifle.
ia Artaxerxes rex regum; Hezra Sacerdoti, perito legis Dei coelestis, incolumitatem, & tali tempore.
i; A me constituitur lex ; ut quicunque sponte se obtulerit in regno meo e populo Jisraclis,Sacerdotibusque ejus,ac Levitis, ad proficiscendum Jeruschelemum te« um» proficiscatur.
t4 Quandoquidem a rege , 8c septem consiliariis ejus mitteris jd qu*stionem habendam in Jehud*a,& Jeruschelemi,de lege Dei tui,qu* est tibi ad manum .*
i f Ec ad deferendum argentum,& aurum? & quod rex,8c consiliarii ejus sponte offerunt Deo Jisraelis,cuju$ Jeruschelemi est habitaculum ,
16 Cum toto argento,Se auro,quod inveneris in torä provincia Babylonia,cum voluntaria oblatione populi,Se Sacerdotum sponte offerentium pro domo Dei sui,qua est Jeruschelemi.
>7 Ut illicoemas pecuniäistä juvencos, arietes,agnos cum munere eorum, & libaminibus eorum: & offeras ea in altari domus Dei vestri,qu* est jeruschelemi.
»8 Quod autem tibi,& cognatis ruis bonum videbitur reliquo atgento,& auro facere ; pro voluntate Des vestri facitote :
>9 Et instrumenta,qua traduntur tibi ad ministerium domfls Dei tui ; reddito coram Deo Jeruschelemi.
22 Reliqua vero necessaria domui Dei tui,qua; acciderint tibi tradenda; tradito ex aerario regis.
ii Praterea h me,me Artaxerxe rege», constituitur lex omnibus quaestoribus, qüi estis trans flumen :utquicquid poslulaverie a vobis Hezra Sacerdos,peritus legis Dei coelestis,illico efficiatur.
ii Usque ad argenti talenta centum ad tritici coros centum, & ad vini bathos centum,ac usque ad bathos olei centum; falis vero quamum non potest praescribi.
r; Quicquid est ex sententia Dei coeli, perficito diligenter in domo Dei coeli: uc non sit fervens ira contra regnum,regem» aut filios eius.
i4 irem notum vobis facimus,ullis Sacerdotibus » aut Levitis » musicis, janitoribus,Nethin«is,8c ministris domus Dei i- stius; canonem veterem,aut vectigal non licere imponere.
i? Tu autem Hezra,pro sapientia Dei, quae tibi ad manum est,constitue judices,& causarum cognitores , qui causas cogno- fcanr in toto populo,qui est transAumen,ejc omnibus scientibus legis Dei tui: & qui nesciverit,eum docetote.
26 Quicunque vero non fecerit legem Dei tui,Se legem regis .illico judicatum fiac de eo: live morti,sive exilio,sivemulctae facultatum, sive vinculis adjudicetur.
27 Benedictus sit Jehova,Deus majorum nostrorum; qui indidit reni talem animo regis, ad ornandum domum Jehova,qua est Jeruschalaimis;

»8 Et-rgime advertitbenjgnuatcm co-, ram r«&,consiliari»squc ejus, ac omnibus principbut regis potentibus: egoitaque confirmans me,prout manus Jehovae Dei mei ad-rai mihi, congregavi ex Jisraele priman> 5 ,-ui ascenderent mecum.

CAP« Tut, Comit« Hexrrf,^ don 4 ,qu
4
ej>ortiruit ttrufcbulaimd.

I auem sunt primores paternarum/4- miUrum,be genus eorum,qui ascenderunt m«cun,regnante Artaxerxe rege,ex Babyloria.
r E psittris VinchasuGerschon,e posteris lthatraiis,D 3 nteJ; e posterisDavidis, Chartusth.
; £Pqie:is Schecanjar e natis Parhofcbi Zecar ja & cum eo oiri generis recensione per mans,centum quinquaginta erant.
4 E posteri« Paschat-Moabi, Eljchohena filius Ztrachj* i & cum eo ducenti mares.
q E pssttris Schecanjae,filii Jachazielis j cum que trecenti mares.
6 Et « posteris Hadinis,Hebed,filius Jo- nathanis; & cum eo quinquaginta mares.
7 Iter» i posteri» Helami ^eschahja,silius Ha ha.i*: Ac cum eo septuaginta mares.
8 iren e posteris Schephatise.Zebadia, filius Mitae.is: 8 t cum eo octoginta mares.
9 E p«.stetis Joabi,Hobadia,filius Jechi- elis : &<un; eo ducenti octodecim mares.
10 Item t posteris Schelomithi,filius Jo* fiphjJP; & cum co centum scxaginra mares.
it Ice*ne posterisBebaj, Zecaria, filius Bebaj 5 cum eo viginti octo mares.
ir Item < posteris Hargadis Jochanan, filius Kitanis; & cum co centum decem
1? Item e posteris Adonikami posterioribus* quorum haeesunt nomina, Etiphe- let,Jehie;,8(Schemahja,8c cum eis sexagin- ca mares.
14 Denique c posteris Bigvai,Huthaj»& Zabbud : L cum eis septuaginta mares.
t\ Quum autem congregassem eos ad flumen,qQod alluit Ahavam,& castra haberemus ibi diebus tribus,animum adverti ad populum,& ad sacerdotes: at e Leviris ne- jni/iemijjveni ibi.
16 Quapropter amandavi Elihezerem, Ariesem, Schcmahijam, cum Elnarhane» Se Jaribo,ac Elnathane, atque Nathane,&Ze- €arjam,acMcfchullamum primores ; Joja- libum quoque,8c Elnathonem ductores:
17 Et dimisi eos,ad Iddonem primarium in Casiphia loco : indens ori eorum verba, quibus alloquerentur Iddonem, Achivum, ig Nethinacos in Casiphja loco,ut adducerent ad nos ministros pro domo Dei nostri.
18 Qui adduxerunt ad nos, prout manus Dei nostri optima aderat nobis, virum intelligentem e posteris Machli,filii Levi, filii JifradUs • nempe Sclierebjam cum filiis ejus.de cognatis eius octodecim.
19 Item Chaschabjam.flc cum co Jeschah- jam,eposteri{ Merari; cognatos illius, 3 cfi-
lios eorum viginri.
10 Ex Nechinacis autem,quos dediderat David/ ac priscipcj ministerio Lcyitarum,
R It. Cap.S-j
Nethinfcos ducentos viginti: omnes expri * niebantur nominibus 1 G
rr Tum proclamavi ibi jejunium ad flu-f men Almae, quo affligeremus nos coraml Deo nostro j quasrcntcs ab eo viam rectan» |j pro nobis, ac parvulis nostris,ommbusque | facultatibus nostris. I
12 Nam puduerat me petere ä rege copias, aut equites, utauxilio essent nobis ab 1 hoste in hoc itinere : quia alloquuti fuera- 1 mus regem, dicendo, manusDci nostri o- 1 mnibus quaerentibus ipsum adest ad bonum, robur vero eius, & ^uidtm irae ejus contra omnes derelinquentes eum.
2; Quum itaque jejunantes quaesivisse- ' Mus a Deo nostro hanc rem > exoratus est <
24 Tunc disparavi e principibus Sacer- j dotum duodecim,eum Scherebia,Chaschab-) ja, Se cum eis ex cognatis eorum decem :
25 Quibus appendi argentum istud, Se aurum?«instrumenta: oblationem domus De, nostri, quamobtulerant reX.Scconsiliarii ejus, ac principes eius, Se omnes Jis» rakiitr.qui praesto fuerant:
r 6 Appendi, inquam, ad manum eorum argenti talenta sexcenta quinquaginta, & instrumenta argentea centum talentorum ; auri centum talenta:
17 Item crateres aureos viginti,drachmarum mii.enum ; & instrumenta ex orichalco praestante duo,pretiosa ut aurum.
18 Et edixi illis,vos essftsancti Jehovae, haec quoque instrumenta sunt sancta »argentum etiam, ac aurum sunt voluntaria oblatio Jehovae,Deo majorum vestrorum.
29 Sedulo observate, donec e4 appendatis coram principibus Sacerdotum, sc Levitatum ; principibusque paternarum J4- miliMum Jssraülis Jeiuschalaimis^ncellis, in domo Jehovae reponenda. j
io Ita receperunt Sacerdotes, ac Levit» pondus illud argenti, Scauri,ac instrumen- ' torum, deferendum Jerufchalaima in domum Dei nostri«
;t Tunc profecti fumus ä flumine Aha- vae duodecimo die mensis primi ad eundum Jerufchalaima: & manus Dei nostri adfuit nobis, qua liberavit nos e manu hostis, de insidiantis in hoc itinere.
Denique postquam pervenimus Jeru- fchaiaima ; & consedimus ibi diebus tribus i
;; Die quarto expensum est illud argen- tun » & aurum, ac instrumenta in domo Dei nosti i, ad manum Meremoithi, filii Uri« iar Sacerdoris.Sc collegas eius ElbJ 7 aris,filii Pinchjsi,quibuscumer 4 t Jozabad,silius Je« schub«e, 8 t Nohadiah,fi}ius Bin nui Levitas.
14 Ex numero, ex pondere cuique 4 t- tributo: inscriprümque est torum illud pondus tempore eodem.
Qui venerant a captivitate reduce* deporiacionis, obtulerunt hoilocausta Deo jifraei/s, iuvencos duodecim prototo Jis- Vae'e, arietes nonaginta fex, aignos septuaginta ieptem , hircos peccati'duiodecim ; hatt ornnjatnholocaustum Jehiovae.
Fofiea tia<ii<Jdfunt edict:a r egis satrapis regiis,& principibus trans fiuimcn ; qui iublevimntpopuluro,$<d©rouiro Vei.
CAP.9.

*Cap. 9 .
CAl 5 - IX. H eir& ptce&tA Uhuäto-
rum,qu* ilii constentur,
T - Is autem completi*, accesserunt ad me ■s lprincipes, dicendo, non separaverunt fe hic populus Jisraelit*, & Sacerdotes,ac Levir* a populis aliarum regionum,fecun- i jdum abominationes illorum Cenahameo- Üpum,Chitthasorum,Perizza:orum,Jebusaso*
! 'rum, Hammonitarum, Moabitarum, ,£gy- 'f*tiorum,fk Emoratorumfemunt.
* Nam assum serunt de filiabus illorum i Lsibi, & filiis (uts, ita ut commiscuerint semen (anctum cum populis illatum regionum : etiam manus ipsorum principum,8t antistitum prima fuit in praevaricatione ista.
. 3 Itaque audiens rem hanc, laceravi vestem meam,tk pallium meum ; & vellens de I capillis capitis mej, & barbarme*, sedebam desolatus.
4. Tunc ad me congregaverunt fe quisquis tTepidabat ad Verba Vei jiirablis, pro- i pter praevaricationem deportatae multitu- 1 dinis.dum ego sedebam desolatus, usque ad fernste* muneris vespertini.
' f Tempore autem muneris vespertini fur- rexi ab afflictione mei,fdque laceratam habens vestem meam, & pallium meum ; &
1 flectens me in genua mea, expandi manus meas ad Jehovam ,Deum meum :
, 6 Ac dixi: Deus mi, pudet me, & erube>
• sco attollere, Deus mi, faciem meam ad te nam iniquitates nostras creverunt supra ca pue» Se reatus noster magnus est in coelum
7 Inde a diebus maiorum nostroruWi fumus in reatu magno usque in diem hunc,
I adeo ut propter iniquitate; nostras traditi fuerimus nos , reges nostri, & Sacerdotes nostri in manum regum istarum regionum gladio jcapti vitati, & pr*d*,ac pudori vul- : nis,sicut est hodierno die.
8 At nunc, quum ex minimo momento ■ facta est gratia a fchova Deo nostro , relinquendo nobis residuum , & ponendo nobis clavum in loco sancto ejus: quum illustrans oculos nostros DeuS noster, dedit nobis re- sticutionem aliquantulam in servitute no- < stra:

.9 Quum existentes servos,tamen in servitute nostra non dereliquit nos Deus noster: sed adverrit erga nos benignitatem coram regibus Persidis , dando nobis resti- tutionem,ut extollamus domum Dei nostri, & restituamus vastitares eius,denique dando nobis maceriam in Jehuda, 8 c jeruscha-
10 Nunc , inquam , quid dicemus, Deus noster,post hoc,quum dereliquerimus pi «e cepra tua ?
ii Qua^prjecepisii per servos tuos, prophetas, dicendo ; terra illa,quam ingressuri estis ad hatreditario iure possidendam eam , terra impura estab impuritate populorum regionum ejus ; propter abominationes eorum,quibus impleverunt eam confertim Lpassim immunditia sua.
.> r Nunc ergo filias^ vestias ne traditote filiis illorum , & filias illorum ne assumitote rlns vestris, nec quasricote pacem illorum, « bonum i(lorv)m usqu« ins««ulnm;ut con
H E Z R JL Cap.9.10.
firmemini, 8c comedatis prsefanram terr* illius ,Sc hereditario jure pofidcndam tradatis filiis vestris uiqvie instctlun«
1; Etiam post totum id, qu>d -venit nobis propter facta nostra peflma,* propter reatum nostrum maximum: <uuntuDeu$ noster cohibuisti infra peccitanostra i 6e dedisti nobis residuum hmusnod:
14 An rursus irritafacerenu-prsecepta rua,8c quidem affinitatem jtng-nt«s cum populis abominandi* istjj j sn m>n percellereris ira contra nos, donec conum eres,ut non esset superstes,aut residuum'
1; Jehova, Deus JiCraelis.jjsit* es,quod facti fumus residui , sicut boderno die: ecce nos coram te in reatibtf nostris, quamvis non sit consistendam coram te cum hoc.
CAP. X. Ad ixpiationtm dciÜ repudiantur uxores aliaugtn.f , tiukueaut to- res recensentur.
Q Uum autem oraret Hezra , A confiteretur flens,ac fe prosternem ar^e domurri Dei : congregati sunt ad eum «X Jifraele congregatione multi valde, vir mulicrcs- que,& pueri,quum flerent popula ille permulto fletu :
i Et loquutuS Schecanja,filius fechielfs e posteris Helami,dixit Hezrar,nrS pravari- cati fumus in Deum nostrum, <uod con- foc^ivimus domo uxores alienigenjs e populis terrae . sed nunc est,quod Jisrafc '1 spe* rethacinre.
r Nunc ergo pangamus fecdu» cum Deo nostro,ejiciendo omnes uxores,A naros ex eis, ex consilio domini ,& corurrsoui trepidant ad prseceptum Dei ndsiii: inique fecundum legem efficitor.
4 Surge,nam tibi incumbit h*c re;, 8e nos aderimus tibi : confirmare A effice.
5 lraque surgens Hezra,adjuravit principes Sacerdotum ; Levitas , & totum Jifrae- lem,ut facerent secundüm rem hanc, & ju-
6 Postea^ surrexit Hezra ab anterior« parte domus Dei, ut abiret in cellam Jeho- chananis, filii Eliaschibi, & abivit illuc,cibum nandum comederat, nec aquam biberat,quia lugebat propter praevaricationem deportat* multitudinis.
7 Ita promulgarunt per Jehudam , & Je- ruschalaima , omnibus reducibus deportationis,ut congregarent se ferusobalaitna.
8 Er quisquis non venturus esset intrk triduum tx consilio principum , ac seniorum, anathema fore omnes facul™**.* eius ; ipsum vero separatum iri i congregatione deportat* multitudinis.
0 Quamobrem congregati omnes homines Jehuda, de Binjaminis Jerulchalaima tertio die ipsius mtnsis noni, die vigesimo mensis : considebant totus ille populus in platea domus l>ei, trementes propter hanc rem,&expluviis.
10 Tunc surgens Hezra Sacerdos, edjxic eis.vos pravancati estis, quod consociastis domo uxores alienigenas; superaddentes reatui Jisraelis:
11 Nunc ergo edire consessionem Jeho- , vjp , Deo majorum vestrot um , fit facite vo- X » lw*

Cap.i.
Iunt 3 t«m ejus Lc sepa rcrte vora populis isti: terras,& ab uXoiibus alienigenis.
ii Cui respondentes tota illa congregatio » dixerunt voce magna , secundum vcr- bum tuum ,sic rostrum est sacer«.
1$ Verum populus multus est: & tempus hoc pluviosum est, nec est vis consistendi foris, hoc amem opus non e/t diei unius, reque duorum» quia plurimi defecimus in
14 Consistant» quaesumus .principes nostri totius hu<us congregationis, & quisquis est in civitatibus nostris,qui consociaverit domo uxores alienigenas, veniet temporibus designatis, & cum ipsis seniores cujufque civitatis, ac judices eius; usquedum avertamus aestuantem iram Dei nostri, usque- dum haec res fonfestsljit.
K Tantum Jormhan, filius Hasaelis» & Jachzeja » filius Thikv* constiterunt ad istud,Meschullam vero, & Schabbethaj Levit* adjuverunt eos.
16 Facientibus itaque sic reducibus eX
deportatione ; separati sunt Hezra Sacerdos i homines jsnmarii paternarum familiarum pro familiis paternis suis , « hi o- tnnes nominibus
expressi ;scderuntque die primo mensis decimi, ad quarflionero habendam eius rei: ...
17 Petfeceriiotque cum omnibus illis hominibus,qui consociaverant domo uxores alienigenas; usque ad diem primum mensis primi.
18 Deprehensi autem sunt e filiis Sacerdotum , qui consociaverant domo uxores alienigenas ; e filiis Jeschuh*. filii Jotza- daKi,&cognatis ejus, Mahafeja, &'Elihe- %er,&]arib,8c Geialja:
19 Qui adhibuerunt manum suam ad ejiciendum uxores suas : 8c reatum consuentes, arietem ex grege pro reatu suo obtulerunt.
20 Itero e posteris Immeris, ChananJ, & Lebadja.
ii Item e posteris C-hanmi ,* Mahafeja,8c Elija,& Scheroahja,& Jechtel,8c lluzzija.
N E C 11 E M f R.
Cap.d Eljohel eel, T0-4
22 Item e posteris Paschth.iris»Eljoh naj, Mahafeja, Jischmahel, Ke.hancel, lo- zabadj&Ellusa. I
rj Ex Levitis autem,; fozabid,8c Schim-|) hi,&KeIajah,item Kelita, Petichja,]ehu -4 da,& fliheser. *
24 item e musicis, Eljaschib: & ex jani-i toribus,Sebalium,8c Telemjöc Uri.
2< De Jisraeliris veto ; c posteriS Parho^f schi,Rami.i,& Jizzija, Lc Malcija, & Min- jamin,&Elhjzar,8cMalcija,8cEenaja.]
:6 Item e posteris Helami : Matthanja,' Zecarja, & Jechiel,8c Habdi,& jcremoth,6e Elija.
27 Item e posteris Zatthu,EIjohenai,Eljaschib, Matthanja, Sc 1 eremoth, 8 cZabad, 8 c! Ilazita.
28 Item e posteris Bebaj Jehochanan, Chananja, Zabbai, Hat hlaj.
29 Item e posteris Bani; MeschuHam,, Malluc, & Hadaj 3 , Jaschub, Scheal, & Ra-
Item e posteris Pachath-Moabi, esc Hadna, Sc Celale : Bena/a, Mahafeja, Mat- than.ia,Betzaleel,& Binnui,ac Menasche.
Item e posteris Charimj; Elihezer,Ji- schija,Ma{cija,Schemahja,Schimhon :
Bini3min,NAalluc,Schemarja.
;; E posteris Ohaschumi,Mat;henai ,Mac- thattha, Zebad, Fliphelec, Jeretnaj; Mena- sche,Schimhi.
H E posteris Rani, Mahadaj, Hamran,$C Uel:
15 Benaja,Bed«'a,Celuhu:
;6 Vanja,Meremoth, EUaschib ;
\j Matthanija,Matthenaj,& Jahasan:
j8 Et Bani,& Hinnui,Schitnhi.
?9 Et Schelemja.Zc Nathan.ffc Hadaja«
40 Mcbnadbai,Schaschaj,Scharai :

41 Hazareel,& Schelemia,Schemarja ;
42 Schallum.Amarja, Joseph.
4; E Nebuntinis: schiel , Mattbithja, Zabad.Zebina,Jaddan)& Joel.Benaia.
44 Omnes isti duxerant uxores alienigenas : & erant quibufdum e x istis uxores, unde susceperant liberos.
Nechemj* Liber unus.
C A P.I. Preces6* jejunium Kecbemj*.
V Erba Nechemj*, filii Chacali* : Fuit autem mense cislevo,anno vigesimu, quum essem Schusthanc,in regia ; »Ut veniente Chanani uno e cognatis fneis,ipso cum viris quibusdam e Jehud*a ; interrogarem eos de Jehudseis , de residuo illorum, qui relicti fuerunt ex captivitate, & e Jeruschalaimis.
Z Qui dixerunt mihi ; reliqui illorum, «lui relicti fuerant ex captivitate ibi in ea provincia, in malo magno, & in opprobrio sunt , Lc murus Jeruschalaimorum diruptus, deporta eorum manent succensa igne: 1
4 Fuit vero,quum audirem verba ista : ut * sedens flerem,ac IuCfr«fh Aliquot dies; quibus jejunavi,& oravi coram Deo coeli;
< Ac dixi, obsecrö, Jehova Deus eccii, Deus fortislime, maxime, Lc summe reve» rrnde,obs«lvanr s«dur, Hr benignitatem
diligentibus fe, Lcobservsntibus prsecept« sua
6 Sit, quafo, auris tua intenta, & oculi tui apem ad auscultandum ©rationiiervi tui»qua oro coram te hoc tempore interdiu ac noctu,pro Jis afclitis fervis tuis ; Lc con- fitenrpeccata Jtsraelirrrum, quibus pecca- vimusnbi,ego quoque,& familia patris mei peccavimus.
7 Nexu obstrinximus nos ipsos tibi ,-quk non observavimus prsecerta, statutaque,ac judicia illa, qu* pr*cepisti per Moschen* servum tuum.
P Recordare, qu*so.verbi»quodpraecepisti Moschi,servo tuo,ut diceret: Vos praevaricaturi estiy, ego dispergam vosinpo-
o Quum autem conversi ad rre, observabitis praecepta mea,& facietis ea ,• si fuerint depulsi ex vobis ad extremitatem coc- H|indccolligam cos, Le reducam eos m locum.

r:«p.i.z< . nec H
cum, quem elegi ad collocandum nomi«n meum ibi.
io Athijuwf servi tui,& populus ruu5>'
I fluem redemisti virtute tua maxima,8c rr»a-
E iu tua validissima.
\ i Obsecro Domine,sit jam auris tua i n- enta in orationem fervi tui ,Sc in oratio- | 'nem fervorum tuorum,qui student revereri ; nomen tuum, 8c fecunda, quaeso, servum tuum hodie», dans ei misericordiam consequi coram viro isto ; ego enim eramUpo- | culis regi.
I C A P. 11. Xtchmli, acceptii k rtgt littrH. ■yenitifruscbAlmmd.
Uit vero mense Nifane, anno vigesimo Artaxerxis regis, quum afferendum eflet ! vinum in conspectum eius : ut afferens vi- 1 num .porrigerem rcgi>qui Ante non fueram tristis in conspectu eTus.
i Quapropter dixit mihi rex,quare vultus tuus afflictus est,quum non sis aegrotus? non est haec nisi afflflstio animi: nam timebam quamplurimum.
; Itaque dixi regi,rex in feculum vivat: i quare non esset affli ctus vultus meus, quum civitas ipsa,locus fepulchrorum majorum , meorum, vastata, & pors» ejus maneam confumt*iene ?
4 Tum dicente mihi rege, quid illud e/i super quo requiris ? supplex oravi Deum
5 Et dixi regi,si regi bonum videtur, 8c si gratus e/l servus tuus coram te ; utmittas me injehud«eam,inc>vitatem fepulchrorum majorum meorum,& aedificem eam.
1 6 Dixit vero mihi rex,8c conjux allidens
e i, quousque esset duratura profectio tua.Sc quando revertereris ? itaque bonum visum est coram rege, ut dimitteret me»quuni exposuissem ei tempus.
7 Deinde dixi regi, si regt bonumvide- tur, literae tradantur mihi ad principes trans flumen: ut transmittant me usque dum venero in Jehudaeim.
8,Literae quoque ad Asaphum, custodem saltus,qui est regi,ut der mihi ligna ad contignandum portas castri adiuncti «edi, 8c ad murum civitatis ; & ad domum, quam ingressurus sum: quas dedit mihi rex, prout manus Dei mei optima aderat mihi.
g Veni itaque ad principes trans fiumen, & tradidi eisliteras regis: miserat autem rex mecum praefectos copiarum, & equites.
io Quod cum audiretSanballat.Choro- nites.&Tobiia,servus Hammonites,displicuit eis maxime, advenisse hominem ad procurandum bonum Jifiaeliris»
ii Denique perveni Jeruschalaima J ubi quum suissem diebus tribus.
ai Surrexi noctu,ego,8c homines pauci mecum,neque indicavi cuiquam,quid Deus meus inderer animo meo faciendum Jc- ruschalaimis: & jumentum non erat mecum , prxtcr jumentum illud,cui inside-
l; Lc egressus sum per portam vallis noctu, rum verstis fontem serpentis, tum ad portam sterquiliniorum: ubi effringebam de muris Jeruschaiaimorum , qui fuerant perrupti,& port* torum absumptae igne.
E M J £. Cap.l.f»
14 'Inde transivi ad portam fontis Se ad piscinam regis: sed non erat'.ocus jumento,qub transveherccme.
15 Quamobrem ascendi secundum torrentem noctu,quum effregissem de muro z 5e revertens veni ad portam vallis,ita reversus sum.
16 Antistites vero nesciebant,quo irem» aut quid facerem : nam Jchudaeis,aut Sacerdotibus, aut clarissimis,aut antistitibus» aut reliquis curatoribus operis adhuc non indicaveram.'
17 Dixi itaque eis,videtis malum,in quo versamur,Jeruschalaima vastata esse.Sc portas eorum succensas igne : agite,aedificemus murum Jeruschaiaimorum,ut non simus amplius opprobrio.
18 Et ubi indicavi eis manum Dei mei, quas est optima,adfuisse mihi,8t etiam verba regis,quas dixerat mihi; dixerunt,surga- muj,ut aedificemus, confirmärüntque manus suas ad hoc bonum.
19 Audiens vero Sanbaliat.ChoroniceS, & Tobija,servus Hammonites,8c Gefchem Arabs , subsannabam nos & spernebane nos : dicentes,qux est res ista,quam facitis? an contra regem rebellatis ?
20 Quibus respondi rem,ac dixi eis,Deus cocli fecundabit noj,Sc nos fervi ejus turgentes aedificabimus: vobis vero non est pars, aut jus,aut monimentum Jeruschalai- mis.
CAP. IIT. Moentd, fort* urbrtinstau* rantur.
Urgens igitur Elijaschib, sacerdos summus,& cognati ejus Sacerdotes, aedificarunt portam regis,ipsi lanctificaverunt eam» statuentes valvas ejus tunde usque ad turrim centenariam sanctificaverunt eam, usque ad turrim Chananeelis,
2 Et adlarus eius unum xdificarunc Je- rechuntini,8c ad alterum latus ejus aedificavit Zaccur,filius Jmri.
; Portam autem piscium aedificarunt 8e- naani: ipsi contignaverunt eam,8cstatuerunt valvas e jus,feras eius,& vectes eius.
4 Ad quorum latus instauravit Mere- moth,filius Urijae,filii Kotzi,8c ad horum latus instauravit Meschullam.filius Berec- iae,filii Meschezabecrlis,8c ad horum latus instauravitTzadok,filius Bahanx :
c Et ad latus horum instauraruntTeko- kaei: fcd magnifici eorum non submiferune collum suum ad opus domini ipsorum.
6 Portam autem veterem instaurarunt Jojadah : filius Pafeachi,& Mefcullam,filius Besodejae: ipsi contignaverunt eam,St statuerunt valvas ejus,8c feras ejus,ac vectes e- jus.
7 Et ad latus horum instauravit Melatja, Gibhonita,8c fadon Meronothanus.Gibho - nit*,8c Mixpani,uique ad folium principis,cisflumen.
8 Ad cu : us latus instauravit Huzziel.fi- lius Cathoix rum auri-fabris,8c ad latus e- ius instauravit Chananja, filius umuse pigmentariis reliquerunt autem

jeruschalaima, quaquaversum murus latus erat.
9 Postea ad totus horum instauravit R<- phaia,filius Churis,praefectus dimidio tractui kiuschalaimorum.
X ; 10 Ec

Lsp.,. N t C H
io It ad latus horum instauravit Jcdaia, filius Charumaphi »atque e regione domus suar,ac cujus latus instauravit Chattusch, silius Cfafchabncjae,.
n Mensuram alteram instauravitMalci- ja , filus Charimi, & chaschub,filius Pa- chath-vloabi; una cum turri furnorum,
«i Ic ad huius latus instauravit Sebalium , ilius Locheschi , prasfectus dimidio trastu:feruschaiaimorumsipsf ,& filii ejus.
ij rorram vallis instauravit Chanum cum h.bicatoribus Zanoachi $ ipsi ardifi- caveruit eam, statuerüntque valvas eius,feras ei u$,Sc vectes ejus: ac mille cubitos in muro,.squ? ad portam sterquiliniorum.
Portam Vero sterquiliniorum instauravi Malchija , filius Rechabi» pr*fectul tractui,Beth-Ceremi : ipse «dificavit eam. statuitque valvas ejus, feras eju$,8c vectes ejus.
M Irem portam fornis instauravit Sebalium, fi.ius Col-dhozas; prasfectus tractui Mitipjejipfe aedificavit eam,& contexit e- am. statuerüntque valvas ej us,Ceras cius,8c vectes eius,murum quoque piscinae Schela- chi, inde ab horto regisusque ad gradus descendentes i civitate Davidis.
16 Post eum instauravit Nechemia,filius Hazbuki,prasfectus dimidio tractui Beth- tzuris ; usque ex adverso fepulchrorum Pavidii,8e usque ad piscinam factam,& ad locum aotentiorum usque.
*7 Post eum instauraveruntLevit«,Re- chum,filius Bani : ad cujus latus instauravit Chafchabja, prasfectus dimidio tractui Keh|iae, cum tractu suo.
*8 Post eum instaurarunt cognati eorum; BaYvai,filius Chenadadijprasfectus dimidio tractui Kehilae.
.19 Instauravit vero ad latus eius Hefer, fi!ms]eschuha!,praefectusMitzpas mensuram alteram: e regione ascensus ad armamentarium MjKtzohum.
10 Post eum flagrante animo instauravit Baruc,filius Zabbai mensuram alteram; inde a Miktzoho usque <>d portam domus Elija- schibi,Sacerdotis summi.
. 11 Post eum instauravit Meremoth, filius Urii*,filiiCotzi mensuram alteram; in- dt ii porta domüs EIjascliibi,usque ad finem domus Eliaschibi.
22 Post hunc vero instauraverunt Sacerdotes,viri planitiei.
2? Post hoc instauravit Binjamin , 8c Chaschub e regione domus suas: post quem instauravit Hazarja , filius Mahasejae , silfi ifanania» juxta domum suam.
2+ Post hunc instauravit Binnui , filius Chenadadi mensuram alteram : inde a domo Hazarja: usque ad MiKtzobum,& angulum usque.
Pahal,filius Uzaj instauravit e regione Miktzobi ; 8e turris prominentis,a domo regis superiore, quas adiacet atrio custodias : post hunc Pedam,filius Parhofchi.
26 Nechinasi autem habitabant in clivo usque ex adverso portas aquarum ad orientem, Öc turris prominentis.
27 Post hoc instaurarunt Tekohani mensuram asteram ; ex adverso turris magnas prominentis usque ad murum clivi.
28 Supra port am equorum instaurarunt
, . Gap.}.4«
Sacerdote j,quisque i regiore domus suae.
29 Post illud instaurav it Tzidok, filiul Immeris e regione domüs suas: post quem 1 instauravit Schemahja,filius Sctecam*,cu- J stos portae orientalis. I
10 Post eum instauravitctrnama.filiur 1 2 * * 5 6 7 8 9 10 11 Schelemjae,8c Chanum,filiuT Tzjlaphi sextus mensuram alteram : posteum instaura- vicMeschullam,filiusBerccj* e regione cubiculi fui.
Zi Post eum instauravit Malciia,filius au- rifabri usque ad locum Nethiraeorum, Lc aromatatjorum, e regione port* mandati, usque ad ascensum anguli.
Z2 Inter ascensum autem anguli, & portam gregis, instaurarunt aurifabri, de aso- matarii.
CAP. IV. Iebud.fi altera mar.u adifiear,- tcs,(cr alteragladmmtenenus, perguntin , adifieando.
Uerat autem, quum audivisset Sanballac nos asdificare murum istum, Ut accensus ira indignaretur plurimum ; & /uMannarec Jehudasos.
2 Loquebatur enim coram cognatis suis,
& copiis Samarjae, St dicebat, quid isti Jc- hudaei languidi facturi essen: ? anfmerenc eos ? an sacrificaturi essent? an absolverent hoc tempore ? an redivivos statuerent lapides c ruderibus,postquam exusti sunt ?
; Tobija vero Hammonira assistens ei , dixit etiam, ut aedificent ; si ascendat vulpes, utique perrumpet murum lapideum
4. Audi <3 Deus noster, nos esse eonrem- rui. & converte probrum eorum in capuc , eorum j & expone eos prasd* in terra ca- j ptivitatis: I
5 Neque obtegas iniquitatem eorum,& peccatum eorum a facie tua,ne deleatur; quia irritaverunt te respectu asdificantium.
6 Ita aedificavimus murum istum, adeb. ut constructus fuerit totus murus usque ad dimidium ipsius: nam populo erat animus ad agendum.
7 Fuit vero» quum audiret Sanballat» Se Tobija, Arabesque, & Hammonitas, atque Aschdodasi,allurrexilse ad justam consti« ru^ionemmuroj fcsuscbalaimorum.Sc coepisse lora perrupta occludi raccensa est ira eorum valde.
8 Quare conspiraverunt omn$s simul, ut venientes oppugnarent leruschalaima ; aut facerent ei impedimentum.
9 QUjiprop; er oravimus Deuiti nostrum; & constituimus custodiam adversus eos in- terdiu,8c noctu rretu eorum.
10 Dicebant aurem Jehudaei, debilitata est vis baiulorum, Se pulveris multum super cft; nos autem non prasvalituri efleraus aedificando murum ;
1 r Et dixerant hostes nostri, ne animadvertant, neque yideant-donec pervadentes medium eorum,interficiamus eos ; aut cessationem afferamus isti operi.
11 Fuit vero, quum advenissent |ehud*i. habitantes apud illos : St dixissent nob>s decies, cavete vobti ab omnibus locis, per quas ledire potestis ad nos:
t; Ut constituerem 3b imis partibus cu- jusque loci aliqu,os ä posterioribus partibus muri.

esp. 4 - 5 . . . NIC«
muri,in lociS arduis, cbttctttui etiam pop»u-i tum per familias cum gladiis suis ,spicuilfs suis,« arcubus luis. ^
(> 14 Quumque lustrassem/urgens,dixi clarissimis, & antistitibus, &resiauo populi ,ne timetote ab istis ; Dominum maximum , & summe reverendum recordamini,& pugnatote pro fratribus vestris, filiis vestris ,& filiabus vestris,uxoribus vestris,& domi bus vestris,
i s Deinde fuit.quum audivissent inimici rostri innotuisse nobis, & irritum fecisse Deum consilium eorum ; ut reverteremur omnes ad murum,quisque ad opus suum.
16 Erat tamen inde ab eo die pars puero» rum meorum agens in opere,pars vero eorum tenens cum spiculis scuta , & arcus, & loricas : principes autem sequebantur quamque familiam Jchudarorum.
17 Eorum , qui aedificabant, 8 c qui serebant onus cum onerantibus : una manu sua
J rui/que agebat in opere,altera tenente mis- ile.
18 Structores autem isti, quisque gladio suo accincti erant ad lumbos suos, quum aedificarent: tubicen vero erat apud me ;
19 Dixi enim clarislimis, & antistitibus, residuoque populi,opus hoc multum,8camplum eß : ideöque nos disparati in muro , longinqui sumus alter ab altero.
20 ln locum .ubi audietis sonum tubae, illuc congregamini ad nor: Deus noster pugnaturus est pro nobis.
21 Sic faciebamus opusjdum eorum pars tenebantfpicula ab ascensu aurorae , usque ad exortum stellarum.
22 Etiam tempore illo edixi populo,quisque cum puero suo pernoctanto intra Je- ruschalaima i ut sint nobis noctu ad custodiam,& interdiu ad opus.
21 Ne ego quidem,& cognati mei,Se pueri mei, denique custodes, qui sequuntur me exuturi sumus vestes nostras:cuique gladius suus, aqua c/to._
CAP. V. Kecbfm/d in magna fame divt- tum avaritiam, <$■ usuras increpat,sua in - digentibwsponte elargiens.
E Rat autem clamorpopuli cum uxoribus suis magnus contra cognatos suos jehu-
2 Nam erant,qui dicerent,filiis nostris,8e filiabus nostris lunius numerosi; ut forum pterio accipiamus frumentum, 8c comedentes vivamus.

} Jilii erant,qui dicerent, agros nostros, vitieaTque nostras , & domus nostras oppigneramus jut accipiamus frumentum in ipsa fame.
4 Denique erant,qui dicerent,mutuamur pecuniam pro canone regis : oppignerati* agris nostris Sc vineis nostris.
s Jam vero ,ut caro cognatorum nnstro- nim caro nostra est,sicut filii eorum,filii nostri sunt: ecce aurem nos siubjuimui filios nostros, Se filias nostras in servos» suntque de filiabus nostris quadam subiect«e,qiiarum redemptio non esi m facultate inaiiiiiuin nostrarum . quum agri nostri, Sc vineae nostras penes aliosjint.
6 itaque displicuit mihi valde ; quum audirem clamorem eorum Sc verba jst.i.
EMjJE. eiP-,'.S?
7 Quumque consilium iniisset ini-nuS meus apud me,contendi cum clarislimis, 8c antistitibus,dixigue eis, onus[uniuiscujusqu* impositum, alteri vos exigitis : & indixi illorum causä congregationem magnam.
8 Ubi dixi eis , nos compararfiusfra:re$ nostros Jehudasos , qui venditi sunt gentibus , pioutestin nobis : & etiam vos venderetis fratres vestros,aut venderenmr nobis ? qui siluerunt,nec inveneiunt,quod responderent.
9 Tum dixi, non tsi bona h*c res. quam facitis annon in timore Dei nostri ambulaturi estis»potius quam i» probro istanim gentium inimicarum nobis ?
10 At etiam ego,cognati mei , & pueri mei exacturi essemus ab eis pecuniart.auc frumentum, remittamus,quaeso,onus istud.
1 » Restituite » quaeso, eis hoc ipso die a- gros eorum ; vineas eorum,oliveta «orum» ac domos eorum, praeterea centesimam pecuniae , aut frumenti, muflique , aut olei, quam exacturi essetis ab eis.
12 Qui dixerunt .restituimus ,$eabei$ non reperemus, sic facturi fumus,quemadmodum dicis: tum convocavi sacerdotes, ptr quos adjuravi illos, ut facerem fecun* dum verbum istud.
1 z Etiam lacertum meum excussi .dicens, sic excutiat Deus omnem virum , qui non pratstiterir verbum hoc , a domo eius . & * labore ejus,8c ita sit excussus ac Vacuus'di- xerüntque tota congregatio,Arnen,laudar- tesjehovam ,fecuquepopulus fecundum verbum istud.
14 Etiam ex quo tempore pr*ceperat
mihi,ut essem princeps in terra Jehuda i ab anno vigesimo usque ad annum trigesimum secundum Artaxerxis regis . duodecim an- nistegocum cognatis meis cibarium principis non comedi. •"
15 Nam principes priores,qui antecesserant me,praegravabant populum, accipientes ab cis de pane , Scvino , pr*ter argenti siclos quadragenos »etiam pueri eorum dominabantur in populo: ego vero non feci ita propter reverentiam Dei. ^
,6 Etiamquc in opere muri istius instauravi, agrum non comparavimus: omnef- que pueri mei congregati erant ibi ad opus.
17 Quin ipsi Jehudati , 8c antistites centum quinquaginta viri, 8c qui veniebant ad nos ex gentibus,qua: erant circa nos j mensae meae adidebant.
18 Ita ut,quod parabatur unoquoque die, bos unus, pecudes senae select* cum avibus pararentur mihi» Lc intra diem denum ex quovis vino plurimum: nihilominus tamen cibarium principis non petebam ,eo quod gravis suisset servitus illa imposita ipsi populo.
19 Recordare mei, Deus mi,in bonum , quicquid fecerim erga populum istum.
CAP. VI. Impedimenta objecta ab hosti» bw,pscudopropbeti*,(sf falsu fratribus-
F Uit autem, quum auditum esset H Sanballato , fkTobija, & Gescliemo Arabe i residuoque inimicorum nostrorum » me ex - aedificasse murum,neque esse residuam m eo
♦ X 4 rupm-

rupturam : etiam ad hoc usque tempus valvas me non statuisse in portis :
2 Ut mitteret Sanballat cum Geschemo ad me,dicendo,age,ineamus consilium pariter in aliquo vicorum , in valle Onuntis: jlli autem cogitabant afficere me malo :
; Sed misi ad eos nuncios, qui dicerent, epus magnum facio > ideöque non postum descendere: quamobrem cessaret hoc opus, quum desisterem ab eo descendens ad vos ;
4 Et remittentibus ad me in eandem sententiam quater; respondi eis in eandem sententiam.
§ Tandem misit ad me Sanballat in hanc sententiam quinto per puerum suum ; cum literis in manu ejus apertis.
6 Scriptum erat in ei s , per gentes auditur,ut Gaschmu ait, te & Jehudasos cogitare rebellionem , idcirco te aedificare istum murum: teque fore illisregcm , proutres istas sunt.
7 Insuper etiam prophetas te constituisse,qui prasdicent de te feruschalaimis , dicendo, rex est in Jehuda.adeb ut mox fama perferenda sit ad regem hujusmodi rerum : quare nunc age ineamus consilium pariter.
8 Tum misi ad eum , dicendo,non est fj- ctum hujusmodi rerum quicquam , quas tu dicis: sed ex animo tuo comminisceris eas,
9 Nam omnes isti timorem studebant injicere nobis, dicendo,remissas erunt manus eorum ab isto opere,ita ut non persidatur; nunc itaque,o De«s.' confirma manus meas.
10 Prasterea . quum ego venissem in domum Schemahjas orti Deiaja, filio Mehera- beelis.qui detentus eratrdixit,conveniamus in domum Dei intra ipsum templum,& occludamus valvas templi, venturi enim sunt ad interficiendum te,noctu,inquam,venturi sunt ad interficiendum te.
11 Cui di£i, an vir.qualissum ego,fugeret ? aut quis t/t,qualis ego,qui ingrediatur in templum,ut vivat ? non ingrediar.
ir Tunc agnovi, quod ecce nequaquam miserat eum Deus: sed istam prophetiam indixerat mihi, quia Tobija ,& Sanballat mercede conduxerant eum:
i ; Ut conductitius elTet, ut timens,& ita faciens peccarem : quod , fuisset illis argumentum infatr.i« » uc probro exponerent
14 Recordare , Deus mi, Tobiiae & Sandaliari fecundum opera eius ista : atque etiam Nohadjas prophetissas, Scresidui illorum prophetarum,qui timorem studebant injicere mihi.
15 Tandem perfectus est rr.urus vigetz- mo quinio die Elulis : ad quinquagesimum secundum diem.
16 I-uit itaque, quum audirent omnes inimici nostri, & viderent omnes gentes, <iuas erdnt circa nos , uc conciderent valde in oculis suis: quia agnoscebant a Deo nostro confectum fuisse opus istud.
17 Etiam diebus illis frequentaruntcla- riffimi Jehudas literas suas missas ad Tobi- jam: & quas erant Tobija:, afferebantur ad
18 Nam multi in Jehuda conjurati eram «i, quia gener erat Schecanj»,filio Arachi: & Jehochanan . filius eius duxerae filiam Meichullami, filii Bcrccjg.

- 19 teiam benefacta eius visrd'cabant coram me, 6c res meas prodebanrei: literas vero mittebat Tobija ad injiciendum mihi timorem.
C A P. VII. Politia instauratur , (Jy reduces recensentur.
D Einde fuit, quum exaedificate muro in- stituistem valvas eius i & recensiti essent j janitores,musicique,&reliqui Levitas: 1
2 Ut mandatis instruerem Chanan in fra- I trem meum, & Chanan jam prarfectum ca- j stro super Jeruschalaima: nam erat vir plane fidus,&*timebat Deum pras multis.
I Itaque edixi eis , ne aperiuntor portas Jeruichaiaimorum usquedum incalescat sol,
& dum ipsi aditantes occludent valvas, etiam tractate : lique constitutis custodiis habitantium feruschalaimis, unoquoque in custodia sua, ’& unoquoque ex adverso loci sui.
4 UrbS autem ipsa ampla erat spatiis, & magna, populus sero paucus intra eam ; nec eunt domus aedificatas.
5 Quapropter indente Deo meo in animum meum, congregavi clariffimos, antistitesque, & populum, ut fiereegeneris recensio : & jnveni libellum recensionis eorum, qui adscenderanc primum, in qub inveni scriptum.

6 Hi sunt homines illius provincias,qui ascenderunt e captivitate illius deportationis,quam deportaverat Nebucadnetzar, rex Babylonias: qui reversi sunt feruscha- laima, & in jehudasam, quisque in civitatem suam.
7 Qui venerunt cum Zerubbabele, fe- schuhaTNechemja,Hazaria,Rahamia,Na- cbamoni, Mordecaio, Bilschane, Mispere- tho, Bjgvaio, Nechunio. Bahana, numeru» hominum popularium lisraelis.
8 Posteri Paihosihi,bis mille centum septuaginta duo.
9 Posteri Schephatjas,trecenti septuagin-
10 Posteri Arachi, sexcenti quinquaginta duo.
11 Posteri Pachath-Moabi, ex posteris fefchuh«e,& [oabi, bis mille octingenti o» ctodecirp.
12 Posteri Helami, mille ducenti quinquaginta quatuor.
1 { Posteri Zatthu, octingenti quadraginta quinque.
14 Posteri Zaccai,septingenti sexaginta. is Posteri Binnui, sexcenti quadraginta octo.
16 Posteri Beba»,sexcenti viginti octo.
1? Posteri Hazgadis, bis mille trecenti viginti duo.
,8 Posteri AdoniJcami, sexcenti sexaginta septem.
19 PosteriBigvaj,bis mille sexaginta se-
P :o Posteri Hadinis, sexcenti quinquaginta quinque:
21 Posteri Ateris,exGhizKi'a nonagin-
22 posteri Chaschumi, trecenti viginti octo.
r; Posteri Betzaj, trecenti viginti quatuor,
24 Po-

24 Posteri Chariphi,centum duodecim.
2; Gibhonit* nonaginta quinque.
26 Beth - Lechemit* & Necophathxi centum octoginta octo.
27 Hanathotani centum viginti octo.
28 Hazmavethani quadraginta duo.
29 Kiriath-Jeharimani,Cephirani,&Bee. rorhani,septingenti quadraginta tres.
90 Ramani & Gebahxi sexcenti viginti
;i Michmasasi,centum viginti duo.
zr Bethelit* Lc Hajani, centum viginti tres.
;; Nebonrini alteri,quinquaginta duo.
94 Posteri Hclami alterius,mille ducenti quinquaginta quatuor,
45 Posteri Charimi trecemi viginti.
36 Jercchuntini trecenti quadraginta quinque.
%7 Lodsei.Chadidaei.&Onontiniseptingenti viginti unus.
;8 Senaani ter mille nongenti triginta.
(9 Sacerdotes : polteri Jedahj* c familia Jeschuhx,nongenti septuaginta tres.
49 posteri ln/neris , mille quinquaginta
41 Posteri Pasehuris, mille ducenti quadraginta septem.
42 Posteri Charimi mille septendecim.
4; Levit*: posteri Jeschuhx cum Kad-
miele e filiis Hodevas,septuaginta quaruor.
44 Musici : posteri Asaphi, centum quadraginta octo.
49 Janitores : posteri Schallumi,‘posteri Ateris,posteri Talmonis,posteri Hakkubi, posteri Chatit*, posteri Schobai; centum triginta octo.
46 Nethinasi : posteri Tzich*, posteri Chaschupli*.posteri Tabbahothi.
47 Posteii Kerosi , posteri Sihas, posteri Padonis.
48 Posteri Lebanas,posteri Chagabas,posteri Schakmai.
49 Posteri Chananis, posteri Giddeli,posteri Gachadis.
90 Posteri Reajas, posteri Retzinis, posteri Nckodas.
51 Posteri Gazami, posteri Huzz«,posteri Paseachi.
92 Posteri Bessi, posteri Mehunimi,posteri Nephischesimi.
9; Posteri Bakbuki, posteri Chakuphas, posteri Charchuris.
94 Posteri Batzclithi, posteri Mechidjx, posteri Charsch*.
<9 Posteri Barkosi,posteri Siser*,posteri Themachi.
95 Posteri Netziachi,posteri Chntiph*.
97 Posteri servorum Schelomonis*. posteri Sotai,posteri Sopherethi,posteri Peridx.
98 Posteri Jahal*, posteri Darkonis,posteri Giddeli.
99 Posteri Schephatix, posteri Chatilis, posteri Pocerech- Hatzebajimi»posteri Am*
60 Omnes Nethinasi,& posteri fervorum Schelomoiiis,trecenti nonaginta duo.
61 Hi quoque fuerunt, qui ascenderunt e Thel-Melacho ('rThel-Charscha.Cerub.A* don, & Jmmer : sed non potuerunt indicare familiam maiorum suorum, & semen eorum, utrum ex Jisraelitis essent.

62 Posteri De\a)*,posteri Tobijx, posteri Nekod*,* sexcenti quadraginta duo.
t Sacerdotibus vero,posteri Chabajx* posteri Kotzi: posteri Barzillai, qui accepta c filiabus Barzillai, Gilhadit* uxore, vocatus est de nomine illorum.
64 Isti quarsiverunc quisque scripturam suam» qui suum genus prxdicabant.led non inventa est: quapropter Ut polluti abstenti sunt'a Sacerdotio.
69 Edixit enim Regis legatus eis, ut non comederent de re sancta sanctarum , donec existeret Sacerdos cum Urimis 8c Thurami»
66 Tora h*c congregatio universe, qua» dragies bis mille trecentorum sexaginta i
67 Praster servos eorum, & ancillas eorum . istos septies mille trecentos triginta septem: quibuscum erantcamores,8e cantatrices,ducent* quadraginta quinque.
68 Equi eorum,septingenti triginta fex: muli eorum ducenti quadraginta quinque ;
69 Cameli quadringenti triginta quiu- que,asini sexies mille septingenti viginti.
70 Tum pars primorum paternarum/d» mtliarum contulerunt ad ipsum opus,regis legato conferente in thesaurum,auri drachmas mille,crateras

quinquaginta,tunicas Sacerdotum quingentas triginta.
■m E primoribus, inquAm, paternarum /4- miliArum contulerunt in thesaurum ipsius operis auri drachmas vicies milie^Sc argenti pondo bis mille ducenta.
72 Quod vero contulerunt reliquum populi, fuit auri drachmx vicies mille, & argenti pondo bis mille : ac tunic* Sacerdotum sexaginta septem.
CAp* VIII« Liter legis protegitur populo
ab Hezra: populus plorAt, sed jubetur festum Agere.
Am habitaverant Sacerdotes 8c Levit* janitoresque, & musici,&populares, ac Nethin*j, denique omnes Jifrae.it* in civitatibus suis: adveniente aurem mense septimo» dum Jisraeiit* inhabitArent civita-
9 Congregati sunt torus populus unanimis in plateam, qu* est ante portam aquarum ; dicentes Hezr* legis perito,ut afferret librum legis Moschss>quamprsceperac Jchova Jisraeli.
9 Adferens itaque Hezra Sacerdos legem coram congregatione,tam virorum,quam mulierum , & omnium aptorum ad intelligenter audiendum, die primo mensis septimi.
4 Legit in illo ante plateam illam,qu* est ante portam aquarum,a luce usque ad meridiem,coram vitis mu\ieribv»fque,ac inteUi- gemibus; auribus totius populi Attentii ad librum legis.
9 Stabat autem Hezra legis peritus m suggestu ligneo , quem fecerant ad hanc rem; adstame ei Matthithia, 8c $chemaho,& Hanaia Lc Urija,&ChüKijä,&Mahaseiä ad dexteram ejus: a sinistra vero eius Pedaja, & Mischrelc,8c Malciia,& Caschumo, & Chaschbaddana,Zecaria,Meschullamo:
6 Quum aperuit Hezra librum ante treulos totius populi (nam superior toto populo erat) & dum apertum habuit eum» consistebat totus populus.
X 9 7 Dein-

7 Deinde benedixitllezra Jehovx.Deo alienigenisJ&consistentcS confess-sunt pec-
maximo : cui respondentes totus populus Amen,Amen, cum elationemanuumiuarum verticem inciinarunt,8c incurvarunt se bo- rtorem exhibentes Jehov*,facie dcmifla. ter* ram verius.
8 Similiter Jeschuah & Bani,&Schereb- fa , Jamrn, Hikkub,Schabbethai, Hodija, Mahaseja» Keiita, Hnzarja, Jozabad, Cha- nan,Pelaja,& alii Levit* docebant populum legem.pcpulo manente in statione sua.
S Legebant enim librum illum, legem Dei explanate ;& exponendo sensum,dabant incelligentiam perscripturam ipsam.
io Deinde dixit Nechemia.is eft legatus regis,& Hezra Sacerdos legis peritus, ac Levit* docentes populum,tori populo,hic dies sanctus est Jehov* Deo vestro; ne lugete,neque flete: flebant enim totus populus,quum audirent verba legis.
n Sed inquit eis,abite, comedite pinguia, -c bibite dulcia,ac mittite portiones cui- eunque niliil tfl paratum, nam sanctus e/l hic dies Domino »ostro :& ne dolore afficiamini,quum gaudium Jehov* sit robori
it Quum itaque Levit*repressissent to tum populum,dicendo,silete; quia hic dies sanctus est : 8c ne dolore afficiamini ;
i; Abiverunt totus populus ad come dendum, Sc ad bibendum ,& mittendum portiones , & ad agitandum laetitiam ma- gnfam : quad intellexissent verba illa, qu* rota fecerant ipsis. t
14 Postridie vero congregati sunt pri mores paternarum familiarum totius po puli,Sacerdotes ac Levit* ad Hezram legis peritum,idque ad intellectum habendum in Verbis legis.
15 Quumque inveniiTent scriptum in lege , praecepisse Jehovam per Moschen.ut considerent Jisra/flit* in tabernaculis : ~ festo eorum mense septimo :
16 Et ut promulgarent,ac proclamarent in omnibus civitatibus suis,& Jeruschalai- mis, dicendo ; exite in montana,8c afferre ramos olivarum,&ramos arborum oleosarum; ramdsque myrti,& spathas palmarum, cum ramis arborum densarum; ad faciendum tabernacula,prout scriptum est.
17 Egressi populus attulerunt,& fecerunt sibi tabernacula quisque in tecto suo,auc in atriis suts.ac in atriis domus Dei; -etiam in platea port* aquarum,& in platea port* Ephrajimi-
18 Sic quum feciiTent tota congregatio illa, reduces a captivitate , tabernacula, 8c considerent in ipsis tabernaculis : etsi non fecerant inde a temporibus Jeschuh*,filii Nunis ita filiijisraelis usque in diem istum, «stetque laetitia magna valde:
19 Legebat Hezra in libro legis Dei quotidie,inde a die primo usque ad diem ultimum: celebräruntque festum septem diebus,die vero octavo,diem interdicti,pro
C A P. IX lebud*i speculum pernitenti* I)Ostea die vigesimo quarto mensis eius* i- dem,congregatis fisrnelicis in jejunio,8e ciliciis; & terra ipsis' impositä. r Dityarjti sunt nati jifraele ab omnibus
cata sua,8c iniquitates maiorum laorum.
; Nam illis erectis in statione sia,legerunt Levit* in libro legis Jehov*, Eeisui per quadrantem diei: Sc per quadrartem consuentes,incurvaverunt se Jehov* Deo suo.
4 Conscemoque suggestu Levitatum,Je- scKuah & Bani, Kadmie!,Schebanja, Bun- nai, Sclierebia,Bani,Cenani,inclamaverunt voce magna Jehovam,Deum suum.
5 Dixerunt enim Levir* Jeschuah »Se Kadmiel, Bani, Chaschab-neja, Scherebia , Hodija,Schebania,Petachia; surg:te, benedicite Jehov*,Deo vestro a seculo usque in seculum : Sc benedicunto nomini glorioso tuo,atque exaltato supra omnem tenedicti- onem,ac laudem.
6 Tu ille Jehova solus es; tu fecist i coelos, coelos coelorum, & omnem exercitum eorum,terram,& quicquid est in ea,maria & quicquid est in eis,8c tu confervas haec omnia: etiam exercitus coelorum tibi se incurvant honorem «ebitentes.
7 Tu es JehovaDeus,qui eligens Abra- mum , eduxisti eum Urc Chaldaeorum , & imposuisti ei nomen Abraham :
8 Et inveniens animum eius fidelem coram te; etiam pepigisti cum eo foedus ,te daturum terram Cenahan*i, Chitth*i, E- mor*i, Perizz*ique,ac Jebuf*i,6c Girga- sch*i ; daturum, inquam , semini ejus: Lr praestitisti veiba tua; quia justus es.
9 Nam aspiciens afflictionem majorum nostrorum in A?ypro,8c clamorem eorum exaudiens ad mare algosum.
10 Edidisti signa ,& prodigia contra Par- honem,& contra omnes servos eius,8c contra totum populum terr* ejus,noveras e- nim hos superbivifse in illos; & comparasti tibi nomen, sicut est hodierno die.
11 Et Pare diffidisti coram ejs,ita ut penetraverint mare peraridam : persequentes vero eos,projecisti in profunda, tanquam lapidem in aquasvalentes.
12 Pr*terea columna nubis duxisti eos interdiu; & columnaignis noctu,illustrando eis viam,qua ituri erant-
1$ Deinde super montem Sinai ita descendisti.ut alloquereris eos e coelis: Sc dedisti eis judicia recta, 8c leges veras, statuta,ac praecepta bona.
t4Sabbathum quoque sanctum tuum notum fecisti eis: quum praecepta,statutaque, & legem pr*cipcres eis per Moschen, servum tuum.
15 Item panem e coelo dedisti eis ad famem eorum, 8 c aquam c petra eduxisti eis ad sitim eorum: 5c edixisti eis,ut venirent ad h*redita/io jure possidendum terram, quam subita manu tua juraveras te datu-
16 Tpsi verb,& patres nostri superbe egerunt jfleobdurantes cervicem suam,non auscultaverunt praeceptis tuis:
17 Renuerunt, inquam, auscultare
mor« mirabilium tuorum,qu* exercueras erga ipsos, Sc obdurata cervice suä constituebant dUcilfl » ut „redirent ad servitutem suam rebellione suä ; attamen tu Deus condonationum es.gratiosus.Lc misericors,longanimis,& multus benignitate,qui non de- , reliqueris eos* ^ .
18 Etiam*

,8 Etiam,quuM fecissent libi vitulum fusilem,& dicerent,hic est Deus tuus,qui edu-, Xit tc ex Jfgypto; denique afficerent te contumeliis magnis.
19 Tamen ru miserationibus tuis maximis non dereliquisti eos in ipso deferto : columna nubis non recessit ab eis interdiu, ut deduteiec eos per viam, aut columna ignis noctu,ut illustraret eos,8c viam,per quam ituri erant.
zo Spiritum etiam tuum optimum dedisti ad intelligentiam tribuendum eis , & Man tuum non cohibuisti ab ore eorum,& aquasdedisti eis ad sitim eorum.
11 Ita quadraginta annis sustentasti eos in deferto,non eguerunt: vestimenta eorum non veterarunt,& pedes eorum non intumuerunt,
ii £t dedisti eis regna,&populos,quos dispertitus es angulatim: nam haieditaiio jure possederunt regionem Sichonis cum regione regis Cheschbonis, Se regionem Hbgi,regis Baschanis.
1; Quumque filios eorum multiplica sses, sicut stellas cccli, Se introduceres eos in terram illam, quo edixeras patribus eorum,ut venirent ad hasreditario jure possidendum
14 Ingressi illorum filii,hasreditario iure possederunt terram illam, quum deprimeres coram eis habitatores ipsius tciras,Ce- nahanasos , & hos traderes in manum eorum: nempe reges horum ,& populos regionis,ut facerent eis pro voluntate sua.
is Itaque ceperunt civitates munitas,& &lum pingue, postedeninrque haereditario jure domos plenas omni bono, cisternas effossas,vineas,& oliveta, Sc arbores esculenti fructus plurimas; quibus comedentes saturati . Se saginati sunr, oblectärüntque se bonitate tua maxima.
16 Quum vero mutantes se , rebellarunt contra t« » rejicientes legem tuam post tergum suum,8c prophetas tuos interficientes, qui contestabantur ipsos , ut reducerent ipsos ad te , denique afficerent te contumeliis magnis;
17 Tradebas eos in manum hostium ipsorum,qui angerent eos, quum aurem tempore angustia? sua: inclamarent te , tu e coelis exaudiebas, St pro miserationibus tuis maximis dabas eis servatores , qui servabant eos e manu hostium ipsorum.
ift Sed simulae quies erat eis,rursusfa- cigbant malum coram te,quapropter relinquebas eos in manu inimicorum eis, qui dominarentur in eos; quümque conversi inclamarent te,tu e coelis auscultans,eripiebas eos pro miserationibus tuis,multis temporibus.
19 r.ontestabaris quidem eos revocando eos ad legem tuam, sed ipsi superbe agebant, neque auscultabant praeceptis tuis , & in ipla judicia tua peccabant, in quibus, si ea faceret homo , victurus esset '.exhibebam armum refractarium, cervicemque sUam obdurab?iit,neque auscultabant.
?o »Qunmque protrahens er£a eos annos mu[r.>s, contestatus esses eos spiritu ruo per prophetas tuos, neque prsebuissent aurem : tandem tradidisti eos in manum populorum regionum.
E M J Jt, ^ap.q.tO*
, ;i Sed propter miserationes tu;as magnas non fecisti eorum consumtionerm, neque dereliquisti eos:quia Dei« fortis,gratiosus» Se misericors es.
st.Nunc ergo»DeuS noster , DftK forti* maxime,potentissime,Se summe reverende, servans foedus , Sc benignitatem , neparum esto coram te obvenisse nabistotam hanc molestiam,regibus nostris.principibusnostris , 8e sacerdotibus nostris, pro-phetisque nostris,ac majoribus nostris, tottque populo tuo ; inde a diebus regum Assyriae,usque in diem hunc.
y; Quamvis tu justus /is in omnibus,qu* obveniunt nobis > nam veritatem exercuisti, quia improbe egimus:
;4 Et cum regibus nostris principes nostri, ac maiores nostri non fecerunt legem usam -..neque attenderunt ad praecepta tua» Sc ad testimonia tua »quibuscontestatus es
Nam ipsi in regno suo,& in beneficio tuo plurimo , quod contuleras eis , Se in regione amplissima,& pinguissima,quam exposueras eis » non coluerunt te ^ neque reversi sunt ä factis siris pessimis.
z6 Ecce nos hodie servos: Se in terra hac ipsa, quam tradideras majoribus nostris, ut fruerentur fructu eiu$,& bonitate ejus,ecce nos servos in ea.
y? Nam proventum suum effert regibus» quos praeposuisti nobis propter peccata nostra ; etiam in corpora nostra dominantur ,& in iumenta nostra pro voluntate sua» adeo utinangustiamagnasimus.

CAP. X. Ob/ignatio f&derti, tjy obligatio populi ad fultum Dei .

P Ro hoc autem toto,pepigimus constitutionem jadfirt.&scripsimus; idque cum obsignatione principum nostrorum , Levi« tarum nostrorum,Sacerdotum nostrorum.

Caput X.

1 Euerunrque in istis obsignationibus; Nechemia, legatus regis, filius Chacaljx» Sc Tzidkija.
; Seraia,Hazaria,Tzidkija,
4. Paschor,Amarja,Malcija, y Chatrusch,Schebanja,Mal!uc*
6 Charun,Meremoth,Hobadia»
7 Danijel,Ginnethon,Baruc,
8 Meschullam,Abija,Mijamin,
9 Mahozja,Bilgai,Schemahja: isti Sacer-
io Levitas autem ; Jeschuah,filius Azan- jas,Binnui c posteris Chcnadadi,Kadmiey;
11 Et cognati eorum > Schebanja,Hodi- ja»Kelica,Pelaja»Chanan,
ii Milca,Rechob,Chaschabia,' i; 2 accur,Schcrebeja,Sche^anja,
14 Hodiia,Bani,Beninu.
15 Primores populi j Parhosch,Fach3tH- Moab,Helem,Zattu»Bani, _
16 Bunni,Hazgad,Bebai»
17 Adonija.Bi^vaj.Hadin,
18 Ater.Chizkiia.Hazzur,
,9 Hodiia.Chaschum.Betza?^
10 Chariph,Hanathoth,Nebaj, zt Magpihasch,Meschullam,Chezir»
a Meichezabeel,Tzadok,]adduah»
Pelatja,Clianan,Hanai?,
14 Hoscheah»Chanan)o,<ihaschub,
15 lo

2? Lochesch,Pncha,$chobek,
3.6 Rechum,Ch,ifchabna,Mahafcja :
3 St Item Achiia,Chanan,Hanan,
18 Ma11uc,C.h3rim, Babana.
»9 PcJ/ginuw reliquum populi, Sacerdotes,Levit*, janitores , Musici, Nethin*i, Lc quisquis disparatus fuit a populis regionum in legem Dei» uxores eorum,filii eorum ,&fili* eorum; quisque notitia pr*ditus,& inrestigentia:
30 Firme adiungentes se fratribus suis , magnificis eorum; & ineuntes exeeratio- nem Lc juramentum,nos ambulaturos in lege Dei, qu* tradita fuit per Moschen, servum Dei ; nempe observaturos, & facturos omnia praecepta Jehov*, Domini nostri, judiciaque ejus, Sc'statuta ejus;
31 Et non daturos filias nostras populis regionis ; Lc filias eorum non assumturos pro filiis nostris:

;i Et ä populis regionis afferentibus merces,& quamlibet annonam die fabbathi ad vendendum, nos non accepturos ullo sabbatho,aut dieficro: & nos deserturos tuiturum anni septimi,& omne jus venditandi manu :
3} Instituimus nobis praecepta, imponentes nobis trientem sicli quotannis, ad cultum dorr.üs Dei nostri:
34 Ad panes dispositionis,munusque juge, Lc holocaustum juge sabbathorum, no- viluniorum, ad solennitates, Sc ad res sacras, atque ad peccata,ut expietur jisrae): denique ad totum opus Dei nostri. '
3 5 Item fortes conjecimus Sacerdotum, Levitarum, Sc populi pro lignis oblationum ; ut afferrent in domum Dei pro familiis paternis nostris, temporibus condictis de anno in annum; ad accendendum super altare Jehov* Dei nostri, sicut scriptum est in lege.
36 item Instituimus nos allaturos primitias terr* noJhx, & primitias omnis fructus cujusque arboris de anno in annum ; ad domum Jehov* ;
Z7 Primogenita quoque filiorum nostrorum,8c iumemorum nostrorum, sicut scriptum est in lege ; & primogenita boum nostrorum,8c pecudum nostrarum allaturos in domum Dei nostri, ad Sacerdotes , mini- ftranres in domo Dei nostri;
38 Primitias cujusque ma(T* nostr*,& oblationes nostras, & fructum cujusque arboris,mustum,& oleum nos allaturos Sacerdotibus in cubicula domus Dei nostri,decimas verb tenx nostrae (hturos Leviris i qui ipsi Levit* decimaturi lunt in quibus- cunque civitatibus fuerit cultura nostra.
39 Et adfore Sacerdotem,filium Aharo- nij Levitis, quando dabunt decimas Levi- rasripsolque levitas abducturos decimas suarum decimarum ad domum Dei nostri, in cubicula,in thesaurum ejus.
40 Nam ad ista cubicula afferre debent JisraiJlit«, & Levit* oblationem frumenti, musti, Lc oiei ubi sunt instrumenta san - ctuarii, Lc sacerdotes, & ministri, janitoresque, Sc musici: ut non derelinquamus domum Dei nostri.

C AP. XI. GccdcsiA, (V ha bitatis ttrrs fantt*.

E M J R. . Cap.tr ;

✓-'Onsederurtt autem principes isti populi v-'Jerutchalaimis ; quum rcLquas popu- lus conjecissent sortes,ut educerert unum e denis, qui inhabitaret Jeruschataima, civitatem sanctam, novem autem restqua par* tes civitates suas :
z Et benedixerunt polulus dmribus hominibus illis, qui sponte se oatulerumad inhabitandum Jeruschalaima.
3 Isti, inquam,sunt primarii provincia, qui inhabitarunt Jeruschalaima: alias civitates Jehud* inhabitantibus quibusque inpossesiione sua per civitates suai, Jisrae- litis, Sacerdotibus, & Levitis, Nethinaeif* que, ac posteris fervorum Scheiomonis.
4 Jeruschalaima itaque inhabitarunt e Jehud*is, & e Binjaminitis: e]eiiud*is, Hataja, filius Huzxii*,filii Zecarj*. filii Amarj*,filii Schephatj«,filii Mahalaleclis» e posteris peretzi:
5 Item Mahaseja, filius Baruci, filii Coi- Chor*, filii Chjzaj*, filii liadij*,filii Jo- rabi,filii Zecarj*,filii Schiloni:
6 Omnes polleri Veretri, inhabitante* Jeruschalaima i quadringenti sexaginta o- cto viri strenui.
7 Hi vero posteri Biniaminis; Sallu, filius Meschullami, filii Johedi,lilii Pedai*, filii Kolai*, filii Mahasej*,filiihhielis,filii Teschahj*:
4 8 Et post eum GabbaJ,Sallaj; noningenti viginti octo.
9 Joel autem, filius Zicri prxfestus trdt illis ; & Jchuda, filius Senu* secundarius in civitate.
10 E Sacerdotibus: Jedahja» filius Joia- ribi.Jacin«
11 ‘ Seraja,filius Chilkn*,filii Meschullami, filiiTradoKi,filii Meraiothi,filii Achi- rubi,antecessor in domo Dei :
12 Eccognati eorum,facientesQpusini- psa domo, octingenti viginy duo: cum Hadaja,filio Jerochami, filii Pelalj*, filii Amtri,filii Zccarj*,filii Paschuris,filii Mal-
ij Item fratres istius primores in paternis familiii, ducenti quadraginta duo: cum Hamaschesajo,filio Ha^arceiis,filii A- charaj, nepotis Meschillemothi, filii im-
14 Et cognati eorum valentes robore, centum viginti octo,quibus pr*fectus Zab- diel,silius Gedolimi.
,5 E Levitis quoque: Schemahja, filius Chaschubi, filii HazriKami>fitii Chaschab- j*,filii Bunni.
16 Item Schabbetai, & Jorabad,pr*fecti operi externo pro domo'Dei e primoribus Levitarum.
17 Item Matrhanja,filius Mic*,filii Zab- di,filii Asaphi, primarius, primum celebrabat in ipsa oratione, aut Bakbukia secundarius, e cognatis eius: & Habda, filius Schammuh*,filii Galalis,filii Geduthunis.
18 Omnes Levit* in civitate sancta,ducenti octoginta quaruor.
19 Janitores verb, Hakkub v Talmon,8c cognati eorum,observantes in portis; centum septuaginta duo. ....
ao Reliquum autem Jisraelitarum , Sacerdotum, Levitarum in omnibus civitatibus Jehud* quisque poffeffonem suam :
»1 Ne-

21 Nethinaiveroirhabnflbantclivum;, 14 Ex Melicu Jonathan, ex Schebanja
£c Tzicha, ac cischpa prarcranc Ncthi-
«Prafectus autem Levitarum Jerufcha- laimis, Huzzi, filius Bani,filii Chascfiab- j*,filii Marthanj*,filu Mit* e posteris A* saphi Muficis.c regione operis domus Dei.
23 Nam piarceptum regis datum fuerat de eis ; & constitutio pro musicis, demensum cuiusque diei quotidie.
24 Petachja vero,filius Mefchezabeelis , i posteris Zerachi, filii jehud*» erat administrator regis io omni negotio erga populum.
25 In villis autem cum agris earum : e posteris Jehud* inhabitabant Kirjath-Ar- bahum cum pagis ejus, Lc Dibonem cum pagis e-uSj&Jckabtzcelemcutn villis eius :
16 Item JcTchuham,& Moladam, & Beth- Pelethum.
27 Et Chatzar Schuhalem,8c Hccrschcba- hum cum pagis e : us :
r8 Et TZiklagum,Meconämque cum pagis ejus:
29 Er Hen-Rimmonem,Tzorhamque»& Jarmuthum:
30 Zanoachum, Hadullamum cum villis eorum, LScischum cum agns ejus, Haze- kam cum pagis ejus: ita commorabantur
Jz Beerschcbaho ad vallem Hinnomi us-
Zi Posteri vero Biniaminis,^ Gebaho : Michmaschum, 8c Haiam,& Beth-Eiem cum pagis ejus.
32 Hanathotas,Nobum,Hananiam :
3 1 Cbaczorem,Ramam,Gicthajima :
34 Chadidum,Tzebohima,Neballatum :
35 Lodum, ScOnuntem cum valle fabro-
36 ve Levitis autem distributiones Je- hud*,& Bimaminis inhabitabant.

C A P- XII. Encania urbis .

A Tque isti sunt primores Sacerdotum,8c Levitarum,qui ascenderunt cum Zerub- babe!e,filio Schealthielis.Öc Jeschuha: Sera ja,Jirmeja,Hecra:
z Amarja,Malluc,Chattusch :
3 Schecania,Rechum,Meremoth ‘
4 Hiddo»Ginnethoi,Abiia; s Miiamin,M3hadja,Bilga:
7 Schemahia»Joiarib,]edahia :

7 Sallu, Hamotk , ChilKiia,Jedahja : hi primores Sacerdotum, &: cognatorum suo-
Joseph;
r ? Ex Charmo Hadna; ex Merajotho ChelKai:
t9 Ex Hiddone Zecarja ;exGincthone Meicullam :
17 Ex Abija Zicri ; ex Minjamine ex Mohadja, Piltai:
18 Ex Bilga Schammuah , ex Schemaja Jehonathan :
19 Ex Jojaribo autem; Matihenai ; ex Jedahja,Huzzi:
20 Ex Sallajo, Kellai: cx HamoXo,He- bar :
21 Ex Chilkija,Chaschabja ; ex Jedahja Nctlianeel.
22 Lcvitarum,temporibu$Eljaschibi,Jo- jadahi,]ochananjsque,8c Jadduh*,consci i» pri sunt primores paternarum familiarum : itemque Sacerdotum ; usque ad regnum Darii,Pers*.
2; Levitarum primores paternarum fa* miliarum , conscripti in libro Chronicorum,usque ad tempora Jochananis,nepotis Eljafchibi:
24 Primores » inquam, Levitarum sunt Chaschabia » Scherebja , & Jeschuah, filius Kadmielis,& cognati eorum e regione eorum ad laudandum , ad celebrandum ex praecepto Davidis,viri Dei; observatio ex adversoobservationis :
23 Matthanja,&BakbuKija,Hobadja,Me- schullam , Talmon , Hakkub , custodientes janitorum custodiam,in *rariis portarum.
26 Isti jam erant temporibus Joiakirri, filii Jescuh*, filii Jotzadaki : temporibus quoque Nechemjas, principis, ac Hezias, Sacerdotis,legis periti.
27 Ad dedicationem autem muri Jeru- schalaimorum requisiti sunt Levit* ex o- mnibus locis eorum,qui reduceremur Je- ruschalaima , ad celebrandum dedicatio nem,& l*tiriam,idq;gratiarum actionibus, Le Musica,Cymbalis,nabliis,8c citharis.
28 Itaque congregati sunt posteri musicorum,tum ex planitie circum Jeruschalai- ma.Lc ex villis Netophathari:
29 Tum ex loco Gilgalis>& ex campi* Gebahi,& Hazmavethi: nani villas aedificabant sibi musici circum Jeruschalaima.
30 Quiimque mundassem se Sacerdotes, & Levit*; mundaveruntpopulum,ponaf- que,8c murum.
Ii Deinde jubens ascendere principe* Jehud^e* versus superiorem partem muri;
rum temporibus |eschub._. tl . „ r . , .
8 Levit*%erö‘]eschuah,Binnui,Kadmi - \ constitui duas classes celebrantium magnas, el.Scherebia,]ehuda,Mauhanja,pr*fectus quarum progressiones frdnt.umiW ad dex-
celebrationibus,iple cum cognatis suis
9 Deinde Bakbukia,fic Hunni, cognati illorum, c regione illorum per observatio-
10 Jeschuah autem genuit JoiaKimum. & Jojakim genuit Eljaschibum.&Eljaschib genuit Joiadahum.
11 Jbjadah vero genuit Jonothanem,& Jonathan genuit Jadduham.
12 Temporibus autem Joiakimi erant Sacerdotes primarii paternarum familia'
teram a superiore parte muri ad portam sterquiliniorum.
3: (Sequebatur autem istos Hoschahjaj & dimidium principum lehovse :
33 Nempe Hazaria,Hezr3,& Meschul-
34 Jehuda,& Binjamin,& Schemahja,ac
3c Et pr*rer Sacerdotes cum rubis; Ze- caria,filius Jonathanis,filiiSchemahj*,filii Macrhaniar,'filii Micajat,filii Zaccuris, filii
rum: ex Sereja Meraja,ex Jirmeja ehe- [Asaphi: nanja : 36 Et cosnati eius. v >chemahja,& Hara -
13 Et Hezra Mcschullaroj eX Amarja |reci,Milalaj, Gila'ai, Mahaj,Nethaneel Je- Jehochanan ; ihuda quoque,Chanani cum instrumenti*

tis musteis Davidis,viri Dei; & Hezra legis petitus antecedebat illos.)
\7 Deinde ad porcam fontis,fle irattum ex aaverfo ipsorum,ascenderunt per gradus civitatis Davidis m ascensum muri: inde a muro,qui est supra domum Davidis,usque ad portam aquarum orientem versus.
;8 Claslis vero celebrantium altera procedebat ex adveno,quam ego sequebar;di- midiümque populi,a superiore parte ejusdem muri,ab ea,qu* est supra turrim furnorum,ad murum latum usque:
;9 Deinde a parte,qu* est supra portam Ephrajimi t & supra portant veterem, 8c supra portam piscium,turrimque Chananee- lis,& turrim centenariam ad portam gregis usque : & substiterunt in porta custodiae.
43 Deinde substiterunt duae illae laudantium dasics in domo Dei; ego quoque,fle dimidium antistitum mecum.
41 Sacerdotes quoque Eljakim.Mahase- ja, Minjamin , Micaja , Eljohenai, Zecarja, Chananja cum tubis:
42 Item Mahase ; a.& Schemahja,fleElha* zar, & Huzzi, fie |ehochanan,& Malciia, Helamque , 8c Hezer ; tefonabant etiam mustei cum Jizrachja praetecto suo.
4I E: sacrificarunt die nlo sacrificia magna,atque Iztati sunt ; nam Deus affecerat eos laetitia magna,etiam focminat.Sc pueri laetati fune ; adeo ut audiretur laetitia Je- ruschalaimorum usque e longinquo«
44 Profecti sunt etiam eo die homines cubiculi adthefauros,adoblationes,ad primitias,8c ad decimas ; ut colligerent in ea «X agris civitatum portiones legales p*-o Sacerdotibus,& pro Levitis: nam laetitia
I ehudsorum erat de Sacerdotibus , & dc ,evi tis consistentibus:
4; Qui observaturi erant observationem Dei sui.flc observationem munditiei,musi- corumquc,8c janitorum ,• secundum praeceptum Davidis,& Schelomonis,filii ejus«
46 Nam temporibus Davidis,8c Asaphi -a priscis temporibus ; primores musteorum,cum musica laudationis,fle celebrationum, Deo affistebant.
47 Quare omnes Jisraelit* temporibus Zerubbabelis, & temporibus Nechemjae, dabant portiones musteorum,8c janitorum demensum cujufque diei quotidie *. Sc consecrabant Levitis , Levitae vero consecrabant posteris Aharonis.
CAP. Kcfbnrusto in folitia t euleßa,(s «sowomid per Kecbmijctm.
'T’Empore isto lectum est in libro Mo- 1 schis,audiente populo : in quo inventum est scriptum,ut non veniat Hammoni- ta,aut Moabita in congregationem Dei usque in seculum:
2 Propterea quod non occurrerant Jis- raelitis cum pane.Lc aqua; sed conduxerant contra eos Bilhamum ad maledicendum eis,quanqunm convertit Deus noster maledictionem illam in benedictionem.
; Itaque fuit,quum audirent istam legem ; ut disprarent omnem miscellaneam turbam ab Jisi aci«,
4 Antea' autem Eliaschib Sacerdos,praepositus cubiculo domus Dei nostri i amnis f4 Russuerat Tobijji;

s Paraveratque ei cubiculian magnum, ubi prius reponebant munus,thus,instrumentaque,& decimas frumenri,musti,8c o- lei, praeceptas pro Levitis, musidsque, ac janitoribus , & oblationem Sacerdotum,
6 Sed quum totum hoc fieret,non eram feruschalaimis: nam anno trigesimo secundo Artaxerxis, regis Babylon:* redieram j ad regem,tantum exactis aliqutt annis exo* ; rata est mihi venia a rege. |
7 Quumque venissem Tenschalaima » intellexi malum istud, quod fecerat Elja- schib pro Tobiia,parando ei cubiculum in atriis domus Dei.

8 Malum autem visum est milii valde ; quamobrem ejeci omnia insttumenta domestica Tobijae foras extra iilud cubicu-
9 Quumque edicente me, mundavissent illa cubicula; retuli illuc instrumenta do- müs Dei.munus,Lc thus.
,3 Deinde cognoscens portionum Levi- ricarum nihil fuisse datum : ideoque diffugisse quemque in agrum suum, Levitas, & mul‘icos,curatores operis:
11 Contendi cum antistitibus , ac dixi» quamobrem derelicta fuit > domus Dei> fle congregans illos, restitui illos in statione
12 OmneTque Jehudasi attulerunt decimas frumenti, mustique, fle olei in thesau«
1; Et quaestores dedi super thes.mros, Schelemjam Sacerdotem , 8e Tzadokum scribam, fle Pcdaiam ex Levitis, atque ad manum eorum Chananem.filiumZaccuris, filii Matthanjae ; quia fidi reputabantur, quorum erat distribuere cognatis suis.
14 Recordare mei,Deus n»,in hac re ;8c ne finito deltfri benignitates meas, quas exercui erga domum Dei mei, fle erga olv- servariones ejus.
1; Temporibus iisdem videns in Jehu- data calcantes torcularia ipso sabbathö, & afferentes manipulos,quibusonerabanc asinos, etiamque vinum,uvas,&ficus,ac quodvis onus, & adducentesdie sabbathi jeru- schalaima: contestatus sum, quo die vendebant commeatum.
>6 Tyriiquoque habitabant in ipsa urle , afferentes pisces,Leomnes res venales : quas vendebant ipso sabbatho Jehudacis, & quidem]«rufchalaimis-
f* Quapropter contendi cum clarissimi s Jehudaeorum, & dixi eis ; qu* e/1 res pestlma haec, quam facitis, quagi prophana- tis diem sabbatlii ?
>8 Annon,quum itafeciisent maioreS vestri,induxit De.iS noster super nos cotum malum istud, & super civitatem hanc ? fle vos augere aestum irae contrajifraeicm,profanando sabbathum :
19 suit itaque,quum obumbrarentur port* Jeruschalaimorum ante sabbathum, ut edicente me clauderentur fores, quas e dixi, ne aperirent usque postridie sabba- thi : praeterea ex pueris meis constitui in portis,ne ingrederetur omiS die sabbathi.
2 j Sed quum pernoctailent aromatarii» 8e propol* omnium rerum venalium, extra Jeruschalaima semel ac iterum :
V Comestatus sum «os, dicens eis, cur est*

Cap.i. £ S T H
estis pernoctes e regione muri 3 si iterabitis» manum immittam in vos; ex [empore illo non veniebant sabbatho.
rr Edixi vero Levitis, ut mundarent Ce, Se venientes obseivarent portas, sanctificando diem sabbathi: etiam hoc recordare mei,Deus mi.Sc parce mihi pro multitudine benignitatis tuas.
r; Etiam diebus illis vidi Jehudaeos habitatione consocisste sibi focminas Asch- dod«as,Hammonstidas,Moabitidas:
2 + Et filios eorum ex parte loqui Asch- dod*e, neque scientes loqui Jehudajce ; sed ex lingua cuiusque populi fui. !
r; ideo contendi cum eis, maledicens eis, & percutiens ex eis aliquos, glabravi! eos j & jurejurando obstrinxi eos per[Deum, dicens j dira imprecamini \/obii,(i de-1 deritis filias vestras filiis illorum, aut si as- I sumseritis filiis vestris,aut vobis de filiabus 1 illorum.
16 Annon cum istis peccavit Schelo- 1
E R. R. t Cap.i,
moh,i exJiftafclis,quamvis in gentibus multis non fttericrex par ei; Lc dilectus Deo suo est'et.adet» utcoosiirucrit eum Deus regem super totum]israelem r etiam ipsum ad peccandum induxerunt fccniin* aiieni* gen*.
27 Et vobis an auscultabimus, faciendo totum malum maximum istud.praevaricando contra Deum nostrum , u: habitatione consocietis focminas alienigenas ?
28 Etiam e posteris Joiadahi, filii Elja- schibi, Sacerdotis summi, gener eracSan» ballato Choronit«,quem fugavi a me.
29 Recordare horum, Deus mi, fecundum pollutiones sacerdotii,&foederis ta- Cerdotalis,atque Levitici.
p Itaque mundavi illos ab omni extero; Lc restitui observationes Sacerdotibus, 6e Levttis,quemque in opere suo;
V- Tum ad ligna oblationis temporibus [condictis, tum ad primitias: Recordare mei,Deus mi,in bonum.
Esthera: Liber unus.
C AP. I, Vaschthi jpeeulurn uxoris fupcrb «e. (Jit autem temporibus Achaschveri(i s est Achaschverus,qui regnum obtinebat ab India usque ad Äthiopiam,cen“ tum viginti septem provinciarum.)
2 Temporibus illis, quum sederet rex A- chaschverus in folio regni fui,quod et at Susis in urbe regia;
; Ut anno tertio regni fui faceret convivium omnibus principibus suis, ac servis Cws,priniipibuA copiarum Persi* & Medi*, regulis Scprrfectis provinciarum coram se:
4 Ostentando divitias,gloriam regni fui, Lc honorem , decorem magnitudinis fu* ; diebus multis,ncmpccentum octoginta die*
5 Completis etiam diebus istis »fecit rex toti populo, qui prsestb erant Susis in urbe regia, ä maximo usque ad minimum, convivium septem diebus , in atrio horti, palatii regii.
6 AuUa alba,viridi a,& hyacinthina erant appensa funiculis bystinis,öc purpureis, ad annulos argenteos « columnas marmoreas, lectos aureos, & argenteos super pavimentum e porphyrire & marmore,cum in solo, tum in ambitu:
7 Et potum praebebant winijln invasis aureis , & vasis inter se variis ; vinumque regium plurimum,pro facultate regis.
8 Potum autem ex jure nemo exigebat: sic enim constituerat rex unicuique Magistro domus fu* , ut facerent pro voluntate uniuscujusque.
9 Vaschthi quoque, Regina fecit convivium fccminarum , in domo regia,qu* erat regi Achafchvero.
10 Die illorum septimo, quum hilaris esset animus regis vino i edixit Mchumani, Bixth*,charbonae T Bigth*,8c Abagih*.Ze- thariidc Carcaso, septem aulicis ministrantibus coram rege Achafchvero;
11 Ut adducerent reginam Vaschthin in «onspectuca regis, cum «oiona regia, ad
ostentandum populis,& principibus pulchritudinem eius,quod bona specie esset.
12 Sed quum renuisset regina Vaschthi ventre ad verbum regis,quod per aulicos illos afferebatur ; efferbuit rex valde, Se excandescentia eius exarsit in eo.
13 Quapropter dicente rege sapientibus, noscentibus tempora (iram sic negotium regis exponebatur omnibus noscentibus
jul & judicia.) .
14 Et propinquo sibi Charfchen* . Schc- chari» Admath* » Tharfchischo, Mereso, Marsen* , Memucani ; septem principibus Persidi s,8c Medi*, videntibus faciem regis, sedentibus primis in regno :
ic Ex iure, quid faciendum regina Vaschthi : eo quod non fecit edictum regis A- chai chveri per aulicos imperatum ?
16 Dixit Memucan coram rege,fk principibus » non con«a regem solum perverse egit Vasihrhi regnta : sed contra omnes principes,8ccontra omnes populos, qui sunt in omnibus provinciis regis Achafchveri*
1? Nam prodibit factum regin* ad o- mnes focminas , ut spernam maritos suos i» oculis suis,dicendo,ipse rex Achaschverus edixerat adduci Vaschthin reginam in conspectum suum, tamen non advenit.
18 Er hoc ipso die dictur* sunt princi- pesfxmstuc Perfidis,& Medi*, qu* audiverint factum regin* , omnibus principibus tegis : ita plus latis contemtus,& excandescenti* nobü erit-
,9 Si regi bonum videtur , prodeat edictum regium a conspectu eius , & scribatur interiura Persidis.Sc Medi«,ut non pereat; quia non venit Vaschthi in conspectum regis Achafchveri,ideo regnum eius tradec rex proxim*eius,qu* melior erit ea.
20 Ira audito edictore.gis,quod promulgabit in roro regno suo, utut magnum est ; omnes focminae trbuent honorem maritis suis,a maximo usiue ad mi ni risum.
ri Quum que boo» Yidsmuihasc res i» oqulis

oculis regi$,& principum, fecitrex secun-. dum sententiam Memucanis.
»r Nam misit literas ad omnes provincias regis j ad unamquamque provinciam, fecundum scripturam ejus, & ad unumquemque populum, secundum Unguam ejus: Ut elTec quisque vir dominator domi suas, quod edixit quisque lingua populi fui.
C A p- I UEstheraJpeeulum bumilituttigl-j- riojrf
H is rebus gestis,quum sedatus effer asstus regis Achaschveri, mentionem fecit Vaschthi, & ejus,quod fecerar, quodque decretum fuerat in eam.
r quapropter dixerunt pueri regis , ministri ejus .-quaerant aliqui regi puellas virgines bona specie:
5 Et constituat rex procuratores in omnibus provinciis regni fui, qui congregent quamque puellam virginem bona specie » Lusam in urbem regiam; in gynarceum,ad manum Hegaj,aulici regis custodis focmina- rum ; qui adhibeat mundum carum.
4 Denique puella,quas bona videbitur in oculis regis , regnet loco Vaschthi: quüm- gue bona visa enet hasc res in oculis regis,
5 Vir jchudsus erat Susis,in urbe regia' cujus nomen Mordecaj,filiu$ Jairis » filii Schimhi,filii Kischi Binjaminitas:
6 Qui deportatus fuerat Jeruschalaimis cum deportatione,quas deportata fuit cum
i cconja.regc fchudas ; quem deportavit IcbucadneHar,rex Babylonias.
7 is nutriebat Hadassam (ea eflEsther,filia patrui eius) eo quod non effet illi pater, aut mater: ertffque pue/la illa pulchra forma,Se bonä specie , quam moriencc patre eius,& matre ejus , assumlerat Mordecai tibi in
8 Fuit icaque,quum audito verbo regis ,Se decreto eius, congregarentur puellas multas Lusam in urbem regiam ad manum Hegajjut assumeretur Esther in domum regis ad ma num Hegaj,custodis gynascei.
9 In cujus oculis,quum bona videretur puella,& obtineret benignitatem ab eo,celeriter dedit ei mundum ejus, & portiones «jus, sep;«'mquc puellas,quas visum fuerat dare ei e domo regis : denique dedit ei, puellisque ejus conditionem optimam in gynasceo.
io Non indicaverat Esther populum suum,aut genus suum: nam Mordecai inter- dixerat ci,ut non indicaret:
ii Sed quolibet die Mordecai obambulabat ante atrium »ynarcei; ut cognoscetc: de prosperitate Esther*, & quid fieret eä.
>r Quum autem pervenisset terminus cuiusque puellas, ut ingrederetur ad reeem Achalchverum, postquam fuerat ipsi fafiurn pro iure facminarum»duodecim menses (sic enim complebantur dies mundi eaium, fex menses oleo myrrhyno , & fex menses aro- maribus, munddque muliebri.)
i? Tunc cum eo puella veniebat ad regem, quicquid indicebar,dabatur ei,ut procederet cum ea,a gynaeceo usque ad domum regis.
14 Vespere ingrediebatur illa,8c mane revertebatur in gymeceum alterum ad ma-

num Schahaschazi, aulici regis , custodis concubinarum : non redibat amplius ad regem,led si delectabatur ca rex, vocabatur nominatim.
Quum itaque pervenisset terminus Esther »Tlilias Abic haiilis,patrui.Vlordeca;, quam alTumseracsibi insiliam , hgredienti r ad regem,nonquassivitquicquarr,nisi quod u dicturus esset Hegaj,aulicus regis custos gynaecei: obeinebatque Esther cratiam in oculis omnium videntium eam.
1 6 Ita assumta Esther adi regem Acha- j schveruro, adduCta est in domum regiam 1 ejus, mense decimo , is cjl mensis Tcbech , anno septimo regni eius.
1 7 Dilcxit enim rex Estheram pras omnibus aliis mulieribus,& obtinuit gratiam,& benignitatem coram eo pras omnibus aliis virginibus , adeo ut imponeret coronam regiam capiti ejus, 8e reginam constituerer eam loco Vaschthi.
18 Postea secit rex convivium magnum omnibus principibus suis,8cserv is suis,convivium Estheras : 8 c immunitatem provinciis concessit ,deditque munus fecundum facultatem regiam.
19 Dum autem essent aggregat* virgine* fecundo, & Mordecai consideret ad portam regis:
20 Non indicabat Esther genus fuum,auc populum suum, quemadmodum interdixerat ei Mordecai: sed sermonem Mordecai Esther faciebat, ut quum esset alumna apud
ii Diebus illis, quum Mordecai consideret ad portam regis: effervescens Bigthan, &Therclch ; duo aulici regis ex custodibus liminis, quassiverunc immittere manum in regem Achafchverum :
22 Et innotuit res ista Mordecaio , quam indicavit Estheras reginae: Esther verb dixic regi,nomine Mordecai.
H Qüümque res quasstione habita deprehenderetur , suspei.si sunt illi ambo de ligno : & scriptum est in libro Chronicorum coram rege.
CAP. III .Haman Jpeculum auliti superbi, sanguinarii.
H is rebus gestis magnificavir rex Acha- schverus Hamanem filium Hammeda- thas Agagasum,8c extulit »um ; adeo ut poneret lolium ejus supra solium omnium principum, qui erant apud ipsum.
2 Et omnes servi regis,qui ingrediebantur portam regis »flectentes,incurvaverunt se flamani, quia sic praeceperat de eo rex, sed Mordecai non flectebat, neque incurvabat se honorem exhibens.
; Quamobrem dicebant servi regis,qui ingrediebantur portam regis , Mordccajo ; quare transgrederis prasceprum regis ?
4 Fuit itaque, quum dixissent ci quotidie, 8c non auscultassec eis,ut indicarent Hamani, ad videndum an constituta essenc verba Mordecaj, nam indicaverat eis se este Jehudasuni.
J s Vidit ergo Haman Mordecaium non fUSUifc se, ätit iiicUtvare ipsi : St impletu* est Haman asstu. .. . .
6 Sed quum sperneret in oculis suis mittere manum in Mordecajum solum; (.nam indi-

(cir..v4

.ndicaverant ipsi populumMordecajisqu* s,\u Mamsn perdere omnes Jehudseos.qui 1 2 * 4 trant intoio regno Acbaschven»popuIares Mordecaii.
, 7 Mense primo,is est mensis Nisan» anno
(duodecimo regis AchaichvennusTir conjici pur.id est.sottem coram se, de die in diem, Lc de mense in mensfm, usque ad mensem duodecimum,i$ fst merdis Adar.
8 Dixerat enim Haman rcei Acbaschve- |xo,est populus quidam dispersus »ac dilsipa- kus i'rer populos,in omnibus provinciis rernitui: quorum ima diversa sunt a /ure omnium populorum, 'ura autem regis non exiequumur, ideöque regi non est utile sinere eoS.
9 Si apud regem bonum videtur, scribatur,ut perdant eos, & decies mille talenta argenti pendamad manus pr*fectorum huic operi,ut irferant in thes.iuros regis*
to Tum amovens rex annuiüm suum e manu sua .tradidit illum Hamani,fi\ioHnm- mcdach*,Ag.-g*o,oppreiTuro Jehudatos.
ti Et dixit rex Hamani, illud argentum traditum estotibi, & ut facias in istum populum,sicut bonum videtur in oculis tuis.
ii Itaque vocatis scribis regis, mense ipso primo, tertio decimo die illius,scriptum est omnino prout praeceperat Ha- man ad satrapas regis ,Se ad duces,qui eranf in unaquaque provincia, & ad principes singulorum populorum,cuique provinciae secundum scrinturam cius,& cuique populo fecundum linguam eiuS, romjne regis Achasclncri scriptum, 8c obsignatum an nu o regis.
i; Misi* aurem sunt liter* per cursores in omnes provincias regis, ad perimen- 1 dum, ad interficiendum, Ce ad perdendum omnes jehud*os , tam pueros,quam senes, pai vulos, Se fccniinas uno die, decimo tertio mensis duodecimi,is mensis est Adar : & ad praedandum spolia eorum.
14. Exemplo illius scripti, ut constitue- re-ur ius in unaquaque provincia, patente omnibus populis ; ur «flent parati in diem
1 f Cursores exiverunt citati,cum ve bo regis,postquam uis datum est Susis in urbe regia : rex vero tk Hnman sedebant ad bibendum, quum cives Susorum perplexi es-

C A 1 J . IV. M-iidaai fraudem Humani* h. lehud^os luget, cujufEflheram certiorem facit.
Q Uum itaqueMordecaj cognovisset quic quid factum erat» lacerans M0rdec.1t vestimenta sua,induit cilicium cum cinere: 8c exiens per civitatem clamabat clamore m.gno,& amai o.
2 Ita venit usque ante portam regis: non enim erat ingrediendum in portam regis cum indumento cilicii.
; Et in qualibet provincia,in quemcun-
ad induendum Mordecajum,& ad movendum cilicium ejus cb e<-,qux non admisit.
s Deinde advocans Esther Hathacum ex aulicis regis , quem conltituer.it administrum ipsi.i. andata dedit ci de Mordecajo, ut sciret quid,8c quare hoc e' e:.
6 Egresso itaque Hatbaco ad Mordeca- jumj in plateam civitatis,quas cfl ante portam regis:
7 Indicavit ei Mordecai quicquid obtigerat sibi: praestitutam pecuniae summam» quam dixerat Haman se pensurum in thesauros Tegis contra]chud*os,ad perdendum eos.
8 l>r*terea exemplum scripti juris,quod positum fuerat Susis ad perimendos ipsos» dedit ej, ut ostenderet Esther» de indicaret ei: atque praeceptum daret ei veniendi ad regem ad deprecandum eum.Le ad rogandum in conspectu eius pro populo suo.
9 Rediens itaque Hathac,indicavit Esther* verba Mordecaii.
10 Dixit vero Esther Harhaco.Sc manda* vitei referre ad Mordecajum.
ti Omnes fervi regis , etiam populus provinciarum reeis sciunt, quicunque vir, tue mulier ingressus fuerit ad regem in a- trinm interius.qui non fuerit vocatus,unum elfe jus de eo morte afficiendo , praeterquam cui extenderit rex sceptrum aureum, cum vivere-, ego vero non fui vocata,ut ingrederer ad regem,hic est trigesimus dies,
11 Sed.qitum indicaiTcnt Mordecajo verba Esther* :
1; Dixit MorJeca-j referendum ad Esi heram : ne putes apud animum tuum te tie - ptum iri rn domo regis,ex omnibus]ehu-
«Nam si omnino silueris temrore isto, respiratio & liberatio constabit Jehudafis aiiunde,tu vero di domus pacristiii peribitis : 8c quis novit an propter tempus ejusi- modi perveneris ad istud regnum.
C Tum edixit Esther referri ad Morde*
16 1, congrega omnes Jehudasos, qui praesto sunt Susis, & ie»unate pro me: Lc ne comedatis,neque bibatis tribus diebus noctu Lc imeidiu,similiter ego quoque cum puellis meis iejutiabo: ira demum ingrediar ad regem, quod non est fecundum jus , Lc quum perierim,petiero.
, 7 Abiit itaque Mordecai,& fecit omnino,prout pracepem ei Esther.
CAP. V. Fstbtrrf intersfstio pro sebudais apud regem.
D Einde fuit completo die tertio,ur induta Esther fndumentis regiis,consisteret in atrio domus regis inferiore «x adverio domus regis,rtx autem insidebatiolio regni fui,in domo regia ex adverso poit* do-
2 Fuit vero, quum viderer rex Estheram reginam consistentem in eo atrio(obtine-
que locum verbum regis, Se edictum emsjbac gratiam in oculis ejus) pervenerat, luctus magnus erat }ehud*is, rex ad Estheram sceptrum aureum,quod
) ut extenderet
jetuniumque Lc fletus, ac planctusjcilicium cumcineie stratum erat multis.
4 Quamobrem Venientes puella Est hera,
di aulici eius, quum indicarent ei, dolens
eidt in manu ipsius,Se accedens Esther tangeret summitatem sceptri,
1 Tum dicente ei rege; quid tibi Esther regina est ? aut qu* est peri' io tua 5 etiam
exhorruit regina valde ; Lc misit vestimenta ‘usque ad dimidium regni,dabitur cibi.
X 4 Di

4 Dixit Esther ,st apud regem bonum videtur} veniat rex cum Hamane hodie ad convivium,quod paravi ei.
§ Quum itaque edixisset rex,accelerate Ilamanem ad faciendum verbum Esther* : venit rex cum Hamane ad convivium,quod paraverat Esther.
§ Dixit autem rex£sther*jquimi bibisset vinum,quod fstpostulatum tuum dabitur tibi: aut qu«e est petitio tua ? etiam usque ad dimidium regni fiet.
7 Cui respondens Esther, dixit* bor postulatum meum &petitio mea:
8 Si inveni gratiam in oculis regis ,Sc si apud regem bonum urVciur concedere postulatum meum.Lc facere petitionem rream: veniat rex & Haman ad convivium,quod paravero eis,& cras factura sum secundum verbum regis.
q Itaque egressus est Haman die illo laetus,& hilari animo ; sed quum videret Haman Mordecajum in porta regis,ut neque assurgebar, neque movebat se propter i* psum.imp.eius est Haman contra Morde- ca.ium *siu,
ro Continuit tamen se Haman,dum rediret domum suani; deinde mittens accersi* vit amicos suos,cum Zerefcha uxore sua
ii Quibus enarrans Haman gloriam divitiarum suarum Scampliiudinem filiorum suorum,& quibuscunque rebus magnifica- verac ipsum rex. Lc quibus extulerat eum supra principes & servos regis.
U Dicebat Haman ; etiam non introduxit Esther regina cum rege ad convivium, quodfecit»nisimc:quin eriam in crastinum invitatus sum apud eam cum rege.
11 Sed rorum hoc non nrodefrmihi;quo- runque tempore video Mordecaium ilium Jehudxum confidentem in porta regis.
J ,4 CuidixitZereschuxoreius.&omnes amici e»us,- pareturparibulum altum quinquaginta cubitos;8t mane dic regi, ut suspendatur Mordecaj ex eo,Se ingredere cum rege ad convivium larrus : qua? res,quum bona videretur coram Hamanc,paravit illud patibulum.
CAP. VI. Haman coslctttf inimirum suum M ordecajxm honor arc,eonfteinititu ■KjOcte illa fugiente somno regis ; edixit ANafferri librum commentariorum,Chronica,qua fuerunt lecta coram en.
1 Qüìmque inveniretur scriptum indicasse Mordecaium de Bigthana,&r There- icho duobus aulicis regis cx custodibus liminis,quod quaesivissent mittere manum in regem Achaschvemm :
; Vixit rex j quid honoris, aut magnificentiae collatum est in M01 decaium propter hoc? dixerunt autem pueri regis,ministri eius ,non est collatum ei quicquam.
4. Tum dixit rex ,* quis est ir atrio ? Haman autem venerat in atrium domus regis exterius, u diceret regi, suspendendum esse Mordecaium de patibulo, quod paraverat illi.
«r Dicentibus vero pueris regisei.ecce Haman stat in atrio : edixit rex, ingrediatur.
* Deinde ingresso Hamane, dixit rex ei ; quid faiieiidwn viro ilii, cujus honore rex

delectatur? (dicebat Verb JJjjtj an cum animo suo, queni magis dclcctjtemr rex atfi- ccre honore,quam rr.e ?)
7 Tum dixit Haman regi ; riro,cujus rex delectatur honore,
8 Adferant Lidumcmum rejium, quali induitur rex ,* Sc equo, cui tex insidet ad' ducto, quum impositum fuerit diadema regium cupiti ejus ;
9 Tradentes indumentum, & equum iti manum alicuius i principibus regis,qui reguli fune, induunto vaum illum, cuius honore delectatur rex, & tramvenunto eum cquoilio per plateamcivjraris,proclaman- ces coram eo , ita sitiendum est viro illi» cuius honore delect.uur rex,
10 Edixit icaque 1 ex Hamani,festina,stt- me indumentum illud,& equum, quemadmodum dixisti» 8t fac ita Mordecajo Jehu- d*o,qui considet in porra

regis ; ne omit- rito quicquam ex omnibus^uzloquum»
11 Quamobrem assumens Haman indn- mentum.Lc equum,induit Mordecaium : Sc transvexit cum per placeam civitatis, proclamans coram eo, ita faciendum est viro illi, cuius honore delectatur rex.
12 Postea reversus est Moriecajad portam regis: Haman veto proripuit se domum suam lugens,Sc opertus capite.
ij Ubi, quum enarrasse: Jfarr.an Zere- sche,uxori sua;, Lc omnibus amicis suis, quicquid obvenerat sibi ; dixerunt ei lapientes ejus.Sc Zerefch uXorejus.quando- quidem e femineJehudarorumfstMorde- caj, ante cujus conspectum coepisti concidere, non przvalebisei,scd omnino conci- desanre seciern eius.
1+ His adhuc loquentibus cum eo,aulici regis advenerunt; qui celeriter abduxerunt ibmanem ad convivium, quod para- verJtEsther.
CAP. V 11 . Hamanu trapste cAtestrophe, TTaque venit rex & Haman, convivatum Acum Esthera regina :
i Et dixit rex Esther* etiam die secundo, postquam bibisset vinum, quod est postulatum tuum Esther regina ? Lc dabitur tibi: aut qua: »st petitio tua ? etiam usque ad dimidium regni fiet.
3 Tum respondens Esther regina,dixit,st inveni gratirm in oculis tuis, d rex, Lc si apud regem bonum videtur , concedatur mihi vita mea ad postulatum meum, & populus meus ad petitionem meam.
4 Nam venditi fumus ego, Sc populus meus, quos perimant, interficiant, & perdant : quod si in servos & ancillas venditi luissemus, siluissem : quum nihil hostis iste proponat sibi, ad avertendum damnum
jegif.
s Eloquutus vero rex Achaschverus,di- *it Esther* regina:, quis est iste,&ubi iste kst» quem provexit eo audaciae ammuS 1 psuis,ucfaceret ita ?
6 Cui dixit Esther, vir hostis & inimicur Jlaman pessimus, iste est : quapropter Ha- Niaii terrekactU! est a conspectu regis, ficrc*
7 Tum rex surgens in aestu suo^ bibendo vino, abiit in hortum palatii; Haman
vero

vero substitit ad requirendum pro vira sua «b Efthera regina, videbat enim definitum esse contra se nialutr. a rex e.
8 Rex autem rediens ex horto palatii in jdomum ubi bibcratvinum» Ham.me procidente super lectum , cui accumbebat E- Hiher,dixit rex,an c:iamiubacturus esset re- Kinam apud mein ipsa donio ? simulatquc Iveibum hoc prodiit ex ore regis, faciem ; llamanis operueiunt sctteüir«».
9 Et dicente CbarbonS uno ex aulicis co- : tam vege,etiam eccc patibulum,quod para- 'vitllaman Mordecaio; qui Ioquutus fue- .rat bonum pro rege,stac ad domum Hama- l n ts altum quinquaginta cubi tos;edixir rex, ^suspendite istum exeo.
13 Itaque supenderunt Hamanem exeo patibulo,quod paraverat Mordccajo : & aestus regis sedptus esi.

. & secundum linguam
CAP. VIII. Annuntiatur I ebudflt securi- !evf t quasn Estbcrd impetraverat a rege.
D ie illa dedit rex Achaschverus Esther« reginae domum II;manis liostis Jehu- datorum ; Mordecal vero veniebat in conspectum regis,quum indicasset Esther, quid issibi eflet.
2 Nam amovens rex annulum suum,quem transferri 'usserat ab Hamane, tradiditeum Mordecajo : prxposuitque Esther Morde- caium domui Hamanis.
; Deinde rurstis Esther eloquuta est coram rege, procidens ante pedes eius; & stens deprecabatur cum, ut averteret malum HamanisAgrga*i,&cogitationem ejus, quam cogitaverat contra jehudxos.
4 Nam extendente rege ad Estheram sceptrum aureum,-Turgens Esther, constitit coram rege :
c Et dixit fi apud regem bonum videtur, Lcsi inveni gratiam coram eo,si,inquam,recta videtur res hXccoram rege, Ac grata videor in oculis ejus,rescribatur ad revocandum liceras illas,cogitationem Hamanis,filii Hammedath* Agagasi, quas scripserat sd perdendum Jehudaso$,qui sunt in omnibus provinciis regis.
6 Nam quomodo potero aspicere illud malum , quod obventurum eilet populo meo? 8c quomodo potero aspicere perditionem cognationis mea; ?
1 Dixit vero rex Achaschverus Esther* reginse, Se Mordecaio fehudxo ; ecce domum Hamanis tradidt'Estheras, quum tum suspendissent ex patibulo, proprerea quod misturus fuerat manum luam in Jehudatos;
8 Vos itaque scribite pro f'ehudxis,ut bonum videtur in oculis vestris, nomine regis : & obsignate amiulo regis: sed scriptura,quae rescripta fuerat nomine regis,Sc obsignata annulo regis,non est revoeabi- Ms.
9 Tum convocatis scribis regis tempore illo mense ipso tertio, is est mensis Si- van,vigesimo tertio die rescriptum est o- mnino, prout prxccpir Mordecai ad Jehudxos, & adratropas, principesque ac praefectos provinciarum, quxsunt ab India usque ad Äthiopiam, centum viginti septem provinciae, secundum scriptui am cujusque provincia, & secundum linguam cujusque populi; adjelmdajos autem secundum scripturam ipsorum , ipsorum.
10 Quümque scripsisset nomine regis A- chafchveri,& obsignasset annulo regis ; misit literaS per cursores celeres , equirames in equis angariis,regios cursores,natos angariis.
11 Concessisse regem jehudatis,qui fune in unaquaq; civitate,ut congicgati resistant pro vita suä i ur perimant,occidant, & perdant omnes copias populi aut provincia;, quae hostiliter invadent ipsos p.uvulos, & fxminas: & ur prxdenturspolia eorum :
Die eodem in omnibus provinciis regis Achaschveri, tertio decimo mensis duodecimi,is est mensis Adar.
1; Exemplo istius scripturas ad constituendum ius in unaquaque provincia,patente omnibus populis; idque ut sint Jehudxi parari in diem istum ad ulciscendum se dc inimicis suis.
14 Cursores equitantes In equis angariis,regii cursores prodierunt celere,decitato cursu cum verbo regis j postquam jus datum est Susis in urbe rceia.
1 s Ita Mordecai egrediebatur a conspectu regis cum indumento regio ,• liyacin- rhino & albo, coronaque aurea magna, Se stola byssina,aut purpurea ; & cives Susorum luce perfusi lxtabantur:
16 Jehudatis erat lux,& lacii tia,gaudiumque ac gloria.
17 Etiam in unaquaque provincia , & in unaquaque civitate, in quemcunque locum edictum regis,8t ius illius perveniebat,)x- ticia & gaudium erat Jehudxis . convivium Sc hilaria: multique ex Apulis teirx Je- hudxi fiebant, nani irruerat ineosrr.ecuS Jehudxorum.
CAP. IX. lebudai pa/stm hostes suos truri- dant, fafufpevfis der em filiis HamanM celebrant /istum Pui tm.
TTaque duodecimo mense, is est mensis A- ldar , ipso die tertio decimo , quo piope erat,ut verbum regis.Sc iuseius fieret; quo die sperabant inimici Jehudxorum,se dominium exercituros ih eos; ac potius e converso, quo dominium exercituri erant Jehudaei ipsi in osores suos:
2 Congregaverunt fe jehudxi in civitatibus suis per omnes provincias regis Achaschveri ad mittendum manum in quxrente* malum ipsorum : 8c ante eos non constitit quisquam , quia irruit merus eorum in omnes populos.
$ Omnes autem prassecti provinciarum» satrapxque, & principes, & curatores operum,qua; erant regi,sublevabant Jehudxos : quia irruerat metus Mordecaii in eos.
4 Nam magnus erat Mordecai in domo regis, & fama eius obibat omnes Provincias: quia vir ille Mordecai pergebat magnus esse.
? Itaque percusserunt Jehudaei omnes inimicos suos percussone gladii,Sccxde,ac perditione: Feceruntque contra osores suos pro voluntaie sua.
f> Eriam Susis in urbe regia interfecerunt Jehudxi ,Zc perdiderunt quingentos viros :
7 Et Vaischandatham, Dalphontmqx\e,6e A sp h a t a m •

Vi L k»

e-e».-. Em
8 Et Pomham, Adaljamqüe , & Adtida- tlimn,
g £c Parmaschtam , Arisaju nque 8 c Ari* dajum.jc V-’ezatham ;
iq Decem hlios Hamanis.filii Hamme- dathx»hostis lehudxorum interfecerunt ; sed ad prxdum non misciunt manum
i Die illo,quum pervenissent numerus 3 nrerfecto:um busis jn urbe regia , in conspectum repis:
ii Div.irKex Esther« reginae,Susis in urbe regia imsrfccerunt>& perdiderunt Jehu- dxi quingentos viros, ac decem filios Ha- manis, in reliquis provinciisregis quid fecerunt * tam q;*od ijl postulatum tuum ? Lc dabitur tibi, au. quae petitio tua amplius? Scher.
r§ Cui dixit Esther, si apud regem bonum videtur,concedatur etiam crasjehudxis,qui JuntSusis facere,fecundum 'us hodiernum : & decem filios Haman» suspendant e patibulo.
iqEdicenreergorege.ut fieret ita,constitutum est ius Susis, Öc decem filios Hamanis suspenderunt.
,< Et congregantes se Jehudxi,qui eranf Susis,etiam die qu.Ttodecimo mensis Adaris, interfecerunt Susis trecentos viros ; sed ad prxdam non miserunt manum suam.
»6 Reliqui autem fehudxUqut erant in provinciis regis congregarunt se ,uc resistentes pro vita sua quiescerent ab inimicis suis, 8 c interfecerunt osorum suorum septuaginta quinque millia (sed ad prxdam non miserunt manum suam.)
17 Die decimo tertio mensis Adaris : 8 e quieverunt quarto decimo ipso , 8 e celebrarunt illum diem convivii,& laetitiae.
,8 Jehudaei vero,qui er ant Susis,congregarunt se ipso decimo tertio,& quartodeei-. mo ipso; quieverunt autem quinto decimo ipso,celebrantes eum diem convivii,&lx-j titiae.
iy idcirco]ehuJxi pagani habitantes ini pagis civitatum, celebraium diem quar-j tumdecimum mensis Adaris,Ixtitia Sc con- vivio, ac hilariis , & mistu portionum alterius ad .'Iterum.
10 Kam rescripsit Mordecai res istas: & misit lueras ad omnes]ehurfxo$,qui erant In omnibus provinciisregis Achafchveri. propinquos,& longinquos :
11 Instituendo ejr , ut celebrarent dien quartumdecimum. mensis Adaris , & diem quintumdecimumin inso,quotannis.
22 Pro ratio* 1 « dierum.quibus quieverunt Jehudxi ab inimicis suis.Lt mensis,qui conversus est cis ä moerore in Ixtiriam.Lc a luctu in hilaria : celebrando eos die« convivii Lc Ixririx, rum missu portionum alterius ad alterum,tum donis erga gentes, r; lea receperunt quique jehudxi se fa-
[! R JE. Cap. 9 .t%
cturos.quoJ inceperant: 8 c quod scripserat Mordecai ad ipsos.)
24. Quoniam Haman,filius Hammedarh* Agagxus,hostis omnium Jehud*orum cogitationem iniverat conti a fehudxos perdendum eos, Bc coniici iusterat Pur(id est, sonem) ad fundendum eos,8c ad perdendum eos:
2s Sc d quwm illa venisset coram rege ; edixerat rey cum literis, reverratur cogra- tio eius pelsima, quam cogitavit contra se» hudxos.incapuc ipsius . ideo suspeoderanc eum.hliosque eiuS ex patibulo.
24 Propterea vocantes dies lstosPutim, de nomine pur ,fiveforti* illius .-uempe propter omnia verba epifiolx istius» &prcpter id,quod viderant huius rei, 8c propter id» quod perveni; ad ipsos.
17 Instituerunt Lt receperunt Jehudxi in se.Sc in femen luum, & in omnes,'qui estent se adiur.cturi cis, ut non pereat, se celeb. >- ‘ turos duos diesiJlos,secundiim rescripiu*n eorum,Lc fecundum condictum tem pus eorum,quotannis.
28 Er dies istos memorares & celebres fore inunaquaque xtaie »familia,provincia,
& civitate ; denique dies Purim istos non peritum* c medio Jehudxorum ,&memoriam eorum non interituram a femine > ipsoium.
29 scripsit quoque Esther regina,filia A- bichajilis,ut Mordecai Jehudxus scripserrtf on.nem ratihabitionem ; ad stabiliendum epistolam dierum Purim istam , altera epistola.
;o Qim literasmisit 'Mordeotj ad omnes JehudxoJ per centum viginci septem prq- j vincias regni Achafchveri, verbis prosperi» tatis,St firmitatis prarriissti :
;i Ut instituant dies Purim istos condi- I ctis temporibus eorum,quemadmodum sta» 11 bilivit apud eosMordeca’ Jehudxus,8c Esther regina, 8cquemadmodum stabiliverune apud se ipsos, Sc apud femen ipsorum: documenta »eiuniorum,& clamoris fui.
}2 Itaque edictum Esther« stabilivit rei istas dierum Purim: & perscriptum est in ,
CAP. X. EximiAdignit&stdouiecaji.
Ostea imposuit rex Achaschverus tributum regioni,& irsulis maris.
2 Omnia autem facta auctoritatis ejus,
St potenti* ems.Lc explicatio amplitudini« Mordecaii , qua magnificavit eum rex ; an- non sunt scripta in libro Chronicorum regum Medi*,8c Persidis ;
; Nam Mordecai Jchudaus fecundus a rege Achasehvero magnusque apud Jehu- dxos, Scacceptus multitudini fratrum suorum erat : procurans bonum populo suo#
Lc proioquens prosperitatem toti femini suo.

Cap.i. J 1 O B I. Cap.i.s.
Jioh.
fC A P, 1. Ijob vix just'M > ob calumnias Sa- solus»ad indicandum tibi.
| tM* , facultAtum & liberorum jactuiA; 17 /dhuc isto loquente, alius adveniens exammAtlir. I dtxit; Chaldasi dispositis tribui agminibus,
__ . . . > irruerunt in camelos,8c ceperunt eoj, pue-
Ir erat: in regione Hutzi.Jiob nomi- j rösq Ue percu sierunt aeje gladii: proripui ne*, erdtque vir ille integer 8c rectus, autem me tantummodo ego solus , adindi- titrensque Dei,& recedens a malo. ' candum tibi.
! 1 ^ U * C luerunt septem filii 8 c j Dum iste loquebatur , etiam aliur ve-
[treshlias: ... niens, dixit ; hlii tui filiasque tuacomede-
? Eratque polTeluo ems septies mille pe- ^int ac bibebant vinum in domo fratris lui (cudes , OC ter mille cameli, & quingenta m- primogeniti:
V 1 V 3
jga boum , quingemaeque asinas ,& famulitium permultum ; denique erat vir ille ma* | scimus omnium orientalium:
I 4 Euntes autem filii ejus,faciebant con- V'vium domi fu* quisque die suä }& mittentes invitabant tres lorores suas , ad comedendum & bibendum fecum.
5 Deinde erat,quum circumegissent dicS convivii,ut mittens Jiob sanctificaret eosflc Turgens mane offerret holocausta de numero illorum omnium ,* nam dicebar Jiob,fortasse peccaverint filii mei, aut maledixerint Deo apud animum suum : ita faciebat Jiob singulis diebus illis.
6 Quum itaque esset dies huiuTmodi, advenientibus filiis Dei,ut sisterent se coram Jehova ; similiter advenit etiam Saun inter
7 Dicente autem Jehova Satanae, unde venis ? respondens Satan Jehov*,dixit, ä peragrando terram , & a perambulando in
8 Dicente porro Jehova Satan*, advertt- fine animum tuum ad servum meum Jio- bum i quod non sit par ei in terra,vir integer , ^ac rectus , rimensDei, & recedens a
9 Respondens Satan Jehov* ,dixit $ an gratis timet Jiob Deum’?
10 Nonne tu obsepivisti euro , domumque eiuS,8c quicquid est ei circumquaque ? operique manuum ems ita benedixisti, ut pecus^ ejus in multitudinem eruperit in

11 Enim verö mitte , qu*so , manum tuam, & attinge qu*cunqucsunt ei, nisi in os tuum maledicturus sit tibi.
11 Itaque dixit Jehova Satan*, ecce quacunque sunt ei, in manu tua sunto, tantummodo in ipsum ne mittito manum tuam: & exivitSatanä conspectu Jehov*.
M Quum, inquAm ,esset dies humsmodi ; quo filu illius,« fili* illius comedebant,& bibebant vinum in domo fratris fui primo-
14 Nuncius veniens ad Jiobum,dixit: quum boves araient, &asin* pascerent secundum eos ;
i< Irruens Sab*orum gens, cepit ea, 8e pueros percuderunt acie gladii ;proripui autem m« tantummodo ego solus, ad indicandum tibi.
»tS Adhuc iste loquenre,alter adveniens, dixit; ignis Dei cecidit de ccclo , qui exardescens in pecudes fit pueros, consumsit cos - pioripui autem me tantummodo ego
19 Quum ecce ventus mrgnus venit a plaga deserti,quo impetente qua^uor angulos domus, corruit illa super pueros ita,ut mortui sint: proripui autem me tantummodo ego solus,ad indicandum tibi.
20 Tunc Turgens Jiob »laceravit pallium suum , dc totondit caput suum ; procidens- que in terram,incurvavit se ;
11 Dicens , nudus exivi ex utero matris meat,8c nudus redibo illuc, Jehova dedit,& Jehova recepit: sit nomen Jehov* benedi-
21 In hoc toro non peccavit Jiob,neque attribuit insulsitatem Deo.
CAP. J f. Jiobum in justitia persistentem Adhuedum SAtAnM lAlumniAtur : quoriu 4 adhucinmA)M& extremum exAmen tr«i-
I Terum fuit dies,convenientibus filitsDei, ad sistendum se Jehov* ; quum veniret jetiam Satan inter eos, ad sistendum se Jeho-
2 Dixit autem Jehova Satan*, undenara venis ? refponditque Satan Jehovat,dicens, i peragrando terram,& a perambulando in
; Dicente vero Jehova Satan*, advertisti- ne animum tuum ad servum meum Jiobum, quod non fit par ei in teira, vir integer,ac rectus,timens Dei,8c recedens ä malo ? ut adhuc retinet integritatem suam? postquam incitasti me ad perdendum res eius frustra ?
4Respondet Satan Jehov*,dicens ; pellem pro pelle, & quicquid est viro,daturus esset pro seipso.
< Verum mitte, qu*so manum tuam,Se attinge osta eius.& carnem ejus } nisiin os tuum maledicturus sit tibi.
6 Tum Jehova Satan*, ecce eum,inquit, in manu tua: veruntamen vitam eius serva ;
7 Egressus igiiur Satan a conspectu Jeho- V*; percussit Jiobum ulcere pess mo,a planta pedis eius usque ad verticem eius.
8 Adeo ut asiumeiet sibi testam ad scabendum se ea,& consideret ipse in cine-
9 Tum dicebat ei uxor e;us, adhuc tu recines integritatem tuam , benedicendo Deo atque moriendo ?
10 C.ui ille; ui loqui soler,»nqu/t,ali- qun stultarum loqileris, scilicet bonum ?c- c eperimus a Deo, & malum non acciperemus ? in toto hoc nen peccavit Jiub Ubiis suis,
Y j 11 Quum

Cap.i.J»
Quum aurem audivissent tres amici J iobi totum malum istud, quod obvenerat ei, profecti (unt quisque e loco suo.Eli- phax Themanites : öc Hüdad Schuchites.ac Tzophar Nahamathites : dc convenerunt pariter,ut venisent ad condolendum ei,& ad consolandum cum.
ii Sci ubi sublatis oculis suis e longinquo,non agnovissem eum, postea vociferantes fleverunt : öc lacerantes quisque pallium suum, insperscrun: pulverem capitibus suis,irof(ferslnte;in coelum usque.
H Ica (edcbanc cum eo humi septem diebus,&scptemnoctibuS;pcq;er<it qui alloqueretur eum ullo verbo, quia videbant magnum esse dolorem illum valde.
Cslput II!»
14 Postea aperiens Jiob os suum,maledixit diei suo-
t JOB I.
Cap.;. 4 «j
2; Nam ante cibum meum gemitus nv w us. advenit,Sceffunduncur velut aquae rugi-:
24. Etenim pavor,quo expaveram,accessit me ; & quod formidaveram,cbvenic mihi.
19 Non quiescebam,nec eram tranquillus,nec requiescebam,tamen advenit com
C A P. III . Ijob in angtifliüsuisnatalisud m&leAitit.
N Am proloquens Jiob,dixit ;
2 Vtinam periiiTet dies, quo nascitu- rus eram ; & nox,qui parens dixit,conceptus est mas:
$ Dies ille fuisset tenebricosus ,ne requi- sivisset cum Deus superne,-neque illuxisset ei splendor:
4 Vi ndic assent eum sibi tenebras,8c umbra lechalis,incubuisset ei nubes ; perturbassem eum atrores diurni :
5 Noctem i:lam ipsam occupasset caligo, ne fuisset gavisa in diebus anni ; in numerum mensium ne venisset.
6 O si illa ipsa nox fuisset solitaria; ne e- venissec cantus in ea :
7 Execrari fuissent illam, qui illustrant diem.qui parari sunt excitare balat nam:
8 Tenebrosz fuissent stellat diluculi e- jus : dum exspectaret lucem,non adfuisset : neque vidisset pj’pebrasaurorae r 9 Quoniam non claufitfores uteri mei} nec abscondit molestiam ab oculis meis.
10 Cur non fnde a vulva fui moriturus? ex utero exiens non exspiravi ?
ti Quamobrem exceperunt mc genua? 8c quare ubera,quae sugerem 3 11 Nam nunc jacerem, & quiescerem? dormirem,tunc quies eilet mihi :
t; Cum regibus & consiliariis terrae, qui jedificabanr in vastirattbus sibi :
14 Aut cum principibus , quibus trdt aurum; qui implebint domos luas argen-
ic Aut sicut abortus abditus non <tm- pliuA essem:ut infantes,qui non viderunt lu-
»6 Illic improbi desistunr a commotio* »e,ac ibi quiescunt defessi viribus.
17 Parit-r vincti tranquille agunt; non audiunt vocem exactoris:
,8 Parvus ac magnus iüic est; servüfque liber'a domino suo»
iq Quare dat D«# aerumnoso lucem ? & vitam amaris animo ?
v*> Quibus praestolantibus mortem,non ddefi ilia , quamvis perscrutentur eam » plusquam thcfnuros abditiisimos :
21 Qui laetantur cum cxultatione j gaudent, quum inveniunt sepulchrum.
22 viro, cujus via «st abdita,Qe quem obtexit Deus;
C A P. IV. Eliphdi /jobum Arfrit impati•
cntu,(sf quod proster pCceAtasudj\d°cll&-
tur.
£Ui respondens Eliphas Themanites,di-
2 An proferentibus nnbis verba apud te, aegre feres ? sed continere sermones qui*
5 Ecce erudiebas multos, & manus re missas confirmabas :
. Labantem confirmabant sermone* tui,& fortificabas genua se incurvantia.
9 Quum autem nunc evenit boc tibi,de- fatisceris ? quum attingit te,perturbaris ?
H Annon.ut religio tua, spestua,exspectatio tua,ut int«grit 3 S viarumcuarum fu-
7 Recotdare,quaeso,quis unquam innocens periit? aut ubi recti excisi sunt ?
8 Quemadmodum vidi,arantes afflictionem ; & feminantes molestiam ; mctunc

9 Ab halitu Dei pereunt; Qca flatu nasi eius consumuntur,
10 Rugitu leonis,& voce ferocis leonis, dentibülque juvenum leonum commoliun-
11 Veteris Iconis perituri sine praeda,8c catulorum immanis leonis dentibus difli- pjntur,
12 Praeterea ad me verbum clanculum perlatum est , ex quo percepit auris m«a pauxillum;
1} Inter cogitationes a visionibus nocturnis; quum irruit altus sopor in homines.
14 Pavor occurrit mihi,8c tremor ; qut plurimum ossa mea expavefecit.
19 Quum spiritus ante faciem meam transmc.tns,horrificaret pilos carnis meas.
16 Dum constitit,non agnovi aspectum eius,imagine ciu> oculis meis obversante Lc silendo vocem tss<tm audivi.
17 An mortalis Deo justier esset?num opifice suo mundior esset vir ?
18 En servis suis non crediturus esset firmitatem,angelis,' tttqu.sm,suis appositurus lucem. :
19 Quanto minus inhabitantibus domos) argillaceas? quibus in istopulveie est fundamentum suum; qui conteruntur antc-| quam tinea ?
20 Hui a mane ad vesperam contunduntur» nemine disponente in aeternum periiu-
21 Nonne proficiscitur excellentia illorum,inerat illis ? moriuntur,ac non vt- ut/nt lapientia ?
C AP-V. Elipfux dispulit dfprov/d«mt 4 V« «r£i /ujlos.Q' tnjujlo».

, I J C
J Am advoca,estne qui atteretur tibi ? ad quem vero e sanctis, re convertes ? i Si ad stultum,interficiet indignatio; & fatuum,morte afficiet zelus.
; Ego vidi stultum radicatum ; cujus ex- ecratus sum habitaculum repente.
4 Procul absunt filii ejus ä salute,& con- j teruntur in porta,nec e/i,qui eripiat:
I 5 Nant ejusmessem famelicus comedit,
I quam e medio spinarum receperit; denique exhaurit horridus facultatem eorum.
6 Quum non prodeat e pulvere afflictio, &exhu*mo non efflorescat molestia ,* j 7 Sed homo ad molestiam edatur,ut 1 scintillas prunarum in altum evolant t
8 Profectoego requirerem Deum fortem, & in Deo reponerem causam meam:
9 Faciente res magnas,quarum non est j pervestigatio,mirabiles adeo,ut sine innu-
io Qui edit pluviam in superficie terrae; Lc immine aquas in superficiem agrorum;
ii Ut ponat depressos in excelso : & pullati extollantur salute.
i2 Qui irritas facit cogitationes astutorum i ut non perficiant manus eorum quic-
i; Qui deprehendit sapientes in astutia ipsorum; adeo ut consilium reluctantium praecipitetur;
14 Interdiu offendant tenebras; & quasi de nocte palpent in ipso meridie.
15 Qui fervat a gladio,ab ore illorum ; denique a manu fortis egentem.
16 Ita adest tenui spes,& nequitia obdit os suum.
17 Ecce beatus est mortalis,quem arguit 1 Deus: quapropter castigationem omnipotentis ne spernas.
18 Nam idem dolore afficit,St obligat; vulnerat,& manus cius medicantur.
19 In fex angustus eriperet te; etiam in septem non attingeret te malum.
ro In fame redimeret te ä morte; & in bello a manibus armatis:
21 Quum flagellat lingua,abscondereris : neque umeres ^ vastatione,ut veniat.
22 Ad vastationem,& ad famem rideto,& a bestiis terras ne timeto :
2; Nam cum lapidibus agri erit foedus tuum,& bestiae agri erunt pacatae tibi :
24 Et experieris pacem ineffe tentorio tuo, revisefque habitaculum tuum, si non
2? Experieris etiam multiplicari femen ' tuum,8c prognatos te sicut teneram herbam terrae virescere.
z6 Pervenies cum senio ad sepulchrum; i sicutabitmeta frugum tempore suo.
27 Ecce hoc, pervestigavimus hoc,ita est. ausculta hui c,& tu cognosce bono t uo.
C A P. VI* Ijob anima sua angores,& c on- scientia sua puritatem slttejsans, conatur amieosadcompasiionem provocare.
■p Espondens vero liob,dixit : lv. 2 Urinam accurate penderetur indignatio me9,& asrumnatmeae lancibus attollerentur pariter.
; Nam nunc quidem arena marina gravior est n.digruttio; idcirco vetba mea de- gluciuruur.
' B I* Cap.6.7;
4 Sed sagitt* omnipotenti! m me^rst,»- ores sunt,quarum virus ebibit spnritum meum : conturbationes Dci.-cit imstructa op« pugnantes me.
5 An rudit onager apud .emeram herbam ? bodene bos ad farraginem suam ?
6 An comeditur inlullumabsque sale? estne sapor in albumine vitelli ?
7 Renuit attingere animu» stneus : ista sunt plane languores cibi m«\
8 O si quis daret evenire pttit.ionem meam,ut exspectationem meam dar et Deus.
9 Et placere; Deo conterere »me ; solve« ret manum suam,ut conficere: me.
10 Est enim adhuc consolitio mea,dum exaestuo dolore,nec parcit D.’Ki; quod non celaverim sermones sancti.
11 Quas est vis mea, ut durem ? aut qui* finis meus,ut prorogem vitam meam ?
12 An vis lapidea tl vis mea ? an car» meachalybea?
1; An vero nulla c/ldefersio mea pene* me ? aut quod rej est,depulsun est ä me ?
14 Contra eum,cujus liquescit erga amicum suum benignitas: & q*i timorem o- mnipotenti dereliquit)
is Fratres mei fefellerunt,sicut torrens» ut validissimi torrentes transiverunt,
16 Qui terri fune 'a glacie.in quibus abscondit se nix.
17 Quo tempore aestu diffluunt homines, torrentes exscinduntur : dum calet quisque» dispereunr e loco suo:
18 Huc illuc avertuntur 1 semitis fui* consuetis; abeunt in nihilum,Se pereunt.
19 j^uod intuentes coctus commeantium ex Thema,turbas Sabaeorum,qui exspectationem habuerant in illis;
20 Pudet fiduciam habuisse; venientes eo usque erubescunt.
ai Nunc enim, qui fuistis»non estii ; videntes consternationem; timetis.
22 An quia dixerim,date mihi ?aut ex facultatibus vestris munera exhibete propter me ?
2; Aut liberate me e manu hostis ?& c manu violentorum redimite me ?
24 Docere me,& ego silebo : & quid erravi, intelligendum date mihi.
2; O quam acres sunt sermones recti/ sed quid reprehendit reprehensio a vobis 1 An reprehendere verba cogitatis ? 8c ventilare sermones hominis animo abjectissimi ? ^
27 Etiam in pupillum irruitfs.quum fo- ditis/oucam contra amicum vestrum.
1H Sed nunc acquiescite,respicite ud me; 3c expositum erit vobis,si mentiar.
29 Revertimini, quaeso , ne esto iniqui- tas,revertimini,inquam,!terum,justitia mea sibi constet.
jo An erit in lingua mea iniquitas, an palatum meum non dabit mteliigendas aerumnas ?

C A P. VII. Contendi t Hob rtsfl/ct/ones efft sintern vita human*, se Dto confitetur.
N Onne militiae dies morta i in terra ; Se ut dies mercenarüswnt dies eius ?
2 Sicut servus adspirat ad umbram ; Se sicut mercenarius exspectat,dum fecerit;
Y 4 ? Sic

T 1 O B l.
fideam , 9 Quandoquidem hesterni sumus, ncqu^
Cap. 7 -*- . .
$ Sic essedum est mihi,ut poffid „ ._ t . __... i _
menses vanitatis, etiam noctes molelli» [experti fumus; nam u.nbi.i sunt dies no«q conf;i;ut* lunt mihi; stri super terram.
4 t-i quando decumbo , dico ; ecquando 10 Annon illi docturi sunt te? dicturiJ surgam, suum emensus fuerit ve- 'tibi ? Lex animo suo prolaturi verba ?
(per : adeo satior jactationibus usque ad diluculum:
C Jnd-.it caro mea vermes , 8c ramentum puiveris:cutis mea dnrumpit t‘c*& liquesic.
6 Dies mei velociores fuerunt radio t«e-
consumti fu fit cum inopia spei.
7 Recordare ventum este vitam meam , oculum meum iterum non visurum bonum.
8 Nec contemplaturum este me oculum perfpicacillimum, etiam oculis tuis ad me respicientibus me non fore amplrii».
9 Ut conlumitur nubes,Scabit ;it.i,qui descendit in lepulchru u, non ascensurum amplius ;
10 Nec reversurum amplius domum suam i neque agniturum eum amplias locum ipsius.
11 Proinde ego non cohibeo os meum, loquor in angustia spiritus n.ei ; queror in amaritudine animi mei.
i» An mare ium r an cete ? quod disponis circa me custodiam ?
1 $Quum dico, solabitur me sponda mea ; levabit querelam meam cubile meum :
14 Tum consternas me somniis, &pr» visionibus conturbas me:
15 Adeo ut eligat strangulationem animus meus,mortem eligit ex oisbus meis.
»6 Aspernor,ne in seculum vivam ; desiste a me > nam vanitas sunt dies mei.
17 Quid csl mortalis, ut magni facias eum ? & ut apponas ad eum animum tuum?
>8 Ut visites eum temporibus matutinis ? momentis explores eum ?
19 Quamdiu non respicis aliorsum a me? non deseris me , dum deglutiam salivam
10 Peccavi,quid agerem tibi,n custos ho minum? quare proposuisti me scopum tibi; adeo ut tpse mini sim oneri :
21 imo quid non condonas defectionem meam. & aufers iniquitatem meam, cum jam in isto pulvere decumbam ? autquM tum tempestive requisivisti me, ut non es-
C A P. VsIl. 75 iM.td Ijolumgjaviterre
prehendit,quasi oMoyuciit^m iu/htM Det ;
tnd.'qu* ipsum eo t it,ö* bo natur.
►j-tlnc respondens Bildad Schuthices, di-
2 Quo usque effaberis ista ? 8c ventus lidus sermones oris tui futuri sunt ?
\ An T)ti*i foi tu perverteret judicium ? sut an omnipotens perverteret iustitnm ?
4 Si flii tui peccaverunt ei ; 'deo dimisit eos in potestatem defectionis inforum.
§ Si tu sedulo requireres Deum fortem,
& omnipotentem deprecareris ,
b Modo purus, & rectus sis; certe iam expergifccrerur tuacausa ; firyerheetethabitationem iustit ; « tu».
7 Fstentque pnora tua perexigua j adeo po^eriora tu.i augerentur valde.
8 Nam consule,quxtb,»ratem priscam :
8c compara te ad pervcitigaaoneni majo*ieum rum iliorum : * *<
11 An attollit se juncus absque cocno t augetur ulva absque aquis ?
11 Adhuc exsistens in virore suo, quum , nondum decerpitur i tamen ante omne gramen arescit.
r 1 Ita sunt semit* omnium obliviscсn- tium Dei fortis : ram exspectatio hypocrita; perit.
14 Quem fastidit spes sua ; cujus fiducia est domus aranei.
1 5 Innirent’s domui lu». qu* non con- stit, apprehendentis cam,q-.ias stare ron
- 6 Succosus fuerit iste ante solem, 8c supra hortum suum tener ramus eius pro-
i7 In ateivo radices eius implexae fue- int i domum lapideam impexe- it.
iR Quum perdit eum a loco ems : adeo ut emendatur cum Lern, diicns,r.on vidi te:
10 En illa Irtitia vi» ems: quum ex pulvere faciunt,ut alter cfHorescat.
20 Ecce Deut fortis non spreturus est integrum : sed non confirmat manum malefi-
11 Donec impieverit risu ostutfm,8cla- bia tua ; ubi',o :
21 Osores tui induantur pudore ;8e tentorium improborum nusquam sit.
C A 1’. I X. Deu) ej}/ms.l'i ,dut rejtsti non posse fwedit Ijob stamen usserit se innocentem tfflig'-
•n EspondenS vero Jinb,dixit:
lV 1 Verum cjt, novi ita eiTe : nam qui
iustus^csfet mortalis eomparatM cum Deo
; Si volet litigare cum eo, non poterit respondere ei ad unum ex mille.
4 Est lapiens animo,& fortis viribus : quis obdurans animum adversus eum prosperitate utitur ?
5 Qui refigit montes ita,ur non animadvertant homines; qui subvertit eos in iia sua.
5 Qui commovet terram e loco ; adeo ut column* ejus contremiscant:
7 Quo interdicente Soli,non oritur ; qui ante stellas obsignat viam :
8 Qui extendit coelos solus : 8e calcat excelsa maris;
0 Qui facit Arcturum, Orionem fkPleja- das i ac penetralium Austri JlAcra :
10 Qui facit res magnasadeoqu« imper- vestigabil«S; & mitabilia, adeoque innu-
11 Ecce, transit praeter me, tamen non postum videre : si transmeat, tamen non a- nimadvertoeum,
I 2 Ecce, rapuerit, quis cogar cum restituere ?<iui» dicat ei,quid facis ?
II Deo non revocante iram fu.im : sub ipso incurvantur adjutoressureibix.
14 Qiianto minus ego resroosarem ei ? electurus Vtlba meaturus utere» comia
5 Cui, si justus sim, non responsabo -

?cap.$.t».
sed »uJiccni meum deprecabor.
16 Si mvocanrem exaudivit rrie > n«on crederem auribus percepturum vocem
5 t7 Qui turbine contereret me $; & mul* 'tipUcaret subera mea impune.
1 18 Hon sineret me revocare spiritum
j*ieum/cd Dturaret me amaritudinibus.
19 Si viribui «xjxrtrer,fortUIim\xm ecce; fin 'uiticio, quis vadimonium constitueret
xo Si iustum me assererem,os meum con- demnirci, me; si integrum me,perverteret
11 integer sum,non habui rationem anima! mea:,sprevi vitam meam.
u Una est,propterea dico ; integrum,ut improbum ipse consumit.
H Quandoquidem flagello mortem äffen repente ; ad probationem innocentium ridet.
X* Terra traditur in manum improbi,faciem miicum ejus obtegit; si non tUe facit, quisnam est ?
2$ Nam dies mei velociores fuerunt cursore : aufugerunt, non fune experti bois Transmearunt cum navibus velocibus,sicut aquila involjns in escam;
17 m dico.obliviscar querimonia! meat; derelinquam iram mcam.&recreabo me :
28 Formido omnes riclores meos 3 reco- gnojeo fore,ut non purges me ;
29 Sed me tanquam in probum fore,quare i am in vanum laborarem ?
;o Si lavero me aquis nivalibus: Lc e mundavero smegmate manus meas ;
Tum in foveam demeTges me,8c abominabuntur me vestes mea;.
\i Quamvis non sit vir ,sicut ego ,• ut responsem ei; ut conveniamus pariter in judicium:
;; Neque sit inter nos arbiter, interpositurus manum suam inter utrumque nostrum ;
Arr.oveac a me virgam suam, Sc terror «jus ne perturbet me ;
;s Eloquar, quum non timebo ab eo : nam non ita sum conscius mihi.
] I O B l. . Cap 10.11.
9 Recordare, quasso,quod sicut argillam fecisti me : Lc in pulverem reduceres me ?
10 Nonne sicut lac fudisti me ?& tanquam casi^im coagulasti me ?
11 Cute'dc carne induisti me ? oflibusque* & nervis texisti me ?
ix Cum vita benignitatem exercuisti erga me ? Se visitatio tua conservavit spiritum meum ?
>; At ista recondidisti in animo tuo: novi hoc este apud te.
14 An limulae pecco, observes me ? $c ab iniquitate mea non purges me ?
1 < Si improbus sim,hei mihi, si iustus sim,non postum attollere caput meum : fariare ignominia, & respice astiictionem
16 Quum attollit se se, ut ferox leo venaris me; Lc rursus mirificum te exhibes con-
17 Renova» testes tuos conrra me ; augens indignationem tuam advertas me ; vices & exercitus sunt contra me.
18 At quare e vulva eduxisti me ? dß ex- rpitäiVem,äc oculus nonvidistet me :
19 Eifern ac si nunquam fuistem: exute- ro in sepukhrum elatus fuissem.
ii Annon paulisper divbus meis cessabit* deponet txercitui /uos procul a me, ut recreem me paulisper *
21 Quum nondum abivero,unde non sum rediturus; in terram tenebrosam,& umbrx lethalis;
X2 Terram obscurisilmam, similem caligini, umbras lerhalis>& expertem vicissitudinum,quum maxime splendet,similem caligini.
CAP. XI. TTofharsufoicant occultam / juba inefjeiniquitatem, consdenTiam ejut re •* darguit.tJj* aA panitentiam exhortatur. ^Ui respondens Tzophar Nahamathites,
1 An multitudini verborum non responderetur? aut an vir loquax iustus habete- tur?
} Ad mendacia tua homines Tilerent ? & te subsannanicm,nen-opudore suffunderet? 4 Dixisti enim,pura esi disciplina mea , v l. . * . ^— ••—r & mundus sum ante oculoS tuoS.
CAP. X. Ijob contcjUtur cum Deo,quare m 1 < At cert c,o si quis daret Deum loqui, o
tam v,Um homuncionem tam graviter Isi aperiret labia sua adversus te : arnmadvtnat. . j „ £ t indicaret tibi myficria occulta Ct-
F Astidit anima mea vitam meam ; depo-(pienti* duplo maiora este iis,qua: exinani a me querimoniam meam,loquar in stunr • agnosce saltem exigeie abs te Deum amaritudine anin L mere ; ! aliquid de iniquitate tua.
1 D'^.am Deo,ne condemnes me ; notum 7 An profunditatem/apienti* Dei inve- fac mihi.quamobrem cortcndasmecum» | r.ias.aut ad perfectionemsaficntirtm omni- } An bonum est tibi,qubd opprimis ?, potentis invenias ?
spernis laborem manuum marum ? 8c; 8 ditior «st altiffmis cxlis,quid agas
consilium improborum illustra;
4 An oc uli carnei sunt tibi ? an ut videt mortalis,vides ?
5 An simj'es diebus mortalium.diestu' sunt ? aut anni tui similes diebi»«, viri?
6 Ut inquiras iniquitatem meam, &de peccato meo quxvzs •
7 In notitia tua cft, me nqq «sie improbum, nec tamen eis,quod eripi.i C amanutiia.
8 Manus iU 2 jclßlSie aft ejunt me, qui fecerunt ni« ; una ciuuniquadue sunt, quibus exiorbeas me.
profundior sepuichro imo,quid cognoscas?
9 Longior teri a mensuta ejus; & latior
10 Si transmenbir. ut dedar.sive ut congreget ; quisvero averret eum ?
11 Nam ipso novit homines vanos. & videns nequitiam, ännon considerarer ?
12 Ut vir vacuus fiat cordatus; & pullus onrgsi efficiatur homo ?
11 'Hi tu comparans animum tuum ; ex. pansu» 115 es ad eum manus tuas :
,4 Si nequitia est m manu tua, procul

Cap.ri.f2* , 'i J C
amove e.-im ; 8c ne fmito habitare in tento- riis tuis iniquitatem.
, s Tunc enim extuleris faciem tuam'e vitio : crisque validus,fle non timebis.
16 Nam tu molestia: oblivisceris: sicut syuarum,qu«t praeterierunt,recordaberis:
>7 Et supra meridiem exsurget tempus ; evolabis,similis matutino eris.
i 3 Confides igitur, dum est spes: si perscrutatus fueris,secure cubabis:
19 Et recubaniem nemo exterrebit: im<> precabuntur faciam tuam multi.
20 Oculi vero improborum .deficient; perfugiümque peribit ab eis,Sc spes eorum exipiratione anima:.
C A P. X IT. Ex liberrima potf/late, qua. facit, quod vult D eua, probat Ijob ip/um ctidm)ufto$ affligere •

Espondens vero liob,dixit '
2 Scilicet vos esse populum, fle vo- biscum morituram sapientiam.
} Etiam mihi est animus,ut vobis ; non inferior sum vobis ; & apud quem nonsunt hujusmodi ?
4 Ut,qui derisui est amico suo sum,quem clamantem ad se exaudit Deus : derisui est justus,inieger.
c Tasda conternes est ad cogitationem tranquilli,is,qui constitutusest in nudationibus pedis.
6 Tranquilla sunt tentoria valhtoribus, 8: securitates provocantibus iram Dfi fortis, cuicunque efficit Deus,ut eveniat optatum ad manum,
7 Enimvero i n'e^roga >qu«eso,jumenta,L: docebit te Olorum qu>dque, aut volucrem cocli,& indic abit tibi:
8 Auc confabulare cum terra,8t docebit te: etiam cnarrabunttibi pisces maris.
9 Quis non cognovit exomnibus istis manum Jehov* facere illud ?
10 in cujus manu est anima omnis viventis,& spiritus totius carnis humana:.
11 Annon auris verba probabit,ut palatum cibi gustum assumit sibi ?
12 In decrepitis erit sapientia ? 3 c in longitudine dierum intelligentes ?
i; Penes illum est sapientia.& fortitudo: illius est consilium,&imelltgentia.
ii En ita destruit, ut non atiificetur : oc- cludjt viro ita.ut non aperiatur.
i? Et ita cohibet aquas,ut arescant: aut ira emitrir eas,ut lubverrant terram.
,e» Apud illum est robur,fle substantia: ejus est errans.ßc in errorem inducens.
17 Qui facit,ut consulti deveniant irtde- menriam,fle iudicej stulcos reddit:
18 Vinculum regum dissolvit,& cingulum alligat lumbis eorum.
iV Qui facit,ut praesides deveniant in de- mentium,& valenti/fimos pervertit:
20 Qui amovet sermonem eloquentibus; 2c judissiu ii fenum recipic ;
u Qui effundit contemptum super ingenuos, & zona validos destituit;
:: QU[revelat profunda e tenebris; & educit in'iucem urrbiam lethalem :
Q.ui auget centcs,8c perdit cas ,* qui expandit gentes,fle abducit eas:
24 Qui amovet animum primoribus po-
B I. Cap.i2.il,
puli terras,& facit,ut aberrent in loco inanitatis avio.
25 Palpantes in tenebris deficiente luce, quum facit,ut errem,sicut trrat ebrius.
C A P- X I 11. Conqueritur de J
jMiiplet in Vcigratiam habita ; («y cum j Deoipsocduslim agit.
E N omnia vidit oculus meus,audivit auris mea,8c percepit sibi.
2 Utique, quod scitis,scio ego qioque : non sum inferior vobis.
Z Profecto ego pro omnipotente toquar,
& disceptare pro Deo forti volo.
4 Etenim vos concinnatores meniacii, medici nihili omnes estis.
? Ost quisdarec.ut omnino sileretismam esset vobis pro sapientia :
6 Audite iaht disceptationem rr.eam:8ccd contentiones labiorum meorum attendite.
7 An pro Deo forti loqui debetis iniquitatem ? aut pro eo loqui debetis fraudem ?
8 An personam eius accipere debetis » quum pro Deo forti contenditis 1 9 An bonum futurum est,quum petvesti- gabir vos,si ut illuditur mortali,illuseritis ei?
io Omnino reprehendet vos, etiam si clam personam accipiatis.
ii Annon excellentia ejus perturbat vos,& pavor eius irruit in vos ?
12 Memori* vestri Jant similes cineri ; tumulis luti altinra vestra.
i; Silentes.desistite k me,ur eloquar ego:
Se obveniar mihi quidvis.
j4Quamobrem auferrem carnem meam dentibus meis,Se animam meam ponerem in manibus meis ?
i; Si enecaret me, non sperarem iverum- ramen vias meas ante faciem eius probo.
16 Etiam ipse mihi erit saluti: quamvis in conspectum ejus hypocrita non veniat.
17 Audite indesinenter sermonem meum,
3 c enunciationem meam auribus vestris.
,8 Ecce jam dispono judicium ; scio me foreiustum.
19 Quis ist, qui contendat mecum?Si nunc silerem «exspirarem.
ao Tantummodo duo ne facias contra me ; tunc a facie tua non abscondam me.
21 Manum tuam procul amove a me : Se terror tuus r>e perturbet me.
22 Deinde inclama,ur «go respondeam» aut eloquar,ut reddas responsum mihi.
2 ? Quot milii iniquitates,& peccatasiwt ; defectionem jneam,8t peccatum meum notum fac mihi.
24 Quare faciem tuam abscondas,&reputes me inimicum tibi ?
25 An folium impulsum exagitares ? aut stipulam aridam persequereris ?
16 Quod rescribis contra me amaritudines,& etficis.ut possideam hereditario jure iniquitates pueritie meae.
Ac ponis in compede pedes meos,fle observas omnes semitas meas; super radices pedum meorum imprimeris ?
C A P. XIV. Viti humani vanita* describitur .
Na.

Cap i4-K. I J C
N Atus iste.velut putredo veterascit. uc vestis,quam edit tinea. Caput XIV.
r Homo natus muliere, brevis Ltate.Sc fatur commotione.
z Uc flos simulae egressus est,succiditur; & fug it veluc umbra,neque contistit:
4 Etiam contra istum aperiar oculum tuum ? Lc me adducas in judicium tecum ?
s Quis edat mundum ex immundo ? ne unus<ju»dfm.
6 Quandoquidem prascist sunt dies eius, numerus mensium ejus penes te cjt: determinationes ejus fecisti,quas non transgre-
t Respiceaf/orsum ab eo,danec desistat: usque dum exsolverit,ut mercenarius diurnum suum.
8 Nam est de arbore speS, st exscindatur, j adhuc repullulaturam i & tenerum ramum J ejus non destiturum.
9 Quum valde senuerit in terra radix eiuS, 6t in pulvere jam moriturus est pes ejus surs»T«f.
to Ex odore aquarum regerminat: & agit ramum,velu: planca:

it Ac vir moritur,debilitate fractus:
! quümque exspiravit,homo ubinam est ?
ii Abeuntibus aquis c lacu,uc flumen exsiccatum exarescit:
i; Ita vir, quum occubuit,non resurgit usquedum non erunt cocii : nonexcitabun. cur titn,neque cxpetgiscetuur a somno suo.
1 14 Utinamin se pulchro occultares me,absconderes me,donec aversa eilet ira tua; disponeres mihi determinationem, recorda-
15 Quum moritur vir,an revicturus est ? omnibus diebus praefiniti temporis mei sperarem,donec rediret immutatio mei:
t* Revocares.dc ego responderem cibi ? opus manuum tuarum expeteres.
17 An nunc gressus meos numeras ; ar rne non servaS proprer peccatam meum ?
18 F.t obsignata ut in sascicsto,defectione mea.tonsuis eum ob iniquitatem rrcara?
19 Enimvero mons ruens dteidetee: & rupes refigeretur e ioco suo:
20 Lapides exterunt aqux ; inundatione abripis e pulvere terrae spon e nascentia ejus : ita spem mortalis perdis.
21 Praevales ei in acernum,:ta ut abeat; Lc rrutans vultum ejus,dimittis eum.
i- Si augeamur filii fui,ignorat: sin diminuantur, non animadvertit ai eos.
Tantummodo caro eius dciore in ipso afficirur,8c animus ejus de ipso luget.
CAP. XV. EHj-brtX Ijnbum irre-uercnti«» in Deum rcdA)<*uit>& juftitt* divini dc- monftrationc eum tetrere t«nsl’ur.
U> respondens £liphaiTh;maniteS,di.
2 A-' sapiens responderet screntiam ventosam ? rut impleret Euro venirem suum ?
^ Discept 3iidoyerbo,9U(d r on prodest : & serrr.onibus,quibus non probst?
4 Etiam tu irritam facies reverentiam 5 & detrahis confabuUtionem cun, d co forti, s Nam ‘ISsSr ftim os tuum ;
cüm ebg s adbibre linguam astutorum,
6 Condemnat reostuum,no> autem ego; & labia tua testantur contra t<-
B I. Cap.i<,t6.
7 At» primus hominum genitus es ? aut ante colles formatus es ?
8 An arcanum Dei intelligis ? & contrahis ad t-E sapientiam ?
9 Quid nosti,quodncsciamus?gutdintel- ligis,quiod nonjfa apud nos ?
10 Ee canus,& decrepitus est inter nos, grandior,quam pater tuus astate.
11 An parvas sunt pras te consolationes Vei fortis? auc aliquid obvolvit eat apud
12 Quidabripirtibiammum tuum ? aut quid collimam oculi tui ?
1$ Quod convertis contra Deum fortem spiritum tuum,quum depromis cx ore tuo
sermones ?
>4 Quid est mortalis,ut mundus sit: & ut justus Iit, qui natus muliere ?
if En , sanctis suis non crediturus esset firmitatem: Lc ccclites non fune mundi in oculis eius
16 Quanto magis abominabilis,& foetidus ; vir imbibens ut aquam,iniquitatem ?
17 Indicabo tibi,audi me : nam id vidi, quod enarrabo.
18 Quod sapientes nunciant i Lc non colant acceptum a majoribus suis :
19 Quibus solis tradita fuit terra; ac non transibat alienum quicquam per medium
:o Omnibus diebus improbi,ipse doloribus se conficit, & pauci anni reconditi sunt violento.
2t Sonus pavorum fftin auribus ejus,m ipsa pace vastatorem invasurum eum.
22 Non credit se rediturum ctenebris ; sed explorari se,ut exponatur gladio.
r; Vagatur propter cibum,dicens,ubinam int/entam ? scit paratum, ad manum ei esse diem tenebrarum.
24 Perturbant eum oppressio,feangustia: przvalet ei, ut rex paratus cum pilata acie«
25 Quia intendit adversu« Dtum fortem manum suam: Sccontra omnipotentem se exhibuit virum;
26 incurret ei tn collum, in torosum opus, crepidines scutorum ejus.
27 Quia operuit vultum suum adipe suo ; 8c efficit strigas ad ilia :
28 Et inhabitavit civitates excitas, domos, qu® non inhabitabantur; quas comparatur* fuiflent se in acervos.
29 Non ditescet, neque stabunt opes eius,neque extendet se in terra perfectio istorum:
$0 Non recedet a tenebris,tenerum ramum eius arefaciet flamma; denique recedet spiritu oris illius.
;i Ne credat vanitati.qui seducirur;nam vanitas futura est compensatio ejus.
Ante diem ejus complebitur ; nam ramus «'us non vireice-.
UViolenrer auferet Peti* omphacem eius, ut vitis: & abjicier,1 icut ole* florem ejus.
Nam congifgr.tio hypocritarum erit solitaria: Lc ignis absumet tentoria corruitor una munere :
;r, Con«ipiendo molestiam, ac pariendo laborem,dum Vcmei eomrr. comparat do-
CA?, 161

Cap.i6.i7» J 1 c
CAP. XVI» Conej ucriturde amicU,(ff Ao- lorU sui Acerbitate, ttwnn in cwjcientU integritate rcjph at.
■p Efpondensvcro jiob,dixit :
IV a Audivi hujusmodi multa : consolatores molesti omnes estis.
; An sinis ts vetbis ventosis ? aut quid ex acerba: te ; ut respondeas ?
4 Etiamne ego sicut vos eloquerer ? si effer anima vestra loco animas meae, accumularem contra vos verba ? aut moverem contra vos caput meum ?
V Fortificarem vos ore meo; & motus labiorum meorum cohiberet dolorem ve-
6 Si loquar, non cohibetur dolor meus : si desistam,quid ä me abit ?
7 Tantum nunc fatigat me : desolasti tne
toto coetu meo.
8 Quod rugas obduxisti mihi,pro teste est : & exsurgens in me macte; mea,in facie rt.ea testatur.
9 ira sua rapit,quasi intestino odio prosequatur me, frendet contra me dentibus suis: quasi hostis meus ,aciem oculorum fqorum v; brat in me.
10 Distendunt contra me os suum,probrose percutiunt maxillas meas ; una contra me congregantur.
m Dedidit me Deusfomsiniquo.* &in manus improborum inclinavit me.
ia Tranquillus eram.Sc disrupit me , 8 c prehendens cervice tr.ea,dissipavit me ; & erexit me sibi in scopum.
i; Circumstant adversfcm me jaculatores eius,dissecat renes meos,nec parcit, effundit in terram fel meum.
14 Irrumpit in me irruptione alia ad a- liam ; incurrit in me.ut robustus.
i s Cilicium consui ad ulcerosam cutem meam: redactus Ium in pulverem cornu
1 6 Facies mea lutulenta effecta est prae fletu : denique palpebris mei; adeji umbra jetlulis.

17 Propterea quod non e /1 violentia in manibus meis; ideo oratio mea puraefl h*s.
18 Oterra,ne tegas sanguinem nieum,ic resir locus clamori meo.
iy Etiam nunc, ecc« in coelis testem meum.Lc conscium meum in excelsis.
to ln ludibiium traducunt me amici mei : apud Deum stillat oculus meus ;
11 Ut disceptet cslusdm viri cum Deo , sicut filius hominis causam amici fui.
a» Nam anni paucissimi evenet unt,8c itinere, unde non sum reversurus nbeo.
Caput XVII. 2) Spiritusmeuscorruptus est, diesmei exnnguuntur.iepulchra meajunf.
C A P. XVII. Consolantur fe jusi, cöqucd IreviprAsdebunt popuiU . utcunauedepressi icitoeoprAteriretentationurn dies.
Uandoquidem non sunt ludificationes ' ^/apud me; sed in exacerbatione istorum pernoctat oculus meus:
i Dispone , quarso . consponsorem mihi teciim : quis esi ? manui me«c plaudatur* j Nam animum istorum abscondisti ab
B 1 . Cap. 17.18.
imollectu; idcirco non exaltaturus es.
4 Incumbere adulationi indicabit amicos ; oculos vero deditorum ci defecturos.
5 Nam fore, ut instituat me ad pratsiden- durp) populis, quamvis tympanotribarum materia ante fuerim.
6 Caligecque pras indignatione oculus mcus,8c membra mea,velut umbra sint o- mnia.
7 Obstupescant recti super hac re ;& innocens contra hypocritam» fete excitet.
8 Et contineat justus viam suam , mun- diifque manibus ampliüsfouificetur.
cjtnimverö quotquot cstis,revertimini,& venite quasso; nam non invenio inter vo* sapientem.
10 Dies mei prasterieiunt .'cogitationes meae avulsae sum, quas possidere solebat a» nimuS meus,
11 Noctem disponunt diei; luci propinqua?,obtenebras,
12 si exspectem,sepulchrum domus mea es : in tenebris instruo strata mea :
13 Foveam appello,pater meus es : matrem meam,& sororem meam,vermes.
14 Et ubi jam es expectario mea? aut ipsam expectationem meam quiscontem-
1 s Vestibus sepulchralibus descendent j siquidem parner tn pulvere descensus earum suturi# esi.
C A P. X V l II. Bildad gravisiime Jjobum arroganti* inocpat,(y allegoiici impiolo- rum si.Uum percurrit «
C Ui respondens Bildad Schuchites,dixit:
1 Qi ® usque imponetis sines sermonibus ? quo usque instrueris,ut postea loqua-
; Quare reputamur ut jumenta ? sordemus in oculis vestris ?
4 O qui discerpit animam fuarr. ira sui, an propter te derelinquetur terra,8c refigetur rupes c loco suo /
C Imo lux improborum extinguitur ; neque splendet scintilla ignis e : us:
6 Lux tenebricosa fit in tentorio ejus ; Lc lucerna eius in eo extinguitur.
7 Anguntur gressus roboiis ejus; & dejicit eum consilium suum.
8 Nam immittitur in rete pedibussuis; & in cassem indesinenter ambulat ;
9 Prehendit cum calcaneo laqueus; constringens prievalet ei lojridus :
1-, Absconditus est in terra funiculus eius, & decipula eius »n semita.
11 Circumquaque perturbant eum terrores, 8c disjiciunt eum ad pedes eius.
U iit famelicum robur ejus :& calamitas comparatur ad latus eius.
i$ Comedi; vectes cutis e*us,comedit vectes eius primogenitus mortis.
14 Avulsa a tentorioeius fiducia ejus,ad- igireum serror ad regem rerrorum.
it Jlabitpt in tentorio eius, ut non st fiducia ei» spargitur super habitaculum ejus sulphuris? inferne radices eius exarescunt j & superni succiditur ramus eius.
i? Memoria eius perit e terra i neque nomen rjt ciin plateis.
18 De.

Cap-'8.«9* J * <
18 Depellitur a luce fn tenebras i «a terra habitabili detuibatur
19 Neque filius ci,neque nepos in populo eius; neque superfies ullus </t in habitationibus eius.
2n De die eius fiupent posteri; & praesentes apprehensum horrorem. . .
21 Profecto ifia sunt tabernacula iniqui, & itte locus uni non agnoscentis Df«m
C A P. X I X. Ijofc dmitos iterum fid tom- ffißionem provocat,s\dem is inno* emiam suam palam fati optat,is benefaioresur- ultioni* se ,onsolatur.
Efpondens vero Jiob,dixit:
2 Quö utque maerore afficietis animum ir.eum & atteretis me sermonibus ?
z jam decies ignominia affecistis me: non e;ubescicis,qutd obfirnurisvos contra
4 Enimveio esto,erraverim; mecum pernoctet error meus.
^ An vero contra nie amplius debetis disceptare ? an disceptare contra me probro n.eo ?
6 agnoscite iam.qubd Deus subvertit me,8c rete suum ciicumegitmibi.
7 En exclamans violentiam,non tamen exaudior: vociferanti non adest judicium.
?, Viam meam sepsit,ut non poflim transire ; Sc semitis meis tenebras apposuit :
9 Gloria mea me nudavit; & amovit coronam capitismei.
10 Demolitus est me circumquaque,ut abeam ; & amovit, tanquam arboris exspectationem meam.
11 Et accendens contra me iram suam, reputavit me sibi, sicut hof.es suos:
12 Simul advenientes turmae ejuS.arge- rarunt contra me \iam luam; & cafira fecerunt circa tentorium meum,
, j Fratres meos procul tt me abegit; & familiares mei tantum abalienant se a me :
14 Desinunt propinqui mei,& noti mei, obliviscuntur mei.
i* Inquilini domus meae.8cancilla: mea; extraneum reputant me; alienigena sum in oculis eorum.
r 6 Servum meum inclamo ; sed non respondet ; dum ore meo deprecor eum ;
17 Spiritus meus alienus est uxori me*; utcunque supplicem per filios ventris mei;
18 Etiam parvuli spernunt nie ; quum surgo : obloquuntur mihi:
iq Abominantur me omnes homines intimi mihi.Sc quos diligo,aversani ur me.
20 Cuti rreae,ur carni me* adhaerent ossa mea : denique ereptus sum cum cute den - tiummeorum.
21 Miseremini mei .miseremini mei.vos amici mei, quia manus Dei plagis afficit
ii Quate persequimini rre , sicutDctw fortis carne n ea non faturanüri - 2; O si quis '..m daret.ut scriberentur sermones mei / d fi quis daret,ut itr libro ex fculprrfnmr:

24 Stylo ferreo atque plumbO'in perpetuum in rupe inciderentur.
»5 Equidem ego novi redemptorem nie*
> V D Cap.19.2-*«
um vivere ; & posteriorem super pulverem resurrecturum :
24 Et postquam iifimcs confoderint istud,ev igilante me > tum carne mea me visurum eile Deum.
27 Idem qui sum,ac i.on alienus visurus surn mihi.Sc oculi mei aipecturi: tamen consiutiuntuf renes mei in lmu meo.
18 Quia dicitis : quid pe; sequimur eum? cum radix rei ins-tmihi.
:9 Mettiit« vobis 'a gladio: nam aestum ira: ext itant iniquit-nes ciuentx,u: cognoscatis,-quod ex jure tjV
C AI'. XX- TzojUar eandem pruposttioium de improborum exitio repeti:,cl justitia, exLinplisOf auctoritate consumat'
C lii respondens Tzophar Nalumathites, dixit:
1 Propterea cogitationes me reducunt» ut loctuar ; propter illud,inqu am, feliinatio mea esi in rre.
; Castigationem ignominiosam milii audio, sed spiritus ex intelligentia mea jubet me respondere.
4 An hoc nosti ? ab aeterno,ex quo posuit Dm* hominem super terram ;
5 Canium improborum a propinquo,& '.Ltitiam hypocrita: usque ad momentum cfle ?
6 Si ascenderit in coelos excellentia ejus: pt caput eius nubem ipsam attigerit:
7 Sicut stercus ipsius in perpetuum peribit :quivideran: eum,dicent,ubi est ?
6 Tanquam somnium avolat, quod non inveniunt; Lc fugatur.ut visum nocturrun).
9 Oculus,qui contuebatur eum,nor perget ; neque amplius contemplabitur eum in loco ipsius.
10 Filii eius student gratificari tenuibus, etiam manus ipsius coguntur refiicucte substantiam suam.
11 Ossa ejus implentur peccato adoje- fcenci* ejus : donec cum eo in pulvere ja-
12 Quum dulce fuerit inore ipsius malum,celaverit illud sub lingua sUa :
1; Parcens ei,non dereliquerit illi d,sed continuerit illud intra palatum suum ;
14 Cibus ejus inviscera eius conversu», fel aspidum in ipso fies.
1; Opes absorpstr>8c evorritillas : e ventre ejus depellit tasVrM fortis.
16 Venenum aspidum suxerit, occideris eum lingua viperae.
17 Ne spectet rivos, flumina, torrentes mellis,&: butyri-
18 Repetens laborem , non absorbebit tamen : vel compensationem opum suarum, non exsultabit trmen ;
19 Quia quassavit »dereliquit tenues,domos diripuit,non exstruxit eas.
20 Nam nihil experitur tranquilli in ventre suo ; cum re desiderabili sua non proripit se.
21 Non esi residuum cibo ejus: proprere» non manet prosperitas eius.
22 Quum plena est sufficientia eius,an- gustis ?st ei somnis manus molesti invadit
2$<Wm est impleturus ventrem suum,im- mittTt in eum Vem »stuantem iram suam:

Cap.iO.lr. , , 1)0
quam depulit in eum loco cibi eius.
14 Fugienrsm nb armis ferreis,transverberat eum arcus chalybeus.
r< Stringentis exit e corpore,&
coruscus e feile eius : abeuntem invadunt
2 6 Omnes tenebr*recondit* suntinre- posicis ei,consumit eum ignis,non accensum flatu ; conteritur superstes in tentorio ejus.
27 Retegunt coeli iniquitatem ejus,« terra insurgens in eum.
18 Demigrat proventus domus e jus,defluunt omma in die irae iliius.
29 Haec est portio hominis improbi a, Deo,& possessio termonis ejus ä Deo forti.
CAP.XX 1 . Pioto/stioTirm amiiorum dc in*'
felicitdte improborum Ijob cnnsutAt.
T) Efpondensvero ijob,dixit;
JV 2 Audite indesinenter sermonem mcum,& sic istud loco consolationum vestrarum.
; Ferte me,dum ego loquutus fuero ;post- modum vero eloquium meum subsannate.
4 An ego apud hominem querimoniam meam instituo? & si est,cur conquerar t non angustaretur spiritus meus ?
y Respicite ad me :&stupore corripiamini, & apponite manum ad os.
6 Certe,si recordarer,confestim conturbarer,Sc apprehenderetur caro mea horrore.
7 Cur improbi vivunt ? veterascunt ? etiam valent viribus ?
8 Semen eorum firmum est ante eos cum eis :& prognati eorum in oculis eorum.
9 Domibus eorum pax a pavore est; neque virga L'eus instat eis.
10 Bos ejus inir,nec ciicitsemen,enititur vacca ejus ; neque abortit.
11 Emittunt ut gregem parvulos suos ; & nati eorum saltitant :
12 Vociferantur ad tympanum,& citharam, & laetantur ad sonum organi.
1; inveterant in bono dies suos ,* deinde momento in sepulchrum descendunt.
14 Dicunt itaque Deo forti,recede a nobis, .tam notitia viarum tuarum non dele-
iy Quid est omnipotens , ut colamus eum ? aut quid proficiemus,quum intercedemus apud eum ?
16 En non est in manu eorum bonum eorum: consilium improborum procul ab-
17 Quoties lucerna improborum extin- •uitur,8e supervenit cis interitus ipsorum ? dolores impertitur Dow ira sua ?
18 Quoties sunt ut palea coram vento ? Sc ut gluma,quam surripir turbo ?
19 2 *j""k 5 ^ euS reponit filiis illius iniquitatem illius, rependit ilh\8ccognoscit?
10 poties vident oculi illius perniciem suam i & de xstuante ira omnipotentis bibit ?
21 Nam quod ejl studium illius de familia sua post se, quum brevi menses illius truncabuntur ?
2; An Deum fortem quisquam docebit scientiam,qua ipse excelso* judicet ?
H Hic moritur in robore perfectionis sbrtc: totus tranquillissimus,& quietus;
B t. Cap.it.t 4 .
24 Cuius mulctralia plent ftierunc lacte z Sc medulla ossium ejus irrigua:
25 Ille vero moritur animo amaro i qui non fruitus est bono :
26 Pariter in pulvere jacent ,* *8c vermis obtegit eos.
27 En novi cogitationes vestras ; & com* menta,qu«e de me inique comminiscimini.
28 Vos dicere,ub! est domus ingenui ? 8c ubi tentorium habitationum improbo-

29 Annon interrogasti transeuntes via?
8c signa eorum non agnoscens ?
$o Nam in die calamitatis subtrahitur malus ; in die indignationum exportantur
Quis indicat ei in faciem viam ejus ? quum ipse male fecit,quts rependit ei ?
\z Tandem ipse in sepulchra effertur ; Lc apud tumulum assiduus est.
Dulcescunt ei glebae vallis : & post se omnes homines trahit,ut ante eumfuei uns innumeri.
14 Quomodo ergo consolaremini rre vanitate ; cum responsionibus vestris reliqua sit praevaricatio ?
IC A P. X X l l.Etipbaz Ijobum reprehendit,
(y ad resipiscentiam hortatur.
^Ui respondens Eliphaz Themanites; di-
2 An D«n forti prodesse potest vir? quum prodest,ex eo prosperatur D«<* ?
3 An oblectationi est omnipotenti,quod justificas te ? aut an lucro,quod integras asteris vias tuas?
4 An dc religione tua argueret te ? veniret te<um in iuiicium ?
y Nonne malitia tua multa est ? neque est finis iniquitatibus tuis ?
6 Nam pignus acceperis a fratribus ruis immerito J & nudos nudaveris vestibus suis.
■7 Non aquam bibrndam lasso dederis.'£e
*a famelico prohibueris panem.
8 Pratterea viri lacerto, si fuerit terra h*c;&acceptus pe, sona habitaverit in ea ;
9 Viduas dimiseris vacuas,& lacertus u- terqut pupillis tontritusfuerit:
10 Ideoque circumstant re laqueiperturbat te pavor repentinus;
11 Aut tenehise.ne videas ; Sc agmen a- quarum obtegit te.
ix Annon I)cus csl ,inquü,\n altitudine cccli ? & aspice summitatem siderum , ut excelsa sunt:
1; ideo dicis,quid nosceret Deus fortis ? an per caliginem judicaret?
14. Dens* nubes latibulum sunt ei ut non aspiciar; 8: ambitum coelorum obam-
iy An semitam priscam observasti,quam triverunt homines vani ?
16 Qui corrugati sunt,quum nondum elstt tempus; fluvio effuso in fundamentum
,7 Qui dicebant peo forti,recede a nobis ; Sc quid facturus fuisset omnipotens illis ?
18 Horum quidem domos ipse impleverat bono : at consilium improborum procul al-esta me-
19 Vr-

•Cap.is.2!. i I O 1 i. , , . Cap.24.
It, Videntes justi lartanrur . & in nocens ctu tene brarum, aut a conspectu meo ope* subsannar eos. 1 riat caliginem*
ao Quum nondum exscinditur stabstan- . .. D 'vvrv vsvrf.«, j .— tia nostrai & rcllduum ' llorumablumui- ' C ^ifro?o?cn4r'rdV^ tni1 v,dentl * tluA ® niS ' ‘ "
- * " cem * u r ab omnipoterce non essent rbscondi-
V^ta tennpora? & noiccnres*um,Bon praebe.! vident djes ab eo prtstitutos}
ji Assuesce, quasso, cum illo, & pacem ^ b l ihabe : in his obveniet tibi bonum.
2; Recipe,quaeso,ex ore e ; u$legem [pone dista ejus in animo tuo.
[2; Si reveneris usque ad omnipotentem,
I instauraberis ; procul amovebis iniquitatem ä tentoriis tuis:
24 Idque ponendo pro pulvere lectifli- [mum aurum ,• Lc pro rupe Ophirinum ,tu- f sum fluviatile.
Eritque omnipotens IcctisTirr.um aurum tuum i 8 c argentum vireCjue cibi.
26 Nam tum tn omnipotente te ipsum oblectabis ; quum attolles ad Deum fa-
' ciem tuam.
27 Supplex orabis eum ;& exaudiet te; Lc vota tua persolves.
28 Quum primum decernes sermonem, prasstabicur tibi; Lc in viis tuis resplendebit lux.
29 Quum depresserint qumquam, &co- gicabisexaltationem e\m ; tumdemislum oculis servabit Deus :
iTerrrrtnos movent impii , gregem,quem rapueiuntjpascunt;
; Asmum pupillorum abigunt * pignore capiunt bovem viduas:
4 Avertunt egentes ä via; simul occultantur pauperes terrae ;
5 En ut onagri in deferto prodeunt ad opus ipsorum,inde a diluculo pervestigantes prasdam: in campestri loco panem sibi, pueris suis:
6 in agro farraginem eius demetunt; & vineam improbi vindemiant ;
7 Nudum pernoctare cogunt absque t este, quibus non cft operimentum mipso
8 Qui ab inundatione montium madeor, & abiqiie perfugio amplectuntur rupem ;
9 Abripiunt ab uberibus pupillum , Se quo indutus est pauper,pignori accipiunt;
10 Nudum irc cogunt absque vestitu ; 8t
Liberabit noxium :eri:que liberatus fameiicos,qui portant manipulos, puritate manuum tuarum. I 11 Intra muros ipsorum oleum expri-
——-7—- : —— mentes ,is torcularia ealcanressitiunr.
CAP, X X 1 11 . /io[> amuoum fei t&suA, j 12 E civitate homines gemunt,& anima optat cum Deo causam agere. 1 confofTorum vociferatur; & tamen infulsi-
C Ui respondens Ijob, dixit : J ratem non designat Deus.
2 Etiam hodie rebellionem baleri 1 $ Isti sunt inter lcbellanies adversus lu-
querimontam meam ? quum plaga mea giavis existitsupra gemitum meum ?
$ Osi quis daret,ut scirem invenire eum; pervenirem usque ad sedem eius-
4 Distererem coram eo causam ; & os meum implerem argumentis.
5 Cognoscerem quibu/i verbis responderer mihi: & inceliigercm, quid diceret
6 An pro amplitudine virium litigaret mecum ? non ; sed ipse apponeret ad me Animum.
7 illic rectus disceptat cum eo ; 8c liberarem me in perpetuum a judice meo.
8 (Et fi antrorium iveio, non aderit * si Vero rccronum,non animadvertam eum :
9 Quum aget ipse ad sinistram, non tamen videbo . operiet dexteram
nec tamen respiciam.)
10 Quum recognovisset viam,<5uae cfl 3- pud me.probavistet me; sicut au.-um cXi-
11 Gressum eius retinuit pes meus : viam «jus observavi; ut noti declinarerr -

12 Praeceptum scbiorum eius, Ur non dimoverem : supra quam penum ineam recondidi sermones oris e : us.
1; Sed si ipse comrf u^urr a^i»,quis re- (vocet eum? quod animus ejus «upit, id
i.; Nam perficit staturum de n« ■ 8c hujusmodi multa sunt penes eum.
r c Propterea a facie ejus pertuibor»dum
considero.expavesco ab eo :
tft Quia bcwi feriis emollis animum meum Sc omnipotens pet turbae tne :
17 Cum nondum excjsus simi conspe-
cem.non agnoscunt vias ejus ; nec sedent in semitis cius.
14 In ipsa lucesurgensoceisor,interficit paupetem, 8c egentem, noctu verb est sicut fur.
t? Et oculus scortatoris observat crepusculum,dicendo ; ne contempletur me oculus ; Zc larvam faciei apponit.
16 perfodit in terebris domos, qu&si n- terdiu designaverantsibi: nesciunt lutem.
17 Nam parite, mani efl illis lethalis umbra :quum quM cognoscit, terrores sunt lethalis umbrae :
18 Levis est in superficie aquarum, maledicta est porrio istorum in terra, non refluet » secundum consuetudinem altarum
9 Ut siccitas, etiam aestus arripiunt a- quas nivales, ita sepulchrum cos,qui pecefi-
20 obliviscitur illius vulva, suaviter depascit eum vermis, amplius non commemoratur. ira confringitur velut arbor iniquitati deditus.
21 Consociat ei sterilem » non parituram,& viduam non afficit bono r
.2 Trahirque robustos vi sua : si consisti« usim,diffidit vitae suae.
2; Si dat ei securitatem,qua nitatur ; tamen otuli eius intenti fune viis istorum ;
§1 attollunt se aliquantulum, mox nemo sMpci</l. adeo deprimuntur, plane o- mnes decutiuntur; & veluc fritfpicx succiduntur.
!(Antion igitur ita est ? quis ementietur & rediget in nihilum sermonem
meUm ' C A IVif.

Csp.rs.r6.:-'.) i 0
C A P. X X V. Bildad Jjolo jujliti.e confrica tiam detrectat.
t-j-Um respondens Bildad Schuchite^jd;-
x Dominatus, & quidam formidabilis es penes illum , colit pacem in excellis luis.
$ An elf numerus tur dariis ejus ? tic supra quem nonexiurgit luxe.us?
4 Quid ergo justus eitec mortalis romp.2- ratm cum Deo forti ? dUt quid puiUiejict natus muliere ?
§ En usque ;»d lunam,non tamen splenderet : etiam sideia non pura es.cntino- culiseius. . . . . „
6 Quamo minus mortalis, \ermis : &t> Ilus hominis,!u • britus ?
CAP. X X V i. I.ci vfjeCHisuimonibui Bil- dadti,ampliui priduat omnipotentiam, & sapientiam Dei.
C Ui respondens Jiob,d:Xir:
2 (^tam adjuvisti destitutum virtute j servisti bracilium destitutum robore !
$ Quäm corluluisti irsipjenti/& quod res «st,plurimum fecisti notum !
4 Apud quem enunciasti sermones? & cujus anima prodiit cx ie *
? Ipsi expertes \i:as reformarentur; inde ab aquis etiam habitato; es eaium.
6 Nudum est scpulchrum coram illo ; neque ejl tegumentum rerditioni.
7 Qui extendit Aquilonem super inane: suspendit terram super nihilum.
8 Ligat aou.is in dentis nubibus suis j adeo ut no" fundatur nubes sub eis.
9 Conttnct superficiem lolii, expandit ad illud nubem luam ;
io Decreto circinavit superficiem aquarum: usque ad consummationem lucis cum tenebris ;
it Vsnutdum columnx coeli concutiantur, 6c obstupescant ab increpatione eius.
ii Virtute l'uä disrupir mare ; &inteili- gentiä suä discidit peljgus.
i; Spiritu suo ccclos ornrvir; formavit manus ejus sementem oblongum.
14 En ist« sunt panes viarum eius: sed quantam particulam rei rudimus de eo? tonitru e:go summas potenti* e <us quis i n- telligat?
B I. Cap.i7.sS*
8 Nam quas iset exspectatio hypocritas, quam expleverit; quum decutit Deus desiderium eius ?
tj An clamorem eius exauditurum Deum fortem,quum supervenit ei angustia ?
10 An in omnipotente lese oblectat ? invocat Deum omni tempore ?
11 Doceo vos in plaga Dk» fortis ueisans: kurn, qui sibi confiat cum omnipotente, non ementior.
12 En, vos omnes videtis: Lc quare iafti vanitate vanescitis ?
1; H*c ts portio hominis improbi a Deo forti ; Lc possessio %icImiorum, qu.nn ab omnipotente accipiunt.
14 Si multiplicantur filii e»us, mullifli- rantur ad gladium ; Lc prognati cius non saturantur pane.
1 s Superstites ejus in ipsa morte sepeliuntur ,•& viduae eius non flent.
16 Si coacervaverit,ut pulverem argen mm.Lc velut lutum comparaverit vestem :
7 Quod comparaverit,iustus induet argentum innocens partietur.
18 Ut «dificaverit quasi Arcturi domum suam } erit velut tugurium,quod fecit cu-
9 Dives cubat,quum nihil dum interversum est , ubi oculos suos a perit.nihil adest.
20 Astequitur eum,velut3qu*,terrorum multitudo; noctu furcim abripit eum turbo.
21 Asportat ipsum Eurus,ut abeat: & in morem proce‘1* corripit eum e loco suo.
22 Ita projiciente in ipsum, & non parcente Deoj-’b eius manu contentissime fugit ;
2; At explodit eum manibus suis j & ex- t bjlat eum e loee e'U5.
CAP. X XVM. Fcrjlat Ijob in a,senione sua intcptitatH, (p antbithefinpiorum, {3 impiorum facit.
D Einde percens Jiob proferre sententiam suam,dixit :
2 Ut vivit Veta fortis, qui st.bnovitcnu- fam meam, & omnipotens, qui amaritudine afficit animam morti;
$ Quamdiu anima mea in mc eiit; & spiritus Dei in naso meo ;
4 Non sunt loquuturq lrb»a mea iniquitatem ; renue lingua me? citabitur dolu>".
c Absit a me, ut justificem vos : quoad exspiravero, non amovebo integritatem meam a n e.
6 Justitiam meam retineo ,• neque deseram eam: non abjiciet e.im animus meus unquam.
7 Eriturimprobusinimitusmeus; Lci„. surgens in me ut iniquus.
CAP. X X V 1 II. Disi urrtt ijob de abdita
innaturaiibM Creator U sapientia.
\]Am est quidem argentoeductio j Lc lo- -Ncus auro^uod liquant metallum:

2 Ferium e pulvere sumitur ,• Lc lapide funditur äs:
; Terminum impositum tenebris,& orr- cctTi perfectionem mortalis ipse peneiii- gat, lapidem caiisini?,dc umb* as »ethalis.^
4 J2uum erumpit torrens dimifio accola, Atu/ oblivioni tradit*'a pede,exhauriuntur mortalis opera,abscedum.
?Teir*,exqua prodit cibus; quamvis sub ea diversum fiat.velut ignis Sident;
f> 7ei r£,inquam,c)us lapides loco Sapphiri ; pulveres vero aurum sunt illi:
7 Jn semita,quam non novit volucris,ne- cue contuitus est oculus cornicis ;
8 Quam non instituerunt ad iter juvenes fer*;neque transivit per eam immanis leo.
9 In saxum adamantinum mittit manum suam : evertit radicitus montes:
10 In rupibus diffindendo efficit rivos ; Srquicquid rarum est,videt oculus eius.
it A fletu sturnina obligat: denique ab- |ftnndituni ptoduluci.
t,: Ai i:)a sapienti.» unde inveniretur? & ubinum cfj'e: locus intelligent'*.
1; Non r.ovit mortalis «l imationem c'us,neque invenitur in terra viventium.
,14 Abysius dicit,non est in me,& mare Jicit.non fjlpetKS n e.
i< Non posset dari aurum asservatum pro ea,r.eqj appetid» ai genium in ptetium ems.
16 Non

16 Non potest taXarl insigni auro Ophi- rio ,• Sardio pretioso,aut Sapphiro.
17 Non potest uUm aestimare eam auro, aut nitidissima gemma ; nec permutationem eius vase auri purgatissimi.
18 Sandastri aut unionis nulla Bat mentio: nam acquisitio sapientia: prarit carbunculis;
19 Non potest quisquäm atstimare eam Topazio JEthiopico : insigni auro puro ta* Xari non potest.
Illa igitur Capientia unde adveniret) & ubinam efj'et locus inrelligenti* ?
21 Cum occulta sitab oculis omnis viventi» ; etiam a volatili cali abscondita;
rr Perditio & mor» dicant,auribus nostris audivimus famam eius.
SqIm Deus intelligit viam ejus>& ipse scit locum eius.
24 Nam ipse in extremitates terra: intuetur; sub omnibus caelis videt.
rs Aptando pondusaeri,&appendendo aquas ex mensura:
26 Faciendo pluvia: statutumj & viam fulgetro tonitruum:
27 Jam tum videbat eam.8c recensebat eam comparabat eam.etiamque pervelli* gubat eam.
28 Dixit vero homini ;En reverentia domini c/fc sapientia,8e recedere a malo,intel- l igen tia.

CAP. XXIX. ljobiftatwfiortns.

Mplius perrexit Ijob proferre sententiam suam, dicens: i O fi quis daret mihi,ut tanquam mensibus praecedentibus, tanquam diebus pr<- tedtntibM Deus conservarer me :
; Quum efficeret,ut splenderet lucerna sua super caput meum? ad cu.iuS lumen ambulabam per tenebras .*
4 Ut eram diebus hibernorum meorum, arcano Dei in tentorio meo ;
5 Quum adhuc omnipotens erat mecum ; circumstantibus me pueris meis :
6 Quum lavabam vestigia mea butyro; & rupes fundebat anud me rivos olei >
7 Quum egrediebar ad porcam per urbem ; in platea comparabam sedem meam:
8 Videntes me pueri occultabant lese j etiam decrepiti assurgentes stabant:
9 Principes continebant sermone$;& manum imponebantoti suo;
10 Eloquentes antecessores occultabant se^ eorumque lingua palato eorum adhse*
tt Nam auris audiens beatum praedica- bar me ; & oculus videns testificabatur
1; Me eripere pauperem vociferantem, pupillumque,& cui adiutor non est.
1? Benedictio pereuntis veniebat super me,& animum vidua: ad cantum «xcica-
14 Justitiaminduebam,8cinduebatme ; Velut ‘nallium,&cidarin judicium meum- tc Vt oculi eram caco j & a-rlut peder
claudo ciam.
16 Pater eram egentibus:8c litem «jtes, jjucm non cognoveram,ipsam pervestiga-
17 Perfringebamque molare» iniqui,& e
8 . . . (Äp.r9.;o.
dentibus eius eliciebam praedam.
18 Itaque dicebam, apud nidum meum exspirabo,& sicut arena, multis diebus,utar:
19 Radice mea explicati ad aquas . ros pernoctabit in ramo meo:
20 Gloria mea erit iit novella apud me* 9c arcus meus in manu mea innovabit (e.
2t Mihi auscultantes exspectabant, & conticescebant ad consilium meum.
22 Post verbum meum non iterabant,ita super eos stillabat sermo meus.
2; Exspectabant enim tanquam pluviam me i8c os (uum distendebant, üt ad pluviam serotinam.
24 Si Jocabar cum eis,non credebant,& lumen Vuliüs met non dejiciebant.
25 St eligebam viam eorum,sedebam primarius ; denique habitabam utRexinter turmarios suos: quando lugentes consolatur.

C A P. XXX. Ijobi ftatuifläreescent.

N Unc autem rident me minores me, tempore , qui fpteviflem parentes eorum apponere canibus gregis mei.
2 Etiam vires manuum eorum quorsum mihi posuissent ? in illis perierat senium.
t £ui in inopia,8c fame erant solitarihfu- giebant per siccaneum,hesterna nocte vastatum »Lc pervastatum lotum:
4 Qui decerpebant berbaS e salsilagine cum stirpibus : etiam radices juniperorum cibo tränt illis.
< E corpore expellebantur : vociferabantur homines contra eoS,ut contra furem :
6 in concavitate vallium habitando,foraminibus pulveris ,& petrarum.
? inter stirpes rudebant,sub urtica pungebamur ;
8 Homines flagitiosiflimi,etiam homines ignominiosiilsmi ; afflictiffimi erant ex-
9 Nunc.inquam,modulatio istorum sum» & fum eis sermonis argumentum.
10 Abominantur me,longe recedunt me ; Lc a facie mea non cohibent spuium.
11 Nam chordam meam solvit,& afflixit me Doti: ideo habenas a praesentia mea di- milerunr.
12 Ad dexteram puberes insurgunt,pedes meos impellunt; aggerant contra me semitas exitiales sua«.
H Destruunt iter meum,ad calamitatem meam conferunt, nemine opem ferente
14 Quasi irruptione lata,invadunt me: sub vastata labe devolvunt sese.

is Obversa est in meirrwptto eum terrorum multitudine, persequitur quali Ventus ingenuitatem meam : & tanquam nubes praeteriit fidus mea.
16 Et i. m in rrc se ips.im cftundit anima mea : obtinent me dies afflictionis meae.
17 Nocte offa mea perfodiuntur la irr.poBta milii, Ac arteria: me* cubantis non quiescunt.
18 Prx magna vi marl/i mutat se vestitus meus, üt ora tunic* meae cingit me :
19 pioiecit me \n lutum,«d«0 U1 Comparare me poffim pulveri 8c cineri.
2 ' Vociferor ad te,sed non exaudi* me • consisto,sed non advertis te ad m«.

Cap.;o.;i. I j <
21 Convertis te in crudelem contra me, pro roboie maniis tuae intestinum odium exerces adversum me.
22 Lxcollisme in ventum,et.imponir me, $c efticiSjUt diffluam substantia.
Nam experior,morsavocac me,&do- Bius constitutaomni viventi.
24 Enirnvero an non postulatiosiebdt, Huum immitteret manum } non vociferatio propter ista in opprelTionc ejus ?
is Annon flebam pro eo, cui dura erane tempora ? anxia erat anima mea pro egen- re?
16 Quod bonum exspectanti mihi evenit malum.&sperami iucem evenit caligo:
27 Viscera m C a effervefacta sunt,adeo ut non quiescant: praevenerunt me dies afflictionis :
28 Arer arrbulo non a sole, furgens in congregatione vociferor.
29 Frater factus sum draconibus: Sc socius pullis ululae.
$0 Cutis meadenigrata est super me ,• Sc ossa mea exarserunt prx siccitate.
;t Proinde ad luctum reducta est cithara mea j Sc organum meum ad vocem flen-
C A P. XXXI. luftitia boa,* tOKsciemU in Ijobo r.otabilH.
F Oedus pepigeram cum oculis meis: & quid advenissem animum ad virginem)
2 Nam quae cjt portio a Deo supernc?aut possessio ab omnipotente de excelsu :
\ Nonne exitium iniquo, 8c quidem monstrosum operariis iniquitatis ?
4 Annon ipse videt vias meas •&omnes gressus meos numerat }
§ Si ambulavi cum vanitate aut festinavit ad dolum pes meus:
6 Examinet me lancibus justitia: 5 8c cognoscat Deus integritatem meam.
7 Si declinavit gressus meus a via illa ; 8c oculos meos sequurus est animus meus, aut manibus meis adhaeret quicquam :
8 Quod seminavero, alius comedat i 8c propagines meae eradicentur.
9 Si pellectus fuit animus meus ad mu- Jierem,aut ad ostium proximi mei insidia-
10 Molat alteri uXor mea,6c supeream incurvent se alii.
11 Nam illud ftagitium est ; 8c ea tfl iniquitas, a judicibus animadvertenda.
ii Ignis enim iste ad perditionem usque constimturus esset; 8c omnem proventum meum eradicaturus.
1 $ Si sprevi causam servi mei,aut ancili* me*,litigantium mecum :
14 sQuid enimfncerem,si surgeret Deus fortis : Öc si visitaret,quid resounderem ei ?
i 5 Nonne m utero, qui fecit me, fecit eum ? & disoosuit nos in ipsa vulva idem?)
16 Si cohibui me ab optato tenuium, auroculosviduarconfeci;
17 Er comedi frustum cibi mei solus; ac non comedit pupillus ex eo ;
18 (Nam 2 pueritia mea adolevit apud irie.tanquam patrem: Sc ab utero matris meae ductavi i?J am.)
19 Si aspexi pcj«uniem,qubd noncjfct
)BT. Cap.ji.js.
vestimentum, & non fuit tegumentum e- genti:
| 20 Si non benedixerunt rmhi lumbi ejus: cjuhd de veilere agnorum meoium incale-
ri Si agitavi contra pupillum manum meam, quod viderem in porta auxilium
21 Humerus meus de scapuia sua decidat ; Sc brachium meum ab acetabulo defringatur.
r; Nan pavori erat mihi exitium a Deu forti, eu us excellenti* non prxvaluissem.
24 Si posui in auro spem rr.eam ,'aut insigni auro dixi,siducia mea :
25 Si iLtatuS sum,quum mult* essent o- pes me*; & quum ingentes epts invenit manus mea:
26 Si aspiciendo lucem,quum splenderet ; aut lunam,pretiosum abiens;
27 Pellectus est in occulto animus meus, & osculatum est cs meum,& manus meaw
28 Eiam hoc fuijfct iniquitas a judicibus animadvertenda: uatn abnegassem Drurrt fortem superre.
29 Si l*tatus sum de oppressione osoris mei i Sc excitavi me,quum obvenit ei ma-
(Non enim permisi peccare palatum meum ; petendo exeeratione animam c- jus.)
fi Si nondixerunt contubernales mei,« si quis daret de carne illius: non saturata Qui& foris non pernoctabat peregrinus j fores measviatori aperiebam;
Si texi more hominum defectiones meas; abdendo ex dilectione rr.ci iniquitatem meam;
$4 Quod violentia usus sim in multitudinem mrgnam : si tontemrus familiarum exterruit me; ita ut conticescerem, non exirem porta:
;s Quis det mihi auscultantem mihi ? en scopum meum Omnipotens faciet,ut e- nuncicm, si librum scripserit adversarius
$6 DrflierMffl, si non super scapulam meam portarem eum ; annecterem eum pi0 diademate mihi.
\7 Numerum gressuum meorum indicarem illi, ut antecessor appropinquarem ad
;8 Si conrra me terra mea clamaverit, & pariter porc* eius fleverim:
;9 Si vim eius comederim absque pecunia ; & animam dominorum eju$ defatigaverim :
40 Loco tritici prodeat spina, 8c loco- hordei vitium frugum: absoluta sunt verba Iiobi. _
C A P. X X X II. E tihu offtnsM taciturnitate seniorum, »Vrumptf in aerem contentionem eum Ijobo.
E flantibus quoque tribus illis hominibus respondere ljobo,quod ipse justus videretur in oculis suis : ..
a Accensa est ira Elihu , nhi FaraceliS Bux.it*, e familia Syra, inljobum quidem accensa est ira eius; propteten quod justam assereret animam suam prae Deo:
3 Ia

Cap.JMV . . MO
; in tres vero amicos illiusaceensa est jra «)us eö»qubd non haberent prasUVo.qu.od responderent,& tamen condemnabant ijjo-
, 4 Elihu autem pr^stolatus fuerat i'o-
fcum in verbis ; quia seniores eslent ipso ;
; Sed vidente Elihu nullum esse responsum in ore trium istorum hominum,accen- (a est ira e>us.
6 Iraque respondit Elihu, filius Barace- lis Butita,dicens : minimus funi actaie, Vos autem decrepiti; idcirco vejitus funi,

I oc timui ostendere sententiam meam voll bis.
7 Dicebam, provecti aerate loquentur ; ic annosi notam facient sapientiam.
8 Profecto spiritus ille in mortali ; & af- , flatus Omnipotentis efficit eos intelligen- ! t es;
9 Non magni sapiunt i Se senes inrelli* gunt judicium.
10 Ideoque dico, ausculta mihi : ostendam sententiam meam ego quoque.
i ii En exspectavi verba vestra, aurem prabens, attendi usque ad sensa vestra ; eo usque, unde pervestigaris sermones, i ti Denique ad \osattendent, consideravi, quod ecce nemo lioburn reprehendat, respondeat sermonibus eius e vobis.
i} Ut non dicaris, inveniemus sapientiam ; Veta fortis impeller cum,non vir.
14. Quia rec contra me disseruit sermones,nec dictis vestris Cum responsurus ti.
,5 Consternari fune,non respondent amplius,transtulerunt L se sermones.
1 6 Nam exspectavi,quum loquerentur:
1 quia desistunt,nec respondent amplius.
17 Respondebo ego quoque partem meam ; ostendam sententiam meam ego quoque.
18 Nam plenus sum sermonibus: coar- ctat me spiritus ventris mei.
19 Ecce venter meus, üt vinum, <ui nor. «perirur; sicut utres novi, finderetur.
20 Eloquar,ut respiratio sit mihi; aperiens labia mea,respondebo.
21 Ne,qu*fo,accipiam personam ullius: & apud hominem non utar praefatione-
22 Non enim novi prsefjtionibus uti: paululum utentem , tolleret me,qui fecit
C A P. X X X 111. -A),Cuit confidentiam ijV
ii, & ei resipiscentiam Juadct. Erumenimverb audi quasso ijob sermo* nes meos ; de omnia verba mea auribus
** 2 Ecce iam aperio 01 meum > loquitur lingua mea cum palato meo.
; Rectum animum meum sermones mei: & sententiam labiorum meorum clare ele* quenrur.
4 vpiritu* Dki fortis fecit me jafflatus omnipotentis vitam indidit milii.
c i>i poteris respondere mihi, distere coram rr»e,resiste.
6 En ego secundum sermonen^ tuum d-
pro Deo forti : c luto dc r isijs st,m etiam ego.
7 Ecce formido mei non ptnuibobit te ; 9 t manus mea stiper rc non erit gr.tvis.
B !. Cap.^.^4,
8 Tantummodo dixisti me audiente; dum vocem sermonum audivi.
9 Purui sum, sine defectionej nitidus llim,nec iniquitas esi in me.
10 En abruptiones,quit* contra me inve* nit; reputat me ut inimicum sibi:
11 Ponit in compede pedes meos ; observat omnes semitas meas,
is En hoc,non es justus,respondebo tibi: quia major est Deus mortali.
' ij Quare adversus eum litigas i qubdde omnibus rebus vuis non respondear.
14 Quum semel loquitur Deut fortis, etiam bis; non cernit i \ludmortalit.
1 s Per somniqm, visionem nocturnam# quum irruit altus lopor in homines: in dormitationibus super cubile ;
16 Tunr revelat auri hominum ; & eruditionem eorum obsignat:
17 Ut amoveat homo upuS} ut superbiam a viro obtegat:
18 Cohibeat animam eius \ fovea,& vitam eius,ne trajiciat eam missile.
19 Et corripitur dolore super cubile suum ; etiam multitudo ossium ejus dolore
10 Adeo ut abhorreat vita ejus ipsum cibum ; & anima ejus escam desiderabilem t
21 Consumatur caro eiusb conspectu» & promineant ossa ejus,quae non videban*
22 Denique propinqua sit foveae anima ejus ; Se vira eius lethalibus mal ii.
.2; Si adsit ei nuncius,interpres unus eX mille; qui indicet homini aequitatemit-
24 Et de gratia eum aUoquutus.dixent - red me eum, ne descendat in foveam, ex- piatione.quLTN inveni:
25 Recreatur caro eiusplus quam in pueritia,revertitur ad dies adolescentia» sua*.
26 Quum supplexoraveritDeum, btri- gne recipit eum,ut aspiciar faciem eius cum jubilo ; & restituit mortali justitiam
27 Contemplatur homines,dicens ; pec- caveram.de rectum petvetteram, quod non profuerat mihi.
28 Redemit animam meam » ne transires in foveam ; Ut vita mea lucem respic iat.
zy En omnia hac operatur Deut fortis { bisqueterque cum viro.
$0 Reducendo animam eius a fove3 ; uc illustretur lumine huius vitae.
Zt Attende Ijob, ausculta mihi: sile,ut ego loquar.
?2 Si adsunt sermones ad respondendum mihi ;loqueie, quia desiderio reneor justificandi te.
H bin minus, tu ausculta mihi; sile, St docebo re sapientiam.
C A P. XXXIV. liobifyeruftim provideri* ti< De t ve rbbi Estbu opponit.
Terum respondens Elihu.dixit *.
2 Audite sapientes sermones meos; 8e scientes aurem pratbete mihi.
; Nam auris sermones probat j Cu palatum gull.it «scom.
4 Causam a*end<tm eligamuS nobis*, co* gnoscamu* inter nos,quid sit bonum.
Z % 5 Dixit

»
Cjp.’vt- I T o
? Dixit enj'm liob, justus sumj&Deic* fortis summovit causam mcam.
6 -An in causam meam mentiar ? mortifera e/t sagitta mea,sine defectione.
7 Quis vir par Ijobo, imbibiturus esset sannam üt aquam ?
8 Et iter facturus esset in sodalitio cum
operariis iniquitatis. 8c ambulaturus cum i Jiominibus improbis ? I
9 Quod dixit, non prodest viro ; si volet ambulare cum Deo.
ic Idärco homines cordati, auscultate mihi,absit a pwforti improbitas> &ab O- mnipotente iniquitas.
ii Nam opus hominis rependit ei .8c fecundum iter cu>usque facit, ut obveniat ei.
i» Etiam vere Det« fortis non damnat probum ; 8e Omnipotens non pervertit judicium.
ii Quis commisit eiterram * & quis disposuit orbem habitabilem universum ?

14 Si apponens ad eum animum suum, spiritum ejus,& animam eius ad se recipere Exspiraret omnis caro simul ; & homo in pulverem reverteretur.
16 Si itaque est intelligentia, audi hoc : aurem praebe voci sermonum meorum.
i7 An etiam odio habentis judicium obligaret uulnttf? imo an justum validum condemnares?
r 8 An dicentem regi, o nequam ,-L improbe,ingenuis.condemnares ?
iq Qui non accipit personam princi- pum, neque agnoscitur apud ipsum nobilis prae tenui i nam opus manuum ejus sunt
jo Momento moriuntur, etiam medii nocte ; commorentur populus, ac praetereunt, 5 c amovetur fortis sine manu:
ai Qui.a oculi ejus attendunt ad vias cu* jusque,& omnes gressus eius respfcit:
2i Nullx/unt tenebrae, nulläque umbra lethalis,ubi se abscondant operarii iniqui-
r; Nam non est dispositurus contra ullum amplius tenebrarum, quando ambulat contra Peum fortem in iudkium.
14 Infinite conterit validos,&constituit alios in Jocum eorum.
2f Hoc pacto recognoscit facta eorum j &,simulacque mutavi: noctem, conteruntur.
26 In loco improborum complodit eos, in statione videntium $
27 Quandoquidem recesserunt a sequendo eum ; & ullas vias ejus non animadverte-
28 Inducendo super eorum quemque clamorem tenuis, quum clamorem pauperum exaudit.
29 (Nam quum ipse tranquillat, quis inquietabit' quum abscondit faciem, quis comemplabitur eum ?) tum super gentem, tum super homines pariter :
$0 Ne regner homo bypocrira,ne sinr tendiculae populi.
$1 An enim.apud Dtum fortem, qui dicit ; condonavi,iKifl sum destructus?
\i Praeterquam,quod video,tu doce me : si iniquitatem opeiuus fum.non pergam : ;; An ergo !,xc Urttip fro/estsl f/liue?
B f. . , „ . . „ Cap.U-V'.^-
1 ependet illud, si tprevens.si tu eiigas,profecto non ego : tam quod sentis,eloquere.
;4 Homines cordati dicent meettm ; 8c vir sapiens auscultans mihi.
liob non scite loquitur, & verba sua imprudenter.
;A Poter mi,probetur liob usque ad victoriam, pppter responsioneSyjuslles hominibus iniquis insunt*
Nam additurus esset ad peccatum suum defectionem,inter noscomplofurus effer, & multiplicaturus sermones f U os in
CAP. XXXV. E/ibu tferurn Ijobum &A agnitionem suispem in Deum honatur.
A Mpliüs respondens Elihu,dixit:
2 An hoc ratiocinabatis in causam tu.tm ; quum diceres, justitia mea major qj.quam Dpi fortis ?
^ Si roges,quid profuturus sie tibi,dtrens; | quid proficerem supplicio meo ? I]
4 E20 respondeo tibi sermones i & sociis tuis tecum,
C Intuere coclum,& respice t & contemplare superiores nubes, ut fünf altae supra te: .
6 Si peccas.quid operaris illi ? sive multa: sunt defectiones tua:,quid facis illi ?
7 Si iustus es,quid das illi ? auc quid e manu tua accipit ?
8 Viro,cuiusmodi es, improbitas tua, Sc filio hominis,justitia tua aliquid efficiet.
9 Freti magnitudine efficiunt,ut oppreili clament; vociferantur propter brachium magnatum.
0 Si non dicit oppressu*,ubi est Deus,qui fecit me? qui dat psalmorum argumentum de nocte *.
it Qui docet nos prat bestiis terr«, 8c prae volatilibus coeli, sapientes nos facit:
12 Ibi clamant propter superbiam malorum,sed non exaudit.
; Meram vanitatem non exaudit Deus fortis, & Omnipotens non contemplatur
«4Mulrb minus,si dicas,non contemplaris ittud,<xdud/tuiw est , judica coram eo»
& exspecta eum,
, § Nunc enim,quia nihili/torum est,visitat ira ejus ; quia non agnoscit Deum hac recreatione admodum :
16 Sed I'ob vanitate dilatat o 5 suum>abs- que scientia sermone» multiplicat.
CAP. X XXVI. B/fbu Ijobum excitat ad compdrrtndyrn t>nor4Tin'dm,<Sj' tnji>mftd- tem luam f um in^nitanoxitia-potentidque Dt'h&rtvocateum adgrati&m Dei.
P Ostremo pergens Elihu,dixit :
1 Sustine me paulisper,ut ostendam tibi: nant sunt adhuc pro Deo sermones.
; Proferam senten-iam meam e longinquo ; & «pifici meo cribuam iusticiam.
4Nam revera non erunt mendaces sermones mei,integer sententiis ero apud te.
c En Deus fortis validus est,nec ramen spSflUf ;valldus est,virtus ejt animi: _
6 Non fervat vitam improbo : sed)US pauperum edit: . , -
7 Non fubttaf.it a lusto oculos luo,;po- ' tlilt

o-p.;«.,7- ... i J o
cius cum regibus folio tdefi ; ur colllocet illos in *temum,acque exaltentur.
8 Quod fi vincti compedibus, caprti vi detineantur funibus afflictionis.
q Postquam indicavit eis opus eo>rum ; & defectiones eorum invaluisse:
10 Et revelavit illis in aurem hiujusmodi eruditione; indicens,ut revertamutr ab iniquitate :
11 Si auscultent,& colam eum ; consumunt dies suos in bono,& annos siuos in re* Lm amoenis*
ii Sin autem non auscultavetimt,missili transmittuntur;8cexspirant in igneoratione.
i; Hypocritarum vero ex ammio, qui apponunt iram,nec vociferamur,quuim vinei-
14 Moritur cum juventa illa atnima eorum : & vita eorum cum meritoriiis.
if Liberat afflictum in afflictio,ne ejus ; Sc revelat oppreslione in aurem eis.
t6 Sic etiam averterat te ab ore angustiae, in latitudinem,cui non suberat pneflura : Öc ferculum mensa; tuae plenum erae pingue-
17 Dum judicium improbi coimpleres ; judicium,Sc ius obtinerent* t8 Quum aestuans ita obvenit » cfiuc.ne avertat te explosione magnum pretium redemtionis ne abducar te.
19 An aestimabit nobilitatem tuam ? non lectislimum aurum i ne quidem omnia fortificarent vires.
10 Ne aspires ad illam noctem,qua abeunt populi in locum suum.
21 Cave tibi,ne respicito ad vanitatem ,- ut hoc eligas prae afflictione.
11 En Deus fortis extollit virtute sua: quis ficut ipse docet ?
M Qui* commisit ei viam ejus ? aut quis dicit,operaris iniquitatem ?
24 Recordare,ut amplifices opus ejus ; quod contemplati sunt mortaleS.
15 jguodomnes homines viderunt j mortalis intuetur e longinquo, fodit&x ;
26 En Deus fortis ita amplus est,ut non cognoscamus cujus annorum numero non eft pervestigatio.

27 Nam subtrahit stillas aquarum , qua ' fundebant pluviam ad calamitatem ejus ,*
28 Quum fluerent superiores nubes; stillarent super homines multos.
iq Si etiam confideret homo extensiones densarum nubium ? fragores in tugurio illius :
En extendit super eum lucem suam; Sc radices matis tegit:
\x Quum illis judicaturus est populos:
4uf daturus cibum abunde.
Manibus obtegit lucem j & interdicit ipsi propter intercedentem :
\ X Judicans in eum benevolentiam suam,- in pecora,etiam in proventum ter-ra.
Caput X x X V [1. $4 Etiam ad hoc trepidat animus meus ,- & subsilite loco suo.
CAP. X XXVII. Vide prttWens arg u- Mfnfum.
B I. Cap.^r.lff.
I Sub omnes caelos dirigit eam,& lucem suam ad oras terras.
; Post eam rugit sonus,tonat voce excellentiae suae,neque differt iUa,quum audienda est vox ejus.
4 Tonans Deus fortis voce sua facit mirabiliter j facit res adeo magnas,ut non postimus cognoscere- 5Quum n.ivi edicit,esto in terra,aut imbri, stc piuvi* ; mox imber pluviaeqfue roboris ejusadfunt.
6 Manum cuiusque hominis obsignat j uc recognoscat omnes operarios suos.
7 Tum ingreditur bestia in latibulum,& in antris suis degit.
8 E suo penetrali piodit turbo j & ‘a dispergentibus frigus.
9 A flatu suo Dem fortis edit glaciem ; fle latitudinem aquarum coarctar.
10 Etiam pro irrigatione fatigat densam nubem ; dispergit nubem luris fu*.
II Denique ipse Dei« fer vicissitudines versat fecum sapientia consilia sua de opere istorum ; quodeunque pr*cipit,istis faeien - dum in superficie orbis, in terra :
12 Sive ad flagellum,sive ad terram suam ; sive ad beneficentiam,efficit,ut praesto sit.
1; Auribus percipe istud ljob,consiste,5c considera mirabilia Dei sonis.
14 N<5sli-ne,quum disponit Deusde illis ; ut splendeat lux nubis fu* ?
> 5 Nosti-ne de libramentis dens* nubis,mirabilia Dei perfecti scientiis.
16 Quibus vestimenta tua calent; a meridie, quum tranquilla est terra ?
17 An expanderes cum eo rasos iunctos superioribus nubibus, firmos, üt speculum fusum ?
18 Notum fac nobis,quid diceremus ei ? non possumus disterere sermones propter tenebras.
19 An in acta referetur ei,si loquar ? an diceret quis ? nam absorberetur.
20 Jam enim non respiciunt homines lucem, quum nitida est in superioribus nubibus i quas ventus transiens purgavit;
21 Ver Aquilonem aurea lux advenit: ist Deo reverenda e/i magis gloria.
22 Omnipotens,quem non assequimur, amplus e/i virtute : sed judicio,& magnitudine justiti* non affligit.
r; Idcirco reverentur eum mortales .not« respectat ullos sapientes animo..
A udite diligenter conumctam commotioni vocem eius j & loquelam eX ore
ejus prodeuntem.'
CAP. XXXVIII. Deui Arbiter inter /]o- bum,& amicos ejus*
T Andern respondit Jchova Ijoboetur- bine,dicens ;
2 Quis e/i,qui obtenebrat consilium sermonibus inscite 7
X Accinge nunc, ütvir, lumbos tuos; Cc quod interrogabo te,notum fac rftihi.
4 Ubinam eras,quum fundarem terram ? judica,fi nuvistiinteUigePtiam.
5 Quis disposuit mensuras eius,quandoquidem scitus es ? aut quis extendit in ea regulam ?
6 Cui rei bases eius demers* incumbunt? aut quii jecit lapidem angularem eius.
7 Quum canerent simul stell* matutinas; & cui vociferati sunt omnes filii Dei ?
L Aut quii occlusit valvis mare j quum Z r <dc-

Cap.?». . U 0
«cierem ipsum trhiquam e vulva exiens :
9 Quu m ponerem nubem indumentum «jus: öc caliginem cunabula ems ?
i,*> Quum di ff:egi pro eo terram decreto meo ; ö c apposui vectem,& valvas;
11 Dicens, hucusque venies,gc ne procedito : üc hic opponet se litui supcibi«flu- ctuum tuorum?
ii An unquam prascepisti matutino tempori ? notum fecisti aurorae locum
i$ Ut carperet oras terrae, quum excutiuntur improbi ex ea ?
»4 Ut eä murata sicut argilla sigillari; sisteremur isti,velut indumento obducto ?
,s llt prohiberetur ab improbis lux eorum ; & brachium elatum frangeretur ?
16 Pervenisii-ne usque ad profunditates maris i aut m penetrali abyssi inambulasti ?
t7 An revelata: tunc tibi porta: mortis, tut portas umbra: lethalis vidisti ?
t8 Oqnsiderasti-nc usque ad latitudines terra: ? indica,si nosti eam totam.
19 Quanam via itur.wbt habitat lux,3c tenebrarum ubi est locus ?
10 Quum perceperis horum unumquodque usque ad terminum suum ; Lc quum in> tellcxeris semitas domüs ejus ;
11 Noveris te jam tum natum fuisse ; & numero dies tuos este multos.
11 Pervenisti-ne ad thesauros nivis; aut in thesauros grandinis inspectionem habes ?
1; Qua: cohibeo ad tempus angustia: i ad diem copstictus,&belli.
n Quae nam tstv'u^uk in parces dissilit lux^dispergente euro super terram :
ic Quis dividit inundationi aqua: ductum ? 8c viam nimbo sonoro ?
16 Demittendo pluviam in terram vacuam viro ; in desertum,in quo non est ho-
17 Ur sitiet vastatum ,& pervastatum io- cum.e/fexatque productionem tenerae herba: ?
18 Est-ne pluviae patet) aut quis genuit
guttas roris? -
19 E cuius utero egressa est glacies ? aut pruinam cocii quis genuit ?
;o Tanquam lapide aquas abscondentes üe j quum superficies abyssi concrescit ?
An constringes de'ici-s Plejadum ? «ut lota Orionis dissolves ?
;i Educesne remotiora signa, quodque eempore suo ? aut Arcturum cum filiis suis

An cognoscis de statutis cccli ? an disponere pores dominatum eius in terra ?
$4 An tollere potes ad drniam nubem Vocem tuam; ut affluentia aquaium tegat te ?
An emittere potes fulgura,ut abeant ? an dicent tibi.ecce nos ?
Quis indidisset prascordiis sapientiam? aut quis dedisset menti intelligentiam ?
. V 7 Quis sapphirinsscfficit nubes sapientia ? Sc utres cccli quis prosternat 3
Ut perfusio sit fermentanda: terrae; ut conglu inentur gleba»?
C A V. X X X i x. Ad rei mAgnificcnti&m ebstupesu't Ijob.
B I. Cap.Tq*
a N venari pote» immanibus leonibus /Ipraedam,' aut catervam juvenum ieonuna explere potes?
I Quum incurvant se in atriis sui j ; con- sidentffi tugurio ad insidias ?
\ Quj,S comparat corvis escam ipsorum» quum pulli eorum ad Deum fortem vociferantur; aberrantibus penuria cibi ?
4 Possis-nenoscere tempus,quo pariunr rupicapra; ?quo enituntur cervae,observes?
$ Numcics menses,quo;complent? noscas tempus partus earum ?
6 Ut in curvent sese,pullos suos edendo distecent se : dolores suos emittant ?
7 Revalescant nati earum, cre.cant per agrum; egressi non revertantur ad eas ?
8 Quis dimisit feram amniallibcrum ; Sc lora onagri quis solvit ?
9 Cui disposui campestria pro domo e-
-ui ; & pio habitaculis ejus salsuginotam
terram. j
1? Ridet multitudinem urbis ; fragor«* I exactoris non exaudit.
II Explontum in montibus est pascuum ;
ejus: Lc post omnem viriditatem inquirit, !
u An volet unicornis servire tibi ? per- noctabitnead prasiepiatua ? 1
1; An ligares unicornem ad arationem i denso fune c us ? occaretne convalles poft ! rc ? j
»4 An fides ei,quia multa est vis ejus?aus relinquas ei laborem tuum ?
1; Credesne ei relaturum esse sementem tuam ; Lc in aream tuam collecturum ?
1 6 Alamnc pavonum exulccbundarn i 1
in pennam ciconia:, aut struthiocaraclo >
Um ? j
1- Qui relinquit terrae ova sua: Sc in j pulvere calesacitea ; ;
18 Oblitus pedem compreflurum esse fl- lud ; Lc bestiam agrestem proculcaturam dlud«
19 Dtw torrefaciens excludit pullos ejus ilienä opeia ; propter vanitatem laboris ejus ex incuria :
10 Quia destituit e:*m Deus sapientia ; ■ □eque impertiturus est ei istam inteiligen- :
21 Quo tempore in excelsum extollit se ; ! ridet equum,Lc sessorem e>us.
ir Datesoe equo robur ? an indueres collum ejus tonitru ?
An tremefaceres eum sicut locustam 3 i gloriam ronchi eius terrore ?
H Fodiunt pedes in convalle,& laetatu* prae virtute,prodiens obviam armis.
ic Ridet pavorem,neque consternatur; reque revenitur metu gladii* i6Contra se sqnsnte pharetra,splendente hasta & lancea.
17 in fremitu,& commotione fodit terram,neque consistit firmus,quum sonus tuba: editur.
iH Ad sonum tubasdicit.Ha ha he,quum «longinquo odoratur bellumjtonicru prin- tipum,& vociferationem.
ro An ex intelligemia tua pennisutituc accipiter ? pandit alas suas verius austrum ?
W Ast Jd pr*l'itutum tuum altu.r petic aquila 1 An cene anollit nidum suum ?
}i Rupem inhabitat,& immoratur » in scopulo rupis,& munitione;
;r Unde

Uncte pervestigat cibum ? in lorgin- quum oculi J ejus intuentibus.
;; Etiam pulli eius sorbentsanguinem- ;
Scubi sunt confosli,ibi est.
-4 Deinde respondensJehovaXjobo,di*
Sarisne? contra Omnipotentem co tr tumacem esse auenquAm : increpitor Dei respondeat ac istud-
z6 Itaque respondens ljob Jehovas, dixit :
\j En,vilis s\im,quid refponsatem tibi ? manum meam appono ad os meum.
; 8 Semel loquutus sum; sed non re spondebo : aut iterum; sed non pergam.
C3p.41.41.
CA P. X L. BebfmotFz fietulum providen-
tut,($ majtftatis su* inter bcfitAS proponit DfM.
I Taque respondens Jehova e turbine Ijo- bo,dixit:
i Accinge ounc üt vir lumbos tuosrquoc interrogabo te, notum fac mihi.
; An etiam irritum facies judicium meum ? condemnabis me.ur i ustus sts ?
4 Aut an brachium, üt Der fortis est,tibi' & voce, üt ipse,intonabis ?
5 Orna te jam excellentia,& sublimitate gloriaque,& decore indue te.
6 Disperge indignationes ira: tuae; Sc a spice quicquid est excellens,ac dejice illud.
7 Alpice,quicquid est excellens,deprime illud ; & contunde improbos loco suo 8 Absconde eosin ipso pulvere pariter faciem eorum obliga in abscondito.
9 Tunc etiam ego celebrabo te ; quoc servet te dextra tua.
10 Iam ecce elephantem, quem feci te- cum ; gut focnum, üt bos comedit:
11 Eccc jam,inquam,vis ejus in lumbi, eius e/t; estroburejusinumbilicoventrt ejus;
is Arrigit caudam suam similem cedro: nervis testium ipsius in ramosabeuntibus.
1 1 Osta ejus sunt viribus clialybeis ; artu» ejus vecti ferreo similes.
>4 Huic primario operi viaium Dei fo; tis ; qui fecit ipsum,adhibuit gladium ipsi-!
»s Quamvis proventum montes proserant ei ; Sc omnes bestia: rgri ludant ib>
16 Sub umbrosis cubat; in occulto arur- dinum.Sc cocni.*
[7 Tegunt eum umbrosa , quodque um bra sua ; cingunt ipsum salices ton entis.

18 En comprimit flumen,ut non festinet confideret se editurum este jardenem in- gressum in os suum.
19 An in oculis eius capiet eum quis quim : tendiculis perforabit nastim ?
C A P. X L I. LtviütbM,fl>ctulum protzt- denti*,& majestdiM D ei inter AquAtilia.
A N extrahas balaenam hamo < aut fune, i' quem dcmeisem lingua eius ?
2 An appones juncum naso e;us: uir spina perforabis maxillrm eius ?
\ An multis UtSriinpiid fE^pr«Ct»tio-
nibus ? aut alloquetur te ir.ollibu* - 4 An panget foedus tecum ? asumesean
tervum perpetuum 3 1
< Ludesoe cum ea canquam avicula ? aut lig abis eam pro puellis tuis?
6 Apparabiintne convivium ' propter eam socii ? divident eam inter mercatores?
7 An implebis harpagonibus cutern ejus? aut fascina piscaria caput ejus ?
4 Pone sup er eam manum tuam ; meminisse belli ne pergito.
9 En spes eius cApiend* mendax est: an
etiam ad aspectum ipsius hominis dejicietur ? Caput X L 1.
10 Non e/k ferox,qui excitet eam : quis ergo est,qui sistat se coram me ?
i i Quis praevenit me,Strependam? qule- quid est sub toto cocio,meum est.
12 Non silebo membra ejus.Öc sermonet» de viribus,Lc gratiam dispositionis ejus.
U Quis retegit superficiem vestis eius: cum geminis habenis suis quis accedat ?
14 Fores faciei ejus quis aperiat ? circt dentes ejus eft terror.
1? Excellentia »viribus scutorum ; circumclusa esi sigillo arctissimo.
16 Unum alteri tam prope sunt; ut ventus non possit intervenire illis.
17 Quodque proximo suo coharre:* continentia sunt ita, ut non sejungantur.
18 Sternutationibus eius splendet lux; Se quidem oculorum ejus ; vclut palpebrae aurora:.
19 Ex ore ejus vehit taeda prodeunt* scintilla ignis proripiunt fese.
20 E naribus ejus prodit fumus; üt aheni ferventis.&cortina:
sinuosi halitus e»us carbones incenderet; & flamma ex ore eius prodiret.
22 In collo ejus commoratur robur »Sc anteeam exsilit moeror.
2; Melandrya carnis ejuscoharenc,firma ejl jn se,non dimovetur.
24 Cor ejus firmum eff üt lapis; firmum, inqudm , ütfragmen nieta:.
25 Ab excellentia ejus tirr.ent fortes: metu confractionum se purgant,
26 Asfequentis eam gladius non consistet; hasta,telum,aut lorica.
2? Reputat üt paleam ferrum ; ut lignum putre chalybem.
28 Non fugat eam sagitta i in stipula« convertuntur eslapides funda:.
29 Ut stipula reputamur ballifl se lApidct,
& ridet ad vibrationem lancea:.
Subduntur ei ut acumina testacea ; substernit excisum in luto.
»1 Fervefacit tanquam ollam profundum? &rrare disponitur mortarium unguentarii.
;r Pest se lucidam reddit semitam ; putaret t/idfnsabysfo canitiem este.
N Non sunt in pulvere comparanda ei; qua: agantintrepide
?4 Quicquid altum est, despicit; estque
regina sUper omnes feras.
C A P.X L I i.Jjoti confeßio,fo UtAratAft t»* fbe,Ad^<que peccAtoi v> resipisrenttigloria» Espondens veto ljob Jchova:,dixitr - Novi te omnia poste ; neque averti te poste a cogitatione perfieienda ? QP’. S 'ste est,inqusl.qui occultat consilium inscite ? idcirco indico me non intellexisse ; mirabilia sunt supra me, adeo uv nequeam cognoscere. W
2 4 4 L-c-

PCaLi.t. PSALMUS. Psal.a.l.
4 Exaudi, quasso,dum ego eloquar:quod rogabo te,notum fjc milii,
s Auditione auri* audieram de te :nunc: autem oculu$ meus videt te. j
6 idcirco aspernor iüa »atque pocnitet' me; in pulvere & cinere.
7 Fuit autem poftquam eloquutus eflet Jehova verba ista apud Ijobum;ut ediceret jehova Eiiphazo, Theinanitae; accensa est ira mea in te,8c in duos amicos tuos,quia non estis ioquuti de me reste,ut servus meus liob:
8 Quamobrem nunc sumite vobis septem juvencos,septemque arietes^öc adite servum meum tiobum; ut offerendum curetis holocaustum pro vobis,& servus meus ljob oret pro vobis: nam vere personam eius accipiam; ut non asticiam vos poena fagitii.quia non estis Ioquuti recte dc me, Ut servus meus ljob,
9 Itaque abeuntes Eliphaz Themanites, & Bildad Schuchitcs,& Ttophar Nahama- thites fecerunt, quemadmodum edixerat i- psis Jehova : acccpitque jehova personam
10 Deinde Jehova restituit*quod captum fuerat Iiobo,quum oräfset pro amicis suis ; etiam auxit Jehova quicquid fuerat ijobo
11 Et convenientes ad eum omnesco- enati eiuSjöe omnes cognat* ejus,8e omne* familiares eius antea,comederunt cum eo cibum in domo ejus ; & condolentes ei consolati sunt eum,de toto illo malo,quod induxerat Jehova supra eum: ac dederunt ei quisque numum unum,fle quisque monile unum aureum.
12 jehova ergo benedixit fihiljobirna- gis,quam principio eius: nam fuerunt ei quatuordecim millia pecudum, & fex millia camelorum, 8c mille paria boum, milleque asm*.
i; Fuerunt etiam ei septem filii,& tre*
14 Quarum prim* indidir nomen Jemi» m* i nomen autem lecundx Ketzih* > fle nomen terti* Keren-lsappuc.
is Neque inveniebantur fecminx pul- chrx.ut filix 1'obi in tota illa regione ;
; quibus dedit pater carum poffefliones inter fratres earum.
16 Quumque vixisset liob postea cen* tum quadraginta anni*; Sc vidisset filios suos,& nepotes suos, quatuor generationi«
17 Mortuus est liob senex»8c fatur dierum.
!«^.'®!*E*9e*9I«6*3&S3e*9!®E®Ei*9&*9ä®e®e*äE*aB*K*e
Psalmorum Liber primus.
PSA t. !. Summum hominii Ionum: partitio bominum in ducu cUßes : piorumfä impiorum not<t,(y flatu*.
B EATUS e/t vir ille.qui non ambulat in consilio improborum.8c vi* peccatorum non insistit! ac in consessu derisorum non desidet:

2 Sed cujus oblectatio efl in lege Jehe- v«,& qui de lege illius meditatur inaecdiu, ac noctu.
; Est enim sicut arbor plantata ad rivos aquarum, qu* fructum suum edet in tempore suo, & cuius folium non decidit :ideo quicquid faciet,prosperabitur.
4 Non ita improbi/unt, sed sicutgluma, quam dispellit ventus. t
$ Idcirco non exsurgent improbi inii* lo judicio , aut peccatoies in coctu justo-
6 Nam agnoscit Jehova \iam justorum : ac via improborum peritura est.
V S A L. I 1. Onifli b oflci ,dignitases, officium (3 subditi.
Q Uare tumulruantur gentes 1 fle nationes meditantur inane ?
2 Sistunt se reges terras ,fle proceres consultant simul contra Jehovam , fle contra Christum eius.
; Dicens« , disrumpamus lora istorum ? fk proiiciamus a nobis denses funes isto-
4 Sedens in ccclis ridet? dominus subsannat eos:
s Tunc alloqueturcosinirasua, Sein X- flu ir* sun* perturbabit eos :
6 Dicit iacefte ego inungensregem meum,
pr*feciTzijoni monti sanctitatis me*.
7 Decretum enarraturus sum : Jehova dixit mihi,filius meus es,ego hodie genui
8 Pete a me,8t donabo gentes in possessionem tuam,fle fines terr* jus possessionis
9 Confringes istos virga ferrea,urvas fi- gulinum dissipabis eo*-
10 Nunc ergo reges,animadvertite ;e- rudiiionem percipite, 6 judices terr* :
11 Colite jehovam cum reverentia »Se exultate cum'tremore.
12 Osculamini filium, ut non irascatur,fle pereatis tn via, quum exarserit vel minimum ira eius: beati omnes,qui se recipiunt ad eum.
PSAL. IM. fujlos dormire sciure inter medios bojles.
Salmus Davidis,quem cecinit* quum fugeret metu Abschalomi »filii sui- 1 Jehova,quam multi sunr hostes mei; quarti multi insurgunt contra me ?
\ £H<am multi dicunt de anima mea,non efl ufiaTaluS isti in Deo plane/
4 At tu Jehova clypeus es circa me,gloria mea.fk extollens caput meum-
s Voce mea ad Jehovam clamanti »respondit mihi e monte sanctitatis suae ma-
6 Ego cubui, fle dormivi,expergefeci me; quia jehova sustentat me.
7 Non timebo a mvriadibus populivquaf circurrdisposuerim metrtto rj contra nie- _
8 Surge jehova,fac salvum me,Deusmi» qui percussisti omnes inimicos meos ma- xilis,& dent« improborum confregisti.

Fsal.M* MAIMUS,
9 Jehova: ejl salus ; fup«r populum tuum, sit benedictio tua maxime.
PSAL.
tiilH.
Vsal.6, 7 #
Primm psalmm panrten-
p S A L. IV. Quem prorfjJuTr) Deus feriet cum suti,&racrisicia ju/ltti«c.
M Agiflro symphoniae fidium, psalnfus Davidis.
2 Invocantem me exaudi,Deus justitias me«,in angusto dilatasti mihilo* um : gratiosus elto raihi,& audi orationem meam.
; Filii virorum,quo usque gloria mea i- gnominise sutu) a, esi ? dilecturi estis inanitatem? procuraturi mendacium summe ?
4 At a-nofeie« feparatim asseruisse Jeho- vam sibieum,quem benigne accipit,* Jeho- Vnm exauditurum , quum inclamavero i-
^ 5 Commovemini, Se ne peccetis: cogitate cum animo vestro, in cubili vestro,& quiescite,ut qui maxime.
6 Sac ificate sacrificia justitia: : 8e fiduciam habete in Jehova.
7 Milti dicunt, o/i quij efficiat,ut frua- mur bono: attolle super noi lucem faciei tuae Jchova.
8 indideris laetitiam animo meo majo- renvquam temporis,quo frumentum isto- rure,8c mustum illorum percipiuntur al> i p/tfcopiose.
g in pace simul cubabo,& dormiamicum ta Jchova solus facias.ut secure habitem.
P S AI. V. Precatur «mtra hosies jusiitU» ad quam contendit,
M Agilh o lymphoniae ad pneumatica in- sirum enta ,psalmus Davidis. z Dicta mea auribus percipe, Jehova ; considera meditationem meam:
; Attende voci clamoris mei,rex mi,& Deus mi ,* nam apud te orationem habeo.
4 Jehova, mane auditurus es vocem meam : mane disserturus sum coram te,&c speculaturus.
5 Nam non es Deus fortis,qui delectetur improbitate :non est commoraturum Apud te malum.
6 Non consistunt insani e regione oculorum tuorum : odisti omnes,qui operam dant iniquitati.
7 Perditurus es loquenrej mendacium ,* virum sanguinarium, & dolosum abominatur Jehova,
8 Ego autem instructus amplitudine benignitatis ruar ingrediar domum tuam : incurvabo me verius templum sanctitatis tuas cum reverentia tui.
9 Jehova, deduc me in justitia tua propter observatores nicos : complana coram me viam tuum.
io Nam non <il in ore illius rectum,intimum illorum asrumnas ,-sepulchrumaper- tum guttur illorum :lingua suä dolose blandiuntur.
it Reos fac istos : o Deus,decidant de consiliis suis : amplitudine defectionum istorum depelle istos,quia rebellant in te.
Et lactabuntur omnes se recipientes ad te,m seculunt canent,quos protecturus es; &. € ; Ulf.'bunt in te amantes nominis tui:
11 Q.uia tu benedicis justo, Jehova: facis, m benevolentia,tanquam uriibo,circumte-
■\ yjAgistro symphonias fidium,ad gravem JVlj^Tnpbortf^m - psalmus Davidis;
2 Jehova,ne in ira tua repaehendas me, neque in excandescentia tua castiges me.
) Gratiosus esto mihi jchova,quia languefactus sum ; cura me Jehova,quia con- tuibata sunt ossa mea.
4 Et anima mea conturbata est valde: tu ergo Jehova quo usque ?
< Revertere Jehova i expedi animant meam: salvum 'fac me propter benignitatem tuam.
6 Nam non ejl in ipsa morte recordatio tui; in sepulchro quis celebraret te ?
7 Defatigatus sum in gemitu meo,feci,ue naret totam noctem lectus meus ; lacrymi* meis spondam meam liqufcfeci.
8 Depastus est, ab indignatione oculut meus i consenuit inter omnes oppressore*
9 Recedite a me omnes,qui datis operam iniquitati; nam audit jehova vocem flejus mei:
10 Audit Jehova deprecationem meam i Jehova orationem meam acceptam habet.
it Erubescant, & conturbentur valde o- mnes inimici mei: revertantur, erubescane momento.
PSAL. vn. Jlh 4nim« inimitii ad d ei tuttUm itmfu£it.
O De mixta Davidis : quam cecinit Jeho* vas ad verba Chuschi,Binjeminitas.
2 Jehova Deus mi, ad te recipio me: salvum me fac ab omnibus persequenribu* me, & libera me :
l Ne abripiat tanquam leo animam meam ; dilaceret.nemine liberante.
4 Jehova, Deus mi, si feci istud : si est iniquitas isli in manibus meis :

? Si intuli malum colenti pacem mecum, qui expedire folirus sum quemque opprimentem me immerito :
6 Persequatur inimicus animam meam & assequatur ; conculcerque in terra auferens vitam meam : 8c faciat,ut gloria mea in pulvere habitet.iit qui maxime.
7 Surge Jehova in ira tua. extolle te gravissimo furore percitus in eos,qui rre opprimunt i Se invigilans, attendead me , judicium prascepisti.
8 Ergo catus nationum circumdet ce supra liunc in altum revertere.
9 Jchova jus dicit populis: judica me Jehova fecundum iustttiam meam, Sc fecundum integritatem meam pronuruid
io Deficiat quasso malum improborum, & stabilito justum: prout explorator ei animorum,& renum.Deus juste.
ii Clypeusmeus ejl in Deo» qui dat salutem rectis corde.
i2 Deo vindice justi $ & Deo forti dete- stante quotidie.
i \ Si non converraiurimpro!>t*f,gladium suum ac/et; arcum suum adduxit,Lc/agit- i tam aptavit ei:
i 14 Denique in eum aptavit aimalethi-
Z f fera:

dki.7.?.§.
fera; sagittas suas, in fervidos occupatu-
i; Ecce parturiet vanitatem ; üt concepit laboiem,ita mendacium pariet.
16 Cisternam fodit, & excavavit eam dejecit ea se, in fovea operaturus opus
i y Redibit labor eius in caput cius; & super verticem eius injuria eius desten-
18 Celebrabo Jehovam secunditm justitiam «jus ; &psjlUm nomini Jehova; ex celsi.
PSALM!.
Psol.g.ic.
P$AL. VI l I. vci beneficentia in i. hominem prodicatur.
*KiiAgjstro symphenias ad jiat/onem Git- 1 »Ithacam, psalmus David ts.
i Jehova,domine noster, qu-m magnificum esi nomen tuum in universi» terra,rui exponis super coelestem decorem tuum ?
I Ab ore infantium, & lactentium fundatam disposuisti laudem, propter hostes tuos,ad compescendum inimicum,fle uito«
4 Quum respicio ccclostuos, opus digitorum tuorum : lunam fle stcll;s,qu:s sta«
; Quid efl mortalis,quod rremor sts ejus' *ut filTus hominis,qubd visites eum ?
fi Minorem quidem fecisti eum paulisper Angelis: sed gloria,fle majestate coro- nasti eum;
7 Praefecisti eum operibus manuum tuarum . omnia posuisti sub pedibus ejus :
8 Greges, 8 c armenta quotquot sunt: ctiämque bciri.-s agrestes;
9 AveS cocii,6c pisces maris* quicquid permeat semitas marium.
10 jehova domine noster,quam magnificum est nomen tuum in univei sa terra }
P S A L. I y.. Psalm M eucharijtUw pio Tn-
sone in viCroia adeptione.
\ iAgistvo symphonia: acut* ad media- IVlnam,Psalmus Davidis.
i Celebrabo,Jehova,ex toto animo meo; «narrabo omnia mirabilia tua operti.
) L«tabor,& extiltobo in te ; psallam nomini tuo exce’se :
4Revettentes inimicos meos retrorsum, corruere,& peiiie a facie cur.
5 Nam exercuisti, jus meum, & causam meam ; sedisti in solio,o vindex justitia?.
6 Increpuisti gentes, perdidisti improbum ; nomen istorum delevisti in fecula sempiternr.
7. O inimici,consummata? sunt vastitates in «ternum,fle civitates exstirpasti scilicet: istorum,istorum .inquam,memoria periit.
8 At Jehova in feculam sedebit, comparans ad Judicium felium suum :
9 Et ipse judicaturus orbem juste;jus dicturus nationibus rectissime :
10 Eritque Jehova edita arx tenui ; edita arx tempor ; bus,quii>tM esi in angustia.
11 Itaque fiduciam habebunt in te,qui -noverunt nomen tuum: quia non derelinquis quaerentes tc Jehova :
12 Psallite jehova:. qui sedet Tiijone : lumciate in populosi es gestas eius.
1; Eum,qui reposcit sanguinem c«de fusum, horum recordari; non oblivisci clamoris pauperum afflictorum ;
14 clamantium, gratiam fac mihi jehova» respice afflictionem meam,iUatam ab osoribus meis; exaltans me c portis mortis ;
,; ut enarrem universam laudem tuam in portis fili® Tziionis : exultem in salute tua, dicens ;
16 Demersas sunt gentes in foveam ,quam fecerant ;ad rete, quod absconderant captus est pes earum..
17 Notum se fecit Jehova judicio,quod exercuit,quum suo ipiius facto illaqueatus est improbus : rem meditandam summe.
18 Retro agemur improbi td sepul- chrum usque; omnes gentes obiit» Dei,
19 Non enim oblivioni unquam tradendus est egens ; exspectatio pauperum non peritura est in perpetuum.
20 fiurge Jehova, ne roboret se mortalis: judicium subeant gentes coram fecie tua*
21 incute jehova timorem e.s vehe- irenrislime; agnoscanr gentesse mortales
1 * S A I. X. Contra malitia fraudere, & vim precatio,liberatiomfque confidenti.
Q Uarc jehova absistis in longinquo ? jua- rt ce occultas temporibus ,quibtnsurcM jji angustia ?
2 Superbia sua improbus fervide perft- qaitur pauperem afflictum ; deprehendantur in cogitationibus, quas comminifcun-
> Nam laudat improbus animam suam in desiderio ipsius : & quaestum facienti benedicit,irritat Jehovam.
4 Improbi in elatione vultus fu!,non inquirere 5 nullum «jJcDcum.haeJuntomncJ cogitationes ejus.
5 Munit® sunt vi® eius quocunque tempore,altissime absunt judicia tua 'A conspectu ejus : quicunque sunt hostes ejus,in ecS favilla incendium facir.
6 Djcir cum animo suo,non dimovebor; u! ä «täte se non fore in malo.
7 Execratione os eius plenum est , frau- dibürque, 8 c dolo ; subest linguae eius molestia, & vanitas.
8 Desidet in specu villarum,in latebris» occisurus innocentem: oculi ejus contra defectum viribus delitescunt.
9 Insidiatur in latibulo, sicut leo in tugurio suo, insidiatur ad rapiendum pauperem afflictum; rapturus pauperem affli- ctum,trahendo eum in rete suum.
10 Atterit se,incurvat se ; & procidit mnnbrfi robustis su/s, tanqnamfi ejfcnt de- festa viribus.
Dicit tum animo sUo, oblitus est Deut sortis; abfconditfaciem suam,non respicit unquam.
11 Surge Jehova, Deu* fortis attolle manum tuam : ne obliviscaris pauperum affti-
N Quamobrcm irritat improbus Deum? dicit cum animo suo, te non reposcuu- rum ese ?
»i Visum estttbt,quum ru molcflistm, fle indignationem intueris , reponere manu tu*: iuT fidei committit se delectus viribus ; pupilli cu el adjutor.
15 Fran«

ksal.io.ii.ir.i?. PS A
»s Frange brachium improbi» & mali i inquire tn improbitatem ejus, donec non invenias amplius.

16 Jehova rex sempiternus est,perierunt , gentes e terra ipsius,
17 Desiderium mansuetorum exaudivisti Jehova: confirma animum horum, ad* verte auÄ) tuam;
,8 Vindicando pupillum, & attritum ; ur non pergar amplius eum violenter exagitare mortalis e terra.
1' S A1. XI. Ad improborum consoitia
non exeundum »quid male t><n ibunt.
\ i Agisiro symphonia:, ode Davidis : Ad iyljehovam me recipio, quomodo dicitis aninias me se, emigra e monte vestro avicula ?
r Nam ecce isti improbi adducunt arcum, aptant sagittam sium nervo ; ad jaculandum in caligine contra homines restor corde,
; Quum fundamenta ipsa destruentur, quid fuerit operatus justus?
4 Jehova in templo sanctitatis fu«, Je- bova cujus folium ist in caelis»cuius oculi vident,cuius palpebras explorant filios hominum ;
5 Jehova justum explorati improbum vero,Se amantem violenti» odit animus
6 Depluet super improbos prunas, i- gnem, Se sulphur : ventusque proi ellostssi- mus portio calicis eorumfuturus e/i.
7 Nam justus Jehova,qu» «usta fune diligit i rectum aspicit vultus ipsius.
IMt. Pfähl $. 14.1 f.i*.
} Qub usque reposriturus sum consilia in animo meo, moerorem in corde meo de die? quo usque attollet se inimicus meus contra me ?
4 Intuere, exaudi me Jehova,Deus mi: illustra oculos meos : ut non dormiam dor- mitionc mortis:
< Ut non dicat inimicus meus, pt.Svalul ei; hostes mei exultent, quum dimoiul
6 Ego enim in benignitate tua fiduciam habeo, exultec animus meus in salute tua: cantabo Jehov*,quum bono affecerit me.
PSAL. XII. Hominum verba immunda e{se,Deiver6 veibutn purgatisiimum.
M Agistro symphoni« ad gravem sym• pbv'irdm,Ina Imus Davidis.
i Da salutem Jehova, nam desiit beneficus; nam defecerunt veraces ex filiis hominum.
? Vanum loquuntur alter cum altero >la
bio b]andttiarum4rtjjn?,duplice corde loquuntur.
4 Exscindet Jehova omnia labia blanda $ linguam grandiloquam :
5 Eoj qui dicunt ; lingu* nostr» jus obtinebimus , labia nostr.» penes nos sunt: quis esset dominus nobis ?
6 A vastatione pauperum affictorum, ab exclamatione egentium jam exsurgam, dicit Jehova : locabo in salute /üum,m quem favilla incendium improb-M fecerit.
7 Dista Jehov* dicta purasunt: argentum purgatum in catino lectissimo terrae, defascatum septies.
8 Tu Jehova servato eos; custodito eorum quemque 'a generatione istainsecu- lum ;
9 in qua circumquaque improbi obambulant i quum extollitur res vilis inter filios hominum.
PSAL. X IV. Gemitu* Tziioni* super
humant genu Ü conuptiontm. tl j Agisiro symphonia:,ode Davidis: Di- IVIcit stultus cum animo suo,non tftDeus: corrumpunt,abominandam quamque actionem perpetrant,non eji,qui faciat Donum:
i Jehova e coelis prospectat supersilio* börninum ; ut. videat an fit uUt<w,qui intel- ligat,qui exquirat Deum.
$ Unusquisque recessit, omnersimul putidi facti sunt ; non c/l,qui faciat bonum,non. est vel unus.
4 Annon sibtsuntconscii omnes, qui o- peram dant iniquitati, quod exedentes populum meum,edunt panem, Jehovamnon invocant ?
< Ibi expavescunt pavore; Quia Deuj adest generationi iustr.diims;
6 Consilium pauperis nfHicti pudefacie- tis,fcil’cet,quia Jehova est receptus eius.
7 O st quis det e Tiiione salutem Jistae- lis: reducente Jehova reducem turbam populi fui ; exultabic JahaKob ; lactabitur Jisrael.
PSAL. XV. Vera Ecclesia sempiterni membra describuntur.
P SalmuS Davidis: Jehova, quiscommo- raturus est in tentorio tuo ? cuis habitaturus in monte sanctitatis tu* ?
2 Qui ambulat integre, exercerque justitiam : ac loquitur veritatem ex animo suo .* $ Non obtrectat lingua sua,non afficit proximum suum malo ; & opprobrium non effert in propinquum suum :
4 In cuius oculis conremrus est reprobus ; timentes vero Jchov* honorat: iu- ratus in damnum suum,noti tamen erutae.
5 Pecuniam suam non exponit focnori,8c munus contra innocentem non accipit i qui facit ista,nunquam
PS A L. xill. Precatio huminii luttan~
th contra peccata,
1/1 Agistro symphoni*,pfolmuiDavidis.
^ • * i 2 * 4 5 6 7 8 9 Qu** uique Jehova? oblivisceris
rrei in Eternum ? quo usque abscondes faciem tuam a me ?
P s A I. XVI. lu/h confugium, «onsor- tium,^x sortio.
I Nsignisode Davidis : Serva me, Drttf fortis.nam me recipio ad te: aDicis Jehovie, dnmitup: meus es ; bonum meum non esionditu u* penes te;
; Sanctis, qui in terra sunt, & magnifici* collatui M es i iis,in qutbui cjj tota oblectatio niej.
4 Horum multiplicantdolotes.qut alium dotant: non sum libaiurus libamina istorum ex sanguine j neque aitumtui us nomina eorum in labiis meis-
C Jehova,portio piaidii mei, & poculi mei: tu sustentas foriem meam.
6 funiculi accideiunt mihi in locis a* raocniC-

mocniflimis, etiam posfeflio est elegantifli ma,qu<« obtigit mihi.
7 Benedicam Jehova»,qui dedir consilium mihi: quo audore etiam per nocte* erudiunt me rener mei.
8 Propono mihi Jehovam jugiter ; quia • dextera mea r/l,non dimovebor.
9 idcirco laetatur animus meus. Lc exui- rat gloria mea: etiam caro mea habitat fe-
10 Quia non es derelicturus animam meam in sepulchro : neque expositurus eum,quem benignitate prosequeris ut videat corruptionem.
11 Notam facis mihi semitam vitae : satietatem gaudiorum in conspectu tuo a- manissimorum : dextera tuä, in asteinita-
Psal.,8.
cantici hujus» qua die eripuerat Jehova eum e manu omnium inimicorum ipsius,Sc e manu Schaulis:
i Et dixit; Ex intimis visceribus diligam te,]ehova, firmitas mea.
; Jehova,petra mea, & propugnaculum meurn,& liberator meus;Deus fortis meus, rupes mea,ad quam me recipiam ; clypeus meus, & cornu salutis me* j editus locus
4 Laudatum invoco Jehovam, & ab inimicis meis fervor.
5 Circumdantibus me doloribus mortis z & torrentibus hominum nequam perterrentibus me;
6 Doloribus fepulchri circumeuntibus me j occurrentibus mihi tendiculis mortis :
7 in ipsa angustia mea invoco Jehovam,
P S A L. X VI I. Dci/Mim.*o bommufii & ad , D ' um meum vociferor : exaudite ra ...i.,..;,...« (.«^1.,« r templo suo vocem meam, & vociferatio

mea coram eo petvenit ad aures ejus
contendent* tum hostibu».
O Ratio Davidis ; Exaudi Jehova justi tiam,attende ad clamorem meum,aurem pratbe orationi m cx y quam habeo absque labiis dolosis.
z A facie tua jus meum prodeat: oculi tusvideanc, quat recta sunt.
\ Quum exploraveris animum meum, visitaveris de nocte j probaveris me. noi invenies; qu»d cogito, non transgreditur os meum.
4 Ad opera humana tnstttuenda ; ex verbo labiorum tuorum,ego observo semitas effractoris.
5 Contine gressus meos in orbitis tuis ; ne dimoveantur pedes mei.
6 Ego invoco te,quia exaudis me, Deus fortis: inclina aurem tuam ad me, ausculta sermonem meum.
7 Separa benignitates tuas, o,qui fervas recipientes se ad dexteram tuam ab insurgentibus.
8 Serva me tanquam nigrum pupilla: o- culi: umbra alarum tuarum absconde me ;
9 Propter improbos,qui vastant me,* inimicos meos capitales,qui cingunt me.
io Adipem suum obesant j ore suo loquuntur superbe;
ii Gressum nostrum nunc circumdant nobis: oculos suos adjiciunt declinando in ‘
W i2 Similitudo cujusque est tanquam leonis, appetentis rapere ; & velut juvenis Iconis,residentis in latibulis.
ia Surge Jehova, anticipa faciem eius; prosterne eum, eripe animam meam gladio
tuo ab improbo:
14 Ab hominibus eripe manu tua,Jeho- va.ab hominibus e mundo,quorum portio est in hac vita, quorum ventrem imples recondito tbesduro tuo : satiantur filii, & relinquunt excellentiam suam infantibus
it Ego in justitia videbo vultum tuum : satiabor , quum expergiscar similitudine
8 Et concutitur.ac movetur terra,fundamentaque montium commoventur; concutiuntur autem,quum ira accenditur ei.
9 Ascendit fumus per nasum ejus, & i- gnis ex ore ejus consumens, prunae ardentes ab eo /um:
10 Et demittens coe!um,descendit $ cum non caligine sub pedibussuis :
11 Et insidens Cerubinis, volat,volitat-
P S A L. X V 111 . Ca men Davidti laudativum ,subfinem*vit<t eJitum (tonstansi“ pinitio,eu< ha>isttÄ,& prophetia.
M Agistro symphoniae, se: vi Jehovas.Da- vidis : qui eloquutus est Jehov« verba
que super alas venti:
11 Disponit tenebras latibulum suum, circa sc tugurium suum tenebrosas aquas, densitares superiorum nubium.
i \ A splendore,qui est ante eum,nube$ e>us densae transeunt; grando & prunae igneae.
14 Tonante in coelis Jehova,& exceiso edente vocem suam ; grando,& prunae i- gneae ;
1 ? Ita emittens sagittas suas,dispergit illos : defulgura jaculans,fundit illos.
16 Conspiciuntur etiam imi alvei aquarum, 8e revelantur fundamenta orbis habitabilis ; increpatione tuä Jehova, flatu spiritus nasi tui.
17 Mittens ex edito,assumit me,extrahit me ex aquis multis:
18 Eripit me ab inimico meo valentiore; Lc ab osoribus meis,quum robustiores sunt
9 occurrunt mihi in tempore calamitatis meat; tum est Jehova pro scipione mihi.
:o F.e educit me in lacum ; liberat me, quia delectatur me.
si Tribuit mihi Jehova secundum iusti- tiam meam ; secundum puritatem manuum mearum restituit mihi.
ts Quum observo vias Jehova:, neque improbe averto me a Deo meo ;
s? Quum omnia judicia eius in conspectu meoTunt, & statuta ejus non amoveo a me.
»4Denique,quum sum integer coram eo Lc caveo mihi ne inique agam ;
»S Restituit Jehova mihi secundhm ju- üifiam WM s fecundum puritatem ma- nuummearum coram oculissuis.
ift Cum benigno benignum tc exhibes ; cum vito integro integrum te exhibes;
27 Cura

27 Cum puro purum ce praebes; at cum perverso eluctaris.
r8 Quia tu populum afflictum serva* ; oculos vero elatos dejicis:
« r- Quin tu illustras lucernam mejam : Je- 'hova.Deus meus splendentes efficte tenebras meas.
zc> Per te enim transcurro turrroam ; 8 c per Deum meum transtilio murum.
;« Huius Dei fortis integra e/1 vj:a,sermo Jehovas purgatissimus e/l: clypeuis est o» mmbu5,qui sc recioiunt ad eum.
Nam quis e/t Deus prasrer Je hovam ? Se quis rupes prasterquam Deus riofter }
^ Hic Detis fortis ejl,qui accingit me rubore.Se reddit integram viam meam :
}4 Disponens pedes meos tanquam cervarum } ut in excellis meis statuat me :
;5 Docens manus meas praelium ;adeo lit frangatur arcus chalybcus brachiis meis.
Nam das mihi clypeum salutis tuae, dexteraque tua sustentat me; & mansuetudo tua adauget me.
$7 Dilatas gressui meo locum meum; neque vacillant malleoli pedum meorum.
$8 Persequor inimicos meos.Sc assequor eos: neque reverror,donec consUmsero eos.
?9 Frango eos adeo,ut non pofflnt exsurgere cadentes sub pedibus meis.
40 Accfngis enim me robore ad bellum ; prosternis insurgentes in me sub me.
41 Et inimicorum meorum exponis mj- hi cervicem ; ut osores meos exscindam.
42 Voci ferantur,sed non </i,qui senet, ad Jehovam,sed non exaudit eos.
4$ Itaque contundo eos tanquam pulverem coram vento ; üt lucum platearum frio
04 Liberasme a contentionibus populi : disponis me in caput gentium ; populus, quem non noveram,serviunt mihi;
4? Ad auditionemaurisobediuntrrihi: alienigenas mendaciter fe dedunt mihi:
46 Alienigenas decidunt,& horrescunt c conclavibus suis.
47 Vivit Jehova.Sc benedicta rupes mea: quapropter'exaltetur Deus salutis meas.
48 Deu* ille forris.qui prasstatultiones mihi; Lc adducit pnnulos subter me.
49 Liberans me ab inimicis meis : etiam lupra insurgentes in me exaltasti me; a viro violento eripuisti me.
$0 Idcirco celebrabo te in gentibus,Je- hova ; & nomini tuo psallam :
st Magnificam praestare salutem omnimodam regi suo: 8c exercere benign ta* tem erga unctum suum; erga DavidemLc erga semen eius usque i n seculurp .
V $ A L. XIX. 5A>o/.i?)4tur< {jurati*. \ i Agistro symphonias, psalmus Davidis. IVI 2 Coeli enarrant gloriam Dei fortis, Le opus manuum eius indicat expansum
; Dies ad diem eructat sermonem , & nox ad noctem ostendit sciencian-,,

4 Non ejt sermo,neque verba e U ; Sc sine hv> intelligitur vox eorum.
; IU totam ternam prodcunrc ^Uncatione eorum,simul ^odierunt in extremitatem orbis habitabilissermones eorum ; rsc quo Soli disposuit tentorium in »is.
Psal. 19 20. ii,
6 Nam est tanquam sponsus prodiens e thalamo suo ! l»tatur tanquam robustus de* cursurus\iam.
7 Ab exiremitatc < aslorum exortus eius» & revolutio eius ad extremitates eorum est: nec eji ,quod abscondatur a colore ejus.
8 Doctrina Jehovas integra est.restikuenS animam: testimonium Jehovas verax, sapientiam afferens imperito.
9 Mandata Jehovas sunt recta,laetificantia animum r 'prasceptum Jehovas purum, illustrans oculos.
10 Reverenria Jehovas munda.consistens m sempiternum ; judicia Jehovas sunt ipsa veritasMcta sunt pariter:
11 DSieratifflma,df//derslbi7ior4 auro,8c quidem auro purgatissimo quarrpiurimo;ac dulciora meile,& quidem acccto meile.
12 Tum me servum tuum corrmoncfa- ctum istis ; in horum observatione tfle emolumentum magnum.
r; (Nam errores quis intelligat J) rre, tnqu4m,ab occultis absolve:
14 Tum a contumaciis subtrahe servum tuum,ne dominenrur in me ; tunc integer, Sc insons ero a defectione magna.
is Sint accepti sermones oris rrei,& meditatio animi mei coram te : Jchova tupes mea &redemtormj.
PS A I. XX. Precatio pro rege in expeditionem proficisetnte.
\yj Agistro symphoniae,psalmus Davidis. sy*- 2 Exaudiat te Tehova tempore angustias ; te in edito coliocetnomen Dei Taha- kobi: 3
; Mittat auxilium tuum e sancto , Le c Txiione fulciar te.
40doretur omniamunera tua, Se holocaustum tuum in cinerem redigat, üt quum ma-
s Det tibi ex animo tuo,& totum tuum consilium implear.
6 Canamus de salute tua.Lc in nomine Dei nostri vexillis utamur: impleat Jeho- va omnes petitiones tuas.
7 Jam agnosco Jehovam servare unctum sUum , exaudire eum de coelis sanctitatis suas; ex summa fortitudine,salute dexterae
8 Hi curruum.Se illi equorum ; nos vert> nominis Jehovas Dei nostri recordamur. >
9 illi incurvant fe ,&cadunt: nos vero furgimus,8cconststimus.
10 Jehova setva ; rex ipse exaudiat nos, quo tempore invocabimus.
P S A L.X X I. C lori a R egit,quem Deus con-
Agistro symphonias,psalmus Davidis. r Jehova,de robore tuo laetatur rex, & de salute tua quam exultat valde /
Z Desiderium animi eius das ei; pronun- ciatum labiorum eius non avertens, maxi*
4 Quin prasvents eum benedictionibus boni; imponis capiti ejus coronam auri purgatissmi.
c Vitam periit abs te, dedisti cuetfam longitudinem dierum in seculum,8c sempiternum,
6 Magna cst gloria ejus per salutem tuam
dc-
PSALMUS.

Pfal.ii .i.i. PS A
decus Scmalestatern posuisti in eo.
7 Ka«i disposuisti illi b';nedictionesJn sempiternum, exhilaravisti eum laetitia a facie tua,
8 Quoniam ipse rex confidit Jehovas, ideo fiVtus benignitate excelsi.non dimovebitur.
9 Assequeris manu tua omnes inimicos tuos,dex:era tua assequeris osores tuos.
10 Disponis eos ut fornacem ignis,tempore faciei irata: tuse j Jehova irä suä absorbet eoi.quasi consumar eos ignis.
tt Fructum eorum e terra perdis,8c semen eoi um e filiis hominum:
11 Quoniam intenderunt tibippialum; commenti sunt cogitationem, nM poslunt
i; Nam ponis eos uf/uttumulum ; nervis tuis aprarasssl£itf<w jacularis contra faciem eorum.
14 Hxalrare Jehova robore tuo j cantemus,& psallamus fortitudinem tuam.
M/
PSAL. XX I I. Paslionale propheticum.
A Agiftre symphonia: ad primam auro- iram,psalmus Davidis.
2 Mi Deu* fortis, mi De^fortis, quare dereliquisti rre, longinquus i salute mea! d veibisrugitus mei ?
; Deus mi ,quare invocantem me inter- d'u non exaudis? & noctu f?nx>r4ntt,non e/lsilentium mihi ?
4 Atqui sanctus es, permanens perfecta
laus simae',is: * 1 * * 4
5 Tibi confisi sunt majores nostri: confisi sunt,& liberasti eos,
6 Ad te clamaverunt,8: erepti sunt i tibi confisi sunt,nec puduit eos.
7 At ego Jum vermis, ac non vir ; opprobrium hominum,8c contcmtus populo.
8 Omnes videntes me subsannant me ; diducunt Ubium,movent caput.
9 Devolvit se ad Jehovam (inquiunt) liberet eum eripiat eum,quandoquidem de« lectatureo. .
10 Cum tu yis.qui eAxisti nie ex utero: faciens, ut securus agerem ad ubera matris
11 In re reiectus sim ex vulva ; tnde'ab utero matris mesDms fortis meus sis:
ii Ne procul absis a me, dum angustia propinqua est,dum nemo est adjutor.
1; Circumdant me juvenci multi ; robusti juvenci Bafchanis cingunt me.
14 Dilatant contra me os suum: tanquam leo rapiens,& rugiens.
is Sicut aqua effundor, & disparant se ©mnia ossa mea: est cor meum simile cerat, tiquefirin visceribus meis.
16 Aresci: ut testa vis mea,& lingua mea adharer faucibus meis; & in pulvere le- thali collocas me:
17 Nam circumdederunt me canes, cslC* tus maleficorum circumvenerunt me > foderunt manus meas,Sepedes meos.
18 Enumerare possem omnia ossa mea:
ipsi intuentur,respjciunc in me.
19 Partiuntur vestimenta mea inter se,St pro induMkkW meo projiciunt sortem.
10 Tu ergo Jehova,ne procul absis : vir* ius mea rd auxilium meum festina.
t M t . PftU22.2j.24,
it Eripe 1 gladio animam meam,a cane unicam meam.
12 Serva me ab ore leonis ; & a cornibus unicornium,exaudiens me.
11 Enarrabo nomen tuum fratribus meis » in media congregatione laudabo te ;
24 Di<ens,timentes Jehova: laudate eum, totum lernen JahaKobi honorate eum ; Qt timete ob eo to’rum femen JisraÜlis.
Quia non spernit, neque abominatur c-fHictionem afflicti,neque abscondit faciem suam ab eo ; sed quum vociferatur ad 1- pl‘um,exaudit.
26 De bonii obventuy ii 3 tc sutura est laus mea in congregatione mulu: vota me» persolvam coram reverentibus eum.

27 Comedent mamueti,& saturabuntur ; laudabunt Jehovam quserentes eum : vive» animus vester in sempiternum.
18 Recordabuntur,& converrentur ad lehovam omnes fines terras ;& incurvabunt se coram te honorem exhibentes omnes familiae gentium.
19 Quoniam Jehov* est regnum ipsum, & dominium habet in gentes.
jo Comedentes incurvabunt seseomne» pingue» terras, coram eo procumbent quicunque descendunt in pulverem j qui animam suam in vita non conservaverit.
Ji Horum semen colet eum,accenscbuur Domino in quaque aerate.
;i Advenientes annunciabunt justitiam e : us, populo nasciruro , ipsum exercere e:m.
FSAF. XXIII. P cui pastor educens o- ves in pistua, jbique eat custodiens,& inde domum itducens.
P Salmus Davidis: Jehova pastor meus est, non posum egere.
2 ln caulis herbidis facit,ut recubern.se- cundum aquas lenes deducit me:
\ Animam meam quieram efficit,ducit rre per orbitas justitiae i propter nomen
4 Etiam,quum ambularem per vallem le- thilis umbras,non timerem malum, quia tu mecum es: virga tua,Scpedum tuum,ipsa consolantur me.
c Instruis coram me mensam e regione hostium n,eorum: delibutum reddis unguento caput meum, poculum meum exu-
6 Nihil nisi bonum, & benignitas pro- sequentur me omnibus diebus vitas me*: Lcquietus ero in domo Jehovae, quamdiu longa erum tempora.
PSAL. XXIV. Incola montis Dei .
D Avidis psalmus, Jehov* est terra, & quod implet eam ; orbis habitabilis, Lc habitantes m eo.
i Nam ipse super maria fundavit illam,
8c super flumina stabilivit illam.
I Quis ascensurus est ia montem Jehovae, & quis staturus in loco sanctitatis ejus ?
4 Innocens manibus » & purus animo; qui non effere ad vai*tatem animam suam» neque iurar ad fraudem :
< Is reponat benedictionem a Jehova, 8 e juliinama Deo salutis fu®*
. 4 U*c tst generatio requuemium eum :
1 qu*-

, quasrentium faciem tuam^nmitioJahaKo- bi,summe «ju-ercm/um.
7 Attollite portae capita vestra,& attollite vos ostia seculi ; ut ingrediatur rex glo-
'i 8 Quis fjt iste rex glori»? Jehovarobu- , ftisl:rnus»& potentissimus; Jehova poten- l'tistimus bellator-
9 Attollite portae capita vestra, attollite ! tnqudm,ostia seculi,ut ingrediatur rex glo-
10 Qui s est iste rex gloriae ? Jehova exercituum; is est rex gloriae,summe.
j PSAL. XXV. /njFrust/o ad beathudimm. De Davidis j ad te, Jehova animam meam attollo, i Deus mi» in te confido»ne erubescam ne exultentintmici mei de me.-'
I ; Etiam ulli expectames te,ne erubescant:
I erubescant,qui perfide agunt immerito.
4 ViaS tuas, Jehova,notas fac mihi; semitas tuas doce me.
5 Fac ut incedam per veritatem tuam, &
! doce me ; nam tu es Deus salutis meae; te exspecto totum diem.
6 Recordare miserationum tuarum, Je-
i hova, Se benignitatum tuarum ; eas ä fetu* lo este. . ,'
7 Peccatorum pueritiae meae,& defectionum mearum ne recorderis: pro benignitate tua recordare mei tu,propter bonitatem
, tuam,Jehova.
8 Bonus & rectus Jehova e/l,idcirco docet peccatores viam:
9 Facit, ut incedant mansueti ex jure,& docet mansuetos viam suam :
' ro Omnes semitae Jehova: benignitas,8c fides »»custodientibus foedus ejus,& testimonia eius.
it Propter nomen tuum,Jehova,condonabis igitur iniquitatem rrieam : nam ma»
11 Qualis futurus est vir ille,qui reveretur Jehovam, docentem ipsum,quam viam
i; Anima eius in bono pernoctabit,& femen ejus haered’tario jure possidebit ter-
14 Arcanum Jehova: adest reverentibus ipsum, & foedus ejus,ut experimento tefie-
1 ? Oculi mei igitur ad Jehovam rejpidunti quia ipse educit e reti pedes meos.
16 Respice ad me, & gratiam fac mihi ; quia solitarius,Ac pauper sum.
17 Oppressiones animi mei dilatant sc : ab angusti’S meis deduc me :
18 Aspice afflictionem meam,& laborem meum > & condona omnia peccata mea.
19 Aspice inimicos meos,quia potenrio- res sunt; 8c odio violento oderunt me.
20 Serva animam mean>, Sc eripe me,ne «rudescam,quia recipio me ad te.
21 integritas, & rectum custodiant me ; quia exspecto te.
22 Redime,Deus, Jisrre’lem ab omnibus oppressionibus eius.'
P S A L. XXVI. Gloria ton/ conscienti*. De Davidis. Judicem meum age Jehova,quoniam ego in integritate meä am-
IMI. Hal-nS^r.
bulo ; & Jehov* confido, me non vacilla-
2 Proba me Jehova,& tenta n<e ; examina renes nieosiöc animum meum :
$ Kam benignitas tua coram oculis meis efi,8c indesinenter ambulo in veritate tua :
4 Non sedeo cum hominibus vanis,& cum distimulatis non convenio;
5 Odi congregationem maleficorum , 3 : cum improbis non sedeo.
6 Ljyo in innocentia manus meas,& circumeo altare tuur.i Jehova :
■? Personando vocem 'gratiarum actionis,& enarrando omnia mirabilia tua.
8 Jehova , diligo habitaculum domus
tu» locum,tabernaculum gloria: tu*.
9 Ne aggreges, penes peccatores animam meam, & penes viros sanguinarios vitam meam;
10 Quorum in manibusfcelus, quorum dextera plena est corruptionis muneribus.
11 At ego inintegritare mea ambulo: redime me,& gratiam fac mihi.
11 Pede meo consistente in plano,in congregationibus benedicam Jehova:.
PSAL. XXVII. Studium uniui necessarii proponitur imitandum.
O De Davidis; Jehova lux mea.St salus mea est.a quo timerem ? Jehova robur vita: mea: est,a quo expavescerem ?

2 Belligerantibus contra me maleficis ad exedendum carnem meam,hostibus meis.Se mimicis meis in me ; ipsi corrunt.Le conci-
z di metarentur contra me castra,non timeret animus meus: si infulgeret contra me bellum,hac re ego securus estern.
4 Unum petii a Jehova , id ipsum requiro; ut consideam in domo Jehova: omnibus diebus vita: mea:, ad videndum amoenitatem Jehovse, Sc inquirendum in templo
s Nam abscondit me in tugurio suo» tempore adversitatis » abdit me in abdito tentorii fui,in rupem attollit me;
6 Jam vero extollitur caput meum supra inimicos meos , cfreumstantes me; ut sacrificem in tentorio ejus sacrificia clangoris, canam,& psallam Jehov».
*7 / udi Jehovame'voce meä clrmantem; gratiamque fac mihi>& exaudi me.
8 Tuum illud ,requirite faciem meam,cogitat animus meus; faciem ruam , Jehova, requiro.
9 Ne abscondas faciem tuam 'a me , ne avertas in tYdservum tuumrauxilium meum fuisti,re deseras me,neque derelinquas me, Deus salutis meas.
10 Nam pater meus,&mater mea derelinquunt me,sed Jehova recipiet me.
ii Doce me, Jehova,viam tu-'m, & deduc me per semitam planam ; propter observantes rre.
12 Ne tradas me desiderio hostium meorum : nam consistunt contra me testes mendaces ■ & qui spirat violentiam :
i} Abrepturi me, risi crederem, mefrui- Mirum bonitate Jehov*,in terra viventium.
14 Exspecta JcliOVum ? confirmare,fit for- tific.ibit animum tuum : itaque expecta Jehovam.

PSAL. 28.

rraWR.s^la. ISAlMUS. . ,
p q a r VVPT.I im-l S Psallite Jehov *>quoe l pse bcnigniraie
P «• i. X * VI '*• Ktl"»""«" 1 «" ' m pl osequitur St celebrate ad memoriam
ftorum wimnatur. | «jus-
O Dc Davidis;Tc, Jehova.intlamc,rupes mea , nc surdum agas Aversus a mc; ut non,si murus ens,^ aversui a me,consimilis fiam descendentibus m sepulchrum.
i Audi vocem deprecationum mearum , dum vociferor ad te ; dum attollo manus meas ad adytum lanctitacis ture.
; Ne trahas me penes improbo$,& penes operarios iniquitatis ; loquentes pacem cum proximis suis , malitia obtrncnir in animo eorum.
4 Da istis secundum opus ipsorum, 8csecundum malignitatem actionum ipsorum: secundum opus mannum ipsotum da «is , redde retributionem suam eis.
5 Quia non animadvertunt ad opera Je- hovac^Bc ad factum manuum eius; destructurus est eos,non autem exstructurus eos.
6 Benedictus fit Jehova , quia exaudivit vocem deprecationum mearum ;
7 Jehova robur meum,8e scutum meum > cui confidente animo meo,adjuvor ; idcirco exultat animus meus, ut cantico meo celebrem eum.
8 Jehova robur istis,& robur maxime salutare est Christus illius. i
9 Seiva populum tuum »& benedic possessioni tuae: pasceque eoi, ac extolle cos usque in secutum.

r S A L. X X I X. Votii Dei tfiiceuttM pr<edis<ttur.

P Salmus Davidis.Cedite Jehov*. filii fortium ; cedite Jehov* gloriam,& laudem,
» Cedite Jehov* gloriam nominis ejus, incurvate vos honorem exhibentes Jehov* iudecoro sanctitati».
; Vox Jehov* supra aquas, "*ox Pfi for tis gloriosi intonat . vox jehov* supra aquas mulcas:
4 Vox Jehov* pocemer,\ox Jehov* dc-
e Vox Jehov* confringit cedros , perfringit etiam jehova cedros Libani :
6 £c facit,ut exsiliant licut vitulus , Libanus,& Schinon.ut pullus unicornium.
7 Vox Jehov* cadit flammas igni«.
8 Vox Jehov* dolore afficit desertum , dolore afficit Jehova desertum Kadeschj.
9 Vox Jehov* facit,ut pariant cer»'* , & denudat silvas: verüm in remplc suo eloquitur totam gloriam suam.
io Jehova m diluvio sedebat ; & sedet Jehov* rex in seculum.
11 Jehova robur populo suo dat»Jehova benedicit populo suo cum pace.

fSAL. XXX. T» fjlfti<tm ve)ti in dium.

P Salmus Davidi» , canticum dedicationis dormis illius.
2 EXtollam te Jehova : quoniam evexisti me , neque Iztitia affecisti inimicos meos
; Jehova,Deus mi, vociferantem ad te , curasti me :
4 Jehov- »eduxisti efepulchro anim;im meam ; conservans me vivum,ne descende- reminscpuichrum.
6 Quum momento suit in ira sua, vita i adtji benevolentia ejus: vesperest divertetur fletus,mane adesi cantus.
Nam ego dicebam in tranquillitate mea,non dimovebor in seculum :
8 Jehova , benevolentia tua constituerat in monte meo robur,te abscondente faciem tuam,fui conturbatus.
9 Ad te , Jehova , clamavi; & Jehovam deprecatus süm.dicenJ ;
10 Qu;d lucii ei it in sanguine meo,quum descendam in foveam j an celebrabit t» pulvis? nunciabitneveritatemtuam ?
11 Audi Jehova,& gratiam fac mihi ; Jehova,esto adjutor mihi:
J i2 Convertisti planctum meum in choream mihi j solvisti cilicium meum ,Sc ac* cinxisti me laetitia *
Eji; Ut psallat tibi gloria , ac non conticescat,Jehova,Deus mi, in seculum celebrabo

PSAL. XXX i. Fx procedenti liberationi spem i-oncipit aflhtlM fatur* redemtionis.

\ a Agistro symphoni*,psalmus Davidis.
IVI ; Ad te, Jehova,me^rerjpjo,ne erubescam in seculum : iustitia tua libera me.
; Inclina ad me aurem tuam , cito eripe me : esto mihi rupes robusta ; locus munitissimus ad servandum me.
4 Nam petra mea,& munitio mea esjita- que propter nomen tuum agito me,& deducito me.
C Educito me e reti, quod absconderunt adveisum me; quia tu robur meum er.
6 In manum tuam depono spiritum meum ; redemisti me , Jehova, Deu< fortis ,
7 Odi eos,qui observant vanitates vanis- 1
sunaS: nam ego in Jehova confido» |
8 Me exuitaturum, & l*taturum benignitate tua . quando aspexeris afflictionem meam,agnoveris angustias anim* me* :
9 Ac non tradideris me in manum inimici i sed statueris in lato pedes meos.
10 Gratiam fac mihi, Jehova, nam angustia r/l mihi; contabescit pr* indignatione oculus rreus,anima mca,&: venter meuS;
11 Nam deficit moerore vita mea.Sc anni mei gemi'u : labefactatur poena iniquitatis, quam patior : virtus mea,& ossa mea contabescunt.
ii Apud orrnes hostes meos sum probi o,& apud vicinos meos valde, ptrvotique notis meis; aspicientes me foris,evagantur
i j Oblivione sepelior ab animo, üt mortuus :sum üt instrumentum perditum.
14 Nam audio infamiam i mu cis, metum circu'rquaque ; consultando simul ad» versusme, de intercipienda anima mea co» gtcari'. , .
1? Ego vero in te confido, Jehova;dicens : Deu« meu» es.
16 In manu tua tempora mea sunt; eripe m« i manu inimicorum meorum ,& a ptrse- , quehrikuS me.

17 Fac, ut luceat facies tua supra servum tuum,serva me benignitate tua.
18 Je-

TftMMM?
PSALMI.
,8 Jehova,nc erubescam,quandoquidem invoco te: erubescam improbi »exscindantur d.Jrfnsioi in scpulchrum.
19 Muta reddamur labia mendacia quL Joquumur contra justum duriter »cum elatione ficcomemtu.
10 Quam multa est bonitas tua, quam recondis reverentibus re /operaris erga eos, qui se recipiunt ad te , coram filiis horni*
11 Abdis eos in abdito praesentias tuas,ab «lationibus virorum: abicondis eosintu- guiio a contentione linguarum.
22 BenedictusJit Jehova; quia mirificam reddit benignitatem suam erga me, ut in civita e munita soüofdnsme.
a; Ego quidem dixeram in festinatione mea .excisus fuma conspectu oculorum tuorum.: veruncamen audisti vocem deprecationum mearum »quum vociferarer ad te.
24 Diligite Jehovam omnes,quoS beoi
mne opus ejus constans:
? Amat justitiam,8c judicium : benignitate Jehoyas plena est terra.
6 verbo Jehova: coeli facti funr,Sc spiritu oris ejus totus exercitus eorum :
.7 Congerit quasi cumulum aquas maris , disponit m theiaurisabyssos.
8 Timeant ä Jehova omnesinco/* terras; ab ipso rn«suant omnes habitatoresorbis,
9 Nam ipso dicente est,qu»cquidfst: ipso prxeipiente existit.
10 jehova irrirum facit consilium genti um, infiingir cogitationes populorum:
11 Consilium ycrit Jehova? in seculum consistit; cogitatiunes animi ejus in »sates lingulas.
12 Beata gens illa,cuius Jehova Deuse/ 1 ; populus,quem elegie in pofiessionem sibi.
1; E casiis intueiur Jehova »videt omnes filios hominis;
1+ E loco habitationis su«B , prospicit in
«nirate prosequitur ; fideles custodientem ' omnes habitatores cerr*:
Jehovam , öcrependentem excellentissime facientem res magnificas.
2^ Confirmamini, & fortificabit animum vestrum; omnes,qui speratis Jehovam.
PsAL. XX Xii. Psalmus pcemtfntialM i
1 $ Formator pariter cordis eorum,animadvertit ad omnia opera eorum. .
16 Non est rex,qui fervetur multitudine copiarum,potens non eripitur multitudine virium:
Mendax est equus ad salutem,& multi«
JVrund M. ^ tudine roboris fui non liberat/ejjbrcm.
D Avidis ode didascalica. Beatus levatus a 1 18 Ecce oculus Jehova? atttndtt ad ti- defectione, cujus tectum est peccatum : f mentes fui: ad expectantes benignitatem 2 Beatus homo , cui non imputat Jehova I ipsius *
q. .i.i.u r . .AM m .a j. - 1
iniquitatem, & cujus spiritui non inest dolus.
; Quum silerem, inveterascebant offa mea ; in rugitu meo ioto die.
4 Nam jnterdiu & noctu gravis erat super me manus tua ; convertebatur praelian- sislimus humor meus in siccitates »stivas maxime.
C Peccatummeum notum faciam tibi» & iniquitatem meam non tegam ; (inquie- bam) Confitebor defectiones meas jehov»; &>tu sustulisti poenam peccati mei maxime.
6 Propter hoc oraturus est te, quemcunque benignitate prosequeris,quo tempore obvenerit (in inundatione aquarum multarum,ad eum non pertingent,tanrum)dicm$:
7 Tu latibulum es milii, ab angustia custodito me: cantionibus liberationis circumdato me maxime,
8 Erudiam te,dedocebo te, quä via ambulaturus sis,consilium dabo,anent, in te ocu-
9 Ne estote ur equus, ut mulus,expejres int«Uigenciä:cujus os frasnq.deh.'btnä constringendum est,ne appropinquet ad te.
,V Magni dolores jum improbo : qui autem fiduciam habet in Jehova, benignitas circumdat cum.
it Lateamini in Jehova, Sc exultat« justi: & cantate omnes recti animo.
9 Ut eripiat!* morte animam eorum, Sc vivos confervet eos in fame.
20 Anima nostra prasstolatur Jehovam; auxilium noftrurr.,& scutum nostrum est.
21 Nam in colattatur animus noster,quia nomini sancto ejus confidimus.
22 Sic benignitas tua,Jehova,supernoSi prour exsnectamuste.
PSAL. XXXIII. Catahxuroperumi'S.
Initia SpirituAlii.
C Antäte justi in Jehova ; rectos decet laudatio.
2 Celebrate Jehovam cithara ; nablio, desachordo pfjjjite ej ;
r Canit« ei canticum novtirrJ * optime pulsat« cum clangore.
4 QJfia «ctum est verbum Jeh-ov», fko-Jaraa'c dier.amar frui bono J
PSAL. XXXIV. -A Iphab-tbum dogmati- cum ad justiti« amantes.
O Df Davidis , quum mu tastet speciem luam coram Abimelcco ; eoqu« ipsum cxpel’ent« .ablistet,
2 Benedicam Jehovae omni tempore ; jugiter laus eius eirt in ore meo.
j in Jehova iactab/c se anima mea ; audient mansueti, ßc laetabuntur;
4 Dirum, magnificare Jehovam mecum, & extollamus nomen ejus pariter.
5 Quaesivi Jehovam,At exaudivit me ;ac eX omnibus pavoribus meis eripuit me.
6 Qui intuentur in eum, 8e confluunt;vul- tus eorüm ne erubeferntjed dicant:
7 Iste pauper invocavit, & Jehova exaudivit; ac ab omnibus angustiis ejusscrvj- vit eum.
8 Castra metantur angeli Jehova? circa timentes eius , & eripit ecs.
9 Gustate & videte bonum este Jehovam: beatus vir ille,qu/ te recipit ad euii».
10 Timete jehovam sancti ejus ; quia non est penuria timentibus eum,
11 Juvenes leones pauperantur, atque esuriunt: quatrentes autem Jehovam »non indigent ullo bono.
11 Agite filii, aulcultt je mihi; reverentiam Jehova? docebo vos.
1; Quis est vir ille , qui delectatur vita » ‘amae Alt i.amat frui bonn 2
14 Cu-

L5rl.;4,;f. t PS A
14 C ustodi linguam tuam » malo ; & labia rua„ne loquantur fraudem.
15 Recede ä malo, 8 e fac bonum; require pacem,& sectare eam.
16 Oculi Jehova; ad justos , 8 c aures ejus ad vociferationem eorum attendunt:
17 Irata vero facies Jehovx ad facientes malum, ut exscindat e terra memoriam eo-
* 18 Clamantes ,Aor Jehova audit, & ex omnibus angustiis ipsorum eripit illos.
,9 Propinquus ejl Jehova fractis animo: & contritos spiritu servat.
20 Muic* /unt afflictiones justi; sed ex omnibus illis «ripic eum Jehova,
21 Servans omnia oslaejus: unum ex illis r.on frangitur:
22 At morte afficit improbum afflictio & qui oderunt justum,disperduntur.
z\ Redimit Jehova animam servorum suorum ; neque disperduntur ulli recipientes se ad eum.
PSAL. XXXV. Psefmtw precatori** pio impetrandaaUco ope contra boftts.
O Pe Davidis. Contende Jehova adversis contendentes mecum,'impugna impugnantes me.
2 Prehende scutum.aut clypeum ; ac surre in auxilium meum :
; Ht exsere hastam,fltprarclude persequentibus me ; dic animas meas,salus tua sUm.
4 Pudefiant,& rubore perfundantur quaerentes animam meam: agantur retrorsunr & erubescant machinantes malum meum.
r Sint sicut gluma coram venio»angelo Jehovae impellente.
6 Sit via eorum tenebrosa,& lubricissima ; & angelus Jchovas persequatur eos 7 Quandoquidem immeritb abscondunt mihi ttv fovea rete suum,immeritb fodiunt foveam contra animam meam:
8 Eveniat ci vastatio nescienri,ut rete i- psius, quod abscondit,capiat eum ; ad va stationemdecidat in illam.
9 Sic anima mea exultct in Jehova; gaudeat in salute eius.
10 Omnia ossa mea dicant> Jehova.quis est par tibi ? eripiens pauperem a valentio- re eo ; pauperem,ingu.im,{k egentem a di- ripienteeum?
11 Insurgunt testes injurii, quorum non sum conscius, ca repetunt a me :
11 Rependunt mihi malum pro bono orbitatem animae mea;:
1; Quamvisego,aegrotantibus illis ,utens pro veste mea cilicio ; affligerem jemnio animam meam, & oratio mea in sinum meum rediret:
14 Tanquam ad proximum, tanquam ad fratrem mihi indesinenter itjrem, tanquam lugens matrem atratus curvaiem n;e.
19 Quum vero claudico, laetantur congregantes se ; congregant se apud me loripedes, ut non animadvertam ; lacerant,ac non silent:
16 inter hypocritasfrtfctos sanniones faceti ; frendentes contra me dentibus suis.
17 Dofhint f quamdiu aspicies? reduc animam ineam a vastationibus eorum/a juvenibus leonibus unicam meam : iQ Celebrabo tc in congregatione mul-
L M I. . PsaMf.t&i*
ta,in populo frequenti laudabo te,
19 Ne lastemur de me,qui mihi sunt inimici fallis de causis: qui odeiynt me immeritb,ne nictent oculo i
20 Non enim pacem loquuntur : sed contra quietos ierr» res fraudulentissimas excogitant:
ai Et dilatant contra me os suum : dicentes,euge,euge,videt oculus noster.
21 Vides Jehova, ne sileas > Domine, ne longe absis ä me.
2; Evigila,8c expergiscere ad judicium meum : Deus mi,8c Domine mi,ad contentionem meam.
24 Judica me fecundum justitiam ruam* Jehova,Deus mi ; & ne laetemur de me.
25 Ne dicant cum animo suo,euge,anima nostra ; ne dicant,absorbuimus eum.
26 Pudefianr,& erubescant simul gaudentes de malo meo : induantur pudore,&i- gnominia.qui magnificant fe contra me.
27 Cantabunt,& laetabumur,qui delectantur justitia meäjdicenrque jugiccr;magnisi- ectur Jehova; qui delectatur pace fervi fui;
28 tt lingua mea enunciabic justitiam tuam,toto die laudem tuam.
P S A L. X X X V I. in fe bomo ms-
se> is qudm beatus,quando ad D eumfe
te risit.
M Agistro symphoniae: Ode servi Jeho- V*. Davidis.
2 Dictum defectionis ad improbum, in intimo cordis mei ejt, coram oculis ejus non efje pavorem Dei.
3 Blandiri eum sibi in oculis suis, quum assequitur iniquitatem fuam,qu4 odio habenda ejet.
4 Verba oris ejus vana» At dolosa /knt: desinit adhibere incelligenciam ad benefaciendum.
5 Vanitatem cogitat in cubili suo ; sistic se se in via non bona : malum non spernit.
6 Jehova,in coelis tjl benignitas tua, fides tua usque ad superiores nubes :
7 Justitia tua instar montium maximorum ; judicia tua tnjW abyssi magna;: homines,St jumenta confervas, Jehova.
8 Quam pretiosa e/t-benignitas tua» Deus ; quum filii hominum ad umbram a- larum tuarum sesc recipiunt A Uberrime explentur pinguedine do- tr.us tu«, & de torrente deliciarum tuarum bibendum das eis:
1 c Quandoquidem penes te e/t fons vitae,in luce tuafruamur luce.
11 Protende benignitatem tuam erga cogoofcentes te,& justitiam tuam erga rectos animo.
ir Ne aggrediatur me pes superbi, & manus improborum ne inducat me ad ab* errandum e 6 :
1; Ibi cadunt operarii iniquitatis, it* im^rlluntus.ut non possint turgere.
S A I. XXXVII. Prosperität impiorum cum forte /u/forum confertur.
O Ve Davidis. Ne accendaris ira propter nruieftcos; ne Invideas facientibus ini- quitaifem : . , _ ..
1 JNain» sicut focnum , cito succidentur»
ut viridi»; teoet* littb*

HaM 7 . PSA
; Confide in Jebova, &fjc bonum ; inhabita terram,& pascere side :
4 Et oblecta te in Jehova ; quidabitti- bi petitiones animi tui.
5 Devolve super Jehovtfffi viam tuam, & confide in eo ; nam ipse efficiet:
6 Proserens tanquam lucem jufiitiam tuam,Lc jus tuum tanquam meridiem.
7 Acquiesce Jehov*,& indesinenter exspecta eum : ne_ accendaris irä propter prosperantem via sua,propter viruna efficientem cogitata.
8 Absiste ab ira, & derelinque excandescentiam i ne accendaris irä ; saltem ad malefaciendum.
9 Nam malefici exscindentur;exspectantes vero Jehovam, jpsi hasreditario jure posfidebunt terram.
10 Et adhuc paululum ; plane non erit improbus , quod fi consideraveris locum ejus,non exstabit:
it Mansueti vero hatreditario iure pofii- debunt terram, & oblectabunt se in multitudine pacis.
11 Cogitante improbo contra »ustum, & frendente adversus tum dentibus suis.

i; Dominus ridet eum; quia videt advenire diem suum.
14 Gladium eduxerint improbi,&adduxerint arcum suum,ad dejiciendum pnu- perem, & egentem, ad mactandum rectos
15 Gladius eorum intrabit in cor eorum, & arcus eorum confringentur.
16 Bonum esi parum, cuique iusto, plus quam, copiujud improbis multis.
17 Nam brachia improborum confringuntur : sustinet autem justos Jehova.
>8 Agnoscit jehova tempora integrorum ; adeo ut possessio eorum in seculum futura fu,
iQ Non erubescant tempore malo, sed diebus famis saturentur:
2o Dum improbi pereunt, 8 e inimici Jehovae, üt quajpretiosa sunt in agnis : üt h 4 c consumuntur in funium abeuntia, consumuntur »jl/.
r, Mutuo accipit improbus,sed non potest reddere; justus vero gratiam facit, &
22 Quia benedicti ab illo hatreditario jure posfident terram : maledicti vero ab illo exii induntur.
2; A jehova pressus viri statuuntur, cujus delectatur via.
24 Quum cadit,non dejicitur; quia Je- Jiova sustentat manum ejus.
,r< Puer fui,etiam consenui: sed non vidi justum ita derelictum, ut semen ejus quasreret panem.
26 Toto die gratiam facit, & mutuat, & femen ejus in benedictione ejl.
27 Recede ä malo,& fac bonum : sic habita in sccu'um :
28 Nnm Jehova 3mat jus,neque derelinquit, quos benevolentia prosequitur ; in i'e- culum conservatur: semen veso improborum exscinditur.
19 |usti h<ereditario jure possidebunt terram', Lc habitabunt in «ternum super
io Justi* <n/wf oj medicatur fapicncjam,
'■ PsaLl 7 .j8.
& cuius lingua loquitur jus.
5« In cujus animo tsl lex Dei fui,pes eyM non labascit greflibus suis.
Speculamc improbo adversus justum ,& quserente morte illum afficere.
si Jehova non derelinquit illum in manu istius; neque linit euir, condemnari* quum iudicarur.
?4 Attende ad Jehovam, $c observa viam ejus j tum extollet te ad possidendum terram sure baereditario,excidium improborum videbis.
J 5 Vidi improbum magna vi erumpen- tem ; L. se se explicantem, tanquam arboc Indigena virens.
MDcinde pr*teriit,8c ecce non erat am- pliuSi nam quaslivi cum,sed non inventus est.
j? Observa integrum, Scaspsce rectum, finem tsliut viti esse pacem :
;8 Defectores veio perdi pariter, finem improborum exscindi ;
?9 Nam salus justorum ä Jehova csl, ro- bur eorum tempore Lngusti* ;
40 Et adjuvat eos Jehova,ac liberat eos: liberat eos ab improbis,ac seivat eos,quia recipiunt se ad ipsum.
l'SAL. XX XVIl 7 . Psalrrw'tertiufpa-
: niitritirtiM.
Salmus Davidis ad recordandum.
2 Jehova,ne in feivente sta tua arguas me,aut in excandescentia tua castiges me.
; Nara sagitta tua sl/te infixa sunt in me,ßt demisisti super me manum tuam.
4 Non esi integritas in came mea,propter detestationem tuam: non csl pax in ossibus meis propter peccatum meum.
; Nam iniquitates mea transscendunt caput meum ;ut onus grave,graviores sunt, quam pei ferre queam.
6 Putruerunt,contabuerunt rumices mei» propter stultitiam meam.
7 Distorqueor, incurvor pervalde ; tot» d:e atratus pergo ;
8 Quia ilia mea plena sunt vilitate,adeb uc non sit ulla integritas in carne mea.
9 Debilitatus, 8c attritus sum pecvalde, rugio pr« fremitu animi mei.
10 Domine, coram te esi totum desiderium meum ; & suspirium meum ä te non est cbscondicum.
11 Cor meum palpitat, derelinquit me virtus mea ; Lc lux oculorum meorum, etiam ipsi nonsunt penes me.
ia Amici mei,8c proximi mei e regiorre plag® me* subsistunt, dc propinqui mei e longinquo absistunt.
1; Tendunt vero laqueos, qui qu*runc animam meam; Lc qui requirunt malum meum, loquuntur asrumnas, & dolos toto die meditantur.
14 Quos ego tanqnam surdus non audio. Se tanquam murus non aperiens os suum ;
, 5 Sed sum tanquam is,qui non audit, Se in cujus ore nonsuntargun enta :
16 Quia ce.Jehova,exspecto; ut tu exaudias, Domine Deus mi:
17 Quiadi<.o,i*iistndum,utnon lajtentuc de me; nutante pede meo,contra me magnificent se :
»8 Si ego ad claudicationem compara-
Aa 1 ius

rsai; 8 .;q- 4 o. VSA
tus sucto; 6c dolor mtusfutrtt coram me
jugiter. ...
ig Quandoquidem iniquitatem meam indico, losicitus sum de peccato meo :
10 inimici autem mei vivi roborantur multiplicamur, qui oderunt me falsis de causis.
11 Et reddentes malum pro bono,adver- fantur mihi ; eo quod sector bonum ;
ii Ne derelinquas me,-Jehova : Deus mi, ne longe absis a me.
r; Festina ad auxilium meum, Domine salus mea.
PS AL. XXX 1 X. 5 tudrumlm"u<</i^«nd>t' <l l ^ adducit ad cognitionem fuiip/ius, unde ronses)io,i2 oratio.
M Agistro symphoniae,Jeduthuni» psalmus Davidis.
iDiXerum - 3 observabo vias meas,ne peccem lingua mea: servabo circa os meum capistrum,tantisper dum improbuseiitco ramme.
\ Obmutueram taciturnus,silebam etiam a bono ; sed dolor meus incruaesccbat.
4 Incalescente vero animo meo in me in meditatione mea exardescente igne > loquutur sum lingua mea,dicens;
i Fac, utexpericr, Jehova,finem meum mensura dierum meorum, quid sitexpe- jiar,quam durabilis sum. t
6 Ecce, palmares disposuisti dies meos, & tempus meum, üt nihil ejt coram te; profecto omnimoda vanitas omnis homo est, qudntumvü constitutus maxime-
7 Profecto per imaginem praeterit vir, profecto .n vanum perstrepunt; congregat »juij]»i<irn,ied nescit,quis recepturus sit ea.
tS Sed jam quid exspecto,Domine ?spcs mea in te est.
g Ab omnibus defectionibus meis eripe me,probro stultis ne exponas me.
io Obmutesco, non aperio os meum: quia tu fecisti.
i »Remove a me plagam ruam,a conflictu manus tuae ego desicio;

1 1 Si reprehensionibus pro iniquitate ca JWgares quempiam »dissolveres,sicut tineam, quod inest ci desiderabile : profecto vani- ras est omnis homo maxime.
i; Audi orationem meam, Jehova,& cla- iroiem meum ; aurem adverte ad lacrymas meas,ne surdum agas: quia peregrinus sum coram te, inquilinus uc omnes majores
14 Desiste a me, ut recreem me; quum nondum abeo,ut non ampliusjim,
* SAL. x L.psutmuf propheta m, justi fiam Christi ab illa,qua ex lege est. "•stinguens .
■\ A Agislro symphoniae,Dav is psiitmus. AVI a Constanter exspectavi Jehovam, <jui inclinans ad me, audivit vociferationem meam ;
; Et educens me e]acu tumulruoso,e luto cccnoso ; statuit super petram pedes meos,fumavit gressus meos:
4 Denique indidit ori meo canticum novum, laudationem Deo nostro: videntes multi reverebuntur,& confident in Jchova,
4ticentc$.
(Beatus cft vir ille^qui ponis in Jchova,
LMI. . . Pfal.40Ht.
fiduciam sqamjneque respicit ad superbos, aut declinantes ad mendacium.
6 Tu multa praestas lehova,Deus mi,mirabilia tua, & cogitationes tuas erga nos : nemo recensendis iU par tibi; ii indicabo,
& eloquar,numerosiora sunt,quam ut enar-
7 Sacrificio, inquti, & munere non delectatus es, aurts perfodisti mihi: holocaustum, & oblationem pro peccato non expetivisti.
8 Tum dixi,ecce venio: in volumine libri scriptum est de me .*
q Facere voluntatem tuam, Deusmi,delector : Sc lex tua eff in visceribus meis.
10 Praedico lustniam in congregatione multa: et c« labia mea non cohibeo, jfeho- va,cunosti.
11 |ustitiam tuam non tego in animo
meo, ‘fidem tuam, & salutem tuam dico : non celo benignitatem tuam, Öcveiitatcm tuam congregationi multae. !
ii Tu Jehova,ne cohibeas miserationes tuas a me; benignitas tua, Uc veritas tua jugiter custodiant me.
1Z Nam circumdantia invadunt me mala innumerabilia; assequuntur me iniquitates ryere,adeo ut neqUeaui dispicere,numerosiores sunt capillis capitis mei; animus etiam meus derelinquit me.
14 Velis, Jehova.eiipere me ; Jehova,ad auxilium meum festina.
15 lMdcfiant,& rubore perfundantur pariter quaerentes animam meam ad perdendum eam; agantur retrorsum, 8c ignominia afficiantur,qui delectantur malo meo.
t6 Desolentur pro mercede pudoris fui ; qui dicunt de me,euge,euge /
17 Gaudeant, & laxentur in te omne» quaerentes te.de dicant jugiter, magnificetur jehova,amantes salutis ruar.
18 Sum quidem pauper,& egens,sed Dominus cogitat de me: auxilium meum,& liberator meus es,Deus mi,ne tardes.
P S A L. XLi. Beneficus in pauperes experitur Deum bcnejuum, «ir ab hostibus vindicatur.
\ A Agistrosymphctiiae,psalmus Davidis. AVI 1 Beatus, qui attendit ad attenua- tum.djVens.tempore mali liberabit eum Je-
; Jchova servabit eum, & vita: restituet eum, beatus reddetur in terra ; item, n* tradas eum desiderio inimicorum ejus:
4 Jehova sustentet eum, duumbentem in spondj languoris: totum cubutum ejus ex morbo ejus mutaveris.
5 Me dicente, Jchova,gratiam fac mihi, fana animam meam,quia peccavi tibi:
6 Inimici mei dicebant malum de me, quando morietur,Lc perierit nomen ejus ?
7 Quod si quis veniebar, uc inviserer, mendacium loquebatur animus eius, congregabat iniquitatem sibi: egressus foras, eloquebatur.
8 Simul contra me mulsitabant omnes osores mei,contra me cogitabant,quod estet malo mihi,dicentes:
9 Res nequistima tenaciter inhaeret ei,Sc quod decumbit,non amplius exsurget.
o Etiam vir colens pacem mecum, in qu»

quo confidebam, comedens cibum meudn, i > z Sed me,me,in< 7 udm»fustentabis in in* Justulit adversum me calcem. 1 tegritace mca,& restitues me coram te iit
ii At tu Jehova, gratiam fac mihi, fcculum.
suscita me,uc rependam illis: 1 14 Benedictus Jehova, Deus Jisraelis, k
, 12 Hac re expertus fuero,quod delectla- fcculo usque m seculum, amen, ite*
. ris me, quum non clanget inimicus m<«us I rum amen.
Psalmorum Liber fecundus.
P$AL. XLII. ZtlMcrgAVeum, collatio- ne sensus prdsinttt adprAteritum, efftrw siriiS'
Agistro symphonia in posteris Ko- rschi.ode didascalica, i Sicut cervus glocitat u/^frans ad alveos aquarum, sic anima mea giocitat 4- J^tYdns adre,Deu$:
; Sitiens est anima mea Dei, Dei fortis viventis; dicens: quando accedam, ut appaream in conspectu Dei;
4 Sunt mihi lachrymat me* cibo inter- diu.& noctu i dum dicitur mihi quotidie, ubi est Deus tuus ?
5 Haec recordans,effundo in me animam
meam: me fuisse transiturum in turba,gref* furum cum lilis ad domum usque Dei,cum voce cantus, & laudationis,multitudine fe-
6 Quid dejicis te» anima mea.Sc perstre- pis in me ? spera in Deo ; nam adhuc celebraturus sum eum, salutem omnimodam faciei eius.
7 Deus mi,in me anima mea dejicit se < propterea recordor tui e terra |ardenis,& Chermonitarum.e monte exiguo.
8 Abyssus abyssum inclamat ad sonum e- missariorum tuorum, omnes irrumpentes fluctus tui,& undae tu« super me transeunt;
9 Interdiu tamen amandaturus est Jehova benignitatem suam, & noctu canticum suum ad me oratione mea ad Deum fortem vitaem<aepf?j.<ti/o:
10 Dicam Deo forti, petra: me®, quare oblivisceris mei ? quare atratus incedo propter oppressionem inimici ?
11 Sica invadunt ossa mea, probro afficientes me hostes mei; dum dicunt mihi quotidie,ubi cssDeus tuus ?
ii Quid dejicis te, anima mea, St quid perstrepis in me? spera in Deo i & nam adhuc celebraturus
sum eum »omnimodam salutem faciei mea:,8cDeum meum:
PSAL. XLIII. Kiwdwanwio, frexul- t&tionis auctor Deui.
indica me Deus, Be stsscipe contentionem meam ; a gente non benigna, ä viro doloso,& iniquo libera me.
r Nam tu es Deus roboris mei, quare rejiceres me ? quare atratus indesinenter irem propter oppressionem inimici ?
? Mitte lucem tuam,& veritatem tuam • ipsas deducant me: adducant me in montem sanctitatis tu«e,& in ra bernacula tua •
4 Ut accedens 3d alrars Dsi; 2 d Pram for- tem, auctorem l*tissim*exultatiori»m«a 5 ; celebrem te cithara,6 Deus,Deus mi. i Quid dejicis te, anima mea» fle quid
perstrepis in me ? spera in Deo,nam adhuc celebraturus sum eum, omnimodam salutem faciei niegr.L Deum meum.
PSAL. X L i V. Ecclesia majorum doeu - m enti* confirmata escfossuhtr cum Deo de prtsenti statu.
M Agistro symphonia: in posteris Kora« chi: ode didascalica.
2 O Deus, auribus nostris audivimus# majores nostri narraverunt nobis,quod o- pus operatus sis temporibus eorum,temporibus priscis

_; Te manu tua gentes expulisse, & plantasse. ipsos: malo affecisse nationes, Se propagasse ipsos.
4 Non enim gladio suo hatreditario iu- re possederunt terram, & brachium eorum non dedit salutem eis: sed dextera tua.bra- chiumque tuum, & lux faciet tus> quia eras benevolus cis.
f Tu ipse ej rex meus, o Deus: praecipe omnimodam salutem sahalrobi.
6 Per te hostes nostros cornu feriemus ; pec nomen tuum conculcabimus insurgentes in nos;
7 Nam arcui meonon confido,aut gla* dius meus non est servaturus me.
8 Quum servaveris nos ab hostibus nostris, & osores nostros pudefeceris ;
9 Deum laudantes toto die, nomen tuum in seculum celebrabimus summe.
io Atqui rejecisti,& ignominia affecisti nos, quod non processeris cum exercitibus
it Fecisti,ut retro cederemus ab hoste,Se osores nostri diripiunt sibi:
ii Tradidisti nos üt pecudes cibarias,fle in gentes soarsisti nos :
i; Vendidisti populum tuum pro re vili» &non auxisti rem pretiis eorum.
,4 Exposuisti nos probro vicinis nostris, sanna:,& ludificationi circumstantibus nos.
15 PofUisti nos parabola: tegumentum in gentibus,agitationis capitis m nationibus.
16 Toro die ignominia mea obverfatuc mihi Se pudor faciei mere obtegit me ;
17 Propter vocem probro afficientis,8e blafphcmi »propter inimicum,&ultorem fui.
18 Totum hoc evenit nobis, nec rrnen obliviscimur tui,neque mendaciter agimus % contra' focdu< tuum.
19 Non t gitur retrorsum animus noster, aut declinat gressus noster ä semita tua.
20 Quamvis contriveris nos con/ccto; m locum cetorum, Se obtexeris nos lethaü
21 Si obliti fuissemus nominis Dei nostri, Aa } ane

aut expandissemus manuS nostras ad Deum
fortem extraneum:
21 Nonne Deus pervestigasfet istud ? quum ipse cognoscat abscondita animi.
r; Sed propter te occidimur quotidie; «stimamur üt pecudes mactandas.
24 Evigila,quare dormires Domine ? ex- pergiscere.ne rejicias in aeternum.
iC Quare faciem tt^am absconderes? oblivisceréris afflictionis noltr<e,& oppressionis nostrae r
26 Nam dejecta est in pulverem vita nostra, adhaeret ttrrae venter noster.
27 Surge ad auxilium nobis, & redime ros propter benignitatem tuam.
P S A L. X L V. Epithalamium Cbaju, te Spons4 c)'M.
M AgiI.ro symphonia: in posteris Kora- chi ad hexachorda, didascalicum canticum amicarum.
2 Ebullit animus meus verbum bonum; dicturus sum ego poemata mea de rege,lingua mea, te stylo,ut scriba promius.
; Multo pulchrior effectus es filiis hominum ; infusa est gratia labiis tuis ; pro- pcerea benedixit tibi Deus m feculam- 4 Accinge gDdium tuum super femur,6 rcbustissime igladium gloriae cuat.&deco-
s Et decore tuo prospere equita cum verbo veritatis,8t proloquere iultitiam : Lc ede documenta tui terribilibus^/lis dexte-
6 Sagittis tui* acutis populi sub te procident,ex animo^rorjdcnt inimici regis.
7 Solium tuum,o Deus,in seculum,& sem- pirernum,sceptrum rectum tsi sceptrum re-
^ 8 Dilexisti justitiam,8c odisti improbitatem, propreren unxit te , 6 Deus,Deus tuus oleo gaudii pras consortibus tuis.
q Myrrha,Sc fantalis, casiaque omnia ve ftimenta tua: prodeunt# e templis eburneis, prae iti. qui lattificant te,
10 Filia: regum inter charas tuas: collocata est coniux ad dexteram tuam cum insigni auro Ophirio.
11 Audi filia, ac vide,& inclina aurem tuam : obiivjscereque populi tui,8« domus paternas tuas:
1 2 Et delectabitur rex pulchritudine tua i cumque sit Dominus tuus,incurva te habens honorem ei.
13 Tunc filiae Tyri cum munere faciem tuam precabuntur,divites in populo.
14 Tota hijnorara filia regis intro,fundis aureis vestita.
15 Cura phrygianis deportatur ad regem ; virgines post eam,amicat ejus adducuntur
16 Deportantur cum surtima lattitia, & exultatione, intrant in palatium regis.
17 Loco parentum tuorum erunt fili! tui: 4 praepones cos principes in tota terra.
,8 Memorabo nomen tuum inünaqui- que attat«; idcirco populi celebrabunt te in secuIum.Lc sempiternum.
. . psal.46.47.4kl-
\jAgmrb symphoniae m posteris Kora- d*Lchi,ad acutam symphoniam,canticum.
I Deus nobis esi receptus , 8c robur ;auxi- lium in angustiis pratsenttssimum.
J Idcirco non timeremus, si commutaret terra Jocum,‘aUt si dimoverentur montes de- fulst in ima.marta:
4 Fremerent, lutosae fierent aquas cuiusque illorum ; commoverentur rhontes elatione ejus maxime.
5 Flumen,rivi eius,laetificant civitatem Dei;sancti(limum locum, habitacula excqjsi.
6 Deus tji m medio illius, non dimovetur illa i adjuvat illam Deus ab appetente matutino.
7 Frementibus gentibus, moventibus se regnis,edit vocem suam,liquefit terr£
8 Jehova exercituum nobiscum esi ,locus editus e/i nobis Deus Jahakobi maxime.
9 Agite,videte opera Jehovat,ut disponat dfsoj,itiones in terra.
10 Faciens,ut cessent bella usque ad extremitatem terras; arcum perfringat ,Sc truncet hastam,currus comburat igne ;
II Picent, desistite,8c agnoscite me esse Deum, me eocaltatum iri in gentibus, exaltatum iri in terra.
njehova exercituum nobiscum esi, locus editus nobis Deus jahakobi maxime.
PSAL. XLVII. D euf Rex lehudaorum, frgentium.
M Agtsiro symphonia in posteris Kora- chi psalmus.
2 Omnes populi plaudite manu,clangite Deo voce canora.
; Nam Jehova excelsus,reverendus,rex magnus est super totam terram.
4 Cogit populos in locum nostrum,na- tionesquein locum pedum nostrorum.
< Seiiget nobis possessionem nostram,ex- cellentiamjahakobi.quem diligit maxime.
6 Ascendit Deus cum clangore , Jehova cum sono buccinat.
7 Psallite Deo,psallite : psallite regi nostro,psallite.
8 Nam rex totius terrat t/iDeus: psallit« didascalico.
9 Regnat Deus super gentes,Deus inside: folio sanctitatis suae.
10 Voluntarii populorum congregantur, populus Dei Abrahami ; quia Dei Junt protectiones terras.valde excelsus est.

PSAL. X L V I. V«*ttunk fortißim. t,te bcllatjrcptimM maximut.
PSAL. xLVIlI. Hierosolyma Erelcsuc ratholica typM,urbsgloriosa .
C Anticum,<^7 psalmus posteris Korachi.
2 Magnus esi Jehova,5c laudatus valde, in civitate Dei nostri,monte sanctitatis
; Ornamento tractus , gaudio totius terra:, monte Tzijonis, lateribus Aquilonis, urbe regis magni.
4 Deus in palatiis ejus, agnoscitur pro loco edito.
; Nam ecce reges convenerunt,progressi sunt pariter.
ft ipsi viderunt , similiter admirati sunt, conturbati sunt,accelerarunt abitum.
7 Tremor prehendit eos illic, dolor ut parturientis.
8 Euro

kk-i>4r.4S. r s a
8 Euro perfringis nav«J Oceani. , .
9 Quemadmodum audiveramus,iita vidimus in civitate Jehov« exercicuurm,in civitate Dei nostri, Deus stabilit eamiin securum usque maxime.
' i o Cogitamus 6 Deus benignitates tuam in medio templo tuo ;
; it Sicut nomen tuumo Deus,sic laudem • tuam cjfe usque ad extremitates terras: ju- fliti« plenam esse dexteram tuam.
ia Laetetur mons Txijonis, exultcnt filiae Jehud« propter judicia tua.
i; Circuite Tzijonem , & cingite eam, numerate turres eius.
14 Apponite animum vestrum ad praemunitionem ; attollite Osulos ad palatia e- |us,ut enarretis generationi poster«.
if Nam hic Deus,Deus noster c/l insecu- lum,& sempiternum ; hic nos deducturus est ad mortem usque.
I’ S A L. X LI X. Vivitum,^ flnfualU hörnt nis vanitte.
\ iAgistro symphoni« in posteris Kora- IVlchi psalmus.
r Audite h«c omnes populi : auribus percipite omnes habitatores mundi.
\ Tum nati plebejo homine,tum nati proflante viro; simul dives,& egens.
4 Os meum loquuturum est variam sapientiam, & medicatio animi mei multiplicem prudentiam.
y inclinans ad parabolam aurem meam, pandam in cithara «nigma meum.
6 Cur timerem temporibusmali,ut iniquitas vestigiorum meorum circumdet me?
7 Eorum,qui conHdunt in opulentia sua, & in multitudine divitiarum suarum glo-
8 Fratrem nullo modo redimere potest quisquam, non dare Deo redemturam ejus.
9 f Est enim cara redemti* vitae eorum ; imo cessat in seculum.}
10 Ut vivat adhuc m «ternum,non experiatur corruptionem.
it Nam videt, sapientes mori ; pariter stultum,& brutum perire, ac relinquere a- liis opulentiam suam.
12 Animus fuit illis domos suas in seculum , habitacula sua in quamque generatio-1 nem stratui i quum ta vocarent de nominibus suis per terras.
1; Neque tamen homo ,qui in honore est, commoraturus est,similis fit jumentis ,quo intereunt.
14 Kxc,quum fit via istorum .exspectatio est eis ,'Lc posteri eorum os eorum approbant maxime.
, sTanquam pecudes,in sepulchro dispositos mors depascet eos: donec dominentur eis recti illo mane,& formam eorum consumat infernus receptam ex habitaculo ejus.
i6Enimvcro Deus redemturus est animam meam a sepulchro, quum recepturus me sic potentissime.
i-7 Ne timeto, quum dives evaserit quis- pirm ; quum aucta fuerit gloria domestica cius.
18 Non enim «n morte ssia nssimuurus est illius quicquam,non descensura est post cum gloria eius.
19 Quum animarfuaeinvuafuabenedi-
l M 1 < , PsaK49.yo.fr i
xcrit»atque celebraverint te,quod benefa-
20 Ut perveniat usque ad aetatem majorum «iuSjin «ternum tamen non fune frui - turi luce.
21 Homoj^ui efl in pretio,neque est in- telljgens,similis fit jumentis,qu«cintereunt.
P S Ä L. L. Psalmuo didattirAt, veram re- li^ionem afbnuUta discernens.
P Salmus Asapho. Dftwsortis.Deus Jeho- va eloquitur ,8c inclamat terram, ab ortu solis usque ad occasum ejus.
2 E Tzijone,perfectissim* pulchritudini» /oro,Deus illucescit.
; (Veniat Deus noster,& ne surdum agat) ignis ante ipsum consumit,8c circa ipsum procellosus valde.
4 Inclamat coelos superne,& terram inclamat,jus populo suo dicturus ;
y Congregate mihi, quos benignitate profequutus sum,qui icerunt foedus mecum per sacrificium.
6 Quando indicarunt coeli justitiam e- jus,judicem esse summe •’
7 Audi popule mi,inquit,St eloquar: Jis- rsel,& contestabor tc;Deus,Deus tuus fürn :
8 Non propter sacrificia tua arguam te, ut holocausta tua sin t coram me iugiter.
9 Non accipiam e domo tua juvencum,« caulistuishircos :
10 Quum mea sic dmnis bestia silvestris, jumenta in montibus mille.
j 1 Agnoscam omnes volucres montium, denique animalia agrestia ftnt penes me.
12 Si esurirem, non dicerem tibi; nam mea est terra habitabilis,& plenitudo ejus.
1; An vescor carne robustorum juvenco- rwm,aut sanguinem hircorum bibo ?
14 Sacrifica Deo laudem,8c redde excelso voca tua :
1? Atque invoca me tempore angusti«} eripiam te, ut honore afficias me.
16 Improbo autem dicit Deus,‘Quid rui, ut enarres decreta mea, & assumas foedus meum in ore tuo:
17 Cüm tu oderis disciplinam .*&projeceris verba mea post te }
18 Simulae vides furem,acquiescis ei, 8e cum adulteris M portio tua:
I 19 Os tuum adhibes ad malum,Sclingul tua concinnas dolum :
ro Sedens fratri tuo obloqueris: in filium matris tu« edis infamiam.
21 H«cte faciente,quia agebam surdum, cogitas me prorsus este similem tui: arguo te,& differo in oculistuis.
22 Animadvertite jam hoc obliviosi Dei, ne rapiam,nec sit,qui eripiar.
25 Quj sacrificat laudem, honore afficit me,& qui componit viam, faciam, ut i» fruatur salute Dei.
PSAL. L 1. Pfalmut quArtutpanitentialiL
\ a Agistro symphoni«,psalmus Davidis : IVI x Quum venisset ad eum Nathan propheta , postquam congressus fuisset curw Baih-Schebaha.
; Gratiam fac mi hi,6 Deus,fecundUm benignitatem tuam i fecundum amplitudinem miserationum tuurum, dele defectiones meas.

4 Mul

Psal.fr. f*. PSA
4 Mulr&m ablue me ab iniquitate mea,a peccato meo munda m< :
§ Nam defectiones meaS ego agnosco,& peccatum meum obversjtur mihi jugiter.
6 Tibi,tibi soli peccaveram,& quod malum lidetur in oculis tuis,feteram:<i£nojYo, ut justificeris in sermonibus tuis.puius sis, quando tu judicas.
7 En,in iniquitate formatus sum, &in peccato fovit me marermea.
8 En,veritate delectaris in prLcordiis; & in occulto sapientiam notam feceras
p Expiaro tr.e hyssopo , ut mundus sim > abluito me, ut ora: nive albescam.
to Facito.ut audiam gaudium,Lclaetitiam, exaltent osta ,qut contriveris.
ii Absconde iratam faciem tuam a peccatis meis,8c omnes iniquitates meas dele.
ii Animum mundum crea mihi Deus, & spiritum 6rmum renova intra me.
i* Ne abricics me a facie tua,8c spiritum sanctum tuum ne recipias a me.
14 Redde mihi gaudium salutis tu», Lc spiritu ingenuitatis sustentato me.
i § Docebo defectores vias tuas,ut peccatores ad te convertamur
16 Libera ire a sanguine,o Deus,Dius salutis meae : cantet lingua mea justitiam
17 Domine labia mea aperias,&os meum annuntiabit laudem tuam.
18 Nam non delectaris sacrificio; ut dem holocaustum, non vis.
19 Sacrificia Dti sunt spiritus fractus ; animum fractum,& contritum,6 Deus,non
io Benefac pro btna voluntate tuaTzi- joni,aedifica muros Jeruscfialaimotum.
rt Tunc dekctabeiis sacrificiis iustitiae ; holocausto, 8c prorsus consumendo ; nunc pii offerent juvencos super altare tuum.
V S A L. L11. 5pfcu/«m vit* dulicd,& /u- ptib*.
M Agislro symphoniae, ode didascalica Davidis :
z Quum veniens Doeg Adornatus nun- ciälTet Schaust» Öcdixisletei, adivit David domum Achimeleci.
.? Qujd te jactas in malo,o potens 1 benignitas Dti fortis omni die perdurat.
4 /Erumnas excogitata« depromis lingua tua; siuiilis novaculas acutas.o artifex
5 Diligis malum potius, quam bonum, mendacium quam loqui justitiam,di7t£M vehementissime.
6 Dilexisti omnia verba perniciosa, lin- f.uam doloscrr.
7 Etiam Dei« fortis demoliturus est te in aeternum, abripiet te, &avellette atento- rio, eradicabitque te < terra viventium ve- hementiflime.
8 Quod videntes iusti, reverebuntur, & de isto ridebunt,dicentes;
9 Ecce virum illum, qui non proposuerat Deum robur stjum ; sed confidebat amplitudini divitiarum suarum, roborabat se in substantia :ua, i
10 Ego vero uc oliva virens in domo 1 2 * 4 * 6 7
l M • _ , . rsat.fi.fs.p4.pf.
Dei, confido benignitati Dei in seculum, Se sempiternum.
«i Celebrato te in seculum,quod feceris ifidiSe exspectabo nomen tuum,quia bonus es, coram eis.quos benignitate prose- j
I? S A L. L i ii. sptvufum Epirurci/nu* fc^Agistro symphoniae ad pneumaticum iVlinstrumenrum.ode didascalica Davidis.
i Dicit stultus cum animo suo, non cjt ! Deus; corrumpunt, & abominandam perpetrant iniquitatem : non e/tqui faciat bo-
; Deus e coelis profpectatsuperfilios hominum,ut videat,an sit ullus,qui intelligat, qui requ’rat Deum. O 4 Quicunquc est,retrocessit, simul putidi facti sunt; non rjl,qui faciat bonum,non fjl vel unus.
p Annon sibi sunt conscii,qui dant operam iniquitati, quod exedentes populun* meum,edunt panem; Deum non invocant#
6 Ibi expavescunt pavore ,ubi non c/i pavor : quia Deus dislipat offa iitjufquc castra habentis contra te: pudcfacis, quia Deus spernit eos.
7 Osi quis det eTzijone omnimodam salutem JifraeUs: reducente Jehova reducem turbam populi fui, exuliabn Jaha- Wob,l*tabitur Jjfrael.
P S A L. L IV. Pius dfflittus txperitur o- pon Dei.
■v iAgistto symphonias fidium, ode dida- IVlscalica Davidis.
i Quum venientes Ziphaei dixifsenc Schauli,annon David latitat apud nos ?
} Deus propter nomen tuum serva me,8e fortitudine tuacnqsam meam age.
4 Deus audi orationem meam» aurem ad\ erte ad sermones oris mei- p Nam exteri insurgunr in me,8e violenti quatrunt vitam meam : non proponunt Deum sibi maxime.
6 Ecce Deus adjuvat me ; Dominus est inter eos,qui sustentant vitam meam.
7 Redde istud malum observatoribus meis.per veritatem tuam succide eos.
8 Liberalirer sacrificabo tibi; celebrabo nomen tuum,^ehova,quia bonum est.
9 Quia ab omni angustia liberat me,& ‘
& inimicos meos aspicit oculus meus.
P S A L. L V. Contra domesticos inimitospre- (Atur>&sefortif\(it in D to.
M Agistro symphonias fidium, odedidascalica Davidis.
2 Auribus percipe, 6 Deus ; orationem meam» Lr ne abscondas te a deprecatione
; Attende ad me,8c exaudi me ; plango in meditatione mea.St perstrepo ;
4 Proprer vocem inimici,propter angorem imoiobi ; quia avertunt in me iniquitatem, & irati intestino odio prosequuntur
C Animus meus dolet in me, & terrores mortis accidunt mihi ;
6 Timor Sc tremor invadit me,& obtegit mc horror:
7 Adeo ut dicam,ojiquii darec mihi a- larn

Um vcluc columbae; evolarem,ubi habitare poltern.
8 Ecce qu'am longiflime evagarer, commoratus in deferto,vehementissime,
, 9.Maturarem effugium mihi i i* vento
rapidissimo,a turbine.
10 Perde »Domine, divide linguam eorum ; nam video violentiam,&contentio- re mihi.
V5 AIM 1 . riar.sk.57.s8.
*■ ' " 8 Pro iniquirate parito eis»in ira popu-
los derite Deus.
9 Tu vagationes meas in numerato habes: pone quamque lacrymam meam in utre tuo ; anr.on esent in numerato tibi ?
10 Tunc; revertentur inimici mei retrorsum, quä die clamabo ; hoc scio,Deum «rAa-
nemur civitate:

11 Interdiu & noctu circumdant eam ^eifjmti in muris ejus > iniquitasque,Sc pervemas in medio ejus sunt ;
i r JErumna: sunt in medio cius,St non recedunt a platea c}u$ fraus, Sc dolus.
i \ Ncn enim inimicus probro afficit rne.quoc ferrem ; non osor meus adversum me«c attollit,» quo me absconderem :
14 sed tu mortalis,par mihi,dux meus,& familiiris meus,
1 5 Qui pariter dulce inibamus consilium,.fi domum Dei ibamus cum frequentia;
Ager exactorem mors,invadens eos, descendent in fcpulchrum vivi; nam mala sunt in commoratione ipsorum,in medio ipsorum.
17 Igo Deum inclamabo, & Tehova servabit me.
18 Vespere,5c mane,atque meridie medi- ’abor,& perstrepam, donec audiverit vorem meam:
19 Redemit vitam meam,ne belligerent »i me.rcj/osdnsin pace ; quando multis copis belligerabant ,fuerunt penes me.
In Deo laudabo verbum »in Jehova laudabo veibum.
i In Deo confido ,non timebo ; quid faciat homo mihi ?
; Mecum erunt,3 Deus,vota tua j persolvam gratiarum actiones tibi,
14 Nam eripis animam meam a morte, ännon pedes meos a lapsu (ltpcres } ut indesinenter ambulem coram Deo in luce hujus ititas.
PS AL. LVII.
Inter leones <ui D eum r/a-
M Agistro symphonias,ne perdas ; Pavidis ode insignis, quum fugeret metu
Schaulis in speluncam.
i Gratiam fac mihi Deus »gratiam fac mihi,nam a<l te se recepit anima mea ;Sc cd umbram alarum tuaru me recepturus sum, donec transiverint aerumnas.
; Invocabo Deum excelsum,Deum fortem, perficientem erga me.
4 Mittet e coelis, ut fervet me,afficiens eum probro, qui me anhelus persequitur vehementissime .* Mittet DeuS benignita* n Audiet Deus forti 1Lc contestabitur! tem suam,& veritatem suam, istos, üt permanet in aeternum,vehemen- 5 Ego inter immanesieones/iim, jaceo iffime ; quibus non sunt mutationes, ne- inter incendiarios ; inter homines, quorum que riment Deum: I dentes hafi as & sagittas sunt, & quorum lm-
at Quorum quisque extendit manus suas in gua est gladius acutus. ni. --<-.- — e - c — 6 Exaltare supra coelos,d Deus,super to-
col*, n es pacem fecum, profanat foedus suvrn:
zzCu'US blanda sUntbucyrina verba,dum bellun insidet animo ejus: cuius molliora quidtn verba oleo,l*ed stricti gladii sunt.
13 Rejice in fehovam» quicquid dat cibi, Le ip’e sustentabit te: non permittet un- quarn 'usio, ut dimoveatur.
if su itaque Deus, detrudes istos in pu jeurr-'<ofcruptionis; homines sanguinarii,& doloj rron perducent ad dimidium dies suoiiego verb confidam tibi
I? SfL- IVI. Lderymaspiorumrcf^rviri, timorem otdudiri.
\/ Agistro symphonias,de snlm.1 vim pa- iXiti ente ä manipulo longinquorum,insi- gn s «de Davidis; quum prehenderent eum Tuschthasi Gathi.
z Gratiam fac mihi, Deus,nam anhelus persequitur mc mortalis, toto die oppugnator opprinxit me.
$ K4m anhelant observatores mei toto die,quia multi/unt: r sublimi propugnato res adsunto mihi.
4 dic timebo,ego in te ctmfidam.
C lnr«o laudabo vei bum cius,inDeo confidam.non timebo: quid faciat caro mihi2
6 Toto die rebus meis dolorem asserunt, contra me omnes cogitationes eorum ad
malum
7 Conveniunt, delitescunt ipsi » vestigia mea observant j ut qui expetunt vitam
eam terram gloria tua.
7 Rete aptaverant greffibu« meis,curvaverat animam meam , quam foderant ante me fostam,cadunt in eam vehementissime.
8 Erecto animo meo,o Deus,erecto animo meo,canam 8c psallam, duens:
9 Evigila gloria mea: evigila nablium,& cithara ; expergefaciam inde ab aurora ;
10 Celebrabo te in populis Domine * psallam te in nationibus :
n Magnam este usque ad coelos benignitatem tuam, & ad superiores usque nubes veritatem tuam.
u Exaltare supra coelos, 6 Deus > super
totam terram gloria tua. _
PS AI. IVI11. littam afcidti cjlc in homine,ad ruj‘M inteiitumgaudcbunt pii .
M Agistro symphonias, ne perdas ; Davidis ode insignis.
z An revera, 6 manipule i justitiam loquimini ? quas recta stent ,judicatis filii lio-
; Quin etiam exanimo iniquitates operamini; in hac terra violentiam manuum vestrarum appenditis.
4 Abalienant se improbi inde a vulva, aberrant inde ab utero,loquentes menda-
5 Venenum cjl illis simile veneno serpentis, sicuti aspidis surdae, obturantis aureni
6 QU* non auscultat voci muffitantium ;
A a ? uten-

KaMS.f*. . . . r 5 A
utentis incantationibus pentiisimi.
7 O Deus,destrue dentes eorum more ipsorum ; molares juvenum leonum demolire 1 ehova.
8 Liquefiant sicut aqua,indesinenter abe- snt : intentantes sagittas tuas, tanquam in spicas abeantjTslgitfrrf»
9 Sicut limax liquescens abeat quisque, ut abortus mulieris, ist qui non viderunt solem.
10 Quum nondum sentientur spinae ve-
Kynosbati,cam redivivam,quam adustam procellet quamque.
it Laetabitur justus,quum viderit ultionem, pedes suos lavabit in sanguine im-
Dicetque homo,utique e/l fructus justo ; utique est Deus,eff judex in terra .
PSAL. LIX. Dckuid tn propria dontoob- se$M,prut,(3 confidentia eluctatur. "XyiAgistro fvmphoniae,ne perdas; Davi- IVIdis ode insignis quum misistet Schau), ui observarunt domum illius,ut morte af- cerenc illum.
i Libera me ab inimicis meis,Deus mi; supra erigentes se contra me extolle me:
i Libera me ab iis,quioperam dant iniquitati,8c ab hominibus sanguinariis serva
4 Nam ecce,insidiantur vitae_meac,conveniunt contra me robusti; nulla defectione meä,nullöque peccato meo»Jehova.
$ Nulla iniquitate mea concurrunt, & comparant se : evigila venturus obviam mihi,& respice.
6 Tu ergo Jehova , Deus exercituum » Deus Jisraeiisiexpergiscere ad visitandum omnes gentes istas : ne gratiam facias ullis perfide agentibus iniquitatem summe.
7 Revertuntur vespere,ganniunt üt canis i & circumdant civitatem.
8 Ecce,etuctanr ore suo,gladios adhibent ad labia luajnam quis audit ? inquiunt.
9 At tu, Jehova,ridebis eos,subsannabis omnes istas gentes.

10 Robur'obtinente illo,te observabo > nam Deus est editus locus meus.
ii Deus benignitatis meas praeveniet me: Deus faciet,ut aspiciam observatores
11 Ne occidas eos,ut non obliviscantur populares mei . exagita eos virtute tua, & dejice eo; ciypcus noster, Domine.
11 Peccatum oris fui,verbum labiorum suorum, quando fuerint deprehensi in superbia sua ; tum prae execratione,tum prae macie enarrent.
14 Consume aestu, consume, donec non sint ampliur; ut sciant Deum summe dominari >n JahaKobo,usque ad fines terras.
1? Quum revertuntur vespere,ganniant üe canis > St circumdent civitatem.
16 Se ipsos exagitent ad comedendum, quum non fuerint saturati, tum cogantur pernoctare.
17 Ego vero canam roburtuum.& cantabo in matutinum quodque benignitatem tuam ; te suille locum editum mihi 8 c perfugium, quo diesuit angustia mihi.
18 O robur meum, tibi psallam ; Deum elTe locum editum meum,Deum benignita-
£ M I. Psal.60.61.62.
PSAL. LX. PJdlmi« mbanjttfiw poji ^istoridm.
M Agttho symphonias, in hexachordis testimonii, ode insigois Davidis, ad docendum .
2 Quum certaret contra Syros Mesopo- tamienses, & contra Syros Tzoba: ; & reversus Joab,percussisset Edomaeos in valle Salis duodecies mille.
; 0 Deus, rejeceras nos, disrupens nos, iratus fueras,resti tue te nobis.
4 Commoveras terram, diffregeris eam ; cura fragmenta ejus,nam vacillat.
S Feceras,ut sentiret populus tuus rem duram, dederas bibendum nobis tanquam vinum horrorem.
6 Dedisti timentibus te vexillur , quo utantur : propter veritatem potentifime_:
7 Ut liberentur dilecti tui, serva dixtera cua,8c e&audi me.
8 Deus loquutus est per sanctitatem fiam, exsultabo; in partem obtineo Schecenum» 6c convallem Succotharum merior:
9 Meus Gilhad, & meus Menasche ; I- phrajimque, robur capitis meijehuda legislator meus.
10 Moab pollubrum meum j supra Edo matum projiciam calceum meum;contn me,Palaestina,clangentem age.
11 Qujs deduceret me in civitatem munitam ? quis deduceret me Edomaeamu- que ?
ii Annontu,Deus,rejecerasnosjutnen procederes, Deus,inter exercitus nostros* Cedo nobis auxilium tuum ab hoste alioqui vanitas est auxiliario humana.
14 In Deq.faciamus strenue, 3 c ipse conculcabit hostes nostros.
PSAL. L X I. Expertus Dei auxiliurteon* fidentius eiat,&acquiescit inluafide tl A Agistro symphonias fidium,ode Dividis« IVi 2 Audi, Deus,clamorem meuii J attende orationi meat.
; Ab extremitate terra- te inclamc }uum obruituranimus meus: in rupem,qu fit e ditior me,deducito me 1 ; ,
4 Nani fuisti receptus mihi,turrisf busta adversus inimicum.
5 Commorabor in tentorio tuo pej *ecu- la,recipiam mc in occultum alarum ttfrum maxime.
6 Cum tu,Deus,auscultaveris votis ,"is» dederis hatreditatem suam reverentbus nomen tuum :
7 Dies diebus regis superaddito, anme- jusiinf üt multarum generationum.
8 Maneat in seculum coram Deo ; benignitatem^ fidem praepara,gu<c custodiant
9 Sic psallam nomini ruo in perpetuum, rependendo vota mea quotidie.
PSAL. LXll.In Deo solo quiescendum
M Agistro symphoniae in Jedathune,psal-
mus HavidiS,
2 Tantummodo ruDco ronquiefcitani* ma mea : ab eo salus mea c/h ; Tantummodo ipse rupes mea ejr,&sa-

PSALMI.
pssl.64.65.66. ,
lui mea ; locus editus meus,non dir.novebor motione maena.
4 Quo usque machinabimini »rtpmnas in virum ? occidemini vos omnes, er.itii fimi* les muro pando,maceri* impulsa:.
5 Tantummodo dc excellentia enuS consilia ineunt depellendi eum, delectantur mendacio : orc suo benedicunt,intra se vero maledicunt vehementissime.
6 Tantummodo in Deo conquiesce ani- ■ ma mea ,* nam ab eo csl exspectatio mea.
7 Tantummodo ipse rupes mea cst,8c salus mea: locus meus editus, non diniove-
8 in Deo ejl salus mea,8c gloria mea ; rupes robusta mea i receptus meusestinDeo»
q Confidite ei omni tempore, c popule, effundite coram eo animum vestrum: Deus receptui nobis est maxime.
to Tantummodo vanitas sunt nati ple- lejo homine,mendacium sunt nari pnfjlan- te viro: lancibus illi simul impojitriasceniu- ri cjjenf supra vanitatem.
11 Ne confidatis oppressioni, & rapina ne evanescaris ; opulentia.si abundet, ne apponatis animum.
12 Semel loquutus est Deus,bis idem audivi,robur este Dei.
H Et tuam e/J>,Dominc,benignitatem,te repensurum cuique secundum opus suum.
PS A E. LXIII. Sitiens ($ Arescens uni- jomniscaro ventura est.
ma petit silviri. 4 Res iniqua: pr*vj|uerant mihi, defe-
P Salmus D avidis,quum esset in defertote- Ictiones nostras tu expias.
hud*. 5 Beatus, quem eligis, Se admoves, inha-
, 2 O Deus, T>em fortis meus es,tempesti- bitaturum acria tua ; saturamur bono do - ve requiro te 5 sitiens est tui anima mea, [miis tu*,rcLi*f sanctis templi rui. arescit ad eejprft.?7>s caro mea, in terra sic- 6 Res reverendas in justitia prologue-
ca,& fclTasine aquis; ^ r ~' .
z Ad videndum robur nmm, gloriam ruam.sicutin Ineo sancto videbam te;
4 (Nam benignitas tua mciio.r est vitä,) ut labia mea laudent te
4 Qui exacuunt sicut gladium linguam suam , jnrentantict sagittam suam, verbum amarulentum.
5 Jaculis petendo ex latebris integrum, repente jaculis petunt eum,neque timent:
6 Confirmant sibi rem malam : narrant de abscondendis laqueis ; tfreynrj Quis videret illos?
7 Perscrutanturiniquicates j conficimur iis,c,u* callidissime sunt perscrutati •• adeo intimum viri »8c cor profundum est.
8 Sed ubi jaculis petierit eos Deus, 3 sagitta repentina suerint plaga; eorum.
9 FecerintqucjUt ipsa lingua sua in se i- psos impingant: vagi se in fugam dabunt, quiiquis viderit eos.
10 Quicunque autem homines reverentur, nunciabunc opus Dei,8c factum ejus in- telligendum proponent:
11 Laetabitur justusin fehova.&recipiet se ad eum, denique gloriabuntur omnes recti animo.
PSAL. LX V. Psalmu* t7rwj*&ltK0S sire* divtrsA providenti a divin* 0 pera.
M Agistro symphoniae psalmus, Vavidis canticum.
j 2 Tibi debetur certa laus o Deus,qur es i« Tiijone > & cibi rependendum est votum.
; 0 Qui exaudis orationem, ad te usque
c Sic benedicam tibi in vira finca,in nomine tuo attollam manus meas:

6 Quasi adipe,8c pinguedine saturabitur anima mea, & labiis canorislautdabit te os
7 Quum recordor tui super striata mea,in vigiliis meditor de te ;
8 Te fuilTe summo auxilio mihi,ita ut in umbra alarum tuarum canerem
9 Q}*um adhaerescens anima mea sequitur te, sustentat me dextera tua,
10 Quamobrem isti, qui Vastationem quaerunt anim* me*, pervenient ad imas partes terras-
11 Facient,ut diffluar eorum quisque per gladium,portio vulpium futuri sunr.
12 Rex vero ipse lastabicur in Deo, gloriabitur quisquis iurar percun, quum obturabitur os loquentium mendacium.
PSAL. I. XIV. Indoles,^bo/Vium,
A qutbuA libeiArt petii.
\ a Agistro Symphonia psaln mS Davidis.
2 Audi, c5 Deus, vocem meam, dum meditor i a pavor« inimici CM^di vitam
; Absconde me ab arcano.vn/i/to maleficorum, k tumultuationeopeiamdantium iniquitati :
ris nobis, 6 Deus salutis nostra:, fiducia o - mnium extremitatum terra,8c matis,longinquarum.
7 Stabiliens montes virtute suä, accinctus potentia.
8 Compescens strepitum marium, strepitura fluctuum eorum ,Sc fremitum natio-
gQui facis,ut canant exortus matutinos, & vespertinos, incola: extremitatum reverentes u signis tuis.
o Visitas hanc terram, 8c appetis eam : plurimum ditas eam rivo De! pleno aqua:; paras frumentum illorum, quum ita pra- paraveris eam.
j 1 Porcas eius irrigando,deprimendo liras ejus j imbribus dissolvis eam, germini ejus benedicis.
ii Coronas annum bonitatis tua:,8c orbitas tu* stillant pinguedinem;
it Stillant in caulas deserti,Lc exsultatione colles accinguntur.
14 Vestiuntur p3'cua gregibus, & convalles obteguntur tritico,clangentes agunt, atque etiam canunt.
stSAL. LXVI. PsAlmUt €7mjvfjn60f
curdoptyA redemtionü.
M Agistio symphoni*,canticum, & psal- fflU5:(/langire Deo,omnes tm-oLt terr«; 2 Psallite gloriam nominis ejus, apponite gloriar«laudi eius ;
; Dicit« Deo, quam reverendus ts factij tuis ?

» tuis ? propter amplitudinem roboris tui mendaciter se dedunt cibi inimici tui.
4 Omnes incola terras incurvent se tibi, & psallam tibi ; psallant nomini tuo, üt quum maxime.
5 Venite, & videte opera Dei § reverendus e/l actione eyga filios hominis.
6 Convertit l&rc in aridam : per flumen transiverunt pedes, illic lactati fumus in eo.
7 Dominatur potentia suä in sccuiutn: oculi eiu* gentes speculamur : qui rebelles sunt,ne efferantur apud se ipsos admodum.
8 Benedicite populi Deo nostro , Lc facite, ut resonet vox laudis ejus:
9 Qui restituit animam nostram invitam, neque permittit dimoveri pedes nostros.
10 Postquam probasti nos Deus,conflasti nos üt conflatur argentum :
11 induxisti nos in rete ipsum,imposuisti cingulam asinariam lumbis nostris:
ii Fecisti,ut insideret mortalis in caput nostrum,ingressi fumus per ignem,& per a- «]uam ; tandem eduxisti nos ad hanc fatu; i-
i} Ingrediens domum tuam cum holocaustis,re pendam tibi vota mea.
14 Quae nuncupaverint aperta labia mea, & eloquutum suent os meum in angustia
is Holocausta pinguium arietum offeram tibi cum suffitu : parabo boves cum hircis potentissime.
16 Agite , audite , quicunque rimetis Deum; ut enarrem,quas fecit animas meas.
17 Eum oie meo inclamavi, defui elatus pro ftimonib’M\h\%ü2c meas: .
18 Ad iniquitatem si spectassem animo meo,non exaudivisset Dominus.
19 At certe ex.mJjvic Deus,attendit ad vocem orationis meas.
10 Benedictus tst Deus,qui non avertit errationem meam i Je, & benignitatem suam
T> $. A l M f.
psii.6?.:
F S A L. L X VI I. Vaticinium de vocatio- negentium.
M Agistro symphonias fidium,psalmus,^ canticum.
r Deus gratiam faciat nobis,&benedi cat nobis ; illustrer faciem suam erga nos maxime:
; Ut agnoscan-us in terra viam tuam,in omnibus gentibus salutem tuam.
4 Celebrent te populi Deus,celebrent te populi omnes.
s Lastentur.dc cantent nationes ; quum Judicabis populos recte . & nationes ipsas in terra deduces potentissime.
6 Celebrent t« populi Deus; celebrent te populi omnes.
7 Terra dante proventum suum; bene> dicat nobisDpus,Dcus noster.
8 Benedicat nobis Deus, & revereantur eum omnes fines terras.
PS At. I. X V 111. Canticum triumphale super viüoriam regnum Christi.
M Agistro symphonia, Davidis psalmus, 6' canticum.
r Surgcnre l'eo disnerguntur inimici,& fugiunt insest, osores eius a conspectu ejus, i Quasi impellas sumunt,impellis tos , uc
liquefit cera ab igne , pereunt improbi » conspectu Dei.
4 fusti vero laetantes exulcant coram Deo,6c gaudent in laetitia.
s Cantate Deo,psallite nomini ejus ; extollite eum ,qui insidet amoenitatibus de no* mine ejus]ah,ac exultate coram eo.
6 Pater pupillorum, & defensor viduarum est Deus in habitaculo sanctitatis suae.
7 Deus collocat solitarios in familia,e- ducit vinctos compedibus : at rebelles inhabitant locum aridissimum.
8 O Deus,quum procederes coram populo tuo ; quum gradereris per solitudinem excellentissime;
9 Terra movebatur etiam,caeli destillabant a praesentia Dei: ipse Sinaj,a praesentia Dei,Dei fisraelis.
10 Pluviam liberalissimam stillabas,Deus; possessionem tuam,eamque defessam tu instaurabas.
11 Greges tui catervatim habitabam in 1 * * 4 * 6 7 8 ea ; te parante per bonitatem tuam pauperi , illi afHicto.Deus.
11 Dominus dabat sermonem; eae,quas annunciabant,exercitui magno dicebant.
1; Reges exercituum fugiunt, fugiunt:
Äc quae commoratur domi,partitur spolia.
14 Etiamsi jacueritis inter dua t strues la« pideas,fM'til similes alis columba*,tectae argento ; cujus penna ejunt ex fulvo auro effosso.
»f Quum expanderit omnipotens reges in hac t erra, niveus eris in Txalmone.
16 Monte maximo , monte Bafchanis; monte frequemc gibbis,monte Bafchanis.

17 Quare dejiceretis vos, montes frequentes gibbis? haec montana desiderat Deus ad sedem suam,etiam fchova inha- bitabitin «ternum.
18 Curruum Dei duae sunt myriades,millia multiplicia: Dominus cum illis esi, Dominus Sinaj in sanctuario h^bi.!.tns.
19 Ascendens in sublime,captivam fecisti captivorum multitudinem,3ccipiensde- disti dona hominibus: etiam rebelles habitando captivos facis, sah Deus.
10 Benedictus Dominus, qui. quotidie o- nerat nos donU ; Deu* ille fortis salus nostra excellentissime.
n T>cuf ille fortis nobis fs&Deu*fortis, ad salutem omnimodam : & Je'nov« Domi- no/unt exitus contra ipsam mortem»
11 Tantummodo Deu* frangit caput inimicorum suorum,verticem co matum indesinenter ambulantis in reatibus suis.
i; Dixerat Dominus,ex Baschane reduco,reduco ex profunditatibus moris.
14 Ut frangenspedem tuum in sanguine ; linguam canum iuorum,ssln£ut- nefiuente ab inimicis.abunoquoque eorum.
i; QUum viderent incessus tuos,8 Deus; incessus Dei fortis mei, regis mei, qui est in sanctuario.
16 Prascedebanc camores, post fidicines»
inter puellas tympana pulsantes.
17 In congregationibus benedicite Deoi Domino, qui estUo sentuvigine fisrnelis.
28 illic jit Dinjamin p.uvus,(Jp dominator eorum : principcsJcliudatjtJycoctuseorum: principes 7 .ebulunis,principes Naphthali.
19 Fiascepic Deus tuus robustum esse te, corro-

corrobora,o Deut, quod operatus er io* no
dir.
50 E templo tuo propterJeruscbalaitha ribi afferent reges donarium.
51 Perde catervam arundiferam,coctum robustorum juvencorum tum vitulis populorum,fingentem subjicere Je cum fragmi
I tribus argenti j dissipat populos, qui bellis I delectantur.
' zr Veniant Magnates ex Agypto, At hio- pia celeriter transmittat manuum suarum donum ad Deum.
55 Regna terras cantate Deo ; psallite | Domino vehementissime ;
54 Insidenti coelis coelorum,antiquorum , <n edic voce l\ia vocem robustam.
Tribuite robur Dco,cu ; us excellentia tst super Jisrae!eoi,flc cujus robur in superi- oribus nubibus.
56 Formidabilis es,d Deus,e sanctuariis mis: Deusfortis liil-aelisjpse datrobur,& Vires huic populo,benedictusJit Deus.
P S A L. L X 1 X. Precati0 oppressi contra oppressores,ejusque votum.
M Agistro symphonias ad hexachorda, Davidisode.
2 Serva me Deus,quia perveniunt aqu* usque ad animapt;
i Demergor in cocnum profundissimum, ubi noo ejt consiliendi lorus : ingtedior profunditates aquaiura,flc fluentum inundans abripit me :
4 Fatigor clamando , exsiccatur guttur meum , deficiunt oculi mei sperantis in Deum meum.
e plures fune qu^m capilli capitis met,
? ui oderunt me immerito ; potemiores unt»qui conantur me succidere,qui mihi sunt inimici inwria »tunc quod non rapui, rependerecogor.
6 O Deus,tu novisti stultitiam meam j & reatus mei non lunt celati tibi.
7 Ne erubescant de me exspectantes te, Domine Jehovi,Deu* exercituum,ne rubore suffundantur mea causa,qui quatiunt te, Deus Jisraelis.
8 Nam propterte sustineo opprobrium, operit ignominia faciem meam:
9 Extraneus effectus sum fratribus meis, & alienus filiis matris meas:
10 Quja zelus dormis tua: exedit me, Sc opprobrja probris afficientium te accidunt mihi.
11 Quum flens tffiigo jejunio animam meam, tum hoc vertitur in summum probrum mihi.
1 r Quum statuo vestimentum meum cilicium,tum sum illis in parabolam.
, 5 Confabulamur de me sedentes in porta,£k canunt odas lyricas bibentes potum inebriantem.
14 De me iraque,oratio mea adre esi b<tei Jehova, tempus e/lbenevolumias: Deus, pro amplitudine bÄignitatis tuas exaudi me pro fide salutari tua.
, 5 Eripe me e luto, öc ne immergar : eripiar ab osoribus meis,& 3 profunditatibus aquarum :
16 Ne inundans abripiat me fluentum aquarum,neque absorbeat me profundum ; & ne praecludat nuhi puteus os (uum.

17 Exaudi me Jehova,quia bona esi benignitas tua : fecundum amplitudinem miserationum tuarum respice adn.e.
18 Et ne abscondas faciem tuam ä fervo tuo i quia cft angustia mihi : testina,exai*
19 Appropinqua ad animam meam, vindica eam, propter inimicos meos redime
20 Tu nosti opprobrium meum, pudoremque n.eum, Sc ignominiant meam, coram te/unt omnes hostes mei.
21 Opprobrium franguanimum meum, adeo utafticiar asgritudine; quurtique ex- specto,qui condoleat,nemo adelt j aut consolatores,tamen non invenio :
ii Quin potius dant pro alimento meo amarorem ; & in siti mea bibendum dant miht acetum.
2^ Sit mensa eorum ante eos pro laqueo; fic pro retributionibus,pro tendicula tpfis,
2+Obtenebrentur oculi eorum, utnon videant: Sc fac ut lumbi eoium jugiter nu-
25 Effunde super eo s indignationem tuam,6c asilus iras tuas assequatur eos.
2si Sint castella eorum desolata,in tentoriis eorum ne sit habitator:
27 Quia, quem tu percussisti,persequuntur, & secundum dolorem confostorum tuorum narrationes contexunt.
28 Appone pacnam ad poenam iniquitatis eorum, Lc ne veniant in justitiam
29 Deleantur de libro viventium, 8c cum justis ne conscribantur.
50 Ego vero pauper.flc dolens ; quum salus tua,Deus,in edito collocaverit me.
ji Laudabo nomen Dei cantico, fle magnificabo eum gratiarum actione.
51 Quas melior videbitur Jehovx,bove» luvenco, cornuto» aut ungulam tcifsam habente quoauam.
5; sjuoa ul»i viderintrrtnsuetijastabun- tux; fle reviviscet animus vester,o quasrcn- tcsDeum:
54 Quod attendat ad egentes Jehova, fle vinctos suos non spernat.'
Laudabunt eum cccli,8c terra; maria, 8c qnicquid repit in eis/
;6Quia Deus servatTziionem,8c instaurat civitates Jchudas ; ut habitent ibi, fle hasreditatio jüre possideam eam triremi >
57 Posteri, inquam, fervorum eius posti- deant eam, 8 c amantes nominis ejus habitent in ea.
P S A L. L X X. Mgumentum idiM rum ji- nePsti/. 40 .
\ A Agistrofymphonix,odeDavidis»ad re-
ivlcordandum.
2 Deus ad eripiendum me: Jehova, ad auxilium meum festina. •
5 Pudefiant.fle rubore perfundantur quX- rentes animam meam : agamur retrorsum, Sc ignominia afficiamur, qui delectamur malo meo.
4 Retrocedant pro mereede pudoris sui, qui dicunt,euee,euge.
? Gaudeant, 8c >astentur in te omnes quas» remest«: ac dicant jugiter, magnificetur Deus,aiwantc$ salutis tux«

6 Ego

Psal.70.7i» P S A
6 Ego vero sum pauper, & egens,6 Deus» festina mei causa; auxilium meum, & liberator meus es, Jehova,ne tardes.
PSAL. LXXI, Perceptam gratiam pro- seflui, ulteriorem petit , & gratitudmem
A D te, Jehova, me recipio, »e erubescam unquam.
i Justitia tua eripe me,& libera me, inclina ad me aurem tuam, ac serva me.
; Esto mihi rupes,quam inhabitem, quo veniam jugiter ; praeceptum posuisti de servando me, quia petra mea, & munitio
4 Deus mi,libera me e manu improbi, e manu inique,& prasfracte agentis.
? Nam tu «s exspectatio mea. Domine Jehovi,fiducia mea a pueritia mea.
6 Tibi innitor inde ab utero,a visceribus matris mea; tu abripuisti me : in ce est laus mea jugiter.
7 Tanquam ostentum fui multis: adeo es mihi receptus robustus.
8 impleatur os meum laude tua, toto die gloria tua.
9 Ne abjicias me tempore senectutis : quum deficit virtus mea, ne derelinquas
io Quia loquuntur inimici mei de me, & observantes animam meam consultant si-
11 Dicendo.DeuS dereliquit eum,persequimini. Lc prehendite eum : quia nemo ejl» qui eripiat.
ii Deus,ne longe abesto a me : Deus mi, ad auxilium meum festina.
i) Vudefianr, deficiant adversantesani- m«e mea;; operiantur opprobrio, & ignominia quaerentes malum meum.
»4 Ego vero jugiter in exspectatione sum, de tota laude tua i & perrecturus sum.
15 Os meum narraturum est justitiam ruam, quotidie salutem tuam : quimvis ignorem numeres ejw.
iS Aggrediar omnimodam fortitudinem, Domine Jehovi : commemorabo justitiam ruam solus.
17 Deus, docuisti me a pueritia mea, & huc usque indicavi mirabilia tua.
>8 Quare etiam tantisper dum senex,& canus sum, Deus, ne derelinquas me,donec indicavero brachium tuum buic generationi, omni ventura ;generationi fortitudinem
19 Nam justitia tua,Deus.in altum usque assurgit: quia facis res magnas ; Deus,quis est par tibi ?
20 Quia postquam fecisti,ur experirer angustias magnas,8cmalns ; rursus virx restituis me, & ex abyssis terras rursus facis,ut ascendam.
-MI. rsjl.7j.7j*
21 Auges magnitudinem meam.Lc divertens consolaris me.
22 Etiam ego celebraturus sum te instrumento nablii, fidemque tuam,Deus mia psallam tibi cithara,6 sancte Jjsraelis.
2? Cantabunt labia mea, quando psallam tibi ,8c anima mea, quam redemeris ;
24 Etiam lingua mea quotidie enuncia- bit iustitiam tuam ; quod erubuerint, quod pudore perfusi fuerint quaerentes malum
PSAL. LXX1I. Scbclomo typut Christi.
Ro Schelomone, O Deus,judicia tua regi
da, & justitiam tuam filio regis ;
2 Judicet populum tuum juste,& pauperes tuos jure.
; Proferant montes pacem populo, & colle* propter justitiam.
4 Vindicabit pauperes populi, servabit filios egentis,conteret vero oppressorem.
5 Reverebuntur te quamdiu erit sol i 8c I durante lunä in generationem aeternam. Ij
6 Ut quum descendit pluvia super sectam j herbam ; quum imbres,irrigatio terrae:
7 Florebit temporibus ejus justus,& am- : plitudo pacis,donec non sit luna :
8 Et dominabitur s mari uno ad alterum»
$c a sturnine quaquä/unt fines terrae.
9 Coram eo honorem «ebitentes incurvabunt se barbari, & inimici ejus pulverem lingent.
10 Reges occani dccoU, & insulani munus reddent j reges Schebas,&Scbae donarium offerent:
11 Denique incurvabunt Ce honorem ex- bitenter ei omnes reges,emnes gentes icr-
12 Quoniam eripiet egentem vociferantem,S: pauperem,cui non fuerit adimor:
,; Parcet attenuato,& egenii,anima'sque egentium feivabit:
14 A dolo, & a violentia vindicabit animam eorum: adeo precioius est sanguis eorum in oculis eius-
1 s Ideo quamdiu vivet, dabit ei de auro Schebae ; & orabit pro co jugiter, toto die benedicet ei.
t6 Vbi fuerit pugillus tritici in terra, in vertice montium, commovebit se üt Libanus fructus ejus, & storebunc cives üt herba terra;.
17 Erit nomen ejus in seculum,durante sole sobolesccr nomen eius • Sc benedicentes sbiin eo. omnes gemes beatum praedicabunt eum.
18 Benedictus s:t Jehova Deus; Deus Jisraelis,qui facit mirabilia solus :
19 Et benedictum nomen gloria; ejus in seculum : impleaturque gloria ejus cot» terra,amen,iterum amen.
20 Finiuntur orationes Davidis,filii jiichaj.
Fs.Lib.IH ,

rsa!.7$.
ISALMl.
Psil.74.
Psalmorum Liber tertius.
P S A L. L X X 111 . Prosperität impiorum perpenditur & concluditur in Deo foto JVeu- ritatem mveniti.
P Salmus Asaphi. Atqui bonus tsljif- raeli Deus, puris animo.
2 Equidem, quod ad me »pene declinaverant pedes mei i aiihil fere aberat,quin effunderentur gressus nr.ei.
; Quum invideicm insanientibus, speriratem improborum aspicerem.
4 Nam non sunt ne-xus usque ad mortem eorum,sed pingue esi robur eorum.
q In labore mortalium non sunt,&cum reliquU hominibus noD afficiuntur plagis.
6 Idcirco cingit eos torques superbiar, operit tieiut ornamentum violentia eos.
7 Emicat piar pinguedine uterque oculus eorum,superant cogitationes animi.
8 Tabifici sunt, & loquuntur maligne oppressionem ; tJj e sublimi loquuntur.
4 Opponunt coelis os suum,& lingua eorum pervadit terram*
10 Ideöque redit populus ejus huc, <juum aquas pleni foculi exprimuntur ipss. ^ 11 Ut dicant,quomodo cognosceret Deus fortis ? aut esset notitia in excelso ?
12 Ecce istos improbos,ut tranquilli in seculo augeant vires.

Utique inaniter purifico animum meum.Sc lavo in munditia manui n^eas :
14 Quum sim plaga affectus cuotidie,& castigatio mea pretsiosit matutinis singulis.
1 q Si dixerim,narrabo talia , ccce generationi filiorum tuorum perfidus fuero:
1 6 5 i cogitem cognoscere hcc,laboriosum fisum est in oculis meis:
i-» Donec ingressus essem in sanctuaria Dei fortis,animadvertissem finem istorum.
18 Utique jn lubricis ponis eos,dejicis coS in vastitates.
19 Quomodo abeunt in deviationem quasi morremo ; desinunt, coafumuntur terroribus.
20 Tanouam somnium» postquam evigilavit quijpiam , Domine,quuti expergiscens,imaginem eorum contem*r$.
21 Quum exacerbatur animu: meus,8c in renibus meis me ipsum exacuebam.
22 Tum eram brutus,qui ignorarem: ve- lut jumenta eram apud te.
2; Itaque ego jugiter futuis sum re- cum : prehendisti manum dexteram meam.
24 Consilio tuo deduc mc , n postmo- dum in gloriam recipias me. .
25 Quis esset mihi in caclisjrrfterte? 8 c praeter te nullo delector in terra.
26 Deficiente carne mea,8c aiimo meo ; rupes animi mei,& portio mei-.Deus e/Hn seculum.
27 Nam ecce longinqui ^te Vereunt,exscindis,quicunque adulterande deficit a re.
28 De me itaque,propinquim esse Deo mihi bonum csl , pono iri Bofiino jehovi receptum meum,ut enarrem cfnnii opera

PS AI. LX XIV. De desolatimc Eecltft* conquerem,zelotypiam Vei piviocat.

O Ve didascalica,Asapho. Quare Deus rejicis in sternum ? fumare pergit ira tua in gregem pastus tui ?
2 Recordare cocttis tui , te acquisivifle antea,vcndicasse tribum poseflionis tus » montem Tzijonis hunc rjfc,in quo habita-
; Attolle pedes tuos ad vastitates secernas, ad omnia mala, qu* facit inimicus in loco sancto.
4 Rugientes hostes tui in medio synagogarum tuarum,posuerunt insignia lua fro insignibus.
5 Nobilis habitus est eoium quisque, pro- ut efferebat sursum contra implexa ligna
6 Etiam nunc sculpturas ejus simul vecte, 8 e tuditibus tundunt.
7 Itr.miseiunt ignem in sanctuaria tua ; dejicientes in terram profanarunt tabernaculum neminis tui.
8 Dixerunt cum animo suo,vim inferamus eis pariter : incenderunt omnes synagogas Det fortis dejicientes in terram.*
9 Insignia nostra non videmus, non esi amplius piophcta,neque esi apud nos,qui sciat ufquequb.
10 Qub usque,o Deus,probro afficiet hastis ? irritabit inimicus nomen tuum in s- ternum ?
11 Quare avertis manum tuam, 8 e quidem dexteram tuam ? e medio sinus tuj cohibe.
12 Atqui Deus rex meus effjarn ohm.o- perans omnimodam salutem in medio terti Tu disrupisti robore tuo mare »perfregisti capita cetorum in aquis.
14 Tu conquasiafli capita balaense.dedisti cibum ipsi populo per desertapiojici-
15 Tu fidisti fontem,8e torrentem ,• tu a* refacis fluvios validos.
16 Tuus esi dies; etiam tua nox ; m parasti lumen hujut, & solem.
17 Tu statuisti omnes terminos terrae: psam «estatern.Lc hyerrem tu formasti.
18 Recordare saltem huius inimicum probro afficere.0]ehova,8c populum stultum irrirarcpiomen tuum.
19 Ne trades tjtt catervas vitam turturis tui, catervas pauperum tuorum afflictorun» ne obliviscaris in aeternum.
20 intuere tn fecdus : nam repleta/uns obscurissma loca terrae,caulas violentia.
11 Qui attritus est,ne redeat corfusus, pauper,& egens laudent nomen tuum.
22 Surge 6 Deus,age causrm tuam,recordare opprobrii tui, quo asficerit i slultct quotidie.
2} N€ obHviscarfs vocis hostium tuorum , strepitus insurgentium in te,auge* secntis jugiicr»

PSAL. LXXV. ^ D<o «ste, quö«t uni««
cornu dcxrinnrtur,^ Llrerir« exaltetur.

'X iAgistro symphonias, ne perdas ; pfal- IVlmus Asapho,^canticum.
r £elebramuf te,Deus,celebramus :nam propinquum nomen tuum,enarrant mirabilia tua.
3 Quum excepero conventum, ego rectissime judicabo.
4 Solutas tcrr*, omniumquc habitatorum eius,ego aptabo columnas maxime :
s Dicens insanientibus,ne insaniatis j & improbis,ne attotlaris cornu :
6 Ne attollatis contra excelsum cornu veilrumpi? loquamini collo duro ;
7 Non enim ab exortu, aut ab occasu, neque a deferto e/t exaltatio :
8 Sed Deus judexjhunc deprimit,& illum extollit.
9 Nam poculum in manu JehovatAvinum turbidum est, plenum mixtione , ex quo fudit : veruutatem feces eju s,qu04 expresserint, bibentomnes improbi terrae.
10 Ego itaque annunciem in fcculum , psaH 4 m Deo Jahakobi;
it Et omnia cornua improborum succi- darfi 'i exaltentur cornua i usti.

PSAL. LXXVI. D«« Eccleß* patronui tHtbrautr.

M Agistro symphoniae 6dium ; psalmus Asapbo,# canticum, r Nobilis tst in JehudaDeus.in |isrsele magnum nomen ejüs :
; Cuius tugurium qftSchalcmi.&habita- culum Tz.iione.
4 Ibi confregit coruscos arcus ; scutum gladiumque,8c bellum vehementissime.
C illustris factus es,magnificus,ex mon tibus direptionis.
6 Dediderunt se iiTpraedam robusti animo, dormitaverunt somnum suum ; adeo ut non invenerint ulli viri bellatores manus suas.
7 Prae increpatione tua,0 Deus JahaKo- bi: consopitus est & currus,& equus.
8 Tu,tu, inquam, formidabilis cs: ecquis consisteret coram te,ex quo irasceris ?
9 E coelis facis, ut audiatur lententia j terra timet,& quieta sedet .*
io Quum surgit ad iudicium Deus, ad servandum omnes mansuetos tertae maxi-
11 Nam aestus hominum celebrat te,refi- duo aestuum accingis tu«;.
ii Vovete,& uofsl reddite Jehovae, Deo vestro : quicunque circumslfftt illum, afferant munus illt formidabili.
i; Qui vindemiat spiritum ontecesso- runi,formidabili regibus terrae.

I? S A I. L X X V 11 , Variii io£itationil>M fluctuans,mirstliiltum Dii,i«indatiunt jla-

> JAgistro symphoniae, praefecto fo/imi IVi^eduthuniS $ Asaphi psalmus.
a vox mea ad Deum sci tur,quum exclamo: vox mea ad Deum,ut auieni advertat
; Tempore angustiae me* Dominum re- quiio i manu me- noctu p«fula,& non ia-

termitreme :.renuente consolationem ad-* mittere anima rr.ea-
4 Recordor Dei,quum fluctuando perstrepo : medicor,quum obruit se spititus meus vehementissime.
5 ßuum tenes vigiles oculos meos ; con- cutior^ica uc non possim eloqui.
6 Reputo tempora inde ab antiquitate, annosjupmorurti seculoium,
7 Recordor muste* pulsationis me* nocte cum animo meo meditor,& persciu*
tatur spiritus meus,diem» :
8 An in fecula repellerer Dominus : aur non pergeretbene velle amplius ?
q An deficeret in «ternum benignitas lus ? desineret sermo in quamque generationem ?
o An oblitus esset gratiam facere Deu* forti) ? an occluderet ira miserationes suas summe?
Tandem dico; infirmare me istud» mutata dexteia excelsi ?
1 Imo recordabar actionum Jah : quin recordabor inde ab antiquitate quodque mirabilium tuorum :
1$ Et meditabor de unoquoque opere tuo ; de actionibus tuis confabulabor, di-
14 O Deus, in sanctitate vita tua c/t; quis Dei« fortis magnus est ut Deus ?
, s Tu,o Dei«,fortis mirifice, ostendisti in populis robur tuum.
16 Vindicasti brachio populum tuuni : posteros JahaKobi, etiam Josephum ma-
17 Videntes te aqu* Deus,videntes te aqu* formidarunt: etiam commot* sunt abysti.
18 Exundarunt aquas nubes ,sonum ediderunt superiores nubes: etiam pervaserunt sagiet* tu*.
10 Sonante tonitru tuo in isto orbe» illustrarunt fulgura orbem habitabilem : commota est,Lc tremuit terra.
20 Per mare via tua,& semita tua per a- quas amplas ? ubi vestigia tua non sunt co-
^ 11 Duxisti iit gregem populum tuum» Mofchisflc Aharonis opera.
PSAL. L X X V 1 1 1. Mystttia antiquita-
O De didascalica,Asaphi, Auribus percipe,popule mi,doctrinam meam ; inclinate auiem vestram ad sermones oris mei.
1 Aperiam per parabolam os meum,eructabo occulta inde a priscofrnifore :
; Qu* audivimus ac novimus, üt majo* res nostri narraverunt nobis.
4 Non celabimus filios eorum, generationem posteram : narraturos laudes]cho- vx.roburque ejus,& mirabilia ejus opera, qu* fecit.
§ Nam ftaruu testimonium in Jahako- bo,& legem posuit in Jisraele ; quiim j>r*- cepit majoribus nostris nota facere filiis ip lorum 1
6 llt luant generatio postera, filii nascitur»,lurgcmc: que,enarrent filiis suis ;
7 Et ponant in Deo spem suam, neque obliviscantur actionum Dei fortis; sed pr*- cepta «iu$ custodiant« „ .
8 Ac

rn»h*K. ps a
8 Ac non sint utrtaiorej eorum, feneratio contumax, & rebellis »'«encratio,qua? non comparavit animum suum, 3 c cujus spiritus non fuit constans erga Deum for-
q Vt posteri Ephniimi armati j'aculantes arcu.vertentes ter^s tempore praslii:
10 fJuianon servaveram fxdtis Dei,& in lege ejus renuerant ambulare :
n Obliti actionum ejus, fir mirabilium ejus operum,quae ostenderatipsis.
11 Coram majoribus eorumfecetatmiracula i n terra Ägypti »agro Tanitico.
i; Diffiderat mare,ut traduceret eos, statuens aquas tanquam acervum:
14 Deduxeratque eos nube imetdiu, & totam noctem lucente igne.
15 Fiderat rupes in deferto » ut potum prseberet in abyffis plurimum.
16 Educens fiuenra e petra, & demittens tanquam sturnina aquas.
17 Perrexerunt tamen adhuc peccare in cum, exacerbando excelsum in ipsa terra
»8 Et tentantes Deum fortem cum animo suo, petiverunt cibum pro desiderio , animi sui:
tq Ac obloquentescontrj Deum,dixerunt, an posset Dm* fortis instruere mensam in hoc deserto ?
10 En,ita percussit rupem, ut fluxerint a- quse. 8c torrentes exundaverint: an etiam
1 cibum posset dare ? an pararet carnem populo suo }
11 Idcirco audiens Jehova,excanduerat : & ignis succensus erat in JahaKobum,ac
l «tiam ira arserat in jisraeletn :
rr Quia non crediderantin Deum »neque confisi erant in salute eius:
1? Qudmvis praecepisset superioribus nubibus superne, & januas coelorum aperuisset ;
24 Depluensque super eos Man ad comedendum , frumentum caelorum daret illis :
i< Panem robustissimorum comederet quisque, viaticum mitteret eis ad saturita-
16 impellens Eurum in coelis, St inducens robore suo Austrum.
17 Quum depluissec super eos carnem tanquam pulverem, & sicut arenam marinam volucres alatas.
28 Deiiciens intra castra sua,circa tabernacula sua :
19 Et comedentes saturati essent Valde, & quod concupiverant.'Ili,attulisset illis;
10 Nondum alienati erant 'a concupiscentia sua, adhuc cibus eorum in ore eorum erat,
11 Quum ira Dei ardens in eok,interficeret e pinguissimis eorum, dc juvenes Jisraelis prosterneret*
12 Post totum hoc peccaverunt amplius, neque crediderunt propter mirabilia ejus
1; Quamobrem consumebat Vanitate dies illorum,& annos illorum terrore.
$4 Quum occidebat eos,(i Kqtlifebjnt «um, 8c conversi mane, qu*rebant Deum fortem.
iS R.ecordaiuejjDcu#) fuisse rupem suam»
I M t. Psal.7ff.
& Deum fortem excelsum fuijpt vindicem
36 Quamvis conarentur eum decipere ore suoi&linguä sua mentirentur ei.
57 Et animus ipsorum non esset comparatus erga eum, neque constantes essent in foedere ejns:
18 Tamen ille misericors,expiabat iniquitatem, ita ut nqn perderet,' & plurimum avertebar iram suam, neque excitabas totum aestum fiium:
19 Recordans carnem eos esse, ventum abeuntem,qui non revertitur.
40 Quoties exacerbaverunt eum in deferto ? dolore affecerunt eum infolitudine 2
4, Qui subinde tematunt Deum fortem» & unctum Jisraelis circumscripserunt.
42 immemores manfi s ejus, diei quo redemerat ipsos ab hoste :
41 Quo disposuit in £gypto signa sua, & prodigia sua in agro Tanitico:
44 Quum muravit in sanguinem rivos «orum, stuemaque eorum, ne bibere pos-

4? immisit in eos colluviem animalium« qu* consumeret eos, ac ranas,quae perderent eos:
46 Et dedit brucho proventum eorum« ac laborem eorum locustae :
47 Occidit grandine yjtes eorum, & sycomoros eorum igni, qui quacunque insidebat consumeret:
48 Dedidit etiam eidem grandini bruta eorum,Lt pecora eorum prunis ignitis:
49 Immisit in eos aestum irae suae,excandescentiam, indignationemque, & angustiam,mittendo nuncios malorum:
<0 Liberavit iter ad iram suam» non cohibuit a morte vitam illorum : Lc bestiaS eorum pesti dedidit:
C £t percussit omne primogenitum ist JEgypto, principium virium in tentorii«
51 Et transtulit tanquam pecudes populum suum, direxitque eos tanquam gregem per desertum :
51 Et educens eos secure ita ut non metuerent, postquam inimicos eorum operuisset mare. . .
54 Adduxit eos interminum sanctitati« sua?, montem hunc,quem acquisivit dextera ejus.
5< Expellens a facie eorum gentes, fa- ciensque, ut acciderent funiculo possessionis : & habitaverunt in tentoriis earum tribus Jisraelis.
c6 Attamen tentärunt, fkexacerbärune Deum excelsum , Lc testimonia ejus non
observarunt :
57 Sed aveisi peifide eferunt, ut majores eorum *. conversi sunt, üt arcus fallax.
58 Nam provocarunt eum per excelsis sua.Lc perstulpcilia sua ad zelotypiam concitarunt euin,
5q £uo d audiens Deus excanduit, spre- Vltque valde jisraelem ;
601 Adeb ut'deserens tabernaculum Schi- luntis, tentorium, quod collocaverat inter iiominei i . . . r
61 Traderet in captivitatem robur luum* & gloriam suam in manum hostis :
$2 De.de*«muc gladio populum suum ;
fib qtua

FSAL LXXX. ffflfemdc^aMmDeo ewNeejJe.
Vsal.78.79. quia in posseftfonem suam excanduerat:
6; juvenes ejus absumeret ignis, 6cvir- gines'e)us non laudarentur;
64 Sacerdotes eius gladio conciderent, 8evidu* ejus non flerent-
65 Deinde evigilavirDominuS,qui visus
sunat tanquam dormiens i sicut robustus, cantillans ex vino : ,
66 Ec percusltc hostes suos retro,oppro-
brium perpetuum indidit eis.
6t Tandem sprevit tentorium Josephi, & tribum Ephrajimi non elegit.
68 Eligens vero tribum Jchud» »montem Tzijonis,quem diligat;
6^ Ldificavit simile excelsis palatiU sanctuarium suum; utpote m terra, quam statuit in feculam.
70 Eligensque Davidem servum suum,8c assumens eum ex caulis gregis :
71 A tergo sectarum duxit eum, ad pascendum JahaKobum, populum suum,&]is- rafclem,possessionem suam ;
72 Qui pavit eos pro integritate animi lui, & summa prudentia manuum funium deduxit eos.
FSAL. LXXlX. Jlsaph pro Ierustbaldi- mu intei cedit,ut iram Deui inde in hostium e api t A vtrtat.
P Salrnus Asapho. O Deus, ingreff» funr gentes in polTeflionem tuam ; polluerunt templum sanctitatis tuae, disposuerunt Je- luschalaima in cumulos.
2 Dederunt cadaver servorum tuorum cibo volucribus coeli: carnem eorum,quos Jbenignitare prosequeris ,beihis terrx.
\ Effuderunt sanguinem eorum, velut aquam circa Jeruschalaima, nec e, at,qui le-
4 Sumus opprobrio vicinis nostris »san- r.se & ludificationi circumstantibus nos.
C Quousque Jehova Hrafceris in aeternum ? ardebic velut ignis.zeius tuus ?
6Effunde «stum tuum in eas gentes,quae unn agnoscunt ce, L super regna,quae normen tuum non invocant.
7 Kam nnfumtor consumsit Jahakoburo, & habitaculum eiusdesolavetunt.
8 Ne recorderis adversus nostniquicates praecedentium tmipnfum 'festinantes proveniant nos miserationes tuo,nam attenuati fumus valde.
. 9 Auxiliare nobis, Deus salutis nostrae propter honorem nominis tui: & eripe nos, expiationemque fac de peccatis nostris propter nomen tuum.
10 Cur dicturo eiTent isto gentes,ubi- Jiam est Deus istorum ? innotescat,n istis gentibus ante oculos nostros, ultione sanguinis servorum tuorum effusi.
11 Perveniat ante faciem tuam gemitus vincti: pro magnitudine brachii tui fac,ut reliqui sint,qui iam traduntur morti.
12 Redde ergo vicinis rostris septuplo in sinum ipsorum: opprobrium ipsorum, quo affecerunt te,Domine.
»? ErnoS populus tuus, & grex pastus tui celebrabimus te in seculum,in quamque generationem enarrabimus laudem suam.
\ iAgistro fymphom», ad hexachorda; IVlpijimus testimonii Asapho.
2 Opastorjisraelis auribus percipe,ductor Josephi tanquam gtegis,inlidcns Cherubi- nis illucesce. , / .
; Coram Ephrajimo, Binjamineque, & Menasche excita potentiam tuam ; Sc veni ad plenam salu:em afferendam nobis.
4 O Deus,restitue nos>& fac,ut luceat facies tua: ita servabimur.
5 Jehova.Deus exercituum,quousque fumaturus «s contra orationem populi tui ?
6 Cibas eos pane lachtynmum,8c bibendum praebes eis de lachrymis triental.
7 Exponis nos contentioni vicinis nostris,8t inimici nostri subsannant nos.
8 O Deus exercituum restitue no*,&fjc> ut luceat facies tua: i ca servabimur.
9 Vicem ex £gypto transtuleras ; expuleras gentes,ut plantares eam;
10 Expediveras anre eam,fecerasque,uc ageret radices suas,St impleverat terram.
11 Operiebantur montes umbra ejus, & palmitum ejus cedri maximae.
12 Emittebat ramos suos usque ad mare, 3c ad flumen teneros ramos suos.
1; Quare perrupisti macerias ejus,adeb ut carpant eam omnes viatores;
14 Suffodiat eam porcus sylvcstris,8c a- nimal agreste depascat eam ?
15 O Deus exercituum,revertere jam,intuere e coelis.St respice; ac visita vitem
16 Et surculum,quem plantaverat dextera tua; lique propter filium, quem fortin- cästitibi.
17 Incensa igne, succisa est, ab increpatione faciei tu» pereunt.
18 Adsit manus tua viro dexter» tu» : filio hominis,quem fortificästi tibi:
19 Ac non retrocedemus a te: invita conserva nos.ut nomen tuum invocemus.
20 Jehova,Deu* exercituum,restitue nos# fac,u't luceat facies tua : ita servabimur.
PSAL. 1 XXX 1 . Canticum, docens,qu* mala in^iatitudo afferat,(jy quabonA inhibeat.
\ A Agistro symphoni*,od Gitth*a instru- iVimtnta ode »Asapho.
2 Cantate Deo,robori nostro , Vociferamini Deo JahaJtobi.

$ Sumite psalmodicainstrumenra,&apponite tympanum, cirharam amoenam cum
4 Clangite in novilunio buccina,stativis quibusque feriis,diebus festis nostris.
s Nam statutum in Jisraele est,ritus a Deo Jahakobi:
t> Qui testimonium in Josepho imposuit ipsum ; quum processisset contra terram JE- gypu,w!/t sermonem ignotum audiebam.
7 Amovi, inquit,o b onere humerum ejus; msnus ejus a lacusculo intrita abierunt-
8 Quum in angustia illa cxclanmes^ibe-
raVi lk in latebris tonitrutpro-
bavi te,usque ad aquas Merib» summe.
.9 Audi popule mi,&contestaborte;6 julaei/uuscultmris mihi,
«0 Si

, Kal.Ri.82.Rl- . P S A I M I. . Psal.gj.84.8f.
iodi non erit in re Dc«< fortis exrraneus,| mus nobis habitacula Dei. reque incurvabis t« Deo forti alienigen® | 14 Deus mi,pone eos velut rotam , ut sti-
feonorrm exhibens, \ pulam coram vento.
11 Ego sum Jehova Deus tuus, qui feci, j i? Ut ignis exurit silvam,8c ut flamma ac- ut ascenderes e terra Agypri : dilata os-cendit montes,
ifruum.tk impleturus sum illud. 16 Jta prosequere eoS procella tua,de tur-
ii Sed non auscultavit populus meus voci me®,& Jifrael sion acquievit mihi.
13 Quapropter dimisi eos 4mbu/4furos «x sententia animi lui, dicens, abeant cum pravis consiliis suis.
,4 Osi populus meus au 'culraflet mihi,./i Jisiadit« inviismeis arnbuiastenr:
if Vel momento inimicos eorum fuissem depressurus, quum i n hostes eorum convertissem manum meam.
16 Osores Jeliov® mendaciter se dedissent ei 8c futurum fuisset tempus istorum in secutam:
17 Denique cibaturus fuisset eum adipe tritici,etiam cx rupe meile fuissem satiatu-
i'SAL.LXXXli. M agiftratus officium TySalmuS Asapho. Deus adstat in coctu Dei meum, & caro mea exclamant veniendi zd
bine tuo conturba eos.
.7 Reple fjticm eorum ignominia j ut requiratur nomen tuum,o Jehova.
if^Pudore perfundantur,de conturbentur usque in seculum » eiubescäncque.Sc per-
19 Ut cognoscatur,te, cui soli nomen est Jehova, excelsum esse supra univcisam ter-
PSA 1 . LXXX IV. Dorrn« De/ quäl e Cx- petenda,&qu<t viaadiliam ducat.
"X A Agistro lymphoma? ;d Gitthata tnstru- Ivlmenta polieris Korachi psalmus.
2 Quam amabilia sunt tabemacuia tua ,S Jehova exercituum*
3 Desiderio afficitur, etiamo,ue deficit a- 'nima mea veniendi ad atria)ehov»; cor
Deum fortem viventem desiderio.
4 Etiam passer invenit do^ um, & hirundo nidum sibi,in quo ponat pullos füos ; altaria tuao Jehova exercituum . rex mi,Sc Deus mi.
e Beati.qui inhabitant domum tuam,qui adhuc laudant te summe.
6 Beatus I omo,cui facultas est in te semitis tat* injijtendi ex animi sui /enrent/a :
7 fi“ 1 transeuntes per vallem mori ,fot>
6 Ego dico,Dii quidem ciris,& filii ex- "m constituunt eam,quos etiam benedi-
celsi vos omnes : \ ctionum operit pluvia;
7 At certe ut plebctas homo morituri e-[8 Qui pergunt ab acie ad aciem,compastis. etiam lkut unus aliorum principum ca- rerqut/que apud Deum Tzjjone.
suri estis. 1 9 Jehova Deus,D<iAS exercituum,audi o-
8 Surge,o Deus, judica terram : tu enim : rationem meam j auribus percipe,0 Deus possessionem habes judictoium in omnibus Jahakobi maxime.
gentibus. 10 Scutum nostrum aspice,o Deus; & in-
— ■■ - - - ; -- — - , tuere faciem Chiisti tui.
* ^ A L^L X^X I U. •Afähud tmpiojum ,, Nara melior ejl dies unw in atriis tuis,
1 fortis,inter magistratus iudicar.
2 Quousque judicabitis inique,8c personam improborum suscipietis summe j
3 Judicate fecundum tenuem dc pupillum;
, aftii ctum 8f pauperem justum pronunciate; 4 Liberate tenuem & egentem,« manu improborum eripite.
f Ignorantibus 8e non animadvertentibus, in tenebris indesinenter ambulantibus illisjdimoventur omnia fundamenta terras
//** exitium precatur.
C Anticum,* 5 ? psalmus Asapho.
2 O DeuS, ne aeas silentium ; ne surdum agaS,neque quiescas,d Deus fortis.
J Nam ecce inimici tui perstrepunt,8t osores tui extollunt caput.
4 Contra populum tuum callide ineunt consilium,8c consultant contra abditos tuos, f Dicentes , agite exscindamus istos,ne sint gens; ut non memoretur nomen Jisrae- lis amplius.
6 Nam consilium inierunt animis paribus,contra te foedus pepigerunt.
7 TentotiaEdoroaorutn, 8; J ifchmuhelj* tarum,Moabita?,& Haearenu
8 Gebalit», JIammonir*que,&c Hamale Ritte, Palastini cum habitatoribus Tyri:
9 Etiam Assyrius adjunxit se istis j sunt brachium posteris I-oti maxime.
to Fac istts üt Midjanitis; v2t Siser», üt Jabiniin torrente Kischonis:
11 £>ui excisi fuerunt ad Hendorum,facti fune fimus terras.
ir Redige ipsos ingenuos istorum ut Horebum,8c Cit Zecbum.u: Zebachum, 8e Zalmunnahum, omnes toparchas istorum : 13 Qui dicuntil^redicario jurepossidca-
qu'ani mille aiibi: eligo frequentare limen in domo Dei me; magis,quam habitare in tentoriis improbitatis:
12 Quia sol, & scutum est Jehova Deus» gratiam, & gloriam dat Jehova: non cohibet bonum ub ambulantibus in integritate.
13 O Jehova exercituum, beatus homo, qui fiduciam habet in te.
FSAL. LXXXV Ri’st/tu/ pete«;,submittit fe auditui Verbi,aguo magna* eumipit
promißioms.
\/fAgistro symphonia,in posteris Kora- JVlchi» psalmus.
2 Benevolus fueras,6 jehova «terrae tuae: reduxeras turbam captivam JahaKobi.
3 Condonaveras iniquitatem populi tui, texeras omne peccatum eorum summe :
4 Receperas omnem excandescentiam tuam , averteras, quo minus aestuarer,iram
< Restitue nos, d Deus salutis nostrae; & irritam fac indignationem tuam contra nos.

6 Anih icculum irascereris contra nos ^ protraheres iram tuam in quamque generationem ?
7 Anngn j« reversus, vit* resticuere*-
Lvr no >i

Kai . P S A
nos i ur populus tuus latentur in te i
8 Ostende nobis Jehova benignitatem tuam i & salutem tuam da nobis. _
9 Audiam» quid loquatur DeM ille fortis Jprrova : nam eloquitur pacem erga popu- jum suum,8c erga eos,quos benignitate prosequitur : sed ne tcMi^yiturad stultitiam.
»o Utique propjTftjoWjltimcntibuS eum salus ejus »habitatura e 11 gloria in terra no- Itra. „
11 Benignitas,& fides occurrent inter te, justitia,& pax osculabuntur s«.
12 Fides c terra germinabit,8c justitia c coelis prospectabit.
t; Etiam Jehova dabit,quod bonum est, ut terra nostra edar proventum suum :
14 Faciet,ut justiria pr«eac sibi,dum conseret ad iter pedes suos.
PSAL. L X X X V I. Psalnmmetg dtprc~
L M I. Psal.87.83»
posteris Korachi, pfahruS ^7 canticum. 1 Fundationem luam inter moncessancti-
2 Diligit Jehova portas Tzijonis,supra quam ulla tabernacula Jahskobi.
; HonorificcmifUma sur.t, quaecunque pratdicancur dc te, 6 civitas Dei summe bo- mniflea,
4 Memoro JF.gyptium,& Babylonium a- pui noscentes me : eccc Palaestinum,&Tyrium cum Athiope, hunc gentium este ibi-
5 Ideo de Txijone fore,ut dicatur,hic 8c ille vir genitus est in ca,ipfumque stabiliturum eam excelsum :
6 Jehovam annumeraturum conscribendo populos, hic genitus est ibidem excellentiis,n e.
7 Quapropter canunt «que,ac ex sulranr» omnes fontes uit<< me« de re.
cütorii* f.
O Ratio Davidis: inclina Jehova aurem tuam,exaudi mc ;nsm pauper,& egens sum.
2 Serva animam meam: nam is sum,quem benignitate prosequeris; serva tuum servum, tu Deus mi,fiduciam habentem in te.
; Gratiam fac mihi Domine : quia te inclamo toto die.
4 Larcifica animam fervi tui : quia ad te» Domine,animam meam attollo.
y Tu enim Domine bonus es, 5 ccondonans , muliusque benignitate omnibus invocantibus te.
6 Auribus percipe , Jehova, orationem ineam; & attende ad vocem deprecationum mearum.
7 Tempore angusti« me« invoco te,quia exaudis me.
8 Non cjt partibi interullos deos,6 Domine, neque sunt paria operibus tuis opera.
9 Omne» gentes,quas fecisti,>enientes, incurvabunt se coram te,Domine;& honorem habebunt nomini tuo :
10 Quia magnus c$, atque mirificus, tu Deus solus es.
11 Doce me, Jehova, viam ruam,pergam in veritate tua, aduna animum meum ad cimcndum nomen tuum.
11 Celebrabo te Domine,Deus mi,exto- *0 animo meo; & honore prosequar nomen tuum in seculum:
M Quum benignitas tua magna/it erga ne, dc eripueris animam meam e sepulchro
r4 O Deus,superbi insurgunt contra me, & coctus violentorum quaerunt vitam meam, qui non proponunr te stbi.
is Tu autem,Domine,Dew fortis,misericors, 8e gratiosus es,longanimis,& multus benignitate,ac fide.
16 Respice ad me,8e gratiam fac mihi,da robur tuum servo tuo,& serva filium ancil-
17. Effice erga me fignum,quod bono/it ; ait videntes olores mei pudore perfundantur,quum tu Jehova adjuveris me,8c consolatus fueris me.
fSAt. LXXXVU. C foria
PSAL. LXXXVUI. Vaupern,(cs mo ri-
bundi oratio .
Anticum psalmus in posteris Kora- chi,magistro symphoni«,adpneumaticum instrumentum canendus: didascalicus Hemanis.Eirachit«.
2 O Jehova, Deus (alutis me«; interdiu clamo,^ynollu coram re.
\ Veniat in conspectum tuum oratio mea, inclina aurem tuam ad clamorem meum.
4 Nam saturata est malis anima mea ,dc vita mea adsepulchrum pertingit.
s Reputor cum deicendentibus in fepul- chrum,sum similis viro,quem deficit virtus.^
6 Reputor inter mortuos , semotus ; ut* confossi,iacenics in sepulchro,quorum non recordaris amplius» qui manu tua excisi
7 Ponis me in sepulchro omnium infimo; in tenebrolislimis.in profundis locis.
8 Super me incumbit excandescentia tua,adeo omnibus irrumpentibus tuis fluctibus affligis vehementissime.
9 Procul amoves notos meos a me,proponis me in summam abominationem eis ; ita inclusum,uc non poslim evadere.
10 Oculus meus mocrec prs afflictione : invoco te Jehova totum diem, pando ad te manus meas.
11 An mortuis efficies opus mirabile? aut expertes \ icas celebraturi ce »exsurgent
potentissime?
12 An enarraretur in sepulchro benignitas tua ? sides tua in perditione ?
1; An cognosceretur in tenebris mirabile opM tuum , & justiiia rua in terra oblivionis?
,4 Atqui ego ad te, Jehova,vociferor ; & unoquoque mane oratio mea pratvenitte.
1 c Quare,d Jehova, abjicis me ? afiscon- dis faciem tuam a me ?
16 Pauper sum, & moribundus^ concussione »perferens terrores tuos, animi pefi-
17 Super me transeuntibus «stibus tuis, conturbationes tu« rescindunt me*
ist Circumdantes me sicut aqu« toto die* cingentes mc par irer.
19 Procul amoves a me amicum & socium, notis meissum tenebroso loco.
VSAL, 89 .

PSALMI. rsa!.&$.
wri-l »6, Kam imponam rtiari'manumcjus , 8e fluminibus dexteram ejus.
Psa \ 3 g,
pSAL. IXXXIJC. B erignitM,b t&tT>cifub cruce.
Idafcalica orfe,E:HamsExrachitae.
r Benignitares Jchovs in seculum canam: in quamque generationem notam f fcciam fidem tuam ore meo.
[$ Nam statuo fere,ut in seculum beni-

I gmtas aedificetur ; in coelis ipsis stabilias fidem tuam,qua dixrjti j I 4 Pepigi foedus cum electo meo»juravi Davidi,fervo meo :
5 Usque in secuum me stabiliturum semen tuum,& aedificaturum in quamque generationem solium tuum summe*
6 Quapropter celebrant coeli mirabile esui tuum , Jehova ,* etijm fidem tuam in congregatione sanctorum.
7 Quis enim in superiore nube par aestimetur Jehovae ? aTimiletur Jehova: inter filios fortium ?
8 Deus fortis,estformidabilis in consilio sanctorum plurimum , & reverendus supra omnia, quae circumstjut eum.
9 O Jehova, Deus exercituum , quis est par tibi robustus Jah? nam fides tua circumvestit te.
10 Tu dominaris in superbiam maris, quum attollunt se fluctus ejus , tu reprimis
11 Tu contrivisti tanquam confossum JEgyptium ,• brachio roboris tui dispersisti inimicos tuos.
is Tui sunt coeli, etiam tua fstterra ; orbem habitabilem, Ac ea,quae ipsum implent, tu fundasti. ‘ , * ■
i i Aquilo Lr Auster,quos tuere asti.Tha- bor & Chermon de nomine tuo cantant.
14 Tibi brachium est cum potentia,robusta cjt manus tua.elata dextera tua.
1 s Justitia,8e judicium habitaculo folii tui,benignitas,&fides praeeunt faciei tuae.
16 Beatus est populus, qui agnoscunt clangorem , qui in luce faciei tua pergunt, Jehova:
17 In nomine tuo exsultant toto die, 8 : in justitia rua attollunt se :
18 Nam decus, roboris eorum es : 8e pro benevolentia tua attollitur cornu nostrum.
19 Jehovae enim est scutum nostrum , 8c
sancti lisrcelis regis nostri.
20 Tunc alloquutus per visionem eum, quem benignitate prosequebaris, dixisti ; disposui auxilium contra robustum , extuli electum e populo.
2t Inveni Davidem,servum meum , oleo sancto meo unxi eum ; rr Qui cüm manus mea fit stab:.is, etiam
brachium meum fortificer eum.
r; Non aget exactorem inimicus contra eum,8c deditus iniquitati non affliget eum:
24 Sed contundam a facte e\js hostes; ejus,& osores eius plaga astici; m.
25 Adeo fides mea.Lt bcnrgn-tas mea assutura est ei, ut in nomine m eo jxtollatur cornu ejus.
27 Ipse inclamabit me , tu pater mi»mi Deui fortiSj&rupei^alutis meae:
28 Etiam ego primogenitum constituam cum,excelsum supra reges terrae.
29 In seculum serva do ei benignitatem meam,8c foedus meum fidum erst ei :
$0 Difpqnamque in aeternum femen ejus# & solium ejus, üt Junf dies coelorum.
Ji Si dereliquerint filii ejus legem meam» & in judiciis meis non ambulaverint:
. $2 Si statura mea prophanaverinc , & praecepta mea non observaverint:
Visitabo quidem virga defectionem eorum,8c plagis iniquitatem eorum :
14 Sed benignitatem meam non irritam faciam ,ai> eo , neque mentiar contra fidem meam. *
? 5 Non profanabo foedus meum , Se pronunciarum labiorum meorum non mu-
;6 semel juravi per sanctitatem meam # Davidi non mentiar:
;? Semen ejus in seculum fore,8c solium ejus üt solem coram me :
r8 Ut luna stabile fore in seculum : &ue testes in superiore nube fideles summe.
At tu abjecisti, & sprevisti j excanduisti contra unctum tuum.
40 Detestatus es foedus fervi tui,propha- nasti dejiciens in terram coronamentum
41 Disrupisti omnes macerias ejus: exposuisti munitiones ejus contritioni.
42 Diripuerunt eum omnes viatores , est probro vicinis suis.
4; Extulisti dexteram hostium ejus.laeti« ficästi omnesinimicos cius.
44 Etiam retudisti acumen gladii ejus# neque stabilivisti eum in bello.
45 Fecisti,ut cesset nitor ejus , 8csolium ejus in terram detrusisti.
46 Curtasti dfes adolescentia: ejus»operuisti eum pudore summe.
47 Quo usque Jehova ? abscondes te iit aeternum ? ardebit tanquam ignis excandescentia tua -
48 Recordare me! , quam temperarius stm : quorsum in vanum creasses omnes filios hominis ?
40 Quis vir ita vivat,ut non experiatur monem? erioiatse ipsum a sepulchro excellentissime ?
50 Ubi sunt benignitates illae pristinas* Domine, quas juraveras Davidi perfidem tuam ?
51 Recordare.Domine,opprobrii fervorum tuorum : me gestare in sinu meo opfi-o- brium omnium maximorum populorum)
51 Quo assecerun* inimici tui, Jehova # quoassecerunt vesttgia Christi tui.‘
5; Benedictus fit Jehova in seculum: arr.cn, iterumque amen.
Bb ;
PS At.

?k!. yv.gr.
PSALMI.
Psal.9t.9t.
Pselmorum Liber quartus.
Canticum tdosjt ii,mortem
PSAL. XC. meditdntit,
O Ratio Moschis viri Dei. O Domine» tu habiracuium fuisti nobis , in quaque generatione.
1 Quu n nondum montes editi essent, aut formasies terram , orbemque habitabilem ; denique inde a feculo, & usque in icculum tu Deui fortis er
$ Redigis mortalem eb tisque, ut fu con-
lille anni, st prttercajx, sunt in tdies hesternus, vigiraque nutritus $ dicens,revertiminifilii hominum.
4. Nam mi oculis tuis at
s* inundatione abripis eos, somnus sunt; ipso mane sunt üt facnum transiens ;
6 Ipso mane.quo effloruit.transiens,ipso vespere excisus» atque exarescens.
7 Quando consumimur ira tua , 8c tuo aestu conturbamur :
8 Propoi :s iniquitates nostras tibi»occul- ta nostra lumini faciei tua:.
g Nam omnes dies nostri divertunt excandescentia tua ; consumimus annos nostros,similes sermoni sunt.
10 In diebus ipsis annorum nostrorum /unt septuageni anni , aut (utsimui valen- tilTimt) octogeni anni ; etiam excellentissimum eorum laboriosum est,8c molestum quo festine exciso,avolamus
11 Quis agnoscit robur iras tuae , aut excandescenti* tu* secundum timorem
12 Numerare dies nostros ita doce nos ; ut inducamus animum sapientem.

- > Revertere Jehova.quo usque) & poc- nireat te propter servos tuos,
14. Satia nosunoquoque manebenignita- tt tua , ut cantemus ,Sc lastemur omnibus diebus nostris.
Lasrisica nos * üt diesmultoj afflixisti nos i annis multii experti fumus malum.
16 Perspicuum sit erga servos tuosopus tuum,& decor tuus in filiis eoium.
7 Cadentibus ab Altero latere tuo mille,& decies mille a dextera tua ; ad te non ac-
3 Tantum oculis tuis intueberis,& retributionem improborum videbis.
9 Quum tu lehovnm , D um receptu» mei. excelsum statueris habitaculum tuum:
o Non dabitur occasio, ut attingat te malum, & plaga non appropinquabit ad tentorium tuum.
Nam angelis suis pr*cipiet de te,ut confervent ce m omnibusviis tuis :
11 Ambabus palmis sustineant te, ne offendas ad lapidem pedem tuum.
1; ^uper fetorem leonem,& aspidem incedes, conculcabisjuuenem leonem,& dra-
14 Quia in me (tnquifDeui) amore propendet, ideo liberabo eum ; in edico collocabo cum,quia agnoscit nomen meum ;
15 Simulae invocaverit me » exaudiam eum : ipsi adero inangustia : eripiam eum» Lc honore a (sciam eum :
16 Longitudine dierum satiabo eum,denique efficiam,ut fruatur salute mea.
PSAL. XC ll.Quim differat juftorum ab
injusto) um profyti itat.
P Salmus canticum,m diem sabbathi.
^Bonum est celebrare Jchovam, & psallere nomini tuo,0 excelse i
$ Annunriarc unoquoque mane benl* gmiate -' tuam, & fidem tuam quibusque noctibus:
4 Ad.decachordum.8t adnablium,adcitharam cum meditatione.
s Quia Isr.itia aiscis me, Jehova,opere tuo :de factis manuu:n tumum cantabo.
6 Quam magna sunt facta tua.Jehova valde piofund* sunt cogitationes iu*.
7 Vir brutus non agnoscit» & stultus non animadvertit istud.
8 Quum germinant improbi velut herba, .florentque omnes,qui operam dant lniqui- 7 Denique adsit amoenitas Jehov*,Dei tati isicii,U' perdantur usque in
«eremum, nostri nobis : 8c opus manuum nostrarum q Te autem,0 excelse,in seculum cjje Je-
institue in nobis ; ipsum,inquum,opus manuum nostrarum institue.
PS AI, X C 1. ProlcRio ommpoienlu, pi*- sidium Angelorum, & inuoratto, at omni mrtlo pr*servat fantlos.
C Onsidens in latibulo excelsi, in umbra omnipotentis indesinenter pernoctans.
1 Dico, in Jehova est receptus meus, 8c propugnaculum meum, Deus meus e/t,cut confido.
; Quandoquidem ipse erepturus est te a laqueo aucupantis,a peste asrumnosiflima :
4 Ali sua protecturus te,quum sub alas ipsius re receperis j clypeus,8< parma e/ifi- des ipsius:
Ne fimeto i pavore nocturno, hsagit- tävolitame interdiu :
6 A peste in caligine pervadente, a lue quitatem in eo, vastante in meridie. I
Nam ecce inimici tui, Jehova, nam ecce inimici tui pereunt: distiliunt omnes,
qui operam dant iniquitati:
u Attollis vero tanquam monocerotis cornu meum, perfundendo mc oleo vi-
11 IÜA intuente oculo meo in observatoribus meis ; de insurgentibus contra me maleficis,audientibus auribus meis.
11 Justus üt palma germinabit, ut cedru» in Libano crescet.
,4 Plantati in domo Jehov*,in atriis Dei nostri germina profundent.
,5 Adhuc abundabunt in canitie, pingues,8c virentes erunt.
ifi Ad annunciandum rectum esse J«bo- vam, rupem meam» neque e,Je ullam ini-
P SAL. 9;.

I>fa1.9?.9*. P S A
PSAL. X CIII. Christi firmitudo.
tEhova regnat, celsitate indutus, indutus Jjehova,robore se accingit: etiam Habili* Qr orbis habitabilis,ne dimoveatur.
i Stabile solium tuum ab illo tempore, inde ä seculo tu reinst*.
; Viut attollant flumina,o Jehova,attol- :ant flumina sonum suum ; attollant flumina fragorem suum :
4 Sonis aquarum multarum, magnificis fluctibus irrumpentibus maris ; magnificentior est in alto jehova.
5 Testimonia tua firma/unt valde ; domui tu» decora sanctitas, 6 Jehova, in longitudinem dierum est.
1 »$AL. xc.lv. ConqucstMdtinjustHS&n'
dem invitat eo; ad Cb; iJFum.
Fortis D cm ultionum, Jehova ; o THm fortis ultionum,illuceste r
i Attollere,d judex terr» i redde retributionem superbis.
3 Quo usque improbi,o Jehova; quo usque improbi exsultabunt?
4 Eructantes loquentur superbe,sese praedicabunt omnes,qui operam dant iniqui-
5 Populum tuum, Jehova,conterent,& possessionem tuam affligent ?
6 Viduam,8f peregrinum interficient,ac pupillos occident,
7 Dicentes,non respicit Jahjncque animadvertit Deus Jahakobi ?
8 Animadvertite,o brutiffimi in populo; & slultiffimi,quando intelligentes eritis ?
9 An plantator auris, innon audiat ? aut formator oculi ännon intueatur ?
10 An castigator gentium, ännon reprehendat ? qui docet homines scientiam,4n- non agnosceret ?
ii Jehova cognoscit cogitationes hominum,este vanitatem ipsam.
11 Beatus ille vir,quem castigas Jah,& quem ex lege tua doces.
i; Ad praestandum quietem ei ä diebus adversitatis,dum foditur improbo fovea.
14 Non enim deserit Jehova populum suum, 8« possessionem suam non derelin-
** , < Sed usque ad iustitiam reversurum est judicium, & post illud omnes recti corde.
16 Quis surrecturus fuisset pro me contra maleficos ? quis se ipsum stitisset pro me contra eos,qui operam dant iniquitati ?
17 Nisi Jehova pleno auxilio fuisset mihi,parum abest,quin habitassec m loco silentii vita mea.
18 Quum dico,dimovetur pes meus; benignitas tua ,6 Jehova,sustentat me.
19 Quum mult» sunt cogitationes me» apud me »consolationes tu» oblectant animam meam.
20 An consociaretur tibi solium *ru- mnarum , formans molestiam pr»ter stari Turmnttm convenientium contra a-
nimam iusti , & sanguinem innoxium condemnantium)

zi fmo est Jehova mihi pro edito loco,& Deus meus pro rupe receptus mei:
r; Qui convertit coima eos iniquitatem *
I, M I. . Tsal.y^.yZ.--.
ipsorum,8f malitia ipsorum exscindit ipsosj exscindit ipsos Jehova, Deus noster.
PSAL. XCV. Vsalmm exhortatorius,ne exemplo majoium in dietcntationiidtd* damw.
A Gite, cantemus Jehov» ; clangamus ru» pi salutis nostr».
2 Eamus ante faciem ejus cum gratiarum actione,cum psalmis clangamus ei.
; Nam Deus sortii magnus est Jehova, 3 « rex magnus supra omnes Deo*.
4 in cujus manusunt ima vestigia terr», penes quem sunt vires montium :
s Cujus est ipsum mare,ut qui fecit illud ; Qe arida,quam manus eius formarunt.
6 Venite, incurvemus nos,& procumbamus; flectamus genua coram Jehova, qui fecit nos.
7 Cum ipse sit Deus noster,nos vero populus pastus eius, Segrex ductus ejus j hc* die,fi vocem ejus audieritis,
8 Ne obduretis animum vestrum, uti« contentione, iit die tenrationis in deserto I 9 Ubi tentaverunt me majores vestri; probaverunt me,etiam experti fumopus
io Quadraginta annis fastidio habui generationem tUam; dicens, populus lunt errabundi animo,& sunt ignorantes viarum mearum.
n Quibus juravi in ira mea,eos non ingressuros in requiem meam.
PSAL. XCVJ. Exaltandum ej]e leho* vam ab omntbid, quia omntssit judicatu* iw.
C Anite Jehov» canticum novum, canite Jehov*tota terra.
2 Canite Jchov», benedicite nomini e- jus; praedicate de die in diem salutem ejus.
; Narrate in gentibus honorem ejus, in omnibus populis mirabilia ejus opera :
4 Magnum Jehovam,& laudatum valde, reverendum esse supra omnes deos.
5 Nam omnes dii populorumsunt idola, Jehova vero coelos fecit.
6 Gloria,dc decor coram eo,robur,& ornatus in sanctuario ejus suus. p Cedite Jehov® famili»popuIorum,cedite Jehov* honorem, & laudem.
8 Cedite Jehov» honorem nominis ejus» afferte munus,&venite ad atria eius.
9 Incurvate vos Jehov» bono rem ex f>/- bentes in decore sanctitatis, formidate it conspectu eius tota terra.
, io Dicite in gentibus, Jehova regnat» e- riam stabilietur orbis habitabilis, ne dimoveatur : judicaturus est populos rectissime.
n Lxtrbumur cocti, 8e exsultabit terra, perstrepet mare,& qu« ipsum implent.
ii Exsultabit ager,&quicquid est in eo, tunc cantabunt omnes aibores silvae;
i$ Ante faciem Jehov»,quum venerit» nam venit ad judicandum terram: 'udicatU- rus est otbem habitabilem per justitiam, Se populos perfidem suam.
PSAL. X CV II. Gloria regnaniuDei ido» bittren f «drji e» i, 4 ff exhilarari justos .
Ehova regnat,exsultet terra ; 1 retentur regiones plurimx.
Bb 4
i Nu«

-K1.95.-S.9». r S A 1
z Nubes,& caligo clrcuroftant eum: ju- t ditia.8c judicium locum folii ejus. i
3 Ignis ante eum procedit,& inflammat
circumquaque hostes ejur. «
4 Perlustrant fulgura ejus orbem habita- < bilem,videns formidat terra.
5 Montes üt cera liquefiunt a prxfcntia 1 Jehova;, a praesentia domini totius terras. <
6 indicant coeli justitiam ejus» adeo ut i videant omnes populi honorem ejus.
7 Pudore suffundantur, omnes colentes i sculptile, qui se jactant de idolis; incur- i vanto se honorem exhibentes ei omnes an- ' geli.
8 Audiens lactatur Tzijon, exfultsntque filia; jehudas,propter judicia tua,o jehova.
9 Tu enim es Jehova, excelsus supra o- mnem terram ; valde elatus es supra omnes angelos.
10 Amantes Jehovac, odio habete malum : servans animas suorum,quos beni- gnitare prosequitur, e manu improborum eripit eo s.
11 Lux fata est justo» 8c rectis animo lacii Lactamini : ufli in Jehova, & celebrate memoriam sanctitatis cius.
k 8 A L. X CV III. Tuba adventanti* ju- duii.
Salmys. Cantate jehovac canticum novum,quia opera mirabilia fecit: salutem attulit ei dextera ipsius, öc brachium fon- ctitatisipfms.
i Notam fecit Jehova salutem suam,ante oculos ipsarum gentium revelavit justitiam
z Recordatus est benignitatis suae, 8c suat fidei erga domum Jisraelis : vident omnes fines terrae salutem Dei nostri.
4 Clangite Jehovac tota terra ; fragore «dito carnate,&psallite.
5 Psallite Jehovascitharä, cithara,&psal- modii.
6 Tubis, & sono buccinae clangite coram rege Jehova.
7 Perstrepat mare, 8 c qux implent ipsum; orbis habitabilis,& habitantes in eo.
A Flumina complodant manu, pariter montes cantent.
9 Coram Jehova, quia advenit ad judicandum terram, judicaturus est orbem habitabilem juste,& populos rectistime.
PSAL. X C l X. Laudes magnitudini*,io- boritJustitU, (s fidelitati* Dei erga servos suos.
Ehova regnat,commoveamur populi: insidens Cherubim; regnat ,nutet terra, i Regnrtt jehova Tziione magnus, etiam altus esi supra omnes populos.
\ Celebrent nomen tuum magnum,8c reverendum sanctum esse.
4 Tu quoque robustissime rex judicium amans : tu,inquam, constituis,quod est re-: ctiffimum, judicium, öc justitiam in Jaha- fcobo tu perficis.
c F.xaltat e Jehovam,Deum nostrum,8c in- cuivatevos honorem exhibentes ad scabellum pedum ejui , qui.i sanctus est.
6 Moi'ch c n,Se Aharonem cum Sacerdotibus ipsius, Schemuelemque cuminvocan-
l M T. Pfal.qq.tOO.iOt.iOf,
tibus nomen ipsius ; inclamantes Jehovam, ipse illico exaudivit eos:
7 In columna nubis alloquutus est eos: observantes testimonia ipsius,&statutum, qu».i dederat eis.
8 Jehova,Deus noster,tu exaudivisti eos; Deut fortis condonans fuisti eis, etiam quum ultionem sumeres de actionibus co-
q Exaltate Jehovam Deum nostrum, & incurvate vos honorem exhibentes ad montem sanctitatis ejus: quia sanctus est Jehova,Deus noster. _
PSAL. C. Psahuifeucharistieutadomnes incolat terra*
P Salmus pro gratiarum actione : Clangit« Jehova; omnes incohe terrae, i Colite jehovam cum laetitia,venite in conspectum ejus cum cantu.
} Agnoscite Jehovam esse Deum, ipsum ! effcci/fe nos (non autem nosipsos) populum suum,Segregem pastus sui.
4 Ingredimini porcas ejus cum gratiarum actione, atria eius cum laude : gratias tgite ei, benedicite nomini eius.
< Nam bonus est Jehova,inseculumejl benignitas ejus ; & usque ad generationem quamque fides ejus,
“ PSAL. C Votum Regit % "

Avidis psalmus. Benignitatem , & jus canam : tibi,o Jehova,psallam.
2 Animadvertam via integra, quando venturus sis ad me ; indesinenter ambulabo in integritate animi mei, intra, domum
; Non proponam mihi ob oculos rem nefarium: factum declinantium odi, non adheiebit mihi.
4 Animus perversus recedet 'a me 5 malum non agnoscam.
5 Lingua laedentem apud me clam pro- ximumsuum, ipsum exscindam : elatum oculis,tumentem animo,ipsum non potero ferre.
6 Oculi mei attendent ad veraces terras, ur consideant mecum : ambulans vis integra,is ministrabit mihi*
7 Non habitabit intrb domum meam fa- ciensdolum ; loquens mendacia non stabilietur coram oculis meis.
8 Singulis matutinis exscindam omnes improbos terras, ad rescindendum ä civitate jehova; omnes, quj operam dantint-
PSAL. CII. Psalmus quintut pantten-.
tialii.
O Ratio pro paupere; quum obrujrur,8c ante Jehovam effundit meditationem
i Jehova,audi orationem meam j & vociferatio mea ad te perveniat.
; Ne abscondas faciem tuam a me, quo die fjl angustia mihi : inclina ad me aurem tuam, quo die inclamo > festinanter exaudi me.
4 Nani consumuntur üt fumus dies mei,
& ofla mea üt focus exardelcunt.
; 1’eicutTum unquam ticiba exarelcit

|»sal.?C2.iOJ. . T S A
cor meum , quis obliviscor comedere cr- bum meum.
6 Prae voce gemitus mei,adhatfrescir os tneum carni meae,
7 Similis sum plateae deserti; sumtan- quam bubo valticatum.
8 Assidue sum similis passeri, solitario in
tecto. . . .
q Toro die probro afficiunt me inimici mei,insanientes contra me,per me jurant.
io Nam cinerem tanquam panem comedo,^ potiones meas tun» fletu misceo.
11 Propter indignationem tuam,& ferventem iram tuam j quia sustulisti me,&abje-
ii Dies mei similes sunt umbrae inclinata:: 8e ego sicut hei ba exarui.
Tu autem Jehova in seculum permanes,8c recordatio tui in quamque genera- tionem.
14 Tu surgens misereberis Tzijonis: quia tempus est faciendi gratiam ei,quia advenit statum tempus.
,5 Quo delectentur fervi mi lapidibus ejus,«pulveri eius gratiam faciant.
16 Ut revereantur gentes nomen Jeho- V*,& omnes reges terra: honorem ruum ;
17 Quum Ldificans Jehova Tzijonem » apparuerit in honore suo.
18 Respexerit ad orationem midatisfimi, Lc non spreverit orationem eorum.
19 Conscribatur hoc in generationem posteram,ut populus recreatus,laudet Jah :
10 Qund prospectaverit ex alto loco sanctitatis lu<e,Jehova e caelis in terram intuitus sit.
zi Ad exaudiendum suspirium vincti,ad solvendum eos,qui jam traduntur morti;
rr Ut enarrent Tziione nomen Jehovae, & laudem eius Jerufchalaimis :
1; Congregantibus se popuiissimul, & regnis ad colendum fehovam.
14 Affligit qu/dem in hac via \ sres meas, 'curtat dies meos:
zs Sed dico,mi VeUt fortis,ne auferas me mediis diebus meis ; per generationem SCternamfuTit anni tui ;
z6 Ante quam terram fundäJTes, 8c opus manuum tuarum cjJVn/ c<rli,
27 Ista peritura sunt,tu autem permanes; ista, inquam, omnia ur Vestimentum veterascent, üt indumentum mutabis ea,atque mutabuntur:
z8 Tuvera idem es ,&anni tui non fini-
29 Filii servorum tuorum habitabunt, & semen eorum stabilietur coram te.
FSAL. c 111. Mima txultans in regn 0 grati*.
De Davidis. Benedic anitta mea Jehova:, & omnia intestina me« nomini sanctitatis ejus.
z Benedic anima rr.ea Jeho>£,8< ne obliviscaris ullius beneficiorum e UJ ;
; Qui condonat omnes inuuitares tuas, qui medetur omnibus morbis .ni5:
4 Qui vindicat a fovea vitirn ruam , qui circumtegit tc benignitate,&miseratiom- bus.
5 Quo satiante bonis qaibusque os tuum ; servat ic recentem tf^quam aqui-
t M I. Psal.io;*io4-
laim tanquam pueritiam tuam.
6 Facit,quae justa sunt Jehova , & judicia 0’innibus oppressis.
7 Notas fecirvias stias Moschi , posteris Jisraelis actiones suas.
8 Misericors,& gratiosus Jehova, longanimis.8c multus benignitate.
9 Non in aeternum litigat, neque in seculum iram asservat:
10 Non secundum peccata nostra facie nobis, neque fecundum iniquitates nostras refert nobis ,
11 Sed quam alti sunt coeli supra terram, praevalet benignitas ejus erga timentes
12 Quam longe abest oriens ab occidente, longe amovet a nobis defectiones nostras.
1; Uc miseretur parer filiorum,miseretur Jehova timentium ipsUm.
J 14 Nam ipse novit figmentum nostrum » memor pulverem nos este.
1 5 Ipsius mortalis similes focno dies este; sicut fiosagri.sicfloiereiffum.
16 Quum ventus pervadit ipsum , mose non este , neque agnosci ipsum amplius a loco suo.
17 At benignitas Jehova: inde a fecula usque in seculum est erga timentes ipsUm , & justitia ejus erga nepotes :
18 Erga observantes foedus ipsius,& erga memores mandatorum ejus ad faciendum
igjehova in coelis stabilivit solium suum, & regnum ipsius omnibus praesidet.
20 Benedicite Jehova: angeli ejus ; va- lentissimi robore , efficientes verbum ejus , auscultantes voci verbi ejus.
21 Benedicite Jehovae omnes exercitu* ejus,ministri ejus, facientes placitum ejus.
2z Benedicitejehovas omnia opera ejus« in omnibus locis dominationis ejus j benedic anima mea Jehovae.
PS AL. C IV. Schola natura, A Jpeculum
providentia Vei.
B Enedic anima mea Jehovae. Jehova Deu* mi, magnus es valde ; decorem,& majestatem induisti.
z Amiciens te luce tanquam panno,extendens coelos tanquam aulasum.

\ Qyi contignat in aquis cocnacula sua ; qui disponit densas nubes in vehiculum luum,qui itat super alas venti.
4 Qui facit angelos suos ventos, ministros suos ignem flammantem.
s Fundavit terram super bases ejus , ne dimoveretur in seculum,8c perpetuum.
6 Abysto ut indumento operueras eam , supra monte; stantibus aquis:
7 Ex increpatione tua diffugerunt, ä voce tonitru tui accelerarunt fugam.
8 Conscenderunt permontes, descenderunt per convalles ; in locum,quem fundaveras ipsis.
9 Terminum opposuisti,ne transeam; ne revertantur ad operiendum terram.
10 Qui emittis fontes per valles , ut inter montes ambulent.
11 Fotum praebeant omnibus animantibus agri,frangant onagri sitim suam.
12 Juxta illos volatilia coeli habitent, e Lb 5 media

media frondium edemia vocem.
*5 Qui irrigat montes e cccnaculis suis,ut k fructu operum tuorum satietur terra.
14 Faciens ut germinet focnuni ad ju* mentum, & herba ad homjnis usum j ut depromant cibum e terra :
15 Qui vino laetificat cor mortalis, nitidam efticit faciem oleo, Lc cibo cor mortalis fulcit:
16 Satiantur arbores Jehovae,cedri Libani,quas plantavit:
17 (Ubi avicula? nidificent) abietes domicilia ciconiae.
18 Montes excelsiflimi rupicaprarum » petra: montanorum murium perfugium.
19 Statuit lunam in stata tempora,solem agnoscentem occasum suum.
10 Disponis tenebras,ut sit nox: qua erepunt omnia animantia silva: ,*
21 Juvenes leones rugientes ad prfcdam, ic quidem quaerendoaDeo forti escam suam.
22 Exorto sole recipiunt se , & in lustris suis recubant.
2* Prodit homo ad opussuum, 8 e ad culturam suam usque ad vesperam.
24 Quam ampla sunt opera tua,6 |ehova, fuAm ca omnia sapienter fecisti/quam plena est terra possessione tuä !
25 In ipso mari magno,& spatioso »illic reptilia sunt, atque innumera animantia parva cum magnis»
26 illic naves ambulant j balaena,quam formasti,ludendo ineo.
27 Omnia ista in te exspectationem habent, ut des escam ipsorum tempore suo :
28 Te dante ipsis,colligunt, aperiente tnanum tuam,satiantur bono :
29 Abscondente faciem tuam,conturbantur j recipiente spiritum eorum,exspirant, fic in pulverem suum revertuntur :
Jo Emittente spiritum tuum,recreantur : denique renovas faciem terrar.
?r sit honor Jehovae in secutum, latetur Jehova in operibus luis:
Zr Quo intuente in terram,tremit illa , attingente ipsos montes,fumant.
Canam Jehova: in vita mea > psallam Deo meo quantisper ero.
;4 Suavis erit de eo meditatio mea , ego letabor in Jehova.
$C Deficiant peccatores a terra, 8cim- robi amplius non sint; benedic anima mea chovae,hallclu - J ah.
£ S A L. c V. CbjomVon Exodi ad recorda tionem mirabilium Dei.
Elebrate Jehovam , proclamate nomen eius i notas facite in populis actiones
2 Canite ei , psallite ei; confabulamini de omnibus mirabilibus ejus operibus-
3 Laudibus vos efferte in nomine sancto ejus,letetur animus querenrium Jehovam.
4 Requirite Jehovam,& robur cjusjque- rite faciem e<us jugiter.
5 Recordamini mirabilium «ius operum, que fecit j- prodigiorum ejus.Sc judiciorum oiis eius.
6 0 ferner) Abrahami,fervi ejus, 6 electi «jus,filii Jah-aKobi,
7 HicV/l Jehova Deui noster, in tota terra judicia ejus sunt. i

8 Recordatur m seculum foederis lui ; verbi,quod precepir,in mille generationes*
9 Quod pepigit cum Abrahareo, & juramenti Cui» JitzchaKo.
10 Quod prestitit JahaKobo in statutum z JisraeVi m foedus peipetuum :
11 Dicendo,tibi daturus sum terram Ce-
nahanis; funiculum pofTcssionisvestre.
12 Quamvis essent homines pauci, plane pauci,8c inquilini in ea.
H Itarentque a gente in gentem,k regno in populum alium:
14 Non permisit cuiquam opprimere eos,etiam reprehendit propter eosreges ;
ty Ne attingitote (»iquieni) unctos meos , & prophetas meos ne afficitote
16 Quum advocans famem super terram, omnem scipionem panis fregit;
17 Miserat ante eos virum prasstantem, qui ad servitutem venditus erat, Josephum»
18 Cujus pedes afflixerunt compede,ferrum subivitipse;
19 Usque ad tempus,quo erat adventurum verbum ipsius: sermo Jehovae proba-
20 Mittens rex,expediri iufliteum,& dominator populorum idem solvit eum :
21 Praeposuit cum dominum familiae suat.Lc dominatorem in totam poflesfionera
22 Ut vinciret principes eius exanimo fuo,8c seniores ejus informare:.
r; Deinde venit Jisrael in Agyptum , 8c JahaKob peregrinatus est in regione Cha-
24 Ubi,quum fecissetDfus,utfoctificaret populus suus valde,& potentiorem eum effecisset hostibus suis;
ry Mutavit animum illorum,ut odio haberent populum suum , ut machinarentur contra servos suos-
26 Misit Moschen,servum suum, Aharo- nem,quem elegerat:
27 £>ui exposuerunt apud eos verba signorum ejus, & prodigiorum in regione Chami.
18 Mifit tenebras,& obtenebrärunt eam, neq; rcbellarunt/ypta contra verbum eius.
29 Muraverat aquas illorum in sanguinem,8c morte affecerat pisces eorum.
Abunde produxerat terra illorum ranas,invadentes penetralia regum illorum.
{1 Simulae edixit, advenerat colluvies animalium » pediculi in totum terminum
^Reddiderat pluvias eorum grandinem, ignem maxime flammantem in regione il-
M Quibus percussit vires illorum,& ficus illorumTconfregitque arbores termini il-
$4 Simulae edixit,advenerat locusta , 8e melolontha.eaque innumera:

Qure comedit omnem hei bam regionis eorum» comedrrque fructum terr« iUo-
6 Tandem percussit omne primogenitum in repion illorum, principium omnis potentiae illorum.
\7 Tum eduxiteoscum argenro,8c auro, nec fuit in tribubus ejus»quilabaret.
;3 Laeta*

r»la!.,2?.,v6.
Lxrati sunt Jfsyptii,quum exirent hi, qu'3 irruerat pavor horumsuper ipsoJ.
zq Expandit nubem pro tegumento , & ignem ad illustrandum noctem.
40 Petente popuk ,adduxit coturnices,; & pane coelorum fariiviteos.
41 Aperuit rupem, & effluxerunt aquas, ambulantes per siticulosa Jocsl.üf fluvius.
4i Quia recordabatur verbi sanctitatis fu*,cum Abrahams servo suo Pjnbief.
4; ideo eduxit populum suum cum gau- dio,cum cantu electos suos.
44 Deditque eis regiones gentium, 8c laborem nationum possident hasreditario
45 tlt observent statuta ejus, & leges ejus
custodi anr. Hallelu-Jab._
PSALMI.
Pfal.io&
Quamobrem dixerat se perditurum eos : nisi Mosche electus ipsius constitisset in irruptione illa coram ipso , ad avertendum excandescentiam ipsius,ne perderet.
14 Spreverunt quoque terram desiderabilem, non credentes verbo eius:
Et murmurantes in tentoriis suis,nost auscultarunt voci Jehovx.
26 Quapropter lublatä manu sua juravit eis,fe deiecturum eos in ipso deserto »
17 Etiam dejecturum semen eorum in gentibus,& dispersurum eos in regionibus.
18 Praeterea copulaverunt se etiam eum idolo Pehons, & comederunt sacrificia mortuorum ;
19 Adeo provocantes T>rum ad indignationem factis suis,ut irrumperet in eos plaga 5
Donec consistente Ptnchaso,8c iudi- cium exercente ; coercita esset plaga illa :
}i Quod reputatum est ei adiustitiam, per quamque generationem usque in setu-
P S A I.. C V l. Cbrtmtsoa deserti sd cxpro- ^
Orationem Aefettionum populi.
H AUelu-jah.CelebrateJehovam,quia bonus essj'quia in seculum benignitas ejus.
2 Quis eloquatur summam potentiam
Jehovx ? efferat totam laudem ejus ? j item ferventem iram conciiaiunt ad 1 0 beatos, qui observarent rationem aquas contentionis ,*ica ut male fuerit Mo-bdn<-,qui exerceret justitiam quovis tem- fthi propter ipsos :
pore j ;; Quum exacerbantibus illis spiritum
4 Recordare mei Jehova,pro benevolen-1 spsius.prbnunciasset labiis suis exacerbatio-
tia, qua prosequeris populum tuum , visita meCalute tua *.
5 Ut fruar bono electorum tuorum,ut 1 *- ter laetitia gentis tuae; ut me laudibus esse* ram cum possessione tua-
6 Peccavimus cum majoribus nostris ; inique fecimus,improbe egimus.
7 Maiores nostri in /Egypto non intellexerant mirabilia tua opera , non recordati Fuerant amplitudinis benign:tatum tuarum, sed occasionem dederant mutandi t 04 ad m 3 re,ingressuri mare algosum.
8 Artamen servavit eos propter nomen suum.uc notam faceret potentiam suam;
9 Nam ipso increpante mare algosum, exsiccatum est; & deduxit eoS perabyssos ejus,quasi per desertum.
10 Ita servans eos a manu osoris , vindicavit eos a manu inimici.
11 Operuerunt vero aquae hostes eorum, unus ex illis non est relictusjupe/h,-.
1 r Quamvis credidissent ve;bjj ejus ,■ cecinissent laudem eius:
r} Festinanter obliti fune operum eius, non perdurarunt ad consilium«jus.
14 Sed ducti concupiscenti* jn deferto, tentaverunt Deum fortem in l‘o itudir.e :
Adeo u: tradens illis,qucd petebant, immitteret maciem in illos ipsis.
16 Postea invidentibus Mcfchi in castris,Aharoni sancto Jehovx j
>■* Aperiens fe terra deglu-ivit Datha- nem: & operuit coctum Abira^j :
18 Exardesiensque ignis in c jctum*illo- rum,flamma incendit improbo?.
19 Fecerunr vitultm, Chorc>j incurvaverunt se exhibentes bonoren ctisili :
nem suam.
*,4’ Non perdiderunt populos illos , de quibus edixerat Jehova ipsis :
Sed commsscentes fe cum illis gentibus,didicerunt opera earum ?
Colueiüntque terricula earum, qu« ipsis fuerum in tendiculam.
\7 Nam sacrificaverunt filios suos,filiaf- que silas dxmonibus:
;8 Et effuderunt sanguinem innoxium, sanguinem filiorum suorum , filiarsimque suarum, quas sacrificabant terriculis Ce- nahanxorum ;adeb ut t ontaminata esset terra exdibus istorum.
Et polluerunt fe operibus suis.actio- nibussuis fcortanres.
40 Quapropter accensus ira Jehova in populum suum, abominatus est possessionem suam;
41 Adeo ut traderet eos jn manum gentium,ut dominaremur in eos osores eo-
41 Et opprimentibus ipsos inimicis suis* deprimerenr se sub manu eorum.
4; Mulrotics eripuit eos »fluamvis ipsi exacesbassent eum consilio fuo,8cattenuati essent propter iniquitatem suam :
44 Rcspicienjad angustiam eorum audi* ro cbitiore eorum.
4>- Et recordantem pro e?$ foederis fui, pocnitutt ipsum pto amplitudine benignitatum suarum:
46 Adeo ut conciliaret illis misericordiam,coram orr.nibus»qui captivos detinebant eos.
47 Setva nos jehova,Deusnoster,&con- ! grega nos ex ii is gcnr ; bus ; ad celebrando Et mutantes honorem Imm in for- i dum nomen sanctum ruum,8c laudationibus toatn bovis .co'nedeiufs herb.nt. commendandum nos in laude tua.
Obii* i sunt Dei forris.scv.itcu is ipso' runa ; qui fecci.tt isfM'gnr.5 1; ssgypto.
2i Mirabilia opera in regOjic Chami, terribiliaad mare algosum.
48 Benedictus jehova,Deus jisrab'lis inde a scculn usque fn seculv.m*. Lcdicqt totus populus, amen, hallelu-Jah,
1 * S A L.1L7»

P S A t. CVt I. Fmmil.i Svatiarum aEtio- nif ob omnimoda grati* divina expoi- menta.
C Elebrate Jehovam , quoniam bonus cjl ; quoniam in feculum benignitas
r Praedicent redemit Jehovas.quos redemit ab angustia j
} L»v5 ex regionibus congregavit; ab o- jiente , & ab occidente,ab aquilone, 8c \
4 Qui errarunt per desertum,per solitudinem viae i civitatem habitabilem non invenientes.
C Famelici,etiam sitibundi; in quibus a- nimus ipsorum sese obruebat:
6 Quum clamantes ad Jehovam in oppressione ipsorum,ex angustiisipsorum c- ripuerit ipsos.
7 Et deduxerit ipsos perviam rectam; ut pervenirent ad civitatem habitabilem :
8 Celebrent apud sehovam benignita- rem e)us r & opera mirabilia ejus apud filios hominum.
9 Eum satiare animam appetentem , & animam famelicam explere bono.
lO.Qui desident in tenebris,8< lethali umbra,vincti afflictione, Sc ferro.
11 Quia dederunt occasionem mutandi sermones Vei forti» j 8c consilium eXcelsi spreverunt j
t2 Quorum deprimit ista molestia animum,qur labant,nemine adiuvame:
1 j Quum clamantes ad sehovam in oppressione ipsorum , ab angustiis ipsorum servaverit ipsos.
14 Eduxerit ipsos ex tenebris, &umbia lethali,vincula ipsorum disruperit:
1 s Celebrent apud sehovam benignitatem ejus.Lc opera mirabilia ejus apud filios hominum :
16 Ium frangere valvas chaljbeas,8c vestes ferreos succidere.
17 Stulti,qui' propter viam defectionis fu*,&propter iniquitates suas,afflictantur.
18 Quorum animusomnem cibum abominatur, qui pertingunt usque ad portas
iy Quum clamantes ad Jehovam'in oppressione ipsotum, ab angustiis Ipsorum servaverit ipsos.
10 Mittens verbum suum,curaverit Ipsos, &liberavcrithfoveis ipsorum:
ii Celebrent apud Jchovam benignitatem ejus.Lc opera mirabilia ejus apud filios hominum;
rr Et sacrificantes sacrificia gratiarum actionis,enarrent opera ejus cum cantu- t^Qui descendunt in mare navibus,exercentes artem in aquis amplis.
24 lpsi,qHfvjdenropera Jehova?, &mi- rabilia eius in profundo :
2c Quemadmodum edicens, constmnt yentum proceliesom, qui attollat fluctus »Ilius:
16 jQWtmrtdniodunt ascendant Ad ccclos,
iber quintus.
descendant ad abyssos; anima ipsorum malo se ipsam dissolvar.
27 Titubent, sese moveant tanquam e- brius ; & tota peritia eorum absoibeatur ;
28 Quum clamantes ad Jehovam in oppressione ipsorum, exangustiis ipsorum e- duxerit ipsos.
29 Restituerit procellam malacias,silentibus fluctibus illarum acturum.
zc> Et latantes ipsos, postquam conticuerunt Jlust:«, deduxerit ad portum opea-
17 Celebrent apud Jehovam benignitatem c jus,& opera mirabilia ejus apud filios hominum.
*2 Exaltentqtie eum in congregatione populi,& in comessu seniores laudent eum .
Redigit flumina in desertum, & processus aquarum in siticulosum solum:
14 Terram fructuosam in salsuginosam, propter malitiam habitantium in ea.
Is Redigit desertum in stagnum aquarum.Sc terram siccaneam in processus aqua-
?6 Efficiens, ut habitent ibi famelici, 8c constituant civitatem habitabilem.
17 Et consitis agris, ac plantatis vineis* comparent proventum fructuosum.
18 Qui ira benedicireii,ut multiplicentur valde,& jumenta eorum non minuit.
19 Ut contra minuuntur,atque incurvantur,prae coarctatione mali.Sc moerore :
40 Quum effundens contemtum super !n- genuo$Tf 3 cit, ut errent per inanitatem a-
41 Colloca'tque in edito egentem ab afflictione, Lc disponit tanquam gregem fa*
4: Videant recti, & laetentur,omnis vero nequitia obdat os suum.
41 Quptusquisque sapiens est , qui observet ma, ut animadvertamur benignitates Jehovae.
PSAL. CVllI- Bengnitath, (pptomißi De{ memorJtrenum evadit.
Amicum,^ psalmus Pavidis.
2 Erecto animo meo,6 Deus, canam*
& psallam,etiam gloria mea.
1 Evigila nablium, 8c cithara ; expergi- scar inde ab aurora:
4 Celebrabo te in populis, Jehova, psallam tibi in nationibus:
5 Magnam elfe supra exios benignitatem tuam, & ad stiperiores usque nubes veritatem tuam.
6 Exaltare supra coelos,o Deus,&super totam terram gloria tua :
1 Uc liberentur dilecti tui, serva dexter* tua,8c exaudi me.
8 Deus loquutus est per sanctitatem suam,exsultabo,in partem obitneo Schece- mum.Lc convallem Succotharum rr.ecior:
9 Meus Gilhad, meus Menasche • flcB- phraiim robur capitis mei, Jchuda legislator meus cft.
ioMoab pollubrum ir.eum i supra Edo- maeum

masum proiiciam calcium meum £ contra l'al*stinam clangentem agam.
ii Quis deduceret sie in civitatem munitam quis deduceret nie Edom.aam usque ?
ü Annon tu, 6 Deus rejeceras nos, ut Ii non procederes, 6 Djuj, inter exercitus \ ■ nostros ?
| 13 Cedo nobis auxilium tuum ab hoste,
alioquin vanitas e/i auxiliacio hurr.ana.
14 In Deo fjciamusstrcnuc, Ö« ipse proculcabit hostes nostro;. __
x 5 A Ia. CI X. p£*pirti,& contriti animi querela,& »n bo/les mpretdtio.
Tk 1 Agistro symphon:*, Davidis psalmus.. IVlo Deus laudis mez.ne surdum agas.
I Nam os improb:, & os dolosum contra nie aperuerunt se, obloquuta sunt mihi lingua mendace:

; Ec verbis odiosiscircumvenerunc me, oppugnantia me immerito.
4 Adversati sunt mihi loco dilectionis meae,qua eram in oratione ;
5 Reponentes milii malum pro bono, & odium prodilectionemea.
6 Prasstet illi improbum, qui adversans insistat ad dexteram illius;
7 Quym in ius venerit, abeat damnatus j Lc oratio illius illi sit crimini;
8 Sint dies illius pauci,curationem illius
accipiaralter; . .
q Sint filii illius pupilli» 8c uxor illius vidua :
10 Et indesinenter vagantes filii illius, mendicent, quaerantque/Wprm e locis deso latis suis
II Illaqueet focnerator quicquid est illi,& diripiant extranei laborem illius:
liNe sit illi,qui piotendat benignitatem, neque sit,qui gratiam faciat pupillis illius;
1; Sic posteritas illius excidio addiRa,in generatione altera deleaturnomvn eorum;
14 In memoria sit iniquitas maiorum illius apud Jehovam,& peccatum matris illius ne deleatur. , .
i«T Sint coram Jehova jugiter,ut exscindat e terra memoriam eorum.
16 Propterea quod non est recordatus exercere benignitatem ; sed psrscquutus est virum pauperem, egentemque, &affe- ctum aegritudine animi,ad afficiendum
17 Et optav/t, ut maledictio obveniret ei, neque oblectatus est benedictione, sed ut procul esset abeo.
,8 Ut indueretur maledictione velut chlamyde sua ; Lc ingrederetur velut aqua antra cum,& velut oleum in ossaeius ’■
19 Adsit illi,tanquam panno,miciat se > Lc pro zona iugiter se accingat «g. t zo Hoc e/lo prasmium adverfintium mihi a Jehova,& obloquentium halum contra animam meam.
21 Tu autem,«i Jehovi Domim.exerce benignitatem erga me propter no pen tuum . quia bona est benignitas tua,erpe me.
22 Nam pauper, & egens t im . & cor meum confossum e st in medio fiei •
r; Ut umbra,quum declinat,tbirc cogor, exagitor üt locusta •
24 Genua mea labant prae jeuniu, ficca-
IMI, PsaLiOq.Tio.iii.iTj,
ro mea emaciatur exhausta pinguedine ;
25 Insuper ego probrosum illis ; videntes m<< movent caput suum.
26 Auxiliare mihi,6 Jehova,Deus mi; serva me pro benignitate tua ;
27 Ut agnoscant manum tuam hanc esse, te Jehovam fecisse hoc :
28 Utut maledicant ipsi» tu benedicito 1 qui snsürrexerunt, quum erubuerint, letetur servus tuus.
29 Induantur adversarii mei ignominia* 8c amiciant se,tanquam pallio,pudore suo.
$0 Celebrabo Jehovam valde ore meo,& in medio multorum laudabo cum.
§ 1 Quod aililtat ad dexteram egentis ; ut itfum conservet ab iis,qui abjudicant vitam illi
P S AI.C X.negnum,^ sacerdotium Christi.
D Avidis psalmus. Dixit Jchova Domino meo,sede ad dexteram meam idonee disposuero inimicos tuos in scabellum pedum tuorum.
2 Scipionem robustum tuum emissurus est Jehova Tzijone,ditens,dominare in medio inimicorum tuorum,
; Populi tui oblationes voluntarias die copiarum tuarum in decoris Iodi sanctitatis inde ab utero , futuivc fune; tibi aderis ros juventas tuas accuratissime.
4 Juravit Jehova.öc non pocnitebit eum; tu cs sacerdos in deculum fecundum ordinem MalcitxcdeKi.
C Dominus »qui sedet ad dexteram tuam ; frangens die iras suas reges.
6 Judicium exercebit in gentes,complens > corporibus, frangens caput,in regionibus plurimis,
7 De torrente in via bibet,idcirco attollet caput.
PSAL. CXT. Catmenposibale.
H Allelu-]ah. Celebr. bo jehovam ex toto nnmo,in consilio rectorum ,$c coctu; 2 Magna opera Jehovas, exposita omnibus,qui delectantur illis.
; Glorio sum & decorum opus ejus, & justitiam eius perstantem in asremum. 4,Memoriam comparavit mirabilibus suis* gratiosus,&misericors Jehova.
c Escam dedit rmentibusse, recordatus in seculum foederis fui.
A Vim operum suorum indicavit populo suo,dando eis possessionem gentium.
*» Opera manuum e'us sunt veritatis, & judicii,constantia omnia mandata eius :
8 Fulta in aeternum, in seculum,factaque fideliter,Lc recte.
9 Redemtionem mittens populo suo* prascepit in seculum foedus suum»sanctum Lc reverendum haberi nomen suum.
to Caput sapienti* eJJreverentiaJeho- var, successus optimus omnibus facientibus ista: Dus eius perstat in asternum.
P S A L.c x I l.JUpUabetbum ho minii D eum timentii.
H Allelu-Jah. Beatus quisquis reveretur ISllOVam. in mandatis ejus delectatur valde. „ _
2 Potans in terra sirurum est semen ejus* generationi re ctoruru benedicitur; b z Opes,

; Opej,& divitia: in domo ejUJ,& justitia «jus perstat in «ternum. '
4 Micatin tenebris lux justorum.gratio- siis est,& misericors,& iustus.
s Bonus quisque gratiose largitur,8c mutuo dat,moderatur res suas ex officio.
6 Qiua in feculum non dimovetur, in memoria perpetua k/t iustus.
7 A rumore malo non timet,erecto animo suo confisus Jehova:;
8 Fultus animo suo non timet,donec videat malum in hostibus suis.
9 Dispergit, dat egentibus, justitia eius
perstat in »ternum :cornu ejus elevatur honore. .. ...
to improbus autem videns indignatur, dentibus suis frendens contabescit,desiderium improb orum periturum est. _
PS AL.CXIII. Dem »t eiigens inopem,&
facu^dans sterilem, celebratur,
H Allelu-Jah. Laudate servi Jehov»,laudate nomen Jehov*.
i Sit nomen Jchov» benedictum, deinceps usque in feculum :
; Ab ortu solis usque ad occasum eius,jit laudatum nomen Jehovac.
4 Elstus supra omnes gentes Jehova f/J, supra ipsos coelos gioria illius.
s Quis f/l par Jchov»,Deo nostro? qui al- tislime*habitat :
6 Qui demissistimb perspicit,in coelis,&

7 Erigens « pulvere tenuem,e sterquiliniis elevans egentem.
8 Ea.iendo, ut consideat cum ingenuis, cum ingenuis populi fui:
9 Faciens,ut quas Herilis erst in familia, sedeatnater liberorum lasta.Jlallelu-fab.
Pfal.il (»Ufa
5 Os eji eis,sed non loquuntur $ oculi sunt eis,sed non vident/
6 Aures sunt cis, sed non audiunt nasuS esi eis,sed non odoramur:
7 Manus eis »sed non palpant: pedes eis» sed non ambulant, non mutiunt gutture
8 Similes illis sunt,qui faciunt illa,quisquis confidit illis.
9 JitVael confide Jehova:, auxilium ho* rum,& scu um horum est.
10 Vos e familia Aharonis considi te Jeho- vae,auxilium horum,& scutum horum est.
11 Timentes Jehovam confidite jehovac, auxilium horum,& scutum horum est.
ir Jehova recordatus nostri,benedicet : benedicet familiae Jisraelis,benedicet fami- li» Aharonis:
t J Benedicet timentibus Jehovam, parvulis simul,.ic magnis.
14 Augebit Jehova vos ,Se filios vestros.
i < Benedicti eritis Jehovse.qui fecit coelos, 8e terram ;
»6 Ipsi coeli,coeli sunt Jehova:: terraque* quam dedit filiis hominum*
Non,qui mortui sunt,laudant Jah,oc- que quicunque descendunt in specum silen-
,3 Sed nos benedicemus Jah, deinceps usque in feculum. Hallelu-iaK.
P S A L. cXlV. Celcbiatur exitui t: Jfgypto.
E Xeurte Jisraele ex tfgypto.familia Jaha* Kobi a populo peregrini feimonii: i Fuitjehuda sanctitatis illius »Jisiael do* miuiortm illius.
; Ipum mare videns profugit,ipse Jar- den divmritretiorfum: J
4 Ipl montes subsilierunt velut arietes colles ü: subrumae pecudes.
? Quii tibi erat » mare,cur fugeres ,6 Jarden,.ur diverteres retrorsum ?
6 0 trontes,eui lubsilireus velut arietes, colles, velut subrumae pecudes ;
7 A fiassentia Homini intremit terra,a praesentu Dei Jahakobi:
8 Qui mutat ipsam rupem in stagnum a* quarum, saxum adamanrinum in fontem a- quarum.
A L. C X V. CtUbrMur vt potenha*(ffbentdiiiio,iaolorumquc v»nit&s-hibcbo.&: nomen Jehova: prasdicabo.
P s A L. C X V r. Celebratur miseriiordid 1eh'>vd, sacrisciumque gratiarum adionii, uotum ei persolvitur.
S At habeo,quod Jehova exaudit vocem meam,deprecationes meas, i Qui j inclinavit aurem suam mihi, idcirco diebus meis invocabo ipsum.
$ Circumdantibus me doloribus mortis, nngoribuique scpulchri obvenientibus mihi i angustiam,& moerorem inveniens.
4 Si nomen Jehova: invoco ,dicendo j-ob- secib Jehova,libera animam meam :
5 Gratiosus jehova,8c justus, Deus , inquam,noster mjsericors.
6 Servans simplices Jehova, quum attenuatus sum,mihi confert salutem.
7 Redi anima mea in requiem tuam,quum Jehova beneficus sit erga te- 1 8 Quandoquidem eripuisti me ipsum a morte » oculos meos a lacrymis, pedem meum a lapsu i
9 Indesinenter ambulabo coram Jehova, in regiombusviventium.
io Credidi,quum b<cdoquuturusessem, ego fatus fueram supra modum.
u Ego dixeram accelerando; omnis homo eji mendax.
u Quid rependerem Jehova:? omnia I beneficia ejussuperant n<‘e.
, t Vocu'.um omnis salutis acceptum «c-
depingtur.
N On n-bis Jehova,non nobis: sed nomini tut da honorem, propter benignitatem tuarr,propter fidem tuam.
2 Qua-e dicerent genres, ubi e/t nunc Deus isto um ?
\ Atqvi Deus noster in ipsis coelis eJJ;
quicquidolacet facit.
4 Terrculis illarum argenteis,$< aureis •peti roamuiu humsoittum.
4 Vota n.ea Jehova: rependens,mox coram toto populo eju$,d/rendo :
is Pretiosa eji in oculis Jehova: mors intentata iis,quos ipse benignitate prosequi-
,6 Obsecro Jehova, quum ego sim servus
tuucjim servus tuus,filius ancillxiuce , solveris vincula mea '
17 Tibi sacrificem sacrificium gratiarum
öctionis*& nomen Jehova? piaMucm:
J »8 Vor»

2ts1.rr6.ii7.il8.
18 Vota mea Jehovse persolvam , mox coram toto populo eius»
19 In atriis dormis Jehovae.in mediov«- stri,Teruschalaima,Hall€lu*jah.
PSALMI.
Psal, uft. irg.
28 De^r fortis meus es,ideo celebrabo te ; Deus meus,exaltabo tc.
ry Celebrate Jehovam, quia bonus est j quia in secutum benignitas eius.
I
- PSAL. CXVU. Focdtiogentium.
L Audate Jehovam omnes gentes, laudationibus commendate eum omnes natio*
2 Qui,a invaluit erga nos benignitas ejus, & fides Jehova: in leiulum.Hallelujah.
PSAL. CX VIII. PsalnvAi eut bartfluM , celebrans mirAbiltAbcnignitatH Deu
C Elebrate Jehovam, quia bonus est; quia in seculum benignitas eius.
2 Dicat nunc Jiiiacl esse in seculum benignitatem ejus.
; Dicant nunc,qui fune ex familia Aha- soms .esse \n seculum benignitatem ejus.
4 Dicant nunc timentes Jehov«, efie in seculum benignitatem ejus.
§ Ex ipio angore invocavi Jah, respondens eoilocdi/tt me in lato Jah.
6 Jehova adeft mihi, non timebo, quid faciat mihi homo.
7 Jehova adest mihi cum auxiliatoribus meis : ideo ego despicio osores meos.

8 Melius est recipere se ad Jehovam, quam fiduciam habere in ullo homine.
g Melius est recipere se ad Jehovam, quam fiduciam habere in ingenuis. I
io Omnes gentes circumdederant me j sed innomine Jehov* enervavi eas
ii Etiam atque'etiam circumdederant me ; sed in nomine Jehova: enervavi eas.
ii Circumdederint me tanquam apes, extinct* sunt üc ignis spinarum i nam in nomine Jehova: enervavi eas.
i? Graviter impuleras me,ut caderem, sed Jehova auxilio fuit mihi.
14. Robur meum, 6c carmen Jah,is fuit mihi saluti.
15 Vox cantus» & salutis e/t in tentoriis justorum ; ditem, dextera Jehova: agit ltre-
16 Dextera Jehovae elata, dexrers Jeho- VLagicstrenue.
i7 Non moriar,sed vivam ; ut enarrem Opera Jah. 1
18 Severe castigavit me Jah ; sed morti non tradidit me.
19 Aperite mihi portas justitia:, ut ingressu; per eas celebrem Jah.
20 H*c ipsa porta ad Jehovam,per quam justi intrant. j
21 Celcbi abo tejquia exaudiens me,suilli mihi saluti.
22 Quem lapidem spreverant structores, is est in caput anguli.
2$ A Jehova est hic,estque mirabilis in oculis nostris.
24 Hac ipsa die effecit Jehova ; exsltlte- mur.Lc latremur in ea.
25 Obsecro Jehova, serva nunc; obsecro Jehova.prospera nunc.
26 Benedictus ess, qui venit in nomine Jehova:: benedicimus vobis e domo Je- lrovL.
27 Dei fortis Jehova:,qui illustravit nos, ligate sacrificia testi funibus»ui*que ad cor- sruaalurif.
PS AL. CX IX. Alpbctbeibumaureum» Jt AIEPH.
B Eati integri via,qui ambulant in leg« I«. I.ovre: J
2 Beati custodientes testimonia eju.s,tx toto animo quasrcntes eum ;
^ «tiam non operantur iniquitatem, sed in viis e ; us ambulant.
4 Tu prsecepisti mandata tua, obsetvarl valde
f Urinam comparenturviafmese.atl observandum statuta tua :
6 Tunc non erubescam,quum intuebor in omnia praecepta tua.
7 Sed celebrabo tc recto animo,dicendo jura justitia: tuae:
8 Statuta tua observabo,ne derelioqoa* Me admodum.
2 BETH.
9 Quomodo purificabit puer semitam suam) observando eam secundum verbum
10 Ex toto animo meo.quatro te,ne sina* me enare apr*ceptis tuis.
11 ln animo meo recondo sermonem tuum,ut non peccem in te«
12 Tu benedicte Jehova, doce me statuta
1; Labiis meis recenseo omnia jura ori*
14 De via testimoniorum tuorum gaudeo,ut superiorum omnibus opibus:
15 De mandatis tuis meditor, & intueor semitas tuas :•
16 In staturis tuis me ipsum oblecto,no» obliviscor verbi tui.
J G I M E L.
17 Beneficium confer in servum tuum z ut dum vivo,observem verbum ruum ;
18 Retege oculos meos,ut intuear mirabilia ex lege tua.
19 Peregrinante me in hac terra,ne abscondas a n e praecepta tua.
20 Ndm comminuor ipse, ob desiderium erga jura tua omni tempore.
21 Tu,qut perdis stiperbos, maledictos i qui errant a prasceptis tuis.
22 Devolve a me opprobrium,& contem- tum,quia testimonia tua custodio:
r; Tum confidentibus principibus,de me sermones frequentantibus,servus tuus meditatur de statutis tuis :
24 Tum testimonia tua oblectationes meae sunt, consiliarii mei.
“J VALET».
2; Adha»ret pulveri vita meajvivum serva me secundum verbum tuum.
26 Vias meas recensentem exaudivisti me ; doce me statuta tua.
r? Fac, ut viam mandatorum tuorum in- tclligam,ut mediter de mirabilibus tuis.
18 Stillat anima mea prae mcestitia,eilgc me secundum verbum tuum,
29 Viam salsitatis amove a me>& legem luam gratiose largire mihi«
30 Viam

rlal.iiy. P*A
;o viam vemarit eligo, judicioruiruuo- rum propono mihi.
;r Inhxreo testimoniistuis, Jehova, ne |»nas me erubescere.
;i Viam prxceptorum tuorum percur« ram,quum dilataveris animum meum.
n he.
H Doce me, Jehova, vi3m statutorum tuorum i quam custodiam rn finem ujquc.
;4 Fac,ut incelligam.uc custodiam legem tuam i obfervemque cam ex toto animo.
15 Fac,ut incedam itinere praeceptorum tuorum,nam eo delector.
36 Flecte animum meum ad statuta tua, neque sma* diflcRi ad qusestum,
17 Avrrre oculos meos.ne respiciant Var num : in vjis tuis fac.ut vivam.
Frssta fervo tuo sermonem tuum.qui Addittw efi reverenti* tui.
19 Averte opprobrium meum,quod re* formido » quia iura tua bonafunt.
40 Ecce desidero mandata tua,in justitia tua fac, u: vivam.
1 V A V.
41 Qunmque obvenerint miln benignitates tu* Jehova,salus tua fecundum sermonem tuum; .
41 Respondebo, probro afficienti me, rem.quia fiduciam habeo in verbo tuo.
4l Sed ne abripe ab ore meo verbum verum admodum: quandoquidem Jura tua exspecto. ...
44 Et observabo legem tuam jugiter,in seculum,$: sempiternum : . .

4< Indesmenterque ambulabo in ipsa latitudine,quia mandata tua qu*ro ;
46 Et loquar de testimoniis tuis coram legibus,neque erubescam :
.4-» Ecmcoblectansinpraecutis tuis,qu* diligo.
48 Arrollam.manus meas ad prxeepta tua » quae diligo, & meditabor destatutis
t Z A] 1 N.
49 Recordare verbi cum fervo tuo bal»t*
ti.de quo spem fecisti mihi. , . .
<0 N*c eft consolatio mea ip afflictione mea: sermonem tuum vivificare me;
51 Supeibis deridentibus me admodum, a lege tua me non declinare : , t
51 Recordari judiciorum tuorum inde a secuto,Jehova,8c me i pium consolari;
51 Procella prehendente me ab improbis,desertoribus legis tu*.
§4 Psallendi argumenta essfc mihi statuta tua in loco peregrinationum mearum:
55 Recordari me noctu nominis tui, Je- tiova,& observare legem tuam :
56 Hxc fonjol4t/o est mihi,me mandata tua custodire.
CHETH.
57 Portio meae; Jehova, dico,ut obser-, Vem verba tua.
58 Deprecor faciem tuam extotoani- ino,gratiam fac mihi secundum sermonem tuum.
59 Reputo vias meas,ut referam pedes meos ad testimonia tua.
60 Festino, a« non cunctor • obfenare nandaia tu*«
L M I. Psak.rry.
61 Turbis improborum dispoliantibus me,legis tu* non obliviscor.
61 Media nocte surgo ad cc.ebrandum te,propter jura iustinx tu*>
61 Socius sum omnibus.qui reverentur te, & observantibus mandata tua.
64 Benignitatis tu*, Jehova,plena est terra } statuta rua doce me.
1$ T£TH.
65 Bono a/Fecisti servum tuum,jehova, secundum verbum tuum.
66 Pr*stantiam rationis,& scienti* doce me ; nam pr*ceptis tuis credo.
67 Quum nondum loquerer,ego errabam; nunc autem sermonem tuum observo.
68 Bonus es,&beneficus,doccmestatu-
69 Concinnantibus contra me salsitatem superbis.ego ex toto animo custodio mandata tua.
7 0 Obesatur quasi adipe cor illorum,«*» lege tua oblecto me.
71 Bonomihifuitmcaffligirut discerem statuta tu».
7 i Melior e/^ mihi lex oris tui, muUis millibus nummum aureorum, dc argenteo*
>] O D.
7; Manu* tu* fecerunt me,& aptaverunt me; redde me intelligenten, , uc discam prxeepta tua.
74 Timentes tui videam me,&larentur* quod in Verba tuo exspectationem ha-
7 C Agnosco Jehova , iusta esse judicia tua ; Sctcin fide afflixisse me.
76 Adsit jam benignitas tua,ut console- tur-me, secundlim sermonem tuum bafcituJV» cum fervo tuo.
77 Obveniant mihi misericordi* tu*, ut vivam: quia Jcx rua tst omnis oblectatio
78 Erubescant superbi, quod falsis da causis pervertant me ; meditante me d« mandatis tuis.
79 Convertantur ad me timentes tui, Se cognoscentes testimonia tua.
Xo E,it animus meus integer,in statuti* tuis,ut non erubescam.
3 C A F H.
Sr Consumirur AtstAcrio salutis tuasani* ma mea, in Verbo tuo exspectationem ha*
8r Consumuntur oculi mei AefiAtrio sermonis tui, dicendo, Qua ndo consolaberis me? „
8 ; Quamvis sim similis urri ad fumum 5 statutorTlm tuorum non oblitus sum..
8+ Quanti erunt dies servi tui . quando exercebis in persequentes me judicium .
85 Fodiunt mihi superbi fosfaS» qut sc non conformant legi tu*.
86 Omnia prxeepta tuajunt ip/a veritas: falsis de causis persequuntur me, auxiliare
mihi.
87 Propemodum consumserunt me de- /i(lum in cenam : ego vero non deieliqm mandata rua.
88 Pro benignitate tua vivum serva me, motserycra {«suir.onium oris uu» -
2 a la

Psa!.u 9 * , P S A
U) L A M E D.
89 in seculum o Jehova, verbum tuunu consiitit in coelis ;
90 In unaquaque generatione fides tua*? uum statueres terram,illa constabat.
91 Ad uidicia tua perstant hodie,quia il-*
I U omniasunt servitui.
1 92 Nili lex tua c/JW omnis oblectatio fnea,jam diu periiisem in afflictione mea.
- 9; in lttulum non obliviscar mandato- tum tuorum : nam illis vivum confervas fne.
g4 Tuus sum,conferva me Jquia manda- jla rua quasro.
I 9$ Me exspectantibus improbis,ad perdendum me,testimonia tua considero :
96 Omni perfectioni video esse finem : lacum vero <J}c mandatum tuum valde.
I M E M.
! 9? Quim diligo legem tuam ! toto die
est medicatio mea ;
08 Inimicis meis fapientioremme reddidisti praeceptis vuisnam in seculum adest
I mihi.
I 99 Omnibus doctoribus meis inrelligen- ttor fio.auia testimonia tua meditatio mea 1 sunt.
100 Senibus prudentior sum, quia man- 1 data tua custodio.
1 101 Ab omn» femira mali cohibeo pedes

meos,ut observem vcibum tuum.
1 loa A judiciis tuis non recedo,quia tu doces me.
10; Quam suavia sunt palatomeo judi- eu sermonis tui ! suaviora meile ori meo. 104 Mandatis tuis prudens fum; idcirco 1 odi omnem semitam salsitatis.
J N U N-
125 Lucerna pedi meo verbum tuum est, & lux itineri meo.
106 [uravi.quod prxstabo» me observaturum mra jusiitite tua:.
107 Afflictus funi admodum: Jehova, vivum . conferva me fecundum 'verbum
108Voluntarias oblationes oris tnci aece- L pta quxso Jehova ,& jura tua doct me.
109 Animä meä in manu mea iutirervei- sante , ramen icgu tuL non oblivilcor ;
110 Punencibus imprcbis laqueum mihi, a mandaris tuis non aberro.
m Pollideo testimonia tua in seculum: quia gaudium animi n ei fune.
m Inclino animum meum ai facien* dum statuta tua ; in seculum >tnfia»musqut. 5 SAMBC II
11; Cogitationes Alidi odi, legrmauccm tium diligo.
114. Latebra mea, 8c scutum m«um es, in Verbo tuo exspectationem habeo,
11 c Recedite a me malefici,ut mstodiam prLcepta Vei mei.
i't> Sustenta me secundum ferroonem tuum, ut vivam, neque pudefaqai me ab exlpectarione mea.
117 Suffulci me,ut salvus fim, 8 e cfpiciain ad statuta tua jugiter.
118 Conculcas omnes errante^ lUtitfis tuis: quia falsus est dolus eorum it9 Ttnqum scoi:*, facis, uc-csscnio-
L M I. . . Psal. 119.
mnes improbi terrae »idcirco diligo testimonia tua.
120 Horret pavore tui caro mea ; adeo a judiciis tuis timeo.
y H A J I N.
121 Exerceo judicium, & justitiam; ne permittas n»e oppressoribus meis.
i2i Obi vadimonium pro fervo tuo in bonum j ne opprimant me supeifci.
i r; Oculi mei consumumur desiderio salutis tus ,8c sermonis justi tui.
124 Fac erga servum tuum secundum benignitatem tuam,St statuta tua doce me.
1 a? Servus tuus sum,prudentem me redde ; ut cognoscam testimonia rua.
126 Tempus est, ut faciat Jehova i irritam faciunt legem tuam.
1:7 Propreres amplius diligo prateepta tua, quam aurum, & quidem aurum purga- tillimum;
128 Propterea quid omnia mandata de omnibus recta agnosco» omnem semitam saltitatis odi.
CJPE.
129 MiraMiasunt testimonia rua : idcirco custodit£a anima mea.
1 Aditus verborum tuorum illuriunat* prudentia instruit simplices.
i?' Os meum distendo,& anhelo : quia prsceptorum tuorum cupidus sum.
M 1 Respice ad me,& gratiam fac mihi j prout est jus,crga amantes nomen tuum.
i N Pedes meos^nstitue in sermone tuo, & ne sinas dominari in ine ullam iniquitati Redime me ab oppressione hominum,ut observem mandata rua.
Fac,ut prsluceat facies tua fervo tuo, & doce me statura tua.
1J6 Rivi aquarum descendunt ex oculi* meis, propter eos^ui non observant legem
y TZADE.
1 \y Justus es Jehova, 8c rectus judicii*
118 Prscepisti iusta testimonia tua>& fidelia valde.
1 $9 Conficit me zelus meus,quod oblivi- antut veibi tui hostes mei.
140 Purgatus est sermo cui;s valde j quapropter servus tuus diligit ipsum :
141 Parvus ego,& contemtus mandato- lum tuorum non obliviscor.
142 fustithe tua, justitia: perpetua: ; 3 c 'egis cuieveracis.
'4; Oppreflione. 8 c angustia obvenientibus mihi, prxeepta tua sunt oblectationes
144 Justitia testimoniorum tuorum est in seculum : prudentem me effice,ut vivam.
P KOPH;
145 Invocantem ex toto animo exaudi me Jehova, ut sia tuta tua custodiam.
146 Invocantem te serva mc,ut obsemm testimonia tua.
V«niens ant« ff in ipso crepu r culo,
ut vociferer .in verbo tuo spem habeo.
1.18 Prasveniunt oculi mei excubias, ad
meditandum de Termone tuo,
C c
s49 Vo<

pfal.il 9* T S A
»49 Voci me* ausculta secundiimbeni-j gnicatem tuam, Jehova : fecundum judicia tua vivum conserva me.
i 50 Appropinquantibus sectatoribus sceleris,qui a »ege tua longe absunt;
1 f 1 Propinquus csjehova,& omnia praecepta tuajunt veritas.
isi Pridem novi de testimoniis tuis,te inseculum fundasse ea.
-) RESCH.
is; Respice afHictionem meam,& libera me ; quia legis tu* non obliviscor.
1 s4 Sufcipe causam meam.Lc vindica me> pro sermone tuo vivum conserva me.
1 ss Ita Ht procul sit ab improbis salus ; quia statuta tua non quasrunt:
i0 Miserationes tuas amplae sunt Jehova, secundam judicia tua vivum conferva
1 ^7 Vt multi sint persequentes me,& ho-, fles mei,a testimoniis tuis non declino.
158 Simul ac video perfide agentes,fastidio me ipsum torqueo; quod sermonem tuum non observent.
1 sy Vide me mandata tua diligere,] eho» va; secundiim benigniratcm' tuam vivum conserva me. -
160 1'ratstamislimum verbum tuum tss ipsa veritas: & in seculum est quodque judicium justum tuum.
S C H I N.
161 Principibus persequentibus me immerito,» verbo tuo paVAt animus meus.

i6i Gaudeo de sermone tuo,ut qui invenit pr*dam amplam:
16; Faisirarem odi, & abominor, legem tuam diligo.
1 M t.'
P S A I. C X X- Lin£U<« do/oje quim t< dat.
C Amicum excellenrissmum. Ad Jeho-;
vam in maxima angustia «rea clamavi ‘ 8c exaudivit me. ^ , ,
1 Jehova,eripe me a labio fa.so,a lingua]
; Qtnd datura est tibi,quidve adiectur; tibi lingua dolosa?
4Verba]io'i/Mi sagittis robust i scutis,com paranda prunis juniperorum 2 ; Hei mihi,quia peregrinor um diu,habito tanquam scenit* Kedareni.
6 Plurimum habitasse videtursibi anima mea,apud olorem pacis.
7 Ego pacem dili>o: at quum loquor, ipsi ad bellum ro«clamant.
PSAL. CXXI. 5u)sum cordi, ubicust 0* maxime idoneus, tut m.
C Anticum excellentissimum. Attollerem oculos meos ad istos montes, unde ve> niet auxilium meum ?
r Auxilium meum At a Jehova, qui fecit coelos,& terram.
\ Ne permittat dimoverrpeJem tuum, ne dormitet custos tuus.
4 Ecce non dormitat, neque dormit custos jifraelis.
s ‘Jehova custos tuus; Jehova umbra tua t/l ad manum dexteram tuam.
6 interdiu sol non percutiet te, aut luna
7 Jehova servabit te ab omni malo, servabit animam tuam*
8 Jehova servabit processum tuum,3t reditum tuum, ex hoc tempore usque in te-
164 Septies quotidie laudo te,de judiciis justis tuis :
16c Pacem multam esse diligentibus legem tuam,neque esse eis offendiculum.
166 Exspecto salutem tuam Jehova , 8c praecepta tua facio.
167 Observat anima mea testimoniatua, diligoque ea valde.
168 Observo mandata tua,ac testimonia tua; quia omnes vi* me* coram te sum.
H T H A V.
169 Appropinquet clamor meus ante faciem tuam, Jehova; secundum verbum tuum prudentem redde me.
170 Perveniat deprecatio mea ante faciem tuam,secundumisermonem tuum eri-
171 Eructabunt labia mea laudem ;quum docueris me statuta tua.
172 Cantabit lingua mea sermonem tuum,omnia prascepta tua justissma esse.
17; Adsit marus tua ad auxiliandum mihi ; quia mandata tua eligo .*
174. Desidero salutem tuam Jehova,& lex tua est omnis oblectatio mea-
i7s Vivat anima mea.ut laudet te; & judicia tua auxilientur mihi.
176 Erro ue pecus,qu* perit,require servum tuum nam praeceptorum tuorum non oblivisco-r.
PS AI. Cxxil. Cantuum super leru- sibAlama.
C Amicum excellentissimum Dayidis.Lar- ror de eo,quod dicitur mihi, domum , Jehov* adeamus:
2 Quod consistunt pedes nostriintra portas veltras>o Jcrufi-halaima.
; Jerufchalaima optime constructa,civitas,quas plane coagmentata est inter se pa-
4 Quo ascendunt tribus, tribus Jah ; aA testimonium Jisraelitarum, ut celebrenc nomen Jehova :
5 Quia ibi consident throni juris, throni j donuis Davidis.
6 Expetite pacem Jeruschalaimorum, di* centes t tranquilli sint amantes tui :
7 Sir pax m praemunitione tua,tranquillitas in palatiis tuis.
8 Propter fratres meos,& amicos meos 5 eloquocnunc,paxAt in te.
9 Propter domum JchoV3E»Dci nostri, procurabo bonum tibi.
1'SAs«. CXXI 11. Smsum oculos ,ubisA-
iMnfiitra.
C Anficum excellentissimum. Ad te attollo oculos meos,A tu,qui sedes in coelis, i f.c ce,5t oculi rtivotumjfeaa« ad nu- num dominorum luorum.
utocultancmx »d nanum her* sil* i iu oculi noltri ad je-

Eal.li^.ir^irs.irsi. I' 8- A.
;Svam, Deum nollrumj donec gratiam fe- erit nobis.
; Gratiam fac nobii Jehova, gratiam fac obis, quia fatis cjf, saturi sumus contc.*m-
l’
«4 Plurimum saturata est anima nofiira • ia sanna tranquillis ipsis, jstc comemitus bveniat lUpcrbis.
SAL. C X X lV. impotentis ecclesia ge- potentia Dei protegenti*.
'p Anticum exceUenrissimum Davidis. Ni-
R si Jehova adtuilTecuobis^Ucat nunc Jis- l j
Nisi Jehova adfuisset nobis, quum in- ■' urgerent contra nos homines; l| ; Tunc vivojabsorbuistcntnos.exarde- Mrentc ita eorum in nos t
•J- 4 Tunc illas aquas inundassem nos, tor- I ens superavisset nos :
$ Tunc superavisset nos torrens aquae superbissima?.
6 Benedictus Jehova, qui non exposuit qos praeda: dentibus eorum.
I 7 Anima nostra ut avicula erepta est a bqueo aucupantium, laqueo effracto nos erepti fumus.
1 8 Auxilium nostrum in nomine Jehova:,
qui fecit coelos,dc terram.
1 V S A L. C X X V. $t.il>i/Mfove,qM» Dea CON- fidunt iirfabileftqui iniquitati.
C Anticum excellent jfstmum. Qui confidunt Jchovae,sirmles/unf monti Tziio- ris: qui non dimovetur, in seculuin per-
i Vt Jeruschalaima montes circumsianr, lita Jehova circumstat populum tuum j ex Jioc tempore usque in secnlum.
* Nam nonquitscirvirgairrprobiratis, super sortem iusorum ; ut non extendant justi ad ullam iniquitatem manus fu^s.
4 Bcoefac jehova bonis,& rectis cx animis suis:
S Qui aurem inclinantdn/mos /uos ad iti- ■wei a tortuosa stra, amandet eos jehova cum iis.qui dant operam iniquitati,pax/rr super Jisraelem.
P >' A 1 . CXXVk Tujs<:r.i in sudium vertenda. •
C Anticum excellentissimum. Quum reduceret Jehova multitudinem captivo- J rum Tziionis,eramus velur.qui somniant.
i Tunc impletum est risu r-s nostrum, & lingua nostra cantu ; tum dictum est inter gentes, magnifica jehova efficit ofcia erga istos.

\ Magnifica Jehova efficit erga nos, fumus lasti. ®
4 Reduc Jehova,multitudinem captivorum nostrorum; tanquam validissimas4- qu&s reducens in regionem siccani.
5 Qui seminarunt cum lacrymis, cum cantu metant.
6 Qui portans acquisitum femen , indesinenter ibat fiendojfi omnino rcde.»tcum cant u,report ans manipulos suos.
V s A L. C X X V 11. ytlVNMM, Poli -
U&qumcdof elix»
L M. i. Pfal.117.128. 119.i;o.
C Amicum excellentissimum pro Schelo’ mone. Nisi Jehova atdificet domum, frustra laborent a»d:ficatores ejus de ea : nisi Jehova custodiat civitatem, frustra sedulus sic custos:
1 Frustra sint vobis,qui summo diluculo surgant; qui tarde sedeant, qui vescamur cibo dolorum ; ita dat dilecto suo somnum.
; Ecce posfesfio Jehova: sunt filii: merces ejt fructus ventris.
4 Ut sagitta: ad manum robusti, ita fune
; Beatus vir ille,qui impleverit phare^ tram suam illis : non erubescent, sed periment inimicos in porta ipsorum.
VSAL. CXXVIII. lusi (onjugium,fa pio iesbencdida.
C Anticum excellentissimum. Beatus quisque timens Jehova:,qui ambulat in viis ejus.
a Labore enim manuum tuarum frueris ; beatus eris,&bene erit tibi.
} Uxor tua ür vhis fructifera ad latera domüs tua:; filii tui üt plantae olearum, circumstabunt mensam tuam.
4 Ecce,quum ita benedicatur vir timent Jehova: :
$ Benedicit tibi Jehova e Tzijone : frue- re igitur bono Teruschalaimorum omnibus diebus vita: tussi Et respice natos filiis tuis,pax cs fupej Jisraelem.
PSAI.CXXIX. Crux vilirix.
C Anticum excellentist, mum. Multum affecerunt me angustiis inde ä pueritia mea, dicat nunc Jiirael ,* i Multum affecerunt me angustiis inde Ji pueritia mea j etiam non prsvaluerunt
r Super tergum meum araverunt aratores,produxerunt quamque strigarum sua«
4 Jehova iuflus * truncavit densos funes improborum.
c Erubescem,8c agemur retrorsum,omnes osores Tzijonis.
6 Emnttanquam foenum tecto:um,quod antequam exseratur fd/sc,exaruit.
7 Quo non implet manum suam messor z aut lacertum suum,qui manipulos facit. :
8 Neque dicent, qui transeunt ; benedictio Jehova: adsit vobis,benedicimus vobis in nomine Jehova:.
P S A L. C X X X. Psdlrnufi sextM pecnit en- tiati*.
G Anticum excellentissimum . Ex profunditatibus inclamavi re Jehova, indicens ; 2 Domine, ausculta voci meae :sint aures tux intentae advocem deprecationum mea»
; Si iniquitates observaveris,Jah,Domine, quis poilit consistere }
4 Nam apud te es condonatio irreverenter colaris.
; Exspectavi Jehovam»exspectavit anima H>Cd i etSdlll ihverbo ejus exspectationem
6 AairauJ meus ergaDbminuitiJtudioJtef
Cc 1 esj

Psal.T$t .i^t. 1 * S A
est;quam excubiarum erga maturinum,excubantium 26 marucinum usque.
7 Exspectationem hjbear in Jehova ; quia apud Jehovam ijl benignitas ,& plurimüm apud eum rcdemtionis:
8 Er ipse redimet Jisraelem , ab omnibus iniquitatibus eius.
FSAI, CXXXL Lpeculum humilis, H- demtOi animi.
C Anticum excellentissimum J)avidis. Je- hova.non fuit altus animus meus,neque elati oculi mei ; ac non aggressus sum res magnas,aut arduas supra quam conveniat
i Annon composui, 8 c sedavi animum meum, similis depulso a Jacte apud matrem suam? similis depulso a lacte apudmc/uit animus meus.
; Exspectationem habeat Jisrael in Jehova,ex hoc tempore usque in seculum.
FSAL. CXXX 11 . ?, tcatin p, o eiisto Pet tabernaculo, ejtis^ue administris.
C Anticum excellentissimum. Memor esto,Jehova,Davidis ;cura tota afHictio-
2. Turasse Jehova:,vovisse amplissimo D<o JahaKobi .dicendo :
3 D»jVf»eam , si ingrediar remorium domus meas .6 conscendam spondam stratorum meorum;
4 Si dem somnumsuum oculis meisjpal- pebris meis dormitationem:
C Donec invenero locum pro jehova,focum tabernaculorum pro amplissimo Deo Jahakobi.
6 Ecce audiveramuseam sut(fe in Ephra- thaea regione,inveneramus eam in agris Ja- haris:
7 Accedimus ad tabernacula eius ; incurvamus nos honorem exhibentes ante scabellum pedum ejus.
8 Surge jehova , additurus requiem ruam,tu & arca roboris tui.
9 Sacerdotes tui induantur justitia , 8c quos benigne accipis.cantent >
10 Propter Davidem servum tuum » ne avertas faciem uncti tui.
11 juravit Jehova Davidi veritatem , 'a qua non avertet se ,dicens i De ftuctu ventris rui ponam in folio ruo.
1 r Si observaveri nc filii tui fxdus meum, & testimonia mea singula,quae docebo eos, etiam filii illorum usque in sempiternum, sessuri stint in solio tuo.
1; Nam elegit Jehova Tzi jonem,expetivit pro habitatione sua,dicens :
14 Haec e]} requies mea usque in sempiternum ; hic habitaturus sum, quia hoc expetiveram.
is Viatico ejus affatim benedicam , e- genteS ejus saturabo cibo :
16 Sacerdotesque ejus induam salute , & quos in ea benigne accipio,qmnino canta* buntiüi-
17 Ibi efficiam,utgermineecornu Davidis, ubi aptavi lucernam uncto meo.
. >8 Inimicos eius induam pudore ; super spsutn vero florebit coronamentum ejus.
L M I. Psal.r^.i?4.r^fi
11> S A L. C X X X 111* Concoidia fraterru DeogtAtAMminjbM utilis.
C Anticum excellentissimum Davidis. Ec* | ce quam bonum,8c quam amoenum e/t, habitare fratres etiam una.
2 Est üt unguentum illud optimum fu perfusum capiti,descendenssuper barbam barbam Aharonis, quod descendit ufqu< ad oram vestium ejus.
; Ut rosCherrconi*, ut qui descendit fu per montes Tzijonis : nam illic mandat je hova benedictior.em suara , vitam uique m seculum.
PSAL. CXXXIV. Ojfirium Paßorum Ecclesia .
C Anticum excellentissimum. Ecce bene dicite Jehovsomnes fervi Jehova:; qui perstatis ih domo Jehovae singulis noctibus r Attollite manus vestras sancti , & benedicite Jehovae.

; Benedicet tibi Jehova e Tzijone, qui fecit coelos, fic terram.
PSAL. CXXXV, Officium Pajlorum, auditorum Ecdifu : Dci^uf cum idolii ros-
H Allelu-Jah. Laudate nomen Jehovae, liudate fervi Jehovae:
I i Qui statis in domo Jeho^s, in atriis domus Dei nostri.
I ; Laudate Jah , quia bonus est Jehova:
! psallite nomini eius,quia amoenum est :
4 Quia Jahakobum sibi elegit Jah, Jisrae- ! lern in peculium suum, j c Nam ego novi magnum esse Jehovam, & Dominum nostrum siiperiorem'omnibu* diis.
6 Quscquid placet sibi, Jehova facit: in codis,ac in terra, per maria,& omnes abyssos.
7 Faciens,ut asscendantvapores ab extremitate terrae; fulgura cum pluvia facit, depromit ventum e thesauris suis.
8 Qu» percussit primogenita ^gypti,r3m hominum, quämmmentorum :
9 Quum immisisset signa, & prodigia in medium tui, E gypte ; contra Parhonetu,8c contra omnes servos eiW.
10 Qui percussit gentes amplas, & interfecit reges robustos;
, 1 Mcbonem,regem Emoratorum. & Ho- gum, regem Bafchanis; omniäque regna Cenahanzorum.
is Et dedit terram eorum possessionem » possessionem Jisraeli, populo suo.
1; O Jehova nomen tuum ejl in seculum, Jehova,memoriajui in quamque generatio*
14 si Judicat Jehova populum suum, mox d« servis suis pbenitet ipsum.
15 Teiriculis gentium argenteis, & aurei#,operi manuum humanarum.
16 Üs illis tjf, sed non loquuntur ; oculi fürst illis,sed non vident: i 17 illis,sed non audiunt;etiam
nullus est spiritus in ore illorum.
»§ Mniiies illis futuri sunt,qui faciunt illa,quisquis confidit illis.
19 Domus Jisr.^elis benedicite Jehovae, don.ur Aharoni} benedicite Jehovae :
20 Do -

Plaj-Ns.,;6.ij7. . ,
ro Domus LevilicL frihtf bened»cite chov*; timentes Jehov* benedicit« Je* ovz, dicendo :
ii Benedictus/if Jehova e Tzijone,iinha- bitans Jeruschalaimu. Hallelu- Jah.
f SAL C X X X ViTceleindrur bmigni-
■ tAsVeisupervariaeiMmagnalia. y"' , Elebrate Jehovam, quia bonus est ; quia Ksin seculum est benignitas cius.
x Celebrate Deum deurum j quia in seculum est benignitasejuJ.
1 ’ ; Celebrate Dominum dominorum; quia) in icculum est benignitas eius :
4 Eum, qui facit mirabilia opera magna solus i quia in seculum ejlbenignitas ejus :
r Qui fecit coelos intelligentia ; quia in , seculum est benignitas ejus :
[6 Qiji expandit terram super aquas; quia
in seculum est benignitas ejus :
7 Qui fecit lumina magna ;quiainse- culum e/lbenignitas ejus :
8 Solem ad dominium obtinendum inter- i diu ; quia in seculum est benignitas ejus:
9 Lunam cum stellis ad dominia obtinenda noctu; quia in seculum tst benignitas ejus: ....
10 Qui percussit Agyptios in primogenitis illorum ; quia in scculUm est benignitas
*Et eduxit Jisraelem c medio illorum, quia in seculum est benignitas ejus :
11 Manu robusta,& brachio extento,-quia in seculum cjt benignitas ejus :
1 1 Qui secuit mare algosum in segmenta; quia in seculum est benignitas ejus :
14 Et transmisit jisraelem per medium illius ; quia in seculum est benignitas eius :
15 Excussitque Parhonem, & copias illius in mare algosum ; quia in seculum est benignitas ejus:
16 Qui duxit populum suum per desertum ; quia in seculum est benignitas ejus:
17 Qui percussit reges magnos ; quia in seculum est benignitas e,us:
18 Et interfecit reges magnificos ;quia in seculum est benignitas ejus :
tq Sichonem,regem Emor*orum; quia in seculum ejt benignitas ejus :
20 Et Hogum,regem Baschanis ; quia in seculum est benignitas ejus :
21 Dcditque terram istorum in possessionem ; quia in seculum est benignitas ejus :
22 Possessionem Jisiaeli fervo tuo , quia in seculum est benignitas ejus:
Qui in abjectione nostra recordatur nostri, quia in seculum ejl benignitas ejus:
2+ Et asserit nos ab hostibus nostris ; quia in seculum est benignitas ejus:
Qui dat cibum omni carni, quia in seculum est benignitas ejus:
26 Celebrate Deum fortem cariorum ; quia in seculum est benignitas eius.
1> SAL. CXXXVU. Cdptivitdf Bdly-
A D flumina Babyloni« ibi sedentes etiam rttque cttJm flevimi)5j quum re< 0 rdare- mur Tziionis:
2 Ad salices in ea suspendimus citharas nostras:
z Quamvis ibidem peterent a nobis can-
Psal.1^7.1^8.1;-. tiones laetal,qui captivos abducebant nos # & qui contumulabant nos ; dicentes, canite nobis de cancicisTzijonis.
4 Quomodo fuissemus cantaturi canti* cum]ehovae,in solo alienigenarum ?
5 Si obliviscar vestri, o Jeruschalaimaj obliviscatur sui dextera mea.
6 Adhserear lingua mea palato meo, li non recorder tui: si non eveham Jeruscha- laimasupra caput lartiti* meae.
7 Recordare jehova » contra Edornaeos diei Jeruschalaimorum qui dicebant, nu- dateinudate: quantisper fundamentum ejus erit in ea.
8 Gens Babylonica vallanda ; beatus/rf » qui rependet tibi maleficium tuum,quo affecisti nos;
9 Beatus, qui prehendet , & dissipabit parvulos tuos allidens ad petram.
PSAL. CXXXVUI. Gratulatio populi
redemti.
De Davidis.Celebrabo te ex toto animo meo,coram potestatibus psallam tibi.
2 Incurvabo me honorem exhibensverftiS templum sanctitatis tu* , 6 c celebrabo nomen tuum, propter benignitatem tuam,& propter fidem tuam : quia magnificas cum toto nomine tuo sermonem tuum.
$ Quo die clamavi,eodem exaudisti me, fecisti, ut efferret me animo meo robur.
4 Celebrabunt te Jehova omnes reges terrx ; quum audierint sermones oris tut :

5 Et canent de viis Jehov*,magnam esse gloriam Jehov*:
6 Quamvis elatus sit Jehova , tamen depressum aspicere ; quamvis altus , e longinquo pernoscere.
7 Si ambulo in media angustia , vivum conservjS me: in faciem inimicorum meorum extendis manum tuam >& servat me dextera tua.
8 Jehova perficiat pro me; Jehova benignitas tua in seculum est ; ab operibus manuum tuarum ne desistas.
PSAL. C X X X l X. *Urabiliaptoviden~
tU divinet admiratus t protestatur se Deum
venerati,hostes Dei odisse.
\ i Agistro fymphoni* , Davidis psalmus# IVI Jehova, pervestigas me,& cognoscis.
2 Tu cognoscis sedere meum, & surgere meum,intelligis cogitationem meam e longinquo.
; Iter meum,& accubitum meum circumplecteris , 8c omnium viarum mearum peritus es:
4 Qiium nondum est sermo in lingua mea ; en,6 Jehova,nostiipsumtotum.
< Retro & ante obsides me , Sc imponis mihi manum tuam.
6 Mirabilior est scientia tua ,quam ut fallam ; edita est,non possum prasvalcre illi.
7 Quo irem a spiritu tuo ? aut quo ä facie tua fugerem ?
3 Si scanderem corios,illic es; aut stratum ponerem in sepulchro,ecce ades-
9 Si nssumerem alas auror*,habitaturus in extremitate maris »
10 Etiam illuc manus tua deduceret me, 8 e prehenderet me dextera rua.
11 5irt autem dicerem ; utique tenebras
C c ; velut
P ? A I M I.

Psal.H9*i49*
PSALM!.
velut crepusculo bbvolvent me : atque nox lux csi circa me ;
ii Ne tenebrae quidem ita obtenebrare possunt,qui n tu pervideas : sed nox ut dies illustrat , perinde sunt tenebr®, atque ipsa
Tu enim possides renes meos,cx quo obtegebas me in utero marris meat.
14 Celebro te,eo quod suspiciendis of?e- ribu* istti in admirationem traducor : cele- bt» nutabilia opeta tua,quam maxime no* vu animus meus.
1? Non celata ejtvis mea tibi, ex auofa- Rus sum in abdito , artificiose confectus, velut in imispartibusterrse.
16 Massam meam vident oculi tui,& in libro tuo hate omnia scripta sunt; cx quibu* diebus formabantur, quum nondum ullum ex eis exsiaret.
17 Quamobrem apud me,o’ quam pretio- saesunt cogitationes tua sleDeut foetis,quam numerosas sunt summ® earum ?
18 Narrarem illas,sed arena plurejsunt: Invigilo,ut adhuc sim tccum.
10 J 2 *£cd fi interemturus es, d Deu*, improbum, 8tviios sanguinarios ,dit endo, recedite a me.
20 Qui obloquuntur tibi scelerate ; qui extollunt vane inimicos tuos.
11 Annon osores tuos, » Jehova, odio habeo ? & de insurgentibus in te ialtidio me ipsum torqueo?
21 Perfecto odto odi illos , inimicorum loco sunt mihi.
r; Pervestiga me Dent fortis,& cognosce enimum meum ; proba me ,Se cognosce cognationes meas.
24 Denique vide an ego ingrediar, via molesta tibi: Se deduc me via perpet ua.
PS Ä L. CXL. .d-v»oie7ih'A,<y jrctude pacati liberationem petit.
Tt a Agistro symphoni®,psalmus Davidis. JV 1 2 Libera me, Jehova.abhominibus malis ; a viris violentissimis custodi me :
} Qui cogitant mala cum animo .'quotidie conveniunt ad bella :
4 Exacuunt linguam suam similem serpentis , venenum ptyados fabest labiis eorum maxime.
5 Serva me Jehova a manibus improborum,a viris violentissimis custodi me j qui cogitant impellere prdes meos.
6 Abscondentibus superbis laqueum mihi, fiineTque ; pandentibus rete ad orbitam,tendiculas ponentibus mihi,maxime ;
7 Dixi Jehovar.Do** fortis meares ; auribus percipe Jehova vocem deprecationum mearum :
8 Jchovi Domine,robur salutis me®; obtexisti caput meum tempore pugn*.
9 Ne concedas, Jehova , quas concupit improbusjfceleratam cogitationem ejus ne provehas,efferrent se maxime :
10 Venenum circumdantium me, molestia labiorum ipsorum obtegat eos.
i. Demittantur super eos prune; in i- gnem dejiciat «os,in scrobes, unde non fur- ganr.
11 Vir maledicus ne stabiliatur in terra viri dediti violanti® malum venando in pellat ipsum va.iiii impulsionibus.
Ffal.14^*14».* 4 * .tdfJ
13 NoVi acturum esse Jehovan. cautori afflicti,ius egentium.
i4Ucique justi celebrabunt nomen tuum i considebunt recti in conspectu tuo.
P S A L. C X LI, Luffru oi&tionti, & a rr.tsubmisUoneDeum contra inunitos mvo*
P Salmus Davidis. O Jehova,inclamo te, festina ad me;auiibus percipe vocem meam,quum invoco te.
2 Statuatur oratio mea,ut suffitus coram ; elatio manuum meatum,iit munus vespertinum.
; Compone Jehova,cbfcrva os meum ; custodiensmcdciare quicquid efferunt labia
4 Ne finas inclinari animum meum ad rem malam,ad agitandum actiones per improbitatem cum strenuis operam dantibus | iniquitati: etiam ne inescer rebus amoenis
5 Retundat me justus,benignitas erit : 8e corripiat me,unguentum erst pr®stantissi- mura i ne iri itum satiat A capite meo : qu<> amplius si-ffrit,eo amplius oratio mea erit in malis eorum.
6 At din.ov^nt se per latera petrarum udices istonam,quamvis inteiligant sermones meos amoenos esse ;
7 Quasi diilecarer quis,Se diffinderet in terra : disperguntur ossa nostra , trudenda inossepulchri.
8 Quum ad te Jchovi Domine, refltiriant oculi mei, ad te iecipiam me,ne nudes a- nimam meam.
9 Serva me a laqueo,quem tetenderunc mihi,Se tendiculis eorum,qui operam dane iniquitati.
10 Cadant in retia jacula quisque sua improbi ; una ego dum transiturus lum.
P S A L. C X L 11 . Ejulatu* cffliCti.
O D< didascalica Davidis: quum esset in spelunca oratio,
z a Voce mea ad Jehovam clamo : voce mea apud jehovam'deprecor.
\ Effundo coram eo meditationem meam, angustiam meam coram eo indico.
4 Quum obrueret se in n e spiritus meus, toties :u agnovisti semitam meam '.quum quocunque itinere pergerem, abderent laqueum mihi.
5 Intuere ad dexteram, & respice ad fini“ stram: üt non esc mihi,qui recognoscat met 'periit effugium Ü me,non fjt,qut curet vitam meam.
6 Clamo ad re Jehova ; dicens,tu es receptus meus,portio mea in terra viventium.
7 Attende ad clamorem meum,nam attenuatus sum valde,eripe me 'a persequentibus me,quia fortiores sunt me.

8 F-duc c claustro vitam meam ad celebrandum nomen tuum, me cingent justi, quum beneficium contuleris in me.
PS A L. C X LUI. nitentiali*.
Psalmus septimus pcc-
nSalmus Davidis. O Jehova,audi oratio- l nem meam,auiesadbibe ad deprecatio- jnes meas; pro fide tua exaudi me, pro ;u- Istitiaiua. ^

T S A L M t. PsaI.r44.14M4*-
2 At ne congrediarijjudiciocyrnrervo. i U gc alimentum: pecudes nostr* millenis " ‘ " 'pariant,myriadibus auctas sint in choxdibuS
14. Bovesque nostri pratpingues: nulla sit
ruo ; nam non esset justus coram te mlhus
5 Persequitur erim. inimicus aniimstm meam : atterit dejiciens in terram catesrv»m |meam:facit,ut resideim in tenebricosis lociii (summ quasi mortui clim:
s 4 Adeo ut obruat se in me spiritus irncus, 'in medio mei dcic'.atus videatur sib i ani* t mus meus.
5 Recordans dierum priscorum, imedi- tans totum opus taum j factum maaiuum tuarum recolens.
6 Pandor manus meas ad te; anima mea, ur terra fessa Jitiente tui maxime.
7 Dicens. Pestina, exaudi mejehova>coiy
irruptio,nullaque eruptio;denique nulla/tt querela in plareisnostris:
is Beatus ille populus,cui Ita ejl; bea- tus erga populus,cujus Jehova eftDeus.
PSAL. CX1V. MpbabctHwm eucb&ri- stimm.
L Audatio Davidis. Exaltabo te Deus mi, Rex : 8c benedicam nomini tuo in secu- lum,8c sempiternum : r Quotidie benedicam tibi, & laudabo
, ... nomen tuum in seculum.Sc sempiternum :
sumitur spiritus meus; ne abscondas faci- j Magnum esse jehovam, & laudandum «m tuam a me.namconsimilis fio (iescen-jvalde.imb magnitudini ejus non esse perdentibus in sepulchrum. , , > vestigationem.
8 fac,ut audiam mane benignitatem' 4 Generatio generationi laudibus com- tuam.quia in te fidaciam habeo tnotam fac ; mendet opera tua , prout h*c indicant o- mihi viam,qua ambulaturus sum,quiaad te mnimodam potentiam tuam, attollo animum meum. s Et decorem,gloriamque maiestatisruae;
9 Eripe me ab inimicis meis, Jehova :a* 'fifreS mirabiles tuas eloquuturus sum :
, « - -"— 6 kr robur mirabilium tuorum operum
praedicent; prout singula magna£ijlatua enarra turusfum.
7 Memoriam amplae bonitatis tuae eructent,& justitiam tuam cantent:
3 Gratiosum, Sc misericordem Jehovam r/JV,l°qganimem,& magnum benignitate.
gBonumesseJehovam omnibus,8e misericordiam eius in omnibus operibus ejus.
10 Cclebrenr re Jehova omnia opera tU 3 ,fk quos benignitate prosequeris,bene- dicanttibi:
11 Gloriam regni rui prxAicent, 8 e potentiam tuam eloquantur ;
1 2 Ut notas faciant filiis hominum potentias ejus>& gloriam decoremque regni
1; Regnum tuum , regnum est omnium secutorum ; & dominium tuum in unam quamque generationem.
14. Sustentat Tehova omnes cadentes, 8 c
pud te tectum contineo ilium
10 Doce me facere placitumruum,quia tu Deus meus es,tuo spiritu bono deduc me per terram planam.
11 Propter nomen tuum,Jehova,vivum conserva me: propter justitiam tuam educ ex angustiaanimam meam :
11 Et propter benignitatem tuam exscinde inimicos meos, perdens omnes affligentes animam meam; quia ego sum servus
PSAL. CXLIV. Epinicium Dd'jidi 4 ,& benedittionM ergiposteroscomprecatio.
O De Davidis. Benedictussit jehova,rupes mea ; qui docet manus meas praelium, digitos meos bellum :
r Benignitas mea , & propugnaculum meum,edi tus locus meus.Lc liberator meus, afststent mihi, scutum meum,ad quem me recipio,qui substernit populum meum
; jehova » quid est homo , ut agnoscas eum? filius mortalis, ut rationem habeas ejus?
4 Homo,vanitati si/mlisrfodies tjussunt üt umbra praetereuntis* s Jehova,inclina coelos tuo$,& descende: tange istos montes,& fument:
6 immitte fulgur,& disperge eos; emitte sagittas tuas,« funde eos :
7 Extende manum tuam ex alto : libera me, 8c eripe me ex aquis multis,t manu a- lienigenarum.
8 Quorum os loquitur vanum,8c quorum dextera est dextera salsitatis.
9 Deus,canticum novum canam tibi;na- blio.decachordo psallam tibi.
10 Danti salutem regibu*, liberanti Da* videm servum suum a gladio malefico.
11 Libera me,& eripe me e manu alienigena un , quorum os loquitur Vanum, & quorum dextera est dextera salsitatis ;
«t Ut filii nostri tsUlsJW: lm ptonras bene educatas in tenera aetate iua ; filiatauc nostras sicut antarii lapides excisijlnf structura templ'
erigit omnes incurvatos* is Oculi omnium ad te spectant > quibus tu das escam suam tempore suo :
ifi Aperis manum tuam,8c saturas quic- quid vi vic ex beneplacito.
,7 Justus Jehova in omnibus viis suis est, & benignus jn omnibus operibus suis.
,8 Propinquus est Jehova omnibus invocantibus ipsum, omnibus,qui invocant ipsum fide. ,
19 Placitum timentium se effleie, 8c vociferationem eorum audiens, salutem dae
20 Servat Jehova omnes amantes ipsum, omnes vero improbos perdit.
21 Laudationem Jehovas eloquatur os meum: & benedicat omnis caro nomini sancto ejus,in fcculum,&sem piternum.
pSAL. C X L V 1 . K on in ii/io Ad*, sed in Dto polo fiduciam habendam.
H Allelu-Jah.Lauda anima mea Jehovam.
1 Laudabo Jehovam in vita mea $ psallam Deo meo,quamdiu futurus sum.
; Ne fiduciam habetote in ingenuis: in ullo filio hominum,penes quem nulla est sa- 1; Promtuaria nostra plena proferant Ius.
Cc 4
4 Exii

l'sal ’146 » 47 * P S A
4 Exit spiritu* eju»,revertitur in terram suam; die eodem pereunt cogitationes e»
5 Beatus,cui auxilio estVeut fortis Jaha- Xobi,cujus exspectatio est in Jebova' Deo
6 Qui fecit coclos,8c terram,mare,8c qutc- quid ejf in eis; qui fervat fidem in seculum;
7 Qui exercet iudicium erga oppreflds : dat ciNiim famelicis, Jebova solvit vinctos:
8 jebova aperitocufoscatcorum: Jebova erigit jncurvaros->Jehova amat justos :
9 jebova fervat peregrinos, pupillum,& Viduam statuminat ; viam vero improborum subvertit.
to Regnabit Jebova in seculum: Deus tuus o Tzijon.in unamquamque generationem, Halleiu-J ab.

PSAL CXLVI 1 , Ptovidentia Vei £<~ neraUi,&J 1 >etidh 4 .
L Audate Jah, quia bonum est psallere Deo nol,ro : quia amoenum est, decens est lau-
z Aidificaror Jerufchalaimorum Jebova, depultoj Jiiraelitas congregat:
z Qui,lanatfractosammo,ac velut obiit gat in doloribus eorum.
4 .Supputans numerum stellarum , quotquot liint nominibus vocans.
5 Magnus est Dominus noster , Sc multus viribus ; cujus intelligentia est innumerabilis,
6 Statuminat mansuetos Jebova , deprimit improbos in terram usque- 7 Acclamate Jehovat gratiarum actione, psallite Deo nostro cithara ;
8 Qui obtegit coelos densis nubibus ; qui comparat terr* pluviam , qui facit,ut proferant montes fcenum:
9 Dat jumentis cibum suum »pullis cor Vorum.qui crocitant.
io Non potentia equi delectatur, non cruia prastamis viri accipit ii Sed acceptos habet Jebova timentes fui,qui exspectationem suam habent in benignitate ipsius.
izLaudibus commendate Jerusehalaima Jehoyam ; lauda Deum tuum,6 TTijon :
i; Nam confirmat vectes portarum tua> rum.benedicit filiis tuis in medio tui:
14 Disponens termino tuo pacem , adipe tritici satiat re r
i f Quo emittente sermonem suum in terram , quam celerrime excurrit verbum
j6 £mi edit nivemsicut lanam,pruinam quasi cinerem dispergit :
17 Dejicit gelu suum tanquam frusta,coram frigore ejus,quis consistat ?
18 Emittens verbum suum , liquefacit ista : simulae efflat ventum suum,effluunt
19 Indicat verba sua Jahakobo, statuta sua.Sc jura sua Jisroeti.
io Non fecit ita ulli genti ; ideoque juta ista non noverunt. Hallelu- Jab.
LMl. Psa!.tA8.149.1 fo-
H Allelu-Jah. laudate Jehovam coclites ; laudate eum in excelsis,
2 Laudate eum omnes angeli ejus,laudate eum omnes exercitus ejus.
; Laudare eum sol,& luna,laudate eum omnes stellat lucida;.
4 Laudate eum coeli coclorum,& aquae, quas Cupra hoc coelum sunt.
C Laudent nomenJehov*,qu*ipsopraecipiente illico creata sunt.
6 Quae stabilivit in sempiternum,in seculum: auibtM decretum dedit,quod nullum transgrediatur.
7 Laudate Jehovam terrestria; cete,8c omnes abyssi;
8 Ignis,& grando,nix,& exhalatio : ventus turbineus,efficiens verbum eius:
9 Ipsi monres.Sc omnes colles » arbores frustiferae.omi esque cedri:
«o Ipsa; bestia;,& omnia jumenta ;repti- lia.Sc aves alata;.
11 Reges terra;,omn esque nationes,principes,& omnes iudices terrae:
1 Juvenes, etiamque virgines ; senes cum pueris.
1; Laudent nomen Jebova;: quia editum est nomen eius solius,decor ejus supra ter- ram, Sc ccclum.
4 Et effert cornu populi sui, laudem omnium,quos benigne accipit,Jifraeliro- rum,populi propinqui sibi. Haile’lu- Jah.
PSA LM. CXLVIll. Ti ts rhnti tieatu- r.v um, nempe r<xltstium,tUment.-uium><2 bominum,Veum laudantes.
PSALM. C X L 1 X. Cäntieum triumphi le beatorum.
H AUelu-Jah. Cantare Jchovae canticum novum ; laudem eius in congregatione eorum, quos benigne accipit.
2 Laetetur Jisrabl in eo,qui fecit ipsum, filii Tzi-onis exultenr in rege Aro.
\ Laudent nomen ejus tibia; tympano & cithaiä piaiu>nt ei;
4 Quia benevolus est Jebova erga populum suum,orn 3 t mansuetos salute.
5 Gelfianc benigne accepti pr* gloria, cantent in cubilibus suis :
6 Laudationes exaltantes Deum fortem in guttus e suo ; & gladium bipennem in manu sua habentes.
7 Ad exercendum vindictam in gentes, increpationes in nationibus:
8 Ad vinciendqm reges eorum catenis, 6c honoratos eorum compedibus ferreis :
9 Ad exercendum in eos ius scriptum : quod decus est omnibus iis,quos benigne accipir.HallelU-Jah.
PSAL MX L. Deum omnib'Mmo&tifa tota anima taudandum,
H AUelu* Jab. Laudare Dfum fortem de sanctitate eius,laudate eum de expanso laudaro eius.
z Laudate eum de omnimoda potentia eius,laudate eum fecundum amplitudinem maximam eius.
z Laudate eum clangore buccin*,laudate eum nablio,& citbaiä.
4 Laudate cum tympano,8e tibia,laudare eum hydraulis,Storgano :
§ Laudate eum cymbalis sonoris,laudate eum Tstris.
6 Tota ipsa anima laudet Jah. Hallelu-jah.
PROV.C A P. 1.

fcap.i. PROVERBIA, Cap.i.»,
Proverbia.
|c A P. I. Timor D« A Q, sitienti*. i da van „ atio H > 1 uod «P»ve s cirh,8r calami- {[\j > j t3j ve ft ra tanquam tutbo adventaverit ;
P Roverbia Schclomonis, filii Davidis, ls“ um "m-ril in vos opp.cITio, & angu- regis Jisraelicarum : i Ad sciendum sapientiam,& erudi» j tionem, ad irtelligendum dicta prudenti* : J
28 Tunc invocabunt me» sed non exau- [diam j mane quaerent me, sednoninve-
; Ad percipiendum eruditionem intelli- genti» ; justui*,jurisque,&omnis recti:
4 Ad dandum fatuis astutiam , puero scientiam,& folerticm ;
< Quilui auditis sapiens adiiciar disci« plinam , Lc inteiligcns industria consilia comparet:
6 Ad dotendum proverbium, & interpre- ■ _ ... .
rationem verba sapientium . & -enigrnata & r™nquillrtas stolidorum perdet eoi. eorum. I ^ Qm vero auscultatmihi,habitabit te-
7 Reverentia Jehov* est caput scienti* : c ure.ut tranquillus a pavore mali.
sapientiam ac erudirionem stulti spetnunr. i <- . * ~ _
8 Audi,fili mi,eruditionem parris tui, C AP. H'Saptcnti* neque deferas doctrinam marris tu* :
29 Propterca quod oderunt scientiam, 8c reverentiam Jehova non elegerunt ;
;o Non acquieverunt consilio meo, sed contemserunt omnem correctionem meam.
Sic comedent de fructu vi* sua, & ex
consiliis suis pravis saturabuntur.

32 Nam quies fatuorum interficiet eos.
9 Nam adjectio gratiosa erit capiti tuo, & torques faucibus tuis.
F ili mi, si acceperis dicta mea, &pr*ce- pra mea recorderis apud te.
2 5 i attendendo ad lapientiam aures tua*
10 F»li Ml,si pellicere volent te pecca- linclinaveris, animum tuum ad intelligen- tores,ne acquiescito. ‘tiam : .
it Si dixerint,veni nobiscum,insidiemur i 5 <^um etiam,si prudentiam inclamave- sanguini i abscondamus nos contra inno- 'rts , ad intelligentem edideris vocem centem impune : jtuam.
12 Absorbebimus eos velut sepulchrum | qSiquasieriieamvelurargentunu&tan« vivo$>& integros üt descendcntesm fossam, quam abditos thesauros scrutatus fueris Omnem substantiam pretiosam con- 'eam: sequemur, implebimus domos nostras spo-! $ Tunc inteiliges reverentiam Jehov*»& Ilis: 'agnitionem Dei consequeris.
14. Sortem tuam conjicies inter nos : marsupium idem esto nobis omnibus:
1 $ Fiii mi,ne ambulato via tommunicum
6 Nam Jehova dat sapientiam, ex ore ejus scientia,8c intelligentia prorepit.
7 Repositum habet pro rectis quicquid
illis: cohibe pedem tuum ä semita illorum, revera est ; scutum pro ambulantibus in- 16 Quia pedibus suis ad malum concur- ‘ runt, & felhnantad effundendum, sangui-
77 Frustnuenim panditur rete, anteocu-» los omnis alitis»
18 Pr*terea ipsi in sanguinem suum insidiantur ; quod abscondunt se,in animas ipsorum e/t.
19 ita sc Jubent coctus omnium deditorum quastui; quaji m animam eorum,qui dediti sunt ipsi,intercipit.
20 ‘mmma sapientia foris recantat, in plateis edit vocem suam.
ii ln summo turbarum proclamat; ad fores portarum, in civitate quaque sermones suos eloquitur, direns:
22 Quo usque 0 taiui amabirisfatuira- tem, 8c derisores derisionem desiderabunt sibi: A stolidi odio habebunt scientiam ?
2; Revenimini ad correctionem meam: ecce, eructabo vobis spiritum meum, nota faciam verba mea vobis.
24 Quandoquidem invito. & renuitis, extendo manum mcam,& nemo advenit;
8 Custodiendo itinera juris : & viam eorum,quos benigne accepit,conservat.
9 Tunc inteiliges justitiam» & jus ; & quicquid rectum ejl ,omnem 01 bitam bo-
10 Quum venerit sapientia in animum tuum,« scientia menti tua amoena erit:
Solertia observabit te, intelligent!* custodiet te.
Eripiendo te a via mali,, a virislo- quentibus perversitates.
1 H Qui derelinquunt itinera recti,ut ambulent pervias tenebrarum ;
4 Qui l*tantiir faciendo malum, exsultant in perversitatibus pessuris.
1 § Qui itineribus suis perversi sunt» & prafra&j orbitis luis:
16 Eripiendo te a muliere extranea, ab alienieena,qu* dictis suis blanditur.
> 17 Qua derelinquit ducem adolescenti* su*,& foederis Dei fui obliviscitur :
18 (Nam propendet ad mortem domus e»us,& ad expertes vit* orbita eius ;
15 Sed abstrahitis vos Ab omni consilio j ' ,y Quicunque adeunt evm , non revei- meo,& correctioni mea non acquiescitis : tumur.neque assequuntur itinera vita.)
2 6 F20 quoque incalamirate vestra ride-j 20 Ut ambules per viam bonorum, & iti- bo, subsannabo, quum adfenerit id, quod Jnera justorum observe'.
expavescitis: r Nam recti inhabitabunt terram,&in-
17 Quum advenerit tanquam fremebun- j («gri reliqui fient in e.,;
Cc ?

«,p.r.;. Hov
rr improbi vero e terra exscindentur, 8c perfide agente» avellemurex ea*
CAP. 111 . Observantia legiiVci.
Ili mi,doctrinas meas ne obliviscaris ; sed prascepra mea custodiat animus tuus : r Nam longitudinem dierum, annolam- que vitam , cum pace adjicient tibi.
; Benignitas,& fides ne derelinquant te, alliga eas faucibus tuis,inscribe eas tabulae coidis tui;
4 lia consequere gratiam. & successum optimum ,• ante oculos Dei,& hominum.
5 Fiduciam habe in Jehova ex toto ani- rr.o tuo: intelligent!« vero tuae ne innititor.
6 in omnibus viis tuis agnosce eum, &
ipse diriget itinera tua. |
7 Ne esto sapiens judicio tuo; reverere Jehovam,& recede a malo.
8 Salutare id erit umbilico tuo, & irrigatio ossibus tuis.
9 Honora Jehovam de substantia tua, & de praecipuo totius proventus cui;
lOlta implebuntur horrea cua saturitate, 6c musto locus torcularii tui perrumpet-
11 Eruditionem jehovar, hli mi, ne spernito ; neque taede.it te correctionis ejus;
12 Nam quem diligit Jehova,corrigit ;Sc quidem ut pater filium.sui bene vult.
i $ Beatus homo ,qui consequitur sapientiam,6c homo,qui provehit intelligentem:
14 Melior enim est negotiatio ejus negotiatione argenti, & auro effosso proventus ejus:
t? Pcetiosior est carbunculis,& omnia bblectamentatua non possunt aequari ei.
t6 Longitudo dierum in dex; era ejus e/r, jn sinistra ejus divitiae,&honor :
t7 Vir e : us vi« sunt amaenitatis; &o- mnes semit«ejus,pacis:
18 Arbor vitae est prehendentibus eam, denique tenentium eam,beaeusquK</ue-
19 Jehova sapientia fundavit terram,statuit coelos incelligentia:
10 Scientia eius abyssi diffiss* sunt,8c superiores nubes destillant rorem.
it Fili mi, ne decedant ab oculis tuis, custodi cam,qu« vere estsssient/a.Lc Loler-
11 Erumque vita animae tua:, & gratia faucibus tuis:
H Tunc obibis secure viam tuam, & pedem tuuii non offendes:
24 Quum cubabis , non expavesces, sed Cubant i suavis erit somnus tuus.
25 Ne timeto a pavore repentino ; & 2 vastatione improborum,ut adveniat:
26 Nam Jehova aderit fiducia: tuae,8c servabit pedem tuum a captura.
17 Ne cohibeio bonum ab ei»,qui opus habent: quum est in potestate manus tua; efficere iUuA .
18 Ne dicito proximo tuo, abi, deinde reverte rc ,.cras enim daturus sum ; quum fuerit penes te.

29 Ne fabricator contra proximum tuum rem malam,qui considet secuie recum ;
;o Ne consendiio cum uilo homine immerito,nisi affcc erit te malo.
fi Ne invideto ulli violento,neque eligito ullas vias eius :
31 Nam abominationi est Jehova: prae-
E R B I A. Cap.;-4.
fractus; apud rectos autem arcanum ejal
33 Fxsecratio Jehov« incumbit domui improbi; at habi taculo justorum benedici-
34 Quandoquidem derisores ipse deridet, mansuetss aurem dat gratiam ;
Honorem sapientes possident j stolidos vero tollit ignominia,
C AP. IV. SAfientiA, tustodia membro*
rvm,far,
Udite filii eruditionem patris,& attendite adccgnoscendum prudentiam:
2 Nam discrplinam bonam trado vobis : doctrinam meam ne derelinquite.
\ Quum filius essem apud p3trem meum, tener,&unicuscoram matre mea.
4 Docens ille me,dicebat mihi jretineac verba mea animus tuus, observans praecepta mea vive.
$ Acquire sapientiam, acquire prudentiam ; ne obliviscitor, neque declinato » termonibus otis mei.
6 Ne derelinquito illam,8c conservabit te ; dilige illam,& custodiet te.
7 Qua: caput est sapienti«,edm acquire sapientiam,& tota acquisitione tua acquire prudentiam.
8 Extolle eam,8c exaltabit re ; honorabit te,quum amplexaberis eam.
9 Indet capiti tuo adiectionem grati«, coronam ornatissimam tradet tibi.
10 Audi,fili mi, 8c percipe sermones meos ; ita multiplicabuntur tibi anni vit«.
11 Viam sapienti« doceo te, deduco te per orbitas recti.
12 Quum ambutabis,nihil arctabit gressum tuum: etiamsi cucurreris,non offen-
1; Prehende eruditionem illius,ne desilti co ; custodi illam,quia est vita tua.
14 iter improborum ne ingreditor,neque incedito per viam malorum.
is Abstrahe te ab ea,ne transito peream,declina ab ea,& pr«teri.
16 Nam non dormiunt illi, nisi malefecerint: 8c eripitur somnus illorum,nisi fecerint,ut impingat quissttAm :
17 Quia vescuntur cibo improbitatis,& vinum omnimod« violenti« bibunt.
18 Iter enim tustorum simile e/f luci splendid«, pergenti lutere ; adeo uteorum qutiquefit stabilis die:
19 Via vero improborum similis est caligini ; nesciunt in quid impacturi sint.
20 Fili mi,ad verba mea attende ; ad sermones meos inclina mirem tuam ;
21 Ne efficiant illi,ut recedant ab oculis tuis,seiva haec in animo tuo :
22 Nam verbet vit« sunt iis,qui consequuntur ipsa,Sc toti cami cujusque eorum salutaria.
13 Supra omnem observationem custodi cor tuum 2 nam ex eo prodeunt actiones
24 Remove abs te perversitatem oris,8c pravitatem labiorum procul amove ab* t*.
2< Oculi tui e regione intueantur,& pal- pebr« tu« s pectent recta coram te.
16 Expende orbitam pedis tui J ut o- mnes vi« tu« stabile* sine:
»7 N«

Cap.4*M* . , H OVI
27 Ne declinato dextrorsum, atutsinistrorsum, amove pedem :uum a malo)*
CAP. V. Ab extrtotA (/tvendurm.
Hi mi,ad sapientiam meam attenide ; ad
intelligcmiam meam inclina aurrem cu-
2 Ut observeS omnimodam solertiam,& scientiam labia tu3 custodiant.
$ Quamvis favum stil ent labia exitrane*, & mollius o\co füllet paiatum eius:
4. Attamen posterius e-us amaruim est ut absynthium ; acutum üt gladius bipennis:
5 Pedes e?us descendunt ad mo rtem ,ad sepukhrum gressus eius pertinent.
6 Iter vitae ne expend3S,movenrur orbitae eius te imprudente.
7 Nunc itaque filii auscultate mi.hi, fle ne recedite a termonibus oris mei.
8 Procul facito ab illa iter tuum,Se ne appropinquato ad ostium domus illiuis :
9 Ut non cedas aliis decorem tuum,8c annos tuos crudeli:
10 Ut non satientur extranei facultatibus tuis;8c labores tuimslnMnt in dom«o alieni:
,, Gemalque tandem consumtä carne tuä, 8e corpore tuo.
12 Ac dicas,quomodo odi eruditionem, 8e correctionem sprevit animus meus.
i; Neque auscultavi voci doctorum meorum , 8c ad docentes me non inclinavi aurem meam.
14 Ferme versor in omni malo,in medio congregationis,fle cactüj.
15 Bibe aquam c cisterna rua,8c fluenta e medio putei tui.
16 Spargant se fontes tui foras,in plateis rivi aquarum ;
,7 Sint tibi seorsim,ac nonexrtaneis te-
18 Erit scaturigo tua benedicta, sedl*ta- re de uxoie adolescenti* tua:.
19 5 itceiva amicissima,Se rupicapra gratiosa : ubera ipsius uberent te omni tempore,in amore eius erraro jugiter.
20 Et quare errares fili mi cum extranea, fle amplectereris pectus alienas;
21 Cjm coram oculis Jehovavi* cuius- que/int,fle omnes orbitas eius expendat ?
22 Iniquitates tuas capient ipsum, improbum,inquam,istum ; fle funibus peccati fui ttnebitur:
2; Ipse morietur expers eruditionis ;flc in amplitudine stultiti* fu* oberrabit.
C A P. V l. A Jponfionibut, padulterio dehortatio.
Ili mi,si spofnondisti amico tun^complo- sisti extraneo manum tuam '
2 Illaqueasti te sermonibus oijs tui, captus es sermonibus oris tui.
; Fac istud iam, fili mi,fle eripe re.quan - 1 doquidem convenisti in manum proximi tui : age,subjice te,fle interpella proximum
4 Ne concedito somnum oculis tuis,aut dormitationem palpebrisuus:
5 Eripe te, üt caprea e manu vfWAst>i'M,8e
stcut avu e manu aut unis,

6 Abi ad formicam,S pig« : aspiceVi.is
ejus,8: sipe. 6 s
S.BIA. Cap.ft.
7 Cum non sit illi ductor,ftioderator,aut dominator ;
8 Comparat «state cibum suum, com- portat per tneiTem escam suam.
9 Quö us.que piger jacebis? quando fur- ges asomno tuo ?
10 Paucuills somnis, pauculis dormitationibus 5 paucula complicatione manuum cubando:
it Interea advenit tanquam viator expe- ' dirus paupertas tua, fle egestas tua tanquam vir c'.ypeatus.
12 ‘Homo nequam, vir nihili i ambulat perverso ore:
1; Nictat oculis suis,verba facit pedibus silis,docet digitis sitis:
14 Omnimoda perversitate insidente animo suo,fabricatur omne malum omnitem- pore : contentiones immittis.
15 Idcirco repente adveniet calamitas e- jus: ita subito diffringetur, ut nonjit cura-
16 Sex ista odit Jehova,imb septem abominationi sunt animas ejus :
17 Oculi elati $ lingua fallax,martusquo effundentes sanguinem innocentem;
18 Animus,qui f.ibricatur cogitationes iniquas: pedes festinanter currentes ad ma-
19 Conflans mendacia testis falsus, denique immittens contentiones inter fratres.
20 Custodi,fili mi,pr*ceptum patris tuis neque deserito doctrinam matris tu*.
21 Alliga ea cordi tuo jugiter,annecte ea faucibus tuis.
22 Quocunque itabis, illa deducet te, quum cubabis,observabit te: quum experrectus fueris,illa confabulabitur recum :
2} (Nam lucerna praeceptum cftj&c doctrina lux ; viäque vitas correctiones erudientes.)
24 Ad servandum tea muliere malefica, a blanditia lingu* alien*.
25 Ne desiderato pulchritudinem ejul cum animo tuo, neque capiat te palpebris
26 Nam propter mulierem meretricem dcucnitur usque ad frustum panis : etiam rixor viro juntia animam pretiosam venatur.
i-» An accepturus esset quispiam ignem insyium suum,flc vestes ejus nonadurcren-
:8 An ambulaturus esset quisquam super prunas,8f pedes ejus non cremarentur ?
2ylta cjf.qui congreditur cum uxore pro • ximi fui: non relinquetur impunis,quisquis tetigerit eam.
$0 Non afficitur contemtu fur j qui furatur ad explendum animum suum,quum
Sed deprehensus, rependit septies: quamlibet substantiam domus fu* reddit.
52 Adulterans autem mulierem est demens : perditurus se ipsum , ipse faciet istud.
5? Plagam,8: ignominiam consequetur, probrsm-.que ejus non delebitur:
^4 Nam relotypi* rne/f »slus viri j ideo non utitur clementia die ultionis :
1? Non habet rationem ullius redemtio- nis: neque acquiescit,quamvis multa adhibeas muncra.
C A P. 7.

Ctp.yM. HOV!
CAP. VII. SapientUpr 4 ceptä,(srpr*mo- nita de negligendh lethalibui ext) ane* blanditth.
F ili mi,observa sermones meos,& pr*ce- pca mea reconde apud te :
2 Observans prascepta mea vive , doctri- namque meam iit pupillam oculorum tuo-
z Alliga ea digitis tuis; inscribe ea tabu* lacordis tui:
4 Dic sapienti«,soror mea es • & affinem prudentiam voca ;
5 Ut fervet te a muliere extera ; ab alie* na sermonibus suis blandieme.
6 Nam per fenestram domus me«,ex fe* nestella prospectans.
7 vidi inter fatuos,animadverti inter fi* lios , puerum dementem :
8 Qui transiens per vicum juxta angulum illius,via ad domum illius gradiebatur.
9 Crepusculo,vespere diei ; nigranocte, Lc caliginosi animadverti, iq Quum ecce,mulier processit obviam ei; ornatu meretricio,& circumspecta ani-
ii (£u* strepera est,&contumax,in cujus domo non harent pedes ejus :
ii Modo foris,modo in plateis; aut pro* pe quemque angulum insidiatur .)
i i Et prehendens eum,osculata est eum ; obfirmansque vultum luum,dixit ei ;
14 Sacrificia eucharistica apud me sunt ; hodie reddidi vota mea :
is Idcirco prodii obviam tibi > studiose quaerendo faciem tuam, commode invenio
16 Cadurcis instruxi spondam meam, vdtiam emblematis,linteis Agypti.
17 Suffivi cubile meum,myrrhi,Tantalis, & cinnamomo.
18 Age, incumbamus uhertim amoribus ad matutinum usque ; nos ipsos exhilaremus amatoriis.
19 Nam non ejl vir domi sua, abiit via longinqua:
10 Locutum pecunia: accepit in manum fUam : die stato redibit domum suam.
21 Flexit cum multitudine disciplinae suae, blanditia labiorum suorum impulit
2i Sequitur eam subito ; tanquam bos ad mactationem abit.Lc \elut compeditus ad eruditionem stultorum.
r; Donec diflecct culter jecur ipsius, quemadmodum festinat avis ad laqueum, nesciens contra vitam suam illum esse.
24 Itaque nunc filii,auscultate mihi,& attendite ad sermones oris mei.
25 Ne declinato ad vias illius animus tuus,ne aberrato in semitas illius :
26 Nam multos confossos dejecit, 8 c numerosi sunt omnes interfecti ab illa.
27 Vi* ad sepulchrumsunf via ad domum ejus,descendentes ad penetralia mortis.
R B I A. . Cap.fl.
ingressu ostiorum recantat ? dicendo,
4 Vos,6 viri pr*stantes,inclamo» 8c vox mea plebejos filios hominum.
5 lntelligice fatui astutiam,& stolidi ank- mum advertite.
6 Audite,nam prastantia eloquar ; & a* perturä labiorum meorum elcqudr recta:
7 Nam veritatem meditatam effert palatum meum: Seabominacioni labiis meis efi efferre improbitatem.
8 Jultisunt omnes sermones oris mei,nihil e/lineiscontcrtum,aut perversum.
g Illi omncjsuTjt obvii prudenti »Lc recti iis,qui consequuntur scientiam.
10 Accipite eruditionem meam,ac non pecuniam ; & scientiam potius,quam aurum effossum lectissimum.
11 Nam melior esi sapientia carbunculis» & omnia oblectamenta non possunt *qua*
12 Ego sum sapientia,cohareo astuti*. & scientiam summ* solerti* pr*ientem

1; Reverentiam Jehova,odium mali:fastum,8c elationem, viamque mali,denique 05 perversitatibus deditum odi.
14 Meum c/lconfilium,&: quicquid est ; mea ejt prudentia,meum roburis Per me reges regnant,& dominatores decernunt justitiam.
\f> Per me principes gerunt principatum» Lc ingenui omnes judices terr*.
17 Ego amantes mei amo.Lc studiose qua- rentes me,inveniunt me.
18 Diviti*,& honor penes mesunf,substantia perdurans & justitia.
19 Melior e/tfructus meus duro effosso,8c quidem purgatissimo; Lc proventus meus atgento lectissimo.
:o Per iter jusiiti* deduco,per medias semitas juris.
*1 Efficiendo,ut possideant amantes mei id,quod est,denique thesauros eorum im-
22 Jehova possidebat me principio vias fu* ; ame opera sua,ante ullum tempus.
21 Ance seculum inuncta fui; ante principium,ante primordia terr*.
24 Quum null* essent abyssi.edita eram ; quum nulli essent fontes graves aquis.
2s Quum nondum factum esset,u: montes demersi incumberent terr*,ame colles edi-
26 Adhuc non fecerat terram ; aut rura ; imo principium,pulveres orbis habitabilis.
27 Quum aptaret coelos,ibi eram ; quum statueret ambitum inluperficie abyssi,
28 Quum fortificaret superiores nubes superne,quum roboraret fontes abyssi,
29 Quum imponeret mari statutum suum, & aquis , ne transgrediantur prastitutum oris ipsius ; quum statueret fundamenta
io Quum itaque sim apud eum,educans, Sc sim delici* quotidian*j)*cifican$ coram
CAP. VIII. Sapienti* dtema pi%ura t
N Onne sapientia clamat,& inrelligentia edit vocem suam.
. r In fastigio edirorum locorumtner viam inloco multarum semitarum consistens. i Ad latus portarum,in aditu urbis,in
eo oMi l tempore.
;i Laetificans in orbe habitabili terram C»US iStQU^deliciis mr!s filios hominum ;
32 Nunc igitur filii,auscultate mihi: beati enim sunt,qui vias meas observant.
Audite eruditionem, & sapite»« ne vos abstrahite. _
94 Bea.

Cap.Ä.q.to. , p R O V E
^ Beatus homo,qui auscultat mihi,sedulo insistendo foribus meis quotidie,observando postcS ostiorum meorum.
Nam,qui consequitur me,consequitur vitam; ut provehit benevolentia a Jehova.
$6 At qui pecc3t in me,vim facit animae fu*: omnes osores mei amant rr.ortem.
C A P. IX. Sapientia invitat filios suos,<$y muiicrfetu4 fatuos suos.
S Umma sapientia aedificavit domum suam, excisis columnis suis septem. z Mactavit animalia sua > miscuitvinum suum.etiam instruxit mensam suam :
; Et miMs puellis suis,invitat per collegia,Hrloca excelsautbis.
4. Quisquis fatuus,divertito huc jqustqufc «jl demens,dicitei.
s Venite,vescimini cibo meo,8c bibite de vino,quod miscui.
6 Relinquite fatuos, & vivite,ac incedite perviam prudentias.
7 Quj erudit derisorem,recipit sibi ignominiam: & qui corripit improbum,recipit convicium sibi-
8 Ne corripito derisorem,ut non odio prosequatur ;e; corripe sapientem,8t ama*
9 Da sapienti,ut sapiat amplius ; notum facfusto.ur augeat disciplinam.
lOPrincipium sapientias reverentiam Je hovas» & agnitionem sanctorum pruden-
11 Nam per me multipHcabutrur dies tui.Lt adiicientur tibi anni vitas.
12 Si sapias,rapies cibi ; sin der.for eris, solus reportabis.
1 3 Mulier stolida streperaeji: fatua,etsi nescit quicquam.
• 4 Tarren sedet ad ostium donu» suas super solium,in locis excelsis urbi..
>5 Ad avocandum viatores,quietiam re cta eunt itineribus suis :
16 Ec quisquis fatuus, divertio huc, Zc quifqun cft demens,dicit ei.
17 Aqu* furtivas suaves quidm sunc,8c cibus latebrarum amoenus;
,8 Sed ignorat ille expertes vitas illic esse ; in profundissimo sepulchro invitatos
C A P X. Verem antitheses ingen&emorali.
P Roverbia Schelomonis : Pilus sapiens laetitia afficit patrem,filius veio stolidus mocstiti*eJl matri fu*.
2 Non prosunt thesauri impro>itatis,sed justitia eripit a morte.
$ Non sinit esuriie Jehova aninam justi, substantiam verö improborum dipellit.
4 Pauperyif.qui agit manu dosifomanus autem sedulorum ditat ipfoj.
< Comportat in aestate silius iitelligens. somno sopitus esi in messe sili»; pudefa- ciens.
5 Benedictiones adsunt capitijusti,at os improborum obtegit violentia.
7 Memoria justi est benedicta,iomen autem improborum putviclüm «R.
8 S3piens animo accipitpracepta,stultus veio labiis se ipsum contutbi.
9 Qui ambulat in integritate,unbulat se*
R B I A. Cap.10 .ii*
eure ; qui autem pervertit viai suas,dojfl?k !mento erit.
,2 Qui nictans oculo dat molestiam ; 8c Isluhus labiis se ipsum conturbat.
11 Scaturigo vitapeifurufit os)usti; at |os improborum obtegit violentia.
12 Odium extirat contentiones: omnes vero defectiones obtegit cbaritas.
1 r Labiis prudentis adest praesens sapien*
,ut virga corpori dementis.
14 Sapientes recondunt scientiam: ori autem stulti contritio propinqua e/J.
,§ Substantia divitis est tanquam urb* munita ejus : contritioni est tenuibus paupertas eorum.
16 Quod opere suo comparat justus, com- pjMt invitam : proventus improbi in p e c-
17 Iter ad vitam </t servantis eruditionem : derelinquentis vero correptionem
[iter erroiem affert.
18 Qui tegit odium,labiis est fallacibus,
& qui profert infamiam,est stolidus.
19 Multitudine verborum non cessabit defectio : sed cohibet labia sua intelligens.

• 20 Velut argentum lectiss.mumcjs lingua justi,animus improborum perparvi est.
i 21 Labia justi pascunt multos .stulti verb
| dementia moriuntur.
21 Benedictio JehoV* ipsa ditat, neque addit molestiam fecum.
2; 1’rout ludus suerit stolido facere scelus ; & exercere lapientiam, viro intelli-
24 Qtjpd formidat improbus,id eveniet ei; quod autem desiderant justi, dabit Vei«: > is Ut tanquam tranfeunte turbine noa eicjset improbus,justo\erb sit fundamentum perpetuum.
26 Ut acetum dentibus, & velut fumuS oculis,ita est piger mittentibus ipsum.
2? Reverentia Jehova: adjicit dies, anni vero improborum decurtantur.
28 Spes justorum e/llsetitise, exspectatio vero improborum perit.
29 Robori est cuique integro via Jeho- v*, contritioni vero q peram dantibus ioi-
Justus nunquam dimovetur , improbi verb non inhabitabunt terram.
Os justi abunde profert sapientiam i Ä bog»» verb perversitatum rescissa est.
12 Labia justi experientur benevolentiam, os verb improborum poenam perversitatum.
CAP. XI. Enromium)usiiti<e, & beneficentia,collatione contrariotum iüustraiurn .
L Ances dolos* abominacioni/uwf Jehova: : pondus vero integrum acceptum est ei*
2 Advenienti supejbias evenit ignominia : apud modestos autem esi sapientia.
1 Integritas rectorum deducit eos: se perversitas perfidiosorum devastat eos.
4 Non prodest substantia die furoris i justiria autem eripit ^ morte.
< Justitia integri dirigit viam ejus,at im- probitaie sua concidit improbus.
6, just itiä iiJiprum eripit ipsos, at aru- mnasuct perfidiwi capiuntur.
7 Quum moritur homo improbus» pe-

Cap.n
ric' exspectatio ; etiam speS valentislima
^ X Justus ex angustia liberatur,& devenit impiobus in locum ejus.
9 Ore hypocrita corrumpit proximum suum ; at scientia justi liberantur.
10 De bono justorum exsultat urbs ; Kc quum pereunt >m prob', cantus exercetur.
rt Benedictione recterum effertur urbs : ore autem improborum destruitur.
ta Spernente proximum suum demente, Vir prudentistimus surdum agit.
i; An bulans tum detractione revelat arcanum : at fidus animo tegit rem.
14 Ubi non/unt prudentia consilia, corruit populus ; salus autem e/Jin amplitudine consiliarii.
U o V E R fi I A.
Cap.n.ij.
tanquam putredo in ossibus eju; est ea, quae pudefacit.
4 Cogitationes iustorum suus jusiarjastu- ta consilia improborum dolosa.
9 Verba improborum insidiantur sanguini i os autem rectorum eripit illo:.
6 Evertunt se improbi ita,ut non sint,* familia autem justorum stabit.
7 Pro ratione inteilectüs fui laudabitur vir : sed perversus animo erir contemrui.
8 Melior eJJ,qui agnoscit se vilem,8c servum , eo, qui se extollit honore, öcdeficitur
9 Curat justus vitam 'umenti fui: miserationes autem «nproboium sunt miseratio* ner crudeles.
lOQui coi,'xtellurem suam,satiatur cibo »
19 Omnino confringitur,qui spondet pro | qui vero sectatur vana, est demens, extraneo : qui autem oditcomplodentcs, • 11 Desiderat improbus praesidium malo-
securusej). [rum.sed radix justorum dat illud.
16 Mulier gratiosa continet honorem,ur potenciores continent divitias*
17 Beneficus tsi sibi ipsi vir benignus, turbae autem carnem suam crudelis:
»8 improbus comparat praemium falsum,ferentis vero justitiam merces tsi fida:
19 Probe adhaerens justitiae sait ad vitam jsectans vero malum,ad mortem 1'uam.
10 Abominationi sunt Jehova: perversi »nimo: accepti vero integri via.
n Conjunctis operis non sequitur impunitatem malus; semen vero justorum 1i-
IX Vehit monile aureum ad rostrum porci, tsi mulier pulchra,& aversans rationem
ij Desiderio iustorum tantummodo bonum, exspectationi improborum obvenit
24 Est,qui dispergens,tamen augetur amplius J sed qui cohibet se a recto,tantummodo ad egestatem echibit.
19 Animus beneficus pinguis effleitur 8c qui ubertim communicat, idem amplius profundet.
26 Comprimentem triticum, exeera- buntur populares ; benedictio autem incumbet capiti venum dantis.
12 In defectione labiorum est tendicula mali,at egreditur ab argustia justus.
!> Ex siuctu oris sui vir sariatur bonus, etiam retributionem operum suorum homo recipit sibi.
14 Via stulti recta videtur in oculis ipsius i at qui auscultat consilio, sapiens est.
19 Jtulti ipsius indignatio eodem die a- gnoscitur,tegit vero ignominiam« astutus.
16 Efflat veritatem ,qui indicar,quod iu- stum est.cdtis autem falsifTimus ifHat dolum.
it Est,qui pronunciar,fimilistransfodien« ti gladio; at lingua fapientum,medicinas.
18 Labium verax stabilitur in fcternum ; donec momentum transigam .lingua falsa.
19 Dolus reodit in cor fabricantium malum : in confiliarics autem pacis lasticia.
20 Non abjicietur justus in ullam molestum,improbi autem pleni eiunt molo.
21 Abominationi sunt Jehova: Ubia fallacia; qui autem agunc 'fideliter, accepti
22 Homo callidus tegit scientiam.anirnul autem stolidorum proclamat stultitiam.
2; Manus sedulorum dominabitur,dolo-
2T Studiose quae,ens bonum.i/i;>,conquirit benevolentiam : quatrenti vero malum; ipsi eventurum est.
28 Qui confidit in diviti is siiis.ipse decidet : ac tanquam ramus justi efflorescent.
19 Qui conturbat domum suam.poslide- bit ventum; & stultus,servus efEtictur sapienti animo.
jo Fructus justi c(J fi uctu* aiborijvitfe, quum disciplina imbuit animas sapiens.
z, En justum,in terra hac rependitur fi; quanto magis improbo ,Sc peccatori?

Caput XII.
Qui amat eruditionem,amat scientiam ; qui vero odit correptionem,brutus tfl.
j sa autem erit tributaria
24 Solicita anxieras in animo viri deprimit illam,res autem bona lfctificat illam.
i* Excellentior esi pioximo suo justus» at via improborum seducit eos.
26 Non astabit dolosus,quod venando ceperit,substantia autem hominispreciosa seduius/ruitur.
27 rndtrncrc iustict« esivua,6c via semitas ejus immortalis est.
CAl\ X III. Vatiigenerii aurea diCxa>
F ilius lapiens aulcultat eruditioni patris » at deriior sic ulli quidem auscultat increpationi.
2 Fructu oris sui quisque fruitur bonus, anima sero perfidiosorum /ructu violenti*.
CAst.Xll. Opponuntur inter fecogitata, ve, - 0a,& praxti diversa piorumimpiorum.
B Onum provehit benevolentia a Jehova : at virum sceleratum condemnat*:
2 Non stabilitur homo improbitate,ra- Mx autem iustorum non dimovetur.
©Uxor sticnuacorona eürraatici fui »sed
; Qui custodit os suum,conservat se i- psum ; qui divaricat labia lua,contritio c- ventt ci.
4 Desiderio permovetur anima ipsius pi- gri,sedmhil adnit\ animavero sedulorum esticietur pinguis.
, < Rem falsam .-dic iuflus, improbum ve- r« iita i«ddic foetidum, itque pudes««-

6 Justüia custodit integrum via.irmpro- bitas vero pervertit peccatorem.
7 Est,qui divitem se jactat,quum desint omnia , item» qui pauperem se fingiit, cui substantia est ampla.
8 Redemtura vitae viri diviti* sutas: at : pauper non audit increpationem.
9 Lux justorum clara erit; at lucerma improborum eXtinguetur.
10 Mera superba ut'r edit Jurgium, atpe- neS consultos eftsiipientia.
11 Substantia ex vanitate dimimuetur : qui autem congregat manu,augebit e.am.
11 Spes protracta *grum efficit aniimum : arbor autem rjl vitas desiderium adveniens.
i$ Contemtor verbi, corrumpetuir ille ; qui autem reveretur praeceptum, ipse donatur pace.
14. Doctrina sapientis est scarurigro vitas, ad recedendum atendiculismortis.
15 Successum bonum dat gratia,viis autem perfidiosorum c/l aspera.
16 Omnis astutus agit scientia, fstolidus autem pandit stultitiam.
17 Nuncius improbus incidicin rmalum, legatus autem optimas tidei,mcdicimam fa
18 I’aupertas.fk ignominia erit abstrahenti se ab eruditione : qui autem servat correptionem, honorabitur.
,9 Desiderium effectum tuave eric anim* hujus : at abominationi stolidis irecede re a malo.
ro Qui ambulat cum sapientibu^sapien- tiorfiet: qui vero se consociat stolidis,eftv cietur pejor.
ii Peccatores infectatur malum , justos autem compensat bonum.
ii Bonus pofleflioiiqn tradit nepotibus, süntque recondit* iustö ope» peccatoris.
Multus tst cibus novellantibus paupe* ribus : sed est,qui consumit se inertia.
24 Qui cohibet virgam suam, odit filium fuumiqui autem amat cum,tempestive procurat eruditionem ei.
justus comedit ad satietatem animas fu*,venter autem improborum eget.
CAP XIV. Sapiemi*, -uari*
tonditioneSf&c.
CApientum fccminarum qu<r<juf *dificac Ddomum suam ; stulta autem manibus suis destruit eam.
2 Qui ambulat recte , reveretur Jebo- vam: pr*fractus vero viis suis,spei n it eum.
\ Ori stulti inest baculus supeibi«; labiis vero sapientum conservatio ipsonim.
4 Quum desunt boves,pr*sepe mundum
est. amplitudo autem proventuum,elt in viribus bovis.
5 Testis optim* fidei non mentitur ; efflat autem mendacia testis falsus.
6 Quserenti derisori sapiemiani, ea non exstatscientia autem prudenti facilis est.
7 Abi a conspectu viri stolidi, 8cqucm n^sti non esse prdditum vci bis stiei^i».
8 Sapientia astuti est advertere a d viam suam; stultitia autem stolidorum ad do-
9 Stultos conciliat reatus •Inter rectos autem, quod acceptum est,l-nc»inrtrsnem

10 AnifrusagnoVcu suam ipsius amaritudinem ; dc in l*ritiaiplius non intermiscet
se extraneum quicquA 7 i\.
11 Domus improborum perdetur: tentorium autem jrectotum fiorebir.
n Est via^quL recta videtur in conspectu vircium, cu ;uS finis rjl via multiplex ad mortem.
1; Etiam ex risu dolet animus : & tandem lxt it Ufat m*ror.
14 viis su is satiabitur Vir averso animo, Aljistit autem a consortio e : us vir bonus.
, 5 Fatuus credit omnibus rebus, astutus autem advertit ad gressum suum.
16 Sapiens timet,ac recedit a malo ; stolidus vero infert se,adeo pr*videns est.
17 Prsccepsira efficit slulmiarr.,secuto
circumspectislimo est odio. “
18 Foslident fatui stultitiam,astuti autem coronamentum texunt scienti*.
19 incurvam se mali coram bonis,improbi ad portas justi.
loEtiam proximo ipsius odio est pauper# amici autem divitis multi sunt. f
it Qui contemnit proximum suum, Alturus est peccator : qui nutem gratiam fa- citpauperibus,d beatum illum.
12 Nonne erant, qui fabricaor malum ? benignitas vcro,& fides refabricantium bo-
2; In omni bborer/t emolumentum ; at in verbo labiorum tantum egestas r/t.
24 Corona sapientum sum diviti* ipsorum,stultitia stolidorum stultitia manet.
rs Liberat animas testis verax,confiat autem mendacia dolosus.
26 In reverentia Jehov* est fiducia valida,qui filiis suis este solet receptui.
27 Reverentia sehov*estsenturigo vir*» ad recedendum ii tendiculis mortis.
28 In multitudine populi est decor regis; st defectui nationis contritio dominatori s difvoiit.

29 Tardus ad iram abundat imelligentia; prasceps autem excitat stultinarr:
$0 Vita carnium est animus sanans ; putredo vero ostium.invidentia.
1 Zi Qui opprimit tenuem, probro afficit 1 opificem e ; us: hunc autem honorat, qui gratiam facit egenti.
I ;r In malum suum impellit fe improbus; recipit se etiam in mone sua mflus.
I Z In animo prudentis 1 equiescit sapientia : quod autem est in stolidis,fe cognoscendum exhibet.
14 sustitia exaltat gentem,probro autem cstnationibus peccatum.
Benevolentia regis erga servum intelligentem ; furor autem ejus erit contra pudefacientem.
C A 1 J . X V. Lingua s.vpientk, tonum torre» Clicnii, Kv-jztgx&x{,™Ansuetudinh>con' filii, ($r humistsslfpi.
ii Esponsio mollis avertit excandescen- IVriam ; Verbum autem molestum excitae
i LiHgü.a sapientum bonam profert scientiam :ci Juccm stolidorum emtfat stulci- ;um.
1 1 *?

Cap-is-
$ In omni loco oculi Jehovaesunt.spccu* 1 antes malos,& bono).
4 Curatio linguae,arboris vitae est ; perversitas autem ex ea » xrt/ut cnnfiactio
C Stultus spernit eruditionem patris fui qui autem observat correptionem, valde a« ftutus ess*
6 in domo justi robur ejt magnum: at proventus improbi,contui batur ex se se.
7 Labia fapicntum spargunt scientiam : animus autem stolidorum , quod abest ä recto.
8 Sacrificium improborum abominationi est Jehova;: orario autem rectorum jc- cepiaejlei.
qmbominationi ess Jehov* via improbi; eum autem,qui lectatur justitiam,diligit.
i -> Eruditio v idttur mala derelinquenti iter; qui odir correptionem,morietur.
ii Infernus, & perditio coram Jehova sunt ,quanto magis animi hominum ?
i'. Non diligit deriior corripientem se» sapientes non adit.
■ ; Animus Uetus bene afficit vultum: Sc dolore animi spiritus frangitur.
14 Animus prudentis quaerit scientiam : os autem {solidorum pascitur stultitia.
1 < Omnes dies pauperis mali/unt,laeti autem animo, sunt convivium juge.
i 4 MeliU^ est parum cum reverentia Jehova;,quam thesaurus amplus,ubi est vexa-
17 Melius ejl cibarium olerjs.ubi fjldiltf- €tio, quam bovis saginati,ubi rst odium.
,8 Vir iracundus mucet contentionem, longanimis autem sedatlitem.
19 Via pigri essvelut sepimentum spinosum ;iter autem rectorum aggestum est.
jo Filius sapiens laetificae patrem, stolidus autem homo spernit matrem suam.
ii Stultitia .laetitiae est dementi i at vir in- telligens tecte ambulaturus est.
22 irrirae fiunt cogitationes, quum deest consilium: at in amplitudine consiliariorum assurgit coptatio.
2; Laetitia huic viro est ex sermone or»S fui: nam res tempore suo , o quam bona est!
24 iter vitae sursum est intelligent!, ut recedat a sepulchro deorsum.
if Domum superborum evelli: Jchova, constituit autem terminum viduas.
26 Abominationi sunt jehova; cogitationes mali; mundorum autem sermonessunt sermones amoeni.
27 Conturbat domum suam » qui deditus «stguarstuijqui vero odii dona,victui us est.
20 Anin.us iusti meditatur ad loquendum : os autem improborum eructat mala.
20 Procul abest jehova ab Improbis,orationem autem justorum exaudir.
Ut lumen oculorum laetificat animum, ita auditio bona pinguefacit ossa.
;t Auris auscultans correptioni vitae,in- ter sapientes commorabitur,
}2 Qui abstrahit fe ab eruditione,spernit animam suam : qui autem auscultat correptioni.possidet animum.
;; Anteit reverentiam Jehova; eruditio sapicmijCiÖc <*nte honorem abjectio.
3 'XOVERBlA.
Op.i&
CAP. XVI. 0 rrulta proviAmi<>&bcni- gnitatiiDei opera ; iftm sapient ia, canitiei, (ff longanimitatti commerui at io.
P Enes hominem sum acies coptationum animi,sed a Jehova e 51 sei mo lingua;, a [r tut omnibus viis su« vir puras videatur in ocul/s tuis; tamen perpendit spiritus Je-
$ Devolve infehovam facta tua; & comparabuntur cogitationes tuas.
4 Omnes operatus est JeheVa propter se, etiamque improbum ad diem mali.
C Abominationi est J ehovae omnis altus anin.o ; conjunctis operis non consequitur impunitatem.
6 Benignitate,& veritate expiatur iniquitas , oc reverentia jehova; receditur a
7 Quum benevolentia prosequitur Jeho- vaViasalicuius,etiam inimicos ejus pacatos reddit ei.
8 Melius est parum cum justitia, quam amplissimus proventus cum iniuria.
9 Anin.us hominis excogitat viam suam; sed Jehova statuit gressum eius.
10 Sagacitas insideat labiis regis,in judicio ne piasvaricetur os eius.
11 Scapus, & Unces judicii Jehovaesunt* opus eiussuitf omnia oondera'loculi,
12 Abominationi fit regibus committere improb itarem: nam justitia stabilitur lo-
1; Accepra sunt regibus labia justa ; Le loquentem recta,vefc diligito.
14 Kuncii excandescentia; regis sunt nun- cii mortis; sed vir sapiens expiabit eam.
15 In lucida facie regis vita est, eiufque benevolentia est veiut densa nubes pluviae serotina;.
«rf Comparare sapientiam,« quam meiius est auro essosso ; & comparare prudentiam, optatius argento!
1 n Agger rectorum est recedere a malo ; conservat feipsum,qui custodit viam suam.
18 Ante confractionem superbia,& ante lapsum alti Sunt spiritus.
19 Melius est submissum esse spiritu cum mansuetis,quam partiri spolium cum su-
20 Quj attendit ad verbum,consequitur bonum; & quiconfidit Jehova», 0 beatum illum !
2i Sapiens animo vocandus est prudens, suavitas autemlabiorum addit disciplinam.
22 Scaturigo vitae est intelligentia possidentis ipsam :at eruditio stultorum srdtu- ngo stultitiae.
r; Animus fap ; entis intelligenter moderatur os suum , Se per labia sua addit disciplinam..
24 Vt favus mellijs«nt sermones amoeni» res dulcis animae,8c sanans ossa;
25 Est via,<ju<f videtur recta in conspectu hominis .cujus finis est via multiplex ad mortem.
16 Ipse molestus molestiam affert sibi : nam reflectrur in ipsum os ejus.

:7 Vir IKqUM effodit malum ; ejuique labiis inside: t veiut ignis adui ens.
18 Vir peiversitatibus deditus, immittit cuiHcnfioiicm,^ susuuo ditjungu ducem;
19 Vir

£0 Vir violentus pellicit proximum* luum, pervertendum itinera Juris, uc deducat eum vii iniqua. j 14 Adest faciei prudentis sapientia,ocu-
$o Connivcn* cculij suis conniyet ,dum li autem stolidi vagantur ad extremitatem cogitat res perversas,concidens sesmones tetras.
suos perficit malum. j 1 $ Indignationi esc patri suo silius stoli-
;i Corona ornatissima esc canities ,qu* ini dus»8c amaritudini genitrici suae, via justitias invenitur. 1 26 Mulctarc etiam justum , non esc ho-
$2 Melior est longanimis robusto ;& qui; num *, percutere ingenuos prascer rectum, dominatur in animum l'uum,eo,qui capit -7 Cohibet termones suos vir scitus , 8c civitatem. , ! frigidus esc spiritu,vir intclligens.
In gremium conjicitur fors; ajehova 28 Etiam stultus quiete consistens,sepi- aucem esc tota ratio ejus. ens reputatur, - obturans labia sua,prudens.
CAP. XVll. 3 Avintgxact,cordtiproba- tor^oionascnurntcontinentia lingu*,&c.
M Elior est bucelU <il>i sicci,quicum esc tranquillitas ; quam domus plena mactatis animalibus»in qua JTt contentio.
2 Servus intclligens dominatur in filium pudefacicntem » $c intet fratres partitur potTessionem.
; Fusorium vas argento adhibetur catinus auro : qui autem probat corda,esc Jehova.
4 Maleficus accendit ad semonem mole* sium,fallax autem advertit ad linguam aerumnosam.
5 Qui subsannat pauperen,probro assi- cit opificem eius; qui delectatur calamitate,non impunis erit.
6 Corona fenum sunt nepotes,& ornamentum filiorum sunt patres ipsorum.
7 ingratus esc stulto sermo excellenti«, multo magis ingenito sermo varus.
8 Vtlut gemma gratissima, (st munus in oculis dediti ei} quocimqut spectat, prosperatur.
y Qui tegit defectionem,quaerit dilectionem ; qui vero renovat rem,disjungit du-
>0 Urit increpatio prudentem , magis quam fi percutias stolidum centies.
11 Tantum rebellionem quasric malus: tandem nuncius crudelis mittetur in eum, 12 Occurrat ursa oiba in virum,ac non stolidus in stultitia sua.
1; Qu: reddit malum pro bono,non a- niovetur malum a domo illius.
14 laxat aquas ,qui est cjput contentionis i quare antequam fefe immisceat,litem ipsam desere.
rs Quj absolvit improbum,& qui condemnat justum,abominationi Jehovasunt »que ambo.
t6 Ecquare pretium esc in manu stolidi ? ad possidendum sapientiam ? ac deest animus iUi.
17 Omni tempore diligit,qui amicus est,- & frater in angustia enascitur.
18 Homo demens complodit manum » spondens sponsionem ante amicum suum.
19 Diligit defectionem,qui diligit jurgium : ampliat januam illius,qui quaerit fracturam.
20 Perversus animo non confequetur bonum , 8c versutus lingua fu» incidet in malum.
si Qui gignit stolid\irn,|i|riii nd macro- reni sibi» neque laetaturus est pater stulti.
22 Animus laetus bene medicinam facit, spiritus autem fractus exsiccat osta.
1} Munus t linu improbus accipit,ad
CAP. XVIII- ^morproprir sensu,,verba sapientii, stolidi. Uhova tunii, animus elatMyfa contra,&c.
F Ro desiderio quaerit cerebrosus, omni- bus,quat sunt, immiscet se.
2 Non delectatur stolidus intelligentiä, sed iis,quae existunt in animo ipsius.
} Adveniente improbo advenit etfatn contermus,& cum ignominioso probrum.
4 Vtlut aqu® profundae sunt veiba ore viri praestantis enunäata; torrens eructans,
! e/t scaturigo pr«tdi't! sapientia-
C Accipere personam improbi non est bonUm,utpervertat justum in iudicio..
' 6 Sermones stolidi ineunt contentionem,& os ejus contusiones advocat.
7 Os stolidi contritioni est ei,Lc labia eju? tendicula vitas eius.
8 Verba susurronis stmilia Junt verbti eorum,qui sapenumero contufi sunt: attamen ea descendunt in penetralia ventris:
9 Etiam se gerens remisse in opere suo, frater est disperdenti.
10 Turrs robusta esc nomen |ehov«,quo accurrens 'ustus,in edito collocatur.
ii Substantia divitis est tanquam urbs munita «jus , & tanquam murus editus in cogitatione ipsus.
1 j Ante confractionem attollit se animus virianteit vero honorem abjectio.
i* Respondenti aliquid,quum nondum audierit ,id stultum esc ei,& ignominiosum.
14 Spiritus viri sustentat aegritudinem ipstus,spiritum autem fractum quis attollat?
is Animus prudentis possidet scientiam* $e auris sapientum quaeritscienriam.
iti Donum hominis in lato collocareum, & ante faciem magnatum adducireum.
17 Justus videtur qui primus est in lite sua,donec adveniente proximo ejus,peive- stiget illum judex.
18 Contentiones submovet sors,8c inter robustos dirimit.
19 Frater,defectione provocatus »Jtrmror esc urbe munitä,öc concentiones horum Jient ut vectis arcis.
20 Fructu oris cuiusque satiatur venter eius,proventu labiorum suorum quiSqye se*
21 Mors, &vita sunt in potestate linguas , prout quisque amat uti ea,comedet fructum
22 Consequitur bonum,qui consequitur uxorem,provehit benevolentia a Je- Nova. ' .
2; Supplicationes eloquitur pauper, ves autem loquitur aspere.
24 Viro,cui fune amici,colenda esc ami* titia - jst enisti amicus conjunctior/ratre.

tAP. XIX- hiUgiit/tiifl.vü, intonsior* 1 ' t* v}t<t rtprcbenßf, Arj'ciarum, pauper- t Atii, fAlsit atti>elAthnisqut Accidentia,(sfc,
M Elior est pauper ambulans integre Vivite perverso labiis suis,qui quidem ejt stolidus.
z Atque cuius non dignoscit animus, quod non est bonum,ac prasceps pedibus
^ ; Stultitia hominis pervertit viam ipsius, Sr adi erfüs Jshovam indignatur animus e
jus.
4 Substantia addic amicos multos, renuis autem :-b amico suo disjungitur.
§ Testis salsitatum non impunis eris, 3 c conflator mendaciorum non proripiet se.
st Multi precantur faciem ingenui, & quisque amicus adb&m viro munifico.
7 Omnes fratres pauperis odio habent eum,quanto magis socii ejus procul absunt ab co : per sequent e ve bis.non fune it.

8 Possidet animum,qui diligit seipsum ,• qui observat inteüigenriam»cst consequu- rutus bonum.
9 Testis salsitatum non erit impunis,& conflator mendaciorum penbir.
to Non decet stolidum oblectatio,multo minus servum dominari in principes.
ii intellectus hominis longanimem esurit eum j Üc ornamento csiei,pr*terire defectionem.
iz Ut rugirusleonisiuvems.eltindigna- tio regis, üt ros autem super herbam,benevolentia e*us.
,r Arumnarum causa ejtp 3 trisuo filius stolidus.dc stilla continua jurgia mulieris.
, 4Domus,&substantia possessio «Jt patria, felehova aurem essuxor imelligens.
!<• VeJita pigriri*,qu* injicit altum so-
porem.öc dolosa anima «furiet.
«6 Qui observat pr*ceprum,servat/ei- psum, qui spernit viaSsuas, supplicio affectus morietur.
i? Mutuae]eho*, qui gratiose laigiiur «enu:,St beneficium ipsius rependet ipli.
,3 Castiga filium tuum,dum est spes; St ad perniciem ejus ne condonato animus luus:
,9 Magnus esto excandescentia, condonans mulstam Asiens, te,si cripias,detnde amplius mulctaturum.
ao Ausculta consilio, & accipe eruditio- »iem j ut sapias tandem. ^
u Multas cogitationes insunt animo cuiusque, sed consilium Jebov* ipsum stabit.
ai Quod summe desideret homo, fjt benignitas ipsius: at metior est pauper viro mendace.
i; Reverentia Jehovx vitalis est: nam fatur pr&ditM ea commoratur, nec visitatur
24 Abdicam habet piger manum suam in Cua manica,etiam ad os non reducit eam.
25 Si derisorem percutias, fatuus fiet a- stutus ; Lc corripiendo prudentem, intclli- get scientiam*
ist Devastat patrem,fugat matrem ; filius pudefaciens, 8 cafiiciens probris.
27 Desine,fili mi,ut auscultes eruditioni, •feerrareU sermonibus scienti*.
■i» Ttitif jus^ium vlttliei i ut : »def W
RB I A. . . Cap.19.20*
improborum absorbet iniquitatem:
19 SJ paraca sunt in derisores istos flagella,&: contusiqnes tergo stolidorum.

CAP- XX. Virti c!feita,re£t\ ttrror Jit *a litium,ptgritix ma/um >(yc.

Erisor esi vinum,tumultuosus potus inebrians *.ideo quisquis oberrat ineo, non sapie.
I Ut rugitus leonis juvenis est terror regis, in quem furore percitus fuerit, pccca- v crietnvitam suam.
} Honorificum viro ejt supersedere a lite i quisquis aurem stultus est, immiscebit
4 Quj propter hyemem piger non arae • mendicabit in »state,quum nihil adelst.
< Ut aqu* profund*, consilium esi in a- nimo viri 5 attamen vir inteiligens haurit illud.
st Maxima pars hominum, pr*d'cac quisque benignitatem suam: virum autem usquequaque veracem quis inveniat ?
7 Indesinenter ambulans in integritate sua justus, butut esi ; beati filii ejus post eum.
8 Rex insidens folio judiciali,ventilat in oculis luisomne malum«
9 Quis dicere poslit, purificavi animum meum i mundus sum i peccato meo ?
10 Diveisa pondera, divers*que mensurat »abominationi/unt Jehovx«queutra-
II Actionibus suis pr*bear se cogno- si endum etiam puer,j» puiuro,& an rectura fit opus cius.
12 Aurem audien-em, & oculum videntem, jehova fecit *quc utrumque.
1; Ne diligito somnum,ut non efficiaris pauper; aperi oculos tuos,satiare cibo.
ii. Pessimum ess.ait emror.sed quum digressus fuerit 1 fe ipium laudat:
15 Est nutum, & copia carbunculorum pretiosa: at instrumentum pretiosissimum est Ubiorum scientia.
16 Cape vestem eius.auisposponditpi© extraneo < depro aliena ßo/identrm, pignerare eum-
17 Suavis seviro cibus salsitatis, sed postea impletur os eius scrupis.
»8 Cogitationibus in consilio confirmator,& prudentibus consiliis gere bellum.
19 Revelanti ai canum, qui ambulat cum detractione ,& ei,qui seducitur labiis suis, ne admisceto te.
20Maledicentis patri suo,aut matri fu*, extinguetur lucerna in nigris tenebris.
zi J’ostestjoni accelerat* in principio, etiam sim illius non benedicetur.
-i Ne dicas,rependam malum,exspecta Jebovarr.öc servabit te.
r; Abominationi sunt Jehov* diversa pondera i & lances dolos* non/unt res bo-
24 A)ehov.i/«nt gressus vit i: homo ail-
tens quid inretligit viae illius }
Tendicula ess homini deglutjre sit« crussifefsiß r?st«irere.
2st Ventilat improbos rex sapiens,post» quam convertit in eos rotam. . ,
i? sstluf Uicerna]ehov*cjt anima hominis, pcmftigacetniMS veorris.
»V Ü'i“

cap*20.n* P 5 . O V E
zH HenignnaS.Sc fides custodiunt regem, Sc sustentat benignitate solium luunst*
29 Ornament» juvenibus sunt virtfS ipsorum jSc decori senibus canities.
zo Tumtces,vulneraque strigiles fünf pro malo, At pljgse pervadentes penetralia ventris. __

C A P. X X I. Cor regit,& viamretti iri manu Vei ej'e, cui justitia ma^ii,quaM triLti- rrui pUsct itlatio dijplicet ,&(•

U T rivi aquarum,stc animus regis rstin mamijchovs,quocunquc vult» inclinat
z Unaquaque via/ua vir rectus videtur in ©culis suis ; sed perpendit animos Jebvva.
; Exeicere justitiam, Se ’us magis dilectum est Jehov»,quam sacrificium :
4 Elatio vero oculorum , & amplitudo animi, aratio denique impiobocunr,pecca- rum est.
5 Cogitationes seduli tantum emolumento sunt : omnes aurem praecipitis, tantum ad egestatem ptitinent.
6 Comportati thesauri lingis fastsitaris , vanitas impulsa sunt feonit 7 tum,quasremium mortem.
^ Vastitas improborum dissecabit ipsos, renuunt exercere ius.
8 Quisquis via fuit volubilis est, is alienus est : purus autem.cuius rectum est opus.
o Melius est habitare in angule recti; quam cum muliere contentiosa, tze domo communi habitare,
to Animus improbi deliberat malum, non gratiosus videtur in oculis ejus proximus ipsius.
11 Quum mulctatur derisor,resipiscit fatuus,&quum intelllgentia imbuitur sapiens, percipit scientiam.
1 1 Intelligenria imbuit iuPum ad domum improbi , qui pervertit improbos in ipso x um malum.

t; Qui obturat aurem suam ‘a clamore tenuis,- etiam ipteclamabir,sed non exaudie-
■ 4 - Donum in abdiio,everuciram;8c mustus in sinu.excandescent iam Vehementem.
' s laetitiae est justo fatei-e ius,contritioni vero operam dantibus iniquitati.
*6 Homo aberrans a via intelligcnti&stn coctu vita: expertiumquiescit.
17 Vir egens eift.quiatnatisemiam ;qui uniat vinum,öeungu€ncum,non «i,'t dives, 18 Redemcio pro justo mtimprefaus , At loco rectorum perfidus.
19 Melius est habitare in rerrn deserti , quam rum muliere contentiosa, A indigna- Dunda.
ao Thesaurus desideratifl»rr> us;&- unguen- turnest i nhtfhitaculo sapientis, stolidus autem homo abioibcf illud.
21 Qui sectatur iuli itiam,8cbenipn»tacem; consequetur vitam,justitiam, öt honorem.
2L Civitatem potentium confindit sapiens,ac deiieitrobur fiduciasem*.
i \Qui observat os suum,8c lin^Uarn ftiam, conieivar ab angustiis animam 24 Superbi , contumacis , derisoris no- men 1H1 , qui exercet furore swo luper-
Desiderium pigri n.onc afi.ciKwm j
RBI A. Cap.u.22.
quia renuunt manus ejus facere quidquam.
i(> Toium diem afFciiurdesidcrioj justus veto dat,neque cohibet manum.
27 Sacrificium improborum abominationi est; quanto magis , quum scelerate offert istud ?
18 Testis mendaciorum peribit ; vir autem, qui auscultat,in sternum loqueeur.
29 Obfirmac vir improbus faciem suam, rectus autem , ipse aptat viam quamque
$0 Nulla est sapientia , pullaque jntclli- 6cnua,& nullum consilium, ex adveiso Je-
?i Equus apratur addiern praelii, sed Je- hov« est ipsa salus.
CAP. X X l T. LAiKfam*>pr*rniumm&n’ suttudinU,bonum dijäplind ,($ ßpienti* ad filios suosinftrutlio*
O Pmius «st nomen divitiis amplis; argento, & auro gratia melior.
2 Dives,& pauper inter se occurrunt,efficiente hos omnes Jel.ova.
; Astutus praevidensmilum,abscondit se, fatui autem transeuntes mulctamur.
4 Prsmium mansuetudinis cum reveren- tiajehoN* ,funt divitiar,8chonor,& vita.
c Aculei, laquei sunt in via perversi: qui observat animam suam, procul erit ab eis ;
6 Instrue puerum pro ratione vic ipsius, etiam quum valde scnuerit,non recedet ab illa.
t Dives in pauperes dominatur: 6cservus jit,qui mutuatur viro danti mutuum.
8 Qui feminat iniquitarem,metet molestiam virga furoris fui deficiet.
9 Bonus ©culo,ipse benedicetur ; quum dederit de pane luo tenui.
io Ejiciendo derisorem , simul exibit contentio : cessabitque litigium»& ignomi-
11 Qui. amar munditiem animi i pio gratia labiorum ejm,Rex amicus ejus/«tu>KS eft.
t* Oculi Jehova: ccstodmntscientiam, pervertit autem reS pertidiosi.
Dicit piger, leo foris est» in medio platearum occiderer.
,4 Vi fossa profunda,tst os extranearum ; qui detestationi est Jchovat,corruet illuc. ^ t; Stultitiam alligatam animo pueri, eam virga eruditionis amovebit procul ab
16 Qui opprimit tenuem,ut amplificet rem suam . ^p qui dat diviti,cantum ad egestatem deveniet.
17 Inclina aurem tuam,& ausculra verbis sapiemum,& animum tuum adhibe ud scientiam meam:
18 Nam amoenum eric.st servaveris/hacc in ventre tuo,st comparentur pariter in labiis ruis :
19 Sifueririn Jehova fiducia tuo, & quod notum facio ribi hodie,etiam rusteei is.
rn Nonne scripsit tibi pr«stantist:ma 4 o- cumenta,posttrt in consiliis. U scientia.
-i Notum faciendo tibi,quod certum, est, sermones vernes ; ut referas lcrmpnibus \ criraremrr.illuris ad te.
12 Ne diripias renucni, eo quod tenuis
sil, neque vyjKcras pauperem in porta.
Pi i y

r; Nam Jehova agit causam eorum»8c rapiet, rapientium eos, animam.,
24 Ne colas amicitiam cum iracundo,8e cuin furibundo ne congrediaris;
r< Ut non discas itinera ejus,& asiiunas tendiculam tibi ipJi.
r6 Ne sis ex complodentibus manu,ex spondentibus debita :
27 Si non sit tibi,quod reddas, quare ac* «iperet creditor cubile tuum ä tc ?
28 Ne moveto terminum antiquum, quem aptarunt majores tui.
rz Vidisti virum diligentem in opere suo?] ante reges consiilct,non consistet ante ob-'
CAP. XXIII. Quomodo edendum cum principe, non appetenda* divitia*, nec cibus tnvidorum ; sed querendamsapientiam, (y fugieiuUrnclrietAtem&c. 1
Q Uando sedebis ad vescendum cum dominante, diligenter considera,quid propositurus sis tibi:
2 Alioquin inderes cultellum faucibus tuis,si prasditus appetentia esse*.
; Ne afficiaris desiderio cupediarum e Zus : est enim cibus mendax.
4, Ne fatiges te,ut ditescas >'ä prudentia tua desiste.
C An facies,ut involent oculi tui in ea. qusr mcx non futura sunt ? nam omnino, comparant sibi alas, Ut aquila avolat coelum versus,Avolantia-
6 Ne vescitor cibo maligni oculo,neque afficidbr desiderio cupediarum cius :
7 /jam ut aestimat te cum animo suo,ita, ille kibM est: comede,& bibe.dicettibi ; sed animus ejus non adhasret tibi:
8 Bucceam tuam,quam comederis,ipsam evomes ; ubi corruperis res tuas amccnif-
yAudienre stolido,ne loquaris,nam spernet te cum prudentia dictorum tuorum.
10 Ne moveas terminum antiquum, $c agros pupillorum ne invadjs:
11 Nam vindex eorum fortis,ipse aget causam illorum contra te.
1 2 Adbibe ad eruditionem animum cuum, & aures ruas ad sermones scientiae.
Ne subtrahasa puerq_castigationem : quum percusseris eum virga,non morietur:
14 Tu virga percutito eum : Lc animam ejus «1 sepulchro eripies.
1 c Fili mi,si fapit animus tuus;iaetabitur animus meus,etiam ego Utabor;
16 Et exsultabunt renes mei,loquentibusl labi is tuis recta.
17 Ne aemuletur animus tuus peccatores sed reverentes Jchovae toto die ;

18 QUum enim sir merces,utique exspectatio tua non succidetur.
19 Ausculta tu fili mi,& sape : ac dirige in hac via animum tuum.
zo Ne sis ex ebriosis vino,& comessato- ribus ingmgttantibxf carne se se ;
21 Nam ebriolus,6c comesiator pauperi fiet,& panmrnculos induit dormitator.
rr Ausculta patri tuo,qui genuit te , ne que contemnas , quum senuerit, mactem
2} Veritatem compara , ac non vendito; VJ>iemi^,Mndjrionisque 4 St prudenti»,
Cip.2;.i4»
24 Valde exsultat pater justi,genitor sa* pientis lzetamr de eo.
1? Lattetur pater tuus ,& mater tua,exsul- tetque genitrix tua.
16 Cedo,sili mi,animum cuuni mihi, Ze oculi tui vias meas studiose custocianr:
27 Nam fossa profunda meretrix est, & puteus angustus aliena.
18 Etiam ipsa üc praedator insidiatur, 8c perfidos inter homines adiicit.
29 Cui v* ? cui eh-u? cui contentiones? cui loquacitas? cui vulnera impune ? cui rubor oculorum est ?
$o immorantibus apud vinum, euntibus ad investigandum vinum mistum.
Ne respicito vinum, quum rubescit : quum exhibet in poculo colorem suum, indesinenter movetur rectissime:
;r Tandem velut serpens mordebit,& üt hasmorrhois punget.
;; Oculi ruirespicientalienas,8canimu9 -tuus eloquetur perversitates:
14 Et eris üt, qui jacet in medio mari, & ut,qui jacet in corona carchesii.
U Percudentibus me, inquies, aliis non «grotavi,tundentibus me,non sensi:quando expeigistar, pergam » requiram istud amplius.
CAP. XX IV- Mafcfuorum AversAtio,sti- pienti-k procut Atio,(5 usw.dt/t^enfi.ttn difficultatibus alieni* levandü , (g sApientid comparandaimperatur.
N E afmulator malignos, neque desiderato esse cum eis :
2 Nam vastationem meditatur animus eorum » & molestiam labia eorum proloquuntur.
; Sapientia aedificatur domus, & intesii- genriasiabjlitur :
4 Et scientia penetralia implebuntur, o- mni substantia pretiosa,8e amoena.
5 Vir sapiens est cum robore,& vir sciens fortificacvires :
6 Nam prudentibus consiliis geres ribi bellum, & salutem comparabit amplitudine consiliariorum.
7 Ktmw ait» sunt stulto sapienti«; in porta non aperit os suum.
8 Cogicans malefacere, is vocaturscele- ratissimus.
9 Scelus stulti est damnabile ; abominandum vero cuique,derisoris.
10 Si remisse te geras,tempore angusti« angusta m't virtus tua.
11 Eripe raptos ad mortem; nam a declinantibus ad necem an cohibercste 12 Si dicas, en, ignoramus hoc: nonne expendens animos, ipse intelliget, & qui custodit animam tuam,ipse cognoscet, & reddet cuique secundum opus ipsius ?
Comede, fili mi,mei,quia bonum est, Lc favum,dulcem palato tuo.
1Ita sapientiae cognitio estanimx tuae: siafiequutus fueris; utique erit merces, & exspectatio tua non exscindetur.
Ne insidiator,© improbe, habitaculo justi; ne devastato accubitum ejus:
16 Nam üt septies cadatjustus, exfurgic tamen : improbi vero corruunt malo.
(17 Quum cadit wiimcus tuus, ne letator i

Cap.r4.rf.
tor ; quümqae comm,ne exsultato animus tuus:
»8 Ut aspicientis Jehovatin ociulis non videatur malum, Se convertat ab eo iram suam in re.
19 Ne accendat is ira propter maileficos, ne invideas improbis:
10 Nam non erit finis malo, sed lucerna improborum extinguetur.
11 Reverere Jehovam, fili mi, & regem, cum variis ne commisceto te:
22 Nam repente consurget calamitas eorum, & opprefiionem istorum amborum quis novit ?
1$ Etiam haec ad sapientes pertinent; a- gnofeere personam in judicio nom e/l bo-
24 Dicentem improbo,justus es ; exsecrabuntur populi »detestabuntur nationes:
25 CompientiJ>usyc;b erit amoenitas,& obveniet eis benedictio cujufque boni:
26 Labia osculabitur cjus,qui respondet Verba recta.
27 Apta foris opus tuum, & para illud in agro tibi: postea etiam exstrues domum
28 Ne sis testis temere contra proximum tuum, aut fatuum agito labiis tuis :
29 Ne dicito,quemadmodum fecit mihi, Jta faciam ei i reddam isti viro secundum opus ipsius.
$0 Juxta agrum viri pigri transivi,& jux* ta vineam hominis dementis .
Ecce autem, assurrexerant in eo toto chamaeleones,regebatur superficies eius urticis i Se maceria ejus lapidea destructa
Quod videns ego, apposui animum meum ; respiciens percepi eruditionem.
;; Pauculis somnis,pauculis dormitationibus, paucula complicatione manuum cubando.
14 Interea advenit, ut viator expeditus, paupertas tua; Se egestas tua» tanquam vir clypeatus.
CAP. XXV. Officium regii in suos,&ho. rum in regem,,litigiorum modus ,&<.
Tiam hasc proverbia Schelomonissunf, quae contulerunt homines ChizKijas,regis Jehudas.
2 Honor Dei cft abscondere rem, honor aurem regum pervestigare rem.
$ Uc cocio altitudine,terrafque profunditate ; ita animo regum non est pervestigatio.
4 Ut auferendo scorias ab argento,prodit conflatori vas:
5 Itd auferendo improbum a conspectu regis,stabilitur justitia solium eius.
6 Ne arrogato tibi decorem coram rege.8e in loco magnarum ne stato :
7 Nam meliiiy est dici tibi,ascende huc, quäm deprimi te coram ingenuo ; quod vident oculi tui.
8 Ne prodito ad litigandum festinanter : adspice quid fis facturus tandem, afficiente
ignominia te proximo tuo.
9 Causam ruam age cum proximo tuo ; sed arcanum alterius ne leregito :
10 Ne probro affic'arrc, qui audir,& infamia tua si: irrevocabilis.
Cap.if.if#'
11 Velut malj aurea eum figuris argenteis» c/l verbum dictum commode.
12 Velut monile aureum,& ornamentum ex insigni auro . est reprehensor sapiens apud aurem auscultantem.
1; Ut frigus nivale tempore meMs,c/l legatus fidus mittentibus ipsum: nam ani» mam dominorum suorum restituit.

14 Velut vapores,&ventos, quibus non adest pluvia} est vir, qui se jactat de don» falso.
u longanimitate pellicitur ductor, & lingua mollis frangit osseum.
16 Mei inveniens comede,quod fatis eft tibi,ne saturatus illo,evomas illud :
17 Studiose contine pedem tuum a domo proximi tui, ne saturatus tui odioha-
18 Vt marculus, gladiüfque, ac sagitta a- cuta i est vir , restans contra proximum suum testimonium falsum.
19 Vt dens fractus, & pes luxatus } est fi- dutiain perfidum die angustias.
20 l^t qui imponit jtbi vestem tempore frigoris,aut acetum nitro ; ira e/t,qui cani* cantica apud animum male affectum.
ii Si esuriar osor tuus» ciba eum pane- Le si sitiat,da er bibendam aquam:
22 Nam velut prunas coacervabis supee caput ejus.Sc Jehova rependet tibi.
rz Ut caecias gignit pluviam, ita vultum indignabundum lingua simulantis.
24 Melius est habitare in angulo recti 5 qu^m cum muliere contentiosa, Le domo communi habitare.
25 Vt aquae frigidas erga animam sessam* ira auditio bona e terra longinqua est.
26 Vt fons calcibus conturbatus , ?ut scaturigo corruota ; esi justus,qui dimovetur coram improbo.
27 Comedere mellis plurimum, non esi bonum} ita pervestigare honoremsUum* inhonestum.
28 Vt civitas difrupra absque muro ; ita esi cuicunque non est impeiium in spiritum suum.

GAP. XXVI. Similitudines vdri*,fletu»
lum figritU&mdla lingu*,&e.

T nixasstati,& üt pluvia messi ; ita non convenit stulto honor.
2 Ut avicula errando, ut hirundo volitando ; ita maledictio immerita non adventura est.
; Ut flagellum adhibetur equo, frsenurrt asino ; ira virga tergo stolidorum.
4 Ne respondeto stolido secundum stultitiam eius, ne adasqueris ei tu quoque.
5 Responde stolido secundum stultitiaiti eius,ne sit sooiens in oculis suis.
6/r,qut stbi detruncat pedes ; ira violentias poenam ebibet, qui mittit verba per stolidum;
7 Tollite cothurnos U claudo, Sc sententiam, qu* est in ore stolidorum.
8 Uc qui applicat lapidem balist* ; it* qui prasbet stolido honorem fdcit.
9 Vt spina veniens in manum ebrii, it* fsl sententia in ore stolidorum ;
10 Utplurimum dolore afficit omnes e- briM i ita mercedem dans sibi stolidus, «tiam mercedem dat transeuntibus.
Ud ;

11 Uc

ii Ur cani* redit adVMTntum suum,ita stolidus iterat stultitiam suam.
tz Vidisti virum sapientem in oculis suis? exspectatio ejt de stolidomc//V,quam de illo.
i; Dicit piger, immanis leo ejl invia: leo est inter plateas.
14 Vt janua circumagitur In cardine suo» ita piger in lecto suo;
15 Abditam habe: piger manum suam in sua manica» defetiscitui reducendo eam ad os suum:
16 Sapientior xiidffur piger in oculis suis, quam septem revocantes ad rationem
17 Prehendit aures canis,qui transiens furentem agit in lite non sua.
«8 Vt insaniens,qui jaculatur malleolos, sagittas,& lethalia;
19 Ita fst quisquis decipit rroximuro suum ; & dtcitjndnne ridebam ?
10 sst deficientibus lignis extinguitur ignis; ita quum non est susurro, silet con-
ai Vt carbo ad prunas, 8 e ligna ad ignem; ita vir contentiosus est ad accendendum
11 Verba susurronis similia sunt verbit eorum,qui saepenumero contusi sunt; tamen ea descendunt in penetralia ventris.
2; Vt argenti scoria obducta teli», ita sunt labia proscquentra,& animus malus.
24. Labiis suis alium se simulat osor» quum in medio fui disponit dolum.
25 Quando gratiosam praebebit vocem suam, ne fidito ei: nam septem abominationes insunt animo eius.
2<S Tegit odium deceptionem ;sed revelabitur malitia eius in congregatione.
27 Qui fodit foveam,in eam decidet 5 Lc qui devolvit lapidem, in ipsum revertetur Uptf.
28 Vir lingua fallace odit,quos attriturus est.Lc ore blando perficit impulsionem.

CAP. XXVII. Df fre vana, fu: laude, ira,tot restione mdmfejla.,sAturitatc,&c.

N E glorieris de die crastino,quia nescis, quid pariturus sic dies.
2 Laudet te os extranei, non autem os tuum ; alieni, non autem labia tua.
; Gravitas Iapidi est,& pondus at en» ; sed indignatio stulti gravior esi duobus illis.
4 Crudelitas excandeflenti* esi, & exundatio^ ir»; at quis consistat coram tnvi-
5 Melior est correptio manifesta, amore
occu'ro.
fy Fidelia sunt vulnera amici, deprecanda ve-o ollula osoris.
7 Anima satura calcat favum ; an>m» ve* rb fameljc» omne amarum dulce esi.
8 Ut avicula, qu-e errat a nido suo,ita est vir,qut errat a loco suo.
9 ssrunguentun, 8c suffitus Ixcificat animum : ita dulcedo amici fui quemque magis,quam consilium proprium
to Amicum mutn, & amicum paternum tuum ne derelinquito, domumque f.atiis tui ne ingreditor tempore calamitatis tu» :

melior est vicirtUf p^dpinquusfnrrc longinquo.
11 Sape fili mi,8tl*tifica animum meum: ut respondere possim ei,qui exprobraturus esset mihi rem .i/iqu.'M.
12 Ahu us pr*videns malum abscondit se,fatui transeuntes muictantur.
t; Cape vtftem eius,qui spospondit pr* extraneo,8t pro aliena spondentem pignerare cum.
14 Et quf benedicit arcico suo voce magna mane, tempestive surgendo ; malcdi- ctioimputabitur ei.
15 Stilla continua tempore imbris vehe- menrjssimi, & mulier contentiosa «que sunt inter se.
16 Abscondentium eam quisque abscon- derit ventum :uc unguentum dexter* jpsiuS sese prodit illa,
«7 Ut ferrum ferro acuit vir ,ita virum acuit facies amici sui.
18 Vt qui custodit ficum» comedet fructum cius: ita,qui obfeivat dominum suunt, honorabitur.
19 Ut rn aquis facies hcitiebvusMur^ ita animus hominis unius alteri.

rosse sepulcmurn.Lc perditio non satiantur,ita oculi hominis non satiantur.
21 Fusorium vas argento, 9 c catinum auro,denique cuth.betut reSquaeque cx prx- scripto laudationis eius:
_ 22 si contunderes stultum in mortario tummo.e pistillo,non recedere: ab e» stultitia ejus.
2; Diligenter cognosce präsentes pecudes tuas, appone animum tuum ad greges ;
24 Nam num fst in seculum robur»& an. coronamentum futurum est in quamque generationem ?
25 Simulae prodic focnum» & conspicua est tenera herba,colliguntur herb» mon-
26 Agni erunt ad vestitum tuum, & pte- :ium agri hirci :
27 Insuper quantum satis erit lactis caprini ad cibum tuum» ad cibum familias tux,& victum puellis tuis.
C A P. X X V 111 . D. terrore maU conscien-
tin, multitudine ptir.cipum, paupere ralu-
ttini 4 nte,ol'ser'ju?itirt legit, fac.
Ugium improbus quisque, nemine perse* quente: »u''i autem fünf similes juveni leoni confiden t.
2 Ubi defect.rr.e laborat regio, multi sunt principes eius: ubi autem homo est prudens ,is peritus,prorogat statum.
; Vir pauper,quiopprimit tenues, firm'/ft est pluvi* evertenti,ndeb ut des-t panis.
4 Qui derelinquunt legem, laudant improbos ; at qui observant legem,mifcene prisM cum il!:s.
5 Nomines dediti mal* non animadvertunt jus,qu*rentcs autemjehovaro animadvertunt omnia.
6 Melior est pauper ambulans integre ; quitn« pet versus huc illuc se fiectc.is,quamvis sit dives-
7 Qlli cUfto^it segem,filius est prudens,
qui autem se comociar comeisacoribus, ignontii.iä nfiicit patrem suum. .
*8 qui auget substantiam tuam usura, &

?«p.r?.LY.
Focnore,gratiose largituro tenuibus congi' gaverit eam.
9 Qui avertit aurem furm abaudscnda ege,etiam oratio ejus abominationi est.
10 Qui seducit rectos in viam malam,in foveam suam ipse decidit, integri vero possidebunt bonum.
11 Sapiens videtur in oculis suis vir di- /cs ; sed tenuis prudens perscrutatur eum.
ii Exsultantibus justis amplus est orna- :us; erectis autem improbis pervestigatur
i; Qui tegit defectiones suas, non prosperabitur, quivero fatetur ,Sc derelinquit, afficietur misericordia.
14 Beatus homo, qui admodum pavet iugiter, qui autem obdurat animum tuum, ru«c in malum.
PROVERBIA.
Cap.ig.j#*
5 Vir,qui blanditur amico suo, rete pandit contra pedes ejus.
6 Defectioni viri mali inest tendicula ; justus aurem cantat,Lc laetus est.
7 Cognoscit i ustus causam tenuium, improbus non animadvertit,ne cognoscar.
8 Hon*, ines derisores inflammant urbem $ at sapientes avertunt iram-
9 Vir Lapiens,st disceptat cum viro stulto ; sive commoveatur, sive rideat,nuila tamen est quies.
10 Homines sanguinarii oderunt integrum : recti autem qujerunt ipsum.
11 Torum spiritum suum profert stolidus jac sapiens pone reprimit eum.
ir Dominatoris attendentis verbo salsitatis omnes ministri sunt improbi.
1; Rudis,& industrius inter fe occur-
,5 Ut leo rugiens, & ursus discursans, estj runt j illuminat oculos amborum Jehova dominator improbus in populum tenuem, i 14 Regis,qui judicat fideliter tenues, 16 Antecessor carens omni intclligcmia.j ipsius folium in perpetuum stabilitur.
6c multus oppressionibus decurtabit, qui autem odit quaestum,prolongabit dies.
17 Homo oppressus propter sanguinem hominis j ad foveam usque fugiat,Rt sustentanto eum.
18 Qui ambulat integre,servabitur: qui vero perversus est altera viarum,corruit in
19 Qui colit tellurem suam,satiatur eido : qui vero sectatur hnmtnts vanos, laciatur paupertate.
20 Vir optimae fidei amplus est benedictionibus ; at praeceps ad ditescendum non erit impunis.
21 Agnoscere personam non est bonum: nam propter bucceam panis dericeicc vir.
22 Accelerat ad substantiam parandam vir malignus oculo j sed ignorat inopiam obventuramsibi.
2$ Qui corripit hominem,ut sequatur me j gratiam consequetur potius,quam qui blanditur lingua.
24. Oui diripiens patrem suum,aut ma-
^ j -.J. _-ei j-r.n.:-.
1 $ Virga,8c correptio dat sapientiam, ar puer permissus pudefacic matrem suam.
' ifi Quum crescunt improbi, crescit desectio : justi veio casum eorum vident.
,7 Castiga filium tuum. & quietem afferet tibi, d, bit etiam delicias anima» tu«e.
18 Quum o.c-nrst visio, nud-'tur populus: qu ; amem observat legem >0 beatum illum?
19 Verbis non castigatur ierVuS, quum intellirit.tamen non respondet
20 Vidistivirum prascipitem verbis suis# exspectatio est de stolido melior ,quam de illo.
21 Qui delicate educat a pueritia servura filum,randem erit orbus liberis.
22 iracundus mfsier ronrenrionem: & furibundus multus est defectiore.
25 Elatio hominis depriirir eum,depressum autem spiritu sustentat honor.
24 Qui partitur cum fure,odit se ipsum, (3 qu' exeerntionem audiens,non indicat.
2? Trepidus homo sibi ponit tendiculam« qui autem confidit Jehov«, in edito collo-
trem fuam»dicit non est defectio; sociusj catur.
26 Multi quasrunt freiem dominantis« verum a Jehova est ius uniuscujusque,
27 Abominationi est justis vir iniquus, & abominationi improbo rectus via.-
est viro interfectorie
29 Amplus animo suo miscet contentionem : qui autem confidit Jchovae,pinguis efficietur.
26 oui confidit animo suo,est stolidus j —7-r-.. „ 'r m , -^—T""
qui autem ambulat sapienter,is eripiet sc. , ^ A ?. X X X. Precatio Sibchmonu, rf. m
27 Ei, qui dat pauperi,non e it egestas j dc trtbHttnsanabthbw, tubus nccuftii.t t-
occultans vero oculos suos, amplus eris terram moventibus, quatuor humilf
mnledictionibus- i tnbm bmegr,*er.t,Li*.

2? Erectis improbis abscondit se homo ,* -irEiborum Aguns» filii J?»e tnmporra- sed pereuntibus illis augentur justi. t V tio ; dictum viri de schiele, de ,i --
-
C A P. X X l X. De contemtu disciplini, a- more sapientiis, reZe juso,homine adulato-
V ir, qui saepfuscorreotus obdurat cervicem, repente confringeturtta.ut non sit
2 Quum augemur iusti,laetatur populus: quum autem dominatur improbus, suspirat populus.
$ Vir amans sapientiam,laetificat patrem suum: qui autem consociat semeretrici- fcuS,perdi: rubstaniillPi
4 Rex 'udicio stabilit regionem ; vir «utem oblatis muneribus serviens,desttuit
schiele*
inquam»& Uc.-le sis.
2 Nam brutus sum ego.exown virsum,. nec est imellige-tia hominis mihi:
; Neque didici sapientiam, aut scientiam sanctorum novi.
4 Quis ascendat ccclo«, & descendat ? quis collig.if ventum pugillis fui; ? quisli- get aquas lito pallio - quis stabilia' ul'cs fines terra: ? quod est rorr.en huius,& quod nomen filii rpstus 1 2 * 4 li noveris ?
C Totus scrrr.o Dei r.ur2st:<fin:us est^scu- tum est recipientibus se ad ipsum.
6 Ne adjicito ad verba eius ; ut non cor* ripiar;<,8: efticiari« mendax.
*» Du° pe:o abste : ne prohibeas äme, tantisper dum vivo.
D d 4. 8 Vt-

8 Vanitatem, 8i' rem mendacem longe a- move ä mc: pauipercarem,aut divitias ne des mihi; ale me cibo demensi mei ;
9 Ne saturatus ementiar,ac dicam ; quts est Jehova ? nevc pauper factus,furer ; denique abutar nom.ine Dei mei.
to Ne ini.mul«s servum apud dominum suum ; ne mjledicattibi,0c reus peragaris.
j i Generatio efl t qu<t vel patri suo male- dicit,de macri fu* non benedicit- 11 Generatio munda in oculis suis,quam- vis a lo?de suJ non sit abluta :
ij Generatio, cujus oculi quam elati suntSe cujus palpebr* extollunt lese ;
Generatio,cuiusdentessunt gladii,& cuius molares cultri ; ad conlumendum pauperes c terra,& egentes ab hominibus.
i >- praeter hirudinem,ru/ duo sunt rami, ptsrbe, praebe ; tria sunt insatiabilia, t'mö quatuor non dicentia,ohe :
16 Sepulchrum , Se occlusa vulva i terra non satiatur aquis,deignis non dicit,ohe it Oculum, qut subsinntt patrem » aut sperni: obediemiam matris,hunc effodient corvi vallis, aur comedent eum juvenes squillae.
,8 Tria Icta occulta k me, imo quatuor haec non novi :
>9 Viam aquilae in cslCio, viam serpentis in rupe,viam navis in alto mari,8c viam viri in virgine.
io Ua est via mulieris fcortantiS I come dit, deinde abstergit os suum ; tum dicit, non sum operata iniquitatem.
21 Sub tribus commovetur terra , imo sub quatuor,qu* non potest ferre ;
22 Sub servo, quum regnat ; Sc stulto, quum fatur est cibo :
2j Sub exosa,quum maritatur; denique sub ancilla,quum h*rcS efficitur her* sua:.
24 Quatuor ista paivasunthumilia ; tamen sunt sapientia,apprime sapientia !
25 Formicas populus infirmus ; qu* comparant «state cibum suum;
2.6 Mures montani, populus invalidus; disponunt in petra domum suam.
27 Rex non tst locustis, tamen procedunt confert® omnes:
28 Aranea manibus prehendit, qu® est in palatiis regalibus.
29 Tria ista bene procedunt, imo quatuor bene ambulant:
;o Vetus leo robustiflimus inter bestias» quinon letrogreditur meru cujusquam :
;t Accinctus lumbis fquU4,aut caper : 8e rex,in queni nemo insurgit.
;r 8i stultus fuisti efferendo te ; siveco- gi tast i,manum ori imponito :
Nam üt pressura lactis educit butyrum.& preflura nast educit sanguinem ; ita pressura iraium educit litem.
Cap.Jf.
2 Quid ditum sili mi? ecquid fili uteri mei ? de quid fili votorum meorum ?
; Ne dedito focminis robur tuum,de vias tuas facientibus,ut deleantur reges.
4 Absit regibus, 6 Lemuel, absitregibuS bibere vinum ; de dominatoribus desiderium potus inebriantis:
5 Ut non cum biberit, obliviscatur statuti,& mutet jus ullorum afflictorum.
6 Date potum inebriantem perituro, & vinum amaris animo :
7 Bibat,ut obliviscatur paupertatis fu*, de molesti* sti® non fu memor amplius.
8 Aperi os tuum pro muro, tn causa o- mnium.qui iam traduntur excidio.
9 Apcri-ds tuum,judica juste; causam age pauperis,& egentis.
10 Focn.inani strenuam quis inveniet, quum longe superet caibunculos pretium
u Confiditet animus mariti eius,8e spo- lia non deficiunt.
12 Afficit cum bcno,nnn autem malo, omnibus diebus vir* fu*.
i* Qu*rir lanam,aur lina, conficirrjue pro voluntate manuum suarum.
14 Eit limilis navibus negotiatoriis, e longinquo advehit cibum suum.
15 Et surgen»,dum adhuc nox est, date* scamdostiui Iu*,&pensum puellis suis.
ib Cogitat agrum, de accipit eum ; de fructu manuum suarum plantat vineam.
17 Accingit robore lumbos suos» & confirmat brachia sua.
18 Ipsius guftantisbonum este mercimonium suum, non extinguirur noctu lucer-
C AP. XXX l .'Institutio tidregem ; laM, (g rn ri tfa u xoris strenua.
V Erborum Lemuelis, regis comportatio, quibus erudiverat ipsum mater ipsius«
1 9 Manus sua$ immittit ad verticulum* & manus eius tenent fusum.
20 Volam suam pandit pauperi, de manus suas extendit egenti«
21 Non timet familia fu* i nive : nam tota familia ipsius vestitur penu/if duplicibus.
22 Cadurca parat sibi, xylinum, de purpureum <st vestimentum ipsius.
2; Notus est in portis maritus ejus,considens rum senioribus regionis.
24 Sindonem conficit,ac vendit, & cingulum tradit negotiatori.
15 Robur, dedecor est vestitus ejus,8e ridet ad tempora sequentia.
;6 Os suum aperitfipienter,8edoctrina benignitatis insidet lingu® eius.

27 Speculatur rationes famili* fu*, ci- bümque pigriti* non comedit.
28 Asturgentes filii eius.bearam pr*di eant eam,maritus eius similiter laudat eam
19 virens ; mult*fxmin* fecerunt stre* nUc,tuvero funeras omnes illas.
Fallax est gratia,Le Vana pulchritudo ; mulier reverentia Jchov* prodita ,ipsa laudem comparat sibi.
31 Date ei de fructu manuum ejus,8c lau dent eam in portis facta ejus.
CAP.i

Capi.!. r<? CLBSIASTII. Cap.fc
Ecclesiastes.
CAU. I. ssMrta^studtvnmr,^ stienriär um humdnA i um.
Eiba Ecclesiast®, filii Davidis, segis Jeruschalaimis.
r Vanitas vanissima,inquit Eccle- 1 siastes, vanitas vanissima: ista omniasunt vanitas. .
^ Quid emolumenti homini extoto labor« luo,quo laborat sub sole ?
4 Generatio una abit, & altera advenit : quamvis terra in seculum permaneat.
§ Oritur Sol,&occiditsol: iterumque ad locum suum aspirat,ubi oriatur :
6 Properat ad meridiem,Sccircumirad aquilonem : conversatione sui circumiens properat aer, Se fecundum circuitus suos revertitur aer :
7 Omnia flumina properantad mare,ne: tamen mare impletur j quocunque loci flumina properant, eodem revertuntur pro-
** 8 Singulares istae fatigantur,non posset quisquam eloqui i non satiaretur oculus videndo,neque impleretur auris auditu.
q ld, quod fuit,idem est,quod futurum est.Lc id quod fit,idem est,quod fict,neque est quidpiam novi sub sole.
10 Estne aliquid, de quo dicitur,aspice hoc,novum est 7 guod jam Fuit per secula, quod fuit ante nos.
11 Non est memoriade priotibus:eciam- que de, posterioribus,quae Futura sunt,nor erit de ipsis memoria apud illos, qui erunt in posterum.
12 Ego Ecclesiastes,quum essem rex super Jisiuciem Jeruschalaimis ;
Appliccns animum meum ad disquirendum,& ad explorandum sapientiam de omni eo.quodflt sub coelis s hanc occupationem malam deiitDeus filiis hominum, Ut occuparent se in ea.)
14 Vidi omnia facta,qu® fiunt sub sole : quod ecce,ista omnia sunt vanitas,&afflictio spiritus:
i(Perversum non posse corrigi,& defectum non posse in numerum venire.
16 Loquurus ego cum animo meo,dicendo ; ecce,ego amplificavi, Se adjeci sapientiam supra omnes,qui profuerunt ante me' Jeruschalaimis , & animus meus percepit multum sapienti«,&scienti®.
17 Adjeci quoque animum meum ad cognoscendum sapientiam, Se scientiam o- mni$ insani®,&stoliditatis »cognovi etiam hoc esseafHictionem spiritus.
CAP -1 !. VdnitM <«cttt!<trurvi,dii>itj<irum, Aetisviorum,&r,m 7 ijum,qu<t tn \nundosunt. Enufe.quia multitudini sapienti® inest multüm indignationis , dc qui auget scientiam .auget dolorem : Caput i J.
z Dixi «eo cum animo meo.agedum. probem te !«tit : a,fruere igitur bono : sed ecce etiam illud est vanitas.
; De risu dicostnsanus est ,* Si de isrticij, fcquid iflafjcic X
4 Exploravi animo meo, continuando potationem in carne rr.ea,idque animum meum ducens,in sapientia ipsa cxploxu/i, amplectendo stoliditatem.usqucdum viderem utrum hoc bonum sitfiliis hominum, quod facturi sint lub cdUs numero dierum vita sua.
5 Maxima opera feci ; adificavi mihi domos ,plantavi mihi vineas :
6 Paravi mihi hortos,& pomaria,in quibus consevi arbores quasque fructiferas :.
7 Paravi mihi piscinas aquarum,ad irrigandum illis nemus ferax arborum :
8 Comparavi servos,8cancillas,&vern* fuerunt mihi, etiam possessio armentorum.
Se gregum multa fuir mihi pratoronibus, qui fuerunt ante me Jeruschalaimis:
g Congessi mihi etiam argentum,& au* rum,8t peculium regum, ac provinciarum* comparavi mihi cantores, & cantatrices ff denique delicias filiorum hominis,sympho* niam,& quidem omnimodam :
10 Ita magnus fui, Se auxi iftd plus quam ullus,qui fuerit ante me Jeruschalaimis* etiam sapientia meä perstante mihi.
ir Quum autem,quicquid expetiverant oculi mei,non seposuissem ab eiS: non cohibuissem animum meum ab ulla laetitia : sed animus meus Ixtaretur ex omni labore meo, & hoc cessisset in partem meam ex omni labore meo:
uRespexi ego ad omnia opera mea,qu» fecerant manus me®, & ad laborem, quem laboriose feceram : ecce autem,ista omnia sunt varitaSjfif afflictio spiritus i ucnonrst emolumentum sub sole.
M Quamobrem converti me ego,ut aspicerem s.!pientiam,öc omnem insaniam,a» stoliditatem : (quid cnimfdsturweJJVt homo, qui sequeretur eum tegem: id,quod jam factum est.)
14 Vidi quidem ego,esse emolumentum sapienti* pr® stoliditate,iit est emolumentum lucis pr* tenebris:
i< Sapientem ipsum,ut cui sunt oculi in capite ; stolidum autem in tenebris ambulate: sed agnovi similiter ego eventum eundem evenire omnibus istts.
16 Propreres dixi ego cum atymo meo, fecundum eventum stolidi,etiam mibi.mi- hi eventurum est.cur ergo sapuero ego tum amplius? & dixi cum animo meo,hoc quoque esse vanitatem.
17 Nam non crir memoria tum sapien- tis.tum stolidi in seculum,quandoquidem, qu® jam sunt diebus adventuris,ea omnia oblivioni tradunturiat qui moritur sapiens ipse cum stolido ?
18 Itaque odi hanc vitam,quia malum videtur mihi hoc opu$,quodfi* sub sole; nam h*c omnia sunt vanitas,& assiictlo spiritus.
1 - Odi etiam ego omnem laborem meum, quem ego laboro sub sole , quod relictuvuS sum eum homini,qui fututu* est post me.
20 Er quis Icit utrum sop^ens.futurus sit, an stolidus,qui dominaturus est in mirem laborem meum,quem claboravCro,8c quem Ud j i»-

e-p.». . tccus
Elior est bomint fama unguento opu- mo; Se dies mortis die,quo ille nasci-
2 Melius est adire locum luctus,quam adire locum convivii: eo quod ille est finis omnium hominum: qui autem vivit,indi- turus est illud animo suo.
z Melior elt indignatio risu» quia tristitia vultus melior efficitur animus.
4 Animus saplentum erit in loco luctus ; •nimus autem stolidorum in loco laetitias.
5 Melius est audire increpationem sapientis, quam ut quis audiat canticum stolidorum
6 Nam iir crepitus spinarum sub olla, ira est risus stolidi: etiam hoc vanitas est.
7 Quum opprellio adigat ad insaniam sapientem, Se perciar animum donatio.
8 Melior est finis rei principio ejus:melior est longanimis,quam elatus animo.
9 Ne perturbate spiritu tuo indigneris :
nam indignatio in sinusiolidorum conquiescit» ,
, o Ne dixeris» quid «st.cur dies priores fuerint meliores istis ? nam non ex sapientia rogares super hoc.
it Bona est sapientia cum possessione ;& emolumento aspicientibus fotem :
ii Nam alit in umbra sapientias, alii in umbra pecuniae sunt: sed majorii emolumenti scientia est »sapientiam vivum con- conservare possessorem suum.

Respice opus ipsius Dei : nam quis porfit corrigere id,quod perverterit ?
14 Tempore boni versare in bono : tempore autem mali,utere : etiam hoc ex adverso illius facit Deus ipse , ei ratione,ur non postit assequi homo eorum,que instant, sibi quicquam.
is Ista omnia vidi diebus vanitatis me«; esse justum,qui pereat in justitia sua,&ese improbum, qui prolonget dies in malitia
,6 Ne esto justus nimium,neque sapere tibi videtor amplius: quare deiolationcm tibi arcesseris ?
»7 Ne improbus sis nimium,neque sis stolidus : quare morereris ante tempus tuum ?
18 Melius est,ut prehendas hoc,quine- tiam ab hoc »e remittas manum tuam : re- verentemDei exire ex omnibus istis.
19 Haec sapientia robur confert sapien- ,i magis,quam decem dominatores,qui fune jn eadern civitate ;
20 Quamvis homo nemojit iustus in terra ; qui faciat bonum,ac non peccet.
21 Etiam ad omnia verba,qu« dicuntur : ne adhibeto animum tuum : quum non de- beas audire vel servum cuum maledicentem tibi:
rr Nam etiam mulroties conscius est a- nimus tuus,re quoque maledixisse alii*.
2; Omnia illa probavi in sapientia, quum dicerem,sapiorima longinqua erat a me.
24 Longinquissimum quicquid fuit fern- per ,flc quam prohindiffimum^quisinveniac?
2? Converri me ego , lique eX animo meo,ad sciendum.Sc explorandum ,Se quas- rendum sapiembni.dc ratiocinium eju*: similiter cognoscendum improbitatem stoliditatis,& stoliditatem omnis insani« *.
26 inveni autem ego amarius quidd.\m
t A $ T E S. , etip. 7 .ff#
morte,nimirum focminam illam,cujus in a- nimo sunt retia,& plag«, cuius in manibus vincti: qui bonus videtur coram Deo ipso, liberatur ea ; peccator vero capitur ea.
27 Vide,hoc inveni, inquit Ecclesiastes ; semel atque iterum quetrendo asftqut ratiocinium ;
18 Quo amplius quasrit anima mea rd- Hosiniurn,tamen non a/sequi: hominis dem unius eujusque ex mille assequi; atfqc- minae omnibus istis instruct« non assequi.
29 Solummodo vide,hoc inveni, Deum ipsum fecisse hominem rectum ; ipsos autem qua:rereraciocinia plurima. CapVHt» $0 Qui* est par illi sapieret? aut quis noscenti interpretationem rei ? sapientia hominis ita illustrat faciem «jus,ut firmitas vultus ejus duplicetur.
C A P. V II 1 . ObservantiATezn,fo mandA- torum rommend<itur^slmf4que bomtnun* rdffoni&t*i aliquot confirmatur.
Restitutum meum,pr«stftutum regis observa (sed pro ratione jummenti Dei)
2 Ne perturbate a facie eius abito', ne persistito in re mala : nam quicquid volet, facturus esset.
; Ubicunque verbum regis esi, ibi dominatio : ecquisdicat ei,quid facis?
4 Qui observat praeceptum,non experitur rem malam .* tempus enitn*ac rationem novit animus lapientis.
< Nam cuique voluntati est tempus,8e ratio: sed malum hominis multum incumbit ei,
6 Quum non agnoscit id,quod futurum est : nam quomodo fuiururosir, quis indi-
7 Nullus homo dominatur spiritu suc,u» contineat spiritum suum ; rtullaque est dominatio in die mortis,nullumque missile in isto pralio: denique non li berat conflicta* tio utentem ipsa.
8 In tota hac re vidi,quuro adhiberem a- nimum meum ad omne opus,quod fit sub sole j tempus rnterdum «JjV, cuo dominatur homo in hominem malo suo.
9 Nam ita dommdtos aninudverti improbos sepeliri,postquam deiresterunt : atque c loco sancti abierunt.&oKiivioni tradi »n ea civitate,\n qua sic sccerun t: etiam illud vanitatem esse.
10 Quia nullum efficitur decretum,compensatio istius mali cito : Jdrirco fervet a- nimus hominum in ipsis ,ut freianr malum.
it Quamvis peccatori facienti maium centies,etiam prorogaret Deus dies; quin etiam novi ego fore bonum timentibu* Dei,qui timuerint i socie ejuj;
12 Bonum autem non fore imprqbo,neque prorogaturum esse diessmiles umbra illi, qui non timet a facie De: ipsius.
t ; Est vanitas,qu*fit super terram,quod sunt justi,quibus obtingit fecundum opus improborum , Se sunt i mprobi,quibus obtingit fecundum opus j ustoum; dixeram, hoc quoque este vanitatem.
!4QM?pr°Pt?T laudaveram rgolartsrbni, nullum esse bonum homini stb sole, nisiut comedat,.ic bibat, Öc latretur :hoc enim adjacere ipsi ex labore suo dieaus vit* sua:, quos dat ci Deus sub sole.
C A P- 9 «

Cap. 9 ' I C C L E s
i; AI». I X. Opera Vei Ld-jsm.H-fapientii TrztvJufi^TZttp.
Q Uum autem adhiberem animum meum ad cognoscendum sapientiam,& adpei- ipicirndum ipsum negotium,quod fir super terram,si
etiam interdiu»8c noctu somnum i 1 oculis luisquifriam non percipiat:
r Animadverti totum opus Dei,non posi se hominem assequi illud opus,quod tit sub sole, qiAmvis laboriose homo quaerat, non tamen afsequuturum este: quin etiam st cogitet sapientissunus cognotcere>non tamen posse assequi. . Cap.l X.
; Nam totum hoc condidi in animo meo, adque declaraturus totum hoc; justos,& sa- picntesjfactaque eorum tn manu Dei ipiius «sse: tum re amata, tum exosa non uti ho- mines, nuüam esse expositam ipsis :
4 His omnibus,quemadmodum reliquis omnibus evenire , eventum eundem este justo »Scimprobo, bono,sive mundo, Scimmun- do,tam sacrificanti,quam ei,qui nou sacrificat, ita bono, sicut peccatori: juranti, quemadmodum lutamentum reverenti:
§ Hoc peslimum effe in omnibus,qua: fiunt sub sole, quod eventus idemjiroroni- fcusjquin etiam animum filiorum hominum, qui expletus fuerit malo.Lc quorum a- rimo infedmt omnis insania quam,diu vixerunt,itidem postea concedere ad mortuos.
6Nam uter sit,qui eligatur,in tota hac vita adest fiducia; quin cani viventi est melius,quam leoni mortuo.
7 Vivcntesenim sciunt se morituros esse, mortuos autem nelcirc quitquam,nec este amplius tis mercedem.quum oblivioni tradita fuerit memoria eorum ;
8 Tum rem amatam eis,tum exosam eis, cum desideratam eis jam periisse ;& partem nullam e,]e cis amplius unquam in ulla re, quas fit sub sole.
9 Agedum comede cum lastitia cibum tuum,« bibe animo hilari vinum tuum ; quandocunque benevole prosequitur Deus ille facta tua.
io Omni tempore sunto vestimenta tua nitida,& unguentum infusum capiti ruo ne deficito.
ii kruere vita cum uxore, quam amas, omnibus diebus vitas vanissimas tuae,quam uxorem dedit tibi Dem lub soi e ,omnibus diebus vanissimis tuis; quum h*c sit pars tua in vita hac, & in labore tuo,quo laboras sub sole:
ia Quicquid assequitur manus tua,ut facias pro facultate tua,fac ; nam nullum est opus, aut ratiocinium, autscientia,sapien- tiävc in sepulchro,qiio iturus es.
il Convertens me animadvertebam sub sole non esse levium cursum,neque robustorum praslium » nec etiam sapientum cibum, neque etiam prudentum divitias, neque etiam scitorum gratiam; ftd tempus,& casum accidere omnibus his:
14 Etiam nescire hominem tempus suum, sicut nesciunt pisces,qui capiuntur reti malo , Sc Ict nesciunt aVSs, qii£ capiuntur laqueo ; sicut ista irretiri filios hominis tempore mali.qUum irruicin eos repenre. if Etiam lianc animadvertebam lapien-
Vam stib solc,qujp magna est aj’ud me j
IASTES. Cap.9.,0.
loCivitatem quandam parvam,in qua homines pauci erasit, quum veniens contra eam rex magnus circumsideret,& exstrueret contra eam munitiones magnas ;

17Adfuit in ea vir indigus sapiens,qui liberavit j pfe civitatem istam sapientia suä ; nec tamen quispiam recordatus est viri indigi illius.
18 Dico aurem ego,meliorem esse sapientiam robore ; quamvis sapientia illius indigi despiciatur,& verba ejus non audian-
19 Verba sapientum submissorum audienda este potius, quam clamorem dominantis cum stolidis suis:
20 Meliorem esse sapientiam armis bellicis ; aberrantem vero unum perdere boni plurimum ; Caput X.
21 Vt muscarum mortuarum una esticit, ut factorem eructet unguentum pigmentarii j/rmi/iter pretiosum nominesapienti*, Lc glori» virum,foetidum efficit stoliditaril parum ;
21 Animus sapientis adest dexter* ipstus, animus vero stolidi sinistr« ipsius.
2j Nam etiam in ipsa via,quam stolidus ambulat,animus ejus est demens; & pr«di- cat omnibus stolidum se eise.
CAP. X. "Modestia e, 5a potcntiores,^sad- ministrationü lonafa mal 4 eventa prodicantur, fo/iea subditi adsanüe cogitandum de potentioribMYnonentur.
Q Uum spiritus eius,qui dominatur.se effert contra te,locum tuum ne deserito: nam vir sanans sedat peccata mrgna.
2 Est malum,quodvidi sub sole.secundum errorem,qui procedit a facie imperantis :
Z Poni ipsam stoliditatem in d/^niMtil-uf cetsts, amplis ; divites vero in ipsa abjectione sedere.
4 Vidi servos insidentes equis,principes autem euntes tanquam servos super terram.
s Qui fodit fossam,in eam cadit ;8equi perrumpit n.iteriam,mordet eum serpens :
6 Qui amovet lapides »dolore athcicur eis ; qui findit ligna,periclitabitur eis : j 7 J»i postquam hebetaverit ferrum,is a- jciem non exacuat,sed vires intendat: at e- imolumento ad diligendum est sapientia.
I 8 Si momorderit serpens nondum adhibita incantatione, tum nullum est emolumentum incantationis tenenti veiba eius.
9 t Verba oris lapientis/untgratiosa,labiis
verbsuis stolidus absorbet sc :
to Initium veiborum oris tui,stoliditatis est; 8c finis verlorumoris ejus,insani® pes-
Ut stolidus ipse mulcisutaiurverbis s nescit iste homo,quid sic, quod dicat ; au» quid futurum sit postea , quis indicaret ei ?
ii Labor stolidorum fatigat ipsorum quemque.ut qui nesciat ire in civitatem.
«$ Ilei tibi regio, cuius rex puer efl , Se cujus principes mane comedunt- «4 O te beatam regionem,cuius rex natus est clar.illimis« 8 c cuius principes suo rerpp^re comedunt,ad robur .non autem ad compotationem.
1 f Pigritia ambarum attenuatur contignatio,S< demissione manuum perstillat domus.
16 Eot

<;ap.ib iuj. ICCI E *
16 Eorum, qui ad I«sciriam parant convivium^ vinum lsrcikicatvivenrer.se quorum pecunia facit,ut ista omnia respondeant.
i7Ne quidem in conscientia tua regi maledicito,& in conclavibus cubilis tui,ne maledicito diviti: nam vel avis coelorum perferret vocem illam, Lc ales indicaret ver-
C A P. XI. Eleemofyn.1 commcnddiur.
Rojice panem tuum fecundum aquas:
nam multiplicantibus diebus inventurus
i Da partes septem , aut etiam octo ; quum nescias, quid futurum fit mali super
$ Quum repletae densae nubes pluvia, super terram minuf/m dimiserint eam, sive deciderit planca ad merdiem,sive ad aquilonem > quo loco ceciderit planca,ibi futura est.
4 Qui observatvenrum,non seminabit- & qui respicit ad densas nubes,non metet.
$ Quem admodum ignoras,quas Jit via venti, üt ignoia 4 ,qut f via oflium in utero gravidae : ita ignoras opus ipsius Dei,qua -via faciat haec omnia.
6 Mane sere semen tuum, & vespere ne remittito manum tuam rnam ignoras quidnam rectum sic, hocne, an illud,an vero ambo h*c ex *quo bona smt.
i F/l quidem dulcis haec lux , Se bonum hisceoculis aspicere hunc solem :
8 Sed si annos multosvivens homo in eis omnibus laetetur: attamen recordari eum oportet dies tenebrarum , multos esse illos, quicquid evenit,vanitatem esse.
CAV. XII. AUe%oiisAde{£riptiodi.bilHS<-
iui,fa summasummarurtu Ärare juvenis in juventa tua,& exhilarer re animus tuus diebus juventutis tuar .denique peige in viis animi rui, öc a* spectibus oculorum tuorum : sed cognosce fore,ut propter omnia haec adducat te Deus ipse in judicium.
X Amove ergo indignationem ab animo tuo,&averte malum a carne tua: nam juventa,8c ortus ipse,est vanitas. CAp.Xil.
\ Et recordare creatoris tui diebus juven-
I A S T E S. Cap.il.
tutis tu* i tantisper dum non adveniunt dies ipsius mali,& pertingunt anni,quibus :dicas,non ese mihi in istis delectatio :
4 Tanri:pcr dum non obrenebraseit foi, Lc lux,lunaque, ac stell* ; neque recuriunt dens« nubes post pluviam :
; Que tempore commovebuntur custodes illi domus,dc pervertent fete valentes robore ; & intermittent molit ices ili*, quum mandent, & ob'enebrakcut illi,qui spectant perspeculas :
b'Occludentürque valv* foro,delecta sonora molitione: Lc surger ad vocem avicu- l«,dcprimcntürque omnia canora:
7 Etiam, a realta timebunt,Sccontritionibus in via: & efflorescentem amygdalum, Se pinguefacientem lc locustam, irritam faciet animM iste appetens : quum abit homo in locum seculi tui,circumituris in platea lugentibus.
8 Tantisper dum non procul amovetur funis aigenteus: & excurrit oibis aureus, & frangitur hydria ad scatebram, disiuropi- tiirque rota aa cisternam.
9 Redeunte ipso pulvere in terram quemadmodum fuerat; spiritu autem redeunte ad Deum,qui dederat illum.
10 Vanitas vanissima,inquit,Ecclesiastes.* omnia haec sunt vanitas.
11 Quamobrem potius (cum fuerit Ecclesiastes sapiens: praterea docuerit scientiam populum. & attendens, ferutatusque concinnaverit sententias multas.
ir Quasiverit Ecclesiastes -Nequi verba delectabilia i & singula scripta reste,verba
i j Verba sapientum similia aculeis,& similia clavis infixis, lectissima, tradita 'a pastore eodem.)
14 Potius, inquam, ex istis,fili mi, admonitus esto : faciendi libros multes nullus <jt finis,Selectio multorum fatigationi tjl carni. ' 1 c Summa rei est,his omnibus auditis :
DEUM IPSUM REVERERE, ET PRÄCEPTA ElUS OBSERVA, QU l A HOC est TOTUM HOMINIS.
,6 Nam omne opus Deus ipse adducet in
judicium cum omni re octultaisive bonum,sive malum,
Cantici Canticoium Liber.
f AP. 1. ranticummyfticum,plenisiimum
Incompt ehcpfibiiiiamuw Chrisii erga fron» sam,t's vicifstm frons* ergajponsum, tafi- tibuA octo distinüum.
Anticum canticorum,quod estS.chc-
lomonis :
x Osculetur me osculis oris fui: nam sunt amores tui meliores vino.

r Ad odoratum unguentorum tuorum o ptimorum , t-e/ut unguentum diffunditur nomen ruum,idcirco pueli* diligunt re.
4 Trahe me post te,curremus ;<juum introduxerit me rex ipse in conclavia sua,exsultabimus. Lc letabimur in te, commemorabimus amores tuos meliores Yinpj^* flui* (unqut rectissyr*« diligum w,
| 5 Nigra sim.at decora sum ,d Jerusolymi-
tan*: similisjtm scenitis Kedarenis , At similis sum inhabitantibui aul*a Schelomo-
6 Ne teipiciaris ad mc.qubd sim subnigra, quod contuitus sit me ibi: quid filii matris me* accensi ira contra me disposuerint: me custodem vinearum ufirtruin, quvd vineam meam mihi non custodiverim.
7 Indica mihi tu, quem diliget anima mea,ubinani pascas ? ubinam cures recu- ba>«£> etffm mcrldtc 1 cur enim «stein quasi extendens tcntonum apud greges locioruin tuorum ?
8 Quandoquidem ignoras, b pulcheirima
,to)iu,uunii«£i«dcu istius
istS»

CAPUT IU.
Cap.i. 2 .
gis, Se pasce capellas tuas supra tabernacula
aliorum pastorum.
9 Equitio juncto curribus Parhonis comparo tc,amica me?.
to Decorae sunt genae tuae v*Utt lineis lapillorum »collum tuum,xiel«r tomicibus.
i, Lineas aureas faciemus tibi, cum punctis argenteis.
12 interea, dum rex in accubitu suo e/l, nardinum edit odorem suum.
r> Ejl amicus meus mihi ut fasciculus ir.yrrhinus inter ubera mea pernoctans.
14 Vt bacca evori in plantariis Hen-ge* di,amicus meus eff mihi.
is Ecce pulchra es atr.ica rr.ea,eccc pui- «hra es joculi rui sunt columbini.
isi Ecce te,pulcher esdilecte mi,etiam a- moenus, etiam sponda nostra est virens.
17 Tigna domorum nostrarum/unt ice dris,ambulacra nostra e brutis.
' CAPUT II. i
Go sum rosa Scharonis, lilium conval-
i , 2 Ut lilium inter spinas,ita ejl amica mea inter filias.
3 Ut malus inter arbores sylvae , ita ift amicus meus inter filios : in umbra eius summe desidero ue sedeam,nam fructus ejus dulcis e/l palato meo.
4 Introduxit me in locum convivii,habens pro vexillo amorem erga me.
c Fulcite me Irgenis istis, sustentate me istis malis :nam aegra amore sum.
6 Sinistra ejus ejt subter caput meum,& dextera ejus amplectitur me.
7 Adjuro vos Jerusolymitanas,emaneatis cum capreis,aut cum cen is agritne excitetis, neque expergefaciatis hunc amorem, usque dum voluerit.
8 Vox dilecti mei eft ,ecce illum,advenit: saliens super istos montes,subsultansluper istos colles.
9 Similis dilectus meus capreas,aut hinnulo cervorum j ecce illum stantem post parietem nostrum , prospicientem e fenestris, emicantem ex clathris.
i o Proloquens amicus meus,dixit mihij turge amica mea,pulchra mea,Lc veni.
n Nam ecce,hiems transiit,pluvia pras- teriit,abiit.
12 Florentia conspiciuntur in terrajtem- pus minuritionis advenit,& vox turturis auditur in terra nostra.
Ficus ipsa protulit grossulos suos , & vites ipsae prima uvä edunt odorem :surge amica mea,pulchra mea.Le veni,
14 Columba mea degens in salebris istis petrae, in latibulo praerupto , ostende mihi aspectus tuos,fac,ut audiam vocem tuam : nam vox tua suavis est, Lc aspectus tuus deis Prehendite nobis vulpes , vulpeculas corrumpentes vineas. dum vineae nostrae efferunt uvam primam.
16 Dilectus meus,meus est; 8c ego illius, qui pascit in liliis.
i'r Donec aspiraverit dies iste,Se fugerint umbrat istae: reverteie,similis esto,dilecte mi,capreae,aut hinnulo cervorum surttnti ftn montibus disparatis.
I N cubili meo per noctes quaesivi eum, quem amat anima mea ; quaerens eum, quum non invenissem eum,dixi ,
2 Jam surgam,& obibo civitatem, per vicos,Sc per plateas quaeram eum,quem diligit anima mea, sed quaerens eum, non inveni eum.
; Invenientibus me custodibus,qui obeunt civitatem,dixi,an cum quem diligit a- nima mea,vidistis 5
4 Paululum praeteriveram ab illis,quum inveni eum, quem diligit anima mea : prehendi eum,non situra eum usque dum introduxero eum in domum matris meae.Lc in conclave genetricis meae.
< Adjuro vos Jerufoiymitanae, emanet# cum capreis,aut cum ceivis agri: ne excitate , neque expergefacite hunc amorem, usque dum voluerit.
6 Quaenam c/Hla.qu* ascenderet ex deserto,ve!u: Jujfumtfatsl excitaris fumis.suf« fumig.':iFTyrrha,& thure.pirf/hstit/arequam omnis pulvisculus aromanrii'
- Ecce lectus ejus prtstantior eo,qui est Schciorr.oni, quem circumstant sexaginta porentet e potentibus Jhraclis.
8 Omnes stringenres gladium , edocti bellum,quisque accnictn* gladio suo super femur suum,a pavore singulis noctibus:
9 Throno, quem paravit sibi rex Schclo- moh exlignis Libani ?
10 Cuius columnas fccitargenteas,cu» tus stratum aureum, cuiu c stragula purpurea j cu^us interiora quo/i pavimentata a- ir.ore.H puellis 1 truso lymiranis.
ti Prodite ,'8c spectate pue' 1 * Tziionis regem Schelomonem , cum corona.quam curavit ei mater eius die sponsaliorum cius,& die Itetitijc animi ejus.
CAPU t~T 7 . "
F Cce pulchra es, amica mea,ecce pulchra es, oculi tui columbini,prae trine tuo ; pilus tuas, ut gregis caprarum, qu* detondent demonteGilhadis.
2 Dentes tui similes gregi equarum pe - cudum,quum ascendunt ex lavacro j qua# omnes e gemelliparis sunt,in quibus nulla rjioiba:
; Velat filum dibaphum Ubia rua,& sermo tuus decens: velur fragmen malogranati utramque temporum tuorum prae cri-
4 Simile turri Davidis collum tuum aedificatae ad armaria j de qua millena scuta pendent,omuesumbones potencum :
C Duo ubera tua similia/unt duobus hinnulis gemellis caprcae,pascentibus inter lilia.
6 Donec aspiraverit dies ille » & fugerint ist* umbra:,ibo ad montem hunc rnyr» rh*,8c ad collem thuris.
7 Tota pulchra es, amica mea,8t vitium nullum ttei/Wt in te.
8 Mecum inde a Libano,6 sponsa,me- cum inde a Libano venies ; contemplaberis ä vertice Amanat.ii vertice Sclicmris, & Chcrmonis , e lustris leonum, e montibus pardorum
y Kapis animwu meum,soiot mea spon-

sa : rapis animum meum uno .i/Justu ocu- t adultis plantis unguentariis,labia ejus liliil Iorum tuorum,uno to.-que,a faucibus tuis. ! stillantia myrrhinum

liquidum.
io Quam pulchri sunt amores tui,soror| *; Manious ejus insunt orbes aurei insiti mea sponsa/ quam boni sunt amores tui; beryllo thalassio: visceribus ejus nitor pr*ftantiore; vino, öc odor unguentorum eboristectisapphiris.
auorum praestantior omnibus aromatibus:
ii Favum stillant labia tua, 6 sponsa, mei, & lac subsunt linguae tuae,8c odor vestium tuarum est velue odor Libani.
hortus clausus es,soror mea sponsa : ut scaturigo clausa, fons obsignatus* i; Propagines tu* sunt mali punitae, tanquam pomarii, cum fructu rerum pre» tiosarum,cypri cum nardis.
i4 Nardus, 8c crocus,calamus odoratus, Sc cinnamomum, cum ^omnigenis arboribus thuriferis ; myrrha, & iantali,tum o- mnibus prasstanriflimis aromatum.
if 6 fons hortorum,putee aquarumvi- ventium,8e Ruentium supra quam Libani;
16 Evigila aquilo.& veni auster j perfla bonum meum,perfluunt &qu* aromata ejus.*
Capus V.
Veniatamicus meusin hortum suum,ut comedat fructum rerum pretiosarum suarum.
17 ingressus hortum meum,soror mea sponsa,decerpo myrrham meam cum aromatibus meis,comedo favum meum cum meile meo,bibo vinum meum cum lacte meo: comedite amici ; bibite,& inebriamini dilecti.
CAPUT V.
E Go dormivi, licet animo meo vigilante:
quum voci dilecti mei pulsantis, aperi mihi soror mea,amica mea,columba mea, integra mea : nam caput meum opplerum «st rore,capilli mei aspersionibus noctur-
r Recondi,exui tunicam meam,quomodo induerem eam ? lavi pedes meos,quomodo inquinarem eos 3 $ Dilectus meus dimiserat manum suam foramine,quum visceribus meis frementibus in me.
4Surrexi ego ad aperiendum dilecto meo, & manus meae stillarunt myrrhinum,digitique mei myrrhinum liquidum in manubriis serar.
5 Aperui ego dilecto meo,sed dilectus meuJ subducens se,praeterierat: exanimata sum propter colloquium e : us: quaesivi cum,led non inveni eum ; inclamavi eum, sed non respondit mihi.
6 Invenientes me custodes, qui obeunt civitatem,percusserunt me,vulnerarunt me, abstulerunt carbasum meum a me custodes murorum.
7 Adjuro vos Jerusolymitan*»si inveniatis dilectum rneu^.quid indicaretis ei 3 aegram amore me esse.
8 Quid ejl dilecto tuo prae alio dilecto ,6 pulcherrima focminarum? quid est dilecto tuo prae alio dilecto,quod ita adjuras nos 3 q Dilectus meus candore, & rubore,ve- Killarius est e Myriade.
io Caput eius.insigne aurum,purgatissimum ; capiilli e/us crispis discriminibus nigri üt corvus:
11 Oculi ejus ut columbarum iuxra alveos •quarum ; loti in ipso lacte, siri in sitionc :
n «cn« ejus ftmilej ^colgaxonutitcc,
14 Crura ejus funi columnas marmorea innixa stylobatis auri puigatissimi j aspectus «ius ut Libanicaruin,lcctisiimus üt cedrorum illius«
15 Palatum ejus dulcissimum e st, denique totus est desideratilUrr.us: hic est dilectus meus,&Kcamicus treus,d]eruiplymit.mar.
»6 Quo abiit dilectus tuus,o pulcherrima focminarum ? quo se vercir dilectus tuus,ut ' quaeramus cum tecum 3 Caput Vt. <
17 Dilectus meus descendens abiit in ! hortum suum , ad areolas aromaticas , ut l pascat in hortis , colligätque lilia.
18 Ego sum dilecti mei, öc dilectus meui est,qui pascit in liliis.
CAPUT. V I.
P Ulchra es,amica mea, üt Thirtzaj decora üt Jeruschalaima ; terrifica, üt vexilla-
1 Adverte oculos tuos ex adverso mei,u? illi efferant rr.e ; pilus tuus est ut gregis caprarum,quae detondent e Gilhade.
; Dentes tui similes gregi ovium,quum adfccndunt e lavacro ; quae omnes fünf i ge.rellipjris.in quibus nulla orba est.
4 Vclut fragmen malogranati utrumque temporum tuorum <st,piae crine tuo.
5 Vt sexaginta fint reginae, &octogint» concubinae, puellaeque innumerae;
6 Unicam illam columbam meam, integram meam »unicam illam apud matrem suam, purrm illam apud genitricem suam ; simulae viderint puellae» beatam praedicabunt.reginis,Lc concubinae laudabunt eam, ck-er.ke;;
7 Quae tfl lUa spectata velut aurora, pulchra üüuna,pura ut sol,terrifica üt vexilla-
8 Ad hortos putatos descenderam ad inspiciendum virentes plantas vallis, ad inspiciendum an floresceret vicis » germinarent mali punicae.
g Nondum percipientem haec , animuS meus imposuit me curribus populi rrei rn- genui ,ut dicerem :
10 Revenere,revertere,o Schulammitis f revertere,revertere, ut spectemus te: Quid spectatis in illa Schulammitide ? velut cho- rumMachanajimorum: Caput VlU
O quam pulchri sunt pedes tui cum »- stis calceis,filia ingenui, ambitus femorum tuorum sunt velut monilia, opus manuum artificis;
12 Umbilicus niusi>r/«t crater rotundissimus, ne deficiat illius mixtio : /cd venter tuus/irut acervus tritici sepitus li.iis.
,; Duo ubera tua similia sunt duobus hinnulis, gemellis capreae:
14 Collum tuum simile rurri eburneae : oculi tui piscinis artificiosissimis ad portam frequentissimam,nasus tuus similis turri Libtiii spectanti versus Damascum.
, § Quod in capite tuo impositum est tibi, simile «Ti coccineo, & vitta capitis tui simili* est purpwrÄ; Rex sUiLk?cursu" 3m * bulatrii, _ „ .
Ttz Quam

16 Quam pulchra es, öcquämatmocna,o amor,in delicii* isti* ?
17 illa statura tua similiscftpalmar, & Ubera tua botris.
t8 Dico conscendam palmam, prehendam palmites eius: erüntque j-m ubera tua,sicut botri vitii, & odor nas, tui,sscur poma; f
>9 Palatumque ruum.üc vinum odori* optimi,movens se amanrissroe.rectifl'me- que, efficiens ut loquamur labia dormien-
CAPUT VU
E Go dilecti mei sum, quandoquidem erga me es! appetitus cius, r Age,dilecte mi,prodeamus rus, pernoctemus ad cypros.
r Surgentes matutino adeamus vineas, videamus,an floreat vitis,an aperiat se prima uva,germinent mali punic* ; ubi datura sum amores meos tibi ?
4 Amabiles istos flores edentes odorem, & secundum ostia nostra omnes pretiosos fructus, recentes simul ac veteres , dilecte nai,repono tibi. Caput V 111 .
< O si quis daret te ut fratrem esse mihi, sugentem ubera matris meat/inveniens te foris, oscularer te, etiam non contemnerer «go.
6 Deducerem re, introducerem te in domum matris me», qua: docet me : bibendum darem tibi de vino aromatite, de sucto malogranatorum.
7 Simstraelus sub capite meo,flcdexte- ri ejus amplexante me.
8 Adjuro vos Jerufolymitanas,quid exci-

taretis, aut quid expergefaceretis hunc a- morem,usquedum voluerit?
9 Qua: est illa,quae ascendat exipsode- serto,associatura se dilecto ? sub ipsa rralo expeigefacio te,ubi enixa est te mater tua, ubi enixa est, qui peperit te.

,o impone me ut sigillum animo tuo, uc sigillum brachio tuo,nam fortis tst,ur mors amor, durus,ut .sepulchrum zelus: prunas ejus, prunae sunt ignis, flammac^ue divinae.
u Aquas mule* non possent exstinguere hunc amorem, ne flumina quidem inundarent eum ; si daret quis totam substantiam domus suae pro hoc amote, plane conte* mneretur.

CAPUT VIII.

Oror nobis tst parva, cui nondum JUnt ubera: quid faciemus sorori nostra: die, quo sermo fiet de ea ?
a Quum murus fuerit fdificandM, aedificabimus in eo palatium argenteum : quum autem janua erit munienda, circummuni«* mus eam tabulato cedrino.
; Me existente velut muro, & uberibus meis velut turribus: tunc fuero in oculis ejus prope consequura paceni.
4 Vinea est Schelomoni in loco ferace : locat vineam suam custodibus. quisque affert pro fructu ejus millenos freies argenti.
5 Viner.quL mea est.apud me permanent!.' milleni illi tui.Schelomob, etiam du* centistf/i' i.ustodientium fructum eius.
6 O quae habitas in istis hortis,sociis attendentibus ad vocem tuam prsedica me.
7 Accurre, dilecte mi,flcsimilis eflo capreae,aut hinnulo cervorum, qui versarh in
montibus aromatum.

Jeschahjah.

C A V. i. Concio fatmtentialii, complexa summam Legit,& Euangelii.

V isio Jeschahia: filii Arootzi , quam vidit de Jebuda, & Jeruschalaimis i temporibus Huzzij*» Jothami, Ä- chazi,]echi?Kn*,regum Jehudas.
» Audite coeli, & auribus percipe terra; nam Jehova loquitur: filios educavi, & extuli, Ipsi autem deficientes rebellaverunt in me.
; Agnoscit bos possessorem suum,Se asinus prasepe domini sui: Jisrael non a- gnoscit, populus meus non animadvertit.
4 Ah, gens peccatrix, populus gravisst- mus iniquitate, fert en malesicentiillmum, filii corruptores: dereliquerunt Jehovam, contenitim irritaverunt sanctum Jifraelis, abalienantes lese averterunt ren orsum.
s Quamobrem quo percutimini amplius, augetis'apostasiam ? totum caput ronjectum est eadem aegritudine, & totum corlangui-
* A planta pedis,usque ad caput non est in isto corpore integritas ,sed Vulnus,fit rumex,ac plaga saniosa : neque exprimuntur, neque alligantur, densque nulla emollitur unguento.
7 Regio vestra desolatasu/t.civitates vestra: exusta: igne: terra ipsa vestra, quam coram vobis extranei confumserunt, jam ita desolata est, üt solet subversione extraneorum :
8 Et reliqua facta est filia Tzijonis,£it tugurium in vinea; iit tegillum in cucumerario, ut civitas obsessa. #
9 Nisi Jehova exercituum reliquos fecisset nobis superstites, utcunque paucos» ut Sedomum essemus» Hamora: similes esse-
fo Audite verbum Jehova:, ductoresSe- domi : auribus percipite doctrinam Dei nostri.populi Hamora:.
n Quorsum mihi multitudo sacrifiicio- rum vestrorum? dicit Jehova: fatur sum holocaustis arietum,& adipe pinguium : fle {anguine iuvencorum, agnorümque, 8t .hircorum non delector.
»2 Quod advenitis, an ut compareatiis ist conspectu meo? quis quarsivit hoc a manu
Vestra,ut conculcetis atria mea ?
i { N e pergitote offerre munus vanita tis» suffitus abominationi est mihi; novilun io, fltsabbarho convocando convocationum* non postumst, rv' iniquitatem, neque ini er-
£e

14 Novllunia vestra, & statas ferias ve- T*ii6ne piodic doctrina, 6c verbum Jeho- flrasodk anima mea, sunt mihi laboriosae,, vag Jcrulchabimis.
4 Qui judicem ager inter gentes, & cor
defessus sum ferendo.
1’roptcrca expandentibus vobis ma nus vestras, occulco oculos meos a vobis; etiam,quum utimini multa oratione, non exaudio ; manus vestrae caedibus plens
isi Lavate vos,’ purificate vos, amovete malignitatem actionum vestrarum cxad- veifo oculorum mcoiura : definite malefa-
17 Discite benefacere,quaerite jus.beate oppreslum ; jus dicite pupillo, suscipite causam viduae.
18 Venite jnm,& disceptemus,inquit]e hova: st fuerint peccata vestra veluc dibi' pha, tanquam nix exalbescent; st rubra fuerinr»ve!ut coccineumstmilia lan*e<u»t.
19 Si acquiescetis,ut audiatis,bono hujus rerrafruemislj.
20 Sin autem renuatis,atque rebelletis, gladio consumemini, nam osjehovaslo- quutumest.
21 Quomodo effecta est meretrix urbs fidelis ?Sc plenissima iurc,in qua justitia pernoctabat,ea nunc homicidarum plejia 1 11 ?
rr Argentumruum abiit jnscorias,me- rum tuuminspurcatum est aqua.
2; Principes tui contumaces,8e socii furum ; unusquisque amat munus,& sectatur retributiones: pupillo non dicunt jus, & causa vidure non pervenit ad eos.
24 Propterea, dictum domini Jehovae exercituum, robusti D ei]israelis:' Eheu, consolationem capiam de'hostibus rocis,t!e ultionem sumam de inimicis mei/.
Nam referam manum meam contra te, ut defaecans scorias tuas ju/Lc puritati restituam te: ßc amovebo totum stannum
16 Resiituämque iudices tuoi.sicuc pri- rr.iim, & consiliarios tuos licut principio » postmodum vocaberis civiias justj,uibsfi- clelis:
27 Tzijon judicio redimetur,8c leduces ejus justitia.
28 Fragmenta autem defectorum,llf peccatorum pariter,ac derelinquentium Je/10- vam,deficient :
29 N.iin pudefient propter lucos,quos desiderastis ; & erubescetis propter hortos, quoselegistis.
Nam eritis similes quercui defluenti folio fuo,& similes horto,cui nulla e/1 aqua.
Eruque fortislimusquisque.velutstu- pa,& opus rius,ve!utfcintiUa : ardebünt- que ambo pariter,adeo ut nullus postit exstinguere.
ristiet populos multos: ut tundant gladios suos in ligones, & hastas suas in salies ; non attollat gens una in alteram giadium, neque discant amplius belium.
$ Dorrn,* jahakobi, agite, ambulemus in luce fehovst’,
6' Q«tandoquidcni deleris populum um. domum jahakobi? quij pleni sunt

C A P. II. Gloria Erclefi* Kotii Timenti.

V libum, quod visione percepit Jcschah- jah,tilius Amotzi,deJehuda,&jerulcha-
i Erit ergo ultimis temporibus,uti constitutus fueritmons domus /ehovL in vertice aliorum montium,delatussupra coi- les ; ut confluant ad eum omnes gentes:
Z Eämque populi multi,dicentes ; venite,ut ascendamus in montem Jehovfc, in domum Dei JahaKobi.ut doceat nos de viis »mfculvmusin iiionitzu, ejus i naro
supra quam Oriens malis, & pratstigiatroes ut Pe.jschth*!: denique natis alicnigena- ium acquiestunc:
7 Et repleta est terra illius argento,& auro,& infinitis thesauris : repleiaque est terra illius equis,& infinit« curribus ;
8 Repleta est etiam terra illius idolis; operi manuum suarum bonoiem habentes qui/que, it,cutvjuc se illi, quod fecerunt digiti 1 piius;
9 Et se deprimit plcbeius homo, seque demittit vir prxstans ; propterea ne parcito istis.

10 Ingredere in rupem,& absconde tc in ipso pulvere , propter pavorem Jeho- va t,6e propter decorem excellentiae ejus:
11 Oculis altis homo demittetur, 8c deprimetur altitudo hominum, editüfque erit Jehovaldlus die illa:
12 Quum dies erit jehovae exercituum contra omnem superbum & excelsum ;& contra omnem elatum,ut demittatur ;
1; Et contra omnes cedros Libani celsissimas, & elatissimas,Lc contra omnia robora Basehanis.
14 Et contra omnes montes celsissimos,Le contra omnes colles elatissimos.
15 Et contra omnem turrim altam, 8c contraomnem murum munitum.
6 Et contra omnes naves Oceani,8c con« ira omnes imagines desiderariilimas;
17 Tunc deprimetur altus homo,& demittetur celsitudo horni num;cdUusque Je- hova solus die illa;
18 Idolorümquc celsitudo penitus trans-
19 Quum venient homines in speluncas rupium.& in hiatus pu.veris: proprer pavorem jehovar.Sc propter decorem excellenti* ejus,quum furget ad violenter «xa-
iiandum hanc terram.
»0 Tempore illo abjiciet homo idola argentea sua,& idola aurea sua,qu* sccerunc quisque sibi ad incurvandum se iÜH, talpis & vespertilionibus:
H ingrediendo in cavernas rupium, 8e in scopulos petrarum : propter pavorem]e- hova:,& propter decorem excellenti* ejus, quuni furget ad violenter exagitandum ha^c terram.
CAP. III. Pccnasupobit t feluxus-
A fistinente vos :>b ipso homine,cui halitu» ejr in naso ipsius: nam quanti asti- mrfndus esset ? Caput 111.
£ Nam ecce Dominus ille Jehova exerciti«™ amoturus est JerufcKalaimis & a jel^ud; scipionem Hc bacillum,omnem scipionem panis,& omnem scipionem aqu*.
i Potentem,& bellatorem , judicem ,8c pro>phctam,scgacemque,ac senem:
4 Plgfectura quinquagenis,{^honorabilem

<ap.?. JESCH
lcm,consiiianumque,ac peritum artificem, Hc intelligentem eloquenda;.
5 Duurus autem funi (inquit) pueros »rincipcs cotum, öc facinorosi dominabun- jJJurincos.
[« 6 ita opprimet in populo alter alterum. |t| quisque proximum suum ; lupetbienc puet [in senem,& vilis in honoratum.
[7 Si prehendat quis fratrem luumedo-
;nio paterna [ua,dicens, vestis rjl tibi,ductor «flo nobis,ut ruina illa sub manu tuajft: i 3 jurabit die illo,dicendo,non «flem ob- [Jigaturus.etiam domi me« non est panis,ne- i que vestis; ne ponatis me ductorem popu-
■ U :
[I . 9 Quum corruerint Jeruftlialaima,8c Je- fi fmda ceciderit: quia lingua eorum,& actio- i nes eorum /unt adversus Jehovam,ad exa- i cerbandum oculos glori« illius.
■ io Obfirmacio vul.us eorum testatur • contra jpsos,ßcpeccarumsuum,sicucSedom | enunciant ,nön celant: v« animo ipsorum, ^ guia afficiunt fe ipsos malo.
ii Dici e)usto,bene efTe ; nam fructu actionum suarum fruituios este.
11 Vas» improbo male est: nam retributio manuum ipsius conficietur i pii.
i} Populum meum oppiimenciumquis- i que ejt parvulus,8c focminae dominium e |: xercenr m eum ;I>opule mi,qui ducunt te, 4 leducunt ; öc viam itinerum tuorum tc-
\ II J A II, Cap.j.4.f.
r8 Prehendent septem rrulieres virum eundem tempore illo,dicendo,cibuni no- Ilium comedemus,& vestimentum nostrum induemus : tantummodo vocemur de nomine tuo,aufer probrum nosiium.
c A 1\ I V. Gmmen domini in magnificentia.
'r'Empore illo erit germen Jehov* gloriae 1 & honori; & fructus ipse terras excellentia?. & ornamento superstitibus Jmaelis.
z Erit enim,ut qui relictus fuerit Tzijo- ne.Lc residuus jeruschalaimis,sanctus dicatur j quisquis adlcriptus fuerit vitaejeru- ichalaimis ;
\ Qtmm laverit Dominus excrementum filiarum Tzijonis,& csedes jeruschalaimo- rum abluerit e medio ipsorum > spiritu judicii,8c spiritu sublationis.
4 Creabjtque Jehova super unumquodque habitaculum montis Tziionis,& super convocationes ejus , nubem intcrdiu.su- mumque , & splendorem,ignen.qu* flammantem noctu i nam super totam gloriam f> is protectio.
s Cuius protectionis tugurium erit umbraculo imerdiu sb aHu; & receptui,atque latibulo ab mundatione, Lc a p uvia.
C A l\ V. Cslmun IcfibAb}* de vintA Jjui i-
*un:. .
14. Sjstic fe ad litigandupi jehova, qu» consistit ad judicandum populos :
| ic jehova ad iudieium advenit contra seniores populi fui, & principes eius : at vos depavistis hanc vineam,rapina pauperis est in donrjbus vestris.
! 16 Quid vobis eft^uticopteridspopu-
I lum meum,&facicm paup&imcommoli- !l t tis ? dictum Domini Jehovi exercituum.
1 17 PrLterea ait Jehova , eo quod ait«
fiant fili» Tziionis,& ambulant extento xutture.Lc nutantes oculis indesinenter minutis pastibus incedunt, pedibusque suis compeditas agunt.
1 3 Idcirco scabie afficiet Dominus verticem filiarum fzijonis.Sc jehova pudendum earum nudabit.
19 Tempore illo amovebit Dominus ornamentum istud periscelidum,occllataque opera,& lunulas.
20 Myrothecidia,catellisque,& bracteolas.
21 Tiaras,& armillas,redimiculaque,bu- culasquc,& amuleta. '
22 Annulos,& monilia naso impendentia.
2j Syntheses vestium, & amicula, & ventralia,& aciaria.
24 Spcculaque, & sindones, Lc mitras,& casbasj;
Erkque loco aromatis.ut exsistat tabes,Lc loco cinguli,dissolutio,& loco operis pexi,calvitium,Lc loco segmentaitc cy cVidis, cinctus cilicii,ustio, loco pukluitü-
isi Homines tui gladio cadent,etiam potentes tui bello.
27 Quamobrem mocrenribus, & lugentibus portis illiuj j quum expurgata deside- bn ut ;caj. 1 v
A C.cinam nunc dilecto meo canticum dilecti mei,de vinea ipsius : vinea elt dilecto meo in clivo ubetrin o ,
2 Quam circummunivit, Ac elapidavir, consevkque generosisvicibus, Lc exstruxit turrim in ea,ac etiam torcular excidit in ea: sed quum exspectaflet,Ut ederet uvaS, edidit labruscas.
; Nunc autem habitatores Jeruschalai- morum,imo viti Jehud* Jmgitli; judicate quatso inter me Lc vineam meam.
4 Quid faciendum amplius vine« meat» quod non fecerim in ca?Quaroobr«m,quum cxpectaslcni,ut ederer uvas, edidit labruscas ?
^ Jam itaque>nocumfaciam,qu»so,vobis,quid facturus sim vinea; meas »amovendo sepem eius.ut lit depastioni, disrumpendo macci iam etus>ut sic

conculcationi:
6 Exponam eam desolationi ;non putabitur,neque resarrietur.sed asiurpet fent'5» & vepres i insuper nubibus interdicam, ne demittant in eam pluviam.
7 Nam vinea Jehova; exercituum,domus J i frais lis, & viri Jehudx/unt planta delici aium eius: fic quamvis exspectaverit officium, ecce pertinacia j justitiamex/J»fctd- veiit,cc ce autem clamor.
3 V* conjungentibus domum domui, agrum agro adhibentibus, donec nihil <tm- piius sit loci, Hc etiViamini habitatores vos loli in media hac terra.
9 Me audiente Jehova exercituum dixit: nevivAm, nisi domus mulr« desolationi sint» magnsr.&prastantes; adeo ut millus.fr fu- twiici habitator.
10 Nam decem iugera vinearum reddent badium unicum, & icmcntis cori reddet e-
u Va; surgentibus summo.mane , ut po« tun; iucbn«Ukcm scctcniurj pioiogamibus
Le L ai

■m\i crepusculum usque) ut vinum incendat ipios.
, i Jn quorum conviviis est cithara,ac nablium, tympanum, tibiaque»ac vinum lepus aucemlehovse non intuentur,&tactum manuum ejus non considerant.
i ; idcirco migrat populus meus,quod
expers sit scientias :Sc honoratissimi e,us homir.es sunt famelici,ac multitudo ejus a- setsiti. . , . _
14 Idcirco dilatat sepulchrum se ipsum,
Se distenditos suum in immensum ; ut descendat decor iUius,8/niuUitudo illius cum
tumultuatione sua.fle qui exsultat in illa.
15 Ita deprimitur homo plebejus,& de-
mittitur vir praestans; oculique celsorum deprimuntur: ...
16 Et exaltatur Jehova exercituum judi- ciosuo ,&Deus fortisünctislimus sanctificatur justitia :
17 Ut pascant agni pro more suo,« vastitatibus pinguium advenas fruanrur.
,8 Vae trahentibus iniquitatem funibus Vanitatis,& veluti denso fune plaustri peccatum ;
19 Dicentibus , festinet, acceleret opus suum,ut videamus; & appropinquans adveniat consilium sancti Jisraelitarum,ut experiamur.
*0 Vas dicentibus de malo bonum cjjc, Lc de bono matum : statuentibus tenebras pro luce, Se lucem pro tenebris, statuentibus a- enarum pro dulci,& dulce pro amaro.
ii Vas sapientibus judicio suo,& coram facie sua intelligentibus. .
2i vas valentibus potare vinum, «strenuis ad miscendum potum inebriantem ;
2 f Absolventibus improbum propter munus, Lc justitiam justorum abjudicantibus ab unoquoque eorum..
24 idcirco üt absumit stipulam lingua 1- gnis , Si torridum gramen flamma deficit; radici istorum quasi tabes inerit,& flos istorum, üt pulvisculus abibit : Quia conte- mnunt doctrinam Jehovae exercituum, & sermonem sanctijifraelitarum spernunt.
Propterea accensus est ira Jehova in populum suum, & extendens manum suam contra eum,percussiteum adeo,ut commoti fuissent ipsi montes,fuitquc cadaver istorum succisum in mediis plateis: his omnibus non est aversa ira ejus, sed adhuc manus ejus extensa.
26 Nam quum attollens vexillum ad gentes e longinquo, & sibilans advocaverit ad se ab extremo terrsc j ecce citb,velox adveniet exercitus.
27 Nullus erit fessus , nullufque impingens in eo,non dormitabit,neque dormiet; etiam non solvetur zona lumborum ejus, neque avelletur corrigia calceamentorum *)us:
:8 Cuius sjgitr* erunt acutissimas, Se o- tnnes arcus ejus adducti» ungula; equorum ejus similes rupi reputabumur,&rotar eur- ruum ejus similes turbini:
29 Rugitus eius, uc immanis Ieonis.ru- gie'nsque, ut fuveneS leones fremet, Lc prehendet praedam, falvamque deportabit, & nemo eripiet.
Fremet tnquAm in ipsum tempore il- jo» quasi fremitu mari); quumque incucbi-

tur in hanc terram,ecce tenebras,tenebro*' angusti simulae coliuslravent,offundentes se in ruinis ejus.
CAP. V*. TstoKywSerAphicum.
A Nno,quo mortuus est rex IIuzziia,tum vidi Dominum insidentem so'. io celso,8c elato,cujus fimbriae complebant templum ipsum ;
2 Seraphim astantes superne erunt ei,senis alis unusquisque ; quarum binis regebar faciem suam, & binis tegebat pedes suos, ac binis volabat:
1 Et clamans alter ad alterum dicebar, sanctus, sanctus,sanctus ejt Jehova exercituum: implet totam hanc terram gloria
4 Tum commoti sunt postes liminum b voce inclamante,Lc domus ipsa impleta est
5 Quamobrem dixi,Hei mihi,quod exscindor ; quia vir pollutus labiis sum , & in medio populi polluti labiis habito: ciim Regem illum Jehovam exercituum viderint oculi mei.
6 Sed advolavit ad me unus ex istis Seraphim habens in manu sua prunam; qu.tm forcipibus fumterat ab altari.
7 Admovitque ori meo,dicens, ecce,attingit hoc labia tua : jam amovetur iniquitas tua.Lc peccatum tuum expiatur.
8 Deinde audivi vocem Domini,dicentis; quem missurus sum quis iturUS est no- bis ? cui dixi : En ego.mitte me.
9 Tum dixit,i,ut dicas populo isti .'audite indesinenter,at ne iotestigatis, 8c videte indesinenter,neque cognoscatis.
10 Fac,ut pinguescat cor populnstius, & '
aures ejus fac ingravescant, oculique ejus fac conniveam; ne videar oculis suis , Ce auribus suis audiat, Se corde suo imelligat, seque convertat,Lc sanitas obveniat ei.
11 Dicenti autem mihi,quousque Domine ? dixit: usque dum vasiatis civitatibus, adeo ut nullusJithabiutor,8c domibus adeo, ut nullus Jit homo , etiam ipsa regio vastata sit desolatione :
12 Et procul amovente Jehova hominem quemque, maxima sit ipsa derelictio in ista
1J Sed adhuc decimae in ea,quum reverterit, 8c depastioni fuerit^ejus ergo statumen futurum est femen sanctum, sicut in quer- cubus illis,& sicut in roboribus,quaesunt ad portam,injectus statumen est.
CA1*. VII. l^irgopUiiet. rUit autem temporibus Achazi,filii Jo- rthami, filii Huzzijae, regis fehudat, adscendente Retzine rege Syriae,'& PeKa- cho,filio Remalja;, rege Jisrafclis Jeruscha- laima,ad oppugnandum ea ;quae tamen non potuit expugnare :
2 Ut nunoarerur.domui Davidis, dicendo ; acquiescit Syria cum Ephraiimo ; Sc commoveretur animus illius, animusque populi illius,sicut commoventur arbores silvae propter ventum.
; Quapropter edixit Jehova Jeschahi*, Prodi jam obviam Achazo,tu,8c Schear-Ja- fchub filius tuus; in extremum aquae ductum

{tum piscinas superioris, ad aggere*n agri fullocmi.
4 Ubi indices ei,cave tibi,ut fis quietus,
ne timeto,8c cor tuum ne mollescat propter duas caudas titionum fumigantium istas » propter accensam iram Retzinis cum Syris, & filii Remaljae : ^
5 Proprerea qubd inft consilium contra te Syrus malum»Ephrajim,&fiiiu$Remaljae, dicendo z
6 Ascendamus contra Jehudatam, ut fatigemus eam, 8c dissectam adjungamus eam nobis; aut praeficiamus regem in ea filium
1 Tabeelis.

7 Ita ait Dominus Jehovi, non existet, neque exstabit illud.
L Nam caput Syrias Damascus» Öe caput Damasci Reczin ; deinde intra sexaginta j quinque annos atteretur Ephrajim , ut non fir populus.
9 Cum capite Ephrajimi Schomrone, de capite Schomronis,filio Remaljae. Annon creditis ? quod non confirmamini.
10 Quamobrem perrexit Jehova edicere Achazo,dicendo :
it Pete tibi fignuma Jehova Deo tuo,e profundis pete,aut ex rebus altiisimis.
11 Dicente autem Achazo, non petam, neque tentabo Jehovam:
i) Dixit Propheta ; Audite jam domus Davidis: an parva res e/lprse vobis,fatigare homines, quod etiam fatigatis Deum meum ?
14 Idcirco dat Dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet,8c pariet filium ; & vocabis,o virgo, nomen ejus Him- manuelcm.
15 Butyrum,& mei faciet comedamus, u; sciat hic puer spernere malum , & eligere bonum :
16 Nam quum nondum noverit hic puer spernere malum,& eligere bonum ; relinquetur illa terra,cujus causa tardet te a duobus regibus suis.
17 Faciet Jehova,ut veniant contra te, & contra populum tuum, & contra domum paternam tuam tempora, qualia non venerunt,ex qua die recestit Ephrajim ajehuda, per regem AHyria:. , ,
>8 Erit enim die illa,sibilante Jehova ad nauseas, quae sunt in extremitate rivorum Aegypti» de apes,quae sunt in regione AlTy-
19 Ut venientes conquiescant omnes in vallibus desertorum locorum , & in projecturis petrarum i & in omnibus virgultis, ac in omnibus laudatis arboribus.
20 Tempore illo abradet Dominus novacula ista mercenaria , transfluviali, rege A/Tyriae; pilum capitis,8c pedum j etidm- que barbam ipsam consumet.
2t Eritque tempore illo,ut,qui asservaverit buculam armentariam,8f duas pecudes.
22 Erit,inquam, ut prat copia praebiti lactis comedat butyrum: nam butyrum,& mei comedet quisquis reliquus fuerit in media hac terra.
r; Erit etiam tempore illq.ut sit omnis >ocus,ubi sunt mille vites,millenumjirlo- rum argenti;sit,tnqftslm,in senticetum,& in vepretum: .
»4 Sagietis,8c arcu instruQw venturus sit

eo ; quum sentibus,& veprfcu! obsita ciit tota harc terra.
rs. In omnes vero illos montes,qui sarculo sarriendi fuissent,non adveniet «o timor sentium,& veprium: sed erit foewf,qu<> emittatur bos, 8c quem conculcet parva pecus.

CAP. VIII. Hie est Himmanuel. Dixit autem Jehova mihi; fume tibi volumen magnum, & scribe in eo stylo humano,pro Maher-schalal-chasch-bazo.
r Quamobrem adhibui mihi testes fidos, Uriiam Sacerdotem, Se Zecarjaro,filium Je- berecia::
; Me enim ingresso cum prophetissa,conceperat illa, pepereratque filium, & dixit Jehova mihi , voca nomen hujus Maher- schalal chasch-bazum.
4 Nam,quum nondum noverit hic puer proferre,pater mi,aut mater mea : asportabit opulentiamDamasci,8epracdairiSchom- ronis servus Regis AlTyrias:
5 Deinde perrexit Jehova alloqui me amplius,dicendo :
6 Propterea qubd sprevit populus iste a- quas Schilochi euntes sensim ;fic gaudium est apudRetzinem,Sc filium Remaljae:
7 Idcirco,inquam, ecce Dominus faciet» ut ascendant contra istos aquae illius sturninis fortisfima:,& ampliflimae »rex Assyriae,& omnis gloria ejus: qui ascendens supra o- mnes validas aqutvt suas,iensque super o- mnes ripas stias.
8 Permeabit Jehudam,inundabit,ac transibit,uique ad collum pertinget,implebam« que passae alae iuius latitudinem terrae tuae, 6 Himmanuel.
9 Consociamini, o populi.Se conterimini; auremque praebete quotquot cstit in locis longinquis terrae : accingimini,&conterimini,accingimini,& conterimini.
10 Inite confiiium,& irritum fiet: loquimini verbum,&non existet; nam Himroa- nuelis evistet verbum.
11 Namita edixit Jehova mihi adhibiti confirmatione manus; quum erudiret ne, non eundum via populi istius,dicendo:
ii Ne dicaris, conjuratio,in quibuscunque dicit populus iste conjuratio: & timore istius ne cimeatis»ncquc expavescendum
i; Jehovam exercituum ipsum sanctificate, 8c ipse sit timori vobis,!demque/!t pavori vobis;
14 Et erit sanctificationi vobU: inlapi- dem autem allisionis,8c in rupem offensionis ambabus domibusJifraglis,in laqueum, & in tendiculam habitatori Jeruschalaimo-
,5 In quae offendant multi >8e cadentes confringantur,aut irretiti capiantur.
16 liga contestationem: consigna legem inter discipulos meos.
17 Praestolanti mihi itaque Jehovam,qui abscondit faciem suam a domo Jahalcobi ; de exspectanti ipsum,dixit :
18 Ecce «go.de nati,quos dedit mihi Jehova,in ligna, Sein ostenta apud Jisraelttas surrn# h Jehova exercituum 'habitante in monte Tzijonis. .
L 19 Quum enim edicunt vobis, consulite e. , i’r

pythoncs.aut ariolos , qui pipiunr, & qui niusstcant: nonne populusDeum Tuum consulturus pro viventibus mortuos con- sutat ?
20 Legem,8c contestationem consulunto \ ännon loquuntur in sententiam iHam cuicunque nulla est lucis scintilla ?
21 Quapropter per.~gr.tbic illam difficultatibus pressus,atque famelicus : ericque, quum esurierit,& efferbuerit, ut maledicar regi suo, & diis suis,ubi aspiciet tuisum :
:i Quod si in terram imucarur: ecce oppressio nem, 8c tenebras, obscurato anguli iä Ac caligine impulso.

C A P. IX. PueriutMcsl natx.
N t\m non obscurabitur,qux affecta fuerit angustia ; licuttempus hoc prius levius affecit in terra Zcbulunis.& terr.i Naphthalin posterius illud affecit gra\ ms : via maris, fecundis ti Jaidenem, Galilaea populosa.
2 Populas e'ius, qui ambulant m cenebns, videbunt lucem magnam: super confidentes in terra umbrae lethalrs lux splendebit., : Amplificans hanc gentem,no.i magni- ficisti laetitiam: laetati sunt coram te quasi lattitiä,qu«c agitatur in messe , iit qu: exsultant partientes praedam ;
4 Quum lugum oneris illius, 8c virgam humeri illius, sceprrum opprimentis ilium contrivisti,ut die Midi.initarum.
5 Quando tota confiict.uio confligentis in contuitu, Lc vestimentum volutatum est in caedibus; denique abm vn exustionem, pabulum ignis.
0 Sedquum puer natus fuerit nobis, filius datus nobis,cuius humero adiit principatus ipse ; cuius nomen vocat febooa,admirabilem , consiliarium , Deum fortem robustilfi- mum,Patrem aeternitatis,Principem pacis.
7 Amplitudini illius pricipatds , & p..c: nullus erit finis,in folio D.ividis.öe tn regno e>us stabiliendo i!1nd,8c fulciendo illud iur«, & justitia:ab isto tempore inseculu-nus- que zelus Jehov* exercituum facturus est istud.
J? Verbum misit Dominus Jahakobo , & accidit jifraeli.
q Et cognoverunt populus iste torus, E- phfajim,& habitator schomronis ; qui elatione,& insolentia animi dicunt.
10 Lateritia opera cecideiunt,sed lapide caeso exstruemus! sycomori excisae sunt,sed cedros sufficiemus.
11 Sed quum in editum sustulerit jehova hostes Retzinis contra ipsum,etiam inimicos hujus commfscebit:
- '12 Syros ab oriente , & Pelischtharos ab occidente,ut devorent Jisvaeiem toto ore ; his omnibus non averretur ira ejus, sed adhuc manus ejus erit extensa:
1; Quia hic populus non suerit reversus usque ad ipsum percussorem suum, 8c Jeho- vam exercituum non requisiverinr.
14 Exscindet enim Jehova cx Jisrsgl« caput,{Ifc.-iudam,ramum,dciuncum die eodem.
i< f Senex, Lc honorabilis is e/l caput ; propheta vetr> docens salsitatem est cauda.)
ift Qtadd suerint ductores populi liuius feductoies.ßc qui ducuntur,in eo obtecti.

17 Idcirco de juvenibus ejus non Istabi turDoftiimis» & pupilloruni cjus.ac viduaCap.O.t^
rum ejusnon mistreblmr.quta totus t/l hypocrita, & maieficui, Scosomne loquitur fljgitiaiomnibushisnon avertetur ira ejus, sed adhuc manusejuJ erit extensa.
18 Nam exardescet improbitas velut i- gnis,quf sentes,ac vepres absumit:& incendet perplexa fi^iutsilvje.adeo ut in minu- tillimum pulverem abeant elato fumo.
19 Prae excandescentia Jehovae exercituum obscurabitur pipuli« terr* ; eritque iste populus quasi pabulum ignis, nemo in fratrem tuum clementia tuetur.
20 Nam ucscinda: ad dexteram , tamen esuriet :& comedat ai sinistram,tamen non saturabuntln : singuli carnem brachii fui comedent:
21 Menasche Ephrajimum ,8c Iphraiirn Meraschen ; simul isti contra jehudam : o- mnibus his non avertetur ira eius , sed adhuc manus eius eri: extensa.
C A P. X. >Asytiuf,zjhgd Det corripitur.
V Ji decernentibus decret-i iniqua , & scribentibus molestiam ,quam illi prasscri-
2 Ad evertendum de causa tenues , & ad rapiendum jus pauperum populi mei,ut sint viduae pr*dar ipsis,8c pupillos diripiant.
r Ecquid facturi essetis die visitationis ,Se vastationis e longinquo adventurae : ad quem confugeretis pro auxilio ? auc ubi relinqueretis gloriam vestram ?
4Absque me incurvaretur infra vinctum» 8c infra mrcifectos caderent: omnibus illis non averteretur ira ejus , sed adhuc manus ejus extensa ejjtt,
v Vae Assyrio virgxirasmeae,quamvis in mmu baculus est indignationis meae $
6!n gen em hypocritam immittam ipsum» & contra populum,tn quem excandui,dabo mandata ip..; ut praedetur praedam . Lc uc diripiat rapinam,denique ur disponat istum conctilcationi.tanqu irn lutum platearum.
-» Ipse ve;o non ita sibi proponit, & animus eius non ita cogitat; sed perdere esi in animo ei,8c exscindere gentes non paucas:
8 Nam dicit, nonne principes mei paritet reges/unt >
tf Nonne u: Carcemisch tst Calno ? nonne üt A: p.id , Ohamath ? a'nnon ut Damascus, 5 >cliomron ?
to Quemadmodum assequuta est manus me* regna idolorum suorum; quorum sculptilia praestabamd/M jerut*chaiaimorum,8e Schomronis :
ii Annon quemadmodum feci Schont- roiii. 3 c idolis eius , ita facturus essem Jeru- schalaimis.öc terriculis eorum ?
1 i Atqui futurum est , quum perfecerit Dominus torum opus suum inmönteTzi- ion's» Lc Jerufthalaimis; animadvertam in fructum insolentis animi regis Assyrias,& in orstatum .eialionemque oculorum eius:
1 ? fiuia djxerit.virture manus me*feri, Sc sapientia mea, quod prudentia instructus sim : ideo amovi terminos populorum » cti^ni instructissimos eorum deprasdrtus. sunijfic dejeci üt potentifTimus.h. bitatores:
Ssstquuta est tanquam nidum matius mea nidum opulenti* populorum , ticquali reciperem ova oevelicta ,totam ter- rasti ego recepi; neque est,qui agitet alam» * aut

aut sperisc ox,aklt f'piäk.
i f An glori.ibitu: securis contra cadentem ipta?an se munificabit serra contra agitatorem suum 1 qJasiuere agitaret virga «um. qui tollit ipsarr, quasi attolleret bacu- ' lu$,slf non lignum
16 Idcirco imnrrtet Dominus ipse Dominus exercituum ii pingues eius maciem: Lc loco gloriae ejus rrdebit ardor similis ar-
l dori ignis.
17 Erit enim lux Jifraelis pro igne,& sanctus illius pro flamma,qua: incendet,&con-
- fumee vepres ejus,& sentes ejus eodem die,* i 18 Gloriamque f-lvas eius . & arvorum eius, & spiritu,Lc carne absumet: eritque tanquam rtlui dissclvendissignifer.
19 Sic reliqua ligna silvae illius pauca erunt; adeo ut puerscribexe possit ea.
20 firic autem tempore illo , ut non pergat ultra reliquum {israelis.&qvii evadet in domo Jahakobi, ianiti percufiore suo, sed inniteiur Jehova stncto Jisraelisfideliter.
21 Reliquum revertetur, reliquum Jahakobi ad Deum fortem robustissimum.
:i Nam si fuerit populus tuus Jifrael numero sicut arena maris «reliquum revertetur ex eo : consummationem prxeisam consummatis exundans justitia.
2; Nam consummationem, & quidem praecisam,Dominus Jehovj exercituum facturus e/1 in universa hac terra.
24 Idcirco ita ait Dominus Jehovi exercituum , nc timeto »populе mi,habitator Tzijonis.ab Assyrio: virga fUa percutiet te, sed bacuium suum efferet pro te ratione Agypti:
2? Nam adhuc paulisper« minus pusillo ttmpore ; 8c consummata indignatione,tum ira mea incumbet consummationi istorum.
2 6 Excitabit enim contra illum Jchova, exercituum flagellum , percussionem similem Midianitarum ad rupem Horebi: &Ji- wiilem baculo suo prope mare, öc tollet i- Jium ratione Agypti.
17 Et erit tempore illo,ut amoveatur o- nus ejus ab humero tuo ,& jugum ejus a collo tuo; imo disturbabitur jugum propter
28 Pervenit Hajanam regionem versus, transivit Migrone ; Micmafchi deposuit impedimenta sua-
29 Trajecerunt transitum, Gebahi trt diversorium diverterunt ; Trepidavit Rama, ©ibha Schaulisfugit:
50 Claram ede vocem tuam filia Gallirro- rum:fac,ut audiatur Lajischum usque,6 paupercula Hanathorh : ^
Ii Migravit Madmenä ; hrbiratores Ge- bimorum se confirmaverunt ad migrandum:
$2 Adhuc diem Nobi constiturus est ; a- gitavit manum suam contra montem filiae Tzijonis, collem Jeruschalaimorum:
H Ecce, Dominus Jehova exercituum collocaturus est ramum violenter ; adeo ut proceri statura exscindantur, 8: alti deprimantur:
jq. Et circumputabir perplex^ siiv* ferro suo,denique Libanus ipse per Magnificum casurus est.
CAP. X 1. Vitga d< tadiit u(lt: (gftpttm dor,a Spiiitus Sanilh
A I! J A tt. . . . Csp.tt.tr.
N Am prodibit virffvla e trunco succiso ^ Jisehaj,& surculus e radicibusejus effio-
2 Super qu<o quiescet spiritus Jehov* j spiritus fapie’nti2,& intelligent!*, spiritus consilii,8c pottenti*,spiritus scienti*,&re- verenti* Jehtov*:
.} Cujus odoratus erit conjunctus reverentia Jehov* ,'rion autem ad aspectum oculorum fuorutri judicabir,neque ad auditum aurium suarum corripiet.
4 Sed vindicabit juste tenues , & corripiet ex *quo mansuetos terr*: percutiet vero terram virga oris (ui, & fpintu labiorum suorum morte afficiet improbum.
5 Eritenim justitia cingulum lumborum ipsius, & fides ipsa, cingulum femorum i« psius.
6 Quapropter commorabitur lupus cum cgno.Sc pardus cum hoedo recubabit; viru- lüsque,8c juvenis leo,ac pteut pingue simul e;unt, 8e puer parvulus dux inter eosfutu-
7 Et vacca ursaque compascentibus, simul recubabunc catuli earum j&leosicue bos comedet stramen:
8 Ee oblectabit se lactens super foramen h*morrhoi; & super specum viper* depulsus a lacte manum suam injiciet.
9 Non afficient malo,neque corrumpent in toto monte sanctitatis mea; quum plen* erit terra h*c scientia Jehov* ;velutaqui* alveum maris oppefientibus.
roEric etiam tempore illo,ut ad eum,qui e radice Jischaj stabit in signum populorum ; gentes consuitur* veniant; & sit requies ejus gloriosa.
11 Erit <nim tempore illo,ut adhibeat Dominus fecundo manum suam ,uc acquirat reliquum populum suum , qui reliquus fuerit ab Assyria, &ab Agypto.8: ä Pathrofo,
&abAthiopia,&ab Hclamo,&USchinhare, 8c a Chamatha,8c a regionibus maritimis:
12 Et sublato signo gentibus recipiat depulsos Jisraelitarum ; & dispersa membM Jehud* congreget ex quatuororts terr* :

‘ i? Et amota invidentia Ephraiimi,hosti- bufque jehud* excisis jEphrajimnon invideat Jehud* j&Jehudanon agat hostiliter contra Ephrajimum:
14 Sed involent in humerum Pefischthxo- rum ad occidentem »una diripiant populo* orientis: in Edomaros,&Moabicasimmittant manum suam ; & Hanimonit* obe- dianr eis;
> 5 Etiam devovebit anathemati Jehova sinum maris JEgyptii; & agitabit manum suam contra ipsum flumen, ea inflante vento ipsius percutienfque ipsum flumen per septeni /iuenM,efficiet,ucicer habeat fi calceis populmsuuf.
16 Erit- enim agger reliquo populo suo, quis reliquus fuerit ex Assyria ; quemadmodum fuit Jisraeli » quo tempore ascendit e terra JEgypti.
CAP. XII. Hymnut Ecrle/i*.
TTaque dices tempore illo,celebrabo teje- ihiva.quia iratus fuisti mihi;s:d aversalra tua consolaris me.
: Ecce)n Deum fortem salurem meam confidam, ac non expavescam : nam robu» Ee 4 mcustv

meum,fi: carmen e/k Jah Jehova.qui fuicmi- hi saluti.
5 Quümqur hauseritis aquas cum gaudio,c fontibus huius i.ilutis ;
4 Dicecistempore illo j Celebrate Jeho* vam, procla.nate nnnien ejus, notas facite in populo actiones ejus, commemorate e* ditum efic nomen ejus*
$ Psallite Jehovx, quoniam excellenter fecit: noturo ji.tt iltud in tota terra.
6 Claram ede vocem ; Lc canta,quae habitas Tzijone : magnum ede in medio tui sanfhim Jiiraelrf. _
C A P. XIII. Onus Babylon#.
O Nerosa prophetia in Babylonios,quam vidit Jefchahjah,filius Amoczi. r Super montem eminentem attollite vexillum, efferte vocem ad illos t agitate manum,ut ingrediantur portas ingenuorum.
; Ego praecepi sanctificatis meis ; etiam vocavi potentes meos ad iram meam exspuendam,exsultantes in excellentia mea.
4 Vox multitudinis in istis montibus auditur ad similitudinem populi ampli: vox tumultuosa,regna gentium congregatarum, |ehova exercituum lustrat exercitum bei-
5 Veniunt e terra longinqua,ab extremitate coelorum ; Jchova,& instrumenta indignationis suar, ad corrumpendum totam istam terram.
6 Ejulate , nam propinquus e/l dies Jeho- v« ; quum vastatio ab omnipotente adven-
7 Idcirco omnes manu^ remissa: erunt, 5 c omne cor humanum colliquescet ;
8 Et conturbabuntur tormina, & dolores corripient eos,sicut parturiens indolescent, quisquis de proximo suo admiratione rapientur , facies infiammaciflima facieS eorum futura est.
9 Eccc.dieslehovae advenit,saevus,& excandescentia, oc accensä ira ; ad disponendum istam terram in desolationem, ut peccatores ejus perdat ex ea.
io Nam stellae coelorum, At sidera eorum non facient, ut luceat lux sua i tenebrosus erk sol ab exortu suo , Scluna splendidam Sion edet lucem suam.
i. Et animadvertam in orbis habitabil’S malitiam, ßc in improborum iniquitatem , faciamque,utcesset fastus superborum, elationemque violentorum deliciam.
1 1 Faciam, ut pretiosior sit mortalis auro purgatissimo, & homo insigni auroOphirino.
11 (Idcirco coelos commoveo, 8 c concutitur terra e loco suo in excandescentia Je- hova: exercituum,& quo die accenditur ira ejus.j
14 Nam erit ut caprea depulsa , & ut pecus nullo colligente : quisque ad populum suum spectabunt,& quisque in terram suam fugient;
15 Quicunque inventus fuerit transfodietur ; eifam omnis decrepitus cadet gladio:
i 4 Et parvuli eorum illidentur ante oculos eorum ; diripientur domus eorum , ßc focmirrae eorum vitiabuntur.
17 Ecce ego eXcito contra istos Medum » qui argentum non asstimabunt, & ipso auro sion delectabuntur;

18 Sed ipsorum arcui pueros allident; &| fructus ventris non miserebuntur, filiolip non purcctoculuS eorum.
19 Eritque Babylon,ornamentum regno- 1 ruro,ornatus,cxceilcntiaque Chaldasoium: " similis subversioni, qui Deus subvertit Se- domum.ßc Hamoram-
20 Non conlidebit in aeternum , neque j habicab’t in generationem quamquemeque I figet tentorium ibi Arabs i ßc pastores non faciem,ut recubcm ibi greges.
ii Sed recubabant illic fer«,&tmplebunc \ domos eorum noxia antmali?;habit 3 bunt- que illic ululae ,Sc scopes taltabuntillic :
i* Clarmbuque terrificum animal in viduatis palatiis ipsius, ßc serpens in templis voluptuariis,prope autem est,quum adveniet tempus eiqs, Sc dies ejus non protra-
C A P. XIV. "Misericordia D ti prope esi.
N Am miserebitur Jehova jahakobi.ßc eliget rursus fisraif litas, qüos reponat in terra ipsorum,adiungetque se advena ipsis* Sc associabunt se domui f ahaKobj.
2 Nam accipient ipsoS populi,adducent- que eos in locum suum ; Sc coustituencse poffefTores eorum Jisraelitae in terra leho- vL.uc servi snc,& ancilla: : & captivos ducent eos,qui captivis abusi fuerint ipsis,do-
minabuntürque in exactores suos.
3 Et erit, quo die requiem prasstkerit Jehova tibi ä dolor« tuo,&a commotione tua ,• ac a servitute dura illa, qua exercita fuericin'e ;
4. Ut proferas parabolam hanc de rege Babylonia:,ac dicas .quomodo cessavit exa- ctor,ces&vit aurea ?
5 Fregit Jehova baculum improborum» sceptrum dominantium.
6 Percutientis populos excandescentia, plaga est immota : dominans iracunde gentibus agitatur persequutione , quam non cohibebit:
7 Quiescit , tranquilla est tota terra i fragorem edunt cantu.
8 kti . m abietes laetantur de te , cedri Libani ^»Ventes, ex quo occubuisti,non ascendit ullus caesor contra no».
q Sepulchrum inferne commotum est tuä causa ad occurrendum advenienti tibi, excitat tibi expertes vita:, omnes duces terrae facit, ut surgance soliis suis omnes re- gesgentium.
io Qui omnes loquentes dicant tibi, etiam tu infirmatus e$ sicut nos? nobis similis factus es ?
n Deducitur in sepulchrum fastus tuus, strepitus nabliorum tuorum ; stibsternitur tibi lumbricus,& obtegit te vermis.
ii Quomodo decidisti de coelis Lucifer, nate Aurora? succisus esusque in terram ; debilis ej supra quam gemes ?
i j At tu dicebas cum animo tuo,in coelos ascendam,supra stellas Dei fortis exaltabo solium meum : fk sedebo in morte conventus,in lateribus Aquilonis.
,4 Ascendam supra excelsa-nubis dessar, mt äSqüäfee «Scelsu.
veriintamen in fepulchxum dcjicie- ris,.td laftera fovea.
Videntes tc <on deradunt ce,in te sd- ver-.

vertent» A'.ctnUs : hiccine vir ille «st ? qui commovebat terram,qui concutiebat re* S"* • . .
17 jßt<i disponebat orbem habitabilem sicut desertum , & civitates eius destruebat i vinctos suos non solvebat reversuros do-
18 Omnesreses gentium,quotquot sunt; occubuerunt gloiinse qniique do "i suar.
I 19 Tu vero abjiceris e tepu'ihro tuo,uc surcuius abominandus, üt vestimentum interfectorum, onustorum crebri* istibws gla- | dii:ut descendentes ad lapides foveat, üt | cadaver proculcatum;

20 Non adunaris illis in sepultura, quia terram tuam corrupisti,populum tuum interfecisti, non praedicabiturinseculum semen maleficorum.
ri Parare Bilis cius mactationem propter 1 Iniquitatem majorum ipsorum ; ne fulgentes haereditario jure poslideant terram,& impleam faciem orbis habitabilis civitati-
22 Nam insurgam contra eos,dictum Je- hovas exercituum ; Sc excisurus sum Babylonia* nomen,& residuum, filiumque,ac 1 nepotem,dictum Jehov*;
1; Et disponam eam » ut sit hereditaria possessio anatariae, & stagna aquarum; everramque eam everriculo perditionis,dictum Jehovas exercituum.
24 Juravit]ehovaexercituum,dicendo; rtif7if»dr,nist quemadmodum proposuimibi, ita fuerit; & quemadmodum consilium inivi , illud exstiterit :
»5 Quum frangendo Assyrium in terra 1 mea,stiper montes meos proculcavero eum; tum amovebitur ab istis jugum «jus,& onus eius ab humero istius amovebitur.
26 Hoc illud consilium e/k.quodinitum fuit contra totam illam terram ; & bxc illa manus extensa contra omnes istas gentes.
27 Nam jehova exercituum inivit consilium , & quis irritum sociat ? & manum e-) us extenftm, ecquis averrat ? _
C AI». XV. Or.tW PuUjlin«.
Q Uo annomortuusest rex Achaz,fuit o- neroia prophetia haec.
1 Ne laetator,tu Palaestina tora,quod confracta fuerit virga percurientis te ;name radice serpentis prodit ha-morrhour, etiam fructus illius prestervolans.
5 Deinceps pascent primogeniti tenuium, & egentes secure cubabunt; quum encca- vero fame radicem tuam, Sc residuum tuum interfecerit.
4 Ejula porta,exclama civitas, diffluere Talaestinam totam: nam ab Aquilone ut fumus advenit,neque ullus leorsim prospecturus est sibi in coetibus eius.
y Quid ergo lefgonsurus est legatis gentis 1 jehovam fundafle T7.jjontm,ut in eam se recipiant pauperes populi fui. Cap.XV.
C AP. XVI. OmmsMmW.
Nerofa prophetia Moabi ; Quum noctu vastata fuerit Har-Moal»itarum, exci a fuerit; quum noctu vallata fuerit Kir- Voabiraium,excisa fuerit:
2 Ascendet Baiiihum,& pibonem, Baro othascum fictu: super Nebstnte,&super
A H J A II- . . . Cap.ttf.
Mcdeba Motfb ejulabit,in omnibus capitibus ejus calvitium erit,omnis barba excisa.
§ In compitis ejus accingentur cilicio ; luper tecta ejus, & in plateis ejus quisque ejulabit,descensurus cum fletu suo.
4 F,t exclamabi: Cheschbon.Elhalebque; Jahatium usque audietur vox eorum: pro - pterea expediti Moabi vociferabuntur ; vita; sux tardebit ipsum,d/cendo :
f Animus meus Moabum inclamabat, clausuras eius, Tzoharem usque quasi vitula trima,quoniam per clivumLuchnb* cum fletu ascendit, quoniam via Choronajimo- rum clamore fragoso boant.
6 Nam ad aquas Nimrimorum desolationes «xunt; exarescet enim fanum, deficiet tenera herba,viriditas non erit.
7 Idcirco utut residuum fecerit j at qUJC- cunque recondiderint, in vallem Arabum portabunt ea.
8 Nam rircuibit exclamatio illa terminum Moabi, ad confluentes usque ejulatus ejus,etiam Beer-Elima ejulatus eius ;
9 Quod aqu« Djmonis plens sanguine
futurae sint,quum disponam in Dimone additamenta ; evadentibus vero Moabitis leonem,&residuo terra:. Cdp.XVI.
to Mittite agnum dominatoris tersae, e petra ad desertum usque; ad montem filias Tzijonis.
11 Alioqui erit Moab quemadmodum a- vjs vaga,nidus dimisius : erant MoabitidcS ad vada Arnonis.
12 ini consilium, fac judicium, dispone ranquam noctis umbram tuam ipso meridie : absconde propulsos,vagantem ne pro-
1; Commorentur apud te propulsi mei,6 Moab, esto latibulum ipsis a conspectu vastatoris: nam desinet,qui premat, deficiet vastator, consumentur calcatores singuli e
14 Et stabilietur benignitate folium, cui insideat constanter in tentorio Pavidis, judex, & procurans jus, 6 i promius ad justi-
if Veiym audivimus superbiam Moabi, fastuosi admodum: fastu eius,& superbia ejus, Lc furore ejus, nonita succedent mendacia eius.
16 Idcirco ejulabit Moabita ad Moabi- tam,unusquisque ejulabit ; de fundamentis Xir-Charesethae effabimini, veruntamen contrita/unf.^
17 Quin etiam vites Cheschboniselan- guenc, vitis Sibma:; Domini gentium retundunt lectissimas plantas ejus, Jahzerem usque attingunt,errant per desertum : propagines eius evelluntur,trajiciunt mare.
18 Idcirco defle fletum, Jahzeris, vitem SibmS, irrigo telachrymameä,ö Chesch- bon,& Elhaleh: quoniam de aestivis fructibus tuis ,jk de messe tua celeusma concidit;
>9 Et intercepta est laetitia, 8 c exsultatio ex arvis,& in vineis non cantatur,non agitatur vociferatio: vinum in lacubusnon calcat calcator,celeusma facio,ut cesset.
20 Idcirco viscera mea propter Moabum. ranquam cithara perstrepunt, Lc interanea mea propter Kir-Cheresum.
ii Iraqu« erit,quum petspkuum erit,fa - rigari Moabum in excelso suo, & veniens E e s od

Cap.i£t?.i v .
j t s c. j? a ii T A ir.
ad sanctuatium fu usti depfecaium,nihil u men potcric.
22 Illud esi verbum*quo alloquutus fuerat |ehova Moabum inde ab illo tempore:
r; Nunc vero loquitur Jehova, dicendo, intra tres annos,ut junranni mercenarii,vilis redde ur gloria Moabi cum tota i'ua multitudine tr.axima: ita ut residuumjif parvum,minus pusillo,invalidum.
C A 1 *. XVU. Onw* D&masri.
P Rophetia onerosa Damascj. Ecce Damascus amovebitur,ne sit civitas : eru- que acervus ruinae.
z Derelicta: civitates Haroheris,pro gregibus erunt,ubi recubantes nemo exterre
; Desinet enim munitio ab Ephranmo.Lt ' teindit fl:gella suis falcibus , Ce sarmenta regnum 'a Damasco, ac residua Syria.sicut | amovet, amputatque vinitor
: gloria Jisraelicarura erunt,dictum Jehov* 9 Ita derelinquentur pariter volucribus exercituum, | montium, Ct beluis terrae: u: asstatetr tran-
4 Erit autem tempore illo ,quo attenua-isigant cum hoc volucres, 8e omnes beltiaa felrur gloria JjhaKobiA pingue carnis cius' terras cum hoc hiement, emaciabitur. I 10 Tempore illo adducetur munus Jebo-
5 Erit, tn^uam, perinde ac si colligerer • v* exercituum de populo distracto,Scdepi- meflor segetem , & brachium cus spicas | lato , de populo,
inquam ,formidabili ex eo demeteret: denique erit,ut qui legit spicas loto atque ulterius: gente omnibus deline-
ante.Cc cor.culcante, cuius diripiunt flumina terram, d locum nominis Jehovae exercituum,admontem Tzijonis.
5 Mittenti per mare lepatos , & instrumentis scirpeis per superheiemaquarum , dtcrndo: ite nuncii leves ad gentem distractam, & depilatam, ad populum formidabilem ex loco,atque ulterius gentem omnibus delineantem, & conculcantem » cujus terram diripiunt flumina.
6 Omnes incolse orbis habitabilis,& habitatores terras: quum attollam vexillum montium . videbitis ; & quum clangam tuba,audietis.
7 Nam ita ait, Jehova alloquutus me,acquiesco, sed intueor in locum rr.eum : uc aestum serenum super olus, iit densum rorem in aestu meflis/buncflje.
8 Nam ante rnesiem,quurn perfecta gemma,fkomphacio educato exstitit flos, üt ex-
in convalle Rephaimorum.
6 Tantum relinquetur in eo racematio, üt quum stringitur olea,duae treffe bacc« in vertice summi rami: quatuor,aut quinque in ramis ipsius frugiferae, dictum Jehov*,Dei Jisraelis.
7 Tempore illo respiciar homo ad opificem suum J& oculi ejus ad sanctum Jisraif- lis spectent.

CAP. XIX. OnwAEzypti. pRophetia onerosa Aegypti - Ecce Jehova 1 insidens densi nubi levi, invasurus est: JFgyptum j adeo ut commoveantur idola JEgypti a conspectu eius , & cor JEgyptio-
8 Non autem respiciat ad ista altaria ,ad ‘ rum colliquescat:in medio ipsorum.
opus manuum ipsius ,*&quod fecerunt digiti ipsius,non spectet,a ut lucos,aur subdiales statuas.
9 Sed tempore illo erunt civitates robustas ejus,similes derelicto virgulro summo- que ramo.qu.’S dereliquerint Aftyrti propter filios Jifraelts: denique erit desolatio:
10 Quia'oblita es Dei,salutis tu*,&rupis munitionis tu* non es recordata ; idcirco utut plantaveris plantas amoenissimas,etiam palmite extraneo conseveris i-
11 Quo die plantari curaveris, ut adolescat , etiam mane ipso feceris,ut semen i tuum efflorescat; acervus mess.j erit die *- gritudinis,& doloris mortiferi. '
CAP. XVIII. OnM JEtbiopU.
V JE multitudini populorum amplorum, qui sicut perstrepere solent maria,perstrepunt,& tumultuantibus nationibus,qu* tumultuatione, aualis est aquarum validarum,tumui tuantur.
r Mu/titudini nationum fecundum tumultuationem aquarum multarum tumultuantium,quum increpabit ipsam,ut fugiat, qu'am longissime: nam agitabitur üt gluma montium coram vento »Lc uc rota coran« turbine.
1 Tempore vespertino,ecce terror;quum nondum »f/uscerif mane, nemo aderit: H*c »si pars proculcantium nos,& fors diripientium nos. Cdput X V 111.
4 V* terrsc umbrosas oris j qu* eflse- Pst*dum flumina JEthiopifc ■
r Nam commiscebo,induit,iEgyptios inter se, ut pugnent quisque contra fratrem suum,&quisque contra amicum suum,civitas contra civitatem » regnum contra regnum.
; Et exhausto spiritu JEgypti in medio ipsius; ubi consilium eius absorpserojeon- sulent sua idola,& pr*stigiatores,pythones- que,&anolos:
4 Et concludam JEgyptios in manum dominorum dure dominantium , donec rex rigidus dominetur in eos, dictum Domini, Jehov* exercituum.
; Nam deperdent aquas ne influant in mare,adeo ut fluvius siccetur ,, arescat:
6 Et retro abjicientes flumina , exhaurient, 8e siccabunt rivos ductos aggeribus: arundo,& alga languebunt:
7 Papvri juxta rivos, in ora rivorum ; Se omnis umentis rivorum arescet, depelletur,nec c, ir amplius:
8 E, mocrcbunt piscatores, lugebuntque omnes,qui projiciunt in rivos hamufn ; 8 e qui expandunt rete jaculum in stiperficie aquarum,languebunt:
q Et enibescent opifices lineorum , gene- rolbrümque,8£ textores alborum operum.
to Denique erunt propositis ipsius contriti ,ofrmes facientes excipulum, stagnaque voluptuaiia.
11 Enimverb stulti sunt principes T2.0« hznj^ fapiehtiim,^ consiliariorum Parho- nis cor.silium obbrutescet: quomodo dictatis 1’arhmii; filius fapientum sum, filius regum antiquilsimorurn? ...
»r ubi

i
S Cäp.i9-M* . , f U5C HA H J A V. Oap.io.sr«
I t: Ubi sunt illi J ubinaffi sapientes tui ? dam,'& discalceatam ,• etiam denudatos na- qui indicent jam tibi? cognoscant igitur te, in probrum Agypcioruni.
quid consilii ceperit Jehova exercituum f ita perterrefacti erubescent: ab Athio* contra Agyptum. . pibus exspectatione sua» öc ab Agyptiia
t; Stulte agent principes Tzohams,de- gloriatione luä. cipientur principes Nophi; seducenti- 6 Et dicet incola regionis iniuStempo-
gypturn usque ad extremitatem tribuum
14 Jehova miscente in medio ejus spiritum pertui batissimum, facient,ut erret A- gyptus in omni opere suo,sicut oberrat ebrius in vomitu suo':
15 Neque existet in Agypto opus; nihil, quod faciat caput,aut cauda,ramus,aut jun-
16 Tempore illo erit Agyptus similis mulieribus *. trepidabit enim, & pavebit propter agitationem manus Jehovae exercituum,quam agitabit contra ipsam.
r7 Ericque terra Jchudas Agypto titubationi ; quicunque mentionem fecerit ejus apud se, pavebit: propter consilium Jehova: exercituum , quod capturus elt contra
18 Tempore illo erunt quinque civitates in terra Agypti loquentes sermone Ce- nahanaro,dejurat* Jehova: exercituum; ci vitas destructionis dicetur unaquaeque.
19 Tempore illo erit Jehova: altare in media terra Agypti; & statua juxta terminum ejus Jehova::
zo Erstque in signum, & testimonium de
re illo; Ecret, ita habtt exspectatio nostra, quö confugiebamus ad auxilium,ut eriperemur a conspectu regis Assyrias : & quomodo evaderemus nos ?
C A P. XXI. Onu* Babyloni*, ldume* t <3* Arabia.
O Nerosa prophetia deserti maris: sicue turbo vehementistirnus in austrum permeando,'a deferto eventura, e regione formidabili :
1 Visio dura nunciatur milii; Perfidus iste perfide agit,& vastator iste vastat: Ascende ttelam,obside Medni; totus gemitus hujus faciam,ut cesset, dirtntii’.
} Idcirco implemur lumbi mei aegritudine ; tormina corripiunt me quasi tormina parturientis: contorqueor ex auditu,
conturbor ex visu.
4 ErratanimusmeuS, horror perterrefacit me ; crepusculum desiderati (limum mihi disponit in trepidationem mihi*
; instrue menfam.speculcrur speculator, comede, bibe ; surgite 0 principes,ungite lcutum.
Jehova exercituum in terra Agypti ; quum | ® Nam ita edixit Dominus mihi :.Abi,
inclamant Jehcvam propter oppressores , jcnnstuue specularorem, quod vident, m- immirter« eis servatorem,&magnatem,qui } c ' iccr ’
eripiat ens. j 7 Quum itaque vidisset currus,duplices
11 Ita innotescet Jehova A.gyptii$,a£no- equites, currus asinorum,# currus came- fcentque Agyptii Jehcvam tempore illoiSe lorum : Lc attendisset attente,attentissime *
colent sacrificio,8cmune;e>& voventes vo tum Jehova: pendent.
ia ‘Si plaga afficiet Jehova Agyptum,plagis afficit,8c fanat : quum conversi fuciint usque ad Jchovam,exorabitur eis,dc fanabit
25 Tempore illo eritaggerex Agypto in Assyriam , qua commeem Asiyni in Agy* ptum, & Agyptii in Assyriam : ut colant Agyptii cum Astyrr*
8 Clamavit, ür leo; in specula, Domine, ego consistam jugiter interdiu,& in observatione mea ego perstabo totis noctibus.
9 Interea ecce jam ingressi erant currus virorum,duplices equites ; lunceloquutuS est,dicens, cecidit, cecidit Bnbylon,äc o- mnes sculptiles deos eius perfringens dejecit in terram.
. io O tritura mea,& edite in area mea/quod I audivi ex Jehova exercituum,Deo Jiiraelis»
4 Tempore illo erit Jifraisiitarurn gens annuncio vobis, tertia Agypti»,Sc Assyriae-.denique bene-i »»» Prophetia onerosa Dumas : Ad tre dictio in medio topulo terr* : i clamat e Sehire, vigil quid de nocte, vigil
25 Cui benedicturus est Jehova exerci- * 1 * * 4 * * * 8 9 * * * * 14 stuid loquitur ? ruum , dicendo , benedictus' populus meus ! 12 Dicit vigil,advenerat mane,sed etiam
Agyprius . & opus manuum mearum Assy- nox advenit: si quatsituri estis, qua:rite,re
rius,& postessio mea Jisraeliticus.
A
vertimini,venite.

1; Prophetia onerosa in Harabiam:Per silvas , in Harabia pernoctabitis, o coctus commeantes Dedanasorum.
14 Obviam sitienti venientes afferant a-> quas ; incola: regionis Themas, cibo suo proveniant evagantem:
Nam nropter gladios evagabuntur, propter gladium extensum, & propter ar-
C A P. X X. On‘M
Nno, quo venit Tharthan Aschdodum . mittente eum Sargone.RcgeAn'yria:, quo
oppugnavit Aschdodum,& cepis ipsum.
1 Tempore illo loquutuS est Jehova per Jeschahinm.filium Amotzi.edicendo tabi,
& solve istud cilicium a lumbis tuis. 8c cal- . . . .,
cean-ertuni tuum extrahe de pede quii cum adductum, denique propter gravita fecit iia,incedens nudus,8cdisca!ceatus. 1 tem belli, j Tum dixit Jehova,
quemadmodum in-j sic enim air Dominus,alloquutus m* : cedit lervusrr tus Jeichnh52h nudus,8cdiscal- jntrh annum, üt sunt anni mercenarii, tum ceatus;
tertii anni signum,& ostentum con- deficiet toia glo* ia Kedaris. traAgypttos.Sccotitr^thinpnj. , 7 i t uiiq UUS numerus jaculatorum,
4 ha a ducet rex Assyri» captivam mul- • potentes Kedareni diminuentur; quoniam tetudmem Agyptiotum , Lc deportandam (Jehova,Deus Jisraelis
loquutus est. turbam Athiopum puerorum,K fenum,nu* J
C AP.2t.

E,p.rr. J E S c H -
CA 1 ’. XXU. 0 nMvaUUvism‘n,)\oceIi>
Hierosolyma.
Rophetia onerosa vallis visionis: Quid tibi j im esi, quod ascendis tota intecta)
r L»od tumultuationibus plena, civitas flrepera es,o urbs ante exsultabunda ? confossi tui non sunt contolli gladio, neque mortui bello :
$ SLUid omnes ductores tui evagantes pa- xiterT*1ta vincti sunt,ut non utamur arcu ? quicunque praeientes fune tuorum, vincti pariter »ä longinquo fugiunt?
4 Proptcrca dico,respicite aliorsum a me, amaritudine afficiam me in ilio fletu ; ne urgeatis in consolando me , nimirum propter vastationem filiae populi mei*
< Quia dies »jl vexationis,conculcatio* nifque » & perplexitatis Domino jeliovi exercituum,m valle visionis jdresdestructionis muri,& vociferationis ad montana.
6 Et Helamita gestacpharetram,cum curribus hominum, & equitibus ; Se Kir expromit clypeum.
7 Eveniet enim lectissimis convallibus ruis.ut impleantur curtibusjdc equites ipsi continenter ponant castra ad portam ;
8 Quia retegente bojlc operimentum Je- fiudx ; intueris quidem eo tempore in arma domus saltus.
q Et rimas civitatis Davidis considerantes multas esse,colligitis aquas piscinae in-
tO Domosque Jeruschalaimorum recensentes,diruitis domos quasdam ad muniendum murum.
xt insuper conceptaculum facitis inter duos muros pro aquis piscina; veteris j sed non intuemini opificem illius, Se formatorem ejus,e longinquo tempore non animad-
ir Citmque vocaverit Dominus Jehovi exercituum tempore illo ; ad fletum, Se ad planctum , & ad calvitium, & ad cincturam
t; Ecce la»citum,&: gaudium, occidendo boves, Se jugulando pecudes, comedendo carnes, & bibendo vinum , dicentium : edamus,& bibamus, cr. s enim morituri fumus*
14 Atque revelavit i e,me audiente,Jcho- Va exercituum 1 ne uinam , si expietur ista iniquitas vobis, donec moriamini , inquit Dominus Jehovi exercituum.
if Ita ait Dominus Jehovi exercituum ; age, accede adjutorem istum Schebnam.qui piaest domui.
j 6 Quid ribi hjc? Se quis ribi hiccft? quod excidisti tibi hic sepulchrum;d cadens in edito sepulchrum suum,6 statuens in petra habitaculum sibi.
17 EcctJehova, qui contegit te in tegumento, quantum potest tffeviri ; Aequi amicit te belli.
18 Egregie volutabit te volutatione, ut pilam in regionem amplam spatiis : ibi morieris, ibjque dejment curricula glori* fu*» 6ignominia domiis domini rui.
19 Propulso te de statu tuo , inquiens ,de
statione tua destruet re.
ao Erit autem die illa »utvocem servum meum Eliakimum, filium Chilki ja ;
21 £c induens euouunici tuajbakhspque.
V H J A H. . Cap.n.i?.
tuo confirmans eum, dominationem tuam tradam in manum ejus ,* ut sit loco patris habitatoribus jeruschalaimorum, Le domus Jehud*:
22 Et imponam elavem domus Davidis humero ejus: eo aperiente nemo claudet, & claudente nemo aperiet:
1 j Et infigam eum r/elut paxillum in loco firmo ; eritque folio honori, (b* domui paternae lux.
£4 Nam appendent ei totam gloriam domus paternx ipsius, proventus ejus, Se reditus ejus , omnia instrumenta etiam minimi i tum instrumenta craterum, tum omnia instrumentaler ium.
2? Die illa.dictum Jehova exercituum { discedet paxillus istc'infixus in loco firmo ; Se amputatus decidet .exicindeturque onuS illud, quod erat impolitum ei, nam jehova loquutus est.
1 CAP.XXlH. Orna Tyri. pRophetia onerosa Tyri: E'ulate naver 1 Oceani; vastatam este domesticis »ab advenis,a regione Chicth2orum,rcvelarut in illam.
2 Silere habitatores insul*»ru,qu 4 m mercatores Tzidonis pervagantes mare im-
; Cuius proventus aquis multis est femen Schichoris,messis rivi Rgyptiaci: &qu* es mercatus gentium.
4 Erubesce Txidon: quia loquitur mare, munitio maris, dicendo : non parturio, neque pario ; neque educo juvenes , aut tollo virgines.
5 Quemadmodum rumore de JEgypto, intremant xque rumore Tyri.
6 Transite per Oceanum; ejulate habt- tatores infula:.
7 ttxccine vobis exsultabunda videretur} cujus pedesa diebus prxcedcmibus,* praecedente statu ipsiu s deducunt eam ad peregrinandum procul?
8 Quis cepit consilium hoc contra Tyrum illam coronariam ? cujus mercatores erant principes »cujus negotiatores honoratissimi terrx ?
9 Jehova exercituum consilium illud cepit ; ad foedandum fastum omnis gloria, ad elevandumomnes honoratissimos terr*.
10 Remea tn terram tuam, similis rivo; navis Oceani,nulla est 7.ona amplius.
11 Manum suam extendit super mare, commovet regna : Jehova pracipie contra .Cenahanem perdere munitiones istius.
1 tz Dicens,non perges amplius exsultare; 6 oppressa virgo filiaTz.idoniSjstdChirthaoj surge,transi,eciam illic non erit quies cibi.
1; En terram Chaldxorum , iste populus non fuit , ex quo Assyrius fundavit eam pro barbaris ; erexerant exploratorias specular suas, excitaverant palatia illius ; -djjyrinf disposuit illam in ruinam.
14 Ejulate naves Oceani,quia vastatur munitiovestra.
if Erik autem tempore illo , quum oblivioni trgdistl fuerit Tyrus se ptuaginta annis fecundum dies regni unius '.ut exactis septuaginta annis sit Tyro simile canticum meretricis. . „
16 Sume citharam, circumiciviratem, o mere-

meretrix oblivioni tradita * optirn« pulla , ■ ucere quam plurimo cantico » ut renovetur niemoria tui.
17 Erit enim, ur exactis septuaginta annis revisat jehova Tyrum »quas reversa fuerit ad quasstum suum : deinde scortabitur cum omnibus regnis regionis ; in superficie teri*.
,8 Tandem erit merx ejus , & quzstus ejus sanctificatus jehov* ; non reponetur in thesaurum, neque recondetur : sed pro habitatoribus exposita Jehov* erit merx eius, ad comedendum in saturitatem, öt ad tegumentum validum.
C A P. XXIV. Rqptum Christi orietur in mtdihruinii Hierosolym*.
Cee Jehova exhausturus est terram , &
exinaniturus eam ; & pervertens super* ficiem ejus, dispersurus est habitatores ejus.
zEtuque perinde populo,ac prasstdi,perinde fervo, ac domino suo, perinde ancil- \tp,ac her* tu«,perinde emtori.ac venditori, perinde mutuo danti,atque mutuo accipienti,perinde fccnoreaccipienti ac ei, qui focnorat ipsi. . v
$ Plane exhaurietur terra,& plane diripietur: quia Jehova eloquutus est sermonem hunc.
4 Lugebit, concidet terra i languebit, concidet orbis habitabilis : languebunt celsi populorum eerrar.
$ Etiam h*c terra contaminata est sub habitatoribus suis; quia transgrediuntur leges > mutant decretum, irritum faciunt foedus perpetuum.
6 idcirco exsecratio consumet terram,8c desolabuntur habitantes in ea: idcirco exardescent habitatores terrz, & reliqui fient mortales perpauci.
7 Lugebit mustum, languebit vitis ; suspirabunt omnes lzti animo.
8 Cessabit gaudium tympanorum, desinet strepitus exsultantium , cessabit gaudium citharas;
g Cum cantico non bibent vinum, amarescet potus inebrians bibentibus ipsum:
10 Confringetur urbs inanis futura J claudetur omnis domus, ne quisquam ingrediatur.
11 Querela erit super ipso vino in plateis » advesperascet omnis larritia, emigra- bit gaudium terr®:
11 Reliquum factum in civitate,desolatione ; & vastitate atteretur porta.
i} Quando ica fueritin medio terr®,in- ter populos istos, similes olivis destrictae ole®, similes racemis, quum finita est vin-
14 Hic efferentes vocem suam cantabunt i propter excellentiam Jehov® claram vocem edent inde b mari »Hcnter:
is Idcirco in ipsis ignibus glorificate Tehovam»in insulis maris,nomen Jehov* X>ei Jisrae'lis.
«6 Ab ora terr* psalmos audiveramus, decorem suisse justo, jam autemdico, macies est mihi, macies est mihi: Hei mihi: perfidi perfide agunt» Le perfidia quidem perfidistiroa perfide agunt.

17 Pavor, Bc fovea,& laqueus imminene tibi,6 habitator terr*.
18 Erit enim,ut fugiens ab audito pavore incidat in ipsam foveam :dc qui ascendet e medio ipsius fove®, capiatur laqueo : nam cacaract* exaltoapericntur,&concu- ciemur fundamenta terr*.
19 Omnino confringet se terra,omnino disrumpee se terra,omnino nutabit terra.
ro Omnino commovebitur terra tan- quam ebrius, & evagabitur ut tegillum ; & ingravescente super eam defectione ipsius» ita cadet,ut non lurgat amplius.
21 Et erit tempore illo, animadvertente Jehova in exercitum excelsi cujusque cum ipso excelso ; & in omnes reges teri * cum terra ipsorum ;
rr Ut colligantur collecti, vincti in foveam, 8 e occludantur in claustro ; & post multos dies desideremur.
r; Denique pudebit ipsam lunam,Sc erubescet sol ipse: quum regnabit jehova exercituum in monteTzijonis, Scjeruscha* laimis,& coram senioribus suis gloriose.
CAP. XXV. Hymm«icJVb*ifj;V. lEbovaDeuS meus es,exaltabo te,cclebra- Jbo nomen tuum,quia fecisti mirum .'Consilia a longinquo tempore pr*diü 4 fides sunt,veritas.
2 Nam disposuisti excivitate acervum» ex urbe munita ruinam : palatium extraneorum ex civitate, in seculum non aedifi-
\ Idcirco honorabunt te populus fortis, urbs gentium formidabilium reverebun-
4 quod fueris munitio renui, munitio egenti, quum aliqua angustia esset ei; receptus ab inundatione , umbra ab zstu, quum spiritus violentorum limilis ejfet inundationi labefactatur* murum ;
5 Sicut aestum in siccitate, tumultuationem extraneorum depresseris aestum, inquam, umbra densa, qui propagini violentorum respondebar.
6 Faciat autem Jehova exercituum o- mnibus populis in monte hoc convivium rerum pinguium,convivium vini des* cati, pinguium, inquam, fagi nariorum, vini faecibus expurgati:
7 Et absorbebit in monte hoc speciem istius veli obvelantis omnes populos, & istius operimenti obducti super omnes
8 Absorbebit ipsam mortem in victoriam, & absterget Dominus Jehovi lacluy- mas ab omnibus faciebus ;oc opprobrium populi fui amovebit a tota terra(nam Jehova loquutus est.J
9 Ut dicat tempore illo ; ecce Deus noster hic exspectamus eum, & fervat nos : hic eil Jehova,quem exspectamus,exsulta- bimus/Öc ixtabimur de salute ejus.
10 Nam quiescet manus jehov* in monte hoc: triturabitur vero Moab in loco suo »ut trituratur palea ad stercorationem.
n Expandet enim manus suas in medio ejus. siCUt expandere soler natator ad natandum ;& demittet superbiam ejus, cataractis manuum suarum;
i, ita munitionem cditunifue locum mu*

murorum ruorum deprimet, demitter,deturbabit in terram,in pulverem usque.
CAP. XXV i. Cantiium Storni. »r'Empore illo cantabitur canticum lincin
l regione jehudas: civicas fortisestnc- fris, salutem disporiit muris, Le prasmuni- rioni ViW, dicendo:
i Aperite portas.S: ingrediatur gens justa, conservans omnes fideles.
} Cogitationi innirenti custodis conti* nuam pacem,quum tibi confidit.
4 Confidite Jehovas usque in sempiternum ; narr. in JahJebova rupes feculorum est: .
s Nam deprimit habitatores loci alti,urbem editam ; dejicit eam, dejicit eam usque in terram, deturbat eam in pulverem
6 Conculcat campes; pedes pauperis, vestigia tenuium.
7 iter justo rebus asquiflimis; recto orbitam msti libras.
8 Etiam ,'n itinere judiciorum tuorum, Tcliova, exspectamus te , ad nomen tuum, L ad memoriam tui/ertur desiderium ani-
9 Animo meo desidero te per noctem ; etiam spiritu meo,qui est in ire»tempestive quatro te: nam quum judicia tuaexjians in terra, justitiam discunt incolae orbis habitabilis :
lOCurn gratia sit improbo,non discit justitiam, in terra asquissima inique agit; de non considerat celsitudinem Jehovas.
ii Jehova,quum exaltatur manus tua, non vident: videbunt erubescentes zelum erga populum,quin etiam ignis licitcs tuos consMmec.
tr Jehova,disponens pacem nobis: nam etiam omnes res nostras confecisti nobis.
i$ Jehova, Deus noster,imperabam- nobis domini praster te: tantüm per te recordamur nominis tui..
14 Hi monui non reviviscent ; experres vitor non resurgent: propterea visitans perdidisti eos, & profligasti omnem memoriam eorum-
Adjecisti huic genti Jehova, vitAm : adiiciens huic genti glorificas re: Fertti, quam procul amoveras ad omnes extremitates terras,
16 Jehova,in ipsa angustia visitaverunt te ; fuderunt submissam orationem, castigatione tua premente ipsos.

17 Ut prasgnanspropinquapan.ii dolet, exclamat in doloribus suis ; ica suimus .1 conspectu tuo, Jehova:
18 Gravidi fuimus,doluimus,quasi pareremus ventum,salutem ullam non fuissemus • ssecturi terras,neque casuri fuissem incola; orbis habitabilis.
19 Reviviscunt tui mortui, cadavera quaeque mea resurgunt; eXpergiscimini. »nquft,&cantate,qui inhabitatis pulverem ; nam ros olerum ros tuusest.postquam in eerram expertes vita; dejecisti.
C A st. x X VI I. Leviatban judicandis,
A Ge popule mi,intra inconclavia tua.8t
occlude fvie, tiwulü; UliwWtcJii-
I II J A II. . C3p.17.1S.
guo momento,donec prascecierit indignatio.
2 Nam ecce Jehova proditurus est c loco suo,ad animadvertendum iniquitatem habitatoris terra; in eum ; & reteget terra caedes luas, neque obteget ultra interfecto* suos. Caput. X X Y 11 .
$ Tempore illo animadvertet Jehova jjladio suo duriiIimo,maximöque,& validis- liiiio in b 3 l«enam,seipeiuem ob.ongum,& in balasnam serpentem tortuosum, & interficiet draconem, qqi f/tin mari.
4 Dic illa, vineam rubenti» mcii, accla-
5 Ego Jehova sum custoditurus eam, momentis irrigaturus eain ; ne quii invisai eam,noctes dieiquc custoditurus sum eam.
6 Alius non est mihi; qui induxerit me sente,vepre ad ptilium, hunc caute ingredieris eam, succendam ex ea simul:
7 Sin prehendet robur meum,facturui pacem mecum ; pacem fece.it mecum.
8 Ut advenientes JahaUobi po/lert radicentur facier,efflorescet,& germinabit Jifc rael; denique impiebunt luperficiem orbi» habitabilis proventu.
9 An, üt percussit percussorem ejus,percutit cum ? an, iit interfecti fune interfecti illius, interficiuntur ?
10 Moderate emittendo eum contendis ium eo : illum aufert Ipiiitu suo duro,qusl/» tempore Euii.
11 Idcirco hac re expiatur iniquitas Ja- hakobi,6c hic cjl totus fructus,ut amoveat peccatum ejus; quum disponet omnes lapides altaris iit lapides calcis dillipatoS,nec consistent luci,aut subdiales statuas;
12 Sed illiui civicas inunita erit solitaria, caula disjecta,8c derelicta veiuc desertum ; ubi pascet vitulus,& ibi iccubabic,etiam absumet ramos e<uS.
t; Arefacto ramo ems »frangentur rst- musfuli, mulieres venientes intendent illuni: quia «on est populus uUaincelligcn- tia pratditus,idcirco non miseretur ejus,qui fecit eum,& qui formavit eum,non facit gratiam ei.
14 Erit autem tempore illo,excutiet Jehova inde a fluxu illius fluminis usque ad tonemem Agvpti,vos autem colligemini figillatim.o Jifsaelitae.
if Ei lique tempore illo,quando clange - tur buccinä magna » u. veniant, qui perierant in terra Asynas.dcqui depulsi fuerant in terram Agypti; Lc sionoiim cxfojfcentes incurvent se jehova; in monte sancto Je- rtiithalai.iiis.
C A st. XXVIII. Deui roiona pofuli Christ M lipü&ngulärti in Sion.
A corona; fafius ,ebriosis Ephrajimi, cuius ornatus decor nos caduca; P/.int.k,eis, qui prasiuntvalli pinguilfi- mjs.ohrusis vino.
2 Ecce iobustus,8t fottisDomino,similis inundationi grandinis, turbini exitiali similis inundationi aquarum validarum exundantium »dejiciet in terram manu.
> l’edibus conculcabuntur ; corona fa- stus,ebriosi Ephrajin-J.
4 Tum erit 2-e/ut turba florum caducas Jevei WslaiW illius,quisquis prasest
Viis

itap.i8. , JESCH
1 -valli pinguiflimaejüt fructus praecox, quum - nondum ejljestas.quem ubi videt quispiam, dum adhuc tst in manu fua,deglUtit.
§ Tempore illo erit Jehova exercituum pro corona decoris, öc pro diademate ornatus reliquo populo suo :
6 Et pro spiritu judicii ei,qui praesidebit [judicio,& potentibus regerentibus bellum ' in portam :
7 Veruntamen etiam isti vino errant, 8c potu inebriante oberrant *. praeses,ac propheta errant potu inebriante,absorbentur a
i vino; oberrant prae potu inebriante, er- I ranc infunstioncvidentes,ticubantmiudi- ' carione ;
8 Nam omnes mensa: plenae sunt vomitu, (^excremento nonsupciejtlocus.
9 Quem docerer scientiam, & cui pro- I poneret inteliigendum documentum ? de- I pulsis a lacte,avulsis ab uberibus ?
10 Cüm praeceptum praecepto,praeceptum praecepto , delineatio delineationi , delineatio delineationi; pauculum hic,
| pauculum illic fueu't Additum :
it Cum peregrino sermone,&lingua e- ' xoticä alloquutus sit populum Isium Idio- , 'va :
i2 Cum dixerit eis,haec cjtipsarequies,
, quietem tribuite Iasio ; 8c hre estrespira- i tio : Se noluerint auscultare :
i; Sed fuerit eis verbum |ehovas,prae- (ceptum praecepto, praeceptum praecepto, delineatio delineationi,delineatid delinea tioni, pauculum hic,pauculum illic; ut pergerent »& corruentes retrorsum confringerentur,8c irretiti caperentur:
(14 Idcirco audite veibum]ehovae,viri
irrisores» dominatores populi hujus,qui ejl Jeruschalainiis.
15 Quoniam dicitis ; pepigimus foedus cum m.orte.Ac cum sepulchro egimus cautum ; flagellum inundantis,quum transibit, non obveniet nobis ; quia disponimus fallaciam receptum nostrum,& in mendacio abscondimus nos.
16 Idcirco ita ait Dominus Jehovi.ecce «go fundamentum posui inTzijone lapidem : lapidem probationis,angu!arem,pre- tiosum » fundationem fundatilsimam , qui
> credit non praefestinabit.
i? Disponam enim judicium ad lineam, & justitiam ad perpendiculum: ut excernat 1 grando receptum fallaciae, öc latibulo suo a- qua: inundent.
18 Tum abolebitur foedus Vestrum cum i morte,8c cautio vesira cum sepulchro non : flabit: flagellum inundantis,quumpertran-
sidit,tum eritis ei conculcationi.
19 Ex quo transiverit,intercipiet vos; nam quolibet mane pertransibit interdiu,& noctu : erirque tantummodo commotioni, quum proponet inteliigendum documen-
20 Nam brevius erit stratum, quam ut protendat se; & stragula angusta,quum colliget fe culans:
zt Nam sicut in monte 1 'eratzimorum exsurget Jehova,sicut in vatie ad Gibho- nem irascetur : ad faciendum factum suum, extraneum factum suum,ad operandum o- t>us suum ; alienum opus si, tun.
H Nunc itaque, nc pergatis ludificari,,
A H 1 A H. Cap.18.29.
ut non confirmentur vincula vestra, nam ' consiim.mationem, & quidem prsecisam au- I divi ä Domino Jehovi exercituum contra I totam hianc terram.
1 r; Aur.es adhibete, 8c audire vocem meam ; attendit.e,8c audite sermonem meum-
24 A n totum diem arat arator ad seminandum) ? sulcat,& occat terram suam ?
2; Amnon , quum «equavit superficiem eius,aur. spargit melanthium,cuminumqu* dispergit; aut disponit triticum praestans, vel hordeum insigne,vel speltam in termino
-.f> Deinde colligat illud ad eam rationem, qitam Leus e'ur docet eum ?

27 Nam non tribula trituraiur melanthium, au: rota plaustri super cuminum versatur ; sed baculo excutitur n.clanthium,tic cuminum virga,
28 Panis nero comminuitur; quia non in perpetuum pergit triturare ipsum,ubi quassavit rota plaustri sui, equitibus suis non comminuit ipsum.
29 E s tam hoc a Jehova exercituum prodit, qui mirificus est consilio,magnificus re
C AP. XXiX./< Aridi,sfuexctdium Hie-
X Arieli, Aiieli,urbi, in qua castramvta- ius est David: adi icite annum ad annum; sacrifiinifeftntum casita exsecent:
2 Attamen angustabo Arielem ; erirque moeror, & maestitia,quum erit mihi urb> üc Arie!.
; Nam castrametabor pilata acie contra te ; 8c obsidens te stativis,erigam contra te obsidionalia munimenta ;
4 Adeo ut dejecta e terra loquaris,&e pulvere mussitet sermo tuus.sitquc quasi pythonis e terra vox tua ; Se e pulvere sermo tuus pipiat.
5 Nam erit üt pulvisculus tenuis multitudo extraneorum tuorum ; Se velut gluma^ transiens multitudo violemorum,adeo eiüs ad momentum repente-
6 A Jehova exercituum visitabitur tonitru,8c teri as motu,sonoque ntrgno,tui bine, & procella,flammaque ignis consumentis.
7 Erit enim tanquam somniaret,viso nocturno, multitudo omnium istarum gentium, qua:militaturae sunt contra Arielem ; & singuli militaturi' contra cam,munitionemque cuis,& angustaturi eam.
8 Erit, inquam , ac si somniaret famelicus quod ecce comedit,quum aurem expergi- scitur,vacua esi anima eius, aur quasi somniaret sitiens,quod ecce bibit,expergefactus autem ecce lassus est, Se anima eius appetit : ita erit multitudo omnium istarum gemium,quas militatur* sunt contra montem Tzijonis.
9 Cunctamur , quin admiraminidelicias agunt,quin vociferamini; inebri.mtur, at non vino;vacillant,non autem inebrian-
10 Nam perfudit vos Jehova spiritu soporis alti>8e obstipavit oculos vesti os: cum propiletis etiam primorum vestrorum pru - dentistimorum oru/os obtexit.
11 jdeo est vobis vifoisioium omnium
simili» mbi* Uuraivsttj obligtuuuim; qua:
VUü*

€ap.i9 ;o.
T E S C II A H J A H
dantur scienti literas,dicendo,lege qu*io , hoc: dicit autem>non pessum,quia obsigna* tum est:
ii Sin autem dentur liter* ei,qui nescit literas, dicendo,lege quasso hoc,dicit ne« teio literas.
i; Dixit enim Dominus,propterea quod appropinquans populus iste,ore suo,öc labiis suis honoranrme, cor autem suum procul amovet a me ; estque reverentia eorum erga me,quam praecepto hominum edocti
14 idcirco, ecce ego perrecturus sum res mirificas agere cum populo isto indesinenter, öc admirabiles, & peribit sapientia fa- pientum eius » prudentiaque prudentum ejus se se abdet.
15 Vas abdentibus in profundum a Jcho- va consilium,qui existente in tenebris opere suo .quoque dicunt,quis videt nos >& quis animadvertit nos ?
t6 Res inverti ä vobis.an sicut lutum figuli reputandum est ?quum dicet opificium de opifice suo,non fecit me,etiam figmentum de fictore luo ; non imelligir.
17 Annon adhuc paulisper, tempore perpusillo,etiam convertetur libanus in arvum ? 8c arvum pro sylva reputabitur ?
18 Et audient die illa surdi isti verba lite- rarum ; & ex caligine,atque« tenebris oculi cascorum videbunt«
19 £t cumulabunt nranfueei in Jehova laetitiam ; egencissimique hominum in functo Jisraelis exsultabunt:
*? Quod desierit violentus,dcfeceritquc derisor: & excisi fuerint quicunque sedulo observant vanitatem.
ai Peccati reum peragentes hominem propter verbum : & corripienti ponentes tendiculam in porta j denique pervertentes sua inanitate justum,
2i Idcirco ita ait Jehova de domo Jaha- kobi.qui redemic Abrahamum : non jam erubescet JahaKob,neque jam facies ejus «xpallescet*
i} Nam,quum videbit natos suos,opificium manuum mearum in medio fui,sancti- sicames nomen meum, tum sanctificabunt sanctum Jahakobi,l8c Deum Jisraelis expavescendum pratdicabunt:
»4- Ut cognoscant errabundi spiritu prudentiam,Sc susurrone» discant doctrinam.
C AP. XXX. Infilentio ($ spe,
V Jt filiis contumacibus,dictum jehovas.
ad agitandum consilium,at non ex me:
& ad obducendum tegumentum,at non spiritus mei:uc adjiciant peccatum peccato:
i Proficiscentibus,ut descendant in ALgy« prum,quum os meum non consuluerunt} ut t includetur
Cap.^Ts
roborentur robore Parhonis.Sc recipiant se tium te j sed oculi tui videbunt doctores
oppressionis , & angustis,ad eos, ex quibus- immanis leo,iuvenifque leo,vipera, öc prester volans ptoHiturut est,deportabunt humero asinorum opes suas,& gibbo camelorum thesauros suos, ad populum, qui non proderunt.
7 Nam FL %yptii in vanum,8 c inaniter adjuvabunt : idcirco proclamo de hoc,fortitudinem ipsisforc,ut maneant.
8 Nunc veni, inscribe hoc tabula: apud ecs,& in libro exara ipsum : ursit temporibus sequentibus in sempiternum, usque in feculum.
9 Nam populus rebellis est,filii mendaces ; filii,qui nolunt audire legem Jehova:.
10 Qui edicunt videntibus,ne videaris Z & prudentibus,ne provideatis nobis recta, loquimini nobis blanda, providete illusiones :
11 Recedirc a via,deducite ab itinere z facite, ucceiTct a facie nostra sanctus Jisrac-
12 Idcirco ira ait sanctus Jisraelis,quandoquidem spernitis verbum hoc : confiditis autem fraudi,& praefracta: vita:,ac innitimini eä;
, r; Idcirco erit Vobis iniquitas ista,similis ruptur* cadentis muri, qu* ventrem faciebat in muro edito; cujus repente,momento adveniefractura.
»4 Franget autem eam quasi fractura utris figulorum contus,»non est usurus clementia ; adeo ut non inveniatur in contusione ejus testa ad capiendum ignem e foco,aut ad depromendum aquas e lacuna.
15 Ita enim dicit Dominus Jehovi sanctus Jisraelis, reversione,6e descensu servabimini,in tranquillitate, & fiducia erit potentia vestra : non acquiescitis autem :
16 Sed dicitis,nequaquam : nam insidentes equo fugiemus ; idcirco fugietis; ac levi jumento vehemur; idcirco leviores e- runr.qui persequentur vos.
17 Mille homines ab increpatione unius, ab increpatione quinque fugietis omnes; donec reliqui fiatis similes cippo, in vertice huius montis,8c similes vexillo in hec colle.
18 Idcirco autem exspectabit Jehova gratiam facere vobis,Seidcirco elaturus est, sed ad miserendum vestri ; quiaDeus juris est Jehova , beati omnes, qui exspectant
19 Nam populus Tziione habitabit,Je- ruschalaimis : porro non flebis, omnino gratiam faciertibi advocem clamoris tui ; simul ac audierit,exaudiet te.
10 Dabit quidem vobis Dominus panem angustia»,& aquas oppressionis: verirrn non ngulo amplius uUm docen-
in umbram ^gypti.
. I Nam erit; vobis robur Parhonis,pudori ,& receprus iste in umbram J£gypti,igno-
4 Quum fuerint Tzohane principes istius, & legati istius Chanesum pervenerint:
< Omnes pudefaciet per populum , per hominesnon profuturos illis.non adlumen- wj, neque emolumento ; sed pudori, etiam- «jue probro suturi sunt.
6 Onus jumentis australibus j in terram
21 Et aures tu* audientverbuma tergo ruo,dicentium ; h*c illa est via, incedite per eam, quum dexteram,aut quum sinistram petetis:

12 Et polluetis tectorium sculptilium argenti tui,6r amictum fusilis ex auro tuo: feparibis «a, Ut laborantem ex mensibus ; apage,diceseorum cuique ; ,
2} Tum dabit pluviam sementis tu*,qu* conscycrij terrsw, adeq ut panis, proven-

tus terras (It uber ,Sc pinguis: depascent pe- cora tua die illa pascuum lacum.
24 Boves etiam» Lc aselli colentes tellu- rem,farraginem meram comedent ; qu* ventilata fuerit vanno,8c ventilabro.
25 Eriincque super omnem montem al- j tum, & super omnem collem elatum,rivi
processus aquarum i tempore caedis magnas,quum ceciderint turres.
26 Et erit lux ipsa lunae sicut lux solis, lux autem solis erit septupla, üt lux septem dierum ; quo die obligaverit Jehova fracturam populi sui, & fractionem plagae illius curaverit.
27 Ecce nomen Jehovae venit e longinquo, ardens iri sua>& gravitate incendii: cuius labia erant plena indignatione,& lingua ut ignis consumens:
28 Er spiritus ejus tanquam torrens,in- undans eum, qui ad collum dividebat 1 agitando gentes agitatione vanitatis fecit, Ut errent fraeno imposito maxillis populo-
29 Illud canticum futurum estvodis.dt noctis, quä sanctificatur felium : 8c laetitia animi, qualis est euntis cum tibia,ut veniat in montem Jehova,ad rupem Jisraelis;
;o Fecisse Jehovam,ut exaudiatur majestas vocisfu«, & descensum biachii sui demonstrasse, asslu ir*,& flamina ignis consumentis ; dispersione, & inundatione,ac lapide grandinis:
Quum voce Jehovas contritus est Assyrius,virga sol itus percutere.^
Sfc erit omnis locus, quä transibit virga fundatissima,cui impoiueritjehova eam, cum tympanis,Lc eum citharis,'quando bellorum agitationem ipsam expugnaverit. .
Etenim paratus est jam ame exitii locus,hic etiam ipsi regi constitutus est,profundissimum, latissimum fecit]ebova : pyras eius ignis,8e lignorum multum est,fla-, tus Jehova: quasi torrente sulphuris incendit eam.

C A l\ XXXI. V* \Ui*>q'4iJdunt equpj, equitibus-

/L descendentibus in IEgyptum ad auxilium, Se qui innituntur equis: qui con. fidunt curribus, quum multi sunt,8c equitibus, quum sunt numerosi valde > neque respiciunt ad sanctum Jisraelis, & Jehovam non requirunt.
2 Atqui ipse etiam sapiens fJJ»qui,quum infert malum, verba sua non sinitamoveri: sed insurgit in domum maleficorum, $c jn auxilium operam dantium iniquitati.
1 Ägyptius vero homo est, non autem D- US fortis i Lc equi eorum caro, non autem spiritus ; quare Jehova extendente manum suam corruet adjutor, Se cadet adjutus, pariterque hi omnes deficient.
4 Sed ita ait Jehova mihi,quemadmodum rugiens leb,& juvenis leo ad pr*dam suam, quum vocatur contra eum multitudo pastorum, ä voce eorum non terretur, & a strepitu eorum non demittit se : ita descensurus est Jehova exercituum ad militandum pro monte Tiijstfiij, & pio Colle eius.
5 Sicut aves volucres, sic proteget Jehova exercituum Jetusthalaima ;protegendo «tiara eripiet,uanicundo cuamlibcrabi;.

6 «.evertimini ad tum, quem summa a- postasia provocant filii Jisraelis.
7 Quum die illa spernent quisque idola argentea fUa.Lc idola aurea sua, quod faciunt vobis manus vestras in peccatum.
8 Tunc cadet Assyrius gladio non viriis, & gladius non humanus consumet eum » & fuga consulet sibi, metu gladii,iuvenes- que ejus,& lectissimi esu$ tributarii crunr.
9 Nam petra ejus pra: formidine evanescet, Lc conterentur prae signo principese- jus ; dictum Jehovae,cui ignis est Tzijoiic, Lc furnus Jeriuchalaimis.

C AP. X X X 11. Regnum Christi , regnum

N juste regnaturus est rex, & principe* jure principatum g-erent;
2 Et erit tanquam absconsio d vento, Se latibulum ab inundatione: üt rivi aqua- rumin arido loco,utumbrapetra: ingentis in terra fessa es/ni.
; Neque connivebunt oculi videntium, sed aures audientium auscultabunt;
4 Animusque inconsideratorum imeJli- get scientiam, & lingua balborum expedite cloquetur xiciIm explanata:
C Neque stjgitioso ampliis indetur nomen ingenui, Si tenax non dkerur libera« lis:
6 Sed flagitiosus dicetur fla^itium eloquens, cujus animus efficit iniquitatem ; exercendo hypocrisin, yc proloquendo in Deum errorem,exhauriendo animam famelici,& potum sitientis subtrahendo:
7 Et tenacis instrumenta maladicrnfur j qui scelerata consilia init ad perdendum humiles sermonibus salsitatis, etiam quura egens eloquitur jus :
8 ingenuus vero» qui ineenua consilia init , öc qui rebus ingenuis insistit.
9 Fccminas tranquilla: surgite,auditevo_- cem meam fili* confidentes, auribus percipite sermonem meum.
ro Annis multis continentibus commovebimini, 6 confidentes: quia defecerit vindemia,collectio non provenerit.
11 Trepidate o tranquill*,commovemini ö confidentes; exuite,atque nudate vos, denique accingimini lumbis.
12 Propter ubera plangant, propter a- gros desideratissimos, propter vitem frugi-
1; In terra populi mei spina sentica assurget » ustio in omnibus domibus last is» i« urbe exsultabunda.
14 Nam palatium deseretur,strepitusci- vitatis derelinquetur, clivus, Lc exploratoria specula eiit pro speluncis usque rn se- culum,gaudio onagris,pascuo gregibus:
if Donec infundatur super nos spiritui de excelso: Lc redigatur desertum in arvum, Se arvum pro silva reputetur ;
16 Habiterque in deserto illo judicium* Se justitia in arvo resideat.
17 Tunc eiit opus justitias pax ,• effectus, inqutm, justitia: tranquillitas, Lc securius usque in seculum:
18 Nam residebit populus meus in cau- la pacis } & in habitaculis securissimis, atque in loci} ad quietem tranquillissimis;
?e jy Uc

19 Utut grandinet ruente silva; Se depressione deprimatur civitas*
io O vos beatos,qui severicil secundam omnes aquas,qui immiseritis ed pedem bo- vis,&asini. _

~~C Ä P. XXXIII. V* pudorn' AJsyi io.

JE tibi vastator,qui ipse non vastaris; & tibi, perfide, contra quem noo agitur perfide: quum desieris e/se vastator, vastaberis $ quum absolveris perfide agere» perfide age cur contra te,
I jehova gratiam fac nobis,te exspecta- mus : esto brachium horum singulis matutinis,etiam salus nostra tempore angustiae :
; A sonoro strepitu pervagamur populi, ab exaltatione tua disperguntur gentes :
H Et colligitur praeda vestra collecta bruchi i discursione,qualis est praiocuridum discursantium in eam.
5 Editus est Jehova, nam habitat altum ; implet Tiijoncm judicio,& justitia.
6 Est itaque firmitas temporis rui, robur omnis salutis,Capere te,& no fle: reverentia Jehovae est thesaurus ejus.

7 En valentislimi horum clamaverant foris ; legati pacis amare fleverant:
8 Desolati erant aggeres, cessaverat viator ; irritum fecerat foedus,spreverat civitates, non habebat rationem uUiwt mortalis :
9 Lugebat, languebatterra, pudebat Libanum, languebat: erat Scharon quasi solitudo,rudevatquo Bascba n, 8 e arvum :
10 Nunc surgam , dixit Jehova j nunc exaltabor,nunc extollam me.
II Concipitis torridum gramen, parietis stipulam i spiritus vester est ignis con- fumturus vos.
12 Ita fuerunt populi ueluf inditi fornacibus calcariis: uf spinas succis« igne exu-
if Audite longinqui,quod feci, & agnoscite propinqui potentiam meam.
14 Expaverant Tzijone peccatores, corripuerat tremor hypocritas: quis diverfa- bitur, ajebanti ex nobis cum igne consumente ? quis diversabitur ex nobis cum ardoribus perpetuis?
Qui ambula* justissime, Se qui loquitur rectissime : qui spernit lucrum tx fraudibus, quf excutit manus suas, ne teneat munus,qui occludit aurem suam,ne audiat caedes, Sc obstipae oculos suos,ne videant malum.
16 Hic altiflima loca habitabit, erunt propugnacula petrarum locuseditusejus, panis ejus dabitur,aqu* ejus statae erunt :
17 Regem in pulchritudine sua videbunt oculi tui, spectabunt terram longinquisti-
,8 Animus tuus meditabitur terrorem ; dicens, ubi est legisperitus^ ubi pensator ? ubi censor turrium ?
,9 Populum robore praeditum non videbis; populum profundioris sermonis,quam ut intelligatur, peregrin« linguae, ac non intellectae.
20 Aspice Tziiongm» utbem conventuum nostrorum; oculi tui videanrjcru- schalaima, caulam rranqu illam, tentorium, quod non dissipabitur, cujus paxilioxum

nullus recede: unqudm» neque uUi funes ejus disrumpeitur; .
ir Sed ibi aiagnificus Jehova erit nobis loco fluviorun » rivorumque amplorun» spariis: non itura est in eo classis impulsi remis , neque navis magnifica pervasura
22 Nam Jetova vindex noster,Jehova legislator noster; Jehova Rex noster, ipse servabit nos.
2; Deferentrudentes tuosinondum con- ? firmav erint erectum malum suum,nondum • expanderint ve. um, tunc dividetur praeda , spolii permuli:,claudi diripient praedam.
24 Neque deer habitator,aegrotus sum : » populus habiuns in ea,levatus erit ab ini-1 quicatt. j

CAK XXXIV. Ira Dei super hrstcsEe* '

Ccedice gerres ad audiendum,& nationes attendite ; audiat terra,& quas implent eam.orb s habitabilis,& quaecur.quc progignuntur in eo.
2 Nam fervens ira est Jehov* contra o- mnes gentes,& excandescentia contra o- mnem exercitum earum: internecioni devovebit eas, träfet eas mactationi.
; Et confossi tarum prolicientururadave- rümque earum iscendet foccor ; Sc colliquescent montes ex sanguine eorum :
4 Etiam contabescet totus exercitus ccc- lorum,convolv«ntürque tanquam liber coeli , & totus exercitus eorum decidet üt decidit folium e vite,St üt deciduus /ructus e ficu.
? Nam inebriatus est io coelis gladius meus : ecce super Edomaeos descendet i» judicium super populum, quem devovi internecioni.
6 Gladius (ehovar implebitur sanguine, pinguefiet adipe,sanguine agnorum,& hir- corum,adipe renum arietum : quum sacrificium erit Jehovae Botvrae , & mactatio magna in terra Edomaeorum.
7 Descendent quoque unicornes cum eis»
& juvenci cum robust is tauri*; adeo ut inebrietur terra eorum sanguine,6c pulvis eorum adipe pinguefiat :
8 Quum dies ultionis Jehova?,annus retributionum ob causam Txijonis erst.
g Itaque murabuntur torrentes eius in picem,& pulvis eius in sulphur; eritqu« terra ejus pio pice ardente.
»o Noctu, St interdiu non extin^uetur, in seculum ascendet fumus ejus: a generatione in generationem vastata manebit» in sempiternum,nemo transibit per eam :
, t Sed hasreditario jure possidebunt eam platea,& anataria,noctuaque.& corvus inhabitabunt eam : St extendet super eam lineam deformationis,& perpendicula inanitatis :,
ix Clarissimos eius rtiregnum vncabunr, sed nemo ei jt ibi: St omnes principes eju» futuri sunt nihil.
1$ Et assurget in palatiis eius spinarum 7Tiuf<üud9»cham*ieon,& spina in munitio- | nihiU SjUf jfl ÜM caula draconum.svrium ululis:
14. Et concurrent fera animalia cum terrifico» & scops proximo suo acclamabit.

tahtum ibi residet strix, mvenietque sibi - r ' , """ s quietis locum :
, § ibi nidificabit merula , $c ponet, cfuümquc eruperit,colliget ad umbram suam : tantum ibi congregabuntur milvi alter cum altero.
16 Quarire ex libro Jehov«, 8c legite
■ ■ im av hi, ttnn /■ A nniini d?.
Cap.jß.
s Dixero ((veruntamen verba futilia) adesse consilium ,6c fortitudinem ad bellum ; nunc, cui confidis , quod rebellas contra
6 Ecce fiduciam habueris insdpione a« rundinis quassat* isto, in Agypto,quo si quis innixus fuerit,intrans volam eius per-
unum eic his non defututum est,unum al« forabit eam ; } ita «Jt Varho rex Agypti • os meum est, omnibus fiduciam habentibus ‘ ' ‘*-
rerum non desiderabunt ;nam quod praecipit»& spiritu suo idem congregabit ea. ... A „
17 Nam.^uum projecerit 1II1S fortem,« manu sua distribuerit illis ad amussim,usque in seculum haereditario iure possidebunt illam,per generationem quamque habitabunt in illa.

C A V. XXXV. k<li.itL4 Ecclc/i* Kov» Te- fiamentu

L Arabuntur de his desertum,& solitarius locus,& exsultabit solitudo, ac florebit tanquam rosa :
1 Magis ac magis florebit, & exsultabit etiam exsultatione sua,Ac cantu,gloria Libani dabitur ei,decor arvi, 3 c ScharoniS: ista videbunt gloriam Jehov«,decorem Dei nostri, dicent ;
; Confirmate manus remissas, & genua labantia fortificate:
4 Dicite inconsideratis animo,confirma- .. .
mini,ne timeatis: ecce Deus vester, ultio ! qui est super murum, advenit,retributio Dei,ipse advenit serva- j 12 Sed dixit Rabschake , an ad domi« turusvot. Inum tuum , aur ad te misit me dominus
5 Tunc aperient se oculi caecorum,'& jmeus,ut loquererverbah«c?ndnne adho- aures surdorum patefient. (mines istos,qui desident super murum,ut
6 Tunc saliet claudus veluc cervus , 3 c 'comedant excrementa sua,de bibant loti- cantabit lingua muti: erupisse in deferto S- .um suum vobifeum ? qnas,& torrentes in solitudine : I »z Itaque subsistens Rabschake, excla«
7 Abiissc torridum locum in stagnum,& | mavit voce magna Judaice : Le dixit,audite
7 Qubd si dixeris mihi,in Jehova,Deo nostro fiduciam habemus : annon is esi, cujus abstulit Chizkiiaexcelsa,8e altaria, edicens Jehudas , & jeruschalaimis,coram altari hoc incurvate vos Adoraturi ?
8 Sed nunc misceto quasso bellum cum Domino meo, rege Assyri«; de dabo tibi bis mille equos,si poterissuppeditare,qui equitent eos pro te.

tz Quomodo ergo averteres faciem ducis unius e fervis nomini mei minimis? sed fiduciam tuam habes in Agyptio,propter currus,8< propter equites.
10 Ac nunc,an absque Jehova ascendi contra regionem hanc ad perdendum eam? Jehova edixit mihi, ascende in regionem istam,& perde eam.
11 Dixit vero Eljakim , Schebndque, & Joafch Kabschaki, alloquere quasso servos tuos Syre.inrelligimus enim; neque alloquitor nos Judaice,audiente hoc populo»
siticulosum in scaturigines aquarum ; in caula draconum , cubili vujusque, gramen esse cum arundine,« iunco.
8 Et erit illic agger,8cvia,qua: via sanctitatis vocabitur,qua non transibit pollutus, sed erit istorum viatonne stulti quidem poterunt deerrare.
<i Non erit ibi leo,& violenta ulla fera non conscendet eam,non invenietur ibi: sed ambulabunt ea vindicati;
10 Ec redemti Jehov* revertentur, per- venientque Tzijonem cum cantu,& laetitia perpetua super caput suum : gaudium Lc lastitiam. assequentur, fugientque moeror, Sc gemitus._
O A st. XXXVI. Sancherib obßdet Hiero« solymam.
F Uerat enim decimoquarto anno regis Chi 7 kiias,ut ascendens Sancherib,rex Assyri«, contra omnes civitates Jehud« munitas,occuparet eas.
2 Misit autem rex Assyri« Rabsthsken Lacischo Jerufchalaima.adrcgem Chtzki- jam,cum copiis numerosis ; qui substitit ad aqu« ductum piscir.« superioris,qui esi i aggere,agri fullonis.
? Et egressus est ad eum Eljakim, filius Chilkn«,qui praeerat dormii,tum Schebna scriba,Sc Joacho,filio Asiiphi ‘a memoria.
4 Quibüj dixjf Rabscluk« , dicite jam Chizkij* s sic aitrexinaxinius>rex Assy n*,qu* est sidttcia ista, qui confidis ?
verba regis maximi,regis Assyri*.
14 Ita aitrex, ne vos decipiatChizKija ; non enim poterit eripere vos.
is Neque adducat vos Chizki,ia,ut fiduciam habeatis in Jehova,dicendo,certo e« ripiet nos Jehova ; non tradetur civitas hac
manum regis Assyri«.
16 Ne auscultetis Chizkij«: nam sic ait rex Assyri«, transigite mecum munere,& prodite ad me,sic comedite quisque frustum vitis su«,8c quisqucjfrustum ficus fu«, ac bibite quisque aquas cisteru* fu«:
17 Usque dum veni ens assumam vos deducendo; in terram,similem rerr* vestr* ; terram frumenti, Äc musti feracem ; terram abundantem pane.Sevineis.
18 Videte, ne seducat vos Chizkija, dicendo : Jehova eripiet no»; an eripuerunt dii gentium quisque terram suam c manu regis Assyri* ?
19 Ubi sunt dii Chamath«,Sc Atpadi ? ubi dii Tzepharvajimorum ? quin etiam e ripuerunt-neSchomtonem e manu mea ?
10 Q.ui sunt inter omnes deos regionum istarum, qui eripuerint regionem suam e manu mea : ut eripiat Jehova Jeruschalai- mae manu mea ?
it Obticuerunt autem,neque responderunt eiquicquam: pr*ceptum enim regis fuerat,edicentis,ne respondeatis ei.
11 Venit itaque Eliakim, filius Chilkij«, qui pj«etat domui, Schebnaque scnba,<S:]«achj silius Asaphi a memoria,ad chizki-

^ra'laceris veflibiu: 8t indicaverunt ei verba Rabschakis.
Cap.(r-
Asynas omnez gemes illas > « regionem illarum;
19 Et tradiderunt deos illarum igni; quia dii non erant,sed opus manuum hominis* lignum, aut lapis» ideo perdiderunt eos.
2,0 Nunc itaque,Jchova,Deus noster,fer» vanos e manu illius i ut cognoscant omnia regna terrae,te Jcfcovam solum esse.
21 Tum milit"jeschahiah,filius Amotzi ad Chiakijam.qui diceret: sic ait Jehova,Deus , Jisraelis,quod precatus es me contra San- | cheribum,regem Asiyrire: j
rr Hoc cjl verbum,quo edicit Jehova re- ! Uftondcii ei: conttmritte,subsannat te vir- j r go,filia Tzijonis.polt tc caput movet filia | Jeruschalaimorum. !
r; Quem probro affecisti,ac bsiilphema- j sti ? & contra quem extulisti vocem ?u- tique attollis in sublime oculos tuos con- ! tra sanctum Jisraests. 1
24 Per servos tuos probro affecisti Dominum; quum diceres, multitudine cur- rutati meorum exo ascendi summitatem montium,latera Irbani: & succidam proceras cedros ejus,lectissimas abietes ejus: ingrediar etiam celsissimam extremitatem ejus silvae,arva eius.
2; Ego effodio,ur bibam aquas ;nam exsicco planta pedum meorum omnes rivos locorum obsessorum.
.6 Annon audivisti inde a longinquo tempore, me id facere ;& ii diebus priscis formare illud? nunc adduco illud,ut sis ad deturbandum in acervos vastos civitates munitas«
27 Ideo Habitatores earum contracti manu, territi sunt,8c erubuerunt; fuerunt iit herba agri» üt oleracea herba tenera, iit foc- num tectorum, & ager tactus uredine antequam in culmum assurgat»
18 Et sessionem tuam ,& profectionem ruam,& incessum tuum novi, etiam furorem tuum contra me.
29 Quoniam tusuris contra me,8c tumultuatio tua ascendit ad aures meas; ideo ponam hamum meum in naso tuo, &frae- num meum inter labia tua , ac reducam t« viat lia,per quam venisti.
Illud autem esto tibi hujus veisignum, comedere vos anno uno sponte natum,8c anno altero sponte renatum : anno demum tertio serite,& metite,ac plantate vineas,& comedite fructum earum :
;t Nam residuum domus Jehudac, quod relictumfuerir, rursus radicabitur inferni » gc proferet fructum superne ;
Quum fc.-crfchaiaim/r prodibic reliquum , Sc residuum c monte Tzijonis;zelus |ehovae exercituum facturus est istud.
;; hropterea sic aic Jehova de rege Af- iyrias,uoi’ est ingressurus incivitaremhanc, neque jaculaturus huc faginam ; neque oppositurus ei scutum,neque diffundet contra cani aggestas moles.
;«. V»ä,quä yerrerir,eadem reverretur: in civitatem vero hanc non ingredietur, dictum Jehovae.
X t Nam pfötegam civitatem hanc ad servandum eam. propter me, & propter Davi- dem,servum meum.
Ä ?<5 lr3que prodiens angelus jehov® per-
»Ö Y«wn Qljchvva; scfic« i^Wslit i» «astris Assyiioium cenlurnocto-
CAP* XXXVII. StnAchertb csditur ab dngelo.
F Uit aurem, quum audiret rexChizKija, ut laceraret vestimenta sua ;& tegens se cilicio ingrederetur domum Jchovae.
2 Er mitteret EljjKimum.qui praeerat domui, & fchcbnam Scribam,ac seniores sacerdotum, tectos ciliciis; adJcfchab/asn, filium Amotzi,prophetam.
^ Qui dixerunt es,sic ait CMzscfjj,dies »nKustiL, 8c increpationis,irritationisque est dies hic ; cum venerint filii usque ad «Smatricis,8e vis non adßt ad partum.
4 fortasse auditurus est Jehova, Deus tuus verba Rabschakis, quem misit rex Assyriae» dominus ejus ad afficiendum probro Deum viventem,& arguet hujusmodi verba,quae audierit Jehova, Deus tuus ; si extuleris precationem pro hoc residuo, quod praesens est.
C Quum itaque venissent fervi regis ChizKijasad Jefcbahjam. .
6Dixit eis Jeschahjah,sic dicitote domino Vestro ,sic ait Jehova » ne timeto propter verba ista,quae audivisti,quibusbsalpheroa- runt pueri Regis Assyriae me.
7 Ecce ego indam ei spiritum,ut audito rumore revertatur in terram suam ; dcjici- imque eum gladioin terra ejus.
8 Itaque reversus Rabschake,invenit regem Assyriae oppugnantem Libnam; audiverat enim eum profectum esse Laci- fcho.
9 Audiens autem deTirhaJca, rege Cu- schi,dicentes , procedit ut pugnet contra re, audiens, inquam,misit nuaejos ad Chiz- kijam,edicendo: ^ ,
jo Sic alloquimini Chizki jam,regem Je- budae,dicendo,ne decipiat te Deus tuus, in quo ru fiduciam habes, dicendo; non tradentur Jcruschalaima in manum regis i Assyrias. .... |

11 Ecce tu audivisti, quid fecerint reges 1 Assyriae omnibus aliis regionibus internecioni devovendo incola» earum: Lc tu eri-,
11 An eripuerunt eas dii gentium,quas 1 perdiderunt majores mei? Gozanem,& Charanem ? & Retzephum, Lc fledenitas,! qui sunt Thelassari ?
1; Ubi est rex Ghamath«. Lc rex Arpa- 1 di?8c rex civitatis illius Tzepharvajimo- xum? Henahi,& Hiv* ? i
14 Quumque accepisset Chjzkjis lirexas ! * manununciorum. & legisset illud ,;ascen-1 densf« domum Jehovas» explicavit-illud ChizKija coram Jehova. ,
1^ Et precatus est ChizKija Jehovam,di-,
16 Jehova exercituum,Deus Jisraelis.in-' fidensCherubinis.tu esDeus ille solus omnibus regnis terr* ; tu fecisti coelum,& ter- : Tam.
17.1nclina,Jehova,aurem tuam &audi : aperi, Jehova,oculos tuor,& vide , sudi inquam, omnia vetba Sancheribi, qui misit ad Ffctfiro amcicndum Deum viventem

ginta quinque millia böVHim/m : quamque surrcxiflent mane,ecce omnia illa erant ca* davera mortuorum.
^7 Quare profectus,abivit, Se reversus est Sancherib, rex Assyri* 5 confedicque Ni-
;8 Ubi fuit» ipso se incurvante in «de Nisroci,Dei sui,ut Adrammelech»&Scha- reetzer,filii ejus, percuterent eum gladio, ipsi vero proriperent se in terram Ararati: & regnavit Esar Chaddon,filius eius pro eo.

CAP. XXXVIII. CbizKi')AsAnitAtire>

stitutiM laudat Deum.

Iebus illis «grotavic Chizkija lethali- ter : ad quem veniens Jefchahjah,filius Amotzi, propheta, dixit ei,sic ait Jehova ; da prascepta familias tuar,nam tu brevi moriturus es,ac nonvives.
2 Quapropter advertens Chizkija faciem suam ad parietem,oravit Jchovam.
; Et dixit; obsecro,] ehova, recordare jam me indesinenter ambulasse coram te fideliter,& animo integro ,dc quod bonum videtur in oculis tuis>fecisse:fievitqueChiz« kija fletu magno.
4 Tum fuit sermo Jehov* ad Jeschah- jam,edicendo:
< Abi, & dicito Chizkii*,sic ait Jehova, Deus Davidis, patris tui, audivi precationem tuam,vidi Iachrymatua;eccc ego addam diebus tuis quindecim annos:
6 Et e manu regis Assyrias eripiam te,& civitatem hanc ; protegamque civitatem
7 Atque hoc tibi esso signum a Jehova ; facturum esse Jehovam rem istam,quam lo- quutus est.
8 Ecceego reducturus sum umbram graduum illorum, qu* descendit gradibus A- chazi solaribus,retrorsum decem gradibus: & reversus est sol decem gradibus, iisdem gradibus,quibus descenderat.
9 Scriptum Chizkij*,regis Jehud*;quum 2grotasset,& revaluisset ex *gritudine sua.
10 Ego dicebam , rescissis diebus meisa- diturus sum portas sepulchri, privor residuo annorum meorum.
11 Dicebam, non sum visurus Jah,Jah in terra viventium : non intuebor 'hominem ampliüsinter habitatores mundi.
ii Habitatio mea transfertur,8ctransportatur a me , tanquam tentorium pastorale : ad excidium perduxi,iit textorifdmen,vitam meam; a peniculis resecturus es me ; a die usque ad noctem peremturus es me.
13 Proponebam,dum mane erar,tanquam leonem,ita fracturum esse Deum omnia ossa mea; ä die usque ad noctem te peremturum
14 Ur gruS.tfut hirundo,ira pipiebam,gemebam üt columba ,dicens: exhauriuntur oculi mei _ß»cct<tnte>in sublime,Jehova oppressio jit mihi.pcrteXe me.
15 Quod eloquebar, statim praedixit milii, ide'mque fecit: progredior omnibus annis vitae meae ultra amaritudinem animae
1 6 Domine, per h*c vivitur: etiam his singulis inest vita spiritus mei, hii facis,ut revalescam,&vivum conservas me.
17 Ecce adpacemddvsmtanuramihi a-

maritudo ; sed ku JJropenfus amore cduxi- /h* animam meam a fovea exedente,quia abjecisti post tergum tuum omnia peccat*
18 Non enim sepulchrum celebrat teOuS mors laudat te: non habent exspectationem in fide tua,qui descendunt in fepul-
19 Vivens,vivens ipse celebrabit te.ute- go hodie ; pater filiis notam faciet fidem
20 Jehova prdsto est ad servandum me 5 ideo odaslyricas meas pulsabimus omnibus diebus vita: nostra in domo Jehov«.
21 Edixerat enim Jefchahiah,fumatur pa- latha ficuum; & appingatur ulceri,8c reva-
22 Et dixerat Chizkija,quod est signum# me ascensurum esse in domum jehova:?

CAP. XXXIX. Cbrifci/d offendit Deum»

(y eastigatu/t resipiscit.

■"pEmpore illo misit Merodac Baladan,fi- 1 lius Baladanis,rexBabyloni* literas cum munere ad Chizkijam ; audiverat enim *- grorasse.Sc confirmatum esse.
2 QuibuTcum laetatus Chizkija,ostendit eis totum gazophylacium suum,argentum» Sc aurum, & aromata,atque oleum praestan- tilsimum , totimqtie domum vasorum suorum,denique quicquid inveniebatur in thesauris suis : non fuit quidquam,quod non ostentaret eis Chizkija,in domo sua,& in tota ditione sua.
; Quapropter ingressus Jefchahjah propheta, ad regem Chizkiiam ; dixit ei,quid dixerunt homines illi ? & unde venerunt ad te ? cui dixit Chizkija, e terra longinqu* venerunt ad me,Babylone.
4 Iterum dicenti j quid viderunt dornt tu*?dixit ChizKija,quicquid est domi meas viderunt, non fuit quicquam» quod non o- ^enderim eis,in thesauris meis.
1 $ Tum dixit Jefchahjah Chizkija, audi 'verbum jehov« exercituum :
6 Ecce, dies venturi sunt,quibus deportabitur quicquid est domitu* , & quod recondiderunt majores tui usque in tuen* l*unc,in Babyloniam : non relinquetur quidquam,ait Jehova.
7 De filiis etiam tuis, qui prodibunt CK te,quos geniturus es, assument; ut sine aulici in palatio regis Babyloni*.
8 Dixit vero Chizkija Jeschahj*,bonunt
est verbum Jehov«,quod loquutus es ; praeterea dixit,'quod futura est pax,de stabilita* diebus meis, bonum est. _

CAP. XL. JHventttiMfstU:

dremuf Johannes Baptista.

Onsolamini, consolamini populum meum ; dicit Deus vester ;
2 Equimini, qu* sunt cordi urbi ferti» schalaimorum,& pr*dicate ei, completum esse tempus pr*finitum ejus,exsolutam esse iniquitatem ejus:eam accepisse e manu Jehov* duplum pro omnibus peccatis suis.
% Voce clamantis in deferto,parate viam Jehov* ; adaquate in solitudine aggerem Deo nostro.
4 Omnis vallis attolletur»& omnis mons» «ollisouc deprimentur ,& abibit,quod cur- fil vun

vum est in planum, & salebrosa in conval«
5 Ut reveletur gloria Jehov*, 8c videant omnis caro pariter, os Jehov* loqiiutum esse.
6 Vox dicens, prardica, etiam dicit,quid prasdicaturus fim* omnem carnem eijk gramen ,* etiam omnem benignitatem ejus similem efje flori agri.

1 Exarescit gramen , decidit flos, quum spiritus Jehova; perflat ipsum; utique gramen est populus.
8 Exarescit gramen, decidit flos , at verbum Dei nostri permanet in seculum.
9 Montem altum conscende,6 qua; evan- gelizas Tziioni » attolle potenter vocem tuam,qua; evangelizas Jerufchalaimis : attolle,ne timeto;dic civitatibus Jehud*,ec- ce Deus vester.
10 Ecce Dominus Jehovi contra robustum venturus eft, St brachium eius dominaturum est in illum: ecce merces illius a- pud ipsum est ,& opus illius coram ipso.
11 Velut pastor gregem suum pascet,in brachium suum congregabit agnellos, & in sinu suo portabit; fatas ducet commode.
12 Quis mensus est pugillo suo aquas, & coelos spithama expendit, aut complexus est trientali pulverem terrae ? 8c ponderavit statera montes,& colles lancibus ?
i; Quis expendit spiritum Jehova? üt vir a consiliis ei,docuit eum ?
14 Cum quo communicavit consilium,ut instrueret se ; doceretque se iter judicii,do- ceret, inqu&m, se scientiam ,& viam summa prudenti* notam faceret sibi ?
is En Lentes tanquam guttae situla,8t tanquam flos pulvisculi in lancibus reputantur: en,infulas utrem minutilTimam dispositurus esset.
16 Etiam Libanus non sufficeret ad comburendum,& animalia ejus non sufficerent holocausto.
17 Omnes gentes velut nihil sunt coram co,minus nihilo,8c inanitate reputantur ei.
18 Cui ergo aflimilabitis Deum fortem,8c quam similitudinem comparabitis ei ?
19 Sculptile tegit artifex,8c aurifex auro obducit illud: & catenas argenteas conflat.
20 Qui ita indigus est,ut non ha beat,quod offerat,lignum non putrescens eligit: arti ficern peritum quatit sibi ad parandum sculpti!«» quod non dimoveatur.
2i Annon cognoscitis? annon auditis? annon indicatur a principio vobis? annon intelligitis inde i fundamentis terr* ?
rr Eum,qui insidet ambitui terr*,cui habitatores eius sunt velut locust* : qui extendit velut conopacum coelos,8c distendit «os sicut tentorium ad habitationem.
2; Qui disponit dominatores in nihilum, judices terr* sicut rem inanem efficit?
24. Neque plantantur,neque seruntur,neque radicatur in terra succisus truncus eorum : quinetiam sufflante eo in illos exsiccantur ,ac turbo quasi stipulam tollit eos.
25 Cui ergo astimilaretis it, e,aut «qualis essem* ait sanctus.
2t> Attollite in sublime oculos vestros, 8c videte,qu : s creaverit ista, producens numero suo exercitum ipsorum ;$uH ista omnia

vocet de nomine pra amplitudine virium, prout fortis est robore, Adti ut quicquam non desit.
27 Quare diceres Jahakob,8e loquereris, Jisrael, abscondita est via mea ä Jehova/Öc rS 1 Deo meo causa mea pr*terie ?
28 Annon novisti ? nonne audivisti Deum «ternumjehovam,creatorem extre*- mitacum terr* non defetisci» neque defati~ gari?nulla est pervestigatio prudenti* ejus.
29 Dat defesso virtutem, 8c defecto viribus robur copiose suppeditat.
;o Defetiscuntur quidem pueri,8c defa- ! tigantur j & iuvenes prorsus impingunt: !
;i At exspectantes Jehovam mutant vi- j res , ascendunt pennis velut aquilas; cur- [runt, neque defatigantur j pergunt,nec de- ! fetiscuntur. •
CAl». XLj. p usiUuigrex Ujnelk.
Uentes accedite me insul*,8cnationes mu- 1
tentvires, accedant,tunc loquentur,pariter ad judicium appropinquabimus.
2 Quem excitaverat ab oriente Deu-f, juste vocans eum ad vestigia sua,exposuit ei gemes, 6 c fecit, ut in reges dominaretur, reddidit similes pulveri gladio ejus, similer | stipul* impuli* arcui ejus.
; Persequutus illos pervasit incolumis itinere,pedibus suission venerar.
4 Quis operatus est.Sc fecit ii/ud? quii vocat generationes inde a principio? ego Jehova primum,ctiam ukima ego idem ope- 1
5 Videntes intui* timent» extrema terr* trepidant, appropinquant,8c conveniunt.
6 Quisque proximo suo auxiliantur, & fratri suo dicit,confirmare.
7 Lr confirmat fjberlignarius aurifabrum, malleator eum,qui tundit incudem; dicit de ferrumine,bonum est,8c firmat illud clavis, ut non moveatur.
8 At tu,Jisrael,ferve mi.tujahakob.quem elegi; femen Abrahami,annci mei:
9 Tu,quem prehendi ab extremitatibus terr*; & a selectis ejus evocavi te ; dicetis tibi ; servus meus es, elegi re,neque sper-
10 N« timeto, quia cecum sum,ne stupeto, quia ego sum Deus tuus : fortifico te,e- riam auxilior tibi, etiam sustento te dextera jusi a mea.
11 E11 erubescent, & ignominia perfundentur quicunque exardescunt contra te ; erunt tamquam nihil, & peribunt adversarii
12 Qu*rens eoSnon invenies eos,qui concertant tecum; erunt tanquam nihil ,Sc tanquam nihilum homines oppugnantes te.
1; Ciim ego jehova,Deus tuus, prehendam dexteram tuam ; edicens tibi,ne timeto z ego auxiliortibi.
14 Ne timeto,vermiculeJahakobt,Jisrae- litarum :ego auxiliar tibi',dictum Jehov*,
& redemtoris tui,sancti Jisraelis.
»5 Ecce dispositurus sum te in tribulam stylis recentibus bipennem:triturabis montes, comminuesque, & colles tanquam glumam dispones:
ifi Vtntiia&ii eo* , deventus auferet «os, ac turbo disperget eos : tu vero exsultabis in Jehovajin sancto Jisraelis gloriaberis.^

17 Ipibs pauperes,eger.tesquc ipsos, qui cuaerunt aquas, ubi nulla eaAsunt, quorum Ingua siti deficit; ego Jehova exauditurus sim, Deus Jisraelis non derelicturus sum
,8 Aperiam in locis eminentibus flumina , & in medio convallium fontes , difpo- ; nam desertum in stagnum aquarum, 8 e terram solitariam in processus aquarum.
19 Ponam in deserto cedrum, lectiflimam) 1 j cedrum , myrtumque,&arborem oleosam :<
ponamin solitudine abietem,tsedam; arbo- rcsque opacas pariter:
20 Ut videant,& cognoscant,&adhibeant I se,ut intelligant pariter,manum Jehovatfa- - cere illud; 8c sanctumjisraeliscreare ipsum.
21 Producite causam vestram, ait Jehova; admovete firmamenta vestra, ait R.ex Taha-
1 Kobi. J
rr Proponant ,Si indicent nobis ea,quas obventura sunt: priora quasnam sunt indicate,ut apponamus animum nostrum,de cognoscamus finem eorum; aut eventura pro- nunciate nobis.
2; indicate,auat eventura sint in posterum» ut cognoscamur vos este deos; etiam benefacite,aut malefacite,ut obstupescamus videntes pariter.
24 En vos minus quäm nihil esBs ,Sc opus i vestrum pejus opere viperae: abominabilis,
qui eligit vos.
25 Excitaturus sum ab Aquilone,qui ve- 1 niat, ab ortu solis,qui vocet nomen meum,
qui veniens proculcet antistites ranquam I lutum, fic tanquam figulus caenum.
26Qisis indicavittnde a principio,urco- 1 gnosceremus, aut inde ab antiquitate, ut diceremus,iustus tsi ? neque ulluSs.ft,qui indicet, neque ullus, qui

pronunciet, neque ullus, qui audiat sermones vestros.
27 Primarium Tzijoni,in quo ecce; ecce Ssta, 8 c]eruschalaimis evangelifcanrem dabo.
28 Nam,quum resoicio.nullus fjl vir, e- tiam existis nustus est consultus; ut, quum interrogo eos,respondeant quidquam.
29 En hi omnes sunt vanitas,nihil sunt ; opera eorum »ventus&inannasfusiliaeo-
^ C A P. XL II. AdvcntM Cbrisii nujfßd-
■ ticiM.
j pN servus meus »quem sustento, electus 1 JJ<meus,qucm benigne accipit anima mea: indam spiritum meum ipsi »judicium gentibus proferet.
2 Non vociferabitur, neque attollet,neque faciet,ut audiatur foris vox sua.
X Arundinem quassatam non franget, & ellychnium ipsum fumigans non extinguee: ad veritatem proferet iudicium.
4 Non[faciet, ut fumiget, neque quassabit, donec disponat in terra judicium : Se in doctrina ejus regiones exspectationem habe-
5 Sic ait T)eiM ille fortis Jehova, creator coelorum, & qui extendit eos,qui expandit terram, & res prognatas ex ea: qui indit a- nimam ropulo agenti in ea,8c spiritum ambulantibus in ea:
6 Ego Jehova vocavi te juste » ut confirmem manum tuam: 8c custodiens re tradam t« in foedus populi,in lucem gentium;

> 7 Ad aperiendum oculos cascos,ad educendum claustro vinctum,e carcere sedentes in tenebris.
8 Ego sum Jehova,illud esi nomen meum, Le gloriam meam alteri nondabo,8riaudem meam scujptilibus.
9 Priora ecce evenerunt :8cnova ego indico ; quum nondum exoriuntur, pronun- cio vobis.
10 Cantate Jehovac canticum novum, eanticum laudis ejus ab extremo terra:,qui atscenditis in mare,8« in jiumm 4 implentia illud,insulat,& habitatores earum :
11 Attollant voctm desertum,8^ civitates eius,villas, qua* inhabitat Kedar: canant habitatores petix,e vertice montium votife-
12 Tribuant Jehovx gloriam, & laudem ejusin regionibus indicent.
1 \ Jehova veiut robustus prodibit, üt vir bellicosisfimus,evigilansielo:clanget,etiam barriet,contra hostes suos potenrerse geret.
14 Dicens ; silui jam olim, surdum egi, continui me : ut parturientem viperam desolabo,exhauri amque pariter.
15 Vastabo montes,&colles, omne'mque herbam eorum arefaciam » 8c disponam flumina in regiones,8c stagna arefaciam
16 llt deducam cxcos per viam,quam non noverant, semitis, quas ignorabant, agam eos: disponam tenebras coram eis in lucem,Lc obliqua in planitiem, hae sunt res, quo* faciam eis,neque derelinquam eos.
1? Avertentur retrorsum , suffundentur pudore,qui confidunt sculptili;qui dicunt fusili,vos cslu dii nostri.
»8 O surdi,audite ; & 6 c*ci,intuemini ad videndum.
«9 Quis esi cascus nisi servus meu$?8e surdus sicut nuncius meus,quem mitto’ quia cascus üt donatus pace, cascus rnqu<tm, üt servus Jehovx?
20 Videndo multa tamen non observas, aperiendo aures tamen non audit.
2» Jehova delectabatur ipso propter justitiam suam,magnificabat doctrina, & reddebat magnificum.
12 At ipse est populus direptus,& proculcatus, illaqueant juvenes quotquot sunt, 8c in carceribus abduntur :sunt prxdx,nemine eripiente ; conculcationi,nemine dicente,restitue.
2; Quis inter vos auribus percipit hoc? attendit,ut auscultet in posterum ?
14 Quis exponit proculcationi Jahako- bum,& |israelem diripientibus ? ndnneje- hova ? Hic e/J,cui peccavimus ; non enim acquieverunt,ut in viis ejus ambularent, neque auscultaverunt legi ejus.
2s Quapropter effudit super illum excandescentia iram suam,&robur belli: sed etsi inflammat eum circumquaque,non animadvertit ; St si incendit eum,tamen non reponit in animo. Caput XL/If.
a 26 Nunc vero,sic ait Jehova creator tuus 6 Jahakob, Sc formator tuus 6 Jifrael: ne timeto ; nam vindicavi te,vocavi te nomine tuo ; meus es.
*7 Quum transis per aquas,tibi adsum,8c per flumina, ne inundent te ; quum ambulas per ignem,non ureris,8« flamma non incendit t«.
Ff4 rs Nam

iö Nam ego Jehova, Deus tüus;j sanctus Jisraelis>servator tuus sum ; dedi in redem- tionem tui Agyptum, JEthiopiam» Lc Ledam loco tui.
29 Ex quo pretiosus visus es in oculis meis, honoratus fuisti, quia ego dilexi te : & lubieci homines tibi,&nationes deside-
jn Ne timeto j nam tibi adsum : ab oriente reducam semen tuum,& ab occidente congregabo te.
Edicam Aquiloni, redde,8t meridiei, ne cohibeco:reduc PlsoS meos e longinquo, & sitias meas ab extremitate terrae i
Omnem,qui vocat se de nomine meo, quem ad gloriam meam creavi ,• quem formavi, etiamque feci:
;; Produc populum caecum,tui sunt oculi, & surdos,quibus sunt aures.
$4 Omnes gentes congregentur pariter, & colligantur nationes, quis in illis indicaret illud ? vel priora pronuncienc nobis : edant testes suos, ut justificentur, aut au* dian«,&dicant,verum ejt.
Vos testes mei esHit dictum Jehova, & servus meus,quem elegiiut sciatis, öc credatis mihi, intelligatifque me ipsam esse, ante me non esse formatum a Deo forti, Lc post me non futurum quidquum.
\6 Ego , ego sum Jehova j Qc nullus tsl prater me servator.
$7 Ego indico,8fservo>8e pranuncio»non autem ullus in vobis alienus DctW ; &vos testes mei efli 4 , dictum Jehova, me ptum fortem este.
;8 Etiam antequam esset dies , ego ille /um,0c nemo e manu mea eripiet; quum o* petor,quis avertat illam ?
C A P* X L 111 . VoeAtiogentium fndicitur. Ic ait jehova vindex vester,sanctus Jis- raelis: propter vos misturus sum inBaby- Ioniam,& dejecturus vectes omnes, Cha'l- dadsque cum navibus celeberrimis ipso«
I Ego Jehova sum sanctus vester,creator Jisraelis.Rexvester.
; Sic aic Jehova,qui edit in mari viam » Lc in aquis validis semitam.
4 Qui educit currus,& equos» copiaj»& robur »"pariter jacebunt,non resurgunt,exspirabunt, üt ellychnium eXcinguencur.
5 Ne recordemini priorum,& antiqua re consideretis:
6 Ecce ego facturus sum rem novam, jam exorietur, annon nosceretis illam • etiam disponam in deserto viam, in solitudine flumina.
7 Honorabit me bestia agri, draconeS,& ululas ; quum posuero in deferto aquas,sturnina in solitudfne.ad praebendum potum populo meo,electo meo.
8 Populus» quem formavi mihi»laudem meam enarrabunt,
9 Nam me non invocas, JahaKobj aut laboras apud me,Jisrael :
10 Non offers mihi parvam pecudem holocaustorum tuorum, Lc sacrificiis tuis non honoras me: non premo te,ut servias munere,neque fatigo te thure.
II Non comparas mihi pecunia calamum odoratum, & adipe sacrificiorum tuorum

non irrigas me .-quin servitute premis me propter peccata tua, fatigas me iniquitati* bus tuis.
ii Ego,ego ipse deleo defectiones tu;* propter me ; & peccatorum tuorum nest recordor.
1; Revoca In memoriam mihi, discept«- mus una,enarra tu,ut justificeris :
14 Parer tuus primus peccaverit, & in* terventores tui defecerint a me.

if Proinde essem profanaturus princi-fl
es sacros; 8c expositurus anathemati Jaha- j
obum,& Jisraelem contumeliis* Cap.XL/k'.
16 Jam vero audi Jahakob,ferve mi, &
Jisrael,quem elegi. . , *
17 Sic ait Jehova,qui fecitte,8c formavit ,
te ex ut<ro, adiururus te, ne timeto, ferve ; mi fahakob,&Jeschurun,quem elegi: '
\t& Nam effundam aquar super sitientem* Lc fluenta super aridam; effundam spiritum meum super femen ruum,& benedictionem meam super prognatos tuos.
19 Et efflorescent velut inter gramen,ve- lut salices, inquam,secundum processus a- quarum.
joHic dicet,Jehova: lum.Lciste vocabitse nomine JahaRobi: ille vero scribet manu sua/um Jehovaj,& dc nomine Jisraelis co- gnominabit.fr.
C A 1 '. X L 1 V. Vonaspiritu&lid.
Ic ait Jehova,rex lisraelis,&vindex ejus,
Jehova exercituum : ego sum primus, Lc ego ultimus,ac praeter me nullus ejtpeus.
2 Quis ergo utego praedicat,&indicat istud,aut ordinat istud mihi,ex quo disposui populum «ternum » ut futura,8c quL e- ventura sunt,indicenturillis ?
; Ne paveatis, neque timeatis; ännon inde ah eo tempore prominciavi tibi,ac indicavi, & vos testes mei eJJts? an est Deus praeter me ? utique nulla esi rupes, nullam
4 Formatores sculptilis omnes sunt rei inanis firmatores, Lc desiderabilia eorum non possunt prodesse: ac testes istorum sunt ipsa j non vident, neque cognoscunt,ut e- rubefcanr.
5 Qui format Deum fortem, & sculptile sundic,ad nullam utilitaremsuwhV.
6 En omnes se consociantes erubescent, fabri ipsi magis,quam homines uUt .* congregent se omnes,consistant,pavebunt,cru- belcent una.
7 Faber ferrarius cum norma,& operatur prunis, Lc malleis format illud ; quum operatur illud brachio robusto stio , etiam esurit , Lc nullis csl viribus, non bibens aquam defetifcitur.
8 Faber lignarius extendit regulam ; delineat ipsum amussi , aptat illud in angelos suos, aut circino format Illud: denique facit illud sd structuram viri, secundum ornatum humanum,ut desidear domi.
9 Cadendo sibi cedros,quum sumsit cupressum,& robur,aut qua fortificat se inter arbores silva; ornum ,quam plantaverit, Lc pluvia educaverit:
10 Tunc est homini ad comburendum, qui sumit ex eis,ut calefiat,etiam accendit furnum ut coquat panem ; etiam operatur Df«m forc«m,cui honorem txhibtns incurvat
te.

se,aptat ipsam in sculptile, ante quod procumbit.
11 Partem ejus exussit igni,ad partem e jus carnes comedn,assat assum, öcfatiatur ; etiam calefit, dicitque, euge concalui,vidi ignem:
ii Residuum autem ejus m Deum fortem aptat exsculpendo illud ; procumbit coram eo.incurvacquc se,Scdeprecatur ipsum, dicens, eripe me,nam Dent fortis meus es :
i ; Non norunt, neque animadvertunt; tUud obducere ocules ipsorum, ne videant, & corda ipsorum,ne intelliganc.
14 Neque revocat ad animum suum; neque scientia,neque prudentia ine/i,ut dicat ; partem illius exussi igne, etiamque coxi ad prunas istius panem ; assavi carnem, quam comedo: 3e reliquum istius in rem abominandam aptavero ? ante id,quod provenit ex arbore,procubuero ?
15 Pascens cinere animum illusum avertit, adeo ur non eripiat se ipsum, neque dicat, annon salsitas fit ad dexteram meam ?
16 Recordare horum JahaKob,& Jifrael, cum servus meus fis: formavi re, servus meus es,Jifrael, non traderis oblivioni a
17 Deleo ut densas nubes defectiones tuas, Le velut nubes peccata tua ; revertere a<Laie»nam vindico te.
18 Cantate coeli, facere Jehovam hic, clange ima terra; fragorem edite montes cantu,silva, & quaecunque arbor tst in ea : vindicare Jehovam Jahakobum,& injil- raele gloriari.
19 Sic ait Jchova,vindex tuus,& formator tuus ex utero: ego Jchova facio o- mnia,extendo coelos (olus,expando terram per me ipsum:
20 ts sum, qui irrita facturus est signa mendacium.S: exdivinisfhiltos effecturus: reducturus sapientes retrorsum, & scientiam eorum infatuaturus:
21 praestiturus verbum fervi fui, 8c consilium nunciorum ejus absoluturus : qui dico dc Jcruschalaimis, habitabuntur, Sc de civitatibus Jehuda , aedificabuntur,& qui Vastitates istius eiecturus sum :
22 Qui edicturus sum ipsi profundo,ex- siccare.Sr flumina tua arefacturus:
2; Edicturus Cyro,pastori meo, ut o- mnem delectationem meam perficiat i tit- que edicat Jeruschalaimis,reaedificantor, Sc templo,fundator.
CAP. XLV. CAptivtt&S BaiyhnicA solvenda per Cyrum.
S ic ait Jchova uncto suo Cyro, cuius confirmaturus sum dexteram,ad sternendum coram eo gentes, ut lumbos regum dissolvam: ad aperiendum coram eo valvas, ut portas non occludantur:
2 Ego tibi praeiturus sum, & inaequalia aequaturus ; valvas chalybeas fracturus, & vectes ferreos succisurus:
% D.uumsque tibi thesauros abstrusissimos, Sc repositas opes abditissimas: ut cognoscas me Jehovam, qui voco te nomina- tim,Dcum Jisrachsefle.
4 Propter setvum meum Jahakobum, 8c Jisraelem electum meum: propterca me

vocaise te de nomine tuo,cognominasse te, quamvis ignores me.
5 EgoJehova, & nullus praeterea,praetee me nullus Deus : accingo te,quamvis lgno-
6 Ut cognoscant £ctimab ortu solis, Le ab occasu cius, nullum este przter me, me Jehovam eiJc,Lc nullum praeterea :
7 Formantem lucem, & creantem tene» bras,facientem pacem,8c creantem malum; me Jehovam facere omnia ista.
»Destillare c«U superne,8c superiore» nubes fluant justit is: aperiat se terra,&fer- rejlrirt edant fructum salutis, juftitiaque efflorescat simul,me Jehova patrante illud.
9 Vae litiganti cum fictore suo, testas curr» aliti testis rerreisj an dicturum est lutum fictori suo, quid facturus esses,cum ad opu* istud tuum nullaeJ?nt manus ?
10 Vae ilii,qui dicit patri,quid geniturus esses) Sc focminse,quid paritura esses ?
11 Sic ait Jehova,sanctus JisraeliJ,8c formator ejus :'qu* ventura sunt,petite a me, de filiis meis.Lc de opere manuum mearum interdicite mihi.
11 Ego feci terram,& hominem super eam creavi i ego manibus meis extendentibus coelos,omni quoque exercitui eorum przcepea dedi,
1; Ego excitaturus sum illum juste, &o- mnes vias eius zquacurus: ipse rezdifica- turus est civitatem meam, & deportatos meos remisturus non pretio,neque munere, ait Jehova exercituum.
14 Sic ait Jehova, labor £gypti,& meric jttbiopiar, Sabaeorurr.que procerorum ; ad te transibunt, St tua erunt, te sequentur, compediti transibunt: tibique incurvabunt se,te deprecabumur^fffcrjtrs; tantum in t« est Dem fortis, & nullus efj praeterea, nusquam pratterca Deus.
1 ? Utique tu D«*< fortis abdens te,Deus JisrcSlis servator es.
ift Erubuerunt, etiamque ignominia affecti sunt omnes isti, pari ter abiverunt cum ignominia fabri imaginum.

17 Jifrael servatur per Jehovam salute aeterna: non erubescetis, neque ignomi- niosireddemini in sempiterna fecula.
,8 Nam sic ait Jehova,creator coelorum; ille ipse Deus, formator terra?, & opifex ejus,idem stabiliens eam ,qut non ad inanitatem creavit eam, sed ad inhabitandum formavit eam, ego sum Jehova, öcnullu» praeterea.
19 Non clam loquor,non in loco terr* tenebrosas, non edico semini JahaKobi ; inaniter quaerite me : ego Jchova eloquor justitiam,indico recta.
20 Congregamini, & advenite appropinquate una,qui evasistis ex gentibus, qui ignari erant gestantes lignum sculptilis fui, & deptecames pio Deo forti non valentem
21 Indicate, 8c admovete, etiam consilium inearur una : quis pronunciavit hoc • priscis diebus, ab eo tempore indicavit istud? annon ego Jehova, nulliisque amplius Deus praeter me>Devtf fortis,justus,8t servator ? nullus praeterquam ego.
22 Respicite ad me, & servemini omnes
kf 5 fines

Cap.4f.46.4-.
fines terras: nam ego fum Deu* fortis nullus praeterea.
23 Ter me juravi,prodiit ex ore meo juste verbum, quod non revocabitur ; mihi incurvatum iri omne genu, jurjtutam o* mnem linguam.
»4 Tantummodo in sebova.de me inquiet,omnis iustiria,8c robur ejt: ad ipsum veniae congressurus, ac erubescent ; qui- cunque exardescunt contra ^um, erubescent.
2s In Jehova justificabuntur, Sc gloriabuntur totum semen Jisraelis._
JESCHAH|AIL
Ssp.47.48.
C A P. X L VI. V&niiai idolorum.
P Rocubuit Bei ; reflexus est Deus vaticinus,fuerunt terricula eorum impo/rM bestias, & jumento j gestamina vestra onerata,oneri fune defessas.
2 Reflexi fune, procubuerunt pariter ; neque potuerunt Babylonii eripere onus; sed ipstmet in captivitatem abiverunt.
3 Auscultate mihi domus JahaKobi.to- tbmque residuum domus jisraelis ; qui bajulamini inde ab utero, qui gestamini inde
4 Et usque ad senium ego idem, & usque ad canitiem e$o portaturus sum : ego feci, & ego gestabo, ego,inquam , portaturus fum,8c erepturus.
5 Cui aflimilaretis me,8c aequaretis, aut tompararetis me,ut similes essemus?
6 Qu\ prodigunt aurum e marsupio, Sc argentum scapo appendunt, mercede conducunt conflatorem,qui faciat ex eo D.um fortem,cui procumbentes etiam incurvent fer« ;
7 Gestant eum,humero portant eum, deinde collocant eum in sede sua, ubi stat,e loco suo non recedit,* etiamsi <jum clamet ad eum,non exaudit,ab angustia ipsius non fervat ipsum'
8 Recordamini hujus,& praebete vos viros ; revocare ,t defectores,in animum.
9 Recordamini priorum inde'a secuto; me esse Dfumfortem, Sc nullum praeterea Deum e(se,8c neminem parem mihi:
10 Indicantem a principio finem, Sc ab antiquitate,qu* nondum facta sum; dicentem consilium meum stabit,Scomnem delectationem meam facturus sum.
11 Voco ab Oriente volucrem» e terra longinqua effectorem consilii mei; 6 e Io
urpitudo tua: ultionem sumam,neque feram obstare quemquam mihi.
4 Inquit vindex noster Jehova exercituum,nomine suo sanctus Jisraelis:
5 Sede silens, Sc ingredere in tenebras filia Chaldasorum: nam nonperges vocari domina regnorum.
6 Efferbueram contra populum meum, profanaveram possessionem meam, 8c tradideram cos in manum tuam: non exhibuisti eis misericordiam, super senem aggravasti jugum tuum valde.
7 Et edixisti,in seculum ero domina : unquam non reposuisti hasc in animo tuo, non recordata es finem illius.
8 Nunc itaque audi hoc voluptuaria,desidens secure , dicens cum animo tuo,Ego sum, Sc nulla praster me ampliuJ: non ie- debo vidua,neque experiar orbitatem.
9 Imo evenient tibi duo ista momento, die eodem orbitas,Sc viduitas: plane supervenient tibi cum multitudine praestigiarum tuarum, cum fortitudine incantationum tuarum maxima.
10 Quia confisa es malitiae tu«,dicens nullus videt me, sapientia tua,8c scientia tua ipsa pervertit te ; ut diceres cum animo tuo ,cgo fum.Sc nulla praeter me amplius:
11 Idcirco superveniet tibi malum,cujus ignoras ortum,Sc obruet te aerumna,quam non poteris expiare ; denique supetveniec tibi repente vastitas,quam ignoras.
i£ Sta jam cum incantationibus tuis.Sc cum multitudine praestigiarum tuarum,in quibus laborasti'a pueritia tua ; si forte poliis proficere JJforte praebebis te fortem.
13 Dcfctifceris multitudine consiliorum tuorum: stent jam astrologi,qui contemplantur stellas,qui notas faciunt in menses pMdrctioncs sute ; Sc servent te ab iis,qu*
superventura sunt tibi.
>4 Ecce sunt tanquam stipula.ignis comburit eos,non eripiunt se ipsos c flamma : nullus superest carbo ad calescendum,nedum ignis ad sedendum ex adverso ejus.
15 Ita sunt tibi.quibuscum laborasti: negotiatores tui a pueritia tua,singuli in partes suas aberrant,nemo fervat te.
Liberatio ex Bauten«
CA P. XLVIU certofutura.
A Uditc hoc domus Jahakobi, qui vocant sede nomine Jisraelis, 8c ex aquis Jehu- quutus*sum,8c adducam istud ; formavi, Se 'das prodierunt, qui jurant per nomen Je- faciam istud. <hovas,Sc Dei Jisraelis mentionem faciunt,
12 Auscultate mihi robusti animo, qui ; non fideliter,neque juste.
longinqui estis a justitia.
, 13 Admoveo jqstitiam meam, non longinqua elf; sed salutem meam non retardabit , nani disponam inTzijone salutem, Jisraeli ornatum meum.
C A P. x L V 11 , Excidium Babylon« pr-s-
D Escende, ac sede in pulvere,virgo,filia Babylonis ; sede humi,defectasolio,filia Chaldxorum ; nam non perges vocari tenera,Sc delicata-
2 Accipe mo'as.Sc mole farinam : retege crines tuos.denuda vestigium, retege crus, iransi flumina.
i Retegetur nudicastua,etiam videbitur
x Quamvis a civitate sancta se vocent,& Deo JisiMÜlis innitantur ; cujus nomen est Jehova exercituum.
3 Priora inde ab eo tempore indicaveram, & ex ore meo prodeuntia pronuncia- veram ;rd repente effeci,atque evenerunt.
4 kx praescientia mea erat te durum esse » & nervum ferreum elfe cervicem tuam, frontemque tuam chalybeam :
f Quapropter indicavi tibi ex eo tempore,quum nondum eveniret pronunciavi
ribi,ne diceres,terriculum meum fecit ista, & sculptile meum,put fusile meum prarce-
P 6* Audiveras,respice totum hoc : Se vo* Lnnon indicabitis ? pronuncio cibi nov» «X

GX hoc tempore,& recondita,quse i gnorasti; reducamjahakobum ad ipsum,quumjisrael 7 Quae nunc creantur ; non auitemabeo --- —-- r ‘ • —— - tempore,etiam ante diem, quum r.ion audi visti,uc non dicas,ecce noveram e a.
8 Neque audivisti quicquam,neque novisti, neque ab illo tempore aperuit aurem truam: nam novi te omnino acturum esse perfide,& defectorem ex utero vocari te :
q Propter nomen meum longanimis ero, Lc laudem rream obsignatam asservabo tibi; ut non exscindam te.
10 Ecce conflabo te,non autem cum argento; selectum efficiam te catino afflictionis*
11 Propter me , propter me faciam, nam quomodo profanaretur illud? Se gloriam meam alteri non dabo.
12 Ausculta mihi |ahakob,8e Tifrce! vocate a me: Ego ipse sum primus,etiam fam «Itirrus.
i$ Etiam manus mea fundavit terram, & dexterae mex palmus expandit c cclos ; me vocante ea.consistunt pariter.
4 Congregamini vos omnes,}« audite : quis ex illis indicat ista? Jehovadiligens. hoc facturus est,delectationem suam in Babylonem, 8c brachium ejus in Chaldxos.
Ego, ego loquutus sum ; et 5 am vocavi eum, adducturus.fumeum ; & fecundabit viam suam.
16 Accedite ad me, audite istud, nona principio in occulto loquutus suitn ; ex quo tempore fuuhoc»ibisum: nunc enim Dominus Jehovi mittit me,& spiricus eius.
17 Sic ait Jehova,vindextuus.sanctus Jis- raelis, ego Jehova,Deus tuus doceo te proficere,deduco re via,qua ambules.
18 O si attendisses ad praecepta mea »ita fuisset ranquam flumen pax tua, & justitia tua üt fluctus maris:
»9 Et fuisset velut arena femen tuum,& prognati e viscetibuS tuis ut scrupi iliius ; non tamen exscindetur,neque perdetur nomen eius ä conspectu meo.
20 Exite a Habylonia.fugite a Chaldaeis, voce canora indicate,pronunciate hoc,proferte hoc usque ad extremitatem terrae : dicite, vindicavit Jehova servum suum Jaha- kobum ;
21 Neque sit:unt,quum per vastitates de ducit eos,aquas e rupe profundit eis *. quasi jfidissetrupem,ut fluantaqu».
»2 Nulla e/i pax,inquit Jehova.improbis.
C A 1 \ X L i X. Kum mater tötest oblivisci jfifiisui ?
A uscultate insulae mihi,&attendite nationes e longinquo : Jehova inde ab utero vocaverat me, e visceribus matris meae memoriam constituerat nominis mei.
2 Et disposuit os meum veluti gladium a- cutum , in umbra manus fure abscondens me disposuit me in sagittam nitidam,in pharetra sua abscondens me.
; Dixerat mihi,servus meus es,Jifrael est, de quo per te gloriaturus sum.
4 Ego vero dixi, frustr'a laboro,inanirer, & vane vires meas consumo ' veruntamen officium meum penes Jehovam eß, &opus meum penes Deum meum.
5 Nunc autem dicit Jehova » qui formaverat me inde ab utero, urse*viamipsi,ut
non reciperet se : quia gloriosus funi in o- culisJehovas,& Deus meus est robur meum.
6 Dicit, inquam, levior dideris,quam ut sis mihi servus ad erigendum tribus Jahakobi,
& custoditos Jistaglicas reducendum ? ergo constituo te ‘in lucem gentium, ut sis salus mea ufquead extremitatem terra:.
7 Sic ait Jehova,vindex Jisraelis,sanctus ejus; ei,quem contemnit quisque ,quem abominatur gens { fervo dominantium leges videntes assurgent, principesque honorem habentes incurvabunt se se: propter Jehovam, quifidclij est, sanctumJisraeliS»qui elegit te.
8 Sic ait Jehova,tempore accepto exaudiam te, & in die salutis auxiliabor tibi , & custodiens te,disponam te in foedus populi* ad confirmandum terram,ad efficiendum,ue possideat possessiones desolatas:
9 Dicendo vinctis, exite; jis,qui sunt in tenebris,revelamini; pervias pascent,8cm omnibus clivis pascuum eorum erit.
_ io Non esurient,neque sitient.nequefe- riet eos assius,aut sol: nam,qui miseretur eorum,ducet eos, & secundum scaturigines aquarum deducet eos.
ii Et disponam omnes montes meos,ut fint pervii,8c j« aggeribus meis emineant.
ii Ecce isti e longinquo venient: ecce quoque illi ab aquilone, Se ab occasu,denique isti a terra Sinasorum.
r; Cantate cxli , & exsultaterra, 8cfr*- gorem edite montes cantu: quia consolatus Jehova popu'um fuum,& pauperum suoiummisertus est.
14 Quod si dicat Tzijon, dereliquit mc Jehova ; Se Dominus oblitus est mei:
1; An oblivisci potest mulier foctiis fui, ut non misereatur filii uteri sui ? etiam hae oblivisci possint; tamen ego non obliviscar
ib En in manibus sculpsi te : muri tui c regione mei versantur jugiter.
17 Festinabunt filii tui: destructores tui* 8 e vastatores tui ex te exibunt.
»3 Attolle circumquaque oculos tuos,fi« vide ,isti omnes congregantes se accedunt tibi : ut vivo ego, dictum Jehovae, istis ©- mnibus : tanquam ornamento vestieris, circumligabis eos tibi tanquam sponig.
19 Quum vastitates erunt tua:, 8c desolationes tua:» & terra destructa tua ; quia jam angustaberis pra: habitatoribus »procul profectis eis,qui absorbebant te :
10 Adhuc dicent te audiente filii orbitatis tu*.angustus est mihi hic locus, retrocede mihi,ut habitare possm :
ri Adeo ut dicas cum animo tuo ; quis genuit mihi isto»» cum fuerim orba,8e solitaria? huc illuc migrans,ac fugitivafut‘,8« i- stos.quis educav"- ? en ego relicta fui sola* isti ubinamfuerunt ?
n Sic ait DomimtJ Jehovi,ecce sustollam ad gentes manum meam, Se ad populo* efferam vexillum meum ; ut afferant filio* tuos lacerto,& filiae tuae super humerum portentur.
21 Et eruntreges nutricii tui,& foeminas principes eorum nutrices nue,vultu in terram Aemiijo incurvabunt se b.ikentfS horto* rtm ubi , puiveiemquc pedum tuorum lingent;

xenr : ut experiaris me esse Jehovam,non «rubescere eos.qui exspectant me.
24 An auferetur a robusto captura? an «tiam captiva turba justi eriperetur ?
Quin sic ait Jehova,8c turba captiva robusti auferetur » & captura violenti eripietur : nam adversus cowendenres recum ego contendam,& filios tuos ego servabo ;
1si Efficiamque,ut comedant oppressores tui suam ipsorum carnem, & velut musio sanguine suo inebrientur j ut agnoscant o- tnmS caro »me Jehovam elfe, servatorem tuum; & vindicem tuum,robustum Deum lahakobi.

nicum evocans eum,benedixerim et, Se multiplicaverim eum.
3 Nam consolabitur JehovaTfcijonem, consolabitur omnes vistirates eius, 3 c disponet desertum ejus ranquam Hedcnem,8c solitudinem eius tanquam hortum Jehov» r gaudium, Lc I»titia invenietur in illo, gratiarum actio,& vox psjlrr.odica.
4 Attendite ad me popule mi, 8c natio mea,ad me aurem advertite ; nam doctrina a me prodsbit, & jus meum in lucem populorum collocabo.
§ Propinqua tß justitia niea,prodibitsa- lus mea,Se brachia mea populos judicabunt:
. ... in me infui» exspectationem habebunt, Lc
CAP. L.Lfber rtpuditdAVM Synagoge, idest, brachium meum exspectabunt.

Ecclesia lOiudaorum. j H Attollite in coelum oculos vestros, Lc in«
S ic ait Jehova,ubi ejt libellus repudii ma- tuemini in terram deorsum; ccclos velut rrlt veilraB.ouo dimiserim earr.? aurauis fumum
_ tris ve'strac.quo dimiserim eam ? aut quis ex creditoribus meis, cui vendiderim vos ? en iniquitatibus vestris venditis vos, & defectionibus vestris dimittitur mater
2 Quamobrem.quum venio,nemoadest ? «iuum voco,nemo respondet? an ullo modo brevior est manus mea quam ut redimat ? 2can nullae sunt in me vires ad eripiendum? «n increpatione mea exsicco mare,dispono flumina i» desertum, foetet multitudo piscium eorum mortua siti, eo quod desit a.
Induo cocloS atrore,velut cilicium pono operimentum eorum.
4 Dominus Jehovi dedit mihi linguam eruditissimam /ut sciam tempestive eloqui defesso verbum: excitat unoquoque mane, excitat mihi aurem ad audiendum, üt audiuntur eruditissimi.
< Dominus Jehovi aperit mihi aurem, Lc ego non rebello ; retrorsum non averto me.!
6 Corpus meum expono percussoribus, & malas meas depilantibus ; faciem meam non abscondo a contumeliis,& sputo.
7 Quia Dominus Jehovi auxiliaturmihi, ideo non afficior ignominia : idcirco compono faciem meam tanquam saxum adamantinum,quia novi fore,ut non pudefiam.
8 Propinquus tss, qui iustificat me ; quis contendat mecum ? consistamus una : quis experiatur jure contra me ? accedat ad me.
9En,DominusJehovi auxilrjcurus est mihi,quis est condemnaturus me ? en, omnes isti üt pannus veterascent,tinea consumet
10 Quis est inter vos timens Jehovac,auscultans voci fervi eius ? qui ambulat in tenebris, cui nullus e/t splendor, confidat nomini Jehov»,Lc innitatur Deo suo :
11 £n vos omnes accendentes ignem,circumcingentes malleolis: ite in focum ignis vestri, & in malleolos,^uorsuccendistis : e manu mea est hoc vobis» in dolore jacebitis.
CAP. L I. DomtrtMrf consoUtor Tzijonii i« perpetuum.
a Uscultate mihi sectatores justitiae, qu«- /xrentes Jehovam; intuemini in rupem, ■unde excisi' estis,& in cavum foveae,unde effossi estis.
2 Intuemini in Abrahamum,patrem ve- ctrum,8c in Saram^u« pexerit vos; cum u-
fumum evanituros este , & terram üt pannum veteraturam,habitatoresque ejus similiter morituros : salus vero mea in secululn erit,& justitia mea non atteretur.
7 Auscultate mihi, qui agnoscitis justitiam , popule, in quorum animo doctrina mea cjl; ne timetote probrum mortalis * Lc pr» contumeliis Morum re consternamini.
8 Nam quasi pannum exedet eos tinea,& tanquam lanam exedet eos blatta : justitia autem mea in seculum erit, Lc salus mea in omnes generationes.
9 Evigila, evigila,indue robur,brachium Jehov» : evigila ut diebus priscis,in gene» rationes »ternas: annon tu illud es, quod conscidit JEgyprum, quod dolore affecit balaenam? 3
10 Annon tu illud es, quod exsiccavi: mare,aquasabyssi magn»:quoddisposuit profunditates maris,ut essent via,qua transirent vindicari ?
11 Ira redemti Jehov» revertantur,8: ingrediantur Tziionem cum cantu, l»ritia- que perpetua super caput suum : gaudium, & laetitiam afiequantur, fugiant moeror,8e gemitus.
12 Ego, ego ipse sum consolator vester : qua; er tu,qubd timeas 'a mortali morituro, Lca filiohominis,ouiut foenum reddetur ?
1 } Quod obliviscaris Jehov»,opificis tui, qui extendit caelos,& fundavit terram ; pa- veasque jugiter quotidie propter excandescentiam ejus, qui angustia afficit, quasi comparet se ad perdendum ? & ubi e/t excandescentia ejus,qui affici t angustia ?
14 Festinanter educet peregre vinctum » qui solvendus est, non morietur in ista fovea,neque deficietur pane suo.
15 Atqui ego sum Jehova.Deus tuus, qui difrumpomare , cujus fremunt fluctus: Je- hova exercituum nomen ejtipfw
16 Qui indidi verba mea ori tuo , umbra manus mtx tegens te ; me plantaturum coelos , Lc fundaturum terram , 8cdicturum Txijoni,populus meures.
17 Expergiscere.expeigiscere, surge wr&s Jeruschalaimorum , qua bibisti ä manu Je- hov» poculum excandescenti» eius: crassamentum, poculum horrificentissimum bibisti,«xiuxistj.
8 Nemo deducebat eam ex omnibus filiis, quos pepererat; Lc nemo prehendebar manum ejul ex omnibus filiis ,quos educaverat. ^
19 Du»

Cap.Ci.p- 1 E S C H
19 Duo ista obvenerunctibi; ^uir condoleret tibi? vastatio & contritio»,fames- que,6e gladius.p er quem consolarer: te 5 to Filii tui detecti animo jacent: in capite omnium platearum,ut bubalus iirretitusj pleni excandescentia Jehov<e»mcrfepationc
it idcirco audi jam hoc, 6 affl:icta,8c e- bria,non autem ex vino.
2» Sic ait Dominus tuus Jehov a,8cDeus tuus,causam acturus populi fui ,ecce recipio de manu tua poculum horriScentissi- j mum ,*
crassamentum,poculum istud excan- ! dercenciaeme* non peiges bibere amplius: r; Sed ponam illud in manu affligentium te, qui dicebant animas tuas, abiice te,ut transeamus : quibus exponebas tanquam humum corpus tuum,8« tanquam plateam I transeuntibus.
C A P. L 11. Cbri/l» »>u milit(K, 4 s gloria*
”pVigila,evigila,indue robur tuum,6 Tzi- Cjon : indue vestes ornatus tui Jeruscha- laimorum civicas sancta, nam non perget invadere ce amplius praeputiatus, & immundus.
2 Excute te ipsam e pulvere,fsurge,sede urbs Jeruschalaimorum : explicate e vinculis colli tui,o captiva filia Tzijonis.
; Nam stc ait Jehova,gratis vendidistis vos,& fine pecunia vindicabimini.
4 Nam sic ait Dominus Jehovi,in JEgy- ptum descenderat populus meas olim ad peregrinandum illic: Assyrius quoque pro nihilo oppressit eum.
; Nunc autem,quid mihi hic eft? dictum Jehov*,nam captus elt populus meus gratis : dominatores ipsius eiulant,dictum Je- liovas ; & jugiter quotidie nomen meum irritatur.
6 idcirco experietur populus meus nomen meum: idcirco,rn<ju<im,fxpemtu> - illo ipso die me eum ejfe ,qui proloquitur,ecce
7 Quam decentes sunt super istos montes pedes evangelizantis > pronunciantis pacem.evangelizantis bonum,pronuncian- ris salutem,dicentis Tzijoni ; regnat Deus
8 Vocem speculatores tui attollunt,vocem pariter cantam: sc oculis suis videre coram,quum reducit Jehova Tzjjonem.
9 Fragorem edite,cantate pariter vastitates Jeruschalaimorum: quia consolatur jehova populum suum,vindicat Jeruscha-
10 Nudat Jehova brachium sanctitatis sii* ante oculos omnium gentium,Ut videant omnes fines terrs salutem Dei nostri.
n Discedite .discedite, exire illinc, immundum ne attingitote : exite e medio istius ; purgate vos portantes vasa Jchov*.
i2 Nam non festinatione exibitis,neque fuga proficiscemini : quia praeiturus e/tvobis Jehova,8c extrema acies vestra erit Deus jisraelis.
1; Ecce prosperabitur servus meus,extolletur,& elevabitur,8c astus ej i t valde.
i"4 Quemadmodum obltupiierinc de te multi,ita de corrupta supra quemlibet specie istius i & forma istius prjtf fili« heuni- nuta; .
A H I A H. Cap.55.j4.
15 Ica.rrujudm, persperget stupore gentej multas, propter eum obdent Reges 01 suum : quando, quod non narratum-fuerac eis, videbunt,Sc quod non audierant,ani» madvercent.
CAP. LilI, Pd/J/omstcE vangelium.
O Uis credit praedicationi noflr*; & brachium Jehova; in quo revelatur ?

2 Assurgit quidem ut tenera planta coram illo.Öc tanquam radix e teira solitaria, non est forma ei,neque decor : & quando intuemur eum,non inest species,cur desideremus eum.
$ Contemtus, Lc abjectiffimus virorum, doloribus affectus, & familiaris moibo»8c velut homo abscondens faciem a nobis, contemtus ita, ut non aestimemus illum.
4 Veruntamen morbos nostrosipse pertulit, Lc dolores ipsos nostros bajulavir : quamvis nos aestimemus eum plaga affectum,percussum a DeO,&afflictum.
5 Nam ipse dolore afficitur a defectionibus nostris,atteritur ab iniquitatibus no« stris, castigatio pacis nostr* imponitur ei, Lc tumicc ejus fit curatio nobis.
6 Omnes nos, üt ovis erravimus,quisque in viam suam nos convenimus,& Jehova facit,ut incurrat in eum pccna omnium nostrüm.
7 Exigitur pcenü.Lc ipse afflieitur,neque aperit os suum < dt parva pecus ad mactationem ducitur,& velut ovis coram tonso» ribus suis obmutescens : neque aperit of
3 A coarctatione, & a judicio tollitur jae geneajiionem ejus quis enarraturus est ? nam exscinditur quidem e terra viventium, ex defectione populi mei plaga est ipsi;
9 PopulM enim exposuit improbis se- pulchrum ipsius,& diviti in mortem suam z eb quod non fecit violentiam j neque efi dolus in ore ipsius:
io At Jehova delectatus conterere i- psum,morbo affecit,quandoquidem exponebar se ipsum sacrificium pro reatu;dtc«ns, videbit semen,prolongabit dies: & delectatio Jchov* p«r eum prosperabitur.
u Exemtum molestia seipsum videns satiabitur,cognitione sui iustificabit justus servus meus multos , quorum iniquitates ipse baiulaverit.
1 2 idcirco partem dabo ei pro multis,ue cum robustis partiatur prxdam, pro eo, quod profundit in mortem se ipsum, $e cum defectoribus annumeratus est: nam ipse peccatum multorum perferens , pro defectionibus intercessit._
CAP. L I V. Fcrlestajponfa Christi.
C Anta sterilis, qu* non parir : fragorem ede cantu , Lc claram ede vocem, qu< non dolet :nam plures futuriSunt filii desolat*, quiim filii conjugatD.ait Jehova.
Dilata locum tentorii tut,8c aulaea habitaculorum tuorum extendamur,ne cohibeto : prolonga funes tuos,öc clavos tuos confirma-
J Nam dextrorsum,& sinistrorsum prorumpes,& lernen tuum gentes harredirario jure possidebit,ac civitate} dcioiarts efficient habitabile}«
4 No

4 Ne timeto,quia non erubesces,8e ne > ignominia confusa esto,quis non pudebit te : sed verecundi*adolescenti*tu*obli- visceris,& pro bri viduitatis tu* non recordaberis amplius*
C Nam coniunx tuus eiit opifex tuus, cuius nomen Jehova exercituum: & vindex tuus sanctus Jisraelis, Deus totius terra?, vocabitur.
6 Nam iit uxorem derelictam,& dolentem animo revocat te Jehova :& uxorem adolescenti«, quamvis TprctS sis, appellat Deus tuus.
7 Ad momentum patvum dereliqueram «e,sed miserationibus magnis congregabo
te.
8 Pauculo fervore absconderam faciem
meam momento a te.sed benignitate sempiterni misereor tui; ait vindex tuus jehova* , .
9 Nam ut aquas Noachi hoc mihi ejf,qui juravi, non transituras aquas Noachi amplius super terram : sic iuro,fore,uc non effervescam contra te,& non increpem te:
10 Quamvis hi montes recederent,& hi colles dimoverentur: attamen benignitas mea a te non recedet»8e foedus pacis meas non dimovebitur,ait miserator tuusjeho* va.
11 O afflicta , procellis agitata,consolatione destituta / ecce ego collaturus sum cum ornamento lapides tuos, 8c fundaturus te sapphiris.
12 Et disponam pyrobo specularia tua,& portas tuas Iapidibus carbunculi,denique totum terminum-tuum lapidibus speciosis*
Et omnes filii tui edocti mint^cho* va,amplaque pax siliorum tuorum.
14 iusiitia stabilieris; procul esto ab oppressione,quia non timebis ; 3c a terrore, quia non appropinquabit ad te.
iC En omnino altercetur bomo nihili ab- alienatM a me :qui altercabitur in te,rucn; in te corruet.
16 En ego creavi fabrum sufflantem in ignem prunarum , 8e proferentem instrumentum ad opus suum ; similiter ego creavi interfectorem ad perdendum.
17 Nullum instrumentum formatum contra te prosperabitur, & omnem linguam insurgentem contra te in jus condemnabis , hac est poPessio servorum Jehov*, quorum justitia est ex me ; dictum jehova.
C A P. L V. Invitatio ad magnam ranam. £us quisquis sitit, venite ad istas a- quas , cui nulla est pecunia : venire . comparate, & comedite , venite, tnquslm, comparate absque pecunia,Lc absque pretio vinum,& lac.
i Cur expenditis pecuniam pro nudo cibo,& laborem vestrum pro re minime satiatura ? auscultate indesinenter mihi,& comedite bonum»atquc oblectet se hac pinguedine anima vestra.
? Inclinate aurem vestram, & venite ad me,audire, ut vivat anima vestra: depangam vobJscum foedus peipe-uum. benignitates Da vidi s ceuisfimas loUamiMsum*
4 En testem nationum constituo cum, •mecei:[bs*tt),&ptiic«ptor«m nationum.

t En gentem, quam non ignoveras,vocabis,degentes, qu* non agnoverant te, ad te accurrent: propter jehovam , Deum tuum, 8e propter sanctum Jisraelis, quum ornaverit te.
6 Requirite Jehovam, quum praesto est* invocate eum,quum est propinquus.
.7 Derelinquat improbus viam suam,de vir iniquus cogitationes suas: revertactir- que ad Jehovam, ut misereatur ipsius ;& ad Deum nostrum, quia plurimum condo-
3 Non enim cogitationes me* fünf ut cogitationes vestrae? nequeütviae vestra« vi* mese,dictum jehov*:
9 Sed ut alti fiint coeli supra terram ; ita altas fune vi* meae supra vias vestras, dc cogitationes mea supra cogitationes vero Nam, quum descendit pluvia,aut nix de cocio,rursus illuc non revertitur,sed inebriat terram ipsam, facitque.utpariar ipsa» & producat; ut edat semen satori, dc panem comedenti:
it Sic eritve r bum meum,quod egressum fuerit ex ore meo, non revertetur ad me vacuum ;sed faciet id, quo delector,&prosperabitur id, quo emisero.
12 Nam cum lastitia egrediemini,& cum pace deducemini: ipsi montes, decolles fragorem edent coram vobis cantu, deo- mnes arbores agri complodent manum.
' i$ Loco virgulti assurget abies, loco paliuri assurget myrtus ; ut sic Jehov* in nomen, in signum perpetuum, quod non exscindetur.
CAP. LVI. Beati^ui Deum colunt.
Ic ait Jehova, observate ius, 8c exercet« justitiam: nam proxime salus mea ventura est,St justitia mea revelanda.
2 Beatus mortalis, qui fecerit illam, & silius hominis,qui prehenderit illam ; observans sabbathum.ne profanet illud,& observans manum suam,ne faciat ullum malum,
; Neque loquatur alienigena, qui se adjungit Jehov*, dicendo,omnino discrevit mc jehova a populo suo : neque dicat eu- nucrus.en ego sum lignum aridum.
4 Nam ita ait Jehova de eunuchi/, qui observaverint sabbacha mea , & elegerint id,quo delector; apprehenderintque foedus meum.
5 Etiam daturus sum eis in domo mea* & intra muros meos spatium,8c nomen melius, quamfiliorum,aut filiarum,r.omen perpetuum daturus sium eorum cuique, quod non exscindetur.

6 Alienigenas vero,qui adiunxerint se Jehova ad ministrandum ei, & ad diligendum norrenjehstvjc.uc suit ei servi,quisquis obseivateric fabbathum , ne profanet illud, & apprehendentes fccdus meum ;
7 Adducam ipsos quoque ad montem sancti taris me*. & laiisicabo eos in domo orationi* me* ; holocausta eorum,& sacrificia eorum accepta mixt in altari meo : nam domus mea domus orationis vocabi-
tur omnibus popy|jj,
8 Dictum Domini Jebovi, congregant» depulsos jisrablisj ii/osanipliuS aggregaturus .‘um ei,ad asgrejatos ejus.
CAP. 57.

CA P. L V I !• Iustiifperit& nemo efl,qui de ejwi eventu cogitat.
O Mnes bestiae agrestes ,• venite ad comedendum,omnes bestiae silvestres.
2 Speculatores istius caeci,quotquot sunt non agnoftunt, quotquot sunt canes, sunt muti, non postum latrare ; tempori serviunt, jacent,amant dormitationem.
; Et isti canes avidissimi non norunt saturitatem, propterea ipsi pascunt se, nesciunt docere : quotquot sunt,ad viam suam se convertunt, quisque ad lucrum suum ab extremitate illius urut ad alteram ;
4 Venite, inquiunt, sumam vinum, & ingurgitabimus nos potu inebriante: erit- que similis huic dies crastinus ,imö maior, excellentior valde. caput LVU.
f Justus perit, & nemo homo reponit in animo: homines, inquam, benigni recipiuntur nemine advestente, ante adventum ipsius mali recipi justum ;
6 Ingredi pacem, requiescere tn cubilibus suis i quisquis ambulat in aequitate sua.
7 At vos appropinquate huc, filii praestigiatricis i femen adulteri, quod scortaris.
8 Contra quem oblectatis vos? contra quem dilatatis os,protrahitis linguam ? an- non estis nati defectione,femen falsum ?
9 Forum, qui incaluerunt inlucis, sub o- mni arbore virente ; jugulantes natos ipsos in torrentibus,sub (copulis petrarum ?
io Inter laeves lapillos torrentis pars tua est,illi ipsi fors tua/unt: etiam in illis fundis libamen, ossers munus,an super istis consolationem caperem ?
ii in monte alto»& elato ponis cubile tuum; etiam illuc ascendis ad faciendum sacrificium:
i2 Etiam post ostium , postemque ponis monimentum tuum : quum a me retectura te adseendis , dilatas cubile tuum, caedens tibi amplius cubile , quam illorum sit, amas concubitum illorum, spatium dmptiws pro-
i; Et contemplata mittis ad regem cum unguentis , 8 c auges pigmenta tua : mittisirt- quam legatos tuos in longinquum usque, & demittis te usque in sepulchrum.
14 Amplitudine via: tuae fatigata non dixisti, animum abjicio : catervam manus tuae invenisti,idcirco non aegrotas.
15 Et a quo solicita timuisses, ut mentireris,cum mei non recorderis,non reponas in animo ruo ? ännon me tacente quemadmodum olim,etiam me non metueres ?
16 Ego indicabo justitiam tuam j Öcfacta tua,quae non profutura sunt tibi.
17 Quum clamaveris,eripiant te congregationes tuae: atqui easomnestolletven- cus, intercipiet vanitas: quivero recipitse ad me,possidebit terram,& haerednario jure obtinebit montem sanctitatismeae :
18 Et dicet,aggerate,aggerate,comparate viam: tollite offendiculum t vw populi
ly Nam sic ait sublimis» & elatus , cuius nomen ejjinhabitani «eternisiHcm ,&sanctus, qui in sublimi, Scsancto habito: eriam cum eo,qui attritus «st,demissvil‘que spiritu

habito, uc vivum conservem spiritum demissorum , & vivum conservem animum contritorum :
20 Nam in seculum non contendam, neque in aeternum effervescam : nam spiritus a conspectu meo obruetur, & animae , qu4*
^2>. Propter iniquitatem quaestus ejus efferbui , « percudi cum,abscondendo me ^ inqujm,efferbuiiquia ibat aversus perviam animi fui.
22 Vias ejus video , sed curabo eum : & deducam eum.rcddamque consolationes ei» & lugentibus ejus :
2; Creansproventum labiorum: summam pacem, longinquo,& piopinquo,inquit Je- hova,ut curem eum.
24 Improbi vero erunfut mare propulsum ; nam quiescere non potest j & aquar ejus expellunt cocnum,& lutum.
2f Ita nulla efl pax, inquit Deus meus» improbis.
CAP- LVIll. Idea boni concionatorii,^f
veri jejunii.
Xclama gutture » nec cohibeto, tanquam
buccina extolle vocem tuam : 8 c indic» populo meo defectionem ipsorum , & domui JahaKobi peccata ipsorum:
2 Utut me quotidie requirant, & scientia viarum mearum delectentur: velut gens » quae justitiam facit» & jus Dei sui non derelinquit: rogent me iura justniae.accessuDei delectentur.
3 Quare dum jejunamus, dicitii, non respicis ? dum affligimus animam nostram, non agnoscis ? en,quo die jejunatis,praestatis id »quod delectat, ut omnes labores vestros exigatis.
4 En ad contentionem , & iurgium jejunatis,8e adpercutiendum pugno improbis simo; non leiunatis, (prout Juni haec tempora) ut efferatis in excelsum vocem ve-
< An hujusmodi esset jejunium,quod eligo,dies »quo affligit homo animam suam ? an incurvare ut juncum caput suum ' an iit qutf cilicium,ac cinerem^W sternat? an hujusmodi vocabis jejunium , & diem acceptum Jehovae ?
6 Nonne hoc ejl ieiumum, quod eligo,ut solvatis nexus improbitatis , dissolvatis fasces loris vinctos: ac dimittatis conquassatos, utsinHiberi,8comne lorum difrumpatis?
7 Nonne ut partiaris esurienti pai'em tuum ; & pauperes ejectos introduces do^ mum ?quum videris nudum,urtegas eum, 6c a carne tua non abscondas te ?
8 Tunc erumpet velut aurora lux tua, & sanitas tua protinus efflorescet, & aoteibie ; te justitia tua , gloria Jehova: extremum a-
gmen tuum aget.
9 Tunc invocantem te Jehova exaudiet, vociferanti dicet,ecce me : si amoveris ab animo tuo lorum, porrectionem digiti, 8c eloquutionem vanitatis.
to Exprompseris vero famelico animum tuum.Sc animam afflictam satiaveris": tum exorietur in tenebris luxiua,& in caligine tuaianquam meridiana Jkx :
11 Nam du/et te Jehova jugiter,& exsatiabit in sUmma ariditate animum tuum» ossa«

©flaque tua expedita reddet .* erisque tanquam hortus irriguus,8evelutscatebraa- quarum,cujus non fallunt aqu« :
12 Adisicabuntque ex te geniti desolationes antiquas,fundamenta per multas generationes j&centia eriges, denique vocaberis instaurator ruin«, restitutor semitarum in habitationem.
, r Si averteris a sabbatho pedem tuum, ne facias id,quo delectaris die sancto meo, fic vocaveris sabbachum delicias, sanctüm- que jehov« honoratum » honoraverisque ipsum non exercendo vias tuas,non praestando id»quo delectaris,aut loquendo ver-
14 Tunc oblectabis rein Jehova» 8c veham te supra excelsa terrae': & faciam, ut fruaris pofleflione Jahakobi,patris tui,quia os Jehov« loquitur.
Cap.f9.60.

C A P. LIX. Dei manu* non est Abbre- viata.
E N non est brevior manus Jehovae, quam ut server j neque gravior auris ejus,quam Ut audiar.
x Sed iniquitates vestr« disterminant inter vos, 8eDeum vestrum ; Sc peccata vestra faciunt, ut occultet faciem a vobis, ne exaudiar.
z Nam manus vestrae contaminatarum sanguine, de digiti vestri iniquitate ; labia vestra loquuntur falsum, lingua vestra perversitatem meditatam effert.
4 Nemo est,qui clamet pro justitia, & nemo,qui disceptet pro fide ; quisque confidit re, inani, & loquitur vanum,concipit laborem, 8 e parit mendacium.
f Ova hatmorrhoi excludunt ,St telas aranei texunt: qui comedit ex ovis eorum, morierur; etiam,qui aspergitur, quasi irrumpat vipera.
6 Tela» illorum non erunt pro panno.ne- que operient >e factis stiis : secta illorum junt facta iniqua, Sc opus violentiae in manibus eorum.
7 Pedibus suis ad malum concurrunt, 8c festinant ad fundendum sanguinem innoxium: cogitationes eorum .sunt cogitationes iniquas, vastitas,& contritio in aggeribus illorum est.
8 Viam pacis ignorant, & nullum est jus in orbitis illorum : semitas suas depravant sibi, quisquis incedit per aliquam earum, expers est pacis.
9 idcirco procul existente jure a nobis, &nonaflequentenos justitii ; dum exspectamus lucem , ecce tenebras, summum splendorem ex/^estdntcs,in summa caligine ambulamus.
10 Palpamus velut casci parietem, velut defecti oculis palpamus, inquAm ; offendimus ipso meridie,tanquam intempesta nocte, in rebus pinguissimis similes mortuis fumus.
ii Fremimus sicut uvsi quotquot fumus, Lcvelut columbae indesinenter gemimus, •xspectamus jus,sed nullum Adest; salutem, sed procul abest a nobis.
12 Nam multiplicat® fune defectiones nostras coram te, 8c peccatorum nostrorum quo 1 que testatur contra nr*: defectiones tflim nostra fUßt peacf nw, $ iniqui,tates
nolhas, agnoscimus istas-
1; Xcmpe 7105 deficere, Se mentiri in Je» hovam,& avertere nos a sequendo Deo nostro { loqui opprcssionerc, Se apostasiam, concipere, Lc meditari tx animo vciba salia.
1^ Sic aversum est retrorsum ius,& justitia e longinquo consistit: quia corruit ia platea veritas, Lc »quitaj non p,ust ince-
! s Imo est ipsa vetitas sublata, Lc qui recedit a malo, facit, ut manus habeatur: quod videt jehova, 8 c malum videtur in o- culiseius.nuilum esse jus.
16 Quum itaque vidit nullum esse virum, Sc obstupuit nullum effe interventorem, salutem attulit ei brachium ipsius; & justitia ipsius,ha:c fulcivit eum :
17 Nam induit justitiam quasi loricam, & galeam salutis capiti suo;induir, inquam, vestium ultionis indumentum, &amicivit sc zelo,quasi pallio.
,3 Plane secundum facta, plane secundum ea rependet, excandescentiam hostibus suis,retributionem inimicis suis, infulis ipsis retributionem rependet;
19 Ut revereantur inde ab occasu nomen]ehovas,& inde ab ortu solis gloriam ejus, quum invadente tanquam fluvio hoste, spiritus jehovas contra eum incurrerit;
20 Ec adveneritTzijoni vindex, & conversis a defectione in JahaXobo; dictum Je-
»1 De me autem ; hoc erit foedus meum cum istis,ait Jehova,spiritus meus, qui efl in te, Lc verba mea, quas potui in ore tuo : non recedent ex ore tuo,aut ex ore feminis tui, aut ex ore feminis seminis tui,ait Jehova,ex hoc tempore usque in seculum.
C A P. LX. Lumen lerostlyma,Cbristw» oUrge, luce, quandoquidem advenit lux)tua ; Sc gloria Jehova: super te orta est.
2 (Nameccetenebr« operiunt terram, & caligo nationes,) Lc super te orietur Jehova,Lc gloria ejus super te conspicua erit:
; Ut accedant gentes ad lucem tuam» & reges ad splendorem exortum tibi-
4 Attolle circumquaque oculos tuos, & aspice , omnes isti congregantes se accedunt tibi: filii tui e longinquo adveniunt, & fili« tu« ad latus tanquam a nutriciis apportantur.
§ Tunc timebis, deinde conflues; expavescet quidem,sed dilatabitur cor tuum: quando murabitur erga re fremitus maris, copias gentium accedent tibi.
6 Aemen camelorum operiet te,droma- des Midjanis ,& Heph«,omnes e Schcba venient, aurum,8c thus asserent, laudesque Jehov« praedicabunt:
7 Omnes greges Kedaris congregabuntur ad te, arietes Ncbaiothi ministrabunt tibijascendentes altare meum accepti erunt, quum domum ornatus mei ornabo.
8 Cuius sunt, rnquics, isti,qui üt densa nubes convolant,8c velut columb« ad fenestras suas ?
9 Nam me infui® exspectabunt,& classe* Oceani inprimis,ut adducant filios tuose longinquo,argentum suum.Le aurum tuum secuuii ad vvitzeu JehoVfci.L>e/ tui,& ad

sanctumjifraelis.quando ornabit ce.
io Et aedificabunt alienigenas muros tuos; & reges eorum ministrabunt tibi ; quum fervore meo percussero te.Lc benevolentia mea miserebor tui.
ri Nam apertas tenebunt portas ruas, jugiter interdiu,& noctu»non occludentur;
) ut introducant ad te copias gentium,etiam I xegibusearum adductis.
I »i Nam gens ipsa ,& regnum, quas non 1 servient tibi, peribunt ; & ha: gentes penitus desolabuntur.
t; Gloria Libani ad te perveniet, abies, taeda,arbm sque opaca: pariter ; ad ornan- i dum locum sanctuarii mei,ut locum pedum meorum cohonestem»
i4Et adibunt te demisse filii affligentium re.Sc incurvabuntsc ad plantas pedumtuo- rum, quicunque spernebant te ; atque vo* i cabuncte civitatem Jehovae,Tzijonem san- 1 cti Jisraelis.
15 Pro eo, qu^d fuisti derelicta,& exosa, adeo ut nullus pertransiret; contra disponam tibi excellentiam perpetuam,gaudium cujusque generationis.
16 Nam fuges lac gentium, & mammas regum luges; ut experiaris me Jehovam
i este,servatorem tuum, Se vindicem tuum Deum robustum Jahakobf.
17 Pro *rc adducam aurum, & pro ferro adducam argentum, & pro lignis ars, ac pro lapidibus ferrum: Sc imponam tibi prarfectos pacis,exactoresque Justitiar tibi.
18 Non audietur amplius violentia in terra tua,vastatio, aut contritio in terminis tuis; sed praedicabis salutem in muris tuis, tc in portis tuis laudem.
19 Non erit tibi amplius so] in lucem diurnam; Lc quod ad splendorem nostis, luna non illustrabit te : sed erit tibi Jehova luci perpetuae,8cDeus tuus ornamento tibi.
20 Non occidet amplius sol tuus,Sr luna tua non recipiet fe : nam Jehova tibi erit luci perpetuas, & completi erunt dies lu-
21 Et populares tui quotquot erunt justi, in feculum harreditario jure possidebunt terram ; ut surculus plantarum ejus, opere r.ianuum mearum glorierur.
rr Parvus erit in millenos ; Se exiguus in gentem numerosam; ego Jehova tempore suo accelerabo istud.
! CAP. L X 1.5pii »tu* Domini super Cbri/lo.
S piritus Domini Jehovi cst super me : eb quod unxit jehova me adevange\izan :
' duni mansuetis, misit me ad obligandum fractos animo, ad proclamandum captivis libertatem,& vinctis aperturam ergastuli;
2 Ad proclamandum annum acceptum Jehov«e,& diem ultionis Dei nostri,ad con- lolandum omnes lugentes;
1 $ Ad consolationem adhibendam lugentt-
1 Lus Tzijonis.ad dandum eis ornatum loco cineris,unguentum gaudii loco luctus,a- , mictum laudis loco spiritus confracti :ut vocentur illi
quercus)uttiriae,ut planta Jehova: glorietur :
4 Utasdificent desolationes antiquas,solitudines priscas restituant; renoventque civitates desolatas, solitudines multarum fenerationum.

C Nam adstantes extranei pascent greges vestros; & alienigena: agricola:e»unt vestri ,Sc vinitores vestri:

6 Vos vero sacerdotes Jehova: vocabimini, ministri Dei nostri dicemini; opibus gentium fruemini, & gloria earum summe efferetis vos.
7 Pro eo quod pudorem vestrum duplum , & ignominiam cantabant horura portionem cjse ; idcirco in terra illarum duplum hxreditario jure possidebunt,lanitia perpetua his futura est.
8 Quia ego Jehova amo jus,odi rapinam conjunctam holocausto; ideodispo- tum opus eorum in veritate,& foedus per» petuuni pangam eis«
y Et innotescet in gentibus femen eorum,& prognati eorum inter populos; o- mnes videntes eos, agnoscent eoseste femen, rui benedicit Jehova.
C A P. L X 11. Splendor Tzijonis. Mnino gaudeo in Jehova,exsultat anima mea in Deo meo ; quia induit me vestibus salutis,pallio justitiae amicivit me; tanquam sponsum, qui administrat ornatum,Le veluti sponsam ornantem se instrumentis suis.
2 Nam üt terra profert germen suum,& sicut hortus sata sua producit;iraDominus Jehovi producturus est justitiam, Le laudem coram omnibus gentibus.
caput L X I I.
; Propter Tzijonemnon tacebo,8c propter Jerutchalaima non quiescrm : donec prodeat üt splendor justitia ejus,& salus ejus, üt lampas ardeat-
4 Videbunt enim gentes justitiam tuam* & omnes reges gloriam tuam; & indetur tibi nomen novum,quod os Jehova: pratsi- xerit ;
5 Quum eris coronata ornatu manu Jehova:,& cidari regia manu Dei tui.
6 Non diceris amplius derelicta,& terra tua non dicetur amplius desolata ,fed tu vocaberis delicia: meae ,& terra tua maritata, quia delectabitur Jehova te,& terra tua maritabitur.
7 Utquum ducit juvenis virginem ,quum uv.01 ei cibi ducunt filii tui; gaudio, inquam, sponsi cum sponsa, gaudebit recum Deus
8 Super muros tuos,urbs Jeruschalaf- morum,proficio custodes,roto die,& tota nocte jugiter non tacituros: qui commemoratis Jehovam,ne esto silentium vobis ;
. 9 Et ne permittatis silentium este de ilio , donec stabi!iat,&donec disponat Jeruscha- laimis laudem in terra :
10 Sed ditiffjjuravit Jehova per dexteram suam,6c per brachium roboris fui; ne iAtzram.fi dabo frumentum tuum amplius cibo inimicis tui s.Lc si bibent alienigen* mustum tuum,in quo laboraveris.
11 Nam colligentes illud, comedent illud, ut laudent Jehovam ; St congregantes hoc bibent ipsum in atriis sanctitatis meae.
12 Transite,transite in portas,parate viam populi; aggerate,rggerate aggerem » amovete lapides,attollite vexillum ad populos.
11 Ecce Jehova pronunciat ad extre- C S hiiW

mum usqueterr»,dicitefibaSTznoms.ec- ce salus tua advenit: ecce merces hujus penes iplum,& opera: pretium huius ance ipsum efl.
14 Ut vocent hospopulum sanctum,vin- dicatos Jehova: < & cu voceris requisita, civitas non derelicta*
CAP. LXllt. ViihgM tccltsu Chn-
Jit prophctinpf.
Q Uis bic ess veniens ex Edom*a,Botzra, madefactus vectibus,icte decorus veste iuä peregre agens amplirudine virium suarum ? ego, qui loquor juste, sufficiens ad servandum.
r Quare rubidus cs vectibus tuis,& vesti- menta tua üt calcantis in torcularis lacu ?
$ Torcular calcavi solus, nam ex popu lis nullus vir potuit certare mecum ; sed cal cavi eos ira meä.Sc conculcavi eos excan descentiä mea : ita inspersus est sanguis cu jusque robustiffimi illorum vestimentis me- is, & omnes vestes meas contaminavi;
4 Quando dies ultionis exanimo meo, Lcannus vindicandorum meorum venit.
5 Quum autem intuerer nullum esse adjutorem,& obstupescerent,quod nemo fulciret; salutem attulir mihi brachium meum, & excandescentia mea ipsa fulcivit me ;
6 Ita calcavi populos irä mea,&inebriavi eos excandescentia mea ; denique dejeci in terram robultislimura quemque eo-
7 Benignitates Jehov* commemorabo, laudes Jehova:, plane pro omnibus , qu* contulit nobis Jchova 8 c amplitudinem bonitatis erga domum]israeliJ,qU 3 m contulit eis secundum misericordiam suam,8c secundum amplitudinem benignitatum sua
8 Nam dixit: urique populus meus sunt,filii non mendaciter acturi : ideo fuit iilis servator.
9 ln omn? angustia eorum non offecit eos angustia,fcd Angelus faciei ejus servavit eos,dilectione sua,Se clementia sua ipse vindicavit eo$; Se imponens eosstbi,baju- lavic eos omnibus diebus feculi.
10 Nam ipsis rebellantibus,& dolore afficientibus Spiritum sanctitatis ejus ; mutabatur quidem ipsis in inimicum,ipse repugnabat eis:
n Sed recordabatur dierum priscorum : Moschis, populi i'ui, dicens : ubi efjet, qui e- duxit istos e mari cum pastore gregis fui ? ubi eis« , qui posuit in medio istius Spiritum sanctitatis fu« ?
12 Quj deduxit istos ,ad dexteram Mo- schis ewf/lcns,brachio ornatus fui ? qui diffidit aquas propter istos,ut compararet sibi nomen r erpetuum ?
1? Qui egit iflos per abyssos j tanquam> equum per desertum ,adeo wt non impege-
14 Ut jumentum in convalle descendens, Spiritus Jehova: quiete egit <um: jrj dux?-* Ch populum tuum, ad comparandum tibi nomen ornatus.
PA1\ hYiv. pjalmw emharijiicHf ob
A H | A H. <7ap.64.6f.
I Ntuere e coelis,8e vide ex habitaculo san-l cticatii cuar,& ornatus tui; ubi e/i zelus tuus,8c maxima potentia tua } fremitus«? * 1 viscerum tuorum, 8 c misericordia: tuascr- xa me continerent se se ?
2 Tu enim parer noster«; quamvis A - braham nesciturus nos, fk Jisraei non agniturus esser nos: ru Jehova parer noster es, vindici nostro a leculo nomen ess tibi- Z Quare sineres aberrare nos, Jehova ,a viis tuis ? torrefaciens obdurares animum nostrum a reverentia tui ? revertere pio- pter servos tuos,tribus possessionis tu*.
4 Ad minimum usque h*redicario iure possident populum sanctitatis ru*, hostes nostri conculcant sanctuarium tuum- f Sumus illi, nunquam dominatus es istis; neque invocatum est nomen tuum super istos. Caput LXIV.
Utinam lacerans coelos descenderes,a facie tua montes diffluerent.
6 Quemadmodum conflagrante igne cremia,aquarum bullas excitat ignis.Ut norum faceres nomen tuum hostibus tuis; a facie tua gentes contremifcanr.
7 Faciens terribilia,que non exspectasse- mus, utinam descendas ,afacie tua montes diffluant.
.8 Et inde a seculo inaudita , auribus minime percepta; que oculus non vidit, § l>eus,pr«eter te, I >cm comparet prfcsiolanti
9 Occurris gaudenti , 8c exercenti justitiam , qui in viis tuis memores sunt tui: en ru effervescis,quum peccamus ;fi perpetuo in illis/fffr,frmu<,servati fuissemus.
1 o Sed lumus, ut immundus omnes nos , 8e sicut panniculus abjectissimus omnes ju- stiti* nostr* ; diffluimusque velut folium omnes nos, & iniquitates nostr* iit ventus auferunt nos:
11 Nec ullus e/ 1 ,qui invocet nomen tuum» excitans se ad prehendendum te ;quum abscondisti faciem tuam a nobis,8c dissolvis’ nos per iniquitates nostras.
12 Jam vero Jehova, pater noster es : nos quntem lutum fumus , tu vero fictor noster es,Scopus manüs tu*fumus omnes.
$ Ne effervescas jehova quam plurimum,neque srf aeternum recorderis iniquitatis ; en intuere,quarfumus, nos omnes Ju- m« populus tuus.
,4 Civitates sanctitatis tuae sunt desertum: Tzijon est desertum»« 1 /? in Jeruschalat- mis desolatio.
r f Nomus sanctitatis nostras :& ornatus nostri,in qua laudarunt te maiores nostri.est cxpoJttA conflagrationi ignis; S: unaquaeque rerum desideratarum nostrarum est vastationi.

16 An propter illas contineres te , Jeho- V 3 ?silerer,& affligeres nos quamplurimüm?
CAP. LXV. Itbudxorum rejetlio eji gentium fvettio.
F Xpositus fumeis,qui non interrogabant, inventui fum ab cis,qut non quaerebant me ; dixi.ecce me,ecce me,gemi,qu< non vocamur de nnmin« meo.
1 fxp.indrem manus meas toto die ad 'Opulum ^«bellem ; qui ambulant via non 'bona, scqqcßdo cogitatione* suctsi ^

j AA populum,qui provocant me in os jugiter; sacrificantes in hortis,& addentes in lateritiis;
4 Qui sedent adscpulcbra,8c apud custodita pernoctant ; qui comedunt carnes porcinas, 5c fragmen arniurri abominandarum oc instrumentis luis;
< Qui dicunt, appropinqua ad tuos,ne attingito me, quia sanctior sum te ; istis fumus ejl in naso meo; ignis ardens toto dic.
6 Ecce scriptum est coram me :non tacebo,nisi rependero,atque rependero in sinum istorum.
7 Iniquitates vestras ;& iniquitates patrum vestrorum pariter,ait jehova ; qui a- dolcverunt in istis montibus,& in istis collibus probro affecerunt me ; quapropter remetiens opus eorum,primum regtiAm in sinum eorum.
8 Sic ait Jehova ; üt cui pratstb est mustum in botro, is dicit, ne perdito istum, quia benedictio est in eo : ita facturus sum propter servos meos,ne perdam istos o-
q Nam excipiam e Jahakobo femen,& c Jehuda haeredem montium meorum : & possidebunt hatreditarem istam electi mei jure h*reditario, & fervi mei habitabunt istic. ,
to Eutque Scharonitis regto caula gregum, 8t convallis Hacoris cubile armenti; pro populo meo,qui requifiverint me.
ii Vos vero desertores Jehovat,qui obliviscimini montis sanctitatis me»; qui instntitis turm» illi mensam, quique impletis numeris illis libamen :
i» Tradam quoque numeros vestros gladio,St omnes ros mactationi succumbetis, eb quod clamanti mihi non respondistis, Lc ioquencerr. non audivistis ; sed fecistis, quod malum videtur in oculis meis,& id, quo non delector,elegistis.
i j Idcirco sic ait Dominus Jehovt.ecce fervi mei comedent,vos autem esurietis ; •cce fervi me bibent,vos autem sitietis: cc- ce fervi mei laetabuntur,vos autem crude-
i^/Ecce fervi mei canent prae hilaritate znimi ; vos autem clamabitjspr» dolore *nimi,& prae contritione spiritus ejulabitis :
i s Er dimitteris nomen vestrum ,ut sit exsecrationi <lestismeis,quum morte affecerit te Dotninus Jehovi.lcivisverb suis indet nomen aliud.
16 Ut, qui sibi benedicturus est in terra, benedicat sibi per Deum firmi, 8c juraturus

zo Non existet illic ampliu* infantulus »täte, aut senex,cuius non impleat dies Dew, nam puer,natus centum annos,morietur ; peccator autem, etium natus centum annos, maledictuserit.
2i £t aedificantes domos , inhabitabunc eas; & plantantes vincas,comedent fructum earum.
2 z Non aedificabunt,S: alius inhabitabit; non plantabunt,& alius comedet: sed uc sunt dies arboris,dies erunt populi mei,8« opus manuumfuaftim deterentelecti mei.
r; Non laborabunt inaniter ,neque gignent ad conturbationem: nam femen benedictorum a jehovaerunt, 8c prognati eorum cum ipsis.
24 Eiirque nondum clamantibus,ut ego respondeam ; adhuc ipsis loqtiencibus , uc ego exaudiam.
2 s Lupus,5c agnus pascentur una,&leo Ut bos comedet stramen , serpenti autem pulvis erst cibo; non malefacient,neque corrumpent in toto monte sanctitatis me», ait sehova. .
C A P, L X VI. Taln:la vtr*t, &sats* reti -
S ic ait Jehova,coelum ipslim solium meum est.öe terra scabellum pedem meorum : u- binam eflet domus,quam asdihcarecis mihi? $c ubinam locus quietis me» ?
2 Atqui,omnia ista fecit manus mea,3e per eam existunt omnia ista .dictum]eho- v» : sed in hunc intueor,in pauperem,& contritum spiritu,ac trepidantem ad verbum rreum.
; Qui iugulat bovem , ätß percuterer virum ; qui mactat parvam pecudem ,Arsi decollaret canem ; qui offert munus,de jl sanguinem porci,qui adolet thus ,arsi muneraretur idolum; etiam isti elidunt vias sua i , & abominationibus suis amma eorum delectatur :
4 Etiam ego eligam . propter facinora eorum, & inducam, qu» formidant ei,eb quod mihi vocanti nemo responderit.Io- quenti non auscultaverint: nam fecerunt, quod rralum videtur in oculis meis,St id, quo non delector,elegerunt.
s Audite verbum Jehova,qui trepidatis ad vecbum eius: dicuntsractcsvestri,osores vestri, procul arcentes vos, propter nomen meum honoratur Jehova, sed videbimus lacitiam vestram, quum isti erubc-
6 Voce tumultuosa fr civitate,voce e templo, voce Jehova, rependente retributio-
_ _ nem inimicis suis.
in terra,iurecperDcum firmi;quum oblivio-(7 Quum nondum parturiet, pepercrit; •ni tradita fuerint ha angustia prior« s,8c iduum nondum invadet dolor eam,)am po- quum abscondita fuerint ab oculis meis. fuerit marem.
17 Nam ecce ego creaturus lum coelos novos,& rerram novam ; neque commemorabuntur h»c priora,nequevenientin ahimum.
18 Sed gaudete, 8 c exultate in sempiternum,quos ego recreo : nam ecce ego recreo urbem Jeruschalaimorurn exsultatione,& populum eiuJ gaudio,
19 Et exsultante me de Jeruschalaimis,
ce gaudente de populo meo ;n<on audietur Ifl •« uwpliuf v«-i JHi V9« ilißfWi
8 Quis audivit rem hujusmodi ? quis vidit talia? an efficeretur,ut pariae terr3 die uno ? an gigneretur gens vice una ? quod parturit, simiilque paric Tzijon filios suos.
9 An ego aperirem os matricis, & non gignerem ? ait Jehova : an ego.qui gigno, amplius occluderem ? ait Deus tuus.
L*tamini cum urbe Jerufi-halaimo- rum.Sc exsultate in ea omnes amantes eam; [gaudete cum ea gaudio, quicunque lugeba-
G ä i 11 Vi

n Ut fugatis» & saturemini ubere con- folationum ejus ; ut exprimatis,& delicias agatis e splendore gloriar ejus.
ii Nam ita ait Jehova, ecce ego extensurus sum ad eam tanquam fluvium pacem, & velut torrentem inundantem gloriam gentium, quam sugatis: ad latus portabimini, & super genua oblectabimini.
H Ut quispiam, quem mater sua consolatur sic «go consolaturus sum vos,& Je« ruschalaimis consolatione perfundemini.
14 Quod.quum videbitis, gaudebit animus vester,& offa vestra üt herba tenera reflorescent, & agnoscetur manus Jehova: erga servos suos» Se indignatio contra inimicos suos.
,5 Nam ecce Jehovacum igne venturus est, & curribus suis similibus turbini i adi reddendum cum excandescentia iram suam, Se increpationem suam cum flammis ardentibus-
16 Jehova enim igne disceptaturus est» & gladio suo contra omnem carnem ; Lt mul* tiplicabunturconfosli Jehov*.
17 Qui sanctificant f’e, &qui mundant se in hortis,sequentes aster alterum palam, qui comedunt carnem porci,8c rei abominabilis, murisque: pariter consumentur, dictum Jehova:.
18 Ve me autem, quum factorum erga hos, cogitationumque erga hos quequead- venict,congregando omnes gentes, tk (in*

guas ; qua: venientes visura; sunt gloriam
19 Ponam in his signum, &mittameic his, qui evaserint ad gentes in Oceanum, Pulem,& Ludum jaculantes arcu, Thuba- lem, & Javanern : regiones denique longinquissimas, qur non audiverant famam meam,neque viderant gloriam meam,uc indicent gloriam meam m gentibus.
20 Et adducent omnes fratres vestros ex omnibus gentibus muneri Jehovae, equis, Zccurribus, Se pilentis, mulifque, ac vere- !dariis ad montem sanctitatis me* Jeruscha- ■laima.aic jehova tquemadmodum offerunt 1 ifraclitae munus instrumento mundo in domum Jehova:.
11 Atque etiam ex istis assumam in sacerdotes, dc Levitas,ait Jehova.
n Nam quemadmodum coeli ilii novi, & terra ipsa nova,quam ego facturus sum, constituta sunt cordm me, dictum Jehova, ita constitutum est semen vestrum, & no . men vestrum.
2; Eiirque de novilunio innovilunium alterum, Se de sabbatho in sabbathum alterum,* ut veniat omnis caro ad incurvandum se coram me,ait Jehova.
24 Ec egressi videbunt cadavera hominum illorum, qui defecerunt a me : nam vermi* eorum non morietur, & igni* eorum non exstinguetur, erüntque nausea; omni carni«

Jirmejafi

C AP. I. Vocatio Nnwj< divina: <7 «M vifiones .

V Erba Jirmejaf, filii Chilkiia:; ex sacerdotibus, qui erant Hanathothisin terra Binjaminis.
: Ad quem fuit verbum Jehovae tempo- ribm Joschiiar.filii Amonis,regis Jehud** decimo-tertioanno, quo regnabat:
; Fuit etiam temporibus Jebojakimi, filii Joschij«, regis Jehudae,donec absolve- rerur undecimus annus Tzidkij* , filii Jo- schij«,regis Jehudae: donec deportaremur Jeruschalaimani mense quinto.
4 Fuit igitur verbum Jehovae ad me, di-
{ Quum nondum formavissem te in ute- ro,agnovi te ; & quum nondum prodi isses «x vulva, sanctificavi te: Prophetam ipsis gentibus constitui te.
6 Me autem dicente , ahah Domine Je» hovi,ecce nescio loqui; nam puer sum:
7 Edixit Jehova mihi, ne dicito , puer sum: sed ad quascunque misero te ,ico ,* 3 c quaecunque praecepero tibi,loquitor.
8 Ne timeto ab istis : namadsumtibiad eripiendum te,dictum Jehova;.
9 Et extendens, Jehova,manum suam,tetigit os meum ; dixitque Jehova mihi,ecce indo verba mea ori tuo.
10 Vide , praeficio te hodierno die gentibus ipsis, & regnis, ad exstirpandum, & ad demoliendum, Se ad perdendum » Se ad de- ilruendum j ad « disicwiduaiiS« aö plantandum.
.. Deinde fuit verbum Jehovae ad me,dicendo ; quid vides Jirmeja ?cui dixi,bacu* lum amygdali video.
12 Tum dixit Jehova mihi,bene vides ; ut cito amygdalus floret,incubiturus stzrn iri verbum meum,ut efficiam ipsum.
i) Postea fuit verbum Jehovae ad me secundo,dicendo: quid vides,' cui dixi,ollam ferventem video, cujus facies versus Aquilonem rSl.
14 Tum dixit Jehova mihi ; ab Aquilone erumpet istud malum super omnes habitatores hujus terra;;
t c Nam ecce ego evocaturus sum omnes familias, regna Aquilonis,dictum Jehova; ; ur veniente* ponant quisque folium suum ad ostium portarum Jeruschalalrrorum ; 8e contra omne* muro* istius urbti circumquaque,Se contra omnes civitates Jehudae.
r 6 Quamobremeloquuru* surrt jura nica contra istos propter totam malitiam eorum: quia dereliquerunt me , & adoleverunt diis alienis, Sc incurvaverunt se honorem fxht&cntcsoperi manuum suarum.
17 Tu itaque accinge lumbos tuosj uc Turgens eloquaris apud eos , quicquidego praecepero tibi :ne consternator attritus conspectu istorum ,ut non conteram te in conspectu ipsorum.
18 Ego enim , ecce pono te hodie vetuc civitatem munitam,& velut columnam ferream , murösque aheneos tori huic terra ; regibus Jchudas, principibus e^us,sacerdotibus cjüs,& populo hujus terra:;
19 Qui oppugnabunt te, sed non pr*va-
Kbujic

lcbunc tibi: nam adsum tibi, dictiim Jeho-
vsc.ad eripiendum te.

CAP. II. /r^r 4 ti.'u<io Ifijudrforum.

T fuit verbum Jehovae ad me,edicendo; i Abi.utproclamesaudientibus Jeru- schalaimanis,dicendo: sic.aujehova.recor- dor cibi benignitatis adolescenti*tua:>a- moris sponsalium tuorum : te prosequu- tam esse me per desertum, per terram non
j Sanctitatem fuisse Jisraelem Jehovae, primitias proventus ejus: quotquot come*
I debane illum , reos suisse , malum evenisse I eis,dictum Jehovae.
4 Audite verbum Jehova:, domus Jaha- Kobi i 8c omnes familiae domus Jisraelis.
s Sic ait Jehova, quid invenerunt patres vestri in me iniquitatis, quod longe abscelV i serunt a me , 8c sequuti vanitatem, cvanuel
6 Adeo ut ne dicerent quidem »ubi tst Je* hova,qui eduxit nos e terra j€gypri;qui fecit, ut incederemus per desertum, per terram campestrem, & sepulchralem» per ter«
I ram siccam, & umbrae lethalis,per terram, quam non pertransibatquisquam,&ubinul- i luS habitabat homo ?
7 Quod postquam introduxi vos in terram arvorum, ad fruendum fructu ejus, & bono ejus; ingressi polluistis terram meam, & possessionem meam exposuistisabomina-
8 £>uid sacerdotes non dixerunt, ubi ejl Jehova ? Se qui rractanrlegem, non agnoverunt me,ac pastores defecerunt a me:de- nique prophetas ipst prophetarunt per Ba-
1 halem,& inutilia sequuti sunt ?
9 Idcirco, adhuc contendo vobiscum,dictum jehovae ; etiam cum nepotibus vestris contendam.
»c Nam peragrate regiones Citthaeo- rum , Se videte ; aut .id Keiarem mittite,8c animadvertite va!de:videte, inquam, an fuerit quid hujusmodi :
11 An mutaverit gens deos,quamvis illi nonsint dii: at populus meus mutavit gloriam suam in idolum inutile.
12 Obstupescite cccli de hac re ; & horrescite, desolemini valde,dictum sehovas.
i{ Nam duo mala fecit populus meus : me dereliquerunt scaturiginem aquarum I perennium, ut effoderent sibi cisternas, ci- I sternas fractas,quae non capiunt aquas.
«4 An servus Jisrael?anvernaest?quam- 3 obrem est praedse ?
| is Contra eum rugiunt juvenes leones, «duntvocem suam :$c exponunt terram e- jus desolationi,civitates ejussuccenduntur, . ut nullus inhabitet ?
t6 Etiam Nopha:i,&Daphnaei depascunt tc vertice ?
i x7 Annon hoc facis tibi ;duir. derelinquis_ Jehovam , Deum tuum ,quo tempore i ducit te via sua.
iB Nunc enim, quid tibi tfi in via &Zy- pti »bibendo aquas Schichorii } aut quid tibi in via Assyrias, bibendo aquas fluminis Euphratti?
• 9 Erudiat te malitsatua. & aversiones tuas corripiant te ; agnosce, fi quam, 8 c vide malum, Se qu/drm amarum ese, quod dcre-

linquis Jehovam » Deum tuum ! non enim pavor mei inceflit te,dictum Domini Jcho- vi exercituum.

io Etenim jam olim fregeram jugum tuum; disruperam vincula tua,ideoque dicis,non servitura sum ; quum stiper omnem collem altum, Lc super omnem arborem virentem tu peragras scortans.
2i Atqui ego tc plantaveram vitem generosam, torum semen fidele : quomodo ergo mutata es mihi in degeneres palmites vitis
rr Nam ut abluas te nitro,8c plurimum adhibeas cibi smegmatis; obducat se auro insigni,iniquitastuacoram me, dictum Domini Jehovi :
2;Quomodo dictura esses,non pollui me, Bahalimos sequuta non sum ? vide viam tuam in ista valle , agnosce , quid feceris d dromas velox, 6, quae corrigia notat vias
24 Onager focmina , e/t assueta deserto, qu* pro desiderio animas suae haurit ven- tum,cujus occasionem quis revocet ?omnes quaerentes istam non fatigantur, mensibus ejus invenient eam.
2s Dicenti enim, cohibe pedem tuum ne difeateeetur, & guttur tuum ä siti: dicis,a- nimusabjiceretur » nequaquam : nam amo deos exteros,Se eos sequutura stim-
26 Tanquam pudore furis , quum deprehenditur, ita pudefacient domum Jisraelis, i pios , reges ipsorum, principes ipsorum, sacerdotesque ipsorum , tze prophetas ipso-
27 Qui dicunt ligno, pater meus es,Se lapidi,tu peperisti me ; quia obverterunt mihi cervicem, non autem faciem ,* tempore vero niali fui dicunt,surge,8cserva nos.
28 At ubi Jwntdiicui.quosfecistitibi ? surgant, si sunt servaturi te tempore mali tuiinam pio numero civitatum tuarum sunt dii tuiijehuda«
29 Qujre contenditis mecum?vos omnes deficientes rebellastis in me, dictum Je-
{o In vanum percussi filios vestros, eruditionem non acceperunt: comsumsic gladius vester prophetas vestros, tanquam leo interfector.
{1 O generatio, vos animadvertite verbum Jehova:, an ut desertum fui Jistae Ii ? an terra,fructum perdens ? quamobrem dicunt populus meus,dominamur,non fumus venturi amplius ad te ?
{2 An obliviscitur virgo ornatus fui? sponsa eorum, quae alligacsibi ? at populus meus obliti sunt mei diebus innumeris.
{{Quid bonam praedicas viam tuam,quaerendo quod amas ? idcirco etiam malas ipsas docuisti vias tuas.
{4. Etiam in alis vestium tuarum inveniuntur sanguis animarum egentium,fantur* innocentium; non effoshone invenio haec,sed super omnia ista/im.
5? Attamen dicis, quia innocens sum ; utique aversa est ira ejus a me : ecce.ego disceptaturus sum tecum, eb quod dicas, non peccavi.
;6 Quid cursitas adeo , mutando viam tuam ? etiam ab tf.gyptio erubesces,quemadmodum erubuisti ab Assyrio.
Og { }7 Etiam

Etiam ab illo prodibis man ibus im-.bunt, nedum urmignificetur amplius.
positis capiti tuo: nam sptrnit Jehova fiducias tuas,ut non fecunderis in eis. Cap.ill.
Dicendo, en,dimiserit quis uxorem suam, &illa profectn.ifc*eo,nuplerirvirp alteri, an reverteretur ad eam rursus ? nonne omnino contaminaretur terra illa ? tu vero quamvis scortata sis cum amicis multis, tamen reverteris ad me,dictum Jeliovae.
39 Attolle oculos tuos ad eminentia loca, Sf vide,ubi non fuisti vitiata ; juxra vias sedisti illis, tanquam Arabs in deferto : Lc contaminasti terram scortatione tud,8e malitia tua:
40 Et qu'amvis cohiberentur imbres,fe- rotinaque pluvia non e fiet; frons mulieris scprtantis fuit tibi,renuisti pudore suffundi.
41 Annon saltem ab hoc tempore te docuero,ut me voces,pater mi ; tu dux adolescenti* meae ?
41 An asservaturus est Deui iram infecu- !um ? an observaturus in «ternum -ecce loqueris , & perficis ista mala, quantum
1 Tempore illo vocabunt urbem jcrui fchalaimorum urbem folii Jehov*,&'recta confluent eo omnes gemes ad nomen Je- hovL, Jerusclialaimat neque sequentur arn- piius sententiam animi sui mali.
t ; Temporibus illis euntes domus Jehu- d* cum domo Israelis ; ventent pariter c terra Aquilonis' in terram, quam postiden- dana tradidi maioribus vestris.
,4 Nam egoindicens, quomodo reposituros eflem re inter filios ,6c daturus tibi r'erram desideratam , possessionem decoram , exercitum gentium , dico, pater mi, invocato nie, St a me sequendo n« averta*
CAP. ili. Concio pecnitentialit j'd le- budios.
D ixit autem Jehova mihi.temporibus loschst« regis.vidistine.quid fecerit aversa JisraeP profecta est illa super omnem montem altum, &sub omnem arborem virentem,ubi scortaris, i Quumque dicerem, postquam fecit o- mnia hasc.ad me revereatur,non est reversa, vidente hoc perfida sorore eius Jehuda.
$ Itaque visym est mihi omnibus de causis, quibus adultera est aversa Jisrael.dimit- tere eam ,8c dare ei libellum repudii :nec tamen timuit perfida Jehuda,soror eius, sed abiens ipsascortara est quoque.
4 Fuitque prae famosa scortatione sua,ut contaminaret terram: nam adyltcrabatur cum lapide,fle cum ligno.
C Nec tamen toto hoc reversa est ad.me perfida soror illius Jehuda ex toto animo suo i sci falso.dictum JehovL.
6 Quipropterdixit lehova mihi,iustifi« car seipsam aversa Jisrael magis,quam perfida Jehuda.
*» Abi,ut proclames verba h*c versus A- quilonem, dicens i revertere aversa Jisrael, dictu n Jehov* ;ncn sariam,ut irruat facies mea irata in vos:nam benignus sum,dictum Jehov*,non afseivo iram in scculum.
8 Tantummodo agnosce iniquitatem tuam, te a Jehova Deo tuo defecisse : nam sparsim inivisti vias tuas ad exteros sub o- mni arbore virente , & voci rpe* non auscultastis, dictum Jehov«.
9 Revertimini filii aversantes,dictum Je- hov*,nam ego conjugio junctus sum vobis : & recipiam vos,unum ex civitate,& binos ex familia,ut adducam vos Tzijo- nem;
to libi daturus sum vobis pastore« ex sententia animi me i,qui pascent vos scientia,& in telligentiä.
Eritque, quum augescetis,&fortisica-
J
r
i< Utique peinde descivit uxor ab ami co suo ; utique perfide egistis in me domus lisuel.dictum Jeliovae.
1 16 Vox in locss eminentibus audiatur,fletus, deprecationes Jisraelitarum;quia perverterunt viam suam , obliti sunt Jehov*, Dei sui,dicentis;
Revertimini filii aversantes , curabo aversiones vestras: voxtinquam,audiatur, ecce nos accedimus te, quia tu es Jehova, Deus noster,
8 Utique falso a collibus,multitudine montium excedatur: utique in jehova Deo nostro salus Jifraelis.
19 Nam pudendum istud consumsit laborem patrum nostrorum a pueritia nostra ; greges eorum. & armenta eorum, filios eorum,& filias carum.
xo Jacemus in pudore nostro .& opperit nos ignominia nostra ; quia Jehov*, Deo nostro peccavimus nos. & patres nostri a. pueritia nostra usque in hodiernum diem : neque auscultavimus voci Jehovae , Dei
C A I*. IV. Continuatio roneionif.
S I reversurus es Jisrael,dictum Jehov*,ad merevertere, 3 csi amovebis abominationes tuas a facie mea.ne ergo vageris.
r Qujn mres, vivit Jehova, vere» rite, Se iuste.ut benedicant sibi.in ipso gentes, 6c tn ipso laudent icfe.
; Nam sic ait Jehova viris Jehud*,& Je- rufchalaimis , novellate vobis novale, 8enc sciaris in spinis:
4 Circumcidite vos Jehovae, 8t amovete pr*putii animi vestri ,'viri Jcliud* , & habitatores Jeruschr.laimorum : ne prodiens tanquam ignis excandescentia mea ita ar-
deat.ut nullus exstinguat,propter malitiam actionum vestrarum.

s Indicate in Jehuda , 8c Jeruschalaimis pronunciate.ac dicite, clangite tubä in terra: convoca te,inq-t^m, cogi te mu/titudinem, & dicite, congregamini, & ingrediamur in civitates munitas :
6 Attollite vexillum Tiiionem versus, <onfi r mate , re consistite: nam malum ego adaucturus sum ab Aquilone, Lccontritionem magnam.
-» Ascendit leo ex perplexo vepreto suo, 8c interfector gentium proficiscitur, probitis in hac terra temporibus illis j dictum dit e loco Tuo,u: exponat terram tuam de Jehovae, ut non dicant arca foede- j sol -11:881; Civltiies tuas destruantur, 8c
iris Jehos as, neque veniat in animum : ne* i ne.mci inhabitet.
que recordabuntur eius, neque recense-* g kropterea accingite cilicia*plaisgire
&

& ciulate ! quia non est ave-sus aestus ira Jehovas a nobis.
’ 9 Erit enim die illo , dictmm Jehovac, ut pereat animus rcgis.dc animus principum; obstupcfointque sacerdotes » & propheta mirentur;
iq Et dicam,ahah Domine Jehovi,utique
I plane diceris seduxisse populum hunc , Sc Jeruschalaima , dicendo ; pax erit vobis; quum percigic gladius usque ad animam, i i Tempore illo dicetur populo huic , & Jerufchalaimis , ventus nitidus locorum eminentium in deserto,via «id tiliam populi 1 mej; non ad ventilandum neque ad pur* } gandum.
»r Plenus venruS» fertior istis adveniet mihi; nunc etiam ego eloquor jura eis.
i * Ecce tanquam nubes ascendit, & tan- quam turbo currus e<us; leviores sunt aqui- I lis equi ejus: vae nobis,quia vastati fumus.
' 14 Ablue a malo cor tuum, Jeruschalaima,ut serveris : quo usque pernoctabit illud in animo tuo,cogitationes vanitatis tu*)
15 Nam vox indicat majorem,quam Danis , Lc pronunciac vanitatem majorem , quam montis Ephrajimi.
16 Commemorate istis gentibus » ecce ' pronunciace contra Jeruschalaima custodes advenire e terra longinqua , qui edunt contra civitates JehudL vocem suam, i 17 Ur,qui’observant agros, lunt contra eam circumquaque; quia mihi rebellis fuit, dictum Jehova:.
18 Vi a tua, 8c actiones tuas faciunt ista tibi : hoc mali tui efl , quod amarus sit, qub 1 pertingat in cortuum.
19 Viscera mea,viscera mea, doleo,prae- 1 cordia mea, fremit mihi cor meum , non possum silere: nam sonum buccin* audis anima mea»c!angorem belli;
20 Contritionem super contritionem proclamari,quiavastanda est tota haec terra: repente vastabuntur tentoria mea,momento aulaea mea.
it Quo usque visurus sum vexillum ? au» dicurus sonum buccinas ?
22 Quoad stultus erir populus meus,q«o* ad me non agnoscent, quoad filii stolidi e- runt, aeque intelligentes erunt; quoad sapientes erunt ad malefaciendum, & benefaciendi ignorantes.
2; Quum respicio in terram,ecce resina- > nis esi . & vacua : sin autem ccclos, nulla es} lux eorum.
1 24 Si respicio istos montes, ecce commo-
1 ventur: & omnes isti colles leviflime mo«
! 2s Si aspicio.ecce nullus est homo: etiam ' omnes aves coelorum evagantur : t 26 si aspicio , ecce arva ipsa sunt deser- 1 tum : Se omnes civitates istius deject*sunt propter Jebovam,propter aestum iras eius.
27 Na'msicaic Jehova .desolata futura est tota hasc terra : sed consummationem nondum fecero.
28 Adhasc lugebit terra ,8c atrati erunt cocli superne i eo quod loquvtus sum,cogitavi, neque pocnicet me, neq ;e avertam me
29 A sono equitum , 8c jäiUl.mtium arcu ! fu?ient omnesoppidani-, venient in ipsas nuHesiLc in petras ascendent: omnis civitas

derelinquetur,& nemo habitator in eis cikt.
\o Tu autem regto populi vastandi, quid facis,quod induis te dibapho,quod ornas te ornaui aureo , quod laceras fuco oculos tuos fin vanum reddis te pulchram : re:pu- unt te amasii,animam tuam quaerunt.
; t Nam Vocem quasi parturientis audio, angustiam similem primiparas, vocem fiiiae Tz.ijonis subinde anhelantis,pandemis manus suas, dicfjido: vae jam mihi, quod festa fuerit anima mea ab interfectoribus.
C A P- V. Omnes ex &qu0 m&li •' u-
Ercurritc plateas urbis Jerufchalaimo-
rum , &: videte jam, atque cognoscite,6c disquirite in plateis ejus , an inveniatis virum,an sit,qui exerceat jus,requirat fidem i & condonabo illi.
2 Sed quum , vivit Jehoya , dicunt ; hoc pacto salio jurant.
; O Jehova, oculi tui ännon /JnfMient ad fidem ' percutis eos , sed non dolent»consumis eos , renuunt accipere eruditionem» reddunt faciem suam obfirmatiorem petia, renuunt converti«
4 Quamobrem ego dicebam »utiquete- nues sttnt isti: stulte agunt, quia ignorant viam Jehova:, jus Dei fui.
? ibo ad magnates ipsos,ur alloquar eos; nam ipsi norunt viam Jehov*,ius Dei fui : at ipsi pariter fregerunt jugum,disruperunc vincula.
6 idcirco percutieteos leo e silva,lupus vespertinus vastabit eos>pardus observabit ad civitates eorum ; quisquis egredietur ex eis,discerpetur : quia plurimas sunt defectiones eorum »numerosae aversiones eo-
7 Ubi est huic urbi,undacondonem tibi? filii tui derelinquunt mc,& jurant per cos» qui non sunt dii:simulae satiavi eos,adulterantur, & in dorsum meretricis turmatim conveniunt.
8 Vt equi pasti sunt,quum mane surgunc : quisque ad uxorem proximi sui adhinni-
9 An propter ista non visitarem ? dictum Jehoras : & an de gente huiusmodi non tumeret ulrionem anima mea ?
10 Dicens, ascendite in muros ejus » ac perdite,& consummationem ne facitote: amovete pinnas ejus,quia isti non sunt Je-
11 Nam omnino perfide egerunt contra me,domus Jisrablis, & domus Jehudre,dictum Jehova».
12 Ementiuntur Jehovam,8c dicunt, non ita est : neque eventurum est nobis malum» & gladium ,& famem non experturi fumus;
1; Et isti prophetas abibunt in ventuni» & verbum nullum efl in eis; ita fiet ipsis.
14 idcirco sic ait Jehova, Deus exercituum,eo quod loquimini verbum istud; ecce ego redditurus sum verba mea in oro tuo velut ignem,populum autem hunc ve- lut ligna,quas ille consumat.
it Ecce ego adducturus sum contra voS gentem e longinquo ,5 domus Jistaelis,dictum Jehova:; qurf gens robusta est.gens antiquissima est» gens,cuius ignorabis lin- Gg* gujm,

guam, neque int«IIigeJ,quid loquetur. ,
1 6Cu)US pharetra velut scpulchrum apertum ; omnes erunt potentes.
>7 E: comedet mtssem tuam, 8c cibum tuum , quem comedissent kln tui , 8c'fili* tu*,comedet greges tuos.Lc armenta tua, comedet vites tuas,&ficos tuas: depaupe- rabit civitates munitas tuas gladio,quibus tu confidis.
18 Sed ne temporibus quidem illis,di* ctum Jehovx , fecero vobiscumconsummationem.
tq Nam erit,quum dicitis,propter quid facit Jehova,Deus noster nobis omnia ista? ut dicas cis,quemadmodum dereliquistis me.Lc servivistis diis alienigenarum in terra vestra,ita servituri estis exteris in terra non vestra-
10 indicate hoc in domo Jahakobi ;& pronunciare ipsum in Jehuda,dicendo :

11 Audite jam hoc,popule stolide,8c excors : quibusocutl/unf,& non vident,quibus aures,8c non audiunt:
ii An me non reverebimini ? dictum Jehovx.an Ufacie mea non contremiscetis? qui disposui arenam terminum mari,staturo perpetuo , quod non transgredietur: quamvis incutiant se, non tamen pr*va- lene i quamvis fremant fluctus ejus,non tamen transgrediuntur illud.
2; At populo isti fst animus contumax, & rebellis :ut recesserunt,pergunt:
24 Neque dicunt cum animo suo,revereamur jam Jehovam.Deum nostrum,qui dat pluviam tempestivam, 8c serotinam tempore suo : septimanas , statura messis fervat nobis-
29 Iniquitates vestrx avertunt ista . 8c peccata vestra cohibent bonum hoc ä vobis.
26 Nam prxflo sunt in populo meo improbi: quifauccontcmplaturut tendentes aucupes,statuunt perditionis instrumenta, homines capiunt.
27 Uc cavea plena avibus,ita domus eorum plenxsunt dolo : propeerea magni, 8c divites sunt.
28 Pingues.nitidi suntj etiam transscen- dunt res malas,causam non judicanr,cau- sam pupilli.tamen prosperantur,&)us e- g entium non judicant,
2q An propter ista non visitarem,dictum Jehov«: an de gente hujusmodi non sumeret ultionem anima mea ?
^ (O Res stupenda, 8e horrenda fit in terra
?i Prophetae ipsi prophetant falso,8c sacerdotes dominatum exercent in horum o- pera.&populus meus ita amant:quid autem facturi essetis tandem ?

CA P. vi. Calamitates populi adversus D tum inarati.

C Ongregate vos Binjamimr* e medio Jeruschabimorum.Sc TheKohi, clangite buccinä, 8c Beth-ceremum tersus extollite incendium : quia malum prospectatur ab Aquilone,8c contritio magna.
2 Decor*,& delicat* asfimijaveram filiam Tzijonis:
; Ad eam venturi sunt pastores cum gregibus suis, fixuri adversus eam tentoria

circumquaque > depasturi quisque fpatmm
4 Comparate contra eam bellum,lurgite,
8c ascendamus ipso meridie : v* nobis, quia abiit di es,quia inclinarunt umbr* ve- spertin*: . I
5 Surgite,& ascendamus ipsa nocte ; 8c
perdamus palatia ejus. I
6 Nam sic ait jehova exercituum, c*di- I te ligna , & diffundite contra jeruschalai- ma missilia catapultaria ; haec 'ipsa civitas ! visitanda est, quanta quanta est,oppressio ! est in medio ejus.
7 Sicut manat puteus aqusssuas,ita manat illa malitiam suam j violentia ,de vasta- l tio auditur in ea.ante faciem meam jugiter ! xeritudo,& percussio est.
8 Erudire , 6 urbs Jetuschalaimorum, uc non luxetur anima mea a te • ut non reddam te desolatam,terram non inhabitatam.
g Sic ait jehova exercituum, prorsusra- cemabuntttanquam vitis,reliquias Jisrae- lis: dicentes, refer manum tuam, üt 'vindemiator cum qualis.
10 Quos alloquar,& contestabor,ur audiant ? ecce pr*putiaca est auris eorum,a- deo uc non possint attendere : ecce verbum jehov* est eis probrosum, non delectantur eo.
11 Quamobrem excandescentia Jehov* plenus sum,defessus sum continendo,effusuras sum super parvulum foris, & super cccrum juvenum pariter : quin etiam vir cum fxmina capientur, senex cum decreti Et devolventur domus eorum ad alienos.agri,8c uxores pariter : quum extendam manum meam super habitatores illius terre,dictum jehov*.
15 Nam ii minimo eorum usque ad maximum eorum,quisquis est,deditus est quas- stui; etiam tam propheta, tum sacerdos» quisquis est,agit falso.
14 Nam curant contritionem fili* populi mei secundum rurationem mali leviculi, dicendo,pax,pax ,* etsi nulla est pax.
i< Feceruntne.uc erubescerent,quum abominationem fecerunt ? neque illi prorsuS erubescunt, neque ignominia afficere sciunt isti, idcirco cadent cum illis cadentibus .tempore,quo visitabo illos,corruent, ait jehova.
16 Sic dicente Jehova, state fecundum vias.äc aspicite,ac'interrogate de semitis antiquis,quxnam sit via boni,8c ambulate per eam,ira invenietis requiemanim* ve- slr* : dixerunt,non ambulabimus.
17 Me constituente etiam super vos speculatores. dicendo, attendite ad sonum tu- b* ; dixerunt,non attendemus.
18 Idcirco audite 6 gentes > 8c agnosce A coccu*,qu* >nsint istis.
19 Audi o terra,ecce ego adducturus sum malum in populum istum , fructum cogitationum ipsorum ; quia ad verba n*eanon attendunt, 8e ipsam quoque legem meam spreverunt.
20 Quorsum mihi thus e Scheda advenit, 8c colamus odoratus pr*stantissimus e terra longinqua? K8t&eausta vestra nonAintac-
ce 8? ,8e sacr]ifi<ia vcstra non sunt suavia
ii idcir-

21 idcirco sic ait Jehova,ecce egb difpo- ,
siturus sum populo huic offendicula i in , quae offendant patres,& filii pariter,vicinus,&amicus ejus,percamque« l
22 5 ic ait Jehova,ecce populus venturus : esi e terra Aquilonis i & gens magna excitabitur; e lateribus terrae.
2; Arcum ,& hastam vexillarem tenebunt, crudelis erit quisque, neque misera* - buptur,vox eorum quasi mare fremet,& e- , quis vehentur:^ instructa üt vir ad bellum,contra te,o hlia Tzijonis.
24 Audientibus nobis rumorem eius,te- > mittentur manus nostra:, angustia prehendet nos,dolor tanquam parturientis.
2s Ne exitote in agrum, & via iofa ne pergitote ; quia gladius inimico eft,formi- ; do circumquaque. 1
16 O filu populi mei, accinge cilicium, voluta te incinere, luctum unigeniti age, planctum amarissimum ; nam repente venturus est vastator contra nos.
17 In exploratoria specula constitui te ? ?pud populum meum,tn munitione,'Ut cognoscas, 8c explores viam eorum.
28 Omnes suntconrumsciumconruma- cissimi. ambulantes cum detractione, chalybeii ferrei: omnes corruptores sunt:
rqkxareicit follis,igne consumitur plumbum ; in vanum pergit conflare conflator, nam mala avelli non possunt.
$0 Argentum reprobum vocantur illi» quia reprobat febova illos.

C A P. V11. Frustra inobedientes de templo
Dominixloriantur.

V Erbum,quod fuit adjirmejam a Jehova, edicendo;
2 Sta in porta domus fehovae, ut proclames ibi vetbum hoc; dices igitur.audite verbum Jehova: omnes Jehudaei, qui intratis per portas has incurvando vos, adorati*' ri jehovam.
VSic ait Jehova exercituum, Deus Jis- raelis,bonas efficite vias vestras, & actiones vestras; tum faciam, uc habitetis in loco
4 Ne habetote fiduciam vestram in rebus falsis, dicendo: templi Jehova:, templi Jehovac,templi Jehova: isiajunt;
< Sed omnino bonas efficitote viasve- stras ,8c actiones vestras: sed omnino exercetote jus inter virum unum,Lc alterum.
6 Peregrinum, pupillum, dc viduam ne opprimitote, & sanguinem innoxium nc effunditote in loco hoc; denique deos a- lienos ne prosequimini malo vestro :
7 Et faciam, ut habitetis in loco hoc,in terra, quam tradidi majoribus vestris, inde a seculo usque in seculum.
8 Ecce vos habetis fiduciam vestram in vej bis falsis,minime profuturis.

9 An furando,occidendo,& adulterando, jurandoque falsb, 8cadolendo Bahali j denique sequendo deos alienos,quos non no-
10 Etiam venietis,& stabüiscoram me in domo hac, qua: vocatur de nomine meo, & dicetis, eripimur? uc peificiatis omnes abominationes istas.
11 An spelunca effractorum fuerit domus h*c in oculis vestris, quae vocatur deno-

mine meo ? etiam ego, ecce prospexi, dictum Jehov*.
12 Nam ite jam in locum meum,qui erat Schilunte, ubi feceram, uc habitaret nomen meum primum; 6 c vickteid, quod feci ei propter malitiam populi mei Jiiraelis.
if Itaque nunc,eo quod facitis omnia opera ista, dictum fchov*,& dum alloquar vos inde a diluculo'indesinenter,non auditis,& inclamanti vos non respondetis :
14 Ideo facturus sum huic domui» qu» vocatur de nomine meo,in qua vos confiditis,Lc huic loco, quem dedi vobis, & majoribus vestris ; quemadmodum feci Schilf Et abjiciam vos ä facie mea ; quemadmodum abjeci omnes fratres vestros, totum femen Ephrajimi.
16 Tu ergo, ne orato pro populo isto* neque efferto pro istis clamorem,& orationem,neque intercedito apud me: nam minime essem exauditurus te. _
17 An minime vides,quid isti faciant in civitatibus Jehud*; etiam in plateis Jeru- schalaimortim ?
18 Ipsi filii colligunt ligna, eorumque patres accendunt ignem , acfocirinac depsunt massam ; ad faciendum popana rcbuS coelestibus, & libandum libamina düsalie- nis,uc irritent me.
19 An contra me eft»tjuodisti irritant? dictum Jehova:; annon contra ipsos,propter pudorem faciei ipsorum ?
20 idcirco sic aitDominus Jehovi, ecce ira mea, & excandescentia mea effundetur in locum hunc,super homines, & super jumenta, & super arbores agri, ac super fructum terrae ; ardebitque ita,uc non exstin-
21 Sic ait Jehova exercituum,Deus Jis- raeiis: holocausta vestra adjicite ad sacrificia vestrai comedite carnem eorum.
22 Nam non sum loquutus cum majoribus vestris »neque praecepi eis,quo die eduxi eos c terra £gypti, de rebus holocaustis 8c sacrificii:
2; Sed rem hanc praecepi eis,edicendo, auscultate voci mea:, & ero vobis Deus, dc vos eritis mihi populus; deambulate in tota via illa, quam praecepi vobis,ut bene sie
24 Non tamen auscultarunt.neque inclinarunt aurem suam,sed ambularunt in consiliis,in sententia animi fui pessimi,denique hjc fuerunt ipsis a tergo » non autem ^
Gr; Inde a tempore,quo exiverunt maiores vestri e terra ffgypti usque ad diem hunc, cum miserim ad vos omnes fervo* meos prophetas quotidie,diluculo, & indesinenter.
t6 Non tamen auscultaverunt,neque in- > clinaverunt aurem suam 5 sed obdurarunt cervicem suam, pejus fecerunt, quam majores ipsorum.
2*» Quum eloqueris apud istos omnia v«r- 1 ba ista. similiter non auscultant tibi» & : quum inclamas eo 5 ,non respondent tibi.
: 28 Quamobrem dices eis, haec tfl gens*
quw non auscultant voci Jehovae,Dei sui, ; neque accipiunt eruditionem » periit fi» - des,dc excisa est eX ore ipsorum.

29 Tonde comam tuam, 8c ab)hc,&ex- it Namcuram contritionem filiae po
tolle in locis eminentibus lamentationem quia spernit Jehova, & deserit generationem,in quam excandescit.
$0 Quiafeceru^j [ehudaei, quod malum uidttur in oculis niejs,dictum |ehovjc,posuerunt abominationes suas in hac domo, quas vocatur de nomine meo,ad polluendum eam.
Et aedificaverunt excelsaThophcthi, quod efl in valle filii Hinnomi, ad comburendum filios suos, Lc filias suas igne , quod non praeceperam, neque subierat in animum meum.
Ii Idcirco ecce dies Venturi sunt,dictum Jehovae, quum non dicetur ampliusTho- pheth, Lc vallis filii Hinnomi, sed vallis interfectionis : nam ita sepeliverunt in Tho- phetho,ut nullus superfit locus.
Itaque erunt cadavera populi istius escat volatilibus coeli, & bestiis terrae > nemine deterrente.
14 Ira faciam,ut cesset ex civitatibus Je* hudat, & ex plateis Jerusehalaimorumvox gaudii, St voxlatritiat, vox sponsi, & vox fronsa:: nam vastationi erit hate terra.
C AI*. V 111. Propheu mendaces, & avari.
•"pEmpore illo,dictum Jehova:,depromen- 1 tes ossa regum jehird*, &ossaprinct- pum cjus,os1aque sacerdotum, & ossa prophetarum, denique ossa habitantium Jeru- schalaimis,e sepulchris ipiorum.
r Expandent ea soli.Lc lunr» totique exercitui coelorum, qua: diligunt, & qux colunt, Se qu* sequuntur,8c quae consulunt, denique quibus incurvantse honorem exhibentes : non colligentur,neque sepelientur, pro fimo in superficie terrae erunt
1 Et optatior erit mors,quam vita toti residuo,iis,qui residui erunt exfamjlia pessima hac,residuis in omnibus locis,quo depulero illos,dictum Jehova: exercituum.
4 Prasrerea dices eis,sic ait jehova,an ita cadunt, ut no» possint tesurgere ? si converteretur, ännon reverteretur Dcm ?
s Cur aversusestpopuius hic, urb> Jerir fchalaimorum , aversione pervicacissima? retinent dolum,renuunt converti.
6 Attendi, & audivi, prava loquuntur, nullum virum pocniret malitia: su«, ut dicat, quid feci ? quisque eorum conversus «st in cursu suo, i»t equus prasceps ruem in praelium.
7 Etiam ciconia in ccclo novit stata tempora sua, Lc turtur,grusgue,& hirundo ofc- fervant tempus adventus fui: at populus meus non noverunt jus Jchovae.
8 Quomodo dicitis,sapientes fumus, & lex Jehova: penes nos est ?utique ecce ad salsitatem operatur llylus, salsitatem legi' peritorum operatur.
9 Feceruntne sapientes,ut erubescerent, tonsternatine sunt,L: capti ? ecce vetbun, Jehova: spernunt, & cujus rei lapientia iniiset eis ?
10 Idcirco tradam uxores eorum aliis, agros eorum possessuris hsreditario utre, nam aeque minimus,ac maximus,quisquis «st,deditus «st quaestui: etiam propheta, sum saceidöj, quisquis est,agit falso.
puli mei, secundum rurationem mali levi* culi,dicendo,pax,pax: etsi nulla est pax.
,r Fecervmtne, ut erubescerent, quum a- bominationem fecerunt? neque ilii prorsus erubescunt, neque ignominia sciunt affici,idcirco cadentibus . quo tempore visitabo illos,corruent,ait jehova.
i; Omnino exstirpabo eos,dictum Jeho- v«e ; nullae sun* u/«e in ista vite , nulirque fici in ista ficti, eri»m ipsa fol*a deciderunt, & quarcunquc adV hto eis,praetereunt.
7 41)«'cente;.q11^nuni nos defidemus?con- < gregati.ini,& ingrediamur civitates muni- i^TS , ut confleamus ihi ; nam jehova, Deus nolier,silentium indixit nobis', quum dedi: bibendum nobissuccum cicura:, quia peccavimus Jehova:.
is Exspecta pacem, sed nihil erit boni > tempus curationis,sed ecce ade)it terror.
'6 inde a Dane auditur ronchus equorum illius , ä sono hinnituum robustorum ejus contremiscit tota terra ; qui veniunt,ut consumant terram.Sc qua: implent eam,civitatem,& qui habitant in ea.
17 Nam ecce ego immissurus sum in vos serpentes_hzemorrhoidaS, contra quas nulla prodest mussitatio ;ut mordeant vos,dictum
^ 18 Jlmffld mea recreatura se,est in moerore ' in me animus meus languidus est.
19 Ecce sonus vociferationis filia: populi mei propter advena* terras longinquissimae, dirtntti ; an Jehova minime eJjTzijo- ne ? an rex ejus minime est in

ea l cur irritaverunt me 4i‘t ille ,sculptilibus suis.vanita- tibus alienigenarum ?
io strasteriit messis,finita est acstaSj& n« non fervamur.
2i str^pter contritionem filtae populi mei conte,or ; atratus incedo, stupor corripit me.
2t An opobalsami nihil «ft inGilhade ? ar medicus nullus est ibi ? nam cur non convaluit filia populi mei ?
C A P. 1 X. Vcra,&falsa£hriatio.
O Si quis daret caput meum elfe aquas , Le oculum meum scaturiginem „lncryma- rum : ut deflerem interdiu , & noctu confossos filia: populi-mei. Caput IX.
: 0 st quis poneret me in deferto , in di- vcrsorioviacorum.ut derelinquerem populum meum, 8 c abirem abeis:nam omnes sunt adulteri,interdicti Aie perfide agunt:
1 Et intendunt lingua sua arcum Tuum falsum , neque in fide invalescunt in terra ; sed de malo in malum procedunt, neque agnoscuntme,dictum Jehova:.
4 Quisque ab amico suo cavete , & ulli fratri ne confiditote : nam omnis frater omnino supplantat , & omnis amicus cum detractione ambulat :
< Ec quisque amico suo illudunt,ac veritatem non loquuncurtdocent linguam suam loqui falsum » perverse agendo deferiscun-
6 Tua- habitatio est in medio dolo , pro dolo i emiunt cognoscere me, dictum Jeho- vae.
7 Idcirco sic ait Jehova exercituum, ecce ego constans probavi eos : nam quomodo

do facturus essem propter filiam populi: vae: quibus animadvertam in omnem cir- mei: cumcisum cum praeputiato.
8 Culter jugulans lingua eorum «Jr, do- 26 In J-gypcios, & in Jehud*os,& in E-
um loquitur: ore suo cum amico suo pa- I domaeos, 8 c in Hammonitas,&in Moabitas, cem eloquitur, ac in animo suo disponit in* ! denique in omnes amputatos latere,qui ha- IkiiaSsuas, ^ 1 bitant in deserto : nam omnes ista: gentei
9 An propter ista non visitarem eos? di-, prarputiatÄ/unf , etiam tota domus Jisrae- ctum Jchova: i an de gente hujusmodi non, lis prarputiati sunt corde. sumeret ultionem anima mea ? ' -7—7— — ■ ■■■*
10 Propter ho$ montes extollam fletum > . C/\P, X. Idololatria fugienda.
A Udite hoc verbum,quod eloquitur Jeho- va vobis,o domus Jisiaelis r 1 Sic ait Jchova, incedere in viam gentium istarum ne discitote, & a sgnis coelorum ne consternemini j quia consternantur gentes ab illis;
; Nam statuta populorum sunt vanitas :
opus
& lamentum » Sc propter caulas deserti lamentationem , nam accendamur adeo , uc nullus transeat, neque audiatur vox pecoris: tam aves c«li, quam jumenta evagabuntur,abibunt :
i, Lt disponam Jeruschalaima in acef- vos,lustrum drjconüm civitates jchudae ... .. .
disponam in desolationem j adeo ut nullus quum lignum ipsum exsilva cecidit inhabitet. i manuum arnheis ad normam.
12 Quis est vir ille sapiens,qui doceat!. 4 Argento,& auro pulchmm reddidit istud, 8 cid,quod edixerit os Jehosae.sibi in- ipsum ; clavis, Qc malleis confirmant ista,ut d'cet ? propter quid pereat haec terta , in- !»on amittat.
cendatur t 3 nquam desertum, adeo ut nullus I 5 Tanquam palma opere continente pertranseat ? ’ sunt,ne loquuntur quidem,omnino portan-
1; Dicit enim]ehova,nuia derelinquunt da sum , quia non possunt incedere : ne ti- segem meam , quam exposueram eis, neque .nictote ab istis, quia non affectura sunt ma-
auscultanc voci meae , neque ambulant in illa >
14 Sed sequuntur sententiam animi sui ; & Bahalimos , quod docuerunt ipsos majores ipsorum.
is idcirco sic ait Jehova exercituum ,
lo,etiamque benefacere non efi penes ipia.
6 Ex eo, quod nullus e/t par tibi, 6 Jeho- va, qutd maximus es, & maximum nomen tuum potentia.
7 QHis-non revereatur te. Rex gentium? cüm in te conquiescat illa ; cam maximu 4
Deus Jisraiflis,ecce ego cibaturussom istos, J !! > r * omnibus sapientibus gentium ,Sc o- populum hunc absinthio ,• & bibendum da- j m ui regno ipsarum, ex eo, quod nullus est turus eis succum cicutae : 'par tibi.
16 Nani dispergam eos in gentes , quas 8 Ac una obbrutescunt,de stolidi fiunt»
non noverunt i pii» aut patres ipsorum, mit- . eruditio vanitatum eruditio ligni est. ttmque post eos gladium, donec consumi«-! 9 Argentum ductum ex Oceano advehi- roeos. j tur, & aurum ex liphazo,opus artificis,&
1 7 Sic ait Jehova exercituum, animad-j manuum conflatoris:hyacimhinum,6f pur-
verthe.Se vocate lamentatrices , u: adveni- purcum vestimentum eorum, opus perito- anc.Sc ad praeficas mittite,ut adveniant. 1 rum sunt omnia. ^
18 Et festinanter extollant de nobis la- ^ >0 Jehova vero Deus verus ejl, DeUS vi-
meneum ; descendentibus iacrymis ex ocu- . vens,& rex sempiternus: a cujus fervore lis nostris,& ex palpebris nostris fluentibus commovetur terra, neque sustinere possunt aquis. 1 gentes indignationem ejus,
19 Nam sonorum lamentum auditur de| 11 s^ic dicircteillis,dii isti tui ccclos,8e Tziione, quomodo vastamur ? erubescimus' tertam non fecerunt,perituri sunt e terra,de valde,quia derelinquimus terram,quis deji-, e regionibut sub coelo ipsi.)
cituit nos tabernacula nostra. I 12 Qui fecit terram virtute sua,stabiiiir
22 Nam audite focmina: verbum Jehova:, 1 orbem habitabilem sapientia sua,8c prüden- dt percipiat auris vestra verbum oris ejusj --- —-
ut doceatis filias vestras lamentum,Sc altera alteram doceat lamentationem.
21 Nam ascendit mors ad fenestras nostras »ingressa est in palatia nostra , ad exscindendum parvulos e vicis,juvenes e p!a-
2i (Eloquere,fle babetdictum Jeliovae)& ceciderunt cadavera humana üt fimus in superficie agri $ & üt manipulus a tergo messoris,qua: nullus colliget.
2} Sic ait Jehova, ne gloriator sapiens in sapientia so a .neque gloriator potens in potentia tua,neque gloriator dives so divi-
24 Sed in hoc glorietur, qui gloriatur,se inrelligcre , & cognoscere m, 1 imo este Je- }jovam,exercenteni benignitatem,ius.Se ju- fHtijm in teria : quia istis delector, dictum •Jehova:.
r? Ecce dies venturi sonr, dictum Jcho-
tia sua extendit coelos
1; Quo vocem suam edente fremitus aquarum e 5 i in coelis, qui effert vapores ab extremitate terrae? fulgura cum ipsa pluvia facit, & producit ventum c thesauris
14 M&gti obbrutescit omnis homo,quam ut animadvertat, 8 c pudefacit omnis conflator sculptili: nam falsum eff fusile ejus, nec spiritus eff in ullo eorum.
1? Vanitas sunt, opus aberrationis maximas r quo tempore visitabuntur illi,peribunt ista.
,6 Non sicut istarum «8,sed snrmatot omnium cii Jahakobi portio ; vicilsim Jis- cael tribus ‘ pnflesfionis ipsius: Jchov® exercituum nomen est ei.
17 Recipe c terra mercem tuam,qua: habitas in munitione hac.
,8 Nam ita ait Jehova, ecce ego fundi ejaculaturus sokv habitatores hujus terr», iuc

hac ipsa vice, Sr angustia affecturus sum cos,ue deprehendant tJV <i(f dicant :
19 Heu mihi propter contritionem Meam,aegerrima est plaga mea : ego autem dicebam,utique hic morbus tft, quem per* teram.
io Tentorium meum vastatum est,8: o- mnej funes mei diirupti; filii mei exeunt d me,adeo ut non exibant ulli,nullus exten- dat amplius tentorium meum,& eiigatau- Isea mea.
»1 Nam obbrutuerunt ipsi pastores,&Je- fiovam non consuluerunt: idcirco non secundabuntur >& totus grex pascualis eo- lum dispergetur.
22 Sonorus rumor ecce advenit,& commotio magna e terra Aquilonis; ad disponendum civitates Jehudae in desolationem, lustrum draconum.
z; Novi Jehova, non esse penes hominem viam ipsius ; non esse penes virum ambulantem veldirigere gressum suum.
24 Castiga me Jehova,veruntamen modice ; ne caftigesia ira tua,uc non commi* nuas me.
Estunde excandescentiam tuam ineas gentes, quas non agnoscunt te,8e super familias, quae nomen tuum non invocant; nam comedunt Jahakobum, ac ita comedunt eum.uc absumant eum,Sc caulam ejus desolent.

CAP. XI. FadWDticum populo.

V Erbum,quod fuit ad jirmejam a Jehova,edicendo:
i Audite verba foederis hujus; quae e- loquamini viris Jehudae, & habitatoribus Jeruschalaimorum.
* ; Dices ergo illis,sic ait Jehova, Deus]|ilraelis > maledictus vir ille,qui non auscultaverit verbis foederis huius.
4 Quod praecepi majoribus vestris, quo tempore eduxi eos e terra JEgypti.ex cari« no ferri, edicendo : auscultate voci meat,ut seciatis ista omnino,prout praecipio vobis: «ritisque mihi in populum,8c ego ero vobis Deus ;
{ Ut praestem juramentum,quod juravi majoribus vestris,me daturum eis terram affluentem lacte,Le meile,prout t/t hodie : cui respondens dixi; Arnen,Jehova.
6 Deinde edixit Jehova mihi,proclama omnia verba ista in civitatibus Jehudae,& in plateis Jeruschalaimorum,dicendo : auscultate verba foederis hujus,ut faciatis ea.
7 Nam omnino contestatus sum maiores vestros,quo tempore evexi eos e terra st- gypti usque in diem hunc,inde a diluculo indesinenter, dicendo ; auscultate voci
8 Non tamen auscultarunt, neque inclinarunt aurem suam,sed ambulaverunt quisque ex sententia animi sui pessimi: ideo adduxi super eos omnia verba foederis hujus, quod -praeceperam facere,ac non fece-
9.Dixit itaque Jehova mihi; praesto est conjuratio, in viris Jehudae, & habitatoribus Jeruschalaimorum ,
10 Aversi sunt supra iniquitates maiorum stiorum priscorum, qui renuerant au-

scultare verbis meis,8f ipsi sequuntur deos alienos,colendo eos,* irritum Fecerunt domus Jisraelis,& domus Jehud® foedus meum,quod pepigeram cum majoribus ipso-
11 Idcirco sic ait Jehova i ecce ego adducturus funi contra eos malum , ex quo 1 non poterunt exire : etiamsi inclamarent i me,non exaudirem eos. j
1 a Tunc abeuntes civitates Jehudae , & habitatores JerulchaUimorum inclamabunt i' deos illos,quibus ipsi suffitum faciunt; sed omnino non servabunt ipsos tempore mali ipsorum.
1; Nam pro numero civitatum tuarum < sunt dii tui," !ehuda,& pro numero platearum Jeruschalairr.orum disposuistis altaria pudendo,altaria ad suffitum faciendum Bahali.’ , 1
14 Tu ergo,ne orato pro populo isto» neque e sterto pro istis clamorem,de orationem : nam minime estem exauditurus,quo tempore inclamarent ipsi, propter malum ipsorum.
is Quid est dilecto meo domi rneae.se» cienteista suum gravissimum scelus? qui- bufque amplislimis ? nam carnes sanctae perierunt abs te: quum adefi malum tuum, tum demum exsultas.
16 Olivam virentem, pulchram fructus specie vocaverat tc Jehova nomine tuo: ad sonum conflictus- procellarum maximi incendet ignem praeterea,& frangent propagines ejus.
17 Nam Jehova exercituum, qui plantaverat te,eioquutus est contra te malum ; propter malitiam domus Jisraelis,& domus Jehudae ,quam exercuerunt inter se,ad provocandum me,adolendo Bahali.
18 Ac Jehova quidem ostendit mih: ita, ut agnoscerem : tum demonstravisti mihi actiones eorum;
19 Quum essem velut agnus, aut bos,qui ducitur ad mactandum:nam ignorabam eos contra me inire cogitationes,diVoido: perdamus culmum cum grano ejuS »exscindamus eum e terra viventium,ut nomen ejus non commemoretur amplius.
20 Ac 0 Jehova exercituum,judex justissime, probator renum » Lc cordis: visurus sum ultionem tuam de eis,naro tibi revelavi causam meam.
11 .idcirco sic ait Jehova de Hanatho- thanis, quaerentibus animam tuam,dicendo : ne vaticinator in nomine Jehova?,& non morieris manibus nostris :
2Z Idcirco, inquam, sic air Jehova exer- cituum.ecce ego animadversurus sum in i- stos: ipsi juvenes morientur gladio ; filii eorum,& filiae eorum morientur fame :
2; Et residuum non erit ipsis,quum ad' ducam malum in Hanathothanos.annovi* sitationis eorum. _

CAf. XII. DtJVeptsltio camis , sanguinis rum peo dc prospetoftatu impiorum , ajperostatu piorum,

■fUstus es Jehova/i contendere velim te-
Icum: veruntamen iudicia eloquar tua. cur via improborum succedit ? cur tranquilli sum quicunque agunt perfide .
1 2 Cur plantas co 5 , etiam radicantur.
r per-

pergunt,etiam edunt fructum »i» quorum in ore propinquus es,sed longinquus a renibus ipsorum ?
; Nempe: tusehova agnoscis mc,pervides me » ideo probasanimum nneum,ufr adhaereat tibi: avellendo istos ut oves trahendi* ad mactationem,Sc praeparando cos ad diem interfectionis.
4 Quo usque,^,lugeri: tirta ? 5 c herba totius agri exaresceret ? prae malitia habitantium in illa,deficiunt singula jumenta, 8e i volatilia,quia dicunt,non videt finem no* sir!. ...
s Quando cum peditibus curris, defatigant te i quomodo ergo misceres te cume- quis ? etiam in terra prospera,cui confidis, defatigant te, ecquid faceres in elatione Jardenis }
J 6 Quandoquidem etiam fratres tui,& domestici patris tui, etiam ipsi perfide agunt
in te,ipsi quoque convocant post te multitudinem,ne credito istis,quamvis alloquantur te bonis verbii.
7 Derelicturus Cum domum meam,defer- turus possessionem meam : traditurus eam» quam diligebat anima mea in manum inimicorum ipsius.
8 Est mihi possessio mea similis leoni in
silva ; edit contra me vocem suam ; idcirco odi eam; . . ^
9 Avis digitata est mea possessio mihi.o aves circumquaque ineam, agite,congregate omnes bestias agri,facite,ut veniam
ad comedendum.
10 Pastores multi correpturi sunt vineam meam,conculcaturi portionem meam ; redacturi portionem mihi desideratissimam, in desertum desolatissimum.
11 Dispositurus est eam quisque in desolationem, lugebit per me deiolata i desolabitur tota haec terra,quia nemo ejl, qui reponat in animo.

il In omnes clivos per desertum venturi sunt vastatores, nam gladius Jehovae consumturus est ab extremitate terra: una ad alteram ; nulla pax erit ulli carni. Quum seminaverint triticum,spinas metenti quum indoluerint laboribus,non proficient: nam erubescetis ex proventibus vestris,prae aestu irae Jehova:.
14 Sic ait Jehova de omnibus vicinis meis malis »qui attingunt possessionem , quam possidendam tradidi populo meo Jisraeli : ecce ego convulsurus sum eosc terra sua,quum domum Jehuda: convulsero e medio eorum.
tc Eritque postquam convulsero illoSjut rursus misereat me istorum,8creducam i- pforum quemque in possessionem suam,& quemque in terram suam.
16 Erit etiam,si omnino didicerint vias populi mei jurando per nomen meum,vivit Jehova,quemadmodum docuerunt populum meum Jurare per^Bahalem ; ut aedificentur in medio populi mei:
17 Qubd si non auscultaverint;, tum con vellam gentem illam indesinenter,& perdam ; dictum Jehova:.
C A P. X i J i. Conci® painittntiAlH adplt-
btrr\>(ssre^em.
E J A H. Cap.i*.
ic ait Jehova mihi,abi,ut compares tibi
cingulum lineum,& imponas illud lum- bistuis: in aquas autem ne inferto iptUm.
i Itaque comparans cingulum cx verbo Jehova: impoiui lumbis meis.
; Deinde fuit verbum Jehova: ad me iterum,edicendo :
.4 Accipe istud cingulum,quod comparasti, quod imposirum est lumbis tuis: & furge.abi ad Euphratem,& absconde illud ibiln projectura petrae.
5 Tum abiens,abscondi ipsum ad Euphratem ; quemadmodum prarceperat Jehova mihi.
6-Fuit autem exactis diebus multis : ut ediceret Jehova mihi,surge,abi ad Euphratem, 3 c recipe inde illud cingulum,quod praeceperam tibi,ut absconderes illic.
7 Quamobrem abiens ad Euphratem , quum effodissem,recepi cingulum istud e loco ipso,ubi absconderam ipsum : sed ecce corruptum etat cingulum,non erat aptum ad rem ullam.
8 Tum fuit verbum Jehovae ad me,dicen-
9 Sic ait Jehova ; ita corrumpam fastum Jehuda:, & fastum Jeruschalaimorum maximum.
10 Populi illius pessimi,qui renuunt auscultare verbis meis,qui ambulant ex sententia animi sui,&sequuntur deos alienos, colendo eos,& incurvando se eis: eritque similis cingulo isti,quod non est aptum ad rem ullam.
u Nam quemadmodum adh*ret cingulum lumbis viri,ita feceram,ut adhaereret mihi tota domus fisraelis.Se tota domus Je- hudas.dictum Jehova:,ut esset mihi populus,& ad nomen,& ad laudem,& ad ornatum : sed non auscultarunt.
iz Quapropter dices eis verbum hoc,sic ait Jehova,Deus Jisrae'lis, omnis uter implendus est vino ; dicentibus autem eis tibi, an vero ignoramus utrem implendum esse vino ?
i} Dices eis,sic ait Jehova,ecce ego repleturus sum omnes habitatores terra: huius; etiam ipsos reges , qui insident pro Davide in folio illius, & sacerdotes ,Sc prophetas ; denique omnes habitatores Jeruschalaimorum ebrietate :
14 Et dissipabo eos unum cum altero, tum patres,tum filios pariter,dictum Jcho- vae : non utar clementia,neque parcam,neque miserabor, quin perdam eos.
t< Audite,& auribus percipite,ncexaltetis vos ; nam Jehova loquitur.
16 Cedite Jehova:,Deo vestro,gloriam, quum nondum tenebras effecerit,& quum nondum effunduntur pedes vestri in montibus caecioribus intempestanocte: quum exspectantibus vobis lucem , disposuerit eam in umbram lethalcm,redegerit in caliginem.
17 Qubd si non auscultabitis hoc,in latebris flebit anima mea propter superbiam; & valde lacrymabitur,descendent, inquam, ex oculo meo lacryma:,quia captivus ab- ducendus est grex Jehova:.
18 Dic regi» & augustae,abiectilsime confidite : nam descensurus est principatus utriusquevestrum,corona ornaeüj vestri. <
19 C17

Gtp.il:«4*
JUMB JAÄ. Cap.i4*>s*
—- -. ii Quumje}ur.abunr>non exaudiam clamorem «orum , Sc quum offerent hblocau« stum , 8c munus , non sum benevole accepturus ea ; sed g adio,& fame,ac peste sum consumturus eos-
11 QuaraobretT dicenre nie ,-Abah,Domi- 1 ne Jebovi.ecce :sti prophetat dicunt eis, non estis experturi gladium > 8c fames non j erit vobis; sed picem firmam daturus sum vobis in loco hoc r
14 Dixit Jehova mihi, falsum prophetae isti prophetant in nomine meo, non misi eoS,neque prascepieis ,neque asioquutu» . (um tos: vifione salia,& divinatione,ac r« ! nihili, doldque animi fui, isti prophetas a- .gunt bono suo.
,< Idcirco sic air jehova cqritra prophetas istos, qui prophetant in nomine meo* cum ego non miserim eos ; isti dicunr.gla-
., Civitates australes occludentur ita,ut nullus aperire postit: deportabitur Jchuda tota,deportabitur civit&s pacatorum.
ao Sustollite oculos vestros,8c respicite istos venientes ab Aquilone: ubi est grex ille.qui traditus fuerat tibi? pecudes ornatus tui ?
21 Quid dictura es.quum animadvertet, in tc ? nam tu docuisti istos supra te duces in capite ejje : a'nnon dolores corripient te, quale* mulieris parturientis ?
11 Quod si dicas cum animo tuo , cur obventura sunt mihi ista? propter amoli- tudinem iniquitatis tute retegentur firr.- bri* tu»,violenter auferentur solea: tu«,
r; An murare p.otcst jEthiops cutem suam , aut pardus liventes maculas suas? etiam vos posteris benefacere,edocti male-
14 ideo dispergam eos velut stipulam .dius, aut fames non erit in terra hac: gla- praetereuntem,ad ventum deserti. . ., idio.öt fame deficient ipsi prophet® isti.
25 Haec sors tua , porrio demensa tibi a , 16 Populus autem iste, quibus ipsi prome,dictum Jehova: ; quae oblita es mei, Sc ' phetant,erunt proiectiin plateis Jeruscha* & fiduciam habes in fallo. -- — '— °
26 Nam etiam ego denudaturus fürn te, fimbriis tuis obductis faciei tu* j u: videatur ignominia tua*
27 Adulteria tua, & hinnitus rui,scelesta scortatio tua supra colles fuerunt in agro, vidi abominationes tuas : vae ribi urbs Je- rufchalaimorum ; num mundabis te ? post quantum adhuc temporis ?
iaimorum ptte farne,8f gladio,nec ullus erit sepeliens eis ipsos, uxores ipsorum, filios- qut ipsorum, ac filias ipsorum, adeo effundam super ipsos malitiam ipsorum.
17 Dices itaque ipsis verbum hoc »descendant ex oculis meis lacrym* noctu , 8c inrerdiu , fic ne desistant; nam conrrftione magna frangetur virgo filia populi mei, percustione «gra valde.
18 Si exeam in agrum, ibi, ecce confost? gladio isin auterningrediar civitatem,ibi, ecce atgrotantes fame . nam tum propheta, tum sacerdos nundinamurcontra terram,Sc non agnoscunt.
19 An omnino spernis Jehudam ? an Tzijonem fastidit anima tua? quare percutis nos ita , ut nulla superfit nobis curatio ? quare exspectando pac etr.» nullum adeft bonum; & exstectando tempus curationis,tantum ecce terror ?
10 Agnoscimus Jehova improbitatem nostram,iniquitatem patrum nostrorum; nos pecciflenbi,
ri Ne contemnito propter nomen tuum,
: vilipendito folium glorias tur.recor-

CAV. XlV. Penuria annon* in tebud«<i.
V Erbum Jehov« , quod fuit ad Jirmcjam, super verbis cohibitionum.
2 Lugebit }chuda ; 8t portae eius elanguescent, atrati erunt jacentes humi, & querela Jeruschalaimorum ascendet-
% Etiam magnifici eorum emittent minimos suos ad aquas: venientes ad fossasnqn invenient aquas, revertentur sius vasis va- cuis,erubescent, 3 c pudore suffusi operient caput suum.
4 Propter terram attritam,eo quod non suerit pluvia in terra; erubescentes agricolae operient caput suum.
f Qui» etiam cerva in agro, quodpepe 6 , orl *
xent > derelinquet; quia non erit tenera dare . ne irritum facito foedus tuum nobis- b"ba: . i cum.
6Ec onagri stantes in clivii,haurient ven- An sum inter vanitates gentium » qui
pluviam edunt?& an coelestes dii edunt inw
cum ut dracones j deficient oculi eorum, quia nulla erit herba.
7 Quandoquidem iniqustates nostrae te- : ctantur contra nos.ö Jehova , fac propter nomen iuum, nam mült* fune aversiones nostrae.tibi peccavimus.
8 O spes Jifraelis. servator ejus tempore angusti* : quare esse siit peregrinus in hac terra, öc tanouam viatorius divertit ad pernoctandum?
9 Qijare esses ut vir fatiscens,tanquam robustus non valens setvarc? atqui tu in medio nostri es Jehova, Sc de nomine tuo vocamur,ne derelinquas nos.
i o Sic ait J ehova de populo hoc,ita di-
bres ? nonne tu is es Jehova, Deus noster ? ideo exspectamus te , quia tu facis omni» ista.
GAP. XV. DeMnonmiferetur (orum t qui obstinate peccant.
S Ed dixit Jehova mihi, si instaret Mosche, & Schemuel coram me , minime eflet animus meus erga populum istum: emitte a facie mea.Lc exeant.
: Eijtque, Ii dicant tibi ,• quo exibimus ? ut dicas ei«, sic ait Jehovj , qui ad mortem ex/tuutftst.ad mortem exito i Se qui adgla-
litum «v.*wi, P.Ö.» sooi non cohibent : A"' £ ' * qui 4< * fa T' m ’ *t? 1 '
; _1_mem j sc qm ad captivitatem» ad captivita-
ideojehova non accipit eos benevole;nunc recordatur iniquitatis eorum, 4 « visitat pec» Cjica eorum.
tt Deinde edixit Jehova qijjlj t ri; 9 f|to vip popuio isto io dvMm.
; Prfcficiäih enim istis quatuor genera , dictum Jehova: , gladium ad interficiendum »k' frss.cj ad usl.er.dum j Sc volatili a

fCap.if. (I R M
; i catiorum» ac gestias tetre ad comedendum» & ad perdendum :
4 Et tradam eos in commotionem omnibus regnis terre,propter McnascJ.cn, filium *I] echizkijat, regis Jchud», ob ca, que fecit ■i jcrusthalaimis.
I ? Nam quis uteretur clementia erga te , tjiubs Jerufchalaimorurn ? juc quis condole« 'ree tibi ? aut quis accederet ad interrogan- .• dum dc prosperitate eua ?
6 Tu deseruisti rue , dictum Jehov», retrorsum abivisti ; ideo extendo manum meam contra tc,ue perdam te ; defeisus sum i poenitendo.
I 7 itaque ventilabo eos ventilabro in por- ' tis hujus terr* ; orbabo , perdam populum meum rquuma viis tuis non reverrantur.
8 Numerosiores mihi erunt vidua: ejus, quam arena marina : adducam eis contra I metropolin juvenem vastatorem ipso meri- I die ; faciam, ut irruat in eam repente > terroribus civitas abundabit.
9 Elanguescet , qu* patiebat septenos , efflabit animam suam, occidet sol eius,dum adhuc fururus eflet dies ipsorum,erubescet,
! & pudebit eam : denique residuum istorum gladio exoonam coram inimicis ipsorum, i dictum Jehov*.
io Hei mihi mater mea , quod peperifti me, in quem intendatur Iis . & in quem in- i tendatur contentio a tota hac terra: non dedi mutuum,neque mutuo dederunt mihi; unusquisque maledicit mihi.
11 Ait Jehova, ännon residuo tuo esset bene ? annon intervenirem pro te tempore mali, Sc tempore angustia: apui inimicum ?
ri An ferrum fracturum esset ferrum a- quilonare.Lc chalybem?
Opes tuas, «thesauros tuos direptioni exponam absque pretio j Jdque propiei omnia peccata tua , Lc in omnibus terminis
14 Faciamque , ut transeas penes inimicos tuos , in terram , quam ignoras : quum ignis accensus irä meä in vos inflammatus
t 5 Tu nosti Jehova , recordare mei, & visita me,ac ultionem fume pio me dc persequentibus me : pro longanimitate tua ne intercipito me ; agnosce me ferre propter te opprobrium.
1 6 Quum adfuerunt verba tua »admisi il- ; la»fuitque verbum tuum milii gaudio,& lar- I titi* animi mei : quandoquidem vocor de ! nomine cuo.o Jehova,Deus exercituum.
1 17 Non sedi in consilio irrisorum, aut
: exsultavi : propter manum tuam solitarius 1 sedi: quia indignatione replevisti me. i 18 Quare esset dolor meus aeternus ? &
! plaga mea mortifera ?fi renueret curari, o- mntno esses mihi similis fallaci, aquis instabilibus.
19 Idcirco sic ait Jehova,quandoquidem converteris,prout converro te, coram me stas: quandoquidem, inquam, educis rem pretiosam a vilijtanquam os meum es : reverti debuerant isti ad te , non autem tu rc- , verti ad eos.
\ 20 Ideo oppono te populo isti pro mu-
i ro »neo munitissimo, ut oppugnantes re non pncvaicioc ubi; quUiuunilum ad 1
F J A JT. , C.ap,»s.t6»
servandum te, dc ad eripiendum te, dictum Jehova:.
21 Eripiam enim te e manu maiorun, & redimam tc e manu violentorum.
C A P. XVI. .Apoftoli fisaUores Icbui* c« Tum,& Gentium.
E T fui: vcibumjehov* ad me, edicendo :
2 Ne ducito tibi uxoicm j neque sunto tibi filii,aut fili* in loco illo.
; Nam sic ait Jehova de filiis, Lc de filiabus natis in loco isto, Sc dc matribus ipsorum qua: pepererim ipsos, 8c de patnbus ipsorum,qui genuerint ipsos in terra ista.
4 Mortibus »gerrimis morituri tunt, non plangentur, neque sepelientur, pro fimo m superficie terra: erunt: & gladio, ac fame deficient,eritque cadaver eorum cibo volatilibus cocli.S: bestiis terra:.
5 Quin sic aic Jehova,ne ingreditor in domum designatoris,neque ito ad plangendum,neque condoleto eis : nam recepi pacem meam a populo isto,dictum Jehov»., benignitatem,&miserationes.
6 Quum mortui fuerint magni, Se parvi in terra ista,non sepelientur j neque plangent cos, neque catsuramsibi, neque calvitium jnducetsibi pro illis quifqu&m.
7 Neque impartientur cibum illis in luctu ad consolandum ullum de mortuo,neque bibendum dabunt cis ex poculo consolationum dc patre ullius, Lc dc matre ullius
8 Denique rn domum conviviire ingreditor,uc aflideas eis ad comedendum,« ad bibendum ;
<5 Nam sic ait Jehova exercituum, Deus Jisraklis ; ecce ego facturus sum, ut cesset b loco isto ante oculos vestros, öc diebus vestris j vox gaudii,8c vox latici», >ox sponti,& vox spons*.
10 Erit autem, quum indicaveris populo isti omnia verba h*c ,* si dixeiinttibi, propter quid eloquurus est Jelov-i contra nos totum malum mnximum'istud ?

& qua csf iniquitas nostra,aut quod pecca um nostrum, quod peccavimus jehov*Deono- stro ?
u Ur dicas eis, eo quod deresiquerunt maiores vestri me,dictum Jehov»,& sequu- ti deos alienos, coluerunt eos,&incurvaverunt sc eis honorem exhibentes i me autem dereliquerunt,& legern rr.earr.non ob- servarum.
12 Vos vero peius fecistis, quarr majores vestri i nam ecce sequimini qui que sententiam animi sui pessimi, non au.cultando
1; Propterea ejiciam vos e terra ista,tn terram,quam ignorastis vos,& mn ores vestri : & coletis ibi deos alienos interdiu, Le noctu, quamdiu non dedero vobis gratiam» 14 Idcirco,ecce dies venturi fur.-,dictum Jehov* i quibus non dicetur amplus, vivit jehova,qui evexit Jisraeluase terra Agy-
^ t < 5ed, vivit Jehova.qui evexi- Jisraelf« ta* e terra Aquilonis, & ex omnibas regionibus, quo depulerat cos : postqutm reduxero eos in terram suam, quam dederam, majoribus inforum.
i 1$ Ecce ego mulmus sum rd kiscatoreß «wi»

inultos.dictum Jebovae.ut piscemureos, & -
postmodum misturus sum ad mulcor vena- rorer.ur venencur eos ex omni monte,8c ex omni colle,etiam exprojecturis petrarum:
17 Quia oculi mei 4dv«tunf adomnes vias eorum, non fune absconditi a facie mea , neque est abdica iniquitas eorum ex adverso oculorum meorum.
18 Et rependam prius duplum iniquitatis eorum, & peccati eorum,eo quod pro* phanaverint terram meam > cadaveribus rerum detestabilium suarum, & abominationibus suis impleverint posleslionem
19 Jehova robur meum,& munitio mea, perfugmmque meum in dic angustiae : ad te gemes venient e finibus terrar,ac dicent, utique falsum possidebant majores nostri, vanitatem,& inutilia.
*0 An facturusestet sibi homo deos ? atqui isti nonsunt dii.
u Idcirco,ecce ego faciens,ut experiantur iUi vice hac, demonstrabo his manum meam,& potentiam meam ; ut cognoscam nomen meum esse Jehovam.
Cap.i7.fR.
C A P. XVII* >falediCtM , qui confidit in homine,bencditlu*,qui in Deo.
P Eccatum Jchud* scriptum est stylo ferri, & scalpro lapidis perdiuturni ; exaratum in tabula coidis eorum,ad Cornua altarium vestrorum ;
r Cum recordenturfilii illorum altarium suorum, Lc lucorunt suorum i ad arbores Virentes,ad colles altislimos.
4 Montem meum cum ipso agro, copias tuas, omnes thesauros ruos direptioni exponam ; excelsa tua, propter peccatum in omnibus terminis tuis :
4, Ita intermilsioncm facies tu,& qui/unt apud te a postefsione tua,quam dederant tibi, faciamque, ut servias inimicis tuis in terra, quam ignoras: nam ignem accendistis in ira mea, qui usque in seculum inflamma*
q Sic aie Jehova, maledictus vir ille,qui fiduciam habet in homine, Lc statuit carnem brachium suum ; a |chova autem re- ceditanimus ejus.
6 Erit enim similis nudatilsim« 416011 in loco campestri,qua: nön sentit,quum advenit bonum; qu«fita est in siccissimis lo* tU in deserto, terra salfuginosa, & inhabi-
7 Benedictus vir ille,qui fiduciam habet in Jehova,& cujus confidentia esi]ehova.
8 Nam eritsimilis arbori plantat« fecundum aquas,& fecundum processum 4 au.-i- rum mittenti radices suas.qu« non sentit, quum advenit «stus.fed fUnt folia ejus\I- rentia, Lc anno cohibitionis non est iolici- ta»neque definit,quin faciatfructum.
9 Eraudulentum cor i pium supra omnia, Hc mortiferum est.quis cognoscat ipsum ?
10 Ego Jehova scrutator cordis.probator renum : iaque, ut dem cuique fecundum vias suas,fecundum fructum actionum fua-
ii Ut perdix colligit ova, sed non excludit ; ita compaians divitias,'ed injuria, mediis diebus suis derelinquet cas,taiidem tfit stultus.
12 Solium glorias» solium excelsi indent principio ; efi locus sanctuarii nostri.
,; O exspectatio Jisiaelis , Jehova . o- mnes derelinquentes te erubescant: castigationes me® in hac terra conscribantur, quii dereliquerunt scaturiginem aquarum perennium,] chovam.
14 Sana me Jehova,&sanabor,serva me» 8cservabor,quia laus mea es.
15 Ecce isti dicunt mihi,ubi eft verbum Jehov* ? eveniat jam:
16 Atqui ego hon ursi,ne essem pastor
obsequens tibi. 8: diem mortiferum nun concupivi,tu nosti, quod prodiit ex labiis > meis,coram facie tua est; •
17 Ne fis mihi terrori,receptus meus es I in die mali.
18 Erubescant, qui persequuntur nie, ne autem erubescam ego ; terreantur ipsi,ne autem terrear ego ; adduc contra eos diem mali,& dupla contritione frange eos.
19 Sic edixit Jehova mihi,abi,ut consistas in porta popularium istorum » per quam ingrediuntur reges Jchud« , & per quam egrediuntür : atque in omnibus portis Jerufchalaimorum ;
20 Et dices eis,audite verbum Jehov*, reges Jchud* , omnefque |ehud«i. Lc o- mnes habitatores Jerufchalaimorum , qui ingredimini per portasistas.
21 5 ic ait Jehova,cavete vobis ipsis : & ne porcetis onera die sabbathi.aut inferatis rain portas Jerufchalaimorum :
22 Neque educat is onera e domibus vestris dic sabbathi,neque ullum opus faciatis : sed sanctificetis diem sabbathi,quemadmodum prasccperam maioribus vestris:
2; Qui non auscultarunt, neque inclina- lunt aurem suam; sed obdutätunt cervicem tuam j ut non auscultarent,neque acciperent eruditionem.
24 Erit enim, fi omnino auscultaveritis milii,dictum Jehova», non inferendo onera in porcas civitatis huius die sabbathi> Sc lanctificando diem sabbathi,ne faciatis in eo ullum opus;
2; Ut ingrediantur per portascivitatis hujus reges, ac piincipes, sedentes super foliumDavidij,vecti curribus,Lc equis,ipsi, Sc principes eorum, viri Jchud«, 5 c habitatores Jerufi halaimorum; consistätque civitas hate in seculum:
16 Ec veniant ex civitatibus Jchud« j8e cx locis csicum Jeruschal.nma.Jum e terra stinjaminis,rum cx loco humili,& ex ipso tnonte,atque ex australi plaga afferentes holocaustum,& fiicrificium,munusque cum ; thure : Lc adducentes eucharistica in do» [inumfehov«.
I 2-r Quod si non auscultaveritis mihi.ut s-nctificetis diem sabbathi,& non portetis onu* ingrediendo in portas Jeruschalaimo- ium die sabbathi; utique accendam ignem in portis ipsius,qui consumet palatia Jc- 1 us< halaimorum,& non exstinguetur.
t, A 1 *. XVI II. Homo in widnu Dfi eft,'ut lutum iniratiu
< rsiibum.quod fui; ad Jirmeiam a Jehova» » dicendo: . . „
2 Surge.ut deüendasm domum figuli , oe
ibi (aciam,ut audias verba mea.

; Descendi itaque tn donmrnfiguli»ubi ec<e,is faciebat opus in suis feillis.
4. Quumque corrumperetur vas illud, quod ipse faciebat ex argilla, in manu figuli,iterum fecit ex ea vas alterum , quernad- ijinodum Tectum visum est in oculis ipsius figuli facere :
$ Tum fuit verbumjchov» ad me,dicen-
6 An sicut figulus iste nort possem facere i vobis,6 domus jisrreljs ? dictum Jehoyae; ecce üt argilla in manu figuli,ita vos rjta in . manu mea ,6 domus liiiaelis.

1 7 2^1 momento eloquar contTa gentem,
& contra regnum : me convulsurum,& dc- i moliturum,& perditurum esse :
8 Si convertatur gens illa kmalo suo, contra quam loquutus fuero ; pcemtebk 1 quoque me ejus mali,quod cogitaveram fa-
i 9 Quo autem momento loquar de gente, Le rtgtio, me aedificaturum, & plantaturum este:
10 Si fecerit, quod malum vtdetur in o* culis meis, non auscultando voci meae ; vi*
[cilsim pocnitebitme illius boni, quod dixero,me benefachirum ei. i it Nunc itaque »alloquere jam viros Je- fuidce,& habitatores Jcruschala.imorum,'di- ; cendo,sic ait Jehova, ecce ego tängo contra 1 vos malum, 6c cogito contra vo:s cogitatio- neir.rreverrirr.ini jam quisque a via sua pes- fma.Sc bonas efficite vias vestra.s, actiones- que vestras.
x: Dicunt autem,animum abjicimus rt- ivertendi * sed cogitationes no>stras (equa- 1 mur. & quisque e'x sententia aojmi sui pessimi faciamus.
1; Idcirco sic ait Jehova,interrogate jam inter gentes,quis audierit talia: rem faciam valde fecit virgo Jiiraciis.
»4 An derelicturus cflet w.tw prasrupe I agros meos? pro ni\ efo Libano ? an defe- I rerentur aqua: pro insolenter frigidis fluen- 'tc>?
15 Nam obliti fune mei populus meus, vanitati adolenr: 8c faciunt, ut impingant inter se in viis suis, a semitis perpetuis,eundo itineribus nmttti.via non aggesta.
16 Ut exponam terram eorum desolationi,sibilis perpetuis ; quisquis transiturus est per eam.obstupescat,& agitet caput suum.
17 Velut Euro dispergam illos coram inimico ; cervice, non autem facie obversi re- spiciam eos tempore calamitatis ipsorum.
18 Praeterea dicunt, agite , cogitemus contra Jirmejam cogitationes; nam non est peritura lex a Sacerdote, 8c consilium a
l sapiente,dc verbum a Propheta: agite,per- | cuciamus eum propter istam linguam,& ne i attendamus ad ulla verba ejus.
[19 Attende Jehova ad me,&audi vocem
\ contendentium mecum,
| 20 An rependendum est pro bono ma-
: lum , quod fodiunt fossam mihi ? recordare ! me stecisic coram te,ut loquerer pro eis bonum,ad avertendum excandescentiam tuam ab eis.
21 Idcirco expone filios eorum fami,& f jc,uc diffluant per gladium ; sinrque uxores eorum orba, ac vidu*, & viri eorum interfectione nioiiantip; juvene; «erum

percutiantur gladio in praelio.
rr Audiatur clamor e domibus eorum, quum adduxeris contra eos turmam repente : quia foderunt fossam ad capiendum me, & laqueos occultarunt pedibus meis ;
r; Nam tu Jehova,ndsti totum consilium eorum contra me ad motteni f ne expiato iniquitatem eorum, & peccatum eorum a conspectu tuo ne deleto, sed propellantur in offendiculum coram te, tempore ira: tuae age contra eos.
C A F* XIX. Excidium urbti prodicitur. lc ait Jehova, abi, ut compares lagenam figuli testaceam ; adhibens de senioribus populi,& de Senioribus Sacerdotum*
2 Deinde pi egressus in vallem filii Hin- nomi,qu« eff ad ostium porueorientalis j proclamabis illic verba illa, qua: edixero
; Et dices, audite verbum Jehova: reges Jehudx, Lt habitatores Jeruschalaimorum z sic air Jehova exercituum,Deus Jisraelis, ecce ego adducturussum malum contra locum hunc,quod quisquis audiverit,tinnient aures ejus.
4E0 quod dereliquerunt me, Sc alienum reddiderunt locum hunc» addentes ineo 1 diis alienis, quos non noverunt ipsi, majo- refqu« eorum, & reges jehudx, ac imple- \erunclocum hunc sanguineinnocentum :
5 Et aedificaverunt excelsa Bahalis ad comburendum fiiios suos igne,holocausta Bahaii: quod non ptaeccperam».neque lo- quutus fueram, neque venerat in aniniura
6 Idcirco,ecce dies venturi sunt, dictum Jehova:,quum non vocabitur locus hic amplius Thophech, aur vallis filii Hinnomi, sed vallis interfectionis»
7 Nam exhauriam consilium Jehud*, 8c Jeruschalaimorum in loco hoc, faciens,uc corruam gladio coram inimicis fuis,& manu quscrentium animam ipsorum:tradam- que cadaver eorum cibo volatilibus cocli,& bestiis terra:;
8 Et exponam civitatem hanc desolationi ,8c sibilo : quisquis transibit prope eam, stupebit, & sibilabit propter omnes plagas
9 Faciämque» ut comedant carnem filiorum suorum, fk carnem filiarumsuarum,8c quisque carnem amici sui comedant; prae oppressione, & pr* angustia, qua angene eos inimici eorum, & quarentesanimam
10 Deinde franges lagenam ipsam, ante oculos illorum hominum, qui ituri fune texi Fc dices eis ; sic ait Jehova exercituum, ita frangam populum hunc, & civitatem hanc, ut,qui frangit vas figuli, quod non potest curari amplius:&Thophethi sepelientur, eo quod nullus supererit locus ad sepeliendum.
12 Ita facturus sum loco isti, dictum Je- hovje,&habitatoribus e ; us ; & redditurus civitatem istam similem Thophetho.
1$ Ec erunt domus Jeruschalaimorum, domusque regum Jehud« ut locus Thophe- chi, immundissim*; omnes domus ill«, super quarum tecta adoleverint toti «xerci- r ' II h tui

tui calorum, & libaverint libamina diis a- licnis.
14 Deinde reversus Jirraejah Thophetho, quo miserat ipsum Jehova ad prophetan- dum,substitit in arriodomus Jehov*» di- atitque toti populo:
15 su ait Jehova exercituum, Deus Jis- raelis, eccc ego adducturus sum contra ci- vitarem liant., 8c contra omnes civitates e- jus totum illud malum.quod cloquutus sum contra eam ; quia obdurarunt cervicem suam.ut non auscultarent verbis meis.
C A 1 *. X X. lirmeiab perrufl'M incarctiatur.
A Udiens auremPaschchur,filius Immeris, Saceicios, qui erat pr*rectus antecessor jn domo Jehov* Jirmepm prophetantem verbi isrä.
z Percussit Paschchur Prophetam Jirme- Jam : posuitque eum in cippo,qui erat in porta Binjaminis summa, quas erat ad do* mum Jehov* :
$ Futc autem postridie, quum eduxisset Faschchur jirmeiamecippo i ut diceret ei Ttrmeiah, non Paschchurem vocat Jehova nomen tuum,sed Magor-miflabibum.
4 Namsicair Jehova.ecce ego inditurus sum tibi formidinem,ribi,Lc omnibus amicis tuis, qui corruent gladio inimicorum suorum oculis tuis videntibus: quum totum Jehudam tradam in manum regis Babyloni* , qui deportabit eos in Babyloniam,Sc percutiet eos gladio ;
c Quum tradam totum robur civitatis hujus, totümque laborem ejus,Stquicguid <)us est pretiosum ; denique omnes thesauros regum Jehud* tradam in manum inimi- coru n ipsorum,ut diripiant eos, Lc capiant eos,& deducant eos in Babyloniam :
'S Tu quoque Paschchur,8t omnes domestici tui abibiris in captivitatem » LcBaby- Ionem pervenies,ibiqye morieris, & ibi sepelieris/u, & omnes amantes tui, quibus
prophetasti falso.
-> Pellexisti me Jehova,quando pellectus funi; fortior fuisti me,8c pr*va1uisti: sum derisioni toto die, totus itiepopuiw subsannat me.
8 Nam ex quo proloquor,exclamo ; vio- lentia'i',8c vastaponem clamo.quia est verbum Jehov* mihi probro, & ludificationi votum diem* i
9 Si dicam.noti commemorabo eum,ne- que loquar amolius nomine eius, atqui esi in animo meo quasi ignis ardens,inclusus olFbus meis, & defctiscor sustinendo, nec possum amplias:
• O Quia audivi infamem sermrne«n mul- torum^Magor miflabibt, dreentfum, indica- ve. quod indicemus, omnis mortalis» qui . pacem colere debebat mecurn, observan-j tium claudicationem meam , fortassis pellicietur,& praevalebimus,aut fumemus ultionem nostram de eo.

11 Atqui Jehova adtft mihi, similis potenti formidabili, idcirco, qui persequuntur me,imritigenc, nequeprxvalebunt, e- rubescent valde, quum non secundabuntur, ignominia perpetua non poterit tradi o- blivioni.
11 itaque C Jehova exercituum,probans justum, inspiciens jc.ne», & cor i videam
EJ.AH. . Cap.vo.ifj
ultionem tuam de istis, quia tibi revelavi | causam meam. . \
' 1$ Cjnire Jehov*,laudate Jehovam,quia eripuit animam egentis e manu malefio , rum,disrotst:
j 14 Maledictus dies,quo genitus fui, dies.
; quo peperit me mater mea,ne fu benedictus- j 15 Maledictus ille vir , qui nunciavit pa- ' tti meo, dicendo, natus est tibi silius maj ; valde Ikciticavit eum.
16 Sitque vir ille similis civitatibus,quas evertitjehova,neque peenituit'eurn: quum audivisset clamorem mane,Se vociferatio nem tempore meridiano:
-.17 Quod non affecerit me morte, cgrcfturn exvuiva , aut fuerit mihi macer mea sepul- chrum meum, & vulva ejus ut gravid* per-
18 Quare c vulva egressus sum, ut viderem molestiam, ac moerorem , & consume- rentur pudore dies mei ?

C A P. XXI. VrbsobsidttursulTzidk.ija.

V Etbum,quod fuit ad Jirmeiam a Jehova;
quum misisset ad ipsum ReXTzidKija Paschchurem, filium Malcij*,& Tzephan- jam, filium Malusse)* Sacerdotem, ut dicc-
1 Consule quxfo pro nobis Jebovam,
quia Nebucad-netzar, Rex Babyloni* bellum gerit contra nos: forte facturus est Jehova nobiscum pro omnibus mirabilibus I stlis,uc adseendat ille a nobis.
; Di:;it autem jirmejah eis; sic dickt! Tzidkü*:
4 Sic ait Jehova,Deus Jisraelis,ecce egol aversurus sum instrumenta bellica, qux/utib! in manu vestra ; quibus pugnatis adversus Regem Babyloni* z iit adversus Chaldaeos, > qui obsident vos extra murum,' St receptu- > rus illosintrii civitatem hanc.
5 Nam prxliarurus sum ego vobiscum * 1 * * 4 5 & * 8 9 10 11 manu extensa, & brachio forti; jiqueira,
& excandescentia,ac fervore magno.
6 Ft percussurus habitatores civitatis huius, tum homines, tum jumenta : peste magna moriemur.
? Postea autem,dictum Jehov*, tradam TzidXijjm, Regem Jehud*, servösque e- iuS,& populum ipsiim. id est,qui residui fuerint in civirare hac a peste, 'a gladio, 8 c a; fame, in.manurti Nebucad-neczaris, Regis Babyloni*, & in manum inimicorum ipsorum , ac in manum quxremium animum; ipsorum.' qui percutiet eosacic gladii, non ! pa cereis, neque clementiautetur, neque miserebitur. •
8 Populo veiO huic dicito,sic ait Jehova jl ecce ego propono vobis viam vit*,& viam {
9 Qui desidebit in civirare hac, morietur j gladio, äut fame,aut peste: qui autem egres- . sus defer erit ad Chald*os,qu/obside»t vo$,. utique vivet, eueque ipsi anima sua loco' spolii.
10 Nam opposui iratam faciem meam civitati huic in malum, ac nop in bonum, dictum Jehov* : in manum Regis Babyloni* rrader'ur,ur exurar eam igne.
11 Quod autem ad domum Regis Jehud*,' audite verbum Jehov*.
11Q domus Vrvidis, sic ait Jehova,exercet*

: cete quolibet mane ju 5 » & eripite eum, qui rapinam patitur»« manu opprimentis *. ne rroditns veluc ignis excandescentia mea, ita ardeat, ut nullus eXtinguat propter ma - litiam actionum vestrarum.
i} Icce me contra re, o, quaeinsides isti •convalli, rupes istius planitiei ; dictum |e- Jiovre; qui dicitis, quis descendet ad nös ? au: quis intrabit in habitacula nostra ?
14. Nam animadvertam in vos fecundum f.uctum actionum veli rarum, dictum Jeho- X-L ; & succendam igreni in silva illius,qui i consumet omnia,qua? circumstant illam.

[CAP.X X 11 . Condo f •xnittntialU ad aulicos. £ic ait Jehova, descende in domum Regis Ojehud« ; ut eloquaris ibi verbum hoc,
i Et dicas, audi verbum Jehov*,Rex Je- Itudae, qui sedes in folio Dividis itu, fervi que tui,& populus ruus > qui intratis per yortrs istas:
; Sic ait Jehova.exerceee jus,& justitiam, L: eripite eum,qui rapinam patitur,e manu oppressoris: Lc peregrino,pupillo,ac viduas ne vim faciatis,ne violenti* ucamini.flc sanguinem innocentem ne effundatis in loco isto.
4 Nam si omnino feceritis rem hanc ; u- tique ingredientur per portas domus hujus Regesssedemcs proDavide in solio ejuS,ve»
' cti curribus , aut equis,ipse Rex cum fervis fuis,Öc populo suo:
5 Sed si non auscultaveritis verbis istis : pei me juto , dictum Jehnvae, in vastitatem abituram esse domum hanc.
6 Nam sic ait Jehova de domo Regis Jc-
1 budas, velut Gilhsd tu rr,ihi fueras ,ut caput Libani : jrmi»\ir»nisi disposuero te ut desertum, üt civitates non lubitabiies;
7 Et prasparavero contra te perditores, quemque cum instrumentis suis,qui caedent lectislimas cedros tuas,acdeiicient in ignem.
8 Itaque transeuntibus gentibus muhis prope civitatem hanc ; 1» dixerint alter alteri , propter quid fecit Jehova ita civitati maxima: isti ?
o Tum dicent, eo quod dereliquerunt fxdus Jehovas,Dei fui j& incurvantes te diis alienis,coluerunt eos.
10 Ne fieatis pro mortuo,neque condoleatis ei: omnino flete pro abeunte, quia non revertetur amplius,ut videat solum natale suum.
11 Nam sic ait Jehova de Schallumo,filio Joschijas,Regis Jehudar,qui regnabat loco loschst« » patris sui,qui egressus esi eloco hoc: non est reversurus eodem amplius:
. sr Sed in loco, quo deportaverunt eum, illic moriturus est * ita terram hanc non vi- jdebit amplius.
it Vas aedificanti domum suam injustitia, j & cocnacula sua injuria ; amici sui servitutem exigenti gratis, Lc inercedem operis e 'jus non danti ei :
14 Qui dicit,«edificabo mihi domum am* pli(Timam>&cccnacula i'patiosissima;& lacerat sibi fenestras meas, 3 : tectUm cedtinum, deinde pingit Indico,
i; An regnaturus es,quia tu misces tt cum ista cedro ? pater tuus ännon comedit ac bibit? quumex*ivuitivi 5 , $ ivtftttUtfi, um tene fuit ei*

16 2um judicavit esusam pauperis,Lc e- gentis, tum benefuic: »nnon illud tj\ ? hujus rei scientia rssapud me,dictum Jehove,
17 Minime oculos tuos, & animum tuum , nisi ad quasstum tuum ; Lc ad sanguinem innocentem, quem effundas, & ad fraudem, & ad coJicusIionem,qu3m per-
,8 Idcirco sic ait Jehcva de Jehojakinr.o, filio Joschijas, Regis Jefudas.rion plangent eumiheu stater mi,aut heu foror, non pUn- genc eum, heu domir.e.jut heu decus ejus :
19 Sepultura asini sepelietur ; tractus, & projectusuitra portas Jeruichalaimorun*.
10 Ascende Libanum,8c clama,ac in J>a- schane ede vocem tuam: clama etiam trans vada , quum fracti fuerint omnes amatores
21 Alloquutus sum te, in summa tranquillitate tua,dixisti»non auscultabo ; hasc via tua t/f a pueritia tua,nam non auscujtä- sti voci meas.
22 Omnes pastores tuos depascet vemus, amatores tui in captivitatem abibunt: tunc enim erubesces . & rubore suffunderis propter omnem malitiam tuam.
2; O quas desides in Libano, quas nidist« cas in ipsis cedris; quam gratulaberis tibi, quum invadent te tormina, dolor tanquam parturientis.
*4 Vt vivo ego , dictum Jehova: > etiamsi esset tsoistahu, filius Jehojakimi,Regis Jehu- das sigillum in manu dextera mea ; tamen inde evellam te.
15 Et tradam te in manum quasrenrium animam tuam , Lc in manum eorum,a quibus tu formidas : nempe in manum Nebu- cad-nctzaris, Regis Babylonia?, Lc in manum Chaldasovum.
16 Et ejiciam re , ac matrem tuam , qnae

f ieperit te . in terrrrr. rlienam, ubi non fui- lisnati :Sc ibi moriemini.
27 De terra vero , ad quam isti elaturi sunt desiderium suum, ut revertantur illuc , illuc non lunt reversuri.
28 An surubcium contemtqm,quod dispergitur, esset vir iste Coniahu : an iostru- fficnrum, in quo nulla esi delectatio ? cur ejecti essent ipfe,& sen.en ipsius, & pro* iccti in terram,quam non norunt ?
29 O terra, terra,terra , audi verbum Je-
Sic ait Jehova, scribite virum istum liberis carentem fore »virum non prospera- tut um unquam ;nam non prosperabitur de semine ejus quisquarr. lessuius in folio Da- vidis,& dominaturus amplius in Jehudam.
C A P. X X 1 11 .Mali pisiores : Cbrifltts ger * men T>aviAk>(f ’
V Ä pastoribus,qui perdunt,8cdispergunt gregem pascui mei,dictum Jchova?.
2 Idcirco sic ait Jehova , Deus Jisraeiis contra istos pastores,qui pascunt populum meum : vos dispergitis oves mta$»8c dispellitis eas, non autem vilitatis eas : ecce ego animadversurus sum in vos malignitatem a- ctionumvesirarum.dictum Jehovae.
Z Deinde ego congregabo residuum o- vium mearum ex omnibus regionibus,qub dispuleram eas, Lc reducam eas ad caulam frdificabuntur.ft augescent: illi J 4 Con-

4 Consticua'mque super eas pastoreJ, qui pascent eas; ita ut non timeant amplius neque consternentur , neque desiderentur, dictum Jehovae.
< Ecce dies venturi sunt,dictum Jehova, quibus excitabo Davidi germen justum: qui regnabit rex,secundabicurque,ac exercebit jus,& justitiam in terra.
6 Diebus eius servabitur Jehuda,& Jis- tael habitabit secure ; atque hoc nomen eius est,quo vocabit eum Iifrail, ojehova, justitia nostra.
7 idcirco, ecce dies venturi sunt, dictum Jehovar, quibus non dicetur amplius, vivit Jehova, qui evexit Jisrae.icas e terra/E-
^8 Sed vivit Jehova, qui evexit,& qui deduxit femen domus Jifraelis e terra Aquilonis» 8c ex omnibus regionibus, qub depuleram eos , quum residebunt in terra
9 Quod ad Prophetas ipsos, frangitur cor meum m me,eliduntur omnia osta mea,iUm üt vir ebrius, Lt similis viro, quem superat vinum: propter Jehovam, bt propter verba sanctitatis ejus.
*0 Nam adulteris plena est h«c terra, nam propter exsecrationem luget hsec terra, arescunt caul« deserti j cftque concussio istorum peflima.öt potentia istorum ini- quistima: ^
ii Quia tam Propheta, quam Sacerdos contaminant eam ; etiam domi mea; inve^- nio malitiam eorum,dictum Jehova.
1 1 idcirco erit via tüa ipsis quasi lubricissima cum caligine,in qua impeüanrur,3c cadant: quum adduxero contra eos malum, annum visitationis ipsorum, dictum Jehovae.
i; m Prophetis quidem Schomronis videram insulsitatem ; prophetabant per Ba- halem, Lc seducebant populum meum Jif-
14. Ac in Prophetis Jeruscbalaimorum video rem horrendam, adulterando, Se ambulando in salsitate, quod confirmant etiam manus maleficorum, ut non revertatur ullus a malitia sua ; sunt mihi omnes isti ttr Stdomi.&habitacoresistius urbh,iit habitatoris Hamorar.
if Idcirco sic ait Jehova exercituum de istis Prophetis, ecce ego facturus sum, ut comedant isti absinthium, 8c facturus,ut bibant isti succum cicutae ;quia a Prophetis Jeruschalaimorum prodiit contaminatio in totam hanc terram.
jß sic ait Jehovaexercituum,ne auscultetis verbis istorum Prophetarum,qui prophetant vobis,vatios efficiunt isti vos,visionem animi fui eloquuntur, non ex ore Je-
17 Dicunt indesinenter iis,qui spernunt me,' loquutus estjehova, pax erit vobis;
Sc cuique ambulanti ex sententia animi sui <Jicunt,non superveniet vobis malum:
,8 Nam quis stetit in consilio jehovas,& vidit,vel audivit verbum ejus ? quis attendit ad verbum ejus,& audivit J
19 Ecce turbo Jehovse excandescentia proditurus est, ac turbo permanens , super caput improborum permanebit.
«Q Non avestttUi itt Jciiöv* , tfgneC:

perfecerit, & donec praestiterit cogitationes animi fui: tandem animadvertetis hoc animadversione.]
21 Me non mittente Prophetas istos, ipsos cucurrisse : me non alloquente ipsos,. prophetasse ipsos:
22 Quod stetissent in consilio meo j utique pronur.ciaturos fuisie verba mea po- ! pulo meo: & revocaturos eos avia sua mala,Sc u malignitate actionum suarum. 1
1? An Deus e propinquo/t<m ego ? dictum Jehov«, ac non Deus e longinquo ?
24 An delitescere potest quisquam in latebris,ut ego nen videam iplum i dictum Jehovs: ännon cccloj,& terram ego impleo ? dictum Jehovse.
rs Audio,quiddic3nc isti Prophetas, qui prophetant nomine meo falsum, dicendo, somniavi, somniavi.
26 Quousque tandem J an est somnium in animo istorum prophetarum,qui prophetam falsum ? imo swnt Propheta: doli animisuj:
27 Qui putant se facturos,ut obliviscatur populus meus nominis mei per somnia sua,qu* enarrant quisque amico suo {quemadmodum obliti fuerant patres eorum nominis mei per Bahalem.
28 Propheta ille,penes quem somnium tjt, enarret somnium ; 6c penes quem est , verbum meum , eloquatur verbum meum vere: quid isti paleae cum tritico 1 dictum jehovae.
io Annon ita verbum meum est üt i- ' gnis ? dictum Jehovse,& sicucmalleus efficiens,ut dissiliar petra ?
?o ldcirco,ecce me contra istos Prophetas,dictum Jehovae i qui suffurantur verba mea quisque ab amico suo.
Zt Ecce me contra Prophetas istos, dictum Jehova ?; qui adhibent linguam ruam» ut dicant dictum.
;r Ecce me contra prophetantes somnia falsa, dictum Jehovae »qui enarrantes ea, seducunt .populum imeum salsitatibus suis,8c rapiditate sua; cum ego non miserim eos, neque praeceperim eis, & omnino non prosint populo huic, dictum Jeho-
;; Quum itaque rogabit re populus hic, aut aliquis Propheta,aut sacerdos,dkendo: qua: est onerosa prophetia Jehovse ? tum dices eis id,quod est onerosa: prophetias, nempe deserturus sum vos, dictum Jehovse;
Jl Nam rnProphetam illum,ac ih Sacerdotem illum , & in ipsum populum, qui dixerit onerosam prophetiam Jehovse ;iuique animadvertam in virum illum, öc in domum illius.
Sic dicturi estis quisque amico suo, & ' quisque fratri suo ; quid respondit Jehova ? aut, quid loquutus est Jehova J
56 Onus autem Jehova: ne commemorate amplius: nam ipsum onus futurum est cuique verbum suum ,si perverteritis verba Dei viventis , Jehovas exercituum,Dei nostri.
;7 Sic dicturus es Prophet« ipsi i quid refponviic tibi Jehova } aut quid loquitur Jehova ?
;8 Sed quandoquidem onerosam pro- pheiiam JcliovSB dicicüjidcirco sic ait Jehova,

hova.eo quod dicitis verbumlistud.oncro- sa prophetia Jehovs: quamvis miserim ad vos,qui dicant,ne dicatis,onerosa prophe-, tia Jehov* ;
Idcirco ecce me , qui obliturus sum vestri indesinenter: nam deseram vos,&civitatem, quam dederam vobis,& majoribus vestris,abjectos a conspectu meo.
40 Ec imponam vobis opprobrium perpetuum ; ignominiamque perpetuam,quae non poterit tradi oblivioni.

■CAP. XXIV. Fif*s bon*,pios imaU impiis figurant.
ifiontm ostendit mihi Jehova; nempe ecce duo calathi ficuum compositi ante templum Jehovae: postquam deportasset; Nebucad-netzar , Rex Babyloni» Jecon- jam.filiuroJehojaKimi,Regis |ehud*»Prin- I cipeique Jehud*,& fabro» ip/os lignarios,
1 ac fabros ferrarios]erufchalaimis,& abduxisset eosjnBabyloniam.
1 z Calathus unus erat ficuum bonarum valde, quales suntpr*coces;8c calathus alter , ficuum malarum valde,qu* non possent comedi prae pravitate.
I Dicenti autem Jehov* mihi,quid tu 1 videsjirmejah ? dixi',ficus : has bonas ficus, bonas valde ; illas vero malas,malas valde, quas non poftunr comedi prsepn-vitate.
' 4 Tum fuit verbum Jehovae ad me,di-
5 Sic ait Jehova.Deus fisraelis, iit ficus bonas istas, ita agnoscam deportatos Je- hud*os,quos emisi ex loco hoc in terram Chaldaeorum in bonum:
1 b Ec adjiciens oculos meos ad illos in bonum,reducam illos in terram hanc ; ubi aedificabo illos.ac non demoliar,^plantabo illos,ac non evellam.
7 Nam inditurus sum illii cor,ad cognoscendum me,me esse Jehovam,crunt- que mihi populus,& ego'ero illis Deus: quum reversi fuerint ad me ex toto corde
8 Quemadmodum vero ficus istas malas, quae non pqsiunt comedi pr* pravitate : f nam sic ait Jehova) ita exponam Tzid- Kiiam,regem Jehud*,& Principes ejus,ac residuum Jeruschalaimorum, qui residui sunt in terra hac,etiam,qui habitaverint in cerra Ägypti :
9 Exponam,tmju<trn,eos commotioni in malum apud omnia regna terras; opprobrio, & parabolas,dictcrio,8c maledictioni in omnibus locis,quo depulero eos:
10 Ec mittam in eos gladium,famem,ac pestem: donec consumti suerint e terra, quam dederam ipsis,& majoribus ipsorum.
I CAP- XXV. Captivitas Balylonica Htnuo 1 praAicitur.
1 Erbum , quod fuit ad lir^eiam contra totum populum Jehudar, anno quarto Jehojakimi , filii Joschijae »regis Jehudae (qui annuy e/i primus Nebucad-netzaris, Regis Babylon ?*.)
z Quod eloquuius estjirmeuh,Propheta, apud totum populum |?hlld»,& apudo- mnes habitatores JeruVchalstimorum , di-
« A decirr.o tertio annoJosehij*,filii A*
• J A H. . tap.it>.
trionis,regis Jehud* usque i« diem hunc (hic vicesimus tertius annus eft) fuit verbum Jehovae ad me ; quod eloquutus sum vobis' inde h diluculo indesinenter,nec tamen auscultastis.
4 Misit etiam Jehova ad vos omnes servos siros Prophetas inde 'a diluculo indesinenter,quibus non auscultastis (ac ne inclinastis quidem aurem vestram,ut audiretis-)
5 Qui dicerent,revertimini iam quisque 'i via sua mala,& ä pravitate actionum vestrarum,ita manete in ea terra,quam tradidit Jehova vobis,& majoribus vestris; a se- culo usque in seculum !
6 Et ne prosequamini deos alienos,colendo eos.Lc incurvando vos eis; neque provocetis me opere manuum vestrarum, ut non malesiiciam vobis.
7 Sed non auscultastis mihi,dictum Jehovae; ut provocaretis me opere manuum vestrarum,malo vestro.
8 Idcirco sic ait Jehova exercituum ; eo quod non auscultastis verbis meis;
9 Ecce,ego misturus sum,ut assumam o- mnes nationes Aquilonis,dictum Jehovae, miffurwfjnquam ad Nebucad-netzarem, regem Babyloniae,servum meum ; Lc adducturus illas contra terram hanc» Lc contra habitatore» ejus,atque contra omnes gentes istas circumquaque 1 quas internecioni devovens,exponam eas desolationi,8c sibilo,ac vastationibus perpetuis :
10 Et faciam, ut pereat ex eis vox gaudii,& vox lastitiae.vox sponsi,& vox sponsae ; sonus molarum,& lux lucernae:
11 Erirque tota terra ista vastationi, < 5 ? desolationi : ac servient gentes istae regi Babyloni* septuaginta annis.
ir Deinde erit completis septuaginta annis,ut animadvertam in regem Babyloniae, Lc in gentem illam,dictum Jehovae,iniquitatem ipsorum,denique in terram Chaldaeorum: exponamque gentem illam desolationibus perpetuis ;
t ; Et adducam contra terram illam o- mnia verba mea.quae locutus sum contra illam; quicquid scriptum est in libro isto, quod prophetavit Jirmejah contra omnes gentes istas.
14 Quum servitutem exegerint ab his ipsis quoque gentibus amplis, & regibus magnis; tum rependam eis fecundum o- pus eorum,& fecundum factum manuum
15 Nam sic edixit Jehova.Deus JisraS- lis mihi,fume poculum istud vini,istud fa- culum excandescenti* e manu mea ; de bibendum dabis istud omnibus illis gentibus, ad quns ego mitto te.
16 Ut bibant, & concutiantur,atque insaniant; propter gladium,quem ego missurus sum inter eas.
17 Itaque sumsi illud poculum e manu Jehov*,ut bibendum darem omnibus istis gentibus,ad quas mittebat me Jehova.
18 Jeruschalaimis,8e civitatibus Jud**, regibsifque eius: &: principibus eiüs : tradendo cos vastitati,desolationi,sibilo,& maledictioni ipso hodierno die t
19 Parhoni, regi J£gypti,8c servis esus, Jrincipibusque ejus,« toti Populo ciu;.
Hh ; 20 Ec

20 Ec toti isti miscellaneas turbae,id est, omnibus regibus terrae Hutzi ; & omnibus regibus terra: Pelischthasorum,8c Aschke- loni.Öc Hazza:, Hckronique, Sc residuo Aschdodi:
ai Edomaeis#& Moabicis,8c Hammoni- tis,
22 Et omnibus regibus Tyri, omnibus- que regibus TzidoniS,& onmibus regibus regionis illius,quae est sccundiim mare.
r; Item Dedani,& Themae ; Buzoque,& omnibus amputatis latere ,•
zy Id elt, omnibus regibus Arabia:,Se o- mnibus regibus miscellanea: tuibae, habitantibus in deferto :
2? item omnibus Regibus 7 .imri, o- mnibusque Regibus Hclami, Lc omnibus Regibus Media::
z 6 Et omnibu. Regibus Aquilonis,propinquis,Scremoris,uni cum al;ero,ac omni* bus regnis cujusque regionis, quae est ex adverso huius terra:; denique Rex Sehe» schaci bibet post istos.
27 Et dices eis, sic ait Jehova exercituum, Deus Jisraelis, bibite & inebriamini, etiam vomite,ac cadite ita,ut non lurgntis : propter gladium, quem ego immnTurui sum inter vos.
18 Erit autem,si renuant accipere poculum e manu tua bibendum ; ut dicas eis,sic ait Jehova exercituum, omnino bibituri estis.
29 Nam eccein ea civitate,quae de nomi* oe meo vocatur, egoinitium feci afficiendi malis, Ac vos omnino impunes essetis ? non eritis impunes, nam gladium ego proclamo contra omnes habitatores istius ter» «e, dictum Jehovae exercituum,
$0 Tu iraque prophetato ad illos omnia verba ista: & dicas illis, Jehova ex alto rugiet,& ex habitatione sanctitatis sua: pdet Vocem suam, omnino rugiet in habitaculo suo, celeusma, quale est calcantium,esseret contra omnes habiratores istius terra:.
Pervadet strepitus usque ad extremitatem terrae, quia contentio est Jehova: cum gentibus istis,disceptat ipse contra o- mnem carnem : improbos istos expositurus «st gladio,dictum Jehova:.
Sic ait Jehova exercituum,ecce afflictio processura estdegentein gentem ; Sc turbo magnus excitabitur e lateribus ter-
;; Erunrque confossi Jehova: tempore illo ab extremitate una terrae, ad alteram: non plangentur, neque recipientur,neque sepelientur, pro fimo in superficie rerrae futuri sunt.

Ejulate pastores , Sc clamate,8c volutate vos magnifici pecuarii,quia completi sunt dies vestri,ut mactemini: Hia,inquam, dispersionum vestrarum , quibus cadetis, utut/rr is vasa desiderabilia:
$5 Peribitque perfugium a pastoribus; Se ratio evadendi a magnificis pecuariis.
Vox clamosa pastorum, ejulatüsque magnificorum pecuariorum audietur iquia vastaturus cstjchova pascuum eorum :
\7 Et succidentur caulas, utentes pace propter *stum irx Jehovae. v ,
Jf.j\uantu,\it juvenis leo, derelinquens tugurium luum: nam erit terra istorum de*

folatiom propter «stum^fdrf/iopprimen- tis,&propter asilum ir* ipsius. ,
CAP. XXVI- lirmejab
e&pitur.
1)Rincipio regni JchoiaKimi,filii Joschi- A jas,regis Jehud*'; fuit verbum hoc 'a Je« hova,edicendo:
2 Mc ait Jehova,sta in atrio domus Jeho- vas ; ut cloquarisapuioninescivitates Te- hudac,venientes ai incurvandum se in do- mo|eho\a > omniaverba,qu2 praecipio tibi eloqui eis: ne subtrahito verbum.
; Si for:e auscultantes,revertantur quisque a vii sua mala; ut pccniteat me mali» quod ego cogito facere istis propter pravitatem actionum illorum.
4 Itaque dices eis,sic ait Jehova ; nisi au- scultaverias mihi, ut ambuletis in lege mea,quam proposui vobis; I
f Auscultando verbis fervorum meorum,prophetarum, quos ego mitto ad vos»] üt inde 1 diluculo mittenti nondum au- I scu.tastis; j
6 Utiqae reddam domum hanc similem > Schilunti,& civitatem hanc tradam maledictioni rpud omnes gentes terrae.
7 Audiebant autem Sacerdotes, ac Prophet», tocufque populus Jirmejam prolo- quentem verba ista in dorrio Jehovae.
8 Quare füit, quum absolvisset Jirmejah proloqui, quxcuuque praeceperat jehova, proloqui apud totum populum ; ut prehenderent eum Sacerdotes, & Propheta:» cotusque populus ille , dicendo, omnino moriturus es.
9 Cur prophetasti nomine Jehova:, di- ! cenio, similis Schilunti futura est domus hasc,& civitas haec ita vastabitur, ut nui- j lus.it habitatori congregabatürque totus ; populus al Jirmeiamin domum Jehovas. 1;
10 Audientes autem principes Jehudas res istas,ascenderunt e domo Regis in domum Jehova;: Lc consederunt ad ostium recentioris port» Jehovae.
11 Tum alloquuti sunt Sacerdotes,Sc Propheta: Principes istos,omnes Seniores populi , dicendo , crimen capitale tfl in viro isto » nam prophetavit contra civitatem hanc,quemadmodum audivistis auribus vestris. ;
, :Tum alloquutus est Jirmcjah omnes illos Principcs,totumquc populum .dicendo; Jehova misie me adprophetandum contra domum hanc, & contra civitatem hanc o- mnia verba,qu» audivistis.
Nunc ergo bonas efficite vias vestras,
Ac actiones vestras, 8c auscultate voci J.eho- vre.Dei vestri: fkpacnitcbit Jehovam istius mah.ciuod eloquutus est contra vos '
,4 De me autem,ecce me in maru vestra, facire mihi,ut bonum, Scut rectum videtur in oculis vestris.
, < Veruntamen omnino scitote,si morte affititi* nie ; sanguinem innocentem vos imponere vobis, Lc civitati huic, Lc habitatoribus eius: nam vere misit me Jehova ad vos . ad proloquendum vobis audientibus omnia veifea ista.'
Tunc dixerunt Principes illi, omnei- que §ehii,e>- populi Sacerdotibus

* "•— • -•-' —- : gnutji illud > qu* non servient ipsi Ncbu-
cad-neizari, Regi Babyloniae, & quae non 'ndet collum suum jugo Regit Babyloniae »ladio , 8e fame , ac peste animadvertam in genrem istam » dictum Jehov«, donec con- sumsero eas manu illius.
9 Vos ergo, ne auscultetis Prophetis vestris, aut divinis vestris,aut somniis vestris, aut planetariis vestris, aut przstigiatoribus vestris i qui alloquuntur vos, dicendo, non estis servituri Regi Babyloniae. 4
10 Nam falsum isti prophetant vobis; ut longe abducam vos a terra vestra, Ac, quum depulero vos,pereatis.
11 Gentem vero illam , quae inducet collum suum in jugum Regis Babyloni», Lc serviet ei; ipsam utique relinquam in terra sua,dictum Jehov«, ut colat eam,& habitet
2 Etiam TzidKijam, Regem Jehud* al- loquutus sum fecundum omnia verba ista, dicendo? inducite colla vestra in jugum Regis Babylonis, & fervite ei, populoque ejus, itavivite.
1; Quare moreremini tu,&populus tuus gladio, fame.Lc peste ; quemadmodum elo- quutus est jehova de genc*,qu* non servierit Regi Babylonias)
14 Ne ergo auscultetis verbis istorum prophetarum.qui alloquuntur vos,dicendo, non estis servituri Regi Babylonias: nam falsum isti prophetant vobis.
• > s Non enim misi ecS.dictum Jehov«, sed ipsi prophetant nomine meo falso } ut depellam vos , Ac pereatis vos, Lc ipsi pro- phetas.qui prophetant vobis.
16 Etiam Sacerdotes .& totum populum ipsum alloquutus sum,dicendo,sic ait Jehova , ne auscultetis verbis Prophetarum vestrorum, qui prophetant vobis, dicendo.ee- ce instrumenta domus Jehovas reducentur ex Babylonia iam mox : nam falsum isti prophetant vobis.
17 Ne ausculteris eis, servite Regi Babylonias,ita vivite; quare esset civicas hatt desolationi 3
18 Quod si prophetae sunt,&si est verbum Jehov* curp ipsis: intercedant, quasso »apud Jehovam exercituum ,uc non veniant h*c instrumenta . quas reliqua fune in domo Je- hovas.domdque Regis Jehud*,ac Jeruscha- laimis in Babyloniam.
Regem Tzidonis, per legatos, qui venturi 19 Nam sic ait Jehova exercituum de sunt Jeruschalaima ad Tzidkijam, Regem ; istis columnis,& de isto lacu, ac de basibus ; Jehudas: . , j denique de reliquis instrumentis, quas reli-
4 Et mandabis illis, ut dominis suis indi- J qua sunt in civitate hac ;
eant; sic ait Jehova exercituum, Deus Jis -1 20 Quas non accepit Nebucad-netzar ,
raelis,sic indicitote dominis vestris: Rex Babyloni* , quum deportaret Jccon-
5 Ego feci terram , homines, 8c jumenta, ' jam » filium Jehoiakimi, Regis Jehud* Je- quas sunt in superficie terras virtute mea ruschalaimis'in Babylonian- ;&omnc$cla-
phetis ; nullum e/lin viro hoc crimen cap tales, quum nomine Jehov*, Dei nostri sit alloquutus nos.
17 Et surgentes quidam e Senioribus terras ; alloquuti fune totam congregationem populi,dicendo:
18 Micah, Morafchthites prophetabat temporibus ChizKij«, regis Jehud* ; 6c alloquebatur cotum populum jehud«, dicendo ; sic ait jehova exercituum, Tziionut ager arabitur, & urbs Jerufchalaimorum tn [cumulos erit, Ac mons hujus domus in ex [celsa silvosa.
,9 An omnino morte affecerunt illum Chit-kija , Rex Jehud* , Ac totus Jehuda ? annon reveritus est jehovam) imo,quum deprecatus est faciem Jehov* »pacnicuit Jehovam illius mali, quod cloquutus fuerat contra eos: nos ergo facimus malum magnum contra nos ipsos.
20 Et quamvis etiam quidam prophetans nomine Jehov», Uriia.filius.Schemahj*,ex Kir/ath jeharimis ; prophetalTec contra ci- vitatemhanc »Lc contra terram hanc omnino fecundum vcrba.Jirmej*. g
it Quumque audivisset Res Jehojakim, & omnei potentes ejus , omnesque Principes veiba ejus, & qu*sivisset Rex eum afficere mortes quod audiens Uriia timuit, fugiensque venit in Agyptum ;
22 Sed misitRex Jchojakimquosdam rn JEgypcum, Elnathanem, filium Ilacboris, Ac alios cum eo in Agyptum. U
»; Qui educentes Uri am ex Agypto, reduxerunt eum ad Regem lehojakimum) ,Ac percussi(Tet eum gladio; abjecissecque cadaver ejus in fepulchra popularium :

2 4 Veruntamen manus AchiKami, filii Schaphanis adfuit Jirmej*,ut non traderet eum in manum populi» ad morte afficiendum ipsum.
CAP. XXVII. Captivitas Babylonica iterum pr*Aiiitur.
I N principio regni Jehpjakimi, filii |o- schij«, tegis Jehud«, fuit verbum hoc ad Jirmelam a Jeliova,edicendo:
i Sic edixit Jehova mihi .compara tibi vincula,& lora,* qu* indas collo tuo.
5 Deinde mittes illa ad Regem EdomLo- rum.Lc ad Regem Moabi tarum,8c ad Regem Hammonitarum » Lc ad Regem Tyri» & ad
maxima,& brachio meo extenso,ideo trado illam, cui rectum videtur in oculis meis.
6 Nunc itaque ego trado omnes regiones istas in manum Ncbucad-netzarts, Regis Babyloni* , fervi mei, quin etiam bestias agri trado ei.uc serviant ei.
7 servient autem ei omnes ist*genres » filioque ejus , & nepoti ejus. donec adveniat tempus terrS jpfius frinm illud, quum servitutem exigent ab eo gentes ampl* » Lc Reges magni.
L Erit igitur.ut in gentem illam,& in re-
rissimos Jehud«,& Jerufchalaimorum ;
21 Nam , inquam , sic ait Jehova exercituum, Deus Jisrselis ; de istis instrumentis, qu« reliqua sunt tn domo Jehov«, & in do* n.o Regis Jehud«,ac JeruTchalaimis:
21 In Babyloniam deferentur, & illic e* runr usoue in diem.ouo visitaturus sum hos» dictum Jehov«,quo f.iciam.ut ascendant,Lc reducam illa in locum hunc.
CAP. XXVIII. Cbananjaprcudopvophf ta frusti a st opponit Prophet«* lirmcj<t.
H h 4 QLut»

c-p.-s. J I R M E] A H. Cip.ä».
O^Ä«*ÄgwiÄ^| c A p - XXIX - Ef * 0, ‘ ' i,m ^
das,anno quarto,mense quinto : alloqiiutuSI
est me Chananja, filius Hazzuris,Propheta,i f T JEc autem /unt verba epistolae , quam qui erat e Gibhone , in domo sei, ovas, ancej XAmisit Jirmejah Prophetajeruschalaimii:
, di-
oculor Sacerdotum , & totius' populi
2 Sic ait Jehova exercituum,Deus Jisrae- lis,dicendo'; fregi jugum Regis Babylonias.
3 Intra biennium justum ego reducturus ♦ sum in locum hunc omnia instrumenta domus jehova:: quas accepit Nebucad-ne- tzar.Rcx Babylonia: e loco hoc,Se deduxit in Babyloniam.
4 Etiam Jeconjam , filium Jehoiakimi, Regis |ehud* ,& omnes deportatos Jehu- dae,qui veneruntin Babyloniam, egoredu- cttirus sum in locum hunc,dictum sehovae : quum fregero jugum Regis Babyloniae.
5 Tum alloquens sirrnejah, Propheta Chananjam , Prophetam illum, ante oculos sacerdotum » & ante oculos totius populi qui adstabant in domo schov* :
6 Dixit Jirmeja Propheta , amen, ita fa ciae Jehova: prasstet Jehova verba tua, qu* prophetasti, reducendo instrumenta domus jehova:, & omnes deportatos e Babylonia jn locum hunc.
7 Verunramen audi quaeso verbum hoc. quod ego loquor »te audiente , & audiente toto hoc populo.
8 Propheta: illi, qui fuerunt ance me , & ante te inde a seculo , ilii prophetaverunt contra regiones amplas.&contra regna magna bellum, & afflictionem sAmii,Qc pestem;
9 Propheta ille, qui prophetat pacem i quum eveni: verbum ipsus Prophetae, cognoscitur ille Propheta esse,quem misit Jehova vere.
10 Tum capiens Chanania,Propheta lo rum illud a collo Jirmeja: Propheta:.; fregit illud:
n Et loquueus est Chananja ante oculos totius populi, dicendo : sic ait Jehova ,ita frangam jugum Nebucad-netzaris , Regis Babyloni* intra biennium justum «collo omnium istarum gentium : tum abibat Jir- mejah Propheta itinere isto.
i 2 Sed f iit verbum Jehova: ad Jirmejam; \ postquam fregisset Chanania propheta lo-! rum illude collo jirmeja: Propheta:,edi-'
i? Abi, ut alloquaris Chananiam, dicendo ;sic ait Jehova , lora lignea fregisti ; sed comparo loco illorum lora ferrea.
, 4 Nam sic ait Jehova exercituum, Deus Jifraelis, iugum 'ferreum impositurus sum
ad reliquos Senioresdeponacos,8c ad Sacerdotes, 8c ad Prophetas , atque ad totum populum, quem deportaverat Nebucad-ne- tzjr Jeruschalaimis tn Babyloniam:
2 Postquam egressus esset Jeconja Rex,Se Augusta,ac aulici Principes Jehud®, ac Te- ruschalaimorum, fabrique lignarii, Sc fabri ferrarii Jeruschalaimis:
3 Per El-hasam,filium Schaphanis,& Ge- marjam, sitium C.hilKii* (quos mittebat TridKija.Rex jehud® ad Nebucad-netza- rem, Regem Babyloni* in Babyloniam) di-
4 Sic ait Jehova exercituum, Deus Jis- raelis: omnibus deportatis,quos curavi'de- portari Jeruschalaimis in Babyloniam;
f Adincate domos,& inhabitate : ac conserite hortos,Se vescimini fructu eorum.
6 Ducite uxore», 8: gignite filios, ac fi- Das ; accipite etiam sil»s \estris uxores, Se filias vestras tradite viris,ut pariant filios, filiäsque, Se augescite isthic, ac ne minua-
7 Denique qu*rite prosperitatem istius civitatis,quo deportavi vos,8e orate pro ea Jehovam ; nam in prosperitate eius futura 'est vobis prosoerita».
8 Sic enirnfcit Jehova exercituum,Deui Jisraelis,ne decipiant vos Prophet* vestri, qui sunt imer vos,Se divini vestri > neque auscultetis somniis vestris,qu* vos ipli curatis somniari:
9 Quia falso isti prophetant vobis nomine meo : non mist eos,dictum Jehov*.
10 Sic enim ait Jehova,nam ubi implebuntur Babyloni» septuaginta anni, visitabo vos,& prxstabo erga vos verbum meum illud optimum, reducendo vos in locum
11 Quym ego agnovero diiutof vobtt cogitationes, quas ego cogito de vobis.di- ctum Jehova, cogitationes prosperitatis, non autem adversitatis 5 dandum vobis fi- nem»eümque exfbectatissimurn.
Quum invocaveritis me,ut abeatis,8e oraveritis me ; tum exaudiam vos :
i; Et qu*rcntes me inveniet is, quum re» quiliveritis me ex roto animo vestro;
14 Pr*sto enim fututus sum vobis, dictum Jehov*; Sc reducturus captivos vestros , congrcgacurufque vos ex omnibus gentibus. 8c ex omnibus locis, quo depulso omnium gentium istarum, ut serviant! leto vos,dictum Jehov® ; Se reducturus VOS Nebucad-netzari, Regi Babyloni*, 8c fer-! in locum hunc,unde deportavi vos •
vitur* fune ei: quin etiam bestias agri traditurus Ium e/.
i s Deinde dixit Jirmeja.Propheta ad Chananiam Prophetam ; audi jam Chanan- ja.non misit te Jehova,sedtu fecisti,ut fiduciam poneret populus hic in falso.
16 Idcirco sic ait Jehova; ecce ego emissurus sum te a superficie t«rr* , hoc anno tu nioricurus es; quia apostasiam suasisti contra Jehovam,
17 Et mot tuus est Chananja propheta,anno illo,mem'e septimo.
i ? Quum dixeritis,excitaverat nobis Jehova Prophetas prophetantes» eundum in Babyloniam.
,o Nam sic ait Jehova de rege,qui sedet in solio Pavidis i 8c de toto populo,qui residet in civitate hac ; fratribus vestris,qui non egresii sunt vobifeum in illa deporca-
>7 Sic ait,inquam, Jehova exercituum, eCCs kkg ifTifflissurus Tum in hos Radium, famem,ac pestem: & expositurus sumeos tanquain sicuS horrendas,qu*

non ponunt comedi pr* pravitate.
io Nam

18 Nam persequar eos gladio, fame» ac peste; & exponam eos commotioni apud omnia regna terra:,exsecrationi,8c desola- tioni,sibildque,& opprobrio apud omnej gentes,quo depulero eos.
19 Eo quod non auscultant verbis meis, dictum Jehova:, quum miserim ad istos servos meos, prophetas inde a diluculo inde- sineoter,S: non auscuUetis.dictum Jchovae.
23 Vos itaque audite verbum jehova:;
omnes deportati,quos misi JeruschÄimis in Babyloniam. ▼
ai Sic ait Jehova exercituum,Deus Jis- raelis de Achabo,filio Xolaja:,8cdeTzid- Kiia,filio Mahasejaf,qui prophetant vobis nomine meo falsum: ecce ego traditurus sum eos in manum Nebucad-netzaris, regis Babylonias,ut percutiat cos anteotu- losvestros:
12 Et fumetur ab ipsis maledictionis formula apud omnes deportatos Jeliudx,qui sunt in Babylonia,dicendo : disponat te Jehova üt TzidKium,8e ut Achabum »quos torrefecit rex Babylonia: igne •*
25 Eo quod commiserunt flagitium in Jis-aele ; adulterantes cum uxoribus amicorum sitorum, Öc loquentes verbum nomine meo falsum,quod non prasceperam eis: ego vero sum istorum cognitor,ac cestis, dictum Jehova:.
24 Schemahjam verb,Nechclamarum al- loquitot>dtccndo *.
r< Sic ait Jehova exercituum,Deus Jis- rae lis.dicendo : cb quod tu misisti nomine tuo literas adtotum populum,qui ejileru- fchalaimis,8e adTeephanjam.filiumMaha- fejae,Sacerdotem,atque ad omnes Sacerdo- tes,dicendo :
26 Jehova disposuit te Sacerdotem in lo co Jehojadahi,Sacerdotis,cum sitis prrfe cti in domo Jehova: contra omnem virum amentem,& Prophetam agentem ; ut ponas eum in cippo,aut in scapha :
27 Nunc ergo,quare non increpastisai- tem Jirmeiam.Hanathothanum > qui Prophetam agit vobis}
28 Quandoquidem misit ad nos in Babyloniam,dicendo : longa est captivitas, aedificate domos,& inhabitate ; ac conserite hortos, Sc vescimini fructu eorum.
29 Legit autem Tzepbanja, Sacerdos literas istas,audiente Jirmeja Propheta :
io Fuit itaque verbum Jehova: ad Jirme-
jam»edicendo;
Mitte ad omnes deportatos,dicendo: sic ait Jehova de Schemahia.Nechelaniato, eb quod prophetat vobis S.chemahja ; quamvis ego non miserim ipsum,facitque,; ut fiduciam ponatis in falso:
32 Idcirco sic ait Jehova,ecce ego animadversurus sum in'S'chemahiam,Nechela- macum,& in semen eius; non erit quisquam,qui habitet in medio populi hujus, neque videbit bonum, quod ego facturus sum populo meo.dictum Jchovae : quia a- postasiam luasitcontra Jehovam,

CAP. XXX. Liberatio populi exfidbjlo'
«c prodicitur.

V Erbum,quod fuit ad Jirmejama Jehova.
dicendo:
2 Ljc ait Jehova,Deus Jisraelis,edic«n-

do : feri >e tibi omnia verba,quibus alloquor re,in libro.
; Quod ecce dies venturi sunt, dictun> Jehova?,quum reducam captivam multitudinem populi mei Jisrnelis,& Jehud<e,ait Jehova, 8c me reducente eos in terram* quam dederam majoribus ipsorum,poslide- bunt eam.
4. Haec ergo sunt verba,quae loquutus est Jehova,de Jisraele.öc de Jehuda.
5 Nam sic ait Jehova,vocem trepidationis audimus pavoris, nulliüsque pacis.
6 Interrogate jam ,Sc videte , an pariae mas: cur video unumquemque virum stare manibus suis appositU ad lumbos suos,velut puerperam, & converso $ esse omnes vultur in speciem morbi regii ? dicendo :
7 Eheu, quia magnus ejt dies hic,ade<» ut nullus fuerit par ei .* utut tensus angusti* fjJJahakobo,tamen ex eo servabitur.
8 Erit enim die illo, dictum Jehova: exercituum,.ut frangam jugum istius a collo tuo,8e vincula tua difrumpam ,*neque servitutem exigent ab ipso amplius extranei ;
9 Sed servient Jehova:,Deo suo ;&Da- vidi Regi suo,quem excitabo ipsis.
10 Tu ergo,ne timeto,sen e mi Jabakob, dictum Jehov»,neque consternator Jisrael z nam ecce ego servaturus sum te e longinquo,& semen tuum e terracaptivitatis luac; ut 1 eversus Jabakob quiescat,ac tranquillus sit,nemine perterrefaciente.
11 Tibi enim adsum,dictum Jehova:,ad servandum te: quum faciam consummationem in omnibus gentibus,quo dispersero te.veruntamen in te non facturus sutn consummationem ; sed castigaturus sum te modice,non auteni prorsus impunem relicturus te.
ir Nam sic ait Jehova , mortifera eris confractio tua t Lgerrima percustio tua.
1; Nemo adjudicabit causam tuam tom- prellionii curationes, emplastrum nullum proderis tibi.
14 Omnes amantes tui obliviscentur tu{* te non requirent: quum plaga inimici per- cuisero te, castigatione iniffltti saevi, pro- prerea quod multa est iniquitas tua,numerosa peccata tua.
Quid exclamares propter confractionem tuam,mortiferum effe dolorem tuum 2 propreren quod multa est iniquitas tua,numerosa sunt peccata tun, facio ista tibi.
1 6 idcirco»quicunque consumunt re* consumemur,8t omnes prementes te,quotquot sunt,in captivitatem abibunt: &e- runt» conculcantes tc,conculcationi ,Sc o- mnes,diripientes te,exponam direptioni :
17 Quum faciam,ut ad justam constitutionem assurgas» & a percuslionibus tuis curabo te,dictum Jehova:: quia depulsam vocaverint te , d/cmt*s,Tzijon ista est, nemo requirit eam.
,8 Sic ait Jehova,ecce ego reducam captivam turbam tentoriorum JahaKobi, 8c tabernaculorum ejus miserebor ; asdificabi- türque civitas in aggere suo, & palatium pro ratione sua consistet.
19 Et prodibit ex eis “üox gratiarum a- ctinnis,& vox ridentium: quum multiplicabo eos, Sc non minuentur, amplificabd- que eos,& non exigui fient:
Hh 5 zqEtum*

20 Erumque filii ejus ut olim,Öc coctus «jus coram me stabilietur; animadvertam vero inomnes opprimentes eum :
it Et erit magnificus ejus ex ipso, & dominator eius e medio ipsius prodibit,quem jubebo accedere,ut appropinquer ad me : nam quis ille est, qui spondeat cum animo Luo se appropinquaturum ad me : dictum Jehovae :
ii Denique eritis mihi populus,& ego ero vobis Deus.
r; Ecce turbo Jehova: excandescentia proditurus est, turbo indesinenter hospt- tans > super capue improborum permanebit.

24 Non avertetur aestuans ira Jehovae, donec perfecerit,& donec praestiterit cogitationes animi fui i tandem animadvertetis istud.
C A l\ XXXI. FvuttM castigAtionil glo-
riofm,secundum fatiM grati*.
Empore illo,dictum jehovae,ero Deus omnibus familiis Jisraelis ; 8c ipsi erunt mihi populus.
2 Sic ait Jehova,invenit gratiam indeserto populus eorum,qui supersuncagladio, Jisra?l,me eunte ad collocandum eum.
; A longinquo tempore jehova appare^ bat mihi inquien>,imb dilectione perpetua diligo te,idcirco extendo trg& te benigni-
4 Adhuc aedificaturus sum te,ut aedificeris,virgo jisraelis » adhuc ornabis te tympanis tuis',8c procedes cum choro ludenti-
5 Adhuc conseres vincas in montibus Schomronis ; plantabunt plantatores,& solutis sacris vescemur.
6 Nam dies est futurus,quo clamabunt custodes in monte Ephrajimi,suigite, &a- fcendamus Tzi?onem , ad Jchovam, Deum nostrum.
7 Sic enim ait Jehova ; cantate Jahjfco- bo lastiriam,& claram vocem edite,palam ante ipsas gentes pronunciate, laudare, ac dicite. Serva Jehova populum tuum,residuum Jisraelis.
8 Ecce ego adducam eos e terra Aquilonis, & congregabo eos c lateribus terrae ; inter ipsos cascum,8c claudum, gravidam, & puerperam pariter ; congregatione magna tevertentgr huc.
y Cum fletu venientes,8e cum deprecationibus reducam eos ; faciam,ut eant fecundum torrentes aqumim via recta,in qua non impingant: quia sum Jisrael! pater, & Ephrajim primogenitus meus est-
10 Audite verbum Jehovae,6 gentes,& annunciate in regionibus e longinquoJittt; ac dicite, qui sparserat jiiraelem, congregat eum, &: servat eum ut pastor gregem suum:
11 Quia redimit Jehova Jahakobum ; & Vindicat eum e manu fortioris eo.
11 Tum venientes,cantabunt in excelso Tzijonis t & confluent ad bonitatem Jeho- v* > cum frumento,& cum musto,& cum oleo,8c cum foaribus gregis,&armenti; e- ntque anima eorum similis horto irriguo, neque pergent moerere ampliüs.
ij Tunc letabitur virgo in choro,juvc-i
EJAH. Cap.jt.
nes,ac senes pariter,quum mutavero luctum eorum in gaudium ,Sc consolatus fuero eos,ac lastificavero eos'a maestitia ipsorum :
14 Et irrigabo animam Sacerdotum pinguedine & populus meus bonitate mea saturabuntur,dictum Jehova:.
1; Sic ait Jehova,vox in Rama audita est , lamentum, tir fletus rrultus amarilsi- mus,Rachel deflet filios suos; renuit consolationem admittere de filiis suis,quia nullus lUMrest.
16 Ä ait Jehova ,* cohibe vocem tuam ä fictu, & ctuios tuos a lacrymisj quia est merces operi tuo ,dictum Jehovx,qubd reversuri sunt e terra inimici:
17 Est, rqtum, exspectatio tandem tibi, dictum Jehova: ; fore, ut revertantur filii ad terminum suum.
18 Omnino audioEphrajimum condolentem sibi, dicendo,castigasti me,ut castigarer, tanquam vitulus non assuetus:converte me, ucconvertar,quia tu es Jehova,Deus meus.
19 Nam postquam conversus fuero,poc- nitebit mc j & postquam ostensum fuerit mihi,applaudam femori: erubesco, etizm- que suffundor rubore, quod feram opprobrium pueritia: mea:.
20 An filius chaius mihi est Ephrajim ? an natus summae oblectationis ? est,nam ex quo loquutus sum contra eum, omnino recordor ejus adhuc : idcirco perstrepunt viscera mea proprer eum, omnino miserebor ejus,dictum Jehova:.
21 Sratuetibi hermas,dispone cibi pyramides, adhibe animum tuum ad istum aggerem,qua via ivisti : revertere,virgo Jis« raeflis,revertere ad civitates ruas istas,
22 Quo usque pergeres subducere te,o filia eversa ? nam patrat Jehovarem novam in terra,fjemina ambit virum.
2? Sic ait Jehova exercituum, Deus Jif- raiilis, adhuc dicturi sunt verbum hoc in terra Jehudr, & in civitatibus ejus, quum reduxero multitudinem captivam earum j benedicar tibi Jehova, o habitaculum justitia:,rr.ons sanctitatis.
24Nam habitabunt in ipsajehudasa,& o- mnibus civitatibus ejus pariter ; agricola:, $c pecuarii;
25 Quum satiavero animam defessam,8« omnem animam maestam explevero :
:6m hoc invigilo,Sc inspicio ; etiam somnus meus suavis est mihi-
27 Ecce dies venturi sunt,dictum Jehovae ; quibus conseram domum Jisraelis, 8 c domum Jehudx semine hominum» & semine jumentorum ;
28 Er erit, quemadmodum sedulus fui contra eos,exstirpando, & demoliendo, & destruendo,perdcndoque.ac malis afficiendo : ita sedulus ero erga eos,aedificando, 8 c plantando,dictum Jehovx.
29 Temporibus illis non dicent amplius ; patres comederunt omphacem,& dentes filiorum «bOupescunt ;
Sed quisque propter iniquitatem suam morietur: omnis hominis, quicomederic oniphac*m,obflup e f cent dentes ipsius.
{1 Ecce dies Venturi sunt,dictum Jehova: ; quibus pangam cum domo Jisraelis, & cum domo Jehudae fxdus novum.
I» Non fecundum illud foedus , quod pe-
pi-

pigeram cum majoribus «oru^ * quo die prehendi manum eorum,ut educerem eos e terra Agypti ; nam ipsi irritam fecerunt foedus meum.&ego ^oniugio junctus mansissem eis i dictum Jchovas.
33 Nam hoc illud cftfxdus.quod pangam cum domo Jisraelis post dies hos > dictum Tehovat, indam legem meam menti eorum, « cordi eorum interibam eam » & ero eis Deus, Se ipsi erunt mihs populus.
34 Non autemswsum docebuntampliüs quisque amicum suum , Sc quisque fratrem suum,dicendo ; cognoscite Jehovam: nam quotquot erunt, cognoscent me, a minimo eorum usque ad maximum eorum , dictum Jchovse , me condonare iniquitatem ipsorum, 8c peccati ipsorum non recordari am*
35 Sicait Jehova,qui disponit solem ad lucem interdiu,statuta lunae,SesteUarum ad lucem np ctu, qui disrumpit mare, Stfremunt fluctus ejus, cui nomen e/t jehova exercituum:
36 Si amovebuntur iVatuta ista a conspectu meo, dictum Jebovar ; etiam femen Jisraelis cessabunt esse gens in conspectu meo omnibus diebus.
3? Sic ait Jehova.fi poterunt mensurari cccli superne , aut pervestigari fundamenta terrae inferne; etiam ego spernam totum semen Jisraelis propter omnia,quas fecerunt, dictum Jehovae.
38 Ecce dies venturi sunt, dictum Jebovae; quum aedificabitur Jehova: civitas hasc , a turri Chananeelis usque ad portam anguli:
39 Et procedet adhuc linea mensoria e regione illius, versos collem scabiosi ; at dertectet Goham versus:
40 Et tota convallis cadaverum , ac cineris , cum omnibus agris illis, usque ad torrentem Kidronis , ad angulum usque portae equorum,Orientem yenüs, eris sancta leho* vae; non exstirpabitur, neque destruetur amplius unquam.
C A P. XXXII. M.i^nijisfnt/isftcderis Xo-
vi Testamenti.
V Erbum.quod suit ad Jirmejam ä Jehova, anno decimo TzidKijx »Regis Jehudae : js annus est annus decimusoctavus Ne- bucndnetzaris.
2 Tunc autem copiae Regis Babyloniae obsidebant jferuschalaima ;&Jirmcja’h Propheta erat inclusus atrio custodias,quae crct m domo Regis Jehudas.
3 Nam incluserat illum Tztdkiia.Rex Jehudas; dicendo : cur prophetas,dicendo? sic ait Jehova, ecce ego traditurus Cum civitatem hanc m manum Regis Babyloniae,ut capiat eam.

.4 Etiam Tzidkija , Rex Jehudas non eripiet se e manu Chaldaeorum :fed omnino tradetur in manum regis Babylonias; 8e aj- loquetur os illius eum in os, & oculi huius oculos illius videbunt:
5 Denique in Babyloniam abducet T7.id- Kiiam.ubi futurus eis,donec visitem ipsum, dictum Jehovze ; quod pugnatis contra Chaldasos,non prosperabimini.
6 Dixit ergo Jirmejali; fuit verbum Jehova! ad me,dicendo :
7 Ecce Chanamcel.filius Schallurr.i,patrui mi venit ad t«,dicturus»compaia tibi agrum

meum , qui est ad Hanithothas; nam tuum est jus redemturas,ut compares.
H Quum ergo veniens ad me ChanameeI, filius patrui mei»secu:idüm verbum Jehov«, ad atrium custodias, indixisset mihi, compara quaeso agium meum , qui «st ad Hana- thothas» qui est in terra Binjaminis , nam tuum est jus hasreditatis, & tuum redemturas,compara tibi: & agnovissem verbum Je- hovaeidesse:
9 Comparavi a Chanameele, filio patrui mei agrum illum» qui ess ad Hanathothas,& appendi ei pecuniam,septendecim siclos argenti :
10 Et scribens in literis obsignavi,Le adhibui testes ; quum appendissem pecuniam trutina*
11 Deinde sumens literas cmtionis ; tum obsignatas prascepti,8c statutorum,tum pu-
11 Tradidi literas emtionis Baruco.filio Nerijae,filii Machsejasi ante oculos Chana- meelis, patruelis mei , Se ante oculos testium, qui subscripserant literis emtionis ; ante oculos omnium Jehudasorum, qui residebant in atrio custodias.
,3 Er pTXcepi Baruco ance oculos eorum, dicendo:
14 Sic ait Jehova exercituum,Deus Jisrae- lis i fume 'literas has , literas cmtionis has, tum obsignatas, tum literas publicas hisce z quas reponas in vase testaceo ,* ut permaneant dies multos.
, 15 Nam sic ait Jehova exercituum, Deus Jisraelis i adhuc comparabuntur domus, & agri,vineasque in terra hac.
I fy itaque oravi Jehovam ; postquam dedissem literas emtionis Baruco, filio Neri- jx,dicendo :
17 Eheu Domine Tehovi ; ecce tu fecisti coclos.b: terram virtute tua maxima,Se brachio tuo extenso : non potest occultari tibi
18 Exerces benignitatem in millesimos, Sc rependis iniquitatem patrum in sinum filiorum ipsorum post ipsos: peus iste fortis, maximus, potentissimu?, cujus nomen <st Jehova exercituum ;
«9 Magnus consilio, & amplus actione : cum ocuh tuiaperti spectent in omnes vias hominum ; ut des cuique fecundum vias ipsius , Lc secundum fructum actionum i-
12 Qui disponens signa,deostenta inter- ra £gypti, usque in diem hunc,tum in Jis- taele, tum in reliquü hominibus ; comparasti tibi nomen,quale est hodierno die.
II Nam eduxisti populum tuum Jisrae- lem e terra Lgypti;signis,8c ostentis,ac manu forti, bracb’jöquc extenso,& terrore mari Et dedisti eis terram hanc,quam juraveras majoribus eorum,te daturum eis; terram affluentem lacteA meile.
23 Sed quia ingressi ,&hxreditario iure possidentes eam,non auscultarunt voci tuar, Le in lege tua non ambulaverunt, quxeun- que praeceperas eis facere,non feceruntjfe- cisti.ut eveniret eis tota afflictio hxc.
24 Ecce aggestae moles venerunt in civitatem hanc, ad capiendum «am; &civl- taj traditur in manum Chaldaeorum,qui op-

pugnant eam , propter gladium» « famem, 9C pestem : denique, quod proloquutus es, fit,ut ecce tu vides.
2? Interea tu edicis mihi, Domine Jeho- vi, compara tibi agrumiftum pecunia , Se adhibe testes: quum civitas ipsa traditur jn manum Chaldaeorum.
26 Fuit vero verbum JehovsadJirme- jam,dicendo:
27 Ecce egosum Jehova,Deus omnis carnis ran mihi occultari posset ulla res ?
28 Idcirco sic ait Jehova: ecce ego trado civitatem hanc in manum Chaldasorum , Se in manumNebucad-netzaris,regis Babylonias, uccapiat eam.
2 g Et ingressi Chaldasi,qui oppugnant civitatem hanc, succendant civitatem hanc Igne, 6: comburant eam; adeoque domos ipsas , super quarum tectis adoleverunt Ba- hali, & libaverunt libamina diis alienis ;ut provocarent me :
Quia fuerunt filii Jifraelis, & fiiii Je- hudae , tantummodo facientes,quod malum videtur in oculis meis, inde a pueritia sua : quia filii Jifraelis tantummodo provocant nie opere manuum suarum, dictum Jehova:
;t Quia in iram meam , 8c in excandescentiam meam incumbit civitas hasc , ex quo die aedificaverunt eam, usque in diem hunc ; ut amoveam ipsam a facie mea :
Propter omnem malitiam filiorum Jis- raelis,& filiorum Jehud* , quam exercuerunt ad provocandum me, ipsi,Reges eorum, Principes eorum,Sacerdotes eorum,& Prophetat eorum; cum viri Jehudse, tum habitatores Jeruschalaimorum.
3; Qui obverterunt mihi cervicem,non autem faciem; & docenti eos inde a diluculo indesinenter , minime auscultant ad percipiendum eruditionem ;
34 Sed posuerunt abominationes suas in domo,qua: vocatui de nomine meo,ad polluendum eam.
45 Et aedificaverunt excelsa Bahali, qu<c sunt in valle filii Hinnomi,ad traducendum filios suos, & filias suas Moleco : etsi non prateeperam eis, neque venerat in animum meum, ut facerent abbminationem hanc ; uc ad peccandum inducerent Jehudam.
;6 Nunc, inquam* idcirco sic ait Jehova, Deus Jisraelisjde civitate hac,quam vos dicitis tradi in manum regis Babyloniae, gladio,& fame,ac peste:
}7.tcce ego congregarurus sum illos ex omnibus regionibus, quö depulero ipsos ira mea , 8c excandescentia mea, ac fervore magno: 8c reducens eos in locum hunc,facturus sum,ut habitent secure.
Denique erunt raihi populus, 8c ego ero ipsis Deus.
39 Indam enim illis cor unum, & viam unam,ad reverendum me omnibus diebus, ad^bonum ipsorum,8c filiorum ipsorum poli
40 Et pangam ipsis sadus perpetuum, fore, ut non avertam me a prosequendis ipsis,benefaciendo ipsisrficreverentiam mei indam animo ipsorum, uc non recedant a me.
. 4 * Ira gaudebo de ipsis, benefaciendo ipsis: quum plantavero ipsos in terra hac

firme, ex roto corde meo,« ex tota anima
42 Nam sic ait Jehova, quemadmodum adduxero in populum hunc cotum malum maximum istud: ita ego adducturus sum super eos totum hoc bonum,quod ego promitto ipsis.
4; Tum comparabitur ager in terra hac, quam vos dicitis desolatam esse adeo, ut nullus in/ithomo , aut jumentum, traditam esse in manum Chaldxoium:
44 Agros pecunia comparabunt, & Inscribendo literis, & obsignando,atque adhibendo testes; in terra Bimaminis, & in circumjacentibus locis Jeruichalaima, ac in civitatibus Jchudar.tum in civitatibus montanis,tum m civitatibus humilis regionis , tum in civitatibus plaga: australis; quum reduxero captivam multitudinem illorum,dictum Jehova:.
CAP. XXX 111. R^numCbri/lipromittitur.
Uit autem verbum Jehova: ad Jirmeiam
fecundo, quum ipse adhuc detineretur in atrio custodiae,dicendo :
2 Sic ait Jehova, facturus istud, Jehova i formans istud, ad stabiliendum ipsum ; Jehova nomine.
r Invoca me,& respondebo tibi,ac indicabo tibi magna, & abstrusa, quae non a- >' gnoscis. 1 2 * 4 5 6 7 8 * 10 11
4 Nam sic ait Jehova, Deus Jifraelis, de ! familiis civitatis'huius, & de familiis Re- \ gum Jehud* ; demoliendis, exponendi* in missilia catapultaria,8c in

gladium.
5 Venientibus ad pugnandum contra Chaldaeos, imo ad explendum ipsas cadaveribus hominuin.quos percussero ira mea» de excandescentia mea > Sc propter quorum omnem malitiam abscondi faciem meam a civitate hac :
6 Ecce ego faciens,ut assurgat ad justam constitutionem, & sanitatem, curabo eos ;
8 e revelabo eis abundantiam pacis,8c quidem stabilissima?.
7 Nam reducam captivam multitudinem Jeliudae» caprivamque multitudinem Jis* raelis: 8 e aedificabo eos üt antea :
8 Et mundabo eos ab omni iniquitate ipsorum, qua peccaverint mihi : & condonabo omnes iniquitates ipsorum, quibus peccavetinrmihi, & quibus, deficientes in me rebellaverint :
q Quod erit mihi celebri gaudio, laudi»
& ornamento apud omnes gentes terra:, qua: audient totum hoc bonum, quod ego facturus sum illis : Lc expavescentes, commovebuntur ad totum illud bonum, & ad totam illam pacem, quä ego affecturus sum
10 Sic sit Jehova,adhuc audietur in loco hoc, quem vo* dicitis vastari adeb, uc nullus in/it homo, nullumque jumentum ; in civitatibus Jehudae,& m plateis Jeru- schalaimorum desolatis adeo, uc nullus insit homo, nullusque habitator, sic nullum jumentum:
11 »dudfffurj jri£jK 4 rtt, vox gaudii, 8 e v,.x l*citi«,vox sponsi,& vox sponsa:; vox dicentium, celebrate Jehovam exercituum, quia benus «J? J«ho'va,quiafn fccuium fjr

bemgmtas ejus, offerentium gratiarum a- ctionem in domo Jehova:: quum reduxero captivam multitudinem hujus terrre üt antea, ait jehova.
,r Sic ai: jehova exercituum; adhuc erit in loco lioc vastato adeo,uc nullus in- f.t homo, aut jumentum, 8c in omnibus civitatibus eius, caula pastorum, facientium, ut accubent greges.
r; in civitatibus montanis, in civitatibus humilis loci,& in civitatibus Australis plagat, & in terra Biniamims, acin locis circumiacentibus Jeruschalaima , denique i in civitatibus Jehudae ; adhuc transibunt | greges opera mimeraneis,ait Jehova.
>4 Ecce dies venturi sunt, dictum Jehovae ; quum praestabo verbum istud optimum, quod proloquutus sum erga domum JisraeliSj&ergadomum Jehudat. i
15 Diebus illis,& tempore illo faciam,
1 ut efflorescat Davidi germen justum,quod exercebit jus,8c justitiam in terra.
16 Diebus iilis servabitur Jehuda,& |e* ruschalaimorum civitas habitabit secure*.
i is autem,qui vocabit eam,erit Jehova, iusti 1 tia nostra.
17 Nam sic ait Jehova ; non exscindetur 1 Davidi vir sedens in folio domus Jisraelis
18 Etiam Sacerdotibus Leviticis non exscindetur vir'a conspectu meo,offerens holocaustum,& adolens munus,ac faciens sacrificium omnibus diebus.
19 Deinde fuit verbum Jehova: ad Jirmejam,dicendo :
20 Sic ait Jehova,si irritum facere pote* siis foedus meum de die,& foedus meum de nocte,rdque ut non sit diurnum tempus,8c nocturnum tempore suo :
ai Etiam foedus meum cum Davide, servo meo irritum fiet,ne sic ei filius regnans in folio ejus : & cum Eevitis Sacerdotibus ministris meis.
22 Ut non potest numerari exercitus coelorum, nec potest mensurari arena maris, ita augebo femen Davidis,fervi mei,& Le* Vitarum,ministrantium mihi.
2; Rursus fuic verbum Jehov* ad Jirmejam,dicendo ;
24 Annon animadvertis,quid populus iste loquatur ? dicendo : duas istas Familias, quas elegerat Jehova,jam spernit ipsas: & populum meum contemnunt illi, adeo ut non uidedfurejje amplius gens in conspectu iliorum.
2< Sic ait Jehova,si non foedus meum interdius noctu ;si statuta coeli,Le terra: non disponam:
26 Etiam semen |ahakobi,6c Davidis servi mei spernam,n‘c sumam de semine eius, qui dominentur in femen Abrahami,Jitz- chaki.&Jahakobijquum reduxero multitudinem captivam eorum,misertus ipsorum.
CAK X X X I V. Violatio foedei is Dei pu-
t^Erbum.quod fuic ad Jirmejam a Jeho- V va, (quum Nebucad-rieczar, Rex Babylonia:, öc omnes copia: ejus, omniäque regna terra: in dominioejus,omnes denique populi oppugnarent jeruschalaima, Le o- mnes civjtaies eorum) dicendo :
» Sic ait Jehova, Deus Jisraelis,abi,& « 1 *

loquere Tzidkijam,regem Jehudje : ut indicas ei,sic aic Jehova,cccc ego traditurus sum civitatem hanc in manum regis Babylonia:, uc comburat eam igne :
? Tu autem non eripies te e manu ejus, sed omnino prehenderis,Le in manum ejus traderis : ita oculi tui oculos regis Babylonia: videbunt,& os ejus in os te alioque- tur,ac rn Babyloniam pervenies.
4 Vertintamen audi verbum Jehovae , Tzidkija,rexjehudas,sic ait Jehova,de ce, non es moriturus gladio :
5 , Cum pace moriturus es,& ustionibus majorum tuorum,regum praecedentium, qui fuerunt ance te,simili ter uftjancsodoium comburent populares tibi.Le dicentes,eheu Domine,plangent te : nam verbum hoc ego loquurus i'um,dictum Jehova:.
6 Itaque eloquutus est Jirmcj.-.h,Propheta; apud Tzidkijam,regem Jchud«,omnia verba ista Jeruschalaimn.
7 Copiis regis Babylonia:,oppugnantibus Jerufchalaima,& omnes civitates Jehu- dse reliquas,Lacischum,& Hazekam,nam hae reliquae erane e civitatibus Jehudae,civitates munitae.
8 Verbum,quod fuit ad Jirmejam a Jehova ; postquam pepigisset rexTzidKij* foedus cum toto populo,qui erat Jerufcha- laimis,de promulganda ipsis libertate:
9 Uc dimitteret quisque servum suum,& quisque ancillam suam,Hebra:um,Hebrae- amque liberos; ut non exigeret servitutem ab ipsis,a Jehudaeo fratre suo,quisquam.
10 Et auscultantes omnes principes,to- tüsque populus,qui convenerant in foedus, ut dimitteret quisque servum suum, Lc quisque ancillam suam liberos,ut non exigeret servitutem ab ipsis ampliis, auscultantes , inquckm,dimisissent:
it iterum vero postea recepissent Cervos illos,& ancillas,quos dimiserant liberos & subigerent eos in servos, Lc in ancillas.
12 Fuit ergo verbum Jehovae ad Jirmejam a Jehova,dicendo;
Sic ait Jehova , Deus Jisraelis ; ego pepigeram foedus cum majoribus vestris, quo die eduxi eos de terra Ägypti,e domo fervorum,dicendo ;
14 A fine septem annorum dimittitote quisque fratrem suum,Hebraeum , qui se vendiderit tibi,postquam serviverit tibi sex annis, dimittes eum liberum abs te: sed non auscultarunt majores vestri mihi,neque inclinarunt aurem suam.
1 s Reversi quidem vos hodie fecistis, quod rectum videtur in oculis meis,promulgando libertatem quisque amico suo z quum pepigistis foedus coram me in domo, quae vocatur de nomine meo :
1 6 Sed rursus prophanastis nomen meum, recipientes quisque servum suum, Le quisque ancillam suam,quos dimiseratis liberos ad desiderium suum , quos subigitis, ut sint vobis fervi, Le ancillae.
17 Idcirco sic ait Jehova ; vos nonau- feuhastis mihi, promulgando libertatem quiique fratri suo, & quisque a^ico suo; ecce ego promulgo contra vos libertatem, dictum Jehova:,gladio,pesti,& fami,& tradam vos commotioni apud omnia regna

18 Tradam enim homines istos, qui transgressi sunt foedus meum,qui nonpr«- fliterunc verba fccderis, quod pepigerant coram me,quum transiverunt inter

dimidiatas partes ejus vituli,quem dissecuerant
19 JJempe Principes Jehudae,8c Principes Jcruschalaimorum, aulicos,ik Sacerdotes , lotumque populum hujus terrae, qui transiverunt inter dimidiatas partes vituli
10 Tradam,inqUttm,eos in manum inimicorum ipsorum, & in manum quaerentium animam ipsorum, fkericcadaver ipsorum cibo volucribus coelorum,&bestiis terrae.
11 Etiam Tzidkijam , regem Jehudae , Lc Principes ejus tradam in manum inimicorum ipsorum, Ödn manum quaerentium animam ipsorum: in manum, inquam, copiarum regisBabyloniae.quaeabivcrunr a vobis.
11 Ecce ego praecepturus sum , dictum jehovae,& revocaturus eo* contra civitatem hanc, ut oppugnent eam, 8c capientes «am, comburant eam igne; 8c civitates Je- hudae ita exponam desolationi, ut nulius injtt habitator.
CAP. XXXV. R ecahiu freculumfatm- tenti*.
Erbum,quod fuit adjirmejam iJehova ; temporibus Jehojakjmi, filii Jmchijae, H.egis Jehudae,edicendo;
r Adi ad familiamRecabaeorum ; & al- Joquutus eos, adduces eos ad domum Je- liovae in unum cubiculorum, ut des bibendum eis vinum.
$ Itaque assumens Jaazanjam, filium Jir- rneise, filii Chabatzinj«, & fratres ejus, o- mnesque filios ejus; denique totam familiam Recabaeorum.
4 Adduxi eos ad domum Jehovae, in cubiculum filiorum Chananis, filii Jigdaliae, vin Dei, quod efl prope cubiculum Princi- ura, quod est supra cubiculum Mahasejar, |ii Schailumi,observantis limen.
< Quumque proposuissem coram filiis familiae Recabaeorum scyphos plenos vini,Se pocula ; dixi eis,bibite vinum :
6 Qui dixerunt, non fumus bibicuri vinum » nam Jonadab.filius Recabi,pater noder interdixit nobis dicendo; ne bibitore vinum,vos,aut filii vestri unquam ;
7 E: domum ne aedificatore, & femen ne feritote, vineamque ne conseritote, neque «sto vobis: sed in tentoriis habitetis omnibus diebus vestris, ut vivatis diebus multis in superficie terrae,ubi inquilini estis.
8 Itaque auscultantes voci Jehonadabi, filii Recabi, patris nostri fn omnibus, quae praecepit nobis ; ut non bibamus vinum omnibus diebus nostris, nos, uXores nostrae,filii nostri,& fvliae nostrae.
9 Utque non aedificemus domos ad habitationem nostram ; & vinea, aut ager, aut sementis non sit nobis ;
10 Sed habitemus in tentoriis: auscultantes,inquam, facimus omnino,prout praecepit nobis Jonadab,pater noster.
11 Fuit aiitem, quum ascenderet Nebu- ead-netzar,RexBaby Ioniae in terram hancj Ut diceremus,agite,ingrediamur jerufcha-
ldima tuciu copiarum CbaitUorura, $ mc-
: J A H. Cap.u-0»
tu copiarum Syriae: ita confidemus jcru- schalaimis.
12 Tum fuit verbum Jehovae adjirme- jam,dicendo:
1 r Sic ait Jehova exercituum, Deus Jis- raülis, abi, & dicas viris Jehu lae,& habitatoribus Jeruschaiaimcrum : ännon percepturi estjs eruditionem, aut auscultetis verbis meis ? dictum Jehovae.
14 Praestatur unumquodque verborum Jehonadabi, filii Recabi. qui interdixerat filiis luis,ne biberenevinum, non enim biberunt usque in diem hunc, quia auscultant praecepto patris fui; ego autem alloquor vos inde a diluculo indcsinenter,nec tamen aufcultarismihi.
15 Quumque mitto ad vos omnes servos meos,Prophetas inde k diluculo indesinenter, dicendo, revertin.ini iam quisque'a via sua pessima, & bonas efficite actiones vestras, neque sequamini deos alienos, colendo eos,i:a manete in hac terra, quam tradidi vobis, & majoribus vestris: non tamen inclinatis auremvestram,neque auscultatis
16 Quandoquidem praestant filii Jehonadabi , filii Recabi praeceptum patris fui» quod praecepit ipsis ; populus vero ilie non auscultant mihi;
17 Idcirco sic ait Jehova,Deus exercituum,Deus Jisraif lis,ecce ego adducturus sum contra Jehudam,8c contra omnes habitatores Jeriischalaimorum totum illud malum, quod proloquutus sum contra eos:eo quod mihi alloquenti ipsos, non auscultarunt,& revocanti ipsos,non responderunt.
18 Familia: vero Recabaeorum dixit Jir- meja, sic ait Jehova exercituum,Deus Jis- raeiis, eo quod auscultatis praecepto Jefio- nadabi, patris vestri,8c observantes omnia praecepta ejus, facitis omnino, prout pras- cepitvobisj
19 Idcirco sic ait Jehova exercituum. Deus J israelis ; non exscindetur vir Jona- dabo,filio Recabi, qui stet coram me omnibus temporibus.
C A i’. XXXVI- icbo;'slJ(tm comburit it-
brum Jirmejk.
F Uit autem anno quarto Jehojakimi» filii Joschiiae,Regis Jchud<e,fuit verbum hoc adjirmejam k Jehova,dicendo :
2 Sume tibi volumen libri : ut scribas in eo omnia verba, quae proloquutus sum tibi de Jisraele, 8c de Jchuda, ac de omnibus gentibus ; e>: quo’die alloquutus fum te, » diebus Joschiiae usque in diem hunc ,
? Si forte audiant domus Jehudae totum illud malum, quod ego rogito facere ipsis ; ut revertantur quisque a via >ua pessima, Lc condonem iniquitatem ipforum,&peccatum ipsorum.
4 Quamobrcm vocavitJirmeiahBarucum, filium Nerijae, scripsrcque Baruc ex ore irmejae omnia verbajehovae, quae eloque- atur ipsi /irmejab,in volumine libri, s Deinde praecepit JirmejahB.uuco,dicendo, ego detentus, nön postum venire cid domum Jehovae;
6 Quare ibis tu,& leges in hoc volumine, quod scripsisti ex ore meo,\ erba Jeho- VD, amiitntc populo, in dvmv Jehov«.d>e »r-U-

jejuni«: atque etiam audientibus omnibus *' Jehudaeis, qui venerint ex civitatibus suis» texito illa
7 Si sone procidant, deprecantes ipsi coram Jehova,&revereantur quisque'a via lua pessima: nam^ magna e/f illa ira» Lc excandescentia, qua eloquutus est J ehova contra populum hunc.
8 Et fecit Baruc, filius Nerija?, orr.nino prout praeceperat ipsi Jirmcjah Propheta ; legendo in eo libro verba Jehova?,in domo Jeiiovae.
9 Fmt enim anno quinto Jehoiakimi, filii Jofchiia?,Regis Jehudae,mense nono,indicto jeiumo coram Jehovu toti populo Jeruschalaimis: quum totus populus, venientes ex civitatibus Jchudz efjent jeruschalaimis.
10 Ut legeret Baruc in libro verba]it' meiatin domo Jehovae; in cubiculo Gemar- j a?,filii Schaphanis,scribas.in atrio superiore,^ ostium portas domus Jehov*recen- tioris,audiente roto populo.
11 Quum autem audivisset Mica, filius Gemarjas,filii Schaphanis,omnia verba Je- hovas ex illo libro ;
Descendit in domum Regis,ad cubiculum jurisperiti, ubi ecce omnes principes considebant: Elischamah jurisperitus, dcDelaja.filiur Schemahia?, StElnarhan. filius Hacboris, flcGemarji, filius Schaphanis, ac Txidkic, filiusChanania?, omnes denique Principes.
i; Indicavitque ipsis Mica omnia verba, quae audiverat, quum legeret Baruc in libro audiente populo.
14 Tum miserunt omnes Principes adBa- rucum Jehudin, filium Nerhaniae,filii Sche-
emjae,‘filii Chuschi,qui ediceret ,* volumen illud,in quo legisti audiente populo,ipsum accipe in manum tuam,ac veni: accipiens itaque Baruc,filiusNeiilas volumen illud in manum suam,venit ad illos :
15 Qui dixerunt ei,sede jam,& lege illud nobis audientibus : legjtque Baruc audien tibus illis:
16 Fuit autem , quum audivissent omnia verba illa, ut expavescentes alloquerentur alter alterum ; & dicerent Baruco, omnino indicabimus Regi omniaverba ista.
17 Barucum aurem interrogaverunt, dicendo; indica jam nobis,quomodo scripseris omnia verba ista ex ore illius:
18 Quibus dixit Baruc, ex ore suo pro- nunciabat mihi omnia verba ista ; & ego scribebam in libro atramento.

Cnp.\6.\r,
lia,aut quatuorJuMaccraret illud scalpro librario,bc projiceret in ignem, qui erat ia foco ; donec consumeretur totum volumen igne itio,qui erat in foco.
24 Non autem expaverunt,neque lacerarunt vestimenta sua; Rex,&omncS servi e- jus,qui audiebant omnia verba illa.
r; Quin etiam Elnathane.Deieiaque, & Gemarjj intercedentibus apud Regem,ne combureret volumen : non tamen aulculta-
26 Imo prascepit Rex Jerachmeeli,filio RegiJ,8c Serai35>filio H^nclis, & Schelcm« ia?, filio Habdeclis,ur caperent Barucum, scribam, öc Jiimeiam Prophetam , sed abscondit eos Jehova.
27 Fuit aütemverbum Jehova? ad Jirme- jam (postquam exustissct Rex volumen illud , Se verba , qure scripserat Batuc ex ore Jirmtlas) edicendo :
28 Iterum accipe tibi volumen alterum, & scribe in eo omnia veiba priora,qu*e- ranc in volumine illo priore , quod exussit Jchojakim,ReX Jehuda:.
2q De Jeboiakimo autem Rege Jehud* dicito, sic'ait Jehova : tu exussisti volumen illud,dicens,quare scripsisti in eo,dicendo; omnino venturus est Rex Babylonia?, & perditurus terram hanc.facturusque.ut cessent ex ea homines,& iumenta.
30 idcirco sic ait Jehova de Jehoiakimo, Rege Jchudae,non‘crit ei fejens in solio Davi dis : & cadaver ejus erit projectum aestui diurno,& gelu nocturno.
;i Nam animadvertam in eum,&in semen ejus,8f in servos ejus iniquitatem ipsorum ; 8 i adducam contra ecs, Lc contra habitatores Jerui chalain orum , ac contra viros Jehudte totum illud malum , quod proloquebar eis,ac non auscultarunt.
31 Itaque Jirmejah accipiens volumen alterum,tradidit ipsum Baruco,filio Neri i a?» scriba? j qui scripsit in eo ex ore Jirmej* omnia verba libri, quem exussera- Jcho*a- Kim,Rex Jehuda? igne:& adhuc addita fune illis verba multa ejusmodi.

CAP. XXXVI l.TziVHWd inveftitur d Ke- bucafantzare.

P Ostea regnavit Rex TiiiKiia,filiusJfo- schia? > pro Coniohu. filio Jehoiakimi, quem constituit Regem Nebucad-neciar, Rex Babylonia: in terra Jehuda?.
2 Sed non auscultavit ipse,aut servi ejus,
4ltM „ ....__ . S- populus terra?, verbis Jehova?, qua? lo-
.9 Tunc edixerunt Principes Baruco,! quebatur per jirmeiam. Prophetam, abi,abscondere tu.Sc Jirmejah j & ullus ne- i > Msserat quidem Rex TztdKjja Jehuca- sciat,ubi sitis : 1 lern , hlium "Cbelemia?. & Tzepbnntam, n-
13 Vtnerünrque Regem in atrium ,! l'“ m Mahaseja, Sacerdotem ad Jirrnejam quum volumen istud deposuissent in cubi- Prophetam, qui dicerentc ora,qua? Co> pro culo Elischamahi jurisperiti: & indicave- i nol?,S JehovarmDeum rostrum ; runt audiente rege omnia verba ista. | 4 E: Jirmejah libere versabatur m medio
2« Mittens iraque Rex Jehudin ad acci- P°P ul! - ncc dum Posirus eratm carcere. piendum volumen illud,accepit illud e cu-} 5 Quum copiae Parhoms egrederemur
biculo Elischamahi, jurisperiti : legitque ex Agypto ; &audientes ChJlda?!.qm ob- a pium Jehudi audiente Rege,&audientibus sidebant Jerurchalaima, famam de illis, abi- ©mnibusPrincipibus,qui adstabantRegi. 1 rent a Jeruichalaimis.
22 Rex autem sedebat in domo hiberna, ^ fuit vero verbum Jehova: ad Jirrnejam, mente nono »idque cum foco ante ipsunn lro P^ et3 P 1, . ut rflcere . t ’ ,. r r accenso. * 7 Sic ait Jehova,DeuS Jisrar l«S,sic dicito-
aj Fuit ergo,quum legisset jehudi *iasv- ■ tc JchudSk, qui rr/isic voS ad we^ad

consulendum me: ecce copi#Parhonis,qu* egressur* suncvobis in auxilium,rcverten* tur in terram suam, in Agyptum:
8 Er reversi Chaldaei,oppugnabunt civitatem hanc j 8« capientes eam,comburent eam igni.
9 Sic ait jehova.ne dec/piacisvos ip/os, dicendo > omnino abituri sunt a nobis isti Chaldaei: nam non sunt abituri :
10 Quin si percuteretis omnes copias Chald»orum, oppugnantium vos.Lc reliqui ciTenc ex eis homines transfixi; quisque in tentorio suo exsurgerent, & comburerent civitatem hanc igne.
11 Fuit autem,quum abducerentur copi*
Chaldaeorum ä J eruschalaimis, propter copias Parhonis, . .
itUt exiret Jirmejah Jeruschalaimis,profecturus in terram Binjäminis, ad delaben- dum inde, in medio populi .*
Quumque esset in porta Bimaminis, ubi erat magister pr*fectur*. nomine Jire- ja,filius Scheiemi*,filiiChanan»*; prehendit |trmeiam,Prophecam,dicendo,ad Cbal- 4*oS ru deficis.
14 Cui dixitjirmejah,falsum esi,minime deficio ad Chaldaeos ; non tamen auscultavit ei :sed preh«nd/c Jireja Jirniejam.&ab' duxit eum ad Principes.
,5 Tum effervescentes Principes contra Jirmejam, percusserunt eum , Lc posuerunt eum in vinculis,in domojehonathanis,senear : nam eam aptaverant pro arcere.
16Quumque venisset Jirmejah in foveam illam, & in cellulas illius ; mansit ibi Jirme- |ah diebus multis.
17 Tandem mittens Rex Tzidkija »recepit euro.Lc interrogavit eum Rex domi suae ciam , dicens: estne verbum a Jehova ? cui dicens Jirmejah, est, amplius dixit, in manum Regis Babylonia? traderis.
18 Deinde dixit Jirmeiah adRegemTzid- kijam> quid peccavi tibi,aut fervis tuis,aut populo,quod posuistis me in carcere isto?
19 Er ubi sunt Propheta: vestri, qui prophetant vobis > dicendo : non est venturus Rex Babyloniae contra vos , & contra terram hanc ?
10 Nunc ergo audi, quaeso,domine mi Rex, procido jam, deprecans te,ne quaeso jubeas mc redire in domum Jehonathanis, scribae,ut non moriar ibi.
11 Quamobrem praecepieRexTxidKija, tit committerent Jirmejam in atrio tusto- diae ; de darent ei tractam panis in diem ex vico pistorum, donec conlumtus est omnis panis ex civitate,ita manebacjirmejah in a- trio custodiae.

CAP.XXXVllI.IirmeUb liberatur cxrdrcere.

A Udiens vero Schephatja,filius Macthanis, &Gedalja, filius Pafchchuris,&Jucal,fi- lius Schelemia?,8e Paschclmr,filius Malcijae; verba,quibus jirmejah alloquebatur totum populum,dicendo:
r Sic ait Jehova,qui manserit in civitate hac,moricturgladio,fanie,aut pestejqui autem exierit ad Chald*os» ur vivat, utique erit ipsi anima sua loco spolii,8c vivet.
? Sic ait]ehova ; omnino tradetur civicas h*c in manum Regii Babyloni*, qui capiet eam.

4 Dixerunt Principes Regi, morte ath- ciatur, quaesunuis. vir iste , quandoquidem iste remissas reddit manus bellatorum , qui reliqui sunt in civitate hac» 8c manus totius populi,alloquend»eos in hanc sententiam: nam vir iste minime quSrit pacem populo huic, sed malum.
5 Quibus dixicRexTzidkiia,ecce est in manu vestra : nam minime v> qss Rex,qui possit contra vos cuicquam.
6 Accipientes itaque jiimeiam,qui er4t in atrio custodi®,conjecerunt eum in illam foveam, qua ersltMalciis.filii Regis, demittentes Jirmejam» funibus; in fovea autem illa nulla eras aqua,sed lutum,-deo uc immergeretur Jirmekh luto.
7 Sed quum audivisset Hebed-melec,JE- thiops.vir aulicus.qui et at in domo Regis, positum esse Jirrrejamin illafovea jRege sedente in porta Binuminis ;
8 Egressus Hebed-mclec e domeRegis, alloquatur est Regem,dicendo;
9 Domine mi Rex,maie fecerunt homines isti in omnibus,qua? fecerunt Jirmcjae» Propheta » eo quod conjecerunt eum in istam foveam ; qui moriturus fuerat in loco suo propter fjm.cm,quia nihil e/i panis amplius ;n hac civitate.
10 Quapropter praecepit Rex Hebed- , meiecojJEihiopi,dicendo: fume ad manum tuam ninc triginta homines,ut educas Jir- meiam, Prophetam ex ilea fovea, quum nondum moritur.
it Turr. sumens Hcbed-melec homines illos ad manum suam,veniri» domum Regis, in lacum subjacentem *rario , unde lumsit ve:eramcnca, abjecta,

veteramema, inqua/n, evanida: quae demisit ad Jirme- jam in foveam illam funibus.
11 Et dixit Hcbed-melec JEthiops Jir- mej*,pone jam veteramema ista abjecta evanidaqne sub axiljjs tuis subtus cum funibus : & fecit Jirmeiah ita.
1; 5ic trahentes Jirmeiam funibus,eduxerunt eum ex illafovea ; & mansit Jirmejah in atrio custodi*;
14 Deinde mittens Rex Tzidkija,recepit Jirmeiam Prophetam ad se,ad ingressuro principalem, qui erat ad domum]e- hov* : & dixit Rex]irmc)*,peio ego ab$ te verbum,ne celato me illud.
1 s Dicente autem Jirmeja Tzidkij® j si indicem tibi ,innon certe morte afficies me ? & si consulam tibi, Äfinon auscultabis mihi ?
16 Juravit Rex Tzidkija. Jirmeiae clam, dicendo : vivens Jehova, qui fecit nobis animaro hanc, milii adimat eam,si morte affecero te , aut si tradidero te in manum hominum istorum,qui qu*runc animam tuam.
17 Dixiritaque Jirmejah Tzidkija?, sie sic Jehova, Deus exercituum,Deus J ifraelis, si omnino egressus fueris adPrincipesRegis Babylonia!, utique vivet anima tua , öc'ci- vieas h*c non comburetur rgne: ita vives tu,& familia tua:
,8 i»in autem non egrediaris ad Principes Regis.Babyloni*,utique tradetur civitas h*c in manum Chaldaeorum , qui combui eilt eälhignc : tu vero non eripies te e mai)U cotum.
1 »A Dicente veto Rege TztfJiija Jirme- is i

jic ; ego solUitetimeo Jehud* o$,qui desi- tiunt jd Cbaldscos.ne eradent me in marum eorum,& ludificent me ;
io Dixit Jirmej;»h,non sunc tradituri: ausculta quaeso vociJehov*,quam ego eloquor tibi,uc bene sit tibi,8c viva t animn tu 3 .
u Quod situ renuas exire ; hoc ejl Verbum illud,quod ostendit misi Jehova :
22 Qubd ecce omnes mulieres,quasreli- iqu* sunt in domo Regis Jehudar» deducen- Itur ad principes Regis Eöbyloni* ; quamvis dicant ili*,incitavisse te,Lc pr*valuisfe tibi viros pacem colentes tecum, demersos i elTe in c«no pedes tuos,aversos retrorsum: j r; Tamen e manu eorum, qui omnes u- ! xores tuas siliosque tuos deducent ad Chal- d*os, tu quoque non eripies te : sed manu Regi s Babyloni* preli e»deris,& tivitashac comburetur igne.
j 14 Tum edixicTzidkiia Jirmej*: quis- t quam nesciat verba i sta,ita non morieris- 2> Quod si audientes Principes me lo- quutum esse tecum ; venerint ad re.edixe- rintque tibi, indica jam nobis, quod lo- I quutus es apud Regem,ne celato nos, & te ■ non afficiemus morte : quid item dixerit tibi Rex ;
1 26 Tum dices eis,procidens ego,depre-
catus sum coram Rege ; ut non sineret me redire in domum Jehonathanis,ad morien dum ibi.
27 Venientes autem omnes Principes a.d jirmeiam, interrogaverunt eum, qui nun- ciavit eis omnino secundum verba ista, qua: pr*ceperatRex: sic silentes abstinuerunt ab eo, quum non fuisset auditum ver-
1 bum Illud.
28 Mansnque Jstmeja in atrio custodi* iisque in diem, qüo capta sunt Jeruschalai- tna : ubi erat, quum caperemur Jeruscha-

CAP. XXXIX. lerusaUm idptA devastatur.
A Nno nono Tztdkij*, Regis Jehud*» mense decimo, venit Nebucad-netzar, Rex Babyloni* cum omnibus suis copiis ad Jeruschalaima,& obsederunt ea.
_ Undecimo anno TzidKij* , mense quarto,nono Aie mensis; perrupta est civitas:
3 Et ingress» omnes Principes,Regis Babyloni* , consederunt in porta mediana ; Nergal-scharctzer,rr*fcctus «ratio sacro, Sarcesim , prarsectus aulicus, Kergal-scha- reczer, pr*fectus metationi castrorum, & omnes Principes,reliqui Regis Babylon «;
4 Fuit autem,quum videret eosTzidKi- ja.ReX Jehud*,8c omnes bellatores^ut fugientes exirent noctu e civitate via horti Regis, per portam jitam inter duplicem murum ; exivirque via campestrium.
Sed persequentes copi* Chald*orum
Tum oculos Tzidkii* exc*tavit,8e vinxit eum numellis chaiybcis ; ut deduceret eum in Babyloniam.
8 Domum vero Regis , & domos populi combusserunt Chaldaei igne , murosque Je- ruschaiaimorum demoliti sunt.
9 Denique residuum populi , qui reliqui erant in civitate, & defectores, qui defecerant ad ipsum,ac residuum populi, q U i reliqui erant; deportavit Nebuzar-adan,pr*- fectusiatellitum in Babyloniam.
10 De populo vero tenuisfimoS, quibus nihil erat qujcquam,reliquit Nebuzar-adan pr*lectus satellitum in terra Jehud* : quibus dedit vineas,& agros die ‘illo.
11 Prteceptum autem dederat Nebucad- netzar » Rex Babyloni* de Jirmeia; Nebu* " ar-adant,pr*fecto satellitum,edicendo :
12 Accipe illum,8c oculos tuos adhibe illi, neque afficito eum ullo malo ; sed quemadmodum indiXerittibijita fac cum eo.
1; Quapropter mittens Nebuzar-adan, prsfectus satellitum , & Nebuschazban , praefectus aulicus , & Nergal-Scharetzer, pr*fectuS metationi castrorum,denique o- mnes pr*fectiRegis Babyloni«;
14 Mittentes acceperunt Jirmeiam ex atrio custodi*,tradideruntque eum Gedal- j*,filioAchikami,filii Scbaphanis.ut deduceret eum domum; ica mansit in medio populi.
Ad Jirmejam autem fuerat verbum Jeliov* : quum esset detentus in atrio custodi*,dicendo :
16 Abi , & alloquitor Hebed-melecum Athiopem,dicendo: sic ait Jehova exercituum, Deus Jisraelis, ecce ego effecturus sum, ut eveniantverba mea contra civitatem hanc in malum, non autem in bonum ; 8c erunt in conspectu tuo die illo.
17 Sed eripiam te die illo, dictum |eho- vx; neque traderis in manum istorum hominum,« quibus formidas.
18 Nam omnino liberabo te, & gladio non cades; eritque tibi vita tuafpoliilo- co,quia fiduciam habuisti in me,dictum Je-
c AP. X L. IirmejM Babylonem abducendus liberatur.
t rErbum illud, quod fuerat ad Jirmeiam k V Jehova, postquam dimisit eum Nebuzar-adan, pr*fectus satellitum Ramä: recipiendo eum, quum)’am esset vinctus catenis in medio rorius multitudinis depor- tand* Jerusthalaimis,8ce Jehud*a,quL deportabantur in Babylonia'm 2 Recepit ergo prxfectus satellitum Jirmejam; dixitque ei,Jehova,Deus tuus pro- loquutus fuerat masum istud contra locum
; Itaque adduxit, 8c fecit jehova, quemadmodum proloquutus fuerat: quia pecca-
eos,aslequut* sunt Tzidkijam incampe-jstis |ehov*.neque auscultastis voci eius sitibus Jerichuntis; & capientes eum,_de- ideoevenit vobis verbum illud . duxerunt eum ad Nebucad-nerzarem,Regem Babyloni* Riblam , in tenam Cha- math* : qui tulit in eum sententiam
4 Sed nunc ecce,solvo te hodie a catenis istis, qu* sunt super manus tuas : si bonum videtur in oculis tuis venire mecuni in Ba-
6 Nam iugulavic Rex Babyloni* filios byloniam, veni, Sc adhibebo oculos meos Tzidkii* Ribl* ante oculos ejus; etiam in te,sin auiem malum videtur in oculis ruis bmnes claros jehud* jugulavit Rest Baby* I venire mecum in Babyloniam,desiste: vi.de; lbnixi Itota h«ec terra exposita est tibi: quo bo-
1 i nuni

num rectumque in oculis tuis, *b
< Aur, quia ille non revertitur, diverte adGedaIiam,tiljumAchikami,filii Schapha- nis,quem prxficit Rex Babyloni« civitatibus Jehud«» At mane cum eo in medio populi,aut quocunque rectum videtur in oculis tuisabire,abi: dedhque ei prxfectus satellitum viaticum, & munus, ac dimisit
6 Venit itaque Jirmeja ad Gedaljam, filium Achikami Mitzpam; 8c mansit cum co in medio populi, qui reliqui erant in

7 Audientes autem omnes principes copiarum» qui erant in agro, ipsi, 8t homines ipsorum, Regem Babyloni* pr«fecJfle Ge- daljam» filium Achikami regioni ipfi ; Öc commisisse ei viros,ac mulieres, parvulof- que, idque e tenui populo terrX, ex iis,qui non deportabantur in Babyloniam ;
8 Venerunt Mitzpam ad Gedaliam , & Jifchmahel .filiusNethamx.&Jochanan,ac lonachan,filii Karechi,8t Sera ja, filius Than- chumethi, filiique HephabNetophathicx, acjezanja,filius MahaKacbitx,ipii cum hominibus suis;
9 Quibus juravit Gedalja, filius Achikami, fihiSchaphanis,& hominibus illorum, dicendo; ne timete, quin serviatis Chaldaeis: manete in ista terra, 6c fervite Regi Babylonix,ita bene eritvobis.
to De me autem, ecce consisto Mitzpx, ad ministrandum Chaldaeis, qui veniunt ad nos: vos autem colligite vitium, xstivbf- que fructus, Se oleum, ac reponite in vasis vestris,& manete in civitatibus vestris,quas occupastis.
ii Et etiam omnes Jehudasi , qui tränt apud Moabitas, Ac Hammonitas, Lc apud Idomxos, & qui erant in omnibus illis regionibus, audientes dedisse Regem Babylonias reliquias Jehudsis ; & praefecisse eis •edaliam, filium Achikami, filii Schaphanis:
is Reversi sunt omnes jehudxi isti ex omnibus locis,quo depulsi Meranc >' ut venirent in terram jehud«, ad Gedaliam, Mitzpam: Se collegerunt vini , 8 c xstivo- rum fructuum multum valde.
i; Jochanan autem, filius Karechi, & o- mnes principes copiarum, qux/u« rani in agro > venientes Mitzpam ad Gedaliam ;
14. Dixerunt ei, an omnino nfisti Bahali« lum»Rcg«m Hammonitarum mittere jisch- mahelem, filium Nethanj* ad percudendum te lethaliter ?sed non credidit eis Ge- cfalja,filius Achikami.
15 Quin Jochanane, filio Karechi allo- quente Gedalja m clam Mitzpx, dicendo ; eam quatio,ut percutiam Jischmahelem.fi- Jium Nethanj«,& nemo cognoscet: quare percuteret te lethaliter, & dispergerentur omnes]ehud*i,qui congregati sunt ad te, perireritque reliqui* Jehud* ?
16 Dixit Gedalia,filius Achikami Jocha- fiani, filio Karechi, ne feceris rem hanc ; nam falsum loqueris contra Jischmahe- lem.
CA1\ xLi* I isfhmAktlk teruttHS rmf«- ditur.
B ? A II. , Cap.41-
F Uit ergo mense septimo ,ut veniensjisch- 1 ina.nel,filius Nethanj«, filii Elifchamahi k femine regio,& prxfecti regii,id est,decem 1 viri cym jpso,ad GedaJjam, filium Achikami Mitzpam; comederent ibi cibum cum illo Mirzpx.
r Deinde surgens Jifchmahel, filius Nethanj«, & decem illi viri, qui erant cum ipso, percusserunt Gedaliam,filium Achikami, fi»ii Schaphanis gladio.iti morte affecit eum ; quem praefecerat Rex Babyloni« illi regioni.
; Etiam omnes Jehudxos,qui eranr cum illo, cum Gedasia, Mitzpx, atque ipsos Chald*os, qui pr*sentes eram illic ; bellatores percussit jifchmahel. j
4 Fuit autem die fecundo, ex quo morte ' affecerat Gedaljam, quum adhuc nemo co- gnoscerec;
; Ut venirent'nomines Schecemo.Schi- lunte,& Schomrone,octoginta viri rasi barba, & Jaceri vcslibu$>ac incidentessese ; in quorum manu erat munus, & thus,ut affer- rentin domum Jehovx. ‘
6 Et egressus est jifchmahel» filius Ne- . rhanix obviam eis Mitzpä, indesinenter procedens, 8c flens : fuitque» quum occur- , risset eis,ut diceret ei,,venite ad Gedaljam, filium Achikamu
7 Sed fuit,quum pervenissent in medium civitatis; ut iugulanseos Jifchmahel» filius Nethanj« projiceret in medium fove«, ipse,Seviri,qui erant cum ipso.
8 Decem autem homines inventi sunt in- j ter illos,qui dixerunrjischmajie!i,ne mor- j te afficias nos, mm sunt nobis abditi the- I sauri in quodjm agro, tritici, & hordei, o- leique, & mellis : ita destitit, & non affecit eos morte inter fratres ipsorum,
9 Fovea autem,quo projecit jifchmahel omnia cadavera hominum illorum , quos percusserat ad latus Gedali«, ea cH,quam fecerat Rex Asa» metu Bahasch«, Regis Jisraelis ; eam replevit jifchmahel, filius Nethanj« consonis.
»o Er captivas fecir Jifchmahel totas re• liquias populi, qui erat Mitzpx, filias Regis, totümque populum, qui reliqui erane Mitzpx, quibus prxfeeerat Nebuzar- adan, prxfectus satellitum Gedaljam,filium Achikami: quos captivos ducens Jischma- he), filius Nethanjx, abibat transiturus ad Hammonitas.
u Sed audiens Jochanan,filius Karechi,
Se omnes principes copiarum , qui erant cum eo; totum illud malum,quod fecerat jifchmahel,filius Nerhanjx ;
12 Acceptis omnibus suis hominibus, abiverunt ad pugnandum contra Jiscmahe- iem,filium Nethanix; quem invenerunt ad .aquas amplas,quxjunt in Gibhone.
M QiJarcfuit, quum vidilTettotus popu- lus.qui erAtcum jifchmaheie Jochananem, 'filium Karechi, St omnes principes copiarum, qui erant cum co ; ut afficerentur Ix-
T4 It divertentes totus ille populus» quem captivum abducebat Jifchmahel Mi- tzpa, cursus venirent ad Jochananem, fi- liuih K aieclii i
it jifchmahel vero, filius Nethanj*eripiens le cum octo hominibus*conspectu Jo-

;-bchär\nms, abiit ad Hammonuas.
16 Accipiens itaque Jochanan,filius Ka- •echi, Lc omnes Principes copiarum, qui itant cum eo rotas reliquias populi, quem recuperavit a Jischmahele, filio Nethani«, *x Mitzpa, postquam percussiflet Gedal- i.am, filium Achikami; deducenique viros bellatores, facminalque, ac parvulos, öc eu- •uchos, quos recuperavit e Gibhone j
17 Abiverunt,& consederunt in hospitio Cimhami, quod est iuxta Bethlechemum ut proficiscentes abirent in Agyptum.
,8 Propter Chaldaeos, quia timebant ab sb quod percussisTec Jischmahel, filius

bellum , & sijnum buccin* non audiamus ; Sc cibi famem non patiamur , denique illic habitemus:
15 Nunc er^o,idcirco audite verbum Jehov* , reliquiae Jehud* : fic ait Jehova exercituum,Deus Jiiraelis,si vos omnmo disposueritis sociem vestram, ut ingrediamini Agyptum,& ingressi fueritisadeommo- randum ibi ;
16 Utique futurum est, ut gladius, a quo timetis,ijlic assequatur vos in terra JEgypth & fames illa, de qua solid t i estis, illic persequatur vos in JEgypto.fc ibi moriamini.
7 ita erunt omnes homines, qui dispo-
Nethanj*Gedaljam,fi)iumAchiltami,quemj suerint faciem suam , ut ingrediantur Agy profecerat Rex Babylonia! regioni. j peum, ad commorandum illic ; morientur
gladio.some,ac peste: neque erit ejssuper-
CAP. X L 11. lirmejat orat pro rtliquirt populi .
D Binde appropinquantes omnes piinci- pescopiarum, Lc Jochanan,filiusKare- chi, Sc Jezanja, filius Hoschahj* *,totüi‘que populus a minimo usque ad maximum.
r Dixerunt Jirmej* Prophetat, proci- jdens,qu*sb, deprecare nomine nostro, & tora pro nobis Jehovam, Deum tuum pro omnibus his reliquiis; nam relictjsumus 1 pauci ex multis, quemadmodum oculi tui vident nos elfe:
i lit indicet nobis Jehova , Deus tuus viam,qua ambulemus > Lcrem.quam facturi
4 Quibus dixit Jirmeiah Propheta, ausculto, ecce oraturus sum Jehovam, Deum vestrum,secundum verba vestra; eritque ut quodcunque verbum responderit Jehova 1 vobis, indicem ttobis, non cohibcboa vobis verbum.
5 Vicissim illi dixerunt firme i at,sit Jeho Va nobis testis verus, Lc fidus ; nili prorsus secundum verbum, cuius causa miserit te Jehova,Deus tuus ad nos.ita

fecerimus.
6 Sive bonum sive malumfuei/t,voci J. hova:,Dei nostrt, cujus causi mittimus te ad eum , auscultabimus i ut bene sit nobis, quum auscultaverimus voci Jehov*, Dei nostri.
stes, aut qui evadat, propter malum illud, quod ego adducam contra eos.
18 Nam sic ait Jehova exercituum,Deu» Jisraelis, quemadmodum effusa est ira mea, & excandescentia mea super habitatores Je - rusehalaimotum, ita effundetur excandescentia mea super vos,quum ingressi fueritis JEgyptum: 8c eritis exsecrationi ,Se desolationi; maledictionique,& opprobrio,neque videbitis amplius locum hunc.
iq Alloquitur jehova vos,o reliqui« Je- hud«.ne ingrediamini Ägyptum : omnino scitote,me contestari vos hodie.
10 Quandoquidem fefellistis animis vestris ; quod misistis me ad Jehovam,Deum vestrum , dicendo , ora pro nobis Jehovam, Deum nostrum : & omnino prout edixerit Jehova, Deus noster, itk indica nobis,& facturi sUmuS.
ri Quum autem indico vobis hodie; nori auscultatis voci Jehov*,Dei vestri ,8c omnibus,quorum causa mittit me advos:
rr Nunc , inquam, omnino scitote,vos gladio , fame ,& peste morituros; in loco, quo placet vobisire,ad commorandum ibi.
7 Fuit autem exactis decem diebus;quum jfuiifet verbum Jehov« ad Jirmeiam;
8 Ucconvocaret Jochananem, filium Karechi, Lc omnes principes copiarum, qui ■ erant cum eo ; torumque populum'a mini- ; mo usque ad maximum.
9 Et dixit eis,sic ait Jehova, Deus Jisr.ie- lis ; ad quem misistis me, ut procidens deprecarer eum nomine vestro:
10 Si reversi manseritis in terra hac, utique «dificabo vos,ac non destruam, 8 c plantabo vos,ac non evellam : quiapocnituerit
| me ejus mali,quo afficio vos.
ti Ne timeatis a Rege Babyloni«,a quo vos timetis ; ne timeatis ab eo,dictum Je- 1 hov*,quia vobiscum sum,ut servem vos,&
! ut eripiam vos c manu ejus,
12 Nam pr*stabo vobis misericordiam, ut misereatur vestri; & restituat voS in terram vestram.
1? Sed si dixeritis,non fumus mansuri in terra hac ; non auscultando voci Jehov«, I Dei vestri:
'4 Et dicendo, nequaquam, sed terram |£gypti ingrediemur« ut non experiamur
CAV.XLlII. locherum abducit reliquia* populi in Aegyptum*
£Uir vero,quum absolvisset Jirmeiah elo- (fqui apud totum populurrTomnia verba
Jehov«, Dei eorum, quorum causa miserae ipsum Jehova, Deus eorum ad eos ; omnia verba illa :
* Ut loqueretur Hazarja,filius Hoschah- j« . Lc Jochanan » filius Karechi omnesque hominesilli superbi: dicentesJirmej«,falsum loqueris,non miste te Jehova, Deus .noster ad dicendum , ne ingrediamini JEgy- putro,ad commorandum illic;
$ Sed Baruc,filius Nerij* incitat te contra nos :uc tradat nos in manum Chaldaeorum, ad morte afficiendum nos, aut ad deportandum nos in Babyloniam.
4 Itaque non auscultans Jochanan,filius Karechi, omnesque Principes copiarum, Lc totus populus voci Jehov* ; ut manerer in terra Jehud*:
5 Asfumsit Jochanan , filius Karechi, Se omnes principes copiarum ; omnes reliquias Jehud*;qu*revers* erant ab omnibus gentibus,qua depulf* fu«rant,utcommorarentur in terra Jehud* .*
6 Viros, Sc fccmihas, parvulosque, & filias Regis ; & omnes animas »quas relique-
(rat Ncbu*ax-adan,pr*fectus satellitum cum Si » Ge»

t' .p. 4 **+ 4 ‘ 1 l R M
Gedalja, filio AcJiikami, filu Sebaphams; 1 irme jam quoque Prophet am, Barucum, lilium Nernas: .
7 Et profecti ia terram ^ypti,quia non ausculiärunc voci Jehova: ; pervenerunt Uaphnas usque.
8 Fuit autem verbum Jebovae ad Jirme-
jam Daphnis,edicendo:
9 Accipe in manum tuam lapides magnos , & abeie eos in argilla lateraria: illius, quas est ad portam domus Parhonis Daph- nis» ante oculos hominum Jehudasorum .*
10 Et dices eis.sicaic Jehova exercituum, Deus jifraelis, ecce ego mittens , assumam Nebucad*netzarcm,R.egcmBabyloni*,servum meum > & ponam solium eius supra lapides istos . quos abdidi; tendetque augu- ltale suum super eos:
, i N3m progressus percutiet terram/E- gypti; tum, qui morti Addilha est, ad mortem trahens i & qui captivitati, ad captivi’ tatem,& qui gladio,ad gladium :
11 Et succendam ignem in domibus deorum itgypti,ur comburat illas.öc captivos deportet eos: & amiciet terram JEgypti, quemadmodum amicit pastor vestimentum fuum,& exibit inde cum pace ;
i; Postquam fregerit statuas HeliopoleoS, qua: <st in terra Ägypri >& domos deorum Agypti combusserit igne.
C A P. X L 1 V. Com-ioIiVmej«« ad Jcbud«o*
in Aegypto.
V Erbum» quod fuir ad Jirmejam contra omnes lehudaeos,habitantes in terra -E- gypti: quihabitabantMigdoIi,&Daphnis, Lc Nopm.atquein terraPathrosi,dicendo :
2 Sic ait jehova exercituum,Deus Jisrae- iis,vos vidistis totum illud ma!um,quod adduxi conrra]eruschalaima,8c contra omnes civitates Jefiud* : ut ccceiunt vastitashodierno dic, haut nullus in eis habitet:
j Propter malitiam illorum,quam exercuerunt ad provocandum me,euntes adad- olendum, ad colendum deos alienos; quos non noverunt ipsi,vos,aut majores vestri :
4 Quod, quum mitterem ad vos omnes servosmeos Prophetas inde a diluculo indesinenter» edicendo,- ne quano faciatis rem abominabilem istam,quam odi;
5 Non tamenauCcultärunt, nequeincli* narunt aurem suam, ut i everterentur a malitia sua ; ne adolerent diis alienis.
6 Quapropter effusa est excandescentia mea ,& ira mea,exarsitque in civitatibus Je- hudte,8c in plateis]eruschalaimornm,adeb ut fuerint vastationi, &desolationi,ut/unt hodierno die.
7 Nunc auremsic ait Jehova, Deusexer- cituum, Deusjisraelis,quare Vos facitis malum maximum contra vos ipsos , ut exscindatis vobis virum,8efacminam,parvu)um f &, lactentem e medio Yehudas; ut non reliquas faciatis vobis reliquias:
8 Provocando me operibus manuum vestrarum,adolendo diis alienis,in rerraJEgy- pri,quo venistis ad commorandum ; ut exscindatis vobis reliquioi.Se ut sitis maledi- ctioniy & opprobrio apud omnes gentes
9 An obliti estis mala majorum vestro- r«m,Se mala regum Jehudafifc rr.sla UX 9 -
1 J A H. , Cap-44*
rum cuiusque illorum, malaque vestra, & mala uxorum velitatum : quas fecerunt in terra^ Jehuda:, & in plateis Jeruschalaimoi
10 Non attriti fuerant usque in diem hunc.* neque timuerant, neque ambulai c- rant in lege mea, Öc in statutismeis : qu» propono vobis ut majoi ibus vesti is.
11 Idcirco sic ait Jehova exercituum, Deus Jifraclis, eccc ego dispono faciem meam contra vos ad malum , idque, ut ex*
, teindamomnes Jehudatos.
12 Tollam enim'reliquias Jehudas, quae disposuerunt faciem suam^ucingrcdcren-
: tur terram JEgypci, ad commorandum ibi ; consumenturque omnes in terra Agypti» i cadent gladio, fame consumentur a minimo usque ad maximum,gladio ac fame mo^ rientur : erunrquc exsecrationi, & desolationi, maledictionique,fle opprobrio.

i Z Et animadvertam in eos, qui habitant in terra JEgypti * quemadmodum animad- ; verti in Jeruschalaima, gladio, fame, & peste,-
14 Adeo ut non sit futurus, qui evadat,8e' residuus,reliquiis |thud»orum, qui venerunt, ut commoraremur illic in terram R~ gypti: pras:cr eos, qui attollunt animam suam, ut revertantur in terram fehuda:, revertamus, im/urtm, ad habitandum illic,nani' non sunt reversuri,nisi qui evaserint.
1 s Responderumaurem Jjrmejas omnet l viri illi,qui sciebant uxores suasadolere, diis alienis,&omncsfocmina:ipsar,quJe ad- j stabant congregatione magna: totus denique populus habitantium in terra JEgy-< pri,in Parhrolo,dicendo r ■
16 /nverbo, quod indixisti nobis nomi- : ne Jehovae, minime fumus auscuicaturi 1 tibi;
17 Sed omnino facturi,qdodeunque verbum prodierit ex ore nostro, adolendo rebus coelestibus, & libando eis libamina ; quemadmodum fecimus nos, majoresque nostri. Reges nostri,ac Principes nostri in civitatibus Jehudas» & in plateis Jeruscha- iaimorum: nam satiabamur cibo,Lc eramus hilares,ac malum non experiebamur.
18 Ex quo vero desiimus adolere rebuS ccclestibus, &r libqre eis libamina,eguimus omnibus, Lc gladio, ai fiur, e consumii su-
ty Quum autem nosadolemusrebusccc- leitibus, Lc libamus eis libamina ; an absque prasitantibus viris nostris facimus illis popana, terriculorum cultum exhibendo eis,& libando eis libamina ?
20 Alloquutus vero est Jirmejah torum populum illum,viros, 8c mulieres, totüm-
ue populum,qui responderant ei verbum,
21 Annon illius suffitus, quem adolevistis in civitatibus Jehuda:,&in plateis fe- ruschalaimorum,vbs,& majores vestri.Reges vestri, Frinctpesque vestri, & populus terra: : illorum/u.ffikuum recordatus est je- hova»Lc hoc venit in ejus animum ?
22 Quumqucnon posset Jehova amplius ferre propter malignitatem actionum vestrarum «propter abominationes, quas fecistis i fuii terra vestra vastisati«, & desolatio-

Cap.444?* J ! R U
ni,ae maledictioni,absque ullo habitatore? vit «fi hodierno die.
2$ Propterea quod adolevistis, & quod peccastis sehovx, neque auscultastis voc:i Jehovae ,a'c in lege e.-us, statutisque ejus, 3 c testimoniis ejus non ambulastis: propreres «venit vobis malum hoc, ut «fihodierno die.
24 Vixit praeterea Jirmeiah toti illi po pu1o,& omnibus illis mulieribus ; audite verbum Jehovae omnes Jehudasi,qui est id in terra Agypti:
2< Sic ait Jehova exercituum, Deus JiC*
, raelis,dicendo : 6 vos cum fccminis vestris, 1 & loquuntur istae ore vestro,& manibus ve- I flris impletis,dicendo ; omnino perfecturae fumus vota nostra, qu* vovimus, adolendo 1 rebus coelestibus, St libando eis libamina :
1 'omnino praestant illae vota vestra, 8t omni 1 no illae perficiunt vota vestra, j 26 idcirco audite verbum Jehovae,omnes Jchudasi, qui habitatis in terra Agypti: ecce ego juro per nomen meum maximum» ait Jehova, ptreot,ii fuerit amplius nomen meum praedicatum ore illius viri Je- hudre, qui dicit, vivit Dominus Jeliovi,in tota terra Agypti.
27 Ecce ego cito incubiturus sum eis in malum, non au em in bonum: ut consumantur omnes viri Jehudar, qui sunt in terra Agypti,gladio,ac fame,donec deficiant.
28 Qui itaque evasuri sunt gladio,rever- , tantur e terra Agypti in terram |chudae .homines pauci: nam experientur omnes re. liqui a: Jehudaeorum, qui venerunt in terram Agypti, ut commorentur ibi, utrius verbum praestabitur,meum an ipsorum,
79 Hoc autem vobis cjto signum, dictum Jehovae, me animadversurum esse in vos in loco hoc i ut sciatis omnino praestitum iri verba mea contra vos in malum :
$0 Sic ait Jehova,ecce ego trado Partionem Chophrahum, Regem Agypti in manum inimicorum ipsus, & in manum quaerentium animam ipsius : quemadmodum tradidi Tzidkijam, Regem Jehudxin manum Nebucadnctzaris, Regis B.'bylonwe, inimici cjus,& quaerentis animam ejus.
C, A P. X L V. Conrio lirmej* toisoUtorh
adBArucum. ,
V Erbum.quo alloquueus estjirmeiah,Propheta Barucum, filium Netije, quum scriberet verba ista in libro e> ore Jir« meiae.anno quarto JehoiaKimi,fil.i Joschi- jae,Regis Jehudae,dicendo:
2 Sic air Jehova, Deus Jifraelisde re, 6
; Dixisti,eheu jam mihi,quia adjicit Jehova moerorem dolori meo,labore in gemitu meo.Sc quietem non invenio«
4 Sic indicturus es ei,sic ait Jeh->va,ecce> quod aedificaveram, ego destruo. & quod plantaveram, ego evello, deniqje totam hanc terram.
5 £t tu quaereres tibi res ms*nas? ne quaerito : nam ecce ego adductjrus sum malum super omnem carnem,difum Teho- ve: sed dabo tibi animam tuarr prq sn 0 . lio in omnibus locis,quo abfturu cs.
EJAH. Cap.44.
CAP.XLVI. 0 nu4Aegypti.
VfErbum Jehovae, quod fuit ad Jirmejarr,
V Prophetam contra gentes ipsas-
- De Agyptiis, contra copias Parhonis Neconis.Rcgi* Agypti,quae fuerunt juxta flumen Euphratis, ad Carcemischum ; qu:s percussit Nebucad-netzar,R<x Babyloniae, anno quarto TehojaKimi,filii Joichiix,Regis Jehudae.
Z instruite vos clypeo, & scuto , & appropinquate ad praelium:
4 Jungite equos, 8c ascendite,o equites, ac sistite vos cum galeis, tergite (picula, induite loricas.
5 Cur video istos consternatos, actos retrorsum; 8 c potentes eorum contusos,atque ita fugä fugientes, ut non obvertant faciem? formido est circumquaque, dictum Jehovae:
6 Ne effugiat.qui levis est,neque eripias se,qui porens est ; verius Aquilonem,ad ripam fluminis Euphratis unpingunr, Scca-
7 Quis hic est,qui üt rivus ascendit, üt flumina, cuius commoventur aquae?
8 Agyptius cfl.qut üt rivus ascendit.8c uc flumina commotis aquis : dicit enim,ascendam, operiam terram, perdam civitatem,8e habitantes in ea:
9 Ascenditeo equi,St insano impetu agitamini 6 currus, Sc prodeant potentes ;A- thiopes,ScPutxi,tractjntes clvpeum,8<Lu- dssi,tractantes, ö* tendentes arcum.
10 Atqui dies ille Domino Jehovi exercituum, dies erit ultionis, quo ultionem sumet de hostibussui$,consurretque gladius, Sc satiabitur, etiam inebriabitur sanguine istorum; nam victima Domino Jehovi exci- cituum erst in terra Aquilonis, ad flumen Euphratis.
it AfccndeGilhadem,Sc accipe opobalsamum, virgo filia Agypti : in vanum multas adhibes curationes, emplastrum nullum prodest tibi.
12 Audiunt gentes ignominiam tuam, St clamore tuo plena estterra ; potentesunum in alterum impingere, pariter cadere ambos.
1; Verbum, quod eloquurus est Jehova irmcjx.Prophetae.de venruroNebucad-ne- tzarc, Rege Babylonis , ad percutiendum terram Agypti.
14 Indicare in Agypto , 8e promulgate Migdoli,promulgate e^iamNophi,St Daph- uis:dicitc,consistite,8t comparate,sed con- sumturus est gladius te circumquaque.
15 Cur evertitur quisque robustorum tuorum ? non consistit, quia Jehova impellit
i6Taci:,ut impingant multi: etiam concidet alter cum altero , St dicent, turge , uc revertamur ad populum nostrum, St ad solum natale nostrum, metu gladii istius opprimentis :
17 Clamantes illic ; Parho Rex Agypti, strepetus est ,praetermittit constitutum tem-

>8 Ucvivn ego, dictum Regis illius, cujus nomen Jehova exercituum ; quamvis üt Thabor in montes , 8c ut Carmel in
mare procedat,tomen brftfutuu sunt.
>9 instrumenta deportationis para tibi, I i i 6 de*

CJP4*.4 ... JIR.MSJAH.
6 deses filia Agypti.Nöphenim desolationi erit,8c succendetur ita,ut nemo habitet.
20 llt vitula speciosissima est Agyptus: sed excidium ab Aquilone omnino ventuli Etiam mercenarii ejus in medio ejus
üt viculi saginati i nam etiam ipst obvertent faciem, fugient pariter, non consident: quum dies calamitatis eorum supervenerit eis,tempus visitationis eorum.
21 Vox illius , quasi serpens ibi .-quando
Cap-4f
CAP. XLVUI. OiMeMoabr.
C Onera Moabum fic ait Jehova exercitu utn,Deus lisiaelis,vae Nebunti.nam ya liabitur, erubescent, capientur Xitjathai» n,a: erubescet ctvitM sita edico loco , Sflj consternabitur. , 1
i Nulla erit ampliusiausMoabi deCheschl bone , cogitabunt contra eam malum » dt<l ccnter: agite,exscindamus eam,'ne fit gensJ etia-n Madmen exscinderis, te perfequetuJ
copiis procedent,&cum securibus venient gladius. ^ ,
ad eam,tanquam putatores arborum: j ; "ox clamosa »idea Choronaiimis du
i ; Caedent filvam ejus , dictum Jehov* ,j ctntum ,d vastitatem» & contritionem ma- quamvis non possit pervestigari ; quamvis i gnam :
plures fine Arbores locustis , Se nuilus fit eis numerus.
H Erubescet filia Agypti. tradetur in manum populi Aquilonis.
2s Ait Jehova exercituum , Deus Jisrae- lis » eccc ego animadversurus sum in nutritium No, id est, in Parhonem , & in Agy- ptum,& in deoseius.Sc in omnes regulos ejus ; denique in>l J arhonem, Se in eos, qui confidunt ei:
26 Et tradam eos in manum quaerentium animam ipsorum, nempe in manum Nebu- cadnetiaris,Regis Babylonia:,& in manum fervorum eius : postmodum autem habitabitur üt diebus priscis,dictum Jehov*.
17 Tu autem , ne timeto, setve mi Jaha- kob,neque consternator,6 Jisrael.nam ecce ego servaturus sum te e longinquo,& semen tuum e terra captivitatis su* : reversu (que Jahakob quiescet,ac tranquillus erit nemine deterrente.
28 Tu, tnquim, ne timeto,ferve mi Jaha- Xob,dictum Jehov*, nam tibi adsum : nam faciam consummationem in omnibus gentibus , quo depulero te ; tecum vero non sum facturus consummationem,sed castiga turuste modice,non autem prorsus relictu rus impunem.
C A P. XL VII. Onus Pelifrbtbxorum.
V Erbum Jehov*, quod fuit ad Jirmeiam Prophetam,contra Pelischthseos , quum nondum Parho percussilTet Hazzam.
2 SicaitJehova,ecceaqu*ascendunt ab Aquilone , 8e evadunt in torrentem inun- eJancem;ut inundent terram,Se qu* implent eam,civitatem,& qui habitantin ea : itaque clamabunt homineSjSe ejulabit,quisquis habitat in ea terra ;
3 A lbnoro plausu ungularum fortium equorum eius,a commotione curruum ejus, strepitu rotarum ejusjnon advertent faciem patres ad filios,pr* remissione manuum :
4 Propter diem illum venturum, quo va staturus est omnes Pelischth*os , excisurus Tyrum , & Tzidonem , totümque residuum auxiliare : quum vastarurus est Jehova Peli- schth*os,reliquias regionis Caphthoris.
5 Obveniet calvitium Hazz* , exscinde tur AschKelon , 0 reliqui* convallis eorum : quo usque induces tibi exsuras ?
6 D icens : Eheu,gladie Jehov*,usque quo non es requieturus ? recipe te in vaginam tuam,quiesce,&subsiste.
7 Quomodo requiesceres ? atqui Jehova pr*cepit ei contra Afthkcloncm, denique fontra portus man$ 4 ibi constituit illum.
4 Confractus est Moab , edent clamorem) parvuli ejus:
§ Nam clivum Luchoth* continuus a-i scendet fletus: nam in descensu Chorona*. j imorum hostes fragost clamorem fragofurpl audient.
6 Dicentium, fugite,eripite vos ipsos ; Si eäote üt nudatissirr.a arbor in deferto.
7 Nam eo quod fiduciam habes in rebq« tüs,Sein thesauris tuis,tu quoque capieris;
Se exibit Cemosch in deportationem,Sacerdotes eius,& Principes ejus pariter.
8 Quum veniet vastator contra unam- I qtamque civitatem.non eripies te.fcdperi- b: convallis,& perdetur planities: quis eiicit Jehova :
q Date,inquit, pennatam alam Moabo.ue esutendo exeat: nam civitates ejus desola.- tieni erunt,adeo ut nullus habitet in eis. >
ioMalcdictus,qui facit opus Jehov* frau.» I de, & maledictus , qui cohibet gladium j suam a sanguine.
ii Tranquillus est Moab inde a pueritia fui,Se desidet super f*ces suas,neque trans- fuus est de vase in vas,id est,in deportat i einem non abiit: propterea mansit sapor ejus ineo Se odor eius non est mutatus.
,2 Idcirco, ecce dies venturi fünf .dictum Je*io\ *, quum immittam ei peregrinantes, qui peregre agant eum : 8 i vasa ejus deplear-,ac utres eorum dissipent.
\\ Tum erubescet Moab a Cemoscho ; quemadmodum «rubuerunt domus Jisrac- ^.a Beth-ele fiducia ipsorum.
"t4 Quomodo diciris,potentes fumus: 8c vj-i strenui in bello }
«5 Vastabitur Moab,& e civiradbns suis astender, 8c lectissimi juvenes eius rtescer»^ dent ad mactationem : dictum Regis , cui nomen est Jehova exercituum.
»6 Propinqua est calamitas Moabi eventui a: Se malum ejus festinat valde*
17 Condolete ei omnes circumstantes eum,Se quicunque novistis nomen eius ; dicite, quomodo fractus est baculus robustis- sinms ? virga ornatissima ?
,3 Descende de gloria,8e sede in sicco, <5 deses filia Dibonis , nam vastator MoabL accendet contra te,corrumpet munitione« tuis.
,9 juxta viam consiste, Sespeculare habitatrix Haroheris : interroga fugientem a,i» um. Se focminam eripientem se; dic* quid factum est?
2 o Erubescit Moab, inquient, quia contritus est,ejulate,Se clamate ; indicate ad Ar- noi,en\ vastari Moabum.
21 Nara

C»p4ff* . . J I R M
21 Nam judicium adveniet in terram planitiei; in Cholonem,&in Jahatzum>& in Mophalutham.
22 item in Dibonem, Lc in Nebuntem, Lc in Beth'diblathajima.
2; Et in Kirjachajima,& in Beth-gamu- lum,& in Beth-mehonem,
24 Er in Kerijorhas, & inBorzram ; de* nique in omneS civitates terra: Moabi, lon*
; ginquas,& propinquas.
25 Succidetur cornu Moabi,& brachium «jus frangetur,di ctum Jehov*.
26 inebriate eum, quia contra Jehovam magnificavit se : ut plaudat Moab in vomitu luo,de sit risui ipse quoque.
f 27 Nam annon risui tibi fuit Jisrael ? an inter fures inventus est? quod,quum ver- 1 ba tuafdcM de eo,commoves te.
aSRelinquice civitates,Lc habitate in pe- j tra, 6 incolae Moabi: & estote similes co- I lumbae, nidificanti 111 lateribus hiatus cavi.
29 AudivimussuperbianiMoabijf.tstuo- sum esse admodum ; altitudinem eius.Lc superbiam ejus, fastumque ejur,Lc elationem animi e,us.
ZQ Ego novi, dictum Jehov«, excandescentia ejus tamen non ita tfimet: menda* cia ejus non ita efficient.

;i Idcirco propter Moabitas ejulo, & propter Moabum totum clamo; propter homines Kir-cheresi gemit animus nutes.
Supra fletum Jahzeris defleo te,6 vitis Sibmx, propagines tu* traiitient mare , usque ad mare Jahzcris pertingent; super «stivos fructus tuos, 3c super vinde» miam tuam vastator irruet:
Et intercipietur laetitia, Lc exsultatio ex arvis e terra Moabi ;0c vinum c lacu- bus,faciam,ut ceflec.noncalcabic celeusies, celeust* non erit celeusma.
14 Prx clamore Cheschbonis Elhalen usque, Jahatzum usque edent vocem suam, h Tzohare Choronajima usque quasi vitula trima: nam etiam aqua: Nimrimorum de- solatislim* erunt.
Ita faciam, ut cesset Moabo, dictum Jehov«, qui offerat in excelso, & adoleac diis ipsius.
;6 Idcirco animus meus propterMoa- bum üt tibi* perstrepet, Lc animus meus propter homines Kir-cheresi üt tibi* perstrepet : idcirco qufonvit residuum fecerit, peribunt tamen.
Z7 Nam omni capiti calvitium eris, Lc 0- mnis barba exsecta ; in omnibus manibus casuras,& super lumbos cilicium:
§8 Super omnia tecta Moabi,&in plateis ejus totus erit planctus ; c^uum fregero Moabum üt instrumentum, in quo nulla est delectatio,dictum Jehov*.
19 Quomodo contrita est ? Eiulate,quomodo obvertit cervicem Moab pudende ? estque Moab risui, gc conllemationiapud omnes circumstantes ipsum ?
40 Nam sic ait jehova,ecce similis aquila: involabit hostü ; pande'tquc alas suas in Moabum.
4» Capientur Kcrijoth*, Lc unAqu 4 que munitionum occupabitur ; & erit animus potentum Moabi dic illo, üt animus mulieris, perpetientis tormina:
4r Ec exscindetur Moab,ne sit populus;
E '• A ,r ,, . cap.48.4j.
quia contra jehovam magnificavit se.
4l Bavot» Lc kofla.se laqueus imminer tibi»6 incola Moabi.dictum jehov*.
44 Qui effugerit ä pavore,incidet in fossam, Lc qui ascenderit ex fossa,capietur laqueo : quum inveham in ipsum, in Moabum annum visitationis ipsorum , dictum Jehov*.
45 m umbra Cheschbonis stabant,qui fugiebant a vi: sed ignis egredietur Cbesch- bone,& flamma e medio Sichoni$,qui consumet latus Moabi, & verticem eorum, qui nihil nisi strepunt.
46 V* tibi Moab, periturus est populus Cemofchi; nam rapientur filii tui in captivitatem,8c filia: tu* incapciviratem.
47 Attamen reducam multitudinem captivam Moabi ultimis temporibus,dictum [ehovz: hactenus iudicium Moabi.
CA1\ X L 1 X. Onus ttLmmonirarum.Idu" m4orum,^j*c.
G Ontra HammonitaSjSic ait Jehova : An filii nulli sunt Jifraeli ? an hxres nullus est ei? cur hxreditario jure possidet Rex istorum Gadem,& populus illius in civitatibus hujus habitat ?
2 Idcirco ecce dies venturi sunt,dictum jehov* : quum fjciam,ut audiatur contra Rabbam Hammonitarum clangor bcili.sfc- que tumulus vastitatis,& pagi ejus igne succendantur: ita h*res erit Jisrael haeredum suorum,ait jehova.
$ Ejula Cheschbon , quum vastata fuerit Hai, clamare pagi Rabb* j accingite vos ciliciis,plangite, Öt cursitate per septa : nam Rex istorum in deportationem abibit,Sacerdotes ejus,& Principes ejus pariter.
4 Quid gloriaris de convallibus,affluente convalle tua,d tilia aversi» ? qu* considit in thesauris suis,dicens,quis invaderet me ?
5 Ecce ego immiflurus sum intepavo- rem.dictum Domini,jehovi exercituum,ex omnibus locis circumstantibus te,ä cujus prxsentia dispellimini quisque,& nullus ei«,qui congreget errantem.
6 Veruntamen postea reducam captivam multitudinem Hammonitarum: dictum Jehov*.
7 Contra Edomxos; sic ait Jehova exercituum; An nulla est amplius sapientia in Themane ? periitne consilium a prudentibus,exolevit sapientia eorum ?
8 Fugite (siet.ut avertentes se, perant habitationes profundas) 6 habitatores De- danis: nam calamitatem Hesaui adducturus sum in eum.quotempore visitabo eum.
9 Si vindemiatores advenirent tibi nonne relinquerent racemos ? si fures 1. perderent,quod fatis esset ipsis.
10 Atqui ego .denudaturus fürn iuw.a« vum,retecturus abdita ejus,adeo utsese abscondere non possit: vastabitur semen e- jus, fratresque ejus.Lc vicini ejus,adeo uc nullus Oipersit.quiWicat;
11 Relinque pupillos mos,ego in vita conservabo; Lc viduas tuas; mihiconfidi-
12 Nam sic ait Jehova,ecce,quorum nullum f»4t jus bibendi hoc poculum,ii omnino bibunt, tu autem ipse omnino esseS impunis? non eris inipunis,sed omnino bibes.
I i 4 »Z Nam

Cap.49* . | 1 R M
, i Nam per me juro, dictum Jenova^de- solationi, opprobrio , vastitati8c maledictioni fore Botzram : & omne; civitates ejus abituras in vastitates perpetuas.
t4 Rumorem audivi ä jehova,& legatum ad gentes missum, dictntrm, congregate vos, & invadite eam,ac furgite ad praslium.
i? Nam ecce parvum dispositurus sum te inter genres.contemtum inter homines.
»6 Horror tuus decipit te , superbia animi tui, o qui habitas in fisturs petra;, qui carpis altitudinem collis : quamvis exaltares ut aquila nidum tuum , mde dejicerem te,dictum Jehovx ;
17 Erfrque Ednmaa desolationi ; quisquis transibit juxta eam,obstupelcet,&sibilabit propter omnes plagas ejus.
i 3 Errtsicut subversio Sedom, 8e Hamo- ix,ac vicinorum ejus , ait Jehova: non habitabit ibi quisquam, neque commorabitur in ea filius hominis.
19 Ecce,quasi leo ascendit supra altitudinem Jardenis contra habitaculum robu- stiilimi i sed momento fugabo eum ex hac terra,& eum,qui electus est in hac,praeciam: nam quis est parmihi: aut quis con- testetur mecum? denique quisnam (si pastor, qui obsistat mihi ?
20 idcirco audite consilium Jehova;, quod iniit contra Edom<eos,& cogitationes eius,quas cogitavit contra habitatores Themanis : mentiar,nisi abiiciene cos minimi ex iplo grege,nisi desolet cum illis habitacula illorum.
ii Prae sono casiis illorum commovebitur ipsa terra : pr* clamore,ad mare algosum audietur vox illorum.
2 2 Ecce.velut aquila ascendens bo/lss involabit, Se pander alas suas, contra Bo- tzram , erjtque animus potentium Edomi die filo sicut animus mulieris, perpetien- tis tormina. ' *
r; Contra Damascum: Erubescet Chama- tha,& Arpad, quum rumorem malum audierint,diffluent: in ipso mari solicitudo erit,quiescere non poterit.
24 RtmiiTa erit Damascus , fiet, ut convertat se ad fugiendum,& horrorem febrilem prehendet; angustia cum doloribus corripiet eam, tanquam parturientem.
ic Q u omodo non relinqueretur civitas laudatissima 5 6 7 8 urbs gaudii mei ? Arcebat ilia :
26 idcirco cadent juvenes ejus in plateis eius; & omnes bellatores eius exscindentur die illo,dictum jehova; exercituum ;
27 Et succendam ignem in muro Damasci ; qui consumet palatia Benhadadi.
28 Contra Kedarem , & contra regna Chatzoris.qu* perculturus est Ncbutad- netzar.Rex Babylonia;,sic ait jehova ; fur- gice, ascendite contra Kedarem, & vastate Orientales.
29 Tenforia eorum ,8e greges eorum capient, aulaea eorum cum omnibus instru- menris ipsorum,& camelos eorum sument sibi , 2c proclamabunt contra eos formidinem citcumquaque.
Fugite , emigrate valde » petite profundas habitationes,habitatores Chatzoris, dictum jehova; : nam init'contra vos Mebucud-netzar, Rex Babylonia; consilium,& cogitat contra vos cogitationem.

5 T A II. Cap.49
\t Surgite, ascendite ad gentem tran* 1 qutllam,habitantem secut e, dictum Jehova: cui iwn sunt valva;,neque vectis,soli habie 1
. ?2 Et erunt cameli eorum praeda;,&mul- titudo pecorum ipsorum spolio,spargam- que eos in omnem ventum,quijuntampu- cati latere : & ex omnibus partibus eius entii adducam calamitatem eorum,dictum
Ita erit Chatzor habitaculum draconum, desolatiillma usque in seculum ; non habitabit ibi quisquam,neque commorabitur in ea fiiius hominis.
$4 Verbum jehova:, quod fuit ad Jirme- jam,Prophetam contra Helamum; in principio regni Tzidkjja;, Regis Jehuda;, dir
Sic ait jehova exercituum , ecce ego I fracturus sum arcum Helamitarum.prseci- I puum puienti® ipsorum. I
ifi Adducam enim contra HelamiraS I quatuor ventos,a quatuor extremitatibus coelorum,spargimque eos in omnes ven- j tos istos; adeo ut non sit futura gen«, quo non perveniat altquii depulsorum e Jlela-
$7 Et consternatos reddam Hclamkas coram inimicis suis, Srt.coram quaerentibus animam ipsorum,adducens contra i- psos malum.cum atstu irae meae,dictum Jehovae, fit nvttnm post eos gladium,donec consumam eos.
}8 Deinde reponam solium meum in Helamo ; quum perdidero inde Regem,ac 1'rincipes,dictum jehova:. 1
$9 Erit tandem ultimis temporibus, -, quum reducam multitudinem captivam Helami,dictum jehova;.
C A l 1 4 . L. OnutCbalAioium- i
Erbum.quod loqttutus est jehova con- } tra Babvlonem>& contra terram Chai- j daeorun^ per Jirmeiam Prophetam.
2 Indicate in gentibus,& pronunciate» j ac tollite vexiüum, pronunctate,ne celc- I tis: dicite ; capietur Babylon , erubescet j Bel.contei etui s/erodac ; erubescenr rerri- J cula illius .conterentur stercorei dii illius.
3 Nam olcendet contra illam gens ab A- i quilone.qu* redipet terram illius m desolationem, adeo ut non sit habitator in ea: : tam homines, quam jumenta emigrabunt, abibunt.
4 Diebus illis,& tempore illo,dictum Jehovae,ventant filii jisraelis.ipsi cum fijits jehuda; una: indesinenter flendo eant»Le Jehovam,Deum suum quaerant:
s De Tz iione interrogent in via,illuc facies eorum (ptCient: agedum dicant,Se adjungant se fehovae foedere perpetuo,quul non tradatur oblivioni.
6 Grex ovium pereuntium sunt populus meus.pssiores eorum faciunt,ut aberrent, per momtes avertunt eos: de monte in collem abeunt ; oblici cubilis fui.
7 Qisi cunque inveniunt eos , comedunt eos,& h ostes eorum dicunt,non erimus rei, eo quo d peccant J ehovx t/t caula justitia;, ii.quorpiM sn.ijqnbUl CXlpectatios«ct Jehova.
8 Migrate e media Babylonia, & e terra
Chat*

Cjp.?a 1 I R M
Chaldaeorum exite,& estote veiut hirci ante gregem. . .
9 Nam ecce ego excitaturus suim.oc adducturus contra Babylonem congregationem gentium magnarum e terra Atquilonis, quas disponentstcmcontra illam ;; inde capietur: cuius sagittarum, üt pottcntis in- teificiencis,nulla resiliet frustra :
to Ec erit regio Chald*orum pr*d**. o- mnes prasdatores ejus satiabuntur,dictum Jehov*.
ii Quum lastati sueritis,quunn exsultaveritis,<3 direptores possessionis me*;quum abundaveritis ut viiula herbilis, 8c claram vocem edideritis üt robusti juvenis»:
ii Erubescet mater vestravald«,pudebit genitricem vestram, dicendo; ecce postremum gentium, desertum, siticudosum , & campestrem locum.
Pras fervore Jehov* non habitabitur, sed eritdesolatissima tora .quisqmistrJnst- bit juxta Babylonem.obstupescetjlibilabic- que propter omnes plagas ejus.
14 Disponite contra Babylonem circumquaque omnes tendentes arurum,jaculamini contra eam,ne parcatis sagittas,nam Jehovas peccavit illa.
J 1 f Vociferamini contra eam circumquaque ,junxit manum suam,cadant fundamenta ejus,destruantur muri ejus: quum ultio Jehovas sit .ultionem sumite de ea, quemadmodum fecit,facite ei:
16 Excidite satorem e Babylonia, 8c qui tractat falculam tempore mellis.metu gladii opprimentis quisque ad populum suum revertant,Sc quisque ad terram suam fugi-
17 Parva pecus dispersa suit Jifrael,<jM4m leones depulerunt: prior comedit eam,rex Astyrias.hic autem posteriorossi» ejus comminuit Nebucad-netxar.rex Babyloniae.
18 idcirco sic ait Jehova exercituum, Deus Jisraelis,ecce ego animadvertam in Regem Babylonias.&in terram eius,quemadmodum animadverti in regem Assyri* :
19 Et faciam.uc revertatur Jisrael ad cau- lam suam,& depascat Carmelum &r,Bascha- nem j & in monte Ephrajimi,atque Gilha- de satietur anima ejus.
20 Diebus illis ,& tempore illo, dictum Jehov*,si qu*ratur iniquitas Ji.rae",is,nulla exstabit,& peccata Jehudae,nulla invenientur : quia condonavero r^.quos faciam reliquos,
2« Contra terram hanc ipsam Merathaji- mis ascende.&per habitatores PeJtodi devasta,& internecioni devove post eos,dictum jehov* denique effice omnino,prout praecipio tibi.
22 sonum belli in ista terra,8c contritionem magnam.
2; Quomodo succideretur,& confringeretur malleus totius terr* ? quomodo esset stupori Babylonia in gentibus ?
24 Laqueum terendi tibi.öc «tiam capieris,o Babylon,te imprudente : invenieris, cciamque deprehenderis,quia cum Jchova miscuisti bellum.
Aperuit Jehovarepositorium suum,& depromsit instruMklikZ IHälgRicionis fu* ; quia opus hoc est Domini Jebovi exercituum, in terra Chaldsorum.
E J A H- . Cap.fo«
ify Convenite !n eam ab extremo; aperite granaria ejus, concumulate eam quasi acervos, & anathemati devovete eam, ne supersint ei reliqui*.
27 Gladio tollite omnes juvencos ejus, descendant ad mactationem : v* illis,quum advenerit dies illorum,tempus visitationis
18 Vox fugientium,& evadentium e terra Babylonias; ut indicet Tiijone ultionem Jehov*, Dei nostri,ultionem templi
29 Promulgate fonvenire in Babyloniam amplissimos ; omnes,qui tendunt arcum ponite castra contra eam circumquaque,ne sit ei effugium.rependite ei fecundumo- pus ejus , omnino prout fecit, facite ei: nam contra Jehovam stiperbivit, contra sancturo Jisraelis.
$0 idcirco cadant juvenes ejus in plateis eius; 8c omnes bellatores ejus exscindantur die illo,dictum Jehov*.
ct Ecce me adversum te,6 superbissime, dictum Domini Jehovi exercituum : quia advenit dies tuus',tempus, quo visitem te ;
' ;r Quo impingat superbissimus,& corruat ita,ut nemo ipsum cripat,& succendam ignem in civitatibus ejus,qui consumet omnes ambitus eius.
Sic ait Jehova exercituum,opprimuntur fi;ii Jisrafclis,Jehud* pariter : 6c quicunqüe captivos fecerunt eos» detinent eos,renuunt eos dimittere.
>4 Vindex eorum forrrs, Jehova exercituum nomine,omnino aget causam eorum: ut quietam reddat hanc terram»Lc commoveat habitatores Babyloni*.
Gladius irruet in Chaldaros, dictum Jehov* ;8c in habitatores Babylonis,8t in Principes eius,& »n sapientes ejus :
Gladius in mendaces eius, ut defeti- scantur, gladius in potentes eius,ut conte-
17 Gladius in equos cius, & in currus e ; us,& in rotam miscdAar.eam turbam,qu* est in medio eius,ut sintveluc focmin«, gladius in thesaurosems.ut diripiantur.
$8 Siccitas in aquas ejus,ut arefiant: quis terra sculptilium est,8: apud terricula insane agunt.
19 Idcirco habitabunt sera cum terrificis, gc manebunt in ea ulul* : non considebit rmplius usque in *rernum.neque habitabit usque in generationem quamque.
40 Simili subversione,qua Deus subvertit Sedomum,8c Hamoram.flc vicinos eius, dictum Jehov* ; non habitabit ibi quii- quam,neque commorabitur in ea

filius ho-
41 Ecce populus venturus est ab Aquilone ; & gens magna,ac Reges ampli excitabuntur e lateribus terr* ;
4: Arcum, & lanceam tenebunt, crudeles erunt quisque ; neque urentur misericordia,vox eorum,ut mare fremet,5e cum equis vehentur: instructus quifcue üt vir prassians ad bellum contra te,d filia Baby-
41,Audientis Regis Babyloni* rumorem de lis.illico remittent se manus; angustia apprehendet eum,dolor tanquam parturienti».
1* r
44 Ecce,

i
Cap.fO.fi» | IR W
44 Ecce »quasi leo ascendit sapra altitudinem Jardenis , contra habitaculum robu- ftiflimum,sed momenro fugabo eum ex hac terra,& eum,qui electus est m hac,praefici' am.' nam quis est par mihi ? aut quis con restetur mecum ? denique quisnam est pastor, qui obsistat mihi ?
45 idcirco audite consilium Jehov* ; quod iniit contra Babyloniam.Sc cogitationes eius , quas cogitavit contra terram Chaldatorum: mentiir , nisi abucianc eos minimi ex ipso grege,nisi desoler cum illis habiraculum.
4* Pr* sono occupatas Babyloni® commovebitur ipsa terra,8c clamor in gentibus audietur.
C AP. LI. Onus Bibylonis.
S ic ait Jehova; ecce ego excitaturus sum contra Babyloniam,& contra eos,qui inhabitant meditullium insurgentium in me, ventum corrumpentem :
i Et immissurus sum contra Babyloniam ventilatores , qui ventilabunt eam, & exhaurient terram eius: quum fuerint contra eam circumquaque die mali.
§ Contra eum,qui tendit,tendat sagitta rius arcum suum,« contra eum,ani extollit se lorica sua>neque clementia utamini erga electos iuvenes ejus, internecioni devovete totum exercitum ejus;
4 Ut cadant confossi in terra Chaldaeorum,& transsixi in plateis ejus.
5 Quia non viduatus tst Jisrael,& Jehu- daDeo suo, Jehova exercituum «quia*terra istorum plena est reatu a sancto Jisraelis :
6 Fugite e medio Babyloni», & eripite quisque se ipsum,nc exscindamini in iniquitate ejus : quum temoi '5 ultionis erit Jehov*.retributionem ipse rependet ei.
J 7 Poculum aureum Babyloniae manu Jehov* inebriavit totam terram; de vino eius biberunt gentes, propterea infaniunrgen-
8 Repente cade% Babylon,& perfringetur: ejulate apud eam,sumentes adhibete opobalsamum contra dolorem ejus,si forte poster curari.
q Quamvis curaremus Babylonem,tn- quietis.tamen non estet curata,derelinquite eam,& abeamus quisque in terram suam : nam pertingit ad coelos iudicium ejus.Lc e- latum est usque ad superiores nubes.
to Protulit Jehova totam justitiam nostram, agne,enarremus Tzijone opus Jeho- v*.Dei nostri.
n Purgate sagittas,cogite utentes umbonibus; excitat Jehova spiritum Regum Medi*.quia contra Babyloniam cogitatio eius est.ut perdat eam : nam ultio Jehov* est ,ultio templi eius.
ii In muris Babylonis attollite vexillum,confirmate custodiam,statuite vigiles, comparate insidiatores: nam.Lccogitavit
J ehova, & facturus est, quod dixit contra ubn.itores Babylonis.
>; 0,qu* habitas fecundum aquas multas. o ampla thesauris ; advenit hnistuus, pro mensura qu*stii' tui.
14 furat Jehova exercituum per se ipsum: mentiar, nisi te impleam hominibus, quasi niclolomhi$,qui canant dc ce celeusma ;
I * A II, Cap.si.
'> c Juiat,qui fecit terram virtute sua,sta- biliit orbem habitabilem sapientia suä > 3 c prudentia sua extendit ccclos:
t6 Quo vocem suam edente fremitus a- quarum est in coelis,& qui effert vapores ab extremitate terr* : fulgura cum ipia pluvi- a facit,8t profert ventum e thesauris suis.
i7Magis obbrutescit omnis homo,quam ut animadvertat; pudefacere omnem conflatorem sculptilis.’ nam falsum est fusile eius,nec spiritus est in ullo eorum.
18 Vanitas sunt, opus maxim* aberrationis ; quo tempore visitabuntur illi,peribunt ipfA.
iy Non sicut istarum est,M formator omnium est fahakobi portio, 8ttUe est tribus possessionis ejus: Jehova exercituum nomen efl ei.
20 Cestra suisti mihi,instrumenta bellica: ut dissiparem per tc Gentes,& perderem per te regna:
ii Uc dissiparem per te equum cum sessore suo,& dissiparem per te currum cum sessore suo:
22 Ut dissiparem per te virum, & mulierem, & dissiparem per te senem,& puerum ; dissiparemque per te juvenem,8e virginem:
Ut dissiparem per te pastorem cum grege suo,& dissiparem per te agricolam cum iumentis suis coniugatis ; dissiparemque per te Principes,8c antistites.
22 Jam rependam Babyloni,Sc omnibus habitatoribus terr* Chaldaeorum» totum malum ipsorum.quo affecerunt Tzijonem, ante oculos vestros : dictum Jehov*.
2s Ecce mc contra re,6 mons perditor, dictum Jehov*,qui perdis totam terram ; ut extendens manum meam contra te,devolvam te ex ipsis petris,8c disponam te in montem ruderum «x incendio.
26 Neque accipient ex te lapidem ad angulum,aut lapidem ad fundamenta; nam desolatissimus in seculum eris, dictum Je-
27 Attollite vexlllum in terra,clangite buccina in Gentibus,comparate contra i- stam Gentes,promulgantes convocate contra istam regna Ararati,Minni ,8c Aschcena- zi: pr*ficitc contra istam imperatorem, adducite equos,pares melolonthis hispidis.
28 Comparate contra istnmGentes,RegtS Medi*, & Principes eius, omnefque antistites eius i denique totam terram dominatus ejus:
29 Er commota terra indolescet; quum pr*stabitur contra Babyloniam unüquique cogitationum Jehov* , redigendo terram Babyloni* in desolationem , quam nemo inhabitet.
;o Desinent potentes Babyloni* pugnare, desidebunt in munitionibus, oblivioni erit potentia eorum,erunt velut focniin* : accendunt bestes habitacula ejus,confringentur vectes eius.
z« Cursor obviam cursori curret,& index obviat" indici ; ad indicandum Regi Babyloni* captam esse civitatem ejus ab exrremitat* •’
%i Et ipsos angustos aditus occuparo* esT<>efiim (13103 ftfijtfi combussisse igne ; viros auten-; bellatores perturbatos esse.
;; Nam Uc «it Jehova exercituum, Deu*

eap.fl. J I R M
Jisraelis,qu/ filiam ipsam Babyloniae sicut aream tempestive solidat: adhuc pauculum: tum adveniet tempus me'sis ei.
54 Exedit me, quatit me Nebucad-ne- tzar.Rex Babyloni« ; statuit me ut vas snutile,deglutit me ut draco,implet ingluviem suam deliciis meis i dispellit me :
55 lniuria.qu« fit mihi.&carni me«,in Babyloniam recidat» dicit habitatrix Tzi- jonis,& sanguis meus in habitatores ten* Cluld«orum,dicunt Jeruschalaima.
56 idcirco sic ait Jehcva.ecce ego confecturus sum causam iuam>8cuUuruS ultio» nem tuam , ideo exile* abo mare illius,tan- quam li arefecissem scaturiginem illius-
57 Et abibit Babylon in acervos,in habitaculum draconum,stuporem,& sibilum, adeo ut nemo inhabitet.
58 Pariter ut juvenes leones rugient,vociferabuntur ut catuli leonum.
59 Incalescentibus iilis disponam potiones eorum, & inebriabo eos,ut exsultent, sed dormient somno perpetuo,neque ex» pergiscentur,dictum Jehov*.
40 Deducam cos velur agnos ad mactandum i ut arietes cum hircis.

4.1 Quomodo caperetur Scheschac, 6 c occuparetur laus totius terr«? quomodo esset' desolationi Babylon inter Gentes ?
4z Quasi ascenuat contiaBabylonem ipsum mare ; fremitu fluctuum ejus operiatur:
45 Erunt civitates ejus desolationi»terra siticulosa, & campestris: terra,in cujus oppidis non habitabit ullus vir,neque transibit per eas filius hominis.
44 Animadvertam etiam contra Belum Babylone,& extraham,quod deglutit,ex o- re eius, neque confluent ad eum amplius Gentes; etiam murus Babylonis corruet.
45 Exite c medio eius,populemi,& eripite quisque animam suam, ab «stuir« Je-
46 F.t yiAete ,ne mollescat animus vester, & timeatis propter rumorem, qui audietur in ea terra ,• quum advenerit anno uno rumor iHe,& postea anno altero idem rumor, violentiaque in terram »denique dominator supra dominatorem.
47 Idcirco ecce dies venturi sunt, quum animadvertam in sculptiliaBabylonis,8c tota terra ejus pudefiet; omnelque confosti eius cadent in medio ejus:
48 Et cantabunt de Babylonia coeli,8c terra, 8c quascunque sunt in eis ; quum ab A- quilone venerit,ad eani istorum vastatorum quisque,dictum Jehov».
49 Et Babyloni cadendum est,6 confosti Jisraelisi tk cum Babylone casuri sunt confosti totius terr« illius.
50 O,qui evasistis a gladio,abite,ne consistatis: recordamini e longinquo [ehov«, & Jeruschalaima veniant in animum vestrum,d/Vendo;
5 1 Erubescimus, quod audiarnus opprobrium, opperic ignominia faciem nostram : quod^ ingrediantur eKcranei in sanctuaria domus sehov«.
5* idcirco,ecce dies venturi sunt.dictum Jehov« , quum animadvertam iri sculptilia illius,exclamabit confossus,
55 Etiamsi ascenderer Babylon in coelum, etiamsi muniret altislimum sobur suum/a

me venturi sunt vastatores ineam, dictum Jehov« ;
54 Vox clamosa a Babylone ; & contritio magna a terra Chald«orum :
5; Nam vastaturus est JehovaBabylonem, & perditurus ex ea rofcuV cum voce magna* Etiamsi fremant fluctus iliorum ut aqu« mult«,edatur strepitus vocis illorum :
56 Quumveneritcontraeam»contra Babylonem vastator, capieqturpotences ejus» conteretur quisque arcuum ejuSi quia Dch* fortis retributionum Jehova omnino re-
57 Inebriabo, inquit, Principes eius,& sapientes ejus, duces eius, antisticesque eius, & potentes ejus,ut dormiant somno perpetuo, ac non expergiscantur ; dictum Regis, cui nomen ej\ Jehovaexercituum.
58 Sic ait Jehova exercituum, murus u- terque Babylonis latistlmus plane nudabitur, & port« eius altistim« igne succendentur : ita laboraverint populi pro inanitate, Lc nationes pro igne,ac defatigat« fuerint.
59 Verbum,quod pr«<jepir Jirmeia,Propheta Serai«, filio Nertj«,filii Mahasej* ; quum iret a TSudkija.Rege Jehud* in Babyloniam,anno quarto regni ejus; e» at autem Seraia Princeps Menuch*:
60 Postquam descripsisset Jirmeia totum malum, quod eventurum erat contra Babylonem,in libro unoomnia verbi h«c,qu* sunt scripta contra Babyloniam.
61 Edixit ergo Jirmeia Serai* ; quum veneris ad Babylonem,tum aspici ens,liges o- mnia verba haec,
62 Ac dices, 6 Jehova , tu eloquutus es contra locum huric, te excisurum eum,a- jdeo ut non sic in eo habitator,tam <X hominibus, quam ex jumentis ;sed desolatis- simum in seculum fore.
65 Deinde erit, quum absolveris legere libellum hunc i ut alligans ei Iapidem,projicias eum in medium Euphratis
64 Et dicas, ita submergetur Babylon,8e non exsurget ä malo, quod ego inducturus sum contra eam,quamvis defatigentur: hactenus verba Jirmei«. _

CAp. L 11 . Repetitio excidii urlitfubZtcl- »6* tatAlogM .ttductomm in Babyloniam.

N Atusunum , & viginti annos Tzidkija, quum regnare inciperer,undecim annis regnavit jeruschalaimts: cujus matri nomen Charhiralifilia Jirmc’»e Libna :
z Qui fecit,quod malum videtur in oculis Jehov« , omnino prout fecerat Jehoja- kim.
5 Quumque secundum iram Jehov» fieret Jeruschalaimts, Lc in Jehuda.adeo ut abjiceret eos a facie sua ; rebellante Tzidkija contra Regem Babyloni«:
4 Fuitanno nono, regni illius, mense decimo,decimo die mensis, ut adveniens Ne- bucad'neczar,rexBnbyloni*,ipse,& omnes copi« ipsius contra Jeruschniaima .castra facerent juxta ea : exstruentes contra ea propugnacula circumquaque.
5 Sic processtr civitas in obsidione,usque ad undecimum annum Regis TzidKij«.
6 Mense quarto , nono die mensis ,quum invaluisset fames in civitate i adeo ur non esset

«fiet panis populo regionis«
7 Tum perrupta civitate, omnes bellato* res fugerunt,& egiefli sutu e civitate noctu, via porta; inter duplicem murum, quas erat juxta hortum Regis . Chaldasis civitatem obsidentibus circumquaque: Lc abiverunt via compestrium.
8 Sed persequentes copiae Chaldaeorum Regem affequuc* suntTzidkijam in campestribus jerichuntis , quum omnes copias ejus dispersas essent ab eo :
9 Et prehendentes Regem , deduxerunt eum ad Regem BabylonisRiblani, in terra Chamathae,ubi tulit de eo sententias.
10 Ex quibus jugulavit Rex Babylonia; filios TxidKijas ante oculos eius ; etiamque omnes Principes Jehud* jugulavit ad Rib- lam:
11 Deinde oculos Tzidkii* exesecavit; -c quum vinxisset eum numellis cbalybeis, deduxit eum Rex Babyloni« in Babyloniam , & posuit eum in loco aliquo prasfectu- rarum usque ad diem mortis ejus,
ii Deinde mense quinto , decimo die mensis, ipso decimo nono anno Regis Ne- bucad-neczaris, Regis Babylonia; ; postquam venisset Nebuzar-adan.prasfectus satellitum, qui ministrabat Regi Babyloni* , Jeruschaiatma.
i; Combuslit domum jebov«, & domum Regis , omnefque domos Jerusi-halaimo- rum, id est, omnes domos magnatum combussit igne;
i4 Et omnes muros Jerufchalaimorum circumquaque ; destruxerunt omnes copi* Chaldasorum , qu* erunt cum pr*fecto satellitum.
t c E tenuibus populi, id esi ,reliquum populi, cos,qui relicti fuerant in civitate , Lc defectores,qui defecerant ad Regem Babyloni« , Lc reliquum vulgi, deportavit Ne- buzar-adan,pr*fectus satellitum.
16 Tantum e tenui populo terr* reliquos fecir Nebuzar-adan,pr*fectus satellitum j qui cssentvinitores,& qui agricol«.
17 Prasterea columnas «reas , qu* erant domui jehov«,basesque,&lacum«neum , qui erat in domo Jehov* , fregerunt Chal- d*i ; detulertmtque totum «S eorum in Babyloniam :
18 Item ollas, Lc hamas , Lc instrumenta mustea ,craterasque , Lc acerras, omniaque instrumenta «rea , quibus ministraverant , acceperunt:
19 Etiamque pelves,Lc trullas,cum crateribus , Lc ollis, & lychnuchis , Lc acerris, ac scopulis, qu*cunque aurea, & quascunque argentea ; accepit pr*fectus satellitum :
20 Columnas duas, lacum unum, bovesque duodecim «reos, qui erant sub basibus, qu* paraverat Rex Schciomo pro domo je-

hov* j non fuit pondus *ri eorum,omnium instrumentorum istorum.
n Columnis autem istis » octodecim cubitorum altitudo erat columna; unicuique, Lc filum duodecim cubitorum circumdabat eam; densitas autem ejus quatuoi digitorum,cava erae;
rr Cui imposita erat corona «rea,& altitudo coron« unius quinque cubitorum,en- carpus,& malogranata ad coronam circumquaque omnia *rea , Lc similia erant column* fecundas,cum malogranatis.
r; Erantque malogranata nonaginta fex in plagam quamque’. om:isa malogranata centena in encarpo circumquaque.
14 Item cepit prasfectus satellitum Seratam , Sacerdotem primarium ,Lc Tzephan- jam , Sacerdotem secundanum j ac tres custodes liminis,

15 E civitate vero cepit aulicum unum t qui fuerat prasfectus bellatoribus, cum septem viris ex intimis Regis . qui inventi sunt io civitate : & scribam primarium exercitiis, qui exercitum conscribebat e populo terr« : ac sexaginta virose populo terr«,qui inventi sunt in civitate.
26 Hos ipsos capiens Ncbuzar-adan, pr«sectussatellitum,deduxit ad Regem Babylon;« Riblam:
27 Quos percutietis Rex Babyloni«,morte affecit Ribl«, in terra Chamath* ; sic migravit Jehuda a terra sua.
28 Kictfi populus,quem deportavit Ne- bucad-ne:zar, anno septimo, Jehud*i ter milleviginti tres;
29 Anno decimo octavo Nebucad-ne* tiaris; deportavit jerufchalaimis animas octingentas triginta duas.
;o Anno vicesimo tertio Nebucad-ne- tzaris; deportavit Nebuzar-adan pr«fectus satellitum Jehud*os »animas septingentas quadraginta quinque: omnes anim«qua- tuor mille sexcent* sunt :
p Postea fuit trigesimo septimo anno , a deportatione Jehojacinis Regis Jehud«, duodecimo mense , vigesimo quinto die mensis, uf efferret Evilmerodac.rex Babyloni«,anno, quo regnare coepit,caput Je- hojacinis,regis jehud«,educens eum e car- cere.
Cum quoloquutus est bonis veriti j Lc posuit solium eius supra solium regum, qui erunt fecum Babyloni*.
;; Et mutatis vestimentis carceris fui; comedebat cibum coram illo jugiter o- mnibusdiebus vitas fu*:
^4 Num cibarium ejus,cibarium juge dispositum fuit ei a rege Babylonia, demensum diei cuiusque in diem quemque,
usque ad diem mortis ejus > omnibus diebus vita eius.

Lamentationes Jirmejae.

C A P. 1. Pdtbeficc describitur populi lisrae - litieistatuit , magn^qucplantiu, (5 intercedendi studio coram Dio deploratur.

Q Uomodo desidet solitaria,civitas amplissima populo.similis est vidua? amplis- »mia inrer gentes,princeps inter provincias quomodo est tributaria ?
r plane fler noctu , Lc lscrym«
e'us descendunt in maxillas ems.nullo eam consolante ex omnibus amantibus ejus? omnes amici cius perfide agunt contra eam, effecti in eam istjmicP
I i»u©nv>do migrat jehuda pr* afflictione , 8« p r * amplitudine servitutis» Lc ipl»

relidens in &entibus,non invcnitquietis locum ? quicunque pcifcqueb 3 muream,asTe- quuntur eam interangustias ?
4 . Quomodo vise Tzijonis lugent, quod nulli veniant ad solemnitatem, omnes por- tx e^us sunt desolat* , Sacerdotes eius ge- ! mentes : virgines ejus meest«, Sc ipsa ana-
f 'ritudmi eft vbi ? . .
5 Effecti sunt hostes eius in caput, immiti e us iranquille agunt, quia Jchova moc- ftitia afficit eam propter amplitudinem de* sectionum eius: patvuli eius abeunt in captivitatem coram hoste.
fi Et excedit e nlia Tzijonis totus decor eius : fune principes eius üt cervi,non invenientes pascuum, abeunt absque virtute coram persequente :
7 Recordatur urbs Jeruschalaimorum diebus afflictionis iu* , & ploratuum suorum, omnes res suas desiderabiles, qux adfuerant a diebus priscis; cadente populo suo manu hostis ,& nemine auxilium ferente sibi, quum videntes eam hostes,irrident cessationes ejus.
8 Peccatum perpetravit urbs Jeruscha- laimorum , propterea tanquam ex immunditia separata est ; omnes , qui honore afficiebant eam.vilipendunt eam, qui a viderunt nuditatem ejus ; etiam ipsa gemit,& avertit se retrorsum.
9 immunditix suae in fimbriis sui s mer* cedem esst nondum recordata, descendit mirabiliter, nemine consolante ipsam : respice Jehova afflictionem meam, quöd magnificet se inimicus.
12 Manum suam pandat hostis ad omnes res desiderabiles ipsius ; qubd videat gentes ing*cdi sanctuarium suum,ips.i» cui prxee- ptsti , nc adveniunto in congregationem tibi:
11 Totus populus suus gemant.quasren- tes panem , exponant res luas desiderabiles pro cibo , ad reficiendum se ; respice Jehova,8c intuere mevilipendi.
11 Nihil ad vos,6 viatores omnes,•intuemini, 8c videte an sit dolor par dolori meo, qui factus est mihi: quam afficit Jchova moerore die sestus ira: fu*.
1; E sublimi immittit ignem in ossa mea, cui dominatur, pandit rete pedibus meis: avertit me retrorsum,reddit medesolatam, toto die languidam.
14 Compactum est jugum defectionum mearum manu ejus, qu>l>K< contortis, & ascendentibus super collum meum labefactat virtutem meam : tradidit me Dominus in manus eorum quilM non postum exsurgere.
tc Conculcat omnes robustos meos Dominus in medio mei , convocat contra me conventum, ad frangendum iuvenes meos: torcular calcat Dominus virgini, filix Je-
16 Propter h*c ego fleo, esc oculo meo, ex oculo meo descendit aqua , quia longe abest a me consolator, qui reficiat me, sunt filii mei desolati,quia invalescit inimicus.
17 Quimvii pandat Tzijon manus suas, nemo consolatur eam » praecepit jchova de Jahakobo , qui circumstant ipsum , hostes ipsius (Ise: effecta est «,t>r Jemschalairao»

rum üt separata propter immunditiam in«
18 Justus est Jehova , eo quod contra praestfeutum eius rebellavi; audite, quaeso» omnes populi, & aspicite dolorem meum, virginum mearum, & mvenum meorum, abeuntium in captivitatem.
i yMe inclamantemmantes meos ipsi fefellerunt. Sacerdotes mei,Lcseniores mei in ipsa civitate exspirarunt; quum quzre- rent escam sibi,qua leficerent s«r ipsos«
20 Aspice Jchcva.nam angustia est mihi* viscera mea ‘lutulenta tacta sunt, versat se cor meum in medio mei,quia omnino rebellavi : foris orbat gladius, intus est plane
21 Audientium me in gemitu este,nemo consolatur me,omnes inimici mei audito malo meo gaudent te id facere: adduces diem, quem promulgasti, ut sint pares
22 Veniat rota malitia eorum in conspectum tuum, & confice eis, quemadmodum confecisti mihi propter omnes defectiones meas : nam amplilfimi sunt gemitus mei, & cormeum kinguidisfimum.

CAP. II. Fili* Tzijon projecta de talo in terram.

Q Uomodo densa obtegit nube ir* fu* Dominus filiam Tziioms» dejicit c coelis in terram ornatum Jilraclis ? ac non recordatur scabelli pedum suorum die ir* suae:
r Quomodo absorbet Dominus,non mens clementia, omnia habitacula lahakobi, destruit furore luo munitiones filix Jchudx, deturbans in terram ? ut prophanum abjicit regnum cum principibus ipsius ?
; Quomodo succidit aestu ir* totum cornu Jisraelis, adducens retrorsum dexteram suam,ne obsistatinimico,& exardescens in Jahakobum, üt ignis inflammatus consu-
mens circumquaque ?
4 £>“omodo adducit arcum suum velue inimicus, constitutus dextera sua velut hostis, ur interficiat omnes desiderabiles oculo: in tentorio filix Tzijonis effundit,ue ignem,excandescentiam suam ?
c Quomodo est Dominus similis inimico, absorbet Jisraelem, absorbet omnia palatia eius; perdit omnes munitiones ejus: & plurimum affert in filia Jehudx moeroris,8c moestiti *}
6 Et vi abripit ut horti sepem suam,perdit locum conventus fui ; prorsus obliviscitur Jehova habendi Tzijone conventüs? & sabbäthi.ac spernit indignatione

irxsu* Regem, 8c Sacerdotem ?
7 Quomodo rejicit Dominus altare suum, detestatur sanctuarium suum,tradit in manum inimici muros, paldtia illius : vocem edunt tnimiri in domo Jehov*» iit die conventus ?
8 Quomodo cogitat Jehova corrumpere muros fili* Tzijonis extendit regulam, non retrahit manum fu*m.quin absorbeat ; & luctum affert praemunitioni, Lc muro,pariter languescentibus ?
9 Quomodo demerguntur in terram portaS eius7p e rdic,& confrireir vectes ejusRex cjus.&PriucipeS ejus/unf inter gentes sine

Prophetae ejus,non habent praesentem visionem ä Jehova ?
io Quomodo sedentes humi,conticescunt Seniores sitias Tzijonis , imponunt pulverem capiti suo,accingunt ciliciis,demittunt in terram caput suum virgines Jei uschalai- morum ?
n Deficiunt lacrymis oculi mei,lutulenta fiunt viscera mea,effunditur in terram jecur meum propter contritionem filiae, populi mei, dum obruitur infans,& lactens in plateis urbis,
12 Matribus suis dicentes,ubi esi frumentum, 6c vinum ? dum obruunt fese similes confosso in plateis civitatis »dumeffundit fese anima eorum in sinum matrum suarum.
i; Quod testimonium afferrem ribi?quod exemplum darem cibi, 6 filia feruschalai- morum ' quid aequarem tibi, ut consolarer te, 6 virgo filia Tzijonis ? nam magna e/i velut maris contritio tua,quis curatutus effer te ?
14 Prophetae tui vident tibi vanum, 8c insulsum,neque retegunt iniquitatem tuam ad avertendum captivitatem tuam; sed vident tibi onerosas prophetias rerum vanarum,& ad depulsionem spectantium«
15 Plaudunt super te manus suas omnes Viatores,sibilant,Semovent caput iuum contra filiam jeruschalaimorum; hasccine,in- quiunt, civicas rlla, quam dicebant perfectam pulchritudine,gaudium toti terras?
»6 Dilatant contra te os suum omnes i nimie; tui; sibilant,& frendent dentibus suis, dicentes, absorbuimus : utique hic dies ille est,quem exspectabamus,praesentem habemus »fruimur-
i7 Facit Jehova, quod cogitaverat, perficit sermonem suum . quem praeceperat a diebus priscis,destruit non utens clementia: & laetificat contra te inimicum » extollit cornu hostium tuorum.
,8 Clamat cor istorum contra Dominum: 6 mure filiae Tzijonis,fac,ur descendant tanquam torrens lacrymae interdiu, ac noctu , ne permittas intermissionem tibi, ne sistat pupilla oculi tui.
,y Surge, vociferare de nocte, in principio v igiliarum , effunde üt aquas cor tuum coram facie Domini: attolle ad eum manus tuas pro anima parvulorum tuorum , qui obruuntur fame in capite omnium vicorum, direns:
20 Respice Jehova, 8c intuere, quibus o- pereris ita: comederene mulieres fructum suum , parvulos palmares? interficine in
. sanctuario Domini Sacerdotem, Ac Prophe-
21 Jacent humi in vicis puer üt senex, virgines mea üt juvenes mei cadum gladio : interficis die irae ruae» mactas non u- rens clementia.
22 Convocas quasi ad diem conventäs formidines meas circumquaque , neque est die ira jehova , qui evadat, aut superstes minent : quos palmis gestabam, Sc educabam,hos inimicus meus consumit.
t AP. Mi. Calamit&tpublica urbjf,&privati liimej* : Atque remedium utrtus-
«sue.
NES j 1 R M E J JE. CSp.;.
i'C*»o vir ille sum.qui experitur atfiictio-
I Cnem.virga furoris illius.
I 2 M< ducit ,Sc agit tenebris, non autem
; Tantum mihi adversans, obvertit manum suant toto die :
4 Terit carnem rr.eam,<Sc cutem meam, confringit osta mea;
f Exstruit contra me,Ac cingit cicuta,& molestia:
6 In tenebrosis locis collocat me, üt mortuos olim:
7 Sepit circumme.utnon exeam,aggravat chalybeamnuroellam meam.
8 Etiam,quum clamo, Sc vociferor , obstruit orationi mere :
9 Sepie vias meas casso lapide, semita* meas pervertit:
10 Ursus insidians est mihi,leo in latibulis.
11 Vias meas vagas efficit,& discerpit me, reddit me desolatum:
12 Adducens arcum suum, statuit me sagittas suas üt scopum.
13 immittit in renesmeos tela pharetiae suae.
14 Sum ristii cum toto populo meo,modulatio istorum toto die.
i {Satiat me summa amaritudine,inebriat roe absinthio:
16 Et comminuit in scrupi* dentes meos, deprimit me in cineie.
i’’ Adeo rejicis a pace animam meam.uk obliius sim boni,
18 Et dixerim,periit robur meum,Ac spes rrea a Jehova.
19 Recordando afflictionis meas,& ploratus mti,absinthii,& cicutae,
20 Plane, inquam, recordando,meditatur apud rre anima mea ?
21 Koc revoco in animum meum > ac propterea spero;
22 Summas benignitatise/ljehovae,quod non fumus absumti,qubd non finiuntur miserationes ejus.
r; Novas sunt singuli* matutinis,amplissima fides tua.
24 Pars mea Jehova inquit anima mea» proprerea spero in eo;
2? Bonus e/ljehova exspectantibus ipsum, animas requirenti ipsum ;
r6 Bene «st,Ac speranti,Sf acquiescenti in salute Jehovas.
27 Bene e/l viro huic,quum tulerit jugum in pueritia sua ;
28 Qui sedens solitarius acquiescit,quod imposuerit ipsi Deu*';
20 Qui indit pulveri 0$ suum, dicens ; forte est exspectatio.
;o Praebet percutiemi se genam,satiatur opprobrio.
;i Nam r;on rejicit in seculumDominus;
p Nam quum affecit mocstitis,etiam miseretur pro amplitudine benignicaiumsua-
;; Non «nim affligit ex animo suo,moc- stitiaque afficit filios viri.
$4. conterere sub pedibus suis omnes viy- ctos t«rr<g.
. Detorquere jus viri coram facie fupe-

ifi Per,

Cap.M* LAMENTATI
;6 Pervertere hominem in causa sua,Dominus non prodar.
Eoque dicente,existic aliquid, fl Dominus non prxeeperie, ?
Ex oie Excelsi annon prodic malum quodque,& bonum ?
Cur quiritaretur homo vivens, vir propter poenas peccatorumsuorunt ?
40 Perscrutemur vias noftraS, 8 c pervestigemus i atque revertamur usque adje- fcovam.
4,1 Attollamus animum nostrumcum manibus ad Deum fortem in coelis,dicentes:
42 Nos defecimus, & rebellavimus, tu non condonas.
41 Obtegis ha,8c persequeris nos, interficis,11011 uteris clementia :
44 Obtegis nube te,ne pertranfeat ora-
45 Purgamentum, ficreiectamentum statuis nos in medio istorum populorum :
46 Dilatant contra nos os suum omnes inimici nostri:
47 Pavor,8c fovea adest nobis, vastatio, Lc contritio:
48 Rivis aquarum perfluit oculus meus, propter contritionem filia; populi mei:
49 Oculus meus defluit, nec desistit, ex eo,quod nullae stnt intermissiones.
<0 Donec prospicia::,& videat Jehova c
51 Oculus meus afficit animam meam, propter omnes filias civitatis me».
52 Omnino venantur me, tanquam aviculam,inimici mei immerito.
5; Exscindentes dejiciunt in foveam vitam meam.Lc projiciunt lapides in me.
54 Exundantibus aquis supra caput meum, dico,succisus sum.
55 Invoco nomen tuum, Jehova, e fovea infima.
56 Vocem meara exaudivisti; ne occultes aurem tuam,ad respirationem meam.in Vociferatione mea.
57 Appropinquans» quo die invocabam te,dicebas,re timeto :
58 Agens, Domine, causas anima: meae, vindicabas vitam meam.
59 Vides,6 Jehova, perversitatem, quae exercetur in me,judica judicium meum.
6 c Vides rotam ultionem istorum , o- mnes cogirationes istorum contra me :
61 Audis probrum istorum,6 Jehova,o- mnes cogitationes istorum adversus me :
62 Sermones insurgentium in me,8c meditationem istorum adversus me toto die.
6 \ Sedere istorum, & stirgere istorum intuere,me elfe modulationem istoium.
64 Redde eis retributionem, Jehova, fecundum opus manuum ipsorum-
65 indito illis abjectionem animi,exsecrationem tuam ipsis:
<S6 Persequere ira, 8 c perde cos,ne sint sub coelis Jehova*.
CA P. l V. Ini^uitAi fili* Txijon tompleta.
Q Uomodo obscuratur aurum , mut’tur insigne aurum prxst.imiffimum.diffun- ountur lapides sanctitatis in capite o- moium vicorum ?
2 Filii Tzijonis pretiosiffimi.qui taxandi essent auro purgatissimo : quomodo re-
ONE9 JlRMEJ/E. Cap.4. putamur pro utribus testaceis, opere manuum figuli ?
; Etiam phocas praebent mammam, lactant catulos suos : quomodo filia populi mei propter crudelem inimicum est similis ululis in deserto •
4 Quomodo adhaeret lingua lactentis palato ipsius prae siti ; parvulis ipsis petentibus panem,qui partiatur,nemo ei} :
e Qui comedebant in deliciis, quomodo desolantur per vicos ? quomodo,qui nutriebantur in coccino,amplexantur stercora ?
6 Et major est poena filix populi mei supplicio Sedomi,quo everso quasi momento,non manserunt in eo manus ?
7 Puriores erant Nezirxi illius nive z nitidiores lacte: rubebant corpore magis, quam carbunculi,Sapphirina politics eo-
8 quomodo obscurior est nigredine forma eorum, non agnoscuntur in vicis : concreta est cutis eorum cum oste ipsorum, aret, est similis ligno ?
.9 2^omodo melius habent confossi gladio, quam confoili fame: melius,qui perfluunt transfixi, quam destituti proventibus agrorum meorum ?
to fiuomodo manus mulierum misericor- dium coquunt natos ipsarum ; sunt alimento ipsis in contritione filix populi mei ?
11 Consummat Jehova excandescentiam suam, effundit xstum irx sux : 8e accendit ignem Tzijone , qui exedat fundamenta
12 Non credidissent Reges terrx.&o- mnes habitatores orbis habitabilis, ingressurum esse hostem, & inimicum in portas uibii Jeruschalaimorum.
1$ Propter peccata Prophetarum ejus, iniquitates Sacerdotum eius ; effundentium in medio ejus sanguinem iustorum :
*4 2^/ evagantibus excis per vicos,contaminatis sanguine ; quem non possunt, quin tangant vestimentis suis :
15 Recedite impurus quisque, proclamant eis, recedite, recedite,ne attingitote, quum avolant, etiam evagantur : dicunt in Gentibus ,non amplius commorabuntur:
16 Irata facies Jehovs dispertiet eos, non est intuitura in eos amplius, hostes rationem Sacerdotum non habebunt, senibus non facient gratiam.
17 Et adhuc nos, oculi nostri consumuntur desiderio auxilii nostri vanissimi : speculatione nostra speculamur versus Gentem non servaturam.
18 Venantur gressus nostros,ne eamus per plateas nostras.; appropinquat finis noster, implentur dies nostri, imo advenit finis
10 Leviores sunt, qui persequuntur noS aquilis coeli; in ipsis montibus infectamur nos,in ipso deserto insidiantur nobis.
22 Spiramentum narium nostrarum » unctus Jehovx capitur in foveis istorum : de quo dicebamus, in umbra ejus nos victuros inter Gentes.
21 Gaude, & Ixtarc, o filia Edomi,o qux habitas in terra Hutz-i: etiam ad te transiturum ellpoculum, inebriabis re.Lcnudabisre-
22 Comumta iniquitate tu» , 6 filia Tzi- jonis,non perget iu deportatione relinque -

Cap.t. . JECHE
re te: animadvertet tuam iniquitatem, Ö filia Edomi » deportabit propter peccata
C A P. V. Supplex liimeja precatio ad Deum. EcordareJehova.quid sit nobisjintuere, &aspice opprobrium nostrum»
r poJTessio nostra aversa est ad extraneor, domus nostras ad alienigenas.
5 Pupilli fumus , ac nullo patre , matres nostrae tanquam viduas.
4 Aquas nostras pecunia bibimus , ligna nostra pretio obveniunt.
§ Ab incumbentibus collo nostro perse- quutionem patimur , laboramus , non permittitur quies nobis.
6 Agyptio porrigimus manum i Aflyrio, ut satiemur pane.
7 Patres nostri peccaverunt, Lc non fu- persunt:nosverb pccnas eorum ferimus.
8 Servi dominantur in nos, afferente nemine e manu illorum.
9 Fericulo vitat nostras afferimus panem nostrorum,propter gladium deferri.
10 Pelles nostras üt furnus atrata: sunt, propter procellas famis.
Z K E l. . Cap.rj

>i. Mulieres Tziione opprimunt, virgines in civitatibus]ehuias.
u Principes manu istorum suspenduntur,facies fenum non afficiuntur honore.
i Z Juvenes ad molendum portant , & pueri ad tigna corruunt.
i+ Senese porta cessant, iuvenes a modulatione sua.
i 5 Cessat gaudium animi nostri, convertitur in luctum chorus noster :
1 6 Cadit corona capitis nostri, vas t am nobis,quod peccaverimus.
«7 Propter hoc est languidum cor nostrum, propter hxc obtenebrati sunt oculi
18 Propter montem Tziionis , qui desolatus est,per quem vulpeseuntlibere.]
19 Tu Jchova in seculum manes »folium tuum in unamquamque generationem.
20 Quare in aeternum obliviscereris no^ l stri } derelinqueres nos ? quamdiu longa erunt ten.pora ?
21 Restirue nos Jehova tibi » ut revertamur,renova dies nostros, üt prisci sdiebm.
2i Nam an omnino sperneres nos . effervesceres contra nos admodum ?
echczkel.
CAF. T. Tres visiones: quddriga iecbez^c- lis>typM providentia Dei.
Q tlum ageretur trigesimus annus quarti mensis, di>quinto,& versarer inter deportatam multitudinem ad ruviuni Cebaris ; aperti sunt coeli,& vidi visiones Dei:
2 Quinto die mensis, ipso anno quinto, qui fuit a deportatione Regis Joiacinis.
$ Omnino fuit verbum Jehovas ad Je- chezKelem,filium Buzi Sacerdotem,in ter. ra Chaldasorum , ad fluvium Cebaris ; fuit- que super eum manus Jehovas illic.
4 Vidi ergo,quum , ecce ventus turbineus veniret ab Aquilone, nubem magnam, 5 c ignem sese accendentem , & splendorem ejus circumstantem : e cuius medio fmicd- hat tanquam color vividissimus e medio illius ignis.
5 E medio autem illius, similitudo qua- tuor animalium: atque hxc illorum species, similitudo humana erat illis:
6 Et quaterni vultusunicuique , quater- n»que alas unicuique illorum.
7 Et pedes illorum,pesquif<juerectus(sed pes imus ipsorum similis erat imo redi vi- tuli)scintillanrefque,ut color chalybis tersi:
8 Et manus humanx sub alis eorum , in quaternis partibus ipsorum erant : facies* que eorum : & alas eorum in quaternis par« tifcufillis.
9 Coniunctis una ad alteram alis ipsorum : non divertebant eundo, unumquodque in tractum faciei sux objectum ibant* io Ac similitudo quidem faciei ipsorum, faciei humanx fuit ; sed facies leonis ad dexteram ipsis quatuor, & facies bovis a sinistra ipsis quatuor : item que facies aqui- lx ipsis quatuor erat.
1 1 Facies autem eorum, & ais eorum
poriectx erunt sursum : unicuique bihx conjunctx erant cujutque, & binx tegebant corpora ipsorum:
12 Et quisque in tractum faciei sux objectum ibant; quocunque erat spiritus ipse iturus,ibant,non divembanr eundo.
i; Similitudo aurem illorum animalium, species ipsorum velut carbonum ignis , ardentium in speciem lampadum , hxc er^o similitudo indesinenter ibat inter ipsa animalia; & splendor erat huic igni, atque ex igne prodibat fulgur.
14 Ita hxc animalia excurrebant , &revertebantur in speciem fulguris vehemente Ur autem vidi animalia illa ; ecce, rotam unam in terra fecundum illa animalia in quatuor facies ipsius.
16 Species rotarum,8c opus earum, quasi colore berylli thalassii , & similitudo eadem ipsis qujtuor erat,-carumque species,& opus earum»ac si esset,rota una in rota altera ;
17 It£ ut in quatuor partes suas euntibus illis irent,non diverterent eundo;
18 Et apsidibus carum tanra altitudo erat ipsis » ut timorem iniicerenc: & canthi e^- rum pleni oculis circumquaque in ipsis quatuor*
19 Eunrbus autem illis animalibus »ibant hx rotatf fecundum illa,- 8c quum attollerent se anin>ali a sursum a terra , attollebant se
20 Quosunque iturus erat illorum spiritus, ibaiit»®® iturus erat spiritus illarum Le rotx attollebant se e regione illorum » nam spiritus viralis aderat rotis.
21 Eumitous illis,ibant,& i'lis consistentibus,consisl cbant:Sc attollentibus se illis sursum a terra, attollebant se rot* c regione illorum,na m spiritus vitalis aderat roris.
22 Similitudo autem expansi erat supra
capita

capita animalium t quasi specie ciyftalliformidabilis extensi supra capita eorum fu-
^ n Et sub isto expanso alae illorum rectae, pertingentes una ad a^eram^cuique binae te gentes hinc,8cbin» regentes inde corpora ipsorum.
14 Ec audiebam sonum alarum ipsorum Ifcjuasi sonum aquarum multarum, quasi so- I num omnipotentis euntibus illis, sonum j conflictus,quasi sonum exercitus: quum fta- i ient illi,consistebant ai® ipsorum.
2; S«d erat superne (onus expanso illi, quod erat supra capita illorum ; quando j liantibus illis,consistebam ala illorum.
26 Superne autem ad expansum illud, quod erat supra caput illorum,quasi species lapidis Sapphiri,similitudo folii er<Jf;8c su- 1 per similitudinem illius folii similitudo quasi species hominis,superne insidentis ei.
1 27 Et vidi quasi colorem vividissimum,
1 quasi speciem ignis intimi circumquaque, inde a specie lumborum illius sursum versus; a specie vero lumborum illius deorsum versüs » vidi quasi speciem ignis , & splendoris circumstantis eum.
I 28 Qualis fji species artus, qui existie rn nube, tempore pluviae , talis species illius 1 splendoris et at circumquaque, hasc visio similitudinis gloriae Jebov*:haec videns pro*
• eidi in faciem meam , & audivi vocem lo- ' quentis.__
C A 1\ I I. Vocatio,^- tommißio divina Je*
cbezkeUs.
Am edixit milii ; sili hominis, consiste in pedes tuor.Lc alloquar te.
2 Tum ingressus est in me spiritus,quum alloqueretur me,de statui: me in pedes meos; ut audirem eum • qui sermocinaturus erat mecum.
3 Dixit igitur mihi,fili hominis,missurus sum ego te ad filios Jisraclis , ad gentes rebelles,quae rebellarunt contra me ;isia:,dt majores ipsarum defecerunt, rebtUantes in me,ad hunc ipsum usque diem :
4 Utut filii istijmt obdurati vultu,&ob- firmati animo, ego te sum missurus ad cos : Ut dicas eis,sic ait Dominus Jehovi.
5 Ut ipsi» sive audiant, sive desistant,quia domus rebellionis sunt > ut» inquam, sciant
. Prophetam fuisse in medio sui.
A Tuergo.fili hominis, re timeto ab istis, 'Hca veibisistorum ne timeto,quod refractarii,& spinti sint in rc,8c apud scorpiones habites: a verbis eorum ne timeto,Lc H ka- | cie eorum ne consternator,quod domus re* bellis sint:
7 Ut eloquaris verba mea ipsis,sive audiam,sive desistant ; nam rebelles sunt.
1 8 Sed ru» fili hominis,nusculta,quod ego
sum dicturus tibi, ne esto rebellis üc domus t rebellis ista:aperi os tuum.,& comede,quod , ago daturus lum tibi.

9 Quum itaque respicerem,ecce manum emissam adme , ecce autem in ea volumen
10 Quod explicuit in consoectu meo, ieratque scriptum ^fronte, Sc a tergo: Lc
scriptura in eo ci.it lamentationum,lugu- trifque carminis,&vs- Caput II 1 .
11 Edisici&itw mihiifili homjslij,quod
2 K E L. Cap.j.;,
prssons est tibi,comede : comede volumen hoc, deinde abi, alloquere donium J:f-
12 Itaque aperui os meum, fecuque,ac comederem volumen illud.
i$ Edicens mihi,fili hominis,ventrem tuum cibato,& viscera tua impleto volumine hoc, quod ego do tibi: quod,ubi come* di,fuit in ore meo par melli dulcedine.
14 Deinde dixit mihi,fili hominis,abi,accede domum JisracMis, utalloquaris verbis nieisipsos.
1? Quia non ad populum utentem ignoto sermone,& impedita lingua mitteris , ad domum Jisraclis,quum mitteris :
16 Non ad populos multos utentes ignoto sermone , & impedita lingua ,quorum non intellf gas verba(n<5nne si ad eos mitterem te,ipsi auscultaturi essent tibi ?
> 7 Domus verb Jisraelis nolent auscultare tibi,cum nolint auscultare milii: nam tota domus Jisraclis obfirmata fronte,Zc duro corde sunt.)
18 Ecce dispono faciem tuam obfirma- tam adversus faciem eorum , & frontem tuam obfirmaram adversus frontemeorurn;
19 Similem lapidi perdiuturno,firmiorem rupe disposui frontem tuam : ne timeto istos,neque consternator a facie istorum, quod domus rebellis sine.
22 Postea edixit mihi ; fili hominis,o- mnia verba mea. quibus alloquar te,excix« animo tuo,8c auribus tuis audi:
ri Sic abt, proficiscere ad multitudinem istam deportatam, ad populares tuos, ut al- loquens eos, indicas eis »sic ait Dominus Jehovi,sive audiant,live desiihnr.
aiTumsustulit roespjmus,8caudivi post me sonum concuslionis magna:; benedictam gloriam]chov»,e loco ipsius:
2; Er sonum alarum illorum animalium, contingentium alterius alteram, sonümque rotarum c regione illorum,sonum, inquam, concussionis magn«.
24 Quum autem spiritus tollens me , as- sumsisset me; abibam amarulentus testu spiritus mei» sed manus Jehov® fuit superior
rs Itaque veni ad multitudinem deportatam Thel-abib , accolas fluvii Cebaris, & Haescheri, ubi habitabant illi: 8c desedi illic septem dies,agens desolatum inter illos.
C AI*. III. OFinurnbvni?rvpbet«r.
Uit autem exactis septem diebus, fuit, i»
tjuam, verbum Jehovas ad me,dicendo :
» Fili hominis,speculatorem dedi te domui JisraSIis j ut audias cX ore meo verbum^ admoneas eos a me.
z Quum dixero improbo, utique mori« turus cs,ru autem non admonueris cum,neque alloquutus fueris»ur admoneas improbum »cvoriuis ä via eius improbissima ;uc ferves eum : iste improbus in sua iniquitate morietur, sed sanguinem ejus e nianu tua reposcitutus sum.
4 Tu vero,quum admonueris improbum, & non reversus fuerirab improbitare sui.de i via illa sua pessima ; iste in sun iniquitate morietur, 8 c tu animam turrn tripueris.
s Sin autem avertetur justus a 'ustitia lua, Sc fatieciniquuatem , nie disponente KK offen-

offendiculum coram eo,morietur illerquum non admonueris eum ; in peccaro suo morietur , neque recordationi erunt omnia iu- (Va ejus opera, qu* fecerit, sed sanguinem ejus e manu tua reposcam.
6 Tu vero, quum admonueris justum, ut non peccer justus,si ipse non peccat amplius : omnino vivet,quia admonitus fuerit,& tu animam tuam eripueris,
7 Deinde fuit super me ibi manus Jeho- vaej & dixit mihi, surge, egredere in i- ftam convallem,& ibi alloquar te.
8 Itaque turgens, exivi in illam convallem rubi,ecce gloria Jehovae stabat,ut gloria illa, quam videram ad flumen Ccbaris : & procidi in factem meam.
9 Sed ingtestus in me spiritus fecit, m consisterem in pedes meos.öc alloquutus roe ItbovA edixit mihi, ingredere,include t« intra domum tuam-
10 Tu aurem , ofiJi hominis,ecce ; indiderunt tibi densos funes, & vinxerunt te iliis » ut non prodeas in medium ipsorum.
it ideoque linguam tuam agglutinaturus sum palato tuo , ut obmutescas, ac non agas reprehensorem apud illos,quia domui rebellis sunt:
11 Sed quum alloquendo te, aperiam o$ tuum,indices eis, sic ait Dominus Jehovi:
ui auditurus est,aitdiac ,Ärqui destiturus, esistat , nam domus rebellissunt.
.CAP. IV. StiagrapbiA pacti* imminentis
ut HJattAinlAttre*
T U ergo fili hominis, accipe tibi laterem, quem ponas in conspectu tuo , ut incidas in eum civitatem Jerufchalaima :
i Et disponens obsidionem in eam . ex- struensquein eam propugnacula, diffundes in eam aggestas moles : Lc disponens in eam castra , pone contra eam primores exercitus circumquaque.
; Deinde tu accipe tibi farraginem ferream,quam pones pro muro ferreo inter te. & civitatem istam : utobfirmatä facie tua adversiis eam , cingatur obsidione , te obsidente illam; signum hoc in domumJisrae- lis.
4 Tu autem incumbe laceri tuo sinistro , quum apposueris ei iniquitatem domus Jiiraelis,numero dierum,quibus incumbes ci,ferens iniquitatem illorum..
$ Ego vero do tibi annos iniquitatis illorum pro numero annorum,trecentos nonaginta dies,quibus fetes iniquitatem domus Jisraelis.
6 Qüïmque eris absoluturus eos,incumbens lateri tuo d extero fecundo, ut feras iniquitatem domus Jehudas : quadraginta dies, diem unumquemque do tibi pro unoquoque anno.
7 Ad obsidionem vero Jeruscbalaimo- rum obfirmato faciem tuam , cum brachio tuo nudato ,'sic prophetabis conrra ea.
8 Ecce autem impono tibi densos funes, Ut non obvertas te ä latere uno in alterum , donec absolveris dies obsidionis tuae.
9 Tu quoque accipe tibi triricum.Sc hordeum . fabasque , Lc lentes , & milium , ac zeam,quae indas in vas unum, ut facias tibi
«X cis panem numero dierum «quibus.

incumbens lateri tuo,trecentis nonaginta diebus comedes illum.
10 Cjbus autem tuus,quem comedes,pondere viginti siclorum in diem erir : de tempore intetnpusJlistMm comedes illum .*
11 Et aquam ad mensuram bibiro.sexcam hinis; de tempore in tempus /tdtum bi-
i i Comedes autem eum ut placentam hordeaceam : & ad orbes excrementi humani parabis placentam istam in oculis il-
i; I-rasterea dixit fehova , itb comedent jisraelita; cibum suum immumdum j inter gentes,quo dispellam ipsos.
14. Tum dixi,Ah3h Domine]ehovi,«cce anima mea non cft impurata; näm cadaver, ' aut discerptum non comedi a pueritia mea ' huc usque,neque intravit os meum caro abominanda t
15 Et dixit mihi,vide,do tibi egestabo- um pro orbibus stercoris humani, ut pares panem tuum ad illa:
«6 Nam inquit, mihi,fili hominis, eae ego fracturus sum baculum panis Jeruscha- laimis, ita uc comedant panem pondere, ac cum solicuudinc, & aquas mensuri,accum ;stupore bibent; j
17 Utdefecti pane, 8 c aquä, obstupescant singuli, arque contabescant in iniquitate j
CAP. V. Typut viftattonisurbHinrAsurcl

Ostea tu,fili hominis,accipe tibi gladium t acutum, novaculam tonsoriam accipito f cibi,ut transmitras eam,super caput tuum ,8c super barbam tuam : sumensque tibi trutinam /ustr ponderis,divides pilos eorum.
1 Tertiam partem igne combures in ci- . vitate,quando completi erunt dies obsidio-- • nij ■ 8c accipiens alteram tertiam, percuties | gladio circa illam , reliquam vero tertiam i d isperges in ventum, nam gladio exserto ' persequar istos.
$ Attamen excipies mde paucos numero, quos ligaturus es in alis tuis: !
4, Et «x istis adhuc accipies,quos projicies in ienem , 8c combures eos ignp: in- ; de prodibit ignis in totam domum jifrae- lis.
s Sic ait Dominus Jehovi,istasunt Jeru- 1 sehataima, uris, quam in medio gentium ; posueram; 8c cui circumdederam regie-
6 Sed muravit jura mea in improbitarem plus, quiim gentes ipsae, & statuta mea . pluS.quam regiones, quar circumstant eam: ^ qui^ »ura mea spreverunt,& in ipsis statu- j tis hieisnon ambulaverunt. (1
7Idcirco sic ait Dominus Jehovi,eo quod cuMulatim plüs.quäm gentes ipsae.quar cir- ; cutnstanr vos, in staturi« meis non ambula- j stjü.Sc ; ura mea non fecistis f ac ne quidem j fcstmdttm jura gentium, quaecireumstane i vo<. fecistis: , j
8 Idcirco sic ait Dominus Jehovi,ecce *
me, irruentem in te,me quoque,ut efficiam IN mfdio mi judicia in oculis ipsarum 1 gencitpr- . j
9 icturus enim sum m te/udtcium.cu- : jttsmovli non cwjufoodi non som- fa.
ctu.

Cap.?6. TECH * 1 * * * 5 6 7
cturus amplius ; propter abominationes
io Idcirco patres comedent filios in medio rui, Zc filii comedent patres suos ; Se exercens in te .iudicia , dispergam omnej reliquias tuas in omnem ventum.
,, Idcirco,nk vivam ego, dictum Domini Jehovi , nisi eo quod sanctuarium meum impurasti omnibus t ebas detestandis tuis. & rebus omnibus abominandis, ideo tum ego succidam,ut non parcat oculus meus, tum etiam ego non utar clementia.
ti Tertia tui pars peste morientur,Se fame consumentur in medio tui ; tertia aurem altera gladio cadent circa re ; reliquam vero tertiam in omnem ventum dispergam,& exserto gladio persequar eos.
H ita consummabitur ira mea,& collocans excandescentiam meam in istis, ultione consolabor mc : «xperientürque me Je- hovnm eloqisutum este in xclo meo.quando consummabo excandescentiam meam iu ipsis.
14. Et disponam te in vastita:em,8c in opprobrium apud gentes, quae circumstant te,in oculis omnium transeuntium :
it Er erir opptobrium , convitiümque eruditioni, & stupori gentibus, quae circumstant te ,• quum exercuero in te iudicia ira, excandescentiaque» Sc correptionibus excandescentiL { ego Jehova eloquucuS
16 Quum immisero sagittas famis pesti- mas in eos, qui fuerunt ad corruptionem, quas immittam ad corrumpendum Vus : St fernem colligens contra vos , frtgeio vobis baculum panis,
i-» immisero.jnqurtm^ontra vos famem, bestiamque pestimam,orbaturas te, pestxs- que, & caedes pervaserit te : denique vastationem immilero in te ; ego Jehova elo* quutus sum.
C AP.Vl. IdoMutri* pccnctprodicitur.
T fuitverbum Jehovas ad me, edicendo :
i Fili hominis, dispone faciem tuam versus montes Jifraeiis8c prophetam age apud eos:
^ Tum dices eis, o montes Jifraeiis,audite verbum Domini Jehovi: sic ait Dominus Jehovi montibus , Sc collibus, alveis aquarum, & vallibus . ccce me,me,in<ji«im, adducentem contra Vos gladium, & perdi- : turum excelsa vestra#
j 4 Nam desolabuntur altaria Vestra , & confringemur subdiales statuae vcstrasjpro- sternamque confossos vesttos corant diis . stercoreis vestris.
5 Disponam etiam cadavera Jisraelita- pum coram diis stercoreis ipsorum; dispergam osta vestra circum altaria vestra :
6 In omnibus sedibus vestris ipsae civitates vastabuntur, & excelsa desolabuntur ; uc vastemur , 8c desolemur altaria vestra, confringancurcme, & aboleamur stercorei dii vestri, 8c succidamur subdiales statuat vestras,ac deleamur opera vestra ;
7 Et cadent confossi in rredio vestri, ut exoeriamini me esse Jehovam.
8Sedreliquosfaciam>quum erunt vobis, ; qui evaserim gladfo, in gentibujj quum dispcrsifucritijin regione;«
Z K E I. Cap.6.7,
9 Et.qui ex vobis evaserint,recordabuntur mei tn Gentibus,ubi captivi detinebuntur: me fractum fuisse ah animo ipforUtn fcortame, qui recessu a wc.dc ab oculi* ipsorum, qui scorranteS, sequebamur stercoreos deos ipsorum,&fjstidio eruntsibi jpsis, rtjpicientes ad mala, quas fecerint,ad omnes res abominandas suas.
m Et agnoscent me esse Jehovam ; non frustra loquutum fuisse,me artectururti ipsos hoc malo.
11 Sic ait Dominus Jehovi, percute manu tua, & plaude pede tuo, &dic, ali, rtfjti- dens ad omnes abominationes pessuvas doniiis Jifraeiis :quibus gladio, ferne, peste casuri sunt.
ii Longinquus peste morietur, propin« quus gladio cadet, reliquus autem. & obsessus, fame morietur: denique consummabo excandescentiam meam in eos *.
i r Uc agnoscatis mc esse Jehovam,quum erunt cor fossi eorum inter'deos stercoreos ipsorum, circa altaria illorum ,• ad omnem collem excelsum, in omnibus cacuminibus montium, & sub omni arbore virente, ac sub omni quercu densa,ubicunque loci posuerint odorem gratum omnibus stercoreis das tpsosum;
14 Quum extendens manum meam contra cos, reddidero terram hanc defolatiss- mam,,magis desolatam, quam desertum ad Diblam, in omnibus sedibus ipsorum; Uc agnoscant me esse Jehovam.
CAl’.Vll. Comminatio extrem* edamitatii. Einde fuit veibum Jehova: ad me, di-
1 Ileus ru filiViomints.dfr.sic indicit Dominus Jehovi terras Jisrae.is finem : advenit ipse* finisin quatuör oras inius tertas.
$ Jam finis impendet tibi, quum immittens iram meam in te,.iudicabo te fecun • dum vias tuas,& reponam super te osnnes abominationes tuas.
4 Neque parcet oculus meus tibi, neque utar clementia: nam vias tuas super re reponam, & abominationes tuae in medio tCi erunt,ut experiamini me este Jehovam.
5 Sic ait Dominus Jehovimalum,unr- cum malum ecce advenit.
6 Finis advenit,advenit ille finis,pervigil irruit in te ; ecce advenit illud.
7 Supervenit matutinum illud tibi, 6 habitator istius terrae : advenit tempus illud, propinquus est dies ille vexationis,non autem echus montium.
8 Jam cominus adsum, effundam excandescentiam meam super te, & consummans iram meam in tc.iudicabo te fecundum vias tuas.* denique reponam super re c« mnes abominationes tuas.
o Neque parcet oculus meus,neque urat clementia; fecundum vias tuas ubi reponam, & abominationes tuar in medio tut erunt,ut experiamini me Jehovam ejjc pet- cussorem.
10 Ecce diem illum,ecce adveniens matutinum : prodiit matutinum illud,cfHoruic vitga ista,gei minavit fupetfcna:
11 Ipsa violentia assurrexit ad virgam improbitatis: nemo ex eis,neque e" muU tiiudin« ipsorum , neque ex lhraio. 'btir Kk L ipsorum

ipsorum, /ujH’ifufuraf est, neque lamencutmpUtt autem anno sexto , mense sexto, die
de ipsis erit.
ii Advenit illud tempus, pertigic dies jlle.emtorne laetetur,&veniitorn« lugentem agat: quia aestus ii4 impendet toti multitudini ejus.
i; Nam venditor ad rem venditam non est reversurus,quamvis adhuc in integro sic caterva eorum,gue vmdulit: visio enim toti multitudini ejus non reversura est ,& singuli in iniquitate fu£ non sunt confirmaturi te caterva sua.
r4 Clangent classico, ut comparent o- mneS, sed nullus prodibit ad bellum > quia aestus 114 me* cxasit in totam multitudinem ejus.
i{ Gladius ipse foris, pestisaurem, & fames intus.' qui in agro erit, gladio morietur ; qui verö in civitate, cum fames,& pestis comumtura est.
16 Sed ex eis,qui' evasuri sunt,evadent,& > erunt in ipsis montibus velut columba? vallium, trepidantes omnes,quisque propter iniquitatem suam.
17 Omnes manus debilitabuntur, & o- mnia genua in aquas abitura sunt :
18 Et accingent cilicia.tegente ipsos horrore ; denique in omni facie erit pudor; & jn omnibus capitibus iplorum calvitium.
19 Argentum suum per plateas abjicient, &aurum ipsorum separationi erit > argentum ipsorum, Scaurum ipsorum non poterit eripere ipsos die furoris Jehov® ; se ipsos non satiabunt, 8c viscera Tua non explebunt : eo quod offendiculum iniquitatis ipsorum aderit.
10 Quin decorem ornatus fui illum ad excellentiam posuerat, imagines abominationum suarum,*$7 rerum detestabilium suarum fecerunt in eo: idcirco illum statui ipsis in separationem.
21 Tradam enim illum in manum extraneorum direptioni, 6c improborum hujus terra? pr*d* / qui profanabunt illum :
12 Et avertente me faciem meam ab ipsis, ubi profanaverint adirum meum i invadent fiurt.Utm ipsam effiactoics» & profanabunt ipsam.
21 Para/unem; quia terra ista plena est causis capitalibus, & ipsa civicas plena est 1 violentia.
14. Ideo adducam pessimos gentium, ut hareditario jure possideant domus istorum: facipmque,ur cestet excellentia fortium , & profanentur ii, qui sanctificant
i? in excidium devenit,&quaerentibus pacem nulla erit.
26 JErumna superveniet aerumnas» 8c rumor ad rumorem erit ; desiderabuntque visionem a Propheta, 8c lex peribit a Sacerdote,consiliumque ä senibus.
27 Rex ipse continenter lugebit,&Princeps induet vestem desolationis, ac manus populi terras conturbabuntur, pro via ipsorum agam cum eis,8< prout jus ipsorum est, judicabo ipsos , ut experiamur me este Je- hovam-

C A P. V111. £*u<ttuor visiones:populum fu- iMVf, ist ever/ftf DmloSM-

17 quinto illius mensis , me sedente domi me*,Senioribusque Jchud« sedentibus coram me ; ut accideret mihi illic manus Domini Jehovi.
2 Etenim visionem vidi,quod,ecce similitudo hominis quasi specie ignis . a specie lumborum eius deorsum versus ,fyeric ignis: a lumbis autem ejus lurium versus .quali specie solis rutili,limilis colori vividissimo,
3 Qui excenders formam maniis,allumsic me cincinno capitis mei: & attollens me spiritus inter terram, 8c coelum,deduxit me Jeruschalaima visionibus Dei, ad ostium porta? interioris, spectans ad aquilonem ; ubi em sedes idoli zelotypi»,quod provocat ad zelotypiam.
4 Ecce autem illic gloriam Dei jisraclis, secundum speciem , quam videram in ipsa convalle.
s Tum edixit mihi, fili hominis,arto) le I jam oculos tuosad viam , qu.tfert aquilo- n nein versus ; cumque sustulissem oculos meos ad viam aquilonem versus, ecce ab aquilone, ad pectant ipsius altaris idolum illud zelotypi* in ipso ingressu.
6 Postea dixit mihi,fili hominis,videTne, quid isti faciunt: abominationes sunt ma- xim* , quas domus Jisraelis faciunt hic, ut longe recedam a sanctuario meo ; sed amplius iterum videbis » abominationes maximas.
7 Et duxit me ad portam atrii alterius : ubi,quum afpicetem, ecce foramen unum in ipso pariete.
8 itaque edixit mihi,fili hominis : fode fam in isto pariete, quumque fodissem in ipso pariete,ecce portam unam.
9 Tum edixit mihi,ingredere,8e aspice«a- bominationes pessimas,quas isti faciunt hic.
10 IrgreiTus itaque, aspexi ,'ecce autem omnes formas reptilium , & iumentorum detestandorum, omniumque stercoreorum deorum domusJisraelis:exprcssum opus in pariere ipso circumquaque:
11 Et septuaginta viros e Senioribus domus jisraelis, cum ja3Zanja,fiJio Schapha- nis stante in medio ipsorum, stantes coram illis , quemque thuribulum suum habentem in manu sua : ita ut abundans nubes suffi- tüs ascenderet.
t r Post dixit mihi; vidistine,fili hominis» qu* seniores domus Jisraelis faciant in tenebris » quisque in conclavibus figuratis suis? quia dicunt, non est Jehova, qui videat nos,dereliquit Jehova terram hanc.
t; Ac, inquit mihi,amplius adhuc videbis abominationes maximas , quas isti fa-
14 Et deduxit me ad ostium port* domus j Jehov®, qu® k/f ad aquilonalem tractum : ecce autem mulieres sedebant , deflentes Thammuzum. 1
1 5 Postea dixit mihi, vidistine fili ho-| minis ? amplius adhuc visurus es abomina-f tionem.flbomiJiationes majores istis.
16 Et deduxit me in atrium domus Jehova? interius j ecce autem in porta templi jehov® inter porticum, & altare quasi vi- ginti quinque viros: quotum posteriora obvetfa erant versus templum jehov»,fac ies autem Oficntcm veisits, {(adoratio ipso-

> rum Orientem versas ad Solemfcrefcdfur. i? Tum dixit Deus, vidisline, fili hominis ? an levius est quicquam visum domui Jehud*, quam facere abominationes istas, quas faciunt hic ? nam impleverunt terram hanc violentia,& aversi sunt ad provocan- "dum me.ecce autem jam praemittunt plantarum surculos ante faciem suam ;
18 Propterea etiam ego facturus sumfd- stum in excandescentia,'non parceroculus meus,neque utar clementiaquamvis clamem in auribus meis voce magna,non exaudiam eos.

C AP. IX. Conseruajio piorum in media

D Binde inclamavit rr.e audiente voce magna, dicendo: admovete prxfecturas i- siius civitatis ; Lc instrumentum quisque suum lethikerum hercto in manu sua.
i Tum,ecce fex homines venientes a via Pore* superioris, qu* est obversa ad aquilonem, quemque cum instrumento diflipa- tionis suo in manu sua,Sevirum unum inter eos indutum vestibwi lineis cum atramentario scribat ad lumbos suos: qui venientes,constiterunt juxta altare aeneum.
$ Gloria autem Dei JiTraülis extulitsek Cherubinis,quibus insidebat, ad limen ipsius domus; Lc inclamavit virum illum indutum vestibui lineis, ad cuius lumbos erat a- tramencarium scribat.
4 Edixirque Jehova ei,transi per medium istius civitatis,‘per medium urbii jeruscha- lai morum ,& insignito signo frontes illorum hominum , qui suspirant, Lc qui exclamant propter omnes abominationes istas , qux fiuntin medio illius.
5 R eliquii autem illis edixit me audiente, transite per hanc civitatem post eum , Lc percutite , ne parcito oculus vester , neque utamini clementia ;
6Senem,juvenem,& virginem,parvulosque,& fccminas interficitote ad internecionem , sed ad ullum virum , cui inerithuius signum , ne acceditote , & a sanctuario meo incipitote (itaque incipiebant ab hominibus illis Senioribus, qui er.ink ante ipsam domum)
7 Ec impurate, ait illis, domum ipsam, & implete atria ipsa confossis,exite : ut exeuntes percutiant in civitate ipsa.
8 Fuit autem percutientibus ipsis»quum reliquus essem ego ,* ut procidens in faciem meam,clamarem ,& dicerem.Aha Domine Jehovi,an perditurus e$omnesreiiquiasjis- raSlis, effundendo excandescentiam tuam super Jeruschalaima ?
9 Qüi dixit mihi,iniquitas domüs Jisrae- lis,& Jehudx magna est supra modum, & repleta est ista tenvi cxdibus.ipsaque civitas plena perversione : quia dixerunt, dereli- quic)ehova hanc terram; neque Jehova est, qui respiciar.

io Quapropter etiam ego,non parcet o- culus meus,neque utar ciementiaiviam eorum in caput ipsorum reponam.
M Tum , ecce vir ille indutus vestibutW- reis , ad cujus lumbotci at atramentarium, retulit rem, dicendo ; steh quemadmodum prxeeperas mihi.

C A P. X. Pruni de igneiirotUnystica. < 2 « 4 - rsii^-c effunciunturfuper civitatem.
M E autem vidente,quum ecce,in illo expanso,quod erat supra caput Cherubi- norum,similem lapidi Sapphirino,quasi speciem similitudinis solii; apparuit super i- psos lehoztd i
r Qui alloquutus virum illum,indutum vestibus ^ lineis, dixit, ingredere intervallum orbium,in locumCherubinorum,&im- ple pugnos tuos prunis igneis ex imerval- lqCherubinorum,&sparge contra istam civitatem: Et ingressus est ante oculos meos.
3 Cherubim autem stabant'a dextera domus, quum ingrederetur vir ille j Se nubes implebat atrium interius.
4 jum extulit se gloria Jehovx »Cherubim; supra limen dormis, estque impleta domus nube, atrium vero impletum splendore glori* Jehovx.
? Et sonus alarum Cherubinorum audiebatur usque ad atrium exterius ,• quasi sonus D« fortis omnipotentis,quum loquitur.
6 Fuit autem, quum prxeepisset viro illi induto vestibM lineis, dicendo: accipe ignem ex intervallo horum orbium, ex intervallo Cherubinorum ; ut ingressus ille consisteret juxta rotas.
7 Et extendens Cherub unm manum suam ex intervallo Cherubinorum ad ignem illum, qui erat in intervallo Cherubinorum, sumsir,& indidit pugnis iUiut induti vestibus lineis : qui accipiens,exivit- 3 Apparebat enim in Cherubinis forma manus hominis sub alisipsorum.
9 Tum vidi,quod ecce qtiatuor quidem rot* juxta ipsos Cherubinos: rota unaquaeque iuxta Cherubinum unumquemque ; quarum rotarum species erat similis colori lapidis berylli thalassii :
io Et species illarum quatuor erant similitudine una, ac si esset rota una in medio rotz alteriM :
ii Euntibus illis Cherubinü, in quaternas partes ipsarum ibant,non divertebant eundo : nam ad locum, quo spectabat ipsum caput,sequebantur ipsum,non divertebant
i2 Sed totum corpus illorum, dorsa'que illorum,ac manus illorum,alxque illorum : etiam rotae i pf* plen* oculis erant circumquaque ipsorum quatuor,rotarumque ipso-
>3 H* autem rot*,ips* vocat* sunt orbis,me audiente :
14 Quatuor vero facies erant animali unicuique: facies unius facies erat Cherubi* facies autem alterius/acies hominis,& tertii facies leonis,Lc quarti faciesaquil*.
i.s Ita extulerunt sese Cherubim, hoc eff animal,quod videram ad flumen Cebaris.
16 Euntibus Cherubinis autem, iverunt rorae i pf* juxta illos: Sc attollentibus Cherubinis alas suas ad efferendum fe c terra, non diverterunt ror* iplx quoque ab illis ;
17 Consistentibus illis, constiterunt, Ls efferentibus se illis,extulerunt se cum illis : quia spiritus vitalis aderar ipsis.
18 Egressa igitur gloria Jehov* e lom,qui erat supra limen domüs, Sc stans super Cherubinos :
KK ;
19 Quum

itz Quum levant«JCherubini alas suas.ex- tulilTent se e terra ante oculos meos eundo, & rotae e regione illorum ; substitit umm al Ad ostium port® domus Jehov« primum,& gloria Dei Jifraelisinsidens filis superne-
20 ipsum esi animal Jl'ud, quod videram subjectum Deo Jisraelis ad flumen Cebaris, Lccognyvi Chcrubinos eos este.
ii Quatern® facies unicuique,& quaternae al* uniimque ; similitudoque ma nuum hominis sub alis illorum erdf.
21 Dc similitudine denique faciei ipsorum» eadem facie,quam videram ad flumen Cebaris,erant species ipsorum,iIDrii nque r quisque in tractum faciei su* objectum
C A P. XI- Cor lapideum commutandum
cum rameo.
Um attollens me spiritus,adduxit me ad portam domus]ehov« primam, qua spectat Orientem versus, ubi ecce,in ostio illius port® vigimi quinque viros; jnrer quos videbam Jaazaniam.nlium Hazzuris» & Pelatjam, filium Benai«, principes po-
r Dixitque mihi; fili hominis,hi sunt viri isti, qui cogiranr vanitatem, &qui ineunt consilium malum in hac ipsa civitate ;
; Qiii dicunt, non in propinquo *difi- cand* sunt domus i h«c urbs futura effet ol)a,&nos caro illa.
4 Idciito propheta contra istos j prophetas fili hominis.
5 Ec accidente mihispiritu Jehov* ; e- dixit mihi, dic, slcait Jehova, ici divitis 0 domus jifrae’Jis ; nameorum.qu«veniunt in spiritum vestrum, unumquodque ego
6 MulttpltcatisconfolTojvtstros in rivi- täte hac »& impletis vicos eiu* confofTis.
7 Idcirco sic aic Dominus Jebovi,confossi vestri, quos disponitis in medio cius, hi sunt illa caro, & b*c urbsolla ipsa tct : vos autemeducam e medio eius-
8 Gladium timetis- 5 c gladium adducam super vos,dictum Domini Jehovi.
9 Nam educens vos c medio ejus,tradam vos in manum alienorum > & exercebo contra vos judicia.'
10 Gladio cadetis,/n termino Jisraelis iudicnbo vos ,* ut experiamini me este Je- hovam.
11 H*c non est futura vobis olla,aut vos futuri in medio hujus caro ; dst/estos in terminum |israelis,iudicabo vos ;
12 Ita experiemini me este Jehovam, quicunque in meisstatutisnou ambulatis, St meä iura non facitis ; sed fecundum jura Gentium,qu® circumstant vos,facitis.
1; Fuit autem me prophetante,ut Pelat- ja . filius Benai* moreretur : quapropter procidens in faciem meam ,8e exclamans voce magna dixi,Ahah Domine Jehovi, tu consummationem facis cum reliqujis Jis-
14 Sed fuit verbum Jehov® ad me , diis Filih omjms , sunt fratres rui , fratres tui , necessarii tui , 6c tota domus Jilrnelis, quanta quanta est ; quibus dicunt hab'tato* res Jeruschalaimorum, longe abeste ä Jei*o-

va,nostra est , ntilii da:a est h*c terra in h»s redicatem.
16 idcirco dic , sic ait Dominus Jehovi ; quod procul abegerim eos ingentes , 8c quod disperserim eos in regiones ; attamen sum eis sanctuarium paulisper in ipsis regionibus,quo venerunt.
17 Idcircj dic,itk ait Dominus jehovi, congregabo vos ex istis populis', & recipiam vos e regionibus » fn qvias dispersi estis; & dabo vobis terram |ifradlis.
18 Quumque venerint illuc ; amovebunt omnia detestabilia ejus , ornnefqueabominationes eius ab ea.
19 Nam indam ipsis corunum » & spiritum novum ponam in medio vestri: amo -
1 vens, riguam,cor lapideum a carne eorum, indam eu cor carneum;
;o Ur in statutis meis ambulent ,’ie jura mea observantes faciant illa : sjntque mihi populu$»& ego illis sim Deus.
21 At illis,quorum animus obibit intima detestabilia , tk abominationes istorum, viam suam in capite ipsorum reponam,di - ctum Domini jehovi.
11 Deinde ,‘quum extulissent Cherubini alas suas,cum rotise regione ipsorum ; quibus insidebat gloria Dei jisraelis superne;
1? Ascendit gloria jehov® e medio civitatis ipsius i substituquc super montem, qui est ab Onentecivitati.

14 Et spiritus attollens me , reduxit me in Chaldanm , ad multitudinem deportatam hac ipsa visione oblati per spiritum Dei ; quum ascendisset k me visio haec , quam vi-
2? Ec eloqumus sum apud multitudinem deportatam ; omnia vciba Jehov* , quas ostenderat mihi.
C A P- XII* Fu ludium calamitatü lehu-
diorum.
T fuit verbum jehov* ad me,dicendo :
2 Fili hominis, in medio domüs rebellis consides quibus suntoculi advidendum , nec viderunt , quibus auresad audiendum, nec audiverunt,quia domus rebelli» sunt.
} Tu itaque,fili hominis,para tibi instrumenta migrationis , Zc migra de dieamq oculos eorum; quum emigraveris c loco tuo in lopum alterum , ante oculos eorum , fortasse visuri tunc ,• nam domus rebellis sunt.
4 Quum autem extuleris instrumenta tua,ut egeruntur instrumenta migrationis, de die ante oculos eorum tu egreditor vesperi ante oculos ipsorum , üt qui procedunt in migrationem.
§ Ante oculos illorum perfode tibi in muro foramen,per quod educas iUa :
6 Ante oculos illorum super humerurt* portans , exci nocte educito, faciem ruam operito, ut nonaspicias terram hanc : nairi ostentum propono te domui jisraelis.
«r sta igitur faciens , quemadmodum jussus fueram • instrumenta mea extuli üt ejfe? rwnlur instrumenta migrationis de die, .<c vesperi perfodi mihi iA muroforamenmanu : caeca nocte educens jüa , super hum.ef rum portavi ante oculos illorum.
8 Deinde fuit verbum Jehov* ad me mane,dicendo ;
9 Fi-

tap.M.. . . JICH
9 Fili hominis»annon disterunt tibi domus Jisraelis, domus ista rebellis ; quid facis?
10 Dic illis»sic ait Dominus Jehovijipsius c/i principis onerosa haec prophetia, qui <st jeruschalaimis, 8c totius domus jisraelis,
Iqui sunt illic.
11 Dic,ego sum ostentum vestrumiquem- admodum feci, sic stet illis : migratione in captivitatem abibunt.
12 Nam princeps ipse , qui ejl in medio illorum, super humerum portans, caeca nocte egredietur, in muro perfodient/uramen ad educendum eo : faciem suam operiet, ut non aspiciat iple oculo suo terram.
1$ Sed expandam rete meum contra ipsum ,& capietur sagena mea ; deducam- que eum in Babyloniam,terram Chaldaeorum,quam non videbit,& ibi morietur.
14 Et omnes circumstantes eum, auxiliares ejus, & omnia agmina ejus dispergam in omnem ventum j & gladio exserto persequar eos:
I 5 Ut experiantur me este Jehovam ; quum sparsero eos in gentes ,& dispersero eos per regiones.
16 Reliquos autem faciam ex eis homines paucos 'a gladio , a fame , & ä peste : ut enarrent omnes abominationes eorum in gentibus, quo devenerint; denique ut cognoscant me este jehovam.
17 Iterum fuit verbum Jehovae ad me, edicendo:
18 Fili hominis,panem ruumin commotione comedito ; & aquas tuas cum tremore, 8 c cum folicitudine bibito ;
19 Postea indices populo hujus terrat.sic ait Dominus Jehovi ,n habitatores Je- ruschdlaimorum, in terram Jisraelis,panem suum cum folicitudine comedent, Sc aquas suas cum desolatione bibent: ut desolata terra illius destituatur iis,quibus plena est» pras violentia omnium , qui habitant in ea :
ro Et ipsas civitates habitatas devastentur, ac terra ipsa desolata fit j ita experiemini me esse jehovam.
21 Deinde fuit verbum Jehovas ad me , dicendo:
22 Fili hominis,quid/?fc/ vult proverbium istudapudvos de terra Jisraelis,dicentium: producentur dies illi, aut peribit omnis visto i
22 Idcirco dic eis , stc ait Dominus Jeho- vi,facturus sum, ut cesset proverbium hoc, reque utantur eo amplius in Jisraeile :quin potius dic eis , prope sunt dies ipsi, & res cujufque visionis :
24 Non enim erit amplius ulla visio vanitatis, aut divinatio blandiencis,in medio domus Jisraelis.
rs Nam ut ego sum Jehova, eloquar, quodcunque verbum eloquuturus sum , & stet,non protrahetur temptes amplius: quum dfebui vestris , 6 domus rebellis , eloquor verbum,etiam efficiam illud, dictum Domini Jehovi.
26 Denique fuit verbum Jehova: ad me, dicendo ;
27 Fi i i hominis,ecce domus Jisraelis di- cu.nt»yisio ista,quam ille vider, ad dies multos visA est, Ze in tempora longinqua prophetat iste«
EUII. Cap.ii.i;.
28 Idcirco dic eis, sic ait Dominus Jehovi , non protrahetur ampliiis tempus o- mnium verborum meorum: quod eloquutus luero verbum » etiam stet »dictum Domini Jehovi.
C A P. XIII. Pseudopropheta consutAti.
D Einde fuit verbum Jeliovar ad me , dicendo :
2 Fili hominis, prophera contra prophetas jisraelis istos prophetantes:dices autem prophetis prophetAnttbw exanimo suo,audite verbum Jehovas.
; Sic ait Dominus Jehovi, vae istis prophetis stultissimis, qui sequuntur spiritum suum,& quae non viderunt.
4 Similes vulpibus per vastitates »prophetas tui sunt,6 jisrael.
5 Non ascenditis ad irruptiones, aut obducitis sepem pro domo Jisraelis; ut consistat in bello,die jehovas.
6 Vident vanitatem » & divinationem mendacii,qui dicunt,dictum Jehov*,quum Jehova non misit ipsos, & spem faciunt fore ,ut prasstet verbum.
7 Annon visionem vanitatis videris, Se divinationem mendacii dicitis ; dicentes , dictuum Jehova:» quum ego non loquutuf
8 Idcirco sic ait Dominus Jehovi,eo quod loquimini vanitatem , & videtis mendacium ; idcirco, ecce me contra vos,dictum Domini Jehovi.
9 Erit enim manus mea contra Prophetas istos , qui vident vanitatem, 8 c qui divinant mendacium : in consilio populi mei non erunt, 8 c in descriptione donitis JisraeF- lis non conscribentur , neque in terram Jisraelis venient : ita experiemini me esse Dominum Jehovi.
10 Eo quod multis modis fecerunt, ue erraret populus meus »dicentes pacem esse , ubi nulla ejset pax: quvimque hic exstruit luteum parietem, ecce illi obducunt ipsum inepto tectorio .
11 Dic obducentibus ineptum testorium, atqui casurus est: erit imber inundans , Se vos 6 lapides immanis grandinis casuri e- stis,8c ventus procellosissimus diffindet tum.
ir Quum ecce ceciderit paries iste , annon dicetur vobis , ubi est tectorium illud , quod obduxistis ?
1; idcirco sic ait Dominus Jehrtvi, & diffindam vento procellosissimo in excandescentia mea : & imber inundans in ira mea futurus est , lapidesque immanis grandinis in excandescentia ad confumtionem.
14 Ita deluam parietem,quem obduxeritis ineptÄpForio » Sc prosternam eum in terram , «Teo ut retegatur fundamentum eius ; eäque irruente consumemini in medio ejus,ut experiamini me este Jehovam:
1? Sic ubi consummavero excandescentiam meam in parietem istum,& in eos,qui obducunt illum inepto tectorio ; dicam de vobis, minime esi paries ille,8e minime,qui obducebant illum.
16 l/W Prophet» Jisraelis,qui prophetant pro urbe Jeruschalaimorum,& qui vident ei visionempacis > quum nulla sit pax,dictum Domini Jehovi.

»7 Tu quoque, fili hominis, oppone fa.
Kk 4 ciern

cicm tuam filiabus populi tui,qua: prophetissas agunt ex animo luo; & propheta contra eas. . .
,8 Dicens,fic ait Dominus jehovi, vx consuentibus pulvillos pro omnibus axillis brachiorum populi mei,& parantibus confibulas pro capite cujufque statura; ad venandum animas;animas venamini in populo meo, & animas vobis vivas conservatis :
19 It prophanatis me apud populum meum pro pugillis hordei,& frustulis panis; morte asticiendo animas, quae non morerentur, 8c victuras praedicando animas,qua; non sunt victura:: mentiendo apud populum meum,qui auscultant mendacio.
20 Idcirco sic ait Dominus Jehovi , ecce me contra pulvillos vestros,quibusvosillic venamini animas , obducture in floralia , & lacerabo illos a brachiis vestris: Lc dimittam animas, quibus vos in floralia obducentes,venamini animas virorum :
21 Et lacerabo confibulas vestras, ut eripiam populum meum e manu vestra, neque sint amplius in manu vestra praedas: ita experiemini me esse Jehovam.
2i Eo quod atterunt animum justi falso, quem ego non eram affecturus dolore ; & confirmant manus improbi,ut non revertatur ii via sua pessima, ut in vita conservem
2; Idcirco vanitatem non estis visurae » 8c divinationem non divinaturas amplius: sed eripiam populum meum e manu vestra , 8c experiemini me esse Jehovam.
Cap.i4-*C«
CAP. XIV. Dem spiritum pftudopropht- t-t in obstinatU efficacem reddit.
D linde, quum venientes ad me quidam e Senioribus Jisraelis,sederent coram me: 2 Fuit verbum Jehovas ad me,dicendo :
3 Fili hominis, viri isti induxerunt stercoreos deos suos in animum suurn.Lc offendiculum iniquitatis suae politum habente regione faciei suae: an nullo pacto consulor ab eis?
4 Idcirco,alloquere eos,dicens eis,sic ait Dominus Jehovj,quisquis e domo Jisraelis induxerit'stercoreos deos suos in animum suum,offendiculum iniqui tatis sua: positum habens e regione faciei stias >& venerit ad Prophetam : ut sum Jehova, responsabo ei eodem tempore de multitudine stercoreo rum deorum ipsius:
< Ut reprehendam domum Jisraelis in animo ipsorum; quod averterint se a me adhaesuri stercoreis diis suis omnes.
6 Idcirco, dic domui J^Melis , sic ait Dominus Jehovi, converti avertite
animos ä stercoreis diis vestris; avertite,
inquam , ab omnibus abominationibus ve-: stris faciem vestram.
7 Nam quisquis c domo Jisraelis,aut ex peregrinis , qui peregrinantur in Jisraele , averterit sie , a sequendo me , inductis stercoreis diis suis in animum suum , & offendiculum iniquitatis fu» positum habuerit e regione faciei fu«: quum venerit ad Prophetam , ut consulat per eum me ; iit sum Jehova,ielponsabo ei per me.
J 8 Et opponens iratam faciem meam viro buic,ponam eum in signum,öcm parabolas;
denique exscindam eum in medio populi mei ; ut experiamini me esse Jehovam.
9 Ipse autem Propheta , quum pellectus fuerit, ut eloquatur verbum; ego Jehova pellexero Prophetam ipsum : & extendens manum meam contra ipsum,perdam ipsum e medio populi mei jisraelis.
10 Ith ferent poenam iniquitatis fu»; aeque poena contulciuis,ac poena Prophc-
i> Ut non aberrent amplius domus Jisraelis a sequendo me,& non polluant se amplius omnibus defectionibus suis; sed sint mihi populus,& ego sim eis Deus,dictum Domini jehovi.
12 Iterum fuit Nerbum Jehov» ad me» dicendo :
,; Fili hominis,quum regio peccaverit mihi,pr«varicando pr«vamatione,& extendens manum meam contra illam,fregero illi scipionem panis: denique immisero in eam famem,qua exicindam ex ea homines» Lc jumenta:
14 Etiamsi essent hi tres viri in ea,No- ach,Daniel, & ljob ; ipsi cum justitialua e- riperent fe ipsos,dictum Domini Jehovi.
15 Si bestias malas transmisero in terram,orbaturas eam; adeo uc sit desotatissi- ma,absque transcunce propter illas bestias;
16 Tres viri in ista ea,nevivam ego,dictum Domini Jehovi; si filios, aut fi filias eriperent; ipsi fe solos eriperent,terra autem effer desolatissima.
17 Aut si gladium induxero in regionem illam ; edixero que,gladius pertranse- at terram,quo exscindam ex ea homines,8c jumenta.
,8 Etiamsi tresviri isti essent in ea, üt vivo ego, dictum Domini Jehovi, non eriperent filios,aut filias; sed ipsi fe solos eriperent.
19 Aut si pestem immisero in terram illam ; effundens excandescentiam meam super illam,ad c*dem,ad exscindendum ex -sta homines,Lc jumenta:
rc> Etiamsi Noach,Daniel, & liob essent in ea,ne vivam ego, dictum Domini Jehovi, si filium,aut filiam eriperent ; ipsi cum justitia sua eriperent se ipsos.
21 Nam sic ait Dominus Jehovi,etiam» quum quatuor judicia mea h«c pessima» gladium,ac famem,bestiasque malas,8c pestem immisero contra urbem Jeruschalai- morum ; ad exscindendum ex ea homines, & jumenta:
22 Si.ecce reliqui fient in ea,qui evadant,qui educantur,filii,aut fili» ; ecce i- psi procedent ad vos,ut videatis viam ipsorum, Lc actiones ipsorum ; & consolemini ipsos in malo,quod induxero contra uibnn Jcruschaiaimorum in omnibus,qu« induxero contra eam.
2$ Etconsolationi erunt vobis , cum vi- dericisviam eorum ,8c actiones eorum : ut agnoscatis,me non immerito fecisse , qu*- cunque fecero in eam , dictum Domini Jc-
CAP. XV. Popului Deivittiinf'Ugisera.
E T fuit verbum Jehovac ad rne,dicendo ;
. 2 Fili hominis, quid est lignum vitis pr« omni ligno) quidpra putato ramo,qui estin lignij silv* ’
* ; An

\ An sumitur ex illo lignum ad aptandum operi ? an assumitur exilio paxillus ad appendendum ei ullum instrumentum 1 4 Ecce igni traditur in escam,quum duas extremitates eius consumserit ignis,& medium ejus ustulaeum fuerit,an proderit ad opus ?
c Ecce,quum esset integer,non aptabatur operi ; quanto igitur minus,quum i- gnis consumsic ipsum,8c ustulatus est,aptaretur adhuc operi ?
6 Idcirco sic ait Dominus Jehovi,quem-, admodum eLi lignum vitis interligna stivas, i
? uod trado igni in escam : ita traditurus um habitatores Jeruschniaimorum.
7 Nam opponam faciem meam iratam eis.quum ab uno igne exiverint, alter i* gnis consumet eos : ut cognoscatis me esse Jehovam,quum objecero faciem meam i- ratam eis :
8 Exponamque terram ipsam desolationi , eo qubd pr*varicantur przvaricatio- ne,dictum Domini Jehovi.
C A P. XVI, Ingratitudo populi adveisus Deum £rdpbice dctinc&tA,(ff fetna jusltßt- m <c
T fuit verbum Jebova ad me,edicendo : r Fili hominis,notas fac urbt Jeruschaiaimorum, abominationes ipsius:
3 Dicens,sic ait Dominus Jehovi urbi Jeruschaiaimorum, commercia tua, adeoque genitura: tuarsunt e terra Cenahanarorum ; quaji pater tuus fit Emorxus ipse,6c mater tua Chitthxa.

4 Nam ad genituras tuas,quo die genita fuisti,non fuerat praecisus umbilicus tuus, Lc aquis non eras lota,quum aspexi te : neque sale fueras condita, nec fasciis eras fa-
C Non pepercerat tibi oculus,ut faceret tibi unum ex istis,clementia utendo erga te; sed proiecta fueras in superficiem agri cum fastidio tui,quo die genita fuisti.
6 Transiens autem juxta tc ,* quum viderem te,praebentem conculcandam te in sanguine tuo ; dixi tibi,in sanguine tuo vive,lterunique dixi tibi,in sanguine tuo vi- ve.
7 Copiosam ut germen'agri reddidi te, adeo ut creveris,& adoleveris,perveneris- que ad summum ornatum: uberaluaso- roriaverant, At pilus tuus germinaverat» quamvis esses nudissima,8c rectissima.
8 Quapropter transiens juxta ce,quum viderem te,quod ecce tempus tuum,tempus amorum esset,expandens alam vefUi me* super te,operui nuditatem tuam ; iu- ransque tibi,conveni tecum in foedus ; dictum Domini Jehovi ; ut nuberes mihi.
9 Itaque lavi te aqua,ut inundans, eluerem sanguinem tuum a te i & unxi te unguento :
io Vestiensque te versicoloribus,calceavi ce melinis; 8c accingens te xylino, operui te serico :
u Et ornavi teornatu, indens armillas manibus tuis,& torquem collo tuo ;
is Apposui etiam monile supra nasum tuum, & inaures auribus tuis; coronamque ornatus capiti tuo.
>; Et ornasti te auro,& argento, vesti-

meniumque tuum fuitxyUnum,8e sericum» ac versicolor , similam , « mei, oleumque comedisti; denique pulchra fuisti supra modum,& prosperata in regno :
14 Adeo ut prodiret de te fama in gentes proprer pulchritudinem tuam ; quia perfecta erat; propterea quod majestatem meam imposuissem tibi,dictum Domini Je-
I 5 Tum confisa pulchritudini tu* scortata es cum notr.ine ruo,8c profudisti scortationes tuas omni viatori,illi fuit pulcbritu~
16 Etiam sumens de vestibus tuis,parasti excelsa tibi latis maculis interstincta, uc scortareris ad ea istortaiionibM, non eventuris porro,Se cujustnodi non erit.
17 Et sumens instrumenta ornatus tui eX auro meo,& ex argento meo.qu* dederam tibi, fecisti tibi imagines masculi ; ut scortareris cum eis.
18 Capiens enim vestes versicolores tuas, operuisti illas ; 8c unguentum meum,suffitumque meum proposuisti illis;
a 19 Cibum quoque meum, quem dederam tibi,similam, Lc oleum,ac mei,quitu* cibabam te , hoc proposuisti illis in odorem gratum,& fuit dictum Domini Jehovi- io Pr*terea sumens filios tuos, & filias tuas,quas pepereras mihi,hos mactasti illis consumendos: an minus boefornicationi- bustuis?
II Jugulavisti,tnqtumi.filipsmeos, Se exposuisti eos,traducendo eos illis.
zz Et cum omnibus abominationibus tuis, & scortationibus tuis non es recordata dierum pueriti* tu* : quum esses nudissima, & retectifsima, pr*bens te conculcandam in sanguine tuo: •
z; Sed fuit post totam malitiam tuam (v* vxtibi) dictum Domini Jehovi.
Z4 Uc exstrueres tibi fornicem,&faceres tibi suggestum in omni platea- zs Et in omni capite vi* exstructo suggesto tuo, abominandam icddeies pulchritudinem tuam, divaricans pedes mos omni viatori : denique plurimum scortata e$.
z6 Scortata enim es cum Ägypciis, vicinis tuis torosis ; 8: quidem plVirimüm scortata es ad provocandum me.
17 Quümque ecce, extendens manum meam contra te, diminuerem demensum tuum : Lc traderem te desiderio odio habentium te Pehschrhxorum, qux confusae erant propter viam tuam sceleratam.
z8 Scortata es cum Asyri is,eo quod non satiareris: sed scortata * um eis, ne sic quidem satiata fuisti.
zg Quapropter plurimum scortara es in Cenahanxam, in Chald*amd»JVurrens: sed ne hoc quidem satiatis.
$o Qu'am languidus elf animus tun* > dictum Domini Jehovi; faciendo omnia ista» opus mulieris meritori* pervicacissimx ;
zi ln pagis tuis fornicem tuum, in capite cuiusque vi*, Lc suggestum tuum facis in omni platea; nec dum es üc scortum ludificaturum mercedem:
;z Ut mulieradultera,loco viri sui recipiens extraneos :
;; Omnibus scortis dant illi pretium S tu vcio dedisti pretia tua omnibus amarori- KK) buS

bus tuis; muherans eos, ut congrederentur tecum circumquaque , pro scortationibus
$4 Itaque fuit in te,contra qu'am in istis focminis icorutionibus tuis, quum prosequeretur te nemo ad scortandum ; nam quod das mercedem,ac merces non datur tibi,hoc contrarium est.
35 Idcirco, 6 scortum, audi verbum Je-
36 Sic ait Dominus Jehovi , eo quod profusum est virus tuum* retecti nuditate tui,in scortationibus tuis cum tuis amatoribus , etiam super omnibus stercoreis diis abominandis tuis, denique propter casdes filiorum tuorum,quos exposuisti eis :
37 Idcirco, ecce ego congregaturus sum omnes amatores tuos, quibus suaviter usa es, Ac quoscunque amas, cum omnibus, quos odisti i Sc ubi congregavero illos contra te circumquaque, retegam nuditatem tuam illis, ut videant totam nuditatem
38 Et judicabo te judiciis adulterarum,Se effundentium sanguinem; exponens te c®- di proficiscenti ab excandescemia, Sc zelotypia,
39 Nam quum tradidero te in manum eorum, demolientur fornicem tuum, Sc diruent suggesta tua,Lc exuentes te vestibus tuis, sument instrumenta ornatus tui; ac relinquent te nudissimam, Sc retectissmum:
40 Deinde adducentes contra te congregationem, obruent ce lapidibus; & transigent te gladiis suis:
41 Postea comburent domos tuas igne, exercentes contra re judicia ante oculos multarum focminarum ; ita faciam,ut desinas este meretrix, etia'mque mercedem non poteris dare ampliüs.
4x Denique faciam, ut requiescat excandescentia mea in te,donec recedat zelotypia mea a te : donec quiescens,non indi' gner amplius.
43 Eb quod non es recordata dierum pueriti* tuas, & commovisti te contra me omnibus his: ideo etiam ego ecce viam tuam in caputrepono,dictum Domini Jehovi, ut non facias istud scelus cum omnibus abominationibus tuis.
44 Lece quisquis utitur parabola, de te parabola utetur,dicendo ; qualis mater, talis filia eius.
45 tilia matris tua? es, fastidientis virum silum, & filios suos : Sc foror uti iu[qut sororis tu* es,quas fastidiverunt viros suos, 8c filios suos, macer vestra Chitthasa, Lc pater vester Emorasus.
46 Soror autem tua major esi Schomron, ipsa cum filiabus suis, quas sedet ad lini- ctram ruam; foror tua veio minor re, se- dens a dextera tua,esi Sedom cum filiabus suis.
47 Neque vero in viis earum ambulasti, -r fecundum abominationes earum fecisti; tanquam parvum fastidio fuit hoc; ideo corruptionem adhibuisti majorem eis in omnibus viis ruis.
48 Ne vivam ego, dictum Domini Jehovi, si fecit Sedom foror tua ipsa, Sc filiae e- fUJ, quemadmodum fecisti tu,& filiae tuae;
49 Ecce h*c fuit iniquitas Sedomi, foro-

ns tuae, excellentia , saturitas cibi, 8c tran - quillitas quietafuitipsi, & filiabus eius, Sc manum pauperis» & egentis non confirmo Quum itaque exaltantes se,facerent abominationem coram me; amovi eas, prout visum est.

51 Schomron quoque ad dimidium pec- catorum tuorum non peccavit; amplificasti enim abominationes tuas prae ipsis, Sc justificasti sorores tuas omnibus abominationibus tuis,quas fecisti.
51 Tu etiam fer ignominiam tuam,quam adiudicas utrique sorori tuae, propter peccata tua,quibus abominabilius egisti,quam illae, justiores fune te ; tu igitur etiam erubesce,Sc fer ignominiam tuam, quum justifices sorores tuas.
51 Si reduxero reducem turbam illarum reducem turbam Sedomi, Sc filiarum ejus ac reducem turbam Schomronis.Sc filiarum eius; etiam reducem turbam multitudini* captivorum tuorum » fdjs4tninter illas :
54 Ut feras ignominiam tuam, Sc afficiaris ienomini& propter omnia,quae fecisti 5 consolationi existendo illis:
55 Si sorores tu* Sedom,Scfili* ejus revertentur ad pristinum statum suum , Sc Schomron, ac fili» eius revertentur ad pristinum statum suum; tu quoque,Sc fili* tu* revertimini ad pristinum statum vestrum.
56 Quum non fuerit Sedom foror tua ia auribus ,in ore tuo ; tempore furam» excellenti* tu* ;
57 Nec dum revelata fuerit malitia tua % quum esset tempus probri a filiabus Syri*,8c omnibus circumstantibus eam, filiabus Pe- lifchtharorum ; qu* depopulatur* fuifTent te circumquaque ;
<8 Scelus cuum , Sc abominationes tusi tu reportas,dictura Jehoy*.
59 Nam sic ait Dominus Jehovi, vicislim faciam tibi., quemadmodum fecisti; qu* sprevisti exsecrationem,irritum faciendo
60 Veruncamen recordatus ego fccderii mei, tecum in/tt temporibus puerici* tu*, praestabo tibi foedus perpetuum.
6t Nam recordata viarum tuarum , pur dore suffunderis ».assumendo sorores tuas majores te cum minoribus te: Sedabo tibi eas in filias,quamvis non ex fadere tuo.
6* Sed pr*stabo ego foedus meum erga te ;& agnosces me essejehovam:
63 Ut recorderis,8c erubescas,nec sit tibi amplius apertio oiis propter ignominiam tuam; quum expiavero te ab omnibus,qu* feceris,dictum Domini Jehovi.
C A P. XVII. PArabo W At AuaIm Aquilii proponitur exponitur.
E T fuit verbum Jehov® ad me,edicendo r kill homi'nis , propone asnigma > & utere parabola de domo Jisraelis.
3 Dicens ,-sic ait Dominus Jehovi, aquila qu*dam maxima, magna alis , alatissima, plena plumis,cui esi species artificiosissima; veniens ad Libanum , desumsir calamum summum cedri:
4 Summitatem tenerorum ramorum eiqs decerpsit deferens illam in terram nego-

r.ap.ir.. jicHtUEi, . .. Cap.iriJ.
gotiatoriam » in civitate aromatariorum —
posuit illam.
$ Accipiens vero e semine illiusterras» posuit iptuminagro sativo; acceptum secundum aquas mulcas , circumspectissime
P 6 Atquehacc quidem germinavit,abiit in vicem luxuriantem humilis statura,spectantibus palmitibus huius ad illam , 8c radicibus huius sublectis ilii: abiit,inyuam.in vitem, edidirque romos.Lc emisit ramusculos;
7 Sed fuit aquila quaedam magna»magna alis , & copiosa plumis , ad quam ecce vicis ista applicuit radices suas , & palmites Tuos emisit ad eam,ut irrigaret ipsam ex areolis plantationis ipsius :
8 Ista in agro bono rd aquas multas plantata,editura ramos, 3e lacura i ructum , denique futur.t vitis magnifica.
9 Uicjsic ait Dominus |ehovi,dn prosperaretur ? annon radices ejus disrumpet, Lc fructum eius succidet,ut sicca fiat? omnibus
frondibus germinis fui exsiccabitur ? &! i Quid vobis est , heus vos, qui utimini annon brachio magno,oc populo multo ex- j parabola hac de terra Ji sraelis,dicendo: pa- stirpaturus est eam radicitus . ' tres comederunt omp'hacem, Sedentesfilio-
10 Ut ecce plantata jifjprofperabiturne ? rum obstupescunt ?
dnnon a-tingente iplam Euro,exsiccabitur , Ne vivam ego, dictum Domini Jehovi, prorsus^, cum areolis germinationis fu« erit vobis amplius» unde utamini para- ^ bola hac in Jisrael'
experiamini me Jehovam lociuutum esse.
ii Sic aic Dominus |ehovi »attamen accipiens ego e summo'calamo illius cedri proceras reponam ; e summitate tenerorum ramorum ejus tenellum decerpens, plantabo ego super montem altum,& aggestum :
i$ In monte celsitudinis Jilraelis plantabo eum , Lc proferens ramum ,faciet fructum,& abibit in cedrum magnificanr.habi- tabuntque sub ea omnes aves cuiuscunque alas,in umbra palmitum eius habitabunt.
14 Ita experientur omnes arbores agri me esse Jehovam , deiicere arborem altam , exaltare arborem deiectam,exsiccare arborem virentem, & facere,ut floreat arbor sicca: ego jehova dixi ,& faciam.
CAP. XVIII. Krniincm alteriue iniqui- tdiem portaturum , sed quemque ex fui < ipstwoperibus judirandum. pllit quoque verbum Jehovasad me,dicen- exsiccabiiur ?
11 Deinde fuit verbum Jchovseadme, dicendo :
71 Dic iam domui isti rebelli,an nescitis, quid sibi velint hasc ? dic, ecce venerat, R.ex Babyloniae in urbem Jeruscbalaimo- J rum, cujus accipiens R egeni, Öc principes, abduxit eos ad se in Babyloniam :
iH Deinde accipiens de femine regio, pepigerat cum eo foedus ; Lc adigens eum ad exsecrationem.potentes istiusregionis acceperat.
14 Ut esset regnum humile,ne esserret se, ut,observando foedus suum,staret.
1 5 Sed rebellavit contra ilium , mittendo legatos suos in Agyptum.ut det sibi equos, populumque multum; an prosperabitur? an eripiet se,qui facit ista^ qui irritum fecit foedus.etiamne etipier se ?
16 Kevivam ego,dictum Domini Tehovi; nisi in loco illius regis , qui regem constituerat ipsum, cuius spernit exsecrationem, & cuius irritum facit fcadus; apud ülum in medio Babylonias moriatur.
17 Neque copiismagnis» aut congregatione multa facturus quicquara est cum ipso Parho in bello,quum diffundet ille aggestas moles, & quum exstruet propugnacula ; ad exscindendum animas multas.
18 Cum spernat exsecrationem irritum faciendo foedus ; quia ecce junxit manum suam,& omnia ista facit,non eripiet se.
»9 idcirco sic ait Dominus Jehovi , nc vivam ego; nisi exsecrationem meam,quam spernit,Lc foedus meum,quod irritum facit; hoc reponam in caputipsius.
10 Nam expandam super ipsum rete meum , & capietur sagena mea ; deducens- que ipsum in Babyloniam, disceptabo 1 um ipso ibi de prasvai icstione ipsius,qua prsr- varicatur contra me :
21 fct omnes piofugi eius cum omnibus agminibus ejus gladio cadent,& q«*f r? ,5 oui
4 En omnes anim* meas sunt, asque anima patris,atque anima filii,meas lunt: anima,quas peccat,ipsa morietur.
5 Nam quum quis erit justus, exercebit- que jus,ac iustitiam-
6 ln istis montibus non comederit, & oculos suos non sustulerit ad stercoreos deos domus Jisraelis; uxoremque proximi fui non polluerit; & ad uxorem ex immunditia separatam non appropinquaverit.
7 Ncminemque oppresserit,pignus suum debitori reddiderit, rapinam non rapuerit, panem suum esurienti dederit,& nudum operuerit veste.
8 ln usuram non dederit ,& focnus non acceperit, ab iniquitate retraxerit manum suam ;jus verum exercuerit inter unum,& alterum.
9 In statutis mei; fideliter ambulaverit * juraque mea observaverit. colendo veritatem ; justus hic omnino vivet» dictum Domini Jehovi.
10 Quod fi genuerit filium effractorem , effusorem sanguinis ; qui faciat fratri prar- ter ullum istorum:

i, Qui ista omnia non faciat ; quin etiam in istis montibus comedat, Lc uxorem proximi fui polluat.
ir Pauperem , & egentem opprimat,rapinas rapiat, pignus non reddat,Sc ad stercoreos deos attollat oculos suos , abominationem faciens.
>; In usuram det, & f oenus accipiat» hic- cjne viveret; non vivet jomnesabomina- tiones istas fecit,omnino afficietur morte j casdis ipsius causa in ipso erit.
14 Quod fi ecce genuerit filium,qui animadvertat omnia peccata patris sui,quae facit, & animadvertens, non faciat fecundum illa.
tf In istis montibus non comedat, &
erunt, in omnem ventum disperdemur ,ut t oculos suos non attollat ad stercoreos deos
d«»

domus JisraJlis ; uxorem proximi fui non polluar.
16 Ec neminem opprimat, pignus non accipiat» & rapinam non rapiat, panem suum esurienti der, & nudum operiat veste.
17 A paupere retrahat manum luam,usuram » aut focnus non accipiat, iura mea faciat,in statutis meis ambulet; hic non morietur propter iniquitatem patris fui,omnino vivet:
18 Pater vero ipsius, quia oppressit oppressione , rapuit rapinam fratris , & quod non est bonum, fecit inter populares suos; ideo ecce morietur propter iniquitatem
19 Sed dicitis,cur ? nonne fert filius ipse propter iniquitatem patris ? quum filius jus,& justitiam exercet» omnia statuta mea observat,& facit ea,omnino vivet.
2 o Anima, quas peccat, ipsa morietur: filius non feret propter iniquitatem patris, & pater non feret propter iniquitatem filii, justitia iusti cum ipso erit, & improbitas improbi cum ipso erit.
n Quum autem improbus conversus ab omnibus peccatis suis, quae fecit, observabit omnia statuta mea, tk exercebit jus,& justitiam ; omnino vivet »non morietur :
12 Omnes defectiones ejus, quas commisit, non commemorabuntur ei, in sua justitia,quam exercet,viver.
zf An ullo pacto delector morte improbi ? dictum Domini Jehovi: annon quum revertitur ä viis suis,iit vivat ?
2+ Sed quum avertens se iustus a justitia sua , facit iniquitatem, secundum omnes abominationes, quas fecerit improbus, facit,hiccine viveret ? omnia juste facta ejus, quas fecerit, non commemorabuntur,propter prasvaricationem ipsius, qua prfcva- ricatur.Sc propter peccatum ipsius , quo peccat,propter h*c morietur.
25 Quod autem dicitis,non est atqua via Domini: audite jam.ddomus Jifraelis,an via mea non esset asqua ? annon vias vestras non sunt asquas ? ,
z6 Quum avertit se iustus a mstma sua.Lc faciens iniquitatem,moritur in illo j propter iniquitatem fuam.quamfacit, moritur.
27 Quum autem revertens improbus ab improbitate sua,quam faciebat,exercet jus,
justitiam ; hic animam suam v ivam con-
28 Quia animadvertens,revertitur ab o- mnibus defectionibus suis,quas commisit; omnino vivet,non morietur.
29 Attamen dicunt domus Jifraelis; non «st asqua vfa Domini: an vias me® non essent *qu* \ 6 domus Jifraelis ; annon viis vestris non est®quiras ?
$o Idcirco quemque fecundum vias suas judicabo, vos , 6 domus Jifraelis, dictum Domini Jehovi, revertimini,&avertite vus ab omnibus defectionibus vestris, ut non fit vobis offendiculo iniquitas.
z, Abjicite a vobis omnes defectiones vestras,quibus defecistis,& facite vobis cor novum, & spiritum novum: nam quare moreremini,© domus Jifraelis ? Non enim delector morre morientis, dictum Domini Jchovijaveitke itaque vos, & vivite.

CAP. XIX. Cldies frinetpurn impiorum,
U autem profer .amentationem de prin- ! cipibus Jifraelis.
2 Dicens,quid ei&t mater tua ? leasna inter leones recubars; inter juvenes leones educans catulos sues.
z Sed evehente ipsa unum e catulis suis, quum juvenis leo fjctus e stet, & quum di- diciitet pr*dari pr®dam, homines comedisset :
4 Audientes eoncirrerunt in eum gentes, quarum in fovea caotu» est ; & deduxerunt cum uncis interram Agypti.
5 Videns autem illa, quum spe aluisset
scse.periiste exspectationem suam i accepit unum e catulis suis; quem effecit juvenem j leonem. '
6 Hic indesinenter ambulans inrer leones , juvenis leo fictus j didicit pr«dari pr®dam,homines ccmeitt:
7 Etiam cognovit de viduatis palatiis I corum,& civitates eorum vastavit,adeo ut] desolaretur terra,6c que impient eam,'a vo- j ce rugitus ejus.
8 Quapropter disposuerunt contra eum J gentes circumquaque exp^ovinciis; & ex- 1 panderunt contra eum rete suum,quarum
in fovea captus est.
9 Tum potentes eum in claustro uncis j
adhibitis,deduxerunt eum ad Regem Ba- j byloniae ; deducturi eum in munitiones,ut non exaudiretur vox e’us amplius in montibus Jifraelis. {
10 In quiete tua,mater tua similis eat |
vici plantatas fecundum aquas, ftuctifera,8c j frondosa erat ab aquis multis. !
11 Eiantque ei scipiones robusti cum
virgis dominantium,8c alta erat statura e- jus supra intercurrentes ramos densos;it a ut conspicua esset altitudine sua cum multitu- .
dine palmitum suorum. \
1: Sed avulsa per excandescentiam, in 1
terram dejecta est,8c Eurus arefecit fructum ejus,defregerunt sese,& aruerunt scipiones robusti ejus,ignis consumsit eos :
1 ; Nunc enim plantata est in deserto, in I
terra sicca,& siticulosa:
14 Et exiens ignis e scipione ramorum e jusfructumejus consurr.it, adeo üt non sic in ea scipio robustus, virga dominatura : h®c lamentatio <ft,qu® sit pro la mentatione. j
C A P. X X. Condo leg Evdngelicd.
F Uit autem anno septimo , quinto mense, die decimo illius mensis, venientes quidam e Senioribus Jifraelis,ad consulendum Jehovam.quum sedissent coram me;
2 Ut esset verbum Jchova ad me,dicendo: _. r ..
j Fili hominis,ajloqucre Seniores Jurae - lis.dicens eis,sic ait Dominus Jehovi,an ad consulendum me venitis ? ne vivam ego, si consulor a vobis,dictum Domini Jehovi.
4 An causam ageres istoru/n ? an causam ageres,fi!thominis?abominariones majorum ipsorum notas fac ipsis.
§ Indices igitur eis, sic ait Dominus Jehovi,quo dic eligens Jisraerlem, sublata manu mea semini dorrüsjahakobi j uraverAm» noiumque feceram nie ipsis inreira&gy- pti , (jurdveram autem sublata manu mea ipsis,dicendo : ego Jchova,DeuS vester)

6 Die.inquam, illo,quo sublata manu mea juraveram ittis, me deducturum illos c ter-, ra Agypti,in terram, quam exploraveram ipsis,artiuciuem lacte, 8c mele, decus ipsum omniumregionum;
7 Edixeram eis,quisque res detestandas o- «ulis suis abjicite, ÖcitercoreisdiisAgypti ne polluatis vos ; ego sum Jehova,Deus ve-
8 Rebellantes contra me, noluerunt auscultare mihi, quisque res detestandas oculis suis non abjecerunt, & stercoreos deos Agypti non dereliquerunt: quamvis dixissem me effusurum excandescentiam meam super «os,ad consummandum iram meam in eis,in media terra Agypti;
9 Attamen feci propter nomen meum, Ut non prophanareiur ante oculos illarum gentium,inter quas erant; quum notum feci me ipsis ante oculos illarum, educendo ipsos e terra Agypti ;
10 Itaque eduxi ipsos e terra Agypti, Sc abduxi ipsos in desertum ;
11 Ubi dedi ipsis statuta mea , & jura mea nota feci ipiis,quas,qui faceret homo,viveret perca»
ii Ac etiam sabbatha mea dedi ipsis, ut elsent signo inter me, 8c ipsos: ut sciretur, me Jchovam sanctificare ipsos»
Sed rebellarunt contra me domus Jif- raelis in ipso deferto , in statutis meis non ambulantes,Sc jura mea spernentes,quas,qui fecisset homo, vixisset per ea, & sabbatha mea prophanuntes valde : quapropter dixi, me effusurum excandescentiam meam super eos , in ipso deserto, ad consumendum cos.
14 Sed feci propter nomen meum,uc non proph^naretur ante oculos illarum gentium,in quarum oculis eduxeram eos.
i § Veruntamen etiam ego sublata manu mea jurut/i eis in deterto; me non introducturum illos in terram , quam dedi affluentem lacte,Lc meile,decus ipsum omnium regionum :
16 Eo quod jura mea spernerent,& in statutis meis non ambularent,ac sabbatha mea prophanarent: quod stercoreos deos suos cor illorum sequeretur.
17 Pepercit tamen oculus meus illis, ne perderem illos , neque feci ex eis consummationem in deserto:
«8 Edixi enim filiis illorum in deserto,in statutis patrum vestrorum, ne ambuletis,Lc jura illorum , ne observetis i neque stercoreis diis illorum vos polluatis:
19 Ego sum Jchova.Deus vester,in statutis meis ambulate ;öc jura mea observate, ac facite ipsa:
10 Et sabbatha mea sanctificate,ut sintsi- gno inter me,&vos,ut sciatur,me Jchovam esse,Deum vestrum.
21 Rebellarunt autem contra me ipsi filii, in statutis meis nun ambulantes,8c jura mea non observantes, ut facerent ea ; quas, qui faceiet homo, viveret per ea, sabbatha mea prophanantes : quapropter dixi,me effusurum excandescentiam nicamfupcr eos,consummando iram meam contra eos inde-
rr Sed reducens manum meam* feci pro*
Z KEL Cap.20.
pter nomen meum ; ut nonprophanarecur ante oculos illarum gentium, in quarum o- culis eduxeram eos.
r; Kam etiam ego sublata manu mea juraveram eis in deserto; me dispersurum eo* in gentes,& sparsurum eos in regiones :
24 Eo quod jura mea non facerent,& statuta mea spernerent, ac sabbatha mea prophanarent: denique stercoreos deos, patrum suorum,sequerentur oculi ipsorum.
2s Atque etiam ego dederam ipsis statuta non bona, Se jura, per quae non vive-
26 Impurans ipsos cum donis ipsorum, co quod traducerent omnem aperientem vulvam ; ut desolarem eos,ut experirentur me esse Jehovam.
r? Idcirco alloquere domum Jisraelis, fili hominis, indicens eis,sic ait Dominus Jehovi,adhuc hac re blasphemaverunt ire patres vestri,praevaricando contra me praevaricatione.
28 Quod,quum introduxissem eos in terram,quam sublata manu juraveram, me daturum ipsis ; aspexerunt omnem collem excelsum , 8c omnem arborem densis ramti, ubi sacrificarum sacrificia sua , & ubi dederunt irritamentum oblationis suar. Sc ubi disposuerunt odores gratos suos, denique ubi libarunt libamina lua:
29 Et quamvis dicerem iis ipsis,qui veniebant eodem, quo vos, quid sit ipsum excelsum : tamen vocatum est nomen iliiu* excelsum,usque in diem hunc.
;o Idcirco dic domui Jisraelis,sic ait Do- minusjehovi, an in via patrum vestrorum vos ipsos impuraveriris ; & detestationes eorum sequendo vos scortati fueritis;
Et offerendo dona vestra.traducendo filios vestros per ignem , vosipfos imputaveritis in omnibus stercoreis diis vestris in hunc usque diem,& ego consular b vobis, Ö domus jisrael ? ne vivam ego,dictum Domini Jehovi,si consolar a vobis.
$2 Ideöque, quod ascendit in spiritum vestrum,minime omnium futurum est,quod vos dicitis; erimus üt istas Gentes,üt nationes istarum legionum , ministrando ligno,& lapidi.
$$ Nevivam ego,dictum Domini Jehovi , nisi manu robusta, Sc brachio extenso, ac excandescentia effusa regnabo super
54 Quum educam vos ex populis, 8ccongregabo vos ex regionibus, in quas disperst fueritis ; manu robusta, brachioque extenso,^ excandescentia effusa.
;; Nam deducam vos in desertum popu- lorum,ubi disceptabo vobiscum in os :
Quemadmodum disceptavi cum majoribus vestris,in deferto terrae Agypti;sic disceptabo vobiscum, dictum Domini Je«
;7 Et transmittam vos sub viream; ut inducam vos ad exhibitionem faederis:
;8 Seligensque ex vobis eos , qui rebellant , Sc qui deficiunt a me,e terra peregrinationum ipsorum emittam eos, & eorurtf nemo in terram Jisraelis redibit ; iti experimini me esse jchovam.
jg Yo$ itaque j donms jisiaelij,fic ait • Do-

Cap.to.ii- J fe C H E
Dominus Jehovi , quisque flercoreos deos suos agedum colite, etiam polUa : siquidem non auscultatis mihi : nomen vero sanctitatis mea; ne prophanare amplius donis vestris,8c stercoreis diis vestris.
40 Nam in monte sanctitatis meae, in monte celsitudinis Jisraiflis , dictum Domini jehovj, ibi colent me tota domus Jis- raelisiquanta quanta erit in ea terra; ibi ac- ceptoshabebo eos,ac ibi requiram oblationes vestras, & primitias munerum yestro- rum cum omnibus rebus sanctis vestris:
41 Cum odore grato acceptos habebo Vos ; quando eduxero vos ex populis, & congregavero Vos ex regionibus , in 'quas dispersi fueritis: Lc sanctificabo mc in vobis ante oculos ipsarum gentium*
4» Et experiemini me este Jehovam j quum reduxero vos in terram JiVraiflis : in terram illam, quam sublata manu mei /urd- Veram me daturum majoribus vestris:
4; Ubi recordati viarum vestrarum.omni- ümque actionum vestrarum , quibus vos i- psos impurastis i fastidio entisvobis ipsis propter omnia mala vestra,quae feceritis.
44 Ita agnoscetis me esse Jehovam,quum h*c fecero erga vos propter nomen meum, non fecundum vias vestras pessimas, 8c fecundum actiones vestras corruptissimas,b domus Jisraelis,dictum Domini Jehovi.
C A P. XXI, lerufchaUima silva inecn-
T fuit verbum Jehovae ad me,dicendo:
2 Fili hominis,dispone faciem tuam dexteram versiisiSc fac,ut stillet versus Austrum, ac prophetato in silvam agrestem meridiem oerju»;
; Dicens silvae meridian*,audi verbum Jehov*: sic ait Dominus Jehovi,ecce ego accensurus sum in te ignem.qui consumat in te omnem arborem viridem, & omnem arborem aridam, non exstinguetur flamma inflamm3rilTima,& adurentur eä omnes facies a meridie ad aquilonem:
4 Et experiemur omnis caro me Jehovam Incendere illam,non exstinguetur.
5 Me autem dicenie,ahah Domine jehovi,
ipsi dicunt de me,nonne artifex est parabolarum iste ? CMp.XX/.
6 Fuit verbum Jrhovse ad me, dicendo:

7 Fili hominis,dispone faciem tuam ver- siiS Jeruschalaima , Se fac .ut stillet loca sancta'versus: Se prophetato contra terram J i 1-
8 Dicens terra Jisrael'S , sic ait Jehova, ecce me contra te exserturum gladium meum,e vagina sua ; ut exscindant ex te justum,&improbum :
9 Ut exscindam ex re iustum , 8e improbum: idcirco prodibit gladius meus t vagina sua contra omnem carnem ä meridie ai aquilonem :
10 Ut experiantur omnis caro,meseho» vam exserere gladium meum c vagina sua, non revertetur amplius.
11 Tu ergo fili hominis suspira:cum fractione lumborum, & amaritudine suspirato ante oculos istoium,
*2 Erit autem.quum dicent tibi,quamob- iem fuspirabundus es ? ut dicas,propter rumorem , qui «idvenie, quo liquescet omne

cor,8c remittentur omnes manus,caligabu- que omnis spiritus, & omnia genua diffluent ut aqua:, ecce advenit,& fit,dictum Domini Jehovi.
_tj Deinde fuit verbum Jehovae
ad me» dicendo:
14 Fili hominis, prophetato, dicens, sic ait Dominus: dic,gladius gladius exacutus,atque etiam extersus est;
ic Ut mactet mactandos exacutus est,ut sic ei coruscatio extersus est: sut gauderemus. Virga filii mei spernente omne lignum ?
16 Nam tradiditilluni extergendum,capiendum manu: ipse exacutus est vastationi, idemque extersus, quem tradat in ma- numinterfectorif.
17 Clama, 8c ciula fili hominis, quia ipse est contra populum meum, idemque contra omnes principes Jisraelis, detrusi in gladium erunt cum populo meo ; idcirco applaude femori.
,8 Quum fuit probatio, quid tandem fuit } an etiam virgae spernentis non effer ? dictum Domini Jehovi.
19 Tu itaque fili hominis propheta, & complode manibus : nam iterabitur gladius tertio, gladius confossorum, i&mfy gladius confossorum magnatum, cubicula permeans illorum.
-o Ut diffluente animo multiplicentur offendicula, contra omnes portas eorum disposui mucronem gladii: ah, factus est ad coruscationem,acuminatus ad mactatio»
21 Unis viribus dexteram pete, compositis pete sinistram ; quocunque occurrent tibi res comparata;.
22 Nam etiam ego complodam manibus meis, Lc faciam,ut requiescat excandescentia mea,ego Jehova eloquutus sum.
H Er fuit verbumjehova: ad mc,dicendos
24 Tu autem fili hominis, propone tibi duas vias, adveniente gladio Regis Babylonia;, e terra unius procedentes ambas ; & latus selige,in capite vi* ad civitates J^esisljittffelige.
z< Viam, inquam, proponito,qua adveniat gladius contra Rabbatham Hammo- nitarum: aut contra Jehudasos, versantes in urbe Jeruschalaiimorum munita.
26 Nam stabitRex Babylonia; in bivio, in capite duarum viarum, ad divinandum divinationem: terget cultros,consulet imagines,inspiciet jecur.
t? In dextera ipsius erit divinatio hasc : Jeruschalaima , disponendos este primores 'exercitus »os aperiendum in occisione, tollendam vocem cum clangore: disponendos icitur primores exerciiü'S contra portas effundendas aggestas moles , exstruendas munitiones.
28 Erit quidem lior istis tanquam si divines vanitatem in oculis ipiorum . istis juratis in juramenta multa : ted hoc revocabit in memoriam iniquitatem , qua capiendi
29 idcirco sic ait Dominus Jehovi» to quod revocatis in memoriam iniquitatem cestram.dum retegunt se defectiones've- Or<e,dum apparem peccata vestra in omnibus actionibus vestris: quia versamini in mcmeria.cnanu illi capiemini»
JOT*

Cap.n.it. J E C H
Tu autem prophan<»inipfobe,o princeps Jisraelis: cuius advenit dies, jito tempore iniquitatis terminus:
Sic ait Dominus Jehovi, amove cidarim istam,8c tolle coronam: hasc sutura non est : tum, qui in depressum abiit, exalta » & eum,qu/ altus esi, deprime.
Perversam,perversam,perversam reddam illam : etiam haec non futura est,donec venerit, in cujus e/i jus ipsum , 8 c tradidi illud.
;; Tu autem fili hominis propheta , dicens: sic ait Dominusjehovi de Hammo- nitis.Lc de opprobrio illorum: dices igitur, gladius,gladius districtus esi , ad mactationem extersus , ad consumendum extersui propter coruscationem ;
;4 Dum vides tibi vanitatem , dum div 5 - naSribi mendacium : applicando te ad cervices confossorum ab improbis,quorum dies advenit ,suo tempore iniquitatis termi-
Repone^fctdium in vaginam suam: in loco,ubi procreata fuisti, in terra conversationum tuarum iudicabo te :
;6 Et effundam super te indignationem meam,igne furoris mei efflans in ce,tradam- que te in manum hominum ardentium,artificum perditionis.
igni eris ad consumendum, sanguis tuus erit in terra fusus: non versaberis in memoria uttiut, nam ego Jehova eloquutus
C A P. X X 11 . Catalogwt peccatoium populi luduui.
T fuit verbum Jehov* ad me»dicendo: x Tu autem fili hominis,an causam ageres ? an causam ageres civitatis istius sanguinariae? imo notas facies ipsi omnes abominationes suas.
; Dicens: sic ait Dominus lehovi,civitatis effundentis sanguinem in medio sui adventurum tempus : cuse facit stercoreos deos apud se,ad impursndum se.
4 Sanguine tuo, quem effundis,rea es,& stercoreis diis tuis,quos facis,impura es,fecisti,ut appropinquent dies tui, & pervenisti ad annos tuos: idcirco exponam te probro apud gentes , & ludificationi apud o- mnes regiones.
5 Quas propinquas sant , & longinquas a te ludificabuntur te ; 6 infamis,copiosa di- Vexatione.
6 Eccc principes Jisraelis, pro brachio cuiusque sunt in te ; ut effundant fangui-
7 Patrem , Scmarrem vilipendunt in te ,; cum oeregrino agunt fraude in medio tui ; pupillo,8c viduas vim f.iciunt in te :
8 Sanctas res meas spernis »fiesabbatha mea prophanas.
q Homines detractores fune in te , ut effundant sanguinem : Sc ner ipsos montes comedunt in te,scelus faciunt in medio tui:
io Nuditatem patris filtu* retegit in te ; Jmpuram ex separatione co nrirrunt in te;
ti Et alius cum uxofe proximi fui facit abominationem, & alius nurum sua'- impurat scelerate . 8c alius sororem suam, filiam patris fui comprimit in re :
u Munus accipiunt inte, ut effundunt

sanguinem; usuram , Sc focnus accipis , Se quasstum facis 'a proximis tuis fraude, mei auietn oblivisceris,dictum Domini Jehovi.
i$ Ideo ecce , complodo manum meata propter quaestum tuum,quem facis; & propter sanguinem tuum, quae sunt in medio
14 An perstabit animustuus ? an confirmabuntur manus tuas diebus illis , quibus ego acturus lum tccum : ego Jehovadixj, 8 c faciam.
is Di/pergam enim re in gentes, & spargam te in regiones; faciamque, ut absumatur impuritas tua ex te ;
16 Et prophana effecta in te ante oculos Gentium,experieris rre esse Jchovam.
i? Deinde fuit verbum Jehovaeadme, dicendo:
>8 Fili hominis , effecti sunt mihi domu* Jisraelis pro scoria: omnes sunt aeris scoriis, & stanni, ferrique,ac plumbi in catino,scoriae ex argento effecti sunt.
iq Idcirco sic aitDominus Jehovi,eo quod effecti estis vos omnes scoriae ; idcirco ecce ego congregaturus sum vos intra Jeru- schaJaima.
10 Ut congregatur argentum ;&aes, ferrumque , ac plumbum , & stannum in catinum,sufflatur circa eum ignisadfundendum : ua congregabo ira mea , Sc excandescentia, 8 < collocans iliis,fundam cos:
11 Nam comportabo vos, & sufflabo circa vos ignem furoris mei, ut fundamini in medio ipsius urbii.
22 Ut funditur argentum in catino , ita fundemini in medio illius ;& experiemini me e sie Jehovam , effundentem excandescentiam meam super vos.

2? Denique fuit verbum Jehovac ad me, dicendo:
24 Fili hominis , dic isti, tu terra er. qut mundata non est $ non perfunderis pluvia die indignationis.
25 Comuratio prophetarum ejus in medio ejus est.similessunt leoni rugienti,praedanti praedam : animas comedunt, robur,Le res pretiosas capiunt, viduas ejus multiplicant in medio eiu f .
-6 Sacerdotes eius vim faciunt legi meas, & prophananr res linctas meas: inter sanctum, Sc prophanum non discernunt, Sc inter impurum.purum distWmrn non ostendunt ; ac a sabbathis meis occultant oculos suos, denique prophanor inter eos.
27 Principes eius in medio eius/unt tan- quam lupi,praedantes prasdam : effundendo sanguinem, perdendo animas, ut faciant quaestum ;
«v Pr^phe're vero eius obducunt eis ineptum tednrium , videntes vanitatem, Sc divinantes eis mendacium »dicentes : sic ait Dominus jehovi, quum Jehova non loquu-
29 Populusjpse terras fraudant fraude,8e rapiunt rapina • pauperemque , Sc egenteqt opprimunt,ac peregrinum fraudant injuria.
;o Dum autem quasio ex eis aliquem, qui obducat sepem,& consistat in irruptione coram me pro i pia terra, ne corrumpam eam; non invenio.
$1 Quapropter , effundens super eos in- dignationem racam,ign« sutoris mciconsu-
«s«

mam eos i viam suam in caput ipsorum reponam,dictum Domini jehovj.

CAi'.XXlII. Ecclesia D ei meretrix salia. j^Uit quoque verbum jchova: adme,di-
r Fili hominis, duas focminae, sitio matris unius fuerunt;
; Quae scortantes in Agypto.in pueritia sua scortabantur,ibi compressa fuerant ubera earum, ac ibi subegerant mammas virginales earum-
4 Nomina autem earum,Ahola majoris, & Aholiba sororis ipsius minorti, qu* nuptae mihi pepereruncsilios,ac filias ; nomina, inquam, earum, Schomronis Ahola, Jeru- schalaimorum autem Aholiba.
§ Sed scortata est Ahola, exteros recipiens, loco mco.egicque amasiamcum amatoribus suis,cum Afyriis propinquis.
6 Indutis hyacinthino principibus , & antistitibus , juvenibus desideratissimis o- mnibus ; equitibus,qui vehebantur equis :
7 Et exposuit scortationes suas ipsis, lectissimis Assyriorum omnibus: Sc quorumcunque amasiam egit, ipsorum stercoreis diis omnibus impuravitse.
8 Denique scortationes suas delat&s ab JEgypto non dereliquit,quod ei concubuissent in pueritia eius » & ipsi subegissent mammas virginales ejus ; sed effuderunt scortationem suam in ea.
9 Idcirco tradidi eam »n manum amarorum ipsius ; in manum Assyriorum,quibus cum amasiam egerat-
10 Ipsi.retexerunt nuditatem eius ; filios ejus , filiäsque ejus ceperunt, & eam gladio occiderunt: ita fuit celebris reliquisfocmi- nis,quum judicia exercuissent in eam.
n Videns vero foror ejus Aholiba,corruptius egit amasiam,quam illa ; Sc scortationes suas corrupit prar scortationibus sororis suas.
u Cum Assyriis amasiam egit,principibus, 8c antistitibus propinquis ,indutis perfectissime equitibus, qui vehebamur equis ; juvenibus desideratissimis omnibus:
, i; Adeo ut viderem ipsam imputasse se, viam eandem ejje ambabus ipsis.
14 Sedadiecitad scortationes illius;nam videns homines expressos in pariete,imagines Chaldasorum expressas indico.
if Accinctos cingulo lumbis suis,redundantes coloriis ad capita sua,specie ducum omnes ; similitudinem Babyloniorum , Chald®orum,ut in solo natali fulfrrt ;
16 Amasiam egit cum eis ad aspectum o- culorum suorum ; missis legatis ad ipsos in Chaldaeam.
t7 Congredi itaque cum ea Babylonii concubitu amatorio,impurirunt e?ni scortatione sua ; Sc postquam imputavit se cum cis,luxata est anima ipsius ab eis.
,8 Quum itaque retegat scortationes suas, retegdtque nuditatem suam, luxata est anima mea ab ea.quemadmodum luxata fuerat anima mea a sorore ejus.
19 Mulriplicat enim scortationes suas, recordando dies pueritiae sus, qUtbu* scortata fuerat terra Agyptiorum.
20 Et,amasiam agit cum concubinis eorum ; quod velut «aio asinorum caro co-

rum sit,8c i/riut fluxui equorum,fluxus eorum. ,
it Sic revisi scelus pueritiae tu* ; subigendo ab Agypths mammas tuas,propter subaCia ubera puer:ti* tuas.
2r Idcirco 6 Aholiba,sic aitDominus Jehovi; ecce ego excitaturus sum amatores tuos in te,eos,a quibus luxata est anima tua; & adducturus eos contra te circumquaque,
2$ Babylonios, omnefque ChaldasoS,Pe- Kodatos, ochohaeosque » & Kohasos. omnes Assyrios cum ipsissiuvenes desideratidimos, principes,& antistites omnes, duces,& celeberrimos,vectos equis omnes.
24 Qui invadentes te falcatis curribus, I plaustris,& essedis,ac congregatione popu- j lorum, clypcum, ac scutum, galeamque di- • sponent contra te circumquaque : & proponam illis jus, ut judicent te judiciis suis.
25 Nam opponam zelum mcumtibi, ut agant tecum in excandescentia » nasum tuum , 8c aures tuas amoveant, & tandem gladio concidas; ipsi filios tuos, filiasque tuas capiant,& tu tandem consumaris igne:
26 Postquam nudaverint te vestibus tuis,
Sc ceperint instrumenta ornatus tui.
27 Ita faciam, ut cesser scelus tuum a te,
Sc scortatio tua allita c terra Agypti ; adeo i Ut non sis sublatura oculos tuos ad eos , & i Agyptiorum non recordatura amplius. j
28 Nam sic air Dominus Jehovi,ecce ego j trado re in manum eorum, quos odisti, in 1 manum eorum , a quibus luxata est anima
ig Ut agant tecumodio,8c accipianr to- 1 tum laborem tuum , 8c derelinquant te nudissimam, Ö* retectissimani retecta nuditate scortationum tuarum,& scelere tuo cum j scortationibus tuis. .
;o Faciendo jstatibi J eo quod scortando |1 persequeris gentes, eb quod impuras ce > stercoreis diis earum : j
$1 Quod in via sororis ru* ambulas; ideo trado poculum ejus in manum tuam. :
Sic ait Dominus jehovi,poculum so- 1 roris tuae bibes, profundissimum . Sc latisli- j mum i erit capacissimum, adfactCTidum risum,& subsannationem.
Ebrietate, & mxrore repleberis , poculo desolationis, & quidem deioiatisTimx, , poculo sororis tuaeSchomronis. -
^4 Bibes enim illud,&exfu^es,& testas eius volens comminuere, potius mammas tuas avellas: nam ego eloquutus sum , dictum Domini Jehovi.
Idcirco sic aitDominus Jehovi, quia oblita es mei , Sc rejecisti me post tergum tuum : ideo etiam tu reporcascclus tuum,
Sc scortationes tuas.
Deinde dixit Jehova mihi, fili homi- nis.an causam ageres Aholas, & Aholiba: ? imo indica eis abominationes ipsarum:
Quod adulterantur, Lc sanguis inest manibus ipsarum , Sc cum stercoreis diis luis adulterantur • ctiamque filios suos , quos pepererant mihi, nadutunt illts consumendos ;
z8 AdhDc istud faciunt mihi, polluunc fiuctuarium meum eodem dic , &labbaiha mea profanant;
59 Nam poilquim jugularunt filios ftro,

stercoreis diis suis, veniunt ad sanctuarium meum eodem die,ad prophanandum ipsum.' imb,eccesic faciunt m rr-tdia domo mea:
40 Quin etiam quod mittitis ad homines venturos e longinquo ; qui legato misso ad se statim, ecce veniunt,quorum causa)c- vas te,fucas oculos tuos,& ornas te ornatu.
41 Insides lecto honorato cum mensa instructa ante ipsum, cui festo suffitum meum, ac unguentum n.eum adbibes.
41 Quumque vox multitudinis tranquilla est inea,ad homines quoque e vulgo mittitis , qui adducuntur ebriosi ex deferto : ac si daturi essent armillas manibus ipsiirum, Se coronam ornatus capitibus ipsarum.
45 Et quamvis dicam illi effata: adulteria ; rrodo scortari isloS scortationibus hujus, & modo illius:
44 Congreditur quisque cum ea : ut congreditur quii cum muliere scorrantc : ita congrediuntur cum Ahola,8c cum Aholiba, focminis sceleratissimis.
4< Quare homines justi,ipsi judicabunt istas judicio adulterarum, & judicio effundentium sanguinem : nam adulterae sunt,& stinguis est in manibus ipsarum.
46 Nam sic ait Dominus jehovi; faciendo,ut ascendat super istos congregatio,8c tradendo eos commotioni,& direptioni;
4-7 Obruent cas lapidibus' congregatio, & putabunt cas gladiis suis: filios earum,& filias earum interficient, 8e domos earum igne comburent.
4X Ita faciam,ut cesset scelus ah hac terra; 8c erudiemur omnes fecmin«,ne faciant fecundum scelus vestrum ;
49 Cüm regesserint illi scelus vestrum in vos, Lc peccata stercoreorum deorum vestrorum feretis : ua experiemini me esse Dominum Jehovi.
C A 1 ’. XXI V. PamlcIifA fitdiCxio calamitatum populi Iudai<i,cAo l uc ultima.
r > Linde fuit verbum jchcv* ad me,anno 'nono,mense decimo,Aedecimorr.cnsis, edicendo :
2 Fili hominis,scribe tibi nomen hujus diei» hunc eundem diem : incumbit rex Uabyloni* in seruschalaima hoc ipso die.
; Et utere contradomum istam rebellem parabola,indicens eis,sic ait Dominus Jehovi: dispone istam ollam,dispone,&'etiam infunde in eam aquas.
4 Colligendo rrcrvbra eius in ipsam,o- mne membrum bonum ; femur,& armum ; delectu ossium implendo.
§ Delectum gregis accipiendo ,Sc etiam pvram ossium sub ipsa ; fervefac eam quam piurimum,elixant etiam osta ejus in medio ipsius.
6 Idcirco sic aitDorrinus Jehovi,v* civitati isti sanguinariae ; ollae,i'n qua est spuma sua,Sc ex qua non exivit spuma ipsius, membratim, membrotim extrahe illam, non accidat in eam sois.
7 Quia sanguis eius in medio eius est, in loco arduo peti * posuit eum ; non effudit eum super terram ad tegendum eum pulve-
8 Accendendo «xcandescentiam.ad sumendum ultionem, disponam sanguinem istiUjinai^uopeuffjUtnontegatui;« <
1 K F. I. Cap.t 4 .
9 idcirco sic ait Dominus Jehovi,v* civitati isti sanguinari* ; etiam ego magnam efficiam eius pyram.
10 Multiplicando ligna , accendendo i- gnem,consumendo carnem ; ut conditura conditiisima.ossaque ipsa adurantur.
,1 Et statuendo eam super prunas suas vacuam; ut incalescat,8c aduratur xtugo [ipsius.fundattirque in medio ejus immunditia ipsius .consumatur spuma ipsus.
12 Mendaciis fatigavit me,ideo non exibit ab eo copiosa spuma ejus ; indetur igni spuma ejus.
i; Vro immunditia tua est sechs ; eo quod mundavi re,sed non es mundata,ab immunditia tua non mundaberis amplius, donec fecero, ut quiescat excandescentia mea in re.
14 Ego Jehovadixi, eventurum ef>,8cfaciam ; non abstraham me : neque parcam, neque pocnitcbit me : secundum vias tuas, & fecundum actiones tuas judicabunt te, dictum Domini Jchovi:
i-;Et fuit verbum] ehovae ad me »dicendo;
1* Fiii hominis, ccce ego tollo i te desiderium oculorum tuorum plaga: sed ne plangito, neque ficto, neque prodeunto la- chjym* tu* :
17 fllam.’re desiste,mortuorum luctum nefjcito; tiaram tuam alliga tibi: & calceos tuos apponito pedibus tuis: neque obvelato mysiacem, Se cibum ullorum re comedito.
18 Qu», quum eloquutus essem ad populum mar.t,mortua est uxor mea vespere; itaque feci postero mane, quemadmodum jusius fueram.
19 Dicentibus autem mihi popularibus ; annon indicaturus es nobis.quid ista ad nos pertineant,qu* tu facis ?
10 Dixi ejs i verbum Jehov* fuit ad me, dicendo ;
21 Dic domui Jifraeiis, sic ait Dominus Jchovi : ccce egö prophanaturus sum sanctuarium meum, excellentiam roboris vestii,desiderium oculorum vestrorum, & cui indulgetanirr.a vestra : etkm filii vestri, 8c fili* vcstr*,qu 35 reliquistis,gladio conci»
22 Tum facietis, quemadmodum facio ; rr.ystacem non obvelabitis, 8c cibum ullorum non comedetis.
Et tiaris vestris indutU ad capita Vestra,calceisque vestris ad pedes vestros,non plangetis, neque flebitis ; sed tabescetis in iniquitatibus vestris, Se gemetis alter cum
14 Est enim Jechezkel vobis ostento,o- mnino, prout facit, facturi estis : quum advenerit istud, utique experiemini me esse Dominum Jehovi«,
25 Tu autem fili hominis^nnon qua di« tollam ab eis robur eorum, gaudium ornatus eorum, desiderium oculorum ipsorum, & id,ad quod attollunt animam suam »filios ipsorum.Öc filias ipsorum.
26 Ea ipsa dievenier, qui evusentad te # ad significandum auribus.
27 Eo ipso die aperietur OS tuum apud ipsum, qui evaserit, ut eloquaris; nec obmutescas ampliüs J inteiea eris illis 0- ft«nn?*Vttf©SiWLi>intm« este jchovam.
ii * CAiMf«

C A P. XXV. Cl&despradidtur Hammonr- tft,Moai>itH,J:do Vtlisilnhfii.
E T fuit verbum Jehovas ad me,dicendo :
i Fili hominis, dispone faciem tuam versus Hammonitas, ut prophetes contra
$ Drces ergo Hammonitis, audite verbum Domini Jehovi; sic ait Dominus Je- hovi , co quod dicis,euge» de sanctuario meo,quum prophanatur, & de terra Jisrae- iis, quum desolatur, ac de domojehudar, quum abeunt in deportationem :
4 Idcirco ecce ego traditurus sum te o- xiemalibus in hasredicatem; ut collocent arces suas in te, & ponant in te tabernacula sua; ipsi comedent fructus tuos,8t ipsi bibent lac tuum.
§ Redigatrque Rabbam in habitaculum camelorum , & Hammonitarum regionem in cubile gregis; ut experiamini me esie Jehovam.
6 Nam sic ait Dominus Jehovi, eo quod complodis manum,&plaudis pede ; de latraris ex animo de tota depopulatione tua contra terram Jisraeiis.
7 Idcirco ecce ego extendens manum meam contra re, traditurus sum te in prat- dam gentibus, & excisurus te ex populis, ac perditurus te e regionibus ; profligabo te,ut experiaris me e sie Jehovam.
8 Sic ait Dominus Jehovi: eb quod dicit Moab,& Sehir,ecce,ut omnes ali» gentes eh domus Jehud*:
9 Idcirco ecce ego aperturus sum latus Moabitarum inde ab ipsis Haris, ä civitatibus eius, qu«e sunt ab extremitate ejus • decus,terram Berb- jeschimotharum., Bahal- mehonis,& Kiriathaiimorum:
io Per Orientales,cum Hammonitarum regione, quam dedi in hacreditatem: u: non fiatmcneio Hammonitarum in gentibus.
u Etiam in Aloabum exercebo judicia,

Ut experiantur meesic Jehovam.
i2 Sic ait Dominus Jehovi, eo quod E- domasi sumendo ultionem faciunt contra domum Jehudae ; & reos se statuunt indesinenter sum emes ultionem de cis.
i; idcirco sic ait Dominus Jehovi, ex- j tendens quoque manum rream'contra Edo- 1 meam,exscindam ex ea homines.& jumen-1 ta ; exponamque eam vastationi a Thema- I ne, & Dedanem usque gladio concident: |
14 Edamque ultionem meam m Edo- ...
matos manu populi mei J »srrelis* agent- ! cus expandenais sagenis eris,non «edifica- que contra Edomatos 'fecundum iram ; beris amplius ; nam ego Jehova loquutus meam , Be secundum excandescentiam j sum.dictum Domini Jehovi. meam, ut experiantur ultionem meam, di- Sic ait Dominus Jehovi Tyro j non« ctum Domini Jehovi, ne a sono castis rui,quum clamabunt con-
is Sic ait Dominus Jehovi,eo quod a- foM.quum interficientur interfectione in sunt Pelifchthati per ulrionem,& sumunt imedio :ui,c©n-TOvebumuf insular ? Ultionem ex animo depopulatione,perden- *6 Nam descendent c foliis suis omnes
doiniviciria perpetua. i principes maris, amoventes pallia sua, &
16 Idcirco sic äit Dominus Jehovi, ecce vestibus versicoloribus suis nudantes iese : ego extendens manum meam conis Pe- trepidationes induent,in terra sedebunt, 8c iischtharos , excisurus lum Cerech*os, & icrcpidamcsJmguiUrr.omcntis stupebunt de perdi'uius residuum portus matis: Ite:
it Er exejcebo in cos uli iones piagnas 17 Proferentesque de te lamentationem» summa increpatione excandescenti», ex- idicent tibi; tzuomodo. periisti,quie habica- perientiirque me este Jehovam»quum edi- J^ ,n ' S i 1 n.aritinus ? civitas laudatissima,quas dciO UitiOAfßl OiCflüi jsl eos* Ierat firma in mari ipsa cum habitatoribus
(luis» Sttinflm /ijM, qui indidauw icnorctn
fui

C A P. XXVI. Excidium Tyiptdiiitur»

F Uit autem undccitro anno, primo die mensis illius ; uc esset verbum Jehovas ad me,dicendo:
2 Fili hominis, co quod dicit Tyrus de Jeruscholaimis,euge, fracta eft u»l>s portis populosissimis, avertitur ad me j replebor ex quo vastatae!: :
Z idcirco sic ait Dominus Jehovi, ecce me contra te,o Tyre,- ut deducam conti 4 te gentes multas,-c si deducerem mare cum fluctibus ipsius:
4 Qu» per Jant muros Tyri, & desiruanc turres ejus; adro u: abradam pulverem e)us ab ea ; redigarrque eam in arduam
s Locus expandendis plagis erit in medio mari, nam ego eloquutus sum,dictum Domini Jehovi; ideo erit direptioni gen-
6 Filiae quoque eius, qu* in agro our.t, gladio interficientur , ut experiantur n.c este Jehovam.
7 Nam sic ait Dominus Jehovi, ecce ego adducam contra Tyrum ivebucad- netza- rem,regem Babylonias :b Aquilone, regem regum: cum equis, curnbiiique, & equitibus, 8c congregatione,populoque multo.
8 Filias tuas per agrum gladio interficiet j 8c disposito contra te p topugnacu'.o, diffundet in te aggestas moles, öe statuet contra te tiypeum:
9 Et Heliopolin disponet in muros tuos:
& turres tuas demolietur cultrisejus.
10 Pra? agminibus equorum ejus operiet te pulvisculus eorum , pr* strepitu equitum, & essedorum, cun usque,commovebuntur muri tui, quum intrabitintrh portas tuas,ad ingreiTus civitatis difrupta fast Wi.
11 Ungulis equorum suorum calcabit o- mnes vicos tuos : populum tuum gladio interficiet, & stationum robustarum tuarum unaquaque in terram descendet:
ii Er piasdabunturopesruaf,dirip!c'n(- que mercem tuam , ac destruent muros tuos , & domos desiderabiles tuas demoliemur & lapides tuos.lignaque tua,etiam pulverem tuum in medio aquarum ponent.
i} /ra faciam,ut ceiTet strepitus canticorum tuorum, & sonus cithararum tuarum non audiatur amplius.
4 Et redigam te in arduam petram,lo-

; sui omnibus habiratorilbus eius ?
,8 Nunc trepidabunt reliqu* msulaedre casus tui; & turbabuntuir infula:, quae sunt i» mari »propter exitum truum.
19 Nam sic ait Domi nus Jebovi, quum reddidero te civitatem desolatam, similem civitatibus » qu* non toabitamur; adducendo contra te abyssum, ut operiant te a* quae plurima :
xo Faciensqiie.uc descendas cum descendentibus in foveam,ad populum antiquum, collocavero ce in terrae imis parttbuAt in vastitatibus priscis, cum descendentibus in j foveam, ut non habiteris ; ut reponam de*
1 cus in terra viventium :
xi in terrorem summum exponam te ; quod nusquam futurasis; & quaesita non invenieris unquam,dictum Domini]ehovi.

! CAP, XXVll. Excidium Tyri dtplora- ! 1 ur.

Tfuitveibum Jehov* ad me,dicendo : x Tu autem fili hominis, profer de Tyro lamentationem ;
$ DicensTyro,o urbjsita ad aditus maris, rrercatrix populosissima apud insulas multas : sic ait Dominus |ehovi, d Tyre» tu di*
1 cebas,erosum perfecta pulchritudine.
4 in intima parte marium erant termini tui ;«dificatores rui perfecerant pulchritudinem tuam.
§ Abiegnae Senire aedificabant tibi o- mnia tabulata; cedrum c Libano accipiebant ad parandum malum naxtrt in te.
6 Roboreos e Lasch: ne faciebant remos tuos: transtra rua faciebant tseeboretri-
, tissimo artifices ex insulis Chitthatorum.
7 Xylinum cum Phrygiano opere,ex Ä- gypto erat raibasus tua,ut eiset tibi velum; hyacinthinum,& purpureum ex infulis Eli- sth« operiebar te.
8 HabitatoreJ T7.idonis.8e Arvadi erant remiges tui ; periti tui ,6 Tyre, erant in te, ipsi ei.infgubernatorestui.
9 Seniores Gebalis , ar periti esus erant in te curatores labis -.u* ; omnes classesma- ris, 8e nautae earum erant m ce,ut commiscerent se commercio tuo-to Pers« , Ludarique , 8c Putaei erant in copiis tuis, bellatores tui scutum, & galeam suipendebant in te, ipsi praestabant decorem tibi.
11 Avvadaei cum copiis tuis super muros tuos circumquaque,& Gammadaei in turribus tuis erant: umbones suos suspendentes ad muros tuos circumquaque, ipsi perficiebant pulchritudinem tuam.
ixTliarsthiuh negotiatrix tua prae copia omnium opum: cum argento,ferro,stanno, & plurrbojnegotiabantur in nundinis tuis.
1; Javan,Thubal,8e Meschec erant mercatores tui; hominibus ,& vasis «reis negotiabantur in commercio tuo.
! -14 &ui eislKt« domo Thogarm« ; equis ,
equitibusque , ac mulis negotiabantur in nundinis tuis.
Dedanit« mercatorestui>insul* multa meteatrires mercium manus tu*, comibus eboris , htbenbque reddebant pretium
16 Syria'negotiatrix tua, pr« multiru- dint operum suorum j chryiopralo # pur-

pura, & phrygiano opere, byssdque, & san* dastro , ac pyropo negotiabantur in nundi-
17 £Jehud*a ,8e regionejisraelitarum , efanc n creatores tui: tritico Minnith«, 6c Phoenici«,melleque,8< oleo,ac opobaltamo negotiabantur in commercio tuo.

iHDamascus negotiabaturtetum de multitudine operum tuorum ; pr* copia o- mnium opum , vino Chelbonis, St lana ni-
19 Et Dan , ac Javan circumforaneis in nundinistuis negotiabanturferro nitido, casia,Sc calamo odoiato, in commercio tuo
xo Dedan mercabatur recum , pannis ingenuorum adveCiil curru.
ii Arabes.dc omnes principes Xedaris erant negotiatores metrium marüsru«; agnis, arietibusque,St hircis, hi erant negotiatores tui.
xx Mercatores Scheb* , 8e Rahm« ipsi mercabantur tecum; prasstamiflimo quoque aromate , 8c omni lapide pretioso, ac auro negotiabantur in nundinis tuis.
H Charan, &Canne,ac Heden, mercatores Scheb« ; Assyrius, & Chilmad*us mertans tecum:
i' Hi mercatores tui erant rebus perfectissimis, involutis hyacinthinis,8e phrygia- nis.gax isque gentium in superioribus habt - tantium ; qu® funibus circumligantur ,tSc includuntur cedrinis capfis in mercatu tuo.
25 Clafks oceani decantabant te cnm- rreicio tuo ;denique plena eras , 8e gravis valde in intima parte marium.
x6 In aquas multas adduxerunt te , qui remis agebant te ; Eurus confregit te in intima parte marium ;
27 Opes tu«,8- nundinationes tu* commercium tuum , nautae tui, & gubernatores tui , curatores labis tu« , 8cmistentes commercium tecum , omneVque bellatores tui, qui in :e et ant cum tota congregatione tua, qu« erat in medio tui, ceciderunt in intimam partem marium die cafustui.
28 Ad vocem clamoris gubernatorum tuorum : commoti sunt fluctus iactati.
29 Descendentesque e classibus suis o- mnes tractantes remum , naut«, omnes gubernatores marini,in terram constiterunt :
?o Facientefque, ut audiretur de tevoX ipsorum , clamaverunt amare ; & imposiio pulvere capitibus suis , incinere voluravc-
>1 Inductoque propter te calvitio,accinxerunt cilit ia,8e defleverunt te amaritudine animi, pl.mctuamaro;
;x At protulerunt proprer te in lamento suo lamentationem . quum lamentarentur de te, dicentes i qu« erat par Tyro , par succis* in medio mari ?
;; Procedentibus nundinationibus tuis e maribus, satiabas populos multos amplitudine opum tuarum , & commerciorum tuorum ditabas reges rerr«.
;4 fijwo rernpore confractae« a maribus, in piorundissimis aquis ; commercium tuum , & tota congregatio rua in medio tui cecidetUnt:
Omnes hhbitarores insularum obstu- : pcfcunt de te ,#cReges iliorum horrescunt L 1 * hoi-

Cap.17-1»' J
horrore,percelluntur vultu. (__ r - , , . r . —..
^6 Negotiatores in poculis sibilant dcjtu* proplianastt sanctuarium tuum ,• ideo

rum » propier improbitatem mercatu;»
te; terrori summo es , quod nulla lis usque in seculum._

C A P. X X V l I l. Principi Tyri teiftiingi- excidium TzidonKprtdicitur.

E T fuit verbum Jehov* ad rre,dicendo ;
> 1 Fili horr.inis, dic antecessori Tyri, sic ait Dominus Jehovi, eo quod elatus elf ani* mus tuus,adeo ut dicas, Diws fortis fum.ha- dilationem divinam inhabito in intima parte rr.anumjcumque fis homo,non autem Dow fortis ; tribuis tamen animum tibi parent animo Dei :
; Ecce sapientior es Daniiele.quicquam occultum non absconditur tibi j 4 Sapienti« tua,& prudentia tua compa- jälli tibi facultates ,* & congcslilti aurum,& argentum in thesauros tuos:
5 Amplitudire sapienti* tu* in mercatura tua amplificasti facultates tuas, adeo u: elatus fit animus tuus in facultatibus tuis:
6 Idcirco sic ait Dominus jehovi: eo quod tribuis tibi animum, parem animo Dei
nem sapienti* tu* confodient iplendoiem
8 In foveam demittent te, moritrisque mortibus confossorum in intima parte ma-
9 An perges dicere,Deus sum coram interfectore tuo ? atqui tu homo futurMts
7 Idcirco,ecce ego adducturus fum eo*
.. a te extraneos violentissimos gentium , _, ... ^_
qui exsertis gladiis suis contra pulchritudi- Congregabo domum Jifrjeljsex populis,in
eduxi ignem e medio tui,qui consumsit te» & redegi te in cinerem super terram ante oculos omnium videntium te ;
19 Quicunque r.orant te in populis,obstupuerunt de te: terrori summo eS,qiiod nullajis usque in seculum.
10 luit etiam verbum Jehov* ad me, dicendo ;
21 Fili hominis, dispone faciem tuam Tzidnnem versus,de propheta contra eam.
22 Dicens : sic ait Dominus fehovs,eccc me contra te,o Tii:or,ut glorificer in medio tui: ut cognoscatur me e(Te Jehovam, quum exercuero in ea judicia,& tanctifica- vero n.e in ea.
2; Nam immittam pestem in eam,& sanguinem in vicos eiu$,& tuditabuntur confossi in medio eius.gbdjo incumbente ei circumquaque ; experiemurque me eise Jc« liovam.
2+ Ita non erit amplius domui Jifraelis spinus dolorificus, Se spina dolorem afferens , pr* omnibus locis circumlfantibus eos,qui depopulentur eos ; experientur* que me eile Dominum Jehovi.
as Sic ait Dominiis jehovi: quando
quibus dispersi sunt,sanctificans me in eis ante oculos gentium : ut habitent in terra sua,quam dederam ferro meo JahaKobo :
26 Tunc habitabunt in ea secure ; *difi- cabumque domos,8c piantabuntvineas habitantes secure: quun. exeicuero judicia in omnes,qui depopulabantur eos e locis
ron autem Dfiwfortis,in manu confndien- 1 circumstantibus ipsos,ut cognoscant me
10 Mortibus praspueiatorum morieris . manu alienorum : nam ego eloquutus sum dictum Domini Jehovi.
11 Et fuit veibum Jehov* ad me,dicen do:
1: Fili hominis, profer lamentationem de Rege Tyri: dicens ei,sic ait Dominus Jehovi,tu obsignans summam,plene sapientia,8t perfecte pulchritudine.
1; in Hedene,horto Dei eras, omnes la pides pretiosi operiebant te,pyropus,topa- Lius,Se adamas, beryllus thalaisius,sardius & iaspis, sapphirus, chrysopraius, smaragdusque cum auro ; opus tympanorum tuo- ium,& fistularum tuarum in te, die, quo jirncreatus fuisti,parata erant.
14 Tu Clteiub em*,ex quo unxi tr protectorem, ex quo prxpofui te,in monte sancto Dei eras,inter lapides ignitos indesinenter ambulabas. *
15 integer eras in viis tuis,inde a die quo procreatus fuisti > donec prastofuit iniquitatis poena in te.
16 in amplitudine^ mercatur* tu* pleni «rant in te violentia,qua peccabas : ideo confodiens te.dtjcstum e monte Dei perdidi te,d Cherub protector,c medio lapidum ignitorum.
17 Elutus fuerat animus tuus propter pulchritudinem tuam, corruperas sapientiam tuam cum splendore tuo : in terram dejeci te,Regibus exposui te,m aipiciant te :
>A 1’ij niuliiuiiin? inuMkaiijm iya-
Jcbovam esse,Deum ipsorum.

C A P. X X I X. Regnum K-gypti insofitu- dinem redigendum,

A N no decimo,decimo mtnse, duodecimo die mensis fui: veibum Jehov* ad n:e, dicendo:
2 Fili hominis,dispore faciem tuam versus Parhonem,regem Aeypti, ut prophetes contra eum.öc contra Agyptum totam.

I Eloquere,dicens,sicaitDominus Jehovi,eccc me contra ce,o Parho,rex Ägypn. bal*na maxima, qu* cubat inter rivos suos ? qu* dicit,mihi e$ rivus meus,nam ego feci mihi.
4 Indam enim hamos maxillis tuis,faci- a'mquc.ut adhaereat multitudo piscium rivorum tuorum squamis tuis» ut deducam te e medio rivorum tuorum,&roram multitudinem pisciumrivorunt tuorum, squamis tuis adhaerentem.
5 Postea deseram te itMustum in desertum te.Lc totam multitudinem piscium rivorum tuorum,in superficie agri cades, non recipieris,neque congregaberis: bestiisterr*, & avibus coclorunt exponam te in cibum:
6 Et experientur omnes habitatores -E» gypti nie 'este Jehovam : eo quod sunt scipio arundineus domui Jifraelis.
7 Quum prehendunt illi te manu,quassaris,& findis eis totum humerum : qümque innituntur tibi , confringeris, 8c eis totos lumbos cohibes.
8 idcirco sic aic Dominus Jehovi, ecce
*£9 addUflltfUJ sum contra tc e;adium»8c

excisurus ex te homines,8e jumenta :
9 IIe sirterra /Egypti desolationi,& vasti- tari.öc experiantur me e:Tc Jehovam : en quod dixerit,rivuS meus c^,nam e£o feci.
to Idcirco,ecce me contra te.fic contra rivos tuos; ut tradam terram Egypti vasti* ratibus,vastitati desolaritlimas.a turri Seve- nes,usque ad terminum Cuschi.
11 Non transibit eam pes humanus, & pes jumentorum nonperrransibitcam,neque habitabitur quadraginta annis.
ti Reddam enim terram Agypti desola- tiHimam inter regiones desolatas,& civitates eius inter civitates devastatas,erunt de- solatissim* quadraginta annis; quum di- spergam^gypriosin gentes,&fpargam eos in regiones.
i; Nam sic ait Dominus Jehovi; exactis quadraginta annis congregabo Agyptios e populis,quo dispersi fuerint:
14. £t reducam captivam multitudinem JEgyptiorum,reducam,tnqu<im,eos in terram Pachrosi,in terram conversationis eorum :ut sint ibi regnum humile.
15 Pr* reliquis regnis erit humile,neque sese extollet amplius supra gentes : imminuam enim eos,ne dominentur in gentes:
16 Ut non sit amplius domuiJii'r3Ciis con-

quitatem , his avertentibus se post illos; sed agnoscant me esse Dominum Jehovi.

CAP. XXX. Vrbcs Aegypti X Rege Babylonii -oaftandM e(fe.

Q Uum esset vigesimus septimus annus, primo mense ,primo dtt mensis,fuit verbum Jehovac ad me,dicendo :
2 Fili hominis,Nebucad-netzar,Rex Babylonias exegit a copiis suis servitutem magnam contra Tyrum,omne caput decal- vatum est,8c omnis humerus nudatus; merces autem non est ipsi,& copiis ejus de Tyro, propter illam servitutem,quam serviverunt contra eam. '
; Idcirco sic air Dominus Jehovi,ecce ego trado Nebucad-netzari,Regi Babylonias terram Argypti,ut tollat multitudinem cius,& spoliet spolium eius, ac prasdetur prasiam e tus,unde sit merces copiis ipsius.
4 Operas pretium suum , cuius nomine serviverit,trado iliiteiram Ägypti.quia o- perati sunt mihi, dictum Domini Jehovi.
§ Die illa efferam cornu domui Jisraelis,
& tibi dabo aperturam oris inter illos ; ut cognoscant me esse Jehovam. Caput XXX. 0 Rursus fuit verbum Jchovasad me,di*
7 Fili hominis, prophetato, dicens , sic air Dominus Jehovi; ejulate,dicentes,ah de die ista.
8 Nam propinqua est dies,propinqua est, rnqit.im.dies Jehovas. dies nubila,tempus gentium erit:
o Quum invadet gladius ^gyptum, errt- que gravis dolor in ff.thiopia, cadentibus confossis in JEgypro: quum intercipient multitudinem ejus,& destruentur funda- menta eius. ,
in ff.thiopes. Pura:ique,,Sc T.udasi,rotaque miscellanea tuiba.f-ubasi quoque,denique juncti fccdeic, cum illis gladio ca-,
Sic ait Je!iova,8c cadent sustentantes fEgyptum, dc'scendetque fastus roboris e- jus , inde a cujri Sevenes gladio cadent in ea,dictum Domini Jehovi:
ii Er desolabuntur inter regiones desolatas ; Lc civitates illius inccrcivitatcs vastatas erunt:
i; Ut experiantur me esse Jehovam » quum posuero ignem in Ägypio,& fracti fuci int omne, auxiliarii ejus.
14 Die illo prodibunt nuncii a conspectu meo navibus,ad exterrendum fF.thio- piam securam : & erit gravis dolor in cis» ut diei £gypti,quum ecce advenerit.
>5 Sic ait Dominus Jehovi ;& faciam* ut cesset multitudo Ägvptiorum per Nebu- cad-netxarem,RegensBabylonia5:
16 Ipsum,& populum eius cum ipso,violentissimos gentium adductos ad perdendum istam terram, qui exserentes gladios suos contra Agyptum; implebunt eam terram confossis.
17 Et redigens rivos in siccitatem,vendam terram illam in manum malorum: denique desolabo terram,& qua; eam implent manu extraneorum ; ego Jehova dixi.
18 Sic ait Dominus Jehovi; & perdam Mcs stercoreos,8cfaciam,ut cessent idola e
fidenti* revocatur* mfbi in merr,oriam inijj jNopho , & princeps e terra JEgyptt ron
- l 2 * 4 * & 7 8 - : - -1— c- — a "erit amplius : quum indidero tin.orem tcr-
r* ALgypti.
19 Nam desolabo Pathrosum,& tradam igni Tzohanem; ac exercebo judicia in No;
20 Et effundam excandescentiam meam in Sinem, robur ffgypti» quum exscidero multitudinem No.
21 Quum ponam ignem inJEgypro,valde dolebit Sin,& No disrumpetur j tk Noph, hollibus quotidianis.
22juvenes HeliopoleoS, & Bibesti gladio cadenr.ips* vero pueli* in captivitatem ab-
2; Et Daphnis obscurabitur dies,quum frangam ibi lora Agypri,& cessabit in ea fastus roboris eius: ipsam nubes operiet,Lc filiae eius in captivitatem abibunt;
24 Denique exercebo iudicia in ff.gy- ptum.ut experiantur me este Jehovam.

C A P. XXXI. Parbo injhir Aflur elatu*, similiter deturbabitur.

F Uerat vero undecimo anno,primo mense, septimo dic mensis; fuerat, inquam, verbum jehovx ad rre,dicendo :
2 Fili hominis, brachium Parhonis.regis fEgypti fregi ; quod ecce non alligabitur induis medicamentis, imposita fascia ad obligandum ipsum,ut confirmetur adrra- ct.mUum gladium.
; idcirco sic aitDominusJehovi.ecce me comraPaihonem.regemÄ'.sypti.ut confringam brtthia ejus , illud, quod firmum cst,& quod fractum fuit; ut dejician gladium e manu e us.
4 Et dispergam Ä-gyptios in Gentes,spar- gamque eos in regiones.
< Ideo confirmabo brachia regis Babyloni*, tradens gladium meum in manum e- jus.ut corfiingnm brachia Parhonis.öe gemat gemitibus confossorum coram iilo.
X. 1 ; 6 Con*

6 Confirmabo autem brachia regis Babylonia;,brachia vero Parhonis concidem ; u: cognoscatur me esse Jehovam, quum tradidero gladium meum in

manum regis Baby- Ionias, ut extendat illum contra terram A- gypii.
7 Similiter dispergam Agyptios in gentes,8c spargam in regiones i ut coeroscatur me elfe Jehovam. Caput XXXI.
8 Deinde fuit undecimo anno.rertiomen- se, primo d/emensis.fuit,inquam»verbumje- hovas ad me,dicendo:
9 Fili hominis, dic p*rhoni,regi Agypti, & multitudini ejuSj cui similis es in magnitudine rua?
in Ecce Asiyrium, ernt cedrus in Libano, pulchra ramis.Lc virgultis umbrosa, ahaque flatura ; cuius calami summi er^nt inter densos ramos.
11 Aqu* educaverant eam, ahyfTus extulerat eam : fluentis suis aby.Ju* obibat circumquaq; plantarium eiu;,& aqu*-du- ctus suos mittebar ad omnes aibores apri.
u Idcirco exaltavit se statura cius pras omnibusarbonbus agri , & multiplicabantur ramusculi eius, prolongabanmrque rami eius,quos emittebat,aquis multis-i ; In ramusculis eius nidificabant omnes aves cas.J , & sub ramis eius patiebant O mnes bestia: agri,ac in umbra ejus sedebant omnes gentes amplissima;.
ia Denique pulchra erat magnitudine sui is longitudine palmitum suorum » quia erat radix eius ad aquas amplas.
if Cedri tn horto Dei non abscondebant eam,abietes non erant fimfies ramusculis eius, 8c calianeac non erant pares ramis e- jus, nulla arbor in horto Dei similis erat ei pulcliritudine sua.
i6Pukhnm effeceram eam cum multitudine palmitum eius ; adeo ut inviderent ei omnes arbores Hedenis.quas erant in horto Dei.
i? Idcirco sic ait Dominus Jehovi, eo quod »e exaltas statura rquum edidisset ille summum calamum suum inter densos ramos fuos,& elatus est animus illius in altitudine sua:
18 Tum tradidi eum in manum fortissimi gentium,hunc libere acturum in illum,propter improbitatem illius impuli.
19 Ita e «edentes eum extranei,violentissimi gentium deseruerunt eum: in montibus, & in omnibus vallibus deciderunt palmites eii|S,& fracti suntrami e’us in omnibus alveis terrae, descendentesque ab umbra ejus omnes populi terrae,deseruerunt eum :
20 Super endrvum truncum ejus habitant omnes aves coeli ; & in ramis ejus fune omnes bestia; rgri:
21 Ut non exaltent se de statura sua ulla; arbores Irrigua:,8c non proferant summum calamum suum inter densos ramos : neque conquiescant in se ipsis altitudine sua ulla; rigu* : quandoquidem omnes illi traditi lunt morti .dejfctr in terram imam inter filios hominis, ad eos,qui descenderunt in foveam.
11 Sic ait Dominus Jehovi,quo die descendit insepulchium luctu,quem imnorta- Vi,obtexi pro co abyflum,cohibe .,$ ".tenta
Z. K E L. Cap.Jr.ti«
cius,ut coercerentur aquae multas: & atratum reddidi pro eo Libanum,& omnibus arboribus agri,propter eum,fuit defectio
2; Pras sono Iasiis eius commovi gentes, quum demitterem eum in fepulchrum cum descendentibus in foveam ; unde consolationem ceperunt in terra ima omnes arbores Jledenis,delectus,& pratllantia Libani, omnes riguae.
2a Etenim ipsi cum illo descenderunt in fepulchrum ad ronfossos gladio ; qui domiti brachio illius resederant in umbra illius inter gentes.
if Cui ex arboribus Hedcnis ita similis gloria,&magnitudine * i * * * 5 & 7 8 9 10 ii * * 14 dejicieris ergo cum arboribus Hedcnis in terram imam,in medio prseputramrun. cubabis cum confossis j gladio , ille est Parl;«,8c tota multitudo c- jus,dictum Domini Jehovi.
CAP, XXXII. Lamintum funtbre super A">ptii e*em.
Einde fuir duodecimo anno,duodecimo mense,primo die mensis ; fuic,tnqu4m, verbum Jehovasad me,dicendo:
i Fili hominis, profer lamentationem contra Parhonem, Regem Agvpti, dicens ej,' i'uveni Iconi inrergentessimilis es, imo es similis balaena: per maria,quum prodiens per flumina tua.conturbas aquas pedibus tuis.Zc perturbas flumina illarum,
I Sic ait Dominus Jehovi,at expandam contra te rete mcunVper congregationem populorum multorum ; qui educent te plagis meis :
4. Et deferens te in terra,in superficie a- gri denciam rc ; ftciirr que,ut habitent super te omnes aves cccli,& saturabo exi« bestias totius terra:.
< Exponens carnem tuam super mojues,
& implens valles altitudine tuä.
6 Et irrigans teriam natationis ru* sanguine tuo usque ad ipsos montes j adeo, ut alvei impleantur te.
7 Et operiam,quum exstinguam te,coelos, atra;»sqtie reddam stellas eorum; Solem nube operiam, & luna non faciet,ut luce ac lux sua:
8 Omnis luminaria lucida In coelis atrata reddam luper te ,*&: disponam tenebras super terram tuam,dictum Domini Jehovi:
9 Et ad indignationem provocabo animum populotum multorum essiciendo^ue perveniat confractio tua ad gentes, in regiones populorum,quos non nosti:
10 Faciämque , utobstupescant de te populi multi, & Reges eorum horrescant propter te horrore,vibrante me gladium meum ante faciem illorum , ut trepidem singulis momentis quisque propter se ipsum,die casus rui;'
ii Nam sic ait Dominus Jehovi, gladius Regis Babyloniae invade: re.
12'Gladiis robustorum detidam multitudinem ruam , violentissimorum in gentibus omnium : qui vastabunt fastum Agypci, uc perdatur tora multitudo ejus-
11 Perdam etiam omnia iumenta eius,ne superveniant aquis multis ; ut non conturber eas pes humanus amplius. etiam ungulatus jumentorum non conturbet eas.
14 Tun«

eap.?2- . , | E C II E 7 K E I* fap.;;.;;.
14 Tunc faciam,ut sidamt aquse illarum,& quotquot sunt! Se omneS Ttidonjj, qui de- flumina illarum tanquarm oleum factam,ut scendenc ad confollos cum terrore sun , a
ambulent; dictumDomi ; ni Jehovi
1? Quum reddidero terram iEgypti deso- latissimam, terram destirutjni iis, quas implebant eam, quum percussero omnes habitantes in ea ; ut experiantur me esse Je- bovam*
16 Lamentatio haec ejl.qua lamentabun- tur illam, filiae gentium lamentabuntur illam i de Ägypto , & de tota multitudine e- jus lamentabuntur illa; dictum Domini Je-
17 Deinde fuicduodecimo anno .decimo quinto die eiusdem mensu ; fuit, inquam, verbum Jehovae ad me,dicendo :
18 Fili hominis,ede lamentum de multitudine Lgypti, & effer eam ipsam, ut filios gentium validarum,in imas terras pdrtescum descendentibus in foveam,
iq Dicens,quo amoenior esses ? descende, ut prosternaris cum prxputhtis i
20 Inter confossos gladio,qui ceciderint: gladius positus est, trahite eum, & omnes copias ejus.
2 » Alloquantur illum duces porenrum e medio fepulchri cum auxiliaribus eius; qui descenderint » jacuerint praputiati Apud confossos gladio.
22 Ibi Alloquatur Assyrius cum tora congregatione sua, circumstantibus illum se- pulchris hujus : omnes confossi, qui ceciderunt gladio ;
2; Cujus sepulchra disposita sunt in lateribus fovea ; ut eius congregatiocircum- stet fepuichrum illius, omnes confossi,qui ceciderunt gladio,qui terrorem indiderant terra viventium.
24 Ibiul/oqudturHelam cum tota multitudine sua, circumstans fepuichrum illius » omnes confossi , qui ceciderunt gladio, qui descenderunt praeputiati in imas rerrapar- tes ,qui indiderant terrorem suum terra viventium, & reportant ignominiam suam cum descendentibus in foveam.
25 Cui inter confossos positum est cubile cum tota multitudine ipsius, circumstantibus illam sepulchris ipsius: omnesprapu- tiati confossi gladio , qui indito terrore suo in terra viventium, jam reportant ignominiam suam cum descendentibus in foveam, interjeonfossos positi:
afi Ibi AÜnquAntur Meschec, Thubal.cum tota multitudine sua » circumstantes illum lepulchris suis ; omnes praputiati confossi gladio,quum indiderint terrorem suum terra viventium.
27 Quamvis non ctibetn cum potentibus, qui ceciderunt ex pratputiatis: qui descendent in fepuichrum cum instrumentis bellicis suis , positis gladiis ipsorum sub capiti- bus ipsorum, quum incumbat iniquitas eorum ossibus ipsorum, quia terror potentum in lerrn viventium fuit:

, 28 Tu quoque inter praputiatos confringeris, & iacebis cum confossu gladio.
:q Ibi Alloquitur F.dom ; reges cius , & omnes Principes ejus , qui collocabuntur potentia illorum apud confossos gladio;ipsi cum rra^utin:is cubabunt, 8c cum descendentibus in foveam.
?o ibi slüoqiwntur Toparcha Aquilonis,
potentia illorum erubescentes , cubabunt- que praputiati cum confoflisgladio,reportantes ignominiam suam apud descendentes in foveam.
Hos videns Parho,consolationem capiet de tota multitudine sua ; confossi gladio , Parho . & omnes copia ejus . dictum Domini fehovt.
$2 Quum indidero terrorem meum terra viventium,& prostratus fuerit inter p.apu- tiatos cum confossu gladio Parho , & tota multitudo ipsius,dictum Domini Jehovi.

CAP. XX XIII. Indoles malorum piorum r Chriftut verutpiftor.

E T fuit verbum Jehova ad me,dicendo :
2 Fili hominis,alloquere populares tuos, indicem eis, quum adducturus sum contra terram aliquam gladium ,si acceperint populus illius terra unum quempiam ab extremitatibus suis , quem imponant sibi speculatorem :
l Et videns gladium supervenientem terra , cianxerit buccina , Se monuerit popu-
4 Audiens vero quisque sonum buccina, pion acceperit monitum , 5c adveniens gladius »sustulerit ipsum , caelis sua rausi» in capite ipsius erit:
^ 5onum buccina audivit, sed monitum non accepit, cadis sua causa in eo erit: st enim monitum accepisset.se ipsum eripuis-
6 ipse vero speculator,quum viderit gladium advenientem , si non cianxerit buccina, populusque non fuerit monitus,& adveniens gladius.sustulerit ex eis aliquem .hic propter iniquitatem suam tolletur, sanguinem vero ejus e manu speculatoris repo-
7 Te aurem , 6 fili hominis , te . inquam » speculatorem dedi domui Jisraelis: uc audiens eX ore meo verbum,moneas eos ex me.
8 Quum dixero improbo,improbe omnino moriturus es, si non loquaris, monendo improbum,ut Aejifidt'z via sua: jpse improbus propter iniquitatem suam morietur, sanguinem vero ejut e manu tua requi-
q Tu vero,si monueris improbum de via su.i,ut revertatur ab ea, neque reversus fuerit ä via sua, ipse propter iniquitatem suam morietur,tu autem te ipsum eripueris.
10 Tu itaque, fili hominis,dic domui Jif- raelis,ita loquimini,dicendo :quia defectiones nostra. & peccata nostra incumbunt nobis , ideo in ipsis nos tabescimus, ecqui viveremus ?
11 Dic eis, ne vivam ego, dictum Domini Tehovi.si delector morte improbi, sed dele- stor.qutttn revertitur improbus a via sua, uc vivat: revertimini, revertimini a viis vestris pessimis: cur enim moreremini domus Jisraelis ?
12 Tu ergo, fili hominis, dic popularibus tuis, justitia justi non est ereptura ipsum rdmpore defectionis sua,&in sua improbitate improbus non corruet, quo tempore reversus fuerit ab improbitate sua: ut ju- L 1 4 stuS

stus non poterit Vivere illa, quo tempore. suum,dicendo,venire jam,& audite,quod
iit verbum,quod prodita Jehova:
jr Venientes ad te quasi adventu popu»l li, fedentcsquc coram ce quaji popuiufi meus.Lc audientes verba tua,ipsa non faci»] unc: quamvis siiaviflima ore suo ipsi faci -] ant,quatstum suum animus ipsorum persc-
12 Nam eccc rn er eis quasi canticum suavissimum, pulchrum sono.Sc quidem c- | ptime pulsantis: sed ut audiant verba tua, mininiefaciunt ea.
;; Quum igitur evenerit illud (ecce ad» venit) tum experientur Prophetam fuisse in medio fui.
peccabit.
ij Quum dixero justo,omnino victurus es, si ipse confisus justitiae sua;, fecerit iniquitatem , omnia juste facta ipsius non memorabuntur,sed in iniquitate illa sua,quam facit.morietur :
14 Et quum dixero improbo . omnino moriturus es : si reversus a peccato suo, exercuerit judicium,& justitiam.
1; Pignus restituerit improbus, rapinam reddiderit , in statutis vitas ambulaverit, non faciendo iniquitatem, omnino vivet, non morietur:
16 Omnia peccata eius,quibus peccavit,
non memorabuntur ei: ludicium, & justitiam exercuit,omnino vivet. >
17 Interea dicunt populares tui,non est
«qua via Domini, quum ipsorum via non "pTfuitverbum Jchovas ad sit asqua. 2 Fili hominis,prophet
t8 Quum avertit se justus a iustiria sua,& facit iniquitatem.eciam moriturin istis ;
ry Quum autem avertit fe improbus ab improbitate sua, & exercet judicium,& justitiam,in hisipfe vivit.
22 E: dicitis, non est asqua vja Domini; quemque fecundum vias suas judicabo vos,
0 domus Jisraelis.
21 Fuit au.em duodecimo anno,decimo men/e,quinto die mensis a deportatione nostra, ut veniens ad me quidam, qui evaserat Jerufchalaimij, diceret percussa est civitas.
22 Manus autem Jehova: adfuerat mihi vespere, ante adventum ejus, qui evaserat, ut aperiret os meum,donec is venire: ai me mane : anerueratque os meum,uc non obmutescerem amplius,
2; Fuit ergo veibum Jehova: ad me,di»
24 Pili hominis, qui habitant vastitates Istas in terra Jisraelis,loquuntur,dicendo: unicus erat Abraham , qui hasredirario iure possideret hanc terram : nos autem multi sumM ,nobis tradita est hasc terra in hasre- ditatem.
i> Idcirco dic eis,sic ait Dominus Jehovi cum sanguine ipso comeditis.de oculos vestros attollitis ad stercoreosdeos vestros, far.guincmque effunditis: & istam terram hsreditario mrc possideretis ?
26 Insistitis gladio vestro,facitis abomi- nacionem.Sc quisque uxoremamici sui impuratis: Sc justam terram hereditario jure possideretis ?
2T Sic dicito eis,sic aitDominus Jehovi,
»revivam ego ; nisi,qui in vastitatibus junt, gladio cadant,& qui e/i in superficie agri, bestiis eum exponam , quem comedent: qui ver'o in munitionibus , & in Ipcluncis, peste moriantur.
i? U» reddam istam terram desolatisfi- mam.Lc desinet fastus roboris eius : defola- bunturque montes Jisraelis,adeo ut nullus transeat *.
2911t experiantur me esse Jehovam.quum reddidero istam terram desolatissimam propter omnes abominationes Illotum , quas faciunt.
p Tu etiam,fili hominis,populares tui.., r
frequenter prardicanccs de te juxta pano-jraelis ad alveos, & in omnibus locis habita-
tes.& m portis domorum : quorum alio- bilibus huius terra*.
quitur alter alterum , ^ quisque fratrem 1 14 In pascuo bono pascam eos» $e in mon-

C A P. X X X 1V. OJf itium PastorisEvar.-
gtlici.

me,dicendo: ta contra pastores Jisraelis : propheta, dicens istis,pastoribus ipsis, sic ait Dominus Jehovi, var pastoribus Jifraelis, qui erant pasturi ipsos, annon grex ess.qucm pascunt pastores ?
j Adipem comeditis, & lanam induitis, quod optimum est, mactatis: gregem non pascitis.

4 Morbo nssectas non confirmatis,atgro- timque non curatis, & confractam non obligans » ac depulsam non reducitis, pe- reuntemque non requiritis;sedvi domina» mini in eas,&per lasviiiam :
5 Adeo ut dispergantur destitutas paflo- store, & sint cibo omnibus bestiis agri dispersas:
6 Deerrent oves meas in omnibus montibus, 8e super omnem collem excelsum ; denique in superficie totius terras dispersas sint oves gregis mei, nemine reposcente, & nemine i equirente.
7 Idcirco, 6 pastores, audite verbum je-
3 Ke vivam ego,dictum Domini Jehovi, nisi (eo quod est grex meus direptioni, 8e sunt ove i gregis mei cibo omnibus bestiis agri, destituti pastore,& non reposcentibus pastoribus meis gregem meum : pascunt enim pastores se ipsos, gregem autem meum non pascunt.)
9 Idcirco,6 pastores, audite verbum Je-
10 Sic ait Dominus Jehovi, ecce me contra istos pastores, ut reposcam gregem meum e manu ipsorum, & faciam,ut cessent ä passendo grege,ut non pascant amplius isti pastores fei pios: eripiam enim gregem meum ex ore ipsorum,uc non sine ovts illis cibo.
11 Nam sic ait Dominus Jehovi, ecce me.mqu/tm.ut reposcam oiifs gregis rnei.Lc anquiram eas.
12 Sicut anquirit pastor gregem suum, quo tempore est in medio gregis fui,0urum dissipatarum,ita anquiram gregem meum : uc eripiam istas ex omnibus locis, quo dispers* fueiinttempore nubis,8c caliginis;
1$ Educens eos e populis, congregänsque eos ex regionibus,ac reducens «os in terram suam, ut pascam eos in montibus Jis-

1 E c nsuu.
tibus excelsi Jifraeliseritcaulaeorum ; ibi ; recubabunt iit caula bona.& pascuum pingue depascent in montibus Jisr.ielis.
l s Ego pascam gregem meum,& eg;o fasciam, ut recubent dictum Domini jehovi, |
16 Pereuntem requiram,&depulsam re- sducam, fractamque obligabo,& «grocam j. confirmabo : pinguem vero.& firmam perii dam, pascam unamquamque jure.
17 V05 enim ,<5 mi grex,sic aic Dominus Jehovi ; ecce ego judicaturus tum inter parvas pecudes,arietes,fv hircos.
»8 An parvum eft pras vobis,vos pascu- um optimum depascere, quod reliquum pascuorum vestrorum conculcatis pedibus vestris? & vos nitidam aquam bibere, quod reliquas pedibus vestris conturbatis ?
19 Ut oves gregis mei conculcatum pedibus vestris tdepafcanr ? & conturbatum pedibus vestris bibant * 2 * 4 5
20 idcirco sic ait Dominus Jehovi iliis; ecce mc,inquam >ut iudicem inter pecudem opimam,& pecudem macilentam.
21 Eo q.<od latere,& armo irrpellitis,& cornibus vestris impetitis omnes morbo affectas ; co usque ut difperericiseasfo* ras.
22 Ideo servabo gregem meum, ut non sint amplius direptioni: Lc judicabo inter pecudes.
2; Nam excitabo eis pastorem unum,qui pascat eas, servum meum Davidem : ipse pascet eas.Se ipse erit eis pastor :
24. Ego vero Jehova,ero eis Deus,& servus meus David princeps in medio eorum: ego J ehova cloquutus sum :
r< Et panstens eis foedus pacis.faciam.ut cessent best!» ma as e terra ; ut habitent in deserto secure,& dormiant in stivis:
2* Reddämque ista , & quas sunt circa collem meum, conserta benedictione, ac demittam imbrem tempore suo,irr.bres benedictionis erunt:
27 Ut edat arbor agri fructum suum, & terra der proventum suum, fintque i n terra sua secure,agnoscentque me esse Jehovam ; quum fregero lora iugi ipsorum,Sc eripuero «os e manu exigentium servfrutem ab ipsis.
28 Ita non erunt amplius direptioni gentibus, & bestias terras non comedent cos ; sed habitabunt secure,nemine deterrente.
29 Denique excitabo eis plantam ad celebritatem ; ut non sint amplius, quos intercipiar fames in terra,neque ferant amplius ignominiam gentium:
*0 Sed cognoscatur mc Jehovam,Deum ipsorum cum ipsis esse, & ipsos esse populum meum, domum Jisraelis, dictum Domini Jehovi.
11 Quum vos,vos,rn^uam,homines grex meus eritis,grex pascui mei: ego Deus vester,dictum Domini fehovi.
Cap.jf.lR,
manum merm in te t rtdiamte desolatisli-
4 Civitates ruas in vastitatem redigam, & tu desolatissimus eris ; ut experiaris me esse Jehovam.
5 'Eo quod est tibi inimicitia perpetua , faciCque,ut diffluant Jisraetuasper gladium: tempore calamitatis suas , qua tempore iniquitatis eji terminus :
6 Idcirco , ütvivo ego , dictum Domini Jehövi , in easdem comparabo te , & casdes persequetur te; quandoquidem odisti vacuitatem ä caede , etiam casdes pcrleque-
7 Nam tradam montem Sehiris summae desolationi ; exscindens ex eo viatorem omnem :
8 Et replebo montes eius confossis ipsius: in ipsis collibus ruis , vallibüfque tuis,& o- mnibus alveis tuis confossi gladio cadent.
9 Deiolationibus peipetuis tradam re, de civitates tua: non restituentur; ut experiamini me esse Jehovam.
toEb quod dicis,duas istas gentes,8c duai regiones istas meas erunt , jam possesturi fumus istam hasreditario jure } ubi Jehova
11 Idcirco , üt vivo ego , dictum Domini Jehovi; facturus sum secundum iram tuam* Öc secundum invidiam tuam, quam exercuisti pras odio tuo contra illos: ut agnoscar ab eis,quum judicavero te.
11 L experieris mc esse Jehovam ; audi- vissejnnnes irritationes tuas.quibus loquu- tus eifftc montibus Jisraelis. dicendo : desolati sunt : nobis traduntur ad consumen-
H Ut magnificästij vos contra me ore vestro,fecisiisque,ut abundarent contra mc verba vestra ; me audivisse.
14 Sic ait Dominus Jehovi ; prout laetatur tota ista terra , desolationem sum effecturus tibi.
15 Secundüm lastitiam ruam.de possessione domus Jisraelis,eo quod desolaretur.iti» faciam tibi : desolatissimus eris ; d mons Sehir,8c mta Edomasa quantacunque est, uc cognoscatur me esie Jehovam.
C A I\ XXXV. E<som<#i, bojles Ichudfo- rum fetibunt.
D Einde fuit verbum Jehova: ad me, dicendo:
2 Fili hominis , dispone faciem tuam contra montem Sehiris ,Sc propheta contra
? Dicens es, sic ait Dominus Jehovi, ecce me contra te,6 mons Sehiris; sit extendens
CAl*. XXXVI. Liberatio ab hostibus cor novun voedtio^entium promittuntur.
T U quoque fili hominis »propheta de montibus Jisraelis,dicens ; montes Jisraelis, audite verbum Jehovx.
2 Sic ait Dominus Jehova •* eo quod dicit iste inimicus de vobis,euge ;oc excelsa seculi haereditano jure futura sunt nobis.
; Idcirco propheta,dicens; sic ait Dominus Jehovi; quia mustis modis desolave- runt;8e exhauserunt vos circumquaque tue essetis hasrediraria posTeHio reliquiis gentium.& traducti estis in labia nationum,in- famiamque populorum :
4 idcirco montes Jisraelis,audite verbum Domini Jehovi: sic ait Dominuj Jehovi i- stjs montibus » 8 c collibus, alveis, vallibus- que ,& vastitatibus desolatis,ac civitatibus derelictis,quas sunt direptioni,& subsannationi reliquiis gentium,qua; circumquaque sunt .*
C Idcircosic ait Dominus Jehovi; men- tiai ,nisi igne zeli mei loqiiar contra reli- L 1 x quia*

Cap.; 5 . JE CJM
quias gentium, Lc contra Edomfcam totam : qu* attribuerunt terram meamsibiinh*- reditatem cum I»titia totius cordis, cum depopulatione animosa, ut sedes expulso* rum eius Jit direptioni.
6 Idcirco prophcra de terra Jisraelis * Lc dicito ipsis montibus, 5 e collibus,alveis,ac Vallibus,sic aitDominus Jehovi, ecce ego relo meo.Lc excandescentia

mez loquor,eo quod ignominiam gentium fertis.
7 Idcirco sic ait Dominus]ehovi,ego sublata manu mea juro ; mentior,nisigentes illae, qu* circumflant vos,ipsae ignominiam suam reportaturae sunt:
8 Vos vero montes Jisraelis ramum vestrum ediruri estis .& fructum veitrum laturi populo meo JiiYaeli j quum prope ad- venerinr.»
9 Nam ecce mc apud vos ; qui respiciam ad vos,ut colamini,8c feramini :
io Et multiplicabo in vobis homines, totam domum jisraelis» quanta quanta est; ut inhabitentur civitates, & vastitates reaedificentur.
ri Multiplicabo.inquslrti.in vobis homines, & jumenta, quae augescent,& fortificabunt : facia'mque,ut habitetis, sicut priscis temporibus vestris,benefaciens amplius, quam primordiis vestris» ur agnoscatis me esse Jehovam.
i r Adducam enim ad vos homines cum populo meo Jtsraele,qui harreditario jure possideant rc.erisque eis in possessionem: neque perges amplius orbare eos.
, i Stc ait Dominus Jehovi, co(rfod dicunt vobis exedentem homines te este; & orbantem gentes tuas este te:
t 4 Idcirco homines non exedes amplius, & gentes tuas non orbabis amplius, dictum Domini Jehovi:
ic Neque sinam,ut audiatur in re amplius ignominia gentium, & opprobrium populorum non feres amplius ; 8 c gentes tuas offendere non sines amplius, dictum Domini Jehovi ?
16 Deinde fuit verbum Jehov* ad me,
17 Fili hominis, domus Jisraelis. quum habitarent in terra sua , impurarunt eam via sua, Lc actionibus suis rtanquam impuritas separat* ex immunditia erat via i- psorum coram me:
>8 Idcirco e/scidi excandcscenriam meam super eos.eb quod sanguinem effundebant super terram ; & stercoreis diis suis impurabant eam : t
19 Et dispersi eos in gentes,sparfique sunt per regiones, secundum viam eorum,& secundum actiones eorum iudicavi eos.
10 Eriam,quum venissent inigentes. quo venerunt » similiter prophanarunc nomen sanctitatis measquum dicerent»//* de eis, populum Jehov* ipsos este, & e terra ejus prodiiste:
21 Sed clementia usus sum proprer nomen sanctitatis meae ; quod prophanam domus Jisraelis in gentibus.qub venerunt-
21 Idcirco dic domui Jisraelis,sic ait Dominus Jehovi, non proptervos ego facturus funi,6 domus Jisraelis : sed propter nomen sanctitatis meae, quod prophanasiii
apud gentes,qub venistis : >
2 KIL Cap.;M7*
2; Ut sanctificem nomen meum maxi-i mutn, quod prophanarum fuit in gentibus,! quod prophanatis in medio earum: uc|* sciant gentes me este Jehovam, dictum Do- ' mini Jehovi, quum sanctificabo me in vo-J 1 bis,ante oculos earum* i
24 Recipiens enim vos ex ipsis genti- I bus, congregabo vos ex omnibus regioni- • bus ; ac reducam vos in terram vestram ;
rs It aspergens vos aquis mundis, uc 1 mundemini ; ab omnibus impuritatibus \e(;ris,&ab omnibus stercoreis diis vestris mundabo vos :
16 Et dabo vobiscornovum,8cspiritum novum ponam in medio vestri: Lcamovem cor lapideum e carne vestra, indam vobis cor carneum: !
27 F-t spiritum meum ponam in medio vestri ; qub faciam, ut in staturis meis ambuletis, Lc jura mea observetis, facientes
r8 Ita habitabitis in terra,quam dederam majoribus vestris; erit ifquc mihi populus,
& ero vobis Deus.
29 Nam servabo vos ab omnibus impuritatibus vestris,- Lc advocans frumentum, augebo illud, neque imponam vobis fa-
p Et augebo fructus arborum, & proventum agri, ut non suscipiatis amplius i opprobrium famis in gentibus :
Quum recordabimini viarum vestrarum pcisimarufn, Lc actionum vestrarum, ! quae non sunt bon* i Lc fastidio eritis vobis ipsis propter iniquitates vestras, & propter abominationes vestras.
;r Non propter vos ego facturus sum, dictum Domini Jehovi,noturn esto vobis : erubescite, & rubore afficiamini Uviis vestris,^ domus Jisraelis-
Sic ait Dominus Jehovi .quo tempore mundabo vos ab omnibus iniquitatibus vestris; factam quoque, ut habjtenturci- virates,& «dificentur vastitates illae :
H Et terra desolata colatur ; pro eo, quod fuerat desolatissima ante oculos o- mnis viatoris:
;< Adeo ut dicant, terra h»c ipsa,quas desolara erar, est similis horto Hedenis; 8c civitates, qu* vastat* desolat*que, & de- struct* erart,munit* inhabitantur :
Ut cognoscam gemes, c>u* reliquas fact*fuerinr circa vos,me Jehovam reaedificare rivit&tes destructas,conserere desolatum <J£rum : ego Jehova dixi,8c faciam.
7,7 Sic ait Dominus Jehovi,pr*terea expositus ero domui Jisraelis, ut hoc faciam eis, multiplicabo eos, quasi grege homini-
;8 Quasi gregesacrifictorum, quasi grege urhii Jcruschalaimqrum in solennitati- bus eius; ita erunt civitates, qu* vastat* funt.rep er* gregibus hominum,ut cognoscatur me este J ehovam.
CAP. XXXVII. Typtet refurrtRionti
mnrtuorum,e jusque pr-tludium . ("Upervenit mihi manus Jehov* ; 8f edu- !;cens me in spiritu Jehova, collocavit me in medio cu : ufdam convallis-.qu* erat plena ossibus :
2 Et traduxit me per illa circumquaque :

*Tap. j?» J JE C II
«c ce autem crart multa valde in superficie 'Siiius convallis,cice arida erant v nide.
> ; Quum autem dixisset mihi, fili hominis, an reviviscerent offa ista ? dixi, Domine J«hovi,iu nosti.
4 Edixit vero mihi, propheta d« ossibus i Itis, indicens eis ; o osta arida,audite ver-
f bum Jehova: *.
$ Sic au Dominus Jehovi ossibus istis : ecce ego inducturus sum in vos spiritum, ut vivatis.
1 6 Nam addam vobis nervos,& obducam
vobis carnem, & luperindam vobis cutem, ponämque in vobis spiritum,& vivetis : ut | cognoscatis me este Jehovam.
7 Quum itaque prophetarem , quemad- modum mssus fueram ; fuit sonus me pio- phetante,& cccc concussio, appropinquan- 1 tibus oslibuSuno ad suum alterum.
1 8 Deinde, quum aspicerem, quod ecce
I super ea nervi, & caro assurrexisset,8c su- ! perindita esset eis curis superne i spiritus autem nullus messet eis :
1 9 Dixit mihi, prophet 3 ,alloquensspiritum i propheta fili hominis, dicens spiritui, stc ait Dominus Jehovi, ä quatuor ven- I tis adveni,6 spiritus,8c perflato interfectos istos,utvivant.
1 »O Qjaamobrem prophetavi,quemadmodum prLeeperat mihi; 8c ingressus est in illa spiritus, Lc revixerunt, steteriimque super pedes suos copiae magnae quam plurimum.
11 Deinde dixit mihi ; fili hominis,ossa ista tota domus Jifraelis sunt; ecce dicunt, aruerunt osta nostra.tk periit exspectatio nostra,succisi sumus,quod ad nos.
1 nldoirco propheta,indicens eis, stc ait Dominus Jehovi ; ecce ego aperiens sepul- chra vestra, deducam vos e sepulchrisve- stris, popule mi; reducamquc vosinter- ram Jifraelis ;
1 Ut cognoscatis me esse Jehovam ; aperiente me sepulchra vestra,Lc deducente vos csepulchris vestris, popule mi :

14 Et indam spiritum meum vobis,ut reviviscatis, & collocabo vos in terra vestra ; ut cognoscatis me Jehovam dicere, & facere,dictum Jehovi
i< l uit etiam verbum Jehovas ad me, dicendo :
16 Tu autem fili hominis,accipe tibi lignum unum,& inscribe ei, Jehudat, Lc filiis Jisraelis.sociis eius : deinde ?ccipe lignum alterum, & inscribe ei, Jofepho lignum E- phrajimi, cum tota domo Jifraelis iodis
17 Tum admove ea unum ad alterum tibi in lignum unum ; ut sint adunata in ma-
18 Quum autem alloquentur te populares tui,dicendo ; annon indicaturus es nobis, quid ifia significent tibi ?
19 Dic eis.lic ait DominusJehovi;ecce e go accepturus sum lignum josephi , quod fuit in manuEphraiimi cum tribubusjisrce- lis, sociis eius ; Lc componam has conjunctas illi cum ligno Jehudas.efiiciamque eos lignum unum,ut fuit unum in manu mea.
10 Qnumque fuerint ligna ista,qubus inscripseris, in manu tua unie oculos illorum.

zi Dic illis, stc ait Dominus Jehovi, ecce ego receptuius sum filios Jifraelis e medio ipsarum gentium, quo abiverint; & congregans eos,circumquaque,reducam eos in terram suam.
22 Et efficiam eos gentem unam in illa terra, in montibus Jifraelis ,& Rex unus e- rit ipsis omnibus Rex; neque erunt amplius duae gentes,neque dividemur amplius in duo legna deinceps:
2; Neque in.putabunt se amplius diis stercoreis suis, & rebus detestandis suis.auc ullis defectionibus suis; sed servabo eos ex omnibus habitationibus ipsorum,incui- bus peccaverint, Lc mundabo ipsos, ut sine mihi populus,& ego sim ipsis Deus.
24 Et servus meus David rcx t erit super ipsos . ac pastor unicus erit omnibus ipsis ; ut in judiciis nieis ambulent,ac statuta mea observent facientes ea.
Et residebunt in ea terra,quam dederam servo meo Jahakobo,in qua resedciunt majores vestri ; residebunt, inquam , in ea ipsi, filiique ipsorum , ac nepores ipsorum usque in seculum , & David senus meus princeps ipsis e it usque in seculum :
26 Quum pepigero ipsis foedus pacis,foedus perpetuum futurum cum ipsis ; Lc disponens ipsos.multiplicabo ipsos » ponam- que sanctuarium meum in medio ipsorum in seculum.
27 Ut existente tabernaculo meo apud ipsos, sim ipsis Deus; & ipsi sint mihi pc-
28 Et cognoscant gentes me Jehovam sanctificare Jisraelem,quum eri: sanctuarium meum in medio ipsorum in seculum.
CAP.XXXVIU. Propbsfia deGo»o, (3
Einde suit verbum Jehova: ad me , di-
2 Fili hominis,dispone faciem ruam versus Gogum,terram Magogi, principem, primarium Mescheci, Lc Thubalis, Lc propheta contra eum:
§ Dicens, sic ait Dominus Jehovi: ecce me contra te » 8 Gog , princeps , primarie Mescheci,& Thubalis:
4 Nam reducam re,irrponenshamos maxillis tuis , & educam te , & omnes copia« tuas, equos, 8e equites indutos perfectissime omnes, congregationem multam clypeato- rum , & scutatorum , tractantium gladios omnium.
? Persas, JEthiopas, & Putatos cum illis, omnes scutatos,& galeatos ;
6 Go merum cum omnibus agminibus suis,domum Thogarma: ad latera Aquilonis cum omnibus agminibus suis,populos multos tecum-
7 Comparator»&compara te»tu,& omnes congregationes tuas,qu2e congregantur ad te,ur sis istis custodia:.
8 Post dies multos animadvertetur in te, qui consequentibus annis irvasuruses tei- ram reducem a gladio,congregaram ex populis multis, invasurus m mres Jifraelis,qui fuerant vastari jugiter; quum ipsa ex populis educta habitabunt secure omnes:
q Ec ascendens quasi fremebunda vastatio invasurus es, similis nubi » periendo il-

lam terram futurus: tu,& omnia agmina ecce me contra te Gog, princeps primaif«
tua,populique multi terum,
jo Sic aii Dominus Jehovi: nam erit die illa,ut venientibus rebus multis in animum tuum,cogites cogitationem malam
ii Dicens; ascendam contra terram pagorum,invadam istos tranquillos habitantes secure, qui omnes habitant absque ullo muro,& quibus nullus ejt vectis,auc valva :
n Ad prasdandum praedam , Sc ad diri piendum direptionem , reducendo manum tuam contra vastitates inhabitatas, & contra populum receptum ex gentibus, facientem pecuariam , & negotiantem , habitantes in editiore loco istius terrae.
i; Schcba, & Dcdan,negotiatoresque O- ceani, & omnes juvenes leones eius dicent tibi, an ad prsedandum pradam advenis ? an ad diripiendum direptionem congregasti congregationem tuam ? ut deportes argentum , & aurum , u: accipias pecora , & merces,ut praederis praedam magnam ?
14 Idcirco propheta, fili hominis,dicens Gogo : sic alcDominusJehovi ; ännondie ilia » habitante populo meo Jisracle secure, experturus eiTes:
15 Postquam veniens e loco tuo.a lateribus Aquilonis,tu,& populi multi tecum,in- fidentcs equis omnes, congregatio magna, & copiae multae.
16 Ascendetis contra populum rreumjisi jsclem » ut nubes ad operiendum terram ? consequentibus temporibus erit,quum adduxero te contra terram meam , ut agnoscant gentes me, quum me sanctificabo in te ante oculos ipsarum,d Gog.
,7 Sjc air Dominus Jehovi, antues.de quo loquutus fuero diebus priscis pcrler- vos meos Prophetas Jisraelis,qui prophetarunt diebus illis annos multesi me adducturum te contra illo* ?
,8 Atqui erit die illa, quä die invaserit Gog ren am jisraelis, dictum Domini jehovi : ascendet excandescentia mea in faciem
19 Et zelotypia mea,igne furoris mei loquar ; mmffitr,nisi dic illa fuerit concuflio magna in terra Jisraelis:
10 Adeo ur concutiantur a facie mea pisces maris, & volucres coeli» ac bestia agri, & omnia reptilia reptantia super terram , omnesque homines , qui ei slnt in superficie terr*:& diruamur ipsi montes; concidäm- que praecipitia , & omnis murus in terram corruar.
2i Advocabo enim contra illum pro o- mnibus montibus meis gladium , dictum Domini Jehovi ; gladius cujusque contra fratrem suum erit.
2i Et disceptabo cum illo peste,& cade,8c imbrem inundantem , lapidesque immanis grandinis, ignem,& sulphur depluam super illum,& super agmina illius,ac super populos multos,qui erunt cum illo.
25 l.a magnificabo me , & sanctificabo me , & innotescam in oculis gentium n ul- tarum ; ut cognoscatur me elfe jehovam.
C A P. X XXIX. Go£ ubi prejjait, tandem premetur.
P Ratterea tu, fili hominis,propheta contra Gogum, dicens; sic ait Dominus jehovi.
Mcfcheci,& Thubnlis'
2 Ut reducam te,fenario unco trahens te, & deducens te e lateribus Aquilonis, Sc ad' ducam te in montes j i Irae lis.
; Ubi percutiensaicum tuum e manui sinistra tuadetu»luito,& sagittas tuas e manus dextera tua dejiciam.
4 In montibus Jisraelis concides, tu, &' omnia agmina tua , & populi,qui erunt te- cum,volucribus,avibus omnibus alitibus,& bestiis agri trado te comedendum.
c in superficie agri concides; quia ego eloquutus sum,dictum Domini jehovi.
6 Deinde immittam ignem in Magogum, & in habitatores insulatum securos , ut experiantur me ese jehovam :
7 Et nomen sanctitatis meas notum faciam in medio populi fismelis, neque pro- phanabo nomen sanctitatis me* amplius, sed cognoscent gentes me este Jehovam sanctum in lisneele.
8 Ecce adventurum est,& fier,dictum Domini jehovi ;illo ipsodie,qucm proloquu- tus sum ,
9 Tunc exibunt habitatores civitatum jisraelis, & incendentes exurent arma, Ccu- iaque, 8e clypeos, arcus, & sagittas, jaculs- que,& spicula:& incendent ea

igne septem
10 Neque ferent ligna ex agro,neque c*dent c silvis, nam armis accendent i* gnem;quum pradabuntur pr*datores suos, diripienrquc direptores suos,dictum Domini Jehovi.
11 Et erit die illa,ut dem Gogo Jocum se- pulchri ibi in Ji stiele, vallem viatorum ad Orientem maris; ut illaobthurer ora viatorum ; quumque sepeliverint ibi Gogum . Se totam multitudinem eius , vocabunt eam vallem multitudinis Gogi.
11 Nam sepelient eos domus Jisraelis, ut mundent terram septem mensibus.
1; Sepelient, inquim ,totus populus ipsius terras, quum fuerit ipsis comp.iMfum nomen: quo die glorificavero me,dictum Domini Jehovi.
14 Homines aurem astiduos separabunt transituros per regionem, transituros,ut sepeliant eos,qui remanserint in superficie terrat.ad mundandum ipsiim,exactis septem mensibus pervestigaturos.
1 s Atque hi transeuntes transibunt per terram, ut disipiciat quisque osta hominum ; exstrua'tque juxta illorum quodque moni- mentum : donec sepeliverint eorum quodque vespillones in valle multitudinis Goei.
16 Quin etiam nomini civitatis erit multitudo ipsius,postquam mundaverint terram.
17 Tu autem fili hominis, sic ait Dominus jehovi, dic avibus, omnibus alitibus, & omnibus bestiis agri, congreg -mini. & venite, colligite vos circumquaque ad mactationem meam, quam ego mactaturus sum vobis, mactationem magnam in munribus Jisraelis : ut comedatis carnem , & bibatis siineuinem ;
18 Carnem potentum comedatis. & sanguiner, principum terrar bibatis ; arietum, agnorum » 8c hircorum , juvencorum , pinguium Unschnnis omnium.
19 Comedetis amen, adipem ad satiem-

:m, & biberis sanguinem ad ebrietatern ex Orientem versus» ascendens perjgraduse- actatione mcu » quam mactatui us l'um jus . Sc mensus est limen ponac calamo und bb.*S : ! latrudine » Lc limen alterum calamo uno
' 20 Et satiabimini de mensa mea equis»&j latitudine ;
turribus, potentibus,& omnibus beilatori-i 7 .Et thalamum quemque calami unius ifus j dictum Homini Jehovi. j longitudine, & calami unius latitudine, inis' zi Sic edam eloria'm me jm in gentibuster thalamos vero quinque cubitos : limen it videant omrrj gentes judicium meum,! quoque portae juxta vestibulum portas in-
juod fecero,Lc manum meam,quam imposuero illis.
:2 Et cognoscant domus Jisraelis me je- hovam, Deum ipsorum e 51 ea dic illo, dc-
i^Cognoscant vero gemes propter iniquitatem ipsorum deportatos fuifTe domum Jisraelis, coquod piatvaiicati essent contra
tnnlecus,calami unius.
8 Ita» quum mensus esset vestibulum i- psius porra: intrinsecus,calami unius.
9 Mensus est vestibulum porta: octo cubitorum cum liminibus eius binum cubi* torum J nempe vestibulum porta: intrinse-
10 Thalami autem porta; versos Orien-
, Sc abicondiliern faciem meam ab cis; ■ tem tres erant hinc, Sc tres inde : mensura
ideo n.e tvadidiste eos in manum hostium suorum,ut caderent gladio omnes:
■ 24 Secundani impuritatem eorum, & sc-
| eundum defectiones eorum me egisse cum eis, quum abscondissem faciem meam ab
2? idcirco sic ai: Dominus Jehovi, jam restituam captivam multitudinem JahaKo* bi, 8c miserebor totius dormis Jisraelis, Lc zelotypus ero nominis sanctitatis mea;:
26 Quum tulerint ignominiam suam, Lc totam pratvaricationem suam, qua pratva- ricati sunt contra me ; quando habitabant in terra sua secu c,nemine deterrente :
27 Reducendo eo$ ex populis, congregabo eos e regionibus inimicorum ipsorum, ut sanctificer in ipsis ante oculos gentium multarum :
eadem ternis ipsis; etiam mensura eadem liminibus hinc,& inde.
11 Et mensus estlatitudinem ostii istius portae, decem cubitorumdongiiudinemque ipsius portae,tredecim cubitorum.
12 Terminus autem ante thalamos erat unius cubiti hiw ,& unius cubiti terminus inde: & quisque thalamus fenum cubitorum hinc.Lc sienü-n cubitorum inde.
Itaque mensos est praeter portam a tecto thalami uni'M ad testum alius, latitudinem viginti quinque cubitorum, j ostium e regione ostii.
14 Ita fecit subgruniarum supercilia se« xaginta cubitorum ; Lc versas limen ipsum atrii circumcirca portam.
15 A fronte autem huius-porta; ingressus, usque ad frontem vestibuli,portam iutcrio-
28 Ut cognoscant me Jehovam,Deum i-’ rem ,trant quinquaginta cubiti,
psorum esse, qui deportavi ipsos m gentes, >6 Denique fenestra: clausa; erant thalar colligam «os in terram ipsorum j neque 1 e- . mis, 8c superliminaribus eorum intrinsecus linquam amplius ullam ex eis ibi. I circumcirca porcam , ac ipsis etiam prero-
29 Neque abscondam amplius faciem maris ucjlibuli : in fenestris autem circum- meam ab cis» quum effudero spirirum] qu3quc intrinsecus, Sc in unoquoque limine nieum super domum Jisraelis,dictum Do-, palma:.
mini Jehovi. »*» Vostea introduxir me in atrium extimum,ubi ecce erant cella;. & pavimentum factum isti atrio circumquaque j triginta cella; in ipso pavimento.
18 Atque hoc pavimentum ad latus portarum , e regione longitudinis portarum» pavimentum depressius erat.
19 Mensus etiam est latitudinem inde * fronte porta; infimae ad frontem atrii interioris intrinsecus centum cubitos, Orientem, & Aquilonem xiosüs :
20 Quum portae spectantis versos Aquilonem m atrio extimo metiretur longitudinem, 8c latitudinem :
:r Ejusque thalami tres hinc.Lc tres inde» limina quoque e us,Lc vestibula eiuscrdnf» unumquodque secundum mensuram portas prioris \ quinquaginta cubitorum longitudine soa , latitudine Verb viginti quinque cubito, uni.
22 Etiam fenestra: eius ; 8c vestibula ejus, Lc palma; eius erant secundum mensuram portae,qua; spectabat versus Orientem.* quo gradibus septem ascendebatur , cum vestibulis estis ante ipsiis.
2; Ubi autem porta erat atrio interiori c regione porta: Aquilonem, & Orientem versos, mensos est b porta una ad alteram centum cubites.
CAP- XL. ff.i'Vfle my/lioi demenftonU umpli Jecticzfecf«.
V Uesimo quinto anno a deportatione nostra,in principio anni,decimo die mensis, quartodecimo anno,postquam percussa fuerat civitas j ipso eodem die fuit super me manus Jehovae,uc deduceret me illuc.
2 Visionibus Dei duxit me lehova in terram Jisraelis ,• Lc collocavit me in monte alto valde,secundum quem erat quasi structura civitatis a >1 eridie.
qQuiimque duxiiTec me illuc,ecce virum, cujus aspectus erat similis aspectui chaly- beo.cum funiculo lineo in manu sua, Lc calamo mensor« i qui stabat in porta- 4 Edixit aurem mihi vir ille,fili hominis, aspice oculis ruis.Lc auribus tuis audi, 8c adverte animum tuum ad omnia,qua; sum ostensurus tibi, nam ut ostenderem tibi »adductus fuisti huc, indica omnia,quatuvi- des,domui jisiaelis.
; Ecce autem murus erat 'a parte extima domus cir<umquaque;8e in manu illius viri calamus mensutae,sex cubitorum,ex cubito ,6c palmo, quo mensus est latitudinem illius structura: calamo uno,L« altitudinem
calamo uno. _......
t Venicque ad porca®,qu* speflabau deduxit me vertui Meridiem,

ubi

cap. 40 . J B C H E
ubi ecce porra erit Meridiem verius : eu* jus mensus est limina, 5 c vestibula fecundum mensuras illas;
z$ Cui erant fenestra;,& vestibula sua circumquaque ,similcs fenestris illis: quinquaginta cubitorum longiiudine,lat«udine vero viginti quinque cubitorum:
26 Septem quoque gradus ascensuum e- jus , ubi vestibula cus ance ipsos erant: & palmx una hinc , Sc altera inde ad limina
27 Ad portam autem atrii interioris Meridiem versus; mensus «sta porra illa ad portam hanc verius meridiem centum cu-
z8 Tum perduxi: me in atrium alterum interius porta meridiana ; ubi mensus est portam meridianam fecundum mensuras illas:
zq Et thalamos eius,& liminj eiuj.veCii- bula'que ejus fecundum mensuras illas,cum fenestris ejus, Sc vestibulis eius circumquaque: quinquaginta cubitorum longitudine, latitudine autem viginti quinque cubi-
$o Nam vestibula erdnt circumquaque ; longitudine viginti quinque cubitorum > Sc latitudine quinque dteadum cubitorum :
H! cum \estibuli» luis secundum atrium exterius, Sc oalmis ad limina iplius ; gradibusque octo /n afcenms suos.
jz Deinde abduxi: me in ipso atrio interiore versus Orientem ; ubi mensus est portam fecundum mensuras illas:
r; Thalamos quoque ems.Lc limina eius, vestibulaque eius fecundum mensuras illas, fenestras etiam eius,& vestibula eius circumquaque; longitudine quinquaginta cubitorum, latitudine :utcrr. viginti quinque cubitorum;
$4 Cum vestibulis ejus versus atrium exterius, & palmis ad limina eius utrinque ; & octo gradibus rn ascensus suos.
Similiter deducens rr.e ad portam A- quilonarem,mensus est lecundum mensuras illas:
;6 Tbalamosejus, iminaejus.Lvestibula ejus , fenestrasque e'us circumquaque ; longiiudine quinquaginta cubitorum ,& latitudine viginti quinque cubitorum ;
$7 Cum liminibus ejus ad partem atrii exteriorem; & palmis ad limina eius utrin- que ; & octo gradibus/n ascensus suos.
Ac ce 11 « quidem cum ostiis ipsarum erant ad limina singula portarum ; ub : . abluebant holocausta:
Sed in vestibulo hujus portae bir £ mensas erant urrinque; ai jugulandum in eis holocaustum,& peccatum,& rcari.m :
40 Bc ad latus forisafecndenti jd ostium portX Aquilonaris dux mensae;similiterad latus alieium, quod erat vestibulo ejusdem portae,"lux mente :
41 Quatuor mens* binc.Sc quatuor mensas inde lateribus istius portas ; jn his octo mensis jugulabant.
42 Quatuor rurem mensas pro holocausto erant e caesis lapidibus, longitudine sesqui cubici, öc latitudine sesqui cubiti, altitudine autem cubiti unius;iniquibus etiam deponebant fnftnimema,quibus jugulabant holocaustum Sc faci ificium.
2 K E L. Cap.40.4r*!
4; Et Iapide! focarii p:lmi unius dispo-| siti erant intus circumquaque; & in mensis caro rerum oblatarum.
44 Postea ab exteriore neo portae inti- ! ML ■uidi cellas canto, um ,ui.x-;,qux in atrio intimo erant ad latus po-tx Aquilonaris, spectantes meridiem versis: alteras in latere portas Orientalis venis Aquilonem spectantes.
4? Tum dixit mihi : hccellx,qux spectant versus meridiem,saccdctun, sunt,observantium obiervationem lomüs :
46 Celias autem illae, quafpectantversüs Aquilonem,sacerdotum » Iseivantium observationem altaris ; hi fuit filiorum Tza- doki.qui appropinquant e josteris Levi ad Jehovam,utminislrenc ei.
4-» Atque hoc atrium rremus est lorgi- tudine centum cubitorum , St latitudine centum cubicorum, quadraum ; cum altari ante domum.
CA P. X L l. Dtmensio my}iu templi continuatur.
D Einde adducens rre ad vestibulum domus; mensus est lime»-vestibuli quinque cubitorum hinc,& quinque cubitorum inde : latitudinem auiem rori« trium cubitorum hinc, & trium cubi orum inde.
1 Longitudo vestibuli vighti cubitorum, erat, Sc latitudo undecim cubitorum, ldque cum giadibus, quibus ascendebaiur ad ipsum : & columnae erant :d limina,una hinc & altera inde. Caf .XL I.
I Postea adducers me ad ipsum templum : mensus est limina,fex cubitorum latitudine hinc, Sc fex cubitorum indelatitudinc, pio latitudine tentorii:
4 Latitudinem aurem ostii decem cubitorum ; Sc latera ostii quinquecubitoi um hjnc.Sc quinque cubitorum inde: mensus etiam est longitudinem eiis quadraginta cubitorum,& latitudinem v:ginti cubico-
5 Et ingressus intrinsecus.mensus est limen ostii duorum cubitorum ; & ostium [ex cubitorum,latitudinem autem ostii septem cubitoru v.
6 Tum mensus longitudinem eius viginti cubitorum,8c latitudinem viginti cubitorum,in parte interioic templi ,* dixit mihi* hoc tfl sanctum sanctorum.
7 Item mensus est parietem istius domus fex cubitorum ; Sc latitudinem substructionis quatuor cubitorum circa domum circumquaque.
8 Substructiones aurem ista», substructio una ad alteram,ternte erant .idque triginta vicibus,petvenicbantque ad parietem,qui erat domui ,rr.-bcs substructionum circumquaque,ut hasrerent; sed non hasrebant parieti domus.
9 Nam dilatabatur patres muri in ambitum superne pro srbstructionibus.qux ambitum ipsius domus «fPciebantsuperre circumcirca domum, idcirco latiiudo dormis erat suoerne .* atque ira i nfimae latitudo excrescebat in summa sui parte pro mediana.
10 Similiter vidi ad domum fubftruCrio- nem supremam circumquaque,fundamenta sub-

Cap.4i. . JECH
Obstructionum justi calami,fex cubitorum ad alam usque.
ii Latitudo parietis,qui erat substructioni extrinsecus,quinque cubitorum erat: i- jtemque area pura, locus substructionum, quae erant domui:
ii Inter quas,& cellas latitudo intercide- \bat viginti cubitorum, circa domum cir* bcumquaque
E i; Ostra autem substructionum ad aream »uram,ostia una/pcctai-ant Aquilonem ver* Tus.Sc ostia altera verius meridiem: eratque latitudo loci area» illius pur», quinque cu- , bicorum circumquaque, j 14 Structura vero,quas erat ante septum, i latere versus Occidentem , latitudine septuaginta cubitorum erat , cuius structura;
> paries quinque cubitorum erat latitudine 1 circumquaque ; longitudine autem sua, j nonaginta cubitorum, i i 5 Deinde rr.ensus est domum illam longitudine centum cubitorum, id est.septum, structuramque ; & parietes ejus longitudine centum cubitorum:
16 Similiter latitudinem partis anterioris domus cum septo Orientem versus,centum cubitorum :
17 Denique mensus est longitudinem structura; in conspectu illius septi , qua; erat post illud,& peristylia e us hinc,&inde,cen- tumcubicoium; comprehenso templo ipso interiore,& vestibulis atrii.
,8 Limina,& fenestr* clausa;,& peristylia circumquaque cr^nf tribus istis , e regione liminis, cujufquc tectorium ligneum circumquaque : i solo, inquam,usque ad fenestras,etiam ips* fenestra; tect* erant .
ig Ad superiorem usque partem ostii, & usque ad domum intimam, extimämque , denique in omni pariete circumquaque interno,& externo,convenientissime. aoKt tftquc sebrefactum Cherubinis Se palmis ; palma inter duosChcrubinos,8cbin* facies cuique Cherubo.
21 Nempe facieshumana versus palmam umtm hinc. & facies juvenis leonis versus palmam alteram inde , fabrefactum in tota domo circumquaque :
22 A terra usque ad superiorem partem ostii Chcrubini.dt palma;fabrefactae erant : etiam in pariete templi.
2; Templo erat postis quadratus j 8 e parti interiori loci sancti,hujus aspectus,stcut aspectus illius.
24 Altare ligneum erat tres cubitos altum, & longitudine duorum cubitorum, cum angulis suis ad ipsumperfinentt&MC , cuius longitudo,& parietes lignei erant : dixhque ille mihi.illa e/f mensa,qu% r/Vcoram|ehova,
2 c Bin» autemfoies erant templo,Lc loco sancto;

26 Et bin» valv»foribus: bin» versatiles va|v»,du* foribu'unis, & du* valv*
is Pabrefactique erant in illis, in foribus templi , (crubini,& palm* , quemadmodum fabrefacti erant narieiibus.etiam denso ligno in fronte veltibuii extrinsecus.
'9 Fr f f 'chris claulls quoque palm* hinc, 8c inde in lateribus vestibu i; Se sitbsiructio- mbus domU5,dcn)iique trabibus.

E Z K E t. Cap.42.

C A 1\ X L11. Dimeji/io semese' mystica absolvitur.

D Finde educens me ad atrium exterius ca via,qu» spectat Aquilonem ; adduxit me ad eascellas.qu* erant e regione septi,& qu* erdnt e regione structur* ad A- quilonem.
2 in conspectum longitudinis cubitorum centum, ad ostium Aquilonare latitudinis,quinquaginta cubitorum.
F regione viginti illorum,qui erant a» trio interioti » Sc e regione pavimenti quod erslt atrio exteriori j erat peristylium e regione peristylij tribus ordinibus.
4 Itaarrte cellas ambulacrum eint denum cubitorum latitudine introrsum, vi3 cubici unius ; ostiaque eorum ad Aquilonem.
s Cell» autem summ* contractiorese- rant: quia superare debuerant peristvlia ipsas,ex iniis,& medianis »dificium era*c.
6 Nam tristee* quidem erant, sed non erant eis column», smiles columnis atriorum istorum: idcirco contractius erat rfd»- füium pr* imis» Lc medianis conti^nationi- bu* inde a solo ipso.
7 Maceri*autem,qu* extrinsecus erat ex adverso cellarum,versus atrium exterius m fronte cellarum ; longitudo erat quinquaginta cubitorum.
8 Nam longitudo cellarum,qu*ertfnt:« trio exteriori, quinquaginta cubitorum <- lat : ita ccce ante templum centum cubicorum cellas.
q A loco autem cellarum istarum , is, qui deducebat me ab Ori ente, venturus ad illas de exteriore atrio.
10 Per latitudinem maceri* atrü verius Orientem i in frontem septi, in frontem structur*,cellarumque :
ti (Ante ista aurem ei at via fecundum aspectum illarum cellarum,qu* spectabant Aquilonem, secundum longitudinem illarum, fimiliterque latitudinem istarum; Se o- mnes exitus illarum ; tum fecundum rationes illarum , tum secundum ostia illarum
12 Et simile ostiis illarum cellarum.qu® spectabant meridiem,ostium in capite vi* ; vi*.in«juam,qu* erat ante maceriam rectam Orientem versus.qua venitur ad illas :)
H Dixit ille mihi,cell* Aquilonis,cell*- que meridiei,qu* sunt in fronte septi ; sunc cell* sanctitatis,ubi comedunt sacerdotes , quifunt propinqui Jehov*,rcs sanctas sanctarum : ibi depositúri sunt iessanctas sanctarum, & munus, Se peccatum, 8c reatum , quia locus ille fandius est.
14 Quum ingrest» fuerint sacerdotes,turit non ebibunt ex hoc sancto in atrium exterius,quin ibi reposuerint vestes suas,in quibus ministraverint, quia fanct* sunt; induemur vestibus aliis, quum appropinquabunt ad ea,qux sunt populi.
1$ Quum itaque absolvisset mensuras domus interioris.deduxit me via illius ponat* qu* spectat Orientem versus ; & mensus est illam circumquaque.
16 Mensus est plagam Orientalem calamo mensur* , quingentorum cubitorum
calamis,calamo ir.cnsti: * circumquaque.
17 Menius est plagam Aquilonaremj
quia-

quingentorum calamis > calamo mensura; circumquaque.
18 Piapam meridianam mensus estjquin- gentorum calamis.calamo mensurae.
19 Divertens ad plagam occidentalem j mensus est quingentorum calamis , calamo mensurae.
zo In quatuor plagas mensus est illam ftru&urdm »murum illius circumquaque, longitudine quingentorum , Lc latitudine quingentorum cuv/tvrum; ad distinguendum imersanctum,& prophanum.

C A P. X L 1 T I. De» prcscntiA in cetemum fanttisuatur templum .

P Ostea, quum reduxisset me ad portam il lam , ad portam, qu* spectat > ersus O* xietitem: ...
.1 Ecce gloria Dei Jisraelis veniebat vis Orientali; cuius sonus similis erat iono a- quarum multarum , fle a cujus gloria rciucc- batterra.,
$ Similisque erat aspectus hujus visionis, quam videbam , prorsus visioni illi, quam videram veniens ad prjnunciandum per dendam ci\ iratem , visionesque similes si sioniilli,quam videram ad flumen Ccbaiis: quapropter procidi in faciem meam.
4. Gloria vero fehov* ingredienre domum vi« poit«, qu* spectat veisus Oiien-
^ Tollens me spiritus,deduxit meina- trium intimum : ecce autem plena erat gloria Jchova: domus:
6 Et audivi feimocinantem mecum e domo,viroitfo adstar.te mihi.
7 Dicebatur autem milii j sili hominis, neque locum folii rrei ,& locum plantarum pedum meorum, ubi habiratuius Ium inter filios Jisiaelis in seculum ; neque nomen sanctitatis me*contaminaturi sunt ampli is domus Jisi 3 clis, ipsi,8c reges ipsorum scortatione'sua , Lc cadaveribus regum fuoram , & excelsis suis ;
8 Apponendo limen suum limini meo,& postem suum ad postem meum , patierem- , que inter me , & ipsos: nam impuravenmt nomen sanctitatis me* abominatiot ibus suis,quas faciebant, Öcconfutnsieos in ira
9 Nunc longe amovebunt scortationem suam » Öc cadavera regum suorum a me ; & habitabo inter eos in seculum.
10 Tu fili hominis , indica domui Jisrae- lis domum istam , quum pudore iuff.jsi fuerint propter iniquitates suas ; ut metiamur universe:
11 Quum, inquam, pudore suffusi fuerint propter omnia,qu* fecerunt» formam dormis,& constitutionem ejus, exitusque eius cum aditibus eius, & omnib.is formis ems, ©mniaque statuta cius cum omnibus formis euis.omnibusquc legibus ejus notas f.ic eis , 8c describe ante oculos cotum ; ut observantes totam formam ejus, Lc omnia statuta eius,faciant ea.
ii H*c est lex ipsius domus : in vertice montis totus terminus ejus circumquaque sanctus sanctorum est , ecce h*c est lex istius domus.
, 4 H* vero fünf mensur* altari* eisdem
•ubiti; j cubitu unoquoque ck eubüp , -c

palmo , primum basis.ift»'fudrne cubitali, &l cubitali latitudine , cujus crepido versus laH brum eius circumquaque fpitham* unius ,1 nam huiusmodi est proiectura altaris. I
14 Tum 'a basi solo iuncta usque ad dia-I torna inferius duo cubici, cujus latitudo! cubiti unius: deinde a diazomjte minorel usque ad diazoma maius quatuor cubiti»! cujus latitudo cubitali? est. 1
1 5 Ita ipsum H.-icei quatuor cubitorum 1
c/l;ab ipso denique Aride sursum versus 1 cornua sunt quatuor. j
16 Fjt aurem iplum Ariel duodecim tu - 1 litorum longitudine,cum duodecim latitu-1 dine : quadratum, in quatuor partibus suis. 1
17 Diazoma vero rubitoum quatuorde- 1 cim longitudine,cum quatucrdccim latitudine in quatuor partibus suis: circ 3 quod crepido cjl dimidii cubiti,& basis ei cubita- I lis circumquaque , cum gradibus ejus spe- | stantibus Orientem.
>8 Tum dixit mihi, fili hominis , sic ait Dominus Jchovi»hsc sunt statuta huju* altaris j quo die fjctum fuerit ; ut offeratur in eo holocaustum ,& spargatur in eo san» guis.
19 Dabis iraque sacerdotibus Levicicis, qui sunt e semine Tzadoki, qui appropinquant sd me,dictum Domini Jehovi,ut mt- nistrenc mihi ; juvencum subrumum pro peccato:

20 Et sumens e sanguine eius,impones quatuor cornibus illius, & quatuor angulis diazomatis,Lc crepidini circumquaque: ita purgabis ipsum.Lc expiabis ipsum.
21 Deinde accipies iuvcrcum illum pro peccato j ut comburat ipsum, Jdcetdcsin locodestinato domus,extra locum sanctum.
zz Dic quoque secundo offeres hircum caprarum integrum pro peccato , ut purgent aleare,quemadmodum purgaverint ju-
2; Quum absolveris purgare ; offerto iuvencum subrumum imegruni,&arietem e grege integrum :
14 Quos ubi obtuleris coram Jebova ; sacerdotes iniicient in eos sa.em,6c offerent eos holocaustum Jeiiov*.
25 Teprcm diebus parabis hircum peccati quolibet die j prout iuvencum subrumum, öc arietem e grege intc»ros parare de-
26 septem diebus expiabunt altare ,8e purgabunt ipsum ; consecrabuntque ministerium quisque suum
27 Quumque absolverint istos dies ; erit die octavo,& deinceps,parab unt sacerdotes illi in ipso altari holocausta v estra ,8c eucharistica vestra, öc acceptos habebo vos, dictum Domini Jehovi.
C A 1 ’. X L I V. lnianCluAriiumquci,&qui»
biM conceditur, <-7 no« concaditur .ingressus. Um reduxit me via porta* sanctuarii exterioris, qu* spectat Orientem; erac- que clausa:
2 Et dixit milii Jehova, perta h*c clausa eso, non aperitor. & quisqumm non ingreditor per eam, quia Jehova Deus Jisraelis irgrefTus est ea*, erit igitur cltnufa.
; 1’encs puncipem esi, princeps ipse as- Wsbit cijVU coir.fdat pansra woisro Jehova:
Vi«

Cap.44* Tech e
via vestibuli hujus portae ingredietur,& via fui egredietur.
4 Quapropter duxit me via portat Aqui- lonaris in conspectum dort us ; unde vidi, quod ecce implebar gloria jehov« domum Jehcv* : öc procidi in faciem m«am.
5 Edixitque mihi Jehova,fi|i hominis,
I adhibe animum tuum, 8c vide oculisiuis, [euribusque tuis audi,quacunque ego elo- »quor tibi de omnibus statutis domus Jcho- |^vas,& de omnibus legibus eius , ut adhi*
1 beas animum tuum ad Itgts aditus domus, ‘cum omnibusie^ri wsexituum c sanctuario, r 6 indices igitur rebelli domuijisraelis, jlfic ai: Dominus Jehcvij fatis sito vobis,
[' discedite ab omnibus abominationibus
vestris,d domus 1 israelis;
, 7 Qui introduxistis alienigenas,praepu-
tiato$cbrde>fic pT*puttatoscarne,ut e flent ■ in sanctuario meo.ur prophanarem ipsam | domum meam,qui obtulistis cibum meum, adipem, Lc sanguinem, quum illi irritum facerent foedus meum, pr<eter omnes abominationes vestras:
8 Neque observastis observationem re» i rum sanctarum mearum , sed substituistis I observatores observationis meas in sanctuario meo arbitratu vestro.
y dic ait Dominus iehovi. ul'.us alienigena, praeputiatus corde,& prxpuriatus j carne, non venito ad sanctuarium meum :
1 uHus.inquctm,alienigena, qui jit inter filios Jiiraelis.
10 Sed Levitae isti, qui longe recesserunt a me.qtium errarent Jisraelira:,qui errarunt ane.sequuti stercoreos deos illotum;
i criam repouaium iniquiratem suam.
11 Nam erunt in sanctuario meo ministri prasfecturaiumad portas dorr,üs, &mi- r.istrantes domui: ipsi jugulabunt holocaustum,& sacrificium populo.&ipsi stabunt coiam eis administrandum eis:
ia Eo qu«>d ministrarunt eis coram stercoreis diis ipsorum, & fuerunt domui]is- -aelis offendiculo ad iniquitatem » idcirco sublata manumeä juvent contra cos,dictum Domini fehovi, reportaturos iptos iniquitatem suam :
,; Ec non accessuros ad me,ut sacerdotio fungamur mihi , & accedant ad ullas res sanctas meas, ad res sanctas sanctarum ; sed reportaturos ignominiam, & abominationes suas,quas fecerunt.
14 Itaque disponam eos observantes observationem domüs ; in roto ministerio e- jus, Sein orrmbus,qu* fiunt in ea.
K SacerdotesveroLevitici,filii Tzado- Ki.qui observant observationem sanctuarii mei.aberrantibus jisiaelitis a me,ipsi appropinquabunt adme.ur ministrent mihi
6 stabunt coram me.offerendo mihi adipem , Lr sanguinem, dictum Domini Je-
1 6 Ipsi accedunto sanctuarium meum, & ipsi appropinquanto ad mensam meam ministrando mihi, ut obstrwnt obieivatio- nem meam*
t7 Erit autem, quum accedentad portas atrii intimi, ut vestes livens induant neque impositum esto ipsi$ ffjUmciUum laneum, quum miniiU,ibunt in ponis »irü üuüvi, Hiinrur:
ZXEL. Qap.44.45
,8 Tiarae lineae sunto in capite eorum,& femoralia linea fumo ad lumbos eorum, non cingunto ic ulla re sudatoria.
19 Exituri autem in atrium exterius ; rfj* in atrium extimum,ad populum ,• nudanto se vestimentis suis» quibus ministrant,deponentes illa in cellis sanctitatis j ut induant > cstes alias,neque sanctificent populum vestimentis suis.
20 Caput quoque suum ne radunto, fic («klariern ne promissam habento , omnino tondento capita sua.
21 Irem vinum ne bibunto ullus sacerdos, quum erunt ingresiuri in atrium inti-
22 Et viduam,aut repudiaram non ducunto sibi uxores : sed virgines e femine domus Jiiraelis, aut viduam,qu* sit vidua ex sacerdote, ducent;
2; Et populum meum docento discrimen inter sanctum,St prophanum > St inter immundum, & mundum instituuntoeos.
24 In lite autem ipsi insistunto juri,secundum jura mea judicanto illam, legesque meas, L. statura mea cum omnibus so- iemnitatibus meis observanto, & sabbatha mea sanctificanto.
25 Et ad mortuum hominem non venito sacerdos ad impurandum se: sed de patre,
Se de matre, Sc defilio,ac filia, de fraireac de sorore, qu* non nupserit viro,impurari poterunt.
26 Ac post tempus purificationis ipsius, septem dies numerantor ei :
27 Quo autem die venturus est in sanctum,in atrium intimum, ut ministret in sancto.offerto peccatum tuum ; dictum Domini Jehovi ;
rii 'Quod erit ipsis in pofseflionem» ego sum poflcflio ipsorum ; ius autem possessionis ne t radatis eis in]ifraele,egu sum jus postesstonis ipsorum.
19 ipsum munuS» peccatumque. 8e reatum ipsi comedent: & omticanathema in JtYraele ipsorum esto.
item praecipuum omnium primitiarum ex omnibus, & omnis oblationis o- mnium ex omnibus oblationibus vestris, sacerdotum esto ; etiam principium con- spetsionum vestrarum dabitis sacerdoti,uc statuam benedictionem in domo tua.
D Nullum morticinum,aurdifceiptum, exavibus, aut jumentis comeduntо lacer-
C A st. XLV. Gintr&VngtoAfsia itrn sar.~ ct<< . & noir.othcsiA satia ; atiaque m>- /Ina.
Ilum aurem fnrriemini terram in possessionem, offertote oblationem]eho- vas sanctam ex ipsa terra, longam vicies quinquies mille cubitorum longitudine,dc latitudine devies mille; h«cc lancta esto in toto rermino suo circumquaque.
2 Esto ex hoc flxitio in locum sanctum quingentorum ruMforum per quingentos rubsto; quadratus Iocua circumquaque, 6c quinquaginta cubitorum suburbium eis circumquaque ;

; Quümque demensura hac mensus fueris . longitudine vicies quinquies mille, & J&mutfisl« «Uti« mille cu'/itCjum in eo
Mb Jp.ui(f

C.ap 4 (. , TECH
statio sanctuarium sanctum (anctorum esto.
4 Sanctum e terra illud </T i S-cerdocum administrorum sanctuarii esto,qui appropinquant ad ministrandum Jehovas: ut fit eis locus pro domibus,A sanctus locus pro sanctuario.
f Quinquies vero, & vicies mille cubitorum longitudo, & decies mille latitudo ; similiter erit Levicis in ius pofleflioms ipsts ministris domus , ministrantibus in vigimi cellarum ordinibus.
6 tn iustam < autem pofTeslionem civitatis datote quinquies mille cubitos latitudine,& longitudine vicies quinquies mille exadverso oblationis sanctae : pro tota domo JisraÜlis esto,
7 Ipsi autem Principi ab hac , & ab illa parte oblationis sanctas, & iust* poiTefsio' nis civitatis, ante oblationem sanctam , -c ante justam possessionem civitatis ,'a latere Occidentis portio Occidentem verstis , 2 c b latere Orientis portio Orientem versus: longitudo vero exadverso uniuscuiusque istarum partium porrigetur , ä termino Occidentis ad terminum Orientem versus ;
8 Ipsi, inquam, portio hujus terne esto in }US possessionis apud Jisraelem : ut non opprimant amplius principes mei populum meum , sed rerram reddaDr domui Jisraelis per tribus ipsorum.
q Sjc air Dominus]ehovi,sattS <jTo vobis, principes fiiYaelis, violentiam, devastationem amovere, msque,& i ustuiam exercete, tollite depulsiones vestras a populo meo , dictum Domini sehovi
10 Lances iust* y &Epha justum,8c Bath gustum esto vobis.
11 Epha.&Buh summas unius esto,ut capiat decimam Chomeris Bath ; & decimam Chomeris Epha capito,ad ipsum Chomerem esto summa cuiusque.
ti Similiter ndsiclum viginti obolorum : vicenum siclorum numti .vicenum quinum siclorum n um i, quindenüm siclorum numt, ipsius minas summa esto vobis.
11 Hasc oblatio f/To,quam offereris : sextam EphJC e Chomere tritici , simtltrersex- ram offeretis Ephae e Ch-.mere hordei:
t4 Statutum autem de oleo (Bathus enim eJT mensura olei) decimam Bathi e Coro,i;el Chomere decem Barborum : nam decem Bathorum est Chomer:
i • Parvam vero pecudem e grege ,umm de ducentenis ; ex irriguis pascuis Jisraefli- tarum in munus , & in holocaustum , 8c in eucharistica ; ad expiationem faciendam pro ipsis.dictu" Domini Jehovi
16 Totus populus terrae censentor in oblatione hac ; cum Principe in Jisraele.
17 Nam Principi incumbet dare holocausta cum munere. 8 c libamine , diebus festis,noviluniiique.As-bbarbis in omnibus solennitatibus domus lisraelis: ipse parato peccatum cum munere. 8 c holocaustum.at- que eucharistica,ad expiationem faciendam pro domo Jisraelis.
ist Sic ait Dominus Jehovi : primo mense, primo die mensis accipiensofferto juvencum subrumum integrum j quo purges sanctua-
iß Accipiensque Sacerdos de sanguine!
E 2 K E l. , Gap-K-4*-
catharmatis huius,indet posti domus , 8c quatuor angulis diazomat s > altari J atque posti,portasque atrii intimi.
io Similiter quoque facito septimo die ejusdem mensis » nomine cujufvis errore peccantis,Lc nomine fatui j ut expietis do-
21 Primo mmsf, quai to decimo dic mensis esto vobis Pascha: festo septem diarum azymi comeduntor.
22 Er parabit Princeps ipse die illo pro se, 8 e pro coto populo terra:, juvencum
r; Ec septeni diebus ipsius festi, parabit holocaustum feliovx septenum juvencorum , & feptciiüm arietum integrorum in diem . reptem diebus illis ; hostiamque pro peccato hircum caprarum in diem :
24 Munus vero Epham in juvencum , & Epham in arietem paratoiac olei Hinem in Epham.
rf Septimo mense, decimo quinto die mensis in festo illius ; parato hujusmodi septem illisdicbus: aeque peccatum , aeque holocaustum , & aeque munus ; ac aeque
CAP. XLVI. Politia sacra in templo lt^ cbczK elii'
lc ait Dominus Jehovi ; porta atrii interioris,quae spectat Orientem, fsto clausa sex diebus profestis •• die vero sabbaihi aperitor ,& die novilunii aperitor.
: Ut adveniens Princeps via vestibuli ipsius pon* foris,consistat ai postem ipsius portae, dum parabunt Sacerdotes holocaustum ipsius, & eucharistica iosius , & postquam incurvaverit (e in limine ipsius portae abeat, porta vero non clauditor usque ad vesperam >
} Er incurvans se populus terrae dd ostium portae illius,sabbathis,& noviluruisjcoram Jehova.
4 Holocaustum aurem,quod oblaturus est Princeps Jehovx » esto die sabbathi seX agnorum integrorum,& arietis integri:
< Munus vero Epha: in arietem , 8 c in a- gnos munus prout donatum fuerit manui ipsius i & oleum Hiris in Epham.
6 Die amem novilunii; juvencum subrumum quemque integrum $ 8i sex agnos, ac arietem,imegri sunto :
7 Ephae quoque in iuvencum.A Eplias in arietem parato munus, 8c in agnos,prout aslequuta fuerit manusejus.- A oleum Ilinis in Epham.
8 Veniens autem Princeps ; via vestibuli eiusdem port* venito , & eadem via sui
9 Sed quum veniet populus terras ante Jehovnm in solennitatibus . qui venerit via portxAquilonaris ad incurvandum se,abito via portae meridianas,& qui venerit via portae meridianas, abito via portas Aquilonem versus: non revertitor via portae,qua venerit,sed e regione illius abeunto.
10 At DrinceoS inter eos » quum adventent,advenito :&quum abibunt, abeat ipse cum comitatu suo.
11 Denique infestis. & in solennitatibus esto munus Epha in juvencum , Ephäque in arietem , in agnos autem,prout donatum
I

fcap.4*.47* T E C H E 1 K E I. . Gap. 47.
fuerit manui ejus.’oleftmqilsims m Epham. mille cubitos, traduxit rr.e per aquas illas , 1 2 Quod fi parabit Princeps voluntarium,! aquas talares.
; holocaustum ,aut eucharistica , voluntaiiej 4.1'ostea mensus iterum mille , traduxit Jehov® ; tum aperiet ei Sdctidos portam,; rngfrcraquas illas, aquaSgeuua pertingen- |^ux spectat Orientem . ut facidt holocau- res ;runu$ mensus mille,traduxit me aquis
(sium suum, & eucliarrstkai’Uj, quemadmo ,J dum facit die Sabbathi: postea abibit ,& claudet Sacerdos ponam postabitum ejus.
1; Pratereaagnum anniculum integrum parato hol^causiurr »n diem Jehovae ; uno- [• quoque mane parato illum :
14 Et munus adnibcco ipsi unoquoque mani sextam Ephae , Lc olei tertiam. Ninis , | ad conspergendum similam ; munus Jeho* (v* statutis perpetuis jugiter;
i{ ita patrabunt agnum,dc munus,Stoicum unoquoque mane j holocaustum juge.
6 Sic ait Dominus Jehovi, si dederit
lumbos pertingentibus.
; Eo denique menso mille,torrens fuit , quem non potui transire , quia sita? erant aquae, aqua; enatandae, tori ens, qui transiri non posier.
6 Quum itaque dixisset mihi , vidistine , fili hominis ; deducens me,collocas it mein* iipa ipsiusfluminis.
7 Me autem reverso, ecce io ripa flumi- nis ardores magnas Valde hinc, & inde :
3 Etdixit mihi,aquae isiae piotedumin GalilÄam primam,Ö£ descendunt in campestria; tum veniuncad mare,Scin ipsum ML-
! Princeps donum alicui e filiis suis, poslessio ire exoneratis eis,curantur aqu* ipsius.

I eius est, filiorum ipsius esto ; juris ipsorum I 9 ita fit , ut omnis animans , quae tepic ,
) est possessione. [quocunque perveniunt flumina,vivat, & sic
,7 bin autem dederir donum de possessio* multitudo piscium ampla valde: nam veni- ne sua ulli e servis suis, erit quidem illius I entibus illuc aquis istis, curamur,& vivunt» usque ad annum libenatis, quo revertetur quocunque pervenit hoc sumen; ad ipsum Principem : vertintamen possessio | »o fjcquc, ut stent juxta illud piscatores ! ipsius est »ipsorum filiorum ejus esto: ai> Hengedi ulque ad fonrem Heglaiimo-
18 Ucnon accipiat Princeps de pofleflto- | rumstotusiun: expandendis plagis: in spe- ! ne populi i oppressione detutbando eos de i ciem suam est multitudo piscium eorum » jure possessionis ipsorum , de iure suo pos*; P*r multitudini pistium maris magni,co-
sessionem trader filiis suis: ucnonduper I gantur populus meus,ullus de jure posicffio
19 Postea duxit me per aditum, qui f/lin latere port* ; ad Sacerdotes, in cellas san-
. ctas,spectantes Aquilonem versus; ubi ecce locus e, Ll in duobus lateribus e/uJ.Occi- 1 dentem veniis:
20 Etdixit mi hi. hic est locus.ubi elixant Sacerdotes reatum ,& peccatum : ubi coquunt munus, ut non efferant in atrium ex* tenus ad sanctificandum populum*
21 Tum educens mead atrium exterius, fecit,ut transirem in quacuoc angulos atrii: ecce amem atrium unum in unoquoque angulo ipsius atrii.
22 In quatuor angulis istius atrii atria es ant caminata ; quadtagenum culitoium longitudine, & triccnum latitudine: mensura eadem ipsisquatuorancularibus*
ri ln quibus quatuor popina erat circumquaque ; quas quidem locis instructa erat ; sub ipsis popinis circumquaque :
24 Et dixit mihi: in his </1 locus popina* rum,ubi elixant ministri don us saciincium populi*
piosa valde :
n Coenosorum cius , inquam , & palustrium fotorum ejus,quae non curabamur, sali attribura erant.
ii Ad flumen autem assurgunt in ripa e;us hinc, & inde omnes arborei esculenti fructus, quarum folia non decidunt, & c ua- rum fructus non consumuntur , n ensibus suis pratstantissimos fructus edunt,quia a- quL earum e sanctuario prodeunt : ideo sum fructus earum cibo, & folia earum cu-
iZ Sic ait Dominus Jehovi, hic terminus e/i, quo poste siores construeeis vos huius terrae per duodecim tribus Jifraelis > Josephe funiculis <tu <,buA attributis :
14 Ur possideatis eam unus aeque,ac alter, quam fublatarranumea jutctus me daturum maioribus vestris ; prout acciderit terra h*c vobis in poslefsionem.
i? Hic ergo terminus eff terrae : in lace- 1 e Aquilonari, a mari magno, viä Chethlo- nis Ta.edadum usque:
16 Chamath, Berotha , sibraiima, qu"e sitnl inclusa termino Damasci, Ac termino Chamathae j pagi mediani, qui adj.icenc termino Chavranis.
i-r ita est terminus a mari.Chrttarhenon, terminus Damasci, 8c qui maxime Aquilonalis ist, terminus Chamath«; atque hoc larus Aquilonate,
18 Laius autem Orietitis ä Chavrar.e. & Sc i» Damasco, 6 c a Gilhade,5c -i terta Jitrsif- iis,,terra Jardenis, a termino boradmare Orjentale metiemini : atque hoc latus O- rjentem, versus
19 l.atus Verb Australe meridiem versus,;! Thamaie usque ad aqttaS contentionum Kadeschj.latkvr posielltonls ad n are magnum ; atque hoc latus nieridianum An-
^ ^ .litum versus.
^ Quumque progressu* esset vir ille ad Denique latu* Occidentis, mare ma- Onentesn twnj linea in manstsua « flaensui gquni>% tcimisto stoc use,u« ex adverso ?di-
4X m 3 mi
C A P. XtVH. .dmpsifudo £rat;<t Deijub nouoTf/lamento fi"ursttur.
T^Ostea reduxit me ad ostium domtis ; ubi 1 ecce aquas exeuntes cX irferiore pjrte limiris domtis Orientem versus, nam frons domus Oriem.dis cislt :& aqua descendebant ir.fetne a Utere doiv.Us dtxteio , ab Australi parce altaris.
2 Inde educens me via poct* Aqpilanem veisus , circumduxit me via extima ad por- t. m extimam , via , quas spectat Orientem ; ubi ecce aqua; manabant tanquam e phia- 1 a a latere dextero

tiis Chamatb«: hoc latus HI Occidentis. - '
r> Partiemini autem tertam hanc vobis per tribusjifraelis.
21 Erit^utem, quum sortiemini eam in possessionem , vobis, Öc peregrinis, qui peregrinantur inter vos, qui genuerunt filios inter vos, cum fictt vobis üt indigena in filiis fisraelis, vobiscum accedunto in pos- sessionem inter tribus Jisraelis.
2; Quamobrem erit in ea tribu,quacum peregrinatur peregrinus; ut ibi tribuatis poflcslionem eju$,aictum Domini jehovi.
c A 1*. XLVn t -Partiiutatiigaodcefuter' ra fanti*,c^que mystica»
Cap.48.
permutabit quisqu.tm , neque transferet primitias terrae,quia sancta ift fehovae.
ij Quinquies vero mille mbitoi umjpati- um reliquum in latitudine, in fronte vicies quinquies mille cubitorum, comn une est civitati ad habitationem, Öc ad subuibiajl in cu-us medio erit ipia civitas ;
16 Cuius hac/unt dimensiones; lacus A« quilonis quater mille quingcntorum.de la- tus Austri quater mille quingentorum :& i latere Orientis quater mille quingento- rum , latus vero Occidentis quaccr mille quingentorum tubitorum.
17 iic erit suburbium civitati; Aquilonem verius ducentorum qujnquaginta.de Meridiem venus duccntomm quinquagin-
dc Orientem veriusducentorum quin-
H JEc autem /uM nomina ttibuumiab <x-
trcmirst e versus Aquilonem,fecundum ä .
Chamarhar.Ch,- Jl“»? 1 ' .»■ « Occidcn.cn, versus ducemo
tzar-henanis, termini Damalci verius,secundum Chamatbam suntei latus Orientale) Danis
2 JuXra terminum autem Danis, a latere Orientali usque ad latus Occidentis, Asche-
1 Et iuxta terminum Ascheris,^ latere Orientem versus usque ad latusOcciden- tis.Naphtliali una
4 Et juxta terminum Naphthalin latere Orientem verius usque ad latus Occidentis, Menafchis una;
§ Er iuxta terminum Menafchis,a latere Orientem versus usque ad latus Occidentis, Ephraiimi una:
6 Et iuxta terminum Ephrajimi,a latere Orientis usque ad latus Occidentis,Reube-
7 Et juxta terminum Retibenis.a latere Orientis usque ad latus Occidemis,Jehudx
8 juxta terminum vero Jehudae,;i Utere Orientis usque ad latus Occidentis: esto obUtio illa,quam oblaturi estis vicies quinquies mille cubitorum latitudinis,longitudinis vero Ut una reliquarum portionum a latere Orientem verius usque ad latus Occidentis,in cuius medio sit locus lanctuj.
.sci Aquilonem | “"l »mndu^inu «Mttnmi. . im fha:c enim! 'H Et qu-d reliquum em in longitudine ismfcwsuna : i <x adverl .o oblationis sancta:,/d est,decies mille cubiti Orientem versui, & deciej mille Occidentem versus,quod erit ex adverso oblationis sancta:, eius proventus sit in cibum miniltriscivitatis :
19 Ut ministerquitque civitatis; ex o- mnibus tribubus Jisrae lis,ministrem ei.
id Totam hanc oblationem vicies quinquies mille rutilorum per vicies quinquies mille cubivis; quadratam osfcrecisoblario- nem sanctam cum justa

posiesiioncetvira-
21 Quod autem reliquum erit Principi ab hac,St ab illa parte oblationis sanct*,de justa: poNesiionis civitatis,in fronte vicies? quinquies mille cubitorum oblationis usque It ad terminum Orientem versus; öt ab Oeci- . deme in fronte vicies quinquies mille sc- j eundum terminum Occidentis exadverso brtrum portionum , Principis esto, ita eric oblatio sancta,& sanctuarium domusin medio illius:
22 Et inde a : usta possessione Levjtarurnj justaque poslcisione civitatis, interjecta poffeflione, qua: principis erit; id quod in*
.^____ ter terminum Jehudse , it terminum binja-
9 Oblatio illa, quam oblaturi estis Jeho- i minisoit.Principjs esto. ^
\se i longitudine vicies quinquies mille,& 1 . Residuum vero tribuum >'a latere O- latitudine decies mille cubitorum. nentem versus inque ad lacus Occidentis,
10 Horum autem erit h«ec oblatio sän- tt-KS Üin'aminis una ;
cta, nempe sacerdotum, Ampla Aquilonem j 24^1 juxta terminum Biniamims^a la Versus vicies quinquies mille,& occiden- V ^
> quinqui
tem versus latitudine deciesmille mbito- 7um,& Orientem versus latitudine decies mille, venus Meridiem vero longitudine vicies quinquies miile cubitorum : in cujus medio erit sanctuarium Jebov*.
11 Sacerdotum,quisqviis simctificatus fuerit e filiis TzadoKi.qui obleivarunt observationem meam ; qui non enaiunr er- rantibys Jiiyaeiitis, quemadmodum erratum alii Lcvitse:
12 Erit, tnquttm, istorum collativa ex oblatione terra:,res sancta sanctarum,adjacens termino Levirarum.
>; f evitatum autem.ex adverso termini sacerdotum , vicies quinquies mille rubiti longitudine,& latitudine decies mille ;o- mms longitudo vicies quinquies mille,latitudo vero decies mille tubitni um.
H Non autem vendent cx <0, neque
ere Orieniem versus usque ad latu-, Occi- denris.Schimhonis una ;
2; Et juxta terminum Schimhonij,a latere Orientem versus usque ad latus Occidentis, Jissascaris una;
26 E: juxta terminum fisTnscaris,a latere Orientem versus usque äd latus Occiden- cis.Zcbufunis una
27 It iuxta terminum Zebuluni*,a latere Orientem versus usque ad latus Occidentis,Gadis una;
28 Et juxta terminum Gadis , ad latus Australe Meridiem versus: ibi erit terminus a Thamare,sld aquas contentionis Ka« deschi,ad torrentem, ad mare magnum.
aq Ista tst terra, quam sortiemini inde 3 torrente,pro tribubus Jisraelis, Bciftxfunt
distributjonrj carum,dictum Domini Jeho«
Vi.
50 ili aurem sint exitus civitatis ; a !a.
iero

tap.i. T> A N
*re Aquilonis:,quater mille quingentorum
subitorum menifura.
31 Porta; verV* civitatis de nominibus tribuum filY.i 2 .is ount,porta; eres Aquilonem versus.porta Reubenis una,porta Je» hudx una,porca Levi una ; i zr Et in '.atere Orientem versus tubito- »um quater m ille quingentorum, similiter
! portae tres: neimpe porta fotephi una,porta Biajaminis una,porta Danis una : i ;; Et lateris Aulicum versus,quater mil-
I J E L. Cap.r.2.
le quingentorum cubitorum mensura , & portae tres ; porta Schimhonis una,porta Jifiascaris una,porta Zcbulunis una:
34 Lateris Occidentem versus quater mille quingenti cubiti ,quorum portae tres ; porta Gadis una, porca Ascheris una, porta Naphthali una.
Ambitus decies .octies mille cubitarum ; nomen vero civitatis deinceps suturum e/i,ibi Jehova.
f Danijel.
ic Ap, i, EdwcAtio regia VanijelU in Ba-
A Nno tertio regni Jehojakimi,Regis fehudx ; venerat*Nebucad-neczar, Rex Babyloni* Jerulchalaima, & obsederat ea :
i Quumque tTadidistct Dominus in ma- ' num cius JehojaKimum,Regem Jehudas,&
! partem inlUumcmorum domiis Dei, quos ; deportavit in terram Scbinharis,in domum Dei fui : instrumenta vero illa exportavit 1 in thesaurum Dei sui.
3 Edixerat etiam ReX Aschpenazo.prx- • secto aulicorum suorum,ut exportaret c fi- ' |israelis»cum ex semine regio,tum ex proceribus;
i 4 Pueros quibus nullum inefTet vitium, & elegantes aspectu, Lc intelligentes omnis sapienti*. pr*ditd(que notitia, 8 e instructos imelligcmia,& quibus ineffet facultas,
1 constituros in palatioReeis jütque doceret eos lireras.&Iinguam Chaldxorum ;
5 Et constituerat Rex eis demensum diei cu'-usque in diem quemque de portione cibi regii,& ex vino potionum eius,quo educaret cos annis tribus; ut exactis illis consisterem coram Rege.
si Tuit autem inter hos e filiis Jehud* Daniiel»Chanan.ia,Mischael,& Hazarja:
7 Quibus imposuit princeps aulicorum nomina : imposuit enim Danijeli nomen (Beltscharzaris . & Chanamx Schadraci, &
\ MifchaSli Mefchaci.ac Hazarjxllabcd-ne-
8 Sed statuens Dani'el cum animo suo, ut non contaminarer se portione cibi regii,Scvino potionum ejus;rcquifivit a prin- l cipe aulicorum,ut non contaminaret le : q Et conciliavit Deus Daniicli benignitatem,& misericordiam ; coram principe aulicorum.
io Dixit enim princeps aulicorum Danijeli, timeo Dominum meum Regem, qui constituit cibum vestrum & potiones vestras; nam quare videret f cies vestras moc- stiores,quam puerorum, qui fimi liter üt vos ad tempus alendi sunt, & efficeretis me reum capitis apud Regem ?
n Dixit itaque Danijel ipfi promojquem praefecerat princeps aulicorum Danijeli, Chatian»*,Mischaeli,& Hazarjx,
ia Proba quaeso servos tuo» diebus decem; dentürque nobis de leguminibus,qu* comedamus, 8 c agu*,quas bibamus ; i; Deinde inipiciamur coram te vultus
nostri, 8f vultus puerorum,qui comedunt portionem cibi regii &>proucvidcris,age cum fervis tuis:
,4 Qui auscultans eis in re hac,probavit eos diebus decem.
1 { Exactis autem diebus decem,apparuit vultus eorum elegans.ut pinguium carne ; prx omnibus pueris,qui comedebant portionem cibi regii:
isi Itaque perrexit promus ipse tollere portionem cibiipsorum, vinumque potionum ipsorum ; 8 c dare ipsis legumina.
17 Interea pueris istis quatuor deditDeuS notitiam,8c intelligentiam in omnibus literis,& sapientia: Danijelcm verö peritum reddidit in omni vifione,& somniis.
18 Quapropter exactis diebus illis,quibus edixerat Rex.ut adduceret eos ; quum adduxiDec eos Princeps auliorum coram Nebucad-netzare;
19 Ec alloqueretur eos Rex ; non est inventus ex omnibus hts par Danijeli,Cha- nanjx,Mischaeli,& HJzarjx; steterüntque eorarn Rege:
20 Omnibufque in rebus ad peritiam in- telligendi pertinentibus, quas requirebat ab eisRex,inveniebat eos decuplo superiores omnibus Magis,(«y Astrologis,qui in toto regno ipfius erant.

2 1 Sic fuit Danijel usque ad annum primum Cyri regis.
C A P. II. Qutiuor "Monarchia per quintam
abolita.
a Nno autem secundo,nemprregnoNebu- /vcad-netzari$,somniavitNebucad-nctzar somnia ; quibus consternavit se spiritus e- jus,quum adhuc somnum caperet.
2 Quapropter edixit Rex,vocari magos, astrologosque, &prxstigiatores.Chaldxo* denique ad indicandum Regi somnia ipfius : qui venientes steterunt copam Rege.
; Et dixit «is Rex,somnium somniavi;& consternavit se spiritus meus, solicitM dc cognoscendo somnio.
4 Dixerunt autem Chaldxi Regi Syre : 8 Rex in fecula vive,dic somnium servtstuis, tum inteipremionem indicabimus.
5 Respondens vero Rex,dixit Chaldaeis, verbum a me abiit: nisi notum feceritis mihi somnium & interpretationem eius, in membra laniabimini, & domus Vestr* in sterquilinium redigentur :
6 Sin autem somnium,& interpretationem e ; us,indicaveritis, dona cum honorario,& gloriam multam recepturi estis i me;
Mm , ita-

itaque somnium, 3 e interpretationem eius 25 Tunc Arjoc festinantissime introduxi? indicate mihi. .Daniielem coram Rege , ße ita dixit ei,in-
7 Respondentibus fecundo,ac dicentibus j j veni virum ex deportatis Jehud**. qui in* Rex fpmnium dicat servis tuis, tum inter* 1 terpretationem Repi notam facturus est.
prernrionem indicabimus
8 Respondit Rex, dicens, vere agnosco vos tempus redimere : quandoquidem videtis abivisse b me verbum.
9 Quia si ipsum somnium notum non fe- cciitis mihi, una haec est sen.cnua vestii, i- deo verbum men iax.aceorrup.um comparatis vos ad dicendum coram me , usque dum temous mutetur: itaque somnium dicite mi hi,ut cognoscam vos im ei cretatiorem ejus indicaturos elfe mihi.
10 Responderunt Chaldaei Repi, dicentes . non est quisquam in terra, qui vetbum Repis polit indicare : propteica nullus Rex, princeps, aut domi nator verbum hujusmodi petiit ab ullo mago,aRrologove, aut Chaldaeo-
26 Respondens Rex, dixit Daniieli,cuius nomen erat Beltschatzar, eine praeditus facultate. ut notum facias mihi somnium, quod vidi,Sc interpretationem ejus?
27 Reipondens Daniiei,Regi dixit; arcanum, quodRex petit,non sapientes,astrologi,magi.haruspices poliunt indicare Regi ;
28 Sed elf Deus,in calo revela ns arcana, qui notum facit Regi Nebucad-netzart id, quod futurum est consequentibus temporibus ; somnium tuum cum visionibus capitis tui,incumbentis cubili tuo illud est..
29 Tibi,q Rex,cogitationes tuae incumbenti cubili tuo obvenerant, quid futurum s:t posthac : & reveums arcana,ostendit tibi id.qUod futurum est.
;oDt nie autem,non perCipientiam.quap
Nam verbum,quod Rex perir, tam sic in me prae omnibus viventibus, arcanum pretiosum est: ut dlius hon sic, qui indicare istud revelatum est mihi ; sed propter cau- ipsum possit Regi: led dii, quotum habita- • s.*m cnrum ,qui interpretationem Regi notio cum carne non est. jtam tacturi funt.ut cogitationes cordis tui
1:Propter hocRex in ira.Scfervore magno • cognoscas.
edixit perdi omnes sapientes Babyloni*.
H Quamque sententia prose cts sapientes inteificerentur, quasreb.mt eram Dani- jeicni,& socios eius, ut interficerentur.
14.Tunc Daniiei retulit consilium,& causam Arioco,profecto satellitum Regis,qui prosectus erat ad interficiendum sapientes Babyloni«;
Responde (>sque dixit Arioco.dominatori regio, quare sententia ista accelerare: exstquutfantm aRegc? f unc verbum hoc notum fecit Arioc Danreli.
16 Itaque Daniiei ingressus petiit Rege ; ut tempus daret sibi,& interpretationem se indicaturum pmmijit Regi.
17 Tunc Daniiei domum suam profectus est j Chaniin»*,Mischae!i, 0 c Hazarise focus l^iiJ1 verbum notum fecit:
1« Er misericordiam petendam esse 'a Deo ccc.t surer arcano isto , ur hon perirent Dani >el.6c socii ipsius cum reliquis sjp i entibus B:byloni2C.
i9Tunc Daniieli visione nocturna arcano
Tuo Rex,vidisti,quod ecce imago u- na magna , imago ista ampla , Lt splendore excellente stabas ex adverso cui; cuius forma terribilis e at.
;r Istius imaginis caput erat ex auro prz-: stante,pectus eius,6c br.ichia eius ex argento ; venter ejus,& latus eius ex *re ;
;; Crura eius ex ferro,pedes ejus partim ex ferro,6c partim vx luto.
;4 Vidilti.usque dum excisus est lapi$,qui non est in uUii manibus , & percussit imaginem ad pedes ipsius ferreos,& luteos; adeo ut comminueret eos.
Tunc comminuta sunt pariter ferrum,lutum, LS.ai gen tum.8c aurum,fuetunr- qu? üt gluma ex areis a-f;ivis,ita abstulit ea ventus, & nuilus locus inventus est eis; lapis autem,qui percuderat imaginem,affectus est n.pns magnus,adeo ur impleret totam terram.
;6 Hoc et} somnium illud, cu ; us interpretationem dicemus coram Rege.
Tu, 6 Rex, RexRegum : citra DtuS
revelato ; tunc,inquam, Daniiei benedixit I casli regnum »potentiam, firm itatemque, öc Oencali. | gloriam det tib
:0 Respondens Daniiei,dixit, sirnomen Dei benedictum ä secui0 usque in seculum: nam sjpiencia.ßc potentiae.ius est;
21 £t ipse murat tempora 8c tempestates, transfert reges ßc constituit reges, dat sapientiam sapientibus,8c scientiam scitis, Sc lnrelligentibus:
22 Ipse revelat profunda,& abscondita : novi:,quod in tenebris estjflclux cum eo ha-
rj Tibi, 6 Deus patrum meorum,gratias ago . & laudo ego te, qui sapientiam,8c potentiam dedisti mihi: jam enim notum fecisti milii,quod quaerebamus a te,quum verbum Regis notum fecisti nobis.
24 Propter hoc Danijel ingressus est ad Ari«,cum , quem constituerat Rex ad perdendum sapientes Babyloniae : ßc veniens ita dixit ei: lapientes Babyloniae, nc per- d^s,introduc me coram Rege, ut interpretationem Regi indicem.
Ec.quibufcunquestx-Mhabitant 6lii hominum, bestiae agri, & aves c ali, ea det in manum tuam, 8c dominatorem constituat te in omnibus illis, tu, inquam, es caput illud aureum.
V? Postea autem exstyget regnum alterum humilius tuo , 8c reg-num tertium aliud aeneum, quod dominabitur in tota
40 Denique regnum quartum erit durum üt ferrum '. quandoquidem ferrum commi* nuit,& debilitat orr.nia;etiam sicut ferrum, quod confringit omnia ista,co<mminuet, & confringet.
41 Quod aurem vidisti pedies, & digitos partim exluto figuli, ßc partim, e:: ferro, regna diversa erunt,in quibus de firmitate ferri futurum est : quandoquidem vidisti ferrum mixtam cum luto carnoso.
42 Ft digtri pedum, partim- /jint ex ferro, 8c partim exluto:qut> ex parce regnum

fiiturun est durum, & ex parte futurum est fragile.
4} Quod t*ro vidisti ferrum mixtum hi« to cocroso, commiscebuntur quidem inter se sem.nc humano,ised non coh*rebunt a- liud ccmalio: perinde ac

ferrum non harret commixtum cum luto.
44 Temporibus autem Regum istorum suscitabit Deus coeli regnum, quod in se* cula nen destruetur, fle regnum ipsum populo alieno non relinquetur t comminuturum, & consumcurum omnia illa regna, ipsum altem statuium in secula.
4? Quandoquidem vidisti e monte exscindi lapidem, qui non es} in uUi* manibus, & comminuere ferrum, ars,lutum,argentum, & aurum, Deus maximus notum facit Regi id,quodfururum est posthac: ac verum quidem e/i somnium,8c fidelis interpretatio eius.
46 Tunc Rex Nebucad-netrar procide- >ar in faciem sujm,ut Daniielem adoraret:
& munere,ac odoribus gratis edicebat li-
47 Deinde respondens Rex Daniieli, di- *ir, ex veritate est, quod Deus vester est Deus deorum,& Dominus regum : & reve- ans arcana: cum potueris revelare arca -.um hoc*
48 Tunc Rex Danijeiem magnificavit, & jona amplistima multa dedit ei, dominaro- emque constituit eum in tota provincia Babyloni« : & pratfestum antistitum super amnes sapientes Babyloni*.
49 Denique Damjele petente ^ Rege, constituit super negotium provincl* Ba- b/Ioni* Schadracum,Meschacum, 8e Ha- bed-negonem, Danijel vero pr «cerat port*
Regis._
C A P. 111. Fomcsc Babylonica.
■\jEbucad-netzar Rex fasta imagine au- .^reä.altitudine cubitorum scxaginta,la> t.tudine cubitorum fex ; erexit eam in convalle Dur* in provincia Babylonica.
1 Deinde Nebucad-netzar Rex misit,qui: congregarent satrapas, atnislites, & duces,J
senatores,prxfectos thesauris, legisperitos, 1 nos colimur» qui potens est ad eripiendum exactores,omnefqu« dominatores provin- nos a fornace ignis accensa ,Sc a manu tua, ciarum i ut venirent ad dedicationem ima-i 6 Rex,eripiar noj.
ginis, quam erexerat Nebucad - netzar , 18 Sive non, notum fit tibi, Rex : deos
Rex. j tuos nos non effe cutturos,8c imaginem au-
Z Tunc congregari farrap*,antistites, & ream,quam erexisti,non adoraturos, duces,senatores,thesauris praesecti,legispe- \ iy Tunc Nebucad-netzar adeo repletus riti, exactores, omnesque dominatores' fuit excandescentia,ut imago vultus ipsius provinciarum ad dedicationem imaginis, immutaretur contra Schadracum, Mescha- quam erexerat Nebucad-netZarRex.sta- cum,& Habcd-negonem ; refpondensque.
que generum musicesprocidentes omnes populi, nationes, & lingu* adorarunt imaginem auream, quam erexerat Nebucad- netzar Rex.
8 Propterea eodem_ tempore appropinquantes viri Chaldaei, accusarunt Jehu-
9 Et proloquentef, dixerunt Nebucad- netzari Regi',0 Rex,in secula vive.
10 Tu Rex proposuisti edictum » ut quisquis audiret sonum cornu,fistula, cithara:, sambuc*, psalteriorum, fk syrriphoni*, o- mniümque generum musices: procidens adoraret imaginem auream:
11 Is autem,qui non procidens adoraret, projiceretur in mediam fornacem ignis accensam.
11 Sunt viri fehudasi.quoi pr*fecisti negotio provincia: Babyloni», Schadrac, Mcfchac, & JHabed-nego ; viri isti non habuerunt tui,6 Rcx,racionem,deo$ tuos non colunt,& imaginem auream,quam erexisti, non adorant.
1 ? Tunc Nebucad-netzare per iram, 8t excandescentiam edicente adduci Schadracum, Meschacum,& Habed-negonem.tunc, inquum , viros istos adduxerunt coram Rege;
14 Quibus proloquutus Nebucad-ne- tzar,dixit,an certo consilio, Schadrac,Me- schac, & Habed-nego, deos meos non colitis, & imaginem auream,quam erexi,non adoratis }
if Nunc si parati estis,ut quo tempore audieritis sonum cornu, filtul*, cithar«, fambuc*, psalteriorum, & symphoni», o- mniu.rique generum musices,procidatis,8c adoretis imaginem, quam feci,Lene est; sin autem non adoraveritis, eadem hora projiciemini in mediam fornacem ignisaccen- sam ; quis veto est Deus j qui eripere possit vos e manibus meis ?
16 Responderunt Schadrac, Meschac, & Habed-nego,ac dixerunt Regi: Nebucad- netzar, ut respondeamus tibi, non fumus soliciti de hoc negotio :
17 Sive futurum est ,ut Deus noster,quem
banc coram imagine,quam erexerat Nebu* cad-neczar:
4 Er praco proclamavit strenue ; vobis «dicitur,6 populi,nationes,& lingu* :
5 Quo tempore audietis sonum cornu, fistula, cithara, fir buc*. psalteriorum, symphonia,& omnium generum musices , prociditote,& adorare imaginem auream, quam erexit Nebucad-netzarRex :
6 Nam is,qui nonprouideiit,8£ adoraverit.eadem horä proficietur in mediam fornacem ignis accensam.
7 Propterea eodem tempore, quum audirent omnes populi sonum cornu, fistula, euharas, fambuc*, psaUciiorum,omnium-
edixir.ut accenderent fornacem septuplo magis,quam solebat accendi:
ab Et viris valentibus robore, qui erant in copiis-ipsius,edixit,ur vincirent Schadracum, Meschacum, 8c Habed-negonem, pro jiciendos in fornacem ignis accensam.
21 Tunc viros istos vinxerunt cum fui* chh-mydibus, subligaculis suis,paludamen- tiique iuis, & vestimentis suis ; & proiece- runt in mediam fornacem ignis accensam,
22 Propterea eo, quod verbum regis accelerabat,& fornax accensa erat valde; vi- tos istos,qui intrudebant Schadracum, Meschacum, 8c Habed-negonem , lntersece» rum scintilla ignis:
M m 4 Quum

r; Quum autem viri illi tres, Schadrac,, Meschac,& Habed-negocecidissent in mediam fornacem ignis accensam vincti:
2+ Tunc Nebucad-neczarRex trepidus surrexit cum perturbatione ; & proloqu- tus,dixit gubernatoribus suis, anoon viros tres projecimus in medium ignis vinctos ? quil/u* respondearibul.Sc dicentibus Regi, Verum est Rex ;
r? Respondit,Lc dixit, ecce video viros quatuor solutos, ambulantes in meiioi- gnis, in quibus non est corruptio; forma autem quarti similis est filio Dei.
26 Tunc appropinquans Nebucad-netzar ad portam fornacis ignis accensas ; proloquutus est, & dixit, SchaJrac, Me* schac.dc Habed-nego servi Dei excelsi, e- gredimini, & venite ; tunc egrertt sunt Scludrac,Meschac,8c Habed-nego e medio ignis.
27 Et congregati satrapas, antistites, du* cesque,& gubernatores Regis; quum impi- cerenc viros istos, non esse domnarum i- gnem in corpus eorum,8c pilum capiiis eorum non esse adustum, neque eoru-n chlamydes mutataS: denique odorem igni» non petvasisse eos ;
28 Proloquutus Nebucad-netzir, dixit» benedictus fit Deas horum,Schadraci,Me- fcliaci, dc Habed-ncgonis ; qui minens angelum suum,eripuit servos suos,qui confisi lunt in i pio ; quum verbum Regis mutantes,exposuerunt corpus suum,ut non colerent,neque adorarent ullum Deum praeterquam Deum suum.
29 Quamobrem a me proponitur edictum ; ut omnis populus, natio,aut lingua, quas dictis erraverit contra Deum horum, Schadraci, Mescbaci, & Hibed-negonis.in membra lanietur,dc domus eius in sterquilinium redigatur ; pronterea quod non est Deus altus,qui possit eripere hoc modo.
$0 Tunc Rex prosperari iulficSchadra- cum, Mescharum, & H :bed-negonem, in provincia Babyloniae.
C A P. I V. Idagiftr&tiMbomM,arborpatula.

N Ebucad-netzar Rex omnibus populis , nationibus, ac linguis, quas habitant in tota terra,paxvestra multiplicetur.
2 Signa , 8c miracula,quas fecit erga me Deus excelsus,decet me indicare :
; Signa eius quam magna fint.k miracula ejus, quim fortia ; regnum ejus regnum aeternum . & dominium ejus in omnes generationes ejst. caput IV.
4 Ego Nebucad-netzar tranquillus eram domi meae, 8c virens in palatio meo
5 Zuum somnium viderem,quod exterruit me ; ita ut cogitationes in cubili meo, Lc visiones capitis mei conturbarentme.
6 Quamobrem a me propositum est edictum,uc adducerentur coram me omnes sapientes Babyloni* ; qui interpretationem somnii notam facerent mihi ;
7 Tunc accesserunt magj, astrologi,Chal- d*i, Lc haruspices: quümque somnium dixissem coram eis, interpretationem eius notam non faciebant mihi:
8 Tandem aurem accessu coram me Dani- jel,cujus nomen est Bcltschaczar,secundum
1 E *-• . . . . ^ap,^
nomen Dei mei, in quo «st spititus deorum sanctorum ,& somnium coram eo dixi :
9 Belrschatzar , inquam, praefecte magorum; quia novispiritum deorum sanstorum meile tibi, & ullum arcanum non premete te; visiones somnii mei,quod vidi,;d est , interpretationem ejus,dii.
10 Visionibus igitur capitis mei ir cubili meo videbam: quum ecce arbor inmedio terrae ejfct altitudine magna.
11 Crevisse arborem,& roboratam esse:8e altitudine sua pervenisse ad ccclum.dpectu- que suo ad finem totius terras:
11 Ramos eius pulchros,dc fructus eius multos , eibütnque pro omnibus inose ei: sub ea umbram, captare bestias agri ,& in ramis e-us habitare aves coeli i denique ex ea cibum percipere omnem carnem.
,; Videbam in visionibus capitis mei luper cubile meum; quum ecce vigil, 8c sanctus c cocio dcicenderet.
14 Clamans strenue, & ita dicens, exscindite istam arborem, & amputate ramos eius » deiicitefoliaeius , &fpargitefructuS eius : vagemur bestias,ne subsint ei,6c aves a ramis eius.
15 Verum stirpem radicum eius in terra relinquite,Lt cum vinculo ferreo, chalybcö- que apud teneiam herbam agri : ut rore coclt intingatur,& cum bestiis /it poteio ejus in herba terras:
t6 Animus eius ab humano muretur , 8e cor besti* detur ei » septemque tempora pr*tereant eum.
17 Ex decreto vigilum verbum hoc, & ex sermone sanctorum hoc postulatum est : usque dum adducatur,ut agnoscant viventes, dominari excelsum in regno hominum, adeo ut,cui vult,tradat iilud . 8 c abjectissimum hominum constituat in illo.
18 Hoc somnium vidi ego Rex Nebucad- netzar: iam tu Beltfchatzar interpretationem dic,propterea quod nulli sapientes regni mei possunt interpretationem notam f.icere mihi , tu autem potes , quia spiritus deorum sanctorum inest tibi.
19 Tunc Damiei.cu’us nomen estBelt- sihatzar, quum obstupuisset quasi horam unam , & cogitatione; ejus conturbassenc eum : proloquenti Regi,ac dicenti,6 Belc- schatzar, somnium.de interpretatio ne perturbet te.respondens Beltschatzar,dixit ; Domine mi, somnium hoc eveniat osoribus tuis,de interpretatio eius inimicis tuis.
20 Arbor illa,quam vidisti,qu* crevit,8e roborata est 2 cuius altitudo pervenit ad ccrlum.de aspectus in totam terram.
21 Cuius rami pulchri,& fructus multi,8c cui cibus pro omnibus infuit> sub qua ha. bitabant besti* agri.de in cujus ramis sedebant avescocli :
22 Tues, 6 ReX, qui crevisti,fcroborarus es , nam amplitudo tua ira crevit,ut pervenerit ad ccclum ,ac dominium tuum ad finem terras.
M QB^d autem vidit Rex vigilem,8e sanctum descendent em de c celo,ac edicentem, exscindite arborem istam,ac perdite eam, verum stirpem radicum ejus in terra relinquite, & quidem cum vinculo ferreo,chalybe «que opud teneram hetbam agri : ut roie coeli intingatur,8< cum bestijs agristt portio eiuj,

cius, usque dem feprem tempora transeant super eum:
»4 Haec interpretatio est Regis ; 8tdecretum exceiti est,quod superventurum est Domino rr.eo Regi.
25 Nam te depellent homines a se,& cum bestiis agri futura est habitatio tua, her- bamque ut bobus cibi gestandam dabunt.8< rore coeli te intingent,septemque tempora prfcteribunt lc : uique dum noscas domina* ri excelsum in regno hominum , Sc cui vult dare illud.
26 Quod autem dicebant relinquendam stirpem radicum i.lius arboris , regnum tuum tibi itufeilc eri:,ex quo agnoveris cx* los dominari,
27 Quapropter, 6 Rex,consilium meum placeat tibi,& peccata tua justitiaabrum- i pe ; & iniquitatestu^s gratia erga jfHictos: < liforte erit prorogatio tianquillitati tu*.
18 Totum Jio«, supervenit Nebucad-re-j tzari Regi. j
29 Exactis mensibus duodecim, in palatio regni Babylonia: obambulabar. I
;o Et pruioquens ReX,d'»ccbct, annon bare ejl Babylon illa magna,quam ego asdi* ficavi, ut estet regia,& ornamentum decoris mei robore potenti* mea: ?
D Adhuc sermone illo versante in ore Regis,vox e cocio accidit,drrens »tibi indicitur Nebucad-netzar Rex, regnum istud discedere a ce:
;r Et homines te depulsuros a se , ut cum bestiis agri stt habitatio tua , herbamsicut bobus gustandam tibi daturos este , Lc septem tempora praeteritura re : usque dum agnoscas dominari excelsum in regno hominum,& cui vult dare illud- H Eadem hora verbum illud completum est in Nebucad-nctzare; nam ab hominibus depulsus.herbam üt boves comedit,& rore coeli corpus ejus iminctum est : usque dum pili ejus üt aquilarum p/unucrevis- sent,& ungues eius üt avium.
Exactis vero temporibus illis,ego Nebucad-netzar oculos meos ad cxlum sustuli, Se mente mea ad me reversa Excelso benedixi , 8e viventem in perpetuum laudavi,ac glorificavi; quod dominatuseiusjitdominatus arrernuS , Sc regnum ejus ha omnes generationes: \
Omnes vero habitatores terr* üt nihili reputentur , Sc pro voluntate sua faciat in exercitu cocli,8c habitatoribus terr*: neque est,qui prohibeat manum eius,aut dicat ei,quid facis ?
>6 Eo tempore mente mea reversa in me, fit ad gloriar» regni mei eapeßenAam decore meo. & splendore meo reverso in me , tum me gubernatores mei,& proceres mei re- quisiverunt: & in regno meo ita confirmatus sum, ut amplitudo major addita sit mihi.
Nunc eeo Nebucad-netzar laudo , extollöque , & glorifico Regem cocii, cuius omnia opera opera veritatis. Se cujus vi* sunt *oi<* iudicii: qui denique ambulantes in superbia, potest dejicere.
CAP. v. Bdtscbatzar voluptuariae dat
pst, um.
J E L. Cap,s.
sEkstharzsrRex,facturus convivium ma- Jgnum proceribus suis mille, coram mille his vinum bibiturus erat.
2 Beltfchatzar edixit ad gustandum vinum afferri vasa aurea,S^argentea.qu*exportaverat Nebucad-nerzar avus suus eic templo, quod fuerat |eruscha!aimis: ut biberent in eis Rex ipse , proceresque «jus , uxores ejus,Sc concubm® eius.
; Tunc allatisvafis aureis, qu* exportaverant e templo domus Dei,quas suerat Je- rutchalaimis,bibebant in eis Rex ipse.pro- ceresque ejus »uxores ejus» Lcconcubin*
q. Libentes vinum; etiam laudabant deos auieos.de argenteos, »reos, ferreos,ligneos, de lapideos.
C Eadem hora egresti digiti maniis human* scripserunt e regione lychnuchi, in tectorio parietis palatii reciitRege vidente partem manus,qu* scribebat.
6 TunctotoRegis splendore immutato.
Se cogitationibus eius conturbantibus ipsum , quum cingula lumborum ems dilTo- luta essent, genuaque ejus colliderent alterum alteri.
7 Inclamavit Rex strenue, ut adducerentur astrologi, Chaldasi, de haruspices: proloquens Rex,dixit lapientibus Babylonis ; quisquis legerit icripturam hanc,de interpretationem ejus indicaverit mihi , purpura induetur cum torque aureo ad collum ipsius, ac tertius in hoc regno dominabi-

Tunc accedentes omnes sapientes Re- eis , quum non possent scripturam illam legere , Se interpretationem notam facere Regi:
9 Tunc.tnqutim, Rege Bcltscharzare valde conturbato » adeö ut totus splendor ejus mutatus esset in eo, & proceribus ejus at-
10 Regina proprer verba Regis , Se procerum eius ad domum convivii accessit* proloquutaque Regina dixit,Rex in secula vive, ne conturbent te cogitationes tu* » 8e splendores tui ne mutentur
11 Est vir in regno tuo, cui spiritus deorum sanctorum inest ;8e in quo temporibus avi tui lux , intelligentiaque.ac siipientia» par sapienti* deorum inventa est: quapropter Rex Nebucad neizar avus tuus pr*- fectum magorum , astrologorum, Chaldxo- rum, haruspicum,constituit eum, avus tuus Rex.
n Quandoquidem spiritus excellens, ac cognitio, 8c intelligentia,interpretatio somniorum, 8c indicatio aenigmatum,ac solutio rerum implexarum inventa est in ipso Danijele.cui Rex imposuerat nomenBelc- schatzar ; nuncDanijel vocetur,Se interpretationem indicabit.
t z Tunc Daniiele adducto coram Rege ; proioquutus Rex, dixit Danijcli, cs tu ille Daniiel, ex deportatis jehud** » quos adduxit RexavuS meus eJehud*a ?
i4 Audivi enim de te,spinturn deorum inesse tibi, Se lucem, intelligentiirnque, Se sapientiam excellentem inveniri in te.
Nunc ergo adducti sunt coram me sapientes,astrologi, ut scripturam istam legarent »Sc interpretationem ejus notam face- M m y renr

Cap.f.ff. D A N i J U. Cap.C.
" nun Danijel primus esset r qiibuS essent satrapae illi reddituri rationen , ne Rex damno afficeretur.
4 Tunc Danijete isto pergtnte pr*esse E- parchii, atque satrapis; & p-opterea quod spiritus excellens inefset ip\, Rege cogitante pratHcere ipsum tori re»no suo:
5 Tunc Eparchi.Sc satrapa-quatrebant,ut occasonem invenirent ab acmimstrarione regni; sed nullam occasionem, aut vitium potuerunt invenire, prop^ «a quod fidus esset, & nullus error »aut vitium inveniretur
6 Tunc viri illi dicentes , ron fumus inventuri contra Danijelern ilium ullam occasionem ; nifi inveniamus contra eum occa- stonem de lege Dei ipsius ;
7 Tunc, inquam, Eparchi,$c satrapas illi convenientes ad regem ; ita dixerunt ei» D.irie Rex,in secula vive:
8 Consilium iniverunt omnes Eparchi regni, pratsides,& satrapae, gubernatores, ac
spiritus ipsius obduratus esset ad superbe dutes.de statuendo statuto regio,& firrr.an- agendum ; depositus est e folio regni lui, & 'do interdicto ; ut quisque petierit petitio- gloriam amoverunt ab eo. !nem ab ullo Deo, au: homine per dies tri-
ii Nam ab hominibus depulsus,animum ‘ginta,praeterquam a te Rege, projiciatur in suum ad bestias applicuit, & cumonagris!foveam leonum.
habitationem suam , herbam Ü: bobus gu* j 9 Nunc, 6 Rex» statue hoc interdictum, flandam dederunt ei, & rore cccli corpus jSc exara scripruram ; ut non mutetur , fe- eius intinctum est ; donec agnovit domina» jcundum jus Medorum, 6c Persarum,quod xi Deym excelsum in regno hominum ,& 1 non intercidit:
quem vuit,constituere ineo) | to Quamobrem Rex Darius exaravit
ii Tu igitur fili eiusBeltschatiar , non scriptum,'dc interdictum, depressisti animum tuum » quamvis totum 11 Daniiel autem,quum cognovisset ex-
renc mihi: sed non possunt interpretationem verbi istius indicare.
ib Ego autem audivi de te, posse te interpretationes affierre, & res implexas solvere: xiuncsi poteris scripturam istam legere ,& interpretationem eiu indicare mihi , purpura indueris cum torque aureo ad collum tuum, & tertius in hoc regno dominaberis.
17 Tunc respondens Danijel,dixit coram Rege , dona tua tibi sint, & honoraria tua alii d ': verum scripturam istam leg >m Re - gi,& interpretationem notam faciam ei.
18 Tu ö Rex ; f Deus excelsus regnum.Se amplitudinem, gloriamque. & decorem dederat Nebucad-netzari avo tuo ;
19 Et ob amplitudinem,quam dederat ei, omnes populi, nationes . fclingu* tremebant, ac cimebant a conspectu eius: quem Voleba:,occidebar, & quem volebat,in vita conservabat,& quem v<>lebat, extollebat, Lc quem volebar,deprimebat:
10 Sed quum elatus esset animus ejus. &
hoc cognosceres:
i? Imo contra Dominum caeli adeo extulisti te,ut vas 1 domus illius attulerint coxam te, in quibus tu,proce: efque tui,uxores tu®, & concubin® tu* vinum bibatis , deosque argenteos,& aureos,«reos,ferreos, ligneos ,& lapideos, qui non vident,neque audiunt, neque cognoscunt , laudavisti : Deum verö, in cujus manu est anima tua, & penes quem totum iter mum est, nonglo*
24 Tunc a conspectu ejus missa est pars illa manus; unde scriptura ista exarata est.
is Atque hzc scriptura illa,qu« exarata est : Mene, mene, tckci, upharsin.id est,nu- tn eravit,numeravit , cppenAit Jiuiduntque.
26 Haec interpretatio verborum ; NUMERAVIT » numeravit Deus regnum iuum,& perfectissime numeravit illud.
17 APPENDIT; appensus fuisti lancibus,& inventu* es minore pondere.
28 DIVISIT; divisum est regnum tuum, traditumque Med-s,ac Persis.
29 Tunc edicente Beltschafzare,indue- xunt Danijelem purpura,cum torque aureo ad collum ejus: 8 c proclamaverunt dc eo , ipsum faturum dominatorem tertium in eo
fo Eadem nocte interfectus est Beltscha- tzar.ReX Chaldaeorum:
C A P.VI. Drtni/il inter leonei.
D Arius aurem Medus accepit regnum ferme natus annos sexagjnta duos.
2 Et placuit coram Dario praeficere ipsi regno satrapas centum viginti, qui pr«es- fient tot: regno:
2 Supra istos autem Eparchoj tres., quo-'
aratum esse scriptum istud , ingressus est domum suam,cui fenestras aperta: erant in cccnaculo ejus exadverso jeruschelemi: Se temporibus tribus de die ipse procumbens in genua sua,orabat .& confitebatur coram Deo suo,quemadmodum fecerat antea.
ii Tunc viri illi convenientes» postquam invenissent Daniiclem orantem , & supplicantem coram Deo suo :
t; Tunc , tnquam » appropinquarunt, Se dixerunt coram Rege de interdicto Regis : nonne interdictum exarasti,ut quisquis petierit ab ullo Deo.au: homine per dies triginta nisi a te.o.Rcx.in foveam projiciatur Leonum : respondit Rex, dicens, verum est verbum hoc , fecundum jus Medorum , Se Persarum,quod non Intercidit.
14 Tunc responderunt dicentes coram Rege, Daniiel.qui est ex deportatis]ehu- daeae, non habuit tui,6 Rex,rationem,aut interdicti, quod exarasti: nam temporibus tribus de die petit petitionem suam.
1 c Tunc Rex simulae veibum hoc audivit. multum tristatus est apud se,Se pro Da- nijele adhibuit cogitationem, ur Uberaret eum : Se usque ad occasum solis conabatur eripere eum.
16 Tunc viri illi convenerunt ad Regem ; 8e dixerunt Regi, scias,6 Rex,»us Medis, Se Persis esse, ur ullum interdictum, aut statutum, quod R ex statuerit, non mutetur.
17 Tunc Rege dicente adduxerunt Danijelem,proiecemntque in foveam leonum: Se proloquutus Rex, dixit Daniieli, Deus, tuus,quem tu colis iugiter,ipfe liberer te.
18 Et allato lapide uno,ac imposito so- p«r oj fove«,obsignavit cumRexannulo
suo,Se annulo proccruin suorum,ne mutaretur

Icap.6.7- , PAN
tctur voluntas de pjniiele : \

»9 Tunc profectus Rex sn palarium suum, Sc pernoctavit jc'unu5,fk exhilarantium nihil juNir afferri coram se ; somnusque e'usrecellit ab eo.
20 Tunc rex summa aurora surgens cum luc« ; festinjntisfime acl foveam leonum profectus est ;
21 Ec appropinquando ad foveam,Da- 1 niielemvoce tristi inclamavjt;proloquutu$
Rex.dixir Danijeli," Danijel,ferve Dei viventis,Deustuus,quem tu colis jugiter,po- tuhne Uberare te 'a leonibus :
ii Tunc Danijel cum Rege loquens, di- [scit : Rex in fecula vive.
I 2; Deus meus misit Angelum suum,qui ccclusic os leonum,ut non Ixderent me : propterea coram eo puritas invenitur in me i ettamque coram te, 6 Rex,maleficium non commisisse me. i 24 Tunc Rex multum 1 stratus de eo;Da- I niielem juslit educi e fovea illa:eductoque Danijclc e fovea slla^nullalaMio inventa est in eo,quia crediderat in Deum suum.
25 Deinde edicente Rege,sdtcUirejaddu- Xeruncvirosillos,qui accufiverantDanije*
! lem.de in foveam leonum projecerunt eos, filios eorum.Le uxores eorum : neque per- [venerant ad imum foveas,quum dominium exercuerunt in ipsis leones,& omnia offa ipsorum comminuerunt.
26 Tunc Darius Rex scripsit omnibus populis»narionibus,ac linguis habitantibus in terra:pax vestra multiplicetur.
• 7 A me proponitur decretum,Ut in toto dominatu regni mei tremant,& timeant omnes a compectu Dei Danijelis: quia ipse 1 est Deus vivens, & stabilis in secula,& regnum ejus incorruptum,ac dominatus ejus ad finem usque.
28 Liberat, & eripit, faerrque signa, ac miracula in cocio ,de in terra qui liberavit Danijelem a leonibus.
29 Itaque Danijel iste prospere egit in regno Darii,& in regno Cyri Persas.

C A P. V 1 I. guetuorMofldrcb/rf figurantur
per totidem bejliaa.

A Nno primo Beltschatzaris,Regis Babylonias. Damiel somnium vidir,& visiones capitis fui,incumbens cubili suo : tunc somnium scripsir, summam veiborum expo-
2 Proloquurus Danijel,dixit,videb:>m in vi< one mea per noctem; quod ecce qua tuor venti coeli irrumpebant in mari magno :
1 Et quatuor bePi* magnas ascendebant e mari,diversa:una ab altera.
4 Prima similis leoni,cui er/oit al« aquilae. hanc vidi,usque dum avulsis alis eius, quibus efferebatur e terra, in pedes veluc homo stare coacta est, & cor humanum inditum est ei.
< Deinde ecce beOia altera secunda, similis urso, qu« dominatum unum erexit, hlibens tres costas in ore suo inter dentes sUos: cui ita dicitur,surge,comede carnem mustam.
6 Postea vidente me,ecce alia similis pardo, cui alas quartrr volucris mmt in dorso ipsius; 8 e quatuof Cipiia belli* illi,cui potestas data.
TEI. , Cap.r«
7 Postea videbam visionibus nocturnis, quod ecce bestia quarta timenda, terribi- lisque, ac dura valde, cui erant dentes fet* rei magni, comedebar, Lc comminuebat, ac reliquum pedibus conculcabat: erat- que diversa ab omnjmts bestiis antegressis,
Sc erant cornua decem ei.
8 Animum advertebam ad cornua,quum ecce cornu ultimum parvum succresceret inter illa,adeo ut tria ex cornibus illis prioribus eradicarentur a conspectu ejuS : 8 c ecce oculi similes oculis humanis erant in cornu isto »sed os loquebatur grandia.
9 Videbam, donec folia abjecta sunt, & ahtiquus dierum sedit; cuius vestimentum ut mx album tret, & pili capitis ut lana munda,solium ut scintillat ignis, rot* üt i- gnisgrdens.
10 A cuius conspectu fluvias ignis manabat prodiens, cui millies mille ministrabant, St coram quo rryrias myriadum stabant: donec judicio confidente libri aperti Cunt*
11 Videbam tunc,ex quo coepit vox verborum grandium, quae cornu illud loquebatur i videbam.inqudrrt,usque dum occisa est bestia illa, perduumque corpus ejus, ac traditum incendio ignis;
t2 Etiam residuis bestiarum ablatus est dominatus,- quia spatium 10 vita datum fmrdt eis usque ad tcmpus,8e constitutum tempus.
Videbam visionibus nocturnis, quod ecce cum nubibus tocli similis filio hominis veniebat: deinde usque ad antiquum dierum pervenit,utsistei«:urante eum;
»4 Et huic datus fst dominatus,gloriaque, ac regnum,ut omnes populi,nationes, Sc lingua: ei serviant: cuius dominatus dominatus est perpetuus,qui non prxrerir, & regnum ejus regnum, quod non corrumpi-
1 < Transfixus est spiritus meus, mihi Danijelt» intra corpus; Lc visiones capitis mei contu-bayerunt me.
16 Appropinquavi ad unum ex adstar- tibus, Sc veritatem qUJcsivi ab eo de tora re hac: qui alloquens me interpretationem verborum notam fecit mihi,d/ 7 cn$;
17 H* bestiae magna:,quae sunt quatuor« quatuor sunt reges surrecturi e terra.
18 Qui accipient regnum hoc, regnum sanctorup 1 2 * 4 * 6 excelsorum j qui possessuri fune regnum ipsum usque in seculum, &usqQc in secuium seculorum.
19 Tunc optavi veritatem cognoscere de bestia illa quarta,quae erat diversa ab o- mnibus illis ; timenda valde dentibus ferreis , & unguibus chalybeis , comedente, comminuente, St reliquum pedibus suis conculcante-*
, 20 Similiter de carnibus decem ,quae ergwt in capite ejus, Zc ultimo,quod succrevit cadentibus a conspectu ejus tribus; de cornu, inquam, ejusmodi,cui crdnt oculi, 8c os loquens grandia,cq|us denique species major fuit,quam sociorum eius.
2> Videram cornu ejusmodi geret« bellum cum sanctis.Lc praevalere eis:
22 Usque dum Veniret antiquus dierum, ,& judicium daretur sanctis excelsorum. Sc iem-

tempus perveniret,quo regnum illudi polsi-. derenc sancti.
23 Ita autem dixit; bestia illa quarta regnum quartum erit in terra, quod diversum erit ab omnibus illis regnis . conJumer enim totam terram, comeretque eam, & comminuet eam '
24 Et cornua decem ex illo regno. deren, reges exOargenr ; post quos exsuigct poliremus, qui erit diversus a prioribus; 8c tres reges deprimet:
25 Et verba adversus excelsum loquetur, ac sanctos excelsorum deteret: adeo ut cogitet sc mutaturum tempora, & ms.tra* danuV quc per manum cius,usque ad tem • pus,6. rcmpor.i.parmulamque temporis.
16 Sed iudicium considebit» öt dominatus ejus auferetur profligando, & perdendo usque in finem.
27 Regnum autem,dominatusque,&amplitudo regnorum sub toto cocio dabitur populo sjnctorum exce',scium; cuius regnum regnum erit perpetuum,deomnes dominatores er fer viem,& auscultabunt.
28 Hucusque finis esi sermonis illius : ego Daniiel cum valde cogitationes me*
conturbavissent me, Sc totus splendor meus muratus fuisset in me, verbum hoc apud a* nrmum meum servavi.

C A P. V l I I. Viri.OUudo regnorum.

A Nno tertio regni Bcltschatzaris Regis visio apparuit mihi, mihi Dantieli, pofl tUam.quae apparuerat mihi principio.
1 Respiciens igitur ad visionem illam (erat autem,quum viderem, ut essem Sc.hu- schane in palar o, quod e,i in Helami provincia) respiciens. inquam, ad illam visionem,quum ellem ad fluentum Ulaji.
; Sustuli oculos meos ,8e vidi,quod ecce aries unus flabat ante fluentum illud,bicor* nis: duo autem illius cornua erant alta , fcd unum alrius altero,& quod

altius erat,assurrexit oosferius.
4 Videbam istum arietem cornu petentem Occidentem , Aquilonemque, iV Meridiem verAs . cui nullae bestiieobsistebant, neque ulluc eripiebat e manue *us,(ed faciebat pro voluntate sua,8t quidem res magni-
5 Me autem considerante , cccc hircus e capris veniebat ab occasu in superficiem totius terras,quem nemo attingebat in terra, & hirco ilii cornu conspicuum erat inter oculos ipsius.
6 Veniens iraque ad illum usque arietem bicornem, quem videram flantem ante ipsum fluentum, incurrit in eum excandescens viribus suis.
7 Quum autem vidissem eum pervenirem ad illum arietem , exacerbans se contra illum, percusse arietem, adeo m frangeret ambo cornua illius, nec-esset vis in ariete obsistendi ei: & dejiciens illum in terram, conculcavit ilium, nec fuit,qui eriperet a- rietem ex manu tosius.
8 Hircus vero e tapriyiagnus evasit admodum : led quum roboratus esset,fractum est cornu illud magnum , 8c assurrexerunt conspicua enrnua quatuor loco ejus in qua- tuor ventos coci::
9 Et ab uno ex ipsis prodiit cornu unum

pcrpaivum, quod magnificant se excellenter versus Meridient, L verus Orientem,& versus decus ipsum :
10 Ubi magnificavit se coitra exercitum cccli,adeo ut de,»ciens in teruim de exercitu i!lo,& de stellis ipsis.concilcaret eas.
11 Etiam usque ad Piincipcm illius exercitus magnitie, vit sc : nam ipso sublatus est jugis suitur, & ab.iectun habitaculum sanctuarii illius.
t2 Exercitusque expositus est defectioni contra jugem ru/tam : adeo u deiitiens veritatem in tetram, faceret, ic prosperarc-
r; Tunc audivi quendan sanctum lq- quentem :dixic enim quidtm sanctus illi, qui occulta in numerato hr-vet. loquenti, quo wque ista visio erit de tu«i tuitu ,de defectione desolante ? quoufqw exponetur,8c sanctitas,bc exercitus conculcationi ?
,4 l)i: irque mihi, usque ad vespertina matutinaque tempoia bis mile trecenta: tum rufie restituetur sanctira«.
, 5 Fuit autem, quum videiem ego Dani- iel istam visionem ;ut requirente meintel- ligenriam , ecce staret coramme quasi spe-
ifi Et audirem vocem Humanam inter Ulajum , quae inclamans dixit,Gabrijel declara huic visionem istam.
17 Itaque venit ad starionen meam , quo adveniente conturbatus procidi in faciem meam : sed dixit mihi, animadverte sili hominis » nam tempore definito haec visio futura cjh
18 Quum autem loquente mecum,sopore obrutus lacerem pronus :n terra ; tangens me fecit, ut starem in statione mea.
19 Et dixit,ecce ego norurr facturus sum tibj id.quod futurum est usque ad extremitatem istius indignationis ; nam constituto tempore finis erit.
20 Aries,quem vidisti.bicornis , esi re- gnumMediae,& Persidis.
2« Hircus autem i ile villosus, esi regis Grxcix: cornu autem magnum interjectum oculis eius,est rex primus.
ii Atque hoc essiacto quod consurgent quatuor pro illo,quatuor regna exsuct gen* te assurrectura,sed non cum robore illius-
2$ Procedente aurem regno istorum, quum dcfrst/ortcni consummabunt defectores isti; exsurge: Rex impudens ; & cau-
24 Cuius robur ita invalescer,etsi non ro- j bore ipsius,ut niirificentissmc perdar,pro- spereturque,& efficiat; perdet enim vali- | dos,populumque sanctorum :
2s Et incumbens intelligenti» fu» pro- ! sperabit dolum actionum suarum, Lc cum animo suo rnagnificabitse.Lcin tranquilli- i täte perdet multos: denique principi prin« cipum obsistet,& absque manu frangetur.
26 Visio autem illiusvespertini.&matu» tini temporis, qu» dicta fuitveiissima est : quare tu occlude hanc visionem,quia dierum multorum est.
27 Tunc ego Danijel offectus aegritudine aliquot dies,assurgens feci offeium Regis; quamvis obstupescerem super visione hac,nemo tamen animadvertebat.
CAP.*

CAP. I X. Septuaginta septimnn*piopbe-
A Nno primo Darii,silii Ahaschueri ex se* rr,tne Medorum,quo factus est rex in regno Chaldatorum;
i Anno primo regni ejus, ego Daniicl considerans eX libris numerum annorum, quibus fuerat verbum Jehovae adjirmejam Prophetam completas fore vastitates Je rui'thaiairr.orum , septuagesimum annum Cj se;
; Adhibui faciem meam ad Dominum Deum,quaerendo oratione,8c deprecationibus,cum jejunio,cilicioque,& cinere :
4 Et orans Ichovam. Deum meum,cor- festus sum,ac dixi,; obsecro Domine,Dm> fortistime , maxime, & summe reverende , servans foedus,bc benignitatem amantibus ipsum.& observantibus praecepta ipsius:
$ Peccavimus ,& perverse egimus, ini* piobeque fecimus,ac iebellavimus,Lc qui* dem recedendo a praiccptis tuis ,6c a iuri-
6 Non enim auscultavimus servis tuis Prophetis, qui alloquebantur nomine tuo Reges nostros, Principes nostros,& patres nostros,ac totum populum terrae.
7 Penes tt,Domine tfi justitia ipsa; at penes nos pudor faciei,qualis est die hoc. Penes viros Jehudae, & penes habitato* res jeruschalai;r.orum,& penis omnes Jis* raelttas , propinquos , Lc longinquos, in o* nimbus regionibus,quo depulisti eos, propter praevaricationem ipsorum,qua praevaricati sunt in te:
8 Domine , pencS nos tfl pudor vultus, penes Reges nostros, penes Principes nostros, & penes patres nostros j-quia peccavimus in te.
9 Penis Dominum Deum nostrum Junt miserationes, & condo nationes,quia rebellavimus contra ipsum.
io Ac non ausculcavimuSvoci fehovae, Dei nostri; ut ambularemus in legibus ejus, quas proposuerat nobis per lcivos suos Prophetas:
ii Sed omnes listaelit* transgressi sunt legem tuam ,Hqiie recedendo, ut non auscultarent voci tuae : quapropter effusa est supernos illa exeeratio , & illa adjuratio, qu® scripta eff in lege Moschis,servi Dei, quia peccavimus in cum.
ti itaque praestitit unumquodque verborum sunrum.qu® loquutus fuerat contra nos,& contra judices nostros,qui judicabant nos,inducendo super nos malum magnum : non enim factum fuit itistium sub toto cocio, quemadmodum factum est contra Jetuscha-
11 Quemadmodum scriptum e/t in lege Moschis, totum hoi malum supervenit nobis i nec tamen deprecati fumus faciem iratam fehovasDci nostri, revertendo ; h iniquitatibus nostris,& animum adverrendo ad veritatem tuam.
14 ldco sedulus fuit Jehova in illo malo, quod adduxit super nos: nam iuslus efi f e- hova, Deus noster j„ omnibus factis siiis, qu* fecit »quum non Auscultaverimus voci
»5 Nunc ergo Domine,Deus noster > qui

eduxisti populum tuum e terra Agypti manu sorti, St comparasti tibi nomen,quale ejl hoc die : peccavimus,improbe egimus.
16 Domine secundum totam justitiam tuam summam avertat se i.im ira tua,St excandescentia tua a civitate rua jeruschalai- ntis, monte sanctitatis tu® nam propter peccata nostra , Lc propter iniquitates panum nostrorum |eruschalnima,populufque tuus opprobriosum omnibus circumstantibus nos.
17 Nunc,inquam ausculta , Deusnostcr, orationi servi tui,£c deprecationibus ejus» & fac , ut luceat facies tua super sanctuarium tuum, quod desolatum cst,prnpcer Dominum.
,8 Inclina Dens mi, aurem tup.m,8e audi, aperi oculos tuos.Lc vide desolationes nostras,Se civitatis,qu* vocata est de nomino tuo : non enim propter ullam iustitiam nostram nos procidentes deprecamur te,sed propter miserationes tuas amplilsimas.
ty Domine exaudi,Domine condona,Domine attende,Lc effice, nc tardato : propter te, Deus mi, quia de nomine tuo vocatur civitas tua,& populus tuus.
10 Me autem adhuc loquente.flc orante, ac confitcn;e peccatum meum, 5 c peccatum populi mei Jjiraelis ; Sc prono deprecante iratam faciem JehoVx,Dei mei pro monte sancto Dei mei
11 Adhuc, inqudm, me loquente in oratione,vir ille Gabrijel.quem \ ideram in illa visione principio, jutlus advolare conten» tillime,tetigit me sub rempus muneris vespertini :

2i rt informans mejoquurus est mecum; ac dixit,o' Damjcl: nunc prodi;,u; imbuam te imelligcntia.
in principio deprecationum tuarum prodiit verbum,ad quod indicandum venio , quia dcsideratiuimus es; quapropter animadverte ipsum vcibum, & iiueilige visionem istam.
24 Scptiman® septuaginta decis* sunc super populum tuum.be suner civitatem sanctam tuam, cohibendo desectionem il- |jm,&obsignando peccata,& expiando iniquitatem, bc adducendo justitiam perpetuam: idque obsignando visionem,ac Prophetam. & ungendo sanctum sanctorum.
15 Igitur cognoscito, & inteliigito ab e- ntirtcianone verbi de restituendo. Se de *- diheandis |eruiVK-!aimis usque ad Christum antecessorem fore septimanas septem ; deinde septimanas fexaginta duas, quum mt rursus ®disimca platea, &fofla,|dque in anguiria temporum.
io Post jtprunanas autem illas fexaginta duas, exciso Christo, quum nihil ait ipsi : civitatem ipsam. & (anctum perdet, populum antecessoris vemiiiuni.entqu« illius finis cum jnundjrio!ie,& usque ad finem belli pixcise desolatio maxima.
i- Corroborabit quidem foedus multi* septimana una ; sed in medio septimanas ipsius adolebic sacrificium, & munus,& per legiones detestationum desolantes, etiam usque ad consummationem,eamque prs* cisnm.in desolatum effundetur desolatio.
C AP. X. Danijel vidit mAjrJtiUtm Dtf«
Au ii.

Nno tertio Cyri, Regis Persarum,verbum revelatum est Danijeli, qui vocabatur nomine suo Beltschatiar ; vcwtasque ipsius vetbi,ac constituti temporis magni, Se intellectu« illius verbi,ac intelligemia ipsioivemt visione.
a Diebus illis ego Daniiel fueram in luctu trium septimanarum diebus:
^ Cibum rerum desiderabilium non co- mederam,nec caro.aucvinum intraverat os meum,nec unguento unxeram me ; donec complerentur trium septimanarum dies.
4 Die autem vigesimo quarto mensis primi, quum essem ad ripam fluminis mrgni, qui cit ChiddeKel.
s Sublatis oculis meis vidi,quod ecce vir unus indutus vcstilui lineis aderat ; cujus lumbi accincti erant insigni auro U-
6 Corpus eius simile beryllo thalassio, & vultus ejus similis speciei fulguris, oculique ejus similes raedis arden:ibus,&brachia ejus, ac pedes ejus similes colori aeris cerst; sonus autem veiborum ejus similis sono multitudinis.
7 videbam vero ego Dani jel solus visionem istam,homines autem,qui erantme- cum.non videbant visionem ipsam ; sed trepidatione magna accidente eis,fugerunt ut absconderent se.
8 Quum itaque relictus essem Colus.& viderem visionem maximam illam.non fuerunt reliquat in me vires, sed decor meus mutatione corruptus est in me,adeo ut non obtinerem vites.
9 Tunc audivi sonum verborum illius i &quum audirem sonum verborum illius ? ego fui oopressus sopore pronus, & facie mea d<i«sta in terram.
10 Ecce autem manus tetigit me ; & commovit me super genua mea,8c palmas manuum mearum :
it Edixjtque mihi; Dani jel, vir desideratissime,considera verba,quae ego etoquucu- rus sum tibi,St sta rectus nam nunc missus sum ad te : qüümque loquurus esset me- cum verbum istud,constiti tremens.
11 Quamobi em dixit mi hi,ne timeto Dani jel, nam inde a die primo,quo applicuisti animum tuum ad considerandum,$c ad affligendum te , coram Deo tuo exaudita sunt verba tua, & ego veni propter veiba
i; Sed Princeps regni Peiuci stetit co- ram me uno, Se viginti diebus, quum ecce Micafc!»primus e Principibus primarii» \t- nissec sd adjuvandum me : ego relictus sum ibi apud RegeS Persi«.
14 Jam venio,ut edoceam re id,quod obventurum est populo tuo consequentibus temporibus; nam adhuc visio est de iii;s
i < Qmim autem colloqueretur mecum verbis hunifmodi, demisi faciem meam in terram obmutescens.
16 Sed ecce quali similitudo humana at- tigic labia n:ea : tunc aperiens os meum Io- quutus som, dicens ei,qui stabat e regione mei, Domine mi.hacvtsione irruerunt dolores mei io me, adeb ut non obtinerem

17 Quomodo ergo po:*r:c servus Dom i- m mei hic loqui cim Domino meo illo • cum inme ex hoc tempore,in
non constiterint vices ,ie mima non reit- qua sit in me ?
18 Pcigens itaque tetigit me quasi aspectus hominis,& confirmavi: m e :
19 Ac dixi:; ne ti et%v.i desideratifli- me.pax tibi,etiam atque etiam confirmare; qüümque eo loquente mecum confirmatus essem, dixi, loquatur Domitus meus, quia confirmasti me.
ao Qui dixit, nGlline quamobrem venerim ad te ? nunc enim reverror ad pugnandum contra Principem Pcif* ; donec jr.e egresso,ecce Princeps Grane adveniat.
:> Sed indicabo tibi id,quod exaratum est in scripto verissimo : nam ne unus quidem est,qui se confirmet tr.ecumad ista, ni* siMicadl Princeps vester.
C A P. XI- Dani jel videt maitJUum Dei.
Go igitur anno primo Darii Medi , steti,
ur ei essem confirmationi,& robori-
2 Jam vero veritatem indicabo cibi: ecce adhuc ttes Reges stabunt Persidi , detr.d* quartus ditabitur divitiis maximis omnium ; 8 e ubi confirmaverit fe in divitiis luis, excitabit omnes contra ternum Grasciar.
; Sed obsistet rex potens,quidominabi« tur dominatione ampla,agetque pro volun-
4 Fr quum obstiterit, frangetur regnum eius , Se dividetur in quatuor ventos ccc.i: sed non posteritati cius,neque secundum dominatum eius,quo dominuus fuerit ; nam evelletur regnum ejus, & aliis praeter illos cedet.
e Itaque confirmabit se Rex lustri, St alter ex principibus eius ; qui confirmabit fe supra illum, & dominabitur, dominium amplum crftdominiumems.
6 Et exactis aliquot annis consociabunt se , & filia Regis Austri veniet ad Regem Aquilonis , ad faciendum aequis conditionibus pAtcm ' sed non obtinebit illa vires brachii, neque tyse consistet cum brachio suo , sed tradetur ipsa ,& qui adduxerint eam, Lc qui natus ejus fuerit, Se qui confirmaverit eum illis temporibus.
7 Postea exisiet e surculo radicum cius in staru illius ; qui veniens cum copiis tuis,aggredietur munitiones regis Aquilonis, a« gecque contra eas ita,ut occupet:
8 Atque etiam deos horum cum toparchis ipsorum , cum instrumentis desidera» rissinis ipsorum, argento,& auio.in capti- vr.atem abducet m-Egyp tum » Lc ipse annis mttinsstabitvalentior Rege Aquilonis:
q ita veniet in regnum Rex Austri,ac reverretur in terram suain.
10 Sed filii illius miscebunt bellum, de postquam collegerint n ultiiudinen-,copias amplas, veniet subinde . exundabitque, 8c transibit: Se revenus miscebit bellum usque ad munitionem illius.
11 Unde exacerbatus Rex Austri prodibit, pugnabitque contra iilum,contra Regem Aquilonis i opponetque multitudinem magnam,;adeo uc tradatur multitudo illa in manum ipsiu*.
' ii Itaque sublata illa muUiiudintcx ni.

lec animum suum; 8e quum dejecerit my- . riadas.non corroborabitur.
U Nam reversus rex Aquilonis consti- tuet multitudinem macorem priore; deinde exactis illis temporibus, annis iUim, veniet subinde cum copiis magnis,& cum faculta* cibus amplis:
i4 Quibus temporibus multi obsistent Regi Austri jfilii vero effractores populi tui tollemur ad stabiliendum visionem, & cor-
H Etenim veniens Rex Aquilonis diffundet aggestas moles, & capiet civitates munitionum ; & brachia Austri non constabunt,nec populus delectuum e jus,nulla: denique eruntvires ad consistendum.
16 Quumque fecerit aggrediens eum pro voluntate sua,nullo obsistente ipsi; stabit etiam in terra decoris, quam consumet manu tua.
,•* Deinde dispone; faciem suam , ut ingrediatur cum robore totius regni sui,& rectis adjunctis sibi, efficiecque : & virginem dabit ei corrumpendo illam , sed non per- stabicil/d,neque pro eo erir.
,8 Postea convertet faciem suam ad insulas, capietque multas: sed reprimens ductor opprobrium eius commodo suo , vacuus opprobrio illius regeret in illum.
19 Ita convertet faciem suam ad munitiones terrae fu« , Lcimpjngens corruet» ac non invenietur.
20 Er stabit in statu huius traductor exactoris . in decore regio ; qui diebus paucis frangetur,quarr.VM neque ira,neque bello.
2t In hu ; us autem statu stabit despectus , quhmvis non imposuerint ei decorem regium : sed veniens tranqui'le usurpabit regnum blanditiis;
22 Et brachiis inundantibus inundabuntur a conspectu eius , Sc frangemur, eciam- que antecessor foederis.
2; Nam ex consociatione sua cum illo faciet dolum 5 & ascendens roborabit se cum parva gente-
*4.Tranquille etiam opima loca provincia: intadect facietque,quod non fecerant patres eius , 8c maiores eius ,pr*dam,spo- liümque,8c facultares stlis disperget:& contra munitiones cogitabit cogitationes suas,: easque ad tempus usque.
2< Postea excit.ibit vires suas,animum-! que suum contra Regem Austri copiisma-i gnis, & Rex Austri misceUr se bello copiis 1 magnis, & validis admodum, sed non con- ' sistet,ouia cogitas crint contra eum cogita- [
Nam comedentes portionem cibi eius,frangent eum , quurr evercirus illius i exundabit: 8c concident confoss multi.
27 Tunc urrortmque Regum istorum animus mt malefaciendi,& in mensa eadem mendar-um loquertur :sei"nop proCpera- bftur illud, quia adhuc supererit terminus constiru'n remnori.
28 Itaque redibit in terram suam cum facultatibus magnis, St animo sito contra foedus sanctum, quumque fecerit,revertetur in terram suam
20 Constiruro temrore rursus invadet Austrum: sed non «flf u:prior«d/»o , tut ut posterior.
I J E L. Cap.tr.
Venientibus enim contra eum naribu* Chitrhais dolore afficietur , rursusque indignabitur contra foedus fandum »atque efficiet ; reversus enim,animum adhibebit ad eos,quidereliquerint foedussanctum:
ri £t brachia ab ipso stabunt • propha« naountque sanctuarium, & munitionem, & amovebunt jugem cu/tum, imponemque detestationem desolantem.
;r Nam improbe agentes in fccdus contaminabit blanditiis: ut populum cognoscentium Deum suum prehendant, sicue
Ita erudientes populum , instruentes multos; corruent gladio, deflamma, captivitate,S: direptione diebus mu/trs.
Et corruendo adjuV3bun:ur adjumento parvo,quia adjungent se ipsis multi blan-
Ex ipsis autem erudientibus corruenr, ad constandum eos ; & ad purificandum,& ad dealbandum , usque adtempus determinatum . quia adhuc supeterit teirr.ima constituto tempori.
Nam faciet pro voluntate sua iste Rex,& extollet se,ac magnificabit se supra omnem Deum fortem , etiam supra Deutn fortissimum omnium,loquens mirabilia : Se prosperabitur usque dum consumet indignationem, dum id,quod fuerat praecisum, efficiatur.
Z 7 Ne ad deos quidem maiorum suorum attendet, & neque ad desiderium focmina- rum , neque ad ullum deum attendet j sed supra omnes magnificabit se.
18 Et quod ad Deum summi roboris , in sede ejus honorabit, honorabit, inquam , deum, quem non agnoverint maiores eius auro , & argento , Sc lapidibus pretiosis, ac rein* desideratissirr is.
19 Oommittensque munitionis Dei summi roboris deo alieno , quM agnoverit, bos augebit gloria; dominatores eos faciet in multos,ac terram partietur pretii loco.
40 Sub tempus autem finis, confliget contra eum Rex Austri, irrucrouc üt turbo in illum Rex Aquilonis curribus, equitibusque,& classbus amplis • Sc ingressus regiones, inundabit.fic transibit-
41 Deinde regredietur in regionem decoris, quum mult* corruerint: ha: autem eripient se e manu eius.Edoma:;»,& Moabi- tis.ac praecipua Han moritart-m.
42 Quum aurew extendet manum suam in regiones, etiam terra Agypti nnn eva»
4; Sed dominabitur 'n recondita nuri,& argenti,& in omnia desideratissma Agyptij Libyesque,& Athiopes comitabumur gressus ejus.
44. Sed rumores contu:brbtint »•um ab Oriente, & ab Aquilone ; ct: mobrem exibit cum excandescer-ia ma va, ad perdendum, & ad internecioni devovendum mul-
4 < Et figet tentoria palatii sui inter maria in monte decoris sancti: quumque venerie ad finem suum,nullus crtt auxilio ei.
C A p. xir. Rcdwifia 5(0; 10/4, tirrc/Une- stto /iterum,
Tem-

Cap.i. H O S C
Empore autem illo, adsiabic Micacl, princeps ille maximus,qui stat pro popularibus tuis, quum fuerit tempus angu- ftix, qualis non extitcric.ex quo fuit gens msquead tempus istud i Sc tempore illo eripietur populus ruus, quisquis inventus fuerit scriptus in libro illo.
i Tandemque mulci ex dormientibus in pulverulenta terra expergificentur ; hi ad vitam asternam,illi ad opprobria, Sc cor.- terrtum ascernum :
; Er erudientes splendebunt quasi splendore expansi; 8c iufiificantes multos,ut stellas ; in sempiterna secula-
4 Tu vero Danijel occlude hate verba,8c obsigna hunc librum ad tempus determinatum usque: percurrent multi» & augebitur cognitio.
f Tum videbam ego Danijel,quod ecce duo alii adstabant; unus hinc ad npam ri-1 vi, & alter inde ad ripam ejusmodi rivi.
6 Qui dixit viro illi induto vestibus li- fteis,qui ei at supra aquas ipsius rivi; quousque terminus erit horum mirabilium?
-7 Audivi aurem illum virum indutum veflibM lineis, qui erae super aquas ipsius
H K A H. Cap.t.i;
rivi ; qui efferens dexteram suam. St sini- stran-. suam versus t ocios,juravit per viven- ren; ;n «ternum: post copsticutum tempus,constituta tempora. Paricnique fmtpo-i rit, Se quum absolvet dissipare vires populi lan£ri,toje ut abiolvamur omnia ista.
8 Quumque ego audiens non imcllige- rem ; dixi, Domine mr.quis tinis futumt istorum?
g Ec ille ,abi inquit,Daniiel; nam occlusa sunr, & obsignata: has ics usque ad tempus drrerminaium.
io rurgabuntur,dealbabuntur ,8c conflabuntur multi, quum in piebe agent improbi, nec animadv«rtenr ulli improbi: sed e- rudientes animadversuri iun:.
n A tempore autem,quo ablatur fuerit jugis mltus, 8c polita detestatio desolans, dies erunt mille ducenti nonaginta.
iz Beatus,qui pritliolahitur ; 8c perveniet ad dies mille trecentos triginta quinis Tu autem abi ad terminum : Lc quiesces, ac perstabis in torte tua ad terminum usque dieiurru
Hoscheah,
C A P. /. Congium Propheticum meret)/» re,typus Idololatria.
V Erbum Jehovas.quodfuitad Hosche- ham,filium Leerij temporibus Huz- zi jas, Jochami, Achazi. [ecliizMta?,, Kegum Jehud*; & rempoiibus Jatobhami,

filii loascld,Regis Jisraelis.
i ’ Quum primo alloquutus est Jehova lloscheham, edixir Jehova /foschehL.abi, assume tibi uxorem scortum,& natos stot- ti,cum omnino scortetur haec terraa\«r- satajehovam.
; Abiens iraque aflumsit Gonieram pjf blaiimanam , qua; concepit,& peperic ei fi-
4 Tunc edixit Jebova ei,voca nomen e- jus Jizrehelem ; nam adhuc paulisper,Sc a- nimadvertam caedes jizrehclis m domum ^ehu.fatiamque, ut cclTec regnum in don.o
’ { Ericque die illo ; m frangam arcum Jisraelis,propter vallem] izrehelis.
6 Deinde concipiens iterum.peoerir filiam , edixitque lebova ipsi HoJYbesirf,voca nomen ejus Lo-ruchamam,n?m non pergam amplius misereri domus Jisiaelis.uc ullo pacto condonem istis.
7 Domus aurem Jehudae miserebor,ser* vaboque eos per jehovam, Deum ipsorum: ac non servabo eös arcu giadios e,aut bello, equis,aut equitibus.
8 Quumque a lacte depuliiTet Lo-rurha- mam ; rursusconcepic.peperitque filium :
9 Et dixir hboua,voea nomen eius I.o*. bammim: quia vos estis non populus meus, nec ego lum futurus vester.
io Quanquam futurus est numerus Jis- raelirarum par arenae maris , quar neque niensuraii, neque numerati potest : etitque pro «o, quod dienui non popului meus estis ,ut dicatur illis , filii D ei fortis viventis cjl/s:
ii Quando congregantes se]ehud«i,& Jisraelitaeuna, & praeponentes sibi caput tinum ascendent e terra hac : quum magnus \ fuerit dies |izrehelis.

C A P. 11 . Coji|u£ium Chr//li cum FccltfiA:
(2T connex/o causatum fecundatum cum

Icite fratribus vestris, ö popule mi, & tororibus vestris, 6 mhericordiam con- sequuta ;
i Contendite cum matre vestra,contendite, ipsam non esse uxorem iream, Sc mc r.on esse virum ipsius : ut amoveat scortationes luas a conspectu suo, Sc aduueria sua e rredio uberum luorum :
; Ne denudem eam plare,& stnrmm eam. ür dic , quo genita fuit i disponensque eam vetuc in deferto . Sc redigens eam velutin terra siticulosa,exti nguam eam siti:
4 Et filiorum ejus non miserear, eo quod i
filii scorti sint: j
5 Nam scortatur mater ipsorum, scelus j
pudendum committit genitrix ipsorum ; >
nam dicit. proiequ.'r amatores meos dan- (tes cibum meum» Sc aquaS meas »lanam { meam,ac linum meum,oleum mcuni,8c po- ! tiones meas-. .
6 Idcirco, «ree ego obsepram vjam ruam I spinis ; Sc obducam maceriam , ut semitas suasnoninseniat:
7 Et sectata amatores suos non assequatur eos & quarre ns eos,non jnveni.’t ; tandem dicat. age . revertar ad virum meum priorem illum,nam meli us mihi tum erat.quam
8 Etenim ipsa non agnoscit me dare sihi frumentum, rrustürnque, Sc oleum ; etiam aigcnium wopiose luppediurc ipsi, Si aü*
iunv

»um, quo conficiunt Bahalem.
9 Idcirco reversus,recipiam fiumentum meum tempore suo, & mullum meum tern- pestare suä j eripiamque lanam fricam,& linum meum.cectiurum nuditotem ipsius :
10 Ec nunc retegam foeditatem ejus in o- culis amatorum ejus,nemine erepturo eam e manu mea.
11 Et abolebo omne gaudium eius, festivi tacem ejus,novjluniumeju5i&sabbathum ejus, denique omnem solemniratem ejus :
ii t: desolabo viies ejus,fleficus ejus, <is quibus dicit, merces has juntmilii,quas dederunt mihi amarcres mei; redjgämque eas in silvam,utcottiedant eas bestiae agn.
i; ita animadvertam in illam dies Baha- limorum,quibus suffitum facit eis,Lc ornans se inaure suä, & monili suo prosequitur a- tnatores fuos:m«i vero oblivjfcitur,dictum
*^14 Idcirco,ecce ego pellecturus sum eam, quum deduxero eam in desertum ; & elo- quuturus sum>cu*sint ei cordi;
19 Et daturus ei vineas ipsius ind« ab eo loco,& vallem Hacoris pro foribusspei ; ut canar illic sicut diebus pueritias suas, & quo die ascendite terra JEgypti.
,6 Eritque die illo , dictum Jehov* , ut Voces me,vir mi, ac non voces amplius, mi Bihal:
17 Amovebo enim nomina BaHalimorum ab ore eius ; ut non commemorentur amplius nomine suo ;
‘8 Et pangam pro ipsis fccdu* die illo cum bestiis agri, & cum avibus coeli, reptilibus- que terr* ; & arcum, gUdiumque, ac bellum confringens e terra, faciam,ut jaceant
19 Et desponsabo te mihi in seculum; desponsabo te, inquam , mihi justicia.judicioque,& bentRnitate,ac misericordia;
jo Et desponsabo te mihi side,ut agnoscas Jehovam.
11 Erit etiam die illo, uf exaudiam »dictum Jehovas: exaudiam coclos,8f ipsi exaudiam terram;
ii Et terra exaudiat frumentum, & mustum,& oleum ; & ista exaudiant Jizrehe- lem.
2; Nam conseram eam.mihi in terra, & miserebor Lo-rnchamae; & dicam rfJiLo- hammi,populus meusesjöc ipscdicet,Dcus mi.

C AP. III. lisratlii<leftfiia,reU(Uo,fe coi- UCiin.

Einde edixit Jehova mihi, iterum abi, ama mulierem, amatam ab amico ; Le a- dulterantem; qualis«ct amor Jehov* erga lisraelitas , quum ipsi respiciunt addeosa- ijenos,8e amen^lagenasvini.
2 Quum itaque comparassem eam mihi quindecim stclti argenti, & sesqui*-chomere
z Edixi ei,diebus multis desideto mei causa; ne scortator,neque adjungito te cuiquam ; viciffim etiam ego tui causa.
4 Nam diebus multis desidebunt Jisraif- litae.nuUo rege,nulloque principe,& nuHo sacrificio, ac nulla flarya j nullo denique a- hiiculo.aut imaginibus; i
Postea «Y«isi Jifraeiit*,quXitm Jcho-

vam,Deum suum.fit DavidemRegem suum ;
& pavidi accedent ad Jehovjm,& ad bonitatem ejus ultimis temporibus.

CAP. IV. Comminatio multiplex adversus multiplicia peccata Ufraeht.

UdJte verbum Jehovae,o]israe'litff : nam contentio e/t jehovas cum habitatoribus huius terras, quod nulla fit fides,nullaque benignitas,& nulla agnitio Dei in hac rerra.
2 Feierando,&mentiendo,&occidendo, furandoque,8c adulterando , effringunt /e- gem,& tardes ali* aliis fune contiguae:
Z Proptcrea lugebit haec rerra, & languebit quicquid habitat in ea,tum bestiae agri, tum aves coeli: quin etiam pisces maris interibunt.
4 Veruntamen quisquam ne contendito, & ne increpato quemquam : nam populares cui similes sunt contendentibus cum sa-
9 Itaque corrues interdiu , corruetque etiam propheta re cum noctu: & exscindam rr.atrem tuam.
6 Exscindentur populus meus, eo quod vacet scientia : quia tu scientiam sprevisti, spernam quoque te, ne sacerdotio fungaris mihi ; quia oblitus es legis Dei rui,cbiivi- scar filiorum tuorum ego quoque.

7 Prout aucti sunt, ita peccant in me ; gloriam eorum ignominia commutabo.
8 Peccatum populi mei comedunt,- & ad iniquitatem eorum attollunt animum suum quisque •
9 Quapropter erit, üt populus, itat sacerdos ; 8c animadvertens m eum vias ejus,a- ctiones ejus retribuam ei.
10 Nam comedentes, non saturabuntur ; scortantes.non erumpent tn multitudinem ; quia Jehovam desierunt observare ;
11 Scortatio, vinumque, & mustum ; intercipit mentem.
11 Populus meus lignum suum consulit, ut baculus ejus indicet ipsi; nam spiritus scortationum in errorem agit,ut icorten- tur aversi h Deo suo.
In verticibus montium sacrificant,8c in collibus suffitum faciunt sub quercu,populoque, 8c robore,eo quodbona/irumbra ejus,idcirco scortantur filia: vestrae,desponsae vestrae adulteramur.
14 Non animadverterem in filias vestras , quod scortenrur?& in sponsas vestras,quod adulterentur; quod isti cum scortis separent, qua: cum meretricibus sacrificent? imo populus non incelligens conturbabi-
1 9 Si scortaris tu Jisrael,ne reatum obeat Jehuda: & re accedatis Gilgalem, neque adscendatis Beth-avcnem, neque juretis» iit vivit Jehova.
16 Nam üt juvenca refractaria, refractarius ef} Jisrael; nunc, pasturus est eos Jehova tanquam agnum in loco spatioso.
17 Conjunctus est terriculis Ephrajim : sine illum.
,8 Refractarium est merum eorum ; indesinenter scortantur, amanc, date, cum i- gnominia protectores ejus.
19 Ligat ventus eam alis suis; erube- fccmquc propter sacrificationes suas.
Nn CAP.fi
hoscheah.

CA P.V. Ii/Ydclintif)sus Aeralogv*.
A uditeistud.d sacerdores,& attendiiedo« mur Jiiraelis, fle domus Regis aurem praebete',nam ad vos Judicium ftrtintl : qui vtlut laqueus estis in Mitzpa,flc rete expansum super Thabore.
r Qui aA jugulationem declinantes profunda petunt,iis ego castigationi sum o« mnibus.
; Ego novi Ephrajimum.&Jifrael non est celatus mihi,- nunc scortari te, Ephrajim, impuium este Jisraelem.
4 Non adhibent actiones suas,ut revertantur ad Deum suum: nam spititusscortationum in ipsi s efl,de Jehovam non a- gnoscunt.
s Etiam testificatur fastus Jifraiflis in faciem ipsius : quamobrem JiJfraeUEphraiim- ue.corruent iniquitate sua, corruet etiam ehuda cuminis.
6 Et cum gregibus suis. & cum armentis suis eant ad quaerendum Jehovam, non invenient : eruit se ab eis.
7 In Jehovam perfide egerunt,nam filios extraneos pepererunt: nunc consumet eos mensis,partes eorum.
8 Clangite buccinäGibh*,tubä Rarnx^ vociferamini Heth-avene, posterior te, 6 Binjamin,sl<ni£slt.
9 Ephrajim desolationi futurus est die correctionis: quv irr tribubus Jifraesis notum fecerp illam certam ese.
to SuntVrincipet Jehudxsimilesiis.qui movent terminum, super eos effundam ve- luc aquam furorem meum.
it Opprimitur Ephrajim, conteritur ju* dicio : quia placet,sequitur mandatum.
ii Quapropter ego tanquam tinea sui E- phrajimo, Lc quasi putredo domui Jehudx* it Sed videns Ephraiim morbum suum» & Jehuda ulcus suum, abiit Ephraiimad AHyrium: misitque ItUuda ad Regem propugnaturum ; sed ipse non poterit mederi Vobis,neque curabit vos ab ulcere.
14 Nam ego ut ferox leo sum Ephraii- mo, 8 e veluc Juvenis leo domui Jehud» : e- go.cgo rapiam,& abibo ; deportabo, fle nemo eripiet;
it Abiens revertar in locum meum, donec reos peragant se, fle quxrant faciem meam : quum angustia fuerit ipsis, quaerent me d'luculo, dicentes :
CA I*. V j. Conrio Ie*ali4,& Evangeltea aA regnum lebiuUffa lisrdelu.
A Gite,revertamur ad Jehovam : nam ipse rapuit,Se curaturus est nos : percussit,Le ©bligaturus est nos :
i Vir» restituet nos post biduum: die tertio excitabit nos , fle vivemus coram
$ si cum scientia prosequamur ad cognoscendum Jehovam, tanquam auror» comparatus est exortus eius, advenierque jit pluvia nobis,tanquam serotina, tem- pestivasterr»-
4 Quidfacerem tibi,Ephrajim ? quid facerem tibi, Jehuda ? quum benignitas vestra tanquam nubes matutina,vclut ros tnanbiUlUojflbcac.
lE AH. Cap.6.".
5 Propterea c*cidi per prophetas,interfeci istos sermonibus oris mei: St judiciorum tuorum lux exorta est.
6 Me benignitate delectari, non autem sacrificio, & cognitione Dei magis, quam holocaustis«
7 At isti tanquam hominis transgredi sunt foedus, ibidem perfide egerunt contra
8 ln Gilli ade, urbs erat operantium iniquitatem quaque, vestigii »sanguinolentis.
9 Sodalitium vero sacerdotum cjjsimile prxstolantibuS aliquem turmis, qua via ad Schecemum /istum eji,occidunt: nam scelus faciunt«
jO ln domo Jisr.ielis video rem horrendam : ibi scortatione Ephrajimi pollui Jis-
,, Etiam,o Jehuda, Ffhrajimum posuisse Messern in te; quum reducerem captivam multitudinem populi mei.
C A P.V 11 « Populut insAnaliiii.
D Um curo jisraelem , tum revelatur iniquitas Ephraiimi. 8c malitia summa Schomronii, operari eos salsitatem: nam sur ingreditur, irruit turma foras:
z Neque dicunt cum animo suo, me o- mnis nialiti» ipsorum recordari : nunc circumstant eos actiones ipsorum, coram facie mea sunt.
; Malirii suä exhilarant Regem,fle mendaciis suis Principes.
4 Quotquot sunt, adulterantur, similes fornaci ardenti a pistore; qui definit este vigil, ex quo subacta est maiTa, usque dum fermentata sit.
s Die regis nostri, morbo afficientibus Principibus utre vini , extendit manum suam cum derisoribus.
6 Nam ad insidias suas applicuerunt a- nimum suum similem fornaci: que totam noctem dormiente pistore ipsorum, ardec i mane tanquam ignis flammans*
7 Quotquot sunt, incalescunt ut fornax illa, fle consumunt judices suos : omnes reges ipsorum cadunt, nemine ex eis clamante ad me.
8 Ephrajim cum populis ipse confundit se : Ephrajim. est ut placenta non versa.
9 Comedunt extranei vim ipsius, nec tamen agnoscit ipse : etiam canities aspergit eum,nec tamen agnosciripse :
10 Et quamvis testificetur fastus Jisraelis in faciem i psius : non revertuntur ad Jehovam, Deum suum, nec quxruntemn omni-
ii Sed estEphraiimsimilis columba:fatu*, demens: Agyptium vocant, Assyrium
tz Quum adibunt, expandam super eos rete meum, quasi aves coci i deducam eos .* castigabo eos,prout auditum est a coctu ipsorum.
i) V* eis,quoniam vagantur ä me.vasta- tio eis,quoniam AeBciuntrcbeliAntes in me? quum ego redemturus sum eos , tum ipsi alloquuntur me mendaciis.
14 Neque inclamant me ex animo suo, quum eiulant in cubilibus suis : quum propter frumentum , & mustum congregantes
se, divertunt ad rac.
i j Quum

i s Quum flutem ego castigavi.confirma- vi brachia eorum; tum contra me cogitant malum :
16 Revertuntur non ad excelsum , sunt veUit arcus fallax,concidunt gladio Principes eorum ab indignatione linguas ipsorum hasc sanna ipsorum in terra Agyptt.
HOSCHEAR-

Cap-9.10,

C A P. VI ii. Concio legatii ad domum Ic- huds,& hfraeUi.

A Phibitä palato tuo buccina,dicito; incolat similis aquilae in domum Jehovas, co quod transgrediuntur Foedus meum»8c contra doctrinam meam deficiunt.
i Ad me clamant Jisraelitar, Deus mi» agnoscimus te;
; Deseruit Jisrael bonum , inimicus per- sequetur eum.
4 Ipsi constituunt Reges, at non ex me, proficiunt Principes, quos nonagnosco: argento suo.Sc auro suo faciunt sibi terricula,ut exscindatur JisraUl.
; Deseret tot vitulus tuus ,6 Schomron, exardescente irä meä in ipsos : bubusque non poterunt coltre innocentiam ?
6 Nam a Jisraele ipse quoque tst ,artifex paravit illum » neque Deusest; nam infra* gmenta erit vitulus Schomronis.
7 Quum Vento seminaverint, etiam turbini merent ; culmus nullus erit ci, germen non efficiet farinam, si forte fecerit; extranei absorbebunt ipsam.
8 Absorbebitur Jisrael : mox fuerint in gentibus similes instrumento, in quo nulla eji delectatio.
9 Quia isti ascenderunt ad Alfytium.ona- grum solummodo studentem fibt ; Ephraji- mit* mercede conduxerunt amores :
io Etiam quia mercede conduxerunt alios in gentibus , mox congregaturus sum «os: coeperunt enim paululum , propter onus Regis Principum.
m Quia multiplicavit Ephrajim altaria ad peccandum ; sunt ipsi altaria ad peccan*
ii 2"ptasctibo ei documentis amplissimis legis Me« »tanquam resexterarepu-
i r Sacrificia ipsa donariorum meorum , sacrificantes carnem,comedentesque.jeho- va non accipit; nunc recordatur iniquitatis eorum , 8c animadvertit peccata eorum, ipsos in Agyptum reverti.
14 Denique oblitus est Jisrael opificis fui, exstruxirque templa, & Jehuda multiplicavit civitates municastideo immittam ignem in civitates hujus , ubi consumseric palatia illius.
que comederent ipsum,polluerent se , nam cibus eorum pro mortuo ipsorum non venic in domum Jehovae.
5 Quid facturi e fetis die solennitatis ; öc die festo Jehov* ?
6 Nam ecce interituri sunt a vastatione, AgyptuS congregabit eos; Moph sepeliet eos , desideratissima tentoria ad argentum ipsorum chamaeleon h*reditario mre possidebit, spina in tentoriis ipsorum trit.
7 Advenisse dies animadversionis, advenisse dies retributionis agnoscent Jisr. e- litx , stultos prophetas istos, demenies,viros ventosos esse , propter amplitudinem iniquitatis tuae , & amplum intestinum odium.
8 Speculatur Ephraiimum conjunctum Deo Meo . ut laqueus aucuprs in omnibus viis prophetas ipsius rjl , intestinum odium in domo Dei ipsius.
9 In profundissimam corruptionem conjiciunt,similem temporibus Gibh* : recordabitur iniquitatis eorum , animadvertet peccata eorum, dieens;
10 Tanquam uvas in deferto inveneram Jiiraelem , ut prirrum fructum in ficu principio ipsius , videram majores vesti os.' ipsi vendunt .idBahai-pehorem,8f separarunt sc pudendo , < 5 c fuerunt detestationes prout amaverunt.
i, ipsorum Ephraiimitarum , tanquam volucris,«volabitgloria ; inde a partu,8t ab utero,& a conceptu*
n Quöd si educaverint filios suos,ita orbabo cos, ut non supersit ullus: quin etiam v* eis ; quum discessevo ab ipsis.
1; Ephrjjim . quemadmodum video Tyrum, plantata est m amoeno habitaculo, sed Ephrajim producturus est ad interfectorem filios suos.
14 Da eis Jehova.quod daturus es : da eis c ulvam abortientem, 8c ubera flaccida.
i 5 Totum malum istorum in Gilgale <fl , nam ibi odi istos propter malitiam actionum istorum, e domo mea expellam istos ; non pergam amare eos , omnes Principes eorum fünf refractarii.
16 Percutietur Ephranm , radix ipsorum exarescet .fructum non sunt facturi: etiamsi genuerint, morte afficiam tamen liberos dc- sideratifiirros uteri ipsorum.
17 Spernet eos Deus meus, quia non auscultant ei ; ideo erunt errabundi in gentibus.

CAP. JX. Pana peccati ccuisiima.

XJE lateris, Jisrael, ad exsultat ionem.simi- i^lem rxfu/tettbni populorum, quod scor- terij ä Deo tuo; diligas mcrcedem mere- triciani in omnibus arcis frumentariis.
: Area, & lacus torcularis non pascet istos, 6e mustum mentietur isti.
; Non habitabunt in terra Jehov* i sed revertetur Ephraiim in Agypttim , 8c in Assyria pollutum citum comedent.
4. Non libabunt Jehov* vinum

C A P. X. Ingratitudo populi Dei punitur.

V itis vacua est Jisrael , fructum reponit sihilsecundiim multitudinem fructus fui multiplicat altaria, fecundum bonum cert* iu<£ benefaciunt statuis.
r impertitur animus eorum,jam rei sunt; ille decutiet altaria istorum, vallabit statuas istorum.
; Nunc enim dicunt,nullus Rex est nobis: nam non timemus Jehovam , & Rex ipie > quid facturus esset nobis ?
4 Loquuntur verba exsecrando falso,pangendo foedus ; & floret simile cicuta: judicium per porcas agrorum meorum.
; Propter vitulas Beth-avems formida-
fuavla erunt ipsi libamina ; sacrificia eorum bunt quisque habitator schomronis ; quum wi cibus lugeiuiunt/nfHn; tjjent eis,quicun-. lugebit de eo populus ipsius, etiam atrati

cius, qui de eo exsultant; propterea quod fortis sum,ac non \ir in medio tui sanctus» gloria eius migraverit ab eo. non autem invasuras civitatem.
6 E.iam ipie in Assyriam deportabitur»p Jehovam sequemur tanquam leonem munus Regi propugnantitoudorem Ephra-i rugientem: quum ipse rugiet, tum trepide
jim percipiet,8c erubescet Jisrael a consilio luo.
7 Exscindetur ipsius Schomroms Rex, similis spurn* in superficie aquarum:
8 Et succidentur excelsa Avenis , peccatum J/srafclis , spina ,8c tribulus assurget super aUariacorum:&dicent ipsis montibus, tegite nos ; & collibus.cadite super nos.
o Inde ä diebus G:bbae peccasti Jisr. Ü! , ibi steterunt,non assequutum est eos Gibhas bellum contra iniquos^c/tum.
to In voluntate mea est, & vinciam eos : congregabuntur enim contra eos populi, vinciendo eos deducendos in duabus habitationibus ipsorum.
ii Nam Ephrajim vitula est edocta,amans triturare , quamvis ego transivissem super pr*stantiam colli eius: usurus ad equitandum suissem Ephrajimo » araturus Jehuda , occaturus Jahakob.
ii Seminate vobis,d<rel>am, ad jufliciam, metite ad benignitatem , novellate vobis novale : nam tempus est quaerendi Jeho- vam,donec veniat»& perfundet vos pluvia justitias.
Arastis improbitatem , iniquitatem metitis,comeditis fructum mendacii : quia confidis viae tuas , multiiudini potentium tuorum.
14 Quapropter exsurgit tumultus in po pulis tui* •• & unaquaeque munitionum tuarum vastabitur,ut vastavit Schalrr.am Arbe- ljtida die belli: mater cum filiis collide-
15 sta efficit vobis Betb-e! proprersum marn malitiam vestram , in ipsa aurora plane exscindetur Rex lisraelis.
accurrent filii indea mari.
«t Trepidi accurrent ur avicula ex JZzy- pto,&ut columba e terra Assyriae ; & collocabo e*»s »n domibus ipsorum, dictum Je-

C A P. Xi. DevA nutritius fopulifuiittiam ingrati.
O Uia puer Jisr3clis ess,&diligo eum,ideo ex JEgypto vocavi filium meum.
2 Prout revocant eos > ita abeunt ä conspectu illorum , Bahalimis sacrificant» 8c sculptilibus suffitum faciunt:
; Quum ego assuefacio Ephraiimum,accipit illa in brachiis suis; ac non agnoscunt me curare ipsos.
4 funiculis humanis traho ecs , densis funibus amoris, Sc sum cis, üt qui levant luxum impositum maxillis eorum ; ut admoveam ei cibum.
t Non erat ipsi revertendum in terram Agypti.ncc Aflyrius erat futurM ReX ejus; sed respuerunt converti.
si Denique nuutn residet gladius in civitatibus eius, & consumit membra ejus , dc- Vorarque propter consilia eorum :
7 Populus meus susoensi hgrent aversio- tie a me : quamvis ad excelsum revocent *um,pariier non exaltat.
8 Quomodo exponerem tc o Ephraim ? dederem te ,6 Jisrael ? quomodo disponerem ce ut Admam • ponerem re ur Trebo- jima ? se veri ac in me animus meus , simul aestuant viscera m<a paniicmia.
Non perficiam assium irre mere . non
GAP. Xl I. C orntaratio Ichu-
A& ,bu jusque praogativa.
C ircumdederunt me mcndacioEphrajimi- t«, Üt dolo dorrus Jisraelis ; quando Jehuda adhuc dominibatur cum Deo forti, Se cum sanctis fidelis erat- Caput XII.
2 Ephraiim depascens ventum, St persequens Eurum,toto dic mendacium,de vastitatem multiplicat : nam ubi foedus cum Assyrio pangunt»unguentum in Agyptum deportatur.
? Etiam difceptjtio essjfbovae cum Je- huda.qui animadversurus in JahaKobum fecundum viasejus .fecundum actiones ejus reddet«».
4 in ipso utero calcaneum tenuit fratris fui ; Ö« robore suo principem se gessit cum
5 Principem, inquam >se gessit cum angelo,& potentia valuit, flevit ,8c supplex oravit eum, Beth-dc invenit eum, 5 c ibi loquu- tus est nobiscum.
6 Atqui jehova,Deus exercituum,Jeho- va esi memoriale eius.
7 Tu ergo sd Deum tuum converrere ; benignitatem , & iudicium observa , St exspectationem habe In Deo tuo iugiter.
8 Mercator esi : in manu ejus/unt 1 ances dolosas ; opprimere amat.
9 Ac dicit Ephraiim, utique ditatus sum, assrquutus sum opeS mihi j omnes labores mei non suspiciunt mihi, iniquitatis poena c/f risi,cui peccatum esi.
10 Et ego [ebova, Deus tuus inde a terra ^Sypti »adhuc facerem, ur sedeas in istis tentoriis üt diebus solennitatis ?
11 Er loquens per ipsos prophetas , ego visionem multiplicarem ;& per prophetas iptosproponerem similitudines?
12 An in Gilhade iniquitas,tantummodo vanitas fuerunt? in Gilgale tantum bove* sacrificant ? etiam altaria istorum sunt tan- quam acervi per porcas agrorum meorum.
1$ Illuc fugerat Jahakob ex agro Syria?; quum servivisset Jisrael propter uxorem,Se propter uxorem custodivisset^)
14 Huc quoque per prophetam adduxit Jehova fisraelem ex jEgypro , quum per Prophetam servatus esset.
i« Provocavit Ephraiim indignationem amarissimam; ideo cxdestjm in tumtx- pandir,& opprobrium ejus reddit ei Dominus ipsius.
C A P. X 111 -dfcomi«<st*07ics liSraXlM.
O Uum eloqueretur Ephraiim . tremorem eum excitabat ipse in Jisraele ; sed simulae reatum obiit cum Bahale,mortuus est. CapXllI.
2 Nunc vesb pereunt peccare ,& parone sibi fusione ex argento suo pro intellectu .perdam amplius Ephrajimum, quia Dty,i suo terricula,opus artificum quodque:de
qui-

'Gap.,;., 4 -. . HOS C HE AH. quibus isti dicunt,homines,qui sacrificant» ; vitulos osculamur.
; Idcirco sunt ut nubes matutinae,& ve* luti ros mane stillans,qui abit» ütgluma turbine abrepta ex arena,8c vciuc fumus ex camino summo :
4 Atqui ego sum Jehova, Deus tuus inde a terra Apypti; & i)eum praeter me non expertus es,ac servator nullus est praeter me.
5 Ego agnovi te in ipso deicrto,in terra torridissima.
6 Prout erant pascua eorum,saturati sunt; simulae saturati sunt,elatus est animus eorum : idcirco obliti fune mei:
j 7 Et fui eis tanquam vetus leo.velut par- j dus in via torve contemplatus sum :
8 Occurri eis üt ursus orbatus,& laceravi praecordia eorum ; exedique eos ibi ü tim-
1 manis leo,ut bestia agrestis,diffindens eos.
9 Perdidit te d Jistael»quum in me,in i auxilio tuo staturum esset.
1 io Ubi est Rex tuus ? ubinam est ? v, fervet ergo te in omnibus civitatibus tuis; ubi vindices tui , de quibus dixeras,da mihi Regem,8c Principes ?
ii Do tibi Regem in ira mea,& recipio in furore meo.
,2 Servatur in fasciculo iniquitas E* i phraiimi,reconditum r/lpcccatum ejus ;
i; Dolores parturientis evenient ei: ipse filius eft insipiens,nam Mitto tempore non maneret ih ore matricis.
t4 E potestate icpulchri redimam eos,a morte vindicabo eos tubi Juntpestes tuae, d mors ? ubi exitium tuum,fepulchrum ? poenitentia abscondita est ab oculis meis.
i 5 Nam ipse inter fratres fructificabit postquam veniente Euro,vento Jehova: e deierto ascendent«,exaruerit scaturigo e- jus.Lc exsiccatus suerit fons eius,illo diripiente thesaurum omnium instrumentorum desiderabilium cap XlV.
16 Vostquam desolata fuerit Schomron, quod rebellavit contra Deum suum,gladio ceciderint,parvuli eotum collisi fuerint,& prägnantes eorum diffissa:.
CAl^ XIV. Cvnyetst ad Deum nunquam
C onvertere fistael, usque adjehovam, Deum tuum ; quando corruisti propter iniquitatem tuam.
2 Sumite vobiscum verba,& revertimini adjehovamjdicite ei,omnem condona iniquitatem , Sc acceptum confer bonum, & rependemus juvencos labiis nostris.
? Assyrius non potest servare nos,equo non vehemur , neque dicemus amplius, 6 Deus noster,operi manuum nostrarum- - quia per te misericordiam consequitur pupillus:
4 Curabo aversionem eorum, amabo eos benevolentia, quum aversa fuerit ira mea ab eo.
5 Ero velut rosjisneli,florebit ut lilium,& propagabit radices suaSutLib 3 nicardrl>om.
6 Diffundent se teneri rami ejus,eritque quasi oliva decus ejus, 8 c odor ejus quasi
7 Revertentur sessuri in umbra e»us,in v tam producent üt fiumentum, &efflore- scent tanquam vitis: memoria ejus fragrabit uc vinum Libani. J
JOEt. v Cap.r.
8 Ephraiim,quid mihi amplius cum terriculis } ego exaudiam, & contemplabor eum, ego sum tanquam abies virens, ex me fructus tuus praesto est.
9 Qui ts\ sapiens,intelligat ista,intelli- gens etiam agnoscat ista; nam rectae sunt vix JehoV 35 ,& justi ambulabunt in eis,defectores autem impingant in eis.
J O E L.
C A P. I. Concio pxniientialti.
Erbum Jehovae,quod fuit adjoelem» filium Pcthuelis.
i Audite hoc ,3 Seniores ,Sc auribus percipite omnes habitatores huius terrae, an fuit hoc temporibus vestris, aut etiam temporibus majorym vestrorum :
\ De hoc filiis vestris narrate,& filii ve- si r i filiis suis » & filii illorum generationi postera:.

4 Reliquum erucae comedit locusta,& reliquum jucust* comedit melolontha; ac reliquum melolonth* comedit bruchus.
5 Expergiscimini ebriosi, ac flete,ac e- mlare omnes vini potores » propter mustum,quod excisum sit ex ore vestro.
si Gens enim ascendit super terram meam, robusta,Sc innumera,* cujus dentes dentes sunt leonis , cui molares immanis leonis sunt:
7 Disponens vites meas in vastitatem,& ficus meas in clavum: omnino nudavit cas, ac dejecit, albi evaserunt borri illarum.
8 Ejula, üt virgo accincta cilicio propter maritum adolescenti« suae.
, 9 Factum est,ut succideretur munus ,Sc libamen i domo fehovae ; lugent sacerdotes, ministri fehovae.
10 Vastatus elt ager »luget terra : quia vastatur frumentum, exarescit mustum, languet oleum.
11 Erubescunt agricolae.ejulant vinitores propter triticum, 3 c propter hordeum,quia periirmeffis agri.
ti Quia vicis exaruit,& ficus elanguit; malus punica,etiam palma,& malus,omnes arbores agri arent,quia exaruit gaudium e filiis hominum.
i; Accingite vos,& plangite.d sacerdotes, culare ministri altaris, ingredimini, pernoctate in ciliciis , ministri Dei mei; quia cohibetur ä domo Dei vestri munus, & libamen.
14 Indicite ieiunium,proclamare diem interdicti , congregate seniores, omnes habitatores terra: in donum fehovae,Dei vestri: & clamate ad Jehoyam,d/rentes;
1 5 Eheu diei isti: nam propinquus est dies fehovae; qui simili» vastationi ab o- mnipotente advenit.
16 Nonne coram otr:'i$ nostris cibus exscinditur j e domo Dei nostri laetitia,8c exsultatio ?
17 Mucida facta sunt fata sub glebis suis, desolata sunt horrea » destructa granaria ; quoniam exaruit frumentum.
18 Quam ingemiscit jumentum' perplexa sunt armenta boum, eo quod nullum sit pastuum eorum etiam gregem o- viumdesolantur/.
N n 5 15 Ad

19 Ad re , 6 Jehova clamo, quia ignis coniumsic habitacula deserti,8c flamma in* flammavit omnes arbores agri:
20 Etiam bestiarum agri qusque glocirat re versus; eo quodexaruerintalvciaqua- rum,&ignis absum ferit habitacula deserti.

C AP. II. Regnum "rdti.f fn/fierf^Ke- vo Teftamento.

C Langite buccinä Txiinne,& vociferamini in monte sanctitatis mer,commoveantur omnes habitatores huius terrse ; nam ad\cnit dies Jehov ar,nam propinquus
c/i: . . .
2 Dies tenebrarum.& caliginis,dies nu- bis.fle obfsuritatis,ut nubes auroraepandi- tur supei montes; populus amplus,&robustus, cui par non fuit ä scculo,8c post quem non amplius erit usque ad annos multarum generationum.
V Ante eum consumet ignis,8c post eum inflammabit flamma : ut similis horto He- denis iit terra ante eum,post eum desertum e»,'t desolatislimum , adeöque quod evadat non est futurum ei.
4 Quasi species equorum species ejus,-fle üt equites,ita current:
< Quast strepitu curruum super cacumina montium uiienr,quasistrepitu flammae ignis consumet stipulam ; quasi populus robustus, instructus ad praelium.
6 A conspectu eius dolebunt populi,o- mnes facies contrahent nigrorem.
7 Sicut potentes current, ut bellatores scandent murum & quisque per vias suas procedentes, non pervertent semitas suas:
8 E: unus alterum non prement,quisque per aegerem suum procedent; etiam in ensem ruentes non sauciarentur.
9 c ivitatem percurrent,per murum discurrent,in domos ascendent; per ipsas fe neitrasi' gredientur tantjuam fur.
io Ame illum movebitur terra,commovebuntur corii; sol, 8c luna obscurabuntur, fle stella: recipient splendorem suum, n {ehova Jurem edente vocem suam an
jOEt. Cap.J.J.
* parce Jehova populo tuo,& ne exponar posTeflionem tuam opprobrio,ut doroinen- tur in eos gentes, cur dicerent in populis ; ubi e/l Deus litorum ?
,8 Jam zelotypia affectui Jehova terrae sua: j den, entia usus est erga populum
19 R.espondirque Jehova,dicens populo suo; ecce ego minam vobis frumen. um, & mustum,6c oleum,ut saturemini eo : neque expositurus sum vos amplius opprobrio in gentibus.
j 20 Nam ex eo Aquilonarem longe amovebo a vobis,& depellam ex eo in terram si- • ticulosam , fle desolatam; primum agmen ejus in mare Orientale, fle postremum in mare posterum: adeo uc ascendat factor eius,fle ascendat putor cjus;quia magnifice febovd agit.
21 Nc timeto terra ,exsulta, fle laetare ; quia magnificentissime J ehova ager.
22 Ne timetote bestiae agrorum meorum, nam herbaUem habitacula deserti: nam arbor proferet fructumsuum,ficus,8cvuis edent vim suam.
r; Filii quoque Tzijonis exsultate , & Iztamini in {ehova,I)eo vestro,nam daturus est vobis’ipsum imbrem tempestivum iuste ; & demissurus vobis pluviam tempe-. stivam,fle serotinam primo quoque temfo-
24 Ita implebuntur horrea frumento, plateasque perfundent torcularium lacus musto ,8coleo.
25 Et rependam vobis annos illos,quos absumsit locusta, melolontha, bruchusque, fle eruca ; copia: me<e maximae,quas immisi in
26 Comedente, que indesinenter,ac saturati laudabitis nomen Jehovae,Dei vestri, quod fe gesterit erga vos mirifice ; neque erubescent populus meus in feculum *.
27 Sed fgnoscetis in medio jilraelis me este.n eque eflelehovam,Deum'vestrum,fle nullum este amplius; neque erubescent populus meus in feculum.
t jvnuro uuibiiiwu.il,. ivvbm tua", , f.uiuj u..u. ... 1 . . .
copias suas; quum ampla admodumJ?nt| 28 Eritque postea,ut effundam spiritum
castra eius,quum robustus sit.quiefficitver- bum ejus: (magnus tmm est futurus dies seliovre.flc timendus valde) ecquis sustinebit eum ?
12 Quapropter etiam nunc,dictum {cho- va:,convertimini ad me ex toto anirrio vestro ; flc ieiunio,8c fletu,fle planctu.
r j Lacerate igitur corda vestra, ac non vestes vestras ,8e revertimini ad {ehovam, Deum vestrum; quia giariosus,« misericors est,longanimis,fle amplus benignitate, Ce quem pocnitet mali :
14 Quis scit an reversum poenitear i- psum ? gc reliquam faciat post illum bene* dictionem futuram munus,fle libamen Jehovae,Deo vestro ?
t; Clangite buccinä Tziione; indicite iejunium,proclamate diem interdicti
16 Colligi,e populum, indicite congregationem, congregate senes, colligite parvulos . flc sugentes ubera ; egrediatur sponsus e cubiculo suo,fle sponsa e thalamo
17 Inter ipsum vestibulum.fle altare fleant sacerdotes,ministri Jehova: :8e dicant;
meum super omnem carnem,fle propheta- bunr filii vestri, 8c filia: vestra:; seniores vestri somnia somniabunt, juvenes vestri visiones videbunt.
29 Quin etiam super servos,8c super.'titillas , diebus illis effundens spiritum
zo Edam ostenta in coelis ,flc in terra; sanguinem,8c ignem,8c elationes fumi.
fi Sol ipse vertetur in tenebras,8c luna in sanguinem,antequam veniat dicsjcho- vae magnus,oc reverendus.
;r Eritque ut quisquis invocaverit nomen Jehova:,eripiat fe; quia in monte Tzi- jonis , flo {cruuhalaimis erit liberatio , quemadmodum dixit Jehova,8c in residuis, quos {ehova vocaverit.

C A P. ili. Regnum gratia , is gloria simul.

N Am ecce diebus istis, 8c tempore illo ;
quo reducam captivam multitudinem Jchud«,8e {eruscbalaimorum.

2 Congrcgjbo quoque omnes gemes,fle deducam eas in convallem jehofchaphati ;
ut

ut disceptem cum eis ibi pro populo meo, Lc postestione mea Jiftaeie,quod disperserint cum per gentes,& terram meam parti» r«e fuerint.
; Et in populum meum projecerint sortem i exposuerintque puerum pro meretrice j Lc puellam vendiderint pro vino,quod biberent«
4 Quin etiam,quid vobis mecum,Tyre, &Tzidon,& omnes termini Palaestin* ? an retributionem rependitis mihi ? & an retribuitis mihi? veloclllime reddam retributionem vestram in caput vestrum ;
5 Qui argentum meum ,Sc aurum meum capitis,Lc desiderabilia mea optima infertis in templa vestra :
6 Et filios Jehudar,filibsque Jeruschalai- morum venditis filiis Graecorum } ut longe abigatis eos ^ termino suo.
7 Ecceego excitaturus sum eos e loco ipso , quo Abducendos vendidistis eos ; ut reddam retributionem vestram in caput vestrum :
8 Vendam enim filios vestros,& filiasve- straSjtradm in manum filiorum Jehudae, qui vendent eos Sabaeis,aMurendo» in gentem longinquam , quum Jehova loquutus
9 Quum dixerit ,proclamate hoc in gentibus,indicite bellum i excitate potentes, appropinquent, ascendant omnes bellatores >
10 Tundite ligones vestros rngladios.Lc falces vestras in spicula ; qui debilis est, dicat,potens sum:
11 Coite. & conveniant omnes gentes undique .quumque congregati fuerint illuc, fac jehova,ut descendant potentes tui.
ii Excitabuntur, 5 c ascendent gentes istas in convallem Jehoschaphiiti; nam ibi sedebo ad judicandum omnes istas gemes un-
D/cros: immittite falculam; nam maturuit melTis : venite .descendite,quia plerum est torcular,plateas perfundunt torcularium lacus,nam ampla c/l malitia istorum.
14 Multitudines paffirn erunt in convalle concisionis: quum propinquus fuerit dies Jehovae,in convalle concisionis.
15 Sol,& luna obscurabuntur, & stellas xecipientlplendorem suum.
16 Quum Jehova e Tzijone rugiet,8c ex Jeruschalaimis edet vocem suam,tum commovebuntur cxli,& terra : nam Jehova receptus fjt populo suo,& robur filiis Jisrae- lis.
17 Itaagnofcetis me Jehovam , Deum vestrum este . habitantem Tziione, monte sanctitatis meas ; entqueurbs Jeruschalai- morum sancta,& extranei non transibunt per eam amplius.
18 Erit autem die illo, stillabunt montes ipsi mustum,& colles diffluent lacte,& o- mnes alvei Jehudasdiffluentaquis j & fons e domo Jehovae prodibit, qui irrigabit vallem cedrorum lectistimsrum.
19 Ägyptus desolationi erit.Edomasaque in desertum defolaridimum erit: propter violentiam in filios JehucHe, in quorum terra effuderunt sanguinem innocentium;
HAMOS. Cap.i.
JO Jehuda autem in seculum permanebit, & Jeruschalaima in quamque generatio*
ii Ubi mundabo eos, quorum sanguinem non munda bam.eFo.Lc Jehova habitans Tzijone.

HAMOS.

C A P. l. Pldga Dciirisumbcn» quibusdam gentibut prtdtiitur .

V Erba Hamofi, qui fuit inter pecuarios,Thekeham: quas vidit de Jisrae» le, temponbusHuzzii«e,RegisJehu* dae,& temporibus Jarobhami, filii Joascht, Regis Jisraclis,biennio ante motum terras» r Dixit ergo, Jehova e Tzjione rugiet i 8 c e Jeruschalaimis edet vocem suam j quandoquidem luxerunt habitacula pastorum^ aruit praestamistimum arvorum.
; Sic ait Jehova,propter tres defectiones Damasci, etiam propter quatuor non aver» tam istud ; eo quod trituraverint tribulis ferreis Gilhadem :
4 Sed immittam ignem in domum Cha- zaeli$,qui consumet palatia Len-hadad,:
? Et confringam vectem Damasci, exscin- darnque habitatorem e convalle Avenis, Le tenentem sceptrum e domo Hedenis; mi- grabuntque populus Syrias in Kirum,aie
6 Sjcait Jehova,propter tres defectione» Hazzae ; etiam propter quatuor,non avertam istud ; eo quod deportaverint hos deportatione peifecta,tradendos Edom*is;
7 v ed immittam ignem in murum Haz- zas,qui consumet palatia eius :
8 Et exscindam habitatorem exAschdo- do, Le tenentem sceptrum ex Aschkelone ; convertamque manum meam contra He- kronem,& peribunt reliquias Peli/chthxo- rum,ait Dominus Jchovi.
9 Sic ait Jehova,propter tres defectiones Tyri,etiahi propter quatuor,non avertam istud i eo quod tradiderint bos deportatione perfecta Edomaris, neque sint recordati foederis fraterni:
io Sed immittam ignem in murum Tyri» qui consumet palatia ejus.
ii Sic ait Jehova,propter tres defectiones Edomi,etiam propter quatuor,non a» vertam istud ; er» quod persequatur gladi® fratrem suum , corrumpens miseraiione* suas, discerpatque in perpetuum ira ejus» Lc furor ejus observet in ateernum ;
ii Sed immittam ienem in Themanem# qui consumet palatia Botzras*
,; Sic ait Jehova,propter tres defectiones Hammoriitarum, etiam propter quatuor non avertam istud ; eo quod diffiderint gravidas Gilhadis, uc dilatarent terminum suum :
14 Sed accendam ignem in murum Rab- bas.qui consumet palatia eius: cum clangore di,e belli,cum procella die turbinis:
15 Et abibit Rex eorum in deportationem ; ipse cum Principibus suis simul,aic Jehova. Caput Is.
16 Sic ait Jehova,propter tres defectiones Moabi, etiam propter quatuor,non a» vertam istud ; eo quod combusserit ossa Regis Edomxorum in calcem;

17 Sed immittam ignem in Moabum,qui nulla aaejset ei ? an editurus esset juvenis consumet palatia Kerijotharum ; & morie-,'leo vocem suam e lustro suo,nisi si captu* tur in strepitu Moab,in clangore,8c in sono me effer ?
ducem»:
18 Exscjndamqv.e judicem e medio ejus ; & omnes principes ejus interficiam cum eo,ait Jehova-

C A P. II. Plaga Dei incumbens Iclsudais, lisraditu pradteitur.

S ic ait Jehova.propter tres defectiones Je- hud», etiam propter quatuor.non avertam istud i eo quod spernunt legem Jeho- v*,& statuta ejus non observant, seducunt- que ipsos mendacia ipsorum, quas sequuti iunt majores ipsorum:
r Sed immittam ignem in Jehudam, qui consumet palatia Jeruschalaiinorum.
$ Sic ait Jehova, propter trejdesectio- nes Jisraclis, etiam propter quatuor.non a- vercam istud; eo quod vendunt pecunia justum; & egentem pro pari calceorum.
4. Qui anhelant ip caput tenuium,deje- cturi in pulverem terr*,& viam mansuetorum pervertunt; & vir,ac pater ipsius accedunt ad eandem puellam , ut profanent nomen sanctitatis meas:
5 Et super vestes in pignus acceptas inclinant sf juxta omne altare ; vinumque damnatorum bibunt in domo deorum suo-

6rQuamvis ego perdiderim Emor*um i facie ipsorum, cujus altitudo similis erat altitudini cedrorum, Sc robustus erat üt robora ; perdiderimque fructum ejus super- ne,8eradices eius inferne ;
7 Et ego eduxerim vos e terra JEgypti ; deduxerimque vos per desertum quadraginta annos, ad possidendum hatreditario jure terram ipsius Emorati:
8 Et excitaverim e filiis vestris prophetas, Sc ex juvenibus: vestris Ne?ir»os: an vero non eJI ita,0 filii Jisraeljs, dictum Je
y At bibendum dedistis Netirasis vinum ; & prophetis interdixistis.dicendo : ne prophetetis.
10 Ecce ego pressurus sum locum vestrum ; quemadmodum premit plaustrum, quod plenum est manipulis.
ti itaque peribit effugium a levi; & robustus non fortificabit vires suas, ac potens non liberabit se ipsum.
,r Et tenens arcum non consistet,levis* que pedibus suis non liberabit; neque insidens equo liberabit se ipsum:
1 \ Sed fortis animo inter potentissimos nudus fugiet die illo,dictum jehova:.
C A 1 \ III. Processui Dei, quem servat... fuii judiciU, est, non incipere ab exsecutione, neque enim punit,quin pramoneat.
A Udite verbum hoc, quod loquitur Jehova contra vos.filii JisraEiis,contra totam familiam illani, quam eduxeram e terra R- gypri,dicendo :
x Solummodo vos agnoveram ex omnibus familiis terras: idcirco animadvertam in vos omnes iniquitates vestras.
? An ambulaturi essent duo uni,nisi convenirent?
4 An rugiturus esset leo in silva,siprasda
rus esset ?
5 An casura esset avis in laqueum humilem,si tendicula non adesset c \ 5 an elaturus esset auceps laqueum e terra, si prorsus non capturus esset ?
6 Quum clanxit buccinä in civitate, si populus trepide non accurrerim ; aneric malum in civitate, quod Jehova non effi-
7 Non enim facit Dominus Jehovi quic- quam, nisi quum revelaverit secretum suum servii suis prophetis.
8 Leone rugiente,quisnon timeat ? Domino Jehovi edicente, quis nonprophe-
9 Promulgate in palatiis Aschdodi, & in palatiis in terra ffgypti > & dicite,colligite vos per montes Schomroms, & videte vexationes plurimas in ea , & oppressos in
10 lit ignorent facere rectum, dictum jehova:,qui theiaurosfacium violenti», Se vastationes in palatiis suis.
11 idcirco sic aitDominuS Jehovi, hostis etiam, qui circumstat hanc terram, is dejiciet a te robur tuum,& diripientur palatia tua.
12 Sic ait Jehova ; quemadmodum eripit pastor ex ore leonis anibo crura, aut particulam auritam: ita eripientur jisrae- lit»,qui desident Schomrone in latere lecti, Se in crure spond»,
1; Audite,8e testificamini in domo Jaha- Kobi, dictum Domini Jehovi,Dei exerci-
14 Quo die animadvertam defectiones jisraelis in ipsum : me animadversurum quoque in altaria Beth-elis.adeo ut exU indantur, cornua altaris , 8e cadant in
15 Et percussurum domum hyemaletn cum domo »stivali : denique perituras domos eburneas,Se desecturas domos amplas, dictum Jebov*.
C A P. IV. InveCtiva inscelera principum , populi.
A Udite verbum istud, vacc» Baschanis, qu» ejlit in montanis Sthomronis, qu» opprimitis tenues, qu» confringitis egentes : qu» dicitis dominis illorum, affer, ut bibamus.
2 Jurat Dominus Jehovi per sanctitatem suam,quod ecce dies superventuri sunt vobis: quum tollet vos aculeis, 8e posteritatem vestram hamis piscatoriis.
; Et per rupturas exibitis qu*que e regione su[; ac abiicietis, qu* exintin palatio, dictum Jehov*.
4 Ite Beth-elem,Sc deficite, Gilgale augete defectionem » Se afferte unoquoque mane sacrificia vestra, tertio quoque die, p/rno decimas vestras; .
§ Et adolendo e fermentato eucharistt- cnm, etiam indicite sacrificia voluntaria, inclamate: siquidem ita amatis JisraLIit», dictum Domini Jehovi:
6 Nam etiam ego dedi vobis munditiem dentium in omnibus civi acibus vestris, & penuriam cibi in omnibus locis vestris nec

nec tamen conversi estis adme,dictum Jc-
7 Eciamque ego cohibui a vobis imbrem,
? ,uitm adhuc tres menses supereffent ad mes- em, fle demisi pluviam super civitatem tinam, super cavitatem vero alteram non demisi pluviam : portio una completa est, fle portio, qux non sivit pluviam descendere super se,exaruit;
8 lt'a evagabantur dtiaj.tres civitates ad civitatem unam,ut biberent aqmrt, neque saturabantur : tamen non estis reversi sd me,dictum Jehova:.
9 Percust» vosuredine.flc rubigine : augentibus hortis vestris,8c vjncis vestris, fi- cubusque vestris,fle oleis vestris,ea consum- sit eruca : nec tamen reveisi estis ad me,dictum Jehovas.
io Mjsi in vos pestem pro ratione £gy- pii, interfeci gladio iuvenes vestros ad,'uncta captivitate equorum vestrorum : feci* que, ut adseenderee foctor castrorum vestrorum etiam in nasum vestrum, nec tamen conversi estis ad me,dictum fchovas.
ti Subverti ex vobis,prout subvertit Deus Sedomum, 8e Hamoram.adco ut fueritis similes torti erepto ab incendio, nec tamen conversi estis ad me,dictum Jehova:.
ii Idcirco sic facturus sum tibi,6 Jisrael: propreres quod hoc facturus sum tibi,paratus adesdum obviam Deo tuo,b Jisrael.
t; Nam ecce formator montium,& creator venti,flcindicans homini,qua;/it sua meditatio, efficiens auroram obscuram,& proculcans excelsa terra;: Jehova Deus exercituum est nomine.
C A P. V. Fuirwt ItsrÄütt proditia quomodo evitaripoffit.
Udite verbum hoc , quod ego profero contra vos lamentabile, o domus jisrae-
x Cadit , non perget stare virgo Ji/raelis, deserta erit in terra sua,nemo eriget eam.
I Sic enim ait Dominus Jehovi,civitas illa, qua; procedit miilenis, reliquos faciet centenos :& qua: procedit centenis; reliquos faciet denos domui Jisraelis,
4 Nam sic ait Jehova domui Jisraelis , quaerite mc,ita vivite ;
5 Et ne quaeratis Beth-elem » & Gilgalem ne adeatis,& Beerschebahum ne transeatis: quia Gilgalita omnino migrabit , fle Beth- elica abibit in nihilum.
6 Quatrite Jehovam, ira vivite : ut non pervadat \elut ignis domum Jofephi, 8e conltimatBerh-elitas,nemine exstinguente.
7 Mutantes in absinthium jus,8c justitiam humi collocantes.
8 Quatite opificem Plejadum,8c Orionis, qui . öc mutat in matutinum denstilimam umbram, & diem nocte obtenebrat i advocantem aquas maris, Se effundentem eas in superficiem terra:,Jehovam nomine.
9 Qui recreat se vastatione contra fortem , ut vastatio munitioni obveniat- io Oderunt in porta corripientem,& lo- quentem integrum abominantur.
ii Propterea, ed quod calcaturam agitis contra rentiern , öe onus frumenti accipitis , ab eo , domos c<eso lapide aedificastis , sed non habitabitis in eis ; vincas desideracisli-

mas consevistis, sed non bibetis vinum
11 Quia novi multas desectiones vestras , & ingenua peccata vestra » affligentium justum,accipientium redemtionem, fle egentes in porta pervertentium :
i; IdcircQ intelligens tempore illosile- bit,quum tempus mali erit.
14 Quaerite bonum, neque malum, ut vivatis; aderitque ita Jehova , Deus exerci- tuumvobis,ut praedicatis.
1 ? Odio habete malum, 8c amate bonum* ac constituite in potca jus; fortasle gratiam faciet jehova , Deus exercituum reliquiis
16 Idcirco sic ait Jehova , Deus exercituum .Dominus ; in omnibus plateis planctum ,8e in omnibus vicis dicent,heu, heu:8e vocabunt agricolam ad luctum , 8e ad planctum cum peritis lamenti.

i7Eriam inomnibus vineis erit planctus* quum transibo in medio tui,ait Jehova.
18 Vx concupiscentibus diem Jehovae : quorsum vobis dies Jehova:? tenebrarum cjl : non autem lucis :
19 Tanquam si cui fugienti a conspectu leonis occurrat ursus ; aut ingressum domum » Lc i nnirentem manu suä ad parietem mordeat serpens.
20 Annon e(Jet tenebrarum dies Jehovae, non autem lucis ? & caliginosus , cui non inesset iplendor ?
21 Odi,sperno dies festos vestros; neque odoraturus sum diebus interdicti vestris ;
22 Nam si obtuleritis milii holocausta, fle munera vestra , non accepta habebo ; fle eucharisticum pinguium vestrorum non inii Amovendo a me strepitum canticorum tuorum , etiam melos nabliorum tuorum non audiam :
24 Sed fluet tanquam aqua jus, & justitia üt torrens validus,
2? An sacrificia,8c munus obtulistis mihi in deferto quadraginta annis, domus Jisraelis ?
26 Imo portastis tabernaculum Meleci vestri , fle basin imaginum vestrarum } sidus Dei vestri,qu* fecistis vobis.
27 Quapropter deportabo vos ulterius Damascenis » ait Jehova ,Dcus exercituum nomine.
CAP. V I. Corrupti mores totiuireipubli-
cs ., adeo'que Cyclopicä vocat ur,
M tranquillis Tzijone ,Lc fiduciam habentibus in monte Schomronis > qui monte; expresse nominantur prscipuum suarum gentium , ad quos conveniunt domus Jisraelis.
2 Transite Calnen, 8caspicice,8e ite illinc Chamatham maximam ; tum descendite Gathum Pclischchaeorum , an sunt praestan- tiores regnis istis ? an amplior est terminus earum termino vestro ?
I V<e longe repellentibus diem mali, qui admovetis sedem violentiae:
4 Accumbentibus in lectis eburneis,fle redundantibus stiper spondas suas» fle comedentibus agnos e grege , fle vitulos e medio saginarii:
I $ Modulantibus ad praescriptum nablii* N n s «jul
HAMOS.

Cap.5.*. , K n M O S. t Cap. 7 .??,
qui sicut David excogitant sibi Instrument» loTum misit Amatxja,sacerdos Beth-elis
musica:
6 Bibentibus in crateribus vini, Sc qui pr*stantiflimo uneuentorum ungunt J>J> ; neque afficiuntur atgritudine propter confractionem Josephi.
ad Jarobhamum,Regem Jifraelis,dicendo: conmravit contra te Hamos in medio domus Jisraelis,non posset liate terra sustinere omnia verba ejus:
Nam sic ait Hamos, gladio morietur
7 Idcirco'mox migrabunt inter primos Jarohham ; Jifrjel amem omnino migrabit migraturos ; tunc cesiabit »amovebiturque c terra sua.
designatio redundantium
8 Jurat Dominus]ehovi per se ipsum,dictum Domini, |ehovat exercituum.detestor ego fastum Jahakobi , & palatia ejus odi ; idedque traditurus sum civitatem ,& quae implent eam.
q Eritque , si relicti fuerint decem homines in domo una,ut moriantur ;
10 Quuntque tollet aliquem amicus cius, autustor eius educturus osta e domojsi dicat ei,qui frit in lateribus illius domus;an quis praeterea apud te fjl? is dicet, minime : 8 c dicet,tace, quia non erant commemoraturi nomen Jehovx:
11 N-.m ecce Jehova praecepturus est , & percussurus domum maiorem uf/utasper sionibus; Sc domum minorem rupturis.
11 An cursuri «stent in petra equi ? an araturus tum quis babus? nam mutastis in cicutam jus,& fructum jusliti® in absin*
11 O vos laetantes de ni hilos qui dicitis, nonne robore nostro abiumlimus nobis cornua ?
14 Nam ecce eeo excitaturus sum contra vos, 6 domus Jisraelis, dictum |ehovae Dei exercituum,gentem: quae prement vos ab aditu Chamathae usque ad torrentem campestrium.
CAl'. VII- Tresvifionespl&zofa*
S ic ostendit mihi Dominus Jehovi , qubd ecce formaret prasocuridas. quum primum succrescit cordum focnum : quum ecce cordum fxnum efftt, post fxni fecia Re- gis.
1 Euitauteni , quum absolveret comedere herbam terrae , ut dicente me , Domine Jehovi, condona obsecro , quis staret Jaha- kobo ? nam parvus est.
; Vxniteret Jehovam hujus rei> non est futurum,dixit Jehova.
4 Sic ostendit mihi Dominus Jehovi, quod ecce proclamaret se contendere igne Dominus Jehovi: qui postquam consumsis- sec abyssum magnam »consumsir portionem quandam.
5 Sed me dicente.Domine Jehovi,desiste obsecro,quis staret jahakobo? nam parvus «st,
6 Pocnituit Jehovam huius rei,etiam hoc noti est futurum,dixit Dominus Jehovi.
7 Sic ostenditmihi» qubd ecce Dominus stabat super murum ad libellam positum ; habens in manu sua libellam.
8 Qüümque dicente Jehova mihi • quid vides Hamos ? dixissem,libellam: d xic Dominus , ecce ego dispositurus sum libellam in medio populi mei Jisraelis, non perrecturus sum amplius prasterire ipsi.
9 Nam desolabuntur excelsa |ischaki,& sanctuaria Jisraelis in solitudinem redigentur , quum insurrexero contt» domum Ja- tobhami gladio.
Deinde edixit Amatxia Hamoso , videns,abi, aufuge in terram]ehud*,& comede ibi panem,& illic prophetato :
1; Betb-ele vero ne pergito amplius prophetare ; nam sanctuarium Regis est, 8 c domus regia est.
14 Respondens autem Hamos, dixit A- matzi« . non propheta eram : neque filius prophetae eram : sed bubulcus eram,8c perquirens fycomora:
tf Quum astumsit me Jehova a sequendo grege; öc edixit mihi Jehova,abi prophetato apud populum meum Jisraelem.
16 Nunc igituraudiverbum Jehov*. tu edicis,ne prophetato apui Jisraelem,neque facito , ut stillet piopbtria apud domum JischaXi.
.17 idcirco sic ait Jehova,uxor tua in ipsa civitate scortabiturifc filii tui,fili aeque tuae gladio cadent, öc terra tua funiculo dividetur i tu vero in terra immunda morieris, quum Jisrael omnino migrabit a terra sua.
C A P. VIII- Fames,&Jitti veibi Dtipra»
jMcostendit visionem mihi Dominus Jeho- ?)vi.quod ecce fiscum aestivorum fructuum.
r Quü mque dicenti, quid vides Hamos ? dixissem,fiscum aestivorum fructuum ,- dixit Jehova mibi.advenrt ipse finis populo meo Jifrael, non peigam amplius praeterire ipsi.
; Nam ejulabunt cantica templi die illa , dictum Domini Jehovi; plurimum erit cadaverum , qu 4 in omnem locum projecerit
4 Audite hoc,qui anhelatij<icjcct«ri egentem,& deleturi pauperes terrae.
C Dicendo: quando transiverit hoc no- vilunium,ut vendamus commeatum, & sab- bathum , ut aperiamus frumenti horrea? minuendo Epham . & maius faciendo pondus,ac pervertendo lancibus dolosis.
6 Comparando pecunia tenues , 8 c egentem pari calceoium; ut denique quisquilias frumenti vendamus.
7 Jurat Jehova per excellentiam Jahakobi,ne vivam ,si obliviscar in asternum ullum operum iliorum.
8 An propter hoc non commoveretur haec terra,8c lugeret quisquis habitat in ea? 8 c ascenderet velut rivus in totam ipsam, quo expelleretur, & submergeretur, üt rivo vEgypti ?
9 imo erit die illo, dictum Domini Jehovi.,efficiam, ut sol occidat ipso meridie ; 8 e obtenebrabo terram die lucido ;

Vio Et commutabo dies festos vestros in luctum, omniaque cantica vestra in lamcn - tarionem , inducens Caper omnes lumbos cilicium , & super omne caput calvitium : disponamque illam quasi luctuunigeniti,ut finis illius jit ranquam diei amavi (fimi.
11 Ecce dies venturi sunt, dictum Domini Jchovi,quibus immittam famem in hanc

terram ; non fan;em habendi panis» neque sitim aquarum, sed audiendi verba Jehovac' ii Et vagabuntur ä mari uno ad alterum,
& ab Aqniian« ad Oi jentem usque : discurrentes ad pe. vel? igandum verbum Jehovse, non tamen invenient.
i\ Die illä continenter deficient animo ! virgines pulchrae,& ipsi juvenes eä siti.
*4 Qiji Jurant per reatum Schomronis,& dicunt, utvivit Deus tuus,o Dan,& itfr vivit T)<ua viae BeerCchebahi,denique cadent,nec resurgent amplius.
CA1M X. Df ytej}}a,& ejutregnfl futuro.
Y ldi Dominum stantem super ait ari,ac dicentem ; percute istud malog anatum, ut commoveantur postes jpsi , Sc divide ipsos in capite ipsorum omnium, quod autem post ipsos est, gladio interficiam : non effugiet ex cis profugus» neque liberabit se ex «is.qui eva*erit.
i Si foderent intitatu. i in sepulchro.inde manus mea caperet cos ;&si ascenderent in coelum,illinc deducerem eos:
; Et li abderent se in vertice Carmeli,inde scrutatus caperem eos; Lc li occultarent se a conspectu oculorum meorum in fundo maris, inde praeciperem serpenti» ut mordens tolleret c-'S:
4 Quod li abirent in captivitatem coram inimicis suis, inde praeciperem gladio , ut interficiens tolleret eos ; adhibebo enim oculum meum contra eos in malum , non autem in bonum.
§ Nam Domiuojehovi exercituum tangente terram, dilsolvitur,& lugent quicunque habitant in ea ; conscendsrque quasi rivus totam ipsam , quas» rivus Ägypti, atque submergitur:
6 Qui exstruxit in coelis cttnacula sua. & cuneum suum super terram fundat : qui e- vocanS aquas maris, effundit eas in superficiem terrae,Jehova nomine.
7 Annon pares filiis Athiopum estis mihi, 6 filii Jffraelis ? dictum Jehov* : annon Jisiaeiuas deduxero e terra Agypti, iit Pe- lischchaeos « Caphthor«,8c Syros e Kiro ?
8 Ecce oculos Domini Jehovi contra hoc regnum peccans, ut pefttam ipsum a superficie terras ; nifi quod non omnino perdam domum Jahakobi,dictum Jehov*.
9 Nam ecce ego praecipiens,agitabo inter omnes gentesdomumjisraelis,quemadmodum agitantur grana in vanno , ita ut non decidat lapillus in terram.
to Gladio morientur omnes peccatores populi mei : qui dicunr.non assequetur,aut obveniet nobis hoc malum.
u Tempore illo erigam tugurium Davi- dis , quod decidir , Sc sepiam rupturas earum,a? demolitiones eiusrestituam,& reaedificabo illud .sicut olim :
ii Ut haeredes sint cum reliquiis Edomi, & omnibus gentibus, quae vocantur de nomine meo : dictum jehovac, qui facit istud.
i; Ecce dies venturi sunt, dictum Jeho- vae, quibus attinget arator messorem,Ac calcator uvarum sarorem; 8c stillabunt montes mustum,Se omnes colles colliquescent :
t+ Et reducam captivam multitudinem populi mei jifraelis, qui aedificabunt civitates desolatas» ut inhabitent,8c conferent vi*
H O B A D J A S. . Cap.r; neas.uc bibant vinum earum! facientque hortos,ut comedant fructum eorum.
i s Et plantabo eos in terra ipsorum ; ac non evellentur amplius a terra sua,quam dedero ipsis ; dicit]ehova,Dcus tuus.
H O B A D J A S.
C A P. l. Contio UgaUt,de peccato,& peend Edomitarum » tjj * 1 * * 4 * 6 7 8 9 * ii euangelica de. regno
V isio Hobadiae. Sic ait Dominus Je- hovi de Edomasa,rumorem audivimus ä |ehnva,& legatum ad gentes miiTum ,dicentem j Surgite,ut insurgamus adversus eam in praelium.
i Ecce,parvum dispositurus sum te inter gentes; conterritus eris valde.
; Superbia animi rui decipit te,6 qui ha» bitas in fissuris petrae; in altisfima habitatione sua; dicens cum animo fuo,quijdejiceret me in terram ?
4 Si exaltares velut aquila, 8c si inter stellas poneres nidum tuum; inde dejicerem te,dictum Jehov*.
? Quomodo excisa es ? si fures advenirent tibi,si vastatores nocturni,nonne furarentur, quod fatis esset ipsis ?si vindemiatores advenirent tibi, nonne telinquercnc racemos?
6 Quomodo pervestigantur Hesaui» perquiruntur abdita eius ?
7 Usque ad terminum deducent te omnes fccderati tui, decipient te,praevalebunt tibi,qui pacem colunt tecum : convivae tui imponent vulnus loco tuo , cujus vulneris nulla erit inteiligcntia.
8 Ndnne die iho,dictum Jehovas; quum perdidero sapi.-ntes ex Edom »a,8c intelligentes emonte Hesaui;
9 Tum terrebuntur potentes tui, o The« man, ut exscindatur quisque emonte Hesaui a strage ?
io Propter violentiam in fratrem tuum Jahakobum,operiet ce pudor,& exscinderis in seculum:
ii Quia eo die stas ex adverso, quo die captivas abducunt extranei copias citis ; quumque alienigenas ingressi portas ejus, super Jeruschaiaima projiciunt sortem,tu quoque üt unus illorum e;.
i2 Ne ergo aspicias diem fratris tui,diem alienationis eius , neque lacteris de Jehu- dasis. quo die pereunt; neque magnifices os tuum dic angustias.
i; Ne ingrediaris portam populi mei, die calamitatis eorum, ne aspicias tu quoque malum ejus die calamitatis ipsius*, neque extendant se mania in facultates ejus die calamitatis eius;
14 N^que persistat in diruptiones ad exscindendum,qui evaduntexeo: neque prodas superstites eius die angusti*.
i C Nam propinquus efl dies Jehov* contra omnes istas gentes : quemadmodum fe - ceris»fiet tibi, retributio tua revertetur in caput tuum.
i f> Nam quum biberitis jn montesancti- tatis meas,bibent omnes gentes iugiter: bibent, inquam, Se absorbebunt, erüneque ac sinonfuislent:
«7 IR

,7 In monte vero Tzijonis erit, qui evadet, eritque sanctus,& bxreditario jure pollidtbunt domus Jahakobi hxreditarias pofiellionessuas;
18 Er/cquc domus JahaKobi,vclut ignis, &doniusjosephiflamma.domusautem He* saui in stipulam,ut accensi in hos conlu- mane ipsos ; neque erit superstes domui Hesaui i quia Jehova eloquitur.
19 Ita hxrcditario jure postidebunt australem regionem cum monte Hcs'ui,& locum humilem cum Peliscbrhxis, hzredira- rio, inquam» jure pollidebunt cum agro Ephrajimi,öe cum agro i>chomronis,Binja- minifque cum Gilhade.
ao Et deportatas copi* ist* Jisrrelita- , rum, quod futt Cenahan*orum Tzarpha- tham usque, de deportati leruicbaliimani, quod est in tine dominatus } rdhxredtta- 110 jure posttdebunt cum civitatibus austra-
21 Qutimque ascenderint servatores in monte Tdjonis, ad judicandum moniern Hcsjui,erit Jcliov* regnum.
J O N A s.
A 8. Cap.i.r*.
e 1 Dixerunt ei,quid facturi fumus de te,ut conticescat mare ab infestandis nobisJnam mare rnagisac magisprocellofum erat.
,2 Qui dixit eis,tollite mc,3c projicite me in mare, ut conticescat mare ab infestandis vobis; nam agnosco propter factum meum procellam maximam hanc infestare vos.
1 z Tunc remigantes homines illi, ut reducerent navem ad aridam, quum non potuissent; quia mare magis ac magis procellosum infestabat eos;

14 Inclamaverunt Jehovam , dicentes,* obsecramus Jehova,ne jam pereamus pro anima viri istius, & ne reponas nobis sanguinem innoxium ; nam tu,Jehova,quemadmodum vis,facis.
«$ Deinde tollentes Joium, proiecerunt eum in mare; destiticque mare ab *stu suo.
16 Quapropter reveriti lünt homines
illi reverentia magna Jehovan.,Li sacrificaverunt sacrificium Jehovx, yovemmque vota. Caput 1 I.
17 Paraverat autem Jehova piscem Magnum, qui absorberet sonam ; fuitque lo- na$: in visceribus illius piscis tribus diebus,& tribus noctibus.
CAP. I. lonatfugitivitfjjufto Dei judicioin mareprojiatur.
Q Uum fuisset verbum Jehovz.ad Jo- nam,filium Amittha»,edicendo :
2 Surge,jdi Niniven , civitatem maximam,&ciama contraeam ; ascendifle enim malitiam eorum in conspectum
I Surrex't Jonas,ut fugeret Tharfuma conspectu Jchov* : quapropter descendens Japhuntem, inventa navi,qux ibatThar- sum, dedit naulum eius, defcenditque in eam, ut abiret cum nautis Tbarlum k conspectu Jehovx.
4 Jehova autem injecit ventum magnum in mare, fuitque procella magna in mari ; adeo ut navem illam cogitarent fractum
C Quare timentes naut*. inclamaverunt quisque Deum suum,* proiecerunrque instrumenta,qu* inerant navi in mare,ut levarent fc illis: Jonas autem descenderat ad latera navigii, Lc jacebat 'omno sopitus.
6 Sed appropinquans ad eum nauclerus, dixit «i,quid tibi est, somnolente ? surge, inclama Deum tuum, st forte suscipiat cognitionem DeuS ille de nobis,ur non per-
, 7 Deindedixerunt alter alteri,agite,projiciamus sortes,ut coenoscamus,cuius causa malum hoc efl nobis. Qc quum projecissent sortes^jccidit fors Jon*.
8 Cui dicentibus illis, indica iam nobis, cujus causa malum hoc nobis est : quasc/l ars tua ? & unde venis ? qu* est regio tua ? denique ex quonam pcpulo es ?
0 Dixit ilhs,Hebr*us sum Jehovam, Deum calorum ego revereor, qui fecit mare, 8c aridam.
10 Tunc timentes homines illi timore magno, postquam dixerunt ei,ecquid fecisti ? quum cognovissent homines illi eum a ronfpectu Jchov* fugere, quia indicabat i?1>5 i
C A P. II. lonaprecattninventrepiscU.
O Ravit autem Jonas Jehovam,Deum suum j e visceribus illius pileis:
2 Deinde dixit, inclamavi ex angustia mea Jehovam,& exaudivit me : e ventre it- pulcfirali vociferatus sum, exaudivisti vocem meam.
$ Nam projeceras me in profundum,in intimam partem marium, 8c flumen circumdabat me: omnes irrumpentes fluctus tui,8c und* tux super me transibant .*
4 Adeb ut ego dicerem, ejectus fuma conspectu oculorum tuorum vertincamen pergam intueri in templum sanctitatis tu*.
C Circumiverant me aquas usque adani- mam.abysius circumdabat me, alga alligata futt capiti it eo.
6 Ad pr*cifas mdicesmontium descenderam, terra vectibus suis obstitura mihi in seculum : attamen eduxisti ä corruptione vitam meam Jenova.Deus mi.
7 Quum obrueretur in me anima mea, Jchov* recordatus sum ; pervemtque ad te oratio mea,in templum sanctitatis tu*.
8 Qui observant vanitates mendaces,benignitatem erga se derelinquant:
9 Ego vero cum voce gratiarum actionis sacrificabo tibi, qu* vovi,rependam i o- mnimoda salus est Jchov*.
C A P. III. Xinevit* aipratlisdtionem Io- na resipiscunt,
O llum autem dicente Jehova pisci illi, evomuisset Jonam in aridam ; C<tp-/Is. i Fuit verbum Jehov* ad Jonam iterum, edicendo ;
l Surge, adi Nineven , civitatem maximam ; Se proclama in ea prodamationem illam,quam ego edico tibi.
4 Surgens itaque Jonas,abivit Nineven fecundum verbum Jer.ovz ; Nineye autem erat civitas perquam maxima, itinere tri-
5 Ubi ,quum coepisset JonaS ire per civi-

rap.j.4., Tonas. . micas. a cop.r.i.
ratem itinere diei n>niuj,& proclamavisset,'riadibus hominum, qui non norunt discri- dicens,adhuc quadraginta dies,deinde Ni* rr.en inter dextram suam , & sinistram jieve subvertetur : , suam,jumentaque multa ?
6 Crediderunt Ninevita; Deo ; & indi- ——- > » > —
centes jejunium, induerunt cilicia omnes u maximo ipsorum usque ad minin um ipsorum.
7 Quum enim pervenisset hoc verbum 1 ad Regem Ninevjt» surgenj e solio suo,de- ! posuit paludamentum suum ä se i & ope- | rjens se cilicio,sedic in cinere :
8 Ec postquam convocasset populum .edixit Ninev« ex sen.tcmia Regis, & procerum ejus, dicendo: homines, Lcjumenta, armenta, & greges ne gustanto quidquam, ne pascuntor,& aquas ne bibunto:
9 Sed operiunto se ciliciis homines cum jumentis ,Sc inclamanto Deum fortiter: ac re\ ertuntor quisque a via lua pelBma,& ab ipsa violentia, qux inest manibus ipsorum
10 Quis scit an reversurus sit,& pacniteat Deum ; ut reverso eo ab «eftu iras suas, non pereamus ?
11 Quare, quum vidisset Deus opera eorum, eos reversos esse a via sua pessima , pocnicuit Deum c'us mali, quo sedixerar affecturum eos,& non affecit.
CAP. IV. fon.u salutem \hcvcs agrt ferens,conipttur ,(«7 contorturi Domino.
a llod autem mtic haberet sonam» pessime ; & accensa esset ira e<us. r Oravit]ehovam,dicens i quasso Jehova, annon erat hoc verbutr. meum,dum essem adhuc in terra mea ? idcirco anteverteram fugiendo Tharsum : sciebam enim ce Deum fortem, granosum, Lc rrisericordem, longanimem , Lc amplum benignitate, ac pocniremem mali esse.
Z Nunc ergo, jehova,accipe quasso,animam meam a nie : nam przstnt mori ine, quam vivere.
4 Dixit vero Jehova,an factum bene,quid accensa est ira tibi ?
s Nam egressus Jonas e civitate, residebat ab Oriente civitatis: ubi fecerat sibi tugurium, ur residerer sub eo in umbra, usque dum videret, quid futurum esict civi-
6 Paraverat enim Jehova, Deus ricinum, qui ascenderer supra sonam, ut esset umbra super carut eius,ereptura eum ä malo ipsius lastabaturque sonas de ricino illo laetitia magna.
7 Deinde paravit Deus vermem ascendente aurora , postero mane j quo laedente ricinum,exaruif.
8 Fuit itaque oriente sole, quum parässet Deus Eurum silentem , ut percuteret sol caput sonae adeo , ut deficeret animo ; exoe- teretque se ipsum mori , dicens ; praestat mori me,quam vivere.
9 Dixit autem Deus sons, an factum bene , quod accensa est 1 ibi ira propter istum ricinum ? qui dixit, factum bene, quod accensa est mihi ira ad mortem usque.
10 Cui dixit fehova.tu parcis isti ricino, pro quo non laborasti,8c quem non educavisti ; qui una nocte exstitit. Lc una nocte
micas.
CAP. 1 * FuvorDomini fCrriWlis.
V Erbum Jehova;, quod fuit ad Micam Morascn-thicem, diebusJothami.A* chazi, Jechizkij®,Regi:mlehudas; quod vidit super Schomrone,& Jeruscha*
1 Audite populi,quotquot estis attende terra, 8c qui eam implent: srque Dominus Jehovi in vobis testis, Dominus c templo sanctitatis fu«.
§ Nam ecce Jehova proditurus est c loco suo,fle descendens calcabit excelsa terra; ;

4 Et liquefient ipsi montes sub eo,& ipsas convalles dissilient ; tanquam cera a conspectu ignis, ut aqu* prosiisas in declivem
s 1'ropter defectionem Jahakobi totum istud , Lc propter peccata dormis jisraelis : cujus fjt defectio Jahakobi? annon Schom- ronis ? Lc cuius excelsa Jehudas: annon Je- rulchalain orum ?
6 itaque disponam Schcmronem in acervum agrestem,ad plantaria vineatica ,* Lc f,,- 1 i am, ut diffluant in vallem lapidts ejus.Le fundamenta eius retegam.
7 Et omnia sculptilia ejus contundentur, ac omnia donariaeius corrburenturigne, omniaque terricola e : us disponam in vastationem ; quia ex mercede meretricia collegit, Lc dum merces meretricia est, avertun-
8 Propterea plangam , 8c eiulabo, incedens spoliatus,8c nudus: edam planfhim,sicut dracones,& luctum,ut pulli ulula;:
9 Quod aegra sit Scbomron plagis suis; quod pervenerir usque ad Jehudam,perti- gerit usque ad portam populi mei, Jeru- lchalaima usque.
10 Gathi ne indiceris,omnino ne fleatis; in domo Hophr* pulvere te vo'uta.
n Transi habitatrix elegantis hei, nudata pudendis: non exibit habitatrix pecorosi, planctus erit in locis adjacentibus,qu«C accipiunt a vobis constitutionem suam:
it Nam dolebir propter bonum habitatrix asperarum sedium ; quum descenderit malum 'a Jehova in porcam jeruschalainio-
1; Junge currum angariis,habitatrix La- cischij origo peccari ipsa est cum filia Tritonis, quia in te inventa; sunt defectiones Jisraelis.
14 Idcirco dato munera cum Moresche- tha Gathi : domus Aczabi erunt mendaces Regibus jisraelis.
i? Adhuc haeredem adducam ttbi,6 habitatrix Mareschse : Hadullamum usque perveniet,gloriam jisraelis.
16 Glabra te,5c tond: propter filios delici arum tuarum ; dilata calvitium tuum, iit aquilas,quia migrant a te.

CAP. 11. Concro legalti&Evangrfica'

1 ' Er ego non parcerem Ninevae.civitati t jfL cogitantibui iniquitatem,& dantibus maximas,rn qua sunt plures duodecim my- V operam malo in cubil.bus fuis;qwod il-
lU'

lucescente mane faciant,quum est in potestate manu» ipsorum :
i Qui concupiscunt agros,quo$ rapiant, & domos , quas adimant : opprimentes virum cum domo ejus, quemque cum possessione sua.
j Idcirco sic ait Jehova , ecce ego cogito contra familiam istam malum ; unde non a- movebiris colla vestra,neque ambulabitis elate,quum tempus mali erit.
4 Tempore iilo proferet do vobis parabolam, & lamentabitur lamentum summum lamentato) , dicens ; prorsus vastati fumus, portionem populi mei commutat Deu*: quomodo adimit mihi, (g avertendo agros nostros partitur?
t idcirco, inquam ,non erit tibi proiiciens funiculum ad sortem ;in congregatione J e*
6 Ne stilletis, inaniunt, stillenti/ii: non stillant fecundum istos, non haesurum este pslpuium ignominiis.
7 O qu* diceris domus Jahakobi.an angustatus esset spiritus Jehov* ? an hx essent actiones illius? nonne verba mea profutura «flent apud eum ,qui recte ambulat ?
8 Atqui heri populus meus quasi hostis insurgebat, quum adest vestis,togam detrahitis > a transeuntibus secure, quietis a bello.
9 Uxores populi mei expellitis,quamque « domo deliciarum suarum i ä parvulis e- jus aufertis decorem meum in scculum*
10 Surgite, & abite, quia non f/l hxc requies , propter impuritatem perditura est Vos,Sc quidem perditione przeisä.
11 Si vir ventosus, & falsus mentiatur,di- cens; stillabo tibi pro vino, aut pro potu inebriante,is stillator est populi huius.
ii Omnino recipiam te, J aha kob,totum, omnino congregabo reliquias Jisraelis; simul disponam eum üt oves Botzr*,ur grtx in medio ovilis sui,perstrepent pr* musti- tudine hominum.
, $ Ascendit effractor in conspectu eo- rum, perruperunt transeuntes portam, qua egrediuntur; transicque Rex eorum ante ipsos,Se Jehova in principiis illorum.

C A P. Ili* Tyrannis rejectio , ffeudopto
pb et ii confusio, urbi desolatio prtdiiitur,

Q Uapropter dico, audite jam primores JahaKobi, & ductores domus Jisraelis ; anubn vestrum est scire ipsum jus ?
i Osores sitfit boni, & amantes mali; rapientes cutem istorum ab eis,& carnem eorum ab ossibus ipsorum:
; Et quod comedunt,caro esi populi mei: Ac cutem eorum ab_ eis nudant,ac olsa eorum diffringunt: divideüntque üt quod tsl in olla, 8 c vetut carnem,qu* i/l in lebete.
4 Tunc inclamabunt Jchovam,öc non cx* audiet eos : sed abscondet faciem suam ab eis tempore illo, quemadmodum male in- ftirueris actiones suas.
$ Sic ait Jehova contra illos prophetas; qui in errorem inducunt populum meum ; qui mordentes suis dentibus proclamant pacem > & in eum, qui non indiderit ori ipsorum,indicunt bellum:
6 Idcirco nox eris vobis '* visione : qu*
#Kcuncat«raaffc*ct wbu,nc divineris

occidet sol super istos prophetas,atrabuur- que super eos dies.
7 It» erubescent isti videntes,&pudore suffundentur ilii divinatores, obveUbunc- que mystae em suum quotquot erunt: quia nulla ei it exauditio Dei,
8 Vcruntamen ego repletus sum virtute a spiritu Jehov«, judt<.ic>quc,& potentia z ad indicandumjahakobo defectionem ipsi- us,dc Jisraeli peccatum iplius.
9 Audite iam hoc primores domus Jalia- Kobi,& ductores dorr ds j: sicilis : qui abominantur jus» St quicquid est rectum pervertunt :
10 Quisquis «dificat Tziionem exdi- bus,& Jerusclulaima iniquitate.
11 Quorum primo r es n unere judicant; 8c quorum sacerdotes pretio docent,Aequorum prophet* pecunia divinant; interea Jehova nituntur , dicendo : ännon Jehova in medio nostri esi ? non superveniet nobij malum.
»i Idcirco vestracausi Tzijon üf ager a- rabitur ; & Jeruschalaima in acervos abibunt » 8c mons ipsius dontiis in excelsa

CAP. IV. De Christo,Ecclesia.

S Ed erit ultimistempotibus,uiu'constitutus fuerit mons domus Jehov* in vertice aliorum montium,& elatusfuerit supra colles; ut confluant ad eum populi :
i Eantqu« gentes mult*,dicentes ; venite, ut ascendamus in montem Jehov«, & in domum Dei Jahakobi,ut doceat nos de viis suis, Ac ambulemus in itineribus eius » nam Tzijonc prodit doctrina,Ac verbum Jehov* Jeruschalaimis;
; Qui judicem aget inter populos multos, Ac corripiet gentes validas in longinquum usque, ut tundanc gladio» suos in ligones ; & hastas luas in falces,non attollant gens una in alteram gladium,neque discant amplius bellum;
4 Sed constdeant quisque sub vite sua, & sub ficu sua, nemine deterrente : quia os Jehov* exercituum loquuium est.
5 Nam omnes populi ambulant quisque in nomine Dei sui; nosautemambulabimus in nomine Jehov*,Dei nostri in se culum,A« in «rermim.
6 Tempore illo,dictum Jehov*,recipiam claudicantem, & depulsant congregabo ; & quam malis affecero ;
7 Et disponam claudicantem in reliquias, Sc procul disiectam in gentem validam ; regnabirque Jehova super eos in nomine T/ijonis ex hoc tempore usque in scculum.
8 Et tu turri S gregis,clive fili* Tzijonis, ad te usque perveniet; &: adventer dominium illud primarium, regnum fili* Jeru- schalain orum.
9 Nunc quare vociferaris indesinenter ? an Rex nullus est in te ? an consiliarius tuus periit,qubd deprehenderit te dolor similis parturientis ?
jo Parturi, & ede partum, filia Tziionis, tanquam puerpera; quum iam egressa «x uibe,habitaveris in agro, ac perveneris Babyloniam usque, ifri liberaberis,

ibivindi-

cap-4-^* micas,
cabit te Jehova e manu inimicorum tuo-,
, i Nam quamvis jam conveniant contra te gentes mult« ; quas dicunt,contaminetur,& videat in Txijone oculus noster :
12 Ipsi ignorant cogitationes Jehov*. neque intelligunr consilium eius; eum jicongregare ipsas, veluc manipulum in a-
Surge, & tritura filiaT7.iTonis,nam {(cornu tuum reddam ferreum, & ungulas 1' ruas reddam chalybeas, ut comminuas populos multos: Se anathemate devovebo Jc- hovse quas ft um eorum,8c facultates eorum i Domino totius cerr*.
C A P. V. Prophetia de persona, & officio Cht isti.
N Unc turmatim coito, 6 turmaria, obsidionem disponens contra nos, virga percutiant»n maxilla judicem lifraelis z At tu Beth-lecTiem Ephratas,minima,ut sis in ducibus 1 ehudat.exte mihi prodibit futurus dominator in jifraele ; cujus exortus inde a principio, a diebus secui i sunt.
I Idcirco exponet quidem cos usque ad rempuS, quo parturiens pepererit ; quum residuum fratrum ejus revertentur cum Jis
Oap.6.7.
C A P. VI. Sacrificia,qudDco placent.
A udite jam , quod |chova edit ir ; surge , contende cum illis montibus, 8c audiant isti colles vocem tuam.
Audite montes contentionem Jehov«, & robustissima fundamenta terr*,nam contentio lehovas ijf cum populo suo, Se cum jisrac.e disceptaturus est :
5 Popcle mi, quid feci tibi ? Se quo fatigavi te ? teftificarecontrame.
4 Quum educens te e terra Agypti,< domo fervorum redemissem te ; Se pratmisis- sem tibiMoschen»Aharonem,& Mirjamam;
s Popule rr.i,recordare jam,quid consilii iniverit BalaK, rex Moabitarum.flc quid responderit ei Bistum ,filius Behorjs.at agnoscens juste facta Jehova: ä Schirtimis Gil- galem usque,di cM\
6 Quanam re instruCtus veniam anre Je- jehovam , incurvabo me, honorem bafrens beo excelso ? venia'mne ante eum cum holocaustis ? cum vitulis anniculis ?
y An accepta haberet Jebova millia arietum ? myriadas torrentium olei ? an darem primogenitum meum fio defectione mea } fructum ventris mei pro peccato anim«
8 indicavit tibi,6 homo,quid fit bonum: ecquid Jehova requisivir abs te . nisi ut cx-
4 Et permanebit, ac pascet robore jeho- „
vae, excellent ia nominis Jehov*,Dei fui • &• erceas jus , 8c amesbenignitattm, & mode habitabunt quum jam magnus erit usque ste ambules rum Deo tuo ? ad tines terrar.
5 Eritque ille pax ; quum venerit AlTy- rius in terram nostram, Se quum calcaverit palatia nostra, constituemus super eum septem pastores, & octo toparchas ex homi-
6 Qui pascant terram Assyriorum gladio, 6c terram Nimrodi in ostiis ejus: eri- piecque ab ACfytio, quum veniet m terram nostram, & quum calcabit terminum nc-
7 lraque erunt reliqui* Jahakobi inter populos multos, sirur ros £ jehova, Se ut tenues pluvi* super herbam j'qu* non ex spectat virum, neque pr*estolatur filios ho-
9 Vox jehova: ipsi civitati praedicat,fnam quod res est .videt nomen tuum) audite virgam, 5 c quis accersat istud
>2 Adhuc fune cuiquam dumus improbi ? thesauri improbitatis? & epha minutum detestabile ?
11 An purum haberem quemquam cum lancibus improbitatis,& inditis loculo ponderibus dolosis?
12 (luius civiidtii divjteS pleni sunr violentia , Lc habitatores Toquuntur falsum , quorum lingua dolosa est in ore ipsorum ?
1 ? C^uinimo ego aterirudine afficiam percutiendo te ; desolando propter pecca-
14 Tu comedes , sed non saturaberis, & deprestio rua erst in medio tui:& amovebis.
je Tu feres , sed non metes ; tu calcabit olivas . sed non unees te oleo^Zc mullum, sed non bibes vinum.
16 Etenimassidueobserv.it statuta Hom- ri,& totum onus domüs Achabi.ambulatis- que jn consiliis eorum ; m dedam te desolationi , St habitatores ipsius , itaque opprobrium populi mei portetis.
8 Erunt etiam reliqui* Jahakobi in gen- (... .. r
tibus, inter populos multos,velut leo inter , sed non liberabis , quod autem liberaveris, bestias silvae, ut iuvenis leo inter greges o- gladio tradam, vium; qui/j qua transit, & calcat, & rapit, pemine eripiente.
9 Elata erit manus tua supra hostes tuos,
& omnes inimici rui exscindentur.
10 Nam erit die illo,dictum jehovae, quum exscidero equos tuos in medio tui,& perdidero currus tuos.
11 Exscindenique civitates terr* tu*, destruxero omnes muniriones tuas.
11 Et exscidero prasstigias e manu tua, adeo ut planetarii non sim tibi.
15 Exicideroque culpiilia tua, & statuas tuas e medio tui, ut non incurves te amplius honorem habent operi manuum tuarum*
14 Et evulsero lucos tuos e medio tui ;
Ut perdam adversarios tuos.
ic Faciämque ira, Se excandescentia vindictam contra gentes; qu* non aufcul* saveiint.
CAP. VI l. Tam corrupta fsthopi-
7i«m conditio, ut nulli > nifi Deo soli fidendum
fu •
H E' mihi,quum sim tanquam interceptis «stivis fruct'bus » tanquam interceptis racemis vindemi* ; nullus est botrus aci comedendum, cr atcocem fructum desideras anima n ea.
; Periit benignus e terra hac.&rectus ia hominibus his nullus est: quotquot sunt,ad cades insidiamur, quilque fuuera suum y enantur plagij.
i «C

op.T. Micas.
\ Ut malefaciant ambar manus strenue, princeps poscit,St Judex pro retributione:
& qui magnus est , eloquitur srumnam desideratissimam sibi ipse,quam contorquent.
4 Optimus istorumlimilis e/lspin®, rectissimus prae spineto ist: dies speculatorum tuorum .animadversio tua advenit,nunc «rit perplexitas istorum.
5 Ne credi tote amico,ne confiditote duci : ab ea , quae cubat in sinu tuo,observa fores oris rui.
6 Nam filius turpitudine afficit patrem i filia insurgit in matrem suam , nurus in socrum suam ; inimici cujusque sunt domestici ipsius.
7 Quapropter ego Jehovam verius speculabor » praestolabor Deum salutis me® ; exaudiet me Deus meus.
8 Ne laetator,inimica mea.de me, quum cecidero,surgam: quum sedero in tenebris, Jehova illucescet mihi.
9 Indignationem Jehov* feram , quia peccavi m eum;usquse dum contendat contentionem meam , & exerceat jusmeum , producens me in lucem , ut fruar

justitia
} io Nam respiciens inimicam meam , operies eam pudore, dicentem mihi,ubi est lchova Deus tuus ? oculi mei videbunt illam,nunc futura est conculcationi,iit lutum platearum.
ii Quo die aedificaturus est macerias tuas,eo die in longinquum abibit decretum.
ii Dei,»nqi<rtm,illo,quum ad tc ventuius est inde ab Astyria usque ad civitates munitas ;& inde a civitatibus munitis usque ad fiumen , & ad mare unum ab altero , & ä monte uno ad alterum :
i; Postquam fuerit haec terra desolationi propter habitatores ipsius ; propter fru- ctumactionumipsorum :
14 Pasce populum tuum cum pedo tuo, gregem pofsefEonis tuas habitantem solitarie in silva, in medio arvorum ; depascanr Baschanem,bc Gilhadem,uc diebus priscis.
, s Ur diebus , quibus egrefluses e terra JEgypti,faciam,ut videat ille mirabilia.
1 6 Videntes Gentes erubescent p;»tota potentia illorum, imponent manum ori, aures illarum obsurdescent:
17 Lingent pulverem üt angui,, deserpentes terrestres,commovebunture claustris suis: ad jehovam, Deum nostrum pavidi accurrent,8c timebunt ä te.
ig Quis esi Dcm fortis par tibi ? condonans inTouitatcm» & pr*teriens desectionem reliquiis poflseslionis fu® ; non retinens in atternum iram suam , eo quod delectetur benignttate ? 1
19 Converius miserebitur nostri, subiget Iniquitates nostras ; itnb projecturus es in profundistimum maris omnia peccata isto-,
ioPraestpbis fidem datam Jahakobo.beni- g nitorem datam Abrahamo;quam iuraveras majoribus nostris 'a diebus priscis.
N A C H U M.
CAF. I. Viva descriptio majesiatii Vei-
P Rophetia onerosa NincvcSjliber visionis Nachumi,ElKoschvi,
N A C H U M. Cap.i.i.
2 Deits fortis -zelotes,St ultor eft Jehova , ultor e/1 Jehova . & excandescens ; ultor e/l Jehova j'n hostes suos » & allcrvatfrum in inimicos suos.
; Jehova lonpnimis e /1 ,& magnus virtute,'sed ulio pactvnon absolvit, Jehov® via cum turbine, & procella e/l,& nubes pulvis pedum ejus e/1.
4 Increpans mire , arefacit ipsum , & o» mnia flumina exsiccat, languescit Baschan,
& Carmel,etiam fos Libani languescit.
s Montes com-noventur ab eo ,Sc colles l sese dillblvunr; onfljgi atque terra a conspectu ejus, & orbis habitabilis cum omni- j bus habitantibus :n eo.
6 Coram indignatione eius quis subsistat?
8c quis consistat ir *stu ira? ejus, quum excandescentia ejus funditur veluc ignis,ipsa: rupes evertuntur ib eo.
7 Bonus e /1 Jcbova , robori e/t tempore angusti®, Lc agnoscit recipientes se ad
8 Itaque inundnione pervadente , affecturus est coniumtione locum illius : dc inimicos eius per.equentur tenebr®.
9 Quid cogitaretis adversus Jehovam ? consurmionc affecturus est , non surget bis angustia.
10 Nam seque, ic spin® perplexi.tan- quam si meto obruti essent, inebriati; consumentur,vesttt stipula arida,plane.
> 11 kx te prodiit,cogitans contra Jeho»
vam malum,confutor nequam.
11 Sic ait Jehovi, si pacem coluissent, itä | etiam ampii'fuissent; aut suijjlnt itatonsi, ! ut transivisset;ut affixeram te,non afflictu* j ius fuissem te amp.ius.
14 Nunc vero fricturus sum lorum istius, • ne incumbat tibi ■ & vincula tua disrum- 1 P am - ... . !
14 Frxcipit enim Jehova contra tc , o Ktnftiita,non feretur de nomine tuo am- ’ piius ; e donio deorum tuorum exscindam siulptile , & fusile, disponam sepulchrum tuum,postquam vilueris. Cap.l J.
te Ecce super his montibus pedes evan- geijzantis , promulgantis pacem , dicer,tk ; celebra Jehuda festa tua f repende vota tua: nam non perget amplius transue in te ne- quam.mtus excisus est.
CA P. II. Obsidio Htncv*, ejusqut aChal-
d*kdtpopulatio.
Scendit dissipator contra faciem tuam , /iKtneue .custodi munitionem : specular viam, confirma lumbos, fortifica vires valde.
^ Nam reversus est Jehova cum excellentia Jahakobj.ut qui sitexcellentia Jisraelis: quia evacuarunt eos depopulatores, & palmites eorum corruperunt.
H Clypeus potentium ejus rubricatus , bellatoies coccinati, cum igne tardarum erunt currus , quo die instruet p><cfium ; quum abietes agitabuntur horride.
4 Per vicos insanient currus,allident se se per plateas> species earum tanquam t*da- rum erit.tanquam fulgura perrumpent.
5 Recensebit magnificos suos , sed corruent in ambulatione illorum, festinabunt ad^murum illius, quali paratus fuisset pro-
6 Fort*

6 1'ort* fluminum aperientur, & ipsuffi ; templum dissolvetur;
7 Etstation« positä'dcportabjturHineve, deducetur : cum ancillis suis, comitantibus
j voce simili columbatum,qu* tympana pullant exanimo luo.
8 suit quidem Ninevc veluc piscina a
, quarum, ex quo tempote est > sed ipsos fu- i giences , dicens i consistit«, consistite» nullus
9 Diripite argentum , diripite aurum. Lc infinitum apparatum istum , gloriam erco- mnibus instrumentis desiderabilibus.
, o Vacuitas,& quidem vacuilfirna.Lc exi- i nanira erit: & animus liquefactus,ac collisio t genuum, ac dolor in omnibus lumbis, &fa* cies eorum omnium contrahent nigrorem, dicentium ,
n Ubi e/t lustrum leonum , & quod pa* scuum erat juvenum leonum ? quo ibat leo, j quo leunculus, catulus leonis, nemine ter-
»r Leo »rnqu.im, rapiens,quantum sufficiebat catulis suis, 8c strangulans leunculis suis ,*qui implebat rapina cavernas suas,&
, lustra lua rapto
! i; Ecce me contra te,dicturn/ehovr ex- etcituum.ut comburam in fumum curtus e- i jus,8c juvenes leones tuos consumat gladius ; ita exscindam e terra rapinam tuam , neque audietur amplius vox nunciorum i tuorum.
CAP. III. VivA Acjniptio peccAti,(ff rue K inevitArum.
V A civitati sanguinaria:, - qud tota est mendacio,^ lacerato plena, non amovet ra-
^ i Sonus flagelli . Bc sonus commotionis rotae i Se equi plaudentis, turmfque salientis futurus esi.
; Eques inducens , 8c flammantem gl* * dium, 8c coruscam hastam,&multitudinem consoflorum , & ingentem numerum cadaverum i denique infinita corpora, 4dro ut impingatur in corpora illorum,
4 Propter amplitudinem scortationum scorti, pollentis gratia, magistra: praestigia* rum ; qua® venumdabat gentes scortationibus fuis,& familias prarstigiis suis.
< Ecce me contra te, dictum Jehovae exercituum, 8c retegam fimbrias tuas.refstYans in faciem tuam : ut ostendam gentibus nuditatem tuam,& regnis ignomjrsiam tuam : 6 Et projicient in te res detestandas,rur-’
f ütudine afficiam te; difponämque te üt peculum,
7 Eritque.ut quisque videntium te aberret b te , ac dicat vastata est Nineve , quis condoleat ei 3 unde quaererem consolato-

8 An meliiis esset tibi,quam No Nutricia:, sirre inter rivos, aquis circumdata*, cui pnemunitio ijf mure,a mari est murus ejus?
9 Athiopia robori crat> Se Agyptus, infi- nitxque £frit« : Putati, 8c Libyes erant au jciliotibi.
to Etiam haec deportatio fuit, abivit in captivitatem, etiam parvuli ejus illisi sunt in capite omnium vicorum: & super honoratos ejus projecerunt Cortem, denique
CUA8 AKKUK. Cap.» omnes magnates ejus vincti fuerunt compedibus.
11 Tu quoque inebriaberis,eris latitans ; tu quoque desiderabis robur propter inimicum.
12 Omnes munitiones tute /imi!« Acubus cum primitivis fructibus; simovean- tur,illico cadent in os comedentis.
i r Ecce populus tuus, vt focminar.in medio tui e,ir; inimicis ruis omnino aperientur portu; terra:: absumet ignis vecte* tuos.
i4 Aquas obsidionis hauri tibi,firma munitiones tuas : ingredere in lutum { 6c calca argillam,refice fornacem laterariam» if Ibi consumet te ignis, exscindet te gladius»comedet te ucmelolomba: numerosum effice te ut melolomha.numerosam effice te üt locusta.
16 Multiplicasti negotiatores tuor pr* stellis cccli; ut irruit melolontha,& avolat» diiofabunt:
17 Diademati tui similes lt»cusl*,& imperatores tui. üt prasocuris foraminum} quae castra metantur per sepes tempore frigoris,sed sole exorto errant,na ut non dignoscatur locus ullius earum,ubi fuerint*
»8 Dormitabunt pastores tui oRexAC- syriat .jacebunt magnifici tui ; abundabune populus tuus super istos montes, nemine
congregante.
ig Nulla est contractio fracturas tuat.as- gra est plaga tua: quicunque audient rumorem tuum,complodent manu super te; nam quem non pervasit afflictio tua jugiter ?
chabakkuk.
CAP. T. Miidturpiopbft.t Deum populum suum tmpi/f affligendum tradere : nam contrA Jcbudfos suscitat CbAldaos,qui victoriam non DeoJVd/ifct' ertiu/ur.t.
Nerosii prophetia, quam vidit Cha- bakKuk Propheta, r Quo usque Jchova»quum vociferatus fuero,non exaudies ? quum clamavero ad te, violentiam non servabis 3
; Quare facis,ut videam iniquitatem ,$e intuear molestiam »vastitatemque, ac violentiam e regione mei ?& quare est litem, 8e juigium, qui efferat 3 4 Idcirco intermittitur lex, & non procedit unquam jus : quia improbus circumsidet iustum.idcirco prodit jus perversum.
s Respicite in gentibus, öf intuemini, admiratione abrepti admiramini: nam. ©- pus operor diebus vestris, quod non credituri e st is.quum narrabitur.
6 Nam ecce ego tX-itaturus fum Chaldaeos, gentem acerbin';m.'m,8t festinant,am- bularuram per latitudines rena: ad possidendum habitacula,non swa.jure barredita-
7 Formid.-bilem.8e terribilem iilrm.a qua iudicium istius,& deportatio istius prode-
8 Nam leviores erunt patdis equi cju$» 8e acutiores lupis vespertinis, abunda- büntque equites ems i Lc equit es ejus e longinquo vcmcmcs,involabunr»ui aquila celer ad escam ;
9 lll»
09

Cap.i.t. C II A B A
9 illa tota ad violentiam veniet j haustu faciei ipsorum Orientem verso;stellante: ut colligat tanquam arenam captivam curio Et ipse Rex regibus illudet,& dominatores risui erunt ei ; ipse omnem munitio» nem deridebit, coacervato pulvere capiet eam»
, i Tunc remeante spiritu,ubi transiverit,reatum obibitj prfdicans hanc vim suam Dei sui fise.
ii Nonne ruab artemo es 7 Jebova Deus meus ejT,sanctus meus,non moriemur : Je- hova ad judicium disponis eum,& o rupes ad corripiendumfundas «um.
i; Purior esoculis.quimut aspicias ma- lum,6c intueri molestiam non potes , quare intuereris peifidos? surdum ageres,dum absorbet improbus justiorem se ?
14 Et faceres homines velut pisces maris ? iit reptile,cui non ejl dominator ?
is Quotquot sum,hamo educit,congregat illos plagis suis,& recipit cos reti jaculo suo i idcirco lateatur,& exsultat.
16 Idcirco sacrificat plagis suis,8esuffitum facit retijaculo suo; quia per haec pinguis fjl portio eius.Sc cibus e jus opimus.
t7 An propter hoc educet pl3g!3$ Cu3S,& jugiter occidendo gentes non utetur clementia.
C A P. 11. Insolentia Rejii C>uU<«orum soVixfcitur.
I N custodia mea stanti, Lc consistenti mihi in munitione,ac speculanti ad videndum quid eloqueretur mihi »Le quid responsurus «stem post correptionem meam ;
1 Respondit mihi Jebova,dicens ,• scribe visionem,8c quidem perspicue in istis tabulis ; ut percurrat lecturus eam.
3 Nam adhuc visio ad constitutum tempus re;est4fß,quam effabitur suo termino, neque fallet: si cunctabitur,exspecta eam, nam omnino eyentura esc » ac non tardabit.
4. Ecce ebullat.in quo non est rectus animus ipsius: justus autem ex fide sua vivet.
s Quin etiam cum vino perfidiosussir, vir arrog3ns,neque maneat in habitaculo j cum dilater veluc sepulchrum animum suum,sitque veluc mois,qu*rton saturatur, & recipiar ad se omnes gemes ,-congre- getque ad se omnes populos :
6 Annon isti omnes de eo parabolam prolaturi essent ,&intei prerarionem tum aenigmatis de eo ? 8c dicturus ilii, v* multiplicanti non sua (quo usque tandem?) numerose aggreganti penes fc densissmum lutum?
7 Annon repenre consurgent,qui mordeant te,8c expergificentur divexaruri te eris continenti conculcarioni eis ?
8 Quia tu spoliasti gentes multas,spoliatur» slint te O'' nes reliqui* ponulorum, propter c*des humanas.öc violentiam rer- xx ; urbem,8c omnes habitantes in ea.
9 V* dedito quaestui ?• alo pro domo sua : ut dispo^nntin excelso nidum suum, quö eripiatur e porestnte mali.
ic* Consilium imvitti pudendum domi tu*: scindendi populos nniitof pecca- ipfuoi.'
X K II K, Cap.s.;,
11 Nam lapis c pariete exclamat,& nodus c ligno testificatur istud:
ia V* aedificanti civitatem eredibus, 8c stabilienti urbem iniquitate.
1; Annon ecce i |ehova exercituum efl; ut laborent popu.i ’pro igae , Sc natione» pro inanitate fatigentur ?
14 Nam impletur terta cognoscendo gloriam Jchovx ; üt aqu* operiunt alveum maris.
i-f V» potum praebenti proximo fuo,ad- hibenti utreir. tuum,& etiam inebrianti j uc intuearis nuditatem «orum.
11S Saturaris ignominia pr*gloria,bibe tu quoque, $c retere prxputium: divertet ad te poculum dtxterx]thov»,& vomitus ignominiosus zi gloriam tuam.
17 Nam violentia Libani operiet te, & vastitas bestiarum terrefaciens eas ; propter c#des humanas, & violentiam tenit, urbem, Se omnes habitantes in ea»
»•8 Quid profuerit sculptile, quod sculpserit illud formarer illius, fusile,& doctor falsi; quod confidat formator figmenti tui ipsi,faciendo idola muta ?
19 Vae illi» qui dicit ligno,expergiscere, evigila, Japidi silenti; ipsedocer, ecce i- psum,comi netur gwidem-auro,aut argento» sed omnino spimus nullus e!i in medio
io Jehova vero in templo sanctitatis suae est ;siieaconfpectuejus,6 universa terra.
C A P. III. Carmen propheticum Cbabak.-
Ijulji.

Ratio ChabakkuKi, prophec*: secundum odas mixti!.
2 O Jehova,audiens pronuncijtum tu- umtimeo ;Jehova opus tuum interea temporis conferva , interea temporis notum fac: ist commotione tr«c misereri recor-
; Deo a meridie veniente, & sancto e monte l'aranis summ*, operuit coelum decor ejus, 3 c lux eius implevit terram :
4 Et splendor tanquam lucis assuit, cor- nuaque ad lacus ipsius ei; ubi absconsio erat roboris eius.
5 Anteivit ipsom pestis, & praecessit anthrax ad oedes e>us.
6 Ubi autem constitit,mensus est terram, vidrt,& disturbavit gentes,&r dislipati sunt* quorum erant montes »terni , incurvati Ium, quorum erant colles perpetui; cuius fuetant ambulationes perpetua:.
7 Locum vanitatis vidi ejjjr tentoria Jir thiopiae » commota sum aulata terras Mid-
8 An contra flumina accensa fuit, Jehova » an contra fiumina ira tua ? an contra mare furor tuus; quum insideres equis tuis,curtibus tuis lalutanbus ?
9 Nudus alveus factus est arcu tuo,juramentis tribuum,i'ermone maxinie; flumina diffdisti terr*.
10 Te v/denres contremuerunt montes» inundatio aquarum transivit; edens abyssus vocem suam,in altum latera sua eXtulit-
n Sol, luna stem tn habitatione: ad lucem sagitta' tu» U-rustk,sd splendoren» coruscat st oli a tua.
11 la*

»r indignatione progressurus in terram, i ira trituraturus gentes-
,; Ptoceslisii ad salutem populi tui, ad salutem cum uncto tuo; fregisti caput e domo impiobi, usque ad collum, nudando fundamentum mrociine.
14 l'erfotästi virgis illius caput pagorum ejus»qu«m procellam excitarent ad dispergendum me,* quum exsultatio eorum e(]<t ac si comesturi fui:Tent pauperem, latentem in abscondito.
i < Iter fecisti ad mare equis tuis,ad acervum aquarum multarum.
,6 Audivi; commotus estventermeus,
J ad vocem palpitant labia mea ; invadit pu- ' tredo osta mea, denique commoveor in loco meo : audiens quiescendum este milii in die angustia?, quum ascendit contra populum bo/h'r,turmatim populaturus eum.
(i7Quamvis ficus non effloresceret,fk nullus e|J'et proventus in vitibus, mentiretur opus oliva?, & agrorum nullus ederet cibum ; abfcinderttijst/taabovilt gregem,& nullum cjjrt armentum in bubilibus:
,8 Ego tamen in Jehova exsultabo, ge- 1 stiam in Deo salutis mea*.
19 Jehovi Dominus robur meum eff, qui , disponit pedes meos ranquam cervarum,fk super excelsa mea facit,ut incedam: magistro symphonia: fidium mearum»

T 2 .EPHANJAS.

CAP. I. C/.ides imminm Ithuda* pr<rdi*

V Erbum Jehovg», quod fuit adTze- phanianijfiliumC.urchi,filii Gedalja?» filii Ämanar, filii ChizKija?> temporibus Jofchii«e,fi!:i Amonis,Regis Jthuda?.
x Omnino recepturus sum omnia a su* perficie huius terra:,dictum Jehova:.
$ Recepturus sum homines, & jumenta, recepturus sum aves cocli.fk pisces maris,& ruinas cum ipsis improbis ; denique exscindam homines a superficie huius terra?» dictum Jehova?.
4 Extendens enim manum meam super Jehudam, fk super omnes habitatores Je- fuCchalaimorum ; exscindam e loco hoc residuum Bahalis, & nomen atratorum cum ipsis sacerdotibus:
< Et qui incurvant se super tecta honorem habente; exercitui coelorum ; etiam, qui incurvantes se jurant per Jehovam, & jurant per Mele«um suum *.
6 Tum, qui rerrb aguntur a sequendo Jehova; tum qui non quierunt Jehovam, neque requirunt ipsum.
7 Sile ä conspectu Domini Jehovi; propinqua enim est dies Jehova:i nam appara- vir Jehova mactanda animalia, prjepara- vit'invitatos suos.
8 Erit autem die mactationis Jehova?, ut animadvertam in ipsos principes,fkin filios Regis, Lein omnes, qui induuntur indumento alienigenarum ;
9 Et animadvertam in omnem, qui insilit in limen die illa ; qui implent domum dominorum suorum violentia,& dolo:
to Etirque die illa, dictum Jehovx,vox •lair.orij aprxta pifuunijfkcjulautsipgr-

te fecunda, - fk confractio magna ab ipsis collibus.
ii Ejulate habitatores cavi : nam succidetur totus populus, mercaturam faciens, exscindemur omnes argentarii.
ii Eiitque tempore illo, scrutante me Jeruichabjima lucernis ; ut arirradveriam in istos hornines,qui concreti sunt cum ste- cibus suis,dicentes <um animo suo,non bene facit Jehova,neque malefacit.
i \ Erunt enim facultates eorum direptioni, fk domus eorum desolationi: aedificant quidem domos, sed non inhabitabunt, plantantque vincas, sed non bibent vinum earum.
14 Propinqua est dies Jehova: maxima, propinqua, fk festina valde i sonus diei Jehova.',amare clamaturo ibi robusto :
1 s Dies furoris,dies illa ; dies angustia?, fk oppressionis; dies vastitatis, & quidem vasiisRrr»a:,dies tenebrarum,Lc obscuritatis, dies nubis, fk caliginis:
16 Dies buccina?,& clangoris; contra civitates munitas , fk contra angulos altisfi-
17 Qua angustiis afficiam homines,uc ambulem tanquam ca?ci;quia [ehovx peccaverunt *. fk effundetur sanguis eorum ve- lut pulvis,& caro eorum velut stercora.
18 Neque argentum eorum , neque aurum eorum poterit eripere eos die furoris Jehova?>quum igne zeli ipsius consumetur tora ha?c terra *. nam consummationem u» tique acceleratam confecturus est cum 0- mnibus habitatoribus hujus terra:.

C A P. 11. Clades imminens gentibus pvrf-

E Xcutite vos, itatmque excutite,6 gens, vacua desiderio:
x Quum nondum exsequitur decretum, quum nondum uc gluma? transit dies; quum nondum invadit vos a?stus ira? Jehova; j quuni nondum invadit vos dies irce Jcbo-
l Qua-rite Jehovam omnes mansueti terrae,qui jus ejus operantur: quatite justitiam, quaerite mansuetudinem,fortasse abscondemini die irae Jehova:.
4 Nam Ilazza derelicta erit,fkAfchke* lon desolationi .•Aschdoduminipsomeii- dfe depellent,& Hekron exstirpabitur.
s Vae habitatoribus tractus maritimi,genti Cerethicorum: verbum Jehova? contra voj est.Cennhanaea terra Pelischthaeorum* me ita perditurum esse te,ut nullus fit habi-
6 Eritque tractus maritimus pro caulis, fossuris pastorum,& septis gregum .
7 Et erit tractus pro rehduo domus Jehuda? »ut apud eos pascant: in domibus Alchkclonls vespere accubabunt,quum revisent eos Jehova, Deus ipsoium.fk reduxerit captivam rutbam ipsorum.
8 Audivi opprobrium Moabirarum , 8c convitia Haromonitarum ; quibus frobiif affecerint populum meum,ut ampliaverint istud per terminum illorum.
9 Idcirco ut vivo ego,dictum Jehova? e- xercituum , Dei Jisraelis , MoaH tanquam Sedom erit.fk Hammonira? ur llanior.ijo«. derelictus urticas fqdimc falis,ac de« OoH sola«

 solationis hcM usque in secutum ; reliquiae populi mei diripient eos,8e reliquum gentis meae possidebunt eos.

i? Hoc ei» e,it pro fastu eorum ; quia probris affecerunr,& ampliarunt ca per populum Jehovx exercituum.
ti Terribili» eiit khova in ei»,quum e- maciabi; omne/ deos terra*; Lc incurvabunt se bonoi em bsttemts ei quisque e loco suo,orpnesregionesgentium :
iz Etiam vos JEihiopes confossi gladio meo istis.
,; Nam extendet manum suam versu» Aquilonem, ur perdat Asyriam ; disponer- que Nineven desolationi,siccani üt deser-
14. *fc accubabunt in ea greges , omnes besti&'gentium,tum platea,tum anatarii,in malogranati» eiu» pernoctabunt: vox cantabit in fenestra,desolatio in poste,quum opus cedrinum eius nudaverit.
, 5 Hujusmodi erit civitas illa exsultabunda,,quar residet secu e,qua? dicit cum animo suo ego sum,& praeter me nulla e/l ampliu»: q. omodo esi deiolatiom } cubile bestiis ? dtcfnf quisquis transibit per eam sibilabit,agitabit manum suam.
C A P* 1 1 I Corruptela morum leiustha- /aimorum deftiibitur,($ vocatio gentium promittitur
V fc ingluviei, & contaminat* civitati huic opprimenti.
a Non auscultat voci,non accipit disciplinam . jehov* non confidit, ad Deum suum non'appropinquar.
^ Principe» eiu» inmedio ejussunt leone» rugientes: iudices e ; us lupi vespertini,^; non rodun; ossa in matutinum ui*
Prophet* eius rapidi,viri perfidiosissi- mi ; Sacerdores eiu» prophanam rem san- ctam,vim facium legi.
s Jehova iustu» in medio ejus,non facit iniquitatem ; unoquoque mane jus suum edit in lucem,non deest,sed nescit iniquus erubescere. /
6 Exscidi gente»,desolataesunt extremitates earum,destruxi vicos eavumadeo.u: nullus transiret : it > sunt exinanita; civita- res earum,ut nonjit quisquam>ut nullus jit habitator.
7 Dicebam,utique timebis me,accipies disciplinam,ut non exscinderetur habitaculum em$,quibuscunque animadverterem in eam: veruntamen inde a diluculo cor- xupeniuromnesactiontS suas.
3 idcirco praeolamini me »dictum Jehova;,in diem,quo surrecturus sum ad pr*- <Jam: nam ius meum est,ut recipiam gentes,ut congregem regna,ut effundam super illa» indignationem meam ,totum atstum 3 rx mex.quum igne zeli mei abfurmu fue- xit tota hxc terra.
9 Tunc enim mutabo in populis labium, tit purum ßt ■ quo invocent omnes nomen Jehovx,colendo eum humeto imo.
10 E traniVuviaiibuspaittscw Auhiopi*; istnpiices mei filia diipcisornm meorum afferent munus meum.
11 Tempore illo non erubesce» ab o «anibus a^oniduk mJhquibi» dsfccexss H
CH A6GAJ. Cap.i.
me : nam tunc amov ero e medio cui exful- rantes de fastu tuo.ut non pergas efferre te amplius in monte sanctitatis me* ;
ii Reliquero autem in medio tui populum pauperem,ienuemque; qui se recipient ad nomen Jehov*.
1? Reliquiae* Jistseiis non facient iniqui- ratem,neque loqusntur mendacium,neque invenietur in ore earum lingua dolosa,sed ipsi pascentur,& recubabunt,nemine per- rerrente.
14. Cane filiaTziionis, clangite Jisraeli- tae,laxare,& exsulta ex toto animo,filia Je* ruschalaimorum.
i? Amovisse Jehovam iudicia tua ; expedivisse inimico» tuos: regem Jifraclis Jehovam ejft in medio tui,fore ut non timeas malum amplius-
16 Die ilia dicetur urbi |eruschalaimo- rum, jie timeto; Tzjjoni,ne remittuntor manus tu*.
17 jchova,Deu» tuus in medio tui potens servaturus est :gavirurus de te latiria» conquieturus in amore suo,exsultaturus de te cantu,dir«if:
,8 Mccsios propter conventum recipiam,qui ex te sunt: majsos propter onus impositum ei,propter opprobrium.
»9 Ecce me corAcienre cum omnibu« affligentibus te,tempore illo,simul servabo claudicantem , S depulsam congregabo , disponamque eis);udem,8c nomen in tota terra, quod illospudeat.
10 Tempore illo adducam vos, quo, in- quam , tempore congregavero vos; nam dispositurus sum vobis nomen,& laudem in omnibus populis terr*»me reducente captivas turb-s vestras in oculis ve- ltris,ait]ehova.
C H A G G A J.
GAP. I. Increpantur Jtbudti.quod m Agk fuacurcnt,qulm qu* Dei sunt.
A Nno secundoDariiRegis,mense sexto , die primo mensi», fuit verbum jehov* per Chaggajum prophetam ad 7 -erubbabelem, filium Schealthielis.du- cen Jehud*,&adjehoschuham»filiumJeho- tzadaki,Sacerdotem maximum,dicendo:
r Sic edixit Jehova exercituum , ut dicam; populus'hic dicunt, non advenisse tempus,tempus quo domus Jehova; aedifi-
z Fuit itaque verbum Jehova* per Chag- ga)um,Prophetam,dicendo:
4 An tempus est vebis,btu» vos,desidendi in domibus vestris contabulatis ; quum don us h*c vasta <st ?
s Quapropter tunc sic ait Jehova exer- ckuumiadhibete animum vestrum ad vias
6 Seritis tnu\tum,& infertis parum, comeditis,minime vero ad saturitatem,bibitis, sed minime affatim,induimini,sedne- mo irZ,ut sir calor ipsi : & qui mercedem reportat s-bi,mercedem reponat in loculum pertusum.
7 Mc ait Jehova exercituum,adhibete a» niivum ad vi.i,svestraS.
8 Ascendite in istum montem, 8e offa* penses lignajedificqtc domum hanc>ut acceptum

Cap.T.t. CHAGöAj. pium habens illud,glorificem mc,ait Jehova*
9 Spectatis ad multa,sed ecce ad pauca pervenite,& quod infertis domum,efflo illud : quamobrem,dictum Jehova; exercituum, propreres quod domus mea est vasta, ik vos excurritis quisque pro domo sua.
10 Idcirco contra vos cohibentur coeli a rore.öc terra cohibetur frumento suo.
11 Me advocante siccitatem super hanc terram,& super hos montes.& super frumentum,& super mustum,& super oleum, & tuper id, quod prolatura esset ha;c terra: etiam super homines,8c super iumenta,de- mque super omnem laborem manuum.
t r Auscultabit autem Zerubbabel,filius Schealthielis,5c Jehoschua,filius Jehotzada- ki,sacerdos maximus,& totae reliquis populi voci Jehovat.Dei fui,8« verbis Chag- gaii, prophetae,quum misisset eum jehova Deus ipsorum : timuerüntque populus a facie lehovae.
i; Tunc loquutus est Chagga’,legatus je- hovre ex legatione Jehova: populo,dicendo : Ego vobissurnsum,dictum Jehovae '
14 Concitavitque Jehova spiritum 7 .e- rubbabelis.fi Ii j Schealthie)j$,duci$lehud£, 8c spiritum Jehcschuhae,filiijehotxadaki, sacerdotis maximi, 8 c .«spiritum reliquiarum totius populi i ut venientes facerent! opus in domo Jehovae exercituum,Dei fui.'
Capus It.
i? Die vigesirfio quarto menfis,sexto ntense ;anno secundo Darii Regis.
C A P. II. temfhsteundo restaurati . t
M Ense septimo , vigefimo primo die mensis > fuit verbum |ehova?per Chag- gajum prophetam,edicendo :
r Alloquere >am Zerubbabelem.fisium Schealthielis, ducem Jehudae.Sc Jehoschu- ham.filium Jehotxadaki sacerdotem maximum, & reliquias populi,dicendo :
? Quis_ inter vos /ir reliquus,qui viderit domum istam in gloria ipsius priore ? etsi qualem vos videtis e:>rn nunc,nonne ad illam tanquam nihil est in oculis vestris ?
4 Attamen nunc confirmare, Zerubbabel, dictum Jehovae, & confirmare Jeho- schuahfili Jehotzadaki Sacerdos maxime» & confirmare universe popule hujus terra;, dictum jehova:,8c perficite : sum enim vo- biscum,dictum Jehovaeexercituum.
5 <-um V E R B O,quo pepigeram vobis- cumexeuntibus vobis ex Agypto,&spiritu meo stante in vobis : ne timeatis.
6 Sic enim ait jehova exercituum,adhuc semel parum illud est : tum ego commoturus sum coelos,Se terram,8c mare,Se siccum.

7 Et commoturus sum omnes gentes,tit veniant desiderati omnium gentium ; & impleturus domum hanc gloria,ait Jehova exercituum.
8 Meum eff argentum, & meum est aurum ; dictum Jehova: excrqituum.
9 Maior futura est gloria domus huius posterioris,quim illius prioris,oir Jehova exercituum; nam in Irco hoc disponam pacem dictum Jehovae exercituum, ao Vigtsinio quarto dic noni rm^/i; anno
ICARIAS. Cap.i. fecundo Darii; fuit verbum Jehova: per Chaggaium prophetam,dicendo;
ii Sic ait Jehova exercituum, interrogt jam sacerdotes de lege,dicendo :
ia En tulerit aliquis carnem sanctam in ala vestis lUL.vel tetigerit slä tuä panem, aut pulmentum, aut vinum,?ut oleum,aut ullum cibum, an lanctificabitur ? cui respondentes sacerdotes dixerunt,non.
i; Deinde dixit Chaggaj,si tetigerit immundus etc cadavere quicquam istoium,an immundum erit? cui respondentes sacerdotes, dixerunt,immundum erit.
14 Respondens itaque Chaggai dixit,ita populus iste»& ita gens ista coram m e fuit, dictum Jehova;,& ita totum opus manuum istorum : imo quod obtulerunt ibi,immundum fuit.
»5 Nunc enim adhibete jam animum vestrum ab hoc die ad eos,qui praecesserunt ; ex quo n-ndum impositus fuiclapij lapidi in templo Jehov*.
16 Ex quo suntdr« iili.siqutfvenirad a- cervum vicenum mod/orum.est denüm; si venit ad lacum ut exhauriat quinquagenas menfurOi torcularis,vicenarum est-
17 PercuOi vos uredine , Lc rubigine,2C grandine,totum opus manuum vestra. um ; Lc nullus apud vos ad me venit ,dictum Je-
,8 Adhibete iam animum vestrum a die hoc ad eos» qui prjgcesserunt: a die vigesimo quarto mevsts noni,inde a die,quo fundatum fuerat templum jehovse, adhibete animum vestrum.
. 19 An adhuc femen granarii.adeoque vi« :is,& ficus,& malus punica,& olea non pro« tulit ? ab hoc ipso die benedicturus sum.
20 Deindefuit verbum Jehova; secundi» ad Chaggajum, vigesimo quarto die mensis, dicendo:
11 Alloquere Zerubbabelem,ducem Je- huda*, dicendo; ego commoturus sum ccc- Ios ,& terram.
22 Et subversurus sum solium regnorurr; ac perditurus firmitatem regnorum ipsarum gentium ; subversurus , inquam , currum,& sessores ejus,ruentibus equis, Lc sessoribus eorum unoquoque per gladium fratris fui.
r; Die illo »dictum Jehova;exercituum, adsumam te Zerubbabel, fili bcheaiihielis, serve mi, dictum Jehova;» pona'mque re üc
annulum signatorium ; quia te elegi, dictum Jehova; exercituum.
ZECARJAS.
CAP* 1. 7 .elM CimJHjufetIerusfsirtfdimd*
M Hnse octavo,anno secundo Darii fuie verbum JelmcxadZecarjam, filium Berecjie, filii Hiddonis,prophetjm, dicendo:
2 Efferbuit Jehova contra patres vestros, fervente iri :
; Quamobrem edices istis,fic ait Jehov* exercituum, revertimini ad mc,dictum je- siovN cxeicituum,&revertar ad vos,ait Jehova exercituum.
4 Nc fitisfimilesmajoribus.vcstris .quibus proclamaverant propheta: priores »dicendo ; sic ait jehova exercituum, reverci- Oo { mini

Cap.i.x» . ItC A
mini jam a viis vestris pellimis.Le ab actionibus vestris peflimis : non enim auscultarunt , neque attenderunt ad me > dictum Jehova®.
5 Maiores vestri ubinam sunt; & prophetae ipsi ; an in seculum vivunt ?
6 Veruntamen verba mea, 3 c statuta mea, qua? praeceperam servis me/s , proph.'cis, nonne astequuca sunt maiores vestros?adeo ut reversi dixerint, quemadmodum cogitaverat Jehova exercituum facere nobis fecundum vias nostras ,& fecundum actiones nostras,ita egit nobifcum.
7 Die vigesimo quarto undecimi mensis, is est mensis Schebat, anno secundo Darii, fuit verbum Jehov« ad Zecarjam, filium Berecjit »filii iliddonis, prophetam » quod
8 Vidi nocte , quod ecce vir insidebar e- quo rufo, & stabat inter myrtos, qux erunt in profundo : postea vero equos rufos, ba- |ios,& albos.
9 Qüimque dice em, quidjifci vo/unt isti,Domine mi- dixit mihi angelus ille,qui alloquutus est nie, ego ostendam tibi, quid sibi velint isti.
10 Tunc respondens vir ille , qui stabat inter myrios, dixit: hi Sunt, quos milu Jehova ad perambu landum terram.
11 Et respondentes angelo |ehovx»stanti inter mvrtos , dixerunt , perambulavimus terram ecce tota terra desidet, öc tranquilla efl.
ii Tuncloquutus angelus Jehovae.dixu; 6 Jebuva ex'.rcituum, quo usque tu non rmYerturuses leruschalaimorum , Öc civitatum Jehudx :«'n quas indignatuS es jam septuaginta annis:
Respondit autem Jehova exercituum angelo illi, qui alloquebatur me, verba bona,verba conso.atoria.
14 Quamobrem edixit mihi angelus, qui alloquebatur me,proclama,dicendo : sic ait Jehova exercituum ,zelo prosequor Jeru- fchalaima,& Tziionem.zelo maximo.
i? Fervore enim maximoferveo contra gentes istas tranquillas: quia me effervescente paululum,ipsae adjutrices fuerunt in
R J A S. , Cap.i.;.
non extulerit caput suum,jam venerunt isti ad deterrendum ista »addejiciendurn cornua gentium , qua; sustulerant cornu in terram Jehuda: ad spargendtm eam. Cap. II.
c iterum sublatis ocujs meis videns» quod ecce virum ,& in manu ejus funiculum mensorium ;
6 Dixi, quo vadis» qui dixit mihi,ad mensurandum Jeruscfcalatima ; ut vi de« ne quanta/it fututa latitudo ejus ,&quunca longitudo eius.
7 Ecce autem angelo ilo.qui alloquebatur me.procedente; angeus alter procellit obviam ipsi:
8 Cui edixit » curre , dloqucre puerum istum , dicendo : per pagos habitabunt rives urbH Jeruschalajirrorumpra: multitudine hominum,& jumentorum vasantium in ea:
9 Et ego ero ci , dictum Jehova:, mutus igneus circumquaque, & glori« ero in medio ejus.
10 Heus,heus,iam fugite e terra Aquilonis, dictumjehovie; quumexpanderim vos, quam late patent quatuorventi coelorum » dictum jehova;.
11 filus Tziion ; liber* te ; quae desides apud filiam Babyloni«.
11 Nam , sic ait [ehova exercituum ; qu» post indistum gloriäm, ansi: me contra gentes istas,qua; depraedat« sunt vos: quia,qui tangit vos,tangit pupillamoculi ipsius:
1; Nam,ecce egoigirarurus sum manum meam contra illas ,&-runt praeda: fervis suis: ita agnoscetis Jehcvam exercituum misisse me.
14 Cane, öclaerare filia Tzijonisjquia ecce venturus fum, 3 c habitaturus in medio tui,dictum Jehova;;
15 Et adjungentes se gentes multa: Jehova; die illo,erunr mihi populus: habitante in medio tui,me agnosces,Jehovamexet- cituum mittere me ad te*
16 Tum possidebit Jehova Jehudam portionem suam in terra sancta ; Lc eliget rursus Jecuschalanma.
17 Sile, universa caro a facie Jehova:: quum excitatus fueris tx habitaculo sanctitatis fU«.
malum. 1
16 Idcirco sic ait Jehova,reversus sum ad urbem Jeruschalaimorum misericordia,domus meaatdifkabitur in ea,dictum Jehovae exercituum, Lc regula extendetur super Je- luichalaima.
it Amplius proclama, dicendo : sic ait Jehova exercituum,adhuc dispergentur ci- virares me« prae bono , consolante Jehova adhuc Tzijonem, & eligente adhuc Jeru- schalaima.
CAP. II. Voeatioger.tium prodicitur.
E T sublatis oculis meis vidi j ecce autem quaruorcornud.

1 Dicente aurem me illi angelo,qui alloquebatur me, quid sunt ista?dixit nuhi,ista sunt illa cornua» qu<e sparserunt Jehudam, Jjsrairlem.Ä: Jerufchaiaima.
; Deinde ostendit mihi Jehova quatuor
4 Et quum dicerem, quid isti veniunt facturi ? cloquutus est» dicendo : illa cornua,
qu% sparserant Jehudam, adeo ut quisquam
,C AP. III» Iuftifcc(itiop*ecAto)ilinpers(,' l nrt Jfbosmu* adumbratu:.
Ostea ostendit mihi Jchoschuhatn,sacerdotem maximum, stantem coram angelo Jehova: & Satanam stantem ad dexterara ejus »ut adversaretur ei.
i Dicebat autem JehovsSatana:, incre- pet Jehova te.o Satan, increper, inquam* te Jehova» qui eligit Jeruschalaima: nonne hic est titio ereptus exigne ?
; Jehoschuah autem, qnm esset indutus vestibus sordidis, Sc stare: coram ipso an«
I** 4 Respondens angelm , alloguutus est leos, qui stabant coram se, edicendo ; amo- Ivete vestes istas sordidas ab eo; 8c dixit ei, vide, transtuli a te iniquitatem tuam,ut in» i duam ce mutatis vestibus ,*
1 $ Ideoque dico, imponunto cidarim mundam capiti cius: imposuerunt itaque illi cidarim mundam capiti eius,& indue- itunc cum vestibus, angelo Jehova? adstaa- |te.
6 Tum

6 Tum conteJhtui es» angelus Jehov*, c AP. V. Jm'il'o falsi doUrht.
si in viis ItY^ rursus attollens oculos meos, vi-
tum etiam observabis atria mea: utique disponam tibi, qui ambölenc inter adstan*
8 Audi jam Jehoschuah, sacerdos maxime, tu, & amicitui, qui sedent coram te, quandoquidem ostento sunt: ecce ego adducturus sum servum meum,6 E R M E N.
9 Nam ecce lapis ille est,quem pono co tam Jehoschuah , apponens lapidi unico septem oculos: ecce ego sculpturus sum sculpturam ejus, dictum'Jehova; exercituum, & amoturus iniquitatem terra; istius die uno.
10 Die illo,dictum Jehova; exercituum, vocabitis quisque amicum suum ; sub vitem,Lc sub ficum.
C A P. I V. Zerubbabel tyfUA Christi.
D Sinde reversus angelus ille, qui alloquebatur me, excitavit me üt virum, qui excitatur a somno suo:
i Dixitque mihi, quid tu vides ? cui dixi,video, quod ecce lychnuchus aureus totus, cuius lecythus supra summitatem eius est, & septem lucermeejusin eo, septem» que infundibula septem illis lucernis, quae
) Tum dixit mihi, ha;c exsecratio processura in superficiem totius terrae» quia quisquis furator ex hoc popufo.ut illa,se innocentem asserit ; & quisquis jurat ex hoc popu/o^t illa,se innocentem asserit.
4 Hanc profero,dictum jehova: exercituum, ut invadat domum furis ; & domum jurantis per nomen meumfalsb : commorans que in domo ejus, consumat eam,& ligna ejus,ac lapides eius.
5 Postea progreslüs angelus,qui alloquebatur me, dixit mihi, attolle jam oculos tuos,&vide,quidJif hoc,quod procedit.
6 Dicenti amem mihi,quid ell ? dixit, est Epha, qua;progreditur, dixitque,hic tst oculus ipsorum in tota hac terra.
7 Ecce aurem massam plumbi allatam, cum ea» mulierem unam, qu* sedit in medio illius Epha;.
8 Dixitque ille, hjec tst ipsa improbitas, quum projiceret eam in medium Epha;; projccitque massam illam plumbi in os ipsius Fpb<r.
4 Tum attollens oculos meos,vidi,qubd ecce duL mulieres prodibant, habentes j ventum in alis suis, quibus erant alae simi-
funt in summitate illius:
\ Et duae olea; ad illum ; una a dextera
i_- iam
ad angelum,qui alloquebatur me,dicendo quid istaji&i volunt,domine mi?
5 Respondens autem angelus, qui alloquebatur me,dixit mihi, an nescis,quid sibi velint ista ? cui dixi,non,Domine mi :
6 Respondens iraque,alloquutus est me, dicendo; hoc tfi verbumJehovaeadZe- xubbabeiem, dicendo : non virtute, neque vi,sed spiritu meo,ait Jehova exercituum.
7 Quis es, o mons magne,coram Zerub- babele? in planitiem es: nam proferet lapidem summum ; cum fragosis acclamationibus,gratia, gratia ei.
8^Fuit enim verbum Jehovx ad me, di-
9 Manus Zerubbabelis fundaverunt domum istam,& manus eius perfectura; sunt» ut agnoscas Jehovam exercituum misisse me ad vos.
10 Nam quii spreverit diemparvorOm operum ? nam labantur aspicientes ad lapidem illum,perpendiculum,in manufcerub- babelis septem isti, oculi, ir.qu&m, Jehovx, ipsi peragrantes terram ?
11 Amplius respondens,dixi ei ; quid Ji- t>i voju»t duae oles; ista'.ad dexteram lych- i.uchi.Leadfinistramipsius?
»2 Et respondens de nuo dixi ei ,• quid dua: bacca: olivarum, qua; sunt in spatio duorum tuborum auri, effundentium ex sc aureum liquorem ?
i? Qui,quum alloquutus esset me,dicendo : an nescis, quid M velint illa ? dixi, non,Domine mi-
14 Itaque dixit, h* sunt dua; oleosa; ; qua; permanent apud Dominum totius ,mirje.
inter terram,& coelum.
10 Me autem dicente illi angelo, qui alloquebatur me; quo istatdeferuntEpham
11 Dixit mihi, ut atdificet sibi domum in terra Schinharis: ubi stabiliatur, & collocetur in basifua.
C A P. V I. Angeli boni,dfensores Ectlefi*.
D Einde rursus attollens oculos meos vidi,quod ecce quatuor currus prodibant e medio duorum montium ; qui montes erunt montes chalybei.
2 ln curru primo equi rufi ennt, & in cumu secundo equi nigri:
3 In curru autem tertio equi albi,&m curru quarto equi grandine guttati,confir-
4 Itaque proloquens dixi angelo, qui alloquebatur mc,quidJjJjt haec vo/unt,Domine mi ?
§ Et respondens angelus dixit mihi,hi quatuor sunt venti coelorum, procedentes inde, ubi constiterant,apud dominatorem totius terra;.
6 Qui sunt in illo curru,fy equiillf nigri egrediuntur in terram Aquilonarem,& albi illi egrediuntur post eos ; grandine vero guttati egrediuntur in terram Meridia-
7 Confirmati itaque illi egressi, qua»re- bant eundo,ut obambularent terram hancj quapropter edixit, ite,obambulate terram hanc: stc obambularunt equa terram.
8 Et accersens me,alloquutus est me,dicendo: vide,hi,qui egressi fune in terram Aquilonarem,tranquillarunt spiritum meum in terra Aquiionari.
O o 4 A TU*

^ Tum fuit verbum Jehovx »edicendo
10 Accipe a deportatis,a Cheldaio.dc a Tobija.dc ^ Jedahia ; veniens tu die eo- dem, veniens, inquam,in domum Josthiix, filij Tzephanjx,qui veniunt c Babylonia :
11 Et accipiens argentum,& aurum,facies coronas; ac impones capiti Jehoschuhx, salii JehotzadaKi,sacerdotis maximi :

12 Quem alloquei is,dicendo : sic ait]e- hova exercituum , dicendo : ecce virum, cuius nomen est G ER M E N , qui e loco suo germinabit,& xdificabit templum Je-
i; is enim xdificarurus est templum Jehovx, idemque reportaturus decorem, & seiTurus,ac dominaturus in folio suo : erit« que sacerdos in folio suo,8c consilium pacis erit inter ucrosque.
14 Quamobrem illarum coronarum qux- que estuTpro Chesemo.dc pro Tobiia.de pro Tedahja.de pro Chene,filio Tzephanjx,in memoriale,in templo•Jehovx.
, ^ Nam longinqui advenient, fle aedificabunt in templo Jehovx,iti cognoscetis Jehovam exercituum misisse me ad vos: atque hör quidem futurum est,quum omnino auscultaveritis voci Jehovx.Dei vestri.
C A P. VII. Ifjuwum Deoctctfptum. Ostea fuit anno quarto Darii Regis; fuit verbum Jehovxad Zecarjam,quarto die mensis non»,Cistevonunsf.
2 Quum misisset populut in domum Dei Scharetzerum.ie Regem Melecum.de viros suos ; ad deprecandum faciem Jehovx*
z Er alloquendum sacerdotes,qui aderant domui Jehovx exercituum,8e prophetas, dicendo,an ficturus sum mense quinto, separando me,quemadmodum feci jam aliquot annis ?
4 Fuit igitur verbum Jehovx exercituum,edicendo mihi:
5 Alloquere totum populum huius ter- rx» & sacerdotes.dicendo : quum jeiuna- ris,(b* plangitis quinto.de septimo men/c.ut illis septuaginta annis,an nullo pacto mihi, mihi inquam, jejunatis ?
6 Et quum comeditis,aur quum bibitis ; nonne vos comeditis.& vos bibitis vobti.
7 Nonne falburi suijUi fecundum verba illa.qux proclamavit Jehova per prophetas priores, quum esseturbs Jeiuschalaimo- rum deses,& tranquilla,dc civitates circum- ftantejcam ;quum Australem locum,& humilem regionem populni inhabitaret ?
8 Fuitque verbum Jehovx ad Zecarjam, ut diceret*.
9 Sic loquurus fuerat Jehova exercituum, edicendo ; ius veritatis dicite, beni- nignitatemque, d« misericordiam exercete alter in alterum:
10 Viduamque , aut pupillum peregrinum, aut pauperem ne opprimitote: dc malum alter alterius ne cogitate cum animo vestro:
it Sed renuerunt attendere,& prxbue- runt humerum refractarium ; auresquesuas aggravarunt,ne audirent:
i2 Et cor suum disposuerunt ut lapidem perditurum» ne audiret legem ipum,& verba, qux mittebat Jehova exercituum
R J A S. OP.7.S.
spirituluo.dtrmdd perpropheta* illos prio- : res: unde fuit fervori:/ magnus a Jehova exercituum.
1 \ Fuit enim.quemadTiodum clamantem ipsum non audiverant,ut ita clamantes i- psos non audirem ait Je’ova exercituum :
14 sed turbine disjicerem eos in omnes gentes,quas non nover»nr,dc terra lixc de - solaretur polt eos,destituta transeunte.de redeunre : uä disposuerant terram desiderabilem in desolationen.
CAP- VIII. IraDei plarabilM.
D Finde fuit verbum Jehovx exercituunv dicendo :
2 Sic ait Jehova exercituum; 7 .elotypus fui Tziiqni< zelotypia magna,- dc excandescentia magna zelotypus fui ipsius.
; Sic ait Jehova,reversus tumadTziio- nem.de habito in medio'Jeruschalajimo- rum,ut vocetur urbs lerufirhalaimorum civicas veriratis.de mons Jehovx exercituum mons sanctitatis.
4 sic ait Jehova exercituum,adhuc sedebunt senes.de anus in plateis Jeruscha- laimorum ; habens quisque scipionem suum in manu sua prx multitudine die-
5 Et platex civitatis replebuntur pueris, dc puellis, ludentibus in plateis eiui.
6 Sic ait Jehova exercituum,quia mirabile est in oculis reliquiarum populi huius diebus his.anetium in oculis meis mirabile esset ? dictum Jehovx exercituum.
7 Sic ait Jehova exercituum, ecce ego servaturus fürn populum meum,e terra O* rientis ; dc c terra occasus solis.
8 Et reducturus eos,ut habitent Jeru- schalaimis, erumque mihi populus,dc ego ero eis Deus in veritate,dc justitia.
9 Sic ait Jehova exercituum ; confirmantor manus vestrx.qui audistis diebus his verba ista,ex ore prophetarum ipsorum, ex quo die fundata est domus Jehovx exercituum,templum xdificandum fuisie.
10 Nam ante dies hos merces hominis non efficiebatur,8c merces «umenti nulla erat, dc exeunti,ac egredienti nulla erat pax ab hoste,sed committebam omnes homines
unum cum altero.
11 Nunc veto non Jum üt diebus illis prioribus ego,reliquiis populi hujus ; dictum Jehovx exercituum.
12 Nam sementis pacis esi ,vitis edit fructum suum ; dc terra edit proventum suum» coclique edunt rorem suum, denique facio ut possideant reliquix populi hujus omnia ista.
1; Eritque,ut quemaemodum fuistis maledictioni in gentibus,b cornus Jehudx.dc domus JisraeliSjita fervere vos,dc sitis benedictioni : ne timetote,confirmantor manus vestrx.
14 Sic enim ait Jehova exercituum : quemadmodum cogitaverim malo afficere vos,quum fervefecissent me patres vestri, ait Jehova exercituum ; neque pocnituic
, s Ita conversus,cogitodiebus his bono afficere Jeruschatauma,dcJdomum Jchudx; nc timetote.
16 Hx sunt res,quas facturi estis: loquimini

etiam arcus bellicus,pacem^ue eloquetur gentibus ; Scdomimvus eius a mati uno ad alterum,8c a flumine usque ad finesterrae f’offrtdcfur
11 Tu aurem infecta sanguine.facderis tui em'si vincto» tuos c cisterna ; fn qua nullae sunt aqux :
ii Revertimini ad munitionem, vincti spe,ante»: tum illo die ,quod indico, duplum lestituam tibi:
i; Quum tetendero mihi Jehudam, arcum implc\eroEphrajirro,& excitavero filios tuos.fi Zi.ion,contra filios tuos," Javan, disponens te tanquam gladium potentis.
i+ Nam]ehova contra hos conspicuus erit.prodeuote velut fulgure sagitta eius; St Dominus Jehovi buccinä clanget,& progredietur proce’iis meridianis ,s lehova exercituum proteget illos ut comedant, postquam subegerint lapides funda:,8c bibant Urepentes quasi vino > imita venient populi multi , & gentes lplebuntque tum craterem,tum angulos al- numerosa; ad quierendum lehovamexer- itaris.
cituum Jerutchalaimis ; & ad dcprecan-j 16 Denique servabit eos Jehova Deus i- dum faciem Jehov&\ ipsorum die ilia , tanquam gregem populi
2j Sic ait'Jehova exercituum ; erit die* fui ; quum lapides coronarii pro vexillis bus illis,quum prehendent decem horni* Ierunt in terra illius.
prini veritatem alter cum altero,veritatis, Ht pacis ius dicite in portis vestris;
17 Et alter malum alterius ne cogitetis cuni animo vestro,& juramentum falsum ne .ametis : nam omnia h;ec sunt,qua: odi,di* Ictum lehova:.
18 'Fuit igitur verbum Jehova: exerci* tuum, dicendo mihi:
19 Sic ait lehova exercituum,jeiunfum quarti merfs.de ieiunium auinti.Sc »eiuni* uni septimi,ieiuniumqtte decimi futurum est domui Jehuda? gaudio,& iLtiti^.Sc in solennitates hilares :sed veritatem,&pacem amate.
10 Sic ait lehova exercituum ; adhuc erit, quum venient populi,& habitatores civitatum multarum :
11 Et adibunt habitatores unius alteram, dicendo : eamus indesinenter ad deprecandum faciem Jehovae,&ad quaerendum Je* hovam exercuuum ; eam ego quoque,
'nes ex omnibus linguis gentium , prehendent, inquam ,alam viri jehudici,dicendo : ituri fumus vobisi.um,quu audimus Deum rlst vobiscum.

C A 1\ IX. Cbrijhu rex tquitansin asino. pRophetia onerosa ejt verbi Jehovx in
. Sc^ Damascus [imbriferam est editurus cis,cuique herbam
i? Nam quantum rrif bonum «jus? Sc quanta pulchritudo eius ? frumentum juvenes, & mustum facundas faciet virgines.
1 terram circumstantem te requies erit illius: quia Jehova» est oculus Jpedator hominum , üt omnium tribuum Jisraelis.
1 Quin etiam Chamatham terminabit illa ; Tyrum,Sc Tzidonem,quamvis sapiens sit valde,
3 Et xdificaverit TyruS munitionem sibi.coacervaveritque argentum quasi pulverem,& effolsum aurum quasi lutum platearum.
, 4 Ecce Dominus expellet eam,8c percu- tiens dctuvbabit in mare prxmunitionem ejus,8c ipsa igne absumetur.
5 Videns Asohkelon timebit, Sc Hazza dolebit quoque valde,etiam Hekron,quod pudefecerit ipsam exspectatio sua: peri- bitque Rex ex Hazza, & Aschkelonnon pevmanebit:
6 Et habitabit notus Aschdodi,denique exscindam fastum Pelischthaeorum.
7 Quümque amovero ca»des cujufque ab
CAP. X. PmgreflusEvangelti.
P Ettce a lehova pluviam tempore serotino, lehova efficient« nimbos,& pluviam
n agro suo.
2 Nam imaginesloquuntur vanitatem,& divini vident falsum, Sc somnia vana loquuntur, vanitate consolantur : idcirco proficiscentes velut gcex , testificati fune nullum suille pastorem.
; Contra pastores istos accensa est ira mea.Sc in istos hircos animadverti: nam visitavit lehova exercituum gregem suum, domum Jehuda;,8c disposuit illos velut e» quum decoris fui in bello*
4 Ab ipso suit angulus, ab ipso clavus, ab ipso arcus bellicus,' ab ipso processit oninis exactor pariter.
5 Fueruntque similes potentibus, conculcantibus lucum platearum in bello, quum prxliabantur, quia Jehova cum ipsis trat; & pudefeceium eos, qui insidebant
6 Corroborabo autem domum Jehudae, & domum Josephi servabo , de tranquille
ore ipsius,& detestationes ejus e dentibus [collocabo eos,quia misereor eorum.erunt- eius, relinquetur etiam ipse Deo nostro,-|que ac si non abiecissem eos: quia ego ut sit tanquam dux in Jehuda,8cHekron'sum Jehova, Deus eorum, Sc exaudiam
iujebusxus,
o Et castra habebo ad domum meam propter exercitum,propter transeuntes,8r propter redeuntes , ut non pervadat eos amplius exactor : quia jam vifam est mihi in oculis meis.
9 Exsulta valde fl',ia Tzijonis, clange filia Jeruschalaimorum,ecce Rex tuus adveniet tibi, justus, & salute proditus est; pauper,& insidens asino j idque pullo nato asinnbus.
10 Nam exscindam currus ex Fphraii- mo,& equos t JeiusohaUitms,exscindeiur
7 Erumque similes potenti Epbrajimita? de lactabitur animus eorum quasi vino j' Sc filii eorum videntes laxabuntur;,exsultabit animus eorum in lehova.
8 Sibilans ad eos,congregabo eos,quum redimam eos : Sc multiplicabuntur sicuc multiplicati fuerant;
9 Et disseminabo eos in populos, ut in longinquis locis recordentur mei; Sc viventes cum filiis suis revertantur.
10 Ita reducam eos < terra ^gypti,Sc ab Assyria congregabo eos ; in rerum Gilha-
Oo { dii

Lsp.rv."., ^ t C A
dis, Libanique , adducam eos; Sc non sufficiet eis.
* i Quamobrem transiens per mare angu- Ilia, percutiet in mari fluctus, arescentque omnia profunda rivi,- & deficietur fastus «AfTyrix, sceptrumque ALgypti amovebitur.
il Roborabo autem illos in Jehova,ut in nomine ejus continenter ambulent, dictum Jehova:. _
C A 1 *. XI. VefiruCtio templi facundi,& di* jparita* fastorum Ecclesia, inprimU Cbri- $1,1$ -Anttthrisii.
A l>crt I.ibane januas tuas » ut consumat ignis cedros tuas.
i Ejula abies, quia corruit cedrus, quia magnifici vaflantur: ejulate robora Baseha- nis, quia concidit silva vindemi*.
$ Vox eiulatus pasiotum,eb quod vastetur magnificentia eorum , vox rugitus leonum,eo quod vastetur fastus jardenis.
4 Sic ait Jehova,Deus meus i pasce oves has interfectionis.
5 Quas poiTelsores earum interficiunt, neque habemur rei, Lc eorum,qui vendunt ipsas , quisque dicit, benedictus Jehova , qubdditatus sim i 8 c pascentium eas, nemo clementia uritur erga eas.
6 Nam non urai clementia amplius erga habitatores hujus terra:, dictum Jehova:: sed ecce ego faciam ut prxsto sint homines, alter in manu alterius, & in manu regis fui, quibus cpntundentibus terram hanc, non eripiam e manueorum.
7 Iraque pavi oves interfectionis , vos» inquam , 6 pauperes gregis; & accipiens mihi duos baculos , quorum unum vocavi amoenitatis,& alterum vocavi devincicn- rium,pavi oves illas.
8 Et excidi tres pastores mense uno: imminuto animo meo propter illos . qued e- riam animus eorum coqueret consilia in me;
9 Et dixi.non funi pasturus vos;qu* moritura est,moriatur,& qua: exscindenda est, exscindatur, ötreliqux comedant altera carnem alterius.
io Itaque accipiens baculum meum, buculum iucunditatis, succidi ipsum ; irritum faciendo foedus meum , quod pepigeram cum omnibus populis istis., ii Irritoque facto die illa ; agnoverunt recte pauperes illius gregis, qui observabant me,verbum Jehova: este.
11 Dixeram enim illis , si bonum videtur in oculis vestris,date mercedem meam; sin minus, desistite ; qui appenderunt mercedem meam,triginta argenteos.
i; Edixit autem jehova mihi, projice eos eonftrcndos in figulum, magnificum pretium,quo pretiosearstimatus funi ab illis: ita accipiens illos triginra argenteos, projeci eos in domum Jehova :, conterendos in figulum.
14 Postea succidi baculum meum secundum , baculum devincientium » irritam faciendo fraternitatem inter J ehudam,& J is»
is Tandem edixit jehova mihi, amplius fume tibi instrumentum pastoris stulti.
16 Nam ecce ego suscitaturus sum pa» florem in hac terra,<jui erraticas non vlsita-
bir, xtate teneram non requiret., Sc fractam
R J A S. . Cap u.it.
non curabit: restitantem non portabit, sed carnem pinguioris comedet, & ungulas harum perrumpet. . ,
17 Va: pastori meo nihili»derelinquenti gregem , gladius imminet brachio ejus , Lc oculo dexcero ejus: brachium ejus prorsus . arescet, Lc oculus dexter eius omnino caligabit. ___
C A P. XII. SpirituigratU& precum: H- Ecclesia sub preß'uminviCta.
O Nerosa prophetia verbi Jehov* pro Jisraele; dictum Jehov* , qui extendit coelos » & fundae terram » formatque spiri- > cum hontinis in eo.
r Ecce ego dispositurus sum Jeruschalai- ma,tit pelvem soporiferam omnibus populis circumquaque , quando tum contra Je- budamerir in obsidione, tum contra Jeru- sehalaima.
; Quin futurum est die illo, ut disponam Jerufchalaima velut lapidem onerosissimum bmnibuS populis , quo, quicunque onerant se,omnino creduntur; etiamsi congregentur contra illum omnes gentes terra».

4 Die illo, dictum Jehov* , percutiam ! omnem equum stupore» Lc scsiorem ejus : amentia : Lc super domum Jehuda: aperiens 1 oculos meos,omnes equos populorum percutiam carcitaie.
5 Adeb ut dicant duces Jehuda» cum animo suo,fortitudo fjlmihi.'tjy habitatoribus JeruschaJaimorum, in Jehova exercituum , Deo ipsorum.
6 Die illo disponam duces Jehuda: tan- qu;mi foculum ignis, invadentis ligna, Lc ut tredam ignis , invadentis manipulum , qui 1 consumant ad dexteram , Lc ad sinistram : omnes populos circumquaque : permane» ! ant Jerusehalaima adhuc loco suo Jeruscha» }
7 Ita servans Jehova rentoria Jehuda: J primum, ut non magnificet se ornatus do- 1 müs Davidis, & ornatus habitantium Jeru« J schalaimis super Jehudam.
8 Die illo proteget Jehova habitantes 1 Jeruschajaimis : eritque abjectissimus ex 1 eis , die illo similis Davidi, Lc domus Davi- \ dis,ut dii,ut angelus Jehova: coram illis. ' 9 Erit enim die illo ; quum quaeram perdere omnes gentes, qu«e invaserint Jeru- schalaima.
10 Ut effundam super domum Davidis,& super habitatores JeruschaJaimorum spiritum gratia:, Lc deprecationum, respicient» que ad me,quem transfixei inr,clange'ntque super hoc,tanquam planctu deunigenito:& amare plangent de eo, ut amare quis plangit de primogenito.
11 Die illo magnus erit planctus Jeru* schalaimis, üt planctus Hadad rimmonis,in convalle Megiddunti s :
12 Planget enim terra , quaeque similia? seorsim ; familia domus Davidis scoisim, 8 * fccmina: eorum seorsim,familia domus Na- thanisseorsim, ßefoeminx eorum seorsim :
1? Familia domüs Levi seorsim,& focmi- n* eorum seorsim ; familia Schimhitica se» orsim.&secmime eorum seorsim:
14 Omnes familiarreliqu* ,somili*sit> gula; scorsini, Lc socuiin^; eorum seorsim.
GAP.iJ.

C A 1 \ XIII. Paflto Chnfa futuri. }
D ie illo critfons apertusdomui Davidis, 8 i habitatoribus Jeruschalaimorum pro peccaco,8< pro separatione ex immunditia.
r Erit etiam »dic il»o,dicturr. Jehova; exer- -cituu:n,ut txscir. Jam nomir. a terriculorum
MALACI. Cap.r. tempore vespertino sit lux.
8 Erit etiam die illo, prodeuntibus s- quisvivis «■Jeruschalaimis.parce fui ad mare Orientale, & parte fui ad mare posterum (quod xstate.Sc hycrr.e futurum est.)
9 Erit, inquam, Jehova Rexfupertotam terram , die illo eri t Jeliova unus,8c nomen
e ttrra , adeo ut non commemorentur am- • e»us unum, tplius: quin etiam eorum prophetas,&fpi*j 10 Redigetur tota h^c terra quasi cam-
| ritum impuritatis amoturus sum a terra,
1 5 Eritque,quum prophetaverit quispiam
amplius j utdiccm ei pater eius , & mater ejus, qui genuerint eum, non es victurus, quia falsicrterr loquutus es nominejehovar: & transfigent cum pater ejus,Semater eius, qui genuerint eum.quum prophetaverit.
; 4 Ita erit die illo , ut erubescant isti prophetae quisque 'a visione sua,quum prophetaverit , neque induant togam villosam , ut mentiantur.
$ Seddicat.non sum propheta ; vir agricola sum , nam instituit me aliquis a pueritia mea.
6Quod st dixerit ei quisquam, quid plagx istae in manibus tuis r dicet, pUg*sunt »quibus percuPus fui in domo amantium me.
7 Gladie,evigila contra pastorem meum, ic contra vitum proximum meum > dictum Jehova; exercituum ; percute pastorem, 8 c dispergentur oves ; at reducam manum meam ad parvulos.
8 Narn erit in tora terra,dictum Jehova;, ut partibus duabus in ea excisis » Le exspirantibus ; tertia relinquatur m ea :
9 Et inducam tertiam istam in ignem
pestria ; a Gebnho ad Rimmonem, in Australi parte Jeruschalaimorum :8cexaltata urbs manebit in loco suo,a porta Bmiami- nis usque ad locum portte primae, usque ad portam angulorum, & a turri Chananeelis, usque ad lacus torcularium regis :
ii Et habitabunt in ea,& anathema non erit amplius ; nam residebit urbs Jeruscha- laimorum secure.
ii JIatc vero erit plaga, qua afficiet |e- hoya omnes populos, qui turmatim convenerint contra Jerufchalaima : tabefaciet carnem cuiusque ipso stante super pedes suos. Se oculi cujulque tabefient in foraminibus suis; & lingua cuiusque tabefiet in ore ipsorum:
i; Erit etiam die illo,ut sit vexatio Jehova: magna in illis ; adeo ut prehendant alter manum alterius, 8c ascendat manus u« nius in manum alterius.
«4 Et tu quoque^ Jehuda pugnabis Jeru- schalaimis ; & recipientur opes omnium gentium circumquaque, aurum. Se argentum, vestesque multar admodum.
i; Er similiter futura est pl?ga equorum, mulorum, camelorum, asinorumque. 8c o-
9 £[inuucjui mani in ignem, muiorum, camciorum, annorumque. oc o-
conflanSque eos, üt conflatur argentum, jmnium jumentorum, qua? erunt in castris probabo eos,quemadmodum probatur au- »iliis;similis plagxilli. rum : hic ir.vocabicnomen meum, Scegoj 16 F. irque, ut quisquis residuus fuerit exaudiam cum,dicam,populus meus est, & ex omnibus gentibus, qua? venerint ipse dicet,Jehuva cjt Deus meus.
C A V. X l V. FtcWW/um fcrn/Vbasiumorum» 6 * vorati»gentium pndtdtur.
E C.ce dies v entura est Jehova:, quum dividetur spolium tuum in medio tui. r Recipiam en : m omnes gentes contra Jeruichalaima ad bellum •* Se capietur civi- tas, diripienmrque domus > & fccrnina; comprimen'ur, & exeume parte civiutis in deportationem, residuum populi non exscindetur a civitate.
; Nam procedens Jehova,pugnabit contra gentes illas j ut quo dic pugnavit, die conflictus.
4 Et stantibus pedibus cius die illo suoer montem olivarum,qui fsl in conspectu Jeruschalaimorum ab Oriente ; scindetur mons olivarum medius Orientem, Se Occidentem versus,<n vallem magnam valde : & recedet pars ipsius montis ad Aquilonem, fit pars eius ad Austrum.
i Tum fugientes vallem montium,quum pertinget vallem mentium,ad montem ron- tendetii, quem lelcgir, & fugietis,quemadmodum fugiebatis metu terra? moms , diebus Huxzijas, Regis JehudxJ veniente It" liova, Deo meo, onmiKifyue sanctis adsti- turis tibi.
6 Et erit die illo, ut non sit lux pretiosa, -cdensa :
7 Sederitdicsunus.qui agnosceturaje- koW, nou <x dic, & nocte i nam erit, ut
ira Jerufchalaima j ascendant de annoin ar.rum, ur incurvent se honorem rschikerfcs Regi Jehova? exercituum, & ut celebrent festum tabernaculorum.
17 Et erit»/i qui non ascenderint ex familiis terra: Jerufchalaima, ad incutvan- dum ,fe esb/tituir honorem Regi Jehovae exercituum,ut non sit super eos imber.
>3 Quod si familia TEgypti non ascenderit,neque advenerit,super quos non e/i imber, erit illa plaga,qua affecturus est Jehova gentes, qua: non ascenderint ad celebrandum festum tabernaculorum.
9 Haec erit perna peccati 7 F.gvpti. 8 c peccati nocna omnium gentium,qua non a- scenderintad celebrandum festum tabernaculorum.
10 Dic illo erit inscriptum tintinnabuli* equorum j sanctitas Jehova?, ut sint olla; in domo Jehova;,quasi crateres coram altari :
2i lir o erit omnis olb]eruscbalaimis,& in J-Jiuda sanctitaris Jehova; exercituum z 8c venientes omnes sacrificaturi accipient ex eis.Lc coquent in eis ; neque erit Cena- hanams amplius in domo Jehova; exercituum die illo.'
MALACI.
CAP. I. Giatia P ei malam ir.it gratiam aiud populum rensaderatum.
Jehova?, ad 8c dicitis»
avudpopulum rcn}a<ieratum.
P Rophetia onerosa verbi Jc Jifrael-m j per Malacin.

J * Diligo vos, ait Jehova,

Cap.t.x. . . MAL
in quo diligis nos ’ nonne frater suit Hesau JahaKobo? dictum jehovx» dilexiautem TahaKobum.
J 1 Hefauum vero odio habui; ideo di* sposui montes ejus desolationi, & possessionem ejus draconibus deserti:
4 Quod dicit Edoma», depauperati su- mus quidem,at revertemur, 5c xdificabimus vastata loca, fic ait jehova exercituum,ipsi aedificent, at ego destruam : 6 c vocabuntur terminus improbitatis, & populus, cui indignatur jehova,usque in seculum :
s Quod oculi vestri visuri sunt extermino Jisraelis; Lc vos dicturi,Magnificat se
^ 6 Filius honorat oatrem,8t servus dominum suum; quod si pater sum, ubi tst honor meus? & si dominus sum,ubi reveren- tiamei ? aic Jehova exercituum vobis,6 sacerdotes, contcmtorcs nominis mei,qui dicitis,qua in re contemninvis nomen tuum?
7 Qui afferentes super altare meum cibum pollutum,dicitis,qua in re polluimus te? in eo,quod dicitis mensam Jehovx con- temtibilem esse.
8 Nam quum affertis dn/ma/cxcum ad sacrificandum, nihilne est mali ?& quum affertis claudum aut xgrotum, nihi.ne tst rr.a- li ? offer illud jam duci tuo, an acceptum habitUiussicte,3Ut an suscepturus vultum tuum,ait Jehova exercituum.
q Nunc ftaq; deptecamini jam faciem D/f fortis,ut gratiam faciat nobis; dum a manu vestra est hoc , an suscepturus esi uliiufcx vobis vultum ? ait Jehova exercituum.
10 Quis etiam inter vos e/i,qui claudat fores giAtu ? aut num illustratis altare meum gratis?nulla (st mihi delectatio in vobis; aic jehova exercituum,& munus acceptum non habeo c manu vestra :
11 Nam ab ortu solis usque ad occasum «jus,magnum e,it nomen meum in gentibus,& in omni loco suffimentum afferetur nomini meo,& munus Durum : quia magnum nomen meum erit in gentibus, ait Jehova exercituum.
‘t t Etenim vos profanatis illud,‘in eo,quod dicitis, mensam Jehovx pollutam esse, & proventus eiusicomemtibilem e/Je cibum :
>; Et dicitis , ecce quantum fatigationis,quum exsufflare possetis illud,ait Jehova exercituum , affertis etiam raptum , & claudum,Sc xgrotum,afferentes munus: an acceptum habebo illud e manu vestra ? aic Jehova.
14 Imo maledictus tst machinator , qui quum sit in grege ipsius masculus,vovet,8c sacrificat corruptum Domino : nam rex magnus sum,ait Jehova exercituum,Scnomen meum est reverendum in gentibus.

C A P. II. VeceAtA fAcer dotum, & populi.

N Unc itaque ad vosjjiestat prxeeptum i' stud.4 sacerdotes;
2 Nili 3uscul:averiris,& nisi indideritis animo studium tribuendi gloriam nomini meo,aic Jehovam exercituum,utique immittam in vos maledictionem,8e maledicam benedictionibus vestris: quin etiam maledixi earum cuique,quia minime indi - tis animo.
i Ecce ego correpturus sum vobis se-
A C s. Cap.5 ,
mentem, & sparsurus fimum in facies ve> stras;fimum sacrificiorum vestrorum,adeo ut abripiat vos ad sc.
4 Nostis enim me misisse ad vos prxce< ptum istud; ut fit socius meum cum tribu] Levi,aic Jehova exercituum :
< Foedus meum ftiitTe cum illa vicx>& pacis.Le dedisse eas ipsi pioptcr reverentiam» qua reveritus esi me,- 6c propter nomen meum contritam fuisse:
6 Quum lex veritatis fuit in ore ejus, 8 e iniquitas non est inventa in labiis ejus ; in
(pace,& in «equitateambulavisse mecum,8< i multos avertiffe ab iniquitate :
7 Quum labia sacerdotis observarent scientiam,& lex requireretur ex ore ipsius r
! nam angelus Jehovx exercituum est. i 8 At vos receflistis ab illa via, fecistis,ut impingerent multi in legem ; corrupistis foedus Leviticum.ait Jehova exercituum.
: 9 Ideoque etiam ego reddidi vos conterritos , & abjectos toti populo ; prout vos .minime observatis vias meas.sed attollitis faciem contra legem,dicendo :
10 Nonne pater unus omnibus nobis ifl, nonne Deus fortis unicus creavit nos 5 quare perfidi fumus alter in alterum,profanan- , do foedus majorum nostrorum ?
] i» Perfide agit Jehuda.fic abominatio fic in Jisraele,& Jeruschalaimis:profanat enim Jehu da sanctitatem Jehovx,quam amaturus fuerat.ducens filiam dei alieni.
12 Exscindet Jehova virum vigilantem,
8 e responsantem,qui fecerit illam etento- riis JahaKobi ; etiam offerentem munus Jehovx exercituum.
1; Atque hoc secundum facitis, operiendo lacrymis altare Jehovx fieiu.Lc exclamatione ; adeo ut minime amplius respiciar T>cuA ad munus: & benevolentia ejus recipiat oblationem e manu vestra.
14 Dicitis autem , propter quid? pro- pterea quod Jehova testificatus est inter te,
8c uxorem adolescentix tux,contra quam ru perfide agis,cum sit socia tua,& uxor foederata tibi.
1? Nam nonne unum effecit, quamvis reliqui spiritus ipsius ejJVnt ? quid autem unum? quxsiturum semen Dei: ideo cau-] turi estis spiritui vestro,& in uxorem adolescent ix tux perfidene quiseuam agito.
16 Sibi odio esse dimissionem, ait Jehova, Deus JiTraelis.nam eum operire violentiam pallio ipsius,aic Jehova exercituum : quare cavebitis spiritui vestro,ut non perfide agatis.
17 Fatigatis Jehovam verbis vestris,& dicitis,qua in re fatigamus ? in eo quod di- cms.quifquisfacir malum, bonus videtur in oculis jehovx,& istis ipse delectatur,aut ubi csr Deus judicii ?

CA1*. III. JdvihtM Christi, 4 $ tjMprx- turfor lcbA-nncsBAptist&'

F Cce ego misuruJ sum angelum meum, qui expediat viam ante me ; &repente veniet in templum suum Dominus, quem vos quxritis ,& angelus foederis, quo vos delectamini, ecce venturus est, aic Jehova
exercituum.
: Quis autem sustineat diem adventüs e- ju$? aut quis consistat, quum apparuerit ?

£ap.t. TO:
,am ipse quasi i-gn.is conflatorii,&utsmeg- jpa fullonum cJK
[; Ut sedet conflams,8c purgans argentum, ta purgabit fili os Levi, defxcans eos veluc jurum, öc argentum : ut sint Jehovx,qui of* erant munusjuste :
4 Et suave si-t Jehova: munus Jehudte,& i{eruschalaimorum: üt diebus priscis, & Ut [innis antiquis-
l s Accedam autem ad vos in judicium i Bc ero testis festinamifltmus contra praesti- fcgi itores, & contra adulteros, & contra jurantes fallo : 2: contra oppressione detinentes mercedem mercenarii; viduam, & [pupillum,ac peregrinum pervertentes, ne* jque timentes me».ait jeliova exercituum.
6 Quia ego Tehova non mutor; ideo vos, filii Jahakobi.hon consumti estis.
7 inde a di cbus majorum vestrorum re- cessistis a statutis weis , neque observastis,
I revertimini ad m«,8c revertar advns.aitje- ' hova exercituum ; sed dicitis, quä in re re* verteremur ?
8 An spoliet homo Deum,quod vos spo; liatis me? & dicitis, quä in re spoliamus te?
I decimis,& oblatione.
9 Maledictione estis maledicti» eo quod vos me spoliatis : gens ipsa tota.

1 io Afferte omnes decimas in thesaurum, ut sit cibus in domo mea ;8c probate me jam in hoc »ait Jehova exercituum ; si non 1 aperuero vobis cataractas coelorum,& proferam vobis benedictionem, adeo ut non sufficiatis:
it Et increpabo vestri causa exedentem, ut non corrumpat vobis fructum tenar: ne* que orbet vos vitis in agro,aitJehova exercituum.
ii Itaque beatosprxdicabuntvoromnes gentes , quia eritis terra oblectationis, ait jehova exercituum.
>; Invaluerint contra me verba vestra, ait jehova : sed dicitis,quid obloquuti fumus contra te ?
Z I T. Cap.i.
14 Dixistis, vanum esi colere Dcum,& quod lucrum erit , quum observaverimus observationem ejus , & quum ambulaverimus atrate metu jehova; exercituum ?
, s imo nunc felices prxdicamus superbos : & a;disicamur,qui faciunt improbitatem : & qui probant Deum,liberantur ;
16 Tunc timentes Jehovac , frequenter prxdicanc alter apud alterum, dicentes : e- nimverb attendit Jehova , & audit, atque conscriptum est in libro commentarii coram cojpro cimentbusJehoV2c,& cogitantibus de nominejems.
17 Hi erunt mei, ait Jehova exercituum, quo die ego confecturus sum peculium : & clementia utar erga ipios, quemadmodum quis utitur clementia ciga filium suum, qui colit ipmm.
,8 Tunc conversi videbitis inter justum,8e improbum quidtnffijit,inter colememDeum 8c eum,qui non colit ipsum. Capus J
19 Nam ecce dies ille adveniet, ardens tanquam fornax ; quo erunt omnes superbi, & omnes facientes improbitatem stipula.L« inflammabit eos dies ille venturus: ait Jehova exercituum,adeo ut non derelinquat eis radicem,aut ramum.
20 Exorietur autem vobis, 5 timentes nominis mei, sol jultitix cum curatione in alis ipsius ; & procedetis,augescetisque ut vituli saginarii:
21 Et conculcabitis improbos ; nam futuri sunt cinis sub plantis pedum vestrorum i quo die ego effecturus sum, ait Jehova exercituum.
22 Recordamini legi* Moschis,servi mei; cui prxeepi inChorebo feiferenda ad totum jisraelem statuta, 8c iura.
2; Ecce ego missurus sum vobijElijam prophetam, antequam veniat dies Jehovae maximus,& reverendus:
24 Ut convertat cor patrum ad filios, & cor filiorum ad patres ipsorum, ne veniens* percutiam terram anathemate.

LIBRI AP
T O]

C AP. I. Tobit senior confiuns consessor.

C ommentarius Tobiti, filii Tobjelis, filii Chananeelis, fiiii Hiddui, filii Gebabelis, e femine Jachtzielis,de tribu Naphthali ;
i Qui captivus adductu! est diebus Schal-] man-alaris, regis APyriornm e Thischbe.j quae regio sita est ad dexteram eius, quae proprie dicitur Naphthali in Galilaea,supra , Ascheris tribum. |
Z Ego Tobit fideliter, ac juste ambulavi | singulis diebus vira: meie,eleemosynas mul-' tasfaciens fratribus meis, ac genti meae.cjy iis,qui veneram mecum)n regionem Asy* riorum Nineven.
4 Nam quum essem in regione mea,in terra Jiiraelis juvenis adhuc,deficiente totä tribu Naphthali panis mei ä domo Jeiu- schaiaimorum, quoc electa fuerat ex omni- : bustribubus jisraelis.
i Ut sacrificarent iW/t omne? tabui, ubi
OCRYPHI,
B 1 T.
sanctificarum fuerat templum pro tabernaculo Altissimi, ex quo exstructum fuerat, in generationes omnes xrernos & omnibus tribubus, qux una defecerant, sacrificantibus Vahali deo,cum domo Naphthali, patris mei:
6 Ego tamen solus ibamsxpe Jeriischa- laima diebus festis, quemadmodum proscriptum est toti populo Jisraelis.prsece- pto xtemo,primitias,decimasque socruum, & prima vellera habens ; 8c dabam ea Sacerdotibus posteris Aharonis ad altare of-
, 7 Primas omnium fcctuum dccimasda- ! bam posteris Aharonis,qui ministrant Je- ! ruschalaimis ; secundas vero decimas ven- ' debam.Lc profectus,expendebam eas Je ruschalaimis unoquoque anno ;
8 Tertias denique dabam iis,quibus conveniebat darit quemadmodum prjeceperae Dcbora, mater parris mei j quia orphanu* , relictus fueram - paue meo.
9 Q.UÜM»

Cap.f.2. .T O
9 Quumque ad virixtatem pervenissem, ducens Channam, uxorem e gente nostra, genui exea Tobijam.
10 Sed quum captivus Nineven abductus
11 Omnibus fratribus meis,ac gentilibus meis vescentibus cibis gentium ;
12 Ego continui me ipsum,ne comede-
1} Quia memor eram Dei ex toto animo
iqConciüavitautem Altissimus gratiam, decoi emque mibj coram Schalmanasare, ut essem opsonator ipsius.
is itaque profectus !'um in Mediam :
16 Deposuique apud Gebahclem , fra* trem Gobrajx Rageschi,civitate Mediae, argenti talenta decem.
17 Postquam vero mortuus est Schalmaiie asar, regnavit Sanchcrib, filius ejus pro
,3 fjujus rationes, quum incerta: essent, non potui amplius proficisci in Mediam.
19 Ac in diebur quidem Schalmanafa- ris eleemosynas multas feceram fratribus
20 Cibos meos dederam esurientibus , 8c vestimenta mea nudis ; & fi quem ex gente mea videram mortuum, projectumque ad mutum NineveS,eum sepeliveram.
21 Prreterea.fi quem occiderat Sancherib rex,quum venisset fugiens ex Jehudxa.fur- tim abripiens , sepeliebam eum (multos enim perdebat indignatione iua) Sc requisita a rege corpora eorum non inveniebam
12 Profectus vero quidam Ninevitarunv indicavit regi me sepelire eos; quamobrem abdidi me, & cognoscens me quxri ad mortem ; ex metu mc recepi alio.
2; Tum rapta; sunt omnes facultates mea;: neque relictum est mihi quicquam prxter Channam, uxorem meam, & Tobijam, filium meum.
24. Sed non praeteriveram dies quinquaginta quinque » quum occiderunt eum duo filii ipsius .fugenintque in montes Armenia;,& regnavit Eftrchaddon, filius ejus pro eo , qui prxfecit AchiKarum , filium fratris mei Chanareclis omnibus racionibuspatris sui,& toti procurationi.
, 2s Postulante itaque AchiKaio mea causa, reversus sum Nineven:(erat enim Achi- Kar a poculis.öe ab annulo,procuratorque , & rationarius , constituerarque eum Esar- chaddon secundum a se, filium fratris mei)
26 Reversoque mihi domum , restituta est Channa uxor,&Tobi ja, silius meus.

CAP. 11. TibitfitcttcM-

D ie festo pentecostes, qui dies sanctus est l eotir,lanarum septem, comparatum est prandium lautum mihi; quumque accumbens ad edendum . contemplarer cibaria mulca, edixi filio, abi»adduc,quemcunque inveneris fratrum nostrorum egentem » qui memor fit domini: Ecce autem sum exspectaturus te.
2 ille adveniens dixit, pater , quidam c genere nostro projectus jacet in foro stran-
4 ; Tum ego antequam gustarem,exOiien;*
B I . Cap. L-r.
sustuli eum , & fvjnitdiss in domum quan«

; dam,donec occidisset sol- I 4 Deinde rtVersu; lavi,8c comedi cibum meum tristis.
5 Recordando pnpheua;Hamofi,quern admodum dixerit.
j 6 Convertemur seria: vestra; in luctum,- ' omnia hilaria vestrain lamentunuac flevi.
7 Quutr autem ocidisscr sol, abii, Lc ef- fossa sovtU sepelivi eam.
8 Vicini vero me irridebant, dicentes , non amplius metui; iste interfici propter factura istud,quamvis ante aufugerit: Nam ecce mortuos iterurt sepelit:
9 Eädemque nocte decubui pollutus ad murum hypxthri, ficie meä non obtecta ; neque animadverti passeres eo in muro
to Itaque oculis meis apertis excreverunt passeres calidvm steten* in oculos mees, unde enara? fuit albugines in oculis meis , & quimvis ad rem medicos, tamen non adjuverunt me,£chikar vero aluit me, donec profectus essetinElymaida.
11 Channa autem axor mea lanificium exercebat in gynxeeii;
12 Cui, quum vemiisset cftwfuum dominis, rependerunt quoque illi mercedcm , 9 c ampliüs etiam donarem haedum.
1; Quum vero venisset ad me,balare capit : Quamobrem dixi ei , unde hadulus iste ? nonne furto sublatus estrRedde eum dominis; nam nefas est comedere furto ablatum yurequam ; dicente vero illa, dono datus est mihi pnercr mercedcm, tamen I non credidi illi, sed edixi reddi eum domi-
' 14 Me itaque con ra illam exardescente, refp-ndens illa, mihi dixit, ubi fune tuae c]cemosyn«c,& juste facta tua 1 Ecce spectata sunt omnia apud te.
CAP. 111. Tobitgemens,orans. TTaque contristatusfisvi.dc oravi cum do- i. lore,dicendo:
2 Justus es Domine , omniaque opera tua, ÖC omnes via; tua; sunt misericordia, Lr veritas: etiam judicio veto, justbque tu judicas in secutum.
; Memento mei ,& respice ad me :ne ulciscaris me pro peccatis meis,atque erroribus meis, & majorum meorum,qui peccaverunt coram te.
4 Nam non obedivimus praeceptis tuis ; quamobrem exposuisti nos direptioni, Se captivtraci. mortique, Scdicterio probroso omnibus, apud quos dispeisi sumus.
s Nunc ergo.uf multa judicia tua sunt, & vera, ne facito propter peccara mea,majorumque meorum, quia non fecimus praecepta tua (non enim ambutavimus fideliter coram te.)
/j Nunc,inquam,prout placuit tibi,facito me,praecepto tolle spiritum meum,ut disso- lurus redigar i/; terram; quorvnm utilius est mihi mori,quam vivere,quandoquidem exprobrationes falsss audivi,ac tristitia mulca inctllir me : prxeipe, ingu.tm, me solutum a necessitate hac, jam torcederein xternun locum ; ne avertas faciem tuam ä me.
7 Eo ipso die accidit fili:eRehuelis Sara* in Ecbatanis M?di*/Ut ipsi quoque objice- cctu*

etur probrum ab ancillis patrii ipsius.
8 Quia tradita fuerat vijis septem ; sed \schmad®us,imprQbum illud d®monium> »cuderat eos ; antequam congrederemur sum ea, üt fic mulieribus.
9 Dicebant enim ipsi,an nondum intelli- : $is te prxfocare viros tuos ?
i io Jam septemviros habuisti,neque voraris de ullius eorum nomine» f ii Quid nos verberas propter illos,siqui- pem mortui sunt ? abi cum illis: ne videamus ex te filium,aut filiam in secui um.
1 r Jl®c,quum audilset,:ristata est valde ; adeo ut strangulatione premeretur: sed di-
iseit» equidem unica funi patri meo, fi fece- fro hoc, probrosum fuerit i psi;Sc senium ejus deduxero cum dolore in fepulchrum.
^ ij Postea oravit ad fenestram quandam ,
j 14 Benedictus es , Domine Deus mi , & f benedictum nomen glori® tuae, sanctum, & pretiosum in secula ; benedicant cibi o- mnia opera tua in seculum.
1? Nunc autem Dommc,oculos meos.Öc faciem meam converti ad te.
16 Dicens > uc liberes rreab hac terrajac non audiam amplius exprobrationem.
17 Tu nosti, Domine, me puram este ab omni peccato viri.
18 Ac non coinquinasse nomen meum , «eque nomen patris mei» in terra captivitatis me®.
19 Unica sum patri meo,neque est ipsi alter natus,qui percipiat h®rcditatem ejus :
20 Neque agnatus propinquus »neque filius exeo,cui me conservem,ut nubam ipsi.
ri Jämque perierunt mihi septem:quor- summe in t emput reliquum vivere.
22 Quod si non visum fuerit tibi occide-
2; praecipe respiciensadme; Se misertus mei »ut non audiam amplius exprobratio*
14 Exaudita autem est oratio utriusque coram gloria Dei maximi:
25 Et mistus est Rephaei curaturus hos duos, Tobiti desquamaturus albugines , & Saram,Rehuetis filiam traditurus Tobii®, Tobiti filio uxorem , ac ligaturus Aschma- d®um, improbum illud diemonium ; quia Tobii® jui acciderati Ut illam h®redicario jure duceret: eodemque momento reversus Tobit ingreilus est domum suam, & Sara Rehuelis filia descendit e cocnaculo suo.
CAP. IV. Testamentum Tobiti*
Ie illo recordatus Tobit pccuni®, quam deposuerat apud Gebahelem Rageschi civitate Medi®.
2 Dixit apud se ipsum »ego postulabam mortem : quid non advocoTobnam filium meum »ut ipsi indicem antequam moriar ? Itaque vocato illi dixit:
; Fili, quum mortuus fuero,sepeli me,ac ne despiciar matrem tuam : honora eam o- mnibus diebus vitas tu® , 8t fac,quod placuerit tibi,neque contristes eam.
4 Memento,fili,ipiam multa pericula expertam este propter te latentem tn utero.
5 Quum mortua suent. sepeli eam apud me in eodem tepulchro.
£ Omnibus diebus,fili,Domitii Dei nostri

recordare,neque vosuntarfe pecces,6c transgrediaris mandata ejus ; sed justitiam exerce omnibus diebus vitas tu® ; ac ne an.buler viis iniquis ; nam te colente veritatem prosperi successus aderunt tuis operibus , de omnibus exercentibus justitiam.
7 D« facultatibus tuis fac eleemosynam $ ac ne invideto oculus tuus,quum facies eleemosynam j ne avertas faciem tuam ab ullo paupere , & a tc minime avertetur facies Dei.
8 Piout tibi aderunt in multitudinem, facito ex eis eleemosynam :
9 Sin paium tibi fuerit,pro paucitate ne metuas facere cleemolynam:
10 Thesaurum enim bonum compara} tibi ipsi in diem necessitatis *.
11 Nam eleemosynab morte liberat, nec sinit auttoremsuum ingredi in tenebras ;
11 Donum enim bonum est eleemosyna omnibus facientibus eam coram Altissim.o.
1? Attente cave tibi ipsi , fili, ab omni scortatione; & uxorem imprimis assume de semine majorum tuorum , ac ne assumas, uxorem exteram , qu® non sit de tribu patris tui,quia filii prophetarum fumus: Noa- chum,Abrahan.um, jitzchaKum,& Jahako- bum majores nostros olim,memento , fili» omnes istos duxisse uxores e cognatis suis * 8c benedictos fuisse in filiis suis » ac ferner, ipsorum terram h®reditario jure posleflu- tum esse.
14 Nunc etiam, fili,dilige fratres tuos,ac ne superbe fastidias cum animo tuo de fratribus tuis, & popularibus tuis, de illi», inquam, sumere tibi ipsi uxorem : nam super- bi® adest perditio multa,ac non stabilitas ; & arroganti® diminutio , indigemiaque maxima : ariogantia enim mater est famis.
15 Merces omnis hominis,qui operam commodaverit tibi apud te»ne pernoctato, sed redde ei illico ; quod ii servieris Deo , reddetur tibi.
16 Attende tibiipsi,fili,in omnibus operibus tu», ut sis eruditus in tota conversatione tua; Itaque quod odisti,nemini fece- ris;\inum ad ebrietatem ne bibas,

neque ambulet tecum ebrius in via tua.
17 De cibo tuo da esurienti, & nudis de vestibus tuis , omnium,qu® abundaverint tibi,fac eleemosynam , neque invideat oculus tuus,quum facies eleemosynam.
18 Effunde cibos tuos in monimencum justorum,neque des peccatoribus.
19 Consilium ab omni prudente qu®ro , neque contemnas unquam consilium utile*
20 Omni autem momento benedic Domino ;& ab eo postula,ut vi® tu® efficiantur rect®.Öc omnes calles lui.consiliaque tua prospeie succedant. Nam gens ulla nom habet consilium , sed ip:e Dominus dato- mnia,qu® bonasum.Lc quem vult deprimit, prout vult; Nunc ergo,fili, recordare mandata mea,ac ne deleantur ex animo tuo.
21 Jam vero indico tibi decem talenta argenti esse, qu® deposui apud Gebahelem, filium Gobraj® Rageschi Medi® ; neque propterea metuas , fili.quad pauperes facti fumus: fune tibi multa , si timeas Deum, Sc desistens ab omni peccato, feceris,qu® placent ipsi»
CAF.;

CAP. V. AngclM tom*s,(f ntfasTobfa.
T Um respondens Tobija,dixit , pater, faciam quxeunque mandasti mih[: r Verum quomodo potero tecipere.pe* cuniam illam, quum non cognoscam eum ?
; Itaque dediceifdter chirographum,fic : dixit ei;
4 Conquire tibi ipsi aliquem» qut, dum vivo.proncifcaiur tecum,&dabo ei merce» dem ; it'a profectus pecuniam illam recipe.
§ Abiens igitur ad conquirendum ali- cuem.invenitRepliaelem.qui ^ 6 Erjt Angelus, led nesciebat Tobiji :
7 Et dixir ei, an posier proficisci metum in sioitatem Medix Rageschum ?
8 Et an peritus es lotorum illorum ?
9 Cui dixk Angelus, sum profecturus te* cum, 8c apud Gcbahelem agnatum nostrum commoraturas sum.
' to Dixit vero eiTobiia , exspecta me, ut 1 Picani patri meo ; qui dixit ei, abi. ac ne
11 ingressus itaque,dixit patri » ecce inveni i dui proficiscatur mccum : edicente autempatre ,vota illum ad me, ut cognoscam,ex qua tribu sit, 8c an certus bomo sit ad prohciicendum tetum,vocavit eum :
ii Quumque veniflet intro salutarunt alter alterum :
i; Et dixit ei Tobjt, frater, cx qua tribu, 8c cx qua familia es tu) Indica mihi.
14 Quo dicente ei,tune tribum, fit familiam qu;eris,an mercenarium, qui proficiscatur cum filio tuo? dixit iiliTobic.tupio, frater,cognoscere genus,8c nomen tuum.
1 s Dixit vero ille,ego sum Hazarjanomi- 7ie. generevero, filius Chanjn)* illius magni, fit fratris rui.
16 Tum dixitTobic,prospere adveneris, frater : . . . ,
17 Sed ne irascaris mihi, quod qu-jgsivi tribum tuam.fic familiam tuam cognofcete.
18 Tu vero agnatus'mcus es ex optimo genere : Novi enim Chanan ; am , fic Jo- nathanem,filios Schemahia;,illius magni:
19 Ut qui iverimus una]erufchalai*ra adoraturi,afferentes primogenita ar.irrulia, decimafque fatuum.
»o Et ipsos noui non seductos esse errore fratrum nostrorum.
21 Ex stirpe magna es,'mi frater,sed dic, quam tibi mercedem daturus sim , drachmam in diem Jpondn, fit quae erunt opus,ut etiam filio meo, etsi amplius adiesturus sum tibi ad mercedem hanc,si incolumes reversi fueritis.
aa Atque hoc modo inter ipsos convenit. 1? Tum edixit Tobiias, compara ce ad iter istud,& itinere prospero utimini- 24 Paravicque filius, qua* ad iter illud : cui dixit pater illius,proficiscere cum homine hoc: qui autem in cxlo Jiabitac Deus,prosperet i:ervestrum,8c Angelus Dei proficiicaturvobiscum.
■ 25 Itaque egressi sunt ambo, ut proficiscerentur,fit canis filii comitatus est eos.Flevit autem Channa,mater ejus,& dixitTobi- to, quid emisisti filium nostrum? nonne scipio mantis nostrae est , res nostras agens arbitratu nostro ?
ab Utinam argentum huic argento non

antecessisset,sed ramenta nos circumstanti- filii nostri essent.
27 Nam prout darun est nobis,unde vi« vcimus a Domi no, hoc sufficiens nobisest.
28 Dixitvero eiTobct» ne curam habe.il soior; incolumis venie: , fit oculi tui vide«< bunt cum:
29 Angelus enim bonus proficiscetur 1 cum eo, fit prosperabitur iter ejus.revertc tüique incolumis: ita c.amare destitit.
CAP.V i. Tobias discit mederi, docente An*
X th.
I Lii autem profecti eo itinere,venerunt ve spere ad Tigrim fiutkim , ubi commorati
2 Qüimque filius locuruS descendisset,exsiluit piscis ex eo stuvo,
; Qui volebat devorare filium.
4 Dixit vero Angelus illi,prehende piscem
C Itaque firme prehendens piscem illum filius,proiecit cum in terram 6 Dixitque ei Angelus , disseca piscem istum,8t excipiens cor, heparque,fit fel,repone ea ruto.
7 Fecit ergo filius üt dixerat ipsi Angelus ; piscem vero assatum comederunt, per- rexeruntque ambo , donec appropinquarent ad Ecbatana.
8 Quumque dixifet filius Angelo, Ha- taria frater , quid sibi volunt cor istud » fic hepar,ac fel istius piscis 5 y Dixirei,cor,8c hepar istud,si quem turbet dxmonium,aut spiritus malus,ea adole coram viro,aut muliere illa,ac minime turbabitur amplius.
10 Felle inunge hominem, qui habet albugines in oculis"suis,iii cumbitur.
11 Quum autem.ad Ragcschum appro- phiquäPenc,
t2 Dixit Angelus ille filio, frater,hodie commoraturi fumus apud Rehuelem , qui idem est cognatus luusi est aurem ei filia unigenita,nomine Sara;loquar de ea,ut detur tibi illa in uxorem.
1 ? Nam tibi accfdit eius hxreduarisquia tu solus es ex genere illius: -puella autem pulchra,8c prudens est.
14 Nunc ergo ausculta mihi, fit compellabo parrem illius . quumque revertemur 1 R^gescho,celebrabimus nuptias: Nam scio Rehuelem minime daturum esse illam viro alteri,secundum legent Mosthis,neque sibi comparaturum mortem: quia tibi convenit,ut hereditatem percipias,potius quam ulli hor ini alteri.
i; Tunc dixit filius angelo.Hazarja frater, audivi ego puel'am septem viris fuisse traditam, fit omnes in thalamo ipso periis- se:
16 Nunc autem ego unicus sum patri,fit metuo,ne ingressus mociar,üt etiam priores illi ; quia daemonium diligit eam, iit quod neminem iniuriaaificiat, prxter eos, qui accedunt ipsam : Nunc,inquam,metuo, ne moriar, 8c deducam vitam patris mei, 8c matris me.e ex dolore mea causa percepto, j in fepulchrum ipsorum tFiliuSjutemalter i non est ipsis,qui sepeliat ipsos.
I , 7 Dixit ' ero ei Angelus, ännon meministi s«imonum,quoi praecepit tibipster.ue asta-

:BlTumereJ uxoreen de gente tua
i8Nunc er^o aufc.ulra mihi frater*fiam tua erit uxor , i'..lius vero datmonii nullam rationem hab* :

19 Nam hac ipJfä nocte tradetur tibi illa in i uxorem : quum autem ingressus fueris thalamum, fi accipie ns cinerem thymiamatum, imposueris de corde istiuspiscis,& hepate,
1 atque adoleveris,
20 Quum o-doratum fuerit daemonium, kupier i neque amplius revertctur.ut impe-, tum faciat in lerrr.piternum.
21 Sed quando eris congressurus cum ea, exsurgite ambo, Sc inclamate Deum misericordem,qui misertus conservabit vos.
»2 Ne metuas.; nam !l'a tibi jam olim erat prajparata,St tu illam servabis, ac proficiscetur cecum : etiam prsectpio animo tibi fore ex ea liberos,
2$ Quümque Tobija audivisTet ista, dile- xit eam , Scanimus ipsius adhLsic ei perval* de: sic venerunt Ecbatana. '•
CAP. V 11. TobijAsdurit uvorem.
A Dvenerunt iraque ad domum Rehuelis, Sara autem obviam facta illis,salutavit illos,& illi resj/utstrunt eam.
2 Postea introduxit illos domum, dixft- que Rehuel Hedna?,uxori sua?, quam similis est adolescens iste Tobito.cognato meo ? ; Rogavftque eos Rehu«l,unde estis,fra-
4 Qui dixerunt ei,e filiis Naphthali,qui captivi sunt Nineves.
5 Dixitque i’.lij, nostis Tobicum,cogn:K tum meum ? Qui dixerunt,novimus.
6 Dicente aurem illo, vslftne ? dixerunt ipsi, 8c vivit & valet,dixitque Tobija,pater meus est.
7 Tum exsiliens Rehuel,&osculatus eum, flevit,& benedixit ei,dicens ei,-optimi viri filius er. Audiens vero Tobimm amisilTc oculos suos,dolore affectus est»8c flevit:
8 Hedna quoque uxor ipsius,& Sara,filia ipsius fleverunt.
9 posteaexcipienteseosstudiost^macta- rune arietem subnimum »apposueruntque cibaria multa: dixit veto TobijaRephae- li.Hazarja frater, loquere de lisiqua? dicebas in itinere,ut perficiatur negotium itb communicavit rem cum Rehuele.
to Tum dixit Rehuel Tobija?,comede,& bibe,& age hilariter: tibi convenit filiam meam ducere:
11 Veruntamen indicabo tibi veritatem ; dedi filiam meam septem viris ,&quando congressuri erant cum ea, mortui fune de nocte : sed in praesent ia hilariter age.
11 Dixit Verb Tobija »non gustabo quic* quam hic, donec adstantes constitueritis mecum. iraque dixit Rehuel, accipito illam jam ex jure tu agnatus es, iUivitiJsm
1; Misericors autem Deus prosperet vos rebüs optimis.
14 Quum autem vdeasset SaTam, filiam suam,venit ad patrem suum:
15 Qui prehendens manum illius, tradidit illam Tobija? uxorem,dicers jeccefe- cstndum legem Moschi» accipe illam , & «ddüc ad patrem tuum j & benedixit eis. ffc v-ibdtz vocavit |j«Jn*rnj uxorem

suam, St accipiens libellum, scripiit instrumentum conventionis,atque obsignavit.
17 Tum coeperunt edere.
18 Postea vocavit Rehuel Hednam,uxorem suam,& dixit ei ; foror,prxpara alterum cubiculum,& introduc eam.
19 Qua? fecit prout dixerat,& introducens eam.illuc flevit,mutuaicfue Uchrymas accepit fiha? sua?:
ro Dixitque ei,bono animo esto filia; Dominus cooli, St terra? det tibi laetitiam pro tristitia hac tua: bono animo esto © filia.
C A P« V111. Caftitat Tobiti filii,
Q Uum aut^m absolvissent cocnare, introduxerunt Tobijam ad illati : i Qui adiens, meminit verborum Re • phaclis, accepcoque cinere thymiamatum , imposuum cor illius piscis, & hepar adole-
^ Quem odorem, quando sensit darmo- nium, abiit in partes superiores £gypti, Se ligavit eum Angelus,- 4 Conclusis autem duobus illis simul, ad« scendit Tobija in lectum, fit dixit,surge soror, precemurque.ut misericordiam faciat nobis Dominus.
5 Itaque coepit iTobija dicere.benedictus es, 6 Deus majorum nostrorum, & benedictum nomen tuum sanctum, gloriosum- que in secula: benedicant tibi cccli, & o- rr.nes res creata? tua?>
6 Tu fecisti Adamum,8c dedisti ei adjumentum Chavam, firmamentum, uxorem ipsius»« quibus factum est hominum genus: tu dixiftj, non esse bonum, ut fit homo solus,faciamus ipsi adjumentum.simile ipsi.
7 Nunc autem,Domine,non ad scortationem accipio sororem meam hanc, sed ex veritate.
8 Praecipe,miserruS mei.ut cum hac consenescam: quae dixit cum eo, Arnen, tti cubuerunt ambo ci nocte.
q Surgens autem Rehuel, abiit, effodit- que sepuJchrum, dicens, nonne hic etiam mortuus fuerit?
10 It veniensRehüel domum suam, dixit Hedna?,uxori sua?.
it Mitte unam ancillarum, qufcvideae* an vjvit: sin minus, renuntiet, ut sepeliam eum,8c nemo noverit.
12. Tum veniens ancilla, quum aperuisset januam,invenit duos ipsos dormientes;
1; Bgreflaque renunciavic eis illum vivere.
14 Itaque benedixit Refmel Deo,dicens • benedictus es.d Deus,omni benedictione pura , & Cincta, 8 e benedicant tibi omnes sancti tui»omne’sctue res creata? tua?,bene- dicantjtnfjudm.tibi omnes angeli tui,& electi tui in omnia fecula: benedictus es. quod exhilaraveris me, ac non fuerit factum mihi,prout animo pra?ceperam,sed pro multa misericordia tua te gesseris erga
15 Benedictus es,quod duorum unigenitorum mifertussiS fac eis,Domine,misericordiam, fjc.uc percurrant vitam suam incolumes cum la?ritia,8t misericordia.
iL Iuftitquc famulos,ut obruerent sepusi»
chrurfi. .
rp> s-

,7 Postea exhibuit eif nuptiale convivi* um , dierum quacuordecjm i dixitque ei Rehuel, antequam absolverentur dies nuptiales , adhibito iuramenio, eum non e* gressurum esse, donec completi dient illi quatuoidecim dies nuptiales convivii:
18 Tum vero accepto dimidio facultatum eius abiturum incolumem ad patrem : reliqua vei ö, tnquit äcripits, quum mortui fuerimus cgo,&uxor mea.
C A P. I X.Convivium nuptiale Tobij*. 'Dm vocans Tobiia Rephaelem.
2 Dixit ei,Haxarja frater »
; Accipe tecum puerum, & duos camelos, ar proficiscere Rageschum Medi;* ad Oebahelem,8c referens ad me pecuniam illam, ipsum adduc ad nuprias : quandoquidem juravit Rehuel, me non egressurum esse:
4. Nam pacer meus numerat hos dies :
s Quod fi tardavero multum , dolebir admodum.
6 ii'a profectus RephaLl,commoratus est apud Gebahelem,& exhibuit illi chirographum ipsum ;
7 Hle vero afferens loculo? ipsos cum sigillis .vicissim tradidit ei.
8 Postea mane surgentes, simul venerunt ad nuptias,fk benedixit Gffcahd Tobrja?» & uxori e*us.
C A P. X. Tobtjts tandem dimittitur uni

rum uxore.
P Acer autem illiusTobitsupputabatunoquoque die: quumque impleti essent dies profectionis, nec venissent illi, dicebat Tobit,an fort« confusus est ?
2 An forte mortuus est Gebahel,ur nemo illi reddat pecuniam, istam ?
1 ft contristabatur valde: dicebat vero illi uxor, periitpuer,quandoquidem tardavit.
4 Cocpirque ea lugere ipsum,dicens , f Eheu.peenitet me,fili, quod dimiserim ce, lucem oculorum meorum.
ft Cui dixitTobit>tace,n« curam habeas, incolumis est.
7 Sed dicebat illa ei »tace , ne fallas me » periit puer meus.&abibat quotidie in viam foras ,qu»di sccsserant- 8 interdiu autem cibum non capiebar, noctes vero totas non desinebat lamentari Tobiiam,filium suum.
9 Tantisper dum absoluti essent dies qua- ruordecim nuptiarum,quos juraverat Re- iiuei.eum illic confumcurum esse.
io Dixit aucemTobija Rehueli,dimitte rre.nam pater meus, & mater mea non amplius sprrane visuros esse me.
11 Cui dixit ipsius socer,mane apud me,
& ego mittam ad patrem tuum ; qui significent ipsi res tuas. SedTobija dixw, nequa- «Hiam;vetum dimitte me ad patrem meum*, lui gens iraque Rehuel!, dedit ipsi Saram» uxorem ipsius cum dimidio facultatum,cor- poribus,iumentisque,gc pecunia.
ia Et benedicens eis,dimisit eos,dicendo : prosperum successum det vobis Deus ,S nati, Deus coeli , antequam moriar : dixit vero filitesuae,honora soceros ruosulli nunc raiciuei tui sunt: audiam do te sermonem

bonum » & osculatus est eam.
i § Jledna autem dixit Todijar,frater chä' re,constituat te Dominus coeli; & det mihi, ut videam liberos tuos ex Sara, fili.i mea.u «X'iilarer coram Domino*. Ecce autem depono apud te filiam meam in deposuumtne ergo contristes eam. Tost ea abiit eriamTo« bija , benedicens Deo , qui prosperasemt viam suam » quum benedixisset Rehueli, de IJedn<e,uxori eius.

C A P. XI. Tobijas (umuxorercdittidfuot*

Q Uum aurem profectus esset, donec appropinquarent ipsi ad Nineven. i Dixit Rephael Tobiia:, nosti frater, ut dimiseris patrem tuum :
3 Pnecurramus ante uxorem tuam , ut comparemus domum:
4 Et accipe ad manum istudfel piscis, s Ita processerunt, & una abiit canis, se- quutus eos.
6 Channa autem sedebat circumspiciens pro filio suo in via . 8e animadvertens eum venientem,dixit parri ejus:
7 Ecce filius tuus advenit ,6c vir ille, qui erat profectus cum eo,& dixit Rephael,scio ego, Tobija,aperturum oculos suos,patrem tuum esse :
8 Tu itaque inunge feile hoc oculos ipsius, nam mordicctu* exteret, abjicietque albugines,& videbit te.
9 Accurrens vero Channa , irruit in collum filii fui, & dixit ei, videam te fili, deinceps moriar; fieverunrque ambo.
io Tobit quoque exibat ad ianuam; sed i impegit: filius autem ejus accurrit ad eum,
8e prehendens patrem suum , inspersit fel illud oculis patris fui,dicens ; bono animo i esto pater ; ut autem mordicari sunt, extti- ! vit oculos suos . & desquamata: sunt de an- , gulisoculorum eius albugines. j
n lia videns filiu/n suum , irruir in cof- ! Ium ejus,& flevit; I
i z Deinde dixit.Benedictus es,ö Deus,* i
r; Benedictum nomen ruum in fecula : i 4 Et benedicant cibi omnes sancti tui Angesi, quia flagellasti,& misericordia usus '
es; i
is Jam ecce vide« Tobijam , filium
1 6 Itaque ingressus est filius ejus gaudens.
17 Et renunciavit patri suo res illas magnas,qua: factae fueramt in Media.
18 Tum egrestiis est Tobit obviam nurui sua?,gaudens, & ben^diicens Deo ad portam Nineves,& rairantibiusiis.qui contemplabantur ipsum incedemtem, eb quod recepisset visum, Tobit P'rofiteBatur coram o- mnibus misertum »wsius fuisse Deum , quumqueappropinqiuisserTobit ad Saram,
, nurum suam.benedixitt ei,dicens ; prospere adveneris filia : bemedictus sit Deus, qui adduxit re ad nos. & pater tuus, ac mater tua; fuirque laetitia ormnibus,qui erant Ni- neves cognatis esus.
19 Adfuit enim AchiiKar, Le Nrrr ba, filius fratris eius.
20 Er agirar# sunt mupria: Tobija: hilariter diebus septem.

r AP. X I l TobijAt undem agnoscit ange-' ; lum custodem.

Y)Ostea advo<ans Tobic Tobijam filium, '1 dixit ci,v id-e fi li.ut des mcrcedcm homi- ni huic,qui prose ctus est tecum: etiam am*
I pliüs ei oporner addere-
i Cui dixi* Tobij;.,pater non esset mihi grave dare ip si dimidium eorum, qua’attuli.
; Quia me reduxit ad te incolumem, Lc uxotcrn meam tursvit, & pecuniam meam 1 dnulit, denique te curavit consimiliter i dixitque senex,iuste fiet,si dabitur ei.
4 Et accersens Angetum,dixit ei :
' 5 Accipe dimidiumconim, qua? attuli* l>is.
6 ita difcedeincolumir.
I 7 Tum vocans duos ipfoJ clim,
dixic eis, benedicite Deo.eumque celebrate, & amplitudinem tribuite ei; celebrate, inquam, coram omnibus viventibus, pro iis rebus, quas fecit erga vos ; bonum est , benedicere Deo.dc elfeire nomen ejus ; res a Deo gestas honorifice ostendendo» ac ue l pigremini celebrare ipsum.
K Arcanum enimregU bonum est occul- l rare, opera aurem Dei revelare gloriosum ;
! bonum facite, Lc malum non aslequeiur
. g Bona re; est oratio cum jeiunio, misericordiaque. Lc 'usiiria : melius est parum ! eitni iustiria.quiam n ullum curn iniuitiri« :
it.elius exercere misericordiam, quam auri ' thesauros comportare : miicncordia tnim ex morte liberat, Lc ipsa exnurgaromne peccatum »qui exercent mistricoidism, Lc 1 justitiam omnimodum , implebuntur vita, io Qui autem peccant, hostes sunrsux ipsorum virx.
ti Minime occulturus sum a vobis ullum vetbum, üt qut dixerim arcanum regis cccuitare bonum ei r e, opera verb Dei revelare g .otiosum.
t' Jam itaque,quandoorabas :u,8< sponsa tua Sara, ego afferebam monimemum orationis vestrx* coram Sanflo ;
i ;Et quando lepelicb.u mortuos.similjter aderam una cibi; & quando non dubitabas surgere, ac reünquere prandium tuum, ut profectus circumtegeres mortuum,non erat ignotum mihlbenefactuni ruum, sed cccum
14 Nunc creo emisit rre,Deus ad curandum te.Lc sponsam runn. Saram ;
tc Ego sum Rephael,unus ex septem Angelis illis sanctis, qui referunt preces sanctorum.Lc egrediuntur coram gloria Sancti.
,6 Ipsis autem , duobus turbaris, & procidentibus in faciem,qu;a metuebant,
,7 Dixit,ne metuite,pax enim vobis futura est:

tfl Verum Deo benedicite ; quia non mea ipsius gratia ,sed voluntate Dei nostri veni ; quarnobrembenedicite ei in secula.
19 Quotidie spectabar a vobis, ac non comedebam, neque bitebam ; sed visum vos contemplabamini.
zo Nunc autem celebrate Deum , quia «dicendo ad eum, qui miserat mc, & scribite omnia,qu* confecti sunt in libro, ai Tum ftuicxuusic i vtwnqvw »mpUvii

non viderent eum, celebraverunt opera magna,adeoque mirabilia Dei.

C A P. X III. Canticum Tabui.

I)Ostquam ergo apparuisset ipsis Angelus Demini, Tobit scripsit orationem ad exsultationem,dicens
: Benedictus fit Deus vivus in C cula, Le regnum ipsius,quia ipse flagellat,miseretur- que. deducit ad inferos, Lc reducit, neque esi,qui effugiar manum ipsius.
; Celebrate eum filii Jisiae is coram gentibus, quandoquidem ipse disseminavit nos in eis ; ibi ostendite amplitudinem e- jus,& exaltate ipsum coram omni vivente, quandoquidem ipse dominus noster est, Stf Deus ipse pater noster in omnia fecula.
4 Si flagellabit nos propter injusta facta nostra, at rurium miserebitur.& congregabit nos cx omnibus gentibus,in quibus nos diflert-iinaverit: siquidem convertimini ad ipsum toto corde vestro, & toro animo vestro ad exercendam coram ipso veritatem, tunc converretur ad vos, 6e rpinime abscondet faciem suam ^ vobis, sed contemplabimini,quxfacturus est erga vos.
< Celebrate igitur eum toto ore vestro, Lc benedicite Dominopotentissimo, atque exa.tate regem seculorum.
6 Ego in terra captivitatis mea? celebro eum, & indico robur, ac amplitudinem e- jus genti peccatrici.
7 Quis novit utrum benevole stracce- ptuiuj nos, & facturus misericordiam nobis >
H Deum meum exalto, Lc anirruS meus regem cacli, qui exsultabit de amplitudine
9 Dicant omnes, 8c celebrent eum iuste- 10 feruschalaima civitas sancta .flagellabit quidem te propter opera filiorum tuorum; sed rursum misericordiam faciet filiis justorum:
tt Celebra Dominum, quoniam bonus est,Lc benedic regi seculorum,ut lursum tabernaculum cius exstruatur in te cum lae-
11 Et exhilaret in te captivos tuoS, jd- que diligendo in te miseros in omnes generationes seculi.
1; Gentes multa? e longinquo venientad nomen Domini Dei, dona in manibus ha- bertes:ddna Regi cccli vFcxndo.gene rationes omnes laudabunt te, Lc dabunt exsulta- tionis munera.
14 Maledicti omnes, qui oderunt ce.be- necsicti erunt omnes,qui diligunt te in se*
1 < I artare, flcescsulca, proprere« quod filii iustorum congregabuntur , & benedicent Domino iustorum ,dicentes
ift O beatos, qui diliguntte. (artabuntur de tua prosperuate t beatos,qui contristati sunt pro omnibus flagellis*tuis , quia de te IjEtabuntur contemplantes omnem gloriam tuam,&: gaudebunt in feculum ;
17 Anima mea benedicat Deo,Regi magno :
Quia exstruentur fernst halaima sap* phiro,8c smaragdo,ac lapide preciofo ; tg Muri tui,turresque,acpraTrunIt}o- auiopuio;
1’ p 4 iO «

ao Et platea Jerufchalaimorum beryllo, & carbunculo, lapsliisque inficis, opliirino »eflellabuntur ; dicentque omnes tncoU vicorum civit&tü illius, Hallciuja >& laudabunt, dicentes ;
zi Benedictus Deus,qui exaltavit flos, in omnia fecula.

C AP.X I V./crbstnovi/imuTobiti.

Ostea cessavit celebrare Tobit.
2 Erat autem annorum quinquaginta octo.
; Quando amisit oculos jpost annosvero octo recepit visum.
4 Et fecit opera misericordia*.
§ Perrejucque timere Dominum Deum, It celebrare ipsum.
6 Plurimum autem,quum senuisset,voca* vit filium suum cum sex nepotibus suis ,& dixit ei , fili , accipe filios tuos (ecce eon- 1 senui» & iam prope est, ut excurram ex hac vita) abi in Mediam,tili,quia persuasus sum de iis omnibus, qua* dixit Jona, propheta de Nineve, ipsam eversum iri (in Media \eto pius erit pacis ad tempus) Lc fratres nostros,qui in ipsa terra sunt,dispersum iri ex optima illa terra , & Jerufchalaima fore deserta , donmmque Dei illic exustum iri, desertamque fore ad rempus usque :
7 Sed iterum miserturum ipsorum Deum, 5c reducturum ipsos in terram illam, ubi aedificaturi sunt domum cum priore minime comparandam, donec completaefint tempestarej seculi; postea vero reversuros <x variis suat captivitatis locis, &a»difica* turos jerufchalaima honorifice, domumque ipsam Dei illic aedificatum iri, 8c in o- mnes generatione; seculi aedificium gloriosum, quemadmodum loquuri sunt dei eo prophetae :
8 Et omnes gentes conversum iri ex veritate ad timendum Dominum Deum , suf- fossurafque idola sua, & benedicturas o* mnes gentes Domino » ac populum ejus «eltbrarurumDeum,Dominum vero exaltaturum populum suum: ita laetabunturo- mnes, qui diligunt Dominum Deum in veritate, & justina,exercentes misericordiam erga fratres nostros.
g Nunc ergo,fili,abi Nineve,quia omnino futura sunt, quae dixit propheta Jona; cu vero observa legem, Scprtecepta, estb* que studiosus misericordia:,8e justus,ut tibi bene fit i 6t sepeli me honeste, matremque tuam mecum, neque amplius commoramini Nineves.
«o Fili, observa, quid fecerit Jlaman A- chikaro, qui educaverat ipsum ; quemadmodum ex luce deduxerit eum in tenebras, quantis malis compensaverit eum.
ii Ac AchiKar quidem servatus est, illi Vero retributio est facta, quum ille in tenebras descenderit: Nitzba in misericordia ie occupaverat,defervatur est e laqueo mortis, quem posuerant ipsi, Haman verb incidens in laqueum,periit.
i» Nunc ergo»fili,vide.quidmisericordia faciat,8e quomodo justitia liberer.
> j Hxc amem dicente lito, exhalata est
•cima <jn$ io lesto# (chs aucetn annorum
ORATIO MEN ASCHIS. Cap.i, centum quinquagina octo)& sepelivit eum gloriose filiM,
14 Quumque mortua Channa esset,mater ipsius , sepelivit eam cum patre suo : abiit verb Tobija cum uxore sua , liberisque Ecbatana ad Rchuelcm socerum suum:
if libi consenuit honorate,morrudsque soceros suos sepelivit gloriose, ha-redita- lemque percepit facultatem illorum,StTo- biri,patris fui:
16 Obiit autem ipse quoque annos centum viginci feptem natus, Ecbatanis Media:.
i7 Ec audivit, antequam moreretur,perditionem Nineves , quam cepit Nebucad- netzar, St AfTuerus: itaque ante mor- j tem de Nineve la:tatus est. j

ORATIO
MENASCHIS,
RBGlS JEHUDJE.

D Omine Deus, omnipotens maiorum nostrorum, Abrahami, Jirrchastj.de Jahakobl.ac seminis eorum; z Qui fecisti coelum, St terram cum tot* ornatu eorum..
; Qui obsignasti mare verbo prrecipiente tuo, qui conclusisti adustum obfignatam terribili,& glorioso nomine tuo,
4 Quem omnia horrent,8c contremunt a facie potenretua-
C Quia perferri non potest majestas gloria* tuae, aut sustineri interminatio ira- tua:
contra peccatores : }|
6 Cujus promissionum immensa, & im- pervestigabilis est misericordia,quoniam m Domine aItistimus,benignus, longanimis.de plurimum misericors , poenitentia duceris erga filios hominum;
7 Tu domine, qui pro amplitudine bonitatis tuae promisisti pccniremia re adductum iri,6c remissurum iis,qui peccaverint inte,& multitudine miserationum tuarum ex decreto tribuis resipiscentiam peccatoribus ad salutem :
8 Tu,inquam, Domine Deus justorum, non imposuisti poenitentiam justis Ab- rahamo , fitzchako ,& JahaKobo, iis, qui non peccaverunt contra te ; sed imposuisti poenitentiam mihi,qui sum peccator.
q Quoniam plus peccavi, quam numerosa sic arena maris,plurimae sunt iniquitates mea:;Domine , plurima sunt iniquitates mea z nec sum dignus, qui intentis oculis contuear altum coelum pra multitudine iniquitatum mearum J
io Incurvatus sum graviter vinculo ferreo,adeo ut non poslim efferre caput me» um, sed non est relaxatio mihi.quiaexcita» vi iram tuam.faciens,quod malum videtur in oculis tuis, quum non fecerim voluntatem tuam , 8c mandata tua non observaverim,sed statuerim abominationes, offensas mulcas commiserim.
ii Nunc ergo flecto genua cordis mei, exoptans t* te benignitatem ruam ; peccavi Domine, peccavi, Lc iniquitates meas a-
u Quamobicro orore-rew»«»

hihi Domine,remitte mihi,ac ne perdas me :um iniquitatibus meis,neque in aeternum ratus asserves mala , aut damnatum adjudi- :es melocis infimis cerrsr, quia tu Deus es, Deus poenitentia;:
i; Sed ostende in me totam bonitatem iuam »indignum me servando »fecundum tnagnam miseri cordiam tuam,
>4 Et laudabo te femper singulis diebus vira? mea»- quoniam te laudat omnisvirtus e colorum, & tua est gloria in sempiter- nafecula.Amen.
| Judith.
CAP. i« Intrementum regni KebucAd-ne*
A Nno duodecimo regni Nebucad- neczaris.qui regnabat Nineves,in civitate magna , temporibus Arpac- fchadi,regnum tenentis Medorum Ecbatanis-
t (Qui exstruxit Ecbatanis circumqua- i que mutos ex lapidibus cassis in longitu- 1 dinem cubitorum ternum , in latitudinem cubicorum ser.um , faciens murum altum 1 cubitos septuaginta,& latum cubitos quinquaginta.
; Et turres ejus imposuir porris ejus,cen- tenüm cubitorum.
d. Statuens latitudinem fundamentorum ejus in cubitos fexaginta.
5 Fecltque portas eius portas exstantes l in altitudinem cubitorum septuaginta,quarum latitudo cubitorum quadragenum fuit,ut procedere possent copia* potentes eju$,& acies initrui peditatus eius.)
6 Gessit ergo bellum temporibus illis Rex Nebucad-netzar contra regem Arpac- schadum in planitie magna, qua? planities est in finibus Rigi, ad qutnt convenerant omnes, qui incolebant montana, 8 c omneS accolentes Euphratem, &Tigrim,& JJyda- spen,&planitiemArjoci,regis Elymarorum, Lc convenerant gentes multa; admodum ex Gelodeis in aciem.
7 Misit aurem Nebucad*netzar,ReX Assyriorum ad omnes habitatores Persidis,8c ad omnes habitantes occasum versus,id est, incolentes Ciliciam , & Damascum, Libanumque,& Anti,ibanum,omnesque accolas
8 Et ad gentes Carmelum,& Gilhadem, superioremque Galila.\tm,& magnam planitiem Chatzar-a lom incolentts.
q Et omnes habitantes Samariam.ac civitates illius; denique trans Jardenem usque Jeruschalaima, 8f Batanxam,8c Aulo- nafi > Lc Kadeschum ,L: flumen Lgypti, 8c Daphnas . Lc Rcmessefum, Lc rotam^regio- ntm Goschenis
io Usque quiveniruradulterioraTane- os» 8c Mempheis.demqae omnes habitantes Lgyptum usque, quä venitur ad fines JEchiopiJE.
ii Sed nihili fecerunt omnes habitatores refiionum iftaium verbum Nebucad-
ficizaris>ft-cgisAssyriorum,nequc convenc-

-runt ad ipsum bellaturi,quia non metue* bant ipsum ; sed videbatur ipsis non majoris,quam altus quilibet,& remiserunt legatos ejus re infecta ignominiose a conspectu
iz Quamobrem animatus Ncbucad-ne- txar contra omnes regiones istas valde,iu- ravit per thronum,& regnum suum omnino se ulrurum esse omnes fines Cilicia?,& Damasci,Syria?que ; ac sublaturum gladio suo omnes habitantes in regione Moabi,8e Hammoniras,8c totam Jehudaram,omnes- que Ägyptios, usque qua venitur ad sines utriusque maris.
r; Et aciem instruxit copiarum suarum contra Arpacschadum Regem anno decimo septimo,ubi confirmatus ipse in bello suo cum omnibus curribus ipsius dominatus ex civitatibus eius.
14 Et perveniens Ecbatana usque,occupavit türres , Sc devastavit plateas cruttdfft illius, Lc ornatum illius exposuit oppro-
, s Ipsum vero Arpacschadum capiens in montanis Cragi,confixit jaculis ipsius, atque profligavireoipsodie ;
16 Eoque confecto rediit Ninevenipse cum tota turba miscella sua »multitudine hominum bellatorum permagna,ubi solu- ro animo convivatus est ipse cum copiis suis per dies centum vigintj.
CAP. XI. WdttafcM dominandi libido Xe* bucAd-nttZAtU.
A Nno autem decimo octavo.die vigesimo secundo mensis primi .factus est sermo in domo Nebucad-netzaris ,Regis Assyriorum de ulciscendis omnibus illis regionibus,quemadmodum dixerat.
2 Er convocatis omnibus administris «“ jus, 5 c omnibus magnatibus ejus .proposu" it eis arcanum consilii sui,colligens omne malum regionum istarum ore suo.
; Illi autem judicarunt profligandam esse omnem carnem eorum,qui non obi'e- quuti essent verbo oris ipsius.
4 Fuit itaque,quum absolvisset consultationem suam,ut vocaret Nebuc3d-netxar, Rex Assyriorum Holophernem,primarium ducem copiarum suarum,qui secundus erae ab ipso,ac edicerer ei.
< Hxc dixit Rex ille magnus,dominus totius terra;, ecce tu prosectus ä conspectu meo »assumito tecum viros,fretos robore suo,peditum ad centum viginti millia,e- quonim vero multitudinem cum sessoribus ad duodecim millia : & proceditocontra totam regionem illam,qua; ab occasuess, quia non paruerunt verbo meo ; ac denun- ciato ipsis,ut terram,{fc aquam comparent mihi,quia indignatione mea superventurus sum ipsis,8c obtegens rotam superficiem teri re pedibus copiarum mearum.expositurus ipsos direptioni eis,adeo ut saucii illorum impleant valles,ac torrentes illorum,& fluvii exundantes mortuis illorum impleantur ; denique acturus turbam captivam illorum in extremitates totius ter- T P f IX i

rasi tu ergo egressus pr*oeeupa mihito-, tum terminum illorum, quumque dedent se-! ipsos tibi,conserva eos mihi ad diem illum, quo lum castigaturus eos:

j
6 Erga eos autem,qui erunt immorigeri, | ne clementia utitor oculus tuus.ut expo-: nas eos cardi,& rapinae in tota terra tua,' quia ut vivo ego,6c potentia regni mei condar, ita quaecunque (oquucus sum,ea quo-j que efficiam manu meä. Tu igitur, ne transgreditor quicquam verborum domini tui j sed omnino conticito ptouc pra:cepi tibi,ac ne longior esto in efficien fis illi?.
7 Egressus itaque Holophernes a con- speefu dorrin i sui .vocavit omnes dvnastas, nucesque,& praefectos copiarum Asf>ri;e, numer.i\i;quc lectiflimos viros in aciem, quemadmodum praeceperat ipsi Dory.ir.us ipsius ad myriadas duodecim, öc equites sagittarios duodecjesmille :
8 Quorum aciem instruxit quemadmodum militaris multitudo disponi solet. & fumsit camelos,asinosque ad impedimenta ipsorum multitudine permagni, & o\cs, bove sque,6c capras,ut expeditiores essent, innumeras ;
q Item commeatum in virum quemque numerosissimum.
10 Aurumque,& argentum ex domo regis permultum.
11 Ira processit ipse cum omnibus copiis suis in expeditionem,pr.eiturus Regi Ne- bucad-netx?ri,ur obtegeiet toram superficiem terra? ad occasum fit* curribus,&e- quiribus, pcduibusqueiectuJinii» ipsorum : multi eri.im miicelli conveniebant ad i- plos Tiumero/e.ut locustx.-mt ut arena terta? : innumerabiles denique erant pr;t*mul- crntdine.
ii 1 'rocejTerunr ergo Ninese itinere tri- i,m dierum in campum Beril.uh ; castia- qiie fecit supra Betiathum prope mon-cm ilium,qui a dextera est superioris Cilicia:, libi aitumers omnes copjjs ruas,pedites,& equites,atque currus suos,discedit inde in regionem montanam.
,; Et concidit Phudum.ac Ludum.vafla* yftque omnes harfenscs,& jtschmahelitas qui ad Austrum erant in superficie deserti Aulonum , quum traieciflet Euphratem, & transtiiVct Mesopotamiam.
i4 Nam subruit omnes civitates excelsas,impolitas torrenti Arbonaco,donec veniatur ad mare ;
K Et occupans terminos Cilicia;,concidit omnes,qui obsistebant sibi,pervensqtie ad terminos usque saphonis meridiem versus,& prospectum Arabia:.
ib Postea circumveniens omnesMidia- nuas,incendit tabernacula eorum,&vasta- vit C 3 u las eoi um.
17 Descendnque in campum Damasci tempore medis triticea;,ubi incendens c« mnes agros illorum,& greges,armentaque exponens delenda,civitates eorum dcpr«e- datus^st.Lc agros eorum excutiens,excidit cm*res adolescentes eorum acie gladii.
«H Itaque accidit metus , 8e tremor de en omnibus bnbiranribusr^/nnfm maritimam, qui erant Txidone,& Tyri.habiran- tibusque ^uii.Sc Hacone.omnibuique tiabi- tantibus Jcmnane : eciamque habitatores
TH. . Cap.M^
Aschdodi.Se Asihkelonl* timuerunt ab co
C A st. 111. Hoirpbmi« tyrdnmWjddmim* fler Kf6uc4d-)i«fxsli i>.
Q Uamobrem miierunt ad eum legatos qui verbis ad pacem spectamibus.dice-
i £cce nos fervi Nebucad-netxaris,Re- gismagni.exposui fumus tibi ;
i Utere nobis, quemadmodum placueric tibi.
4 Ecce jpr^dia nostra, & omnia loca nostra, orpnesque agri tritici,grcgesque,& armenta, & omnes caulx tentoriorum nostrorum exoostra? sunt tibi,utere, quemadmodum placuerit tibi.
< Ecce etiam civitates nostrae ,& qui incolunt eas,ltivi tui sunt,veniens» exhibe te illis, ütvidetur bonum in oculis tuis.
6 Quum eigo accedentes vir» illi Holo- phernem , renuntiavissent ipsi in hanc sententiam.
7 Descendit in maritimam regionem ipse cum copiis suis.
8 Et custodia imposita civitatibus excelsis. acceperunt ex eis ad auxilium viros delectos
9 Exceperunt autem eum ipsicunitou circumiacente regione ipsorum coroms» choreisque,8c tympanis.
to Ipse \ero evertens omnes terminos eorum.lucoseorum excidit:
n Placebat enim ipsi profligare omnes deos terne.
ii Ut solum Nebucad-netzarem illum colerent omneS gemes j omnes ijngux*, ai- que nationes ipsorum , illum invocarent
i* Quum autem venifet e regione Cha- tzar-allomi, prope Dothajima,qui locus est ex adserso Serra? magna;, üt vocant Jehu-
14 Castra ferir in*cr Gebahum,& Scytho- polin: ubi fuit mrnt'err integrum,ut omnia impedimenta copiatum suarum colligeret.
C A I'. I V. Ftfrt;, jejunium lifiaXlitA- rumob insolentium Hclopbcmit.
A Udienres vero fisr?eliuc, qui habitabant in Jehudxa,qukcunque fecerar eenribuS Holnpherref, primarius dux Nebucad-ne- t?aris. Regis Astyrioruni.Lt quomodo spo- 1 liasset omnia loca sacra carum , eäque de*
1 Metuerunt valde ab eo, 8e feruTchalai- morum causa , ac terr.pl>] ehova:, Dei ipio- 1 rum comurbati sunt, quia recenS ascend?- banr c capti' i-?re , & nuoer totus populus ; congregatus fueiat ex lehudtea, vasaque, Öc (altare , ac domus ipsa a profanatione fue- i rant siinctisicatf.
j ^ itaque nvserunt in totum terminum 1 Samaria:, & vicos i'l>us,& Beth-chotonem, 3 c Bab.il-T.ri Terichunrem.&r Mecbo- • lam , Trnrham , & convallem Schalen - ,! , [qui praecurarent omnes vertices montium excelsorum ;
J 4 Et muris cingentes vicojs , qui erant in i eis. denonerenr illic < omrneatum ad apparatum belli, quia recens fuerant agri eorum demessi'
5 Seri-

ap. 4 C. |UD
if Scripsit «tiam Joiakim , sacerdos manus, qui erae te mpore illo Jeruschalaimis, d habitatores Beth-chogla? . & Beth-ha- chittx.qux lua estte regiune Chatxar-allo- ni, adversus agrum propinquum Dochaii- ris, edicens, u.t o btinerent ascensus mon- anaereg/onw.
(0 Quia per ipsos ingressus patebat in Je- uidicam , eratq ue facile prohibere illos ag- jiedientes, quuim angustus ciTet transitus in /iros,ad summum binos.
7 Feceruntq-ue Jisraclitx prout constituerat ipsis Joiakim , sacerdos magnus , & ■Senatus totiüs populi Jisraclis,qui conside- : bant Jeruschalaimis.
j 8 Et inclamaverunt omnes Jisraelita? Deum contentione magna , deprimentes animos tuos concentione magna, ipsi cum Uxoribus luis.
9 Et infantes i psorum, ac jumenta ipso- I rum cum omni inquilino, 8c mercenario,Lc I mancipio ipsorum pecuniaemto,imposuerunt cilicia lumbis suis.
io Et unusquisque vir,mu'.ierque,&pueri . atque habitatores jeruschalaimorum i protiderunrante templum.
1 11 Et inspergentes cinere capita sua,expanderunt cilicia sua coram Domino.
1 ii Et altare ipsum ciliciocircumdede-
i; Exclamavertintque apud Deum Jisrcc* lis unanimiter contentione magna , ne exponeret direptioni liberos ipsorum,Lcuxores pra?dx. Lc civitates hxreditarias ipsorum deletioni,8c res sanctas profanationi,& probro,unde '.xtaturx essent gentes.
i j. Et exaudiens Deus deprecationem ipsorum » ex tribulatione ipsorum servavit
Quum ie*unaret populus dies complures in tota Jehudxa , & Jeruschalaimis coram loco sancto,Domini omnipotentrS.
16 Et Joiakim sacerdos magnus ,omnci- que,qui adstabant coram Dominofaccrdo- res.&qui ministrabant Domino, ciliciis accincti lumbos suos, offerrent holocaustum juge,& vota ,& voluntaria dona populi.
17 Et versante cineie super cidares ipsorum »inclamarent Dominum omnibus viribus , ur benigne respiceret in totam domum Jisraelis.
CAP. V. Holopbmtfs jpii ans fulmina , ignrr adversus Ithudaos.
■ Ed quum renuntiatum effer Uolopherni . piimario duci copiarum Assyrix, Jisrae- litas se comparavisse ad bellum ,öc a'ccessuS Kgionft monranx occlusisie , murdque fir- mäste omnem verticem montis excelli,& in agris disposuisse res,ad quas impingeret:
i Iratus, & indignatus vehementer, ac- cersivir omnes principes Moabi»omneTque duces Hammomtarum . Lc omnes satrapas j s*ionid maritima?.& dixit

eis.
; Renunciate iam mihi , o Cenahanxi, quis sit populus i si e , qui considet in regione montana, qux civitates,qu3$ habitant,qux ** ulrimdo copiarum ipsorum, quä in re po- „sirum .sit robur ipsorum , & potentia ipsorum. quisexstiteritapud eos Rex,aut princeps exercitus ipsorum.
4 Et quamobrem conua statuerint,quam

omnes habitantes ab occasu, ne obviam mihi procedeiem.
5 Cui dixit Achior, dux omnium Ham- monitarum,audiat iam Dominus meus rem ex ore fervi fui; nam renuntiabo tibi veritatem de populo isto , domicilia habente prope te, qui inhabitat montanam regiorum istam, non enim prodibit mendacium ex oresetvitui.
6 Populus iste a Chaldxis oriundus est ;
7 Fuerum autem inquilini primum in Mesopotamia,eo quod nollem obsequi diis majorum luorum , qui erant in terra Chal- dxorum ;
8 Sed excedentes ex instituto gentis sox, adorarent Deum cocti,Deum,quem agnoverant; quamobrem ejicientibus ipsos patri- Im ä conspectu deorum suorum, fugerunt in Mesopotamiam , ubi fuerunt inquilini diebus inultis i quumque edixistet Deus ipsorum, ut egressi cx incolatu suo,profici- fcerentur in terram Cenahanis, inquilini fuerunt illic, 8c multiplicati sunt auro , dc argento,ac pecoribus multis valde.
9 Postea descenderunt in Agyptum(obtexerat enim superficiem terra? Cenahanis fames) & inquilini fuerunt illic » donec reverterentur : ubi abierant in multitudinem plurimam , adeo ut innumerum e stet genus ipsorum.
10 Quum autem insurrexisset in eos Rex Agypu.utastutis consiliis opprimeret eos, & ubore , ac lateritio opere deprimens eos.erticereteos servos;
11 Inclamaverunt Deum suum , qui percussit totam terram -Egypti plagis immedicabilibus , adeo ut ejicerent eos Agyptii a conspectu suo ;
ii kt exarcfecit Deus mare rubrum cois Et adducens eos in montem Sinat, 8c Kadc.tlium starnehx,ejecit omnes, qui habitabant in deserto.
14 ita habitaverunt in terra Emorxorum.
tc Et omnei. Cheschbonis imos.to profugarum potentia sua.
16 Et postquam trajecerunt Jardenem,
17 Uxreditario jure possederunt montanam istam ifgiontm totam.
,8 Eicctisque ä conspectu suo Cenaha« nxo,& Perizixo.Jebusxdque.Schecemita, & Girgaschxis omnibus habitarunt ibidem
19 Denique tantisper dum non peccaverunt coram Deo suo,fuerunt penes ipsos ,bona,quia Deusosoriniquttatisadest ipss;
ro Quando vero discesserunt a via, quam disposuerat ipsis, profiigati sunt multis bellis quam plurimum.
;t Et captivi abducti in terram alienam , & templum Dei ipsorum habitum est ut profanum solum,& civitates ipsorum capix ab adversariis.
rr Nunc autem conversi ad Deum suum, ascenderunt e dispersionis locis, jn qux dispersi fuerant, & obtinentes Jcrtisc halaima (ubi sanctuarium ipsorum essj habnatores effecti sunt regionis istius montanx , quöd deserta esset.
Nunc ergo, Domine Imperator,si quis est error in populo isto , & peccavit contra Deum suum , considerandum est ; quia hoc 1’ P 4 i?sir

ipsis offendicuTo futurum est,8c ascendentes debellabimus eos.
14 Sin autem non est; iniquitas in gente istorum, prjetereac quasso, Dominus meus, ne forte protegat Dominus ipsorum » 6c Deus ipsorum ipsos »simusque probroto- ram universa terra.
2$ Fuit autem,quum desivisfetAcltior loqui termones istos ,ut murmuraret totus populus,qui in circuitu tentorii circumstabat.
isi Dicerentque magnates Holophernis . it omnes habitatores regionis maritimas, & Moabitidis, ipsum discindendum esse ; non «nim metuemus »inquietant, ab Jifraelitis. Nam ecce populus est »cui nonadsunt vires, neque robur ad aciem validam roqfl/tu- tndam :
27 Quamobrem jam ascendemus, erunt- que tanquam esca , devoranda toti exercitui ruo,Domine Holophernes.
CAP. VI. lehu&ti duce Achiore pendent k
Deo eontra minea HolopbernH.
■pOstquam vero cessavit tumultus horni- J. num , qui consessum circumstabant,dixit Holophernes primarius dux copiarumAfTy« xix Achipri, coram toto populo alienige-
i At quifquam es?quod tu Achior coram toto populo alienigenarum, & apud omnes Moabitas, & quicunque sunt mercenarii E* phrajimi, quod tu prophetavisti apud nos, prout audimus hodie, & dixisti gentem Je- ruschalaimorum non esse debellandam,quia Deus ipsorum sit protecturus ipsos: at quis Deus est,nisi Nebucad-netzar ?
? Hic misturus est potentiam suam,Se profligaturus eos e superficie terras: neque liberabit eos Deus ipsorum,sed nos seivi illius profligabimus eos , tanquam virum unum : neque sustinebunt potentiam equorum nostrorum,nam iis proculcabimus illos.
4 Imo illorum montes inebriabuntur sanguine illorum, Se illorum campi complebuntur mortuis ipsorumneque obsistet vestigium ullum pedum ipsorum ex adverso nostri, sed peribunt plane, ait rex Nebucad- netzar, Dominus totius terras; dixit enim,non irrita fient verba mea.
,5 Tu vero Achiormercenarie Hammo- nita.qui proloquutus es sermones istos,dje injustitias tuas, non visurus es amplius sociem meam, inde a die hoc, donec ultus fuero gentem istorum advenarum JEgypti, ac tum pervadet ferrum exercitus mei, Qt grex servorum meorum latera tua, Sc corrues inter vulneratosistorum, quando revertar ad te.
si Quamobrem constituent te seivi mes Abducentes in regionem montanam, Lc collocabunt te in una ex civitatibus, ad quas ascensuri sumus; neque peiibis» donec profligeris cum illis. Quod si speras animo tuo, fore, ut non prehendantur, ne concidat vultus tuus : dixi, Qt nullum verborum meorum excidet,
7 Praecepit itaque Holophernes fervis suis, qui aderant tentorio suo, uc comprehendentes Achiorem , statuerent cum ad Bcih-chogUm, Sc traderent in manus Jis- raelitarum;

8 Et eomprehendtntes eum fervi illius, abduxerunt eum ex:ra castra in campum,
Ut profecti e medio campestris regionis in montanam,pervencrantadfontes, qui subsunt Beth-chogla;: cuumque viderent eos oppidani, qui erant in vertice montis, o- mnes funditores, obtinuerunt ascensum, quo contendebam ili,&lapidesin eos immiserunt-
9 Quamobrem ili: subeuntes montem, ligaverunt Achioren, & dimiserunt abjectum sub radice morciS; postea ad Dominum suum reverterunt.
10 Descendentes vero Jisraelitar e civitate sua adstirerunt ips .Lc solventes cum abduxerunt Betli-choglam.
n Stiteruntque tum apud principes civitatis sua:,qui eram eo tempore Huzzi- ia, filius Mica:,c tribu Schimhonis, & Cha- bri,filius Hochnielis,& Carmi Malcielis.
11 Hi postquam accersiviflent omnes se- { niores civitatis, concurrentibus omnibus adolescentibus eorum , & mulieribus, in congregationem stitetunt Achiorem in medio totius populi fui » Sc interrogavi« eum Huizija,qujdnam accidisset;
i; Qui respondens renuntiavit eis verba consepus Holophernis,& omnia verba,quae proloquutus fuerat apud principes APy- rias , & quacunque magnifici iactaverac Holophernes contra domum Jisraclis.
>4 Itaque procedentes populares,adora- verunr Deum, & inclamaverunt Deum, di-
i s Domine.DeuScccli,respice ad immensam superbiam ipsorum, & miserere abjectionis gentis nostrae,ac intuere faciem eorum, qui sanctificat« sunt cibi hoc tempore.
tsi Deinde consolati Achiorem,laudaverunt eum valde.

17 kt assumto eo Huzri : a ex congregatione in domum suam,exhibuit convivium senioribus:
18 Qui invocaverunt Deum Jisraelisad auxilium tota nocte iri.
CAP- VII. Holophtrnes obsidet | Bethu- liam .
P ostridie vero denunciavit Holophernes toti exercitui suo,& toti populo suo,iis, qui advenerant ad auxilium ipsius, ut conjunctis copiis ascendentes contra Beth- choglam, adseensus regionis montana: praeoccuparent, & inferrem bellum Juraelitis.
2 Ita coniunctis copiis eo i pso die procedentes quique viri potentes ipsorum , in quorum copiis erant bellatorum peditum centum septuaginta millia,fic equitum duodecim millia,praeter impedimenta,& viros alios,qui pedibus comitabantur ipsos multitudine quam plurima.)
) Castra posuerunt in valle propinqua Berh-choglae, ad fontem, protenderüntque in latitudinem a Dothajimis trsque Bahal- majima.Sc in longitudinem Beth-chogla usque ad Fabarium agrum,qui est e regione Chatzar-allomi.
4 Jisraeiita: vero , üt viderunt eorum multitudinem, tut bat i sunt valcäe, dixerim c-
I que alter alteri, nunc occludent isti superficiem totius hujus terrx : 8c neque montes excclsi^neque convallo,neque colles sustinebunt

nebunt gra-avem hunc numerum istorum.
5 Et assiifutmis quisque armis suis bellicis, quum acc-cendiTent pyram in turribus suis» man ferunt u excubantes totam noctem illam.
6 Die a;au:em poliero eduxit Holopher- nes totum n equüarum suum in os.Jisraeljca- rum.qui ererant Be;h-chogUe,uc recognosceret ascensusus civitatis ipsorum:
7 Et foiomes aquarum ipsorum invadens» occupavirit eos,ac instituit in eis prxsidia bellacorumm: ipse vero conjunctis copiis ad populum i suum regressus est.
8 Namn accedentes eum omnes principes Edommreorum.Lc omnes ductores populi Moabltarurum ducefque regionis maritima;, dixerant;.; audiar jam sermonem Dominus noster,ne e hat labes in copiis tuis :
g Namm populus iste Jifraelitarum non confidunt it hastis suis, sed istis prajaltis montibus, in q quibus ipsi habitant: non enim fuerit facilele ipsos antevertere per vertices montiumm ipsorum»
io Nu'unc ergo Dominetfie bellum gerito contra eteos.ut sit belium instructa acie,& non cadder ex populo tuo vel unus: permane in ca:astris tuis.prxservans unumquemque virumm in copiis tuis.Sc obtineant fervi tui fontetem aqua;,qui egreditur c radice i- stius moiontis (nam illinc aquantur omnes habitatoiores Beth-choglx)i:'a tollet eos sicis, auc dederent civitatem suam: nos vero.de populus nmoster, conscendemus propinquos vertices s montium,Sc in eis castrametabimur ad i prtesidium,ne exeat civitate ullus ; & comatabescenc fame ipsi,uxoresque ipso- runi.de 1 liberi ipsorum ; denique antequam gladius » superveniat eis , subvertentur in plateis t habitationis suaj.Sic rependes ipsis malum,e,eo quod seditionem moverint,neque auscscultaverint tibi placide.
ii A Atque horum sermones placuerant Jlolophtherni,& omnibus ministris eius.con- stituera'ra'tque facere,prout loquuti fuerant.
ir P .Profecta igitur castra Hammonita- rum»8c c cum eis quinque Assyriorum millia, metata • sunt in valle,& prxoccuparonc a- quas, Lcfontes aquarum Jifraelitarum. £.-< scendemntes vero Edoma;!, & Hammonita?, metati li sunt in regione montana,ex adverso Doctchaiiniorum.ex quibus miserunt ad Nothumm.8c Subsolanum cx adverso Beth- harabXjE.qua; est propinquaKetzitzo ad torrentem n Mochmur : reliquo Assyriorum exercitu c castra metantibus in campo , adeo ut obtotegerenc rotam superficiem terra;, quum . tentoria , & impedimenta ipsorum metata a essent in multitudinem quam pluriis "I Tunc Jisraciira; inclamarunt Dominum, C Deum suutn minuto spiritu ipsorum, ep quoiod ipsos circumdedissent omnes hostes ipipsorum , adeo ut non esset effugiendi e medidio illorum via. Quum enim mansissent irin circuitu ipsorum tota congregatio Assyrioiorum,pedites, currüsque, 3c equires i* pforumm dies triginta quatuor, deficiebant omnes :s liabitanres Beth-choglam omnia vasa aquiuaria ipsorum »ac cisterna; it"b exhausta: eriranr.ut non haoerent aquam,unde bi- berennt ad satietatem die uno, quia ex dimenso b dabatur bibenda ipsis. Itaque ab-)icientat«*anin:um liberi i^hvmyl^Lc mulie-

res, ac adolescentes deficientes ex siti,concidebant in plateis civitatis, & in biviis portarum ; nec erat virtus amplius in ipsis. Et congregati sunt totus populus ad Huz- zijam,& principes civitatis cum adolescentibus , mulieribusque , & liberis ,& exclamantes voce magna,dixerunt coram omnibus senioribus »judicet Deus inter nos , & vos , quandoquidem affecistis nos injurii magna, qui non loquuti estis de pace cum AHyriis.
14 Nunc aurem non est adjutor nostertsed vendidit nos Deus in manus illorum,ut sternamur coram eis sici,8c perditione magni.
1$ Nunc igitur accersite eos.&trndite civitatem totam diripiendam populo Holo- phcrnis,8c omnibus copiis eius:
16 l J ra?stac enim nos ipsis rapina; esse » quam siti «mori. Erimus enim fervi; sed vivet anima nostra, neque videbimus mortem infantium nostrorum oculis nostris , 8c mulieres,liberosque nostros deficientes animis ipsorum.
17 Contestamur vobis coelum,8t terram » Deumque nostrum , & Dominum majorum nostrorum , qui ulciscitur nos secundum peccata nostra,& peccata majorum nostrorum ; uidcte.ut non faciat» quemadmodum diximus hodierno die.
18 Ira fuit fletus magnus omnium unanimiter in ecclesia, inclamantium Dominum Deum voce magna.
19 Dixit vero illis Huzzi ja, bono animo estote , fratres: toleremus adhuc dies quinque ,quibus adverret Dominus,Deus noster misericordiam suam in nos j non enim derelicturus est nos in atrernum :
20 Qubd si pra:re*-iabentur illi.nec supervenerit nobis auxilium, faciam secundüm sermonem vestrum. Sic dispersit populum in Tationes ipsius ; qui ad muros, & turres civitatis fö;e abeuntes , in domos suas uxores, liberbsque remiserunt, fueruntque plurimum abjecti in civitate illa.
CAP. V 1 IT* Judith htioina consulit in
rem lebudtoium.
A Udiens vero diebus illis Judith, filia Me- rari, filii Achfai, filii Josephi, filii Huz- ziielis, filii Chilkija; , filii Chananiar, filii Gidhonis,filii Rephanis,filii Achitubi,filii Elijar,filii Elijabi.filiiiNethanatstis,filii Sam- malielis,filii Schimhonis,filii jisraelis.
\ Cujus virMenasche,ex tribu,& familia eadem, mortuus erat tempore meslis hor*
; (Instabat enim mej fortbin ligantibus manipulos in campo ,Sc superveniente xstu capiti ejus,decubuerat in cubili suo, sepe- liveianrque eum cum maioribus ejus.in a- gio interDothajima,& Bahal-maiima/ito.
fuerat autem Judith domi sua: in viduitate annos tres,& menses quatuor.
C Et fecerat sibi tentorium incocnaculo domi suL,tmposiro lumbis ipsius cilicio» & indutis vestibus viduitatis sua:.
6 Jejunabacque omnibus diebus viduitatis suae,praeterquam pridie sitbbathomm, sabbathis,£k pridie noviluniorum.&lfestis, hilarijsque domus Jisrrelis.
7 Eratque speciosa formä, k venusta a- spectu valde,cui reliquerat Mcnasche.vir Pp S ipsiu»

ipsiusaurum, & argentum, famulosque,« ancillas, Se pecora, & agros,in quibus ma-
8 Nec erat,qui insimularet eam rei ullius malae,quia timebat Deum valde .)
g Audiens igitur verba populi iniqua adversus magistratum, quia minutus erat ipsorum animus ex aquarum raritate < audiens quoque omnes termones ludiih,quibus alloquutuserat Nurr.ii.' ipsos, üt juras- sct eis, se rradhurum civitatem post dies quinque AHyriis , missa puella honoraria sua , qua; pricerar omnibus facultatibus ipsius, vocavit Huzziiam, &Chabrm, Lc Carmin,seniores civitatis siuc:
roQui.quuni semllent ad ipsam, dixit eis» auduc quatio me, principes habitatorum Bcth-chnglx: nam non eis rectu» sermo vester, quem cloquuti ellis coram populo hodierno dic *. statuentes «usjuran- dum illud, quodlt quun estis, inter Deum, atque nos; Scdicentes, vos tradituros civitatem hanc hostibus nostris . nisi intra dies illos conversus Dominus,auxriietur

ii Nunc enim, quinam estis vos, qui lentetis Deum'hodierno die, & stetis loco Dei inter filios hominum ?
ii Nuncenim Dominumomnipotentem disquirite,& nihil pernoscetis unquam.
i$ Nam profunditatem cordis humani non invenitis, Se verba cogitationis ipsius non comprehenditis; 8c quomodo Deum, qui fecit omnia fuee,scrutabimini, & mentem ejus pernosceris , & ratiocinationem ejus percipietis mente ?
14 Nequaquam, fratres ; ne provocate ad iram Dominum Deum nostrum ; nam si nolit intra hos quinque dies adjuvare nos ; jpte habet potestatem,quibuscunque vult, imo omnibus diebus protegendi nos, aut etiam profligandi nos coram inimicis no- liris.
, § Vos autem ne pignoremitu consilia Domini Dei nostri : non enim similis Deus est homini ad sumendas ultiones,neque similis filio hominis ad judicia statuenda.
■ 6 Quamobrem exspectjntes salutem, qux ab ipso est, invocerrus eum ad auxilium nostrum, Sc exaudiet vocem nostram, fi placuerit ipsi t
17 Quandoquidem non exstitit ingene- xationjbus nostris, neque est hodierno dic, neque tribus, neque familia, neque populus, neque civitas ex nobis, qui adorent deos manu fastos.
,8 Quemadmodum factum est antegressis Temporibus, quorum causa tiaditi sunt gladio,& direptioni maiores nostri ; concide- runtque casu magno coram hostibus nostris.
19 Nos vero Deum alterum non novimus ; unde speramus ipsum non despectu- TUtn nos,neque ullum e gente nosti a-
ao Neque titi o fi deprehendamur ita,nominabitur Jehuda?a amplius ; sed prarda; «rit sanctuarium nostrum, Sc reposcet profanationem «jus exotenostio, & metum, «jui fratres nostros invasit, Sc captivitatem incolarum terra:, & vastitatem hereditatis rostra: adversis nos, profundet in capita rostra apud gcntcs,ubi fervi fuerimus, eri-
ITH. - OP.8.Y.
mü sque publico dicterio.Sr probrtfo, coram possessoribus nostris. Non enim r reddetur servitus nostra gratiosa, sedignomniniofam efficiet ipse Dominus,Deus noster.
ii Nunc itaque fratres, demonnstremus fratribus nostris, quandoquidem r i nobis pendet animus illorum, & sanctiflinmum locum, & domum.&saltaie firme hxcrere nobis : preter omnia hxc agamus grautias Domino,Deo nolito, qui tentat nos, t ut etiam majores nostros.
r: Mementote quxeunque fecit erga A- bralumum.
i] Et quibus tentavit i JitichaKunrn.&qu* acciderunt JahaKobo in Mefopotuamiensi Syria, pascenti pecudes Labanis, framris ma-
24 Etenim, quemadmodum illos '■ probavit igne ad examinationem cordi is ipsorum,* ita etiam nos non pljne ulci iscitur ; sed ad institutionem flagellat Domiimus eos, qui prope accedunt ipsum.
ic Tum dixit ei lluzziia, quxeeunque dixisti • ex optimo corde elnqtmra ess,neque est quisquam rcsticurus verbis tuiis: non enim hodierno primum die sipierntia tua manifesta est ; sed a prin,is diebus truis novit totus populus aninum imellitigentcm tuum, bonam este commentationem ' cordis tui: ted popuhissitim validam paPstus est j ita coegerunt nos, prout loquuti fumus, facere ipsis, & obstringere nos iurejuurando, quod minime fumus transgressuri.
26 Nunc aurem ora tu pro nobiss.quum mulier pis sis, & immittet Domintus pluviam ad implendum cisternas noltaras, ut non deficiamus amplius.
x-> Djxit vero ludith,auscultaterrnihi, Sc faciam facinus, quod perveniet in geenera- tiones omnes,ad posteros gemis nosistrae.
28 Vos stabitis ad portam hacne-octe, Sc egrediar eeo cum ancilla honorariaa tnea : atque intra dies illos,quibus elapsis edixistis vos traditurос esse hostibus nostrism'vit 3 - tem hanc,inviset Dominus |ilraelerm manu
29 Vos vero ne perscrutemini,qquid factura sim,non enim Ium indicatura»vobis, donec perfecta sint,quxego factura itum.
1) Cui Huzzija dixit, & principees, abi feliciter » Sc Dominus Deus pra*cat: tibi ad ultionem hostium nostrorum : tum rreversi ex tentorio eius,ad suos ordines abieerunt.

C A I*. I X. lJditb Vejsupplex..

TUdith vero procidens in f ciem.imiposutt Ici nerem crpiti suo.Sc cilicium , rposita, quam induerat, veste ; quum adhuc o^fferre- tur |eruscha!aimis,in don-.o Domini isulfitus vespera; illitis , Lc exclamavit vocetmagna judith,dicens;
2 Domine.Deus patris mei Schtrrsthoni, cui tradidisti gladium adulciscendurm alienigenas, qui aperuerant vulvam virgiinis ad inquinationem , Sc nudaverant fermur ad rem pudendam , conraminaveranrquje virginitatem ad probrum .f nam di-erras non rra futurum esse) fecerantque res , qiuarum nomine exposuisti principes eorum cCg;dr . qiix cubile ipsorum fraude oppresturm,irrigavit sanguine,& percussisti servos taun po-

ternioribus,*,ac potentiores in thronis ipso-
$ Qui exjxp-osuisti uxores eorum praeda,& filias eorumm captivitati, omniaque spolia «orum divividenda filiis dilectis a re , qui | etiam zelototypi fuerunt zeli tui , 8c abomi- I' nantes inqujurnamentum sanguinis Gii,invo- I caverant tereut adiutor ipsorum esses » 6 i Deus,Deus i$ rmi,exaudi me viduam.
4 Tu cninirm fecisti res antegressas illis, 8c , illas» 8? coronfequentes, etiamque priesentes,
| & venturas is comprehendis merite , quemad- niodum achdfiuerunt ex, quarum consilium ceperas,Stfcdixerunt.ecce adsumus.
s Etenimm omnes vix tuxsuntparacifli- rrsc.iudicicia-que tua per providentiam.
6 Nam © ecce Assyrii multiplicati sunt eo- i piis suis,eltla :i sunt equo.dt sessore ; glorian- ■ tur brachinio peditum, tpem habent in ciy- peo,sagictttagne,8c funda,neque agnoscunt te esse Doiominum,conterentem bella,Jeho- vam esse n no-men tuum: j 7 Tu frarange robur eorum potentia tua,& rumpe virire-s coi uni indignatione tuä:
K Nam n consilia inierunt profanandi san- i ctuarium n trium.
9 inquiuinandi tabernaculum quietis, no-
i minis gloronosi tui.Lc dejiciendi ferro cornu altaris tuiji.
10 Rescspice ad supetbiam eorum :
! ii Immmtte iram tuam in capita eorum :
11 lndese manui mqe , qux vidua sum , vires, quas r> prxeepi mente.
i; Pe*ercute servum labiis fraudulentis meis cumm domino , 8e dominum cum fervo
>4 Fraiange eorum erectas cervices manu focminx. \
i> Noon enim vires tuxin multitudine , neque poiocencia tua in valentibus sit& f/ljscd buminurum es Domjnus . Lc minimorum es adiucor.c .defensor infirmorum,deplora torum protectior .desperatorum servator; nx.nx.o PeuS pautris mei,& Deus hxrcditatis {isiae- litarum,-i,-
16 Dciomine coelorum,& terra: , creuor aquarurnm.Rex omnium rerum creatarum tuarum-i.
i? Tu'u exaudi orationem meam : iH Et t prxslp,ut sermo meusjit fraudi ,Sc vulneri j» & cicatrici illis, qui contra tefla- menturem tuum . Sc domum sanctifirmam tuam.vverticemque Tzijonis,& domicilium possefiitionis filiorum tuorum, consilia diu a iniveruunr;
19 DDenique asser in omni gente notitiam tuui ,8 c totius potentix tux,viriumque, non essese alium,qui protegat gentem jisiac- lis.prxxrer te.

t AI'.'. X. Judith prodiens in caftiA Holo- phentnU.

F Uit : autem,quum desivisset inclamare Deum \ jisvaeiis , & perfectis omnibus verbis suis.iuXirrexisset ex procubitu suo.
: Uttt vocarer ancillam honorariam suam , & desoce^dens in domum, in qua versabatur diebusis sabbathi. & fcslis diebus suis, atque evolv^enscilicium,quo induta erat,exueret vestinmemaviduitatis sux.
t, Docinde circumluit os aqua , 8cungens unguc.emo opuir.o disposuit capillos capitis
T T II. Cap.iO .

fui,& imposta sibi mitra induit vellimenta festiva iua, quibus ornabatur, quo tempore vivebat viripsiusMenasche.
4 Quamque sumens sandalia,adhibuisset pedibus suis, & circumposuisset brachialia, 8carnni!as > annulösque,& inauies.ac totum mundum suum , denique venuste se composuisset valde,ad decipiendum oculos virorum, quicunque visuri essenr ipsam ;
§ Dedit ancillx honoraria; sux ligneum utrem vini, & vui olei, peramque implevit farina,& palathis,panibul'que,&caseis,qux circum volve nijomnia vasa sua imposuit et.
6 Ita exivctunt una ad portam civiratis Berh-chcglx, inveneruntque adstantes ei fluzzijam, & seniores civitatis Chabrin,8e Carmin;
7 Qui ubi viderunt eam altera specie , 8e mutata" veste , admirati pulchritudinem e- jus quamplurimum.
8 Dixerunt ei, Deus,Deus maiorum nostrorum cfficiattc gratiosam,& perficiat instituta tua ad gloriationem Jisraelitarum,
& exaltationem Jeruscbalaimorum ; atque adoraverunt Deum.
q Illa vero dixit eis,prxeipite aperiri mihi portam civitatis, ut egrediar ad perficiendum sermones,quos loquuti estis me- cum.pneceperunt itaque adolescentibus,ut aperirent ei »quemadmodum dixerat: qui fecerunt ita.
10 Egressa igitur Judith ipsa , & ancilla ipsius eum ea.prospectabant ad eam oppidani, donec descendisset montem,& transi- uliet vallem,neque amplius viderent eam.
11 Abieiunt autem per vallem recta, ubi occuricnre ipsi prima Assyriorum custodia» prehenderunt eam.Lc interrogarunt ejm.cjc qilibus es ' & unde venis ?
n Qux dixit.filia Cum Ilcbrxorum , & fugio a conspectu eorum, quia futurum est, ut tiadantur vobis devorandi:
1 \ Ego vero venio in conspectum Holo- phernis, primarii ducis copiarum vestrarum. u: renunciem res veras: nam demonstrabo ei viam , per quam proficiscens dominium rorius montanx reponti obtinebit . nec disperibit virorum ipsius ullus,aut uilurr animal,
14 Quum autem audivissent viri isti verba illius ,8c considerantibus faciem ejus, videretur valde admirabilis pulchritudine.
1 < Dixerunt ei,servasti te ipsam,quod festinaveris descendere in conspectum domini nostri : nunc ergo accede ad tentorium eius,8c qu/.fam ex nobis deducent te, donec te in manus ejus tradiderint.
16 Verum , quando stabis coram ipso, ne meruas animo tuo : sed renuncia in hanc sententiam, & benefaciet tibi. Ita delegerunt rx suo numero viros centum,quos ad- iurxerunt ei, & ancillx honorarix ejus, de- duxeruntque eam ad tentorium Holophev- nis. Tuit autem concursus in totis castris, quum pervasisset clamor tentoria de adventu eius : veniemeTque circumdabant eam, quando stabat extra tentorium Holopher- nis, donec renunciassent ei de illa : & admi- rantes pulchritudinem ejus , admirabantur jifrjglitas.
17 Dicebat enim alter alteri,quis contemnat populumillum.qui habet apuj se mu-
liere*

Jieres hujusnodi, non «st bonum relinqui ex ii* virum unum, qui dimissi possenc arte circumvenire omnes tticoJct* terra?«
18 Postea egressi,qui excubabant in tentorio Holophernis , omnesque administri ejus,introduxerunt eam in tentorium.
19 Quiescebat autem Holophernes super cubili suo in conopeo, quod erat ex purpura, auröque,8c smaragdo, 8c lapidi buspretio- fis contextum ; sed quum renunciastent ipsi de ea , exiverat in proscenium cum lampa dibus argenteis,praeeuntibus ipsi.
zo Quümque venisset Judith in conspectum eius, & administrorum ejus,admiran tibus omnibus pulchritudinem faciei ejus . procidens in faciem,inclinavit se b.ifccns bo- norem ei; sed servi illius erexerunt eam.
Cap.i r.il»
C A P. XI. luAitb comiter excepta ab Ho. hpherne.
U lxitvero Holophernes ei, bono animo esto,mulier,ne timeas apud animum tuum. Nam ego malo non affeci quemquam . qui certo consilio voluerit servire Nebu- cad-netzars.regi totiui terra?.
z Atqui etiam nunc in populares tuos, habitantes montanam rf^ioncm istam , nisi me fecissent nihili, non fuislem sublaturus hastam meam, sed ipsi sibi confecerunt ista.
? Nunc itaque dic mihi, cujus rei causa effugeris ab ei», & veneris ad nos: venisse enim tibi salutare futurum est. Esto bono animo : hac noctevjctura es , Ledeinceps: Non enim est . qui faciat injuriam tibi, sed benefacietgui/quetibi , ut fit servis domini mei Nebucad-netZ3ris,R.egts.
4 Cui dixit Judith jaccipe verba ancillae tua?, & loquatur famula tua coram te: Non enim renunciabo mendacium domino meo nocte hac : sed si sequaris sermones ancillae tua?,perfecte negotium faciet tecum Deus , neque decidet dominus meus institutis
5 Nam uf vivit Rex Nebucad-netzar totius terra?,& vivit potentia illius, qui misit te ad correctionem omnisanimae , non solum homines per te serviunt ei ; verum «tiam bestiae agri. & pecudes , dcvolucres eodi;robore tuo victura? sunt sub Nebucad- netzarc,& tota domo illius.
6 Audivimus enim sapientiam tuam , & versutias animi tui , & renunciatum est toti huic terra?»te unum peritissimum esse in toto regno, 8 c potentem scientia , & admirabilem administratione bellica.
7 Jam vero de sermone , quem loquurus «st Achior in confessu tuo,audivimus verba illius: quia asciverunt eum Bcchchoglani, & retiunciavic eis, quaecunque eloquutuS fuerat apud te. Propterea Domine imperator , ne omittas sermonem ejus, sed repone •um in animo tuo,quia verus est :
3 Nam genus nostrum non fert ultionem , nam non praevalet gladius eis, nisi peccaverint in Deum suum.
9 Sed nunc s ut dominus meus non dejiciatur spe , Se re infecta abeat) Se accidit mors in conspectum eorum , & occupavit coS peccatum,quo provocant Deum suum, quandocunque fecerint rem alienam .
10 Quoniam defecerunt eos alimenta ipsorum, Se rara est omnis aqua j ideoque <
consilium iniverunt invadendi pecudes suas, & quatcunque discrevit ipsis Deus in legibus suis,ne comedant, decreverunt con-
ir Et primitias frumenti, decimasque vini , & olei, quas sanctificatas custodiebant sacerdotibus, qui adstanr Jeruscbalaimis in conspectu Dei nostri,statuerunt absumere, qua? ne manibus quidsm conveniebat contingere quemquam popularium.
1 1 Miserunt autem Jeruschalairra: quod si Ü etiam,qui illic habitanr.afsenserinceis, qui reportarunt his remissionem a Senatu» manebunt quidem hi,donec renuncierur ipsis, sed it<rfaciem,tradenturtibi profligandi eo ipso die.
1; Itaque ego ancilla tua cognoscens omnia ha?c,aufugi acenspectu illorum ; 8c misit me Deus ad conficiendum res tecum » de quibus obstupescent in tota terra,qui* cunque eas audiverint.
14 Nam ancilla tua pia est»Se serviens noctu,atque interdiu Deococii. Nunc ergo mi Domine, maneam apud te,8c exiens ancilla tua de nocte in vallem istam,orabo Deum, ut renunciet mihi, quando commiserint peccata ipsorum *, veniensque referam ad te , ut progrediaris cum omnibus copiis tuis,nec eritexeis,qui obsistat tibi*
tC Et ducam re per medium Jehudaor» donec pervenias e regione Jeruschalaimo-
16 Et ponam sedem ruam in medio nif- tatU illius, ut agas eos tanquam pecudes , quibus non est pastor:
,7 Ac ne canis quidem mutiet lingua sua adversum re :hxc enim mihi dicta sunt ex praenotione mea, & renunciata mihi, quae missa sum,ut renunciem tibi.
,8 Placuerunt autem sermones eius Ho- lopherni,&r omnibus administris ipsius, qui admirantes sapientiam eius,dixerunt ,*
19 Non est ab extremitate unarerraead alteram mulier ejusmodi,pulchritudine vultus,& peritia sermonum-
20 Et dixit Holophernes ei,benefecit Deus . qui prarnijsit te populo isti, ut adsit manibus nostris robur . perditio vero irt , qui nihili fecerant dominium meum. Nunc autem üt tu venusta es specie, Se grata sermonibus tuis.
it Si feceris prout loquuta es, Deus tuus erit mihi Deus , Se tu in domo regis Nebu- cad-netzaris sedens , eris nominatissima in tota terra.

CAP- XII. Judith atimifsa adeonvivium Holophernti.qui inebriatur. '
T Um iussit introduci eam in locum,ubi deponebatur argentea supellex ipsius» Se praecepit instrui mensam ei de opsoniis eius,Se de vino suo bibendum dari z Cui dixir Judith, non comedam ex eis» t quae fiat offensa ; sed dc iis,quae mecum allata sunt,uistttS ministrabitur.
z Dicente vero Holopherne ei, at si defecerint ea,qua? habes penes te,unde Habituri fumus limilia eis,quae demus tibi r non enim est nobiscum quisqnam e gente tua.
4 Resoondlt ei Judith. iit vivit anima rua,Domine mi,non comumet ancilla tua haec ,qu* siintpencs me,donec fecerit Do-

minus maniu nvea , qu* statuit consilio luo.
^ Quum iita.qu-e abduxissent eam ministii HolophernLs an tentorium illud,somnum cepic ad medianti usque noctem,deinde fur* rcxic sub matuitimam vigiliam ;
(t Et misi 1 3 >d Ilolophernem,dieens,pra5*' tipiat quatiso dominus meus» uc sinatur an- •; cilia tua ad p-retandum egredi; prsceplt-, que Holophernes custodibus suis,ne prohiberent ip sam.
| 7 Ita. permansit in castris triduo : noctu
I vero egrcdiebai ur in vallem Beth-choglar,
' & abluebat se ad fontem illum aquar in castris ;
8 Qjiürnqire ascenderet, orabat Domi- 1 num,Deutr> jisraclis , ut dirigeret viam i-
psius ad erigendum popularessuos.
9 Et ingressa,permanebat munda in ten- torio,usque dum afferret ancilla alimentum ipsius sub vesperam.
to Fuit auitem die quarto , ut exhibito Holophernes convivio servis suis solum, neque vocato ad epulas ullo eorum,qui negotiis praeerant,diceret Bigvajo,eunucho, qui praeerat omnibus rebus ipsius ; profectus, jam persuade mulieri isti Hebraeae, quas est apudtc, ut veniat ad nos,& convivetur nobiscum.
ti Ecce enim turpe nobis est,si mulierem huiusmodi omittamus , nec conversemur cum ea. Nam nisi eam pertraxeri- mus»derisura est nos.
tr EgrePus itaque Bigvaj a conspectu Holophernis , accessir eam.St dixit,ne pi- i grctur puelia haec pulchra vensrc ad dominum meum , ut g'oriam consequatur in conspectu cjuS,& bibere nobiscum hilariter vinum,ac fieri hodierno die üt aliqua siliarum APyriarum.quse adstant in domo Ncbucad-retxaris.
i} Cui respondit Judith ,&qu* sum «go.qux contradicam Domino meo ?
t4 Nam quicquid placiturum est in oculis eius,studiose factura sum : atque hoc mihi futurum est exsultationi addiern usque mortis meae.
if itb exsurgens,ornavit se veste,&toto I mundo muliebri suo: quumque accedens ancilla ems,stravisset ei coram Holopher- ne humf eas relles.quas acceperat a Bigvajo ad quotidianum usum suum,ut comederet occumbens in eis,ingressa Judith, ac-
16 Tum obstupescente corde Holopher- nisde ea,8c commoto animo eius,fuit cu- pienrislimus admodum congrediendi cum [ea*, nam observabar occasionem decipien- ! di eam,ex quo die primüm eam viderat.
1 i7 Dixftque Holophernes ci,bibe jam,& esto nobiscum hilaris.
f 18 Cui Judith, jam bibam,inquis .domine, quia magnificentiam adepta vita mea videtur in me hodie plus,quam ullo die,ex quo nata sum,
19 Accipienfque comedit; & bibit coram eo.quar ancilla ipsius prxpai.neiat.
io Qmmobrem lxtacus Holophernes de «a,bibit multum vini admodum,quantum sion biberat unquam die uno,cx quo na- Itti erat.
"T

C A P. X 1 11 « Ho/ophevncstrufüisturÄ Iu-
dithA,
T autem advesperavit, festinantes fervi eius,receperunt se; Bigtajus vero conclusit tentorium ejus foris, quum dimisislec adstantes a conspectu domini iüi,& disces- sifTent ad cubilia sua.
2 Erant enim omnes defatigati, eo quod plurimum usi essent potu : Judith vero sola in tentorio illo relicta est;
3 Et Holophernes, qui ante procubuerat in lecto suo,quiapeifusus erat tino.
4 Judith autem edixerat ancillas fu»,ut stans extra cubiculum ipsum observaret egressum ipsum ipsius,prout quotidie,fecerat ; nam dicebat se egressuram esse ad precationem suam: 8cBigvajum alloquuea erae in eandem sententiam. Itaque abiverant omnes a conspectu ejus, & nemo relictus fuerat in eodem cubiculo , neque parvus, neque magnus.
5 Tum consistens Judith ad lectumiliius, dixit apud animum'suum ;
6 Domine,Deus omnis potentia;,respice hora hac ad opera manuum mearum,ut exaltentur Jeruschalaitra: quandoquidem jam tempus est defendendi hxreditatem tuam,
& efficiendi instituta mea ad confringen dum hostes,qui insurrexerunt in no».
7 Et accedens ad tegulam lecti,quas erat ad caputHo]ophernis,dcpromsit ex eo acinacem,& appropinquans lecto , prehendit pugno comam capitis cius.dicendo :
8 Corrobora me,Domine Deus,hodierno die.
9 Et incussit in collum ejus duos ictus robore suo, auferenfque caput ejus ab eo,devolvit corpus e-'us e strato.
«2 Et abstulit a columnis conopeum
11 Egrestaque paulo post,tradidit ancillas honorari* fu* caput Holophernis »quunf indidisset illud in peram cibarii sui.
12 Ita egressis sunt amb* simul pro sua consuetudine ad precationem,8c trajicientes castra, circumiverunt vallem illam, a- scendenteTque montem Beth-chogl*,vene- runt ad portas illius :
i; Dixftque Judith c longinquo custodibus, qui erant ad portas , aperite, aperite modo portam hanc : nobiscum Dtus.Deus noster est ad faciendum adhuc res potentes in Jisraele, & robustas contra inimicos, quemadmodum etiam fecit hodierno die.
14 Fuib autem, quum audivissentviri civitatis illius vocem tius,ut festinantes descenderent ad portam civitatis su*, & Seniores civitatis illius convocarent.
i 5 Concursantesque omnes xque parvi, ac magni,eb quod prxter opinionem vide- batur ipsis reverti illa, & aperientes portam,susceperunt eas.
^Quümque accendissent ignem, lucis causa circumstabant eas.
ii Illa tero voce m3gna dicebat eis.
18 Laudate Deum,laudate,laudate Deum* quia non abllicit misericordia ejus a domo jifraclis, sed diffregit inimicos nostros meT manu nocte hac:
19 Proferenfque caput illud e pera sua o- stendir, 8e dixit eis ; Ecce caput Holopher- ni»,primarii ducis copiarum Assyria: ;ecc«

J juoque conopeum,cui incumbebar 'ebrio- us,ubi percudit eum Dominus per manum foemin*.
20 Nam ut vivit Dominus,qui conferva - vir me in hac via mea , quä ambulavi * de* cepit eum vultus meus ad perditionem ipsi** us ; nec tamen commisit peccatum mecum impurum,aut pudendum ullum.
21 Turh obstupuit totus populus admodum,& inclinantes se,adoraverunt Deum :

22 Dixeruntque uno animo , benedictus es Deus noster,qui in nihilum redegisti hodierno die inimicos populi tui.
r; HtiJ-iija vero dixit ei,tu benedicti e», 6 filia,A Deo altiisimosupta omnes mulieres, qu« versantur in terra ;
24 Ec benedictus Dominus Deus,qui creavit ccclos,& terram,quod direxerit te ad diffringendum caput principis inimicorum nostrorum.
tf Nam non absistet spes tua a mente hominum,recordantium robur Dei insecu- Jum: faciat itaque DeuS hxc cibi ad exalta* tionem «ternam,ut respiciens ad te profundat te boo is,quandoquidem non pepercisti vir« tua:.propter abjectionem gentis nostr«: sed prxvenistt casum nostrum,recta ambulans coramDco nostro.
26 Dixitquc totus populus, Anten , A- men.
C A 1 *. X l V. Caput Holofhtmii de muroju- frendimr.
D ixit vero Judith illis , auscultate mihi jam fratres,& accipientes caputisiud, suspendite ipsum in projectura summa muri nostri.
2 Entque illucescente matutino ,8e exoriente Iole super terram,ut assumatis quisque arma bellica vestra,& procedat omnis vir potens extra civitatem,quum imposueritis ducem eis, tanquam descensuri in campum ad primam custodiam Assyriorum, quamvis minimi descensuri estis.
I T H- Cap.14.tfd
edideiuntque vocen stilarem in civitates
tua.
7 Videns vero Adiior quacunque fece-] rat Deus Jisraelis, ciedidit Deo admodum,i & circumcisus carneoricputii sui.adiunctus] est domui Jisraelis uque ad diem hunc.
X Matutina amen lux,quum ascendisset,! suspenderunt caput Holophernis de inuro*) & assumens quiique vir armai'ua;procesIc- runt per acies iu «icnliis montis; quos quum viderentAjTyri:,transmiserunt ad ductores suos.
9 Veneiunt igitur Ili ad duces ,Sc chiliarchos, dc ad omnem principem ipsorumiqui accedentes ad tentor uni Holophernis, dixerunt pr*fecto prae-orio eius* to Excita jam doninum nostrum ; nam audent ista mancip a descendere contra nos in pugnam,ut prefligentur ptotsus.
11 ingressus autem Bjgvai,pulsavit vestibulum tentorii j
12 Suspicabatur erim eum cum Judith» dormire.
1% Sed quum nemoexaudiiet, aperiens, ingressus est in cubkcluni;
14 Ubi invenit eum,jacentem superstrato mortuum,capite ejus ablato abeo.cx- cbmavkque voce m.-gna cum fletu, ac gemitu , & clamore valido, difrumpens vestimenta sua:
, 5 Deinde ingressu tentorium.ubi solebat Judith pernoctate . non invenit eam: quamobrtm profilier! ad populum, clamavit , pi«varicari sunt .ervi,attulit confusionem unica mulier Hcbrxoium domui tegis Nebucad-netiaris: nani ecce Ilolopi emes htin.i jaict.&c ca pur eius non adest ci.
t6 Jlurc autem vcjba . quum audifsent principes copiarun* ffsy;i<c »disiuperunc statim tunicas. & turbatuscstanimus eorum valde :
17 Eotumqut clan or, Sr N oviferatio n a- ena valde in castris effecta est.
j Tum assumentes isti omnia arm a sua. ibunt in castra sua , excitabunrque duces copiarum Asiyri«.
4 Quitmque accurrentes ad tentorium IIo- lopherhis, non invenerint ipsum.irruente in eos metu,fugient i conspectu nostro.
C Tum vero insequentes vos, quicunque habitant totum terminumjisraelis,prosternit eos, ubicunque fuerint•
6 Verüm antequam faciatis ista , arcessite mihi Achiorem , Hammonitam, ut videns agnoscat illum,qui nihili faciebat domum Jisraelis, 6c qui ipsum tradendum morti miserat ad nos : vocaverunt itaque Achiorem e domo Huzzii* ; qui.quum venisset, %idens caputHolophernis ad manum cujuf- riam viri in congregatione populi,procidit in faciem , tanquam soluto spiritu suo. Quum autem resunisissent eum, accidit ad pedes Judithaj.dc inclinans se coram ea.di- Ktt; Tu verö benedicta es in omni tentorio Jebudar,& in omni gente : quas audito nomine tuo turbabuntur : nunc autem re- nuncia mihi, qu* feceris diebus istis ;re- nunciavitquc Judith ei in medio populi, qufccunque fecerat,ex quo di« exiverat,usque dum erat alloquuta ipsos: quvimque de- siiflet loqui, voce raagnii jubiiavicpopuluS/
C A 1*. XV. Panis»* tenor, fafugäJlfJyut-
r*Ed quum audissem ii, qui erant in tento- .riis . obstupuerunt d« eo . quod factum fueiar,& accidit eis timor,& trepidatio.
2 Adeo ut non maneretquisquam in conspectu proximi sui amplius . sed effusi uno animo, fugerent in omnem viam planitiei, & icgieniS montan«. Sc ii quoque,qui in regione montana circum Beth-tboglr.m castra posuerant,in fugam verterentur.
I Tum vero lilii JisraeÜSunusquisque, inquam, bellator ex eis effusi sunt in eo 5.
4 Et misit Huz7iia Eschthemoncm , & Beth-biiem,Chobamque,& Cholonem, denique in omnem terit inum Jisraelis,qui re- nunciaretu de iis.qux confecta erant, indi- cerCntque, ut omnes impetu effunderentur contra hostes,ad tollendum eos.
{ Quod,quum audiiTcnt Jisradlit«,omnes uno animo irruerunt in eösChobam usque, similiterque it.qui seruschalaimis advenerant,& ex tota regione montana, quia rd- nUnciaverant ipsis ea.quae facta fuerant in castris inimicorum suorum:
6 Et qui in Gilhadc,quique in Galilxa habitabant, irruentes, fuderunt eos plaga magna, donec prjficiiisftni; Damascum. & wt-

tCnp-Ts.jff. termino* e ; 'US. i *7 Ac habitatore** quidem Beth-chogl reliqui irruicrunt in castra Assyriorum, & prxdati eos, divinarum plurimum adepti sutu:
X Jjsraeli ;a? verb ä caede reversi.reliquiis potiti sunt ; vicique , fle civitates, qua: in montana, Sc campestri regione erant,ob« tinuerunt rnuita spolia . erat enim multjru- (do eorum m agna val de.
9 JojaK; m vero laterdos ille magnus, fle se«afus (is-.'«si tarum.habitant es Jcrusih:- fiimis,venerunt,ut constituerent bona,qua: lecerat Peus(israeli ,8e visä (uditha,alloquerentur eam veibis pacis.
10 Ingressi uutem ad eam,benedixerunt . ei uno animo,dicentes ei;
11 Tu ex.slrar<oJeruschalaimorum,tu exaltatio ma«*na Jilraelis,tu gloriatio magna es gentis nosirte.quod feceris ha:c omnia manu tua, & te afficiente bonis Jisraelem, Deus prosequutus fit eos benevolentia: be* nedicta fis ab omnipotente Domino in aeternum tempus jdixitque populus totus,
ri Spoliavit autem populus castra per dies triginta :
i; Dederuntque Judithx tentorium Ho* lophernij,inslrumemaque argenti omnia, fle lectos,urnasque,& omnia supellectilta e- jus ; quae accipiens illa,imposuit aliamula? suae, aliaque junctis plaustris suis cumulans imposuit.
'4 T um concurrens unaquaeque mulier Jifraelitis ad videndum eam, benedixerunt ei,- & exhibuerunt ei choream cx numero
i § Quürrque illa accipiens thyrsos in manus suas, dediOer quoque mulieribus, qux comitabantur ipsam, vicissim coronam o- leas imposuerunt ipsi, fle ipsius comiti. Ita processit coram toro populo in chorea dux omnium mulierum , fle sequuti sunt omnes jTrnelrae armati cum coronis , fle hymnis ore ipsorum WcednMtw.
CAK XVI. Epinicium ludith*.
N Am incipiente Juditha professionem hanc apud totum Jifraelem »tocus populus poli eam proloquueus est laudationem hanc.
i Dixit ergo Judith , incinite Deo meo canere tympanis', modulamini ei psalmos, laudemque , exaltate , fle invocate nomen
? Quia Deus conterens bella,quin in castra tm-tmen; in medio populi, eduxir me c manu persequentium me.
4 Venerat Assyrius e montibus, a Borea jjin regione tora: s Venerat cum mytiadibus copiarum! 27 Er quamvis

eum,neque excelsi gigames aggressi fune eum ; sed |udith,filia Merati pukhritudr* ne vultus suj dissolvit eum.
9 Exuerat enim Holam viduitatis fu* ad exaltandum Jisraeliras laborantes:

10 Unxerat faciem suam unguento,fle devinxerat crines suos in fertos mi trat, cepe- ratque stolam lineam,ut deciperet eum.
> Hujus sandalium abripuiroculum illius, fle pulchritudo huius captivam tenuit animam illius,pervasit acin. xcollum illius.
12 Horruerunt Persa; audaciam illius,fle Medi ad facinus audax illius pcrruibari
i; Tum jubilarunt humiles mei,fle exclamarunt infirmi mei , quum ilii perterrefacti funr i exaltarunt vocem suam,quum retroversi sunt.
14 Puelli confoderunt eos . fle ranquam pueros fugitivos vulnerarunt eos,perierunt ab instructa acieDomini.Dei mei.
1* Cantabo Dominohymnum novum.
16 Domine magnus e>,8e gloriosus,admirabilis potentia,fle inexsuperabilis.
1*7 Tibi serviat omnis creatura tua j qui* dixisti,8e facta sunt; misisti spiritum tuum ; qui jrdistcavit,neque est,qui obsistere posset voci tua?.
8 Montes enim 'a fundamentis cum a- quis commoverentur, fle petra» a conspectu tuo,ut cera liquescerent.
19 Erga eos autem,qui timentes sunt tuf, tu propitius fururus es plane. Nam parva res videtur tibi omne sacrificium ad odorem gratum,‘fle minima omnis adeps ad holocaustum tuum,sed qui timet Dominum, omnino magnus est.
20 Vas gentibus , qua; insistunt in genu* meum : Dominus omnipotens ulciscetur eas die iudicu,
2r Indendo ignem, vermesque carnibu» earum,quorum l"en:u fleant in seculum.
22 Ingressi autem (eruschalaima,adoraverunt Dominum ; fle postquam suit purificatus populus, obtulerunt holocausta sua.flk voluntarias oblationes,fl; donaria sua.
2; Obtulit vero Judith omnia instrumenta Holophernis, qüae dederat ipst populus ; fle conopeum ipsum,quod acceperat e cubiculo illius,donarium Ocravit Domino.
24 Populus vero hilaria egit Jeruscha- laimis coram sanctuario per tres menses, fle Judith cum ipsis mansit.
2* Qiuhus diebus transactis junctis equtt reversus' est quisque in hereditatem suam, 8c Judith profecta Bcth-thoglam,mansita- pud facultates suas.
26 Fureque tempore suo gloria illustris
rytiadihus copiarum I 27 Er quamvis multi concupiscentes am - suarum , quarum multitudo obturaverat birent eam , non tamen cognovit eam quis- torrent« ; fle quarum equitatus tegebat iquanv omnibus diebusvitae eius,exqu3 ho-
6 Dicebar se incensurum terminos meos, fle adolescentes meos sublaturum gladto.la- ctemesque nbiecturum in solum,& infantes meos expositurum depopulationi, virginesque meas pradaturum ;
7 Sed Domitms omnipotens deturbavit eos nutui foerrin*.
8 Non enim cecidit potens ille a iuveni- bus, neque posteri Titanum pcrcuileiunc
ra mortuus erat Menasche , vir ejus, usque dum aggregata est ad populum suum.
28 Sed provecta est, üt erat magna valde, conienuirque in domo viri sui ad annos centum quinque, diniisicqueancillamhonorariam suam in libertatem. Ita mortua est Beth chog!x,8e sepelierunt eam ein« in spelunca viri j piius Menaschis, luxitque eam domus Jisraeiis diebus septem.
29 Distribuit autem facultate* .suas,an-
ce.

Cap.T.
BAR« C.
sequam moreretur,omnibus prokime Mc naschen \itum suum , 8c proxime genus suum accingentibus:
50 Nec fuit amplius,qui metum TiTrae- litis injiceret diebus Judiths , 8c diebus multis post mortem ipsius.

BARUC.

C AP. I. Baruc fTtltgit librum suum le- I)ud<sUcum jruRu.
H Xc autem sunt verba libri,qux scripsit Baruc,filius Nerijx,filii Mach- tejx, filii TzidKijx,filii Chaschabjx» filii ChilRi.i* in Babylonia.
r Anno quinto,septimo die mensis illi- ur,eodem tempore,quo ceperant Chaldaei Teru<chalaima,eaque incenderant igne.
\ Hujus ergo libri vetbalegit Baruc audiente Jeconja,filio JehojaKimi,rege Jehu* etr.
4 Et audiente populo toto,convenientibus ad lectionem libri.de audientibus po- tencioribus.flc filiis principum.dc senioribus ; denique audiente toto populo.atque parvo, ac magno,iis omtubus.qui habitabant in Babylonia,ad fluvium Sudi:
$ Quum 'flentes,iejunirunt,de voverunt vota coram Comi no.
6 Cocgerunrque pecuniam prout uniuscuiusque potuit facultas ;
7 (Quam miserunt Jeruschalaimaod Je-
hojaKimum.filiumChilKiix.filti Schallurnj, sacerdotem , & ad sacerdotes alios, 8e ad populares omnes,qui prxfences erant cum «ojeruschalaimis :
8 In terram Jehudx,die decimo Sicanis, Ut accipiens ille, restitueret vasa domus Domini,qux elata fuerant e templo,vasa ar gentea.qux curavit fieri Tzidkija,filius Jc- ichijat.rex Jehudx.
9 Postquam deportans Nebucad-netzar, Rex Babylonii Jeconjom.de principes,ac potentes quosque vinctos,8e populum ter* rx Jeruschalaimis abduxisset in Babyloni-
10 Et dixerunt: Ecce misimus ad vos pecuniam ; ita comparate vobis pecunia hac holocausta , & oblationes pro peccatis, ac thus; $c conficientes munus.osserte ad altare Domini,Dei nestri:
11 Et orate pro visa Nebucad-netzaris, Regis Babylonix.de pro vita Beltschana- ris,filii ejus,ut fint dies illorum pares die buiCGCli, impendentis terrx.
ii Dabirque Dominus vires nobis,illuminans oculos nostros,ut viventes sub umbra Nlbucad-net7nris,Rcgis Babylonix & sub umbra Beltschatxaris,filii ejus,serviamus eis diebus multis,dcconsequamur gratiam coram eis.
15 Item orate pro nobis Dominum Deum nostrum,quia peccavimus Domino Deo nostro ; necdum aversa est indignatio, & ira ejus a nobis in hunc usque diem.
14 Er legite libellum hunc, quem mist- Ihus ad vos.pronunciantes in domo Domini diebus festis.de diebus solennibus.
15 Dicentes ,Domino Deo nostro justitia; nobis vero confusio vultus jncsl,prout est hodiernus dies,Jehudxo cuique,& habitatoribus Jeruschataimcruffl.
Cap.i.tl
6 Et Regibus nostris »ac principibus rostris, Bt sacerdotibus nostris, & prophetis nostris,majoribusque nostris;
17 Eo qubd peccavimus coram Domino 8e fuimus eiimmoriger:.
18 Neque auscukavimus voci Domin: Dei nostri » ut ambularemus in prxeepti: ejus,qux exposuerat in conspectu nostro.
19 Ex quo dic eduxit Dominus majores! nostros e terra Agypti;usque ad diem hunc fuimus immorigeri erga Dominum,Deum nostrum, eiimque parvi fecimus ,uc non auscultaremus voci illius:
10 Et quamvis adhxferint nobis mala , de maledictio illa.quamconstnuerac Dominus Moschi,fervo suo,quo tempore eduxit Dominus majores nostros e terra ^Egypti >ut daret nobis terram affluentem lacte,dc meile,ut hodierno die ;
21 Non tamen auscultavimus voci Domini Dei nostri in omnibus verbis propheta- rum,quos mittebat ad nos :
Sed ambulavimus unusquisque in cogitatione cordissui nequam , colendo deos alios »de faciendo , qux mala videmur in oculis Domini Dei nostri.
C A P. 1 1 . speculum focnifoifi/tn ltbuddk
captiitii.
I Deo prxstitit Dominus verbum suum , quod prnioquutus erat contra nos , & contra judices nostros , qui iudicabant Jis- raUlem , de contra Reges

nostros.de contra principes nostros, denique contra Jisraelitas,dc contra Jehudxos.
t Se adducturum contra nos mala magna , qux hon facta fuerint lub toto cocio , prout sectum est Jeruschalaimis ; secundum ea,qux scripta sunt in lege Moschis.
; Vescituros nos quemque carnibus filii fui,8cquemque carnibus filix suX •
4 Et reddidit eos subiectosomnibus regnis .circumstantibus nos,probro, dc desolationi invix, omnibus populis circumstantibus nos,ubi distem’navit eos Dominus.
5 Fueiüntque inferiores,ac non superiores : quia peccavimus Domino Deo nostro , dc non auscultavimus voci illius.
6 Domino Deo nostro justitia ; nobis vero, dc maioribus nostrisinejtconfus.o vultuum,prout est hodierno die :
7 Qux eloqui tus fuerat Dominus contra nos.omnla mala illa supervenerunt nobis.
8 Non enim precati fumus faciem Domini, ut averteret unumquemquea cogitationibus cordis fui nequam:
9 Idcirco invigilavit Dominus malis istis,qux adduxit Dominus super nos. Nam justus est Dominus in omnibus operibus suis,qux mandavitnobis.
10 Nos vero non auscultavimus voci eius,ut ambularemus in prxeeptis Domini, qux exposuerat in conspectu nostro.
11 Nunc ergo , Domine Deus Jisraelis f qui eduxisti popu'um tuum e terra -kgypti manu robusta.stgmfque.dc porrentis,ac potentia magna, & brachio excelso.de compa- rifti ribi ipsi nom«n,prout «st hodie ;
ii Peccavimus , impie fecimus, in justi fuimus , Domine Deus noster, in omnibus statutis tuis. ,
i si Avertatur indignatio tua a nobis«
«USW«

'fcap.i* BAI
quandoquidem reli«cti sumus pauci in gen- libuSjubi di fteminawifii nos. ,
. tj. Exaudi,Bomsine,orationem nostram, & deprecar ionem niostram, ac extrahe nos propte» te, 5 c inde nobis gratiam in con- i spectu eotum.qu’. deportaverunt nos.
[15 Ut noscat tota terra te esse Dominum
[Deum nostrum, 6c d«e nomine tuo vocarijis- lraeicm,&genus iJli us.
* 16 Domine, resp::ce e domo sancta tua,Se
cogitationem ad' erte ad nos,inclina Domine aurem tuani,& a,udi.
17 Aperi, Domine,oculos tuos.Bc vide : Non enim, qui rtuortui sunt in fepulehro, quorum receptus est spiritus ex visceribus ipsorum, ii tributuiri sunt gloriam, & lau-- (dem jufliria: Domino :
| 18 Sed anima dolens de magnitudine de-
I pressionis,& infirmitatis, in qua ambulat; & i oculi deficientes .tuvimaque famelica cedent tibi gloriam,Se justi tiam Domine.
19 Non enim recte factorum a maioribus nostris, regibiilque nostris nomine effundi- i mus nos miseram deprecationem nostram i in conspectu tuo,D«omine,Deus noster.
10 Nam immtfiflt indignationem tuam,
1 8c iram tuam in nor,quemadmodum loquu- rus fueras per servos tuos prophetas, dl-
^ 11 Sic ait Dominus, inclinate humerum
vestrum,& servite Regi Babylonia?,& consi- 1 dete in terra,quam dedi maioribus veltris.
;i Quod fi tim ruiscujraveriris voci Do- , mini,serviendo Regi Baby'onix.
2; Faciam, ut deficiat ex civitate Jchu* dx, & extra Jeruschalaima vox larritix» 8c vox gaudii, vox sponfi,&v< x sponsa?, sx;.- que tora terra invia »deserta habitatoribus.
24 Quamque non auscultaverimus voci tua?, serviendo Regi Babyloniae,prxstiiisti verba tua,qux proloquatur fueras per servos tuos prophetas, fore.u: efferantur ossa regum nostrorum, & osta majorum nostrorum e loco suo.
rc Nam ecce sunt projecta ad ajstum diei»& gelu noctis.& mortui sunt in laboribus gravifiimis, fame, gladio, atquedisie-
16 Et posuisti domum tuam,qua?vocatur de nomine tuo, prout est hodie, propter . improbitatem domus Tisraclis, & domus Jehudx.
27 Denique fecisti nobiscum » Domine, Deus noster, fecundum omnem xquitarem tuam.ße secundtim omnem tuam miserationem magnam ;
»8 Quemadmodum eloquutus fueras per servum tttum Mofchen. quo die mandasti ei, ut scriberet legem tuam coram Jifiae- I liris,dicens:
| 29 Nisiauscultaveritjs voci mex : urique
1 examen illud magnum , ac multum illud j convertetur innumerum parvum,in genti*
! bus.ubi disseminabo eos :
Novi non esse auscultaruros mihi,quia populus dttra cervice est :
r. Sed si reversi ad se ipsos in terra deportationis (Xia?, agnoverint me esse Dominum Deum ipsorum, me indente ipsis cos, & aures audientes;
. Et laudaverint me 111 terra deportationes fu; 1 : jiecoid^nte» nominis cuci-
? U C. Cap.-.j,
. \;Erre%ersi fuerint ab avers.ithne hume- rJ fui obdurati,& ob improbitatibus actio* num suarum,eo quod recordati fuerint vias majorum suorum, qui peccaverunt coram Domino;
>4 Etiam reducam eos in rerrem, quam mrans promisi majoribus ipsorum, Abra» hamo, JitxchaKo, & JahaKobo, ut domi* netur et - & multiplicabo eos,ac nullo pacto minuemur:
K Denique constituam eis foedus arter« num;me fore ipsis Deum, ut ipsi mihi sine populus: neque amovebo amplilis populum meum Tisraclem a terra, quam dedero eis.
CAP.lll. Supp/cx topuli ad Deum precd-
D Omine omnipotens, Deus ^israelis,anima in angustiis Krsans, & spiritus anxius inclamavit te.
2 Exaudt.Domine, & miserere, quoniam Deus es miseticors: miserere, inquam ,quia peccavimus coram te :
$ Tu enim sedes in soculum, nos vero an periremus inseculum ?
.4 Domine omnipotens, Deus Jisraelis, exaudi iam orationem mortuorum Jjfrae- lirarum, id est, filiorum,qui peccant coram te.qui non auscultaverunt voci Domini* Dei sui,unde nobis adha?rent hxc mala.
C Ne recorderis iniquitates maiorum nostrorum; siedrecordatormar.us tu#, 8c neminis tui hoc tempore.
6 Te Dominum, Deum nesirum esse, 8 e laudabimus te,Domine.
7 (Nam propterea indidisti cordibus nostris timorem tui ad invocandum nomen tuum,) Se laudabimus re in loco deportationis nostrae, quandoquidem revocabimus in animum nostrum rotam iniquitatem maiorum nostrorum,qui peccaverunt co-
8 Fcce nos hodie tn deportatione nostra» ubi disseminas i nos, probro.8e exfec: atio- ne , ac exactione , insest/ sumus fecundum omnes iniquitates majorum nostio- rum,qui defecerunt a Pnnvno Deo nostro.
9 Audi Jisrael mandata vitx,, auribus percipite,ut cognoscatis prudentiam.
10 Q^jid est Jisraei.tur verseris interra inimicorum, consenueris in regione alie-
11 Inquinatus habearis cum mortuis,reputeris imer«os.quisunrin fepulehro ? n Dereliquisti sontem sapientia?.

1; Si via Domini ambulässes, habitasse* in pace xterna.
14 Disce ubi sir prudentia,ubi si« robur, ubi sit imelligentia, ut cognoscas paiiter ubi sit longaevitas» ac vita, ubi sit lux ocu- loru n, & pax.
»(Quis invenit locum illius ? Sequis in- grt..urus est thesauros illius ?
16 Ubi sunt principes gentium, & qui dominantur bestii s terrestribus?
17 Qui volucribus cocli illudunt, Se argentum' lecordum,atque aurum,cui confidunt homines, quorum denique innumera est possessio.
»F l\iim qui argentum fabrefacium, &

Op.;. 4 .. . . , B A :
curant foliate : & quorum opera non possunt pervestigari.
19 Deleri sunc,& tn scpukhrum descen- deiunt,aliique exstiterunt pro eis.
20 Junioresviderunrlucem, habitantes in terra, sed viam scientia: non agnove-
Neque intellexerunt calles ejus, neque sufcepeiunt eam filii eorum,a via ejus procul abfuerunt:
21 Neque audita est in Cenahane,neque visa in Themanc.
22 Neque Hagareni exquirente* intelligentem eörum, qu* in terra sunt, mercatores Medana?«,& Thema nitar,&Rhetores, & scrutatores imelligentije habent eam ; viam sapientia; non agnoverunt, neque recordati sunt calles ejus.
24 O jifrael,quam magna tstdomus Dei, quam amplus locus pofleflionis ejus ?
2C Magna adeo, ut infinita fit. alta adeo ut immensa.
i0 illic fuerant gigantes illi nominati, qui principio erant permagni, periti rei militaris:
2-7 Non hos elegit Deus, neque viam scienti» tradidit eis ;
28 Sed perierunt»co quod carerent prudentia. perierunt propter vacuitatem consilii, ex qua laborabant.
29 Qui* ascendens in coelum accepit eam,& deduxit eam e nubibus ?
p Quis trajiciens mare, invenit eam, & aliaturuTest eam pro auro lectissimo J
1, Non est,qui cognoscat viam ejus,non qui animum adverteret ad callem eius;
Sed qui novit omnia,is cognoscit eam> invenit eam imelligemiä sua, qui comparavit terram in aeternum tempus, qui implevit eam jumentis quadrupedi-
;; Quo mittente lucem abit,revocante, obsequitur ei tremens:
Quo vocante stellar, splenduerunt, ipsa: in stationibus suij letantes, Lc dixerunt,adsumus ;
Splenduerunt cum Istitiacoram factore suo.
?6 IS Deus noster est.non restimatur alius cum ipso comparatus.
p Invenit omnem viam scientia: i quam dedir JahaKobo,filio fuo,8e Jisraeli,dilecto suo ; postea in terra visa est» ftc inter homines ea conversata est.
C AP- IV. Ad peccati agnitionem infertur consolatio redemtinnk.
5 est liber pra-ceproruroDei, & lex fiibfr stens infeculum, quam prehendentes o-
mnes ad vitam pertinent: qui autem relinquunt eam,morituri sunt.
r convertere |abaKob,8c prehende eamj perge adsplendorem coram lumine illius:
; Ne cedas al eri gloriam tuam ; & genti aliena: ea,qua: conferunt tibi.
4 Beati fumus, d jisirel, quod ea, qua: placent Deo,sunt nobis cogmta.
$ Bono animo esto, popule mi, moni- mentum Jifraelis.
6 Venundati estis gentibus, non tamen «d perditionem j sed quia ad iram proyo- cisu* peuro,traditi estis adversar«;.
IUC, Cap-4.
7 Nam exacerbatis eum , qui fecit vos, sacrificantes daemonibus,ac non Deo:
8 Obliti autem estis Dei illius acerni, qui genuit vos, L dolore affecistis urbem' Jerufchalaimorum,qua; educavit vos.
q Videns enim superventuram vobis iram 'a Deo, dixit, audite ,6 vicina:Tzijonis, induxit mihi Deus luctum magnum.
10 Vidi enim captivitatem filiorum meo- ; rum, filiarumque, quam super eos adduxit xternus:
11 Nam educavi illos cum lattitia, sed dimifi illos cum fietu.de luctu.
ii Nemo Ixtetur de me,quod vidua fim,
derelicta a multis: desolata sum propter peccata filiorum meorum , eö quod declinaverunt a lege Dei:
H Non autem statura ejus agnoverunt» neque ambulaverunt viis mandatorum Dei» neque callibus institerunt disciplinas,traditae justitia ejus.
14 Accedant vicinae Tzijonis, & recordamini captivitatis filiorum meorum, filia- iümque,quam induxit eis xternus.
t $ Induxit fnim gentem in eos e longinquo, gentem impudentem, & diversa utentem lingua.
16 Cujus homines non sunt reveriti senem,neque miserti pueri; sed abduxeiunr dilectos vidua:, dcfoJitariam filiabus i pilus desolaverunt.
17 Ego vei‘o quid postem adjumenti afferre vobis ?
, 8 Nam» qui induxitvobis mala ista, is vos e manu inimicorum vestrorum exem- turus est.
19 Abite liberi, abitejEgo vero derelicta sum,desolata.
20 Exui stolam pacis, & indui cilicium deprecationis mea:inclamatura xternum diebus meis.
21 Bono animo estote liberi, inclamate Deum ; 8c eximet vos e potestate,« manu inimicorum.
r: Ego enim jam concepi spem in xter- no salutis vestra:, a'dvemcquemihilxtiiia a sancto propter misericordiam, qua: vobis eventura elt brevi ab aeterno servatore nostro :
r; Nam emifi vos cum luctu ,& fletu :fed Deus vos iedditurus est mihi cum gaudio,
& laetitia in seculum.
14 Quemadmodum enim modo viderunt vicina: Tzijonis captivitatem vestram: ita visurae sunr brevi salutem vestram a Deo, qua: adventura est vobis cum gloria magna,Lt tplendore aeterni Dei.
2C O liberi,patienter rolerate iram,qua* aDeo supervenit vobis: Nam persequu- tus est quidem te inimicus tuus, sed tu videbis eius perditionem brevi, & eorum cervicibus supergredieris.
26 Delicia: me* ambulaverunt viis asperis, sublata: sum tanquam grex direptus ab inimicis.
27 Bono animo estote.liberi,&inclama- 1 te Deum : erit enim recordatio vestri ab (eo,qui induxit ista.
28 Quemadmodum enim fuit vobis animus aberrandi a Deo, nunc conversi decies amplius requirite eum.
-9 Nam qui induxit ypbi; mala ista,induces

ducet vobis »ternum gaudium cum salute
' Bono animo esto utbs Jeruschalai,-
jknorum : nominatim vocanste consolabi- sturte.
[; i Miser: ,qui te a fRtgunc,8e qui lretantur
|<flc casu tuo :
H Misera civitates, quibus serviverunt

t liberi tui : misera,quae accepit fiUostuos.
Nam quemadmodum letata fuerit de jruina tua, Ac gavisa de cam tuo : ita dolore | afficietur de sua ipsius desolatione ;
I $4 Quum auferam cms exsultationem de frequentia multa, & gloriatio ejus ver- , tetur in luctum.
Ignss enim superveniet ei ab »terno i diutissime, 8c habitabitur a datmoniis per multum tempus.
;6 Circumspice ad orientem,urbi Jeru- fchalaimorum,8< vide la?titiam tibi eveni entem h Deo :
Z7 Ecce veniunt Filii rui,quos emiseras: veniunt congregati ab ortu ad occasum us- ' que verbo sancti,laetantes de gloria Dei.
B A R Ü C.
Cap.6,
C A1*. V. Vrbs feruscfjulaimorum in Jfre glorios* redemtionis confirmatur.
| TpXue^rbs Jeruschalaimorum, stolam lu- r,ctu S> 8c afflictionis ture,ac indue decorem gloiix a Deo, coüaM in foculum- . . . . > ...
i Amici diploidem iustitix,donat» a' . A c habet quidem sceptrum ut mdex Deo,impone capiti tuo mitram glori» Dei al, QM ,S regionis,qm tamen ullum peccan- , »terni. 6 j tem m se non iublaturus est
tos humeris, qui metum ostentant genti*
4 Cavete igitur,ne vos etiam ullo pacto alienigenis conformemini, öc vos occupet metus ab eis;
c Quum videbitis turbam ante. Sc post eos adorantium eos,sed dicite cogitatione vesträ, te oportet adorari, Dorr ine.
6 Nam Angelus meus vobiscum est,qui idem reposc iturus est animas vestras.
7 Lingua enim illorum est expolita h fabro, ipsaque idola,deaurata,& argemea;ied falsa sunt,quum loqui non possint.
8 Etiam tanquam Virgini amanti mundum, accipiemts aurum;
y Comparant coronas, imponüntque capitibus deorum suorum : aliquando vero etiam subducentes Sacerdotes ä diis suis aurum , & argentum , in usus suos conlu-
10 Donamque ex illis etiam meretricibus, qua? sub tecto ipsorum sunr,& ornant deos ipsos argenteos,aureosque,8c ligneos, tanquam homines .vestimentis.
11 Hi autem non servant eos constantet ab a?rugine,& tineis:
ii Quamvis circumamicti sint indumento purpureo , extergentes faciem eorum propter pulverem ex »de, qui plurimus est
qua? sub cocio est,splendorem
securim ; se ipsum vero ex bello,latroni-
4 Nam vocaberis nomine tuo.i Deo in, busl > u ' " on ex,mic >' unde perspectum est
feculum.pax justieiar.Sc gloriae pietatis
s Exsurge urbs Jeruschalaimorum , & consistens in loco ediro,circumspice orientem versus,& vide Uberor tuos congregatos a solis occasu ad ortum verbo sancti, Letantes ad Dei recordationem.
6 Nam egressi sunt ä te pedites,abducti ab inimicis,abducit veto Dominus eosad te elatos cum gloria,ut filios regni.
7 Constituit enim Deus deprimi ofnnem montem excelsum, 3 : littora perennia.atque convalles impleri ad aequandum terram,ut eat Jtsrc.fcl secure adgloriam Dei.
8 Exstlierümque etiam siiitc.ßcomne lignum odoratum coram Jisrjeie prateepto Dei.
q Deducetur enim populus Jisraelis I»- tus.lumine glorioso ipsius,per misericordiam,8c justitiam,qux ab ipso est.
CAl'. VI- £pists>lAMrme}*, 7 *n'.tiiAiSu- ens vanitatem idolorum.
Exemplum epistolx,quam misit Jirmeia ad eos,qui agendi erant in Babyloniam aRe- ge Babyloniorum.renuncianS eis,quem admodum mandatum acceperat a Deo. r)Ropcer peccata.quibus peccastis coram X Deo,abducemini in Babyloniam captivi 1 Ntbucad-netzare.tege Babyloniorum.
i Quum iraque veneritis in Babyloniam, eritis illic annos multos.tempus longum uique in gmerauones septem; postea v cio educam vos inde cum pace.
; Nunc autem visuri estis in Babylonia argtntWjauicisquejty ligneo? subU-
non esse Deos.
i? Ne igitur metuatis ab eis : nam a?qui ac vas hominis confractum inutile est,ejus* modi sunt illorum dii;
16 Quum illi constituti sunt in suis domibus,oculi ipsorum pleni sunt pulvere a pedibus ingrediendum :
17 Ea sicut alicui,qui regem offenderit, circumsepta sunt atria: tanquam in virum,qui ad mortem rapiendus est,domo* illorum muniunt sacerdotes ianuis, öc claustris, 8c vectibus,ne L latronibus spolientur.
>8 Lucernas accendunt,ac plures.quam sibi ipsis,quarum nullam videre possunt: est enim profecto tanquam trabs aliqua earum .qua: in »de sunt:
»9 Intima vero illorum aiunt elingi ter* restribus infectis :comedentia ipsos,& indumentum suum ipsorum non sentiunt:
20 Atrantur facie sua ex fumo, qui ab arde est :
r, Supec corpus ipsorum , & super caput advolant noctu»,hirundines, & aviculae,si- militerquc etiam feles:
22 Unde cognituri estis non esse Deos ; ne igitur metuatis ipsos.
25 Nam ex auro , quod circumjacet ad pulchritudinem , nisi quis exterserit xrugi- nem» minime fulgebunt, neque enim senserunt,quando fundebantur.
24 Omni pterio emta sunt ea, quibus non inest spiritus.
2f Carentes pedibus humeris feruntur, demonstrantes suam ipsorum ignominiam hominibus.
*6 Vndorc Vero etiam urgentur, qui mi-
Qji 1 svi

niltrant eis: quia siquando in terram ceci* & mala,ineunt consilium le tis bcerdotes, «erit,noti exsurgit per se,neque,si quis eum uki simu! abscondentur cim »is. cicctum statuerit, movetur per se ; neque »si 44 (Quomodo igitur ncn potet ex sensu inclinatus fuerit,unquam erigitur: sed tan- quam morr.ui$ palmas eis adhibent.
17 Sacrificia vero illorum vendentes sacerdotes ipsis abutunturssimiliterque etiam mulieres ex eis salsamenta facientes,nihili mendico,neque impotenti impertiunt.
28 Sacrificia eorum,qua? ex mensibus laborat , & puerpera contingunt: cognoscite igitur ex his non esse deos i nec timeatis illos.
29 Unde enim vocarentur dii? s.»'licet, quia mulieres offerunt diis argenteis,au- reifque.Sc ligneis.
In domibus ipsorum sacerdotes sedent , habentes tunicas discissas , & capita, barbasque rasas , quorum capita retecta
Rugiüntque clamantes coram diis igneorum asdi,aut deaura:orumauc argen- suis ,* üt quidam solent in epulo 3d mor- 'ratorum ignis ; fugiunr quiden sacerdc- tuum facto. !res illorum,& servantur, psiveo tanquam
\z E« indumento illorum ablato saccrdo- trabesmedii comburuntur; te$ vestiunt uxores suas.Lt liberos.
cognosci hos non e sie deo; ? quireque set Vene se ipsos ex bello,neqte ex nalii.
fo Qua? sunt lignea ,L dtjunca, atque argentata,h;ec cognosccnur polea ä gentibus omnibus esse falsa, Reg buque manifestum erit non ese de«, sed jpera manuum humanarumjnec usun Di opus in esse ejj.
f 1 Qui igitur re cognosrentum est non esse deos ?
$2 Nam Regem minime institum: regio nis,neque pluviam dant haminilus.
5? judiciumque mir.me f.ciunt illorum,neque liberant ab injaria.u qui inipo • tentes iunt: sunt enim qtafi co nuula? inter coelum, 8c terram.

54 Etenim quum acciderit (eorum H-
;; Neque si malum perficiatur ab ullo, neque si bonum » possunt reddere ; neque constituere regem possunt,neque tollere.
SimiliterneqUe divitias.neque res ullo pacto possunt dare: si quis,ubi votum vpvc- rit eis, non prostiterit, minime rcpolcituri
jf Jx morre quemquam minime liberant , neque inferiorem a potentiore unquam eripiunt.
;6 Hominem cTcum ad visum minime revocant, versantem in necessitate hominem minime eximunt.
55 Regi autem,bostjbusque ninimeresistunt ; quomodo igitur exilinundum » aut accipiendum istos esse deos •
<6 Neque a furibus,neque -.latronibus Plane conservari possunt dii Iijnei,argen- taiique,8c deaurati.
57 Quorum illi valentiores psis detra- hunr aurum,& argentum, L incumemum, quod circumstat eos, & habentes discedunt, quum illi ne se ipsos qudem adjuverint.
58 Itaque praestat esse Regen ,qui ostendat suam ipsius fortitudinem , aut instrumentum domui utile,quo utatur possessor.
- vidua? non miserentur,neque orpha- quam deos falsos esse ; aut etiam januam no benefaciunt. domi servantem,quas in ea fure,quam sal-
Erutis e monte lapidibus dii similes sosdeos 5.aut ligneam columnam esse in ba- funt,idola lignea,& deaurata,3c argentata: silicis,quam falsos deos.
& qui ministrant eis, pudorem conlequen-
59 Quomodo igitur existimandum est» auc pronunciandum illos esse deos }
40 Quin etiam ipsi quoque Chaldsi ignominia afficiunt ea, qui quando viderunt mutum , non valentem loqui, ad Belum adducentes, . .
41 Petunt,ut loquatur tanquam posset ii- | conficiunt,quod imperatum est ; lud esse, nec possunt ipsi percjpicntes men-i 6r Et ignis demissus sup-erne ad deso- te relinquere illa: nam sensu carent ipsi. , liandum montes,8c silvas,facut,quod impe-
41 Mulieres vero cinctae funiculis,in viis ; ratum est ;
59 Nam sol quidem,& luna,& astra,quae splendida sunt» quum mittuntur ad usum suum optime auscultant;
fiO^Similiterque fulgur , quum apparet perspicuum est , 6t ipse ventus regionem totam perspirat:
61 Et quum nubibus m.andatum est a Deo,ut obeant totum orberni habitabilem,
ipsis sedent accendentes acus eorum.
4; Sed quando aliqua illarum abstracta ab aliquo uno ex transeuntibus compressa fuerit,alteram probro afficit,quod non fue-
6? ista autem,ne formis qundemssaculta-» tibul suis conformata sunt: quamobrem nec putandum,nec pra?dicamdum est istos este oeos,quum non possint ilsti,neque judi-
ric appetita, sicut ipsa fuit, neque funiculus 1 cium facere,neque benefacere hominibus, ipsius disruptus fuerit. 64 Scientes igitur non e isse deos,ne ti*
44 Omnia,qu* fiunt in illis,falsa sunt: meat/sjUos:
_ 1 . !.!_ J.. — .ll___ j: A, Mim (1.
6; Nam neque Regibus maledicturi sunt, neque benedicturi:
66 Signaque apud gentes in coelo minH me ostensuri sunt,neque iu; sol lucebunt
1 neque lurr.en prtcbcbuntixt Uutia. ninime ,67 Besti^ipsas meliores fiunt eis.qux fu-
quomodo igitur putandum est aut pra?di- candum deos illos esse }
45 A fabris,8e auri fusoribus comparata sunt,nihil aliud futura, quam quod esse voluerim ea artifices:
46 Ec ipsi fabricatores eorum mi.. . . -- _
longa?vi futuri sunt; & quomodo ergo, qua? j giemes in specum , possunt: libi i pii» pro* ab ipsis fabricata sunt,poflent esse dii ? Idesse, ,
47 Reliquerunt enim mendacia, & pro- 68 Igitur manifestum est mobis,nullo pw
bra iis, qui adsunt ad ipsa. j cto esse deos,quapropter nc ttimeatis eo«.
n, 1 69 Nam quemadmodum in cucumeia»
48 Nam quum supemneju ei? bellum#

rio pudenda statua nihil observans , ita fune dii illorum lignei , & deaurati, & ar- Lentati eodem modo; & quemadmodum in horto rhamnus, cui avis quaelibet inii det:
70 Similiterque etiam mortuo projecto in tenebris similes sunt dii illorum lignei,de- auratique,&argentati;
71 Qua? non elTe deos cognituri estis 'i purpura,& splendore,qui inerit illis,putrescente ; & eo quod ipsa postea exeduntur, itaque sunt probro regioni suar.
71 Itaque melior est homo iustus non habens idola. Nam procul a probro futurus est.

Cap.t?

ADJECTIONES AD DANIJELEM.

Ad tertium caput Danijelis.

A Mbulabant autem in medio flammx, celebrantes Deum , fik benedicentes Domino.
15 Nam consistens Hazarja, oravit hoc modo,8c aperiens os stium in medio ignis,
16 Benedictus es Domine,Deus nTa iorum nostrorum ; laudandum,& gloria afficiendum nomen tuum in fecula ;
17 Quia iustus es in omnibus,qu>bus af- fecistis nos : Sc omnia opera tua veracia, rectaeque vir tux,& omnia judicia tua ve-
i 3 Cum judicia vera exercueris per o- mnia, quae induxisti in nos, & in civitatem sanctam maiorum nostrorum Jeruschalai- ma. Nam veriflimo judicio induxisti hrc omnia in nos propter peccara nostra.
ig Peccavimus enim,8- inique fecimus, deficientes a te, & quidem supra modum peccavimus in omnibus.
;o Cum mandatis tuis non auscultaverimus, neque observaverimus, neque fecerimus prout mandaveras nobis, ut bene e stet
1, Idcirco quarcunque induxisti in nos, Sc quxeunque fecisti nobis , verace judicio fecisti:
11 Qubd tradideris nos in inimicorum iniquorum manus , defectorum inimicifli- morum j Sc Regi iniusto, ac improbistimo supra omnes incobs terra?.
propheta , &'dux, neque holocaustum, neque sacrificium, neque oblatio,neque suffi •
19 Non locus offerendis fructibus coram te.Sc consequendae misericordia: tuxrsed ut sum-M animo contrito , & spiritu abjectisti- l mo,accepti sumus ;
40Tanquamsi essent holocausta arietum, taurorumque,& canquam myriadibus agno - rum pinguium oblatis; ic3 sit sacrificium nostrum coram te hodie, ut litetur a prose- quentibus te. Non enim confusio evenit fiduciam habentibus in te.
41 Nunc itaque prosequimur te ex toto animo, Se timemus te,& faciem tuam qux-
41 Ne confusioni exponas nos, sed fac nobiscum secundum aequitatem tuam , & pro amplitudine misericordia: ruar-
41 fct exime nos fecundum facta mirabilia tua , gloriamque compara nomini tuo , Domine :
44 Ita pudore afficiantur omnes.qui designant in servos tuos mala,&confusi decidant ab omni potestate , & vires eorum conterantur.
45 Ut cognoscam te esse Dominum,Deum solum,& gloriosum in toto terrarum orbe.
4 6 Quum autem non cessarent, qui injecerant eoj administri Regis incendere fornacem naptha,& pice, stupaque,& malleolis ;
47 Diffusa flamma supra fornacem in cubitos quadraginta novem,ita pervasit.
48 Ut incenderet Chaid*os,quo»invenit supra fornacem ipsam.

49 Angelus vero Domini in fornacem illam descenditcurr, Hazarja :
50 Et excutiens flammam ignis e fornace , effecit medium fornacis tanquam st aer fuisset perspersus rore » adeo ut non attigerit eos omnino ignis , neque molestia affecerit,neque turbaverit eos.
51 Tunc tres illi,quasi ore uno laudarunt, benedixeriintque, Sc glorificarum Deum in fornace,dicentes ;
<2 Benedictus es,Domine,Deus maiorum nostrorum , Sc laudandus, ac exaltandus supra omnia in secula , & benedictum nomen gloria? ture sanctum , supräque omnia laudandum,& exaltandum in secula.
51 Benedictus es in throno gloriosi regni tui, Sc supra omnia laudatus summeque gloriosus in fecula,
54 Benedictus eJ in templo sancta? glorire ture 5 Sc supra omnia laudatus,gloriofusque
11 Nunc itaque non est nobis fdcu\tAf aperiendi os (confusioni , Oc probro fumus . exposui) nobH , inquam, servis tuiS,8c co- i 1 " secula, lentibus te. | 5 5 Benedictus es, qui vides abyssos msi-
14 N« tradas nos .quresumus . in perpe- idens Chcrubinis , & supra omnia laudatus, tuum propter nomen tuum, neque dissipes summeque gloriosus in secula
fccdus tuum
15 Et ne amoveas misericordiam tuam a nobis, propterea qubd Abrahamo dilecto a te, & Jitzchako,servo tuo,8c Jisraeli sancto tuo,
16 Eloquutus es , dicens.re multiplicaturum femen ipsorum,ut st<nt astra coeli,& ut effrena, qua: circumstat littus maris:
17 Nam, Domine, diminuti fumus supra omnes gemes, Sc fumus abiecti in tota terra hodie propter peccata nostra.
;8 Neque est hoc tempore princeps ,Sc
56 Benedictus es in firmamento coeli, 8c supra omnia laudatus» ac glorificatus in se-
57 Benedicite omnia Domini opera Domino, laudate,8c supraomnia exaltate eum in lecula-
58 Angeli Domini benedicite Domino , laudate , & supra omnia exaltate eum in se-
59 Cx!i benedicite Domino »laudate ,8e supra omnia exaltate eum insecula.
60 Benedicite aquar omr.cj , qua: supra
Qq r coc-

coelos estis,Domino,laudate,& supnomnis
exaltate eum in fecula.
6« Benedicite Domino omnes potestates Domini,laudate,8 e supra omnia exalta- tate eum in secula.
6* So), & luna benedicite Domino , laudare,& supra omnia exaltate eum in secula.
6; Astra coeli benedicite Domino,lauda- ke.Le supra omnia ex,Itate eum in secula.
64 Omnis imber ,& ros benedicite Domino, laudate,&supra omma exaltate eum iq fecula.
65 Omnesvenri benedicite Domino,laudate, Lc supra omnia exaltate eum in fecula.
66 Ignis , LtEstus benedicite Domino , laudate, & supra omnia exaltate eum in fecula.
67 Frigiis,8c calor benedicite Domino, laudate »& supra omnia exaltate eum in fecula.
68 Rores,& pruina: benedicite Domino, laudate , 8c supra omnia exaltate eum in fecula.
69 Noctes,& dies benedicite Domino , laudate, & supra omnia exaltate eum in se* cula.
70 Lux, & tenebrae benedicite Domino , laudate »Se supra omnia exaltate eum in secula.
7 » Gelu,& frigus benedicite Domino, laudate »Sc supra omnia exaltate eum in fecula.
72 Glacies, & nives benedicite Domino , laudate , & supra omnia exaltate eum in fecula.
7; Fulgura,& nubes benedicite Domino, laudate »Sc supra omnia exaltate eum in fecula.
74 Benedicat terra ipsa Domino, laudet, Lc supra omnia exalteteum in secula.
75 Montes, & colles benedicite Domino,laudare ,Sc supra omnia exaltare eum in
76 Quacunque nascuntur in terra, benedicite Domino, laudate,& supra omnia exaltate cum in secula.
77 Fontes benedicite Domino,laudate,& supra omnia exaltact eum in secula.
Cap.11.1?.
te Domi no,laudate, & supri omnia exaltat« eum in fecula.
87 Sancti,8c humiles cerde benedicite Domino »laudate, Lc supra omnia exaltate eum in fecula.
88 Ch3nan;3,Ha7.aria,& Mifchael benedicite Domino,laudate ,Se sapra omnia exaltate eum in fecula : qua exemit nos e fepulchro ,& fcivavit nos a morte,liberans nos e media fornace ardentaflamma:,atque e medio igne liberansnos.
89 Celebrate Dominum,quoniam bonus est,quoniam »n feculum misericordia eius-
90 Omnes,qui colitis Dominum,beiiedi- cice Deo deorum , laudare, drcelebrare i omnia secula esse misericoriiam e|us.
Cajlitus SkfdnrM diuiniiM
CAP. XII I. vinditatur.
E Rat autem vir , habitans 3 abyloniae , cu! nomen JoiaKiir.
i Qui, duxerat uxorem ,nomine Susan- nam.fiijam ChilKii*,pulchram valde,& timentem Domini:
* Nam parentes illius iasti, docuerant filiam suam ex lege Moschis.
4 Hrrfrque JoiaKim dive* valde , habens hortum propinquum domuisua:, 6e conveniebant ad eum fehudxi - eo quod pra: omnibus esset in existimaticne.
s Fuerant autem designati duo seniores ex populo judices anno illo, de quibus dixit Dominu* prodiisTc iniquitatem Babylone 'a senioribus judicibus,qui videbantur gubernare populum.
6 Isti constanter manebant in domo Jo- jakimi,8cadibant eos,quicunque judicium
expetebant. (
7 Erat vero , quum excurrisset populus meridie, ut ingressa Sufanna ambularet it» horto viri fui.
8 Videntes iraque eam duo Seniores isti ingredientem quotidie,atque ambulantem, lapsi sunt in concupiscentiam eius:
9 Et pervertentes suam ipsortim men- (tem, declinaverunt oculos suos, ne respice- j rent in se, neque recordarentur judiciorum 78 Maria , 6c fluvii benedicite Domino ,! justorum e caeso.^ laudate , & supra omnia exaltate eum in se- j 10 Et quamvis essent uterque transfixi cula. J amore illius, tamen non renunciaverunt al-
79 Cocte ,& qujgcunque movemini in \ ter alteri dolorem suum : aquis benedicite Domino,laudate , & supra 11 (Nam pudebat eos enunciare concu- omnia exaltate eum in secula. jpiscentiani luam , fe velle cum ea concum-
82 Omnes volucres eceli benedicite Do-; bere) mino,laudate, Lc supra omnia exaltate eum (12 Sed observabant solicite quotidie , uc
in secula. 1 viderent eam.
81 Bestia; , omniaque pecora benedicite* 1? Quumque dixissent alter alteri,eamus Domino , laudate . Lc supra omnia exaltate iam domum^quia.hora est^pr^ndii. eum in secula.
82 Filii hominum benedicite Domino , laudate , & supra omnia exaltate eum in secula.

8; Jrrselira: benedicite Domino,laudate,& iiipra omnia exaltare eum in fecula.
84 Sacerdotes Domini benedicite Domino .laudate , & supra omnia exaltate eum in
8c Servi Domini benedicite Domino , laudate, & supra omnia exaltate eum in secula.
LS Spiritus,Sc animsc justorum b?nedici-
14 Egressi quidem , discesserunr alter ab alrero,Iedreflectemesvenerunt eodem , 8c sciscitantes alter ab altero causam »confessi sunt inter se concupiscentiam suam , atque tum communi consilio constituerunt occasionem,quum eam possent invenire solam.
ic Furque observantibus illis diem ap^ positum,ut veniens Sufanna sicut ante a,cum duabus solum puellis desideraret lavari in horto,quia «erstus erar.
16 Nemo autem erat illic , pr;ererquam illi duo seniores abditi.Lc observantes eam;
17 Dixerat enim puellis suis,afferte mihi
Qjl 4 oleum,

Cap.t;. ad jectiones
oleum » & smegm;ata, & januas horti occludite,ut laver.
18 Quxfacient-es prout edixerat» occlu- jseranc januas horti, quum exirent per obliquas porcas,allaturas ea, qua? fuerant imperata ipsis ; neque "viderant Seniores illos,eo iquod efsentabsconditi.
19 fuit ergo,aic egreslis puellis insurgerent duo Seniores illi, & incurrentes in
eam,dicerent:
20 Ecce januas horti istius clausae sunt»Lc [nemo contemplatur nos i fumus autem af- I secti concupifcemia tui; propterea allenti- j | re nobis,8c concumbe nobilcum :
21 Sin minus, testabimur contra te,fuisse tecum juvenem , ac propterea te emifiiTe puellas a te.
[22 Tunc ingemiscens Susanna, dixit, an-
I gustuesutit mthi undique : nam sive hoc fe- I cero.mors mihi adest ; sive non fecero,non 1'um effugitura manus vestras.
2; Malo tarne n non commissa offensa incidere in manus vestras,quam peccare co- } ram Domino.
1 24 Itaque exclamavit voce magna Susanns, exclamaverântque illi duo Seniores 1 quoque adversis eam.
25 Et accurrens unus, aperuit januas il- I iius horti.
! 26 Audientes vero clamorem in horto
domestici, insilierunt per obliquam januam,visuri,quid accidisset ei:
27 Sed quum dixissent Seniores illi sermones suos, pudore affecti sunt servi valde, quia nunquam fuerat habitus de Susanna sermo emsmodi.
! :8 Fuitque postridie,ubi convenit populus ad virum eius Jojakimum,_ut venientes duo seniores illi, pleni iniqua cogitatione contra Susannam , ad moite afficiendum
29 Dicerent coram populo ; mittite ad Susannam,filiam Chiikija», qua? uxor est Jojakimi;&miserunt illi.
Venit igitur illa cum parentibus suis, & filiis suis,8c omnibus cognatis suis.
Erat autem Susanna delicata valde, & pulchra specie.
;r Isti vero iniqui julTerunt retegi ipsam (erat enim obtecta) üt explerentur pulchri- ' tudine ipsius:
Flebancque, qui aderant ei,& omnes, qui videbant eam.
$4 Surpentes autem seniores illi duo in : medio populi,imposuerunt manus suas capiti illius.
j §s Illa vero flens,respiciebat in coelum,
1 quia animus illius fiduciam habebat in Do-
Dixerant enim seniores illi,ambulantibus nobisin horto tolis, ingressa ista cum j duabus pueilis,occlusit januas horti, quum I dimisissee puellas:
| ;? Et veniens ad istam juvenis,qui erat
j abditus,accubuitcum ea.
i Nos autem,qui eramus in angulo hor-
' ti »videntes iniquitatem jstam,incurrimus in eos,nempe videntes congredi ipsos.
19 Ac illum quidem non potuimus v» comprehensum retinere; quia vjlentior e- rat nobis i sed aperiens ianuas,exsiliit.
40 Istam vero,quum prehendissemus,in-
\D DANl JELE M. Cap.t;.
terrogabamus , quis esset ille juvenis: sed noluit enunciare nobis ; ha?c testamur.
41 Tum credente eis congregatione,ran- quam senioribus populi , judicibusque , condemnaranr eam ad rnortem.
42 Exclamans verb magna voce Susiinna, dixjt,o Deus teterne,abditorum cognitor, qui nösti omnia,antequam sint;
4; Tu scis istos res falsas contra me testificatos esse : ecce autem morior, quum nihil commiserim eorum,qua^isti improbe commentisunr contra me.
4 S Tunc exaudivit Deus vocem illius.
45 Quumque abduceretur illa ad interitum,excitavit Deus spiritum sanctum pueruli junioris,nomine Danijelis,qui clama- vitvoce magna.
46 Purusfum ego a Tanguinehujus.
47 Convertit autem se totus ponulus ad illum , dixeruntque , quid sibi vult sermo iste,quem tu eloquutuS cs ?
48 Ille verb Itans in medio eorum,dixit* adeo stulti estis,b Jistaelitje i ut non habita quaestione,neque re certo cognita condemnetis JisrJelitidem ?
49 Revertimini in iudicium ; nam isti resfalsascontra cum testificati sunr.
f o Reverso itaque toto populo cum festinatione,dixerunt ilii seoioies; ad- esdurTtjiam sede in medio noftni>n,& re- nuncia nobis; quandoquidem tibi dedit Deus seniorum munus.
51 Edixit verb Danijel illis , separate istos alterum ab altero procul,& exquiram illos.
52 Qum autem separati essent alter ab altero,accetfens unum eorum,dtxjt ei, o inveterate in diebus malignis,nunc venerunt supplicia peccatorum tuorum , qua? committebas antea.
5; Judicans judicia iniusta, innocentes quidem condemnans» noxios vero dimittens; cüm dicat Dominus,innocentem,& justum non interficies.
<4 Nunc igitur hanc siquidem vidisti,dic, sub qua arbore videris eo* congredientes
55. Qui dixit, sub lentisco. Dixit verb Daniiel recte mentitus es in tuum ipsius caput : Ecce enim nuncius D:i accepta sententia a Deo medium discindet te.
56 Postea seponens eum »iufltr adduci alterum, cui dixit,b femen cenahanis.ac non Jehudae,pulchritudo decepit te,8c concupiscentia pervertit animum tuum.
?7 Sic faciebatis filiabus Jisraelis. qua? timentes congrediebantur vobiscum , ac non sustinuit filia Jehudxiniquitatem ve-
58 Nunc ergo dic mihi, sub qua arbore deprehenderis eos congredientes inter se » qui dixit,sub ilice.
59 Tum dixit ei Danijel, recte, mentitur es cu quoque in tuum ipsius caput: Exspectat enim nuncius Dei, gladium habens ad secandum te.medium,ut profliget vos.
60 Et exclamans tota congregatio voce magna,benedixerunt Dro,servanti eos, qui spem collocant in ipso :
6r Et insurrexerunt in duos seniore» istos, en quod leosconfeciPeteosDanijel ex ore ipsorum falsi testimonii,
Q £4

6r Et

.ADJECTIONES AD DANIJELEM.
Cap.1I.r4.
61 Et fecerunt eis secundum legem Mo- schisj quemadmodum improbe cogitaverant facere propinquo suo ; & interfecerunt eos i ira servatus est sanguis innocens
6? Chilkija vero,£k uxor ejus laudaverunt Deum dc filia sua Susenna cum joia- Kimo,viro eius.Lc cognatis omnibus,quod non esset deprehensum turpe factum in ipsa.
64 Danijel vero effectus est magnus coram popuio h die illo in posterum.
6 Rex autem Astyages, quum ^ggrega- rui esset majoribus suis } suscepit Cyrus, 1'crsa regnum illius.
C AI'. XIV. D4Rt/r(triumphas de Belo.fa Driccne Bäbylonieo.
C Onvixit nutemDaniiel huic Regi,&glo- r:3 superavit omnes amicos eius, r Erat vero i dolum Babyloniis, cui nomen Bei, in quod consumebant unoquoque die simila? artabas duodecim, & oves quadraginta, vinique metretas fex.
$ Colebat aurem Rex illud,&abiens unoquoque die. adorabat illud: Dumiel vero adorabat Deum suum : quamobrem dicebat ei rex,quare non adoras Belum ?
4 Cui dixit ille, quia non adoro idola manu fast ; sed viventem Deum, qui creavit coelum,& terram,8c habet dominium in omnem carnem:
Cap.14.
16 DixitRex,integra sunrsigilla.Danijci, qui dixit,integra sunc,b R«.
17 Sed fuit, simulae aperuisse: portas, ut respiciens Rex ad mensam,clamaret voce magnä, magnus es.b Bei, neque est apud te dolus vel unicus.
18 Ridens vero Danije),detinukRegem» ne ingrederetur intro, & dixi:, aspice solum,& agnosce cuiusha?c vestigia sine,
>y Tum rex,video,t nquit, vestigia virorum,mulierumque,& puerorum;
20 Et iratus Rex,comprehendit tum sacerdotes, uxoresque, öeliberos eorum,qui demonstrarunt ipsi occultaostioli, quibus ingrediebantur, utcomamerent, qua? imponebantur mensa?.
21 QoamobreminterficienseosRex,donavit Belum Daniieli dono , qui evertit eum cum aede i piius.
1: Erat quoque Draco magnus in eo lo- co.quem colebant Babylonii.
2; Dixit autem Rex Daniieli,non etiam hunc esse dices ajreum.Eoce vivit,fk comedit, Ac bibit: non potes dicere hunc non . esse viventem deum: itaque adora eum.
14 Cui Daniiel,Dominum, inquit,Deum meum adoraturus sum, quia is Deus vivens est.
rs Tu vero rex, da mihi potesiatem, Lc interficiam draconem istum sine gladio, Sc fuste : cui dixitrex.do tibi.
16 Itaque Danijel accipiens picem,adipemque, & pilos.qua? coxit una,fecit massas, quas indidit in os draconis illius,& dis- I ruptus est draco. Tum dixit Danijel, ecce
, Rege autem dicente illi» annon videtur ribi 3e) esse Deus vivens? annon vides, quam multa comedar unoquoque die ?
6 Dixtt Daniiel ridens,neerraco, 6 Rex* numina vestra,
hic enim intus quidem lutum est, a?sverb| 27 kuit autem, quum audissent Babylonii, foris : neque comedit, neque bibit un- ; ut indignarentur valde, 8c conversi m re- quam. . ; gem,dicerent,rex iste Jehudatus factus est,
7 Tum indignatus Rex,accersivir sacer- Belum destruxir.df draconem interfecit, ac dotes suos. Lc dixit eis, nisidixeritismihi, sacerdotes ipsos jugulavit.
quis comedat impensam istam, morituri; 28 Bostea venieiüesad regem, dixerunt, estis: !tradenobisDinijelem;sinminuS,interfi-
8 bin autem ostenderitis Belum comede-, ciemus te,& domum tuam.
re ista, morietur Daniiel_, eb quod in Be-j 29 Quum itaque videret Rex,fe ab illis Ium blafphemaverit: dixicque Dani iel Re* urgeri vehementer,»eceflirare coactus,tragi, fiat secundum verbum tuum. diclit eis Danijelem.
9 (Erant autem sacerdotes Beliseptua- ii autem conjecerunt eum in foveam ginta, sine uxoribus, & liberis) venitque | leonum,ubi fuit dies fex.
Rex cum Danijele in ;edem Beli. i ;i Erane vero in fovea illa leones feto Ubi dixerunt sacerdotes, ecce noslPtem, quibus dabantur in diem bina cor-
excurrimus foras, tu aurem rexapponeiila 'pora, & bina? oves,sed tunc non erant datu edulia. & vinum miscens propone, & oc-j eiJjUt comederent Daniielem. elusam portam annulo tuo obsigna. | 12 Erat aurem proptuca Chabakkuk in
11 Quod si veniens mane.no n inveneris. lehudara ; qui,quum coxisset pultem, & in- omnia comesta ä Belo, moriamur nos: aut trivisset panes in mag'de, abibat incam-
Danijel.qui mentitus est contra uosjiinut- ittri4,morfatur :
12 ipsi autem eo contemnebant, quod fecisient sub mensa occultum aditum, quo ingrediebantur semper.Lc tollebant ea.
1; Fuit aurem,quum egressis illis Rex apposuisset edulia Belo,ut orafeiperet Dani jel pueris suis ,* qui afferentes cinerem
pum.ut ferret ca messoribus.
;; Verum edixit Chabakkuko angelus Domini,deser prandium.quod habes,Babylonem ad Daniielem.m foveam leonum :'
;* Cui dixit Chnbakkuk,Domine,Babylonem non vidi, & fovea illa,ubi sit,nescio.
IC Tum prehendit eum Angelus Domini vertice, Lcbaiulsnscoma capitis i psius.de-
constiaveruut eo totam asdem coram Re- 1 potuit cum delatum Babylonem supra söge : postea egrclsi,clauserunt portas,& ob-i veani,impetu spiritus eius, signarunt annulo regis,abiveruntque. ;6 Exclamavltque Chabakkuk,dicens,
14 Sacerdotes vero inp^essi nocte pro Danijel . Daniiel , jccipc prandium hoc, more tuo.& uxores, liberjque eorum, co-' quod tibi mittit Deus, mederunt omnia,atque abierunt. | $7 Dani/cl vero dixir, Etenim meministi
it Qimm itaque surrexisset Rex mane.St mei Deus, qui non deserueris eos > qui re- Danijeladesset ei i j quitum re.

Cap.t. II £ Z R Ä
lt'a exsurgeflS» comedit Dani ielc Angelus vercDei resttiruitChabakkukum con- 'Festim in loco ip£ms.
39 Rex autem venerat die septimo ad lugendum Danijelem, & veniens ad foveam, inspexerat, quum ecce sederet Da-
40 Quamobrem exclamans rex voce magna, dixit» Magnus es,Domine,Deus Dani- jelis, neque elt alius praeter te, Ö: extraxit
41 Eos vero, qui in causa erant perditionis ejus,coniec't in foveam illam, Lc devorati sunt statim in conspectu ejus.
H E Z R JE APOCRYPHUS LIBER PRIOR.
Qui vulgo tertius appellatur.
C A P. I. Status turbatus regni IthuAif, inde a, mone loscbijjt, usque ad urbti excidium.
C Elebrans Joschija Jeruschalaimis Pascha Jehovx, »ugulavit Pascha, quarto decimo die mensis primi: i Postquam instituissetsacerdotes in custodiis suis, vestibus indutos in domo Je-
; EdixifTetque Levitis sacrorum administris pro lisracle, ut sanctificantes se Jehovx, proponerem res fanttificdtxstTcx fon- ctxfehov* in domo,quam xdificavit Sche- lonio,filius Davidis,Rex ;
4 Non incumbit vobis, tnquiens, onus eam deportandi humero : sed nunc servite Jehovx.Deo vestro, & curam habete populi ejus jisraelis, ac praeparare per familias vestras 'secundum distributiones vestras ex praescripto Davidis, Regis Jisraelis, & ex descriptione Schelomonis,filii eius ;

5 Omnesque in templo, fecundum partitionem familiae Ratemxsuae, stantes coram |isr 3 ?litis»fratribus vestris :
6 Ordine jugulate Pascha, & sacrificia parate pro fratribus vestris, facientes Pascha secundum praeceptum Jehovx, d.itum Moschi. /
7 Donavitque Joschija populo, qui aderat, agnos ex ovibus,& htedosecapristri- ciesmille.Sc armentalium tria millia,eaque de facultatibus Regis.ex promisso tradita sunt populo,sacerdotibusque.fic Levitis.
8 Chilkija autem, & Zecaria , & Jehiel, praefecti templo sacerdotibus,in Pascha pecudes bis mille sexcent&s, & armentalia rer centum.
9 Conania vero cum Schemaja, Lc Ne thaneele , fratribus, Chaschabia quoque,& Jehiel,& Jozabnd,Chiliarchi dederunt Levitis in Pascha pecudum quinque millia, Lc armenralia quingenta ;
10 His ergo legitime compararis, steterunt sacerdotes, ac Levit* per tribus utentes azymis.
11 Et per distributiones familiarum paternarum suarum in conspectu populi, obtulerunt jehovx, secundum ea,qua» in libro Moschis 'praescripta suor.
1 2 Nam aliarum Pascha igne pro ritu,lio-

stias vero coxerunt in ahenls, 8c in lebetibus pro arbitratu suo, quum transmisissent ad omnes populares;
1; Postea vero paraverunt sibi, Lc Sacerdotibus,fratribus suis filiis Aharonis.
14 Sacerdotes enim osserebantadipes,usque dum finita esset hora : quamobrem Levit* illi paraveruntsibi,& suis fratribus,posteris Aharonis,sacerdotibus,
, s Et sacri cantores,posteri Asaphi agebant in statione sua , sccundfcm praeceptum Davidis datum A sipho » Hemani, Lc Jedi- thuni,videnti Regis.
16 Et janitores per singulas januas » quibus non erae recedendum a ministerio suo : his fratres ipsorum Levit* paraverunt.
17 Ita consummatus est totus cultus Je- hovxdie illo.
18 Celebrando Pascha ,& offerendo holocausta in altari Jehov* secundum praeceptum RegisJoschij*.
19 Celebrarunt enim Jisraelitx,qui aderant tempore illo Pascha,diemque festum azymorum,diebus septem :
20 Neque celebratum est Pascha simii« huic in Jilraele a diebus Schemuelis propilet*:
it Nulli,inquam,Reges jisraeiis celebraverunt tale Pascha,quale celebravit Joschija, Lc sacerdotes, Levitxque , & Jehudaei, o- mnesque Jiiraelirx,Sequi aderant habitatores Jeruschalaimorum.
22 Octaxo decimo anno, regnante Joschija celroratum est Pascha istud.
2$ Ac directa quidem sunt opera Joschi- jx coram Jehova Deo ipsius» corde integro reverentis eum :
24 Qu* autem illius tempore acciderunt scripta sunt jamolim, de illis,qui peccaverunt, & qui reverentiam Domini abjecerunt pr* omni gente,ac regno,quique ipsum dolore affecerunt sentientem : ideoque verba Domini prxstira sunt in Jjsraele.
K Hisomnibusä Joschija gestis,accidit, ut Parho rex ffieypti veniret bellum excitaturus Carcemilcnum versas ad Euphratem , cui procedit obviam joschija:
26 Sed misit Rex -Egypti ad eum,qui dicerent,quid mihi tecum.Rex Jehud* ?
27 Non siim missus U Domino Deo,ut oppugnem te ; ad Euphratem bellum meum spectat: nunc autem Dominus mecum est , & Dominus,qui mecum est,i$ est,qui accelerat : abstine a me,neque adversare Domino.
28 Non est autem aversus Joschiia cum copiis: sed pugnare contra eum aggressus est , non attendens ad verba Jirmejx pro- pherx ex ore Dei.
29 Sed constituto contra eum prxiioin convalle Megidduntis , descenderunt principes adRegem Joschijam.
;•■> Edixitque' Rex pueris suis, amovete me [\ prxlio » nam infirmatus sum valde : 8e statim amoverunt eum pueri ipsius ab acie.
11 Tum ascendit currum secundarium suum.Lc perveniens (eruschalaima.vira functus est, ac sepultus in sepulchro majorum suorum:
r Et in tota Jebudxa popularct luxerunt jnschiiam: Lc lamentatus est jirrnejapro- pheta de joschija, tnagistrique sy nphonix Icum mulieribus lamentati lunc dc eo in Q.q < hunc

hunc usque diem : mandatum enim est heri semper in tota geme Jilraelis.
}} Haec autem scripta sunt in libro historiarum Regum Jehuda:; singula;,inqrudw, res gestae|ofchij*,öc gloria,intelhgentiaque ejus in lege Jehova:, tum quacunque gesta sunt ad eo ante , rum quxnunc,geruntur , scripta sunr in libro Regum Jisraelij,& Je-
54 Itaque assumentes,qui erant e Jebudxo- r umente, Jochananem .filiumjorchijae.ei.m constituerunt Regem pro Jdschija patre ipsius,quum esset annorum viginti trium.
55 Quümque regnässcc in Jehuda,& Jeruschalaimis tres menses , amovit eum Re* Ägypti.nc regnaret Jeruschalaimis :
56 Et gentem multavit centum talentis argenti.Lc talento auri.
z? Constituitque Rex-EgyptiRegemJe- bojakimum.fratrem ejus,RcgcmJehudar,öc Jeruschalai morum.
58 Obligans sibi JehoiaKimum,& magnates; Jochananem'vero fratrem ejus prehendens duxit in JEgyprum.
59 Annorum erat Jehojakim viginti quinque,quum regnare cccpissec in terra Jehud*,& Jeruschalaimis,& fecit malum in conspectu’Domini.
40 Contra hunc autem ascendit Nebu- cad-netzar,Rex Babylonia; , Lc ligavit eum aeneo vinculo abducturus in Babyloniam.
41 Et de sacris vasis Jehova: accipiens
Nebucad-netzar abstulit, appe^itque in templo suo Babylone. ^
4Z Qua» autem narrantur de ipso ,8c impuritate ipsius . & impietate, scripta sunt in Chronicis Regum.
45 Ita regnavit Jehdiakim filius eius pro eo, annos decem,Se octo natus, quum Rex institueretur.
44 Regnavit autem menses tres, Lc dies decem Jeruschalaimis , & fecit malum in conspectu Domini.
4s Itaque vertente anno mittens Nebucad-netzar , deportavit cum Babylonem cum sacris vasis Domini.
46 Er designavit Tzidkijam Regem Je* huda:, fkjerufchalaimorum . quum esiet annorum viginti unius: qui regnavit annis undecim.
47 Et faciens malum in conspectu Domini non metuit sibi a verbis,quaedicta fuerant per Jirmejam prophetam ex ore Do-
48 Sed quum jurejurando obstrictus fuis- setregi Nebucad-netzari per nomen Domini, per»uran$ defecit,ac obduratäcervice fui, animooue suo transgressus est jura Jehova; Dei Jilraelis.
49' Etiam principes populi, sacerdomm- que multa inique gesserunt, & impie egerunt supra omnes abominationes gentium omnium,polluentes templum Jehova:»quod sanctum erar Jeruschalaimis:
<0 'Quumque mitteret Deus majorum ipsorum per nuncium suum,revocaturus ipsos , eo quod parcebat illis, & habitaculo
ipsi subsannarunt nuncios eius , Lc quando loquebatur Dominus , illuserunt prophetis ejus :
fi Adeb ut ad asslum ira: concitatus

j contra gentem suam propter impietatem jipsius, pra:ceperit in eos ascendere Reges 'Chaldaeorum.
t 5; Hi occiderunt juvenes eorum gladio in circuitu sancti templi eorum, neque pepercerunt puero , aut seni .virgini,aut adolescenti,quum omnes tradidisset in manum ipsorum ;
s4 Ec omnia sacra instrumenta Domini magna . Sc parva , &inst;umenta arear Dei, regalesque thesauros sutntos exportarunt in Babyloniam.
?s Et incenderunt domum Domini, ac demoliti muros Jeruschalaimorum,turres :eorum incenderunt igne.
1 56 Absumentes omnia,qua: inerant desi-
[derabilia,& ad nihilumredigentesreos vero, !qui reliqui fuerunt ä gladio, deportärune in Babyloniam ;
57 Ubi fuerunt fervi Babylonia»,ufque- dum regnarent Persa:, ad implendum verbum Jehova;,dictum ore Jirmeia:.

58 Donec exsolvisset terra sabbatha sua »
omni tempore desolationis luse quievisset,complendo annos septu.’ginca.
C A P. II. C >rm l&xat cAptiuitMtm B A»
ly Ionis Am.
p Egnante Cyro,Rege Persarum anno pri- ivmo, ad consummationem verbi Jehova: d/ctt ore Jirmeja:.
2 Suscitavit Jehova spiritum Cyri,Regis Persarum , ut promulgaret per totum regnum suum etiam scripto.
5 Dicens ; sic ait Cyrus.Rex Persarum , me designavit Regem orbi terrarum Jehova,Deus jisraelis,Dominus excelsus.
4 Et commisit mihi,ut ardi ficem domum sibi Jeruschalaimis qua» Sunt in Jehuda»a.
< 'Si quis vestrum igitur est e gente vestra rfdifrsdturMS.esto Jehova Dominus ejus cum
eo; & ascendens'Jeruschalai ma,qua:siost in
Jehuda:3,a:dificato domum Domini Dii Jisraelis. is est Dominus , qui habitavit Jeruschalaimis.
6 Quotquot vero hic illic resederint,
sublevanto eos homines ipsius loci auro , Se argento. ,
7 Donis . equis, & jumentis, votivj'que oblationibus in sedem Domini,qui est jeruschalaimis.
8 Surrexerunt iraque principes paternarum familiarum ex tribu Jehuda: » Sc Binja- minis, Sacerdore'sque , & Levitse,quorum-? cunque spiritum excitavit Deus,ut ascen-
iderenr ad aedificandum domum Jehovae, 'qua: c{i Jeruschalaimis:
9 Ec vicini eorum adiuverunc eos omni- ibus auro, & argento suo, iumentis,ac votivis compluribus, permulti,quorum animus ?excira:us est.
[io Etiam Rex ipse Cyrus protulit vasa ;sacra Domini, qua: trnnstulcrnt Nebucad- netzar, Rex Babylonia: Jeruschalaimis , Lc appenderatin idolio suo ;
11 Eäque prolata Cyru* Rex Persarum tradidit Mithridati praefecto aerario suo.
ij Per quem tradita sunr Schefchbatzari,
Prxsidi Jelmdarar.
15 Eorum aurem erat numerus: pelves aurei triginta » pelves argentei mille, secespita; viginti novem,crateres aurei triginta,

trateres ar?entci secundarii quadsi ngenti *decem, 8 c alia vasa ptr millia :
, >4 Omia vasa apportata sunt aurea, & ar*
; g emea,quinquies mille quadringenta.
sp Hiec exportata sunt a Scheicnbatzare H cum iis proficiscente , qui ex captivitate Ba- [ibylone veniebant, [erufchalaima.
I] ,6 Temporibus autem ArtaxerxisRegis k Persarum scripserunt ei contra habitatores r Jehudajj&Jerufehalaimorum Bilscham,Mi- " thridates,T.ibeel, Rechum Präses consilii, & Schimfchaj,legisperitus, cajterique con- i juncti it>is , habitantes in Samaria, Öc locis : reliquis, epistolam sequentem Regi Arta- ■. xerxi Domino.
17 Rechum pra?fe$ consilii,& Schiroschaj ' legisperitus, 8 c reliqui consilio ipsorum,ju- * diceique in Coele Syria, 8 c Phoenicia.
[18 Nunc ver a notum sit domino Regi»
f]ehudjeos , qui ascendentes ä vobis ad nos venerunt leruschaiaima.civitacem rebellem, i #c pessimam , xdificare fora ejusxLc muros ejus curare,eiOsque templum exertare :
I i 9 Quod si civitas ista a?djficara, öc muri I consummati fuerinr, tributa non Justine- bunt dare,sed resistent etiam Regibus, i 20 Quia autem de templo exstvuendo agitur,justum fore arbitrati fumus,sinon j despiceremus istud;
i 2« Sed notum faceremus domino Regii ut,si visum fuerit Regi» inquiratur in Com- l menrariismajorum tuorum:
22 Et invenies in commentariis de iis scriptum , cognosccsque civitatem istam I fuisse rebellem, Regibu'que. Lc civitatibus adferentem turbas:
r; Et Jehudaeos rebelles,conspirationem*
' in ea fecisse inde ä tcculo , eimque ob causam civitatem istam suille devastatam.
24 Nunc ergo norum facimus tibi domi- 1 ne Rex , si ista civitas exaedificata fuerit, Sc muri eius restituti,fore,ut accessus cibi non patear in Cocie-Syriam,8c Phoeniciam.
2? Tunc respicit Rex Rechumo.prxsidi consilii, 5 c Schimschaiona legisperito, ötre- > liquis collegis eorum, habitantibüsque in Syria,8c Phoenicia,ea qux sequuntur :
1 26 Legi Epistolam,quam mi'-stismihi:
j itaque prxeepi qujestionem haberi ,8c in- 1 ventum est civitatem istam jam olimRegi- ! bns resistere.
| 27 Homines rebelles, 8 c conjurationum
auctores csTc versa,05 in ea » etiam Reges potentisiimos , & molestos Jeiuschalaimis dominatos efTe,qui tributa exegerint» Coe* le-Syria,atque Phoenicia.
2X Nunc ergo prastipio prohiberi viros istos, ne jedificent civitatem, & provideri ne quid amplius faciant.
29 Ac non procedant graviora mala,quibus turba; Regibus imDorrentur.
;o Tunc recitatis iis.qux’a Rege Artaxerxe scripta fuerant, Rechum, Se Schim- schaius legisperitus, Se collec.z eorum jun*
. gentes festinanter venerum lerufchalaima cum equitatu, tu 1 b.i,8c agmine.
Cocpemntcuc a'difiein-es prohibere : ira cellarunt Jehuda': ab 3’dihcationc templi Jeru schallt imis, nd annum mque fecundum’ regni Parii tegis Persarum.
C A P. I 11. DfflmUfic Ac resot tißims.
LIB. III. Cap.;.
Ex autem Darius fecit convivium magnum omnibus, qui suberant ipsi, Sc o- mnibus domesticis suis,omnibusque magnatibus Medix,Sc Persidis.
2 Et omnibus clarissimis, regulis, ducibusque, Sc prxfcctis, qui suberant ipsi ab Indu ad Athiopiam usque,centum viginti septem provinciis:
; Qui quum edissent,bibiPentque,Se satiati redivissent domum , ascendit Darius Rex in cubiculum suum,dormivit parum* per, 8 t expergefactus est.
4 Tunc tres juvenes illi satellites.qui custodiebant corpus regis,dixerunt alter al-
? Proponamus quisque dictum aliquod eximium, quandoquidem cujuscunque visus fuerit sermo przestare aliorum sermoni sapientia,daturusclt illi Darius Rex dona magnate magna epinicia ;
6 Ut purpura induarur.exaureo poculo bibat,inauraro cubili dormiat,curru vehatur cum equis frarnaris auro,gestet cidarin byslinam,8c torquem appendentem collo.
7. Secundus sedeat a Dario propter sapientiam luam,Lc cognatus Darii vocetur.
8 Tunc scripserunt quisque dictum suum.obsignatumque posuerunt ad cervical Darii Regis,•
9 Dicentes, quum surrexerit Rex.dabun- tur ei scripta nostra : Sc cuiuscunque e nobis tribus judicaverit R««. 8c magnates Persidis dictum esse sapiencissimum, huic dabitur victoria,sicut scriptum est.
10 Unus scripserat,forte est vinum :
11 Alter scripserar.fortior esi Rex.
r» Tertius scripserat,fortiores sunt mu- liercs,supra omnia autem vincit veritas.
1; Quum itaque surrexissec Rex,accipientes scripta dederunt illi.Sc legit >

14 Deinde mittens,vocavit omnes magnates Persarum. Medommque clarissimos, regulos,8c duces,8c praesectos,Sc consules.
is Quibus considentibus in consilio,scripta prastesta fune coram ipsis.
16 Postea edixit Rese,vocate juvenes,qui exponant dicta Tua: quumque vocati venisse nrintra.
17 Edixit illis Rex . exponite nobis ea, qua? scripta sunt, ls itaque incepit primus, qui p radicaverat fortitudinem vini, sie di-
18 O viri »quomodo vi superat vinum omnes bibentes ipsum f seducit mentem.
19 Zque Regis meinem, ac orphani efficit unam fervi,libet i,pauperis,divitis.
21 Ec omni menti securitatem,ac jucunditatem assere,ita uc nullus rrislitia? debiti- vc ullius meminerit ;
21 Omnesque animos reddit munificos, faciens, üt vir potus neque Regem,neque magisiratum recordetur, sed omnia taleow erepet os ipsius:
22 Aut postqua n biberint, neque amicitia?, neque serenitatis ullius meminerunt j sed paulo momento arripiunt gladios >
2; Quum autem e vino mergentes sur- gunr.non memii erunt factum.
24 O viri, nonne vi mpernt vinumjquod ita facere coji:? atque hoc dicto conticuit.
C A P. 4.

CAP- IV. peritAtii palma.
Um coepit secundus dicere, qui praedicaverat forritudinem Regis.
2 O viri,nonne fortissimi sunt homines , qui terram.ac mare obtinent,8c omnia, qux fune in eis?
; Rex aurem est illorum omnium fortis- flmu5,qui itb dominatur illis, utitürque dominatione, uc quidquid edixerit ipsis,auscultent.
4 Nam si edixerit ipsis,ut belligerent alter in alterum,faciunt • sin autem eos in hostes miserit, abeunt, montes,& turres subruunt:
< Jugulantur , & jugulant, ut mandatum Regis non transgrediantur; quod si vicerint, omnia alserunt ad Regem^si praedari fuerint,& alia omnia gesserint»
6 Similiterque alii omnes,qui in militiam minime incumbunr,ac ne in ullum quidem praelium,sed colunt terram » hi,quum severint, atque messuerint,afferunt tributa Regi.
7 Denique solus ipse si dixerit,occidite, occidunt; si »desinite,desinunt;
8 Si,percutite, percutiunt; si, extermina te,exeerminant;si,;5dificate,aaclisicanc;
9 Si,excidite,excidunt; si,plantate,pianto Omnis populus ejus, 8c copia: eius
ipsi obediunt,ets instructus accumbit,comedit, & bibit, dorn i;que eis custodientibus irvcircuitu ipsum :
i* Neque poliunt abire uPus «arbitratu suo, ut curet res suas , neque immorigeri sunt ipsi.
i* O viri, ecqui non esset Rex fortissimus? cui sic obediri oporteat ? bis dictis
i z Tertius vero,qui de mulieribus.L.- veritate dixerat, (is est ZerubbabelO cocpir
14 O viri,non Rex max-mus.non hominum multitudo,nonvinum est fortissimum: quis ergo est , qui dominetur eis ? aut quis praevaleat eis ?
1 < Nonne mulieres? mulieres pepere- runc Regem,omnemq ie populum,qui dominatur marj.Sc terra:.
,6 Ha: educaverunt eos,qui plantant vineas,e quibus fit vinum ;
17 Ha: conficiunt vestes hominum , ha: gloriam afferunt hominibus,ab his viri nequeunt retrahi.
18 Si congregato auro.Sc argento,ac re qualibet pretiosa viderint aliquam mulierem habitam,atque speciosam-
19 Omnia illa omittentes,in eam intendunt,defixis oculis inhiantes ei,8c eam magis appetunt, quam aurum,& argentum,8c rem quamlibet pretiosam:
10 Vir patrem relinquit, qui educavit ipsum, ac regionem suam; & adjungit se
21 Et cum muliete se ipsum recreans,neque patris meminit, neque matris,neque regionis sua:.
22 Atque hinc oportet a vobis cognosci istud , mulieres dominari vobis, nönne dolores subitis, & labores, & omnia datis, defertisque sccminis ?

2; Et accipiens homo gladium suum,abit per itinera commissurus furta, 8: latrocinia,per mare navigat,8c flumina.
24 Leonem videt.de de nocte ambulat, qöümque furtum fecerit, fraudes, 8c rapinam,comportat omnia ad amantem suam :
25 Quineti-tm diligi a viro uxorem ipsius magis,quam patrem,aut matrem no/ltj.
26 Nam multi dementes facti sunt propter uxores suas,multi fervi facti sunt propter illas;
27 Multi perierunt,& jugulati sunt« quum peccassent propter mulieres.
28 Jam vero non creditis mihi ? nonne magnus est Rex potentia sua ? nonne regionum omnium homir.es verentur eum contingere ?
29 Vidi ramen eum,8c Appajimam,filiam RabschaKis.concubinam Regis, magnifi- j centissime assidentem ad ejexteram Regi.
50 Qua: auferens ei diadema de capite > ejus »imponebat suo,&feriebat Regem sinistra manu.
Atque haec,quum fiunt,Rex aperto ore intuetur eam; ea si arriserit ipsi,ridet, si indignata fuetir, abblanditur,donec reconciliatus fuerit in gratiam -
;i O viri,ecqui non essent mulieres fortissima: ? qu* rei faciant eiusmodj ?
;; Tunc respicientibus Rege,& magnatibus uno in alterum,coepit de veritate di-
$4 O viri,nonne fortes sunt mulieres? magna vero est ttrra,excelsümque ccclum,
& velox cursus Solis,qui in orbem conversatur coeli,& locum suum repetit uno die.
?5 An vero non esset magnificus,qui hate fecit? maxima autem elt veritas, for- tissimique omnium.
56 Omnis terra veritatem invocat,coelum etiam benedicit ipsi.Sc omnia opera commoventur,ac contremiscunt ab ea,neque est apud eam iniquum quicquam.
Vinum iniquum »iniquus Rex,iniquas mulieres , iniqui omnes filii hominum, & iniqua omnia illorum opera ; neque est in ipsis veritas » sed peribunt in iniquitate
At veritas maner,valcnsque in SCter- num vivit,& obtinet in omnia secula.
}9 Apud quam neque est acceptio personarum, neque distinctio ; sed jus redd/e omnibus, justis,& injustis,qui omnes acquiescunt eo.
40 Non enim est in iudicio e ius ulla iniquitas,sed fortitudo ipsa,& regnum,potentiaque, & majestas,omnium feculorumest benedictus Deus veritatis.
41 Hoc autem desinente loqui »tum populus totus exclamavit, ac rum dixit,maxima est veritas,atque forcissimx.
42 Rex vero dixit illi.si quid voles supra, quam scriptum est , pete, & dabimus tibi; quandoquidem inventus es sapientissimus, proxime assidebis mihi,& cogmatus meus vocaberis.
4} Tum ille Rep.mcrnor cflo,inquit, voti tui,vovisse te xdificationerr» Jeruscha- laimorum,quo die regnum tuum accepturus esses.*
44 Omniumque vasorum restitutionem exporta-

jexportatorumJcnisciiaiaimis,qua: separans Cyrus,eo quod vovisset excidium: Babylo»
, nis,voverat illuc remittere :
4.5 Vovisse quoque aedification-em templi, quod incerderunt Edomxi, qu-.ando Jc- ' budica vallata fuit a Chaldans.
46 Nunc ergo hoc illud est, quo-d postulo Domine Rex, & peto,hoc illud tist.de quo rogo maieilatem ruam. Rogo igitur,ut perficias votum.quod vovilURegi caelesti ore tuo factu; um te.
47 Tunc surgens Darius Rex,osculatus est illum,& propter illum rescripsit omtubus quassioribus, praefectis, ducibus, atque cla- rilsimis,ut deducerent eum, ac comites ejus omnes. ascensuros ad icdificandum Jeru- schalaima.

48 Omnitiisque procur3ioribus,qui erant in Coelesyria , Phccniciaque, & Libano, ut curarent devehi ligna cedrina a Libano Je- juschaUima , ad juvandum eos in civitatis irstauratione ;
49 lVxtetea Tehudaeis omnibus a regno | in]ehuda:am ascenfurislibertacem pronun-
cians.ut nemini potentiori magistratui,aut ! profecto, aut procuratori liceret invadere ponas ipsorum.
fo Sed totam regionem.quani cbtinus- \ rim.mstrdatiit liberam imbutis este, Edo- m*osque cedere vicis, quos detinebant, lehudaiorum:
1 Et in structuram templi dari quotannis
talenta vicena,donec exaedificatum elTet.
c r Ad holocausta veto comburenda quotidie in altari sacro,quemadmodum prxee- ptum est offerri septena dena,alia talenta 1 cfcna offerri per annos singulos :
§ ; Denique omnibus e Babylonia proficiscentibus ad instaurandum civitatem, pronunciavit libertatem, ipsisipsorümque posteris , & omnibus sacerdotibus ascensuris.
54 Item rescripsit instrumenta, 8 e vestimenta sacra numero certo dari, quibus induti ministrarent;
Levitis quoque demensa dari,usque dum consummata esset domus , & exstructa Jerufchalaima,
5- Et omnibus custodibus civitatis dari tortts,atque stipendia: _
§7 Amar.dansque omnia vasa,qua:separaverat Cyrus e Babylonia , de quacunque Cyrus edixerat, hic etiam pi xcepit fieri ,Lc i mitti Jerufchalaima.
1 <8 Egressus itaque adolescens ille, elata
facie versus Jerufchalaima benedixit Regi ! coelesti.
59 Dicensjabste est victori a,a te sapientia,& gloria tua est,ego veio servus tuus:
; 60 Benedictus es,o qui dedisti mihi sapientiam ; celebrabo te Domine,Deus majorum nostrorum.
61 Et accepti* literisprofectus est Babylonem, veniensque nunciavit fratribus suis omnibus,quicidJit B<tl>)Ionc;
62 Qui benedixerunt Deo majorum suorum, quod daret ipsis laxamentum,& refrigerationem;
6; Ut ascendentes ledificnrem Jeruscba- laima»& templum,in quo invocatum est nomen ipsius; exsultaveiümque cum sytnpho* nia,Öf Uecitia diebus septem.

CAP. V. leUudii reducts,inj\äu ratuii cultum D ei impediuntur.

Ost ha:c autem electi sunt,qui ascende* rent principes paternarum familiarum per tribus ipsorum cum uxoribus, filiis, fi. liabusque ipsorum,fervis,ancillisque,8c pecoribus ipsorum ;
2 Et misit Rex Darius cum eis equite* mille » qui deducerent Jetuschalaima cum pace Jehudaios utentes instiumentis mu- sius,tympanisque,& ubiis.
} (Omnes enim fratres illorum ludebant eis) iustitque illos cum eis ascendere.
a. Hutc autem sunt nomina virorum, qui adseenderanr per familias paternas stjas in tribus suas, in prjcfecturas luas.
5 Sacerdotum,e filiis Pirchasi,filii Aha- ronis, princeps Jeschuah.filiusJchotzadaki cum Jehoiakimo filio, & Zerubbabel,filius Schealrhielis < domo Davidis.ex progenie Peretzi.prinreprtiibus Jehudse.
6 Qui proloquutus e’st apud Darium Regem sermones illos sapientes secundo anno regni ejus,mense Nisane,mense primo.
7 Atque hi sunt ex Jehuda^,qui ascenderant e captivitate illius deportationis,quam deportaverat Nebucad-netzar,RexBaby- loni«e in Babyloniam, qui reversi Jeruscha- laima»repetiverunt parr. s Jehudaeae,uniis* quisque civitatem sUani:
8 Qui venerant cum Zerubbabele.Jeschu- ha, Nechemia, Hazaria, Rahamia,Nacha- mane , Mardecaio, Bilschane, Misperc ho, Bigvajo , Nechumo, Bahana, singulis principibus ipsorum : hic numerus popularium a princi pibus ipsorum.
9 filii Parhoschi , bis mille centum septuaginta duo ; filji Schephatja; trecenti septuaginta duo ;
10 Posteri Arachi, sexcenti quinquagin*
11 Posteri Pachath-moabi, ex posteris Jeschuhx» Si Joabi, bis mille octingenti octodecim :
12 Posteri Ilelami , mille ducenti quinquaginta quatuor; posteri Zarthu , octingenti quadraginta quinque; posteri Zaccaj, leptingenti scxagir.ta ; posteri Binnuj,sexcenti quadraginta octo ;
Posteri Bebai. sexcenti viginti octo r posteri Hazgadis, bis mille trecenti viginti
14. Posteri Adonikami,sexcenti sexagin- ta septem ; posteri Bigvaj , bis mille sexa- ginta septem ; posteri Haddinis , sexcenti quinquaginta quinque ;
I s Posteri Areris ex Chizkija,nonaginta octo i posteri Ghaschumi, trecenti viginti octo ; posteri Betzaj, trecenti viginti qua-
16 Posteri Chatiphi, centum duodecim ;
17 Gibbon»#, nonaginta quinque ;
18 Bethlechemitx , & Nctophatari, centum octoginta octo ; Hanathothani, centum viginti octo ; Hazmavechani , quadraginta duo;
«9 Kirjath-jeharimani , Cephirani , & Beerothani , septingenti quadraginta tres; Ramani,8t Gebahxi»si.xcenri viginti unus;
2C Micrr.nsiei,centum viginti duojBeth- elitse.Lc Haiani,centum viginti tres;
II Ntbuntini alteri, quinquaginta duo ;
po-

posteri Helami alterius,mille ducenti quinquaginta quatuor ; posteri Ma-lrnchi,centum quinquaginta fex
2i Posteri Charimi,trecenti viginri ;Je- richuntini,trecenti quadraginta quinque >
r; Lod£i,Chadidxi,&Onunrini,septin- genti viginti unus ; Senaani, ter mille noningenti triginta:
24. Sacerdotes: posteri Jeschajas, e familia Jefchuhx» noningenti septuaginta tres; posteri Immens, mille quinquaginta duo ;
i^Posteri Pjlchchuris,mille ducenti quadraginta septem, posteri charimi, mille fe* pcendei im.
26 Levitx: posteri Jesclmhxcum Kad- m iele.e filiisHodcvx.seprujgima quatuor;
27 Posteri Asaphi>qui psallebant in templo,centum quadraginta octo;
28 Ostiarii vero , posteri Schallumi, posteri Ateris,posteri Talmonis,posteri HaK- kubi,posteri Chatitx,posteri Schobai,centum triginta octo.
29 Sacerdotibus ministrantes in templo, posteri Tzichx.polleri Chaschuphar,posteri Tabbnhoti, posteri Kctosi, posteri Sihx, posteri Padonis.
p Posteri I.cbanx,posteri Chagjbx,posteri Schalmai , posteri Chan >nis , posteri Giddelis,posteri Gachadis,posteri Reajx» posteri Retzinis,posteri Nckodx. Posteri Gazami,posteri Huzzx,posteri Paseachi, posteri Bezaj,posteri Me- huninii . posteri Nephischesmii , posteri BaKbuki,posteri Chakuphx,posteri Char-
ji Posteri BatT.elithi, posteri Mechidx. posteri CHarschx. posteri Bukost, posteri Siferar. posteri Temachi , posteri Netzia- chi,posteri Cbauphx.
;; Schelomonis Nethinxi,posteri Sotaj. posteri Sooherethi, posteri Feridx,posteri Jahalas,posteri DarKonis,posteri Giddeiis.
$4 Posteri Scheohatix»POsteri Chatilis, posteri PoKereth-hatzebaiimi, posteri A-
Omnes Nerhinxi , & posteri tervo- rum Schelomonis, trecenti nonaginta duo.
Hi sunt illi, qui ascenderunt e The)- melacho, 8c Thelchsrsa, eorurr.quc principes Cerub.Adar.,St Immer ;
$7 Sed non potuerunt indicare civitates suas, & progeniem suam, quemadmodum essent ex Jisraele, posteri Oelajx» posteri Tobijx,posteri Neh-odx:
38 E sacerdotibus vero fungentibus si> cerdocio,qui non sunt inventi esse posteri Chabajx, posteri Kotzi, posteri Barziliaj, qui accenta uxore e filiabus Barziliaj, vocatus est de nomine eius.

Horum quxstra est scriptura generis, quod prxdicabanc.sed non inventa est,quapropter sunt prohibiti sacerdotio fungi:
40 Edixit enim Regis legatus eis,ne participarent res sanctas, donec sacerdos exilieret, docturus veritatem Urimis,& Thum-
41 Omnes JiTraeiitas erant ä nato annos duodecim. & Heinctrs, praeter pueio», & puellas, quadragies bis mille trecenti fex-
42 Servi, Se ancilla» eorum septies mille »recenti triginta fepLvm ; cantores, & can-

catntes ducenti quadraginta quinque.
4} Equi eorum septingenti triginta fex, rriuli eorum ducenti quadraginta quinque, cameli quadringenti triginta quinque,afini sexies mille septingenti viginti.
44 Ex primoribus autem paternarum familiarum, quum perveniffcnt ad domum Jeliovx, qui habitat Jerufchalaimis, quidam Jfronfe fe offerentes ad domum Dei statuendam in sede ipsius;
4? Pro faculrate sua dederunt in thesaurum ipsius operis auri drachmas semel, Se sexagies mille, argentique pondo quinquies mille , Sc tunicas sacerdotum cen-
46 Et habitaverunt Sacerdotes,ac Levi- tx, Se qui venerant e plebe Jeruschalaima, atque in Jehudxam Hethinxi, cantoresque, & ostiarii, Sc omnes Jisraeiitx in regionibus su'S.
47 Quum autem septimus advenisset mensis,vetsamibus lisraelitis in civitatibus suis, convenerunt'unanimes in atrium, quod erat ante portam Orientalem :
48 Ubi stans jehoschuah, silius Jotzada-
Ki. cum fratribus suis sacerdotibus, Sc 7 c- rubbabd, filius Schealthielis cum fratribus j suis,exstruxerunt altare Dei Jisraelis. j
49 Ad offerendum in eo holocausta, si- j cut scriptum est in lege Moschis.viri Dei. j
fo Quumque erexissent altare in sede i sua, quamvis convenientibus contra ipsos j pofiufH aliarum gentium terrx.eb quod o- 1 dio essent ipsis, tum confirmaverunt eos j omnes gentes, qux erant super terram, Sc \ obtulerunt in eo hostias, & holocausta Je- hovar man«,8c vesperi:
;i Et celebraverunt festum tabernaculorum, sicut prxeeptum est, sacrificia in diem offerentes fecundum ritum.
ea Iiemque holocauftum juge, Lc hostias sabbathorum, ac neomeniarum, Le dierum tolcnntum.orrnes resiacras.
s; Quotquot voverunt Jehovx.a die primo n-,ensis septimi coeperunt offerre holocausta lehovx, quum templi Jehovx non esset »actum fundamentum:
?4 Dederuntque pecuniam putatoribus,
Sc fabris.cibumquc,& potum cum oleo.
<< Tzidoniis, ac Tyriis,ut adveherent ipsis ligna cedrina ex Libano ratibus in portum saphonis , fecundum facultatem i Cyro.Rege Persarum ipsis perscriptam.
<6 Anno autem secundo,ex quo vene- > rant ad domum Dei Jeruschalaima, mense J secundo,coeperunt Zerubbabel,filius Sehe- \
althielis, 8c Jehofchuah, filius lotzadaM 1
cum fratribus suis sacerdotibus', & Leviris,8e quicunque venerant e captivitate |e-- j ruschalaima, ’
$7 Fundare domum faei primo die se- j eundi mensis anno secundo,quicunque ve- .
nerant in Jehudxam,& leiutAulaima. j
<8 Quumque statuissent Levitas a naro j viginti annos, & deinceps,ut prxeiTem o- i peri domus lebovx. |j
<9 Assistens Jeschuah,filii cius,8e cogna- >
ti ciu», & KdJmicl frattes,& filii eiuS.fisii- j 1
qus Jchudx, & posteri Chenadadi,filii eorum,‘fratres eorum, Levitx simul prxf ie- !
lunt opificibus in domo Dei: quumxdifl- !
curem structores templum Domini. !
Gq Sts* Sj

60 Sceteruntque sacerdotes in-duticumi : tubis, Öe Levicar posteri Asaphi c-um cym* *
i 61 Collaudantes Tehovam,8c benedicen- r tts canticis, traditis a Davide, Rege Jisrae- B lis; exclamavezttmque hymnis* benedi* si centes Domino, quia benignitas eius, gio- i' riaique est in fecula in toto Jifraele.
[62 Totus vero populusvociferabatur vociferatione magna , laudando Jehovam, quum excitaretur domus jehov®.
6; Venientes autem ex sacerdotibus,&Le*
| vicis, primoribufque paternarum familia*
I rum senes,qui viderant domum priorem, -
64 Ad huius icdisicationem flebant voce 1 magna, & multi vociferabantur ex latcitia magna.
1 fi? Adeo ut populus non internosceret f vociferationem ex l«etitia'a voce fletus populi, quia populus vociferabatur vociferatione maximi,ita ut longe audiretur.
66 Audientes vero inimici Jehudae, & i Liniamini;» venerunt cognituri, quid sibi ! vtUet ista vociferatio :
67 Et cognoscentes deportatos istos aedificare templum]ehov®,Deo jisraelis.
68 Accelserunt ad Zerubbabelem,& Je- hoschuham, & ad primores paternarumfa-
(miiiarum, & dixerunceis, ®dificemusvo- biscum ;
69 Nam,sicut vos,auscultamus Deove- 1 stro, 8 e ipsi pariter adolemus inde ä diebus
Efarchaddonis,Regis Assyria,qui deportavit noshuc.
70 Quibus dixit Zerubbabel,6c Jeschuah cum primoribus paternarum familiarum
1 Jifraelis.non est vestrum nobiscum ®dificj- re domum Deo nostro:
7t Sed nos soli aedificabimus fehov®. Deo Jifraelis, üt pr®cepit nobis Cyrus,rex Perfidis.
72 Populi autem illarum regionum,instantes in populum Jehud®®, obsidemef- que.con turbabant opus ®dificationis,S< insidiis, & hominibus adductis, ne aedifica-
7 \ Er grassationem exercenres.impediebant, ne consummaretur aedificium omnibus diebus Cyri.Regis, pmtrahebantque structuram usque ad annum secundum Darii Reeis.

C A P. VI. Tcmf/um ex/irurtur Aufriciii Da.rU Rotbt.

Nno autem secundo regni Darii prophetavit ChaegaJj&Zeciiria,filius Hid- donis,prophetae judae's,qui erant in Jehu- d®a,8c Jeruschalajmis, 'omincDeiJisrae' is.
2Tunc surgens Zerubbabel,filius Schcal- rhielis,& Jeschuah, filius Jo zadaki.redor- si sunt aedificare domum Domini, habitantis Jeruschalairr.is, quum idessent eis prophetae Domini,iuvances eos.
* Quo tempore venic ad cos Thatnai, princeps trans flumen , & Schetar-boznaj cum collegio suo;
4 Et dixerunt eis,quo auctore aedificatis domum istam . & testum iflud , aliaque omnia perficitis?& quinam sunt structores, qui ista aedificant ?
.5 Sed gratiam hanc conscquuti sunt respiciente Domino in reduces 4 captivi-

täte seniores Jehudaeorium.
6 Ut non impedirenturaedificare,donec significatis Dario omnibus rebus istis responsum haberetur.
7 Exemplum epistol*,quam scripserunt Dario, miserümque Th.a tnaj,princeps trans flumen, &c Schetar-boznaj, ac collegae eius, qui erant trans flumen : Dario Regi salu-
8 Omnia nota sunto Domino nostro Regi, nos profectos in regionem Jehud®®, 8 c ingressos [eruschalaima invenisse tx captivitatis reducibus seniores Jehudatorum in urbe, jerufchalaimis aedificantes domum Dei magnam.
9 Templum novum ex lapidibus politis, & maximis, preriosique materia ad parie-
toEt opus istud celeriter fieri,8c prosperari in manibus eorum , mognificeque, 8c quam diligentissime perfici.
11 Tunc interrogavimus seniores,dicendo : quo auctore aedificatis domum istam, & opera h®c fundatis ?
11 Ideo autem interrogavimus eos,uc notos faceremus tibi prajpositos operi ;8c ■nomina eorum nobis de scripto dari postulavimus.
H Qui responderunt nobis,dicentesjno* fumus fervi Dei,qui fecit coelum,& terram-
i4^dificata autem fuerat h®c domus ante multos annos, fk consummata a Rege Jifraelis magno, & potemistimo,perfectaque,
15 Sed ex quo maiores nostri exacerbantes peccaverunt in’Deum coelestem Jifraelis,tradidit eos in manum Nebucad-'ne* tzaris , Regis Babyloni®, Regis Chald®o-
16 Qui domum istam demolientes» incenderunt . & populum captivum abduxerunt in Babyloniam.
17 Ven'tm anno primo Cyri,Reeis Babyloni®,rescripsit Cyrus Rex domum hanc ®dificari.
18 Et illa sacra vasa aurea,&argentea» iqu® exportans Nebucad-netzar e domo» 'qu® erat lerufchalaimis , appenderat in templo suo , illa depromsir Cyrus Rex c templo Babylonico Bc tradita suncZerub- babeii ,ac Scheschbatzari,pr®sidi:
«9 Quibus mandatum est , ut afferente* h®c vasa,reponerent in templo,quod futurum erat seruschalaimis. & ipsum templum Dei curarent ®dificari in loco suo.
20 Tunc adveniens Scheschbatzar,posuit fundamenta domus Dei , qua: est Jeruscha- Uimis, atque ex eo tempore huc usque ®di- fica-.ur, necdum est absoluta.
21 Nunc ergo,si videbitur tibi, o Rex » perquiratur in regio tabulario Cvri ;
j2 An inveniatur tx auctoritate Cyri Regis coeptam este structuram domus Domini, qu® est seruschalaimis, 8ciudicium domini nostri Regis de his rescribat nobis.
i> Tum Darius Rex mandavit inquiri in chactophyhcits»qu® erant in Babylonia: 8c inventus est in oppido Ecbatanis,in regione Medi® loculus unus , in quo script* erant ista :
24 Anno primo Cyri Regis, Rex Cyru* mandavit domum Dei, qu® est Jerulchalai- ignis jugis accendatur.
25 Cu-

2$ Cuius altitudo sit cubitorum sexagir.- ta,8t amplitudo cubitorum stxcigtnta.ordi* nidus lapidum maximorum ternis . & ordine lignorum novorum i & impensas c domo Cyri Regis tradi;
26 Ec sacra vasa domiis Domini aurea , & argentea exportata per Nebucad neczarem e domo Domini,auje erat Jcruschalaimis, restitui in domum Jeruschajain.is, ubi fuerant posita.ut ponantur illic.
27 Mandavit itaque curaeesseThatnajo , principi trans flumen , Schetar-boznaio» Lc collegis, Sc rrassidibus, qui eram trans flumen,ur abilinerent ab eo loco, sinerentque servum Domini Zerubbabelem,praefectum- que JehuJa*ae , ac Seniores Jehudatorum aedificare eo in loco domum illam Domini.
r8 Mando quoque omnino aedificari, 8 e prospici, ut adjuvemur j educes Jelmdxo* rum,donec consummatum sit templum Do-
29 Et de canone transfluviali diligenter quantitatem dari viris illis, & 7.erubbabeli, praefecto ad sacrificia Domini in tauros, arietesque,& agnos.
Similiter frumentum,sal>vinuroque,& oleum indesinenter quotannis,prout sacerdotes, qui fune Jejuschalaimis , indixerint quotidie consumendum este » ac sine mora:
;t Ut offerant libamenta Deo maximo pro Rege ,ac filiis ejus, orantes pro ipsorum vira.
Praetereadenunciator istud , quisquis transgressus fuerit aliquid eorum , qux rescripta sunt , aut infiimaveric, amotum iri lignum a domo ipsius, cui suspendaiut , & bona ipsius ndseribenda Regi.
^ Propterea vero Domtnus , cu*us nomen invocatur illic , dejiciat omnem Regem, & populum, qui manum tuam extenderit ad impediendum,aut afficiendum malo domum Domini, nua? est Jet uscbaiaimis.
;4 Ego Darius, Rex decrevi haec fieri quam ditt?enri(Time.
C A P. VI l.EnctniaJcu dedicatio templi*
T Unc Thatnaj, princeps trans flumen, Schetar-boznai . & collega? obsequentes mandatis Darii Regis.
r Assistebant sacris operibus diligentissime & seniores Jehudaeorum,curatoresque templi adiuvabanc:
} Ira prosperabantur opera sacra, prophetis Chaggajo , & Zecarja prophetanti*
4 Er perfecta sunt omnia de sententia Domini Dei Jifrafclis, Lc ex voluntate Cyri, & Darii,& Artaxeixis,Regis Persarum.
5 finita autem domo nostra ad diem ter» tium mensis Adaris,sexto annoDariiReeisj 6 Facientes Jisiaelita»,sacerdotes,ac Le- vitae , & reliqui reduces deportationis, qui conscripri erant,secundum ea,qua? proscripta sunt in libro Moschis.
7 Obtulerunt in dedicationem templi Domini , juvencos centum, arietes ducentos,agnos quadringentos.
8 Et hocdos pro peccatis totius
Jisraelis duodecim ex numero a profectis duodecim nibuum Jisraelis:
0 Praefucrumquesacerdotes,levit«,in- duw amiculis per distributiones suas omni*
IlB. XII. Cap.7.8.
bus operibus Domii.i Dei Jif-aeiis, fecundum proscriptum libri Mostkis . & ostiarii singulis janujs.
d 10 Deinde celebrarunt reduces deportationis Pascha die quarto-decimo mensis primi,purificatis sacerdotibus, & leviris.
i t Nam etsi cmnes reduces non simul purificati sunt, tarnen omnes Levlta: purificati erant.
12 lmmolaverüntque Pascha pro omnibus reducibus deportationis,8e pro cognatis suis sacerdotibus.ac pro fe ipsis.
Quod comederunt Jisi;elit:e,qui reduces erant ex deportatione , quicunque separaverant se ab omnibus exsecrationibus gentium cenar.quarreneet Dominum.
14 Et celebraverunt festum sr.ym.orum septem diebus coram Jehova,epulantes.
15 Quoniam converrerat animum Regis Assyria? erga ipsos ud confiimandum manus eorum in opere Domini Dei Jisraelis.
CAP. VIII. Hizrartdit leiujchalaima.
D Finde his rebus gestis»reenanre Artaxerxe, Persarum Rege,accedens 2lez- ra.filius Serati,filii Hazarjie,filii ChilKiiaj,
filii Sch.ii’umi.
2 Filii TiadoRi,filii Achirubi,fiJii Amar- ije.filü Hazarielis.filii Bukkj,filii Abischu- ha»,filii Pinchasijfilii Elhazarii,filii Aharo- onis, Sacerdotis primarii.
; Hezra ergo ascendit c Babylonia (erat aurpm legisperitus promtus in lege Moschis,quam dederat |ehova,Deus Jisraelis.) 4 Quum dedisse-ei Rex gloriose,atque munifici omne desiderium eius,tantamcon- sequutus erat gratiam in consrectueius :
C Et ascenderunt crm ipso 'x]:frs'e. : t : S, sacerdotibüfque . Lc Levüis.siiciis cantoribus templi,ostiariisque,8e Netbinusis Jeru- Rhalaima.

0 Anno septimo regni Artaxcxis,mense quinto , egressi c Babylonia, primo die
7 Pervenerunt] ruschalaima ipso auctore, proutDominus'iter ipsorum prosperavit.
8 Nam Hezra maximo studio attendebat, ne pra*termireret quicquam eorum , qua; sunt ex Lege Domini, dicendo Jisrae- li justitiam,ac iudicium omne.
9 ^Ascendentibus aurem actuariis Arta* xerxis Regis dederunt scriptum abArta- xerxeRege,c<rncefum Hezrje^acerdoti legis perito, cuius exemplum lubjectum est.
10 Rtx Artaxerxes Hezra;, sacerdoti, perito legis Domini,salutem.
u Humaniüs ego judicans benefacere prateipio eis,qui sponte voluerint ex gente Jehudaeorum, Lc ex Sacerdotibus, ac Leviris, qui sunt in regno meo comitari te]e- ru(ch.i!ainia.
1 2 Si qui ergo volent ire tecum , ut con- gresfi, proficiscantur <x placito meo, 8c intimorum septem consiliariorum meorum:
r; Ut rev-sontes quae aguntur in Jebu- daea,& Jeruschalaimis,observent ea ex lege Domini ,quam h<tl>essldni4rtum.
>4 Dtferantqne muncta Domino Deo Jisraelis , quxvovimus e?o , & consiliarii » Jeruschalaima, cum omni auro.Sc argento, quod inventum fuerit in regione Babylo-

nite esse Domini, habitanti s Jeruschalaimis ;
15 Ut aurum,& argentum,quod donatum i fuerit in ipsa gente in templum Domini - ipsorum, quod est Jeruschalaimij, colle- j| ctum, expendatur in juvencos, arietes, a»
I gnos,hocddsque,& qua» his conjuncta sunt.
16 Ut offerantur hostia» Domino super altare Domini ip forum feruschalaimis.
17 Quacunque autem volueris curafra*
1 tribus tuis facere auro, & argento, pro voluntate tua, ex pracepto Dei vestri facito- te:
j 18 Ec sacrosancta vasa, quae data sunt tibi I ad ministerium domus Dei tui reddens Jeruschalaimis.
io Catera, qua tibi obvenerint necessaria domui Dei tui,dato de aerario Regis, i 23 £u<c voluerit cum fratribus tuti facere I dre . & argento,fac fecundum voluntatem "Domini,
r, Ego quoque rex Artaxerxes, mando quaestoribus arrjrii, qut sunt trans flumen, ut quicquid rescripserit Hezra sacerdos, j peritus Legis Dei Altissimi» diligenterde- 1 tur ci usque ad argenti talenta centum.
rr Et similiter ad frumenti coros centum,8c vinibathos centum, tot idemqueoftj, iff salii, quod Abundet eisme taxatione . j r; Aliaque omnia secundum legem Dei fiant Deo Altissimo.ne forte effervescat ira in regnum Regis,Sc filiorum eius.
1 24 Vobis autem indicitur,ut omnibus Sacerdotibus, 8c Levitis.Sc sacris cantoribus, Nethinafsque, & administris templi huius
25 Nullum tributum, neque indictio irrogetur, neC postit ullus imponere eis quic-
26 Tu autem Hezra pro sapientia Dei constitue judices,Sc arbitros trans flumen, omnes scientes legis Dei ,8c omnes, qui legem Det tui non noverunt,doce.
27 Ut, quicunque transgressi fuerint legem, diligenter plectantur, sive morte,sive cruciatu, sive pecunia multatione,sive exilio.
28 Et dixit Hezra, legisperitus,Benedictus Deus solus maiorum nostrorum, qui indidit voluntatem hanc animo regis, ornandi domum Jehova, quae est Jeruscha-
29 Et me honore affecit coram rege,con- fUiariisque ejus.Sc amicis omnibus,8c principibus potentibus eius.
$3 Ego itaque confirmatus animo,prout adfuit mihi Jehova, Deus meus,congregavi ex Jisraete viros, qui ascenderunt me-
;t Hi autem sunt primores paternarum familiarum,8c gentis sua,qui mecum ascenderunt regnante Artaxerxe e Babylonia.
E posteris Pinchasi, Gcrschon ; e posteris lrhamaris, Danijel i e posteris Davi- dis.Lhattusch:
;; E posteris Schecanja, c natisParho- schi, Zecarja ; & cum eo reversi sunt viri centum quinquaginta:
zi E Posteris Pachaih-moab,Eliohenaj; Sc cum ipso viri ducenti ,
E posteris Schecanjx, silius Jachazie- lis,St cum ipso rrecenti viri:
ZS £ posteris Hadinit, filius Jo.
r-k8.HI. , Gap.»,
nathams $ fit cum ipso quinquaginta viri i \? Et e posteris Schephacja Zebadja, filius Michaelis; 8c cum ipso octoginta vi* ri:
j8 E posteris Joabi, Hobadja, filius Je- chielis i Sc cum eo ducenti octodecim viri :
*9 Ex posteris Schelomithi, filius To- fiphjre.Lc cum eo centum scxagtnta viri :
40 Ex posteris Bebaj, Zecarja, filius fie« baj j8c cum ipso viri viginti octo:
41 Ex posteris Hflzgadisjochanan,filiu* Katanis ; Se cum ipso viti centum decem ;
42 Ex posteris AdoniKami posterioribus» quorum hac nomina, Eliphelec, Tchiel, Sc Schemahia,fic cum eis sexaginta viri : denique e posteris Bigvaj, Huthaj, ScZabbud » & cum eis septuaginta viri.
4$ Quum autem congregassem eos ad fluvium Ahava,metati fumus illic triduo,& recognovi eos:
44 Sed ex filiis Sacerdotum, & Levitatum neminem inveni illic ;
45 Quapropter amandavi Elihezerem» Aridem, Schemahjam, Elnathanem, Jari- bum, 8c Elnathanem, Nathanemque, S^Ze» carjam» ac MeschuUamum primores j Joja- ribum quoque,Sc Elnathanem doctores ;
46. Et dedi mandata eis ad Iddonem, qui erat in Casiphja loco.
47 Jubens eos dicere Iddoni Achivo, & Nethinais, qui erant in Casiphja loco, ue mitterent nobis, qui ministerio fungerentur in domo Jehova»,Dei nostri.
48 Qui adduxerunt nobis,prout manus Dei nostri valida adsuitnobis,viros intelligentes e posteris Machli, fis» Levi, filii Jis- raelis, Scherebjaro cum filiis ejus,& cognatis ejus octodecim :
49 Chaschabjam, & Jeschajam e posteri* Merari, cognatos ejus, & filios eorum viginti ;
so Ex Nethinais autem, quos dederac David, Sc principes ministerio Levitarum , Nethinaos ducentos viginti, quorum o- mnium nomina scripto expressa sunt.
Tum proclamavi illic jejunium,ut affligentes nos in conspectu Dei, quateremus ab eo bonum iter pro nobis, 8c comitibus nostris, filiisque, & pecoribus propter irtfi-
?2 Nam pudebat me petere ä Rege pedites, 8c equites ad comitatum , ut tuerentur nos contra adversarios nostros :
fi. Quia dixeramus Regi, virtutem Domini, quarentibus ipsum ex toto animo, adfuturam ad omne opus bonum.
§4 Sic igitur deprecati Dominum Deum nostrum, eum exoravimus, is eompotes faßt JurttM d Deo noftro,
55 Et separavi e principibus Sacerdotum viros duodecim > 8c Scherebjam, Cha- schabjamque.Sc cum eis ex cognatis eorum viros decem;
s 4 Quibus appendi aurum.8c argentum , Sc vasa sacerdotalia domus Dei nostri, quas [donaverat Rex, & consiliarii ejus, princi- pesque.Se omnes Jifra<? lira? ?
57 Appensäque tradidi eis talenta argenti sexcenta quinquaginta,vasa argentea talentorum centum,Sc auri talenta centum.
;8 Et «aceret aureos viginti*& vasa ex Rr «uri-

aurichalco praestante duo,specicia ut aurum.
$9 Et dixi eis ,& vos sancti estis Jehovtc» & vasa haec sancta , etiam aurum , & argentum votivum est Domino Deo patrum nostrorum : ,
60 Sedulo custodite,donec expendatis ea principibus sacerdotum,Levirarumque, & principibus paternarumfamiliarum Jisrae» lis jerusehalaimis in cellis don-.us Dei nostri*
61 Itaque susceperunt Sacerdotes,& Le- vitae aurum illud,argentum ,fk vasa inferenda Jeruschalaima in templum Domini.
6» Tunc promovimus» flumine Ahavar, die duodecimo mensis primi, venirr.usque Jeruschalaima :
65 Ubi postquam consedissemus triduo, die quarto expensum est aurum , & argentum in domo Jehova?, Dei nostri, Meremo- tho, filio Urijje,sacerdoti.
*4 Er collegae ipsius Elhazari,filio Pin- chas:»quibuscum erant Jo7.ab3t,filiusJeschu- hx,& Nohadia.filius Binnu.i Levit#,ex numero, 8e ex pondere univej so.
6$ Et scriptum est pondus ipsorum eidem hora.
66 Qui autem veneruncexcaptiviiare, obtulerunt holocausta Domino Deo Jisrae- lis, juvencos duodecim pro toto Jiiraele, arietes nonaginta Tex.
67 Agnos sepruaginra septem,&hircos pro peccato duodecim, omnia in sacrificium Domino :
68 Et legenda tradiderunt edicta Regis satrapis, regiis procuratoribus,& principibus trans flumen, qui honore affecerunt gentem,& templum Domini.
69 His autem consummatis accesserunt ad me principes, dicendo : non separave- runt se gens jisraLlitarum, & principes, 8c sacerdotes,ScLevira?.
70 Ab alienigenis gentibus,8« nationibus terra»; immunditias suas a Cenahana»is, Chitthais, Perizzajis, Jebufeis, Moabitis, itgypriis,& Edomatis habent;,
71 Coniugati enim sunt filiabus eorum ipfi.Ä filii ipsorum, & mistum est semen sanctum alienis gentibus: etiam pnwkipes sunt principes » Lc antistites iniquitatis istius a principio.
71 Ut audivi ista,conscidi vestem,& pallium meum , gc vellens de capillis capitis mei.&barbar,sedi dolens,8c mocPus.
7; Et convenerunt ad me,quicunque movebantur verbo Domini Dei Jifrrelis, lugentem propter iniquitatem istam,& sedebam tristis usque ad tempus sacrificii vespertini,
74 Tunc consurgens a jejunio conscifla veste,Lc pallio , & flectens genua, extendi manus ad Dominum;
75 DicensjDomine,confusus sum, & pudet me comparere ante faciem tuam *.
76 Nam peccata nostra multiplicata sunt supra capita nostra,& iniquitates nostra» alsas sunt in coelum usque.
77 Quomodo a temporibus majorum no- flrorum fumus in reatu magno , usque in diem hunc.
78 Itaque propter peccata nostra,majorumque nostrorum fuimus traditi cum fra- axibuf nostris. Reges nostri, & sacerdotes
LIB. III. Tan.^.
.nostri Regibus terne, gladio^capttvitatijik 'pra»d;e,ac confusioni usqueinhodieinum
79 At nunc, quando contirgit nobis misericordia abs te,Domine Deus,relinquente nobis radicem,& nomen in loco sanctitatis tute;
80 Detegente lumen nostrum in domo Domini Dei nostri, dante nobis cibum in tempore servituris nostra»;
81 Quum <emremus,non derelinquente nos Domino^Deo nostro ; sed constituente nos in praiia, 8 c d':sponcnre,ut robis reg es Perfidis dent cibum.
8i Ut extollamus templum Domini Dei ! nostri, & instauremussastitates Tziioris j denique dante nobis stabilitatem in Jehu- daca.öc Jerusthai.iimis: J
8$ Nunc.inquam,quid dicemus Domine» j habentes hxc ? transgrefli enim sumus pr#- \ cepta tua , qux dederas manu fervorum i tuorum,prophetarum,dicens; j
84 Terra, quam ingressuri estis ad pofl> detidum haereditatem ejus, terra polluta est : coinquinationibus populorum ipsius,quorum immunditiis repleta est, tota immur.- diriäfua.
85 Nunc ergo filias vestras ne iungite filiis eorum , Le filias eorum ne accipite filiis
86 Nec quxrire pacem habere cum illis unquam,ut invalescentes comedatis fructus optimos terra*» & haereditatem distribuatis filiis vestris usque in seculum.
87 Postquam igitur,qux contigerunt nobis, omnia fuerunt propter opera nostra peslima, & maxima peccata nostra ; (Tu e- nim,Domine,allevans peccata nostra dedisti nobis tale residuum >)
88 An rursus averli transgrederemur jura tua,St commisceremur immunditia:alienigenarum, 8t gentium rerrarhujus :
89 Ndnne iratus nobis ,rerderesnos,do* nec non relinqueretur radix. & nomen nostrum ?
90 jehova,Deus jisraelis justus eflesised derelicta est radix usque in hodiernum
91 Ecce,nunc fumus coram te in reatibus nostris,quamvis non fit standumcoram te
91 Quum autem oraret Hezra,8c confiteretur flens , ac prostratus ante templum, congregati sunt ad eum jeruschalaimis turba magna valde, \ iri,St 'mulieres, juvenes- que.St juvencula*. & fletus erat magnus in ipsa multitudine.
91 Exclamanrique lleznedixir Schecan- ja,filius jechtelis e posteris Helamij Hezra, nos in Dominum peccavimus, quod duximus muiiCTCs alienigenas ex gentibus
94 Nunc vero spes est toti Jisraifli : hic ergo detur jusjurandum Domino , nos expulsuros omnes uxores nostras,qua; fune ex alienigenis cum natis earum.
9§ Sicut tibi prateeptum «st a majoribus
ex lege Domini.(Virgens explica :
96 Tibi enim hast res incumbit,nos vero aderimus tibi, viriliter fac.
Q7 itaque exsutgens Hezra , adjuravit principes sacerdotum, Levitas > fc totum jis.

Cap.q. JI r T B- *
] strafe lern ,ut facerent secundum rem hanc: i 'cui juraverunt.
CAP. I X. Hezra nformationem i nftituit.
l)Ostea surgens Hezra ab anteriore parte 1 templis abiit incellam Jochananis» filii Eljaschibi:
x Udi diversarus.non gustavit ci bum,nec aquam bibit, lugens propter iniquitates magnas multitudinis.
1 Et promulgatum est in tota Jehuda;a,8c jeruschalaimis, omnibus, qui reversi erant ex caprivitate,uc congregarentur Jeruscha-
4 Quicunque veto non venturus e stet bi- duo, vel triduo ex consilio principum, ac seniorum,ejus facultates omnes consecratum iii, ipsum vero leparatum iri a congregatione deportata.
Ita congregati sum omnes tribules Je- budar, fle Binjaminis triduo Jerufchalaima, mense nono,die vicesimo mensis;
6 Et consedit totus populus in area templi, trementes propter präsentem hye-
7 Tunc exsurgens Hezra, dixit illis,vos inique fecistis, quod duxistis uxores alicui genas,superaddentes reatuijifraelis.
8 Nunc ergo cedite confdTTonem.flcma- gnificemiam Jchov«,Deo majorum nostro-
9 Et perficientes voluntatem ipsius, di* scedite * gentibus terr«e,8cab uxoribus a- lienigenis.
»o Cui exclamans omnis multitudo,dixerunt voce magna,sicut d:xisti,faciemus.
ii Sed quoniam multitudo magna est, 8c lempus hybernum. nec postumus sub dio stare i hoc autem opus non est uniusdiei nobis, neque bidui,quia plurimi in hac re peccavimus :
ii Stent principes multitudinis; 8c o- mnes, qui inter nos habitant, quicunque habent uxores apud se alienigenas.
H Sistent se praefinito tempore cum se* nioribus, fle judicibus uniuscuiusque loci, usque dum solverint iram Domini ex negotio hoc;
14 Tantum Jonathan, silius Ha sai? Iis» fle Jachzeja filius Thikvxsusceperunt istud: Meschullam vero, flc Schabbethaj Levitas adjuverunt illos:

15 Fecersinrque secundum omnia hasc reduces ex captivitate.
,6 Nam electi viri Hezra sacerdos, flc primarii paternarum familiarum in familias paternas suas nominibus expressi,sederunt a die primo rrensis decimi,ut examinarent negotium istud; t7 Et perductum est ad finem negotium , de viris, habentibus uxores alienigenas us- ! queaddiem primum mensisprimi.
18 Et inventi sunt ex Sacerdotibus permisti,qui habebant uxores alienigenas:
19 E filiis Jeschuha», filii Jehoizadalti flc cognatis eiu c ,Mahaseja,&£iiheser,6c]a- rib.fle Gednlja.
20 Qui adhibentes manus, expulerunt uxores suas, litando ex grege arietem pro reatu suo:
21 Item e posteris Immeris, Chanani,8c Zcbarja,flce posteris Chsriaii>Mahaseja,
11 B< 111. Cap.9.
Elija,8c Schemahia. 3 c J°chiel,8c Huzziia:
22 Er e posteris 1 ’aichchuris, Eliohenaj, MahaCeia,]ifchmahel,Neth3neel,Jozabad, flcEIhala.
11 Item ex leviris,Jozabad,Ac Schimhi,
& Kejaia, qui idem Kelita, Betachja.Jehu* da,flc Elihezer
24 Et e musicis»Eljaschib :
Er cxostiariis, Sebalium» flc Telen, Si
Uri.
26 De Jisraelitis verb; e posteris Parho- schi, Rarma, flcjeziia,8c Malcija, flcMija-
Elhazar.« Malciia,8c Renaja :
27 Item e posteris Helam.Matthanjah»
Zecarja, &lechiel,8c Habdi,&]eremoth,& Eliia : '
2K item e posteris Zattu,EIiohenaj,Elja» schib, Mathanja, flc Jcremoth, flcZabad, 8« Haziza:
29 £t e posteris Bebaj, Jochanan, Chananja, Zabbaj,& Harhlai:
;o Et e posteris Bani, Meschullam,MaU luc,8c Hadaia,Jaschub,Scheal,6cRamoth :
;i Item e posteris 1 'acharh-moabi, ex Hadna, flc Celale, Benaja, Mahaseja, Mat- thanja,Betzaleel,8c Binnui.ac Menasche *.
12 Item e posteris Charimi,Elihezer. si- Cchiia, Malcija, Schemahia,Schimhon,Bin* jamin,6c Maliuc,8cSchemana :
11 fit e posteris Chaschumi.Marthenai, Marthathia,Zebad, Eliphelet,Jeremaj,Me- nascl^e.flc Schimhi :
;4 item e posteris Bani,Mahadaj,Ham* ram, flc Vel, Benjia, Bedeia, Celuhu.Vanja, Meremoth,Eliaschib,Matthan»a,Matchenai, flc Jahasen, 8c Bani, flc Binnui.flc Schimhi,fle Schelemj.sflc Natban.flcHadaja-Manadbaj. SchaCchai» Scharaj, Hazaree . Schelemja» Scbemarja,SchalIum,Amaria,8c Joseph :
1< Etfe Nebuntinis lehiel, Matthithja,
Z abad, Ze bina, JaddaUjjoel,flc Benaia.
16 Omnes isti duxerunt uxores alienigenas, 8c dimiserunt eas cum filiis.
1? Ita habitaverunt sacerdotes, ac Levi- rje,flc Jifraelitje Jeruschalaimis , atque in regione tota : novilunio autem mensis septimi, dum erant Jisraelir® in commorationibus suis.
;8 Congregata est tota multitudo simul in aream,quae est ab oriente portae sacrae :
§9 Et dixerunt Isezrae legisperito,ut afferret legem Moschif, traditam a Domino Deo Jisiaelis.
40 Tum afferens Hezra sacerdos legem coram tota multitudine eorum, tam virorum, quam mulierum, flc omnibus valenti* bus intelligere legem, novilunio mensis se*
P 41 Legit in area,qua? est ante portam sacram templi, a prima luce usque ad meridiem,coram viris, flc mulieribus omnibus attendentibus ad legem.
41 Stabat autem Hezra legisperitus in suggestu ligneo,qui fabricatus fuerat ,*
41 Adstamibus ei Matthiih ja, 8c Schema- bo, Hanaja, Uri ja, ChilKija,6c Mahafej» ad > dexteram;
44 Adsinistram veröPedajä,&Mi(chaele* Maltnä, Chaschuino , Cbafchabaddana,Ze- carja,& Meichulbmo :
45 Quum sumeret Hezra librum coram tota multitudine,.pr«didcns c superiore
Rc » loc®

Cap.t*
loco in conspectu omnium
4 6 Deinde postquam absolvisset legemj omnibus stantibus: benedixit Hezra]e- hova?,Deo maximo,Deo exercituum omni-' potenti.
47 Et respondit omnis populus »amen, elarifque sursum manibus,procidentes in tertam,adoraverunt Dominum.
48 Jc schuah quoque,& Bani, &Schereb- ja,Jamin,Hakkub,Schabbethaj,Hodia,Ma- haseia, Kelita, Hazarja, jozabad, Chanan. Pela/a,6c alii Levir*.
49 Docebant legem Domini in multitudine, legentes legem Domini, Se proponebant singuli ea,quibus lectio intelligererur.
<0 Deinde loquutus legatus regis cum Jlezra Sacerdote,legisperito,ac Levitis,docentibus populum, dixit > dies hic sanctus est Domino, (flebant enim omnes, quum audivissent legem.)
51 Et dixit Hezra,digrefli ergo comedite pinguissima t)usque,8e bibite dulcia,ac mittite munera jis.qui non habent.
52 (Sanctus enim est hic dies Domino) & nolite maesti esse ; nam Dominus gaudio afficit vos.
5; Levit* quoque demmeiarunt palam omnibus, dicentes ; dies hic sanctus est, «olite mccsti esse :
<4 Et abiverunt omnes ad comedendum,& ad bibendum,epulandumque,6c mittendum munera iis, qui non habebant,ut epularentur, St magnifice laetati sunt de verbis, quae edocti fuerant,
55 Et congregati omnes Jeruschalaimis» celebrarunt laetitiam» secundum dispositionem Domini Deijifraelis.

H E Z R & APOCRYPHUS IfBER SECUNDUS.

Qui vulgo Quartus appellatur.

C A P. i. Mittitur Hizraia Domino multd ingratU lebutert exhibiu benefici* rarpro- braturM,
T iber Hezra: Propheta? fecundus,filii jSerai*,filii Hazarj*, filii Chilkii*
H ELR ^ Llk 7V. Cap.l.
Ius iste, diseiplmam non accipit.
9 Quo usque tandem tolerarem istos,quibus tanta contuli beneficia?
10 Reges multos proprer eos subverti; Parhonem cum servis ejus, 8c omnem exer- , citura ejus percussi: • #
11 Omne« gentesä facie eorum perdidi in Oriente,provinciarum duarum populos, Tyrum » Se Tzidonem usque dissipavi, Se o* mnes adversarios eorum interfeci.
1 1 Tu ergo alloquere illos, dicens; l!«ec dicit Dominus ;
1 \ Ego vos per mare traduxi, Se plateas vobis jam olim munitas effeci , ducem vobis dedi Mofchen, Se AharonemSacerdo-
14 Lucem vobis columna ignis exhibui* Se maxima miracula feci in vobis; vos autem mei obliti estis, 31t Dominus.
15 Harc ait Dominus exercituum,Coturnix vobis signo fuit,castris vestris ut pratsi- dium circumdedi eam »quum illic raurmu-
16 Ac non triumpharetis in nomine meo de perditione inimicorum vestrorum ; sed nunc adhuc etiam murmuratis.

17 Et ubi sunt beneficia,qu* pr*stiti vobis ? nonne in deferto esurientes inclamavistis me.
18 Dicendo; quare in desertum istud adduxisti nos, uc morte afficeres nos ? pra:- stitisser nos servire Agypriis,quam mori in deserto hoc:
19 Et condolens gemitibus vestris, dedi vobis Man in escam* panem angelorum manducastis.
ao Nonne,quum sitiretis,petram excidi* & fluxerunt aqu* ad saturitatem ? proprer xstus ut foliis arborum obtexi vos.
ri Divisi vobis regiones opimas; Cena- han*o5,St l } erizz*os, acTelischthatos a facie vestra projeci, quid faciam vobis amplius ? aitDominuj.
21 liiec ait Dominus omnipotens, indeserto »quum essetis ad fontes amaros,sitientes,& blasphemantes nomen meum«
2; Non ignem vobis immisi pro blas- phemis, sed mittens lignum injaquam dulces feci fontes-
24 Quidtibi faciam,Jahakob? noluisti o*
■filii Schallumi,filii Tzadoki,filii A- • bedire Jehuda : transferam me ad alias gen-
z Filii Amari*,filii JIazarjas.filii Meraiq- thi,filii Lerachj*.filii HuzH,filii BuKki,filii Abischuh*,filii Pinchasi,filii Elhazaris.
; Filii Aharonis ex tribu Levi,qui fuit deportatus in regione Medorum, regno Arta Xerxis,Regis Persarum.
4 Fuit igitur verbum Domini ad me,di-
5 Abiens, renuncia populo meo facinora ipsorum ,?& ipsorum filiis iniquitates » quas admiserunt in me , ut renuncient posteris.
6 Peccata maiorum aucta in ipsis esse: qui obliti mei »sacrificaverunt diis alienis.
7 Nonne ego eduxi eos e terra tfgypti. e domo servitutis ? ipsi autem irritaverunt me.S^consilia mea spreverunt.
tes,&exponam eis nomen meunj,uccusto- diant statuta mea.
25 Quoniam me dereliquistis , ego quoque vos derelinquam: quando petetis a me misericordiam,non miserebor:
2 5 Quando invocabitis me, ego non exaudiam vos: maculastis enim manus vestras sanguine. & pedes vestri excurrunt impigre ad committenda homicidia.
27 Non me plane dereliquistis , sed vos ipsos,ait Dominus.
28 H*c dicit Dominus omnipotens » nonne ego vos rogavi,agens uc pater filios, Lc uc macer filias & üt nutrix parvulos Cuos» i&Ut essetis mihi populus . Se ego vobis Deus.essetisquemihi mi i,& ego vobis parer?
12 Ira vos collegi üt gallina pullos suos sub alas suas: modo autem , quid facerem
8 Tu itaque excute comam capitis tui.Le:vobis ? proliciam vos a facie mea. projice omnia mala super ipsos: quoniam I 11 Oblationem quum attuleritis mihi» sonobediverunt legim^^etumquepopu. I avertam faciem meam ä vobis; dies enim
festos

Cip.T.i. H E 1 R A
festos vestros, & neomenias, Se circumcisio- : nes repudiavi*
i 32 Ego misi servos meos prophetas ad j vos; quos acceptos interfecistis,8c laniastis {corpora eorum ; sanguinem eorumrepo- r fcam,ait Dominus.
33 Hajo dicic Dominus.omnipotens , domus vestra deserta est : projiciam vos üt ventus stipulam ;
34 Et filii non procreabunt » quoniam mandatum meum neglexerunt,& fecerunt, quod malum videtur in oculis meis.
; Tradam domos vestras populo ven-
j ruro,qui,quum me non audiverint,credent; qui quum signa non ostendero ipsis,facient prxc£ptamea ;
;6 Qui quum Prophetas non viderint, recordabuntur iniquitates suas.
I 37 Testor populi venturi gratiam , cujus I parvuli exsultabunt lautitia,me quidem non videntes oculis carnis, sed spiritu credentes, qux dixi.
38 Nunc vero frater aspice,quae gloria,8c , vide populum advenientem ab ortu:
39 (Quibus daturus sum principatum Abrahami, Jitzchaki, & Tahakobi, & Ho-
1 schebx,8c Hamosi,&Micx,ÖcJoelis,& Ho- badix»Se jonse.
40 Et Nachumi , 8e Chabbakuki , Tze- 1 phanjae , Chaggai, Zecarix, 8c Maleaci)Se
eum,qui Angelus Domini vocatus est.
1 t A P- 11. Syiugoga sub figura matrK.cvo*
catur i mAtiisuK ad vkm rectiorem.
Hc dicit Dominus, ego eduxeram populum istum de servitute, eisque mandata dederam per servosmeos Prophetas:
1 quos audire noluerunr, sed irrita fecerunt consilia mea.
z Mater, qux istos genuit, dicit eis,abite filii i nam ego vidua,8c derelicta sum.
3 Educaveram vos cum Ixtitia, sed amisi vos cum luctu, & tristitia »quoniam peccastis coram Domino Deo vestro , Se fecistis , quod malum videtur in oculis ejus.
4 Modo autem quid facerem vobis ? ego vidua sum,Se derelicta,abite filii,Se petite a Domino misericordiam.
5 Ego vero te , pater, testem invoco in . matrem filiorum istorum, qui nolueruntte-
stamentum meum servare.
: 6 Ut exponas eos confusioni,matremque
: eorum direptioni,ne progenies sit eis;
7 Dispergantur in gentes,nomina eorum : deleantur e terra , quoniam spreverunt fa- ; cramentumjurisjurandimei. j 8 Vxtibi Aschur, qui abscondis iniquos t penes te: Ö gens improba , recordare quid I fecerim Sedomo,& Hamora*.
9 Quorum ager iacer,piceis glebis,8c aggesto cinere : sic efficiam eos,qui mihi non auscultarunt,inquit Dominus omnipotens.
10 Hxc edicit Dominus Hezrx, indica populo huic meo,me daturum ipsis regnum feruschal3imorum , quod daturus fueram Jisrael.
11 Recepturum ad me gloriam illorum , -e daturum his tabernacula «ecerna , qux prxparaveram illis ,* *
ir Lignum vitx fore his . unguentum o- doratiffimum, hos neque labori,neque fatigationi infestos fore.
MB. IV. Cap.*
i? Pergite, ut accipiaris: rogate pro vobis, ut dies paucos morentur; jam paratum est regnum,vigilate.
>4 Testare ccclum »Se terram » contrivi enim malum,& creavi bonum, üt vivo ego, ait Dominus.
. is Mater, amplectere filios tuos, educ» illos cum Ixtitia sicut columba , confirma pedes eorum: quoniam te elegi , dicit Do-
j 6 Et excitans mortuos de locis suis, e monumentis educam illos: quoniam agnovi nomen tuum Jisrael.
17 Ne timeas, 6 filiorum istorum mater» quoniam te elegi,dicit Dominus.
18 Mittam tibi adjutores servos meosje- schahj.im,8c Jirmejam,& quorum consilium sanctificavi , ac paravi tibi,ut arbores duodecim gravidas variis fructibus.
iq Et totidem fontes fluentes lacte , Se meile,ac montes ingentes septem abundantes roia , & lilio ; quibus gaudio explebo fllios tuos.
20 Viduam absolve, pupilli causam age, egenti da.orphanum tuere,nudum vesti..
' ii Confractum, & debilem cura,claudum ne deride, defende mancum , & coccum ad videndum claram lucem meam adhibe.
^ 22 Senem, & puerum imra muros tuos
23 Mortuos , ubi inveneris. involvens commenda sepulchro: Sedabo tibi primam sedem in resurrectione mea.
24 Contine te,& quiesce popule mi,nam requies tua adventura est.
25 Nutrix bona,nutri filios tuos, confirma pedes eorum.

26 Puerorum , quos dedi tibi, nemo interea: ; eos enim ego reposcam de manu
27 Sed ne defatigeris: nam, quum advenerit dies oppreffionis , &angustix, plorabunt . Se maerebunt alii, tu autem hilaris,& gaudiis copiosa eris.
28 Invidebunt gentes, sed nihil adversus te poterunt,inquit Dominus.
29 Manus mex protegent te , ne filii tui tormenta experiantur.
30 Hilaris esto macercum filiis tuis, nam ego eripiam te,dicitDominus.
31 Filiorum tuorum, qui dormiunt» recordare ; quoniam ego eos educturus sum « lateribus terrx,Se misericordiam facturus eis, quia misericors sum, ait Dominus o- mnipotens.
32 Complectere natos tuos usque dum veniam , Se faciam eis misericordiam : nam exuberant fontes mei, & gratia mea non deficiet unquam.
33 Ego Hezra prxeeptum acceperam i Domino in monteChorebi, ut adirem Jif- raeflcm: sed quum veni ad eos, reprobaverunt me,& respuerunt mandatum Domini.
34 Ideoque vobis edico gentes, qux au- scultatis,8cintelligicis, exspectare pastorem vestrum, requiem xcernam daturum vobis: nam in proximo ille est,qui temporibus ultimis erat adventurus.
3? pixparati estote ad prxmia regni, quum lux perpetua lucebit vobis jn xterna tempora.
> 36 Fugite umbram istius seculi,percipite Rr 3 jwcij*-

jucundissimam gloriam vestram: ego testor palam servatorem meum- ,17 Commendatum donum percipientes hilares estote,gratias agentes ei,qui vos,ad regna coelestia advocavit.
l3 Agedum consistite,& respicite numerum obsignatorum ad convivium Domini.
19 Qui umbram effugientes seculi istius , splendidas tunicas ä Domino acceperunt-
40 Accipe, Tziion,numerum tuorum,8c reclude tuos vestibus candidis indutos,qui tegi Domini plene obsequuti sunt.
41 Filiorum tuorum.quosoptabas.plenus est numerus: roga Dominum,penes quem imperium est,ut sanctificetur populus tuus, qui ab initio vocatus est.
42 Ego Ht^ra vidi in monte Tzijonis turbam magnam , quam numerare non poteram,omnium canticis collaudantium Dominum ;
41 In quorum medio erat iuvenis statura celsus, eminens supra omnes alios,qui singulorum capitibus imponebat coronas . St eo magis exaltabatur : ego autem tenebar miraculo.
44 Tunc interrogans Angelum, dixi, qui sunt hi,Domine ?
4< Qui respondens mihi,dixit, hi sunt» qui mortalem tunicam deponentes , immortalem induerunt,St consesti nomenDei» modo coronantur,fic accipiunt palmas.
4 6 Iterum dixi Angelo, Quis est iuvenis ille, qui coronas imponiceis,& palmas in manus tradit ?
47 Qui respondens, dix'c mihi, ille est Filius Dei , quem in seculo suo consesti sunr.
48 Quum itaque coepissem magnificare eos,qui fortiter pro nomine Domini perstiterunt ; edixit mihi Angelus,abi,renuneja populo meo, quales res, Lc quam mirabiles Domini Dei videris.
CAP. i n, in orr.nibui Jidami poflerii,&
nuscimc ingentibus abundare malitiam.
A bino tricesimo,ab urbe diruta, quum essem in Babylonia , conturbatus fui recumbens in cubili meo , & cogitationes meae obruerunt animum meum ;
2 Quoniam videbam desolationem Tzi- ionis, Se multitudinem eorum,qui erant in Babylonia.
1 Exagitato itaque spiritu meo valde, ccopi alloqui verbis timore conjunctis AI* tissrrum i
4 Dicens: Domine]ehova,tu verbo tuo ab initio statuisti terram solus, & in ea parasti populum :
< Tu dedisti Adamo corpus mortuum (nam ipsum quoque figmentum manuum tuarum est) quümque iniufflasses in illud spiritum virae,factus est vivens coram te :
6 Tu inducens eum in Paradisum , quem dextera tua conseverat,antequam ille veniret in terr.-m.
7 Mandaveras illi,ut diligerer viam tuam: sed transgressus est illam , idedque sententiam tulisti in illum mortis, iic in posteros
3 Ita natis gentibus, tribubusque.& populis, nationfbüsque innumeris, ambulavit etiam unaquxque gens arbitratu suo» Se fa»

cientes,quod malum videtur in oculis tuis, spreverunt prasceptatua.
9 Quapropter succedente tempore induxisti diluvium in habitatores seculi, quo 1 perdidisti eos. ^ |
10 Eyenicque singulis eorum, üt Ada: |
mors,ita diluvium eis: 1
n Unum vero exeis dereliquisti , Noa- I chum cum domo ipfms,unde msti omnes. I
12 Fun autem,quum coepissent multipli- V cari habitatores terrx in filios quam pluri- I mos,unde populi,ac gentes multae dispersae I sunt, quando coeperunt iterum impietatem j exercere plus quam priores:
1$ Fuit, tnquam ,eis inique facientibus in ! conspectu tuo,ut eligeres tibi virum ex eis, ! cui nomen Abraham.
14 Et diligens eu.t», demonstrares ei soli ; voluntatem tuam. ■
Tf Ac institueres ei foedus aeternum,dicens ei,te nunquam este derelicturum semen ipsius.
16 Itaque dedisti ei JitzchaKum , Jitz- chako vero Jahakobum.tk Hesauum.e quibus eligens'sahakobum.postquam Hesa- vum separavisti,abiit Jahakob in multitudinem magnam.
17 Fuirque, quum eductum semen ejus ex Ägypto, adduxisses ad montem Sinai.
18 Ut inclinans coelos,quateres terram» commoveres orbem,tremefaceres abyssos,
& conturbares secutum.
19 Et prxeunte gloria; tu» in partes qua- tuor igne, 8c rerra*motu, ventoque, Se gelida nube, dares lemini JahaKobi legem,& generationi Jisraelis»quam diligenter observarer.
22 Sed non abstulisti cor malignum ab eis,ur ederet lex tua in eis fructum.
2t Cor enim malignum primus gestavie Adam, ex quo transgrestione victus est,atque etiam omnes,qui nati sunt ex eo : '
22 Et facta est permanens infirmitas.a» dedque lex infirmitatis hajrens cordi populi radice pestina, in qua discedente bonitate,remansit malignitas.
2; Quum autem procedentibus temporibus,anni completi efient,quibus suscitasti ribi servum,nomine Davidem.
24 Indixisti ei,ut extructa civitate nomini tuo, offerrentur tibi in ea thus, Se oblationes:
2f Quod ubi factum fuistet annismultis, dereliquerunt te habitatores civitatis.
26 Omnino facientes, uc fecerat Adam, . omnesque generationes ejus , & ipsi quoque ufi sunt maligno corde.
2*t Quamobrem tradidisti civitatem tuam in manus inimicorum tuorum.
28 An vero melius faciunt lubhatorcs Babylonis,ut propreres dommentur Tzi-
29 Fuit enim,cx quo veni liuc. ut impietates innumerabiies viderim. Se delinquentes multos viderit anima mea his triginta
Quapropter deficit animu* meus,quo- | niam video . üt sustines pcccacor es istos, 3 c parcis impie agentibus: perdis a ut em populum tuum , conservans inimicos tuos, quod non significaveras.

I > Nihil venie in mentem mi hi,cur via

huec immota relinqui debeat: nam an melius facie Babylon,quam Tzijori ?
, Aue an alia gens cognovi: te,pra?cer- ' quam Jisrael, aut si,qua;naciones credide* runt ruis foederibus, üt fecit Jahakob ?
;; Ar horum merces non comparer,ne- 1 que labor attulit fructum suum: qudeun- ■ que vero peragravi in gentibus, vidi eas ab- ; undantes, quamvis immemores mandatorum tuorum.
Nunc ergo expende statera iniquita- es nostras»8c aliorum,qui in hoc seculo ha- j bitant: non invenietur profecto nominis \ :ui recordatio,nisi in Jifraele.
1 -;%rtcquando non peccaverunt in con- 'pectSr^uo, qui habitant terram ? aut qua; gens sic observavit praxeptatua ?
; 6 Hos quidem nommatim competi es j servasse mandata tua,gentes autem minime I comperies.
C A 1'. IV. Retunditur curiosi scrutatoris pr<-
sumptio,adAuÜti variiismilitudinib-M. j Espondens vero mihi Angelus,milTus ad lVme,cui nomen Uriel,
i Dixit mihi; gravissime ergo defecit a- i nimus tuus,quod in seculo hoc comprehendere cogitas viam Altissimi.
; Cui dicente me,ita Domine mi,respon- i dens ille mihi.tresvias, inquit» missus sum, ut ostendam tibi, & tres similitudines , ut proponam coram te:
4 E quibus unam, si exoosueris mihi, ego vicissim demonstrabo tibi viam,quam desi-
I deras videre: & docebo te,unde sit cor malignum.
5 Quum autem dixissem,eloquere Domi*
1 ne mi ; dixit mihi,abi,pondera ignis pondus, quod referas mihi, aut metire flatum venti.autrevoca mihi diem nneteritum.
6 Tum respondente me, & dicente,quis mortalium ea facturus esset.de quibus rogas
7 Dixit mihi,si rogarem te » dicendo : quantae habitationes suntin profundo ma* ris >aut quantae vena; in abysso ima? aut quantae vena; aquarum sunt in expanso? aut qui sunt exitus paradisi ?
8 Diceres mihi forrassi , in abyssum non descendi , ac ne in seouithrum quidem ad*
' huc,neque in coelum ascendi unquam ;
; 9 Nunc autem non rogavi te nisi de igne,
i & vento, & dic, quem praeteri isti, L quibus i tamen separari non potes, 3c non refpon- ' des mihi de illis.
j to Deinde dixit mihi, tu, qua? tua sunt, tecum versantia,non potes cognoicere :
| it Et quomodo posset vas tuum capere i viam Altissimi, etiam ex corrupto exterius ! seculo intelligere corruptionem, qua; evi- ! dens est in conspectu meo ?
ii Me autem dicente illi,pra;stiterat nos non esse, quam adhuc vitam ttahercinter impios, & pati,quamobrem vero non in-
i; Respondit mihi.dicendo : 1'rofectus sum aliquando ad silvam arborum campestrem,qua; iniverant consilium,dicentes ;
i4 Agit«,eamus , & be!!u-' geramus in mare,ut recedat coram nobis,S: faciamus «•'bis silvas alias:
jy Similiterque fluctusmaiis; hi quoque
LI B. IV. Cip;4.
iniverunt consilium,dicentes J Agite,ascendamus, & debellemi^Lvas campi, ut ibi etiam conflciamus nc^Paliam regionem.
16 Sed irritum fuit consilium silvSCi igni* enim veniens consumsit eam:
17 Et simi liter consilium fluctuum maris, obsistens enim arena,prohibuit eos.
18 Si ergo judex istorum esses , utrum prius absolveres ? auc utrum condemnares ?
19 Cui ego respondens,utique
vanum consilium iniverunt : terra enim da- ta^est silvae, & maris locus, ut ferat fluctus
io Et ille mihi,bene,inquit,Judicasti; 8c quare^ non aptas tibi ipsi hoc judicium
at Quemadmodum enim silvae data est terra, & maris locus fluctibus ipsius ; sic habitatores terra», qua; sunt super terram, ea solum possunt intelligere; coclitcs vero, qua; sunt in coelorum altitudine.
22 Tunc respondens,dixi, oro te Domine,ut mihi detur mens intelligendi capax ;
2; Non enim fuit animus rogandi de rebus tuis superioribus, sed de iis, quae pervadunt nos quotidie; cur Jisrael expositus sit gentibus opprobrio, & populus, quem dilexifli, traditus nationibus impiis ; cur Lex patrum nostrorum interierit,8e constitutiones scnpra» nusquam habeantur.
24 Pereuntibus nobis e seculo tanquam locustis, vitdque nostra stupori, 8c pavori dedita, quasi indigni essemus consequi misericordiam ;
25 Quid item nomine suo, de quo vocamur .facturussic: de hisinterrogavi.
26 Respondit autem ille ntihi, dicent; Quandoquidem scrutaris plurimum, 8 e frequenter admiraris, quod adeo festine secu- lum hoc pertranseat;
27 Certe non est capax,ut reportet ea. quae in futura tempora »ustis promissa sunt» quoniam plenum injustitia est hoc secu- lum,8c infirmitatibus.
28 Ea autem, de quibus rogas, enarrabo : nam seminatum est malum,led nondum e- venir destructio ipsius.
29 Si etgo non evertatur »quod feminarum est, & non discedat e loco,ubi seminatum fuerat malum , non proveniet bonum, ubi seminatum fuerit.
;o Etenim granum mali feminis in corde Adami seminatum est ab initio : ar quantum impietatis generavit usque adhuc,& generaturum elt usque dum in aream deportetur ?
31 Jam vero a?stima apud te granum mali sentinis,quantam impietatis segetem generaverit :
$1 Quando ergo secara; fuerint spica»,quae sunt innumerae, quam magnum area; acervum tum primum essecturaesunt r
33 Quum autem responderem . dicens, quomodo,Scquando ista?quare pauci sunt, 8« mali anni nostri ?
Respondens ille, edixit mihi.Tvme prasfestinans contendas, ut sis suncrior Al- tissimo'(festinares enim frustra superior esse Ipso) nam excessu* tuus est maximus.
*<• Nonne de his,quando interrogaverunt justi ipsi in suis cellis,dicendo : Ouo usque sic speraturus tum? ecquando adventurus Rr 4 «st

est fructujareas»Scmercedi* nostra».
z6 Respondens afl^a Jeremiel Archan- gelus. dixit, quando 'completus fuerit numerus seminum vestrorum:
Nam qui statera ponderavit seculum, 8c dimensus est mensura,numeravicq; tempora accuratissime,is non movet quicquam, nec praestiturus est , usque dum praefixa mensura impleatur,
;8 Tunc ergo respondi,dicens,o Domine Jehova,at nos etiam onines pleni fumus iniquitate ;
;q Vide quatfo ne forte propter nos non impleantur justorum areae,propter peccata habitatorum terrae.
40 Respondens autem ille,abi, inquit, interroga prägnantem , an completis novem mensibus ipsius , adhuc possit vulva ipsius partum in se ipsa continere:
41 Et dicenti mihi,non potest Domine, dixit ille,in sepulchro cella; mortuorum sunt cum vulva comparandas :
4* Quemadmodum enim festinat puerpera effugere necessitatem partus, sic etiam ha:c,ea,qua;sibi fuerint commendata,festinabunt reddere.
4} Jam tibi demonstrata sunt ea,quae ab initio cupiebas cognoscere.
44 Ego vero proloquucus,dixi. Si inveni gratiam in oculis tuis, si fieri potest, si idoneus sum.
4C DemonRra mihi utrum plura eventu* ia sint, quam praeterita, an vero plura protenta,quam futura sint.

46 Quid praeteriverit scio, quid autem futurum lit ignoro.
47 Tum ille edixit mihi, consiste ad dexteram,de demonstrabo tibi rem simllitudi-
48 Consistens itaque vidi,quod ecce fornax ardens transivit ante me ; fuit autem, quum transeuntem flammam vidissem,quo d ecce superesset fumus:
49 Postea transiens ante me nubes plena aqua?,imbrem demisit impetu: quümque transivisset impetus pluvie, superfuerunt cx ea guttae:
fo Et dixit ille mihi, cogita apud te ; ut pluvia amplius abundavit guttis.Lc ignis fumo,ita mensuram eorum, qua; praeterierunt amplius abundare; quae autem insuper ventura sunt cum guttis,&fumo conisi Quamobrem ego orans,dixi, putäsne me victurum usque ad dies i1los;Sc quid erit diebus illis;
fi Respondens autem ille mihi,dixir;Si- gnorum , de quibus me interrogas, partem possum tibi indicare: de vita autem tua non sum missus,ut dicam tibi,nescio.
C AP. V. Vdriafigna dtsuturilrcVuf Htzr* per Angelum oflcnduntur »pro captivorum consolatione,Ac jpe.
D E signis igitur, ecce dies venturi sunt, quibus deprehendemur habitatores terras in censu mulco ; sed abscondita veritatis via sterilis erit ä fideregio.
x Et multiplicabitur injustitia supra quam nunc vides,& quam olim fuisse audiveris, z Li/tque, quum primurevestigium apii B. IV. Cap.s,
ponetur. ut regio , quam nunc regnare vides,confpiciatur deserta.
4 Nam si vitam tibi dederit Attissimus , videbis post tertiam tubam, relucentem subito Solem noctu,Lc Lunam interdiu:
s Et tanquam ligno sanguinem stillante, I & lapide edente vocem suam, populi commovebuntur. i
6 Quum regnabit is,quem non sperant i: habitatores terra;, & volucres emigrabunt: '
7 Mare autem Sedomi pisces ejiciet, Lc vocem edet noctu , quam non noverunt multi,adeo ut omnes audiant vccem ejus.
8 Et solitudo fiet locis multis, velut igne frequenter immisso: etiam bestiae agrestes emigrabunt, & mulieres ex mensibus Taoo- ranres parient monstra:
9 Tanquam si in dulcibus aquis inveniantur salsat i ita amici omnes inter se pugnabunt : Sc tunc latebit prudens,& intelli- gens separatus manebit tanquam in cella sua conditus.
10 Et quosirus ä multisnon invenietur; sed multiplicabitur injustus,& incontinens super terram.
it Adeo ut si rogent incolae regionis unius incolas alterius, dicentes ; Nonne apud vos aliquis transiit justitiam colens » qui juste fecerit; hoc negertilli.
ix Quapropter erit illo tempore, ut quamvis sperent hemines,non consequantur , quamvis laborent, non dirigamur viae ipsorum.
1; Ha:c signa, ut indicarem tibi, permissum est mihi: sed si orans iterum . & flens, ut modö fecisti, iejunaveris diebus septem, adhuc istis majora audies.
14 Me autem evigilante »corpusmeum exhorruit valde , laboravitque anima mea adeo,ut deficeret:
15 Ideo tenens me Angelus, qu: venerar,
& alloquutus fuerat me,confirmavit me, atque in pedes statuit me.
16 Fuit autem fecunda nocte» ut veniens ad me Schealthiel, princeps populi,diceret mihi» ubinam fuisti; & quare est vultus tuus tristis ?
17 An nescis ribi creditum esse Jisraelem in regione deportationis sua?
18 Exsurge ergo , & gusta cibum, ac ne derelinquas nos ut pastor gregem suum lupis in manu malignorum.
19 Cui dixi,discede ä me, neque propius accedito me. auscultans itaque ut dixeram, discessit a me.
20 Ego vero iejunavi diebnsseptem,ejulans , de plorans , sicut mandaverat mihi Uriel Angelus.
21 Fuirque post dies septem,cogitationibus cordis mei angentibus me iterum valde.
ii Ut reciperer apiir.amea spiritum in- telligenrize.itertimoue inciperem loqui sermones coram Alcissimo,dicens ;
r; Domine Jehova , ex omni silva terrar, Se omnibus arboribus ejus vineam unicam elegisti;
24 Et ex omnibus terris orbi* elegisti foveam unam tibi , Bcex omnibus floribus orbis ribi lilium unum elegisti ;
15 Et ex omnibus abyssis maris plenum rivum unum tibi elegisti; Sc ex omnibus

civitatibus «edifi.catst, tibi ipsnsanctificasii . Tzijonem; [
26 Et ex ommibuscreatis volatilibus no-
mjnatim elegisti tibi columb-am unam,; & . ex omnibus formatis pecoribus prospexisti! tibi deoveuna »
27 Ec ex onimibus multiplicatis populis unum tibi populum comparasti» &unam' ex omnibus probatam legem donasti huic popuio dilecto cuo.
iH Nunc autem Domine, quare unum hunc pluribus txadidifli ? quare statuisti super unam hanc radicem arbores alias,& dispersisti unicum tumn in multos >
29 £t conculcant eum , qui contradicunt promissis ruis, quique tuis foederibus non credunt ?
30 Etenim si ullo pacto odisti populum tuum,tuis manibus debuit castigari.
,1 Fuitverb, quum eloquutus essem sermones istos , uc missus ad rae Angelus , qui ante venerat ad me priereritä illa nocte.
Diceret mihi,audi me,& instituam te, attende ad me,& plura exponam tibi.
Me autern dicente , loquere Domine mi ; Valde , inquit ille mihi, animus tuus extra te rapitur causa Jisraelis: an vero plus eum diligis,quamqui fecic eum ? 1
Non Dornine.in-uam.ego; sed ex dolore ita loquurus lum .'torquent enim me renes mei omnibus horis, cupientem tenere viam Altissimi, & investigare partem judiciorum ejus.
45 Tum dixit mihi , non potes: & ego, quare Domine ? quorsum igitur natus sum? amc cur vulva matris mere non effecta est mihi sepulcliri loco, uc non viderem laborem JahaKobi , & defatigationem gentis JifraHliticaJ?
qS Qui dixitmihi,numera mihi,quar nondum evenerunt, collige mihi dispersas guttas,8c viriditati restitue flores aridos :
57 Et aperiens mihi clausas specus,produc ventos inclusos in eis, demonstra mihi vocis imaginem,& tunc ostendam tibi laboris istius causam,quam rogas videre.
58 Cui ego,Domine fehova, ecquis vero est, qui haec scire possi^nisi, qui cum hominibus habitationem non habet?
;y Ego autem insipiens, ecqui possem de his dicere,de quibus interrogasti me ?
40 Itaque dixit mihi , Quemadmodum non potes facere unum horum »quae dicta sunt, ita non potes pervestigare judicium meum , aut charitatis officia» qua;promisi me facturum populo in fine.
41 Cui ego , atqui ecce Domine,tu propinquus es iis,qui in fine futuri sunt; quid ergo facturi sunt ii, qui fuerunt ante me, aut nos.auc li.qui sunt sequuturi nos ?
42 Et ille,Coronse,inquit,simile effeci judicium meum; ut non est ulla postremorum cardira J,sic nulla est primorum veloci-
4; Tum ego respondens,dixi,Annon poteras facere una eos, qui facti fuerunt,qui sunt»8c qui futuri fune,ut celerius judicium tuum ostenderes ?
44 Respondens autem ille mihi, dixir, non potest rescreata festinare pras creato- tore, neque una sustinere feculum eos, qui creandi sunt ipso.
tIB. IV. Cap.f.f.
45 Cui ego, sicut dixisti, inquam, terv» tuo te auctorem vita; indidisse vitam creaturis una creatis a te,& sustinuisse creaturam» posse etiam nunc portare praesentes
46 Tunc edixit mihi, interroga mulieri* vulvam, dicendo ei,si paris, quare per tempora * * * * 5 6 7 8 Lc roga eam,ut edat denos una.
4t Me autem dicente, non urique poterit,sed per tempora :
48 Et ego, inquit ille, statui yu.i/i vulvam terrae iis, qui seminati sunt in terra per tempora pariendis;
49 Quemadmodum enim ea non parie infantes, qui deni sint, sic ego disposui a me creatum feculum.

52 Tum interrogavi,dicens, quum jam aperueris mihi viam, proloquar coram te ; nam ecce mater nostra, quam dixisti mihi adhuc juvenem esse, jam senectuti propinci Respondens autem ille mihi.dixit.in- terroga eam,qua; paru,ut dicat tibi.
52 Et dicito ei,quare ii,quos nunc paris» non sunt pares prioribus, sed minores statt Illa enim dictura est tibi, alii sunt,qui in juventutis robore nati sunt, & alii, qui sub tempus senectutis deficiente matrice suntnpti.
54 Considera tu ipse quoque minore statura vos esse, quam ii,qui amecesicrunC
55 Et qui post vos venturi sunt minores fore vobis, quasi jam senescentibus creaturis,Le robur juventutis prastereuntibus.
<6 Et ego,rogo te, inquam, Domine,si inveni gratiam in oculis tuis, demonstra fer. vo tuo,per quem visites creaturas tuas.
C A p. VI. Dms ommd novit antequam fiant, & omnia creavit propter hominemt
cmntumque fines considerat.
T Unc ille mini,ab initio,jnquit,oibis terrarum, imb antequam starent processus seculi,& antequam spirarent ventorum coctus.
a Antequam personarent voces tonitruum, antequam splenderent nitores coruscationum, antequam statuerentur fundamenta paradisi.
5 Antequam spectarentur decori flores, antequam statuerentur ignotae virtutes, antequam colligerentur innumerabiles exercitus Angelorum.
4 Antequam extollerentur alta aeris spatia, & antequam nominacim definirentur mensura; coelorum, & antequam arderene camini T^ijone.
5 Antequam investigarentur praesentes anni, & antequam a me abalienarentur eorum,qui nunc peccant inventiones,Lc seorsi m consignati essent, qui thesaurum fidei compararunt.
6 Jam tum cogitaveram ; omnia facta sunt per me solum,ac non per alium ; eo- riimque finis per me, ac non per alium est dispositus. •
7 Quum autem proloqtfutus dicerem* qua; eri» separatio temporum ? aut quando erit prioris finis,& sequentis initium ?
8 Dixir mihi» ab Abrahams usque ad Rr j Jiti-

litzchaki tempus, quando genitis ab eo Jahaicobo, & Hcfauo,manus Jahakobite* neret ab initio calcaneum Hefaui:
9 Ut finis hu'us scculifuit Hefaui calca* neus i & ut principium sequentis , manus JahaKobi.
10 Inter calcaneum, 5: manum aliud no* li quaerere Hezra.
11 Ego vero proloquutus, dixi,Domine Jehova,si inveni gratiam in oculis tuis ,
ii Oro, ut demonstres fervo tuo finem signorum tuorum,quorum partem mihi demonstrasti procedente nocte.
H Ec respondens ille, dixit mihi, surge in pedes tuos.üc audies vocem sonitus am- pliflim.m.
14 Ec fiet quaedam veluc commotio, quamvis locus, in quo stas,non commove*
I f ideo,quum loquetur,ne expavescito, quoniam verbum de fine a fundamento terrae intelligitur.
16 Et de sermonibus istis tremifcit, & commovetur: scit enim oportere, ut finis eorum commutetur.
1 7 Fui: autem his auditis, quumfurre- xisfem in pedes ,utaudiren),qubd ecce vox loquebatur, cujus sonus par erat sono a* quarum multarum.
18 Dicens: ecce dies veniunt, ericque, quum appropinquare incipiam, u: visitem habitatores terra; istius.
rcf Et quum quaesiionem habere incipiam de iis, qui injuste nocuerunt injustitia sua, postquam suppleta fuerit humilitas Trijo-
10 Quum ergo seculum hoc reserabitur, quod transire incipit, haec signa faciam, libri aperientur coram ccclo, adeo ut omnes videant simul :
11 Et infantes anniculi edent voces suas, prägnante sque parient immaturos partus ternum,8f quaternum mensium,qui vivent» & suscitabuntur:
II Apparebunrque repente loc3 fata semente vacua,Scplena promtuaria subito invenientur inania:
21 Et tuba clangens personabit, qua audita omnes subito expavescent.
14 Eritque illo tempore,uc amici debellent alii alios tanquam inimici,adeo uc expavescente ex his terra, vena: fontium consistant.& not» decurrant horis tribus.
15 Tunc erit.uc quisquis derelictu* fuerit ex ojpnibus istis,quas praedixi tibi,fervetur ille.de videat salutem meam,finemque vestri secui i:
r6 Vidcantque homines,qui recepti fue- rinr, qui mortem non gustaverint a nativitate sua, quando murabitur cor habitatorum,& cooverteiur jn mentem aliam.
27 Delebitur enim malum, Lcexstinguetur dolus:
18 Florebit autem fides corruptione victa, & ostendetur veritas,qu,e infructuosa fuerat tamdiu.
19 Fuir autem, quum alloquruus e stet me, ut ego paulisper intuere» in eum . ante quem stabam:
$o Quanronter d ; xirmihi, haec veniens ostendam , tempora ventura: nostis alterius.

. Si ergo denuo jejunans diebts septem 'de integro rogaveris,renunciafco cibi majora istis denuo,qua die audivero.
12 Ita exaudita est vox tua ab Altiflimo: vidit Deus fortis rectum consilmrr tuum, 8c prospexit vastitatem,quam a jiveatute tua habuisti;
Propterea misit me,uchisonnibus demonstratis tibi dicerem, Confide ,(e noli ti-
1 iv Sed noli praefestinatione, üt prioribus temporibus,cogitare res vana»,ne praefestinando aberres a cognrtioae venturo* rum temporum.
15 Itaque fui^postea, ut flerem iterum, iejunaremque diebus septem, suppleturus tres hebdomadas,qua: fuerant indictae mihi.
16 Fuit vero octavi nocte,ut an:mo meo de integro turbato in me,inciperem loqui coram Altislimo.
17 (inflammabatur enim spiritus meus valde,& angebatur anima mea :)
18 Ec dicerem,Domine, tu .oquutus es solummodo initio creationis die primo,di- cendo.fiat caelum, Se terra; Se verbo tuo opus perfectum est.
19 Quumqu« estec Spiritus,ubi tenebrae circumferebantur & silentium erat, sonus humanae vocis nondum erat effectus ä te :
40 Tunc edixisti de thesauris ruis proferri lumen lucidum , quo appareret opus
41 Tu die secundo creasti aerem expansi, 8c imperasti ei» ut pars earum sursum recederet,pars vero maneret deorsum.
41 Tu die tertio imperasti aquis,ut congregarentur in partem seotimam terra? » sex vero partes illius siccas conservasti . ue existerem ex iis,qua: administri tui seminata a Deo colerent.
41 Verbo enim procedente eXte statim fiebat opus.
4V Procellit itaque (ubito fructuum multitudo immensa» delicia: eusus multiformes, & flores colore non imitabili, & odoramenta odore impervestigabili: hjec die tertio facta sunt.
45 Tu quoque die quarto imperasti esse splendentem solem, lucentem lunam, stellas dispositas t
46 Mandans eis^tt servirent homini, qui formandus erat.
47 Tu quinto die dixisti parti septimae* ubi erat aqua congregata,ut procrearet animalia, volucres, 8t pisces: atque na factum est.
48 Aqua muta, Se inanima, quae Dei nutu jubebatur animalia, profundebat,ut exeo mirabilia secta tua nationes enarrarent.
49 Tunc autem reservasti duo animantia, quorum unum vocasti Bahamoch, alterum Leviarhan ,
50 Ec separasti ea unum ab altero : non enim septima pars,ubi erat aqua congregata,poterat capere ea simul.
51 Itaque dedisti Bahamothi unam parrem, quae tertio die siccatafuerat.ut habitaret m ea.ubi sunt monres mille.
52 Leviathani verb dedisti septimam partem humidam , & servasti ipsum,ut devoret quos,& quando voles.
51 Sexto autem dic imperasti terrae,uc

procreare: coram te jumenta,bestias,& re-
5 4 Ar^ue insuper Adamum fecisti ducem omnibus, qua? feceras,ex quo educti sumus nor omnes,Lc populus.quem elegisti.
55 Haec aurem omnia dixi coram te Domine,quia propter nos creasti seculum
56 Residuas autem gentes ab Adamo ortas dixisti nihil esse,aut saliva: similes esse.Lr quasi stillis vase decidentibus comparasti abundantiam earum.
57 A^nunc ecce, Domine, gentes istac, quae njÄo depurata» sunt,coeperunt dominari nooii,ac devorare nos:
<8 E; nos popu.us tuus,quem vocasti primogenitum . unigenitus , cujus es zelotypus,traditi fumus in manus eorum-
W Quöd si propter nos creatum est seculum,quare non possidemus haereditatem nostram cum seculo ? quö usque caridem ?
C A P. VII. Xonnrfi per angusta a<i augusta perveniri.
F Uit amem, quum finissem eloqui verba ha?c,ut missus ad me Angelus,qui missus fuerat ad me antecedentibus noctibus.
1 Ediceret mihi,surge Hezra,8e audi sermones,quos veni eloquueurus ad te.
; Me autem dicente,loquere Deus mi, dixit mihi,mare positum est in spatioso loco,adeo ut sit altum,&immensum:
4 Est autem ei accessus in angusto portu, ubi simile est fluminibus:
5 Quis enim unquaro velit ingressus mare experiri ipsum , au: dominati ipsi, nist transeat per angustum in latitudinem ipsius ? quomodo alioqui venire poterit ?
6 Item alterum exemplum : civitas a?di - ficata est,& sita in campestri loco,qua: plena est bonorum omnium:
7 Introitus ejus angustus est,& in pra»ci- pitto positus, versante, ä dextera quidem igne,a sinistra vero aqua alta.
8 Adeo utsemitaunicasirinrerhaec posita,puta inter ignem,& aquarn.quae semita non capit nisi solummodo vestigium ho-
9 Si ergo dabitur civitas haec homini in haereditatem; si minifuam ille periculum, quod ante positum est, transeat,quomodo percipiet hereditatem suam?
10 Quum autem dixissem ad haec,ita est Domintz ; dixit mihi,sic etiam est pars Jis-
ii Nam propter eos feci seculum; sed quando transgressus est Adam constitutiones meas , tum adjudicatum est ei illud; quod factum est.
ii Et facti sunt introitus huius secui i angusti,dolore infesti,& laboriosi 5 pauci inquam, & maii,& periculorum pleni,& labore operoso cincti.
»? Alterius enim seculi introitus spatiosi,& securi sunt.Sc asserentes immortalitatis fructum.
. '4 Quamobrem si nunquam ingressi fuerint homines viventes angusta ha?c,8c vana loca,non poterunt ea recipere,qua» reposita sunt.
15 Nunc ergo, quare conturbaris,quod corruptibilis es ? & quid eo moveris,quod mortalis es :
LIB. IV. Cap.7-
16 Qiiarenon praecipis animo tuo,quod futurum est,sed in piatsente hartes ?
17 Tunc ego respondens,dixi, Domine Jehova, ecce disposuisti tege tua, ut justi h«ec possideant hereditario jure,impii autem pereant.
18 Justi autem ferunt res angustas pro eo, quod separabant spatiosa: qui enim impie se gesserunt ? ac hi angustias patiuntur,nec spatiosa visuri su£t.
19 Sed dixit mihi,non est judex superior Deo, neque inrelligentior Altillimo.
101 Pereunt multi in pratsemia.quia ne- giigicur lex Dei,qua,' proposita est.
zt Mandavit enim Deus omnino venientibus, quando venerunt, quid faciendum vitam habituris, & quid obiervandum, ne poenas luerent:
ix Hi autem non persuasi, contradixerunt ei, & proposuerunt sibi cogitationes
H Et circumdantes sibi cohortes delictorum,dixerunt de Altissimo, non esse ipsum, Scvias ejus nonagnoverunt:
14 Et spernentes legem ejus,sponsiones ei factas abnegarunt, & constitutionibus eius non habentes fidem, opera ejus minime perfecerunt.
25 Propterea, 6 Hezra, vacua vacuis, de plena plenis.
26 Ecce tempus veniet ,& erit.quum venerint signa, quae prardixi tibi,ut appareat sponsa , & emergens ea, demonstrabitur , qua* nunc obducitur terra ;
27 Et quisquis liberatus fuerit a praedictis malis, videat facta mirabilia mea.
28 Revelabitur enim filius meus Jesus cum iis,qui sequuntur ipsum »ükrecreäbun- tur,qui relicti luerint annis quadringentis.
29 Erit autem his annis exactis, ut moriatur filius meus Christus, & viventes o-
;o Et seculum convertatur diebus septem in antiquum silentium, quale fuit judiciis antecedentibus, ita ut nemo superstes derelinquatur.
Sed erit elapsis diebus septem,ut mo- riente corrupto seculo , illud seculum» quod nondum vigilat,excitetur.
12 Reddente eos terra,qui dormiunt in ipsa, & pulvere eos,qui in illo silentio habitanti cellis reddentibus cadavera, quae sibi fuerint commendata.
;; Tunc apparebit Altissimus .insiden» judiciali throno , &pra»terlapsis miseriis, recipient illi» qui patientia usi fuerint lon- ganima.
;4 Nam judicium solum remanebit, veritas stabit,Sc fides revalescet;
45 Unde oper?e pretium sub sequetur, Sc merces ostendetur, 8c justitia erit pervigil, nec injustitia amplius dominabitur.
;6 Dixi autem,pater Abraham pro Sedo- mitis oravit, Sc Mosche pro majoribus, qui in deserto peccaverunt.
$7 Et lehoschuab successorejus pro Jis- raele in diebus Hacanis,& Schemuti.
38 Et David pro confractione,&Sche- lomo pro iis, qui venerunt ad sanctum lo-
Ft Eli ja pro iis, qui pluviam accepe- runij6< pro mortuo,ut reviviscerer-

Cap.T* * H E Z R R
40 Ee Chifckija‘pro populo diebus San- cheribi; mulci denique pro multis.
41 Si ergo modb,quumincrevitcorru- pcio,8ciniustitia multiplicata est,oraverint fusti pro impiis ; quare nunc etiam non sic kuturum effer,
41 At ille mihi respondens, dixit ; pras* sens seculum non est sinis, gloria in eo versantes frequenter manet} propterea illi pro invalidis oraverunt.
4; Dies enim judicii futurus est finis temporis istius, 8e initium temporis lutura: immortalitatis, quo perierit corruptio.
44 Soluta fuerit intemperantia, abscifla incredulitas, excreverit justitia,exorta fuerit veritas.
49 Nam tunc nemo poterit eum,qui periit servare,nec eum,qui vicit perdere.
46 Ego vero respondens,hic est,inquam, sermo meus, quem semper habui» melius futurum fuisse non dari terram Adamo,aut ei jam data coerceri ipsum, utnonpccca-
47 Quid enim prodest hominibus hic in tristitia vivere, & post mortem supplicium exspectare?
48 O tu quid fecisti, Adam ? quod enim ru peccasti, non est factus tuus solius casus, sed Sc noster,qui ex te provenimus.
49 Quid enim prodest nobis qubd promissa est nobis immortalitas? nos vero mortis opera egimus.
90 Quod prxdicta est nobis spes perennis ? nos vero pessime evanuimus.
91 Quod reposita sunt nobis habitacula suavitatis, Lc securitatis? nos vero male conversati sumus,
91 Quod proposita est gloria Altissimi, protegens eos,qui considerate incesserunt, nos aurem pellimus viis ambulavimus.
9§ Quod ostenditur paradisus,cujus fructus incorruptus perseverat, in quo est securitas, atque curatio ?
94 Nos vero non ingrediemur, üt qui in locis ingratis conversati simus.
99 Quod prx stellis fulgebunt facies eo- rum, qui abstinuerint se ? nostra: autem facies tenebris nigriores erunt,
96Quia viventes non cogitavimus .quando faciebamus iniquitatem, nos post mortem incepturos pati.
97 Tum ille respondens,dixit; hxc cogitatio est certaminis, quo certaturus elt homo,qui in terra nascitur.
98 Ut si victus fuerit, patiatur,quod dicis? sin autem vicerit, percipiat, quod di-
99 Haec enim vita est quam Mosche» quum viveret, indixitpopulo, dicens ; elige tibi vitam,ut vivas.
bo Verum non crediderunt ei, nec prophetis post eum,ac ne mihi quidem, quum alloquutus sum ipsos.

61 Non futuram fuisse tristitiam eis perditione ipsorum , sed futurum gaudium, sicut futurum est eis, quibus persuasa est sa- lus.
6r Nie ego respondens.dixi; Scio Domine, Alttflimum vocari misericordem,eb quod miseretur eorum, qui nondum venerunt in seculum.

6; Quodque miseretur torum, qui convertunt se ad legem ipsius:
64 Et longanimem esse,eo-quod longanimitatem cXhibet peccatoribus quasi suis operibus:
69 Et munificum esse, eo quod donare Vult cuique,prousrcs exigunt:
6f> Et plurimum misericordem, eo quod magis ac magis multiplicat misericordias iis, qui präsentes sunt, qui prxterierunc,& qui futuri sunt.
67 Multiplicat ; si enim non Multiplicaret misericordias suas,non servaM^ir hoc seculum cum iis, qui obtinent ipsum ha:re- ditario jure:
68 Et condonat; si enim pro bonitate sua non condonaret; ut,qui fecerunt iniquitatem,ii leventur sUis imquirat ibus »non posset decies millesima pars hominum conservari :
69 Et judex, si non ignosceret iis, qui curantur verbo ipsius, Lc deleret multitudinem contentionum.
70 Non plane reliqui fierent eX innumerabili multitudine,nisi pauci valde.
CAP. VIII. Propheta dolens ob paucitatem /dicandorum, reo eatu» magnitudine, diversitate primiorum , qui salvandos
manent.
Unc ille respondit mihi,dicens ; hoc seculum fecit Altissimus propter multos , futurum autem propter paucos.
i Proponam autem tibi,Hezra, similitudinem* Quemadmodum si rogares terram, dictura esset cibi, se plusdaturapi terrae, unde fiatfictile, minimum autem pulveris,unde fit aurum,fic etiam habet se hoc praesens seculum.
I Multi quidem creati sunt, sed servabuntur pauci.
4 Ego autem respondens', dixi ; absorbe ergo anima, quod fcntitur, &devora,quod
*9 Conveneras enim audiendi , prophe- tandique consilio; sed non est tibi datum spatium nisi solummodo advivendum.
6 O Domine, li non permittas fervo tuo, ut oremus coram te,& des nobis femen cordi,culturamque sensui,unde fructus efficiatur,qui vivere posset omnis corruptus, qui inter homines locum habet ?
7 Tu enim solus es, & nos una tgmen- tum fumus tuarum manuum, prout loquu-
8 Nunc aurem, quando in vulva fingitur corpus»tu praestas membra ; conservatur veluc in igne ,& aqua creatura tua »quum novem mensibus fert opus tuum creaturam tuam creatam in ipso ;
9 ipsum, inquam ,quod conservat, & quae conservatur in eo, utraque servantur,& servata plerunque iterum reddit vulva, quae creverunt in ipsa.
10 imperasti etiam ex ipsis membris » praeberi fructui lac mamillarum ;
II Ut nutriatur id, quod formatum est ad tempus aliquod . Sc postea instituas eum in misericordia tua.
ir Enutris eum justitia tua, Lc erudiens eum in Lege tua, corripis eum initellectu

i; Et mortificas eum üt crea curam tuam, & vivificas eum uc opus tuum.
14 Si ergo perdis cum solo jussu tuo,qui tanto labore fuit formatuS,facile etiam fuerit ordinare,ut id,quodfactum est,servetur.
iC Nunc itaque Domine eloquar: aede omnibus quidem hominibus tu nosti optime , verum de populo tuo , propter quem
16 Et de hafreditate tua , propter quam lugeo,de jisraele,propter quem tristis sum, & de] ahakobo, propter quem dolore affectus sum.
17 De eo incipiam orare coram te , pro me , & pro eis : quoniam video lapsus no- stro$,quiinhabitavimus terram.
,8 Ec audivi celeritatem judicis adven-
19 ideo audi vocem meam ,&inteliige sermonem meum: eloquar coram te pra;- cipuum verborum Hezr«, antequam aslu-
io Dicens ; Domine, qui permanes in* aeternum, cuiuSiOCUli elati in supremo sunt, atque in aere;
21 Cuius thronus aestimari non potest, nec comprehendi gloria ;cui adstat exercitus Angelorum tremens.
rr Quorum observatio vento , & igni committitur,cujus verbum ,Se dicta perstantia,cujus fortia jussa ,& dispofirio terribilis;
r; Cujus aspectus arefacit abyssos, & indignatio tabefacit montes, üt testificatur
14 Exaudi orationem fervi tui,& auribus percipe preces figmenti tui;
25 Dum enim vivo, loquuturus sum ; & dum sensum habeo,assaturus te.
26 Ne respicias ad delicta populi tui, sed ad eos,qui tibi serviunt fideliter :
27 Ne attendas ad impia gentium studia, sed ad eos,qui custodiverunt anxietestimo-
28 Neque reputes eoi, qui conversati sunt falsö in conspectu tuo, sed eorum recordare,qui ex voluntate tua cum reverentia tui agnoverunt te:
29 Neque velis perdere eos,qui pecudum mores habuerunt, sed respice ad eos , qui Legem tuam luculenter docuerunr:
30 Nec indigneris eis,qui bestiis pejores judicati fune, sed eos diligas,qui femper in tua justitia,& gloria fiduciam habuerunt.
$1 Nos enim ,& majores nostri ex morbis talibus languemus : tu autem propter nos peccatores misericors appellaberis.
Tunc misericors appellaberis, fi voles exhibere nobis misericordiam , nobis , inquam, non habentibus opera justitia: :
;; Justi enim, si quibus essent opera multa reposita, ex propriisoperibus mercedem
reciperent.
;4 Quid vero est homo, ut indigneris ei? auc genus corruptum , ut ita acerbe agjs cum ipso ,*
;s Etenim vere nemo na;us est , qui non impie se gesserit, & viventium nemo, qui non deliquerit'-
;6 Hac autem in re annunciabicur justitia tua,8c bonitas tua Domine, quod eorum misertus fueris, quibus nihil est bonorum vperum«

Tunc respondit mihi, dicens ;recte loquutus es quiedam ; üt sermones habuisti,sic etiam fiet.
Etenim revera non exigam rationem de factis eorum,qui peccaverunt ante mor- tem.anre judicium,ante perditionem ;
?9 Sed dilectionem capiens ex justorum cogitationibus,recordabor earum peregrinationis quoque , & salutis , 6c recipiendae mercedis.
40 Quomodo ergo loquutus fueram, sic etiam est.
41 Sicut enim agricola ferit quidem super terram semina multa,plantasque plurimas plantat; sed non omnia, qu* seminata sunt, procedente tempore servantur , nec omnia, qua; plantata sunt, radicantur: sic etiam , qui in seculo seminati sunt, non omnes servabuntur.
42 Ego autem respondens,dixi; Si inveni gratiam,proloquar.
4; Quemadmodum femen agricolas » quum non assurgit, sive non acceperit pluviam tuam tempore suo , sive corruptum fuerit multitudine pluviae;
44 Sic etiam perit similiter homo , qui manibus tuis formatus est , qui tua imago nominatur,eo quod similis est tibi,propter quem omnia
formasti ;quandoquidem comparasti eum cum semine agricolae.
45 Ne irascaris nobis , sed parce populo tuo , & miserere haeredicatis tuae : tu enim creatura: tuae miserturus es.
46 Qui respondit mihi , dicens; Qua? sunt praesentia,praesentibus; & qua: futura, futuris sunto.
47 Multum enim abes, ut postis amplius diligere creaturam meam»quam ego: te aurem ipsum frequenter accessi propius , sed iniustos nunquam.
48 Hac autem in re mirabilis videris coram Altiflimo,
49 Quod abjiciens te ut decec, non judi- ens ce dignum, qui inter justos glorificeris plurimum.
50 Quapropter miseria? multas,ac miserabiles evenienr habitatoribus seculi temporibus ultimis,quia in multa superbia ambulaverint :

s, Tu autem pro te anteilige, 8c pro similibus rui inquire gioriam.
52 Vobis enim apertus est paradisus, plantara arbor vita: , nrasparatum futurum tempus , comparata abundantia , asdificata civitas, probata requies perfecta bonitate , perfectaque sapientia.
ct Radix mali obsignata est,neha:reac vobis,infirmitas,8c tinea ä vobis abscondita est,&in sepulchrum sugit corruptio,in oblivionis locum:
54 Prteterierunt dolores , & ostenditur
tandem adventurus immortalitatis thesaurus. ^
55 Noli ergo ampliiis inquirere de multitudine pereuntium.
z6 Etenim isti assumentes licentiam,spreverunt Altissimum , 8t legem ejus contemnentes,dereliquerunt vias ejus:
57 Prascerea etiam conculcaverunt justos
ejus. .
58 Ec dixerunt cum animo suo non eile Deum,8c quidem scientes se morituros esse.
f9 Sl *

$9 Sicut enim vor suscipient illa, qu* praedicta sunt, sic eos invadent sitis » atque crucicstu»,qui comparati sunt.
fo Non erum voluit Deui hominem disperdi i sed ipsi, qui creati sunt,coinquina- verum nomen eius.qui fecit ipsos,& ingrati fuerunt ei,qui praeparaverat ipsis vitam :
61 Quapropter judicium meum modo appropinquat.
6x Atque harc quidem non omnibus demonstravi,sed tibi.öe paucis tui similibus.
6; Tunc ego proloquens.dixi, Ecce nunc Domine, demonstrasti quidem mihi multa signa, quae incipieS facere ultimi* temporibus ; sed, quo tempore, non demonstrasti mihi.
C A P. I XJudiVid Deijirut &alia <j Mope- ra egrrgia,procedent ali<juajigna.
■p Espondit aurem mihi.dicens > Tu,si quo IVmodo poteris, metire tempus in ipso : erit enim, quum videris partem quandam signorum,qua: praedicta funt.tranniTe;
2 Tunc intelliges illud esse tempus, quo coepturus est Altiflimus visitare se culum , quod ab ipso factum est i
; Quando , inquam , videbitur in seculo terra; motus,& populorum turbatio.
4Tunc intelligc AltifTimum de iis diebus antecedentibus inde k principio loquueum «sie.
i Sicut enirr qu>cquid est in seculo, initium pariter ; Se consummationem habet, ac consummationem manifestam:
6 Sic etiam Altisitmi tempora initia habent manifesta prodigiis.8c porcentibus factis ,& consummationes manifest® sunt, Lc actu.&signis :
7 Eritque.ut quisquis servabitur,qui poterit effugere labnre suo per fidem,qua.cre- didistis,
8 Reliquus siar ex prardictis periculis , videatque salutare meum in terra mea,8t in terminis meis»ut sanctisicavi me inde a se-
9 Tunc erunt in miseriis, qui r.unc abutuntur viis meis, & in tormenti* morabuntur,qui percontemtum eas abiecerinc*.
10 Qui enim non agnoverunt me , quum viventes beneficia consequerentur ;
it Et qui fastidiverunt legem meam , quum adhuc facultatem haberent,quamque adhuc esset apertus ei* poenitentia? locus , non tamen adverterunt.sed spreverunt eam;
i2 Hos oportet post mortem in cruciatu agnoscere.
1 1 Tu ergo noli amolius curiosr inquirere,quomodo cruciabuntur impii.sedinqui- re, quomodo servabuntur iusti, quorum, Se propter quos seculum est,St quando.
14 Ego vero respondens,dixi, i C Quod ante loquueus sum , nunc etiam dico, & dicam in posterum, plures esse, qui pereunt, quam qui serventur ; sicut fluctus maioies sunt gutti*.
16 ille autem respondit,dicen* j
17 Qualis ager,talia & semina : & quales flores.tales tinctura;.& quali* operator, tale opus ; 8 c quatisa.;ricoia,caliscuirura,'quoniam tempus est seculi.
iX Tunc enim, quum ego pararem iis» qui nunc sunt sccu'.um (ut nondum factum

fuerat) in quo habitarent, nemo mihi contradicebat ;
«9 Atque ut tunc quidem , quisque nunc etiam creatur in mundo hoc parato, At messe indesinente.öt lege impervefiigjbili ; sed corrupti sunt mores eorum.
io Considerans i:aque seculum, quod ec* ce periculum aderat ei a cogitationibus, quae advenerant in ipsum.
21 Respexi, & peperci ei valde: tandem servavi mihi acinum e botro , Se plantante plantatio multo.
22 Pereat ergo multitudo,quae immerito nata est,serveturque acinus meus.Sc planta mea.quam multo cum labore perfeci-
2; Tu autem , si adhuc alios leptem dies remiseris (sed ne jejunato illis i 24 Ito incampum florum,ubi domus non j est ardificara » & comedito solum de fl oribus I ipsius campi : ne carnem gustato,vinumque ne bibito,sed flores solummodo ;)
25 Deprecans indesinenter Altilsimum,veniam dcnuo,& alloquar te.
26 Itaque prosectus sum, sicut dixerat mihi,in campum.qui vocatur Ardatha subi sedens inter flores,comedi de herbis agri,8c cibo earum saturatus sum.
2t Fuit autem post dies septem discurr- berteme super gramen,quum animu* meus turbaretur de integro sicut antea.
28 Ut aperto ore meo inchoarem loqui coram Altiistmo.fltdicerem;
19 O Domine,tu quidem certe videndum te exhibuisti maioribus nostris in deserto avio, & infructuoso,quum egrederemur ex tfgypro.
Et dixisti plane, Tu Jisrael audi rrt,6c semertjahaXobi attende ad sermones meos;
Ecce enim ego femino in vobis legem meam, qua efferente in vobis fructum, gloriam reportabitis de eo in seculum.
32 Veium maiores nostri acceptam legem non servaverunt,Lc staruiatua non custodiverunt ; fructus vero Legis non periit l nec enim porerat.quoniam tuus erat,)
Nam,qui acceperant, perierunt noti custodientes,quod in ipsis seminatum fue-
;4 Ecce autem consuetudo est» quum excepit terra semen,aut mare navem,auc vas aliquod escam.vel potum ; perdito eo, in quo seminatum est,vel in quod immissum est.
;; Simul id,quod seminatum, immisiüm- ve fuerit.St quacunque suerint excepta, perdi »eaque jam non esse penis nos: nobis vero non ita accidit.
$6 Nos quidem,qui Legem accepimus, peccando petiimus,& cor nostrum,quod exceperat eam:
$7 Lex vero non periit,sed permansit in suo robore.
$8 Quum autem haec loquerer apud animum meum, respif icn* oculis meis, vidi mulierem ad dexteram, quae ecce lugens plorabat cum vociferatione magna,&animo do.ebat valde, vestimentis suis discissis , Se cinere insparso capit i ipsius.
$9 Omittens itaque cogitatione* meas, in quibus versa bar» conversus sum ad eam.
do Et dixi ei,quare fies? & quid doles animo?
41 IU*

41 illa vcr<> mih), fine me,inquit,Homine mi flet e,& in dolore pergere,nam valde amaro surr. animo,depressa fum valde.
41 Me autem dicente ei,quid perpessa eS ?dicmihi,respondjtillamihi.
4; Sterilis fucum ego ancilla tua,ac non pepereram triginta annis, quum haberem maritum :
44 Ego vero per singulas horas. Lc per singulos dies , nnr.dsque triginta illos deprecabar Altissimum nocte,ac die.
4< Fuit tandem post triginta annos , ut audiret me Heus,ancillam tuam.8c respiciens abjectionem rnearn.arrendensque tribulationi mere.daret mihi siliun»;
Je quo gavisa sum vjid* ego,& vir meus,8c omnes ci-1 ves mei,honoremque Deo forti plurimum tribuimus.
46 Et educavi eum labore mulco.
4-» Fuit autem,quum crevi^et,pervenis- setque ad eam artarem,qua uxorem ducturus crar,ut diem facerem epuli.

C A X. Muster ßens, rtfulgensfigura
Ecclefut.

H
Oc fasto, introiens filius meus in tha- mum suum,cecidit mortuus.
i QuarrobTem evertimus omnes lumina . & surrexerum omnes cives mei ad consolandum me,& continui me ad noctem usque diti alterius.
z Fuitque supersedentibus omnibus a consolatione mei , ut quiescerem, fuit, in- quam, ut sorgens ea nocte, fugerem,veni- remque (üt vides) in hunc campum.
4 Nunc autem cogito non reverti in civitatem, sed hic consistere; neque comedere, neque bibere , sed sine intermissione lugendo ieiunare usque dum moriar.
; Omittens igitur sermones, in quibus versabar .iratus respondi ei,dicens:
6 Tu mulierum omnium stultissima,nbn- n e vides luctum nostrum,& qu«e nobis acci- d unt?
7 Tzijonem matrem nostram omni tristitia contristari.& depressione deprimi,& lugere validissime.
8 Nos nunc Iugereomnes,& tristes esse? quum autem nos omnes contristamur; tu an contristaberis de uno filio ?
9 Interroga enim terram,8c dicet tibi se eam esse,quae debeat tam multorum lugere casus,qui in ea pullulant.
10 Et omnium,qui ex ipsa ab initio nati sunt,& aliorum,qui venturi sunt: nam ecce pene omnes in perditionem ambulant. & exitio traditur plurima pars eorum.
11 Utra igitur amplius lugere debet? hfcccerre,qua? tantam multitudinem perdidit magis,quam ru.quat pro uno doles.
ir Q£pd si djxens mihi,non est planctus meus similis planctui ferne ; quoniam fructum amisi ventris mei.quem cum moeroribus gestavi,8c cum doloribus peperi ;
1? Terra autem pro modo rerrar; sic abit ex ea multitudo pra?fens,üc evenit ante :
14 Ego quoque dicturus fum tibi, c icut tu cum labore peperilli,sic etiam terra dar fructum suum homini ab initio,ei,qui in- freit ipsam.
15 Nunc ergo contine apud te ipsam doti B. IV. . , Cap.to.
lorem tuum,& former fer,qui tibi contigerunt casus.
16 5 ii enim tanqiiam justis acquieverit rebus,a Deo determinatis,Lc consilium ejus percipies suo tempore,Se iliis in rebus laudaberis.
17 Regredere ergo in civitatem ad virum
18 illa autem dicente mihi,non faciam» neque ingrediar civitatem, sed hic moriar ;
19 Perrexi adhuc loqui cd illam,dicens »
[20 Noli facere rem istam ;iedassentire
> suadenti- Qum enimiunt casus Tzijonis * (accipe coniolationem propter dolorem Je- ; rusehalaimorum.
I 21 Vides enim sanctuarium nostrum de- 1 solatum este, Lc altare nostrum dejectum, j templurrque nostrum destructum.
| 12 'Psalterium nostrum humi prostratum 1 este.hymnum conticuisse,exsultationem nc- jstram distoluram esse.lumen lychnuchi no- jstri exstinctum,arcam fxderis nostridire- 1 ptam , loca sancta nostra contaminara , 8c ! nomen.de quo vocati fumus,pene profanatum, liberos item nostros este contumeliam pastos , sacerdotes nostros succisos , Levitas nostros in captivitatem abductos, virgines nostras inquinatas »mulieres nostras vim pastas, justos nostros direpto* » parvulos nostros perditos, iuvenes nostros in servitutem raptos,Lc fortes nostros infirmatos.
r; Et quod omnium est maximum,signaculum Tzijonis resignatam este gloriam ipsius: nam tradita etiam est in manuseo- rum,qui oderunt nos.
24 Tu ergo excute tuam tristitiam multam, Se depone i te dolorum multitudinem, ut tibi propitius Deus sortis requiem prar- ltettibi Altissimus.requum a laboribus.
Fuit autem rr.e alloqueme eam, ut facies eius repente fulgeret,ac specie coruscus fieret aspectus eius adeo,ut expavescens valde ab ea,cogitarem , quid illud estet.
16 Ecce au'«m Cubito emisit sonum vocis magnum, fic ir'a formidabilem,ur moveretur terra ipsa a sono mulieris.
17 Quumque respicerem , ecce mulier amplius non comparuir mihi; sed civitas aedificabatur,& locus demonstrabatur'a fundamentis magnus; & timens,clamavi voc*
2^ Ex dixi; ubi est Uriel Angelus,qui principio venit ad me • nam ipse fecit,ut venirem in tantum hunc excelsum mentis, quo finis meus,quem spectabam,evanescit, Sc oratio mea efficitur ridicula.
29 Me autem proloquente ista, ecce ve- nitad me »
\q Et respiciens me.quod ecce iacerem üt mortuus,& intellectus meus abalienatus esset, prehendens deXteram meam, confirmavit me,fk statuens me incedes meos,dixit mihi;
U Quid tibi est,quod tuibata est mens tua.Sc sensus cordis tui ? quid conturbaris?
ejui ego,quoniam, induam, dereliquisti n e, qui faciens secundum sermones tuos,veni in hunc campum : ecce aurem videre mihi visui fum.qu# nonpoflum cnar-.
i\ lUc

H Illa autem dixit mihi j Sta viriliter,8c
docebo re.
z4 Ego vero dixi,loquere,Domine mi,ad me, ne derelinquas me , ut non frustratui moriar»
15 Nam vidi,qua; nesciebam ,& audio, qua? nescio:
Aut an falleretur sensus meus,& somniaret anima mea ?
17 Nunc ergo oro te,ut exponas fervo excessum istum.Qui respondens mihi,dixit,
iS Audi me , 8e docebo te, exponetis ea tibi,a quibus metuis: nam Altissimus reve- lavir tibi mysteria multa:
;9 vidit rectam viam ruam,re stne inter* milRone fuisse, contristatum pro populo tuo,& valde luxisse propter Tziionem-
40 Haec ergo intelligentia visionis, qux tibi apparuit paulo ante.
41 Quodviditti lugentem, quam coepisti consolari.
41 Nunc autem speciem mulieris amplius non vides,sed visa est tibi civitas a?* dificari; .
41 Et quod illa narrabat tibi de casu filii sui,ha?c solutio est;

44 Haec mulier.quamvidisti.estTzijon, quam etiam modo conspicis üt civitatem aedificatam.
45 Quod dixit tibi se fuisse sterilem triginta annis, discit propterea, quod fuerint anni triginta, quando non erat adhuc ob!a- ra in ea oblatio,
46 Sed fuit post annos triginta,a?dифican- ce Schelomone civitatem, & oblationes offerente, tunc fuit, quando pepericsterilis
47 Quod dixit tibi se educasse eum cum labore, hi fuerunt habitatores Jeruschalai* morum.
48 Quod autem dixit tibi, filius meus veniens in thalamum suum mortuus est, 8c contigit ei casus,haec est ruina]eruschalai- morum,quaefacta est;
49 Ecce autem vidisti similitudinem illius, Se quum lugeret filium, coepisti consolari illam de iis,quae contigerant; haec fuerunt tibi aperienda.
<0 Nunc autem videns Altissimus te ex animo contristari, 8c ex toto corde condolere illi, ostendit tibi claritatem gloriae illius, 8e pulchritudinem decorisilltus:
51 Propterea enim edixeram tibi,ut maneres in campo, ubi domus non est £difi-
52 Nam sciebam Alciss.mum coepturum esse tibi ostendere haec ;
51 Propterea edixeram tibi,ut venires in hunc agrum,ubi nullum est fundamentum aedificii;
54 Nec enim poterat opus aedificii humani sustineri in eo loco »ubi incipiebatur ostendi civitas Altistinn.
55 Tu ergo noli timere, neque expave- scatcor tuum, sed ingredere,& vide splendorem,ac magnitudinem aedificii,quantum potest videre aspectus oculorum tuorum;
56 Postea vero audies , quantum auditui aurium tuarum audire potest.
57 Tu enim beatus espraemultis ,Se vo- •atus ah Altisslmo,quo alii pauci.
58 Nocte autem »qu$ in crastinum ren-

tura est , maneto hic.
59 Et ostendet cibi Altissimus eas visiones rerum extremarum, quas efficiet Altissimus habitatoribus terrae ultimistemporibus.
60 Itaque dormivi illic eänocte, & altera,sicut edixerat mihi.

C AP. XI. *AquilAtricips mysticA.

Unc vidi somnium , quod ecce ascendebat de mari aquila, cui erant duodecim ala? pennata?,& capita tria.
i Vidi autem,quum ecce expanderet alas suas in omnem terram,omnibus ventis coeli efflantibus in eam,atque collectis,
. I Vidi,tJi9Ustm,epennij eius nasci contrarias pennas, qua» in pennulas minutas,& modicas evadebant:
4 Et capita ejus quiescebant,quorum medium erat majus aliis capitibus : ipsa itaque quiescebat cum illis.
5 Deinde vidi, quum ecce vo’.ässet aquila pennis suis, ut regnaret super terram,Se super habitatores ejus,
6 Vidi ei subjici omnia,qua? sunt sub coelo, Se neminem ei contradicere, ne unam quidem e rebus creatis, qua: sunt super ter-
7 Tum vidi, quod ecce surgens aquila in ungues suos, alloquuta est pennas suas, di-
8 Nolite omnes simul vigilare »dormite quaeque loco suo,Se ad tempus vigilate :
9 Capita autem ultimo loco ferventur.
10 Et vidi, quod ecce non prodibat vox e capitibus,sed e medio corpore eius;
t 1 Et numeravi contrarias pennas ejus, qua? ecce erant octo.
11 Postea vidi,quod ecce a dextera parte surgens una penna, regnavit super omnem
1? Euie vero ,quum regnasset, ut adveniente ei fine , non apparerer locus ejus.Öc sequens exsurgens regnavit, 3e muitum obtinuit tempus:
14 Sed fuit, quum regnasset,ut adveniente fineipsius»ha?c nonapparerer.sicur etiam
15 Ecce autem vox emissa est ad eam,di-
16 Audi tu, qua? tamdiu obtinuisti terram, haec annuncio tibi, antequam incipias disparere:
17 Nemo post te obtinebit tempus tuum, ac ne dimidium quidem illius.
.18 Tum exsurgens tertia , tenuit principatum sicut Se priores, Le disparuit ipsi* quoque.
19 Et sic contigit omnibus aliissigilla- rim principatum gerere, ac deinde nusquam comparere.
*0 Vidi enim, quum ecce per tempus sequentes pennas erigeremur a dextera parte, obtinere ipsas quoque principatum , Se eas,qua:obtinebant,non tamen comparere illico :
st Et aliquas ex eis erigere quidem se, at principatum non obtinere.
2i Sic vidi postea , quum ecce non rom- parerent duodecim pennae,8cdua? pennulx 1 }
ai Nihil juper esse in corpore aquila*, nisi duo capita quiescentia,& sex pennulas.
24 Vidi autem, quöd ecce ä fex pennulis,
divis*

d«visx duae manserunt sub capi« ,quod «rat ad partem dexteram »quatuor vero manserunt tn loco suo :
Ls E: vidi,qubd ecce ha;, qua? aliis suberant,cogitabant ie erigere,8c obtinere principatus.
a6 Nam vidi, quod ecce una erecta est , sed statim non ccmparuit; ,,
17 Et sequent« etiam velocius , quam priores non comparuerunc.
18 Tum vidi,quod ecce duo,quae supererant,apud se ipsas cogitabant etiam regna*
1 q Quum autem cogitarent de eo , ecce unum quiescentium capitum,quod erat medium , evigilavit (hoc autem erat duobus aliis capitibus majus ;)
Et vidi conjunctis duobus aliis capitibus fecum.
Quod ecce conversum est caput istud cum aliis proscquentibus ipsum, & comedit duas illas pennulas subjectas alis,qua; cogitabant regnare.
;r Hoc autem caput perterruit omnem terram , 8 i dominatum est in ea habitatoribus ejus cum labore multo dominium tenuit orbis terrarum supra omnes alas, qua? fuerant.
;; Tostmodum autem vidi, quod ecce medium caput subito disparuit,idque sicut
14- Superfuerunt aurem duo capita , qu* & ipsa similiter regnavejum super terram , desuper habitatores eius.
Ervidi.quod ecce devoravit caput dextera? partis illud,quod erat in laeva.
Tunc audivi vocen dicentem mihi; Respice ex adverso tui ,8c considera,quod
\7 Et vidi,quod ecce quiddam simile leoni concitato e silva rugienti; vidi.i'nqinrm» emittentem vocem humanam ad aquilam , & loquemem,dicendo:
Audi tu > & eloquar ad te , qux dicit Alrislimus tibi;
Ndnne tu ts illa,qu* restas de quatuor illis animalibus , qua? feri , ut regnarent in secuto meo , idque ut post eos veniretfinis temporum istorum?
40 Nam quartum veniens,devicitomnia animalia, qua? pra?terieront, de dominatu obtinuit seculum cum tremore multo , fk omnem orbem cum labore giaviflimo , & habitavit tamdiu orbem terrarum cum
41 Tu non judicasti terram ex veritate;
42 Sed afflixisti mansuetos,& Iarsisti quietos, & dilexisti mendaces, destruxisti habitationes eorum, qui ferebant fructum, & muros eorum , qui non nocebant tibi, dejecisti.
4; Adeo ut ascenderit contumelia tua usque ad AltisTimunu & superbia tua ad Deum fortem :

44 Respexi, itaque AltisPmus superbia? tempora, qua? ecce finita sunt, & scelera ejus completa.
4 < Propterea tu neippareio aquiln, 8c s!<e tuae horribiles, & pennula? tu* pessima?, Sc capita tua maligna, & ungues tui -essmi.Lc cotum corpus tustm vanum*
46 Uc «frigeretur tota terra,Sc liberata,

a vi tua, converratur >8t sp*ret jus, ac misericordiam abeo,qui fecit ipsam.
C A P. X 1 1 . Impetrat Hezr&smyfttriipar- titula* cm exp/icationtm.
H Oc facto, quum alloquutus esset leo his vetbis aquilam,vidi,
2 Qucd ecce fuperesset, caput, non autem compararenr illa? quatuor alre,qua? ad ipsum transierant: nam erecta? fuerant, uc regnarent, sed fuerat regnum earum exile, & tumultu plenum.
j Vidi autem,quum ecce npn compare- rent illa?, totum corpus aquiia? incendi: unde expavjt terra valde, & ego ex tumultuatione, ac excessu mentis, metüque magno evigilavi,& dixi spiritui meo:
4Ecce tu prtestas mihi haec,eo quod scru- taris vias Altiflimi:
.5 EcceadhucsumdefessuJ3nimo, S<spiritu meo infirmus valde, ne modica quidem inest mihi virtus a timore multo, quo expavi nocte hac.
6 Nunc ergo orabo Alciflimum, uime ad finem usque confirmet.
7 Tum dixi, Domine Jehova, si inveni gratiam in oculis tuis, si justus effectus sum apud te prae multis, & si certe ascendit oratio mea in conspectum tuum ,
y Confirma me,öc ostende mihi servo tuo interpretationem, distinctam visi horribilis istius, uc plenissime consolor h animam meam:
q Nam dignum me habuisti, cui tempora ultima ostenderes.
10 lUe autem mihi, hacc est, inquit, interpretatio visionis hujus:
ti Aquila,quam vidisti ascendentem e mari.regnum illud est,quod visione visum est Danijeli,fratri tuo :
12 Sed non est illi data internretatio, nunc autem lum interpretaturus tibi.
tj Ecce dies veniunt,quum exsurget re- gp.umsuper terram,h quo erir vehementior metus, quam ab omnibus regnis,qua? fue- rimameipsum.
14 Regnabunt autem in eo Reges duodecim,urus post alterum:
1? Qui vero secundus incipiet regnare, is plus temporis obtinebit,quam ullus e duodecim.
16 Hxc est interpretatio duodecim alarum »quas vidisti. .
Quod autem vocem,qua?loquuta est» audisti non« capitibus ejus exeuntem,sed e iredio corpore ejus.
, 8, Hxc est interpretatio: post tempus regni illius nascentur contentiones non modica?, periclitabiturque.ut cadar; rost tamen cadet tunc, sed iterum restituetur prine i pio stjo.
19 Quod vidisti pennulas octo subjectas alijjcoharentes alis eius.
20 Ha?c interpretatio : exsurgent in ipso Reges octo,quorum erunt tempora brei ia» & citati anni : ac duo quidem ex ipsis pe- ribuntstitim:
?i Appropinquante ve ro tempore,qua- luot diutius servabuntur medio tempoie» quum incipiet appropinquare tempus cjus.ut finiatur: duo vex'o in finem servabuntur. > ,
St ii ii

Cap‘i 2 * II E 2 R JE
a Ec quod vidisti tria capita quiescentia, . , . .
i} Haec interpretatio: ultimis temporibus eius suscitabit Altiflimus tria regna,in qux reducturus est multa alia,drdominabuntur terrae,atque habitatoribus ejus;
24. infestantia eos labore graviore, quam praecedentia ; propterea vocati fune Reges capita aquilae.
rs Isti enim sunt,qui recolligent impietates illius,8e qui perficient extrema illius.
26 Quod vidisti caput maximum dispa* ruisse /"hiec interpretatio; unus ex eis super lectosuo morictur,sed tamen cum tor-
27 TJuos autem, qui perstiterint,gladius consumet:
28 Unius enim gladius consumet alterum , sed tamen ijle quoque gladio r andern
29 Quod vidisti pennulas duas subjectas alis trajicere subter caput, quod erat in parte dextera;
;o Hiec est interpretatio; hi sunt, quos servavit Altissimus in finem suum,hoc est, regnum exile,& tumuuu plenum.
Quod etiam audivisti leonem, quem videras evigilantem,progressum de silva, rugientem, alloquemem aquilam , Sc arguentem eam . sectaque imusta ejus omnibus sermonibus suis,sicut audisti:
12 Hic est spiritus, quem servavit Altis- simus in finem contra eos, Lc impietates votum, ut arguat evs» L« eis objiciat in os ditaniatrones eorum.
II Sistet ei»im eosin judicio vivos: eri:-, que.postquam arguerit eos,uttunc demum corripiat eos,
34. Nam residuum populum meum libe- laiurus est a miseria, qui servati fuerint in hnibus meis, & exhilarabit eos,usque dum finis adveniat, diesjudicii.de quo ab initio loquutus sum ubi.
Hoc somnium, quod vidisti,8c hae interpretationes illius.
;6 Tu vero solus fuisti dignus, qui hoc secretum scires Alrislimi.
$7 Scribe ergo omnia ha»c in libro, qua: vidisti,8c pone ea in loco abscondito :
z8 Et docebis ea fa pionces populi rui, quorum animos scis posse capere, & servare secreta haec.
$9 Tu flutem adhuc sustine hic alios dies septem,ut tibi ostendatur, quicquid visum scierit Attissimo ostendere tibi, ita profectus est Ume.
40 Fuit autem» quum audivisset omnis populus prasteritisseptem diebus me non luisse reversum in civitatem, ui congregati omnes ®que parvi, ac magni venirent ad
alloquerentur me.dicenres;
41 Quid peccavimus in re ? quid inluste egimus in te, quod derelictis nobis sedisti in locohoc ?
4: Tu enim nobis superes solus exo- mnibus populis, üt botrus e vinea, & sicut lucerna in loco obscuro, & sicutin purtu navis.lervataa tempestate.
41 Annon sufficiunt nobis mala,qua: contigerunt ?
44 Si ergo tu nos dereliqueris, quanto npbr* fuijser mejius succensos fuisse nos

quoque cum TJUjonis incjndio ?
4f Nec enim fumus me.ioreseis.qui jbi mortui sunt :&ploraveruit voce magna.
46 Respondens autemeis,dixi,confide Jrfrael, dc noli eonrristari tu domus faha-
47 Est enim memoria »esiri coram Al- tissimo,& Deus fortis non obliviscitur vestri in tentattone;
48 Ego vero non dereliqui vos, neque discessi ä vobis; sed veni in hunc locum, ut deprecarer pro desolationeTztjonis,ut quxreretr. misericordiam pro oppressione sanctificationis vestrx*
49 Nunc ergo abite unusquisque ve. strüm in domum suam : ego aurem veniam j ad vos post dies istos.
$0 Et profectus est populus, sicut dixeram ei,in civitatem;
si Ego autem sedi in campo septem diebus, sicut mihi mandavit Deus, comedens solummodo de floribus agri: ex herbis fuic esca mihi in diebus illis. <

CA J*. XIII. Vir ex mari ascendens vincit '
populos.
Uic autem post d*?es septem,ut nocte somniarem somnium.
2 Quod ecce de mari quidam üt ventu* exsurgebat, & conturbabat omnes fluctuL
1 Vidi autem, quod ecce invalescebat ille homo cum millibus ccclitum :& quocunque vultum suum vertebat, ut consideraret» tremebant omnia, quas ab eo respiciebantur:
4 Et quocunqne exibat vox ex ore ejus» exardescebant omnes, qui audiebant vocem etus» sicut ardet terra, quando sentic
5 Et vidi postea, quum ecce congregaretur multitudo hominum innumera e qua* tuor partibus cocii, ut debellarent hominem,qui ascenderat e mari.
6 Vidi, quod ecce sibi ipsi exsculpsit montem magnum,8c volavit super eum«
7 Ego autem quatsivi regionem videre» vel locum, unde mons exsculptus esset, nec tamen potui.
8 Deinde vidi, qubd ecce omnes, qui congregati fuerunt in eum,ut expugnarent eum,timebant valde,& tarnen ausi fune pu- ßnare.
9 Ecce aurem,ut vidit impetum multitudinis venientis, non extulit manum suam» neque frameam prehendit, neque aliquocf instrumentum bellicum; sed solummodo,
10 Emisit ex ore suo sicut flatum ignis, & e labiis suis spiritum flammat,& c lingua sua scintillantes procellas> quae commista sunt omnia simul,status ignis» spiritus flammae,& multitudo procellarum.
11 Quas irruit impetu super multitudi- •nem paratam ad pugnandum, & succendit omnes ade«,ut repente nihil videretur de innumera illa multitudine, nisi pulvis so- lüm, & fumus odorem mittens: atque hJCc videns extimui.
12 Postea vero vidi hominem illum descendentem de monte, & vocantem ad se multitudinem altetam pacificam;
,z Ac*

Kp.H* ,, 71 B 2 R *
i {Accesssrque ad eum species hominum multorum quorundam gaudentium,& quo- tundam doltntium, quorum alii «erant alligati, alii aiducebanc cx iis,quae offerri solent: Lc infirmatus sum ex pavoris mul- , titudine,5c expergefactus,dixi:
! ,4 Tu ab initio demonlhasti ftrvo tuo
ites iltas mirabiles » Bcdignum-me habuisti, fcujus precationem susciperes:
i? Nunc ergo demonstra mihi adhuc interpretationem somnii istius.
16 Nam licut existimo ex sensu meo, vae i iis,qui derelicti luerint diebus illis;Sc mul- ; to -mpliüs vae illis , qui non fuerint derelicti:
t7 Qui enim non fuerint derelicti, tristiores erunt.
,8 Incelligo nunc, qua? stnr reposita in dies ultim >s, ut his obveniant ii* » qui derelicti fuerint :
iy Vropterea enim venerint in pericula magna , & necessitates multas,sicut ostendunt somnia ha?c.
10 Attamen facilibs est periclitantem venire in hunc diem , 8c tunc videre,qux contingent tempore ultimo,quam pertran-
1 stre licut nubem a feculo.
11 Ilie autem mihi respondens, dixit; & visionis interpretationem dicam tibi, & de quibus loquutus es,ha?c adaperiam tibi.
22 Quod de iis dixisti , qui derelicti fue- , tint,haec elt interpretatio:
Qui perfert periculum , in illud tempus,hic se custodivit; 6 c qui in pericula inciderunt,hi sunt,qui habent opcta,& fidem apud Alciflimum.
, X-V Scito ergo beatiores esse,qui derelicti fuerint iis.qui tunt mortui.
2 i Hae interpretationes visionis :quod vidisti virum ascendentem e medio maris;
26 15 est, quem conservat Alciflimus multis tempoiibuSjqui perse ipsum liberaturus est creaturas suas,& ipse dispositurusiis,qui derelicti sunt,foedus.
17 Quod autem vidisti de ore ejus exire sicut fla;um,& ignem,3c procellam.
28 Et quod non tenebat frameam ,neque instrumentum bellicum ; corrupit impetus eius multitudinem , qux venerat ad oppugnandum eum i ha?c est interpretatio :
29 Ecce dies veniunt, quando incipiet AUissirous liberare eos, qui sunt super ter*
Et veniens excessum mentis afferet iis.qui inhabitant terram :
$ i Et cogitabunt debellare alii alioS,civitas civitatem , At locus locum : gens insurget adversus gentem , & regnum adversus regnum.
$2 Erit autem,quum fient hxc.Sc contingent signa,quae ante ostendi tibi.ur tunc reveletur Films naeus , quem vidisti üt virum ascendentem.
;; Erxrque,quando audierint omnes gente* vocem cius,ut derelinquat unusquisque bellum suum »quod habuerint inter se.
$4 Et colligatur in unum multitudo innumerabilis, iit volentium venire, Scexpugnare eum.
?,* Ipse autem stabit stiper cacumen cronti s Txi joni $.
J6 (Tzijon enim procedet, ostendetur»
CrB. I V. Cap.i}.
que omnibus parata , & aedificata,iit vidisti montem sculpi sine manibus)
Z7 Er ipse Filius meus arguet impietates gentium, quas adinvenerunt malis, qu« cum procella comparantur,8c mala cogitata eorum cruciamentis,quibus incipient cruciari, astlmilaris stamn.se.
;8 Et perdet eos sine labore per legem, qux igni astimilata est.
Quod aurem vidisti eum colligente^ ad se aiiam multitudinem pacificam :
40 Hae fune decem tribus captivx abducta; c terra sua diebus Hoscheli&s Regis, quem captivum abduxit Sclialm;masar,Kex AsTyriorunuqux deportatas cis flumen,postea translatae sunt in terram aliam.
41 Ipsi autem sibi ceperunt hoc consilium,ut derelinquerent multitudinem,profecti in ulteriorem regionem,ubi nunquam genus humanum habitavit: .
42 Et ibi observarent legitima statuta sua, qux non observaverant in regione sua.
4; Per introitus autem fluminis Euphratis angustos introierunt*
44 (Fecit cmm eis tunc Altifllmus signa, sistens venas fluminis , usque dum transivissent ;)
4< Et in eam regionem perventurij fuit via magna, i:er anni unius,& dimidii: regio aurem illa vocatur Harfchareth,
46 Tunc habitaverunt ibi ad tempus usque ultimum: nunc autem, quum incipient
47 Iterum Altislimus sister venas fluminis , ut possint transire : propeerea vidisti multitudinem cum pace ambulantem.
48 Sed & qui derelictifuerinc« populo tuo.qui invenientur intra terminum meum.
49 Fiet ergo , quum incipiet perdere multitudinem earum gentium,qux collecta: fuerint, ut protegat eos , qui e populo su- perfuturi sunt;
<o Et tunc ostendat eis rrulto plura por-
51 Ego vero dixi,Domine Jehova,ostende mihi.cur viderim virum ascendentem e medio maris.
<2 Et ille mihi, sicur non potes, inquit, vel scrutari,vel scire, qux sunt in profundo maris; sic non poterit qussquam s:per terram videre Filium meum , vel eos.qui cum eo sunt,rvisi tempore,8c die illo.
Hxc est interpretatio somnii, quod vidisti,& propter quod illuminatus hic tui- sti lolus.
<4 Nam dereliquisti viam tu^rn, & in meam incumbens legem,qua?sivisei eam :
5C Vitan que tuam disponens sapienter , illam ex animo tuo vocasti matrem.

t,6 Ac propte.es ostenditur tibi merces ! apud Altissimum : erit enim post tres dies alios tutapudte alia proloquar,exporam- que tibi-res graves,& mirabiles.
C? Profectus itaque,perrexi in campum, glorificans rousiim . 8c laudans AltisTmum de rebus mirabilibus, quas suo ten.porefacit-
5Z Quod gubernet tempus . & qux occidunt temporibus ; & resedi illic tribus diebus*
Ss r
CAP. 14.

, . T, V1 „ /„„:i tV .,-tos;&accipiens recumSerajsm.Dcbarjam,
c A, 1 /. * ^ Schelemiam, Echarum, & Chatzielem, hos
Billtct vtwUrantur ab interitu. (quinque viros pararisFmos ad scribendum'
r^uit autem die tertio . quum federernfub velociter,advenito huc :
JT quercu,ut,ecce vox exiens adme e lubo, diceret,Hezra Hezra ;
i Cui dixi , Ecce mc Domine , flc surrexi in pedes meos.
a Tum ille mihi .plan« revelatusstim super rubum . Lc alloquutus sum Molchen , quando populus meus serviebat in Agypto.
4 Et mittens eum.eduxi populum meum «x Agypto . Sc adducens cum super montem Sina; »detinui eum apud me diebus multis; . . . .
{ Et enarrans ei res multas admirabiles, cstendiei temporum arcana,8cfinem.
6 Ac prsecepi ei »dicens ; haec palam facies verba,flc ha?c abicondes.
7 Nunc quoque edico tibi:
8 Signa,quae demonstravi,& somnia,qua? vidisti. Se interpretationes, quas audisti,in corde tuo repone.
9 Tu enim recipieris, ne omnia videas, adduceris reliquus factus consilio meo cum similibus tui,usque dum finiantur tempora:
10 Quoniam setulo periit juvemus iua.flc tempora,prope est,ut senescant.
ii Nam in duodecim partes divisum est seculum , cuius transierunt decem , fle dimidium partis undecinuc;
11 Supersunt autem ei,quae subsequuntur medium partisundecimae.
i$ Nunc ergo dispone domum tuam , &:
if St ego accendam jn cordetuo lucernam inrellectus,qu;t*non exstinguetur,donec finita sint, qux inceperis scribere.
26 iffque perfectis qiucdarr palam facies, quaedam sapientibus occulte trades : in crastinum autem hac horä mcipies scri-
-? Tunc ego profectus sicut praeceperat mihi,congregavi omnem populum,fledixi; i8 Audi Jisrael verba hart*.
29 Peregrinati sunt majores nostri olim in Agypto.fle liberati sunt inde.
zo Et acceperunt Legem vitat,quam non custodiverunt, 8c quam vos,sequentes eos, tranfgresii estis.
Tradiiaque vobis terra in fortem,8< monte Tzijonis.flc patres vestri,Sc vos ini-{ que fecistis, ac non observastis vias, quas] prateepit vobis Altistirr us;
Qui tum justus sit judex,abstulit vobis ad tempus,quod donaverat:
Ec nunc vos hic estis,& fratres vestri funtulterius,quam vos.
$4 Si ergo imperantes sensibus vestris» erudiveritis cor vesirun , vivi conservabimini, & post mortem misericordiam con- sequerrjni.
judicium enim post mortem adveniet, quando iterum reviviscemus; atque tunc justorum nomina apparebunt,&im-
corripe populum tuum,ac consolare humi- jpiorumfacta ostendentur.
les eorum . .
,4 Etrenuncians iam corruptela?, dimitte abs re mortales cogitationes, abjiciens- que ä te pondera humana , exue te jam infirma natura,ac reponens seorsim molestissimas tibi cogitationes, festina migrare ab his temporibus :
if Qua? enim vidisti nunccontigiflema- la,iteruni his deteriora facient.
16 Nam quo invalidius fiet fccu'um a senectute, eo multiplicabuntur amplius in habitatores mala.
17 Longius enim abibit veritas. 8c ap-, propinquabit mendacium : jam autem fest inac venire ista visio,quani vidisti.
t 2 Ego vero respondens,dixi; Placeant hsec coram te,Domine.
ig Ecce enim ego abiens, sicut praecepi- Si mihi,corripiam präsentem populum: qui autem deinceps nati fuerint,quis commonebit ?
20 Positum est ergo seculum in tenebris, & habitatores ejus sunt sine lumine;
11 Quoniam Lex tua exusta est : quam- ©brem nemo scit, quseä re facta sunt, vel qua; incipient fieri opera.
12 Si ergo inveni apud ce gratiam,immitte in me «Spiritum Sanctum . ut scribam quicquid fuit factum in seculo ab initio, qu* fuerunt scripta in Lege tua, ut possint homines invenire fer it m tuam : flc qui voluerint vivere ultimis temporibus,
i; Respondens iraque mihi, dixit: Abi, congrega populum, & ind'cito eis,ut non qu«erant te diebus quadraginta.
24 Tu amem prjcpara tibi libros mul-.
$6 Ad me vero nemo jam acccedat,ne- < que requirat me in dies quadraginta.
\7 Ita acceptis quinqueviris, sicut mandaverat mihi, profecti in campum, mansimus illic.
§8 Fuit autem postridie,ut ecce vox me vocaret, dicens ; Hezra aperi os tuum, de bibe,quod bibendum tibi dedero.
;q Me itaque aperiente os meum, ecce calix plenus porrigebatur mihi,plenus rei liquida?,sicut aqua,sed colore igneo :
40 Quem occipiens bibi; quumquebi* bissem ex eo, cor meum cruciabatur intellectu, flc in pectore meo intumescebat sapientia, quam spiritus meus voluit conservare memori re-
41 Quapropter ubi apertum fuit os meum,non fuit cl^ulum amplius;
42 Sed iit Alriflmms dederat intellectum quinque iliis viris, scripserunt ea,qua? dicebantur excessu mentis, fle qua? non intel- ligebant:
Ac nocte quidem sumebant cibum ; ego vero per diem loquebar, flc per noctem non tacebam.
44 Sic fuerunt scripti per quadraginta dies libri ducenti quatuor.
4c Fuit autem completis quadraginta diebus.
46Ut loqueretur Altiflimus.dicens ;Qurv priora scripsisti propone palhm,ut leganc digni,8c indigni ;
47 Posteriores verb septuaginta conferva,ut tradas eos sapientibus e populo tuo :
48 In his enim est vena intellectus,flc sapienti« fonSjflcscienti« flumen. Atque iti feci,
e Ak.is.

«LP.lf.
CAP- Xv. 'PnAtcuntur multtcAlamitA- tttstculosupcrutniur*.
E Cee eloquere in aures plebis mer sermones prophetix, quos immisero in os tuum.ait Dominus.
2 Ec fac,ur insciibanrur charta: ,* narnfi- deles,dc veri sunt.
; Ne timeas a cogitationibus adversum te, nec conturbent te incredula verba ob- loquent um:
4 Quoniam omnis incredulus in fuain- , credulitate morietur, i 5 Ecce,ego induco, ait Dominusjn orbem terrarum mala, gladium, famem, mortemque,& interitum.
6 Quia polluit vehementisfime omnem terram iniquitas, & completa: sunt noxx florum.

7 Propterea sic ait Dominus.
8 Jam non silebo de impiis factis istorum , quse irreligiose agunt,nec tolerabo in iis.qiice inique exercent : ecce sanguis in- , noxius,& iustus inclamat me,Se anima: justorum clamant indesinenter:
9 Plane sumam vindictam de istis,ait Do- > 1 minus,8e recipiam omnem sanguinem innoxium ab istisad me.
io Ecce populus meus quasi grex ad occisionem ducitur ; jam non patiar illum habitare in terra Agypci ;
, tt Sed educam eum manu forti.de brachio excelso ; dc percudens plaga.sicut prius.corrumpam omnem terram ejus.
i2 Lugebit. Agyptus cum fundamentis suis, verberata plaga, & castigatione, quas i inducet ei Deus.
if Lugebunt agricola: arantes terram, quoniam deficient sentina ipsorum ab uredine,& grandine,& i sideratione terribili. t4 Vx huic seculo, 3 c iis,qui habitant in
15 Quia appropinquavit gladius,8c contritio eorum ; nam gens exsurget contra gentem ad prxiium cum gladio in manibus suis:
16 Nec erit stabilitas inter se hominibus,nec curabunt alit invalescentes aliisRe- gem suum.de principes: sed vias rerum gerendarum statuent in potentia sua.
i7 Adeb ut desideram homo in civitate : sua ire non posiir.
,8 Nam oropter superbiam eorum civitates turbabuntur, domus evertentur, homines metuent-
19 Non miserebitur homo proximi sui ; propter famem panis , Lc tribulationem , multam, delendo gladio domos eorum,& j diripiendo facultates eorum.
! io Ecce ego convoco , inquit Deus» 0- mnes Reges terra: ad reverendum me,qui sunt ab Occidente, ab Austro, ab Euro.Öc ä Libano,ut convertentes se, reddant qua: ademerunt illis:
21 Sicut faciunt adhuc electis meis,sic faciens, reddam in sinum eorum, ait Dominus Jehova:
22 Non parcet dextera mea peccatoribus.nec cessabit gladius irruere in effundentes sanguinem innoxium superterram.
2; Exiens ignis ab ira eius,devorabit fundamenta terra:,& peccatores ut stramen accensum.
24 Vx eii,qui peccant,&non observant mandata mea,ait Dominus :
25 Non parcam illii:difcedite filii ä potestate illorum» nolite contaminare sanctuarium meum ;
26 quoniam novit Dominus omnes,qui delinquunt in ipsum,propterea tradidit illos Deus morti,8c occisioni,dicens;
27 Jam ecce venerunt super orbem terrarum mala , & manebitis in illis: non enim liberabit vos Deus propterea, quod pecca - stis in eum.
28 Ecce visio horribilis, cuius aspectus est ab Oriente.
29 Nam exibunt nationes deserta colentium Arabum cum multis curribus; & sicut ventus,eorum numeri ferentur super terram,adeo ut etiam timeant,crepidenique omnes, qui de illis audient:
; 3 Carmanii quoque insanientes ira exibunt ut apri e siiva,& advenientes cumco- piis magnis, consistent in bello, coniuncti illis.de vastabunt portionem cerrx Astyrio-
fi Postea verb supervalescent incola- deserti memores ortus lui,de conversi conspirabunt ad petsequendum eos copiis magnis.
(i autem turbati quiescent 3 copiis horum,& convertent se in fugam.
;; Tunc a regione Aswriorum subsessor veniens . obsidebit eos, & consumet unum exeis,ericquc timor,& tremor in exercitu eorum, Ue contentip in Reges ipsorum«
?4 Ecce nubes ab Oriente, Öe a Septentrione ad Meridiem usque,quarum aspectus horretvalde, plenus irx.procellarum-
Bt collidentes inter se, elident sidus amplum, quod superterram est, sidus istorum,- erirque sanguis a gladio fusus ad ventrem usque.
$6 Et fimus hominis usque ad avertam cameli: eritque timor,6c tremor multus fu- per terram :
$7 Et horrebunt,qui iram illam viderint» Se tremor occupabit illos.
Postmodum enim movebuntur nimbi copiosi a Meridie »& Septentrione,8c pars alia ab Occidente^
$9 lnvalestentque insuper venti ab Oriente ; & nubes, quas suscitabit in ira Deus.re- cludenteos, & fidus eorum perterrefaciens Orientis,& Occidentis tractum »violabitur ; / 40 Er exaltabuntur nubes magna:,validas- que , plcnx ira, 6 c sidus earum, exterritura: omnem terram,8c habitatores eius.effusu- rasque in omnem locum altum, de eminentem siderationem terribilem-
41 ignem,& grandinem,8cgladios volantes ,8c aquas multas adeb,ut etiam impleantur omnes campi,omneTquerivipleniiIi- me.ut aquis multis.
41 Et demolientur civitates,& muros de montes,collefque l & ligna silvarum.focnum* que pratorum,8c frumenta agrorum :
4; Bt transibunt constanter Babylonem usque.ac eam exterent.
44 Convenient in eam.de circumsidentes eam effundent siderationem, omnemque i- ram super eam, dc subeunte pulvere,ac fu- S i $ m»
H E E R A LlB. IV.

Cap.rf.i6. H 1 Z R
ruo i,i caelum usque, omne* in circuitu lu- gebun: ea n:
.. Quj vero sub ea manserint, servient iis.qui extriverint ipsam.
40 Tu autem Asia concors in spem Ba- bylon;s, 3 c gloria personas ejus;
47 Veribi misera, propterea quod imitata er eam ; ornans filias tuas ad scortationem , u: placerent, & gloriarentur de tuis amatoribus,quj tecum semper cupide scortati sum.
-8 Exosam imitata es in omnibus operibus eius,6e inventionibus ejus rpropeerea, inquit Deus.
49 Immittam tibi mala, viduitatem,paupertatem,famem, gladium,& pestem ad de- Vastandum domos tuas violenta morte.
50 Gloria virtutis tux sicut flos siccabitur, quum exsurget ardor emissus super te,
o Infirmaberis ut paupercula plagis asse sta,8c castigata'a mulieribus, ut non possint te amplius suscipere potentes amator«
fr Numquid ego sic ductus zelotypia te* cum 3 gerem,inqui* Qominus,
5 ? Nisi occidisses electos meos omni tempore , ad percutiendum extollens ma-
54 Et dicens,in morte eorum,quum inebriata esses,exorna speciem vultus tui ?
*5 Merces scortationis tua? in sinu tuo est.proprerea accipies retributionem.
56 Sicut facis electis meis, dicit Domi* nus,sic faciet tibi Deus.Lt exsonet te malo :
C7 Et nati tui fame interibunt, Lc tu gla- dio cades ,St civitates tuas atterentur,& homines omnes tui in campo concident gla-
58 Er qui eruntinmontibus,pereuntes fame,manducabunt carnes suas,&sanguinem bibent ex fame panis, & siti aqua?.
59 Infelix per maria ibis.de rursum accipies mala:
60 Nam transeuntes allident civitatis accisa» incolas, Sc exterentes aliquam portionem terras tua:, partem elori* tu* oer- dent, quum 1 evertentur rursum ad Babylonem eversam.
61 Destructäque illis eris pro stipula,& ipsi erunt tibi ignis *.
62 Absument enim te, 8e civitates ruas, terram tuam , 3 c montes tuos, omnes silvas tuas , fructiferasque arbores comburent igne :
6; Fili>s tuos captivos ducentj&cen» sum tuum habentes in praedam, perdent gloriam faciei tux.
C A P. XVI. Hoirendx universo. orl>idcso~
latioinfinefutuTA.
V fL cibi Babylon,&Asia: vx tibi £gypte, & Syrir».
2 Praecingite vos saccis,& ciliciis,plangite filios vestros,& dolete,quoniam appro- pinquavit contritio vestra.

; immisso vobis gladio,ecquis est, qui avertat illum ?
4 Immisso in vos igne,ecquis est,qui ex- tinguat illum?
5 Immissis in vos malis,ecquis est,qui repellat ea?
6 Numquid repulsurus esset aliquis Uo-

nem esurientem in silva ? aut mox exstincturus esse: ignem in stipula. quum coepit
7 Numquid repulsurus esset aliquis sagit- 1 tam immissam a forti sagittario ?
8 Dominus Deus fortis immittit mala, ecquis elf, qui repellat ea ?
9 Exit ignis ex ira ejus,ecquis est , qui exstinguat cum ?
10 Coruscat,ecquis non timebit ? tonat, 1 ecquis non pavebit ?
11 Domino comminante,ecquis non funditus conteracura facie ipsius ? I
ti Terra tremit, & fundamenta ejus,ma- J re fluctuar c profundo, & fluctus e ; us dis- | turbamur , ac pisces eius a facie Domini,& i ä gloria virtutis ejus: i
i> Quoniam fortis est dextera eius,quas j arcum tendit, laqirtx "ius acutx, qux ab j ipso mittuntur,non deficient, quum cape- 1 rint mitti in fines terrx. !
14 Ecce mittuntur mala, & non averren- tut,donec lupervenerintterrx:
15 Ignis succenditur,& non extinguetur» donec consum.it fundamenta rerrx :
16 Quemadmodum non redit sagitta missa a valente sagittario ;sic non revertentur mala,qux missa fuerint in terram.
17 Vx mihi, vx mihi ; quis me liberabit , diebus illis ?
18 Initium dolorum,& multi erunt gemitus jinitium famis,& multi interitus ; initium bellorum ,& formidabunt potentissi- mijinitium malorum, & trepidabunt omnes
19 Quid faciam,quumevenerint mala ista? io Ecce fames, Lc plaga, tribulatioque,8c angustia, missa sunt flagella ad emendatiori Sed his omnibus non revertentur ab iniquitatibus suis, (ed erunt flagellorum semper imniemores.
12 Ecce,ut fuerit armon* vilitas in terra adeo,ut sibi putent dispositam esse pacem, tunc pullulabunt mala super terram,gladius,fames.& magna confusio:
A fame enim plurimi interibunt habitatores terrx,Lc gladius perdet exteros, qui superfuerint'a sanie ;
14 Et mortui sicut- stercora projicientur ;
8c non erit,qui consoletur eos : nam derelinquetur terra deserta,& civitates eius dejiciemur.
25 Non derelinquetur,qui colat terram,
& qui feminet in ea:
16 Arbores dabunt fructus, sed quis demeteret illos ?
27 Uva maturescet, sed quis calcaret illam ? erit enim locis omnibus magna desolatio.
28 Cupietenimhomo videre hominem ,
Zc vel vocem ejus audire.
29 Nam reliqui fient e civitate deni.L: bini ex agro , qui absconderint fe in densis nemoribus, 5 c scissuris petrarum.
;o Quemadmodum derelinquuntur in o* liveto singulis arboribus ternx,aut quater- | nx olivx.
Aut sicut tn vinea vindemiata reliqui fiunt racemi ab iis , qui diligenter scrutantur vineam;
;r Sic reliqui fient diebus illis terni,aue '
qui"

quaterni a perscrutantibus domos ipsorum
\\ Et relinquetur terra deserta, & agri ju$ veterascent, & via» eius,omnesque se-
mitx germinabunt spinas,eb quod non transibunt homines per eam.
?4 Lugebunt virgines , non habentes sponsos, lugebunt mulieres,non habentes viros, lugebunt filix earum,non habentes adiumentum,
;5 Sponsis earum bello consumtis,& viris earum attritis fame.
;6 Audite vero ista, & cognoscite ista,6 servi Domini.
$7 Ecce verbum Domini,excipite illud; ne diis credatis,in quos,dicit Dominus,
^ ;8 Eccc appropinquant mala,8c non tar-
59 Quemadmodum prargnans, quum paritura est'a nono menie partum suum ; ap-. propinquante hora partus eius,horas duas, 'Qua? cogitatis in cordibus vestris pcccan- vel tres, dolores circumeunt uterum ejus,! res.Lc volentes occultare peccata vestra.
& prodituro infame cx utero non tardant i ^5 Ec proprerea quod Dominus plane punctum unum ; scrutatus est omnia opera vestra,id:o tra-
40 Sic non morabuntur mala proditura ducet vos omnes, super terram; sed gemet seculum,& dolores! 66 Et vos confusi eritis,quum procedent

57 Et verbo illius stell* constitut® fune, & novit numerum stellarum ;
5$ Qui scrutatur abysTum quamque , & thesauros illarum ,qui mensus est mare.ße conceptaculum ejus,
59 Qui conclusit mare inter aquas,& fu* spendit terram super aquas verbo suo.
60 Qui extendit cocium ut cameram,su* per aquas fundavit ipsum.
6r Qui fecit in deserto fontes aquarum, & ad vdrtteem montium lacus,emittens fia* mina ab eminente petra ad irrigandum rer-
.6r Qui finxit hominem,& posito corde ejus in medio corporis, indidit eifpiii- tum,vitam,& intellectum;
.6; Et spiritus Dei omni potentis, qui fecit omnia» 8 c scruta:ur omnia abscondita m abditis partibus terrae.
6+ Hic novit intentionem vestram , &
comprehendent illud.
41 Audite vei bum plebs mea: parate vos ad pugnam, Lc in malis sic estote ut advenae
42 Qui venit» quasi qui fugiat,& qui e- mir,quasi perditurus ;
4; Qui mercatur,quasi non capturus fructum ; qui aedificat, quasi non^habitacu-
44 Qui feminat,quasi non meflurus,& qui vineam putat,quasi non vindemiaturus;
45 Qui nubunt, quasi non genituri liberos ; & qui non nubunt,quasi vidui.
46 Propterea quod,qui laborant,laborant
47 Fructus enim illorum metent alienigenae, & substantiam illorum rapient,domos evertent, & liberos eorum captivos ducent; quia in captivitatem,& famem gi* gnunt natos suos.
48 Nam qui negotiamur ex rapina,quo
magis exornant civitates, & domos surs, poiTeslionesque , 8 c se ipsos ; |
49 Eb magis persequar ipsos zelotypia ' pro peccatis ipsorum,ait Dominus.
50 Quomodo invidet adultera: mulier honesta,proba valde ;
51 Sic invidens »ustiria iniquitati,quod exornat se,accusabit eam in oj,quum advenerit is. qui prohibet omne peccatum accurari stiper terram.

<r Propterea nolite imitari illam,neque opera illius:
cr Nam adhuc pusillum, 8 e sublata iniquitate e terra,justitia regnabit in vos.
54 Ne dicat peccator senon peccasse : quoniam carbones ignis accendet super caput suum,qui dicit, non peccavi coram Domino Deo,& gloria ipsius.
55 EcccDominus cognoscit omnia opera hominum, & inventiones,cogitationesque,& corda illorum.
<6 Dixit enim, fiat terra ,& facta est ; fiat coelum,& factum est,-
peccata vestra coram hominibus . & ipsis iniquitates vestra: ut accusatores sistent se m die illo.
67 Quid facietis ? aut quomodo abscondetis^ peccata vestra coram Deo,8c Angelis
68 Ecce judexDeus,timete eum,desinite a peccatis vestris,& jam obliviscimini in atternum committere iniquitates vestras : & Deus educer vos,libcrabi:que ab omni tiibulatione.
69 Ecce enim incenditur ardor super vos,6 turba: amplissima: , 8 c rapient quosdam ex vobis,quos cibent idolothytis.
70 Et qui consenserint eis,erunt eis ludibrio,& probro,ac conculcationi:
71 Eiit autem singulis in locis,& in vicinis civitatibus insurrectio multa in timen- tesDomini.
72 Erunt quasi insani,nemini parcentes, diripiendo,& devastando adhuc timentes Domini:
7; Nam devastabunt, & diripient facultates eorum, & de domibus eorum ojicienc
74 Tunc probatio apparebit electorum meorum.uc auri,quod probatur igne.
75 Audite dilecti mei,inquit Dominus ; ecce adsunt dies tribulationis, e quibus liberabo vos.
76 Ne timeatis,neque bxsitetis,quonijtn Deus dux vester est :
77 Quin potius servate mandata»Lc pr®- cepta mea,ait Dominus Deus; ne gravi« sint in vos peccata vestra,neve supra vos se efferant iniquitates vestrae.
78 V«e iis, constringuntur peccatis suis, 8 c obteguntur suis iniquitatibus:
79 Quemadmodum ager,qui ä silvescentibus vepribus occupatur , 8ccu>'us semita, qua transit homo,spinis obtecta occluditur,
is traditui consumendus igni, sie ilii futuri sunt .
Ss 4
A D J I-

ADJECTIONES ad librum ESTHER.

CAP. X. InterpyetAtiosomnii'MoräecAj.

E T dixit Mordecai, a Deo facta sunt ista :
V Recordor enim illius somnu» quodvider 3 m de rebus isti;,nam non prat- teriit earum quicquam.
6 Parvus fons, qui fluvius effectus est exorta luce, Lc sole, ö< aquä mulcä. hic,inquam, fluvius est Esther, quam duxicRex,8e Regi* nam fecit.
7 Duo vero dracones fumus ego , Se Ha*
8 Atque hx gentes,qux prxrerea conve- nerantad perdendum nomen JehuJxorum:
9 Gens aurem mea ipsa est |is;ael,quicunque inciam:nt Deum , fervantur:nam servavit Dominus y -»pulum suum, libera- vitque nosDominui jb omnibus malis istis, A prxstirit Deus signa,Sc prodigia hxc maxima,qux non sunt facta in gentibus.
io Proprerea effecit forte* duas,unam populo Dei > & alteram omnibus gentibus.
11 Veneruntquc hxdux fortes in horam, & momentum, & diem judicii coram Deo constituti apud omnes genccj.
ii Quum recordatus est Deus populi fui, afserujcque justitiam hxteditacis suue.
,; Quapropter agitabuntur ab his dies i:.i mense Adare, die decimo quarto illius mensis cum ccctu, Scgauiio, ixtitirfque coram Deo per generationem quamque in lc- culum apud populum illius.

8 Sed quum inclamavissent Deum,ad cla- I
morem ipsorum factus est quasi ex parvos fontefluvius magnus,aqua multa : 1
9 Et lux, atque fo| exortus est, humileV- que exaltati funt.Lc abfumferunt gloriosos.
10 Postea expergefactus Mordecaj, qui viderat somnium hoc, & quid Deus consilii coepisset facere, retinuit somnium hoc in animo suo; & omni ratione voluit cognoscere illud ad noctem usque illam.

CAP. XII. Mordtfaj dettttii insidiü,orn&‘
tur honoribw.

Q uiescens autem Modecaj in vestibulo cum Bi^tane, Sc Terefcho.duobus eunuchis Regis,custodibus vestibuli.
z Audiit illorum cogitationes ; & studia eorum perscrutatus, cognovit eos se comparare,ut manus iniicerentin Artaxerxem Regem i Sc indicavit Regi consilia eorum.
j Quamobrem exquirente Rege duos eunuchos suos, consesti illi, fuerunt stran-
4 Et scripsit Rex negotia haec in commentario : & Mordecaj conscripsit de iisdem rebus.
§ Deinde praecepit Rex Mordecaium ministrare in aula, eique dedit donaria hujus reicau.i.
6 Haman vero, filius Hammedatae, Aga- gxus, quum gloriosus esset apudRegem, quaerebat malefacere Mordecajo, & populo ejus propter duos illos eunuchos Regis. Epistolae aurem illius exemplum est hujusmodi.

CAP. XI. -'Htudsomnium Mordemj.

A Mno quarto,.vcgnantePtolomreo ,8tCleo- patra .attulit Dositheus, qui se dicebat esse sacerdotem, St Levium, & Ptolemaeus filius eius hanc epistola.n Purim, quam dicebant esse ipsam, Sc interpretatum Lysimachum, filium Pcolomgi, qui erat Jeru- schalaimis.
z Anno fecundo, regnante Artaxerxe Megno, primo die Nisanrs.(omnium vidit Mordecaj, filius Jairi, filii Schimhi, filii Krsclii ex tribu Binjaminis, ho-ro jehu- dtus,habitans in urbe Susis, vir magnus, qui erat administer in aula Regis.
; Erat autem ex captiva turba, qym ca- ptnm Ncbucad-nettar Rex Babylonis Je- ruschalaimis cum Jcconja Jehudxx Rege deportaverat; atque hoc illius somnium.
4 Ecce enim vox tumultu*.tonitrua, & terrsemotus, ac perturbatio super terram, &ecce dracones duo magni parati processerunt ambo ad concertandum , quorum fuit sonus maximus»
§ Adeo ut sono illorum compararentur o- mnes gentes ai prajiium, ut oppugnarent justorum gentem.
6 Ecce itaque dies tenebrarum .& caliginis, tribulatio, Lc angustia, afflictio ,8f conturbatio magna supervenit terrx;
7 Qua conturbatum est totum genus ju- ftum, qui timentes sua ipsorum mala,comparaverunt se ad interitum.

CAP. X IM .Jrt&xtrxestniquM lehuddk: ($>t ordecajM Deo supplex.

R Ex magnus Artaxerxes magistratibus, Sc toparchis, subditis provinciarum centum viginti septem ab India Athio- piam usque,ba:c sci ibic.
i Multis imperans gentibus,& universum orbent terrarum obtinens, volui non fiducia hums potestatis elatus, sed aequius semper, Sc tum lenitate agens,subditos expertes flustuum in vita omnino efficere, Lc regnum tranquillum, perviumque ad terminos usque,exhibens etiam renovare pacem omnibus hominibus exoptatam.
; Me autem consulente consiliarios,quomodo istud aci finem perduci posser,Haman vir prudentia apud nos excellens,Lc benevolentia immutabili,ac firma

fide spectatus, qui fecundum regni honorem reportavit.
4 indicavit nobis singulis tribubus per orbem terrarum permixtum esse exosum populum quend.im» adversantem legibus, qua; sunt apud omnes gentes, Sc continenter regnum instituta omittentem ; ut non procedat principatus ille,qui a nobis inculpate dingi.-ur.
§ Quum itaque percepissemus gentem istam unicam ex adverso semper cuivis homini oblecta per .diectionem legum extranearum mutare,& dissentire a rebus nostris,ac mala pessima consummare Jdque ut regnum hoc convenientem statum minime asseq iatur:
6 Mandavimus itaque, ut,quicunque significantur vobis liceris scriptis ab Hama-

ne pr«efecto negotiis, & lecundo a nobis,|
cum uxoribus, & liberis peream radicitus inimicorum gladiis, sine ulla misericordia, & clementia, decimo quano die Adaris» Ciensij duodecimi,pr®sentis anni:
7 Ut isto olim,& nunc exosi die uno violenter in fepulchrum descendentes, tn posterum tempus linant negotia nostra bene constituta, 8 c perturbationibus vacua continenter procedere.
8 Ille autem oravit Dominum,recordatus omnium operum Domini.fic dixit,Domine Domine » Rex omnipotens, quia o- mnia sunt in potestate tua.
9 Et non est, qui obsistere possit tibi volenti servare Jfisraelem.
10 (Quia tu fecisti coelum, & terram A quicquid mirabile est in regione, sub jecta
11 Et DominuS es omnium, ac non est, qui tibi Domino possit resistere.)
ia Tu omnia nasti,tu scis Domine, me non contumelia,nequeiuperbii,neque cupiditate glori® fcciiTe illud, quod non incurvaverim me isti superbo Hamani bono- rem habiturum:
si Nam grato animo vellem osculari ve- ftigV pedum cms ad salutem Jisraelis j 14 Sed me fecisse illud,nc gloriam hominis supra gloriam Dei statuerem ;
1? Non enim adoraturus sum qtien- quam praeter te, Domine,nequetamen superbia; causi facio istud.
r 6 Nuncvero Domine Deus,Rex, parce populo tuo, quandoquidem intuentur nos »d perditionem afferendam, & cupiunt perdere hereditatem, quas tua est inde a prin-
17 Nc despicias parcem tuam,quam tibi i ipsi redemisti e terra Aigypti.
,8 Exaudi orationem meam, estdque propitius torti m.e» 8 c converte luctum nostrum in gaudium, ut viventes laudemus nomen tuum, Domine ; neque deleto os laudantium re.Domine«
19 Omnes quoque Jisraelst® clamaverunt quam maxime potuerunt, quia mors ipsorum obversabatur oculis ipsorum.

C A P. XIV. Esther* lamentatio,^ oratio ad Deum.

Scher Regina similiter confugit ad Do- minum.quum in agone mortis se deprehensam esse conspiceret V t Nam positis vestimentis gloria; sii®, induit vesttmenta angusti®, & luctus. & pro superbis deliciis,cinere, sordibusque perfudir caput suum,corpu$ suum abiiciens valde »omrer.que locum exaltationis fu® replevit contoms crinibus luis :
z Et orans Dominum Deum Jisraelis, dixit :
4 Domine mi, u Rex noster unus es, adjuva me solitariam , Se qu® adjutorem non habeo nisi te, quia periculum meum adest manui me®.
5 Ego audivi st nativitate mea in tribu familiari mea, te Domine,recipientem jis- raelem ex omnibus gencibu*, & patres nostros tx omnibus majoribus ipsorum f ad hereditatem «ternam adoptasse , ac fecisse cti quificunquc dixsias.

6 Nunc autem peccavimus coram te » ideo tradidisti no« in manus inimicis nostris , eo quod gloriam tribuimus diis istorum : justus es Domine.
7 Nunc vero non fatis habent acerbitate servitutis nostr®:
8 Sed datis manibus suis in manus i dolorum suorum sposponderunt.
9 Se sublaturos decretum oris cui , 8c deleturos hxreduattm tuam , St obstructuros ora laudantium te.exstincturofque gloriam domus ture.Se altaris tui:
n Ora vero gentium aperturos ad virtutes vanorum pradicandai, & mirabilem efficiendum Regem carnalem infeculum.
11 Ne tradas , Domine , sceptrum tuum iis,qui nihil fune »neque rideant de casu nostro: sed converte consilium istorum in ipsos,& cum,qui princeps hujus consisti est contra nos initi,in exemplum statue.
11 Memento Domine , innotescito tempore afflictionis nostr® •& mihi audaciam adde . o Rex gentium , Se omnem dominatum obtinens.
1; Inde sermonem compositum ori me* coram leone ipso.Se traduc animum illius in odium ejus,qui oppugnat nos,ad interitum ipsius, & eorum, qui consentiunt ipsi.
14 Nos autem ubera manu tuä, & adjuva me solitariam i ac non habentem alterum adiurorem nisi te, Domine,omnium cognitionem habes-
1 c Et scis me odisse gloriam iniquorum* & abominari cubile incircumcisorum , Se omnis extranei.
»A Tu scis necessitatem mihi impositam, me detestari signum istud meum superbi®, quod in capite meo gero : quibus diebus me spectandam praebeo, me detestari istud, üt mensibus » neque gestare illud .quibus diebus conquiesco :
1*» Neque comedisse ancillam tuam e mensa Hamanis , neque gloriam tribuisse convivio Regis; neque bibisse virrum libaminum.
18 Neque l®tatam esse ancillam tuam.ex quo die huc translata sum usque adhuc, nisi in te,Domine,Deus Abrahami.
19 O DeuS, qui robore supra omnes vales , exaudi v >cem desperatorum , & libera nos e manu hominum , consilia improba ineuntium : me denique libera i timore meo.

C A P. XV- Efthtra areedit ad Regem, & pro Jritudaii intercedit.

Uir autem tertio die,quum desiisset orare , ut exuens vestimenta illa luctus* ami* cirt-r se glorioso ornatu suo :
1 Ita quum esset insigniter ornata, invocans omnium spectatorem. Le servatorem * assumsit duasancistas honorarias suas.
; Quarum uni quidem innitebatur, quasi delicatam ageret ;
4 Alrera vero pone sequebamr,allevans indumentum eius.
* Illa autem rubore perfusa cum elegantia pulchritudinis su®,8c vultu suo hilari , velut amabili, animo vero angustato»
6 Ingressa omnes innuas .constitit coram Rege, qui insidebat itu*no r:gni sui * Si? in-

 indueratque omnes velles insignes suas ,ro- tus ornatus auro > & lapidibus pretiosis , cr&tque valde formidabilis.
7 Tollens enim vultum suum coruscantem gloria , vehemente ira intuitus est ; quam* obrem procidens Regina , mutavit colorem suum defectione, &«reclinavic in caput «ncilla» honoraria; sua?,qua;antegrediebatur.
8 Sed mutavit Deus spiritum Regis in mansuetudinem, qui celeriter contendens, exsiliit« throno suo recepit eam in ulnas suas, donec restituta esset > consolans eam verbis pacificis , & dicens ei, quid est Esther? Ego sum frater tuus, bono animo esto,nequaquam morieris : nam commune praeceptum nosti um est.
9 Accede; Sc sublatam auream virgam suam imposuit collo illius.
10 Amplexatusque eam , dixit, alloque-
11 QU2E dixit ei,vidi te,domine,tanquam angelum Dei » & conturbatus est animus meus metu glori x tuL:
ii Quia mirabilis es .domine, & vultus tuus omni gratia plenus;

Ea autem loquens , rediit ex defectio-
14 Rex vero turbatus cum toto fjprvitio suo,consolabatur eam.
C AP. XVI. JrtAxfixes *quior Jthudfii
redditus,beat iäos autonomif..
Ex magnus Artaxerxes satrapis,& principibus centum viginti septem rceio- num ab India JErhiopiäm usque » & nostris procuratoribus salutem.
z Multi plurima eorum, a quibus beneficia acceperunt bonitate frequentius honorati,plus iquo sapiunt:
I Ac non solum subditis nostris quarrunt malefacere,sed quia satietatem non possunt ferre , etiam in eos,qui ipsis benefecerint, aggrediuntur machinationes:
4 Et non tantum gratiarum actionem ex hominibus,contra quam debuerant,tollentes, verum etiam elati ventosis illis cogitationibus horni num,virtutis expertium, statuunt se judicium effugituros Dei , omnia spectantis semper. quod improbis invisum est:
s Saspe etiam multos eorum,qui in potestatibus constituti sunt,quibus commissa sunt tractanda amicorum negotia, hortatio! ista efficiens paiticipes caedis innocentiam, circumdedit calamitatibus immedieabiii-
6 Quando mendace improborum morum circumventione abducunt «1 ratione simplicem eorum , qui amplius possunt »benevolentiam.
7. Hoc autem considerare licet tum ex antiquioribus(uttradit« sunt nobis)historiis, tum ex iis, qu» siexquirami's.ante pedes sunt,inique consummata, eorum, qui indigne dominatum obtinent,pestilentia.
8 Proinde attendere ad ea ,qu.e dei nceps futura fune , ut regnum rui bis vacuum o- mnibus hominibus exhibeamus cum pace.
9 Utentes mutationibus . & qun in conspectum venient. semperdiscernentes,obviam eundo aequ’stime.
10 Ut enim Hanian,Hammedacbas filius,
 Macedo, revera alienus i Persarum sanguine,multumque distans a bonitate nostra , & hospitio acceptus a nobis, humanitatem , qua stimus in omnes gentes,consequutus est eo usque,ut diceretur pater noster.
11 Et adorari ab omnibus pergeret,velut secundusa regali throno :
11 Non ferens ille tantam prarsiantiam , instituit dominatu privare nos, ipsoque
H Et servatorem nostrum , modisque o- mnibus benefactorem Mordecajum » & inculpatam regni consortem Estheram cum tota illorum gente multiplicibus, & artificiosis circumventionibus expetens ad interitum.
*14 C His enini modis ptttabatse postquam nos solitarios deprehendisset,Persarum dominationem ad Macedonas transtarurum:)
i s Nos Verb Jehudxos ab isto consceleratissimo homine traditos ad deletionem » deprehendimus non esse maleficos , sed justissimis administrari legibus :
16 Et filios esse Alt istim i, Maximi Dei viventis,qui erexit & nobis,dc majoribus nostris regnum in hac dispositione elegantis-
17 Recte igitur feceritis, si non utamini amplius literis , ab Hamane missis , filio Hammedarha;.
18 Quum iste,qui confecerat haec ad Su- sarum portas cum familia tota crucifixus fuerit , condignum illi iudicium rependente Deo celeriter,qui omnia obtinet.
19 Exemplum vero huius epistola; proponentes in omni loco, libere sinatis jehu- darosuci suis ipsorum legibus;
20 Ec conjunctis viribus adjuvetis eos ; ur, si qui tempore angustia: invadant eos » ulciscantur die decimo tertio mensis Ada- ris duodecimi ,eo ipso die.
21 Hunc enim Deus, qui omnia potenter administrat» laetum confecit ipsis loco excidii electo generi comparati.
22 Quamobrem vos quoque in celebribus vestris feriis,insignem illum diem cum omni lasrfcia ducite:
2$ Ut & nunc,& deinceps salutis nobis,& benevolentibus Persis,iisvero,qui insidiantur nobis, perditionis monumentum «sestet.
24Omnis aurem civitas,aut in universum regio,qux secundum ista minimefecerit» ferro, 8 e igne cum indignatione consumetur ; & non solum invia hominibus, verum
etiam bestiis,& volucribus in omne tempus constituetur tu inimicissima.
— 0 H t M H D n I S ’
SACERDOTIS SUMMI
liber unus,
MACBJEORUM III.
CAP. i, Impius tonatus Ptolomdi P hilo- tatoM*
U T aurem Philopator didicit ah iis, qui reversi erant, ea loca,quae obtinuerat, ab Antiocho sibi ademta elfe, denupeiavie omnibus suis pedestribus, 8e equestribus copiis,
» Et

Cap.i.
i Et assumu fecum sorore Arsinoe, con tendit ad loca usque Raphiam adjacentia, ubi castra fecerant militer Antiochi-
i Theodorus vero quidam se perfecturum insidiis cogitans, optima cepit ex armis 1'tolomLi ► quae ante sibi fuerant commissa ; «8c intulit se noctu in tentorium Pcolomxi, ut solus eum occideret,atque hoc pdcto bei*
1 um dissolverer.
4 Sed abducto eo,Dositheus filius Drimy- li dictus (qui genere quidem erat Jehu- dasus, postea vero mutaverat cultum legitimum,8c se a majorum placitis alienaverat) fecit ,uc ignobilis quidam recumberet in tentorio eius,quem reportare contigit sup * plicium ejus.
5 Deinde vero,quum prjctium vehemens committeretur , 2c res valentiores essent ab Antiocho admodum,obambulans Arsinoe, hortata est copias cum miseranda specie,Lc lacrymis,capillis sparsis,ut 3c se ipsos, 6c liberos suos,uxoresque audacter adjuvarent, promittens se victoribus daturam cuique duas auri minas:
6 Itaque evenit, ut adversarii cominus pugnando perderentur» St multi quoque captivi comprehenderentur.
7 Quum autem insidias illas superasset.indicavit sibi in propinquas civitates eundam esse, ut adhortaretur eas: quod.postquam fecisset, donariaque dciubris distribuisset, effecit, ut subditi sui bono essentanjmo.
8 Jehudaeis veto mittentibus adipium ex Senatu , & senioribus , qui salutarent ipsum , & munera apportantes de iis , quas evenerant, gratularentur ipsi, accidit,ut eo esset paratiore animo ad eos » quam citissime adeundos.
9 Sed ubi perlatus JeruCchalaima, sacrificavit Deo maximo, & gratias egit. & aliquid eorum, quae exordine^eitsiilcnt, in loco fecit ;
10 Quum jam venisset ad locum ipsum, accuratione» & decore obstupefactus, opti - mümque miratus ordinem loci sancti, in animum induxit consilium ingrediendi templum.
it illis aurem dicentibus non convenirent fiat istud, quia ne illis quidem, qui ex gente sunt, liceat ingredi,neque omnibus sacerdotibus ; sed soli sacerdoti summo,qui anteit omnes,idque per annum semel; hic nequaquam fuit persuasus :
iz Sed quamvis lex apud ipsum legeretur, non destitit se ipsum infetre, dicem, oportere , ut ingrederetur : quod si ilii (in- quit) honore isto privati sunt, me non o- porcet rogavicque quam ob causam in-

5 Et inclusa: in thalamis virginescum genetricibus eruperunt , imponemesque pulverem crinibus passis,gemitu »lamentis, que plateas ’mpleverum.
isi Et aiia? quoque recens emissaejeum eos, qui ad eundem obviam fuerant dispositi, tum convenientem fibi pudorem relinquentes,cursum confusum in civitare faciebant.
17 Prteeeredque recens genitos liberos tum matres,tum nutrices hic illic relinquentes,aliae per domos»ali£ per plateas irrevocabili concursatione in

templum supremum congregabantur.
18 Itaque varia erat hominum, qui in u- num collecti eranr,oratio de iis»qua; illegitime ab illo lentabamur.
jq His aderAnt quoque e civibus,qui audaciam adhibentes non ferebant illum plane insistentem,Lc suum illud consihum explere cogitantem ; sed exclamantes impetu capienda arma, & audacter pro lege patria moriendum . magnam eo in loco exasperationem concitabant:
10 Qui itgre a senatoribus, senioribiisque ,aversi, ad iderr. orationis officium accesse-
11 Itaque populares quidem,ut ante,simul orantes,conversabantur f Seniores ye- rd.qui circumstabant Regem , multifariam tentabant superbam ejus mentem a concepto apud se consilio dimovere.
ii Ar ille audaciam assumens,omnibus omuTis»iamque aditum comparabar.se illud ad sinem perducturum censens, quod ante dixerat:
i$ Quamobrem illi etiam,qui circumsta - b3nt Regem,videntes ista,re ad invocandum cum nostris eum , qui on-.nem potentiam habet,contulerunt , ut res präsente* defenderer,neque dissimularet illegitimum
istud,superbumque factum.
iEt concurrente autem densissima,& laboriosa turbarum exciamarioneincompa- rabilis quidam assuigebat clamor :
15 Videbantur enim non homines solum, sed parietes quoque ipsi , 8c solum totum personare , ranquam si jam tum mortem , ruinam subiiiTenc pro contaminatione loci.
CAP. I I. PrtetiScbimhonif. TTaque Schimhon sacerdos summus geni- Ibus contra sanctuarium flexis, 8c convenienter protensis manibus in cxlum orationem hanc habuit,& uno animo dixerunt
2 Domine |ehova,Rexcac!orum,&DomI- 1 nator omnis creatura:,in ter sanctos fanctis- gredienrem sc in totum fanum nemo ex'sime, Monarcha omnipotens» attende ad praesentibus prohibuerit: inos.qui ab impio,ac prophano homine,ex
1; Et dicente quodam, imprudenter fa-j audacia viribusque fremebundo opprimi-
ctumhoc ipsi male portendere,si hoc,inquit mur.
factum est, quam ob causam non essem o- mnino.velinc nolint,ingressurus ?
14 Sacerdotibus itaque cum toto vestitu
; Tu enim, qui creasti omnia , & qui ea universa obtines,Dynasta justus es* ac propreren, qui excontume ! ia,superbiaque ali—
procedentibus, oranribusque Deum mnxi- i quid faciunt,tu eos mdicas; mumiut instanti necessitati succurreret,& ! 4 Tu eos , qui antehac injustitiam exer- impetum illius nefarie invadentis averte- cueranr, inter quos etiam gigantes erant»
robori, 8c audjciasconfidentes» perdidisti»
rec, Sc clamore cum lacry.nis complentibus templum j qui in civitate rtflisti «anr.ex- siliverum perturbati,aliquid incertistatuen- tts fuisse factum;
inducta super eos aquä immensa:
; Tu occupatos in operibujsuperbia? Se-)domitas, quum manifesto infinita malitia tene-

Cap.i.
tenerentur , concremasti, exemplum pra:- bens post venturis at&tibus :
6 Tu audacem illum Parhonem,qui sanctum populum tuum Jisraelem servituti mancipaverat variis,ac multis suppliciis probans,noram fecisti majestatem tuam ,*
7 Post qua/uppliria notam fecisti magnam
MACBJEORUM LlB. III.
C«p.2.I.
reprus.sed amarulentis interminationibus ufusabiic.
19 Quum autem delatus in Agyptum au, gefcerec malitia,ope admcoium,aeque sociorum ab omni justo abhorrentium,quos ante indicavimus,non Colum innumeris se libidinibus explevit; sed etiam eo proces.
'yncia iivi-uu icuui iu.iku.iiii • . :
potentiam tuam,quum R««m quidem, qui audaciae, ut maledicta singulis locis tn persequebatur eum cum curribus, & turbis : Apulum conferret > 6c multi amicorum ad multis inundasti profundo mati,cos vero,! Propositum Regis attendentes, 11 quoque qui tibi omnis creatur» imperium obti- i sequerentur voluntatem eius, nenti incumbebant fide,salvos transvexisti,! 10 lroposuerat emm st in,urgentem hanc
qui etiam agnoscentes apud se opera ma- pubuce virupeno exponeret.erectaquead nus ;uat,te omnipotentem laudaverunt ; I f^rim auUe junctam columna scripturam 8 Tu.6 Rex,qui creaveras infinitam il- 'osculpserat.ne quis eorum.quinonsacri- m.& immensam terram.eleeisti civitatem ficant,veniret in templa ipsorum i seduc
lam.flc immensam terram,elegisti civitatem hanc,& sanctificisti locum hunc pro nomine tuo,qui tamen nullius rei omnino indiges,& apparitione glonficavisti magnifici, faciens commendationem illius adgloriam magni,& honorandi nominis tui:
9 Et diligens domum Jisrafchs,promisisti, f> quando nos aversos a te occuparet angu* ctia,8c venientes in hunc locum,oraremus, te exauditurum orationem nostram.
10 jam vero fidelis es.Sc verax,quandoquidem fxpe » dum affligeremur maiores nostri, fuccutristi ipsis in abjectione >'ua,& liberasti ipsos e malis maximis:
ti Ecce autem nunc, ö Rex sancte,propter multa.flc magna peccata nostra opprimimur subiecti inimicis nostris,& dimittimur in imbecillitate summa.
11 Atque in hoc casu nostro audax,8c prophanus iste studet injurii afficere locum sanctum.quem in terra hac designasti nomini glorioso tuo:
1? Nam habitatio quidem tua,coelum summum, inaccessa est hominibus, sed quandoquidem placuit tibi gloriam tuam in populo tuo Jilraele statuere, locum hunc Canctificavisti
14 Ne ulciscaris de nobis per immundos istos.neque per prophanos punias nos,ur non glorientur iniqui cum ammo suo,neque exsultentsupeibilingua sua,dicentes, nos proculcavimus domum illam sanctificationis,sicut proculcantur domus abominationum.
«f Dele peccata nostra,8e diffipa errores nostros ; & misericordiam ruam ostende hoc tempore: cito praroccupent miserationes tuL.flc inde laudes jn os eorum,qui prociderunt contriti animis,confecta no-
16 Hic ille inspector omnium,& sanctus supra omnia Deus,in sancto loco legitimam hanc orationem exaudiens,illum contumelia,audaciaque «lacum maxime flagellavit hinc,fle inde,percellenseuni ur arundinem agitatam a vento, adeo ur prostratus humi, non valens amplius agere quicquam, sed solutus membris*, ne vocem quidem posset edere juflo judicio implicatus.
17 Quamobrem cum amici, tum custodes ejus acrem videntes castigationem,qu* invaserat ipsum . metuentesque ne vita etiam ipsum deficerer, ciro extraxerunt ipsum.perculsi metu maximo.
«8 Postea vero,quum se ipsum recollegisset,minime ad resipiscentiam venit,cor-
omnes Jchudari in populi ce»sum,aut servilem statum cogerentur ; qui vero contradicerent,vi abrepti, privarenturvirä ;
n Eos autem , qui in censum referentur» adhibito etiam igne obsignari insigni Bacchi folio heder® in corpus impresso,ac deinde separari ad utendum,quae pnuscontracta fuerit,libertate.
ii Uc autem non videretur omnibus inimicari,subiecit scriptura: ; Quod si,qui ex illis voluerint certo consilio inter illos versari, qui sacri» sunt initiati » eos®quo jure cives cum Alexandrinis fore.
2; Quidam igitur in civitate habentes odio istos gradus,pietati civitatis huius imperatos.facile se ipsos dediderunt, velut cum magna aliqua communicaturi

gloria ex conversatione futura cum Rege:
24 Veruntamen plurimi in generoso animo confirmati, non destiterunt a pietate ; sed pecunias pro vira commutantes,intrepide conabantur se ipsos a recensionibus liberare, quippe freti bona spe se defensionem consequuturos esse; ,
25 Pr®rerca,qui discedebant a se,eo* abominabantur, 8c ranquam hostes gentis fu* judicabant, privabantque communi conservatione,& commodo.
GAP. III. Immani*tyranniPbilopdtom.
H &c autem impius ille percipiens,adeb iratus est. ut non PMumAlexandri* mj- ntnfibu* irafcererur , sed etiam iis,qui in regione erant,adversaretur gravius.manda- retque festinanter omnes congregariun», & peflimä nece e vita tolli.
1 Quae dum administr3banrur,evulgatus est dirus contra gentem sermo conspirantibus ad maleficium nominibus: quibus dabatur ad institutum istud occasio .tanquam si lehudai ipsos a suis legibus prohibituri essent.
; Ac jehudiei quidem benevolentiam,fidemque constantem iuReges observabant; sed quia colebant Deum,& lege eius rege- ban tut, sepa rationem instituebant in quosdam ,& conversione* (quam ob causam quibusdam esse inimici videbantur) 8c bonis rerum justarum factis ornantes conversationem suam,omnibus hominibus erane probatissimi.
4 itaque vitam quidem bene actam,qu« apud omnes de gente pervu'gib.rur,isti a- '.ienigen* minime enumerabant z sed de adorationibus . St cibis differentiam pervulgabant idiccntes,neque Regi,neque po- testa-

testaiibus homines istos consentite,le di- petuo in malum, inclinantes,non solum • ros esse» Lc magnopere negotiis adversari:! aversari sunt hoc jus civitatis inicOimnbiie » denique non vuig„ii perltringtbant vitu« i verum etiam paucos e suis,qui optime ejga perarione. < f nos affecti sunt, abominantur sermone, at-
$_Gr.eci vero , qui per civitatem erant, que silenrio , mr>xime suspicantes nos ob i|- huilä affecti iniuria,tumultum inopinatum lud videndi infame institutum cito ea> quae ■contra hos homines spectames,& improvi-, coneximus,eversuros, fas concuisationes fieri,succurre;e quidemI »■? Quapropter etiam optin e persuasi nonpoterant(nam tyranni Regis erat con- signis istos modis omnibus ä nobis dissenri- stitutio) I re,atque providentes, ne fi forte repentinus
6 Sed ferentesgravirerconsol3bamur,S£.inpostcrum tumultus instarer, impiosistos futurum praecipientes animo , ut non st 3 * a teigo proditores, 5 c barbaros hostes haberent ista* non enim ab eo,qui nihil igno- remus.
rac, talem constitutionem rerum itä dtfpe -1 ,8 Mandavimus simulae hie lirerx ad
ctuftiiri.. , | vos pervenerint,ut istos, qui his lireris in«
7 Jam Vero etiam vicim quidam,« ami- dicantur cum uxotibus liberisque eadem ti ,& qui coni mercium habebant eum ipsis» hora exceptes contumelia , & divexatjoni- clarn excipientes quosdam, dabant fidem bus mitratis ad nos undique vinculis ferse defensionem communem adhibituros,Se reis inclusos ,ut immedicabili, & ignnmi- contentifsime ad auxilium adventuros. \ niosa nect f quemadmodum homines diros
8 lUe igitur pnesence prosperitate eia- j decet) auferantur.
tus, ac in Dei maximi potentiam non re- ,y His enim supplicio simul affectis,perspiciens j sed statuens se perpetuo ineo- j cepimus nobis in tempus reliquum nego- dem consilio permansurum, contra eos re- * 1 tia perfecte conveniente siaiu , optimaque \ir0rnt . !d>sposi:ior>e constitutum ili. scripsit has literas r
9 Rex l’tolomicus Philopator ducibus, Inilitibusque per Agyptum, & quemque locum residentibus salutem, & valetudinem. Valeo ego ipse quoque,& negotia mea.
10 Postquam militaris nostra in Asiam expeditio f quam novistis ipsi quoque) inoffenso deorum auxilio ad finem exanimo perducta est ; non vi armorum,sed wquita- re, 8c humanitate multa duximus gentes lactandas esse,quae Cxlcn Syriam,Phccni- cidmque habitant, & beneficiis ultro pro* sequendas.
ti Qüümque templis, quas per civitates sunt, reditus multos attribuissemus, advenimus etiam Jerusi.h 3 laima, quo alccnde- ramuijUt templum istorum sceleratorum,8c nunquam ab amentia sua desinentium honoraremus.
i j Ec illi sermone quidem adventum nostrum gfate, at re ipsa falso accipientes, quum esset nobis animus ingrediendi in templum, ipsorum, Sc decentissimis, atque pulcherrimis donariis honorandi , antiquissima suci acti superbia ab ingressu nos prohibuerunt.
t$ Ita non experti sunt robur nostrum propter eam humanitatem, qua in omnes homines utimur ; sed su m, contra nos diritatem effecerunt manifestam, titquio- mnino soli ex gentibus cervices in Reges, & bene de se meritos attollentes, nihil ar* quum perferre volunt.
14 Ac nos quidem, quod istorumamen- tise concessimus, & cum victoria reversiin Agyptum,omnibus etiam gentibus humanitatem exhibuimus, prout decebat, confecimus :
t § interea vero,quum apud tribules isto* rumi omnibus significavimus oblivionem tanti mali, atque tum societate, tum mille rebus,quaseisprimum simplicissime volueramus concreditas,cos ausi ad mutationem provocare. eos, 3 c consones perpetuorum sacerdotum voluimus constituere,& dignari eos Alexandrinorum civitate:
20 Quisquis autem Jehudxorum aliquem, sive senem , sive puerum. sive lactentem etiam protexerit,tuapissimis tormentis cruciabitur distenta familia iota :
21 Et qui indicare/Üud voluerit, praeterquam,quod substantiam eius, qui rtus peractus fuerit, ac bis mille drachmas ex pecunia Regis accipiet,etiam libertate corona-
. 22 Omnis vero locus, ubi omnino tectus Jehudxus deprehendetur,inhabitabilis efficitor , Sc cremator igne, ut toti naturas mortali plane appareat inutilis in sempiternum tempus. Atque sic quidem habebat literarum forma.
t AI'. I V. Jbrenodia lehud*orum,& jubila bojl/um.
Q Uocunque autem mandatum illud pervenit,populare conlritutum est a gentibus convivium cum acclamationibus. & gaudio, velut audacter ,'am demonstr.mte fe inimicitia » quae ipsis olim cogitatione callum indurata contraxerat.
i Jehudasisvero perpetuus erat luctus, Se plane lamentabilis clamor cum lacrymis, gemitibusque , inflammato undique ipsorum corde , quum improvisam perniciem repente contra se decreram deplorarem.
? Qua» prafectura.autcivitas.aur quis in universum locus habitabilis , auc qua» vi* planctu , e<ulatibusque de illis non implebantur ?
4, ita enim acerbo,& immiti animo a ducibus . qui per civitatem erant, unanimiter eiiciebantur , ut de insolentibus suppliciis etiam ex inimicis quidam c.ipientes , ante oculos communem illam misericordiam , Se incertam huius vitx commutationem reputantes , deplorarent infelicisiimam eorum detectionem.
< Nam pra»ibat fenum multitudo variorum canitie »quorum incurvis pedibus, tar- dlsque a senio,sire pudote ullo ad proft- ctiorem celerem abutebamur violenta ad-
.6 isti contra excipientes , ingenitaque i vetsioins impetu :
malitia depellentes,quod bonum cst,& per- € Qu* vero ad communionem vir* nu.
ptia.

ptialem rrodo thorum subierant adole- scencu!a:,pro delectatione suscipientes ejulatus , & unguento delibutam comam con- spersiE pulvere , ac line velo abducta», lamentationem pro hymenaeis incipiebant unanimiter, üt vexationibus alienigenis lacerata , quum vincta? publice vi usque ad locum, ubi

conscendebatur navis,traheren-
tU 7 Et harum conjuges laqueis coronarum, loco cervicibus implexi m floiente xr-^te adolescentix, pro convivio,juvenilibiisque deliciis reliquos nuptiarum dies degebant in lamentationibus » cernentes jamque fc- pulchru-i ad pedes positum.
8 Agebantur autem bestiarum modo tracti vinculorum ferreorum vi, alii collo suffixi clavis ad navium transtra, alii pedes firmis constricti pedicis ; idque etiam tabulato, quod superne erat frequente imposito, utundequaque obtenebratis oculis ductum insidiatorum in tota navigatione paterentur. . ....
9 Ilis ergo in navigium illud, quod diximus, actts, Öc finiti navigatione.prout sancitum luerat a Rege, mandavit,ut illi in suburbano hippodromo metaremur (cuius erat ingens ambitus, & quam opportunissimus .td traducendum miseros ,tiirr. apuA eos, qui in civitatem veniebant, tum apud eos, qui inde in legionem proficiscebantur peregre) ut neque cum illius copiis communicarent» neque universe in muros reciperemur.
10 Hoc autem confecto , ut audivit Rex gentiles Jehudxorum e civitate clam frequentius exeuntes lugere ignominiosam fratrum miseriam . iratus mandavit, ut his simul accurate eodem modo.acillis fieret, neque ullo pacto a supplicio illorum immunes essent; & totam gentem nominatim describi:
11 Non enim se laboriosum illud operum ministerium , quod naulo ante significaverat exacturum eile »sed cruciatos tormentis, quas denunciaverat, tandem unius diei tempore deleturum.
12 fiebat igitur horum descriptio vehemente studio, ambitioiaque assiduitate ab ortu solis ad occasum,etsi perfectum finem minime consequura diebus quadraginta :
Rex vero multum , ac perperuo impletus gaudio , conviviaque ad omnia idola faciens.mente a veritate procul aberrante , & profano ore muta quidem , dcquxnon poterant ipsos alloqui,aut adjuvare, laudabat ; in Deum vero maximum res, qux non conveniebant,loquebatur.
14 Post illud autem inrervallum temporis.quod modo dicebamus» retulerunt feri bxRegi.se non amplius posse Jehudxorum descriptionem facere proprer immensam eorum multitudinem ; quum essent adhuc perregionem plures , alii quidem adhuc in domibus consistentes , alii vero alio loco : tanquamsi fieri non potuisset illud ab o- mnibus ducibus,qui praeerant Agypto.
»5 Quümque interminaretur Rex eis durius,quasi fuiiTcnc currupti donis ad machinationem fuga:, accidit,ut de re illa manifesto persuaderetur, dicentibus illis,ac de- monstrantibus, d(chartam, jamque,& feri-
U M Ll E. ni. C*P 4 .f.
ptorios calamos, quibus utebantur, defecisse-
t^Hxc autem fuit efficacitas invicta: providentia: illius, qui Jehudxis e ccclo succunebar.
C A P. V. TyrarmU PbilopatnrU pertinax.
T Unc advocato Chemone, qui prxerae elephantorum procurationi, Rex gravi completus itä, & ab indignatione omnino immotus jussit in diem posterum largos thuris manipulos, cum vino copioso mero omnibus elephantis potandos dari , qui erant numero quingenti. Lcefferatos profusa potüs illius subministratione contra Jehudxos immitti ad necem illorum:
r Ac ille quidem,quum mandaifer ista, congregaris amicis summis, deducibus,qui infensi in Jehudxos erant, ad convivium se convertit: magister vero elephantorum Chermon, quod imperatum fuerat,apta consummavit.
? Praeterea etiam administri vespere exeuntes,vinciebant miserorum manus, Le reliquas contra eos cautiones moliebantur totam noctem, existimantes gentem illam simul internecionis terminum perceptu«
4 Jehudxi vero, qui gentibus ab omni protectione deserti elfe videbantur, propter necessitatem, qui cum vinculis unde- quaquecircumciudebantur.omni potentem Dominum, ac omnis potestatis habentem imperium, Deum suum,patremque misericordem omnes indesinente clamore cum laciymis invocabant, orantes, ut impium illud consilium contra se raptum muraret, magnficaque apparitione ipsos a nece , qux ad pedeS erat parata»liberarer.
C Horum ergo intenta supplicatio in coelum ascendebat: Chermon vero, quum immisericordes illos elephantos potu perfudisset. plenos multa illa vini subministratione,& saturatos thure,mane ad aulam ad- fuic.ut res istas nunc-aret Regi.
6 Verum "OfM partem somni (qux res creata inde a temporibus (eculi,bona est de nocte) etiam interdiu iniectarr ab eo, qui gratiose tribuit omnibus, quibuscunque iose voluerit,immisit Regi:
7 itaque detentus suavissimo, 8e profundo somno efficacitate Domini, a nefario quidem proposito plurimum excidit, sed ab immutabili consilio fraudatus magni-
R Jchudai vero, quum horam, qux ante significata fuerat, effugissent, Deum suum laudaverunt sanctum, iterümque rogarunt, ut optime conciliatus curp ipsis pntentis- simx manu' sux robur superbis gentibus ostenderer.
9 Media autem iam ferme decima vocator frequentes invuaros videns,acces. sir, pepulit Regem, eün que vix excitans» ostendit temnus convivii iam prxterflue- re,sermonemque de illis habuit: quem re- rut^nsRexad convivium versus,iuflireos. qui ad convivium venerant ex adverso fui accumbere :
to Eoque facto adhortatus est, ut se in convivio occupames, präsentem convivii par*

partem eo plui honorarent <*4-m in la:titia consumendo.
11 Quum autem diutiis proc essisset confabulatio , Chermonem accetrsitum Rex cum minis acerbis interrogavi t, quam ob causam smevemur Jehudieiin diem präsentem supervivere.
i r Qui,udi ostendit,se nocte,quod fuerat imperatum,ad finem perduxisse,flfe attestati sunt amici ejus, *lic pejorem,quam Phalaridis crudelitatem habens dixit, habeant illi gratiam hodierni diti somno.
i; Tu vero sine cunctatione in diem era- stinum similiter elephantos comparato ad scelestorum Jehudatorum istorum deletio-
,4 Uxc ubi dixisset Rex.alacriter omnes, qui aderant cum gaudio simul collaudarunt* Lc in suam quisque domum reversus est: ubi non tam ad somnum temporenoctis abusi sunt, quam ut omnia fabricarentur ludibria in eos. qui miseri esse videbantur. .
15 Limulae autem gallus rmne cecinerat, bestias armatas in peristyijo magno commovebat, 8c turba?,quae per civitatem trant ,congregabantur ad spectaculum irr. primis miserabile, diluculum studiose exspectantes.
16 Jehuda?i vero continenter animam trahentes, supplicatione multis lacrymis conjuncta cancictfque miserabilibus, manibus ad coelum protensis orabant Deum maximum, uc brevi iterum ipsis succurreret.
*7 Nondum radii solis dispergebamur, Rege amicos excipiente, quum accedens Chermon.accersivit.ue prodiret, indicans illud,quod antea Rex in animo habuerat, paratum esse.
,8 Quod quum ille acciperet, & de iniquo illo exitu obstupesceret, ignoratione plane occupatus,qua:sivitquamobrem istud studiose ab eo effectum esset: erat autem istud ab efficacitate Dei dominantis omnibus, qui oblivionem rerum,quas ille prius machinatus fuerat,menti illius indiderat.
iy Indicavit Chermon, 8c amici omnes, dicendo, bestia*,copixque istae, ö Rex.parata: sunt ex proposito consilio vehemente
20 Ille vero his dictis gravi ira plenus, e'o quod tota ipsius cogit.uio de his rebus providentia Dei dissipata esset, minaciter mtuen$,dixir.
ri Quotquot parentes advenerint,aut filiorum nati, hi largam escam bestiis feris paraverint, inculpatorum Jehudaeorum loco, qui rmhi,meisque majoribus integram, siabilemque fidem eximie demonstrarunt : auanquarn nisi animo erga te propenso essem propter communem educationem, & ministerium tuum » pro illis privareris
22 Sic Chermon inopinatam,ac periculosam sustinens comminationem,Sc aspectu , 8 c vultu cohorruit : amicorum vero quisque paulatim diffluxit tristis, qui congregatos dimiserunt.» quemque ad occupa- tio/iem suam.
M JehudteiautemRegis sermonibus auditis »illustrem Deum Dominum. Regem Regum laudaverunt, uc qui ab ipso auxilium i

hoc consequuti essent.
14 Dtinde, quum Rex constituto de integro consilio hortarecur convivas, U t se ad lieritiam conferrent, secundum leger iilas,Chermonem accersens cum interminatione» dixit ei, quoties oportet cibi de iisdem rebus mandata dari 6 infelicissime ? etiam nunc tandem elephantos arma in diem crastinum ad deletionem)ehudrxo-
25 Cognati autem simul accumbentes instabilem hanc mentem admirati piotu- lerunt ista, 6 Rex.quo usque vero nos iit expertes rationis pertentaturus es, jam tertio imperans deleri illos, & rursum in ipso facto dissolvens mutato consilio ea,qui' placuerunt ribi?
26 Quorum gratia ha*c civitas exspectatione tuTSatur,&multos convemusexper- ta , jam etiam periclitatur, ut diripiatur
27 Rex itaque Alter omnino Phalaris impletus studio rationi adversante, mutationes animi,qua* ad procurationem Jehu- d reorum in ipso fuerant effectae,nihili fa-
28 Postquam impurissimum iuramentum firme statuisset fecum istossinecunctatio- ne genibus, pedibusque bestiarum sauciatos ad inferos transmissuium , tum castris contra Jehudacam ductis,cam celeriter acquiram solo ssammL.Lt ferro traditurum,& templum illorum,quod nobis (inquit) in- aciefium fuit,ubi consummant sacrificia,cito prostratum igne in omne tempus effecturum :
29 Tunc liti discesserunt amici,& cognati cum fiducia,8t disposuerunt copias ad custodiam peropportunissima civitatis loca.
$0 Magister vero elephantorum,ut bestias ad furiosam (uc ita dicam) fere constitutionem odoratis poculis e vino condico thure »formidabili ornatasapparacu-addu- xem.sub auroram,quum jamque civitas innumerabilibus turbis hippodromum versus repleta esset, ingressus aulam,ad rem praesentem incitavicRegem.
}i Qui ira gravi impiam mentem complens,omni mole erupit cum bestiis, volens immiti animo, & pupillis oculorum siccis molestum illum, & miserabilem eorum,d« quibus ante diximus,spectare exitum.
Itaque exeuntium elephantorum ad portam armatis copiis simul prosequenti- bus.ingentisque multitudinis pulverem videntes Jehudx'i , & horrisonum tumultum auiiemcS, quum illud sibi ultimum vitae momentum esse arbitrarentur.
;; Sub finem miserrima; illius exspectationis ad commiserationem,& ejulatus versi,osculabantur alii alios complectentes cognati »^7 in colla ruentes,filiorum patres,dc puellarum matres;
vV Alia? vero infantes uberibus admotos habentes,qui lac fugerent ultimum.
Veruntamen.quumbi e converso etiam considerarent defensiones ipsorum , quas ante fuerant e cocio facta:,prones unanimiter se ipsos prosternentes, & inf nres ab uberibus seponentes,inclamaverunt voce magna universitatis principem.
;6 Supplicantes,ut apparitione illustri fasti

facta miseraretur ipsos jämque ad portas se- pulchri conii iiutol. j
CAl. V l. 1’reccsEfoAZaris. !
E Lbazar autem quidam,vir insignii de!
sacetdotibui ,yui erant e regione illa,in: senüm numero jam aetatem consequutu$>& omni viitu:e ornatus,qux ad vitam hanc pertinet, senes, qui circumstabant ipsum j contrahens ad i motandum Deum lanctum, oravit hisvetbis < !
2 Rex magnifice, nUilTlrre, omnipotens ; Deus,qui rem creatam omnem femper gubernas, misericorditer respice aci semen Abraham«, ad liberos lanctificati JahaKubi,! ad populum patiis, qux sancti ficata est tibi, | exterum , m terra extera injuste pereun-, tem.o pater.
\ Tu Partionem olfm abundantem curri« I bus. Agypci istiui principem,elatum immiti juoacia , & lingua magniloqua > cum superbo exercitu mari perfusos perdidisti, | luce misericordia perlustrans genus Jisrae •' lis:
4 Tu Samherbum.gravem Assynorum Regeminnurr.etabilibuJcopiis exsultantem, qui gladio terram totam subiectam sibi iam occupaverat,& qui efferebatur contra sanctam civitatem tuam.ies graves fastu,audaciaque proloquens,tu,inquam »Domine fregisti,manifestam gentibus multis potentiam tuam ostendens:
< Tuiocios tres versantes in Babylonia, qui animam iuam ultro igni tradiderant,ne reistet vanis servirent , ignitum caminum perfundens rore , liberasti, adeo ut ne ca- pillc-quidem-renui damnum perpesti fint, flammamque omnibus adversariis immi- stsli:
6 Tu DaniSelem.qui invident ia* calumniis leonibus sub teiram fuerat projectus.ut esca bestiis ejjet,incolumem in lucem revocasti,& sonam prolixi in ventre marini cete Viquescerccm.isxsum omnibus domesticis ostendisti,pater.
t Nunc eigCjd Dei«,osor iniurix,plurimum misericors , universitatis protector, cico appare istis,qui de genere sunt Jisrae-' lii.& ab iniquis gentibus,abominandilque iniuriam patiuntur-
8 Quod si impietatibus in peregrinatione hac constricta fui: vitanostia.liberanos ab inimicorum mam ,& tu Domine,prout Volueris,nos nece perde.
q Ne isti,qui nihil nisi vanitatem sapiunt,rebus vanis benedicant perditionis in dilectos tuos eventura: nomine,dicentes i ne Deus quidem ipsorum liberavit istos :
io Sed tu, 6 aeterna.qui omnesvires,ac universam potestatem obtines,iam respice.
u Miserere nostri.qui per iniquorum iniuriam, rationi adversam, viti destituimur insidiatorum modb:
u Gentes verbsiupefcentesadmiremur hodie invictam potentiam tuam.o gloriose Dms.potentiaquc praedite,de salute generis JahaKobi.
H Tibi supplicar rora infantium istorum multitudo,& hi parentes istorum cum lacrymis.demonstretur omnibus gentibus, te nobiscum efo Domine,neque avertisse faciem tuam b nobis»

, 4 Sed quemadniodim dixisti,te ne tum quidem,quum in terra iiimicorum suorum versantur,despexisse evs, ita perfice Do-
i; Quum autem Eihatar ab oratione modo desineret »Rex cum bestiis,ac loto copiarum horrore secuncum hippodromum prxtervehcbatur.
j 16 Quod contemplati Jehudxi»magnum clamorem in coelum exculerunt, adeb nt ; adjacentes convalles ipsx una personante* j castris totis necessarium fletum excute-
17 Tunc gloriosislifrus, omniporeni.dc ! verax Deus ostendens sanctam faciem suam, japeruit portas coeli ,'c quibus gloria instru- I cti duo.formidabilesque aspectu Angeli o-
mnibus manifesti,prxter jehudxosdescen-
18 Et resistentes,impleverunt adversariorum copias perturbatione,8e metu,immo-
[tisque ligarunt pedicis.adeb ut ipsum Regis corpu$horrefceret,& oblivio audaciam i ipstus,quaetam graviter inflammata fuerat» occuparet: .
i ty Bestije vero conversa: in copias armatas, qux subsequebantur, proculcabant» 8c profligabant illas.
jo Tunc Regis ira in misericordiam. Se laciyn-as conversa est,propter easrcs,quas ante fuerat rrachinaius.
2> Nam,quum audisfer clamorem illum; 8c consideraret pronos omnes ad perditionem comparatos, cum ii a lachtymans,interminatus est rmicis,dicens i
22 Regno abutimini, qui tyrannos crudelitate superavistis. & me ipsum in v^>S beneficum jam aggredimini cum a principatu, tum etiam ii vita amovere,clam ma- t hinan tes ea, quae non ei T cnt regno profu-
i? Quis eos homines,qui munitiones regioni« nostra* fideliter tenuerunt, e domiciliis fuisexporrates singulosprxter ratiorem huc coacervavit ?
24 Quis eos,qui omnino inde h principio benevolentia erga nos gemes Omnes antecellunt. & qui pesTitr.a persxpe ab hominibus pericula susceperunt,ita nefariis impii- cuitsuppliciis?
25 Solvite, dissolvite iniustavincula, in proprias sedes cum pace remittite, ca, quae ante fuerunt getia,deprecati. Absoivitefi- Iioj omnipotentis , coelestis Dei viventis» quia nostris adhuc majoribus expeditam constitutionem cum gloria prxbet rostris negotiis.

26 Atque hxc quidem dicebat iste : illi vero momento soluti,sancto Servatori suo benedicebant, quod modo effugissent roor-
27 Postea ReX in civitatem reversus,ac- cersitoeo.qui reditibus prxerat,'usstt vina, extera que ad convivium necessaria in se- priduum jehudxis suppeditari , statuenS eoi,quo in loco se subituros exitium putaverant » ibidem soteria cum omni ixtitia celebrare.
r8Tunc illi,qui ante probrosi fuerant,Se se- pulchro proximi,ac potius in illud iamque descenderant, loco acerbx necis ,8t luctuo- sisfiinip poculum salutare inter se statuen-

res ; eum locurrnqui ad ruinam ipsis,& se- pulchrum paratus fuerat, pleni gaudioin accubitus diviserunt.
ry Et finem flebili lamentationis cantu facientes , receperunt majorum cantica, Deum servatorem laudantes, atque mirificum, fletuque omni,& ejulatuobiectochoreas constituerunt ad lartiria: pace conjun* ct«e signum.
Similiter autern Rex quoque de his rebus,quum amplistimum convivarum numerum congregasset,indesinenter in coelum j reflticiens ,vicissim celebrabat Deum magni- I fice, propter salutem,qua; ipsi praeter opinionem acciderat.
zi Qut verö ante statuerant illos in exitium raptos avium futuros escam, Sc cum gaudio descripserant, ht contra gemuerunt,
, quod pudore apud animum suum amicti essent, 8c quod audaciam suam, quae ignem spiraverat merum, inglorie extinctam cognoscerent.
At Jehudati constituta, ut ante diximus, chorea ilia cum convivio, tempus in celebrationibus hilaribus,& Psalmis transegerunt :
1 ;; Et communem de his rebus ferentes
legem in toro incolatu suo generationibus omnibus dies prsedictos statuerunt hilares celebrari, non compotationis aut comefla- tionis causia ; sed propter salutem,quam ' ipsis Deus effecerat.
*4. Deinde accesserunt Regem, se ad suos dimitti postulantes.
^ Carteriim descripserant illos ddmtni- ftn Regis ä vicesimo quinto die Paschonis i ad quartum Epiphi diebus quadraginta : constituerant vero perditionem illorum ä quinto Epiphi ad septimum diebus tribus, uum etiam magnifice illustrans mifcricor- iam suam universitatis princeps incolumes cos liberavit.
^6 unanimiter autem convivati sunt omnibus fuppeditatisaRege,ad diem usque decimum quartum.
%7 Quo etiam die,quum ineerpellassent Regem pro diniissione sui »collaudanseos Rex magno animojscripsic eorum gratia se* quentes literas ad duces unicuique civitati, praepositos,in hanc sententiam.

C A V. VII. Pbilopatoiii propensa uoluntat
erga lehmUot.

Ex PtolomatUS Philopator ducibus, qui sunt per Agyptum,& omnibus,qui praefecti fune rebus gerendii salutem , Le incolumitatem ; valemus quoque ipsi , & liberi
i Amici quidam , quum Deus maximus nobis ,iit volumus, negotia dirigeret, improbo more crebrius apud nos insistentes nobis persuaserunt, uc coacervato coctu]e- hudajos , qui sub regno suntnossio, afficeremus insolentibus defectorum suppliciis:
; Prajrextum hunc afferentes nunquam fore »ut bene constituamuv negotia nostra propter diritatem , qua ilii sunt in omnes gentes,donec istud fuerit consummatum.
4 Qui etiam,quum eos vinctos,& vexatos tanquam mancipia ,ac potius ranquam insidiatores adduxissent,sine ulla disquisitione, fc »pcrcunftauone ipeos sunt aggressi toUc-

re , ferociore nexi crudelitate, quam legis Scytharum sit.
, c I^os autem propterea interminati durissime, quum pro ea «equitate, quam hominibus omnibus exhibemus regte vitam essemus istis gratificati j Deum vero caelestem agnovissemus certo Jehudieos pro* tegere , veluc patrem femper filios propugnantem, atque reputavissemus constantem illam,quam havent erga no$,& maiores nostros amicam benevolentiam , bos fuste ab omni crimine qualicunque ratione intenso absolvimus:
6 Et unicuique praecepimus , uc ad re* suas quisque, quocunque loco jit,revertatur, neminem eos omnino laedere , neque res istas, quae praeter rationem confectae sunt ipsis exprobrare.
7 Scirore enim, si quas improbas technas in eos cuderimus,aut eos ullo pacto ti istitia affecerimus, nos non hominem, sed Deum alsissimum , qui potestati omni dominatur, adversarium nobis in omni re ad ultionem factorum istorum inevitabilem femper habituros. Valete.
8 itbudai vero,quum has literas accepissent,non dederunt operam,ut starim abscederent, sed praterea a Rege postulaverunt, ut qui ex gente Jehudarorum voluntarie Deum sancturo,&Dei legem ornisissent,ii ab ipsis pernam debitam reportarent.
9 Adducentes eos,qui ventris causa pne- ceptionesdivinas omiserint,ne in prateepta quideir.Regis bono animo futuros unquam.
to Atque hic ut percepit eos verum dicere i collaudans, facultatem eis dedit ad omnia »ut eos » qui essent transgressi legem Dei,libere in omni loco regni fui sine ulla regia potestate, aut cognitione profligati Tunc bene precanteS ei,ut decebat illorum sacerdotes cum turb 3 tota , acclamantes Halielu-)ah,cum gaudio discesse-
12 itaque pollutum ex gente sua quemque, prout incidebat,in itinere puniebant, variisque modis traductum e medio tolle-
i; Sustulerunt autem die illo amplius trecentos viros, agitarüntque laetitiam cum gaudio , postquam prophanos illos susiulis«
14 Illi vero,qui ad mortem usque Deo adharserant, integro salutis fructu accepto ; jungentes e civitate abierunt» omnigenis floribusodoracistimis coronati,cum larcitia, 8f acclamatione; gratias laudibus,& hymnis omnimodis agentes Deo majorum suorum, aucto servatori Jisraelis.
1 5 Sed quum pervenissent Ptolemajda » quae Rhodophoros ä proprietate loci nominatur , ubi de communi sententia ipio- rum classis dies septem ipsos prasllolabatur.
16 Illic fecerunt convivium salutare,suppeditante Rege alacriter ipsorum cuique omnia,quae eram opus, ut se in suar domos singuli reciperent:
17 Atque ibidem statuerunt, ut delati ad fu 0? cum pace dies eosdem hilares tempore incolatus fui, adhibitis justis celebrationibus,agitarent.
itf Quoj ubi consecraverunt, columna- T t que

que in convivi j loco posita , confirmarunt | 16 Er facientes sibi ipsis prarputia.absces-
voiountegri liberique summo cum gaudio; serunt 'a foedere sancto,8c conjuncti genti- . discesserunt terra, 8 c mari .fluvidque in suas , bus, vendit i fuerunt ad faciendum malum.
' fornos,conservati prtCcepcoRegi$,&majo-l . 17 Compararo autem regro coram An-
rem habentes, quäm ante in inurycos pote-' t,och n. nrarcpnit nuomie animo rsenun
starem gloria ,Sc mem conjunctam,
19 Denique nullius opera a suis faculra- tibu* concussi sunt > sed singuli res suas o- mnes ex descriptionerecenerunt.adeo ut qui habebant aliquid de tj^rraximo cum timore ipsis restituerent: itä Deus maximus res magnificentissimas perfecte faciebat ad salutem ipsorum.
20 Benedictus/Jt liberator JisraÜlis in fem pirerna tempora.

M A C B LIBER.
/EORUM
PRIMUS.

1. postquam cecidisset Aie- hilippi, filius,Macedo, qui

CAP- l. Potentia m apia jlUxandi i !
; ^7 AntiocbM Epipban« re veri,& Epimana.
F Uit autem
Xander Philipp procedebat e rerra Chitneorum.carci- distet, inquam, Darium Regem Persarum, Medorumque, ut reenaret loco eju«,quum priüs in Gixcia re^nÄjfer.
2 Constituit enim prjelia multa, expugna virque munitiones. Lc jugulavit Reges
; pervadensque ad extremas usque tersas accep/c spolia muitamm gentium, & tranquilla fuit terra coram ipso.
4 ui exaltatus est,ac elatus animus illius. 5 Quod coactis copiis potentibus valde
imperaret regionibus, gentibus,Scregnisd f um , Sc pulchritudo mulierum immutat*
effentque ea sibi tributaria.
6 Postea vero decidens in lectum, quum agnosceret se in morte esse.
7 Accersivit administris soos gloriosos, qui unicum ipso fuerant educati ä pueritia, 8e divisit illis regnum suum, quum adhuc viveret. <
8 Quum itaque regnavisset Alexander annis duodecim,8t mortuus effer.
9 Obtinuerunt dominatum administri ejus quisque in loco suo:
10 £t imposuerunt omnes Fbidiademata post mortem illius,8c filii eorum post eos annis multis i Sc multiplicata sunr mala in
11 Prodiit autem ex eis radix peccatrix Antiochus illustris, filius AnriochiRegis, qui fuerat Roma? obses ,* regnavitque a nno centesimo trigesimo septimo regni Gratii Temnoribu? illis prodierunt ex Jis-
raeie homines iniqui,& persuaserunt mul- Tis, dicentes i eamus,Se disponamus foedus cum gentibus circumstantibus nos : nam ex quo separati fumus ab illis, obvenerunt jiobis mala multa.
C^ui sermo, quum bonus visus esset in
«culis Hierum.
ia. Comparati animo quidam « populo,
profecti sunt ad Retrem.qui dedit phtefta- tem faciendi statuta gentium.
ic /Edificaverunritaque gymnasium Je* tuschaUimii secundum leget »emiura ;
tiocho, prxeepit quoque animo regnum Agypti.ut regnaret super duo regna ;
t» Et ingressus JEgyptumcum turba mi« merosa, curribus, elephantisque, Lc equiti bus.Sc magna classe,
19 Constituit prxlium contra Ptolo. m reum,Regem Aeypti.in quo aversus Pto- lorr.xus, a conspectu illius fugit, cecide- rüntque confossi multi:
10 Postea occuparunt civitates munitas in terra Agypti, accepitque Antiochus spolia JFgypti.
21 Inde revertens Antiochus, postquam percussi fler /Egyprum, anno cemsimo quadragesimo tertio :
22 Ascendit contra Jisraelem, Sc Jeru- schalaima cum turba numerosa ;
2; Et ingressus sanctuarium superbe,cepit altare aureum,& lychnuchum lucentem cum ommdus instrumentis ejus, Sc mensam propositionis, Sc crateras,phialasque, Sc pelves aureos, Sc velum,8c coronas,& ornatum aureum, qui erat in conspectu templi,aurumque detraxit omnibus.
24 Similiter accepit argentum.8c aurum. St instrumenta desiderabilia : accepitque thesauros rbfcondtros.quos invenit, Sc captis omnibus abiit in terram suam.
iS Et fecit exdem hominum , loquens superbia magna.
26 Quamobrem fuit luctus magnus apud Jisrablem in omni loco eorum.
17 Nam ingemuerunt principes, fenio- resque, virgines, & adolescentes infirmati
est ;
28 Omnis sponsos assumsit lamentum» qui sedebat in thalamo,fuit in luctu:
zy Et mota est terra propter habitatores soos, totaque domus JahaKobi induerunt
pudorts-indumenca.
;o post duos annos integros misit Rex prxfectum tributo in civitates Jehudac.qui venit Jeruschalaima cum numerosa turba :
;i Cui alloquenti ipsos sermonibus pacificis dolose »crediderunt cives.
;r itK irruit in civitatem repente, & cecidit eam plaga magna, perdens populum multum ex jifraele.
\\ Ft accipiens spolia civitatis,incendit eam igne, dirurtque domos ejus, & muros
ejus in circuitu;
Abduxenintque captivas mulieres,
liberösque.&iumenta pdssederunt.
;c Postea jedifieaverunr in civirareDa- vidis murum magnum, munitumque turribus munitis,qui fuit ipsis pro arce ;
;6 £c posuerunt illic gentem^peccatricem, viros iniquos, qui confirmarunt fein
\7 Et comportarunt arma, atque commeatum, congregantesque spolia Jeruscha- Jajmorum,deposoerunc illic, fuerstnrque loco laquei maximi.
;8 Nam fyit pro snsidiis in locum sanctum, Sc pro diabolo infesto in Jisraelem femper;
if Und<
P

lislde effundebant sanguinem innocentem in circuitu sjnctuam, 2e contaminabant sanctuariuni.
40 Itaque fugerunt habitatores Jeru- chalaimorum propter istos,& fuit urbs habitatio exterorum, fukque extera natis fui J,liberis ipsius derelinquentibus ipsam.
4 t Sanctuarium ejus desolatum est üt solitudo, dies festi eius conversi sunt in luctum, sabbatha ejus jn opprobrium, honor ejus in nihilum.
42 Secundum gloriam ejus fuit ignominia eius, celsitudine ejus conversa in lu-
4; Quum autem rescripsisset Rex toti regno suo, ut coalescerent omnes in populum unum.Sc derelinquerent unusquisque ritus suos
44 Acceperunt omnes gemes secundum sermones Regis.
45 Et multi quoque ex Jisraele consenserunt cultui ejus, & sacrificantes idolis, coinquinaverunt fabbathum.
46 Misit enini Rex libellos perlegatosje- rulchalaima.öe ad civitates Jehudae.denyn- cians sequendos efie ritus alienos terra:;
47 Et holocausta,sactificiumque,& libamen e sanctuario tollenda interdicto
48 Et profananda sabbatha, diesque festos ;
49 Er coinquinandum sanctuarium, & sanctos.
50 Ädtficandas arai, & lucos, idolorumque delubra, &sacrificandassuillas,8dm- mundas pecudes.
51 Dimittend6fque filios ipsorum incir- cumcisos, efficiendas animas jpsorum abominabiles re omni in.munda, & inquinamento, ita ut obliviscerentur legis» & immutarent omnia statuta Dei.
52 Qui autem non fecerit fecundum verbum Regis»burtcmoriturum este.
5; in sententiam hanc omnino rescripsit toti regno suo, & pnefecit inspectores toti populo.

54 Civitatibusque Jehudae mandavit,ut sacrificarent in civitate quaque.
55 Congregati sunt itaque ex populo ad eos multi,quisquis dereliquit legem,& perfecerunt mala in terra ;
56 Facientes,ut sisrael lateret in abditis locis,in omrii perfugio ipsorum.
57 Die autem decimo quinto mensis Cis-, levi,anno centesimo quadragesimo quinto, exstruxerunt abominationem desolationis super altare, & in civitatibus Jehud» circumquaque exstruxerunt aras;
58 Et in foribus domorum, & in plateis fecerunt suffitum ;
59 Et libros legis, quos invenerunt,conscindentes, usterunt igne,:
60 Et ubicunque inveniebatur,apud aliquem liber foederis, aut si quis acquiescebat legi,edicto Regis afficiebatur morte.
61 Freti robore suo,faciebant iti Jifrae'li, ijs,qui deprehendebantur unoquoque mense in civitatibus.
6z Et vigesimo quinto mensis sacrificantes in ara,qua*erat super altare ;
6; Mulieres, qu« circumciderant liberos silos, morte afficiebant ex praestituto -
64 Et suspendebant infante* decollo ca-

rum Sc familias earum, 9e eos,qui circumciderant illos, trucidabant.
65 Sed multi in Jisraele confirmati sunt, & roborati cum animis suis, ne res impuras comederent r
66 Sulceperüntque consilium moriendi, ut non polluerentur cibis illis,neque sanctum foedus inquinarent,ac mortui sunt.
67 Unde effectaest ira magna contra Jis- raelem valde-
C A 1 *. 1 1. M4ttb/tb/« zclM heroicus, ejus-
que filiorum numero quinque. lEmporibus autem illis surrexit Mat- ■f thithja,filius Jochananis, filii Schimho- nis,sacerdos c posteris Tojaribi jeruscha-latmis.Lc consedit Moddtnis.
> Huic autem erant filii quinque,Jocha- nan,qui nominabatur Gaddesch ;
; Schimhon,qui vocabatur Taschi ;
4 Jfchuda,qui Vocabatur Macbaeus ;
5 fclharar,qui vocabatur Habaran,^ Jo- natlian.qui vocabatur Aphusch.
6 Videns autem blaspherr.ias, qua: efficiebantur in Jchuda,8c Jeruschalaimis.
7 Dixit, hei mihi, q’uare jam natus sum ad videndum contritionem populi mei, öe contritionem civitatis sancta;, & sedendum illic^quando tradita est in manus inimico-
8 Sanctuarium jn manu extraneorum r/l; factus est Deus in templo ejus habitan* ut vir inglorius.
9 Instrumenta glori« in captivitatem exportata sunt; interfecti sunt insenres emi in plateis ejus, & juvenes ejusgladio ini-
10 Qua; gens non accepit sortem ex regno, Se non obtinuit spolia eius:
11 OmnismunduS ejus ablatus,pro libera facta est ancilla,
12 Ecce enim sanctuarium nostrum,& pulchritudo nostra, 8e gloria nostra desolati est,8c coinquinarunt ea gentes.
M Quorsum nobis amplius vivere ^
»4 Et discindens Matthithia, filiique Ipsius vestimenta sua,induerunt cilicia, Sc luxerunt valde.
15 Quum autem venerunt administri Regis, qm impellebant in apostasiam, in civitatem Moddina,utsacrificarenrinco/<f ;
16 Multi quidem eX Jisivele rd ipsos ac- cesterunt;Matthithia vero.dc filii ejus simul adducti sunt;
17 Quibus resoondentes administri Regis j alloquuti sunt Matt hi thjam, dicentes,'princeps 8 c gloriosus,& magnus es in civitate hac,firmatusque filiis.& fratribus :
18 Nunc accede primus, 8e fac mandatum Resrs, üt fecerunt omnes gentes, 8t viri Je- hudie.Lc qui relicti sunt Jeruschalaimis : ita eris tu,& familia tua inter amicos Regis,8c tu,ac filii tui honorabimini argento,& auro,muneribusque multis.
19 Respondens vero Matthith ja, dixit voce magna,si omnes gentes regni,& quae in domoRegis sunt,auscultent ipsi,deficiente* quisque a cultu majorum suorum,& consenserint mandatis eius ;
tolgo verb,8c filii mei,ac fratres mei ambulabimus in foedere maiorum nostrorum.
»1 Propitius nobis ßt Deus: nederclin- T t i 9**-

quamus legem,8c flatura ejus.
22 Sermoni Regis non auscultabimus,ut transgrediamur cultum nostrum»ad dexteram ,aut sinistram dtj}tf}ntti.
»1 Quümque desivisset proloqui sermones istos, aceessie quidam jehudieus »n oculis omnium,'.‘acrificaturus in araModdinis se* eundum praeceptum Regis.
24. Quod videns Matthithja.zelo affectus «st,8e contremiscentibus renibus suis.extu- > Iit animum suum secundum judicium/e»rs,

adjuncti illis,erant illis confirmationi.
44 Tum constitutis copiis caeciderunt
peccatores in tra sua,viros iniquos in indi* gnatione sua ; & catteri fugerunt ad nationes afi&s,ut servarentur. '
45 Obiens enim Matthithja,8c amici ejus regionem,destruxerunt aras illorum ;
46 Er circumciderunt pueros incircum- cisos , quoscunque invenerunt in terminis |israelis,fortiter:
47 Et perfequuii sunt omnes illos super-
incurrensque , jugulavit illum super aram i biflimos ; prospere succedente hoc opere
29 Hominem quoque Regis cogentem sacrificare occidit momento illo , & aram destruxit:
26 Et zelo affectus legis, üt fecerat Pin- chas Zimri filio Schalln.
a? Declamavit Matthichja in civitate voce magna j quisquis zelotypus est legis, 5 e prje- fiat fccdus,prosequatur me.
28 Fugerüntque ipse,& filii ejus in montanas dereliquerunt quacunque habeban: in civitate illa*
29 Tunc descestderunr multi ,qui requirebant justitiam,& jus,in desertum illud.
12 Ut illic considerent ipsi cum filiis suis, & uxoribus suis , jumentisque suis. quia multiplicata erant super ipsos mala.
H Quum autem renunciatum esset viris a Rege miffi$,& copiis,quae erant Jeruscha- laimis in civitate Davidis.descendisie homines,qus dislipaverantmandatumRegis in latebras,qux sunt in deferto illo,& fugisse multos post eos:
$2 Statim occupantes eos,castra fecerunt contra eos,8c constituerunt in eos praelium die sabbathi,quum edixissent eis
Quo usque tandem ? nunc egressi facite secundum sermonem Regis,& vivetis.
14 Qui dixerunt,non egrediemur,neque faciemus sermonem Regis,polluendo diem sabbathi.
19 Itaque acceleiarunr in eos ptastium. i
16 Sed non responderunt eis.neque lapi- |
dem miserunt in eos,neque obsepiverunr latebras suas,dicentes; , ,

17 Moriamur omnes in simplicitate nostra ; testificabitur pro nobis coelum’,8c terta, quod nullo judicio habito perditis nos.
18 Ita insurgentibus illis contra hos in praelium sabb.itho,mortui sunr hi cum suis uxoribus,llt liberis fuisse jumentis suis ad mille animas humana».
19 Quod cognoscens Matthithja.Sc amici tjus,luxerunt super eis admodum :
40 Et dixit alter alteri esi omnes fecerimus ut fratres nostri fecerunt.ac non pugnabimus contra gemes istas pro vita no- stra,8c statutis nostris, jam celerrime nos profligabunt e terra.
41 Ita consilium i niverunr d'e illo,dicentes,quisquis homo fuerir.qui veniet contra Jios in prjelium die sabbathi, pugnabimus contra eum, ne moriamur omnes.quemad- modum mortui sunt fratres nostri in suis
42 Tunc congregati sunt ad eoj congi e- gacrone sui Aschidast.v.stenresrobore e JiT-
in manu illorum.
48 Iu asleruerunt legem e manu gentium, & e manu ipsorum regum,ac ne illa quidem peccatori vires concesserunt.
49 Appropinquantibus autem diebus MatthithÜE.ut moreretur,dixit filiis suis» nunc firmata fuit superbia,& castigatio ,Se tempus indignationis,& assius indignationis:
50 Jam vero filii zelotypi estote legis,8e exponite animas vestras pro foedere majorum vestrorum.
xi Mementote patrum nostrorum, quae opera fecerint suis tempori bus ; ßtaccipie- ris gloriam magnsm.öc nomen aeternum.
52 Abraham nonne in rentatione inventus est fidelis ? & impurarum est ei ad justi-
Joseph tempore angustiae suae observavit mandatum,& dominus JEgypti factus
94 Pinchas pater noster,quum zelo afficeretur Icgis.accepit foedus «cterni sacer-
99 Jehoschuah complendo sermonem,factus est in jisiacile judex.
96 CMeb' testimoniis confirmando in Ecclesia sermonem /uum.percepit hereditatem terrae*
97 David in misericordia sua hereditario iure habuit thronum aeterni regni.
98 Elias zelo affectus legis,afluimus est in coelum usque.
j9 Chanan'a,Hazzarja , 8e Michael credente».servati sunt e flamma.
60 Daniiel in simplicitate sua liberatus est cx ore leonum.
S> Sic igitur cogitare in generationem quamque ; quicunque spem habent in illo, ens non infirmarum iri.
fi; Ut a sermonibus viri peccatoris,ne timeatis; quia gloria ejus in stercora,& in vermes abitura ejf.
61 Ut hodie extollatur,cras minime repe- rietur: nam reversus fuerit in pulverem suum,&ratiocinatio e us perierit.
fi4 Vos itaque filii confirmamini,8t viros vos prtebete in lege : nam ca gloriam adi- pisccmmi.
6c Ecce autem$chimhonem,fratremve- strum.scio virum consilio valentem esse > ipsi auscultate omni tempore » ipse vobis futurus est parer.
fifi Jehuda vero Macbseus,qui valet potentia 'a juventute sua : is vobis futurus est dux exeicitU»,uc geratis bc'-lum in populos:
xaelitis , quicunque voluntarie adhxrcbant j fi? Ira vosadducetis ad vos eos omnes, legi: . qui observant legem, & fütrietii ultionem
Et quicunquc fugiebant ab improbis, 1 populi vestri,
68 Retri*

68 Retribuite retributionem gentibus,Se i attendite ad pr*ccptn legis*.
1 ' 69 Tum benedixit eis, deinde appositus
: est suis maioribus.
| 70 Quiimque mortuus esset centesimo
i quadragesimo sexto anno » sepeliverunt ! eum fihiipsiusin sepulchrisMaiorumipfiuS Moddinis,Sc luxerunt eum omnes Jisraeli- tx luctu magno.

C A P. 111 . Jebudxi M acbmt succedit patii,
tanquitn hfua Moschi.

Urrexic itaque Jehuda, qui vocatus est Macb*i»silius eius pro eo:
1 a Cui auxiliantes omnes fratres ipsius,& quicunque adh*serant patri ipsius, gesserunt bellum Jisraeiis cum Istitia.
; Et amplificavit gloriam populo suo : l nim induens thoracem m gigas,8e accin- I gens arma bellica sua , praslia constituit, protegens castra sua gladio :
4 Et similis effectus leoni >n operibus suis.Sc canquam juvenis leo rugiens in ve* nationem.
[5 Persequutus est iniquos,perscrutans
eos,Se turbantes populum suum incendit;
1 6 Adeo ut contraherentur iniqui ex metu eius, 8e omnes operam dantes iniquitati 1 conturbarentur.prospete succedente salute I per administrationem e : us.
7 Sic exacerbans Reges multos, lanifica- ! vit JahaKobum operibus suis,ita ut in se-
culum usque memoria eius fit benedictioni.
8 Et pervadens per civitates jehuda;*, profligavit impios ex ea.averticque iram ab
9 Factüsque celebris ad extremitatem us- 1 que terrae,congregavit pereuntes.
10 Quamobrem congregavit Apollonius gentes, & ex Schomronc copias multas,ut bellaret contra Jisraelem.
11 Quod cognoscens Jehuda, proceflitei obviam 7 & percuuens eum,occidit,cadentibus confossis multis,Se reliquis fugientibus;
12 Quorum spolia accipiens,gladium A- pollonii aflumsit Jehuda, eöque bellum gessit diebus omnibus.
1$ Audiens vero Seron,princeps copiarum Syriae, collegisse Jehudam coctum,ec- clesidmque fidelium fecum , Se procedentium in bellum,dixit:
' 14 Comparabo mihi nomen,& glorificabor in regno,debellans Jehudam,8c socios 1 eius,8: istos nihili facientes sermonem Re-
■ ^ Et applicuit fe ad illud,afeenderunt-
; que cum eo castra impiorum fortia ad juvandum eum, & exsequendum ultionem in filios Jisraeiis.
16 Quum autem appropinquasset ad a- scensum Beth-clioronis usque,egressus est Jehuda obviam ei paucis comitibus.
17 Qui ut viderunt venientem exercitum cbvihm sibi, dixerunt Jehuda;,quid poterimus , qui pauci fumus, efficere pr*liando contra tantam multitudinem, ac fortem, ciim nos folutisviribus simus ex inediaho-
18 Sed dixit Jehuda,facile est concludi inultos in paucorum manibus , neque est differentia coram Deo coeli,ut fervet mul- ufne,an paucis:

19 Non «nim multitudine copiarum est ' victoria belli,sed e coelo fortitudo est.
»o Isti veniunt contra nos cum plurima iniuria, & iniquitate »ad tollendum nos, de uxores nostras, liberdsque nostros, ad spoliandum nos.
21 Ac nos pugnamus pro animis nostris»
& legibus nostris.
rr Quamobrem ille conteret istos in conspectu nostro : vos itaque ne metuatis ab illis.
2$ Qyumque desiisset loqui,invectus est »
in eos repente, adeo ut contereretur Seron»
Se casita ipsius coram eo.

24 Et persequuei sunt eos in descensu Beth-choronis ad campum usque, cecide- rüntque «x eis quasi octingenti viri,reliqui vero fugerunt in terram Pelifchth*orum.
2? Ita cepit metus jehuda, fratrümque ipsius,8c consternatio irruere in gentes circumstantes ipsos :
26 Et perlatum est ad Regem usque nomen ipsius,denique de praelii Jehuda; enarrabant omnes gentes.
27 Ut autem Rex Antiochus audivit sermones istos , exarsit indignatione , Se mittens , congregavit copias omnes legni fui» castra potentia valde;
28 Aperiensque aerarium suum,dedit stipendia copiis suis in annum, & mandavit eis, ut in annum comparat* essent ado- mnem usum.
19 Sed quum videret deficere argentum e thesauris ,Sc collectores tributorum regionis paucos esse propter seditionem . & plagam,quam effecerat in terra,tollendo leges» qu* fuerant ä diebus primis ;
$o Verittifque, ut non haberer, quod semel,aut bis fatis esset ad sumrus»8e donaria» qu* dederat antea liberali manu ; üt abundaverat fupraReges priores liberalitatc donorum:
Incertus cum animo suo valde • cepit consilium proficiscendi in Perfida, & accipiendi tributa regionum illarum,ac congregandi pecuniam multam.
itaque reliquit Lysiam, hominem gloriosum, 8e e regali genere,pr*fectum negotiis Regis a fluvio Euphrate usque ad terminos Jf. gypti.
;; Qui educaret Antiochum,filium ipsius, donec reverteretur ipse:
34 Et tradidit ei dimidium copiarum,atque elephantos,addens mandata ei de rebus omnibus, quas volebat, & de habitatoribus Jehuda:*,ac Jeruschalaimorum.
$c Ut mitteret in eos exercitum ad atterendum, 8e tollendum robur Jisraiflis, 8e reliquias Jeruschalaimorum, auferendumque e loco ilio memoriam eorum ;
;6 Et collocandum viros alienigenas in omnibus terminis eorum, & forte tradendum terram eorum.
;7 Rex vero ipse accipiens dimidium copiarum , quod remanserat, profectus est Antiochia e civitate regni fui, anno centesimo quadragesimo septimo ,Se trajecto Euphrate fluvio, regiones superiores peragra-
*8 Elegit autem Lysias Ptolomxum,filium Dorymenis, & Nicanorem, 8e Gorgiam,viros potentes ex amici s Regis»
Tt j »9 Sc

^9 Ee misit cum eis quadraginta millia sanctuarium nostrum :
virorum , Sc septies mille equitatus, ut venientes in terram Jehudx, devastarent eam secundum sermonem Regis.
40 Atque hi profecti, cum omni exercitu suo venerunt, & castra posuerunt prope Emmauntem in regione campestri;
41 Quorum famam audientes mercatores regionis , assumserunt argentum, & aurum multum valde , atque administros , & venerunt in castra , ad accipiendum |istae- litas in servitium sibi, quibuscum adjunxerunt se copiae Syri*,&regionis alienigena-
4t Videns itaque Jehuda , Scfratres eius multiplicata esse mala, Sc copias castra metari in terminis suis j üt cognoverunt ser- monesRegis,quos mandaverat fieri populo ad perditionem, 8c consummationem,dixerunt quisque alter alteri:
4; Restituamus populum nostrum ex dejectione hac, ut pugnemus pro populo» nostro,ac sanctuario.
4+ Et congregatus est conventus, ut parati essent ad bellum » ütque orantes peterent misericordiam,& miserationes a Deo.
45 (Nam Jeruschalaimorum urbs erat vacua habitatoribus üt desertum, non erat, qui ingrederetur, aut egrederetur inter naros eius ; Sc sanctuarium erat conculcatum, Se viri alienigenx in arce erant, diversorium trat pro gentibus ; denique sublata erat de- lectacio ex JahaKobo : tibiaque » & cithara defecerat.)
46 Congregatique venerunt Mirzpame regione jeruschalaimorum, quia locus orationis fuerat Miczpac antea Jisrae'li.
. 47 Et iejunaverunc die illo,induentes ci- licia , Se cinerem imponentes capitibus fuis,& disruperunt vestimenta sua :
.48 Expanderuntque libros legis.de quibus accurate sciutjbantur gentes; ut inscriberent eis figuras idolorum suorum :
49 Et asserentes vestimenta i.'cerdorii , primitiasque,8c decimas,excitaverunt Ne* xirxos.qui expleverant dies suos.
50 Inclamaverüntquc voce in coelum sublata , dicentes ; quid faciemus istis, & quonam istosabducemus ?
?i Et sanctuarium tuum conculcatum est» stque inquinatum, 8c sacerdotes tui veifan- tur in luctu,Sc abiectione i
51 Et ecce gentes istx congregata; sunt contra nos ad tollendum nos;Tu nosti, quas rationes ineant contra nos
5; Quomodo poterimus subsistere in faciem istorum,nisi tu adjuveris nos}
54 Clanxerüntque tubis,Sc clamaverunt voce magna.
55 Postea verh constituit Jehuda duces populi,chiliarchos,& centuriones, Sc praefectos quinquagenis.öc decuriones:
56 Dixerunrque iis, qui aedificabant do- ruos,8c desponsaverant uxores sibi, 8c conseverant vineas, rimidKque.ur reverteretur quisque domum secundum legem.
57 Ita profecta sunt castra, Sc metati sunt ad Emmauncem,meridiem verius.
58 Et dixit Jclmda,accingimini ,Se estote strenui» ac essyte parati mane ad pugnandum contra gentes.istas , qux congregatx sunt adversum nos, ad tollendum nos , 6c
sy Nam melius ejl no s mori in bello,quam videre mala gentis nostrx.Sc sanctuarii.
60 Prout autem suerit voluntas Dei in cocio, itä faciat.
CAP. IV- Ens^ 7 iMtempl/?erfcbudstm.
A Ssumsic autem Gorgias quinquies mille viros , Sc mille equites eectos, Sc castra ista profecta sunt noctu.
1 Ut irruentes in castra Jehudxorum,caederent eos repente : eriutque ipsi incolx montis duces itineris illius.
; Quod audiens Jchuda, profectus est ipse , ac potentes ilii ad percutiendum co- piaj Regis,qu«erant Emmaunte.
4 Atque adhuc quidem illius copia: erane disperfx a castris.
5 Quum veniens Gorgiasin castra Jehudx noctu, nemine invento, quariivit eos in montibusjnam diccbat.fugiunt isti a nobis.
6 Simulae autem illuxit dies: visus e It jehuda in campo ipso cum tribus virorum millibus tvemntamen tegumenta, gladiosque non habebant pto voluntate sua.
7 Quum itaque aspicerent castra gentium fortia loricatis hominibus , 8c equitatum circumstantem ea, qui quidem periti erant rei militaris.
8 Dixit Jehuda viris, qui eram cum ipso» ne timeatis multitudinem ist*rum ,& impetum istorum ne formidetis:
9 Mementottutscrvati sunt Majores nostri in mari rubro , quando persequebatur eos Parho,instructus copiis.
10 Nunc ergo inclamemus Deum coeli, si miserebitur nostri. Sc recordatus fxderis Maiorum,conteret castra ista hodie in conspectu nostro:
11 Utcognoscantomnes gentes esse, qui: liberet, 8c servet J istae'.em.
11 Attollentes aurem alienigenx oculos suos, quum vidissent illos ex adverso ve-
15 Exiverunt e castris in prxlium , Sc clanxerunt.qui erant a Jehuda.
14 Quumque fuissent congressi , gente» illae contritx sunt, diffugeruntque in cam-
^ 15 Extremi vero omnes ceciderunt gladio ; quos persequuti sunt ad Schedcmo- thas usque , Sc usque ad campos Edomxx » ACchdodiimque, 8c Jamniam » ceciderunt* que ex eis quasi ter mille viri.
16 Reversus autem Jehuda, &copixejus a perfequutione illorum.
17 Edixit populo , ne concupiscatis spo- liajhostes enim sunt ex adverso nostri.
18 Gorgias , inquam , 8c copix ejus in monte isto sunt prope nos i sed state nunc contra inimicos nostros,8c expugnate lllosz postea vcio libere spolia

illorum capito.
19 Absolvente adhuc Jehuda istaeIoqu/\ap- paruir pars quxdam prospiciens e monte ;
-o Qux vidit in fugam versos fuisse suos » 8c/cbud^os succendere castra sua :113m fumus, qui spectabatur .demonstrabat factum.
ai Illi autem videntes ista, timore perculsi sunt valde i Sc simul videntes Jehudx castra in campo parata ad prxlium.
ix Fugerunt omnes in regionem alienigenarum;
s; Ire-

Cop.4*
macriorum tiB.
r; Itaque JehudS reverso ad spolia castrorum , acceperunt aurum multum, Se ar- genturn , Se hyacinthinas vestes , Se infectas purpura manna,Se divitias magnas.
24 Deinde reversi laudarunt, & benedixerunt Deo coeli, eo quod bonus sit, quod in fecuium misericordia eius;
2; Effectaque est salus magna lisraeli die Jio.
26 Quicunque autem alienigenarum ronservati sunt , advenientes renunciarunc Lysias omnia,qui acciderant:
Cap. i.<.
sustulerunt lapides sonriminanolus,exportantes in locum immundum.
4.4 Quum autem consilium inirent de altari holocausti contaminato,quid eo facturi
45 Accidit eis consilium optimum destruendi iilud , ne forte elset ipsis probro » quia gentes contaminaverant illud: Lcdestruxerunt altare.
46 Reposueruntque lapides illos in monte domus ipsius commodo loco sf rvarJos , donec propheta adventaret ad responden-
17 Et ille audiens, confusus est, & abjecit dum de illis; animum, quod ea non essent facta Jisraeli, 47 Et acceptis lapidibus integris secun* •lux voluerat,neque evenissent ea,quae Rex dum legem,aedificaverunt altare novum ad
ipli mandaverat.
18 Sequente autem anno collegit virorum lectislimorum sexaginta millia,& quinquies mille virorum equitatum, ut expugnarer eos:
19 Venientesque in Edomiam,castra fecerunt Beth-tzuri,quibus occurrit Jchuda cum deciesmilleviris.
Et videns castra illorum fortia.oravit, dicens;benedictus esto servatorjishe iis,qui contrivisti impetum potentis per servum tuum Davidem,& tradidisti castra a lienige- n-rum in manus Jonathanis,siUi $chaulis,& armigeri ipsius; J
U Conclude castra ista in manu populi tui | israclis, 8c confundantur in copiis » & equitatu suo:
Inde illis metum , & liquefac audax robur illorum , commoveancurque contritione ipsorum;
^ Dejice ipsos gladio amantium te ; Se Nudent te omnes, qui cognoscunt nomen taum, hymnis.
;4 Tunc congressi sunt inter se »excide- runtque ex castris Lysii ad quinquies mille viros,ciciderunt, inquam, ex adverso isto-
Z5 Videns aurem Lysias fugam,quifuerat sm exercitus, Lc fastum audax jehudx, at- qu? üt parati sunt vivere,aut n.ori generose, profectus in Antiochiam,exteros collegit, multiplicaroque exercitu,qui fuerar confectus, cogitavit oportere,ut instauratus rediret in Jehudatam.
;6 Dixit autem Jehuda,&fratres ejus.ee- ce contiiti fune inimici nostri, ascendamus ad purificandum locum sanctum , & instaurandum denuo :
\7 Congregatfsque castris totis,ascenderunt in montem Tzijonis:
*8 Ubi,quum viderunt sanctuarium desolatum , & altare contaminatum , portasque exustas , Lc in vestibulis plantas enatas tan- quam in aiboreco , aut in aliquo montium, cellasque dirutas:
$9 Diffregerunt indumentastiaplangentes planctu magno , impofueiüntque cinerem capiti suo.
40Et procidentes super faciem in terram, clanxerunc tubis hoc significamibus.Se inclamaverunt Deum cccli.
41 Tunc mandavit Jchuda viris , utop- pugnarent eos, qui erant jn arce, donec purificaret locum sanctum :
4* Et elegit sacerdotes inculpatos studiosos legis.
41 Qm purificarunt locum sanctum» Se
formam fi'tw,quodfuerac prius.
48 Postea xdificatis locis sanctis .interio- ribusque domu j partibus , atria ipsa (ancti- ficaverunt.
49 Et fictis novis instrumentis sanctis ntulgrunt lychnuchum , Lc altare holocaustorum , ac thymiamatum , mensarr.que in templum.
$0 Ita suffitum fecerunt in altari ,Sc accenderunt lucernas impositas lychnucho, ue lucerent in templo:
si Impofueruntque mensi panes.& extenderunt aulia , perfeceruntque omnia opera,qu« curaverant.
52 Tum turgentes mane vigesimo quinto die mensis noni (is eit mensis Cistev) anno centesimo quadragesimo octavo.
5; Obtulerunt sacrificium secundum legem in altari holocaustorum novo,quod fecerant pro tempore.
C4 Quo die contaminaverant illud gentes,eodem fuit denuo instauratum cum canticis,& citharis,cinyrisque,& cymbalis:
Et procidentes omnes populares itt faciem,adoraverunt,benedixeruntque Deo coeli , qui prosperum successum tribuerat ipsis.
;6 Celebraveruntque hanc instaurationem altaris diebus octo «offerentes holocau» sta cani litftia , 8c sacrificantes sacrificium salutis,& laudis..
s7 Nam ornarunt partem anteriorem templi coronis aureis, Se scutulis , renova» runtque portas, Se cellas,quum januas apposuissent eis.
58 Quum itaque fuisset Initia magna in populovalde, & aversum opprobrium gen-
?9 Statuit Jehuda cum fratribus suis , & tora ecclesia Jisraelis.ut agerentur dies instaurationis altaris temporibus suis quotannis,diebus octo,incipientibus i vigesimo quinto mensis Ciflevi.cum lititia &gaudio.
60 Et aedificarunt eodem tempore in monte Tzijonis circumquaque muros altos. Se turres pripotentes.ne quando advenientes gentes, proculcarent ea , ut feceranc
P 61 Mandaverüntque exercitum, qui illie erat,custodiis incumbere . postquam munivisset illud: & servare Beth-tzuram , ut haberet populus munitionem , ex adverso Edomxie.
C A P. V. Uhudaftliattr pugntitingcnttu
F Uit autem, quum audivissent gentes in circuitu aedificatum esse altare, inltyra-

tümque denuo sanctuarium, üt prius,ut irascerentur valde»
: Ineuntesque consilium de tollendo genere jahakobi, eos, qui erant in medio fui, inciperent morte afflcere,8c tollere aliquos c populo.
1 Quamobrem expugnavit lehuda, bellum gerens in posteros HefauVin Edoms^a, regionem Hakrabbarenam, quia circumsedebant Jisraelitas, & percusiit eos plaga magna, cosque in arctum compellens,cepit spolia eorum.
4 Deinde recordatus malitise filiorum Hakrams,qui fuerant populo laqueus,& offendiculum, struendo eis insidias per irine-
5 Postquam inclusifuiffcntab eo in tUr- res castra metante contra illos, internecioni devovit illos, 6c incendit turres illius »<- gionii igne cum omnibus^qui erant in eis.
6 Inde transmeavit in Hammonitas.ubi invenit manum fortem, populumque raul- rum cum Timotheo,duce ipsorum.
7 Eo autem cum illis congresso, praeliis multis contriti suntacompectueius, ita percultu eos.
8 \uiimque cepisset prius Jahzerum, Lc pagos i,l'us,reversus est in jehudxjm.

9 Congregata sunt autem gentes, quas erant in regione Gilhadis contra jisraeli- ras, qui erant in finibus ipsorum,ad tollendum ipsos.
10 Quamobrem fugerunt in munitionem Dathema, miserüntque lueras ad Jehudam, Lcfratres ejus.dicentes;
11 Congregatas sunt contra nos gentes, quae circumstant nos ad tollendum nos,atque se comparant, ut venientes occupent munitionem, inquam confugimus, & Timotheus dux est exercitus iplaruni.
,r Nunc igitur veniens,eripe nos e manu ipsarum *. nam ceciderunt e nobis
> z Et omnes frarres nostri, qui erant In partibus Tobi, morte affecti sunt, & captivas abduxerunt uxores ipsorum, liberdscjue eorum, Sc ipsam supeilectilem , postquam peremissent illic ad mille viros.
14 Quum adhuc lirera* istae legerentur, ecce nuncii alii advenerunt ex Galilxa diruptis vestibus, renunciantes in hanc sententiam.
1 s Dicentesc.ue convenisse contra se ex Ptolemaide , Tyroque» & Tzidone. Lc Gali- Ixam totam repletam esse alienigenis , ut consumant no s,inquiebant illi.
16 Quum autem Jehuda, populusque au- divisietsiirmones istos,congregata est ecclesia magna ad consulendum, quid facturi essent fratribus suis; qui erant in afflictione, & oppugnabantur ab illis.
17 Dixuquc jehuda Schimhoni,fratri suo, elige tibi viros, 8c profectus libtra fratres tuos, qui fünf in Galilaea : ego verb, 8c Jo- rathan,frater meus proficiscemur in regionem Gilhadis.
18 Ita reliquit Josephum, filium Zecar- jae,8c Hazariam.düces populi,cum reliquis copiis in fehudxa ad custodiam :
19 Quibus mandavit, dicens ; prxestote
huic populo, ac ne committite prxlium ingentes.donccreversifuerimus. ‘
IUM tlB. I. Cap.f.
zo Quum ergo distributi essent Schimhoni viri ter mille,qui proficiscerentur in Ga- lilxam ; Jehudx vero viri octies mille pro- serturi in regionem Gilhadis:
21 Profectus SchimhoninGalilaMm.com- misit prxlia multa contra gentes,6c contritis gentibus a conspectu suo, persequutus est eos ad portas usque Ptolemaidis >
at Adeo ut caderent ex gentibus ad viros ter mille: ceperuntque spolia earum.
rZ Et assumentes alios c Galilata, etiam qui in Harbathis erane, cum uxoribus.libe- rjtque , Lc quxeunque erant ipsis,abduxerunt ea in Jehudxam cum laetitia magna.
24 jehuda vero Mactaeus, & Jonathan frater'eius.quun, rraiecisient jardenem,profecti sunt innere trium dierum in deserto.
25 Ubi occurrerent Nabathaeis, qui obviam venientes illis pacifice,emmsverunc illis omnia, qux acciderant fratribus ipsorum in regione Gilhadis.
26 Et multos ex eis comprehensos elfe Boczrx.&Betzeri, Nallx.Cheschbone.Ma- hacathx, & Karnaiimis; quse omnes divita- res munitx fum.& magnae.
27 In exteris quoque civitatibus Gilha- dis comprehensos elfe : ac postridie statuere irruptione factă contra munitiones,eri occupare , deinde vero tollere omnes illos die uno-
28 Quamobrem convertit Jehuda eam castris suis viam ad deiertum in Botzram repente, & capiens civitatem, occidit o- mnem masculum acie gladii,Lc acceptis o- mnibus spoliis eorum, incendit eam igne.
29 Inde vero movens nocte . profectus est tanquam in munitionem iturM esset.
;o Sed quum illuxisset, sublatis oculis ipsorum,ecce populus multus,atque innumerus attollebant scalas,& machinas ad capiendum munitionem , & bello petebant
(i Videns autefn Jehuda inceptum esse prarlium , clamore civitatis ascendente 'N coelum usque tubis ,8e voce magna dixit viris copiarum:
Pugnate hodie pro fratribus vestris :
;; Et procedentes tribu, ord/nibus a tergo illorum,clanxerunt tubis,& inclamaverunt oratione.
14 Agnoscentia vero castra Timothei Macbxum e sie. fugerunt a conspectu ejus, öc percuflic eos plaga magna,adeo ut exciderint ex eis die illo ad octies mille viros.
;5 Postea declinans Mitzpam,oppugnr.- viteam,8c occupavjteam,occidit omnem marem eius,acceptjsque spoliis ejus,incendit eam igne.
Inde movens, occupavit Cheschbo- nem , Mahacatham. Betzerum, & reliquas civitates regionis Gilhadis.
His autem rebus gestis, congregavit Timotheus castra altera, & castra metatus est exadverso Rephanis transtorrentem ;
;8 jehuda vero misit, qui explorarent castra,hi renunciaruntei,dicentes,congregat« sunt ad eos omnes gentes,qux circumstant qos.copix multa? admodum;
Atabas etiam conduxit ad auxilium suum, 6e castra habent trans torrentem, parati venire ad pugnandum contra re. 1 ro- fectut est itaque Jehuda obviam eis.
40 Dixi:

Crp.?. . . M ACBÄO!
40 Dixir vero Timotheus principibus copiarum suarum , quum appropinquaret Jehuda, 8c rastra ejus ad tor rentem aqua; u trajecerit ad nos prior,nor» poterimas sustinere eum » sed omnino potentior erit
41 Sin autem formidaverim,Sc castra fecerit trans fluvium, trajiciemus ad cum,eri- müsque porentiores co.
42 Sed ubi appropinquavit Jehuda ad torrentem aqux, stitit populi scribas ad torrentem, Se mandavit cis,dicens; ne sinatis ullum hominem castra ponere : l’ed veniant omnes in prxlium.
4; Ita trajecit in illos prior » torusque populusipsius post ipsum , & contrita? sunt in conspectu ejus omnes gentes,quae abjicientes arma lua, fugerunt in fanum, quod est Karnajimis.
44 Occupantes autem civitatem, fanum ipsum incenderunt ignecum omnibus,qux erant in eo. Stc eversa est urbs Karnajinio- rurt», quum non potuissent amplius sustine* ie in conspectu Jehuda?.
45 Tunc abduxit Jehuda omnes Jisraeli* tas ,qui erant in regione Gilhadis.tjm parvum,quam magnum,& uxores eorum,libe* tosque eorum, Sc supellectilem,castra magna admodum 4 uc venirem in terram Jehuda-.
46 Quum autem venissent Hephronem usqucfquifc civicas est magna in ipso ingressu,munita valde,non poterat declinari ab ca dextrorsum, aut sinistrorsum: sed per medium eius eundum erat;)
47 Excluserunt eos cives.
48 Et obstruxerunt portas lapidibus.
49 Misit vero ad eos Jehuda verbis paci* fici»,dicens;
50 Transibo per terram tuam,ut abeamus in terram nostram : nemo autem malefaciet vobis ; tantummodo pedibus transibimus : sed noluerunt aperire ei.
<1 Quamobrem mandavit Jehuda, ut pro- nunciaretur in castris irrumpendum esse cuique ab eo , quo erat loco > Sc irruperunt viri copiarum, oppugnaveriintque civitatem toto die i Ilo,Se tota nocte,donec tradita est civitas in manus ipsorum :
5r Et perdidit omnem masculum acie gladii, funditüsque eversa illa,accepit spolia ejus, & pervrsit per civitatem super eos, <}ui occisi eranr.lnde trajecerunt Jarcienem». in campum magnum »qui ex adverso Beth-' scheanis est.
5; Jehuda vero agens extremam aciem, adhortabatur populum in tota via, donec venisset in terram Jehuda?.
54 Tunc ascenderunt in montem Tri jo- ni» cum laetitia , & gaudio , obtulenintque holocausta, eo quod non cecidisset ex ipsis ullus,donec reveisi essent cum pace.
55 Diebus autem illis , quibus erat Jehuda cum Jonatliane in regione Gilhadis.Sc Schimhon frater ejus in Galilara ex adverso Ptolemaidos ;
56 Audiens Joseph, filiusZecarjas,& Ha- Zatja principes copiarum reliquarum strenua facinora , Se res bellicas ; quas effecerant, dixerunt:

57 Comparemus nos quoque nobis ipsis nomen , Se proficiscimur ad oppugnandum gemes,qu«circumstant nos.*
UM LIB. I. Cap.5.6.
58 Prasccptöque dato viris copiarum , qua; erant cum ipsis,profecti sunt contra Ja« mniam.
59 Egressas vero Gorgias e civitate est,81 viri ipsius obviam eis in prilium.
60 Ita versus in fugam Josephus,& Ha- xaria persequentibus illis , propulsati fune ad terminos uique Jehudxa; jcatcidenint- que die illo e populo Jilraelis ad bis mille viros: adeo fuit fuga magna in populo Jis-
61 Eo quod non audivissent Jehudam,8e fratres ejus , existimantes se faturos faci-
62 Isti aurem non erant de semine virorum illorum, quorum opera salus data est Jisratfli.
6\ itaque vir ille Jehuda,& fratresejus gloriam confequuti funr valde coram toto Jjs»aeie,gemibusque omnibus,ubi audiebatur nomen ipsorum ;
64 Adeo ut congregata?, eos accederent» acclamantes fausta-
6? Deinde procedens Jehuda,& fratres eius,ut oppugnarent Edomxos.quf in regione Meridiana ; percussit Chcbronem,& villas illius.
66 Et sublata munitione istius, postquam turres illius incendit circumquaque» castra movit profecturus m terram alienigenarum,transivitque Schahara'ima :
67 Quo tempore exciderunt sacerdotes civitatum sine consilio, volente ipso facinus strenuum efficere, quum processisset in prxlium.
68 Declinavftque Jehuda in Afchdo- dum, in terram alienigenarum, quorum altaria destruxit, 8c sculptiles deos combussit igne : quümque cepisset spolia civitatum,reversus est jn terrani Jehudx.
C A st. VI. »Antiocho femori furcettit /unior» K&kS KOfycf,x,&*
R Ex autem Antiochus pervadens superiores regiones, quum audisset esse in Elymaide, qux est in sterside, civitatem nobilem divitiis,argento,& auro ;
2 E: templum, quod erat in ea, esse opulentum valde, ibique esse tegumenta aurea, 8e thoraces,& atma,qua? reliquerat ibi Alexander,filius Philippi,Rex Macedo,qui regnaverat primus Grxcorum illic:
1 Venit, quxrens occupare civitatem, & deprxdari eam ; sed non potuit,quia innotuerat hic sermo civibus.
, 4 Quamobrem insurgentes in eum, praelio infestarunt eum, & fugiens, movit inde cum tristitia magna,reversus Babylonem.
5 Venit autem quidam in stersida, qut nuntiavit ei,in fugam versa esse castra,quz profecta erant in terram Jehudx:
6 Et profectum Lysiam cum copiis potentibus in primis fuisse in fugam versum 's compectu eorum, e osque invaluisse armis, & copiis,& spoliis multis, quae ex illis castris ceperant, quum jehudxi concidissent ea.
7 Er diruisse abominationem , quam aedificaverant in altari, quod erat Jeru- scbalaimis, 8c sanctuarium sicut istud, quod ante fuerat, circumdedisse muri) asteris» Ttj *

Sc Bethtzuram civitatem suam.
8 Fuit vero,quum audivisset Rex sermones istos,ut consternaretur,8e commoveretur valde, adeo ut decumbens lecto inciderer in infirmitatem ex tristitia,quod factum non fuisset ipsi,sicut cogitaverat.
9 Iraque fuit illsc dicbus multis,eo quod renovata esset in ipio tristitia magna.
10 Et arbitratus se jamiammoriturum, advocavit omnes amicos suos, & dixit eis, abscessit somnus ab oculis meis, Sc concidi animo ex solfcitudine.
11 Dicens cum animo^meo.quo usque afflictionis deveni,& fluctus magni,quo nunc jactatus sum !
ii Nam utinam bonus, 8c dilectus fuissem in regno meo. Nunc autem recordor majorum , qur feci jeruschaiaimis, accipiens omnia instrumenta aurea, & argentea, quae' In eis erant, 8c mittens, qui tollerent habitatores Jehudx sine causa.
i; Agnosco, propter ista obvenire mihi mala ha?c: namcccc pereo tristitia magna in regione aliena.
14 Tunc advocans Philippum,unum ex imicis suis,praefecit eum toti regno suo:
i? Et tradidit e i diadema,Sc stolam suam, Sc annulum » ut agens Antiochum filium ipsius »educaret eum ad regnandum.
16 ita mortuus est illic Antiochus Rex anno centesimo quadragesimo nono:
,7 Et cognoscens Lysias mortuum esseRe- gem , instituit Antiochum,filium illius,qui regnarerpro eo,quem educavit juvenem,& imposuit ei nomem Eupatoris.
18 Qui autem exarce erant, concludebant Jisraeiitas circa sanctum locum , Sc procurantesfopufo huic mala semper,8c firmamentum gentibus.
19 Quapropter rationem iniens Jehuda tollend i eos,congregavit universum populum ; ut circumsideret eos.
zo Qui congregati simul,obsidionem instituerunt in eosanno centesimo quinquagesimo , fecicque contra eos Jehuda statio- nes pro balistariis, 3 c machinas.
zi Prodeuntes autem ex ipsis e clausura sua quidam impii cx Jisraele,qui.adhaeserant ipsis,& profecti ad Regem,dixerunt.
zi Quousque non exercebis judicium , aut ulcisceris fratres nostros ?
i; Nobis placuit servire patri tuo,& ambulare in viis,qua; indicebamur ab ipso . Sc ebsequi praeceptis eius ; quamvis ii,qui ad istum populum pertinent hujus rei causas nobis alienarentur:
z4 Quin etiam quicunque inveniebantur ex nobis morte afficiebantur , Sc possessiones nostras diripiebantur:
zs Neque in nos solum injiciebant manum,sed etiam in omnes terminos suos.
*6 Ecce autem castra fecerunt hodie contra arcem Jerusehalajmorum,ut capiant illam i & locum sanctum, item que Bethrzu- ram muniverunt.
17 Quod si non anticipaveris eos celeriter,maiora istis facient, neque poteris continere eos.
z8 Tunc iratus Rex,quum audivisset,congregavit omnes amicos suoa.principesco- jatarum suarum.Sc magistros equitum :
»9 Ec »Regibus >liij,atque ab infulis ma-

ris venerunt ad eum mercenariorum co-
$0 Adeo ut esset numerus copiarum ejus centies mille peditum; Sc vicies mille equi- cum , elephantorumque triginta duorum , peritorum rei bellicx.
;t Tum venientes per Edomaram,castra fecerunt contra Berhrzuram . quam oppugnaverunt diebus multis , factis machinis » sed egressi oppidani,incenderunt eas igne» 8c pugnaverunt viriliter.
jz Movens itaque Jehuda ab arce, posuit castra ad Bctbxecarjam, c regione castrorum Regis:
Rex vero manesurgens.movitcastra impetu contra viam Bethzecarjx , ubi di- ftributx copix ad prxlium, clanxerunt
Quumque elephantibus ostendissent sanguinem uvx, 3 c mororum,ut instituerent cos ad prxlium ;
;; Diviserunt bestias in phalangas, Sc constituerunt cuique elephanti rr.ilieviros loricatos annulis ferreis, cum galeis atneis in capitibus ipsorum : Sc quingenti equi- tesordinati funtad unamquamque bestiam lect'ss.mi.
Hi opportunissime, ubicunque erat bestia,aderant; Sc quocunque proficiscebatur, proficiscebantur simul, non discedebant ab ea.
\7 Turres quoque lignea: super easfir- ML, <£r obtegentes unamquamque bestiam» erant accinct* super ea machinis; & in unaquaque viri rnginta duo pugnantes ab eis,cum Indo magistro bestia?.
;8 Reliquum vero exercitum hinc & inde statuerunt in duabus partibus, duces agentes eum, Secircumsepti phalangibus ;
;9 Adcb ur sole super aureos clvpeos fulgente,fulgerent monres ab eis, & resplenderent ut lampades ignis.
42 Fuit autem extensa pars quatiam castrorum Regis ad excelsa montium,& quasdam ad humilia loca ; ita procedebant secure atque ordinate.
41 Commovebantürque omnes, qui audiebant sonum multitudinis eorum, & incessum multitudinis, & collisionem armorum ; erant enim castra magna admodum arque valentia.

41 Appropinquante autem Jehuda,Sc castris ejus in acicm»ceciderunc'excastrisRe- gis sexcenti viri.
4; videns vero Elhazar Habarati unam ex bestiis loricatam loricis regiis , qux erae superior omnibus aliis bestiis; eo quod videbatur ipsi in ea esse rex.
44 Exposuit se ipsum,ut servaret populum suum , Sc compararet sibi nomen aeter -
4? incurrinsque in eam audacter per medium phalangis,quum morte affecisset a dextera,sinistra que, adeo uc discinderentur ab eo hinc.Sc inde.
46 Subiit sub elephantum illum , 8c supponens se ei,occidit eum,cecidi:que in terram super ipsum,8c illic mortuus est.
47 Quumque vidissent potentiam Regis,8e impetum copiarum,dedi naverunt ab eis.
48 Qui autem ad castra regis pertinebant,ascenderunt adversus eos Jeruscha-

laima.uc castra poneretRexinJehuda?am,fle; in montem Tzijonis ;
49 Postquam, facta pace camBethtzura- nis.exussente civitate (n*m non erat ibi commeatus ipsis,ut conclusi manerent in ea,quia sabbathum erat terrae.)
50£t accepissetRexBethrz uram »fle instituisset illic prassidium ad servandum eam.
5, Posuit ergo castra in locum sanctum diebus multis , & statuit illic stationes pro balistariif, machinasque ; fle igni.fle lapidi« bus mittendis tormenta accommoda » & scorpiones jd injicienda-iela,8e fundas.
;r Fecerunt autem illi quoque machinas adversis machinas eorum » & pratliati sunt diebus multis.
5; Cibaria vero non erant in vasis, quia septimus erat annus, 8e qui servati.se receperant in Jehudasam a gentibus, comederant residuum,quod fuerat repositum.
54 Ita reliqui erant in locis sanctis viri pauci,quia praevalebat eis fames,& dispersi erant quisque in locum suum.
55 Sed quum audiret Lysias Philippum, quero constituerat Rex Antiochus, quum adhuc viveret,educ are Antiochum filium suum »
56 Revertisse'a Perside, fle Medii,ut regnaret ipse, fle copias Regis,qua» profecta: erant cum eo, & quierere, ut cum negotiis rc^Tium acciperet-
57 Festinaverunt, 8c exstimulati sunt,ut ex arce abirent; & dixerunt Regi ducibusque copiarum, fle viris,deficimus in dies,fle alimenta nobis sunt pauca ; locus vero, quem obsidemus,munitus est,St incumbunt nobis negotia regni:
58 Nunc itaque mngamus dexteras viris istis,fle faciamus cum eispacem,fle cum iota gente ipsorum;
59 Ec constuuartius eis,ut ambulent ex lege sua sicut antea. Nam propter legalia statuta sua,quo: expulimus,irati sunt,fece- runtque h«ec omnia.
6oVlacuichic sermo coram Rege,8e principibus,qui misit ad eos faciendae pacis nomine, 8c acceperunt inij
61 Quvimque iuramento confirmassec eos Rex,Se principes de illis, abierunt a muni-
6z Rex autem ingressus in montem Tzijonis,quum vidisset munitionem loci.abjecit juramentum. quod fecerat , datoque mandato evertit murum circumquaque.
6; Deinde movens diligenter, reversus est ad Antiochiam ,ubi invenit Philippum dominantem civitati, 8e oppugnans eum . vi civitatem occupavit.

C A P. V 11. Itbud<fi t/incunt XiVanorcm.

A Nno centesimo quinquagesimo primo, egressus Demetrius, Seleuci filius Roma, ascendit cum viris paucis in civitatem maritimam,flc regnavit illic.
1 Fuit aurem, q-ium venisset in domum regalem majorum suorum,comprehendentibus copiis ipsius Antiochum, fle Lysiam, quo«adipsum adducerent.
; Ut cognita re ab ipso dicerer, ne mihi ostendatis facies eorum.
4 ufc quum occidissent eos copia?,insedit Demetrius tluono regni fui.

5 Venientes autem ad ipsum viri omnes iniqui, fle impii exjisraele» quorum dux erat Alcimus, qui volebat sacerdotio fun* gi •
6 Accusaverunt populum apud Regem, dicentes» perdidit Jehuda cum fratribus suis omnes amicos tstos.fle nos disperserunt e terra nostra.
7 Nunc iraque mitte aliquem,cui habeas fidem, ut profectus videat perditionem to- tam. quam effecit nobis, 8 c regioni Regis ; puniätque eos,fle omnes,quiad hanc rem sunt adiumento ipsis.
8 Eligens itaque Rex Bacchidem,amicum suum .dominantem in regione transfluviali, 8c magnum in regno, fidümque regi,emisit
9 Et Alcimum illum impium, cui instituit sacerdotium > mjndavicque illi,ut efficeret vindictam in filios]israelis:
10 Profecti aurem,ubi venerunt cum copiis multis in terram Jehudas,misit legatos 3d Jehudam, fle fratres ejus dolose verbis
11 Sed non attenderunt sermonibus eorum ; noverant enim venisse illos cuna multis copiis.
* - Congregati vero suntad Alcimum, & Bacchidem scribx congregatione magna, requisituri,qua; justa videbamur.
i? fHi enjrn Aschidxi primi fuerant in filiis Jifraelis,) fle requisiverunt abeispa-
14 Dicebant enim;quidam sacerdo.Je femine Aharonis venit cum copiisfstis» neque; injuriam faciet nobis.
15 Etille eos alloquutus est verbis pacis, juravitque eis, dicens ; non procurabimus vobis mala,fle amicis nostris.
t6 Sed postquam credidissent ipsi,comprehenderunt ex eis viros sexagima.fle occidit eos die uno,secundum sermones illos, quos scripsit Psaltes.
17 Carnes siinctorum tuorum, fle sanguinem eorum effuderunt circum Jeruscha- laima.nec fuit eis, qui sepeliret ipsos.
18 Quamobrem accidit illorum merus,fle terror in totum populum ; dicebant enim, non inest veritas, fle ius istis : transgressi sunt enim pactum constitutum,8c jusjurandum,quod juraverant.
iy Movens itaque Bacchides Jerufcha- laimis,castra posuit Bethzeth*, fle mittens comprehendit multos ex hominibus transfugis, qui erant cum ipso, fle populares quosdam , quos mactavit, projecitque in magnam foveam.
zo Deinde committens regionem Alci- mo, dimisit cum eo copias auxilio futuras ei,fle abiit Bacchidesadregem.
21 Contendebat autem Alcimus de principatu sacerdotii;
it Et congregati ad ipsum omnes,qui turbabant populum suum,obtinuerunt terram Jehuda?, fle plaga magna affecerunt Je« ruschalaima.
i} Quamobrem videns Jehuda omn* malum, quo afficiebat Alcimus,fle qui erane cum eo filios Jifraelis,supra quam gentes;
14, Egrestus in omnes tenninos Jehudaeaf circumquaque,fecit ultionem de viris illi», qui transfugerant, fle contracti sunt,ne in regio-

regionem amplius proficiscerentur.
25 Ut autem videns Alcimus praevalere Jehudam, & comites ejus, agnovit fc non polle sustinere eos,reversus adRegem,accusavit eos pessime.
r6 (Quapropter misit Rex Nicanorem u- rum nobilium suorum principum,odio habentem, Vc infestum Jisraeli, dans in mandatis ei,ut tolleret populum.
17 Et veniens Nicanor Jeruschalaima in/lrusttw copiis multi»,misitad Jchudam, & fratres ipsius dolose verba pacis,dicens;
r8 Ne esto belluni inter me, Lc vos, veniam cum viris paucis,ut videam vos in fa» ciem cum pace.
29 iti venit ad Jehudam, Lc salutarunt alter alterum pacifice,sed hostes erant parati, utabriperent jehudam :
30 Quae res, quum innotuisset Jehuda», eum dolose venisse ad ipsum i deterritus est,ne amplius congrederetur eum eo, nec voluitampliusvidere faciem ejus.
31 Agnoscens itaque Nicanor retectum esse consilium suum, processu obviamje* hudae juxta Cephar-salma.
32 Cecideruntque eorum,qui erant a Nicanore quasi quingenti viri i ita fugerunt in civitatem Davidis.
33 His autem rebus gestis,& ascendente Nicanore ad montem Tiijonii jprocesse- runt e loco sancto quidam e Sacerdotibus, & e Senioribus populi »salutaturi ipsum cum pace,8t demonstraturi ei holocaustum, quod offerebatur pro Rege.
34 Verum subsannans eos,ludificatus es. cos,St polluit eos,loquutus superbe ;

3f Juravirque cum furore, dicens ,* nisi tradatur jehuda cum castris ipsius in manus meas,nunc erit,quum rediero in pace, ut incendam domum istam , exivitque a- ctus furore magno.
36 Ingressi vero Sacerdotes »steterunt ante altare,8c templum;fleverixntque.dicen-
37 Tu elegisti domum hanc.ut vocetur de nomine tuo,ut sit domus orationis,& obsecrationis populo tuo.
38 Fac ultionem de homine isto,& de castris istius, comuntque gladio, memento blasphemiarum istorum, ac ne sinito eos consistere.
39 Egressus autem' Nicanor Jerufchalai- mis,castra posuit in Beth-chorone, ubi occurrerunt ei copia» Syriae:
40 jehuda vero castra fecit Hadasis cum tribus virorum millibus,& orabat Jehuda,
41 Quum legati aRege missi,blaspemarunt, procedens angelus tuus, percussit ex eis centum octoginta quinque millia :
41 Ita contere castra ista coram nobis hodie,8c agnoscant reliqui istos male oblo- quutos esse loco sancto tuo ; Ac judica istum fecundum malitiam ipsius.
4j Congressis itaque castris in praelium decimo tertio Adaris mensis, contrita sunt castra Nicanoris, Lc ipse primus in praelio concidit.
44 Qjmm autem viderunt castra ejus mortuum esseNicanorem,abjectis armis sui$,fu-
45 Eosquc pcisequuei sunt lehntet icine-

re diei unius Hadasis, usque quo venitur Gezerum j ubi clanxerunt tubis adsignifi- cantibus post ipsos.
46 Egressi autem ex omnibus vicis Jehu- daeae, intoU circumquaque feriebant illos, adeo ut revertentes hi ad illos , caderent o- mnes gladio , nec reliquus fieret ex eis, vel
47 lt'a acceperunt spolia,prardamque,caput vero Nicanoris amoventes, öc dexteram ejus,quam extenderat superbe, detulerunt,& suspendeiun: ad Jeruschalaima.
48 Unde Iartatus populus valde,agitaverunt diem illuni diem laetitias magna» .*
49 Instituerunrque celebrari quotannis 1
diem illum decimo tertio Adaris. «
fo Et quievit terra Jehuda; diebus pau- '

C A P.V 11 L Ichudasinit ftcdtw tum Roma- ^

A udiens vero Jehuda nomen Romano* 1 rum,eos valere robore,& eos placide o- ! mnino acquiescere iis omnibus,qua» pro- j ponebamur ipsis,& quicunque ad ipsos ve- j niunt.constituere cum eis atr.citiam.deni- que valentes esse robore;
2 (Narratum enim fuerat ei de bellis ipsorum, & rebus strenuis, quas gerebant apud Gaiatas,eos vi superasse, & effecisse si- 1 bi tributarios. 1
3 Et quascunque feceram in regione Hi- (! spanix.ad obtinendum fodinas metallicas jl auri,& argenti,qua» in ea sunt ;
4 Ut superaverant lotum illum totum ' consilio suo , At tolerantia, quamvis locus : ille procul abessctab ipsis valde,& Reges» qui invaserant ipsos ab extremitate terra», donec contrivissent eos, postquam penui- i sistent eos plaga magna, ütque reliquidarenc ipsis tributum quotannis:
5 Philippum quoque, & Perseum Macedo numRegem,& qui extulerant se in ipsos, , üt eos contrivissent bello,& superavissent
6 Itemque Antiochum magnutrs,Regem Asias, qui profectus erat in eos adbe)]um t habens centum viginti elephantes.Qc equitatum, 8 e currus, copiäsque multas valde,& , attritus est ab ipsis:
7 Ut eum ceperim vivum,statuerfntque, ut ipsis daret cum ille, tum qui Reges sutu- j ri erant post illum» tributum rsiagnum,datis ■ obsidibuS,& divisione instituta.
8 Quä regionem Iliacam , Mysiam, Ly- diamque, & alias ex optimisregionibus il- liusacceptas ab illo,dederant EumeniRegic y Et quia Graset consilium inierant invadendi, & tollendi ipsos , cognito sermone hoc an ipsis«
10 Miserint in eos ducem unum,belloque afflixerint eos,adeo ut ceciderint ex eis i confossi multi, multos vero captivos abduxerint, uxores eorum,liberosque eorum,Ac deprxdatis illis obtinuerint terram eorum» eversisque munitionibus eorum,ac depras- datis illis, servos effecerint eos in diem hunc usque.
11 I tem üt reliqua regna,& insulas,qure- cuntjue obstiterunt ipsis, perdiderunt»8c in servitutem compulerunt:
12 Cum amicis autem suis,& iis.qui ac- quiescunc

'quiescunt ipsis, cum iis conservare amici* tiam, & obtinere rergna propinqua, Se longinqua ; & quicunque audiverunt nonten ipsorum , metuere sibi ab ipsis > quoscunque autem volunt adjuvare, Se tenere regnum, eo$ regnare*:
i; Contra vero quos voluerint,destitue* re: denique exaltatos esse valde :
14 Atque propter haec omnia, non imposuisse quenquam eorum diadema sibi,neque induisse purpuram, ut ea se magnifice , gerat i
19 Sed senatum fecisse sibi, & quotidie I consilium sibi esse trecentorum viginti,con- siiia ineuntium semper de republica,ut ex- . ornent eam :
,6 Tantum credere uni homini , qui do- I minetur ipsis in annum , 8t imperium ha- ! beat totius terra; ipsorum, & omnes ita auscultare uni,ut non sic invidia, neque xmu- lacio inter ipsos.
i7 Elegit ergo Jehuda Eupolemum,filium fochananis,filii HaKkotxi,& Jasonem, filium Elhazaris, quos misitRomam,ad constituendum cum ipsis amicitiam , & societatem.
,8 Et tollendum jugum suum a se ; quia videbant regnum Gratcorura opprimere Jisraelem servitute.
19 Itaque profecti Romam serat autem iter multum admodum) & ingressi in sena-
1 tum proioquuti sunt,dicentes:
20 Jehuda Macbai,8c fratresipsius,& respublica Jehud*orum nos miseruntad vos, ut constituamus vobiscum societatem, Lc pacem, & no s inscribamur sociis,& amicis
21 Qui sermo placuit coram ipsis.
22 Atque hoc exemplum efl illius epistola;, quam referi osit 5 enitn in tabulis as- reis, 8c misir Jeruschalaima, ut esset apud eos illic monimencum pacis,& societatis:
2 f Qupd faustum felixque fit Romanis» 8c genti Jehudajorum mari terraque in secutum, gladiüfque, Sc hostis procul fit ab
14 Quod si exstiterit bellum in Romam prius, auc in ullum sociorum ipsorum in tota ditione ipsorum ;
25 Auxilium latura est gens Jehud;eo- rum, prout tempus pratbebit ipsis, animo optimo;
26 Neque dabunt, neque subministrabunt hostibus oppugnantibus ipsos com-
: meatum, arma, argentum, naves, üt vjlum fuerit Romanis ; de custodient mandata «orum,nihil accipientes.
27 Similiter vero, si genri Tehucteorum evenerit prius bellum, auxilium ferent Romani ex animo ; ut ipsis opportunitas pra;bebitur:
28 Et oppugnantibus non dabitur com- I meatus, arma, argentum, naves, ur visum > fuerit Romanis : sed cullodient mandata ha*c,fdque bona fide:
29 in hanc sententiam statuerunt Romani cum populo Jehudasorumsccdu^.
Quod si in posterum consilia inierint hi, aut illi, addendi, aucadimendi, facient prout placuerit insis . & quicquid addiderint, ademerintve,id ratum futurum est.
Zr De malis aurem,quapR.cx Demetrius

perficit m eos, scripsimus ei, dicentes. Quamobrem grave jugum imponis amicis nostris,sociisque Jehudasis ?

;r Si ergo amplius interpellaverint nos pro auxilio contra te,faciemus eis jus, 8t te mari terraque op pugnabimus.
CAP. IX. lebudt caso sucrtdit lonatban frater.
Udiens verb Demetrius fecisse Nicanorem,& copias eius bellum,perrexit Bacchidem, 8c Alcimum fecundo mittere in terram Jehuda;, & cornu dexterum cum
2 Profecti itaque via Gilgalem versus, castra metati sunt contra Cesulothas,qu:esunt in Harbathis: quam quum occupassenr, perdiderunt animas humanas multas.
; Mense autem primo anni centesimi quinquagesimi secundi, castra mecacisunt contra Jeruschalaima.
4 Moventes autem, profecti sunt Beth- zethan cum viginti millibus virorum pedi tum, 8e bis mille virorum equitatus ;
C Q~um Jehuda castra posuisset JIadasif* habens ter mille viros electos fecum :
6 Qui videntes multitudinem copiarum, hostes multos esse, metuerunt valde, 8c diffluxerunt multi e castris ; non (Untfactiex eis reliqui,nisi octingenti viri.
7 Videns iraque Jehuda diffluxisse castra sua, quum prrlium istud affligeret ipsum, adeoque animo artritus esset, (quia non habebat tempus congregandi eos) uc dissolveretur.
8 Dixit iis,qu! erant reliqui,surgamus,8e adseendamus in adv.rsarios nostros,sifoc- te poterimus debellare eos.
9 Avertebant autem illum, dicentes.nequaquam poterimus: sed fervemus nostras ipsorum animas modo ; revertere,nam fratres nostri diffiuxerunr,& nos debellaremus istos ? qui fumus ram pauci.
10 Sed dixit Jehuda, absit a me, utfa- ciam facinus istud,& fugiam ab istis: nam si prope est tempus nostrum, moriamur viriliter propter fratres nostros, ac ne relinquamus quicquam.quod gloria; nostra; crimini verti possit.
it Tunc moverunt copia; e suis castris, uc sisterent se obviam illis, diviso equitatu in duas partes, & funditoribus, sagittariisque procedentibus ante copias, qut primi bellatores erant potentes omnes.
t2 Bacchides autem erat in cornu dexce- ro, quum appropinquante phalange a duabus illis partibus clangor tubis factus est*
1; Clanxerunt quoque milites Jehudae ipsi tubis, & commota est terra cfonitu castrorum ? fuirque praelium commissum a mane usque ad vesperam.
14 Vidit verb Jehuda Bacchidem,& firmamentum castrorum ad dexteram esse» qu.noropter convenerunt ad ipsum omnes
animosi.
tc Ita contritum est dexterum cornu ab illis, & persequuei sunt i» rergo eos usque ad Aznothas montem.
'6 Qui autem erant in cornu sinistro, videntes cornu dexterum attritum esse, reversi sunt secundum vestigia Jehuda;,8cco- mkum ejus 4 posterioribus panibus»
17 U«

t7 it'a ingravescent« prarlio ceciderunt confofli multi ex his,6t ex jllis :
18 Jehuda vero cecidit, Öc fugerunt reliqui •'
19 Linde tollentes Jonathan, &Sclnmhon Jehudam, fratrem füum, sepeliverunt eum in monumento majorum suorum Moddi- nis:
10 Et deflentes eum» planxerunt de eo omnes Jisrvfclirx planctu magno , lugen- tefque diebus multis,dixerunt;
2i Quomodo cecidit potens, qui servabat Jisraelem ?
12 Reliquar vero res Jehuda», & bella, & firenua facta, qua? fecit,& magnitudo ejus non sunt descriptse: nam multx erant admodum.
2; Fuit autem post mortem Jehudar, ut emergerent iniqui in omnibus terminis Jisraeiis, & exoriremur omnes operarii in- Justifia?.
24. Diebus illis fuit fames magna valde : quapropter descivit regio ipsa cum illis.
2< Eligens uero Bacchides impios istos viros,eos instituit dominos regionis.
26 Qui exquirentes . perscrutantefque amicos Jehuda?,adducebant eos ad Bacchidem { qui ultionem sumebac de eis, illu-
27 Itit fuit afflictio magna in Jisraelitis, cuiusmodi non fuerat, ex quo'die non est visus propheta ipsis,
28 Quamobrem congregati omnes amici Jehuda*.dixerunt Jonathani.
29 Ex quo frater tuus Jehuda mortuus •st,non fuit vir par ei ad procedendum contra inimicos, & Bacchidem,& invadendum adversarios gentis uostras:
;o Nunc itaque eligimus te hodie, ut sis loco illius princeps noster,& dux ad gerendum bella nostra.
;i Accepitqu« Jonathan momento illo principatum.L< surrexit in locum jehudae, fratris fui:
32 Quod resciscens Bacchides, quaesivit e um occidere:
Sed cognoscens Jonathan , & Schirn- hon,frater ipsius» ac omnes , qui erant cum i pso,fugerunt in desertum Thefcohae, 8c castra posuerunt ad aquas laciis Aspharis.
;4 Quod ubi cognovit Bacchides , die Sabbarhi venit ipse cumtoto exercitu suo secundum Jardenem.
M’serac autem fratrem suum , ducem multitudinis, ut rogaret Nabathaeos amicos suos , uc apud ipios deponerent impedimenta sua.qu® mulca erant.
Sed exeuntes filii Amri Medeba.com- prehenderunt Jochananem ,& quaecunque habebat; qua? habentes .abierunt.
;7 Postea vero renunciatum est Jonathani,&Schimhoni,fratri ipsius.filiosAmri celebrare nuptias magnas,& deducere sponsam Medeba, filiam cuiusdam e magnatibus summis Cenahanis,cum pompa maxima.
}8 Recordati itaque Jochananis.fratris Tui, ascenderunt, 8 c abdiderunt se sub quadam montis uniusspecu.
§9 Quftmquc sublarss oculis suis, vidissent, quod ecce turba,& apparatus multus, procedente sponso cum amicis suis, & fra- «sibus, suis obviam illis cum tympanis, in«

strumentifque musicis,& armis multis ;
40 Exsurrexerunt in eos ex insidiis, 8 c interfecerunt eos,adeo ut caderent confosß multi, 8 c reliqui fugerent ad montana* ce- pemntque omnia spolia illorum.
41 Ita conversa: sunt nuptix in luctum, 8 e vox musicorum instrumentorum ipsorum in lamentum.
42 Illi amem facta ultione sanguinisfra- tris fui reversi sunt ad terminum Jardenis.
4; Audiens ergo Bacchides, venit die sabbathi ad ripas usque Jardenis cum copiis multis.
44 Dixit autem Jonathan suis, surgamus jam,Scpugnemus pro nobis ipsis: non enim est hodierno die.ur antehac :
4{ Nam ecce bellum imminet ex adverso nostri , 8 c a tergo nostro; aqua veio Jardenis hinc & inde,palusque,& saltus > non est declinandi locus.
46 Nunc ergo inclamate Deum cocsi, u« servemini a manu inimicorum.
47 Tunc commissum est prarlium , 8< extendit Jonathan manum suam ad percutien* dum Bacchidem , sed declinavit ab eo retrorsum.
48 Postea insiliit Jonathan ,& qui erant cum eo in Jardenem » Sc transiverunt in ulteriorem ripam: illi vero non trajecerunt Jardenem, insequentes eos.
49 Ceciderunt autem ex castris Bacchidis quasi viri mille,die illo.
fo Reversus autem Jeruschalaima, atdifi- cavit civitates munitas in Jehudxa , Öc munitionem,qux est Jerichunce,&Beth-elem, & Thimnacham , & Pirhachonem, & TbaP- puachum , instruentes nimis altis, portis» que,& vectibus ?
si Et posuerunt nra?sidia in eis, ut inimice agerent cum Jisraele.
s 2 Munivit quoque civitatem Beth-tzu- ranam.&Gazara, & Arcam: ponens in eis copias,8t apothecas commeatuum :

s; Acceptisque fisiis eorum, qui duces regionis erant,obsidibus,posuit eos in arce Jeruschalaimisin custodia.
<4 Anno autem centesimo quinquagesimo tertio, secundo mense, praecipiente Al- cimo,ut destrueretur murus atrii in loco sancto extimus,& evertente opera prophetarum,quum jamccepiiTet destruere;
<s Momento illo perculsus est Akimus , 8 c impedita opera jllius,obserato ore illius, & paralysi affecto corpore ; adeo ut non posset amplius quicquam eloqui, aut praecepta dare de do rro sua :
s6 Et mortuus est Alcimus tempore illo cum cruciatu magno.
<7 Videns ergo Bacchides mortuum efle Alcimum,reversus est ad Regem, & quievit terra Jehuda: duobus annis.
§8 Quapropter consilium iniverunt o- mnes iniqui,dicentes,ecce]onathan,Sc qui cum eo sunt,habitant in quiere confidenter: nunc igitur adducamus Bacchidem, qui comprehendat istos omnes una nocte ;
§9 Et profecti , consilium communicarunt cum eo.
00 Qui movens , ut veniret cum copiis multis , misit epistolas clam omnibus sociis suis , qui erant in Jehudxa.ut comprehenderent Jouavhanem,5c eos , qui erant cum »pf* »

*ipso , sed non potuerunt»quia innotuit il- iS consilium istorum.
61 Sed comprehenderunt ex hominibus regionis,auctoribus illius sceleris quinquaginta viros,L interfecerunt eos.
1 62 Postea ieccdens Jonathan» &Schim- hon,& qui erant cum eo, Beth-Keriitzum , quod est in deferto,exstruxit Rex amotas e>us,8c firmavit eam;
6; Quod Bacchides cognoscens, congregavit totam suam multitudinem , & iis, qui, «rant ex jehudiea.denunciavk.
I Qustmque veniens» castra posuisset I contra ßeth-Ketzitzum, oppugnavit ipsum diebus multis,feckque machinas:
6? ionathan veto relinquens Schimho- nem,fratrem suum in civitate,processit in regionem,8cven'tcum numeris.
I 66 Ita percussit praefectum viarum i*si- J diis cum sociis ipsius,& eos,qui valvas observabant in tentorio ipsorum.
67 Quumque incepisset credere, ascendens cum suis copiis Schimhon quoque , Lt , qui erant cum eo,egressi e civitate,incende- runt machinas:
68 It* pugnantibus illis contra Bacchi- 1 dem,contritus est ab illis;&afflixerunt eum valde, eb quod consilium ipsius, & expeditio ipsius inanisesset.
69 Quamobrem irati animo in viros iniquos illos ,qui consuluerant ipsi,ut veniret , in regionem, occiderunt ex eis multos: etiamque inibam consilium invadendi terram eorum-
70 Hoc autem , postquam cognovit Jo- nachan,misitad eum legatos ad componendum cum eo pacem ,& ut redderent ipsis 1 captivorum turbam ;
71 Quod accipiens ille , fecit fecundum sermones ejus > & juramtmofpopondit ei se non procuraturum ei malum ullo dierum
72 Redditifque ei captivis , quos ceperat prius e terra Jehudar, revertens, abiit in terram suam , ac non perrexit artipliüs invadere terminos eorum.
7; Ira sublato ex Jisraete bello, habitavit Jonathan Micmaschij Lc quum coepisset Jo- nathan judicare populum, delevit impjoj ex Jisraele.
C AI'. X. Jtbudti flant bpartibM Mtxan-
dri.
A Nno verb centesimo sexagesimo ascendit Alexander,filius Antiochi illustris,®: occupata Ptolemaide , quum accepissent eum,regnavit illic.
1 Quod audiens Demetrius Rex,congre- 1 gavit copias multas valde , ut procederet obviam ei in prarlium :
$ Misitque Demetrius ad Jonathanem li- ■ teras verbis pacificis,adeo ut magnificaret
4 (Dicebat enim. anticipemus pacem constituere cum istis, antequam constituerit iste pacem cum Alexandro contra nos ;
5 Nam recordaturus esset omnium malorum,qua» commisimus in ipsum,8c in fratres suos,atque in gentem suam ;
6 Deditque ei porestatem congregandi copias, & comparandi arma, ut esset ille so-

cius ipsius & obsides , qui erant in arce , reddi edixit Lj.
7 Veniens iraque Jonathan JeruschSlai- ma , quum legisset epistolas audiente toto populo,& iis,qui erant in arce :
.8 Timuerunt timore magno, quando audiverunt Regem dedisse ei faculratcm congregandi copias ;
9 Tradideruntque » qui erant in arcejo- nathani obsides, quos reddidit parentibus ipCorum.
10 Tunc habitans Jonathan fernst halai- mil,coepit ardificare,öcinst.mr<jre civitatem.
11 Edicens operis , ut exstruerent mtiroS, & montem Tzijonis circumdarent lapidibus quadratis ad munitionem $ 5 c ita fec«-
12 Quamobrem fugerunt alienigena»,qui erant in munitionibus , quas ardificaverac Bacchides:
1) Et relinquens quisque locum suum , abiit in terram suam.
14 Tantum Betzurar reliqui fuerunt quidam ex iis, qui legem, 8f prarcepta reliquerant : nam hoc erat ipsis perfugium.
15 Sed audiens Alexander Rex promfssii quacunque literis significaverat Demetriu* lonathani, quum narravissent ipsi bella, Ss strenua facta »quar fecerat ille, & fratres illius ; ac labores,quos sustulerant •
16 Dixit,annon possemus invenire unum aliquem virum ejusmodi ? nunc ergo constituemus eum amicum,sociumque nostrum*
17 Et scriptas literas misit ei »dicens in hanc sententiam;
I 8 Rex Alexander fratri Jonathani salu*
19 Audivimus de te virum potentem robore esse, & commodum esse , ut sis amicu»
20 Nunc itaque constituimus te hodie sacerdotem summum gentis ti«,dcamicunt Regis vocari: misit quoque ei purpuram ,& coronam auream, dicens ; ut, & sentias no- biscum,8e conserves amicitiam erga nos.
II Sic induit Jonathan sanctam restem septimo mense anni centesimi sexagesimi » festo tabernaculorum , & congregavit copias, comparavirque arma multa.
22 Quos sermones audiens Demetrius* dolore affectus est ;
2$ Et dixit,quidnam fecimus,quod prior nobis Alexander amicitiam tonllituic cum Jebudaeis ad firmamentum fui;
14 Scribam eis ego quoque verba cohortationis , & amplitudinem, & dona conferam,ut Cmt mecum ad auxilium meum.
25 Et scripsi» eis in hanc sententiam $ Rex Demetrius genti Jehudaeorum saiurem.
26 Quod conservastis pacta ncbiscumi- nita,8c permansistis in amicitia nostra,ac non accessistis inimicis nostris , audientes gavisi fumus.
27 Nunc itaque permanete adhuc ad servandum fidem erga nos,& reddemus robis bona pro iis,quibus officitis ros :
18 Dimutemusque vobis,qua? dimittenda erunt multa ,Se dabimus vobis dona.
29 Nunc etiam absolvo vos.remittent vobis,omnes inquam, Jehudsco* a tributis, & a canone,salinarum,& a coronis:
50 Espro tertia parte feminis, &pro dimidio

midio fructuum ex arboribus, quod conv«- 8c ad ledificandura muros, qui sunt in Jehu-
nicbat me percipere , dimitto ex hodierno die , Sc deinceps ; ne accipiaturä terra Je- hud-e.Sc ä tribus prxfecturis ex Samaritide, Galilaeique adjectis ei ; idque ab hodierno die in rempus acernum.
Urbs vern Jeruschalaimorum esto sancta,& libera cum terminis surs.Le a decimis, 8c a vectigalibus.
Dimitto etiam potestatem arcis, quar est jerufchalaimis , quam trado sacerdoti summo, ut constituat in ea viros,quoscunque elegerit ipse ad custodiendum eam.

Omnem quoque animam Jehudfco- rum , qu* captiva abducta fuerit c terra lehudx in totum regnum meum , dimitto liberam gratis.
$4 Item omnes dimittuntor tributa eorum ,8c jumentorum ad eos pertinentium; & omnes dies festi, sabbathaque,& novilu- nia, diesque stati,& terni dies ante festum, ternique dies post festum sunto omnes dies isti dies immunitatis, 8c remillionis omnibus Jehudxis.qui sunt in regno meo ;
$5 Uc non habiturus t c potestatem quii* quam vendendi , aut turbandi quenquam eorum de negotio ullo.
^6 Praeterea inscribuntor sehudasorum in copias Regis ad triginta millia virorum, quibus dabuntur munera, üt convenit omnibus copiisRegiS:
;7 Hc constituetur pars ex eis in munitionibus Regis magnis,& pars «x eis ron- ctituetur in curandis negotiis regni fiduciariis,' quorum praefecti, 8 c magistratus sunto ex ipsis 8c incedunto legibus .ipsorum,quemadmodum etiam praecepit Rex in terra Jehudae-
;8 Qiiod autem ad tres praesecturas illas adiectas Jebudieae e regione Samariar hoc adjicitor'jehuda^e.uc recenseantur subiecta: uni, nec obediant alteri potestati, nisi sacerdotis summi.
Pcolemaida vero, 8 c regionem adhaerentem ei dono do sanctuario, quod est Je- ruschalaimisad convenientem surotumsan-
40 Item ego in annum do quindena millia Siclorum argenti e rationibus Regis,ex locis ad ipsum pertinentibus ;
41 Etiamque quod abundae , quod non reddiderunt ex negoriorurn adroinistra- tione uc antecedentibus annis,deinceps danto in opera domus :
qr Quibus addita quinque millia Siclorum argenti,quos accipiebant de negotiis sanctuarii (ut annis procedentibus)«x rationibus quotannis , ea quoque remittuntur,quia pertinent ipsa ad saderdotes,qui funguntur ministerio.
4^ Et quicunque fugerint in templum, quod est jerufchalaimis,& quicunque in o- mnibus terminis ejus debitores sunt regalium pcnfitationum.autcuiusliberopcTU",, absolvuntor etiam ab omnibus, qua* erant, ipsis in regno meo.
44 Tum ad aedificandum,8c instaurandum Opera ioci sancti sumtus dabitur e rationibus Regis;
45 Tum »d aedificandum muros Jeruscha- laimorum.Sc muniendum circumquaque, furatus quoque dabitur« rationibus Regis, >
46 Quum autem Jonathan , populüsquS audivit lermones istos,non crediderunt eis, nequeacceperunr,recordab 3 nruremm mali maximi, quo affecerat Jifraelem» ut afflixerat eos valde:
47 Sedacquieverunt Alexandro,eo quod ille fulsTec ipsis auctor sermonum pacis; Se fodi prarliooim fuerunt ei omnibus diebus.
48 Quum itaque Alexander Rex congregavisset copias magnas, Sc castra fecisset ex adverso Demetrii;
49 Commiserunt prolium duo isti Reges : sed fugerunt castra Demetrii,& perse- quutus est eumAlexander,quum pracvaluis-
50 Quumque obfirrr.lsset prarlium valde, usque dum occideret sol, cecidit quoque Demetrius die illo.
51 Et milic Alexander ad Ptolomxum, Regem Ägypti legatos,in hanc sententiam,
dQ^oniam reversus in terram regni mei» insideo throno majorum meorum,obtineo- que dominatum ; Sc conterens Demetrium, obtinui regionem nostram:
fi (Nam commisi in eum prarlm/n, quo contritus est ipse ,8c castra ipsius a nobis, insidemusque throno regni eius.)
§4 Nunc ergo statuamus inter nos amicitiam,& jam da mihi filiam tuam,ut sit mihi uxor, Se ego generribi; Sc dabo tibi dona, iliaque digna te.
55 Respondit vero PtolomseusRex.df- cens > felix dies, quo reversus es in terram maiorum tuorum, Se insedisti throno regni
56 Jam vero facturus sum tibi,qua: scripsisti ; sed occurre ad Ptolemaida.uc videamus alter alterum ;Le socer ero tibi,quemadmodum dixisti.
c7 Egressus itaque Ptolomaeus ex AEgypto ipse,8: Cleopatra,fili3 ipsius.venerunt Pto- lemaida , anno centesimo sexagesimo se-
58 Ubi,quum occurrisset ei Alexander Rex,tradita est ipsi Cleopatra,filia ejus;ce- lebravitque nuptias ejus Ptolemaide, üt fit- fiunt Reges,cum gloria maxima.
59 Scripserat autem Rex Alexander Jo- naihani.utvenirecobviamipsi $
60 Qui profectus cum gloria Pcolemai- da , obvjam venit duobus illis Regibus , Se dedit eis argentum » aurumque , & amicis eorum,ac dona multa,Scadeptus est gratiam in oculis eorum.
fit Congregati sunt autem adversus eum viri pestilentes ex Jisraele, viri iniqui.uc accusarent eum,quibus non attendit Rex;
6: Sed mandavit Rex,m exueretur sona- than vestimentis suis, ac indueretur purpura,atque ita fecerunt.
6r Postea sedere justit eum Rex fecum, edixitque principibus suis,prodite cum er» in medium civitatis , Sc mandate , ne quisquam incuset eum de ulla re,8c nemo ipsum interturbet ulla dec-.rusii.
64 fuitque,ubi viderunt accusatores gloriam eius,sicut promulgabatur, Sc amictum ipsum purpura,ut omnes fugerent.
65 Qumnque gloria assccifiet eum Re*»

•&conscribens eum inter primos amicos, .disposuisset eum ducem, Lc participem principatus:
6(5 Reversus est Jonathan JeruCchalaima • cum pace,atque Ueciciä.
67 Anno autem centesimo sexagesimo quinto, venic Demetrius, filius Demetrii e Cret3 in terram majorum suorum:
63 Quod audiens Alexander Rex,contri- status est valde,& reversus est Antiochiam.
69 Constituit autem ducem Demetrius Apollonium, prassectum CoclesSyrije, qui congregans copias magnas castra poiuit Tamnijt\misirque ad Jonathanem, sacerdotem summum,dicens ;
70 Tu unicus efferris in nos,& ego factus sum ludibrio,probroque propter te ; quamobrem vero potentiam ostentas contra nos in montibus istis ?
71 Nunc ergo, si confidis copiis tuis,descende contra nos in campum,ubi decertemus iqter nos j nam penes me est potentia civitatum.
71. Interroga, & disce, quis sim ego,Se reliqui adiuvantes nos, dicunturenim non poste vestra consistere vestigia in conspectu nostro , quia bis in fugam versi sunt majores tui in terra sua.
7; Nunc itaque non posses sustinere e- quitarum, Se copias hujusmodi in eo campo,ubi neque lapis, neque saxum,neque locus effugiendi est.
74 Q^um autem audivit Jonathan sermones Apollonii,commotus animo,elegie decem millia hominum, & processit Jeru- schalaimis,occurrente ipsiSchimhone, fratre ipsius ad auxilium ipsius;
75 Et castra posuit contra Joppen postquam exclusissem eum e civitate, eo quod prarsidium Apollonii erae Joppes, & oppugnarunt eam.
76 Metuentes vero,aperuerunt oppidanis dominatus est Jonathan Joppa».
**7 Quod audiens Apollonius,castra instituit ex ter mille equitibus, Se copiis multis i profectusque Aschdoium tanquam iter faceret, eadem opera processit in campum j quia habebat multitudinem equitatus,cui confidebat.
78 Persequente vero JondfJuw# ä tergo eius Azotum versus,ut congrederentur, castra ä tergo eius in pnc'.ium :
79 Reliquit Apollonius mille equites occule« post eos.
8oCognoscenre autem Jonathane este in- sidiaspost se.circuiverunt castra illius,unde conjiciebant jacula in populum a matutino ad vesperam usque.
81 Populus vero consistebat, ut mandaverat jonathan, quum labore fatigari essent equites eorum.
8* Tunc trahens Schimhon copias suas, i congressus est cum phalange, (nam equites j defatigati erant,) Sc contriti abeo,fuge-
8? Equitatu vero dissiparo in campo,fu* gerunt Aschdodum, Se ingressi suntatdem Dagonis, templum idoli fui, ut servarentur.
84 incendens vero Jonathan Aschdodum . Se civitates circumstantes eam , acopis spolia eorum, gc sacrum Dagonis,

eosque, qui confugerant in illud, incendit igne.
8s Ita fuerunt, qui ceciderunt gladio, cum jis, qui perierunt incendio, ad octies mille viri.
86 Et inde movente Jonathane,ut castra poneret contra AschKelona, processerunt cives obviim ei cum gloria magna.
87 Postea reversus est Jonathan Jeruscha- laima, 8 e qui erant cum eo, habentes spolia multa.

88 Fujtque,uc audivit Alexander Rex sei» mones istos, ut ampliore gloria Jonathanem afficerer.
89 Mittens ei fibulam auream, üt mos est dari cognatis Regum,ifcdans etHeKronem, bmnefque terminos ejus hacteditatis no-
C A P. XI. PielonutM ingentium crudelii.
R fix autem JEgypti congregavit copia* multas, ut est arena, qure jacet ad littus maris, Se naves multas, quaerens obtinere Alexandri regnum dolo , & addere ipsum regno suo.
1 Eo itaque prodeunte in Syriam verbi* pacis»aperienres ei cives,occurrebant ei > quia mandatum erarAlexandriRegis,ut occurrerem ei,eo quod soceripsiusesset,
% Ira civitates ingredien* Ptolomseus, instituebat
copias prarsidiariaj in unaquaque civitate.
4 Quum autem venisset prope Azotum, demonstrantes ei templum Dagonis igni traditum, & Azotum, suburbiaque ipsius destructa, corporäque projecta,Se homines exustos, quos exusserat Jonathan in eo bello, (nam fecerant tumulos eorum in via
5 Enarraverunt Regi,quae fecerat Jonathan ad criminandum eum ; & conticuit Rex.
6 Occurrente vero Jonathane Regi Joppen cum gloria,postquam falurassent alter alterum, & pernoctassenc illic.
7 Profectus Jonathan cum Rege ad fluvium usque,qui dicitur Eleutherus,reversu* est Jeruschalaima.
8 Rex autem Pcolomaeus, dominans civitatibus maritimis Seleuciam maritimam usque, ut inibat in Alexandrum ratione* improbas.
9 Mjsic legatos ad Demetrium Regem.dicens; age,constituamus inter nos foedus,8c dabo ubi filiam meam, quam habet Alexander,regnabisque in regno patris tui.
io Pocmtec enim me, quod dederim illi filiam meam,nam quarsivit interficere me.
11' Criminatus est autem eum, propterea quod ipse concupiscebat regnum eius :
ii Er auferens ab eo filiam, dedit ipsi Demetrio,&alienatus est ab Alexandro,ita ur mmifestje essent ipsorum inimicitiae.
1; Et ingressus Pcolomaeus Antiochiam, apposuit duo diademata capiti suo, Asia:, & ffgypti.
14 Rex autem Alexander erat in Cilicia temporibus illis > quia deficiebant locorum illotum incola:.
Sed audiens Alexander, invasit eum bello, fc producens Ptoiomxus cofi7u,oc- V v cur-

currit ei manu vahda^atque in fugam vertit
16 Iti fugiente Afexandro in Arabiam» Ut protegeretur illic , Rexlriolomajus exaltatus est:
17 Et tollens Zabdiel Arabs caput Alexandri, misit Ptolomseo.
1 3 Postea Rex Ptolomaeus obiit die tertio; & qui erant in munitionibus ejus.perierunt ab iis, qui in iisdem munitionibus versabamur.
19 uä regnavit Demetrius anno centesimo sexagesimo septimo.
20 Diebus illis cogens Jonathsn incolas lehudajjc ad expugnandum arcem,qua: erat Jeruschaiaimis, fecit contra eam machinas mulcas.
21 Profecti autem quidam osores gentis fu*,viri iniquiadRegem, quumrenunciäs* fern ei jonathanem obsidere arcem.
22 Audiens ille,iratus est» $c ubi audivisset, starim jungens,venit Ptoiomaida, 5 trescripsit Jonathani, ne obsideret,sed veniret ipse obviam sibi celerrimePtolomaida,ur congrederentur.
23 Ut autem Jonathan audivit, obsidere julsit ,• Se delectiS senioribus Jisraelis,& sacerdotibus, exposuit i'e ipsum periculo ;
14 Nam accipiens argentum ,& aurum, vel emque, & alia munera plurima, profectus est ad regem Ptolomaida, Sc invenit grati.’mcoram eo:
:< Et quamvis accusarent eum quidam iniqui,ex eadem geme.
20 Fecit tamen ei Rex, quemadmodum fecerant ti antecessores ipsius, Se exaltavit eum coram omnibus amicissuis.
17 Stabiliens ei principatum sacerdotii, & quaecunque aliena ante habuerat ad honores pertinentia, fecitque,ut ille dux primorum amicorum elTec-
18 Tum rogante JonachaneRegem.ur Jehudyjam faceret immunem tributorum, Lc tres toparchias, atque Samaritida, promittendo ei talenta trecenta »
29 Acquiescens Rex, conscripsit Jona- thani epistolas de iisrebusomnibus, habentes in hunc modum:
zo Rex Demetrius Jonathani,fratri salutem, &genci |ehud«eorum.
51 Exemplum epistolae,quam scripsimus lasiheni, cognato nostro de vobis,scripsimus etiam ad vos,ut videatis.
3 2 Rex Demetrius Lasiheni patri salu-
z; Genti lehudxorum, amicis nostris, 8c conservantibus ea.qua? ex jure fune erga nos, indicavimus benefaciendum este propter benevolentiam ipsorum erga nos.
$4 Constituimus ipsis,& terminos Jebu- daeas. Se tres praefecturas, Aphxrema.'Lyd- dam,& Ramatham,quae adjectae sunt Jehu- da?a? ex Samaritide, L omnia, quxadhx- rent ipsis, omnibus sacrificantibus Jeru- schalaimis.pro regalibus illis collectis',quas percipiebat Rex ab eis quotannis ante ex fructibus terne,& fructibus siborum ;
Et alia ad no« pervenientia deinceps; decimas, tnquslm, tributoque ad nos pervenientia, & falis stagna, Ac pervenientes ad nos coronas.omnia concedimus eis; jS Neque initum fiet quoquam horum
R U M L I Bi r. deinceps in omne tempus«
\7 Nunc itaque curate confici istorum exemplum, quod dator Jonathani,& ponitor in monte sancto, conveniente loco, Lc
38 Videns autem Demetrius Rex quietam esie terram coram ipso, & nihil libi obsistere,dimisit omnes copias suas unumquemque in locum suum, praeter exteras copias, quas collegerat ab infulis gcnriutn : icäfn- ctir sunt inimica: ipsi omnes topia:, quas a majoribus habuerat.
*9 Tryphon vero, qui fuerat ab Alexandro prius, quum videret omnes copias in Demetrium murmurare, profectus est ad Malcoeiem Arabemf qui alebat Antiochum,puerulum Alexandri:)
40 Et insistens apud eum,ut traderet eum sibi,ut regnaret pro patreiuo.renun- ciabat ei,quarumque confecerat.Demetrius, 8e inimicitias,quibus prosequuntur cun» copiae eius; mamitque illic dies multos.
41 Scripsit autem Jonathan epistolas ad Demetrium Regem,ut eliceret eos,qui in arce erant JeruschaUimis,& qui erant in munitionibus; quia Jiiraclcm oppugna-
42 Remisit vero Demetriusliterasad Jonathanem,dicens ; non solum hztc facturus sum tibi.Lc gemitus,sed gloria ornabo te» & gentem tuam,si commoditatem habuero.
4) Nunc itaque recte feceri$,si miseris ad meviros,qui pugnentmecum;nam defecerunt omnes copi* mear.
44 Tunc misit Jonathan viros ter mille potentes robore ad ipsum Antiochiam : quibus advenientibus adRegem,laetatus est Rex adventu i psorum.
45 Nam congregati fuerant cives intrb civitatem ad viros centies vicies mille; volentes Regem e medio tollere.
46 itaque fugiente Rege in aulam,occuparam cives vias civitatis,& coeperant bello infestare.
47 Advocante autem Rege ad auxilium Jehudseos, quum fuissent congregati ad i- 'pfum.omnes simul starim in civitate dispersi sunt;
48 lntcrfeceruntque in civitate die ilio ad centum millia; & incendentes civitatem, capienretque spolia multa die illo» servaverunt Regem,
49 Videntes veio cives obtineris Tebu- dacis civitatem,prout volebant,& innrma- ti cogitationibus suis, inclamaverunt Regem cum precibus, dicentes ;
50 Da nobis dexteras,cessentque Jchu- daei nos,Lc civitatem oppugnare.
51 Tum abjicientes arma , fecerunt pacem, Se gloriam consequuti sunt Jehudxi coram Rege, Lc coram omnibus,qui erane in regno ipsius; reverfique

suntjeruschalai- ma,habentes spolia multa.
5: Et sedente Demetrio Rege in throno regni sui,quievit terra coram ipso.
;; Verum mentitus erat,quascunque dixerat , nam abalienatus a Jonathane, non reddidit ei fecundum benevolentia? illius facta ,qua? fecerat in ipsum; sed aiHixic eum valde.
54 Postea autem reversus est Tryphon, k Antiochui cum eo,puerulus juvenis,qui legn*-

Cep.i»,.
regnavit imposirofibi diademate»
$$ Et congregat» lunt ad ipsum omnes copix.quas disperserat Demerrius.pugna- verüntque in eum,it'a ur fugatus fugerer.
56 Tum accepit Tryphon bestias,& ob* iinuit Antiochiam.
§7 Scripsit vero Antiochus Junior Jona- thani . dicens ; stabilio tibi'principatum sacerdotii ,8e pr*ficio te quatuor prxfe- cturis,& volo esie te ex amicis Regis:
Et mittens ei instrumenta aurea ad ministerium »dedit ei potestatem bibendi cx aureis,& purpuram induendi,& habendi fibulam auream.
§9 Schimhonem quoque fratrem ejus constituit ducem ä tractu Tyri, usque ad terminos Agypri.
60 Profectus itaque Jonathan, quum per- agrässet trans fiuvium,& in civitatibus sin* gulis,8c congregat» essent adipium omnes copi» Syri» auxiliares , venic Ascbkelo- nem.ubi obviam ipst processerunt cives honorifice :
61 Et inde sbiit ad Gazam,ubi occluden-
macbjeorum Lib. i;
Cap.tj.
V idens itaque Jonathan commoditatem hanc temporis libi adjumento esle»elegic viros,quos misit ad Romanos ad constituendum,& renovandum cum eis amicitiam ;
2 itemque ad Spartiaras,& loca alia miste epistolas in eam sententiam.
Z Profecti ergo Romam,& ingrestl sena- tum.dixerunt,Jonathan summus sacerdos, & gens Jehudaeorum misit nos,ut renovetis amicitiam fecum,& societatem,sicut antea.
4. Dederuntque literaj eis scriptas ad eos pro ratione loci,utdeducerent eos in terram Jehudxcum pace.
5 Hoc autem exemplum licerarum est# quas scripsit JonathanSparriaris :
6 Jonathan summus sacerdos ,& senatu* gentis,& sacerdotes, populusque reliquus JehudaoTum,Spartiarisfratribus salutem.
7 Jam antea miss» sunt liter» ad Oniam, sacerdotem summum ab Areo,regnante a- pud vos, dotentes vos fratres nostros esse# exemplum earum subjectum est.
8 Et accepit Onias virum illum,qui missus fuerat, honorifice i quum recepisset litibus Gazanis, circumsedit «am,8c incen-teras, quibus declarabatur negotium socie- dens suburbia ejus igne,pr»daruseltea. i taris,& amicitj».
62 Postea rogantibus Gazanis Jonarha-j 9 Quapropter nos etiam, qui istorum nem,dedit eis dexteram,8c acceptos filios ' non indigemus,consolationem habentes ex principum eorum obsides,emisir eos Jeru- libris sanctis, qui versantur in manibus
ichalaima , pervasicque regionem Damascum usque.
6; Audiens vero Jonathan advenisse principes Demetrii Kadeschum , quod tst m Galilaea cum copiis multis,volentes ejicere ipsum regione illa.
64, Occurrit eis ; fratrem vero suum Schimhonem reliquit in regione sua.
6c Tum castra ponens Schimhon contra Lethtzurarn, oppugnavit eam diebus multis,5t conclusam observavit eam.
66 Adeo, ut rogarent eum sibi dexteras dari; quibus dans dexteram , ejecit eos, Sc occupata civitate,posuit in ea prxsidi-
67 Jonathan vero, tk castra ipsius metara ^d aquam Genezareth.surrexerunt mane, venturi in campum Chatzom.
68 Fcce autem castra alienigenarum occurrerunt ei in ipso campo,emiHis insidiis contra eum in montibus; Jehudtei vero obviam occurrerunt exadverso castrorum.
69 Sed quum insidi»exsurgentes e Jocis suis,committerent pr*lium.
70 Fugerunt milites Jonathanis omnes, neque ullus reliquus factus est ex eis,pne- ter Matthithiam, filium Abscha1omi,& je- hudam,filium Chalphai,principes militi* copiarum.
71 Disrumpens itaque Jonathan vestes suas, imposuit terram capiti suo,& oravit;
72 R eversüsque contra eos in praelium, fugavit eos,iist ut fugerent.
rr\ Quod videntes ii,qui fugerant abi- pso,reversi sunt ad eum, 8 e persequuti sunt eum Kadeschum usque, in castra illorum usque.ubi posuerant castra:
74 Ceciderümque ex alienigenis die illo jd viros rer mille,& reversus est Jonathan JeruCchMaima.
t AI'. X 11. lowatbd« renovat foedus cum
Romantiyffr SpAi tstuir.
stris;
loTemavimus mittere,qui renovent fraternitatem, & amicitiam vobiscum,ne abalienemur 'i. vobis; quoniam multa tempora transiverunt,ex quo misistis ad nos.
11 Nos itaque omni tempore indesinenter,& festis ,tk reliquis convenientibus diebus recordamur vestri,in sacrificiis, & orationibus illis, quas offer imus, Cic oportet,ac decet recordari fratrum ;
»r Et l»tamur de gloria vestra.
H Ac nos quidem circumdederunt mul- rs tribulationes. & bella multa ; nam oppugnaverunt nos Reges, qui circumstanc nos:
14 Verum noluimus interturbate vos»8e reliquos socios, atque amicosnostros bellis istis.
1 < Habemus enim auxilium e coelo,quod auxiliatur nobis , quo liberati fumus ab hostibus nostris, 8c depressi fune hostes
16 Elegimus igitur Numenium . filium Antimachi, & Antipatrum, filium Jasonis» quos misimus adlfcomaoos ,ut renovent a- micitiam cum eis,8t societatem pr*ceden-
1? Mandavimus igitur eis, Ut ad Vos quoque prosecti,salutent vos,& reddant vobis epistolas a nobis de renovatione fraternitatis nostrae.
*8 Nunc itaque recte feceritis,si respon- debitfsadeas nobis.
19 Hpc autem est exemplum literarum* quas miserant Oni* :
ao AreuS,RexSpartiatarum,Oni*Sacerdoti magno salutem-
2» inventum est in Scrfptürade Sparcia- tis,& Jehud»is, ipsos fratres esse, 8cesse ex genere Abrahami.
22 Nunc autem,ex quo novimus ista »recti feceritis# si scribetis nobis de pace vestra.
») Enin»
Vv »

Cap.ti.
r; Enim vero nofrescribimusvobispe- cora nostra, Se facultates nostras vobis, Sc qua? nostra sunt, vobis exposita esse,amandavimus igitur viros, ut renuncient nobis in eandem sententiam«

24 Audiens vero Jonathan, reversos este principes Demetrii cum copiis pluribus, quam antea,addebellandum ipsum j
25 Movens Jeruschalaimis,procedit obviam ipsts inregionem Chamatbae,(neque enim dabat ipsis spatium invadendi regio- nem ipsius;)
16 Et misit speculatores m castra illius, qui reversi, renunciaverunt ipsi» illos constituisse irruere in eos nocte.
27 Quum itaque occidisset sol j praecepit jonathan suis,ut vigilarent, 8c essent in armis, comparati ad praelium tota nocte illa » emifitqueprarcubicorescircumcaslra
r8 Quamobrem audientes adversarii paratum esse Jonathnnem cum suis ad prre- lium, timuerunt, 8c perculsi animo suo, 8c pyris oer castra sua accensis,abiverunt:
zq Jonathan vero, 8cmilites ejus nesciverunt ad matutinum usque : videbant enim luminaria ardentia,
50 Tunc perscquutus est eos Jonathan k tergo ; sed non comprehendit eos» nam E- leutherum fluvium trajecerant.
j, Quamobrem declinans Jonathan ad Arabas, qui vocantur Nabathaei, percussit eos,Se cepit spolia eorum.
Postea jungens,venit in Damascum,Se peragravit regionem totam.
55 Sehimhon vero profectus, peragravit Aschkelonem usque, 8e munitiones propinquas,Lc declinans Joppen verlus,occu- pavit eam:
$4 (Audiverat enim eos velle munitionem tradere Demetrianis,) 8c posuit ibi praesidium,ut custodirent eam.-
Reversus aurem Jonathan, congregavit seniores populi,Sc consilium inivit cum ipsis aedificandi munitiones in Jchudrea.
;0 Et extollendi muros Jerusehalaimo- rum,8c exstruendi murum magnum,praealtum, inrer arcem,8c civitatem,ad dirparan-, dum eam i civitate,ut ea scorsim esset; ut neque emerent,neque venderent in ea pr4- sidi&riiiUiM'
57 Quum itaque convenissent ad aedifi- ; candum civitatem, appropinquavit ipse ad murum torrentis, Aii versus subsolanum est,ubi comparaverunt illud,quod appellatur Chaphunatha.
58 sehimhon vero exstruxit Cbadid.? ir
MA CBXOHUM II B. I.
cum copiis multis, 6c injicere manum in- ipsum metuens.
45 Excepit eum honorifice,commendans eum omnibus amicis suis, & dani ei dona : prateepitqueamicis suis,ut obedirent ipsi, quemadmodum sibi :
44 Dixirque Jonarhani,quorsum vexasti totum populum istum ; quum bellum non sit nobis ?
45 Nunc ergo remitte eos in domos suas, Sc delige tibi viros paucos, qui tecum sint, 8c veni mecum Ptolemaida, quam traditurus sum tibi, Sc reliquas munitiones, copiisque reliquas, Sc omnes, qui prassunr negotiis,ut revertens abeam ; nam hu)us rei gratia adsum.
4.0 Tunc Jonathan fidem habens ei,fecit, quemadmodum dixerat: amandavit enim copias,ut abirent in terram Jehudae.
47 Reliquos vero detinuit secum, viros ter mille: quorum bismiiledirnisit in Galilaeam, mille vero cum ipso profecti sunt.
48 Sed quum ingressus esset Jonathan Ptolemaida; occluserunt Ptolomaidenses portas, Sc comprehendentes eum, atque o- mnes, qui venerant cum eo, interfecerunt
49 Tum misit Tryphon copias, & equitatum in terram Galilaeae, Sc in campum magnum,ad perdendum omnes,qui a Jona- rbane fuerant.
50 Sed ubi cognoverunt eum comprehensum esse.Sc periisse.qui erant cum ipso, exhortati inter se,profecti sunt,una revertentes,Sc comparati in prarlium.
Videntes vero prosequutoreS eos de vita dimicaturos esse,reversi sunt.
52 Ira venerunt omnes in terram Jehu- dat,& luxeruntjonathanem.ac comite» eius, timuerüntque'valde » luxerunt quoque o* mnes Jisraeln* luctu magno.
c5 Tum quaerebant omnes gentes, quae circurrstabant eos,atterere eos :
54 Dicebant enim , non habent principem . Sc adiurorem : nunc ergo oppugnantes eos»tollemus ex hominibus memoriam
GAP. XiII. Schimhonsucctditsrdtri /o* nathAni.
A udiens vero Sehimhon congregare Tryphonem copias multas ad invadendum terram jehudae,8c atterendum eam;
2 Quum videret populum esse trepidum, Sc perculsum metu» ascendit Jerufchalairr.a» 8c congregavi: populum.
5 Et adhortatus est eos, dicens eis , ipst humili loco, qua: munivit portis. Sc vecti- nostis,quanta ego,Sc fratres mei,ac domus
klif 1 — -1 ^.. r npn 1a,iWiiC C-in.
jgQuasrebatautemTryphon regnum sl- stae obtinere, 8c imponere sibi diaden.a injecta manu in Antiochum Regem.
40 Sed metuebat,ne tone Jonathan ipsum non sineret,?c ne forre oppugnaret ipsurr $ ideo quaerebat rationem prehendendi ipsum,ut perderet movemque,venit Beth- Scheaneoi;
41 Ef procedent Jonathan in occursum «jus cum quadraginta millibus virorum delectis ad aciem,Bech-Scheanem quoque venit.
41 Videns ergo Tryphon adesse ipsum
I patris mei fecerimus pro legibus, Sc sanctuario ; Sc qu* prastia,angustiasque exper-
4 Proprerea perierunt fratres mei omnes, causä lisraclis »Sc ego solus reliquus sectu» sum.
5 Nunc autem absit & me,ut parcam am* m* meae omni tempore angusti*: non e* nim melior sum fratribus meis.
6 Verum vindex ero pro gente mea » &
pro s.mctuiirio/8c pro uxoribus, libeilsique nostris ; quandoquidem congregatae fune omnes ist* gentes, ut atterant nos infenso animo. ,
7 Ici

Cap.r?. . MACHO
7 Icade integro accendit animos populi, simul atque audivit Termones istos»quire* sponderunt voce magna,dicentes:
8 Iu esto noster dux pro Jehuda,& Jona- thane,fratribus tuis.
9 Gere bellum nostrum,& qurcunque edixeris nobis,faciemus.
10 Congregatis itaque omnibus viris bellatoribus, acceleravit perficere muros Jeruschalaimorum , quibus munivit ea circumquaque ;
11 Mifitque Jonathanem,filiumAbscha- lomi,& copias cum eo idoneas Joppen, 'qui ejectis iis»qui erant in ea uibe»ibidem man-
i a Movit autem Tryphon Ptolemaide cum copiis multis,invasurus terram Jehud«,habens Jonathanem fecum in custodia.
Schimhon vero castra posuit Chadi- dis e regione illius campi.
14 Cognoscens vero Tiyphon, surrexisse: Schimhonem proJonachane,fratre ipsius,8c committendum sibi fore bellum,misit ad eum legatos,dicens:
15 Pro argento illo, quod debet Jona- than, frater tuus in aerarium Regis,propter negotia,qua: habuit,detinuimus ipsum :
16 Nunc autem mitte talenta centum,& duos filiorum ejus obsides,ut dimissus, non deficiat a nobis , sed secure dimittamus
17 Ac noverat quidem Schimhon , istos dolo loqui cum ipso ; misit tamen argentum . & duos pueros, fdque ne quando inimicitiam susciperet magnam apud populum,qui fuissent dicturi:
18 Quia non misit ei argentum,8c pueros, idcirco perii;
19 Quum autem misisset pueros,& talenta centum » mentitus est,ac non dimisit Jonathanem.
10 Sed postea venit Tryphon ad invadendum regionem, & atterendum ipsam,abiens via Dorum venus; Schimhon vero,& castra ejus ex adverso procedebant ei, quemcunque in locum proficiscebatur ille.
21 Qui autem ex arce erant, miserunt ad Tryphonem legatos acceleraturoseum, ut venirer ad ipsos per desertum, & mitteret ipsis alimenta:
22 Quamobrem comparavit Tryphon totum equitatum suum,ut veniret; sed nocte ista fuit nix multa valde, adeo ut non venerit propter nivem illam: sic movens ille, venit in regionem Gilhadis.
r; Quumque venisset proxime Botze- Katham, interfecit Jonathanem, qui sepul- tus est illic i

24 Et reversus est Tryphon , castra movens in terram suam.
25 Itaque mittens Schimhon,accepit ossa Jonathanis , fratris fui , quem sepeliverunt Moddinisin civitate majorum suorum.
26 Et plangentes eum omnes Jifra&litae planctu magno, luxerunt eum diebus multis.
27 Exstruens vero Schimhon monumentum super sepulchrum patris fui , & fratrum suorum .extulit illud speciosum lapide polito ante.8c retro :
28 Statuitque super ea septem pyramidas i unam ex adverso alterius;patri,&

matri,fratribusque quatuor.
29 Et iis adjecit machinas .circumponens columnas magna s , quibus columnis imposuit omnem armaturam ad nomen asternunt, & ad omnia armorum genera naves insculptas, ut spectarentur ab omnibus navigantibus mari.
\o Hoc est sepulchrum,quod fecit Mod- dinis in diem usque hunc.
Zi Tryphon autem incedens dolo cum Antiocho Rege juniore,interfecit eum,
32 Et regnavit loco ejus imponenssibf diadema Asias; intullcque plagam magnam terr*.
.11 Quapropter Schimhon exstruxit muni tiones Jehudasas,circummuniens turribus altis,& muris magnis, cum turribus,& portis,ac vectibus,& posuit cibaria in munitionibus:
14 Deligensque Schimhon viros,misit ad DemetriumRegem,ut concederet immunitatem regioni , eo quod omnes actiones Tryphonis erant rapinas:
15 Et mittens ei Demetrius Rex in eam sententiam , respondit ei, & scripsit ei epistolam ejusmodi:
;6 Rex Demetrius Schimhoni sacerdoti summo, & amico Regum,fenioiibusque,& genti Jehudaorum salutem.
17 Coronam auream , vestemque spadi- ceam, quas misistis,accepimus,& parati fumus tribuere vobis pacem magnam,& scribere procuratoribus negotiorum, ut dimittant ea vobis,qua: dimittimus.
18 Nam quascunque constituimus erga vos ; stata sunt; & munitiones vestras» quas aedificastis,vobis sunto.
19 Dimittimus quoque errores ,& peccata in hodiernum usque diem commissa ; & coronam »quam deberis: prasterea, si quid aliud pendebatur Jerufchalaimis tributi nomine,ne ampliüs'penditor.
40 Quod si qui vestrum apti sunt»ut conscribantur inter nostros, conscribuntor, & pax inter nos esto.
41 Anno centesimo septuagesimo sublatum est jugum gentium a Jisraele:
42 Cocpnque populus Jifraelis scribere in tyngraphis,& contractibus; anno primo, Schimhone principe sacerdotum magno,& imperatore,ac duce Jehudatorum.
41 Diebus illis castra ponens contra Haziam,circumdedit eam castris,& factam Heleopolin admovens civitati,it’a concussit turrim unam,ut occupaverit:
44 Exsilientibüsque iis,qui in Heleopoli erant in civitatem, fuit motus magnus in civitate illa.
45 Quamobrem ascendenmt,qui erant in civitate cum uXoribus,8c liberis in murum, disrumpentes vestimenta sua ,& clamaverunt voce magna , petentes, ut Schimhon dexteras ipsis daret.
46 Et dicentes, ne utaris nobis fecundüm malefacta nostra,sed pro misericordia tua. A
4t Tunc adductus in ipsos misericordia Schimhon,non debellavit eos; sed ejiciens eos e civitate «purgavitdomos , in quibus idola erant,atque ingressus est in eam, celebrans,& benedicens Deo.
48 Quumque ejecisset ex ca omnem immunditiam , incolas statuit illic viros, qui Vv i legem

icgem observarent ; 8e ampliusamuniens Cam,jedificavir sibi ipsi in ea habitationem.
49 Qui autem erant in arce, Jeruschalai- mis prohibebantur egiedi, fle ingredi in regionem ,etiam emere, 8c vendere, adeo ut esurirent valde, perirentque ex eis multi fame.
$o Sed quum inclamassem Schimhonem, ut dexterasiungerent, dedit eis ,& ejiciens cos inde , mundavit quoque arcem ab inquinamentis.
s. Et ingressus est eam die vigesimo tertio fecundi mensis,anno centesimo septuagesimo primo,cum laude , fle termitibus,citharisque, & cymbalis,8c nabliis ,St hymnis, & canticis; eo quod attritus esset hostis magnus,8c ejectus ex Jisraele:
<2 Constituitque quotannis agitari diem illum cum la?titia :
Et amplius munivit montem sancti Joci, qui erat secus arcem, ubi habitavit ipse,fle comitatus ipsius.
<4 Tum videns Schimhon Jochananem, filium suum virum esse , statui' eum ducem copiarum omnium ,Se habitavit Gazaris.
CA 1 '. XIV. H4/c>onid UbudAorum sub, Schimhone.
a Nno autem centesimo septuagesimo se- /\cundo, congregavit Demetrius Rex copias suas, & profectus est in Mediam ad contrahendum auxilium sibi,ut Tryphonem debellaret-
r Sed audiens Arsaces,rex Persidis,& Mediar,venisse Demetrium in fines suos,misit unum principum suorum,ut vivum comprehenderet eum:
; Qui profestus excidit castra Demetrii, fle comprehendens eum,adduxit eum ad Arsacem,qui in custodia posuit eum :
4 Quievit autem terra omnibus diebus Schimbonis , nam procuravit bona genti sua:, adeo ut placeret cis potentia ejus,& gloiia eius omnibus diebus.
s Cepit enim prajter totam gloriam suam Joppen , ut portus Itbudtn esset, 8c comparavit aditum ad infulas maris.
6 Et dilatatis terminis gemis fuse,obtinuit regionem.,
7 Congregavicque multam captivorum multitudinem » consequutus dominatum Ga7.arorum,Bethtzurasqüe,8e Aeras,ex qua sustulit immunditias ; neque fuit,qui resisteret ipsi.
8 It'a colebant terram suam curst pace, terraque dabat foctusfuos, 8e arbores agrorum fructum suum :
g Seniores in plateis sedebant; omnes de rebus bonis communicabant, 8c iuvenes induebant gloriosas vestes , St amictus delirio Civitatibus subministrabat cibaria, Lc instruebat eas instrumentis ad munitionem aptis,eo usque,utnominaretur nomen gloriosum e ius ad extremum usqae terra: :
n Omoarabat pacem in terra , lxtaba- türque fisrael lartiria magni. m it Ec'sedebat quisque sub vite sua, & ficu sua,nec erat,qu> exterreret ipsos:
i; Defecerat enim.qui oppugnaverat eos in terra ,flt Reges ipsi attriti erant diebus Ilis.

14 Confirmabätque omnes abiectos populi fui . legem exquirens tollebat o- ranem iniquum.improbumque:
15 Sanctuarium glorificabat, & multiplicabat vasa loci sancti.
16 Ut autem Rom.e audi tum est mortuum esse Jonarhanern . & Spartam usque fam 4 dctaü ess,contristari sunt valde.
>7 Sed ubi audiverunt Schitnhonemfratrem eius factum esse sacerdotem summum loco ejus, & obtinere regionem,ac civica- res,qu«ein ea sunt:
18 Scripserunt ad eum rabulis xreis ad renovandum cum eo amicitiam,ac societa- tem.quam constituerant cum Jehuda,8c J o- nathane fratribus eius:
• 9 Qux lecta: fune coram ecclesia Jeru- schaUimis.
20 At^ue hoc exemplum esi literarum , quas scripserunt Spartiatae; Spartiacarum i principes . St civitas Schimhoni, dicerdoti magno, senioribusque» 6c sacerdotibus, 8c reliquo Jchuimorum populo ,fratribus,sa-
21 Legati missi ad populum nostrum , re- nunciaverum nobis gloriam vestram,& honorem,de quorum adventu Uctaci fumus.
22 Itaque refcripsimus,qua?ab ipsis dicta
sunt in consiliis populi, hoc pacto ; Nu- menius Antimachi, fle Antipater Jasonis filius , legatijehudxorum venerunt ad nos ^renovantes tuam nobjfcum amicitiam •' 1

2; Et placuit populo accipi viros illos I gloriose , fle poni exemplum sermonum | istorum in libris,qui designati sunt populo, 1 Ut monimentum habeat oopulus Spartiacarum. Hoc exemplum scripserunt istorum Schimhoni sacerdoti summo.
24 Postea misic Schimhon Romam , Nu- menium habentem clypeum aureum ma- 1 gnum,minarum mille pondere, adstatuen- dum cum eis societatem.
25 Quum autem populus audivit res istas , dixerunt, quam gratiam reddemus Schimhoni,8e filiis eius ?
16 Confirmavit enim ilie/uo, , &fratres illius,paternaque domus illius,atque expugnando inimicos Jisraelirarum , propulsaverunt ab eis, ideo statuerunt ei liberam administrationem, &c conscripserunt in tabulis aereis, quas apposuerunt columnis in monte Tzijonis.
27 Atque hoc exemplum fer iptvrx: Die decimo octavo Elulis, anno centesimo septuagesimo secundo,qui tertiusest annus, Schimhone iacei dote summo.
28 In aerio munitionis »congregatione magna sacerdotum, 8cpopuli,& principum gentis, seniorumque regionis. Notum se fecit nobis,quandoquidem sarpe gerebat»- tur bella in regione hac,
29 Schimhon , Matthithi* filius e posteris Joiarib:,8t fratres illius ; qui exposuerunt se ipsos periculo .resistentes adversariis gentis sua?,ut staret locus sanctus i - pforum,8c lex ; g'.oriamque magnam pepe- rtrunt genti sua:.
;o Nam congregans Jonathan gentem fuam.factus est eis sacerdos summus; postquam vero appositus est ad populares suos»
?i Volentibus inimicis eorum invadere regionem illorum,ur atterendo regionem coxuro»

eorum,extendetent manum in locuim sanctum torum:
;r Tunc surgenj Schimhon, propugna vic gentem suam, & consumens pecusnias multas de suo,arma dedit viris copiarum genti j suae,8c dedit eis stipendia.
;; Munivitque civitates Jehuda*ae,& Bethtzuram in finibus lehudata: Jit4»r.,ubi erant arma hostium prius,& posuit in ea praesidiarios homines Jehudicos.
^4 Joppen quoque munivit mari impositam,8c Gaiara ad termino» Aschdodi.ubi prius hostes habitaverant,collocans illic Jehudatos; & qiuecunque commoda erant ad rectam horum locorum constitutionem, disposuit in eis.
Quare videns populus fidem Schtm honis i & gloriam ,quam certo consilio comparaverat genti sux,instituerunt eum
ducem suum,&sacerdotem summum >vt- nueiunt regnum majorum nostrorum, dens inquAm, justitiam 8c fidem,quam con
servabit genti suae,procurans omnibus modis exaltare populum suum:
;6 Adeo ut diebus ipsius res bene siic- ceflerint administratione ipsius, sublatis gentibus e regione ipsorum,Lc iis,qui erant in civitate Davidis Jeruschalaimis,qui fecerant sibi ipsis arcem,ex qua erumpentes, contaminabant ommrt in circuitu sanctuarii,8c infiigcbanr plagam magnam sancti-
;7 Collocante ipso in ea viros Jehudatos, Se muniente eam ad securitatem regionis, civitatisque,ac efferente muros Jeruscha- laimorum.
48 Scripturam istam edixerunt poni in tabulis xreis;
49 Eäsque statui in ambitu loci sancti,in loco celebri i eorum vero exempla poni in gazopliylacio, ut haberet Schimhon, eiüs- que filii.

CA P. X V. 'Romani nuncidnt Rtgibutsotie^ tAtem IchudAorum,

T Um misit Antiochus,filius Demetrii Regis literas ab infulis maris Schimhoni sacerdoti . ac principi gentis Jehudajorum* & universa: genti ;
r QuL scriprx erant in hanc formam; RexI^Antiochus Schimhoni sacerdoti ma- gno,degentis principi, gentique Jehudaeo- rum salutem.
} Quandoquidem viri pestilentes obri-
4 Quod regnum volens vindicare,ut illud restituam,sicut erat prius,collegi multitudinem copiarum , & comparavi naves militares (volo enim procedere per regionem,ut consequar eoi,qui corruperunt regionem nostram,8c qui desolaverunt civitates multas in regno)
5 Nunc ergo stabilio tibi omnes immunitates .quas attribuerunt tibi Reges, qui antecesserunt me, & quxeunque alia dona- remiserunt tibi :
6 item quod concesserunt tibi cudere proprium numisma regioni tuar.
Et jeruschalaima siinctumque locum
28 Et Rex quoque Demetrius stabilivit ei: libera : omnia etiam arma.quarcunqu«
sacerdotium summum. comparavisti, & munitiones,quas xdinca-
Secundum omnia illa,& fecit eum) iii-quaS obtines, manento penes te : unum ex amicis suis, ac glorificavit eum! 8 Et omne debitum Regi,« quaecunque gloria magna. futura erantRegts,ab hoc in omne tempus
40 (Nam audiebatur appellari Jel.udx- "missa sunto tibi, os a Romanis amicos,iocib:'que,8e eos ob - 1 0 Quum autem constituerimus regnum
viam procesfilte legatis Schimltonis glorio- nostrum , gloria te. g«nt e nque
se.
47 kt visum esse JehudJeis , sacerdoti- busque.ut elset ipsorum dux, & sacerdos summus Schimhon in fcculum,donec exsurgeret propheta cerrus.
4i Effetque super eos dux,tum ut cura sit ipsi pro loco sancto constituendi per ipsum prarfectos operibus ipsorum,Le regioni,armisque,& munitionibus:
4; Tum ut cura sit ipsi sanctuarii, ütque pareatur ipsi ab omnibus,8c ut scribantur de nomine eius omnes syngraphae in regione, & ut induatur purpura, aurumque ge» sie:. 1
44 Ideo non licebit ulli ex populo,& sacerdotibus irritum facere quicquam istorum,8e rebus,qua? ab ipso dicentur contradicere : aut conv enium in regione cogere mjrl sine ipso,aut indui purpuiä, Lc ornari fibula
45 Qui autem prtt^er haec fecerit,aur irritum fecerit quicquam horum,reus futurus est :
46 Nam placuit to*i nopulo statuere,ut Schimhon faciat fecundum res istas.
4-t Quod üt acceoit §cliiiniioii.& hUcuit ipsi summo sacerdotio so. igi,ac esse ducem, ac principem gentis Jchud,eorum, sacerdo - tumque,!^ przcefse omnibus:
tuam, 8c templum magna,adeo u: manifesta sutura sit gloria vestra in unnersa terra.
10 Anno centesimo septuagesimo quarto, quum processisiet Antiochus in terram majorum suorum , convenerunt ad ipsum» omnes copi»,adeo ut pauci cum Tryphone^
11 Qui persequente Antiocho Rege ipsum/venu Dora, in locum mari impositum fugiens:
1 i Videbat enim simul adduci in se ipsum mala,quum dimisissent ipsum copne
H Itaque castra posu.it Antiochus contra Dora,habens fecum centum-viginti millia bellatorum,8e octo equitum miliia:
t4 Et circumdans civitatem, navesque e mari comportans,affiix-iteivitarem terra, 8e nec sivit egredi, aut ingredi quen-
^ 1? Venit autem Numenius. 8c comites eius Roma,habentes literas adReges,atque regiones,in quibus scripta erant ista :
16 Lucius consul Romanorum Ptolo- maeo Regi salutem.
17 Legati Jehudacorum venerunt ad nos, amici nostri, sociique, renovaturi amicitiam, & societatem,qua: ab initio fuit, m is- si a Schimhone sacerdote summo, populo- que jehudxorum;

,3 Et attulerunt clypeum aureum,minarum mille.
19 Placuit igitur nobis scribere Regibus, ac regionibus, ne procurent eorum mala, neque oppugnent eos, & civitates eorum, regionemque eorum, & ne societatem ineant cum i is,qui oppugnant eos ;
20 It visum est nobis accipere clypeum illum abipsis.

21 Si qui ergo pestilentes effugerunt e regione inorum ad vos; tradite eos Schim- boni sacerdoti, uc ulciscatur eos secundum legem ipsorum.
22 Atque ha?c quoque rescripsit Demetrio Regi.Ac Attalo,& Ariarathi.
2; Er Arsacje,atque in omnes regiones,8c Lampsaco, & Spartiatis, &Delo,8c Myndo, ScSycioni,8c Caria;, & Samo, Pampriilia;- que, Ac Lyciae, & Alicarnasso.Ac Coo,Ac Sida;, Ac Arado, Ac Phaselidi, Ac Gortynae, Ac Cnido,Ac Cypro,Ac Cyreme :
24 Quorum exemplum rescripserunt Schimhoni sacerdoti summo.
25 Antiochus ergo Ren castra fecit contra Dora, secundo dieadhibens contra illa manus, machinasque faciens , Ac conclusit Tryphonem,ne egrederetur,aut ingrederetur quisquam-
26 Qjiym autem misisset ei Schimhon bis mille viros electos, auxiliaturos ipsi, & argentum, aurümque, Ac vasa multa:
27 Voluit quidem ea accipere,sed postea irrita faciens qua»cunque confecerat cum ipso prius, üt alienatus est ab ipso,
18 Misit ad ipsum quendam amicorum suorum Athenobium , qui communicaret cum ipso.dicens vos obtinetis vi Joppen, Ac Gaza, Ac Aeram,qua; est Jerufchalaimis, civitates regni mei:
29 Terminos earum desolastis,Ac inflixistis plagam magnam in terra, dominantes locis multis in regno meo.
Nunc ergo tradite civitates, quas occupavistis, Ac tributa locorum, quibus dominamini , ex terminis, qui extra Jehu* dxam sunt.
;t Sin miniis, date pro eis quingenta talenta argenti, 8c pro perditione,quam intulistis, Ac tributislocorum quingenta alia talenta: quod si non feceritis, advenientes expugnabimus vos.
Veniens itaque Athcnobius, amicus Regis Jeruschalaima.viditgloriam Schim- Jionis, Ac repositorium cum vasis aureis, Ac argenteis, ajapararumque tam multum, ut obstupesceret,Ac rcnunciavit ei verba Regis.
Cui respondens Schimhon,dixit; neque terram alienam occupavimus, neque res alienas detinuimus > sed hereditatem maiorum nostrorum, queab inimicis nostris injuste aliqua occasione occupata fuit:
Nos vero occasionem habentes, vindicamus hereditatem majorum nostro-
De Joppe 3utem,Gazarisque,quae petis (hec infligebant populo plagam magnam,Ac regioni nostra;) horum causa daturi fumus talenta centum : sed non respondit Mhenobiu* ei verbum.
;6 Reversus vero cum ira adRegem.re- nuncijvit ei sermone* istos, Ac gloriam
Cap.i 5., 6. Schimhonis,Ae quajcunque viderat: quam- obrem iratus est Rex ira magni.
$7 Tryphon vero ingressus navigium,fugit Orthosiada.
;3 Itaque instituensRex Cendebaeum , ducem in regione maritima,Ac copias pedestres,8c equestres dans «i }
;9 Mandavit ei.Ut castra metaretur adversus Jehuda>am, ardificaret Gedorum, Ac n.uniret Pylas, denique, uc oppugnarer populum : Rex vero Tryphonem persequu-
40 Itaque adveniens Ccndebatus |a- mniam,coepit lacessere populum,invadens Jehuda;am. Ac captivum ducere populum, atque occidere ; Aca-dificavit Gedorum ;
4, Ubi ordinavit equites »copiasque,ut procedentes percurrerent itinera Jehu- d*a;,quemadmodum constituerat ipsi Rex.
C A l\ XVI. 5 cb;mbonocfumtftdos<j.
Q uapropter ascendens Jochanan Gaza- ris, renurciavit Schimhoni patri suo, qua; conficiebat Ondebams.
1 Schimhon veto accersens duos filios suos seniores.jehCidam, 8 c lochananem, dixit eis : Ego, Ac starres mei.parerna'que domus mea gessimus bella Jisraelis a juventute ad hodiernum usque diem, & prospere suecessic admimstrationenostra, uc liberaretur persaepe Jisrael.
$ Nunc aurem consenui,vosvero ad hoc officium misericors his annis idonei estis; estote loco meo.Ac fratris mei,Ac procedentes, pugnare pro gente nostra; auxilium autem a cocio adesto vobis.
4 Deinde, quum delegisset e regione vi- ginti millia peditum bellatorum cum equitibus, proficiscentes contra Cendebarum, Moddinis pernoctarunt.
5 Unde exsurgentes mane profesti sunt in campum: ecce autem copia; multae obviam venientes eis, pedestres cum equitibus ; sed torrens erat inter ipsos.
6 Habens autem castra ex adverso eorum, ipse cum populosiio, ut vidit populum formidine dubitantem trajicere torrentem, traiecit primus; quem videntes viri,trajecerunt post eum.
7 Tunc divisit populum, equites in medio peditum collocans sequitatus enim adversariorum multus erat valde.)
8 Et clanxit tubi»,ita verlo in fugam Cen- debaeo, Ac castris illius,ceciderunt ex illis confossi multi; reliqui vero confugerunt ad munitionem.
9 Tunc vulneratus est Jehuda,frater Jo- chananis; jochanan vero eos perfequütus est,donec venisset ad Gedorum, quam X m dificaverat Cendtbiui.
io Itaque fugerunt ad turres usque, quae sunt in agro Aschdodi, quum eam succendisset igne: cecideruntque ex eis *»d viros bis mille : postea reversus est in terram Jehuda; cum pace.
11 X'roloma'us autem, filiM Abubi constitutus erar dux in campo Jerichuutis,habens argenti,6c auii multum ;
12 Erar enim genersarerdotis summi, t; Huius quum ela:us esset animus, Ac vellet obtinere regionem, cogitavitdolum
MACBÄORUM L 18 . l.

I
Cap.T. . MA CB JEOF
contra Scliimhonem, Si filios ejus, ut coi-. leret eos.
,4 Schimhon vero obibat civitates,qua* in regione erant, & curabat, quar in eis curanda erant : ita descendit Jerichuntem ipse,Se Mathitthja,jchudäque,Öc fihi ipsius, anno centesimo septuagesimo septimo, mense undecimo.hic est mensis Schebat..
if Tum excipiens eos filius Abubi in munitionem parvam,q u* appellatur Dok, quam atdificaverat dolo,fecit eis convivium magnum,8cabscondit illic viros:
16 Quumque affatim bibilTet Schimhon cum filiis suis, exsurgens Ptolom-eus.Le qui aderant ipsi,ceperunt arma illorum; inva- dentesque Scbimhcnem in convivio, occiderunt eum, St duos filios ejus 5 Sc quosdam ex puerisejust
17 Faciens scelus magnum, Sc reddens mala pro bonis;
18 Deinde scripsit hrcc Ptoloma?us, mittens ad Regem ,ut mitteret ipsi copias ad auxilium, & fe traditurum regionem,ac civitates ipsi.
19 Misit quoque alios Gaxara,qui tollerent Jochananem , St chiliarchis misit epistolas, ut venirent ad fe , ut daret ipsis argentum,& aurum, donativäque :
10 Alios vero misit,qui occuparent Je- tuschalaima,8t montem templi.
11 Sed praecurrens quidam,renunciavit Jochanani Gaxara, periisse patrem ipsius,& fratres ipsius, St misit etiam,inquiens,ad occidendum ce.
it Quod audiens , obstupefactus est admodum, Öt comprehendensviros.qui venerant ad perdendum ipsum , interfecit eos cognoverat enim eos quaerere,ut perderent ipstjm. ,
2; Reliqui autem sermones Jochananis, 8t bella eius, & strenua facta ejus ; qu» fortiter geslit, & aedificatio murorum , quos aedificavit,8t actiones ejus:
14 Ecce haec scripta sunt in Chronicis summi sacerdotii ejus, ex quo factus est sacerdos summus post patrem
MACB/EORUM
IlBER SECUNDUS. CAP. 1. Ignii in puteo fervam.
F Ratribus . quisunt periEgyprum,]e- huda*is,fratres, qui sunt jeruscliaiai- mis, lelmdii, St qui sunt in regione Jehudajje,salutem,^ pacem optimam :
1 Et boni; afficiat vos Deus, recordatus foederis sui , quod constituit cum Abraha- , mo . Sc]itzchako, & Jahakobo, servis suis { fidelibus:
{ ; Et der vobis animum omnibus ad co-
(lendum ipsum,St faciendum ipsius voluntatem corde maximo,St animo voluntario:

4 Et aperiet mentem vestram in lege sua, & in praeceptis suis,& pacem efficiat:
e Et exaudiens vestras orationes,reconcilietur vobis, neque vos deserat tempore calamitoso.
6 Prout nunc hic oramus pro vobis.
7 Regnante Demetrio anno centesimo sexagesimo nono.nos Jchudati rescripsimus

vobis de afflictione,& impetu,qui supervenerat nobis annis silis,ex quo defecerat] a- fon,& comites ejus 'a terra sancta, & regno.
(8 Qui postquam incendissent vestibulum, Se innocentem sanguinem effudissent, nos orantes Dominum, ita exauditi fumus, ut obtulerimus sacrificia, 8c similam,accenderimus lucernas,& panes proposuerimus.)
S Ut nunc etiam agatis dies tabernaculorum Cistevo mense.
10 Anno centesimo octogesimo octavo » qui feruschalaimis, Lem Jehuda?asunt, senatus , populusque jehudie Aristobulo magistro Ptolomcei Regis (qui est e gente unctarum sacerdotum)8c Jehudais, qui fune in Ägypto,salutem,8c incolumitatem.
m E magnis periculis a Deo servati maximas gratias agimus ei, üt qui in Regem fuilsemus dimicaturi.
11 is enim eduxit eos, qui dimicaverant instructa acie contra civitatem sanctam.
1; Nam veniens dux in Perfida,& copiae comitantes eum , qiue sustinere non posse videbantur,concisae simt in loco sancto Nanae», sacerdotibus, qui Nanaeae ministrant» verbis dolosis utentibus.
14 Ut enim congressurus cum ca advenit in locum Antiochus ,& amici comitantes ipsum »accipiendarum pecuniarum causa* dotis nomine-
1? (Quas proponebant ipsi sacerdotes Nanas», ipso accedente cum paucis in ambitum fani) concludentes illi templum.
ifi Postquam introivissent Antiochus* aperuerunt abditam specus portam , Se jacientes lapides,tanquam fulgure obruerunt ducem, eümque in membra dividentes,capita ademta iis, qui foris erant, projece-
17 in omnibus benedictus Jit Deus noster,qui tradidit eos,qui fecerant impie.
18 Acturi in Cislevo , vigesimo quinto die,purificationem templi, opus esse duximus,ut exponeremus vobis, ut ipsi quoque celebreris aeque diem ignis illius, ac tabernaculorum : quando Nechemia, qui exstruxerat templum , Se altare, obtulit lactjfi-
ig Etenim » quum in Persidem agerenrur Majores nostri» sacerdotes pii , qui tum erant,accipientes de igne altaris clam,absconderunt in cavo putei fundum habentis aridum , in quo collocaverunt eum tuto, adeo ut omnibus ignotus esset locus.
io Pnetergrestis autem annis multis, quando visum est Deo,missus Nechemia 'a Rege Persidis posteros Sacerdotum.qui absconderant,misit adignem illum -.quumque exposuissent nobis,se non inveniste ignem, sed aquam densam :
r, suffit eos haurientes inde afferre ,• Sc ubi oblata sunt,quae ad sacrificia pertinebant, iussit sacerdotesNechemja inspergere aqua,Se ligna ipsa,Se quae incumbebant illis:
rr Quod postquam factum est,& tempus advenit,quo sol resplenduit,qui prius erat nubilus, accensa est pyra magna, adeh ut admirarentur omnes.
2; Tunc orationem habebant sacerdotes , quum absumeretur sacrificium »sacerdotes (inquam.) Se populares omnes inci- Vv L piente

piente Jooath.tne , reliquis vero acclamantibus, üt Nechemjä.
14, Hr3t autem oratio illa hujusmodirDo- mine,Jehova,DeuJ omnium crearor,fomri- dabüis,Öc potens,justusque,8c misericors :
re Solus Rex,St bonus,solus beneficentissimus,solus justus,& omnipotens,ac retemus, qui confervas Ji.raelem ab omni malo,qui fecisti Majores electos,Sc sanctifi- cistieos;
»6 Accipe sacrificium hoc pro toto populo tuo Ji(raele,& custodi partem tuam, atque sanctifica ;
17 Amplius collige turbam dispersam nostram ; in libertatem alsere eos,qui serviunt in gentibus, qui nihil Sunt,6t abominationi sunt,respice ; Se agnoscant gente« ipsa? te este Deum nostrum.
28 Tormentis attice eos, qui potentia abutuntur,Sc contumeliosi sunt superbe :
19 Planta populum tuum in loco sancto tuo,sicut dixit Mosche.
p Sacerdotes autem psallebant hymnis
)i Postquam vero consumta sunt ea,quae erant sacrificii, tunc residuam aquam Ne- ehemja jussit lapidibus maximis capi.
Quod ubi Factum est,stamma accensa in eis.per relucens ex adverso lumen ab altari ipso,aqua consumta est.
Quumque maniFestum Fuisset hoc Factum,& nunciatum Persarum Regi ,Sc venientibus in locum,ubi ignem absconderant sacerdotes,qui abducti fuerant,aquam apparuisse,ex qua Nechemj? res purificässec ad sacrificia pertinentes ;
;4 Rex circumsepivit locum re probata, &, sanctum essecte:
zx Et multa accipiens munera,variaque. donavit Rex.quargratiofe largiri placuit.
;6 Voca« it autem Nechemja locum illum Ephtar,quod si interpreteris , purificationem sonat: vocarürque ä vulgo Nephrar.
C AP. I I. Annalts Itbuddorum*
Nvenitur autem in scriptis Jirmeiam
prophetam jussisse eos,qui deportandi e- rant, ut ignem acciperent, prout significa-
2 It mandavisse prophetam iis,qui deportandi erant» quum daret ipsis legem,ut non obliviscerentur praeceptorum Dei,ac non aberrarent cogitationibus, videntes simulacra aurea,argenreaque.Sr mundum circum stantem ea;
4 Et alia dicentem hujusmodi; hortatum esse, ne absisteret lex ab animo ipsorum.
4 Erar quoque in eadem scriptura , ut tabernaculum,& arcam jusserit idem propheta divino responso Facto una fecum iter facere:
s Quumque processisset ad montem, quem Mosche conscendens,spectaverat hereditatem Dei, venientem Jirmeinm invenisse domicilium in spelunca Factum, Sc tentorium, & arcam, atque altare suffitus intulisse illuc,& januam obstruxisse.
6 Advenientes aurem quosdam eorum, qui una comitabantur,ut annotarent viam, non potuisse invenire eam :
7 Quod ubi cognovit Jirmeia, increpantem cos dixisse, incognitum fore locum il-

Ium, donec congreget Deus venturam congregationem populi,facta misericordia;
8 Tunc autem Dominum demonstraturum illa, Sc apparituram gloriam Domini# ac nubem j quemadmodum etiam tempore Moschis manifesta fuerat, Sc Schelomo- ne postulante, ut locus sanctificaretur, magnifice Fuerat pareFacta.
9 lrique, quum prarditus sapientia obtulit sacrificium dedicationis,& consecrationis templi:
to Quemadmodum etiam Mosche apud Dominum orante, descendit ignis de ccclo* 8c sacrificia confumsit: ac etiam Schelomo- ne orante, descendens ignis,confumsit holocausta.
11 Quum dixit Mosche,propterea quod non fuisset comestum sacrificium pro peccato,fuisse confumtum.
12 Similiterque Schelomo dies octo celebravit.
1; Enarrabantur autem, 9 : in scriptis illis, Sc in commentariis Nechemjacres ege- dem, Sc quemadmodum comportans bibliothecam, accumulavit scripta de Regibus, & prophetis,scriptaque Davidi$,8c de donariis Regum epistolas.
14 Similiter autem Jehuriaea,qu* interciderant propter bellum,quod accidit nobis, comportavit omnia,funtque ea apud nos.
is Horum igitur si indigebitis, qui exportent ad vos,mittite.

i6Celebraturi ergo purificationem ,hanc rescripsimus vobis ; recte igitur feceritis, si dies eosdem celebrabitis-
it Dem autem, qui servavit totum populum suum, idem reddit haereditatem o- mnibus,yignumque,8< sacerdotium,& san- ,ctificacionem;
18 Quemadmodum promisit in lege : speramus enim in Deo,ipsum cito miserturum nostri, 8c congregaturum nos e terra, qua; subest cocio,in Vicum sanctum;
19 Nam exemit nos e magnis malis, Se locum purgavit.
20 Res autem a Jehuda Macbxo gestas, 3 c fratribus ejus, Se templi magni purificationem, Sc ara; dedicationem:
21 Etiamque praelia in Antiochum illustrem, 8t Eupatorem,filium illius gesta:
12 Et illustria signa e cocio edita viris pro Jehudaifmo certarim agentibus strenue ; adeo ut totam regionem, quum pauci eC- renr,depopulatisint,& barbaras turbas per-
a; Et celebre in roro orbe habitabili templum instauraverint, civitatemque liberaverint.Sc legesfquarmox dissolvenda: erant) restituerint, Domino cum omni aequitate placato in ipsos:
24 H>*c 'a Jasone Cyrenaeo declarata libris quinque, rentabimus uno volumine contrahere-
Nam considerantes confusionem numerorum, Sc difficultatem propositam iis, qui volunt evolvere narrationes hujus historia; piopter materia; multitudinem
i
i G Curavimus, ut volentibus legere exhiberetur delectatio, studiosis rei memoria complectenda; facilitas, omn-bus denique in librum hunc incidentibus utilitas.
17 Ac nobis quidem, qui molestiam fo- fcepi-

i
, Gap.*.?. . MACBJEOI
fcepimus conficiendae epitomes, non facile» sed fimum fuit sudorum opus,ac vigiliarum :
2g Quemadmodum ei,qui parat convivium, & quaerit omnem utilitatem,res difficilis est* Veruntamen ad habendas gratiarum actiones a multis, libenter molestiam Jianc sustinebimus.
2q Accuratam quidem de singulis rebus tractationem auctori concedentes; maxime vero laborantes,ut lineamentis epitomes insistamus*
! ?o Quemadmodum enim nova: domus j architectum oportet curam habere totius structura:, qui autem encausticen, & picturam aggreditur, eum oportet res ad ornatum proprias exquirere; sic etiam de nobis censeo:
i ?i Auctori quidem historia: convenire,
1 ut penetret, 8c ambulacrafaciatverborum, multaque rimetur in rebus singularibus ;
32 Ei vero,qui enarrationem inde excerptam facit, concedendum esse, ut brevita-
, tem dictionis sectetur, & qua: ad exornationem causarum pertinent,aversetur.
33 Hinc ergo narrationisinitium facie-
1 mus,ad ea, qua: praefari oportuit,hoc tantum adjungentes: Stolidum enim fuerit ante historiam rr.ultii circumfluere » historiam vero contrahere*
tAP. IU. Santtitcbs templo divinifM conservata.
Um sancta civitas cum omni pace habitaretur, & leges conservarentur optime propter piecatemOnia:,sacerdotis summi,& improbitatis odium ;
r Accidit,ut iosi quoque Reges honorarent hunc locum,& templum mistis muneribus optimis decorarent ♦
; Adeo ut Seleucus ipse, Rex Asiae suppeditaret de silis reditibus omnes sumtus ad ministeria publica sacrificiorum perri-
4 Schimhon autem,quidam ex Biniami- nis tribu, prjefectus templo constitutu«, quum adversus sacerdotem summum de iniquitate,quam volebat in civitate tueri »contenderet ;
s Eo quod vincere Oniam non poterar. venit ad Apollonium,Thrasasi filium,qui eä tempestate dux erat Cocles Syri« , atque 1'hocnici«;
6 Er renunciavit ei pecuniis,quarum nu* rrferus dici non poterat,plenum este gazo- phylacium Jeruschalaimis ; adeo ut multitudo earum,quae ex tributis colligebantur, e ster innumerabilis, & minime venirent e« ad sacrificiorum rationem,fieri autem posse, ut illa: sub potestatem Regis reciderent.
7 Congressus autem Apollonius cum Rege,de indicatis ipsi pecuniis expostiicei, qui üt ante elegerat Heliodorum , prtefe- ctum «rana,misit eu»fi,& mandata dedit,ut prredictarum pecuniaium exportationem
8 Itaquestatim Heliodorus instituit profectionem . specie quidem^ tanquam Cocles Syri.x, Se Phoenicia: civitates obiturus i sed tacto propoluum Regis effecturus.
9 .Quum autem venisset Jerusc hala ima, 8e benigne a summo sacerdote civitatis accc-
.UM LiB.IT. . . Cap.?.
ptus esset, exposuit de facto judicio illo, Se cujus causa adestet, demonstravit, roga\ lique an ex veritate h«c ita se haberent.
10 Cui , üt sacerdos summus ostendit deposita este viduarum,orphanorunique,
11 Quadam vero etiam Hircani esse filii Tobij«»viri pr«stantis excellentia, non autem eiulmodj,ut calumniatus fuerat impius l\le Schimhon , ea'que omnia elfe quadringenta talenta argenti,& ducenta auri.
, i Et injuria atfici eos,qui res ittas credf- derunt sanctimonias illius loci» & honorati in universo mundo templi majesta:j,8c inviolata: religioni j illud omnino fieri non
1 3 H*'»iodorus propter mandata,qu« habebat,Regis, dixit ca plane in aerarium Regis esse inferenda-
14 Ac dicto die ingrediebarur,ut pecuniarum istarum ratione habiti de iis ordinaret : itaque fuit non parva in tota civitate angustia.
is Sacerdotes vero ante alrare sacris vestibus induti,projiciebant se ipsos,8e inclamabant ccclum verius eum,qui leges tulit depositi, üt iis, qui deposuerant pecunias illas,integras conferva, et.
Neque poterat,quisquis videbat summi sacerdotis vultum, quin vulneraretur mente, nam aspectus. & muratus color declarabat angustiam, qu« urgebat antmun*
i? Circumfusus enim erat viro illi timor quidam,& horror corporis, ex quibus manifestus efficiebatur contemplantibus dolor, qui inerat cordi.
1 2 Alii vero ex xdibus gregatim exfilie- banradpublicam supplicationem,eo quod abituras esset ia conumrum locus :
19 F.t succincta: sub mammas mulieres ciliciis vias implebant, inciusacquc virgine* ali« quidem ad porcas concurrebant,ali« ad muros,aliae vero per fenestras prospectabant flexa:,
10 Et omnes protendentes manus in coelum,deprecabantur.
it Eratque miseranda promiscua? multitudinis prostratio , 8t sacerdotis summi in angustia magna versantis exspectatio.
11 Hi ergo invocabant omnipotentem Dominum, utres creditas integras eis,qui crediderant, cum omni securitate conser-
23 Heliodorus vero,quum illud,quod de- cre:um fuerat.fateret, ipso ibidem cum satellitibus ad «rarium jämque praesente,
24 ille spirituum , & omnis potestati* princeps illustre signum effecit magnum» ideo ut omnes, qui fuerant ausi convenire, obstupefacti potentia Dei in deliquium a- nimi forrr.idinemquc converterentur.
2c Apparuit enim quidam equus ipsis, terribilem habens sessorem,& pulcherrimo tegmine adornatus,qui delatus impetu,impegit Heliodoro anteriores ungulas . qui aurem insidebat,armaturam auream habere videbatur.
26 Alii quoque duo ante ipsum apparuerunt adolescentes.robore decori .eleganti s- simi gloria , bcamictu speciosi,qui etiam ab utroque latere aditantes , indesinenter eum flagellabant,multas ei injicientes plagas.

27 Quum itaque subito in terram ceci-; disset, «multis tenebris circumfusus esset, rapientes simul eum,& imponentes lecticae sattüites.
»8 Eum.qui modo cum multa concursatione,8c toto satellitio in przdictum ingrediebatur gatophylacium, eum, inquam.qui •uxilium ab armis nullum consequi potuerat,extulerunt,
29 Manifeste agnoscentem potentem ad- imnistrationem Dei, atque hic quidem divina efficacitate n.utus , Lc omni privatus spe,ac salute jacebat.
Illi vero Domino benedicebant,qui suprema gloria suum locum affecisset i & templum illud,quod paulo ante metu,ac. turbatione plenum fuerat,ut omnipotens Dominus apparuit,gaudio, laetitiaque impletum est. , , .
31 Quidam vero ex H-iiodorifamiliart- bus cito rogaverunt Oniam.ut invocaret Altisfimum , ut vitarti gratiose donaret homini,qui plane jacebat animam acturu*. v
31 Tum veritussacerdos summus,ne forte suspicionem haberet Rex maleficium aliquod in Heliodorum a Jehudajis consummatum esse, sacrificium obtulit pro salute illius viri:
3 3 Quumque sacerdos summus Deum ex- ©rassec.iidem adolescentes iterum apparuerunt Heliodoro,iisdem vestibus induti, & stantes dixerunt , multas habe gratias O- nia* sacerdoti summo ;nam propter eum gratiose vitam tibi donavit Deus.
Tu vero e coelo flagellatus,denuncia^ omnibus maximum Dei robur $ atque his dictis disparuerunt,
35 Heliodorus autem,quum sacrificium obtulisset Domino, & vota maxima vovisset ei,qunvitamipfi reparaverat,Oniamque salutisset,castra movens,ad Regem reversus est:
36Testificans omnibus,qua* aspectu viderat, opera Dei maximi.
37 Interrogante autem Rege Heliodorum »quisnam aptus esset ,qui adhuc semel mitteretur jeruschalaima.dixit;
38 Si quem habes hostem,aut rebus tuis insidiamem, hunc mitte illuc, 8 c flagellatum recipies ipsum; s> tamen salvus evaserit: eö quod in loco rever» quatdam est Dei potentia.
39 Nam ille,qui habitationem caelestem obtinet,inspector est,&adjutor illius loci; qui venientes ad malefaciendum verberat, & perdit,
, 40 Atque sic quidem cesserunt res Heliodori,& custodia gazophylacii.

CAP. IV. C 4 lurmtf< factdtsin ordinesa-
etrdotAli.

I Lle autem Schimhon.de quo ante diximus,qui index fuerat pecuniarum, Lc patrias, male loquebatur de Onia.tanquam fi ipse & Heliodorum impulisset,& malorum artifex exstitisset;
r Virumque bene de civitate meritum, & curatorem gentilium suorum, leeümque studiosum,insidiatorem in negotiaR^W au* debat dicere-
3 Sed quum inimicitia eo usque orocede- iCt etiam per aliquem eorum» qui a Schim-

hone probabantur » catdes eommitteren- ,
4 Considerans Onias difficultatem contentionis , Lc Apollonium furere velut Cocles Syrias, & Phoenicias ducem adaugendo malitiam Schimhonis, ad Regem se ipsum contulit;
5 Non quod civium accusator esset, sed spectans illud , quod publice, privatimque toti multitudini conducebat-
6 Videbat enim fine regali providentia fieri non posse , ut res amplius sortirentur pacem , 8c Schimhonem non cessaturum a dementia ista.
7 Sed quum Seleucus vitam morte commutaret, & regnum Antiochus, qui illustris cognominabatur,accepisset: ambivitjason frater Onire summum sacerdotium,
8 sollicitus Regi pro consequutione trecenta sexaginta talenta argenti, Qc alterius cujusdarr. reditus talenta octoginta :
9 Prxterea etiam promittebat se alia centum quinquaginta constituturum.fi concederetur ipsi potentia sua gymnasium,8c x-
heborum ludum sibi constituere» & cives
eruschalaimorum cum Antiocheniscon- fcribere*
10 Quum autem annuente Rege principatum obtineret, statim ad Gracum ritum tribulos suos traduxit:
11 Et humana Regum indulta Jehudasis proposita per Joannem,patrem Eüpolemi, (qui legationem pro amicitia,& societate I ad Romanos habuerat) exorata dejecit,le- galesque administrationes dissolvens,illegitima novavit instituta.
12 Ultro enim sub ipsam arcem gymnasium fundavit.St potentisfimos Epheborum subigens,sub petaurum duxit.
, 3 Atque hoc pasto invalescebat quidam Hellenismus, & progressus morum alienigenarum, propter supremam istam istius impii,ac non sacerdotis summi Jasonis impuritatem*
14 Adeo ut non amplius alacres sacerdotes essent ad ministeria altaris: sed templum ipsum contemnentes,& sacrificia ne- gligentes» festinabant communicare cum tnrquo palajstra: spectaculo post disci provocationem.
15 Patrios quidem honore« nihili facientes; Graecanicas vero glorias pro optimis ducentes.
tiS Quorum etiam causa pervasit ipsos gravis calamitas,qpum quorum aemulabantur ductum, Lc quibus omnino volebant conformari,hos inimicos,atque ultores habuerunt.
17 Nam impie contra divinas leges venire non est facile ,veruntamen hasc sequens tempus declarabit.
18 Quum autem celebraretur quinquennale certamen Tyri,cui Rex aderat:
19 Misit Iason iste scelestus spectatores tanquam Antiochenses e Jeruschalaimis, exportantes argenti drachmas trecentas ad sacrificium Herculis,quas etiam ipsi,qui exportabant,postulaverunt non erogari ad sacrificium:
20 Sed propter ipsos, qui apportabant» erogavit ad triremes comparandas.
21 Misso autem in JEgyptum Apollo*

nio.filio Menesthei,propterea quod ad obtinendas primas a rhilometoreRege accer- fttus erat, percipiens postea Antiochus eum ‘a rebus suis alienum factum esse juravit, ut contra ipsum confirmaretur : quam- obrem Joppen venit,ac inde profectus est Jerufchafaima.
rr Ubi magnifici ä Jasone,8c civitate acceptus cum facibus, 6 c acclamationibus introductus est : postea hoc modo in Phoenicia abducto exercitu constitit.
r; Post triennium vero misit Jason Menelaum fratremSchimhonis.cuius ante meminimus , asserentem pecunias Regi, & de negotiis necessariis monita facturum.
24. Hic veio commendatus Regi,quum gloriam tribuisset ei coram potestate, ad se ipsum transtulit sacerdotium summum , eo quod Jasonem talentis argenti trecentis superastet.
25 Quum itaque regalia mandata accepisset/"advenit , nihil quidem sacerdotio summo dignum asserens,sed animos crudelis tyranni» bestixque barbarae impetus ha-
16 Ac Jason quidem,qui proprium fratrem abdicaverat, abdicatus ab altero profugus, in Hammoniticam regionem expulsus est:
27 Menelaus vero principatum obtinuit, sed promissarumRegi pecuniarum nihil curavit; exigebat veto eas Sostratus, prsefe- ctusarci:
28 Adhuncenim pertinebat rerum,qua: <x vectigalibus colligebantur , exactio: quaraobrem hi duo a Regeaccersici sunt.

29 Ac Menelaus quidem reliquit sacerdotii successorem Lysimachum , fratrem suum f Sostratus vero Craterem,prxfectum
Ilis autem hoc modo constitutis,accidit, ut Tarsenses, & Mallotae seditionem moverent; eo quod Antiochidi, pellici Regis,dono dati essent.
Celerrime itaque Rex venirad constituendum res illas, reficto.qui vices funeretur, Andronico ex viris dignitate prje-
antibus.
p Watus autem Menelaus fe arripuisse occasionem commodam,aurea quaedam instrumenta templi subtrahens,donavit Andronico , 8c alia vendidit Tyrum,& in civitates circumjacentes exportata.
H Quod bene cognoscensOnias,redarguit, postquam secessisset in locum tutum , Daphnen,quae ad Antiochiam sita est.
;4 Quare Menelaus assumtum seorsim Andronicum hortatus est , ut Oniam occideret; qui veniens ad Oniam (quum persuasus esset ad dolum, rtexreraquedatn cum juramentis confirmatus) Sedans dexteram, quamvis suspectus esset,persuasit,ut ex asylo procederet: itaque eum repente circumclusit,nulla iusti reverentia ductus:
Quam ob causam non solum Jchudxi, sed etiam multi ex aliis gentibus indignari, tulerunt aegerrime injustam hanc hujus vjri
Rege autem reverrente c partibus Cihcix . compellaverunt eum Jehudxi, qui in civitate erant, suffragantibus etiam odio improbitatis Grjecij,eo quod pr*ter ratio-

nem Onias interfectus essec.
\7 Itaque Antiochus ex animo contrista- r us, & versus ad misericordiam , etiamque lachrymans propter temperantiam defuncti luromamque modestiam.
;8 Et accensus animo statim Andronici purpuram abstulit, vestes disrupit, circumduxit per totam civitatem in eum locum, ubi impie Oniam occiderat,8c illic homicidam vita privavit ; Domino dignam ipsi punitionem rependente.
$9 Sed quum sacrilegia multa fierent per civitatem a Lysimacho,conscio Menelao,8e fama foris pervulgata esset, congregavit fe multitudo contra Lysimachum , multis iara aureisinslrumentis varias in partes ablatis.
40 Quumque excitata: turba: irä plenas essent » armans contra Lysimachus .ad ter mille viros , coepit manus injustas inferre » duce imprimis Chaurancnsi quodam,provecto astate,nec vero minus amentia.
41 Illi vero simul videntes quoque impressionem Lysimachi,arripientes #ui saxa, alii fustes densos, alii vero ex adjacente cinere,quoddepfebant,pugillis prehendentes,projiciebant in milites Lysimachi.
41 Eamque ob causam multos quidem eorum vulnerarunt,multos vero etiam prostraverunt, multosque ad fugam compulerunt »ipsum denique sacrilegum prope ga- zophyldcium interfecerunt.
41 De his autem constitutum est judicium contra Menelaum :
44 Et adveniente Rege Tyrum contra ipsum »accusationem fecerunt tres viri b senatu missi.
45 Menelaus vero jam deprehensus,promisit pecunias multas Ptolomseo,filio Dory- menis,ut persuaderet Regi.
46 Quamobrem accepta ea Ptolorr.seus abductum Regem in quoddam periOylium, ut refrigeraturum se,traduxit asententia.
47 Qui auctorem quidem totius mali, Menelaum absolvit ab accusationibus ; miseros autem illos,qui si etiam apud ScythaS dixissent causam , liberi a condemnatione fuissent absoluti,illos adiudicavii n orti.
48 Itaque celeriter poenam iniustam subierunt, eb quod antea pro civitate,populo que,& sacris vasis dixissent causam.
49 Eamque ob causam Tyrii quoque odio improbitatis istius adducti, res ad sepulturam eorum pertinentes suppeditaverunt magnifice-
50 Menelaus vero propter summam po- terniorum avaritiam, magnus civium suo- rurr, insidiator effectus »mansit in principatu inolescens malitia.

C A P. V.^ntiochM fltoliatttmplum.

Ub idem vero tempus fecundum profectionem Antiochus in Agyptun. compa-
- Accidir autem per rotam civitatem ferme ad quadraginta dies,ut apparerent in aere currentes equires,auratos amictus habentes , 8c lanceis turmae ritu armati ,gladiisque strictis.
; Frtuimx equitum disposita;, congres- "onesque factae,& incursiones urrorumque» & clypeorum agi-;itiones,8c spicula multa, & tda conjecta, & aureorum ornamentorum
&

rum splendores,&loncx omnigenx.
4 Quamobrem omnes expetebant » ut cftentum istud bene cederer,
5 Sed quum increbuisset falsus sermo, tanquamii commutässet Antiochus vitam morte, assumens Jason mille viros minimam , repente in civitatem fecit impressionem ; quibus jam super murum convenientibus . ac denique jam occupata civitate Menelaus in arcem confugit.
6 Jason vero faciebat exdes civium suorum » nemini parcens, non cogitans ferum prosperitatem favienW in cognatos infeli- ciratcmesse maximam.
7 Quum itaque videretur sibi hostium,ac non gentilium rrophxa diruere j dominatum non obtinuit, sed pro sine insidiarum percipiens pudorem , profugus iterum in regionem Hammonicarum,abiit :
8 itaque terminum malae conversationis sortitus est » quum inclusus apud Aretam Regem Arabum , in civitatem unam ex altera fugiens , persequutione pressus abo- mnibus, exosus utdelertor legum,& exsecrabilis üt patrite , civiumque carnifex »in JEgyptumejectus est.
9 Et qui multos e patria extorres fecerat, extorris periit, delatus ad Latedxmo- nios tanquam si ob cognationem fuisset Apud idos protectionem consequuturus.
10 Et qui multitudinem insepultorum «jecerat,nullo fuit comitatus luctu , neque sepulturam ullam qualemcunque , nedum patrium sepulchrum habuit.
11 Sed postquam ista innotuissent Regi, concepit pro rebus factis Jehudxos defecturos esse : Itaque jungens', venit ex iEgy.- pto,efferatus ammo,& civitatem occupavit
12 Ubi mandavit militibuS conscindere, ac non parcere obviis quibusque,& eos,qui domos conscenderent,trucidare.
i; Itaque fiebant mvenum, & senum occisiones, virorumque, 8c mulierum, ac puerorum deletio : virginümque, & infamium
14 Adeo ut octoginta nilliatotisdiebus tribus confumti sint: quadraginta quidem trucidationibus, dc Alit non pauciores caesis venditi.
15 Non contentus autem istis, ausus est in sanctissimum totius terix templum ingredi,ducem habens Menelaum, qui proditor legum fuerat,& patria;;
ift It sceleratis manibus sacra vasa capiens,& quxeunque ab aliis Regibus ad augmentum , gloriamque loci.fie honorem fuerant reposita,prophanis manibus contrectans.
i? Elatus est mente Antiochus, non cognoscens propter peccata eorum, qui civitatem habitaverant, Dominum ad breve tempus iratum fuisse, ac propterea despectum fui sie locum.
ig Quod si non evenisset, neque in multa peccata fuissent delati, quemadmodum Heliodorus (qui missus fuerat 'a Seleuco Rege ad inspectionem gn7.ophyla<rii_)hic quoque in ipso aditu repente flagellatus, «verius fuisset ab audacia sua.
19 Verum non propter locum gentem.

Dominus, sed propter gentem bcum elegerat.
20 Ac propreres idem locus,qU una fuerat particeps adversorum casuum, qui fuerunt in gente » postea communictvit beneficiis; S- qui relictus fuerat omtipotencis ita,iterum cx maximi Domini conciliatione cum omni gloria fuit resiituius.

21 Antiochus igitur mille octingenta talenta exportans e templo celerrime in Antiochiam secessit, existimans pne superbia se cum terram navigabilem , ium mare ipsum pervium pedibus effecturum propter elationem cordis.
22 Sed reliquit etiam prxfectoj,ut male afficerent gentem ; Jeruschalsimis quidem Philippum »genere sthrygerc,moribus magis barbatum, quam qui constituerac
ij Garizimis vero Andronicum,ac prx- rerea Menelaum, qui pessimeaiiorum o- mnium supra cives efferebatur, üt adversus cives Jehudaeos animum habebat inimicissimum.
24 Et misit abominationum principem Apollonium cum exercitu, nempe viginti duobus millibus, mandans, ur omnes, qut justa xrate erant,iugularet; mulieres vero. öc juniores venderer.
2; Hic autem, quum venisset Jerustba- laima, simulanS se pacificum, cohibuitse usque ad sanctum diem sabbathi; quo occupans ferianres Jehudxos, illos milites, qui parebant ipsi,mandavit armari.
2 6 Itaque egressos omnes ad spectandum confodit, « per civitatem cum armis discurrens,multam peremit multitudinem.
27 Jehuda vcio Macbxus novem aliis comitantibus secedens, in montibus ferarum more transigebat vitam cum luis comitibus; qui gramineo alimento vesci per- ieverabanc,ne contaminationis illius essent participes.
G A st. VI. Antioch'M favit in Ithudios. Aulo post tempore misit Rex senem Antiochenum, qui cogeret Jehudaeot , ut transsilientes apatriis legibus non regerentur legibus ipsius Dei: %
2 Et contaminans templum, quod erat Jetuschalaimis, Jovis Olympii: illud vero, quod erat Gariümis (prout erant habitatores !oci)Jovis hospitalis nominaret-
; Difficilis autem, & gravis erat populo malitixhuius institutio :
4 Nam templum luxu, St comessadoni- bus implebatur a gentibus,molliter vitam consumentibus cum meretricibus, & in sacro xdis ambitu ad mulieres se adjungentibus, etiamque introferentibus, quae non conveniebant.
; Et altare rebus illegitimis,quas lexve- tueratjimplebatur.
6 Neque vero celebrare licebat sabbatha, neque patrias folennirates observare, neque simpliciter se Jehudxum confiteri :
7 Sed ducebantur cum acerba necessitc- te die natali Regis singulis menssbus ad viscerationem ; Öc quum erat Dionysiorum festum,cogebantur hederam ferentes pompam Eacciioducere.
8 Decretum quoque prodiit in vicinas
civica«

Cflpifi. macbäo«
'civitates Grxcas, suggerente Ptolumxo» ut contra Jehudatos eadem ratione visceratio fieret:
9 Qui lutem ad ritus Grxco« rransire nollent, ii jugularentur, Itaque nihil nisi miseria instans videri poterat.
10 Nam dua» mulieres,qusefilios circumciderant, abductx sunt ? ad quarum ubera suspensis catis , publice per civitatem circumductas eas , deorsum a muto praecipita-
11 Alii vero inter se concurrentes ad speluncas, ut latentes septimum diem celebrarent, inltcati Philippo concremati sunt; quia religio fuerat ipsis ,ut sibi succurrerent, proprer gloriam diei religiosissimi.
ii Itaque hortor eos.quilibrum hunc legunt, ne propter calamitates istas contrahantur , sed cogitent supplicia hxc non ad interitum, sed ad eruditionem generis nostri spectare:
i$ Etenim quod ^ion diu sinuntur,qui a- gunc impie, sed statim in supplicia incidunt, magnx bencficemix signum est :
14 Non enim judicavit Dominus,quemadmodum etiam in altis gemibuslongä patientia differt, donec ipsi ad complementum peccatorum concurrentes puniantur, iti etiam nobis faciendum esse ; ut postea non ulciscjftur nos.si tandem ad peccatorum summum perveniremus.
is Quamobrem misericordiam quidem nunquam aufert ä nobis ; sed erudiens cum calamitate non derelinquit populum suum:
16 Verum hxc ad commonitionem dicta a nobis sunto.
17 Nunc his paucis positis ad narrationem veniendum.
18 Elhazar quidam ex primoribus scribis vir jam provectus xtate,&aspectu faciei pulcherrimus.cogebatur hiare,ut comederet suillam carnem.
19 Hic autem conjunctam gloria mortem potius , quam vitam cum abominatione complectens, ultro adtormentum accedebat ;
10 Idque se inflectens palam , quemadmodum oportet accedere eos.quise audent ab eis defendere,qux propter vivendi studium gustare est nefarium.
n Ac illi quidem, qui ad legitimam viscerationem illam constituti erant,propter notitiam,qux ab iniquis temporibus cum viro hoc intmejjevdt, asiumtum eum seor- sim hortabantur, ut afferens carnes,qux ab ipso comparatx essent , uteretur ii$,quibus conveniret ipsi : sed ita simularet,quasi comederet secundhm ea,qux a Rege mandata
erant.de carnibus sacrificii.
2i Uc hoc facto liberaretur H morre, Se propter veterem cum ipsis amicitiam humanitatem consequeretur.
I Hic autem honestam suscipiens cogi-
i rationem , Sc dignam xtate.se senectutis excellentia.& comparata,ac spectata cani- 1 tie, optimdque h puero educatione.ac po- i tiüs sancta, & divinitus indita legis inilitu- 1 tione,continuo respondit,edicens, utfitb ad sepuichrum promitteretur.
24 Non enim hac astate nostra (inquit) dignum est,simulare,ut multi juvenes statu-
UM LlB.lt» Cap.6.7.
emes Elhazarum nonagenarium rransivifle ad alienigenarum ritus;
25 ilii quoque propter simulationem meam,& propter paululam jstjm, & momentaneam vitam seducamur per me, Se abominandam maculam lenectutis compa-
26 Ftenim si ad prxsens extrahar e supplicio humano,at omnipotentis manus,neque vivus,neque mortuus effugiturus sum*
27 Qu.ipropter nunc quidem viriliter vitam commutans morte, cum hac senectute dignus videbor,-
28 Tum juvenibus exemplum nobile reliquero, ut alacri ter,& generose pro gravibus, & sanctis legibus honestam mortem oppetant; atque his dictis adtormentum confestim venit ;
29 lis,a quibus ducebatur,animum illum benevolum, quem paulö ante i pii exhibuerant,in malevolum convertentibus,propter sermones,quos ante habuerat,prout ipsi dementiam esse cogitabant.
10 Quum auterr, plagis morituras effer, ingemiscens dixit {Domino , qui sanctam cognition^n habet, manifestum est, mej quum potuerim liberari ämorte, duros perferre corpore dolores flagellorum, animo vero libente propter reverentiam ipsius hxc pati.
11 in hunc igitur modum emigravit ille, non tantum juvenibus , sed etiam plurimis c gente mortem suam pro exemplo animi generosi,fltmonimenio virtutis relinquens.
CAP. VIl. Conflantia festem fratrum» (p
matru eorum.
A Ccidit autem etiam fratres septem cum matre prehensos cogi a Rege,uc illicitis carnibus suillis vescerentur,flagellis exsos» Se taureis.
1 Sed unus illorum, qui primus causam dixir Jtä loquutus est,quid rogare vis,&discere ä nobis ? nam parati fumus mori potitis,quam leges patrias transgredi.
; Tum excitus furore, mandavit Retf, uc sartagines 8c lebetes fervefierent:

, 4 Quibus repente fervefactis, eius, qui primus eorum dixerat,mandavit prxcidi linguam , Se cute circum detracta extremos artus resecari »exteris fratribus,& matre u- n'^videntibus ;
s Deinde eum omnino effectum inuti- lenvussir ad pyram adduci spirantem,Sc frigi : quum autem vapor e farragine admodum se diffunderet, hortabamur alii alios, fratres cum matre » ad generose obeundam mortem,sic dicentes :
6 Dominus Deus inspicit,& revera de nobis consolationem accepturas est,quemadmodum per canticum, quo in os contestabatur,declaravit Mosche, dicens; & de suis servis consolationem accipier.
7 Postquam vero primus migravit hoc modo , secuhdum duxerunt ad ludibrium. Se capitis pellem cum capillis detrahentes interrogaverunt, an comedes priusquam suppliciis membratim afficiatur corpus)
8 Atque hic respondens,patria voce dixit,minime.
9 Quamobrem hic quoque üt primus ille ex ordine tormentum pertulit; quümque
«xere*

extremum ageret spiritum,dixit,tu quidem sceleste ex hac prxsente vita nos eximis i verum Rex mundi nos pro suis legibus mortuos suscitabit in sternam resurrectio* nem vitae.
i o Post hunc autem tertius in ludibrium traductus, quum lingua ab ipso posceretur, eam cito protulit ,& manus audacter pro* tendit,dixicque generose »
11 Haec a Deo coeli Possedi.atque haec de* spicio propter e;us leges ,üt quihjec ab ipso spero me de integro reportaturum esse :
ti Adeo ut Rexipte.Öc qui cum eo erant, obstupescentes, admirarentur adolescentis animum,ut dolores istos nihili faceret:
, ; Atque hoc quoque defuncto,quartum similiter caedentes, eructabant:
i4 Qui quum prope elTet»utmoreretur, sic dixit,optabile est mutari exspectationes, qua: sunt ab hominibus , & qua: a Deo fune exspectare, nos iterum resurrecturos per iplum : etenim tibi resurrectio ad vitam non erit.
tc Consequenter etiam quintum adductum cxdebanr, qui respiciens in illum,
16 Potestatem inter homines habens, quum sis corruptioni infestus, fecis,quod vis ; verüm ne pures genus nostrum a Deo derelictum esse ,*
,7 Sed tu exspecta,& contemplare magnam ejus potentiam, üt te, Ödemen tuum cruciaturus est.
18 Post hunc adduxerunt sextum, qui quum moriturus esset »dixit, ne erres frustra nos enim propter nos ipsos perpetimur ha:c,cum peccaverimus in Deum nostrum, atque haec digna admiratione facta sunt:
19 Tu vero,ne putes te impunitum fore,qui oppugnare Deum aggressus es.
10 Sed macer supra modum admirabilis fuit, dignaque memoria optima, quarsub tempus unius diei videns simul perire filios septem, forti animo ferebar, propter spes, quas in Domino posuerat.
ii Et unumquemque eorum hortabatur voce patria,generoso animo impier»,sixmi- neamque cogitationem masculo animo excitans,dicebat eis.
11 Nescio quomodo in meo utero com- parueritis, neque ego spiritum,vitamque sum largita vobis, neque primariam cuiusque informationem ego coaptavi.
1; Igitur conditor ille mundi.qui finxit hominum ortum,& omnium naturam invenit,& spiritum,& vitam vobis pro misericordia iterum redditurus est, quandoquidem nunc vos ipsos despicitis propter le* gei ipsius:
1+Antiochus autem putans se contemni, & probrosam hanc esse suspicatus vocem» quum adhuc minimus na;u superesset, non tantum sermonibus adhortationem Facie- bat, verüm etiam juramentis confirmabat, se ditaturum simul,&beatissimum effecturum illum, st traduceretur ab inftitulM patriis, & pro amico habiturum, & negotia concrediturum.
Et quia adolescens mintm« attendebar, Rex accersitam matrem hortabatur,ut pue- 1 i consultrix pro salute esset.
16 Qua:,quum ille muttis hortatus esset»

recepit se suasuram filio.
17 Tum macer se ad eum inclinans, ludificata crudelem tyrannum, patrialinguä tic
18 Fili, miserere mei, quanovem menses te in utero circumtuli, qux lactavi te triennium, qux educavi te, & perduxi ad axatem hanc usque, fle qux rr.olestias educationis pertuli: peto a re, fili, ut respiciens in c«lum,8cterram,k Videns omnia, qux in eis sunt, agnoscas Deum »xc fecisse ex iis, qux non erant, 6c humanum genui ita factum esse.
19 Ne timeas carnificem istum ; sed esto dignus fratribus tuis, mortemque suscioe, ut eadem misericordia cum tuis fratribus excipiam te.
;o Hac aurem solum desmente.dixit adolescens, quxfuTit res.quAi exspectatis ? non sum obedituresprxeepto Regis > sed prx- cepra legis audio, qux maioribus nostris per Moschen data est. *
Tu autem, qui omnis mali in He- brxos inventor es» ne quaquam effugies manus Dei:
;i Nos enim propter nostra ipsorum peccata patimur:
;; Qubdli increpationis, ac eruditionis gratia Deus vivens in n os paulisper iratus est,ac iterum conciliiabitur servis fuit.
§4 Sed tu,6 imoie»& omnium hominum flagitiosisfime,nefrustra extollaris fremens, &,incertis exspectationibus fretus,in coelestes pueros attollens manum. Nondum enim omnipotentis inspectoris Dei judicium effugisti.
;6 Etenim iam hi fratres nostri, qui brevem laborem sustinuerunt,divino foederi vitx xternx acciderunt; tu vero judicio Dei justas poenas istius superbixreportatu-
Ego autem, sicut fratres illi,8c corpus, 3c animam trado pro legibus patriis, invocans Deum, ut brevi sit propitius huic gen- ti.ütque tu per quxstiones . 8c fljgellaad confitendum adducaris ipsum soium Deum esse:
;8 In me vero, 8e fratribus meis sistatur omnipotentis ira , qux in universum genus nostrum juste adducta est.
$9 Tunc excitus Rex furore,in hunc supra alios pessime invectus est, aceibe ferens, quod ita sannis exagitatus esset.
40 Hic igitur pure migravit e vitd , o- mnino confidens in Domino.
41 Denique ultima post filios vitam finivit mater.
4: De viscerationibus igitur ,& de immanibus cruciatibus hactenus dictum esto.
C A 1». VI11. Gefla Jebud* Mari»*».
J Ehuda autem Macbxus, & qui erant cum eo,latenter proficiscentes in vicos,adhortabantur cognatos ,& eos,qui permanserant in Judaismo, assumentes, congregaverunt fex virorum millia :
2 Er invocarunt Dominum,ut aspiceret populum ab omnibus afHictum,miseraretur templum ab hominibus impiis prophanarum.
z Miserturus civitatis (qusft perdita erae,

erat,& arquinda solo) inclamantem se occisorum sarg-iinem exaudiret:
4 Ac recordatus illegitimae perditionis infantium innocentium.dc blasphemiarum, quae pronunciatae fuerant in nomen ipsius, odium impuritatis ostenderet.
5 Macbxus autem, quum haberet aciem, jämque nen poterat a gentibus sustineri, ira Domimin misericordiam versa,
6 c;ivitai*sque,&vicos,ex improviso veniens,suctendebat , Lc commoda loca occupans , non paucos hostium in fugam ver-
7 Maxime noctium adjumento ad hujusmodi insidias utebatur, adeo utserrro quidam de foritudine ejus ubique personaret.

8 Videns vero Philippus brevi hominem ad incrementum pervenisse, & frequentius fecundis rebus provehi, Pcolom«eoCocleS Syria», Sc Phoenicia? duci scripsit,ut succurreret una negotiis Regis.
q Ipse vero cito electum Nicanorem, filium Patrocli e summis amicis misit,subjectis ei militibus e gentibus omnigenis non paucioribus vicies mille,ut universum Je- hudcEoruni genus tolleret; & Goigiam quoque ducem» & rerum militarium peritum adiunxic ei.
10 Distulerat autem Nicanor tributum, quod Rex debebat Romanis, talentorum bis mille, ut ex capti>a Jehudasorum turba
expleret illud:
11 Et statim ad maritimas civitates miserat, provocans ad emtionem mancipiorum Jehudasorum, & promittens se nonaginta'mancipia talento addicturum esse i fcrl/cft non exspectans consequuturam in ipsum ultionem ab omni potente.
ia Jehuda? vero innotuit res de Nicanoris invectione:
i; Qui ut communicavit cum suis comi- sibus adventum illius exeteiuis, formidolosi homines, & qui justitia» Dei diffidebant, diffugerunt,& se ä loco subduxerunt:
14 Alii vero omnia vendebanr, quae relicta erant, ac simul orabant Dominum,ut liberaret eos,qui ab impio Nicanore,antequam congrederemur,fuerant venditi :
15 Quod fi non propteristos facturus esset,at certe propter foedera ipsius cum majoribus inita, 8t propterea quod de venerando, & magnifico ejus nomine vocabantur.
16 Tunc convocatos eos,qui aderant libi» ad fex mille numero Macbaeus hortabatur, he propter hostes percellerentur , neque metuerent amplam multitudinem gentium, Injuste ipsos invadentium ; sed generose dimicarent, assumentes ante oculos injuriam ab ipsis inique in locum sanctum consummatam.
17 Et verberationem civitatis ludibrio exposita?.etiamque dissolutionem illius accepta? a majoribus adminilVrarionis.
18 Illi etenim armis, in quit, pariter, fl< audacia? confidunt,‘nos vero Deo omniparenti, qui, & istos procedentes in nos.de rqun- dum totum potest nutu uno dejicere,confi-
.*9 Qüümque amplius collegisset coram
«1*5 6 c defensiones pro majoribus facta«» & «Itionem eemym octoginta quinque rstil*
CaP.8.
lium, Sancheribo parentium , quemadmodum periislenc-
20 Et proelium in Babylonia adverius Galatas commissum ; quemadmodum ipsi universe ad operam prasstandam venissent o- cties mille cum quatuor millibus Macedonum, Lc Macedonibus hiesuamibus ipsi o- cties mille numoo, centum vifinti millia perdidiisent,propter auxilium ipsis a coelo collatum.Lcutilitatem magnam accepissem;
2« His rebus fecit,ucbono animo essent, Lc parati ad mortem pro legibus, patriäque obeundam.
22 Ita quadripartito exercitu facto,constituit etiam fratres suos, qui duces ordinis u- triufque essent, Schiir.honem,& Josephum, 8 e Jonachanem,quorum cuique mille quingentos milites sub jecit, itemq; Elhatarum:
2j Et postquam legisset apud illos c sacro libro,tesseram que dedisset,DEI AUXILIO, ipse prima? aciei dux congressus est cum Nicanore.
24 Tugnante vero ab ipsis omnipotente, trucidarunt ex hostibus supra novem millia,vitlneraiuntque,& mutilarunt membris majorem partem exercitus Nicanoris, Lc omnes coegerunt fugere.
25 Pecunias denique eorum,qui advenerant ad emtionem suam , acceperunt ; quumque eos multum perfequuti essent, unä receperunt se hora interclusi:
26 Erat enim pridie sabbathi, quam ob causam non perstiterunt longiüs in eos in-
27 Sed quum arma eorum collegissem, & spolia exuissent hostium, incubuerunt in sabhathum>plurimum benedicentes,& celebrantes Dominum j qui conservaverat ad diem illum usque principium misericordias,qua? denuo stillabat in ipsos.
28 Post sabbathum autem debilitatis.vi- duisque, & orphanjs, ubi partem e spoliis erogassem,reliquias inter se, 6c pueros partiti sunt.
29 Atque his perfectis, & communi supplicatione facta misericordem Dominum oraverunt, ur ad finem usque servis luik conciliatus permaneret.
\o Postea eorum,qui Timotheo,Lc Bacchidi aderant, supra vigtnti millia sustulerunt,conjunctis viribus obnixi,& munitiones altas pervaide obtinuerunt, spoliasque plura diviserunt , a?quis patribus inter ipsos, & debilitatos, orphanofque, & vi- duas,senesque effectis.
Quumque arma eorum collegissent, accurate omnia comportarunt in opportuna loca, reliqua vero spolia tulerunt Jeru- schalaima.
p Philarchem quoque,qui Timotheo aderat, sustulerunt, hominem impurissimum, & qui multas molestias Jehudseis Intulerat.
Similiter epinicia in patria celebrantes, Callisthenem (qui sacras portas succenderat) in d-miunculam quandamstbi consulentem fuga, cremaverunt: itaque dignam impietate sua mercedem reportavit.
Ille autem sceleratiffimus Nicanor, qui meitiHOres mille ad venditionem Jehu- dseorum adduxerat.
^ Depressus ab iis,qui iudicio ipsiuk mi- flirui esse videbamur, auxilio Domini gso- Uu nosi

rjosa veite posita perMediterraneum mare tanquam mancipium se solitarium subtrahens* venit Antiochiam, surra omnes se* eundis rebus usus in exercitus fui interitu-
$6 Et qui receperat tributum Romanis persolvendum, «e captivitate eorum,quierant Jeruschalaimis,confectum iri,renunci- avii } ehudEos habere propugnatorem Deum, a'tque hoc modo inviolatos a vulneribus esse jehuiaios , quia legibus ab eo mandatis obsequantur.
CAP-IX- ■Antheki (afluis deprimitur» ^Ubrempus autemillud Anriochus fi igno- ^miniosee regionibus Persicis receperat.
i Nam ingreiTus urbem,Persepolirr. domine, tentavi: sacrilegium committere, & civitatem obtinere,ideo irruentibus turbis, ad armorum subsidium in fugam versi sunt, unde evenit, ut fugatus ab indigenis Antiochus,turpiter referret gradum.
X Quum autem esset ad Ecbatana,perlatae sunt ad eum res Nicanori, Timotheoque factae.
4 Itaquefurorepercirus, arbitrabatur se etiam eorum, a quibus fugatus fuerat,ma- iuminjehudxos retorsurum : ac propterca aurigam jussit indesinenter pergentem profectionem perficere; ut judicium e cocio jam instabatipsi, sic enim superbe dicebat, coemeterium Jehudaeorum efficiam Jcru-
/chalaima,quum illuc venero.
? Omnipotens autem Dominus,Deus Jis- xaelis incurabili,nec aspectabili plaga percussit eum ; ütque so ummodo finiebat sermonem illum,occupavit illum immedicabilis viscerum dolor, & acerba internorum

tormenta. , . . .
6 Omnino juste, qui permultas, «insolentes calamitates aliorum viscera tormentis affecerat.
7 Hic vero nequaquam a lactantia desine- bat, sed adhuc etiam implebatur süperb, a, | ret, aut etiam aliquid grave pronunciare- ignem spirans animo contra Jehudieos, & tur , scientes regionis incolae, cui rerum
i ; Et orabatscelcstus ille Dominum, qui jam non erat amplius mi serturus ipsius, siq
»4 Sc tum civitatem sanctam (ad quam v nire festinabat,ut aequaret solo.Sc coemeterium efficeret) liberan. dcsicnnturum ;
,; Ium lehudaos omnes {quos decreverat, nesepulturaquidem dignari,sedeiice- re devorandos avibus & sciis etiam parvulos) eos xquales Aniiotheris effectui

um ;
16 Quod autem prius spoliaverat sanctvut templum, elegamifsimis donariis ornaturum, & sancta vasa omnia, quam plurimum aucta reddi rurum,& convenientes ad sacrificia sumtus exrediubus propriis suppedi- caturum:
\7 Prxterea etiam se fore jehudaeum, aditurum omnem locum habitabilem an-| nunciantem robur Dei.
18 Sed quum nequaquam laboriosi dolo-j res desinerent(nam supervenerat ei justum! judicium Dei) de rebus suis desperans, ftri- : psit adjehudxos sequentes literas,habentes formam deprecationis,hoc modo *
19 Bonis jehuHteis civibus salutem plu-} rimam , & valetudinem , ac prosperitatem Rex,8e dux Antiochus.
20 Si valetis cum liberis vestris ,& res vestias sunt vobis ex sententia ,in Deo coclt spem habenti mihi honorem vestrum, & benevolentiam pergratum fuerit recordarim
:i Rediens e regionibusPeisidis.fiein difficilem infirmitatem incidenSncceiTarium duxi curare communem securitatem omnium»
22 Non desperans de me ipso , sed spem magnam habens fore, ut infirmitatem hanc effugiam.
zx Considerans autem patrem quoque meum, quibus temporibus in has superio-; res partes duxit exercitum,designasic eum, qui sibi succederet ;
14 llt si quid prseteropinionem eveni-
profectionem accelerari iubens; sed conti xit etiam, ut ipse decideret de curru,qui a gebatur impetu, decidemique gravi casu c- mnia corporis membra ex eo torquerentur.
8 Atque hic, qui modo videbatur maris fluctibus imperare, propter arrogantiam, qua mpra humanum modum agebatur, & arbitratus statera se montes altislimosap- pensurum e(Te,dum in terra erat, gestatorio portabatur, manifestam Dei potentiam in ie demonstrans ;
9 Adeo ut etiam de corpore illius impii
erumperent vermesvivi, & illius in doloribus, angoribusque viventis carnes deciderent, 8c ex odore ejus totus exercitus gra-1 varerurfjetorem ferre. !
10 lti hominem, qui paulo ante videbatur coeli astra contingere,nemo exportare poterat propter intolerabilem illam odoris gravitatem.
11 Hic igitur coepit vulneratus a multitudine superbiae desinere,8c divino flagello venire ad agnitionem sui. momentis singulis gravius affectus angoribus.
t? Quumque ne suum rjuidem odorem posset perferre, haec dixit, justum e|t Deo subjici, eümque, qut mortalis est, rej Deo p«ei minime sepeie*
summa relicta esset,non turbaremur de eo :
Praeterea cogitans adiacemes magnates, & vicinos regno tempora observare,8c exspectare quid eventurum sit; designavimus fiiiuroAntiochuro Reeem.quem siepius accurrensin has,superiores Satrapias.apud : plurimos vestium deponens commenda- ! bam , & scripsi ad eum , qua; huic scripto subjecta sunt.
26 Hortor igitur vos,8e peto,ut memore« beneficiorum publice , privatimqueobservetis quisque benevolentiam, qua estis 1* me,ac filium.
27 Nam persuasus sum ipsum aeque, 6 c humane sequentem propositum consilium meum,vobis obsecundaturum.
2? Iste igirur homicida . & blasphemuS » quum res pesfimas perpessus estet, prout alios exceperat, peregrinus in montanis cum miserrima morte vitam commutavit.
29 Exportavit vero corpus Philippus , qui fuerat cum ipso educatus; qui etiam metuens filium Antiochi, ad Prolomajura Philometora in Agyptum delatus est.
CAP. X.
Icbud4 recuptrAt urbem fan*
Mac-

Cap.io. M A C B JE O I
Acbasus autem,8c qui erant cum ipso» Domino duce, £k tempiurmcivicatem' que receperunt.
2 Et 3rai, quas per forum ab alienigeni* fuerant «xstructx.ctiamque delubra demo- Jiti sutu.
; Et purgato templo alterum fecerunt altare, quurtique lapidibus attritis ignem eje eis accepillenr,obtulerunt sacrificium polt tempus biennii, Se suffitum,lucernasque, & panem propositionum curaverunt.
4 Quibus factis rogaveruntDominum procidentes proni,ne amplius in ejusmodi mala inciderent» sed si quando etiam peccarent, ex aequitate ab ipso erudirentur, ac non bUCpbecnis, barbarifque gentibus traderentur.
§ Quo aytem die templum ab alienigenis fuerat pollutum, evenit ea ipso die purificationem fieri templi, die vigesimo quinto mentis Ciflevi;
6 Quo cum Irritis agitaverunt diebus o- cto formam festi tabernaculorum, recordantes üt paulo ante tempora per tabernaculorum festum in montibus,& in speluncis fuerant ferarum modo solitarii.
7 Quapropter thyrsos. Se ramos speciosos, etiamque palmas habentes, hymnos offerebant ei,qui prosperum succeslum tribuerat ad purificandum locum suum :
8 Dccreveruntque communi mandaro, Se decreto in tota Jehudxorum gente,ut hi dies quotannis celebrarentur.
9 Ac finis quidem Antiochi,qui Epiphanes cognominabatur, itii le habuit.
10 Nunc vero res ipsas quoque tempore Eupacoris Antiochi (qui filius erat illius impii) fastas declarabimus,contrahentes ea <nala,qu£ a bellis continua acciderunt.
m Hic enim suscepto regno designavit, qui negotiis prxesset.Lysiam quendam , St qui dux esset primarius Cocles Syria:, St Phoeniciae.
i2 Ptolomasus enim, qui vocabatur Ma- cron, pluris faciens, ut erga Jehudxos jus conservaret,propter injuriam,qux ipsis facta fuerat, ics iliorum conabatur cum pace transigere.
i] Unde apud Eupatorem ab amicis accusa tUs, & frequenter proditor appellatus,eo quod Cyprum fidei suae commissam habens ä Philometore reliquisVer,6t ad Antiochum Epiphanem rcceslifiet , neque nobilem potestatem usque adeo generose administravisset,hausto veneno decessit de vita.
14 Gorgias vero dux horum locorum factus, militem alebat exterum, St quotidie
contra jehudxos fovebat bellum :
>; Et liuic conjuncti eciamEdomxi opportunas munitionesobtinentes.exercebancje- liudxos < profugosque Jerufchalaimisexci- pientes>beUum fovete,aggrediebantur.
r6 Quamobrem ii, qui Macbxo adeianr, quum factis precibus postulässenrä l>eo, ut sibi adjutor esset,in Edomxorum muniiio- pes fecerunt impetum.
17 In quas ubi fortiter incurrissent,compotes locorum facti sunt} St cum omnes ultifunt, qui in muto PUWk.W, sM occurrentes jugularunt, sustuleruntque e medio non minus viginri millibus.
Z8 Quum enim confugissem noveramil-
. U M L IB. I I. Cap.io.
lia minimüm, in duas turres potentes per- valde » qux habebant omnia ad obsidionem f trendam necessaria ;
»9 Macbxus ipse ad urgentia loca seor- sim abiit, relictis Schimhone, St jolepho, atque etiam Zaccxo, multisque'cum ipso ad obsidionem illorum.
2 0 Qui autem Schimhoni aderanc,pecu- nix avidi, \ quibusdam, qui erant in turribus pecunia corrupti sunt i & septuaginta drachmarum millibus acceptis, siverunt quosdam diffiuerc.
ii Quod factum, üt Macbxo renunciatum est, congregavit ductores populi.de accusavit, quod pecunia vendidissent fratres, quum hostes adversus eos dimiserant.
22 Itaque hos proditores evictos interfecit,& repente turres illas duas occupavit.

Armisque,qux in manibus ipsius erant, utens ad omnia prospere, perdidit in duabus illis munitionibus amplius vicies mille.
24 Timotheus autem, qui prius fuerat a Jehudxis victus , congregatis exteris copiis quam plurimis,& equitibus non paucis ex Alia collectis adveniebat, tanquam armis Jehudasam recepturus.
25 Quivero Macbxo aderant,ipso una accedente ad supplicandum Deo,
26 Terra aspergentes capita,& lumbos ciliciis accingentes,procidemesque in solum,quod est e regione altaris, periverunt, ut propitius ipsis factus exerceret inimicitias contra inimicos ipsorum,& adversantibus adversaretur prout declarat lex
27 Deinde oratione perfuncti , assumtis armis processerunt e cis itate plurimum, qmimque ad hostes appropinqUÖiTent , resederunt.
28 Simulae autem diffusus est ortus sottiy utrique congressi sunt: hi quidem sponsorem habentes prosperitatis,ac victorixvir 4 tute conj'unctx perfugium suum ad Dominum , illi vero ex adverso ducem certaminum constituentes animum.
29 Dum autem vehemens committebatur pugna, apparuerunt adversariis e calo, insidentes equis frenatis auro,viri quinque illustres,& duces Jehudatorum duo,
;o Qui Macbxiim assumentes medium,& protegentes omni armatura , qux super ipsos erac.integruma vulneribus conservabant :in adversarios vero tela, fulguräque ejaculabantur. Quamobrem confusi,excitate concidebant, & pleni perturbatione-
;i Itaque iugulati sunt vicies mille quingenti pedites, 8 c sexcenti equites.
;r Ipse verb Timotheus confugit Gaza- ra,uc appellatur,in munitum pervalde prx* sidium,ubi dux eratChfcreas .*
;; Macbxi vero milites alacres prxsi- dium illud obsederunt dies viginti quatuor.
Sed quum ii.qui intus erant, confisi munitione loci, pervalde blasphemarent, nefariosque sermones objicerent i
; C Illucescente die vigesimo quinto,adolescentes eorum,qui Macbxo aderant,quidam inflammati animis propter blasphe- mias, accedentes murum, viriliter,ferdque animo obvium quemque occiderunt.
Alii vero similiter conscendentes in ambitu adversus eos, qui imus erjnr,incenderunt curres > & pyris accensis vivos blas- Uu * ph«-

phemos illos cremaverunt.
37 Alii denique fregerunt portas,qui re* ceptis intro reliquis ordinibus,occupav«* runt civitatem,Se Timotheum in quadam fovea abditum jugulaverunt,fratremque e- jus,& Chxream,& Apollophanem.
38 Qu* quum perfecissenr,hymnis,& celebrationibus benedixerunt Domino, magnifica beneficentia Jifraelem proscquenti, & victoriam danti sibi
CAP. XI. VtrUtpiftoUinc&ufulthuiUo-
rumscript*.
Ost tempus autem paucissimum lysias procurator Regis,& cognatus,pnefectus- que negotiis,valde graviter ferens ea,qua facta fuerant. , ...
i congregatis quasi octoginta millibus, & equitatu universo adventabat contra]e- hudatos, statuens fecum civitatem effecturum Graecorum habitaculum.
3 Tum etiam templum ad quaestum pecuniae accommodaturum,quemadmodum extera delubra gentium > Se venale quotannis redditurum sacerdotium summum:
4 Minime adhaec considerans potentiam Dei,sed mente captus propter royriadas peditum,& millia equitum,aeque elephantes octoginta.
§ Jehudaeam'itaque ingressus »accelsic prope Beth-t*uram,quae munito agro sita erat,distans quasi stadiis quinque jerufcha- laimis.&afHixiteam :
6 Sed ubi Macbaci comites perceperunt illum obsidere munitiones suas,ejulatibus, Se lacrymis supplicaverunt ipsi, ac tmb-e Domino ,ut bonum angelum mitteret ad salutem ptdstandam Jisraeli.
7 Ipse aurem Macbaeus primus affumtis armis,hortatus est alios,ut periculum fecum perferentes,fratribus suis succurrerent :
8 Quamobrem etiam alacriter simul fecerunt impetum. Quum autem ibidem essent ad Jeiusehalaima, apparuit antecedens i- psos eques veste alba,armaturam auream «ommovens:
9 Et simul omnes benedixerunt Deo misericordi,animisque confirmati sunt,adeo ut non solum homines,fedbestiasetiam ferissimas, murosque ferreos parati impetere.
io Processerint ordinibus suis,adiutorem fiabentes e cocio, miserente iplbrum Do-
ii lti leonum more irruentes in hostes, prostraverunt illorum undecim millia , 8 c mille sexcentos equites.
*x Omnes vero coegerunt fugere,quorum plurimi vulnerari conservati fune nudijipse vero Lysias turpiter fueiens,servatus est :
Et prout non erat demens,reputans fecum damnum,quod acceperat.dc cogitans invictos esse Hebraeos,quibus omnipotens Deus auxilietur. ,
>4 Mittens,persuasit se consentire in o- ir.nes conditione; justas ; &quia etiam ipsius erat„ut persuaderet Regi,se coacturum,ur ipsis amicus esse:.
itAnnuit iraqueMacbajusomnibus.ad quae Lysias hortabatur, utilitatis curem habens: nam quxeunque Macbitus tradidit Xysix de scripto pro jehudatis,ea concessit Rex. , »6 Fuerunt enim script# Jehud»i* liter* 1
IUM LIS. IT. Cap.u*
ä Lysia quidem hoc modo:Lyias populoje- , hudasorum salutem.
17 Joch3nan,& A^scbalon missi a vobis, quum tradidissent subfcripttm responsum, rogaverunt pro rcbus,qux significantur illo.
»8 Quxcunque igitur oportuit ad Regem perferri, declaravi, - qu<e vero fieri poste contigit,ille concessit.
19 Si igitur servaveritis illam in negotia hsec benevolentiam , etinn in reliquum tempus conabor in causa ese,ut bonis afficiamini.
io De rebus autem singula ibus prrecepi »
Sc illis, & legaris meis, ur co.loquanrur vo- biscum.
21 Valete. Anno centesimo quadragesimo octavo,diejovis Corinthii vicesimo quarto.|
rr Regiuverb liter» sic fafcebant: Rcxj Antiochus Lysia; fratri salutem*
23 Postquam pater noster ad Deos mi-s gravir , voler» incola» reeni nostri turbis; vacuos incumbere in rerum suarum pro-; curationem;
24 Quandoquidem audimus Jehud»os, qui non acquieverunt mutationi, quam fecerat pater ad iitu 4 Giaecos, sed suam ipsorum institutionem malunt, postulare » ut concedantur sibi sui ritus legitimi;
25 Volentes igitur illam quoque genrem vacare tuiba,judicavimus,& templum ipsi» restituendum , Sc admimstrationem relin* quendam fecundum mores,qui fuerunt majorum ipsorum tempore.
2 6 Itaque benefeceris ,si mittens ad eos, dexteras dederis, ut nostrum consilium co-< gnoscentes, & bono animo sint, & suaviter versentur in rerum suarum occupatione.
27 Ad gentem vero Regis literaeerant hujusmodi: Rex Antiochus senatui Jehu» deorum, jehudjejfque aliis salutem.
28 Si valetis,erit prout volumusjnos quo - que valemus ipsi.
29 Manifestum fecit nobis Menelaus vos velle descendere, & rebus propriis incum-
$0 lis ergo, qui descendunt ad vos usque ad trigesimum mensis Xanthici,futura est fides cum securitate:
3 r Ut Jehudati urantur suis ipsorum cibis, & legibus . quemadmodum etiam prius; ile nemo ipsorum ullo pacto afficiatur molestia rerum errore commissarum nomine.
? 2 Misi autem Menelaum quoque,ut consoletur vos.
33 Valete. Anno centesimo quadragesimo octavo,decimo quinto Xanthici,
34 Miserunt quoque Romani ad eos li- : teras,it'a habentes: Quintus Mcmmius.Ti- tus Manlius legati Romanorum,populo je-‘ hudxorum salutem.

3 < Quibus in rebus Lysias cognatus Regis concessit vobis,nos etiam comprobamus: ,
36 Qua: autem judicavit ad Regem referenda esse,mittite confestim aliquem,qui de iis prospiciar > utexponamus,quemad- modum convenerit vobis $ nos enim provehimur Antiochiam. j
3 * ? Tdeoq; festinare,& mittite aliquos,ut : nos etiam cognoscamus, qua sitis sententiä.
38 Valete. Anno centesimo quadrag«- sitr.o octavo,die Xanthici decimo quinto.
CAP.!»-

Cap.ii.
Cap.tl. MAC 5 .ÄO!
CAP. X T l. lebudM pltfMt perfidiam fa* Aeratorum-
F Actis autem his conventionibus, Lysias quidem ad Regem abiit, jehudx't ver» in agricultura versati stint:
2 Sed ex ducibus, qui in locis illis eram, Timotheus,& Apollonius , Gennaei filius, itemqut Hieronymus, & Demophoon,ac pratterea Nicanor, prxfectus Cypri, non st*
■ nebant eos consistere , & negotia quiete coniunctaagere.
. $ Joppenses quoque hoctam impium fa*
I cmuj consummaverunt,quod hortati f ehu- I d*os,qui fecum habitabant, uc cum uxoribus . liberisque in scaphas äse comparatas , conscenderent, quasi nulla adfuisset contra eo$ animorum diritas;
I 4 Quum illi ex communi civitatis decre- J to accepissent legem, üt pacem colere volentes,# nullam habentes suspicionem;sub- merserunt eos scaphis in altum provectos, qui ducentis non erant pauciores, i 5 Itaque postquam accepisset Jehuda fa* i ctam in gentiles suos crudelitatem, dcnun- 1 ciavit iis viris,qui erant fecum,
6 E: invocato justo judice Deo »adveniens contra homicidas fratrum, & portum incendit noctu, fle scaphas concremavit, 8c | confodit eos,qui illuc confugerant:
7 Quümque locus circumclusus esset,re- ceflic üt venturus denuo,& universam Jop- pensium rempuhlicam eradicaturus- 8 Accipiens quoque Jamnienfes etiam velle idem perficere in Jehudacos inquilinos.
9 invadens Jamnienfes nocte,succendit portum cum classe,adeo utsplendores flammae apparerent Jeruschalaima usque,quum distent stadiis dueentis quadraginta.
io Atque inde provecti novem stadia, quum instituerent profectionem contra Timotheum; irruerunt Arabes in eum non pauciores quinquies mile peditibus,8e quingentis equitibus.
ii ubi commifla valida pugna,&militibus Jehuda? propter auxilium Dei prosperantibus,superati Arabes Nomades po- j ftulaverunt Jehudam sibi dexteram dare,
I promittentes se,& daturos pecora,Lcteli- : quis in rebus fore ipsis adjumento, j i2 Jehuda vero arbitratus eos revera multis in rebus futuros utiles,concesiit pacem fieri cum illis ; qui acceptis dexteris in : tentoria sua discesserunt. I
i; Aggressus quoque est civitatem quan-! dam , ponte munitam, fle muris circumte- ptam.flc promiscuis gentibus habitatam,cui nomen erat Caspin:
»4 Sed quum ii, qui intus erant confidentes murorum munitione,8e cibariorum apparatu,remissius agerent,milires Jehuda? petentes conviciis , prjetereaque blasphe* mantes,fle dicentes,qua» nefas erat proloqui i 15 Milites Jehudx postquam invocassent magnum mundi principem,qui sine arietibus, 8e machinis organicis prxeipitaverat muros Jerichitncis temporibus Jehoscluuc, irruerunt ferociter in murum- '6 Et occupata civitate pCT VOlUsilnem Dei,ciedes,qu* dici non possent,perfecerunt,adeo ut adiacenslacus,qui in latitudinem capiebat duo stadia,pcrfuiussangui-
L U M 11 B. 11 . ne plenus videretur.
17 Inde vero profecti stadia septingenta quinquaginta,pervenerunt in Characem ad eos.qui Tobiani Jehudaei dicebantur.
18 Ac Timotheum quidtm in locis illis non comprehenderunt,qui cum re infecta ab iis locis discesserat, sei praesidium in quodam loco,ac valde firmum reliquerat.
19 Dositheus autem, fle Scfipater ex ducibus,qui Macbaeo aderant, progressi,perdiderunt eos.qui ä Timotheo in illa munitione relicti fuerant,plures decem mille vilis
20 Macbaeus vero disposto per cohortes exercitu »praefecit eos cohortibus,8tin Ti - motheum irruit,habentem fecum centum viginti millia peditum,fle bis mille quingentos equires.
ri sed cognoscens adventum Jehuda?, Timotheus ante dimiseratuxores.liberos- que.fle apparatum reliquum in locum,qui dicebatur Carnion : erat enim locus dim- cilis obsessu,fle aditu,propter locorum 0- mnium angustiam.
»i Quumque apparuisset cohors Jehudx prima,invadentes hostes metu,fle ti more ex apparitione ejus.qui omnia inspicit,pervadente eos, in fugam eruperunt,alii delati alio »adeo ut saepe laederentur ä suir.flc gladiorum mucronibus configerentur.
2; Itaque persequutioni instans maxima contentione Jehuda, confodiensque miseros, perdidit sd triginta virorum millia :
24 Et ipse Timotheus in Dositheum, So* fipatremque incidens, postulavit cum multis veteratoriis arcibus »urse vivum dimitterent , eo quod multorum »fle parentes, fle fratres haberet, quorum alioqui futurum essec.ut nulla ratio haberetur.
25 Qpumque fidem dedisset ile multis, se eos jllsesos restituturum,dimiserunt eum pro pter salutem suorum fratrum.
26 Progressus vero Itb uda contra Carnion » 8c Arergarion , jugulavit hominum viginti quinque millia.
27 Post quorum fugam, perditionemque castra etiam fecit contra Hephron , civitatem rpunicam , in qua omnium nationum turba? habitabant, 8e adolescentes robusti ad muros constituti robuste propugnabant; ubi denique machina, um, telorumque multi apparatus erant.
28 Sed invocato principe»qui potenter conterit vires hostium, civitatem occupantes,sub jugum miserunt eam,prostraverunc- que eorum,qui intus erant viginti quinque
29 Postea moventes inde, irruerunt contra Scythopolim, distantem Jeruschalaimis stadiis sexcentis:
$0 Sed Jehudxis.qui consistebant illic.de iis restantibus,qua benevolentia Scychopo- lirx in eos usi essent,fle quam benigna conversatione adversis temporibus.
;i Gratias agentes eis, hortati sunt,ut in reliquum tempus erga gentem benigni essent,venervintque Jeruschalaima,quum jam propinquus esset festus septimanarum dies.
52 PostPenrecosten verb,quemadmodum appellatur , impetum fecerunt in Gorgiam, ducem Edoma?a?:
$$ Processervintque cum peditum ter mille,fle quadringentorum equitum comitatu.
llu) Dut»

Gap. 12. H* MACBÄOF
44 Dum autem in filum pugnarent , evenit, uc pauci ex Jehudaeis ceciderint.
45 Dositheus vero quidam eques ex turma Rakenoris > vir potens , quum teneret Gorgiam,8c captum chlamyde fortiter eum abducerer, volens exsecrabilem illum vivum comprehendere »delatus in eum quidam Thrax eques,humerum amputavit ei, sic Gorgias effugit Marescham.
$6 Uc autem j> . oui obsidebant Esdrin amplius pugnantes, fatigabantur, invocans Jehuda Dominum , uc appareret adjutor, Sc dux antecessor belli.
4-* Et incipiens sermone natrio clamorem hymnis coniunctum,aggressus est ex improviso milicesGorgi&’.eösque in fugam vertit.

48 Tum Jehuda recipiens exercitum, venit in civitatem Hudullamum , ubi superveniente die septimo , pro more purificqti sabbathum transegerunt.
49 Postridievero venerunt milites Jehu- d» secundum tempus illud , quo ministerium hoc Bebat, ut corpora eorum,qui ante occubuerant,efferrent, & cum cognatis in patriisi'epulchris reponerent.
40 Invenerunt autem sub tunicis cuiusque eorum . qui erant mortui,res sacratas idolis Jamniensibus.b quibus lex Jehudxos averterat; adeo ut omnibus Beret manifestum,isto» propter hanc causam cecidisse.
41 Omnes itaque benedicentes operibus Domini,justi judicis,qui res occultas manifestas facit.
4: Ad supplicationem conversi sunt, o- raverumque.ut commissum istud peccatum perfecte deleretur: Lc generosus Jehuda hortatus est multitudinem, ut conservarent se ipsos int£gros a peccatis , cum ante oculos suos viusjrint ea , qua? facta sunt propter istorum peccatum,qui ceciderant.
4; Deinde , quum ex capitatione con(e- ciffer ad drachmas bismilleargenri , miste f eruschalaima,ut offerretur sacrificium pro peccato, valde bene , & honeste faciens, quod de resurrectione cogitaret :
44 (Namsi eorum, qui ante ceciderant, resurrectionem non expectavisset , superfluum,& delirum fuisset orare pro mortuis | 45 Deinde quod prospexit iis.qux pie occumbunt,optimam repositam esse gratiam.
46 Sancta,& pia cogitatio , ex qua pro mortuis expiationem fecit,uc a peccato soluti essent.

CAP. X I! I. XebudM confligit cum *Anti0‘
tho Eupatore,& Ly/?4.

Nno autem centesimo quadragesimo nono perlatum est ad Jehudam . Antiochum Eupatorem cum copiis contra Tehu- dxam adventare.
1 Et cum eo Lysiam procuratorem , 8c unumquemque pratfectum negotiis,habentem copias Grxcas peditum centies decies mille, Sc equites quinquies mille trecentos, elephantesque viginti duos,& falcatos currus trecentos ;
1 Quibus se immiscuerat etiam Menelaus , hprtatus cum ludibrio multo Amio- cliurn. non dc patria: salute cogitans,sed Ut in piincipatu constitueretur.
4 Verum Rex Regum Antiochi animum adversus istum sceleratum excitavit ; 6c 1

quum ostendisset Tyfiaf hunc causam esse malorum omnium,mandavit (ut moris est) fattllitibu* , uc abducentes eum Beream, in eodem loco perderent.
5 Est autem in eo loco turris cubitos quinquaginta alta,plena cinere,qu* instrumentum habebat versatile undequaque praeceps incinerem:
6 ibi reum istum (Vrilegii.Se qui etiam aliis quibusdam malis perpetrandis excel- luerar,omnes inexitium impulerunt.
7 Hac nece contigit iniquum istum mori Menelaum,ac ne terram quidem obtinere.
8 Omnino juste j nam quandoquidem consummaverat mulca peccata circum altare, cujusignis.Sc cinis erat castus,in cinere mortem reportavit.
9 Rex exterum cogitationibus efferatus,veniebat designaturus contra Jehudxos res pessimas,qu« unquam fuissent’fact» patris fui tempore.
10 Sed quum Jehuda p ercepisset ista, denuntiavit multitudini,ut dies noctesque invocaret Dominum, si quando alias nunc e- tiam succurreret iis, qui prope erant,ut lege, Zc patria,& templo s=ncto privarentur »
11 Et populum, qui i am paulisper respiraverat,non sineret infamibus gentibus subit Quum itaque omnes simul idem facerent, 8c orarent misericordem Dominum cüm Heru, ac ie,'uniis tres dies indesinenter prostrati i hortatus eos Jehuda, jussitveni- re aAse.
Et seorsim cum senioribus ex'stens, consilium iniit , ut antequam invaderes exercitui Regis Jebudxam , compotcsque fierent civitatis, ipsi procedentes , de summa rerum ope Domini decernerent Pr-iw.
14 Ita procuratione tradita creatori mundi,hortatus est.qui fecum erant,ut generose ad mortem usque contenderent.pro legibus templi , civitatis, patri», 8c reipublica?, & circum Moddinas castra fecit.
u Deinde data suis tessera,DEI VICTORIA,cum juvenibus optimis delectis invadens noctu castra ad aulam regiam,sustulit quasi bis mille viros ; 8c elephantem , qui primas tenebat, cum multitudine impositam ipsi domum habitante,adjecit illis.
i6Deniq; postquam meru,& perturbatione implevissent castra,prospere discesserunr.
17 Hoc autem factum fuerat, quum jam dies illucesceret,propter protectionem Domini, qu» suoerne defendebat ipsum.
18 Rex autem üt percepit gustum Jehu- dacorum audaci»,loca tentavit artibus.
19 Quamque ad Beth-tzuram, munitum Jehudasorum prarsidium accederet, in fugam vertebatur,offendebat,minuebatur :
20 Jehuda verö ad eos,qui intus erant, mittebat res necessarias.
21 Quasi rerum arcana hostibus renun- ciavit Rhodocus e Jchud»orum exercitu; sed quxstione habita piehensus,arque conclusus est.
22 Tum Rex fecundo cum Beth-t7.uranis sermonem habuit,dexteram dedit, accepit, abiit,congressus est cum Jehuda: copiis, inferior fuit.
a; Ur autem accepit descivisse Philippum,qui relictus fuerat Antiochi» gerendis nego-

»•■t’otiis, confusus est, Jelmdasösque hema tu; , submisit se ipsum ,L juravit in ommcr Zulcor leges :reconciliatufque .sacrificium vttulit, templum honoravit, & locum' hu- nunicer coluir.
14 Macbaeum etiam amplexatus, reliiquit ducem a 1 'tolemaide usque ad Gerrenoj maximum.
25 Inde veniente illo Pcolomaida, quum jraviter ferrent Ptolomenses conventi ones i. las (nam indignabantur eo quod voluissent lehudxi conditiones irritas facere >)
26'Venit in tribunal Lysias. defendit rem

tstiita succesiit profectio,& reversio Regis.

CAP. XIV. Jehuda tiucit uxorem, rebm i eum }Ucdnore compositii.

r Ost tempus autem triennii» perlatum est
ad Jehudam »Demetrium,Seleuci filium per Tripolitanum portum navigio advenisse cum multitudine valida,& dasie.
i Et occupasse regionem , postquam Antiochum , & procuratorem ejus Lysiam sustulisset.
3 Alcimus autem quidam (qui ante fuerat sacerdos summus, sed voluntarie inqui natus confusionis temporibus)quum repu rarer nulla rartone sibi salutem esse , neque amplius accessum ad sanctum akare,
4 Venit ad Regem Demetrium anno centesimo quinquagesimo primo, afferens ei coronam auream , & palmam ,ac praeterea ramos,qui templi esse putabantur; Lc quiete se continuit die illo.
s Sed arripiens tempus dementia? sitae commodum , arcessitus in consilium ä Demetrio, & interrogatus, quo instituto,con- silioque Jehudaji constitissent, respondit ad haec.
6 Qui ex Jehudatis dicuntur Aschidr!, quorum dux est fehuda Macbxus. bella ,& seditiones fovehr, non sinentes, ut regnum bonam constitutionem assequatur.
7 Quamobrem ego majorum gloria spoliatus,nempe sacerdotio summo , huc nunc adveni :
8 1 'rimiim quidem de rebus ad Regem pertinentibus optime cogitans: deinde ve- rb etiam propriis civibus danSoperam.Etenim istorum,quos modo dixi,pravirare,rationem aversame, universum genus nostrum nonmediocres calamitates accipit.
9 Quum autem tu,o Rex singula ista co- gnoveus; Lc regioni.8c obsesso generi nostro prospice pro ea comi humanitate, quam omnibus exhibes.
lOTanrisper tnim dum Jehuda superest, fieri non potest,ut pacem negotia htec consequantur.
11 Atque haec postquam ab il’o dicta sunt, confesiim amici reliqui in resjehudae infensissimi,Demetrium amplius accenderunt :

i2 Qui stacim accersens Nicanorem,qui magister elephantorum erat, & ducem Jehuda;*; desisnars eum,misit,*
Datis literis,uc& Jehudam tolleret, & comites, eius dispeigetfiF, & AltissUsi' sacerdotum summum templi maximi cohsti* tueret.
14 Gentes vero, qu» ex Jehudaeafi‘S«-
ranc Jehudam,miscebant se gregarim Nicanori, mi serias,Scca/us Jehudarcrum putantes fore sibi ipsis felicissimos.
15 Jehudaci autem audito Nicanoris adventu, & accessione gentium,conspersi terra, supplicaverunt ef, quiina?ternum constituit populum suum, Lc semper cum illustri apparitione defendit partem suam.
16 Postea prateipiente ducc.statim movens inde «cerrisus,cum illis ad vicum Dessau miscuit pugnam.
17 Schimhon vero, Jehuda; frater cum Nicanore quidem congressus est,sed de re-
commode,persuasit,sedavit,& effecit bene^ pentina adversariorum disparitione brevi voloj,deinde iungens Antiochiam,reversu? tempore facta,fuit consternatus.
8 Veruntamen audiens Nicanor strenuitatem, qua erat Jehuda,Lc felicitatem m certaminibus fuseefiti pro patria,metuebat armis experiri;
19 Quamobrem misit Posidonium, Se Theodorum, Matchiamque, qui darent fidem,atque acciperent.
20 Quibus de rebus, quum plurima fuiP* fer deliberatio, Lc quum turbis dux communicavisset, visa concorde sententia annuerunt conventionibus:
2> Et praestituto die, quo privatim unk Venturi essent,advenienti utrique fella; positas sunt:
22 (Disposuerat autem Jehuda armatos homines, paratos opportunis locis,ne forte ab hostibus repente maleficium existerec») öc convenientem habuerunt sermonum inter se communicationem.
1$ Tum moratus Nicanor Jeruschalai« mis, nihil fecit absurdi,dimissis turbis gregariis,quas ante coegerat:
14 Sed Jehudam semper ferebat oculis, adeo ex animo in virum hunc propendebat:
25 Eoque hortante, ut ducta uxorelibe- ros gigneret, duxit quiete usus ;Lc communem viam instituit.
16 Alcimus autem iic vidit unius in alterum benevolentiam, Lc conventiones factas,sumris comis ibm venit ad Demetrium, & dixit Nicanorem res alienas a negotiis R egif cogitare: narr.smquiDinlidictorem regni ipsius Jehudam succestorem designavit-
27 Itaque Rex furore abrepuis,8c sceleratissimis istius calumniis inflammatus, fcripsitNicanori.cum se dicens de conventionibus graviter ferre.tum j'ubens.utcito Macbatum vinctum mitteret Antiochiam.
28 Qua:,quum ad Nicanorem perlata ef- senr,confusus exar, 3 c inique ferebar.quod res compositasirritas facturus esset, maxime,quum nullam vir ille fecisset injuriam.
29 Sed quandoquidem non erat,unde resisteret Regi,opportunum tempus observabar,ut Hratagemate illud perficeret,
$o Mactaeuf vero cognoscens Nicanorem austerius semper agere erga se ,& solitam conversationem agrestiorem exhibere» cogitavit austeritatem istam ex optimo dnim* minimi proficisci; Lc coacervatis non paucis suorum comitumjseä Nicanore occulat Alter autem agnoscens se generosi » viro straragemate delusum esse, adveniens ad maximum, & sanctum templum, quum sacerdotes convenientia offerrent sacrificia,virum imperavit tradi:
UVL 4
• i Iliis

;r Illis autem dicentibus cum juramento (e nescire» udi locorum is sit,qui quaeritur, protendens dexteram in templum , juravit ista :
;; Nisi vinctum mihi tradatis Jeliudam, istud Dei fanum complanabo,Sc altare suffo- diam,Sc templum hic illustre Libero patri instituam:
Z4 Atque hisdictij abiit ; sacerdotes vero manus in coelum protendentes,eum invocabant . qui semper fuit propugnator gentis nostra?,dicentes ista ;
?? Tu Domine universitatis, nullius rei indigens , voluisti templum habitationis tua? apud nos fieri :
- Nuncergo,o sancte omnis sanctificationis Domine,conserva impollutam in secula hanc domum,quas nuper purificata est.
Reiaja autem quidam e senioribus, qui erartt Jerufchalaimis, vir amans civitatis, Lc peibene audiens, adedque propter benevolentiam Jehud«eorum pater appellatus,ad Nicanorem delatus est.
Z8 Hic enim antegressis temporibus iu- dicium continentia? in Jehudaifmo reportaverat, Sccorpus,animumque pro Jeliudais* mo cum omni constantia exposuerat.
49 Volens itaque Nicanor diritatem, qua in Jehudasos vehebatur,manifesto testanm facere,milites amplius quingentos misit, qui eum comprehenderent:
40 Putabat enim comprehenso illo,se Te- hudatis cladem effecturum-
41 Qut:m autem turba; occupaturas turrim,vestibuli januam pulsarent vi,8c ignem afferri iuberent, januisque incendi; denique,quum iam pene comprehensus esset,sibi ipsi subjecit gladium,
41 Generose mori exoptans fetius, qu'am sceleratis istis^ subjici,Sc indignas generosa conditione sua contumelias perpeti.
4> Sed quum plagam non intulisset ictu certo. proprer contentionis festinationem; rurbre autem illae intra janua« irrumperent; incurrens in murum generose, se ipsum dedit prarcipnem 111 turbas illas viriliter.
44 Qua?ubi cito retulissent gradum, effecto spatio proceslit in medium incumbens
4? Er quum adhuc spiraret,animoque inflammatus esset, surgens (quamvis ferretur salientium more sanguis', 8c gravia essent vulneraj.cursu pervasit turbas.
46 Et super quandam petram prasruptam consistens , plane jam exsanguis effectus, protulit intestina, & capiens ambabus manibus,coniecit in turbas : tandemque invocans eum,qui vitas,& spiritus dominium obtinet, ut ea sibi iterum redderet, hoc pacto migravit e vita.
C A P.X VWltoria Ubudaorummemorabilpi. Icanor autem ut percepit Jehudam esse in partibus Schomronis.consilium iniit, ut die quieris cum omni cautione eosin- 1
r Jehudasis autem,qui ex necessitate eum prosequebantur,dicent ibus,nequaquam itä horride,& barbare perdas illo« ;sed gloriam tribue diei illi , qui olim sancte ab eo fuit honoratus, qui intuetur omnia :
4 interrogavit ille sceleratissimus, an ef-j

set in cocio princeps, qui pnecepisset diem sabbathi celebravi.
4 Quibus respondentibus,Dominum viventem, eum principem in cocio este, qti iusteric diem septimum observari :
; Ego verb,inquit,altersum princeps i* terra,qui prascipio capi arma,& Regis negotia confici; veruntamen non obtinuit,uc miserum consilium suum perficeret-
6 Ac Nicanor quidem istecum omni jactatione cervices efferens , decreverat commune troplueum de jebuda statuere:
7 Macbxus vero indesinenter confidebat Oim omni exspectatione , se defensionem ^msequuturum a Domino:
8 Itaque hortabatur (uoS.ne formidarent adventum gentium ; sed habentes in mente ea auxilia,quas ante fuerant ipsis e cocio facta, nunc etiam exspectarent victo- • riam sibi ab omnipotente adfuturam :
9 Et consolabatur eo« ex lege,8c prophetis ;& prasterea revocans in memoriam ipsis etiam certamina, qu* perfecerant,alacriores eos efficiebat,animosque eorum excitato Atque hic denuncians ista,simul ostendebat irrita facta a gentibus fccdera,jura- mentoriimque transgressionem :
11 Denique eontm quemque non tam clipeorum, lancearumque munitione armabat, quam adhortatione ,sermonibus o- ptimis; ad quos adjiciens somnium, fide > dignum omnes affecit lasticia summopeie. [
11 Fuit autem illius visio huiusmodi: O- 1 ni am, qui summus sacerdos fuerat; virum 1 optimum,reverendum quidem aspectu, sed moribus mitem,& sermone« decenter effe. rentem, qui denique a puero laborem con- sumserac in rebus omnibus, qua? virtutis sunt propriae i hunc protendentem manus, vota

fecisse pro toto jehudaeorum coctu :
14 Deinde eodem'modo apparuisse virum canitie, & gloria prarstantem, cuius admirabilis quasdam, & decentissima erat circumstans eum excellentia-
14 Tum respondentem Oniam, dixisse» hic est amans ille fratrum propheta Dei firmeja, qui multis oravit pro populo, 8c civitate sancta.
1 § Jirmejam vero protendisse dexteram,. 8c gladium aureum dedisse Jehuda?, quum« que daret,pronunciasse ista.
16 Accipe sanctum gladium,donum * Deo,quo frangas adversario«.
17 Tum accipientes hortationem ex his Jehudae verbis, bonis plane, qu® iuvenum animos,&. ad virtutem incitare poterant,8c viriles efficere ; decreverunt non effe castra metandum,sed generose irruendum,Sc congresso toto animo,aevirili facto.de rerum summa decertandum, quandoquidem Sc civitas, & locus sanctus, Sc templum periclitabatur :
18 Nam de uxoribus,liberffque.itemque fratribus,Sc cognatis periculurm minore loco habebatur, sed maximus, Lc primus insidebat eis de templo sanctificatio merus.
ty lis vero,qui in civitate detinebantur, non mediocris erae soli c i cudo», sed congressu S sub dio faciendi cogitatio eos conturbabar-
»0 Uc autem omnes jam fucurum certamen

csp.rs. MACBÄORUM Llp.ü. m«n exspectabant, fle jam mtsceb*nc p r/-1 irum hostes. & acie disposita, & bestiis in opportuna pürte constitutis, & equktaiu ad alas disposito.
ri Conspiciens Macbxus turbayumad* ventum, ficvariatr. armorum apparationem, bestiarümque ferocitatem, protendit manus in coelum, & mirificum Dominum invocavit» agnoscens non armis esse; sed prout apud se ipsum Dominm judicaverit, conficere dignisvictoriam.
12 invocans aurem, dicebat hoc modo, tu Domine misisti, Angelum tuum tempore ChixKija?» Regi* Jehuda?x,qui sustulit e castris Sar.cheribi ad centum octoginta quinque millia.
H Nunc autem, 6 princeps coelorum, mitte bonum Angelum ante nos ad cimo- rem,& terrorem:
24 Magnitudine brachii tui percellantur isti,qui cum blasphemia contra sanctum populum tuum advenerunt ; atque his dictis desiit.
is Qui autem erant a Nicanore cum tubis,&pa:anibus invehebantur;
26 Qui vero k jehuda cum invocatione, & vocis pr</ium tum hostibus miscuerunt ;
27 Ick manibus quidem pugnantes, sed cordibus orationem fundentes apud Deum,: prostraverunt non minus triginta quinque millibus, maxime Uetantes hac illustri Dei prxsentiä.
2g Ut autem ab opere cessantes,cum gaudio revertebantur, agnoverunt ante cecidisse Nicanorem cum tota armarura sua.
19 Ita exclamatione turbulenta facta,benedixerunt Deo principi suo paterna lingua.
40 Prarcepit autem ille primus civium suorum propugnator, qui omnino corpus, Lc animam silam abiecerar.Sf a?:ate sua benevolentiam in suos gentiles conservaverat, ut rescissum caput Nicanoris, Lemanus cum humero deferretur | eruschalaima.
41 Quo postquam advenisset,& convocatis gentilibus suis, ac sacerdotibus ante altare constitisset,advocavit eos,qui erant in arce:
52 Et ostendens prophani Nicanoris ca- pur, manunique blasphemi.qua extenta in sanctam omnipotentis domum cervices ex*
44 Lingua Nicanoris impif abscissa,dixit, se eam minutarim daturum avibus ; pras- mia vero dementia? ex adverso templi suspensurum.
44 Iraque omnes incoclum aspicientes, benedixerunt illustri Domino , dicentes ; benedictus sit, qui conservavit locum suum impollutum,
45 Tum suspendit Nicanoris caput de arce ; ut manifestum esset omnibus,fic evidens signum auxilii a Domino.
46 Itaque decreverunt omnes decreto communj, nequaquam diem hunc incelebrem sinendum esse ,
47 Sed haberi celebritatem die decimo tertio mensis duodecimi, qui Adar Syra lingua dicitur,die uno ante diem festi Mor-
48 Quum igitur res Nicanoris j|k successerint , fle ab illis temporibus civitatem Hebrxi obrinuerintj Hic ego quoque finem sermonis faciam.
SAPIENTIA. Cap.r.t. iq Ac siquidem bene,& prout compositionem perstringi convenit pr<ststfro,hoc etiam ipse volui, sin autem exiliter,atque tenuiter,hoc tamen est,quod potui assequi. 40 Nam ut vinum seorsim bibere,simili-
tcfrque etiam aquam,Utrumque varie adversum est ; contra vero irr vinum aqua commixtum, suavem, Le delectabilem gratiam efficit : ita etiam sermonis apparatus delectat aures legentium compositione sua, atque hic finis futurus est.

SAPIENTIA.

C A P. I« Injlttutto PcgM.

Iligire justitiam, 6 judices terr* 5 sentite de,Domino bonitate, & simplicitate cordis quarrjte ipsum.
2 Nam expositus est iis.qui non temanc ipsum,8c patefit iis.qui non infidi sunt ei.
4 Perversae enim ratiocinationes sepa* ranr k Deo, fle probata illius potentia arguit insipientes.
4 Eo quod in malitiosam animam non ingreditur sapientia, neque habitat in corpore,quod subjectum elt peccato.
5 Sanctu« enim spiritus disciplina? fußte dolum, fle absistit a ratiocinationibus bomi- t^im vacuorum intelligent!» ; fle indicatur, quum advenit iniquitas.
6 Nam humanus est spiritus sapientia? ; sed non liberat blasphemum k maledido labiorum ipsius,qui a renum ipsius testis est Deus, & cordis ipsius observator verus, Se auditor lingua? ;
7 Cüm spiritus Domini impleat orbem terrarum, & idem continens omnia, cognitionem habeat vocis.
8 Propreres, qui loquitur rem injustam, nullis occultus futurus est,neque praeteritura ipsum iniustitia illa arguens.
9 Nam consiliis impii adest qua?stio, 8e aud'tio verborum eius ad Dominum perventura est,ut arguat iniquitates eius.
,2 Quia suris relotypa audit omni» hxc, etiam sonus murmurationis non est abditus ei.
11 Cavete igitur'» murmuratione inutili, Stab obtrectatione continete linguam, iuia sermo occustus non est impune abiturus,fle os contra illum mentiens perdit animam.
12 Ne studeatis morti errore vita? vestra?, neque attrahatis perditionem operibus manuum vestrarum :
14 Quia Deus mortem non fecit, neque delectatur perditione viventium:
14 Nam omnia creavit, utsint, fle salutares sunt ortus huius mundi, in quibus non est pharmacum exitiale, neque inferorum regnum super terram.
, 5 Justitia autem immortalis est:
16 impii verb manibus ,& sermonibus accersiverunt mortem , amicam arbitrati eam, contabuerunt» ubi conventionem statuerunt cum ea ; quia digni sunt, qui cedant in partem illius.

C A st. 1 !• Spdulum t iitt(,&■ tonsiliorum impiorum.

ixeruntenim apud se ipsos» ratiocinan- tes improbe , brevis, fle molesta est vita

nostra , neque remedium est adversus mortem humanam , nec cognitus est ullus , qui ab inferis reverterit: x Nam casu nati sumus^postea vero ica fu-! tun fumus quasi non tui stemus: quia fumus est respiratio narium nostrarum , 8c sermo prolatu* motu cordis nostri scintilla est.
z Qua exstincta in cinerem abiturum est corpus nostrum , & spiritus noster üc aer mollis diffundetur:
4 Quo tempore oblivioni erit nomen nostrum, & nemo recordabitur operum nostrorum: it'a transitura est vita nostra utve- stigia nubis,Sc quasi nebula dispergetur infestata a radiis solis,8c ‘a calore ejus gravius impulsa.
5 Nam ut umbrxtransituS est tempus nostrum , neque est remeatio k morte nostra » quia obsignata est,8c nemo revertitur.

6 Agite ergo , fiuamur profentibus bo- nis,8e possessione hac tanquarr, in juventute uramur studiose.
7 Vino pretioso , & unguentis impleamur,ac ne pra?tcreat nos jucundus aer :
8 Coronemur rosarum calyculis , antequam marcescant:
9 Nemo nostrumexperssicnostra;lascivite , ubique relinquamus symboia laetitias: nam ha?c est portio nostra sors hujus-
10 Potentia opprimamus pauperem justum , ne parcamus viduae , neque fenis revereamur longxvoscanos:
, i Sed esto robur nostrum lex justitiae > infirmitas enim deprehenditur inutilis.
11 Jnfidiemur autem justo , quia incommodus est nobis, & adversans operibus nostris : exprobrat nobis peccata in legem, & infamiam irrogat nobis peccatorum vita inslicursc nostra»:
i; Profitetur cognitionem se habere Dei, Se filium Domini se ipsum nominat:
i q. Factus est nobfs ad redarguendum cogitationes nostras:
,§ Gravis tst r.obisetiam ad aspectum , quia dillimilis clt aliorum vita illius, & alio spectantes semiracejus:
,6 .Argentum reprobum aestimamur ab ipso » & abstinet a viis nostris tanquam ab immundis rebus, beatos prodicat fines ju- storuni ,&Deum patrem jactitat.
it Videamus sfntne sermones eius veri,Lt experiamur.quas fint evemura ei:
t8 Nam si justus Iste filius est Dei, suscipiet eum, & liberabit eum a manu adversantium.
>9 Contumelia,8ctormento qutestionem habeamus de eo , ut cognoscamus aequitatem illius, & probemus, quam habet iste malorum tolerantiam.
io In morrem turpem condemnemus istum: nam illius erit prospicere ex sermonibus istius.
ii Hasc ratiocinanres,erraverunt:etenim
excLcavit eos malitia ipsorum.
22 Et non agnoverunt arcana Dei, neque mercedem speraverunt sanctitatis,neq; iu- dicaverunt promium c/Jcanimis inculpatis.
i; Deus enim creaverat hominem ad conditionem Hcojrupram . 8 e imaginem ipsisfima? natura; lux fecerat eum :
24 Sed invidentia diaboli mors venit in
NTlA. . . Cap.? 4 »
mundum ,& tentant illum, qui cedunt in partem istius.
C A P. II 1 . Piorum post hanc citam felieitas.
Ustorum vero anima? Sunt inmanuDei,uc
minime attingat eos cruciatus.
i Videntur in oculis insipientium mori, & xstimatur malus esse exitus ipsorum.
; Ec via nostra est contritio,hi vero versantur in pace.
4 Etenim ad aspectum hominum,si puniuntur,horum tamen spes immortalitatis plena est:
§ Ec paulum castigati,plurimum afficientur bonis ; quoniam Deus tentaverit ipsos, eofque dignos se ipso deprehenderit.
6 Tanquani aurum in fornace probaverit ipsos , Sf tanquam holocaustum sacrificium acceperit ipsos.
7 Itaque tempore visitationis ipsorum relucebunt, & tanquam scintilla; accendentes stipulam perficient cursum:
8 Judicabuntgences,& dominabuntur po- pulis.regnante Domino eorum in secula.
9 Qui confidunt ipsi , intelligent veritatem , Se fideles in charitate manebunt apud ipsum: nam gratia, & misericordia inest sanctis ejus,& vjfitacio ele ctis eii/s.
10 impii vero prout ratiocinati sunt,perferent supplicium, qui neg.excrinc justum , 8 c a Deo defecerint.
ii Nam qui nihili facir sapientiam , 8 e disciplinam,miser estteriam inanis est spes illorum , & labores infructuosi»inutiliaque opera illorum.
ir Uxores eorum insipientes sunt, & improbi liberiillorum.
i; Maledictaque generatio illorum: nam beata est sterilis . qua? polluta non est : quae non experta est cubile flagitiose , est perceptura fructum in visitatione animarum.
• 4 Similiter eunuchus,qui non operatus est manu iniquitatem » neque res improbas contra Dominum cogitavit: nam dabitur ei gratia fidei lectissima , 8 r fors in templo Domini animo gratiffima.
i s Bonorum enim laborum fructus celebris est ,Le non excidit radix prudentia?.
,6 Liberi vero mcchorum non conse- quentur perfectionem, s-d semen ex illegitimo cubili natum,delebitur:
17 Etenim sive longatvi sine,nihili testi- mantur , & inhonora ad finem usque est senectus illorum:
18 Sive celeriter moriantur , neque spem habent,neque consolationem in die cogni*
19 Nam generis iniqui dura sunt exitia. C A V. IV. Consolatio suorum adversus mor-.
tem ;idedqut tvjui/uoicc, xetj /
vehT.cl.
M Elius est carere liberis servati virtute ;
nam immortalitas inest memoria? iN lius , quia & a Deo, & ab hominibus agnoscitur. . . . . , .
2 Qu,:m praesentem imitantur. 3 tdesiderant abeuntem . qua? in seculo hoc triumphat,coronam gestaiura ,&certamen promiorum pollutione carerttium reportatura.
; Plu-

; Plurimum vero sobolescens impiorum multitudo neque utilitatem afferet, neque eje adulterinis stolonibus radicem in profundum aget, neque stabilem pedem ponet:
4 Etenim quamvis ramis ad momentum effloruerit, infirme procedentes, a vento commovebuntur, &ip Is vi ventorum eradicabitur :
{ Circumquaque diffringentur rami imperfecti, & fructus ipsorum inutilis,imma- turus ad cibum,& nulli rei aptus.
6 Nam ex illegitimis congressibus geniti liberi testes sunt improbitatis adversus parentes,quum de ipsis habetur quxstio :
7 justus vero, si matura morte obierit,in quiete futurus est:
8 Non enim, qua? longaeva est senectus, honorata esi, neque numero annorum multorum mensurata.
9 Sed prudentia hominibus est canities, Lc vita immaculata est fenilis actas.
10 Qui placens Deo* diligebatur » quum viverecTnter peccatores,fuit translatus j
n Ereptus est , ne malitia mutaret intellectum ipsius, aut dolus deciperet animum
ia Nam fascinatio improbitatisobscu- rat, qua: bona sunt» 8ccircumagitatio concupiscentia: transvertit mentem »carentem malitia.
,; Sanctificatus, brevi implevit longa tempora:
14 Grata enim Domino erat anima i- psius , propterea festinavit eum tollere ex improbitatis medio.
15 Populi autem vident,&non conside rant , neque intell'gentiatn advertunt ad istud, gratiam, & misericordiam adesse sanctis ejus.visicarionemque electis eius.
Condemnat justus moriens viventes impios, 8c iuventus confecta celeriter annosum senium iniusti.

17 Vident enim mortem sapientis ; neque animadvertunt.quid consilii ceperint de eo,& quorsum in tuto statuerit eum Do-
t ,8 Vident.Lc nihili faciunt,Dominus velo deridebit ipsos,
»y Erunt enim postea ruina: ignominiose, & contumelia: expositi apud mortuos in secutum,quum franget iosor prjeceptavoce praecipites, Sc commovebit eos ä fundamentis, atque ad extremum usque desolati, erunt in dolore,& peribit memoria eorum.
20 inibunt rationes peccatorum suorum pavidi, & revincent eos ex adverso iniquitates ipsorum.
C A P.V. Beatitudo juftorumin altera vita,
&fera panitentia impiorum.
T Unc stabit considentia magna justus in conspectu eorum, qui afflixerint ipsum, & qui abjecerint labores ipsius:
2 Videntes turbabuntur timore gravi, & stupefient propter salutem inopinatam eo-
1 Dicentque apud se ipsos resipiscentes, dicent (inquam,) gementes propter angustiam spiritu«, h*cerat, quem habebamus quondam ludibrio,& communi probro.
4 Stulti vitameius animabamus furorem, «finem ejus ignominiosum. y
N T 1 A. Cap.f.6.
$ Quomodo relatus est in filios Dei, Lc in sanctis est sors illius?
6 Plane erravimus'a via veritatis, justitia: luce non lucente nobis, & sole justitiae non exorto nobis.
7 Iniquitatis, & perditionis callibus expleti fumus, & perambulavimus deserta a- via ; viam autem Domini non cognovimus.
8 Quid juvit nos luperbia ? 6c quid divitia: cum gloriatione contulerunt nobis?
9 Prrterierunr iiia omnia tanquam umbra,& tanquam nuncius pra:tercurrens.
10 Tanquam navis permeans fluctuantem aquam, qua:,quum transivit,non potest inveniri vestigium, neque via meatus ejus influctibus;
n Aut tanquam ave volante per aerem, nullum invenitur indicium meat»;,sed turbans ictu verberatum levem aera,8c scissum vi stridente motis alis permeat,posteaque non invenitur signum progressus in eo :
12 Aut tanquam sagitta in scopum missa, sectus aer statim in se ipsum resolvitur, adeb ut ignoretur transitus illius.
Ita etiam nos nati deficimus.
14 Ac virtutis quidem signum nullum valuimus ostendere , sed in malitia nostra plane absumti sumus.
i? Nam spes impii üt lanugo delata'a vento, 8c tanquam spuma tenuis a procella impulsa, & tanquam fumus a vento dissoluta est, aut etiam pratteriic ut diversorii in diem unum recordatio.
16 fusti vero in seculum vivunt, quorum merces est in Domino, & quorum cura est apud Altifltmum.
17 Propterea regnum decoris accepturi sunt, & diadema pulcherrimum e manu Domini; nam dextera suo pi^cegeteos, 8c brachio defendet eoj:
>8 Sumet ad totam armaturam zelum suum, Lc armabit creaturam ad ultionem inimicorum:
19 Induet pro thorace justitiam, 8c imponet pro galea judicium minime simulatum :
20 Sumet in scutum inexpugnabile sanctitatem :
2t Acuet vero severam iram pro gladio, Lc belligerabit cum eo ad finem usque mundus ipse contra insipientes istos.
22 Procedent directa cela fulgurum,& ex nubibus, tanquam ex arcu bene in orbem adducto.insilient in scopum
r; Et grandines conferta:, ab indignatione lapides /aeulante projicientur ; indignabitur in eos aqua maris, fluviique simul sev ere exundabunt :
24 Instabit in eos spiritus potentia?, 8e tanquam procella ventilando ejiciet eos : desolat enim totam terram iniquitas» & thronos potenrum evertit maleficentia.
C A P. V I. FxborMtio ad fapientiam sedandam, eö qucdi>jferatfesetam bcnigne>($ tam insigniter benefaciat.
M Eiior est sapientia,quam vires,& vir prudens,quam fortis, r Audite igitur Reges,& intelligite» discite,© judices extremitatum terra::
; Auribus percipite dominatores multitudinis .Lc superbientes de turbis nationum. 4 Nam data est a Domino potentia vobis»

bis.Sc potestas ab AltiflTmo; qui quaestio- nem habebit de operibus vestris»8c consilia perscrutabitur.
$ Quandoquidem,<juum ministri sitis re- jtni ipNus,non iudicastis recte,neque observastis legem,neque ex consilio Dei ambulastis ;
6 Horribiliter,& celeriter instabit in vos: Kam judicium severum exercetur in eos qui pra-sunr.
7 Minimus enim quivis condonationem habet misericordiae s potentes vero poten ter exquirentur.
8 Nam Dominus omnium non distimulabit personam,neque verebitur magnitudinem,quum parvum,ac magnum ipse fecerit,8c pariter utatur providentia in omni-
9 Sed potentibus vehemens instat inqui*
10 Ad vos itaque,6 Reges,pertinentser« mones mei,ue discatis sapientiam,& non excidatis:
n Nam , qui sancte fervant res sanctas fanctisicabuntur,& qui eam edocti fuerint, defensionem consequentur.
1 1 Expetite igitur sermones meos,8c cupido animo instituimini.
,; Praeclara est, Se nunquam marcescit sapientia , qu«e facile spectatur ab i i s.qui diligunt ipsam,& invenitur ab eis,qui qux- runt ipsam:
14 imo occurrit cupientibus,ut ante no-
i$ Qui mane attendit ad ipsam, non laboraturus est,nam allidentem foribus suis in veniet eam:
,6 Nam cogitare de illa prudentia per- festistima est,Se qui vigilaverit propter eam, celeriter vacuus erit cura.
17 Quoniam illa dignos se circumeundo quxrit.&e in collibus quibusque apoarec eis benevole, atque in omni cogitatione oc» currit cis.
,8 Nam verissimum principium illius est disciplinas cupiditas ;
19 Cura autem disciplina est charitas,8c «haritas observatio legum illius,attentio vero ad leges est incorruptas vitx firmamen
20 vita autem incorrupta facit.ut simus propinqui Deo:
21 igitur cupiditas sapientia* perducit ad regnum eine.
22 Si ergo delectamini thronis,8c sceptris, Reges populorum ;
2; Honorate sapientiam,uc in seculum regnetis-
24 Quid autem sit sapientia,Se quomodo exstiterit zenunciabo,nec celabo vos mysteria,sed a principio ortus pervestigans, exponam perspicue cognitionem ejus, nec praeteribo veritatem ipsam.
Neque etiam cum invidia tabifica ambulabo, is enim non est communionem adepturus sapientiae.
26 Multitudo autem sapientum est salus mundi,& Rex prudens stabilimentumpo-
27 Quamobrem erudimini verbis meis, le utilitatem capi-etis.
N T I A. Cap.7.
C A V. VI l. S.ipientU pnstmii enArrAtur»
S Um quidem ego quoque mortalis homo, «equalis omnibus,& progenitus ab homine primo,ex terra facto:
2 £t in utero matris figuratus sum caro tempore decem mensium: coagu.atus sum sanguine ex semine viri 5 idque per voluptatem,conjunctam somno:
; Et ego quoque factus traxi communem nobis aerem,& in hanc terram iisdeni perpessionibus infestus decidi; primam vocem similem omnibus emisi,flens :
4 In fasciis educatus sum.8c cunis.

5 Nemo enim Rex aliud habuit initium natur* suas;
6 Sed unus est omnium ingressus in hanc vitam,& par exitus.
7 Propterea oravi,& prudentia data est mihi, invocanti mihi advenit spiritus sapientis.
8 Prxtuli eam sceptris,& thronis,& divitias nullas duxi cumTa comparandas esse >
9 Neque squavi ei lapidem pretiosum ; quia omne aurum respectu ejus arena exiguas tanquam lutum zstimacur argentum ad eam:
10 Prs sanitate,8c specie dilexi eam.fic proposui consilium mihi habendi eam pro luce: quia non occumbit proficiscens ex ca
n Advenerunt autem mihi liate bona simul cum ea omnia,8c innumerae divitis per
11 Et lattatus sum deomnifcus.quod eo. rum dux esset sapientia ,* quamvis ignorarem hanc eorum genitricem este.
1; Hanc& sine dolo didici,& sine invidia trado ; divitias hujus non abscondo.
14 Thesaurus est hominibus , qui nunquam deficit i quo qui utuntur,cum Deo contrahunt amicitiam,donis ex eruditione profectis commendati ;
it Mihi veo Deus dedir,ut loquar ex sententia,8c cogitem digne,donatis rebus : nam ipse Se ad sapientiam dux est,8c constans sapientium rector.
16 Etenim in manu ipsius fumus,& nos, & sermones nostri,omnisque prudentia,& opificiorum scientia.
17 Ipse enim mihi dedit eorum,quas sunt* cognitionem certam,ut cognoscam constitutionem mundi,&vim elementorum.
18 Principium, Se finem ; medmmque temporum.
19 Solstitiorum mutationes,& varietates tempestatum , anni circuitus, Se stellarum situs.
o Naturas animaatium,&animos bestiarum,spirituum vires,8c cogitationes hominum,differentias plantarum,8c radicum facultates :
21 Denique quascunque fune occulta,8e manifesta novi . artifex enim omnium docuit me sapientia:
2i Nam inest ei spiritus in te lligens, sanctus »simplex , multiplex, subti :is, mobilis» splendidus, impollutus, perspicuus, perpessionis exoers,amans boni,atucus,expeditus, beneficus.
r? Humanus, stabil is,certus,securus,omnipotens,omnia intuens, & perm eans omnes fpi-

spiritus intelligentes puros,& summe sub- acquiescam ei:
14 Nam omni motu res mobilior est Capientia,& pervadit,ac permeat-omnia puritate sua.
Nam vapor est potenti* Dei,& fynce* rus fluxus'a gloria omnipotentis ,* propreres nihil inquinatum in eam incidit.* rL Nam splendor est a luce xterna,& speculum efficacitatis Dei expers macul«e>ac imago bonitatis ejus :
Cap.8,9,
16 Non enim acerbitatem habet conversatio eius,neque dolorem convictus ejus: sed laetitiam,Sc gaudium.
i? H»c ratiocinatus mecum,& curans cum animo meo,immortalitatem este in cognatione sapien tia:;
18 Et in amicitia ejus delectationem bonam,& in laboribus manuum eius divitias indeflnentes,& In communi colloquii cum
.. 0 -- ea exercitatione prudentiam,8c celebrica-
i7 Quümque una sit,omnia potest,& in se i tem in communicatione sermonum ejus j ipsa manens,innovat omnia, 8c per States icircumivi quxrens, ut assumerem eam apud singulas in animas sanctas transiens anucos
Dei,& prophetas comparat.
28 Nihil enim diligit Deus,nisieum,qui habitat cum sapientia:
29 Nam es est speciosior lble,8csuperat owsem stellarum situm,eum lucecompa- rata prior esse deprehenditur :
Etenim illam excipit nox: sapientiae vero non est prxvalitura malitia.
CAP. VIII. Lapientia, virgo amabilis, Commendat hominem Deo,6* hominibM.
P Ertingit autem ä fine uno ad alterum fortiter,& disponit omnia utiliter.
2 Hanc amavi,& exquisivi ä juventute mea,& qusrens ducere hanc sponsam mihi , amore pulchritudinis hujus correptus sum.
; Nobilitatem suam hac gloria exornat, qubd convictum Dei habet, Dominusque omnium amavit eam :
4 Hxc enim est, qu* docet scientiam Dci,dc qua: eligit opera illius.
§ Quod si divitiarum optabilis est possessio jn vita,quid sapientia ditius,h*c 0- mnia operante?
6 Et si prudentia operatur,quis eorum, qua? in natura sunt,artifex potius est,quam ipsa?
7 Et iusticiam si quis diligit,elaborat* ab ca res sunt virtutes ,* nam temperantiam,Sc prudentiam edocet, justitiam,& fortitudinem,quibus utilius nihil est in vitahomi,
8 Sin etiam multiplicem experientiam desiderat aliquis,h*c novit vetera,& futura «onjicit.scit versutias sermonum,& solutiones aenigmatum,signa,& portenta prx- noseic,cventüsque tempestatum,ac tempo-
9 Judicavi itaque hanc ducendam ad convictum meum, sciens futuram esse mihi consultricem bonorum,& consolationem a curis,8c molestia.
10 l’er hanc gloriam in turbis habiturus sum , & honorem apud seniores juvenis:
11 Acutus inveniar in judicio,& in conspectu potentum admirationi ero :
ii Tacentem me exspectabunt,& loquen- tem attente audient,etiam loquente .impiius,manum imponent ori suo.
i} Per hanc habebo immorta 1 itatem,& memoriam xternam venturis post mc derelinquam :
14 Administrabo populos,8c gentes subjicientur mihi :
1? Metuent me,quum audierint tyranni horribiles,in multitudine bonus viaebor,
9 Eram autem puer bona indole,animamque bonam sortitus eram ;
ro Ac potius ut bonus eram,in corpus impollutum veneram :
ri Sed quum agnoscerem,me non aliter fore compotem illius,nisi Deus dedent i atque hoc ipsum novisse,cujus sic gratia,esse prudenti*, accedens Dominum,oravi eum» 6 c dixi ex toto animo meo:
C A P. I X.Oratioprosapientiaimpetranda.
O Deus majorum, & Domine misericordi*,qui fecisti omnia verbotuo.
2 Er sapientia tuä constituisti hominem, ut dommetuc creaturis,qu* a ce fact* sunt.
t Et administrans mundum sanctitate,8c justitia recto animo judicia exerceat:
4 Da mihi sapientiam adstitricem throni mei,ac ne reprobes me e numero filiorum tuorum:
5 Nam ego servus tuus sum,& filius ancili* tu* , homo infirmu«. & vir* breviJ, Se tennuior adhuc in judicii,ac legum inteili-
6 Etenim ut persectus sic aliquis inter fi- lioshominum, absente sapientia, qu*a te est,nihili reputandus est.
7 Tu me ante elegisti Regem populi tu!» Sc judicem siliorum»filiariimque tuarum:
8 Dixisti» ut xdificem tibi domum, fa monte sancto tuo, 8c in civitate habitationis tu* altate,imaginem tabernaculi sancti, quod ab initio pr*paravisti.
9 Tetum autem esi sapientia, quxnovie opera tua, 8 c qu* adfuit, quum faceres mundum, 8 c qu* scic»quid placeat in oculis tuif,8e quid rectum ex mandaris tuis.
10 Emitte illam e sanctis coelis,a throno, inquam, glori* tus mitte illam, ut prxsens versetur mecum in labore» & cognoscam» quid gratum sit apud te.
11 Illa enim novicomnia, atque inteili- git.estque ductura me m actionibus meis moderate, Öe conservatura me in gloria
12 Früntque accepta opera mea, quum judicabo populum tuum juste, & ero dignus throno patris mei.

,; Quis enim hominum cognoscat consilium Dei? aut quis cogitare possit, quid velit Deus ?
14 Nam ratiocinationes mortalium sunt
timidx,&instabiles cogitationes eorum.
1 c Infestum enim corruptioni corpus ag- graV^f animam, & deprimit terrena habitatio mentem muttis curis plenam :
16 Et vix conjicimus ca,qu* in terra Si in bello virilis, ingressus domum meam sunt, frqu» ad manui sunt» laboriose invenimus >

Cap.Q.io* SAPi
nimus; qua; autem in coelis sunt, quis pervestigavit?
17 Et consilium tuum, quis noverit, nm tu dederis sapientiam, 8t miseris sanctum spiritum tuum e Iodi altissimis ?
18 sic enim corrcctiesunc eorum» qui in terra versantur, semitae,8t res,qua;placent tibi,homines edocti junt:
19 Itaque sapientia fuerunt servati.
CAP. X. Commoda fapitntiavanU exem-
plii firmata,
xc primum formatum parentem mundi, qui solus creatus est,conservavit.
i Et eximens eum a delicto ipsius , dedit ei potentiam dominandi omnibus rebus. „
§ Discedens autem ab hac injustus iri sua, una periit cum furoribus , quibus occidit fratrem.
4 Propter quem diluvio inundatam terram iterum servavit sapientia, quo; exiguo ligno justum gubernabat.
{ Haie etiam in consensu improbarum gentium confusarum agnoscens justum,servavit eum inculpatum Deo,de in summa filii sui miseratione fortem custodivit*
6 Haec justum, pereuntibus impiis,liberavit, fugientem ab igne in civitates quinque descendente :
7 Cujus adhuc testimonium nequitia; constituta est solitudo fumo diffluens , dt planta;,inutili pulchritudine ferentes fructum , is statua falis, constituta anima: non credentis monimentum.
8 Kam qui sapientiam praeteriverunt, non tantum eo accepeiunt damnum, quod res bonas non obtinent, sed etiam reliquerunt sine ipsorum insipientiae monimentum huic vitce.ut ne i'$ quidem in rebus latrant, in quibus lapsi sunt:
q Sapientia vero cultores suos e laboribus liberavit.
>2 Haec fugientem ab ira fratris justum deduxit callibus rectis , demonstravit ei regnum Dei, & dedit ei cognitionem farctorum ; locupletavit eum in aerumnis, quum multiplicaret labores ejus ;
ii Quum avaritia- dominatus exerceretur in ipsum,Haec adfuit,& ditavit ipsum :
ii Conservavit ipsum ab inimicis» &ab insidiantibus tutata est , certaminisque validi praemium dedit ei , ut cognos.eret omni re potentiorem esse pietatem.
Hacc venditum justum non dereliquit, sed ex peccato liberavit eum : una cum ipso descendit in foveam.
14 Neque in vinculis dimisit eum.scd tonftanter adfuit, donec contulit ipsi sceptrum regni,& potentiam in eos,qui tyrannice vexabant eum , mendacesque derron- ftrans illos , qui vituperaverant eum, dedit gloriam xternnm ei.
15 H*c populum sanctum ,& femen inculpatum liberavit a gente affligentium.
iA Ingressa est in animam administri Domini , & formidabilibus Regibus oblticit portentis, &signis:
17 Reddens sanctis mercedem sancti:atis laborum suorum , deduxit eos via mirabili, & fuit cis tegumentum interdiu, & lux steh laris noctu.
ie Traduxi; eos trans mare rubrum >&,
1 N T i A. C3p.10.11.
transvexit eos trans aquas mulas ,
19 Hostes vero eorum inurdationeperdidit, quum ex profunditate ;byfsi eduxif-
10 Propterca justi spoliatis impiis cantaverunt, Domine, nomen santum tuum.Sc animo uno laudaverunt manun tuam,propugnantem ipsos.
11 Nam sapientia os mutorem aperit, 8c linguas infantum disertas redd.:.
C A P.X l.Sapientiapcr dtsertcducit,ibiqut nutrit hominem, & ejui inim rosdevincit.
F Ecit, ut succederent opera torum admi- nistrationel'ropheta: sancti.
1 Permearunt desertum inhabitabile, 6e in Iodi aviis impegerunt tentoria:
; Restiterunt hostibus, & iaimicos ulti
4 Sitientes invocaverunt te,& data est ipsis aqua e petra abrupta, & c lapide duro remedium litis:
s Per qux enim supplicio affecti sunt inimici ipsorum.
6 Per eadem ipsi in difficultatibus versantes,sunt affecti beneficio.
7 Nam loco fontis perennis fluvii, qui sanguine sanioso tutbatusfuerar.adredargutionem mandati de caedendis infantibus. 8 Dedisti ipsis aquam ex insperato lar-
9 Quum demonstravisses per sitim , quae tum fuerat, quomodo adversarios punivit- ies.
10 Quum,enim tentati fuerunt, quamvis misericordia erudirentur »agnoverunt quomodo ira judicati impii sunt tormenta
n Etenim hos tanquam pateradmonens probavisti, illos vero tanquam Rex icverus condemnans,in quariUonem adduxisti.
12. Qui, & absentes , Lc präsentes paritet cruciari funr.
1; Nam duplex eoioccupavit dolor ,& gemitus, rerum praeteritarum recordantes:
14 Quum enim audivissent suis ipsorum suppliciis illos bono affectos esse, persenserunt Dominum.
> 5 Nam quem expostum olim , abje- ctümque pro deplorato ludificantes habuerant,tum posterioribus eventis mirati sunt, quando siti fuerunt affecti 2 justorum siti dispare.
16 Pro insipientibus autem ratiocinationibus injustitia: ipforum.quibus errantes colebam reptilia,rationis expertia, & bestias viles,misisti contra eos multitudinem rationisexpertium ad vindictam;
17 Ut cognoscerent , per quL aliquis peccat,per eadem puniri ipsum.
18 Non enim difficultatibus distinebatur omnipotens manus tua , Lc quae creavit mundum ex informi materia , quin posset immittere ipsis multitudinem ursorum, au- daccfve leones:
19 Aut plenas juvenis animi bestias incognitas ; aut ignfvomum efflantes halitum , ltrepitumve ventilati fumi, aut instar fulguris ejaculantes ab oculis scintillas
20 Quarum non tantum noxa eos poterat sirr.ul atterere, sed etiam aspectus perterre-

Cap.ii.lz* SAPII
terrefaciens perdere.
r, Quineti ani fine bis uno afflatu cadere poterant a justitia persequente, & ventilari a spiritu potentiae tuae, verum omnia men- ilirä,nurneröque»öt pondere disposuisti.
a Nam quod multum potes, hoc tibi i semper adest » Lc robori brachii tui quis re- ltiturusestec?
2; Quandoquidem tanquam momentum e lancibus </t totus mundus coram te,8c tanquam gutta roris descendens mane in

:4 Misereris autem omnium,quia omnia potes, & distimulas peccata hominum, ut resipiscant.
2? Nam diligis omnia,quas sunt,& nihil abominaris eorum , qua; fecisti; nec enim comparasti quicquam,quod haberes odio.
26 Ecqui autem mansurum fuisse: aliquid,nisi tu voluisses ? aut conservatum fu* issec>quod nonaccersivisses ?
17 Sed parcis omnibus,eo quod tua sunt, 6 Domine,animarum amans.
C A P. XII. Drt fon?jmmjfjvsi 7 UorMpitn-
dii peccatovibiM prAdicAtur,
Am spiritus incorruptus tuus inest o- mnibus :
2 ideo, qui excidunt,eos paululum corripis, & revocans in memoriam, quibusin rebus peccaverint, admones. ut abalienati a malitia credant in te,Domine.
5 Etenim antiquos habitatores sanctas terras tuas odio habens.
— 4 (Eq quod inimicissima facerent opera Venefici orum,desacra impia.)
s Et liberorum occisores immisericordes,& viscera comedentes humanarum car-
6 Et epulum sangumarium.&interfecto* res animaium, opecarentiumparentes, e medio sacramenti tui voluisti perdere manibus maiorum nostrorum.
7 Ut dignos incolas acciperet Dei filios hate terra apud te omnium pretiosissima.
8 Sed etiam his tanquam hominibus pepercisti,& misisti praecursores tui exercitus vespas,ut illospaulatim profligarent ex ea ;
9 Non qu^d potentia deficeret te impios in acie tradendi in potestatem justorum,aut bestiis gravsbus» auc verbo praeciso ad tinum atterendi:
10 Sed judicium exercens paulatim,dabas locum poenitentia:, non ignorans improbam esse naturam illorum, nativämque malitiam illorum, & nequaquam mutatum iri ratiocinationem illorum in seculum ;
11 (Nam semen erat maledictum inde ä principio) neque timens aliquem inyecca- tis ipsorum,securitatem dabas.
12 Quis enim dixerit, quid fecisti ? aut quis restiturus sic -udicio tuo? & quissit accusaturus te nomine gentium perditarum, quas tu fecisti? aut quis constiturus adversum te,veniat vindex pro injustis hominibus ?
,r Nam non est Deus praeter te non injuste judicasse :
14 Neque Rex,aut tyrannus oculum ob- firmare poterit in te piopter eos.quos poena affecisti;
1 j Sfd ut justus es,juste omnia disponis.

alienum ducens a potentia tua,ut condemnes cum,qui poena non debet astici *.
16 Nam potentia tua justitiae principium est,& qubd omnibus dominaris,hoc facit» ut parcas omnibus.
17 Quum enim non crederis pro perfectione potentiae robur demonstrare,etiam in iis,qui agnoscunt, audaciam illam redar-
18 Tu autem dominium habens roboris, ex aequitate iudicas, & cum summa indulgentia administras nos: adest enim tibi, quando vis,potentia.
19 Docuisti autem populum operibus hujusmodi oportere,ur justus humanus sit, & bonam spem effecisti in filiis tuis ; quandoquidem tribuis in peccatis refipiicen-
20 Si enim filiorum tuorum inimicos,& reos mortis cum tanta attentione punis isti, tribuens cempus,&modum,quibus abalienarentur a malitia ista;
21 Quanta cum accuratione iudicasti filios tuos,quorum majoribus juramenta.Le conventiones tradidisti bonarum prornif- 'sionuro ?
22 Nos itaque erudiens inimicos nostros, infinite tastigas : ut tuam bonitatem curemus judicantes de eii , judicati vero exspectemus misericordiam.
Unde etiam eos,quiimprudente vita mjuste vixerunt, propriis cruciavisti abominationibus.
24 Etenim per vias erroris erraverunt longius, deos existimantes este etiam inhonora inimicorum suorum animalia ; decepti tanquam infantes,vacui prudentia. I
2j Proptcrea tanquam pueris rationis expertibus judicium » ad ludificandum eos, immisisti.
i' Qui autem ludibriis increpationis non commonefiunt, justum Dei judicium experturi sunt :
27 Nam de quibus illi ,quum perpeterentur mala , cum indignatione erant soliciti, de iis, inquam» quos putabant.deos , quum se iisdem puniri viderunt, verum agnoverunt Deum,quem olim novisse negaverunt: ideoque extrema illa condemnatio supervenit illis.
C AP. Xiii. Vanitas est creaturas majorfi sarere,quZm creatorem .
E Tenim vani sunt omnes homines a natura , quibus inest l>ei ignoratio , ctim ex iis,quae vident, bonis, non potuerint eum novisse, qui est ; neque ad opera attendentes agnoverint artificem;
2 Sed aut ignem , aut ventum, om cirum aerem, aut orbem stellarum , aut violentam aquam , aut luminaria cocli deos rectores mundiefle putaverint.
I Quorum si delectati specie ist»,deos,esse statuerunt, agnoscant quanto istis melior est Dominus mam ille naturalis auctor pulchritudinis.creavit illa.
4 Quod si potentia» ac efficacitate in admirationem traducti»intellieanc ex istis, quanto fi t porentior is,qui comparavit it'a :
< Nam ex magnitudine,Lc specie,ac creati» rebus, convenienter natura: earum opifex spectatus est.
fc Ve-

6 Verumamen in rebus istis criminatio «st parva : etenim ipsi fortasse errant, quie- rences Deuro,& volentes invenire:
7 Nam in operibus illius conversantes perscrutantur , Se persuadentur visu» quia res,qua: videntur,pulchrie sunt.
8 Verum e diverso ne isti quidem sunt digni venia;
9 Nam si tantum valuerunr cognoscere, ut potuerint conjecturis assequi seculum, istarum rerum Dominum quomodo non invenerunt citiüs ?,
10 Miseri vero sunt, & mortuis incumbunt spes eorum,qui appellant deos opera manuum hominum, aurum,& argentum arte elaboratum , & figurationes animalium, aut lapidem inutilem, opus antiqua: mantis.
11 Sin autem etiam aliquis faber materiarius aptam operi arborem succidens , serra circumraserit scite omnem corticem illius ,Sc artem convenientem adhibeo , comparaverit utile instrumentum ad mini' sterium vita°.
ii Et resegminibus operis ad comparationem alimenti confumtis se se expleverit;
i; Quod autem existis rejectum fuerit, nullam ad rem utile, lignum tortuosum,& ramis adnatis plenum sumens.fculpsencac- curato otio suo , & perita intelligemia formaverit illud , assimilavenc illud imagini humana*.
i4 Aut animanti alicui vili illud fecerit simile, inunxerit rubrica,& fuco,rubefecerit colorem ejus,& omnem maculain.qux in eo cst.obliverit,
is Et faciens ei domunculam dignam eo, in muro posuerit illud.de ferro confirmave-
1 6 Hic igitur providerit quidem illi,ut non decidat, sciens illud non posse libi t p adjumentum afferre ; Etenim imago est, Sc opus habet adiurnento.
i? Sed quum de possessionibus,& nuptiis suis,Se liberis orat;
,8 Non pudet ipsum alloqui rem inanimam; sed de sanitate quidem invocat id, quod nullis est viribus; pro vita vero,quod mortuum est, rogat, & pro auxilio, quod nullum plane fui experientiam exhibuit, supplicat.
19 Et de profectione ab eo,quod ne gressu quidem uti potest,& de quxsiu, Scopere, ac manuum consequutione ab eo, quod ignavissimum est, manibus commodam effectionem petit.
C A P* X I V.VMitM idololatrid,e jusque fjc-
ordium,progreflitf,& effecta.
Diverso aliquis se ad navigandum comparans, & feios permeaturus fluctus, lignum putridius inclamat eo,quodferti-
** i Hoc enim cupiditas qusestuum excogitavit. flearti/ex peritia comparavit.

j Tuaque,i pater,gubernat providentia: nam proposuisti etiam in mari viam,&in fluctibus securum callem.
4 Demonstrans te posse ab omni re servare, ut etiam sine arte aliqui« p»flir supergredi.
s Neque vis otiosa esse opera lapientia: tua: ; propterea etiam minimo ligno credunt homines se ipsos,& pervadentes flu- 1
N T I A. Cap. 14.
ctum rati conservantur.
6 Nam etiam principio peieuntibus fu- 1 peibis gigantibus, spes munii ad ratem confugiens,reliquum fecit secuo semen na- tuneno/tirf gubernante manu tua.
7 Benedictum enim lignun fuit » per quod est justitia:
8 Illud vero manu factum,maledictum est,ipsum , & qui fecit illud : tuoniam hic quidem elaboravit, illud \cro corruptum nominatur Deus.
9 Ex aequo/unt eXofa Deo,8c qui facit impie,& impietas ipsius:
10 Etenim,quod factum est cum eo,qui fecit,punietur.
»i Propterea etiam in idoli gentium a- I nimadversio futura est, quiatn:er creaturas Dei ad rem abominandam facta sunt; uc qua; sint ossendicula animis .'.ominum, Le i laqueus pedibus insipientium; I
ü Principium enim scortaronis est ido- | lorum excogitatio,& illorum inventio cor-] tuptela vita:: |
> ? Nam neque a principio erant, neque in seculum futura sunt.
• 4 Quum vana opinatione hominum ve- neiinc fn mundum , ac propterea praecisus iliarum finis excogitatus sit.
is Acerbo enim luctu vexatus pater, quum filii cito sublati imaginem fecisset, hominem tunc quidem mortuum, nuneve- ro üt Deum affecit honoribus,& subditis mysteria, lacrificiäque tradidit.
16 Deinde procedente tempore invalescens ha?c impia consuetudo tanquam l«x custodita est, &;yrannorum prasceptis cul- tus sculpti:ibus attributusest :
*7 Quos,quum in os non possent hono- ; ribus prosequi homines,eo quod longe ha- j bitarencj longinquam eorum faciem effi- gurantes , conspicuam imaginem Regis , ! quem honorabant, fecerunt,ut absenti studiose tanquam praesenti assentaremur.
18 Ad incrementum autem cultus ignorantes etiam provocavit ambitio artificis.
>9 Etenim hic fortasse dominatori volens ’ placere,detorserit arte similitudinem ad a- liquid pulchrius:
10 Multitudo vero pertractum optima operis gratia hominem , qui paulo ante honorabatur,jam numen ejje duxerit.
it Aeque hjefuerunafn viram hanc insidis,quod aut calamitati, aut tyrannidi servientes homines, nomen illud lapidibus, 8c lignis imposuerunt > quod communicari cum jJIis non potest*
11 Deinde non fatis fuit errare in Dei ; cognitione ,* sed etiam in magno viventes • bello ignorantia*»tanta mala appellant pa- j
r; Nam aut sacrificia ex caede liberorum, } aut occulta mysteria,aut furioias ex alienis ; legibus comessationes agentes.
24 Neque instituta vitae, neque nuptias amplius puras custodiunt j sed alter alterum,aut insidians tollit,aut adulterans dolore afficit:
is Omnia denique se promiscue habent,
sjngui* , 6 e c*de*, f.irtum, S- doluS, corruptela, perfidia,tumultus.perjurium, perturbatio bonorum :
26 Grati* oblivie »animarum inquinatio.

tio,naturas immutatio,nuptiarum confusio, adulterium,8c impudicitia.
27 Nam idolorum ,qu;c ne nominanda quidem essent, cultus, principium omnis mali,cjui'aque, & tinis est:
28 Aut enim laxantes furunt, aut pro- dhetanc res falsas, aut vivunt injuste,aut pc- -erant cito:
ig Nam qui inanimis idolis confidunt, quando juiirunc improbe , non exspectant, ut injustitiae arguantur.
De utrisque vero subsequentur ipsos ea,quas justa sunt,eo quod male senserint de Deo,attendentes idolis,& injuste jurave- rinc,dolo contemnentes sanctimoniam:
Non enim eorum , per quos juratur, potentia , sed jus peccantium femper inju* storum hominum tranfgrellioni tUpcrvenic.
CAl’. XV. Fidelium, & infidelium satum di
T U autem, 6 Deus noster, bonus es,8e verax, longanimis,& misericordia administrans omnia:
2 Etenim si peccaverimus,tui fumus nos, qui novimus potentiam tuam : non (umus autem peccaturi,scientes nos in tuis reputatos este.
; Nam cognoscere te absoluta est justitia, & nöste potentiam tuam radix immortalitatis.
4 Neque enim seduxit nos improbae af* tis humana cogitatio, neque umbra picturarum, qui labor infructuosus est, species maculata coloribus diversis.
5 Quarum aspectus insipientibus appetentiam excitat, qua: concupiscit mortua: imaginis speciem,carentem spiritu.
t Rerum malarum amatores, dignique talibus exspectationibus sunt, Sequi laciunt,8c qui concupiscunt ,Sc qui colunt eas :
7 Etenim figulus teneram terram premens, laboriose quidem fingitadministe- rium nostrum unumquodque ww; sed ex eodem luto finxit cum vasa, operibus mundi servientia, contrariaque omnia similiter, quorum utriusque quisjit, cujüsque u- sus,judicat figulus;
8 Tum improbe laborans deum vanum, CX eodem fingit luto, iUiui imaginem, qui paulo ante e terra natus, paulo post proficiscetur in eam,ex qua desumtusest, quum repetitum fuerit debiium prxsentis vita;.
9 EnimVero curae est ei, non quod laboraturus sit, neque quod brevem vitam habeat ; sed concertat cum aurificibus. & argentariis,& fabros asrarios imitatur,8t glori® ducit,quod res adulterinas fingit:
to Cinis ijl cor illius, & terra iliorr/H spes illorum, & vita illius luto inhonoratior: . .. . .
ti Quia ignoravit eum, qui finxit fc, & qui inspiravit ipsi animam efficacem , Se sufflavit in ipsum vitalem spiritum.
12 Verüm ratiocinati sum rem ludicram este vitam nostram,& vitam hanc publicum mercatum esse quxstuosum 1 nam oportere, dicunt, undecunque etiam ex malo ac- quiretfe :
Hic enim supra omnes novit se pcc* Cate, qui materia: terreas fragilia vasa, fcut- puque fabricatur«

14 Omnes vero insipientifflmi sunt miseri, inquam, insipientiores animis rnfan- tium, inimici populi tui, qui potentia in ipfumabucuntur:
1 s Quandoquidem omnia idola gentium deos este reputant, quibus neque ocu'.orura usus ad aspectum est,neque nares ad contractionem aeris, neque aures ad audiendum, neque digiti manuum ad contrectationem, Sc quorum pedes inanes sunt ad gressum.
16 Homo enim fecit illa, & spiritus mutuatus effinxit illa : nam nemo homo simi- lemillispotest Deum fingere.
17 Sed quum sit mortalis, rem mortuam operatur manibus iniquis : melior enim eft fui* numinibus; quippe quum ipse quidem vivat,illa vero minime.
. >8 Quin etiam animalia colunt inimicissima : nam etiamsi dementia inter se comparentur,aliis deteriora sunt ;
19 Neque ira pulchra funcad aspectum inter animantia, ut desideremus ea,sed fugerunt, & Dei laudem, & benedictionem
CAl*. XVI. D eiti qualii erga sim, jm-
tios, quo discrimine ergaiUos sese hA- beut.
Q uapropter a similibus puniti fune metito, & a multitudine bestiarum cru-
2 Cujus punitionis loco benefecisti populo tuo, quibus concupiscente appetentia alimentum przparasti novi gustus co- curnicerr.:
$ Ut illi quidem concupiscentes ab alimento averterentur propter demonstratam illam appetentiam eorum,qui emittebantur, etiam necessariam, hivero paulisper indigentes effecti, etiam novum participarent eustum.

4 Oportebat enim illis quidem, quity- rannidem exercebant, indigentiam supervenire inevitabilem, his vero solum ostendi, quomodo hostes ipsorum cruciarentur* 5 Etenim quando illis lasvus lupetvenic bestiarum furor, morsibüsque tortuosorum anguium corrupti sunt;
6 Non ad extremum usque mansit ira tua *. sed ut admonerentur »ad breve tempus fuerunt conturbati.symbolum habentes salutis ad recordationem mandati legis tu®.
7 Nam qui advertebat ad illud, non per illud servatus est* quod videbatur ab ipso, sed per re servatorem omnium t
8 Arque^hoc paßo persuasisti hostibus nostris tc esse,qui liberas ab omni malo.
9 Hos enim locustarum,dc muscarum occiderunt morsus, neque inventum est remedium anima: istorum ; quia digni erane, qui ab hujusmodi rebus punirentur :
10 filios vero tuos ne venenatorum quidem draconum superarunt dentes .quoniam misericordia tua ex adverso veniens,sanavit illos.
n Nam ad recordationem sermonum tuorum velociter conservati sunt, quando aculeis confixi fuerant, ne in profundam oblivionem decidentes, abalienarentur & beneficio tuo.
1 ia Etenim neque herba,neque malagma XX eurini

curavit eos,sed tuus,Domine, sermo, qui serar omnia ;
Tu enim vux.ac mortis potestatem t!-»hes, 8c~dcducis ad portas inferni, redu-
14. Homo quidem occidit malitia fui: fcA egressum fpirirum non reducet, neque ielig;iturus est animam defumtam :
, c Tuam vero manum nihil pvtcst effugere.
iC Nam impii . qui nexabant te a se co- xnnscr. flagellati sunt robore brachii rui, novis pl v:is,gundimbiu'que, Lc imbribus ex-igitati, qu* non poterant effugere, & igne consumti.
,, Quod enim mirabile supra omnia est, in aqua exstinguente omnia plui efficacitatis habebat ignis i quia hic mundus justorum piopugnatoreit :
i*} Nam modo quidem mitcsetbat fiam- na, ne combureret animalia, quL contra impios immissa et ant, sed ipsi intuentei, agnoscerem se exagitari judicio Dei:
m Modo vero etiam inter aquam supra ignis facultatem ardebat, ut terra* injustae fxruf corrumperet.
10 Quorum loco alimento Angelorum cibasti populum tuum, flccomparatum panem sine labore e caclo misisti ipsis, qui ad orr.nem voluptatem.dc omnem convenientem gustu- poterat temperari.
11 substantia enim tua patefaciebat tuam erga liberos suavitatem, quum occurrentis cuiusque subserviens desiderio rem- perab 3 :ur, secundui. illud, quod volebat quisque.
2i Nix autem,& glacies sustinens ignem, non tamen liquescebat, ut agnoscerent ignem ardentem in nive,& in pluviis coru- scanrem.fnictus hostium consumsisse.
i; Hic vero e contrario , u: alteremur lusti.etian. propriu:facultatis oblitus est.
2a Nam creitnra tibi,qui fecisti o-i nia» subserviens ad punitionem conrra jnjustos inr ndi ur, & remittitur ad beneficentiam pro iis.qui confidunt in re.
7. Propterea etiam in omnia tunc trans- f.inn.iC3,gratia» rux, omnium altrici fubser- vicKar ad voluntatem gentium ;
a6 U: discerem filii tui, quos dilexisti, Domine, natur.is fructuum non alere homi- n m , sed verbum tuum eos » qui tibi credunt, conservare.
: illud enim.quodabignenonconsu- rnebnrur, si"oiicitcr ä radio solis calefa- Oun- brevi liquescebat:
i 5 ? U-notum estet. oportere,ut antevertamus solem ad gratias agendas tibi ,& ad exortum solis oremus te.
. N'.»m ipes ingrari ranquam hiberna
f lacies liqiicscet , diffluetque üt aqua inutilis. _ __
<, A P- y v i l T mt>t*iTion fu* fmpant de /u- mme,our<A Animabut piii illuett.
: >m m; gna sunt ruamdjcta.Öc inenarrabilia ; quapropter inerudit* animat erraverunt.
' niqui en»m. qui se dnminaru abusuros in cen em sanctam prarsumeb.mr, detenti Vinculis tenebrarum , 8 e compediti inclusi tecti* noctis tongiffim#, perfug* a ptovi- 1
N T I A, Cjp.t7»
dentia teterna jacuerunr.
; Nam quum statuerent st in occulti* peccatis obscuro oblivionis velamento la- citaturos este .dispersi sunt,expavescentes graviter,& simulacris perrurba i.
4 Neque enim spelunca,que continebat ipsos vacuos metu , conservrvir • sed soni conturbantes ipsos circiimstvenb.mt t 8c visa tristia flebilibus formis appirebant.
< Ac ignis quidem nulla »ii poterat illustrare, neque lucidae astroruo flamma: sustinebant illuminare arram illwr. noctem; .
6 Sedapparebat ipsis solumpyra timore plena ultro, exrerrnique ä visone illa,qu«e non erat aspectabilis,ea. quae -idebant,ducebant peslima:
7 Ira facebammagicxarrisludibria , S< contumeliosum judicium arrojantium,pru- demiie fuse incumbentium.
8 Namqui promittebanttiraores,& perturbationes a laborante animo depellere » hi ridiculo ex timore laborabant.
9‘ Etenim si nihil ipso* turbulentum conterruerat;
io Bestiarum transvectionibus, & repti- j lium sibilis abacti, peribant tremebundi, 8e recusantes acrem intueri, queni nulla rx , parte poterant effugere r
i r Nam res timida cH imp-obiras , reste proprio condemnata , Qc semper res gi aves 1 praesumit, dum constringitur confcien- 1
i2 Nihil enim est metus nisi abjectio eo- : rum adjumentorum , quasi ratiocinatione 1
,; Quum autem intrinsecus minor est ista abjectio,eb majorem ratiocinatur eilt ignorantiam illius causae , quse tormemura
14 Ii vero » qui noctem illam, reverä in- tolerabilem,Lc ex inferni intolerabilis speluncis superveniemem eundem somnum dormiebant. . •
1? Modo portentis agitabantur phantasmatum,modo abjectione animi sui deficie- i banr.quum repentinus ipsis,& non exfpc- ' status timor supervenisset:
16 Deinde hoc pacto,quieunque tandem ;
illuc inciderat, custodiebatur .conclusus i carcere,carente ferro. !
17 Nam sive agricola quis esset ,sive pallor .sive laborum, qui in desertis occupantur, operarius,pra?occuparus,istam inevitabilem necessitatem sustinebat:
18 Una enim tenebrarum catena omne* constricti erant-
19 Sive sibilans ventus» sive commoda vox avium inter densos ramos ,sive numeri« aquae, euntis violentia , sive fragor immanis delectarum petrarum,sive lascivientium animalium cursus invisus,sive rugientium immanissirnorum animalium vox,sive reflexa e cavitate montium echo,bacillos exterrentia dissolvebant.
2 0 Torus enim mundus lucidr> perlustrabatur lumine , & in expeditis occupabatur operibus:
21 Solis autem illis superne protensa erae noxgravis . imagi» tencbi.mim, qua' ipsot erant susceptur^j sed ipsi sibi guivioie« erauttgnebrl».
CAI\»8.

Cap.tfl,
CAP. XVIII. Reemsttur freiUlU Da ccronwu.t in l/bmuione fopuli cx A^ypfo , tUifdimque in deserto cor,se) u itione.
A T sanctis tuis maxima eratlux; quorum vocem quidem audientes, sed non videntes formam.
i Pryjdicabant beatos illos,quod non paterentur eadem etiam, qua: ipsi , 8c gratias agebant,quod non noceient, quimvis ante injuriaaffecti essem, &

qubddiscrepässent s»b illij^enjam precabantur.
} Quorum loco igne flagrantem columnam , qu* Lc dux esset profectionis ignota?» & sol innocuus magnitie* peregrinationis,pisebuisti.
q. Etenim illi digni erant, quiprivarentur luce » Sc custodirentur in tenebris , qui inclusos custodiverant filios tuos, per quos incorrupta legis lux.seculo danda erat.
5 Qujimquc coostlta inivissent illi occidendi infantes sanctorum ; & exposito , & servato uno fllio ad redargucionem.abstuii- sti illis multitudinem filiorum, qutfs uno Animo, infequentes perdidisti in aqua vehementi.
6 ilia nox prius innotuerat majoribus nostris,ut secure cognoscentes, quibus credidissent juramentis,freti illis,bono essent animo.
7 Sic accepta est a populo tuo tum salus justorum,tum inimicorum perdicio.
8 Ut enim puniveras adversarios , sic etiam nos accersens glorificabas.
9 Nam occulte sacrificaverant sancti bonorum pueri , & divinam leeem concordia disposuerant, eorundem pariter , St bonorum , fle periculorum participes fore sanctos ,iam maiorum laudes,animo prxceptai concinentes.
to Resonabat vero absonus inimicorum clamor , & miserabilis huc illuc ferebatur vox lamentantium puerorum.
11 Cum fervi pari iure cum Domino puniti . tum popularis eadem perperienris cum Rege.
ia Unoque animo omnes mortem unam norainanteS»murtuos habebant innumerabiles: neque enim ad sepeliendum sufficiebant vivi,quum momento uno honoratissima ipsorum generatio corrupta esset.
t$ Nam qui nihil crediderant propter benefiesa,in primogenitorum interitu consessi sunt populum filium esse Dei.
S4 Quum «nim quietum silentium contineret omnia,8c nox in suo veloce cursu media esset.
is Omnipotens tuus sermo i coelis e throno, regali prajeifus bellator in medium interitui adjudicatae iliiusterrx desiliit.
1 6 Utgladium acutum,ferens mandatum • tuum non simulatum, qui consistens,impie- > yit omnia morte; coelum quidem pertin-
gens,sed etiam in terra ambulans.
i? Tunc repente, & visa somniorum ftra- i vium exruibarunc eos, & institerunt timores inopinati:
iH Et alius alibi prostratus, semimortuus patefaciebat,quam Oh saufest! NlMkMM'.
19 Nam somnia , qu* turbaverant e»>5 . hoc ante indicaverant .ne ignorante*, cur mate afficiebantur,perirent.

20 Contigit quidem aliquando iustis etiam ttneatio mortis, Lc fractio multitudinis facta est in deferto,- sed non diu permansit ira:
Festinans enifft vir inculpatus propugnavit,arma fui ministerii orationem,& suffitus placationem afferens, obstitit irae, & finem imposuit calamitati , ostendens se tuum servum esse.
a Vicit enim vastatorem illum non robore corporis, non armorum efficacitate; Ced verbo sub jecit ultorem,juramenta majorum,fccderaque recordatu*.
i} Nam quum jamque acervarim cecidissent alii super alios mortuirincermedius stans,rescidit iram,& divisit viam,qua: ad vivos/jxctdbdt
»q.Quoniam talari vestimento impositus erat totus ornatus,Lc majorum glori* inerant sculptura: lapidum ordinibus quatuor disposiwe.flc majestas tua super diademt capitis illius.
25 His cessit vastator.&ha?c timuit:nam sola illa sufficiebat irae tentatio.
CAl'. XIX. Cor.ttnuatur Dei ctconormd
e>ga F>pulum,c}usqut ab inimicis vindicet*
tio.
TMpiis vero ad finem usque animus insti- Arit immisericors;
s Praenoverat enim res etiam futuras illorum fore,ut quum ipsi permisissent discedere.8e studiose deduxissent illos,poenitentia ducti,persequerentur.
5 Nam quum adhuc haberenr pra? manibus luctus, eiularentquead sepulchra mortuorum » alteram adhibuerunt cogitationem amentiae, & quos emiserant suppHcan- te*,eos,ur fugitivos persequuri sunt:
4 Trahebat enim ipsos ad finem istum digna ipsis necessitas; quae eorum, quae acciderant, oblivionem injecerat,ut Diene perferrem punitionem, tormentis i'.lis deficientem j
5 Ac populus quidem tuus iter,opinio- nem superans , transiret; illi veco novans consequerentur mortem.
6 Tota enim creatura in suo genere de integro superne reformabatur,ut deserviret propriis mandatis, ut tui pueri custodi ren- turillxsi.
7 Castra inumbrans nubes, Se ex aqua , quae ante illic fuerat fundus arida: terr «e , fui; conspicuus, ex rubro, inquam,mari via expedita, 8c viridans campus e fluctu vio-
8 Ter quem tota gens.qui protegebantur manu tua, transiverunt, spectantes portenta admirabilia-
9 Namvelut equi pasti sunt,& velur agni exlUltaveiunt, laudantes te,Domine,liberatorem suum.
10 Memores entm adhuc erant eorum* quae evenerant in terra peregrinationis fu*; quomodo pro generatione animalium terra,eduxisset muscas,& pro aquatilibus eructassetfluvius ranarum multitudinem.
11 Postea vero ipsi quoque viderunt novam nrogeniem avium, quum abducti concupiscentia,peterent escas delicatas.
1 1 Nam ad consolationem ipforuna , ascenderunt c mari coturnices.
XXL i\ M

ir.cLSsi
\X Atque b.T quidem pccmesupervene* tunc peccatoribus , non sine antegressis si-, snis ♦ vi fulgurum ; juste enim patiebantur a-suis ipsorum improbitatibus:etenim gravissimum peregrinorum odium exerce-
illi quidem ignotos homines advenientes non acciperent, hi vero beneficos peregrinos servituti manciparent:
»{ Neque solum istud . sed (quscunqiie tandem sit horum consideratio) quum illi inimici alienos exceperint, hi vero,postquam festive acceperint, homines jamque juris eiusdem participes, laboribus gravibus afflixerint.
16 itaque percussi fune etiani c*citate> sicut illi ad fores illius justi, quum vastis circumamicti tenebris, quisque suarum forium viam perquireret.
17 Elementa enim per se commutata sunt, quemadmodum in psalterio,soni no- men numerosum mutant,etsi voces ubique permanent: quod quidem ex accurato rerum, qu® fast* fune, aspectu hcetcon;i-
iX Nam terrestria in aquatica mutabantur,& natatilia transibant super terram.
19 Igni* valebat in aqua, propri®facul- tatis oblitus, & aqua naturam txcinguend» non recordabatur.
ao Eiamm® e diverso carnes animantium corruptioni infestarum non tabefa- ciebant,quum hic ambularent,neque liquabile M/iiJ, glacialirpecie, genus ad liquescendum commodum alimenti supra quam humani. _
11 Nam In omnibus, Domine, magnifi- *asti populum tuum, & affecisti gloria, neque despexisti,quin omni tempore,
& loco adsi steres. _

ECCLESIASTICUS, s 1 r e
SAPIENTIA
JESU, F I I I I SIRACill.

Incerti AuCtorii pxfatio.
Tc]cfus Sirachi erat filius, nepos Je- fu,e»usdem nominis. z Hic ergo temporibus inferioribus vixit post captivi tarem, & revocationem pofuii,8epost

prophetas omnes ferme.
§ Avus autem ipsius Jesus, quemadmodum hic quoque testatur,vir fuit imet He- brxos laboris studiosus,ac prudentissirmis:
4 Qui non solum aliorum hominum proditorum intelligent«, qui ante ipsum fuerunt, sapienter dicta contulit, verum etiam ipse sua quodam pronunciavit permulta; intelligent!®, & sapientias plena.
s Quum igitur librum hunc primus Jesus fere bona ex parte collectum relinquens, e vivis excessisset, Sirach ille post «um iterum assumens, proprio filio Jesu reliquit illum.
6 Atque hic eundem capiens,totum con. Venienter aptatum in unum volumen comparavit, 8c sapientiam de suo , pacrisquc, adeoque de avi nomine appellavicjexipso «omine sapienti« allicient, «c ampliore
A S T I C u Cap.i'
studio auditor ad hujus libri rcsditationem .accederet.
7 Itaque sermones prudenti®,aenigmataque,8c parabolas continet,8c cum singulares quasdam veteres , Deoque gratas historias de viris, qui bene placuerunt Deo; tum orationem , & hymnum illius : praeterea etiam,quibus beneficiis dignarussit Deus populum suum persequi, Se quibus expleverit malis inimicos ipsorum.
8 Sectator Schelomonis hic Jesus fuit, nihil mimis,quam ille incumbens probande sapienti® ,& eruditioni : qui vere, Se multiplex suit scientia,de appellatus est.
Prolo^U4 auCiftrbi in sapientiam lesu, jtlii Sir&rhi.
C Um multa, Ae magna nobis per legem, Se prophetas, aliösque » qui hos sequuti sunt, tradita fuerint, quorum causa laudandus est Jisrael eruditionis nomine , Se sapienti® ,
1 Atque ita non solum ipsos,quum le- gent,fapientiorej fieri opus sit,sed eriam o- porteac , ut qui discendi erunt studiosi exteris utiles este possint cum dicendo, tum etiam scribendo;
i Avus meus Jesus, postquam se plurimum in lectionem dedisset tam legis,pro- phetariimque,quani aliorum librorum,quos a patribus accepimus, atque in eis aptam facultatem consequutus esset ;
4. Adductus est ipse quoque,ut aliquid scriberet earum rerum,qu® ad eruditionem, & sapientiam pertinent.
5 Ut disciplin® studiosi,& qui horum facti sunt participes,amplius adhuc augescant legitima institutione vir®.
6 Itaque moniti estote, ut lectioni huic cum benevolentia,Se attentione incumba- 1 tis , nobisque det)sveniam,si facultate vocum quarundam destituti videbimur quibusdam iu locis , in quibus interpretandis studiose laboravimus;
7 Non enim ®que valent eadem per se, quum dicuntur Hebraice, Se quum in linguam alteram transferuntur:
8 Neque solum ista,sed etiam alia ,Se lex ipsa, & propheti®, 8e libri reliqui non mediocriter antecellunt sermone suo enun- ciaca.
9 Nam trigesimo octavo anno Everget* Regis , quum venissem in J£ gyprum, & aliquod tempus ibi consumsiiTem, inveni non j mediocris disciplin® viaticum.
10 Quapropter summe necessarium esse j statui,ut ipse aliquod studium» laboremque - conferrem ad interpretandumbunclibrum, ! multis vigiliis ad scientiam hanc adhibitis i illo temporis intervallo:
11 Ut ad finem librum perductum edere- ' mus,atque hoc pacto eos,qui in peregrinatione voluerint studio di cipl in® incumbere,ante informaremus in moribus, quibus ex lege vitam traducerent.
C Al\ I. S&pitntta datur asoto Deo.
O Mnis sapientia ä Domino, atque apud ipsum elt in seculum.
1 Arenam maris,&guttas pluvi®, diesque seculi quis enumeret ?
5 Altitudinem cocli, & latitudinem cer-
IX,

Cap.t. ECCLES!
rx, abyssumque, Lc sapientiam quis pcrve- Itigec?
4 Vrior omnibu* creata est Capientia, & intellectus prudentia: ab aeternitate*
5 Fons rapientia est sermo Dei versantis in altistimis ,& vix ejus mandata aeterna.
6 Radix sapientixcui retecta est? & callida eius facta quis novit ?
7 Unus est sapiens, reverendus valde, insidens throno suo,
8 Dominus jis creavit eam, Sc novit, ac recensuit eam»
9 Et effudit eatn in omnia opera sua,ad- est omni carni pro donatione eius ; Le suppeditavit eam diligentibus ipsum.
10 Reverentia Domini estgloria.sk prx- dicatio,lxtkiaque, Lc corona exsultationis.
11 Reverentia Domini delectatura est cor, & inditura laetitiam,gaudmmque,& longa:- viratem.
ii Timenti Dominum bene futurum est ad finem usque,& die mortis ejus benedicetur illi.
i; Principium sapientis est revereri Dominum : haec adest fidelibus, in utero cum ipfis creata est.
,9 Cum hominibus fundamentum aeternitatis aedificavit, Lc cum semine eorum, quibiu credita est.
i? Plenitudo sapienti* est revereri Dominum ; nam inebriat eos suis fructibus.
,6 Omnem domum eorum implet desideratis rebus suis.Lc cellas fortibus suis.
t7 Utraque autem sunt dona Dei ad pa-
>8 Corona sapienti* est revereri Dominum, progerminans pacem, 8c incolumitatem salutarem : nam gloriationem amplificat diligentibus eum.
19 Scientiam,Lc cognitionem intelligentem veluc imbrem profunditsapientia , 8 c gloriam exaltat eorum,qui obtinent ipsam.
20 Radix sapientia: est revereri Dominum,& rami ejus sunt longaevitatis.
21 Reverentia Domini depellit peccata, Lc permanens avertit iram.
2: Non potestiracundusquifquam justificari ; nam momentum iracundi* ejus est ruinxipsi.
r; Adrempus sustinet longanimis,fkpost- ea editura estse Ixtitia ipsi :
24 Ad tempus occultaturus est sermones suos, & labia multorum enarrabunt intelli- gentiajneius.
re In thesauris sapientia: suntparabol* scita: j sed abominationi esi peccatori pietas.
26 Si cupis sapientiam, observa mandata ; Lc Dominus eam suppeditabit tibi.
27 Sapientia enim,ac eruditio eltreverentia Domini,& perplacet ei fides,ac mansuetudo.
28 Ne diffidas reverenti* Domini,quum egebis,neque accedas eum duplice animo.
29 Ne simulatus esto» uc si ora humana habeas,Lc labiis tuis ne adh*re.
Ne exaltes te ipsum, ut cadens non inducas animx tu* ignominiam;
P Nam revelaturus gjTgj DOff.jfilst 8lTria occulca tua,& in medio congregationi* dejecturus te.
zr Quoniam non accesseris ex veritate
ASTICUS. Cap.i.?.
ad reverentiam Domini,sed anirr.ustuus fuerit dolo plenus-

CAP. II. QU 4 deceant eum,qui volet V<»
placere.
Ili, si ad serviendumDoihino accesseris,
compara te ipsism ad tenrationem :
2 Dirige cor tuum.Lc perdura,neque praefestines tempore,quo inducetur illa.
; Agglutinator ei, ac ne absistito, ut augearis ad finem usque tuum.
4 Quicquid inductum fuerit tibi,accipe libenter; & ad commutationem dejectionis tux frerandam esto longanimis *.
C Nam uc igne probatur aurum,sic homines accepti camino deiectionis.
6 Crede ipsi,Lc suscipiet te; 3 c dirige vias tuas,spemque colloca in illo.
7 Qui reveremini Dominum,credite ipsi* ac non decidet merces vestra.
8 Qui reveremini Dominum,spem habetote de bonis,Lc de lxtitia xternitacis,atque misericordi*;
9 Qui reveremini Dominum,exspectate misericordiam ejus, neque declinate,uc non decidatis:
10 Aspicite ad antiquas *rates,6c videte.
11 Quis fiduciam habens in Domino,pudefactus est?
,2 Aut quis manens in reverentia eius derelictus est ? aut quis invocavit eum, Le despectus est ab eo ?
H Quoniam pius, fk misericors Dominus longanimis,ac plurimus misericordia, Lc remittit peccata ,& servat afflictionis tempore.
14 Vx cordibus timidis, Lc manibus remissis, & peccatori ingredienri calles duos.
15 V*cordi remisso,quia nor. credi:, propreren non protegetur.
16 V*vobis,qui perdidistis patientiam :
1 7 Ecquid facturi estis,quum animadvertet Dominus * 2 * 4 5 &
18 Qui reverentur Dominum,non diffident verbis e jus,•& qui diligunt cum, conservabunt vias ejus-
19 Qui reverentur Dominum, qu*runr # ut placeant ei ‘
20 Et qui diligunt eum,explebuntur lege.
21 Qui reverentur Dominupi, praspara- bunt corda sua , Lc coram eo^bjicier.t se j-
P 22 Dicent«; incidamus in manum Dei,ac non in manus hominum.
2; Nam üt majestas ejus; ita etiam esi e- tus misericordia.
C AT. III. Honor erga parentes,& in pau- peresbeneficentia commendantur.
M E patrem audite filii,Lc ita facite,uc salvj sitis.
2 Nam Dominus gloriam attribuit patri, ur superior sit liberis,8c judicium matri* firmavit in filier.
; Qui honorat patrem , expiatur a pec«
4 Et qui gloriam tribuit matri fux » similis est ei,qui thesaurum colligit.
5 Quj honorar patrem,de filiis Ixtabirur,
& die orationis fu* exaudietur.
6 Qui gloriam tribuit patri, longxvus erit;
Xx ? 7 Sc

o*M» , iccun
7 Ecqui auscultat Domino,quietem affert matri suae.
8 Qui reveretur Dominum, honorae patrem ,Le tanquam Dominus serviturus iis, qui genuerunt ipsum.
9 Opere , & sermone honora patrem tuum, matremque, uc superveniat tibi ab hominibus benedictio;
10 Nam patris benedictio staruminac domos liberorum, maledictio vero matris eradicat fundamenta.
11 Ne glorieris de ignominia patris tui, nam tibi non est gloria; parris ignominia.
ii Gloria enim hominis rxift/t ex honore patris ipsius , & probro est liberis mater ignominiosa.
i; Fili suscipe in senectute patrem tuum, neque dolore afficias cum in vita tua.
14 Et si quando deficietur imelligentia» da veniam, ac ne dedecore afficias illum, sed honorem habe omnibus viribus tuis.
1 s Misericordia etiam erga patrem tuum non tradetur oblivioni, sed contra peccata statumen domus erit adstructum tibi;
16 Die afflictionis fiet mentio tui, veluc serenitate glaciei superveniente, ita dissolventur peccata tua,
17 Tanquam blasphemus est, qui derelinquit patrem suum, & exsecratione perfusus a Domino, qui ad iram provocat matrem suam.
,3 Fili,opera tua mansuete ad finem per- duc.flt ab homine accepto diligeris.
>9 Quo maior es,eo magis te ipsum abjice; & coram Domino consequeris gratiam.
20 Multi fune excelsi, 8c gloriosi supra modum . sed mansuetis revelantur arcana: nam magna est potestas Domini,led ab humilibus gloriam adipiscitur.
21 Difficiliora captu tuo ne qu-eras temere» &valentiora viribus tuis ne exquiras insipienter, qua: mandata sunt tibi,h«ec sancte cogita:
*2 Non enim opus est tibi,ut occulta intuearis oculis-
r; Ut redundantes sint sermones tui, ne curiose laborato.
24 Nam plura,quam intellectus humanus capiar,demonstrata sunt tibi.
2? Mulms seduxit prarsumtio ipsorum vana, öc suspicuTprava labefactavit cogitationem eorum : pupillas non habens,indigebis luce, sed si cognitionis es expers, ne annunciato.
26 Cor durum affligetur tandem ; L: qui amat periculum,in illo periturus est.
i-T Cor durum gravabitur rebus laboriosis,& peccator peccata addet pecruo.
28 Quum inducitur superbo rfji*ct/o,pon est curatio: itinera ejus radicitus convellentur, quia planta improbitatis radicata
29 Cor inrelligentis cogitabit de paraboli,& auris hujusmodi auditoris a sapiente exoptatur.
p Ignem flammantemexstinguetaqua, & misericors beneficentia expiabitur ä
peccato;
31 Nam Dominus, qui reddit gratiose facta, in posterum recordaturus est; adeo ut quo tempore ceciderit ille, statumen •onsequiuuvussis.
V « T I e M S. Cap.4?
CAP. IV. 'Adoperdrr.iftTirorfa&fapitn* tiAm Jit exhortatio.
F ili, vitam pauperis ne destitaito, neque oculis indigentibus pcotradas beneficen-
a Animum esurientem ne afficias molestia,neque pro» alias viro.quum in egestate est.
; Cor exacerbatum ne amplius turber, neque protrahas donum ai» indigente:
4 Supplicem afflictum ne abjicias,neque avertas faciem tuam a paupere:
5 Ab egente ne avertas oculum, neque des locum homini maledicenti tibi:
6 Maledicentis enim tibi ex acerbitate amimi fui orationem exaudiet, qui fecit
7 Amicum te ipsum exhibe congregationi . & coram magnate demitte capu»

8 Inclina aurem tuam ad pauperem libenter , $c responde ei mansuete verbis pacis.
9 Exime eum,cui fit injuria,e manu injurii; neque sis minuto animo,quum judicas.
io Esto orphano tanquam partr,&pro viro matri orphanorum:
ii Ita futurus es ranquam filius Altiffimi, & diliget ce magis,quam mater tua.
12 Sapientia exaltat filios suos , 8cprehendit manu eos,qui qua:runt ipsam- iZ Qui diligit eam , diligit vitam , & qui mane incumbunt in eam, laetitia explebun-
14 Qui obtinet eam, hereditatem percipiet gloriae ;8c quocunque ingreditur ea , illic benedicet Dominus.
15 Qui serviunt illi,sunt ministraturi Jan- cto: nam diligentes illam, diligit Domi-
16 Qui obedit illi , judicaturus est gentes ; & qui attendit ad illam , confidenter habitabit-
17 Si crediderit, hereditärem percipiet illius j & in possessione erunt horum posteri.
18 Nam distorte quidem ambulatura est cum eo primum.
19 Timorem, 3 e metum adductura super eum, & cruciatura eum eruditione sua, donec crediderit anima ipsius , & tenraveric ipsum in statutis suis :
10 Sed rursus redibit ad ipsum recti , & Ixtificabit ipsum.
21 Detegens ipsi occultas res suar.
22 Si seductus fuerit; deferet ipsum, & tradet ipsum potestati casiis ipsius,
2; Conserva occasionem : & cave b malo :
24 Ac ne pudefias pretio anima» tua?- 2< Nam est pudor adducens peccatum,& pudor est gloriosus,& gratus.
26 Ne suscipias personam damno anim» tuar,ac ne reverearis ad ruinam tuam.
27 Ne prohibeas sermonem tempore salutis-
28 Ac ne occultes sapientiam tuam, ut bellus videaris. *
29 Nam sermone cognoscitur sapientia» & eruditiotex verbis lingua:.
Ne contradicas vcutati ullo modo, fW

Nn

sed verecundia.cohibctcr , nc mc"tiatis inopia eruditionis tu«.
Ne verecunderis confiteri peccata tua, neque vim affer defluxioni Ruminis.
zr Ne substernas te ipium cuiquam stulto,ac ne suscipias personam potentis.
;; Ad mortem usque certa pro veritate , ic Dominus Deus pugnabit pro ie.
$4 Ne sis audax lingua tua, iners veto,ac remissus in tuis operibus.
;s Nefis tanquam leo domi eux, 8e tan- quam tx viso proclivis ad percutiendum :mer famulos tuos.
Ne esto manus tua extenta ad accipiendum,ad redd endum vero contracta.

C A P. V. Kon «i,'Ferendum conuer./ionem,nee fraudulenter ambulandum toram Deo. x innitaris pecuniis tuis, ac ne dixeris , sufficientes rrihi sunt ad vitam.
I Ne persequaris animam tuam, Lc robur tuum,ambulando in viis cordis tui.
; Ne dixeris, quis in me iudicem ageret piopter opera mea ? Nam Dominus omni- t no iniuriam tuam ulturus esset.
1 4 Ne dixeris, peccaveram ,• ecquid mihi
■dsuit molestum ? nam Dnminus est longanimis, nequaquam vero dimissurus te.
5 De expiatione ne securus esto , quum
! abundaveris,addendo peccata peccatis ;
6 Ac ne dixeris , miseratio illius multa est,multitudinem peccatorum meorum ex*
7 Nam misericordia, & ira apud ipsum citx slmt,sed super peccatores incubabit ejus indignatio.
8 Ne differas te ad Dominum convertere ; qua; dejicias de die in dien« :
q Subito enim prodibit ira Domini , qua ^ attereris,quando curam ubjeceris eius , St tempore ultionis disperderis.
to Ne innitaris pecuniis in/uste partis: nam nihil adjuturae sunt,quo die ultio adducetur.
II Ne ventiles ad omnem ventum, neque pergas in omnem viam : ita ejl peccator bilinguis;
11 Esto stabilis certa tuä intelligent!'« , 8c unus esto sermo tuus.
1; Esto celer ad bene audiendum.esioque cx veritate vita tua, &cum tolerantia responsionem rectam eloquere-
14 Si tibi est intelligentia, respondeto proximo ; sin minus, manus tua superos ttvimesto.
. Gloria. & ignominia fn loquutione
esi,& iingua hominis c/iruin* ipsi. ,
> 6 Ne voceris susurro, ac lingua tua ne insidi.v.or ‘
«7 Nam suri quidem inest laboriosa turpitudo.sed biling ti pe(firra condemnat io.
in re magna «que, ac patva ne ullam quidem rem ignorato.

C A P. V I. jfmiiitia sivccrd,& furata s]ui<i
differant,
"I N primi s pro eo, quod amicus es.ne effi.
inimicus; r.ammalum hoc noinen hr-rdi;3cem percipio Bildam, fe PFSbri: u« peccator bilinguis ignominiam habiturus est.
1 Ne efferas te ipsum in consilio anstr#

tu«, ut non huc illuc r«piatur,velut taurus, anima tua-
; Folia tua comede; sed perdes fructus tuos, ac te ipsum relinques ut lignum ari-
4 Anima prava perdit possefforem suum, qui ludibrium inimicorum ipsam effectu-
5 Guttur suave multiplicat amicos suos, & lingua bene loquens multiplicat, qui bo« nis verbis compellent ipsam. *
6 Qui pacem colant tecum,multi sunto ; consiliarii vero tui unus e mill ;nis.
7 Si comparaturus es amicum, in afflictione comparato eum ; neque cito credas te ipsum ei:
8 Nam est amicus tempore suo, qui no» permanet die afflictionis :ux :
9 Est item amicus, qui ad inimicitiam traducitur, 8c certamen probrosum tibi revelaturus est :
10 Item amicus est mensarum particeps, qui non permanebit die afflictionis tua;;
11 Sed rebus fecundis tuis ei <t tanquam iu,Sf in familiares tuos uretur libertate:
11 Sin deprimeris, contra tc stabit i & 't facie tua occultabitur.
1? Ab inimicisruissepai.v.or,8cabami» cis tuis tibi attende.
14 Amicus fidus valida est protectio • quem qui adeptus est, thcl.iurum adeptu# est.
1 s Amici fidi non est pretium, quo permutetur & nqllum est pondus aequari pulchritudinem ejus.

1 6 Amicus fiduYmedicamentum e/Jvi— t.T > quem, qui timeoc Dominum, conle- quentur.
, 17 Qui timet Domninum, diriget amicitiam suam, quia prout ipse e/i, sic etUrrr propinqui ipsius futuri sunt .
18 Fili, a juventute tua elige eruditionem,& ad canos usque consequeris fapicn-
19 Curns bonos fructus exspectato.
20 Nam in elaboratione ejus paulu^nt fatigaberis, sed cito comedes defxtibuS
21 Quam aspera est valde rudibus / quum
in ca non permaneat excors. . •
22 Tanquam lapis indicatur« fortis apu'l illum futura est, nec tardabit abjicere
2; Nam sapientia secundum nomen suum est,neque est multis manifesta.
24 Audi, fili, & elige sententiam meam, neque abjice consilium meum ; sed infec pedes tuos in pedicas ejus, & in collare ejus collum ruum,
rs Subde humerum tuum,&bajula eam, neque inimice feras viticula eius.
26 Ex toto animo tuo accede eam, & totis viribus tuis conserva vias cius:
i** investiga.8cquxre»& innotescet tib! z deinde compos factus,eam ne dimittito ;
28 Tandem enim consequeris requietu ejus.&verteturtibi in Ixcitiam;
29 Eruntque tibi pedicae illius pro tegumento roboris, 8c collaria ejus pro sich» glori«;
;o Nam ornamentum aureum est ei, Si vincula ejus Jur.t glomus hyacinthinum.
XX 4 ^ r

P*t stolam gloria?indues eam, & coronam exsultationis tibi ipsi circumdabis.
;r Si cupiveris fili,erudieris; Se si dedas animum tuum,eris soltrs:
;; Si dilexeris audire, recipies intelli- gemiam , Se si inclinaveris aurem ruam,sa- piens eris.
*4 In multitudineseniorum consiste, Se qui sapiens est, huic agglutinare > omnem narrationem divinam cupito audire, Lc parocmia? intellipentiar ne effugiant te.
?c Si virum intelligentem videris, mane adico eum; Se gradus januarum ejus deterito pes tuus.
*6 Cogitationem habe in mandatis Domini perfecte, Lc praecepta ejus meditare semoer: ipse stabilieteor tuum,&concu- pita sapientia tradetur tibi.
. Cap.7.?.
CA T. VII. 0 eronem 14, & fintiiui habendi ratio.
iv TE facias mala, Se mala non deprehen- INdent te-
i Absiste ab injusto, & peccatum declinabit ä te-
; Pili,ne serito in sulcis injustiti«,8cminime septupitim eorum metes.
4 Ne requiras a Domino principatum, neque ä Rege cathedram gloria?.
5 Ne justitiam tibi afferas coram Domi? no,neque coram Rege sapientiam.
6 Ne quieras fieri judex,ne non valeas injuste facta tollere , ne quando metuas a facie potentis, Se ponas offensonem in recto itinere tuo.
7 Ne pecces in multitudinem civitatis,& ne immittas te ipsum in tuibam.
8 Ne alligeris bis peccato, nam uno non eris innocens.
9 Ne dixeris , ad multitudinem donorum meorum respiciet, Se quum obtulero Deo AltifTimo, accipiet: ne parvo animo sis in oratione tua, Se ne despicias exercere misericordem beneficentiam.
10 Nederideas hominem,cuius antmain acerbitate versatur: est enim , qui depri mat,& qui exaltet.
n Ne exares mendacium in fratrem tuum,neque amico facias similiter.
ia Ne velis mentiri ullo mendacio :n3m astlduiras ejus non est futura bono.
i r Ne verbosus sis in multitudine seniorum , neque repetas sermonem in oratione
14 Ne oderis laboriosum opus ,&agricolationem creatam ab Altissirr.o.
i< Ne referas te ipsum in multitudinem peccatorum:
16 Memento iram non tardaturam esse.
«7 Deprime valde animam tuam , cum ultio impii ignis,8e vermis futura ßt.
18 Ne commutes amicum u'.lä re, qua: fit indifferens, neque fratrem germanum auro ophirio.
19 Ne aberres ab uxore sapiente,& bona; nam gratia e«us est superiorauro.
io Ne affligas famulum opus facientem fideliter, neque mercenarium, qui tradit se
21 Famulum intelligentem diligito ani-? ma tu*»nc prives eum libertate.
22. Si pecora tibi sunt,inspkeilla;qubd
si utilia sunt tibi,permaneant tbi*
2; Si liberi sunt tibi, erudi e«s; Se flecte a juventute collum eorum.
24 Filia: ifunt tibi, attende adeorpus earum; neque hilarem praebeas eiga illas vultum tuum.
rf Eloca filiam ,&confecers opus manum : sed viro intelligent! träfe illam.
26 Uxor est tibi ex animo ne ejicias eam ; exosa? vero te ipsum ne tddicito.
27 Ex toto corde gloria afice patrem tuum,& matris dolores ne oblnilcaris :
28 Mementote per illos fuisc genitum ; quid enim redditurus es eis, quemadmodum illi fecerunt tibi ?
29 Ex toto animo tuo reverere Dominum , Se sacerdotes ipfiu^admirare ; tx totis viribus dilige eum,qui fecitte,8c ne derelinquas ministroseius.
50 Time Dominum, g loriacue affice sacerdotem :
Et da ei partem , prout mandatum est
$2 Primittas.&sdrrijirMimpre reatu.
Et donum armorum^S:sacrificium sanctificationis,primitiAsque sanctorum:
;4 Et mendico porrige marum tuam,ut consecrata sit benedictio tua.
Gratia doni coram omni vivente spe- ttata est 1 etiam super mortue gratiam ne avertito.
Ne recedas a flentibus, sed cumlu- gentibusluge.
Ne pigreris infirmum invisere : nam ex buiusmodi »eliM* amaberis,
;8 In omnibus sermonibus tuis memento finis tui, & in «ternum noa peccaturus
C A P. VIII. Liici.fronfo conversatio tcmeiariavitanH*.
N E contendas cum homine principatum obcinente,ne quando incidas in manus
i Ne rixeris cum homine divite , ne quando statuae adversum te libram ;
; Multos enim perdidit aurum,etiam Regum animos inclinavit,

4 Ne.contendas cum homine verboso, neque aggeras ad ignem illius ligna.
5 Ne ludificeris cum rudi,ut non afficiantur ignominia progenitores tui.
6 Ne probro afficias hominem revertentem a peccato; mementonosomnesinfestos increpationibus.
7 Ne ignominia afficias ullum de senectute ipsius,etenim ex numero nostio senescunt homines.
8 Ne 1 reteris de mortuo cibiinimicisli- mo,memento nos omnes mori.
9 Ne despicias narrationem sapienrum; sed in proverbiis illorum conversare : to Nam ah illis disces eruditionem, etiam ad ministrandum rectemaenatibus.
11 Ne aberres a narratione fenum : etenim didicerunt ipsi ä suis parentibus.
12 Quia ab ipsis disces intelligentiam,e- tiam ad dandum tempore neceffitacis responsum.
t; Nc incendas carbonespeccatorfs,ne comburaris igne flammante illius.
14 Neiefilisla conspectu contumeliosi.

Cap& 9 ’ ECCLESl
uc non insideat velut insidia» ori tuo.
is Ne mutuum des homini potemiori te, quod si dederis mutuum,ici esto quasi perdideris.
16 Ne spondeas stipra vires tuas: quod si spospondcris,iucuram habe quasi solutu* rus.
17 Ne ludicio experiaris contra judicem, nam secundum opinionem illius judicabitur.
18 Cum audace ne facias iter,ur non sir «ravis in te: hic enim pro voluntate sua facturus ef>,& una peribis huius insipientia.
19 Cum iracundo ne ineas certamen , ac ne facias cum eo iter solitarium : ita enim videtur sanguis in oculis illius, quasi nihil «silet i fle ubi non est auxilium, ibi dejicit re.
20 Cum stulto consilium ne inea$,nam non poltet celare verbum.
21 Coram alieno rem occultandam ne secias : nescis enim,quid pariturus sic.
22 Cuivis homini ne exponas animum tuum.Sc ne referat cibi gratiam falsam ullus.
CAP. 1 X. Konfccmmsl.^lorid.Äut ope;con-
fupiscend 4 ,nec cum pottntibM $ ftd cum
sapientibus cenvti fandum.
N E sis zelotypus uxoris versantis in sinu tuo,neque'doceas eam contra te disciplinam malam.
2 Ne dedas mulieri te ipfum»ut illa supra te ipsum ascendar.
3 Ne occurras mulieri meritorias » ne quando incidas in laqueos ejus*
4 Cum psaltria ne sis assiduus,ne quando capiaris institutis illius.
< Virginem ne studeas habere notam, ne quando offensionem subeas increpationibus illius.
6 Ne des te ipsum meretricibuj.utnon
perdas hereditärem tuam.
7 Ne cucumspicios tam pervicos civitatis,etiam in foluari is illius viis ne erres.
8 Averre oculum a muliere formosa,neque studeas habere notam pulchritudinem alienam.
9 Nam pulchritudine mulierijJmuUi seducti, sunt,& ab ea tanquam ignis amor accenditur : ne ergo accumbas in ulnis complectens eam.
10 Cum muliere nupta ne sedeas plane, neque symbolum cum illa conferas ad vi-
u Ne quando decliner anima tua «d illam, tuöque spiritu in perditionem delabaris.
t2 Ne relinquas amicum veterem, nam recens non est aequalis illi.
13 Ut vinum novum,amicus novus: si inveteratum fuerit,tum suaviter comprehende ipsum.
>4 Ne invideas glorias peccatoris ; ne- scisenim.quassir illius subversio.
, 5 Ne placeant tibi impiorumplacita : memento eos ad inferosusque minime justos fore.
16 Longe absiste ab homine,qui poiesta-
tem habet occidendi) “5 minilT.E sUfeiccrii
timorem morus .
,7 Quod fi accesseris, ne delinquas: ut
oon eripiat Uaumvuanuuam.
ASTlCUS, Cap.g.10*
18 Cognosce ce medios laqueos pervadere , fle in projecturis murorum civitatis am-
19 Pro viribus tuis, conjecturam fac de altero, Sc cum sapientibus ini consilia, cum intelligcntibus esto confabulatio tua,& tota narratio tua de lege Altistinn.
20 Viri justi sunto convictores tui,de in reverentia Domini esto gloriatio tua.
21 Opera artificum laudatur opus,& dux populi sapiens sermone suo.
22 Formidabilis est in civitate sua vir verbosus » Sc qui praeceps est in sermone suo« odio futurus est.
CAP. X. Idealudicii.&T.fdgistratiis boni.
Ü Udex sapiens erudit populum suum, Lc principatus intelligent« ccc ordine institutus est.
r Qualis est. judex populi, tales etiam sunt ministri eius , Sc qualis est dux civitatis, tales omnes habitatores eius.
3 Rex rudis perdit populum suum,civitas vero inrelligentia potentum habitabi-
4 In manu Domini tst potestas hujus terrae,Sc eum, qui utilis est in ea , fulcicabit suo tempore.
5 ln manu Domini est prosper successus viri, qui faciei literati gloriam suam appositurus est.
6 De ulla iniuria ne irascaris proximo,& ne agrs quicquam contumeliosis factis.
7 Odiosa est coram Domino, & hominibus superbia, Sc ab utris que ejicitur delictum injustum.
8 Regnum a gente una ad alteram traducitur propter injuste facta, & contumelias,pecuniasque dolo partas: quamobrem superbit terra,&cinis ?
9 Avaro etenim nihil est iniquius : tO Nam hic etiam suam ipsius animam venalem efficit, quia dum vivit,abjiciune eam interanea ipsius.
11 Longam infirmitatem resecat medicus ;& qui Rex est hodie,cras etiam moriturus est.
12 Mortuo enim homine hasres serpen- tum.Sc bestiarum,ac vermium futurus est.
13 Principium superbia; est, quum homo absistit ä Domino, quum ab opifice suo absistit animus ipsius :
14 Nam principium peccati superbia j Lc qui.tenet eam, contumeliis quidem abominandis afficit, sed subvertetur tante Propreres admirabiles inducit castigationes Dominus, Lc tandem subvertit eos:
16 Thronos magistratuum tollitPomi- nus,Sc collocat mites in loco illorum in-
7 Radices gentium superbarum evellit Dominus, Sc plantat in gloria humiles earum loco:
18 Regiones gentium subvertit Dominus, perdens eas usque adfundamenta teile.
19 sustulit ex eis, cösque perdidit $
20 Et amovit e terra memoriam eorum*
21 Non tst a citatione indita homini* X X s buS

Ce*.lo.tt. . I C Cl I S 1
tus superbia, neque iraammi natu frühe-;
ii Semen securum f/teorum, qui reverentur Dominum, 8e pretiosa planta eorum.qui diligunt ij>sum:semen ignominiosum est eorum, qui non arrendunc legi, semen errabundum est eorum, qui mandata transstliunt.
r; inter fratres,qui dux ipsorum est,honoratus est ; sed qui reverentur Dominum, |n Oculis sunt bojjoriti,
24, Ante sortem principatus est reverentia Domini,duritas verb,soperbiaque amissio est principatus.
25 Divitis,Lt gloriosi, 3 C pauperis,horum gloriatio est reverentia Domini.
26 Non est justum,ut pauper intelligent afficiatur ignominia,neque convenit gloria affici virum peccatorem.
27 Magnates quidem, judicesque,& potentes afficiuntur gloria, sed non est eorum quisquam major eo, qui reveretur Domi-
28 Famulo intelligent! ministrabunt liberi, & vir scientia prxditus, quum erudi- tur,non obmurmurabit.
29 Ne sapientem age in opere tuo faciendo, neque gloriosum age tempore angustiat tuse.
\o Nam meliCis est ei, qui operatur, Se abundat omnibus, quam qui gloriosum a- git,& indiget pane.
Fili, mansuetudine gloriam compara anima; tux« & da honorem ei,prout digna est.
rr Ium,qui peccat in animam suam,quis justum pronunciet ? & eum, qui vitam suam afficit ignominia,quis ornet gloria ?
Pauper afficitur gloriapropcerscien- tiam suam, dives vero afficitur propter divitias suas :
14 Is autem, qui in paupertate afficitur gloria, quanto magis etiam afficeretur in
C A P. XI. HumilitatU 1 audcs&praecepta: omnia ä Veo cfle ; t5 ferc.it» mcrctsqu*-
S Apiencia humilis viri exaltabit caput ipsius,& inter magnates faciet» utconli-
2 Ne laudes quenquam de pulchritudine Jpsius, neque abomineris ullum ex aspectu
; Parva e/b inter volucres apis,sed principatus c/t condimentorum dulcium fructus illius.
4 De amictu vestimentorum ne gloriens, Sc die honoris ne extollaris ; nam admirabilia stint opera Domini, occultaque opera ejus hominibus.
5 Tyranni multi resederunt humi.Sc is, de quo nulla fuerat suspicio, gestavit dia-
6 Multi potentes ignominia valdeaffe- cti sunt, 6c gloriosi traditi in «Jiorum ma-
7 Priusquam perquisiveris, ne crimine- 1 ris • cognosce primum.atque tum increpc. ;
8 Priusquam audiveris, ne respondeas,' Sein medium sermonum neimmittasverbum.
ASTICUS. C3p.1i*
9 De re, qux non attinet tc,ne litiges, 3 c in judicio peccatorum ne consideas.
10 Fili,ne in multis occupentur actiones tua;; nam st multis incubueris, non eris innocens; & si persequaris multos, minime consequeris, & si aufugeris,minime cf-
it Est, qui defatigatur laborans,& festinans,atque eo magis deficitur.
12 Est ignavus indigens sublevatione,deficiens robore » Lc abundans paupertate, quem oculus Domini beneficentissime intuetur,& quem erigit ex abjectione ipsius.
it Cujus exaltavit caput e contritione, i 8 e de quo multi contemplantes admirati ?
14 Bona,&mala,vicn, 8c mors, pauper- j ta*,diviti*que sunt a Domino. i
> 5 Sapientia, scientiaque,8c cognitio le- j gis a Domino; charitas, 8c vix bonorum | operum ab eo sunt. [
16 Error,& tenebrx creatx sunt cum peccatoribus; sed qui exsultant in malis, cum ejs malum consenescit.
17 Donum Domini permane: piis,8e benevolentia ejus successum bonum cor.fere in seculum.*
18 Est, qui ditescit attentione, Sc paisi- monii sua , atque hxc portio ipsius este mercede ipsius.
i9Quod,quum dicit ille,inveni requierr,
& jam comedam indesinenter de bonis meis,nescit tamen,quale tempus pixteiibit ipsum,ut ea relinquat aliis mori ens.
20 Consiste in foedere tuo, & versare in illo,atque in opere tuo veterasce.
2t Ne admireris opera peccatoris, sed crede Domino, Öc permane in labore tuo.
22 Nam leve est fastu in oculis Domini, ut quam citissime ditet pauperem.
t] Benedictio Domini est in roerced? pii, qui hora citä progerminat benedictionem
24 Ne dicas» qux est utilitas mihi ab officio? Le qux deinceps mihi futura sone bona ?
le Ne dicas,sufficiunt mihi» Le setk multa sunt mihi» qux habeo, quid ergo deinceps affligerem me in vita mea ?
26 Tempore bonorum ejt malorum oblivio.& tempore malorum, non est bonorum recordatio ;
zy Nam facile est coram Domino,ut d:e mortis reddat homini fecundum opera
P 28 Afflictio horxoblivionem deliciarum efficit, hominis vero consummationem revelatio operum ipsius.
19 Ante mortem beatum ne prxdires quenquam ; etiam deliberis suis vir agno-
Ne quemvis hominem inducas in domum tuam: nam multx/unt insidix di-
Ut perdix venatrix in cavea, ita rfl cor superbi,Le velut CpecuDto: invadens ad ruinam:
;r Nam hora in m#la co nverten» insidiatur etiam iis,qui stantasois panibus, imponit maculam.
;; 1 parva scimill* ir.ultx conficiuntur ' prunx*

Cap.ti.tl.
prunae,& homo peccator in sanguin>em in- 1 sidiatur mu/fum.
44 Attente cave a malefico : n-am res pravas fabricatur , ne quando inedat tibi maculam in seculo duraturam.
4? In domum recipe ali.enum , & te pervertens conturbatione abalienabit te ä rebus,qu® tibi proprias sunt.
! C.C Jt. E S I A S T 1 C U S. .
CeP'i%'
C A 1 \ XII. in quosbcntfiriatollotanda.
Q Uando benefacis,cognosce,cui facias,8c referetur gratia tuis beneficiis, i Benefac pio.de retributionem consequeris; quod si non ab ipso,at ab Altifllmo 4 Non erunt bona et, qui assidue incumbit in mala, & qui misericorde beneficentia non gratificatur »da pio, ac ne peccatorem suscipias-
4 Benefac humili, ac ne des impio »impedico panes tuos, ac ne des ei,ut non illis potestatem in te comparet: nam duplicia mala comperies obvenire tibi pro bonis omnibus .quibus eum affeceris.
j Nam etiam Altislimus peccatores odit, & piorum gratia redditurus est ultionem ■ sed custodit co$ ad diem illum validum ultionis eorum ; da viro bono,ac ne fulci- pias peccatorem.
6 Non ejicitur secundis rebus amicus iste «sed non occultus erit in adversis ini-
7 Secundis rebus alicujus tristes sunt inimici eius , adversis autem illius etiam amicus separatur.
8 Ne credas inimico tuo in seculurn 9 Nam sicut aes affert aeruginem,sic etiam pravitas illius.
io Etiamsi abjiciat se, & inflexus ambuler, insiste animae tua;, & custodi ab illo ipsam : sic eris erga ipsum tanquam qui abstergit speculum,& cognosces

non intui iste aeruginem ad extremum usque.
it Ne statuas eum apud te ipsum , ne quando, quum subverterit,consistat in loco tuo,ne colloces eum ad dexteram tuam,ne quando sedem tuam quaerat occupare,& tandem cognoscas sermones meos, St pungaris verbis meis.
ia Quis misereatur incantatoris a serpente morsi, aut omnium accedentium bestiis ? sic hominis peccatorem accedentis, & se admiscentis peccatis ejus,nemo rmJVr- luws est.
tj Horam un.im tecum permanebit in statione justa; sed fi declinaveris» nequaquam perdurabit.
14 Ac labiis quidem suis aget suavem inimicus, sed in animo suo versabit consilia te in foveam evertendi.
ij Oculis fui* lacrymabitur, sed si occa fi onem invenerit, non poterit impleri sanguine ; mala si obveniant tibi,ibidem priorem , quam te invenies illum, & quasi velit succurrere,supplantabit calcem tu'>m.
16 Caput suum movebit , & applaudet manibus » Se hic illic susurrabit multa , ac vultum suum commutabit.
CAP. X t i J. Vivitum »(fftoitntumton“ vtrfAtio fu"Un,U.
Q Ujatcrectat picem, inquinabitur ei ; & qui communicat cum superbo, simili* nec ei-
2 Pondus superans vires tuas, ne tollas in vita tua, Öc cum eo, qui robustior est te » aut ditior te,ne communices- 4 Ogid communicatura esset olla cum lebete • illa si allidet ♦ eadem conteretur.
4 Dives, quum injuriam fecit» rogatur tamen ; pauper, quum injuriam fecit,hic etiam minatur amplius. •
C Si utilis fueris, opera tua utitur; quod si deficiaris,afflicturus est te.
6 Et si habueris, convictor erit tuus z quümque exhauserit ce,tum non laborabit pse.
7 Si opus te habuerit,seducet te, arridens tibi , Lc faciet tibi spem , alloquenste bonis verb ii, 8 c dicens i quid opus ejf tibi t 8 Sed pudore afticiec te cibis suis bis , aut ter ablatU, donec exhauserit te,8c tandem deridebit te ; ac postea videns te, derelinquet te ; & caput suum movebit adversum te.
9 Attente cave,ne seducaris mente- io Et ne abjiciaris hac laetitia cordis tus- i« Accersent« potentiore te, esto ut qui subducit se ; & eo magis te perget accer- sere.
12 Ne irruamur non detrudaris nullo judicio habito i St ne longe absistas , ut non tradaris oblivioni.
, 4 Ne des operam , ut ex atquo alloquaris eum ,Le ne credas pluribus verbis ejus: nam multa loquutione probaturus est te,& tanquam arridens perquisiturus res occultas tuas.
14 Immisericors est, qui non custodit sermones; nam afflictioni tua; ,& vinculis non purciturus est.
15 Conferva, & attende valde,ut audias, nam cum casu tuo obambulas. j6 Audiens ista,in somno tuo vigila. i 7 Tota vita dilige Dominum , & invoca eum ad salutem ruam.
18 Omne animal diligit simile sibi, 8c omnis homo diligit propinquum sibi.
19 Omnis caro congregatur cum silo genere,8c ad similem sibi agglutinatur vir.
io Quid communicaturus esset lupus cum agno ? similiter peccator cum pio ?
xi Quae pax esset hyaenae cum cane } Se quae pax diviti cum paupere ?
xx Ut venationes leonum sunt onagri in deserto, ita pascua divitumsunt pauperes.
i; Ut abominationi «jl superbis abjectio, ita abominationi apud divitem pauper.
14 Dives jactatus statuminatur ab amicis , pauper verb cadens amplius ab amicis depellitur.
r; Divitis collapsi multi sunt defensores, quum res tacendas eloquutus est,tamen justum ipsum pronuncianc:
16 Si humilis lapsus est> increpatur ipse» ß enuneiaverit verbum intelligent»®, non tamen tribuitur ipsi locus.
27 Divite loquente, omnes silent,etiam sermonem ejus exaltaverunt ad nubes usque.
18 Paupere loquente, dixerunt, quis iste e/f ? fit si ostendent amplius, subvertere solem ipsum.
rg Bo»

19 Bona? sunt divitiae» quibus non inest- peccatum, & rr.ala paupertas in ore impii.
$0 Cor hominis mutat vultum ipsius,si; ve ad bona stedes, sive ad mala : nam animus in delectatione virescens bonum vultum efficit.
;r Vestigium cordis in bonis versanti* est vultus virens, inventio autem parabolarum est laboriosa cogitatio.
Cap.14.1f.1ff«
C A P. X 1 V, Institutio AVArt.
af Hic divertabitur in diversorio bonorum, ponet liberos suos sub tegmine illius, & sub ramis illius acquiescet.
26 Protegetur ab illa adversus aestum,8c in gloria illfns diversabstUr.
C A P. XV. TirporDtiufj/ri,
Q Ui revereturDominum,facturus est ista, & potius cognitione legis adjpiscetur luam.
B Eatus est vir, qui non labitur ore suo, ac non pungitur peccatorum multitudine :
1 Beatus, quem non condemnat anima ipsius, & qui non decidit de spe sua in Dominum.
; Viro sordido nonsunt bonas divitias,& viro invido quorsum pecunias ?
4 Qui colligit subtrahendo animas suae, colligit aliis: & de bonis illius facient delicias alii: ,
f Qui sibi Ipsi malus est» cumam eritbo- jiu< ? non enim laxatur de pecuniis suis.
6 Non est peior eo,qui sibi ipsi invidet, atque haec retributio eft malitias illius.
7 Nam si benefeceritiiti,invitus facit, Lc eandem declarabit malitiam suam.
8 Invidus ad aspectum oculi maluif/t, avertens faciem ,& despiciens animas.
9 Avari oculus non impletur parte, 8 c injustitia improbi exsiccat animam ipsius.
io Oculus malus invide: pani, & indigens cjl in mensa sua.
tt Fili,prout habueris,tibi ipsi benefacito,Lc oblationes digne offerto Domino.
it Memento mortem non tardare,8cpactum cum sepulchro non fuisse demonstratum tibi.
Antequam moriaris» benefac amico, & pro facultate tua extende benesirium, Sc
,4 Ne defrauderis die bono, 6 c pars cupiditatis bonas ne pnetereat te.
, s Nonne alteri relicturus esses labores tuos, & defatigationes tuas divi furis hasst?- ditarem?
16 Da,Staccipe,St sancte regito anirram
17 Nam non est in sepulchro.cur alimentum quaeras.
18 Omnis caro tanquam vestimentum veterascit; nam hasc constitutio est inde a seculo,omnino moriturus es.
IyQuemadmodum folium virens in densa arbore illud abiiciente,& hoc producente,ita etiam se habet generatio camis,At sanguinis tilia moritur,haec vero gignitur.
10 Omne opus putrescens deficit,Sc cum eo abiturus est opifex illius.
Beatus vir,qui cum ßpiVntia res honestas meditatur,8c qui intelligemia sua res sanctas disserit

22 Qui considerat vias suas cum corde suo » etiam res occultas illius percipiet mente: persequere illam üt vestigator,& velut insidiator vias iilius explora.
2; Qui flexus inspicit per feneRias illius »& a”d januas illius auscultat.
24 Qui versatur proxime domum illius,& pangit ad muros illius palum, statuens tentorium suum ad manum illius;
1 Qua» tanquam mater occurret ipsi.Lc tanquam virginalis conjunx excipiet i-
I Cibabit ipsum pane inrelligenti3e,8e bibendam praebebit ipsi aquam sapienti*-
4 Statuminabitur super idam,ac minime inclinabitur incumbet illi, ac minime pudore afficietur,
< Nam efferet eum supra proximos i- psiu$,& in medio Ecclesia aperiet os eius-
6 Laetitiam, & coronam exsultationis a. dipistctur,8c nomen aeternum erit hxredi- tarium ei ;
7 Nequaquam vero homines insipientes illam apprehensuri sunt,& viri peccatores neuriquam visuri illam.
8 Procul abest a superbia,& viri mendaces non faciunt mentionem illius.
9 Non est speciosa laus in ore peccato» ris,quoniam a Domino non est immissa ei.
10 Nam per sapientiam praedicanda est laus, Sc Dominus prosperum ei successum daturus est :
II Ne dicas per Dominum factum est,ut deficerem ; nam quae odio habet,ea non fair Ne di'cas,ipse finxit me i nam non habet opus viro peccatore.
,; Omnem rem abominandam odit Dominus : itaque non amatur illa ab lis,qui reverentur ipsum.
14 Ipse a principio, quum fecit hominem,permisit ipsum consilio ipsiuS.diftns j si voles, custodies mandata,& fidem,faciendo,quod placer.
,; Apposuit tibi ignem.&aquam, adu- trum volueris,extende manum tuam.
1 6 Coram hominibus est vira.Lc mors:
17 Et utrumcunque placuerit, dabitur ips'
18 Nam multa esi fanientia Domini, & validus est potentia.A videns omnia.
19 Et oculi eius intuentur eos,qui reverentur ipsum,& ipse cognoscit omne opus hominis.
:o Non praecepit cuiquam,ut facias impie,nec dedit cuiquam peccandi licenti-
C A V. XVI. CAusA felici* Politi*.
N E expetas inutilem liberorum multitudinem , neque larreris de filiis impiis, si multi fuerint : ne laxeris de ipsis,nisi ad- si t ipsis reverentia Domini.
2 Ne fidenter ir.curr.bas vita: illorum,neque innitaris illorum multitudine;
; Prxrstat enim iuOu* unus mille.
4 Et mori sine liberis,quhm impios habere libeios.
5 Nam ab uno intelligente instrui civitas

j *
. Cap.iG.
f tas habitatoribus potest, impiorum vero * tribus cito desolabitur.
6 Multa hu:usmodi vidit oculu* meus,& potenciora his audivit aurismea.
| 7 In congregationem peccatorum ac-
. cenditur ignis, & in gentem contumacem exardescit ira.
8 Non fuit placatus in omnes illos veteres gigantes, qui defecerant robore insipiente suo;
9 Non pepercit vicinitati Loti,quos ab* ominatus est propter supeflnam ipio-
10 Non misertus est gentis perditae eorum, qui procedebant tum peccatis suis, quas perpetraverant:
> t Atque ita sexcenta millia peditum, q,ux collecta fuerant,in duritia cordis ipsorum flagcllans.nuserans, verberans, curansque Dominus misericordia , & eruditione conservavit ; namsi quis fuerit dura cervice in populo,mirandum est istud,fi impune
i£ Misericordia enim,& ira suot apud istum.
H Celeriter princeps est placidissimus, «ut effundens iram: prout est multa misericordia ejus » ic'a etiam reprehensio ejus, unumquemque fecundum opera ipsius judicatui us est.
14 Non effugiet cum rapina peccator ; ac minime deficiet pii tolerantia.
15 Omni misericordi beneficentia; da locum : nam quisque secundum opera sua inventurus est. Dominus induraverat Parho- nem,ne cognosceret ipsum,ut agnoscerentur esticacirates ipsius rebMcreattt sub cocio : omni creatur« misericordia ejus manifesta est,nam lucem luam, ac tenebras adamante dispescuit.
16 Ne dicas , a Domino abscondar apud excelsum quis met memor futurus «st?
17 In populo quamplurimo nequaquam «rit recordatio meirnam quas est anima mea inter res creata» immensas ?
18 Ecceccc’ l um,&coelum fummuro,abyssus ,& terra, Sc qux in eis sunt,ad aspectum OuS commoventur ; totus mundus,qui factus fuit,& qui est,ad voluntatem ejus.
i-Una montes ipsi,8c fundamenta terra;, respiciente ad ea Domino , concutiuntur tremore.
10 Neque condigne corde Istiscogita- re potest: nam vias illius qui» percipiat animo ?
2i Est procella , quam nemo videre potest ; verum plurima ipsius opera sunt in
11 Opera justitiae ejus quis annuntiare, «ut quis sustinere postit ? nam tonge t/l foedus ipsum, Sc exquisitio rerum omnium in
2 ^ Qui submittit se,cogitat i Ita ^ sed vir insipiens res stultas seductus cogitat.
2i Audi me,sili,&difC?IkjklIMM.arque ad sermones meos attende animo tuo.
2$ Ostendam pensitate eruditionem , & accurat« enuntiabo scientiam eju».
Cap.i6.i7»
16 Nam ex judicio Domini sunt opera eius inde a principio & ex quo tacta sunr» disposuit partes eorum.
27 Ornavit in feculum opera sua,prout inmanu eius sunt principia illius in generationem quamque •* neque esurierunt, neque fatigata sunt in opificiis ejus, neque defecerunt ab operibus cius.
28 Alterum non fuit alteri angusifa?,
29 Er in feculum usque non suncimmort- gera sermoni eius;
?o Nam postea in terram respiciens Dominus,implevit eam bonis suis.
31 Cadaver omnis animantis tegit superficies illius , & in illam revertuntur i-
CAP. XVII. PrtrogAtiva hominuproi«“
piasti,lisraelit & Deo e/ecti.
Ominus creavit e terra hominem,
^ 2 Et rursus in eam convertit i-
? Dies numeratos,8c prxfinirum tempu* dedit ipsis , quum daret ipsis potestatem m iä»qu« super terram sunt:
4 Et induens eos robore pro conditione ipsorum,fecundum imaginem suam fecit i-
.s Imposuit timorem ejus cuilibet carni, ut bestiis, 8c volucribus dommare-
6 Sed partem tribuens in fuA similitudine, sexto loco dedit ipsis mentem, (epti- mdque sermonem ad interpretationem efficacitatum ejus.
7 Consilium, Lc linguam, oculosque, aures^ cor dedit ad cogitandum illis »scientia intelligente implevit eos, bonaque, & mala demonstravit eis;

8 Adhibuit oculum suum ad corda eorum, dedit ut per fecula gloriari positnt de fitctrt mirabilibus ipsius,ut intelligenter enarrent opera ipsius.
9 Et nominatissimam sanctificationem ipsius electi laudent:
10 Adjecit eis scientiam, & legem vita; ha-reditanam dedit eis, ur percipiant animo se nunc morcales efTe:
11 Foedus perpetuum statuit cum eis, & judicia sua demonstravit eis;
12 Magnificam gloriam viderunt oculi eorum, Sc gloriosam vocem ejus audivie auris eorum,quum diceret eis:
1; Attenrecavete ab omni injustitia :8c mandata eis singulis de propinquo daret.
,4 Non sunt abscondita; ab oculis ejus vix illorum, perpetuo fune ei exposirx i sed omnis homo i juventute adres malas steCtat : itaque non potuerunt corda fu« pro lapideis facere carnea.
1? Nam, quum dividerentur gentes totius rerrx, unicuique genti constituit ducem ; sed assumsit Jisraclem pro parte sua » quem,ut primogenitus est,nutrit eruditione, Sc in partem communicans lucem dilectionis,non dimittit eum.
16 Quapropter omnia opera ipsorum sunt tanquam söl cor3m illo, Sc oculiillius assidue intuentur vias ipsorum.
17 Non fuerunt occulca ab eo injusta
ipso»
BCCtESI ASTICUS.

ipsorum fasta, sci omnia peccata ipso» cum exposira fuerunt Domino ; Dominus vero, qui bonus est.Lc agnoscit figmen tum suum, neque dimifit eos, neque reliquit, «juin parceret ipfis.
18 Misericordia in virum cjk tanquam sigillum penes ipsum, & gratiam erga hominem veiuc pupillam conservat» impertiens filiis suis,filiabusque resipiscentiam ; postea vero exsurgens,retribuet ipsis, retributionem, induam, ipsorum retribuet in caput ipsorum.
19 Veruntamen resipiscentibus conversionem dedit,& revocavit eo s. qui tolerantiam deserebant.
10 Revertere igitur ad Dominum, & relinque peccata: precare in os.Üc minus of-
xi Reduc te ipsum ad Altisiimum,8t converte ab injustitia ; nam ipse dux futurus est e tenebris ad .illustrationem saluta-
11 Et valde odio habe rem abominan-
2; Altiflimum quis laudet insepulchro, loco viventium, Lc edentium celebratio-
24 A mortuo.tanquam fi non esset, perit celebratio.
25 Vivens, & incolumis corde laudat Dominum.
26 Maenam este misericordiam Domini Dei nolhi, 8< placationem reverentibus ad ipsum sancte:
27 Non enim posse omnia inesle hominibus, cum non sit immortalis filius hominis.
»8 Quid lucidius sole ? at hic tamen de- fleie: item vir, qui cogitat carnem, & sanguinem.
29 Potentiam quidem altiflimi coeli ille considerat, sed homines omnes sunt terra, & cinis.
C A P. X V 11 1. Opera D ei imperscrutabi - lia.
Q Ui vivit in seculum , is creavit omnia communi lege.
2 Dominus solus /ustus, cum non sit praeter eum alter; qui fecit habitabilem munduhi palmo maiuis suae, cuius voluntati obediunt omnia: nam ipse Rex o- mnium est,distinguens in eis potentia (uä a prophanis res sanctas.
3 Cumam contulit, ut enunciet opera ipsius ? aut quis pervestigavit magna ipsius ficta)
4 Robur majestatis ipsius quis enumeret 2 & quis propositurus sic enarrationem miserationum ejus 2
f Non possunt minuere.aut addere,ne* que pervestigare possunt homines mirabilia •pera Domini.
6 Quum absolverit homo, tum principium est $ quumque desiverit, tum dubitaturus est, unde incipiat.
.7 Nam quid cj) homo 2 8t quis usus illius 2 quddnam tfi bonum illius 2 Lc quod malum illius ?
8 Numerus dierum hominis»Cusinrpluri mi, est annorum centum : sed cuique praefinitum obdormiendi tempus« omnium r»-
ASTICUS. Cap.iS.
itiocinio non potest computari: tanquam gutra aquat e mari,& tanquam calculus arenae,ira fune mille anni inter dies scculi.
9 Propterea longanimis est Dominus erga illos,Sc diffundit misericordiam tuam in illos.
ioVidit,de agnovit exitum eorum malum futurum esse:
11 Propterea copiosam adhibuit placationem suam.
11 Misericordia hominis cft erga proximum fuunw
M MiGmcordia vero Domini erga o- mnem carnem.
14 Arguens»erudiensque,docens,8e convertens,ut pastor gregem suum.
15 Excipientium eruditionem miseretur,
& festinantium ad judicia ejus.
16 Eili, fecundis rebus utens,ne praebeas
reprehensionis argumentum,neque in ulla oratione molestiam sermonis improbi. !
17 Nonne aestum sedat ros 2 sic melior
est sermo donatione. j
18 Ecce nonne sermo suoerat donationem bonam 2 at utrumque r/lpentS hominem gratia praeditum.
19 Stultus ingrate exprobrat, & donum invidi tabefacit oculos.
20 Priusquam loquaris, disce, &ante in- valetudinem cura.
21 Ante judicium compara te ipsum, ut
benefacias, & hora animadveisionis placationem consequeris. 1
22 Antequam infirmeris, abjice recon- j
tinentia ,* & tempore peccatorum demonstra conversionem. . I
r; Ne impedias,quin reddatur tempestive votum, neque differas ad mortem uique, ut iustc facias. 1
24 Antequam voveas, komp.'ra te ipsum ;
ac ne esto similis viro tentanti Dominum : I
25 Recordare indignationem venturam \ diebus mortis, & tempus vindictae ventu- rum,quum faciem avertet Deus.
2 f> Recordare tempus famis tempore abundanti* , paupertatem ,& indigentiam, j
quando eris dives.
27 A matutino ad vespertinum usque commutatur tempus,& omnia ista funteica coram Domino: homo sapiens in re qualibet religiose metuet, Sc diebus peccatorum attente cavebit 2 delicto i insipiens vero +\ non observat tempus.
»8 Omnis vir intelligens sapientiam, 8c eruditionem agnovit. |
29 Et ei,qui adeptus est illam,celebrationem tribuit. 1
Qui intelligentes fune, ii quo que sermonibus sapientiam testantur, & destillant >

parocmias accuratas invitam: optima e/k fiducia in Dominum solum,quandoquidem mortuum cor adhaeret rei mortuae.
Ne sequaris concupiscentias tuas, sed ,
prohibetea tuis appetitionibus.
Si suppeditaveris animo tuo rem, quam concupiscit, qux jubet ipsi , facies. J
ut gaudeant inimici tui de eo, qui invident tibi. , ...
;; Ne laeteris de multis deliciis tuis neque requiras consilium illarum <id,'pi- /cendaium.
{4 Ne fur pauper, convivia ex focnera-
üonc

eap.ry. ? C C t * S t
tione frequenter exhibendo, quum nihil est in marsupio tibi: mir. fatnoius esses insidiator tuae ipsius vita;.
C A 1 ’. X l X. Concupiscentia, luxuria fugienda.
PerariuS ebriosus non soletditescere : Sequi nihili facit tes parvas, paulatim
i Vilium, & mulieresscducuntintelli-; gentes; & qui agglutinatur scortis, est au-
; Tineae,Ce vermes hereditario jure possidebunt illum ; & arefiet traductus in exemplum infamia: maximae.
4 Qm vero creditsciÜirf.levis tjl animo ; Lc qui peccjc,in se ipsum delinquit.
5 Qui laetatur de constitutione prava, condemnabitur,- qui vero oculum contra voluptate; internum habet,coronam parat vira?su*.
6 Qtst compos est ling ua: sua*, cum altero sine pugnis traducet vitam ; fk qui odit loquacitatem ; minime afficitur malo.
7 Nunquam repetas sermonem, & nihil tibi detrimento erit.
8 Ne enarra apud amicum, aut inimicum rationes alienasvitae : & nisi in te redundaturum esset crimen peccati, ne reveles.
9 Nam qui audiverit te, 8 c observaverit te,is suo temporeodio habiturus est te.
10 Audivisti sermonem? moriatur a- pud te» Cc bono animo esto; non enim rumpet te.
ii A sermone stultus cruciatur doloribus,ut ä foctu parturiens.
11 Ut sagitta fixa in femore hominis, ita est sermo in ventre stulti.
,; Argue amicum,ne quando fecerit.; & si fecerit,ne quando pergat:
14 Argue proximum »ne quando dixerit; 8c si dixerit,ut non repetat:
i s Argue amicum ; nam sa»pe existic vana calumnia, & ne cuivis sermoni credito animus tuus.
i<‘» Est,qui labitur sermone . s«d non ex animo ; ecquis autem est , qui non sit lapsus lingua sua ?
17 Argue proximum, antequam mineris Lc concede locum legi Altistimi, quum ira
18 Reverenria Domini principium esi , quo ad accipiendum preximum adduceris, & sapientia ab eo dilectionem comparat ; cognitio mandatorum Domini ,est eruditio vine, & qui faciunt res placentes ei, percipiunt immortalitatis fructum: reverentia a Domino est tota sapientia, Se omni sapientiae adest effectio legis, & cognitio omnipotentia: eius; servus , qui dicit Doni mo,ut placer tibi, non faciam; etsi postea faciet,irritat ultorem suum.
19 improbitatis scienrianon est sapientia ; neque est prudentia , ubi consilium jaeccatorum est.
;0 Est improbitas, qua: eadem abominanda est, ledest insipiens,qui parum valet lapientis.
i \ Prxstat timidus,qui trenidar iri 1 nrel- ligenria.eo.qui abundat prudenti«, flkuanf- gicditur kjjcm Altssliwi,
\ S T t C U 5. Op.19.to.
st Est astutia accurata, qusc ipu injust» est , 8c est , qui pervertat gratiam in proferendo judicio; sed qui juste judicia pro- nuntiat,hic sapiens est.
t? Est,qui prave agens,flexus ambulat, pullatusque j sed apud se plenus est ignito
24 Una quidem deflectit vultum, & surdum voluntarie agit,sed ubi non cognoscitur priuis,te afficiet ir.alo, r< Etiamsi prae tenuitate roboris impe- diÄts fuerit a peccando ;si occasionem invenerit,afficiet malo.
16 Ex aspectu cognoscitur vir , & ex obvia persone specie cognoscitur, qui vale»
27 Ornatus viri , gc risus dentium, gres-' susque hominis enuncianc constitutionem
18 Est redargutio,quae intempestiva est,L» qui tacet eam ,is quoque prudens est.
C A V. XX. Ars loquendi,& tacendi.
O Uemadmodum melius est redarguere» quam occulte indignari ,sic, qui redarguenti confitetur, a detrimento prohibebi-
2 Ut concupiscentia eunuchi de vitianda puella,ira efl quisquis vi exercet judicia, ; Est tacens , qui sapiens deprehenditur,. Sc est aliquis odiosus prx multa loquacitate
4 Est tacens, eo quod non habet responsionem » Lc est tacens , qui opportunitatem
s Vir sapiens taciturus est ad opportunitatem usque ; procax vero. Lc insipiens opportunitatem tranffilit.
6 Qui abundat sermone, abominationi est ; Sequi potentiam sibi anogat, odio est.
7 Quam pulchrum e/t hominem reprehensum declarare resipiscentiam , sic enim voluntarium peccatum fugiturus est.
8 Placent quidem mala viro peccatori, sed inventum est ad detrimentum ipsius.
9 Est donatio,qu* tibi non profutura est, & donatio est, cujus dupla futura est retri-
10 Accidit diminutio propter gloriationem, sedest , qui per humilitatem extuli»
11 Est,qui parvo emit multa,sed illa per« solvitseptuplo.
ir Sapiens se ipsum reddit fermonibui amabilem,stultorum vero gratia: effundun-
1 § Donatio insipientis non est tibi, si acceperis,profutura »similiterque etiam invidentis » propter neceOltacctn ah eo ini positam ; nam oculi ejus ut pro uno accipiant multa.
14 Pauca dabit; sed exprobrabit multa* 8e aperiet os suum tanquam prae» o.
1 c Modie mutuo dabit,& cras repetet,o« diosus Domino, Lc hominibus vir hujus-
>6 Stultus dicet ;non est amicus mihi, non est gratia benefit i omni meorum ;
17 Qui comedent cibun. mr um, fune vani lingua.
18 O quoties,8c quam mulri istum derisuri sunt luam nequu istud,quodhabu-t.ac- ccptwn

ceptum recto sensu dedit; neque siroititer : quod non habet,ipsi perinde est.
19 Lapsu» a pavimento tolerabilior est, quam lapsus a lingua; ita ruina malorum studiose advenit.
. 10 Homo ingratus,sermo intempestivus in ore rudium assidue futurus est.
zi Ab ore stulti prolata reprobatur parabola,nequaquam enim dicit eam tempore suo.
rr Est,qui vetatur peccare prae indigentia, ac ne in sua quidem quiete compungitur.
i; Est, qui perdit se ipsum pudore; 8e quidem persona; observatione se ipsum
24 Est,qui gratiam ex verecundia promittit amico,deinde gratis eum inimicum

^ 25 Labes mala est in homine mendacium,& in rudium ore assidue versatur.
26 Optabilior est fur, quam mendax assiduus; utrique vero perditionis hereditatem confequentur.
27 Mores hominis mendacis sunt ignominiosi , & pudor ejus comitatur ipsum assidue.
28 Sapiens provecturus est se ipsum sermonibus,8c vir prudens magnatibus placi-
29 Qui colit agrum suum.altiorem faciet acervum suum. St qui magnatibus placer, veniam exorabit injustitia- fu«.
?o Xenia,8c dona exca-cantoculossapi- entum,8c velut pastomis, ori indita,avertunt reprehensiones.
z, In sapientia occulca,8c thesauro abdi- ro,quasnam eftutrobiqite utilitas ?
;i Pr*stae homo occultans stultitiam suam homini occultanti sapientiam suant.
;; Praestat tolerantia infracta in querendo Domino,homini suam ipsius vitam sme Domino agitanti.
O3p.1t. 2 i.
C A P. XXI. Resipiscere est oJi)se>& sugere malum.
F ili,quum peccasti,ne pergas ampliüs;sed priorum causa deprecare.
2 Tanquam a serpente fuge a peccato : nam si accesseris ipsum,mordebit te.
\ Dentes leonis sunt dentes eius,tollentes animas hominum;
4 Similis gladio ancipiti f/l omnis iniquitas,plagat illiusnon est curatio-
5 Insultatio.& contumelia desolant divi' tias : ita superborum domus desolabitur.
6 Precatio pauperis ab ore ipsiwf nd.iU' ressofum illius ; sed judicium illius studiose advenit.
7 Qui odit reprehensionem .vestigio insistit peccatoris,sed qui revereturDominum, convertetur ex animo suo.
8 NocuS e longinquo est.qui valet lingua ; sed consideratus novit,quum iile labi-
^ q Qui «dificat domum suam pecuniis a lienis,fst,qui colligit sibi ipsi lapides ad tumulum sepultura: fu«.
10 Stup3 coacta c/Viniquorum congregatio,& conlimiit eos flamma ignis ad perditionem.
11 via peccatorum lapidibus quidem
complanata est ; sed in excremo ejus est mortis fovea.
12 Qui custodit legem Domini,tenet in» telligcmiam ejuj.
i; Asmmtioaucem sapienti« c/l consum* matio reverentia: Domini.
,4 Non erudietur is.qui non est solers.
1 5 Solertia enim.cst.quA! multiplicat i/ii acerbitatem.
16 Cognitio sapientis velat inundatio multiplicari solec.Üc consilium ejus üt ca* stusfons vic«.
17 Intestina stulti similia fune confracto vasi : ullam scientiam non tenent i n via sua.
tH Sermonem sapientem,quum audiverit scitus , laudat eum,& adhibet sibi; sin eum audivit,qui caret inrelligentia , & di* splicet ipsi.Se avertit eum post tergum su-
19 Narratio stulti est tanquam onus irt via; in labiis vero intelligcntisinvenitur
20 Os prudentis in Ecclesia requiri soler*
21 Tanquam domus deleta,ita est stulto sapientia: cuius sermones,si cum animo reputentur , cognitioni hominis vacanti* intelligentia sermones insunt,quos nequeas perquirere.
22 Pro pcJiciscft in pedibus dementium eruditio,Se vetuc manica: ad manum dex-
2; Stultus in risu extollit vocem suam* vir aurem solers vix placide arrisurus est.
14 Tanquam mundus aureus est prudent» eruditio,Sc tanquam armilla imposita brachio dextero-
25 Pes stulti cito infertur in domum df- ffr/w.sed homo peritus multarum rerum pudore ab ea continebit se.
26 imprudens a foribus flexus in domum introspicit,sed vir eruditus consistit
27 Ruditas est hominis,quum auscultat ad fores »prudens vero ignominiam istam gravabitur.
28 Multiloquorum labia rei narrant,quas non attinent ipsos,prudentum vero sermo» nes statera ponderantur.
29 In ore stultorum est coripsorumjin corde autem sapientum est osipsorum.
p Quum exsecratur impius satanam, i* suam ipsius animam exsecratur.
;t lnquinacsuam ipsius animam susurro; 5e ubicunque inquilinus fuerit,odio futu-
C A P. XXII. Candidi agendum rumpi» -
T Apidi conspurcato 3 comparatur piger,& L.quisque exsibilat ignominiam e/us.
2 Stercori bubulo c sterquiliniis comparatur piger, quem quisquis toilit, manum solet excutere. ..
? Pudor patri est in genitura hin carentis eruditionefilia tal* ad detrimentum gignitur.
4 Filia prudens heres viri fui futura est;
qu.e autem pudore assicit eum,ad tristiciarn genitoris ajfirit. .
5 Patrem .virumque pudore 3 stiert audax» sed apud utrolque ignominiosa futura est-
6 Musicorum sanarum in luctu narratu*
irnera«

Cap.M« . E C C L E S I
intcnipestiva e/l, flagella verb,8c correctio (tempore sapient i x-
i 7 Liberi , qui 4 um vita bona educamur, jsuorum genitorum abscondunt i gnob i limitem, liberi,qrji in conterritu,& ruditate ex- jsultant,inquinant nobilitarem cognationis
8 Conglutinat testam, qui docet stultum, <& excitat dormientes e profundo somno ; 'narrat dormitanti, qui narrat stulto ;n.im consummat» narr.irionedicet.quid «st ?
9 Mortuum defle. qui3 defecit eum lux ; & stultum defle , quia defecit eumintclli-
10 Suavius defle mortuum, quia requic-
, i Nam stulti vita gravior est morte. t2 Luctus mortui sepreniiaiis est , sed stulti,ac impii /ucttft perdurat omnibus diebus vitx ejus.
i; Cum insipiente ne habeas sermonem multum, neque ambules cum eo, quia caret intelligenriä: nam.üt nuilo sensu eiljomnia tua nihili facturus clt.
14. Cave ab iUo.nt niolehum non habeas, & quisquiliis eius minime inq tincti».
1 c Declina ab illo, 6c requiem c-rnseque- ris, & nequaquam securus esto in dementia
16 Plumbo fmuruni esset aliquid gravius. & fl quod aliud nomen etl re/ aZ/at/^ott/iori plumbo.
i*> Arenam,& salem,8c massam ferri facilius est terre, quam hominem vacantem in- tciligenria.
18 Coaxatio lignea devincta ad aedificium comustione non difsolwtui : ita cor liatuminatum super consulta cogitatione nullo tempore timore perterre fler.
19 Cor fundatum fUper intelligente co- guatione.e/l velut ornatus arenati in pariete xysti.
10 Valli in alto siti ex adverso venti, nequaquam mansuri sunt;
; 2i Ita cor meticulosum in cogitatione stulti, ex adverso cujusque timoris minime permansurum est,

22 Q_ui pungit oculum, elicir lachrymas,- , Lc qui pungit cor,provocat sensum, j 2; Qui mittir lapidem in volucres,abigit I illas,& qui probris arbeit amicum, dissolvit < amicitiam.
j 24. Si m amicum strinxerlsgladium , ne ! desperes: est enim reconciliationis via. f 2s in amicum si aperueris 05, ne verea- ; ris.est enim componendi ratio,praeterquam ex probro , superbiaque , 8e arcani revela- tionc , Se doloso ictu: ex his enim omnis amicus aufugit.
26 Fide utere erga propinquum in pau-: penate illius ; ut larteris Tebus fecundis ilii 27 Tempore afflictionis permane apud I: illum,ur cohteres sis hatreditatis illius; ne- I que enim semper circumhierentem consti- 1 turionem oportet contemnere, neque ad- [mirabilis eff dives, qui non habet men- j tem.
I 28 Anteignempr^Jtvaporcamtni.^fu* C mus,sic ante ejedesconvicia.
I *9 Amicum protegere non erubescam.
ASTICUS. Cap.rr.r;.
Oc a conspectu ejus nequaquam abscondam me t
;o Quod si mala mihi per ipsum eve- nerinr.qtiispuis audiverit.c;*vebit cb illo.
O s: quis inderet mihi ad os meum, cultodirm, & ad bbia mea sigillum lolers ; * ut non covrueiem renente ab illa, & me non perderet lingua mea /
C A P. X X I I I. Re£u/*c quodlibctir <f.
D Omme pater,& dominator totius vitre , ne derelinquas me in consiiio istorum, nequesinas me inter istos cadere.
2 (Quis infitueret in cogitarionem meam flagella,8cin corde meo eruditionem sapientia.'?) ut in peccatis errore commistis tu mihi parcas Domine, 8e non sinas eorum contumelias» qui ex professo peccatores sunt:
] tltnon multiplicentur erroresmei, 8c abundent peccata mea ad contritionem ; itaque corruam coram adversariis , & gaudeat de me inimicus meus,ii,quorum spes
procul est^misericordia tua.
4 Dt mine pater,&Deus vita; meje, elationem oculorum ne tribuas mihi,& gigan- reum animum semper amove a servis
5 Spes inanes,& cupiditates averte '2 me» & contine semper cum, aui cupit servire tibi: vencrisappetenth, Lcconcubitus, ne occupent me, & animo impudenti ne tradas me famulum tuum.
6 Audite, liberi,eruditionem orisvera- cis ; quani.qui servabit,minime deprehendetur labiis ipsius.
*» In sua imprudentia intercipietur peccator,& conviciator,luoerbusque offendent istis.
8 Juramento ne assuefacias os tuum, 6c nominare sanctum ne assueflas.
9 Nam quemadmodum famulus non paucis vicibus afficitur, de quo assidue habetur quiestio : it^ qui iurar,&Deum semper nominat,a peccato minime mundus erir.
10 Vir, qui multüm jurat, plenus est iniquitate, Lc non abscedet a_ domo ejus flagellum.
11 Quum abundabit peccatum ejus in ipso, etiam si despexerit, peccat dupljci-
12 Quod si inaniter iuravit, justus non habebitur : nam implebitur domus ejus inductis flagellis.
1; Est sermo clrcumvestitus morte , ne deprehendatur iste in htereditate Jaha- kobi. , J
ia Nam 'a piis omnia haec abstitura sunr, qui in peccatisnon involventur.
, 5 intemperanti juramento ne assuefacias os tuum : huic enim culpa inest pec-
j6 Recordare patris, & matris tuas, nam inter magnates considebis.
17 Ne forte oblivioni tradaris coram illis. & consuetudine tua ipsius marcescas; velles enim te non natum esse.Lc diem exsecrareris partus tui.
18 Horno consuescens sermonibus probrosis,omnibus diebus suis nequaquam e- rudietur.
vy

c°k> , , * c C I. B s »
19 Duo genera multum peccant, Lc ter» tium adducit i»-*r.i;
20 Animus fervidus iir ignis ardens, qui non extinguiruiidonet consumrus fu :
21 Homo scoitarct peccans in suo ipsius » corpore, qui noti ucsimt,donet Jgncm accenderit.
22 Scortatori homini quilibet cibus suavis isi, nequaquam ccfUtuzus cii, donec moriatur..
23 Ilomodigrediensecubili suo, dicens cum animo suo,quis videt nie ?
24 Tenebra* circumflant me, & parietes tegunt me,Se nemo videt me,quid vererer? peccata mea minime recordabitur Altis*
z<, Cui timori sunt oculi hominum, quasi non noverit oculos Domini Altiflimi mil« Jies sole lucidiores esse.
26 Qui impiciunr omnes vias hominum, Lc considerant in partes occulcas usque* a? Cui, antequam ha:c omnia crearentur, nota erant omnia, similiterque postquam consummata sunt,pervidet omnia:
28 Hic in plateis civitatis vindicabitur, Scubi non suspicatus fuerir,deprehende-
29 similiter etiam mulier relinquens virum suum.&hasredes ex alio parans.
30 Etenim primum non paruit legi Al- tissimi, ac secundo in virum suum deliquit, teteio vero scortarione adulteravit, &ex alio viro prxbuic liberos.
31 Haec in Ecclesia producetur, & in liberos huius animadversio erit.
rr Non mittent in diversum filii istorum radicem, 8e rami istius non ferent fru-
33 Relinquet ad exsecrationem memoriam sui,8c probrum istius non delebitur.
34 Ita cognoscent, qui reliqui facti fuerint, nihil esse melius reverentia Domini, & niJ suavius eo,qui attendit mandatis Dei.
35 Gloria magna tjl sequi Deum, & longitudo vira? in eo fit a est, ut accipiaris ab I llo« _
C A P. X X IV. Enromium fopientU» cApienrialaudat feipfam,öc in medio po* Opuli fui gloriatur.
2 In Ecclesia Altiflimi os suum aperit, 8c coram potentia ejus gloriatur.dicens:
3 Ego ex ore Altiflimi proveni, St tan- quam nebula coonerui terram :
4 Ego in excelsis foeti tentorium habui,
St fuit thronus meus in columna nubis :
5 Rotunditatem cccli circumivi sola, Sc in profunditate abyflotum ambulavi.
6 In fluctu maris, & in tora-erra, atque in omni populo,ac gente acquilivi:
7 Etanud ha*c omnia quaesivi requiem.ur in hereditate alicuius commoruci.
8 Tunc mandavit mihi Creatm omnium,
& qui creavi- me,fecit.uMequiesccret tentorium meum,dicens :
9 In Jahakobo tentorium pone, Lc hxres Csto]erufchn]aimi$,
1 c Ante seculum a prjncinio creavit me » 8c in secula minime detectura sum: in tentorio sancto coram illo ministravi.
1 * Arquc ita Tzi/one slabiJi« sum, in ci-
A S T 1 C U S. Cap.,4
vitate sanctificata similiter fecit» uc quiescerem , Sc jeruschalaimis rst potestas
, r Itaque radicata sum in populo affecto g'.oria, in pane Domini, hxreditatis
P i3 Tanquam cedrus in Libano exaltata sum » Lc tanquam cupressus in montibus Chermouis:

14 Tanquam palma Hengedi exaltata sum » Sc tanquam plantae roUeJerichumi-
n*: . _ . .
i? Tanquam olea decora m speciolo campo, Sc tanquam platanus ex aquis exaltata sum :
t6 Tanquam cinnamomum, & tanquam pila aromatica, Sc tanquam myrrha electa j emisi odorem bonum ; >
17 Tanquam galbanum, Sconyx, stacte- ' que, Sc tanquam thuris vaporin tabernaculo.
,8 Ego velut terebinthus extendi ramos meos, füntque gloriosi, & gratiosi ra-
19 Ego tanquam vitis germinans protuli odorem bonum; Sc flores mei afferunt fructum gloriosam,& divitem.
20 Ego mater sum dilectionis optima?, reverentiatqut, Lc cognitionis, &fpei san- ctx.
21 Quas communico cum liberis meis omnibus, femper futuras iis,qui indicuntur ab ipso.
rr Accedite ad me.qui cupitis me,Sc fructibus meis,quos gigno,implemini : I
23 Nam memoria mei dulcior eft meile* I Lc hxreditas mea favo mellis.
24 Qui comedunt me, adhuc esurient ;
& qui bibunt me, adhuc erunt sitientes
25 Qui auscultat mihi,pudore non afK- ' cietur unqnam: Sc qui colunt me,non aberrabunt.
26 Haecomniadisitliberfccderis Dei Al»
27 Lex,quam mandavit nobis Mosche , harreditariam in congregationibus Jaha- kcbi: ne deficiatis,quin robore valeatis jr> Domino: ut confirmet ipse vor, agglutinamini ipsi : Dominus omnipotens Deus solus est. neque est amplius prxter ipsun» servator:
28 Qui implet omnia tanquam Pischon sapientia sua,& tanquam Tigris diebus novorum fructuum;
29 <^ui replet tanquam Euphrates intel- ligemia , Sc tanquam Jarden diebus mes-
30 Qui demonstrat tanquam fucem eruditionem fcuam, Sc tanquam Gichon diebus flavcftenris segetis.
Non agnovit primus perfecte illam, similireiquc ultimus non pervestigavit il- ,
32 Nam ex mari plurima: emergunt cogitationes illius,& consilium illius ex abysso inagnn.
33 F.eo sapientia tanquam fossa ducta e
34 Er tanquam aquaeductus, processi in paradisum :
rx Dixi, irrigabo optimum hortum.
meum

fr-p.,4
Jmeum, & inebriabo areolam jultam me
i ;6 Ecce autem factus est mihi ex fossa :fluvius,& e»flnvio meo factum est mare : ;
;? Quia eruditionem tanquam matuti- 1 Irum tempus illustro, & demonstro eam in 'longinquum usque.
' ^8 Quia doctrinam ad prophetiam ef. ‘fundo, quam relicturus Tum in generatio, 'nes «ternas.
$9 Videtis me non mihi soli laborasse,sed omnibus,qui exquirunt illam.
K«181<sricu!.
C ap.2
C A P. XXV. Mithmetica ctbica:ubi tria, qu 4 placent: tria,qu<c dijplictnt tdecem, qu 4 magni fiunt.
T Ribus rebus speciosa effecta sum, &fur- rexi speciosa coram Domino » coram Domino,& hominibus ;
i Concordia fratrum,& amicitia propinqui, Se viro,ac muliere,quibus inter ipsos convenit.
z Tria vero genera odit anima mea , & infensus sum valde vir« illorum ;
4 Pauperem superbum >& divitem men-
dacem, senemquemoechum minimi prat- j q p, XXVI. Jl quatuor rebus c4ven-
n Inter propinquos suos accumbens vir illius etiam invitus propter illam inge-
U Exigua est omnis improbitas ad improbitatem mulieris, (orte peccator acci-
24 Ut ascensus arenosus ad pedes fenis, ita est mulier garrula quieto viro.
i? Ne accidas ad pulchritudinem mulie - ris, & mulierem ne concupiscas deliciarum causa.
»6 Ira, Lt impudentia,ac turpitudo magna inest mulieri,st suppeditaverit,qu« o- puS sunt viro suo.
27 Cor humile, faciemque moestam, Se plagam cordis efficit mulier improba ;
28 Manus remissas,& genua soluta, quz non consolatur virum suum in angustia.
29 A mu'.iere principium peccati, & per eam nos omnes morimur.
30 Ne des aqux effluendi locum, neque mulieri improb« licentiam exeundi.
31 Sinon ambulat ad manum tuam;
42 A came tua reieca illam,da libeUum, 8 e dimitte iUaiM
ditum intelligentiäi
5 In juventute tua st nihil coegeris, quomodo poteris in senectute tua consequi ?
6 Quam speciosum est canitiei judicium, Ac senioribus cognitio consilii ?
7 Quam speciosa est senum Capientia, Se gloria praedicis decora cognitio,acque consilium /
8 Corona fenum rjs experientia multiplex, eorumque gloriatio reverentia Do-
9 Novem cogitata praedicavi beata este exanimo rr.:o; Scdeumum proloquar lingua mea.
10 Homo de Uberis laetans beAfM ejl, qui vivens videt ruinam inimicorum :
11 Beatus,qui habitateum uxore intelligente, & qui lingua non labitur,& qui non fervit homini indigno se :
ia Beatus,qui adeptus est prudentiam,& qui <Atn narrat ad aures audientium.
1; Quam magnus est, qui adeptus est sapientiam/ sed nemo est,qui superet reve lentemDomini.
»4 Dilectio autem Domini supra omnia excellitad illustrationem
set?
1 < Qui tenet eam, cui comparari pos-
16 Reverentia Domini principium est 1 dilectionis ejus, fides vero principium ag-
glutinationis ad illum.
17 Omnem plagam pata eiqmodb ne plagam cordiSjSc omnem impiobitatem,modo ne improbitatem mulieris;
18 Omnem invasionem, modo ne inva fionem osorum > St omnem ultionem, modo ne ultionem inimicorum:.
19 (Non est caput valentius capite serpentis, neque est animus valentior animo inimici.)
io Habitate cum leone, & dracone malim,quaro habitare cum improba muliere.
i\ Improbitas mulieris n utat faciem illius, 8 c faciem illistJ offundit tttiebtU>utsst 1 tanquam mu.
M ulieris bon* beatus vir, 8t numerus

dierum eius duplex.
2 Mulier fortis laetitiam
affert viro suo, & annos vic« illius implet prosperitate.
; Bona mulier bona portio est, in partem reverentibus Dominum dabitur:
4 Divitis enim, ac pauperis animus bonus eJV erga Dominum,omni tempore vultum habentes hilarem exsultant.
5 A tribus formidat cor meum,&a quarti conspectu metuo.
6 Calumnia civjram>& concio populi;
7 Er obtrectatio ; ii /4 omnia supra mortem laboriosa sunt :
8 Sed onerosa cordi,& luctifica famulier «mulansrelotypiamuliereni alteram :
9 Et flagellum est linguas cum omnibus de re communicans.
. 10 Jugum bonum exagitatum facit mulier improba: qui habet eam, it'a est ut qui prehendit scorpium.
1 1 Iram magnam efficit mulier ebriosa,& vertiginosa, qua: inhonestam constitutionem suam minime contegit.
11 Scortatio mulieris in elatis oculis, atque in palpebris ejus cognoscitur.
1? insiliam inverecundam confirma custodiam , ut quum invenerit sibi licentiam esse,non utatur ei.
14 Impudentem oculum a tergo obser* va,ac ne mireris,si delinquar in te- 1$ Quemadmodum viator sitiens os aperit invento fonte, Se de omni aqua propinqua bibit; ili adversum omnem palum sessura esier,8c adversi» telum apertura phare*
6 Gratia mulieris delectat virum ipsius, osiaque illius pinguefacit scientia illius- ,7 Donatio Domini ejt mulier taciturna, tque benevola , neque est quicquam , quo rutlita illius anima commutari postit.
18 Gratia suprema est pudics,6c fideli, mitlitt i
Vf .
1 Ne~

t9 Neque est pretium ullum tfquc pen-, 9 Volucres ad similes sibi diverunt veriTl dendum.ac temperans anjma Uiutf. tas vero ad eos revertitur,qui colunt itsemJ
io Vt sol Domini oriens inaltissimis»* ita j »o Leo insidiatur venationi, similneruuef pulchritudo bona; mulieris est inornamen-. peccatum iis,qui operantur malum. M * to domus ipsius. I .'! Narratio pii fempcr ,il‘um'sipien- :
21 Vt lucerna elucens m lychnucho san- tia,imprudens vero muratur iu luna
fio, itä fjl pulchritudo vultus iUiM in retate ,2 Inter eos,qui carent imeliigenria ob, «ata. ; setya tempus linter consideratos veibaffi.
22 Vt columna; aureae,imposicie basibur due versare.
argenteis,ita Jun; pedes speciosi in pectori- j H Narratio stultorum offensioni esi, Se
busfirrr isil/ru*.
2; Fili, florem areatis tuar conserva senum,ac ne des alienis robur tuum.
24, Quum requisiveris ex omni agtofoc- eundam fortem, sere propria femina, fretus bono genere tuo :
2; ita foetus tui superstites ,& audenter generosum animum obtinentes augescent.
16 Mulier meretrixxqualis fui reputabitur ; quae aurem ludest viro , turris defen* dens a morte reputabitur utentibus.
27 Mulier impia in partem iniquo dabi* tur,pia vero datur reverenti Dominum.
18 Mulier inhonesta ignominiam in vi* rum excitabit, filia vero h<»esta etiam virum verebitur.
29 Mulier inverecunda ut canis reputabitur,qua; autem verecundiam habet, reverebitur Dominum.
Mulier honorans virum suum, omnibus apparebit sapiens , qua; aucent non honorat eum » superbe impia ab omnibus agnoscitur.
Bon» mulieris vir beatus ejr, numerus enim annorum ejus futurus est duplex.
Mulier clamosa,& loquax spectata est, ad arcendos inimicosapM:
^ Et hominiscuiusqueanima, qua; similiter arcetur istis , in bellicis seditionibus sibi ipsi degendum cogitat.
54 Duobus nominibus afficitur tristitia cor meum »Sc de tertio advenit mihi jndi-
*5? Si vir bellator inopia deficit,Se viri intelligentes si flocci fiunt.
Et si quis revertitur a justitia ad peccatum ; hunc comparabit Dominus, ut cie- datur gladio.
vix eximitur mercator c delicto , neque justus eit a peccaro caupo.
C A P. X X V11. Sapitnti* tri4 diß/n-ent.
R Ei indifferentis gratia peccaverunt multi, & qui quxritabundare,oculum suum avertit.
2 imercompages lapideas pangitur clavus,Scinter venditi nem,arque emtionem peccatum ultro citroque teti.ur.
; Qut non obeiner studiose reverentiam Domini.huius cito subvertetur do:- U s.
4 Dum excutitur cr brum. remanent sordes; simi.'erque eXuviig hominis in elo- quutione eius-
c Vasa fig ‘li caminus probat, remario Vero hominis colloquio ipsius piolatur.
o CulrUn* : arboris demonstrat f'uctus illius , sic eloouutio cogitationis , quae inest Cordt hominis.
f Ante eloquucionem ne laudaveris quenquam.hxc enim estcentatio hominum
risus eorum harret deliciis peccati.
14 Sermo illius , qui plurimum »urat ca-, pillos arrigit, & certamen istorum facit, ut obstruamus aures.
is Effusionem sanguinis jVt cit superbo- rum pugna, 8c conviciario illorum gravis auditu cft. .
16 Qu i revelat arcana, amittit fidem ;acjl nequaquam amicum inventurus est ex ani -* aio suo.
17 Benevolentia prosequere amicum , 3c fidus esto cum co •'
18 Quod si revelaveris arcana ejus, nequaquam persequaris eum.
19 Quemadmodum enim perdit homo inimicum suum, ita perdit propinquum;
10 Et quemadmodum si volucrem e manu tua dimiseris,ita propinquum dimisisti , Lc minime venando consequeris ipsum.
it Ne prosequaris ipsum :nam abstine procul.effugKque üt dorcas e laqueo:
22 Nam vulnus obligari potest , 8ede convicio est reconciliatio :
2? Sed qui revelavit arcana,amisit fidem.'
24 Qui nutat oculo »fabricatur mala ; Le qui novit eum,absistit ab eo.
2\ E regione quidem oculorum tuorum suave efficiet os suum,& sermones tuos mi- r.ibitur j sed postea pervertet os suum , 8c tuis sermonibus offensiones addet.
26 Petmulcum odi , neque est . quem ei comparen ,& Dominus odio habiturus est.
27 Qui lapidem in altum mittit,super caput suum mittit j ita plaga dolosa diducit vulnus.
28 Qui fodit foveam,in ipsam incidet;
29 Er qui statuit laqueum, capietur ipse.

$0 Malefico mala supervenientia morabuntur apud ipsum , quamvis minime cognoscat,unde adveniant ipsi.
jt illusio . & probrum superborum e/l , vindictaque üt leo insidiatur illis.
Laqueo capientur, qut latrantur de ruina piorum ,3e dolor consumet eos ante mortem ipsorum,simultas,8e ira.Se quarcun- i que sunt res abominanda;: hujusmodi vir , inquam,peccator poffidetur istis. ,
CAP-XXVliI. Ignoscentia virtus re»i4. !
U Ltorj obvenierultio 2» Domino,qui peccata «jus constamei servaturus est.
2 Dimitte iniurnm proximo, ac tum de« prec. ,r >- i tibi solventur peccata tua.
1 Homo in hominem conservat iram, 8c a Domino curationem petat ^
4 Fr in hominem similem sibi non adht- :f beti* misuricotdiam , pro peccatis sui* dc-
precetur ? ^
fcquari« iul"comr-«heMHes ipsum, & < tzuum ipse, nui caro est . conserver si- j
indues iosutn veluctalarem vestem gloriae. 'rtiuUaccin,ecquis e x Pset peccata illius.
6 Me«t

eap.lS.2*. I C C l f S I
is Memento finis » 8c desine inimicitias serere :
7 Ac ne simultatem exerceas in proximum ad corruptionem, 8c mortem; sed in •fri-indatis permane.
8 Memento mandatorum,nequesimmlta« rem exerceas in proximum :
i 9 Ec mement')foederis Altifsimi, ac despice rem ignoratione commissam.
[io Abstine a lite,8c minues peccata'inam Ihomo iracundusincendit pugnam.
ii Vir peccator amicos turbae ,& inter cos, qui pacem liabent » immittit calu- imniam.
i it Prout est materia ignis , ita accenditur: prout est confirmatio pugna?,itl augetur ignis: prout est robur hominis,ira furor est illius : dc prout fune divitia? hominis,iri illius extollunt iram.
i; Contenrioacceleratаaccendicignem, sed pugna accelerans effundit sanguinem.
14, Si flaveris in scintillam , accenditur, sin exspueris in illam , extinguiturj ambo vero ex ore tuo exeunt.
1 5 Susurronem,ac bilinguem exsecramini : multos enim habenicspacem perdide-
16 Lingua duplex multos divexavit,8e dissipavit eos ab una gente ad alteram :
17 Et civitates munitas sustulit, domosque magnatum subvertit.
t8 Lingua duplex mulieres fortes ejecit,& privavit eas laboribus ipsarum,
19 Qui attendit ei , nequaquam requiem consequetur,neque habitabit cum tranquillo Plaga flagelli efficit vibicem, sed pia- gallineu* confringit osta.
ti Multi ceciderunt acie gladii, sed non tam multi ,quam qui propter linguam cedit Beatus est,qui protegitur adversus il- lam.qut non expertus est furorem illius;
r; C^ui non traxit jugum illius,& vinculis non alligatus est.
*4 Nam jugum illius iugum est ferreum, & vincula ejus vincula a»rea.
Mors pessima est, quae affertur ab illa, & sepitlchrum utilius est illa.
' if> lUa piis minime dominatura est» 6c fiamrr ä illius minime comburentur.
< 2^ Qui derelinquunt Dominum,incident
(in illam: atque in his accendetur , nc non ‘ «xeinguecur unquam »immittetur in ipsos tanquam leo »& tanquam pardalis perimet
1 28 Ecce circumsepi posTelfionem tuam
j spinis ; at ori tuo fac januas,& vectes.
19 Argentum tuum,& aurum tuum colli- - ga ; sed sermonis rui trutinam confice , & ; ori ruo fac januam,& vectem :
Et attende , ne quando labaris illis, ut | non concidas coram insidiatore.
C A P. XXIX. Opera misericordi*.
Q Ui exercet misericordiam , focner.uur propinqua \ & qui se pro illo confirma: facultate suä, servat mandata.
2 Mutuum da propinquo tempore quo ©pus habet, iterumque redde propinquo tempore suo.
AS T 1 C U S.. Cap.s*
; firmum exhibe sermonem tuum, & fidus esto erga illum; ita omni tempore» quod opus erit tibi,consequeris.
4 Multi tanquam rem inventam existimaverunt focnus, & laborem exiubucrunc iis,qui ipsos adjuverant.
5 Usque dum acceperit, osculatur manus illius »& pro pecuniis propinqui lubmictie
6 Tempore autem restitutionis protrahit tempus,8c affert excusationem socordis,ac causatur tempus;
7 Quod si potuerit dare »vix reportabit dimidium , & reputabit illud tanquam rem inventam.
8 Sin miniis.qMum privaverit cum pecuniis suis.Lc immerito inimicum eum comparaverit.
9 Exsecrationes,& convicia rependet ei» pro gloria ignominiam reddet ei.
10 Multi itaque propter improbitatem istam aversantur hominem,& privari me»
u Veruntamen afflicto propinquo lon- ganimus esto , & in conferenda misericordi beneficentia ne protrahas eum.
12 Propter mandatum suscipe pauperem,2c in egestate ipsius ne averserts eum
1; Perde argentum propter amicum , & fratrem, ac ne abscondas illud subter lapidem,ut pereas.
14 Colloca thesaurum tuum secundum mandata Altistimi, quod utilius erit tibi» quam aurum ipsum.
1 s Concludito misericordem beneficentiam in penuariis tuis» eaquete ex omni afflictione eximet :
16 Supra scutum robustissimum , & supra hastam validam contra hostem propugnabit te.
17 Vir bonus spondebit pro altero ; sci qui amisit pudorem,derelinquet illum.
18 Beneficiorum sponsoris ne obliviscaris,exposuit enim animam suam,pro te.
19 Sponsienem bonam evertit peccator.
20 Sponsore usus fugit peccator , atque inutilis vir animo suo relinquit eum , qui liberavit ipsum.
21 Sponsio multos commode agentes perdjdjt,Lc agitavit eos üt fluctus maris :
22 Viros potentes ejecit domibus, qui erraverunt per alienas gentes.
2; Peccator transgrediens mandata Domini , in sponsionem incidet, 8c qui persequitur operarum conductiones, incidet ist judicia.
24 Suscipe propinquum pro facultate tua,8c attente cave tibi ipsi,ne incidas.
25 Praxsnua vitae humanae sunt aqua , & panis, vestisque, & domus tegens imbecillam conditionem.
26 Melior c/l vita pauperis sub tegmine trabium, quam epulae splendida; cx alienis
27 Aque parvis,ac magnis rebus acquiesce,ac ne audias probrum domus tua?.
28 Mala cfi vira migranti* de dorro in domum : nam ubi inquilinus es,non audes aperire os.
19 Hospites accipies,8f potum praebebis ingratis, & adhuc praeterea res acerbas ! audies;

V y 5 jo Advc-

ao Adveni» inquiline,tfnstrue mensam,Sc 16 Cor splendidum > Sc bene affectum in
C quid est pene* te, pasce me i (epulis ciborum suorum curam habet.
r, Abi, inquiline, a conspectu gloria?; 1 —"— v „ T - * . —.. .—' opus est domo, hic frater mihi m hospitium CAP. XXXI. Re^uf* conwuafes.
advenit. . ("iTlgiliae divitiarum rausa tabefaciunt car-
;r Gravia Sunt icta prudenti,increpatio > V nes.Sc cura earum amovet somnium, de domicilio,&facneratoris probrum. z Solicitudo pervigil postulat dormita-
- - - — . tionem , 8c infirmitatem gravem cluit so»
CAP. XXX. Liberorum&sanitAtUrAtio mnus. . habendi. ? Defatigatur dives in cogendis pecuniis
_ . .! 8c in quiete impletur delici is Tuis- „ fl
Q lli amat filium suum, aflidueflagella ei . Defatigatur pauper penuria victus, sedi adhibiturus est,ut laetetur de co can- quiete sua excitur egentior. .t acrn. .. .. 5 Qui arnaraurum,non erir gustus; Sc qu? k
2 Qui erudit filium suum , (astabitur de eo,& inter spectatos de eo gloriabitur.
? Qui docet filium,invidentiam acuitini- mici,&coram amicis de eo exsultaturus est.
4 Defuncto illius patre,ita est tamen quasi non esset mortuus > nam similem sibi reliquit polt se.
f Quem in vita sua videns,lastatus est de co,neque in obitu suo afficitur tristitia.
6 £uj 4 contra hostes reliquitvindicem.de qui amicis referat gratiam.
7 Qui strigilem adhibet filio,colligat vulnera istius , quamvis ad omnem clamorem turbentur viscera ipsius,
persequitur corruptionem, hic implebitur) Cst.
6 Multi suerunt vincti propter aurum,Se perditio eorum occurrit eis.
7 Lignum offensionis est iis, qui sacrificant ipsi,&omnis imprudens capietur eo.
8 Beatus est dives,qui inculpatus deprehenditur, & qui non sectatur aurum.
q Qujs est ille, ut beatum praedicemus eum ? fecerit enim in populo suo res admirabiles. ,
10 Quis probatus eo, perfecte venatui est.ut extollatur gloria? quis quum posset transgredi,non transgressus est? 8c quum
«..If.» m.li.ni fir.rf nnn ff fi, ^
8 Equus indomitus evadit molestus, & p 0 jT« malum facere, non fecit ?
filius sibi permissus evadit praeceps. , f p ro pterea confirmabuntur bona esus,
9 Blande educa filium,Sc terrorem incu- & beneficia misericordiae ejus enarrabic »et tibi,collude ipsi,Se tristitia afficiet te. Ecclesia.
10 Ne rideas cum i pso, ut non afficiaris u Ad mensam magnificam assidens ne
dolore,8e tandem collidas dentes. \ aperias fauces tuas in ea:
11 Ne des ei licentiam in juventute, ac; ,, Neque dicas, multa certe sunt imposi-
nedespicias errataejus. , t ta ei.
tz Flecte collum ejus in juventute , 8cl Memento malam rem esse oculum ne- frange latera ejus,dum est infans; ne forte < q uam .
induratus sit tibi inobsequens, Se dolori sit j t ^ Quid oculo nequius creatum est? pro- anima? tua. pterea de omni aspectu lacrhymatur.
1; Erudi filium tuum, Seoperam da ei. ut ,6 Quocunque inspexeris, ne extendas, non offendas turpi conditioni ejus. I manurntuarn :
14 Praestat pauper sanus.Sc constitutione j l7 Ac ne cum eo in patina collidas, sua valens,diviti flagellis affecto in corpore ,g mcellige res propinqui ex te ipso,Se
suo. t . . . ! de omni verbo cogita: comede üt homo,
1 c Sanitas, Se bona constitutio quolibet 1 qUÄ apposita sunt tibi; neque devora,ne auro melior e/i, Sc corpus validum immen-! habearis.
sis opibus. I ,9 Cessa orimum eruditionis gratia,ne-
«6 Non sunt divitia?, qua? meliores sunt! que c st 0 infitiabilis,ne forte offendas: sanitate corporis » neque est Uetitia supe* . lt3 Qubd si inter plures consederis, ne rans gaudium cordis. , J primuseorum extendas manum tuam.
17 Potior est mors, quam vita acerba,aut,i Zl Quam siiffirit homini erudito res mo-
invalitudo permanens, (dica? nam in cubili suo non anhelat j so-
18 Res bonae inclusae ad os clausum velul j mnuS f anus cum intestino mediocri fur*
fercula ciborum ad scpulchrum sita.. 1 git mane .compos anima suae:
19 Quid prodest holocaustum idolo ? j Laboriosa? vigilia?. 8c cholera, tormi-
nam neque edit, neque odoratur: it'a est is quem persequitur Dominus:
20 Qui videt oculis,Sc gemit, tanquam eunuchus amplecteris virginem, atque ingemiscens.
21 Ne tradas tristitia? animum tuum,neque angas te ipsum consilio tuo.
22 Laetitia cordis est vita ipsa heminis, Sc exfuhatioproducit diesviri.
r; Dilige animum tuurn,& consolare cor tuum,tristitiamque procul a te siste.
24 Multos enim perdidit,occidicque tristitia.
2C Invidia, & iracundia minuunt dieS.Sc amc tempus senectutem adducit solicitudo.
na que adsunt viro insaturabili?
2; Quod si coactus fueris in epulis,ex- surge,deambulans,vome, Sc quiesces.
24 Audi me,fili,ac ne contemnas me,& tandem comperies sermones meos.
25 in omnibus operibus tuis esto prom- tus » Sc ulla infirmitas minime obveniet
26 Splendido in cibis benedicunt labia» testimonium est fidele bonitatis illius:
27 Improbo propter cibum obmurmurat civitas» Sc accuratum est testimonium improbitatis illius.
rb In vino ne agas virum ; nam vinum multos perdidit.
29 Fornax probat id,quo duratur acies

Car;:.;«. , . rccrrsi
ex immersione ita vinum in corde supcr- jaorum tx ebrietate sdeit.
Tanquam vita est vinum hominibus,
1 moderare illud biberis. - ;i Quamam vita esi homini,qui desi itui- :ur vino? hoc enim creatum e/ladlxritiam lominibus.
;i Exsultationem cordis,ljetitiamquea* vi mi eßitit vinum potum tempestive, quod
3; Acerbam animam^if vinum multum ■»otusn,irritatione,Se adverso casu.
$4. Auget animum ebrietas imprudentis :d offensionem: minuit robur, & acquirit
^ in convivio vinoso ne redarguas pro* >inquum,neque facias eum nihili in laetitia

Sermonem prnbmsum ne dixeris ei, »eque angas eum,obversantem tibi.
• AP. XXX II. R<£uhr ftbifo-mq/ir<t • T“\lIctorem fi te constituerunt homines »ne 1 'extollitor ; dio cis tanquam unus ex
plir:
i Curam eorum habe, atque ita sede.
? Et omnem tui copiam facito,quumque p-obaveris re »requiescito : ut per illos affi-
* ?ris laetitia, fle ornamenti causa coronam aupMcaris.
> Alloquere seniorem: hoc enim decet
' Sed quum accurata scientia agitur,mu- s;c*s etiam modulos impedi.
(Ubi est concentus, ne effundas elo* quiim , neque intempestive agassapien-
7Sigillum caibunculi impositum orna« meiTo aureo . tsl concentus musicorum in vino‘0 convivio.
o ligiilum smarjgdi in aureo instrumento f 11,musicorum melos ad vinum suaves q loquere adolescens vix,si opus erit ti- b .li bis interrogatus fueris :
.12 Summatim sermonem contrahe pau-
t' Esto tanquam is,qui novit,& silet ta*
Hinter magnates »qualemne praebeas te,flcubi Cenes suntjoe multa effutias.
1; Ante tonitru celer praeit fulgur , & ente verecundum procedit gratia.
»4 Tempestive expergi fcere.ac ne aciem etrremam agito ; excurre domum, acne ddideto
if ibi lude factus cogitaveris i sed fme peccatis ,& sermone supeibo :
16 Atque his fruens,benedic ei,qui fecit te,&qui inebriat te bonis suis.
f Qui reveretur Dominum, excipiet e- rudicionem eius i & qui mane incumbunt, adipiscentur benevolentiam.
>8 Qu^i quaerit legem , explebitur ea;si- iTulator vero offendet in eam.
■qQui reverentur Dominum.conscquen- tur judicium,& jura accendent,ceu lucem.
ro Homo peccator declinat redaigutio», nem, & pro voluntate sua invenit judicia sibi convenientia.
ii Vir consultui minime cogitationem tiegligin inconsultus vero.flt superba* non pertimescit metum ;
\ S t t r u 5. , Cap.;i.;j.
11 Sed postquam fecit, apud se sine con- siiio esi,
a; Sine consilio ne facias quidquam,8e quum feceris,ne pocniteat te.
r; Via, in qua advenus casus est,ne ambules, & ne olendas in lapidosis hrti.
2(Ne credas vi*, quas sine offendiculo est,sed a filiis tuis cave:
26 in omni bono opere crede tibi ipsi: haec enim elf mandatorum observatio •
»•» Qui credit Domino, attendit mandato , Lc qui fidem habet in eo, non minuetur.
C A V. XXXIII. Optra Dei quomodo eo n- stderanda.
R lverenti Dominum non obveniet malum : sed in temationc etiam iterum e- ripiet ipsum Dcws.
r Vir sapiens non odit legem, hypocrita vero in ea versatur üt in proceila multorum fluctuum.
; Homo intelligentiä przditus se credit legi,fle lex ei fidelis sutura est.
4 Utcunque interrogatio manifesta/?!, prjepara sermonem,atque ita audieris .colligato eruditionem.flc tunc respondeto,
S Rota plaustri sunt viscera stulti.fle cogitatio ipsius <ft velut rx'S,qui vertitur.
6 Equus admissarius elf rmquam amicus irrisor; sub omni sessore hinni . 7Quamobrem dies superat diem, Le omnis lux diei per annum a sole data ?
8 Cognitione Domini disparata sunt.
9 Qui mutavit tempora,Sc ferias:
10 Nam ex illis alios exiltavit, fle sancti- ficavit,alios ex illis reposuit in dierum nu-
11 Homines quoque omnes , qui e solo sunt ,nrout e terra creatus est Adam.
12 Plurima scientia Dominus disparavit i psos,&mutavit vias ipsorum.
1; Ex ipsis aliis benedixit , exilransque ex ipsis sanctificavir,& admovit sibi .ex ipsis nero alto; exsecratus est,fle abjecit,everris queeos e sedibus ipsorum.
14 Velut figuli lutum in manu eius sunt,
1? Omnes vijeejus cx p’aeito ipsius fünf» ita est homo in manu ihius.qui fecit ipsum, redditurus ipsis secundum Judicium suum.
16 Ex adverso tnali bonum ejl, 8e ex adverso mortis vita; similiter ex adverso pec- , caroris pius elf,simili:eraue ex adorso viri pii peccator »denique similiter (intuere in omnia opera AltisTtmi) binafuntomnid, unum exadverso alterius-
17 Ego vero u'.timusevigilavi, tanquam is,qui spicas legit post messores, prcfeci benedictione Domini, & tanquam vindemiator implevi torcularis lacum-
18 Considerate,me mihi non soli laborasse, sed omnibus quaerentibus eruditionem.
«■; Audite magnates, Lc ductores Ecclesiae auribus accipite.
in Filio,8c uxori.fratri,aut amico ne des potestatem in te ipsum , dum vivis; neque desalreri pecuniastuas, utnon de illis roges,quum P'tmirebit te.
21 Dum adhuc vivis, & spiritus esiin te» nealienaveris te maneicans ulli carni:
11 Melius enim est,ut liberi precentur te, *y 4 quam

quäm ut tu respiciar ad manus filiorum tuorum.
r; In omnibus tuis operibus superiorem administraticnem obtine,neque afficias labe gloriam tuam.
24 Quo die confummabunrur dies vjtx tux, & tempore mortis divide hxredla-
25 Pabula, virgaque,& onera »suuropus asino ; cibus . de castigatio, opeiaque fa-
:6 Utere opera ejus cum castigatione, & qu.eret requiem ; sine remissas illi manus, Üc qu.vret libertatem.
27 Jugu^.dc lorum curvant cervicem *i- li, famuio ve,o malefico tormenta, 8c au*
28 immitte eum ad opus,at non otietur: nam multum rn - Ium docuit otium.
29 Ad opera constiiue eum. quemadmodum decet eurr. :
;o Quod si non obsequatur , fic compedes habeat craviores> sed nc esto nimius in ullam carnem , Öc sine judicio ne facias quicquam.
Si est ribi famulus , esto tibi tsnquam tu ipse, quia sanguine parasti ipsum : si est tibi famuius,age eum üt fratrem,quia est tanquaT m ipse.
$2 Indigebis eo, si afflixeris eum injuste, Lc movens,aufugerit , qua via requireres
Cap.?4-K
CAP.ZXXlV. Spes impiorum fallit,pio* rum alit.
V AnD sunt exspestariones,& mendaces v iro carenti intelligentiä , somniaque fiddunr alas insipientibus.
2 Ut qui captat umbram,& persequitur ventos.ita est,qui se adbibet somniis.
$ Rem hanc secundum illam cx'utrt somniorum viso.ut ex adverso faciei fxb/fce- tur similitudo faciei.
4 De rc immunda quid mundari potest,

8e de mendace quid verum esse ?
s Divinatio,auguriaque,& lomnia v.ma sunt.Sc tanquam puerpera: visa habet cor
6 Nisi fb Altistimo demittantur,qui in* visant -e,ne adhibeas ad ilia cor tuum;
7 Multes enim seduxerunt somnia, Ä exciderunt,qui spem in eis habuerant.
8 Sine mendicio perficitur lex.Le sapi entia? in ore fideli esi consummatio.
Vir,qui erravit, novit multa ,& qui!
17 Reverentis Dominum anirria'beata est.
8 Cui adhibet se,& quod esi statumen illius ?
iy Oculi Domini intenti amantibus i- pfum, protectio potentiMma.Lc statumen valentilsimum, tegmen ?b xslu.tefimen inquam,a meridiano,custodia ab offensione, deadiumentum in casum.
20 Exaltans animam. 8: illustrans oculos, curationem afferens,vitam,ac benedictio-
2> Sacrificantis ex injusto oblatio ridicula est , neque placitura sunt iniquorum
r Non placent AlcilTimo oblationes impiorum »nequ: multitudine sacrificio* rum placatur,peccati nemine.
2; Mact.n suium coiam n.i>re ipsius, qut offert sacrificium de pecuniis pauperum.
14. Panis vita fst pauperum indigentium; quem,qui adimit,homo sanguinarius esi.
2; Occidit nropinquum.qui aufert communem victum.
16 F.ffunditque sanguinem , qui fraudae j mercede mercenarium.
Uno aedificante, & altero destruente, quid amplius proficiunt ultra labore fu« uterque *
28 Uno orante.Sc altero exsecrante,cujiS vocem ^xau.Iit urus est Dominus ?
iv Qui lavatur ex mortuo Milo , 8c iterum tangit eum, buir qux utilitas esi ex 1»- tioneipsius •
;o Sichomo est , qui ie'unar de peccatis fui.rursum oue abi - eadem. facit: quis.exauditurus esset, orationem istius ede cuid profecerit humiliter abjiciendo se ?
C AT. X X XV. WMnut Deo irate.
Q Ui observat legem, abunde obiatienem facit:
2 Sacrificat hofiiam salutarem, qui atrer- ditmandatis:
; Et qui refert gratiam : ita facit qtflst offerat similam : Be qui exercet misericordiam, qunsi offerat/anificium laudis.
4 Quod placet Domino,est,urdesifatur ; ; ab improbitate, & litatio est desistere ab (iniquitate.
C Ne appareas coram Domino vacuus :
6 Nam hxc omnia propter mandaturi j facienda sunt.
. Oblatio •ustj,ouum pinguefacit alta/e, !
multa expertus est,enarrat sermones inccl- gratus odor illius est coram Domino.
ligentes.
10 Qui non est tentarus,novit pauca :
>r Qui vero erravit,multam caiiditatem
12 Multa vidi in errore meo : itaque in* telligentia: mea?/unt,qua* sermonibus meis informantur.
1; Saepe ad mortem usque periclitatus funi,8c conservatus sum .*
14 Propterea spiritus vivet reverentium Dominum.
iV Quum spes eorum incumbat ei, qui fervat ipsos.
tsi Qui reveretur Dominum,nihil extimescit,neque expavescit,quia ille spes i- psius est.
8 Sacrificium viri »usti acceptum tst>& memoria eius non excidet oblivione.
9 Oculo bono glorifica Dominum,Sc r« |
minuas primitias manuum tuarum. I
10 In donatione qualibet hilarem praebe 1
vultum ruum , & cum laetitia decimas far/ t ctis confer. 1
11 Da Altissimo , nroui dedit ipse,8cto-:
no oculo,prout adest manui tuar; \
12 Nam Dominus est.qui reddit,Se red- 'j dicurus septupium : ne resecato de donis ; j
Non enim accepiu;usesset: ne ergo 1
arrenda« initis o sacrificio. ji
»4 Nam iudex est Dominus, apud queru I non est persona: uüiu* glori.t. j
if Non, est accepturus Dominusperso-!

Cap.Jf.V?. . E C r, L E S I
nam, que invadar pauperem, fcd orationem huju* injuria affecti exauditurus.
16 Nequaquam despecturus est supplicationem orphani > 8eviduam>quun\ effuderit eloquurionem suam.
i-» Nonne lathryma vidua? in maxillam descendit ? etiam iilius exclamatio in eum, qui eduxit i«',am.
18 Qui colit bono animo,acceptus erit; & precatio ejus ad nubes usque continget.
19 Oratio humilis viri transit nubes ; & minime consolationem accepturus est, donec appropinquaverit.minitr.eque destiturus,donec inspexerit Altiflimus.qui jus di* cec justis,judiciumque exsequetur.
xo Nam Dominus nequaquam tardaturus est, neque longanimis in eorum causa futurus ille tortis i donec contriverit Ium* bos immifericordium :
21 Sed gentibus retribuet ultionem,donec susiulerit multitudinem contumeliosorum,& injustorum sceptra contriverit.
21 Donec reddiderit homini secundum actiones eius, mercedes,»nquam »hominum fecundum cogttatior.es eius.
r; Donec confecerit judicium populi fui, lajtitiamque illis attulerit miseticordia
24 Quam rempefliva misericordia ejl tempore afflictionis! quasi nubes est pluviae sicciratiitempore,
C A P. XX XVI. Prtcationii ardenti <$ formula.
Iserere nostri, Domine,Deusomnium, Lc respice ;
2 Ac immitte timorem tui in omnes gentes ,qua? non exquirunt te.
; Attolle manum tuam in gentes alienas,videant potestatem tuam,
4 Quemadmodum coram ipsis sanctifi- catus es in nobis, ita magnificeris ante nos
§ Et agnoscant tc,prout etiam nos te a- gnovimus ; non esse Deum pratter te, Do-
6 Ede nova signa, 8c fac res alias mirabiles.
7 Gloriam compara manui, & brachio dcxtero.ur enarrent mirabilia tua :
L Excita furorem.&effunde iram :

9 Tolle adversarium, & inimicum ex-
10 Accelera tempus recordatus ira?, & cnatrent te mirabilia tua.
tj ira ignita devoretur,qui servatus est, & qui malis afficiunt populum tuum, perditionem consequantur.
11 Contere capita principum in gentibus, dicentium, nemo, est pnerer nos pWn-
1; Congrega omnes tribui jahakobi, & tribue hereditatem ipsis,sicut principio.
14. Miserere populi,qui de nomine tuo vocatur, Domine? &: Jisraelis, quem primogenitum nominavisti.
1 ? Miserere civitatem sanctificationii tuae,Jeruschalaimn, lOsUffi quiSt j$ fU 9 « 16’Comnle TTÜonem.extoUencioserrro- nes tuos,& gioria tua populum tuum.
17 Da testimonium rebus, quas creavisti
\ S T I C U S. Csp.^47.
in principio, ScprophetaJ excita in nomi-
>8 Da mercedem exspectantibus te, Sc propheta tui fideles demonstremur.
19 Exaudi, Domine, orationem famulorum tuorum habitam pro populo tuo, fecundum benedictionem Aharoni$,ut agnoscant omnes,qui in terra iunt,te Dominum seculorum esse.
20 Omnem cibum comedit venter ? sed cibus cibo meiior est.
21 Fauces gustant cibos venaticos, ita cor intclligemia pritdirum sermones men-
11 Cor distortum tristitiam affeit,vir autem multorum peritus,rependit illi.
2; Quemlibet marem accipit mulier: sed est puella una elegantior altera ac* <rpt 4 vito.
24 SpecieJmulieris exhilarat faciem, 8e superatam omnem concupiscentiam ho- minisahducic.
2s Si inest lingua ; iüiwf misericordia ;8e mansuetudo, atque curatio ,* non est vir illius .quales sunt homines alii.
26 Qui comparat mulierem adiumentum simile sibi, & columnam requietis, incipit pofleffionem ronstitutre.
27 Posseflio, cui non est sepes, disrumpi- tur, 6c cui non est uxor, is ingemiscit er-
28 Quis enim fidem habiturus est expedito latroni,gliscenti de civitate in civitatem ? Ita etiam viro,qui non habet nidum, sed divertatur ubicunque advesperaverit.
C A P. X X X V 11, Amicitia vtra,^ sicts.
O Mnis qaidem amicus dicit,ego quoque amicitiam colui ? sed est amicus,soIum amicus nomine.
2 Nonne tristitia manet ad mortem usque,quum socius, & amicus ad inimicitiam convertitur ?
; O improba cogitatio, unde es devolu* ta,qua? tegeres aridam fraudulentia ?
4 Socius cum amico victitat la?te,flc tempore afflictionis adveifarius est.
5.Socius cum amico laborat ventris causa, & adversans ei accipit scutum hostile.
6 Ne obliviscaris amici cum animo tuo ; sed ne recorderis illius, qui pccuniistuis amicus est.
7 Ne consilium ineas cum eo,qui subdo - Ic observat te, & ab invidentibus tibi consilium ab f conde.
8 Consiliarius quisque extollit consilium ? sed est, qui consilium det prose
9 A consiliario tibi ipsi cave,Se prius nosce, quae sit ipsius necesiitas(etenim ipse sibi ipsi consulturus est.)
10 Ne forte detrudat aleam in te ; Lr dicens tibi, bona e/lvia tua, ipsestec ex adverso,visurus quid eveniat tibi.
1 > Ne ineas consilium cum <0, qui subdole observat te, & ab invidentibus tibi consilium absconde :
11 Keque cum uxore de a?mula ipsius, & tum meticuloso debello, cum mercatore de permutatione, & cum emtore de venditione,t um invido de agendis gratiis, Lernn, Vy S jmmisc-

€ap.;r. E C C L E S 1
immisericordi de benignis moribus ;
i) Cum pigro de omni opere, de cum mercenario in annum conducto de consummatione operi», fervo otioso de omni
. 14 Neattende ad istos de ulla consulta*
tf Sed cum viro pio assiduus esto, quem agnoveris observare mandata Domini ;
• 6 Qui animo suo conveniat cum tuo, & qui,quum cecideris,indolescat tecum.
17 itaque consilium cordis tui stabilito, nemo enim tibi fidelior est illo.
18 Nam animus viri interdum renuncia- re soletmfliit>,quam septem speculatores, sedentes in sublimi specula*
>y 8ed supra bare omnia ora Alrisfimum, ut dirigat veritas ipsius viam tuam.
0 Principium omnis operis est oratio, & consilium omnem actionem anteit, vesti f iümque laetitiae mutata; est vultus.
xt Quatuor partes oriuntur .bonum,ma* lum, vTTa, mors; sed qu;e horum dominatum assidue obtinet.est lingua.
ix Estvir callidus eruditor multorum,qui sux ipsius anim» est inutilis.
2; Qui sapientiam agit verbis,est odiosus ; hic omnj sapientia destituitur :
*4 Non enim data est ipsi 'a Domino gratia.quumcarettomni sapientia.
X5 Eft sapiens sibi ipsi,cujus imelligen- tiar fructus in lingua versantesJunt laudabiles.
16 Vir sapiens populum suum erudit,& frustusintelligentiar ipsius fune stabiles,
X7 Vir sapiens impletur benedictione, eumque beatum praedicant videntes o*
»8 Vita cuiusque continetur numero dierum jsed dies Jisraclissunt innumerabiles.
xy Sapiens m populo suohatreditariam percipiet gloriam, & nomen illius stabit in leculum.
;o Fili, dum vivis, periculum fac animi nii.Sc vide, quid iit malum illi, ac ne des illi.
It Non enim omnia conferunt omnibus, neque omnis animus omni re existi- nationem adipiscitur.
?x Ne esto insaturabilis omnibus deliciis,neque proiectus esto ad escas:
{z Nam multis cibis adhaeret morbus. & insatiabilis voracitas proxime accedit clio-
{4 Voracitate insatiabili multi sunt mortui,- sed qui artendirfibi,vitamproioga;u-
CAP- X XXVIII. Excellentia medicine/, iff F uner a qunmoda lugenda,
A Ffice medicum suis honoribus.convenientibus usui ipsius; etenim ipsum creavit Dominus;
2 Nam ab AlcisTimo curatio est, eujwi nomine etiam s Rege percepturus est gloriam.
{'Scientia medici exaltat caput ipsius, adeo ur coram magnatibussit admirationi, j 4 Dominus creavit e terra pharmaca;! quapropter vir prudens non gravabitur! illis. I
Asticus. f cap.;8.
< Nonne'a ligno aqua dulcis facti est , uc robur illius ab homine cognosceretur 2
6 Etiam ipse dedit hominibus scientiam, qua gloriosi efficeremur rebus admirabilibus ipsius.
7 Illis curat hominem , Se tollit laborem
8 Unguentarius illis facit mistionem ; & nunquam consummata sunt opera illius , cstque pax ab illo in superficie terrae.

9 Fili . in tua invaletudire ne despicias , sed ora Domi num,&ipse curabit te.
10 Absiste a delicto , & manum in recto occupa i atque ab omni peccato cor mun-
n Exhibe odorem bonum, & suffitum coniunctum simila ; & pinguem orationem offer,ut qui non coeperis.
11 Deinde medico da locum , etenim ipsum creavit Dominus, neque absistito ab eo,etenim opus est eo.
Est interdum tempus, quum manibus eorum prosper successus .idumit:
»4 Etenim ipsi Dominum oraturi sunt, uc det eis quietem,sanitatemque ad vitam.
»9 Qui peccat adversus opificem silum , incidat in manus medici.
16 Fili, de mortuo lacrimas educito , $e ranquam res graves passus ordire lamenta : sed pro ratione eius circumtege corpus ejus,neque despicias sepulturam e'u$.
j 7 T leti» acerbo urere.Öc calente planctu:
18 Et fac luctum pro dignitate eius diem unum, aut duos propter calumniam ;& consolationem accipe tristitia; causa:
19 Nam a tristitia evenit mors,6c tristitia robur cordis reflectit.
10 Qn;im inducitur malum , unamanec etiam tristitia . sed vita pauperis est maledictio cordis.
2t Ne dedas tristitia; cor tuum, absifle ab ea.recordatusfinem.
21 Ne obliviscaris : non enim est rever. sio.St illum non juturus es, de teipstim affecturus malo.
2; Memento juris tui , hoc quoque jus tuum esse : mihi hert,& ribi hodie.
24 Requiescente morruo fac,ur quiescar memoria e*us, Le consolationem de eo percipe egresso spiritu eius.
xf Sapientia jurisperiti opportuno otio comparatur; sed qui parum attendit actioni sua;,non efficietur sapiens.
16 Qua in re efficeretur sapiens ? qtti tenet aratrum, & gloriatur de hastili stimuli, boves agit,St nutritur inter opera eorum,Sc cuius narratio est de taurorum factibus.
27 Hic animum suum adjicit ad edendos sulcos , 8 e vigiliae eius occupantur in pabulis juvencarum.
28 Similiter omnis faber, & architectus, qui noctem ut diem transigit, qui scalpunt sigilla sculpturis, Le cujus assiduitas versatur in varietate commutanda , animum suum adhibet ad effingendam picturam , &cum$ vigilia? in opere consummando :
29 ita faber serarius assidens incudi, 8 e ad- diseensin operibus ferri,cujus carnes tabefacit vapor ignis , & qui testu camini oppugnatur.
;o Cuius aurem nove personat mallei Se incudissonus,8c cujus oculi spectant ex ad-

verso inlirumenti similitudinem.
31 Animum suum adhibec ad operum consummationem,8« vigili* ejus versantur in ornando ad consummationem opere.
Similiter figulus assidens operi suo» 6c convertens pedibus suis rotam,qui solici- tus incumbit femper operi suo,ut numerosa sit rota elaboratio sua.
;; Brachio suo figurat lutum,&eo quod ante pedes est,flectit iobur suum.
34 Cor adhibec ad oblinendum perfecte, & vigilia! junt eius in mundando camino :
;s Omnes isti manibus suis fidem habent.L quisque procurat, ut sapiat in ope-
56 Sine istis non asdificaturcivitas , neque ctyes ineo lunc,neque ambulant in ea,in consilio vero populi non desiderantur» ne> que in concione transcendunt.
$7 In sede judicum non sedent, 3 c dispositionem judicii non discernunt,neque eruditionem, judiciümque exponunt.
38 Neque instructi sententiis gravibus inveniuntur, sed possessionem secuit confirmant , & optatum eorum est de elaboratio-
$9 Nisi,qui adjeceritanimumsuum , 8f cogitet de ltge Altissimi, non efficietur sä-
Cap.^40.
C A P. XXXIX. InstruCtio ad laudandum
V eum,
H ic sapientiam antiquorum omnium exquirit j & in prophetiis occupatur: z Narrationem virorum nominatorum conservat,& instructus variis parabolis cum «is ambulat:
z Occulta sensa proverbiorum exquirit $ & instructus xnigmaticis parabolis conver-
4 Inter magnates ministrat, & coram ducibus spectatur :
5 In terra alienarum gentium perambulat ; quia bona, Se mala inter homines expertus est:
6 Cor suum adhibec ad Dominum ,mane accedens suum opificem, & precatur coram Alcissimo. 1
7 Et aperiens os suum, in oratione de peccatis suis deprecatur.
8 Quum Dominusilie magnus voluerit impletur spiritu prudentia!.
9 Is profundens verba sapientia? suL •tiam in oratione celebrat Dominum ;
io 15 dirigicconsilium suum»atqae scientiam,& de occultis suis rebus cogitat:
it is exponit eruditionem disciplina fua?, 8 c de lege Foederis Domini gloriatur.
tz Laudant intelligentiam ejus multi, quae in secu'um minime delebitur ;
1) Her desistet memoria ejus , sed nomen eju$ vivet in omnes generationes.
,4 Sapientiam ejus narrabunt gentes >& laudem ejus enunciabitEcclesia,
, ? Sive maneat, nomen relinquit am piius,.quam mille j sive requiescat »compa-
,6 Ctuod cogitavi am piius enarrabo,nam veiut in medio mensef/t luna, plenus sum.
17 Audite me sancti , Se germinate tan- quam rosa plantata ad flumen hu>">dum.
18 Ac proferte florem üt liliurn » edite
odorem,Se laudate cantico.
ty Benedicite Domino de omnibus operibus ejus odis vocalibus, 8c citharis, atque hoc modo dicite celebrantes.
20 Opeta Domini omnia sunt bona valde, Lc omne pra?ceptum suo tempore est ; non est,unde dicas,cur istud est?nam omni« ista suo tempore sunc exposita.
21 Sermone ipsius aqua stetit tanquam acervus frugum,Se verbo oris ejus aquarum conceptacula.
22 Praecepto esus exijtit.quicquid placet, neque est, qui poflic minuere, quod servaturus est.
2$ Opera cujusque carnis sunt exposit* ei» neque est»unde abscondamur.aboculis
, 24 Ex quo seculum est,in seculum inspicit,& nihil est coram ipso mirabile.
2{ Non est, undedicas, quid illud est ? omnia enim ad ministerium suum creata
26 Benedictio ejuS,üc fluvius operuit, atque ucinundatio inebriavit aridam,
27 Ita iram eius gentes hacreditatis nomine percepture sunt, üt convertitaquas in salsuginem.
28 Vita eius sunt recta» sanctis, similiter- que iniquissuat offendiculo.
29 Bona bonis creata sunt ab initio, si- militerque peccatoribus mala-
50 Praecipuum omnis uiüs ad vitam hominis fss aqua, St ignis, ferrümque.Öc sal.Sc similago tritici,& lac, Sc mei, sanguis uvas, oleumque,& vestimentum:

Omnia haec piis bonasunt ; .iri peccatoribus convertuntur ad niala.
^2 Sunc spiritus, qui ad ultionem creati sunt, Sc quorum furore flagella eorum confirmavit ; tempore consummationis essun- dunc robur»8e furorem eius,qui fecit illum,
z; Ignis, &mare,8c fames,atque mors, omnia ista ad ultionem creata sunt.
34 Bestiarum dentes, Sc scorpii, viperze- que, 8 e gladius ulciscens ad internecionem impiornm.
^ Laetamur,quum orimripse:
;6 Er in terra ad ministeria comparat* sunt, suisque temporibus sermonem non sunc transgressura.
j7 Proprere# a principio confirmatus, ubi cogiravi,comrmsi scripto.
38 Opera Domini sunt omnia,quae bon* sunt, Sc omne ministerium suppeditat suo tempore.
;q Nec est,unde dicas, hoc illo peius est; nam omnia tempore suo probata erunr.
40 Nunc ergo ex toto corde, 8« ore laudate nomen Domini,ac benedicite ei.
CAP. XL. Jn qu&s miseritis homo pro/4- tfl*l rfl.
O Ccupatio ni agna homini cuique creata est, Sc jugum grave filiis Adami impositum, ex quo die egressi sunt cx utero matris suae ad diem usque, quo ad matrem o- muium revertuntur:
z Cogitationibus eorum, & timori cordis Coli cita exspectatio, nempe dies mortis impositM.
j Aque sedenti in throno gloria:,atque

humiliter abjecto in rerr^Lr cinere.
4 Äque ferenti hyacinthinum, &coro* NLM.arque amicienti linum crudum.
5 lndig»atio,invidi3que,perturbatio.& fluctuatio,& meius mortis,Scetnngendi studium , atque contentio, etiam tempore quietis, de nocte somnus ejus, rentmbe-ntH in cubili notitiam mutat.
6 Perparum, quasi nihil quietem capit; & ex eo in somno uo/atur tanquam in diebus speculationis.
7 Conturbatus viso mentis fua:,utqui effugita bello,tempore salutis fu*.
8 Expergefactus vero miratur timorem de nihilo communem omni carni,8c homini,Se pecudi; sed peccatoresseptuplo graviora supra haec invadunt maU.
9 Mors, & contentio, glaaiusque,& sanguis, adductiones famis. Se contritionis,ac flagelli; contra iniquos ista omnia crean sunt,etiam propter eos diluvium factum cis. - ,
io Qurecunque e terra sunt, in terram revertuntur, & q«-c ab aquis,in mare rtfie-
11 Omne donum,injustitiaque delebitur:
12 Fides vero consistet in secuium.
,; Pecunia: injustorum tanquam fluvius exarescent, Se tanquam magnum tonitru cum imb.ibusin tus intonabit Deu*.
,4 Quum aperit ille manus, afficitur lar titia ; ita qui transgrediuntur, ad consummationem usque defle ient.
i* impiorum propago non ederramos multos,Ve radices impur* sunt in praecipi
16 5 unt velut spuma, imposiracuivisr- quae.Le ripL fluminis,ante omne gramen e velluntur.
17 Gratia est velut viridarium bene :i* ctionibus confertistimum , & in secuium peimanet misericors beneficentia,
iK Vita hominis sua sorte comenti, Sco- perarii, suavis est : sed superat urraque.qui thesaurum illum adipiscitur.
19 Liberi, Lc xdifleatio civitatis stabiliunt nomen :
2 5 Vinum, 8e musica lastitiam afferunt cordi, std supra utraque amorsapientitt’.
21 Tibia, & Psalterium suaves efficiunt modulos,sed supra utraque suavis lingua.
22 Gratiam, & pulchritudinem concupiscit oculus, sed supra ucraque herba sa-
a(Amicus, 8 c socius tempestive occurrunt,sed supra utraque uxor cum viro.
24 Fratres, 3 e auxilium in tempore afflictionis, sed supra utraque misericors bene* Acentia liberat.
25 Aurum,Se argentum constabiliunt pedem,sed supra uträque consilium probatum est.
26 Pecunia: Lc robur exaltant animum, sed supra utraque Domini reverentia.
2? Non est in reverenre Dominum dimt* nutio, neque est, cursibi ipsi qua:ratauxi*
28 Reverentia Domini est tanquam viridarium benedictum, quam supra omnem gloriam obtegit D etM.
29 Fili,vitam mendicam ne vivas ; proflat mori,quam mendicare.

p Vir respiciens ad alienam menfam , non habet vitam, qua: reputanda sit vita ; inquinat animam suam escis alienis :
Vir autem scitus,ac eruditus cavet.
In ore impudentis suavis est mendicitas,sed ignis arde: in ventre eius.
C A P. XL I. Mors cui AmdrA,& cuigrAta»
O Mors,quam acerba tct tui memoria homini utenti in nace facultatibus suis.
2 Vivo minime distracto curM.se d successu prospero utenti inomnibus,& adhuc valenti cibum capere !
; O mors , qu\m bonum cjl iudicium tuum homini indsgenci.Öc minuto viribus,
4 Extremam senectam agenti.& distracto ad omnia,atque distidenti,& qui amisit patientiam !
5 Ne timeas ius mortis: recordare eorum,qui processerunt te,Ö£ qu: sequuutur. hoc enim jus est indictum carni cuxaDo-
6 Ecquid recuses,quod placet Altissimo ? sive decem , sive centum , sive mille annos
t Non est in sepu'chro incusatio vitx.
8 Quum liberi abominandi fuerunt,filii pcccacorum , qui conversantur impiorum vicinitatibus.
9 Filiorum peccatorum perit hKredicas, dc cum femine eorum assiduum est pro-
10 Patri impio succensenc liberi,eo quod per ip/um probro sint.
11 Va: vobis viri impii,qui quidem dereliquistis legem AUissmi ; nam sive multi sitis,ad perditionem estM ,•
i2 Et sive nascamini,ad malesictionem nascimini ; sive moriamini,ma.edictioni in partem adjudicamini.
1 $ Quxcunque «terra sunt,in terram revertuntur,sic impii in perduionem.
t* Luctus hominum <le corporibus ipsorum fjt: sed nomen hominum,qui non fuerunt boni,delebitur.
, s Curam habe de nomine: hoc enim tibj permanet ma»ir, quam mille thesauri ingemes auri.
16 Vir* bona: numerantur quidem dies, sed bonum nomen in fecula permanet.
t*» Eruditionem in pace conservate,liberi.
18 Sapientia: abscondirx.& thesauro non manisesto.quxt/l utrique utilitas ?
,9 Praestat homo abscondens stulticiarn suam,homini abscondenti sapientiam suam.
20 itaque verecundia commoveatur hoc verbo meo: non enim bonum est omnem pudorem conservare . neque omnia omnibus probantursuijje fastu fideliter.
21 in patrem,& matrem,pudeat vos scortationis ;fle in ducem, pocentioremque, mendacii:

22 Et in judicem, magistratumque,delicti ; in coctum,& populum,iniquitatis ;
2; In socium,& amicum,injustitia: j & in loco,ubi incola es,furti i ,
24 inyericatem Dei.fracti foederi*;&in
eum, qui impingit cubitum, ciborum j in [exagitatione, nundinationis j 2s Er apud salutantem , silentii :puHcai j aspectus in mulierem meretricem, & aver- !
1

farionisab homine nobili. .non absconditus est ipsi ne unus quidem
26 Ablat« portionis,# doni,# adhibiti sermo. . .
ad mulierem conjugatam animi. . -- Res magnificas ornavit sapientia sua,
27 Curiositatis. # anci.lar i nano ne insi* qui ante leculum,# in feculum est,
stito in cubile eius. I r; "Neque augctur.neque minuitur,nc-
28 Pudeat apud amicum sermomum pro* que indiget ullo consiliario.
bri. # perquam dedens,nc exprobrato ; I 1$ Quam, desiderabilia sunt omnia ope-
29 Pudeat etiam repetitionis,# sermo- ra ipsius,etiam ad scintillam usque facile nis ex auditu , # retectionis in occultis est spe rare.
$-> Sic eris veraciter pudens, 8c gratiam coram omni homine consequo is.
C A P. X L l I. InshuStaniivaritßosiuti. ■viE de rebus illis pudere te, neque susti- lNpias personam ad peccandum.
r De lege Al:ilsimi.#f t xdere,& de judicio,ut impiumiustificei.
; De re sociali, atque viatorum,# de traditione haeredicacis sodalium ;
4 Et accuratione trutina.*,ponderumque, de acquisitione multarum,# paucarum re
§ De varia mercatorum venditione.
6 Et de multa liberorum eruditione,# de cruentando latere famulo nequam,
7 In mulierem improbam bona esi obsignatio ; & ubi manus mulca; sunt,conclude rtstu&s.
8 Quum trades ,trade numero.# pondere, & datum , # acceptum omnia descripto
9 Ke fud*if de eruditione amentis, & stulti,# decrepiti cum juvenibus litigantis: erisque eruditus certo,& coram omni vivente probaberis-
to Filia patri occultas vigilias affert» # solicirudo de ea abducit somnum ; tum in juventute ejus »ne forte «tatis flosprajee- reat; tum elocata,neforteodio sit j
j 1 In vjrein'uate, ne forte polluatur,& in paternis *dibu *suis gravida fiar; cum viro autem versata, ne forte transgrediatur, & elocata,ne forte sit sterilis.
ii In filiam inverecundam firma utere custodia,ne forte efficiar,ut tu sis gaudio inimicis, sermoni in civitate.& famosus in poputo, denique pudore illa afficiat te in turba multorum.
In ullum hominem ne intuere ob pulchritudinem,# inter mulieres ne conside:
«4 Nam exvestimentisegreditut tinea, # ex muliere mulieris improbitas.
15 Melior ejl improbitas viri; quam mulier benefica, mulier pudore afficiens ad probrum.
16 Memorabo iam opera Domini,# qua; vidi, enarrabo verbis Domi ni. opera ipsius.
\n Er sol perlustrans inomniainspicit, gloria Domitii plenum est opus ipsius.
18 Non indidit sanctis Domini,ut enarrent omnia mirabilia ipsius , qua.* firmavit Dominus omnipotens statuminando gloria suä universitatem.
»y Abyssum,# cor pervestigat, # de calliditatibus illorum cogitat:
20 Novit enim AltissimuS nomjam omnem,# introspicit ins'giHfögfnil.iiunciins res prxtetiras » & futuras,#oct ulrarum vc ftigia retegens.
>* Non proterit ipsum ulla cogitatio
af H.ec omnia Wvunr,mane'nrque in se- culum omnibus in ministeriis.omniaque 0» bediunr.
z6 Omnia duplicia,unum e regione alte» rius; neque fecit quicqujm deficiens:
z*' Alterum alterius confirmat bona 1 denique quis expleatur videndo gloriam Dei?
C A P- XL ili. Vbique creatur* Deum
laudandi materiam suppeditant. ruperba altitudo expansum purum e/E, ^species cocii cum aspectu glorioso eius:
z >o! ad aspectum nunciat de glorioso beo,quod instrumentum cJE admirabile,0- pus Alttffimj.
\ Quum in meridiano est,arefacit regionem . & ex adverso «tliffs illius quis subsistat ? quasi in caminum suffice operibus sesiüs sui.
4 Tripliciter sol exurit montes,vapore* igneos efflat, # refulgens radiis hebetat o»
? Magnus efl Dominus,qui fecit illum,8c sermonibus suis sedavit iter illi ua
6 idem lunam fecit ad constitutionem ; tempore suo sariendam, demonstrationem temporum,#signum secull.
7 Etiam a Luna signum h.ibeiur die festi.
8 Luminare ubf minutum est ad consummationem , mensis de nomine illius ; auctum vero res mirabiles facit mutatione :
9 Instrumentum castra habens in alto,in expanso cocii re'ucens.
10 Pjlchritudo cocii esi gloria astrorum, ornatus lucem praebens in retiis Domini Al-
islimi.
ti Ad sermones sancti exhibent condemnationem,neque exardescunt m custodia
1 z Vide arcum,# benedic ei,qui fecic ipsum,valde speciosum splendore suo.
11 Curavit ccclum in »circulum gloriosum,manus Altilsimi extenderunt illud.
14 Priecepto suo silVit nivem,# celeriter
incitat fu’gura iudicij sui.
1$ Propterea apertis thesauris evolant nubes,ut volucres.
16 Magnificentia sua confirmat nubes, & diffringuntur lapides grandinis.
17 Sonus tonitru ipsius facit.ut indolescat terra, & aspectu ipsius commoventur montes.
18 Voluntate ipsius CpiratNotus, & pro- celloius Boreas,& Circius.
>9 Tanquam volucres deoisum volantes spargit niv em, cuius descensus est tanquam locusta“ divertentis.
20 Pulchritudinem albedinis eius admiratur oculus, # ad imbrem illius extra se rapithi or.
Et pruinam tanquam salem in terram profundit. qu« congelat» efficit palorum summiraiem.
11 Fu*

ii Frigido vento Borea efflante compin* *i:ur ex aqua gelu, in omni congregatione aquarum diveisatur ,Qc aquam velut lorica induit.
i{ Exedit monier, L desertum exui»,net* bamque extinguittanquam ignis.
*4 fiif * I * * 4 5 6 7 8 9 10 II * omnia curans felhnancer nebula,ros occurrens ad a?stu exhilarat.
Sermocinatione ejus quiescit abyssus, & in ea infulas plantavit.

i 5 Qui navigant mare, narrant periculum eius: quod audientes auribus nollris admiramur,
17 Ibidem sunt incredibilia , 8c mirifica opera,varietas omnium animantium,discrimen cetorum.
i£ Deinde per ipsum prosper* via utitur Angelus ipsius,& sermone ipsius consistunt
29 Ut dicamus multa,haud quaquam tamen assequemur i & ut summatim dicam,is est universum ipsum.
50 Gloria afficere eum ubi valeremus ? nam ipse <JF magnus procer omnia opera sua.
Terribilis Dominus,& magnus valde, 6c admirabilis potentia ejus.
Glorificantes Dominum » exaltate quantum potestis ; nam adhuc etiam superabit atAltatiomm vefirAm :
4) Et exaltantes eum,plurimas vires conferte ;
;4 Ne defatigemini ,* non enim unquam sssequemini: quis vidit ipsum,ut enarret ’ St quis magnificet ipsum,prout est ?
;5 Multa abscondita sunt majora istis, pauca vidimus ex operibus illius:
;6 Nam omnia fecit Dominus,& piis indic sapientiam.

CAP. X 1 1 V. Laudantur patriircius CbA-
noc,'H.oAch t -Abrabarr\,litzchak,<{2’Iahaitob.

Am laudemus viros gloriosos,8c majores
nostros genere.
I Multam gloriam comparavit Dominus per illos majestati fu* inde ä feculo.
{ Dominantes in regnis suis,8e viri celebres potentia,consilia ineuntes cum intelligente sua,qui renunciaverunt de prophetiis.
4 Ducentes pcrpulum constantibus consiliis^ inrelligenria juris popularis.
5 Quorum eruditioni sapientes sermones inerant» qui exquirebant modulationes musicorum,Sc carmina scripta enarrabant.
6 Viri divites, instructi robore.colentes pacem in suis habitationibus :
7 Hi omnes per generationes adepti sunt gloriam, qua gloriati sunt in diebus
8 Sunt ex iis,qui reliquerunt nomen,cujus enarrentur laudes:
9 Sunt etiam,quorum non est recorda- tio»qui perierunt quasi non extitisfear, & fuerunt,quasi non fuissent,iibexxque ipfo- xum post ipsos.
10 Verum quam fuerunt misericorditer accepti viri illi» quorum juste facta non f\mt oblivioni uadica ?
II Cum serr.ine illorum permanet bona Ji*rediuji,poit<xi fiici wip in
sunt.

ii in foederibus est semen eorum,& liberi eorum post eos.
1$ m seculum manet eorum semen, neque deletur eorum gloria.
14 Sunt quidem eorum corpora se pulta in pace ; sed nomen eorum vivi: in generationem quamque.
tf Sapientiam eorum narrant populi,& laudem eorum enunciat Ecclesia.
«6 Chanoc piacuir Domino Deo,& translatus est,exemplum resipiscentiae his generationibus propositum.
17 Noach deprehensus est integer,justus, cujus fuit reconciliatio,quo tempore irascebatur D CWi.
18 Proptcrea,quum diluvium fieret.
19 Etiam Foedera perpetua cum eo constituta lunt.uc non deleretur diluvio omni*
io Abraham, magnus pater multarum gentium fuit, cui nonest inventus par in gloria illius, qui conservavit legem Altifli- mi,&fuitr'cedere mnctus illi.
2i In carne illius instituit foedus, & in tentacione fidelis compertus est :
21 Propterea juramento constituit ei, se benedicturum gentibus in semine ejus.
21 Multiplicaturum eum tanquam pulverem terrae, 8 c illos harreditatem possessuros a mari uno ad alterum,&a fluvio usque ad extremitatem terrae.
24 Simiiherque in fitzchako statuit » proprer Abra hamum patrem ipsius,
it Benedictionem omnium hominum, & fccdus.quod incubuit capiti Jahakobi.
26 Asnovit eum in benedictionibus illius, quumque dedisset ei harreditatem, divisit partem eius in tribus duodecim > quas dispertitus est :
27 Eduxitque ex eo virum misericordiae, qui confequutus est gratiam coram omni

CAP. X L V. virorum heroici pie-
täte insignium ,yioscirti t Abä)onii,&Pin-

D Uectum Deo,Se hominibus Molchen. cujus memoria benedictionibus conjuncta I
est. . ,1
2 Parem essecit eum glori* sanctorum , 'j &magnlficavir eum hostium timoribus.ser- monibus ejus signa compescuit, & gloria affecit eum in conspectu Regum. !
; Dedit ei mandata ad populum suum, Sc I demonstravit ei gloriam suam: i
4 In fide,& mansuetudine ejus sanctifica- i
vit eum , quum elegisset eum ex omni car-
§ Fecit, ut audiret vocem suam, & introduxit eum in caliginem:
6 Et tradens ei coram mandata,legem vitae, atque scientiae ; docuit JahaKobum f«. dus.Sc jura sua Jisraelen».
7 Aharonemexculicsanctum, similem illi,fratrem illius,e tribu Levi:
8 Instituens ei foedus perpetuum , dedis ei sacerdotium populi, Sc ornatu apto beavit eum.
9 Nam circumcinxit eum amictu glorioso, induens eum consummatione gloriosa.
Hi coosinuüYic suaj üißrumenüs roboris:
10 f emi-

10 feminalibus. Se calari vcstc,atciue hu-
11 Et circumdedit eum paivulis malo, granatis , aurei fque tintinnabulis plurimis in circuitum,ut tonaret vox ad gressus eius, ut sonum ederet, qui in templo exaudiretur, Se memoriale e ilex popularibus e»us:
12 Stola sancta ex auro, öc hyacintno,pur- pura'que, opere plumario,rationali judicii manifesttsveritatis.ftjni*.
i; £x retorto coccineo opereartificio- so,lapidibus pretiosis,sculpturissigilli, cum vinculis aureis, opere gemmarii, ad moni* mentum ,* scriptura celata de numero filio rum Jisraelis.
14 Coronam auream imposuit cidari, cum ectvpo,signo sanctificationis , opere sigilli,in/b umens um gloriationis honorata?, opera strenue fabrefacta, qux adornati spe cioseab oculis concupiscerentur.
15 Ante eum res non fuerunt eiusmodi, neque in seculum induit alienigena;
16 Praeter filios ejus solum > 8c posteros ejus perpetuo:
17 Quorum sacrificia in holocaustum offeruntur atfidue dis in diem.
18 implevit Mosche manus ejus,eiimque oleo sancto unxit;

*9 fuit ei in f«dus perpetuum » Lc semini ejus .tantisper dum futurum est coelum ; ut ministrantes eis» simul fungantur sacerdotio, & benedicant populo in nomi ne ipsius.
20 Elegit eum ex omnibus viventibus,ut adduceret holocaustum Domino , suffitum, odoremque gratum admonimemurr,, litando pro populo :
21 Dedit ei mandata sua , potestaremque judiciorum de foederibus fu«, ut doceret tahakobum testimonia , Se in lege ipsius il lustraret Jifraelem.
22 Quum smu) instittsfent in eum alieni, invidentes ei in deserto quidam, Daihan, & Abitam, Lc congregatio Corachi irato ani-
2; Videns Dominus improbavit,sed consummati fueruntin furore 1 rae:
24. Fecit in eos portenta , consumendo eos igne flammante
iC k-t adjiciens Aharoni gloriam, dedit illi hxreditatem »primitias primorum f«' tuum impertitus illi-
26 Cibum inpTtmis abunde comparavit ; etenim sacrificia Domini comedunt, quxdedir ei,& semini ejus.
27 Verum in terra populi harreditatem non percipit,neque inter populum est porlio ei; nam ipse pars est hereditär is ejus.
28 Pincbas vero , filius Elhazaris tertius est gloria , eo quod zelo ductus ipse cum reverentia Domini
29 Steterit in aversione populi optimo , promptoque animo suo , 3 c pro Jisraüle Deum placavetit.
;o Propterea instituit ei foedus pacis , Lc populo ipsius, uc antistes rerum fanorum <sset, ut magnificentia sacerdotii essci ipsi , ac femini ipsius ln seculum-
;i Ac « foedere quidem facto cum Pavide,nato ex tribu Jehudx harre ditas Regis * filio ad filium unicum pervenit-hxtedicas vero Ahaionisdrt-rtwj eiiara femini ipsius. I

A S T I c U S. Cap.4f.45.

{2 Indat vobis sapientiam, cordi, inquam »vestro ad judicandum populum suum juste,ut non deleantur bona illorum,& gloria ejus conftet, per generationes illorum.

CAP. XL Vi, hbofchuah, Judices , & in UiSchcir.uel.

F Orcis in bello Jehofchuah,filius Nunis, Se succeilorsuifMoschisin prophetiis : i Qui fuit magnus secundum nomen suum, ad salutem electorum ejus,vindicando inimicos, qui insurgebant, ut hereditärem traderctjisrae-i.
; Quäm gioriolus factus est,quum extolleret manus suas , extenderetque in civitates gladium!
4 Quis ante eum sic stetit? nam bella Domini ipse induxit iUii.
f Nonne ad manum illius retrogreffu» est so', & unus dies fuit ut biduum ?
6 invocavit Altissimum Principem,quum affligeret inimicos circumquaque , Lc magnus Dominus exaudivit^ eum immissis lapidibus grandinis potentia vehemente.
7 Erupit jn gentes bello , & descendens » perdidit eos.qui resistebant:
8 Ut agnoscerentgentes armaturam ipsorum,Domino eflecur* bellum ipsiusietenim persequebatur eos praeeunte principe.
9 Etiam tempore Moschis fecit misericorditer ipse, & Caleb,filius fephunnar,resistendo coram Ecclesia , prohibendo populum a peccato , & murmurationem improbam sedando.
10 Atque hi, quum duo fuerint, e sexcentis millibus peditum conservati sunt, ut adduceret ipsos Dem in hereditatem , in regionem affluentem lacte,& meile :
11 Dedicque Dominus Calebo robur, quod ad senectutem uique permansit ei, adeo ut ascenderit ipse supra celsas civitates serras, Lc femen ipsius hereditatem obtinuerit :
12 Ut viderent omnes filii Jisraelis bonum fjjeobsequi Domino.
^ 1; Similiter judices singuli de nomine
14 Omnes,quorum cor non est scortatione aversum ä Deo , Lc quicunque non fuerunt aversi a Domino,horum etiam memoria est benedictionibus conjuncta.
is Offa eorum revirescant in loco suo,8e nomen eorum quasi permutatione renovetur in filiis eorum,qui gloriam adepti sunt.
16 Dilectus a Domino suo Schemuel,Propheta Domini constituit re^na, Lc unxit principes,praeficiens populo ipsius ;
17 Hx lege Domini judicavit congregationem,& invisit Jahakobum Dominus.
18 ln sua fide'accuratus propheta compertus est.Sc agnitus in vetbo suo *.
19 Nam invocavit Dominum principem, affligentibus eum inimicis ejuscircumqua- que.cum oblatione lactentis maris ;
in Et intonuit«cocio Dominus, adeo us sono magno tonitru faceret,ut exaudiretur vox sua.
Attrivltque duces Tyriorum, Lc o- mnei principes Pelischthasorum.
22 Deinde antequam indormiscerec a sc* culo, (Oi,testatus est coram Domino,Se un- (to ipsius,dsckNLj pecuni«, acue calceamenta

menta quidem ab ullo homine accepi; nec incusavit eum quisquam/
2; Postcaquam verb obdormivisset, prophetavit, demonstrans Regi mortem ipsius, Lcextulit e terra vocem luam, prophetia indicans deletum :ri iniqu itatem populi, |

CAP. XIV 1 I. Duc viri illustres virtute
David, 6 1 dthcfomo: ftsttdcm illustres
malitia Kecbabbamus,& larobbam.

Ostea vero exstitit Nathan , Propheta ,
Davidis temporibus:
i Tanqu3m adeps separatus ab hostia salutari, ita est David cximiiM ex jifraeluis.
; Inter leontS pcregrjrfus' conversatus est,sicut inter hocdos.öc inter ursos , ticut inter lactentes agnos.
4 ln juventute sua occiditgiganten*,8c sustulit probrum e populo.
^ Quum attolleier manum, lapide fundae dejecturus gloriabundum Uoliathuni.
6 NaminvocavitDomiruin Altiisimuin, qui dedit dexter« i psius robur tolle ndi hominem potentem bdlo,ad exaltandum cornu populi fui.
7 Sic inter ir.yriadas gloriam tribuit ei, & laudavit eum benedictionibus Domini.
8 Quum allatum fuisset ipsi diadema gloriae . attrivit inimicos circumquaque , & redegit in nihilum Pelischthxos adversarios,in diem hodiernum usque attrivit illorum cornu.
9 In omni opere suo tribuit celebrationem Sancto Altillimo verbis gloriosis.
10 Ex toto corde suo decantavic,St amavit opificem suum ;
ii inllitujtque cantores ante altare, ut voce suaves canerentur moduli i piius > & sndies laudarent Deum odis suis
11 Tradidit ad dies festos res decoras,& tempestates ornavit absolut illime, laudantibus illis sanctum nomen e'us,& inde a matutino personante sanctuario eius.
i; Dominus abstulit peccata ipsius, 8c cornu ipsius in secula exaltavit,tradens ei fxdus regni,Sc thronum glori« in J ili acie.
14 Post eum exstitit hiius sapiens» per quem in lato habitavit Deses.
is Schelomo regnavit temporibus pacis, & gloriam adeptus est,quum Deus fedaviflet regiones circumstames tum,ut statuerer domum ad nomen ejur.Öc pararet sanctuarium inseculum:

,6 Qui sapiens factus est in juventute suä, de impletus, üt d<ju£ riuvius,intelligen-
17 Terram obtexit anima sua totam,& implevit parabolis «nigmaricis:
18 Ad insuias procul pervenit nomen tuum,8c dilectus es in prosperitate tua.
19 De odis,&parocmüs,parabo!jscjue,& interpretationibus admjratx sunt regiones.
20 in nomine Domini Dei torius terra», qui tuusvocatus.est Deus Jiiraelis.
21 Congregasti quasi stannum aurum, 8c quasi plumbum collegisti multum argenti.
ii inclinasti viscera tua ad mulieres, in potestate aliena suisti corpore tuo.
2? indidisti maculam gloriae tua:. 8c prophanum effecisti lerne») tuum,ad inducendum iram in filios mos, & ut compungeremur de i.r.prudentia tua; quum dilundc-
L S T 1 C U S. C.p.4% 48.
retur regnum,& ex Ephrajimc regnum inobsequens inciperet.
24 Dominus vero nequaqutm fundere- licturus misericordiam suam,aeque facturus,ut abrumperetur cursus operi, -n ipsius < rc Ac minime deleturus paste.os electi sui, 8 e femen ejus,qui duexie cum, minime
sublaturus :
Sed Jahakobo disposui: reliquias,& Davidi radicem ex ipso.
27 Nam quum requiescent Schelomo cum suis maioribus.
28 Reliquit post ipsum de semine ipsius, insipientifhmum e populo, nvnimäque in- telligencia.Rechabhamum,- qui avertit populum consilio suo.
19 Et Jarobham , filius Ncba:i,qui ad peccandum induxit Jisraeleni: quumque pro'didistet Ephrafimo viam peccati,multiplicata sunt peccata iliorum valde ;
p Ut amoveret ipsos c tern : ri Donec ira, 8c vindicta .upervenisset ipsis___
C A st. X L V l [I. vir'<ru 'n piorum !
E/i/a,»Cbizfci/d ^7 lestbaja- Unexit vero E;iia, Propheta, tanquam ignis,cujus sermo tanquam fax ardebar ;
2 Qui induxit in eos famem validam, Lc zeloiuo paucos effecit coj ;
; Sermone Domini cohibuit coelum, 8c deduxit innern ter e cxlo.
4 Quam gloriosus effectus es.Eliia.mi- rabiiibusfslctM tuis; Öc quis par tibi ^»unde gloriemr?
s Qui mortuum excitasti e morte, & e sepuichro animam sermone Altiflirri:
6 Qui deduxisti Reges in perditionem,8c gloriam adeptos e cubili ipsorum:
7 Qui audivisti in Sinai redargutionem . Domini,& in Chorebo Judicia ultionis :
8 Qui unxisti Reges,ut retribuerent,de Prophetas successores post te :
q Qui asiumrus cs ignis turbine, curru equis igneis vecto.
to Qui conscriptus es,ut esses redargutioni inji<4 tempora , ut sedares iratum judicium Domini,furore conjunctum,ut converteres cor patris ad constitueres tribus JasiaKcbi.
11 Beati, qui viderunt te , & qui obdormi verunt cum dilectione tui .
12 Etenim nos plane victuri fumus.
,; Eliia iit tectus fuit turbine »similiter Eiischah impletus fuit spiritu sancto , adeo utdicbussutfnonfueriteommorus a principibus , neque dominio abusus sic in eum I quisquam :
14 Ulla resnon superavit illumjsed quum ; obdormivilset,prophetavit corpus illius :
, s Et in vita sua fecit portenta,& in mor- j te sua mirabilia opera sua. i
16 Ad ista omnia non resipuit populus, 1
neque abstiterunt ‘2 peccatis suis, donec 1 cum de populatione abducti sunt e terra • sua,&dispersi in tora terra. ;
17 Ita relictus est populus perpaucus; ö« I
princeps in domo Da vidi»: [
18 suorum quidem fecerunt alii, auod i
placet Deo, alii vero peccaverunt pluri- 1 nnim. !
iy vhiikija munivit civitatem suam,Se :
imro- '

Cap.48.49.. introduxit in medium illius aquam; fodie ferro praecipitem rupem,Si fonees exstruxit ad commoditatem aquarum.
to Temporibus ejus ascendens Sanche* rib,misit Rabschakem a Laciscfro }8c movens manum suam contra Tz.ijonem>cervi* ces extulit superbia sua ;
21 Tunc commota sunt corda ,& manus illorum, indoluerüntque üt parturientes :
rr Et invocaverunt Dominum misericordem,extendentes manus suas ad ipsum :
Et sanctus e ccclo exaudienseosdibe- ravit eos metu per Jeschahjam.
24 s.arcidit castra Assyriorum, Sc concivit eos Angelus ipsius.
«5 fecerat enim Chizkija, quod placet Domino, 8c confirmaverat C« in viis Davi- dis,patris fui,prout mandaverat Jeschahja, propheta ille magnus,8< fidelis invisione sua.
26 Temporibus ejus retrogreflus est sol, & addidit vitam Regi Deut.
2? Spiritu magno viditres ultimas, Lc consolatus est lugentes Tzijone :
28 Res in seculum usque suturas ostendit,St res absconditas,antequam advenirent HI*.
C A P. X l. IX. P7|inti duo z>rri illustres. Emoria Joschij* /imilis comparato ad compositionem suffitus operi unguen-
x In omni ore.tanquam mei,suavis est, 8c tanquam instrumentA musica in convivio
; Is ad rectum adductus,quando conversus est populus,sustulit res abominandas,& iniquissimas :
4 Direxit ad Dominum cor suum,temporibus iniquorum corroboravit pietatem.
C Pratter Davidem, ScChizkijam,ac Joses, ijam omnes delictum commiserunt:
6 Relinquentes enim legem Altiflimi Reges Jehudae,dereliqueTunt eum.
7 Dedit cornu illorum aliis,6t gloriam illorum genti aliena::
8 Incendit electam civitatem sanctificationis, fle desolavit vias illius ad manum Jirmeiae:
9 Nam afflixit ipsum, quamvis in utero ipse sanctificatus esset propheta ad eradicandum, affli*endümque.6c perdendum,st* militer aedificandum,& plantandum.
to jechezkelis, qui vidit visionem gloriae, quam ostendit ipsi insidentem currui Cherubinorum.
ii ("Etenim meminit inimicorum perfusorum imbre, & correxit eoi, qui spectabant vias rectas.]
, 12 Et duodecim prophetarum sit memoria conjuncta benedictionibus.
it Quomodo magnifice extollemus Ze- rubbabelem ? qui quidem e/i tanquam sigillum ad manum dexteram :
,4 8!militerque lehosehuah, filius Jeho- tzadaKi.qui temporibus suis aedificaverunt aedem, & extulerunt templum sanctum Domino,paratum ad gloriam perpetuam.

i? inter electos quoque fuit Nechemja, cu^us plurimum ex/ldf memoria : qui excitavit nobis muros coilapsoj, restiruuquc
- 0 . „ . Cap.4q.f0,
portas, fle vectes,«instauravit areasiediura nostrarum.
16 Nemo creatus est ejusmodi in terra, qualis fuit Chanoc, etenim alTumtus est e
17 Neque par Josepho fuit vir, dux fratrum fuotum.
18 Statumen populi» cujus offa cuuca sunt a Domino.
19 Schern, Sc Scheth inter homine» gloriam adepti sunt» & supra universum in creatione Adam.
C A P. L.Ensomium Srhimbonis; du* gentes
odio bxbit«,is tertiAstuHA.EptlogM Au*
Chimhon» filius Cbonjae, sacerdos magnus, qui in vita sua fartam tectam a?dem pnestitit, etiam diebus suis populum confirmavit >
2 Et ipso auctore fundata est altitudo duplicis loricationis,alta lorica templi.
i Temporibus ejus minora fuerunt conceptacula aquae, aeneum tanquam lacus, tripli capax confectum est.
4 Qui curavit populum suum a casu:
f Qui corroborans civitatem,& circummuniens , gloriam adeptus est in conversatione populi:
6 Exeundo ex*de, cui velum obductum est tanquam astrum matutinum inter nubes , tanquam luna plena temporibus suis exMit:
7 Et tanquam arcus perlustrans nebulas glori*:
8 Tanquam sol refulgens in templo Al- tislimi, tanquam flos rosarum, quo tempore existunr novi, tanquam lilia ad ripam aquje, tanquam germen Libani diebus aestivis.
9 Tanquam ignis,& thus in acerra :
10 Tanquam instrumentum ex ?uro solide malitatum, quovis lapide preticto or-
H Tanquam olea decora.progerminans fructus, & tanquam cupreHu» exaltata ad nubes $ quum asiumeret ipse stolam gloria:, induetecque consummat* gloriationis ornamenta.
12 in ascensu altaris sancti glorificavic amictum sanctificationis.
1; Quum autem acciperet membra e manu sacerdotum,ipse quoque stans ad focum altaris;
14 (Circa eum corona fratrum z-ersante tanquam germine cedrorum in Libano,qu! circumdabant eum tanquam stipites palmarum, omnibus, inquAm, filiis Aharonis indutis gloria sua.
r< Quorum in manibus er*c oblatio Domini coram tota Ecclesia Jisraelis,) denique ministrans super altari ad ornandum oblationem omnipotentis Alciflimi»
16 Extendit ad ersterem manum suam,Se libavit de sanguine uva?:
17 Effudit supra fundamenta altaris odorem suavem Alristimo Regi omnium.
18 Tunc exclamantes filii Aharonis,in» sonuerunt rubis ductilibus,facientes.ut audiretur vox magna ad monimenturneoram Altistimo,
19 Tunc universus populus promiscui
Z % festi*
ECCLESIASTICUS.

«Ap.sO-fi. ECCiISI
festinans, praciderunt super faciem in terram, ut adorarent Dominum suum omnipotentem,Deum Altistimum»
;o Laudaveruntque cancores vocibui sui;, cum sono plurimo suave effectum est
2, Et oravit populus Domini Altisstmi oratione coram Deo misericorde, donec consummatus esset ornatus Domini, Lc ministerium illius absolvissent.
ix Tunc descendens» extulit manus suas super to:am Ecclesiam Jifraclitarum, ut daret benedictionem Domini labiis suis,St in nomine illius gloriaretur-
H Qujmnbicm repetiverant adorationem , ut acciperent benedictionem ab AI-
;4 Nunc ergo benedicite Deo omnium , qui res magnassolusubique facit, qui alte evehit dies nostros inde ab utero , Sc agit nobiseum pro misericordia sua :
it Et orate, ut fit paxtemporibus nostris in Jisraeie quamdiu fuiuri sunt dies seculi, uendem apud nos confirmctmiseiicordia? suar i & diebus nostris liberet nos.
26 Duabus gentibus offenditur anima mea,etiam tertia non cstgens:
17 Qui resident in monte Schomronis, Se viii habitantes Velischthaeam ,& populus siUhus,Schecemi habitans.
18 Eruditionem intelligent!», Sc scienti* exaravit in libro hoc Jesus, filius Siraei» Hierosolymitanus,qui profudit imbrem sapienti* exanimo.
iq Beatus , qui versatur in istis i & qui indit ista cordi suo,efficietur sapiens:
;o Si enim fecerit ista . valens erit ad omnia , quia lux Domini äderst vestigio ejus,qui piis tradit sapientiam.
Benedictus Dominus in seculum: Amen,amen. *
CAP- Es.
Oratio Jesu, filii Sirachf. Elebrobo te.Domjne Rex, Le laudabo te, Deum Servatorem meum : r Celebrabo nomen tuum,quoniam pro. tector ,Lc adiucor fuisti mihi ,deliberavisti corpus meum e perditione.
? Et e laqueo calumniantis lingux , ^ labiis operantibus mendacium adversus «os,qui obstiterunt mihi,fuisti adjutor,
4 Liberavisti, inquam, me pro multitudine misericordi* nominis tui,e rictibus paratis ad devorationem.
5 E manu quaerentium animam meam , e r ©mpluf ibus affiictionibus,quas habui.
6 E suffocante igne circumquaque,e medio igne,ita ut non fuerim exustus.
7 Et e profundi ventre,atque e lingua immunda , & ä sermone mendace, a calumnia apud Regem per Unguam iniustam.
8 Appropinquaverat ad mortem usque anima mea.
9 Et vita mea erat propinqua sepulcro infimo:
10 Circumdederant me undique, nec f rat , qui adjuvaret: aspexeram ad defen-
ASTICUJ. Cap.^r,
sionem hominum,sed non erat.
11 Itaque recordatus sum misericordi* tua?,Domi ne,Se operationis hujus aseculo.
1: Te eximere eos, qui patienter msti- nent: & servare eos e manu inimicorum.
1) Et extuli ab ira alte supplicationem meam,Se c morteliberarioncm rogavi.
14 Orans Dominum,patrem Domini mei, ne derelinqueret me die afflictionis , tempore superborum, quo deficiebar auxilio.
1 f Laudabo nomen tuum aslidue, & cantabo te celebratione , quod exaudita fuit oratio mea.
16 Nam servasti nos e perditione,8e exemisti me c tempore mali.
17 Proprere» celebrabo , atque laudabo te,& benedicam nomini tuo,Domine.
18 Quum adhuc junior essem »antequam oberrarem, quassivi sapientiam manifesto oratione mea ;
19 Corani templo oravi pro illa ad extremum usque rcquisitvrussum illam.
20 Tanquam de fiore dematurescente uva,labatum est cor meum de illaiingressuS est pes meus recti, i juventute mea investigavi illam.
ix inclinavi aurem meam parumper, Sc

22 Multamque adeptus sum mihi eruditionem: progressio a me facta est in ilU.
2} Ei,qui tribuit mihi sapientiam »potentiam tribuam.
24 Cogitavi enim de exercenda illa , & »mutando bono , Se haud quaquam pudore afficiar.
.25 Decertavit anima mea de illa , 8e effecta fame accurate incubui.
26 Manus meas extendi in sublime,quum ignoiationes de illa animadverti:
27 Animam meam direxi ad illam,& purificatus inveni illam ;
28 Cor possedi conjunctum illi inde » principio :
29 Proptcrea nequaquam derelinquar«
$<■> Et cor meum turbatum est in quaerenda illa » propterea comparavi possessionem bonam.
ii Dedit Dominus linguam, ut sit merces a me ; itaque ei laudabo ipsum.
)2 Appropinquate ad me,6 ineruditi, Sc commoramini in erulitionis domo.
Quare cunctamini ? aut quid dicitis interea ? cum vestrxanimxsitianc valde.
34 Aperto ore meo loquutus sum, comparate vobis sine argento ßpientiAm.
2s Collum vestrum supponite jugo, & suscipito anima vestra eruditionem : prope est,ut inveniatis eam.
*6 Aspicite oculis vestris me laboravisse, & mihi ipsi tequiem multam invenisse:
$7 Participes estote eruditionis cum magno numero pecunia?, & multum auri possidete cum ea.
;8 Lxtetur anima vestra de misericordia illius,8c ne pudeat vos laudationis illius.
$9 Operamini opus vestrum ante tem»
pus tUud,Sc dabit mcrcedem vestram suo tempore.
FINIS.
NOY.TEST.

NOVUM TESTAMENTUM

Domini nostri JESU CHRISTI.

Evangelium secundum Matthxum.

C AP. 1 . Genealogia,fanAtiviias CbrifVr. 1 BER generationis Jesu Christi, filii Davidis,filii Abrahami.
i Abrabamus genuit Isaacum. I- saacus autem genuit Jpcobum. Jaco- bus autem genuit Judani,&"fratres ejus.
z Judas autem gtnuitPhjresurn,8c Zara- mum , e Thamara. Pharefus autem genuit Isromum. Esromus autem genuit Aramum.
4 Aramus autem genuit Aminadabura. Aminadabus autem genuit Naafionem. Naafson vero genuit Salmonem.
< Salmo vero genuitBoozum,e Rachaba. Boozus autem genuit Obedtm,e Rutba. Obedes autem genuir JeiTcn.
6 Jesse vero genuit'Davidem illum Regem. David autem Rex ille genuit Solomo- nem.cx ea,quas sumit uxor lirir.
7 Solomon vero genuit Roboamum.Ro- boamus autem genuit Abiam. Abjas autem genuit Alam.
8 Alas autem genuir Jofapharurr. Josa- pbatus autem genuit fbraroum* Jorämuj: auttm genuit Hoziam.
q Horias autem genuit Jcathamum.Joa- rliamus autem genuit Achjzum. Achazus ducem gfenuit Ezeciam,
i o Execias autem genuit ManalTen. Ma- n a fles autem genuit Amonetn. Amon autem genuit Josiam.
' ii Josias auttm genuit Jechoniam,6c sra- > tres eius,in transportatione illaBabylonica.
i2 Polt transportationem autem illam Ba- ' bylonicam Jechonias genuit Salathielem. Salatbie) autem genuit Zorobabelem.
, z Sorobabel autem genuit Abiudem. i Abiud autem gtnuitEljacimum. Eljacimus ' autem genuit Azorem.
>4 Azor autem genuit Sadocum. Sado- cus autem genuit Achimum. Achimus autem genuitEliudem, i s Eliud autem genuit Eleazarum.Eleaza- rus autem genuit Matthanem. Mattban autem genuit] acobum.
t^'lacobautem genuit Josephum, virum Maria?» ex qua genitus elt Jesus ille, qui di- ; citur Christus.
\7 Universa»igitur progenies ab Abraha- /no usque ad Davidem , ptogenies quatuor- decuu ; Kc s Davide usque ad transportationem Babylonicam , progenies quatuor- decim: & ä transportatione Babylonica usque ad Christum,progeniuc quatuordecim.
r8 Jesu vero Christi nativitas ita fuit» Quum enim mater eiuS Maria desponsata esset Josepho,priusquam ipsi convenissent» comperta est prasgnans este e Spiritu sancto.
19 Porro Josephus vir ejus,quum e stet justus, & nollet eam ignominiie exponere, voluit clam eam dimittere.
20 Haec autem,quum in animum induxisset, ecce Angelus Domini in somnio apparuit ei, dicens. Josephe, fili Davidis, ne metue accipere Mariam uxorem rur>m. Nam quod in ea genitum est,ex Spiritu sanctoest.
21 Pariet autem filium,& vocabis nomen eius Jesum. Ipse enim liberabit populum suum ex peccatis ipsius.
ii (Totum hoc autem factum tsl,ut impleretur, quod ait Dominus per prophetam, dicentem ;
2} Ecce,virgo illa przgnans erit , St patiet filium » S- vocabis nomen ejus Emmanuel : quod est.fi interpreteris, Ncbiscum Deus .)
24 Experrectus autem Josephus cx somno, fecit utei imperärat Angelus Domini,& accepit uxorem suam.
is Sed_non cognovit eam,quo usque pe- perisset filium illum suum primogenitum : vocavuque nomen ejus Jesum.
CAIVII. Christum adorant. lose -
pm« jfnseli monitu fugit cum iesu,6* matre in dcgyytum. Infanticidium.
Q Uum ergo narus esset Jesus in ea Beth- leema ,qu* t/t Jelmdata?»temporibus Herodis Regis,ecce Magi ab oriente advenerunt Hierosolymam,
2 Dicentes; ubi «stille Rex Judaeorum, qui natus est? vidimus enim eius stellam in oriente, & venimus, ut adoremus eum.
; His autem auditis Herodes Rex turbatus est,& tota Hierosolyma cum eo.
4 Et congregatis omnibus primariis sacerdotibus , 8 e scribis populi, percontatu! est ab eis,ubi Christus ille nateiturus esset.
s Ac illi dixerunt ei,ln ea Bechleema»qu<e est Judsese, Sic enim scriptum est per prophetam .
6 Et tu Bcthlecma, terra Jud«C , nequa- % iy i quam'

quam minuta t$ inter duces Judas : ex te «nim exibit dux,qui pasi.ee populum illum meum Jisraelem.
7 Tum Herodes clam vocatis Magis,ex- quisivir ab eis, quo tempore stella apparui Net.
8Ec eis Beth'eemam dimiffis,dixitjPro- fecti, penitus exquirite de puerulo illo; postquam autem iUum inveneritis , renun- ciate mihi, ut Öc ego veniam,& adorem eum.
9 ipsi vero audito Rege profecti /unc: Ac ecce , stella » quam viderant in oriente, praeibat eis, donec venit, stemque supra forum,rn quo erae puerulus ille-
10 Visa autem stella gavisi sunt gaudio magno valde:
11 Et ingressi domum,invenerunt puerulum cum Maria , matre ipsius, & prostrati adoraverunt eutn;apercisque thesauris suis, obtulerunt et munera , aurum, 8c thus, 8c myrrham.

ia Et divinitus admoniti in fommo.ne reverterentur ad Herodem, per aliam viam regressi fune in regionem suam.
i; ipsi! autem regressis,ecce,Angelus Domini apparet in somnio Joscpho , dicens: Experrectus, accipe puerulum, Se matrem ejus »Se fuge in JEgyptum : & esto illic,usque dum dixero tibi. Futurum est enim,ut Ilerodel quaerat puerulum, ad eum perden-
i4 Nie vero experrectus, accepit puerulum, ftt maciem eius nocte , & secessit in JE- gvptum. .
§ Er fuit illic usque ad obirum Herodis; tu impleretur , quod ait Dominus per prophetam, dicentem, Ex JEgypto vocavi filium meum. .
16 Tuiti Herodes, quum vidisset Je illusum esse a Magis, excanduir valde, & missis fArnifitibu* interemit omnes pueros , qui erant in Bethleem , Se in omni ccnfinioe- jus, si bimulis, Se infra, secundum tempus quod exquisierac ex Magis.
17 Tunc impletum fuit, quod ait Dominus per Hieremiam prophetam , dicen-
,8 Vox inRhama audita est .lamentatio Ac fletus,& ejulatus multus; Rachel plorans filios suos, & noluit consolationem admit*. iere At eo ,quod non sint.
19 Quum aurem obiislet Herodes, ecce AngelusDomini in somnio apparet Josepho inJEgypto.
jo Dicens i Experrectus. accipe puerulum, & matrem ejus, Se proficiscere in regionem Jisraelis ; mortui sunt enim, qui petebant animam pueruli.
n Ille vero experrectus, accepit puerulum,Se matrem ipsius» St venit in regionem Jisraelis.
Quum autem audisset Archelaum regnare in Judaea pro Herode , patresuo , timuit illuc abire: verum divinitus admonitus in somnio,secessit in partes Galilaeae«
1; Et quum eb venisset,habitavit in urbe, quae dicitur Nazareth: ut impleretur, quod dictum est per prophetaliore,ut Nazarenus vocaretur«
ELIUM. Cap.v4«
C A l’« III« Dostriud, (s vit&lohannU, 3 quo ChristM baptizatur.
T Emporibus autem illis adfuerarjohannes Baptista , prxdicans in desertojudxae.
1 Diccnsque ; resipiscite, appropinquavit enim regnum coelorum.
; Nam hic est ille,de quo dictum est per Esajam prophetam, dicentem; Vox clamantis in deferto, Parate viam Domini, complanate semitas ejus.
4 Ipse vero Johannes habebat vestimentum suum cpilis camelinis,& zonam coriaceam circum lumbos suos, alimentum autem eius erat locustas,& mei agreste:
5 Tunc exivit ad eum Hierosolyma,& tota Jucbea, tota que regio circumjacens Jor-
6 Ec baptizabantur ab eo in Jordane, confitentes peccata sua.
7 Quum vidisset autem multos ex Phari- fatis, & Sadduca’is , venientes ad Baptismum suum, dixit eis ; Progenies viperarum,quis vobis prxmonsltavit.ut fugeretis a fucuia ira •
8 Ferte igitur fructus convenientes resi- pifcentix:
0 Et ne putate vohU dicendum apud vos ipsos, Patrem habemus Abrahamum. Dico enim vobis, Deum posse etiam ex lapidibus istis excitare liberos Abrahame».
10 Jam vero etiam securis ad radicem arborum posita est. Omnis igitur arbor non ferens fructum bonum,exciditur,& in ignem abjicitur.
11 Ego quidem baptizo vos aqua ad resipiscentiam : is vero» qui pone me venit, validior me est , quo non sum dignus.qui soleas portem: ipse vos baptizabit Spiri- tuscncto,&igne.
it Cujus ventilabrum fjl in manusua, 8c qui perpurgabjr aream suam ; Se coget triticum suum in horreum,paleam autem ex- uretigni inexstincto.
i z Tunc advenit Jesus ä Galilaea ad Iordanem, ad Johannem, ut baptizaretur ab eo.
14 At Johannes obnixe prohibebateum, dicens; Mihi opus est,ut a ce baptizer,&tu venis ad me ?
15 Respondens autem Jesus, dixit ad eum, Omitte mtnunc, ira enim decerno* implere omnem justitiam. Tunc omittit
16 Baptizatus Jesus, ascendit statim ex aqua: Srecce, aperti sumeicocli, Se vidit Spiritum Dei descendentem quasi columbam,Se venientem super ipsum.
17 Et ecce vox urf/uitecoclis» dicens; Hic est filius ille meus, dilectus ille, in quo acquiesco.
CAP. IV, Chrift'M jejunans ; ttntaturU Diabolo, quo -victo inchoat suum mimjte-
T Unc Jesus subductus fuit in desertum k Spiritu,ut tentaretur ä diaboH. i Et quum jeiunässet dies quadraginta,8e noctes quadraginta.postea esuriir.
; Et quum venisset ad eum centator» dixit ; Si filius es Dei, dic, ut isti lapides pauci fiant,
4 Ar.

Cap.i. ,
4 Ac ille respondens, dixit; Seri ptum est est. Non solo pane vivet homo,sed ex quovis verbo prodeunto per os Dei.
s Tunc assumit eum diabolus in sanctam urbem, Se statuit eum super pinnaJ templi:
6 Dixitque ei; Si filius es Dei, dejice te ipsum deorsum, nam scriptum est; Angelis suis mandabit de te, & ipsi attollent te in manus, ne quando offendas ad lapidem pedem tuum:
7 Dixit ei Jesus; viciflim scriptum est, Non tentabis Dominum Deum tuum.
8 Rursum assumit eum diabolus in montem sublimem valde, & ostendit ei omnia regna mundi,& gloriam eorum.
9 Dixitque ei; Ha*c omnia tibi dabo, st prostratus adoraveris me.
10 Tunc dicit ei Jesusj Abi Satanassen* ptum est enim;DomjnumDeum tuum adorabis,& ei soli servies.
11 Tunc omittit eum diabolus, &eccc, angeli accesserunt,& ministrabant ei.
ii Quum audissee autem Jesus Jobstinem tta3itum esse in fujlwdiam,tednt in Galilaeam:
i} Et relicta Nazareth, venit, Lrhabitavit tn Capernaumo, urbe maritima,in finibus Zabulon,8c Nephthalim:
14 Ut impleretur,quod dictum est per E- sajam prophetam,dicentem;
rs Terra Zabulon.sk terra Nephthalim : aA viam maris secus Jordanem, Galilaea Gentium;
16 Populus positus in tenebris,viditlu- cem magnam . 8c positis in regione,& umbra mortis,lux exorta est
17 Ex eo tempore coepit Jesus praedicare, & dicere; Resipiscite, appropinquavit enim regnum coelorum.
*8 Ambulans autem [esus ad mare Gali- lajar, vidit duos fratre»Simeonem, qui dictus est Pecrus,& Andream»fratrem eius,jacientes rete in mare : (erant enim piscatores)
19 Et dicit eis:Sequimini me, & faciam vos piscatores hominum.
ro Illi verb statim omiflisretibusssequuti stint eum.
ri Tunc progressus illinc , vidit alios duos fratres,Jacobum , filiuin Zebedxi ,8s Johannem »fratrem eius , in navigio cum Zebedjeo,patre suo , farcientes retia sua: fle vocavit eos.
rr Illi autem statim omisso navigio , fle parresuo,sequuei sum eunt.
r; Et obivit totam Galiljeam Jesus , docens in synagogis ipsorum, fle pnedican» Euangelium regni, flc fanans quemvis morbum,fle quemvis languorem in populo.
*4 Tunc emanavit fama ipsius in totam Syriam: fle obtulerunt ei omnes male affectos, vari is morbis, fle cruciatibus detentos, fle dxmoniacos.flc lunaticos,8e paralyticos: sanavitque eos.
»s Et sequuta est eum turba multa ä Galilaea, ac Decapoli , fle Hierosolymis ,8e Judica,8e re^iombm trans Jordanem/itsc.
GAP. V. Concio Cbrifti inmonte,complexa octo beatitu 4 ines,(y explicationem legti.
Gap.s.

Uum vidisset aurem turbam,ascendit in k^momem: fle quum consedisset,adierunt eunTdiscipuli eius.
i Tunc aperto ore suo »docebat eos, dt-
r Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum calorum.
4 Beari, qui lugent: quoniam ipsi sola- ■en recipient.
5 Beati , qui sunt mites: quoniam ipsi terram ha?redicario jure obtinebunt.
6 Beati,qui esuriunt,8e sitiunt justitiam ; quoniam ipsi saturabuntur.
7 Beati,qui sunt misericordes: quoniam ipsis misericordia tribuetur.
8 Beati,qui sunt mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt«
9 Beati , qui sunt pacifici; quoniam filii Dei vocabuntur.
10 Beati , quos persequuntur homines |u- stitia* ciusa: quoniam ipsorum est regnum calorum.
11 Beati eritis, quum vos conviciis affecerint, fle pessequuti fuerint, 8c memientes dixerint quidvis mali adversus vos,propter me-
ix Gaudete,&r exsultate: quoniam merces vestra multa est in cxlis : ita enim per» sequuti fuerunt prophetas,qui /uti uns ante
1; Vos estis sal terrae. Quod si sal infatuatus fuerit» quo salietur ? ad nihil valet amplius,nisi ut abjiciatur for as, fle conculcetur a quibusvis.
14 Vos estis luxmundi. Nonpotesturbs occultari supra montem posita.
> 5 Neque accendunt lucernam, fle ponunt eam subter modium , sed in candelabrum : & splendet omnibus,qui sunt in do-
16 Ita splendeatlux vestra coram hominibus, ut videant vestra bona opera, glorifi- centque Patrem illum vestrum , qui t.ct in
17 Ne existimate mqjvenisse.ut dissolvam legem, aur prophetas ; non veni ,ut eam dissolvam,sed ut eam impleam.
18 Arnen quippe dico vobis, usquedum pneterierir coelum, fle terra, jota unum, aut unus apex nequaquam praeterierit ex Lege, usquedum omnia facta fuerint*
19 Quisquis igitur solverit unum ex mandatis hisce minimis, 8c ita docuerit homines, minimus vocabitur in regno calorum : quisquis autem fecerit » fle docuerit » iste magnus vocabitur in regno calorum.
zo Dico enimvobis.nisi abundaverit vestra justitia plus quam ilia Scribarum, fle Pharifeotum.vos nequaquam ingressuros in regnum calorum.
it Audistis dictum fuisse a veteribus, Non occides: quisquis autem occiderit« tenebitur judicio.
zt Ego vero dico vobis; Quicunque irascitur fratri suo temere, tenebitur judicio ; quicunque vero dixerit fratri suo, raXa, tenebitur consessu: quisquis autem dixerit* fatue,tenebitur gehenna ignis.
r; Igitur,si munus tuum attuleris ad altare. fle illic meminerisfratrem tuum habere aliquid contra te;
»4 Omitte illic munus tuum coram alta-
Lr r ri.

ri.Se abi, primum reconciliator fratri tuo,
& tunc,ubi veneris,offer munustuum.
25 Esto amicus adversario tuo cito , dum
es in via cum eo : ne quando te tradat adversarius : udici, geiudex te tradat ministro» & in custodiam coniiciaris : _ ,
26 Arnen dico tibi , nequaquam exibis illinc , usquedum reddideris ultimum qua- drantsm.
2t Audistis dictum fuisse a veteribus .*■ N'on moechaberis.
28 Ero vero dico vobis^Quicunque aspicit mulierem,ut eam concupiscat,iam adulteravit eam in corde suo.
29 Quod si oculus tuus dexter facit,ut ru offendas,erue eum,8c abjice abs rc:expedit enim tibi,ut pereat unum ex membris tuis, ac non totum corpus tuum conjiciatur in gehennam.
sr, Et»si dextera tua manus facit,ut tu offendas, exscinde eant, & abjice ab^te : expedit enim tibi , ut pereat unum ex membris tuis, ac non totum corpus tuum conjiciatur in gehennam.
H Dictum est autem ; Quisquis dimiserit uxorem suam,det ei libellum abscestionis.
12 Eeo vero dico vobis;Quisquisdimise- rit uxorem tuam, extra rationem scortationis, facit, ut ea mocc hetur : & quisquis dimissam duxerit,moechatur.
Rurfjrn audistis dictum fuisse veteribus i Non peierabis, sed reddes Domino , qua* tu juraveris.
14 Ego vero dico vobis, Ne iurare omnino; neque per ccclum.quia thronus Dei est:
15 Neque per terranf,quia scabellum est pedum eius : neque per Hierosolymam quia urbs est magni Regis.
16 Neque per caput tuum jures,quia non potes unum capillum album, aut nigrum facere.
1? Esto autem sermo vester,etiam etiam non non : quod autem luprahxc redundat a malo est.
18 Audistis dictum fuisse i Oculum pro oculo,Sedentem pro dente.
1q Ego vero dico vobis , ne obsistite improbo : sed qui te exiet in dexteram tuam maxillam,obverte ei & alteram :
40 Et ei, qui velittecum contendere : ac tunicam tuam capere, dimitte illi etiam pallium;
41 Et quisquis te angariabit Ad mUliare unum,abi cum eo duo.
42 Petenti abs te dato : & volentem mutuari abs te.ne aversere.
41 Audistis dictum fuisse; Diilees proximum tuum , & odio habebis inimicum
44 Eeo vero dico vobis ; Diligite inimi cos vestros »benedicite eis, qui devovent vos, benefacite iis,qui oderunt vos.Se precamini pro iis , qui vobis infesti sufit» & persequuntur vos;
45 Ut siris filii Patris illius vestri, qui est in coelis : faert enim , ut sol suus exoriatur super malos,ac bonos, Sc pluit super justos : & injustos.
4.6 Nam si dilesceritis eos , qui diligunt vos, quam mercedum habebitis ? ndnnc.öc publicani idem faciunt ?
47 Etsi complexi fueritis fratres vestros

solum »quid amplius facitis? nonne, Sc publicani ita faciunt.
48 Estote igitur vos perfecti, üt Pater ve- ster,qui est in coctis,perfectus est.
CAP. Vs. Ve eleemosyna,orAthneDomini* eA,)eiunioregno Dei.
A Ttendite , ne justitiam vestram exerceatis coram hominibus , ut spectemini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud Patjrem vestrum,qui f/lin coelis.
1 Itaque» quum praestabiseleemofynana, ne curato buccina cani coram te, sicut hypocritae faciunt in synagogis,& in plateis, ut gloriam consequantur ab hominibus, amen dico vobis, retulerunt mercedem
1 Quum vero tu das eleemosynam, ne novent sinistra tua,quid faciat dextera tua:
4 Ut sit tua eleemosyna in occulto ; pater autem tuus, qui te aspicit in occulto, reddet tibi in propatulo.
c Et quum precaberis, ne esto ut hypocrita? : amant enim in conventibus, 8cin angulis platearum stantes precari, ut appareant hominibus : amen dico vobis,retulerunt mercedem suam.
^ Tu vero,quum precaris jintroito in conclave tuum, Se clausoostfo tuo precare Pa erem tuum in occulto : Se Pater tuus, qui te aspieir in occuJro,reddet tibi

in proparu- lo.
7 Precantes autem , ne eadem blaterate ut Ethnici: putant enim fore,ut sua illa loquacitate exaudiamur.
9 Ne igitur ipsis aflimilamini: novit e- nim Parer ille vester, quibus sit vobis opus, antequam vos petatis ab eo.
7 Vos igitur ita precamini : PATER noster, qui ts in coelis, sanctificetur nomen
10 Veniat regnum tuum: fiat voluntas tua,sictit in coelo,itA etiam in terra.
n Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.
12 Et remitte nobis debita nostra : sicut Se nos remittimus debitoribus nostris.
1 ; Et ne nos inducas in tema:ionem,fcd libera nos ab illo malo. Quia tuum est regnum , Se potentia, Se gloria in secula, Arnen.
14 Nam si remiseritis hominibus suos lapsus, remittet etiam vobis Pater ille vester coelestis :
15 Sin autem non remiseritis hominibus ipsorum lapsus: nec Pater vester remittet vobis offensas vestras.
16 Quum aurem jejunaris, ne estote üt hypocritae tetrico vultu : deformant enim facies suas, ut appareant hominibus jeiu- nare: amen dico vobis-, retulerunt mercedem suam.
17 Tu vero,quum jejunas, unge caput tuum.Se faciem tuam lava :
18 Ut ne appareas hominibus ieiunare, sed Patri tuo, qui esi in occulto ; & Pater tuus, qui aspicit in occulto, reddettibiin propatulo.
19 Ne rheOuros recondite }n terra, ubi tinea,Se erosio corrumpi t,Öc ubi fures perfodiunt,ac furantur.
20 Sedrecondite vobisthefauros in cocio»

lo. ubi neque tinea, neque erosio corrumpi , & ubi fures non perfodiunt,'neque fu-
:> Nam ubi est thesaurus vester,illic erit etiam cor vestrum.
22 Lucerna corporis est oculus; itaque si aculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit r
r; Sin autem oculus tuus malus fuerit, totum corpus tuum tenebrosum erit. Ergo !i lumen, quod est in te, tenebrae sunt, ipsie tenebrat quanta;?
24 Nemo potest duobus dominis fervi« re : aut enim unum habebit odio, & alte« rum diliget : aut uni adhaerebit,& alterum contemnet. Non potestis Deo servire, & mammon*.
2? Proprerea dico vohis,ne estote soli- citi de anima vestra, quid esuri sicis, aut quid bibirun: ntque de corpore vestro, qua re sitis induendi. Nonne anima plus est,quam alimentum, 8c corpus, quam vestitus ?
26 Intuemini in volucres coeli; non enim serunt,neque metunt,neque cogunt in horrea , sed Pater ille vester coelestis alit eas, nonne vos multo praestatis eis ?
17 Quis autem ex vobis solicitecogitai*- do potest apponere adctaturam suam cubitum unum ?
28 Ac de vestitu quid soliciti estis ? discite quomodo lilia agrorum augescant: non fatigantur,neque nent.
29 Sei dico vobis , ne Soiomonem quidem cum universa gloria sua , sic amictum fuisse ut unum ex istis.
;o Quod si herbam agri, qua; hodie ex- stat,& craS in clibanum conjicitur,Deus ita circumvestit: nonne vos multo magis,0 exigua side praediti ?
Ne igitur estote foliciti, dicentes; Quid edamus , aut quid bibemus , aut quo amiciemur 5
(Nam omnia ista gentes requirunt.) Novit enim Pater ille vester cccle- stis.vos indigere his omnibus.
;; Sed quxrite primo regnum Dei,& justitiam ejus,& ista omnia adjicientur vobis.
$4 Ne igitur estote foliciti de crastino ; nam erastinus dic? solicitus erit de rebus suis.- sufficit dici sua vexatio.
C A P. VII. Non judicandum de proximo. Sanctum canibut non dandum. Via lata , (y dista. Prophet* exftuttu discernendi. Do- nuvt>qu<c bene,(y qua mas<fundatu.
E judicare,ut ne judicemini.
2 Quo enim judicio judicaris,judicabimini ; & qua mensura metimini, eadem contra metietur aliquis vobis.
; Quid autem soectas festucam,qua; est in oculo fratris tui,trabem vero,qua; est in I oculo tuo,non animadvertis ?
4 Aut quomodo dices f atri tuo,fine e fi- ciam festucam cx oculo tuo : 8t ecce trabes in oculo tuo ?
5 Hypocrita, eiiee primüm trabem illam ex oculo tuo , 6 e tum dispicies , ut ejicias feflucam ex oculo fratris tui.
Nedate,qurd sanctum ejl canibus,nec projicite margaritas vestras coram porcis : ne quando conculcent eas pedibus suis,8c
cap.7,
conversi lacerent vos.
7 Petite,Se dahitur vobis: quxrite,8c invenietis; pulsate,Se aperietur vobis.
8 Quisquis enim petit, accipit: &qui quxric,invenit: Se ei,qui pulsat,aperietur.
9 Nam quis est ex vobis homo, qui si filius ejus petierit ab eo panem , det ei lapidem?
10 Et,si piscem petierit,numserpenrera dabitei?
11 Si vos igitur,<^ui mali estis,n^His dona bona dare liberis vestris,quanto magi» Pater ille vester,qui est in coelis,dabit bona iis,qui petiertnrab ipso ?
ii Quacunque igitur volueritis,ut faciant vobis homines,ita & vos facite eis 2 istaenim est lex.Lc prophetae.
1; Introite per angustam portam: quoniam lata est porta,& spatiosa via,quae abducit in exitium,multique sunt,qui intro.
1 eunt per eam.
14 Quia angusta est porta,& stricta via # qu* ducit ad vitam,8c pauci tunt»qui inveniunt eam.
>5 Cavete vero vobis pseudoprophetis, qui veniunt ad vos cum vestimentis ovium,sed intrinsecus suntlupi rapaces.
1 6 A fructibus eorum agnoscetis eos. Num colligunt ex spinis uvam,aut ex tribulis ficus ?
17 lt'a omnis arbor bona fert fructus bonos; putris autem arbor fert fructus putres.
18 Non potest arbor bona fructus malos ferre, neque arbor mala fructus bonos fer-
19 Quaecunque arbor non fert fructum bonum,exciditur,& in ignem conjicitur.
20 Nempe igitur ex fructibus ipsorum agnoscetis eos.
21 Non,quisquis dicit mihi,Domine Domine ,introibit in regnum coelorum, sed qui facit,quod vult Patermeus,qui in coelis est.
22 Multi dicent mihi die illo,Domine Domine, nönne per nomen tuum prophetavimus,& in nomine tuo da;monia eieci- mus,& per nomen tuum mulcas virtutes c- didimus ?
2; Tunc autem profitebor eis ; Certe nunquam novi vos, discedite a me,qui e- peram daris transgrefliont legis.
24 Quisquis igitur audicex me sermones fstos» & eos prajstar.aslimulubo eum viro prudenti,qui aedificavit domum suam super petram :
2c Decidit autem nimbus, te venennx flumina, & flaverunt venti, & tneiderure domui illi; sed non cecidit: fundata enin fuerat super petram.
26 Ec quisquis aqdit ex me hos serme- nes.Sc eos non pncstac .afllmilabirur viro fatuo,qui «dificavit domum suam super a-
vr Descendit autem pluvia, & venerurt flumina,& flaverunt venti,8c itr.pegerurt in domum illam : 8 e cecidit,8< fuit casus ejus magnus.
28 Pactum est autem,quum firiflet Jesus sermones istos,ut percelleretur turba si> per doctrina ipsius.
29 Docebat enim eos. ut habens auctem ritsrem.non autem ut Scribae.

Cap.8*
C A F. V 111 . 'LtpY 6 sut,CtnturionUputr i & K socrui Petri sanantur . Sedatur tempeftat a Cbri/lo.^y dctmones t* hominibus t}(ttiin porros ruunt.
D Escendentem autem eum e monte,se-
quuta est turba multa.
i Et ecce leprosus,quum venisset,adoravit eum,dicens ; Domine,st velis,potes me purgare. . . , . ..
; Extensa'que manu tetigneum Jesus, di- cens : volo.purgaror.Statim igitur purgata fuit eius lepra.
4, Tunc dicte ei Jesus; Vide.ut nulli dicas: sed abi,ostende te sacerdoti, & osser donum illud, quod imperavit Moses,ut hoc fit eis testimonio.
< ingressum autem JefumCapernaumum adiit centurio,precans eum,
6 Et dicens; Domine,puer meusproie- ctus est domi paralyticus,& vehementer torquetur.
7 Tunc dicitei Jesus;Ego,quum venero, sanabo eum.
8 Et respondens Centurio,dixit; Domine non sum dignus,ut sub testum meum ingrediaris : sed solum loquere,Sc sanabitur puer meus:
9 Etenim ego sum homo sub potestate constitutu«, habens sub me milites: Adico huic,proficiscere,A proficiscitur : & alteri, veni,& venit:& servo meo,fac hoc, & facit.
10 H<frau:em,quum audissec Jesus, miratus est : & dixit iis,qui sequebantur; Arnen dico vobis,ne in Jssraele quidem tantam fidem inveni.
11 Dico autem vobis, multos ab oriente . & occidente venturos,& accubituros cum Abtabamo, Sc isaaco, A Jacobo in regno coelorum :
12 Filios vero reeni e lectum iri in tenebras illas exteras,illic erit fletus,&stridor dentium.
1; Et dixit Jesus Centurioni; abi, Sc ut credidisti fiat tibi. Sanatiisque est puer e jus eo ipso momento»
14 Et quum venisset Jesus in domum Pe- tri,vidit socrum ejus ih lecto projectam,& febricitantem.
iC Tetigftque manum eius , Sc dimisit eam febris : Sc surrexit.ac mini stravit eis.
16 Quum autem ferum diei e stet.obtulerunt ei daemoniacos multos,& ejecit spiritus verbo,omnefque male habentes sana-
17 Ut impleretur,quod dictum est per Esaiam prophetam,dicenrem ; ipse invale- tudines nostras accepit,& morbos porta-
,8 Quum vidisset aurem Jesus turbam multam circum sese,jusGt,ut abiret in ulteriorem
19 Et quum accessisset quidam Scriba,di- xlt ef,‘Magister,sequar te quöcunque abieris.
zo Tunc dicit ei Jesus ;Vulpes habent lustra,& volucres cxli nidos: silius autem hominis non habet,ubi caput reclinet.
21 Alius amem ex discipulis ejus dixit ei;Domine,permitte mihi primum abire,A sepelire patrem meum.
22 Jesus autem dixit ei; sequere me, A si-
Cap.S.J.
ne,ut mortui sepeliant mortuos suos.
2; Ipsum autem ingressum in navigium» sequutisunc eum discipuli eius
24 Et ecce concustio magna facta est ti mari, adeo ut navis opeririretur fluctibus: ipse vero dormiebat«
25 Et accedentes discipuli,excitaverunt eum,dicentes; Domine serva nos,perimus.
16 ipse verb dixit eis. Quid timidi estis» d exigua fide praediti ? Tunc experrectus, objurgavit ventos,& mare; A facta est tranquillitas magna.
27 Homines autem illi mirari sunt,dicentes; Qualis est ille,quod venti quoque, A mare auscultant ei ?
28 Et quum venisset ipse adulteriorem ripam ,iu regionem Gergesenorum,occurrerunt ei duo daemoniaci ,e monumentis prodeuntes,saevi valde ; adeo ut non valeret quisquam pneterire perviam illam.
29 Et ecce clamarunt, dicentes; Quid nobis tecum Jesu, fili Dei ? venisti huc vexatum nos ante constitutum tempus ?
30 Erat autem longe ab eis grex porcorum multorum pascens. \
j. Daemones vero precabantureum, di- !
centes ; Si ejicis nos.permitte nobis abire in gregem porcorum illorum.
;r Et ait eisjAbire, Illi vero egressi »abierunt in illum gregem porcorum: A ecce, ruic totus ille grex porcorum c praecipitio i in mare,A mortui sunt in aquis. !
i; Pastores autem fugeruntrA quum abi- issent in urbem,renunciarunc omnia , A qu* daemoniacis facta fuerant.
)4 Et ecce,tota urbs illa exivit in occursum Jesu : A quum vidissent eum,rogarunt» ut digredereter ä finibussuis.
C A P. IX. Christus peccata ,&pdralysm ^ solvit,yfatthaum vocat,quinque edit mi- ■! racula,& in multa messe operarios jubet j percit. \
TNgrcssus igitur navigium,trajecit,A ve- ! i-nit in suam urbem,
2 Et ecce obtulerunt ei paralyticum in , lecto projectum: qüimque vidisset Jesus sidem eorum,dixit paralytico »Lonfide sili, remissa sunt tibi peccata tua.
z Et ecce quidam e Scribis dicebant apud se,iste blasphemat.
4 Et quum vidisset Jesus cogitationes eorum,dixit; Quid cogitatis mala in cordibus vestris ?
5 Utrum enim est facilius, dicere; Remissa sunt cibi peccata,an dicere; Surge,& ambula ?
6 Ut amem sciaris potestatem habere Filium hominis in terra remittendi peccata stunc dixit paralytico,) Surge,attolle tuum lectum,& abi domum tuam.«
7 Tunc ille surrexit, abiitque domum
8 Turba vero, quum hoc vidisset, mirata est» A glorificavit Deum,qui dedisset talem potestatem hominibus.
q Et quum digrederetur Jesus illinc, vidit quendam sedentem ad telonjum, qui Mattharus dicebatur, & dixit ei; Sequere me.Atquc 'v> surgens.sequutus est cum.
10 Et ecce factumest, quum Jesus accumberet domi ecce,ut multi publicani ,A
pecca*
EVA NGE11UM

c-p.-. . , ^ .
peccatores,qui venerant, simul accubuerint cum Jesu, 8e discipulis eiist* ii Quum autem id vidissent Pfrarisaci,.dixerunt discipulisejus: Quare cu^u publicanis» 8cpeccatoribuseditdoctorille vester?
ir Jesus autem, quum bocaudisset» dixit cisiis,qui valent,non est opus medico, sed iij,qui male/e h3bent.
i; ite vero.Sc discite,quid sit: Miserationem volo.Är non sacrificium. Non enim veni vocatum justos,sed peccatores ad resipiscentiam.
14 Tunc adeunt eum discipuli Johannis, dicentes : Quare nos,APharisati multum jejunamus»ducipuli vero tui non jejunant?
15 Et dixit eis Jelus , Num possunt filii thalami lugere quamdiu cum eis est sponsus ? Aderunt autem dies,quum tolletur ab eis sponsus ,& tunc jejunabunt*
16 Nullus autem indit panniculum novum in vestimentum vetus : illud enim ipsius supplementum tollit aliquid exilio vestimento,& fit pejor fissura.
17 Neque injiciunt vinum novum in u* tres veteres: alioqui rumpuntur utres, & tum vinum effunditur,tum utres pereunt • sed injiciunt vinum novum in utrej recentes ,& utraque conservantur.
18 Harc eo loquente ipsis, ecce, quidam praefectus synagog* venit,& adoravit eum, dicens,- filia mea modo defuncta est; sed veni.fic impone manum tuam super eam, & vivet:
iq Tunc surgens Jesus, sequutui est eum, & discipuli ejus.
vn Et ecce» mulier sanguinis profluvio laborans a duodecim annis,accedens!» tergo,tetigiefimbriam vestimenti illius.
»1 Dicebat enim apud se,- Sisolum tetigero vestimentum ejus,liberabor.

21 Jesus vero conversus,fic intuitus eam, dixit: Confide filia»• fides tua te liberavit. Et liberata fuit mulier ab eo momento.
2? Et quum venisset sesus domum prasse- ctividissetque tibicines, & turbam tumultuantem.
14 Dicit eis j Recedite :non enim mortua est puella , sed dormit. Et deridebant
eum.
1? Quum autem fuisset ejecta turba, ingressus, prehendit manum eius: & stirrexit adolescencula.
26 Et« exiit hac fama in totam illam regionem.
x? Quümque digrederetur illinc Jesus: fequuti sunt eum duo cocci,clamanres, 8c dicentes ; Miserere nostri fili David.
»8 Quum autem venisset domum,adierunt eum cocci iili,8c dicit eis Jesus, Creditis me hoc posse facere? dicunt ei jEtiam ©omine.
29 Tunc tetigit oculos eorum, dicens; Secundum fidem vestram fiat vobis.
Et aperti sunt oculi eorum: & graviter interminatus est eis Jesus, dicens \ Videte,nemo sciar.
\i At illi egressi,sparserunt ejus famam in tota illa regione.
}2 Jpfis autemegredientibus,ecce obtulerunt ei hominem mumm .daemoniacum.
Et ejecto dxmonio loquutus est mutus : Ze mirara est turba,dicens j Nunquam

apparuit tale quidpiani in Jisiraele,
Z4 1'harisari vero dicebant,per principem daemoniorum ejicit daemonia.
}{Et obibat Jesus urbes omnes,ac vicos« docens in synagogis eorum, & pr«cdicanS Evangelium regni,& fanans quemvis morbum,& quemvis languorem in popuio.
;6 Quum vidisset autem turbam,commiseratione intima commotui est super tis, quod essent dissipati,& disjecti quasi ovei* non habentes pastorem.
$7 Tunc dicit discipulis suis,ipsa quidem messis multa,operarii autem pauci.
l8 Rogate igitur Dominum messis,ut e- mittat operarios in messemiuam.
CAP* X. Vocatio ir ^foj\obrum,illoTum» que persecutio,consolatio,&summaria m- Muctio.
Unc advocatis duodecim discipulis suis» dedit eis potestatem adversus spiritui impuros , ut ejicerent eos, A fanarent o- mnem morbum,& omnem languorem.
2 1 ’orro duodecim Apostolorum nomina sunt h£c : Primus Simon , qui dicitur Petrus,& Andreas frater ejus : Jacobus.fi- lius Zebed;ei,Se Johannes. frater ejus:
; Philippus,Sc Lartholomatus Thomas» & Matrhasus ille publicanus: lacobus.fi/iHC Alphxi.dc Lcbbatus,cognominatus Thad-
4 Simon Cananites, 8c JudaS iscarioteS, qui etiam prodidit eum.
5 Hos duodecim misit Jesus, & addidic eis mandata,dicens ; in vjam Gentium ne abieritis, & in urbem Samaritanorum ne ingrediamini;
6 Sed proficiscimini potiu« ad oves perditas domus Jisraelis.
7 Iter facientes vero proclamate,dicentes ,-Appropinquavit regnum coelorum.
8 Agrotos sanate , leprosos purgare « mortuos suscitate, datmonia ejicite; dono accepistis,dono date.
9 Ne comparate aurum , neque argentum,neque a :s in Tonis vestris :
10 Neque peram ad iter, neque binas tunicas,neque soleas,neque baculum : nam dignus est operarius alimento suo.
u In quamcunque vero urbem,aut vicum introieritis,exquirite quis in ea sit dignus : 8c illic manete usquedum exeatis.
1 r Introeuntes autem domum,salutate earr.
1) Et si quidem fuerit domus digna,ve* nito_ pax vestra super eam; sin autem non fuerit digna,pax vestra ad vos revertitor.
14 Et quicunque non exceperit vos,neque audierit sermones vestros, exeuntes domo, aut ex urbe illa,excutite pulverem pedum vestrorum.
15 Arnen dico vobis, tolerabilior etie condicio terrae Sodomorum,& Gomorrhaeo- rumin die judicii,quam urbis illius.
16 Ecce,ego mitto vos üt ovestn medium luporum; estote igitur prudentes üe serpentes,& simplices ut columbar.
17 Cavete verö ab hominibus: tradene enim vos in confessus« & in conventibus suis flagellabutft vos.
18 Sed & ad praesides,ac Reges ducemini mea causa» utbocsitt is, & Gentibus testi- monium.
ig Sed

19 Sed quum tradent vos,ne estote so- licitt,quomodo, aut quid loquamini $ da* feitur enim vobis illo momento, quod loquamini.
20 Non enim vos estis, qui loquimini, sed spiritus Patris vestri ii est, qui loquitur in vobis.
21 Tradet autem frater fratrem ad mortem, & pater filium :Sc insurgent liberi in parentes,& morte multandos eoscurabunt:
22 Et eritis exosi omnibus propter nomen meum: verum, qui sustinuerit ad fi- lum usque,is servabitur.
15 Quum autem persequentur vos in ea *rbe,fugite in aliam- Arnen enim dico vobis, nequaquam obieritis urbes Jifraelis, quin venerit tnius hominis.
14 Non est discipulus supra doctorem, neque servus supra dominum suum.
25 Sufficiat discipulo, ut sic sicut doctor ipsius : & ut servus Jit sicut dominus ipsius, Si ipsum patrem familias Beeizebulem vocarunt,quanto magis domesticos ejus 1
26 Itaque ne cos timete: nihil enim est opertum,quod non sit retegendum, & nihii occultum,quod non sit cognoscendum.
27 Quod dico vobis in tenebris,dicite in lute: & quod inaurem auditis, prardicate in solariis.
-H Et ne timete vokstab iiS» qui truci- dinc corpus, animam autem non postum trucidare > sed timete potiuseun«, qui potest Se animam, Sc corpus perderem gehenna. .
aq Nonne duo passerculi assario veneunt, & unus ex eis non cadet in terram sine Patre vestro ?
io Vestri vero etiam capilli capitiso- mnes numerati sunt.
Ne igitur timete : vos multis passer- culis pnestatis.
H2 Quisquis igitur agnoscet me coram hominibus, rg-.-.oscam & ego cum coram 1‘arrc meo,qui est in ccclis.
;; Quisquis autem abnegaverit m: coram hominibus, abnegabo eum & ego coram Patre meo,qui elf in coci is.
Ne existimate me venisse immissurum pacem in terram : non veni immissurus pacem,sed gUdium.
Nam veni facturus,ut dissideat filius a patre suo, & filia a matre fua,& nurui a so-
X 6 Erimmici hominis erunt, guisuntdo- rr.estici ipsos.
}7 Qui amat patrem , nue matrena supra me , non est me dignu* : Lc qui amat filium, aut filiam supra me ; non est me dignus.
Et qui non accipiccrucemsuam, ac pone me sequitur,non est me dignus-
;q Qui invenerit animam suam, perdet «am*. & qui perdiderit animam suam ruea causa,inveniet eam.
40Qui recipit vos.me recipit: & qui me recipit,recipit eum,qui misit me.
4 1 Qui recipit Prophetam nomine Propheta; »mercedem Prophetae acci piet,8c qui recipit justum nomine justi, mercedem ju- Äi accipiet.
42 Et quicunque potum dederit uni ex hispafvis poculum frigida; soKim,nomine

discipuli, amen dico vobis, non jerdiderit mercedem suam.
C A P. XI. Lqjatio Ioh&rmii aA 'bristum, Chrtstique concio evAnglica-
T factum est , quum finem fccssct Jesui praecipiendi duodecim difeipuis suis, ut digressus illinc doceret,& praedicaret in urbibus eorum.
2 Johannes autem,quum audisstt in vinculis opera Christi» missis duobus ex discipulis suis.
; Dixit ei ; Tüne is es,qui venturus erat, an alium exspectabimus ?
4 Et respondens Jesus, dixiteij’ce, & re- nunciace |ohanni,qu*audicis,& »idetis:
C Cacti visum recipiunt, Sc claudi ambulant, leprosi mundantur , Sr surdi audiunt, mortui sufcitantui. Se paup eribus evange-
6 Et beatus est» qui non fuerit offensu»
7 illis autem abeuntibus, capi:Jesusdi- cere turba; de Johanne: Quii exiistis in desertum spectaturi ? arundlincm.qu* agitetur ä vento ?
3 Sed quid exiistis visinri ? hominem mollibus vestibus amictum ? ecce , qui gerunt molles vestes,in domibnuRegum sunt.
9 Sed quid txiistisvisuri) Prophetam ? certe dico vobis etiam ampLiüs.quam Prophetam.
10 Iste enim est,de quosctiprum est,Ecce, ego mitto nuncium meum ante faciem ruam,qui pratoarabitviam tuam coram te.
11 Amen dico vobis, non est suscitatus inter genitos e mulieribus quisquam maior Johanne Baptista: sed qui estminimus in regno cx.orum,major eo est.
12 Porro a diebus Johanni» Baptista;, usque nunc, regno cxiorum vis affertur, Se violenti rapiunt illud.
1; Nam omnes Prophet??, & ipsa Lex usque aJ Johannen: prophetarunt.
14 Et.ssvultis hoc recipere : ipse est Elias ille,qui venturus erat- it Qui habet aures ad audiendum, audiar.
16 Sed cui assimilabo gentem istam ? Similis est puerulis, qui sedent in foris,8c ac» clcmanc sodalibussiiis,
17 Acdicu t,‘Tibiis cecinimus vobis,& non saltastis: lamentati fumus vobis,& non planxistis.
1 3 Venit enim Johannes, nec edens,nec bibens,£k aiunt,dxmonium habet.
19 Venit filius hominis edens,ac biberr. Se dicunt; Ecce homo edax» Se vini potor» publicanorum amicus, äc peccatorum. Sed justificata est Sapientia a filiis suis.
_ 10 Tunc expit cum probris increpare civitates., in quibus edita: fuerant plurimae virtutes ipsius, quod non resipuissent, diri \ r x tibi Ohorazin ; va: tibi Bethfaida ; nam si Tyri, & Sidone edita; fuissent virtutes,qu* edita: sunt apud vos, olim cum sacco,& cinere scdcnttf resipuissenr:
21 Quinetiam dico vobis,Tyro,& Sidoni- tolerabilior erit conditio in die judicii» quam vestra.

rr Et tu Capernaufft». qu® es usque ad illinc, sequutaque est eum turba multa,sa.r
coelum sublata, usque ad inferor deprimeris : nam si Sodomis editae fuissent virtutes, qure editae fune apud te, mansissent usque ad hodiernum diem.
24 Quinetiam dico vobis, terrae Sodomorum tolerabilior erit conditio io die judicii,quam tua.
15 In illo tempore respondens Jesus, di- xit»Gloriam cibi tribuo Pater,Domine exii,& terrae, quod hxc occulcaveris k sapientibus, dc intelligentibus; £Sc ea retexens infantibus.
16 Etiam Pater,quia ita placuit trbi,
27 Omnia mihi tradita sunt a Patre meo; & nemo novit Filium, nisi Pater,neque Patrem quisquam novit, nisi Filius,& cuicunque voluerit Filius retegere.
iZ Venite ad meomnes,qui fatigati estis, & onerati,& ego faciam,ut requiescatis*
29 Attollite jugum meum in vos » Lt discite a me.quod mitis sim, Lc humilis corde : & invenietis requiem animabusve- stris.
;o Jugum enim meum facile est»&onus meum leve est.
C A P. XII. Quid fdbbitho , & farrifieio
prdstantiw. 'Dtdbolum non po,fe ejici,nisi
digito De i, (y bonum e{fe debere, qui bene
a5.1t. Ionen typM Christi.
TLlo tempore ibat lesus sabbatho per sr -*-ta ; discipuli vero ipsius esuriebant, cx* perüntque vellere spicas,dc edere.
2 PharisaH vero,quum bocvidissent,dixerunt ei i Ecce, discipuli tui faciunt,quod non licet facere sabbatho.
$ Ipse autem dixit eis. Non legistis,quid fecerit David, quum esurirecipse, & qui e- rant cum eo ?
4Quomodo introierit domum Dei.& panes proposuitios ederit, quibus vesci non erat ipsi licitum, neque iis, qui cum eo e- rant^edsacerdotibus fotis?
C Aut non legistis in lege, sabbarhis sacerdotes in templo sabbathum profanare, & inculpabiles esse ?
6 Dico autem vobis, quenddm templo majorem nie esse-
,7 Quod si nosseris quid sit,* Misericordiam volo, & nen sacrifici uni, nonconde- mnässetis inculpabile».
8 Nam Dominus est etiam sabbathi Filius hominis.
9 Et digressus illinc, venit in synagogam
10 Et ecce, quidam illic erat manum habens aridam : & interrogarunt eum.dicentes; Licetne siibbathis quempiam fanare ? utnccuserent eum.
11 ipse vero dixit ei ;Quis erit ex vobis, qui habeat, ovem unam, dc, si ea inciderit sabbatho in foveam, non apprehendat cam,8c erigat ?
12 Quantum aurem homo praestat ovi ? Itaque licet sebbathis bene facere.
1 ? Tunc dixit homini illi, protende manum tuam. Et «extendit: ectque restituta fana ut altera.
'4 PharitH vero egressi, ceperunt consilium adversas eum ; uc eum perderenr.
»5 fetus autem, quum boc nosser,seceflir
navitque eos omnes.
,6 Et interminatus est Kis,jne se manifestum facerent.
1 7 Uc impleretur,quod dictum erat per
Esaiam prophetam,dicentem ;
18 Ecce servus ille meus, quem elegi: dilectus ille meus, in quo acquiescit anima mea: ponamSpiruum meum super eum,& judicium Gentibus annunciabit.
iy Non litigabit,neque clamitabit,neque audiet quisquam in plateis vocem ejus.
20 Arundinem quassatam non confringet, & linum fumigans non extinguet: usque dum protulerit ad victoriam judi-
21 Et in eius nomine Gentes sperati Tunc oblatus est ei dxmoniacuscx# cus, & mutus ; & sanavit eum,adeo ut qui cxcus.ac mutus suent, 8 c loqueretur,Sc viri Et obstupuit tota turba,dicebatque; Nonne iste est filius ille Davidis ?
141'harisaH vero,quum Nxe audissem,dicebant, Iste non eiicir dxmoni 3 nisi per Beelzebulem, principem dajmoninrum.
2; Jesus autem,quum sciret cogitationes eorum, dixit eis; Omne regnum dissidens adversus se se »vastatur: Ac omnis urbs, auc domus dislidens adversus se ipsam , non stabit-
16 Sed si satanas satanam ejicic,adversus se ipsum dissidet : quomodo ergo stabit regnum eius ?
27 .Et,stergo per Beelzebulem elicio daemonia »filii vestri per quem ea ejiciunt? propterea ipsi erunt vestri iudices.
a8 Sin autem perSpiritum Dei ego ejicio dxmonia, nempe peivcnit ad vos regnum Dei.

29 Nam quomodo potest aliquis ingredi domum poten;is<tifcu/M,& vasa eius diripere, nisi primo vinxerit potentem illum, 8c tunc domum illius diripiet ?
;oQui non est mecum,adversum me est : 5 c qu» non cogit mecum,spargit.
Propterea dico vobis,quodvis peccatum , & blasphemia remittetur hominibus : blasphemia vero in Spiritum non remittetur hominibus.
\i Et quisquis ioquutus fuerit adversus Filium hominis,remittetur ci: quisquis autem fuerit Ioquutus adversus Spiritum sanctum, non remittetur ei,neque inhocsecu- lo,neque in futuro.
Aut facite arborem bonam,8c fructum eius bonum, aut facite arborem putrem,& fructum ejus putrem; nam e fructu arbor cognoscitur.
i4 Progenies viperarum, quomodo possitis bona loqui , quum sitis mali? nam ex redundantia cordis os loquitur.
is Bonus homo e bono thesauro cordis profert bona: & malus homo cx malo thesauro profert mala.
Sed dico vobis, quodcunque verbum otiosum loquuti fuerint homines , de eo reddituros rationem in die judicii»
, i? EX sermonibus enim tuis justificaberis,& ex sermonibus tuis condemnaberis, i8 Tunc responderunt quidam e Scribis*

Cap.i2.tj. E V A N G
ac Pharifeis.dkemei J Prsceptor,velimus «X te signum videre.
J9 Ipse vero respondenS,dixiceis;Gens mala.fc adulterina signum requirit,sed signum non dabitur ei,nisi signum illud Jo- nx prophet®.
40 Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti tres dies,& tres noctes, i t'a erit Filius hominis in corde terr® tres dies,8c tres noctes.
41 Ninevit* resurgent in judicio cum geme ista,& condemnabunt eam: quod ipsi resipuerint ad prxconium Jon®: & ec- ce plus,quam Jonas cjt in hoc loco.
41 Regina Austri Turget in judicio cum gente ista,& condemnabit eam : quod venerit k terminis terr®, ut audiret sapientiam SolomoniiJöc ecce plus,quam Solo- mon tjl in hoc loco.
41 Cxterum , quum impurus spiritus exierit a quopiam , ambulat per arida loca, quxrens requiem,&non invenit.
44 Tunc dicit; revertar domum meam, unde exivi. Et quum venit,invenit tam vacantem,versam, öc ornatam;
4C Tunc abit,& accipit fecum septem a- lios spiritus peiores,quam ipse sit : Se ingredi habitant illic, fkque ultima conditio tiominis illius deterior priore: ita etiam erit genti isti mal®.
46 Quum aurem adhuc loqueretur rur- b®, ecce, macer, d: fcatret e.iui adsticerunt foris,quarrentes eius colloquium.
47 llixit autem ei quidam; Ecce, mater tua, & fratres rui foris adstant, quxrentes tuum colloquium.
48 Ipse vero respondens, dixit illi, qui hor ei dixerat. qu® est mater mea , Se qui sunt fratres mei ?_
49 Ec protensa manu sua in discipulos suos,dixirjEtce mater mea,8e fratres mei •'
50 Quisquis enim fecerit,quod vult Pater ille meus , qui est in cocljs, is est meus frater,8c foror,& mater.
C A P. X l 1 1 . Concio Chrifti complexa pA)d- bolam de femine,^ septem alia*. Dejicitur Itsw a cognatii.
I Llo vero die egressus Jesus domo »sedit apud mare.
1 Et coacta est ai eum turba multa . adeo ut navigium ingressus sederet: tota autem turba in littore adstabar.
j Et loquucut est eis multa per parabolas, dicens; Ecce , quidam fator exiit ad feren-
4 Et quum is feminaret,alia quidem ceciderunt secundum viam ; & venerunt vo- 3ucres.& devoraverunt ea.
5 Alia ver«» ceciderunt in petrosa» ubi •non habebant terram multam: & stnrim exorta sunt,propterea quod non habebant profundam terram:
K Sole autem exorto,ardore tacta sunt.Se propterea quod non habebant radicem,exaruerunt.
7 Alia vero ceciderunt,in spinas ,*&a- fcenderunt spina?,& suffocarunt ea.
8 Alia vero cecidcruntin terram bonam, 8c ediderunt fructum , aliud quidem cente- ■a^liud vero sexagena .aliud vero tricena. 9 Qui habet aures ad audiendum,audiar.'
E I I U M Cap.f X»
10 Tunc accedentes discipuli,dixerunt eijQuare per parabolas loqueris eis ?
ti Ipse vero respondens,dixit eis; Qui* vobis datum est ndfTe mysteria regni calorum,illis autem non est datum.
12 Quisquis enim habet, dabitur ei,Se amplius habebit: quisquisaucen non habet : etiam,quod habet,tolletur ab eo.
1; Propterea per parabolas loquor eis; quia videntes non vident, & audientes non audiunt,nec intelligunt.
14 itaque completur in ipsis prophetia Esajx, qu® dicit: Auditu audietis, & non intelligetis, & videntes videbitis,& non cernetis.
is Crassum factum est enim cor populi huius, & auribus graviter audierunt,& oculis fuisconniverunt: ne quando cernant o- culi$,& auribus audiant, & corde intelli- gant.Se se convertant,Se sanem eos.
16 Vestri vero beati sunt oculi,quod videant : Se aures ve(trx,qubd audiant.
17 Amen enim dico vobis,multi prophe- t®,& justi desideraruntvidere,qu® videtis, Sc non viderunt :& audire,qu® auditis,8c non audierunt.
18 Vos igitur audite parabolam ejus,qui feminat.
19 Quoties quispiam audit sermonem de regno illo,& non attendit. venit ille malus, & rapit, quod fatum est in corde ipsius, i* cst,qui secundum viam semen excepir.
20 Qui vero in petrosa semen excepit,is est.qui sermonem audit, Se cum statim cum gaudio excipit.
21 Non habet aurem radicem in sefe.sed temporarius est, orraque compressione, vel persequueiune propter sermonem,statim offenditur.
22 Qui verb in spinas femen excepit,is est,qui sermonem audit .'sed solid cudo secui! hujus, & fallacia divitiarum suffocat sermonem,qui firfructiis expers.
^
2; Qui vero in terram bonam excepit semen, is est, qui sermonem audit, 8e intelli- gentiam intendit , qui videlicet fructum fere : editque aliusquidemcentena , alius sexagena,alius vero tricena.
2a Aliam parabolam proposuit eis,dicens; Simile est regnum calorum homini ferenti bonum semen in agro suo.
,25' Quum autem dormirent homines, ve- nireius inimicus , Le sevit ziiania inter triticum , Se abiit.
26 Qyi»m vero germinasset herba,&fru- ctum edidisset, tunc apparuerunt etiam zi-
27 Accedentes autem fervi patris familias,dixerunt eijDomine.nonne bonumse« men sevisti in tuo agio ? unde ergo habet zizania ?
»3 Ille vero dixit ets,Inimicus quispiam hoc fecit. Servi aurem dixerunt ei ;Vis igitur,abeamus.& colligamus ea.
29 Atille dixit,Non: ne colligendo zizania,eradicecissimul cum eis criticum.
jo Sinite utraque simul crescere usque ad messem : Se tempore messis dicam messoribus: Colligite primum zizania, fle ligate ea in fasciculos , ad exurendum ea: triticum verö cogite in horreum meum.
1» Aliam parabolam proposuit eis. dicens;

Cap.it> SEC. M A T
cens : Simile est regnum coelorum grano sinapis , quod acceptum quispiam sevi: in a gro suo .
jr Quod minimum quidem est omnium seminum : quum aucem excreverit, maximum est olerum : St arboresctt: adeo ut veniant volucres cocli, & nidulentut in ramis ipsius.
$$ Atiam parabolam loquutus est eis, dicens i Simile est regnum ccclorum fermento, quod acceptum mulier indidit in farina; lata tria.usque quo fermentaretur tota.
;4 ttec omnia loquutus est Jesus per parabolas ad turbam : & absque parabola ni- Jiil loquurus est eis.

15 Uc compleretur,quod dictum suit per prophetam,dicentem ; Aperiam per parabolas os meum; eructabo occulcata a jacto mundi fundamento.
0 Tunc dimissa turba venit domum Jesus , & adierunt cum discipuli ejus,dicentes ; Edissere nobis parabolam zizaniorum agri illius.
$7 Ipse vero respondens, dixiteis; Qui feminat bonum femen,est filius hominis:
z8 Ager aut . m est mundus; bonum vero femen,sunt filii regni; zizania vero sunt filii illius mali.
inimicus autem, qui seminavit ea,est diabolus; mellis vero »consummatio seculi est : messores autem Angeli sunt.
40 Sicut ergo colliguntur zizania,& igni exuruntur : ita erit in consummatione seculi huius.
41 Mietet Filius hominis Angelos suos, qui colligent ex ipsius regno omnia offendicula^ eos,qui dant operam tranfgresüo-
41 Projicientque eoi in fornacem ignis; illic erit fletus,stridorque dentium.
4; Tunc justi effulgebunt üt sol,in regno patris fui. Quj habet aures ad audiendum,
44 Rursus simile est regnum coelorum thesauro occultato in agro, quem nactus quispiam , occuluit ,Se prae gaudio,quod accipit, ex eo» subducitsesf,8comnia,quaeha- ber,vendit.emitque agrum illum«
45 Rursus simile est regnum coelorum cuipiam negotiatori , quxrenti pulchras margaritas.
46 Quj nactus quandam magni pretii margaritam , abiit, 8c venundedit omnia, quae habebst,& emit eam.
47 Rursum simile est regnum coelorum sagena.iacta; in mare,& quae rescujusvis generis coegit.
48 Quam impletam piscatores subduxerunt ir littus: & sedentes, qua; bona erant, in vafacollegerunt, qu*vero putria extra abjecerunt.
4y itä erit in consummatione seculi: prodibunt Angeli,& segregabunt malos e medio justorum $
<0 frojicientque eos in caminum ignis: ilic e*it fletus,& stridor dentium.
5 » Vicit eisjeiui,intellexistis hacc omnia? Dicunt ei.Etiam Domine.
5* use vero dixi? eij, Propterea omnis Scriba edoctus in regno coelorum,similis est cui piari patri familias,qui profers e shefott* ro suo nova,& vetera«
T It Ä U M. Cap.ti.14.
5 ? Er factum est.qUum sinisset fetus parabolas iflas.uc solveret illinc.
<4 Et quum venisset in patriam suam,do- cu»t eos in synagoga eorum ,• adeo ut percellerentur, ac dicerent; Unde huic sapientia ista.St virtutes ?
55 Nonne iste est ille fabri filius ? nonne mater ejus diciturMaria.St fratres ejus Ja» cobus.St Joses, & Simon, St Judas ? ,
56 Et sorores ejus nonne omnes apud no« sunt ? unde igitur isti ha»c omnia ?
57 Et offendebantur in eo. Jesus autem dixit eisjNnn est propheta inhönoratus>ni-
si in patria sua,dc domo sua.
58 Neque edidit illic virtutes multa«, propter incredulitatem eorum.
C A 1\ X1V. Herodii de ltfu judicium iqua- re lobanncs decoliatM fufi7>;mi«
racuium quinque panum : fide sedantur flulhti.
I Llo tempore audivit Herodes tetrarcha famam de Jesu ;
* Et dixit pueris suis, iste est Johanne« ille Baptista : ipse suscitatus est exmor- tuis.Lc propterea virtutes agunt in eo.
; Nam Herodes prehensum Johannen, vinxerat,Sc conjecerat in carcerem, propter Herodiadem , uxorem Philippi fra-
4 Dicebat enim ei Johannes: Non lice« tibi eam habere.
$ Et quum cuperet eum occidere,timue« rat turbam » quod eum haberent uc prophetam.
6 Quum aurem agerentur naralitia Herodis, saltaverat filia Hetodiadis in medio $c placuerat Herodi.
7 Unde cum jurejurando fposponderac fe daturum ei,quicqutd petiisset.
8 illa vero producta ä matre fuajDa mihi (inquit) hic in patina caput Johannj« Baptistae-
9 Et contristatus fuerat Rex,sed propter jusjurandum, & eos , qui simul accumbe- bant.jusserat dati.
o Et misso carnifice decollaverat Johan* nem incarcere.
t Et allatum fuerat caput ejus in patina,datumque puellari & ipsa obtulerat illud matri lua;.
tiEt quum accessissent discipuli e jus, sustulerant corpus illius,illiidque sepelierant; venerantque,8t renuncia verant Jesu.
15 H<cc igitur,quum audilset Jesus, secessit illinc e navigio in desertum lotum privarim : & quum hoc audisfet turba,pedibu« sequuta est eum ab urbibus.
14 Et egressus Jesus, vidit multam turbam: & commiseratione intima commotus est erga eosssanavjtque eorum a;grotot.
15 Quum autem ferum diei esset, adierunt eum discipuli ejus,dicentes; Desertus est locus,& tempus jam praeteriit : dimitte turbam,uc abeuntes in vicos,emane sibi escas.
16 Jesus autem dixit eis; Non habent necesse abire: date eis vos,quo vescantur.
i? Ipsi verb dicunt ei jNon,habemus hie nisi quinque panes,St duos pisces.
18 ipse autem dixit, adferce mihi eoi huc. »A E; jussa tutba per herbas discumbere.

C 9 p*< 4 »if* E V A N G
acceptis quinque ilhs panibus.ac duobus piscibus, suspiciens in coelum,benedixit: & quum fregissct.deditdilcipulis panes,di- fcipuli vero turba:.
ioEc comederunt omnes.Sc saturari sunt, sustuleruntque.quod superfuerat, fragmentorum duodecim cophinos plenos.
xi Qui autem ederant, fuere viri quasi quinquies mille,absque mulieribus.sc pue-
iz Er ilruim adegit Jesus discipulos suos inscendere in navigium.8: prasirc sibi in ripam alteram, dum dimitteret turbjm.
z\ Dimjfla igitur tuvbä ascendit in montem privatim ad orandum. Quum autem letum diei eiVet.solus erat illic.
14 Navigium vcr> jam in medio maris erat vexatum a fluctibus; nam ventus erat contrarius.. ....
xs Quarta autem noctis vigilia abnc ad eos Jesus, ambulans super mare ;
x6 Et eo visolupcrmareambulante,discipuli turbati sunt, dicentes ; Spectrum est :& prx metu clamarunt.
17 Sed starim loquutus est eisjesus.di- censj Confidite ; ego lum,ne timere. .
«8 Respondens autem ei Petrus, dixit; Domine,!*» tu es.iube me ad te venire super squas.
ig ipse vero dixitjVeni. Ecquumdescen* diffet e navigio Petrus,ambulavit super a* quas,ut veniret ad Jelum.
$0 Videns amem* ventum validum,timuit; & quum taepiflee demergi, clamavit, dicens i Domine serva me-
;i Scatim vero Jesus extensa manu apprehendit eum.dicKque ei ;Exigua fide
pra?dire,quid dubitasti ?
;i E; quum ipsi essent ingredi navigium, pacatus fuit ventus.
;; Qui autem erant in navigio,venientes, adoraverunt eum,dicences; Veie Dei filius es.
34, Et quum traieciflent,venerunt m terram Gennefaret.
,5 Ec quum agnoviflent eum viri loci illius, miserunt in totam circumjacentem illam regionem; obtulerunt ei omnes male affectos;
;6 Et precabantur eum , ut solum tangerent fimbriam pallii ipsius » St quotquot tetigerunt,liberati sunt.
C A P. XV. Incusantur j^pollolide non lotti manibiis. jßuid polluat hominem. Hiftoria Cearum** , t&Jcptcm panum cumpiscibuf.
T Unc quidam , qui Hierosolymis advene- rant Scribae,fisPharisari,adierunt Jesum, dicentes;
2 Quare discipuli rui transgrediuntur traditionem seniorum ? non enim lavant manus suas,quum edunt panem,
z Ac illerespondens, dixit eis,‘Quare,& vos transgredimini mandatum Dei pertra* ditionem vestram 5

4 Nam Deus mandavit,dicens » Honora patrem tuum , & matrem ; 8 c , Qui maledixerit patri,aur matri,morte moriatur.
C Vos autem dicitis ; Quicunque dixerit patri > aut matri , Donum tft, quocunquei me juvari posse*, insons erili Si nequaquam
E L T U M Cap.i?.
honoraverit patrem suum , aut matrem
si Et irritum fecistis mandatum Dei per traditionem vestram.
7 IJvpocricae, bene de vobis prophetavit Esajasidicer.s;
8 Appropinquat milii populus hic ore suo,Qc labiis me honorat; cor autem eorum procul abest a me.
g Sed frustra me colunt,docentes doctri- nas.qurf sunt mandata hominum.
10 Et advocata turba dixit eis; Audite, 8 c intelligite.
11 Non quid ingreditur in os , hoc polluit hominem , sed quod egreditur ex ore * hoc polluit hominem.
12 Tunc accedentes discipuli ejus, dixerunt eijNosti Pharisieos audito isto sermone offensos fuisse ?
1 1 ipse vero respondens, dixit; Omnis planta,quam non pJansavit parenlle meus exiestis,eradicabitur.
14 Omittite illos : duces sunt exci extorum ; quod si t xcus ccrcum per viam duxerit,ambo in foveam cadent.
Respondens autem Petrus, dixit ei» Edissere nobis parobolam istam.
'si Jesus autem dixit; Adhuc , L< vos in-
tenigen:iic3rctis ?
>7 Nondum intelligitis, quicquid ingreditur in os . in ventrem cedere , St in latrinam ejici)
18 Quae autem proficiscuntur ex ore,ex ipso corde egrediuntur, & illa polluunt hominem.
19 Nam ex corde egrediuntur cogitationes malje, csdes, aduireria, icc nationes» fur t a,falsa testimonia, maledicta.
10 Hatc sunt,qux polluunt hominem : illotis autem manibus vesci, non polluit hominem.
21 Et egressus illinc Jesus, secessit in partes Tyri,8c Sidonis.
, 22 Er ecce,mulier Cananiea, a finibus illis egressa, clamitavit, dicens ei; Miserere rnei Domine , fili David , filia mea male ä dxmonio vexatur.
i\ Ille vero non responditeiquicqunm. Tunc accedentes discipu.i ejus . rogarunp eum , dicentes ; Dimitte eam : nam clamat post nos.
24 Ipse vero respondens.dixit»Non sum missus nisi ad ove* perditas domus Jifrae- lis.
25 Illa autem venit, & adoravit eum .dicens ; Domine,succurre mihi.
26 ipse vero respondens, dixit; Non est bonum accipere panem liberorum, 8c objicere catellis.
.27 Ipsaautem dixit,Etiam Domine; etenim catelli vescuntur mic is, qu« cadunt e mensa dominorum suorum.
28 Tunc respondens Jesus , dixit ei ; O mulier, magna tss fides tua; fiat tibi üt vis. Et sanata fuit filia eius ab eo momento.
2g Et digressus illinc Jesus . venit juxta mare Galilara?: & quum ascendisset in rnon- tem,sedit illic.
?o Tunc adiit eum turbs multa , Habens fecum c laudos »coccos , mutos, mancos, 8e alios multos; St abjecerunt eos ad pedes Jesu ; Si sanavit ces:
ji Ms»

LLP.,r.,6. SJC. MA'
;i ut tutba mirata sir»quum videret mutos Soquentes , mancos sanos , claudos arobulanues, coccos videntes: & glorifica- runt Deuim Jisraeiis.
?2 Jeiius autem advocatisdifcipulis suis dixit i C-ommoveor misericordia erga turbam : quia jam triduum permanent apud me.Sc non habent,quo vescantur: & dimittere eoi jejunos nolo, ne viribus deficiant
;; Tume dicunt ei discipuli ejus , unde nobis in deserto tot panes, ut saturemus turbam cantam ?
;4 Ducit igitur eis Jesus; Quot panes habetis ? i Ji autem dixerunt;Septem, Sc paucos pisciculos.
^5 Tunc jussit turbam discumbere humi.
. Ec acceptis septem illis panibus, ac piscibus,quum gratias egisset, fregit, dedit- que discipulis suis,discipuli veroturb*.
\7 Comederiintque omnes , & lacurati sunt: & sustulerunt» quodsupersuerot,fra- gmentorum septem sportas plenas.
Erant autena , qui comederant.quater mille viri,absque mulieribus, Sc Puerulis.
$9 Tunc^dimissa turba ingressus in navigium . venatque in fines Magdata,
C A 1*. XV I. Gruendum d fermtntoPha- rifjeorum. Confero Petri, Petra, & claves En leJtL. ^i-nezativ fui, crux quam ne- ceijdriA.
T quum accessissent Pliarifaei, ficSaddu- Cjct.tentantet »rogarunt eum,ut lignum e cocio sibi ostenderet.
z Ipsi vero resoondens, dixiteisi Quando ferum est diei,diciris; serenitas erit,rubet enim coelum.
? Et mane; Hodie erit tempestas; rubet enim cxlum triste. Hypocrita?» faciem quidem casti nostis diCcernere,signa vero temporum illorum non potestis?
, 4 G-ns mala, Sc jdulcerina signum requirit : sed signum non dabitur ei, nisi signum illud J oine Prophet a?. Ec relictis ipsis,abi it.
5 Et quum venissent discipuli ejus in ulteriorem ripam, obliti fuerant sumere panes.
6 Jesus autem dixit eis,Videte.St cavere a fermento Pharisieorum » Sc Sadduca?o- rum.
7 ipsi vero difecprabant inter se, dicentes , Panes non sumsimus.
8 Id autem, quum nosset Jesus, dixit eis» Quid disceptatis inter vos,exigua fide praediti,quod panes non sumsistis ?
9 Non animadvertitis , neque meministis quinque illos panes hominum quinquies mille,& quot cophinos acceperitis r
10 Neque septem illos panes quater mille hominum,& quot sportas acceperitis ;
11 Quomodo non animadvertitis me non dixisse vobis de pane, ut caveretis a fermento Pharifeorum.& Sadducu?orum ?
it Tunc intellexerant eum non dixisse, uc caverent a fermento panis, seda fermento doctrina? Pharisieorum, & Saddu- exorum.
11 Quum venisset aq t em Jesus in partes Ca?ftrea?,qu<c dicitur pnilippi, interrogavit discipusossuos, dicens ; Quemnam esse me dicunt homine*,filium hominis}
T T Jj JE ll M. ‘ Cap. 1 6i t 7,
14 Illi vero dixerunt ; Alii quidem Jo* hannem Baptistam, alii vero Eijam,alii vero Jeremiam,aut unum ex prophetis.
t $ Dicit eis; Vos autem,quem me dicitis esse ?
16 Respondens vero Simon Petrus , dixi;,-Tu cs Christus,Filius ille Dei viventis.
17 Tunc respondens Jesus ; dixit ei beatus es Simon Bar Jona ; quia caro , Hc f an . guis f;<cc non retexit tibi» sed Pater meus , qui est in ccelis.
>8 Sed, Sc ego tibi dico ;Tu es Per rus,& super hanc Petram aedificabo meam Ecclesiam : Sc porta? inferorum non superabunt
19 Et tibi dabo claves regni coriorum ; & quicquid ligaveris in terra ,erit ligatum in coelis,8c quicquid solveris in terra,erit so- lutum in cactis.
20 Tunc interdixit discipulis suis,umemini diccrent.sc esse Jesum illum Christum.
st Exeo tempore coepit Jesus indicare discipulis fuis.oporttre Ce abire Hierosolyma m ,Se multa paria senioribus ,&primariis sacerdotibus , Sc Scribis , & occidi, Sc tertio die suscitari.
zz Et prehensum eum Petrus,coepit objurgare,dicens ; Propitius tibi esto, Domine : nequaquam erit cibi hoc.
1; At ille seseconvertens »dixitPetro; Abscede a me satana,offendiculo es mihi; nam non sapis , quarjunrDci, fcd quaesunt hominum.
14 Tunc Jesus dixit discipulis suis; Si quis vult pone me venire, abdicet semet ipsum,8cattollat crucem suam, ac sequatur
i? Quisquis enim voluerit animam suam scrvare.perdet eam : quisquis autem perdiderit animam suam rr.ei causa » inveniet
z 6 Quid enim prodest cuipiam »sitorum mundum lucratus fuerit, anima vero suä mulctetur? aur quam dabit quispiam compensationem anima? su£ ?

27 Futurum esi enim,ut Filius hominis veniat cum gloria Patris Cui cum Angelis suis; Sc tunc reddet unicuique secundum facta ipsius.
28 Arnen dico vobis, sunt quidam ex liij.qui hic adftant.qui nequaquam gustabunt mortem,usque dum viderint Filium hominis venientem in regnum suum.
C A P. XVII. TranfToimatio Christi, Fli-vs quii, Qu* vis fidei Christi** prodicit paßio~ nem fuAm,^ptributum solvit.
Exto vero pbst die assumit Jesus Petrum, acJacobum,& Johannem,fratrem eiu$;3c subducit eos privatim in montem subii-
2 Transformatüsque est coram eis.Sc fulsit facies ejus üt sol .-vestimenta autem ejus facta sunt alba üt lux.
; Et ecce,conspecti lunteis Moses,& Eli- as,cum eo colloquenres.
4 Respondens autem Petrus, dixit Je r u, Domine,bonum est nos hic esseisi vis,faciamus hic tria tabernacula,tibi unum,& Mosi unum,& Elia? unum :
, 5 Adhuc coloqutme, ecce nubes'ucida
iwum*

inumbravit ens: & ecce vox «nube,dicens; Hic est Filius ille meus,dilectus ille,in quo acquiesco: ipsum audite.
6 Et quum JMraudissent discipuli * ciciderunt, in faciem suam,& timuerunt vehe-
p Tunc accedens Jesus , tetigit eos » di- 3Utque;Surgite,& ne timete.
8 Sublatis autem oculis suis, neminem viderunt,nisi Jesum solum.
9 Et quum descenderunt de monte,mandavit eis Jesus, dicens; Nemini dixeritis, quod vidistis , usque quo silius hominis a mortuis resurgat.
10 Tunc interrogaverunt eum discipuli fui,dicentes; Quid igitur Scribx dicunt,o* porcere,ut Elias primum veniat ?
n Jesus autem respondens ,dixit eis, £iias quidem veniet primum, & restituet o-
11 Sed dico vobis, Eliam jam venisse, quem non agnoverunt, sed fecerunt ei, quzeunque voluerunt: ita futurum est, uc & silius hominis patiatur ab eis.
t; Tunc intellexerunt discipuli tum de Johanne Baptista b*t ipsis dixisse.
14 Et quum venissent ad turbam »adiit cum quidam, procidens ei ad genua»
is Ec dicens ,*Domine miserere filii mei, quoniam lunaticus est , 8 c male afficitur: nam satpecaditin ignem,Scseepe in aquam.
«6 Et obtuli eum discipulis tuis,nec potuerunt fanare-
17 Respondens autem Jesus, dixit: O natio incredula, Se perversa,quo usque tandem erovobiscum ? quousque tandem tolerabo vos ? adducite mihi eum hu»..
18 Et increpavit daemonium Jesus, extit- que illud abeo: & sanatus est'puer ab illo momento.
19 Tunc adeuntes discipuli Jesum privatim, dixerunt: Quare nos non potuimus illud ejicere?
10 Jesus autem dixit eifjPropter incredulitatem vestram : amen quippe dico vobis,si habeatis fidem,quantulum rft granum sinapi , dicetis huic monti jTranfgrediror hinc illuc 8 c demigrabit:&nihil impossibile vobis erit.
21 Hoc vero genus «tamomorum non e- greditur nisi per precationem. Se jejunium.
11 Versantibus autem ipsis in Galilxa, dixit eis Jesus; Futurum est,ut Filius hominis tradatur in manus hominum.
i; Et trucidabunt eum,sed terciodie suscitabitur. Et contristati sunt vehementer.
14 Quum autem venissent Capernau- mum,venerunt ad Petrum ,ii qui didrachma accipiunt, dixeruntque; praeceptor vester non solvitdidrachma?
15 Dicit; Etiam. Ec quum ingressus fuisset domum , praevenit eum Jesus , dicens Quid tibi videtur Simon ? Reges terrae,is quibus accipiunt tributa,sive censum ? a filiis suis,an ab alienis ?
16 Dicit ei Petrus, ab alienis. Ait ei J e- sui;Nempe igitur liberi fune filii.
17 Sed ne offendiculo simus eis,profectus ad mare,mitte hamum,-& eum piscem,
qui ascenderir primus,tolle : 6 t apeito ore cius invenies staterem; acceptum iUuiti,da «is pro mc.&protc. ,

C A P. X V 111 * Pueruli imitandi proponuntur : in/Vituitur disctpitna KccJtjiasiica.
O ipso tempore adierunt Jesum discipuli,dicentes; Quisnam maximus est in regno coelorum ?
1 Ec quum advocasset puerulum Jesus, statuit eum in medio eoi um.
I Et dixit, Amen dico vobis,nisi vos converteritis,^ tiaris ut pueruli,nequaquam ingrediemini in regnum coelorum.
4 Quisquis igitur submueric sese,sicut e/l puerulus iste,is est maximus ille in regno coelorum.
< Ec quisquis exceperit aliquem puerulum talem nomine meo,me excipit.
6 Quisquis autem offendiculo fuerit uns ex parvis istis, qui in me credant,pra?stite-
' rirci, uc suspendatur mola asinaria in collo ejus,ac demergatur in profundo maris.
7 V«e mundo ab offendiculis, nccesse est enim, ut eveniant offendicula; verum tamen vas homini illi, per quem offendiculum evenit,
8 si veri, manus tua.vel pes tuus facit,uc tu offendas »exscinde ea & abjice abs te ; bonum est tibi ad vitam ingredi claudum, aut mancum potiu»» quam duas manus, vel duos pedes habentem conjici in ignem illum aeternum.
9 Et si oculus ruus facit,ut tu offendas, erue eum, Se abjice abs te : bonum est tibi luscum ingredi invitam pottur.quam duos oculos habentem conjici in gehennam i- gnis.
10 Videte . ne contemnatis aliquem ex parvis istis: Dico enim v^bis, Angelos eo - rum in coelis per omne tempus intueri faciem Patris mei,qui in ccciis est,
II Venit enim filius hominis, uc servec quod perierat.
it Quid vobis videtur r st fuerint alicui homini centum oves , & erraverit una ex iis , ndnne relictis ipsis nonaginta novem , profectus in montes, qua’rit eam,quas aberraverat?
M Qhstd si acciderit, utinveniateam. amen dico vobis, gaudet super ea magis, quam super illis nonaginta novem, qu« non aberrarant.
14 Ita non vult Pater vester, qui in coelis est,ut pereat ullus ex parvis istis.
15 Si vero peccaverit in re frater tuus, ito, Se argue eum inter te,& ipsum solum ; si ce audierit,lucratus es fratrem tuum.
16 Sin vero te non audierit, assume ce- cum adhuc unum,aut duos, ut ex ore duorum, aut trium testium confirmetur res
17 Quod si neglexerit eos audire,dic Ecclesia; : quod si Ecclesiam audire neglexerit, sic tibi veluc Ethnicus, & publicanus quispiam.
,8 Arnen dico vobis.quaecunque ligaveritis in terra,erunt ligata in cocio : Se quacunque solveritis in terra, erunt soluta in
19 Rursum dico vobis,si duo ex vobis consenserint in terra, de omni re.quam petierint, fiet eis ä Patre meo,qui in coelis est.
io Libi enim sunt duo , vel rres coacti in nomine aco ; illic fusu in medio eorum.
a Tuae

ii Tunc audiens eum Petrus , dixic, Domine, quot ies peccabit in me frater meus, & remittam ei ? An usque septies:
21 Dicit ei Jesus, non dico tibi usque se* pties,sed usque septuagies septies.
2; 1'ropterea simile est regnum coelorum Regi, qui voluit conferre rationem cum servis suis.
14 Ec quum coepisset conferte,oblatus est ei quidam debitor decies mille taiento-
if Quum autem is non posset Ude reddere, justic eum Dominus eius venundari ,&c uxorem ejus, & liberos,de omnia,qua? habebat, Se reddidcfcitum.
16 Procidens ergo servus ille, adorabar eum, dicens; Domine, cohibe iram adversum me,& omnia tibi reddam.

17 Commotus autem intima commiseratione Dominus fervi illius, dimisit eum, Öc mutuum remisit ei.
28 Egressus vero servus ille, invenitu- num ex conservis sijjs.qui debebat ei centum denarios: 8c prehensum eu n,suffocabat,dicens ; Redde,quod debes.
iq Procidens ergo conservus eius ad e* jus pedes, precabatur eum,dicens ; Cohibe iram adversam me,St omnia reddam tibi.
V3 lile verö nolmt: sed abiens,conjecit eum in carcerem, quousque redderet de-
Quum autem vidissent conserti eius, qu.cfacTa fuerant, doluerunt vehementer, bc quum venissent , declararunt Domino suo omnia,qux facta fuerant.
}i Tunc eo advocato, dominus ipsius dixit ei, Serve male,totum dtbjrum illud remisi (ibi.quia precatus es me :
H Nonnt oportuit, & te misereri conservi rui.u: & ego tui misertus sum ?
>4 Ec iracu* dominus ejus, tradidit eum tortoribus, usque quo redderet id omne, quod sibi debebatur.
$c Ita & Pater ille meus caelestis faciet vobis, nisi remiseritis suo quisque fratri ex cordibus vestris lapsus eorum.
CAP. XIX- li*s divortti: drtin?uuntur Eunuchi: Arceptantur pue> uli: quid aA ui- tAm promovent ,<jj* quid impediit.
T factum est.quum finiisset Jesus sermones istos, ut solveret e Galilaea,& venit infines Juda^e.secus Iordanem.
i Et sequuea est eum turba multa,sanavir- queeos illic.
$ Tunc adierunt eum Pharisiei.tentantes eum,8c dicentes ei j Licetne homini dimittere uxorem suam quavis ex causa ?
4 Ulc vero respondens, dixit eis,Non legistis opificem ab initio fecisse masculum, & fxminam ?
5 Et dixisse.Froprerea derelinquet homo patrem, & matrem,8e agglutinabitur uxori luX: & qui duo fuerant,erunt una caro ?
6 Itaque non amplius sunt Juo, sed una caro : quod ergo Deus conjunxit, homo ne sejungat.
7 Dicunt ei, Cur ergo Moses mandavit dare Libellum discessionis, & eam dimit-
8 Dicit eis,Moses pro duritia cordis vestri permisit vobis dimittere uxores ve-
' T N L U M. Cap.iy.
. stras •• cartetum a principio non fuit ita.
9 Dico autem vobis, quicunque dimise* ri: uxorem suam, nist ob scortationem, & aliam duxerit, moechatur, & qui dimissam duxerit,meddmur.
> io Dicunt ei discipuli ejus,Si tale est negotium hominis cum uxore, non expedit uxorem ducere.
n tofe vero dixit eis,Non omnes sunt capaces hujus sermonis, sed ii, quibus da«
11 Sunt enim eunuchi, qui ex matris u- tero nati sunt ita ; & sunt eunuchi, qui castrati sunt ab hominibus: 8 t sunt eunuchi, qui se ipsos castrarunt propter regnum coelorum. Qui potest capax esse bujM rei, ca-
i j Tunc oblati sunt ei pueruli, ur manui eis imponeret.fic precaretur: diicipuli autem obiurgarunc eos.
14 Jesus autem ait; Omittite istos puerulos, Sc ne prohibete eos ad me venite ; talium est enim regnum coelorum.
19 Et quum imposuisset eis manus, profectus est illinc.
16 Et eccc, quidam accedens dixit ei» Doctor bone, quid boni faciam, ut habeam vitam asternam ?
i? tpCe vero dixit ei, Cur me dicis bonum ? nullus est bonus, nisi unus, nempe Deui- Si vis aurem ad vitam ingredi, serva mandata.
18 Dicit e»,Qua? ? Jesus autem dixit,Non occides. Non Mxchaberis. Non furaberis. Non dices falsum testimonium
19 Honora patrem,6c matrem. Ec, diliges proximum tuum.uc te ipsum.
-0 Dicit ei adolesens ille » Omnia hx’c observavi ä iuvemute mea: quo adhuc deficior ?
21 Ait ei Jesus, Si vis perfectus esse, abi, vende, quae’tibi suppetunt. & da pauperibus: & habebis thesaurum in cocio; & ades- dum,sequere me.
21 Quum audisset aurem adolescens ille hunc sermonem,abiit tristitia assectus,- habebat enim bona multa.
i{ Jesus autem dixiedifcipulis suis, A- men 'dicovobis, civesdifticulterintroibit in regnum coelorum.
24 Rursum vero dico vobis, Facilius est camelum per foramen aciis transire,qu^m divitem in regnum Dei introire.
it His autem auiicis discipuli eius perculsi sum valde,dicentes; Quis ergo potest
16 Intuitu* autem ros Jesus, dixit eis. A- pui homines hoc impossibile est , apud Deum autem omnia possibilia sunt.
27 Tunc respondens Petrus, dixit ei,Fc- ce, nos reliquimus omnia, & sequuti fumus te : quid ergo erit nobis ?
28 Jesus autemdixiteis, Amen dico vobis, vos, qui sequuti estis me in regeneratione,quum sederit Filius hominis in rhro- no gloria? sua?,sedebitis vos etiam,inquam » in thronis duodecim, judicantes duodecim tribus Jisrafciis.
29 Et quisquis reliquerit domo*, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, auc uxorem, aucliberos, aut agros, causa nominis mei, centuplicia accipiet, &vi-
A a a tam

tam asternam hereditatis jure poslidebic. ;ego baptizor. baptizari ? Dicunt ei,Possu- 50 Multi autem primi» erunt ultimi, 8c'mus._
ultimi primi«
C A P. XX. Ecclesia est vinea- 2 ebcdaorum petitio enodatur,ceeci duo sanantur,
S imile enim est regnum coelorum patri* familias, qui exiit cum prima luce ad conducendos operarios,quas mitteret in vi* ream suam.
i Pactus autem cum operariis denario in diem.misir eos in vineam suam.
3 Et egressus circa horam tertiam,vidit aiios stantes in foro otiosos :
4 Et illis dixit .abite & vos in vineam, Kc quodcunque justum fuerit,dabo vobis.
5 Illi aurem abierunt. Rursum egressus circa sextam, & nonam horam, fecit itidem. . . „
6 Circa horam autem undecimam egres* sos, invenit alios stantes otiosos, ac dicit eis ; Cur hic statis totum diem otiosi?
7 Dicunt ei, Quja nemo noj conduxit; Diciteis , abite & vos in vineam :&quic- quid fuerit justum .accipietis.
8 Quum autem ferum diei eilet, dicit dominus vine« procuratori suo, voca opera- rioj.öt redde eis mercedem, exorsus ab ultimis usque ad primos.
9 Et quum venissent, qui circa undecimam horam eondutti fuerant, acceperunt singuli denarium.
10 Quum venissent autem primi, existimarunt se plus este accepturos: sed acceperunt ips> quoque singuli denarium.
ii Sed quum accepissent, murmurabant adversus patremfamilias.
12 Dicentes ; Isti ultimi unam horam 0* pwt fecerunt, 8c eos «quales nobis fecisti, qui portavimus pondus diei,& aestum.
1; ipse vero respondens dixit unieo- rum,Amice,non facio tibi injuriam : nonne denario pactus es mecum ?
14 Tolle,quod tuum est.Sc abi. Volo au. tem huic ultimo dare ut & ribi.
1? Annon licetmihi.quod volo facere in meis rtbm ? an oculus tuus malus est, quia ego bonus sum)
16 Sic ultimi,erunt primi; & primi ultimi ; multi enim sunt vocati, pauci vero electi.
17 Et ascendens Jesus Hierosolymam,as- sumsit duodecim discipulos suos privatim !n via,&dixit eis :
18 Ecce, ascendimus Hierosolyma,& filius hominis tradetur primariis Sacerdotibus,ac Scribis, Sc condemnabunt eum morte :
, 9 Tradenrque eum gentibus,ut illudant, & flagellent, & crucifigant; sed tertia die resurget.
20 Tunc venit ad eum mater filiorum 7 .ebedasi cum filiis suis,adorans, Sc petens aliquid ab eo.
ii Ipse vero dixit ei.Quid vis ? Air er. Dic,ut sedeant isti duo filii mei, unus ad dexteram tuam,& alter ad sinistram in regno tuo.
zz Respondens aurem Jesu«, dixit,Nescitis quid petatis : potestis bibere poculum, 4*tod ego biouuruJ fum.fc baputiiui#,qua
Tunc dicit eis,Poculum qu'dem meum bibetis ,de baptismate , quo ego baptitor, baptizabimini: sedere autem ad dexteram meam,8c sinistram meam,non est

meum dare,sed dabitur ,quibus paratum est a Patre
24 Et quum hae audiflent alii decem, indignati sunt de duobus fratribus.
25 Jesus autem,quum eos advocasset.an. Sciris principes gentium in eas dominari, & magnates potestatem exercere In eas.
16 Verum non ita erit inter vos :fed qui- cutique voluer/c inter vosmagnui fieri,esto vester minister:
27 Et quicunque voluerit inter vos primus esse,sit vester servus.
»8 Sicut filius hominis non venit.ut sibi ministretur, sed ut ministret, de:que animam suam in redemtionis precium pio multis.
29 Egrediemibu» autem ipsis urbe Jericho, sequuta est eum turba multa.
$o Et ecce,duo cocci sedentes apud viam, quum audivissent scium praeterire , clamarunt,^dicentes iMiserere nostri,Do mine,Fili
$1 Turba aurem objurgabat eos,ur silerent ; illi vero magis clamabant,dicentes i Miserere nostri,Domine,fili Davjdis.
Et quum substitisset Jesus, vocavit eos, & ait; Quid vultis,faciam vobis ?
;; Dicuntei,Domine,ut aperiantur oculi nostri.
)4 Commiseratione autem imjma commotus Jesus, tetigit oculos eorum ; Lc sta- rim visum receperunt oculi eoium.Lc ipsi sequuti sunt eum.
C A P. X X I. Pompa regatU Christiasini ve -
sti.hrto Hosianna exi epti.QuH ven dinndua facere,quod pater vult.
E T quum 3ppropinquassentHicrosotymis, 8cveni(semBeihphagen,ad montem olearum,runc Jesus misit duos discipulos.
2 Dicens eis ; Ite in vicum,qui vobis est ex adverso,& statim invenietis asinam ligatam,8c pullum cum ea : solventes eos,adducite mihi.
; Et si quis vobis aliquid dixerit,dicite { Domino his opus est: statim autem mittet eos.
4 Hoc autem totum factum est,ut impleretur,quod dictum est per Prophetam dicentem ;
e Dicite filia? Sion,Ecce,Rex tuus venit tibi mitis. Sc insidens asm«,ac pullo foccu subiugisiiji*«f.
6 Profecti autem sunt discipuli,fecerunr- quesicut imperärat eis Jesus*
7 Et adduxerunt asinam ,8c puilum.Sc eis imposuerunt vestimenta sua.de collocarunt ipsum super eä.
8 Plurima autem turba straverunt vesti* menta sua in via: alii vero cedebant ramos ex arboribus,& sternebant in via.
9 Porro turba,qua? praeibat,Sc quoe sequebatur, clamabat,dicens ; Hosanna,filio David : benedictus» qui venit in nomine Domini : hosannajdqur ff in fCtlfa.aUisfimis. iq Et quum imiotflet HierosoJymam, coni*

commota est universa urbi,dicem; Quis ett> hic ?
u Turt>3 autem dicebat ; Hic eH Jesus, ille PropheTa,orrus Nazaretha, urbe Gali- la?ae.
ix Et introivit Jesus in templum Dei,& i eiecit omnes, qui vendebant,& qui eme*
[ban: in templo ; mensiasque numuiariorum,
| 81 cathedra* vendentium columbas subvertit.
i; Et dixit eis,Scriptum esi,Domus mea, domus precationis vocabitur : atvos fecistis eam fpekuncacn latronum.
14 Tunc venerunt ad eum cocci,& claudi in templo,& sanavit eos.
15 Otium vidissent autem ptimarii Sacerdotes,« Scribar miranda ill3,qua?fecer>t,& pueros clamantes in templo,#« dicentes i Hosanna,filio David, indignati sunt.
■ 6 Et dixerunt ei, audis,quid isti dicant? Jesus autem dixit eis,Etiam: nunquam legistis,ex ote infantium,& lactentium perfecisti laude m ?
17 Et eis relictis abiit Bethaniam,extra urbem,Sc diversaiusest illic. t 8 Mane autem rediens in urbem,esuri-
19 Et quum vidisset ficum quandam apud viam,venit ad eam,& nihil invenit in ea, nisi folia solum; tunc dicir ei,He amplius ex re fructus nascitor in «rternum. Et exaruit illico ficus.
rs Q,uum igirur hoc vidissent discipuli» mirati fUm»dicemes »Quomodo illico exaruit ficus'?
Iri Respondens autem Jesus ait eis, Amen dico vobisui habueritisndem,neque addu* biravcriiiSjnon solum hoc,quod faüum efl ficui,facietis,verum etiam »fi monti isti dixeritis, Tollitor, 8c projicitor in mare,fiet :
ai Et quaecunque precjndo petieritis,fi credideritis,accipietis.
2; Quum autem venisset in templum,primati i Sacerdotes, & leniores populi eum docentem adierunt,dicentes; Qua auctoritate facis isia r Se quis tibi dedit istam au- 1 ctoritatem :
24 Respondens vero Jesus, dixit eis,interrogabo vos & ego rem quandam ; quam fi dixeritis mihijdicr.m Se ego vobis,qua auctoritate ista faciam:
rs Baptisma Johmnis unde erat'eccclo, an ex hominibus? At illi ratiocinabantur apud se . dicentes ; Si dixerimus; E cocio; dicet nobis. Quare ergo non credidistis ei.
16 Sin autem dixerimus,Ex hominibus, timemus turbam: omnes enim habent Jo- hannem ut Prophetam.
27 Et respondentes Jesu, dixerunt,vescimus. Ait eis&ipse,Nec ego vobis dicam, qua auctoritate ista faciam.
28 Quid autem vobis videtur? Quidam habebat duos filios: 8c accedens ad priorem, dixit. Fili,abi»hodic operare in vinea mea.
iq Ilie veto respondens, ait, Nolo: sed postea,quum resipuisset,abiit,
p Et accedens ille ad fecundum, dixit itidem: is verb respondens, ait, Ego abto Domine» Sed non abiit.
$i Utere duobus fecit, quod volui r e/tM pater ? Dicunt ei, Prior- Dicit eis Jesus, A-
inw» dicpvtbif, pubiieaa., &raercuUcs

praieunt vobis in regnum Dei.
;r Venit enim ad vos Johannes via justitia?, 8c non credidistis ei; publicani vero meretrices crediderunt ei.Vos aurem , qui /xc vidisiis,non resipuistis postea,ut ei crederetis.
;; Aliam parabolam audite:Fuit quidam paterfamiliaj, qui pjantavitvineam, & sepem circumposuit ei.fodicque in ea torcular, 6c «edificavit turrim, & elocavit eama- gricolis: ac peregre profectus esi.
$4 QUum autem tempus fructuum appro - pinquasser,misit servos suos ad agricolas, ut ejus fructus perciperent.
P Agricola: vero captis ejus fervis, alium quidem casciderunt, alium vero tru- cidarunc,aUum autem lapidarunt.
p Furium misit alios servos,plures prioribus,St fecerunt cis itidem.
p 1’ostrerr.o autem misi; ad eos filium suum,dicens ; Reverebuntur filium meum .
;8 Agricola? vero viso filio,dixeiunt inter se, iste est ha:res, adeste, trucidemus eum,& obtineamus hereditatem ejus.
19 Et captum eum ejecerunt extra vineam,& trucidarunt.
40 Quum igitur venerit dominus vine«» quid faciet agricolis illis ?
4, Dicunt ei,malos ipsos male perdet: & vineam suam elocabit aliis agricolis, qui reddent ei fructum temporibus suis.
42 Dicit eis Jesus, nunquam legistis in scripturis , Quem lapidem reprobarum at- dificantes,is factus est caput anguli : A Domino factum esi illud» & esi mirabile in o- culis nostris ?
4; Propterea dico «obis» tolletur avo» bis regnum Dei,dedabiturgenti,quxferac ejus fructus.
44 X J orro, qui ceciderit ad lapidem i» stum,confringetur ; super quem vero ceciderit,dissipabit eum.

45 Et quum audissem primarii Sacerdo- re$, ac Pharisaci parabolas ejus, cognoverunt hde de se dici.
46 Et quum studerent eum prehendere,
timuerunt turbam, quoniam üt Prophetam eu m hphebar ,_
CA P. X X I I. KuptiArumtarabola. Gentium voratiO' Qujstionesdc censu Ctfariig <ic rfsurrcftione,©' rnündäivmitximv. Mcs- fite quii.
Unc respondens Jesus», rursum loquutuf est eis per parabolas,dicens;
2 Simile est regnum «.«lorum cuidam Regi,qui fecit nuptias filio suo :
1 Et misit servos suos,qui vocarent vocatos ad nuptias: sed noluerunt venire.
4 Rursus misit alios scrvos.dicens ,* Dicite vocatis, Ecce, prandium meum paravi, tauri mei, & altilia mactata sunt, Se omnia parata: adeste ad nuptias.'
5 Illi autem,quum boc neglexissent,abierunt,alius quidem in agrum suum,alius vero ad mercaturam suam,
6 Reliqui vero prehensos servos ejus, contumeliis affecerunt,8c trucidarunt.
7 Rex autem» quum hocaudisset» iratus esi, Se mistis copiis suis, perdidit homicidas illos,8c urbem eorum incendit.
, 8 Tunc dicit fervis suis, Nuptiae quidem A a a £ paratae

Cap.z*. , E V A N C
parata; sunt: sed, qui vocati fuerant, non crantdigni.
q ite etgo sd compita viarum» &quos- cunque invenerit»,vocate ad nuptias.
10 Et egredi servi illi invias, congrega* runt omnes,quos invenerunt. malos pariter,ac bonos ; & impleta; sunt nuptia; con-
11 ingressus autem Rex,ut spectaret convivar , vidit illic quendam non indutum veste nuptiali.
11 Tunc dic it ei » Amice , quomodo huc introisti non habens vestem nuptialem ? At ilii os occlusum est.
i; Tunc dicit ReX ministris,ligatis pedibus, 8c manibus eius,tollite eum .St ejici- 1 te in tenebras extimas: illic erit fieru* ,& stridor dentium.
,4 Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.
if Tunc profecti rharisei,consilium ceperunt ,ut illaquearent eum in sermone:
,6 itaque mittunt ad eum discipulos suos cum Herodtjnis, dicentes ,*Prar certor, scimus te veracem efie,8c viam Dei in veritate docere , nec quenquam curare : non enim respicis ad personam hominum.
i-» Dic ergo nobis quidtibi videtui?licet censum dare Caesari,in non?
,8 Cogniti autem fefusmalitia eorum, ait,Quid me tenw:is,hypocrita ?
iy Ostendite mihi numisma census. Ipfi vero obtulerunt ei denarium.
10 Tunc dicit eis,Cujus est imago ista,& inscriptio?
11 Dicunt ei» C retans: Tunc dicit eis, Reddite ergo, quae sunt Cretatis, C «e lari. Se qua; sunt Dei,Deo.
22 Quum igitur K»c audtssent, mirari
sunt; «omisso eo abierunt.
U In illo dte adierunt eum Sadducaei.qui dicunt non elfe resurrectionem ; & interrogarunt eum.
54 Dicentes. Prarccpcor, Moses dixit,^i quis mortuus fueiit, non habens hlios,ejus frater ductrr astinitatis iure uxorem ejus, Zc suscitabit sobolem fratri suo.
2C fuerunt autem apud nos P prem fratres i Sc primus uxore ducta obiit: St quum non haberet semen , reliquit uxorem suam fratri suo.
26 Similiter etiam secundus, & tertius, usque ad illos septem.
27 Post omnes autem mortua est Sc mulier.
iH In resurrectione ergo,cujus ex illis septem erit uxor? omnes enim habuerunt
29 Respondens autem Jesus . dixit eis, Erratis , neque scripturas scientes»neque potentiam Dei.
;o Nam in resurrectione , neque uxores ducunt, neque nuptum dantur, sed sunt üt Angeli Dei m coelo.
De resurrectione vero mortuorum non legistis, quod vobis dictum est a Deo »
jz Ego sum Deus Abrahami.&Deus Jse- aci, St Deus Jacob i ? Deus non est Deus mortuorum,sed viventium.
Et quum boc audi stet turba , perculsa CA super doctrina ipsius* '
ELIUM . Cap.ii.i;.
$4 Pharisasi vero,quum tum audiitent.os occlusisse Sadducaeis,coacti sunt in unum ;
§5 Tunc interrogavit tum quidam ex i- psis Legis interpres , tencans cum , Se di*
;6 Prajceptor, quod.est mandatum magnum in lege ?
\7 Jesus autem dixit ei, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo , 6c «x tota anima tua Sc ex tota cogitatione tua.
;8 istud est primum,8c magnum manda»
Secundum autem simile est huic,Diliges proximum tuum ut te ipsum.
40 Ab istis duobus mandatis tota Lex,8c 1
Prophetae pendent. . }
41 Coactis autem Pharisieis, interrogavit
eos Jesus. >
42 Dicens,* Quid vofcisvideturde Chri- J sto illo ? cuius filius est ? Dicunr ei.Davidis, |
4; Dicit eis, Quomodo trgoDavid per j Spiritum vocat eum Dominum .dicens;
44 Dixit Dominus Domino meo. Sede ad ! dexteram meam . usque dum posuero ini- » micos tuos scabellum pedum tuorum? »
4 s Sj ergo David vocat eum Dominum» 1 quomodo filius eius est ? j
46 Et »emo poteratei respondere quic- j quam: neque ausus fuit quisquam ab illo ! die amplius illum interrogare. »
CAP. XXUi Doctrind.ö’ tutaPhdriJ^o* !> rum^raphr'fi- A Cbtiftodepitia. :|
Unc Jesus loquutus est turba;,Ucdiscipu- -1 lis suis,
2 Dicens ; m cathedra Molis sedent Scribx.& rharistei *.
; Omniaergo.quxdixerintvobis.utser- . vetis,servate, 8 e facite . sed secundum opera eorum ne facite ; dicunt enim ,& non
4 Ligant enim onera gravia,diffidliaque portaru ,fk imponunt in humeros hominum,digito autem suo nolunt ea movere.
C Omnia vero opera sua faciunt ? ut spe* ctentur ab hominibus; dilatant enim phylacteria sua , & producunt fimbrias pallio« rum suorum. ,
6 Atnantque primos accubirus in caenis, j
8c primos consessus in conventibus: j
7 Et in foris salutationes,8c vocati ab ho- J
minibus Rabbi.Rabbi. J
3 Vos aurem ne vocamini Rabbi :unus *
est enim doctor vester » nempe Christus: j omnes autem vos fratres estis. J
9 Et patrem vestrum ne qi«nqu 4 m voca»]
te in terra ;unus est enim Pacer vester , qui j in coelis est. , j
10 Nec vocemini doctores; unusenim !

vester est doctor,nmipe Christus. i
11 Sed qui maximus est vestnim,sit minister vester.
12 Porro.qui fefe exroller,deprimetur:8s qui sese deptimir,extolletur.
Sed va; vobis Scribae ,&Pharisiei,hypocrita;* quoniam praeluditis regnum coelorum hominibus: vojenim non introitis» ncc introeuntes sihitis introire.
4 Va: vobis Scrib',& PhariHei.hypocri- rar, quoniam exeditis domos viduarum, fd« que in speciem utentes longis precibus^

propreres auferetisgraviorem condemnationem.
i? Vas vobisScribx,8ePharisxt hypocritas,quoniam circumitis mare, & terram, ut faciatis unum proselytum: & quum fuerit factus »facitis eum filium gehennas duplo, magis,quam vossith.
, 6 Vx vobis duces cocci,qui dicitis,Quisquis iuraveritper templum ,nihil est : qui* cunque autem juraverit per aurum templi ,
%7 Stulti» & cocci, utrum enim maius eft, aurum, an templum, quod sanctificat au-
18 Et» quisquis juraverit per altare,nihil est.'quicunqueautem iuraverit per donum, quod est super ipsum,reus est.
19 Fatui ac cocci, utrum enim majus est, munus,m altare,quod sanctificat munus ?
20 Qui ergo juraverit per altare , jurat per ipsum , Sc per omnia , quas luper illud
ii Et qui iuraverit per templum »jurat per ipsum,& per eum,qui habitat in eo.
2* Ecqui juraverit per coelum , jurat per, thronum Dei , Sc per cum , qui sedet super
r; Vae vobis Scribas, Bt Pharisxi hypocritae ; qui decimatis mentham, Lc anethum.Sc Cuminum , & omittitis , quae graviora sunt I.egis,judicium,& misericordiam,ac fidem: hxc oportuit facere,& illa non omittere-
24 Duces caeci, qui percolatis culicem: camelum autem deglutitis.
25 Vas vobis Scribat,8c Pharisaei hypocritas, qui purgatis exteriorem poculi,patinas- chue partem , intus autem illa plena sunt rapina, 8c intemperantia.
26 Pharisxe cocce »purga primim , quod est intra pocu’um , & patinam , ut id quoque,quod ex ta est,purum fiat.
27 Vx vobis Scribat, 8c Phari fati hypocritas. qui assimiles estis tepulchris dealbatis , quae extra quidem apparent speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum , omni- que immunditia.
28 Ita Lc vos extra quidem apparetis hominibus justi,intus autem pleni estis hypocrisi,& iniquitate.
29 Vae vobis Scribas. & Pharisaei hypocritas,qui asdificatis sepulchraProphetarum,& ©matis monumenta justorum.
Et dicitis,Sj fuissemus temporibus patrum nostrorum,non fuifemus eorum socii in caede Prophetarum.
; 1 itaque testamini adversus vosmet ipsos, vos este filios eorum, qui Prophetas occiderunt-
?2 Vos quoque complete mensuram patrum vestrorum.
;; Serpentes, progenies viperarum,quomodo effugere postitis condemnationem gehenna; ?
;4 Propreres ecce,et»o mitto ad vos Prophetas , sapientes . & scribas, Lc ex ipsis tjonmtüostiucidabitis . 8c crucifigetis-. Sc ex ipss nonnullos flneellnbicis in conventibus vestris,& persequentini oppidatim.
Ut veniat supervos omnis sansuis iu- stus , efFusussupcrterrani. a sanguine Abel justi,usque ad sanguinem Zacharix,filii fla«

rachix, quem occidistis inter templum , Se
$6 Arnen dico vobis.venienc hxc omnia super xtacem istam.
;? Jerusalem, jeTusalem.trucidatrixPro* phetartim . St lapidatrjx eorum , qui ad te misti sunt i quoties volui congregare libe* ros tuos, quemadmodum gallina congregae pullos suos sub alas : Sc noluistis ?
^ |8 Ecce , relinquetur vobis domus vestra
Dico enim vobis»nequaquam me videbitis ab hoc tempore, usquedum dicatis, Benedictus,qui venit in nomine Domini.
C A P. XXIV. Signa excidii Hierosolymorum pariter,& sinh kujMftculi.
E T egressus Jesus e templo »abibat: Sc accesserunt discipuli cius,ut ostenderem ei xdificiarempli.
2 Jesus autem dixiteis , Könne videtis hree omnia ?Arnen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapi dem,qui noh dissolvatur :
3 Sedente autem eo in monte oleatum , adierunt eum discipuli privatim, dicentes ; Dic nobis, quando hxc erunt, Sc quod siit lignum adventus tui,8t consummationis se* culi ?
4 Ec respondens Jesus» dsxireis, Videte ne quis vos (educat.
s Multi enim venientfub nomine meo, dicentes, Ego ium Christus ille, multosque seducent.
6 Futurum est autem, ut audiatis bella» Sc rumores bellorum: videte, ne turbemini : oportet enim omnia hic fieri,sed nondum erit finis.
7 insurget enim gens ingentem, Sc regnum in regnum :&erunt fames, & pesti* lentix.Sc terraemorussingulis locis.
8 Hxc auern omnia principium erunt dolorum pai tus.
g Tunc tradent vos afflictioni, St trucidabunt vos; Sc eritis exosi omnibus gentibus propter nomen meum.
io Et tunc offendenrurmulti, 8f alius a- lium prodet,Sc odio habebit alius alium.
u Et multi pseudopropheta; exorientur,ac seducent multos,
12 Et quoniam multiplicata erit iniquitas,refrigescet charitas multorum.
,; Sed qui sustinuerit ad finem usque, is servabitur.
,4 Et prxdicabirur istud Evangelium regni in roto terrarum orbe ; ut sit testimonio omnibus gentibus ; 8 c tunc veniet fi-
1 c Quum ergo videritis abominationem illam vastatricem, qux dicta est per Danie- lem Prophetam, positam in loco sancto: (qui legit,animadvertat.)
16 Tunc,qui in Judaea fuerint, fugiant in montes.
17 Qui in solario, non descendar, ut fu» mat quicquam e domo sua.
18 Et qui in agro, non revertatur retro* Ut sumat vestimenta sua.
19 Vx autem prxgnantibus, 6c lactantibus per illos dies.
io Orate vero,ne fiat fuga vestra hyeme, neque sabbatho.

it Erit enim tunc afflictio m3gna,qualis facta non fuit a principio mundi ad hoc usque tempus.neque unquam fiet.
21 Et nisi decurtati fuilTenr dies illi,peri« retomniscaro :sedpropter electos decurtabuntur dies illi.
r; Tunc, si quis vobis dixerit, Ecce, hic Christus,aut hic jnecredite.
24 Excitabuntur enim pseudochristi» & pseudoprophetae, & edent signa magna, & miracula ; ita ut seducant (si fieri postit) etiam electos.
1 { Ecce,praedixi vobis.
26 itaque, si dixerint vobis, Ecce, in deserto est; ne egredimini. Ecce,in conclavibus,ne credite.
17 Sicut enim fulgur exitab oriente, & apparet usque in occidentem, ita etiam e- ritadventus Filii hominis.
28 Ubicunque enim fuerit cadaver,illuc congregabuntur aquila;.

29 Statim autem post compreffione-n dierum illorum Sol obscurabitur, nec dabit Luna splendorem suum , & stella; cadent «cslo, Lc potestates coelorum concutiendo Tunc apparebit signum Filii hominis
in cocio;& tunc omnes tribus terrz plangent, 8e videbunt Filium hominis venientem in nubibus coeli cum potentia,& gloria multa.
?r /s verb mittet Angelos suos cum cuba; voce magna,8e cogent electos ejus a qua- tuor ventis,a coelorum extremo,ad eorum extremum.
?2 A ficu autem discite parabolam: quum jam ramus ejus tener sit.Lc folia germinat, nostis prope este asstatem :
Ita & vos,quum videritis haec omnia, scitote ilium prope este 4 $ ad fores.
pAmendico vobrs,nequaquam prater» ierit atras hac, usquedum omnia ista facta
Ccclum,& terra praeeribunt ; sermones autem mei nequaquam praeteribunt.
?6 De die autem illo,8c hora nemo scie, ne Angeli quidem coelorum:sed Pater meus
?7 Sicut autem traut dies Noar, ita erit & adventus Filii hominis.
$8 Sicut enim diebus,qui pracefierunt diluvium,edebant,& bibebanc.uxores ducebant, 8c nuptum dabant, ad eum usque diem,quo ingressus est Noe in arcam :
?y Nec agnoverunt diluvium,usque dum venisset,8c sustulisset omnes: iti erit Se adventus Filii hominis.
40 Tunc duo erunt in agro : unus accipietur, 8 c alter relinquetur.
41 Dua; molentes in pistrino, una accipietur,Se altera relinquetur.
42 Vigilate ergo,nesciris enim.quä hora Domintis vester venturus sic.
4? Illud autem scitote ; si sciret pater fami lias,qua vigilia fur venturus sic,vigilaret, nec sineret perfodi domum suam.
44 Propterea,8e vos estote parati: quia, qua hora non putatis »Filius hominis venturus est.
4? Quis igitur est fidelis servus,Se prudens, quem praefecit Dominus famulitio suo,ut det illis alimentum in tempore ?
E 11 u M . r ap.24.2s
46 Beatus servus ille,quem,quum venerit Dominus ejus,invenerit ita facientem.
47 Arnen dico vobis,omnibus,qua; sibi suppetunt,praficiet eum.
48 Quod si dixerit servus ille malus in corde suo.' Differt dominus meus adven-
49 Coepentque verberare conservos , quin etiam edere.& bibere cum ebriis:
$0 Veniet dominus fervi illius, die,quo non exspectat,& hora qua non novit, st £c separabit eum,ac partem ei affi- nabit cum hypocritis: illic ericfletus.Se ridor dentium.
C A P. XXV. Dectm Virgines, raienla,<-5
ptoctffM iudieit.
Unc erit simile regnum calorum decem virginibus,qua fumeis lampadibussuis» exierunt in occursum sponsi.
I Quinque autem tx eis erant prudentes, 8 c quinque fatua.
? Qua erant fatua, sumtis lampadibus suis,non ceperant oleum fecum:
4 Prudentes vero ceperant oleum in ttisis suis una cum suis lampadibus.
5 Morante autem sponso, nictirunt o« mnes.ac dormierunt.
6 Mediä vero nocte clamor ortps est, dicentium i Ecce sponsus venit,exite inoc- cursumeius.
7 Tunc surrexerunt omnes illa virgines,Sc adornarunt lampades suas.
8 Fatua vero prudentibusdixerunr,Date nobis ex oleo vestro : quia lampades nostra extinguuntur.
9 Responderunt autem prudentes illa, dicentes ; Kequd^uam.ne non sufficiat m - bis,8c vobis; ite vero potius ad cos,qui vendunt,& ipsa vobis emite.
10 Qijpm autem abirent emtum » venit sponsus : & qua parata erant «introiverunt cum eo ad nuptias : clausaque est ja-
II ^ostei vero veniunt,Lc reliqua virgines , dicentes ; Domine , Domine , aperi
11 ipse vero respondens,ait,Arnen dico vobij.non novi vos.
1? Vigilate itaque,quia neque illum diem, r.-que illam horam icitis,qua Filius hominis veniet.
14 Jto. enim css.ut »juum quispiam peregre proficiscens,vocavit ferves suos,& tradidit eis.quasibi suppttebanr:
1 s Et huic quidem dedit quinque talenta,alii autem duo.alii vero unum : unicuique fecundum ipsius facultatem ;Lc peregre profectus est statim.
16 Profectus autem,qui quinque talenta acceperat, negotiatus est ex iis ;& fecit altera quinque talenta.
17 itidem & qui duo receperat; lucratus est & ipfealtera duo.
18 Qui aurem unum accepewt. abiic.Se defodit illuA in terram,& occultavit pecuniam domini fui.
19 Post multum vero tempus venit dominus servorum illorum,8c confert rationem cum eis.
20 Junc accedens is,qui quinque talenta acceperat,attulit altera quinque talenta*
dicens j

dicens; Domine,quinque talenta tradidisti mihi,ecce»akera quinque talenta lucratus sum ex iis.
rt Dixit autem ei Dominus ejus,Bene est, ferve bone,Se fidelisjin exiguo fuisti fidelis,super niulta te constituam, ingredere in gaudium Domini tui.
rr Accedens autem,& qui duo talenta acceperat,ait»Domine,duo talenta tradidisti mihi,ecce,alia duo lucratus sum ex iis.
r; Ait et Dominus eius,Bene est. ferve bone,8c fidelis; in exiguo fuisti fidelis,super multa te constituam: ingredere in gaudium Domini tui.
24 Accedens autem,& qui unum talentum acceperat,ait,Domine,noveram ce hominem durum esse,qui metas,ubi non sevisti, Öc inde cogas,ubi non sparsisti:
rf Itaque timens abii,Se occultavi talentum tuum in terra ; ecce,habes,quod tuum est.
j6 Respondens autem Dominus ejus,dixit ei .Serve male,& ignave,sciebas me metere,ubi non sevi, & inde cogere,ubi non sparsi:
17 Oportuit ergo re tradere pecuniam meam mensariis: & ego,quum venissem, recepissem meum cum focnore.
r8 Tollite ergo ab eo talentum,& date ei,qui habet decem talenta.
19 (Omni enim,qui habet, dabitur,& U exuberabit : qui vero non habet, etiam quod habe:,tolletur ab eo.)
Et inutilem servum ejicite in tenebras illas extimas : illic erit fictus,Se stridor dentium.
;t Quum autem venerit filius hominis cum gloria sua, 3 c omnes 8. Angeli cum eo, tunc sedebit in throno glorias sua?:
Et cogentur coram eo omnes gentes, Se separabit eos,alteros ab alteris,ut pastor separat oves ab haedis.
3; Et statuet oves quidem ad dexteram suam,haedos autem adsinistram.
Tunc dicet Rex iis,qui ad dexteram ipsius erunt,Adeste benedicti Patris mei, possidete regnum , paratum vobis a jacto mundi fundamento.
2f Esurivi enim,& dedistis mihi,quo vesceret: sitivi,& dedistis mihi potum'.hospes eram.S- collegistis me:
;6 Nudus,& amicistis me: a?grotavi,& invisistis me:in carcerc eran,,Sc venistis ad me.
17 Tunc respondebunt ei justi.dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem, & a j uimus? aut sitientem,& dedimus tibi po* t um ?
$8 Qjaando autem te vidimus hospitem, & collegimus te 5 aut nudum, & amicivi-
19 Aut quando te vidimus $grotum,aut in carcere.öt venimus ad te ?
*40 Et respondens Rex,dicet eis, Amen dicO vobis,quatenus_id fecistisum existis fratribus meis minimis,mihi fecistis.

41 Tunc dicet etiam iis,qui ad sinistram erunt; Execrati,abite k me in igutmaeter- num.qui paratus est Di?fcn!P,&angelise- jus.
41 Esurivi enim,&non dedistis mihi,quo
T HJPJM. Cap.if.s6.
vescerer : sitivi, Sc non dedistis mihi po-
41 Hospes eram,& non collegistis me: nudus,& non amicistis me : a?grotuJ>& in carcere erdm,& non invisistis me.
44 Tunc ipsi quoque respondebunt ei, dicentes Domine,quando te vidimus e- surientem, aut sitientem,aut hofpitem,auc nudum,aut argrotum,aut in carcere,& non ministravimus tibi ?
45 Tunc respondebit eis,dicens > Arnen dico vobis,quatenus id non fecistis uni ex istis minimis,nec mihi fecistis.
46 Et abibunt isti ad supplicium aeter- num ; justi vero ad vitam aeternam»
CAP. XXVI. n£ 07 mTH*Ch;i(li.(ff institutio S- Caena 1 .
E T factum est,quum finisset Jesus omnes illos sermones,dixit discipulis suis ; i Scitis post biduum Pascha fore,&filius hominis prodetur,ut crucifigatur.
1 Tunc coacti sunt primarii Sacerdotes,& Scribae,dc Seniores populi in aulam Pontificis maximi,qui dicebatur Cataplus.
4 Et simul consultarunt, ut Jesum dol« prehenderent,Se trucidarent.
f Dicebant autem,Non in festo,ne tu* multus fiat in populo.
6 Quum autem Jesus esset in Bethaniaiu domo Simonis leprosi,
7 Venerat ad eum mulier,habens alabastrum unguenti gravis pretii , & effuderat in caput ipsius accumbentis.
8 Hoc autem videntes discipuli eius .indignati sunt,dicentes; Quorsum perditio
9 Potuit enim istud unguentum venire magno,& dari pauperibus.
10 Quum autem hoc cognovisset Jesus, ait eis,Quid molestiam exhibetis isti mulieri ? opus enim bonum operata est erga me.
11 Semper enim pauperes habebitis vo- bifeum : me vero non semper habebitis:
12 Quod enim haec unguentum hoc ini«- cit corpori meo,ad funerandum me fecit.
11 Arnen dico vobis,Ubicunque praedicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo,etiam,quod ha?c fecit,dicetur ad memoriam ipsius.
14 Tunc prosectus unus ex duodecim, qui dicebatur Judas Jlcariotes ad primarios Sacerdotes :
tf Ait eis,Quid vultis mihi dare.& ego vobis eum tradam ? ipsi vero appenderunt ei triginta argenteos nummos.
16 Et ex eo tempore quaerebat opportunitatem ad eum prodendum.
17 Primo autem dic azymorum accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes ei; Ubi vis paremus tibi ad edendum Pascha ?
18 Ipse vero dixit, Abite in urbem ad quendam , & dicite ei, Praeceptor dicit; Tempus meum prope est,apud te faciam Pascha cum discipulis meis.
19 Et fecerunt discipuli.sicut praeceperat eis Jesus : & paraverunt Pascha,
20 Quum aurem serum diei esset, discubuit cum duodecim.
21 Et edentibus ipsis, dixit, Arnen dico vobis,unus vestrum me prodet»
A a a 4 n Tunc

Ca p.i6. EVAN'
22 Tunc contristati vehementer, coepe-1 runt singuli eorum ipsi dicere ; Num ego ii sum,Domine?
i\ Ipse vero respondens,atc.Qui incingit mecum manum in catino,is me prodet.
24 Filius quidem hominis abit,sicut scriptum est de eo : autem homini illi, per
quem Filius hominis proditur: bonum erat homini illi,si natus non fuisset.
25 Respondens autem]udas,qui prodebat eum,.lixic,Numi< egosum.Rabbi ? Di- cir ei.Tu dixisti.
26 Edentibusautem eis, Jesus, quum accepisset panem, & benedixisset,fregit eum, deditque discipulis, Öcait, accipitr,comedite: hoc est corpus meum.
i- Et accepto poculo,ac gratiis actis dedit eis.diccns, Bibite ex eo omnes.
28 Hoc cstenim sanguis meus, novi foederis,qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum.
29 Dico autem vobis,Non bibam ab hoc tempore ex hoc fructu vitis, usque ad diem illum, quum ipsum bibam vobiscum novum in regno Patris mei.
$0 Er quum hymnum cecinissent; exierunt in montem Oiearum.
51 Tunc dicit eis Jesus , Omnes vos ista nocte offendemini in me: scriptum est e- nirr, Percutiam pastorem, & dispergentur oves gregis.
zr Postquam autem suscitatus fuero, praeibo vobis in Galilaram.
;; Respondens vero Petrus,dixit ei»E- tiamsi omnes offendantur in te, ego nunquam offendar.
14 Dixit ei Jesus, Arnen dico tibi,ista nocte antequam gallus vocem mittat, ter me abnegabis.
15 Dicit ei Petrus , Etiam st oportuerit me mori tecum,non te abnegabo. Similiter Ccomnesdil.ipuli dixerunt.
;6 Tunc venit Jesus cum eis in locum » qui dicitur Gethsemane: & dicit discipulis, Sedete hic , usque quo profectus precatus fuero illic.
I** Et assumto Petro , & duobus filiis Ze- bedasi,coepit contristari,& gravissime angi.
l3 Tunc dicit eis Jesus, Undiquaque tristis est anima mea usque ad mortem: manete hic.& vigilate mecum.
19 Et progressus paululum,procidit in faciem suam, precans, & dicens ; Pater mi, si possibile est,abeat a me poculum istud: ve- runtamen non ut ego volo,sed ut tu.
40 Tunc venit ad discipulos , & reperit Cos dormientes 1 & dicit Petro » Itine non potuistis unam horam vigilare mecum ?
41 Vigilate,Se orate, ne introeatis in ten- tationem : spiritus quidem est promtus,sed caro infirma.
42 Rursum secundo abiit, Se precatus est .dicens ; Pater mi, si non potest hoc poculum abire a me, qyin bibam ipsum , fiat voluntas tua.
4; Et quum venisset , reperit eos rursum dormientes erant enim oculi eorum gra-
44 Et relictis eis, rursum abiit; Se preca- rut est rerrib, eundem sermonem loqtiuru*»
45 Tunc veni-ad discipulos suos . & dicit eis, Dormite,quod fuperest.fk requies-
5EL1UM Cap.26.
cite ;ecce , appropinquavit hora illa, & Filius hominis proditur in manus peccato-
46 Surgite,eamus: ecce appropinquavit, qui me prodit.
4^ Et adhuc eo \oquente,ecce,Judas.unus ex duodecim, veni:, be cum eo cuiba multa cum gladiis , Se fustibus , a primariis sacerdotibus, 8c Senioribus populi.
48 is vero , qui prodebat eum , dederat eis signum, dicens: Quem osculatus fuero, is est,prehendite eum.
49 Itaque ffatim , quum venisset ad Jesum, dixit: Ave Rabbi. Et deosculatus est
50 At Jesus dixit ei »Amice, quorsum ades ? Tunc accelserunr, Se manus injecerunt in Jesum, & prehenderunt eum.
5 1 Et ecce, unus ex iis,qui erarit cum Je^ fu, extensa manu distrinxi: gladium suum : Le percusso scivo Pontificis maximi,abstulit auriculam ejus.
52 Tunc ait ei Jesus . Converte gladium tuum in locum fu'um : quicunque enim acceperim gladium.gladio peribunt.
51 An puras me non posse nunc precari Patrem meum , qui huc sistat mihi plurei» quam duodecim legiones Angelorum ?
54 Quomodo ergo impleremur Scripturarum dicunt,sic oportere fieri ?
55 In illa hora dixit Jesus turbat, ut adversas lationem exivistis cum gladiis ,6c fustibus ; ur comprehenderetis rr.e : quoti - die apud vos sedebam, docens in templo , nec prehendistis me.

56 Hoc aurem tomm factum est ,'ui implerentur scripturae Prophetarum.Tunc discipuli omnes,relicto eo.fugerunt.
57 inivero prehensam Jesu n »abduxerunt ad Cajapham »Pontificem maximum » ubi Scribat,& Seniores coacti erant.
58 Petrus autem sequebatur eum e longinquo , usque in aulam Pontificis maximi, Le ingressus intro, sedebat tum ministris, ut videret finem.
59 Primarii vero Sacerdotes, LcSeniores» & totus confessus quaerebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morte affice-
fio Et non invenerunt ; etiam » quum multi falsi testes accessissent, non invene- runr: Postremo vero advenientes duo falsi
fi» Dixerunt; rste dixit, Possum destruere templum Dei, 8c triduo ipsum atdificare.
62 Et quum t xsurrexisset Pontifex maximus,dixit ei,Nihil respondes? quid #/l,quod isti adversum te testificantur ?
61 Jesus autem silebar. Et respondens Pontifex maximus, dixit ei; Adiuro te per Deum viventem , ut dicas nobis , an tu sis Christus.ille FiliuJDei.
64 Dicitci Jesus, Tu dixisti : quin etiam dico vobis, Ab hoc tempore videbitis Filium hominis , sedentem ad dexteram potenti« Dei, devenientem in nubibus casti.
65 Tunc Pontifex maximus disrapir vestimenta sua . dicens; blasphemay.it : quid amplius egemus testibus ? ecce, nunc audistis blasphcmiam eius.
66 Quid vobis videtur ? ipsi verb resp^on - dentes dixerunt; Tenetur mortis pdena.
67 Tunc

67 Tunc infpueruntin faciem e'us.s? colaphos ei iofltxeiunt : alii vero bacillis cumcaeciderunt.
68 Dicentes; Vaticinare nobis Christe , quis sit.qui re percussit.
69 Petrus autem sedebat extra in aula:8c accessit ad eum quadam ancillula , dicens; Ec tu cum JesuGaiiixo eras.
72 Ipse veio negavit ceram omnibuS , dicens ; Nescio,quid dicas.
71 Eum autem egredientem investibu-: ltim vidit alia andUa : & dixit iis, qui erant illic,E: iste erat cum jesu Nazaneno.
•n Tunc rursus negavit cum jurejuran- do.diccji;; non novi hominem.
71 Paulo post autem accefTerunt»qui ad- stabanr.&dixerunt Petro, Vere fic tu ex ipsis es: nan & loquutio tua ce manifestum facit., 74 Tunc coepit se ipsum devovere,& jurare dicens ; Non novi hominem. Et flarim gallus misit vocem.
7C Er recordatus est Petrus verborum Jesu, qui dixerat ei. Priusquam gal'us vocem mittar, ter me abnegabis. Et egressus extra, fl'.vit amare.
C A P. X X V l 1. Historia poflioni*. morti*, &sepalturtt Christi.
Ane autem quum esset, consilium ceperunt omnes primarii Sacerdotes, Sc Seniores populi adversus Jesum, ut eum morte afficerent.
* Et vinctum eum abduxerunt» ac tradi- derunt Pontio Pilato prassidi.
; Tunc Judas,qui eum prodiderat,quum vidisset eiim damnatum esse,pocnitens,retulit triginta argenreosnummof ad prima* rios 5 acerdo.es, fic Seniores.
4 Dicens ; Peccavi, prodito sanguine innoxio : At illi dixerunt; Quid ad nos? tu
§ ipse vero projectis Mnumm jiargenteis in remolum, secessit: fit profectus, strangu- lavitsesc.
6 Primarii autem sacerdotes acceptis nummis illis argenteis,dixerunt : non licet cos immittere in coibanan, quoniam pretium sanguinis est.
7consilio autem capro,emerunt ex eis a- grum illum figuli,ad sepulturam hospitum.
8 Quapropter vocatus est ager i)le,ager sanguinis,usque in hodiernum diem.
9 (Tunc impletum est, quod dictum est per Jeremiam,Prophetam,dicentem; Etac- ceperunr triginta nummv!argenteos,pretium aestimati, qui aestimatus fuita filiis Jis-
to Et dederunt eos ad emendum illum a- grum figuli,sicut injunxit mihi Dominus.)
11 Jesus autem sierit coram praeside, & interrogavit eum praeses,dicens; Tünees Rex^ille Judaeorum ? Dixit autem ei Jesus,
ir Et quum ipse accusaretur a primariis SacerdotibusjfirSenioribus,nihil respondit.
11 Tunc dicitei Pilatus,Non audis,quam multa adversum terestificemur ?
14. Et non respondit e.t ad ullum verbum: itb ut miraretur praeses valde- > s Praeses autem lingulis festis consueverat turba? dimittere unum vinctum, quem voluissent.

16 Habebant vero tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barabbas.
17 ipsis igitur congregatis,dixit eis Pilatus, Utrum vultis, dimittam vobis • Ha- rabban,an Jesum, qui dicitur Christus?
t8 Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum.
19 Sedente autem eo in tribunali,mifie ad eum uxor eius,dicens; Nihil tibi rei Jit cum iusto illo: multa enim passa sum hodie in somnio propter eum.
1 20 Primarii vero Sacerdotes, & Seniores pei suaserunt turbae, ut peteret Barab- ban , Jesum vero perderet.
Respondens autem praeses,dixit eis» Utrum e duobus illis vultis, ut vobis dimittam ? Ipsi vero dixerunt,Harabban.
11 Dixit eis Pilanis, Quid igiturfaejam Jesu, qui dicuur Christus ? Dicunt ei o- mnes, Crucifigatur.
15 Prat-fes aurem ait, At enim quid mali fecit f At illi amplius clamabant, dicentes; Crucifigatur.
24 Videns autem Pilatus fe nihil proficere, sed maiorem tumultum fieri, accepta a- quä abluit manus coram turba, dicens ; innoxius ego sum a sanguine hujus justi: vos videritis-
2; Et respondens universus populus,dixit, Sanguis eius super nos, fit super filios nostros.
26 Tunc dimisit eis Barabban : Jesum autem, quumfiageUasset, tradidit, ut crucifi»
27 Tunc milites praesidis, quum abduxissent Jesum in prxeorium, coegerunt ad eum universam cohortem.
28 Et quum exuisient eum» circumposuerunt ei chlamydem coccineam:
29 Et coronam e spinis contextam imposuerunt ejus capiti,fit arundinem in dexteram ejus: Sc genu ante eum summisso, illudebant ei, dicentes; Ave Rex Judjec-
to Et quum inspuissent in eum, ceperunt arundinem illam , Sc verberabant capus ejus.
Ii Et postquam illusissent ei, exuerune eum chlamyde, induerüneque vestimentis suis : & abduxerunt eum.ut crucifigerent.
;r Exeuntes autem , invenerunt quen« dam Cyrenaeum , nomine Simonem : hunc angariaverunt,ut attolleret crucem eius*
11 Et quum venissent in locum, qui dicitur Golgotha ,quod est calvariae locus.
14 Dederunt ei acetum bibendum cum feile mistum : & quum gustasset, noluit bi-
15 Postquam autem crucifixerunt eum, partiti fune eius vestimenta.sottem jacientes, ut impleretur, quod dictum est a Propheta, Partiti sunt sibi vestimenra mea, Sc super vestem meam iecerunt sortem.
;6 Er sedentes,servabant eum illic.
17 Et imposuerunt super caput e jus crimen ipsius scriprum.H l C EST JESUS, REX ILLE J UDA ORUM.
Tunc crucifiguntur cum eo duo latrones :unu$ ad dexteram, & alter ad sinistram.
19 Qui vero praeteribant, conviciabantur eum,moventes capita sua.
40 Ecdicentes; Tu, qui destruis rem- Aaa i pium.

pium,& triduo asdificflJ, serva eemec ipsum; Si filius Dei es,descendito e cruce.

41 Similiter autem etiam primarii sacerdotes,illudentes cum scribis, Sc senioribus, dicebam;
41 Alios servavit, se ipsum non potest servare, si Rex Jjsraelis est, descendat nunc e cruce,&credemus ei.
4*Confisus est in Deo,eruat ipsum nunc, si placetei,dixit enim,silius Dei sum.
44 Id ipsum autem etiam latrones, qui crucifixi erant cum eo,exprobrabant ei.
45 A sexta autem hora tenebra?facta; sunt super universumregionem, usque ad horam nonam.
46 Circicervero horam nonam exclamavit Jesus voce magna,dicens ; Eli,Eli,lama fabachthani ? II ac est, Deus mi, Deusmi, cur deseruisti me ?
47 Quidam autem illiestantium, quum boc audissem,dicebant; Eliam vocat iste-
48Eestatim currens quidam ex eiS,quum acceptam spongiam implevisset aceto, & circumposuisset calamo, dedit ei, ut biberet.
49 Reliqui vero dicebant; Sine, videa- mus,an veniat Elias,servaturus eum.
50 Jesus autem, quum rursum clamässet voce magna,emisit spiritum.
5 ,Et ecce,velum templi fi sium est in duas partes, a summo usque ad imum > 8t terra mota est,St petrae fissae sunt.
• 51 Et monumenta aperta sunt; Sc multa corpora sanctorum, qui dormierant, surre-
Qui egressi e monumentis post resurrectionem ejus, introierunt in sanctam urbem,8c apparuerunt multis.
54 Centurio vero, &qui cum eo servabant Jesum, viso rerrarmotu, de iis, qua; facta fuerant, timuerunt vehementer, dicentes ; Vere Filius Dei erat iste.
55 Erant aurem illic mulieres multa;, e longinquo spectantes,quas scquuta; fuerant Jesum a Galilasa,ministrantes ei.
56 Inrer quas erat Matia Magdalene, Matia mater Jacobi,8c Jose, Se mater filiorum Zebediei.
57 Quum autem scrum diei esset, venit homo dives Anmathaeensis, nomine Jose- phus,qui Se ipse discipulus fuerat Jesu.
«8 ls adiit Pilatum, & petiitcörpus Jesu : Tunc Pilatus jussit reddi corpus.
59 Et Josephus, quum accepisset corpus,involvit illud sindone pura;
60 Fosuftque in monumento suo novo, quod exciderat in petra; & advoluto saxo magno ad ostium monumenti,abiit.
61 Erat autem illic Maria Magdalene,& altera illa Maria, sedentes contra scpul*
6r Postero autem die, qui est post Pa- rasceven,coacti sunt primarii Sacerdote»,St Pharisasi ad Pilatum..
6^ Dicentes,Domine, meminimus piarum illum dixisse , quum adhuc viveret, Tertio post die suscitabor«
64 Jube ergo muniri fepulchrum usque in diem tertium ; ne quando veniant discipuli eju« nocte,8t furentur cum,dtcintqu«
populo,Suscitatus est e mortuis; & erit ultimus error pejor priore.

65 Dixit ei Pilatus, Habetis custodiam; abite,munite,sicut scitis.
66 Ipsi autem profecti,munierunt sepu!« chmm,obsignato lapide cum custodia.
C A P. X XVIII.» Cbnjji resurrectio,af- paritio,baptismi eatbeliei in$titutio,($ A- fostolatusin&uguratio*
X tremo amem Sabbathorum,quum lucesceret in primum diem hebdomadis,venit Maria Magdalene , 8e altera illa Maria, ue fpectarenc fepulchrum.
1 Et ecce,lerramocus factus est magnus, Angelus enim Domini,quum descendisset e cocio,accessit, (ff avolvit fixum ab ostio, sedabatque super illud.
; Erat autem visus ejus ut fulgur,& vestimentum eius album sicut nix.
4 Custodes autem perculsi sunt pra ipsius timore,& fasti suntsicur mortui.
5 Respondens autem Angelus,dixit mu- licribus.VoS verone timere ; scio enim vos Jesum crucifixum querere.
6 Non est hic» resurrexit enim , prout dixit: Adeste,videte locum,ubi jacebat Do-
7 Et cito profecta»,diritediscipulis eius, eum resurrexisse a mortuis. Et ecceprajit vobis in Galiilaram: illic eum videbitis ; ecce dixi vobis.
8 Tunc egressa; cito a monumento cum timore,& gaudio magno,currebam,ut re- nunciarcnt discipulis ejus.
9 Ut autem proficiscebantur,ut hoe re- nunciarent discipulis eius, ecce, Jesus occurrit eis,dicens; Avete. Illa; verb acces- serunc,8c prehenderunt pedes ejus,& adoraverunt eum-
10 Tunc ait JeCUs,Ne timete: abite,re- nunejare fratribus meis,ut abeant in Galilaeam,illic me videbunt.
11 Euntibus autem ipsis,ecce,quidam est custodia venerunt in urbem, 8c renuncia- runt primariis Sacerdotibus omnia, qua; facta fuerant.
r2 Ipsi vero congregati cum Senioribus, confilioque capto, nummos multos dederunt militibus.
1 $ Dicentes; Dicite, discipuli ejusnocte venerunt, 3 e eum furati sunt.nobis dormientibus-
14 Quod si hoc auditum fuerit apud prae- sidem.nos persuadebimus ei,8c securos vos praestabimus.
1 5 ipsi verb accepta pecunia fecerunt,sicut erant edocti: & divulgatus est ille Termo apudjudasos,usque ad hodiernum diem.
16 Undecim autem illi discipuliprosecti sunt in Galilaeam,in montem,ubi constituerat eis Jesus.
17 Et quum vidissent eum, adoraverunt eum : quidam aurem dubitaverunt.
18 Et quum accessisset aA eo« Jesus, lo- quutus est eis,dicens ; Data est mihi omnis potestas in cocio,& in terra.
19 Profecti ergo, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomen Patris,& Filii,8c Spiritus sancti.
20 Docentes eos servare omnia,quae mandavi vobis ; 8c ecce,ego vobiscum sum
omnibus diebus, usque ad consummationem seculi. Arnen.
Evan-

Evangelium Secundum Marcum.

CAI'< I* IohAiwii minifierium , vidui, veJiitM i Cbriflique invtfiiturA per Bsl- ptifrnum>& p)*k/A per tentAthntm,EvAn- gelii prtfdicathy DrjwpuiQfum uoedtio, «Ä ' miraculA.
R.I N CIPlU MEvangelii Jesu Chri- Christi,FiliiDei.
r Ut scriptum est in Prophetis,Ec- ce, ego mitto nuncium illum meum ante faciem tuam, qui parabit viam tuam coram
; Vox clamantis in deferto, Parace viam Domini,complanacesemitaS ejus.
4 Baptizabat Johannes in deferto,& praedicabat baptismum cesipiscentta: ad remi s» sionem peccatorum.
§ Ee exibat ad eum omnis Judaica regio, ac Hierosolymitae.fic baptizabantur omnes sb eo in Jcsdane flumine, confitentes pec»
6 Indutus autem erat Johannes pilis camelorum , & zona coriacea circa lumbos suos : 8c edebat locustas,& mei sylvestre-
7 Et prajdicabat,dicens.* Venirpone me, qui Validior me est , quo non sum dignus, qui incurvatus solvam corrigiam solearum.
S Ego quidem baprlzavi vcsaqua.ipfc verb baptizabit vos Spiritirsancto.
9Et factum est diebus illis,ut Jesus» quum venilTet Nazaretha, utkGililgae.bapriza- tus fitin Jordane > lohanne.
to Et i\ stacim ascendens ex aqua, vidit findi coelos,ScSpiritum quasi columbam de» Isccndere super eum.
11 Et vox exstitit c coc'.is, Tu es filius il- e meus di'ectus,in quo acquiesco.
12 Staiimque Spiritus cum expellit io desertum.
i } Et fuit illic in deserto dies quadraginta, renninc« eum Satana: eratqueeum feris: & Angeli ministrabant ei.
r^ Postquam autem traditus fuit Johan- ne f in custodiam,verit Jesus in GaliUram, pr*dican$ Evangelium regni Dei:
tf Et dicens,expletumesttempus.dcap- propjnquävit regnum Dei »resipiscite, L<
credite Ev.mgelto.

\6 Ambulans autem apud mare GalilxJe, vidit Simonem, de A'tdveam, fratrem eius, jacientes vete in mavesseranteoim piscato» res.)
,7 Et dixit eis Jesus »Sequimini me,& faciam,ut siris piscatores hominum.
,8 Et fpfi statim omissis retibus suis,fe- ququti sunt eum.
tq Tunc progressus illinc paululum.vi- ditjacobum ,sitium Zebedarf, & Johannem, fratrem eius,qui 8« ipsi in navigio sarciebant retia :
20 Starjmque vocavit eos : St ipsi omisso patre suo Zebedreo in navigio cum metee» nsriis.sequuci *'uoreum.
21 Er ingrediuntur Capernaum *. statim-
que s'bb.ithoingrcfsujlcsuJin synagogam, docebit. i
ai Er percellebantur super doctrina ejus;
docebat enim eos üt auctoritatem habens,
& non ut Scribae. - -
i; Fuit autem in synagoga eorum qui* dam, in quo erat spiritus impurus ; qui 8X- clamavit,
24 Dicens; Ah,quid nobis tecum Jesu Nazarene ? venisti, vic perderes nos ? novi te quis sis.r.tmitum Sanctus ille Del.
2f Et objurgavit eum Jesus, dicens; Obmutesce,8c exi «x eo.
26 Tunc,quum dilcerpisset eum Spiritus impurus, & clamasset voce magna» excii ex
27 Et expaverunt omnes, ita ut mutuo quererem inter se, dicentes ,• Quid est hoc? qua: doctrina nova haec,quod per pocesta- rem imperat etiam tpiritibus impuris,& auscultant ei?
28 Emanavit autem fama ipsius statim in totam regionem circumjacentem Gali-
2o Et statim e synagoga egreffi,venerunt in domum Simonis,öc Andrea: cumjacobo*
St Johanne.
io Socrusautem Simonis decumbebat febricitans ; & statim dicunt ei de illa.
Tunc accedens,erexit eam prehensa manu eius: & dimisit eam febris statim, 6c ministravit eis.
$2 Quum autem ferum diei esset,occidente sole, adducebant ad eum omnes male affectos,& daemoniacos.
$1 Et civicas tota coacta erat ad ostium.
14 Er sanavit multos male affectosvar riis morbis: St dxmonia multa ejecic, Se non sinebat dicere darmonia» quod ipsum nossenc.
1< Et mane,valde mult* nocte,quum sur- eexissee,exiit,& abiit in desertum locum,6c illic precabatur.
16 Et prosequm» sunt eum Simon, 8e qui cum ipso erant.
17 Et quum invenissent eum, dicunt ei ; Omnes te quaerunt.
;8 Tunc dicit eis,Eamus in contigua oppidula, ut Se illic pratdiccm i ad hoc enim sum egressus. #
19 Et prajdicabat in synagogis eorum in tota Galilaea : 8c daemonia ejiciebat.
40 Venitque ad eum leprosus, precant eum» erque ad genua procidens» ac dicens ei; Si velis,potes me purgare.
41 Jesus autem commiseratione intima commotus, extensi manu, tetigit euro, & dixitei,Volo »purgator.
42 Et quum Ixc dixisset,flatimabiitab eo lepra,& purgatus fuit.
41 Et graviter interminatus ei /est«,statim ablegavit cum;
44 DjxJcque ei, vide, ut neminiquic- quam dicas: sed abi, ostende te ipsum sacerdoti, Se offer pro purgatione tui» qu* imperavi: Moses» ut hoc sic eis testimo*
4f ille vero egressus coepit praedicare multa,St rem divulgare,ita ut iaro non posset Jesus manifeste introire in civitatem 5 scii

Cap.i. EVANGELIUM Cap.x.j«
sed forfs in defertis locis erat,& veniebant jeiunare; quimdiu habent fecum sponsum, ad eum undique. • non pnflunt jejunare.
1 r2 Venient autem dies , quum sublatus erit ab eis sponsus, Lc tunc jejunabunt illis
rr Sed nemo panniculum impexum insuit vestimento veteri ;alioguin illud ipsius supplementum novum tollit d/iguid ex ve* teie •ucstimcnto.öc firpelor fissura.
ii Ec nen o iniicit vinum novum in u» tres veteres: alioqui vinum effunditur, Lc utres pereunt r sed vinum novum in utre* recentes innuendum efl.
r; Fastum est autent, ut ipse prattcriret Sabbathis per sita , & coeperunt discipuli ejus iter faciendo vellere spicas.
i+ Tunc 1 'harisaei d x.iunt ei , Ecce , cur faciunt S.ibbacho,quod non licet ?
if Fc ipse dixit eis , Nunquam legisti* * quid fecerit David, quum egeret,& esuriret ipse,&qui cum eo erant ?
26 Quomodo ingressus sit domum Tei sub Abiathar Pontifice maximo »8« panes propoficitios ederit , quos non licet edere nili Sacerdotibus, Lc dederit etiam iis, qui fecum erant ?
17 Dixit etiam ei$, Sabbathum prop*er hominem factum est,non homo propter Sjbbjthum.
:8 \taque filius hominis est etiam Sab- bathi Dominus.
CAP. l I. Christi« ßmulpAralyfm, (s peccata solvit ."MatibJium vor.it .dijeipultisqvte cxeusAt rugltiH jt!unii,& SabbAthi,
E T rursus intravit Capernaumum interfectis aliquot diebus, & auditum est eum domi este.
i Statimque coacti sunt multi, adeö ut jam non caperent eo;, ne ea quidem kvc^. qua? erant ad ostium; 8 e loquebatur eis sermonem E-uangcsti.
j Tunc venerunt ad eum ferentes paralyticum,qui a quatuor portabatur.
4 Er quum non postent ei appropinquare propter rurbam, detexerunt tabulatum loti ,in quo erat.eöque perfosso,fumis« demiserunt grabbaeum, in quo paraiyncu* ja-
s Quum aurem vidisset Jesus fidem eorum, dixit paralytico, Fili,remista tunc tibi peccata tua*
6 Erant autem illic quidam ex Scribis sedenres,& r.itiocinantes in cordibus suis,
7 Quid iste ita loquitur blafphemias ? quis potest remittere peccata» nisi solus
8 Et quum statim cognovisset Teius spiritu suo, eos ua ratiocinari apud se, dix't eis» Quid ista ratiocinamini in cordibus •vestris?
4 Utrum est facilius, dicere paralytico ; Remissa sunt tibi peccata : an dicere ; 5 ur- ge, 5 c attolle grabbacum ruum,& ambula ?
io Ut autem sciatis filium hominis habere potestatem remittendi peccata in terra (ait paralytico,)
ii Tibi d eo,surge>&attolle grabbatum tuum.&abi domum tuam.
ia Tunc ille statim furrexic: sublatoque in humeros grabbaco, egressus efl coram omnibus : a .leo ut obstupescerent omnes, Lc glorificarent Deum, dicentes. Nunquam tale quicquam vidimus.
i) Et egreflus est rursum ad mare: totaque turba veniebat ad eum, ac docebat eos.
i+ Et quum nrajtergrederetur. vidit Le- vin. AlpbaeiJrstum, sedentem ad telonium: dixftqueei, Sequere me. Ecjssurgens, se- quueuresteum.
»5 Ec factum est,ut quum Jesus accumberet in domo illius, multi eiiam publicani, & peccatores simul discubuerunt cum je(u,8c discipulis eius : erant enim multi, & iequuti fuerant eum.'
16 Qustmque Scriba?, ac Pharifei vidissent eum edentem cum publicanis, & pec- ^toribus.dixevum discipulis ejus.Qu dest. quod cum publicanis,& peccatoribus edit, ac bibit?
17 Et quum hoc audifler Jesus, dicit eis, iis, qui valent.no .i opus est medico,sed iis, qui malefc habent : non veni,ut vocarem justos,sed peccatoresad re piscentiam.

18 Discipuli aurem johannis. ac Phari- fatorum jejunabant .* veniunt igitur, & dicunt ei. Quare discipuli Johannis, Le Phari fatorum jejunant, tui autem di:cipuli non jejunant? .
i9 Tunc ait eis Jesus, Num polTunr filii thalami» quo tempore cum ipsis est sponsus»
CAP. MI. iMsabbatBi. Investitura dpo“ ftoforam. Per quAm vim ejiciantur d<*me- nia.&quii mater.Aut frater Christ».
E T in-1> ivit rursus in synagogam : e - atque ilsic quidam,arefactam manum hoben* ; i Ec observabant eum,an Sabbathis sana turus estet eum . ut ipsum accusarent.
1 Tunc .-it homini habenti manum are* factam, S urge in medium.
4 Eis autem dixit, Licer sabbathis bene- socere , an malefacere cuipiam, hominem servare,aut trucidare ? ipsi vero silebant.
C Et quum circurrspexifTet tos cum ira, simul dolens, quod occallutnet cor eorum, dicit homini, Extende manum tuam. Etsi extendit; reitiiucäque est manus e'us fana
ft Tunc eg^effi Pharisxi , flarim cum He- rodiams Consilium inierunt advenus eum, ut eum perderent.
7 Sed Jesus cum discipulis suis secessu ad ro.ire : 8c murna multitudo sequura est eum a Galilaea,& a Judaea.
8 Et Hierosolymis , 8 c ab Iduma?a, & regione, qu« ej? trans Jordanem • & qu[circa Tyrum,ac Sidonem halitabant,magna n.ul- ritudine,quum audiflent quanta faceret,venerunt ad eum.
9 löse autem dixit discipulis suis, ut navigiolum sibi semper adesset propter turbam,ne ipsum opprimerent.
io Multos enim sanaverat. adeo ut inciderent in eum , ur ipsum tangerent, quotquot renebantur flagellis.
u Et spiritus impuri.quum eum conspexeram,accidebant ei ad peder, Adamabant, dicentes ; Tu es Filius ille Dei.
i» tpse voro muitUm interminabatur
eis.nc ipsum manifestum facerent.
if Tuncaseenditifi monte' 1 ’, & advoca-

vir ad se, quos ipse voluit: L venerunt ad
,4 Et constituit duodecim , ur fecum essent, & ut mitteret eos ad praedicandum Eudn^fiium:
i? Et ut haberent potestatem sanandi morbos,8c eiiciendi daemonia.
16 Primum Simonem ; (cui imposuit nomen Petrum)
17 Et Jacobum,filium Zebedaei,& Johan- nem, fratrem Jacobi | & imposuit eis 110- minaBoanerges.quod est filii tonitrui)
18 Et Andream,8c Philippum,&Bartho- lomxum , Lc Matrhxum, & Thomam,& ja* cobum, Alphiei filium,Sc Thaddaeum,& Simonem Cananiten.
19 Et |udam iscartoten.qui prodidit eum; venerur.tque domum.
20 Convenit autem rursum turba , adeo uc ne capere quidem cibum possent.
ii Et quum bete audissenc ipsius propinqui,^venerunt,ut prehenderent eum : dicebant enim eum apud se non este.
rr Scribas vero,qui Hierosolymisdeseen- derant , dicebant ; Certe habet Beelxcbu- lem , Sc certe per priniipemdxmoniorum ejicit dasmontr.
»j Quum autem eoladvocasset, dixit cis per parabolas,Quomodo potest Satanas Sa- tanam ejicere ?
24 Neque si regnum adversus sese dissideat,potest stare regnum illud.
25 Neque si domus conrrasemetipsum dissideat,potest stare domusilla:
26 Sic quoque si Satanas insurrexit,Sc dissidet adversus semet ipsum, stare non potest, sed finem habet.
27 Non potest quisquam potentis alicu- jnt vasa »ingressus domum eius, diripere , nili primo validum illum vinxerit: & tunc domum eius diripiet.
»3 Arnen dico vobis »quaevis peccata renn- tentur filiis hon inum , 8c blasphcmias, quibuscunque blasphemarint:
29 Sed quicunque blaspheniärit in Spiritum sanctum , non habet remissionem in aeternum,sed tenetur asterno iudicio.
; 7 Dicebant enim, Spiritum impurum
;i Veniunt igitur fratres,^ mater ejus: & foris stantes, miserunt ad eum,& eum vocarunt.
Sedebat autem circa eum tutba: illi Vero dixerunt ei, Ecce, mater tua, Sc fratres rui fotis qurerunt te-
;; Tunc respondit eis, dicens; Quae est mater mea,aut fratres mei ?
34 Et quum circumspexisset in circuitu eos, qui circumsedebant, ait, Ecce mater mea,8e fratres mei.
rs Quicunque enim fecerit,quod Deus vult,is est frater meus ,Sc foror mea,{Scma-;
CAP. IV. Parabola seminantU,efusdem’ que expositio,& navigatio periculosa.
E T rursus coepit docere apud mare: Sc coacta elt ad eum turba multa, adeo ut ipse navigium ingressus , federet in mari; tota autem turba apud mare in terra erat.
1 Et docebat eos per parabolas multa,di- cebaique eis in doctrina sua;

; Audite, Ecce, quidam sator exiit sa-
4 Et factum est inter serendum,aliud qui* dem cecidit secundum viam : veneriinique volucres c®!i ,& devoraverunt illud.
? Aliud vero cecidit in petrosa . ubi non habebat terram multam; Sc staam exortum est» proprerer» quod non habebat profundam terram :
6 ^oic autem exorto, ardore tactum est. St propterea quod non habebatradicem ,
7 Et aliud cecidit in spinas ; Sc ascenderunt spina;, ac suffocarunt illud f Sc fructum non edidit.
8 Et aliud cecidit in terram bonam , edi- ditque fructum assurgentem , ac ciescen- tem : & tulit aliud tricena ,&aliud sexagena, & aliud centena.
9 Tunc dixit es». Qui habet cures ad audiendum,audiat.
10 Quum aurem esset solus »interrogarunt eum,qui circum eum erant cum duodecim,de parabola.
ir Et dixit eis.vobis datum est nosse rry- sterium regni Dei; iis autem,qui foris sunt, per paraboias omni a i/hi fiunt:
12 Uc videntes videant, & non cernant : Se audientes audiant,& non intclligam, ne quando se convertant, & remittantur ei*
1; Prarterea dixit eis , Nescitis parabolam istam ? Sc quomodo omnes parabolas cognoscetis ?
14 Sator ille,sermonem ferit.
15 isti autem 'unt, qui juxta viam semen excipiunt,in qu ; bus videlicet feminatur sermo : sed postquam audierunt, Paiunvenic Satanas, & tollit sermonem, qui seminatus fuerat in cordibus eorum.
16 Et isti sunt similiter,qui in petrosa semen excipiunt: qui videltcet , quum audirent sermonem, stacim cum gaudio excipiunt eum;
17 Et non habent radicem jn se se , sed temporarii sunt: deinde orta afflictione, aut persequutione propter sermonem , sta- tim offenduntur.
18 Hi sunt autem , qui in spinas ftmen excipiunt, hi fiint, tnquam» qui sermonem audiunt:
,9 Sed solicitudines feculi hujus,& fallacia divitiarum ,& cupiditates. quae in creteris rebus veilantur , introeuntes suffocant sermonem,isque redditur fructus expers.
10 Hi sunt vero,qui in terram bonam femen exccpeiunt, qui frde/icetaudiuntser- monem,& excipiunt; & fructum ferunt aliud tricena, aliud sexagena, aliud centena
21 Dixit etiam eit.Num lucerna venit,uc subter modium ponatur,nuc subter lectum ! nonne ut candelabro imponatur ?
22 Non est enim quicquam occultum » quod non sit manifestum futurum » nequ» quod abscondatur,sed oportet,uc in apertum

2{ Si quis habet aures ad audiendum» audiat.
. 24 Pratterea dixit eis, Videte quid audiatis : qua mensura metimini,vobis alita me- lietur, Se adjicietur vobis,qui auditis.
»r Q«#

2s Quj enim habet »dabitur ci:& qui non habet,etiam quod habet,tolletur ab eo.
26 Item dicebat, Ita est regnum Dei, ut s> quispiam jaciat femen in terram,
*7 Et dormiat, fle exsurgat nocte, ac die: fle semen germinet , ÜC assurgat, quomodo ipse nescit.
28 Sponte enim terra fructum fert, primum herbam , deinde spicam , deinde ple- ! num frumentum in spica :
29 Qjuim autem prodidericJVJf fructus, ftatim mittit messores , quoniam adest
30 Dicebat etiam , Cui rei aflimilaveri- mus regnum Dei ? aut qua collatione contulerimus illud ?
3, Velut grano sinapis:quod,quum feritur in terra, minimum est omnium seminum, qux in terra sunt:
32 Sed quum satum fuerit, assurgit, & fit maximum omnium olerum: editque ramos magnos,ita ut possim sub ejus umbra volucres caeli nidulari.
33 Ec talibus multis parabolis loquebatur eis sermonem Euangelii, piout poter ant
34 Absque parabola vero non loquebatur eis: privatim autem discipulis suis tx-
plicabat omnia.
35 Dixit autem eis die illo . quum ferum diei esset,Transeamuiin ulteriorem ripam.
36 Dimissa igitur turba acceperunt eum üt erar in navigio : sed & alia navigiola erant cum eo.
37 Tunc oritur turbo venti magnus ;& suctus irruebant in navigium , ita ut jam impleretur.
38 Erat autem ipse in puppi,cervicali indormiens , tunc expergefaciunt eum , dt- cüntque ei,Magister,non est tibi cura:,quod perimus ?
39 Experrectus igitur, obiurgavit ventum ,dixitquemari,Sile,obrt>utesce. Tum quievit ventus, factaque est tranquillitas
40 Dixit autem eis , Quid ita timidi estis ? quomodo fidem non habetis)
4, Et timuerunt timore ma«no,dicebant* que alius ad alium , Quisnam isto est , quod etiam ventus,& mare auscultent ei.
CAP. V. Mirdcu! 4 *r£ 4 D 4 monidsum,fr,?<t
stliam /.ii>j, is ergAmu\ieremfAnguinHfluxu lAl)OTAnt<m .
E T venerunt in ulteriorem ripAm maris,in regionem Gadarenorum. a Egresso autem ipsi e navigio»statim occurrit« monumemii quidam,in quo erat spiritus impuius:
3 Qui domicilium habebat in monumentis, & ne catenis quidem quisquam poterat eum vincire:
4 1'ropterea quodsieptf pedicis catenis vinctus fuerat, sed discerpta:fuerant ab co catenae,fle pedicae contrita: neque quisquam potuerat eum domare.
5 Et per omne ttmpM erat die,ac nocte in montibus. & mmonumentis clamans, fle concidens te iplum lapidibus.
6 Quum vidi liet autem Jesum ptocul,cucurrit,&adoraviteum:
7 Et clamanj voce magna, diitic jQjud

mihi tecum Jesu, Fili Dei AitisTimi • adjuro te fcrDeum,ne me torqueas.
8 (Dicebat enim ci /e/w.exi spiritus impure «X illo homine J
9 Tudc interrogavit eum, Q_uod tibi nomen cjl ? Et respondit,dicens Legio mihi nomen est: quia multi furnus.
10 Ec multum precabatur eum, ne ipsos mitteret extra illam regionem.
•11 Erat autem i!:ic apud montes grex porcorum magnlis pascens.
12 Et precati sunt eum omnesis/j dimo- nes, dicentes » Mitte nos ad porcos,ut in eos introeamus.
13 Er permisit eisstatim Jesus. Egressi vero spiritus illi impuri , introierunt in poicos:& ruit illegrcxc pr&ctpitio m ma- re.f eram autem quasi bis mille) fle suffocati sunt in niari.
»4 Qui verö paucbant porcos/ugerunt, Strenunciarunt in urbem,& in agros. Et ili* egressi tunt . ut viderent quid illud esset, quod factuqi fuerat.
is Veniunt igitur ad Jesum ,&conspiciunt eum,qui fuerat d.emoni;'cus,sedcn- tem,ac vestitum & sanx mentis, eum, m- quum , qui habuerat legionem : fle timue-
t 6 Et qui td videram,narraverunt eis quomodo actum esset cum dxmoniaco,8tde
17 Tunc ilii coeperunt eum rogare,ut abiret exfinibus ipsorum.
18 ipso vero ingresso in navigium,rogabat eum ille, qui fuerat dxnioniacus,uc esset cum ipso.
19 Jesus autem non permisit ei,sed ei di • xit,Abi domum tuam,ad tuos, 8 : eis renuntia quanta tibi Dominus prarstirerit , Se quod misertus sit tui.
20 Abiit igitur is/e.Sc coepit praedicare in Decapoli quanta ipsi fecisset Jesus : fleo» mnes mirabantur.
21 Et quum Jesus rursus traiecifsec navigio in ulteriorem lipam . coacta est tuiba mulca ad eum : erätque apud mare.
22 Et ecce.veni: unus ex praefectis fyna- gogx,nomine Jairus: 8c quum vidisset eum, accidit ad pedes eius. ,
23 Et multum precabatur eum,dicens*; Filiola mea in extremum adducta est: rogo, ut venias,& imponas ei manus,ut fervetur;
24 AbiitigmiHfsUscum eo : fequebatut eum turba multa,fle comprimebant eum.
25 (Tunc mulier quaedam, qux erat in fluxione sanguinis Ab annis duodecim:
16 Fueratque multi perpessa h multi* medicis, fle impenderet omnia sua.fle nihil adjuta fuerat, sed potius in deterius vene»
27 Quum audilTet de Jesu, venit in turba a tergo,flt tetigit vestimentum eius.
28 Dicebat enim, Si vel vestimenta eju* tetigero,servabor.
29 Et statim exaruit fons sanguinis ejus; & sensit corpore se ssnatam esse ex eo flagello.
30 Sratim autem Jesus, quum apud sc cognovisset vim illam,qu« ex se ipso prodierat, conversus in turba, dixit >Qui$ tetigit vestimenta mea ?
31 Et

;i Et dixerunt ei discipuli ipsius,Vides | tuebam cecomprimemem»fl:dicis;Quis me tetigit ?
Ipse Vero circumspiciebat,ut videret eam-quL hoc fecerat.
n Mulier autem timens, 6c tremens,quum sciret,quod in se factum fuerat; venit,& accidit ei ad pede s, dixitque ei omnem veri-
34 Ille autem dixit ei, Tilia, fides tua tc servavit: abi cum pace, 8t esto sona ex flagello tuo .)
Adhuc eo loquente veniunt quidam a pr;cfecto synagoga?,dicentes; Filia tua mortua est,quid amplius vexas magistrum ?
$6 Jesus autem , statim üt audiit hunc sermonem, qui dicebatur,dicit pratfecto sy nagogae.Ne metue,solummodo crede.
Neque permisit,ut se quisquam una sequeretur, nist Petrus,& Jacotus, 3 e Johannes, frater Jacobi.
;8 Venit igitur domum praefecti synagoga:,fle tumultum conspicit,flentes,& ejulantes multum. t •
Et ingressus,dicit eis,Qujd tumultuamini & fletis? puella non est mortua,sed dormit.
40 Et deridebant eum. Ipse vero.ejectis omnibus,assumit patrem,& matrem pueli*, & eos.qui fetum erant; fle ingreditur cq, ubi erat Puella jacens,
4t Prehenfaque manu puellae, dicit ei, Talitha cumi . quod est , st interpretetis : Puellas tibi dico Jsurge.

4* Ec statim surrexic puella, & ambula« bat : erat enim annorum duodecim; flc obstupuerunt stupore r agno.
4» /p/f vero multum imperavit eis. nc quis idresciret: dixirque.ucdareturpuellae, quo vesceretur.
C A P. V l. Pr«drcdn$ CbriJl«* in patri.i enntemnitur. Mittuntur Apostoli IobAn- nes ab Herede deenllatur. Quinque panibus saturatur ingens populni.
E T egressus est illinc,venitque in patriam suam: fle sequuti sunt eum discipulie- jus.
r Quumque advenisset Sabbathum »ccc« pit in synagoga docere: multique audientes percellebantur , dicentes z Unde huic ista,8e quae est haec sapientia,quas data est ei,qubd etiam virtutes tales per manus e- jus edantur?
r Nonne iste est faber ille,filtusMari*, frater Jacobi,& Jose.öc Juda?,&Simonis > nonne & sorores ejus hic tunc apud nos ? fle offendebantur in ipso.
4 Dicebat autem eis Jesus, Non est propheta inhonoratus nisi in patria sua,fle inter cognatos,8c don» suae.
5 Neque potuit illic virtutem illam ede- re,nisi qucd.quum paucis xgrotis imposuisset manus,sanavit eos.
6 Mirabamrque propter incredulitatem eorum,8e circuibat vicos in orbe» »docens.
7 Tunc advocavit duodecim illos,cac« pftque eos mittere binos• deditque ei* potestatem advegfus spiritus im puros.
2 Et prateepit eis,ut nihil sumerent ad i- ter.niii virgam tantüm,nyn peram,non pa- oero # noslicjisl Z0113;
L R C U M. Cap.fl.
9 Sed ut calcearentur sandaliis: & ne induerentur binis tunicis.
10 Ec dicebac eis,ubicunque introieritis domum,illic manete,usque dura exeatis il-
11 Et quicunque non exceperint vos,neque audierint vos , egressi illinc , excutite pulverem , qui suberit pedibus vestris , uc hoc sit testimonium adversus eos. Amen dico vobis, tolerabilior erit Sodomorum «m- ditio, am Gomorrhnrum in dic judicii , quam urbis illius.
ii Egressi igitur iüi proclamabant,ut resipiscerent homines.
Et daemonia multa ejiciebant, unge- bantque oleo multos a?grotos, 3 e fanabant
14 Audivit autem h/c Rex Herodes,
(clarum enim factum erat nomen ejus) dixitque, lohannes ille,qui baptizabat,suscitatus est ex mortuis,fle propreres virtutes agunt in eo.
1 s Alii dicebant, Elias est. Alii vero dicebant,Propheta est,vel unus exprophe-
16 Quum, igitur hic audisset ^{erodes» ait,lsie est Johannes, quem ego decollavi ; ipse suscitatus est ex mortuis.
17 Ipse enim Herodes ,mittis fatellitibut prehenderat Johannem » fle vinxerat eum in carcere,propter Herodiadem,uxorem Phi- lippi»fratris fui,quia duSerat eam uxorem.
,8 Dicebat enim Johannes Herodi,Non licet tibi habere uxorem fratris tui.
iq Herodias autem imminebat ei, 8e cupiebat eum trucidare : nec poterat.
zo Herodes enim metuebat Johannem i fcier.seum esse virum justum,ac sanctum,fle observabat eum.auditoque eo multa faciebat,& libenter eum audiebat.
ri Quum igitur dies opportunus adesset» quo tempore Herodes in nataliciis fui* c oenam faciebat proceribus suis, ac chiliarchis,8t primariis Galilae*:
n Et introisset filia ipsius Herodiadil, ac saltassec, placuissetque Herodi, flcsimul accumbentibus, rex ait puella*. Pete a me, quodcunque volueris,& dabo tibi.
Juravjtque ei,Quodcunque ä me perieris dabo tibi, usque ad dimidium regni
z4 At illa egressa,dixit matri suae, Quid petam? Illa vero dixit; CaputJohannis Baptista?.
zc Puella igitur cum festinatione statim ad Regem ingressa, id petiit, dicens,Velim» ut jam nunc des mihi in patina caput Johannis Baptistae.
r6 Rex autem valde tristis factus, noluit tamen propter jusjurandum, & eos,qui simul accumbebant,eam aspernari.
i 7 Et statim rex misso speculatore,imperavit,ut afferretur caput eju*.
r 3 ille verb abiit,ac decollavit,eum In carcere : attulitquecaputejusinpatina,fle dedit illud puella?,8c puella dedit illud matri sua:.
19 Quumque boe audissent discipuli e- jus,venerunt,fle sustulerunt cadaver ejus, fle posuerunt in monumento.
30 Coacti sunt autem Apostoli ad Jesum* $ a0DU0^4Y£iUsiS Ci QQUÜJi fle quare-

gerant » & quae docueranr.
Et dixit eis, Venite vos scorsim in de* fertum locum, & requiescite paululum. E* rant enim multi venientes, & abeuntes: Se ne cibum quidem capere ipsis vacabar.
zr Abierunt igitur in desertum locum navigio scorsim.
;; Viditautemeosabeumes turba,& a- noverunc eum multi: Sc pedibus ex omni- usoVitaribus concurrerunt iiluc, prapve« nerümque cos,8c tronveneiunrad eum.
Tunc egreflus vidit turbam multam Jesus, Sc commiseratione inri : a comrr.o- cus est super eis, quoniam erant ut oves non habentes pastorem; cocpitque cos do. cei e multa.
H Quum autem iam multus dies esset, adierunt eum diiciouli ejus, dicentesDesertus est locusjste,8c jam multus dies elt:
z6 Dimitte eos, ut abeuntes in circutr- jacemesagros ac vicos, emant libi panes: nam quo vescantur,non habent
At ille respondens,dixit eis, Date vos ipsis,quo vescantur. Tunc dicunt'.i : tfum profecti emerimus ducentis denr.us panes, & dederimus eis.quo vescantur
Ipseverb dix’t eis, Quot panes habetis Z abite,& videte.Ec »ist re cognita, dixerunt,Quinque,& duos pisces.
59 Tunc imperavit eis, ut facerent discumbere omnes per convivia super viridi gramine.
40 Discubuerune igitur sigilsetiro per a* reolas» pirtim centeni» & pattim quinquageni.
41 Et acceptis quinque iliis panibus, ac duobus illis piscibus, quum suspexisset in «ocium, benedixit, ac fregit panes: dedit- que discipulis suis, ut illis apponerent: de duos pisces partitus est omnibus.
^ 41 Comedemntque omnes. Se saturati
4; Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos.de ex piicibus.
44 Erant autem, qui comederant quali quinquies mille viri.
4< Ec starim coegir discipulos suos inscendere navigium ; 8 c pra»ire in ulteriorem ripam, Berhsaida>oppositam,dum ipse dimitteret turbam.
46 Ec quum amandisseteos,abiit in montem ad precandum.
47 Quum autem ferum drei adesset, erat navigium in medio mari» & ipse solus in
48 Vidjtque eos vexatos in ndutgio provehendo: ferat enim ventus ciscomra- rius,) & circa quartam vigiliam noctisve- nie ad eos, ambulans super mare : volebat- que cos praeterire.
49 Isti vero viso eo ambulante stiper mare, putarunt spectrum este; & exclamavero (Omnes enim videbanr eum, 8e rur-
bui sunt) sed staeim loquutusestcum eis, & di*it,Considite,ego sum,ne timete.
<1 Tunc ascendit ad eos in navigium, quievftque ventus: 8 e ipß multb magisa- pud se se obstupescebant,Se mirabantur.
ra Non enim intellexerant, qmdsatium fuemt illis panibus: quoniam cor eorum stupidum erae»

5? Et quum trajecissent, venerunt in terram Genczaret.Öt appulerunt.
54 Tunc ipsis egrellis e navigio, statim agnito eo,
55 Perculla tota illa circumjacente regione, homines Inei illiu* cocperunttn grab- batis male affectos circumferre, ubi audie* bant eum esse.

c6 Et quocunque introisset in vicos, aut urbes, aut agros.in foris ponebant xgrotos: de precabantur eum , ut vel fimbriam pallii ipsius tangerent, quotquot tangebant eum, servabantur.
L A st- V 1 1. Prtpcslcra Pharisieorum reii- gioCh&nAn* 4 fides,Suid 4 imutUtfAnAtur.
T -llnc coguntur ad eum Pharissci, 8c qui- d m ex Scribis, qui venerant Hierosolyr
2 Er quum vidissent quosdam ex discipulis ejus . pollucis manibus { id est illotis / edere oanem,conquesti tunc.
; Nam Pharifafi,8e omn.s |u<laci,nisi pugno laverinr manus, non edunt, tenentes traditionem Veniorurr.
4 Et a foro uemVnm , nisi loiifueiinr, non edunt. Et alia muU* sunt ,qtta* acceperunt renenda , nempe lotiones poculorum.Sc sextariotum.Sc aeramentorum,& lectorum.
5 Deinde interroeärune eu n Phanfari,8c Scriba: , Quare äisaipuli tui non ambulant secundum traditionem Sentorum , sed illotis manibus edum par,em ?
6 Ille vero resoondens dixit eis, Bene certe prophetavit Esaias de vobis hypocritis: ut scriptum est. Populus iste labiis me honorat, cor auterr, eoium procul abest a
7 Frustra vero mecolunr, docentes doctrinas, qudfunt mandata hominum.
8 Nam omisso mandato Dei, reneris traditionem hominum . lotiones sextariorum. Se poculorum : aliaque similia hujulmedi multifacitis.
9 Prxierea dixit eis. Sane belle aboletis mandatum Dei, u: traditionem vestram ferto Moses enim dixit. Honora patrem tuum , Se matrem tuam, Se, qui maledixerit patri,vel matri »morte moriatur.
ti Vo< aurem dicitis, Si dixeritquispiam patri, vel marri,Corban (id elt donum) est quocunque a me iuvari posses,in/ons erit.
u Nec permittitis amplius eum, quic- quam prarstare patri suo,aut matri su*:
1 1 Irritum facientes sermonem Dei rra* dirionevestiä , quam tradidistis: 8csimilia huiustnodi multafacili «. ä 14 Advocata etiam to;a tuiba, dixit eis , Audite me omnes,& attendite.
15 Nihil est extra hominem,quod Ingrediens in eum,postit eum polluere ; sed qua: egrediuntur ex eo »illa sunt»quae polluunt hominem.
16 Si quis habet aures ad audiendum, su-
17 Et quum introisset domum, digressus'* turba, interrogarunt eum discipuli ejus de parabola.
18 Tunc dicit «is, Pane & vos intelligent»» caretis ? non incelligitis quirquii extrin-

fcnp*?-8.
extiinseru* ingreditur in hominem , non eum polluere?
«9 Non enim ingreditur in cor ejus, sed in ventrem: Se in latrinam «bic, purgans omnes escas.
20 Dicebat autem.quod ex homine egreditur,illud polluere hominem*
21 imus enim , ex corde hominum malae cogitationes egrediuntur, adulteria, scorta- j tiones,ca:des,
22 Furta, augenda: rei artes, scelera, dolus, protervia, oculus malus, obtrectatio, superbi a, ament ia.
2; Omnia haec scelera intus exeunt, & polluunt hominem.
24. Et illinc surgens abiitinconfiniaTy* ri,ac Sidonis*.8e ingressus domum,neminem volebat hoc scire: sed non potuit latere.
2; Quum enim de eo audisset multer, cujus filiola habebat spiritum impurum>venn» & accidit ad pedes eius:
rL (Erat autem mulier Gra»ca, Syrophoenissa gente) & rogavit eum , ut daemonium eliceret ex filia sua*
17 Jesus autem dixit ei, Sine prius saturari lipeios: non est enim bonum accipere panem liberorum,ficobiicere catellis.
, 28 rpfa vero respondit,8c dixit ei; Etiam Domine : sed enim catelli edunt sub mensa ex micis puerorum.
19 Tunc dixit e» , propter istum sermonem abi. exiit dxmonjum ex filia tua.
Quum autem illa abrisset domum suam , invenit datmonium exiisse , & filiam projectam super lectum.
Tunc regressu» e finibus Tyri,ac Sido- , nis,venit ad mare Galilaee , per medios fines Decaoolis.
$2 Et offerunt ei surdum,difficulter lo- Cjuemem: Sr precantur eum , ut imponat ei manum.
Ipse vero, quum abduxisset eum e turba privatim , misit digitos suos in auriculas cius : Se quum spuisset, tetigit linguam ejus.
Z4 Et quum suspexisset in coelum, ingemuit , dixitque ei, Ephphatha , quod est, adaperitor*
;c Et statim adaperta: sunt ejus aures: & solutum est vinculum lingua: ipsius, Eloquebatur recte.
Et interdixit «is,ne cui dicerent: sed quantumcunque ipse eis interdixisset,multo magi» hoc przrdicabanr.
Et supra modum percellebantur, dicentes* Bene omnia fecit > facit,ut 5c surdi audiant,& muti loquamur.
C A P. VIII. Miratulum •?. pslrjum. Cari sanatio.dpostoloi um At Christo confeJsio.SA'
tanam este,qui animam fervaresuadtt, lebus illis, quum multa omnino turba esset,nec haberent,quo vescerentur,advocatis jelui discipulis iuis,dixit «is ;
2 Intima misericordia conttr.nveor erga turbam : quia jam triduum manent apud me,nec habent,quo vescantur.
; Quod st dimisero eoj jejuno* domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis procul venerunt.
4 Responderunt autem ei discipuli eju$, Unde istos quispiam pofln hiefitiare panibus in desetto *
CapS.
5 Interrogavit autem eos, Quot panes haberis ? Ipsi vero dixerunt, septem.
6 Tunc denunciayit turba, ur discumberet humi :Se acceptis septem illis panibus, quum gratias egisset, fregit, deditque discipulis luis,ut eos apponerent :&apposuerunt turbae.
7 Habebant autem pisciculos paucos ; & quum benedixisset, dixit,uc hos etiam apponerent.
8 Comederunt autem,& saturati sunt :8c sustulerunt fragmentorum, qua: superfuerant,septem sportas.
9 Erant autem.qui comederant,quasi quater mille: dimisitque eos.
10 Er statim ingressus in navigium cum discipulis suis,veni: in parces Dalmanutha.
11 Prodierunt autem Pharisa»i,cacpemnt- que altercari cum eo, qujeremes ab eo signum e cocio,ipsum tentando.
12 Ipse vero, quum alte ingemuisset spiritu suo,dixit ; Cur gens ista signum requirit? amen dico vobis, si dabitur isti genti
1; Et eis relictis, ingressus rursus navigium,abiit in ulteriorem ripam.
14 Fuerant autem obliti discipuli sumere panes,& panem non nisi unum habebanc fecum in navigio.
15 Tunc dixit eis, dicens i Videte, cave- e a fermento Pharifsorum, Se fermento Herodis.
16 Disceptabant igitur alii adversus alios, dicentes ; Panes non habemus.
17 Id autem,quum nässet Jefus.dixit eis ; Quid disceptatis* quod panes non habetis ? nondum animum adverticis.nec intelligen- tii praediti estis? adhuc stupidum habetis cor vestrum ?
18 Quum oculos habeatis, non cernitis ? & quum" aures habeatis* non auditis? neque memores estis ?

19 Quum quinque illos panes fregi illis quinquies mille, quot cophinos fragmentis plenos sustulistis? Ditunt ei,duodecim.
20 Quum autem septem illos paties i Ilis quater mille, quot fperras fragmentis plenas sustulistis ? illi vero dixerunt.5<ptem.
21 Tunc dixit ets,quomodo hac non in- teJligitis?
22 Venit autem Bethsaidam : & obtulerunt ei coccum,St precati sum eum,ut ipsum tangerer.
2; Tunc prehensi manu cocci,eduxit eum extra vicurn : Lc quum inspuisset in oculos ejus, imposuisserque ei manus, interrogavit eum,ecquid viderer.
24 Qui,quum suspexisset,dixit»Video homines instar arborum ambulantes.
, 25 Deinde rursum imposuit nunus oculis ejus,fecitque,utdfnu6 oculos attolleret : Se restitutus fuit, viditqu« procul, 8 c dilucide omnes.
26 Tunc leJUt misit eum domum suam, dicens ; Neque in vicum illum ingreditor, neque hac dicito cuiquam in vico.
27 Egreflus est autem Jesus, ac discipuli ejus in vicos Caesareae, qua cognominatur Philippi: Le in via interrogavit discipulos suos,dicens eis z Quemnam esse me dicunc homines?
ry Jlli vero responderunt, Johannen» Ba- Sfrb psistam 5
S E C. MARCUM.

Cap.s. 9 » . E V A N G
pltüsM Latii Eliam: alii verb unum ex Prophetis.
29 Tunc ipse dixit eis,Vo$ autem,quem me dicitis efl'e * 2 * 4 5 6 7 8 9 Respondens vero Petrus dicit ei, Tu es nie Christus.
50 Tunc interminatus est, ut nuili id dicerent de se>
;i Et cccpit eos docere, quod oporteret Pilium hominis multa pati, & reprobari a senioribus. L primariis sacerdotibus, ac scribis, & trucidari • & tribus pdst diebus resurgere.
;r Et aperte eum sermonem loquebatur. Tunc prehensum tum Petius coepit objurgare.
;; Ipse vero conversus,8c intuitus discipulos suo i, objurga\ir Petrum, dicens; Abscede a me satana: nam non sapis, quae Deisu«f,sed qux/uKt hominum.
;4 Ec quum advocasset turbam cum discipulis suis,dixit eis ; Quicunque vult pone me venire,abdicet ferner iplum,öc tollat crucem suam,ac sequatur me.
Quisquis enim voluerit animam suam servare, perder eam : quisquis aurem perdiderit animam tuam causa mea, &Evan- gelii.is s.rvabit eam.
;6 Quid enim profuerit cui piam, fi lucratus fuerit munduin totum, & animä suä mulctetur?
)7 Aut quam dabit quispiam compensationem animas sua? ?
Nam quemcunque pudiierir mei, ac meorum sermonum in rem e ista adultera, St peccatrice, Filium etiam hominis pudebit ejus, quando venerit in gloria patris fui cum Angelis illis sanctis.
CAP. IX. Transfiguratio Chrifli.SutoEliAt ftt.SpiiitM mutM ejicitur.T)isiipusi exemplo pueruli de prioritdte injh uuntur • Rxterea dixit eis, Amen dico vobis,fune quidam ex iis, qui hic adstanr,qui ne- uaquam eustabunt mortem, usquerfum vr- erjnt regnum Dei veniPe cum potentia.
2 Sexto vero post die assumit |efus Pe- 1 trum, fit Jacobum,8c johannem,de'subducit cos in montem sublimem seorstm solos: St ttaniformatus fuit coram eis.
; Et vestimenta ejus facta sunt coruscari- : Hia. candida valde üt nix,qualia non potest fulto in terra dealbare,
4 Er visus est eis Elias cum Mose,qui colloquebantur cum Jesu.
5 Tunc respondens Petrus, dicit Jesu, R,abbi, bonum est nos hic esse: faciamus igitur tabernacula tria, rjbi unum, & Mosi «inum,fic EI i at unum.
6 Nec enim sciebat quid loquererur: erant enim «xcerriti.
7 Et exstitit nubes, qua» inumbravit eos: vennque vox e nube, dicens ; Hic est filius ille n-eus,dilectus ille,ipsum audite.
8 Et repente, quum circumspexiHent, non amplius viderunr quenquae ,nisi solum Jesum fecum.
9 Quum vero descenderent e monte.in- »erdixit eu, ut nemininarrarem. quaevi- derant.nisi postquam Filius hominis a morsuri refarrcxifsct.
jo Ipji igitur hanc rem cominuerunt 3- pud fc, mutuo qu*renrcs, quid illud esset,
ILIUM Cap.9»
a mortuis resurgere.
»1 Et interrogarunt eum,dicentes i Car scriba» dicunt, oportere, ut Elias prius ve-
11 Ipse vero respondens, dixit eis,Elias quidem postquam prius \ enerir, restituet omnia: sed tu scriptum est de Filio hominis, ufovtrt, ut mulca patiatur,& pro nihilo habeatur.
11 Sed dico vobis,& Eliam venisse,& ifiot ei feciste quacunque voluerunt, sicut scriptum est de eo.
14 Ec quum venisset ad diicipulossuo;, vidit turbam mulum circa eos , fic scribas cum eis altercantes.
i* Et statim cora turba viso eo expavit; & accurrentes,Asalutaveiunt eum.
j6 Tunc interrogavit scribas, Quid altercamini inter vos ■ .
• ? Ec respondens quidam e tuiba.dixir» Magister,adduxi filium meum ad te,habentem spiritum mutum.
>8 Qui, ubicunque eum corripuerit, lacerat eum : »p/e vero spuniat,& stridet dentibus suis. Se exarescit. Er dixi discipulis tuis,ut eum euiexcnr/ed non potuerunt.
19.ipse vero respondens ei.dixitrO natio incredula , quousque apud vos ero? quousque tolerabo vos? adducite eum ad
20 illum igitur adduxerunt ad eum. Et eo conspecto , statim spiritus difcerpfr eum: & itfr,quuro cecidisset in terram,volutabat s«se spumans.
i» Tunc interrogavit Iesu* patrem ejus. Quantumremporis est.quodhoc accidit ei? Ipse vero ait,ab infame.
11 Et siepe eum tum in ignem abjecir, tum io aquas, ut perderet eum. Sed si quid potes, succurre nobis, intima misericordia commotus erga nos.
2, Jesus autem dixit ei, fi potes hoc credere,omnia fieri possunt credenti.
24 Pater vero pueri flarim clamans cum lachrymis, dixit, credo»Domine: succurre incredulitati meat.
2; Quum vidistet3utem Jesus turbam simul accurrere » obiurgavic spirirumiUum impurum, dicens ei. Tu spiritus mute, 8c surde, ego tibi impero, exi ab eo,&ne amplius ingreditor in eum.
26 Et quum clamaSlei mulrumque
discerpsistet eum » exivit: 8c ille factus elt quasi mortuus, adeo ut multi dicerent,Cer* te mortuus est.
27 Jesus vero prehensa manu ejus., erexit eum :& itfc surrexic.
18 Quum autem esset ingrefliisdomum, discipuli eius interrogarunt eum privatim. Cur nos non potuimus frhitum illum eji-
19 /pJV vero dixit eis, Hoc genus ddmo» niorum nuda re potest exire nisi precatione & jejunio.
j > Ec illinc egredi,una iter faciebant pes Galilaeam: nec volebat,ut quisquam td sci«
Docebar enim discipuioSsuos.ßc dicebat eis »Filius hominis tradetur in manua hon-.inum.qu« trucidabunt eum : sed trucidatus tertia die resurget.
Ipsi vero ignorabant hoc dictum >8rri»
sne«

Cap-9-fO» S E C. Mi
suebant eum interrogare.
Venit igitur Oapornaumum, & quum venisset domum .interrogavit eo s » Quid in viaimervos disceptabatis?
$4 Ipsi ve io siiuerum.nam alii adversus alios dilTcruetant in via,quis aßet futurus fpjoium maximus.

15 Et quum consedisTer,vetavit duodecim ilJos,& dixit cis,Si quis vult primus esc sc,crit omnium ultimus, & omniufn mini* ster.
$6 Et acceptum puerulum statuit in medio eorum : «oque in ulnas recepto,dixit cis ;
\7 Quisqu:? unum extalibus puerulis ex* «—perit meo nomine,me excipit,& quicun- M ue me exceperit,non me excipit,sed eum, qui misit me.
;8 Respnndic autem ei Johannes, dicens, strseccptor » vidimus quendam per nomen tuum ejicientem da?monia,qui non sequi* tur nos : & prohibuimus cum,quia non sequitur nos.
Jesus autem ait, Ne illum prohibete: nullus enim est, qui edat sirtutem per nomen meum,& ponit cito male loqui dc me.
4.0 Nam qui non est contra lios, pto nobis est.
41 Quisquis enim potum dederit vobis poculum aqua; in nomine rr.eo, id est,quod sttis Christi , amen dico \obis, nequaquam perdi Jei ic meri edem suam :
41 Et quisquis offendiculo fuerit uni ex parvi» istis,qui credunt in me,bonum e stet «i potius, st circumponeretur laxum mt»la- re circa collum ejus , dc projiceretur in
4; Quöd si manus tua facit,ut tu offendes,abscinde eam : bonum est tibi ad vitam ingredi mancum potius, quam duas manus habentem abire in gehennam id est, in i- gnem Illum inextinfruni*
44Ubi vermis eorum non imerir, 8c ignis noi« extinguitur.
4> Et st pes tuus facit,ut tu offendas, abscinde cum : bonum est tibi ingredi in vitam claudum potius, qmm duos pedes habentem projici in gehennam,,'d ignem
inextinflum.
4 6 Ubi vermis eorum no» interit,&i- gnis non extinguitur.
47 Et si oculus tuus facit,ut offendas,e- rue eum.bonum est tibi introire in regnum Dei luscum pot/us , quam duoj oculos ha- bcmem pro'uci in gehennamignis:
4S Ubi vermis eorum non interit,& i- gnis non extinguitur.
49 Nam omnis horno igne salietur : & o- mnis oblatio sale salietur.
$o Bonus est sal: siverb sal insulsus fuerit,quonam ipsum condictis?habete in vobis ipsis talem,8e pacem habete alii cum
GAf. X. Ju« repudii. Parvolorum pivcro-
xativA. TyifRcuttM dtoi'tum j'di'uandorum.
Petitio filiorumZebedai,
T illinc digressus venit in fines Judaeas per oram Jordanis : & convenit rursum turba ad eum > 6c, iit consueverat, rursum docebat eos.
2 Tunc ficredences Pharis»» interrogarunt eum, i>" liceret yuo uxoiem dimicte*
IRCUM. Cap.»o.
re , rencantes eum.
; Ipse vero respondens dixie eis, Quid vobis mandavi» MoscS ?
4 Ipsi autem dixerunt,Moses permisit libellum übictssionis scribere , Lc dimitieie uxorem.
5 Tunc respondens *J«fu$, dixit eis , Pro duritia cordis vestri scripsit vobis mandatum istud.
6 A princioio vero creationis masculum, Lc fcvmina'!. fecit Deus*
7 Proprer ea relinquet homo patrem suum, 8c matrem,St agglutinabitur uxori suat.
8 Et qui duosutrant,erunt caro una. Itaque non lunt ampliiis duo.sed una caro-
9 Quod ergo Deus conjunxit,homo ne sejungat.
10 Et domi rursum discipuli ejus eadem de re interrogarunt eum.
, 1 Ipse vero dixit eis,Quicunque dimiserit uxorem suam.Lc duxerit aliam, mectha- tur adversus eam.
,2 Et.si mulier dimiserit virum suum,& nupserit alteri,moechatur.
>; Tunc obtulerunt ei puerulns.ut tangeret eos: discipuli vero objurgabam eos.qui offerebant.
14 Quod,quum vidisset Jesus, indignatus est,de dixit eis, Sinite puerulos venite ad me,& ne prohibete eos; talium enim est regnum Dei.
, c Arnen dico vobis,quicunque non exceperit rtgnu;n Det dc puerulus , nequaquam in id ingredietur.
id Et quum accepisset eos in ulnas,impositis in eos manibus,benedixit eis.
17 Egredienre autem jpso.t/t scie duret in viam,quid jo), quum ac currisset.Sc accidisset ad genua,interrogavit eum,Pr;ecepior bone , quid faciam , ut vitam arrernam polit-
Jesus autem dixit ei,Cur me dicis bonum. nullus est bonus, nisi unus, nempe Deus.
14 Mandata nosti,Ne mocchatnr, Ne occidito, Nt* furator , Ne falsum lestimonium dicito,Ne damno afficito qu;n<ju 4 m,JIono- u patrem tuum,Kt matrem.
21 Illo vero respondens,dixit e>, Magister,haec omnia rbservevi '1 juventute mea.
2T Jesus autem eum iriuitus.dilexic cum; 8cdixit ei , Unum te deficit.'abi,quacunque habes, sende, 8e da pauperibus: & habebis thesaurum in cocio; (kveni,sequere me,sublata in humeros cruce.
22 Ille vero moesius factus propter hunc sermonem,abiit contristatus; habebat enini possessiones multas.
2$ Et quum circumspexisset JesuS,dicis discipulis suis; Qyam difficulter,qui opes habent,in regnum Dei introibunt!
24 Discipuli verb expaverunt ad hos sermones ipsius, Jesus autem rursum respondens dixit tis.'Fili*', quäm difficile est eos; qui confidunt opibus. in regnum Dei in-
25 Eacilius est .camelum per foramen a- cds transire » quam divitem in regnum Dei introire.
id Illi verb amplius percellebantur,di^ centes inter se,Et quis potest seiv.u i ?
27 Intuitus aurem eos Jesus, dicit, Apud homines hoc fieri non pötest, l'ed »on apud fi b b 2 Deum

ksp.rs
Deum; nam omnia fieri possunt apud
r8 Tunc Petrus coepit dicere,ecce nos reliquimus omnia,& sequuti stimus re.
iq Respondens auterrt Jesus, *it » Amen dico vobis, nullus est , qui reliquerit domum,aut fratres, aut sorores,aut patrem* aut matrem,aut uxorem,aut)iberoi,aura- gro* mei causa,&Evangelii,
$o Quin accipiat centuplicia nunc isto tempore,domos,&fratres,8e sorores,& matres,& liberos, & agros cum peistrquutio- nibus.Sc inseculo venturo vitam aeternam.
Multi autem primi erunt uitimii & ultimiprimi.
rr Erant autem in via ascendent« Hie- xotolymam; Lc pneibae cis JesuS,& expavescebant,& eum sequendo terrebamur, ipse vero assumtis rursum duodecim,illis coepit dicere,quie sibi erant eventura.
;; Dicens, Ecce, ascendimus Hierosoly- mam,& Vilius hominis tradetur principibus sacerdotum,& scribis: & condemnabunt eum rr.orte.tiadentque cura gentibus:
$4 Et.isse illudent ei,As stageiiabunte- um»& itispuertt in eum,& trucidabunt eum, led tertia di« rertirget.
rx Tun£ accedunt »d «UffVjacobuS » 8c Johannes , filii Ztbedaei,dicentes; Magi* Iter,velimus,ut qüicquid petierimus,pne- stes nobis.
Ipse vero dixit eis,Quid me vultis vobis praestare? . ;

\7 illi autem dixerunt ei »Da nobis,ut unus ad dexteram tuam,6c al ter ad finistraat tuam sedeamus in gloria tua.
EVANGELIUM
Gap.lS.i'.
49 Tunc Jesus, quum substiuflet*,iuiRc
eum vocari: vocant igitur coccum, dicentes ei,Confide,surge ;vocat te. ' . ' •
50 Ipse vero abjecto pallio tuo/^qffum
surs«AüÖ6t,yeB«ad Jesum. ’
5 r Et respondens,dixit ei Jesus .Quid yjs tibi faciam ^ Caecus autem ait^i,Ra6tpjls, ut visum recipiaip. '
zr Jesus autem dixit ei, Abi, fides tvta te servavjr.Stacim igjru* recepit visum, 8c sequebatur st sum in ilso Itinere.
CAP, XI. Cltriftut injrtAiiiiT Hroojbi)- m.im, temfhvtndtnteh^ff emtutesy vm ßdtf fudicAt, is ?t«*J1ton« <fc Bdfbi» fmo’iobinnii SacerdotUm orolilbUrdu
y^vUum ^utem appropinquarent HidfÖft»- adBeLbphage,.öcfittffäMa*f a- pud montem Olearum, misit cjumse'tHfef-
/r^c^cit eis; Abite in vicurrr.qtri vtstris est ex adverso : 8c starim 6c ingrediemini in eum, invenietispvrKi/rrlrgacuqi/iftqiio
nuUwjip^inum Ledir ^sojvite evoH
ducite. ' .' " ' ' '
i Qüo’d si quiVV^bis dixeris/CorB^oTa- citis^.diqte.jflupniam^eo opui no :.fi<.euffx^gm huc mistet. ' 1 . 4 Abifrunt igitur, & invenirqhtptoffum liga'tum ad dstiurn 5 br!s rn brvik/i «iniverunt euoz.,.^.->..
? Tupc.gpi&fn <öru(n, pui tfficfadsta- banr, aixdiuh'cefr,QuidfacirJ.S tfuHblviris pullum’ j, : '* *
4 > sftCrVerfr tfixerunj esa prout hrindfcac Jesuii&ii^dirqjijjunceos..
;8 Jesus autem dixit eis, nesciris quid '*7 Adduxerunt fgjsur juillum tidvjtsittn, " ' ' • - 1 -go &in)cceumc,ei p^lU» Iua,öcrns(sd!r^r. s ' 5ÜF
petatis: potestis bibere poculum,quod ego bj bo.Sc baptismo,quo ego bapriror»baptizari ?
?9 Ipsi vero dixerunt ei,possumus. Jesus autem dixit eis ,Voculum quidem,quod ego bibo, bibetis: & bnptit'mate.quo ego baptizor,baptizabimini:
47 Sed sedere ad dexteram meam, & ad sinistram meam non est meum dare, sed da- ijtur,quibus paratum est.
4» £r quum b^raudissentalii dtcem,cceperunt indignari de Jacobo,& Johanne,
42 Jesus autem, quum eos advocäflei »dixit eis, Scitiseos,qui censentur imperare gentibus, dominari in eas :fic earum magnates potestatem habere in eaJ*
4; Verum non ita erit inter nos: sed quicunque voluerit fieri magnus inter \os*Ctt minister vester. 1
44 Et quicunque volueris ex vobjj fieri primus,sir omnium servus,
45 Nam Lc Filius hominis non venit, ut sibi ministraretur, sed ut ministraret, tk daret animam suami redemtionis pretium pro multis.
4§Tunc veniunt Hiericho: coque egre* diente ab Hiericho,ac discipulis ejus, 6c tui ba multä, filius TimartHacciroaruscoc- cus sedebat apud viam mendicans.
47 Et quum audifset ipsum esse Jesum illum Nazarenum» coepit clamare, & dicere, Fili Davidis,JeOi,misereremei.
48 Objurgabant autem eum multi.ut sileret; ille vero multo magij clamabat, Fili DavidiSjtmfcrere mei.
8 Mistel viro pallia Taq flr r fle fti rftfrer viara-j.ajn Mpm frdndes fodAaruttS Sr- baiib'us,8e41^'tpftbafl 1 dnyjam , . ;>,j;s -' i 9 Et qusprrioint/amq^
s^ueöälfi-ür. cUmabiut»^l 4 .p/K^ ; Hpfanij^fcctftiiflSus, quivemcVi^doaynfcDomfjri.’ “ -k
i o Bene 4 wu,'t>' rtgnumpatrirribflr? ETj- vj d i s, qvOp V «11; J n .n 0 m.me ÖbhVÜpl Mc * laona»o.au»csinrLl^alristim?s. ;. :i ' f*
.11 |r ingrejTus ejft Hietqio 1 ytndmDothi- nus, « iii terti fsttfrrs i quümque cttitfmfpe- XuTtxstDaniaj^quum.vespera iam horaJffdt*, flbiicad Beriiaciam cum ili i S auQdeqJnC" ir Et pqAgro die,quum cxif^i?f p€ch 4 - nia.esiitrir. : . ..V,•
Quftmque- procul.vJdinerfic^ftlj habentem spjia. venit, vifurtM videlicet^num inveniret jstiquid in'ea': 6cquurfi\ertislfct adcAm, mhst invenit nisi folia, nqhectm erat tempus ficuum.’
14 Tunc respondens Jesus, dixit ficui* Ne amplius.ex te in secutum quisquam frtictum comedat.Et boc aüdiemht discipuli eius.
i* Veniunt igitur Hierosolymam *Etir>- grejTus Jesus in templum, ccepic ejicere eos, qui vendebant,« emebant in templo, &menfas oumulariorum, Se cathedras vendentium columbas subvertit.
16 Nec sinebat, ut quisquam dcporcarec var pertcHiplum.
1? Et docebat, dicens eis; Nrinnescri« ptum est,domum meam, domum precationis vocatum iri ab omnibus gentibus ? vo* aucem eam fecistis spduncarn latronum.
>8Lt

Cap.ii.it« . S E C. M /
»8 £c bor audierunt scriba* ,Se primarii sacerdotes , fle quaerebant, quomodo eum pexdprem: timebant enim eum >Huia tota turba percellebatur super dactrjna ipsius.
19 Quum vero vespera advenisset/egressus tst Jesus extra urbem.
zo Et mane iter facientes prope ficum. Viderunt eam exaruisse radicitus.
it Tunc recordatus Petrus,dixitei,Rab. bi.ecce » ficus illa, cui imprecatus es, cxa-
11 Et respondens Jesus, dixit eis» Habete fidem Dei.
i? Arnen enim dico vobis, quicunque digerit monti huic,Tolle te,&projice te in mare: nec addubitaverit in corde suo , sed crediderit futura, quat dicit,fiet ri, qui equi d
^.Propterea dico vobis , quatcuhque prec?otes petitis , credite vos acceprutos: & erunt vobis.
£t quum adstiteritis precantes, remittite,fi .quid habetis adventis aliquem: ut fle Pater .Me vester. qui in coelis rjl, remittat Yo.bjj ofl-easas vestras. . •
20 Nam»sivos non remiserttisinecPater iste .vester, qui in cocstsfj), remittet offen-
27 Tunc veniunt rurstis Hierosolymam :
de quum ipse ambularet in templo', venitmi adeuP primarii sacerdotes/ & scribar, fle seniores. J •
28 Et dicunt ei ; Qua auctoritate ista fa-
cjsss, 6« quis tibi dedit auctoritattfm istam , iit hic facias ? • •
rd Jesus autem respondens, dixit eis,interrogabo Vos fle etzo rem r ,quandam. Re- spondote igitur mihi » fle dicam vobis/qua auctoritate hate faciam. ~
Jst Baptismajohannis icoelp enr, an ex hpminibus ? respond£te mihi.
;i' Ratiocinabantur autem apudse,di- cencea^ ,Si dixerimus.E coelo : dicet. Quare «rgonon credidistis ei ?
12 Sed si dicamus , Ex hominibus: timemus populum: omnes enim serviebant de Johäane,eum ve: e Prophenm fuisse-
Tunc respondentes, diiutit fesu, Nes- c 4 pips f Et Jesus respondens dicjteis, Nec «®9-rdicam vobis, qua auctoritateba*cfactam«
C,ÄT. X J T. pe /.Iside alxftiifiedtoribttfre- 'pn>bt\tf>, similitudine vine*, det'ibuto, de]><^rrectiore moituorum,de h%H sUmmA, vidua paupercula.
pT coepit eis per parabolas dicere »Vineam l^plantavu quidam . fle circumposuit sepem, « fodit lacum, Sc aedificavit turrim,8c rtopavit. cani agricolis: ac peremte prose-
tMiuique servum ad agricolas/wo tempore >vu ab agricolis acciperet «x fructu vineas-
l-.slli vero captum eum catcidcrunt, ac romiferupr inanem.
4 Et ruriXim misit .rd eos alium servum,(Jj* rüilruip. quoque lapidato,capuc comminuerunt,fle remTserunt dedecorarum.

f Er rursum alium misit: 8c illum trucidarunt , muitofiiue alios , hos quidem coc- dentc*,illos veto trucidantes.
iRCUM. Cap.it.
6 Quum ergo unum adhuc haberet filium suum dilectum, misit etiam illum ultimum ad eos,dicens ,* reverebuntur filium meum.
7 illi vero agricolas dixerunt inter se ,istc est hartes, venite, trucidemus eum.flc nostra erit hjeredicas.
8 fit captum eum trucidarunt, fle ejecerunt extra vineam.
9 Quid ergo faciet Dominus vineae ? Veniet , fle perdet agricolas, 3 c dabit vineam a Iris.
10 Ne hanc quidem scripturam legistis? Quem lapHem.reprobaveruntcedificantes, is factus est capur anguli:
1 r A Domino factum est istud , Si est mirabile in oculis nostris ?
tr Studebant igitur eum prehendere,sed timuerunt turbam notant enim eum adversus ipsos illam parabolam dixisse : itaque omisso eo,abiepunt.
i; Ecmiierui^c ad eum quosdam e Phari- sieij, fl: Herodiaojs, uc euro irretirent captum sermone.
14 lUi vgro. .,quum venissent, dicunt ei» Pra^epcor» scimus te veracem esse »neque curare quenqufm ;.non enim respicis ad pertonaoi homvmCn , sed in veritate viam Dei doces : Liqet censum Caesari dat e, an- non ’ demus,annon denius ?
if Ipse vero »quum sciret eorum hypo- crisln.dixit eis; -Quidme tentatis? proferte mihi denarium,ut videam.
16 Illi vero protulerunt. Tunc dicit eis. Cuius est imago ista , 8c inscriptio ? Illi vero dixerunt el.Cxsaris.
»7 Ec respondens JesUs, dixit eis, reddite, quaesuni C«&ris, Cxfari; Se qua* Dei sunt,Deo. Et admirati sunt super eo.
■ 8 Tunc veniunt adeumSadducari . qui dicunt non esscsesurrectionem : fle interro- garunteum.dipebtes {
19 Praeceptor, Moses scripsit nobis, ut si cujus frater mortuus sit, ac reliquerit uxorem, fle filios non reliquerit,accipiat ipsiu£ frater uxorem ej^s , fle excitet femen fratri
20 Septem ergp fratres fuerunt: ac primus accepituxorem ,.Ae roorlens non reli« quit femen.
2.1 Et fecundus accepit «ani , fle mortuus est,St ne ipse quidem reliquit semen; fle tertius iridem. .
r 22 Et acceperant eam septem illi, neque reliquerunt semen: ultima omnium mortua est & mulier.
21 in refutrectiooe ergo »postquamresurrexerint , cujus eorum erit uxor : nam septem habuerunt eam uxorem.
24 Tunc respondens Jesus » dixit eis , Nonne propterta erratis,Quod non sciatis scripturas, neque potentiam Dei ?
25 Postquam enim a mortuis resurrexerint , neque uxores ducum »neque nuptum dantur.sed sunt ut Angeli,qui in coelis sunt»
26 De mortuis vero, quod suscitandi sint, non legistis in libro Mosis,quomodo in rubo loquutus sic ei Deus , dicens ; Egosurrt Deus Abrahami, fle Deus]faaci,& Deus Ta- cobi ?
27 Non est Deus DfMf mortuorum , se «A Deui viventium : vos ergo multum erratis.
28 fir quum accessisset quidam e Scribis»
Bbb $ qui

Cap.it. IVAN« qui audierat eos disceptantes, & sciebat eum bene illi* respondisse, interrogavit eum, dicens , quod est primum omnium mandatum ?
29 Jesus autem respondit ei . Primum omnium mandatorum esi, Audi (ifrael,Do- minus Deus noster,Dominus unus est.
io Diliges igitur Dominum Deum tuum, ex toto corde ruo , Sc ex tota anima tua , & ex tota cogitatione tua , Sc ex totis viribus tuis,hoc est orimum mandatum.
;i Ec secundum i!ii simile, hoc csi\ Diliges proximum tuum ür re ipsum : majus istis aliud »nandarum non est.
Tunc dixit ei scriba ille, Bene.Pnece* ptor,in veritate dixisti: nam unus est Deus, nec alius est pratter eum
;; Et di igerc eum ex toto corde , & ex tota inrelligentia , & ex iota anima , 8c ex totis viribus : ac diligere proximum,ut se insum . plus est, quam omnia hoiocauco- mata.Se sacrificia.
^4. Tum Jesus, quum vidisset eum cordate respondisse . dixit ei, non longe es a regno Dei- Ec nemo amplius audebat eum interrogare.
kt respondens Jeftis dicebar, docens in 'remolo .quomodo dicunt scriba Christum esse filium Davidis ?
Nam inse David dixit perSpiritum sanctum,Dixi. Dominus Domino meo,sede ad dexteram n.t *m.usque dum posuero inimicos tuos scabellum pedum tuorum.
rpse ergo David dicit eum Dominum: unde igitu" filius e»us est ? Et multa rurba audiebat eu m libenter.
^ Ipse uurem dicebat eis in doctrina sua, Cavete a scribis, qui amant stolati ambulare,8c salutationes in foris,
$9 Primosque consessus in conventibus, $c primos accubitus in cocnis:
4^ Qu» devorant domos viduarum , Sc in speciem utuntur longis precibus: isti aufe- rentßravius iudicium.
41 Et quum sedisset Jesus exadverso ga- xophylacii, spectabat quomodo turba immitterer *s in pazophylacium : multi igitur divites injiciebant multa.
41 Et quum venisset quadam vidua pauper , injecit minuta kjcoU duo , quodest, quadrans.
aj Tuncil/e, quum advocässet discipulos suos,dixiteis, Amen dico vobis,vidua haec piuper p/us immisic, quam omnts alii, qui miserunt pecuniam in gazophylacium.
44 Nam omnes ex eo, quod i psis redundat, immiserunt: hasc vero e penuria sua immisit omnia , quas habebat, totum nempe victum suum.
CAP. X T 11 . Confufflmrtfio huius secuti figuratur Per excidium Hierosolymorum. rvUum autem egrederetur e templo, dixit V^ei quidam e discipulis ejus.Pr.-eceptor, vidTquales lapides , 8t qualia isiasinfxdifi»
r Tunc Jesus respondens, dixit ei,vides ista tmgna asiificia ? non relinquetur lapis super lanidem.qui non dissolvatur.
5 Er quum sederet in monte Olearum ex adverso templi »interrogarunt eum priva*
lltlllM Cap.it«
tim Petrus , & Jacq^us, & Johannes, Lc Andreas.
4 Dic nobis, quando hxc erunt, Lc quod signum erit , quando futurum est , ut hiec omnia finem habeant.
5 Jesus autem eis respondens , coepit dicere,Videte,ne quis vos seducat.
6 Multi enim venient sub nomine meo, dicentes » Ego funi Chrtftua : multofque se-
1 Quum autem au iieritls bella, & rumores bellorum , ne turbamini, oportet enim (fla fieri: ac nondum ei it finis.
8 Surger enim gens in gentem , Sc regnum in regnum ; eruneque terrxmotus lingulis locis,& erunt fames,ac turba*.
9 Principia eiuwf dolorum partus ifta
: sed cavere vos vobisipfiS:tradent enim vos in confessus, 8c conventus: credemini,Lc coram prrfidibus. ac regibus sistemini propter me.ut hoc sit testimonio adveri'üs eos.
to Et apud omnes gentes oportet primum praedicari Evangelium.
' 1 Quum autem vos tradendo duxerint» neant* foiiciti estote,quid dicturi sitis,»>e- que meditamini: sed qukquid darum fuerit vobis illo momento, id loquimini: aon enim estis vos, qui loquimini, sed Spiritui sanctus.
12 Tradet aurem frater fratrem ad mortem.fle pater filium : 8c insurgent liberi adversus parentes, Lc eos curabunt morte mulctandos.
1; Er eritis odio omnibus proprer nomen meum: sed qui sustinuerit ad finem u r que,is servabitur.
14 C^uum autem videritis abominationem illam vastatricem , quardicta est ä Daniele Propheta, positam ubi non oportet, (qui legit, animadvertat) tunc, qui fuerint m Judica,fugiant in montes.
i'5 Qui vero fur» i> m solario, ne descendat domum, nec ingrediatur, urquicquan» sumat e domo sua.

16 Er qui fuerit tn agro,ne revertatur retro,ut sumat pallium suum.
17 V«e autem pra:gnantibus, & lactantibus per istos dies.
1% Orate vero,ne fiat fuga vestra hyeme. 19 Erunt en«m dies illi taltl afflictio,qualis ea non fuit'a principio rerum conditarum,quascondidicDeuS,usque ad hoc tempus,neque fiet.
io Ec nili Dominus decurrasset dies illos» omnis raro periret: sed propter electos, quoselegit,(iecunavit dies illos.
ri Tunc autem,si quis dixerit, Ecce hic Christus,vel,ecce illicine credite.
22 Suigent enim pseudochristi, fiepseu- dopropherz; S: edent signa, ac miracula ad seducendum,si fieri poslit,etiam electos.
2; Vos autem cavece.Ecce,praedixi vobis omnia.
24 Carterum per illos dies,post afflictionem illam, fol ebreurabitut, nec dabit luna splendorem suum.
2? Et stellae coeli excident, Sc potestates, quae in coclissunt,concutientur:
zf> Ec tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum potentia multa,8< gloria.
27 ifJV vero tunc mittet Angelos suo»» 8e

Lc suos electos coget k quatuo* ventis, ab extremo terra: usque ad extremum
28 A ficu vero discite parabolas» Quum ramus eius jam cener fit,8c germijnat folia, nostis prope esse xstatem :
29 ita & vos,quum hxc videritis steti, scitote illum prope esse,&ad fore*.
Io Amen dico vobis, nequaquam praeterierit luec artas, usquedum facta simha?c
Coelum, & terra prreteribuntjsermo- nes autem mei nequaquam praeteribunt.
ir Sed de die illo,ac hora nemo scu,ne Angeli quidem»qui in coclosunc,nequei- pse Filius,sed Pater»
3; Cavete,vigilare.L: orate: nescitis e- nim,quando tempus illud sit futurum-
14 XAmfiltM homini* it&eft iit quispiam» qm peregre- abiens relicta domo sua,dataque fervis suis potestate,ac suo cuique o- pere,ianitori mandavit,ut vigilaret.
15 Vigilate igitur: (nescitis enim,quando Dominus domds veniet,vespere,an media nocte,an in gallicinio,an mane.)
Ne,quum repente venerit»inveniat vos dormientes.
1*> QUaeautem dico vobis,omnibus dico» vigilate.
C AP. XIV. ChrifUpiopatfo.
E Rat autem Pascha,8c Azyma duobus post diebus, 8< quaerebant primarii sacerdotes ; Sc scriba», quomodo eum dolo prehensum tiucidatent-
1 Dicebant aurem,non in festo,ne tu- multus/it populi.
\ Q.qUm autem Jffas esset apud Bethani- am.lndbmo Siroonisieprosi »accumbente eo, venqrac mulier habens alabistrum unguenti fi?jdi liquida:multi pretii :& confracto alabastro effuderat ei in caput.
4, Quidam autem indigoabantur apud sefe; 8t dicebant; Quorsum perditio ista uqgugnti facta est .
s Nam poterat hoc venire amplius,: quam trecentis denariis,Se dari pauperibus- Es fr.emebant in eam- si Jesus autem ajr,Omittite eam : quid ei molestiam gxhibetis ? bonum opus operata eiferga me-
7. Semper enim pauperes haberis vobis- cust\, .0< quandocunque volueritis, potestis eis benefacere : me vero uon semper habebitis, .
8 Haec,quod xotuic.fecit : occupavit e* nim pngere meum corpus ad funerario nerh.
9 Arnen dico vobii,ubicunque prajdica- cum fuerit Evangelium hoc io toto mundo, etiam id,quod ista fecit,dicetur in memoriam ipsius.-
io Tunc ludas iscarioces. unus ex illis dutfdecim,abttt ad primarios sacerdotes, mt eum ipsis proderer.
u Illi vero eo audito gavisi sunt: & polliciti sunt se pecuniam ei daturos. <yua?re- bat igitur quomodo opportuni eum prori Primo, autem die Azymorum, quinio Pascha mactabatur,dicunt ei discipuli i-
IRCUM. Csd.i4.
psius, Ubi vir,ut profecti paremus,ureda* Pascha ?
1? Tunc mittit duos • discipulis scis,Se dicit eis. Abite in urbem, & occurret quidam bajulans amphoram aqua;, sequimini
14 Et quocunque introierit,dicite patri- familiäj,rraccepcor dicit > Ubi est diverso« rium^ubi pascha cum discipulis meis e-
15 Tunc ipse vobis monstrabit cocnacu- lum magnum stratum,paratum,illic parate nobis P afchs.
tC Abierunt igitur discipuli ejus,vene- rüntque in civitatem,8c invenerunt omnia, prout dixerat eis ; Le paraverunt pascha.
17 Et quum serum diti esset,venit cum duodecim.
i'* Quümque discubuissent, & ederent, ait |csus,Ame» dico vobis,unus ex vobis prodet me.qui edit mecum.
19 Ipsi vero coeperunt contristari,8t ei dicere sigillarim; Num ego) Et aliu$;Num ego I
20 1 pse autem respondens,dixit eis,Unus ex duodecim,qui manum intingit mecutn in catinum, mtprodet*
2t Filius quidem hominis abit. prouc scriptum est de eo : sed va? homini illi,per quem Alius hominis proditur : bonum erae homini illi,si natus non fuisset.
22 E: edentibus ipsis,quum accepisset Je* sus panem, ö* benedixisset.fregit,deditque eis.Sc ait,accipite,edite; Hoc est corpus
2; Et accepto poculo,cum gratias egisset,dedit eis: & biberunt ex eo omnes.
24 Et dixit eis , Hic est sanguis meus novi illius foederis, qui pro multis essundi-
rs Arnen dico vobis,non bibam amplius ex fructu vitis usque ad diem illum » quum ipsum bibam novum in regno.
26 Et quum hymnum cecinissent, exierunt in montem Olearum,
27 Tunc dicit cis Jesus, Omnes offendemini in me nocte ista *. Nam scriptum est. Percutiam pastorem,& dispergentur oves.
18 Sed postquam suscitatus fuero,praeibo vobis jn Galilaeam.
19 Petrus autem dixit ei,Etiamsi o« mnes offendamur,at non ego.
\o Tunc dicit ei Jesus, Arnen dico tibi, hodie nocte ista, priusquam bis gallus vocem miseri* ,rer abnegabis me,
Ii At ille multo maeis dicebat,Si me o» porruerit commori tibi,haud quaquam te abnegabo. Itidem autem etiam omnes di-
Veniunt igitur in Imum,cuius nomen kst Gethsenrane. Tunc dicit discioulis sui$» Sedete hic usque dum precatus fuero.
II Et assumit Petrum ,8c Ja cobum,8c Jo- hannem fecum ; cocpirque'expavescere,& gravissime angi.
14 Et dixit eis »Undeqttaque tristis est anima mea usque ad mortem ; manete hic, & vigilate.
U 1 ‘rogressstsque paululiim, procidit »n rerram:Sc oravit,ut si fieri posset,abiret ab i- pso hora illa.
1 16 Dixitque,Abba,Pater,omnia fieri abi Lbb 4 te

tc possunt: transfer a me istud poculum: verum non quid ego velim,sed quid tu-
Tunc venit,8c invenit eos dormiente» : dixjtque Petro, Simon, dormis ? non potuisti unam horam vigilare ?
$8 Vigilate.de precamini,ne introeatis in tentationem: spiritus quidem promtus sjt.sedcaro infirma.
$9 Et quum rursum abiisset.precatui est, eundem sermonem loquutus:
40 Reversus autem,invenit eos rursum dormientes, (erant enim oculi eorum gravati) neque sciebant »quid ei responde-

4.1 Et venit tertib,diotqueeii, dormite, quod superest.Sc requiescite : sufficit,venit hora.* ecce,traditur Filius hominis in manus peccatorum.
4* Surgite,eamus: ecce«qui prodic me, appropinquavit.
4; Et statim,adhuc eo loquente,adest Judas, qut erae unus e duodecim,flc cum eo turba multa cum gladiis,& fustibus 'a primariis sacerdotibus, & scribis,8c seniori-
44 Dederat autem eis ilte.qui eum tradebat, commune intet »ipsos signum,dicens: Quemcunque osculatus fuero,is est » pre? hendite eum,&abducite tuto.
41 Quum igitur ventilet,statim accedens ad eum,dixit ei; Rabbi, Rabbi, ac deot fculatus est eum.
46 Illi vero injectis in eum manibus» prehenderunt eum.
47 Quidam autem ex iis,qui adstabant, stricto gladio , percudit servum pontificis maximi,8c abstulicejus auriculam.
48 Respondens autem Jesus, dixit eis,Ut adversus latronem existis cum gladiis,& fustibus ad comprehendendum me.
49 Quotidie eram apud vos in templo docens,nec prehendistis me. Sed »portet, ut impleanrurScriptura:.
$o Tunc relicto eo,omnes fugerunc.
fi Quidam autem juvenis sequebatur eum, amictus sindone super nudum corpm, & prehenderunt eum iuvenes.
1Z Ipse vero derelicta sindone nudus effugit ab illis.
i; Tunc abduxerunt Jesum ad pontificem maximum; cum quo convenerunt o- ntnes primarii sacerdotes, & seniores, &
14 Petrus aurem e longinquo sequutus est eum intro usque in aulam pontificis maximi; fle considebat cum ministris, & calefaciebatJese ad ignem.
« Primarii vero saccrdocei.Se totus con- fesTus quaerebant testimonium adversus Jesum, ut eum morte mulctarent: nec inveniebant.
<6 Nam multi falsum testimonium dicebant adversus eum; sed non erant paria ipsorum testimonia.
17 Tunc quidam surrexerunt, 8c falso ter stati sunt adversus eum,dicentes ;
18 Nos audivimus eum dicentem, Ego destruam templum hoc, quod est manibus factum, fle intra triduum absque manibus factum,aliud aedificabo.
19 Sed ne sic quidem par erat testimonium eorum.
ELIUM Cap. 14.11.
60 Tunc pontifex maximus, quum assur* rexisset in medium,interrogavit Jesum, di * cens ; Non respondes quicquam ? quid illud cjl, quod isti adversum te testificantur?
61 Ipse vero silebat,8e nihil respondit. Rursum pontifex maximus eum interroga- vit,flc dixit ei; Tsine es ille Christus»filius illius Benedicti ?
64 Jesus autem dixit, Ego sum : & videbitis Filium hominis sedentem ad dexteram potentiae Ver, & venientem cum nubibus ccoii.
6$ Pontifex maximus vero disruptis vestibus suis dixit, Quid adhuc nobis opus est testibus?
64 Audistis blasphemiam : quid vobis videtur ? illi vero omnes contra eum judi- carunt,ipsum teneri mortispocna. '
65 Et coeperunt quidam inspuerein eum, 8e obtegere faciem ejus,fle colaphos ei infligere , fle dicere ei ? Vaticinare: ministri vero bacillorum ictibus eum caedebant.
66 Quum vero Petrus esset in «ula inferius, venit quaedam ex ancillis • pontificis maximi;
67 Er quum vidisset Petrum se calefacientem , intuita ineum dixit? It tu cum Nazareno Jesu eras.
68 ipse vero negavir, dicens; Non novi illum ,neque scio,quid tu dicas.E: exivit extra in vestibulum,fle gallus vocem emisicv
69 Tunc ancilla . quum rursus vidisse: eum.cocpit dicere iis,qui adstabant.Hic est urnas ex ipsis.
70 ip;e ver'n rursum negavir. Et rursus paulo post , qui adstabanr, dixerunt Petro, Vere ex ipsis es: etenim Galilaeus es, fle Io- queio tua similis est.
71 ipse autem coepit exeerari , fle jurare, direns; Non novi hominem istum , quem
71 Tunc secundo gallus vocem enfiisir, & recordatus eft Petrus verborum , quae d xe- rat ei Jesus , Priusquam gallus vocem bis miserit,ter me abnegabis.Etquum/if prori - puisset,flevit.
C AP. X V. Cb)i{Upaflio,mon,(9?fepulti*r4. QT?cim autem , mane consilio inito sum-)mi sacerdotes rum senioribus , fleseftbis» totusque consessus,vinctum Jesum abduxe- runt.tradiderumque Pilato-
i Et interrogavit eum Pilatus »Tume« ille Rex Judaeorum? ipse vero respondens, dixicei.Tudicis.
; Et accusabam eum primarii sacerdotes de multis.
4 Pilatus autem rursus interrogavireum, dicens; Non respondes quicquam ? ecce, quam multa adversus te reftificamur.
< Jesus autem nihil amplius respondit, adeo ut miraretur Pilatur.
6 carterum singulis festis dimittebateis unum exvinstrs, quemcunque poftulassent.
7 Erat vero quidam . qui dicebatur Ba- rabbas , vinctus cum seditionis sociis , qui eredem per seditionem fecerant-
8 Et vociferans turba , cccp it peeere»ut i faceret. Prout semper ipsis fecerat.
I 9 Pilaius autem respondit eis. dicens ; Vultis »dimittam vobis Regem illum Ju- * dseorum ?
io(No-

crp.'f.
10 (Noverat enim eum per invidiam jradirum fuifie ä primariis sacerdotibus)
i. Primarii vero sacerdotes concitarunt turbam»uc potius Barabbam ipsis dimirtc-
11 Tum Pilatus respondens, rursum dixit ei*; Quid ergo vultis faciam ifU » quem dicitis Regem Judasorum ?
i * ipsi verb rursum clamaverunt. Crucifige eum.
14 Pilatus autem dicebat eis, Enimveto quid mali fecit ? illi autem amplius clamaverunt ^Crucifige eum.
15 Pilatus igitur volens turbas satisfacere , dimisit eis Barabbam , fle |esum flagellatum tradidit,ut ci ucifigerettir.
,6 Milites vero abduxerunt eum intra aulam , id esi,praetorium, Ac convocaverunt totam cohortem :
17 Et induerunt eum purpura,& circumposuerunt ei plexam coronam spineam:
18 Et cceperunt eum salutare »dicent« ; AveRex judarorum.
19 Ec verberabant ejus caput calamo , & inspuebant in eum , ac summiflis genibus adorabarte eum,
autem illusiflent ei, exuerunt eum purpura , & induerunt eum suis ipsius vestimentis : eduxeruntque , ut crucifigerent eum.
21 Prattcrea angariarunt praetereuntem quendam Si monem Cyrenarum (venientem rure.patrem Alexandri ,8c Rufi,)uc attolleret crucem ejus-
ii Duxenintque eum in locum Golgotha: quod est>si interpreteris,Calvariae locus.
r; Et dederunt ei bibendum mynhatum vinum : ipse vero non surnsir.
14 Quümque crucifixissent eum , partiti sunc vestimenta ejus, jacta forte stiper ea , quis quid tolleret.
it Erat autem hora tertia, quando crucifixerunt eum.
i4*-£r«rque inscriptio criminisipsius inscripta bi* verbis: REX ILLE lUD^O- R UM.
27 Crucifixerunt etiam cum eo duos latrones^, unum ad dexteram , & alterum ad sini Uram eius.
28 Ec impleta cft scriptura , qux dicit. Et cum sceleratis numeratus est.
•q Quivero praeteribant,conviciabantur ei, moventes capita sua ,& dicentes; Vah, Tu,qui dellruistempium,&triduo asdificas:
$o Serva te ipsum, 8< descende < cruce.
5 i Similiter autem ,8c primarii sacerdotes illudentes , dicebant alii ad alios cum scribis, Alios servavit,se ipsum servare non
Christus ille Rex Jifraelis descendat nunc c cruce, ut videamus, Sc credamus. Et qui crucifixi erant cum eo,probris afficiebant eum.

^ Quum vero advenisset hora sexta »tenebra? facta; sunt super totam regionem,usque ad horam notiam
?4 Et hora nona clamavit Jesus voce magna,dicens; E|oi,E!oi,lamma sabacthani ? quod esi,si quis interpretetur, beul mi,Deus mi,cur me deseruisti ?
{c Et quidam aditantium,quum audissem,dicebant i Ecce,E!iara vot at.
Cap.tf.t6.
;6 Cucurrit autem quidam,& impleta spongia aceto, arundini circumposita dedit ei potum , dicens ; Sinite : videamus, an veniat Elias ad eum detrahendum.
$7 Jesus vero emissa vote magna,exspi-
;8 Et aulamm templi fissum est in duas partes i a summo usque ad imum.
I9 Quum vidisset autem Centurio , qui aditabat ipsi ex adverso,eum ita emisso clamore exspirifie,djgit$ Vere homoilleFi- lius erat Dei.
40 Erant aurem etiam,& mulieres e longinquo , spectantes,inter quas erat Matia Magdajene,8c Maria Jacobi parvi,Sc Jose mater, fkSalome:
41 Qure etiam,quum esset in Galilrea.se- quutL fuerant eum, Sc ministraverant ei: alueque mulcae.quat simuljcum eo ascenderant Hicrololymam.
42 Qqum aurem serum diti jam esset, (quoniam erat Parasceve,hoc est,ante sab-
1 bathum)
I 4; Veniens Josephus Arimath*ensis,honoratus senator, yui fle ipse exspectabat regnum Dei,fidenti animo introiit ad Pilatum,fle petiiteorpus Jesu.
44 Pilatus autem miratus est,(i jam mortuus e fiet; Be advocato centurione,interrogavit eum,an jam dudum mortuus fuisset.
4C Et rt cognita ex centurione, donavit corpus Josephn.
46 is autem emit sindonem ; fle detractum eum involvit sindone > deposuitque in monumento,quod erat excisum e petra; & advolvit laxum ad ostium monumenti.
47 Maria Magdalene vero,fle Maria m4- terjose spectabant,ubi poneretur.
CAP. XVI. Cl»ri/ii »e/umstio, apparitio}
baptismi inflitutio.fr Asccnfio in caelum,
T exacto intercedente sabbatho Maria Magdalene, fle Maria Jacobi mater ,8e Sa- lome emerant aromata,ut venientes ungerent eum.
r Et valde mane,primo die hebdomadis, veniunt ad monumentum,exorto sole.
; Dicebäntque inter sese, quis avolvee nobis saxum ab ostio monumenti ?
4 Intuitae vero, conspiciunt saxum esse avolutum: nam trat magnum valde.
5 Ingressae igitur in monumentum,viderunt juvenem.sedentem ad dexteram,amictum stola candida : Sc expaverunt.
6 ipse vero dixit eis,Ne expavescite: Jesum quaeritis Nazarenum illum,qui fuit crucifixus: suscitatus est,non est hic : ecce locus,ubi posuerant eum.
7 Sed abite,dicite discipulis eius,8c Petro, ipsum praeire vobis in Galilaeam; illic eum videbitis,prout dixit vobis.
3 Tunc digressae citb,fugerunt a monumento : tenebat enim eas tremor,8e stupor, neque cuiquam quicquam dicebant $ timebant enim.
9 Quum autem resurrexisset Jesus mane, primo die hebdomadis,apparuit primum Maria; Magdalenx,ex qua eieccratseptera dxmonia.
10 Illa profecta annunciavit iri,qui cum ipso fuerant,lugentibus,ac flentibus.
Bbb 5 11 Illi
S JE C. MARCUM.

Cjp.i. IVANG
ii illi vero, quum audissem eum vivere, & conspectum fuisse ab ea, non tredide-
ii Postea aurem duobus cx ipsis ambulantibus apparuit aliaforma,quum rus proficiscerentur.
U Et illi abierunt, & annunciaveruntreliquis :qui ne illis quidem crediderunt.
14. Postremo vero una sedentibus ipsis undecim conspicuum sese praebuit,fit exprobravit incredulitatem eor-m, St cordis duritiem ; eo quodiis»qui ipsum conspexerant suscitatum,non credidissent.
ic Et dixit eis,Profecti in mundum universum, praedicate Evangelium omni crea-
ELIUM Cap.f.
16 Qui crediderit, & baptiiatus fuerit , servabitur,- qui vero non crediderir, condemnabitur.
17 Signa autem eos, quj crediderint,ha?c consequentur ; Per nomen meum d«emoti ia ejicient ; linguisloquentur novis ;
,8 Serpentes tollent: fic si quid lethale biberint, nequaquam nocebit eis; asgro- ris manus imponent.fic bene habebunt.
19 Dominus igitur postquam loquutuS fuisset ei«, sursum receptus est in coclum,8c sedit ad dexteram Dei.
10 Illi vero profecti, praedicarunrubique, Domino cooptrante , fic sermonem eorum confirmante persignasub- fequentia.
Evangelium secundum Lucam.
AP. T. Hifiorid f Artutum IoBannif.ejds- que nAtivitstMj&funtiinnif. Annunriatur eonctf-ttfiCbiiiti. Magnificat Deum Maria, &ZAchdri 04 piopbetat de /obanne.
Q Uoniam multioggrefli sunt componere narrationem earum rerum, quarum plena fides nobis facta est.
- » t'rout tradideruhtnetbjs,qui a princi' pio specta toresipsi, fic ministri fuerunt ser-
; Visum est etiam mihi.omnia alte repetita penicutassequuro,ordine illa ad te seri- berCjprasstanristjTne'Theophile :
4 Ut agnoscas earum rerum veritatem» quas auditione accepisti. frUic diebus Herodi« illius regis Ju- Fdaras Ocerdorquidam, nomineZech3- rias, ex classe Abiae: uxor vero ipsius erat ex filiabus Aaron, fic-nomen ejus Elisa-
6 Erant aurem justi ambo in conspectu Dei, incedentes 'N omnibus mandaris, Lc constiuitionlbusDoirini inculpate.
7 Nec erat eis proles,eb quod esset Eli- sabera sterilis, fic ambo provecti jam essent
8 Factum est autem> ur quum is sacerdotio fungeretur in ordine sure clasTis ante
9 Secundum ritum functionis sacerdotalis,sortitus sit munu< suffitus faciendi,ingrediendo in remplum Domini.
10 Tota vero multitudo populi foris precabatur tempore suffitus:
11 Visus aurem est ei Angelus Domini, flans ad dexteram altaris suffitus.
ii Et Zacharias eo viso turbatus est, fic timor incidit in cum,
U Dixit autem e> Angelus,netime Za- charia; Nam exaudita estdeprecatio tua, uxdrque tua Elisabeta gignet tibi filium, fic vocabis nomen eius Johannem.
14 Et U erit tibi gaudio,8cexultationi, hiultique super ejus nativitate gaudebunt- if Erit enim magnus in conspectu Domini, & vinum,siceramque non bibet: fic Spiritu sancto implebitur etiam a ventre macris suae:
16 Multo sque filiorum Tisraistis conVO tec ad Dominum Deum ipsorum.
T.Nam ipse praecedet in conspectu ejus, cum spiritu, 8c virtute Elix, ut convertar corda patrum in filios, fic rebelles ad prudentiam iustorum: ut paret Domino populum instructum.
18 Tunc dixit Zaclurias Angelo,Quo ar* a umrnio istud noscam ? ego enim ium se- nex.fic uxor mea provecta estxeace.
19 Et respondens Angelus, dixit ei, Ego sum Gabriel, qui adsto in conspectu Dei * missusque sum, u: te alloquar,fic harc tibi Ixta nuncierfi.
19 Et efce, silebis, nec loqui poteris od tufi\ usque diem, quo haec fiam: eo quod non credidisti sermonibus meis, qui implebuntur tempore suo.
ii Erae autem populus exspectans Za- chariam j fic mirabantur, quod is tardarer in templo.
11 1 Ut vero egressus* non poterat eis loqui: fic agnoverunt eum visionem vidisse in templo. Nam ipse innuebat eis; permansit que mutus.
i; Er factum est,ut impleti fune dies ministerii ipsius,abiit domum suam.

-4 Post istos autem dies concepit Elisa- beta, uxor ejus: fic occultavit se menses quinque,dicens;
i? Nempe ita mihi fecit Dominus diebus,quibus me intuitus est,ut auferret probrum illud meum inter homines*
16 Mense autem sexto missus est Angelus Gabiiel, ä Deo in urbem Galtlatas, cui nomen Naxaretha.
17 Ad virginem desponsam viro,cui nomen erat Josepbps, ex dOmoDavidis : nomen autem virginis er&t Maria.
18 Ingressus, igitur Angelus ad eam, d>- xit; Ave gratia dilecta:Dominus tccum e/!: benedicta tu inter mulieres.
29 illa vero,quum eum vidisset,perturba^ ta est super eius sermone; fic cogitabar, qualis esset salutatio ista.
;r> Tunc dixit ei Angelus, Ne time Ma^ ria : es enim in gratia apud Deum.
;i Et ecce, concipies in utero,8c paries filium: 8c vocabis nomen eius Jesum.
Ii Hic erst magnus, fie Filius Alcissimi vocabitur, dabitque ei Dominus Deus sedem Davidis.Patris ipsius. , .
lUgnabkque in domo Jacobi inarter*

ternum , Se segni eJuJ non erit finis.
Dixit aurem Maria ad Angelum,Quo* modo erit istud , quandoquidem virum non novi ?
U Ht respondens Angelus, dixicei, Spiritus sanctus superveniet in te,8c virtus Al- tissimi inumbrabit te : propterea rd etiam, quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei-
?6 Etecce» Elisabeta,cognata tua,fic ipsa concepit filium in senectute sua, Le Hic mensis est sextus ipsi, quae vocabatur sterilis.
; 7 Quia apud Deum non erit ullum verbum, quod fieri non postit.
38 Dixit autem Maria, Ecce ancilla Domini,fiat mihi secundum verbum tuum. Et abiit ab ea Angelus.
?9 Surgens vero Maria per eos dies,pro« secta est in montanam regionem cum festi- narione ? inu:bem suda»
40 Et ingressa est domum Z,achariae,& salutavit EHu,betam-
41 Et factum est,ut audivit Elisabeta salutationem Marix, subsiliit fxtus in utero ejus.dc repleta est Spiritu sancto Elisabeta.
4z Exdamavitque voce magna,& dixit; Benedicta tu i mer mulieres, quia benedictus fructus uteri tui.
4; Et unde hoc mihi,ut veniat mater Domini mei ad me ?
44 Ecce enim, üt exstitit vox salutationis tuas in auribus meis, subsiliit foetus exsultans in utero meo.
4? Beata est, quae credidir: nam perficientur ea,quas dicta sunt ei 3 Domino.
46 Tunc ait Maria ; Magnificat anima mea Dominum.
47 Et exsultat spiritus meus super Deo Servatore meo.
48 Quia respexit humilem ancillam suam: ecce enim, ex hoc tempore beatam me praedicabunt omnes aetates :
49 Quia magnifice mecum egit potens ille, cuiuj sanctum est nomen :
<0 Et cuius misericordia in omnes atta- tes pii au est timentibus i p Cum.
st Forte f’cmus fecit brachiosuo : dissipavit fupeibos cogitatione cordis ipso-
5z Detraxit potentes e thronis,8e extulit humiles.
§3 Famelicos implevit bonis, 8e divites ablegavit inanes.
§4 Suscepit lisraeflem,puerum suum,ut memor esset misericordia?
5 < (Prout loquutus tst patribus nostris, nimirum Abraham , & femini ejusj in alterco Manfit autem Maria cum illa quasi menses tres : Se poste.i revertit domum
57 Elisabetaevero completum est tempus ad pariendum ; Se peperit filium.
58 Et audierunt accola?» Se cognati eius, Dominum magnifica misericordia suä usum esse erga eam : Se ei gratulabantur.
59 Et factum est . u: die octavo venerint ad circumcidendum puerulum ; Vocabunt autem eum tx HoHiiljK pdfiis ipsius, Za- vhariam.
60 Sed reCpondens mater ejus,ait, Neue A M. Cip.i.J,
quaquam : sed vocabitur Johannes.
6t Et dixerunt adeam; Nemo est ineo* gnationetua.qui vocetur ifio nomine.
6z Innuebant autem patri ejus,qui vellet tum vocari.
6; Isque postulata tabella scripsit »dicens; Johannes est nomen ejus. Etmirati sunt omnes.
64. Apertum est autem os esus illico.Se lingua ejus: Se loquebatur benedicens Deo.
65 Orcus est jgitur rimor ommbus accolis eorum: 8 e in tbta montana regione Judaeae divulgata (Unt omryd verba ista.
66 Et omnes, qui audierunt,reposuerunt «2 in <«rde fu«, dicentes ; Quisnam puerulus hic erit? Manus autem Domini erat cura
61 Er Zacharias parer eius reolerusest Spiritu sancto : propbetavfrque,dicens ;
08 Benedictus Dominus Deus JiiraLlis, quod inviserit,8e redemerit populum suum»
69 Et erexerit cornu salutis nobis in domo Davidis,pueri fui :
70 Prout loquutus est per os sanctorum, qui a seculo fuerunt, Prophetarum fuo-
71 Fore, ut nos servarer ex inimicis nostris,& c manu omnium,qui oderunt nos:
7Z Ut urereiur misericordia erga patrer nostros,-ac memor esset foederis fui sancti :
7\ Et jurisjurandi, quod juravit Abraba- mo »patri nostro» nimirum se daturum nobis ;
74 Ut sine metu,e manu inimicorum nostrorum liberari,serviamus ipsi,
75 Cum sanctitate,8e justitia in ipsius con- Cpectu»cunctis vitae nostrae diebus.
76 Tu vero puerule. Propheta Alsissimi vocaberis: praeibis enim ante faciem Domini,ut pares vias eius;
77 Et des cognitionem salutis populo eius , per remissionem peccatorum ipso-
78 Ex intima misericordia Dei nostri,qui invisit nos is,qui prodit ex alto ••
79 Ut appareat iis,qui in tenebris,Se umbra mortis positi sunt, ad dirigendos pede* nostros in viam pacis.
80 lose autem puerulus crescebat.8e corroborabatur spiritu ;fujtque in desertis,ad eum usque diem, quo se ostenderet apud Jisraelcm.

C A P« I s. tfativiteos Christi quomodo satia, patefdQa, e jusque circumcisio. Purifica» tio Mari*. Canticum SimconU.roneioJn- na.H' christi pueri cum doctoribui

F Actum est autem diebus illis, ut prodiret decretum aCaesareAugusto.ut describeretur totus terrarum orbis:
1 (Harc descriptio prima facta est, praesidente Syriae Cyrenio:)
3 Ibant igituromneSjuedescriberentur* in suam quisque urbem.
4 Ascendit autem etiam Josephusa Galilaea,ex urbe Nazaretha,in' Judaeam,in urbem Davidis,quae vocaturBethlehema.pto- pterea quod erat ex domo,8< familia Davidis :
S Ut describeretur cum Mari a,desponsi sibi

di uxore, quae erae praegnans. , .

6 factum est autem,quum essent illic,ue explerentur dies ad pariendum.
7 Peperic igitur filium suum primogenitum, & fasciis euns iruiolyij^reclmavi'rque eum in pr«esepi ; eo qub (d aon erat eis locus ia diversorio.
8 Erant autem pastores in eadem regione excubantes,& agentes vigilias noctisTuper gregem suum.
9 Et ecce. Angelds Dorpini supervenit ipsis.Sc gloria Doquni circumfulsit eos: 8c timuerunt timore magno.
10 Tunc dtxic eu Angelus, Netimere? ecce ooittLevangdixo .vobis gaudium magnum,quod erit toti populo i
it Himpc natum esse vobis hodie Servatorem, qui eft Christus Cominus, in urbe Davidt*
,» Hoc autem vobissignum irit,invenietis jnfantcrofasciisiavpiutum.jacenrem in prarsepi-
11 Er tepente ad/uit^um Angelo multitudo exercituum carfestiura, laudantium Deuro,& dicentium;
14 Gloria in rcelri altistlrois veo.Sc in ter- re pax.inhoroinerbeoLvolentt-.
is Et factum ess.usdlscesteiuot ab eisAti- fttli in c«lum i tunc pastores i Hi dicerent alii ad aiib‘*,Eam4$Aijk.Betblebemani qs- que,-e videamus (9ctu.n1 UJud,quodDomi' nus notum fecit nobis. ;
16 Venerunt igitur fe'ßinantes.Sc invenerunt Mariam, 3c Josephum,& infantem tacentem io prarseRi. ,
.17 Eo autem viso^divulgaverunt id,quod dictum fuerat ipsi j de puerulo iUo;
18 Et omnes,qui au.iicr.unt, mirati fune ei/quat ipsis dicta fueranr a pastoribus illis.
19 Maria vero ista omnia conservabat, conferense^iocorde suo.
10 Reversi sunt autem pastores gtorisi- cinres,&laudantes Peum super omnibus. quas audierant & viderant,prout ipsis dictum fuerar. .
11 Er quum adveriisser dies octavus ad
circumcidendum -puerulum, vocatum est nomen ejus Jefus>quod vocatum fuerat ab Angelo priusquam ipse iouteioconciperetur. ' -
. rr Et quum impleti fuissent dies purgationis Mariae, fecundum, legero Mosis,addu-’ xerunreuroHieroJ'olymi»nj,ut sisterem eum Domino.
2; (Prout scriptum estinfegeDomini, Omnis masculas primogenitus.sanctus Domino erit.)
14 Et ut darent oblationem, fecundum »d, quod dictum est in lege Domjni,par tur- turum,aut duos pullos columbarum.
15 Et ecce,quidam erat Hierosolymis, cui nomen Simeon; eidtque homo iste jutfus, *c religiosus,exspectans consolationem Jis- raelis,« Spiritus sanctus erat super eum.
t6 Fuerarque ipsi divinitus nunciatum i Spiritu sancto , ipsum non visurum mortem,priusquam vidisset Christum illum Do-
17 IS igitur venit impulsore Spiritu in templum { Ec quum introducerent puerulum Jesum parentes,ut eius causa facerent« quod ex Lege consuetum erat;
ELIUM Cap.r.
18 Tunc ipse recepit eum in ulnas suas, &benedixk Deo,& dixit;
29 Nunc dimittis servum tuum Domine*, secundum verbum tuum,cum paee ; JoQiiia viderunt oculi mt \salutem tuam. 21 quam parasti in oculis omnium populorum :
;i Lumen detegendum gentibus* 8egloriam populi tui Jilraölis.
^ Josephus autem,& mater ejuMnirfi- banrur super iis,quse dictbantur.de eo. .<
44 £t benedixiceisSjmeoo;dixttqueM6r ri«,Marti cius »Ecce posituseft iftecolui, & resurrectioni multorum in Jisraclf^fcia fignuii?!,cui contradicatur ;
K.(2uln Sc tuamipsius^nimam trajiciet gladius) ut detegamur ex rauhisxotdibus cogitationes- imsv
U Etat etiam qu«ifjmAnn3prophie:iss^* lilia Bramiells.ex tribu. Aseris,F*o*ectq.Hi nwlcam anatem,postquam vixisset cqftjy*»- roawo* septem a virginitate sua
;8 Et quum ejfet vidua quasi Siorum octoginta quatuor.non abscedebat & ternio, jeiuniis, ac deprecationibus colens ruht nöctem.ac diem. . ..
;8 Haec igitur eo ipso momento^quum superveaiflet , vicissim palHm^gooscehap Dominum,& loquebitur de eo omnibus* qui redemtionem exspectabant Hiitosoty- mis.
;9 Ar iüi.ut perfecerunt omi\Uj secundum Legem Domini,reversi Istutt («4*0117 IjEam.in urbem suam Nazarecham. ,
40 PutfuUuautem crescehar«Sf corroborabatur Spiritu,implebaturquc sepientte ; &Dei graria erae saper euro.
41 Ybant vero parentes ejus qttocaqnjsi Hierosolymamin festo Pascharv •
41 Quum igitur factu» esset anoorura dqp* deciro.ipsfque ascendifient Hietodotymam secundumniorem illius festi t , .
Et peregissent illius dics.rev e rt c ittir bus ipHi ,substiterat puer Jesus Hierosolymis : & Hoc nescivit Josephu*,seemals£r ejus» « - A . '
44Existiroantes aurem eum esso iPC°mis tatu , ierunt viam unim diei: tc jeqwue- bant eum inter cognatos.8r inter «>»s*
4< Et quum euro non invenissent,revgp5 sunt Hierosolymam.Quxrenreseum. . ...»
46 Et factum est triduo pbst.utmvenijrenc euro in templo,sedentem in naedio ro?gi- stroriim.Le audientem eos,gceos interrogantem.
4* Percellebantur autem orones,qui eum audiebant, super inetUigemia,8c responsis ejus. -
48 Et eo viso facti fuerunt parmtstjuf atromri :Sc d«xit ad eum mater ipsius, fili, cur ita fecisti nobis? ecce pacet tuus.Le ego anxii quaerebamus te.
49 Tunc dixit ad eos r Quid est, quod quaerebatis me ? a» nesciebatis oportere mein iis esse.qua; Patris mei fune?
§0 Sed ipsi non intellexerunrverba,quae ipsis fuerat loquutus. ,
;i Descendit autem cum ei&.veni»que Nazaretham : 8c erat eis subiectus Ec muter ejus conscivabat verba haec omnia in corde suo.
fi Jesus verö proliciebat sopienri».

Cap.*« S £ C, L
& statura, ac gratia apud Deum, & ho<
CA'JV llU-Mim'/tcrfum lohirtnÜ, tjusqUe de Cbrtfto ttfiimonium,e}ue intäreefatio, & mors i ncc non bapttfmitot&Z&li&foxtA Ckriflh
A Nno autem decimoquintoimpeniTi* beti) caesoris,Fontio Pilato procurante Judarafw,totrarchi Gtiilaea? Herode, Philippo ipstos fratre tetrarchaj<ura*as,&
TWfchcmitidls regionis,8c Lyfania Abile- nesteriareh^,
x Sub pontificibus maximis Amas, & Crfapha,fBcturn est verbum Domini ad, Jo- hflrtbem.ttitfeariaDfilium.in deferto. , l Venit igitur in omnem reftKHiepi cir- cuttijätfietstt'm Jordani »praedicans pop^f- rmfrtt irfroifcenUa: ad remislioaempe^*' rSsustst: " v ■” ...
4 llr scriptum eft in ‘ibro sermonum £- fiiaeJWbpjietae.didemis > Vox vociferantis inMdeffertb^arate viam D.omiui,complanare' feftri^s^ius*
5 Omnis vallis implebitur ofnois mOor&bOtTi» deprimatur : 8 c quae,curva iecta.&asperxviafcnjtpjfi-
nte«r ‘
^VMebscque omnis carosaiuiqiji Vet-^
7 Dicebat igitur turbze venienti, üt fiar ptiztfrfcrtif ib-ipfo, progenie« vjpe^arum, quis pneritoaOravit vobis,uifugereui aAi* tura ira Jm: • . '
fructus conveniepqes je- sipisc4tif£x; & ne coeperitis diperq.apud vos ipsos, patrem habemus Abrav-rn^rn.7 djcveeskx vobis,poste Deum «sam q^k lapidibus istis etftitarclibems Abrthanvq.
q jdm vtro eriim fecuris ad
bofurp poftta est : omnis ergo srbqr, jjc^n ferens fructum bortum , cxscrndiiur,, & u> igflttnfltfiTcitur. >
rb lt iiaeiTogavft eum turba , dicefts.jj Q«i‘ digirtjrf*ciemus ? >
11 Respondens autem,dixit eis, Qtu bePdttsrtuofcas, rmperriar non habeoti: ftqiii Rabtc eCcas^imilirer faciat, ir’Ve nerunt aurem & publicani, ut ba- ptfrtfrenttir: & dixerunt ei,Magister,quid- faciem« ?

>V-ipse verb dixit eis, Nihil amplius, qaafft quod constitutum est vobis, exigite, 14-interrogarunt aurem eum etiam mili-, ces,dicentes; Er nos quid faciemus ? Et ait =«k, Neminem concutite» neque dolo opprimite : & comenti estote stipendiis vestris.
tf Fxfpectance autem populo, & cogitantibus omnibus in cordibus suis de Johanne, numnam iose esset Christus ille >
16 Respondit Johannes, dicens omni- buk ; Ego quidem baptizo vos aqua; sed verne, qui validior me est,quo nonfum di' gnus,qui solvam corrigiam solearum: ipse Vos baptizabit Spiritu sancto,& igni.
17 Cujus ventilabrum iu manu ipsius : Sc qui perpurgabit aream suam, & copgcega- bic triticum in horreum suum, paleam"au- cemexuretigniinekeinguibili. .. .
>8 Multa igitur etiam alia exhortans, evangelitabat populo.
19 Herodes autem tetrarcha, quum ar-
U C A M. Cap.r.4.
gueretur ab eo de Herodiade, uxore Plii- Itppi fratris ejus.deque omnibus sceleribus, quat ipse patrarar.
10 Adiecit & hoc supra omnia, quod inclusir Johannem in c arcere.
11 Factum est autem,quum baptizaretur omnis populus,& Jesus baprizatus effer, Se oraret,ut aperiretur coelum :
21 Et descenderet Spirirus sanctus corporea specie, tanquam columba , supra eum : Lc vox de coelo existeret,dicens ; Tu es Filius ille meus, dilectus ille, in te ac* quiesco.
r; Ipse autem Jesus incipiebat este quasi annorum triginta» filius (ür exiftirnabi* tur) Joscphi,stiti Heli.
24 Fts« Matthati,^/fiLcvi^U/iMelchi,5*
lii Jannar.sttft Josepfri, if Filii Macta:hia5,/ifii Amosi,5fit Nau- mi,sil.i7Bsli,jn« Nrirgie,
26 F/sit Maarhi.sthi Marrarhjasji/fi Sernei, filii Josephi,stin Judae,
27 Filii Joannre. st/ii Rhesae.st?» Zoroba.« beIi$,stf/iSalithieits,stf/t NFeri.
. z8 Filii MeJchi.Jj/» Addi,flii Cosatri.Jtsii e i m o d a m i,/U i i tyt s 1 ,"'
14 j^rtfr Jofe^/EtiCzetis,5ffi Jorionistü» Matthati./yif Levi •; '
fa.Fiiif simrtSofy/H?» Judas jifff Joseph!» stlii Jonani, filii Ejrcrmi, '
F/liTMeleae, Jfifr'Mafnant, flii Matta* tb¥,5/i* Nathanis^jjtffbiiyidrs, '
;r Filii Jestbe^hfo^ Obedis,Jt/;rB6osr, st{j£ Salmöriis.fTfri Nlrflltenis. ■' jj Fi/fi. Akn>nadab/»JU/ AramiJriL Lro- mi,ftW t*l'arcsi,frfr/iyt!x»
)4 Filii JJcobi^n (fiacf^s/i Abrahams, 5f«Thar*j5str Nachoris^
W Filii 5aruchi. ftfitJR^gaviJfrt Phafeci»
J?/ii Hfeberis.fffiiaaiaf,
16 Filii Arp.ljyxidijfifn Semi,fi/rr Noac,5* lu Lamechi,
^7 F»iiiMarhusa!j:',5iiiBfenochi,JiIiiJa- rediS,f?f/iMahaljleelrs,Ji/itCainani,
F/fii HenosijyiiSethiJiiiiAdami.qut fuitPei.
CA P. IV. lejunium Cbrilii quidra^ifimi*
le.ydonomaihi&felha cum diukofo,^
inter populares,^ m ir&cula.
l£fus autem plenuiSpfritu sancto revenit Ji jordanti Se actus est ab eodem spirituin desertu"-.
2 Dies quadraginta tenranre eum diabo-; lo , nec edic quicquam per illos^lies, sed i >S finitis postea esurilt.
3 Tum edixu«iduboluS,Si filius <sDei{ dic illi lapidi,utfiar panis.
4 £crefpondk ei J^sus^dicens j Scriptum est, Non pane solo vjvethomo, sed quovis verbo Dei.
. • Tunc, quuro subduxisiet eum diabolus in montem sublimem,o 0 endit ei omnia rc» gna terr* puncto temporis.
6 Et ait ei diabolus. Tibi dabo poteRa* ^«m hanc universam, & gloriam illorum re* priorum : nam mihi tradita est, Se cuicun* que voluero,do eam«
7 itaque, si tu adoraveris me, erunt tua
8 Respondens aurem Jesus .dixit ei,Abscede i> mc Satana,scriptum est enim j Ad-
Cld*

Cap-4* . HANG
dorabis Dominum Deum mum.öc eum solum coles.
9 Tum duxit eum Hierosolymam,8e eum statuit supra pinnas templi; & discit ci: Situ filius Dei es,dejice tejpfum hinc de-
to Scripturo est enim, Angelis suis prae» cipietde te.ut custodiant te ;
ir Et in manus attollent te,ne quando impingas ad lapidem pedem tuum.
,2 Respondens autem Jesus dixit ei.dictum est,Non renubis Dominum Deum tuum.
i 3 Et finita omni tentatione , diabolus abfceslit ab eo ad te r.pu*.
14 Reversus est aurem Testis cum virtute Spiritus in Galilxam: & fama de eo exiit in totam circumjacentem regionem.
i{ Et ipse docebat insynagogiseorum, omnibus ipsum glorificantibus.
16 Veni: igitur Nazaretham . ubi fuerat nutritus : 8c intravit, üt consueverat, dic Sabbatlii in synagogam: & surrexit ut legeret.
17 Tunc datus est ei liber Esaix.Prophe- tx: quümque exolicuissec librum »invenit locum ,in quo scriptum erat;
18 Spiritus Domini super me, propterea quod unxit me , ut euangelizem pauperibus, misit me, ut medear contritis corde,ut prxdicem captivis dimissionem,coccis visus recuperationem, ut confractos emittam in libertatem:
19 Ut prxdicem annum Domini accero Et complicatum librujn, quum reddidisset ministro,sedit : & omnium in synagoga oculi erant intenti in cum.
21 Cccpit autem eis dicere . Certe hodie impleta est hxc Scriptura audientibus vobis.
rr Et omnes testimonium ei dabant, ac mirabantur super sermonibus, flenti gratia, procedentibus ex ore ipsius » ducbantqje ; Ndnne iife est filius ille Joiephi ?
23 Et dixit ad eos .Omnino di ce* is mihi hoc proverbium, Medice cura to ipsum: quxeunque audivimus facta fuisse in urbe Capernaumo.fac etiam hic iu pania tua.
24 Dixitautem, Amen dico vobis, nemo Propheta acceptus est in patria :ua.
2? Sed in veritate dico vobis, muhx vi- dux erane diebus Elix in Jisraele , quando clausum fuit coctum ad tres annos, &stx menses, adc 6 ut fuerit fames magna pta totam regionem:
26 Et ad nullam illarum missus est Elias , sed Sareptam urbem Sidoni« ,ad mulierem viduam.
27 Et multi leprosi erant in J iärn cfle sub Elisxo Propheta : & nullus eorum purificatus est,sed Naamanus Syrus.
28 Tunc repleti sunt omnes excandescentia in synagoga,hxc audientes.
29 Et quum furrexissent, ejecerunt eum extra urbem duxerunt eum usque ad supercilium montis,super quem urbs ipsorum erarxdificata.ut prxeipitarent cum.
:o Ipse vero,quum traniisset per medios ipsos,profestus est.
Et descendit Capernaumum , urbem GalilxXtibtque docebat eo* Sabbaihis.

32 Et percellebantur super doctrina eius: erae enim sermo ipsius cum auctoritate,
33 Erat autem m synagoga quidam , habens spiritum dxmoniacüm impurum , qui exclamavit voce magna,
34 Dicens » Ah , quid nobis tecum Jesu Na2iir.ee? venisti, ut perderes no$? novi te,quis fis } minirum Sanctus ille Dei.
35 Et objurgavit eum Jesus, dicens; Obmutesce, & exi ab eo.Tunc dxmor.ium profecto illo in medium, exiit ex co,niliiique ei nocuit.
36 Et obortus elf pavor in omnibus : & colloquebantur alsi cum aliiS, dicentes i Quid hoc rei est , quod cum auctoritate, ac potestate impergt impuris fpiiiribus , Ze
37 E: dimanacir rumor de eo in omnem locum circumiacentis regionis.
38 Egressus amem Jesu» e synagoga . in. trojvit domum Simonis: locrus vero Simonis detin-rbatui sebii magna: & rogaveruac cum pto illa.
;q Tunc ipse adstans supra eam. objurgavit febrim : Hcsebritczru dimisit , illa veto , quum illtco surreNisset,'* inistravit eis.
40 Occidente autem sole, omnes,qui ha» bebant infirmos morbis variis, ducebant ipsos ad eum j ille vero unicuique ipsorum impositis manibus,sanavi: eo».
41 Exibant autem etiam dxrronia ex multis » clamantia , ac dicentia, Cerre tu es Christus ille »Filius ille Dei. 5 ed ipse objurgans , non sinebat ea loqui , quod scirent' rplum esse Christum illum.
42 Orto autem die egressus,prosoctu» est in desertum locum,& turba quxrebat eum, venerüntque usque ad ipsum,& retinebant eum,tie ab ipsis discederet-
43 I'le vero dixit eis, Certe etiam aliis urbibus op «ner me euangelizare regnurti Dei: nam ad hoc missus sum.
44 Ec prxdic ibat in synagogis Galilxx.
C AP. V- Cbriss:» docet c navigio : <7 per raptuv/im pifitum attrahit Petrum , s<tso- bum (•? Iohannem :s:mul paralyjm,fe peccata soivit: vocatLevi publicanum: excusat suos Hifrifubs A / ejunfo.
Actum est autem , quum turba incumberet ei, audiendi verbi Dei causa,ipse stabat apudl3cun' Generaret,
2 Viditque duo navigia, qux ad lacum erant: piscatores vero, quum ex iis descendissent, abluebant retia.
3 Ingressus autem in unum istorum navigiorum, quod erat Simonis.rogavit eum, ut a teira proveheret paululum ; qümque consedisset docebat turbam ex navigio.
4 Ut cessavit aurem loqui .dixit ad Simonem,Provehito in alium» & dimittite retia vestra ad capturam.
5 Tum respondens Simon, ait ei, Magister, quum per totam noctem nos fatigaverimus, nihil cepimus j tamen ex tuo jussu demittam rete-
6 Et quum hoc fecissen- concluserunt piscium multitudinem m? am : dirumpe*
bJiur autem icte eorum.
7 Et innuetum consorribus, qui critntin altero navigio, ut venirent, $<sibi opitula-
xen-

rcntur .Venerunt igitur,8c impleverunt ambas naves ; ira ut pene mererentur.
8 Quum autem bsc vjdjsTec Simon Petrus, accidit ad genua Jesu, dicens i Discede a me, natn homo peccator sum, Do-
9 Pavor enhnorcuparat eum, 8e omnes, qui cum eo erant. super capiura piscium, quam comprehenderam :
tc Similiter autem & Jacobum,&Johan- neirv, filium Zebcdati, qui erant socii Simonis. Tunc ait ad Simone Jesus, Ne metue: ab hoc tempore vivos capies homines.
i r illi autem, quum (ubduxislenc in terram navigia* relictis omnibus, sequuti sunt
ii Er ecce factum est,ut quum esset in quadam urbe,tum adveniret quidam,plenus lepra; ac viso]esu procidens in faciem, deprecaretur eam» licens; Domioe, ii velis,potes me purificate.
1 ^ lest a autem extensi manu tetigit eum, dicens; volo, purificator. Et starim lepra abiit ab eo.
,4 Ipse vexo mandavit ei, ut nulli bot diceret; sed profectus, inquit, ostende tc ipsum sacerdoti, Sc otfer pro purificatione tui, prout imperavit Moses,ut bor jit eis te* stimonio.
rf Dimanabant autem eo magis sermones de eo 8t converiebat turba multa, u« audirent, Sc per eum fanaremur ab infirmitatibus suis.
16 Ipse autem secedens,erat in defertis, & orabat.
17 Et factum est quodam die,quum ipse doceret;federenrque l'harisati.ac Lefcis do- ctores.qui venerant ex omn bus vius Gali- lie«, & Judico*, ii Hierosolymis : {k virtus Domini'adeffet « ad sanandum illos;
18 Tunc,ecce Advenerunt quidam ferentes in lecto hominem,qui erat paralyticus: & studebant eum inferre , 8e ponere io ipsius conspectu.
rz kt quum non invenissent, quä ipsum inferrent, propter turbam, ascenderunt in solarium»,& perfoiTo testaceo pavimento, dimiserunt eum cum lectulo in medium,,
ante Jesum,.
20 'Qu fide eorum visa,dixit ♦ Heus tu, remifsaume tibi peccata tua,
»1 Tunc coeperunt ratiocinari scribae » & Pharisasi.dicenresj Qujs est iste, qui loquitur blasphtmi.ts r Qujs potest remittere peccata,nisi solus Deuj ?
22 Jesus autem agnitis eorum cogitationibus, respondeas,d : xir tis, Quid ratioci* namini in cordibus vestris ?
2; Utrum est facilius ? dicere j Remissa sunt tibi peccata ; aut dicere, Surge,8e ambula * 2 * 4 5 6 * 8
24 Ut aurem sciatis, filium hominis auctoritatem hrbeiein rerm remittendi peccata, (ait paralyticojTibi dico, turge, 8c sublato in bunuros lectulo tuo.abi domum
2 c /5 autem illico surgens in eorum conspectu,sublato in humeros co,in qu" jacuerat,abiit don um suam.glorificans Deum.
26 It stupor cepit omnes,8(glorificabant Peum: & repleti furit metu, dicem.es ; Certe vidimus inopinata hodie. (

27 Posthajc vero exiir, fle conspexit publicanum, nomine Levi, sedentem ad telo* oiu.n,& dixit ei,Sequere me.
28 Ec iUc derelictis omnibus surrtxic, & sequutus est eum.
29 Et fecit ei Levi epulum magnum domi sUuz; eratque turba multa publicanorum, ic aliorum, qui curo ipsis accumbe-
Obmurmurabant autem eis scribas,ac Pharisati,dicentes ad discipulos ejus; Quare cum publicatus, & peccatoribus editis, &bibitis.
;i Et respondens -Jesus dixir eis,non o- pus est iis,qui fani fune,medico,sed irs,qui ma.esc habent.
Non veni vocaturo justos, sed peccatores ad resipiscenmrn.
; J ipsi vero dixerunr ei. Quare discipuli Johannis jeronanrcrebr^ßc deprecationes faciunt,similiter & Aiseifuli Pharisieorum ; tui reto edunt,& bibunr?
54 ipse autem dixit eis»Num potestis facere, ut filii thalami, quo ffmporecum ipsis est sponrus,jejunent ?
Venient aureajdies, qtzum tolletur ab eis sponsus,tunc jejunabunt iilisdiebus.
{6 Dicebat iKixem.eis eciam parabolam , Nemo panniculum novi vestimenti indic in vestimentum vetus * alioqui-& illud novum findit -jetw > ic veteri non convenit panniculusfumu« ex novo.
Et nemo injicit vinum novum in utres vereies ; alioqui disrumpet vinum novum utres, Se ipsum effundetur,& utres peribunt.
$8 Se.i vinum novum in urresrecenres in 1 iciendum est ;& ucraque conservantur.
19 Et nem o,qui biberit vetus,starim vult novum: dicit enim ;-Vetus utilius est.
C A P. VI. %v£ttrtj<nf desabbatho, e/c- ctfo./y recensio skpijlolorum ,conci'» d< bta - tituAine.tfy crmtiaje inimi(orum düe&ione, tydefugiendii judiciis

temttariPs , is b)pc-
Actum est vero.ucCibbatho altero primo pertransirer per fita : Vellebanr autem discipuli spica!. edebamque , confricantes manibus.
2 Quidam autem Pharifeorum dixerunt eis ,Ciir facitis , quod non licet facere seb-
; Tunc respondens Jesus . dixit eis, Ne hoc quidem legistis,quod fecit David, quum esuriret ipse,& qui cum eo erant ?
4 Quomodo introierit domum Dei , & panes propositities iumserit, ederirque,ac dederit etiam iis, qui fecum erant \ quibus panilwi non licet vesci, nisi solis sacerdo-
< Er dicebat eis,Filius hominis Dominus est etiam sabbarhi-
6 Factum est vero etiam alio sabbatho,ue ipse ingrederetur in synagogam , ac doceret : Erat autem ibi quidam , cujuj manui dextera erat arida.
- Observabant autem eum scriba?.ac Pha- risxi - an sabbatho sanaturus effer jflum , ut invenirent accusationem 4 duf»/u$eum.
8 Ar ipse ndrat cogitationes eorum .* 8e dixit homini illi , qui habebat manum an.
dam.

dam,$urge,& adsta in medio: ille vero fur* gensadstitic.
9 Dixit igitur eis Jesus, interrogabo vos quiddam, licet sabbathis benefacere, an malefacere cuipiam ? horaioem servare,an perdere ?
10 Et quum eos omnes circumspcxiflec, aic homini, Extende manum tuam,ille autem iti fecit; & restituta est manus ejus fana sicut altera.
11 ipsi autem repleti sunt amentia *. o<
colloquebantur alii curo aliis» quidnam facerent Jesu. .. .
ii Factum est autem illis diebus,abi ic in montem ad orandum, Lc pernoctavit rliic in precatione Dei.
t4 Et quum dies ortus esset,advocavit discipulos suos.& quum ex ipsis elegisset duodecim,quos öt Apostolos nominavit-
14 (Ktmff Simonem,quem etiam nominavit Petrum, Lc Andream,fratrem eius.ja- cobum,& Johannem,Philippum, Se Barcho- lomxum.
15 Matthaeum,&Thomam, Jacobum.Al-
phxi Simonem,qui vocaturZelo*
r et.
16 Judam Jacobifr<itrfm,& JudamJsia- rioten',qui etiam fuit proditor :)
17 Et descendisset cum eis.substitit in joco campestri,cuibaque discipulorum e Jus.Sc multitudo magna plebis ex rota fu- dza,& Hierusalem, & ä maritima re^ijne Tyri , 8 e Sidonis,qui venerant,uc audirent eum, & sanarentur ab infirmitatibus sUis;
r8 Et qui vexabantur a spiritibus impuris :8e fanabantur.
tq Et tota turba studebat eum tangcie : quia vis ab eo prodibat, Lc fanabat o-
10 Ipse vero sublatisoculi* suis in discipulos, dicebat j Beati estU pauperes : quia vestrum est regnum Dei.
11 Beati,qui nunc esuritis : quia saturabimini ; Beati,qui nunc stetis; quia ridebitis.
11 Beati eritis»quum vos oderint Homines, 5 c separaverint vos.Scconviciis affecerint vos,Se nomen vestrum, ür improbum abjecerint,propter filium hominis.
1; Gaudete illo die.de salire : Ecce enim rrerces vestra multa tft in cxiis*nam itidem faciebant Prophetis patres eorum.
14 Sed vx vobis divitibus : nam perceptum habetis folatium vestrum-
15 Vx vobis,qui impleii estis: nam esurietis ; ,Var vobis,qui ridetis nunc; nam lu- gebitis,&flebrcts.
26 Vx vobis,quum bene vobis dixerint omnes homines: nam itidem faciebant pseudoprophetis patres eorum.
17 Sed vobis dico,qui auditis: Diligite inimicos vestros j benefacite iis,qui vos o-
-8 Benedicite iis.qui exsecrantur vos,& orate pro infestantibus vos.
29 Et qui tibi exciderit maxü’am.prxbe St alteram: Lc ab eo.qui tollit cibi pallium etiam tunicam ne prohibeto.
30 Cuivis autem petenti abs te da ; & ab CO,qui tollit res tuas,ne repetito.
31 Et prout vultis,ut faciant vobis homines,VOS etiam facite eit similiter. |

42 Quod si diligitis eos,quii vos diligunt qu;e vobis erit gratia? nam,Lc peccatores diligunt eos.rt quibus diligumtur.
44 Et ii benefeceritis iis,qiui vobis bene faciunt,qux vobis erit gratiai ? nam Lc pec catores idem faciunt.
44 Et si mutuum dederitis iis,a quibus speratis vos recepturos,qux gratia erit vobis ? nam & peccatores pec catoribus dan mutuum,ut recipiant paria.
45 imo diligite inimicos vestros » Lc i\ benefacite,&; mutuum date.mihii inde fpe^ rames : Sc erit merces vestra multa,ac filiis critis illius Altistinn : nam ipse benignus est erga ingratos,8c malos.
46 Estote ereo misericordes, prout Se Pater vester misericors est.
47 Ne iudic.ne, 8 c non iudi-cabiminj. nc condemnate,& non condemnabimini : ab solvite,Lc absolvemini.
48 Date. Lc dabitur vobis, c mensuram inquam: bonam,pteiVam,agtr;atam,& sunerr suentem dabunt in sinum viestrum. Eadern enim mensuri.qua retim:ni.,comrametic- cur vobis aliqui*.
49 Dicebat autem eis par abolam, Nuro potest CvXcus cocco \ i;e duxe este ? nonne ambo in foveam cadent 5
40 Non est discipulus siijnra Magistrum suum : sed quisquis e, it perferus discipulus, critutmaguter.
41 Quid autem aspicis festucam, qux est in oculo fratris tui.ttjbem autem,qux est in oculotuo non consideras
42 Aut quomodo potes d ic ere fr? rri tuos Frater,sine eiiciam festucam ,qux in oculo tuo est : quum ipse rrabem,qux est in oculo tuo,non respicias ? Hypocrita,ejice pi i- mum trabem illam ex oculo ruo ; & tunc diipicies.ut eiicias festucam,qux est in o- cuio fratris tui.
44 Non est arbor bona, qux ferat fructum maium, neque arbor mala,qux ferat fruct.im bonum-
4* llnaquxque enim arbor ex fructu suo cognoscitur. Neque enim c spinis colligunt ficus i neque e rubo vindemiant u-
45 Bonus homo ex bono thesauro cordis fui profert bonum : Lc malus homo ex malo thesauro cordis fui profert malum ; ex abundantia enim cordis loquiturose- jus.
46 Quid autem vocatis me Dornine.Do - mnie ; Se non facitis,qux dico ?
47 Quisquis venit ad me, 3 c audit sermones rneos.Lc eos prastat,prxmonstrabo vo-i bis,cui similis lir.
48 Similis est cuipiam xdificanti do-] mum.qui fodit ,& excavavit ,statui:que fundamenta super petram. Ubi aurem venir inundario. illi sum est fiumen domui isti,sed nequivit eam quatere; fundata enim erae luper petram,
49 Qui autem trcus sermones audivit,nec pixstitit, similis est cuipiam,qui xdifica- vic domum suam super solum absquefun- damento.cui illisam est flumen: itaque sta- tim cecidit» fuitque ruina domus illius magna.
CAP.7.

CAP. Vir. Ckriftua str^um Ccnturion« sanat,& frlium viduaresufatat,legatos h~ hannii excipit,edit miracula,& peccata re* mittit.
Q Uum autem finivisset omnia verba sua audiente populo,ingressus est Caper* neumura.
2 Centurionis vero cujufdam servus male affectus moribundus erat,qui erat ipsi pretiosus»

3 Is vero »quum audivisset de Jesu, misit ad eum Seniores Judaeorum,rogans eum, ur venirer,& servarer servum suum.
4 Isti autem, quum venissem ad Jesum, precati sunt eum studiose,dicentes; certe dignus est,cui hoc prarbeas.
5 Diligit enim gentem nostram,8c fyoa- gogam aedificavit nobis.
6 Jetas ergo ibat cum eis.It quum jam non longe abesset ab illa domo,misit ad eum Centurio ille amicos,dicens ei ;Vo- mine,ne vexator: nec enim Cum dignus,ut tectum meum subeas.
7 Ideo ne me ipsum quidem sum dignum arbitratus,qui venirem ad te ; sed loquere»
* fanabitur puer meus.
3 Etenim ego homo sum sub potestate «onshtutus,habens mb me milites i& dico huic,- Vade.Sc vadit: Stakcti»Veni,Scvenit:
Lt fervo meo; kae hoc,ac faejt.
y luditis autem his Jesus admiratus est eum: Se conversus, diait turbat,quse ipsum sequebatur; Dico vobis, nein jisraüle quidem cantam fidem inveni.
to Et domum re verii, qui missi fuerant, sanum invenerunt senum » qui infirmus 1 fuerat.
ii Er factum est di« sequenti,ut proficisceretur in civitatem, qux vocatur Nain : proficiscebantur autem cum eo discipuli eju» multi,turbaque multa.
12 Ut autem appropinquavit poit* civitatis,tum ecce,defunctus ejiciebatur, qui unigenitus fuerat matri suar, & ipsi qutdem viduas: rurbaque civitatis multa erat cum
i 3 Dominus vero ipsam intuitus, intima misericordia commotus est super ei, & dixit,Ne fleto.
14 Quamque accessisset,tetigit loculum: (quivero portabant,substiterunt) Sc dixit; Adolescens,cibi dico jSurge.
i5 Tunc resedit, qui fuerat mortuus, & cocpjtloqui: 8ciU« dediceum matri fur..
16 Cepit autem omnes timor: geglorifi- «rabant Deum, dicentes; Gerte propheta magnus suscitatus est inrer nos, &; Certe peu* respexit populum suum.
17 Pervenitque iste de eo sermo in totam Jud?:ara,& in totam regionem circum- /acentem.
,8 Ec annunciasunr Johanni discipuli ipsius de his omnibus; qui advocatos duos quosdam e discipulis suis,
19 Misit ad Jesum. dicens ; Tu ne is es,qui venturus erat,an alium exspectabimus ?
20 Quum igitur venissent ad eum viri illi ,dixerunt i Johannes Baptista misit nos ad te,dicens i Tunc is 61 ,qui venturus erat,an alium exspectabimus ?
21 Ea<Um autem hora multos sanavit 'a
i C A M. Cap.7,
morbis, & flagellis,8c spiritibus improbis ;
8 c coccis multis visum gratificatus est.
22 Et respondens Jesus, dixit eis; Prose- cti,annunciare Johanni,quatvidiltf j,& audistis: rarcos visum recipere, claudos ambulare, leprosos purificari, surdos audire, mortuos suscitari, pauperibus evangeli«
2*; Beatus est autero,quicunquc non fuerit offensus me.
24 Ec quum abiissent nuncii Johannis, capit de Johanne dicere ad turbam. Quid existis in desertum spectaturi ? aiundinem» a vento agitatam ?
2s Sed quid existis visuri ? hominem mollibus vestibus amictum ? ecce,qui vestitu magnifico utuntur, 8t in luxu versantur» sunt in palatiis regiis.
26 Sed quid existis vjsiiri ?Prophetam ? cerre dico vobis,etiam amplius,quam prophetam.
17 Hic est,de quo scriptum est;Etce,mitto nuncium meum ante faciem tuam, qui apparabit viam tuam coram te.
28 Nam dico vobis,inter genitos ex mu« lieribus nullus est majorpropheta Johanne Baptista: sed quiminjmusestinregno Dei,maiorest eo.
29 Ec «0 audito,totus populus,& publicani justificarunt Deum, baptizari baptismo Johannis.
30 Pharifcei vero , ga legis interpretes consilium Dei aspernati sunt adversus ferner ipsos,non baptizari ab eo.
;r Dixit praeterea Dominus; Cui ergo as- similabo homines gentis istius ?& cui rei similes sunt?
;r Similes sunt puerulis sedentibus in foro ; & qui acclamant alii aliis, 8e dicunt; Cecinimus vobis tibiis, & non saltastis : lamentati fumus vobis,St non flevistis.
33 Venit enim Johannes Baptista , neque edens panem , neque bibens vinum: de di- citisjDacmonium habet.
34 Venit filius hominisedens.ac bibens,
8c diciris jEcce homo edax , & vini potor* amicus publicanorum.se peccatorum.
35 Sed justificata est sapientia a filiis suis omnibus.
36 Rogavit autem eum quidam exPha- rifaris, ut fecum ederet: itaque ingressus domum l J har!fa?i,discubuit.
37 Et ecce , mulier, quae fuerat in urbe peccatrix,quum cognovisset eum accumbere in domo Pharisati, allato alabastro un-
38 Et stans apud pedes ejus retro flens* cccpic lacrymis rigate pedes eius.Lc c 3 pillis capitis fui exrdrgebac, & deosculabatur pedes ejus, & illo unguento ungebat.
3gQuum autem id vidisset Pharisaru^qul vocaverat eum , dixit apud seiHic.si esset propheta, nollet utiaue,qua?,& qualis sit ea mulier,quar tangit ipsum: qubd videlicet fit peccatrix.
40 Tunc respondens Jestis, dixit el ; Si* mon. habeo quiddam.quod tibi dicam. Ac ille ait;Magister,dic.
41 Duo debitores.inquit Iefuf ,erant cuidam creditori.unus debebat denarios quin* gentos.altei vero quinquaginta;
42 Quam sureni illi non essans solvendo«
C(C $ rt*

gratificatus est debitum utrisque- Horum tempus credunt, & tempore tcntaiimiis igitur dic,uter cum plus diliget ? ; abscedunt.
4$ Respondens vero Sinr.on , dixit, fjtc j '4 Quod autem in spinas cecidit,11 sunt, praesumo . cui pl&s gratificatus eft. At ille (qui audierunt; sed profecti, a solicitudini- dixit ei,Recte ludicdsti. dus. Öc divitiis, ac voluptatibus vmesuffo-
44 Et conversus ad mulierem,dixit Si- cantur,nec fructus proferunt.
moni,Cernis hanc mulieremJingreiTussum , »5 Quod autem in bonam terram eeadit,
domum tuam,aquam pedibusmeis nonsse' | ii sunt» qui in corde honesto,ac bono audi- disti: hrec autem lacrymis rigavit pedes : tum sermonem retinent, & fructumadfe- meos.&capillis capitis sui exrersit. irum per tolerantiam.
45 Osculum mihi non dedisti: haec au- »6 Nemo porro, qui lucernam accende-
rem. ex quo ingressa est, non intermisit de- 1 rit, operit eam vase , aut subter lectum po- ©sculari pedes meos. ! i"t, sed candelabro imponit, ut, qui ingre-
46 oleo caput meum non unxilii , haec j diuntur, cernant lumen.
autem ungaetito urxit oedes meos. > 7 Non est enim quicquam occultum,
4- Cuiusrei gratia dico tibi, remilta este * quod non iit futurum manifestum: nec ce-, multa illa ipsius peccata: nam ojlexic mul- i latum, quod non Iit futurum, ut innotescat,
tum: cui sutem paululum remittitur, pau-,& veniat in apertum.
Iulum diligit. Videte ergo,quomodo audiaris: quis-
48 Dixit autem ei »remissa sunt tibi pec-J quis enitu bibet, dabitut ei,&quicunque
.49 Et coeperunt,qui simul accumbebant, dicere apud se, Qujs est hjc.qüesia n peccata remitti: ?
50 Dixit autem ad mulierem illam, Eides tua ce servavit . vade cum pace.

non habet, etiam quod videtur habere,tol- i ictur ab eo.
19 Venerunt autem ad eum mater, Sc fratres ejus.fic non poterant eum convenire propter turbam.
1 10 Ft anminciatum est ei , dicentibus
i nonnuüid, Mater tua,8c fratres tui adstant fo- ' ris,cupientes ce videre.
it ipse vero respondens, dixit; Macer mea . Sc fratres mei ii sunt, qui sermonem Dei audiunt ,6c eum pnestanr.
rr Factum est autem quodam die,ut ipse ingrederetur in navigium,ac discipuli ejus, & di teret eis, Transeamus in ulteriorem ripam lacus. Profecti sunt igitur.
.,— r; Navigantibus autem eis,sopitus est :
spiritibus improbis,& morbis . nempe Ma- & descendit turbo venti in lacum ; & com- xia . quae vocabatur Magdalene , ex qua sc- ! plebantur,ac periclitabantur, ptem daemonia exieram. I 44 Accedentes autem expergefecerunt
? Et Johanna, uxor Chuzae, procuratoris . eucn, dicentes; Prsceptor, prarceptor.pe- Jlerodis, 8 e Susanna,8c ali* multae,qua; mi -■ rimus. ipse vero experrectus, objurgavit nistrabant ei cx iis,quae fibi suppetebant. ; ventum, ac fluctuationem aquae: & cessavc- 4 Quum autem multa turba convenirer,& runt,factaque est tranquillitas, qu, insingulisurbibus erant,proficisceren-1 Dixit aurem eis, ubi est fides vestra ? tur ad eum,dixit per parabolam. | Metuentes autem, mirati fune,dicentes alii
s Quidam fator exiit, ut sereret semen 1 a d alios, Quunam iste est,ut ventis quoque» Juum : & inter serendum aliud cecidit se- & aqua imperet,& auscultent ei ?
C AP. VIT T. Mulieres CHjijTomnu/Jrdnt. Paraboli de semine, ss de lucana» Item quatuor mir acui*.
E T factum est deinceps, ut ipse ita faceret oppidatim, 8c vicatim, praedicans , & euangelizans regnum Dei, Sc duodecim illi erant cum eo:
i Et quaedam mulieres, quas sanaverat a
eundum viam , Lc conculcatum est, Sc volucres coeli exederunt illud:
6 Er aliud cecidit in petram . & enatum exaruit,quia non habebat humorem :
7 Et aliud cecidit inter spinas: & simul «nane spinae suffocarunt illud:
8 Et aliud cecidit in terram bonam j 8c quum enatum esset, edidit fructum centuplum. Hxc dicens, clamabat; Qui habet aures ad audiendum,audiat.
9 Interrogabant autem eum discipuli eius.dicenres.qux esset ista paraboli.
10 Ipse vero dixit en, Vobis datum est nässe mysteria regni Dei.reliquis autem per parab lasloquor, ut videntes non videant, Sc audientes non intelligent.
11 Est autem harc parabola: Semen illud estsermo Dei:
ii Qui autem secundamviam/emenex- •ipiuTit, ii sunt , qui audiunt.- deinde venit diaboius,& tollit sermonem e corde eorum, ne,postquam crediderint,servemur.
1 § Quj vero in petram, iisant,qui quum audierunt, cum gaudio excipiunctemio- aem : sed ilti radices non habent, qui ad
16 Et navigarunt in regionem Gadare- norum,qu;e est in opposita ripa Gali!a?a?.
17 Ipii autem egresso in terram, occurrit ex urbe vir quidam, qui habebat dajmonia a temporibus mukts, Sc vestimento non induebatur, nequü in ulia domo manebat, sed in monumentis.
28 s$ ergo,qc;um vidisset Jesum, & excla- masset.accidir ei ad pedts& v oce magna dixit : Quid mihi tecum Jesu, fili Dei Alcis- simi ? rogo te,ne me torqueas.
29 Mandabat enim illi spiritui impuro, ut exiret ab eo homine : nam 'a multo tempore corripuerat eum: itaque vinctus ille catenis. & pedicis custodiebatur: sed diruptis vinculis agitabatur ä darmone in deserta.
?o interrogavit autem eum Jesus, dicens; Quod tibi nomen est ? Ipse vero dixit, Legio: Nam darmonia multa ingressa erant in eum.
tt Et rogab-mreum,ne imperaret sibi,ut abirent in abyssum.
jr Erat autem ibi grex porcorum multorum, pascendum in monte: Sc rogaban c eum

: eum dtmonxA , ut sibi permitteret in illos ingredi,Et permisit eis.
;; Egressa autem’daemonia ex eo homi- i'ne, ingressa sunt in porcos; & grex ille ruit
■ e prrecipitio in lacum : 8 c suffocatus est.
Quumautem pastores vidissent, quod , factum fuerar,fugerunt: & profesti»atTnun- ! eiärune in urbem,& in agios.
Exierunt igitur, ut viderenr,quod fa- - ctum eratveneriiotque ad Jesum, deinve*
: nerunt hominem illum » 'a quo dxmonia exierant, vestitum, ac fana: mentis, ad pe-'
■ des Jesu : St metuerunt.
i Annunciaverum autem ipsis etiam ii,
I qui viderant,quomodo liberatus fuisset,qui ' fueratdaemonucus*
^ Et rogavit eum tora muhiru.io circumjacentis regionis Gaiarenomm, utdi- ! »cederet ab ipsis, quia magno metu tene*
I dantur ;ipsc autem mgrctTus navigium,te- ! versus est. . .
Deprecatus est autem eum vir ille,a quo daemoni» exierant,ut esset cum eo ;sed dimilir eum Jesus, dicens ; j $9 Revertere domum tuam, fle narra,
| quanta tibi pTa*Uitem Deus. Abiit igitur, praedicans per totam urbem, quanta libi i praestitisset Jesus.
40 Factum est autem,ut quum revertisset [Jesus, exceperit cum tuiba: nam omnes I exspectabant eum.
41 Et ecce,venit quidam,cui nomen Jai- xus> qui erat praefectus synagogae :&acci. dens ad pedes Jesu, rogabat eum, ut ingrederetur domum suam
41 Quoniam erat ei unigenita filia, quasi 1 annorum duodecim, eäque moricbatur.In* cer eundum vero turba coarctabat eum.
4; Mulier autem, quae erat in fiuxiene sanguinis ab annis duodecim,L« in medicos impenderat totum victum, nec ab usio potuerat curari ;
44 Quum accesltsscc a tetgo, tetigit fimbriam paTliiipsius: Sc iliico substitit Huxio sanguinis ejus.
4C Tunc ait Jesus, Quis est, qui meteti* ..git? Negantibus autem omnibus, dixit •Petrus.S< qui cuni eo erant,Magister,turba te constringit, 8copprimit, 8c dicis, Qujs : /j?,qui me tetigit ?
46 Jesus autem ait. Tetigit me aliquis, nam ego cognovi virtutem a me prodiifie.
47 Videns autem mulier tlla> se non la- ruisse,tremens venit,& accidens ei ad pedes, .declaravit ei in conspectu totius populi,
; quam ob causam tetigisset eum, & quomo- do sanata fuerat iliico.
48 ipievero dixit ei, Confide filia,'sides tua te servavit: vade cum pace.
49 Adhuc eo loquente, venit quidam a praefecto synagogae, dicens ci , Mortua est ■filia tua : nevexa Magistrum.
CO Jesus autem hoc audito,respondit ei i .Ne metue, crede solummodo, &seivabi*
<t ingressus vero domum, non permisit jngredi quenquani, nisi Petrum, Lc]aco- bum, Öcjohannem, & patrem, ac matrem
P fi Flebancteutern omnes, 8c plangebant eam : ipse »Ab dixit,- NcflctCi non est aaoriua,ftd domi;.

?$Ec deridebant eum» quod scirent esse mortuam.
?4 Ipse vero ejecti* foras omnibus, & prehenftmanu ejus,clamavit,dicens; Puella surge.
5 < Et reversus est spiriiusejus. ac surre- xit iliico ; & ip/t imperavit, ut ei daretur, quod ederet.
Et pertuisi fuerunt parentes eius: ipse vero mandavit eis, ut nulli dicerent, quod factum fuerat.

C A 1 ’. I X. CommjjJio, (y missio 12 Jiposto* /01 um. "Miraculum 5 panum, (5 : pisctum» Quid vulgM, (b* quid jpojlolide Cbiisso Jenserir.t. Prdmonct ChiiftMderr.orte, Ö* resurrfstionesua, tianjfiguratui ,d<mom’a- cum sanat, contentionem de primatu repti - mit, Zelum inconsideratum redarguit,sequi se volente sinssruit.
Onvoca.is autem Usu* duodecim disct pulis suis, dedit eis vim, & potestatem in omnia daemonia,St morbos sanandi.
2 Misitque eos» ut praedicarent regnum Dei i Sc fanarent infirmos.
; Et dixit eis, > 3 ihil sumite ad iter,neque virgas, neque peram, neque panem, neque pecuniam, neque binas tunicas habete.
4 Et in quamcunque domum intraveritis,illic manete,& illinc exite.
5 Et quicunque non receperint vos, exeuntes ex urbe illa,etiam pulverem» pedibus vestris excutite,ut hoc fit testimonium adverius eos.
6 Exeuntes igitur obibant singulos vicos» evangeliz 3 mes, 6 t fanantes morbos ubique.
7 Audivit autem Herodes tetrarcha o- mnia , qua: fiebant ab eo: Sch^sitabac, prompteres quod dicebatur a quibusdam Johan- nem suscitatum esse e mortuis.
8 A quibusdam verb, Eliam apparuisse : ab aliis autem, prophetam quempiam ex antiquis surrexisse.
g Tunc ait Herodes Johannemego decollavi; quis est autem jste.de quo ego talia audio ? Se studebat eum videre.
10 Reversi autem Apostoli,narraverunt ei,qua:cunque fecerant: Scfpse assumtis illis, secessit privatim in locum desertum urbis,qua: vocatur Bethfaida.
11 Quod,quum cognovisset turba, scquu» ta est eum : ipse autem excepireos,Eloquebatur eis de regno Dei; Sc eos, quibus sanatione opus erat,fanabat.
11 Dies autem coeperat inclinare: & accedentes duodecim illi,dixerunt ei,Dimitte tutbam , ut abeuntes in circumjacentes vicos & agros, illuc divertant, & inveniant cibaria ; nam hic in loco deserto fumus.
11 Ipse verb dixit eis,Date ipsisvos.quod edant. l®si verb dixerunt,Non sunt nobis plus, quam quinque panes , Sc duo pisces, nisi nos profecti emamus coti huic populo
14 Aderant enim quasi viri quinquies mille. Ait autem discipulis suisdacite, ut discumbant per singulos quosque discubitus quinquageni.
M Ipsi igitur ita fecerunt, 8e discubuerunt omnes:
16 Ips* VW 9 acceptis quinque illispani- C c 2 bur.

Cap.O. H V A N C
bui,& duobus piscibus, suspiciens in coelum ; benedixit eis: defregit» deditque di- scipulij,ut apponerent turbae*
i7 Ederunt igitur omnes illi, 8e saturari sunt: & sublatum est » quod superfui; ipsis fragmentorum»cophim duodecim.
,8 Et factum est,ut quum ipse seorsim o- raret,fuerint una cum eo discipuli.quos in* terrogavit»dicen$»Quemnam esse me dicit
19 ipsi autem respondentes,digerunt Jo- tiannem Baptistam •’ alii aurem Eliam: alii vero prophetam quempiam ex antiquis resurrexisse. 1
10 Vixit autem eis; Vor vero,quem me esse dicitis ? Respondens autem Pemis,di- xir,Christum illum Dei.
21 Ipse vero interminatus eis, mandavit uulli hoc dicerent:
11 DicensOporeetFilium homfnis multa, & reprobari a senioribus,& principibus sacerdotum ,& scribis >& interimi, & tertia die suscitari.
r; Dicebar aurem omnibus, Si quis vult ir.e sequi,abdicet se ipsum, & attollat crucem suam quotidie,St sequatur me.
14 Quisquis enim voluerit animam suam servare, perdet eam: quisquisvero perdiderit animam suam mea cauti,is servabit
1$ Quid enim prodest cuipiam.silucre- tur universum mundum , se ipsum autem perdac,stve sUi ipsius exitio multetur.
15 Quemenim puduerit mei,ac meorum sermonum, ejus pudebit Filium hominis, quando venerit cum gloria sua,& Patris, sanctorum que Angelorum.
27 Dico autem vobis vere,sunt quidam ex iis.qui hic adstanc,qui nequaquam gu- Itebunt mortem, usquedum viderint regnum Dei.
28 Factum est autem auum post hasc verba.quasi dies octo inttrte/fi,Jent,utassum- tis Petro,8e Johanne, & Jacobo,ascenderet in montem ad orandum.
29 Facta est auteminter orandum species faciei ipsius alia,& vestitus ejus albus,ac refulgens.
?o Et ecce,duo viri colloquebantur cum co,qui erant Moses,& Elias :
$ i Qui vis» cum gloria, dicebanr ipsius exitum , quo futurum erat,ut defungeretur in Hierusalem.
22 Petrus vero,& qui cum ipso erant, gravati erant somno;quum autem evjgi- lassent,viderunt gloriam eju$,& duos illos Viros stantes cum eo.
Zl Et factum est, quum illi discederent ab eo,ut dicerer Petrus ad Jesum; Magister., bonum est nos hic esse-.'atque ddtofacia- mus tria tabernacula,unum tibi, & unum Mosi,& unum Elia:,nesciens quid dicerer.
?4 Ha?c aurem icsodicente,exHitit nubes,qua: inumbravit illos : metuerunt autem,dum illi ingrederemur in nubem.
;<■ Et vox exstitit « nube,dicens ; Hic est filius ille meus, dilectus ille, ipsum audite.
Et postquam vox i Ha exstirisser: in- Ventusest [esus solus: ipsi autem siiuemnr»
& nulli annunciärunt per id rempHJ quic- qutm eorum, quatvidetanc, '
EUU M csp.y.
\7 Factum est autem sequente die, ue quum ipsi descendissent e ra©n:c, occurreret ei turba mulca.
;8 Er ecce quidam e turba vociferatus est, dicens; Magister, deprecor tc, respice ad filium meum: nam unigenitus est mihi.
$9 Et ecce,spiritus apprehendit eum,Se ipsc repent« clamat , Le friritM difcerpic eum spumantem»& vix abscedit ab eo,conterens eum.
42 Et deprecatus sum discipulos tuos, ut ipsum ejicerent: sed non potuerunt.
41 Respondens autem Jesus, ait>0 gens incredula, fk perversa, quo usque tandem ero apud vos,Se sufferam vos? Adduc filium tuum huc.
42 Quum autem adhuc accederet, allisit eum daemonium, 3c discerpsit; objurgavit autem Jesus spirirum impurum,& sanavit puerum: & reddidit cum patri suo.
4; Percellebantur igitur omnes super magnifica Dei virtute : omnibus vero mirantibus super ommbus,qu*: faciebat,dixit discipulis suis:
44 Reponite vos in aures vestras sermones istos: futurum est enim,.ut Filius hominis tradatur in manus hominum.
45 Ipsi vero ignorabant dictum istud,e- rdtque ipsis occultum, adeo ut illud non sentirent ; 3e metuebant eum interrogare de hoc dicto.
46 incidit autem cogitatio inter eos,quij esset eorum maximus.
47 Jesus vero vificogitacionecordisipfo- rum,acceptum puerulum statuit apud se:
48 Et dixit eis;quicunque exceperit puerulum huuc nomine meo,me excipit :& quicunque me exceperit,excepit eum, qui me misit: nam qui minimus est inter vos, is erit magnus
4g Respondens autem Johannes, ait,Magister , vidimus quendam sub nomine ruo elicientem darmonia, & prohibuimus eum, quia te non sequitur nobiscum.
50 Er dixit ei Jesus;Ne prohibete säum, qui enim non eis adversum nos,pro nobis est.
51 Factum est autem interim,dum compleretur tempus , quo sursum reciperetur, tum ipse faciem suam direxit ad eundum Hierosolymam.
52 Mifirque nuncioS ante faciem suam • profecti»ingresti sunt in vicum Samaritanorum, ut pararent ei boj^itiuTTi.
‘"ed tUt non receperunt eum,qubd facies ejus esset proficiscentisHierosolymam:
<4 Quum autem hoc vidissent eius discipuli Jarobus, 8c Johannes, dixerunt,Domi. ne, vi« dicamus,‘ut ignis descendat e cocio, Lc consumat eos,ut etiam Elias fecit ?
Sed conversus Jesus, objurgavit eos, dicens ; Nescitis quatis, spiritus vos siris.
föFilius enim hominis non venit,uc perderet animas hominum , sed ut servaret. Adierunt igitur in alium vicum.
<t Factum est aurem,ut proficiscentibus ipsis quidam in via dixerit ci» Sequar ce quocunque ieris,Domine.
est Dixit autem ei]csus;Vu!oes habent lustra, 6e voluere« cccli niddt: Filius autem hominis nonhabet,ubi capuA-eclinec.

5g Dixit vero ad alium querutm&c quere

re me. At ille dixit;Domine>permitte mi-] hi,ut prius abeam » ac sepeliam patrem
60 Dixit aurem «i Jesus; Sine,utmortui sepeliant mortuos suos:Tu verb profectus, nuncia regnum Dei.
61 Dixit autem eriam aiius;Sequar te Domine : sed permitte mihi prius,ut valedi- csm iis,qui sunt domi me«.
6r Air autem ei Jesus;Nemo,qui manu sua admota aratro, respexit ad ea.qux retro /hnt appositus est aa regnum Doi.
CAP. X. LXX discipuli adjunguntur XII •dpojtofMjir V<t urbibus tnjidelibiM denuntiatur. ^uifprovimut,^ qu* diversuftu- di a M4rtb>, 6“ Mart<f.
Ost hafcautem designavitDominus etiam alios discipulos septuaginta,misitque eos binos ante faciem suam in omnem urbem, & locum,quo futurum erat,uc ipse veniret.
r Dicebat igitur eiij Messis quidem multa, sed operarii pauci: deprecamini ergo Dominum messis, ut emittat operarios vn messem suam.
; Abite, ecce,ego mitto vos bt agnos in medium luporum.
4 Ne portate crumenam, neque peram, neque soleas : & neminem invia salutaveritis.
j In quamcunque domum ingrediemini, primum dfcitejPaxe/fohuic domui.
6 Quod st fuerit illic, quispiam filius pacis,requiescet super eum pax vestra;sin minis , ad vos revertetur.
7 Manete autem in ea ipsa domö, eden- tes,8c bibentes, qux ab ipüSAppcsitAsuerint; dignus enim est operarius mercede sua. Ne egredimini e domo in domum.
8 Sed & in quamcunque urbem ingressi fueritis,St exceperint vos» edi te, quae apponuntur vobis.
9 Et sanate infirmos, qui in ea fuerint,St dicite eis; Appropinquavit ad vos regnum
10 ln quamcunque autem urbem ingressi fueritis»St non exceperint vos,egresfi in plateaseiusdicite;
it Etiam pulverem,quiadhsestt nobis ex urbe vestra, vobis abstergimus: tamen hoc fcIcotCjappropinquasseadvos regnum Dei.
, i a Dicoautem vobis,Sodomorum condi, cionem die illo tolerabiliorem fore, quam urbis illius.
i; Vx tibi Chorazin, vx tibi Bechsaida : nam si in Tyro, 8c Sidone editae fuissent virtutes, qux edicar sunt apud vos, olim cum sacco ,& cinere sedentes resipuissent.
14 Ideo Tyri ,& Sidonis tolerabilior erit conditio in judicio,quam vestra.
it Et tu Capernaum, qux usque ad coelum elata es,usque ad inferos deprimetis-
1 6 Qui vos juudit,me audit: St qui vos a- spernatur» me aspernatur: qui verb me a- spernatur,aspernatur eum,qui misit me.
17 Reversi sunt autem septuaginta cum gaudio,dicentes; Domine,etiam daemonia subjiciuntur nobis pernomen tuum.
>8 Ipse autem dixit eis;Spectabamsata- nam.br fulgur,e cocio cadentem.
19 Ecce.do vobis potestatem calcandi serpentes,Sc scorpiones »St supra omnem

vim inimici: nihil vos laedet.
10 Sed de eo «e gaudete, quod spiritu» vobis subjiciantur: gaudete vero potius» quod nomina Vectra scripta sunt incadis.
it Eo ipso momento exsultavit JesuS io spiritu, Se dixit; Gloriam tibi tribuo Pater« Domine cceli,8c cerrx.quod hxc occultaveris sapientibus, 8c intelligentibus ;& detexeris ea infantibus: etiam Pater»quia ita libuit tibi.
12 Omnia mihi tradita fune a Patre meos 8 e nemo novit, quis sirFilius, nisi Pater: 8e quis sit Pater, msi Filius, & cuicunque vo- volueritFi lius eum revelare.
rz Et conversus ad discipulos, privatim dixit «*;Beati oculi,qui vident,qux vos vi-
24 Dico enim vobis, multos prophetas» 8c R.eges cupivisse videre,qux vos videtis» nec vidisse ; Se audire, qux auditis,nec au- dilse.
»c Tum ecce » quidam legis interpre* furrexit, tentans eum,& dicens ; Magister» quidfaciendo,vitam «ternam possidebo)
26 Ac ille dixit ei; In lege quid scriptum est ? quomodo legis ?
27.IU« vero respondens,dixit;Dilige» Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, Sc ex tota anima tua, 8c ex totis viribu» tuis. St ex tota cogitatione tua : St proximum tuum ut te ipsum.
18 Tum ipse dixit ei j reste respondisti» hoc fac,S(vives.
29 Ille autem volens justificare se ipsum» dixit»lesu;Etqui$ est meus proximus ?
jo Excipiensautemejui sermonem Jesus* dixit; Quidam descendebat ab Hierusalem injericho.St incidit in latrones,qui exspoliato eo , St plagis impositis abierunt,r* se» roinece relicto.
;i Casu autem sacerdos quidam descendit per eandem viam: qui viso eo,ex adverso praeteriit.
^2 Similiter St Levita, quum venisset eo* Sc illum vidisset,prxteriit exadverso.
;; Samaritanus autem quidam iter fa- ciens^vcnit eb, Sc ipso conspecto, misericordia intima commotus est.
*4 Ec accedens,obligavit ejus vulnera,infundens oleum »ac vinum: Sc ipsum impositum suo jumento, duxit in diversorium,6c ejus curam egit.
1C Postero autem die abiens» prolator duos denarios dedit hospiti,Sc dixit ei;Cu- ram ipsius age: Sc quodcunque praeterea insumseris, ego, quum redibo, reddam
$6 Quis igitur horum trium tibi videtur proximus fuisse illi, qui incidit in latro-
37 Ille autem dixit: Is,qui ufuf est misericordia erga eum. Ait ignui ei Jesu», Abi,' Sc tu fac similiter.
;8 Factumest vero intereundum, ut ipse ingrederetur in quendam vicum: mulier autem quatdam » Martha nomine, ex cepie eum domum suam.
49 Et huic erat soror,quas vocabatur Maria , qux etiam allidens ad pedes Jesu , audiebat ipsius ^rmonern.
40 Martha vero distrahebatur circa fre- quens ministeriunoUpervenienj igitur ait» Cct i Do-

Domine, non est tibi cur«, quod soror mea derelinquit me, ut sola ministrem ; dic ergo ei, ut me vicissim adjuvet.
41 Respondens autem dixit ei Jesus »
Martha, Manha, solicitaes» flfsatigisde multis: ,
42 Atqui uno opus est. Maria vero bonam partem elegit , quae non auferetur ab ea,
C AI*. X I On$M docet orare,Dtmonium
mutum ejicit, docet, quistnt beati,qua fi$ na improbis data , ig quomodo lucidum fiat corpu,; a ?karis-ko mvitttM »externam santtimonia larvam increpat.
T factum est,ut quum ipse oraret quodam in loco . postquam ceflästet »diceret ei quidam ex ejus discipulis, Domine,doce nos orare » prout & Johannes docuit dnet- pulos suos.
2 Dixit autem ei* ,Quum oratis , dicite: PATER noster,qui es in coc.is.fanctifice- tur nomen tuum: veniat regnum tuum :fiat vbluntas tua, sicut in cocio , ita etiam in
I Panem nostrum quotidianum da nobis
in diem.
4. Er remitte nobis peccara nostra: nam & ip- remittimus cui\is nobis aliquid de- bemi.E: ne nos inducas in tentationem,sed libera nos ab ilio improbo.

$ Dixit etiam eis , Quis vestrum habebit amicum,8t proficiscetur ad eum media nocte , 4 rdicat ei, Amice, da mihi mutuo ties
P 6 Quoniam amicus meus venit de via ad me,5c non habeo,quod apponam ei.
7 Et ille inrus respondens,dicar »Ne mihi molestias praebe : jam ostium clausum est» Lc pueruli mei mecum sunr in cubili non possum surgere,& dare cibi.
8 Dico vobis » etiamsi non dederit ei experrectus , eo quod amicus ejtis sit, ac certe propter importunitatem ejus experrectus , dabit ei,quotquot fune ei opus,
9 £c ego dico vobis, Perice dabftur vobis: quasrire , 6c invenietis, pulsate, 6 c aperietur vobis.
10 Quisquis enim petit, accipit» & qui quxric,invenit: & pulsanti aperietur.
II Ecqui* autem ex vobis pater ,fi filius ab to petierit panem, lapidem ei dabit ? aut si piscem »num pro pisce dabit ei serpenti Aut si petierit ovum ,num dabit ei
scorpium?
t1 Si vos igitur,qui mali estis» nostis bona dona dare libens vestris: quanto m.igis Pater vester ccclcstis dabit Spiritum sanctum,petentibus ab ipso ?
14 Ejecit etiam dxmonium » quod erat muumr.factum est aurem egresso dxmonio, loquutus est ille mutus,& mirata est tu;ba.
t< Quidam vero ex eis dixerunt . Per Reel-zebulem , principem darmoniorum , eiicit damonia.
16 Et alii tum tentantes, signum c calo petebant ab eo.
17 Ipse vero . quum nosset cogitationes Corum .dixi t eis,Omne regnem dissidens ad- versis se se, vastatur, Ac doolujadYersiissese jifsidtni cadit.
Cep.rr,'
18 Quod si etiam satana! adverius se ipsum dilsidet » quomodo liabit regnum ejus ? Nam dicitis,per Bedzcbulem ejice» re me damonia.
19 Quod si ego per Beelzebulem ejicio dxmonia , filii vestri »per quem ejiciunt ? propterea ipsi erunt \estri judices.
10 Sin autem digito Dei ejicio dxmonia» nempe antevertens pervenit ad vos regnum Dei.
21 Quum validus quispiam armatus custodit aulam suam , in pace sunt, quae ipsi suppetunt.
22 Postquam veri> quispiam,eo validior superveniens » vicerit eum, totam armaturam cius tolli?, qua confidebat,& spolia e- jus distribuit.
r; Qui non est mecum,adversum me est ; Ac qui non congregat mecum »spargit.
24 Quum impurus soirims exierit a quopiam , transit per arida loca , quaerens re» quiem : 2 c non inveniens, dicit >Reverwt domum meam,unde exivi.
2c Veniens igitur, invenit eam versam , & ornatam,
:6 Tunc proficiscitur, & assumit septem alios spiritus improbiores, quam sit ipse, Se ingrefii habitant illic: fitque ultima conditio hominisillius deterior priore.
17 Factum est autem , quum hasc dicerer» attollens vocem quaedam mulier e turba » dixit ei, Beatus venter, qui te portavit, 8c ubera,quaesuxisti.
iH Ipse autem dixir, Jmo vero beati, qui audiunt sermonem Dei.8c eum observant-
29 Quum autem turba aggregaretur apud eum,c«pirdieere, Gessista improba est s signum requirit: sed signum non dabitur ei,nisi signum illudjona?»Prophetae.
io Nam prout fuit Jonas signum Nine- viris » ita etiam erit Filius hominis ilii
® ;i Regina Austri surger in judicio cum viris gentis hujus, 8c condemnabit eos: quod veneri: ab ultimis terris »ut audirer sapientiam Solomonif : Gt ecce, plus quam Solomon est hoc in loco. , . .
Viri Nincvi:«e exsurgent in judicio cum gente ista , Sc condemnabunt eam : quod ad praeconium]onaerefipucrint :& ecce p us quam Jonas 'tfl hoc in loco.
H Nullus verö.si lucernam accenderit,m occulto fero ponit «m: neque subter modium ; sed ,n candelabrum, ut,qui ingrediuntur, splendorem cernant.
14 Lucerna corporis est oculas: qiiunt igitur ocu : us tuus fuerit simplex , totum quoque corpus tuum lucidum erit: quum vero malus fuerit, etiam corpus tuum tenebrosum erit.
?c Considera ergo num lumen » quod m te est »tenebra sint.
itaque si corpus tuum totum lucidum fuerit,non habens aliquam partem tenebrosam , erit lucidum totum, üt quum lucerna fulgore ce illustrat.
17 Quum autem hae loquutus enet,rogavit eum quidam Phnrisitus » ut pranderet apud se.lngresius igitur,recubuit.
iH Pharisxui vero .quum hnr vidilTier,admiratus est, eum non priüs ablutum suisse sme Prandium,
19 Di«

Dixit aurem ei Dominus, Vos quidem Pharii'a?i exteriorem poculi, patimjcque partem purificatis: sed quod intra\vos est, plenum est rapina,& improbitate.
4.0 Definientes, nonne, qui fecitc, quod foris est,etiam id»quod intus est,fecit ?
41 Imo ea, qua? penes vos sunt, date in eleemosynam: de ecce, omnia erun tvobis munda.
42 Sed va?vobisPhar isa:is,qui decimatis mentham. & rutam, Sc quodvis olus, sed pra?teritis judicium,de charitatemDei.H<ec autem oportuit facere, Se illa nonomit-
4? Va?vobis Pharifjeis, qui diligitis pti* irum confessum in conventibus, Ses.luta- tiones in foris.
^4 Va? vobis Scriba?, & Pharifei hypocrita;: qui estis ut monumenta, qusc non apparent, Se quA nesciunt ii, qui super« ambulant.
4? Respondens autem quidam ex legis interpretibus, ait ei, Magister, quum harc dicis,etiam nos afficis injuria r
46 Ipse autemait.Va?vobis quoque Legis interpretibus, quoniam oneratis homines oneribus difficilibus portatu, sed ipfi uno ex digitis vestris non attingitis o*
47 Va? vobis : quoniam a?dificatis monumenta prophetarum, patres autem vestri interemerunt eos.
48 Nempe testimonio vestro ultro consentitis Factis patrum vestrorum : quoniam illi quidem eos interemerunt, vos autem aedificatis eorum monumenta.
49 Propreres etiam Sapientia Dei dixit» Mittam ad eos prophetas , Se apostolos, Se ex i psis quosdam interiment,8c quoftUm ex-
5 ? Ut a gente ista requiratur sanguis o- mnium prophetarum effusus a jacto mundi fundamento:
5 > A sanguine Abel usqueadsanguineni Zachanar, qui periit inter altare, & jedem : profecto, dico vobis, requiretur ab hac
sr Va? vobis Legis interpretibus» quoniam sustulistis elavem cognitionis : ipsi non introistis, Se eos,qui introibant,prohi-
sf Quum autem ha?c eis diceret, coeperunt Scriba?,Sc Phariia?i vehementer iffi imminere, öc eum allicere adloquendumde
54 lnsidiantes ei,8c cupide venantes aliquid exiplius ore,ut eum accusarent.
C A P. XII. CbitfUtf «i fermento Pharifao-
rum,Ä timore bominum.Ab Aziarttia.&so-
'liritudine terrenorum dehortatur,jubetque
adregnisuiprseursoiia Attendei e,
I Ncerea quum aggregata effer permulta turba adeo, ut alii alios conculcarent, coepit dicere discipulis suis, in primis cavete vobis a fermento Pharisa?orum, quod est hypocrisis.
r Nihil enim opertum est.quod non detegatur : Se nihil occultum, quod non innotescat.
1 Propreres, qUL in tenebris dixistii.in luce audientur; fle quod in aurem loquvi ,

ti estisin conclavibus, praedicabitur in so-

4 Dico aurem vobis amicis meis, Ne metuite vol>M ab iis,qui interimunt corpus, Se postea non habent,quod amplius faciant:
5 Prjemonstrabo autem vobis, quem me« tuaris, metuite eum, qui postquam interemit, auctoritatem habet conficiendi in gehennam : utique dico vobis» hunc me*
6 Nonne quinque passerculi veneunt assariis duobus ? & ramm unus e< iis non est in oblivione in conspectu Dei ?
7 Quineriam capilli capitis vestri omne» numerati fune: ne igitur metuite, multi» passerculis prjestatis.
W Dico autem vobis,Quisquis me agno«* verit coram hominibus, Filius quoque hominis agnoscet eum coram Angelis Dei.
9 Qui vero me abnegaverit in conspectu hominum . abnegabitur in conspectu Angelorum Dei.
10 Et quisquis loquutus fuerit adversu* Fiiium hominis,ei remittetur ; ei ve:b,qui adversus Spiritum sanctum blasphemave- rir.nonremi returei-
1 r Quum autem adduxerint voS ad synagogas, Sc magistratus, ac potestates, ne so- licjti estote, quomodo,aut quid pro defensione allaturi, aut quid dicturi sitis:
is Spiritus enim sanctus docebit vos eo ipso momento,qua? oporteat dicere.
1; Dixit autem ei quidam e turba,Magister, dic fratri meo,ut partiatur mecuro hLieditatem-
>4 iDsevero dixit ei. Ileus tu, quis MW vobis iudicem.aut partitorem prjefecit ?
15 Dixit igitur eis. Videte. Se cavete ak» avaritia: nec enim cujusquam vita ex iis, qua? ipsi suppetunt,in eo nta est,ut redun- der.
16 Dixit autem eis parabolam in hjec verba, Hominiscujusdamdivitis exuberi- ratrtgio;
17 itaque ratiocinabatur apud se, dicens ; Qujd faciam? nec enim habeo,ubi congregem fructus meos.
,8 Et dixit, Hoc faciam : destruam horrea mea.Sc majora jciificabo. & illic cogam omnes proventus meo$,& bona mea :
19 Et dicam anirr.a? mea?, Anima, habes multa bona reposita in annos multos: requiesce,ede,bibe,oblectare.
20 Dixit autem ei Deus, Desipiens, hae nocte animam tuam repetunt abi te ; quae vero parasti,cuius erunt ?
zt Ita est» qui thesaurum.recondit sibi, nec est in Deo dives-
22 Dixit autem discipulis suis, ’Propter- ea dico vobis , ne solicici estoredeanima vestra, quid esuri sitis, neque de corpore» qua re silis induendi.
2; Anima plus est, quam alimentum, Se corpus,quam indumentum.
24 Considerate corvos,neque serere, neque metere: quibus non est cella, neque horreum, Se tamen Deus alit eos: quanto vos praestatis volucribus ?
25 Quis autem ex vobis solicite cogitando potest apponere ad staturam suam cubitum unum? *.
z6 Itaque, si ne rem quidem minimam C c c 4 f>r<-

Cap.ii.
EVANGELIUM
prajlar« potestis > quid de reliquis illis estis
foliciti ?
17 Considerate lilia, quomodo crescant: non fatigantur,neque nent : dico autem vobis,ne Solomonem quidem omni gloria sua amictum fuisse üt unum illorum.
»8 Quod si herbam» quzhodie est in a- gro,& in clibanum immittitur,Deus iracir- cumvestit, quanto magis vos, exigua fide prxdiri?
rq Vos igitur,ne quatrite,quid esuri sitfs.
& quid bibituri; Se ne suspenso animo e- ftoce.
Hzc enim omnia gentes mundi requirunt : Patet autem vester novit vos istis indigere.
zi Quin potius quatite regnum Dei,8c hajc omnia adjicientur vobis.
Nemetue, parve grex iste,nam libuit Patri vestro dare vobis regnum illud.
;; Vendite, qua* habecFs,& dace eleemosynam.Parate vobis crumenas,qua? non veterascunt,thesaurum in coelis,qui nunquam deficiat, quo fur non appropinquat, {jy ubi tinea non corrumpit.
$4 Ubi enim thesaurus vester est , illic Se cor vestrum erit.
;5 Sint lumbi vestri succincti, Sc vestra lucerna*ardentes:
} 6 Eti 5 miles estote vosiis,qui exspectant, quando Dominus suus regressurus sit ä nuptiis, ut, quum venerit,ac pulsaverit,statim aperiant ei.
\7 Beari servi illi,quos,quum veneritDo- minus«invenerit vigilantes» amen dico vobis,prxeinget se»& faciet, ut discumbant. & accedens,ministrabit eis.
Et si venerit in fecunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, atque ita invenerit, beati sunt servi ilii.
;g Hoc autem scitote; si sciret paterfa milias , qua hora fur venturus sic,vigilaret: nec sinerer perfodi domum suam.
40 Et vos igitur estote parati: quia,qua hora non putatis,filius hominis veniet.
41 Dixit autem ei Petrus-Domine, nobis dicis illam parabolam,an etiam omnibus ?
4,1 Dixit aurem Dominus;Qulsnam est fi dus dispensator , ac prudens, quem Domi nus constituet supra famulitium suum, ut tempore pratstituto det demensum ?
4; Beatus servus ille,quem.quum vene^ rit Dominus,invenerit ira facientem,
44 Vere dico vobis,supra omnia,quae st bi suppetunt,praeficiet eum.
45 Quod si dixerit servus ille in corde suo i Tardat Dominus meus adventum: coc- perlcque ciedere servos, Se ancillas, Sc ede> re,& bibere,8c inebriari;
4S Veniet Dominus fervi illius, eo die. quo ipsum non exspectat ,& eä horä, quam nou novit: & separabit eum, partemque cum incredulis ei statuet.
47 ille autem servus, qui novit voluntatem Domini sui,& neque/e comparavit,neque fecit ex ejus voluntate, cajdetur multis plagis. .
.48 Qui vero non novit,8e fecit digna plagis,casdetur plagii paucis. Porro cuicunque multum datum fuerit, multum reperetur ab co i & apud quem depositum fuerit multum,amplius reposcetur ab eo.
Cap.tl.t?.
49 ignem veni missunn in terram,& quid vblo.st jam accensui est ?
50 Sed baptismo oportet me baptizari, quomodo constringor usque quo hoc
perficiatur ?
s, Putatis me advenisse pacem daturum in terra ? non,dico vobis, imo dissidium. Erunt enim ex hoc temjorequinque in una domo dissidentes , tres adversus duos,& duo adversus tres.
5; Dissidebit pacer adversus filium, Se filius adversus patrem : mater advenus filiam, & filia adversus matrem; socrus adversus nurum suam, Se nurus adversus socrum suam.
54 Dicebat autem etiam turbae; Q.uum videritis nubem exorientem ab Occasu.sta- tim dicitis;Imbervenit; & itafit-
55 Et quum Austrum flantem,dicitis,A- stus erit; & fit astut.
56 Hypocrita;»faciem terra»,& cccii nostis explorare, hoc autem praftitutum tempus qui fit,uc non exploretis ?
57 Cur autem Se per vos ipsos non di- scemitis,quod justum est ?
58 Enimvero dum abis cum adversario tuo ad magistratum,da operam in via.uc libereris ab eo : ne pertrahat te ad judicem. Ac iudex cradatte exactori, Sc exactor conjiciat te in carcerem.
59 Dico tibi, non exibis illinc usquequo ultimum etiam minutum reddideris.
C A P. XIII. Fxemptis,& /kmilitudme ad refipisrentiam txhfirtatio. ytulier sabbatho sanatur. Parabola grani smapH t <ff fermenti. Salvandi dtflicult&i t

&ludut Christisu- \ per Hterusalem. i
A Dfuerune autem eo ipso tempore qui- ' dam,annuncianres ei de Galilaeis, quorum sanguinemPilatus miscuerat cum ipsorum sacrificiis.
a Et respondens Jesus, dixit eisjPutati* hos Galilxos prar omnibus Galilxis peccatores fuisse,quod talia passi sint ?
; Nequaquam dico vobis: Imo,nisi resipiscatis,omnes itidem peribitis.
4 Aut illi decem & octo, supra quos cecidit turris in Siloam.&quos interemit, putatis debitores fuisse prae omnibus hominibus,qui habitabant Hierosolymis)
5 Nequaquam dico vobis : Imo nisi resipiscatis,omnes similiter peribitis.
6 Dixit autem hanc parabolam; Ficum habebat quidam plantatam in vinea sua : Se venit, quzrens fructum in ea,neque in-
7 Dixit autem vinitori; Ecce, anni tres sunt» «x quo venio, quaerens fructum in ficu ista, Sc non invenio ; exscinde eam : quorsum etiam terram inutilem reddit?
8 Ille vero respondens,dixiret,*pomine, sine eam etiam hoc anno,usque quo fodero circum eam.Sc misero stercus;
9 Et si quidem tuleritfructum,Jin<s; sn minus,postea exscindes eam.
10 Docebat autem in suadam fynagog* sabbatho.
ii Et ecce, mulier adfuit, habens spiritum infirmitatis ab annis decem Sc octo : eratque incurva, nec prorsus fest poterae
(Urrigere.
lifpsam autem Jesu* visam advocavit^

CafM?.. SIC. t
« dixit eijMulicr,soluta eJabinfirmitat« tua*
i? Ee imposuit ei manus; & illito fur- tecta est ,• & plorificabac Deum.
14 Respondens autem prxfectus synagoga:, indignans quöd sabbatho sana fler Jesus, dixit rurbjr.Scxdies sunt,quibus oportet operari: his ergo d,ei>u; venite, & curamini,& non die Sabbathi.
15 Respondit ergo ei Dominus,Se dixit; Hypocrita , unusquisque vestrum Sabbatho nonne solvit bovem suum,aut asinum a pr«sepi,8cabducitaquatum ?
16 Hanc autem filiam Abrahams, quam , vinxerat satanas , ecce decem & octo an- I nos,non oportuit a vinculo isto solvi die
sabbathi i
17 Et quum ha?c diceret, pudefiebant omnes,qui se opponebant ei: tota vero turba gaudebat super omnibus illis pr*"
1 claris rebus ,qua» fiebant ab eo.
18 Dixit autem lfstw;Cui rei smile esi regnum Dei,&cui illud aflimilabo ?
*9 Simile est grano sinapis,quod acceptum quispiam, mist in hortum sium ; & crevit, & evasi: in arborem magnam, &vo- lucres cacii nidulnta: sunt in ejus ramis.
20 Et rursum dixit; Cui rei aflimilabo re- 1 gnumDei?
11 Simile est fermento, quod acceptum mulier indidit in farina: sata tria, usque quo fermentaretur tota.
ii Perag -abat igitur singulas urbes,8c vicos,docens , & iter faciens Hierofoiymam.
1? Dixit autem ei quidam; Domine,num pauci sunt, qui servantur ? Ipse vero dixit «is:
24 Contendite intrare per angustam portam ; quia multi, dico vobis,studebunt intrare.« non poterunt:
,15 Ex quo vidtlicet surrexerit parerfami- lias, 8c occluserit ostium, Sc coeperitis foris stare, 8 c pulsare ostium,dicentes ;Domine, Domine, areri nobis: qui respondens, di' cet vobis, Nescio vos.undestis,
26 Tunc incipietis dicere. Edimus in rui conspectu, 8c bibimus, Lc in plateis rostns docuisti.
27 Ec dicet; dico vobis, nescio, unde vos sirisabscedite a me omnes, qui datis operam iniustitia: •
28 Illic erit fletus, 8c stridor dentium, quum videritis Abrahamum,&lsaacum,& facobum, Lc omnes prophetas in regno Vei,vos autem ejici foras.
29 Tunc venient bommfsab Oriente, & Occidente. & Borea,& Austro: Lc difeum- bentinregno Dei.
?o Et ecce, sunt ultimi, quierunt primi, fiesunt primi,qui erunt ultimi.
V .Eo ipso die accesserunt quidam Pha- risaci, dicentes; Exi.Lc abi hinc: nam Herodes vult te interimere.
^2 Tunc_ait ei s;Profecti,dicite vulpi isti, Ecce, eliciam da?monia,&sanationes peragam hodie & cras: tertia autem die con- stimmabor.
H Vtruntamen oportet me hodie,8c cras, & perendie iter facere : quia non contin- gir.ut orophera pere.it exrva Hierusalem.
.14 Hierusalem. Hierusalem, qua: interi" cnii prophetas, Qc lapidas eos, qui »d re
UC AM. Cip.,M4.
miifi sunt,quoties volui congregare liberos tuos » quemadmodum gallina pullitiem suam sub alas,& noluistis i 15 Ecce, relinquitur vobis domus vestra deserta. Arnen autem dico vobis.non vide* bitis me, usquedum venerit tempus, quum dicatis; Benedictus, qui venit in nomine Domini.
CAP. X I V- lanario Hydropici sabbatho. Sermones eonyivalesChriftj, ejufquepr*» monitio ad Sui imitatores .
T factum est, ut, quum veniflet domum cujusdam ex primoribus Pharisaeis sabbatho ad edendum panem,ipsi observaiene
z Et ecce, quidam hydropicus aderat co-
4 Tum respondens Jesus, dixit legis interpretibus,^ Pharifajis.in h«ec verba ; Li- cetne curare sabbatho ?
4> ipsi vero tacuerunt. Tum ipse prehensum eum sanavit,& dimisit.
c Et respondens eis, dixit, Quis vestrum, fi ipfiM asinus, aut bos in puteum incidar« non flatim extrahet eum die sabbathi ?
6 Et non poterant ei ex adverso ad ista respondere.
7 Dixit autem parabolam iis, qui vocati fuerant, attendens,quomodo primos accubitus eligerent,dicens eis ;
8 Quum vocatus fueris ab aliquo ad nuptias, ne discumbito primo loco: ne forte honoratiorte sit vocatus .26 eo :
9 Et is,qui te, Sc illum vocavit, veniens* dicat tibi;Da huic4ocum : & tunc incipias cum ignominia ultimum locum tenere*
10 Sed quum vocatus fueris , vade discubitum inultimum locum,ut quum venerit, qui te vocavit,dicat tibi ,•Amice,ascende altius: tunc erit tibi gloria in conspectu eorum,qui tecum discumbunt.
11 Nam quisquis fe extollit,deprimetur ; Lc qui se depresserit,extolleur.
12 Dicebat autem etiam ei, ä quo fuerat ipse vocatus, Quum feceris prandium, auc cacnam, ne vocato amicos tuos, neque fratres tuos,neque cognatos tuos, neque vicinos divites; ne quando & ipsi te viciflim vocent,ac retribuatur tibi gratia.
1) Sed quum facis epulum, voca mendicos, mancos, claudos »coccos:
14 Et beatus eris, quia non pofluntgi'4- ti*4m retribuere tibi : retribuetur enim tibi in resurrectione justorum.
15 Harc autem,quum audisser quidam esc iis» qui simul discumbebant, dixit ei > Beatus,qui edit panem in regno Dei.
»6 lpsc autem dixit e\ jHomo quidam fecit c.oenam magnam,Lc vocavit multos:
17 Mifitque servum suum hora cocna:,ite diceretvocatis;Venite,quia jam parata fune omnia.
18 Et omnes coeperunt uno oresc excusare; Primus dixit ei;Agrum emi,& necefle habeo exire, & eum inspicere: rogo te»ba- be me excusatum.
19 Ec alter dixit; Juga boum emi quin? que, Lc proficiscor ad probandum ea ; rogo te,habe me excusatum.
20 Et alius dixit; Uxorem duxi, &pro% pterea nonpoflum venire.
C c c $ 21 Quum

ii Quum igitur ftrvus ille advenisset,an- nunciavit ista Domino suo. Tum iratus pa- terfamiliäs, dixit servo suo. Exi cito in plateas,ik vicos urbis,& mendicos,ac mancos, clauddfque,& ccccos buc imroduciro.
i» Et ait servus, Domine factum est, üt imperasti,& adhuc locus est.
Tunc ait.Dominus fervo. Abi ad vias, & sepes ,& cogc ingredi, ut impleatur domus mea.
24 Dico enim vobis, nemtnem virorum illorum,qui vocati suerant, gustaturum ccr nam meam.
25 Ibat autem turda multa cum eo: Sc converius d'xit eis:
16 Si quis venit ad me , 8c non odit patrem suum , Sc matrerr, & uxorem, & liberos, 8c fratres,& sorores, atque adeo etiam animam suam , non potest meus esse disci-
** 2? Et quisquis non portat crucem suam , Sc sequitur me, non potest meus esse disci-
P i8 Quis enim ex vobis ,si velit turrim aedificare, non priusconsidens computat sumrum» an habeat, quae ad ejus perfectionem requirantur ?
zq Uc ne postquam statuerit fundamentum , Sc nequiverit eam perficere , omnes , qui spectarim»incipiant illi illudere.
p Dicentes? Homo iste cccpit atdificare, & nequivit tHificium perficere.
3, Aut quis Rex proficiscens , ut com- mirtat pratlium adversus alctrum Regem , non prius consultat confidens , an posse cum decem millibusoccurrere illi, qui cum vjginii millibus venit adversus ipsum ?
32 AHoquin, quum adhuc iste procul est, legatione missa rogat ea, quae ad pacem spectant.
33 Sic ergo quisquis vestrum non valedicit omnibus bonis suis , non potest meus esse discipulus.
34 Bonus est sal: fi vero sal infatuatus fuerit »quo condietur 1
P Neque ad terram , neque ad sterquilinium apposiius est, foras eum abjiciunt. Qui habet aures od audiendum,audiat-

C A P. XV. Tres t&raboU t deovc t (g drachma perditis JiU^que prodigo*

Ccedcbant autem ad eum omnes publicani,& peccatores,ut eum audirent •'
2 Et murmurabant Pharisxi , 8c Scribat, dicente»; iste peccatores recipit, St edit
3 Ipse vero loquurus est ad eos hanc parabolam ,dicens ;
4 Quis ex vobis.fi habeat centum oves.Sc perdiderit unam ex illis,non derelinquit illas nonaginta novem in deferto , & abit ad eam. quas periit, usque dumeamnactqs
5 Et eam nactus » imponit in humeros suos gaudens;
6 veniensque domum.convocat amicos, Sc vicinos, dicens eis ; Gratulamini mihi; nam inveni ovem meam,quas perierat ?
7 Dico vobis , iri fore gaudium in cocio super uno peccatore resipiscente » magti quam super nonaginta novem justj»,quibu» non opus est resipiscentia.

8 Aut quas mulier,si habeat drachmas decem,& perdiderit drachmam unam,non accendit lucernam, St vertit domum, quasric- que accurate,usque quo eam invenerit;
9 Et eam nacta, convocat amicas,ac vicinas, dicens: Gratulamini mihi: nam inveni drachmam,quam perdideram.
10 Ita dico vobis , gaudium est in conspectu Angelorum Dei super uno peccatore resipiscente.
n Ait autem » Quidam habebat duos
12 Quorum junior dixit patri, Pater,da mihi partem substantias ad me attinentem. Ille igitur divisit eis facultates.
13 Post dies autem non multos, congregatis omnibus, junior ille silius peregre profectus est in regionem longinquam} 5c illic diflipavic substantiam suam profuse vivendo.
«4 Quum autem omnia ipse consumsissec, orta est fames valida in regione illa: & ipse coepit nist« defici.
15 Abiit igitur, Sc adhassituni ex civibus regionis illius: qui misit cum in agros suos, uc pasceret porcos.
16 Et desiderabat implereventrem suum siliquis, quas edebant porci; & nemo ci
>7 Quum autem ad se rediisset ,discit» Quot mercenarii patris mei redundantpa- nibus.ego vero fame pereo ?
,8 Suigens,proficiscar ad patrem meum, Sc dicam ei. Pater, peccavi in coelum, Sc ia tuo conspectu:
iq Neque amplius sum dignus vocari filius tuus : fac me utunum ex mercena-
2o Sargens igitur , contendit ad patrem suum. Quum autem adhuc longe abesset,vidit eum pateripsius.Sc intima misericordi» motus est: 8c accurrens, incidit in collum ejus,Sc deosculatus est eum.
11 Dixit autem ei filius, Pater,peecavi in coelum, & in tuo conspectu , neque dignus : sum amplius r orari filius tuus.
22 pixit vero pater ad servos suos , proferte stolam illam pnecipuam , Sc induite eum , Sc indite annulum in manum ejus , Se sole.s in pedes :
23 Etadductumvitulum illum saginatum mactate,& edentes oblectemur.
24 Quia filius iste meusmorruuserat» 8e revixit: perieracque.&invcntus est.Coeperunt igitur se se oblectare.
2$ Erat aurem filius ille ipsius senior ruri; qui urveniens appropinquavit domui* audivitconcentum.Sc choros.
26 Et vocatum unum expueri s, percontatus est,quid istud esset.
27 isveiodixitei .Prater tuus venit: 8e mactavit pater tuus vitulum ilLum saginatum : quod valentem illum receperit.
28 Indignatus est autem ille, necvoluie introire. Pater ergo ipsius egressus, advocabat eum.
29 ipse vero respondens, dixit parvi, Ec- ce, tot annos servio t ; bi, necuaquam praj- ceptumtuuni sum transgressus>ni£c unquam dedisti mihi hcedum, u; cum arroicis meis oblcctnrci ;
30 Sed quum filius iste tuus »qui ab! igu-
rivie

i«. sic. l
trivie victum tuum cum meretricibus, venit, mactasti ei viculum ilium laginatum.
ipse vero dixit ei, Fili, tu semper me* cum es,8< ommia mea tua fune.
Exhilarari vero,& gaudere oportebat, quod tratet tuus Hic mortuus erat; 8cre* vixit: pericratque.&invemus est.

C A P. XVI. Parabola disttensatorU iniqui.

Dtuertium .Dives epulo, 0 * La z<vm. ixit autem etiam discipulis suis , Fuit homo quidam dives , qui habebat di* fpensatoiem : & isdelatus estapud eum,iu qui dirfipareT,qua: ipsi suppetebant.
I 2 Vocavit eum igitur , & dixit ei; Qui | istud audio die te ? redde rationem dispensationis tuar : non enim poteris amplius esse dispensaror«
$ Dixit autem apud se dispensator, Quid faciam .quum dominus meus auferat a me | dispensatioti-em; fodere nequeo,mendicare
4 Novi.q^jid sim facturus,ut,quum amotus fuero a dispensatione,recipiant me aliqui demum suam.
s Convocatis iraque singulis debitoribus i domini fui. dixit primo , Quantum debes domino meo?
i 6 Is aurem ait, Centum batos olei, Tum ille dixit ei-Acci pe rabulas tuas, & sede cito, 8c scribe quinquaginta*
7 Deinde alii dixit,Tu vero quantum debes ? Is aurem ait, Centum coros tritici. Tum ipse drx t ei, Accipe tabulas tuas, Lc scribe octoeinta.
8 Et laudavit Dominus ille dispensatorem iniustum, quod prudenter fecisstt-Cer- tc filii hujus seculi prudentiores sun: filiis lucis in suo genere.

9 Sic etiam ego vobis dico,Facite vobis amicos ex mamona tajufto: ur,quum defeceritis,recipiant vos in aeterna illa taber*
m Qui fidelis est in pauco ,etiam in multo fidelis est : 8t qui in pauco injustus est.etiam tn multo ini ustus est.
i, Itaque , si in fallaci mamona fideles non fuistis , verum mamonam qu;s credet
ii Et st in alieno fideles non fuistis,quod vestrum est,quis dabit vobis ?
,; Nullus setvus potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit ,8c alterum d-'iger ; autuni adhaerebit. & alterum contemnet,non potestis Deo servire,8c mamonae.
i4 Audiebant autem harc omnia etiam Phari fei, qui erant avari : & sannis eum ex cipiebanr.
i c Tunc dixit eis, Vos ii estis.qui uistifi- catis vos ipse s tn hominum conspectu: DeuS autenr novit corda vestra : quia, quod apud homines sublime est , abominatio est in conspectu Dei.
16 Lex,& prophetae usque ad Tohannem: ab eo tempore regnum Dei euangelizarur , & quivis in illud vi pertumoK.
17 Facilius est aurem coelum. & terram pra»rerire_ quam legis unum apicem exci-
»8 Quifqu’J dimittittjxcrem suam, Seal* teran: ducit, moechatur : dt quisquis a viro
ICAM. , Cap.t6.ir«
dimissam ducit,tttOCchnttjr.
>9 Catterum quidam erat dives , oui induebatur purpura , 8c bysso, & se se oblectabar quotidie splendide.
io Erat vero qutdam mendicus , nomine Lazarus, qui projectus erat ad vestibulum ejus,ulcerosus.
it Et desiderans saturari micis,quae cadebant «mensa divitis: sed 8c canes veniebant,ac lingebant eius ulcera.
22 Factum est autem , ut moreretur mendicus, & asportaretur ab Angelis in sinum Abrahami : mortuus est vero etiam dives» ac sepultus est.
r; Et apud inferos sublatis oculis suis • quum este: in tormentis, vidit Abrahamum c longinquo,&Laxarum in sinu ejus.
24 Tum ipse clamans,dixit, Mater Abrahame , miserere mei, & mitte Laxarum, ue intingat extremum digitum suum in aquam & refrigeret linguam meam : quoniam crucior in ista flamma.
25 Dixit autem Abrahamus . Fili, memento re bona tua recepisse in vita tua , 8 c Laxarum similiter mala: nunc autem hic solamen recipit,tu vero cruciaris.
16 Ec ad harc omnia,inter nos,Se vos hiatus ingens constitu:u$ est, ut ii» qui volunt hinc transire ad vos , non possint, neque istinc huc cransire.
27 Dixit aurem ille ,Rogo te igitur pater* ut eum mittas domum patris mei.
28 Habeo enim qyinque fratres, utlfee attestetur eis, ne Lc ipsi veniant in hunc locum tormenti.
29 Dicit ei Abrahamus, Habent Mosen* 8eprophetas: audiant eos.
lile vero dixit, Non, Pater Abrahame ; sed si quis e mortu'S abierit ad eos,resipiscent.
Abrahamus autem dixit ei,Si Mosen* & prophetas non audiunt , ne,siquidem quispiam ex mortui» rcluigat, persuadebuntur.
C A P. XVII. Seandalum vitandum, s.gro- scentia eommevdau. 10 leprosi sanati. Regnum T>ei quonWo •uer/ct, <b'quo mundi statu appanbit FiliM hominis.
A lt autem discipulis,Contingere non potest, ut non eveniant offendicula : sed vae illi,per quem eveniunt.
2 Expedit ei,si mo'a asinaria circumponatur collo ejus, & abjectus fuerit in mare,petiit», quam ut sit offendiculo uni ex parvis istis.
$ Cavete vobis: Si peccaverit in te frater tuus, objurga eum :& si resipuerit, remitte ei. . .
4 Et,si septies in dic peccaverit in te. 8 t septies in die revertatur ad te,dicens i Resipui: Remittes ei.
5 Tunc dixerunt Apostoli Domino, Adde nobis fidvm.
6 Dixit autem Dominus, Si haberetis fidem quantulum est granum sinapis, dicereris huic sycamino, Eradicator, & plantator in mari : 8c obediret vobis.
7 Qms autem vestrum habet servum a- rantem, aut pascentem, qui regresso ab a- gi 0 dicat statim,Accede,&: recumbe)
8 imo nonne dicit ei,Para, quodccc-

erp., 7 .
nem , & praecinito* mitriftra mihi usque dum edero, ac bibero: postea & edito cu,&
9 Num gratiam habet servo illi,quia fecit,qu*ipsi edicta fuerant ? non puto.
10 Ita & vos, quumfeceruia omnia,quie edicta sunt vobis, dicite, fervi inutiles fumus; nam quod debuimus facere.fecimus.
u Hcfactum est intereundum Hieroso- mam, ucipse transiret per mediam Sama- ri am.Sc Galilaeam.
11 Quum autem ingrederetur in quen- dam vicum, occurrerunt ei decem viri leprosi,qui steterunt procul:
N Ec sustulerunt vocem, dicentes i Jesu magister,miserere nostri.
14 Quj.quum «os vidisset, dixit eis;Pro- fectl, ostendite vos sacerdotibus. £t factum est »ut inter eundum purificati sint.
i f Unus autem ex ipsi* <dt vidit se sanatum esse,revertit,glorificans Deum voce magni.
>6 Et procidit in faciem ad pedes eius, gratias ei agens: eratque iste Samaritanus.
i? Respondens autem Jesus, dixu;Nor- ne decem illi purificati fune ? novem autem illi ubi sunt ?
t8 Non sunt reperti,qui redierint,ut re*
tribuerent gloriam Deo, nili alienigena iste.
19 Et dixit ei;Surge,<ir abi »fidestuatc servavit.
20 interrogatus autem a Pharilieif,quando venturum esset regnum Dei, respondit eis, & dixit; Non veniet regnum Dei ita» ut observari postit.
ai Neque dicent»Ecce hic,aut ecce illic: ec ce enim,regnum Dei intus habetis.
a» Dixit autem discipulis;Veniet tempus, quum desiderabitis videre unum ex diebus Filii hominis: nec videbitis.
a; Et dicent vobis,Ecce hic,aut ecce illic ; feti neabite,neque prosequimini.
24 Nam sicut fulgur coruscans ex una regione,quas sub ccclo est,in alteram , quatsub cocio est,splendet: ita erit & Filius hominis
2? Sed prius oportet eum multa pati, & reprobari a gente ista.
26 Ec prout factum est in diebus Noe, ita erit etiam diebus Filii hominis:
17 Edebant. bibebant, uxores ducebant, 8c dabantur nuptum ad eum usque diem, quo introiit No«?in arcam: venitque diluvium,& perdidit omnes.
r8 Similiter etiam, ür accidit in diebus lot r edebant, bibebant, emebant» vendebant,plantabant,aedificabant:
rq Quo aurem die Lot exiit Sodomis, pluit igni,&sulphure ecovlo.Se omnes perdidit :
;o Secundum h*c erit dies, quo Filius hominis detegetur.
ln illo die, qui fueritin solario, Scva- sa ejus in ipsa domo,ne descendat ad ea tollenda; 8« qui in agro, similiter non revertatur retrorsum, zr Memineritis uxoris Lot. zz Quicunque studuerit animam suam servare, perdet eam: 8tquicunque eam perdiderit,vivificabit eam.
Dico vobis, illa nocte erunt duo i n lecto uno; unus accipietur ,& alter relinquetur.
Cap.17.18.
Duc erunt molentes simul; una accipietur ,8t altera relinquetur.
;6 Duo erunt in agro: unus accipietur» & alter relinquetur.
37 Tum respondentes »dicentes ei; Ubfj Dominc?lpfe vero dixit eis; Ubi corpus, illuc congregabuntur aquilas.
CAP. XVIIT. Exempto i/idu«*, (ff publt* edni eommenddntur RssiduitA 4 ,& humiltteu orationi*. Puerulos Christus 4 mpleditur» Terrentur qui pecuni&s postidenl . Christus eonsolatur,qui omniareliquerunt. Ixicautem eis etiam parabolam, huejpt* tfdntcm . quod oporteret ipsos feroper orare,nec segnes esse, t

Dicens ; Judex quidam erat in quadam urbe , qui Deum non uniebat, nec quen- quamreverebatur ;
^ Erae amem in Ula urbe quadam vidua, quL venit adeum^dicens; Vindica mc ab adverftrio meo.
4 ille autem noluit per multum tempus: postea vero dixit apud se;Etsi Deuro noo timeo,nec quenquam revereor
5 Tamen quia molestiam mibi praebet vidua ista, vindicabo eam, ne tandem veniens obtundat me.
6 Ait autem Dominus; Audite, quid judex ille injustus dicat:
7 Deus aurem non vindicabit electos suos, vociferantes ad ipsum die, ac nocte, etiamsi iram cohibeat super ipsis ?
8 Dico vobis,vindicabit eos cito.Verun- tamen Filius hominis quum venerit, num reperturus est fidem in terra ?
9 Dixit autem etiam quibusdam,qui sibi persuaserant se justos esse, & pro nihilo habebant reliquos,parabolam istam:
10 Homines duo ascenderunt in templum ad orandum »unus Fbarii"a:us,& alter publicanus:
it Pharisaeus consistens seorsim,haec oravit; Deus, gratias ago tibi, qubd non simste reliqui homines » rapaces,in justi,moechi: ve! etiam ut iste publicanus.
12 Jejuno bis hebdomade,decimo quas- cunque possideo.
1$ Publicanus aurem procul stans.oole- bat vel oculos in cotium attollere : sed ca:- debat pectus suum,dicens ; Deus.placator mihi peccatori.
14 Dico vobis,descendit iste justificatus domum suam potius , quam ille : quta quicunque se exeollit,deprimecur, 8c qui sese deprimir.extolletur.
i< Adferebanr autem ad eum etiam infantes,ut eos tangeret: quum autem hoc vidissentdiscipuli,objurgarunt eos.
16 Jesus vero,quum puerulos advocasser, dixit» Sinite puerulos venire ad me, & eos non prohibete: talium enim est regnum Dei.
17 Arnen dico vobis,quicunque non exceperit regnum Dei ranquam puerulus,nequaquam introibit in illud.
,8 Tunc, interrogavit eum quidam ex primoribus, dicens ; Magister bone, quid faciendo,vitam »ternam possidebo ?
19 Dixit autem ei Jesus ;Cur me dicis bonum ? nemo bonus,nisi unus,tttmpf Deus.
20 rrxeepra nostijNe moechareiNe oc-
EVA NCILlUM

Cap.iff. S E C. L
«iditoj Ne fucare, Ne falsum testimonium dicito j Honmra patrem tuum, fle matrem
.»i ille autem dijcitjHxc omnia observa« vi «i juventute mea.
** Jesus vexo hisaudicis,dixitei»Adhuc unum tibi deest: omnia, qua: habes,vende, & distribue pauperibus,& habebis thesau- rum in cocio: Sc adesdum.sequere.me.
23 At iste bis audins»valde tristis factus est,nam dives erat valde.
24 Quum autem vidiffet Jesus eum valde tristeroTacturn,dixit; Quam difficulter qui pecunias habent introibunt in regnum Dei.
25 Facilius est enim camelum per fora- men aeus intrare,quam divitem in regnum Dei intrare.
26 Qui vero iftud audierant, dixerunt;Et quis potest servari 5
27 Ipse autem dixit,Qua» fieri non possunt apud homines , fieri possunt apud Deum.
r8 Dixit aurem PetrusjEcc«,nos reliquimus omnia,& feqauti fumus te.
2«- ipse vexo dixit cis; Arnen dico vobis, nemo elt, qui reliquerit domum^ur parentes,aut fratres, aut uxorem,aut liberos, regni Dei causa.
30 Qui non recepturus fit multiplicia in hoc tempore , -e in feculo venturo vitam aeternam.
3; Jesus autem aflumtis illis duodecim, dixit eis; Ecce,ascendimus Hierosolymam, & perficientur omnia, qua» scripta sunt per prophetas.de Filio hominis.
32 Tradetur enim Gentibus,& illudetur, & contumeliis afficietur,8c conspuetur.
, 33 Ec postquam eum flagellaverint,interiment : sed die tertii resurget.
34 ipsi vero nihilhocum inrellexerunt: erantque ista verba ipfu occulta, nec cognoverunt,qua: dicebantur.
35 Factum est autem, ut dum ipse appropinquaret Jericho, ca»cus quidam sederet apud viam,mendicans.
36 Quum igimr ii audilTet turbam pra:- tereuntem,percontabatur,quid hoc esset.
37 Annunciaveiunc aurem ei Jesum Na- zar*um transire.
38 Tunc \ ociferatuS est, dicens ; Jesu, fili Davidis,miserere mei.
39 Et qui praeibant, objurgabant eum,ut silerer: ipse veto multo magis clamabat;Fi* li Davidis miserere mei.
40 Jesus aurem, quum substitisset, iuffit Cum adduci ad se: 8c quum isappropin- quaflet, interrogas it eum-
41 Dicens ; Quidtibi vis faciam? Me ve- *bdixitiDomine.ut visum recipiam.
42 Ec Jesus dixit eijRecipitovisum: fides tua te servavit.
43 lllico igitur visum recepit,aeseque- batur eum glorificans Deum, & totus populus, quum hoc vidisset laudem Deo tribuit.
C A P. XlX. Zatffurw vocatur. Parabola de decem minii. Chtifti in?> ejsw in urttm, ejUsque ttfJlDtnium
Vei.
UCAM, Cap.if«
J EsuS autem ingreffijs Jericho, transibat;
2 Et ecce quidam,nomine vocatus Zac- cnxus, & qui magister erat publicanorum» & is dives erat»
3 Srudebatque videre quis esset Jesus: nec poterat pr* turba, quod statura parvus esset:
4 Praecurrens igitur,ascendit in sycomorum, ut eum videres.* quoniam suturum e- rac,ut illae transuet.
5 Ut autem venit adeum locum»suspiciens Jesus vidit eum, Sc dixit ei,Zacchjce, festinans descende; hodie enim domi tuas t oportet manere. - .
6 Tum is festinans descendit,& excepit eum gaudens.
7 Et omnes, quum Hoc vidissent,murmurabant, dicentes,cum ingsesium esse ad hominem peccatorem,utii^i diversaretur.
8 Adstans amem Zacchaeus, dixit Domino; Ecce dimidium bonorum meorum,Domine, do pauperibus: de si quid cuipiam per calumniam eripui,reddo quadruplum« 9 Dixit autem ei JefuSjHodie salus huic domui contigit,c'o qubd ipse quoque est filius Abrahami.
10 Venit enimfjiius hominis,ut quaerat, Sc servet,quod perierat.
11 H«ec autem ipsis audientibus, pergens» dixit parabolam,eo quod esset prope Hierosolymam ,& qubd putarent fore, utillico regnum Dei appareret.
12 Dixit ergojHomo quidam nobilis profectus est in regionem longinquam, ut acciperet sibi regnum,ac reverteretur.
13 Vocatis autem decem servis suis,dedit eis decem minas,Sedixit eis» Negotiamini» donec veniam.
14 ‘cives autem ejus oderant eum,mise- runtque legationem post eum , dicentes » Nolumus hunc regnare super nos.
13 Et factum est,quum is redi»sset,accepto regno, jussit vocari servos illos ad fe » quibus dederat pecuniam : ut cognosceret quis quid negotiando confecisset.
16 Adfuit autem primus, dicens z Domine,mina tua decem lucrifecit.
17 lUe autem ait ei,Bene est ferve bone : quia in minimo fuisti fidelis,habeto potestatem in decem urbes.
18 Et alter venit,dicens ; Domine, mina tua confecit quinque minas.
iq Ille vero & isti dixit,Tu quoque pr*- esto quinque urbibus- 20 Et alius venit,dicens ; Domine, ecco mina tua,quam habui sepositam in sudario:
21 Metui enim te,qubd homo sis austerus : aufers , quod non deposuisti, & ttfllis* quod non serrinasti.
21 Tum il/edixir ei;IXorettio te judicabo,ferve male: sciebas me hominem austerum esse,qui tollam , quod non deposui , 8c metam,quodnon seminavi;
23 Quare igitur non dedisti pecuniam me^m ad mensam, & ego veniens,cum fcc- nore iosam exegissem ?

24 Et adstantibusdixirjTollite ab eo minam,S- date ei,qui decem minas habet.
-5 fili vero dixerunt ei i Domine, habec decem minas.
?6 stille; Nam, inquit,dico vobisjOmni habenti dabitur; eivetb, qui non habet, etiam

Cap.i^.io« MAN*
«ciam qi,od hfib£t,auferetur ab eo.
27 Quin eciarr. meos i'.los inimicos . qui noluerunt me regnare sapra lc, adducite tmc,&jugulate coram me.
3,8 Et his dictis, antegrediebatur ascendens Hierosolymam.
*9 Et factum est, quum appropinquasset Uethphaga:» &Bethani^r, ad montem, qui vocatur OJearu.n, mist: duos c discipulis iufs. ... .
Dicens j Abite in vicum, qui sst e:< «dverso : in quo introeuntes, invenietis pullum alligatum,cui nullusunquam horni- num insedit; solutum eum adducite.
;i Et si quisVoi interrogaveiit, Qujre solvitis? sic dicetis ei, Quoniameoopus est Domino.
Profecti autfro,qui misti erant, invenerunt prout eis dixerat.
;; Solventibus autem ipsts pullum,dixe- ninr^eis, Domini ejus, quare solvitis pui-
ipsi vero dfctemnt, Quoniam eo opus Cst Doa.ino.
; 5 Duxerunt igitur eum ad Jesum.Et palliis suis pallo inicctis,inipofuerunr Jesum.
Eunte autem ipso, substernebant pallia sua in via.
17 Et quum jam appropinquaret ad descensum montis Olearum, coepit omnis multitudo discipulorum, gaudentium laudare Deum voce magna de omnibus, quas Vidcrant.virtutibus.
;8 Dicentes,-Benedictus Rexille.qui ve Hit in nomine Domini: pax in coclo,dc gloria in loci* altislimis.
19 Et aliqui Phjrisaeorum etuibadixc- xunt ei,Magister,objurga discipulos tuos.
40 Ipse vero responqcns, d'xit eis.Dico vobis, si siluerunt isti, mox lapides ciama-
41 Erüt appropinquavit, visa urbe, sie vit super ea.
4* Dicens ; si vel tu n isses hoc saltem tuo die, quae ad pacem ruam pettinent. Sed *4 nunc occulta sunt oculis tuis.
4; Nam veniet tempus adversum te,quo circumiicient tibi inimici tui vallum , & circumcingent tc.Sc constringent undique:
44 Teque solo aequabunt, Öc filios tuor intus,neque relinquent in te lapidem super lapidem; eo quod nonnoverisprasstitu- turn hoc tempus v isitationis tux.
4f Et ingressus in templum,coepit ejice re eos,qui vendebant in eo,& emebant.
46 Dicens eis; Scriptum est,Domus mea, domus precationisest : vos autem fecistis tam speluncam latronum.
47 Et docebat quotidie in templo. Primarii vero Sacerdotes, & scribat,& primores plebisstudebanc eum perdere :
48 Nec inveniebant,quid facerent; to;U$ enim populus pendebat ab ipso,quum eum •udiebac.
CAP. XX. P< Bdptismo InhannU. Deo pe-
rAriUinvirudmmisiis. Ve tributo. De re-
furrtÜhnt,& filio Davidte.
E T factum cst quodam dierum illorum,ut, quum ipse doceret populum in templo , & euangelUaret. supervenerint primarii 5iCSidctc),äi t.iibx uunscnioribui.
ELIUM Cap.ic.'
2 Et alloquutisint euiti,d?ccnt«; Dic no- bis, qua auctoritate ista facias, aut quis ille iit,qui dedit tibi istam auctoritatem.
; Respondens autem, dixit eis, interro- 1 gabo vos 8c ego quiddam. Dicite igitur 1
4 Baptismus Johannis e cocio erat, an ex hominibus r
? At illi ratiocinati sunt apud se , dicentes , Si dixerimus,£ cocio; dicet,Quare ergo non credidistis ei ?
6 Sin autem dixerimus, Ex hominibus: tora plebs lapidabit nos ; persuasa enim tst,johannem prophetam fuisse.
7 Relpondetunt igitur . !'e nescire unde
efiet.
8 Tunc Jesus dixit eis, Nec ego dicam vobis,qua auctoritate hrec faciam.
9 Coepit autem dicere ad plebem parabolam hanc: Quidam plantavit vineam , &c elocavit eam agricolis: Le peregre abfuit multum temporu.
10 Sed praestituto tempore misit servum ad agricolas illos, ut sibi darent ex fructa vinex. Agricola: autem illi exfum illum ablegaverunt inanem.
11 Ille vero perrexit,& alterum servum misit:a: ipsi hunc qt.oque exfum, 8 c contumeliis affectum ablegaverunt inanem.
11 Et perrexit mittere tertium: at illi Se istum vulneratum ejecerunt.
1; Dixit igitur Dominus vinea:»Quid fa- ciam?mi:tam filium illum meum dilectum: urique,quum hunc viderint.reverebuntur.
14 Vi so autem eo agricolx ratiocinabantur inter fe.dicencesiiste est hxres: venire» interimamus eum,ut nostra fiat hxreditos.
I s Et eiectum eum extra vineam,interemerunt. Quid ergo faciei eis Dominus vi-
16 Veniet,8e perdet agricolas istos,& dabit vineam aiiis. Hoc autem,quum audissent dixerunt, Absit.
17 Ille verb intuitus eos.ait,Quid illud est ergo,quod scriptum est,Quem lapidem reprobaverunt *diBcanrej,is factus est caput anguli ?
18 Quisquis ceciderit super illum lapidem, confringetur: super quem autem ceciderit, dtssipabiteum.
19 Er studuerunt primarii sacerdotes,3e scriba: injicere in eum manus ea ipsa hora : sed metuerunt plebem: cognoverant enim cum adversus ipsos dixisse similitudinem i- stam.
io Itaque observantes tum ,miserum insidiatores, qui se justos esie simularent: ut carperent ejus sermonem, tradituri eum imperio,& potestati Prxsidis.
II Qui interrogaverunt cum,dicentes ; Praeceptor,scimus te recte dicere,& docere,nec accipere personam,sed viam Dei in veritate docere :
22 Pice: nobis tributum dare Caesari,an
2; Animadversi autem eorum calliditate, dixit eis; Quid me tentaris ?
24 Ostendite mihi denarium : cujus habet imaginem, öc inscriptionem ? Respondentes autem,dixerunt,Cjcsarii.
2? Tum dixit eis, Reddite igitur, quae /■«nf C»csarisjC»sari; & quaesunt Dei,Deo.
26 K«q«£

Cap.tO.tr. SEC. I«
26 Itaque nequiverunt eius verba carpere coram plebe: oc mirati super ejus re* : sponso/'uerunt.
27 Ac ierues autem quidam Sadducajo- rum s qui contendunt non esse resurrectio* nem J interrogarunt eum,
18 Dicentes ; Magister, Moses scripsit nobis,Sj cuju.5 frater mortuus fuerit, ha- fcens uxorein»&sine liberis mortuus fuerit, ur eius frater accipiar uxorem illam , Lc excitet femen fratri suo.
29 Septem ergo fratre* fuerunt,quorum primus ac«, tpta uxore, mortuus elt sine liro Accepit igitur eam fecundus, qui & ipse mortuus esi sine liberis.
31 Deinde tertius accepit eam: itidem autem & illi septem : nec reliquerunt liberos,& mortui sunt.
Zr Post omnes autem mortua est mulier.
^ In resurrectione ergo, cujus eorum e- rit uxor? nam illi septem habuerunt eam uxorem.
$4 Tum respondens dixit eis Jesus,Filii huius sevi ducunt uxores, tic nuptum dan- ■ur :

js Qui vero digni habiti fuerint,qui sevum illud consequantur,fle resurrectionem ex mortuis, neque ducunt uxores, neque nuptum dantur.
;6 Nec enim mori possunt amplius, pares enim Angelis sunt; & filii sunt Dei, quum sint filii resurrectionis.
Z7 Mortuos autem suscitatum irs, etiam Moses indicavit in rubo,quum dicit Dominum Deum Abrahami, Lc Deum Jsaaci» & Deum Jacobi.
;3 Deus autem non est mortuorum,sed vivorum Det*<: omnes enim vivunt ei.
*9 Respondentes autem ei quidam ex Scribis dixerunt,Magister,bene dixisti.
4oNec amplius audebant eum quicquam interrogare.
41 Dixit autem eis . Quomodo dicunt Christum filium esse Davidis ?
42 Et ipse David dicit in libro Psalmorum,Dixit Dominus Domino meo, Sede ad dextram meam:
4; Ufquedum statuero inimicos tuossca* bellum pedum tuorum ?
44 David ergo Dominum eumvocat,& quomodo filius ejus est ?
45 Audiente vero toto populo, dixit discipulis suis :
46 Cavete ä Scribis, qui volunt ambulare stolati» & amant salutationes in foris,ac primos confessus in conventibus,& primos accubitus in caenis.
47 Qui exedunt domos viduatum,8c in speciem precibus longis utuntur: isti recipiunt gravius judicium.

C A P. XXI. Vidua Juper omnes liberali'
t&s. Excidium leruftilcm,<fyfintifcculi.

■p Espiciens vetö vidit divitesimmitten- Xvtes dona sua in gaiophylacium.
2 Vidit autem etiam quandam viduam pauperculam immittentem illuc minuti cereola duo,
i Et dixit , Vere dico vobis , vidua h*c pauper immisit ampUüSjquam oqmef.

4 Nam omnes hi ex eo, quod sibi redundat, immiserunt, qua donarent Deo: hac autem immisit ex penuria sua cotum victum,quem habebar.
5 Et quibusdam dicentibus de templo, quod pulchris lapidibus, ac donariisorna- tum esiet,dixit:
6 H.eccine spectatis ? venient dies, quibus non reliquetur lapis super lapidem, qui non deflruatur.
7 Interrogaverunt aurem eum,dicentes ; Magister, quando harc erunt. & quod erit iignum quando futura sine ista ?
8 ipse vero dixit, Videte,ne seducamini ; multi enim venient sub nomine meo, dicentes; Ego sum Cb,istus : Lc tempus illud prgstitutum appropinquat. Ne igitur sequimini eos.
9 Quum vero audieritis bella,& exagitat iones , ne consternamini: oportet enim ista primum fieri.sed non statim eiit finis.
10 Tunc dixit eis, Insurget gens ingentem,& regnum in regnum :
(t £1 magni terrasmotus erunt singulis locis, Lc fames, ac pestilentia» & terriculamenta,Scsigna e cocio magna erunt.
12 Sed ante harc omnia injicient vobfs manus, Lc vos petsequentur, tradentes in conventus, Lc carceres.adductos ad Reges» ac prussides.propter nomen meum.
»i Hac autem cedent vobis tesijmonio.
14 Habete igitur boc repositum in cordibus vestris, non praemeditati defenfio-
if Ego enim dabo vobis os, 8 i sapientiam, cui non poterunt contradicere, neque obsistere omnes, qui se vobis oppo-
16 Prodemini autem etiam a parentibus, & fratribus,& cognatis,& amicis : Lc morte mulctandos curabunt aliouos ex vobis:
17 Eritis exosi omnibus propter nomen
Sed pilus capitis vestri non peribit.
19 Per tolerantiam vestram possidete a- nimas vestras.
20 Quum autem videritis Hierosolymam cingi ab exercitibus, tunc agnoscite appropinquare vastationem ejus.
21 Tunc,qui in Jud&a fune, fugiant in montes: Lc qui tr^r-a eam,excedant : Sequi in agris,non ingrediantur in eam.
22 Nam hi sunt dies uirionis,ut impleantur omnia,qutescripta sunt.
2; Vas autem gravidis,& '.actantibus in illis ditbus: erit enim necessitas magna ia hac regione,& ira in populo isto.
24 Ec cadent acie gladii,& captivi ducentur in omnes Genres : Lc Hierosolyma calcabitur 'a Gentibus , usquequo impleantur praestituta illa tempora Gentium.
25 Tunc erunt signa in sole,& luna,8e stellis : & in terra anxietas Gentium in consilii inopia,resonante mari,& salo -.
26 Exanimatis hominibus prae metu, & exspectatione malorum eorum , supervenientium in orbem terrarum : nam potestates coelorum concutientur,
27 Ec tunc videbunt Filium hominis venientem in nube cum potentia, Lc gloria multa,
28 Quum aurem hjxc fieri incipient,fur.
fnm

sum aspicite, Se «ttollite capitavelira,quopiam appropinquat redemtio vestri.
29 Dixit etiam eii parabolam,inguicni, Videte ficum,& omnes arbores:
Quum jam emiserint foli*,voseAt cer- nentes^per vor ipsos agnoscitis,jam prope esse aestatem:
31 Ita & vos,quum videntis h*c fieri, «gnosette prope esse regnum Dei.
32 Arnen dico vobis.nequaquäm praeterierit haec aecas, quousque hxc omnia facta fuerint.
33 Coelum , & terra praeteribunt »verba gutem mea nequaquam praeteribunt.
34. Cavete aurem vobis, ne quando graventur corda vestra crapula,&ebrietate,& folicitudinibus huius vita: :& repente vobis superveniat dies ille.
3$ Nam ut laqueus invadet in omnes, qui habitant in superficie totius terrae-
36 Excubate igitur , omni tempore de- precantes,uc digni habeamini,qui effugiatis ista omnia,quae futura sunt :Se consistatis ante Filium hominis.
37 Docebat autem interdiu in templo : noctu vero exiens,pernoctabat in monte, qui vocatur Olearum.
38 Ec totus populus diluculo veniebat ad Cum,ut eum audiret in templo.

CAP. X X I I. Proditio ludj.lnfiitutio <-tt-
714 . Profero Chrifli. Petri zeiM t lapsM,&
resipiscentia. Chrifti de se consessio, APpropinquabat autem festum azymo- /xrum.quod dicitur Pascha:
2 Et quaerebant primarii sacerdotes,& scribae,quomodo eum interimerent: metuebant enim plebem:
I Introiit autem satanas in Judam, cognominatum lscariocem,qui erat e numero illorum duodecim.
4 Abiens igitur, colloquutus est cum primariis sacerdotibus, ac praefectis lnUplo» quomodo ipsis eum proderet.
? Qui gavifi sunt; & pacti sunt se datu- tosei pecuniam.
6 Jpsevero spospondic: quaerebatque opportunitatem eum ipsis tradendi absque
7 Venit autem dies azymorum » quo ©portebat mactari Pascha.
8 Misit igitur Petrum »& Johannem , dicens »Profecti, parate nobis Pascha,ut eda-
9 spsi vero dixerunt eijUbivis,paremus illud?
10 At ille dixit cis;Ecce, postquam introieritis in urbem,occurret vobis quidam »qua: amphoram bajulans : sequimini eum domum illam,in quam ingreditur.

n Et dicite patrifamilias illius domüsj Picit tibi Magister; Ubi est diversorium, libi Pascha cum discipulis meis edam ?
11 Tunc ipse ostendet vobis cccnaculum magnum stratum ; illic parate Pasci,a.
i3 Profecti vero,invenerunt omnia,prout dixerat eis; & paraverunt Pascha.
>4 Quum autem adesset enslitutum illud tempus, recubuit,de duodecim Apostoli
if St dixit ei#j DcsidCiio desideravi hoc
Cap.U
Pascha edere vobiscum,antequam ego pa«
,6 Dico enim vobis,me non amplius e- furum ex eo , usque quo completum fuerit inregnoDei.
17 Ec accepto poculo ,quüm gratias e» i gisset, dixit; Accipite hoc,& partimini vobis ipsis-
,8 Dico enim vobis, me non bibiturum ejj fructu vitis, usque quo regnum Dei veto Etacceptum panem, quum gratias e- I gi stet,fregit: & dedit eis, dicens ; Hoc est corpus meum, quod pro vobis «datur ; hoc tacite ad mei commemorationem.
10 Itidem etiam dedit eis poculum, postquam caenässet »dicens ? Hoc poculum, e/l Novumilud pactum per sanguinem meum, qui pro vobis effunditur«
11 Carcerum ecce manus ejus,qui me prodit,mecum essin mensa.
22 Et filius quidem hominis, prout definitum est,abiti veruntamen yjs homini illi, perquem proditur.
23 Tunc ipsi coeperunt mutuo quatere inter se de hac re ; ecquis nimirum ex ipsis esset hoc facturus.
«4 Orca est autem etiam de hoc contentio inter cos,quis eorum videretur esse ma-
rs ipse vero dixit eis;Reges gentium dominantur eis, St qui auctoritatem habent in eas,benefici vocantur.
26 Vos autem non iti ejtote: sed qui maximus est inter vos, esto sicut qui minimus est : St qui ductor est,sicut qui ministrat. :
27 Nam uter major est,qui at cumbit,an|
qui ministrat? nonne qui disiumbit? Aep ego fum inter vos ür qui ministrat. !
28 Vos aurem ii estis,qui permansistis me- j
cum in tentarionibus meis. \
29 Ego vero paciscor vobis.prout pactus f est mihi Pacer meus .regnum.
30 Ut edatis,& bibatis in mensa mea,in regno meo.dc sedejtis super thronos,judi-1
cantes duodecim tribus] i frais I.
Dixit etiam Dominus: Simon,Simon, j; ecce,satanas appetit vos »quos ventilaret 'i sicut triticum:
Sed ego deprecatus fum pro te,ne deficiat fides tua : ru igitur aliquando,quum te converteris,stabili fratres tuos.
33 Ipse vero dixit ei; Domine.tecum pa-] L ratus fum» & in carcerem. St ad mortem '■ proficisci.
34 At ille dixit el;Dico tibi Pecrc,nc- h quaquam emittet vocem hodie Rallus, pri-j. usquam ter neges,quod tu me noveris.
45 Dixit etiam eis;Quando misi vos abf-^ que crumena,& pern,& soleis,num quid de* st fuit vobis ? Ipsi verb dixemnrjNihrl.
36 Dixit ergo eis ; Ac nunc.qui crume* nam habet,tollar eam, similiter & peram : Sc qui non habet, vendat pallium, suum , Se e>* mac gladium.
37Dicoenim vobis,adhuc oportere scriptum istud in me perfici ; istud.tnquam; Ec cum sceleratis numeratus est. Nam ea,qu* scriptA suntdt me,finem habeor.
38 At illi dixerunt : Domine, ecce du» gladii hic. Ipse verb dixit eis »Satis est.
, 39 Ei «gressus, profectus est «x more in
inon*
EVANGELIUM

fCap.12.
sic. Lucam.
montem Olleanim: sequuti sunt au rem eum etiam discijpuli «jus.
, 4.0 Quum verb perveniiTet ad eum locum» dixit ei;, cosate, ne introeatis in tematio*
41 Tum ipse absceslir ab eis quasi ad ja- ictum lapidjiSjposirlsque genibus oravit, r 4* Dicem* > Pater,fi velles transferre po- ! culum hoc a me ! veruntamen non mea voluntas ,sed r.ua fiat.
4; Conspectus esi autena ei Angelus e cocio,corro»botans eum.
44 Et ip jVe constitutus in angore intentius orabatr. Erat autem sudor ejus quasi , -grumi sangiuinis descendentes in terram.
1 4s Et quium surrexisset a precatione,ve* 'mssetque a»d discipulos suos, invenittos dormientes prar tristitia.
46 Ec di:Xit eis, Quid dormitis ? surgite, Lcorate.ne inttoeeatisin rentationenr.
4-7 Adhuic autem eoloquente,eccetur*
! ba,8cis, quii dicebatur]ud-s, unus exilii; duodecim, prjeibaeeis, & appropinquavit]ciu,ut oscularetur eum.
48 Jeius autem dixit ci j^Juda,osculo Fi- ; lium illum'hominis prodis ;
1 49 Videntes autem ii, qui circa ipsum o
frtnt.quod futurum erat,dixerunt ei,Domi* ne,percuti emusne gladio.
<0 Ec quidam ex ipsis percuflit servum pontifici; maximi , 8t abstulit auiem ejus dexteram.
5t Resp ostdens autem Jesus, dixic.Sinite huc usque. Et tacta illius auricula, sanavit
$1 Pixit autem Jesus iis, qui adverius ipsum venerant, nempe primariis sacerdo- ' tibus , & praefecti;templo, Lc senioribus, Sirene üt adversUs latronem exiistiscum giadiis,ac fustibus ?
Quum quotidie vobiscum essem in templo, non extendistis manus in me: sed haec est hora illa vestra ,Sc potestas tenebra* rum.
C4 Prehensum autem eum duxerunt, 8c introduxerunt domum pontificis maximi. Petrus vero sequebatur e longinquo.
Quümque accendissent ignem in medio aul* » atque uni consedissent, sedit & Petrus inter eos.
$6 Quum autem eum vidisset ancilla quaedam sedentem ad ignem, intentis in eum oculis dixit,Et iste cum eo erat.
§7 ipse vero abnegavit eum,dicens; Mu- 1 lier,non novi eum.
{8 Paulo post alius videns eum, dixit; trtu ex ipsi» es, Petrus vero ai c, Ileus tu* non sum.
<9 Et interposita quasi hora una, alius
Cap.r
6 4 Et eo obvelato, caedebant faciem ejus, & interrogabant eum,dicentes , Vaticinare,quis sit,qui te percussit.
6? Ec alia mulca conviciantes,dicebant
6 f> Et tit ortus est dies, congregatum fufe presbyterium populi, & primarii sacerdotes, & scriba:, & adduxerunt eum in suum consesum.
d? Djcemes ; d^um tu es ille Christus } dic nobis. Dixit autem eis,Si vobis dixero, nequaquam credetis :
(»8 Quod si vos etiam interrogavero,nequaquam respondebitis mihi,neque me ab« lolvctis.
6q Ab hoc tempore erit Filius hominis sedens ad dexteram potentia* Dei.
70 Dixerunt autem omnes, Tu ergo es Filius ille Dei? ipse vero dixit eis ;Vos dicitis ; nam U ego sum.
7t At illi dixerunt, Quid amplius egemus testimonio? Ipsi enim audivimus ex ore ipsius.

C A r. XXIII. CbrijUtt ab Herede iÜufM , fa a Pilato damnatu* crucifigitur, cruriji- scMS deridctu T & moritur,mortuu* sepelitur.
T Unc surgens universa multitudo eorum* duxit eum ad Pilatum. x Cccperunt autem eum accusare,dicentes; Comperimus istum pervertere gen* tem,Sr vetare tributa dare Carsari,dicendo* se Christum,»dfss,Regem esse.
J Pilatus autem interrogavit eum,dicens j Time es Rex ille Judaeorum ? ipse vero respondens ei dixit,Tu dicis,
4 Ait vero Pilatus ad primarios sacerdotes,& turbam: Nuilaminvenionoxam fri hoc homine«
t At illi invalescebant,dicentes ; Concie tat populum, docens per universam Ju- datam,exorsus a GaliUea huc usijue.
6 Pilatus vero,audita Gahlaa interrogavit» utrum homo iste Gslila-us esset.
7 Et quum cognovisset eum ad Herodis potestatem pertinere, remisit eum ad Heiodem,qui & ipse Hierosolymis erat per
8 Herodes autem viso Jesu, gavisus est valde : nam a multo tempore cupiebat eum videre, eb quod audivisset multa de eo : Se speraret se signum aliquod visurum ab eo fieri.
9 interrogavit autem eum multo sermone • sed inse nihil ei respondit.
»o Adstabatu autem primarii sacerdotes , & Tei ibas magna contentione eum accu-
. , _ ! 11 Herodes autem cum militibus suis,
quidam id asseverabat, dicens; Vere Sc iste I quum eum pro nihilo habuisset, & iiiu- cum illo erat; etenim Galilaeus est. | Visset ei, amictum veste splendida remisit ad
60 Aicaurem Petrus,Heus tu,nescio quid dica«. Et illico adhuc ipsb loqucnte,vocem •emisitgalluS.
6« Tum conversus Dominus, intuitus est Petrum > Lc recordatus est Petrus sermonis Douiini , quomodo njmt'rum dixerat ipsis; Priusquam gallus vocem emiserit, ter me abnegabis.
6r Ec egressus forajPetrus.fievtt amare.
0; Et v>ri illi.qui una tenebant Jesum, ludebant «i,i'4deocti <wm:
Pilatum.
11 Et facti sunt attiici inter stse Tilatus Sc Herodes <0 ipso die - nam antea inimici erant inter se se.
Pilatus vero,convocati; primanis sacerdotibus,ac primoribus.ac populo.
14 Dixit eis,Obtulistis mstii hunc horni - nem,tanquam avertentem populum : Se ec- ce v ego m vestri conspectu quaestione habita, nullam noxam inveni in homine isto, ex iil, de quibus 3 ccuiatis eum.
D44 1
l sed

jj Sed ne Herodes quidem; nam remisi vos ad illum, &ecce, nihil dignum morce actum est ab eo.
16 Castigatum ergo eum dimittam.
17 Necesse autem habebat dimittere eis singulis festis unum quempiam :
18 Exclamavitautemfiroui universa tur* ha,dicens ; Tolle illum,dimitte vero nobis Sarabbam:
iq Qui erat propter seditionem quan- dam,6c eredem factam in urbe, conjectus in carcerem.
*o Rursus ergo IPilarus alloquurus est eos,volens dimiciere Jesum.
21 ipsi vero reclamabant, dicentes; Crucifige,crucifige eum.
i» Iste autem temo dixit eis.Quid enim iste mali fecit? nullam noxam capitalem inveni in eo : castigatum ergo eum dimit-
ij At illi instabant vocibus magnis, petentes,ut ipse crucifigeretur; & invalescebant voces eorum, ac primariorum sacer* dotum.
14 Tum Pilatus fecundum eos judicavit, ut fieret.quod ipsi petebant.
it Dimisit autem eis illum, qui propter seditionem, Sc easdem conjectus fuerat in carcerem,quem petierant: Jesum vero tradidit illis eorum voluntati.
;g Quum igitur abducerent eum,prehen* fo Simone quodam Cyrenaeo, qui veniebat rure, imposuerunt ei crucem ferendam pone Jesum.
17 Sequebatur autem eum magna mul* titudo populi, fc mulierum : qua: öc plangebant, 8c lamentabantur eum.
18 Conversus autem adeas Jesus, dixit, Filiae Hierusalem, ne stete de me, verum de vobis ipsis stete,& de liberis vestris:
igNam ecce venient dies.quibus dicent, Bearae steriles,&uteri,qui non genuerunt, &ubera,quarnon lactaverunt.
Tum incipient dicere montibus, Cadite in nos : de collibus,Operite nos,
31 Nam si in virente ligno ista faciunt,
in arido quid fiet ?
Ducebantur autem etiam alii duo, si'- qut facinorosi,cum eo interimendi.
U Quum igitur venissent in locum, qui vocatur“Calvaria, illic crucifixerunt eum, & facinorosos Illos; unum ad dexteram, alterum ad sinistram.
$4 Jesus autem dicebar, Pater, remitte bor jpisis: nesciunt enim,quid faciant. Partientes vero vestimenta ejus, jecerunt fortem
$$ Et stabat populus,spectans ; sannis autem excipiebant eum etiam primores cum eis , dicentes ; Alios servavit, servet se ipi'um, si hic est ille Christus, electus ille Vei.
Illudebantautem etiam ei milites,ac- cedentes,& acerum ei offerentes.
$7 Dicentesque ; Si tu es Rex ille Judaeorum,serva temec ipsum.
;8 Erat autem etiam inscriptio scripta supra eum literis Graecis, & Romanis, & Hebraicis: HIC EST REX ILLE JUDJEORUM,
19 Unu» autem cx facinorosis illis (u- , conyUiibisw qi, dit;nj j 51 (U ei

Christus ille,& te ipsum,& noi serva,
40 Respondens autem alter . obiurgavie eum , dicens; N« Deum quidem tu times » quum in eadem sis damnatione ?
41 Et nos quidem juste 7 (nam digna factis recipimus ; iste vero nihil indecens fe*
4i Dixltque; Jesu , Domine . memento mei,quum veneri s in regnum tuum.
4$ Tum dixit ei Jesus , Amen, dico tibi, hodie mecumerism paradiso.
44 Erat autem quasi hora sexta , & tenebra: factae sunt in tota regione usque ad horam nonam*
4f Et obtenebratus est sol , & aulaeum templi fissum est medium.
4 6 Quamque clamässet voce magnä Jesus, ait, Pacer, in manus tuas depono spiritum meum. Et quum ha-c dixisset»exspiravit.
47 Quum vidisset autem Centurio quod facture fuerat, glorificavitDeum,dicem ; Vere hic homo justus erat.
48 Ec omnis turba,qu* simulad hoc spectaculum accesserat, spectans quae facta fuerant,caedens pectora sua,revertebatur.
49 Stabant autem omnes noti ejus procubat mulieres,quae erant eum una sequutx a Galilaea,videntesista.
50 Tum ecce quidam, nomine Josephus, senator,vir bonus,ac justus:
f 1 Qui non assensus fuerat consilio,ac facto eorum , ortus Arimathaea , civitate Ju- daeorum; qui 8t ipse exspectabat regnum Dei i
fi Hic »inquam , adiens Pilatum, petiit corpus Jesu.
5 \ Et detractum illud , involvit sindone , pofuicque illud in monumento, quod erae in saxo incisum »in quo nondum quisquam positui fuerat.
s 4 Porro dies eratPaxasceves, & faoba- thum succedebat.

ss Subsequutae etiam mulieres, qua: cum eo venerant ex Galilaea , spectarunt monumentum , & quomodo positum esset corpus
56 Reversa: vero, paraverunt aromata, 8e unguenta : ac sabbatho quidem quieverunt, secundum praeceptum.
C A P. XXIV. Angeli euangelizant mulieribus. Colloquium JZmmaunticum. Cbri/f* affumtioin reelum.
P Rimo autem die hebdomadis , profundo diluculo, iverunt ad monumentum, serentes,quae paraverant aromata:& nonnullae curo ipsis.
z invenerunt autem saxum avolutum a monumento.
? Et ingressa:,nen invenerunt corpus Domini Jesu.
4 Et factum est » ut dum in ea re haesitarent,tum ecce, duo viri supervenerunt eis» induti vestibus fulgurantibus:
5 Quum autem expavefacta: inclinarent faciem in terram, dixerunt eis > Quid inter mortuos quieritis eum,qui vivit ?
6 Non est hic,sed suscitatus est : mementote . ut loquutus sit vobis, quum adhuc ia Gattfcea esscr.
7 Diccnj »Qpostfi Filium botmni* tradi

•Tap.14» S fe C. t
5 n manus hominum peccatorum, L- crucisi- |i :8c die tertio resurgere.
8 Recordatae sunr igitur verborum illius, g Ec reversa: i monumento »ahnunciave- fcunt htec omnia illis undecim »Sc reliquis omnibus.
i o Erane autem Maria Magdalene, & Jo- nanna,& Maria Jacobi mater, S< reliqu* Cum ipsis,qua: haec dicebant Apostolis.
ti Sed visa fune apud eos quali deliramenta verba ipsarum ; neque credide-
i a Petrus autem surgens,cucurrit ad monumentum: 8c quum se inclinasset,cernit {lintea sola OH e jacentia: abinque apud se*
1 met ipsum mirans factum-
i3 Ec ecce,duo ex iis ibant eo ipso die in Vicum , distantem stadiis sexaginca ab Hie- ;usalem,cu#taco nomen ejtEmmaus.
>4 Et colloquebamur inter se de istis j omnibus,qua: evenerant.
15 Ec factum est , ut dum colloquerentur,
Bt st mutuo rogitarent, ipse Jesus accederer,Sc una iter faceret cum ipsis.
,6 Oculi autem eorum retinebantur»ne ! psum agnoscerent.
17 Dixit autem eis,Qui sunt hi sermones, quos confertis inter vos ambulantes? & quid estis tetrico vultu h ,8 Respondens autem alter, cui nomen iCleophas, dixit ei ; Tu solus commoraris Hierosolyma:, & non nosti, quarin ea facta sunt hi» diebus ?
19 Ipse vero dixit eis.Qux ? Ar illi dixerunt ei. quaefdstd sunt Jesu bsezarxo »qui fuit propheta , potens re ipsa, Ac verbis,coram Deo,Se toto populo.
*0 Quomodo eum tradiderunt principes sacerdotum, Le primores nostri, ut morte damnaretur,& crucifixerunt eum.
21 Nos autem sperabamus illum este, qui redemturus e stet Jifraelem: atqui prateer hxc omnia, tertium hunc diem agit hodie , tx quo haec facta sunr.
ar Sed & mulieres quaedam ex nobis perculerunt nos,qua: diluculo venerunc ad monumentum :
a; Er non invento ejus corpore venerunt »dicentes» se etiam apparitionem Angelorum vidisse.qui dicunt eum vivere.
24 Et abierunt quidam eorum,, qui erant nobiscum ad monumentum ; Se ita invenerunt prout mulieres dixerant, ipsum vero non viderunt.
25 Tum ipse dixit eis ,0 amentes,& tardi corde ad credendum omnibus, qua: loquuei sunt propheta: i
u 26 Nonne ha:c oportuit pari Christum,8c »«troire in gloriam suam ?
27 Ec exorsus z Mose, & omnibus prophetis » interpretabatur illis in omnibus Scripturis,qua: de (escripta erant.
28 Appropinquarunt igitur vico » in quem proficiscebantur , 9 t ipse simulabat se longius ire:
ig Sed ipfi adegerunt eum»dicentes » Mane nobiscum: quoniam advesperascit,& inclinavit dies. Ingressus est igitur,ut mane* rei cum eis.
HO AM. Cap.i4.
30 Ec factum est , quum discubuisset cum eis.fumto pane benedixit,& fractum dedit eis.
31 Adaperti sunt aurem oculi eorum , 8c agnoverunt eum : sed ipse ablatus est ex eorum conspectu.
32 Tum alter ad alterum dixerunt, Nenne cor nostrum ardebat in nobis, dum loqueretur nobis in via > & dum adaperiret nobis Scripturas?
33 Ecfurgentes eoipso momento ,rever* si sunt Hierosolymam , & invenerunt congregatos illos undecim,& eos,qui cum ipsis
34 Et qui dicebant »Suscitatus est Dominus vere,& conspectus est Simoni.
35 Tum ipsi exposuerunt cii , quarge/U erant in via , & iit fuerat i se agnitus in fractione panis.
36 Haec autem ipsis loquentibus, stetic ipse Jesus in medio eorum» Sc dixit eis: PaX
37 Consternati vcrb,& expavefacti putabant se spiritum conspicere.
38 Tunc dixit eis , Quid turbati estis , & quare disceptationes subeunt corda vestra ?
39 Videte manus meas, Se pedes meos: nam ego ipse sum: contrectate me»Sc videte : nam ipiritus carnem,8c offa non habet, sicut me conspicitis habete.
40 Et quum hoc dixisset,ostenttit eis manus,ac pedes.
41 Adhuc autem ipsis non credentibus pra: gaudio, Sc mirantibus,dixit eis,Habetis hic esculenti aliquid ?
4iTum ipsi dederunt ei partem piscis assi,Sc aliquid ex favo apiario.
43 Qua: ille accepit,& edit in eorum conspectu :
44Dixi:que eis; Hi sunt sermones,quot loquutussum vobis,quum adhuc essem vo- biscum, oportere impleti omnia»qua: (cripta sunt in lege Mosis, Se Prophetis,&Plal- mis de me*
49 Tunc aperuit eorum mentem, ut in- telligerent Scripturas.
46 Et dixit eis,ita scriptum est, 8e ita o- portuit Christum pati,&resurgere ex mortuis tertio die:
47 Et pra»dicari ejus nomine resipiscentiam, ac remissionem peccatorum apud o- mnes Gentes» incipiendo ab urbe Hierosolymorum.
48 Vos autem estis horum testes.
4y Et ecce, ego emittam promissum Patris mei in vos ; vos autem residete Hierosolymis, usque quo induamini virtute ex alto.
90 Eduxit autem eosfbras ad Bethaniam usque, Le sublatis manibus suis, benedixit
51 Et factum est,ut dum ipse benediceret eis,disjunctus ab eis,sursum ferretur in
52 Ipsi autem adorato eo,reversi sunt Hie- rosolymam cum gaudio magno.
53 Erantque omni tempore in templo, laudantes , Sc benedicentes Deo.
Ddd x
LVAN'

EVANGELIUM
Cap.T. EVANGELIUM Cap.
Evangelium secundum Johannen).
CAP. I. Verbum carofdEium. Teftimumum *4 Qui vcrb missi fuerant, eramexPdL'
1 aL A fi /'Urt/VA \rr\r A ha Auahanr Aii st * 'aiLh!i
JohannUde CbriJto. Yoc&tio qu&tuor disci- ■putorum.S caIa tali-
I N principio erat Sermo ille, 3 c Sermo ille erae apud Deum, eracque ille Sermo Deus.
r Hic Sfrmo erat in principio apud

$ Omnia per hunc 5 e»mo»icni facta sunt & absque eo factum est nihil, quod factum sic
4 In ipso vita erat, 8evita erat Luk illa hominum.
$ It Lux ista in tenebris lucet,sed tenebrae eam non comprehenderunt.
6 Exltitithomo mislui a Deo,cui nomen Johannes :
7 Ii venit ad dandum testimonium.td ese, ut testaretur de illa Luce,ut omnes per cum crederent. _
8 Non erat ille Lux illa, sed mijsu4 fuit, Ut testaretur de illa Luce.
9 Hic erat Lux illa vera,quae illuminat o- mnem hominem venientem in mundum.
10 In mundo erat; & mundus per eum factus est,sed mundus eum non agnovit.
11 Ad sua venit, & fui eum non exceperunt.
i - Quotquot autem eum exceperunt,dedi teis hoc jul, uc Filii Dei sint facti, rumpe iis,qui credunt in notaen ejus:
Qui non ex sanguine,neque ex libi- dine carnis, neque ex libidine viri, sedex Deo geniti sunt.
14 Et Sermo i ile factus est Caro, & commoratus est internos, (Se spectavimus gloriam ejus, gloriam, inquam, üt unigeniti tgreflt a Patre) plenus gratiae,ac veritatis.
i? Johannes testatus est de eo, Se clamavit, dicens j Hic est.de quo dicebam, Is,qui pone me venit, antepositus est mihi; quia prior me erat.
16 Et ex plenitudine ipsius omnes accepimus,& gratiam pro gratia:
17 Nam Lex illa per Mosen data est ; gratia, Se veritas per Jesum Christum praestita est. J
18 Deum nemo vidit unquam : unigenitus ille filius,qui est in sinu Patris, ille nobii exposuit.
19 Hoc etiam est testimonium Johannis, quando miserunt Judjei Hierosolymis sacerdotes,& Levitas,ut interrogarent eum, qu/snam ipse esset.
20Et professus est,neque negavit& professus est,inquam,se non esse Christum illum.
Li Tunc interrogaverunt eum. Quid ergo es } Tüne es Elias ? Ipse verd dixit, Non aum.Ee illi,Es tu propheta ille) Ouirespon» dic, Non.
r Dixerunt ergo ei, Quis es) 'ut responsum demus iis, qui miserunt nos : quid dicis de te ipso?
r; Ait, Ego /um vox vociferantis in de- ferro. Complanate viam Domini,prowt di- Xic EfajaS/prophec«.
2s Et interrogaverunt tum, ac dixerunt ei, Cur ergo baptizas, si tu non es Christus i]ie,neque Elias,neque pro pheta ille ?
26 Responditeis Johannes, dicens; ego baptizo aqua: sed in medio vestrum stat» quem vos non nostis.
27 Hic ille est,qui pone me venit,qui mi hi antepositus cst:quo calceamenti ego non sum dignus,ur solvam eius corrigiam. "
r8 Hxc Bcthabarx facta sunt secus Jordanem,ubi Johannes baptizabas,
29 Postero die cernit Johannes Jesum venientem ad se,St ait.Ecce agnus ille Dei» qui tollit peccatum mundi*
;o Hicestjde quo dicet>3m,Pone me venit vir, qui antepolitus est mihi, quia prior
;t Ac ego non noveram eum: sed ue manifestus fiat Juraeli.propcerea veni ego baptizans aqua.
;r Tum, fwuutfm , cestacus est Johannes^ dicens ; Conspexi Spiritum descendentem quasi columbam e cocio, qui etiam mansit super eum.
;r Et ego non noveram eum, sed qui misit me, uc baptizarem aqua, ille mihi dixerat , Super quem videris Spiritum descendentem , ac manentem super eum , hic est, qui baptizat Spiritu sancto.
34 Ego igitur vidi, detestor hunc esse Fi lium illum Dei.
; 5 Postero die iterum stabat Johannes, & ex discipulis eius duo.
;6 Et intuitus Jesum ambulantem, dixit, Ecce,Agnus ille Dei. i
\7 Audierunt autem eum duo iiltdisci-i puli loqllentem.Sc sequuri sunt Jesum, I ;8 Conversus vero Jesus, 8c conspicatus) eos sequentes se dicit ese,
?9 Quidquarritis ? Illi vero dixerunt ei, Rabbi (quod dicitur,si interpreteris ; Ma*' gisier) ubi moraris ?
. 40 Dicit eis ; Venite,8c vidcte.yenerunt. viderüntque.ubi moraretur ; &apud eum manserunt diem illum; hora enim erat qua si decima.
41 Erat Andreas, frater Simonis Petri, unus ex duobus, qui audierant illa ex J0' banne, & sequuri fuerant eum:
41 Invenit hic priorfratrem suum,Simonem, Se dixit ei; Invenimus Messiam illum, quod est,si inrerprererjj,Christus ille- 4; Er adduxit eum ad Jesum.
Intuitus autem eum Jesus, dixit; Tu es Simon, filius Jona:tu vocaberisCepbas,quod ese.siinter* preteris,Petra.
44 Postero die voluit Jesus abire in Galilaeam : invenit aurem Pbilippum,& dixit ei »Sequere me.
4; Erat vero Philippus ex Beth-saida,ci« vitate Andreas. Se Petri.
46 Invenit Philippus Narhanafelem » & dicit ei ; invenimus illum, de quo scripsit Mos« in Lege,K Prophelrk,nempt Jelbm, filium

ilium illum Josephi,illum exut&*Naza- Setha.
47 Tum dixit ei NathanaeljEX urfcf Na- taretlia potest aliquid boni esso ? Dicit ei Philippus i Veni.&vide.
48 Vidit Jesus Nathanaelem venientem ad se. Se dixit de eo,Ecce vere JisraSlita,in •quo dolus non est.
49 Dixit ei Nathanaelj Unde me nosti ? Respondit Jesus, & dixit ei, Priusquam te Philippus vocaret,quum esses subter ficum, videbam te.
*o R.espondicNath3nael,8c dixit ei,Rab- bi.ru «s ille filius Dei,tu es ille Rex Jisrae- ; 1 i S. . . .. .
51 Respondit Jesus, & dixit ei; Quia dixi tibi; Vidi te sub ficu.credis: majora istis
Praeterea dixit ei; Amen amen dico vobis ; Ab hoc tempore videbitis ccclum apertum.Sc Angelos Dei ascendentes,ac descendentes super filium hominis.
CAP, II. Kuptirf inCanaGaliU* : reformatio templi. Coi pm Christi temflum my-
D le autem tertio nuptiae facta» sunt inCa- na oppido Galilxae: eratque ir.ater Jesu illic.
a Vocatus est autem etiam Jesus, ac discipuli ejus ad nuptias illas-
; Et quum defecisset vinum,mater Jesu dixit ei,Vinum non habent.
4 Dicit ei Jesus, Quid mihi tecum rei ejt, mulier ? nondum venit hora illa mea.
{ Diciteius mater ministris,Quodcunque dixerit vobis,facite.
6 Erant autem ibi lapide* hydri* fex po- sit* secundum purificationem Jud*orum, capientes singul* amphoras binas,aut ter-
7 Dicit eis Jesus ; Implete has hydrias aqua, impleverunt eas igitur usque ad sum-
8 Tunc diciteis,Haurite nunc,& offerte architriclino. Obtulerunt igitur.
9 Ut autem gustavit architriclinus aquam illam, qu* facta fuerat vinum, (nesciebat autem,unde esset: sed ministri sciebant,qui hauserant aquam) vocat sponsum architri-
t o Et dicit ei,Omnes primo loco bonum vinum apponunt,& postquam cont/iw affatim biberunt,tunc id,quod minus bonum est: tu tiero servasti bonum vinum usque
rr Hoc initium signorum fecit Jesus in Cana oppido Galila»*, & manifestam fecit gloriam suam : & crediderunt in eum disci - puli ejus.
11 Postea descendit Capernaumum ipse, & mater,& fratres, & discipuli ejus: man- serüntque illic r.on multos dies:
1; Nam prope erat Pascha Jud*orum, Adscendit igitur Jesus Hieroso'ymam.
14 Et invenit in templo venditores boum , & ovium,& columbarum,de n urnula- rios sedentes.
1 > Factöque flagello c funiculi«,omnes ejecite templo,& ©ves,Öc boves,& argen- rariorum numuios effudit, mensasque sub

16 Et columbarum venditoribus dixit Tollite hinc ista: ne facite domum Patris mei domum mercatus»

17 Recordati sunt autem ejus discipuli» scriptum esse; Zelus domus tu* exedit me.
18 Responderunt ergojudaei.d« dixerunt ei, Auod signum ostendis nobis, quod ista facis ?
19 Respondit Jesus, 8e dixit eis,Destruit« templum hoc,Se intra triduum excitabo illud.
20 Dixerunt ergo Judxi,Quadraginta 3 c fex annis *dificatum est templum istud, de tu intra triduum illud excitabis ?
rr At ille loquebatur de templocorpo-
22 Postquam ergo suscitatus fuitex mortuis,recordati sunt e ; us discipuli,quod hoc sibi dixisset,& crediderunt Scriptur»,8c sermoni,quem Jesus dixerat*
M Quum autem esset Hierosolymis in PaschaTTn festo,multi crediderunt in nomen e us,spectantes signa,qu* edebat.
24 ipse autem Jesusnon credebat eis lernet ipsum,eb quod nosset omnes.
2? Nec opus esset, uc quisquam ei testaretur de homine: ipse enim sciebat,quid esset in homine.
C A P. III. "Dialogu* inter Kirodemum,(st Christum. Compendium euangelii propofi- tum t expr>situm f & obsignatum.
E Rat autem quidam ex Pharisieis, cui nomen erat Nrcodemo.ex primoribus Ju- d*orum.
2 Hic venit ad Jesum nocte,Sedixitei, Rabbi,scimus te ä Deo venisse magistrum : nemo enim potest h*c signa edere,qu* tu edis, nifiDeus sit cum eo.
; Respondit Jesus, & dixit ei; Arnen a- men dico tibi, nist quis genitus sit iterum, non potest videre regnum Dei.
4 Dicit ei Nicodemus,Quomodo potest quispiam nasci,qui sit senex ? num potest in uterum matris fu* fecundo introire ,Sc
,5 Respondit Jesus,Amen amen dico tibi,nisi quis fuerirgenituj ex aqua,& Spiritu,non potest introire in regnum Dei.
6 Quod genitumest ex carne,caroefl: 8c quod genitum est ex Spiriru, spiritus est.
7 Ne mireris me dixisse tibi,Oportet vos iterum gigni.
8 Ventus,quo vult, spirat, 8 e sonum eius audis,sed nescis,unde veniat,Sequo vadat: ita est quisquis genitus est e Spiritu.
9 Respondit Nicodemus, Se dixit ei » Quomodo possunt h*c fieri ?
10 Respondit Jesus ,& dixit ei ; Tu es magister JisraelisiÖc h*c non nosti ?
ii Amen amen dico tibi,quod scimus» loquimur, & quod vidimus, testamur: sed testimonium nostrum non recipitis* t2 Si terrena dixi vobis,& non creditis: quomodo si dixero vobis caelestia, crede- tis ?
1; Nullus enim ascendit in coelum,nili qui descendit e cocio,nempe Filius hominis, qui est in ccclo.
»4 Prout autem Moses ex*ulit serpentem in deserto,ita extolli oportet Filium hominis;
ijUe
Ddd ?

i s Ut quisquis credit in eum,non pereat, sed habeat vitam aeternam.
16 ita enim Deus dilexit mundum , ut Filium suum illum unigenitum dederit,ut, quisquis credit in eum,non pereat,sed habeat vitam arcernam.
»7 Non enim misit Deus Filium suum in mundum,ut damnet mundum,sed ut (er* vetur mundus per eum.
«8 Qui credit in eum,non condemnatur; quj Vero non credit,jam condemnatus est : quia non credidit in nomen unigeniti Filii Dei.
»9 Haec est autem condemnatio »qumi Lux venit in mundum,sed dilexerunt ho- mines potius tenebras,quam Lucem: quia sunt eorum mala opera.
,rv Quisquis enim,quae mala sunt, agit.o» dir lucem,nec venit ad lucem,ne arguantur opera ipsius;
ii Qui vero dat operam veritati, venit ad hicem ; ut manifesta fiant opera ipsius, quod secundCim Deum facta fuerint.
• rr Postea venit Jesus, 8c discipuli ejus in Judaea; territorium ; 8c illic versabatur cum eij,&baptizabat.
a; Baptizabat autem etiam Johannes in Anon .prope Saleim,quoniam aquae multa; erant illic,& veniebant,ac baptizabantur.
z* Nondum enim conjectus fuerat Johannes in carcerem.
r< Orta est igitur quaestio quibufdim ex discipulus Johannis cum Judaris de purificatione.
16 Veneruntque ad Johannem, 8 c dixerunt ej,Rabbi,is,qui tecum erat apud tra- iectiam Jordanis,cui tu testimonium dedi- fii,ecce baptizat,& omnes veniunt ad eum.
27 Respondit Johannes, 8c dixit j Homo non potest recipere qukquam.nisi fuerit ei datum e caelo,
r8 Vos ipsi mihi testes estis,me dixisse» Non sum ego Christus,sed mistus fum»9*i *ppArercm coram eo.
19 Qui habet sponsam, sponsus est: a- miciu autem sponsi, qui stat.fic audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi;hoc ergo gaudium meum impletum est.
1.2 Illum qportec crescere>me vero mi-
?i Qui superne venit.supra omnesest: qui e terra est,terrenus est,& terrena loquitur : qui e cocio venit.supra omnes est.
U £t quod vidit,& audivit,hoc testatur; secrtestimonium ejusnemo recipit.
11 Qui recipit ejus testimonium,isobsi- gnavit Deum veracem esse.
14 Nam ii demum,quem misit Deus, verba Dei loquitur : non enim huic admetitur Deus spiritum.
. 15 Paret diligit Filium, & omniadedic ei in manum.
16 Qui credit in Filium,habetvitam x- ternam : qui veto non assentitur Filio,non videbit vitam, sed ira Dei manet super
CAP. IV. CoUoquium CluifU eum Samd- ritanA,tjufquf ftuttu*. R egii fxliu* finitur. T ergo cognovit Dominus Pharifeos audilTe,ipsum plure« discipulo« facere, « baptizare,quam Johannem.

2 (Quanquam Jesu» ipse non baptizabat,led discipuli ejus)
I Reliquit Judz-am,& abiit rursum in Galilaeam.
4 Oportebat autem eum transire per Samariam.
5 Venit ergo in urbem Samariae, qua; dicitur Sichar.iuxta pratdium.quod dedit Ja- cobus Joscpho,filio suo.
6 Erat autem ibi fons Jacobi,JesuS er go fatigatus ex itinere, ita sedit ad fontem: hora enim erat quasi sexta.
7 Venit mulier Samaritana,ut hauriret a- quam: dicit et Jesus, Da mihi potum.
8 Nam discipuli ejus abierant in urbem, ut cibos emerent.
9 Dicit igitur ei mulier illa Samaritana, Quomodo tu,Jud«eul quum sis,potum ä me poscis.quL sum mulier Samaritana? (non e- nimutuntur Juda;i Samaritanis:)
»o Respondit Jesus, & dixit eijSinösies donum illud Dei,8< quis sit ille, qui dicit tibi,Da mihi potum;tu petiisses ab eo,& dedisset tibi aquam vivam.
II Dicit ei mulier» Domine,neque quo haurias,habes,dt puteus profundus est : unde ergo habes aquam illam vivam ?
12 Num tu maior es patre nostro Taco- bo.qui dedit nobis hunc puteum,<.xquo ipse bibit,8cfilii ejus,8e ejus pecora*?
11 Respondit Jesus, & dixit ei,Quisquis bibit ex aqua ista,sitiet rursus:
14 Quisquis autem biberit ex aqua illa » quam ego ei dabo , non sitiet in «eternum : sed aqua illa , quam ego dabo ei, fiet in eo fons aqua; salientis in vitam aeternam.
if Dicit ei mulier . Domine , da mihi a- quam istam , ut non sitiam , neque veniam huc adhauriendum.
>6 Dicit ei Jesus, Vade,voca virum tuum, & veni huc.
17 Respondit mulier,Lc dixitei.Non habeo virum.Dicit ei Jesus, Bene dixisti, Non habeo virum.

18 Quinque enim viros habuisti: & nunc quem habes , non est tuus vir; hoc vere dixisti.
19 Dicit ei mulier,Domine,video te prophetam esse.
20 Patres nostri in hocmonte adoraverunt :& vos dicitis Hierosolymis este locum illu,m,ubi oporteatadorare.
21 Dicit ei Jetiis,Mulier,crede mihi,verne tempus,quando neque in monte hoc,neque Hierosolymis adorabitis Patrem.
rr Vos adoratis, quod nescitis, nos adoramus,quod scimus : quia salus ex Judaeis ell.
25 Sed venictempus , 8c nunc est , quum veri adoratores adorabunt Patrem Spiritu . severitate: etenim Pater tales quarrit,qui ipsum adorent.
24 Deus est Spiritus: & qui adorant eum, oportet,utSpimu,ac veritate adorent.
»5 Dicit ei mulier, Scio Mediam venturum (qui dicitur Christus) quum venerit ille,nobis atinunciabit omnia.
26 Dicit ei Jesus , Ego U sum » qui loquor
27 interea vero venerunt ejus discipuli, demirati sunt, quod cum muliere loqueretur ; nemo tamen dlxk , Quid quatriS ? aut , Quid loqueris cure ea ?
28 Re-

28 Reliquie ergo hydriam suam multer, & tbiit in urbem , dixkque ejus loci homini-
29 Venite,videte hominem,qui dixit misi , quascunque fecitnum iste est Christus Me.
Exierunt ergo ex urbe, & venerunt ad
^ ;i Interim autem rogabanteumdiscipu- !i, dicentes; Rabbi,ede.
;r ille autem dixit eis, ego cibum habeo quendam,quem vos non nostis.
;; Dicebant ergo discipuli alii ad alios, Num quis attulit ei,quod ederet ?
;4 Dicit eis Jesus, Esca mea est exsequi voluntatem ejus , qui misit me, & consummare ipsus opus.
;5 Nonne vos dicitis, Adhuc quadrimestre frdtium superest,8c mellis erit r Ecce dico vobis,attollite oculos vestros.& spectate regiones: nam albas jam sunt admessem.
;6 Qut autem metit,mercedem accipit,de congregat fructum in vitam asternam : ut,8e qui feminac.simul gaudeat,8e qui metit.
$7 Nam in hoc dictum illud verum est , Alius est,qui feminat,8e alius,qui metit.
38 Ego misi vos ad id metendum » in quo vos non laborastis; alii laboraverunt, & vos in labores eorum introistis.
Ig Ex urbe autem illa multi Samaritanorum crediderunt in eum propter sermonem mulieris »illius restantis , &cdicentu, Certe dixiemihi omnia,quarfeci.
40 Quum ergo venissent ad eum Samaritani, rogarunt eum,ut apud ipsos maneret : & mansit ibi duos dies.
41 Ac multo plures crediderunt propter sermonem ipsius.
42 Et illi mulieri dicebant, Non amplius propter tuos sermones credimus; ipsi enim audivimus, & scimus hunc esse vere Servatorem illum mundi,Christum.
4* Duobus autem post diebus exiit inde, -c abiit in Galilaeam.
4* Ipse enim Jesus testatus fuerat» prophetam in sua patria honorem non habere-
45 Quum ergo venisset in Galilaeam , exceperunt eum Galilaei, quum omniavidis- senr.quat fecerat Hierosolymis in festo:nam de ipsi venerant ad festum.
46 Venit igitur Jesus rursum Cana , oppidum Galilaeae, ubi fecerat ex aqua vinum, erat autem in urfre Capernaumo regius quidam,cuius silius infirmus erat.
47 is quum audisset Jesum venisse ex Ju- dara in Galilaeam , abiit adeum , de eum rogavit, ut descenderet, ac sanaret suum filium : erae enim moribundus.
48 Dixit ergo Jesus ei,Nisi signa,8c prodigia videritis,non credetis.
49 Dicit ei regius ille,Domine,descende priusquam moriatur puerulus meus.
<0 Dicit ei Jesus, Vade,silius tuusvivit. Credidit homo sermoni, quem dixerat ei Jesus ; 8e profectus est.
• §, jam autem eo descendente, fervi occurrerunt ei, de annunciaverunt,dicentes ; Filius tuus vivit.
ca Percontatus est ergo ab eis horam, qua melius habuerat: Öc dixerunt ei,Heri tirciur horam seprimam dimisit eum fe-

sj Agnovit ergo pater tifd&um ejse illa ipsa hora,qua dixerat ei Jesus, Filius tuus vivit.de credidit ipse,ac domus ejus tota*
{4 Hoc rursus, id est, secundum signum edidit Jesus, quum venisset exjud&ain Galilaeam.
C A P. V. Paralyticus adpisetnam. .^ustori- f 04(3 officium Onifii. ResurreCxio moi tuorum. Scrutinium scripturarum.
Ost haec erat festum Judarorum,& ascendit Jesus Hierosolymam.
2 Est autem Hierosolymis ad portam pecuariam» piscina,quae nominatur Hebraice Bethesda,quinque porticus habens.
; In his jacebat multitudo magna infirmorum, coccorum, claudorum, aridorum*, exspectantium aquae motum.
4 Angelus enim descendebat praestituto tempore in piscinam, & turbabar aquam ; itaque qui primus ingressus erat post aquae turbationem,sanus fiebat, a quocunque detineretur morbo.
5 Erat autem quidam illic tricesimum o- ctavum annum agens in infirmitate.
6 Hunc quum vidisset Jesus jacentem, 8e cognovisset eum jam multum temporis e- gisse in morfco,dicit ei,Cupis sanus fieri ?
7 Respondit ei infirmus ille.Domine non habeo, qui, quum turbata suerit aqua, immittat me in piscinam : sedinterim, dum ego venio,alius ante me descendit'
8 Dicit ei Jesus, Surge,attolle grabbatum tuum.de ambula;
9 Et statim sanus factus est homo ille : 3e sustulit grabbatum suum.de ambulabat; erae autem sabbathum die illo.
10 Judari ergo dicebant ei, qui curatus fuerac;Sabbathum est,non licet tibi attollere grabbatum.
11 Respondit eis.Qui nfe fanum fecit,is mihi dixit,Attolle grabbatum tuum.de ambula.
12 interrogaverunt eum ergo, Quisille est, qui dixit tibi, Attolle grabbatumluum» de ambula ?
1; ls autem,qui sanatus fuerat,nesciebac quis esset: Jesus enim evaserat e turba,quae erat in illo loco.
14 Postea invenit eum Jesus in templo,& dixit ei, Ecce, sanus factus es: ne pecca amplius,ut ne quid deterius tibi fiat.
i? Abiit homo ille, dcnunciavit Judaeis Jesum esse,a quo sanatus fuerat.
16 Acpropttrea persequebantur J udari Jesum, & studebant eum interimere, quod ista fecisset sabbacho.
17 Jesus autem respondit eis,Pater meuS usque adhuc operatur,& ego operor.
18 Proprerea ergo magis studebant eum Judxi interimere, quia non solum solvissee sabbathum, sed & Deum dixisset p«rem suum,parem se faciens Deo.
19 Respondit ergo Jesuj.dc dixicets» Amen amen dico vobis, non potest Filius a ferner ipso operari ,id e/!,nisi videritParrem operantem ; quaecunque enim ille facit, haec etiam Filius pariterfacit.
20 Pater enim amat Filium,& omnia o- Uendit ei,quae ipse facit: de opera istis majora ostendet ei,ut vos mit «nini.
21 Sicut enim Pater suscitat mortuos,Se

vivificat,iri & filius,quos vult,vivificat.
zz Ncc enim Pater judicat quenquam, sed omne judicium dedit Filio:
r; Ut omnes honorent Filium,prout ho- notant Patrem:qui non honorat Filium, non honorat Patrem .ut qui miieric eum.

14 Amen amen dico vobis, qui sermonem meum audit.Sc credit ei,qui misit me, habet vitam atternam, Sc in condemnationem non veniet, sed transibit a morte in
Amen amen dico vobis,adventat tempus, Sc nunc est,quum mortui audient vocem filii Dei: & qui audierint,vivent.
16 Sicut enim Pater habet vitam in se ipso, sic dedit Sc Filio habere vitam in se
27 Et auctoritatem ei dedit etiam judicium exercendi, quatenus Filius hominis est.
28 Ne hoc miramini: nam veniet hora, ua omnes, qui in monumentis sUnc> au- ient vocem eius:
rq Et prodibunt,qui bona fecerint,in resurrectionem vitae: qui vero mala egerint, in resurrectionem condemnationis.
;o Non possum ego a me inio facere quicquam; prout aud ; o,judico: & iudicium meum justum est: quia non qyatro voluntatem meam: sed voluntatem ejus, qui misit me,id rß, Patris.
Si ego testor de me ipso,testimonium meum non est firmum.
p Alius est,qui testatur de me.Sc scio firmum esle teltimonium.quod testatur de me.
I i Vos misistis ad Johannen», Sc ii testimonium dedit veritati.
Ego aurem ab homine testimonium non capto: sed ha?c dico,ut vos servemini.
Z5 Ille erat lucerna ardens, & lucens; vos autem voluistis ad momentum exsultare in eju«!uce.
;6 At ego testimonium habeo maius testimonio Johannis; opera enim,quae dedit n'ihiP<*ter,ut ea conscmmem.ipsa, inquam, opera,quae ego facio,testantur de me,quod Pater miserit me.
Et qui misic me,Pater ipse testatus est de me. Neque vocem eius unquam audistis, neque speciem ejus vidistis.
;8 Et sermonem ejus non habetis in vobis manentem : quia quem misit ille,huic vos non creditis.
;«1 Scrutamini Scripturas, quia vos videmini vobis in ipsis vitam aeternam habere : & illa» sunt,quat testantur de me.
40 Sed non vultis venire ad me,ut vitam habeatis.
41 Gloriam ab hominibus non capto,
41 Std vos novi charitatem Dei non habere i.n vobis.
4; Ego veni in nomine Patris mei,nec recipitis me;si venerit alius in nomine slio,illum recipietis.
44 Quomodo vos potestis credere,quum gloriam alii ab aliis captetis,Lt gloriam illam, quas a solo Deo proficiscitur , non qua*rati$?
4< Ne putate me accusiturum vos apud Patrem: est,qui accuset vos,Moses,in quo Vos speratis.
46 5 i enim crederetis Mosi , crederetis
ELIUM Cap.f.6.
mihi: nam ille de me^escripsit.
47 Quod si scriptis illims pon creditis» quomodo verbis meis crederis ?
C A P. VI. Duo Chriftt concio
de pane,($ aqua viu /j'q^'noco excepta.
Ost h«ec abiit Jesus tran« man Galila»*,
quod tft siberudii.
r Et sequebatur eum turba mtlta , quia videbant ejus signa, qur «debat in insit-
; Subiit vero in montem Jesui,& ibi sedit cum discipulis suis.
4 Prope autem erat Pascha,festum Judaeorum.
5 Quum ergo sustulisset oculor Jesus ,8c conspexisset multam turbam ad se venire, dicit Philippo; Unde ememus pines,ute- dancisti?
6 (Hoc autem dicebat,tentans eum: ipse enim sciebat,quid effer facturas:)
7 Respondit ei Philippus: Ducentorum denariorum panes non suffecerint eis , ut singuli eorum paululum quiddam acci-
^ 8 Dicit ei unus ex discipulis ejus, nempe Andreas, frater Simonis Petri;
9 Est hic pue:ulus quidam , qui habet quinque-panes hordeaceos,& duos pisciculos : sed ha»c quid sunt inter tam multos)
10 Dixit aurem Jesus, Facite,ut homines recumbant: Erat aurem gramen multum in eo soco ; Discubuerunt ergo viri illi numero quasi quinquies mille.
n Accepit autem panes illos Jesus , Se actis gratiis distribuit discipulis , discipuli vero accumbentibus: similiter etiam ex pisciculis illis,quantum voleba nt,
12 Ut autem expleti fune, dixit les-M discipulis suis,Congregate,quae superfuerunt fragmenta,ne quid pereat.
1; Congregarunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentis ex quinque illis panibus hordeaceis, qu«e superfuerant isj,quicomederanr.
14 illi ergo,quum vidissent signum,quod Jesus ediderat; dicebant, Hic est vere propheta ille,qui venturus erat in mundum.
is Jesus ergo, quum nösset venturos.Le se abrepturos,ut facerent se Regem>secessic rursus in montem solus ipse.
16 Urautem serum diei factumest,defcen* derum discipuli eius ad mare.
17 Et ingressi navigium,ibant trans mare Capemaumum versu*: iam autem erant tenebrae.nec venerat ad eos jesus.
18 Et mare , vento magno flante, insur-
19 Provecti vero quasi stadia viginti quinque,aut trigintp, conspiciunt Jelum ambulantem super mare,8cappropinquantem na« vi : 8 c timuerunt.
20 ille vero dixit cis , Ego sum , nj meri Cupide ergo receperunt eum in navigium : 8 c statim navigium pervenit ad regionem,in quam ibant.
ax Poster« dic turba , qua: substiterat cis mare,quum vidisset illic non fuisse aliud na. vigium , nisi unum illud . in quod ingressi fuerant discipuli ejus,St Jesum non intras-

se cum discipulissuif in navigmmissedsolos ejus discipulos abiiiTe:
r; (Alia vero navigiola Tiberi ad« venerunt, prope jocum iuum.ubi ed-erant panem, posaeaquam gratias egisset Domi-
14 Quum igitur, inquam, vidisset turba Jesum illic non esse,neque discipulos eius, ingressi su.nt 8c ipsi in navigia, Hc venerunt CBpernaumuni,quarrentes jesum.
r.s Et eo invento trans mare.dixerunt ei, Kabbi,qu:tndo huc pervenisti ?
26 Respondit eis Jesus, &dixit j Arnen amen dico vobis,quieritis me, non quia vidistis signa,sed quia ediltis panes illos,&saturati estis.
27 Operamini non cibo,qui perit,sed cibo isti, c;ui permanet in vitam «eternam» quem silius hominis dabit vobis : hunc e* nim Pater obsignavu,td ess,Deus.
28 Dixerunt ergo ad eum, Quid faciemus,ut operemur operibus Dei ?
19 Respondit Jesus, 6c dixit eis;Hoc illud est opus Dei, ut credatis in eum, quem ille misit.
zc, Dixerunt ergo ei; Quod ergo tu signum edis, tit videamus, & credamus tibi ? quid operaris ?
Patres nostri ederunt illud manna in deferto illo : sicut scriptum est ; Panem e cocio dedit eis,quem ederent.
$2 Dixit ergo eis Jesus ; Amen amen dico vobis , nequaquam Moses dedit vobis panem illum coelestem, sed Patermeus dat vobis panem illum coelestem verum.
M Panis enim iile Dei is est,qui de caelo descendit,& dat vitam mundo.
?4 Dixerunt ergo ei; Domine, da nobis femper panem istum.
Dixit autem eis Jesus ; Ego sum panis ille vita:; qui venit ad me,nequaquam esuriet: & qui credit in me, non sitiet un-
Sed dixi vobis, certe & vidistis me,8c non creditis.

$7 Quicquiddat mihi Pater, ad me veniet: 8c eum,qui venit ad me, nequaquam ejecerim foras :
;8 Quia descendi e coelo,ut exsequar non voluntatem meam,sed voluntatem ejus,qui misit me.
Hxc est autem voluntas ejus, qui misit mc, id esi, Patris,uc quicquici mihi dederit,non perdam ex eo, sed suscitem illud in ultimo illo die»
40 Haec est aurem voluntas esus, qui misit me, ut quisquis conspicit filium, & credit in eum,habeat vitam atrernam& suscitem ipsum ego ultimo i Hodie.
41 Murmurabantergo Judici de eo, quia dixerat, Ego sum ponis ille, qui c cocio descendit.
42 Et dicebant; Nonne iste est ille Jesus, filius ille Josephi,cuius nos novimus patrem,& matrem ? quomodo ergo dicit iste: E cocio descendi ?
41 Respondit ergo Jesus, 8 e dixit eis,Ne murmurate inter vos.
44 Nemo potest venire ad me,nisi Pater» qui misit me, traxerit eurn . & ego suscitem
ipsum ultimo ilio die. /
45 Scriptum est in Prophetis ; Et erunt
ANNEM. . Cap.ff.
omnes docti a Deo, Quisquis ergo audivit a Patre, 8c didfcit,venit ad me.
46 Non quod Patrem viderit quisquam» nisi is,qui est ä Deo : hic vidit Patrem.
47 Amen amen dico vobis, qui credit in me,habet vitam sternam.
48 Ego sum panis ille vitae.
49 Patres vestri ederunt mannam deferto, St mortui tunt.
50 Hic est panis ille,qui e coelo descendit, ut,qui edit ex eo,non moriatur.
;i Ego sum panis ille vivus, qui e coelo descendit. Si quis ederit ex hoc pane, vivet in xremum: panis autem,quem ego dabo, caro mea est, quam ego dabo pro mundi
51 Pugnabant ergo Judaei alii adverstit alios, dicentes: Quomodo potest hic nobis carnem suam dare,quam edamus ?
Dixit ergo eis Jesus, Amen amen dico vobis, nisi edericistarnem Filii hominis,Sc biberitis eius sanguinem, non habebitis vitaro in vobis.
$4Qui edit carnem meam.Lc bibit meum sanguinem, habet vitam xternam : 8c ego suscitabo ipsum ultimo illo die.
Caro enim mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus.
$6 Qui editmeam carnem,& bibit meum sanguinem,in me manet,8c ego in eo.
5 7 .Sicut misit me vivens ille Pater,8c e- go vivo per Patrem ; ira etiam, qui ederit me,vivet ipse quoque per me,
58 Hic est panis ille,qui de coelo descendit : non prout ederunt Patres vestri manna, & mortui sunt: qui ederit hunc panem, vivet in aeternum.
59 H«c dixit in synagoga, quum doceret in urbe Capernaumo.
60 Multi ergo ex discipulis ejus hU auditis dixerunt: Durus est hic sermo; quis potest cum audire ?
61 Sciens autem Jesus apud se discipulos suos de hoc murmurare,dixit eis; Hoc- cme vos offendit ?
62, Qujdsi igitur spectaveritis Filium hominis,ascendentem eb,ubi erat prius •
Spiritus est id, quod vivificat, caro non prodest qui equam : verbo, qua» ego loquor vobis,spiritus sunt,& vita sunt.
64 Sed sunt quidam ex vobis, qui non credunt; sciebat enim a principio jesui, quinam essent, qui non credebant, & quis eum proditurus effer.
6f Et dicebat,Propterea dixi vobis,neminem? osse venire ad me > nisi fuerit ei datum a Patre meo.
66 Ex eo tempore multi discipulorum e« ius pedem retulerunt; nec amplius curo eo versabamur.
6-r Dixit ergo Jesus duodecim illis: Num StVosvuHiS abire)
68 Respondit ergo ei Simon Petrus, Domine,ad quem abibimus ? verba vitae aeternae habes;
69 Et nos credidimus,& scivimus ce esse Christum,illuni Filium Dei viventis.
70 Respondit ei Jesus, nonne ego vos duodecim elegi) 8c tamen unus ex vobis est diabolus.
71 Loquebatur autem de Jtida, Simonis
filio i lscariota, futurum e se
r

Cap.7. „ IVANG
proderet eum, quum esset unus ex illts duodecrm*
C A P. V 11. Christin noi cum Aff\mbin,std fldm profectus ad festum, docet intemplo. Va.ri* feruntur de eo judicia i & diffident, qui eum comprehenderi uofeb.tnt. Ersabatur autem Je fui posthxc in Gali- \xa: nolebat enim :n Judaea versari» quia studebant eum Judari interimere.
z Prope autem erat festutn Judarorum, Scenopegia. ,
3 Dixerunt igitur ad eum fratres ejus, Digredere hinc, Se vade in |uda?am, ut cui quoque discipuli spectent'opera tua,quae
4 Nemo enim occulte facit aliquid, fle quirit ipse celebris esse :si hate facis,manifesta te ipsum mundo.
f Nam ne fratres quidem eius credebant
10 6 Dicit ergo eis Jesus, Prasstitutum illud tempusmeum nondum adest : praestitutum autem illud tempus vestrjro semper est pa-
7 Non potest mundus vos odisse: me au* tem odit, quoniam ego restor de eo opera ejus mala elie.
8 Vos ascendite ad hoi dies festos: ego nondum ascendo ad festum,quia praestitu- rum illud meum tempus nondum exple*
^9 Haec autem, quum eis dixislet,rr.ansit in Galilxa.
io Ut ascenderunt autem fratres ejus, tunc & ipse ascendit ad festum,non manifeste, sed velut occulte.
• it Judaei ergo quaerebant eum in festo,& dicebant,Ubi est 11te ?
it Et mussitatio multa erat in turba de eo, alii quidem dicebam: Vir bonus est: Alit vero dicebant; Non: sed turbam se-
13 Nullus tamen libere loquebatur de eo, propter metum sudatorum.
14 Festo autem ilio iam medio ascendit Jesus in templum,ac docebat.
J it Etmirabantur Judxi,dicentes j (Quomodo iste literas novit, quum ea* non di-
16 Respondit eis Jesus, fledixit; Mea doctrina non est mea: sed ejus, qui misit
17 Si quis voluerit,quod ille vult.facere, cognoscet de doctrina,utrum ex Deo sit,an ego ä meipsoloquar.
18 Quia se met ipso loquitur, gloriam propriam quatrit: qui autem quatrir gloriam ejus, qui misit ipsum, hic verax est, & injustitia jn eo non est.
19 Nonne Moses dedit vobis Legem, 8e tamen nemo ex vobis pratstat Legem ? qui d me studetis interimere ?
10 Respondit turba,flcdixtr,Dasmonium habes: quis te studet interimere ?
si Respondit Jesus, & dixit eis, Unum ©pus feci,fle omnes miramini.
- n Attamen Moses dedit vobis circumcisionem snon quod c« Mose sic,sed quist ex Patribus) & Sabbatho circumciditis horni-
i\ Si circumcisionem accipit homo Sab*
ELIUM Cap.7.
batho, urnon solvatur Lex Mosis, mihi indignamini, quod totum hominem fanum fecerim Sabbatho ?
14 Ne judicate secundum vultum,sed justum illud judicium ferte.
15 Dicebat ergo quidam ex Hierosolymitanis, Nonne hic est, quem student interimere ?
16 At ecce,libere loquitur,& nihil ei dicunt: numnatn vere cognoverunt primores,hunc vere esse Christum illum ?

27 Sed novimus,unde hic sit: quum aurem venerit ille Christus,nemo cogniturus est,unde fit.
z8 Clamabat ergo Jesus intemplo, docens, & dicens ; Et me nostis, & unde sim nostis: 8c ä me ipso non veni,sed est verax, qui misit me,quem vos non nostis,
ig Ego vero novi eum, quia abipso sum. Se ille me misit.
30 Studebant ergo eum prehendere: sed nemo injecit in eum manum,quia nondum venerat hora illa ipsius.
31 Multi vero cx turbacrediderunt in eum,8c dicebant;Christus,quum venerit, num signa plura edet iis,quae iste edidit ?
Zz Audierunt Pharisati turbam ista murmurantem de eo, & miserunt Pharif*i,ac primarii sacerdotes ministros, ut eum prehenderent.
33 Dixit ergo eis Jesus ,Adhuc paulisper ero vobiscum; deinde abibo ad eum, qui me misit.
34 Quaeretis me,nec invenietis: fleubi ego ero, eö vos non poterWrs venire.
35 Dixerunt ergo Judati intersese, Qu6- nam est iste profecturus, ut nos non inveniamus eum ? num ad eos,qui dispersi sunt inter Grxcos,profecturus est,fle Graecos do-
36 Quis est hic sermo, quem dixit? Quaeretis me, fle non invenietis me ; & ubi ego ero,voj non poteritis venire ?
37 Ultimo autem die illo magno festi stetit Jesus, fle clamavit, dicens: Si quis sitit, veniat ad me,fit bibat.
38 Qui credit in me, sicut dixit Scriptura , flumina aquas viva: «x ventre ipsius
3g(Hoc autem dixit de Spiritu illo,quem accepturi erant credentes in eum. Nondum enim erat Spiritus sanctus, quia jesus nondum erat glorificatus.)
40 Multi ergo < turba, quum audtstenc hunc sermonem,dicebant,Vere hic est Propheta ille.
41 Alii dicebant ; Hic est Christus ille. Quidam autem dicebant: Num enim e Ga - lilxa veniet ille Christus ?
41 Nonne Scriptura dicit,ex semine David) S,8c ex vito Bethlehems ,ubi eratDavid, venturum illum Christum ?
4; Dissidium ergo ortum est in turba propter eum.
44 Quidam autem tx ipsis volebant eum prehendere , sed nemo injecit in eum ma-
45 Venerunt ergo ministri ad primarios
faccrdoccs,6c Pharisacoj ; qui dixerunt eis 4 Quare non adduxistis eum ?
46 Respodderunt ministri ; Nunquam ita loquueus est homo,ut homo iste.
47 R«'

47 Respondierun tergo eis Phariifari;Num Lc vos seducti estis 2
48 Num quis ex primoribus cr edidit in eum, aut ex Pnarifeis?
49 Sed turba hrc,qya; non novit legero, exsecrabilis est.
joDicit eis Nicodemus,is>qui venerat ad eum nocte,quum unus esset ex illi 5.
51 Num Lex nostra condemnat quempiam, nisi prius ex ipso audierit, & cognoverit,quid faciat?
52 Responiderunc, & dixerunt ei; Num & tu GaüiajUS es ? scrutare, & scito ex Gali- l$a prophetanti non fuisse suscitatum.
Ci Et profectus est unusquisque domum
C A P. V 1 I r. Christin adulter* perratare- mittit, teslatur deseipso , (ff dePatre.t^y qu it femen -dbraha,(2 qui>i liber dUendus. Esus autem profectus est in montem Olea-
s Et diluculo rursus adfuit in templo* & totus populuj venicadeum , Sc sedens, docebat eos.
; Adducunt autem ad eum Scriba;, Lc Pharifari mu.lierem»in adulterio deprehensam : Se quum statuissent eam in medio.
4 Dicunt ei; Magister,haec mulier deprehensa est in ipso facto, quum moechare-
5 In Lege vero Moses prxcepit nobis,Ut tales lapidentur ;tu ergo,quid dicis ?
6 Hoc autem dicebant centantes cum»ut possent eum accusare, Jesus autem incurvatus deorsum,digito scribebat in terra.
7 Quym autem perseverarent eum inter- rogate.sesesurrigens.dixitadeos ;Qui vestrum immunis est ä peccato, primus in eam jaciat lapidem*
8 Et rursum incurvatus deorsum , scribebat in terra. i
9 Ipst vero * quum audivissent >8ca conscientia redarguerentur , singularim a- UuS post alium exierant »initio facto a senioribus usque ad ultimos: & derelictus est solus Jesus,5cmulier in medio stans.
10 (esus autem fese surrigens,8e nemine conspecto praeter mulierem, dixit ei ; Mulier » ubi sunt illi tui accusatores ? nemo te condemnavit ?
' t» Ipsa vero dixit,Nemo Domine. Dixit autem ei Jesus, Nec ego te condemno : vade ,8c ne deince ps pecca.
ti Rursum ergo Jesus eis loquurusest, dicens ; Ego funi lux illa mundi: qui sequitur me , non ambulabit in tenebris,sed ha- bebiclumen.vitat.
1? Pharifari igitur dixerunt ei , Tu de ipso testaris , testimonium tuum non est firmum.
14 Respondit Jesus, & dixit eis ; Etiamsi ego testor de me ipsp.firmum est testimonium meum; quia scio unde venerim ,& quo vadam: vos autem nescitis,unde vene- rim.&quo vadam.
15 Vos fecundum carnem Judicatis,ego non judico quenquam.
16 Quod st etiam judicatem ego, IuJi- cium meum firmum effer: quia solus non sum,sed - go,& qui misit me Pater.
17 Sed & i« Lege vestra scriptum est,duo-

rum hominum testimonium firmum este.
18 Ego U sum,qui testor deme ipso,8c testatur de nie, qui misit me Pacer.
ig Dicebant ergo ei; Ubi est tuus ille Pater ? Respondit Jesus , neque me nostis, neque Patrem meum: si me nostetis, Patrem quoque meum nostetis« io Ha;c verba*loquutus est Jesus in ga- mph^lacio, docens in templo; Lenem» prehendit eum ,quia nondum venerat illa ipsius hora.
1, Dixit ergo iterum eis Jesus » Ego vado, & quaereris me, Sc in hoc peccato vestro moriemini, quo ego vado,vos non potestis
21 Dicebant ergo J udari, Num interimet se ipsum, quod dicat, Oa^ ego vado, vos non potestis venire?
1; Tunc dixit eis, Vos inferne estis,ego sum superne : vos ex hoc mundo estis, ego non sum ex hoc mundo :
24 Ideo vobis dixi,vt>$ morituros in peccatis vestris. Nam nifi credideritis me eum este,moriemini in peccatis vestris.
25 Dixerunt ergo ei.Tuquises? Tum dixit cis Jesus, Id, quod a principio dico
iS Mulra habeo, quarde vobis loquar,ae judicem » sed qui me milit,verax est :& e- go.quae audivi ab eo.hz-c loquor mundo, i? Non cognoverunt se de Patre b/e ipsis dicere.
18 Dixit ergo eis Jesus, Quum sustuleritis Filium hominis , tunc agnoscetis me eum este.Sc a me ipso nihil facere, sed prout docuit me Pater haec loqui.
29 Nam qui me misit,mecum est,non reliquit me solum Parer, quia ego, qua; pla- cencipsi,facio semper.
Harc isto loqueme multi crediderunt
N Dicebat ergo Jesus iis Judaris.qui crediderant ipst . Si vos manseritis in sermone meo,vere discipuli mei eritis.
Et cognoscetis veritatem, 8c veritas vos in libertatem vindicabit.
;; Responderunt ei,Semen Abraham, sumus,neque cuiquam servivimus unquam: quomodo tu dicis,vos in libertatem vindicabimini ?
34 Responditejs Jesus,Amen amen dico vobis , qwisquis operam dat peccato, servus est peccati.
Servus autem non manet in domo perpetuo : filius manet perpetuo.

\6 Itaque, fi vos Filius in libertatem vin- dicaric,vere liberi eritis.
;-7 Scio vos femen Abrahami esse,sed studetis me interimere, quia sermo ille meus
non habet locum apud vos, z8 Ego loquor,quod vidi apud Patrem meum ,Sc vos facitis,quod vidistis apud Patrem vestrum.
$9 Responderunr. & dixerunt ei, Pater noster Abrahamus est. Dicit eis Jesus, st filii Abrahami essetis, opera Abrahami face«
40 Nunc autem studeris me interimere, hominem » qui veritatem vobis loquutus sum . quam audivi a Deo: hoc Abrahamus non fecit.
4> Vos facitis opera patris vestri. Itaque

dixerunt ci, Nos ex scortatione non sumus geniti • unum patrem habemus, nempe
4* Dixir ergo eis Jesus, Si Deus pater ve* ster effer, diligeretis me: ego enim a Deo prodii,& adsum: nec enim st me ipso veni, sed ille me misit.
4? Qüj’S'C loquelam isifim meam non a* gnnscitis? nempe quoniam non potestis au» dire sermonem meum.
44 Vos c* patre diabolo estis, Ac cupiditates patr i? vestri vultis exsequi. Ille suit homicida ä principio, & in veritate non perstitit: non est enim veritas in eo. Quo* tiescunque loquitur mendacium, de suo loquitur, quia mendaxest.Ac pater ille mendacii. ^ ,
45 Vos auteml^ufa ego veritatem dico, non creditis mihi.
46 Quis ex vobis arguit me de peccato ? st veritatem dico, quare vos non creditis
47 QHl ex ^ eo Est,verba Dei audit: pro- pterea vos non auditis,quia ex Deo non estis.
48 Responderunt ergo Judxi .« dixerunt ei,Nonne bene dicimur.te Samaritanum este.Se d^monium habere ?
49 Respondit jesuS.ego datmonium non habeo,sed honoro Tatrem meum , & vos contumelia afficitis me.
*o Eeo vero non qu*ro gloriam meam ; est,qui quaerat,& iudicef.
51 Amen amen dico vobis: si quis sermonem meum observaverit, mortem non conspiciet in arrernum.
5» Dixerunt ergo ei J udari, Nunc agnovimus te daemonium habere. Abrahamus morruus est,6c propherar:8c ru dicis,Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in xcernum ?
5; Num tu major es patre illo nostro A* brahamo, qui mortuus est ? etiam prophe- xx mortui sunt: quem tu re ipsum facis ?
<4 Refporidir Jesus , Si ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil esttPater ille meus is est , aui glorificat me , quem vos dicitis Deum vestrum e/se. -
55 Sed non nostis eum : ego vero ipsum »ovi, At st dixero, ipsum mihi non este no« tum,ero similis vestri, id est. mendax : sed eum novi,fit sermonem eius observo.
56 Abrahamus pater ili« vester gestivit videre diem istum meum , fit vidit, ac gavisus est-
57 Dixerunt igitur ei Judari .Quinquaginta annos nondum habes, & Abrahamum ; vidisti?
58 Dixit eis Jesus,Amen amen dico vobis, priusquam Abrahamus existerec, ego
<g Sustulerunt ergo lapides, ut jacerent in eum: Jesus autem occultavit se, &exj. vit e pemplo.quum transivisset per medios ipsos: 8cit } a prasteriit.
C A P. I X. Cocti k Cbiistofanati bistorttt. T^Rxtcrgrediens autem , vidit quendam
1 ctecum a nativitate •
r Et interrogaverunt eum discipuli ejus, dicentes : Rabbi, quis peccavit, ille* an parentes ejuSjUtcoccus nasceretur ? 1

; Respondit Jesus , Neque iste peccavit, neque parentes eius ,ut «tiMi&sccrttur : sed ccecui natui est,ut opera Dei manifesta fierent in eo.
4 Oportet me vacare operibts ejus, qui mistr me,donec diesfll: venietnox,quum nemo potest operari.
5 Quamdiu fuero in mundo: Lux sum mundi.
6 Hoc quum dixisset,spuit humi ,Sc fecit lutum ex sputo » & ihevit luto oculos cocci
7 Dixitque ei:Vade,ablue oculos in piscina Sjloam, quod est,si interpreteris,Missus, ^biic ergo, dc abluitoadoi, redinquevi-
3 Vicini ergo.Lc qui priüs conspexerant eum coccum esse, dicebant; Nonne hic est» qui sedebat ,Sc mendicabat ?
9 Alii dicebant, Certe hic est: alii vero* Certe similisest ei. Ille veri dicebat, Certe ego if sum.
10 Dixerunt ergo ei; Quomodo aperti sunt tibi oryli ?
11 Respondit ille,8e dixit; Quidam, qui dicitur Jesus, lutum fecit,8c inunxiroculos meos, & dixit mihi, Vade ad piscinam Silvam, & ablue oculos. Ut autem abii,At ablui oculos, vidi.
11 Dixerunt ergoci,Ubi est ille? Ait: Nescio.
11 Adducunt eum ad Pharistcos,eum,inquam ,oui olim ccccus fuerat.
14 Erae autem Sabbathum , quum lutum faceret Jesus, & aperiret oculos ejus.
1 f Rursus ergo interrogarunt eum etiam Phari fei »quomodo videndi facultatem esset adeptus- ille vero dixit eis: Lutum imposuit oculis meis.Sc ablui omfos.& video.
16 Dicebant ergo ex Pharifeis quidam, Homo iste non est a Deo : nam Sabbathum non observat. Alii dicebant; Quomodo potest quispiam peccator talia signa edere ? Et disfidiumetJt inter eos.
17 Rursus dicunt eccco, Tu quid dicis de ipso* quod aperuit oculos tuos ? ille autem dixit: Certe propheta est.
i3 Non crediderunt ergo Judasf de eo, quod coccus fuistet , & videndi facultatem cster adeptus, usque quo vocarunt ems parentes, ejus, inquam, qui videndi facultatem fuerat adeptus.
iy. Et interrogaverunt eos, dicentes ; Hiccineest filius ille vester,quem voj dici- tiscoccum natum esse? quomodo ergo nunc
ao Responderunt eis parentes ejus, Ae dixerunt: Scimus hunc esse filium illum nostrum,& coccum natum esse :
r« Quomodo vero nunc videat, nescimus: aut quis ejus aperuerit oculos, nos nescimus: ipse attatem habet,ipsum interrogate.ipse de se loquetur.
rr Hac dixerunt parentes eius quod metuerent Judxos.* jam enim constituerant Judrei ,ut jfi quis eum profiteretur esse Christum, lynagoga moveretur.
a) 1‘ropterea parentes cius dixerunt: Äitarem habet,ipsum interrogare.
24S ecundo ergo vocarunt hominem.qui fuerat coccus,& dixerunt ei,Tribue gloriam Deo,
i

Deo, nos hu:nc hominem fcimu*peccatorem eile.
25 Respomdit igitur iilc,8c dixic,An pec- catorsit, nescio : unum scio, me,quum coc- cus fuerim,nunc videif.
26 Dixerunt autem ei rursus , Quid fecit tibi? quomo'do aperuit oculos tuos ?
27 Respondit eis jam vobis dixi» 8 c non audivistis : cur iterum vultis audire ? num & vos fieri vultis ipsius discipuli ?
28 Itaque conviciati tunc ei, & dixerunt, Tu discipulus illius es; nos autem Mosis discipuli fumus.
29 Nos scimus , Deum esse loquucum Mosi : hic au-rem unde sit,nescimus.
;o Respondit ille , Lc dixit eis ; At enim istud mirum esi,quod vos nesciatis,undesit, & tamen aperuit meos oculos.
;i Scimus autem , quod Deus peccatores non audiat: sed fi quis Dei cultor eft, & facit,quod ille vult,ille hunc audit.
A secu.io non est auditum, aliquem a peruisse ocu os ejus,qui coccus natus fuerit.
11 Nisi «Isset hic a Deo , non posset t&le quicquarr. facere.

14 Responderunt ,8c dixerunt ei, Tu in peccatis nat-us es torus, & tu doces nos ? Et ejecerunt eum fotas.
15 Audivit Jesus eum ejectum foras:8c eum nactus, dixit ei j Tun< credis in Filium Dei ?
16 Respondit ille, 8c dixit ; Quis est»Do- mine,ut cre dam in «um ?
17 Dixit autem ei Jesus, Et vidisti eum,8c is est,qui loquitur tecum.
$8 At iUe ait, Credo,Domine. Et adoravit eunt.
19 Et di*it JesUs: Ad judicium exercendum ego in hunc mundum veni: ut.qui non vident,videant,8c qui vident.cocci fianr.
40 Audierunt autem haec quidam ex Plia> risseis , qui cum ipso erant ,8c dixerunt ei, Num & nos cocci fumus 3
41 Dixit eis jesus.Si cocci essetis,non haberetis peccatum, nunc vero dicitis, Videmus : itaque peccatum vestr um manet.
C A P. X. Christus distinguens verum Pasto rem d mtrtenario&oviumnaturamdc- scribens, eunti li At sibi ä Iudaü odium, calumnia*.
Men amen dico vobis , qui non ingreditur per ostium in caulam ov ium , sed a- scendic aliunde,ille fur est,& latro,
2 Qui vero ingreditur perostium,pastor est ovium.
1 Huic a perit janitor, Lcoves vocem ejus audiunt.* 8c suas oves vocat nominatim , & educit eas-
4 Quumque suas oves emiserit, antegreditur eas : öcoves eum sequuntur, quia no- veiunt vocem eius.
5 Alienum autem nequaquam sequuntur, sed fugient ab eo: quia non norunt vocem alienorum.
6 Hanc similitudinem dixit eis Jesus. Illi vero non cognoverunt, qua;nam illa essent,
qua? loquebatur eis.
7 Jesus ergo rursum dixit eis;Atnen amen dico vobis,ego ium ostium illud ovium.
8 Quotquot ante me venerunr,fures sunr, A Uironcf; sed oves non auscuUarunt cis.;
HANNEM. Cap-io.
9 Ego sum illud ostium: permesiquis introierit, servabitur : & ingredietur, öc egredietur , 3 c pascua inveniet.
10 Fur non venit, nisi ut furetur, & mactet, ac perdat oves: ego veni, ut vitam habeant,& abundent.
11 Ego sum pastor ille bonus: bonus pastor animam tuam deponit pro ovibus.
12 Mercenarius autem, Lc qui non est pastor, cusos non funtoves propriat, spectans lupumvenientem , rclinquitoves, & fugit; lupus autem eas rapit,& dispergit ovile.
I j Mercenariusautem fugit,quia merce- nariusest,& non est illi cura ovium.
14 Ego sum pastor ille bonus, üc agnosco meas,& agnoscor ä meis.
15 Prout novit me Pater ,itX Se ego novi Patrem, Se animam meam depono pro ovi*
16 Alias'etiam oves habeo, qua? non sunt ex hac caula : illas quoque oportet me adducere : nam vocem meam audient: Fiet- que unus grex, is unus pastor.
t 7 Propreres Pater me diligit, quia ego depono animam meam » ut eam rursus assumam.
18 Nemo tollit eam a me,sed ego depono eam per me ipsum : auctoritatem habeo deponendi eam, Lc auctoritatem habeo rursus eam assumendi. Hoc prarceptum accepi ä Patre meo.
19 Dissdium igitur rursum ortum est inter Judaros propter istos sermones,
20 Dicebant autem multi eorum, Darmo« nium habet, St insanir,quid eum auditis ?
21 Alii dicebant, JI«ec verba non fune daemoniaci: num daemonium potest coccorum oculos aperire ?
22 Facta sunt autem Encaenia Hitrosoly-
mis.Sc hycms erar. 3
2? Et ambulabat Jesus in templo in por-
ticu Solomonis.
24 Cinxerunt igitur eum Judaei, 8 c dixerunt ei,Quousque animam nostram suspendis ? si tu es Christus ille,dic nobis aperte.
25 Respondit eis Jesus , Dixi vobis, nec creditis: opera, qua: ego facio in nomine Patris mei,hxc testantur de me.
26 Sed vos non creditis: non enim esti* ex ovibus illis meis,sicut dixi vobis.
27 Oves illae mea? vocem meam audiunt, Sc efio ea* agnosco,8c sequuntur me :
28 Et ego vitam aeternam do eis» nec peribunt in atterr.um , neque rapiet eas quisquam e manu mea.
29 Pater ille meus . qui mihi dedit eas , major omnibus est : neque quisquam potest eas eripere c manu Patris mei.
;o Ego,Sc Pater unum fumus.
II Sustulerunt ergo rursum lapides Ju-
dari,ut eum lapidarem. 3
;r Respondit eis Jesus, Multa bona opera ostendi vobis ex Patie meo : p»opcer quod illorum operum me lapidatis ?
1 \ Responderunt ei Judan, dicentes ; Ob bonum opus non lapidamus te, sed ob blas- phemiam,id est,quia tu homo quum sis, facis te ipsum Deum.
14 Respondit eis Jesus. Nonne scriptum est in Lege vestra,Ego dixi,Dii estis ?
15 Si illos dixit deos , ad quos sermo Dei factui cstjfc non potest solvi scriptura :
}6

Min*,qucm Patet sanctificavit, 3 c misit in mundum , vos dicit,r blasphemare, quia dixi: Filius Dei sum ?
^7 Si non facio opera Patris mei , nolite
credere mihi.
$ Sin vero W& facio , etiamsi mihi non credatis,operibus rame», credite : uc cogno-
atis, Se credatis Patrem tn me esse, & me
EVANGELIUM
t
jq Rursus ergo studebant eum prehendere: sed exivi: ex eorum manu.
40 Abilcque rursus ad trajectum Jordanis in eum locum » ubi primum fuerat Johannes, quum baptizaret,manfitque illic-
41 Multi autem veniebant ad eum , & dicebant , Johannes quidem signum nullum edidit: quaecunque autem de isto dixit, vera erant.
41 Et multi i llic credi derunt in eum.
CAP- XI. LazauM mortuu* resuscitatur. Cbriftui coiufjnatur. CaiaphMinfdM vaticinatur.
E Rat autem infirmus quidam, nomine Lars tus. a Bethania,ex vico Mariae,& Martha?, sororis ipsius.
2 (Maria aurem ea erat, qua? unxit Do minum unguento, & extersit pedes eius capillis suis; cujus frater Laiarus infirmus erat:)
; Miserunt ergo sorores ejus ad ipsum, dicentes; Domine, ecce, H,quera amas,est infirmus.
4 Jesus autem 'bor audito j dixit, Ha?c infirmitas non est immifla admortem, sed pro Dei gloria, ut per eum morbum glorificetur Filius Dei.
s Diligebat autem JestiiMartham , 6c sororem ejus,8t Lazanim.
6 Ut ergo audivit ilium aegrotare, tum quidem mansit duos dic« in eo loco , ubi
7 Deinde postea dixit discipulis ,Eamus in Judaeam rursus.
8 Dicunt ei discipuli, Rabbi, modo studebant re Judaei lapidare , Se rursum illuc abis ?

9 Respondit Jeius , Nonne duodecim sunt horae diei ? si quis ambulet interdiu , non impingit: quia lucem huius mundi cernit;
,0 Si quis autem ambulet nocte , impingit : quia lux ei non adest. *
11 Haec ait: & postea dixit eis , Lazarus, amicus ille noster, dormit, sed proficiscor, ut a somno excirem eum.
12 Dixerunt ergo discipuli ejus,Domine, si dormit,servabitur.
H Hoc aurem dixerat Jesus de ipsius mprte: at illi putarunt eum de dormitione somni dicere.
14 Tunc ergo Jesus dixit eis aperte , Lazarus mortuus est.
15 Et gaudeo propter voj (U t credatisJme illic non fuisse,sed eamus «d eum.
16 Dixit autem Thomas , qui dicitur Didamus, condiscipulis, Eamus & nos, ut mo- • namur cum eo.
17 Venit ergo Jesus, 8 c invenit eum quartum i-rn diem in monumento agere.
18 Er.it autem Bethania prope Hieroso- lym«in,feic stadiis quindecim:
Muldqueex Judaeis venerant ad Mar - tham,& Mariam,ac'eas,quxcum ipsis erant* 1 ut consolarentur eas de fratre suo.
10 Martha ergo üt audivit Jesum venire, occurrit ei: Maria vero domi sedebat.
a» Dixit autem Martha Jesu , Domine , si fuisses hic,frater meus non fuilsec mortuus :
22 Sed , Se nunc scio fore , ut quacunque petieris a Deo,det tibi- 2; Dicit ei Jesus, Resurget frater tuus.
24 Dicit ei Martha, Scio resurrecturum iri resurrectione ultimo illo die.
.25 Dixit ei Jesus, Ego sum resurrectio,& vita, qui credit in mei etiamsi mortuus fuerit,vivet :
26 Et quisquis vivit, Se credit in me,non morietur in sternum- Credis hoc)
27 Ait illi, Etiam Domine, ego credo td esse Christum illum,Filium illum Dei,qui in mundum venturus erat.
18 Et quum haec dixisset, abiit, Seciam vocavit Mariam , sororem suam »dicens: Magister adelt, & te vocat.
29 illa ut audivit, furgit cito, & venit ad
>0 (Nondum autem venerat Jesus in \\- cum; sed erat in loco » ubioccurreracei Martha :)
;i Judaei ergo, qui domi erant eum ea, Sc
consolabantur eam,quum vidissent Mariam cito furrexisse, Se exitsse, sequuti sunt eam* dicentes j Certe abit ad monumentum ; uc illic fleat.
;i Maria vero,quum venisset e'o» ubi erae Jesus, viso eo, accidit ad ejus pedes, dicens ei; Domine, si fuisses hic,non esset mortuus frater meus.
i; Jesus autem üt vidit eam flentem , Se judseos, qui una venei ant cum ea . flentes > Jnfremuic spiritu.& turbavit se ipsum.
U Et dixit, Ubi posuistis eum ? Dicunt ei,Domine,Veni,&vide.
?5 Lacrymatus est Jesus.
$6 Dixerunt ergo Judati»Ecce quomodo amabat eum.
\7 Quidam autem ex ipsis dixerunt,Non poterat hic,qui-aperuit oculos cocci,facere# uc Sc iste non moreretur ?
;8 Jesus ergo rursum fremens apud femec ipsum, venicad monumentum terat aurem spelunca,Sc lapis erar ei impositus.
Z9 Ait Jesus : Tollite lapidem. Dicit ei Martha,foror ejus,qui mortuus fuerat; Do* mine,jam olet: quatuor enim dierum est.
40 Dicit ei Jeius, Nonne dixi tibi,fore,si credideris,utVideas gloriam Dei ?
41 Sustulerunt ergo lapidem e toro , ubi mortuus ille fuerat positus: Jesus autem sustulit sursum oculos, 8c dixit, Vater, gratias ago tibi,quod me audieris.
42 Ego vero sciebam mesemperU te audiri : sed propter turbam circumstantem hoc dixi,ut credant me 'a te missum esse.
4; Er quum ha?c dixisset , clamavit voc« magna:Lazare»adesdum foras. ,
44 Tutn, qui fuerat mortuus, prodiit pedes . & m?nus vinctus fasciis , vultus autem cius sudario erat obvinctus,Dicit eis Jesus» Solvite eum,& sinite abire.
45 Multi ergo ex Jud*is,qu> venei ant ad Mariam , & spectarimt» qu$ fumat Jesus * crediderunt in eum.
4 « Qui-

46 Quidam autem esc eis abierunt ad Phari sieos.dc dixerunt eis.qua? fecerat JesuJ.
47 Coegerunt ergo primarii sacerdotes, Lc Pharifsci consilium, & dicebant > Quid a- gemus ? nam hic homo multa signa edit.
48 Si oniittamus eum ita , omnes ei cre- ; dent: veni*ntque Rom ani.de delebunt tum
locum nostrum,rum gentem,
49 Unus -'Utem ex ipsis,Cajaphas,pontifex maximus anni illius, dixit eis, Vos nihil
50 Nec cogitatis conducere nobis, uc tinus homo rnoriacur pro populo,dccota gens
1 non pereat»
f 51 Hoc autem ex semet ipso non dixit> sed quum «stet pontifex maximus anni illius , prophetavit fore» ut Jesus pro gente moreretur» .
52 Nec tantum pro ea gente,sed ur etiam j filios Dei dispersos congregaret in unum.
5; Ab illo ergo die, consultabant unä, ut
interimerent cum.
54 Jesus ergo palam amplius non ambulabat inter Judxos: sed abiit illinc in regio- , nem, qu* est prope desertum : in urbem,
I quae cheitur Ephraim : Se illic commorabatur cum discipulis suis.
1 55 Prope autem erat Pascha Judarorum:
& ascenderunt multi Hierosolymam exilia ; regione ante Pascha,ut purificarent se.
1 56 Quaerebant ergo Jesum >&loquebantur alii cum aliis in templo stantes ,Quid videtur vobis, an venturus non est ad festum ?
C 7 Dederunt autem primarii sacerdotes, & Phari fati pra?ceprum,ut fi quis noster,ubi ! estet,indicaret,ut prehenderent eum.
CAP. XII- Chtistufa 'Maria ungitur.Hie- ropilymam ingreditur »H- trtjTatur.
J Esus ergo fex ante Pascha diebus venit in Bethaniam,ubi eratLazarus ille,qui fuerat mortuus, quem suscitaverat ex mortuis.
2 Fecerunt igitur ei cocnam illic, & Mar- tha ministrabat : Lazarusautem unus erat ex iis,qui limul discumbebant cum eo.
; Maria vero accepta libra unguenti nardi liquida multi pretii,unxit pedes Jesu, de extersit pedes eius capillis suis : domus autem impleta est odore unguenti.
4 Dixit ergo quidam ex discipulis ejus, nempe Juda,SimonisIscariotes,qui e- rac eum proditurus.
5 Quare hoc unguentumnon veniittre- rentis denariis,de datum est pauperibus ?
6 Dixit autem hoc, non quod pauperum ipsi cura esset , sed quia fur erae , de marsupium habebat, de ea,qua: immittebantur portabat.
7 Dixit ergo Jesus, Omitte eam, in diem funerationis mea? asservavit istud.
8 Pauperes enim semper habebitis vobi- Crum , me vero non semper habebitis.
9 Cognovit ergo turba multa ex Judaeis eum illic esse: Lc venerunt non propter Jesum tantum, sed etiam,ut Lazarum viderent,quem excitarat a mortuis.
io Consultarunt autem primarii sacerdotes,uc Laxarum etiam interimerent:
11 Quia multi ex Judajis proptar cum abibant, 8e oedebant in Jesum.
1» Posteo die tuxbä nuilta, qu£ venera:

ad diem festum, quum audissenr Jesum venire Hierosolymam.
1 j Acceperunt ramos palmarum, Se prodierunt ei obviam, de clamabant, Hosanna, Benedictus, qui venit in nomine Domini, Rex ille Jifraiflis.

14 Nactus autem Jesus asellum, insedit ei,sicut seri prum est :
1? Ne metue filia Sionis: ecce, Rex ille tuus venit insidens pulln asina?.
1 6 Ha?c autem non cognoverunt discipuli ejus primo : sed quun, giorificatus esset Jesus , tunc recordati fune ha?c esse scripta de eo.de se se haec illi praestitisse.
17 Testabatur vero turba , quae erat cum eo, quod Lazarum vocasset e monumento, & suicitasset eum ex mortuis.
18 Propreres etiam.occurrit ei turba, quia audierat eum edidisse hoc signum.
/ 19 Pharis® i ergo dixerunt inter se, Vide- tisne nos nihil proficere ? ecce , mundus eum sequutus est.
20 Erant autem quidam Grate i ex iis, qui ascendunt,ut adorent in festo.
21 Isti ergo venerunt ad Philippum , qui crÄtiBethfaida , urbe Galilaea?, de rogirunc eum,dicentes, Domine,vellemuj Jesum videre.
1* Venit Philippus>&dicit Andrea:: Andreas rursum,{Se Philippusdicunc Jesu.
2; Jesus autem respondit eis.dicens; Venit hora illa glorificandi filii hominis.
24 Amen amen dico vobis,nisi granum frumenti ceciderit in terram, demortuum fuerit, ipsum solum manet: si vero mortuum fuerit,multum fructum adfert.
15 Q^j amat animjm suam,perdet eam : de qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam «ternam custodiam eam.
26 Si quis mihi ministrat, me sequatur: 8e ubi ego fuero,illic 6e minister meus erit. Se si quis mihi minisitavcrit.honorabit eum
17 Nunc anima mea turbata est*, de quid dicam? Pater, libera me ab hac hora; sed proprere» veni in horam hanc.
28 Pacer, glorifica nomen tuum. Venic ergo vox e coclo^sjVmj; Et glorificavi, de ruisus glorificabo. '
2g Turba ergo.qu® adstabat.de audierar, dicebat tonitru esse factum. Alii dicebant. Angelus ei loquutusest- ;o Respondit Jesus, 8e dixit j Non propter me haec vox exstitit,sed propter vos.
Zi Nunc judicium adest mundi hujus : nunc princeps ille mundi hujus ejicietur foras.
$2 It ego si sublatus fuero e terra,omnes traham ad me ipsum.
;; (Hoc autem dicebat, significans, quä morte futurum erat.uc moreretur.)
34 Respondit ei turba, nos audivimus ex Lege, Christum manere in aeternum: quomodo igitur tu dicis, oportere tolli Filium hominis? quis est iste Filiushonu-
;5 Dixit igitur eis Jesus, Adhuc parvo tempore lux vobiscum est.' ambulate, dum lucem habetis, ne vos tenebra; deprehendant: qui ambulat in tenebris, nescit quo
;§ Dumlytcrn ijafreti^creditcin lucem.

ut filii lucis fiatis. Haec loquutus est Jesus ;! & quum abiifl’ec, occultavit Te ab eis.
i/Quum autem totsignacoram eis edi- 4iiTet,non credebant in eum:
Ut sermo Esajie Propheta; impleretur, quem dixit. Domine, quis credidit sermoni nostro, Lc brachium Domini, cui detectum est ?
$9 Tropterea non poterant credere,quia iterum dixicEsajas:
40 Excoccavit oculos eorum, & obduravit corda eorum : ne videant oculis, & sint intelligentes corde, & sese convertant, & sanem eos.
41 H*c dixit Esajas .quando vidicglo- riam eius,& loquutus est de co.
41 Veruncamen etiam ex primoribus multi crediderunt in eum ; sed propter Pharisxos hoc non profitebantur, ne synagoga moveremur.
4; Dilexerum enim gloriam hominum potius,quam gloriam Dei.
44 Jesus autem clamavit ,& dixit,Qui credit' in me , non credit in me,sed in eum, qui misit me.
45 Et qui conspicit me,conspicic eum, qui misit me.
46 Egoluxin mundum veni, ut quisquis credit in me,in tenebris non maneat.
47 Si quis autem audierit verba mea,& non crediderit , ego non damno ipsum. Non enim veni ,ut damnem mundum, sed Ut servem mundum.
48 Qui aspernatur me,nec recipit verba mea, habet, qui condemnet ipsum sermo, quem loquutus sum,ille damabit eum ultimo illo die.
49 Quia ego ex me ipso non sum loquu- tu*;s«d qui misit me Pater,ipse mihi pr«e- cepic,quid dicam,6t quid loquar.
50 Et scio, prxceptum ejus vitam atter- nam esse. Qux igitur ego loquor, prout dixit mihi Pater,ita lo quor.
C A P. XIII. ChrifhtfUvatpcdes Apust o-
lorum,notat proditortm, prtdicit lassum
Petri, !
A Nte festum autem diem Pascha?, sciens /»Jesus venisse horam illam digrediendi ex hoc mundo ad Patrem,quum dilexisset suos illos,qui erant in mundo,usque ad finem dilexi t eos.
x Et cocnä peracta, (quum diabolus iam immisiss« in corJudaeJtiiiSimonis Iscario- tar.uc proderer eum ;
; Sciens Jesus Patrem omnia dedisse sibi in manus,& se a Deo prodiisse.fie ad Deum
4 Surgit a cccna,& deponit pallium ; ac- cepcoque linteo, prascinxit se.
5 Deinde immisit aquam in pelvim,St coegit lavare pedes discipulorum, Sc extergere linteo,quo erat procinctus.
6 Venit ergo ad Simonem Petrum : qui dixit ei,Domine.tu mihi lavas pedes ?
7 Respondit Jesus, & dixit ei: Quod «go facio »tu nescis,nunc cognosces autem
8 Dicit ei Petrus,Non lavabis meos pedes in aeternum. Respondit ei Jesus, Nisi la- vero te,nihil mecum habebis commune.
9 Dicit ei Simon Petrus, Domine,nonso;

lum pedes meos,sed etiam manus,8c caput*
10 Dicit ei Jesus, Et.qui lorus est,nen o- pus est,nisi ut pedes lavet,led est mundus totus : Se vos mundi estis,ted non omnes.
u Nörat enim eum,i quo prodebatur: propterea dixit,Non omnes estis mundi.
u Postquam ergo lavisscc pedes eorum»
Se pallium suumrteepisiet turm-n recubuit,
& dixit eis : Nöstisne, quid fecerim vobis 3
15 Vos me vocantes, dicith, Magister, ac Domine,& bene dicitis; sum enim.
14 itaque,si ego lavipedesvtltrosDominus , Lc praeceptor » vos quoque debetis alii aliorum pedes lavare.
1 5 Exemplum enim prxbui vobis,utpro- Ut ego feci vofci$,tta& vos faciatis.
»5 Amen amen dico vobis . Servus non est major Domino suo, neque legatus major eo,a quo missus est.
,7 Si h*c noveritis. beati eritis, si eafe-
>8 Non de omt^bus vobis loquor: ego scio» quos elegerim : sed opoi ttt impleatur Scriptura: Quj edit mecum panem, sustulit adversum me calcem suum.
19 Jam nunc dico vobil» priusquam fiat, ut quum factum fuerit» credatis me eum esse.
*0 Amen amen dico vobis > quando aliquem misero, quisquis eum recipit, me recipit: qui vero me recipit,recipi; eum,qui me misit.
ai Quum haec dixisset Jesus , turbatus est spiritu,& testatus est,dixitque. Amen amen dico vobis,unus exvobis ptodet mc.
22 Discipuli ergo aspiciebant alii ad \ alios, incerti.de quo diceret.

r ; Erat autem quidam ex discipulis Jesu» recumbens in sinu ipsius, nimirum is, quem diligebat Jesus.
24 innuit ergo huic Simon Petrus,ut per comaretur .quifnamessec. de quo diceiet.
15 ille vero , quum sese inclinässec in pectus Je<u,dicit ei,Domine,quis est ?
26'R.elpondec Je.us, Ille est, cui ego intinctam offulam dedero.Et quum intinxisset offulam,dedit |uda;,/ilioSimonis Iscariota?.
27 Et post sumtslm offulam tunc ingressus est in illum satanas. Dicit igiturti Jesus , Quod facis,mox facito.
iK Hoc autem nemo accumbentium in- teliigebac,quorsum ei dtxisser.
24 Quidam enim putabant,quoniam mar- supium habebat Judas, Jesum e: dixisse , !
Eme , quibus opus est nobis ad festum laut egenis utaliquid daret. ^ A
50 Ilse igitur accepta offula statim exivit : erat autem nox.
Quum ergo exivisset,dicit Je.‘us,Nunc glorjficatus estEiliushominis,8cDeus glo- xisicarusin eo. . \
^i^ucd si Deus glonficatus est in co » ! Deus quoque glorificabit eum in sese.Le sta* ji tim glorificabit eum. , 1
^ Filioli,adhuc paulisper vobiscum sum, Quxrecis me: sed sicut dixi Juduis; Qub J ego vado,vos non potestis veniie: itlfjc i' vobis nunc dico, 1
;4 Praeceptum novum do vobis, Ut alii l alios diligatis; stcut, inguam, dilati VoS, uc j
vos ciiam difigatii alii alios. 1
H r-i t

Cap.U.t*
;x Ex hoc omnes cognoscent,vojetTe discipulos meos , fi Ch«itacem habueritis alii in alios.
\6 Dicit «i Simon Petrus »Domine >quo abis ? Rcspo ndit ei lefus: Quo abeo , non potes me nunc sequi - ; postea Verb sequeris tne.
y Dicit ei Petrus, Domine , quare non poiTum te se qui nunc ? animam meam pro te deponam.
Respon dic ei Jesus, Animam ruam pro me depones ? amen amen dico tibi , non e* mittet vocem gallus , donec ter me abnega«

C A P. X I V CbrißM vjj , vit a, ver i .p ro - mittit Spiratum S . tJus que officium describit.
N E turbator cor vestrum; creditis in Deum » eciam in me credite.
2 In donio Patris mei habitationes multae sunt . aiioqui dixissem vobis.
; Proficiscor paraturus vobis locum t & quum profectus fuero, & paravero vobis locum, ruisuen veniam, & assumam vos ad tn< ipsum : ut,ubi ero ego,& voS sicis. 1 2 * 4 * 6 7 8 9 10
4 Er quo ego abeam scitis,& viam scitis.
5 Dicit Thomas, Domine, nescimus quo •beas :' quomodo igitur possumus viam sci re ?
6 Dicit ei Jesu* : Ego sum via illa,& illa veritas,& vita illa: nemo venit ad Partem, nisi per me.
7S1 nosseti* me,Patrem etiam meum n$f- setis: & jam nunc nostis eum, & vidistis eum.
8 Dicic ei Philippus, Domine, ostende nobis Patrem.Lc sumcit nobis.
9 Dicit ei* Jesus, Taruum temporis vo- discum Cum, & non nostis ine ^Philippe, qui vidit me, vidit Patrem : quomodo igitur tu dicis,Ostende nobis Patrem ?
io Non credis mein Patre, & Patrem in me esse ? Verba, quse ego loquor vobis, ä tne ipso non loquor ; 1'ed pater, qui in me manet,ipse facit opera.
11 Credite mihi, me in Patre» & Patrem In me eße : fm minus, propter ipsa opera credite mihi.
,r Amen amen dico vobis,qui credit in me, opera, quas ego facio, & ipse faciet, & majora illis faciet. Nam ego ad Patrem meum proficiscor.
1} Et quicquid petieritis in nomine meo ; hoc faciam : ut glorificetur Pater in Filio,
14 Si quid perieritis in nomine meo,ego
it Si diligitis me, praecepta mea servate. 10 Ego vero rogabo Patrem ; 8 e alium ad» vocatum dabit vobis, utmane^rvobiicum in aeternum ;
17 Kempe Spintum illum veritatis,quem mundus non potest recipere,quia non conspicit eum» nec novit eum : vos autem n< 5 - ftis eum, quia apud Vos manet, 6t in vobis erit.
18 Non relinquam vos orbos: redeo ad
Vos.
19 Adhuc paululum, 8 c mundus me non amplius conspiciet, vos autem conspicietis me: quia ego viVo,Y©s etiam vivetis.
*9 Ln illo die Vos cognouetis me este in
Patre meo, Sc vos in me, -e me in vobis.
21 Quj tenet pnecepta mea, 6c observat illa, ii/cst,qui diligit me: qui autem diijgic me, diligetur a Patre meo : & ego diligam eum , & ei conspiciendum exhibebo me
»r Dicte ei Judas, non ille iscaiiotes,Domine, quid est,cur te sis nobis conspiciendum exhibiturus,& nonmundo ?
2; Respondit Jesus, & dixit ei,Si quis diligit me, sermonem meum observabit, Sc Pater meus diliget eum, & 3d eum venie- mus,&apud eum habitabimus.
24 Qui non diligit me» sermones meos non observat: 8c sermo, quem audiris, non est meus,sed ejus,qui misit me,tianpe Patris.
25 Haec loquutus sum vobis, apud vos manens.
26 Advocatus autem ille, id est, Spiritus fandus,quem mittu Pater in nomine meo» ille vos docebit omnia, Üe suggeret vobis o- mnia.quardixi vobis;
27 Pacem relinquo vobis, pacem illam meam do vobis ; non prout mundus dar, ego do vobis. Ne turbator cor vestrum,be- que formidato.
28 Audivisti* me dixisse vobis, Abeo, St redeo ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quod dixerim, proficiscor ad Patrem : nam pater major me est.
29 Et nunc dixi vobis,priusquam fiar.ur» quum sacrum fuerit,credatis.
$r> Non loquar amplius multa vobiscum .* venit enim princeps mundi hujus, sed in me non habet quicquam.
<i Sed utnorit mundus, Patrem a me di- tigi;8c prout prfccepitmihi Pater,ita fa- ciamjsurgicc, abeamu* hinc.
C AP. XV. Cbrijit« vitis, ^palmitum similitudine esterdic, quomodo dijcipuli frustum ferre poflint, (ff ad dilcCtioncm& patientiam suo exemplo eos hot tatur.
E Go sum vitis illa vera, Öc Pater meus est agricola ille-
2 Omnem palmitem in me non ferentem frudum,tollit: & omnem,qui fert fructum, purgat,ut plus fvuctüs adierat.
- Jam vos puri estis propter sermonem, quem loquutus sum vobis.
4 Manete in me,& ego in vobis m Anebo: sicut palmes non potest ferre fructum a sie* met ipso, id est, nisi manserit in vite i irit nec vos,nisi in me manseritis.
; Ego sum vitis,vos palmites: is.qui manet in me, & in quo ego manto^ hic fere fructum multum: nam seorsim a me nihil potestis facere.
6 Niti quis in me manserit,abiectus extra vineam statimut palmes arescet: deinde congregantur isti palmites, St in ignem abjiciuntur.Lt ar dent.
7 Si manseritis in me. & verba mea in vobisnmmerifit, quicquid volueiitis,petite, & fiet vobis.
8 in hac re glorificatus fuerit Pater meus, ut fructum rr.ultumadferatis : 8c eritis mei discipuli.
9 Prout dilexi: me Pater, it A 8 c ego dfle- xi vos: manete in illa mea charitate.
10 Si praecepta mea observaveritis, manebitis in charitate mea, sicut ego Patrii £«e ftrt*

™i: p e racepta ■ m3n '° in eius ch *-i a “™ 2?"„!üü:?.iui
ix Haec loquutus sum vobis, uc g illud meum in vobis maneat, & gaudium/ vestrum impleatur. , (
ii Hoc est;mandatum illud meum, utdi-l ligatis ali» alios,prout difexi vos. i
. uwuii uwcu na cuim.ju» mmcme,
« nemo ex vobis interrogat me, dicent ; t gaudium Quo cbis ?
,; Majorem cbaritarem nullus haber, quam istam, ut quispiam animam suam deponat pro amicis luis.
»4 Vos amici mei eritis, f> feceritis,qu&* cuaque ego praecipio vobis.
it Non amplists dicam vos servos, qui, seivus nescit, quid sociat dominus ipsius: vos autem dixi amicos,quia omnia,qua» audivi a Pa»re meo.notafeci vobis.
16 Non vos me elegistis, sed ego elegi
vos, fle constitui vos, ut abeuntes, fructum feratis, & fructus vester maneat: ut quic- quid petieritis» Patre in nomine meo, det vobis. . .
17 Haec praecipio vobis, ut diligatis alii alios.
,8 Si mundus vos odit, scitis me prius, quam vosab iUUodio habitum.
19 Si ex mundo effetis, mundus, quod suum est,amaret: quia vero ex mundo non esti s, sed ego elegi vos ex mundo, propter- ea odit vos mundus.
10 Mementote sermonis illius,quem ego dixi vobis, Non est servus major domino suo; si me persequutisunt, flc vos pene- «ruentur; st sermonem meum ©bservave iunt.Lt vestrum observabunt.
zt Sed hxc omnia sacientvobis propter nomen meum, quia non noverunt eum,qui miste me.
n Sinon veniiTem.flt loquutuseJTem eis, peccatum non haberent i nunc autem non habent,quod praetexant peccato suo.
Qui me odit, etiam Patrem meum
»4 Si opera non fecissem inter eos, qua» nemo alius fecir, peccatum non haberent; nunc autem, & viderunt, fle oderunt cum me,tum patrem meum.
i? Sed oportet, ut impleatur sermo, qui in Lege ipsorum scriptus est; Oderunt me immerito.
16 Quum autem venerit Advocatus ille, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritus, inquetm, ille veritatis, qui a patre emanat, ille testabitur de me.
27 Sed & vos testabimini, quoniam a principio mecum estis.

C A P. X VI. Christi» discipulU crucem pr*. dicit, consolatorem pnmittms.tjuique officium deJVribem: dngujlrosjuorummulit- ri parturienti comparat.

J.j£c loquutus sum vobis, m ne offenda-
i Movebunt vos synagogis: imo veniet tempus, quum quisquis vos interemerit, putet/* cultum pratstare Deo.
; Et haec facient vobis,quia non noverunt Patrem,neque me.
4 Sed haN loquutus sum vobis,ur ubi ve- nerit hora Illa , memineritis eorum, nempe, quod ego hac dixerim vobis : hate autem {
vobis i principio non di*1, qui» robiscum/non di«, vobis,' me rög«iinu>fö'trem pro rram. ivobis,
*7 ipse
7 *. Sed quia hate loquutus sim vobis, t..- stitia implevit cor vestrum.
7 Sed ego veikruem dico, vtbis, confett vobis,uc ego abeam.Nili en.imabiero, Advocatus non veniet ad vos: ii: autem profectus fuero,mittam eum ad voc.
8 Et quum venerit iile, airgiet mundum de peccaio,& de juiliiia.flt deiudicio.
9 De peccato quidem» ec> qaod non credunt in me:
10 De justitii verö, eo qued ad Patrem abeam,& amplius non lonfpiijetu me:
ti De judicio autem» eb> quod princeps hujus mundi condemnatus :sit.
12 Adhuc multa habeo, quia: vobis dicam, sed nunc non potestis portare.
1; Quum autem venerit i.lle.ü est, Spiritus ille vei iratis , dux via» vobis erit inc- mnem veritatem ; non enirm loquetur a fernes ipso, sed quxeunque aiudieiit, loquetur: fle qux ventura sunt, rrenunciabit vobis.
14 Ille me glorificabit, quiia demeo accipiet, & renuntiabit vobis.
if Ornnia, quae Habet Paiter, meafunr: propterea dixi illum de meo accepturum» flcrenunciarurum vobis.
16 Paulisper, & non conspicietis me r fl: rursum paulisper, 8c videbitis me, quia ego vado ad Patrem.
17 Dixerunt er%o quidam sex discipulis e- jus alii ad alios;Qujd est hoc »quod dicit nobis, Paulisper, & non conspicietis me, fle tuitus paulisper,6c videbitis me: 8t,Quia ego vado ad Patrem ?
x8 Dicebant etgo: Quid illud est/quod dicit paulisper ? neiomus.qiiid loquatur.
*q Cognovit autem Jesus, eos velle ipsum interrogare,& dixit eis,de hoc quaeritis inter vos» quod dixi, paulisper & non conspicietis me :8c iterum, paulisper, & videbitis me ?
20 Amen amen dico vobis,flebitis yos.flc lamentabimini, mundusaute-m gaudebit-.vos verö tristes eritis, sed tristitia vestra evadet in gaudium.
ri Mulier, quum parit,dolorem habet, quoniam advenit hora ejus : postquam autem peperit puerulum, jam non meminic afflictionis, propter gaudium, quod homo fit natus in mundum.
21 Et vos igitur nunc quidem tristitia tenemini: sed rursum videbo vos,fle gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet b vobis.
r; Et illo die me non interrogabitis quic- quam. Amen amen dico vobis,quacunque petieritis a Patre in nomine meo,dabit vobis.
24 Usque adhuc non petiistis quicquam in nomine meo: petite , fle accipietis, uc gaudium vestrum sirplenum«
2f Haec loquutus sum vobis pes similitudines; venit tempus, quum no* amplius per similitudines loquar vobis,s<ed aperte de Patre meo nuncium afferam vobis.
26 illo die in nomine meo pgtetis ; fle

27 Ipse eoift) Pater am3T v05,quia vos me ; I amastis,8« credidistis me 2 Deo prodiisse.
'I 28 Prodsi a Patre, & veni in mundum: (iterum relinquo mundum, 8c proficiscor ; avi Pjtrem.
:q Dicunt ei discipuli ejus : Ecce,nunc aperte loqueris, nec similitudinem ullam : dicis.
\0 Nunc fumus te scire omrm.nec opui esse tibi,ut quis te interroget: per hoc credimus re a Deo prodiisse. .
Respondit eis JefusrNunc creditis ? Ecce veniet tempus, & jam venit, quum dispergemini unusquisque ad sua,
| nieque solum relinquetis: sed non sum so- !, Ius: nam Pater mccum est.
;; Ha?c ioquutus fum vobis,ur in me pacem habearis, in mundo afflictionem habebitis : sed confidite,ego vici mund um.

| CAP. XVII- CknstiiidVatrem precatio. /Ec loquutus est Jesus, & suiiulit oculos suos in caelum, dixitque ; Pater, venit hora illa: glorifica Filium tuum,ut Sc te Filius tuus glorificet:
2 Sicut dedisti ei auctoritatem in omnem carnem, uc, quotquotdedilli ei, det eis vitam aeternam.
; Uxc tst aucemvita«terna,utlecogno- Ic.tnc fjjir illum solum verumDeum,& quem niis.sti Jesum Christum.
4 Fgo te gloriricavi in terra: opus consummavi» quod dedisti mihiurt facerem:
? Nunp igitur glorifica me tu Parer apud temet ipium ea gloria, quam habui apud te »priusquam mundus esset.
6 Manifestum feci nomen tuum homini- bus.quos dedisti mihi selectos e mundo : tui erant. Sc mihi eos dcdilti : & sermonem ilium servätunr.

7 Nunc noverunt omnia,qu^ dedisti mihi,*a te esse.
8 Qui« verba,qua: tradidisti mihi.tradi- di eis.' & ipsi receperunt.Lc vere norunt me *a ce prodiisse ,dc crediderunt me ite missum esse.
9 Ego pro eis rogo : non pro mundo rogo , sed pro iti ,quo$ dedisti mihi, quia tui
10 Et rhea omnia tua sunt .Sc tua. mea sunt: Sc glorificatur sum in eis.
11 Et non sum ampJius in mundo,sed isti
• sunt in mundo,& ego ad revenio. Pater sancte,serva eos per nomen cuum,quos dedisti mihi.ursinr unum.prour (3* nos.
12 Quum essem cum eis in mundo , ego custodiebam eos per nomen tuum,quos dedisti mihi, ego custodiv i, 8c nemo ex eis
jperiir.nisi filius ille perditionis: uc Scriptu* 'ia impleretur.
1; Nunc autem ad ce venio,& haec loquor inmundo , ut habeant gaudium meum plenum apud se*
I 14 Ego tradidi eis sermonem tuum ,& [mundus eos odio habuit, quia non fune ex mundo,prout & ego non sum ex mundo.
1 5 Non rego , ut tollas eos c mundo, sed Ut eos ab impio ilio conserves.
16 Ex mundo non fune, prout ego non sum ex mundo.
17 Sanctifica eos tua veiitatc: sermo il- U'.uut veritas est,
ANNEM.. _ Cap.17.1?.
18 Sicut me misisti in mundum, it a Sc ego misi eos in mundum.
19 Er eorum causa ego sanctifico me i- psum ; ut sint & ipsi sanctificari in veritate.
jo Non cantum autem pro istis rogo,sed Sc pro iis » qui perserroonem eorum credituri sunt in me :
21 Ut omnes unum sint,sicut tu Pater in me, Lc ego in te ; ut 8e ipsi in nobis unum sint: ut credat mundus me a te mistum esse.
22 Et ego gloriam,quam dedisti mihi,dedi eis.uc sint unum, sicut & nos unum fu-
2; Ego in eis, & tu in me,ut sint consummati in unum , 8t ut cognoscat mundus, quod tu me miseris,&eos diligas,prout me dilexisti.
24 Pater,quos dedisti mihi, velim,ur,ubi sum ego.Lc illi sint mccum : uc spectent gloriam istam meam , quam dedisti mihi . quia dilex/sti me ante jactum mundi fundamen-
zc Pater juste,mundus te non novit: ego autem.ee novi» Sc hi noverunt me ä re missum este.
1 6 Et notum ipsis feci nomen tuum, Sc not uni facianr.u: c haritas,qua diJexisti me. sit in eis,Sc ego in eis.

CAP. X V 111 . Chvijh&s in horto cafitur •
* Petro dbiug.tt ur,&Pil&to trAdiiur.

LI/Ec, quum dixisset Jesus , f£rcjj>t* abiit 1 *cum discipulis suis trans torrentemCe- dron > ubi erat hortus,in quem introivit i- pl'e.Öc discipuli ejur.
r Noverat autem eum locum etiam Ju- das,qui prodebat eum,quia Jesus frequenter cum discipulis suis illuc con\ enerat.
; Judas ergo,quum accepisset cohortem, & a primarii» sacerdotibus, ac Pharisa-is ministros, venit illuc cum laternis, & facibus, Sc armis.
4 Jesus itaque sciens cmnia,qua» ventura erant in se,prodiens, dixit eis, Quem quieritis?
< Resoonderunr ei, Jesum Nazarenum* dicit etsjesus: Ego ii sum.Stabat autem cum eis etiam judas.qui prodebat eum.
6 Ut ergo dixit eis: Ego suni,abierunc- retiorsum',fle ceciderunt humi.
7 Iterum igitur rogavit eos. Quemqua!". ritis ? illi autem dixerunt, JesurrTNaxare-
R Respondit Jesus. Dixi vobis me eum esse : ergo,si me quatritis,sinite hos abire.
9 Uc impleretur sermo,quem dixerat, Ex iis,quos dedisti milii,non perdidi queo-
10 Sirron autem Petrus . quum gladium haberet, eduxit eum ,Sc percussit servum pontificis maximi, & abscidit auriculam e-. jus dexteram:Erat autem nomen servo Mal- chus.
n Dicit ergo Jesus Petro,Recondegla - dium tuum in vaginam: Annon bibam po - culum,quod dedit mihi Parer ?
12 Cohofs igitur, Sc tribunus,& ministri Judaeorum coropiehenderuncJesum J & vinxerunt eum:
1Z Et abduxerunt primum ad Annam, erat enim socer Cajaphas.c^ui erat pontifex maximus anni illius: is vero mifit eum vin- Itct ctune

Csp i?.
Cium a d Cajapham,pontificem maximum.
14 Erat autem Cajaphas is,qui consilium dederat Jud«is,expedire,ut untts homo moreretur pro populo.
r; sequebatur autem Jesum Simon Petrus, & alius discipulus. Discipulus vero ille notus erat pontifici maxjmo,Sr simul introiit cum Jesu in aulam pontificis maxi- mi.
16 Petrus autem itabat extra ad ostium. Exivir ergo discipulus ille alter, qui erat notus Pontifici maximo , & loquutus est o- lUariae introduxit Petrum-
17 irixit ergo Perro ant ilio ostiaria:N6n-
ne & tu cx discipulis ts hominis istius? Dicit ille: Non sum. .
18 Adßabant autem servi, 9 e ministri,qui pruna# congesserant,quia frigus erat,8c lese calefaciebant: erat vero cvimeis etiam Petrus adstans.fc sese calefaciens.
19 pontifex maximus ergo interrogavit Jeium de discipulis ejus, & de doctrina i-
P 10 Respondit ei Jesuf:Ego palam loqu- tus sum mundo :ego semper docui in synagoga,& in templo,quo undique Judaei conveniunt,in occulto loquutus sum nihil.
j 1 Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt,quid sim ipsis loquutus.ccce, hi sciunt,quae dixerim ego. ,
iz H*c autem, quum ipse drxisset.unos ex ministris,qui adstabat,bacillo carciditje- fum.dicens; itäne respondes pontifici ma-
evangeuuM
Cap.js.t9,
djeussum? gen? tua.&priinariisacerdotes tradiderunt te mihi ; qui-i fecisti ?
?6 Respondit Jefus.-Regnuni meum non est ex hoc mundo: li ex hoc inundo esset re* gnum meum, ministri mei certassem, ne traderer Judicis: nunc autem regnum meum non est hinc.
Dixit ergo ei Pilatus:Ei R o Rex es tu ? Respondit Jesus:Tu dicis tr. c Regem esse: ego ad ha?c genitus sum,& a d hoc veni in mpndum.ut dem testimonium veritati. Quisquis est ex veritate,audit vocem meam*
,8 Dicit ei Pilatus;Quid est veritas 5 Et quum hoc dixisset,rurium prodiit ad |u- daeos.Lt dixit eis; Ego nullum invenio crimen in eo.
19 Est autem vobis consuetudo.utunum dimittam vobis in Pascha: vultifneergo , dimittam vo bis Regem illuni Jud*orum ?
40 Clamitarunt autem truisum omnes, dicentcs^Nequaquam istum ,sed Barabbam. Eratautem ille Barabbas latn-o.

C A P. X l X. HfJWict pd/ftj«ws,»noitts »($ sepultur* Christs.

T Unc ergo aflumsic Jefunn ril«cuj,& flagellavit.
t Et milites contexuer unt coronam e spinis,8c imposuerunt ipsius capiti, Qc pallio purpureo induerunt eum.
; Et dicebant: Ave Rex Judaeorum. Ec bacillis eum caedebant.
4 Prodiit ergo rursum Pilatus foras,Lc di-
is Respondit ei Jesu* , Si male loquutus ^xit ei $:£cce adduco vobis eum foras, üt no sum , testificare de'malo; sin bene, cur me! veritis me nuilum in eo crimen invenire.

caedis? . _
14 Miserat igirur eum Annas vinctum ad Ca»apham, pontificem maximum.
«rabat autem Simon Petrus,8c fise calefaciebat : dixerunt igitur ei.Num & tu ex difvipulii «jui es ? Negavit ille, & dixit; Non sum.
xf, Dicit ei quidam ex servis Pontificis maximi.cognatus ejus,cujus absciderat Petrus auriculam,Ndnne ego te vidi in hor- tocumeo?
»7 Rursus ergo negavit Petrus, & stacim gallus vocem emisit.
»8 Ducunt ergo Jesum a Cajaphain praetorium,erat aurem mane : 6 e ipsi non introierunt in prartorium , ne polluerentur, sed ut ederent Pascha.
59 Prodiit ergo Pilatus ad eos,& dixit, Quam accusationem adfertis adversus horni nem istum ?
$0 Responderunt, Lc dixerunt ei: Nisi iste esset facinorosus, non tradidissemus cum tibi.
Dicit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos ,Sc fecundam legem vestram condemnate eum. Itaque Judaei dixerunt ei:No- bit non licet interimere quenquam.
Ut sermo Jesu impleretur,quem dixerat,significans,qua morte futurum erar.tu enorerecur.
;; Regressus est ergo in prjeroriumPi
< Prodiit ergo Jesus foras,gerens spineam illam coronam,& purpureum illudpal- lium* Et dixit eisPifati+cEcce homo.
6 Quurr, autem intuiti essent eum primarii sacerdotes, Öe eorum ministri »clamitarunt dicentes, Crucifige » crucifige: Dicic eis Pilatus: Accipite eum vos,& crucifigite i ego enim non invenio in eo crimen.
7 Responderunt ei Jud<ei:No$ leeem habemus,& fecundum 1'epem nostram debee mori,quia Filium Dei se fecit.
8 Quum ergusludivisscrPilatus hunc sermonem,magis metuit.
9 Et rursus ingressus est in praetorium,& dixit Jesu:Unde es tu ? Jesu» autem responsum ei non dedit.
10 Dicit ergo ei PiUtujiMihi non loqueris? nescis me potestatem habere te crucifigendi, 8 c potestatem habere re dimittendi ?
11 Respondit Jesus:Non haberes potestatem advertum me ullam,nisi boc tibi datum esset superne.* proprerea.qui me tradidit tibi,majus peccatum habet.
12 Ex eo tempore studebat Pilatus eum dimitterejudari vero clamabant,dicentes ; 5 i hunedimiferis, non esamicusCassaris, puicunque se Regem facit, contradicit Casii Pilatus ergo, quum audisset hunc sermonem, eduxit foras Jesum, conseditque ist tribunali,in loco, qui dicitur Lithostrotos»
latus,&. vocavit Jesum,dixitque eijTüne Hebraice amem Gabbatha. es Rex ille Judasorum ? 14 Erat aurem parasceve Paschae, hor&
?4 Respondit ei Jesus, A te ipsdne tu vero quasi sextä-, cum dicit Judaeis, Ecce tioc dicis,an alii dixetunr tibi de me ? Rex vester,
i? Kcspondit Pilatusj^umquid ego Ju* is Ilii vero clamitarunt,• ToJIC, rolle
cru*

! orucjfigee-um. Dicit eis Pilatu»s:Regem vestrum crucifigam? Respondeitunc primarii sacerdotes: Non habemusReg;em»msiCaesarem-
16 Tunc ergo tradidit eum i psi*> urcru- ; eifigeretur. AlTumserunc autem Jesum, Se abduxerunt.
1 i7 Et »Pse porcam crucem suam,prodiens venit in eum Vocum, qui dicitur Calvaria » Hebraice autem Golgotha.
Ubi crucifixerunt eum,& cum eo alios ' duos,hinc & hinc,medium autem Jesum.
19 Scripsit aurem etiam titulum Pilatus, & imposuit cruci.Erat vero scriptum: J E- I SUS NAZARENUS, REX ILIE, JUDÄORUM.
kj Hunc ergo titulum multi Judiorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, 1 ubi crucifixus erat: 8 e erat scriptum He- braice.Graece Romane.
xi Dixerunt igitur Pilato primarii sacerdotes Judarorum :Ne scribito:Rex ille Judaeorum : sed illum dixisse : Rex sum Judaeorum.
rr Respondit Pilatus; Quod scripsi,scri-
i pst-
1 r; Milites ergo, quum crucifixissent Jesum, acceperunt eins vesVimenta , (& fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem) Se tunicam: erat autem tunica insuti- iis,a summo contexta tota.
»4 Dixerunt ergo inter fe:Ne findamus eam,sed soniamur de illa, cujus futura fit: ut Scriptura impleretur, dicens ; Partiti sunt vestimenta mea fibi, & super veste mea jecerunt sortem.Milites igitur h*c fe*
xf Stabant autem iuxta crucem Jesu, mater eius,& foror matris ejus,Maria Cleopae uxor,8e Maria Magdalene. 0
zfi Quum vidisset ergo Jesus matrem, ac discipulum adistantem, quem diligebat, dicit matri fuae:Mulier,ecce filius ruus.
x* Deinde dicit discipulo :Eccc mater tua. Et ex illa hora recepi: eam discipulus ille domum suam.
r8 Postea , quum scire: fesus reliqua o- mnia jam esse pera sta, ut consummaretur Seri ptura.dixit ; rio.
19 Vas igitur Hlic erat positum,aceto plerum- Illi vero impleverunt spongiam aceto, Se hyssopo circumdatam admoverunt ori
Quum autem accepisset Jesus acetum, dixit: Consummatum est: & inclinato capite tradidit spiritum.
;i Judasi ereo , ut non manerent in cruce corpora Sabbatho,quoniam erat Parafce- ' ve,{ etat enim magnusdies illiusSabbathi)
1 rogaverunt Pilatum ,u: confringerentur eo- 1 rum crura,ac tollerentur, j jr Venerunt ergo milites ,& prioris qui- [dem lati onU confregerunt crura,dc alterius, qui crucifixus fuerat cum eo. j i; Ad Jesum autem , quum venissent, üt I viderunt eum »"am mortuum, non confrege- : rum ejus crura :
i Sed quidam, ex militibus lancea latus j eius fodit; & statim exivit sanguis, & aqua.
' l< Er qui vidit* testrur, & fumum est te- istimonium ej;is: ille, inquam , scitsevera j dicere,ut vos credatis.

Facta sunt enim hafc, ut Scriptura impleretur t dicens : Non conteretur uü«mo* ipsius.
p Et rursus alia Scriptura dicit: Intuebuntur,quem transfixerunt.
Post haec autem rogavit Pilatum Jose- phus Arimatha:ensis(iit qui esset discipulus Jesu, sed occultus propter metum Judaeorum Jut tolleret corpus Jesujquod perrrifie Pilatus.Venit ergo.Sc sustulit corpus Jesu.
19 Venit autem & Nicodemuss is ,qui venerat ad Jesum nocte primum) ferens misturam m'yrrhae,Se aloeslibras quasi cen-
40 Acceperunt ergo corpus Jesu , Lc ob» vinxerunt illud linteis cum aromatibus,si<uc mosest Judasis funerare.
41 in eo autem loco , ubi fuerat crucifixus,erat hortus »&in horto monumentum novum, in quo nondum quifquam pofitu»
41 Ibi ergo . propter Parasceven ludiorum ,qu id 'monumentum illud prope eilet, posuerunt Jesum.
C A P, XX. Resurrrstto Cbiijli quomod* sada.tatefaCta,
Rimo vero die hebdomadis Maria Ma- gdalene venit mane , quum adhuc tenebra: essent, ad monumentum . cernirque lapidem illum sublatum a monumento.
2 Currit ergo ,Sc venit ad Simonem Petrum, & alterum ilium discipulum , quem amabat Jesus , Sc dicit eis; Sustulerunt Dominum e monumento, & nescimus, ubi posuerint eum.
i, Exivit ergo Petrus,& alter ille discipulus,& venerunt ad monumentum.
4 Currebant autem duostmul : sed alter ille discipulus prarcurrlt citius Petro, venu- que prior ad monumentum.
* Et quum se incurvässet , cernit pofita lintea : r.on tamen introivit.
f> Venit ergo Simon Petrus,sequens eum» 8c introivit ih monumentum , öc conspexit limea ibi pofira:
7 Et sudarium » quod fuerat super caput eius, non cum linteis positum ,sed seorfim invo’utum in unum locum.
X Tunc ergo introivit etiam alter ille discipulus. qui venerat prior ad monumentum,vidi*que,8f credidit.
q Nondum enim noverant Scripturam » videlicet quod oportere: eum ex mortuis resurgere.,
10 Redierunt ergo illi discinuli adsuof.

11 Maria vero flens stabat ad monumentum fbris. Dum ergo fleret, incurvavit sc in monumentum.
12 Et conspexit duos Angelos alb? ros.se- dentes.unum ad caput,& alterum ad pedes# fi/te ubi »acuerat corpus Jesu :
11 £ut etiam dixerunt ei: Mulier . quid fles* DjciteisjSustulerunt Dominum meum# nec scio,ubi posuerint eum,
14 Et quum hxc dixisset.* convertit se retrorsum . conspexitque J esum stantem, nec sciebar Jesum esse.
it Dicit ei Jeius: Mulier,quid fle«? quem quiris? H!a putans olitorem esse dicic ei i Domine.* fi tu ipsum asponasti »dicito mihi,ubi posueris eum.L. ego eum tollam.
Eee ; 16 Dicic

 j6 Dicic ci Jesus,Maria.ll!a se converrens 6 Ac ilie dixic eis;Conjic jterete in dex-
* P •»Khnoi /inriH ^irirnr:Mao ister. ------*• '-
dicit ei:Rabböni,quod diciturMagister.
17 Dicic ei JesusiNeme tangito,nondum enim ascendi ad Patrem meum » sed proficiscere ad fratres meos.Sc dic eis ; Ascendo
teram navigii partem,& inv*niecas. Conie- ceruntergo,8c nequibant arvipliti» illud trahere prae multitudine piscium.
7 Dicit ergo discipulus ille,quem dilige-
ad Patrem meum . Lc Patrem vestrum , Sc.bat Jesus, Petro ; Dominus «st. Simon ei go Deum meum,&Deum vestrum. }Petrus ,quum audisserDomj/ium esse ,an/j-
t8 Venit Maria Magdalene , annuncians (culum praecinxit, (erat enim nudus) Se ab- discipulis, quod vidisset Dominum ,1k quod jecit se in mare.
ea sibi dixiilet. . .
19 Quum ergo vespera esset, die illo primo hebdomadis, St fores essent clausae illic, ubi erant discipuli congregati propter metum Judaeorum . venit Jesus: stetitquein mediodixit eis: Pax vobis.
ao Et quum ha?c dixisset; ostendit eis mallus,ac latus suum.Gavisi sunt ergo discipuli, viso Domino.
r, Dicic autem eis iterum : Pax vobis: sicut misit me Pater,icaSc ego mitto vos.
2i Et quum hiec dixisset , afflavit cos: & dixit cis:Accipitc Spiritum sancturo-
25 Si quorum remiseritis peccata, remit- runtur «s: si quorum retinueritis, retenta
14 Thomas autem , unus Sx duodecim , qui dicitur Didymus , non erat cum eis, quando venerar Jesus.
i* Dixerunt igitur ei alii difcipulr.Vidi- mus Dominum:llle vero dixit eis-Nisi videro in manibus eius vestigium clavorum , 8c immisero digitum meum in vestigium clavorum , & immisero manum meam in latus ejus,nequaquam credam.
16 Octo ve»o post diebus rursus erant di- scfpuli ejus intus,8c Thomas com eis : venit Jesus foribus clausis, & stetit in medio ipso’ jum,8c Hixit:Pax vobis. .
27 Deinde dicit Thomac: Infer digitum
tuum huc,& vide manus meas ,8c profer manum tuam, & immitte in latus meum ; & nt esto incredulus,sed credens. . ,
28 Respondit autem Thomas , 8i dixit: Domina rni.Lc Deus mi.
29 Dicit ei Jesus : Quia vidisti me, Tho- ma, credidisti : beati, qui non viderunt ,& crediderunt.
p Multa vero etiam aliasignaedidit |e sus in discipulorum suorum compectu, quae non suntscripta in hoc libro.
;» Hxc autem scripta sunt , ut credatis Jesum esse Chntium . illum filium De/, & ut credentes,vitam habeatis per nomen ejus-
rAT. XXI. JppAritioChri[U,&sermo Ad Pttrum.
P Ostea se se conspiciendum pratbuit rursus Jesus discipulis apud mare Tiberia» dis: sicautem se se conspiciendum praebuit.
. 1 EramsimulSimon Petrus , & Thomas , qui dicitur Didymus, & NathanaLI, qui erat ex Cana, urbe Gaiila?ae,& fiiii Z.ebeda5i,a|ii- que cx discipulis ejus duo.
$ Dicit eisS : mon Petrus*. Abeo piscatum. Dicunt ei: Imus fit nos recum. Exierunt, 8c ascenderunt in navigium sttrtim : & illa nocte nihil ceperunt.
4 Mane vero Inm exorro stetit Jesus ad littus: nesciebant tamen discipuli Jesum, esse. . . '
<, Dicit ignur c»s Jesus : Pueri, num quid ©psonii habetis ? Responderunt e i. Non. '
8 Alii vero discipuli navigio venerunr, (non enim longe aberantä terra , sedcirci- rer cubicis ducentis) trahentes rete pitnum piscium.
9 Uc autem descenderunt in terram, cernunt prunas positas > & piscem impositum , & panem.
10 Dicit eis Jesus: Adferteex piscibus, quos modo cepistis.
11 Ascendit Simon Petrus , fit traxit rrte in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus : & quum tot essent, non est fissum rerc.
12 Dicit eis |esus:Venite.,prsndete. Nul- lus“auteni discipulorum audiebat eum inter- rogare:Tu quis es ? quum sc irent Dominum esse.
1 $ Venit ergo Jesus , & accipit panem, 8e dat eis.& piscem similiter.
14 isti iam tertia vice conspicuum sese praebuit sesus discipulis suis , postquam suscitatus fuerat cx mortuis.
M Quum ergo prandissent ,dicit Simoni PetroJe?lis:Simonjfi/f Jonar,diligis me plus» quam hf ? Dicit ei: Certe,Domine,tu nosti, quod amem te-Dicit ei.Pafce agnos me<,s.
16 Dicicei rursum secundb:Simon,jtit Jonar, diligis me ? A it illi : Cerre,Domine, ru nosti, quod amem te. Dicit ei: Pasce oves
1 f Dicit ei tertio: Siiron./ifi Jonse.amas me) Tristitia fuit affectus Petrus,quod tertio dixisset ipsi: Amas me : Dixitque ei:Do- mine,tu omnia nosti: tu nosti, quod ametn te.Dicit ci jesus:l?asceoves meas.
18 Amen amen dico tibi»quum esses m- nior , cingebas te, & ambulabas, quo volebas : quum aurem senueris,extendes manu* tuas, & alius tc cinget,& transferet,quo r.o-
19 Hoc autem dixit,significans,qua mbr- te glorificaturus esset Deum. It quum hoc dixisset,dicir ci; Sequere me.
23 Conversus Petrus, cernit illum discipulum , quem diligebat Jesus . sequentem , qui & recubuerat in cccna illa super pectus eius, & dixerat, Dominc.quis est ille,qui te prodit }
21 Hunc ergo,quum vidisset Petrus, dicic Jesu:Domine,Hic autem quid ?
22 Dicit ei Jesus : Si velim eum manere, donec veniam,quid ad te ? tu me sequere.
2; Exiit ergo sermo iste inter fratres, discipulum illum non moriturum ; sed non dixerat ei JesusiNon morietur : sed,"Si eum velim manere,donec veniam,quid ad te ?
-4 Hic est discipulus ille,qui de bis testatur . Bc bxc scripsit: Be scimus firmum esse testimoqium eius. '
a; .Suor aurem & alia multa^quae fecit Je- * ss-r*—.-
fusinua* si Unbanmr sigTllarim. ru- rr.undum quidem ipltlm opinor «pturum eoS,qui scriberentur,libros. Arnen.
ACTJA

Acta Apostolorum.
, Z A P. T. Afcinsio Christi in ealum. Devotio Apostolorum. Eledio Mauki* in iorum lu- drf.
P ^Rimum quidem librum confeci . Theophile . de omnibus» quas capit Jesus 8e facere,&docere.
2 Ad cum usque diem,quo, quum prxce- pca dedisset Apostolis , quos per Spiritum unctum elegerat,sursum receptus est.

\ Qmbtis etiam se se» postquam passus fuit,exhibuit vivum cum multis certislimii signis, per dies quadraginta conspectus ab eis,8c dicens, quae ad regnum Dei pectunt.
4 Et cum i-lis conveniens, mandavit eis, ne abscederent Hierosolymis, sed ut con- spectarenr promissionem Pacris, quam, in- $uit,audistis ex me.
S a Nam Johannes quidem baptiiavita- quä, vos autem baptizabimini Spiritu sancto non multis istis post diebus.
6 Quum igitur illi convenissent, interrogarunt eum» dicentes; Domine, numhoc tempore restitues regnum Jisracli ?
7 Dixit autem ad illos,‘Non est vestrum nässe tempora, sive opportunitates, quas Pater in sua ipsius auctoritate statuit.
8 Sed recipietis virtutem Spiritus sancti, postquam supervenerit in vos.emisque mi* hi testes & Hierosolymis, & in tota Judaea, & Samaria,& usque adulcimaS terras.
q Et quum hasc dixisset, aspicientibus ipsis elevatus est ; & nubes susceptum eum abstulit ab oculis eorum.
io Et quum essent intenris incoelum o* culis. eo proficiscente»ecce,viriduoadsti- terunt illis abo vestitu:
ii Qui &dixerunt:Viri Galilaei,quid statis intuences in coelum ? hic Jesus, qui fur* sum receptus est, discedens i vobis in cx- lum, ita veniet, quemadmodum spectastis cum proficiscentem inccclum.
• i2 Tunc reversi sunt Hicrosolymam, a monte, qui votatur Oliveti, qui est propfe Hierosolymam,distans itinere Sabbatht.
i; Et quum introissent, ascenderunt in ccenaculum.ubi commorabantur,& Petrus, & JacobuS.Se Johannes, & Andreas, Philip- puj, Se Thomas , Bartholomaeus, & Mat- thxus, Jaccbus,/i/itW Alphxi.fir SimonZe- loces,&' Judas/jacobi frater.
14 Hi omnes perdurabant concorditer in precibus.Se supplicationibus tum uxoribus,& Maria,matre Jesu,8c cum ipsius fratribus.
1 s Et per eos d ies ,qtium assurrexisset Petrus in medio discipulorum, dixit} (erat autem turba capitum eodem loci quasi centum viginei.)
iC Vivi fratres,oportuit imoleti Scripturam hanc,quam piardixit Spiritus sanctus, per os Davidis.de Juda.qui ftm vix dux iis,qui comprehenderunt Jesum.
17 Annumerabatur enim nobiscum»& sortitus erae fortem minist sii hujus.
18 Is igitur nequisivir agrum ex merce* de injustitiae: Se prxcifit 3 tu 5 >crepuit me-i
dius,8c effusa sunt omnia viscera eius:
19 Innotuitque omnibus habitantibus Hierosolymis ; adeo ut vocetur ager ille propriaipsorum lingua:AKeldama,hoc est» ager sanguinis.
20 Scriptum est enim in libro Psalmo- runr.Fiae commoratio ejus deserta,8c non sic, qui habitet in ea. Et Episcopatum ejus accipiat alius.
21 Oportet igitur ex iis viris,qui nobif- cum convenerunt toto tempore,quo Dominus Jesus versatus est inter nos,
22 Exorsus a Baptismo Johannis,ad eum usque diem.quo sursum receptus est i nobis, unum fieri nobiscum testem resurrectionis eius.
r; Statuerunt igitur duos, Josephum,vocatum Bariabam.qui cognominabatur Justus,& Matrhiam.
24 Er orantes dixerunt: Tu Domine,qui corda omnium nefti, ostende utrum elegeris ex his duobus:
le Ut accipiat sortem ministerii hujus» 8c Afjostolatüs/a quo aberravit Judas, ut a- biretin locum suum.
26 Jecerunt igitursortes eorum,& cecidit sors super Matthiam,qui communibus calculis allectus est cum undecim Apostolis.
CAP. II- Sulcnnit&f primär PentecnstesX.. T.in effusione Spiritus fandi.in concione A- postoloium.nominatim Petri : converstme auditorum, (3 communione fandorum.
Q uum autem advenisset dies Pentecostes eranr omnes concorditer ecdem loci.
2 Tum exstitit repente sonitus e coelo, tslnquam ruentis flatäs violenti,qui replevit totam domum,ubi erant confidentes.
3 Et vi sie fune eis dispertit* linguae,instar ignis,qui etiam sedit super unumquemque
4 Repleti sunt autem omnes Spiritu sancto,experuntque loqui aliis linguis,prouc Spiritus ille dabat eis effari.
§ Erant vero Hierosolymis habitantes Juda?i viri religiosi, ex omni natione «•- rum ,qui sub coclo/unt.
6 Orto autem hoc lumore,convenit multitudo,8c conturbata fuic.qucd audiret u- nusquisque sua propria lingua ipsos |o- quenres.
7 Obstupescebant autem omnes,ac mirabantur,dicentes alii ad alios: Nonne,ecce omne! isti,qui loquuntur Galilari sunt ?
8 Quomodo igitur nos .'udimus eos fu» quisque lingua.in qua nati sumus ?
9 Parthi,Se Medi,& Elamitx.Le qui incolimus Mesopotamiam,Judxamque,8c Cappadociam,Pontum, & Asiam.
10 Phrygiam,8c Pamphiliam»-Egyptum,Se partes Libya*,qute est secundum Cyrenen,8c advcr.a:Romani,tum Juda:i,tum proselyti.
11 Cretes . & Arabes , audimus eos 1 o- quentes nostris linguis magnifica Dei facta- 12 Obstupescebant igitur omnes, & haefi-
S e e 4 »

tabane, dicentes alius ad alium: Quid hoc sibi vellet ?
,z Alii vero sannis eosexfequentes,dice« banr.Vino dulci pleni sunt.
14 Consistens autem Pecru* cum unde, cim» extulit vocem suam, & affatus est eos» dicens »Viri sud«ei, ir-sfq«? omnes, qui habitatis Hteroi'olymis.hoc vobis notum esto, & auribus percipite verba mea.
»5 Non enim.ucvos praesumitis,isti ebrii sunt,quum sit hora diei tertia :
16 Sed hoc illud est, quod dictum est per prophecim Joe!em.
»7 Et erit ultimis temporibus , (dicit Deus) effundam ex Spiritu meo in quamvis carnem : dc prophetabunt filii vestri, & filiae vestra?; Se juvenes vestri visiones videbunt, Lc seniores vestri somnia somniabunt.
18 Ecquidem in servos meos, 8c in ancillas meas in diebus iliis effundam ex Spiritu meo,& prophetabunt.
ry Et edam prodigia in cocio sursum.8c signa in terra deorsum, sanguinem, Sc ignem, fic vaporem fumi.
20 Sol convertetur in tenebras, 8c luna in sanguinem , priusquam veniat dies ille Domini magnus ,& illustris.
21 Et futurum est, ut quicunque invocaverit nomen Domini,servetur.
12 Viri fisraelitae , audite sermones istos: Jesum , illum Nazararum , virum a Deo approbatum apud vos prostantibus factis ,& prodigiis,& signis,quo edidit per eum Deus in medio vestri,sicut Scipsi nosti$,•
r; Hunc.imjuam, definito illo consilio,& prxcognttione Dei deditum,quum accepis- setis.manibuS sceleratis eruti affixura ime-
24 Quem Deus suscitavit, solutis doloribus mortis , eo quod fieri non poterat, ut ipse ab ea retineretur
r< David enim dicit de eojpro spiciebam Dominum in conspectu meo semper ; quoniam est mihi ad dexteram,ne concutiar.
16 Ptopterea oblectatum est cor meum , & exsultavit lingua mea , atque adeo caro mea commorabitur cum spe.
2t Quoniam non deseres animam meam apud inferos, nec sines sanctum illum tuum sentire corruptionem.
28 Notas mihi fecisti vias vitas »replebis rae jucunditate in tuo conspectu.
29 Viri fratres .licet libere dicere apud vos de patriarcha Davide, eum Üc obiilfe.Lt sepultam esse, & monimentum ejus este apud nos cd hunc usque diem.
Propheta igitur, quum esset,8c sciret Deum jurerarando sibi jurasse, fore, ut ex fructu lumbi ipsius, qjod ad carnem attinet, Christum illum suscitaret, quem collocarer super ejus throno ;
Pra?icius toquuras est de resurrectione Christi, non derelictam esse apud inferos animam eius, neque carnem ejus sensisse corruntionem.
Hanc Jesum suscitavit DeuS; cuius rei omnes nos fumus restes.
H Itaque dextera Dei sursum sublatus, & promissum Spiritum sanctum adeptus a l\i- ire , e'fudit hoc , quod vos nunc cernitis,8c
$4. Nec enim David ascendit incceloj:

(ed dicit ipse-'Dixit Dominuj Domino roco, Sede ad dexteram meam;
Z 5 Usque dum statuero inimicos tuos scabellum pedum tuorum.
\t> Certo sciat ergo tota domus JiCraestis . quod Deus hunc fecerit Dominum, 8c Christum,hunc ipsum>in«judm, Jgsuro,quem vos crucifixistis.
17 Qui vero ha?c audierunt, compuncti sunt corde, & dixerunt ad Petrum, ac reliquos Apostolos : Quid sociemus viri fratres ?
;8 Petrus autem ait ad eos: Resipiscite, & baptizetur unusquisque vestrüm in nomen Jesu Christi, in remissionem peccato* rum; -caeci pietis donum Spiritus sancti.
. Vobis enim facta rst promiffio.&libe-r ris vesttis, & omnibus longe post futuiM, quoscunque videlicet advocaverit Dominus Deus noster-
40 Aliisque sermonibus plurimisobte* stabatur, & exhortabatur eo.^.dicensiServa* mini ex gente ista prava.
4 ' Qu». ergo libenter rec-eperunt sermo« nem eras,baptizari sunt,8c a ddita* sunt Ec- riestadie illo anima? quasiteirmille.
42 Perdurabant autem in doctrina Apostolorum, & communitatiome, & fractione panis,& precibus,
4; Obortus est autem omnibus mc*us * multaque prodigia , & signa per Apostolos fiebant.
44 Omnes autem, qui credebant, erant eodem lod, 8 c habebant omnia communia.
Et possessiones, ac facultates vendebant »St dispertiebant ea omnibus, prout cuique opus em.
46 Et quotidie perdurantesconcorditer in templo , ac frangentes domatim panem , capiebant cibum cum exsultatione , & sim- plicitate cordis:
47 Laudantes Deum, & habentes gratiam apud totum populum » Dominus autem addebat quotidie Ecclesia?,qui salvi fierent.

C A P. 11 T. Petri miraculum, A concio paE*
nitentiaftt,(!r evangeJica.

Aterüm Petrus , Se Johannes simul a- scendebanc in templum, sub horam precationis,nempe nonam.
1 Quidam
autem vir claudus *b utero matris suar, portabatur: quem ponebant quotidie ad portam templi , qu* dicitur speciosa, ut peteret eleemosynam ab ingre* dientibus in templum.
; Js, quum vidisset Petrum, ac Johannen! ingressuros in templum, rogavit, uc eleemosynam acciperer.
4 Intentis aurem in eum oculis Petrus cum Johanne, dixitiAspice ad nos.
5 Ille igitur attendebat cos »speransse aliquid ab eis accepturum.
6 Petrus autem dixit. Argentum, fle aurum non est mihi: quod aurem habeo , hoc tibi do,iu nomine Jesu Christi Nazarxi surge, 8c ambula.
7 Et prehensi manu eius dextera . erexit eumrillico vero solidat* sunt planta? ipsius, ac malleoli.
8 Et exsiliens stetit , & ambulavit,& ingressus est cum eis in templum,ambulans, Öc salienj,& laudans Deum.
g Vidit-

9 Viditslue eum totus populus ambulati« tem,& laudantem Deum.
10 Et eum agnoverunt illum esse.quiad petendam eleemosynam sedebat ad speciosa m portam templi': & impleti sunt pavore, & stupore super eo,quod ei contigerat.
ti Quum autem claudus ift«,qui sanatus fuerac/teneret Petrum,& Johannem .cucurrit totus populus ad eos m porticirni,qu£ appellatur
Snlomoni*,expavefactus.
11 Quo viso Petrus respondit populo : Viri JisraLlirL, quid miramini de hac re ? aut quid intentor oculos in nos habetis, ouasi propria potestate.aut pietate effecerimus,ut hic ambulet :
Deus ille Abrahami,&Isaaci,& Jaco- hi Deus,»aquam,Patrum nostrorum glorifi- cavit Filium suum Jesum,quem vos tradidi- IUs,& abnegastis tn conspectu Pilarii quum ille judic anet esse dimittendum.
14 Vos autem sanctum illum, & i ustum abnegasti*.& postulastis homicidam condonari vobis:
Principem autem viesc interemistis, quem Deus suscitavit a mortuis: cujus rei nos testes fumus.
16 Et per fidem in nomine ipsius,hunc, quem conspicitis,ac nostis,confirmavit nomen ipsius: sides s inquam) quae per ipsu.n tst, dedit isti integritatem hanc coram
omnibus vobis.
t7 Sed nunc,s acres,scio vos per igno. rantiam ijist fecisse , licut & primores vestros.
18 Deus autem,qurcpr*nunciaverarper os omnium Prophetarum suorum,Christum suum perpessurum,ita implevit.
?9 Resipiscite igitur,8c convertite vos, ut deleantur peccata vestra : postquam venerint tempora refrigerationis a conspectu Domini.
io Et miserit prius praedicatum vobis Jesum Christum
ai Quem oportet quidem coeli capiant, usque atuempora restitutionis omnium.de quibus loquutus est Deus a seculo,peros omnium sanctorum suorum prophetarum.
ti Moses etenim ad patres dixit; prophetam suscitabit vobis Dominus, Deus vester e* fratribus vefiris,sicut me: audietis eum in omnibus ,qu£ loquutus fuerit vobis. .
1$ Futurum est autem , ut quisquis non ausculcärit prophetat illi,disperdatur e populo.
04 Sed Se omnes prophetat i Samuele, 8e deinceps ii* , qui fuerunt,quotquot loqu- ti sunt.etiam pronuntiarunt dies istos.
Os Vos estis filii prophetarum,& pacti, quod pepigit Deus erga patres nostros,dicens ad Abrahamum ; Et in semine tuo benedictionem consequentur omne» familia: terro. . , „ „ .
16 Vobis primum Deus suscitatum Filium suum Jesum misit,qui benediceret vobis.unoquoque sese avertente a pravitatibus vestris._

C A P. ! V. Petna.fa Icbannesintrcpidi co~
ravn Sc>iit*iL>u\ populi, causam Ch>tfU gunt : intCi«J/stifraf» pyctib'M i«l/i£iJ 4 >st, covyr.u*iont bonorum todtfcunt.

T Oquentibus autem ipsis ad populum,fu* Lpervencrune sacerdotes, & praefectus templo,& Sadducxi.
r Moleste ferentes,quod docerent populum, 8 c annunciarent in nomine Jesu resur« rectionem ex monuit.
) Et injecerunt eis manus,posueruntque eos in custodia in posterum diem. Nam erat Jam vespera.
4 Multi vero eorum, qui audierant hunc sermonem, crediderunt: 8 e factus est nu- meius virorum quasi quinquies mille»
5 Factum est autem postero die, ut congregarentur primores eorum, & seniores , « Scriba* Hierosolymis :
6 Ec Annas, pontifex maximus, 8 c Caia- phas, & Johannes, & Alexander, & quotquot erant ex genere pontificio.
7 Quum igitur statuissent eoi in medio, percontati sunt , quä potestate,aut quo nomine vos hoc fecistis ?
X Tunc Petrus repletus Spiritu sancto, dixit eis: Primores populi, & Seniores Jis- raclis; J
9 .Quandoquidem de nobis hodie questio habetur super beneficio, in hominem infirmum «otfato, quomodo videlicet ist« servatus iit;
10 Notum sit omnibus vobis, & toti populo Jifraelitico , per nomen Jesu Christi» Nazanei.quem vos crucifixistis,quem Deui suscitavit tx mortuis , per hoc , tnquAm » istum adstare fanum in vestro conspectu.
11 Hic est lapis ille pro nihilo habitus k vobis aedificantibus, qui factus est caput anguli.
ii Nec est in alio quoquam salus, vec e- nim aliud nomen est sub cocio, quod datum sit inter homines, per quod oporteat nos servari.

M Conspecta vero Tetri in dicendo libertate, & johannis, compertdque homines esse illiteratos.Lc idiotas,admirabantur » & agnoscebant eos cum Jesu fuisse.
14 Et hominem illum,qui sanatus fuerat, cernentes stantem cum eis , nihil poterant contradicere.
15 Jussis autem ipsis extra concilium abire,conferebant inter fe.
Dicentes, quid faciemus hominibus istis) conspicuum enim signum editum esse per eos, manifestum est omnibus habitantibus Hierosolymis, nec id possumus
17 Sed ne id amplius serpat in populum, minaciterinterminemur eis,ne posthac ulli hominum loquantur in nomine isto.
18 Itaque vocacisipsis denuntiarunt, n« omnino loquerentur,neve docerent in nomine Jesu.
19 Petrus aurem,& Johannes respondentes,dixerunr eis : An ,'ustum sit in conspectu Dei vobis potius auscustare» quam Deo» judicate.
20 Non enim possumus nos, quxvidi- mus,& rudivimus,non loqui.
21 Illi vero non invenientes, quomodft punirent eos,additis minii eos dimiserunt, rropter populum , quia omnes glorificabant Deum super eo , quod factum fue-
1 12 Annorum enim erat amplius quadra- Lee 5 gima

fctnca homo ille> fn quem editum fuerat' fignüm ishid sanationis.
r; Dimissi autem illi venerunt ad suos, Sc •nnunciaverunt, qux primarji sacerdotes, Se seniores ipsis dixerant.
24 Qui,qpum hac audissent,concorditer sustulerunt vocem ad Deum,djxeruntque, Domine,tu es Deus ille,qui fecisti coelum, ac terram,mare,8c omnia,qux in eis sunt:
rc Qui Spiritu sancto per os Davidis, pueri tuTdixisti;Cur fremuerunt Gentes,& populi medicati sunt inania ?
16 Adstiterunt Reges terra*,& principes congregati lunt simul adversus Dominum, & Christum eius.
17 Congregati sunt enim in hac civitate vere adversus sanctum Filium tuum Jesum, quem unxisti, Herodes Se Pontius Pilatus cum Gentibus,& populis JisracliS.
r8 Ut facerent quxcunque manus tua, Sc consilium tuum prius prxdestinavit, uc fie*
19 Nunc igitur, Domine, dispice in minas eorum, Se da servis tuis, ut cum omni libertate loquantur sermonem tuum.
)o Manu tua a te extensa ad sanandum, signfsque . Sc prodigi is editis per nomen sancti Filii tui Jesu.
;r Quum autem precati essent concussus est locus, in quo erant congregat i : Sc repleti sunt omnes Spiritu sancto, &loquuti sunt sermonem Dei cum libertate. .
;i Multitudinis autem eorum, qui cre- dideranr, erat cor.Sc anima una : nec quisquam aliquid eorum, qux habebat, suum esse dicebat, sed erant eis omnia commu-
Et Apostoli magna vi reddebant testimonium resurrectionis Domini Jesu: Sc gratia magna erae super eos omnes;
14 Nullus enim erat egenus interens, quotquot erant enim possessores agrorum, aut domorum, vendentes adferebant pretia eorum,qux vendita fuerant •
;5 F.r deponebant ad pedes Apostolorum: distribuebatur autem hoc singulis,pro- uc cuique opus erat- >
Joseph ergo, qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis (quod est, si interpreteris, filius consolationis) Levita , Cyprius genere*
\7 Quum haberet agrum.vendidircurrt, 8c attulit pecuniam, dtposunque ad pedes Apostolorum.
CAP. V. Amnia cum uxore hiftoria. Ato- /Vo U capti, denuosiftuntur Concilio, &Ga- maliclUcoi\siliomorte eximuntur , caduntur tamen,frgaudent.
Ir autem quidam,nomine Ananias.cum Sapphira uxore sua vendidit possessio-
i_ Et intervertit aliquid ex pretio, conscia etiam uxore sua : allatamque partem aliquam,ad pedes Apostolorum deposuit.
; Dixit autem Petrus: Anania, cur implevit Satanas cor tuum,ut mentireris in Spiritum sanctum,8e interverteres ex pretio istius prxdii?
4 Ndnne.si servässes, manebar tibi.& venundatum in tua erat poteitare ? quid erat, •cur induceres in animum rem istam ? non

es mentitus hominibus,sed r»eo*
5 Audiens autem Anani a j hoi sermones, cecidit,8c ex animatus est.Et exstitit me :us magnus super omnes audientes ista.
6 Surgentes vero juvenes, subtraxerunt eum,elatumque sepelierunt.
7 Intercessit autem ferme horarum trium intervallum, quum uxor quoque ipsius,nesciens,quod factum fuerat,ingressa est.
8 Dixit autem ei Petrus:l)[c mihi, num tanti prxdium vendidisijs?lpra verb dixit: Etiam, tanti.
9 Petrus autem dixit ei:Quid </l»cur convenerit inter vos,ut tenraretis ^niritum Domini ? ecce,pedes eorum, qui sepelierunt virum tuum,ad ostium adsunt, at effeto mico vero‘cecidit ad pedes ejus, &
exanimata est : ingressi autem juvenes,invenerunt eam mortuam, 8c elatam lepelic- runt juxta virum suum.
n Et obortus est metus magnus toti Ecclesiis omnibus,qui hxc audiebant.
11 Per manus autem Apostolorum edebantur signa, & prodigia multa in populo : &erant concorditer omnts inporticuSo- lomonis.
iz Reliquorum autem nerro audebat ipsisadhxrere :sed magnificabaceos populus.
,4 Imo vero adjiciebantur, qui crederent Domino, multitudo videlicet vivorum simul,ac mulierum.
15 Adeo ut in plateas efferrent infirmos, & ponerent in lectis,ac grabbatis ; ut venientis Petri vel umbra inumbraret aliquem eorum.
16 Conveniebat autem etiam vulgus vicinarum urbium Hierosolymam, adferen- ces infirmos,ac vexatos 'a spiritibus impuris '. qui fanabantur omnes.
17 Consurgens autem pontifex maximus, Se omne*, qui cum eo erant, qux est hxresisSadducxorum,repleti sunt invidia.
>8 Et injecerunt manus in Apostolos, posueruntque eos in custodiapublica.
19 $ed Angelus Domini ver noctem a- peruit fores carceris, eductisque illij, diro ite, Se ‘uoysistentesloquimiru populo in templo omnia verba vitx hujus.
11 JUi «erö, quum hae audissem, introierunt sub diluculum in templum, Se docebant. Adveniens autem pontifex maximus, Se qui cum eo erant, convocarunt concilium, 8c universum senatum filiorum Jisrte- lis, miserüntque in carcerem, ut illi adducerentur.
21 Quum autem venissent ministri, non invenerunt eos in csrcere: quorfrevetlt, annunciaverunt.
rz Dicentes; Carcerem quidem invenimus clausum quam tutissime, & custodes extra Itantes ante fores: quum aperuissemus autem,neminem intus invenimus.
24 Ut vero audierunt hos sermones, 8c pontifex, Se prxsectus templo,& primarii Sacerdotes, hxsirabant super eis, quonam hoc evasurum esset.
2< Adveniens autem nuidam, nuntiabat eis, Ecce, viri, quos posueratis in carcere, stantin templo,& doceru populum.
26 Tunc

26 Tunc prasfestus abiens cum ministris, adduxit eos, non timeri per vim (metuebant enim populurn.ne lapidaremur.)
*7 Adductos igitur eos statuerunt in concilio: Le interrogavit eos pontifex maxi-
28 Dicens; Nonne etiamtatque etiam demandavimus vobis,ne doceretis nomine isto ? & e<"-ce,replevistis Hierofolymam doctrina vestri» & vultis in nos inducere sanguinem hominis istius.
29 Respondens autem Petrus,& Apostoli dixerunt, - Obedite oportet Deo potius, quam hominibus.

10 Deus ille Patrum nostrorum suscitavit Jesum» quem vos interfecistis stispenfum in 'lignc.
Hunc, inquam ,Deus dextera sua sursum sublatum constituit principem, ac servatorem. ut det resipiscentiam Jisraeli, Sc remissionem peccatorum.
$2 Et nos fumus ei testes horum,qua: dicimus: atque etiam Spiritus ille sanctus, quem dedit Deus iis,qui dicto sunt audientes ipst.
;; At illibis auditis frendebant, & consultabant dei» interficiendis.
Surgens autem in concilio quidam Pharisaeus, nomine Gamaliel,Legis doctor, quem totus populus in pretio habebat, i ussit, ut paulisper abducerent foras Apostolos.
;s Et dixit.illisiViri Jisraelisar, attendite animum vobis i piis, quod ad istos homines dstrnet.quidfacturj sitis.
;6 Nam ante ha:c tempora exortus est Theudas,dicens,se aliquem este: cui agglutinatus est numerus virorum circiter quadringentorum : qui interemtus est, & o- mnes,qui assensi sunt e:,dissoluti funt.Sc ad nihilum redacti;
;7 Post hunc exortus est Judas ille Galilaeus, temporibus descriptionis, 8c avertit populum multum post se: periit Sc ille, Lc omnes,qui assensi fuerant ei,dispersi sunt.
58 Nunc itaque dico vobis, abscedite ab hominibus istis,8c mistos ipsos facite: quoniam, si est ex hominibus consilium hoc, sive opus istud,dissolvetur:
Z9 Sin ex Deo est,non poreffis iHud dissolveres videte nt etiam cum Deo pugnare comperiamini
40 Astensi sunt autem ei: & quum advocassem Apostolos, caesis mandärunr, ne loqueremur in nomine Jesu: & dimiserunt
COS.
4 t Tpsi ergo gaudentes, profecti sunt a conspectu concisti, quod digni'fpibiti essent, qui pro nomine Jesu contumelia afl;- certntus. *: .
42 Er quotidie in templo, 8e dbmatim non cessabant docere, & evangelifcare Jesum Christum.
C A P. VI« Septem Ttiaconi elt*u*1ur: etc quibus Stepb jvim capitur, accusatur.
C fteerum per eos dies,quum multiplica* ramufdiscipuli.ortum «st murmur Grx- cerum adversus Hebrams, quodipfoium ckspiceientur in ministerio queti-
T O I O R U M. Cap. 6 . 7 *
z Itaque duodecim illi , advocata multitudine discipulorum, dixerunt: Non est ajquum, nos derelicto sermone Dei, ministrare mensis.
; Deligite ergo, 6 fratres, ex vobis viro* septem, testimonio ornatos,plenos Spiritu sancto, 8 c sapientia,quos huic usui pratficia-
4 Nos vero in precibus, JJcadminiKra- tione Sermonis perdurabimus.
f Placuit autem hic sermo coti pratfenti multitudini: Lc elegerunt Stephanum, virum plenum fide, ac Spiritu sancto, Lc Philippum,& Trochorum,Lc Nicanorem,& Timonem, 8 c Parrrenan, 8 c Nicolaum,proselytum Antiochensem :
6 Q.U 0 S statuerunt in conspectu Apostolorum : qui precati, imposucrunceis ma-
7 Itaque sermo Dei crescebat, 8c valde multiplicabatur numerus discipulorum Hierosolymis: multaque turba Sacerdotum auscultabat fidei.
X Stephanus vero plenus fide, ac potentia edebat prodigia, & signa magna in po-
9 Exorti sunt amem e synagoga-, quae dicitur Libertinorum, quidam, & Cyrenjeo- rum, fle Alexandrinorum,& eorum,qui fune ex Cilicia Lc Asia, altercanrei cum Scepha-
10 Sed nequiverunt obsistere sapientiae * & spiritui,per quem loquebatur.
it Tuncsubjecerunrquosdam ,qui dicerent,se audivisse eumloquentem veiba blasphema in Mosen.öc Deum.
12 Commovere ntque plebem , 8c seniores , & Scribas: Sc eum adorti» correptum adduxerunt in concilium.
1? Stiterünrque falsos restes, qui dice- rcntiHomo iste non cefiac loqui verba blasphema adversus locum hunc sanctum , 8c
14 Audivimus enim cum,quum diceret, Tesum illum Nazararum destructurum hunc focum , & mutaturum ritus , quos tradidit nobis Moses.
1 f Tunc intentis in eum oculis omnes» qui sedebant in concilio , viderunt seciern eius,quasi faciem Angeli.
GAP. VII. Confio Jf-rpiMm apolofetic a , explicans nucleum Pentateuchi : ejüfque lapidatio.
ixtt autem pontifex maximus ; Num igitur hxc ita habent ?
2 ipse vero dixit: Viri fratres, & patres, audite: Deus ille glori« visus est patri nostro Abrahamo, quum esset in Mesopotamia, priusquam habitaret Charrij:
; Ec dixit ei: Exi e terra cua,& ex cognatione tua ; Lc veni in terram , quamcunque ostendam tibi.
4 Tunc exiit « terra Chaldieorum , Lc habitavit Charris , & illinc , postquam pater ejus mortuüs est, transtulit eum Dcwdn terram hanc,in qua nunc vos habitatis.
< Nec dedit ei hiereditatem in ea» ne vestigium quidem pedis , quamvis pollicitus esset se illam daturum ei obtinendam , Le semini eius post eum j quum non haberet prolem.
6 Lo-

6 Loquutus autem est ita Deus»Erit, inquit , femen tuum inquilinum in terra alie’ pa.ubi servituti subjicietur>& male acci* pietur annis quadringentis.
7 Sed gentem, cui servierint, puniam Cgo,dicit Deus: Se post haec exibunt , 8 cipst colent me in loco isto.
8 Deditqueei pactum Circumcisionis: & Ut+ 4 brahamM genuit Isaacum , & circumcidit eum die octavo : lsaacuj aurem£<»uit Jacobum, & Jacobus duodecim illos pa- triarchas.
9 Patriarcha? vero invidia moti» Jose* phum vendiderunt abducendum in Agyptum : sed erat Deus cum eo,
10 Et eruit eum ex omnibus ipsius afflictionibus , dedicque ei gratiam » & sapientiam coram Pharaone , Rege Agypti, qui constituit eum ductorem Agypto, fle toti domui sua*.
11 Venit autem fames iq universam tertam Agypti,flcChanaan.flt afflictio magna : 8c non inveniebant cibos patres nostri.
i r Quum audivisset autem jacobus este triticum in Agypto, misit patres nostros primum.
i; Et in secunda ptosedione agnitus est Josephus'a fratribus suis ,& innotuit Pha- taoni genus Josephi.
14 Missis autem nuneiii Jofephusaccersi* vit patrem suum Jacobum »omnemque cognationem suam,capitum septuaginta quin*
is Descendit ergo Jacobus in Agyptum, obiitque ipse,& patres nostri.
16 Et translati sunt Sichemam,& positi in monumento,quod emerat Abrahamus pretio argenti a filiis Emmoris patrii Sichemi.
17 Quum autem appropinquaret rempus promissionis, quam Deus iurarac Abraha- mo, crevit populus»& multiplicatus est in Agypto.
,8 Usque quo exortus est alius Rex , qui non noverat Josephum.
19 Hic adversus genus nostrumingenio* sus,male accepit patres nostros, adeö ut ex* ponerent infantes suos,ne sobolescerenr.
20 Quo tempore natus est Moses,qui fuit divinirus venustus,& nutritus fuit tres menses in domo patris fui. .
xi Expositum autem illum sustu'it filia Pharaonis»8c nutrivit eum sibi pro filio.
11 Et eruditus fuitMosesomni sapientia J’gyptiorum: eratque potensdictis ,&fa- ctis.
r; Ur vero pxolenm est ei quadraginta •nnoium tempus»veni; ei in mentem invisere fratres suos,filios Jisraelis.
14 Et quum vidistet quendam iis affici injuria,tutatus est cum,percusso Agyptio.L laboranrem illum vindicavit.
25 Existimabat cutem fratres suos intel- ligere»Deum per rranum ipsius dare ipsis salutem *. at i'.li non inte!lex?runr.
26 Subsequeme vero die visus est ipsis pugnantibus, & compulit eos in pacem, dicens ; Viri , fratreseltis vos: curalii alios injuria afficitis ?
17 is autem, qui injuria afficiebat proxi. mum , repulit eum , dicens ; Quis te nobis constituit principem,St indicem ?
18 Nutn tu me vis interimere, querrad*

modum interemisti heri Agypt ; um illum ?
29 Ad hunc autem sermonem Moses fugit, fle factas est advena in regione Madian, ubi genuit duos filios.
Expletis vero annis quqdnginra visu» est ei in deferto montis Sina AngelusDo- mini.in flammeo igne rubi.
Moles autem ut bor conspexit, admiratus est visum : & quum acceieret ad hoe considerandum , exstitit ad eum vox Domini, dicent ii ;
;r Ego sum Deus ille patrum tuorum , Deus Abrahami, fle Deus Isajci, & Deus Ja- cobi.Tremefactus autem Moses, non audebat ,'llud considerare.
;; Dixit autem ei Dominus: 5 olve solea* pedum tuornm: locus enim , 10 quo stas » terra sancta est.
?4 Vidi,vidi vexationem pojuli mei.qui est in Agypto,St suspiria ipsorun audivi.de descendi,ut eruam eos: nunc ergo adesdurnt mittam te in Agyptum.
;s Hunc ergo Mosen , qu«m abnegaverant, dicentesiQuis te constitui principem de judicem? hunc,inquam,D»eu: misit principem,de liberatorem futurmmductu Angeli,qui visus fuerat ei in rub>o.
Hic eduxit illos edicis p-odigiis.Ae signisin regione Agypti.de in rioro mari.de in deferto,annis quadraginta.
$7 Hic est Moses ille , qui dixit filiis Jis- raclisiProphetam suscitabit vob:s Dominus Deus vester e fratribus vestris sicut me ; ipsum audietis.
Hic ille est, qui conveniente populo in deserto fuit cum Angelo, ipsum alloquente in monte Si na,8e cum patribus nostris,quique excepit viva eloquia, quae nobis tra-
J9 Cui noluerunt auscultare patres nostri,sed repulerunt eum.flc aversi sunt cordibus suis in Agyptum ;
40 Dicentes Aharoni .'Fac nobis Deos, qui prxeant nobis. Mosi enim isti,qui eduxit nos ex regione Agypti , nescimus, quid contigerit.
41 Et vitulum fecerunt per illos dies,ob- ruleruntque sacrificium idolo , & oblectarunt sese operibus manuum suarum.
4- Vertit autem sese Deus, 8 c tradidit eos ad colendum exercitum coc‘>i:sicut scriptum est in libro prophetarum: Nun, victimas, 8e oblationes obtulistis mihi annis quadraginta in deserto,domus Jifrael ?
4; imo bajulästis tabernaculum Molo- chi, Se sidus Dei vestri Remphanis, quas figuras fecistis, ur eas adoraretis : itaque transferam vos ad Babylonis fines.
44 Tabernaculum testimonii fuit patri; bus nostris in deserto, prout edixerat is,qui dixerat Mosi , ut faceret illud secundum exemplar,quod viderat.
4? Quod etiam exceptum introduxerunt patres nostri cum Jesu in ipsa occupatione Gentium,quas expulit Deus a conspectu patrum nostrorum, usque ad dies Davi- dis.
46 Qui invenit grarfam in conspectu Dei» petirque, ut nancisceretur tabernaculum Deo Jacobi.
47 Solomon autem aedificavit ei jedem.
48 Sed excelsissimus ille in manufactis
tem-

templis nom habitat,sicut propheta dicit«
49 Coclu.m mihi thronus est» terra autem scabellum pedum meorum. Quam «dem «dificabici s mihi, dicit Dominus: aut quis est locus quietis me«.
eo Norane manus mea fecit h«c omnia ?
s, Duri cervice, Öt incircumcisi corde,& auribus , vos femper Spiritui ilU sancto obnitimini: quales /urrunt patres vestri, tales dc vos rjli*.
fi Quem propherarurn non fune perse* quuti patres vestri ? trucidarunt, inquam , eos , qui prasnuncidruncadvcmum 'usti il- lius , cuju.s nunc vos proditores» Lc interfectores facti estis.
5; Qui accepistis legem perdisposicia« nem An { 'eiorum,& nossobscrvastis.
54, Audientes autem h*c , findebantur cordibus stridebant dentibus in eum.
Quum autem esset plenus Spiritu sancto , intentis in coelum oculis vidit gloriam Deu&Jesum adstantem ad dcXteramDei.
{4 Et ait: Ecce, conspicio coelos apertos, & filium illum hominis adstantem ad dexteram Dei.
$7 Exclamantes autem iUi voce magna , continuerunt aures suas » & irruerunt concorditer in eum. . .
58 Et ejectum eum extra urbem , lapida- runt:teftes autem deposuerunt pallia sua ad pedes adolefcentis.qui vocabatur Saulus.
59 Lapidarunt igitur Stephanum invocantem » & dicentem: Domine |esu> recipe spiritum meum.
60 Positis autem genubus, clamavit voce magna , Domine, ne statuas eis hoc peccatum.Et quum hoc dixisset,obdormivit.
CAP. VIII. SaulwEalcsiamperrequitur: SiOUtia D ei verbum recipit: Pbilippu* Si - itiontm Ma*um , <ff Atbiopem eunuchum bdptiz&t.
Aulus autem ultro consenserat ipsius caedi. Orta est vero illo die persequutio magna adversus Ecclesiam,qu« erat Hierosolymis : & omnes dispersi sunt per regiones]ud««,8c Samari«,pr«ter Apostolos.
j Extulerunt autem una Stephanum viri rtligiosi , & plangorem magnum ediderunt super eo.
\ Saulus vero vastabat Ecclesiam,iens do- matim : 8c tractos viros, ac mulieres tradebat in custodiam conjiciendos.
4. At qui dispersi fuerant,peragrabant regionem euangelizames sermonem Dei.
5 Philippus vero, quum devenisset in urbem Samari«,pr«dicabateis Christum.
6 Attendebat autem turba concorditer iis,quz a Philippo dicebantur,audiendo,& cernendo signa,qu« edebat.
7 Spiritusenim impuri ex multis, qui eti tenebantur » exibant» vociferantes voce magna: multique paralytici, & claudi fana.
8 Et gaudium magnum exstitit in illa urbe.
9 Vir autem quidam, nomine Simon, antea in urbe illa exercuerat artem magicam , & gentem Samari« obstupefecerat, dicens; se esse quempiam magnum.
10 Cui attendebant omnes 'i minimo us-

que ad maximum, dicentes; Iste est potentia illa Dei magna.
11 Attendebant autem ei propterea , quod a multo tempore magicis artibus eos dementärat.
12 Quum vert) credidissent Phili ppo c* vangelir.anri,qu«'»d regnum Dei, St nomen Jesu Christi prrtinmt, baptizabantur rum Viri,tum mulieres.
1; Simon vero Scipse credidit: & bapei- zatus perdurabat apud Philippum : de con- spicienssigna,de virtutes magnas edi,obstupefiebat.
14 Q-jum autem audilTenc Apostoli, qui erant Hierosolymis,Samariam recepi/Te sermonem Dei,miserunt adeo* Petrum,ac jo* hannem.
1 c Qui ,quum descendissent, orarunt pro eis,ut acciperent Spiritum sanctum.
16 (Nondum enim in quenquam illorum illapsus fuerat,sed baptizati tantum fueram in nomen Jesu.)
17 Deinde imposuerunt eis manus, it receperunt iüi Spiritum sanctum.
18 Quum autem conspexisset Simon pet impositionem manuum Apostolorum dari Spiritum sanctum,obtulit eis pecunias.
19 Dicens j Date etiam mihi potestatem istam, ut cuicunque imposuero manus,recipiar Spiritum sanctum.
20 Petrus autem dixit ei: Pecunia tua cecum pereat,quod donum Dei existimari* pecuniis acquiri.
21 Non est tibi pars, neque fors in hoc negotio: cor enim tuum non est rectum ili Dei conspectu.
iz Resipisce igitur ah ista malitia tua, 8e deprecare Deum , si forte remittetur tibi machinatio cordis tui.
rr Video enim te in feile amarissimo, Se connexu iniustiti« positum.
24 Respondens autem Simon, dixit: De- precaminivos pro rrt anud Dominum, ne quid superveniat mihi tuorum, qu» dixistis.
r< Illi igitur attestati sermonem Dei,reversi sunt Hierosolymam. 8e multis vici» Samaritanorum euangelizarunc.
26 Angelus autem Domini loquutusest Philippo, dicens ; Surge,& vade meridiem versus, ad viam, qu« Hierosolymis descendit Gazam : & qu« est deserta.
27 is igitur furgens,profectus est: & ec- ce quidam Athiops eunuchus, dynaste* Candaces, Regin« Äthiopum : qut praserat tmivers« illius gaz«„venerac

Hierosolymam adoraturus :
28 Et revertebatur »sedens in curru suo, legebarqueEsajam prophetam.
29 Dixit autem Spiritus Philippo: Acce- de.Lc proxime adh«reto currui isti.
Accurrens igitur Philippus , audivit eum legentem Esajam prophetam,& dixit: Nempe inrelligis.qu« legis 3
,, At ille aitiQuinarn enim possim,nisi mihi quispiam dux vi« fuerit ? Er precatus est Philippum,ut ascendere^sederet- que fecum.
;r Locus autem scriprur«,quem lege« bat, hic erat.it vobis ad mactationem ductus est : & ut agnus eoum suo tonsore mutus,iri non aperuit os tuum.
ACTA APOSTOLORUM.

Cap g.g. ACTA APOS
i* in ipsius depressione judicium eius sublatum esi: seculum autem ejus quis e- jiarrabic ? quoniam tollitur e terra vita e-
Respondens autem eunuchus Philip* po.dixi: Oro te.de quo dicit istud propheta 5 de se ipso,an dealio-quopiam ?
ü Tum Philippus aperuit os suum.SceX- orsus ab hac scriptura , evangelizavir ei lesum.
J $6 Quum vero pergerent m viam.vene* runt ad quandam aquam: tum ait ei tunu- chus.En aquam: quid prohibet mebapti-
Z 27 Dixit vero PhilippusiSi credis exto* to corde,licet. Respondens autem iUc di- xif.Ccedo Jesum Christum esse Filium illum
Tussitque sisti currum: ac descenderunt ambo in illam aquam Philippus simul, & eunuchus: bcille baptizayic eum.
Quum autem ascendissent ex aqua , Spiritui Domini rapuit Philippum,nec amplius vidit eum eunuchus.-Perrexit igitur in via sua «audens.
40 Philippus autem inventus est Azoti; & peragrans rm'onmi.evangeiizav it omnibus urbibus,usque dum veniret Cicsaream.
CAP. IX. $du/f (onversio.baptizatio ,
evasio e Vamasco. Sanatio AEne* paralyti - ei, {y Tabithi defundi per Petrum resufei-
AuluS autem adhuc spirans minas, ar caedem adversus discipulos Domitii, a- diit Pontificem maximum, i Et petiit ab eo epistolas perferendas Damascum ad synagogas : ut si quos invenisset hujus sectae,tum viros,tum mulieres,vinctos abduceret Hierosolymam.
; Quum autem iter faceret,factum est.ut appropinquaret Damasco: Et repente circumfudit eum üt fuleur lux c cocio.
4 Er quum cecidisset in terram,audivit vocem , dicentem sibi; Saul»Saul,quid me persiequeris ?
5 Dixit autem,Quii es Domine ? Dominus autem dixit,Ego sum Jesus, quem tu persequeris, durum fuerit tibi contra stimulos calcitrare.
6 Saul veri tremens,8e pavens dixit;Do- mine.quid me vis facere ? Tum Dominus sd eum.8utge.6e ingredereurbem,8c dice* tur tibi,quid te oporteat facete.
7 Viri autem illi,qui cum Saulo irer faciebant, constiterunt muti,audientes quidem ejitf vocem,neminem autem conspi-
8 Surrexit autem Saulus e terra,apertisque oculis suis, neminem videbat: manu vero ductum eum introduxerunt Dama-
9 Fuftque tribus diebus,non videns,& non edit,neque bibit.
10 Erat autem quidam discipulus Damasci,nomine Ananus.ad quem dixit per visionem Dominus. Anania. Et ille ait:Ecce tgo adsum Domine.
i« Tum Dominus ad eum,Surge,& proficiscere in vicum , qui vocatur rectus,& quiere in domo Jud.e,Saulum quend^m no- rnincjTiiftnfcm, cttccuim erat»
TOLORUM. Cap.*.
12 Et vidit pervisionemviium Ananjam nomine,introeuntem,& imponenuem libi manum,ut visum reciperet.
15 Respondit autem AnaistaS, Domine, audivi ex multis de viro isto,quo>d malis arfecerit sanctos tuos Hierosolymis .
14 Quin etiam hoc loco habet ponestatem a principibus sacerdotum , vinciiendi o- mnes. qui invocant nomen tuum.
I c Dixit autem ad eum Dominus,.Proficiscere: nam instrumentum electurm est mihi iste.ur portet nomen meum in iconspe- ctum Gentium,8c Regum, & filioruim Jiirae-
t 5 Ego enim ei prarmonstrabo,quaim multa oporteat ipsum pro nomine nieo pati-
17 Abiit igitur Ananias, 8 c introivit domum illam,& impositis ipsi manibuis dixit: Saul frater,Dominus misit me, (Jesus, inquam , qui visus est tibi invia , quä venie- bas^utvisumrecipias, fit impleatis Spiritu
18 Statim autem deciderunt ab o-culis e- iu$ quasi squamas , & visum recepic illico ; ac turgens baptizatur est.
19 Quumque cepisset cibum, corroboratus est. Fuit autem Saulus cum discipulis, qui erant Damasci.pcr dies aliquot.
ro Et statim in synagogis prredicavic Christum, nempe eum esse Filium illusn Dei.
II Obstupescebant autem omnes , qui eum audiebant,&dicebant: Nonne hic est, qui perdidit Hierosolymis eos, qui invocabant nomen istud : Se huc idcirco venit, ut vinctos eos adducerer ad primarios sacerdotes ?
rr Saulus autem magis sese corroborabar, & confundebat Judteos, qui habitabant Dama sci,collatistestimoniis demonstrans eum esse Christum illum.
21 Expletis autem multis diebus,ceperunt simul Judari consilium illum interi-
24 Sed intellectae sunt Saulo insidiae eorum ; observabant autem portas die,ac nocte,ut eum interimerent.
25 Acceprum igitur eum discipuli nocte, per murum demiserunt fune submissum in
26 Quum vero Saulus advenisset Hierosolymam, tentabat se propius adjungere diuipulis:sed omnes metuebant eum,non credentes eum esse discipulum.
27 Barnabas autem acceptum eum duxic ad Apostolos, fit narravit eis.quomodo in via vidisset Dominum, & quod loquutus esset ei» &quomodo Damasci libere loquutus esset in nomine Jesu.
28 Versabatur ergo cum eis Hierosoly-
29 Et libere in nomine Domini Jesu loquebatur, & disceptabat adversos Graecos: illi verö conabantur eum interimere.
;o Quod, quum cognovissent fratres,deduxerunt eum Carsarcam,&emiserunt Tar-
;> Ecclesiae igitur per totam Judaeam. & Galilaeam,& Samariam habentes pacem, aedificabantur :& pergentes in timore Domi- ni.tjy consolatione sancti Spirit.ii, multiplicabantur.
> ;r Factura est aurem,u; Petrus per omnes per-

Cap-9-tO. ACTA A PO
peuransiernsj deveniret etiam a,d Sanctos, qui habitaibamt Lydda.*.
33 Kcpieri.t autem illic quendam,nomine Äneam»ab> a-nnii jam octo decumbentem in grabbatco, qui erat paralyticus.
34 Et dijxiit ei Petrus ,Anea;sanat te Jesus Christus; su,rge,& sterne tibi ipsi. Jsautem ftatim sutvreyit.
Et viderunt eum omnes, qui incolebant l.ydcdarm, Sc Saron a, qui converterunt /cad Domiinum.
^6 Joppa: vero fuit quaedam discipula, nomine T.abarha.qua?» st interpreteris, dicitur Caprea. Ha?c erat dives operum bonorum,& eleemosynarum,quas praestabat.
37 Eactuma est autem per illos dies, ut illa ex infurmitate moreretur : quam »quum lavissent,profuerunt in cccnaculo.
38 Quuim aucem I.ydda esset prope Joppen, diici puli, audientes Petrum illic este, duos viro-s miserunt ad eum , rogantes , ne cunctaretiur usque ad ipsos transire.
Exsurgens igitur Petrus,venit cum eis : quem, quuim advenister, adduxerunt in e cenaculum: 8 c adsticerunt ei omnes vidua?, flentes. 8 c ostendentes tunicas Scvestimen- «.quaeDo-rcats faciebat,quuni una cum ipsis esset.
40 Ejectis autem omnibus foras, Petrus positis gemibus oravit :& conversus ad corpus, dixit* Tabitha, surge. Illa vero aperuit oculos suos, & viso Petro resedit*
41 Data autem ei manu, Petrm erexit eam: & vocatissanctis,ac viduis eam vivam repraesentavit.

42 id autem innotuit per totam Joppen, & multi crediderunt in Dominum.
43 Tact-nmque est .ut dies multos maneret Petrut Joppa?, apud Simonem quendam coriarium._
CAP. X. monitu Petrum
&fcerstt~& Pendlet juflu adit Ctmtlium, ' ilioque tri condonante,venit Spiritu* Dei fu- per eum,& suos.
Orro quidam erat Ca?sarea?,nomine Cornelius, centurio ex legione,qua? vocatur Italica,
i Pius, ac timens Deum, cum tota domo sua,& praestanseleemosynasmultas pooulo.
3 Qui, quum assidue precaretur Deum, vidit per visionem manifeste,quasi hora diei nona , Angelum Del introeuntem, & dicentem ipsiiCorncli.
4 At ille intentis oculi sin eum, fit expavefactus, dixit:Quid est Domine ? Dixit autem ei: Precesru*. & eleemosyna? tua? a- fcenderunt in memoriam , in Dei conspectu.
5 Nunc igitur mitte aliquos Joppen, & accerse Simonem , qui cognominatur Pe-
6 Is diversatur apud Simonem quendam coriarium,cui est domus apud mare: is dicet tibi,quid te oporteat facere-
7 Ut autem discessu A ngelus, qui loquebatur Cornelio , vocavit duos ex famulis suis, & militem pium exiis, qui cum ip.o erant assidui:
8 Et quum eis expostiisset omnia, misit cosjoppen.
S Postridie vero jizi, iter facientibus» S<
; T O L O R U M. , Cflp.io.
appropinquantibus urbi, ascendit Petrus in solarium,ut oraret.circa horam sextam.
10 Factum est aucem , ut valde esurirer, voluitque capere cibum. Parantibus igstus illis citum,incjditin eum tfentis excessus.
11 Conspexhque coelum apertum,ac descendens ad se vas quoddam, üt linteum magnum , quatuoi extremis devinctum, quod demittebatur in terram :
12 In quo erant qua?vis quadrupedia terra?, & fera?,8creptilia,&volucres coeli.
13 Et exstitit vox ad eum: Surge Petre, macta,& ede.
14 Ait autem Petrus: nequaquam Domine; nunquam enim edi quicquam pollutum, vel impurum.
I $ Tum vox rursus ad eum secundo:Qu* Deas purificavit,tu ne polluito.
»6 Hoc autem factum elt ter : Lciursum receptum est vas in coelum.
17 Quum aucem apud se Petrus ha-sita- ret.rvFktan; quidnam esset visum illud,quod viderat» tum ecce, viri, qui missi fuerant 4 Cornelio, percontati de domo Simonis, supervenerunt ad vestibulum.
18 Et evocato quopiam, percontati sunt, an Simon, qui cognominaretur Petrus, illic diversaretur.
19 Petro vero cogitante de visione,dixic ei Spiritus:Ecce,tres viri quaerunt te.
20 Surgens itaque, descende,& nihil addubitans,proficiscere cum eis: nam ego eos
II Descendens ergo Petrus ad viros illos, qui ad ipsum missi fuerant a Cornelio,dixit ; Ecce, ego k sum, quem quaeritis: qu» cauia est,propter quam adestis ?
rr ipsi vero dixerunt: Cornelius centurio,vir justus, Sc timens Deum , & ornatus testimonio totius gentis Judaeorum,divinitus admonitus est ab Angelo sancto, ut ac- cerscret te domum suam,8c abs te quaedam audiret.
2$ Intro vocatos igitur eos accepit hospitio. Postridie vero Petrus abiit cum eis, & quidam ex fratribus Joppensibus comitati sunt eum-
24 Et altero post die introierunt Caesaream. Cornelius autem exfpectabatcos,convocatis cognatis suis,& necessariis amicis.
rs Ut aurem factum est, ut introiret Petrus,occurrens ei Cornelius, Ac accidens ad ejus pedes, adoravit.
r§ Petrus vÄ'o erexit eum, dicens j Surge: A ego ipse homo sum.
17 Etcolloquens cum eo, ingressus est, invemtque multos,qui convenerant:
28 Dixirque eis: Vos scitis Juda?o nefas esse propius adjungere se , aut accedere ad alienigenam: Sed mihi ostendit Deus, ne quem pollutum,ve) impurum hominem di-
29 Quapropter etiam nihil obloquutu/, veni accersitus. Percontor igitur , qua ratione me accersiveritis.
30 Tum Cornelius ait:Nudiusquartus usque ad hanc horam eram iejunus ,& hora noni orabam domi meae: & ecce, quidam stetit ob oculos meos,veste splendida.
3 r Dixirque:Corneli, exaudita? sunt preces tua?, 6c eleemolyna? tuae in memoriam venerunt in conspectu Dei»
ji Mitte

32 Miere ergo Joppen , fltaccerse Simo- n*m f qui cognommarurPetruI»hicdiversa» tur m aedibus Simonis coriarii apud mare, qui quum advenerit,loquccur cibi.
2) Eodem »gifor momento misi ad re : Se tu benefecisti, qui adveneris. Nunc ergo o* mnes nor in conspectu Dei adsumus,ut audiamus omnia, qu* tibi imperata (une ia VEO. . .
,4 Petrus autem ore aperto dixit; Vete deprehendo Deumnonrespicere ad perso-
^ SedÜn quavis gente acceptum ei eile quemvis,qui eum timeat, & operam det justitiae.
Quemsermonemsignificavitfiliis Jis- rafclis, euan^eliians pacem per Jesum Christum, qui est omnium Dominus.
37 Vos nostis, quod gestum est in toraju* data, initio facto a Galilaea, post baptisma » quod praedicavit Johannes :
38 Ut Jesum illum k Nazarptha unxerit Deus Spiritu sancto, fk potentis, qui obambulavit beneficiis ariicienS, 8c fanans o- mnes sub diaboli potestatem redactos, quoniam Deus erat cum co.
39 Et nos fumus testes omnium,qua: & in regione Judaeorum , 6t Hierosolymis fecit, quem interemerunt suspensum in ligno.
40 Hunc dutrm Deus suscitavit tertio die,feci;que,ut is conspicuus fieret:
41 Non coti populo, sed testibus, quos ipse prius designaverat, mmirurh nobis,qui comedimus, ac bibimus una cum eo, po* steaquam resurrexit a mortuis.
41 Mandavit autem nobis, ut praedicemus populo, & cum testificatione denun- ciemus eum este» qui definitus sit i» Deo judex vivorum,ac mortuorum.
43 Huic etiam omnes Prophet* testimonium dant, remissionem peccatorum accepturum per nomen ejus quemvis , qui crediderit in eum.
44 Adhuc loquente Petro verba ista , illapsus est Spiritus sonctüsin omnes,qui audiebant hunc sermonem.
45 Et fideles, qui erant excircumcisio- fte, 8«venerant eum Petro, obstupuerunt, quod etiam in Gentes effusum esset donum Spiritus sancti:
46 Audiebant enim co$ loquentes lln-
fuis.ac magnificantes Deum.Tunc relpon- ditPetrus: , ,
47 Num qut* aquam prohibere potest, quo minus videlicet baptizentur isti, qui Spiritum sanctum acceperunt sicut 8 e nos ?
48 Et pr-ecepit eos baptizari in nomen Domini. Tunc rogaverunt eum,ut ii>i permaneret ad dies aliquot.
C A P« XI. *Afolo<*ia Petri. Hortundatura
Chriftianorum.Agdbi prophetia.
Udierunc aurem Aoostoli, 8 c fratfes, qui erant in Judxa, Gentes etiam recepisse sermonem Dei.
i Quum igitur ascendisset 1 ’etrus Hie- rofolymam, difeepeärune adverftis eum,qui ir&nt ex circumcisione.
; Dicentes: Ad viros praeputium habentes introisti,8cuna edisti cum eis.
4 Exorsus autem Petrus, ummq exposui: «il ordine,dicens;

e Ego eram in civitate Joppe, orans: 8c visum in mentis excessu vidi,«emp* descendens vasquod*dam , ceu linteum magnum , quod quatuor extremis demittebatur e coc k lo,8t ad mc usque venit.
6 in quod quum intendissem oculo! » consideravi ,& vidi quadtupedia tatst, & feras,8c reptilia,8c volucres c<xli.
7 Audivi autem vodem, dicentem mihi; Sutge Petre,macta, & ede.
8 Dixi vero, nequaquam Domine : nam I nihil commune, auc impurum unquam in* i troivit in 01 meum.
9 Respondit autem mihi vox fecundo i 4 c«lo:Qua? Deus pürificavit.tu ne polluito»
10 Idque ter factum est,Ck rursus omnia 1
sursum retracta sunt in cxlum. j
it Tum ecce, eodem momento nes viri j supervenerunt in «de» »in quibus eram» '
Cassares missi ad me.
11 Dixit vero mthi spiritus,ut irem cum eis , nihil addubitans.Venerunt autem me* \ cum etiam fex isti fratres, & iugressisumul domum viri illius-
i; Qui annunciavit nobis,quomodo vi* j distet Angelum domi sux. qmiadsticisset,ac 1 dixisset ipsi:Mitte aliquosJo.ppen.&accer* i se Simonem,qui cognominamur Petrus: '
14 Qiri tibi ea dicturus «st. per qux tu ferveris,& tora domus tua. J
t s Quum autem coepissem loqui, illapsu* .1 est Spiritus sanctus in eos,quemadmodum l' öt in nos in principio ;
,6 Recordatus sum vero illius dicti Domini, quum diceret: Johannes quidem ba- ptzavit aqua, Vos vero baptizabimini Spiritu sancto.
17 Postquam igitur par illud donum de* dit t it Deus ut & nobis, quum «ediderunt in Dominum Jestim Christum, oujj eram
ego,qui Deum posscn^Blnbere ?
18 ilis autem auditffssuieverunt,8c glo- rificaverunt Deum.dictntes; Nempe etiam Gentibus Deus resipiscentiam deditadvi-
19 Cxterüm, qui dispersi fuerant est afflictione ortä ob Stephanum»transierunt us* que in PhXniciam,& Cyprum.Äc Amiochir am . nemini loquentes sermonem D«, nisi (olis Judaeis.
10'Erant autem quidam Cyr> r ii,& Cyrenenses . qui ingressi Antiochiam , loquutl fune Grxcis, evangelizantes Dominum Jesum. ,
ri Fuit autem manus Domi ni cum eis i mulrCuque numerus fide ipsis habita conversus est ad Dominum.
21 Pervenit autem hic rum or ad aure* Ecclesia?,qu* erat Hierosolymis. Emiserunt igitur Barnabam ,ut pergeret Antiochiam usque- .
23 Qu>. quum advenisset»« Vidisset gratiam Dei,gavisus est.Lc hortatu* est omnes» ut proposito cordis permanere nt cum Do*
,4 Nam erat vir bonus,•& pltenus Spiritu sancto,& fide: A« adjuncta est multa curbi
Domino.
25 Abiit autem BarnabaS Tarsum,ut re* quirerec Saulum:&r eum mve-ntum duxie Antiochiam.
16 Factttmque est, ut annum totum congrega*

gregaremur «nEcclesia, docer^ssrquetur-> bam mulcaro, & discipuli nominaremur primum /Vnciochi* Christiani*
27 Per i di tempus autem descenderunt llierosoiy mi.* propheta* Antiochiam.
3 Er ut^u» eorum (urgens, nojfnin« Aga- bus, signrfScjwvit per Spiritum» famem magnam fututraim in toto terrarum orbe : qu cciam fuit su-b Claudio Cassare.
2$ Sin^u.ii vero discipulorum , prout cuique fu pp-erebat, decreverunt submini* litationis C 3 >u(a mittere Aliquid fratribus, habitantifeu* in Judza.
jo Qut^d Lc fecerunt minentes ad sextiores perm*num Barnabar,& Sauli.
C A P. X 1 t* Herodes Jl,Zript>a persecutor Iarobij& P ttrifpent phthiriasi.
£teruA»P«r tempus inioctisRex Herodes msrnibus» msieaccppjr nonnullos ex Ecclesia*
2 Interemit autem Jacobum,fratrem Jo* hannis,gladio.
\ Et quu.m vidisset boe plicere Judzis, perr?xit compichendere etiam Petrum; (erant autem dies Azymorum.)
4 Quem etiam prehensum comecjr in carcerem, traditum quaruor quaterniom- bus militum» ut eum custodirent; volens cum post pascha producere populo.
5 Petrus igitur asservabatur in carcere: preces autem assidua? sieban: ad Deum ab Ecclesia pro ipso.
6 Quum vtfro producturus esset eum Herodes , nocte illa dormiebat Petrus intet duos miii «» vinctus catenis iuabut,8c custodes ante ostiumobservabjntcarctrem;
7 Et ecce. Angelus Dom jni fupervenit»& lux splenduic in carcere :&pulsato latere, Petri excitavit eum,dicens ; Surge cito.Et exciderunt ei catena? ex manibus.
8 Dixitque ei Angelus: Procingere, Sc siibliga sandalia tua. Fecir autem ita. Tum tüc dixit ei: Amicitor pallio tuo, Bc seque- ,e me.
ystaque egressus Prtrws.sequeb.itur eum, nec sciebat verum esse, quod 'fiebat per Angelum,sed putabat se visum aliquod cer-
o Quum antem pctitansvissent ©rimam, ac secundam custodiam, venerunt ad por-, tam ferream » quae ducitincivitat,m,qua» fui sponte aperta est eis ; dt egredi, progressi sunt per vicum unum : Sc ltacim abscessu Argeiusabeo:
it Tunc Petrus ad se reversus, dixit: Nunc vere scio Dominum emisiste Angelum sutun, pc eruisse me e manu Hetodis, Hc ex omni exspectatione populi lud;eo- rum. ,
ii Et rf apud ffe animadversa, venit domum Mariae, matris Johannis. qui cogno- Oiinabatur Marcus,ubi erant multi congregati, & orantes.
i} Quum pulsasser aurem Petrus ostium veltfbuli. prodiit puella, ut subauscultaret, nomine Rhode. ^
t4 Quae agnita voce Petri, pr*gaudio non aperuit vestibulum, sed intro currens, annuntiavit adstare Petrum antevestibu» lum.
.is Illi vero dixerunt ci$ insanis. Illa au*

tem asseverabat ita se rtm habere. At illi dicebant: Angelus eius est.
16 Petrus vero ibi perseverabat pulsare i quum autem aperuissent, viderunt eum, & perculsi fuerunt.
17 Ipse verb manu postulato ab ipsis si* lentio, narravit eis, quomodo Dominus sis eduxisset e carcere.: dixitque: Annuntiate ista Jacobo, pc fratribus* Ec egressus,prosectus est in alium locum.
,8 Orto autem die suit- tumultus non parvus inter milites,quidnam factum essec Petro.
19 Herodes verb, quum eum requilivif* fet,& non invenisset, quxstione de cultodi- bus habita, jussu eos ad supplicium rapi : dc quum descendisset ä Jud«ea Casfaream, ibi commoratus est.
ao Herodes aurem infenso animo erat irg Tyrio*, Bi Sidonio! : ac illi concorditer ve» nerunt ad eum ,& persuaso Blasto, qui prz- erat cubiculo Regis, petebant pacem: coquo d aleretur regio ipsorum ex Regis . 2t Statuto autem die, Herodes irvdutvA veste regia,& considens pro tribunali,con- cionabatur ad eos.
2» Populus vero acclamabat: Vox Dcj, gt non hominis.
2$ Ulico vero percussit eum Angelus Domini, eb quod non tribuisset gloriam Deo» 8c erosus a vermibus,exanimatus est.
24 Sermo verb Domini crescebat, ac multiplicabatur.
25 Barnabas autem,& Saulus reversi fune Hierosolymis, explero ministerio,simulas- sumro etiam Johanne, qüi cognominabatur MarcuS»
C A P. X 111- PauliM&B&mabA* figulati,Cbriftu™ prodicant lutUii, (j Gentibus.

Elymus Paulo reftstens ex cavatione ftf-
Rant autem Antiochi* in Ecclesia , quae
iüie erat,, quidam propherz, & doctores, Barnabas & Stmeon, qui.vocabarur Niger, & Lucius Cyrenaeus, Ar Manaen, qui fuerac. una cum Herode tetrarcha educatus , Qe
x litis autem suum miaisterium obeunti* bus Domino, 8c jejunantibus,dixitSpitituf fanctusiSeparate mihi Barnabam,8c Saulura ad opus,ad quod eos advocavi.
j Quum eijfo jeiunassent; & precati, imposuissent eis manus,dimiserunt eos.
4 ipsi jgjtur emissi a Spiritu sancto, de* scenderuhi Seleucum; 8t illuc abnaviga* verunt Cyprum.
$ Quümque pervenissent Salamina, an* nunejarunt sermonem Deiin synagogis Ju- datorum: habebant autem etiam johan* nem Äti subservientem.
6 Peragrata vero insula Paphum uGque* invpnerunt quendammagum . pseudoprophetam |udzum,cui nomen <i'At Barjestj«
7 Qui’erat cum Proprzrorc Sergso.Pau-
Io,viro intelligente. Hic advocatis Barna- ba, & Saulo, expetivit audire sermpnera Dei, • . Ä
8 Obsistebat autem eis Elymas.rd tjr.ma-. gus (1: a enim explicatur nomen ejus) studtns avertere Prbprsetorem a fide. ^
9 Saulus autem (qui St Paulus) repletus
i (i Spi-i

Ca p.i*.
Spiritu sancto,intentis in eum oculis.
to Dixit: Oplene omni dolo,8c ad quodvis scelus facilitate fili diaboli, hostis o- mnis iustitiae, non cessabis pervertere vias Domini rectas ?
ii Nunc Igitur ecce, manus Domini ad* versam te." erasque caccus, non cernens solem ad certum tempus. Illico vero incidit in eum caligo, ac tenebra:: & circumiens, quaerebat, qui se se manu prehensum ducerent.
ir Tunc Proppztor, quum vidisset, quod factum fuerar,credidit,perculsus super doctrina Domini.
i) Prosecti vero Papho Paulus , & qui cum eo erant, venerunt Pergen Pamphyli« urbem ; Johannes vero abscedens ab eis,reversus est Hierosolymam.
14 At ipsi progressi Perga, venerunt Antiochiam, urbem Pisidia?, & ingressi synagogam die sabbathi,consederunt.
15 Post lectionem autem Legis,APro- phetarum , miserunt przfecti synagogz ad eos, dicentes ; Viri fratres»si quis est in vo- fcis sermo exhortationis ad populum.dicite.
ifi Assurgens igitur Paulus,ni anu silentio postulato,dixit • Viri Jisraelitz,& qui ttme- tfs Deum, audite.
17 Deus ille populi hujus Jifraglis, elegit Patres nostros » Se populum sursum evexit, quum commoraretur m terra iEgypti, & ex ca eduxit eos elato brachio*
18 Et circiter quadraginta annorum rem- pusmores eorum pertulit in deferto*
19 Et quum delevisset feorem gentes in
ACTA APOSTOLORUM.
Cap.iJ.
Qui confpettui est ptr dies multos iis, quisimjJl ascenderant cum eo, aGalilza Hierosolymam, süntque testet ejus apud populum.
;r Et nos vobis euar.gelix.imus eam promissionem.quas patribu» facta est, Deum vi - delicercam implevisse filiis jjjorum, id ejk» nobis,suscitato]cfu i
;; Ut etiam in Psalm o secundo scriptum es!: Filius meus es tu,ego hodie genui te.
?4 Q«bd autem suscitaverit eum ex mortuis.non amplius re\erf.:rum in sepulchrum ita dixit :Dabo vobis firmas illas Davidis beneficentias.
Ideo & alibi dicir: Non sinessanctum illum tuum sentire corruptionem.
36 Nam David quidem , postquam ztate sci inservivit Dei consilio , obdormivit, 8c appositus est patribus suis» fenfitque corru- ; prionem:
At is,quem Deus excitavit, non fensic corruptionem.
;8 Notum igitur sit vobis fratres,annun- ciari vobis remissionem peccatorum per
39 Et ab omnibus, s quibtes non potuistis per Legem Mosis justifieaii , per hunc credentem quemvis justificari.
40 Videte ergo,ne vobis superveniat» quod dictum eff in prophetis.
41 Videte 5 comemtores.Scadmiramini» 8c disparete : quia opus operor ego diebus vestris,opus,quod non credetis,fi quis enarraverit vobis.
4 » Egressis autem cii e synagoga Judaeo-
4um cor meum , qui exsequetur omnes vo- lunratesmeas,
rl Huius e femine Deus, secundiim pro- missionem,txcitavit Jisir.eii Servatorem Je-
24 Quum ante przdicasset Johannes coeam eo,jam adventante, Baptjstiium resipi- seenciztoti populo Jisraelis.
Quum autem expleret Johannes cursum,dixit: Quem me suspicamini esse?non is fUm ego.ftdecce,venit post me.cuius pedum soleam non sum dignus qui solvam.
*5 Viri fratres. filii generis Abrahami, & qui inter vos rimetis Deum > vobis sermo salutis hujus missus est.
27 Qui enim habitabant Hierosolymis, Se primores eorum . quum hunc ignorarent» tum voces Prophetarum , quz per omne abbathum legumur,eo damnato,impleve-
28 Tunc nulla cauta mortis inventa , pe- ierunt a Pilaro,ut interimeretur.
29 Quum vero perfecissent omnia, qua? tde eo scripta sunt,detractum «ligno, posuerunt in monumento.
43&CIU autem suscitavit eum »x mottn«.
invidia , Se contradicebant iis» quz a Paulo dicebantur,contradicentes,ac blaspheman-
4 6 Tunc loquendi libertate usi Paulus ac Barnabas, dixerunt: Vobis necesse fuit pii» mum exooni sermonem Dei: postquam autem illum repellitis, Se indignos vos ipsos decernitis a?tern#vita ,ecce,convertimus nos ad Gentes.
47 ito enim nobis przcepit Dominus, di e ens ; Constitui te,ut sis lux Gentium,ut sis saluti usque ad ultimas terras.
48 Gentes autem hzc audientes gavisiz sunt, Se laudibus extulerunt sermonem Domini : Se crediderunt, quorquot erant ordinati ad vitam zternam.
49 Perferebarur autem sermo Domini per totam illam regionem*
<0 Judari vero exstimularunt mulieres religiotas , & honoratas, & primos urbis. Se excitarunt persequueionem in Paulum, ac Barnabam,ejectruntque eos e finibus suis.
si Atilii excusso pulvere pedum suorum in eos,venerunt Iconium.
fi Discipuli verb replebantur gaudto.de
Sjiiuu (ancto.
CAF.is,
terra Canaan, sorte idistribuie e:s terram rum, rogarunt Gemes, ut intra proxime fetarum. | quens sabbachum exponeremur sibi hzc
20 Et postea annis circiter quadringentis, j verba, quinquaginta dedit judices usque ad Sa- j 4? Solutdque conventu,sequuri sunt mul- muelem Prophetam. J ti exJudzis.Se religiosis proselytis Paulum,
ii Et exinde petierunt Regem, dedicque ac Barnabam: qui alloquentes eos persua- •is Deus Saulem.filium Cis, virum ex tribu (ferunt eis,ut permanerent in gratia Dei. Beniomin.annis quadraginta. ; 44 Sequente verb sabbatho urbs prope

2* Et amoto illo, excitavit eis Davidem,f° ta congregata fuit ad audiendum sermo- jnRegem.cuietiam testimonio dato dixit: nem Dei.
inveni Davidem, filium Jcsse, virum,secun- 4 ? Visa autem turba »Judzi repleti sunc

C A P- XIV. PAuIim , (ff Bdrnabas Iconio t)el\i f PjiulM Lyftr* ei audurn fanat, fcstbi [aoifaaaurot prohibet .itidem t&pid4tM$c 'recolligit,& EeclesiMm.ult&f colligit.
F Actum est aurem Iconii, ur simul introirent synagogam Judaeorum» Öcita loque» remur,« crederet Judato-rum simul» Le Grsc- eorum magnamulritudo.
2 Judxi vero, qui assensi non fuerunrJVr- wonj, incitarunt, & male affectos reddiderunt anim o» Gentium adversits starres.
$ Multum igitur tempus itr commorati sunt libere loquemeS, freti Domino,qui te» stimoniuro dabat sermrni grati* suae , da» bätque , ur signa, & prodigia ederentur per manus eorum.
4 Fissa est autem multitudo urbis :& alii quidem erant a Judaeis, alii verbab Apo» stolis.
s Quum autem factus esTec impetus Gentium , ac |ud*eoruni una cum suis primori» buj, ad eos contumeliis afficiendos , & lapidandos.
6 Re inter se animadversi perfugerunt in civitates Lycaoniae Lystram , & Derben , & circum«acentcm regionem:
7 Et illic euangelizaverunr.
8 Quidam aurem vir Lysiris captus pedi» bus sedebat,claudus ab uc«ro matris fur,qui jwnquam ambulaverat.
9 Hic audivit Paulum loquenrem .* qui quum intendisset in eum oculos, Lc vidisset, qobd fidem haberer/V liberatum iri.
«O Dixit voce magna : Surge in pedes tuos rectus. At ille exsili ir .& ambulavit.
i j Tuiba vero,quum vidisset,quod fecerat Paulus, distulerunt vocem suam, Lycao- nict dicemesjDii astimilati hominibus,descenderunt ad nor.
i r Vocabantque Barnabam, Jovem : Paulum vero Mercurium: quoniam is praeibat in loquendo.
Sacerdos autem Jovis collocati ante illorum urbem, quum tauros vittatos ad vestibula adduxisset,volebat cum turba sacrifi-
>4 Quod , quumaudifient Apostoli Bar- nabas »«Sr Paulus,dtsiuptis palliis suis insilie- jruntin turbam clamantes,
Ac dicentes» Viri,cur ista facitis ? nos quoque fumus homines iisdem.quibus vos, affectionibus obnoxii »annunciantes , ut a vanis istis rebus convertatis vos ad Deum illum vivum . qui fecit cotium, 8c terram,& iriare,& omnia,quajin eis sunt.
16 Quique praeteritis aetatibus sivit o- mnes gentes suis ipsatum viis incedere» t^Qüanquam non pastus est se elfe expertem testimonii, bona tribuendo, dans nobis caelitus pluvias, ac praestitura tempora fructibus perferendis, implens cibo, & delectatione corda nostra.
,8 Et h*c dicentes; vix compescuerunt turbam,ne ipsis sacrificaret.
19 Supervenerunt autem quidam Judaei Antiochia, Selconio» qui persuasa turba, Paulum lapidatum traxerunt extra urbem existimantes eum mortuum este.
io Quum autem circumstetissem eum disciputi, surrexit, St ingrestus elt urbem, di

postridie egressus, venit Derben cum Barii Quumque suangelizalTent urbi illi,& discipulos multos adjunxissenc, reversi sunt Lystraru,$c Iconium,& Antiochiam :
rr Confirmantes animos discipulorum, horranteSiUtpermanerent in fide.Sc dtsfntcs; oportere per multas afflictiones nos ingredi in regnum Dei.
r; Quumque ipsis per suffragia crCassenc per singulas Eccltsias presbyteros, precati- que essent cum iejuniis, commendarunt eos Domino,in quem crediderant.
14 Peragrataque Pisidia, Venerunt in Pamphyliam.
rs Ac PergL loquuti Domim sermonem, descenderunt Attaliam.
16 Et illinc enavigarunt Antiochiam, unde fuerant corrmendati gratiae Dei ad opus,quod impleverant.
27 Quum autem venissent,& congregis- sent Ecclesiam, retulerunt,quanta Deus per ipsos effecisset,cumque aperuisse Gentibus astium fidei.
28 Et commorati sunt illic non parvum temruscum discirulfs..
GAP. XV» Synodus HierosolymitavA . & Pauli» Brtrnctl» jcpardtio, in Asiam at>- Itgatio.
P Orrb quidam,qui descenderanre Judaea, docebant fratres, (& dicebant ,* Nisi circumcidamini ritu Mosis, non potellis ser-
1 Orta igitur repugnantia, & disceptatione non parvä, Paulo,ac Barnabae adversu» illos, constitutum fuit, ut ascenderent Paulus, & Bainabas, & quidam alii ex illis, ad Apostolos, ac presbyteros Hierosoly- mam, super hac quaestione?
; Illi ergo deducti ab Ecclesia, peragrarunt Phoenicem , & Samariam, narrantes conversionem Gentium : & gaudio magno affecerunt omnes fratres.
4 Quum autem pervenissent Hierosoly- mam,excepti sunt ab Ecclesia,&ab Apostolis, ac presbyteris, 8e retulerunt, quanta Deus per ipso» effecerat.
5 Sed (djebant) quidam surrexerunt ex haeresi Pbarisarorum. qui crediderunt, dicentes oportere ipsos circumcidere, 6 e eis mandare,ut observent Legem Mosis.
6 Congregati sunt igitur Apostoli, & presbyteri,ut dispicerent de hac re.
7 Quum autem multa disceptatio fuisset, surgens Petrus dixit cis; Viri fratres, vos icitis Deum lamptidem inter nos elegisse me,ut per os meum audirent Gentes sermonem Euangelii.St crederent.
8 Et ille cordium cognitor Deus praebuit eis testimonium, dato ipsir Spiritu sancto sicut 8c nobis:
9 Nibilque discrevit inter nos > & illos, fide ab ipso purificatis cordibus eorum.
10 Nunc ergo, quid rentatis Deum, ad imponendum iugurti cervici discipulorum, quod neque paties nostri, neque nos portare valuimus ?
it imo per gratiam Domini Jesu Christi credimus nos Cervarum iri» quemadmodum & illos.
11 Tacuit autem tota illa multitudo, Se f f r 1 «u-

audiebant Barnabam, & Paulum,exponen-. rati sunt Antiochiae, docente»,{L cuangeii-
tes quanta Deus edidisset signa,& prodigia pcripsof incer Gente*. #
i) Postquam autem ipsi conticuissent, respondit jacobus,dicens j Viri fracreijiu-
»4 Simeon exposuit» quomodo primum Deus respexerit Gentes, ut sumeret ex ipsa populum nomini suo.
Et huic rti consonant verba Prophetarum : sicut scriptum est :
16 Post h*c revertar. Se restaurabo tabernaculum Davtdis collapsum, de ruinas ejus restaurabo,& rursus erigam illud:
>7 Ut requirant reliqui homines Dominum, Se omnes Gentes,super quas invocatum fuerit nomen meum; dicit Dominus, qui facit haec omnia.
,8 Nota fune Deo ab omni aevo omnia! opera sua.
19 Quamobremego censeo non esse obturbandos eos, qui ex Gentibus ad Deum ft convertunt.
10 Sed ad eos scribendum, ut abstineant a pollutis per simulachra,& scortatione, & suffocatis rebus, 6 e sanguine.
ai Moses enim ab aetatibus antiquis op- pidatim habet,qui ipsum praedicent,quum jn synagogis per singula sabbatha legatur.
11 Tunc visum est Apostolis, & presbyteris cum rora Ecclesia,delectos ex se se vi ros mittere Antiochiam cum Paulo, & Barnaba: nempe Judam, qui cognominabatur Barsabas» 6c Silam > viros primarios inter fratres:
r; istis per eorum manum scriptis: Apo- ftoli, & presbyteri, & fratres, iis, qui fune Antiochiae, & in Syria, Se in Cilicia fracri- bus,quisuntex Geneibus»salucem
14 Quoniam quosdam e nobis egressos audivimus vos turbasse verbis, labefactantes animas vestras» dicentes, cpoteie vc$ circumcidi, & observare Legem,

quibus non edixeramus :
if Visum est nobis concorditer coactis I
zantes cum aliis etiam rr.uhis sermonem Domini.
$6 Post aliquot autem dies dixi t Barna- bx Paulus: Reversi, invisamus staitres nostros oppidatim,in quibi s annunc iavimus sermonem Domini, cognituri quomodo/c habeant,
\7 Barnabx vero consilium erat assumere fecum Joliannem, qui vocabarur Mar-
;8 Paulus autem aequum censebat, eum non simul a/Tu<*;ere,qui abscesssser ab ipsi* ex Pamphylia, nec eoium comes in illo o- pere fuisset.
$9 Orta igitur fuitexacerbatio, ut alter ab altero abscesserit: & Barnabas alTumto Marco nivigaric in Cyprum:
40 Paulus vero allecto Sila abiiteom- mendatus gratfae Dei a fratribus.
41 Peragravitque Syriam , ac Ciliciam confirmans Ecclesias.
C.AP. XVI- ProfeSio, & persecutio Pauli multiplex.
D Evenit autem Derben,& Lystram: Se ec» ce, discipulus quidam erar illic, nomi* ne Timotheus, filius mulieris cuiusdam ju- dxx fidelis,patris autem Gratet.
2 Huic dabant testimonium fratres, qui Lystris erant,Se Iconii.
r Eum iftujue voluit Paulus fecum proficisci; Se assumtum eum circumcidit» propter Judaeos, qui in illis locis erant,sciebant enim omnes patrem ejus Grarcum esse.
4 Prout autem pertransibanturbds, tradebant eis observanda placita illa, quae decreta fuerant ab Apostolis,& presbyteris, qui Hierosolymis erant.
- Itaque Ecclesia? confirmabantur fide,& exuberabant numero quotidie.
6 Phrygia autem peragrati, Se Galarici
ritus Jesu.
suas pro nomine Domini nostri Jesu Chri IU.
»7 Misimus ergo Judam, Silam, qui fit Ipsi vob* eadem verbis referent.
»8 Visum est enim Spiritui sancto,ac nobis, ne quod amplius imponeremus vobis emus,praeter necessaria ista.
19 ^idf//ce«,uc abstineatis ab iis.qua? sunt immolata simulachri* »& sanguine» Se fusso- cato, ge scortatione: ä Jqutbus,si vobis ca- veritij.bene ageris- Valete.
$0 Illi igitur dimissi, venerunt Antiochiam, Se congregata multitudine reddiderunt epistolam.
)i Quam quum legissent» gavisi sunt su- ppr ea exhortatione.
\i Judas quoque,de Silas,quum essent Se Ipsi prophetae, multo sermone adhortati <unt>& confirmarunt fratres.
j; Quum autem egissem tflit aliquandiu, 1 dimissi sunt cum pace a fratribus ad Apostolos.
|4 site tamen visum esi ibr manere.
ii Paulus autem« St Barnabascomrao-,
8 Praeterita igitur Mysia, descenderunt
9 Et visum per noctem conspectuttteft
Paulo : Vir Macedo quidamadflaWt'^fe- cans eum,& dicens; Transiens in Macedo- niam ,succurre nobis. ' - ' k.i'
10 Ut autem hoc visum vidrt.statfrfc'sisi- duimus abire io Macedoniam, eolUrtrter- gumentis colligentes, quod advocafifeVrltf* Dominus,ut eis euangelizaremus,
it Provecti igitur Troade, Tectum sum tendimus Samotbracem, & fitquehx^ die Neapolin;
, r Et illinc Philippos, quarest prima hu* io* parti* Macedoni* urbs,iolonia:-C*»rn- morati fumus autem in e« urbe aifquoc dies.
iT Et die fnbbathi egressi tomus ex urb« ad flumen, ubi solebat esse precario : & quum consedissemus, aUoquuri Aimuj mu- liercj,qua: convenerunt.
«4 Quadam autem mulier, nomfne Ly-' dia*quar f urpuram vendebar in urbe Thyatirorum«

c-p.,6.
lirorum, Deumeolbm, nos audivit: cujus Dominus adaperuit corj ut attenderet iis, quae dice&amur a Paulo.
i? Quiurn igitur baptizataesset, Scdomus ejus,, rogavit nor, dicens ; 5 i judicastis me fideltem este Domino, ingredi domum meam.mamete.Et adegit nos.
t6 Facttum est autem ptosiciscentibusno- bis ad precationem, ut ancillula quadam, habens fpiirnum Pythonis, occurreret nobis,quae qiuüstum magnum praebebat dominis tuis,vaticinando.
17 H<etc fubfequuta Paulum, ac nos, clamabat,diicens i isti homines fervi sunt Dei, illius Albissimi, quiannunciant vobis viam
18 Ho«c autem fecit ad multos dies: sed moleste fterens Paulus, 8c fbse convertens, spiritui illli dixit : Mando tibi per nomen Jesu Chriisti,ut exeas ab ea. Exiit igitur eodem ilio momento.
«9 Viditntes illius AncifluU domini abiis- se spem «quaestus sui,prehensum Paulum, Sc Silam traacerunt in forum ad magistratus.
20 Et quum pertraxissent eos ad pra?to- res, dixeirunr; Homines isti conturbant civitatem mostram,quum sint Judxi.
ai Et annunciant ritus, quos non licet nobis esttcipere, neque usurpare, quumsi- nwsRormani.
22 Unia vero insurrexit turba adversus eos: St (praetores disruptis eorum vestibus jusserunc eos virgis caedi.
r; Et ^uum multas plagas eis imposuissent, conmiecerunc eos in carcerem, additis mandatis commentariensi, ut tuto eos asservaret.
»q Qui tali accepto mandato, conjecit eos in intimum carcerem,& pedeseorum adstrinxac numella.
2f Me dia autem nocte orantes Paulus, Sc Silas, hymnos canebantDeo; & qui vincti erant,exaudiebant eos.
26 Repente vero terra? motus magnus ex stUit.ita ut quaterentur fundamentacatce- ris : & illico aperta? sunt omnes fores, & omnium vincula laxata.
27 Expergefactus autem commentariensis,quum videret fores catceris apertas,stricto gladio erat se ipsum interemturus, existimans vinctos effugisse ;
28 Clamavit vero Paulus voce magna dicens; Ne quid feceris tibi ipsi mali: o- mnes enim hic fumus.
29 is autem petito lumine irrupit,& tremefactus,accidit Paulo,& Sila? ad peder.
30 Er productis ipsis foras,ait, Domini, quid me oportet facere,ut server ?
]t Ar illi dixerunt; Crede in Dominum Jesum Christum, & servaberis tu, ac domus
32 Sr loquuti sunt ei sermonem Domini, & omnibus,qui erant domi ipsius?
\\ Ipse vero illis assumtif e» ipsa hora noctis,lavit eorum plagas: & baptizatus est ipse,Sc omnes domtflitiilljus illico.
Et ipsisdeductis domum suam, apposuit mensam :Sc exsultavit > quod cum universi domo sua credidisser Deo.
Die autem exorto, praetores miserunt
Cap.i^.tf
viatores, qui dicerent: Dimitte homines illos.
;6 Annunciavit autem commenrariensiS Uns sermones Paulo ; Miserunt,inquit,pr*« secti,ut dimittamini: nunc igitur eg reist, ite in pace.
t7 Paulus autem dixit eis:Caesos no* publice,indicti causa,quum simus Romani, conjecerunt in carcerem,Se nunc clam nos ejiciunt ? non profecto: sed veniant ipsi, 9 c nos educant. ^
z8 Renunciärunt autem praetoribusvia- tores verba ista: metuemntque audito eo* Romanos esse.
;q Et venientes precati sunt eos,Se eductos rogarunt .ut egrederentur ex urbe.

40 Egresli aurem e carcere,introierunt ad Lydiam ; Se visis fratribus,consolati fune eos,£c egressi sunt ex urbe.
C A V. XVII. Paultti pretdieAt ThejfAlonim -Athenis.
Tinere autem facto per AmphipoIin,Se Apolloniam,venerunt Thessalonicam,ubi erat lynngoga quxdam Judaforum.
2 Paulus vero.sicut consueverat,introi» vicad eos, Se per sabbatha tria disseruit cum <is ex Sci. i pruris.
{ Explicans,St ob oculos ponens.opor- tuisic? Christum paci, Sc resui gere ex mortuis :8c hunc Jesum, quem ego, inquit, an- nuncio vobis,esTe Christum illum.
4 Nonnulli igitur eorum, afsensi sunt, Se consociati sunt Paulo, Sc Silae, Sc religiosorum Graecorum multitudo magna,8c ex mulieribus primariisnon paucae.
f Sed invidia commoti Judaei,quijVrmo- ni non assentiebanrur,anumrtsquibusdam circumforaneis,viris improbis,ac turba coacta, fecerunt, ut civitas tumultuaretur,Se adorti domumjafonis,studebant eos adducere ad populum.
6 Et quum non invenissent eo s, traxerunt Jasonem, Sr quosdam fratres ad civitatis magistratus, vociferando; Isti, qui orbis terrarum statum subverterunt,etiam hic ad-
7 Quos excepit Jason; qui omnes contra edictum Cxsaris faciunt,Regem alium dicentes este,nrmf e Jesum.
8 Commoverunt autem turbam, St civitatis magistratus ha?c audientes.
9 Qui tamen, quum fatis accepissent a Jasone.Screliquis, dimiserunt eos.
10 fratres vero statim per noctem Paulum simul,Sc Silam emiserunt Beroeam: quk»
uum advenissent,ierunt in synagogam Ju-
11 lis autem fudrfct,qui erant Thesialoni- ca?,fuerunt isti generosiores,iit qui receperunt sermonem cum omni alacritate, quotidie examinantes Scnptutas»an hsecitafle haberent.
12 Multi igitur crediderunt ex eis» St Ornearum mulierum honoratarum,St virorum non pauci.
1 \ Ut aurem cognoverunt Thessalonicense s J uda?i, Beroea? quoque annunciarum esse a Paulo sermonem Dei .venerunt etiam illuc, concitancesturham.
14 Sed tuneflatim PdUlum emiseruntsra* trej ,u; iret velutad mare ;Silaj aurem »Se F f f) Tirao-
ACTA APOSTOLORUM.

Timotheus remanserunt illic.
i; Qui vero Paulum susceperunt tuto loco constituendum , deduxerunt eum Athenas usque: & accepto praecepto ad Silam, ac Timotheum, ut quam citissime ad ipsum venirent,abierunt.
>6 paulo vero Athenis illos exspectante, irritabatur spiritus ejus in ipso,quum conspiceret urbem idolis refertam.
17 Disserebat igitur in synagoga cum Ju- dzis, & religiosis; & in foco quotidie cum quibusvis obviis.
, >8 Quidam autem ex Epicureis, Sc Stoicis Philosophis conflictabantur cum eo ; 8 c quidam dicebant: Quid vult garrulus iste dicere? Alii vero; Peregrinorum deorum videtur annunciator esse , quoniam Jesum, Lc resurrectionem ipsis annunciabac.
19 Et prehensum eum duxerunt in Areopagum, dicentes; Possumüinc scire, quatsit 1 sta nova.de qua ru ioqueri s .do ctrina ?
eo Peregrina enim quatiam infers auribus nostris : volumus ergo scire, quidnam ista libi velint.
11 (Ca-terum Athenienses omnes, 8c inquilini peregrini nulli qlii rei vacabant, nisi ad dicendum » aut audiendum aliquid novi.)
21 Quum autem constitisset Paulus in medio Areopago,dixit ; Viri Athenienses, omnino conspicio vos quasi religiosiores.
2; Pertransiens enim, & contemplans sacra vestra, inveni etiam aram, cui inscriptum erat: Ignoto Deo. Quem ergo ignorantes colitis,hunc ego vobis annuncio :
24 Deus i)ie,qui fecit mundum,& omnia, qua: in eo sunt, quym sit cacli, & terras Dominus,in manufactis templis non habitat:
rs Nec manibus hominum colitur,alicuius rei egens.quum ipse det omnibus vitam,& haütum.dc omnia.
26 Fecitque ex uno sanguine totam gentem hominum, ut habitaret super universa superficie terne , definitis praestituris temporibus positis terminis habitationiseo-
17 Ut quasierenc Dominum, si forte palpando eum invenirent: quanquam profecto non longe abest ab unoquoque no-
28 In ipso enim vivimus,8t movemur,& fumus: sicut & quidam vestratium poetarum dixerunt; Nam hujus progenies etiam
29 Progenies ergo Dei, quum simus, non debemus existimare auro,«argento,aut lapidi » sculpturae artificii, & excogitationis hominum,numen esse simile.
$o Deus igitur temporibus istius ignorantias connivendo dilsimulaiis,nunc mandat omnibus ubique hominibus, ut resipiar Eo quod statuit diem, quo juste judicaturus est orbem terrarum , per eum virum,quem definiit,fide ejui rei palam facti omnibus,illo ex mortuis suscitato.
;r Quum audissenj autem resurrectionem mortuorum , alii quidem sannis cum excipiebant, alii vero dicebant: Audiemus re rursus de hac re.
i; kr ita Paulus exivit e medio eorum.
-4 Quidam yerö ei se se adjunxerunt,&

crediderunt: in quibus fuit St Dionysius, Areopagita, St mulier, nomine Damaris.Sc alii cum eis.
CAP. XVIII. Paulut visitat multa* Ec-
cleßtif : Apollos penitius informatur in fide
Cbrifti.
Ostea Paulus, quum discessisset Athenis,
venit Corinthum :
2 Er reperto quodam Juda-o,nomine A- quiia, Pontico natione,qui nuper venerat ex Italia,8c prisci Ua, uxoie eius, (eo quod edixisiet Claudius , ut omnes Judrei Roma excederem) venit ad cos ;
\ Ecquia ejusiemerat artificii,mansit a- pud eos , St operabatur; erat enim ars illorum conficere tabernacula.
4 Disserebar autem in synagoga omnibus sabbathis, St in suam sententiam adducebar tum Judzos.tum Grarcos.
f Ut autem advenerunt e Macedonia Silas,St Timotheus »constringebatur Spiritu Paulus,attestaris JudasisJefum e/e Christum
6 Insis autem obsistehtibus , ac blasphemantibus, excussis vestibus, dixit eis: Sanguis vester ejio super caput vestrum : mundus ego, ab hoc rempore ad Gentes profi-
7 Et digressus illinc, introiit domum cuiusdam,nomine Justi,colentis Deum,cujus domus erat confinis synagoga*.
8 Crispus autem,pr<efectus synagoga:,credidit Domino cum tota domo sua : multique Corinthiorum audientes credebant,8c baptizabantur.
9 Dixit autem Dominus nocte p*r visionem Paulo: Ne metue,sed loquere»& ne ra-
10 Nam ego sum tecum, Se nemo te in« vader,ut male te accipiat: quoniam populus est mihi multus m hac urbe.
11 Commoratus est itaque iOie annum,Sc fex menses, docens apud eos sermonem Dei.
12 Quum autem Gallion esset Proconsul Achaia:, insurrexerunt concorditer Judati in Paulum,& adduxerunt eum ad tribunal.
1; Dicentes ; Iste persuadet hominibus colere Deum contra Legem.
14 Paulo vero os aperturo, dixit Gallion Judaeis: Si quid injusti facturo eslet, aut facinus malum,6 Judati, quatenus ferree ra- t io,vos sufferrem.
K Sin vero quasstio est de sermone,8c nominibus,& lege vestra,ipsi videritis: judex enim ego istarum rerum esse nolo.

16 Et abegit eos a tribunali.
,7 Prehensum auterp omnes G:a*ci So- sthenem . praefectum synagogae «edebant ante tribunal: neque quicquam eorum Gallioni curae erat.
,8 Paulus vero, quum adhuc iitic ner- mansisiet dies multos, valedicens fratribus» enavigavit in Syriam,8c cum eo PrisctUa.Sc Aquila, quum totondisset caput Cenchreis: habebat eoirh votum.
19 Devenit autem Ephesum, & eos ibi dereliquit: ipse vero ingressiis syragogam, disseruit cum ludzi».
20 Rogantibus autem ipsis.ut diutius«- pud ipsos maneret,non annuit.
xi Gd

 Sed waliedixit eis,dicens j Oportet o- nnino mee diem festum, qui instat, agere liierosolyrmos; sed iterum revertar ad vos, Deo volcnue- Et profectus est Epheso.
rr Quüimcjue descendisset Caesaream,ad- scendisicecqute Htero/b/ymdrrt ,& faiutasser Ec» clefiam,detsc*ndit Antiochiam, i r; Et qvuuim egisset t'Üic aliquandiu. abiit, i pertransiems ordine Galaticamregionem,8« | 1'lirygiam,,confirmans omnes discipulos. *4|ud*tus autem quidam, Apollos nomi-ne.Alexamdrinus genere.vir eloquens, per* venit Ephtesum,potens in scripturis.
r? Hic erst initiatiÄvia Domini,& fer* vens spirtttu,.loquebac*& docebat diligenter ea, qiuse isunt Dominf,sciens tantum Baptisma folhamnis.
z6 Cccp>jt<que libere loqui in synagoga, quem audiioam Aquila, & Priscilla assum se- runt.Lc petnisiui ei exposuerunt viam Dei.
27 Quuim autem veilec transire in Achajam, fratrtes eum adhortati scripserunt discipulis,uit exciperent eum qui,quum advenisset, kmu.lt um contulit iis , qui crediderunt per g:raciam.
, r8 Magma enim contenxione Judaeos magis ac magiis redarguebat publice .ostendens per Script uras]etum elfe Christum illum.
GAP. X l X. LibriimAgietiFphtjicombu- /te . (t t^rkvlatkiL repr<ben/Ä rxcftdntur turb*,qiu* tAmenstd&ntur.
Actum est aitem interim,dum Apollos esset Co>rimhi,ut Paulusperagratis superioribus tpartibus » veniret Ephesum : ubi, quum discipulos quosdam invenisset.
% Dixitr eis; Num Spiritum sanctum accepistis,p>ostea quam credidistis ? Illi vero dixerunt ei:imb fime Spiritus sanctus ne audiimus quidem-
r Tunc dixit eis: In quid ergo baptixati estis? IpC. vero dixeruntrin Johannisba*
4 Dixtc autem Paulus: Johannes quidem baptixavit Baptismo resipiscentia*, dicens populo,ut in eum,qui venturus erat post ipsum, crederent, hoc est, in Christum Jesum.
; Qui vero tNum auiierunt,bapcizat) sun: in nomen Domini Je.u.
6 Et quum imposuisset eis manus paulus, venit Spiritus sanctus in eos,& loquebantur linguis,A prophetabant.
7 Erant autem omnes isti viri circiter duodecim.
8 Ipse perrb ingressus synagogam, libere loquebatur,ad tres irenses disserens, & suadens,quae ad regnum Dei pe»sinent.
9 Quum aurem quidam indurarentur,& non jtssenriremur se-woni» male loquentes de vi* illa Dri, in conspectu multitudinis, abscedens ab illis , separavit discipulos,
i quotidie disserens in schola Tyranni cuius-
i io Hoc autem factum est per biennium; ifj ut omnes ,qui habitabant in Asia , tum Judaei,tum Gr*ci,mdierint sermonem Domini Jesu.
11 virtut «Tque non vulgares edebat Deus per manus Pauli.
»i JfÄ ut etiam ad infirmos deferrentur a cqrpoie ejus sudaria, seu semicincta,fic dis*

cederent ab eis morbi,& spiritus improbi ab eis exirent.
11 Aggressi sunt vero qui dam ex circulatoribus judaris exorcistis nominare super eos, qui habebant spiritus malos,nome» Domini Jesu dicentes ; Adjuramus vos per Jesum, quem Paulus praedicat.
14 Erant autem quidam filii Scevar.Ju- dari primarii sacerdotis septem »qui hoc faciebant»
if Respondens vero spiritusjmprobus» dixit: Jesum novi, & Paulum scio :vos aurem,qui estis 1 * * 4 * 6 7 8 9 * 11
16 Ei instliit in eos homo,in quo erat spl- ricuj ille improbus» & superaris iJlis,inva- luit contra eos,ita ut nudi, dc vulnerati effugerent ex domo illa.
17 Id vero innotuit omnibus , tum Ju* daeis.rum Gr#cis,qui habitabant Ephesi: -c incidit metu» in eosomnes.Sc magnificabatur nomen Domini Jesu.
18 Et multi eorum, qui crediderant,veniebant confit«ntes»Sc indicantes facta sua.
rg Multi vero ex iis.qui curiosa exercuerant, comportatos libros exusserunt in o- mnitim conspectu; quorum supputatis pretiis, repererunt denariorum quinquaginta
10 na fortiter crescebat sermo Domini, (S invalescebat.
21 His aurem impletis , induxit in animum Paulus peragrata Macedonia , ßc A- chafa proficisciHierosolymam,dicensiPost- quam illic fuero,oportet me Romam etiam
22 Mistis verb in Macedoniam duobus ex iis.qui ministrabant ei.uidelicri Timotheo, & Erasto,ipfe substitit ad tempus in Asia.
r; Ortus est autem illo tempore tumultus non parvus super via Dei.
24 Nam quidam, nomsne Demetrius,signator argenti. qui faciebat templa Dianae argentea, praebebat artificibus non parvum quaestum.
15 Quibus ille congregatis ,8r istiusmodi rerum opificibus dixit; Viri.sciris ex hoc quatstu nostras esse copias;
26 It (pectatis,dc auditis Paulum istum non solum Ephesinam , sed prope totius A- siae multam turbam,persuadendo avertisse, dicentem ; deos illos non esse,qui manibus
27 Non solum autem periculum est,ne istud, quod nobis est peculiare, nobis probrosum evadat, sed etiam » nemagraedeae Diana* templum pro nihilo reputetur,futu- rümque sit, ut etiam destruatur majestas e- ius, quam Asia tota, & orbis terrarum colit.
28 His autem auditi*,pleni excandescentia clamaverunt,dicentes ; Magna e /1 Diana Ephesiorum.
ry Et impleta est civitas tota confusione,
& ’rruerune concorditer i»theatrum,cor- repto Gajo,& Aristarcho Macedonibus, sociis peregrinationis Pauli.
Paulo vero volente prodire ad populum, non siverunr eum prodire discipuli.
V Sed & quidam ex Asiarchi»,quum essent ei amici»mincte ad eum mistis »rogarunt,ne se daret in theatrum.
Alii igitur aliud clamabaneieraee* f f f 4 niru

nim concio conturbata,« pleri qut nesciebant,cuius rei cauta convenissent.
33 Es turba vero quidam produxerunt Alexandrum, propellentibus eum Judaeis. Alexander autem manu silentio postulato» volebat defensione uti apud populum.
34 Quem,uc agnoverunt Judjeum esse, vox exiiuit una ab omnibus pivfeCta, quasi ad horas duas clamantibus-.Magna est Diana Ephesiorum:
;s Tum scriba,quum sedasset turbam,di- xit ; Viri Ephesii, quisnam est hominum, qui nesciat Ephesiorum urbem aedituam esse magna: dea; Diana:,& a Jove detapsiiirnu- Idehri ?
$6 Quum igitur istis non poffic contradici,oportet vos sedatos esse, nec quicquam prasceps socere.
37 Adduxistis enim homines istos,neque sacrilegos , neque contumeliosos in deam vestram.

3H Quod si Demetrius,L qui cum eo sunt artifices, negotium habent cum aliquo,agitor forum , Se Proconsules adsunt,alii alios postulanto,
39 Si quid autem de rebus aliis requiritis, in legitima concione explicabitur.
40 Naro periculum est, ne postulemur seditionis propter diem hodiernum, quum rrnlla subsit causa, ©b quam possimus reddere rationem concursus istius. Et quum haec dixisset,dimisit concionem.
C A P. XX. Paului excitat Eufycbum,
Presbyteros F phtfjnos voeatydiletum, ibi'-
que habet concionem valediCtoriam. postquam vero certavit tumultus, quum 1 advocässet Paulus discipulos, & complexus esset, abiit, profecturus in Macedo-
1 Quum autem illas partes peragrasser,& hortatus illos fuisset multo sermone »venit in Grjeciam.
. 3 Et ibi peractis mensibus tribus,quum ei in Syrijm navigaturo facta: fuissentajudari* *nsidix*.censuit per Macedoniam reverti.
4 Comitabatur autem eum usque in A- fiam Sopater.Keroeehsis: ex Tbessalonicen- sibus vero, Aristarchus.Le Secundus,Lc Gajus Derb*us,&Timotheus: f Asiani vero , Tychicus. 3 <Trophimus, quum praeivissent, ejespectimot nosTroa-
Nos vero enavigavimiis Philippis post dies Azymorum , & venimus ad eosTroa- dem intra dies quinque > uj>i commorati fumus dies septem.
7 m Primo autem die bedomadis, congressus discipulis ad frangendum panem, Paulus disserebat cum eis abiturus postti- oie , produxicque sermonem usque in mediam noctens.
8 Erant vtro lucernae multat in coenacu- lo,ubi erant congregati.
9 Sedens autem quidam adolescens,nomine Eutychu? in fenestra,obrutus somno profundo, quum diücius dissereret Paulus, prae somno deturbatus» decidit ex tertia contignatione deorsum : & sublatus est mortuus.
10 Quum descendisset autem Paulus , prolapsus est in cum : 8c simui cum comple-
; T O L 0 R U M.. c.p.io.
W“ , dixit 1 Ne tumultuamini: anima enim
ejus m ipso est.
11 Quum igitur ascendisset , fregissetque panem/bf cibum sumsisset, diu colloquutus usique ad diluculum , ita demum profectus
11 Adduxerunt autem puerum viventem, & solamen acceperunt non mediocre«
ii ‘ Nos veio progressi ad navem , pro\e- cti tumus Assum,»ltinc recepcuii staulurtusic enim edixerat,pedibus ipse iter facturus.
14 Ut autem coniunxic JVJVncbilcum a- pud Assurti, recepto eo devenimus Mitylc-
Et quum sequenti die pervenimur tjpcgione Chii, poln i die vero appulimus amtim : & quum diveifati essemus apud Trogyllium , sequenti die ve* nirnu* Miletum.
16 Decreverat enim Paulus pranemavt- gareEphe um, ne ipsi contingeret tempus i terere inAsia.Festinabatenim.ut.si fieri pol- , sct.die 1 entecoses esset Hierosolymis.
17 Mifsis autem Mileto nunciU Ephesum, acceriivit presbyteros Ecclesia:.
18 Qui cum adipsum venissent.dixiteis; Vosscitts , quomodo a primo die » quo m.- grertiis sum Asiam , vobiscum per id omne tempus fuerim.
19 Serviens Domino cum omni animi fubmisstoncjdc multis lachrymis.ac tentario- nibus, quas mihi evenerunt in Jud,coium insidiis:
10 Ut nihil subterfugerim eorum , qua: vobti conducerent,quo minus ea vobis an- nunciarem.öt docerem vos publice,tic dorr, atim:
11 Actestans Judatis simul, & Grrcis,
conversionem ad Deum,8f fidem,qu* est in Dominum nostrum Jesum C hristum.]
22 Et nunc ecce.ego vinctus Spiritu,pro- ; sciscor Hierosolymam, ignorans,qua: in ea mihi occurrent:
13 Nisi quod Spiritus sanctus oppidatim etiam atque edam attestatur,dicens; vinculas afflictiones me manere.
24 Sed nullius rei habeo rationem,neque vita mea mihi ipsi cara est , uc consummem cursum meum cum gaudio, 8c ministerium* quod accepi a Domino Jesu, ad attestandum Euangelium gratia: Dei.*
it Et nunc ecce , ego scio , non amplius \ visuros faciem meam ullos ex vobis omnibus,per quos transivi , prardicans regnqm Dei; i 1
1 6 Ideo restor vobis hodierno oie roe purum esse a sanguine omnium:
27 Non enim.subterfugi, quo miniis an- > nunciarem vobis omne Dei consilium.
28 Attendite igitur niiimum «d vos
ipsos, & totum gregem , in quo vosSpiritus ille sanctus constuuit episcopos, adpafcen- i dam Ecclesiam Dei . quam suo illo proprio t sanguine sequisivit. !
19 Ego enim illud scio,lupos graves,non 1 parcentes gregi, ingressuros esse in vos post discessum meum. , !
30 Et ex vobis ipsis exorituros, qui loquantur perversa , ut discipulos post se abstrahant.
31 ideo yi gilate, memor« me per nien* nium nocte , & die non cessisse cum lachry.
mi*

mir admomexe unumquemque.
3 1 Et nuinc quoque fratres, commendo vos Deo,St: sermoni gratia: ipsius, qui quidem VtM poteHs t-ios iuperstruere , & dare vobis, que d hxre:di:atem /ure pofstde&tti cum sanctificatis oimnibus.
;; Arge:nrum,vel aurum, aut vestem nullius concuipivi
Cap.tr«
vimuSidicentes ,* Fiat Domini vpFuntas.
ts Porro post die* istos »collectis sarcinis ascendimus Hierosolymam.
iß Venerunt autem simul etiam aliquiex discipulisCajsarei nobiscum , adducentes apud quem div<rsarenmr,Mnasonem quen- dam Cyprium,antiquum discipulum.
- Quum igitur pervenissemus Hierofo»
$4 imo ipt’i nostis, usibus mei.s,& iis.qui j lymam $ libenter exceperunt nos fratres.
mecum sinnt, manus istasministräfle
> 8 Sequenti vero die introiit Paulus no*
^ In oimnibus octendi vobis oportere biscum ad Jacobum , & omnes presbyteri sic laboramdo suscipere infirmos, & memi- j adfuerunt.
niste verb'oruni Domini Jesu, ipsum vides/*] cet dixiste : Beatum est dare potius, quam
Y' Etquium haredheistet, positis genibus suis oravmcum iliis omnibus,
$■» Mag:nus aurem fletus omnium ortus est : ISc rue:ntcs in coli um Pauli,deosculabantur eum.
$8 Cruc iati maxime ob sermonem, quem dixerat, ipsos non este amplius faciem eius conspectuiros :8c deduxerunt eum ad navim.
C /\ XXI- JigAbm prophetat , &VaulM H»ci 0 solymUcapitur.
U T autem profecti fumus,avulsi ab eis,resto cu rsu venimus Coum,& sequenti die Rhodum, 5< iilinc Patara.^
2 £t na ili navem rra.iicientem in Phoeniciam,fi conscensa provecti sumus.

; Quum autem coepistet nobis apparere Cyprus, & earr ad sinistram reliquissemus, navigavimus in Syriam , Se devecti fumus Tyrum: illic enim navis erat, suum onus expositura.
4 Permansimus autem ibidem dies septem inventis discipulis: qai Paulo dicebant per Spiritum , n« ascenderet Hi eroso* lymam.
< Sed p eractis iuis diebus,abiimus omnibus deducentibus nes curr. uxoribus , 8c liberis, extra urbem usque: St positisgenibus in littore oravimus.
6 Et alii alioi complexi, conscendimus navim: i'.'i autem reversi sunt domum suam.
9 Quos complexus, exposuit ordine singula, qua: Deus fecerat inter Gemes per ipsius ministerium.
20 At illi hU auditis glorificaverunt Dominum : & dixerunt ei; Vides frater » quoe sint millia Judatorurr,,qui crediderunt: sunt- que omnes accensi xelo Legis.
21 Audierunt autem de te ex aliorum sermone , te defectionem a Mose docere o- mnes > qui inter Gentes sunr,Ju<Utos,& dicere eos non debere circumcidere filio*,ne- que /crundüm ritus ambulare.
r: Quid est ergo ? omnino oportet convenire multitudinem: audient enim te ve* niste.
Hoc igitur fac, quod tibi dicimus : Sunt nobis viri quatuor , qui voto sesc obstrinxerunt.
24 His asiUmtis, sanctificator cum eis.fie adde ad eorum fumeus , ut radant c3pita,fic norint omnes nihil este eorum , quar de te auditione acceperunt, sed te quoque it» incedere ,ut Legem observes.
rs De iis autem, qui crediderunt ex Gen- rbus.tios scripsimus,Sc decrevimus,ne quid huiusmodi ob fervent.nisi,ut caveant abiis« qure sunt immolata simulachris.Ac a sanguine,& rebus suffocatis & scortatione.
r6 Tum Paulus astumtis viris iliis, sequente die cum eis sanctificatur» ingrestus est in templum» denuncians expletionem dierum sanctificationis, usque dum oblate fuit pro unoquoque eorum oblatio.
27 Quum autem septeni illi dies iantes-
7 Nos vero navigatione perfecta,deveni* sent fihiendi.qui tx Asia AdvtntrAnt,)udmi
tnusTyro Ptolemaida: 8c frlurms fratribus mansi.1 us diem unum apud eos.
8 Postridie vero egressi Paulus,& nos,qui cum eo eramus . venimus Caesaream : Lein-
psum conipicati in templo, concitarunt totam turbam,& injecerunt manu* in eum.
18 ClamantesViri Jisraelitas, succurrite : hic ille homo est, qui adversus popu-
greffi domum Philippi Evangelist® (qui . Ium, Sc Legem ad locum hunc omnes ubi- erat unus ex iliis septem J mansimus apud que docet: atque adeo Graecos introduxit
9 Huic autem erant quatuor fili* virgines propherames.
10 Ec quum illic permansissemus dies
templum, 8c polluit sanctum locum istum.
29 (Viderant enim antea Trophimuro Ephesium in urbe cumeo, quem existimacomplures , descendit ex Judasa quidam bant fuisse » Paulo introductum in rem propheta,nomine Agabus; ‘
n Qui ,quum venisset ad no«, 8c fumsistet xohafst Pauli, vinctis sibi manibus, ac pedi* bus-jdiXittHtee dicit Spitiiussanctus tüfui est hLc xona.itä vinciet« Hierosoly- iniS Judtei,tradentque in mattui Gentium.
12 Ut'verb ista audivimus,‘rogabamus Sc nos, Sc tjni loci incolae, ne asceridfr^f Hie*
rosolyman,.
1^ Sed respondit Paulus: Quid frenis, fientesSc emoUiemes cor meum • Nam ego non solum vinciri, sed St mori paratus sum Hierosolymis,pro nomine Domini Jesu.
14 Quum igitur non assemiretur,'acquieto Common est igitur urbs tota* & factus est concursui populi: & prehensum Paulum trahebant e templo ; statimque clausa* sunt fores.
;i Studentibus autem ipsis eum interficere, pervenit rumor ad Tribunum cohortis . totam Hierosolymam conturbatam este.*
?i Qtu eo ipso rrommo acceptis militibus, ac Centurionibus, decurrit adittos. At illi, quumvidistwm Tribunum, & milites, cessarunt credere Paulum.
U ranc appropinquans Tribunus, preis f f hen-

hendit eum» & jussit vinciri catenis duabus, Ac percontatus est, quisnam esset, 8e quid fecisset.
Z 4 Alii autem aliud vociferabantur in turba : & quum non posset certum rescire propter tumultum, jussit eum duci in castra.
Quum igitur pervenisset ad gradus, evenit, .ut portaretur.il militibus propter violentiam turba? >
Sequebatur enim multitudo populi, <lamans:rolle ipsum*
$7 Ec quum futurum eilet, ut introduceretur in castra Paulus, dicit tribuno, Lice t- ne mihi aliquid tibi dicere ? Qui dixit: Graece nosti?
z 3 Nonne tu es Agyptiusille, qui ante hos dies commovisti, & eduxisti in desertum quatuor millia sicariorum?
39 Dixit autem Paulus: Ego quidem sum Tudasuj Tarsensu, urbis in Cilicia non obscura? civis,c*teriim rogo te,permitte mi* hi,utal!oquar populum.
40 Quum igitur ille permisisset: Paulus flans in gradibus, manu silentium postulavit k plebe: Ac magno silentio facto, lo- quutus est lingua Hebrasa,dicens :
CAP* XXll. Apologid Pduli , ejusqu<
fruÜiu.
Iri fratres & patres, audite meam, qua nunc apud vos utor,defensionem.
» Quum audissem autem eum Hebraea Kngua ipsos alloqui, magis prebuerunt fe quietos: ipse vero dixit en ;
; Ego quidem sum Juda?us, natus Tarsi, gu<c urbs est Cilicia?, nutritus vero in hac ipsa urbe, apud pedes Gamatiehs, eruditus ad exquisitam formam patriarlegis, zelo Dei accensus, sicut Ae vos omnes estis hodie.
4 Qui hanc sectam sum persecutus usque ad mortem, vinciens, ac tradens in carceres,tum viros ,rum mulieres.
f Ut& pontifex maximus mihi cestis est, & rotus seniorum ordo,a quibus etiam acceptis ad fratres epistolis, Damascum prosi- ciscebar , adducturus etiam eos, qui illic essent» vinctos Hierosolymam, ut puni*
6 Evenitairtemmihi iterfactenti,&ap- propinquanti Damasco circiter meridiem, ut repente e coelo circumfuderit me lux inulta,tanquam fulgur.
7 Cecidique in solum, & audivi vocem, dicentem mihi: Saul,Saut, quid me perse-
8 Ego verb respondi: Quis es Domine ? Dixfrque mihi: Ego sum Jesus Nazararus, quem tu persequeris.
9 Porro,qui mecum erant,lucem quidem conspexerunt, & expavefacti sunt .* vocem autem non audierunt ejus, qui loquebatur mecum.
10 Dixit verb: Quid faciam Domine? Dominus autem dixit mihi :Surge.ac proficiscere Damascum: & illic tibi dicetur de omnibus,quae constituta fune cibi, ut fa-
11 Quum vero non viderem pra? gloria lucii illius, manu deductus ab iis, qui mecum erant,veni Damascum.

1 ir Ananias aurem quidam, vir pius fecundum Legem » testimonio ornatus o- mnium illic habitantium Judaeorum,
12 Veniens ad me, Lc adstans, dixit mihi: Saul frater,recipe vistim.Et ego eodem illo momento,visu recepto,illum vidi.
14 Ipse autem dixit:Deus patrum nostrorum designavit te, qui cognosceres ipsius voluntatem, & videres Justum ilium, & audires vocem ex ore ipsius.
,s Nam eris ei testis apudomnes homines,eorum,qua? vidisti,& audisti.

16 Et nunc quid cunctaris ? turgens baptizator, & abluitor a peccatis tuis invocato nomine Domini.
17 Evenit autem mihi reverso Hierosolymam , quum orarem in templo, ut raperer extra me.
,8 Et viderem eum,dicentem mihi .-Festina, & exi cito Hierosolymis, quoniam mon excipient testimonium tuum de me.
19 Ec ego dixi: Domine, ipsi sciunt me percraxille m carcerem, 3 c verberibus affecisse per singulas Synagogas eos, qui credebant in te.
10 Et quum effunderetur sanguis Stepha- ni Martyris tui, ego quoque adstabam, 3 c una assentiebar cardi ipsius,8c custodiebam pallia eorum,qui interimebant eum.
it Tum dixit mihi: Proficiscere: nam ego te longe ad gentes emittam.
22 Audiebant autem eum ad hunc usque sermonem ; tum vrro sustulerunt vocem suam , dicentes; Tolle e terra hominem istiusmodi: non enim convenit cum vi-
2} Clamantibus autem eis, & prolicientibus pallia, Ac pulverem jactantibus inae- rem,
24 Jussit Tribunus eum duci in castra, dixltquc;utin eum flagris inquireretur : ut resciret, propter quod crimen sic dama* rentadversuieum.
25 Quum autem eum distendissent loris efflendum, dixit adstanti Centurioni Paulus; Num hominem Romanum, 8t quidem indicta causa licet vobisflagellare ?
16 Hoc autem , quum audiflet Centurio, adiit Tribunum, & hoc annunciavit ei, dicens; Vide, quid facturus sis: homo enim iste Romanus est.
27 Accedens autem Tribunus, dixit ei j Dic mihi,num tu Romanus es: At ille di- xit:Etiam.
28 Et respondit Tribunus: Ego multa summa civitatem istam acquifivi.Paulus autem aic:Egoverb etiam natus sum tivU,
29 Statim igitur abscesserunt ab eo, qui erant in eum inquisituri: sed 8tTributius quoque metuit cognito eum Romanum esse,quoniam eum vinxerat. ,
50 Postridie vero volens certum rescire, nempe cuius rei accusarerurk Juda?i$, solvit eum « vinculis. & jussit primarios sa» cerdotes venire, totümque tpsorum consessum : ac deductum Paulum statuit coram eis.

CAP. XXI [I. Paulus p*flu-AnMi4per- eutitur.Dens consolatur illum, foi conjunt-* torum mATiuCtfAre&mmittituu

Inten-

I N tentis auttem in confeiTum oculis Paulus, ait:Vin> fratres, ego omni conscientia bona ftrrvivi Deo ad hunc uique diem.
z Anani;»s .autem pontifex maximus imperavit iis ..quii ipsi adstabant,ut os ejus c«c*
; Tum Paulius dixit ei: Futurum est, ut percutiat t.e Deus, paries dealbate,& :u sedes, iudican* me fecundum Legem, Sc Legem cransgire.diens jubes me casdi?
4. Tum.qui aditabant,dixerunt; Pontifici illi Dei enaiximo conviciaris }
$ Dixit auttem Paulus: Nesciebam, fratres, ponti:tic em esse maximum : scriptum est enim» Principi populi cui non male-
6 Quum v ero nässet Paulus unam quidem partem «sse 8adduc«eorum,alteram vero Pharisicorum, clamavit in confessu: Viri fratres, ego IPhansaeus sum,filius Pbarisjei: de spe, & j-essurrectione mortuorum ego in judicium vocor.
7 Quum amcem hoc esset loquutus, orta est seditio imter Pharisieos, ac Sadducaros: Lc fissa est muikitudo.
8 Nam Sa<dduca:i quidem dicunt non esse refurrecti<onem, neque angelum, neque spiritum : Plnariiaei amem utrumque promentur.
9 Ortus est igitur clamor magnos : & quum surrescissem Scribar ex partibus Pha- rifeorum, rtepugncbant, dicentes i Nihil mali invenimus in homine isto: quod si spiritus loquutus est ei, seu Angelus.ne repugnemus D^eo.
iq Magni autem orta seditione veritus Tribunus» ne: Paulus ah ipsis discerperetur, jussit militum.manum descendere, & eum raptum e medio ipsorum ducere in castra.
11 Sequervte vero nocte superveniens ei Dominus, ckiscic; Confide Paule: üt enim constanter aitceitatus es de me Hierosoly- misssic te op'ortet etiam Romaetestari.
u Orto autem die quidam ex sudaris facta coitione, devoverunt sese, dicentes ; nequp esuro s se, neque bibituros, usque quo interem issent Paulum.
,; Srant vero piures,quam quadraginta •uiii,qui hanc conjurationem fecerant.
14 Qui adierunt primarios siicerdoies, & seniores., & dixerunt; Devotione devovimus nos ipsos, nihil gustatuiosusque quo interemerirnus Paulum.
15 Nunc «rgo vos comparete apud Tribunum ex confessus voluntate, ur eum cras ad vos deduc at.veluti exquisitius percognituros deiir.quaradeumy^fstjJit: nos vero, priusquosn appropinquet» parati sumus ipsum interimere.
,6 Quum autem filius sororisPauli au- djsser insidias: venit, Se ingressus in castra» annunciavit ea» Paulo.
17 Paulus autem advocato quodam ex Centurionibus,ait: Adolescentemhuncabduc ad Tribunum : habet enim» quod an* nunciet ei«
18 ille igitxir assumtum eum duxi t ad Tribunum» &dbcit; Vinctus ille Paulus advocatum me rogavit, ut hunc adolescentem ducerem ad ce,qui aliquid habeat» quod tibi loquatur.
19 Tribunus vero» prehensa ejus manu,

quurn secessisset seorsim, percontatus est : Quid est.quod habes mihi annunciandum ?
20 lUt autem dixit ijudapi constituerunt te rogare, ut cras Paulum deducas in con* lessum, quasi aliquid exquisitius perconta* turi sint de eo.
21 Tu vfiro,ne ipsisassentitor. Insidiantur enim ei ex istis viri piures quadraginta,qui se ipsos devoverunt, neque etUrqs, ncq®e bibituros uique quo imeremerine eum:& nunc parari sunt,exspectantes quid a te renuntietur-
iiTribunus igitur dimisit adolesctntem, quum ei mandasset, uf nulli effutiret, quod hLc ipsi indicasset.
rz Et advocatis duobus quibusdam ex Centurionibus,dixit H i ;Parate milites ducentos, qui proficiscamur Carsaream usque, & equites septuaginta, 8c stipatores ducentos a tertia hora noctis :
24 Et ut jumenta praeberent, ut impositum Paulum salvum perducerent ad Felicem Praesidem:
25 Scripta epistola» qua: hanc summam contineret;
26 Claudius Lysias pratftantiiTimo Praesidi Felici salutem.
27 Virum hunc comprehensum ä Judaeis, quum jam futurum esset,ut ab eis interimeretur, superveniens cum militum manu» erui, edoctus Romanum esse.
28 Et volens rescire crimen , cujus eum postularent»deduxi eum in ipiorum con-
29 Quem comperi accusari de quasstioni* bus Legis ipsorum , nullius vero criminis eum,quod sic dignum morte,aut vinculis.
p indicatis autem mihi insidiis adversus hunc virum eventuris a Judxis , eo ipso momento misi tum ad te »demandavi quoque accusatoribus , ut qux habent adversus eum,dicant apud te. Vale.
;t Milites igitur, sicut ipsis edixerat,receptum Paulum duxerunt nocte Antipa-
;r Postero autem die reversi sunt in castra,relictis equitibus , qui cum eo proficiscerentur.
Qui,quu m venissentCx (aream,&reddi dissenr epistolam Prxsidi, stiterunt coram eo etiam Paulum.
14 Quum legisset autem UttrM Praeses, 8c interrog*sset,ex qua provincia esset, ac cognovisset esse ex Cilicia.
is Audjam te »inquit,quum accusatores quoque mi ndfuerinc. Jussitque in praetorio Herodis ipsqm custodiri.

CAP. XXiv. Pau/m* agit cAufAm suam A
& t^ndonatur cor Am F elice.

Q uinque autem post diebus descendit Pontifex maximus, Ananias cum Senioribus, Sc Tertullo quodam oratore: qui Lomparuerunr coram Praeside contra

Pau«
2 citato igitur eo,coepit accusare Terru)* Ius,dicens;
1 Multa nas jsace potiri per te, Sc ea,qu* recte, ac feliciter in hac geme providentii tuä gesta sunt .prorsus , Sc ubique agnoscimus, praestantistime Felix,cura omni gratiarum actione.
4 Ne

4 Ne vero te diutius interpeUem,precor te »ut audias nos paucis pro tua aequitate.
5 Comperimus enim virum hunc esse pestem,& qui moveat seditionem omnibus Judaeis per orbem terrarum,fle principem hz. res> s Naxa rasorum ;
6 Qui templum quoque centavit profana* re: in quem etiam prehensum voluimus fecundum Legem nostram judicium ferre.
7 Sed interveniens Tribunus Lysias 9 cum piagna vi abduxit eum e manibus nostris;
8 Justis ipsius accusatoribus ad te venire: CX quo poteris ipse inquisitione habua de omnibus istis cognoscere » de quibus nos Cum accusamus:
9 Consenserunt autem etiam Judan. a- zentes hrec ita se habere.
»0 Respondit autem Paulus,quum in- ouisletei praeses. ut loqueretur: Quia te a multis annis huic genti praefuislescio , to alacriore animo , que ad me attinent, pro mei defensione dicam.
11 Quum tu postis certior fieri non plu* yes «xdstos e(Te dies.quam duodecim,ex quo ascendi Hierofolymam adoraturus«
ii Neque vero qae in templo invenerunt cum aliquo dificretxem,aut coitionem rur- be facientem »neque in Synagogis,neque in urbe:
ii Neque probare postunc ea ,dc quibus nunc me accusant.
14 Jioc vero tibi fateor , me secundum viam illam, quam hzresin dic.unt,ita colere jiicriumDeum.uc qui credam omnibus,quae in Lege,8c in Prophetis scripta sunt:
, s Et spem habeam in Deo,fore , quam etiam ii ipsi exspectant . resurrectionem mortuorum,cum iustorum.rum injustorum.
t 6 Interca vero ipse me exerceo,ad conscientiam habendam line offensa apud Deum,fle apud homines semper.
17 Pluribus aurem annis interjectis, veni eleemosynas przstiturus genti mez, & oblationes.
18 Inter qua? invenerunt me sanctifica, tum in templo,non tarne» cum tuiba,neque cum tumultu,quidam ex Asia Judaei.
19 Quos oportuit apud ce adeste,fle accusares quid haberent adversiim me.
20 Aut hi ipsi dicant ,si quod compere- runt in me injuste factum, quum ego starem in con Testu.
zi Nisi de hac una voce, qua clamavi , quum inter eos starem ; De resurrectione mortuorum ego in judicium vocor hodie a vobis.
ax Auditi* autem His , felix ampliavit eos. Postquam exquisitius pernovero »quae Od viam istam pertinent. inquiens , quum Tribunus Lysias descenderie,pemofcam ve» Orum negotium
i) Edicens etiam Centurioni, ut servaretur Paulus,ac laxaretur,& ne quis prohiberetur ex ipsius familiaribus ei ministrare , aut eum adire.
ta. Aliquot autem post djebu*»quum advenisset felix cum Drusilla, uxore sua, qua» erat Judxa, accetsivit Paulum; fle audivit cum de fide,quaeestin Christum.
Disserente autem ipso de justitia, fle eontinenria.fr judici» futuro,expavefactus FcH*,refpondit j ut nunc se res habent,abi;

opportunitatem autem poftnactus, accer-
x6 Simul Ce illud sperans,fore,ut pecunia ipsi daretur 1 » Paulo,ut eum vinculti exsolveret : quamobrem etiam crebrius eum accersens,colloquebatur cum eo.
27 Biennio autem completo accepit successorem felix Portium Festum: & volens gratiam inire ä Judzis Felix, reliquit Paulum vinctum.]
CAP. XXV. PduhMägncaufamJuamco- r-m Ftfto. f
Estu* ergo ingressus provinciam, triduo •£, post ascendit Czsarea Hierofolymam. I » Comparuerunt autem coram eopon- 1 tifex maximus, fle primarii ex Judzis con- 2 tra Paulum,& eum precati sunt j |
z Petentes gratiam adversus eum, ut ac- ' cerseret eum Hierofolymam: factis insi- ■ diis,ut cum in via interimerent. '
4 Festus autem reseondit, ut asservaretur Paulus Cxlarez, se vero cito iUuc pro- , fecturum. ,
5 Qui ergo inter vos, inquit,i/lud pote- j|
runt, una descendant, flesi quidettiu hoc !j viro improbum,accusent eum. j;
6 Commoratus autem apud eos dies non j
plures. quam decem » quum descendisset j Caesaream, postero die ledit in tribunali, | iussitque Paulum adduci. ,
7 Qui,quum adfuisset, circumsteterunt i' cum, qui Hierosolymis descenderant Ju- ' drei.mnltas fle grave*criminationes adfe- ; rentes adversus Paulum, quas nequibant demonstrare.
8 Quum ipse pro sui defensione diceret, neque in Legem Judzorum » neque in templum , neque in Czftrem quicquam *
, P 9 Sed Festus volens gratiam inire i Judaei 5,respondens Paulo, dixit j Vis Hieroso- lymam ascendere , fle illic de his judicari apud me ?
10 Dixit autem Paulus, /Ad tribunal Cz- faris sto , ubi me oportet indicari. Judzot nulla in re injuria affeci,sicut flc ru pulchre agnoscis-
11 Nam si injuria quenquam affeci,fle aliquid dignum morte feci, non recuso mori; sin vero nihil est cx iti, de quibus isti me accusant, nullus me potest eis donare: Czsa- > rem appello.
ix Tunc Festus cum concilio colloqui*» tus,respondit, Caesarem appellasti ? ad czelarem proficisceris.
r; Diebus autemaliquot exactis,Agrippa , Rex, At Bernice venerunt Caesaream, saluta- ' i turi Festum.
14 Et quum dies complures illic essent commorari»festus Regi exposuit, quz ad Paulum fpeiiAbant, dicens; Vir quidam est relictus a Felice in vinculis. . ,
tf De quo,quum essem Hierosolymis, comparuerunt principes sacerdotum,seniores Judaeorum »petentes damnationem adversus eum.
16 Quibus respondi: Non esse Romanis morem, quempiam ad exitium concedere » priusquam is , quf accusatur , in conspectu habeat accusatores,flc locum defensionis accipiat super criminatione.
17 Quum

,7 Q.uuni ergo huc convenissem absque ulla dilatiome , consequente die sedens in tribunali»iuislt adduci hominem.
,8 Cujus accusatores, quumadstarent, nullum crimien objiciebant eorum,quae ego suspicabar. .
10 Sed qtuaestiones quasdam de sua super- slicione habiebao: adversus eum , St de quosdam Jesu d«functo, quem ajebae Gaulus vivere.
xo meemus autem ego super ejusmodi inquisitiones, dixi . num vellet proficisci Hierosolymiam,6e illic iudicari super istis.
»1 Quum, vero Paulu*appeHasset,ut asier- varetur Aujgusti cognitioni, justi eum asservari, quo uisque mitterem eum ad Caesarem.
u Agrippa vero dixit Eesto ; Velim Se ipse hominiem audire. Ac ille» Cras» inquit, eum audies.. -
z\ postero igitur die quum vemflepe A- ; grippa.fle V-ernice curti mulca ostentatione, & introisfemt in auditorium cum Tribunis , St cminenrabus eius urbis civibus, jubente Eesto,addutctui est Paulus.
14. Tum festus: Agrippa Rex, inquit, & omnes, hui simul adestis nobiscum , videtis istum , de qjuo omnis multitudo Judaeorum interpellavit me,& Hierosolymis, 8c hic, vociferandio : non oportere iplum vivere amplius. t

15 Ego vtero.quum comperiflem. eum nihil dignum morte fecisse : 8< is ipse apelias- set Augustum,decrevi cum mittere.
26 De qiuo quid certi scribam Domino , non habeo quapropter eum ad vos produxi, & maxirme ad te, Rex Aerippa,ut habita quxstione habeam,quod scribam.
27 Nam praeter rationem mihi videtur , quum mitram vinctum, non etiam crimina in eum coJLatdsignificare.
C A P. X XVI. PaulUidiffe} it pathetice coram -Agrippa,^ innocens judicatur.
Grippa vero Tauio dixit: Permittitur tibi pro ce ipfodicere.Tunc Paulus extenti manu hac defensione usus est.
x .Super omnibus» de quibus postulor a Judaeis,Rex Agrippa,beatum me duco,quod ftm hodie defensione apud te usurus:
£ MaXitn« quod te gnarum este sciam omnium« qui apud Judatos sunt,rituum. St qu«stjnnurn. ideo rogo te.uc me patiente animo audias.
-4. Vitam itaque meamactami iuvdvtute, qu.aJ<W<^ principio fuit in gente mea Hie* rofnlymis.tciunromnes Judaei:
< Ut qui antea noverint, me iam inde a maioribus, { si velint testari) fecundum «xr
quisiristin a > illam harresin nostri religiosi cultus vixisst Phari sieum:
6 Nuyc verb ob spem promissioni* factas patribus nostris a Deo , sto in judioiumvo-
p Ad quam promissionem duodecim tribas oöstnje,D*um nocte,&die assidue co^n- tes,sperprn; sed eventuras,de qua spe postulor, Rex Agrippa, ä Judxis.
8 Quid 1 incredibile judicatur apud vos, qubdfDeus mortuos suscitet 1
q Equidem statueram apud me adversus nön^en iUup Jesu Naw$i roukaopoficrc me contraria facere.
ITOIORUM. Cap.26.
10 Quod etiam feci Hierosolymis: St multos sanctorum ego carceribus inclusi 'a principibus sacerdotum potestate accepta: &quum ab ri» interimerentur , tuli sufisra-
11 Ac per omnes synagogas sarpe ipsos puniens,coegi ad blasphemandum: 6c supra . modutn furens adversüs eos, persequutu* sum ipsos etiam in exteras usque civitates.
12 inter quas etiam proficiscens Damascum cum auctoritate , & procuratione z principibus sacerdotum.
11 Die medio,Rex,in via vidi coclitur lucem , au» splendorem solis superans » circumfudit me suo fulgore, & eos, qui mecum iter faciebant.
14 Quum autem omnes nos decidissemus in terram,audivi vocem alloquemem me,ac dicentem Hebraica lingua: Saul, Saul, quid me persequeris ? durum esttibi contra stimulos calcitrare.
t; Ego autem dixi: Quis es Domine ? At ille dixit: Ego sum Jesus iile,quem tu persequeris.
16 Sed exsurge ,& sta in pedes tuos : idcirco enim apparui tibi,ut designarem te ministrum, ac testem tum eorum,quae vidi- sti.rum
eorum,/nquibusepparelio tibi-:
17 Eruens te ex hoc populo, Sc gentibus, ad quos nunc te mitto.
18 Ut aperias oculos eorum, St convertas toi a tenebris ad lucem , Apotestate satana: ad Deum,ut remissionem peccatorum-,& fortem inter lanctisicacos accipiant perft- dcm,qu» est in me.
19 Uqde , Rex Agrippa »non fui rebellis coelesti illi apparitioni.
10 Sed iis , qui sunt Damasci primum-, 8r Hierosolymis , & in omni regione judate, deinde 8c Gemibufannunctavi > u t resipiscerent,& converterent se ad Deum. opera faciente* convenientia resipiscentiae,
2i Horum causa Judari me in templo comprehensum ternarum manibusjuis interficere.
21 Sed auxilium, quod est a Deo , nactiis, perstiti in hunc usque diem , tefliftcansJjia tum parvis »tum magnis, nec quicquam dicens extra ea,qu»i? rophetse,ac Moses futura pradfxerunt;
s; Nempe Christum fuisse p a (Turum ad primum ex resurrectione mortuorum , lucem annuntiaturum huic populo , Sc Gen-
2- H.ec autem ipso pro ftii defensione excipiente : festus magna voce ait: Intimi* Paule, multa’ liter* te ad insaniam adigunt. ' . " - - - -
2? Tum ille Non insanio,mquK.pnestaft- tisfime Eesteded vera«ac sana mentis verba'
loquor.
26 Seit enim ista Rdx , apud^fuem etiam liberi loquor; nam eum latere quicquam horum mihi non persuadeo; neque enim id in angulo gestum est.
27 Credis Rex Agrippa Prophetis ? sek» te credere.
28 Agrippa vero dixit Paulo rPropemo* dum persuades mihi,ut fiam Christianus.
29 Paulus autem dixit: Optarim i Deo,uc & propemodum.flc admodum non tu modo, sed omnes etiam, qui me audiunt hodic,f a-
Ci

Cap.ifi.V» . ACTA A PO
cti essetis cales,qualis ego sum,excepris istis vinculis.
?o Et quum ha:c dixiiTet, surrexit Rex,ac Prasses, ve Bernice, & qui consederant cum
«is.
Et quum secessissent, loquebantur alu ad alios, dicentes r Certe nihil morte*iut vinculis dignum fecit homo iste.
Agrippa vero Festo dixir.Dimitti poterat homo iste,nisi appellasset Cassarem.
CAP. XXVII. Paul* navigatio tnaujrA- gium,& incolumitas.
U T autem decretum/uit, ut nos enaviga* remus in Italiam, tradiderunt tum Paulum, tum quosdam aliosvinctosCenturio- ni,nomine Julio.cohortis Augustae.
z Conscenso igitur navigio Adramytteno, navigaturi secundum As« regiones,prose» cti fumus, & nobiscum erat Aristarchus, Macedo Thessalonicensis.
; Altera autem die devecti fumus Sido* lem ; fk Julius humaniter tractato Paulo, permisit,ut ad amicos profectus.ab illis cu-
4 Illinc vero provecti .sublegimus Cyprum,quod venti essent adversi,
< Et pelagus,quod est secundum Ciliciam, --Pamphyliam emensi,devenimus Myra,ur- btm Lyciae.
6 Et illic nactus Centurio navem Alexandrinam , navigantem in Italiam,imposuit nosineam.
7 Quumque ir.ultis'diebus tarde navigaremus , vjxque pervenissemus fecundum Gnidum , non permittente nobis vento, sublegimus Creram,fecundum Salmonem :
8 Et illam vix praeterlegentes,pervenimus in locum quendam,quem vocant Pulchros portus,cui propinqua erat civicasLa- Gea.
9 Multo autem tempore peracto,& quum jam esset periculosa navigatio, quod iam e- tiam jejunium prarteriisset, admonebat cor Paulus.
io Dicens eis; Viri video cum injuria, multoque damno non solum oneris , & navigii, sed etiam capitum nostrorum, futuram esse navigationem.
ii Centurio autem gubernatori,&nauclero potius assentiebatur, quam iis, qu* a Paulo dicebantur.
i r Et quum appositus portus non esset ad hybernandum, plerique ceperunt consilium solvendi etiam illinc, experturi st quo modo possent Phoenica devenire,dr illic hy- bernare: qui portus est Crerar, spectans ad Africum ,tk Chorum.
ii Quum autem afpirasset Notus, visi,
J |Uod sibi proposueram, obtinuisse,quum olvissent,propius pra?rerlegerunt Creram.
14 Verur^haud multo p«st impegit in «am ventus^irbulentus, qui vocatur Euro- «lydon.
15 Qustmque abreptum estet navigium, nec postec obniti vento, dato venthnavi' X'to ferebamur.
»6 Et quum infra parvam quandam insulam,quae Clauda vocatur, cutsu delati essemus,vix valufmus scapliae compotes fieri.
17 Qua subducta, adiumentis utebantur, Aiecincta navi; metuentasque, nc in Lyrrm

exciderent,demislis velis ita fcre:bantur.
18 Quum autem vehementi te;mpestate jactaremur,sequente dic jacturam fecerunt:
19 Ac tertio die ipsi nostris mamibus armenta navis abjecimus.
eo Quum autem neque sol, necque sidera apparerentad complures dies, 8c rempestas non parva incumberet. ablata in iposterum spes omnis erat salutis nostra?.
21 Et quum multa jam fuisse t inedia, tunc stans Paulus in medio ipsorurrn,dixit ; Oportebat quidem »3 viri, mihi otofcdiendo non provehi a Creta , & vitare injuriam hahc.de damnum.
22 Sed nunc adhortor vos,ut bono animo sitis: amissio enim nulla erit cuijusquam ex vobis,sed tantürn navis.
21 Adstitit enim mihi hac nocte Angelus Dei.cujus sum ego,& cuietiami servio.
24. Dicens ; ne metue Paule , o portet te Cassari sisti : 8 e ecce , gratificatu.* est tibi Deus omnes.qui tecutn navigant.
25 Propreres bono animo estote viri: credo enim Deo. ita fore, quemadmodum loquutus est mihi.
26 In infulam autem quandam excidere nos oportet.
27 Cjeterum , quum quarta decima nox advenisset, 8e jactaremur in Adria , nautae circa medium noctis suspicati furat appropinquare sibi aliquam regionem.
28 Et demissa bolide invenerunt passus viginri: & paululum inde progredi,rursum demissa bolide invenerunt passus quinde-
29 Et metuentes, ne quo rrodo * n aspera loca exciderent, jactis e puppi anchorls quatuor,optabant diem oriri.
Quum vefo naurae studerent fugere e navi , de demisissent scapham in mare,sub prjetextu velut e proraanchoraiextensuri,
?i Dixit Paulus Centurioni,8e militibus: Nisi isti in navi manserint,vos servari non pocestis.
Tunc absciderunt milites funes sca- phar.de siverunt eam excidere. ^
;; Interim autem dum oriretur dies» hortabatur Paulus omnes, ut caperent cibum dicens. Vies hic est decimus quartus, ex quo exspectantesjejuni permanetis.nul- lo cibo sumto.
;4 Ideo vos hortor,utsUmatis cibunvhoc' enim ad salutem vestram spectat: nullius enim vestrum capillus ex capite cadet.
Et quum haec dixisse t,8e accepisset penem, gratias egit Deo in conspectu omnium Sc quum fregisset,cccpic edere.
16 Omnes vero,quum iam animum rete-- pissenrssumierunt & ipsi cibum.
;? Eramus autem univeis.i capita in navigio ducenta sepruaginra i'ex-
;8 Cajrerum satiati cibo,allevabant na- vim,projicientes frumentum in mare.
;y Quum autem dies ornis esser.terram illam non agnoscebant: sinum vero quen- dam animadverterunt, habentem littus,in quem decreverant,si possent extrudere na-
40 Anchoris igitur undique prateifis permiserunt eam mari. simul laxati* vinculis gubernaculorum : & sublato artemone ad venti statum tendebant adimus*
41 Sed

41 Sed pinuum incidissent in locum bimarem» impe^gererunt navem : ac prora quidem infixa manteb;bat immota, puppis vero solvebatur prae lumndarum violentia*
4i Millitturum autem consilium erat.ucvin- ctosinterirmoierent,ne quis, quum enatasset, effugeret.
4; Sed Cce.enturio volens conservare Paulum,prohitbumit eos ab hac voluntate; jussit- que,ut qui ptpossenc natare,abjicerent se pri- mos.Lt in itererram evaderent:
44 Reliiqujui vero partimin tabulis,par- tim inquibiufasdam navis Scita factum est» tut c omnes salvi evaderent in terram. __
CAP- X x: V V 11 1. Pauh C4 multti in itinere mirdcuUii « ed/t«,tandem venit Romrtm,tir per btenmtuiMxn ibidem Evangelium doret.
T quurm s, salvi evasissent, tunc cognoverunt infrulaUm istam votari Melitam. ' z Barbai-i v vero praestabant nobis non vulgarem hutmaranirarem : accensa enim pyrsi accepexuntt r nos omm.s , propter imbrem urgentem., 8 t 3 t propter frigus.
; Quum, a autem convertisset Paulus nonnihil farrnierencorum Lc imposuisset in pyram,viperta, t, e calore prctdiens,arripuit ejus manum.
4 Ut veiro b barbari viderunt pendentem bestiam e mmanuejus,alii aliis dicebant; 0- mnino hormioicida est homo iste, quem, postquam falv'us.s evasit e mari, ultio non sivit vivere.
f At ille exjxcusla bestia in ignem nihil mali passus clIV. .
6 Uli ver b o exspectabant,dum intumescerer,aut co.ncicideret repente mortuus : sed quum muitu:um temput exfpectassent,& viderent nih.il ii incommodi illi accidere,mutati,diceban t e eum elfe Deum.
7 Caeter-urr.m circa lotum illum erant prre- dia primajrioo insula* illius,nomine Publio, qui nos excccepros triduu peramice hospitio excepit. .
8 Factum e est autem,ut pater Publii febribus,ac dysenaueriä detentus decumberet; ad quem Pauius s ingressus , & precatus, impositis ei manitibus sanavit eum.
9 Hocigititurfacto.reHqui etiam,qui in- firmitatibus c. tenebantur in illa infula, accedebant, äc Ia ornabantur.
10 Qui etiriam multis honoribus nos honorarunt, Se q quum proveheremur,imposuerunt, quae Usu ui nobti erant.
11 Tribus s itaque post mensibus provecti fumus na\ i . Alexandrina,quas in ea insula hyemaverat, t, cui erat insigne Castor, Sc Pot-
1 11 Et dqye'ecti Syracusas, tüte mansimus
triduum.
r ;Unde cirircumlegentes,devenimus Rhegium : Lc alterero post die, quum supervenisset Auster,seiccundo die vemmusVuceolos.
J 14 Ubi reffperris fratribus, rogati fumus, i- uf pe;manereremusapud eos diebus seprerr ;

&ita contendimus Romam.
15 Unde quum audiffent fratres de rebus nostris , prodierunt nobis in occursum usque ad Appii forum, & tres tabernas; quos» quum vidisset 1 ’auluS » gratiis actis Deo» sumsit fiduciam*
16 Quum vero venissemus Romam,Centurio tradidit vinctos prsefecto exercituum? sed permissum est Paulo , ut habitaret leox- sim cum milite,qui ipsum custodiret.
17 Factum est autem,ut tertio post die convocaret Paulus Judaeorum primos : qui ubi convenissent,dixit eis,Ego,viri fratres» quum nihil fecerim adversus populum, auc ritus patrios, vinctus traditus sum Hierosolymis in manus Romanorum.
18 Qui.quarstione de me habita volebant me dimittere, quod nulla sit in me causa
19 Sed contradicentibus Judseis,coactus sum appellare Cassarem, non tamen quasi habeam, de quo gentem meam accusem.
10 Ob hanc igitur causam vos advocavi, quos viderem,& alloquerer: nam proptet spemjifraelis circumdatus sum hac catena«
11 Uli vero dixerunt ei : Nos neque ineras accepimus de te ex Judasa : neque adveniens quisquam fratrum annunciavic»aut \oquutus est aliquid de te mali.
ti Aquurn autem censemus ex te audi* re.qux ftntias,n«m de ista harrest notum est nobis,ubique ei contradici.
M Quum igicur constiruissent diem »venerum ad eum in hospitium complures» quibus cum attestatione exponebat regnum Dei. suadens eis, quae de Jesu Christo sunt, ex Lege Mosis, 8c Prophetis,a mane usqus ad vesperam.

L4 Fc alii quidemassentiebanturiis.quae dicebantur,quidam vero non credebant,
r; Quum autem inter se discordes essent» digressi sunt, postquam Paulus hoc verbum dixisset. Bene sane Spiritus sanctus loquu- tus est per Essiam Prophetam patribus nostris.
16 Dicens ; Vade ad populum istum, & dic : Auditu audietis, 8e non inteUigetis , Qc videntes videbitis.& non cernetis.
OrafTum enim factum est cor populi huius,8c auribus graviter audierunt,& oculis siiis conniverunt: ne cernant oculis,Se auribus audianr.öc corde intelligant,^ convenam fele,Se fanem eos.
28 Notum ergo sic vobis, missam esses Gentibus hanc Dei salutem, & ipsojaudv*
=9 Quum ergo haec dixisset, exierunt Judaei,multam habentes inter se altercatio-
io Mansit autem paulus biennium rotuttt in proprio conducto: 8e excipiebat omnes» qui ad ipsum ingrediebantur.
Praedicans regnum Dei, ac docens» qu«e fune de Domino Jesu Christo cum o-
mni dicendi libertate, nemine prohibente.
PAlitl

Pauli Apostoli Epistola ad Romanos.

CAP. I. »Aposlolatus fui munm pto/fJJVw, causam describit oppressas ,n«„k>re< veri’ tatis.

P Aulus servus]esu Christi,exDci voca* tione Apostolus., separatus ad pradi- candum EvangeltumDeij r (Quod ante promiserat per Prophetas silos in scripturis tanctis)
} De filio suo,facto ex semine Davidi*. fecundum carnem;
▲ Declarato Filio Dei potenter,secundum Spiritum sanctificationis . per resurrecti«- nero ex morcuis,ntmpeJesu Christo,Domino nostro.
§ (Perquemaccepjmusgratiam,& Apo- stolarum ad obedientia.m fidei,inter omnes Sentes,pro ipsius nomine;
6 Inter quas estis etiam vos,vocati a Jesu Christo;)
7 Omnibus,qui Rom*e estis,dilectis Dei, vocatis sanctis : Gratia sit vobis.&paxa Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christ 0 *
8 Primum quidem gratias ago Deo meo per Jesum Christum, super omnibus vobis, quod sides vestra annunciacor in toto mundo.
9 Testis enim mihi est Deus: quem colo spiritu meo in Evangelio Fini ipsius, me perpetuo mentionem facere vestri:
io Semper in precibus meis rogans, ur, fi quo modo tandem aliquando prosperum iter mihi detur ex voluntate Dei, veniam
it Expeto enim videre vos, ut aliquod impertiar vobis donum spirituale , ut vos stabiliamini.
ii Hoc est, ad communem exhortationem percipiendam apud vos,per mutuam fidem vestram simul,& meam.
Nolim aurem vos ignorare, fratres, me saepe proposuisse venire ad voj,(sed prohibitus fui usque adhuc) ut fructum aliquem haberem inter vos quoque, sicut & inter reliquas Gentes.
i4 Et Graecis, & barbaris,tum sapientibus, tum insipientibus debirerfum.
i f Itaque quicquidin me situm est.prom- tnm est ad vobis quoque,qui Romae estis,
cvangelizandum.
»6 Non enim me pudet Evangelii Christi; potentia siquidem est Dei ad salutem, cuivis ciedeoti,Judaeo primüm , tum etiam Grarco.
»7 Justitia enim Dei per illud revelatur, Ex sicle in fidem: sicut scriptum est : Justus autem ex fide vivet.
,8 Paret enim ira Dei e cocio adversus omnem impietatem, 8c imustitiamhominum, üt qui veri rare n iniulir derineanr:
»q Quoniam id,quod de Deo cognosci Potest , manifestum est in ipsis; Deus enim' cis manifestum fecit*
io ipsius enim invisibilia , jam inde a condfto mundo ex jis, quae fecit, mente
perpensa pervidentur,«terna videlicet ejus
tum potent ia,tum divinitas : ad hoc.u: sint inextuf.-biles.
21 Propterea quod, quum Deum ndrint. tam?n u: Deum non glorificaveiu;nt, neque graijas ei egerunt: sed vani facti sunt in ratiocinationibus suis ,'Sc obtenebratum est cor eorum incelligencts cjrens,
ti Quum se dictitent sapientes , stulti fari Mu arunt enim gloriam incorruptibilis Dei. ioeffiormaramImaginem corruptibilis hominis ,& volucrium , 8c quadrupe- dum.&reptilTum.
22 Quamobrem etiam tradidit eos Deus ■ cupiditatibus cordium ipsorum,ad impuri- i tacem.ut foedarent corpora sua inter se.
it Ut qui Dei veritatem transroutirinc in salsitatem , & coluerint res condicas, ac servierint cti,przterito Conditore, qui est benedictus in secula, Amen.
16 Propterea , inquam, tradidit eos Deus foedis affectibus: nam & tccminae illorum tranfmutäruur naturalem usum in eum» qui est praeter naturam.
17 Similiterque etiam masculi relicto naturali usu facminz , exarserunt sua libidine alius in alium,masculimasculis foeda perpetrantes,& compensationemfqusm oportuit) erroris fui in lese recipientes.
18 Et sicut non visum est eis Deum frf notitia retinere: ita tradidit eos Deus in mentem omnis judicii expertem , ut facerent, qua: minime conveniunt:
Oppleri omni injustitia, malitia, scor- latione, improbitate , avaritia: pleni invi' dia,ctede, contentione, dolo,malignitate;
jo Susurrones, obloquutores,Dei osorer, | in/uriosi, superbi,gloriosi,inventores malo- i tum,parentibus non obedientes.
;i Desipientes , fadifrngi , cbaritati« ex* ' perces,implacabiles, immisericordes.
' Qui Dei jure agnito(netr.peeos , qi^i talia saciunr.dignos elfe morte) tamen con foiüm eafaciunt,sed etiam faciencibus consentiunt ultro.

CAP. II. ludios . fa gvntts esc *quo fuit ! j
condemnationem peccati concludit. j.

Q uapropter inexcusibilis es 6 homo . j quisquis dirum damnas : nam hoc ipso , | quod damnas alterum,te i n sum condemnas; ; eadem enim facis tu,qui alium damnas.
2 Scimus vero judicium Dei esse secun» ■ dum veritatem, adversus eos, qui talia fa*]
I Cogitas autem hoc « o hemo » qui da- j mnas eos,qui talia faciunt, Üc facis ea,tore, j ut effugias iudicium Dei ? ‘
4 An divi-ias benignitatis eius., Le cole- ramix,ac irae cohibita? ccn-emnisdgn^vani benignitatem Dei ad resipiscemiam te deducere ?
c Sed pro duritia tua,& corde,quod resipiscere nescic»ipse tibi theseuium recondis iram in diem irirevclaiionis just» judicii Dei;
$Qui

e-p.r. .
6 Qui reedtdcit unicuique secundum ope Sa ipsius;
7 iis quiidtcnr,qui per tolerantiam quaerunt boni operis gloriam, Ac honorem,de incorruptiibihitatem»vicaro aeternam:
8 Rixosus werbfde veritati quidem non afTentiemitbuu, obsequentibus autem inju- O ilia».erit texte amdescemia,&ira.
9 Afflictfio,tn«jU4m,e)tt,8< angustia in o- innem aniimaim hominis,perpetrantis malum,tum]ut&a?i inprimis,tum etiam Graeci:
10 Gloriis verro,& honor,& pax erit cuivis recte fatciietm bonum,tum Judxo inpri* tnis.tum fk Gtraeco:
si Non emiiB est personarum acceptio apud Deurm.
11 Quicrumque enim sine lege peccaverunt,sine liege quoque peribunt: Lc quicunque in Lege peccaverunt »per Legem da- mnabuntutr-
t{ (No>n*nim, qui audiunt Legem,justi fune apud IDeuim » sed qui Legem praestant, justificabumtuir.

14 Nam , .quum Gentes, quae Legem non habent, nwtutri, qu* Legis sunt, faciant,isti Legem nom bubemej.sibi ipsis fune Lex.
Iit qtui -ostendant opus Legis scriptum in cordibun sum, una testimonium reddente ipsorum conficientia ,& cogitationibus fete muiub accufancibu* , aut enam defendentibus :J
16 In di-e, quo judicabit Dominut de rebus occultris lhominum , ex Evangelio meo, per Jesum Ohristurn.
17 Ecce , nucognominaris Judaeus, &ac- quitscisin L«ge,& gloriaris in Deo.
>8 Et noisti ejw voluntatem , & exploras, qu* discrepamt, institutus ex Legis auditu.
19 ConSdlfque te via; ducem este caecis , lucem commi,qui sunt in tenebris i io Eruditorem desipientium, magistrum infantium , quod habeas informationem cognitionis, ac veritatis in Lege.
21 Qu; igitur doces alium, te ipsum non doces ? qui pra»dicasnonfurandum,fura* xis?
22 Qui dicistnon moechandum,moecharis ? qui abominaris idola, sacrilegium admittis ? _
a* Qui de Lege gloriaris,per Legi* trans- greflionem I>eum afficis contumelia ?
14 Nam Dei nomen propterivos blasphematur jnter Gente», sicut scriptum est.
I 2? Nam circumcisio quidem prodest, si Legem exsequaris: quod si transgressor Legis fueris,circumcisio tua facta est preputium.
i4 itaque,si pratputium jus Legi* observa* i veric, nonne prarpueium illius pro circumcisione reputabit?
27 Et quodest ex natura praeputium, Legem praestans, damnabit te,qui per literam, gc circumcisionem rrransereflor es Legis ? ii- 28 Non enim qui cstin propatulo fu* j datM, Judaeus est : nec ea,quae est in propa- t tulo circumn/», id est ,in carne,circumisio ' est:
29 Sed quiinoccultojudaeusest, & circumcisio cordis, id cst.inspiritu,non licera: cn/us lu4cilau»RonfstcXhominibus, sed
tx Deo.
Cap.5.
GAP. III. Pretrcgativdm ludfotum concedens, probat tamen eos inde non / ustificd» ri, ftd tantum ex fide, quemadmodum (g Gentes.
O UL est igitur prxstantia Judaei? aut qu* utilitas circumcisionis ?
2 Mulca per omnem modum.Primarium enim illud est,quod eis credica fune eloquia Dei.
t Quid tum enim, si infidi fuerunt quidam ? num ipsorum infidelitas fidem Dei inanem reddet ?
4 Absit: imo esto Deui verax,omnis autem homo mendax : sicut scriptum est, uc justificeris in sermonibus tuis , & vincas, quando tu judicas.
5 Quod si injustitia nostra Dei justitiam commendat, quid dicemus? num injustus Deus,qui inferat poenam ? (humano more loquor.)
6 Abiit: alioquin quomodo judexerie Deus mundi ?
7 Etenim si veritas Dei per meum mendacium exundavit in gloriam ipsiys, cur amplius ego üt peccator condemnor ?
8 Ac nonfsicue de nobis male loquuntur, & sicut quidam a junc nos dicere; faciamus mala,ut veniant bona ? quorum damnatio justa est.
9 Quid igitur ? praecellimus ? Nullo modo: nam ante criminati fumus fiejudaos* & Grjtcos omnes este sub peccato.
10 Sicut scriptum est. Non est justus,ne unus quidem-
11 Non est, qui intelligat, non est,qui exquirat Deum.
12 Omnes deflexerunt, simul inutiles facti fune: non est, qui faciat, quod bonum est,non est usque ad unum.
1; Sepulchrum apertum guttur eorum, linguis suis ad dolum usi sunt, venenum a- spidum sub labiis «orum.
14 Quorum os diris, Ccamarulentia plenum est.
i? Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.
16 Contritio,& miseria in viis eorum.
17 Eeviam pacis non cognoverunt.
18 Non est timor Dei coram oculis eo-
19 Scimus autem,quaecunque Lex dicit » iis,qui in lege sunt, dicere, ut omne os obstruatur , Se obnoxius fiat totus mundus condemnationi Dei.
20 Propterea ex operibus Legis nulla caro justificabitur in conspectu ejus;per Legem enim est cognitio peccati.
21 Nunc vero absque lege justitia Dei manifesta facta est, comprobata testimonio Legis,ac Prophetarum.
rr Justitia, inquam» Dei per fidem JeC» Christi in omnes, & super omnes, qui credunt ; non enim est distinctio.
Omnes enim peccaverunt, ac deficiuntur gloria Dei.
24 Ut qui justificentur gratis, id esi, ejus gratia, per redetntionem, factam in Jesu Christo.
2f Quem prsestituitDeus, ut esset placamentum per fidem In sanguine ipsius, ad demonstrationem iufthi* fuac,propter dif- G g g finmla-

dislimulauPnem peccatorum« qute antecesserunt,Deofy<t t olerame:
t6 Ad demonstrationem justitix sux praesenti tempore : ut sit ipse «ustus» & justificans eu%q U i est ex fide jesu.
»7 Ubi liitur gloriatio? exclusa est-Per quam legen, ? operum? non: sed per legem fidei. %
28 Colligimus igitur fide justificari hominem absque operibus Legis.
29 An Jqdxorum Deus solum ?annon8c Pentium ? .verte dc Gentium.
;o SiquHem Deus unus t$, quujustisica- bit circumcisionem ex fide, Lc praeputium perfidem.
Legein igkur inutilem reddimus per fidem) Abr,t; fmo Legem stabili mus.
CAP« IV JuJtijisMi©perfi*l<mt*emptt 4 , 6 s
diüHS*rii)tur* co «Armatur.
/~xllid igitur dicemus Abrahamum pa- V/trem lilumnostcunastactumestesecun-
dumtarnerjt ?
2 Nam (j Abrahamus ex operibus justi* ficatus fuit, habet,quod glorictur,at non a- pudDeum.
; Quid »ntm Scriptura dicit ? Credidit autemAb»ahamus Deo, öe imputatum est «i ad justitiam.
4 Atqui xj, qyi operatur, merces non imputatur e X g rat ia,sed rjlexdebito:
§ Ei verc.,qui non opeiatur,fed credit in «um, qui iustificat impium, imputatur fides sua ad justntam.
6 Sicut etiam David declarat beatum «um bomir»«n\,tul Deus imputat justitiam absque opfcfibus.dicens;
7 Beati, quorum remiflx sunt iniqusta- j
,CS,8t quorqmobtefta sunt peccara. I
8 Reatu, vir,cui non iraputaiit Dominus peccat um . '
9 Ista igitur beatitatis declaratio, in cir- I tumcisionemsolüm, an & in pneputium radit ? Dicin.us enirn impuratam suille Abra- fiamo fidesp ad justitiam.
I Quoinodo ergo imputata est ‘quutn «fset in circ u , n cisioric?ac quum «fct in prx- putio ? no n in circumcisione, sedinprx-
II Et si&num accepit circumcisionis, sigillum justitiae fidei receptxinprxputio, ut esset pater omnium credentium in prx- pucio,imputata etiam ipsis justitia
r
'.r Et pater circumcisionis, iis vidtlictt, qui non sqibm sunt ex circumcisione, sed qui etiam incedunt per vestigia fidei patris nostri Abrahami, qux fuit inprxpu- »io.

N Non enim per Legem promissio ct/stt Abrahamo, aut femini eius; uc hxtes estec mundi,sed per iustitiam fidei.
14 Etenim,si ii,qui exLegesunt.hxredes sunt» vana est fides, «inanis reddita «st illa promissio.
,c Nam iex iram efficit: ubi enim non «st Lex,ibj nec cranserefl to «st.
16 Vropterea ex fide «st her«dtt<t*, uc/ft per .8 r . at, ^m, uc firma sic promissio toti semini : id «st,non solum ei,quod «st ex Lege» verum etUrn ei,quod «st ex fide Abraham!» «!*** est pater omnium nostrum.
17 (SiCUt scriptum cst,Patrctu muUarum

gentium constitui te») Comit eo, cui cre~ didit» Deo vidili -««.vivificant, mortuos At
VOcaqte»qu*non funt.tanquan suj C ,
18 Qui AinahamM _ contra Jpem sub spe credidit,fore,ut ipse fieret Pat-r multarum gentium,secundum id.quodeidistumfue- ratjlta erit semen tuum.
19 Ac minime infirmus fid»,non consi« deravit suum ipsius corpus. >am.emortuum »quum centum circiter intus esset annos,nec emortuum uterum Sa?j».
20 Ad hanc promillionem ai*en> o e i aon addubitavit incredulitate: set currobora- tus fui t fide,tributa gloria Deo:
21 Ac plene persuasum Ubens, eum quod promiserat,posse etiam efficere*
22 Quapropter etiam boc imputatum est ei ad justitiam.
2? Non scriptum est autemoropter eum solüm, quod hoc imputatum fuerat ei:
24 Sed etiam propre« nos, quibus futurum est. ut imputetur,iis rnmium^ui cre- \ dunt meum, qui suscitavit Jtsup», Domi- j mjm nostrum a mortuis; ?
25 Traditum moiti propte» offensas no- i stras, & suscitatum ad nostri justificario-
CAP. V. Frustxs justi/u4mnk: ^jr<oüq- ti« Mimis) »m/,«irs«a<>iii. lUstificari igitur ex fide, pacem habemus Jerga Deum apud Dominum nostrum Je- tum Christum ;
2 Per quem etiam fide adducti fuimus m hanc erariam, per quam stamus,& gloriamur sub spe glorias Dei.
; Neque id solum» sed «ti*m gloriamur de afflictionibus.fcieniei.ciubd afflictio tolerantiam efficiat: , -
^ 4 Tolerantia vero experientiam^ expe- \
; rienti* autem spem: i
5 Porro spes non pudefacit, eo quod ! charitas Dei effusa est in cordibusnostris !
I per Spiritum sanctum,qui dat«? est nobis.
1 6 Christus *nim,cum nullis adhuc vh-K bus essemus,prxstituto tempore pro impiis '
! mortuus est.
j 7 Inimvero vix oro justo quiiquam moriatur: (nam pro bono viro forsitan aliquis etiam mori sustinear.)
j 8 Commendat autem suam «rja nos cha- ' Iri cacem Dtus»eb quod,quum adhuc elTcmuS peccatores, Christus pro nobis mortuus , sit. . .
9 Justificati igitur nunc ejus farguine, : servabimur multo magis per eum ab ira 1 illa. .... "i
to Namsi.quuminimiciesterrius.TCcon* ;
• ciliari fuimus Deo, per monem Filii ejus« ' musto magis reconciliari feivabimur per 1 vitam ipsius.
11 Neque id solum,verum etiam gloria- 1 mur de Deo per Dominum nostrum Jesum ; Christum,per quem nunc reconciliationem recepimus.
11 Propterea sicut per unum hominem peccarum in mundum introiit,»c per peccatum mors:6tita in omnes homines mors pervasu,in quo omnes peccarunt.
Nam usque ad Legem peccarum erae in mundo: peccarum vero efft noD puta- tvr,non existente lege»
u R;«

14 Regnavit autem mors ab Adamo us-| que ad Mosem,io eos etiam,qui non pecca* Verunr adf*ir.i!icudinem transgressionis A* dami»qui est typus istius,qui erae futurus.
15 At non ut offensa, ici etiam esi, quod t)««* gta;ific»tur: nam si istius unius offen* la multi mortui sunt, multo magis gratia vet, Se donatio per gratiam, quieejiunius illius hominis Jesu Christi, in multos exundavit.
16 Neque ut illud, quod introiit per u- num, qui peccavit,itiejl beneficium: nam reatus quidem esi ex una 0 fsensa ad condemnationem : quod autem gratificatur pms, esi ex multis oFeq/tt ad juflificacio-
17 Etenim si per unam offensam mors regnavit per urum,multo magis ii,qui exundantiam illam gratiar,& doni justiciie recipiunt, in vita regnabunt per unum Jesum Christum.
18 Nempe igitur sicut perunam offensam reatui venit in omnes homines adeon- demoationem, ita per unam justificationem,bfncfutum redundavit in omnes homines,ad justificationem vitat.
19 Sicut enim per contumaciam unius hominis, peccatores constituti sunt multi, ita pec unius obedientiam , justi constituemur multi.
10 Lex vero praeterea introiit, ut amplificaretur offensa illa : sed ubi amplificatum est peccatum-ifci superabundavit gratia.
11 Ut quemadmodum regnaverat peccatum ad mortem.ira etiam gratia regnaret per justitiam,ad vitam artemam,p*r Jesum Christum,Dominum nostrum.
CAV. VI« fiuafi*reddatur,qaisodlufrrum secundo -ddamo,^ in ejui mortemrmplan- tatutefr.
Q Uid igitur dicemus ? permanebimus ii peccato*ut gratia auctior fiat ?
» Absit: qui mortui fumus peccato,quo modo adhuc vivemus in eo ?
\ An ignoratis, nos,quotquot baprizaei siimus In Christum Jesum, in morrem eius esse baptizacos ?
4 Consepulci fumus igitur eiperbapti smum in mortem : ut sicut suscitatur est Christus ex mortuis ingIoriampatrif.ua Sc nos novi vita ambulemus.
< Nam si cum eo plantati coaluimus as- simiiatione mortis eius,nimirum etiam re« surrectionis similatione cum eo coalesce-
b illud scientes, veterem illum nostrum hominem cum eo crucifixum este,Vr aboleatur corpus peccati,ne nos amplius serviamus peccato.
7 Etenim,qui mortuus est,liberatus est a peccato.
8 Quod si commortui fumus Christo,credimus fore,ut etiam ipsi convivamus.
9 Ut qui sciamus Christum suscitatum ex mortuis,non amplius mori: morrem, iftqudrh.ei non amplius dominari.
io Nam quod mortuus est,peccaro mortuus est semel, qubd autem vivit,vivit Deo.
11 Ita etiam vos collfigire.vos cum mortuos este peccato,tum vero vivere Deo pes Christum Jesum, Dominum nostrum.

ia Ne regnato igitur peccatum in mortali vestro corpore,ut auscultttis ei in cupiditatibus corporis:
ii Neque sistite membra vestra arma injustitiae peccaro: sed sistite vos Deo.ut ex mortuis vivos,& membra vestra arma iuli i» ciaeDeo.
«4 Peccatum enim vobis non.dominabi- tur; non enim estis sub Lege,sed sub gratia.
1$ Quid igitur) peccabimus,quod non simus sub Lege.ied sub gratia ?Absit.
16 An nesciris,quod cui sistitis vor servos ad obediendum.eius servi edis,cui au- scultatis.sive peccati ad mortem,sive obe- dieniiar ad justitiam.
17 Gratia autem bul/ftur Deo,quod fuistis Auidtm servi peccati,sed ex corde auscultastis ei forma: doctrina:,in quam estis
18 Ec liberati a peccaro,servi facti estis justitia:.
,9 Nominum more loquor,propter in* firmttetem carnis vestrae. Nempe sicu sistitis membra vestra serva impuritati,&ini- quitati.ad patrandam iniquitatem; ita nunc sistite membra vestra serva justitia: ad sanctimoniam.

10 Quum enim servi eratis peccati,liberi eratis)ustlnL.
21 Quem igitur fructum habebatis tunc f* tM,de'quibus nunc erubescitis) nam finis illorum mors
21 Nunc verb liberati a peccato, scrVi aurem facti Deo,habetis fructum vestrum in sanctimoniam: finem autem, vitam asternam.
2$ Nam stipendia peccati,mors: donum autem Dei «jt vita «terna in Christo Jesu, Domino nostro.
C A P. Vll. Exemtlo monsiratur,quomodo öLege liberemur,ejus erga nos usus,& men- tU jepugnantia cum Lege membrorum de» claratur.
A N ignoratis fratres, (periros enim Legis alloquar) Legem trtnttfttr dominati homini,quoad ipse vixerit ?
i N?m vito sublecta mulier .viventi viro devincta est per Legem : quod si mortuus fuerit vir, liberata est a Lege viri.
{ Proinde vivente viro mcccha vocabatur , si fiat alterius viri: sin autem morruus fuerit vir ejus,Ubera est a lege illa,ut non- mcccha,si fiat alterius viri.
4 Itaque fratres mei vos quoque mdrti* ficati effis Leee in corpore Christi : ut este*, tik altcrus , eius t/fdff/crt.qui ex mortuis suscitatus est.ut fructum feramus Deo C Quum enim estiemus in C 3 rne,affectus peccatorum per Legem «crjTcrUrsvjgebaftc in membris nostris, ad fructum ferendum
6 Nunc autem liberati fumus i Lege t mortuo eo,in quo detinebamur , ut serviamus in novitate spiritus,ac non in vetustate liter*.
7 Quid ergo dicemus? Lex peccatum esi? Absit, imb peccatum non cognovi,nisi pet 1 * * 4 * * 7 8 9 io 11 Legem , nam ipsam quoque cupiditatem' non nostem esse peccfltum^nin Lex dixisset* Non concupisces.
j 8 Sed peccatum occasione per illud pr*- Q g s % ctptur»

 ceptum forma effecirinmetotamcupidi-
**9 Nam absque Lege peccatum quidfm e- r«t mortuum: ego vero vivus eram absque Lege quondam: pnecepti autem illius adventu peccatum quidem revixit,ego vero mortuus sum.
10 Et inventum est illud praeceptum, quod ernt ad vi tam,mihi etdere ad mortem.
11 Nam peccatum occasione per illud praeceptum fumea seduxit me,& perillud
12 iraque iLex IpCa quidem sancta: fle praeceptum illud (anctura,ac justum,flebo*
i} Ereo quod bonum i/t,mihi factum est mors? Absit: imo peccatum mihifaSium ejlmors.ue manifestuni fiat,qubd peccatum mihi per id,quod bonum est efficiat mortem : id f/l, ut peccatum fieret admodum peccans per illud praeceptum.
i4 Scimus enim Legem esse spiritualem : at ego carnali* suff^YCndiiuSiUi subjicerer
rs Qupd enim perpetro,non agnosco: non emm quod volo,hoc ago,sed quod o» di,hoc facio.
,6 Quod si id facio,quod nolo,consentio Legi,quod bona Jit.
17 Nunc itaque non ampjiuteeo jdper- petro,sed peccatum,quod in me habitat,td ftrUtrat.
ib Novi enim non habjjare in me f id est in carne mea^ bonum: nam velle adest mihi,sed ut,quod bonum est,efliciam,non as-
,A Non enim facio bonum,quod volo: sed malum,quod nolo,hoc ago.
Jo Quid si facio ego,quod ego nolo.non amplius ego id perpetro , fea peccatum, quod in me habitat» id perpetrat, ai invenio igitur volenti mihi facere bonum hanc legem impo/itdmejJV.qubd mihi malum adjaceat.
ta Delector enim LegeDei,quod ad inte- liorem hominem:
ii Sed cerno aliam legem in membris meis »belligerantem adverstislegem mentis mear, Af captivum reddenrem me legi peccati »quae est in membris meis.
14 JErumnofus ego homo : quis me exi* piet ex isto corpore mortis ?
is Gratias ago Deo per lesum Christum, Dominum nostrum. Nempe igitur ipse ego mente quidem servio Legi Dei; carne vero legi peccari.
C A P. VIII. Immunita*,fpes,fa «mftdm* tia eorum,qui ilcgemembrorumtiberdti, ftsUTTditm ligem mtntfs, is 5piritum vi*
Ulla igitur nunc est condemnatio iis, qui sunt in Christo lesuiqur non secun* dum carnem ambulant,sed secundum spiti- «uro.
* Nam Lex Spiritus vitx,qui e/frinChri- sio lesu,liberavit me k Lege peccati,8c mortis.
Nam quae Legis trat impotentia,quum viribus esset destituta in came,Deus luo i- psius Filio misso,in forma consimili carni;
feccato obnoxiffjtdque pro peccato,« on,

demnavic peccatum in carne:
. 4 Ut jus illud Ltgis compleatur in nobis, qui non fecundum carnem ambulamus,sed secundum Spiritum.
5 Nam qui secundum carnem sunt,qua* carnis sUnt,sapiunt: qui vero Ju*t fecundum Spiritum,qux Spiritus sunt.
6 Nam quod sapit caro.mors est: quod autem sapit Spiritus »vita,L pax;
7 Quoniam quod üpit caro, inimicitia exadversus Deum. Legi enim Dei non subjicitur : nam ne potest quidem.
8 Ergo, qui in carne suntJKo placer« nonpossum.
q Vos autem non estis in carne, scd.ifi Spiritu: siquidem Spiritus Dei ha£it«ir» vobis: quod si quis Spiritum Christi non habet,isnon est ejus.
10 Porro,si Christus in vobis <Jt>corp«a quidem mortuum tfl propter peccatum : Spiritus autem \ ita rjt propter justitia«»»
11 Sed si spiritus ejus,qui suscitavit Je^ sum ex morruir,habicat in vobijj i$&vi excitavit Christum ex mortuis .vivificabit etiam mortalia corpora vestxa,per inhabitantem ipftiH Spiritum in vobis.
11 Nempe igitur,fratres,debitores fumus non carni.ut secundum carnem vivamuS, srfdpfristib
i} Nam si secundum carnem vixeritis» futurum est,ut moriamini: sed si Spiritu a- stiones corporis mortificetis,vivetis.
t4 Quotquot enim Spiritu Dei aguntflf* ii sunt filii Dei.
Non enim accepistij Spiritum servitutis rursum ad metum,sed accepistis Spi- ritum adoptionis,per quem clamamus Abba ,ii <Jf,Pace^.
i'6 Et ipse Spiritus testatur ooa cum Spiritu nostro,nosesse filios Dei.
17 Qubd si filii,etiam haeredes: bfcteries quidem Dei,rnha*redes aurem Christi: si modo cum eo patimur,st & cura «o gjprifc- cemur:
18 Reor enim minime pares «fl e pr a e f e n -
tis temporis peiptssiones gloriae, in cpbis revelanda:. ' "
>9 Etenim mundus hic conditus, quoj? exserto capite observans exspectat revelationem filiorum Dei.
20 Nam vanitati mundus hic condictis subjectus est, non sua fponre»fed pdopter eum,qui subjecit eum ißt vanitati..
ii Sub spe, qubd fle ipse condirq* mundus liberabitur ex servitute corruptioni» in libertärem gloriaefiliorum Dei..
ii Scimus enim totum mundum conditum uni suspirate,8c unk parturire ad Wbc usque tempus.
2) Neque vero tile solum,sed St ipsi»qui primitias Spiritus habemus,nos ipsi,fn- quam, apud nos ipsosfuspiramusjadoptio- nem exspectantes,id tji,redemtionera corporis nostri.
i4 Namspeservatisumus. Spesautemfi cernatur, non est spes; quod enim quis cernit, cur speret»
a§ SI vero,quod non cernimus,speramus,nempe per tolerantiam exspectamus.
16 Itidem autem fle Spiritus una sublevat infirmitate» nostras: quid enim ore-
wu! .iit opertet,non novimu,: sed ipse Spiri-

Spiritus incerceditpro nobis (suspiriisinenarrabilibus.
17 Qui vero scrutatur cord<a»novitquid sapiat Spiritus : quia »ecundmm Deum in- tcrccdic pro sanctis.

28 Novimus autem iis,qui<diiiguntDe- um, omnia fnnul adjumento esst* ad bonum: iis ■oii«/j'c«»quiexprarrtituto ipfiuf vocati
ry Nam quos prsescivic,etiatm prasdesti» «avit tonforinandoj imagini Filii fui:ut is sit primogenitus inter multos fratres.
;o Quos vero oracdestinaWt,eos etiam voctfvfr: Se quosvocavit,eos etiam juftifi cavit: quos autem justificavit,eos etiam gloriticavit.
z, Quid igitur dicemus ad haec Ki Deus pro »ObiSiquis contra nos ?
is quid«m,qui proprio filio non pe* percit,sed pro nobis omnibus tradidit e* um, quomodo non etiam cum eo nobis o* mnia gratificabitur ?
rz Quis intentabit crimina adversus e- ftftos Dei? Deus Meji, qui justificat.
q4 Quis efi.qui condemnet ? Christus U «jt,qu» mortuus est,imo vero qui etiam suscitatus est: qui etiam est ad dexteram Dei: etiam interpellat pro nobis.
Quis nos separabit ä Charitate Christi? num afflictio,num angustia,num per- ftquutio.num fames,num nuditas,num periculum,num gladius ?
{ Sicut scriptum estiTui causa occidimur xotum diem: reputati fumusvelut oves destinata? mactationi : 17 Imo in his omnibus amplius »quam victores fumus per eum,qui dilexienos:
Nam mihi persuasum est,neque mortem ,neque vitam,neque Angelos» neqpc principatus, neque potestates,neque praesentia,neque futura.
$3 Neque sublimitatem,neque profunditatem,neque ullam rem aliam conditam poste nos separare acharicateDei.quxest in Christo Jesu, Domino nostro.
CÄP. IX. Filii rarnii a stliU primijstonti distinguuntur » &, promijionü fundamen - tum unde petendum,docetur.
Eritatem dico per Christum,non mentior »attestante mihi simul conscienti! mea per Spiritum sanctum.
a Magnam mihi tristitiam asse, & sine in- termissiooe cruciatum cordi meo.
3 Optarim enim ego ipse anathema este , separatum a Chn'sto,pro fratribus meis,cognati J.trwuslTn,meis secundum carnem :
4 Qui sunt Jisraelita?:quorum est adoptio, & gloria , Se pacta, & Legis constitutio , & cultus,Se promissiones.
§ Quorum sunt Patres, Se ex quibus eft Christus , quod ad carnem attinet, qui est supra omnes Deus benedictus in secula.
6 Fieri vero non potest, ut exciderit fer- mo Dei: non enim omnes,qui/unt eXpdtr« Jisraele./unt Jisrael:
7 Neque quiasunt semen Abraham!, ideo omnes sunt filii: sed in lsaaco vocabitur tibi semen.
8 Hoc est,non qui filii cimir," filii Dei:

sed qui/une filii promissionis 1 , reputantur in femine.
y PromilTioms enim sermo hic est : Hoc ipso tempore veniam,& erit Sara? filius.
10 Nequebicsol&m,sed&Rebecca,quut» ex uno concepister,nem£e ex lsaaco,patie nostro,b/c experta est.
11 Nondum enim natis pueri* , quum nihil fecissent boni, vel mali , ut prajstitutum Dei, quod e/i secundum ipjiut electionem, id f/i.non ex operibus, sed ex vocante st) mum maneret.
ia Dictum est ei;Major serviet minori.
1; Sicut scrip:um est : jacobum dilexs» Esauum autem odi o habui.
14 Quid igitur dicemus ? Num injusticu est apud Deum ? absit.
1 $ Nam Mosi dicit: Miserebor, cujus misertus fuero» Se commiserabor, quem commiseratus fuero.
16 Nempe igitur electio non est ejus, qui velit, neque ejus» qui currat, sed ejus, qui misereatur, nempe Dei.
17 Dicit enim Scriptura Pharaoni: Ad hoc ipsum excitavi te » ut ostendam in te potentiam meam» & uc annuncietur nomen meum in tota tersa
18 itaque cuius vult,miseretur,quem autem vult,mdurac.
»y Dices ergo mihi: Quid adhucsuccen« set ? nam cius voluntati quis obsistit?
10 Imo vero ,ö homo, tu quis es,qui ex adverso responsas Deo ? num dicet figraep- tum fictori:Cur me tale fecisti ?
21 Annon habet potestatem figulus in lutum. ut exeadem massa faciat aliud quidem vas ad decus,aliud vero ad dedecus ?
22 Quid si vero volens ostendere iram , Se notamTacere potentiam suam,pertulit multa cum irae cohibitione vasi» irae , compacta ad »oteritum:
Ec ut notas faceret divitias gloriae suae erga vasa misericordiae, quae praeparavit ad gloriam)
24 Quos etiam vocavit,nimirum nos.non solum ex Judaeis,vetum etiam ex Gentibus.
25 Ut eriam apud Ofeam dicit:Vocabo populum, qui meus non erat,populum meum : & eam, qux dilecta non erae.dilectun.
16 Ec erit in loco, ubi dictum fuerat ei: Non populus meus vos»illic vocabuntur filii viventis Dei.
27 Esajas autem clamat super Jifrafc!: Etiamsi fuerit numerus filiorum Jifraelis üc arena maris.reliquiae servabuntur.
28 Rem enim conficiet, & concidet cum justitia ; quoniam rem concisam peragee Dominus in terra.
29 Et sicut prius dixit Esajas: Nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis femen , facti fuissemus uc Sodoma» Se Gomorrhx similes facti fuissemus.
Quid igitur dicemus ? nempe Gentes» quae non sectabantur justitiam, apprehendisse iustUiam,justitiam autem eam , qux est; ex fide;
;i Jisraelem verb consectando Legem justitiae, ad Legem justitias non pervenisse.
?2 Quare ? Quia m>r. ex fide,sed velut ex operibus Legis : impegerunt enim ad lapidem,ad quem impingitur.
Quemadmodum scripturo est: Ecce ;
Ggg $ statu«

statuo in Sion lapidem , ad quem impinge* tur, 8e petram offendiculi *. & quisquis ere« dir m eum,non pudefiet.
CAI*. X. lustitia fidei tum justitia Legti ennftnur , eujm dititur ad omnesfrvmul -; g Atio f Atta.
F Ratrei , propensa quidem est voluntas cordi j mei , 8t deprecatio ad Deum super Jisraelad salutem.
i Testor enim di ipsis, eos zelum Dei ha- : bere.scd nonex notitia.
} Nam ignorantes Det justitiam , 8c propriam justitiam studentes constituere justitiae Dei non fuerunt subjecti.
4 Nam finis Legis est Christus ad justi-, tiam cuivis credenti.
f Moses enim describit justitiam,quae est ex Lege.bis vtrbi*;Qubd,quipraestiterit ea, vivetperilla.
e? At,quae ex fideest justitia, ita dicit.Ne dixetis in corde tuo *. Quis ascendet in c« iym ? hoc est*Lhristum ex alto reducere.
7 Aut, Quis descendet in abyssum 2 hoc «st.Chrisium ex mortuis reducere.
8 Sed quid dicit ? Prope te verbum est in ore tuo,fle in corde tuo. Hoc est verbum illud fidei .quod praedicamus.
9 Ktmpe , Si professus fueris oie tuo Dominum Jesum , fle credideris in corde ruo » quod Deus eum suscitavit ex mortuis,servaberis.
io Nam corde creditur ad iustitiam , fit autem ore professio ad salutem.
ii Dicit enim Scriptura : Quisquis credit in eumjnon pudefiet.
r r Nooenim est distinctio vel Judari» vel $rseci: nam idem est Dominus omnium* di -1 ves in quosvis,a quibus invocatur: j
i} Quisquis enim invocaverit nomen Domini, servabitur. |
14 Quomodo igitur invocabunt eum, in quem non crediderint ? quomodo autem credent ei, de quo non audierint? quomodo autem audient absque praedicante ?
it Quomodo autem praedicabunt , nisi milfi fuerint ?sicut scriptum est:Quam speciosi pedes euangelizantium pacem,evan- gelizantium bona 2 ^ j
16 Sed non omnes auscultarunt Euange-I lio. Esajas enim dicit: Domine, quiscredi-j dit sermoni nostro ? !
i 7 Ergo fides ex auditu est,auditus autem perveibum Dei.
18 Sed (inquam ego) ännon audierunt ? imo vero in omnem terram exivit sonus eorum , & ad ultima orbis terrarum verba

19 Sed (inquam ego) num ^israelnon cognovit Deum ; Primus Moses dicit: Egb: ad aemulationem provocabo vos pergentem, quae non est gens: per gentem intelligent)-^ expertem ad iram vos provocabo.
10 Esajas autem utitur audacia, diefrque: inventus funi ab iis,qui me non quzerebant: manifestus factus sum iij,quj de me non interrogabant.
21 Adversiis Jisraelem autemdicit.Toto die expandi manu* meas ad populum contumacem,& contradicentem^
AD ROMANOS. Cap.n.
C A P. XI. JudAorum'rejecto quomodo in- teUigenda ,6* quem «Jum ergA nosbabert debeat.
N Um igitur (inquam ego) abjecit Deus populum illum ftium ; Adsit. Nam fle ego Jifraelica sum, ex semine Abraharm , tribu Bcnjaminis.
2 Non abjecit Deus pbpulum illum suum,quem praecognovit. An nesciris de Elia, quid dicit Scriptura ? quomodo interpellet Deum adversas Jisraelem»dicens ,•
; Domine,Prophetas tuos occiderunt .fle altaria tua suffoderunt: 8« ego relictus sum solus,8c petunt animam meam.
4 Sed quid dicit ei divinum relVons”m 1 Feci, ut remanserint mihi septem millia vi- ; rorum, qui non flexerunt genu imagini Baa- lis.
5 Ita igitur, 8 i hoc tempore re servatio secundum electionem gratuitam facta est.
6 Quod si per grati am, non jam ex operi»
I bus : akioqum gratia iam non eß gratia. Sin lex operibus,iam non est gratia : aliequin lopus jam non est opus.
7 Quid igitur ? Quod requirit Jifrael.hcc non est adeptus: sed electionem aflequati sunt.relqui verb occalluerunt.
8 Sicut scriptum est: Dedit eis Deus spiritum soporis; oculos ,ur non cernant, fle aures, ut non audiant usque ad hodiernum
9 Et David dicit: Fiat mensa eorum in laqueum , & tendiculam » fle offendiculum,fle talionem ipsis.
10 Obtenebrentur oculi eorum, ut non cernant: Sc tergum eorum femper incurva.
11 Kym igitu;(inqu«m ^o^impegeiunt» Ut^aderent? Absit. Sed per eorum offensam salus ebtigit Gentibus, ut eos ad aemulationem provocant.
ii Qupd si eorum offensa est opulentia mundiTfc diminutio eorum opulentia Gentium : quanro magis plenitudo ipsorum ?
1; Nam (qood vobis dico Gentibus,quatenus ego quidem sum Apostolus Gentiun.J ministtriuoi meum illustro.
14 Ut «fpeiiar.si quo modo ad simulationem provocem consanguineos meos,& servem aliquos exrpfir.
1? Nam si abiectio eorum est reconciliatio mundi, quje erit affuimia, nisi vita ex mortuis ?
16 Quod si primitiae sanctae tfantta etiam massai&siradixfancta est ,etiam rami..
17 Quod si nonnulli rami defracti sunsitu vero quum esses oleaster jnfitus es prolpsij, fle particeps radicis, ac pinguedinis «irae factus es.
18 Ne gloriare adversitS ramos; quad si gloriaris, non tu radicem portas, fedia-
19. Dices igitur Defracti sunt rami >ur ego insererer.
20 Bene : per incredulitatem defracti ; Cuot.tu vero perfidem stas: ne effertor animo,sed metue.
it Nam si Deus naturalibusramls non pepercit,^ vide ,ne tibi quoque non parcar.
rr Vide igitur benignitateiD/ac prareisam severicateni Dei in cos quidem» qui ceciderunt, praecisam sevewtatcm; in tc vero benigni-

Dignitatem ,si permanserisin benignitate :■ qui distrjbuit,cijm simplicitate ;qui pr*est.
llioquin & ttu excideris.
r; Sed & illi,si non permanserint in infidelitate , inifereotur: potens enim esi Deus rursum eos inserere, i+ Etenirm s» tu ex naturali exsectus es oleastro, & pra*t er naturam insitui es in ve-, | ram oleam : quanto magis ii, qui naturales l sunt.inserermur proptiae olear)
; 2? Nolirm enim vos ignorare »fratres,
1 mysterium hoc , (u: tie sitis apud vosmet ipsos sapiemtes Jobdurationem ex parte Jis* raeli eveniisse » tantisper dum plenitudo Gentium imtroierit.
»6 Et itru totus Jiirael servabitur: sicut scriptum estfjVeniec ex Sion ille liberator,& avertet impietates a Jacob-
27 Et ho«c esi illis 'a me pactum, quum abstulero pectcara ipsorum,
r8 Itaque quod ad Evangelium attinet, sunt inimici propter vos: quod ad electionem autero,dilecti propter i?atres.
29 Nam dona illa , & illa vocatio Dei ejusmodi tsunc, ut eorum ipsum poenitere non postit.
Sicut enim, & vos quondam inobe* dichtes suistis Deo,nunc autem estis misericordiam consequuti per istocum contumaci Sic & isti nunc inobedientes fuerunt, ut pervesttam misericordiafn,8t ipsi misericordiam consequantur.
32 Conclusit enim Deus omne*' Hio* in inobedienciam, ut omnium illorum misere-
i; O profundas divitias tumsapienti*, tum cognitionis Deis quam inscrutabilia sum«Hts judicia »& ejus viae impervestiga- biles? .
*4 Quis enim cognovit.-mentem Domini ? aut quis ei fuit a consilio "i ^ Aut quispeior dedit ci,8c reddetur ei?
Nam ex eo ,Sc per eum ,& in ipsum sunt omnia: ipsi iit gloria io secula. Arnen,
C AT. XIX. Parcnffr ad cultum Deo gratum »addiifstjonem mutuam, (p inimico *
A Dhortor igitur vos »Fratres, per miserationes Dei »uc sistatis corpora vestra hostiam vivam.sanctam,placentem Deo,rationalem illum cultun» vestrum: cum diligentia: qui miseretur, tum hilari-
9 Charteas esto minime simulata. FJtote abhorrentes a malo .agglutinati bono.
10 Fraternacharitare alii ad aliosaman- dos propensi. Honore alii aliis praeeuntes-
11 Stadio minime ignavi.Spiritu ferventes,Domino servientes.
12 Spe gaudentes. In afflictione subsistentes. In oratione perdurantes.
1; Usibus sanctorum communicantes* Hospitalitatem sectantes.
14 Benedicite iis, qui vos infectantur» benedicite, insucem, 8 e ne imprecamini.
1? Gaudete cum gaudentibus , Öc stete cum flentibus.
16 itidem alii in alios affecti. Non elata de votiti ipjis sentientes , sed humilibus obsecundantes. Ne estote prudentes apud vosmet ipsos.
i? Nemini malum pro malo vicistim reddentes. Brocurames honesta in omnium hominum conspectu.
18 Si fleri potest, quantum in vobis est« cum omnibus hominibus in pacevivemes.
(9 Non rpii vosmei ulciscentes dilecti; sed date locum irar , scriptum est enim; Mrum est ulcisci: ego rependam » dicic Dominus.
20 lraque fi esurit inimicus tuus.cib« eum: si sitit, da ei potum: hoc enim si feceris»carbones ignis coacervabis in caput ejus.
21 Ne vincitor a malo, sed vince bono malum.
CAP. Xill. ytAgiftratui obedientiam t ^f omni homini officia dileQionh exhibenda,
O Mnisaninia potestatibus supereminentibus sublecta esto,non enim est potestas nisi a Deo : & quas sunt potestates , sunt a Deo ordinat*.
2 Itaque quisquis obsistit potestati,Dei ordinationi obsistit ; qui autem obsistunt, ipsi sibicondemnationem auferent.
; Nam magistratus non suntmetui bonis operibus,ted malis : Vis aurem non metuere potestatem ? quod bonum est,facito, Lr laudem ab ipsa obtinebis.
4 Dei enim minister est tuo bono. Quod .si feceris, quod malum est,metue: non enim 2 Et ne vos configurate seculo isti, sed 'frustra gladium gerit: nam Dei ministerest.
transformare vos per renovationem mentis vesttte, ad hoc, ut probetis »qu* sic voluntas Dei,bona illa,placens,ac peifecta., .
i Enim vero per gratiam»qu* mihi data est,edico cuivis versanti inter vos,ne supra modum sapiat ultri , quam oportet sapere: sed sapiat ad sobrietatem , prout cuique Deus partitus est mensuram fideL-

4 Quemadmodum enim in uno corpore membra multa habemus, membra vero o- mnia eandem non habent actionem;
5 Ita multi unum corpus fumus in,Chri* fto.singulatim aurem alii aliorum membra,
6 Habentes autem diversa dona pro gratia , qu* nobis data est,sive prophetiam, propbrtmntf pro proportione fidei;
7 Sive mihisterium .Dtisrwu»- in ministrando : tum.it, qui doceuin docendo
vindex ad iram ei,qui,quod malum est,fe-
C Quapropter necesfeest subuci,non solum propter iram,sed etiam propter conscientiam.
6 Propter hoc enim etiam tributa solvi«
5: siquidem ministri Dei sunt,in hoci-
ptum incumbentes.
7 Reddite igitur omnibus,quod debetis« cui tributum debetur,tributum :cui vectigal,vectigal; cui timor,timorem ; cui honor,honorem.
8 Nemini qukquam debete,nisi hoc.u? alii aliosdiligatis :nam qui diligit alterum« Legem implevit,
9 Siquidem illud, Non moechaberis,No» occides , Non furaberis,Non falsum testimonium dices: Non concupifces;& si quod
L Tum qui exhortatur,in exhortatione, aliud est pngceptum.in hoc sermone sum-
Ggg 4 matios

matim comprehenditur: nempe :Diliges proximum tuumficucceipfum.
10 Charitas proximum non afficit malo. Itaque Charitas est completio Legis. ,
11 Idque perspecta opportunitate , quod tiidrkc« tempus jam/t» nostri a somno tx- pcrgefiendi. Nunc enim propius nos est salus,quam quum credidimus.
iz Nox processit, dies autem propinquat. Abjiciamus igitur opera tenebrarum, flt induamur habitu,qui luci conveniat.
1$ Uc interdiu,composite ambulemus: non in comeflationibus, & ebrieratibus.non cubilibus,ac lasciviis,non lite,& invidia.
14 Sed induimini Domino] esu Christo , & carnis curam ne habete ,ad explenda* cupiditates«
CA 1 * 1 * * 4 * 6 7 8 * 10 * * * * * 16 . XIV. Infirmos non offendendos, sed
libertatem nostram ad adifiedtionem esst di-
rigendam.
Um verb, qui fide est infirmus» assumite, non ramen ad altercationes disceptatio-
a Alius quidem credit edi licere quidvis, alius autem Jide infirmus,edit olera.
3 Qui edic, non edentem ne pro nihilo habeto, & qui non edit, edentem ne condemnato: Deus enim eum assumsir.
4 Tu quis es ,qui condemnas alienum famulum? proprio Domino perstat,aut cadit, stabilietur autem : potest enim Deus cum stabilire.
* Alius quidem zstimat diem prardie, alius autem peraque zttimac quemvis diem, unusquisque in animo suo plene cerrus esto.
6 Qui curat diem , Domino curat» Le qui non curat diem, Domino non curat. Qui edit,Domino edit: gratias enim agit Deo: & qui non edit, Domino non edic »& gratias agit Deo.
7 Nullus enim nostrtim sibi ipsi vivit, Sc
nullus sibi ipsi moritur; .
8 Nam sive vivimus, Domino vivimus: sive morimur,Domino morimur. Sive igitur vivamus,sive moriamur,Domini fumus.
* 9 A dhne enim Christus & mortuus est,& resurrexit,8c revixit,ut & mortuis,8c viven- tibus dominerur.
10 Tu vero cur condemnas fratrem tuum? aut etiam tu cui pro nihilo habes fratrem tuum? Omnesemmsistemurapud tribunal Christi.
1 1 Scriptum est enim,Yivo ego,dicit Dominus, Certe mihi/c/e flectet omnegenu,& omnis lingua palam agnoscet Deum.
rr Nempe ergo unusquisque nofträm de se ipso rationem reddet Deo.
t $ Ne amplius igitur alii alios judicemus ‘ sed hic potius adhibete judicium , ut ne fratri proponaris quidpiam, ad quod impingat,vel ossendar.
14 Novi , Se persuasutri habeo per Dominum Jesum , nihil esteim purum per se , sed ei . qui reputat aliquid e<te impurum, id ei impurum este,
1 Verum,si propter escam frater tuus tristitia afficitur ,non i am Cecundüm charita- tem ambulas. Ne esca tua illum perdito,pro quo Christus mortuus est.
16 Ne vestrum igitur b*onum blasphema-

> 17 NonenimestregnamDeiesca,«epotus,sed justitia,8c pax>& gaudium per Spiritum sanctum.
18 Nam qui per hasc servit Christo,placet Deo.Le probatus est hominibus.
,9 Nempe igitur,quae ad pacem faciunt ^ sectemur, & qua: ad mutuam aedificatio- nem.
ao Ne cibi causa destrue opus Dei; 0- rnnia quidem munda : ted malum est homini ,qui edens impingit.
11 Bonum ess non edere carnes,neque bibere vinum » neque eu icquam facere , m quo frater tuus impingit,vel offenditur,vel infirmus est.
iz Tu fidem habes: apud remec ipsum habe in conspectu Dei. Beatus/qui non condemnat se ipsum,in eo,quod approbat.
2; Quivero dubitat,siederit,condemnatus est,quoniam non edit ex fide; quicquid vero ex fide nonest > peccatumest.
C AP. XV. Exemplo £bristi \ubentur sartiores robur fourn conferre. adtvnfirmanAos infirmos.
Ebemus autem nos,qui€son fumus, infirmitates imbecillorum portare, ac noa indulgere nobis ipsis.
1 Ir^quc.unusquisque nostrum proximo
placeat in bonum, id est, ad ejm aedificatio-
r Etenim Christus non placuit sibi ipsi, sed» sicut scriptum est Convicia eorum, qui conviciantur tibi,inciderunt in me.
4 Nam quae ante scripta sunt, ad nostram doctrinam ante scripta sunr:ut per tolerantiam , & consolationem Scripturarum spem habeamus.
< Deus autem ausior toleranti*, & consolationis det vobis, ut itidem a|ji in alios affecti sitis,fecundum Christum Jesum.
6 Ut concorditer uno ore glorificetis Deum, ac Patrem Domini nostri Jesu Christi.
7 Propreres assumite alii alios, sicut de Christus assumsit nos in gloriam Dei»
8 Illud eurem dico » Jesum Christum ministrum suisse circumcisionis, pro Dei veritate,ut confirmaret promissiones patrum.
q Et ut gentes pro misericordia glorificent DeumJ sicur scriptum est, Proprere* [celebrabo te inter Gentes , & nomini tuo ; psallam.
10 Et rursum dicit: Hilares estote Gentes cumpopuloejus.
i< Et rursum : Laudate Dominum omnes Gentes, & collaudate eum omnes populi.
1 a Et rursum Esajas dicit; Erit radix jes- se,& qui exsurgat ad impetaudum Gentibus,in ipso Gentes sperabunt.
1; Utjpgm vero Deus spei »mgleat vos omni gaudio , Hc pace credendo , uc spe exundetis per virtutem Spiritsts sancti.'
>4 Persuasum aurem habeo,8c ipse ego de vobis, fratres mei, quod ipsi per vos pleni siti* bonitate , implet» omni cognitione, 8 c qui poflltis etiam vos muruo admenere.
, 5 Audacule vetb scripsi vobis fratres» aliquatenus »velati commonefacient vos» propter gratiam,qux data est mihi a Deo.
1 6 Ad hoc, ut sim minister feu Christ! apud Gemes: operans Euangelia Dei, ut oblatio

 cblatio Gemtiuim fiat accepta, sainctsficata per Spirinum sanctum.
17 Habe*o igicur, quodglorier per Christum Jesum», in ii.s.qua; ad Deum pertinent. > ,8 Non (enim fultinucrim quic-quam lo- flui» quod non effecerit Chr

jstutf per me, Adducendü zad obedientiam Gentibus» ver* i bis.äcfactiss.
j 19 Virruite_si-gnorum, ac prodigiorum,
| virtute Spiiriiüs Dei : adeo ut ab Hierosolyma, &cirrcum*acentibus regionibus .usque ed l!!yricurm»invplcverim praedicandi Evan- geliichriflti munus.
10 Iti piorrb contendens evangelizare, non ubi nominatus effer Christu*»ut ne super alienum-» fundamentum aedificarem:
at Sedsiicut scriptum est:Quibus non est Ltmunciattum de eo, videbunt: 8c qui non audierunt,,inteUigenr.
aa Quapropteretiam saepe inhibitus sum venire ad'vos.
a; Numc vero» quum non amplias ha* beam locium in his regionibus, summum aurem dcifiderium habeam veniendi ad vos & multis amnis:
a4 Quamdo proficiscar in Hispaniam,veniam ad vos. Spero enim fore,ut r/lÄr praeteriens co>nfpiciam vos,& i vobis deducar illuc : st ramen vestra consuetudine prius ex parte esxplecus fuero.
as Numc aurem proficiscor Hierosoly* mam.miniistrans sanctis.
a6 Libuiit enim Macedoniae, & Achajae conferre aliquid in pauperessanctos»qui ftint Hierosolymis.
x7 Libtuit enim eis,inquam,& debitores eorum suintnam si spiritualia ipsorum bn- n4 Genti'bus communicata sunt, debent etiam ipf* in carnalibus eis ministerio suo adesse.
28 Hoc igitur,ubi perfecero, & eis consignavero hunc fructum, abibo istac in Hispaniam.
19 Scio vero me, quum veniam ad vos, cum plena benedictione Evangelii Christi venturum-
$0 Precor autem vos', fratres,per Dominum nostrum Jesum Christum, & per cha- ritatem Spiritus, utmecum certetis vestrii pro me apud Deum precibus.
;r Uc liberera contumacibus in judaea, fccque ministerium hoc meum erga Hieru salem acceptum sit sanctis,
\z Ut cum gaudio, veniam ad vos per voluntatem Dei» unäque vobiscum refo- cilier.
u Deus autem pacis fit cum omnibus vobis. Arnen.
C A P- X V l. Salutat tompluru, 4 ymontt,ut cavfAntfibt d di.fsrdiOrum Autloribuf.
C Ommendo autem vobis Phoeben, sororem nostram, quae est ministra Ecclesias Cenchreensis:
z Ut eam excipiatis in Domino, convenienter Cinctis, & adsitis ei,quacunque in re ipst Usus fuerit vobis : nam haec tum multis hospitium praebuit, tum mihi etiam ipsi.
; Salutate Priscillam,& Aquilam,adjuto- res meos in Christo Jesu ;
Cap.16»
4 Qui pro anima mea suam ipsorum cervicem supposuerunt: quibus non ego solus gratias ago, sed etiam omnes Ecclesi« Gentium.
5 item Ecclesiam, quae in domo eorum est.Salucate Epametum mihi dilectum,primitias Achajae in Christo.
6 Salutate Mariam, quae multum labqfa- vit erga nos.
7 Salutare Andronicum, & Junium, cognatos mto$,& concaptivos meos,qui fune insignes inter Apostolos, qui etiam ante me fuerunt in Christo.
8 Salutate Ampliam, dilectum mihi ia Domino.
q Salutate Urbanum,adiutorem nostrum in Christo,& Stachyn,mihi dilectum.
10 Salutate Apellem, probatum in Chri- sto.Salutate eos,qui sunt ex Aristobulifd- miliaribui.
11 Salutate Herodionem, cognatum meum» Salutate eos,qui sunt ex Narcissi f4- miliaribui, eos, inquam, qui sunt in Do-
11 Salutate Tryphaenam, & Tryphosara» quae laborant in Domino. Salutate Perfida, mihi dilectam, quae multum laboravit in Domino.
1; Salutate Rufum,selectum inDomino; Se matrem ejus,ac meam.
19 Salutate Asyneri tum, Phlegontem, Hermam, Patrobam, Hermen, & qui cum iis sunt fratres.
15 Salutate Philologum, & Juliam, Nereum,de sororem ejus, fleOlympam, &qui cum iis sunt,omnes sanctos.
16 Salutate alii alios osculo sancto. Salutant vos Ecclesia? Christi.
17.Precor autem vos,fratres,ut observetis dissidiorum, & offendiculorum auctores contra doctrinam, quam vos didicistis*. & declinetis ab eis.
18 Nam qui eiusmodi sunt, Domino nostro Jesu Christo non serviunt,sed suo ventri : de per blandiloquentiam,Se assentationem corda bomfnum minime malorum seducunt.
19 vestra enim obediemia ad omnes pervenit. Gaudeo igitur,quod ad vos attinet ; sed volo vos sapientes quidem e sie in rebus bonis,simplices vero in malis.
20 Porro Deus pacis comeret satanam sub pedes vestros cito. Gratia Domini nostri Jesu Christi fit vobiscum.Arnen.
it Salutant vos Timotheus, adjutor meus,8c Lucius,&Jafon,& Sosipater.cogna-
12 Saluto vos in Domino ego Tertius, qui descripsi epistolam.
13 Salutat vos Gajus »hospes meus,&Ecclesiae totius. Salutat vos Erallus,procurator urbis, 8c Quartus,frater.
24 Gratia Domini nostri JesuChristi# cum omnibusvobis. Amen.
2 f Ei vero »qui potest vos stabilire fecundum Evangelium meum, & praeconium Jesu Christi, ex revelatione mysterii, quod E temporibus secularibus tacitum fuit :
26 Nunc vero factum est manifestum, 9 t per Scripturas Propheticas, ex imperio aeterni Dei ad obedientiam fidei, omnibus Gentibus notificatum;
ese f
Auli ad Romanos.
»7 Soli.

i? Soli.fM.ju.jm,sapienti Deo gloria, per Jesum Christum in secula. Amen.
Ad Romanos scripta fuit Corintho, per Phoeben, ministram Cenchreensis Ecclesiae.
PAULI APOSTOLI
EPISTOLA
AD CORINTHIOS I.
C A P. i* Ad dissidia reprimendi, animosi m undi lapientia ad trucem CbviJtr re vorat.
P Aulus vocatione Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, Se Sosthenej frater ;
a Ecclesia: Dei ,quar est Corinthi,sanctificatis in Christo Jesu, vocatis sanctis cum o- mnibus, qui invocant nomen Domini nostri Jesu Christi, quovis loco, Demmi, rn- 4114m, tum ipsorum,tum nostri.
i Gratia vobis, Se pax a Deo Patre nostro, 8c Domino Jesu Christo.
4 Gratias ago Deo meo semper de vobis, ob gratiam Dei, qua: data est vobis in Christo Jesu:
5 Qji'od in omnibus ditati fitis in ipso, omni loquendi facultate, omnsque cogni-
6 Prout testimonium Christi confirmatum fuit in vobis.
7 Adeo ut nullo dono deficiamini, exspectantes, dum reveletur Dominus noster Jesus Christus.
8 Qui J>eu< etiam confirmabit vos,usque ad finem inculpatos, ih diem Domini nostri Jesu Christi.
9 Fidelis est Deus, per quem vocati estis |n communionem Filii ipsius Jesu Christi, Domini nostri.
i o Precor autem vos, fratres,per nomen Domini nostri Jesu Christi, ut idem loquamini omnes, -e non finrintet vos di'Mdia. sed sitis Jmpacti eadem mente, & eadem sententia.
,, Declaratum est enim mihi de vobis, fratres mei, a domesticis Chloes, quod lires sint inter vos.

,r Hoc autemdico,singulos vestrflm dicere, ego quidem sum Pauli, ego autem A- pollo.ego veri» Cephae,at ego Christi.
ii Kum dispertitus est Christus? num Paulus crucifixus est pro vobis,aut in no- fnen Pauli baptizari fuistis.
,4 Gratias ago Deo meo, quo i neminem vestrum baptizaverim, nisi Crispum, 8 e Ga-
* i? Ut ne quis dicar, mein meum nomen b*pti 7 >sse.
,6 JBaptizavi aurem etiam Srephana familiam; Ca-ter^m haud scio, num quem alium baptizaverim.
«7 Non enim misit me Christus, ut baptizarem, sed ut evangelizarem : nont 4 - men cum dicendi peritia , neinanij reddatur crux Christi.
»8 Nam sermo ille de cruce iis quidem, qui pereynr, stultitia est: iis autem, qui fervantur,id est,nobis,potentia Dei est.
19 Scriptum est enim: Abolebo sapien- eiam sapientum, de incellfgenciam intefli- gemium tollam e medio*
Capt.i.
10 Ubi sapiens ? ubi Scriba ? uWdisqm* sitor seculi istius? nonne infatuavit Deus sapientiam mundi huius ?
ir Nam postquam in Dei fapieneia mundus non cognovit Deum per istam sapientiam, libuit Deo per stultitiam praedicationis servare credentes.
11 QuandoquiHem Se Judaei signum petunt,8c Graeci sapientiam qu.*runt:
i? Nos autem praedicamus Christum crucifixum » Judajis quidem offendiculum, Graecis vero stultitiam :
14 ipsis autem vocatis,tum Judaeis, tum Gr*cis f Christum Dei potentiam, ac Dei sapientiam.
r; Nam stultitia Dei sapientior eft»quim homines: Se infirmitas Dei validior est» quim homines.
16 Cernitis enim vocationem vestram, fratres: vos videlicet no a esse multos sapientes fecundum carnem, non multos po-. tentes.non multos nobiles.
17 Verirrn» qu» ftultasimmundo,elegie Deus, ut pudefaciattapieoces: 5 «ru*s«>it infirma mundi, elegie Deus, ut pudefactae
18 Et quae ignobilia sunt in mundo» Se pro nihilo habita, elegit Deus, Lea, quae non sunt.utea,qua: sunt,aboleat;
19 Ut ne glorietur ulla caro in ejus conspectu.
jo Sed ex ipso vos estis in Christo Jesu, qui factus est nobis sapientia a Deo» justi- tiaque,& sanctificatio,& redemtio.
3 1 Uc/Uf, sicut scriptum est* qui gloria- tur,in Domino gloriator.
C A P. I CMysfertd Christi crucifixi>non[tr' rnonistlegantia, sedSpirttus eutdeitiKpra" ditari, quia non animalibus, sedspirituat i bmfufceptibilia.
Go igitur,quum venirem ad VoS,frdtres» veni non cum eminentia orationis, auc sapienti*, annuncians vobis testimonium Dei.
1 Non enim statui quicquam scire ijtrer vos, nisi Jesum Christum, eümque crucift-
; Sed fui ego cum infirmitate, & timore* ac tremore multo apud vos.
4 Neque oratio mea, 8e praconiiSm meum versatum est in persuasoriis humanae sapientiae verbis, sed in demonstratione sptritüs,Bepotemix.
5 Ne fides vestra consistat insapientia hominum,sed in potentia Dei.
6 Sapientiam vero loquimur inter adultos : sapientiam aurem non seculi huius, neque principum seculi hujus, qui abolen-
7 Sed loquimur fepienriam Det» UtfH- itm in mysterio,id cft, occultam illam,quam praefinierat Deus ante fecula ad gloriam nostram.
8 Qu^m nemo principum seculi hujus cognovit: nam si cognovissent.nequaquam Dominum glori* crucifixissent.
9 Sed pretditamwt ;sicut scriptum est,, qua: oculus non vidit» nec auris audivit» nqc in mentem hominis venerunt. qu* paravit Deus iis,a quibus ipse diligitur.
10 Nobis autem Deus ea reteatic per Spiritum

ritum suumv. Spiritus enim omnia scruta* tur,etiam pirotfunditate» Dei.
ii Quis temim hominum novit es» qux sunt hominii s,, nifispiritus hominis, qui est in eo? .ita et.ianica, quae sunt Dei, nemo novit,nisi Sipiuitus Dei.
ii Nos werb nonspirirum ir.undi aece* pimus,seds{piiritum,quif/le>tDeo ; ut scia* anus,qu<e Dteutf est nobis gratificatus.
i; Quae eriam loquimur, non sermonibus, quos dtociet humana sapientia,sed quos docet Spinicuis sanctus, spiritualia cum iis, quae fpiricuttltia sunt,conferentes.
14 Anim-.alns autem homo non est capax eorum, quue sunt Spiritus Dei: sunt enim ei stultitia,. n»ec potest ea cognoscere, quia spiritualite.T uliiudicantur.
i s At 'spnruualis dijudicat quidem o» mnia.ipse 'veiro a nemine diiudicatur.
i<? Quis, emim novit mentem Domini, qui instrutstuirus fu eum? nos autem mentem Christii hiabemus*
C A P. II l. donante* tn miiristrii remittuntur Auf -Ch; istum totius adifitii f unda- mentum ; cui super gdifxcAnti,xnon bunia* na, <57 kiannAiia, f<d g U * probam siutmert poFint.
E Go porr-q,,fratres, non potuiloqtiivobis ut spiriicui3libus,sed /bquutiv*sum üt carnalibus,id est ,üt infantibus in Christo.
: Lactis potu vos alui. & non esca,nondum enionp.oceratistdferrt; imo ne nunc quidem adihuic potestis.
$ Nam »dtauc carnales estis *. quum enim inter vos/fmt invidia, & contentio, 6 c dissidia, nonn« carnales estis,& secundum hominem amibulatis ?
4 Etenim, quum dicit aliquis: Ego qui* dem sum Pauli: ajter vero:Ego sum Apollo : nonne carnales estis ?
f Quis igitur est Paulus» quis autem A- pollos, mist rriinistri, per quos credidistis,& üt cuique Dominus dedit?
6 Ego p.amavi, Apollos rigavit : sed Deus dedit crescendi vim.
7 Itaque, neque is, qui pl?ntat, est aliquid, ncqu-squirigac: sed Deus, quidar crescendi \im.
8 I* verb. qui plantat,3e is, qui rigat,u- num sunt: unusquisque veto suam merce- dem accipiar secundum suum laborem.
y Etenim Dei sumus administri: Dei arvum, Dei xdificium estis,
id secun-dim gratiam Dei, qux data est mihi, ut peritus architectus fundamentum statui: ai|u> autem superxdificat. Porro quisque videar,quomodo supercedificet.
ii Nam fundamentum aliud nemo potest statuere praeter id, quod positum est, quod est Jesus Christus. c .
l i2 Qubd H quijfuperaedificet super fundamentum hoc, aurum, argentum,lapides
pretioso*,ri£na,focnum,stipulam i
ii Cuiusque opus manifeflam fiet.* dies enim /ddeclarabit: nam per ignem revelabitur : öt cuiusque opus quale sit,ignis probabit.
14 Si cusus opus manserit* quod Cuper- jpdificavcric.mcicedem accipiet ••
»5 di cujus opus exustum hicrir» da*

ninurn faciet: ipie vero servabitur: »td » men üt per ignem.
16 An nescitis vos esse templum Dei, Se Spiritum Dei habitare in vobis ?
«7 Si quis templum Dei violat,hunc perdet Deus; nam templum Dei sanctum est, quod estis vos.
18 Nullus se ipsum seducat: si quisst&i videtur esse sapiens inter vos in hoc feculo, stultus fiat,ut fiat sapiens.
,q Sapientia enim mundi hujus , stultitia tst apud Deum : scriptum enim est; Car* pit sapientesin versum ipsorum.
*o Et rursum: Dominus novit discepta- tionesiapientum esse vanas.
ri Itaque nullus glorietur in hominibus ? omnia namque vestra sunt:
22 Et Paulus , 8 e Apollos , Se Cephas , 8e mundus, 8c vita. Se mors,Se prarsentia»8e futura :omnia,induam,vestra sunt:
2} Vos autem Christi; Christus vero Dei-

C A P. IV. Imago fidelti dijp<nJatortijn Pau- io,cujM exemplum imitandum proponitur. ic de nobis reputet homo, ut de ministris Christi,de dispensatoribus ministeriorum Dei.
i Quod reliquum est autem, iUud requiritur in dispensatoribus, ut quis fidus wvc-
; Mihi verb pro minimo est» quod h vobis dijudicer, auc ab humano judicio : itrio nec ipse me dijudico.
4 Nullius enim rei mihi conscius sumr sed non per hoc justificatus sum : Dominus autemis est,qui mc dijudicat.
p Proinde, ne ante prassiicutum tempus* quicquam judicate, id est, usque dum venerit Dominus , qui Se illustraturus elt res tenebris occultatas, Se manifesta faciet consilia cordium : ac tunc laus erit unicuique '% Deo.
6 Haec autem,fratres,figura quadam transtuli ad me ipsum . Se Apollo,propter vos : uc in nobis discatis supra id,quod scriptum est,non sapere : «t ne alius pio alio infie- miniadverCus alium.
7 Quis enim te 46 aliti discemie ? <juid autem habes , quod non acceperis ? quod si etiam accepisti , quid gloriaris »quasi non acceperis ?
3 Jam saturati estis, jam ditati estis, absque vobis regnum adepti estis : atque uti- nam sane regnum adepti sitis, ut & nos vo* bijconregncmus.
g Deus enim, puto, nos ultimos Apostolos,spectandos propofliitjUt morti addictos» Nam spectaculum facti fumus mundo,6c Angelis,&hominibus.
to Nos stulti propter Christum , vos autem prudentes ia Christo: nos infirmi , vos autem validi: vos gloriosi,nos ignominiosi.
ii Ad hoc usque tempus 8 e esurimus sitimus »3e nudi fumus,& colaphis elidimur * & incertis sedibus erramus:
ia Et laboramus, operantes propriis manibus : conviciis affecti bene precamur: st qui nos peisequantur,sufferimus.
i) Infamati precamur: tanquampurgamenta mundi facti siimus, & tanquam o- mnium ramentum nuncusque.
14 Non ut vol pudore suffundam » h*c scribo*

CtP4f*
E 1 *I$T. PAULI AD fcrsbo/sed üt filios roeosdilcctos admoneo.
iC Nam etsi decem millia paedagogorum habeatis in Christo» ac non multos patres habet* > in Christo enim Jesij per Evange lium ego vos genui.
16 Precor vos igitur , imitatore* mei estote.
17 Propterea misi vobis Timotheum, qui est silius meus dilectus, Scsidelis in Domino, qui vobis in memoriam revocabit, quae sint viae meae in Christo , sicuc ubique in omnibus Ecclesiis doceo.
18 Cseterum perinde »quasi ego non sira venturus ad vos,inflati sunt quidam.
ig Sed veniam cito ad vos »si Dominus voluerit »Se cognoscam non verba istorum infistorum sed spiritualem potentiam.
10 Non enim A in verbis situm est regnum Dei,sed in Spiritus potentia.
ai Quid vuleis?cum virga veniam ad vos» an cum cliaricace.St spiritu lenitatis ?
CORINTH. I.
CAP. V. incestuosum jubet excorrroiumra- ri,(ffsne fermento vitiorum Pascha cete- brari.
O Mnmo auditurc/sc inter vos scortatio » Sc ejusmodi scortatio » qu£ ne inter Gentes quidem nominatur » adeo ut quis uxorem patris habeat.
x Etvosinstatiestis.se non potius luxi* Itis, ut tolleretur e medio vestri,qui facinus hoc patravit ?
g Enim vero ego Ut absens corpore, prüfen» autem spiritu, jam ut praesens judica- vi.dt is.qui hoc it* perpetravit«
4 Vobis, fit meo spiritu in nomine Domini nostri Jesu Christi.congregati* , curo potestate Domini nostri Jesu Christi.
5 Ejusmodi inquam domo tradatur fata ii* ad exitium carnis »ut spiritus salvus sit die illo Domini Jesu.
6 Non est bona gloriatio vestra. An nescitis paululo fermenti totam massam fermen-
Ctp.si.r«,
cUstinet aliquis vestrum,negotium habens Oadversus alterum, judicio experiri sub in*
7 Expurgate igitur vetus fermentum , ut firis nova massa , sicut est« fermenti expertes. Etenim Pascha nostrum pro nobis sacrificarum est .nfmpe Christus.
8 Itaque festum agitemus »non fermento veteri, nec fermento malitiae > & nequitiae: sed non fermentatis panibM sinceritatis, & Veritatis.
9 Scripsi vobis in epistola, ne commi sceamini cum scortatoribus.
10 At non omnino cum scortatoribus
mundi hujus» aut avaris, aut rapacibus, aut idololatris: aiioquin deberis scilicet« munii Nunc autem scripsi vobis, ne commisceamini, id «st,si quis, quum frater no minetur,sic scortator,aut alieni avidus.auudolo- latra, aut conviciator, aut ebriosus ,autra pax : cum ejusmodi, inquam, ne edatis quidem. . . . .
,r Quid enim mea enterest etiam de ex- traneisludicarc ; nonne de lis, qui intus sunt,vos judicatis) ,
i; De extraneis vero Deus judicat, tosti te igitur istum improbum ex vobis ipsis.
C A P. VI. Contentiones forenses , t&r templi ftirituAlk profanAtionts rtdArguuntur.
justis,ac non sub sanctis ?
2 An ignoratis,sanctos mundum judicaturos ?quod si per vos judicabitur mundus, indigni estis minimis judiciis;
; An ignoratis fore, ut Angelos judice» mus,nedum ut,qua: ad hujus vitae usum per« tinent.non judicemus ?
4 Itaque si judicia habeatis de ijr, quae ad hujus vir* usum pertinent,cos,qtri itulso loco habentur in Ecclesia, eos, inquam,ro subselliis collocate.
5 Ad pudorem vobis incutiendum loquor. Irine non est inter vos sapiens. ne uous quidem,qui possit decernere inter fratres suos ?
6 Sed frater cum fratre judicio experi- tur,idquesub infidelibus.
7 Jam igitur omnino defectus in vobis est , quod judicia habearis inter vosmee ipsos; quare non potiüs injuriam pariroini» cur non potius damnum accipitis?
/ 8 Ac vos injurii afficitis, & frauda«!, idque Fratres.
9 An ignoratis »injustos non este Dei h*- reditacem possessuros? Ne errate: neque scortatores, neque idololatrae, neque moechi» neque molles, nequd qui concumbune cum masculis:
10 Neque fures, neque avari »neqnee- briofi,neque conviciatores. neque rapaces, regni Dei haeredi carem possidebunt.
11 Et haec eratis quidam: sed abhiri estis» sed sanctificari estis, sed justistcati estis: in nomine Domini Jesu, & per Spiritum Dei
ia Omnia mihi licent,at non omnia conducunt : omnia mihi licent, ac ego noft redigar sub ullius rei potestatem.
i Z Escas ventri destinata suwt ,8t ventor escis: Deus autem 5 c hunc , & csrabolebft, corpus vero non scortationi, sed Domino , dc Dominus corpori,
14 Deu* aurem & Dominum suftiravir, St nos suscitabit potentia sua.
15 An unoratis corpora vestra este membra ChrxPi ? Num igitur subl.ata rbembra Christi faciam scorti membra ? Absit. 1
1 6 An ignoratis eum »qui rngglnrinacur scorto« unum esse corpus cum scorto ? stftnrt enim,inquit,qui duo er4nf,caro una.'
i? Qi»i vero agglutinatur Doimioo ,unu* cumeoTpiritus est.
>8 Fugite scortationemromnie peccatum, quod fecerit homo,exrra corpurs est :sed qui scortatur,in proprium corpus preccat.
19 An ignoraris,corpus vestruim esse Vem- plum Spiritus (ancti» qui est in vobis, quem habetis a Deo,neque vos esse veflfri juris ?
20 Nam emri estis pretio r glorificate
igitur Deum in corpore vestro » St in spiritu vestro.quae sunt Dei. '
CAP. VII. Quafitit Corintbimrwn de conjugio, de vocatione temporali,virginitate recondetur.
C Äterüm de quibus mihi scripsistis: bonum fuerit viro mulierem nom attingere, a Sed proprer scortationes sutam Quisque uxorem habeto,St proprium quisque virum habeto.
; Uxori

\ Uxori v/ir dei>itam benevolentiam red' iico.-simiVmer autem Sc uxor viro-
4 Uxor piroprium corpus non habet in potestate , Ifed vir : similiter autem & vir ♦roprium ccorjpu* non habet in porettaee, sed uxor«.
5 Ne fraudate alter alterum,nisi si quid ex
:onsensu‘ adi tempus, ut vacetis jejunio ,Sc precibus; Lsc rursum simul convenire , ne tentei' vos sacan-as propter incontinentiam restiraxn. _
6 Hoc autretm dico ex concessione,non ex imperio:
7 Nam v/eLim omnes homines este ut 8c Ipse sum; sed unusquisque proprium donum habet «ex Deo, alius quidem ita, alius autem iti.
8 Dtcö amtem ca-libibus,Se viduis,bonum eis est,G^f.m>n^erint,üt Se ego maneo.
q Quod sii se non continent, matrimonium conuatoaoci nam melius est matrimo- nium contrahere,qufem uri» ^
tOklilau«em,quj matrimonio juncti sunt, mando,nom e*o , sed Dominus,uxora vtro ne fie ipsamseparato.
Cap.7.S.
inflantem necessitatem , bonum , riguam, esse homini iti esse.
17 Alligatus es uxori ? ne quaere dissolutionem: solutus es ab uxore? ne quaere uxo-
Quod si etiam duxeris uxorem, non peccasti: Se si nupserit virgo,non peccavit: sed afflictionem in came habituri sunt * qui sunt hujusmodi. Ego verb vobis parco.
19 Hoc aurem ajo,fratres , quoniam op • porcunum tempus est angustum in posterum: ut & qui habent uxores , sint ut non habentes: a
50 Et qui flent,iit non flentes: Se qui gaudent , Ckt non gaudentes: Se qui emunt, üe non obtinentes.
Et qui utuntur hoc mundo , üt non abucentes » praeterit enim habitus hujus mundi.
ti Velim autem vos absque solicitudine sse. Qui caelebs est,fnlicitusest de iis,quae sunt Domini, quomodo placiturus su Dorf Atquiduxituxorem, solicicusestde
_____ iis, quae sunt mundi, quomodo placiturus
1 Quodlsi se separarit, maqeatcielebs, sit uxori.
; viro reconciliator : ot vir uxorem ne
aut vuo dimittito.
ia Reliqu-.s rutem ego dico, non Dominus i Si quus uxorem habeat infidelem, qu* consentiat ad habitandum cutr.eo, ntf eam dimittito.
Et uxror , quae haber virum infidele« qiü consentiat ad habitandum dum ea »ne eum dimittito. „ ,
14 Maritus «mir infidelis sanctificat«* est in uxore, Se uxor infidelis sanctificari est |n viso; alioqui cerre Hberi vestri impuri essent: nane aurem sancti sunt:
it At si infidelissestf separer,separatus esto; oon esto servituri subjectus frater,aut foror id' hujusmodi rebut : sed ad pacem vocavifric $ Deus.
16 Ecquid enim nosti uxor, anvfrumsis servatura ? aut ecquid nosti vir, an uxorem sis servaturus l
.17..Sed ut unicuique donum partitus est Deus, ut unumquemque vocavit Dominus, ithambulet,& ita in Ecclesiis omnibus con-
18 Circumcisus aliquis voratus est ? ne attrahat prttputiuvn : in praeputio aliquis vocatus est ? ne circumcidatur.
.»o Circumcisio mhü esi » Lc preputium nihil «st,sed observatio praeceptorum Dei.
io Unusquisque , in qua vocatione vocatus fuit,io ea maneat.
at Servus vocatus es? ne fit tibi curae: sed si potes etiam liber fieri, potiCis coutere.
az Etenim , Le qui in Domino vocatus est servus, libertus Domini est : simi !j ter & qui liber vocatus est,servus est Christi.
a; Pretio emti estis, ne estote fervi hominum.
24 Unusquisque,in quo vocatus fuh,fra- tres,in hoc maneat apud Deum,
z{ De virginibus autem imperium Domini non habeo: sed sententiam is bar re sn/dm dico, ut cuiDominus per misericordiam dederit fidum esse.
»6 Existimo igitur hoc bonum esse proprer
U Discreta: sunt uxor & virgo, ea, qtueejl caelebs,solicita est de iis, quae sunt Domini» ut sit sancta cCim corpore,tum spiritu: quae vert> nupta est, solicnaestdeiii, quae fune mundi .quomodo placitura sit viro.
}5 Hoc autem dico vestro commodo ; non ut laqueum vobis injiciam, sed ut decenter ,& apri adhxtescatis Domino,absquC ulla distractione.
;6 Caeeeriimsiquis/fsf existimat indecorum in vtrginemsbam committere »siflo- rem aetatis excedat, Se iti debet fieri : quod vult, faciat, non peccat: jungamur matri - monio.
17 Qui vero stabilis perstat in corde,nec adigitur necessitate, sed in potestate habet propriam voluntatem , Se hoc decrevit in corde suo ,ut servet suam virginem, bene facit.
38 Itaque , qui dat nuptum,bene facit: qui vero non dat nuptum,melius facit.
\() Uxor alligata est lege »quamdiu vivit vir ipsius: qubd si Obdormierit vir ipsius, libera est ad , cui velit, nubendum: tantbm in Domino.
40 Sed beatior est , si ita maneat, fecundum meam sententiam : videor autem mihi Se ego Spiritum Dei habere.
CAP. Vili- Co^nrrionmi charitite fr<- 7?<trwkm efft docetur.
C JErerum de iis, qu* idolis immolamur, scimus not omnes cognitione esse prae- ditos^Cognitio inflat, charitas verb aedificat.
1 Quod si quis /ibi viietur aliquid scire» nondum quidquam novit, sicut oportet nosse.
\ Sed si quis diligit Deum, hic cognitus fuit ab eo.
4 De esu igitur eorum,tquas idolis immolantur, scimus i dolum nihil esse in mundo.Sc nullum fjjt Deum alium,nisi unum.
j Nam etiamsi sint,qui dicantur dii.&io cocio,& in terra:(sicuc fünf dii multi,& do-
mini mulsi; J t .
S Mobts

6 Nobis tamen unus cst Deus,Pater ille, a quo omnia,& nos in ipso : & unus Dominus Jesus Christus,per quem omnia, Se nos per ipsum.
7 Sed non in omnibus «st ea cognitio: nonnulli enim cum conscientia idoli usque ad hoc tempus,Ut idolis immolatum edunt: Lc conscientia eorum, infirma quum sit,inquinatur.
8 Caeterum esca noj non con-mendae Deo : neque enim,si edamus,amplius habemus: neoue si non edamus.minus habemus.
9 Sed videte, ne quo modo facultas illa vestra impingendi causa sit infirmis.
10 Etenim si quis viderit teillacogni- tione praeditum , in idoleio accumbere, nonne conscientia Ipsius,qui infirmusesi, instruetur ad edendum ea,quae sunt idolis mactata? ^
it Et tua ista cognitione frater infirmus, propter quem Christus est mortuus,peribit-
1 1 Ita autem peccantes in fratres,8c vulnerantes ipsorum conscientiam infirmam, in Christum peccatis.
r|.Quapropter, si esca offendiculo est fratri meo,non edam carnes in aeternum,ne sim offendiculo fratri meo.
C A P-l X-Apoftoli exemplum dor«/, quomodo

libertte per charitattm fit coercenda.,& cor-
pM domandum ad cursum tutius absolvendum.
Onne sum Apostolus?non*e sum liber Nonne Jesum Christum, Dominum illum nostrum vidi ? nonne opus meum vos estis in Domino ?
r Si aliis non sum Apostolus,ac certe vobis sum: nam sigillum Apostolatüs mei vos estis in Domino.
; Mea defensio apud eos,qui in me inquirunt, hacc est
4. Annon habemus potestatem edendi, ac bibendi?
§ Annon habemus facultatem sororem uxorem circumducendi, uc & reliqui Apostoli,Se fratres Domini,& Cephas ?
6 An solus ego,Se B amabas non habemus facultatem non operandi ?
7 Quis militat propriis stipendiis unquam ? quis plantat vineam,Oc de fructu e- jus non edit ? aut quis pascit gregem, & de lacte gregis non edit?
8 Num secundüm hominem hacc dico? nonne etiam Lex hxc dicit ?
q Nam in Mosis Lege scriptum est:Non obligabis os bovi trituranti. Num boves cur* sunt Deo?
to An hoc propter nos omnino dicit? propter nos enim hoc scriptum est. Nam sub spe debet is,qui arat,arate : Sequi triturat sub spe,spei fure particeps este.
#
11 Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est, si nos vestra carnalia mestueri-
sr Si alii fui in vos juris participes sunt, An non potius nos? atqui non usi fuimus jure isto: sed omnia tegimus, ne interrumpamus Evangelium Christi.
i? An nescitis eos,qui sacris operamur, «4,qU4 ex sacrario sunt, edere : <5? qui altari affident,cum aluri participare ?
■4 itfc triaraDominw constitim iis,qui
lD CORtNTff. I. Cap.q.fOij
Evangelium -annuntiant,ur ex Evamgelio vi-
15 Ego tamen nullo istorum fumi usus.Neque vero harc scripsi, ut iti fiat im me: nam' bonum est mihi mori potius , qtu&m ut glo-f riationem meam aliquis inanem ireddar.
t6 Etenim si erangelizetti, roni est, quod glorier; necessitas enim mihi incumbit.
Vie aurem mihi est,nisi cvange:i*«em.
• 7 Nam si volens hoc faciam,imercedem habeo: si invitus, dispensatio credita est mihi. ... 1 * * * * 6 7 8 * * 11
18 Q.uatigtrurmihi est merces ? ut quum evangeiiLLm. gratuitum co>«ttuuiam Evan- gei ium Christi, ut ne abutar facultate m«4 in Evangelio.
19 Nam quamvis liber sim ab omnibus, omnibus me ipsum servum feci ,ut plure* lucrifacerem.
ao Et factus sum Judaei* vat Judaeus,utju- J.eos lucrifacerem : iit, qui sub Lege sunt, ut st «flem sub Lege,ut eois,qui sub Lege sunr,lucrifacerem.
r> Exlegibus iit exlex, (»orMimen exlex Deo,sed siiblex Christojutliucriacerem exleges.
11 Factus futn infirmis u-r irfir mus. ut infirmos lucrifac-evem-. omn.ibassiictus suM omnia,ut om«ri>VH aliquos servirem.
Hoc autem facio proprer Evangelium, ut una particeps eius fiam.
14 An ignoratis, eoj, qui instidiu currunt,omnes quidem currere, sed unum accipere pratmium ? sic currite, ut comprehendatis.
»5 Porro quisquis certat, in omnibus est continens. Illi quidem itaque,ut corruptibilem coronam accipiant» sunt continentes : nos autem, ut incorruptam.]
j61Ego igitur ita curro,ur non in incer- I cum;it£pugilemago,urnon aerem cardenf. t
17 Sed contundo corpus meum, 8 e in fer- | vinitem redigo : ne quando . quum aliis J praedicarim,ipse rejectaneus fiam. *
C A P. X. Hisiori* säen mjsterium expfm !
catur . (3 dicetur abstinendum esse d mensd
'psmoniorum.ut participetur de mtnsa Do- j
N Olim autem vos ignorare,fratres,Patres nostros omnes sub illa nube fuisse, & o- mnes per mare transivisse. {
r EtomneS in Mosen baptliato* esse nu«. be,8c mari; ;
; Et omnes eandem escam spiritualem i edisse:
.4 Et omnes eundem potum spirituMem bibisse. Bibebant enim ex sequente spirituali petra : Petra vero illa erat Christus.
$ Sed plerosque illorum non habuit gratos Deus,prostrari sunt enim in deserto.
6 Hatc autem typi nostri fuerunt,ut ne j concupiscamus res malas, sicut illi concu-] piverunt. |
7 Ne igitur idololatrae estote, sicut qui- 1 dam eorum , üt scriptum est :S edit populus i ad edendum, ac bibendum ,& surrexerunt , ad ludendum.
8 Neque scorcemur, sicut quidam eorum scortari sunt, 8 e ceciderunt unn die viginti tria millia.
q Ncqu« tencemus Christum, sicut qu,-
0 «m

Hameorum tentarum,serpentibuspe- rierunr.
10 Nequie niurmurare, sicut quidam eorum muntuurarum, Se perierunt ä dispersere, .
11 Haec i-aurem omnia typice evenerunt eis: seriptaa vero sunt ad nostri admonitio- *iem,inquo>r fines seculorum devenerunt.
j 1 1 ltaqute,qui /ibi videtur stare, videat»ne
Tenvaniovos non cepit,nisi humana : fidelis auteim estDeus.qui non smet vos ten- tari supra id , quod potestis , sed una cum aematione ' praestabit etiam exitum, ut pos- fttis eam suisserre.
14 Quapropter, dilecti mihi, fugite ab i- dololacria.
15 Ut inirelligemibuS loquor : judicate vos,quod asto.
16 Pocuiium benedictionis, cui benedicimus »ndtnne communio sanguinis Christi est? panis,(quem frangimus,nonne communio corpor is Christi est ?
17 Quomiamunus ejt panis,unum corpus nos illi mu lui fumus: nam omnes ex uno illo pane pairticlpamus.
18 Cermice Jisraeletn,qui est secundCrm carnem: n<onne, qui edunt victimas, confortes fune altaris ?
19 Quid ergo dlco ? Idolum aliquid esse, «ut quod idolis immolatum est .aliquid esse?
20 Imo iliuddieo,qux immolant Gemes, dzmoniisammolant.äc non Deo: nolim autem vos confortes daemoniorum esse.
ri Non potestis poculum Domini bibere,8c poculum dzmoniorum: non potestis menfettoiviini participes esse.üc nienlse daemoniorum-.
12 An provocamus ad atmulat innern Dominum ? tntm validiores eo fumus ?
r; Omnia mih» licent,at non omnia conferunt: onr>nia mihi licent,sed non omnia aedificant.
24 Nemojquod suum est »quaerat,sed quisque,quod alterius oss.
.2? Qi^^quid in macello venditur,edite, nihil discriminantes propter conscientiam.
26 Domini enim est terra, 8c plenitudo ejus,
v* Quod fi quis infidelium vos vocat,& vultts ire, quit quid apponitur vobis, edite, nihil interrogantes propter confcien-
18 At C quis vobis dixerit: Hoc idolis coactarum est, ne edite, oropter illum, qui indicavit»&' propter confc iemiam: Domi* nrenim est terra,& plenitudo ejus.
*9 Conscientiam aurem dico,non tuam : sed Illius alterius: cur enim libertas mea damnatur ab alia conscientia ?
3 ° l C *j .P er ,? r ariam cibuM participo, cur ob rd impius judicor, pro quo eeo er a- das ago ? "

$1 sive igitur editis,sive bibitis,sive quid facitis,otr.nia ad gloriam Dei facite.
Estote sine offendiculo, & Tud*is,& • Gr*cis,8c EcclesizDei.
;; Sicut Se egoperomnia omnibus placeo , non quaerens meam ipsius utilitatem,
sednmUoruni,uiseiv$mur.

CAP. XI. ^iTumdtbtrt apiyirt,Tnulitr tm ■velare caput- Corrupta Ccewa fi Axii ad pri- mam institutionem 1 «jv» mar»r.
IMitatores mei estote,sicut Sc egP Christi. -*• 1 Laudo vero vos,fratres, quod omnia
mea meministis,8e sicut tradidi vobis,irjdi- tionesretinetis.
3 Velim autem vos r.osse Christum esse omnis viri caput; caput autem mulieris, virum; caput vero Christi, Deum.
4 Omnis vir orans,aut prophetans operto capite,dedecorat caput fuun-.
§ Omnis vero mulier orans.sut prop he- tans non operto capite , dedecorat capue suum: nam id unum ac idem est,ac si rasa effer.
6 Nam si nosl operitur mulier,etiam tondeatur: quod si turpe mulieri tonderi,auc radi,veletur.
7 Vir enim non debet operire capur» quum U imago sit, Se gloria Dei: at muiiec gloria viri est.
8 Non enim est vir ex muliere,sed mulier
9 Neque enim conditus est vir propter mulierem.fed mulier propter virum.
10 Propter hoc debet mulier potestatem habere in capite,propter Angelos
11 Attamen , neque vir absque muliere, neque mulier absque viro in Don ino.
ii Sicut enim mulier ex viro est,ita & vir per mulierem : omnia vero ex Deo.
1; Apud vos ipsos judicate. num decorum est , mulierem non opertam Deum o»
14 Annon natura quidem ipsa hocvo* docec t qu'odviro quidem comaium esse dedecori sit:
7 5 Contra mulieri, comatam esse decori sit? Nam coma pro velamine data est ei.
16 Quod si quis videtur contentiosus esse, nos ejusmodi consuetudinem non habemus,neque Ecclesiae Dei,
17 Hoc vero ita mando,ut vos non laudem, quod videlicet non cum emolumento* sed cum detrimento convenitis.
18 Primum enim, quum convenitis In Ecclesia , audio dissidia inter voS effe,& aliquam partem credo.
19 Oportet enim etiam haereses inter vor esse,ur,qui probi tum,manifesti fiant inter
10 Quum igitur convenitis eodem loci, bor non est Dominicam ccenam edere.
ri Nam unusquisque propriam cocnam praeoccupat in edendo: 8c hic quidtn. c- surit i ille veto ebrius est* ri Enimverb num dom"s non haberis ad edendum, & bibendum ? aut Ecclesiam Dei contemnitis,& pudefacitis ii opcs ? Quid vobis dicam ? laudabo vos : in hoc non
r; Ege enim accepi a Domino- quod de tradidi vobis .Dominum se Cum videlicet ed nocte. quä proditus est,accepisse p anem r 24. Et gratiis actis ficgilTe.ac dixisse; Accipite . edite: hoc ireum est corpus. quod pro vobis frangitur ; hoc facite ad mei commemorationem.
2 5 Itidem & poculum, pos*qu.:mcccnSse set,diccndo;Hoc poculum est ;,©vum illud Passum,
4

V» «um, per meum sanguinem: hoc facite» quoticscunque biberni*,ad mei commemorationem.
x6 Quotiescunque enim ederitis panem tmnc,& poculum hoc biberitis,mortemDo- mini annunciate, usque qub venerit.
%7 Itaque quisquis ederit panem hunc, vel biberit poculum Domini indigne, damnas erit corporis,& sanguinisDomini.
r8 Exploret autem qyjsque se ipsum.& ita de pane illo edat; Sede poculo illo bibat.
*9 Nam qui edit ,& bibit indigne,damnationem sibi ipsi edit, & bibit, non discernens corpus Domini.
|o Propterea inter vos multi jitnt infirmi,^ valetudinarii ,6e dormiunt multi.
Etenim si nos ipsos dijudicaremus, non judicaremur.
Sed dum judicamur,k Domino erudi- mur.necum mundo condemnemur.
Itaque fratres mei, quum convenitis ad edendum,alius alium exspectate.
H Quod si quis esurit,domi edat: ne ad condemnationem conveniatis.R.cliqua verb,quum venero,ordinabo.
CAP. XII. Do »a Vei va rid, & ifsorum
UsM<.
Orr'o de spiritualibus dnnii .fratres, nolim vos in eorum ignoratione versari.
l Scitis vot Gentes fuisse, ad idola illa muta» prout abripiebamini, fuisse abre-
Quapropter notum vobis facio , nullum perSpiiitum Dei loquemem.diccrele- sum anathema,de neminem posse dicere Jesum Dominum,nisi per Spiritum sanctum«
4 Distinctiones autem donorum sunt,sed idem Spiritus.
5 Et distinctione! ministeriorum sunt, sed idem Dominus:
6 Et distinctiones actionum sunt,sedi- dem est Deus.agens ea omnia in omnibus-
7 Unicuique vero datur declaratio Spiritus ad utilitatem.
8 Nam huic quidem per Spiritum datur sermo sapientiae: alii vero sermo cognitionis per eundem Spiritum :
9 Alteri veru sides per eundem Spiritum: alii vero donum sanationum per eundem Spiritum : alii vero operatio virtutum, alii veto prophetia »alii verb discretio Spiri- tuum •
(io Alteri vero genera linguarum,alii veto interpretatio linguarum.
n Sed omnia haec agit unus ille,&idem Spiritus, distribuens privatim illA singulis, slCUc vult.
,» Sicue enim corpus unum est,& membra habet multa , omnia vero illa membra corporis, quod unicum est, multa sunt ,sed «num sunt corpus : itaSc Christus.
i j Etenim per unum Spiritum nos omnes in unum corpus baptizati fumus,& Judaei, & Graeci, & fervi,& liberi: fle omnes potati fumus in unum Spiritum.
»4 Etenim corpus non eftunum membrum,sed multa.
i § Si dicat pesrQuia non sum manusmon lum ex corpore ; num propterea non est «i corpore ?

ifrEt si dicat auriS;Quia fton sum oculus# non sum ex corpore ?
17 Si cotum corpus oculus ,ubiauditus? si totum auditus,ubi odoratus:
»8 Nunc autem Deus constituit membrt singula sigillatim in corpor«,sicut voluit.
19 Qub d si essent omnia usum membrum# ubi corpus?
20 Nunc vero multa quidem membra sunt,unum verb corpus.
ii Non potest autem oculus dicere ma- nui:Te mihi nonopusest: aut rursum ca« pue pedibus: Non estmihi vobis opai.
21 Imo multo potiUs,quae videntur membra corporis insirmislima «sse, necessaria
i; Et qua» putamus membra corporis minime esse honesta : iis honorem ampliorem circumponimus : & qua* sunt in nobis indecora,copiosiorem decorem

habent.
24 Nam quz sunt in nobis decora,tisde- cnre non estopus : sed Deus contempera« vit corpus, ei, cui deerat,ampliore tributo honore;
i? Ut ne sit dissidium in corpore , sird membra itidem folicita sint alia pro aliis.
26 Itaque,sive patitur unum membrum» compatiuntur omnia membra, sive honore afficitur unum membrum, congratulantur omnia membra.
27 Vos autem estis corpus Christi » Se membra parriculatim.
28 Ec alios quidem constituit Deus in Ecclesia,primum Apostolos, deinde Prophetas,tertio Doctores: deinde constituit potestates, deinde dona sanationum, opitulationes,gubernationes,generajinguarum. j
29 Num omnes Apostoli r num omnes j
Prophetae ? num omnes Doctores ? 1
p Num omnes edunt virtutes? num o- 1 mnes donum habentfanaeioaum ? mimo- (mneslinguis loquuntur ? num omnes inter- ' precantur ? »
Sed affectate dona potiora. Ec porro j iter ad excellentiam vobii indicabo.
GAP- XlU. PrtrogAtivu , is speculum ' cbäritAtU.
1 linguis homiaum loquar,fle Angelorum, ! chantatem autem non habeam,factus sum .
Ki resonans,aut cymbalum tinniens. i
2 Et si habeam prophetiam , & noverim 1 mysteriaomnia, omnemque cognitionem :
& si habeam totam fidem . adeo ut monte* transferam,charitatem autem non habeam» j nihil sum. j
Et st insumam alendis egenis omnia, qua? i mihi suppetunt, & si tradam corpus meum, ' ut comburar , charitatem autem non ha- bearo,bocoihilm/bi prodest.
4 Charitas iram cohibet,benigna est cha- ritas, non invidet charitas, non agit perperam,non instatur. |
f Non agit indecore,non quaerit qux sua] sunt,non exacerbatur,non cogitat malum. !
6 Non gaudet injustitia , gratulatur au- 1
tem veritati: p '
7 Omnia tegit,omnia credit, omnia sperat,omnia sustinet.
8 Charitas nunquam excidit.* sedflrpro- phetup evanescent, tk lingu* cessabunt, de
cognitio evanescet.
9 LX

Cap.i v*4' . , . .
9 Ex parre frmm cognoscimus»« exparte prophetaimuij.
t o PoHquann autem advenerit.quod perfectum est,run-c quod est aliquatenus,Cit in- utiletolletur.
11 Quuni tflem infans,ut infans loquebar, iit infans sapiebam, uc infans ratiocinabar :
[postquam autemi factus sum vir , inutilia sustuli,quae in fantis erane.
ia Cernimus enim nunc per speculum, per aenigma, tunc autem coriimrtrnt- m'M *. nqnc novi aliquatenus, tunc veto amplius cognoscam, prout amplius edoctus fuero.
I 13 Nunc vero manet fides,spes,charitas, i tria h«c ; maxima aurem harum charitas.
CAP. XI V.Potiti'4 Ecdtfu.
A ffectate duritatem,ambite spiritualia : magis tamen,uc prophetetis.
• Nam qui loquitur lingua,non hominibus loquitur, sed Deo ; nullus enim audit, spiritu vero loquitur mysteria.
3 Qui autem prophetat, hominibus loquitur aedificationem, & exhortationem,& consolationem.
4 Qui loquitur lingua,se ipsum aedificat: qui vefo prophetar,Ecclesiam xdificar.
5 Velim autem omnes vos loqui linguis, magis tamen ut prophetetis: maior enim efl,qui prohetat.quam qui loquitur linguis, excepto, si interpretetur, ut Ecclesia aedifi- carionem accipiat.
6 Quod s> nunc, frarres, veniam ad vos Unguis loqucns,quid vos juvabo,nisi vobis loquar aut ex revelatione, aut ex cognitione,vel prophetando,vel docendo ?
7 Atqui animx expenia, qiue tonum e- dunt, « tibia, « cithara, nisi distinctionem sonis dederint , quomodo cognoscetur, quod tibia canitur,aut cithara ?
8 Etenim si incertumsonumtubadederit, quis apparabitur ad bellum ?
9 Ita & vos nisi per linguam edideritis bene significantem sermonem , quomodo cognofcetur,quod dicitur? eritis enim in aerem loquemes»
io Tot,si caius rulerit, genera vocum sunt in mundo,& nihil est mutum*
it Nisi igitur sciero vim vocis,ero ei, qui loquitur,barbarus : « qui loquitur,a« pud me barbarus fuerit.
u Ita « vos,quandoquidem Spiritus äffest atis.ad ledificationem Ecclesi* quaerite, ut exundetis.
13 Quapropter,qui loquitur linguä,orer, ut interpretetur.
»4 Nam si orem lingua,spiritus meus o« rat :sed mtftsiigentia mea «st infructuosa.
is Quid est igitur ? orabo spiritu,sed o- rabo etiam imelligcnriä; psallam spiritu» sed psallam etiam intelligent)«.
16 Quemadmodum,si benedixeritis spi- xuu.is.qui implet locum idiotae.quomodo dicturus est Arnen ad tuam gratiarum a* ctienem ? nam quid dicas nescit.
17 Nam tu quidem bene gratias agis,sed alius non aedificatur.
18 Gratias ago Deo meo , quod magis» quim vosomnes linguis loquar.
19 Zed in EccLfsia rnalira quinque verba
Cap.14.1s.
'ex intelligenria mea loqui,ut & alios voce instituam,quam decem millia verborum
20 Fratres , ne estote pueri, prudentia r sed malina infaAes,prudentia vero adulet estote.
21 In lege scriptum est » proprere» per diversa; lingua: homines,8e alia labra loquar populo huic : & ita quoque me non audient,dicit Dominus.
22 Lingua; igitur sunt signum non iis, qui credunt,sed infidelibus; prophetia ve» ro non infidelibus,sed credentibus.
23 Itaque,si eodem loci convenerit tota Ecclesia,« omnes linguis loquantur,ingrediantur autem idiot*,vel infideles, nonne dicent vos furere ?
24 Sed si omnes prophetent» ingrediatur autem infidelitquifpiaro, aut idiota,arguitur ab omnibus,dijudicatur ab omnibus.
2f Et ita qux occulta fune in ejuS corde, manifesta fiunt: atque ita procidens in faciem, adorabit Deum, annuncians Deum vere in vobis este.
26 Quid igitur est,fratres ? quotie» convenitis quisque vestrum, canticum habet,
1 doctrinam habet,linguam habet, revelationem habet, interpretationem habet ? 0- mnia ad zdificationem fiant.
27 Et lingufi quis loquitur JtAt per binos» aut Ad plurimum ternos, «vicisliro: unu* autem interpretetur.
28 Quod si non sit interpres, taceat in Ecclesia, qui loquitut lingul, sibi ipsi vero loquatur,« Deo.
29 Pxophetseautem duo,aut tres loquantur,« alii di iudicent.
30 Quod st quid alii revelatum fuerit assidenti,prior taceat.
3» Focestis enim omnes sigillarim prophetare,ut omnes diseam,« omnes confo- ationem accipiant.

32 Et spiritus Prophetatum Prophetis subjiciuntur.
33 Non enim est exagitationis ducter Deus, sed pacis, uc in omnibus Ecclesiis sanctorum.
34 Mulieres vestras in conventibus sileant! nec enim permissum est eis, ut loquantur, sed oportet, ut subdit* sint,sicut « Lex dicit.
35 Quod si quid discere volunt, domi suos viros interrogent : nam turpe est mulieribus m Ecclesia loqui.
36 An i vobis sermo Dei profectus est ? an ad vos solos devenit?
37 Si quissibi videtur Propheta esse» aut spiritualis, agnoscat qua! scribo vobi<fesse Domini praecepta.
38 Quivero ignarus est,ignarus esto.
39 itaque fratres, ambite prophetandi donum,«loqui linguis ne prohibete.
40 Omnia decenter,« ordine fiant._
CAP. XV. Con^rmAtso rsjurrtctionK» Ö 1 qu6rtAm corport futui a fit.
Aterum notum facio vobis, fratres . E- Vangelium. qubd evangelizavi vob*f * quod« accepistis,in quo etiam statis.
2 Per quod etiam,^retinetis,quo sermone vobis evang elizaveriro, fervamini; nisi si 1 fiustra credidistis.
Khh } Tradi-

, Tradidicnmivobismpnmjs, quod« accepi» Christum vidciicec mortuum esse pro peccatis nostris, fecundum Scriptu-
*^4*xc fepulrum fuisse, SeLuseitatum tertio die fecundum Scripturas:
f Et visum fuisse Cephae,deinde duode* cim illis.
6 Postea visus est amplius, quam quingentis fratribus semel: ex quibus pleri- que manent usque adhuc, quidam autem obdormierunt.
7 Postea visus est Jacobo : deinde Apo- »olis omnibus.
8 Ultimo vero omnium, velut abortivo, visu» est etiam mihi.
9 Egoenim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus,pio* pterea quod perfequueus sum Ecclesiam Vei. ...
10 Sed gratia Dei sum id, quod sum; & gratia eius, qua» in me allata non fuit inanis,sed amplius, quam ilii omnes laboravi: non ego tamen, sed gratia Dei, quae ■necum esi.
n Et ego igitur,& illi ita praedicamus,& ita credidistis.
11 Quod 0 Christus prariicarur ex/normis suscitatus esse, quomodo dicunt quidam inter vos , non esse resurrectionem mortuorum?
i} Nam H resurrectio mortuorum non est,Christus quoque non est suscitatus.
14 Quod si Christus non est suscitatus, vanum videlicet esi pneconium nostrum, vana autem esi etiam fides vestra.
1$ Invenimur autem etiam falsi testes Dei.* quoniam de Deo testificati fumus, «um suscitasse Christum : quem t&men non suscitavit, si videlicet mortui non suscitantur: .
1 6 Nam si mortui noo suscitamur, Christa* quoque non est suscitatus.
,7 Quod si Christus non est suscitatus, inanis est fides vestra ; adhuc estis in peca- tis vestris.
18 Nempe 8t qui obdormierunt m Christo,perierunt. ,
iq $j in hac solum vita speramus in Christum,miserrimi oranium hominum fu- NlUS. „ „ .
io Nunc autem Christus suscitatus est ex mortuis : (ff primiti* eorum,qui obdor- mierunt f ictus est.
ai Quia enim per hominem mors, per liomin m quoque resurrectio mortuorum.
*t Sicut enim in Adamo omnes moriuntur,ita & m i .hristo omnes vivificabuntur.
Unusquisque autem uo ordine-* primitiae Christus, postea, qui suntChristi.in »dventu ipsius.
24 Deinde erit finis,quum tradiderit regnum Deo,ac Patri : quum iitinane sustu- ferir omne imperium,« omnem auctoritatem de potestatem.
2s Nam oportet cum regnare usque quo ©rnnes inimicos funposuerir pedibus ejus. j5 Ultimus autem hosti» aboletur mors.
27 Nam omnia iubtecir sub p**des eius. Quum autem dicit omnia esse ei subjecta, palam est hoc 4 iti> CXccptO CO,qui subjeeic ci omnia» >

x8 1'ostquam vero subjecta nierint ei o» mnia, tunc & ipse Filius suhjidetur ei, qui subjecit ipsi omnia, ut Deus sicumnia in o- mnibus.
29 Alioqui quid facient, qii ablutione uruntur super mortuis ? Si omiino mortui non suscitantur, cur ablutiont utuntur super mortuis ?
p Cur etiam nos pericliamur omni momento?
;i Diebus singulis morior pir gloriationem vtsttam, quam habeo in Christo jesu. Domino nostro.
p Si secundum hominem idversus bestias pugnavi Ephesi, qu* mihi itihcas ? Si mortui non suscitantur, edanus, debibamus,cras enim morimur.
;; Ne errate. Mores bonoscommercit corrumpunt mala.
14 Evigilate iuste, 3« ne percate: quidam enim Deum non norunt; xi pudorem vobis Mrutifnd.im loquor.
;s At dicet aliquis : Quonodo suscitantur mortui? quali autem corpore pro-
;6 Desipiens,quod tu feris,n^n viviscit, nisi mortuum fuerit:
}7 Et quod feris, non corpur oriturum feris,sed nudum granum,si casu: tulerit,tri- rici,aut alicuius ex reliquis semnibm.
;8 Sei Deus ei dat corpus, « voluit, 8e singilis seminibus suum corpus.
Non omnis caro,eadem tiro,sed alia quidem caro hominum,alia auttm caro pe* eorum, alia autem piscium, alia vero volu-
40 Et funtcnpora coelestia, Stsunrcot- pora terrestria : sed alius quidem coelestium decor,alius vero rerrestriam.
41 Alius decor Solis, 8c alius decor Lunae: & alius decorstellarum : stella enim stell* ptLstart decore.
42 Ita eiit & resurrectio momtorumtseri- tur corpM cum corruptione,suscitatur cum incorruptione:
4| Seriturfccdum,suscjta;ur.cum gloria : seritur omnium virium expers, suscitatur pocens: seritur corpus animale» suscitatur corpus spirituale.
44 Est corpus animale, & est corpus fpi-
45 iti etiam scriptum est:Tactus est prior homo Adamus animal vivens : posterior Auttm Adamusfststw esi spiritus vivificus.
46 Ar spirituale non est prius, sed animale,deinde ipirituale.
47 Primus homo e terra pulvereus ; se* cundu* homo,ipse Dominus e cocio.
48 Qualis pulvereus ille, tales & oulve- rej sunt: & qualis ille coelestis, tales & qui coelestes erunt.
49 Et sicut gessimus imaginem terreni, geremus etiam imaginem ccelestis.
co Hoc aurem dico, fratres.qu : 3 caro,8c sanguis non possunt regni Dei haeteditatem consequi : neque corruptio hxreditatera incorruptibilitatis consequerur.
;i Ecce, mysterium vobisdico; Nono- mnes quidem obdormiemus, sed omnel mutabimur moruemo, St jactu oculi,ad ultimam tubam.
5» Canet enim tuba, & mortui excita- bun-

 buntur inc orrupti, & nos mutabimur.
5; Oportet enim «.orrupiibile iilud induere ineo rruptibilicacem.Sc mortale istud induere immortalitatem.
54 Postquam autem hoc corruptibile induerit incorruptibilifatem»8< mortale istud induerit immortalitatem , tunc fiet illud, quod scriptum est.' Absorpta est mors ad victoriam. a
55 libi tua, o niors,victoria? ubj tuus,6 sepulchrum,aculeus ?
56 Aculeus vero mortis est peccatum 1 vis autem peccati lex.
57 Deo autem habetor gratia,qui dat nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum-
58 itaque, fratres meidilecti,stabiles e- flote, immoti, eminentes in opere Domini femper, quum sciatis laborem vestrum non «fle inanem in Domino.
CAP. XVI. Fasta exborststionc ad Elee• mos>Tivim , eprjloUcommendamnc Timothei,^ fAlutAtionibM eUuditur.
P Orro de collecta in sanctos, quemadmodum ordinavi Ecclesiis Salari«, ici & vos facite.
r Primo quoque die hebdomadis unusquisque vestrum apud se seponar recondens ut thesaurum, quod pro Dei benigni« tace licueiic: ne, quum venero, tunc collecta: fiant.
; Postquam autem accessero,quoscunque probaveritis, hos mittam cum epistolis,ut perferant Hierosolymam beneficentiam vestram.
4 Quod si res digna fu;rit, ut ipse proficiscar, mecum proficiscentur.
5 Veniam autem ad vos,quum Macedoniam transiero. { Macedoniam enim per- tranflbo.)
6 Apud voS autem forsitan permanebo : aut etiam hybernabo : ur vos me prosequamini, quocunque proficiscar:
7 Nolo enim vos nunc in transcursu videre led spero temporis aliquantum mansurum me apud vos,si Dominus permiserit:
A Permanebo autem Ephesi usque ad Pentecosten.
9 Nam ostium mihi apertum est magnum, 5 t operosum,& adversarii multi.
10 Quodsi venerit Timotheus,videte,ut sine metu sit apud vos : opus enim Domini operatur ut & ego.
11 Ne quis igitur illum pro nihilo habeat :sed prosequimini eum cum pate, ut veniar ad me: exspecto enim eum cum fra-
ii Pono de Apollo, fratre, multvim precatus sum eum,ut iret ad vos cum fratribus; sed omnino non fuit« voluntas nunc eundi: venturus est autem, quum tempus opportunum habuerit.
1 r Vigilate, perstate in fide, viriliter agile, estote fortes.
14 Omnia vestra cum charitate fiant.
1 5 Precor autem vos,fratres, nostis familiam Stephan« este primitias Achaia:,8c fest in ministerium sanctis addixisse :
'6 Ut de vos subjiciamini talibus, &o- mnibus operamsgam conferentibus,K laborantibus.

17 Gaudeo vero de adventu Stephan« , & Fortunati, de Achaici, quoniam isti defectum vestri iuppleverunt.
18 Refocillarunt entm spiritum meum, ac vestrum. Agnoscite igitur eos, qui tales
19 Salutant vos Ecclesia? Asia?. Salutant in Domino multum Aquila, & Piiscilla, cum Ecclesia,qu« est domi ipsorum.
ip Salutant vos fratres omnes. Salutate aliialioSolVulo sancto. .
21 Salutatio manu mei Pauli.
22 Si quis non amat Dominum Jesum Christum,tsto anathema,maran ad a-
2; Gratia Domini Jesu Christi /itvobis-
24 Charicas mea cum omnibus vobis in Christo Jesu. Amen.
Ad Corinthios prior, missa fuit Philippii
per $tepbanam,8c fortunatum,8c Achaicum , Se Timotheum.

PAULI APOSTOLI
epistola
ad CORINTHIOS, POSTERIOR.

CAP- I. VauIm gaudet consolationem in affl-tiionibiH feretptam, in afflittos 1 e/un* (sti e^rxtusatJVjquti fld Coi intbi«nonvf-
P Aulus Apostolus Jesu Christi, per Del voluntatem, Lc Timotheus frater, Ec- defla?Dei, qua? est Corinthi, una cum sanctis omnibus.qui sunt in tota Achaia.
2 Gratia fit vobis, Lcpaxa Deo patre nostro,A Domino Jesu Christo.
i Benedictus rssoDeus, ac Pater Domioi nostri Jesu Christi, Pater,inquam,ille miserationum, 6 e Deus on.nisconlolationis ;
4 Consolans noj in omni afflictione nostra: ut poslimus in quavis afflictione fofi- tos consolari,ea ipsa consolatione, quänos ipsos consolarurDcus.
5 Nam suut exundant perpefliones Christi in nobis,ita per Christum exundat etiam consolatio nostra,
6 Sive autem affligimur,pro vestra con* solatione , ac salute aAi^imur: flve consolatione percipimus . cons dationem fer» eipimut pro vestra consolatione, qua: agit in vobti per tolerantiam earundem perpessionum,quas de nos oerpetimur: de (pes nostra firma est de vobis :
7 Ut qui sciamus vos , sicut confortes estis perpessionum , ita etiam confortes fore consolationum.
8 Non enim volumus vos ignorare .fratres, de afflictione nostra, qu* nobis evenit in Asia > nos supra modum gravatos fuisse » supra vires,adeo ut prorsus animi penderemus,etiam quod ad vitam.
9 Sed ipsi apud nos decretum mortis habuimus, ne confideremus in nobis ipsis, sed in Deo suscitante mortuos :
10 Quique ex tanta morte nos eripuit, Se eripit: in quo speramus, nos adhuc etiam ereptum iri:
11 Uni conferentibus subsidiariam operam etiam vobis per deprecationem pro Hhh 2 nobis

nobis, ut donum ex multis personis in nos toÜ4fumiper multos celebretur gratiarum actione,pro nobis.
(3 Namgloriarionostraha:cest>testimo- nium videlicet conscientiae nostrae , quod eum simplicitate,8c sinceritate Dei,non cum sapientia carnali,sed cum gratia Dei versati sumus in mundo, plurimum autem apud vos. . .
i) Non enim alta scribimus vobis,quam quar legitis, aut etiam agnoscitis: spero autem vos etiam ad exeremum agnituros.
ia sicut de aliquatenus agnovistis nos gloriationem vestram este , quemadmodum & vos nostra «M,in diem Domini Jesu.
tc Jtaque hac fiducia prius volui ad vos venire,ut secundam cratiam haberetis:
16 Ee per vos transire in Macedoniam »& rursum e Macedonia venire ad vos» deivo* bis deduci in Judaeam.
17 Hoc igitur, quum deliberarem, num- nam levitate sum usus? aut quae delibero , fecundum carnem delibero , uc sit apud me l»iam de Non ?
,8 Imo fidelis Deus novit Termonem nostrum apud vos non fuiste Etiam, St Non.
16 Nam Dei filius, Jesus Christus,qui inter vos per nos praedicatus est, id est, per roe , deSylvanum,ac Timotheum, non fuit Stiam,8e Non,sed Etiam fuit in ipso.
io Quotquot enim sunt protmfEones Dei > in ipso /Unt Etiam » Lein ipso sunt Arnen,ad Dei gloriam per nos.
ji Porro, qui nos confirmat vobiscum in Christum,8r qui unxit nos,Deus est. , i» Qui etiam obsignavit nos; indidicque arrhabonem Spirirfis cordibus nostris.
at Ego vero testem Deum invoco in meam animam^ me idcirco nondum venisse Corinthum,quod vobis parcam.
34 Non quod dominemur vestrae fidei, sed quod administri simus gaudii veftrknam fidestacis.

CA 1 '. tU Priori* scripti apologia. Pesrpi- fctntijttm Inctftuoso jubet veniam dari*
Oc autem apud me statui rursus cum tristitia non venire ad vos. a Nam si ego contristo vos , quis est igi* tur,qui exhilaret me , nisi is ipse , qui contristatus fuerit ex me ?
; Et hoc ipsum vobis scripsi,ne quum venero »tristitiam capiam ex iis.de quibus oportebat me gaudere» confisus de vo&is omnibus,meum gaudium» omnium vestrum gaudium esse.
4 Nam ex multa afflictione, drauxieeare cordis scripsi vobis, per multas lacrymas: non uc rristitiä afficeremini, sed ut cognosceretis charitacem » quam habeo summam erga vos.
.5 Quod si quis tristitiam attulit, non mihi tristitiam attulit, sed quadantenus, ne illum aggravem,vobisomnibui.
6 Sufficit istiusmodt homini ista increpatio,a pluribus illis profesta.
7 Ut« contrario potius vos ei condonetis »cumque consolemini . ne quomodo redundante tristiuä absorbeatur vir hujus-
8 Quapropter precor vo»,ut raiaro siicia- tit m illuni cnantatcro«
> CORINTH. It- Cap.i.f.
9 Nam in hunc finem etiam scripsi, uc 1 cognoscerem probationem vestri, id eft, an- ad omnia obedientes sitis.
10 Cui vero quidpiam condonatis, de ego condono : nam de ego, si quid condonavi; cui condonavi, propter vos id ftri, iri c©sts£ecttt' Christi,ucne fuperemuraSatana.
11 Non enim illius machinationes igrio«
is Porro , quum venissem Troadem »ad pradicandum Evangelium Christi, etiamsi ostium mihi apertum erat per Dominum , non fuit remissio spiritui meo,eo quodnon invenislem Titum,fratrem meum : v i) Sed quum illis valedixissem, abü in Macedoniam.
14 Deo habetor autem gratia, qui facit»ue femper triumphemus in Christo: & odorem cognitionis fui manifestum facit, per nos quovis in loco.
1 f Nam Christi bona fragrantia fumus Deo: in iis, qui servantur» & in iis, qui pe-
16 His quidem odor mortis ad mortem: illis vero odorvic« ad vitam. Sedadbac quis idoneus ?
17 Non enim »ut plerique, cauponamur sermonem Dei »sed ut ex sinceri tare, sed uc ex Deo in conspectu Dei, de Christo loqui*
CAP. I I I. ComrnfnidturtmmstfrJ^irstus pra minifro litera, cum iüi apertepranun - rictttlquod hi sub velo tradebant.
TNcipimus rursus nos ipsos commendare ? i-aut num egemus, ut nonnulli,commenda- titiis epistolis apud vos, aut commendaticiis a vobis ?
3 Epistola nostra vos estis, inscripta in cordibus nostris, quae intelligitur, de tegitur ab omnibus hominibus.
; Dum manifestum sir,vosesse epistolam Christi, subministratam k nobis, inscriptam non acramemo,sedSpiritu Dei vivi: non in ; rabulis lapideis , sed in carneis tabulis cor* 1 dis. ^
4 fiduciam autem hujusmodi habemus
per Christum apud Deum. ,
§ Non quod idonei fumus per not ipfbs, . ad cogitandum quicquam , veluc exoobt* , ipsis: sed quod idonei fumus, id ex Deo <st :
6 Qni etiam fecir, ut idonei essemus ministri novi pacti, non literar, sed Spiritsts t , nam literaoccidit, Spiritusautem vivificat.
7 Quod si mortis ministerium in literis j
-oHum, dc informatum in lapidibus, fuir ! gloriosum , adeo ut non possent intentis j oculis intueri filii lisraLlis in faciem Mysis, ! proprer gloriam illam faciei eius, quaehun« ur inutilis tollitur. ^ ,
8 Qui non potius ministerium Spiritus e* ,
rit gloriosum ? ,
9 Nam si ministerium condemnationis j fuit gloriosum,mulro magis ministerium ju* • stitiar exundat gloria.
,0 Etenim quod glorificatum fuit,ne glo- , rifitarum quidem fuit hac in parte, ideft, . supereminentis illius gloriaerespectu-
• 1 Nam si quod nunc fct inutile tollitur, fuit gloriosum , multo magis est gloriosum ld,quod myner.
11 itaque quum ejusmodi spem habeamu», multa

Q-.ultä in lecquendo evidentia utimur.
t\ Necsium^f sicut Mosej, qui imponebat velamem faciei suar,ne oculos defigerent filii JiCraüUis ad finem ejus , quod nunc Cit inutile tollmur.
, 14 uaque- occalluerunt mentes illorum. Kam usque ad da em hodiernum,in lectione Veteris pactli manet non retectum velamen illud,quod in Christo inutile factum tolli-
»s Sed did hunc usque diem,quum legi* tur Moses»welannen cordi eorum impositum est.
16 Quanido vero sese converterit ad Dominum,tollletur velamen illud.
17 Domiinus vero Spiritus ille est: ubi aurem Spiritus 1 Ue Domini, illic libertas-
18 Nos autem omnes retecta socie glori* am Dominii, qua.fi in speculo intuenres,in eandem imiaginem transformamur ex gloria in gloriam,.sient it Domini Spiritu.
CAP. IV.. Kerrtatcm omnibtu eonfciemiU, non induirAti* per Apostolos illuxifjc; eon- ft$rr<s tflut sartjtctos eructi majori tamen t<rnfoiittnmt,qtAam cruce fruitwos. Ropterea »quum ministerium hochabea* mus,prout misericordiam consequutisumus,segne:* non sumus.
% Sed aibrenunciavimus pudendis late- brisroon cum calliditate ambulantes, neque falsantes sermonem Dei,sed declaratione veritatis commendantes nos ipsos » apud o- mntm comsciemiam hominum in conspectu Dei. .
? Quod si opertum est Evangelium no- ftrun>,jjs,qui pereunt,opertum est.
4 In quabus Deus hujus seculi excaecavit mentes,nrmpcin infidelibus.ne irradiet eos illustratio Evangelii gloriae Christi, qui est imago Dei.
5 Non enim nos ipsos prodicamus , sed Christum Jesum effe Dominum: nos autem fervor vestros propter Jesum.
6 Quoniam Deus, qui dixit,ut e tenebris lux splendesceret,cjt.qui splenduit in cor. dibus nostris, ad putendum lucem notitiae glori* Dei,in facie Jesu Christi.
7 Habemus autem thesaurum hunc in testaceis vasculis, ut hxc hujus potentiae supereminentia sit Dei,& non ex nobis :
8 Dum in omnibus affligimur » at non coarctamur, haesitamus, at non prorsus hx- r<mus:
9 Persequurionem patimur,sed in ea non deserimur ; dejicimur,at non perimus:
10 Quo libet tempore mortificationem Domini JesUin corpore circumferentes, ut etiam vita illa Jesum corpore nostro manifesta fiat.
11 Sempcr enim nos, qui vivimur, morti tradimur propter J esum,ut etiam vita Jesu manifesta fiat in carne nostra mortali.
1 r itaque mors quidem in nobis agir,v!ra Verb in vobis.
1) Et quoniam habemus eundem Spiritum fidei fecundum illud,quod scriptum est: Credidi,<5* idcoloquutussum: nos quoque credimus,quamobrem etiam loqui mur.
14 Scientes fore, ut qui suscitavit Dominum Jestim ,nos quoque per J esum suscitet, ftsistatvobifcum*

7 5 . Kam hxc omnia proptervoj/um , ut gratia illa amplificata , pluribus gratias agentibus exundet in gloriam Dei.
»6 Proprerer» non segnescimus : sed etiamsi externus homo noster corrumpitur, internus tamen renovatur in dies.
17 Illico enim praeteriens levitas afflictionis nostrae, excellenter excellentis gloris pondus aeternum conficit nobis.
18 Dum non spectamus ea , qu* cernuntur , sed ea, quae non cernuntur: nam qu* cernuntur »temporaria sum ; at, quae non cernuntur,arterna.

C A P. V. Petegrinante* in tAbernaculo-eor* po>ii,abelse k Christoiper Apostolum Autem vocAri Ad Christum ,qui fn frtritu, no virate vit «c est cognoscendus.
Cimus enfm nos, si terrestris hujus domus nostrae tabernaculum dissolutum sue- rit»xdificium ex Deo habituros,domicilium videlicet non manu factum , aeternum in caelis.
» in hoc etenim suspiramus, expetentes domicilio nostro, quod fc coelo est,supetin-
' 1 Siquidem etiam induti,fton nudi repe-
? > Etenim,qui fumus in hoc tabernaculo, piramus gravari; in quo constituti noa cupimus eo exui,fed superindui, uc absorbeatur mortalitas a vita.
5 Porro Deus fe <st,qui nos ad hoc ipsum condidit, qui etiam dedit nobis arrhabo- nemSpiritus.
6 Confidenti igitur animo furnus s c m- per,& scimus, nos dum adsumus in corpore,peregre abesse h Domino:
7 (Per fidem enim ambulamus, non per adspectum:
8 Confidenti autem animo Aimus : sed gratum est nobis potius abesse c corpore,fle adesse apud Dominum .)
9 Quapropter etiam contendimus ,ut hic prxsentes, & hinc absentes,ipsi placeamus.
10 Omnes enim nos manifestos fieri o- portet coram tribunali Christi,ut unusquisque reportet, quae in corpore fecerit, congruenter ad id,quod fecerinsive bonum, sive malum.
it Scientes igiturrerrorem illum Domini, homines ad fidem adducimus, Deo autem manifesti fumus: & spero nos etiam conscientiis vestris manifestos esse.
ii Non enim iterum nos ipsos commendamus vobis.sed vobis occasionem pratbe- mus gloriandi de nobis: ut habeatis, qu «4 dirAtti adversus eos» qui in socie gloriam captant,at non in corde.
1; Nam sive insanimus, Deo ins&nimud : sive fani mente fumus ,vobis /4714 mentt sumus.
14 Charitas enim illa Christi constringit nos:
15 Ut qui hoc statuerimus, si unus pro 0- mnibus mortuus fuit, nempe istos omnes fuisse mortuos, itiüum pro omnibus mortuum esse, ut, qui vivunt,posthac non sibi vivant, sed ei,qui pro ipsis mortuus est, de suscitatus est.
i6‘itaque nos posthac neminem novimus fecundum carnemquod si etiam novi mu« HhhJ Chri„

Cap■<.<$. EPIST.
Christum fecundum carnem , nunc tamen non ampliiis novimus.
17 Si quis igitur e/t in Christo»nova res condita est: vetera praeterierunt: ecce no» va facta sunt omnia.
18 Hxc autem omnia sunt ex Deo,qui reconciliavit nos sibi per jesum Christum, dedirque nodis ministerium reconciliatio-
t9 Nempe , quia Deus erae in Christo mundum reconcilians Obi,non imputando eis offensas eorum : posuhque in nobis sermonem illum reconciliationis.
20 Itaque nomine Christi legatione fun gimur.^ vtlut Deo voi rogante per nos,o- ramus Christi noT>ine,reconciliamtni Deo.
21 Fecit tnim.uf qui non novit peccatum, pro nobis peccatum effer,ut nos effice remur'ustiiia Dei in eo.
PAULt AD CORlNTH. II.
mihi pro filiis omnipotens.
... - - . . Cap.7.
ac filiabus- dicuDominui
CAP. VI. "Ministerium eruet virtute in signiter fornmrndrttur : ab infidelium
eommtreio diffundetur.
S Ed & itf operam nostram e,' accomm.o- dantes, hortamur, ne frustra gratiam Dei receperitis.
i (Dicit enim DfW. Praeflicuto tempore accepto exaudivi te,8t in die salutis succurri tibi; ecce nunc est prxstitutum illud tempus acceptum,ecce nunc dies salutis.)
z Nullam ulla in re prarbentes impingendi causam,ne vituperetur ministerium ;
4 Sed in omnibus nos approbante*, Ctt D?i ministri in tolerantia multa , in afflictionibus,in neceffitatibui.in angustiis.
§ in verberibus, in carceribus, in exagi rationibus,in laboribus,in vigiliis, in jejuniis.
6 Cum castitate,cum notitia,cum ira; cohibitione , eum benignitate , cum Spiritu sancto,cum charitace minime simulata.
7 Per sermonem veritatis, per virtutem Dei. per arma justitiae a dextris,ac sinistris.
8 Per gloriam,8c dedecus,per convicia,& laudes: ut impostores, & tamen veraces :
9 Ut ignoti,& rami« noti: üt morientes, & ecce vivimus,ut qui castigamur, nec tamen morte afficimur :
io Ut tristes, semper tamen gaudentes;ut pauperes, sed multos ditantes: üt nihil habentes,sed omnia obtinentes,
ii Os nostrum apertum est erga vos , Corinthii,cor nostrum dilatatum est.
it Non habitatis anguste in nobis: sed ar.gusti estis in visceribus vestris.
,; Loquor autem ut filiis de pari compensatione- Dilatamini 8c vos.
Ne impari /ugo copulamini cum in
C A P- V 11 . Se ex .-more f r,jft£,qutd tontri - JlaWt ipsos,nce feznitere; tii/lftt '4
eortlm fecundum Dfumfyjt > ism bonum
e effit,
H As igitur promiffiones quum habeamus , dilecti, purificemus nos ab omni inquinamento carnis , v >c spiritus,ad finem perducentes sanctimoniam in timore Dei- r Recipite nos, neminem injuria affecimus,neminem corrupimus, neminem questui habuimus-
? Ad condemnationem viflri hoc non dico: nam ante dixi vos in rordibus nostris esse,ad commoriendum,8c convivendum.
4 Musta est mihi loquendi libertas apud vos, multa mihs gloriatiodt vobis : impletus sum consolatione : vehementer supci- abundo gaudio in omni afflictione nostra.
C Etenim, quum veninemu» in Macedoniam, nullam habuit remissionem caro nostra , sed in omnibus fuimus afflicti: foris fuerunt pugnae,intus metus.
6 Sed .qui consolatur abjecto*,consolatus est nos,nempe Deus,adventu Titi.
7 Non solum autem adventu illius,sed e- tiam consolatione,quam ille accepit ex vobis,quum renunciaret nobis vestrum vehemens desiderium, vestrum luctum, vestrum super me ardorem adeo, ut magis gavisus
8 Nam etiamsi vos contristavi per epistolam, non me p cenitet, etiamsi pocnirue- rit, (video enim epistolam illam , tametsi ad tempus,vos contristasse.)
9 Nunc gaudeo , non qubd contristati fueritis, sed quod contristati fueritis ad resipiscentiam : nam contristati fuistis secun- diimDeum.ut nulla in re damno affecti fueritis ex nobis.
io Nam, qua: fecundum Deum est ttisti- tta, ea resipiscentiam efficit ad ftiutem, cujus nunquam poenitear; at mundi tristitia monem efficit.
Ecce enim istud ipsum, qubd secundum Deum contristari fuistis . quantum in vnois effecit studium ? imo defensionem, imb indignationem,imo timorem,inio vehemens desiderium, imo zelum,imbvindi- cationem r per omnia testatum fecistii,vos esse purosin hoc negotio.
is Itaque etsi scripsi vcbis,non ftrtpft vo- bU eius respectu, qui injuriam fecerat, nec ejus re/pectu,qui injuria affectus fuerat: fgd ut apud vos manifestum fieret studium illud nostrum pro vobis in conspectu Dei.
\ Propterea consolationem accepimus rimum
fidelibus: quod enim consortium justitias .,_. . ___,

cum legis tranigreflione?& qua? communio] ex consolatione vestritsed quam plurii_
lucis cum tenebris ? , gavisi fuimus ob gaudium Titi,qubd refo-
15 Et quieconcordia Christo cum Belial; Jcillatus sit spiritus ejus ab omnibus vo- aut quL portio fideli cum infideli ? j bis:
t6 Et qua; consensio templo Dei cum si- ,4 Et qubd,si quid apud eum de vobis ir.uljchris } nam vos templum estis Dei vi -1 gloriatus sum, non fui pudefactus, sed üt q- ventis : sicut dixit Deus: Habitabo in eis.flc mnia vere loquuti fumus vobis,ita & glo- inambulabo: 8e erp illorum Deus, Le ipsi riacio nostra , qua usus eram apud Titum, erunt mihi populus. . vera comperta sit:
,7 Quaprorner exite emedioeorum , & Et viscera eius eo amplius erga, vos separamini,dicit Domiru*, 8t impurum ne affecta sim, memoria repetentis omnium vC- attingite,tum ego excipiam vos: strüm obedientia,& üt cum timore,ac
18 Et ero vobis pro patre, & vos exitis tremore ipsum exceperitis«

c*p* bimst, bau ii a
16 Gaudeo igitur quod perlitus conndam it vobis.
C A P. V ir I. M Atedor.um,# Christi exemplo adEUrmmsynM exhortatio.
P Orro notam facimus vobi*,fratrej,grati* am Dei pcstctitam Ecclesiis Macedonum :
. r Htfnp« Ln multa exploratione afflictionis txundanj gaudium ipsorum, Sc profundam eoiUtTi paupertatem exundasse in <o« piofam benign itarem ipsorum.
; Nam pr o viribus (restor,) atque supra Vires volunt arri fur« urit.°
4 Multis cum precibus nos deprecantes, Ut hanc ben efi-centiam,& societatem hujus n.iijisierii sianctorum causä subeundi,\n nos reciperemus.
; At non prout sperabamus, itäfeefrunt, sed semet ipsos dediderunt primum Domino, deinde Sc nobis per Dei voluntatem:
6 Ut adhortaremur Titum,ut sicut ante coepit, it'a etiam absolvat apud vos hanc quoque beneficentiam.
7 itaque sicut omnibus abundatis, ntmpe fide,8c sermone,& cognitione,& omni Audio, 8c vesti«in nos charitate, videte, uchac quoque gratia abundetis.
8 Non es imperio dico,scd aliorum stu* dio,vestra: quoque dilectionis sinceritatem reddens exploratam.
9 Nostis enim beneficentiam Domini nostri Jesu Christi , eum videliret propter vos pauperem factum esse,quum essetdives, ut vos illius paupertate ditesceretis.
io Et sententiam in ea re meam dico: nam hoc vobis conducit ,qui non solum facere,sed etiam velle ante coepistis anno (kperiore.
n Ac nunc etiam illud ipsum facere ab- solvite: ut sicut adfuit prormum illud Velle i ita etiam sldjit ipsum Perficere exeo, quod habetis.
i2 Etenim fi priüs adsit promtus animus, aliquis acceptus est pro eo , quod habet, non pro eo ,quod non habet.
Non enim dito, ut aliis fit relaxatio, vobis autem afflictio: (cd ut pari conditione . quod vobis superest , suppleat hoc tempore,quod illis deest.
14 Ut Se quod illis superest , suppleat, quod vobis deest,ut fiat »qualitas, i s Sicut scriptum est:Qui multum collegit, plui non habuit. Se qui paululum, minus non habuit.
,6 Gratia veri) habetor Deo,qui cordi Titi indidit idem studium pro vobis:
17 Quod rum exhortationem illam gra- . ta m habui:,tum vero , qubd majore studio ultro ad vos iter suscepit.
,8 Misimus autem una cum eo fratrem iUum,cujus laus est inEvangelio per omnes ' Ecclesias*
19 (Necidfol«m,sed etiam suffragiis delectu* est ab Ecclesiis socius peregrinatio- ' nij nostra: j cum hac beneficentia, qua: nd- ! ministratur r nobis ad ipsius Domini gloriam, 6c eomprobandum promtum animum vestrum)
10 Vitantes hoc,ne quis vos vitureret in bac ubertate,qua: administratur a nobis, ai Ut qui procuremus honesta non solum
p CORlNTH- If. % Cap.ff.g. in conspectu Domini, sed etiam in conspectu hominum.
it Misimus autem cum eis fratrem no» strum,quem saepe in multi* probavimus studiosiorem, ob multam meam fiduciam in
21 Sive de Tito qutritur, socius meus est, & apud vos adjutot ; sive de fratribus no- stris,lcgati/unt Ecclesiarum, (Sy gloria thri-
24 Itaque demonstrationem charitati* vestrae. Se nostra: de vobis gloriationis edi-' te in eos,in conspectu Ecclesiarum.
C A P. IX. Continuatur exhortatio ad libe*
Tstlitatcm eletmos>narum.
Am de ministerio,quod sanctis exhibe* tis , supervacaneum est mihi scribere
2 Novi enim promtum animum vestrum» quem de vobis jacto apud Macedones , A* thaiam videlicet paratam esse ab anno fu* periore : Se ex vobis ortui zelus provocavit complures.
; Misi autem hos fratres,ne gloriatio no* stra de vobis inanis fiat hac i« paste: ut (si* cut dicebam) parati sitis :
4 Ne quomodo , si mecum venerint Ma* cedones» Hc invenerint vos imparatos,nos pudefiamus (ut ne vos dicam) in confidentia ista gloriationis.
5 Itaque necessarium duxi adhortari hos fratres ,ut priores venirem ad vos.Se prius absolverent antea denunciatam beneficentiam vestram, ut ea sit parata »ita ut beneficentia, 8c non ut extortum »liquid-,
6 Hoc autem dico: Qui ferit par«e, parci etiam metet: Se qui serit benigne, benigne etiam meter.
7 Quisque sicut pratoptat corde,isti agar: non ex tristitia,»ut ex necessitate: nam hilarem datorem diligit Deus.
8 Potens tst autem Deus efficere, ut o- mnis gratia in vos exundet: ut in omnibus omni tempore omne,quodsufficiat, haben* tes exundetis ad omne opus bonum:
9 Sicut scriptum est : Dispersit , dedit , pauperibus: justitia ejus manet in secu-
10 Qui autem suppeditat femen serenti, & panem ad escam suppeditet, & multipli* cet sementem vestram,& augeat fructus ju • siiti*evestrar.
u Vobk omni modo ditatis ad omnem benignitatem,quae per nos eKcjt.ut grati« agantur Deo.
12 Nam ministerium functionis istius non solum supplebit,qua: sanctis desunt, sed etiam exundat per multas gratiarum a- ctiones apud Deum exhibita*,pet approbationem istius ministerii.
11 Deum glorificando de submissione confesfionis vestrae de Evangelio Christi,de- que benigna in se, & in omnes communicatione.
14 Et per ipsorum deprecationem pro vobis, propenso vos amore diligentium, propter excellentem gratiam Dei in vobis.
tt Gratia autem habetor Deo super in** narrabili suo dono.
Ubi) 4
€ A P.io,

CAP. X. JfrmA <Jjr armituraChTistiino- rum.
C Aterum precorvos per lenitatem illam, fle atquieatem Christi , ego ipse Pau.us, qui coram quidem summiflo animo sumin- ter vor , absens vero sum erga vor confi. dens.
2 Hoc autem deprecor,ne pratsens confidenter agam fiducia , qua existimor audax fuisse in quosdam , qui de nobis existimant quasi fecundum carnem ambulemus.
; Nam in carne , non tamen fecundum carnem ambulantes,militarous.
4 Arma enim militiae nostras non carnalia sunt. sed divinitus valida ad destructionem munitionum«
5 Ratiocinationes evertendo,omnemque krblimiracem.^u-e lese extoUit adversus cognitionem Dei : flejn captivitatem redigendo omnem cogitationem ad

obedien- dum Christo ;
6 Et paratam babgndo.quo vindicemur omnem contumaciam, ppstquam impleta fuerit vestra obedienctf •
7 Q*i* vb oculor sunt, aspicitis? siqais apnd Cc confidit se Christiesse, hoc viciflim repuret ex sese.quemadmodum ipse Christi <st,ita fleno» Christi tffi,
8 Nam si ampliis etiam quippiam eloxier de potestate nostra , quam dedit Dominus nobis adatdificacioncm.acnonadde- structionem vestri,non pudefiam.
9 Ne videar ceu perterrefacere vos per qpistolas.
ir» Nam epistolas quidem fioquiunt) graves sunt» Ac validae: sed pratsentia corporis infirma est,flc sermo tst nihili.
ii Hoc repucec,qui istiufmodi est, quales fumus sermone per epistolas, quum absumus , tales etiam nos fore re ipsa,quum a de-?
it Non enim audemus nos adjungere, vel conjungere cum quibusdam, qui se ipsos commendant; sed non intelligunt, quod ipsi sese metiuntur se ipsis,fle sibi ipsis fese comparant.
iz At nos non gloriabimur de iis,aure mensuras nostra non Amt ,fed secundum modum nobit ad /egui am ad m ensum, id est e Jw.quam distribuit nobis Deus mensuras, gierid&imur nos pervenisse ad vos etiam usque.
14 Non enim quasi non pervenerimus usque ad voS.extendimus nos ipsos ultra, quam deceat: nam usque ad vos etiam pervenimus in Evangelio Christi.
i< Nequaquam de üs.quas mensuras m- fira non sunt.gloriantes, id cst,de alienis laboribus : sed sperantes»,fore,ut,augescente fide vestra in vobis,amplificemur in attributa nobis nostra mensura ad exundantiam usque.
»A Ut in iis regionibus t .quas ultra vos funr,evangelitem; non ut in alteri attributa mensura,de praeparatis gloriemur.
i7 Caeterum, qui gloriatur, in Domino glorietur.
. »8 Non enim,qui fe ipsum commendat, ii probandus est , sed is,qucrn Dominus commendat.

C A P« XI. Instituit fui eum P/eudo-aposto- stolw comparationem,& excusat fe illti.

U Tinam sufferretis paulisper insipienti- ammedm: imo etiam sufferre me. t Affecto enim vos Dei »mulatione. A* pravi enim vos uni viro , ist virginem puram sistam,nempe Christo:
4 Sed metuo.ne quomodo.sicut serpens ille Evam seduxit calliditate sua,ita corruptae cogitationes vestras degenerent i simplicitate,quae est in Christo.
4 Enimvero si veniens quispiam alium Jelum praedicer,quem non prasdicavimus, aut st Spiritum alterum accipiatis, quem nor, acceperatis, aut Evangelium aliud» quod non receperatis,bene iüum tolcrave-
5 Puto enim me nihilo inferiorem fuisse summis Apostolis.
6 Quod si rudissum sermone, non tamen sum rudis cognitione : sed omnino manifesti facti fumus rn omnibus apud vos.
7 Num peccavi , quum ipseme submitterem,ut vos eveheremini ? id est , quod gratuito Evangelium Dei euangelizavi vobis.
8 Alias BccleTas spoliavi , accepto «b esc stipendio, ut vob.is inservirem : fle quum apud vos essem, fle egerem , non obtorpui cum cujusquam incommodo.
9 Qispd enim mihi deerat, suppleverunt fratres, quum venissent e Macedonia : fle in omnibus me conservavi vobis minime onerosum,8e prasstobo. io Est veritas Christi in me * quod hasc loriatio non obstruetur in me» in regioni- usAchajas.
u Quapropter ? an quod non diligam vos ? Deus novit.]
i2 Sed quod facio, etiamfaciam: u; am- i putem occasionem jis, qui exoptant occa- ^ sionem, ut in eo, de quo gloriantur, inveni- (antur quales fle nos. \
i] Nam istiufmodi pfeudoaposioli ope- J rariidolosi sunt, transfigurantes se in Apo- ; stolos Christi.
14 Neque id mirum : ipse enim Satanas - fe transfigurat in Angelum lucis. 1
15 Non magnum est igitur, si etiam ejus | ministri rrnnsfiguranrfe tanquun sint mini-] stri justitiae, quorum finis erit fecundum (opera ipsorum.
16 Rursum dico , ne quis me putet desipientem esse: alioquin velut desipientem recipite me, ut paululum quiddam flt*ego glorier. . j
17 Quod dico,non dico secundum Domi- , num.secs ut desipiens, in fundamento hujus 1 gloriationis.
18 Quandoquidem multi gloriantur fe* cundän carnem,fle ego gloriabor.
19. Libenter enim suffertis desipientes » i quoa sitis sapientes.]
jo Suffertis enim,si quis vos in serviru» | tem adigit,si quis exedit,si qu isstipendium ' accipit,siquis attollit lese, si quis vos infa- 1 ciem caedit. j
si Contumelia respectu dico.: sicuti quod ; nos infirmi fuimus : imb in qu©cunque audacia uti velit aquis, (ut desipiicns loquor)
audacia fle ego uti velim ; u Hebrasi fune? sum fleego; JisraÜlit* fune 2

sunt? sum, 8c ego: semen Abrahami sunt ? Jum&eg o:
i\ Ministri Christi sunt? (desipiens loquor) superior sum ego: laboribus amplius^ in plagis supra illos: iocarceribus «mplius : In mortibus saepe.
14 A Judxis quinquies accepi quadra* genast'fdS'V», urna minis.
15 Ter virgfs cassus fui, semel fui lapida- tus,ter naufragium feci,noctem,ac diem in profundo egi:
26 /n itineribussepefui,tnpericu!isflu- minum , periculis latronum , periculis a mtk gentilibus, periculis a Gentibus,periculis in civitatibus,periculis in solitudine, periculis in mari, periculis inter falsos fratres
»7 In labore,& aerumna, in vigiliis sepe, infame,fitsiti,fit in jejuniis sepe,in frigo* { re, 8e nuditate.

 in tabernaculo inhabitet in me potenti« Christi. .
10 Proprere« acquiesco in infirmitatibus, in iniuriis,in necessitatibus,in perse- quutionibus, in angustiis pro Christo ; quum enim infirmus tum, tunc potens (Um.
11 Fui desipiens m gloriando : vos me coegistis : nam ego debueram ä vobis commendari : nulla enim in re inferior fui summis Apostolis,etiamsi nihil sum.
11 Indicia quidem Apostoli edita sunt apud vos cum omni tolerantia,per figna,fie prodigia,& virtutes.
1; Nam quid est,in quo fueritis inferiores reliquis Ecclesiis, nist quod ego ipse non obtorpui cum vestro incommodo? condonate mihi hanc injuriam.
14 Ecce tertio paratus sum venire «4 vos, nec cum vestro incommodo obtorpescam: non enimqua-ro, quae vestra sunt,
18 Absque iis,quae extrinsecus «oeniunt, 1 * * * 5 6 7 8 sed vos . non enim debent filii parenti- urget agmen illud, in me quotidie consur- 1 bus,sed parentes filiis thesauros recondere.
f :ens, ii est, solicicudoj de omnibus Eccle* | Ego vero libencistime sumtum im- ijj. 1 pendam,fit expendar pro animabus vestris:
etiamsi plurimum vos diligens, minui di-
ry Quii infirmus est» quin ego sim infir* us? quis offendiculo afficitur, quin ego
;o Si gloriari oporteat, de iis»quz infirmitatis mez/uTit,gloriabor.
ligar.
>6 Sed esto, ego vos non gravavi; Se 4 quod sim callidus,dolo vos cepi.
_ . >r> . ... 17 Num per quenquamcotum, quojttuft
21 Deus fit Pater Domini nostri Jesu I ad vos,quzstui vos habui ?
Christi benedictus in fecula, novit me nonM 18 Precatus fum Titum, fit cum eo mist mentiti. T>ra
-r Damasci, Erhnarcba , nomine Aret«
Regis, pnes,dio tenebat Damascenorum urbem,cupient me prehendere :

II Sed per fenestram, in corbe fune de- miflus fui per moenia,Sc eius manus effugi
xatrem : num aliqua in re vos quzstui habuit Titus ? nonne eodem spiritu ambula* vimus ? nonne iisdem vestigiis?
19 Rursum putatis, quod nos vobis excusemus? in conspectu Dei, in Christo loquimur : omnia autem liate, dilecti, pro ve-
CAP- XI l. Rapti** Pauli. Stimului eAr- nU. Glttiatio in infiimttAtibM, (srpAflto- nibM .
G Loriari sane non convenit mihi : veniam *nim ad apparitiones, fit revela* tiones Demini»
a Nov*. hominem in Christo ante annos quacuordecirq, (an in corpore.nescio : an extra corpus, nescio: Deus novit) raptum in tertium usque coelum* z Et mvi hujusmodi hominem san in corpore jn extra corpus,nescio: Deus no*
4. Rairum fuisse in paradisum,8t audiisse inessrfjilia vc;ba, qu* nonJiccathomini loqui.
5 Suptr ejusmodi Homine gloriabor: de me ipse verb non gloriabor, nisi in infir- mitaribis meis.
6 Si eiim voluero gloriari,non ero desipiens : feritatem enim dicam: sed parce loquor,ie quis demerepuretsupnud,quocf cernit,ese me,aut quod audit ex me.
7 Et ie supereminentia revelationum supra nodum efferrer,darus est mihi surculus,iifixus carni,nempe angelus Satan, ut me coltphis caedat, ne supra modum effe-
8 Super hoc ter Dominum rogavi,ut ab* Ledere a me.
- Seddixic mihi: Sufficit tibi gratia mea, nam prtencin mea per infirmitatem con summatu. Libentiffime igitur gloriabor potius te infirmitatibus meis» ut canquam
stri «dificatione.
io Nam metuo, ne quando,quum venero, non quales velim, reperiam vos, fit ego reperur vobis, qualem nolitis: ne quando Jint lites,aemulationes, excandescenti«, rixa»,obtrectationes,susurri »rumores,tumultuationes.
n Ne me, postquam iterum venero, deprimat Deus meus apud vos,fit lugeam multos eorum, qui ance peccarunt,nectefipue- runt super impuritate,8t scortatione,« lascivia.quam patrarunt.
C AP. X 1 11 . A fui ipsorum examine pro» bAt ApostoUtus sui bigata*» 1$ «astori- titem,qUA posset uti.
T Ertio jam venio ad vos. Ex ore duorum testium , aut trium firmum erit omne verbum.
i Przdixl, fit secundo pr«dico utpr*- sens.^fie absens nunc scrtjbo jis, qui anti peccarunt» fit reliquis omnibus, fore ut, si denuo venero,non parcam.
\ Quandoquidem experimentum qu«- ritis in me loquentisChristi, qui erga vo« non infirmus,sed potens est in vobis.,
4 Nam etsi crucifixus fuit ex infirmitate, vivit tamen ex potentia Dei: nam fit infirmi fumus ineo, sed vivi erimus cum eo ex potentia Dei apud vos.
< Vos ipsos tentate, an sitis in fide , vos ipsos explorate: annonagnoscitlsvosmee : psos, .yiitlictt Jesum Christum in vobis es- e ? nisi reiectanei estis.
se Z nisi rejectanti estis.
Hhh <
Cffr

Cap.i. IPIST. PAULI
AtCpero Fore, ut cognoscatis,nos non efferejectaneos.
7 Opto autem a Deo, nequid mali Faciatis : non,ut nos probi appareamus, Ced ut quod bonum est,Faciat is,nos vero veiut re- jectanei fimus.
8 Non enim possumus quicquam adversus veri totem, sed pro veritate.
9 Gaudemus enim, quum nos infirmi fumus, vos autem validi estis: hoc autem etiam optamus,vestri tj/dc/»sct connexum.
10 Propreres ha*c absens fer ibo,ne prx- sens praecisi severitate utar ex auctoritate, quam dedit mihi Dominus ad «edificatio* nem,ac non addestructionem.
11 Quod reliquum est, ftatres, gaudete, compingimini , consolatione fruimini, «dem sopite, in pace agite : & Deus chari- tatis,ac pacis erit vobiscum.
ii Salutate alii alios osculo sancto. Salutant vos sancti omnes.
Gratia Dnmini Jesu Christi, Scchari* tas Dei, & communicatio Spiritus sancti fit cum omnibus vobis. Arnen.
Ad Corinthios posterior, fuit scripta Philippis,urbe Macedonia?,per Titum,& Lucam.

PAULI APOSTOLI
epistola
AD GALATAS.

CAP. T. GtiaumutAbiUs. Evdngelii au- sto rrtAf. Chronieum Pau li .
P Aulus Apostolus (non ab hominibus, neque per hominem,sed ptr Jesum Christum,ac Deum Patrem,qui suscitavit eum ex mortuis)
a Quique mecum sunt omnes Fratres, Ecclefiis Galatia:.
* Gratia vobis,& pax a Deo Patre,8c Domino nostro Jesu Christo :
4 Qui dedit ferner ipsum pro peccatis nostris,ut eximeret oos ex praesenti seculo malo, secundum voluntatem Dei,8c Patris nostri.
j Cuistt gloria in fecula seculorum.Amen. 6 Miror vos ita citb,deserto eo,qui vo- «avie vos in gratiam Christi»transferri in a- liud Evangelium :
7 Quod non est aliud : sed nonnulli vos turbant, & volunt invertere Evangelium Christi.
8 Sed etiamsi nos,aut Angelus e ccrlo ev- angelixet vobis praeter id,quod vobis ev- ■angelixavimus,anathema esto.
9 Ut ante diximus . etiam nunc iterum dico: Si quis vobis evangelizaverit praeter, id,quod accepistis,anathema esto.
io Nunc enim utrion homines,an Deum audiendum suadeo , aut quaero hominibus placere ? Enimvero , si adhuc hominibus placerem,Christi servus non essem.
ii Notum auteni vobisfacio,fratres, Evangelium illud , quod est a me euangeliza- tum.non este fecundam hominem.
i r Neque enim ego ab homine id accepi,neque edoctu* sum,sed »ÜuJ per revelationem Jesu Christi»
i) Audisti} cnim,quomodo versatui sim
AD GALATAS. Cap.i.I.
olim injudajfmo, mc videlitet supra modum persequutum elfe EtclesumDei,& eam valtisse :
14. Et profecistie in Judaisrro supra multos COXVOS meos in gente mes,summe affectans traditiones, a Patribus meis profectas.
>5 Quando vero Isbuit Deo,qui separaverat rre ab utero matris me*,& vocavit per gratiam suam ;
16 Revelare Filium suum in me,ut evan* gelizarem ipsum inter Gentes,non statim pratttrea contuli cum carne,Lt (anguine.
1 7 Neque redii Hicrosolymam ad eos, qui ante me fuerunt Apostoli: sed abii in Arabiam, Lc denub reversus sum Damascum.
18 Deinde tribus post annis redii Hie- rosolymam,uc viserem Petrum : & permansi apud eum dies quindecim.
19 Alium autem ex Apostolis non vidi quenquam.nisi Jacobum,fratrem Domini.
10 In iis porro,quarfcribo\obis,eccein conspectu Dei testor me non mentiri.
21 Deinde veni in regiones Syriae,& Ci.
n Eram autem ignotus Facie Ecclefii* JudaKe,qu* erant in Christo.
Sed solum audierant, qui dicerent :Qui persequebatur nos aliquando, nunc evan- gelix.it fidem,quam oiim vastabat:
1 24 Et glorificabanrDeum deme.
C A P. .11. ebron/cum ?au(i o-ntinu.itur.td'
justifirdtro evangelua. afjeiitur.Pdului A-
fosloluf Gentium,iit Peti m /udiorum. Einde interjectis annis quatuordecim, rursum ascendi Hierosolymam una cum Barnaba,aiTumto simul & Tito.

2 Ascendi autem ex revelatione , 8 e exposui eis Evangelium, quod praedico inter Gentes: sed privarim ju, qui sunt in pretio, ne quomodo Frustra curterem, aut cucurrissem.
$ Sed neque Titus,qui mecum erat.quam- visestet Grscu»,coactus fuit circumcidi :
4 Nempe propter irrepticins falsos fra- rres.qui fuerant clam ingrefii ad explorandum libertatem nostram, quam habemus in Christo Jesu, ut nos in servitutem adige-
? Quibus ne ad momentum quidem nes subjiciendo cesstmus: ut veritas Evangelii permanerer aptrd vos:
6 Ab iis autem, qui existimantur este a- liquid, quales olim fuerint, nihil meä refert. personam hominis Deus non accipit* Nam qui sunt in pretio, nihil mecum praeterea contulerunt.
7 Imb e contrario, quum vidissent mihi concreditum fuisse Evangelium prxpum» sicut Petro circumcisionis:
8 s Nam qui efficax fuit per Petrum ad ApoltoJatum
circumcisionis, efficax fueras etiam per me apud Gentes.)
9 Quumque cognovissent gratiam mihi datam,Jacobus, & Cephar, & Johannes, qui existimantur esse columna*,dexteras societatis dederunt mihi, ac Barntib*: ut nosa- pud Gentes, ipsi vero apud circumcisos, Apestolatusunxerentui .
10 Solum manuount, ut'pauperum meminissemus ; quod & ipsum studui facere.
11 Quum

n Quum aurem venisset stetrus Antio- !hiam , in os «i obstiti, eo quod conde« nnandus ef et-
ii Nam antequam venissent quidam a facobo, un^i c um Gentibus edebat: quum lutem venissent, subterfugiebat,ac separa«
. >ac sese ab eis, metuens eos, qui erant ex Circumcisione.
,; Ac simulabant una cum eo reliqui [stiam Judaei, adeso ut Barnabas quoque si- Imul abauccrerur eorum simulatione.
14. Sed qaum v idissem eos non recto pe* de incedere, ut veritati Evangelii congrue» [bat, dixi Verro coram omnibus • Si tu,quum jts Judaeus, genti i i ter vivis,ac no» Judaice, cur Gemet cogis Judaizare?
H Nos natura'Judaei, & non ex Genti« bus peccatores:
16 Sciences non justificari hominem ex | operibus Legis,sed per fidem Jesu Christi :
1 etiam nos in Cb rillum Jesum credidimus,
ut justifunremur tx hde Christi, 8c non tx operibus Legis: propterea quod non justificabitur ex operibus Legis ulla caro.
17 Quod si,dum quaerimus justificari per Christum , invenimur 8c ipsi peccatores, num Christus peccati minister est ? Absit.
1 »3 Nam si qua;defttuxi, ea rutsusxdifi-
co,transgressorem me ipsum constituo.
19 Ego enim per Legem Legi mortuus fum.ut Deoviverem.
10 Una cum Christo crucifixus funi. Vivo autem , non am pliiis ego : sed vivit in me Christus; 8c vitam,quam nunc vivo in carre, vivo per fidem illam filii Dei, qui dile« xic me,& rradiditsemet ipsum pro me.
it Irritam non facio gratiam Dei; nam si per Legem est justitia,igitur Christus sine causa mortuus est.
C A P. 1 1 f. DiClrimt de justificatione*ratur ta continuatur : (y usm /e£M ostenditur-
O amentes Galarx, quis vos fascinavit, ne obsequeremini verirari,quibus ob o culos Jesus Christus prius fuerat depictus
inter vos crucifixus ?
2 Hoc solum velim discere ex vobis: Ex operibus I egis Sptritumaccepistis, an ex fide per auditum percepta ?
; Adeo amentes estis ? quum spiritu in- ceperitisjnunc carne perficimini ?
4. Tam multa passi estis frustra, si modo etiam frustra.
9 Quj igitur subministrat Vobis Spiritum, & effit«—ws^es in vobis ex operibus Legi< an ex fidkper auditumpercepti su!>mm;J^r.if ?
6 Sicut Abrahamus drediddit Deo, 5 c imputatum est ei ad iustiti.Tm.
7 ItA nostis, nempe^os,qui ex fide sunt, esse filios Abraham!^/
3 Quum praevidisset autem Scriptura, Deum ex fide justificaturum Gentes, üf ante evangelizavit Abrahame: Benedicentur , inqutens.in te omnes Gemes.
9 Itaque- qui exfidejwrrf, benedicuntur cum fideli isto Abrahamo.
10 Nam quotquot ex operibus Legis sunt, sub exaratione fune. Scrpruin este« nim: Execrabtlis est, quisquis non manserit in omnibus,qu* scripta sun in libro Legis, w faciat ea.

11 Nullum autem per Legem justificari apud Deum, manifestum est ; quoniam justus ex hde vivet.
12 Lex autem non est ex fide: sed quisquis ea fecerit,vivet per ea.
H Christus nos redemit ab exeera- tione Legis ; dum pro nobis factus est exe- cratio : lcriptum est enim: Execrabilis est, quisquis pendet in ligno.
14 Ut in Gentibus benedictio Abraham» exstet in Ciuisto Jesu, ut promissum illum Spiritum acci petemus per fidem.
i § fratres, humana loquor, pactionem ratamfactam, humanam licet, nullus irritam facit,aut aliquid ei superaddit.
16 Abraharro vero dictae sunt promissiones, & semini eius. Non dicit: Et seminibus, ut de multis , sed ut de uno : Et femini tuo,qui est Christus.
17 Hoc autem dico, pactionem a Deo, prius racam habitam , rtsticimum in Christum, Lex, quae post annos quadringentos, & triginta extitjr, non reddit inutilem, ad abolendam promissionem.
18 Nam si txLege est h*reditas,non jam est ex promissione: Atqui Abrahamoper promissionem gratificatus est Deus baredi*
19 Quid igitur Lex ? transgressionum gratia adjecta est,usque quo venisset femen iliud, cui facta tst promissio: Lese, inquam, ordinata per Angelos, per manum inter-
20 internuncius autem unius non est: Deus vero unus est.
2; Xum igitur Lex addita est adversus promissiones Dei ? Absit: nam si data fuisset Lex,911« posset vivificare,vere ex Lege esset justitia.
12 Sed conclusit illa Scriptura omnia sub peccatum, ut promissio exfide Jesu Christi daretur credentibus.
2; Antequam autem venisset fides, sub Legis praesidio custodiebamur, conclusi in eam fidem,quae futura erat,ut revelaretur.
24 itaque Lex paedagogus noster fuit,
1 in Christum rejpiciens, ut ex fide jusiificare-
2? At postquam venh fides,non amplius sub paedagogo fumus.
26 Omnes enim filii Dei estis, per fidem in Christo Jesu.
27 Nam quicunque in Christum baptiza« ti fuistis,Christo fuistis induti.
) 28 Non est Judieus, neque Graecus,non
! est servus, neque liber, non est masculus,ac focnvna: omnes enim vos unus estis in Christo Jesu.
29 Qüod si vos estU Christi, nempe A- brahami semen estis, 8 c fecundum promissionem haeredes.
CAF-l V. Statis bominidfub ivait*
gelio.ftvefui peccato, Q* gratia.

H Oc autem dico : Quamdiu batresinfan* est,nihil differt 2 fervo, quamvissit dominus omnium:
1 Sed stib tutoribus,& curatoribus est, usque ad tempus,quod pater puesiituerit.
; Iri & nos,quum essemus infantes,sub elementi} mundi cramuS in servitutem redacti :
4 A,

4 At postquam venit plenum tempus, e- tnisit Deus filium suum» factum ex muliere, factura Legi subjectum:
f Ut eos.qui Legi erane subjecti,redime* ret,ut adoptionem acciperemus.
6 Quoniam autem estis filii, emisit Deus Spiritum Filii fui in corda vestra, clamantem,Abba,t/i f/i,I J ater.
7 Itaque non amplius es servus/ed filius, quod st filius, etiam haeres Dei per Christum.
8 imo tum quidem ignorante* Deum,serviebatis iis,qui naturi non sunt dii.
4 At nunc, quum cognoscatis Deum, imo potius cogniti ficis a Deo,quomodo convenitis vos retrorsum ad infirma,& e*
t e na elementa,quibus ad superiora regres- servire vultis?
«o Dies observatis» & menses, & pristi- tut«, tempora,& annos.
it Metuo de vobis, ne frustra fatigatus Lm apud vos.
i i Estote quasi ego : nam 8t ego sum qua- fi vos i fratres,deprecor vo»,nullain re me afiecistisinjuria-
ij Nostis autem, rae per infirmitatem camis vobis prius evangelfealte :
' >4 Ec explorationem mei, quarfiebat in carne mea, noa pro nihilo habuistis, neque respuistis: sed me üe Angelum Dei, üt Christum Jesum excepistis.
t{ Quat igitur em beatitatis vestra* prz* dicatio? testimonium enim reddo vobis, vos,si fieri potuifiea, oculos vestros effoflbs daturos mihi fuisse.
16 Itaque num inimicus factus sum vo* dis,dura vobis vera loquor ?
n Ambiunt vos non bene,imo excludere nos volunt.ut se ambiatis,
,8 Pneclarum est autem vehementer a- mare.in re bona scmper,& non Colum dum praesens sum apud vos.
19 Filioli mei,quos iterum parturio .usque quo formetur Christus in vobis 1 20 Velim autem nunc adeste apud vos,& »utare vocem meam ; quoniam haesito in Vobis.
ai Dicite mihi,qui sub Lege vultis este, Legem non auditis?
21 Scriptum est enim Abrahamum duos filios habuisse; unum ex ancilla,&unum exubera.
2) Sed is,qui ex ancilla MtMcftJccxin dum carnem natus est :qui vero ex libera, gtr promislionetn.
24 Per quae aliud figuratus. Nam haec
lirat duo illa pacta: unum quidem,quod est
Agar, ex monte Sina,generans Prolem ad servitutem.
25 Istud enim Agar,est Sina mons in A- tabia: eadem autem serie respondet ei Hierosolyma*,quae nunc (Jl»servitque cum fiinssiHS.
26 Illa vero,quae sursum est Hierusalem Ubera est » quae est mater omnium no- ström.
27 Scriptum est enim: Laetare sterilis, quae non paris: erumpe,Se c lama.quz non parturis t quoniam plures sunt liberi de* sertae,quam eius,quae habet virum.
28 Nos igitur,fratres,fecundum lsaicum promissionis filii sumus*

29 Sed quemadmodum tunc is,qui fecundum carnem genitus fuerat,persequebatur eum,qui natus erat secundum Spiritum : Ita & nunc /U,
;o Sqd quid dicit Scriptura? Ejice ancillam,& filium ejus. Nequaquam enim haeres erit filius ancilla* cum filio liberae.
Nempe fratres,nnn fumus aocillaefilii» sedliberae.
C AP. V. Libertas CbriJU&v.a . LuQae&rnit (3 Spirituss utriufqutfruCtus.
I N libertate igitur,qu* Christus nos liberavit. perstate,Se ne regredientes implicamini servitutis jugo.
2 Ecce,ego Paulus dico vobis,si circumcidamini , Christum nihil vobis profuturum.
; Testor enim rursum omni homini »qui circumciditur, eum esse debitorem totius legis servandae-,
4 Inanes facti estis »separati a Christo, quicunque per Legem justificaxnim;^* gratia excidistis.
< Nos enim Spiritu ex fide,spera justi- üx exspectamus,
6 Nam in Christo Jesu neque circumcisio quicquam valet.neque prspudum : sed fidet per charitatem efficax.
7 Currebatis bene,quis vos interrupit, ut non obsequeremini veritati ?
8 Haec persuasio non efl prosisti exeo, qui vocat vos-
9 Paulum fermenti totam massam fermentat.
10 Ego confido de vobis in Domino,vos nihil aliud esse sensuros: sed qut turbat vos,auferet condemnationem,quisquis fuit Ego autem,fratres,si circumcisionem etiam praedico, quid adhuc perfequurio- nem patior ? nempe inane redditum fuerit offendiculum crucis.
ia Urinam etiam abscindantur,qui vos inquietant.
t; Vos enim ad libertatem vocati estis, fratres: tantüm ne libertatem Arripite, ut Aitam cami occasionem, sed ex charitate servite alii aliis.
14 Nam tota Lexuno dicto completur, isto videlieet, Diliges proximum tuum ut te
15 Quod si alii alios mordetis,& exedetis,videte,ne vicissim alii ab aliis consumamini.
1 6 Hoc autem dico, Spiritu ambulate,& quod concupiscit caro,ne perficite.
17 iNam caro concupiscit adversus spi- ritum.spiritus autem adverf&scarnem: haec autem inter se opposita sunt,ut non,qu*- cunque volueritis,eadem faciatis.
18Quod si spiritu ducimini.non estis sub Lege.
19 Porro manifesta sunt opera carnis: qu* sunt adulterium,scortatio, impuritas,
zo Idololatria;veneficium,inimiciti*,lites, aemulationes,excandescentia?, rixas, dissidia, hzresei.
21 Invidia», c*des, ebrietates,commessa- ciones, 9 c his similia iquacpradico vobis* r» prout

>rouc etiam praedixi: eos oidriirf'rr.qui ia» agunt,regni Dei non fore hzredes> rr Ac fructus spiricüj.est charicas.gau- lium, pax» tr« cohibitio,benignitas,boni- ai,fides,leni tas, continentia, rj Advectus ejusmodi non est Lex*
£4 Qui enim /unt Christi,carnem cruci« Bxerunc cum affectibus,8e cupiditatibus.
25 Si vivimus spiritu, spiritu etiam incedamus-‘
16 Ne simus inanis glorisecupidi,alit a- lios provocanees,a!ii aliis invidentes.
CAK VI. DictfWowe 7»itffusl>rruff Christi»
& novi creAturÄsecerni filios 'Dei.
F Ratre* etiamsi praeoccupatus fuerit ho* mo in aliqua offensa,vos spirituales reconcinnare hujusmodi hominem cum spiritu lenitatis: considerant

unujqipjljufse- metipsum,6c ne tu tenterti.
2 Alii aliorum onera portate ; Se itU complete Legem Christi.
$ Nam si quis sibi videtur aliquid,quum nihil sic,hunc suus ipsius animus seducit.
4 Opus autem suum probatum reddat u- nusquifque : Se tunc in femet ipso solo gloriationem habebit,de non in alie.
5 Nam unusquisque suum onus portabit.
6 Communicet autem,qui instituitur in sermone,cum eo,qui se instituit,omnia bo-
7 Ne errate; Deusnon irridetur: quic- quid enim seminaverit homo, hoc de metet.
8 Nam qui seminat carni su«e,cx carne metet interitum : quivero seminat spiritui, ex spiritu metet vitam asternam.
q Porro ne benefaciendo segnes simus. Praestituto enim tempore suo metemus, si non frangamur animo.
io Nempe igitur,dum tempus opportunum habemus,simus benefici erga omnes, maxime vero erga domesticos fidei.
u Videtis , quam longis licetis vobis scripserim mea manu.
12 Quicunque volunt speciosi apparere in carne,ii cogunt vos circumcidi,tantum ne ob^crucem Christi persequutionem pa-
Nam ne ipsi quidem, qui circumciduntur, Legem servant: sed volunt voscir- cumcjdi,ut de vestra carne elorientur.
, 4 A me vero absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi,per quem mundus mihicrudfixusest, Se ego mundo.
Nam in Christo Jesu neque circumcisio quicquam valet, neque pratputium . sed nova creatum.
»6 Et quicunque secundum hanc regulam incedent,Pax esi super eos,& misericordia,& super Jismetem Dei.
De catrerb . ne quis mihi molestus praebeto: ego enim stigmata Domini Jeiu in corpore meo porto.
18 Gratia Domini nostri Jesu Christi,Jit cum Spiritu vestro,fratres. Arnen.
Ad Galatas mi fla fuit Roma*

PAULI APOSTOLI
EPISTOLA
AD EPHESIOS.

CAP. I. DeElctiionU&Adoptioniimyste» riii diß’irens , i Deo eorum revelationem^* phesiHcomprtcAtur*

P Aulus Apostolusjesu Christi,pervo- luntacem Dei,sanctis, qui sunt Ephesi» & fidelibus in Christo Jesu. r Gratia sit vobis,8t Pax i Deo Patre no« siro,&Domino JesuChristo.
I Benedictas esto Dcus,& Pater Domini nostri Je(u Christi,qui benedixit nobiso- reni benedictione spirituali »in cociis i» Christo.
4 Sicut elegic'nos in ipso ame jactum mundi fundamentum,ut simus sancti >& inculpati in conspectu ejus cum charitate.
f Qui praedestinavit nos,quos adoDtarec in filios, per Jesum Christum insesc,pro benevolo affectu voluntatis suae,
6 Ad laudem gloriosae suae gratias »qui nos gratis sibi acceptos effecit in illo dilecto.
7 in qno habemus redemtionem , per sanguinem ipsius, remissionem, inquam,lapsuum ex diviteipsiuf gratis.
8 Qua, exundavit in m»s omni sapientis» Se prudentia.
9 Postquam notum fecit nobis ministerium voluntatis suas,secundum gratuitam suam benevolentiam,quam praestituerat in sese.
io Htmpf ut in plena temporum illorum praestitutorum dispensatione summarim recolligeret omnia.illa in Christo,tum quae in coctis sunt,tum qu* in terra :
it tn ipso.in9u4m.in quo etiam in for« tem adsciti sumus,quum efiemuf praedestinati fecundum prartHrutum ejus,qui agit omnia ex consilio voluntatis suae.
12 Ut noj simus laudi gloriae ipsius,qui priores speravimus in Christo.
1; in quo/pfr£jto,& vos audito sermone illo veritatis illius,id cfl.Evangelio salutis vora» : per quod etiam postea,quam credidistis,obsignari estis Spiritu illo promissionis sancto :
,4 Qui est arrhabo baereditatis nostrae,ad obtinendam redemtionem,ad laudem glori* ipsius.
k Propreres etiam ego,auditi ea,que m vobis est,fide in Dominum Jesum, & chari- täte in omnes sanctos.
16 Non cesto gratias agere pro vobis» mentionem vestri faciens in precibus meis.
17 Ut Deus Domini nostri Jesu Christi» Pacer ille glori*,det vobis spiritum sapienti*, 8c revelationis.ner agnitionem tpvius ;
•8 Illuminatis oculis mentis vestrae: a4 sciendum .qujpsit spes illa vocationis ipsius,& qu* opes gloria* h*roditatis ipsius in
19 Et qua» sitsunerminen* illa magnitudo potenti* ipsius in nobis, qui cretrimus» pro efficacitate roboris virium ipsius.
:o Quodcxeruit In Christo,quum susqi- tavic eum ex mortuis,sttcoUocavit dexteram suam in ccctfj.
ti Longe

21 Longe supra omne imperium,ac po* testatem 8 e potemiam,$c domi nationem,& omne nomen,quod nominatur non solum in hoc seculo.verun, etiam in futuro- »r Et omnia subjecit eius pedibus,eum* que constituit caput super omnia ipsi kc-
rz Qux est corpus ipsius,G* complemen- t uin ejus,qui omnia implet in omnibus.

CAP.ll. Statua bomrittiescnvi Cb’.ißum, 1 $ in Christo.

E T vos una xuvificavit, quum effetis mortui in lapsibus,& peccatis: i In quibus oiim ambulastis, üt est vita mundi hujus . secundum principem cui est aifris potestas & spiiitus nunc agentis in hominibus contumacibus.
; Inter quos & nos omnes conversati fumus olim in cupiditatibus carni'nostra:, Facientes ,qua» carni,ac cogi rat ionibqj libe* bane: eramusque natura lilii jra?,uc etiam
4 Sed Deus.ut qui dives fit misericordia, propter multam charitatem suam, quä dile-
5 Etiam nos.quum in offensis mortui essemus,una vivificavit cumChristo,cu/us gratia estis servati-
6 Unaque suscitavit. unaque collocavit in coctis in Christo Jesu*
7 Ur ostenderet in seculis supervenienti* buS .supereminentes illas opes sux gratia:, pro su4 erga nos benignitate m Christo Je-
3 Gratia enim estis servati per fidem : (& hoc non est ex vobis :sed Dei donum
.st)
9 Non ex operibus, ut ne quis glone-
n Nam ipftus fumus opus »conditi in Christo Jesu ad opera bona,praeparavit Deus,ut in eis ambulemus.
ii Propterea mementote,vos quondam Gentes in carne,qui dicebamini prarputi- um ab ea,qur vocatur Circumcisio,manibus in carne Facta.
i r Vos fnqusm . isto tempore fuisse absque Christo, abalienatos a civili statu Jis- ra* :is»6c extraneos,quod ad pactorum pro* iruiltoncs ftttmer.Cpem non habentes, & absque Deo in mundo:
«; At nunc in Christo festi vos, qüiolim eratis longinqui, propinqui facti estis,per sanguinem Christi.
14 Ipse enim est pax nostra,qui utraque fecit unum,& inrergerini parietis septum
if Inimicitiis, id est lege prarcqptorum, QU* in ritibus pofitd est , per carnem suam abolitis: ut ex duobus illis conderet in feinet ipso unum novum hominem , faciens
16 Et utrosque in uno corpore reconciliaret Deo per crucem, peremtis inimicitiis per eam,
't 7 St veniens , evangeljxavic pacem vobis,tum qui longe,tum qui prope eratis.

y8 Quoniam utrique per ipsum habemus oditum per iimmi Spiimun ad Patrem.
>9 Nempe igitur oon amplius estis pere-
AD EPHESIOS. Cap.i,
grini, & inquilini,sed conches sanctorum, ac domestici Dei.
jo Superstructi super funiamentum A- postolorum ,ac Prophetarum .existente imo anf.ul.iri lapide ipso Jesu Chr sto.
ai in quo totum i'dific ium congiuenter coagmentatum crescit, ut sit templum (anctum Domino.
22 In quo & vos una xdificamim, ut siri* domicilium Dei per Spiritusn-
i C A I*. III. Fx suo inter Gntes rninistetio vim fotrnti* Christi in se oterdWcm vult obfeivati, etmque Epbcfiii qxoquecomprf'
H Uius rei gratia ego Paulussum vinctus, iile Christi Jesu pro vobis Gentibus :
2 Si modo audistis dispensationem gratia; Dei,data: mihi erga vos:
; Deum videlicet per revelationem no- ;um mihi fecisse mysterium illud, (sicut ante scripsi paucis;
4 Ex quo perlecto potestisperpendere, qu«e sit mea intelligentia in mysterio Christi)
$ Quod aliis xtaribus noninnotuitfiliis hominum, üt nunc revelatum fuit sanctis ejus Apostolis, 8 t Prophetis per Spiritum:
6 Gentes videliret esse coharedes,& concorpores, consoneCque promissionis ejus in Christo per Euangelium.
7 Cuius factus sum minister ex dono gra« ti* Dei, quod datum est N ihi secundüm cf* ficacem illam 'im potentis ipsius.
3 Mihi, inquam, longe minimo omnium sanctorunudata est haec gratia evangelixin- di iinerGentej impervestigabiles illas opes Christi.
9 Et in lucem proferendi omnibus,quae /te communio mysterii, quod erat absconditum ä seculis inDeo,qui omnia haec condidi« per Jesum Christum.
io Ut nora nunefiat per Ecclesiam imperiis,potestatibus, qut. in coclissunf, multiformis iila sapientia Dei:
ii Secundüm prxsthutum arrernum.quod constituit in Christo Jesu, Domino nostro : t ii ln quo habemus" loquendi libertatem, 8 c aditumcumfiducia,per fidem ipsius.
, 1 Quapropter peto, ne segnes fiatis ob astlictiones meas pro vobis,qua: est gloria
»4 Hujus rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi.
i s Ex q*o tora fami lia in coelis,L: in terra nominatur.
,6 Ut detvobis pro divite sua gloria, ut fortiter corroboremini per Spiritum suura in interiore homine.
17 Ec inhabitet Christus per fidem in cordibus vestris;
, 8 Urin chari täte radicati, & fundati,valeatis assequi cum omnibus sanctis, qux.fr illa latitudo & longitudo , & profunditas, & sublimitas:
i qEc nosse chai itarem illam Christ i, omni notitia supereminenciorem:utimpleamini ad omnem usque plenitudinem illam Dei.
20 Ei vero , qui summa cum exuberanti» potest omnia facere supra ea, quyc perimur, auc cogitamus , pro illa vi agente in nobis, ii Eiiif »trwwam,gloria in Ecclesia,per Chri-
i
i
\
i

«ristum Jesuim. in omnes srtjtes seculi se- qui de seductricibus cupiditatibus feie cor- siorum.Arnen. i rumpit : , ...
■ ' r; Renovari vero spiritu memis vestne.. A V. IV. Urino> communio ,&bierarchia *4 Et induere novum ilium nominem , lEccltsi* t m*cmbrin-umque , (y prxceptaad C 1 . U1 fecundum Deum conduusest ad justi-
'*■- 1 '.- - w r r rum,&: lanctimoniam veram.
i< Quapropter deposito mendacio,loquimini veritatem quisque proximo suo ; nam sumus alii aliorum membra.
io Irascimini,& ne peccat«: sol nc occidat super exaceibattone vestra.
17 Neque date locum diabolo* r8 Qui furabatur , non amplius furetur : sed potius laboret,operando manibus,quod bonum fit, ut habeat,quod impertiat, cui opus fuerit.
19 Nullus sermo putris ex ore vestro egreditor: sed st quis est commodus ad asdi- ficacionis uium , ut gratiam auditoribus ad-
tp Et ne tristace Spiritum illum sanctum
./47jstimom4mi J prctd ntia
1 jRecor itaqiue vos ego »vinctu* ille in Do- [mino, ut ambuletis ita, üt convenit voca- Soni. qui vocati edi is :
|f i Cum ommi ani mi submissione Sc lenita- : , cum irae cohi bitione , sufferenccs alii ,ios per charitateim:
; Studentes conservare unitatem Spiritus 1 er connexurm pacis.
i 4 Unumejt corpms , & unus Spiritus,sicut : vocati efti& i» unam spem vocationis ve-
UnusDorminus > una Fides , unum Ba-
*6 Unus Deus . 8e Pater omnium , qui est
iper omnes , tfc per omnes, & in omnibus' Dei, per quem obsignati estis in diem re obis. ^ demtionis.
7 Sed unicuique nostrum data est gratia! Omnis amaritudo, & excandescentia, mensura doni Christi* , ... |8c ira, St clamor, ik maledicentia tollatur ex
8 Quapropter dicit: Quum ascendisset iblime,captivam duxit captivitatem ,Se de it dona hominibus.
q Cjeterum iliud Ascendit ,quid est , nisi qod etiam descenderat prius in infimas artes terras ?
n Qui descenderat, ipse est » qui etiam scendic longe supra omnescoclos, ucim- leret omnia.
11 is igitur dedit alsos quidem Aposto- >$,alios vero Prophetas.ahos autem Evan- elistas,alios autemPastores Se Doctores. Ad compactionem sanctorum vobis cum omni malitia-
;r Sed estote alii in alios benigni, misericordes .condonantes vobis mutuo ojfensat, sicut & Deus in Christo condonavit vobis.
C A P. V. Imitaniim Deus in rbaiitatü virtutum (tconomiearum pt axi •' conjugium Ecrltst* appropiiatum.
E Stote igitur imitatores Dei , Cie filii dilecti:
1 Et ambulate in charirare , sicut & Chrt- stns ditex't nos, Se tradidi: ferner tpsumpro ..... . a .di nohis oblationerr.ac victimam Deo in odo-
■pus ministerii ,ad xdifkacionem corporis rCm tona:f.-agrantiar.
Christi* . . 1 ? Scortatio vero. & omnis impuritas,auc
H Donec perveniamus nos omnes avaritia ne nominator quidem incervos» Untätern hdei, «agnitioni, Filn DeMnv;- si CU tdecersanctos.
um adultum , ad mensuram plena* statura: 4 Et obscocniras.dc stultiloquium,8t seqr-
'hnsti *. . . _ rilitas , qua; non conveniunt : sed potistr
14 Ut ne simus amplius pueri , qui flu- era: iarum actio:
iuemus, Sc circumferamur quovis vento loctrina?, in hominum alea , per veterato- iam ad artificiose fallendum versutiam :
1 c Sed sincere nos gerentes in charitate* »roruis adolescamus in eum,qui est caput, /empe Christus:
16 Ex quo torum corpus congruenter co* ; gmencatum,& compactum per omnes süp- »edicatas commissuras, ex vi incusagente iro mensura uniuscuiusque membri , incre nentur» capit corpori conveniens . ad lui psius exstructionem per charitarem.

it Hoc itaque dico,& obtestor per Domi- mm , ne amplius ambuletis , sicut reliquar Sentes ambulanr in vanitate mentis sua;.
|A Tenebris obscuratam mentem haben- CJ, Se alienari L vita Del, pronrer ignoran- pam , qu-e est in ipsis , per ob iurationem jordis iosorum.
19 Qui posteaquam dedoluerunt,scse desiderunt lasciviar, ad ceracim patrand’m jnpuritatem o' nem. xOVos autem non ita didicistis Christum: ii si modo de eo audivistis ,& per eum kdocti estis, (sicut est veritas in Jesu) tt Deponere , quod ad pristinnm conver- puipnem artinet# vetertm illuni hominem,
5 N3m hoc nosti,» nullum scortatorem » aut imnurum,me avarum,qui est idololatra, habere haareditatem in regno Christi ,Se Dei.
6 Nemo vos seducat inanibus sermonibus ; propter harc venit ira Dei in homines contumaces.
7 Ne igitur estote consort“, eorum.
8 Eratis enim olim tenebrx , nunc autem lux in Domino : üt filii lucis 'ncedite.
9 (Nam fructus SpirirusJiM** c/l in omni bonitate,& iustitia.ßt veritate)
10 Exrlorantes,quid placeat Domino.
it Er ne participate opera illa infrugife- ra tenebrarum,sed potius etiamarguite.
12 Nam qux occulti fiunt ab istis , turp« est vel dicere.
1 \ Sed omnia illa. dum a luce arguuntur, manifesta fiunt: '»x enim illud est , quod omnri facit roanifesta,
14 Quaoronrer dicit: Excitare, qui dormis. 8c resuige e mortuis , & illucescec cibi Christus.
1 c videte igitur, quomodo accurat« ambuletis.non ut insipientes, sedüt sapiente,;
t 5 Redimentes opportunitatem , quoniam dies mali sunt.
17 rtopierea > ne estote desipient«*, sed
lacel-

ETlST. P AU I» 1 AD intelligente*, quae fit voluntas Domini. ,
»8 Et ne inebriamini vino »in quo luxus' est,sed implemini Spiritu; 1
19 Loquence» inrcr vos mutuo psalmis,& hymnis,& cantionibus spiritualibus, canem res,ac psallent« in corde vestro,Domino.
20 Cratias agentes semper de omnibus , In nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo Sc Patri: .
2t Subjicientes vos alii aliis cum timore Vei.
r» Uxores propriis viris subjicite vos, üt Domino:
r; Quoniam vir est caput uxoris, üt & Christus est caput Ecclesias; & is est» qui la- lutem dat cotpori.
itaque sicut Ecclesia sese subjicit Christo, ita & uxores suis viris fescfujiciunto in omnibus.
Viri diligite uxores vestras» sicut & Christus dilexic Ecclesiam, & lernet ipsum exposuit pro ea;
26 Ut eam sanctificaret, ab eo purifica* tam lavacro aquae per verbum.
27 Ut sisteret eam sibi gioriosam»td«st,Ecclesiam non habentem maculam,aut rugam, aut quicquam ejusmodi, sed ut sit sancta, & inculpata.
28 Ita debent viri diligere suai uxores ut sua ipsorum corpora. Qui diligit suam uxorem,se ipsum diligit.
29 Nullus enim unquam suam ipsius carnem odio habuit: imb enutrit , ac fovet •am.sicut & Dominus Ecclesiam.
*0 Quoniam membra fumus corporis cjus,excarneejus,& ex ossibus ejus.
Proprerea derelinquet homo patrem suum, ac matrem , & agglutinabitur uxori suae: & qui duo erant.fient una caro.
;i Mysterium hoc magnum est; loquor »utem de Christo,& Ecclesia.
31 Itaque & vos singuli suam quisqut uxorem ita diligito uc se ipsum,uxor autem timeat virum.
C AP« VI. Pratepta oteonomica continuan-
tur i is P^oplia f Aera graphici describitur^
Iberi , auscultate in Domino parentibus vestri*,idenim est justum,
2 Honora patrem tuum,&matrem: quod est praeceptum primum cum promissione.
; Ur bene cibi sit, öcsislongjcvus super terra.
4 Et w patres ,ne provocate ad iram liberos vestros, sed enutrire eos in discipli* aa,8c admonitione Domini.
f Servi » auscultate dominis fecundum carnem cum timore ac tremore» cum simplicitate cordis vestri ,ut Christo.
6 Non ad oculum servientes; üt qui hominibus placere student: sed iit servi Christi,facientes ex animo,qua? vult Deus.
7 Cum benevolentia servientes,ut Domi- no»& non hominibus.
8 Scientes singulos, quicquid fecerint boni, hoc reportaturos a Domino, sive servus fuerit,sive liber.
9 Et vos Domini,eadem facite erga illos» remissis ministsciemes vestrum etiam ipso- nun Dominum este in coelis, nec personae accepti onem esse apud eum.
a» Quod reliquum «ftfratrff* mecona-
EPHES. & PHILIP. Cap.r.
boramini in Domino,& robore virium i* pilus.
11 Induite universam illam armaturam Dei,ut postitis Itare adversus artes Diaboli.
is Quoniam non est nobis lucta adversu» sanguinem,& carnem,sed adversus im* pena,adversus potestates,adversus mundi principes, id est renebrarum seculi hujus , adversus spirituales improbitates,qu</unt in sublimi.
«? Propterea assumite universam illam armaturam Dei,ut possitis obsistere rempo- re adverso,& omnibus confestisstare- 14 State igitur,lumbis circumcinctis veritate,& induti thorace justiri».
tr Calceatis pedibus praeparatione K- vangelii pacis.
16 Supra omnia alTumto scutofidei.quo possitis omnia JaculaMaliilliusignicacx- tinguere.
.17 Galeam etiam salutis recipite, 8 c gladium Spiritus,hoc est verbum Dei:
18 Omni prece,& deprecatione .orante* omni tempore per Spiritum,Se illi ipsi rei excubantes cum omni perseverantia »Se supplicatione pro omnibus sanctis.
,9 Er pro me,ut mihi detur sermo ad a- pertionem oris mei cum libertate, ut notum faciam mysterium Evangelii.
20 Cujus causa legatione fungor catenatus,ut, inquÄm,de eo libere loquar,ut o- portet me loqui,
r» Ut autem sciatis 8c vos res meas,<y quid agam,omnia vobis nota facietTychi- cus.charui frater,& fidus minister in Domi-
22 Quem misi ad vos ob id ipsum,urco- | gnoscatis res nostras, & consoletur corda ; ;
zi Pax sit vobii fratribus,& charirascum fide a Deo Patre,k Domino Jesu Christo. ,
24 Gratia sit cum omnibus diligentibus | Dominum nostrum Jesum Christum ad incorruptibilitatem, Amen.
Scripta fuit Romä ad Epb<sioS per Tycliicum.

PAULI APOSTOLI
EPISTOLA
AD PHILIPPENSES.

C AP. 1 . Philippenfibui progressum ehdritd? XKtis tognitioniiprerAtur- friudum vincu - * iorum suorum,is diflolutioni* sua desideri- i um notat: ddque

umtattm,x!ffpAticritiArn ' hortatur. |
P Aulus,& Timotheus,servi JesuChri- * sti,omnibus sanctis in Christo Jesu* • qui sunt Philippis,una curni episcopis » ac diaconis :
2 Gratia vobis,& pax a Deo patre nostro, ^ & Domino Jesu Christo. j
; Gratias ago Deo meo cuimomnime- i nioria vestri, j
4 Semper in omni deprecatione mea ■ pro omnibus vobis,cum gaudiio deprecans. 1 5 Super vestri in Evangelio communione,a primo die usque ad hoc t-empus.
6 Persuasum habens hoc ipltum, fore.ur, ' qui incepit in vobis opus bomum,peificia* j usque ad diem Jesu Christi;
7 Sieuc |

tap.i; . EPiSr. PAUII A > 7 Sicut justum est.utego id sentiamde tmnibus vobis , propterea quod animo re leam.vcs & in vinculis meis,& in dtfensio-ne,8tconfirmationeEvangelii.vos, inquam omnes una mecum fuisse grati* participe*.
8 Testis enim mihi est Deus,quantopere expetam vos omnes in visceribus Jesu ^Christi.
I 9 Et hoc oro; ut charitas vestra adhuc rr,a- Igis ac magis exundet in cognitione, Leo- }mni sensu:
i o Uc exploretis» qu*discrepanc>ut sttis sinceri, 8 e inoffenso cursu pergatis ad diem usque Christi.
ii Repleti fructibus justitiae, qui sunt per Jesum Christum ad gloriam, & laudem Dei.
ix Velim autem vos scir«,fratres,quae mihi Acciderunt, magis ad profectum Evange- lii evenisse.
i; Adto ut vincula mea in Christo celebria stnt in toto praetorio, ac reliquis o- mnibus.
»4 Et plerique ex fratribus in Domino freti vinculis meis, amplius audeantsine metu sermonem loqui.
, ? Nonnulli quidem per invidiam > & contentionem, nonnulli vero etiam bono affectu Christum pxsedicom.
16 Ah; quidem» inquam, per contentionem Christum non calle annunciant, quod existiment sese afflictionem adjicere vinculis meis:
17 Alii v«io cx charitate, scientes me ad defensionemEvangelii constitutum este.
18 .Quid -{jitur 7 attamen quovis modo, fve in speciem , sive sincere Christu* an-
1 nancietur: & de hoc gaudeo, atque etiam gaudebo.
19 Novi enim fore, ut hoc mihi cedat in salutem pe: vestram deprecationem» Sc suppeditationem spiriiüs Jesu Christi.
xo Securviüm intentam exspectationem» fitspemmeim , quodnuUain repudefiam, sed cum omni dicendi libertate, ütsem- per, itk nuic quoque magnificabitur Christus in corpore meo, seu per vitam, seu per mortem,
xi Mihi enim ist Christus & in vita, Sci« morte luertm.
ix An vtro vivere in carne mihi operae pretium/ik.Sc quid eligam,ignoro.
x; Constictus enim utrjnque reneor, desiderio tendens ad dimilsionem, St ut cum Christo sim. Est enim id valde multo
24 Sed oermanere in carne, magis necessarium est propter vos.
»5 Et hoc confisus,no\i,me mansurum esse, St permansuram cum vobis omnibus ad vestrum aro sectum.St gaudium fidei:
x6 Ut exindee gloriatio vestra in Chri- fto Jesu de me mea rursus apud vos praesentia :
17 Tantim, üt convenit Evangelio Christi,vos geri e, ut, sive postquam venero,& videro vos/ive absens audiam de rebus vestris,St vos aerstare in uno Spiritu,uno ani- tnoconcermtts per fidem Evangelii.
18 Nec tlU in re territos ab iis,qui se ©pponunc quoo Illis quidem elf escicii in- 4 icmm,vohs autem seiutis,idquc» Veo.
3 PHILlstPlNSES. Cap.t.s, xy Quia gratis darum est vobis in Christi negotio,non solum in eum credere, sed etiam pro eo pari.
t j Idem certamen sustinendo, quale vidistis in me »& nunc auditis de me-
CAP. II. £x<mp/o Christi aA humif/tat^rA hortetur : 7 ?mefheum se missurum p) omittit t is meram Epaphroditi excu/ut.
1 qua igitur consolatio esi in Christo ,si quod solarium charitatis» si qua communio spiritus, siqux viscera,ac miseratio-
x Explete meum gaudium , ut idem sapiatis, eandem cbaritatem habentes,unanimes, & senrentiis uni.
; Nihil ferent« per contentionem, aut per inanem gloriam, sed ex animi subrr.il» sione alii alios existirrantes sibi pratcellere.
4 Ne fu a quisque spectate, sed unusquisque etiam,qu* sunt aliorum.
<; itaque is sit affectus io vobi», qui fulc Sc in Christo Jesu :
6 Qui quum esiet in forma Dei, non du- xiefljf rapinam,parem este cum Deo;
7 Sed ipse sese cxinanivir,formS servi ac- cepta.similis hominibus factus :
8 Et habitu inventus ttr homo, ipT 5 se submisit,factu* obediens usque ad mortem, mortem autem crucis;
0 Quapropter etiam Deus ipsum in summam extulit fubUtniiatem, ac donayuei nomen,quod est supra omne nomen ;
loUt ad nomen Jesu omne genu/f flectat caelestium, ac terrestrium, & subterraneorum.
i» Omnfsque lingua profiteatur Jesum Christum este Dominum ad gloritfii Dol
ix Proinde, dilecti mihi» prouesemper auscultastis, non ur in pnesemia mea solum , sed runc rrulto magis in absentia mea, cum timore,ac tremore vestram ipsorum salutem conficite.
i; Deus enim is est , qui efficit in vobis & ipsum velle, & ipsum agere,pro gratuita sua benevolentia.
14 Omnia facite absque murmurationibus,ac disceptationibus- 1 e Ut sicis inculpati ,8c simplices »Dei» in» quum, filii inculpati, in medio gentis pravae, ac perversae sinter quos homines splendetis Cxc faces in mundo.
iA Sermonem vitas praetendentes : uc gloriari possim in die Christi, me non frustra cucurrisse,nec frustra laborässe.
17 Quinetiam, si pio libamento offerat super sacrificio, & ministerio fidei vesir*# gaudeo,& gratulor omnibus vobis.
18 Itidem autem & vos gaudete, & gratulamini mihi.
19 Spero autem in Domino]esu,meTi* motheum cito missurum vobis, ut & ego bono sim animo,cognito statu vestro.
xc\ Neminem enim habeo pari animo praeditum, qui sincere de rebus vestris futurus sit sotjcicus.
it Nam omnes, quae sua ipsoruthsiino quierunt, non qu* Christ i Jesu.
xs Experimentum oui«m ejus ntfsiis» quod vldclictt tanquam cum patre filius» «acculti servierit Vrv in Evaogeiio.
lii xj Huuc

r; Huncigitur spero me missurum,simul-. tergo sunt, obliviscens, ades vero, quae'a
atque videro rerum mearum statum.
24 Confido autem in Domino, me quoque cito venturum ad vos.
Sed necePbrium duxi Epaphroditum, fratrem, & adjutorem, ac commilitonem meum, vestrum autem legatum,quique mihi subministravit, quibus mihi opus erat, ed vos mittere.
r6 Quoniam expetebat omnes vos, 8 c gravissime angebatur, propterea quod au- diiTecis eum infirmum fuisse«
27 Et certe infirmus fuit proxime mortem* sed Deus miserius est eius .* nec eius solum. sed 8e mei,ne tristitiam haberem super tristitiam.
jR Eo studiosius itaque ipsum misi, ut eo rursus viso gaudeatis, 8c ego eo minus do-
rg Excipite igitur eum in Domino cum omni gaudio ; Sc tales in honore habete.

$3 Nam propter opus Christi accessit ad mortem usque,non habita vita: ratione, ut suppleret defectum vestri erga me ministerii.
C AP. III. Pr«t notitia Cbrijti omniaron
temnit, AdsuiimitAmtn hortatur, 6* deflet inimicos crucii .
O Uod reliquum est, fratres mei, gaudete in Domino. Eadem scribere vobis, me quidem haud piget » vobis autem tutum est.
i Cavete canes, cavete malos operarios cavete-concisionem.
\ Nos enim fumus circumcisio, qui spiritu colimus Deum, & gloriamur in Christo Jesu, nec confidimus in carne :
4 Quanquam ego habeo etiam in carne, de quo confidam. Si qutsquam astus videtur habere in carne, de quo confidat, ego maxime habe»:
< Circumcisus octavo'die, ex gente Jis» raülis, tribuBemaminis, Hebrxus ex Hebraeis, religione Phansjeus.
6 Ouod ad «emulationem dtimet, persequens Ecclesiam : quod ad justitiam,quae tst in Lege.irreprehensus.
7 Sed quas mihi erant lucra, ea duxi propter < hristtim damnum este.
8 Quinetiam certe duco omnia damnum esse proprer eminentiam notitias Christi Jesu. Domini mei: propter auem omnibus istis me iosum multavi, eiaue duco pro ftercortbus.ut < hristum lucritaciam ;
9 Et con periar in eo, nort habens meam justitiam, nempe,qax est ex lese, sed eam, quae est per fidem Christi, rdcft justitiam, qua est ex Deo oer fidem;
io Ut cognoscam eum, & vim resurrectionis ejus; & communionem perpessionum eius, du " conformisfio morti e : u$:
>t Eseptntns,ecquo modo deveniam ad resurrectionem monuo^um-
' r Non quod jam metam apprehenderim, aut : ?iti sim consummatus: sed persequor, «epotcns,an quoque apprehendam, *uiu* etiam rei causa apprehensus fui h Christo Jesu.
H FraVres, ego me ipsum non reor metam apprehendife.
14 unum autem ago; caquidem,qua?»
fronte sunt, contendens, scapum versus feror ad praemium supernaevo* a tionis Des» in Christo Jesu.
>5 Quotquot iraque adi^i sumus, hoc sentiamus ; quod si quid aii ; e r senricis,hoc quoque vobis Deus revelabit.
1 6 Attamen in eo, ad qu*,d usque pervenimus, eadem incedamus legula; <£• idem sapiamus.
17 Estote simul mei imitatores,fratres» Lc eos considerate, qui ita ambulant, sicut habetis nos pro exemplari.
18 Multi enim incedunt, quos sarpe dixi vobis, nunc autem & flens dico, hostes <Q' crucis Christi:
19 Quorum fitiis fJT exitium: quorum Deus est venter, Se gloria ad ignominiam ipsorum,qui terrestria curant.
io Nos autem , üt municipes coelorum nos gerimus; unde etiam Servatorem ex* fpectatT.us.DotTiinum Jesum Christum.
2i Qui transfigurabit corpus nostrum hu mile, ut conforme fiat eiuscorpori glorioso,pro vi illa efficare, quä potest etiam sub jicetesibi omnia.
C A V. IV. kubet gaudere in Domino, Jme foltcitudine e fle,suam conversationem imitari : quämDstrridi^critiam toterarepos- stt,subiientioni\ tamtngrAtiam agnoscit»
Se expetit „ ita perstate ia
TTjque, fratres mei dilecti igaudiui
gaudium, & corona mea Domino,dilecti.
2 Evod/am precor, &Synrychenprecor, ut idem sapiant in Domino.
1 Er rogo te quoque, socie germane,adjuva illas, uc quas in Evangelio concertarunt mihi, una cum Clememe quoque, & reliquis adjutoribus meis, quorum nomina Junt in libro vitae.
4 Gaudete in Domino sempet: rursum, inquam, gaudete.
5 -Equitas vestra innotescat omnibus hominibus,Dominus prope est.
6 De nulla re soliciti estote: sed omni it» re precibus, & deprecatione eum gratiarum actione petitiones vestras innotescant apud Deum.
7 Et pax Hh Dei,qua? exsuperat omnem rremem.prassidio custodiet corda vestra, 8 c mtntes vestras in Christo Jesu.
R Quod reliquum est,fratres,quarcunque sunt vera, quascunque veneranda, quacunque justa, quascunque pura, quascunque a- mabilia, quascunque boni nominis, si qua virtus,& si qua laus est,ha»c reputate.
9 Quas & didicistis, A accepistis.& audistis, Sc vidistis in me, hasc,inquam,facite,Se Deus pacis erit vnbiseum*
10 Gavisus sum autem in Domino magnopere, quod jam tandem reviruistis ii» vestra pio me cura: qua de re;ramen foli- citi eratis, sed destituebamini opportuni-
11 Non quod penuria laborem, hoc dicor nam ego didici, in quibus sum, jis ipsis
tontemut este.
12 Novi autem deprimi, novi etiam a- bundare : ubique & in omnibus initiatus su<n, & ad saturitatem, & ad esuritionem,
i.i

rdest, tum ad exundanti am, tumadpenu-
M Omnia valeo pere - um,qui me corro- borat,7iem3?e Christum.
»4 Attamen benefecistis, quod una participes fuictis meas afflictionis.
15 Nostis autem & vor, Philippenses, quum in initio Evangelii proficiscerereMa- ctdonja, nullam mihi Ecclesiam communicasse in ratione dati, de accepti,nisi vos solos :
,6 Nam etiam Thessalonica?, quum essem, semel Se iterum, quod mihi opus trat, mihi misistis.
j 7 Non quod requiram donum: sed requiro fructum illum exuberantem, qui in rationes vestras inducatur.
i8 Accepi autem omnia,& abundo: expletus sum, inquam,acceptis ab Epaphrodito, quae 'a vobismijjdsunt.odorem bona? fragrantia?» hostiam Deo acceptam, ac placentem.
«9 Deus autem meus supplebit,quic» quid opus fuerit vobis, facundum divitias suasgloridfe in Christo Jesu.
ao Deo autem,& Patri nostro sit gloria in secula seculorum, Amen.
»i Salutate omnes sanctos in Christo Je- su.Salutant vos,qui mecum sunt,fratres.
Z- Salutant vos omnes sancti, maxime verb.qui sunt ex Cassaris domo.
rz Gratia Domini nostri Jesu Christi Jit cum omnibus vobis. Arnen.
Scripta est Romä perEpaphroditum.

PAULI APOSTOLI
EPISTOLA
AD COLOSSENSES.

CAP I. ColotfenstbM btne pyceatur,iisque pradicat Christum,imaginem Dei,caput Ecclesia, (ff abstonditum olim mysterium .
Aulus, Apostolus Jesu Christi,per Dei voluntatem,& Timotheus, frater, i iis, qui sunt Colossis , sanctis,ac fidelibus fratribus in Christo Jesu- Gratia sit vobis, 8c pax a Deo Patre nostro,Le Domino' Jesu Christo.
X Gtacias agimus Deo,Se PatriDomini nostri Jesu Christi,semper pro vobis orantes :
4 Audita fide vestra in Christo Jesu, & charitate in omnes sanctos ;

§ Propter spem, sepositam vobis in coc- lis: quam ortus audistis per sermonem ve- l ritatisssd est, Evangelii.
6 Quod pervenit ad vos,sicut & in totum mundum, 8cfructum profert, situcapud vos quoque : ex quo die vere audivistis , Se cognovistis Dei gratiam*
7 Sicut Se didicistis exEpaphra , dilecto . conservo nostro , qut est fidus pro vobis mi- i ntfter Christi:
’ 8 Qui Se declaravit nobis vestram per
Spiritum duritatem:
9 propterea 8 c nos ,ex quo die id audivimus, non definimus pro vobis orare ,8e petere,ut impleamini agnitione voluntatis ejus cum omni sapientia & incetligencia spirituali.
10 Ut ambuletis,sicut Domino convenit.
D COLOSSENSES. Capr.
cui per omnia placeatis, omnis operis boni fructum proferentes ,Sc crescentes in agnitione Dei.
ti Omni potentia potentes facti fecundum gloriosum robur ipsius, ad omnem tolerantiam, & animi lenitatem cum gaudio :
12 Gratias agentes Patri,qui idoneos nos fecit ad participandam fortem sanctorum
i] Qui, inquam, eripuit nos ex potestate tenebrarum,ac transtulit in regnum Filii fui dilecti.
14 In quo habemus redcmcioncm , per sanguinem ipsius,id est, remissionem pecca-
t < Qui est imsgo Dei invisibilis , & primogenitus omnis rei condicar.
,6 Nam per eum condita sunt omnia, quae in coelis sunt,8c quae in terra,visibilia,8e invisibilia,sive throni,sive dominia,sive imperia »sive potestates , omnia , tnguitm, per eum,& eius respectu condita sunt:
»7 Estque ipse ante omnia, Sc orr.nia per eum consistunt.
18 Esi que caput corporis, id est, Ecclesiar, estque etiam principium , dj- primogenitus ex rrortuis.ut inter omnes primas teneat.
,9 Quoniam libuit Patri ,ut omnis plenitudo in eo inhabitaret:
20 Et ut pace per sanguinem crucis ejus facta, per eum reconciliaret omnia sibi» per eum, inquam, tum quE in terra,tum quar in
ii Itaque vos . quum essetis quondam abalienati , & hostes, mente operibus malis intenta,nunc sane reconciliavit.
22 In corpore illo carnis sua; , per mortem : ut sistat vos sanctos , 8« inculpatos , Se irreprehensos in conspectu suo:
2; Siquidem permanetis in fide fundati,
Se stabiles .nec dimovemini a spe Evangelii« quod audistis, EiMn^efttjfnquam.prxdicaci omni creatura; ,qu* sub ccclo est, cujus factus sum ego Paulus minister.
24 Qui nunc gaudeo de iis , quar patior pro vobis , Sc reliquias afflictionum Christi vifissim expleo in carne mea , pro corpore ipsius,quod est Ecclesia:
2s Cujus Ecelesi* factus sum minister ex dispensatione Dei, quar data est mihi erga vos,ad implendum Dei sermonem :
16 Kempe mysterium illud, quod absconditum fuii a seculis,& aetatibus,nunc autem factum est manifestum sanctis ejus.
17 Quibus voluit Deus notum facere, qua: ' nt i ii* divitia; gloriosi hujusmysterii - inter Gentes, qui est Christus inter vos,spes illa glori*:
18 Quem nos annunciamus, admonentes
quosvis,& quosvis erudientes omni sapien-. tia, ut quolYJS sistamus perfectos in Christo Jesu. O
29 Ad quod etiam enitor, decertans se- cundümvimillam efficacem ipsius,agentem in me potenter.
C A 1 *. IT. Vanitatis damnat quicquid cxti.i Clinssum est nominsttim de fircum risio« e , ciborum &bstinenti&,fy Angelorum euhit loquitur , unde conssituit liberator, qui cum Christo mortuiJunt.
lii ,
Velia»

Elim enim vos scire, quantum certamen ini.Lc in eo,quod corpori non parcant: nec ' r<tmcnuUius sum pretii ,quum ad ea fteCtent, quibus farcitur caro.
Vsustineam pro vobis,& iis.quisunk Lao dicere, & quotquot non viderunt faciem meam in carne;
z Ut consolationem accipiant eorum corda, ipsis charitate compactis, & omni opulentia plene certioratae intelligemise, ad cognitionem mysterii Dei»ac Patris ,& Christi:
{ In quo umeomnesthesaurisapientiae, ac notiriar absconditi.
4 Hoc autem ideo dico, ut ne quis vos falso ratiocinando fallat, sermonis proba biJieare.
? Etsi enim corpore absum,spiritu tamen sum vobiscum, gaudens, decernens vestrum «rdinem, & soliditatem vestra: in Christum fidei«
6 Sicut igitur accepistis Christum Jesum Dominum,tM in eo ambulate ;
7 Radicati, & superstructi in eo,ac confirmati fide, sicut edocti estis » exundantes ca cum gratiarum actione.
8 Videte, ne quis fit, qui vos depraedetur per philosophiam,8c inanem seductionem, secundum traditionem hominum , secundum elementa mundi , & non fecundum Christum.
9 Nam ineo inhabicatomnisplenitudo Deitatis corporaliter:
10 Et estis in co completi, qui est caput oronis imperii,ac potestatis;
»t In quo etiam circumcisi estis circum- cifione, quae fit sine manibus»corpore pec* catis carnis exuto per circumcisionem Christi:
ia Ei consepulti per Baptismum , per quem etiam cum eo suivuaci estis»oer fidem efficacis illius virtutis Dei , qui suscitavit eum ex mortuis.
i $ Vdsque mortuos in offensis, & praeputio carnis vestrar.cum eo vivificavi/, vobis condonatis omnibus offensis:
14 Ac deleto, quod adversum nos erdt, ri- .. ..
tuum chirographo; quod, mqmim, erae no« t; Sufferentes alii alios,8e condonantes bis subcontrariuimtpse vero cruci affixum,« vobis mutuo,si quis adversus aliquem ha- rnedio sustulit. I bueric querelam *.sicut & Christus condona»
H Ft exspoliata imperia , ac potestates vitvobis,ita&vos. traduxit palam,triumphatis illis per eam. I ,4,Super haec autem omnia »ndummii
t6 Ne quis igitur vos damnet ob cibum,! charitate,quae est connexus perfectionis, vel potum, aut respectu felti,aut novilunii, | 15 Et pax Dei sit gubernatrix in cordi»
«ut Sabbathorum : bus vestris, ad quam etiam vocati estis in
17 Qu« sunt umbra rerum futurarum, ac! unum corpus: & grati estoce.
corpus est Christi. j 16 Sermo Christi inhabitet in vobis co*
18 Nemo adversum vos rectoris partes si-, piose cum omni sapientia » docendo, & ad» bi ultro sumar,in submissione animi, 8c rei i- j monendo vos mutuo psalmis ,& hymnis, & giosocultu Angelorum: pedem inferens in; cantionibus spiritualibus, cum gratia ca» ea,quae non vidit, temere inflatus carnis nendo in vestro corde Domino.
: —- 17 Er quicquid feceritis sermone, sursa»
CAK III. lubet exuere -veterem horni-
nem tumfuii dffcftibui . & noyum induere
tum fuit virtutibus : injlitut'tquc «cono-
miam Chi islianam .
TTaque,si resurrexistis cum Christo»super- i-na quaerite ,ubi Christus est, ad dexteram Dei sedens.

z Superna curate,nonterrestria.
; Nam mortui estis , & vita vestra ab» scondita elt cum Christo in Deo :
4 Postquam autem Chri stus , vita Hia no« ltra>mamfestujfactusfuem,rum & vos cum eo patefietis gloriosi.
5 Mortificate igitur membra vestra terrestria, fcortationem, impuritatem, mollitiem» cupiditatem malam , & avaritiam , qua: est idololatria.
6 Ob qua venir ira Dei super homines contumaces .*
7 Quibus in viciis 8c vos ambulasti* quondam,quum in iis viveretis.
8 At nunc deponite etiam vos hac o» mnia, iram,excandescentiam,malitiam,maledicentiam , verborum obscocnitatem at> ore vestro.
9 Ne mentimini alius adversus alium» quum exuti sitis illo vetere homine cum fa» ctis ipsius :
10 Et induti sicis novo illo , qui renovatur in agnitionem congruentem imagini ejus,qui ipsum condidit.
. ii Ubi non estGracus,& JudaniS ,Circumcisio,8« Praputium,Barbarus»Sc Scytha* servus,8c liber: sed omnia,8e in omnibus est Christus.
r Induimini igitur, üt electi Dei, sancti» 8e dilecti,visceribus miserationum,benigni» täte, animi submissione , lenitate, ira cohi» ditione.
/uaintelligentia.
19 Neque retinens caput, ex quo cotum corpus percommisiuras, & connexus suppeditatum, &compactum, augescit Dei au« gtifento.
20 Itaque , si mortui cum Christo » Uberi Estis ab elementis mundi: quid iit viventes in mundo,ritibus oneramini ?
ii Ne ederis, ajunt ifti , neque gustatis, neque attigeris?
22 Qua; omnia ipso usu corrumpuntur , proscripta cxpr&ccptis ,öc doctrinis homi-
2| Qu«e rationem quidem habentsapien- •i leta cultu voluntario , submissione ani*
cto,in nomine Domini Jesu id-fdeite, gratia* agentes Deo,8: Patri per eum.
18 Uxores,subticice vos proptih viris, üe convenit in Domino.
19 Viri , diligite uxores » Sc ne estote ad« versos eas amarulenti.
20 Filii. auscultate parentibus in omnibus : hoc enim placet Domino.
21 Patres, ne irritate liberos vestrosifyd despondeant animum.
22 Servi »auftuhaie per omnia dominis secundum carnem,non obsequirs ad oculum exhibitis, üt qui hominibus placere student, sed cum simplicitate cordis,timentes Deum»
n s*

23 Ec quicquidfeceriitis, exanimo pra?- IVate,canquam Domi no, Se non hominibus:
14 Sciente* vos * Domino recepturos mercedem hxredicatis. Nam Domino Christo fervitis«
»5 Qui vero injuriam intulerit, referet injuriam , quam intulerit, nec est personarum acceptio.
CAP. IV, Ad generales exhortationes redit,commendationes que t & salutationes} ub-
Omini, jus ,& asquum fervis pratstate :üt qui sciatis vos quoque habere Domi' num in coelis.
2 in precibus perdurate, invigilantes iis «um gratiarum actione.
3 Orantes simul etiam pio nobis,ut Deus speriat nobis ostium sermonis,uc loquamur mysterium Christi,propter quod etiam sum vinctus.
4 Ut, inquam, illud manifestum faciam.si- cut oportet me loqui.
s Sapienter ambulate erga extraneos,opportunitatem redimentes. ;
6 Sermo vester sempercum gratia Jit sale conditus, ut sciatis, quomodo oporteat vos unicuique respondere.
7 Res meas omnes vobis notas faciet Tychicus,dilectus frater,& fidus minister,ac conservus in Domino:
8 Quem misi ad vos ad hoc ipsum »ut cognoscat re* vestras, & corda vestra console-
9 CumOnesimofido.&dilecto fratre,qui elt ex vobis. Omnia igiiur vobis nota fa- cient,quae hic aguntur.
10 Salutat vos Aristarchus , meu* !n captivitate socius,& Marcus consobrinus Bar- rabae, de quo accepistis prarcept*; si venerit ad vos,excipi te eum.
11 Et Jesus, qui vocatur Justus : qui fune ex circumcisione: hi soli sunt mihi adjutores in regno Dei,<b*fuere mihi solacio.
12 Salutat vos Epaphras.qui ex vobis est, servus Christi,semper precibus certans pro vobis,utstetis perfecti, 8 e completi in omni polutuateDei.
,3 Hoc enim de eo testor, eum mulco vestri studio ardere, & eorum,qui siintXa- odiccx,8ceorum,qui Hierapoli.
14 Salutat vos Lucar , medicus ille dilectus, 8c Demas.
15 Salutate fratres, qui sunr Laodiceae, &
Nympham, & Ecclesiam, qua? in domo illius est. . _ ,
16 Et quum perlecta fuerit apud vos epi- Rola »facite ,ut etiam in Laodicensium Ecclesia recitetur: & ut scriptam Laodicea,
ros quoque legatis.
17 Et dicite Archippo , Vide,utministe- tium.quod accepisti in Domino,impleas.
18 salutatio, mea manustauli. Memores kstote vinculorum meotum. Gratia sit vo- biscum. Arnen.
bcripta est adColoFcnsesRoma, p« Tycl»»tusn,& Onetimum.
LQS. Se THIS SAL. I« Cap.i.t.

PAULI APOSTOLI
EPISTOLA
A D
THESSALONlCENSES
PRIOR.

C A P. I. Thtjjdonicen/is Psuki.imv Demini ipsrM imitatores effe£U,tdeasunt bonorum Chrtfti anorum.
P Aulus, Sc Silvanus» 8e Timotheus, Ecclesiae Thessalonicensium,qu/rJhn Deo Patre,Domino Jesu Christo. Gratia fit vobis,& pax ii Deo Patre nostro,3e Domino Jesu Christo.
r Gratias agimus Deo semper de omnibus vobis,mentionem vestri facientes ihr precibus nostris:
3 Indesinenter commemorantes efficacem vestram fidem,& laboriosam charita- tem,5c patientem illam expectationem in Domino nostro Jesu Christo coram Deo > & Patre nostro,
, 4 Scientes, fratres dilecti a Deo, electionem vestram.
5 Quoniam Evangelium nostrum constitit apud vos non sermone solum, sed etiam potentia,8cSpiritu sancto,8t certiorationei sicut nostis,quales fuerimus inter vos,vestrt
' 6 Et vos , imitatores nostri facti fuistis A Domini, recepto sermone cum afflictiofie multa,cum gaudio Spiritus sancti:
7 Adeo ut fueritis exemplaria omnibus credentibus in Macedonia,St in Achaja.
8 A vobis enim non solum personuit sermo Domini in Macedonia,& At haja.verurn etiam in omnem locum fides vestra, quxeft in Deum , dimanavit, utneceste non habeamus quicquam loqui.
9 Siquidem ipsi de nobis annunciant,qualem ingressum habuerimus ad vos, 8cquomodo converteritis vos ad Deum relictis idoiis.utserviretis Deo vivo*& vero:

10 Et exspectaretis Filium ejus« codis, quem suscitavit a mortuis,ntmpf Jesum, nos eruentem ab ira illa ventura.
CAP. II. Speculum boni pasto) auditorii.
Asn ipsi nostis, fratres, ingressum nostrum ad vos non fuisse vanum :
2 imo etiam prius pasti , St contumeliis affecti Philippisjsicuc ndstis, libertate loquendi usi fumus in Deo nostro » ad an- nunciandum apud vos Evangelium Dei cum multo certamine.
3 Exhortatio enim nostra non fuit ex impostura, neque ex impuritate, neque cum
4 Sed sicut probati fuimus ^Deo.qutbu« crederetur Evangelium , ita loquimur, no» üt hominibus placentes,sed Deo, exploranti corda nostra.
5 Nec enim unquam sermone aflentaro- riousi sumus,sicut nostis,nec avaritiae cauCi quicquam praetexuimus' Deus teris is est.
6 Neque ex hominibus quaerentes gloriam, nec a vobis, nec ab aliis,quum poste- mus volti oneri este,ut Apostoli Christi-
li i \, 7 S«4

Cap.i.*. IPtST, PAUt! I
7 Sed fuimus mansueti in medio vestri, £ir si nutrix foveret liberos suos.
8 Et i« cupidi vestri» gratum nobis erat impertiri vobis non solum Evangelium Dei ; sed etiam nostras ipsorum animas, quodihari essetis nobis.
9 Meministis enim.fratres, laborisnostri, ac ^rumna? .'.nocte enim , ac die operando , ne cui vestrum oneri essemus, praedicamus apud vos Evangelium Dei.
10 Vos testes esiii, Sc Deus,quomodo sancte, & juste, & inculpate vobis,qui creditis, nos gesserimus.
11 Sicut nostis,quomodo unumquemque vestrum, tanquam pater liberos suos, hortabamur & contolabamur.
ir Et obtestabamur, ut ambularetis,sicut convenit Deo,vocanti vos ad suum regnum, ac gloriam.
i; Propterea etiam nos gratias agimus Deo sine intermissione , quod acceptum de Deo sermonem, quem audistis ex nobis,exceperitis non ut sermonem hominum , sed (sicut est vere) üt Dei sermonem,qui etiam agit in vobis,qui creditis.
14 Vos enim,fratres,imitatores facti estis ScclefarumDei.quaesuntin Judaea,in Ghri- sto Jefu.quippe qui eadem päss sicis.Sc vos a propriis tribui ibus,prout & ipse a J udatis.
i 5 Qui etiam Dominum Jesum, & proprios Prophetas occiderunt,'6c nos exege- runtrneque Deo placent ,& omnibus hominibus adversamur.
16 Prohibentes nos Gentibus loqui,ut serventur,ut semper compleant peccata sua : occupavit enim eo s ira ad extremum usque.
17 Nos vero,fratres,orbati vobis ad temporis momentum,conspectu,non animo,eb «mplius studuimus videre faciem vestram, cum multo desiderio.
18 Ideo voluimus venire ad vos (ego quidem Paulus) semel atque iterum, sed impedivit nos Satanas.
19 Nam qua» est nostra spes,aut gaudium, aut corona,de qua glorier ? innon&yos in conspectu Domini nostri Jesu Christi,in ejus adventu ?
20 Vos enim estis gloria nostra,8c gau-
CA1‘. III. InfomisltK* <i Timotheo de eorum fide, (y diledione,desiderat ipsos videre
iy precatur ipfis progressum .
Q fiamobrem nos non amplius continentes, libuit nobis,ut soliAthenis derelinqueremur.
i Misiroüsque Timotheum^fratrem nostrum , 6c ministrum Dei» 8c adjutorem nostrum in Evangelio Christi,ad vos stabilien. dos ,& exhortandos super fide vestra:
z Ut nemo conmovearur ob afflictiones istas, ipsi enim nostis ad id nos esse consti-
4 Etenim, quum apud vos essemus, prodicebamus vobis fore,ut affligeremur,quod & evenit,&nostis.
c Quamobrem U ego non amplius me continens misi cum, ut cognoscerem fidem vestiam ; umius,nc quomodo temisset vo$ tenrator ille, & inanis redditus esset labor noster.
6 Js’wper autem j quum vesiisset Timo-
>D THESSA-t. I. C«p.;.4.
theus ad nos a vobis,& laetum nuncium nobis attulisset de fide, & charitate vestra,8c quod bonam nostri memoriam retineatis, semper expetentes nos videre,sicut nos quoque vos:
7 Propterea consolationem accepimus, fratres,ex vobis,in omni afflictione, 8cnecessitate nostra,per vestram fidem;
8 Nunc,er.im vivimus,sv vos perstatis in Domino.
9 Quam enim gratiarum actionem possumus Deo rependere de vobis,super omni gaudio , quo gaudemus propter vos «oram Deo nostro.
10 Nocte, ac die magis ac magis rogantes, utvideamus vestram faciem,« qua; de- suntfidei vestrie.suppleamus ?
11 ipse vero Deus,8c Pater noster,8c Dominus noster Jesus Christus dirigat viam nostram ad vos.
ir Faxit autem Dominus, ut auctiores sitis, 8c exundetis mutua intervos charitate, & in omnes,quemadmodum & nos in vos ;
, 1 Ut corda vestra inculpata stabiliat in sanctimonia coram Deo . Se Patre nostro,in adventum Domini nostri Jesu Christi cum omnibus sanctis suis.
C A P- IV. 5dnctwiom<*m , iy amorem jrd-
tervumsedandum. Proprii* manibMoperandum. Hesurredionem justorum solatio
habendam.
Uod reliquum est igitur, fratres,rogavimus vos,8c precamur per Dominumje- sum,ut sicut accepistis a nobis, quomodo oporteat vos ambulare, Sc placere Deo,magis excellatis,
2 Nostis enim, quae mandata dederimus vobis per Dominum Jesum.
; Nam haec est voluntas Dei »nempe sanctificatio vestri, id </l,ut abstineatis a fcor-
4 Ut sciat vestrum unusquisque suum vas possdere in sanctificatione,& honore:
5 Non in morbo cupiditatis,sicutGentes, qua; non noverunt Deum.
6 Et, u: ne quis opprimat,8e habeat quaestui in negotio fratrem suum , nam vindex est Dominus omnium istorum, sicut Lc ant« diximus vobis > & asseveranter testificati su-
7 Non enim vocavit nos Deus ad impuritatem,sed ad sanctificationem.
3 Proinde,qui bAc aspernatur, non aspernatur hominem , sed Deum, qui etiam dedit nobis Spiriturr suum sanctum.
9 Cicerum de fraterno amore non necef- se habetis,ur scribam vobis:ipsi namque divinitus docti estis,ut diligatis alii alios.
10 Nam Sc facitis hoc erga cunctos fratres, qui sunt in tota Macedonia: precamur autem vos,fratres »ur potius excellatis s
tt Et ambitiose contendatis quieti esse, 8c res vestras agere,ac operari propriis ma- pibus vestris,sicut vobis mandavimus:
11 Ut vos geratis decenter erga extra-, neos,& nullius indigeatis.
1; Nolim autem vos in ignorantia versa- ri.fratres, quod ad eos attinet,x}ui obdormierunt . ur ne contristemini, sicut & teli- qui.qui spem non habent:
14 si credimus Jesum mottuum esse, *

6 ,p 4 .s. EPIST. PAULI AV
6c resurrexi:sse ,ita etiam Deus eos , qui obdormierunt im Jesu, adducet cum eo. # i? Hoc eniim vobisdicimus verbis Domini, fore,ut mos vivi,qui reliqui erimus in adventuDormimf,non proveniamus eos,qui obdormierunt.
16 Nam ipse Dominuscurohortationis clamore, cum. voce Archangel!, 8c cum Dei tuba descend«et e cocio : & qui,mortui fuerint in Christo, resurgent primum.

t7Deinde n.os vivi,qui reliqui erimus,ra- piemur simul «cum eis in nubes,in occursum Domini in ae:ra; &it'asempercumDorni- no erimus.
18 itaque c onsolamini alii alios istis sermonibus.
CAP. V. "MnidM legitima praparationtiad novißtmumMcm.
Orro de tc:mporibus, & opportunitati- bus,fratr es, non est necelse.ut vobis seri-
i Ipsi enim penitus scitis,diem illum Domini, üt fur nocte venit, ita venturum este.
; Quum enim dicent,Pax est,tit securitas: tunc repentinum eis Instar exitium,sicuti dolor partus mulieri gravido, & nequaquam effugient.
4 Ar vos,fratres, non estis in tenebris,u: dies ille vos,tanquam fur,deprehendat.
5 Omnes vos filii lucis estis,ac filii diei: hon fumus filii noctis,neque tenebrarum.
6 Nempe igicur.ne dormiamus üt reliqui,sed vigilemus,& sobrii simus.
7 Nam, qui dormiunt, noctu dormiunt; & qui inebriantur,noctu sunt ebrii.
8 At nos,qui fumus diei,sobriisimus,induti thorace fi dei,8c charitatis:& pro galea, spe salutis.
9 Nam non constituit nos Deus ad iram, sed ad salutem obtinendam per Dominum nostrum Jesum Christum,
to Qui mortuus est pro nobis: ut sive vigilemus, sive dormiamus, simul cum eo vivamus.
ti Quapropter adhortamini alii alios,& aedificate singuli singulos,sicut & facitis.
i i Rogamus autem vos, fratres,uc agnoscaris eos,qui laborant inter vos.Sc prarfunt vobis in Domino,& admonent vos:
i; Et eos supramodura charos ducatis, propter opus ipsorum. Pacem colice inter vos mutuo.
14 Precamur autem vos,fratres,admonete inordinatos, consolamini eos, qui putillo animo sunc: sublevate infirmos,iram cohibete erga omnes.
15 Videte,ne quis malum pro malo cuipiam reddat, sbd beneficentiam semper sectamini, tum inter vos mutuo , tum erga o-
x6 Semper gaudete r
Sine intermissione orate. x8 In omnibus gratias agite : ha?c enim est voluntas Dei per Christum Jesum erga
. VOS.
19 Spiritum ne extinguite :
10 Prophetias ne pro nihilo habete r
21 Omnia explorate: quod bonum fuerit,retinete.
22 Ab omni specie mali abstinete.
r; ipse autem Deus pacis sanctificet vos

totos: 3 c integer vester spiritus, 8c anima,& corpus incblpate, in adventum Domini nostri Jesu Christi conserventur.
24 Fidelis est, qui vocavit vos,qui etiam id efficiet.
r§ Fratres,orate pro nobis.
^ Salutate fratres omnes cum osculo
27 Adiuro vos per Dominum,ut recitetur hxc epistola omnibus sanctis fratribus.
28 Gratia Domini nostri Jesu Christi]?# vobiscum. Amen.
Ad Thesialonicenses prior scripta fuit Athenis.

PAULI APOSTOLI
E I> I S T O L A
A D
THESSAIONICENSES.
, POSTERIOR.

C AP. I. Jfllitliones siorum in Adventu Cbri/ii compenjandaa.
P Aulus, 5 c Silvanus, & Timotheus, Ec- clesue Thesfalomcer.sium . qua eftin Deo, Patre nostro» & Domino lest* Christo.
2 Gratia]?# vobis,Le pax a Deo Patre nostro,& Domino Jesu Christo :
3 Gratias agere debemus Deo fer,per de vobis,fratres, ut par est , quod vehementer augescat fides vestra ,Se abundet mutua u- niuscujusque omnium vestium charitas ;
4 Adeo ut nos ipsi de vcbis gloriemur apud Ecclesias Dei, id est, super tolerantia vestri, & fide in omnibus perseouuiionibus vestris,8- afflictionibus,quas suffertis :
. ? res indicium est justi judicii Dei,ut digni habeamini regno Dei,pro quo etiam ista patimini:
6 si quidem justum est apud Deum.vicis- sim reddere iis , qui affligunt vos,afflictio-
7 Vobis vero . qui affligimini,relaxationem nobifcum,in revelatione Domini Jesu de coc’.o,cum Angelis suis potentibus,
8 Cum igne flamimante,infligens ultionem iis , qui Deum nesciunt,neque auscultant Evangelio Domini nostri Jem Christi 9 Qui poenam pendent aeterni exitii, ex- pulsi a facie Domini,8c gloria virium ipsius:
10 Quum venerit,ut glorificetur in sanctis luis: de admirandus fiat in credentibus omnibus,(quod fides habiia fuerit testimonio nostro apud vos) in die illo.
1, Cujus etiam rei gratia oramus semper pro vobis , ut vos digneturista vocatione Deus noster, 8c compleat omnemsw* bonitatis gratuitam benevolentiam , Le opus fidei potenter.
ir Ut glorificetur nomen Domini nostri Jesu Christi invobis,8(vos in eo,8c gratia Dei nostri, 8e Domini Jesu Christi.
CAp. II. Vaticinium de Antiebristi natalis progressu,revelatione,^ abolitione. p Ogamus autem vos,fratres.peradven- 1 \tum Domini nostri Jesu Christi,8c nostri ad eum aggregationem, r Ne cito ä mente dimoveamini,nequ* I i i 4 terrea-

 terreamini,neque per spiritum,neque per sermonem,neque per epistolam, ranquam per nos script ara, quasi instet dies ille Christi.
r Ne qui» vos seducat ullo modo. Non enim adveniet ditschiifti, quin venerit defectio pri&s , & revelatus fuerit homo ille peccati,filius,inquam,ille perditionis.
H Sese opponens ille, dc efferens supra quicquid dicitur Deus,aut numen,adeo ut in templo Dei.canquam Deus,fedeac.pr<e se ferens se esse Deum.
5 Annon meministis me.ouum adhuc es- sem apud vos,hoc dixisse vobis ?
6 Nunc veto quid tum retineat»nostis, ut is suo praestituto tempore reveletur.
7 Jam enim peragitur mysterium impietatis hujus: tantizm, qui nunc obstat, objla- bit usquedum e medio sublatus fuerit.
8 Et tunc revelabitur sceleratus ille,quem Dominus absumet spiritu oris sui, 4 c illustri adventu suo abolebit:
9 n/um,i)i4ua»n,cujusadventusestex illa vi efficaci satanae, cum omni potentia,8c signis,ac prodigiis mendacibus:
10 Et cum omni seductione injustitije in iis, qui pereunt: propterea quod amorem veritatis non re.ceperunr.ut salvi fierent.
11 Ideo igitur mittet eis Deus efficaciam erroris,ut credant mendacio:
i} Ut damnentur omnes,qui non crediderint veritati, sedacquieverint in injustitia.
i; Nos autem debemus gratias agere Deo femper de vobis »fratres dilecti a Domino, quod elegerit vos Deus ab initio ad salutem per- sanctificationem Spiritus, & fidem ha* bitam veritati :

14 Quo vocavit vos per Evangelium no- strum.ad acquirendam gloriam Domini nostri J esu Christi.
Nempe igitur,fratres,perstate,8c retinete traditam doctrinam, quam edocti e* stis, Ac per sermonem, 8e per epistolam no-
16 ipse vero Dominus noster Jesus Chri- stus.Zc Deus, ac Parer noster,q.ii dilexit nos, Se dedit consolationem xiernam,& spem bonam per gratiam.
17 Consoletur vestra corda ,& stabiltat vos in omni sermone,St opere bono.
CAP. in. Precandum esse, i vita inw
dm&ta, is oitofacavtndum.
Q Uod reliquum est, orate »fratres, pro nobis, ut sermo Domini currat, Qe glorificetur sicut St apud vos :
r Et ut eripiamur a protervis,ac scelera- tishominibus :non enim omnium est fides.
3 Sed fidelis est Dominus, qui stabiliet vos,8e custodietab illo improbo.
4 Confidimus autem in Domino de vobis, vos,quas mandamus vobis,Se facere,Se facturos este.
c Dominus vero dirigat vestra corda ad Dei charitatem.flc Christi patientem exspectationem.
A Denunciamus autem vobis .fratres,in nomine Domini nostri Jesu Christi,ut subducatis vos ab omni fratre, qui inordinate ambulat ,Se non ex tradita doctrina, quam «clepit» nobis. 1

\ Nam ipst scitis,quomodo oporteat no* imitari: quoniam non inordinate nos gessi- mus inter vos.
8 Neque gratis panem edimus arreptum \ quoquam : sed cum labore,Se xrumoa noctu,dieque operantes,ne cui vestnim oneri estemus.
9 Non quod nobis id non liceat: sed uc nosmet ipsos pio exemplari praebeamus vobis ad nos imitandos.
10 Etenim, quum estemus apud vos,hoc demandabamus vobis: quod si qui* nolit operari,etiam non edito.
11 Audivimus enim quosdam ambulare inter vos in ordinate,nihil agentes.sed inaniter satagentes.
it Iis autem,qui sunt isttuCmodi»mandamus,Se precantur per Dominum nostrumU" ‘ sum Christum, ut cum quiete operantes» ; suo pane vescantur.
i$Vos autem,fratres.ne segnescite in benefaciendo.
14 Quod fi quis non auscultat nostro per epistolam sermoni »hunc notate; 8 t ne commercium habete cum eo.ut erubescar.
, 5 Neque ut inimicum ducite, sed admonere üc fratrem.
t6 ipse autem Dominus pacis femper det vobis pacem omni modo. Dominus fit cum ommbusvobis.
17 Salutatio,mea manu Pauli,quod est signum in omni epistola , ira scribo.
18 Qratia Domini nostri Jesu Christijrt cum omnibus vobis. Amen.
AdThessalonic enses posterior mist» fuic Athenis.

--

PAULI APOSTOtl
E P f S T O L A
AD TIMOTHEUM. i
PRIOR. i

CAP. I. -Ad qutd priripue Doctorl a ttenden-
dumiyuibu* ponatur lex. <Ad quidebri*
fiua venerit,& quomodo militandum,

P Aulus Apostolus Jesu Christi,ex imperio Dei Servatorjs nostri. Se Domini JeluChristi.spei nostrL. y. Timotheo,germano filio in fide : Gra- tia fit tibi, misericordia, dc pax a Deo Patre ' nostro.8e Christo Jesu Domino nostro.
j Sicut te sum orecacus.ut permanerer . Ephesi,quum proficjscer-r in Macedoniam, vidfjUt denuncier quibusdam,ne diversam i doctrinam doceant: J
4 Nec attendam animum fabulis, Se ge- \ nealogiis, nunquam finiendis, quae notius ? 'questiones probent, quhm aedificationem Dei.quae est per fidem.
5 Porro finis mandati^est chariras ex mundo corde,& conscientia bona. Se fide niini- mcsi'qulatä.
6 A quibus nonnulli Cie'a scopo aberrantes,diverterunt ad vaniloquentiam ;
7 Volentes esse legis doct©res,qtium non inteiligant. quas loquuntur, nec ea,de qui« bu» asseverant.
8 Scimus autem bonam esse legem,si qui» ea iegitime utatur.'- .]
9 Hoc sciens, r.tmpe legem justo positam j

non esse,sisd sceleratis, & subjici nesciis» impiis, Sc pcccatoribus, nefariis, & profanis, parricidis,& matricidis,homicidis« _ '
10 Scortatoribus, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, perjuris, Se fi quid aliud est, quod fange doctrinae sic oppositum. i
11 Qu* ejt fecundam gloriosum Evangelium beati Dei, quod concreditum est
tx Gratiam icitur illi habeo, qui corroboravit me, id esi, Christo Jesu Domino nostro; quod me fidum_ duxerit,ut qui mr in ministerio constituerit:
Qui priüs eram blasphemus,8t perse- quucor,8c contumeliosus: sed mei misertus est.Naro ignorans id faciebam; nempe fidei expers.
14 Superabundavir autem gratia illa Domini nostri cum fide, & dilectione in Christo Jesu«
iC Certus esi hic sermo, 8c dignus modii omnibus, qui recipiatur : Christum Jesum venisse in mundum,ut peccatores servaret, quorum primus sum ego.
16 Verum ideo misertus est mei,ue in me primo ostenderet Jesuschristus omnem clementiam , ut essem exemplar credituris in
eum ad vitam aeternam.
17 Regi autem aeterno, incorruptibili, invisibili, soli sapienti Deo honor Jit,& gloria in secula scculorum. Arnen.
18 Hoc mandatum commendo tibi, fili Timothee, nempe ut secundum praegressas de te prophetias,milites per eas bonam illam militiam:
19 Retinens fidem , & bonam conscientiam : quä expulsa, nonnulli naufragium fidei fecerunt.
zo Ex quibus est Hymenaeus, & Alexin- der; quos tradidi Satanae, ut castigati discerent non blasphemare.

C A P.l I. Cur p>oomnibu*,& quomodo pre- candum.AdmulieresinstrulHo.

Dhortor igitur ante omnia, ut fiant deprecationes , preces, interpellationes, gratiarum actiones pro quibusvis homini-
t Pro Regibus, 8 c quibusvis in emingntia constitutis: ut tranquillam,ac quietam vitam degamus cum omni pietate, & veneratione.
I Nam hoc bonum est, 8e acceptum in conspectu Servatoris nostri Dei.
4 Qui quosvishomine*vultservari,&ad agnitionem veritatis venire.
5 Unus enjm esi Deus,unus etiam mediator Dei>& hominum,homo Christus Jesus :
6 Qui fele ipse dedit redemcionts pretium pro quibusvis, Christus,inquam, testi- monium illud praestitutis suis temporibus drfHw istum.
7 Cujus constitutus sum ego praeco. St Apostolus, (veritatem dico, per Christum, non mentior,) doctor, inqu.tm, Gentium cum fide,ac veritate.
8 Volo Igitur viros orare in quovis loco, puras manus attollentes absque ira, 8c disceptatione.
9 Itidem Se mulieres amictu honesto, cum verecundia. Se modestia ornare sese.

non cincinnis, vel «uro, vel margaritis,ve* pretioso vestitu:
10 Sed (quod decet mulieres pietatem in Deum spondentes)operibus bonis.
ti Mulier cum silentio discito cum omni submilTione.

iz Mulieri enim docere non permitto» neque auctoritatera usurpare in virum, sed mando ut sic in silentio.
1; Adamus enim prior formatus est, deinde Eva.
14 Ee Adamus non fuit seductus : sed mulier seducta,causa transgressionis fuit.
,5 Servabitur tamen liberos gignendo» si manserit in fide,accharicate> & sanctificatione cum modestia.

CAP. III. Idea Episcopi, Presbyteri, Diaconi» (x quid Ecclesia, quave mysteria pietatis.

Ertus tst hic sermo, Si quis episcopatum desiderat,praedarum opus desiderat, x Oportet igitur Episcopum irreprehensum esse, unius uxoris virum, vigilantem, temperantem, compositum, hospita- lem,aptum addocendum :
; Non vinosum, non percussorem, non turpem quaestum facientem, sed aequum» alienum a pugnis,alienum ab avaritia:
4 Lui fu* domui bene pr«esit, qui liberos habeat subditos cum omni honestate;
{ (Nam si quis propriae domui pracesse nescit,quomodo Ecclesiam Dei curabit ?)
6 Non novicium, ne inflatus in criminationem incidat diaboli.
7 Oportet autem eum etiam bonum habere testimonium ab extraneis; ne in probrum incidar, Se laqueum diaboli.
8 Diaconos itidem venerandos, non bilingues, non multo vino addictos, non turpem quaestum facientes.
9 Tenentes mysterium fidei in munda conscientia.
to Atque hi etiam explorentur prius, deinde ministrent ,si sint inculpati.
it Uxore» itidem eorum oportet ejse venerandas, non calumnurnces,sobrias>fidai in omnibus.
iz Diaconi sint unius uxoris mariti, qui liberis bene praesint, & proptiis domibus» i; Nam , qui bene minilhaverinc gradum sibi bonum acquirunt, & multam loquendi libertatem per fidem, qu* cjtia Christo Jesu.
14 H*c tibi scribo» sperans fore,ut moX ad te veniam:
K Quod si tardaro, ut notis quomodo oporteat in domo Dei versari, qu* est Ecclesia Dei vivi, columna, & stabilimentum veritatis.
i6Etfine dubiomagnum est pietatis mysterium: Deus conspicuus factus est in carne, justificatus est in spiritu,conspectus est ab Angelis, prxdicatus est Gentibus, fides illi habita est in mundo, sursum receptus est in gloriam.

C A 1 *. IV. Pradteit ultimorum temporum hypoctifm » & haterodoxiam ; suaditque studium pietatii,&santtarum littrarum. Piricus aurem diserte dicit fore.ue posterioribus prostitutis temporibus defei- Iii i seant

scant quidam a fide , attenti spiritibus de* ceproribus,ac doctrinis daemoniorum.
r Per hypocrisin falsiloquorum,quorum conscientia cauterio resecta est.
3 Prohibentium contrahere matrimo* nium, jubentium abstinere a cibis, quos Deus condidit ad participandum cum gratiarum actione fidelibus, & iis, qui norunt veritatem.
\ Nam qutcquid condidit Deus, bonum est : nec quicquam rejiciendum cum gratiarum actione sumatur.
f Sanctificatur enim per verbum Dei, &
6 Hoc si subjeceris fratribus,bonus eris niinisterlesuChfisti,innutritus in sermonibus fidei', & prxclarx doctrina*, quam affectatus es.
. 7 Cacterüm profanas, & aniles fabulas a- versare: sed exerce te ipsum ad pietatem.
8 Nam corporalis exercitatio ad pauca utilis est ,* at picer» ad omnia utilis est.ut qua* promissionem habeat virx prxsentis, ac futurae.
9 Certus e/i hic (eimo, & omnibusmo- dis dignus,qui recipiatur.
10 Nam idcirco etiam fatigamur,&conviciis atficim.ut, quod speiCmus in D<-o vivo, qui est conservator omnium hominum, maxime ve) 6 fidelium.
n Hxc denuncia.de doce.
ia Nemo tuam juventutem contemnar, sed esto exemplar fidelium in sermone, in conversatione, incilari täte, in spiritu,in fide,in castitate.
i; Interim dum venio, intentus esto lectioni,exhortationi doctrina?.
*4 Ne negligiro donum, quod in te es!, quod datum est tibi per prophetiam » cum impositione manuum presbyteiii.
15 Hccc meditare, in Insesto; ut tuus profectus manifestus fit inter omnes.
16 lntenrus esto tibi ipsi, &doctrinx; fy pern.ane in istis, id enim si feceris, & te ipsum servabis.fic eos.qui te audierint»

C A P. V. De modo quemque derenier exhortandi« De vi duri. Dc Presbyteriis impositione manuum,

S Eniorem ne increpato, sed hortare üt patrem : juniorer,ür fratres : r Mulieres natu grandiores, utmatres; juniores, üt sorores,cum omni castitate, z Viduas honora,quae vere vidua: sunt- 4 Quod si qua vidua liberos.aut nepotes habet, discant prius in propriam do* mum pierarem exercere, & vicem rependere parentibus, hcc enim est honestum,Se acceptum inconfoectn Dei.
5 Porro qux vere Vidua est, «c sola relicta, sperarin Deo, Se permanet in deprecationibus, & precibus nocte,ac die. •
6 At qux lascivit,« vivens mortuaest.
7 Hxc igitur denunciatojutsm; irrecre-
hensx.
8 Quod si quissuis, & maxime domtsti- <is non providet,fidem abnegavit,Se est infideli deterior.
9 Vidua allegator non minor annis fexa- ginca,qms fuerit unius viri uxor: io In operibus' bonis bono testimoniol

ornata: st liberos educavir» st fuit hospitalis, ist sanctorum pedes lavit, st afflictis subvenit, si omne bonum opus est assidue sectata.
11 Porro juniores viduas rejice: postquam enim lascivierunt adversus Christum, nubere volunt.
> 2 Damnandae,quod primam fidem irritam fecerint-
1; Simul autem etiam otiosa* esse, discunt, circumeuntes domos : imo non solum otiosae, sed etiam nugaces, & curiosae, garrientes,qux non oportet.
»4 Velim igitur juniores nubere, liberos gignere, domum administrare, nullam occasionem dare adversario ad convician-
I s Jam enim nonnulla: deflexerunt, se- quuex Satanam.
16 Quod st quis fidelis, aut st qua fidelis habet viduas, ei suppeditato, quantum sufficit,& non onerator Ecclesia,ut iis,qux vere viduae sunt,subveniat.
17 Qui bene prxfunr presbyteri, duplici .honore digni habentor: maxime qui laborant in setmone,Sf doctrina.
tS Dicit enim Scriptura; Bovi triturant* non obligabis os,&: Dignus est operarius mercede sua.
19 Adversus presbyterum accusationem ne recipito,nisi sub duobus» aut tribus testibus.
10 Eos, qui peccant, in conspectu o- mnium argue,ut & reliqui metuant.
II Obtestor in conspectu Dei,&Domini
J esu Christi, & electorutr^ Angelorum, uc xc observes sine prxjudicio,nihil faciens in alteram partem inclinando.
22 Manus cito ne cui imponito,neque communicato peccatis alienis,temetipsum castum conferva.
r; Ne amptius esto abstemius; sed vino pauculo utere, propter stomachum tuum, & crebras tuas infirmitates.
24 Quorundam hominum peccata ante manifesta fune, prxeuntia damnationi: quosdam vero subsequuntur.
25 Itidem Se bona opera ante manifesta sunt: & ea, qux secus habent, occultari non possunt.

CAP. VI. Officium servi>pielatri*V7up- xfiUt dvaritUmilA indicantur.

Q Uicunque sub iugo sunt servj, suos dominos omni honore dignos ducunto, ne Dei nomen,Se doctrina blasphemetur.

r Qui vero fideles Habent dominos, ne tos «jontemnanr, qubd fratres sint: sed eb mag, 5 inserviant» qubd fideles sint, ac dilecti, qui beneficentiam illam indem capessunt. Hxc dnre ,& exhortare.
; $iquis diversam docet doctrinam, neque accedit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi,& et,quxsecundum pietatem est.doctrinx.
4 /5 instatur est, nihil sciens, sed insaniens, eirca quxstiones,ac pugnas de verbis : ex quibus nascitur invidia, lis maledi- centix,suspiciones malx.
? Perverfx exercitationes hominum, mente corruptorum,& qui privati sunt ve-

ritste.Se quaestui habent pietatem; ab scedc obeij.qui ejusmodi sunt.
6 Est autem quatstus magnus pieta s cum animo sua forte contento.
7 Nihil enim intulimus in mundum, videlicet nec efferre quicquam postumus.
8 Sed habentesalimenta,& quibus tegamur,bsec nobis fatis erunt.
9 Quivero volunt ditescere, incidunt in tentationem, Se laqueum, 8e cupiditates multas amentes, 8c damnosis, quae demergunt homines in exitium,Se perniciem.
10 Siquidem radix omnium malorum est amor pecunia»; quam quidam dum appetunt, aberrarunt a fide, & se ipsos undiqua- que transfixerunt doloribus multis.
11 Tu vero, 6 homo Dei,ista fuge: sectare autem justitiam, pietatem, fidem,chari- satem, tolerantiam, lenitatem.
ii Decerta praeclarum illud certamen fidei; apprehende vitam asemam,ad quamfic vocatus es, & professus praeclaram illam jirofeffionem in conspectu multorum te-
i; Mando tibi coram Deo, qui vivificat omnia, 6c Jesu Christo, qui testatam fecit coram Pontio Pilato prxclaram illam professionem :
14 Ut observes hanc praeceptionem incontaminatus, & mreprehenius, usque ad illustrem illum adventum Domini nostri Jesu Christi:
1 s Quem prostitutis temporibus ostendit ille beatus, & solus Princeps, Rex ille regum,&Dominus dominorum :
16 Qui solus habet immortalitatem,lucem habitans inaccessam,quem vidit nem« hominum, neque videre potest: cui honor,& robur aeternum. Arnen.
,7 lis, qui divites sunt in hoc seculo, de- nuncia, ne efferantur animo, neque spem ponant in divitiis incertis, sed in illo Deo vivo, qui probet nobis omnia copiose ad fruendum.
,8 Utstnt benefici, urdivitessintoperi- bus bonis, faciles ad impertiendum, facilis convictus:
19 Congerentes sibi pro thesauro funda» mentumbonum in posterum, utapprehen- dant aeternam illam vitam»
to Timothee.depositum custodi, 3 c aversare profanos illos,de rebus inanibus clamores, & oppoiitionts falso nominatae no.
ii Quim nonnulli prae se fertmes,circa fidem aberrarunt a scopo. Gratia sit tecuni.
Ad Timotheum prior missa fuit Laodicea, quas est metropolis Phrygia; pacatiana?.

fAULI APOSTOLI
E P I STOLA
AD TIMOTHEUM POSTERIOR.

CAP.L Donum cxsusiiMndum-ITyhotypo/is s.inonm verbot um servanda , fafirenuitM in offuio Adbibenda.
P Aului, Apostolus Jesu Christi per vd- luncaiem Dei » secundum proir.iffi^*

nem vita?, quar est in Christo Jesu.
r Timotheo,dilecto filio fit gratia,misericordia, pax ä Deo patre,& Christo Jesu Domino nostro.
; Gratiam habeo Deo,quem colo U majoribus cum munda conscientia, prout continuam tui memoriam teneo in deprecationibus meis nocte,ac die:
4 Expetens te videre,memor tuarum la- crymarum.ut gaudio replear:
C Memoria repetens eam,quar in te est, minime simulatam fidem,quar habitavit prius in avia tua Loide,& matre tua Eunica ; persuasus sum autem,quod in te quoque.
6 Quam ob causam in memoriam revoco tibi,ut exsuscites donum Dei,quod est in ce per impositionem manuum mearum.
7 Non enim dedit nobis Deus spiritum formidinis,sed roboris, öc charicatis,öe fani-, tatis animi.
8 Ne igitur te pudeat testimonii Domini nostri,neque te pudeat mei,qui sum vinctus ipsius: sed esto particeps afflictionum Evan- gclii ex potentia Dei.
9 Hui servavit nos, & vocavit vocatione sancta : non ex operibus nostris ,sed ex suo proposito,Se gratia,quae data quidem est nobis inChristojesu ante tempora seculorum :
10 Sed facta nunc est manifesta perillustrem illum adventum Servatorisnostri Jesa Christi, qui Se mortem abolevit,& vitam,ac incorruptibilitatem in lucem produxit,per Evangelium.
n Cujus causa constitutus sum ego pra;- co,& Apostolus,ac doctor Gentium.
11 Quam ob causam & harc patior jsed non puJefio ; novi enim,cui crediderim,^: mihi persuasum est , eum posse depositum meum in illum diem custodire.
,; Expressam formam teneto sanorum sermonum, quos a me audisti, cum fide, & charicate.quae efi in Christojesu.
14 Praeclarum illud depositum custodi per Spiritum sanctum,qui inhabitat in nobis.
15 Nosti hoc, quod fe averterint a me o- mnes, qui sunt in Asia : cx quibus estPhy- gellus.flt Hermogenes.
t6 Prasstet misericordiam Dominus One- siphori familia;: quoniam sirpe me recreavit, Öecacenam meam non erubuit.
17 Imo quum esset Romae , studiosissime quaesivit me,& invenit.
»3 Det ei Dominus, ut inveniat misericordiam apud Dominum in die illo : quam multa etiam Ephesi subministrârit , tu optime nosti.
GAP. II. Sumtaamilitibui,(ff dgricolafi~ militudine ad tolerantiam exhortatur , & monet Timotheum,ut pofthabithcUmoribu 4 leniter,(5 mansueti aget.
U igitur , fili mi, corroborator per gratiam,qua; est in Christo Jesu :
2 Et qua; audisti a me inter multos testes, haec committe fidis hominibus,qui sint idonei ad alios quoque docendos.
; Tu igitur tolerans esto afflictionum,iJt bonus miles Jesu Christi.
4 Nemo,qui militat,implicarurhu'usvi- tae negotiis.ut ei placeat,a quo delectus est
5 Quod si certet etiam aliquis j non co-

ronacur,nisi legitime certaverit.
6 Agricolam oportet pruiJ laborando fructus percipere.
7 Perpende » qua; dico. Det igitur tibi Dominus intelltgemiam in omnibus.
8 Memento Jesum Christum fuscitatum fuisse ex mortui*, faClum ex semine Davi* dis,fecundum Evangelium meum:
9 In quo vexor usque ad vincula ut facinorosus : sed sermo Dei non est vinctus-
10 Ideo omnia tolero propter electos, ut & ipsi salutem consequamur » qua; est in Christo Jesu, cum gloria seterna.
it Certus esi bie sermo , nam si cum eo svortui sumu»,cum ro etiam vivemus:
ti Si substiterimus » etiam conregnabi* mus: si abnegamus,& ille abnegabit nos.
i; 5i insidi fumus,illctamtn sidus manet, negare se ipsum non potest.

14 Haec suggere , obtestans in conspectu Domini,ne de verbis pugnent,quod nullam adfert utilitatem,rmb auditores subvertit.
,5 Stude te ipsum probatum sistere Deo, operarium qui non erubescat» (g; qui recte sermonem veritatis secet.
16 Profanos au T em illos , de rebus inanibus clamores cohibe : ad majorem enim procedunt impietatem.
7 Et sermo eorum depascetür gangra; na : ex quibus est Hymenaeus,8c Philetus:
18 Qui circi veritatem aberrarunt ä scopo , dicentes , resurrectionem jam esse factam : & subvertunt quorundam fidem.
19 Solidum tamen fundamentum Dei Äac, habena sigillum hoc : Novie Dominus «os, qui sunt lui: &: Abscedat ab injustitia, quisquis nominat nomen Christi.
ao Catteruni in magna domo non tantum sunt vasa aurea,Se argentea,sed etiam lignea, »c testacea: & alia quidem ad decus , alia vero ad dedecus.
21 Si quis igitur sese ab bis expurgirit, erit vas ad decus, sancti ficatum , & accommodum usibus Domini, <5 ad omne opus bonum comparatum;
u juveniles autem cupiditates fuge : sed sectare justitiam , fidem , cbaritatom , pacem cum iis , qui invocant Christum ex mundo corde.
r; Stultas autem ,Se ineruditas illas qua?* itiones aversare,sciens eas gignere pugnas.
24 Servum autem Domini non oportet pugnare . sed mansuetum esse erga omnes , 1 aptam ad docendum,tolerantem malos;
tf Cum lenitate erudientem eos,qui contrario animo fune affecti: experturum num aliquando daturus sic eis Deus resipiscentiam ad agnitionem veritatis:
26 Et sanitate mentis recepta evasuri ex diaboli laqueo, ab eo captivi facti, ad ipsius libitum.

C AP. III. Prophetia etc Kovtssmo tempore. jiutlor>uf\!tsque S* Liter arum.

Llud autem scito,fore,ut extremis diebus instent tempora molesta.
2 Erunt enim homines fu! amantes,avari, fdotiosi, superbi, maledici, parentibus non obiequentes, ingrati, prophani.
; Charitatisexpertes, implacabiles, ca- lumniatores.intemperances,immites,minine amantes bonorum*

4 Proditores,praecipites,inflati,volupta* tum amantes potius,quam amantes Dei:
5 Habentes formam pietatis,sed qui vira ejus abnegarim: istos igitur aversare.
6 Ex his enim sunt isti, q U i irrepuntur familias,& captivas ducunt mulierculas,cumulatas peccaris,actas cupiditatibus variis:
7 Semper discentes,sed qua; nunquam ad cognitionem veritatis venire possint.
8 Quemadmodum autem Jannes, & Jam- bres obstiterunt Mosi, ita St hi obsistunt veritati : homines mente corrupti, rejectanef circa fidem.
9 Sed non procedent amplius: nam a- mentia istorum evidens erit omnibus, üt & illorum fuit.
10 Tu verb assequutus es doctrinam meam, vita; mea; rationem, propositum, fi* dem,irae cohibitionem,charitatem,toleranti
Perscquutiones,perpessiones,qu* mihi acciderunt Antiochiae , Icorii, tystris ; quas persequutiones sullinuer.m : sed ex omnibus eripuit me Dominus,
12 Sed fleomnes,quivoluntpievivere in Christo Jesu,peT(equutionem patientur.
r; Improbi aurem homines , 8c impostores procedent in pejus,tum seducentes,tum seducti.
14 At tu maneto in iis. qua; didicisti, 8t qua; tibi concredita sunt, sciens, a quo di-
15 Teque 'i puero sacras literas novisse » qua; te possunt sapientem reddere ad salutem per fidem,qua; est in Christo Jtsu.
16 Tota Scriptura divinitus esi inspirata , Se utilis ad do ctrinam,ad redargutionem, ad correctionem,ad disciplinam in justitia ;
17 Ut perfectus sit homo Dei, ad omne opus bonum perfecte instructus.

CAP. IV. OfRciumpAsloritEeelefi*. Cantu*
Pauli cygnetM : mufM pafsut , dei elittut
db omnibus,liberetur k Domino.

O Btestor te igitur ego in conspectu Dei,& Domini Jesu Christi.qui judicaturus est vivos ,Sc mortuos in illustri Illo suo adventu,& regno suo:
2 Praedica sermonem illum, insta tempestive, intempestive: argue,objurga : exhortare cum omni lenitate.de doctrina.
; Nam erit tempus , quum sanam doctrinam non sufferent: sed auribus prurientes, ipsi sibi fecundum suas illas peculia» es cupiditates coacervabunt doctores:
4 Et a veritate quidem aures avertent,ad fabulas vero divertent.
C At tu vigila in omnibus » tolerans esto afflictionum , opus perage Evangelist-;» ministerii tui plenam fidem facito.
6 Nam ego jam libor , Seprsstitutum tempus meaedjrrlssionisinstat.
7 Certamen illud praeclarum decertavi, cursum peregi,fidem servavi.
8 Quod reliquum est,reposita est mihi justitiae corona . quam reddet mihi Dominus in illo die . justus ille iudex: non solum autem mitii, sed 8c omnibus,qui expetiverint illustrem illum ipsius adventum.
9 Stude mox ad me venire.
10 Nam Demas me deseruit,amore inductus praesentis scculi, Se profectus est Thesi- faloni-

ksIonicam *• Crescens in Galatiam »Titus io palmariam:
11, Lucas meciim est soJus-Marcum assum - sum adduc tecurn: est enim mihi perutilis ad ministerimtn.
,2 Porro Ty-chicum misiEphesum.
i) Penulsam , quam reliqui Troade apud Carpum »adtfer quum venies,&libros,maxime membra,na r.
14 Alexamder »faber zrariu* multa mala mihi exhib'uit : reddat ei Dominus fecundum facta jp>fius.
1; Quem , Lc tu cave : vehementer enim ©bstitit sermonibus nostris.
t 6 m priima mea defensione nemo mihi adfuit, sed omnes mfdeseruerunt: utioam ne hoc illis imputetur.
17 Sed Dominus mihi adfuit,&corrobo- favit me :ut per me certiorareturprxeo- nium, ^ucd audirent omnes Gentes: 6 c ereptus ftu ex ore leonis.
18 Ec eri piet me Dominus ob omni opere malo, (erwbirque regno suo coelesti: cui gloria in secula seculorum. Arnen.
19 Saluta Priscam, & Aquilam, & Onesi- phori familiam.
10 Eraflus mansit Corinthi jTrophimum autem reliqui Mileti infirmum.
2i Stude venireante hiemem. Salutat te Eubulus» Lc Pudens, & Linus, & Claudia, & fratres omnes.
rr Dominus Jesus Cbristus/j* cum spiritu tuo. Gratia/it vobiscum. Arnen.

Scripta est Roma posterior ad Timotheum , qui primus Ephesi ordinatus fuit
Episcopus, quum Paulus iterum sisteretur Caesari Neroni.

PAULI APOSTOLI
E P r S T O L A
AD TITUM.

C A P. 1. Quales Fpifropos, & Presbyteros
ordinare deleat, & de quibm Crttenscs mo-

P Aulus, servus Dei, Apostolus autem Jesu Christi secundum fidem electorum Dei, & agnitionem veritatis, qua; est : fecundum pietatem, j 2 Ad spem vitae aeterna;, quam promise- fac Deus ille mentiri nescius. ante tempora seculorum ,* manifestam autem fecit prxsti- tutis temporibus suis:
, Vidtlieet sermonem illum suum per | praeconium, quod concreditum est mihi ex imperio Servatoris nostri Dei: Tito ger- mano.filio.in communi fide.

4 Gratia /it tibi. misericordia , 8c pax k , Deo Patre ,&Domino Jesu Christo , Serva- I tore nostro.
t C Huius rei grariS dereliqui te in Creta ,
[ut quae desunt, corrigas, & constituas oppi- ! datim presbyteros,sicut ego tibi ordinavi.
6 Si qui est inculpatus, unius uxoris vir,
1 liberos habens fideles, qui non sint obnoxii crimini !uxüs,»ut subjici nescii.
'I 7 Oportet enim episcopum inculpatum I «sie . tanquam Dei diiptnsatorem , non sibi pertinaciter placentem. non iracundum » non vinosum.non percusforCro»noDturpco(i , ^uxsturafacientem; 1
I AD TjTUM. Cap.r.
8 Sed hospitalem,bonorum amantem» temperantem, justum , pium, contioen-
9 Tenacem fidelis illius sermonis, qui ad doctrinam facit, ut p olfit Sc exhortari doctrina fana,& contradicentes convincere.
I o Sunt enim multi subjici nescii,8c vaniloqui , & mentium seductores, maxime qui sunt ex Circumcisione.
II Quibus oportet os obthurare : qui totas domos subvertunt, docentes , qua: non oportet,turpis lucri gratia.
12 Dixit quidam ex ipsis, proprius ipsorum propheta, Cretenses semper menda- ces.mala; fera;,ventres pigri,
i$ Testimonium hoc est firmum, quam ob causam eos redajguito prxeise , ut sani smt in fide :
14 Non attenti Judaicis fabulis , Ac pr*- cepris hominum,-versantium veritatem.
. 15 Omnia quidem» munda mundis: pollutis aurem , & incredulis nihil est mundum , sed polluta est eorum, Cc mens, & conseien-
16 Deum profitentur se scire , sed factis negant,quum sint abominandi, & contumaces,8t ad omne opus bonum rejectanei.
C A P. M. lubeturTitMverbU,^ exempto ad obtdientiamgratiA.qu* iUuxit omnibM, omnes&fmgulosexbortaTi.
T tu loquere, qua: decem sanam doctri-
2 Ut senes sobrii sint, venerandis temperantes,sanj fide,charime .tolerantia.
Z Anus itidem, ut/im habitu, qui sanctimoniam deceat, non c 3 lurrniatrices , non vino multo addicta;,honestatis maeistrae:
4 Ut sapere doceant adolcscemulas, ut sint mari torum,ac liberorum amantes.
s Tefhperantes, casta;,domi manentes, bönae, qur sese subjiciant suis viris: ne sermo Dei blasphemetur.
6 Adolescentulos itidem adhortare, ut sint temperantes;
7 Per omnia te ipsum praebens exemplar bonorum operum, in doctrina integritatem,gravitatem.
8 Sermonem fanum, qui damnari no» postit: ur qui/f ex adverso opponit, erubescar,nihil habens,qued de vobis dicat fnali.
9 setvos hortare,ut suisdominis sese subjiciant in omnibus, ut en placeant, non re- sppnsarores:
10 Nihil intervertentes, sed omnem bonam fidem ostendentes , ut doctrinam Servatoris nostri Vei ornent in omnibus.
11 illuxit enim gratia illa Dei salutifera quibusvis hominibus.
12 Erudiens nos, ut abnegata impietate» Sc mundanis cupiditatibus, temperanter, t e juste, Sepie vivamus in praesenti seculo :
11 Exspectantes bearam illam spem,& illustrem illum adventum gloria: magni illius Dei,ac Servatoris nostri,nempe Jesu Christi, 14 Qui dedir scmet ipsum pro nobis,ut redimeret nos ab omni iniquitate , & purificaret sibi ipsi populum peculiarem,accensum studio bonorum operum.
i; Haec loquere , & exhortareargue cum omni imperio : nefn«. ti despiciar.
L At.,.

Cap.?. EPIST.PAULI AD TlT. (C A P. III. LemFTlitaei Domimrrf, is operibus,non qu<efihnibui ,aut hcy Qf 4 <&- %lot 4 f {ludendum.
I psi $ suggere,ut sese subjiciant principatibus, ac potestatibus, ut obtemperent,ut ad omne opus bonum sint parati:
i Ne cu» maledicant,ut sint ä pugnis a- lieni,atqui, omnem exhibentes lenitatem «rga quosvis homines,
^ Nam eramus quondam Se nos amentes, rebelles.errantes.servi entes cupiditatibus, & voluptatibus variis,inmalnia,& invidia degentes, odiosi,alii alios odio profequen«
4 Sed postquam benignitas, & erga homines amor apparuit Servatoris nosti. Dei.
s Non ex operibus tustis,qu» fecerimus nos, sed ex sua misericordia servavit nos» per lavacrum regenerationis,renovationis .Spiritus sancti .*
6 c^uein effudit super nos copiose per Jesum Christum,Servatorem nostrum :
7 Ut justificati illius gratia hatredes efficeremur fecundum spem vitae »ternas.
8 Certus eft hic sermo,& h»c volo te asseverare » ut qui prodiderunt Deo » curent bene agendo pr»Jre.
9 Hxc illa sunt J?ona,& hominibus millia: stultas autemquäestiones, 8c genealogias 8e contentiones, ac pugnas legales cohibe : lunt enim inuriles.Sc vanae.
io Haereticum hominem post unam, Se alteram admonitionem repelle:
,i Ut qui nöris eversum este eum,qui fit ejusmodi,8c peccare, ut qui suopte judicio sic condemnatus,
i i Quum misero Arreman ad te,aut Ty- chicum , stude venire ad me Nicopoiin; nam illic decrevi hyemare.
t; 7 .enan, legis interpretem & Apollo studiose deducendos curato,nequid illis defit-
i4Discanr autem etiam nostri bene agendo prarire ad necessarios usus,ut non sint fructus expertes.
,5 Salutant te,qui mecum sunt omnes. Saluta eos , qui diligunt nos in fide. Gratia Vei fit cum omnibus vobis. Amen.
Ad Titum,qui primus Cretensium Iccle- si» ordinatus fuit Episcopus,scripta ex Nicopoli Macedoni»,
PAULI APOSTOLI
EPISTOLA
AD PHILEMONEM. I^noJVfntfd Ckrijlidna commendatur Philemoni,
P Aulus vinctus Christi Jesu,8e Timotheus frater, Philemoni dilecto, Ac adjutori nostro.
i Et Apphi» dilect»,&Archippo.commi- litoni nostro. 8c Ecclesiae,quxdomi tu*est:
; Gratia fit vobis,Ac pax a Deo Patie nostro,& Domino Jesu Christo.
4 Gratias ago Deo meo,semper mentionem tui faciens in precibus meis.
; Qucd audiam tuam charitatem, ac fi-, dem, quara lute* erga Dominum Jesum,
t PHlLEM. & HEBRÄOS. Cap.i. erga omnes sanctos:
6 Ut communicatio fidei tu» efficax fiat» agnitione omniscius boni, quod est in vobis pei Christum fetum.
7 Gaudium etiim habemus multum »Le consolationem super charitate tua, quod viscera sanctorum resocillata sint per te,fra-
8 Quapropter quamvis multam in Christo libertatem habeam pr»cipiendi tibi, quod convenit,
9 Tjmen propter charitatem potius precor, cum talis sim , nempe Paulus, senex» nunc autem etiam vinctus }esu Christi.
10 Precor autem pro filio meo,quem genui in vinculis meis.Onesimo ;
11 Quondam tibi inutili, nunc vCro tibi» Se mihj perutili-
11 Quem remisi : tu autem eum.id est,viscera mea excipe.
«? Quem ego cupiebam apud me retine- re,ut pro te ministraret mihi in vinculis Evangelii:
<4 Sed absque tua sententia nihil volui facere , ut non velut ex necessitate sit beneficium tuum,sed sponte collatum.
15 Utique enim propterea separatus fuie abs te ad tempus.ut eum a me perpetuum
16 Non jam ut servum,sed amplius.quim si.-rvum, fratrem videlii et dilectum »maxime n*ihi,quando autem magis tibi,& in carne* & in Domino ?

17 itaque si me socium habes,excipe eum tanquam me.
.18 Quod si quä te injuria affecit, aut debitor tibi est,hoc mihi impurato.
1 g Ego Paulus scripsi mea manu , ego dependam : ut ne dicam tibi, quod te ipsum etiam mihi insuper debeas.
20 Etiam, frater, hunc ego fructum abs te consequar in Domino : refocilla mea viscera in Domino.
21 Scripsi tibi, confisus fore, uttumr audias, ü: qui norim te supra id etiam,quod dico.facturum esse.
22 Simul autem etiam para mihi hospitium: spero enim »me perpreces vestras donatum iri vobis.
i* Salutant teEpaphras, (meus incapti- vitate propter Christum Jesum socius)
24 Marcus,Aristarchus,Demas,Lucas,ad- jutoresmei.
2< Gratia Domini nostri Jesu Christijif cum spiritu vestro. Arnen.
Ad Philemonem missafuitRoma per Onesimum servum.

PAULI APOSTOLI
E P I $ T O L A
AD h e b R, £ o s.

C A P. I. Vt doctrimim Chrifii commendet » probat cum supia p>ophet<u,& supra Angelos efle.

M Ultisvicibus , multfsque modis olint Deus loquurus Patribus inProphetis, •lltimis diebui liifce loquutus est nobis in filio.
1 Quem constituit hxredem omnium» P«r qu?m etiam mundum condidit.
J'0« 1

; Qui ciirm siit effulgentia gloriae,& chara* Cer personae i.llius.sustineatque omnia verbo illo suo po tente, purificatione peccatorum nostroirutm per se ipsum facta,sedit ad dexteram nnaj-estaris illius,in loeid excelsiifi- |mis.
4Tanto praeistantiorfactus Angelis,quanto excellentiua prat illis sortitus est nomen.
$ Nam cui dixit unquam Angelorum.'Fi- Uus meus es tu . ego hodie genui te ? Ac rursum:Ego eno ei pacer>& ipse erit mihi silius ? ...
6 Rursunn autem .quuminducit primogenitum in orbem terrarum, dicit :£t,adorent eum ornn-es Angeli Det*
** Etde Angelisquidcmdicit.’Quiange- los suos facit vemos,&administros suos,i- gnis stamm.; m-
8 Ad Filium autem,'Thronus tuus,Deus in seculum se-culi: virga recta,virga regni tui.
9 Dtlexifti justitiam,& odisti transgres-
sionem : propterea unxit te 6 Deui.Deus tuus oleo exsultationis,ultra confortes tuos. . . ,
,o Er.Tu mi initio Domine terram funda- fti,&opera manuum tuarum sunt cocli :
it Ipsi peribunt, tu autem permanes,& omnes üt vestimentum veterascent.
ir Ac velua amictum circumvoles eos,8c mutabuntur: tu autem idem ej,& anni tui non deficient.
i{ Ad. quem autem angelorum dixit un* quanv.Sede ad dexteram meam,usqueduni posuero inimicos tuos scabellum pedem tuorum?
14. Nonne omnes sunt ministerii munere fungentes Spiritus,qui ministerii causa e- mittuntur propter hatredes salutis futuros *

CAP« II. ConcluditChrifti doftrin* obedi- entislm deberi» eumque nobis fratrem fast um, ut noerum misereatur.

Kopterea oportet nos eo amplius attendere ea,qu« audivimus,nequando perfluamus.
2 Etenim si per Angelos dictus sermo,fuit firmus, omiiisque transgressio,& contumacia justam mercedis retributionem re-
i ? Quomodo nos effugiemus,si tantam 1 neglexeri mus salutem ? quxquum prirr.uir. enarrari expie per ipsum Dominum,ab iis, qui ipsum audierant,fuit nobis confirmata: 4, Testimonium illis praebente Deo,& signis » 4 k prodigiis , V 3 rijsque virtutibus, & Spiritus sancti distributionibus pro sua voluntate.
f Non enim Angelis subjecit mundum illum futurum,de quo loquimur.
■ 6 Testatus est autem quidam alicubi,di*
■ cens ; Qui est homo,ut memor sit ejus . aut ! filius hominis,ut eum. refpicias ?
1 7 Fecisti eum paulisper inferiorem An*
gelis: gloria,& honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tua*
8 Omnia subiccistt sub pedibus eius» E* nimvero per hoc,quod ei fubiecir omnia, nihil omisit,quod non sit ei subjectum. At nunc nondum» videmus qi omnia este subjc* |ita. 1

9 Sed Jesum illum cernimus gloria,& honore coronatum,qui paulisper fuit inferior Angelis factus, propter mortis p<ermisl 1 o- nem : ut beneficio Dei pio omnibusmor- tem gustaret.
10 Decebat emm,ut ipse, proprer quem sunt hjec omnia,& per quem funtbjeco- rnnia,multos filios in gloriam adducendo» principem (alutis ipsorum per perpessiones consummaret.
11 Nam & qui sanctificat,& qui sanctificantur,ex uno sunt omnes. Quarr, ob causam non erubescit eos vocare fratres.
ii Dicens; Annunciabo nomen tuum fratribus meis,in medio Ecclesia; t ibi hymnos canam. * 2 3 * * * * 8
tl Et rursus,Ego fretus ero ipso. Et iterum, Ecce ego Lr pueri,quos mihi dedic Deus.
14. Quoniam igitur pueri partici pes sunt carnis,& sanguinis.ipse quoque consimiliter particeps factus est eorundem.,ut per mortem aboleret eum.pents quem est mortis robur,hoc est diabolum :
15 Et liberos reddere-,quotquot nictu mortis per omnem vitam damnares erant servitutis.
t 6 Non enim utique Angelos assumsir, sed fern en Abraham« afsumsit.
f» Unde d£buitper on.nia fratribus similis fieri,ut misericors esse:, & fidelis pontifex in iis,quas apud Deum agenda formt, ad expiandum peccata populi.
18 Nam ex eo,quod perpessus fuit,quum tenutus est,pocest& iis,quiteniaruur,fuc-

CAP. 1 M. Collutio Moss,Chn.sti. Irde exhortatio ex Davidis te{timonio,ejy dth or- tatio ab exemplo induratorum in deferto.

U Nde fratres sancti,vocationis ccciesti* consortes , considerare Apostolum , Se Pontificem professionis nostras Christum
i Fidelem ei,qui ipsum constituit: ut Sc Mosesfde/iifuit in rota don o ipsius:
$ Tanto namque ampliore gloria prae Mose hic dignus est habitus,quanto majorem habet honorem is,qui construxit domum,quam domus ipsa.
4 Omnis enim domus apparatur ä quopiam ; qui vero construxit h*c omnia,
5 Moses quidem fidus fuit in tora domo ipsius,ut famulus ad testificanda,quae post erant dicenda;
6 A: Christus üt filius domui suas prasest ; cuius domus fumus nos,si n odo loquendi libertatem,8c spem illam.de qua gloriamur» ad finem usque firmam retinuerimus- 7 Quapropter , sicut dicit Spiritus ille sanctus:Hodie,si vocem e us audiveririt*
8 Ne obdurate corda vestra,sicut in exacerbatione illa» indie tentationis illius in
9 Ubi rentaverant nie patres vestri, tx- ploracerunr me,& viderunt opera mea per annos quadraginta.
10 Quapropter infensus fui isti genti? & dixi^emper errant corde,» e^uc cognove- *rum vias meas, ■
u Uaqut

ii itaque juravi in ira mea: Si introi b*nc in requiem meam.
ia Videte,fratres»ne quando sitinullo
vestrum cor malum incredulum,desciscen- «io a Deo vivo:
i; Sed exhortamini alii alios quotidie^ quoad appellatur dies hodiernus: nequis ex vobis induretur seductione peccati.
14. Christi enim confortes facti fumus.fi modo principium illud,quo sustentamur, firmum retinuerimus ad finem usque.
(1 i$ Inttrim dum dicitur;Hodie,fivocem ejus audieritis,neobdurare corda vesti a»ut in illa exacerbatione.
16 Nam quidam «quum audiflent,exacerbarunt Pommum :non omnes tamen ii, qui exierant tx JEgypto per Mofer.
17 Quibus aurem infensus fuit quadra* ginta annis ? nonne iis,qui peccaverunt, quorum artus concide« unt in deferto ?
18 Quibus autem juravit non ingressuros in requiem fuam,nifi iis,qui non obe» dierum?
19 Et videmus non potuisse ingredi pro» j>t«r incredulitatem.

in conspectu ipsius; imo omahsunt nuda.
Se intime patentia oculis ejui.quocum no* bisest negotium.
14 Habentes igitur Pontificem magnum, qui transivit coelos,|efumFi;iumDei,retineamus hanc profesTonem.
15 Non enim habemus Pontificem » qui non possit affici sensu infirmitatem nostrarum , sed eentatum in omnibus similiter, absque t4men peccato.
16 Accedamus igitur cum loquendi liber- ' . rare ad thronum gratia:; ut cooseou.amur
misericordiam , & gratiam inveniamus ad opportunum auxilium.
CAP. IV. Collatio sabbathi ceremoniali*, te A,'ritualis: te verbi Veiptnetrantis- fima.
M Eruamus igitur ne quando derelicta promissione introeundi in requiem e- jus,videatur aliquis ex vobis illa triste per tarditatem exclusus.
2 Etenim nobis evangeiizatum est,sicut & illis: at non profuit illis auditus sermo, ite qui fide contemperatusnon fuerit apud illos,qui audierant.
; introimus enim in requiem nos, qui «redidimus, sicut dixic.Itaque juravi init« mea; si ingressuri sint in requiem me»m: quamvis operibus a jacto mundi fundamento factis.
4 ltk enim dixit quodam in loco de septimo die:Ec requievit Deus die septimo ab omnibus operibus fui*.
5 Et hic rurfumjsi introibunt in requiem
6 Quia igitur reliquum est.ut aliqui introeant in eam.Se quibus prius evangeli- zatum fuir,non introierunt propter contumaciam :
7 Rursum quendam prxfinit diem:Ho- die apud Davidem dicens,tanto post tempore , (prout dictum \est) Hodie si vocem ejus audieritis,ne obdurate corda vestra.
8 Nam si Jesus eos inrequiecollocasfer, nequaquam de alio post hac die loquutus fuisset.
9 Itaque reliquus est aliquis sabbathisinus populo Dei.
10 Nam qui ingressus est in requiem I- psius, requievit Se ipsi: ab operibus suis, quemadmodum a fUis Deus.
11 Studeamus igitur ingredi in illam requiem.ne quis in diem incidat contumaciae exemplum.
12 Vivus enim *Jt sermo Dei, & efficax,& penetrancier quovis gladio ancipiti:& percingit usque ad divisionem animae smml.ac spiricfis,compagstmque,& medullarum : Se dijudicat cogitationes,& conceptus cordis. a| Nec «st wll* tefweaxaoonmanifesta
C A V. V. Collatio Sacerdotii Chri^i cum Lt- viticOtte^tlcbifedeciAno.
N Am omnis Pontifex ex hominibus assum rus pro hominibus constituitur in iis,qu* apud Deum agendafunt: ut offerat dona,& victimas pro pacatis.
r Qui,quantum fatis est, possit miserari vicem ignorantium,& aberrantium: quod Se ipse circumdatus sit infirmitate:
; Et propter hanc debear,sicut pro populo,ita Se pro se ipso offerre z/rstim«m pro peccatis.
4 Neque sibi ipsi quisquam sumit hunc honorent, sed qui vocatur ä Deo,sicut St
5 Ita Se Christus non ipse sibi hunc honorem tribuit,uc fieret Pontifex,sed is,qui dixit ei:Eilius meus es tu,ego hodie genui
6 sicut 8e in alioPsafmodicit:Tu es Sacerdos in acternumssecundüm ordinem Met- chisedeci. \
7 Qui in diebus carnis suae deprecatio- ! nibus.Se supplicationibus oblatis cum clamore valido,& lacrymif apud eum,qui poterat ipsum servare i morte,& exauditi« precibus, liberatu* ex metu.
8 Quamvis filius esset,fslmf 7 icxitf,qu® passui estfdidicitobcdientiam:
9 Et consummatus factus est auctor Calatis asterni omnibus ei auscultantibus.
10 Cognominatus a Deo Pontifex secun- dCim ordinem Melchisedeci.
11 De quo multa nobis sunt dicenda, ea- que difficilia explicatu: quandoquidem segnes facti estis auribus.
12 Vos enim,quos oportuit pro temporis ratione doctores esse,rursum opus est doceri, qui sint elementa initii eloquiorum Dei: factique estis ii,quibus lacte sit opus ,St non solido cibo. •
t $ Enimverb.out cum lacteres est,is ru- - dks est sermonis iustitiL,(infans enim est. } :
14 Sed adultorum est solidus cibus,eorum ; tirdelstet, qui pTrpter habitum,sensus habent exercitatos ad discretionem boni,ac
CAP. VI. Prattigreflif rudimentU fidei ad ipsam perfecti07»em ttndendum tije : ubi deficientium miseria.^ perfiflentium fi utnd* jfrti certitudo aß'eritur.
Q uapropter omislb,qui in Christo rudes inchoat,sermone.ad perfectionem teramur : non jacientesrursumfundamentum resipiscentis ab operibus mortuis,& fide in Deus«
a Bapta-

» Baprifirmaeum doctrinje.ac manuum impositionis » 8c rcsurcectionis mortuorum» & judicii «terni.
z Atque ad faciemus, siquidem permise- ric Deus.
4 Namfi.erinon potest,ut qui semel sue- rintiUumimaci, gustaverintque donum illud coeleste,8t participes facti fuerint Spiritus sancti,
5 Gustavierinrque bonum Dei verbum» ac virtutes fururi seculj,
fi Si prolabantur , denuo renoventur ad resipiscentiam» ür qui rursum crucifigant sibi Filium Dei,&ignominixexponant.
i Nam tterra, qux imbrem satpius in se venientem combiberit, St progenuerit herbam accommodam iis, per quos excolitur, particeps Et benedictionis a Deo.
8 At quae profert spinas, & tribulos,re- iectanea<Jt,8e maledictioni proxima : cujus exitus ttndit ad exustionem.
q Sed nobis persuasimus de vobis,dilecti, qua? m eliora lunt, Lc saluti adhaerentia, etiamsi ita loquamur.
10 Non enim iniustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri,St laboriosa: charita- tis» quam ostendistis erga ipsius nomen : ut qui ministraveritis sanctis, 8c ministre-
11 Lupimus autem, ut unusquisque vestrum idem studium ad finem usque ostendat, ad certam spei rersuastonem :
i* Ut ne sttis segnes, sed imitatores eorum, qui perfidem, fit patientem animum hatredirario jure obtinent promissionem.
i$ Deus enim pollici.us Abraharro, quum non posset per quenquam majorem jurare, juravit per se ipsum.
■ 4 Dicenstcerte benedicens benedicam tibi, St multiplicans multiplicabo te« i c Atque ira patiente anima fretus, na- ctus est promissum.
ifiNam homines quidem per eum jurant, qui fit major: atque iisdem omnis controversias terrrinu» est jusjurandum,ad confirmationem adbibitum.
,7 9 ü a ili re Deus volens ex abundanti haeredibus promissionis ostendere immutabilitatem consilii fui , fidejultic juxejuran-
! 18 Ut per duas res immutabiles, in qui-

1 'bus fieri non potest, ut mentitus fit Deus.
validam consolationem habeamus nos, qui , cursum <6 corripuimus, ut spem proposi- i tam retineamus,
i 19 Quam velut anima? anchoram habe- I mus tutam, ac firmam, & ingredientem usi ,que in ea,quae sunt intra velum,
r-> Quo praecursor pro nobis ingressus est Jesus, factus secundum ordinem Mei* thisedec, Pontifex in xcernum.
,C A P. V 11 . "Mehhisedeci biJ\oria,($ aliego*
rtA
Am hic Meichiscdecus Rex em Salem, sacerdos Dei Altiflini, qui occurrit A- brahamo revertenti a caede Regum, & benedixit ei i
i (Cui 8c decimas ex omnibus impeniius «st Abrahamus) qui primum quidem ex interpretatione dicitur Rex justiti*, deinde vero euamRe* balem,quod est Rex pacis;
AD HEBRÄOS. Cap.7.
j Sine patre,sine matre,sine genere: nec initium dierum, neque vitae finem habens: sed aslimilatus Filio Dei,manet sacerdos in perpetuum.
4 Spectate vero quantus hiesuerrf,rui A- brahamus etiam ille patriarcha decimas spoliorum dederit.
f Et ii quidem } qui supt ex filiis levi, sacerdotium accipientes , praeceptum habent decimarum accipiendarum a populo fecundum legem, hoc est, a fratribus sisti, licet egressis ex lumbis Abraham:.
6 Is vero, cujus genus ad illos non refertur, decimas accepit ab Abrahamo, dehabenti promissiones benedixit.
7 Porro sine ulla controversia, ei, quod minus est, ab eo,quod majus est,benedici-
8 Atque hic quidem homines, qui moriuntur, decimas accipiunt •* illic autem is» de quo testimonium perhibitum est, quod
9 Et (ut ita loquar) in Abrahamo decimatus est etiam ipse Levi, qui decimas solet accipere.
10 Nam is adhuc in lumbis patris erat, quum occurreret Abrahamo Mtkl iscdc- cus.
11 Porro si consummatio per Leviticum sacerdotium erat, (nam sub hoc sancita lex est populo) quid amplius erat opus alium exoriri sacerdotem secundum ordinem Melchisedeci, nec secundum ordinem Aa- ronis dici ?
ii Mutato enim hoc sacerdotio,necessario quoque legis mutatio fit.
<; Kam ii,de quo hate dicuntur,ad aliam tribum pertinet, de qua nullus attendit al-
14 Pala m est enim e Juda exortum esse Dominum nostrum . cui tribui nihil de sacerdotio loquutus est Moses.
is Idqae eö amplius manifestum est, quod ad similitudinem Melchisedeci exoritur sacerdos alius.
16 Qui non ex lege, cujus praeceptum sic carnale, factus eftfaecrdos, sed ex vi indissolubilis vita;.
17 Testificatur enim ad hunc modum Tu es sacerdos in seternum secundum ordinem Melchisedeci»
18 Fit enim irritum praecedens praeceptum» propter ipsius infirmitatem,&inutilitatem.
19. Nihil enim consummavit lex , sed superintroducta spes potior, per quam appropinquamus Deo.
20 Etiam quatenus non absque jurejurando [uperintTodu&a e/K
21 Nam illi quidem absque jurejurando sacerdotes facti sunt : hic vero cum jurejurando, per eum, qui dixkei: juravit Dominus, Se non pocnitebic eum : Tu es sacerdos in aeternum, fecundum ordinem Melchisedeci.
22 Tanto melioris pacti sponsor factus est Jesus.
2$ Et illi quidem plures facti sunt sacerdotes,quod mors prohiberet eos permanere :
24 At iste, propterea qubd in aeternum maner,perpetuum habet Sacerdotium.
KKJt 2f Unde

x< Unde & servare persecte potest cos, qui per ipsum accedunt ad Deum , semper vivens,ut interpellet pro eis.
»6 Talis enim nos decebat pontifex, sanctus, ab omni malo alienus,line labe,se- j paratus ä peccatoribus, & sublimior coelis factus:
*7 Cui non fit quotidie necesse,quemad- modum iliis pontificibus, prius pro peccaris propriis victimas offerre , deinde pro pereat# populi. Hoc enim fecit semel,quum ferner ipsum obtulit.
28 Lex enim homines constituit pontifices infirmitate laborantes: at sermo ju- miurandi post legem sonc«pti:Filium con- stituit in «cernum consuromarum.
C A P. V1U. Recapitulatio dostiin* de sacerdotio Christi.
C JEterüm eorum,qua?dicimus, haesum- ma est ; Talemaos habere pontificem,qui consedit ad dexteram throni majestatis illius in caelis,
r Sanctuarii minister,ac veri illius raber- naculi,quod fixitDominus,& non homo.
3 Omnis enim pontifex ad offerenda do« na, & victimas constituitur: unde neceste fuit,hunc quoque habere,quod offerret.
4 Nam si esset in cerra,ne sacerdos quidem esset, manentibus illis sacerdotibus, qui secundum legem offerunt dona.
5 Ut qui exemplari, & umbr« deserviant rerum caelestium,sicut divinitus dictum est Mosi, quum esset absoluturus tabernaculum: Vide enim, inquit, ut facias omnia ad exemplar, quod ostensum est tibi in monte.
6 At nunc noster ille pontifex eo f)r«stan* tius ministerium sonitus est , quo etiam pr«stantioris est pacti mediator,quod prae- stantioribus promissis sancitum est.
7 Nam si prius illud tale fuisset, ur nihil in eo posset requiri, haud quaquam fuissec fecundo quaesitus locus.
8 Nam incusans eos, inquit:Ecce, dies venient, dicit Dominus, quum peragam cum domo Jtfraelis,&cum domo Juda pactum novum.
9 Non fecundum pactum,quod feci cum patribusipsorum,quo die prehendi manum ipsorum ,ut educerem eos ex JEeypco: nam ipsi non perstiterunt in illo meo pacto : & ego despexi'eos,dicit Dominus.
i o Quamobrem hoc est pactum ,quod paciscar domui]isra£lis post dies illos, dicit Dominus: indam leges meas menti eorum, St cordi eorum inscribam : & ero ipsis Deus,& ipsi eiunt mihi populus.
ii Neque docebunt singuli proximum suum.Se singuli fratrem luum,dicentes; Cognosce Dominum : nam omnes cognoscent me, ab eo , qii pusillus fuerit inter eos,ad cum usque.qui magnus fuerit inter eos.
is Ero enim propitius iniquitatibus eorum» Se peccatorum ipsorum, Se transgres- sionumipsorum non recordabor amplius.
i; Dum novum dicit, antiquavit prius *. porro quod antiquatur, ac senescit, prope est.uc evanescat.
LAI' IX. CotitUl« tAfrctnrffUss,
T/rwMsnovi.

H Abuic igitur prius sjsturti eruam ritus, cultus,& sanctu.uium mundanum.
1 i Tabernaculum enim apparatum fuit :
' prius «jutdrm, in quo crctcandelabrum, Se mensa. Se propositi panes, quod bancta vo-
* Post fecundum autem velum erat tabernaculum, quod vocant Sancta sancto-
4 Aureum habens thuribulum , Se arcam pacti undique circumtectam auro: in qua urna aurea, habens n anna, & virga illa Aa- ronis.qu« germinavit,& tabula: illae pacti.
5 Supra hanc autem Cherubim gloriosi» obumbrantes propitiatorium; de quibus non est nunc dicendum Angulatim.
6 His vero sic constructis, in prius quidem tabernaculum , quovis tempore ingrediuntur sacerdotes »cultus obeunt es:

7 in secundum autem semel quotannis solus pontifex, non absque sanguine, quem offert pro se ipso,Se pro populi erratis:
8 Hoc declarante Spiritu sancto, nondum factam fuisse nianitestam ad sacrarium viam, priore tabernaculo adhuc consistente.
9 Quod erat exemplar pro tempore itio tunc praesente, quo dona,sacrificiaque of« feruntur, quae non possunt in conscientia consummare cultorem.
io In cibis duntaxat,&potionibus,& diversis ablutionibus, ac ritibus carnalibus» usque ad pr*stitutum tempus directionis imposita.
ii Adveniens autem Christus, pontifex futurorum bonorum, per majus, & perfectius tabernaculum , non manufactum , id est,non hujus conditionis.
is Neque per sanguinem hircorum, Se vitulorum, sed per proprium sanguinem ingressus est semel in sacrarium , «cernam redemtionem nactus.
13 Nam si sanguis taurorum, & hircorum, Se cinis juvene«, aspergens inquina -1 tos,sanctificat ad carnis puritatem ;
14 Quamb magis sanguis Christi,qui per Spiritum aeternum se ipsum obtulit incul- > pacum Deo, emundabit conscientiam vestram ä mortuis operibus, ad colendum Deum vivum ?
15 Itaque ob id novi pacti mediator est. Ut, morte ad redemtionem earum tranf- ! gressionum intercedente , quz fuerant sub]
I priore pacto, qui vocati erant, promissamj «cernam hzreditatem acciperent.
16 Nam ubi testamentum cst»mors inter-i cedat necesse est testatoris. '
17 Testamentum enim in mortuis ramm? est : quandoquidem nondum valet, quurrj vivit testator.
18 Unde ne prius quidem illud absque) sanguine dedicatum fuit. <
19 Quum enim Moses omnia mandaraj .fecundum legem recitässet toti populo „j jfumto sanguine vitulorum, 6 c hircorumjj 'cum aqua, & lana cocci na,& hyssopo, simul; 'fleipsum librum,& torum populum aspersit^ 20 Dicens ; Hic ess sanguisillehujuspa- 1 ctl.quod mand.ivit vobis t>cuf. j
21 Insuper autem Se tabernaculum . ie omnia vasa illius tniuisterii sanguine siroi^ lii«aJspsjsit. 3
»ai

ii Et ominis fere fecundum !egem sän* xuine purificantur , Lc absque sanguiniseffusione non fic remissio.
r; Itaquie necesse fuit exemplaria quidem eorum , qua: sunt in cociis, hisce rebus purificari , ipia vero coelestia potioribus. quam hac simk.v ictimis.
14'Non enim in manufact‘'m sicrarium 'ingressus esit Christus, quod fit exemplar, > vero/aerario respondens: fei in ipsum coelum,ut com pareat apud faciem Dei pro nobis.
»5 Ntqu.e » ut sajpe offerat ferner ipsum, f cut pontifex ingreditur in sacrarium quo- mibiscum sanguine alieno :
16 (Alio quin oportuiPet eum farpe passum fuisse a tacto mundi fundamento) sed nunc semel in consummatione seculorum , ad peccatum,per immolarionemfui ipsius e m<dto eollendum,factus est manifestus.
*7 Et sicut i ilud statutum est hominibus , Ut semel moriantur,postea vero judicium;
j 8 Iri i* Christus semel oblatus,utinse ipso tolleret multorum peccata , secundo absque peccato conspicietur iis» qui ipsum exspectant*?d salutem.

C A V. "X. Coüatro sacrificiorum ad bo/sitim
Christi, indlqucexhortatio ad gratiam Chii.
f\i ins.inctkficatio7ie,/jde < 5 jr tolerantiaam-
plettendam.

Ex enim umbram obtinens suturorum bonorum , nos ipsam expressam formam rerum.iis hostiis, quas lingulis annis easdem continenter offerunt,nunquam potestaccc- dences confirmare:
2 Alioqui desiissent offerri, propterea quod cultores semel purificati, nullorum peccatorum amplius essent sibi conscii.
z At in istis/it repetita mentio peccatorum quotannis.
4 Non enim potest sanguis taurorum , gx hircorum auferre peccata.
; Quapropter Ingrediens mundum,dicis Sacrificium oblationem noluilli:corpus aurem adaptasti mihi.
6 Holocautomata,& hostiam pro peccato ron approbasti,
7 Tunc dixi: Ecce adsum (in capite libri scriptum est de me) ut faciam,Deus,volun- itatemtuam.
8 Quum superius dixi stet: Sacrificium.Se oblationem ,Le holocautomata , & hostiam pro peccato noluisti , neque approbasti; | (qua: »uXta legem offeruntur)
| 9 Tunc dixit,Ecce adsum,ut seciam,Deus voluntatem tuam: Aufert prius,ut posterius
10 Qua voluntate ianctificati fumus, per ablationem corporis Jesu Chriitt seroelfct stnm.
u Omnis igitur sacerdos adstar quotidie scrd ministerio defungens,&easdems*.
E ius offeiens hostias, qux nunquam possint uferre peccata: ^
i* Hic vero una pro peccati* oblata in perpetuum victima consedit ad dexteram Dei:
1; Quod jeliquum est, exspectans,donec Inimici ipsus statuantur scabellum pedum Ijus.
■

14 Unica enim oblatione consummavit in perpetuum eos,qui sanctificantur.
1 c Testificatur autem hoe nobis & ipse Spiritus sanctus, nam posteaquam prius di-
16 Hoc est pactum, quod pangam cum eis post dies illos , dicit Dominus,indam teges meas cordibus eorum , & eorum mentibus eas inscribam.
»7 Et peccatorum, atque transgressionum ipsorum non recordabor amplius.
18 Porro, ubi est horum remissio, non est amplius oblatio pro peccato.
19 Quum igitur , fratres,habeamus libertatem ingrediendi sacrarium per sanguinem Jesu.
20 Eä via,quam dedicavit nobisreceq- tem , 8e vivam, per velum, hoc est,per carnem suam :
2« guumque habeam** sacerdotem magnum,pirefectum domui Dei:
22 Accedamus cum vero corde, per certioratam fidem , aspersione pui garis cordibus a conscientia mala :
2; Et abluto corpore aqua munda > reti* neamus professionem spei non vacillantem (fidelis enim c/l,qui promisit)
24 Et observemus alii alios, ut nos acuamus ad charitatem.Le bona opera :
2 5 Non deferentes aggregationem nostri mutuam , sicut i mos est quibusdam , sed ad- hortantes sll/i alios : idqueeo magis, quod videtis illum diem appropinquare:
26 Nam si ultro peccaverimus post acceptam cognitionem veritatis , non adhuc pro peccatis reiiaua est hostia :
i*» *ed horrenda quasdam exspectatio judicii, & ignis fervor,qui devoraturus est adversarios.
18 Qui «foernatus fuerit Mosis legem , absque misericordia ex duorum ,aut trium testimonio moritur;
19 Quanto (putatis) acerbiore supplicio dignus censebitur » qui Filium Det conculcant,^ sanguinem foederis,per quem fuerat sanctificatur »profanum duxerit, 8c spiritum grati* contumelia affecerit ?
Novimus enim eum,qui dixit;Mea est vindicatio, ego rependam, dicitDominus. Et rursum: Dominus Judicabit populum
Horrendum est incidere in manus Dei vivi.
U Revocate vero in memoriam superiores dies, quibus postquam illustrati fuistis, ingens certamen afflictionum sustinuistis.
\\ Partim quidem dum & cum conviciis, & cum afflictionibus in theatrum estis producti: partim. vero dum socii facti estis eorum,qui sic agitantur.

. }4 Nam & de vinculis meis mecum dolu- istis,& direptionem eorum, qua: vobis suppetebam,cum gaudio excepistis, ut qui sci« retis vqS habere apud vos potiorem substantiam in coelis,& qua: permaneat.
H Ne igitur abiicireliberam illam professionem vestram.quse magnam habet pr*- mit retributionem.
;6 Nam tolerantia vobis est opus,ut voluntati Dei obfequuti,reportetis promissionem illam.
}7 Adhuc enim pusillum quamulumcun# K K fc 1 que,

que, Sc qui venturüs est, veniet, neque tar*
autem ex fide vivet:acsiquis Je subduxerit,non probat eum animus meus.
io At nos non ii fumus, qui nos subducamus ad exitium,sed qui credamus ad animat salutem.
C A P. XI* Fidesquidi&tjMenergUvariii
tXtTnplitfirmatd.
E Sc autem fides illud . quo subsistunt, quot sperantur , Se qu« demonstrat. quot non cernuntur. .
a Ob eam enim testimonio suerunt ornati majore** ,
1 Ver fidem mtelligimus compactum fuisse mundum verbo Dei,ut,quas cernimus, non smt ex apparentibus facta.
4 Abel per fidem majoris pretii sacrificum obtulit Deo,quam Cain: perquam testimonio fuit ornatui, quod esset iustus.testimonium perhibente Deo de donis ejus ; 9 e mortuus adhuc per hanc loquitur.
f per fidem Enochus fuit translatus,ne videret mortem: nec fuit inventus, proprere» quod transtulerat eum Deus : priusquam enim transferretur, testimonium obtinuerat, quod gratus fuerit Deo.
6 Atqui fieri non potest, ut absque fide quisquam Deo sit gratus: nam qui accedit *d Deum, hunc credere oportet esse Deum. & prgmia largiri iis,qui ipsum requirunt.
7 Per fidem divinitus admonitus Noe de iis, quae nondum cernebantur, veritus,construxit arcam ad servandam domum suam : *>er quam aream condemnavit mundum , & ejus, qua: ex fide est, jultiti* factus est hse-
**8 Perfidem vocatus Abrahamus. auscultavit Deo , abeundo in locum » quem accepturus erat in harreditatem » tk exivit, nesciens quo esset venturus.
9 Per fidem commorarus est in terra pro- tnissa.ut aliena,commoratus in tabernaculis cum isaaco,8tJacobo,cohasredibus ejusdem »romiflionis.j
to Exspectabar enim civitatem illam, habentem fundamenta , cujus artifex, Se conditor est Deus.
n Ver fidem Le ipsa Sara vim ad concipiendum semen accepit, ac praster priesti* turum tempus aetatis peperit, quod fidelem •Jje duxerit eum,qui promiserat.
ii Quapropter & ex uno, eoque jam e- mortuo,nati sunt posteri,quanta est astrorum coeli multitudo . 8c quasi arena illa innumerabilis,qua: est ad oram maris.
i; Secundum fidem mortui sunt isti o- ntnes , non adepti promissa , sed eminus ea conspicati, postquam ipjis fuissent persuasa, & ta amplexi fuissent, ac fete profesti pere* xrinos.Sc advenas esse in rerra.
14 Namqui haec dicunt,pal^m ostendunt fe pjtriam requirere.
i< Quod si illius memores fuissent,ex qua exierant,habere poterant tempus ad revertendum :
16 Atqui poti orem expetunt,hoc est, coelestem . quapropt r Deum non pudet eorum, id eft, cognominari Deus eorum, para- VCMtCJum ci> urbem.

i7 Abrahamus quum tentatetur.obculic Issaeum per fidem; unigenitum,iflqu4m, illum obtulit is, qui promissiones excepe-
,8 Ad quem dictum fuerat: ia Isaaco vocabitur tibi femen -
iy Ratiocinatus Deum potenti» praeditum esse etiam suscitandi ex mortuis; unde etiam illum similitudine quadam recepit.
io Per fidem de futuris benedixit lfaacus Jacobo,flcEtauo.
r, Per fidem Jacobus morien* singulis filiis Josephi benedixit: & adoravit super extremo baculo suo.
22 Per fidem Josephus obiens de egrestlo- ne fi.iorum Jiiraelis meminit j deque ofli- bus suis praecepit.
2 j Per fidem,Moses,quum natus esset.oc- cultatus est menses tres a parentibus suis » quod viderent venustum esse puerulum : Se non metuerunt edictum Regis.
24 Per fidem Moses jam grandis renuit vocari filius filiae Pharaonis:
25 Potius eligens simul malis vexari cum populo Dei, quam temporarium retinere peccati fruitionem:
26 Maiores ducens divitias probrum Christi »quam Agyptiorum thesauros.intuebatur enim in praemii retributionem.
27 Persidem dereliquit Agyptum ,non metuens excandescentiam Regis: nam ut qui videret eum, qui est invisibilis, itA forti animo fuit.
28 Per fidem peregit pascha^ ,8c effusionem illam sanguinis: ne, qui perimebac primogenita,ipsos tangeret.
29 Per fidem transgressi sunt rubrum mare veluti per terram : cuius mavis facto periculo Agypcii absorpti fune.
$o Per fidem mcenia Jericho concide« runt,circumdata ad dies septem.
{1 Per fidem Rahab, meretrix illa non periit una cum iis , qui non obedierunr» quum pacifice excepistet hospitio exploratores.
Ec quid prxterea loquor,deficiet enim me tempus, narrantem de Gedeone, de Ba- raco, 6c Samfone , & Jephthe»& Davide, & Samuele, ac Prophetis':
Qui per fidem debelläruntregna: ope- • ram dederunt justitia:, assequuti sunt promissiones,obstruxerunt ora leonum.
14 Exstinxerunt vim ignis , effugerunt acies gladii , corroborati sunt ex infirmitate,effecti sunt validi in bello, exercitus exterorum in fugam verterunr.
15 Mulieres acceperunt ex resurrection«;
mortuos suos: alii vero distenti sunt» noni acceptata liberatione , uc potinrcm resurrcH ctionem consequerentur: !
;6 Alii rursus ludibria,& flagella sunt ex*| perti,insuper& vincula,& carcerem. *
17 Lapidati fune , dissecti fune, cenracf, sunt »gladio cassi mortui sunt, oberraverunt! cum ovillis, & caprinis pellibus, destituti»' afflicti,male habiti. j
;8 Quibus indignus erat mundus , tnde^ fertis errantes, & montibus, ac speluncis,Ss cavernis terra;.
19 Atque omnes hi testimonio per fidem ornati,non obtinuerunt promissum illud:
40 Quoniam Deus de nobis potius quiddam

dam proviiderat, ne absque nobis consummaremur.
C A P. XII. A Sdnstorum , <S Christi eteemplo inducit ad tolerandas viriliter af» ^tftfeneSt.rc'uoccit Ä peccatU'. Tfsii-
menti fu-per vetVA excellentia , deterret Ab inobeiimtiA,
Roinde nos quoque,quum tanta nos circumstet testium nubes , abjecto omni pondere, ök peccato, ad nos circumcingendos procli vi, per colerantiam propositum nobis stadiium decurramus :
* intuemtes in fidei ducem ,ac consummatorem J esum,qui pro sibi proposito gaudio suftinuac crucem ignominiacontctma.&c ad dextram throni Dei consedit.
j Etenim reputate quis ille sic, qui talem sustinuit a peccatoribus adversus fese contradictionem , ne vestris animabus fracti » fatiscatis.
4 Nondum ad sanguinem usque restiti- lUs,adversus peccatum decertando.

5 Ec obliti estis adhortationis, quJB vobis,tanquajm filiis loquitur; Fili mi,ne parvi facito casti gationem Domini,neque animo frangicor,quum ab eo argueris.
6 Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autem, quemcunque filium agno-
7 Si castigationem sustinetis, Deus se se vobis exhibet üt filiis: quis enim est filius, quem non castiget pater ?
8 Quod fi estis absque castigatione,cujus participes sunt omnes, nempe suppositicii «stss,non filii:
9 Deinde patres quidem carnis nostrae castigatores habuimus, & reveriti fumus: annon multo magis subjiciemusPacri spirituum, & vivemus ?
10 Nam illi ad paucos dies, prout ipsis videbatur, nos castigabant: hic autem ad commodum nostrum, ut participe» simus sanctimoniaeipsius.
11 Omnis aurem castigatio in praesens quidem non videtur esTe gaudii, sed tristitiae: ac postea fructum tranquillum justitia: reddit iis,qui per eam fuerint exer-
12 Quapropter manusrernissas-Segenua soluta surrigite:
i $ Et rectas orbitas facite pedibus vestris, ne, quod claudum c/l,deflectat de via,sed ut fanetur potias.
14 Pacem sectamini cum omnibus, &
I sanctimoniam, sine qua nemo videbit Do- ir.inum:
ic Prospicientes, ne quis deficiat a gratia Dei: ne qua radix amara suppullulans obturbet,& per hanc polluantur multi.
1 fi Ne quis sit scortator,aut profanus.ve- I lut Ef?u, qui unico edulio vendidit suum ! jus primogeniti.
I 17 Scitis enim etiam postea, quum vellet haereditario jure benedictionem assequi,reprobatum fuisse : non enim reperit poenitentias locum, quamvis cum iachrymis bc~ nedittionem illam exquisssset.
,8 Non enim accessstis ad contrectabilem montem, & ardentem ignem,ac turbi. nem,&: calis.inem.6c procellam:
19 Tubasque sonitum, & vocem veibo-

rum, quam qui audierant» cum excusatione petierunt,ne ampli&s sibi fieret sermo.
10 (Non enim ferebant, quod interdicebatur: Si vel bestia tetigerit montem, lapidabitur,aut sagitta configetur.
2i EcMoses.adeo horrendum erat visum» quod apparebat, dixit : Expavefactus sum» ac tremebundus.}
11 Sed accestUtisad montem Sion, 8cci- vitatem Dei vivi, Hierusalem coelestem, 0 c myriadas Angelorum.
2; Conventum universalem, 6c concionem primogenitorum, qui conscripti fune in ccclis & judicem universorum Deum, 3 c spiritus justorum cunfummatorum.
24 Et ad novi pacti mediatorem Jesum, & sanguinem aspersionis,potiora loquentem» quam loquatur Abel.
ic Videte,ne aversemini eum,qui loquitur. Nam si illi non effugerunt, qui recusarunt divinitus loquenrem in terra . multo magis nos, qui eum,qui de coelis est, aversaremur :
26 Cuius vox tunc concussit terram: nunc autem denunciavit, dicens ; Adhuc semel ego concutiam non solum terram , sed etiam coelum.
27 Porro, illud adhuc semel,declarat instabilium rerum, utputa factitiarum, amotionem,ut maneam,qua: sunt stabilia.«
28 Quapropter regnum assumentes,quod concuti non potest, teneamus gratiam, per quam ita colamus Deum, uc ei grati simus, cum verecundia,& reverentia.
io Etenim Deus noster consumens ignit est.

C A P. X 111. Prteepta pittatd varia rtm- tinuantur .

F Raternus amor maneto.
r Hospitalitatisneestote immemores: per hanc enim quidem inscii exceperunt Angelos hospitio.
; Memores estote vinctorum » tanquatn unb cum illis vincti: eorum, qui matis premuntur, ac si ipsi quoque corpore affjRi
4 Honorabile est inter quosvis conjugium, 6c cubile impollutum: scortatores autem ,& adulteros damnabit Deus.
C Sint mores vestri alieni ab avaritia: estote contenti praesentibus ; dixit enim ipse ; Nequaquam te omittam , neque unquam te deseram;
6 Adeo uc confidenti animo dicamus: Dominus est mihi auxiliator: nec metuam » quid faciat mihi homo.
X Memores estote ductorum vestrorum» qui loquuti sunt vobis sermonem Dei; quorum imitamini fidem , contemplantes quit fueritexicus conversationis ipsorum.
8 Jesus Christus heri, 6c hodie idem (st, 6 c in secula..
9 Doctrinis variis, 8« peregrinis ne circumferimini : bonum enim est gratia constabiliri cor non cibis,unde nullam perce- peruntuciliratem.qui in ipsis ambularunt.
to Habemus altare, ex quo non h;bene jus edendi,qui tabernaculo deserviunt.
11 Quorum enim animalium sanguis infertur pro peccaro in sacrarium per ponti- KKk; kcem»

ficem, eorum corpora exuruntur extra ca* itra. '
ia Quapropter & Jpfus,ut sanctificaret populum per proprium sanguinem,passus estexcra portam.
i ; Exeamus igitur ad eum extra castra, probrum ejus portantes •
14 Non enim habemushic stabilem civitatem,sed futuram illam inquirimus.
is Per ipsum igitur assidue offeramus Deo sacrificium laudis,id est,fructum labio- fum.celebrantium nomen eius
16 Beneficentiae vero,&communicatio* siis ne obliviscimini; talibus enim victimis delectatur Deus.
17 Obedite ductoribus vestris, fic ob* (ecunJatc:ipfi enim excubant pro animabus vestris,tanquam rationem reddituri; ut «.um gaudio hoc faciant, & non suspiranres: id enim est vobis inutile. ..
18 Orate pro nobis f confidimus enim nos bonam conscientiam habere, üt qui in omnibus cupiamus bene versati.
>z Amplius autem precor vos, ut id faciatis,ut eo citius restituar vobis.
20 Deus vero pacis, qur magnum illum ovium,per sanguinem pacti aeterni,pastorem, Dominum nostrum Jesum ex mortuis
21 Compingar vos ad omne opus bonum,ad prajstandam ipfius volunrarem,efficiens in vobis.quod gratum fit in ronspe«, ctu suo, per Jesum Chriflum : cuijit gloria in secula seculorum. Arnen.
Lr Precor autem vos.fratres,sulferte sermonem exhortationis huius: nam paucis dtbocscripsi vobis.
z\ Scitote fratrem nostrum Timotheum solutum esse, cum quo (li mox venerit) videbo vos.
24 Salutate omnes ductores vestros,8c o- mnes sanctos. Salutant vos Itali.
Ls Gratia sit cum omnibus vobis Arnen.
Ad Hebraeos scripta est ex Italia per Timotheum.

JACOB! APOSTOLI
EPISTOLA
CATHOLICA.

CAP. I. Dr exploratione. faoratione fidei. Df tentdtionti origine. De institio Verbo, & utro tj uf auditore.

J Acobus Dei,ac Domini Jesu Christi servus,duodecim tribubus dispersis,salutem;

i Summo gaudio ducite,fratres mei,quoties in renrationej varias incideritis;
; iUud scientes,»explorationem fidei vestra? efficere tolerantiam.
4 Caeterum tolerantia opus integrum habeto,ut sitis integri,& toti,in nullo deficientes.
. < 9uod fi cui vestrum deest sapientia,petito a Deo,qui dat eam omnibus benigne, nec exprobrat: 8c dabitur ei.
6 Sed postulet cum fide,nihil ambigens ; pam qu» ambigit,fimilis est fluctui marisd qui ventis agitatur,8c jactatur.
7 Non enim existimet homo ille se quic*
V J A C 0 B I . c ap .,.t.
quam accepturum a Domino:
8 Vt qui sit viranimo duplici,inquietus in omnibus viis suis.
9 Porro frater,qui est humilis conditionis,glorietur in lublimiute sua.
10 Quivero dives est,in submissione sui; quoniam veluci flos herbae pratieribit.
11 Nam ut exortus est soleum arslu.are- feciterbam.Öc flos illius decidit,&spectabilis decor ipfius periit: ita & dives in suis gressibus marcescet.
12 Beatus esi vir, qui sustinet tematio- nem:quoniam probuscompercus, accipiet coronam virx,quam promisit Dominus iis, a quibus ipse diligitur.
1 j Nemo,quum centatur.dicat.a Deo teneor nam Deus tentari malis non potest,nec quenquam tentae.
14 Sed unusquisque tentatur.cum a propria cupiditate abstrahitur,Lc inescatur.
15 Deinde cupiditas,postcaquam concepit, paric peccatum ; peccatum vero peractum gignit mortem.
16 Ne errate,fratres mei dilecti.
17 Omnis donatio bona,& omne integrum donum est superne,descendens a Patre luminum, apud quem non est transii,u- tatio.aut conversionis obumbratio.
18 /s.quia voluit,progenuit nos sermone veritatis,ut essemus primitiae quasdam eorum,quas creavit.
19 Itaque , fratres mei dilecti , sic omnis homo celer ad audiendum , tardus ad loquendum,tardus ad iram.
20 Nam ira viri justitiam Dei non exfe-
21 Quapropter abjectis omnibus sordibus, & excremento malitia;,cum Unitate excipite infititium illum sermonem,qui po- [telt servare animas vestras. !
2i Effectores vero estote sermonis; nec auditores solum,falso ratiocinando fallentes vosmet ipsos.
2; Nam n quis est auditor sermonis,8e non effector, is similis est viro,consideranti faciem suam nativam in speculo.
24 Nam simul atque consideravit se i- psum, abiit, & statim oblitus est, qualis esset.
25 At is,qui introspexerit in perfectam illam legem libertatis, & permanserit »n ea,quia non fuerit auditor obliviosus,sed rictor operis,lSjinguslm.beatior erit in operes
26 Si quis videtur re'igiofus esse inter vos,non frasnans linguam suam,sed suum i- psms cor seducens,hujus vanus est cultus religiosus.
17 Religiosus autem cultus,mundus,& incontaminatus apud Deum » Lc Patrem,hic est,invisere oiphanos.Sr viduas in afflictio - ne ipsarum & immaculatum se se conservare ä mundo.
C A P. 11 . ProsopolepftA damnatu*'. Lex rc-
gia commendatur. Fides b/jlorrra rejicitur,
4 g operosa commendatur
F Ratres mei,ne cum acceptione persona- [rum habete fidem Domini nostri Jefis ! ^Christi gloriosi. 1
2 Nam si quis in catum vestrum ingrediatur . aureum gestans annuluen . veste splendi-J

:»p.r. BP1ST0L
fciendidä .imgrediatur autem Se paupe^cumi !brdidavest*e: ,
3 Et respexeritis ad eum,qui vestem ge- 1 it splendidem , Se dixeritis ei:Tu sede hic bulchre: paiupen vero dicatis: "Tu sta illic, |iuc sede hic lsuper scabellum meum :
' 4 Nonne discrimen feceritis apud vos,& facti fueritis judices,male disceptantes ?
5 Audite fratres mei dilecti,nonne Deus elegit pauperes mundi hujus, utfierent di- .vitcs 6de.Se hasredes regni, quod promisit »is,qui ipsurm diligunt ?
6 At vos contumelia affecistis pauperem. Nontue divites per tyrannidem opprimunt vo-s» Se trahunt vos ad tribunalia ?
7 Nonne blasphemant preciarum istud nomen,a quo estis cognominati ?
8 Quod sii legem regiam prestatis fecundum script uram : Diliges proximum tuum üt te ipsum,benefacitis:
9 sin vero personam respicitis, pecca- tum committitis, Se redarguimini a lege veluti transgressores.
»o Quisquis enim totam legem servaverit, impeger it autem in uno,damnas factus estomniurrr:
ii Nam qui dixit: Ne moccheris,dixit etiam:Ne occidas. Quod si non fueris moe- chatus.occideris autem,factus es transgressor legis.
ii Ita loquimini , & ita facite,ut per legem libertatis judicandi.
i) Nam damnatio absque misericordia frit ei,qui non prestiterit misericordiam : & gloriatur misericordia adversus damnationem.
i4 Quae utilitas, fratres mei,si 6dem dicat aliquis habere se, opera vero non habeat ? num potest sides illa eum servare ?
iC Quod si frater,aut soror nudi fuerint, & destituti quotidiano victu :
16 Dicat autem eis aliquis vestrum: Abire cum pace.calescire.8t saturamini: non tamen dederitis eis,quae sunt apta corpori, qua: er«t utilitas ?
17 it'a quoque fides,si opera non habeat» mortua est per se.
,8 Quinimo dicet aliquis:Tu fidem Habes, & ego opera habeo,ostende mihi fi. i dem tuam absque operibus tuis.&ego o- 1 flendam tibi ex operibus meis fidem me-
19 Tu credis Deum unum esse: bene facis : daemonia quoque i/tud credunt,& hor-
I to Vis verb nofle,homo vane,fidem,qu* est absque operibus,mortuam este ?
r> Abrahamus pater ille noster nonne ex oneribus »ustificdtus est, ouum obtulisset
I Isiacum,filium super astare ?
21 Vides fidem administram fuisse operum ipsius,& ex operibus fidem ad finem perductam fuisse ?
! 2$ Itaque impleta est scriptura, quae di-
cit:Credid:c autem Abrahamus Deo.öc imputatum est ei ad justitiam,&amicusDei vocatus est.
24 Videtis igitur ex operibus justificari hominem,fk non ex fide tantum ?
2C Similiter autem etiam Rahab,illa me- < ^.retrix , annon ex operibus justificata est,
1 '
A JACOBl. , Cajp.t.r.
quum accepisset nunciof illot, Se alia via emisisset ?
26 Nam sicut corpus absque spiritu mortuum est,ita & fides illa,qu«e est absque 0- peribus,mortua est.
C A P- 111. Commode ,is imrommoda fm- gU4,illiusqut abusu*: item sapientia terrena,caiesti*.
E estote multi doctores»fratres mtt » scientes fore,ut gravius judicium aufe-
. 2 In multis enim impingimus omnes. Si quis in sermone non impingit,hic perfectus est vir, iit qui possit freno moderari totum etiam corpus.
{ Ecce,equis frena in ora immittimus, ut obediane nobis,& totum corpus eorum circumagimus.

4 Ecce,naves quoque,quum ranresint,& a ventis saevis agitentur, circumaguntur a minimo gubernaculo,quocunque impulsus gubernatoris voluerit:
c Iri 8 c lingua pusillum membrum est,8e sese effert magnifice. Ecce, exiguus ignis quantam maceriam incendit ?
6 Et lingua flamma est ,($ mundus iniquitatis: ita, inquam, lingua constituta est inter membra nostra,maculans totum corpus, inflammans rotam geniture nostrae,8c inflammata a gehenna.
7 Omnis enim natura Se ferarum,Se vo- lucrum , serpentumoue,8c marinorum,do- matur.Sa domita est a natura humana:
8 Linguam autem nullus hominum domare potest: malum efl,quod coercere non possis : plena est veneno mortifero.
9 Per ipsam benedicimusDeo.fk Patri, Se per ipsam exeeramur homines adsimilitu- dinem Dei factos.
10 Ex eodem ore procedit benedictio,8e maledictio. Non oportet,fratres mei,haec
n Num fons ex eodem foramine fundie dulcem,& amaram aquam ?
12 Num potest,fratres mei , ficus oleat edere,aut vitis ficus? ita neque salia dulcem aquam polest edere.
i; Quis sapiens,& scientiapraeditus est inter vos? demonstret ex bona conversatione opera sua cum lenitate sapiente.
14 Quod si invidiam amaram habetis,8c irritationem in corde vestro,ne Rloriami- ni,& ne mendaces estote adversus verita«
i? Non est enim ista sapientia superne descendens ,ted terrena,animalis,datmoni •
16 Ubi enim invidia est,St rixa,ibi incon« stantia, & omne opus pravum.
17 Qua: autem superne est sapientia,primum quidem casta est,deinde pacifica,aequa, obsequens,plena misericordia. St fructuum bonorum , absque disceptatione, & minime simulata.
»8 Fructus autem iustitiac feritur cum pace iis,qui dant operam paci
C A P. T V. Origo I/tium , (5 fumatum ur.Ae. Exhortatio aA animi sulmifstoncm, (Jy furijuutioium ,<5y fui ipfiuo tognitio-
Kkk 4
Undo

U Nde bella,-8c pugna;intervos? nonne tunc nfminxm ex voluptatibus vestris, qua: militant in; membris vestris *
j Concupisc itis, ör non habetis: invidetis,8e affectatio .nec potestis nancisci : pu- xnatis.Se bellabis,ne« obtinetis,propterea quod non petiitis.
z Petitis,fle non accipitis,eo quod mala
peettis.uc in woluptates vestras infumatis.
4 Adulteri, fle adulterae,nescitis amiciti- am mundi, imimicitiam este adversus Deum ? Qujcuntque ergo voluerit amicus elfe mundi.inimicuJi Dei constituitur.
< An putatio scripturam inaniter dicere : Ad invidiam fertur spiritus,qui sedem posuit in nobis ?
6 Sed mainr«:m offert gratiam,quia dicit: Deus superbis obsistit, submissis autem dat gratiam.
7 Subjicite igiturvosDeo,obsistitedia- bolo,fle fugiet * vobis.
8 Approom-nuate Deo , & appropinquabit vobis, pursficate manus w peccatores: Zc expiate corda,duplices animo.
9 Sensu «erumna; tangimini, & lugere.& flere : risus ve ster in luctum convertatur,&, gaudium in nr*rorem.
io Submittito vqj in conspectu Domini.fle extollet vos.
ii Ne alii aliis obloquimini,fratres: qui obloquitur fratri, quique damnat fratrem suum, obloquitur legi, fle damnat legem : quod st damnas legem, non es observator legis, sed judex.
ii Unus est J-egiflator,qui potest servare, & perdere : tu quis es,qui damnas alium ?
H Age nun*, qui dicitis: Hodie,vel cras proficiscemur in illam urbem, & agemus ibi annum unum, & mercabimur, fleluerabi-
14 Qui ignoratis, quidfufurum Jit postero die : qua? est enim vita vestra ? vapor e* nim est, ad exiguum tempM apparens, fle deinde disparens.
,5 Pro eo, quod dicere debuistis. Si Dominus voluerit, & vivamus, faciemus hoc, aut illud.
16 Nunc autem gloriamini de jactantiis vestris. Omnis ejusmodi gloriatio mala est.
17 Igitur, qui noverit recte facere , nec facit,is peccaro tenetur.
C A P, V. Terret divites: hortatur ad patientiam, sermonis simplicitatem,matinoH vehementiarn , & peccatorum tonfeflh-
nem.
Gite nunc divites,flete, ejulantes super xrumnis vestris superventuris. i Divitiae vestrae putrefactae fune,vestimenta vestra sunt a tineis vorata :
1 Aurum, te argentum vestrum aerugine vitiatum est , fle aerugo eorum testabitur adversum vos, 8 e exedet carnes vestras velut ignis; thesaurum recondidistis in ultimos dies.
4 Ecce,merces operariorum, qui messuerunt regiones vestras, per vos interversa, clamat: & vociferationes eorum,qui messuerunt »in aures Domini Sabaotb introierunt. . .
t In luxu vixistis super terram,& lasciviit» ; enutristis corda vestra ut in die epuli.

6 Condemnastis,occidistisnrflum: non obsistit vobis.
7 Patiente igitur animo etete . fratres, usque ad Domini adventum. Ecce, agricola exspectat pretiosum fructtm terra:, patiente animo eum exspectans .dum accipiat pluviam matutinam,& serotinam.
8 Pätiente animo estote8e 'os.G'stabili- te corda vestra, quoniam adventus Domini appropinquat.
9 Ne suspirate alius adversis alium, fratres ; ut ne condemnemini: etee,judex ante fores adstat.
to Sumite,frjtres mei,pro exemplari vexationis,ac patientis animi, Prophetas,qui loquutitunt in nomine Domiti.
ti Ecce.beatos prodicamus eos.qui <id- verfa sustinent: tolerantiam febiaudistis,8c finem Domini vidisti i: nam abundat intima misericordia Dominus,& est miserator.
11 Ante omnia vero , fratrtS mei, ne iu- rate , neque per caelum, neque per terram » neque aliud ullum jusjurartdjm: fle au:em vestrum est, est : 8c non, non- ne in condemnationem incidatis.
1 j Ager est animo aliquis inter vos?orer: bono animo est aliquis ? psallat.
14 Infirmatur aliquis Inter vos ?accersae presbyteros Eccles-o ,fle orent pro eo,ungentes eum oleo in nomine Domini.
if Et oratio fidei servabit laborantem , erigetque eum Dominus: quod si peccata commiserit,remittentur ei.
16 Confitemini alii aliis offensas » 8e precamini alii pro aliis, ut sanemini: multum enim valet deprecatio justi efficax:
17 Elias» homo erat iisdem » quibus nos, affectionibus obnoxius,& ardentissime oravit . ne plueret: fle non pluit super terram annos tres,& sex menses.
18 Et rursum oravit, fle coelum dedit pluviam,8e terra produxit fructum suum.
19 Fratres,si quis inter vos aberrari: a veritate,St converterit eum quispiam.
20 Sciat, eum . qui averterit peccatorem ab errore via? sua?, servaturum animam
a morte, & operturum multitudinem peccatorum.

PETRI APOSTOLI
EPISTOLA
C A T IIOLICA PRIOR.

C A P. I. Grattm agit Deo de vocatione ad Jjdem,eujm probAm,objeÜum,&mereedtm indicat,de qua prophet* vaticinatisunt.Fx* hortatur, ut renunriantes mundo , priori vittje Deo conforment.
P Etrus Apostolus Jesu Christi , advenis dispersionis per Pomum , Galatiam, Cappadociam,Asiam,fle Bithyniam :
2 Electis ex pra?cognitione Dei Parris ad sanctificationem Spiritus, per obedientiam, fle aspersionem sanguinis JesuChristhgra- tia vobis,8e pax multiplicetur.
; Benedictus esto Deus»fle pater Domini nosti i Jesu Chi isti, qui ex multa sua misci i- cordia regenuft nos in spem vivam, per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis.
4 JdfjstadhÄredit.uemiquasnec corrum-

pi potest,mec contaminari, nec marcescere, vobis in coelis servatam,
s Qui virtutis Dei presidio custodimini per fidem . ad salutem paratam revelari praestituto tempore ultimo,-
6 Qui im re exsultatis ad exiguum tem- pu* nunc ssi oporcetjinvarnstentationi- bus triltitii affecti:
7 Ut exploratio fidei vestra; multo pretiosior cscjviordtione auri, quod perit, & tamen perigmem exploratur, inveniatur r-o- Iti t)fe laucfci, & honori, & gloriae, quum revelabitur Teius Christus..
8 Quem » quum non videritis, diligitis: in quem nunc cum non videntes, tamen credentes» exsultatis gaudio ineffabili, & glorioso:
9 Reportantes mercedem fidei vestrae, salutem animarum.
to De qua salute requifiverunt,8c quam scrutati sunt Prophet«, qui de pmturain vos gratia prophetarunt.
ir Scrutantes, in quem, aut qualem temporis arti culum prxnunciui ille » qui in ipsis trAt Spiritus Christi, declararet evtn* turM Christo perpessiones, & gloriam illas consequururam.
«» Quibus revelatum est.eos non fibr,sed nobisca administrare,qu« nunc annuncia» ta fune vobis per eos, qui vobis evangeli- zärunt, per emissum e cocio Spiritum sanctum » in qu* cupiunt Angeli introspi*
i; Quapropter succincti lumbis mentis vestrae, sobrii, ad finem usque sperate in eam, quae vobis defertur,gratiam »quum revelabitur Jesus Christus.
14 Ut filii obedientes,qui.vos non cbn- figuretis pristinis , quae in ignorantia vestra i>/£urrint, cupiditatibus.
it Sedsicutis, qui vos vocavit, sanctus est,ipsi quoque sancti in omni conversatione reddamini,
»6 Propreres quod scriptum est; Sancti estote,nam ego sanctus sum :
17 Et, si patrem cognominatis eum, qui citra personarum respectum judicat ex cu- jufque opere, cum timoreversamtni commorationis vestras tempore.
,8 Ut qui scijtis vos non corruptibilibus rebus, argento,vel auro fuisse redemtos ex vana illa vestra conversatione, a patribus traditi:
19 Sed pretioso sanguine, utpoteagni inculpati,8c incontaminati, nempe Christi:
10 Praecogniti quidem ante iacta mundi fundamenta, manifesti autem facti ultimis temporibus propter vos.
ai Per eum credentes in Deum, qui suscitavit eum ex mortuis, & gloriam ei dedit,ut fides,aespesvestra inDcoesTet.^
11 Qui ruitur animas vestras purificastis, auscultando veritati per Spiritum, adamo- rem fraternum minime simulatum,exmun- do corde alii alios diligite intense :
Regeniti non ex semine corruptibili, sed incorruptibili, id cjt, per sermonem Dei vivi, 3 c manentis in «ternum.
24 Nam omnis caro cjl iit gramen, & o- mnis gloria hominis, üt flos graminis: exaruit gramen,& flos ejus decidit;
»5 Sei verbum Domini raanec in a?ter-

num : hoc autem est verbum illud, quod evangelizatum est vobis.
CAP. II. Exhortatur AdsUiccrescattidm « Chriflo,&super adific&ndum\ lapidi unguU- ri: item ut ä tnncupifctnttiü mundi abfti» neatur, fuperiorilu* obtemperetur,& ajfU* Ciiones AdimitAtionem Ch riftiferantur. Roinde deposita omni malitia, Acomnt dolo.Lc simulationibus, & invidentiis, fle omnibus obtrectationi bus.
2 Ut modo geniti infante*, lac illud sermonis sincerum expetite, ut per illud au-
; Si quidem gustastis,quod bonus sit Do-
4 Ad quem accedentes, qui est lapis vivus,ab hominibus quidem re probatus,apud Deum vero electus ,At pretiosus :
; Ipsi quoque veluti vivi lapides, asdifi- cati, fiatis domus spiritualis, sacerdotium sanctum,ad offerendum spirituales hostias, acceptas Deo per Jesum Chr istum.
6 Quapropter etiam continetur in scriptura; Ecce statuo in Sion lapidem, in imo angulo electum » pretiosum; in quem,qui credit,nequaquam pudefict.
7 Vobis igitur est honori , qui creditis : non assentientibus autem jVmioiti, lapis, quem reprobaveruntaedihcantes.hjc factu* est caput anguli,fle lapis,ad quem impingitur,& petra offendiculi.
8 Kempr iis, qui impingunt ad sermonem .non assencientes,ad quodetiam constituti fuerant.
9 Vos autem genus electum,regale sacerdotium, gens sancta, populus, quem sibi Da« üt proprium vendicat: ut virtute* praedicetis illius,qui vos vocavit e tenebris in admirabilem suam lucem.
10 Qui, quondam er.irsr non populus, nunc efin populus Dei: qui non consequu- ti misericordiam,nunc estis misericordiam conlequuti.
11 Dilecti »precor,ut tanquam inquilini, & advente abstineatis a carnis cupiditatibus. quae militant adversus animam, conversationem vestram habentes honestam inter Gentes;
12 Ut pro eo, quod obloquuntur vobis, üt facinorosis, ex bonis operibus, qu«r spe- ctärint, glorificent Deum die visitationis.
i} Proinde subjecti estote cuivis humana; ordinationi propter Dominum : sive Regi, üt supereminenti:
14 Sive praesidibus, üt qui per eum mit- tantur:tum ad ultionem facinorosorum,tum ad laudem bene agentium.
15 Quoniam ita est voluntas Dei, ut bene agendo os obstruatis desipientium hominum ignoranti*.
16 Ut liberi, ac non veluti malitia; velamen habentes libertatem , sed ut servi Dei.
17 Omnes honorate: Fraternitatem dili- gite:Deum timere:Regem honorate.
18 Servi,subditi estote cuin omni timore dominis, non solum bonis,fle «quis, sed e- tiam pravis.
19 Hoc enim cedit grati«, s, quis propter conscientiam Dei suffert molestias in« justeafflictus.

20 Qu*

10 enim estglona . si peccantes, 8f colaphis cassi subsirtaris? sed si bene a*
entes, & tamen afflicti subsistatis, hoc ce- ic vobis gratias apud Deum :
11 Nam ad hoc etiam vocati estis, quo- 1 * 3 4 5 6 * 8 9 10 nlam & Christus passus est pro nobis,relinquens nobis exemplar, ut subsequeremini vestigia ipsius.
12. Qui non peccavit, nec inventus fuit dolus in ore ipsius.
Qui conviciis affectus, nonviciflim conviciabatur,quum malis afficeretur, non minabatur: sed committebat causam suam ei,qui juste judicat.

24 Qui peccata nostra ipsemet sursum tulit in corpore suo super lignum illud, ut peccatis monui Justitiar viveremus: cujus vibicibus sanati estis.
15 Nam eratis velur oves errantes: sed nunc convertistis vos ad pastorem, & curatorem animarum vestrarum.
C A P. III. Insttudio ddmulitres&tnge- nere <id omnrstie colenda charitate, depa tienter toleranda in carne dfjßiSiione, ut j^t- ritMßlvetur.
imiliter uxores sese subjiciam suis viris; ut,etiamsi qui non assentiuntur sermoni , per uxorum 'conversationem absque sermone lucrifiant.
x Ubi spectarim cum timoreconjunCUm castam conversationem vestram.
; Quarum ornatus non sit externus ille in nobis capillorum, Se circumposito auro, ‘vel palliorum amictu:
4. Sed occultus ille cordis homo^fusin incorrupcione lenis, ac quieti spiritus, qui est in conspectu Vei pretiosus.
§ Ita enimolim& sancta: ili* mulieres , quae sperabant in Deum,ornabant sese,subsecta* suis viris :
6 Sicur Sara cbedivir Abrahamo , dominum eum vocans: cuius facta: estis filiae, dum bene agitis, & nequaquam ulla terremini consternatione.
7 Viri similiter simul habitent,fecundum Dei notitiam, vasi muliebri.ut infirmiori, tribuentes honorem , utpore quum una etiam haeredes sttii gratia: vitae, ne interrumpantur preces vestra».
8 Deni que omnes estote concordes, mutuo molestiarum sensu affecti,fraterna praediti charirate« ad intimam misericordiam proni,comes:
9 Non reddentes malum pro mato, aut convicium pro convicio, sed contra,benedicentes : iit qui sciatis vos ad hoc vocatos este, ut benedictionem haereditario jure obtineatis.
10 Qui enim vult vitam diligere,& videre dies bonos,desistere faciat Unguam suam 4 malo,fit labia sua,ne loquantur dolum :
11 Declinet a malo : & faciat, quod bonum est: qtuerat pacem, & persequatur
11 Nam oculi Domini/imtintent/in iu- stos, & aures eius ad deprecationem eorum : vultus vero Domini adversim eos. qui faciunt mala.
Et quis est, qui maleaccipiat vos, si bonarum rerum aemulatores fueritis ?
14 Sed & si quid perpetiamini propter

justitiam» beati tamen ejtti: exterum metu eorum ne metuite,neque turbemini:
Sed Dominum Deum sanctificate in cordibus vestrjs.EJtcff autem semper parati ad respondendum cuilibet petenti rationem eius spei,qu«e in vobis est ; cum mansuetudine, & timore, conscientiam bonam habentes :
16 Ut pro eo, quod obloquuntur vobis tanquam facinorosis,pudefiant,qui infesti sunt vestra: bona: in Christo conversationi.
17 Melius enim est »ut bene agentes,si ita veli t Dei voluntas, malis afficiamini,quam male agentes;
18 Nam & Christus semel pro peccatis pastus fuit, justus pro injustis: ut nos ad Deum adduceret, morte quidem affectus carne,vivificatus autem Spiritu-
19 Per quem etiam spiritibus, qui sunt in carcere,profectus praedicavit-
20 Qui olim non obedierunt.quum semel exspectabat ille Dei patiens animus in diebus Noe, quum construeretur Arca, in qua paucae (id est, octo) animx servatae sunt in
21 Cui rei nunc respondens exemplar Baptismi nos quoque fervat (non quo carnis sordes abjiciuntur, sed stipulatio bonae conscientia: apud Deum) per resurrectionem JesuChristi.
ii Qui est ad dexteram Dei,profectus in coelum, subjectis ipsi Angelis, & potestatibus,ac virtutibus.
CAP. lV- Cum Christ» mortuos hortatur, ut pnterita devitent peccata,£ j* fn novitate viti ambulantes gaudeant, se confortes djflisttonum finistifstctot,tanquam quiglo- riiipftM consortes etiam fient.
Q Uum igitur Christus pastus sit pro nobis carne, vos quoque eadem cogitatione armamini, nempe quod qui pastui est incarne,destitita peccato.
r Uc noo amplius cupiditatibus hominum, sed voluntati Dei,quod in carne reliquum est temporii,vivat.
3 Sufficit enim vobis prawerito vitae tempore, qua: libent Gentibus,perpetrasse,incedendo in lasciviis, cupiditatibus, vinolenti is, comesta cionibus, compotationibus, & nefariis simulacrorum cultibus.
4 Quamobrem iUi , non concurrentibus 'vobis ad eandem luxsts profusionem,peregrinari sibi videntur,blasphemantes:
5 Qui reddituri sunt rationem ei , qui pararu* est ad judicandum vivos, &mor-
6 Nam idcirco mortuis quoqueevange- lizatum fuit, ut damnarentur quidem fecundum homines, id est. carne,viverent autem fecundum Deum,id est.Hiritu.
n Omnium autem finis imminet- Estote igitur temperantes,St sobrii ad preces.
8 Ante omnia vero chariratemalii in a- lios intensam habentes: nam charitas operiet multitudinem peccatorum.
9 Jfospjtales cstote alii erga alios absque murmurationibus.
10 Ut qu ; sque sccenir donum, ita alius in alium illud iub<v-inistrames, üt boni dispensatores varia; Dei gratia:- ti Si quis loquitur » fequatur ut eloquia Dei

 Des : si quäs cmmstret.mim/lrct tanquam ex viribus, quas suppeditat Deus: utino- mnibus 'gl-orificecur Deas per Jesum Chri- 1tum,cui elt gloria» & robutf in secula secu- lorum.Arr-en» . .
12 Dilecti »ne tanquam peregrini exploratione illä per ignem, quxfitin vobis ad vestri experimenrum, percellimini, ut si peregrinum aliquid vobi» accideret.
t$lmb in eo, quod consortes elHs afRi- ctionum Christi, gaudete: ut & quum revelabitur gloria ipsius, gaudeatis exsuhan- ter- ....
14 Si conviciis afficimini in nomine Christi» beati estti: quoniam 8e illae glorix» Se ille Dei Spiritus super vos requiescit: qui quod ad illos quidem attinet, blasphematur ; quod ad vos autem,glorificatur.
I s Ne enim quisquam vestrum malo afficiatur uc homicida, aut fur, aut maleficus, aut alienarum rerum inspector.
16 Sed si ut Christianus,ne pudesiat,imo glorificet Deum hoc respectu.
17 Nam tempus t/l,ut incipiat iudicium a domo Dei: quod fi primum incipit a nobis, quis erit finis coram,qui non atlenciun- cur Evangelio Dei ?
18 Et, si justus vix fervatur, impius, Sc peccator ubi comparebit ?
19 lraque,qui malis afficiuntur ex voluntate Dei, tanquam fideli conditori commendent animas suas bene agendo.
C A P. V. Officia pAfiorum , (3 auditorum
inEcclesiA.
ryResbyteros, qui inter vos sunt, precor x ego una presbyter, ac testis afflictionum Christi.atque idem gloriar consors,qux futura est,ut reveletur :
t Pascite Dei gregem,qui penes vos est, illius inspectioni vacantes non coacte, sed libenter; non turpiter affectantes lucrum, sed promto animo.
§ Neque üt dominantes cleris, sed ut qui : sitis exemplaria gregis: . .
4. Et quum manifestus factus fuerit ille pastorum princeps, reportabitis amaranti*, nam illam glorix coronam.
§ Similiter junioressubiecti estore senioribus, Sc omnes vicisfim subjicimini. Submissione animi estote intus ornati: nam Deus superbis obsistit, submissis autem dat gratiam. . A
6 Submittite vos igitur robust« manui Dei: ut vos opportuno rempore extollat:
7 Omni .solicitudine vestra in eum conjecti. nam illi cura est de vobis.
8 Sobrii estote,vigilare: nam adversarius ille vester diabolus , iit leo rugiens »obambulat, quxrens,quem absorbeat.
g Cui obsistite firmi per fidem, iit qui noveritis easdem afflictiones, b vestra,quae in mundo est,fraternitate peragi.
ic Cxteriim Deus omnis gratiae rtustor, qui vocavit vos ad «ternam suam gloriam in Christo Jesu. paulisper afflictos, is, inquam, perficiat vos , stabiliar, robore funder.
II Ipsi gloria,« robur in fecula seculo- rum. Arnen.
12 Per Silvanum vobis.fidum fratrem, paucis, ut puto, scripsi,adhonans vas,Lc te*

plTRI I, & IT« . Capi-
stificans hanc este veram gratiam Dei,in qua statis.
1; Salutat vos ea,quae est in Babylone yo- biscum electa ErdtftA , & Marcus, filius
14 Saluta ce alii alio« charicatis osculo- Pax vobis omnibus, qui estis in Christo Jesu Arnen.

PETRI APOSTOLI
EPISTOLA
CATHOLICA PO STERloR.

C A P. I. Propo/ifS frei txctUtntia Ai introitum in regnum bei hortAtur $ & brevt moritunu, dottrinAm Chrijti t ex voce Pd- trA,(ef Prophetarum scriptu confirmat.

S l M E O N Petrus,servus, 8c Apostolus Jesu Christi, xquepretiosam fidem no- biscum sortiti» per justitiam Dei nostri» & Servatoris Jesu Christi:
2 Oraria vobis, & pax multiplicetur in agnitioneDei.dr Jesu Domini nostri;
; Prout divina vi$ ipsius omnia nobis donavit.qux ad vitam,&pietatem pertinent, per agnitionem illius ,qui vocavit nos ad gloriam,ac virtutem.
4 Ex eo,quod maxima illa nobis,ac pretiosa promissa donavit, ut per h«c efficere* mini divinx consortes naturas , elapsi ex corruptione, qux est in mundo per cupidi*
s Ad hoc ipsum vero vos omni pratetrei collato studio , adjicite fidei vestrx virtutem,virtuti vero notitiam ;
5 Nociti« verb continentiam tcontinen- tix vero tolerantiam: toleranti« verb pie*
7 Pietati verb fraternum amorem : fraterno verb amori charitatem.
8 Hxc enim si vobis adsim, & abundent* non inertes vos, nec infructuosos efficient in Domini nostri Jesu Christi agnitione.
9 Nam , cui hxc non adsunt, it c oecus est, nihil procul cernens , oblitus se se i veteribus peccatis suis fuisse purificatum.
10 Quapropter,fratres,potius studete vocationem . & electionem vestram firmam efficere: hxc enim si feceritis, nunquam impingetis.
n Ita enim ample subministrabitur vobis introicus in xternum regnum Domini nostri,& Servatoris Jeso Christi.
12 Quapropter non negligam vos de istic semper commonefacere,quamvis peritos,& stabilitos in prxsente veritate.
ij Justum autem duco, quamdiu sum in hoc tabernaculo » expergefacere voS per fubmonitionem :
14. Quum sciam cito futurum,ut deponam tabernaculum meum; sicut Dominus noster Jesus Christus declaravit mihi.
15 Sed & studebo, ut subinde vos poffitis post exitum meum horum mentionem fa-
16 Non enim arte compositas fabulas se- uuti, notam vobis fecimus Domini nostri esu Christi potentiam , 8e adventum : sed ut qui oculis nostris aspeximus illius majestatem.
7 Acce

17 Acceperat enim a Deo Patre honorem i & gloriam » voce ad eum delata huius- modia magnifica Illa gloria: Hic cl>Filius ille meus,dilectus ille.in quo acquiesco.
,8 Ec hanc vocem nos audivimus e cocio delatam » quum elTemus uni cum eo in monte illo sancto.
19 Et habemus firmissimum illum sermonem propheticum, ad quem, benefacitis, quod attenditis, velue lucernam splendentem in obscuro loco,ufquedum dies illuxerit, & lucifer exoriaturin cordibus vestris.
ro Si illud primüm noveritis , nullam prophetiam scripturae esse propriae explicationis.
r, Non enim libitu hominis allata est olim prophetia*sed acti a Spiritu sancto lo- quu:i sum sancti Dei homines.

C A P. II« Vaticinium de falsorum doctorum multitudine ,tnd$le,artibuf pana.

Uerunt autem etiam pseudopropheta? in
populo : üt etiam inter vos erunt falsi doctores.qui subintroducent harreses exitiales, etiam Dominum, qui illos mercatus est, abnegantes, acccrsentes sibi ipsis celerem perniciem.
2 Et multi sequentur eorum exitia: FCr quos via veritatis blasphemabitur.
; Et per avaritiam fictis sermonibus vos negotiabuntur , quibus damnatio jam olim non otiatur »& quorum exitium non dor-
4 Nam si Deus Angelis,qui peccaverunt, non pepercit, sed in tartarum detrusos catenis caliginis tradidit»damnationi ser-
5 Et prisco mundo non pepercit»sed Octavum Nnj? , justitia? pratconem custodivit, diluvio in mundum impiorum inducto.
6 Et civitates Sodomorum, ac Gomotrh® in cinerem redactas subversione damnavit, constituitquc, ut essent exemplar impie vi*
7 Et justum Lot lasciva nefariorum conversatione fatigatum eripuit.
8 Justus enim ille , quum habitaret inter cos.iudies animam justam sceleratis«f/o- rum factis, 8c videndo, & audiendo excru-
9 Novit Dominus pios e temarlone eripere. iniustos autem in diem judicii poenas dantes servare.
10 Maxime vero eo$,qui carnem sequentes in cupiditate pollutionis incedunt & dominatum contemnunt, qui, inquam, ut sunt audaces, 8csibi pertinaciter placentes, non horrent dignitates probris incessere,
11 Quum ipsi Angeli , qui sunt viribus , ac potentia maiores, non ferant adversus eas apud Dominum maledictionis judi-
12 *At isti , veluti animantia rationis expertia , qurf naturali impetu feruntur , facta ad eum finem,u: capta intereant,ea vitupe- ranres, qua; ignorant» sua ipsorum corruptela interibunt:
Reporiaturi mercedeminjustirix ,it
qui voluptr.iem ducant diurnum luxum,labes,ac m^ ul.e,seductionibus suis sese oblectant es,vobifeum convivando.
14 Oculos habentes plenos adulterii, &

qui a peccando cessare nesciam, inescante* animas instabiles,cor habentes ad avaritiam exercitatum, exeorandi homines;
15 Qui derelicta recta via aberrarunt,se* quuti viam Balaam,/tsiiBosor,quimercedem injouitatis amavit.
16 Sed redargutionem sua; transgressionis habuit: narrilubiugis asina muta,humana voce loquuta inhibuit Prophet* dementiam. „
17 isti sunt fontes aqua carentes, nebulae i turbine agitata;: quibus caligo tenebra* rum in aeternum asservata est.
18 Nam qux prattumida vanitas ipsis dictavit loquendo »cos inescant per carnis cupiditates lascivas,qui vere effugerant ab iis* qui in errore versantur:
19 Libertatem eis pollicendo, quum ipsi servi sunt corruptelae »siquidem a quo quis superatus est, huic etiam in servitutem est addictus.
ia Nam si postquam pollutiones mundi per agnitionem Domini, fit Servatoris JefU Christi effugerint, hisrursum implicati superentur, facta est ultima eorum conditio deterior priore.
2i Melius enim fuisset e »s,non cognovrsse viam justitia;, quam cognita ilia regredi » sancto pra;cepto,sibi tradito.
11 Sed accidit eis, quod vero proverbio dici solet: Canis reversus est ad suum ipsiu* vomi tum,fit, Sus lota ad volutabrum cani.

C A P. III. AdvintiM Chrifti ad judicium i
mundi TmXiyftrioiccl judicium Epicureorum hac de te: prapdratio ad illum

A sce jam alteras vobis literas scribo .dilecti , quibussinceram mentem vestram per submonitionem expergefacio:
2 Ut memores sicis verborum, qu* prodicta sunt a sanctis Prophetis. fit pr*cepti illius nostri, qui fumus Apostoli Domini, fic Servatoris..
I illud primum scientes, venturos extremis diebus irrisores,in suis ipsorum cupidi- tatibusincedemes.

4 Er dicentes; ubi est pollicitatio adventus ejus? nam ex quo die patres obdormierunt , omnia itä permanent ab initio crea-
5 0ud eninrvolentej ipsos fugit, cocio* jam olim exstitisse per Det sermonem , fic terram ex aqua,8c in aqua consistentem.
6 Quamobrem is , qui tum erat mundus » laqua inundatus periit.
7 Qui vero nunesunt c«!i, ac terra , eodem sermone reconditi, asservantur igne in diem damnationis, fic exitii impiorum hominum.
8 Unum autem hoc ne vos fugiar,dilecti, unum diem apud Dominumperindeejje üe mille annos,& mille annos uc diem unum.
g Non tardatDominus promissionem, (üt nonnulli tarditatem hanc effe ducunt)le<4 patiente est animo erga nos , nolens uUos perire , sed omnes ad resipiscentiam ten-
10 Veniet autem sicut fur in nocte die* ille Domini: quo cccli cum stridore praeteribunt, elementa vero «stuamiasolventur, terra*

Cap.i
EPISTOLA JOHANN!! I
Cap.2*
dacem facimus eum» Se sermo ejul non est in nobis.
eerrrque.Le quae in ea fune opera.eXurentur.
ii Quum igitur haec omnia dissolvenda sint, quales oportet esse vos in sanctis con* versationibus,& pietatis officiis.
t r Exspectantes,8c properantes Ad adventum diei Dei,in quo coeli conflagrantes solventur,& elementa aestuantia liquescent ?
i; Sed coelos novos,ac terram novam,se- cund&m promissum eius exspectamus, in quibus justitia inhabitat.
14, Quapropter,dilecti,quum hate exspectetis, studete,ut incontaminati,Se inculpati abeo inveniaminicum pace:
15 Dominique nostri tarditatem ad itam salutem ducite,sicut Se dilectus frater noster Paulus pro sibi data sapientia scripsit vobis:
16 Ut in omnibus fere epistolis loquens de istis,in quibus sunt nonnulla difficilia in- tellectu.quiL sndocti, parumque stabiles detorquent,ut 8c reliquas scripturas, suo ipsorum exitio.
17 Vo» igitur» dilecti > ifiorum praescii quum sitii, cavete , ne illorum nefariorum errore cum illis abducti» excidatis i propria bonitate.
18 Sed crescite in gratia , & notitia Domini nostri , Se Servatoris Jesu Christi: cui
gloria ,&nunc, & ad tempus sempiternum. Arnen.

J OHANNIS APOSTO Ll
EPISTOLA
CATHOLICA PRIMA,

C A P. I. Iscrbi AnmnciAtio Apostolica. Communio cum Christ 0. SAn^uii Christi *y- T£0K xaj Conftßi'jptccatorii.

Q Uod erat a principio , quod audivi* roui, quod vidimus oculis nostris, quod spectavimus, 8c manus nostrae
contrcctaiunt de sermone illo vitae: _
r (Nam vita illa conspicua facta est : Se sescentes illam vidimus, Se testamur» & annuntiamus st is. vobis vitam illam aeternam , quarerat apud ; 14, Scribo vobis,pueruli, quoniam nostfs
Patrem,&conspicua facta est nobis) : Patrem. Scripsi vobis, patres, quoniam no-
3 Quod,inquam, vidimus, & audivimus, stiseum , qui tss'a principio. Stripsi vobis» id annuntiamus vobis , ut Se vos comrru- ; adolescentes, quia validi estis , Se verbum 1 nionem habeatis nobiscum : fic communio Dei habitat in vobis ,& improbum illum
_II_c» n,,,. «. C.i:. t .s..

C A P. II. CUri(\i metitum cAtholitum, Vi m tA CkristiAna> Ynttio Spiritus. Doctirna an- tfVbnJt/.

F ilioli mei, haec scribo vobtj.uc ne peccetis. Quod st quis peccarit, advocatum apud Patrem habemus, Jesum Christum ju-
2 Et ipse est propitiatio pro peccatis nostris : nec pro nostris solum » sed etiam pro totius mundi p eccAtti :
1 Et per hoc scimus, quod ipsum novimus,st praecepta ipsius observemus.
4 Qui dicit, novi eum , Se prateepta eju* non observat, mendax est , & in eo verita*
5 Qui autem observat sermonem ejus, vere in hoc charitas Dei adimpleta est ; pet hoc scimus nos in ipso esse.
6 Qui dicit se in eo habitare, debet,prout illeambulavic.ita Se ipse ambulare.
7 Fratres, non scribo vobis novum pras» «e orum,sed praccetnum vetus,quod viielictt habuistis jam indea principio. Vetus hoc pra?cermnr,fer-ro ille est, quem audivistis jam inde ä principio.
8 E contrario prarcepturr. novum scribo vobis, id, qu«’d verum est in ipso, Se in vobis : quia tenebra- prxteieunt, Severa ill» lux bm lucet.
9 Qui dicit fe in lu- eesse,& fratrem suum odit,in tenebris est usque adhuc.
10 Qui diligit fratrem suum , in luce manet ,& offendiculum in eo non est ;
u Qui autem odit fratrem (uum,in tenebris est.Se in tenebris ambulat,8c nescit,quo eat, quia tenebra; oculos ipsius obcccca-
11 scribo vobis , filioli, quoniam remissi» suntvobis peccata propter nomen eius.
, \ Scribo vobis , patres, quoniam nostis eum, qui a principio est. Scribo vobi» ado- quoniam improbum istum vici-
nostra Jit cum Patre , Se cum Filio eius Jesu Christo.
4 Et hax scribimus vobis,ut gaudium ve strum sit plenum.
c Hic est igitur nuncius ille,quem audivimus ex :pso, Se renunciamus vobis,Deum lucem »sse.nec tenebras in eo esse ullas.
6 Si dixerimus nos communionem habere cum eo Se in renebris ambulamus,mentimur,nec s.ncere agimus.
7 Quodsi in luce ambulamus »sicut ipse est in lucc.comn.unionem habemus cum eo mutuam , Öcianguis Jesu Christi, Filii eius, purificat ros ab omni peccato.
8 Si direrimus nos peccatum non habere » nos rasos fallimus »Se veritas in nobis
9 Si xmfiteamur. peccata nostra , fidelis est. Se justas , ut remittat nobis peccata » 8< mundet nas ab omni iniquitate.
10 Si teerimus; nos non peccasse »nicn-
I c Ne diligite mundum.neque ea,quae in mundo sunt. Si quis diligit mundum , non est charitas Patris in eo.
if> Quoniam quicquid est in mundo , cupiditas carnis , fiir libido oculorum ,& fastu* vitae,non est ex Patre,sed ex mundo est.
i7 Porro mundus praeterit. de cupidita* ipsius: qui vero praestat voluntatem Dei, maner in aeternum.
,8 Pueruli , ultimum tempus adest: 8e sicut audivistisnntichristum venturum,etiam nu^c antichrst > multi coeperunt esse :unde scimus ulrrrum temnus adesse.
io E nnb:\ eeressi liint, sed non eram ex nobis: nam si fuissent ex robis , mansissenc utique t cbilcum sed tgrtsii sunt etc nobii, ut manifestum fieret. non omnes este ex nobis.
10 'tvos unctionem k.»betis a Sancto illo professam,& nostis orrn^. ai Neo scripsi vobis idrir<o»quöd verita-

rem nesciatis, s*d quoniam eam scitir.Se nullum mendacium c(Te ex veritate.
rr Quis est mendax, nisi qui negat (esum este Christum illum? Hic est antichfistus, qui negat Patrem.&Filium. -

r; Quisquis negat Filium, nec Patrem habet: qui agnoscit Fi.ium ,etiamPatrem
24 Quod igitur audivistis a principio.in vobis maneat: si in vobis manserit, quod audivistis a principio, vos quoque in Filio, & Patre manebitis.
29 Haec autem iUa est promissio , quam ipse pollicitus est nobis , nempe vita illa a*-
26 Haec scripsi vobis de iis,qui seducant
vos.
27 Sed unctio,quam vos accepistis ab eo, manet in vobis: nec neresse habetis, ut quisquam doceat vos : verum sicur eadem unctio docet vos de omnibus. <ju* & verax est.fie non mendax: Se sicut docuit vos .manebitis in eo.
28 Nunc igitur,filioli, manete in eo : ut
quum manifeftusfactus fuerit,habeamus loquendi libertatem, neque pudesiamus coram eo in ipsius adventu. ^ I
29 Si scitis eum iuPum esse,nostis,quicunque exercet justitiam,ex ipso natum esse, |
CAP. III. Gratia adoptionis. ChArittost-
siorum D<is)mtM>lum. Christi di/fct/o erga
»»;. Preres tonsi tentiA indemnü placent. t ridete qualem charitatem dedit nobis V Pater »nempe ut filii Dei vocemur ; pro- pterea mundus uon novit nos, quia non novit eum.
2 Dilecti, nunc filii Dei fumus, sed nondum manifestum factum est,quod erimus : scimus autem fore, ut quum ipse factus fuerit manifestus,similes ei simus: quoniam videbimus eum sicuti est.
3 Et quisquis habet hanc fpemineo.fi. tam, castum se conservat, sicut & ille castus est.
4 Quisquis dat operam peccato , etiam legem transgreditur; nam peccatum est legis transgressio.
5 Et scitis illum patefactum esse,ut pec-
'Cap.3.4/
erat,de mactavit fratrem saum.Cuius autem • rei gratia occidit eum ? quia opera eius mala erant,fratris autem ejus justa.
13 Ne miramini, Aratres mci,si odit vos mundus. 1 * * * * & 7 8 9
14 Nos scimus nos translatos este ex morte ad vitam, quia diligimus fratres. Qui' non diligit fratrem,manet in morte.
i< Quisquis odit fratrem tuum,homicida est. Se nostis nullum homicidam habere vi-‘ tamarternam in se rranenrem.
16 Per hoc novimus charitatem Dei» quod ille animamfuam pro nobis deposuit: nos igitur debemus pro fratribus animas deponere.
17 Qui vero habuerit mundanum victum, & viderit fratrem suum,cui aliquo sit opus* & clauserit viscera sua coram eo, quomodo charitas Dei manet in eo ?
18 Filioli mei,ne diligamus verbo, neque lingua Joiiim,sed facto,& veritate.
19 Et per hoc cognoscimus nos ex veritate este, & coram ipso secura reddemus corda nostra.
ic Nam si nos condemnet cor nostrum, nempe potemior est Deus corde nostro,& novit omnia.
21 Dilecti, si cor nostrum nos noncon- demnet,libertatem loquendi habemus a pud
Deum.
12 Et quicquid petierimus,accipimus ab eo.quouiam prarcepta ejus obsetvamus,0c qua* in ipsius conspectu placent,fecimus.
2? Hoc est igitur eius prxeeptum , ut credamus nomini Filii ejus Jesu Christi, & diligamus alii alios,sicut prarcep it nobis.
24 Nam qui observat eius pratcepta.in eo habitat,& ipse in eo: & per hoc novimus eum habitare in nobis,nempt ex Spiritu,quem nobisdedir.
CAP. IV. Spiritu* sani probandi. Kof 4 verA , <$y/afsif dostrtn/. Charadtr pio)um
& impiorum.
D ilecti,ne cuivissp'ritui credite,sed probate spiritus,an ex Deo sine: nam multi jpseudoprophtt* venerunt in mundum.
_ ! 2 Ex hoc cognoscite Dei Spiritum : qui*
cata nostra tolleret peccatum in eo non cunque spiritus profitetur Jesum Christum esse. j >n carnem venisse,ex Deo est.
6Quisquis in eo maner,non peccar,quis-’ I At quicunque lpiritus non profitetur quis peccat, non vidit eum, neque novit Jesum Christum in carnem venisse,ex Deo «um. | non est : sed hic est ille Jpvitui Antichrist!,
7 Filioli, Nemo seducatvos,qui exercet quem audistis venturum fuisse, 8c qui jam
justitiam,iustus est,sicur illejuslus est. : nunc in mundo est. .
8 Qui dat operam peccato,ex diabolo | 4 Vos ex Deo estis, filioli,& vicistis eos : «st j quoniam a principio diabolus peccat, quoniam porencior est , qui est in vobis, Ad hoc manifestus factus est Filius Dei , ut I quam quijn mundo est. dissolvat opera diaboli. | 5 Ipsi e mundo sunt, ideo mundana lo-
9 Quisquis natus est cx Deo,peccato non' quuncur.fc mundus eos audit, dat operam : quoniam lernen ipsius in eo [6 Nos ex Deo fumus: qui novit Deum, maneunec potest peccare, eo quod ex Deo, audic nos: qui non est ex Deo,non audit catus est. inos: ex hoc cognoscimus spiritum verito Per hoc manifesti sunt filii Dei ,Se filii tatis,&spiritum erroris, diaboli: quisquis nondacoperam justitia», j 7 Dilecti,diligamusaiti alios, nam chari- non est ex Deo, & qui non diligit fratrem; «* ex Deo est : quisquis diligit,ex Deo na. ftmm. 1 tus est,& novit Deum.
it Quoniam haec est denuncmio.quam | 8 Qui non diligic.non novit Deum: nam
audivistis b principio , ut diligamus alii Deus est charitas.
.gtfof. I 9 Per hoc manifesta facta est charitas Dei
1» Non ficui Caia, qui e X illo iroprobg . in nos,quod Filium illum suum unigenitum
tniüe

c-p.4.<. .. iPlSTOtA JO
trusit Deus un mundum , ue vivamu* per
10 ln ho»c est cham-as,non quod nos di- leximus Deuim ,fed quod i psiedilcxcrit nos, & miserit Fillium suum,ut esset propitiatio pro peccatus nostris.
it Dilectii.si Deus nos itadilexit.debe. mus & nosailii alio» diligere.
11 Deum nemo conspexit unguam ;si diligamus ali i alios,Deus in nobts habitat,& chariras eju:s adimpleta est in nobis.
i$ Per ho»c cognoscimus nos in eo habitare,& ipsum, in nobis »quod de Spiritu suo dedit nobis..
14 Nos vero spectavimus, & testamur, Patrem mifiisse Filium , qui esset Servator mundi-
u Quisquis professus fuerit Jesum effeti- lium Dei>D«eus in eo habitat,« ipse in Deo.
16 Et nos cognovimus, & credidimus charitatem,.quam habet Deus erga nos-Dcus charitas eslr ; & qui manet in charitate,in Deo manet,& Deus in eo.
17 Per hoc adimpletur charitas nobistum, ut fiduciam habeamus in die judicii,quod qualis ille est, tales Se nos furnus in hoc mundo.
,3 Metus non est in charitate: integra charitas foras ejicit metum: quoniam metus cruciarum habet : qui autem metuit, non est consummatus in charitate.
19 Nos diligimus eum , quoniam ipse prior dilexxt nos.
10 Si quis dixerit: Diligo Deum.«fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum , quem vidit, Deum,quem non vidit,quomodo potest diligere ?
xi Et hoc praeceptum habemus ab eo,ut, qui diligit Deum , diligat etiam fratrem
C A P. V. Charatteres redemtorum. Tres te-
/terin otio, totidem n, tenti. Peccatum ir-
remi!stbile>& remiflibi le.

Uisquis credit Jesum esseChristutr.il« lum,ex Deo genitus est ; & quisquis diligit eum,qui genuit.ciiligiteciam eum,qui exeo genitus est.
x Per hoc cognoscimus nos diligere fi- I lios Dei,quum Deum diligimus, «prasce- 1 pta eius observamus.
\ H«c est enim charitas Dei,ut prascepta ejus observemus ; & praecepta ejus gravia non sunt.
i 4 Quoniam quicquid namm.est ex Deo. .vincit mundum : « h«c est victoria, qu«e I vicir mundum,nempe fides nostra.
5 Quis est, qui vincit mundum, nisi qui credit Jesum esse Filium Dei ? i 6 Hic ille est.qui venit per aquam,« san- | guinem .nempe Jesus Christus : non per a- | quamsolCmi.scd per aquam, & sanguinem :
1 & spiritus is est , qui testificatur Spiritum veritatem esse.
7 Nam tres sunt, qui testificantur in coc- . Jo, Pater, Sermo, « Spiritus sanctus: «hi
tres unum sunt.
8 Et tres sunt, qui fSstjsicanrur in rerra, > Spiritus,« aqua,« sanguis: & hi tres unum
lunt.
- Si testimonium hominum accepimus,
HANNlS f, « II. Cap.f.
testimonium Dei majus est: nam hoc est ce * stimonium Dei, quod testificatus est de Fi«
10 Qui credit inFilium Dei»habettesti- monium in se ipso; qui non credit Deo» mendacem eum fecit,quia non credidit testimonio, quod testificatus est Deus de Filio
11 Est autem hoc testimonium, nempe quod vitam «ternam dedit nobis Deus: « hate vita in Filio eius est.
1 r Qui habet Filium , habet vitam : qui non habet Filium Dei,vitam non habet.
1; Ha*c scripsi vobis,qui creditis in nomen Filii Dei:uc sciatis vos vitam «ternam habere , « ur credatis in nomen Filii Dei.
14 Ec iiaec est fiducia, quam apud Deum habemus, i pium , si quid perierimus fecundum voluntatem eius,nos audire*
1 < Quod si scimus eum audire nos,quicquid petierimus,scimus nos habere petitio* nes.quas ab eo petiimus.
16 Si quis viderit fratrem suum peccare peccato ,quod non cstad mortem, peter,« dabit ei vitam: peccantibus dico non ad mortem. Est peccatum ad mortem: non pro illo dico,ut roget.
17 Omnis iniustitia peccatum est: sed est peccatum ,quod non est ad mortem.
18 Scimus,quod quisquis natusest ex Deo , non peccac : i'ed qued qui genitus est ex Deo,conservat se ipsum, « improbus ilit non attingit eum.
19 Scimus nos ex Deo esse,« mundum totum in illo improbo tacet e.
xo Sed scimus Filium Dei venisse,« dedisse nobis mentem, ut cognoscamus verum illum: & fumus in vero illo ,td <st,in ejus Filio Jesu Christo Hic est verus ille Deus,« vita ilia «terna.
11 Filioli, cavete vobis ab idolis.

JOHANNIS APOSTOLI
£ PI STOLA
CATHOLICA
SECUNDA.

Cbaritati in vita , faftrueiitati indoü)inA, studendum.

P Resbycer electas dominae , & liberis e- jus, quos ego vere diligo, nec ego solus, sed & omnes, qui norunt verica-
2 Propter veri ratem,quae manet in nobis* & nobifeum erit in «ternum.
3 Sit vobifeum gratia,misericordia,pax is DeoTatre, « a Domino Jesu Christo, Filio Patris,cum veritate,« charitate.
4 Gavisus sum valde, quod invenerim ex filiis tuis,qui sincere ambulent,sicut prasce- pturti accepimus a Patre.
5 Et nunc rogo te»domina,non ur prasce- ptum novum scribens tibi,sed quod hebui* mus \ principio,ut diligamus alii alios.
6 Hasc autem est charitas,ut an bulemul secundiim prscepta ipsius. Hoc est prasco- ptum illud, sicut audistis a p;incipio,ucm eo ambuletis.
7 Na© nuilti.impostores ingressi sunt in mundum

mundum. q«i non profitentur Jesum Christum venisse in carne« Hic ille est impostor.' &amichrisrus.
8 Respicite vos ipsos.ne perdamus, qua? egimus, sed ut mercedem plenam recipis, mus.
9 Quisijufacransgredirur.nec permanet in doctrina Christi,Deum non habet: qui ma« net in doctrina Christi, hic& Patrem,&Filium habet*
10 Si quis venit ad vos,8c hanc doctrinam non, affert,ne recipiteeum domum, nec ave ei dicite.
11 Qui enim dicit ei ave, communicat operibus ciu* malis.
i» Quum multa haberem vobis scribenda,nolui P Ct chartam, 8 c atramentum: sed spero 77if venturum ad vos,Ac praesentem praesentibus loquuturum, ut gaudium no- lirum sic completum.
i; Salutant te filii sororis tuae electae. Amen.

j o h ann i Vapos to u
£ P I STOLA
CATHOLICA
tertia.

Gajut haH/täiitätk Aeeukum. Viotrepkes i* mago falsarum dosbrum.

Resbyter Cajo diUüo, quem ego vere diligo. . .
* Dilecte,in primis opro.ut profpe* rcagas,& valeas , sicut prospere agit anima
? Gavisu* sum enim valde, quum veni- xenr fratres» & testimonio suo commendarent sinceritatem tuam,prout tu sincere ambulas.
4. Majus istis gaudium non habeo , quum Videlicet audio filios meos sincere ambulare.
s Dilecte.fideliter agis.qukquid facis erga fratres,Ac erga peregrinos.
6 Qui testimonio suo commendarunt cha-
rirarem ruam in conspectu Ecclesia*; quoj, recte facies» si prosequutus fueris, ut Deo convenit. %
7 Nam pro nomine eius excesserunt ex Gentibus,nihil accipientes.
8 Nos ergodebemus recipere hujusmodi,ut uni operam impendamus veritati.
9 Scripsi Dedes,«: sed qui primatum inter eos ambit,Diotrephes,non recipit nos.
10 Propterea, si venero »memoriam re« novabo ipsius facinorum, qua? facit,sermonibus malis garriens in nos: quique etiam his non contentus, neque ipse recipit fratres, & qui volunt rteipere »prohibet, fle ex Ecclesia ejicit.
ir Dilecte, ne imitare quod malum est, sed quod bonum est: Qui bene agit,ex Deo <st,qui autem male agit,non vidit Deum.
ia Demetrio testimonium redditum est ab omnibu* »Ac ab ipsa veritate .sed & nos testimonium perhiberrius:& ndstis testimonium nostrum firmum este.
Multa postem scribere, sed nolo per atramentum »8c calamum tibi scribere.
14 Spero autem fore,ut staum te videam, &tunr präsentes praesenti loquamur, if Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amico* nominitun,
INII Iit, & JUDJt.

JUDIE A P OSTO t I E P I ST O L A CAT HOLlCA. Exhortatur ~Apoß. di pcrstwdnlidm siri, tent/Aque pseudoprophetae pramonet,eorum doRnnamtConvtifatnrum &ixittum indicans.
J udas Jesu Christi servus,frater autem Ja. tobi, vocatis, a Deo Patre sanctificatis. Se Jesu Christo asservatis;
2. Misericordia vobis, & pax,&charieas multiplicetur.
\ Dilecti,quum omne studium adhibeam» ut scribam ad vos de communi salute , ne,- ceste habui vobis scribere, ad vos hortandos,uc decertetis pro fide,qu«e semel tradita est sanctis.
4 Nam subrepserunt quidam homines, tam olim praescripti ad hanc damnationem,impii, qui Dei nostri gratiam transferunt ad lasciviam , & solum illum herum Deum, ac Dominum nostrum Jesum Christum negant.
§ Volo aurem vobis in memoriam revo- care»i/lyj , uc qui semel hoc sciatis »Dominum, quum populum ex iEgypto liberaiTet» rurstis eos,qui non credebant,perdidisse.
6 Et Angelos,qui non conservarunt suam originem, sed reliquerunt suum domicilium , judicio magni illius diei vinculis aeternis sub caligine reservasse.
7 Sicut Sodoma, öc Gomorrha.äc his finitima? civitates simili modo,atque illa? scortata* , & carnem atteram sectatae, proposita* sunc exemplo, ignis secerni poenam sustinentes.
8 Similiter tamen & isti sopiti carnem quidem polluunt, dominatum vero aspernantur,8c dignitates vituperant.
9 Ät Michael Archangelus ille,quum ad- versüs diabolum altercans disceptaret de corpore Mosis, non ausus est ili impingere notam maledicti,sed dixit: increpet te Do«
10 At isti,qua?cunque non noverunt, vituperant : quaecunque vero naturaliter, üc animantia rationis expertia, sciunt, iniis- sese corrumpunt.
11 Vae ipsi* : nam viam Cain ingrelsi slinr»
& deceptione mercedis, quä deceptus fuic Balaam, effusi sunt, & contradictione Core perierunt.
ii Hi sunt in agapis vestris macula*,dum vobisrum convivantur , secure se ipsos pascentes, nubes aqua carentes,ventis circumactae,arbores emarcida:, infrugiferar, bis e- mortuae,eradicata? ;
Und* maris efferat a? , despumante § sua ipsorum dedecora, stella; erratica?, quibus caligo tenebrarum in a?tertium servat* est.
14 Prophetavit autem etiam de istis septimus ab Adamo, Enochus,dicens ;Ecce» venit Dominus cum sanctis millibus suis :
it Uc ferat judicium adversus omnes, 8e , redarguat»quicunque ex ipsis sunt impii, I de factis omnibus,quas impie patiirint.de- que omnibus duris,qua? loquuei fuerint ad- versit* ipsam,pc€catore* impii.
«9 Hi

,4 Hi sumtmmrmuraitores,queruli,in cu- Sc socius m afihctione ,&m regno, & pa .
' u Christi , eram in
sidiiatibus futis incedentes : Sc quorum os oquitur praetumida,a.dmirames personas atilitatis gratiai.
17 Vos aurem, dilecti, memores estote verniorum iiloryrm , qu* praedicta fuerunt ab Apostolis Dormini nostri Jesu Christi,_ i 3 Quod t,itdcifcttdrxerunr vodis.in extremo rempske futuro* irrisores,qui in irr- . aus cupiditatibus ince derent. !
19 Hi sunt,tqui sc ipsos segregant,animales,Spiritum n«on habentes.
ro Vos auteim,dilecti sanctissimae vestra fidei fuperstnuentes vos ipsos, per Spiri- rumsanstum orantes- u Vos ipsos in charitate De» conferva* te.eKspectame:« misericordiam Domini nostri Jesu Chriibi in vitam aeternom, ii Et alios quidem,habito delectu,com- miseramini:
r j Alios verro metu servate,ex flamma rapiences.'odio habentes vel eam tunicam, quae k carnis contactu fit maculata.
24 Catterum. ei,qui potest vos custodire it laoru immunes, Sc statuere in conspectu gloriar su* inculpatos cum exsuicatione:
zi Idcst, solr sapienti Deo,Servatori no stro, gloria fjW, & magnificentia. Tobur, 8c auctoritas« 8c nunc. Sein omnia secula. Amen.
APOCALYPSIS] O H A N N I S T II E O L O G t.
CAP.I. Proso£u< lauti« fifc'i :/n quo irsti-
matio IobanmM,& prima x/ifto.
A Pocaiypn'u Jesu Christi, quam dedi: ipsi Deus ,‘ut indicaret fervis suis» qua: oporteat fieri cito ; Is vero mist 1 fam per Angelum fuum,servo suo Johann» significavit: !
2 Qui testificatus est sermonem Dei,&| testimoniumJesuChristi,& quateunque vi- j
z Beatus,qui legit,& fcfdi qui audiunt Verba prophetiae huius.Sc obiervant ea,qua: j jn ea scripta sunr: pricstiiurum enimtem-; pus illud prope est. |
a Johannes septem Ecclesrs,qua* sunt in Asiai Gratia fit vobis,& pax ab eo, Qui est, Sc qui erat. Sc <qui vencurux est : Sc k septem I spiritibus , qui in conspectu throni ejus; fune : .
| < Et a Jesu Christo, qui est fidus ille cestis, primogenitus ille ex mortuis, ac princeps regum terrae: qui dilexitnos, 6c lavit
£ qs L peccatis nostris per sanguinem tum.
I 6 Et qui fecit nos reges, & Sacerdotes |j)eo, & Patri seio: t\fit gloria, fkroburin ■ fecula seculorum. Amen.
1 7 Ecce. veni-- cum nubibus, Se videbit
eum omnis oculus,etiam,qu{ eum transii-
i xerqnt: & plangent coram co omnes tribui terr*: etiam. Arnen.
8 Ego sum Aj & Q) idprincipium, tc finis, dicit Dominus, fdcst.Qui est,Se Qu^ erat,8c Qui venturus est,ille, inquam »omnipotens.
$Ego johannxtes.qui fcfutet Tester sum.
tiente expectatione Jesu ' .
insula,qu;e vocatur Patmos propter sermonem Dei,& tePinionium JesuChristJ ;
10 Fui autem Spiritu correptus die Dominico, Se audivi a tergo vocem magnam, tanquam tub£,
Dicentis: Ego sum A, & il, primus ille, Sc ultimus: Se, Quod cernis, scrib: in libro , & mitte septem Ecclesiis, qu# fun* in Alia, Epheso,& Smyrna:» Sc 1 ’frg.imo, Sc Thyatira:, & $ardibus,& Philadelphia:, & Laodicex.
,r c.onvert» me igitur, utcetneremvo- cem, qux loqunca erat mecum. cionversus autem,vidi septem candelabra aurea
1; Er in medio seprem candelabrorum aureorum quenquam similem Filio hominis, indutum talari vtfte, 8<pra:cinctum ad mammillaszonä aurea.
14 Caput autem ejus.Sc capilli erant candidi ut lana alba tanquam nix : & oculi ejus,ut fiamma ignis.
,5 Pedes autem eius similes chalcoliba- no. veluti in fornace ardenres dc vox i Ilius tanquam vox aquarum multarum.
16 Habebat autem in dextera sua stellat septem: Sc ex ore eius anceps romph^a acuta prodibat: & facies ejus,qualis sol in suo vigore lucet.
17 Quum autem vidissem eum »cecidi ad pedes eius veluti mortuus.’ tum imposuit mihi dexteram suam, dicens m»hi; \e me- rue: ego surr. orimus ille.Sc ultimus ille.
,8 Et qui vivo, sed fui mortuus, Sc ecce Vivo in secula seculorum, Amen, $c habeo claves inferorum»8c mortis,
iq Scribe.qu* vidisti,8c qusesunr.fic quae posthact sunt futura.
20 Mysterium sep;em stellarum,quas vidisti in dextera mea.Sc septem candelabra aurea. Septem ihaestcllx, Aneesi sunt :e- ptem Ecclesiarum : Se candelabra illa septem. qua» vidi st i,septem Ecclesiae sunt.
CAPI I PrntAjts hujui libri inrjpit ;

quatunr tpiftol* exarantur ad totidem B-
pifiopos*
a NgeloEphesinxEcdesix scribe. lfec di- i\ cit, qui tenetseptem illas itelias in dextera sua , qui ambulat inter septem illa candelabra aurea.
i Novi opera tua,& laborem cüum,& tolerantiam tuam, Sc quod non possit fetre malos: & exploraris eos, qui se dictitant Apostolos este, & non sunt, 8c comperisti eos ejfe mendaces.
; Ec onere prestus fuisti, & toleras: Se proprer nomen meum laborasti, & non es defatigatus.
4 Sed habeo aliquid odversiim te» quod duritatem tuam primam omiseris.
< Memor esto itaque,unde excidetis, Se
resipisce,priora opera facito: sin minus, veniam adverlüi . te cito , & movebo candelabrum tuum a loco suo, nisi r eli*
** si Sed hoc Habes qu d odisti facta Nico- laitarurn.quL & ego odi 7 Qui habet f u-cm,audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis. Victori dabo edereex arbore illa vi;*,qu* «st in medio paradisi Dei.
Lll 8 Angelo

im k'Ma.raMAM.i ■ m ia . ü VI . m Z 1 - - — . . ^ .
8 A n n e '° >ero Smyrneorum Ecclesi* scribe» Haec dixit primus ille, Sc ultimus il le,qui fuit mortuus, 8c vivit :
9 Novi opera tua, 8c afflictionem, 8cpau* pertc*t<m, f sed divcses) 8c blafphemiam eorum, qui se dicunt Judaeos esse, 8c non sunt,sed Synagoga Satan*.
,o r*Iihileorummetue.qu*passuruses: ecce, futurum est,ut conjiciat diabolus aliquos e^ vobis in carcerem, utexploremini: & habebitis afflictionem dierum decem: ecto fidelis ui que ad mortem, Sedabo tibi
coronam vitaj.
ii c^ui habet aurem, audiat,quid Spiritus dic at Ecclesiis ; Qui vicerit,nequaquam lgdetur a morte secunHa.
ia Angelo vero Pergamensis Ecclesi* scribe, haec dicit: Qui habet gladium illum sncipicem.acutum illum :
Hovi opera tua,8c ubi habites, nempe ubi*thronus est Satanae» 8c qued retineas nomen meum , neque negasti fidem meam: etiam iis diebus, quibus Ancipas, martyr ille meus fidelis occisus elt apud vos,ubi Satanas habitat.
,4 sed habeo adversiim te pauca, quod habeas istic,qui teneant doctrinam Batiam, qui docebat Balacuoi objicere offendiculum coram filiis Jisraelis,ut ederent ex iis, quae simulacris erane immolata , Beut scortarentur.
, * it a habes etiam tu.qui teneant doctrinam Nicolaitarum: quod odi.
i6 Kesipisce: sin minus . veniam adversum te cito,depugnabo cum illis gladio illo orir mei.
i? Qui habet aurem, audiat quid Spiritus di<at Ecclesiis. Ei qui vicerit, tribuam, ut edat de Manna illo occulto : 8c dabo illi calculum album,8c in calculo nomen novum scriptum, quod nemo novit» nisi qui
Cap.r.f
16 Nam si quis vicerit, & observaverii ad finem usque opera mea,dabo ci pocesla« tem in Gentes.
27 Et reget eas virga ferrea : 8 c tanquam vasa fictilia comerentur,sicut 8 c ego accepi ^ Patre meo.
28 Et dabo ei stellam matutinam.
29 Qui habet aurem,audiarquid Spiritu* dicat Ecclesiis.
18 Angelo vero Thyatirensis Ecclesia; scribe: H*c dicit Filius Dei, qui habeto- culos tanquam flammam ignis ,de cujus pedes juhtsimiles chalcolibano :
19 Novi opera tua, 8ccbaritatem,8c sub-
GAP. IM. Tres tfistvU exAremtur ad totidem Eprfrogos.
A Ngelo autem Ecclesi*,qu* estSardibus /iscribe: H*c dicit,qui habet septem illo* Spiritus Dei,8c septem »lias stellas; Novi 1 opera tua,nempe quod dicaris vivere,sed mortuus sis.
r Elio vigilans, 8c stabili reliqua mori« bunda : non enim inveni opera tua plena in conspectu Dei.
1 Memento igitur.qu* acceperis: & audieris ; Be observa iUa, 8 e resipisce. Quod si non vigilaveris,veniam adversum te tanquam fur,neque itireliiges,qua hora veniam adversum te.
4 Habes tamen aliqua capita etiam Sar- dibus,qu*non inquinarunt vestimenta sua« ideöque ambulabunt mecum albati: digni enim sunt.
5 Qui vicerir,amicietur vestimentis albis: neque unquamdelebo nomen ejus ex libro vita;, sed agnoscam nomen ejus in conspectu Patris mei ,Be in conspectu Angelorum eius.
6 Qui habet aurem,audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.
7 Angelo vero Philadelphiensis Ecclesiae scribeiHiec dicit Sanctus, 8 c verax ille,qu» habet elavem Davidis: qui aperit, 8 t nemo claudit: claudit ,Be nemo aperit;
8 Novi opera tua : ecce,proposui in ruo conspectu ostium apertum, nec quisquam potest illud claudere ; ejuia nonnullam habes virtutem,8c observasti sermonem me-' um, neque abnegasti nomen meum.
9 £cce»pra?bcbo eos,qui sunctxsynago-: ga Satan*, id rjl,eorum,qui dicunt se]udz-i
m , A st. . . r* ClIM. CaJ _ .M. in..! I. . ...
rr.inistrationem, 8c fidem, 8c tolerantiam este,nec sunt,sed mentiuntur: ecce,rn-' tuam, Be opera tua, Be ultima plura priorieju/im , faciam , ut ipsi veniant,8c adorent' bus. jantepedus tuos ,Be sciant,quod ego dilexi '
io Sed habeo adversus re pauca: quod | se : f>ermirris mulierem Jezabel, qu* se dicirl *0 Quoniam observasti sermonem toie- prophetissam, docere, 8c seducere servos' ranti* me*,ego quoque te servabo ex tem- *neos,utscorcentur, 8c edant ex iis, qu* si- !pore tentationis, quod venturum elt inor- niula« ris immolantur. I bem universum , ad explorandos incola*
-t jit dedi illi tempus, ut resipisceret a i terr*. . .
scortatione sua ; sed non resipuit. 1 " Ecce,venio cito,retine,quod habes,uc
21 >cce, ego abjiciam eam in lectum; nemo accipjat coronam tuam.
..I - J.il...'. .a ... Arii m ... «
Cos,qUt adulterium committunt cum ea,in
afflictionem magnam : - ^- !
operibus suis.
r; Et filios ejus occidam morte: & cognoscent omnes Ecclesi*,me este scrutatorem renum, Lccordium: Lc dabo unicuique vcstriim secundum opera vestra.
-4 Vobis autem dico, Be reliquis Thyati- rensibus,quicunque non teneris doctrinam hsnc.k qui non approbastis profunditates SatanX,ut ajunt : non imponam vobis aliud onus.
rc Tamen !d,quodksden's,rerioese,qu's- t fquo veniam.
r Qui vicerit, faciam, ut issitcolumna nisi resipuerint ab in templo Dei mei: nec foras egredietutj ampliis: & inscribam ei nomen Dei mei, Be nomen civitatis Dei mei, tdeft, novae; Hierusalem, qu* descendit eccclolkDeoj meo.Lt nomen meum novum. -
r? Qui habet aurem,audiar, quid Spirj-{ tus dicat Ecclesiis. i

14 Angelo vero Laodicensium kcclesiK scribe,H*c dicit Amen, testis ille fidelis. Se. verax.principium opificii Dei; !
i* Novi opera tua, nempete_nequefri-j gidum este, neque fervidum; minam frigis
4u? efi€S,aw fervidus. !
»6 Tr*qu<rJ

16 Itaquts.quoniam tepidus es,nec frigidus ,nec fervidus,futurum est,utteevomam «x ore meo-
17 Nam dicis, dives sum,8t ditatus sum, & nulla re nnihi est opus: Neque nosti, ce esse aerummosum, & miserabilem, & pauperem , & eoorum,8c nudum.
,ij Consi.lium do cibi,ut emas a me aurum igni eacploratum, ut dives fias; & vestimenta a lba, uc induaris, nec manifesta 6ac pudenida nuditas tua • St collyrio inungas oculos iuos, ut videas.
19 Ego,quoscunque amo,arguo Lc castigo : Ferve igitur,& resipisce.
20 Ecce, sto ad ostium, & puiso: siquis audierit vocem meam,8t aperuerit ostium ingrediar ad eum, & cocnabo cum eo, Sc i- pfemecum.
21 Qui vicerit, tribuam eiut sedeat tne- cum in throno meo,ut & ego vici, & sedeo
cum Patre meo in throno ejus. . .]
-1 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ledesiis
CAV. IV. Re* cdput , (Sr
EccUftd. describitur hp&Utio,throno,iffeflo-
rib Wt&c.
P Ostea vidi,&ecce , t^ium erat apertum in cocio : & vox prima,quam audiveram tanquam tubae, loquentis mecum, dicebat. Adscende huc, & ostendam tibi, quae oporteat fieri posthac. . .
- Starim igitur fui correptus spiritu : « ecce thronus posirus erat in cocio : St qui- ddm throno insidebat.
1 is autem, qui sedebat, aspectu similis er*t lapidi iaspidi ,& sardio, 8t in circuitu throni erat iris,aspectu similis smaragdo.
4 Et in circuitu throni, erant throni vj- ginti quatuor : fit super eos thronos vidi vigmti quatuor Seniores sedentes, amictos vestibus albis, & habentes impositas capitibus suis coronas aureas.
5 Prodibant autem ex illo throno fulgura, 3c tonitrua. St voces: 8c septem lampades igneas »ardentes ante thronum,quae sunt septem spiritus Dei.
6 Erat etiam ante thronum mare vitreum, simile crystallo: Ötimerthronum, St quae thronum ambiebant, quatuor ani- : malia plenaoculis ante Stretro:
1 7 Animal autem primum erat simile leoni,8c secundum animal simile vitulo,St tertium animal habens faciem velut homo,St : quartum animal simile aqui! * volanti.
(8 Et quatuot animalia singula per se habebant alas Cenas in circuitu, 8e imus plena erant oculis, die ac nocte .sine intermisso ne dicentia: Sanctus, Sanctus, Sanctus,Do- minus Deus, ille omnipotens,Erat,S: Est. St Venturus est.
9 Et quum tribuebant illa animalia gloriam, St honorem,& gratiarum actionem ei qui throno fnfidebar.illi, inquam ,viventi in fecula secuiorum.
10 Procidebant viginti quatuor illi Seniores in conspectu istius insidentis throno, 8t adorabant illum viventem in secula secuiorum,&abjiciebant coronas suas ante thronum,dicentes;
ti Dignus es Domine» qui accipias glo

riam & honorem,& virtutem ; quia tu condidisti omnia,8c per voluntatem tuaun sunt» 8t creata sunt.
C AP. V. Liber regiminvi „ proruidentU Cftrifti clausu*.
D Einde vidi ad dexteram ejus,qui insidebat throno, librum scriptum int;us,8{ ä tergis obsignatum sigillis septem.
1 Et vidi Angelum validum, praedicantem voce magni; Quii est dignus, qyi ap$. riatlibrum,&solvate)ussigilla ?
; Nemo autem poterat neque ici coelo* neque in terra, neque subter terram* aperire librum,neque eum inspicere.
4 Flebam igitur ego multum, quod nemo dignus inventus esset, qui aper iret, St legeret librum,nec qui eum inspiceret.
5 Tum unus ex Senioribus illis dicit mihi : Ne fleto : ecce, vicit Leo illa extribu |uda,stirps illa Davidis, ut aperiat Ubrum, 8c solvat septem eius sigilla :
f> Aspexi igiiur, Sc ecce interthronum, & quatuor illa animalia, & inter Seniores illos, Agnus stans tanquam mactatas, habens cornua septem, Lc oculos septem, qui sunt septem illi Spiritus Dei, cmifliino- mnem terram.
7 is vtnit,8f accepit librum ex dextera
illius.throno insidentis.
8 Quumque accepisset librum, Quatuor illa animalia, & viginti quatuor illi Seniores prociderunt in conspectu Agni.habentes singuli citharas. 8t Phialas aurt-as,plenas suffituum , qua? sunt preces sancto-
9 Er cecinerunt canticum novum,dicentes i Dignus es,qui accipias librum ,Sc ape» rias ejus sigilla : quor.inm mactatus ts,8 e redemisti nos Deo per sanguinem tuum,ex omni tribu,Se lingua,& populo,& natione:
to Et fecisti nos Deo nostro reges,& sacerdotes : 8<regnabimus in terra.
11 Tum aspexi » 8t audivi in circuitu throni, 8c animalium, St seniorum illorum, vocem Angelorum multorum, 8c erat eorum numerus minies centena millia, 8c decies centena millia :
11 Dicentes voce magna: Dignus est A- gnus ille mactatus.quiaccipiat potestatem, Sc divitias,8t sapientiam, & vires,& honorem, 8t gloriam,& benedictionem:
tj Sed 8e res omnes condita?, rju# in ccc- to sunr,& qua: in terra, & sub terra, 8c in mari»8t qua: in cis fune omnia.audivi dt- ccntes j Ei, qui insidet throno,& Agno benedictio,St honor,& gloria,8t robur, in se cula secuiorum.
14 Quatuor autem animalia illa dicebant: Arnen; & viginti quatuor illi Seniores prociderunt in facies suas, St adorarunt eum, qui vjvit in fecula secuiorum.
CAP. Vt. Libtr cUustn Aperitur ab Jtgno,
Sexfigiüh ordine aptrtti, judici.x Dc/ ocerit» rfor!f mandantur.
P Ostea vidi, quum aperuisse: Agnus primum ex sigilli j, St audivi unum txqua- tucr illis animalibus dicens, tanquam vocem tonit rui;Veni,8t aspice.
| - Aspexi igitur, 8t ecce aderat equusal- bus; St qui insidebat ei,habebatarcum: fle LU 1 das-»
üäSaa» iv.

<jaca est ek corona, öc prodiit vincen$,& ut
Vinceret.
; Qmj-nque aperuisset sigillum secundum, oudivT secundum animal dicens; Veni, Se adspice.
4 Et prodit alius equus rufus ;& sedenti in eo datum est,ut tollat pacem e terra,ut alii alios mactent: datuique est ei gladius magnus.
< Et quum aperuisset sigillum tertium,audivi restium animal dicens ; Veni, öc aspi* ce Aspexi igitur,& ecce equus nigei <ust- rat: & qui insidebat ei,habebar stateram in rtianu sua.
6 Et audivi vocem inter illa quatuor animalia dicentem; Chxnix tritici denario, öc tres choenices hordei denario ; dc vinum, öc oleum ne lasseris.
7 Quumque aperuisset sigillum quartum; audivi vocem quarti animalis , dicentem V-ni.Sc aspice.

8 Tum vidi,& erce aderat equus pallidus, & eius, qui insidebat ei, nomen erat Mors : Se infernus sequebatur eam : data- que est eis in quadrantem terra: potestas trucidandi gladio, Öcfame, & morte,& per terrestres Ieras.
9 Qu,um vero aperuisset sigillum quin tum,v?3i sub altari animas eorum,qui mactati fuerant propter verbumDei,8c propter testimonium,quod tuebantur.
10 Clamabant autem voce magna,dicentes ; Usqu« quo Domine, qui sanctus es,8c verax, non judicas.öc sanguinem nostrum vindicas.<um reposcendo ab iis,qui habitant
ii Tum dat* sunt singulis stol* alb* , & dictum est eis. ut requiescerent adhuc paululum temporis.usque quo compleamur e- tiam conservi eorum. Se fratres eorum . qui occidendi sunt sicut & ipsi.
ii Deinde aspexi, quum aperuisset sigillum sextum,& ecce terr*motus magnus factus est •• Se sol factus est niger iit saccus cilicinus,& luna tota facta est üt sanguis:
i $ Et stell* cccli ceciderunt in terram,sicut ficus abjicit grossos suos, quum vento magno concutitur.
14 Et coelum abscesTic sicut liber,qui convolvitur : Se omnes montes,8c infula: e suis locis emota: sunt:
1 s Et reges terrae,Se optimates,& divites, & tribuni,& potentes,omnesque tum fervi, tum ingenui occultarunt sq in speluncis, Se in petris montium.
16 Et dixerunt montibus,& petris: Cadite in nos.occultate nos a conspectu ejus, qui insidet throno,& ab ira Agni;
r7 Nam venit dies ille magnus irr illius; & quis poterit stare ?
CA p. Vlt. Quatuor angeli,qui prasunt 4. eardinibM m undi. JlngelM custos magni fi- giUi ,qur olfignantU' - 14300. t/rcttfeomi- nesMultitudo&hymnMlan&oruminralo,
P Ostea vidi quatuor Angelos, insistentes quatuor angulis teirr.retinentes quatuor ventos cerrr.ne flaret ventus super terram, neque super mare,neque in ullam ar-
x Et vidi alium Angelum ascendentem ab ortu soli*, habentem sigillum Dei vivi;;
POCALYPSIS. , Cap.7.?»
qui acclamavit voce magna quatuot iUis Angelis,quibus datum est Irdete terram
; Dicens j Ne l*dite terram,neque mare, neque arbore*,qub usque oblignaveri-, mus servos I>ei nostri t n frontibus suis
4 Et audivi numeium obsignatorum; centum quadraginta quatuor minia tiunt obsignata ex omnibus tribubus filiorum Jifrael.
< Ex tribu Jwda:,duodecies mille obsi-i gnata : ex tribu R.uben, duodecies mille obsignata: ex tribu Gad,duodecies mille i obsignata •'
6 Ex tribu Aseris,duodecies rriileobsi-| gnata: ex tribu Ncphthali,duodecies mille obsignata: ex uibu Manaslis , duodecies mille obsignata:
7 Ex tribu Simeonis .duodecies mille obsignata ; ex tribu Levi ,duodecies mille! obsignata: ex tribu Isascharis, duodecies mille obsignata ;
8 Ex tribu 7abulonis,duodecls mille obsignata ; ex ri ibu Josephi, duodecies mille obsignata ;cx tribu Bcnjaminis, duodecies mille obsignata.
y Vostea vidi.kt ecce,slderrtt turba multa: quam numerare -emo possit,ex omnibus gentibus,8c tribubus ,& populis.St linguis . stabantque ante thronum ,&in conspectu Agni,amicti stolis albis: Se palmr in mani- j bus eorum. I
10 Er clamabant voce magna, dicentes ; j Salus a Deo nostro est, insidenti throno,5e j
11 Omnes autem AngeTl'flabant in cir- ! cuitu throni,& seniorum,& quatuor anima- : lium illorum, & procubuerunt ante thro- < num in facirS su3S,& adorarunt Deum. j
ii Dicentes ; Arnen : benedictio, & glo- • ria, Se sapientia, & gratiarum actio , Se honor,Se potestas,& vires Deo nostro in secula seculorum Arnen.
11 Tum me compellavit unus «e iUis se-• nioribus, dicens mihi ; Isti, qui amicti fune stolis albis,qui nam sunt,Se unde venerunt ?
14 Er dixi ei, Domine,tu nosti? Et dixic mihi: Hi sunt, qui venerunt exafflictione magna: & laverum stolas suas,ac dealbarunt in sanguine Agni.
15 ideo siinc ante thronum Dei,& cotune
eum diese nocte in templo eius: Sequi insidet throno,proteget eos umbraculo. ;
16 Non esiurifnr amplius ,neque sitiene I amplius,nec in eos cadet sol, neque ullus asstus.
17 Quoniam Agnus , qui in medio throni est,pascet eos,Se vi* dux erit ipsis ad vivos fontes aquarum : Se abstersurus est Deui omnem lacrymam ab oculis eorum.
CAP. VIII. Bpitdsis bu')M Ubii hicinei* ! pit.tfam aperto septimoftgiUoJeptem ange-' li cum tubii procedunt : & primi4 quatuor j clangentibus magna oritur «m/ufio. I
P Orro . quum aperuisset sigillum septi-i muni, factum est silentium in calo,ferine 1 periemihoram. ,
2 Et vidi septeni illos Angelos,qui ad- ! stant in conspectu Dei , quibus dat* sunt *■ septem tub*. \
; Tum aliulAngelus venit,& stetit apud { aram!

. aram » habens thuribulum aureum: & dati sunt ei suffitus multi.ut offerrer cum precibus Sanctorum omnium super altare aureum,guod est ante thronum.
4 Ascendit autem fumus suffituum cum precibus Sanctorum,e manuAngeli ad conspectum Dei.
? Deinde accepit Angelus thuribulum,St implevit illud ex igne altaris,abjecitque in terram ' 8t facta sunt tonitrua,Gc voces.Sc fulgura.& rerrL motus.
6 Et septem Angeli,qui habebant septeni cudas »praeparaverunt se,ut clangerent.
7 Primus igitur Angelus clanxic,fc facta est grando,& ignis ,mista sanguine, proje* ctaque sunt in terram :& tertia pars arborum exusta est,& omne gramen viride exu-
8 Deinde fecundus Angelus clanxit.fif quasi mons magnus, igne ardens projectus est in mare : factaque est tertia pars maris sanguis.
9 Et mortua est tertia pars creaturarum, qua* eram in mari , animantia Jko,0c tertia pan navium periit.
10 Tum Angelus tertius clanxic, St cecidit c cocio stella magna, ardens velut lampas , cedidftque in tertiam partem sturninum,8c insontes aquarum.
11 Nomen autem stellas dicitur absinthium : versa est igitur tertia pars aquarum in absinthium : Se multi homines mortui sunt ex aquis,quod amaras factas essent.
1 i Deinde quartus Angelus clanxic, & percussa est tertia pars solis» & tertia pars lunas, & tertia pars stellarum : ita ut obscuraretur tertia pars eorum,8t diei non luceret pars tertia,Se noctis similirer.
,; Et vidi, Se audivi unum Angelum volantem per medium coeli,dicentem voce magni: Vas» vas, vae incolis terras,i reliquis sonis tubae trium illorum Angelorum, qui clangent.
Cap.t).to.
C AP. 1 1. Quintos sexto MzeMclangtn- tibtti aH* subeunt calamitates,
T Um qointus Angelus clanxic. Se vidi stellam e caelo cecidisse in terram,& data est ei 'Angelo clavis putei abyffi.
i Aperuit igitur puteum abyffi: & ascendit fumus ex puteo iir sumus fornacis magnae: & obscuratus est sol,& aer a fumo pu-
3 Ex fumo tutem exierunt locustae in terram : daräque est iilii$ potestas, qualem habent potesta:em terrestres scorpii.
4 Sed :psiJ est dictum, ne laederent gramen terre, neque viride quicquam,neque ullam arborem: s**d tantum homines,qui non haberent signum Dei in frontibus suis.
5 Datum autem est eis. non ut occidant eos , sed ut torqueantur menses quin-| que,jVtqut tormentum eorum,ut tormentum scorpii,quum percufferir hominem.
A itaque per eos dies homines qu trent mortem,& non invenient eam :& cupient mori,8t fugiet mors ab eis!

7 Figur« vero locustarum similes erant equis oartrisad prxVnjm:f)t‘ntaue imnosnx capitibus earum tannuam coronas similes suro.Se freies earum üt facies hominum.
8 Er habebant capillos,ut capillos multe-1
rum : Lc dentes earum,it leonuni 'erant :
9 Habebant autem loricas,ut loricas ferreas : & sonitus alarum ipsarum., üt sonitus curruum, fequis multis currentibus ad bellum.
10 Sed Se habebant caudas Cmiles scorpionum : erantque aculei in caudis earum; & earum potestas erat nocere hominibus menses quinque.
tt Habebant autem sibi imposirum regem : Angelum abyssi : cui nomen Hebraice Abad-don, Grace vero Apollyon.id tfl, perdens.
11 Vas unum abiit,& ecce veniunt adhuc duo vas postea.
i \ Tum sextus Angelus clanxic, 3 c audivi vocem quandam ex quatuor cornibus altaris aurei,quod est in conspectu Dei;
>4 Dicentem sexto Angelo,qui habebat rubamtSolve quatuor illos Angelos,vincto# ad magnum illud flumen, Euphratem.
i s Soluti sunt igitur quatuor illi Angeli, parati ad horam,& diem,& mensem,8t annum ,ut occidant tertiam partem horoi-
16 Eratque numerus equestris exercitu# bis miUies centena millia : nam audivi numerum eorum.
J7 itemque vidi equos per visionem ,Sc qui ipsis insidebant,habentes thorrceS igneos , fic hyacinthinos , 8c sulphureos; erane autem capita equorum tu capita leonum *. Sc ex ore ipsorum prodibat ignis,Sc fumus, & sulphur.
,8 Ab bis tribu# occisa est tertia par# hominumab igne,Se fumo.Bc sulphure,quas prodibant ex ore ipsorum.
’ i9 Potestas enim eorum in ore eorum est» & in caudis eorum : nam eorum cauda? similes sunt serpentibus , habentes capita, per quas laedunt-
j.o Forro reliqui homines,qui occisi non sunt hi* plagis,non resipuerunt ab operibus manuum suarum,ut ne adorarent daemonia,8csimulachra aurea,& argentea.& as- rea.öc lapidea.& lignea, quas neque cernere possunt »neque audire neque ambulare :
ii Neque resipuerunt ä cassibus suis, neque a veneficii» suis, neque a scortatione sui, neque a furtissuis.

CAP. X. Aliwt appArct-Angehvtnube Ami» st tu libcflum ttnfns,qutTn Jobernii druo-
rarrdum tradit.

T Um vidi alium Angelum validum , descendentem de cocio, amictum nube,supra cu'us caput erae iris: facies autem ejus tret ut sol. & pedes e<us ut columnas igneas.
* Habcbitque in manti sua libellum apertum : & imposuit pedem suum dexterum man, sinistrum autem superterram.
; Clamr.vstque yoce magni »sicur leo rugit: 8e quum clamasTec.loquuta sunt septem
‘tonirrua voce# suas.
4 Et quum loquuta fuissem septem ron!- ttua vocer suas,ego scripturus eram : sed audivi vocem de coelo dicentem mihi'.Obsigna . qu« loquuta sunt septem tonitrua,Le ne ea scribas.
5 E' Angelus, quem vidi stantem super mare. Le super terram, sustulit manum suam ad coelum,
tll; 61 :

6 Et juravit per eum , qui vivit in fecula secutorum, qui condidit coelum, fle ea , quae sunt in eo, & terram,fle ea.quat in ea sunc.flc mare,Ac ea,qua? in eo sunt,tempus non fore ampliii/:
7 Seddiehusvocis septimi Angeli,quum clanget, consummatum iri mysterium Dei, sicutannunciavitservis suis prophetis.
8 Et vox,quam audieram e cocio . rursum loquuta est mecum, fle dixit; Abi, & acci pe libellum illum apertum.qui fjl in manu An- geli,stantis super mare,8c super terram.
9 Abii igitur ad Angelum, dicens ei»Da mihi libellum- Et dixi' mihi; Accipe , & devora eum : & amaritudinem adferet ventri tuo , sed in ore tuo erit dulcis tanquam
10 Accepi igitur libellum e manu Angeli, & devoravi eumieratque in ore meo dulcis tanquam mei; sed quum devorassem cum,amaruit venter meus.
«i Tum dixit mihi: Oportet te iterum prophetare coram populis »Se gentibus, fle linguis,& regibus multi s.

CAI'. X I. Duo tefles eetlitilt misit devorare
turi beftia, quorum tamen cadavera pofica
vitam recipiunt. Subsequitur clangor septimi Angeli.

Atus est autem mihi calamus,similis vir-
j_yg
'ga?. adstititque Angelus,dicens; Surge, & metire templum Dei, fle altare, fle eoS.qui adorant in eo.
z Sei atrium,quod extra templum est,exclude ,& ne metiaris illud; nam datum est Gentibus,& Urbem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus.
; Sed dabo illam duobus illis'testibus meis, qui prophetabunt diebus mille du* centis sex.iginta.amicti saccis.
4 Hi iuntduae illae oles . fle duo candelabra im conspectu Dei cetra; posita.
,5 Quodsi quis velit eos laedere,ignis prodic ex ore ipsorum, Se devorat inimicos eorum : nam si quis velit eos laedere, ita oportet eum occidi.
6 Hi habent potestatem claudendi coctum, nc pluat diebus prophetis ipsorum :fle potestatem habent super aquas, convertendi eas in sanguinem : fle percutiendi terram cmni plaga,quotiescunque voluerint.
7 Porro postquam peregerint suum testimonium bestia illa, ascendens ex abysso geret adversus eos bellum , Ac vincet eos, fle occidet eos.
8 Et cadavera eorum jacebunt in plateis orbis illius magna?,quas vocatur splritualiter Sodoma,fle Aigypcus, ubi fle Dominus noster crucifixus est.
9 Et cernent beminrs ex tribubus , fle populis , & linguis , & gentibus cadavera eorum, per tres dies, fle dimidium, flrcadavera Corum nonsinenc poni in monumentis.
10 Et incolje terra? gaudebunt super illis, & hilares erunt'flc munera mmencalii aliis, quoniam hi duo Propheta? torserint terra: incolas.
11 Sed post diei « % -.s, fle dimidium spiritui vua?,a Deo ptodicte ingredietur in illos *. stobüiv.que erecti in pedes suos , & metus magnus cadet in eos,qui ipsos spectärirtt.
ii Deinde audierunt vocem magnam de
cocio,dicentem ipsis; Ascendite huc.Ascen- derüntque in coelum per nubem; & conspexerunt illos inimici eorum.
i) Factusque est in illa horaterrxmotus magnus,& decima pars urbis cecidit, .fle occisa sunt in terrxmotucapitattominum septies mille, fle reliqui territi sjnt, & dederunt gloriam Deo coeli.
i 4 Va?secundum abiic,fleecce va? tertium venieteitb.
ic Septimus igitur Angelus clanxit, Sc facts sunt voces magnae in cotlo, dicentes» Fasta fune regna mundi Domini nostri, Se Christi ejus, qui regnabit in fecula secu-
ib Tum vigintiquatuor illi Seniores,qui m conspectu Dei sedent in thronis suis,prociderunt in facie* suas,fle adorarunt Deum.
17 Dicentes: Gratias agimus tibi Domi* ne, Deus omnipotens, Qui es,& Qui eras,fle Qui venturus es, quod adep.-ussis potentiam tuam magnam,fle regnum inieris :
18 Ec irata? sunt Gentes, & advenit ira tua , 3 e pratstitutum tempus mortuorum,uc judtcentur,fle des mercedem servis tuis Prophetis , fle sanctis , fle timentibus nomen tuum . parvis,fle magnis ; fle perdas eos, qui perduntterram.

19 Tunc apertum est templum Dei m cocio , fle visa est Arca pacti ipsius in eius templo ; fle facta sunt fulgura,fle voce*.& tonitrua,Sc tcrrarmotus, 8 e grando magna.
CAP. X M. Mu/ierM parturientU signum apparet,cusus partui insidiatur Draco ;qur et iktchatte deviSiu* in terram de jeüM adhuc insequitur mulierem.
V Ifumeis autem signum magnum in cocio:
mulier amicta sole , sub cujus pedibus erat luna,fle in capite corona stellarum duo-
z Et gravida clamabat parturiens, fle distorquebatur ad pariendum.
1 Et vi funi est aliud signum in cocio: nam ecce, adfuit draco magnus, rufus,habens ca » Dita septeni, fle cornua decem: fle in capitibus suis diademata septem.
4 Cuius cauda trahebat tertiam partem stellarum coeli,quas abjecit in terram: stetit autem is draco ante mulierem parituram ». aut quum peperisset,filium ejus devoraret.
5 Peperit autem filium masculum, recturum omnes Gentes virga ferre» : fle raptus est Filius eiu* ad Deum.flt thronum eius.
6 Mulier vero fugit in solitudinem, ubi habet locum paratum a Deo: ut illic alerent eam diebus mille ducentis sexaginta.
7 Et factum est praelium in cocio: Michael. fle Angeli ejus prasUatisunt cum dracone,fle draco pugnavir,fle Angeli ejus:
8 Sed hi non praevaluerunt, neque locus eorum amplius inventus est in coelo.
9 Et proiectus est draco ille magnus, serpens ille antiquus» qui vocatur diabolus, fle Satanas,qui seducit torum terrarum orbem: proiectus , induam, est in terram, fle Angeli ejuscum eo projecti funr.
io Et audivi vocem magnam dicentem in caelo: Nunc facta est salus, fle potentia, fle regnum Dei nostri» fle potestas Christi eius : quia dejectu* est accusator fratrum nostrorum

tum , qui accusabat eos in conspectu Dei tem e terra, habentem cornua duo similia ‘ ‘ “ Agni,sed loquebatur ut draco.
nostri die ac nocte.
11 Sed ipsi vicerunt eum per sanguinem Agni »de per sermonem testimonii sui: & animae suae prodigi fuereint usque ad mor
11Proptcrea hilares estote cocli, & qui habitatism cis. Vx incolis terrae, & maris : nam descendit diabolus ad vos , excande- scentix magna? plenus, ut qui sciat se exiguum tempus habere.
,< Quum igitur vidisset draco se projectum esse in terram , persequutus est mulierem, qux pepererat masculum.
14 Sed datae sunt mulieri alx dux aquilae magnae, ut volaret l conspectu serpentis in desertum , in locum suum, ubi aleretur per tempus,8c tempora,de dimidium temporis.
, 5 Bjccjt autem serpens ex ore suo post mulierem aquam tanquara flumen,ut eam faceret rapiiflumine:
16 Sed succurrit terra mulieri, aperttit- que terra os suum.de absorpsit flumen,quod ejecerat draco tx ore suo.
17 Iratus est igitur draco adversus mulierem, de abiit,ut gereret bellumcum reliquis ex ejus femine » observantibus praecepta De» » de habentibus testimonium JESU Christi.
18 Stetitque super arenam maris.
1 r Ea vero potestatem prioris bestix o- mnem exercet in conspectu ejus.de facit,ut terra,de ipsius incolae adorent bestiam illam primam,cujus curata fuerat plaga lethalis.
1; Edfcqux signa magna , adeo ut etiam ignem faciat b cocio descendere in terram » in conspectu hominum.
14 Et seducit incolas rerrx proprer signa» qux data sunt ei,ut faciat in conspectu be- stiar,dicens incolis terrx, ut faciant imaginem bestia; , qux gladio vulnerata fuit, sed
i§ Datumque est «i , uc animaret imaginem bestixiuc etiam loquatur imago be- stix ; de faciat, ut quicunque non adorärine imaginem bestix»occidantur.
16 Seddc facit,ut omnes,parvi, de magni, divites,de pauperes,liberi,de fervi accipiant characterem in manu sua dextera, aut in frontibus suis:
17 Et ne quis poM t emere, aut vendere , nisi qui habeat characterem , aut nomen bestix,aur numerum nominis ejus.
iH Hic sapientia est. Qui intelligentil praeditus est , computet numerum bestix » numerus enim hominis est : dc numeruL eius,sexcenta sexaginta sex.
CAl'. XIV. Hic incipit UtA cattfirophe
hujM libri . Kam Agnuttandcm prodit i»»
4cimi,sflnt»cvm nouum AudituY,& quinque
Angeli Ju9 offieio non desunt. nr*Unc vidi, 8e ecce adnat Agnus,stans fu*
C AP. X HI. BesliaillAmuttuepStfU* m&. ximAm mundi partem in idololatriam sedu- tit: qb aliA tonfirmatur.
T Um vidi bestiam e mari ascendentem , w
qux habebat capita septem ,8e cornua X per montem Sion,& cum eo centum decem : de imposita cornibus ejus decem; quadraginta quatuor millia,habentia nomen
... 9, . .in. ha. ' Vn.ri< pili« frri nmm in frnnriKm fui e
diademata, & impositum capitibus ejus no menblasphemix.
1 Eritquehxc bestia , quam vidi, similis pardo, de pedes ejus üt pedes ursi. & os ejus ut os leonis; dedit aurem ei draco virtutem suam , & thronum suum, & potestatem magnam.
; Et vidi unum ex capitibus ejus quasi lethaliter cadum; sed ipsius plaga lethalis curata est: & admirans universa terra,se- quura est bestiam.
4 Et ado: arur.r draconem , qui dedit potestatem beftix.’d: adorarunt bestiam , dicentes ; Qmssimilis bestix ? quis poterit pugnare cum ea ?
< Datümque est ei os , loquens magna,& blasphemias; fle data elt ei potestas agendi menses quadraginta duos.
6 Aperuit igitur os suum ad blasphemi- am adversus Deum , ut conviciisafficeret
’ nomen eius ,de tabernaculum ejus »Se eo S,
: qui in cocio habitant.
7 Sed de datum est ei bellum gerere cum 1 sanctis,de eos vincere: de data est ei potestas i in omnem tribum,8e linguam.de gentem.
' 8 Itaque adorabunt eam omnes incolx
i »errx, quorum non sunt scripta nomina in f libro vitae Agni illius .mactati jam inde a jj jacto mundi fundamento.
O Si quis habet aurem,audiat.
«0 Si quis in captivitatem agit, in capti- ! ritacem ab i r; si quis giadio occiderit, o- r porcet eum gladio occidi; hic est tolerantia, d.' fides '-anctorum.
I 11 Deinde vidi aliam bestiam ascendcn«
Patris ejuJ scriptum infrontibus suis.
t Et audivi vocem e coelo, canquam vocem aquarum multarum,8e canquam sonum tonitrui magni ; de vocem audivi citharoedorum,pulsantium citharas suas :
; Et qui canebant quasi canticum novum ante thronum,8e in conspectu quatuor illorum animalium , dc illorum seniorum ; neque quisquam poterat discere canticum illud, nisi illa centum quadraginta quatuor millia,ii uidWicet,qui emti sunt e terra :
4 Hi sunt, qui cum mulieribus non fune inquinati; virgines enim fune: hi sequuntur Agnum,quocunque ierit; hi emti sunc ex hominibus primitix Dco.de Agno saerx.

s Et in quorum ore non est inventus dolus: sunt enim inculpati ante thronum Des«
6 Deinde vidi alium Angelum,volantem per medium coeli,habentem Evangelium x- ternum , ut Evangelizarec incolis terrx, de omni genti,dc tribui.de lingux.de populo.
7 Dicentem magna voce ; Timete Deum, de ci tribuite gloriam : nam venit hora judicii ejus: de adorate eum,qui fecit coelum, dc tcrram.dc mare,8e fontes aquarum.
8 Et alius Angelus sequutus est,dicens $ Cecidit Babylon, urbs illa magna, quia vinum excandescemix scortationis sux potandum praebuit omnibus gentibus.
q Et tertius Angelus sequutus est illos, dicens voce magna i Si quis adoraverit bestiam, de imaginem ejus, de acceperit characterem in fronte sua au: in manu sua.
10 Bibet hic quoque ex vino excande-
secn-
I* 11 4

Cap.i4.»f. JOHANNIS A icenti* Dei, ex mero.tnqudm,infuso in poculum excandescentiae ipsius, de torquebitur igne.L sulphure in conspectu Angelorum sanctorum,& in conspectu Agni.
ii Et fumus tormenti ipsorum ascendet in secula secutorum : nec habebunt requi- em die,nec nocte,qui adorant bestiam, Se i- maginem e|u$,& si quis acceperitcharacte- rem nominis ejus.
ii Hic tolerantia sanctorum est :hicqui observant praecepta Dei,8c fidem Jesu.
i ^ Tunc audivi vocem c cocio,dicentem «mhi:Scribe,Beari ab hoc tempore mortui ii,qui Domini causa moriuntur. Etiam,dicit Spiritus ; ut requiescant a laboribus fuis:& opera eorum sequuntur eos.
14 Aspexi autem,& ecce Aderat nubes candida: & nubi insidebat quidam,similis homini,habens impositam capiti suo coronam auream,& in manu sua falcem acutam.
it Et alius Angelus prodiit e templo, clamans voce magna ad eum,qui insidebat nubi i Mitte falcem cuam,& mete : quia ve- r.ic tibi tempus metendi: nam aruit meflis terra;.
16 Misit igitur is,qui insidebat nubi,falcem suam in terram.Sc demessa est terra.
1*7 Tum alius Angelus prodiit e templo, «jitod est in cocio,habens & ipse falcem a-
18 Et alius Angelus prodiit ab altari, habens porefiatem in ignem: declamavit voce magnä ad eum.quihabebacfalcem a- cutam,dicens ; Mitte falcem tuam acutam, & vindemia botros vine* terr*: nam matura; sunt ejus uv*.
19 Misit igitur Angelus falcem suam a- cutam in terram, & vindemiavit vineam terr*,& misit in magnum illum lacum excandescenti* Dei.
20 Et calcarus est lacus extra civitatem : exivitque sanguis e lacu usque ad fratnos e- quorum per stadia mille sexcenta.
CA 1 ’. XV. Calix \t* Deiextipiturseptem phialti A tvtidtM Angelis.
Einde vidi aliud signum in cocio magnum,8e admir. bi«e: Angelos illos septem, habentes plagas septem ultimas,quoniam per illas erit excandescentia Dei consummata.
2 Et vidi tanquam mare vitreum,mixtum igni : Se eos,qui victoriam reportabant ex bestia illa,& imagine ejus,& charactere e- jus,ex numero numiris ejus stantes apud mare vitreum,Lc habences citharas Dei.
; Qui etiam cantabant canticum Mosis, servj Dei,&canticum Agni,dicentes ,*Ma- pna, & mirabilia fune opera tua Domine, Deus omnipotens; Just*,& ver* sunt vi* cur,Rex sanctorum.
4 Quis nou timebit te Domine,& glori * ficabit nomen tuum ? Nam solus sanctus cc. Nam omnes gentes venient,& adorabunt in conspectu tuo : nam jura tua manifesta facta sunt.
s Et posth*c aspexi,8e ecce,apertum est templumTabemaculi,testimonii in calo 6 Et prodierunt« templo septem illi Angeli , habentes septem plagas, induti lino mundo,& splendido, Se praecincti circa pectora zonis aureis.
?0 C A I Y P Si S. Cap.i5.'6.
7 Et unum ex quatuoranmalibus dedit septem Angelis Phialas aurtas,plenas excandescenti* Dei,viventis in 'ecula seculo-
8 Et impletum est remplun fumo pre- deunte a majestate Dei,& a virtute ejus : nec quisquam poterat ingred in templum, donec lonsummai* eslent 'epeem plag* septem Angelorum.
C A P. XVI. Septem PhiaU nutu D ei es- funduntur.
T llnc audivi vocem magmm e templo» dicentem septem illis A:feli<: ite.es fundite Septem phialas excandescenti** Dei in terram.
1 Abiit igitur primus Angilu 4 ,Se effudit phialam suam in terram : fictumque est ulcus malum,ac noxium adversus homines, qui habebant characterem besti* ,8e eos , qui adorabant imaginem ejus.
; Deinde secundus Angelus effuditphia- lam luam in m are, factumque est illud quasi eruor cadaveris : 8 e quodcuncue animal vivens in rr.ari,mortuum est.
4 Tum tertius Angelus ePudit phialam suam in flumina, & in fontes aquarum : & factaesunt sanguis.
5 Et audivi Angelum aquarum dicentem: justus es, Domine,Qisi es,8e Qui eras, 8cQui eris,quod h*c judicaris,
6 Quoniam sanguinem sanctorum,& Prophetarum effuderunt,& sanguinem eis dedisti ad bibendum ; digni enim sunt.
7 Et audivi alium e sanctuario dicentem: Etiam Domine Deus omnipotens, vera sunt,Se justa judicia tua.
8 Postea quartus AngelusefTudic phialam suam in solem,8c datum est ei aestu affligere homines per ignem.
9 Et aestuaverunt homines *stu magno, 8 e biafphemarunt nomen Dei,habentis auctoritatem in has plagas: neque resipuerunt,ut tribuerent ei gloriam.
10 Tum quintus Angelus effudit phialam ;'uam super thronum besti* illtus,& factum est regnum ejus tenebro um : & mandebant linguas suas pr* dolore:
11 Et biafphemarunr Deum cxli pr* doloribus suis , & ulceribus suis , nec resipuerunt ab operibus suis.
12 Tum sextus Angelus effudit phialam suam in flumen illud magnum » nempe Euphratem : 8 e exsiccata elf aqua eius,ut pararetur via Regum ab ortu solis adventantium 1; Et vidi ex ore draconis,& ex ore illius besti*, & ex ore Pseudopropbet* illius tres impuros fpiri tus »similes ranis predeutst es- it Sunt enim spirirus d*moniorum , edentes signa, quique abeunt ad Reges terra; , Se totius mundi , ut congregent eos ad pr*lium magni illius diei Dei omnipotentis-
»5 (Ecce venio ut fur. Beatus,qui vigila*,& fervat vestimenta sua,ne nudus ambu- I ler,& cernantur pudenda ipsius.) ;
»b Congregavit igitur eos in locum , qui j vocatur Hebraice Armageddon. j
17 Tum septimus Angelus effudit phia- I lam suam in aerem : 8c prodiit vox magna e j templo cocli ä throno,dicens j Puic. j
S ka- 1

Cap.tÄ.i*. JOHANNIS A ,8 Factique sunt sonitus, & fulgura» Se tonitrua ; 6 t terra-motus factus elf magnus, qualis nunquam fuit, ex quo homines fuerunt super terram, terrasmotus, inquam, adeo magnus.
19 Et dirupta est urbs illa magna in tres partes,& civitates Gentium ceciderunt, Se Babylon illa magna venit in memoriam, in Dei conspectum, ut praeberet ei poculum excandescentiae irae suae.
20 Et omnis insula fugit, Se montes non sunt inventi.
z 1 Et grando magna, quasi talenti pondo descendit e coelo in homines: & blasphe- rr.ärunc Deum homines propter plagam grandinis - quoniam magna fuit ejus plaga

vehementer. _

C A P. XVII. ludietummagnd meretricii, cujus omatM, calix, <£j* anatome deseri -

Um venit unus ex septem Angelis, qui habebant septem phialas, & lequutus est mecum dicens mihi: Htus tu,ostendam tibi damnationem meretricis illius magnae, 'sedentis super aquas multas:

i Cum qua scortati lunt reges terrae, Se cuius scortationis vino inebriati sunt inco-

; Qüïmque me per spiritum in desertum -asportaflet, vidi mulierem insidentem bestia; coccinae, plenae nominibus blasphe- . miae »habenti capita septem, Se cornua de-

4 Erat autem mulier illa amicta purpura, & cocco, & inaurata auro, Se lapidibus pretiosis, Se margaritis, habens poculum aureum in manu sua , plenum abominationibus,& immunditia scortationis suae*

§ Et in fronte sua nomen scriptum,mysterium, Babylon illa magna,mater illa scor» ttationum,& abominationum terrae.

6 Et vidi mulierem illam ebriam sanguine sanctorum. & sanguine martyrum Jesu : & miratus sum,quum viderem illam,admiratione magna.

7 Tunc dixit mthi Angelus: Quare miraris? ego dicam tibi mysterium mulieris,^ bestie,qu«c portat eam,quae habet capita septem, Öc cornua decem.

. 8 Bestia,quam vidisti,fuit,St non est : &

i ascensttra est ex abysso,8c in exitium abitura : & mirabuntur incolae terrae,squorum | nomina scripta non sunt in libro vitae a jacto mundi fundamemo)cernentes bestiam, quae erat,& non «st,& tamen est.

, 9 Hic est mens, qua:habet sapientiam.

Septem capita septeni montes sunt, super 1 quos mulier sedet.

10 Et Reges septem sum:quinque cecide-, ' runt, unus est» 6* alius nondum venit: Se

quum venerit, oportet illum ad exiguum tempM manere.

11 Bestia autem, quae erat, & non est,is t octavus est, Se « septem illis est» Se in exi- ! rium abit.

k-,r Vecem autem cornua,quae vidisti,decem Reges sunt,qui regnum nondum acce*

I perunt.fed auctoritatem tanquom Reges ad unam honm accipient cum bestia, it Hi suntunius sententiae, Se vires, a«

, auctoritatem luam besti* twdcnr.

POCALYPStS. C.p.i/if.

14 Hi cum Agno pugnabant, & Agnus vincet eos: quoniam Dominus dominorum est,Se Rex Regum, qui cum eo sunt vocati, & electi,& fideles.

15 Deinde dixit mihi: Aquae.quas vidisti, ubi meretrix sedet, populi l'unt.öc turbze, & gente»,& linguae.

16 Et decem cornua , quae vidisti in bestia, hi odio prnsequentur meretricem. Se desertam reddent illam, Se nudam,& carnes ejus edent,& ipsam igne exurent.

17 Deus enim dedit in corda eorum» ue exsequantur, quod ipsi visum est, & ut consentiant, dentque regnum suum bestiae,donec consummentur verba Dei.

,8 Et mulier, quam vidisti, est urbs illa magna, qua: habet regnum super reges terra:.

C A P. X V 111 . Kuin,* Babyloniifiguratur. T post hacc vidi Angelum descendentem c cocio,habentem auctoritatem magnam : & teri a illuminata fuit ipsius gloria.

2 Exclamavit aurem vehementer, voce magna, dicens : Cecidit,cecidit Babylon il» !a magna, Se facta est domicilium daemoniorum, & custodia omnis 1 piritiis impuri, & custodia omnis volucris immundae, Se

3 C^uia ex vino excandescentiae scortationis eius biberunt omnes gentes.LeReges terrae cum ea scortati sunt, & mercatores terrae opibus luxus ejus ditati sunt.

4 Et audivi aliam vocem, e ccclo dicentem i Exite ex ea popule mi,ne participes sitis peccatorum ejus, &ex plagis ejus accipiatis-

5 Nam accumulata peccata eius pertige- runt usque in coelum,& recordatus est Deus scelerum eius:

6 Reddite ei,sicut & ipsa reddidit vobis: & duplicate ei duplum fecundum opera eius :m poculo, quod propinavit, propinate ei duplum.

7 Quantum sibi gloria: attribuit, & luxuriata est, tantum date ei tormentum, & luctum : quia in corde suo dicit: Sedeo regina,nec sum vidua,nec luctum videbo.

8 Ideo unä die venien* ejus pbgae, mors, & luctus, & fames : & igne exuretur,quia validus est Dominus Dtus.qui damnabit

9 Tum flebunt eam.Le planget super ea reges terrae,qui cum illa scort?n,£< luxuriati sunt, quum viderint fumum incendii c- jus:

10 Procul stantes,propter terrorem tormenti ipsius, (s dicentes ; Vah, vah,Magna illa urbs Babylon,urbs illa valida, una hora venit judicium tuum.

11 Sed 8c mercatores terra: flebunt.fc lugebunt super eä : quoniam merces cotum nemo emit amplius :

11 Merces auri,& argenti,& lapidis pretiosi, & margaritarum, & byili,& purptuae, Le serici, 8e cocci,& omne lignum thynum, & omne vas eburneum . b omne vas ex ligno pretiosiflimo ,& aere,8e ferro, öc mar-

1 ;Et cinnamomum,& suffitus,& urfuen- tum.Se thus,& vinum,8c oleum,& smiam, & criticum, & jumenta,& ove», & cquos.Öe 111 y 14 ®e

 & rhedaj.fc mancipia,8< animas hominum.

14 Et fructus desiderati ab anima tua, abierunt ä te omnia pinguia ,& praeclara abierunt a te : nec amplius ea invenies.

1 c Harum, inqudm,rerum mercatores ab ea divites facti,procul stabunt,propter terrorem tormenti i psius,flentes,ac lugentes:

16 Et dicentes ; Vah.vah,civitas illa magna, qua? amicta erat bysso , & purpura, & cocto, & deaurata erat auro, & lapidibus pretiosis , & margaritis! quinam una hora vastata? sunt tanta? divitia??

17 Sed Sc omnes gubernatores, &omnis in navibus versantium turba, St nautae, 8c quotquot ex mari quaestum faciunt, procul stabunt;

,8 Et clamabunt,videntes fumum incendii eius, 8c dicent; Qu« similis trat urbi isti magna? ?

19 Et injecto capitibus pulvere clamabunt, flentes,ac lugentes,& dicentes: Vah, vah,quod urbs illa magna,in qua omnes,qui Habebant naves in mari, divites facti sunt ex ipsiuscopiis.una hora desolata est.

10 Exsulta super ea coelum,8f sancti Apostoli, & Propheta, quoniam nostras de illa poenas Deus sum sit.

21 Tum sustulit quidam Angelus validus lapidem, instar mola? magna?,& projecit in mare » dicens; ita cum impetu projicietur Babylon , urbs illa magna; nec amplius invenietur.

iz Sed vox citharoedorum » & musicorum,& tibia, ac tuba canentium non audietur in te amplius : nec uUusartifex cujus- cunque artis invenietur in te amplius: 8c sonitus molae non audietur in te amplius:

Et lux lucerna? non lucebit in te amplius : & voxsponsi.&fponfx non audietur amplius in te : nam mercatores tui erant optimates rerra?, Lc veneficiis tuis seductae sunt omnes gentes.

Lch Sed in ea fanguisProphetarum,& sanctorum inventus est.Scomniurn.qui mactati fUnrin terra.

CAP. XIX. Calites txultdntob judicium Babylonie* meretricii , <<jr cAnunt cxlejlc Hallcluja.

P Ost hxc audivi vocem magnam turba?

multae in cocio,dicentis: HalleUra: salus, & gloria. & honor , Sc virtus Domino Deo

i Quia vera . & justa sunt judicia ejus, & meretricem illam magnam» qus corrupit terram scortatione sua , damnavit, & vindicavit sanguinem servorum suorum ex manu

1 Deinde,secundo dixerunr: Hallcluja ;& fumus ejus ascendit in secula seculorum.

4 Et prociderunt viginci quaruor illi Seniores,^ quaruor illa animalia, 8c adoraverunt Deum , insidemem throno, dicentes ; Amen.Halleluia.

s Tum vox c throno prodiit,dlcens;Lau- date Deum nostrum omnes fervi ejus, Lc qui cimetis eum,paivi,& magni.
6 Et audivi ranquam sonitum tui bas mul- e<c,& canquam sonitum aquarum multarum, fiecanquam sonitum tonirruorum vehementium , dicentium ; Hallcluja; quoniam re*

• gnum iniit Dominus Deus ille noster omnipotens.
7 Gaudeamus, & exfultemis ,8c demus gloriam ei: quia venerunt nustia: Agni, & uxor ejus paravit se,
8 Et datum est ei , ut arriciattir bysso munda » Sc splendida ; byssus «ira justificationes sunt Sanctorum.
9 Tum dixit mihi, Scribe :Beati,quiad exnam ouptiarum Agni vocati lunt. Et dixit mihi: Hatc verba Dei vera ,unt.
10 Et procidi ante pedes e us, ut adorarem cum : sed dixit mihi: Vice , ne feceris: conservus tuus sum, & fratrum tuorum,qui habent testimonium Jesu. Deum adora : testimonium enim Jesu est Spiritus Prophe-
11 Deinde vidi ccclum apertum , 8e ecce adfuit equus albus : 8 c qui infdebat ei , vocabatur Fidelis,& Verax,Sc qui juste iudicat» & pugnae.
1 a Oculi autem ejus eMnttanquam flamma ignis-Sc in capite eius diademata multa; habebarque nomen scriptura , quod nemo novit,nisi ipse.
1; Et amictus erat veste,tincta tanguine X vocatürque nomen ejuj,Sermo ille Dei.
14 Exercitus autem , qui sunt in cocio,sequebantur eum equis albis , vestiti bysso al- ba.Sc munda.
15 Et ex ore ejus prodibat gladius acutus , ut eo percuteret gentes: ipse enim reget eas virga ferrea: & is est , qui calcabit lacum vini excandescentia? ,Sc ira? Dei o* mnipotencis.
16 Habebätque in vestimento ,& in femore suo nomen scriptum, Rex Regum, Sc Dominus dominantium.
17 Tuncvidi quendam Angelum,stantem in sole, qui clamavit voce magna, dicem o- mnibus avibus. qua? volabant per medium cccli : Adeste , Sc congregamini ad cecnam magni Dei.
'8 Ut edatis carnes Regum,& carnes tribunorum, & carnes potentum , Sc carne»! equo rum.&eorum.qui ipsis insident,8c carnes omnium liberorum , ac fervorum, parvorum,ac magnorum.
19 Deinde vidi bestiam illam »Sc Reges terras. H' exercitus eorum congregatos ad gerendum bellum cum eo , qui jnsidebdt e« quo,& cum ipsius exercitu.
»o Et comprehensa est bestia ,& cum ea pseudopropheta ille,qui edideratsignam ejus conspectu, quibus seduxit eos» qui acceperant characterem bestia? , Lc qui adoraverant imaginem ejus: vivi conjecti fune ambo in stagnum ijrnis,ardens sulphure :
21 Et reliqui occisi sunt gladio ejus, quf insidebat equo , prodeunte ex ore ipsius: & omnes aves saturata? sunt carnibus eorum.

CAP. X X. Felicitevs Ecclesue in hii ttnii permitie amior.

T\Einde vidi Angelum, descendentem e L-'coclo , habentem elavem abyssi , 6 e catenam magnam in manu sua.
2 Qui apprehendit draconem, ferpen- rem »inquam ,illum antiquum.qui est diabolus,& Satanas,flevinxit eum ^dannos mille.
? Conjecftque eum in abyssum, quam occlusit, Sc obsignavitfuper eum, ut non fedu- |

cerer ampli gentes, donec confummaren- *tur anni rr.jlle : nam postea oportet cum solvi ad exiguum temp«*.
4 Deind« vidi thronos,& sederunt super eos,& mdicipm datum est eis :& animas eorum,qui securi percusfi sunt propter te- ftimontu* Jesu* & propter sermonem Dei, quiquf non adorant bestiam , neque imagine»! ejus , nec acceperunt characterem ejus >n frontibus suis , aut tn manibus suis: vi- 'ventque ,6c regnabunt cum Christo mille, illosannos. , 1
s Reliqui vero ex mortuis non reviviscent,donec consummati fuerint illi anni mille. Ha?c est resurrectio prima.
6 Beatus, & sanctus,qui habet partem in resurrectione prima; in hol enim secunda mors non habet potestatem ; sed erunt sacerdotes Dei, & Christi, & regnabunt cum eo mille annis.
7 Postquam vero consummati fuerint anni mille,sotveturSacanas e carceresuo.
8 Et exibit,ut seducar genres.qiur sunr in quatuor angulis terrx.Gogum.&Magogutn, uc congreget eo s ad prarlium, quorum numerus est licuc arena maris.
9 Ascenderunt igitur super latitudinem terrae, & circumiverunt castra sanctorum,& urbem illam dilectam ; sed dtfeendie ignis a Deo e esclo, qui devoravit eos.
in Et Diabolus .qui seducebat eos, conjectus est in staenum ignis , & sulphuris, ubi trat & bestia illa, & ille pseudopropheta, & torquebuntur die,ac nocte,in secula scculo-
■ I Tum vidi thronum magnum . candidum,& quendam ei insidentem,'a cujus conspectu fugit terra, & coelum, quotum locus non est inventus.
ix Er vidi mortuos parvos . Lc magnos , stantes in conspectu Dei.&libri anerti sunt: & alius liber apertus est, qui est Mev vitae; judicatique sunt mortui ex iis , qua; scripta erant in libris »fecundum opera ipsorum.
t $ Er reddidit mare mortuos, quos habe- bat : Mors quoque, & infernus reddiderunt mortuos . quos habebant: Lc judicatum est de singulis fecundum opera ipsorum.
! 14 infernus autem,ac rnors conjecti sunt
l in stagnum ignis: qux est morssecunda. i i< Et qui noo inventus est in libro vit* scriptus,conjectus est in stagnum ignis.

■ CAR XXI. C<c!um novum,(p terra nova,

D Einde vidi coelum novum, & terram novam,primum enim ccclum, & prima terra abierat: & mare non amplius exstrbar.
x Et ego Johannes vidi sanctam illam civitatem, Hierusalem novam descendentem «i Deo, e coelo paratam, &c Sponsam .ornatam viro suo.
% Et audivi vocem magnam e coelo, dicentem > Ecce tabernaculum Dei tji cum hominibus, & habitabit cum eis: äcipsi, populi eius erunt, 5 c ipse Deus cum eis erit, Deus ipsorum.
4 Et abstersurus est Deus omnem lacry- mam ab oculis eorum : tzc mors amplius non exstabit,* neque luctusjneque clamor,neque labor exstabit amplius: quia praecedentia «hierum.
f Er dixit i h qui insidebat throno, Ecce,
 nova facio omnia. Et dixit mihi, Scribe : nam hsce verba vera sunc,&: fideiia.
6 Et dixit mihi; Euerur.t: egosumA,8e £ 2 ,initium, 8c sinis. Ego sitienti dabo ex fonte aqux viva?,gratis.
7 victor, ha-reditario jure obtinebit o- mnia:& ero ei Deus, & ipse erit nubi fi-
8 Formidolosis autem , Lc incredulis,& execrabilibus » & homicidis. & scortatoribus, & verefifis.&idn’.c'atris.&omnibuj mendacibus portio afignata est in stagno, ubi ardet ignis, & sulphur, quod est mors fecunda.
9 Tum yenit ad me unus ex septem, illis Angelis,qui habueram septem illas phialas, plenas septem plagis ultimis :& loquutus est mecun., dicens; Veni»ostendam tibi sponsam,uxorem Agni.
10 Et asportavit me per spiritum in montem magnum,& sublimem,& ostendit mihi civitatem illam magnam, sanctam, inquam, ’llam Hierusalem , c cocio descendentem «
n Habentem gloriam Dei: Lc cujus lumen trat simile Iapidi pretiosiffimo , rai> quam lapidi iaspidi, instar crystalli splenii IJabebac prxeerea murum magnum,& sublimem,habentem portas duodecim,& in portis Angelos duodecim,& nomina inferi» pta.qua: sunt nomina duodecim tribuum filiorum Jisraelis.
i\ Ab Oriente erant porra? tres: Ab A- quüone porra?cres: Ab Austro porca? tres: ab Occasu portas tres;

14 Et murus urbis habebat fundamenta duodecim.in quibus erant duodecim nomi* na Apostolorum Agni.
15 Porro is, qui loquebatur mecum, habebat calamum aureum , ut metiretur civitatem,& portas ejus,& murum eius.
16 Urbs ipsa vero quadrangularis sica est, cuius longitudo tanta est, quanta 8 e latitudo, menfusque esteivitatem illo calamo,ad stadiorum duodecim millia: süntque longitudo, & latitudo,& altitudo ejus aequales-
1 *t Et mensus est murum ejus: centum quadraginta quaruor cubitorum »mensura hominibus.qua?est Angeli.
iX Erat autem structura muri eius eje iaspide: ipsa vero civitas aurum purum ,($ similis vitro puro.
19 Et fundamenta muli urbis omni lapide pretioso ornata: fundamentum primum , erat iaspis : fecundum sapphyrus: tertium chalcedonius: quartum smaragdus:
10 Quintum sardonyx: sextum sardius; septimum chrysolithus: octavum beryllus % nonum topazius: decimum chrysopralus Z undecimum hyacinthus: duodecimum a- methyftus.
xi Duodecim autem porta? . duodecim margarita? sunt, & singula? porta? exsingulis margaritis fune; Lc platea civitatis, aurum purum,tanquam vitrum pellucidum.
xx Nec templum vidi in ea : Pominul enim Deus omnipotens,templum illius est, & Agnus.
2; Neque civitas ista eget sole,velluna, uc luceant in ea; nam gloria Dei iliustrac cana

Cip.li.!:. JOHANNXS A eam» & lucerna ejus est Agnus.
14 Et gentes,qua.* servatae fuerunt,ambulabunt ad lucem ejus: Sc reges terra; gloriam fuam,& honorem ad eam adferenr.
is Nec porca; ejus claudentur interdiu: nox enim non erit illic.
r6 Et adferetur gloria,8c honor Gentium adeam. , i
i-t Non intrabit in eam quicquam.quod inquinati aut abominandum quippiam r. ; - trat: vel mendacium loquitur; (cd qui feri-, pti (unt in libro vitae Agni.
C A P. X X 11. Paradisi «tleslii descriptio, & bujm libri epilogxt .
Linde ostendit mihi purum fluvium a- quaevivae» splendidum tanquamcrystal* lum, procedentem ex throno Dei, & Agni.
i in media vero platea ipfius,8c ex utra* que parte fluminis, erat arbor vira:,ferens fructui duodecim, per menses singuloje- dens fructu ti suum » & folia sua ad sanatio* nem Gentium.
$ Nec ullum adversus quenquam anathe- ma erit amplius: sed sedes Dei ,& Agni in ea erit,& fervi ejus colent eum.
4 Et videbunt faciem eius: dc nomen e.l jus in frontibus ipsorum erit.
f Et nox iuic non crit,nequeopus est eis lumine lucerna;, neque lumine solis: quoniam Dominus Deus illustrat eos: & regnabunt in fecula scculorum.
6 Tum dixit mihi. Haec verba fida sunt,& vera: Qe Dominus Deus ille sanctorum Prophetarum miste Angelum luum,ut indicet servis suis.quae oportet fieri cito.
7 Ecce venio cito : beatus ^ui observat Verba Prophetiae libri huius.
8 Ego verö Johannes Msum.qui h*c audivi,8c vidi. Et quum audisiem.Sc virilstem, procidi,ut adorarem ante pedes Angeli, j qui mihi hate ostendebat* POCALVPSis. Cap.i».
9 Is vero dixit mihi, Vide, ne feecitf: conservus enim tuus sum , & fratrum tuorum Prophetarum,8ceorum, qui observant verba libri huius : Deum adora.
m Deinde dicit mihi -. Ne obsignaverit verba prophetia; libri hu-'u» pra-ctjrutum enim illud tempus prope est.
h Qui iniulte agit.injulle agat*dhuc: Sc qui sordidus est »sordescat adhuc : & qu»
,ustus est,jusiiHcctur adhuc: & sanctus,fan -' ctificetur adhuc.
, i Et ecce * venio cito *. 8t merces mea mecum ejl , ut reddam unicuique, prout o- pus ipsius erit.
,; Ego sum A, 2 t . ^^^^ci^^um»^c finis : primus,& ultimus.
t4 Beati.qui przstant eju» pr*cepta: ut f fit eis ius in arborem vitae,&per portas ingrediamur in civitatem.
, < Foris autem erunt canes, Sc venefici» & scortatores,&homicidae>& idololatrae,8c quisquis amat,ac committit mendacium.
16 Ego Jesus mi si Angelum meum, ue' hxc vobis testificaretur in .Ecclesiis. Ego sum stirps, Sc ‘progenies illa Davidis, stella illa splendida,&matutina.
17 Et Spiritus, & sponsa dicunt, Veni. Ec qui audit,dicat,Veni: & qui sitit,veniat: Se qut vult,accipiat oijuam vitae gratis.
,8 Enimvero una testor cuivis audienti verba Prophetiae libri hujus: si quisadie-) cerit ad haec,imponet ei Deus plagas, feri- i ptas in libro isto : i
to Ec si quis abstulerit Aliquid cx verbis I libri prohetia: huius, auferet Deus partem j eius e libro virac, 6c ex urbe illa sancta>6c ex i iis, qua; scripta fune in libro isto. \
10 Dicit , qui testatur ista : etiam Venio i cit'o. Amen. Veni igitur Domine JesU.
ai Gratia Domini nostri Jesu Christi
cum omnibus vobis. Ameru ,
SoLr Deo Honor,Et Gloria,

■¥ <'V

“S-Xyr"
MMK
.V <
..*•. .• :^x,v
rww
^t^feSfteOTsS»»
^ w.

M -W a«- $z
. ^'<^i» p4i#^'teaT
'•wwwSBflWfcWa
LD •*■«
,«7^«7t»sn .-i-
/*>. ‘"

ai«®»
mm
I' - i